#Bl

Sankt Georgen
J.H.S.
Frankfurt M.

+

Dc. V. 9. 4

PROSPERI
FAGNANI
COMMENTARIA
IN PRIMAM PARTEM QUINTI LIBRI
DECRETALIUM.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Apud IOANNEM WILHELMVM FRIESSEM, Iuniorem.

ANNO M. DC. LXXVI.

Cum Privilegio Sacræ Cæſareæ Majeſtatis ad Decennium.

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
Research Library, The Getty Research Institute

http://archive.org/details/prosperifagnanij05fagn

RUBRICÆ,
ET CAPITULA
HUJUS PRIMÆ PARTIS
QVINTI LIBRI DECRETALIVM.

de *Accuſationibus, Inquiſitionibus, & denuntiationibus.* pag. 111

OMnipotens. 111
Qualiter, & quando, il ſecondo. 120
Si conſtiterit. 115
Sicut olim. 131

de *Adulteriis, & ſtupro.* 280

PErvenit. 280

de *Apoſtatis, & reiterantibus Baptiſma.* 246

COnſultationi. 246

de *Clericis pugnantibus in duello.* 274

HEnricus. 274

de *Clerico excommunicato depoſito, vel interdicto miniſtrante.* 334

ILlud. 337
Poſtulaſti. 337
Si quis Presbyter. 334

de *Clerico per ſaltum promoto.* 340

TVæ litteræ. 340

de *Colluſione detegenda.* 333

AVdivimus. 333

de *Crimine falſi.* 304

AD falſariorum. 324
Ex conſcientia. 330
Fallidicus. 304
Licet. 321
Super eo. 319

de *Furtis.* 287

EX literis 287

de *Hæreticis.* 210

ABſolutos. 222
Ad abolendam. 210
Cùm Chriſtus. 210
Vergentis. 217

de *Homicidio voluntario, vel caſuali.* 250

AD audientiam. 260
De cætero. 257
Interfeciſti. 250
Petitio. 270
Quidam. 272
Sicut dignum. 253
Significaſti, il ſecondo. 269
Suſcepimus. 254
Tua nos. 269

de *Iudæis, & Saracenis & eorum ſervis.* 210

POſtulaſti. 210

de

de *Magiſtris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.* 201

NOnnullis. 203
Quoniam. 201
Super ſpecula. 207

de *Maledicis.* 334

INnotuit. 334

Ne Prælati vices ſuas. 186

PRæterea. 186
Quoniam. 199

de *Schiſmaticis, & ordinatis ab eis.* 225

QVod à prædeceſſore. 225

de *Simonia, & ne aliquid pro ſpiritualibus exigatur, vel promittatur.* 141

ACcuſatum. 147
Ex diligenti. 148
In ordinando. 141
Licèt Heli. 162
Mandato. 177
Nobis. 149
Per tuas, il primo. 167
Quoties. 148
Tua nos. 173

de *Vſuris.* 287

COnſuluit. 293
In civitate. 287
Naviganti. 294

PRO-

PROSPERI FAGNANI COMMENTARIA IN PRIMAM PARTEM QVINTI LIBRI DECRETALIUM.

DE ACCUSATIONIBUS, Inquiſitionibus, & Denunciationibus.

Cap. Omnipotens.

SVMMARIVM.

1 *ACCVSATVS, vel denunciatus, de aliquo crimine, interim ad dignitates, officia, vel beneficia promoveri non poteſt & n. 2. Sive ſint dignitates Eccleſiaſticæ, ſive ſæculares num. 5.*

Et licèt infamia non præceſſerit, num. 12. & 32 & 33.

Fallit primò ſi ex accuſatione, vel denunciatione orta ſit infamia apud perſonas viles dumtaxat, num. 13.

Fallit ſecundo ſi accuſatio non teneat. n. 14.

Fallit tertiò ſi accuſatio fiat civiliter non ad pœnam, ſed ad intereſſe. n. 15.

Fallit quartò ſi accuſetur Collegium. n. 16.

Fallit quintò ſi crimen ſit leve. n. 17.

2 *Accuſati opinio gravatur ex ſola pendentia accuſationis.*

3 *Accuſatio ſola non conſtituit aliquem reum, vel criminoſum.*

4 *Appellatione pendente ſtatus condemnati integer eſt, nec inter infames interim eſt habendus.*

6 *Accuſatus etiam ante ſententiam honores petere prohibetur, ſecus poſt annum, niſi per ipſum ſteterit, quo minus cauſa expediretur.*

7 *Accuſatus pendente accuſatione à quibus actibus prohibeatur, & n. ſeqq.*

8 *Et à quibus non, & n. ſeqq.*

9 *Notarius accuſatione pendente poteſt conficere inſtrumenta, de quibus eſt rogatus, ſed novum officium aſſumere non poteſt.*

10 *Accuſationis pendentia præjudicat in quærendis, ſed non in quæſitis.*

11 *Accuſatio ſuperveniens non impedit jam promotum adminiſtrare, niſi ſit ſuſpectus de dilapidatione.*

14 *Sententia condemnatoria etiam ſuper crimine aliàs famoſo ſi nulla ſit, non imprimit notam infamiæ.*

15 *Accuſatio de crimine etiam famoſo, ſi fiat civiliter, non infamat.*

16 *Accuſatio Collegio, illius perſonæ promoveri poſſunt, niſi in accuſatione ſint ſpecialiter nominatæ.*

17 *Crimina gravia quæ ſint, & quæ levia.*

18 *Electio non caſſatur ſi crimen in modum exceptioni, probatum contra electum ſit modicum.*

19 *Accuſatus ſi pendente judicio fuerit promotus, & poſtea repertus innocens, an talis promotio teneat, necne? & n. ſeqq. uſque ad n. 25.*

20 *Miles factus pendente liberali cauſa, licèt poſtea appareat liber, debet exauctorari, niſi per calumniam petitus fuerit in ſervitutem.*

21 *Animal, quod ita ſanatum eſt, ut in priſtinum ſtatum reſtitueretur, perinde habendum eſt quaſi nunquam morboſum fuiſſet.*

22 *Attendi non debet quod fuit, ſed quod eſt.*

23 *Veritas rerum erroribus geſtorum non vitiatur.*

24 *Habilitas promoti attenditur tempore promotionis, & declaratio innocentiæ debet præcedere.*

25 *Accuſatus an poſſit eligi accuſatione pendente, & n. ſeqq. uſque in finem.*

26 *Inquiſitus pendente inquiſitione ineligibilis eſt, & n. 34.*

Inquiſitio non fit niſi contra infamatum, num. 26. & 34.

27 *Litteræ ad beneficia non facta mentione de pendentia inquiſitionis ſuper infamia, & collatio inde ſequuta lite non terminata, non valent.*

28 *Inquiſitio in caſibus, in quibus poteſt fieri non præcedente infamia, non impedit electionem.*

29 *Accuſatio, denunciatio, & exceptio electionem impediunt, ſi infamia præceſſerit, & n. ſeq.*

30 *Infamia facti reddit quem ineligibilem etiam ſine aliqua litis motione.*

31 *Etiamſi pœnitentiam egerit.*

32 *Accuſatus, vel denunciatus, aut contra quem excipitur, eligi poteſt ſi infamia non praceſſit.*
33 *Infamia ſola, qua oritur ex accuſatione, denunciatione, & exceptione, non impedit electionem.*

1 OMNIPOTENS. Jo. Andr. non ſummat, quia breve eſt; ſed ſecundum Anton. de Butr. & Io. de Anan. ſummatur ſic: Accuſatus, vel denunciatus accuſatione, vel denunciatione pendente, non poteſt ad dignitates promoveri; vel ſic ſecundum Abb. & Mar. Socin. qui de aliquo crimine accuſatur, vel denunciatur, interim promoveri non poteſt: vel ſecundum Cardinalem, Pendente proceſſu ſuper crimine, reus non promovetur. Hoc dicit.

2 Nota primò, ex pendentia accuſationis, vel denunciationis vſque adeo gravari opinionem accuſati, vel denunciati, vt ad dignitates promoveri non poſſit, prout *hic* notant gloſ. 1. Hoſt. *in prin. in verb. Nunciantur*, Butr. Abb. & Felin. omnes in 1. *Notab.* & Marian. Socin. *n.* 3. *&* 4. nec ad officia,
3 vel beneficia ſecundum Abb. autem. Quamvis enim ſola accuſatione non conſtituat aliquem reum, vel criminoſum, ut cap. *ultim. 15. q. ult.* niſi etiam ſit convictus: nec ſola nominatio ſufficiat, ut in cap.
4 *Multi* 2. *q.* 1. etſi condemnatus appellavit, ſtatus ejus integer ſit, *l. unic. ff. nihil innovand. pendent. appellat.* nec inter infames interim ſit habendus, *l. Furti, ff. de his qui notantur infam.* nihilominus impeditur interim ab honoribus, ut *hic*, & in c. *Tantis Daniel*, 81. *diſt.* & notat gloſ. in cap. *Nonne, in verb. ſententia*, 8. *q.* 4.

5 Amplia primò iſtum textum, ut vendicet ſibi locum non modò in dignitatibus Eccleſiaſticis, verum etiam in ſæcularibus, ut l. *Reus*, 1. *Reſponſ.*
6 *ff. de munerib. & honor.* ubi dicitur: reus delatus etiam ante ſententiam honores petere principalibus conſtitutionibus prohibetur: nec intereſt an plebeius, vel decurio fuerit, & l. 1. *C. de reis poſtul. lib.* 10. ubi ſic legitur: reos criminis poſtulatos novos honores appetere non debere antequam purgaverint innocentiam ſuam, & à Divis parentibus noſtris, & à me ſæpe reſcriptum eſt. Ad idem textus in l. *Qui ſtatus ff. de re milit.* & in l. *Qui libertate, ff. de liber. cauſ.* & hic notant gloſ. 1. Anch. *in primo notab.* Abb. *n.* 2 & Marian. Socin. *num.* 1. elapſo tamen anno poſtquam reus delatus eſt, benè poterit promoveri, niſi per ipſum ſteterit, quominus cauſa intra annum expediretur, ut dicitur in d. l. *Reus*, & notat gloſ. in cap. *Tantis Daniel, in verb. Obrepſit*, 81. *diſtinct.* ſimiliter accuſatus pedente accuſatione non poteſt ad ordines promoveri, d. c. *Tantis Daniel*, cap. *Laici* 33. *diſtinct.* cap.
7 *Fin. in fin. ſupra de teſtib.* Item non poteſt alium accuſare, quia non relatione criminis, ſed innocentia reus purgatur, ut l. *Is qui. ff. de publicis judiciis*, & d. cap. *fin.* Item non poteſt teſtificari in criminali cauſa præterquam in criminibus exceptis, ut eſt caſus in eod. cap. *fin.* Item alterius procurator eſſe non poteſt, l. *Reum, C. de procurator*, prout hæc notantur per gloſ. 1. in d. c. *fin.* & *hic* per Anchar. & Io. de Anan. *in* 1 *notab.*

8 Verum tamen accuſatio non impedit bonorum adminiſtrationem, ut plenè notat Bart. in l. *poſt contractum, ff. de donationib.* nec téſtificationem, l. *Qui à latronibus*, §. 1. *ff. de teſtam*, nec exactionem debiti à debitoribus, ut l. *reo, ff. de ſolut.*
9 Item Tabellio accuſatione pendente poteſt conficere inſtrumenta, de quibus eſt rogatus, argum. l. *Quod ſi forte*, §. 1. & l. *Reo criminis, ff. de ſolutionib.* licèt novum officium interim aſſumere non poſſit, ut d. l. *Reum*, & l. *Is qui reus, ff. de public. judic.* & tradit Bald. in d c. *fin. nu.* 2. *de teſtib.* & Felin. *hic nu.* 1. *circa finem, verſ. Item adde Bald.*
10 Rationem diverſitatis inter hæc, & præcedentia reddunt Anchar. *hic nu.* 2. Io. de Anan. *nu.* 3. quia hæc ſunt quæſita, & in perſona jam fundata, illa verò ſunt quærenda: & potentia accuſationis præjudicat in quærendis, non in quæſitis, ut notat gloſ. in cap. *Sæpe, in verb. Rata manet, de appellationib.* Marian. Socin. *hic, nu.* 3. & Felin. in 2. *notab.* facit tex. in l. *Pluribus*, §. *Et ſi placeat*, ibi: *Servitus acquiri non poteſt, acquiſita tamen conſervatur, ff. de verb. obligat.* & in l. 1. §. *Quamvis autem, ff. de poſtulan.* ibi: *Sed melius eſt ut retinere quidem dicamus jam acceptum magiſtratum poſſe, aſpirare autem ad novum penitus prohiberi*: & in §. *ultim.* 15. *q.* 1. cum concordantibus, de quibus ibi in gloſſ. in *verb. Dejiciunt.*

Et ex hoc inferunt Anchar. & Io. de Anan. pro-
11 ximè citati, ut accuſatio ſuperveniens non impediat Prælatum jam promotum adminiſtrare, ut notat præcitata gloſ. in d. cap. *Sæpe*, hoc tamen fallit ſi accuſatus, vel denunciatus eſſet ſuſpectus de dilapidatione, ut eſt textus in cap. *ultim.* & ibi Doctores *infra eod.* Felin. *hic. n.* 1. *verſ. In quantum Doctores*, Hoſt. in cap. *Accuſatum, num.* 2. *de Simon.* & ibi etiam Io. Andr. *n.* 1. *verſ. Sicut propter.*

12 Amplia ſecundò, iſtum text. ut locum habeat etiamſi infamia non præceſſerit, ſed ſit criminoſus occultus, quia nihilominus ſola pendentia accuſationis, vel denunciationis impedit promotionem, ut hic & in concordant. ſupra citatis *nu.* 5. & notat Marian. Socin. *hic nu.* 5. & eſt ex mente gloſ. Hoſt. & aliorum, quos ſupra citavimus *num.* 2. Diſtinctio enim an præceſſerit infamia, necne, ſit tantùm in electione, non autem in promotione, ut patebit infra *n.* 29. *& ſeqq. uſque in fin.*

Amplia tertiò, etiamſi ſequatur ſententia ſuper innocentia promoti, accuſatione pendente, prout limitat Felin. *hic n* 3. & plenè examinabitur infra *in* 1. *dubio à n.* 19. *uſque ad nu.* 25.

13 Hunc limita primò, textum noſtrum ut locum habeat quando ex accuſatione, vel denunciatione orta eſt infamia apud bonos, & graves homines, ſecus ſi apud perſonas viles, quia tunc pendentia accuſationis, vel denunciationis non impedit promotionem; ita notabiliter determinat Hoſt. in cap. *Meminimus, n.* 2. *verſ. Nec obſtat. infra eod.* quem ibi Doctores omnes ſequuntur, dolentes quod hic non poſuerint hanc limitationem, ut dicit Felin *hic n.* 2.

14 Limita ſecundò iſtum textum, dummodo accuſatio teneat, & facta ſit à legitimo, textus eſt in d cap. *Meminimus*, & tradit Felin. *hic d. nu.* 2. *verſ. Item limita ſecundo*: nec mirum, quia nec ſententia condemnatoria etiam ſuper crimine aliàs famoſo imprimit notam infamiæ ſi ſit nulla ex defectu juriſdictionis, vel ex inordinato proceſſu, aut ſi appareat lata ſine cauſæ cognitione, vel denegata audientia ipſi condemnato. Caſus eſt in c. *In primis, verſ. Quia ergo Stephanus Epiſcopus* 2. *q.* 1. & in crimine uſurarum ex facto reſpondit Geminian. *conſ.* 77. *Quia ſuper præmiſſis per totum*, maximè *n.* 4. *verſ. Secundo ratione proceſſus.*

Limita

15 Limita tertiò, niſi accuſatio de crimine etiam famoſo fiat civiliter ad intereſſe, & non criminaliter ad pœnam, ſeu vindictam; tunc enim non impedit promotionem, quia infamiam non corripit, cap. *Tua de procurat.* cap. *Super his infra eod.* & tradit Oemin. *d. conſ. 77. num. 4. verſ. Tertiò ratione cauſæ,* poſt Innocentium in cap. *Qualiter il ſecondo in gloſſ. Magna, verſ. Et nota quod tres, infra eodem*, niſi in caſibus, ut ibi per Innocentium.

16 Limita quartò, niſi accuſetur Collegium, quia pendente lite aliquis de collegio non impeditur promoveri, niſi perſona illa in accuſatione ſit ſpecialiter nominata, ut poſt Vincentium probat Archidiac. in cap. *Tantis Daniel, n. 5. 81. diſtinct* quem ſequitur Felin. *hic d. n. 2. verſ. Tertiò,* niſi eſſet accuſatum unum Collegium, & Henric. Boich. in cap. *Accuſatum, n. 9. de Simon.*

17 Limita quintò, & declara hanc Decretalem ut locum habeat dummodo crimen, de quo aliquis accuſatur, vel denunciatur, ſit grave, ut probat iſta litera ibi, de quo tanta, & talia nunciantur: nam verb. *Tanta* exponitur ideſt gravia, ſecundum Hoſt. & Joan. And. *hic in princ. in verb. Tanta*, qualia ſunt, homicidium, ſacrilegium, adulterium, fornicatio, falſum teſtimonium, rapina, furtum, longa iracundia, ebrietas aſſidua, & alia, de quibus in cap. *Vnum orarium*, §. *Alias*, 25. *diſtinct.* ſecus ſi crimen ſit tale, ut quamvis eſſet probatum, tamen promotionem ejus non impediret, puta quia eſt de minoribus, & levioribus criminibus, ſeu peccatis, qualia ſunt in cibo, & potu plus accipere, quàm neceſſe eſt; plus loqui, quam oportet; plus tacere, quàm expedit; pauperem importune petentem exaſperare, & alia ſimilia, de quibus habetur in d. cap. *Vnum orarium*, §. *Aliàs ea demum, verſ. Quæ autem ſint minuta peccata*, 25. *diſtinct.* Item inter levia poteſt numerari venatio, habita tamen diſtinctione utrum fiat ob neceſſitatem, necne, ut legitur, & notatur in c. 1. *& 2. infra de Cler. venator.* & in Clem. *Ne in agro*, §. *Porro, de ſtatu Monach.* & ebrietas non aſſidua, cap. 1 35. *diſtinct.* Item facere ſtrepitum in Synodo, cap. *In loco 6. q. 4.* ſecundum Hoſt. *in ſumm. de tempor. ordinat.* §. *Et cui, verſ. Leve verò eſt.* Quod tamen intellige quando illi, qui in talia crimina incidunt, corrigibiles ſunt, aliàs propter contumaciam fient mortalia ex contemptu, ut d. cap. *Vnum orarium*, §. *Nunc autem*, 25. *diſtin.* de quo tamen dic, ut plenè ſcripſi in cap. *A crapula*, *num. 25. 27. 31. & 32. ſupra de vit. & honeſt. cleric.* & talis poteſt promoveri accuſatione, & proceſſu hujuſmodi non obſtante, ut firmat Henric. Boich. in cap. *Accuſatum, n. 6. de Simon.* allegat Compoſtellan. in cap. *Dudum, il ſecondo, ſuper verb. Objecta, verſ. Item nunquid exceptione, ſupra, de elect.* ubi ait: (Si in modum exceptionis probatum ſit crimen contra electum, non ſemper Superior caſſabit electionem: imò ſi modicum ſit crimen, nec eſt ſcandalum, aliam pœnam imponet, & ſic diſpenſabit ſi talis ſit Superior, qui ſuper tali crimine diſpenſare poſſit.) arg. c. *Quod ſicut, de elect.* & c. *Sollicitudo*, 52. *diſt.*

18 Sed hic conſurgit dubium quid ſi accuſatus, aut denunciatus, vel inquiſitus pendente judicio fuerit promotus, & poſtea per ſententiam pronuncietur innocens, numquid talis promotio teneat, necne?.

Goffred. hic, & Vincent. in cap. *fin. de teſtibus*, *Proſp. Fagn. in 1. par. 5. lib. Decretal.* quos refert *hic* Joan. Andr. *num. 3. verſ. Dicit hic Goffred.* tenuerunt ſic promotum eſſe removendum, licèt poſtea reperiatur innoxius, per l. *Qui ſtatus, ff. de re militar. & l. Qui cum uno*, §. *Reus, eod. tit.* niſi ſecundum Goffred. appareret per calumniam fuiſſe accuſatum, per l. *Qui de libertate, ff. de liberal. cauſ.* ubi ſi pendente cauſa liberali aliquis fuerit factus miles, licèt poſtea apparuerit liber, debet exauctorari; ſed ſi per calumniam petitus fuerit in ſervitutem, in militia retinetur: idem tenet gloſſ. Joannis in cap. *Tantis Daniel, in verb. Obrepſit*, 81. *diſtinct.* dicens: (Ex quo ſe promoveri fecit lite pendente, deponendus eſt, etiamſi innocens inveniatur.) alleg. hoc cap. & d. l. *Qui de libertate.* Similiter Damaſus ſub hoc tit. relatus à Io. Andr. *nu. 3. verſ. Damaſus*, ubi licèt ſub dubio forte, dicit talem eſſe deponendum, quia contempſit legis prohibitionem: ergo promotio nulla, per l. *Non dubium, C. de legib.*

21 Sed Bartholomæus Brixienſis *in quæſt. ſua Veneriali*, 80. quæ incipit *Eſto quod pendente accuſatione, inter tractatus communes, tom. 17. fol. 59:* ſequendo Tancredum tenet contrarium, ideſt talem non eſſe deponendum, per l. *Quod ita ſanatum, ff. de edilit. edict.* ubi dicitur quod ita ſanatum eſt, ut in priſtinum ſtatum reſtitueretur, perinde habendum eſt quaſi nunquam morboſum

22 fuiſſet. Ergo à ſimili cum iſte ſit repertus innoxius, perinde habendus eſt, ac ſi nunquam fuiſſet criminoſus; non enim debet reſpici quod fuit,

23 ſed quod eſt, ut cap. *Ferrum de terra, in fin. 50. diſtin.* & veritas rerum erroribus geſtorum non vitiatur, l. *Illicitas*, §. 1. *ff. de offic. Præſid.* utramque opinionem putat ſatis probabilem Marian. Socin. *hic n. 5 circa finem.*

Sed tu adverte: nam Barthol. Brixien. revera non diſcrepat à prima opinione Goffredi, & Vincentii: nam etſi dicat cum Tancredo accuſatum non eſſe deponendum ſi poſtea fuerit repertus innocens, tamen immediatè ſubjungit d. l. *Qui de libertate, ff. de liberal. cauſ.* non eſſe contrariam, quia, ut ibi dicitur, ſi miles per calumniam petatur in ſervitutem, in militiam retineatur. Tenet ergo Barthol. Brixien. promotum pendente accuſatione tunc non eſſe removendum, quando per calumniam fuit accuſatus: ergo ceſſante calumnia ſentit eſſe removendum; & ſic concordat cum opioue Goffredi; unde nil mirum ſi Butr. *hic num. 7.* & quidam alii eum allegent pro prima opinione, ſcilicet quod promotus pendente accuſatione ſit removendus, quamvis appareat innocens.

Conclude igitur ſecundum diſtinctionem Goffredi, quod aut apparet accuſatorem moveri ad accuſandum ut promotionem impediat: & tunc tenet promotio, juxta textum in d. l. *Qui de libertate*; aut movetur juſta, & rationabili credulitate; & tunc non tenet promotio per hanc Decretalem, & per jura ſuperius allegata: & in hoc tandem reſidet Marian. Socin. *ubi ſupra*, Archid. in d. cap. *Tantis Daniel, n. 4. 81. diſtinct.* Præpoſ. *ibid. nu. 30.* & hic firmant Cardin. *nu. 1. verſ. Quæro quid ſi accuſatus*, Anchar. *num. 7.* & Felin. *nu. 3.* ubi ampliat hoc cap. etiamſi ſequatur ſententia ſuper innocentia promoti pendente cauſa criminali, quia nihilominus requiritur nova electio, ſeu promotio, niſi appareret accuſatorem per calumniam accuſaſſe, juxta limitationem Goffredi: & hoc teneas, nam

24 declaratio innocentiæ præcedere debet, & non ſufficit eam ſubſequi, ut notat Vincentius in cap. *non debet, de Teſtibus*: in talibus enim principium eſt ſpectandum, ut cap. *Dudum, ſupra de election.* & cap. *Super eo, eodem tit. lib. 6.* & cùm principium fuerit vitioſum, & contra jura, declaratio innocentiæ poſtea ſubſequens non retrotrahitur, ut per Anchar. & Cardin. *locis citatis*: ad hoc bonus textus in cap. *Si celebrat. de cler. excomm. miniſtr.* ubi excommunicatus minori excommunicatione non poteſt eligi ad beneficium, quia non poſſet Sacramenta miniſtrare: & ſic inſpicitur an electionis tempore electus ſit habilis ad exercitium, quod requirit beneficium, nec ſuperveniens habilitas, quæ poteſt ſupervenire, cùm excommunicatus minori facillimè abſolvatur, eſt in conſideratione: & ita illum tex. ad hoc ponderat Præpoſit. in d. cap. *Tantis Daniel, num. 3. verſ. Pro illa opinione, 81. diſtinct.* facit tex. in cap. *Si eo tempore*, cum ibi notat. *de reſcript. lib. 6.*

25 In Gloſſa 1. *in fine* QUÆRO, cùm hic dicatur pendente accuſatione accuſatum non debere honorari, nunquid interim poſſit eligi.

Jo. Andr, *hic n. 1. verſ. Dicit Innocentius*, & alii poſt eum recitant duas opiniones. Prima opinio eſt Innocentii hic in principio, qui conſtituit differentiam inter promotionem, & electionem: nam ſecundum eum quamvis pendente accuſatione non debeat aliquis ad dignitatem promoveri, ut hic, & in concordantibus; tamen poteſt eligi, & electio tenet, ſed non confirmabitur, niſi prius purget innocentiam ſuam, vel aliàs abſolvatur. Fundamentum hujus opinionis eſt, quia ſi talis non poſſet eligi, daretur locus fraudibus, & figmentis, & materia delinquendi aperiretur: nam vacante Eccleſia ſi quiſpiam ſuſpicaretur aliquem fore eligendum, ſtatim poſſet illum per ſe, vel per alium accuſare, ut ſic impediret ejus electionem; quod eſſet abſurdum, ad hoc cap. *Sicut il ſecondo, verſ. Quamvis, infra de Simon.* cap. *Quantò, ad fin. ſupra de divort.* quam rationē adducit Innoc. in c. *Accuſatū, n. 2. infra de Simon.*

Secunda opinio eſt aliorum, qui tenent electionem non valere, & ad vitandum inconveniens ſupra conſideratum dicunt eſſe præfigendum terminum accuſatori trium menſium, vel ſecundum arbitrium judicis, infra quem debeat accuſator probare accuſationem ſuam, allegant §. *Si quis autem*, in Auth. *De Sanctiſſ. Epiſcop.* ſed ut dicit Ioan. Andr. *hic n. 1. verſ. Alii verò*, & ante eum Innoc. in d. cap. *Accuſatum, n. 2. verſ. Alii contra*, ille tex. hoc non probat, quia non loquitur de eligendo, ſed de electo, & confirmato in Epiſcopum, cui tres menſes dantur ad munus conſecrationis ſuſcipiendum, ut cap. *Quoniam, 75. diſt.* & cap. 1. 100. *diſtin.* innovatis à Concilio Tridentino *cap. 2. ſeſſ. 23.*

26 Tu verò in hoc articulo clarius, & plenius diſtingue ex mente Hoſt. *hic nu. 1.* & aliorum, de quibus infra *nu. 34.* aut proceditur per viam inquiſitionis, aut per viam accuſationis, denunciationis, vel exceptionis.

Primo caſu, cùm infamia debeat ſemper præcedere inquiſitionem, ut cap. *Qualiter, il ſecondo*, cap. *Cum oporteat*, & cap. *Inquiſitionis, infra eod.* & cap *Licet Heli, de Simon.* inquiſitus non poterit eligi, ut cap. *Cum in cunctis, de elect.* & cap. *Tantis Daniel, 81. diſtinct.* & in hoc primo membro conveniunt Doctores omnes in cap. *Accuſatum, infra de Simon.* Hoſt. Ioan. Andr & reliqui omnes *hic* præſertim Cardin. *n. 1. poſt med.* ibi: (& per hoc dico, quod de inquiſito indiſtinctè dicendum eſt eum repelli, quia non fit niſi præcedente infamia,) Abb. *nu. 4. verſ. Et ideo ſic puto dicendum*, & Marian. Socin. *n. 6.*
27 *verſ. Tu verò diſtingue*, Calder. *conſ. 20. Pendente inquiſitione, de præben.* ubi conſuluit litteras ad beneficia non facta mentione de pendentia inquiſitionis ſuper infamia de criminibus furti, & homicidii, & collationem inde ſequutam lite non terminata non valere: & idem repetit. in *conſ. 4, Fuit formata in-*
28 *quiſitio, de accuſation* Quamobrem ſi procederetur per viam inquiſitionis in caſibus, in quibus poteſt procedi non præcedente infamia, ut quia de mandato Papæ, vel quia expreſsè, vel tacitè renunciatum eſſet proceſſui ſuper fama ſecundum ea, quæ leguntur, & notantur in c. 2. *de accuſat. lib. 6.* tunc magis attenderetur quantum ad hoc infamia, quā proceſſus ſeu modus procedendi, & ſic talis inquiſitio non impediret electionem, quia ceſſante ratione legis ceſſat lex, l. *Adigere*, §. *Quamvis, ff. de jurepatr.* cum ſimilibus, & ita per hanc rationem firmat Henric. Boich. in d. cap. *Accuſatum, nu. 9. verſ. Si verò procedatur, de Simon.*

29 Secundo caſu ſub diſtingue: nam aut contra accuſatum, vel denunciatum, aut contra quem de crimine excipitur, præceſſit infamia; & tunc ſimiliter
30 eligi non poteſt, quia ſola infamia facti reddit eum ineligibilem, ut l. 2. *C. de dignitat. lib. 12*, & in regula Infamibus, *de regul. jur. lib. 6.* & d. cap. *Cum in cunctis, de elect.* cum ſimilib. & in hoc pariter conveniunt unanimiter DD. in d. cap. *Accuſatum, de Simon.* & in hoc cap. ubi in ſpecie Anchar. *n. 5.* dicit etiam ſine aliqua litis motione infamatum de crimine videri ineligibilem, cum infamia facti repellat quemlibet a promotione dignitatis: & idem repetunt Abb. *n. 4, verſ. Si verò eſt accuſatus*, & Marian.
31 Socin. *n. 7. verſ. Secundo caſu.* Quod locum habet etiam ſi pœnitentiam egerit, quia nihilominus aliqua infamia reſperſus etiam ſi nullus eum accuſaverit, promoveri non debet, arg. à contrario in cap. *ult. infra de furt.* & tenet Guil. l. Naſo, quem referunt, & ſequuntur in cap *Tantis Daniel, 81. diſt.* Archid. *n 3.* Gemin. *n. 2.* Turrecr. *n. 3.* & Præpoſit. *n. 2.*

32 Aut infamia non præceſſit, ſed eſt criminoſus occultus; & tunc accuſatus, vel denunciatus, aut contra quem excipitur, promoveri quidem non poteſt, ut d. l. *Reus delatus, ff. de muner. & honorib.* & oſtenſum eſt ſupra *n. 1. 2. & 12.* Sed tamen benè poteſt eligi, tum quia aliàs poſſet malitiosè accuſari, ut dixi ſupra *n. 25.* tum quia eligi non eſt promoveri, cap. *Eam te*, & ibi dixi *n. 3. & 5. de reſcrip.* & in hoc caſu, ut prædixi, reſidet Innocentius, cujus opinionem dicunt eſſe veriorem Hoſt. in d. cap. *Accuſatum, n. 2. in fin. verſ. Prima opinio, de Simonia*, & Io. Andr. *hic n. 1. circa fin. verſ. Dicit Hoſt.* & ſic ſola infamia, quæ oritur ex proceſſu accuſationis, vel de-
33 nunciationis, licèt repellat à promotione, non tamen impedit electionem celebrari, ut formaliter inquit Anchar. *hic num. 5. verſ. Sola ergo infamia*; & idem in exceptione, quia non impedit electionem ubi infamia non præceſſerit, ut cap. *Super eo, de elect.* & *hic* notat Marian. Socin. *num. 5. circa finem, verſ. Si verò ageretur.*

34 Supradicta diſtinctio fuit originaliter Innocentii in d. cap. *Accuſatum, n. 2. verſ. Has autem Decretalis, de Simon.* ubi diſtinguit inter inquiſitionem, & accuſationem, denunciationem, & exceptionem, ut inquiſitus eligi non poſſit, quia inquiſitio fieri nō debet niſi contra infamatum, d. cap. *Licet, de Simon.* & ele-

& electus bonum teſtimonium debet habere etiam ab his, qui foris ſunt: ergo iſte, qui diffamatus
35 eſt, eligi non poteſt. Sed accuſatus, vel denunciatus, aut contra quem de crimine excipitur indiſtinctè poſſit eligi, quia eſt in facultate cujuſque alium accuſare, vel denunciare, aut contra eum excipere etſi nulla infamia præcedente, & conſequenter ab electione repellere, vel removere; & ita ſentit Innocentius ſolam accuſationem, denunciationem, vel exceptionem non reddere aliquem ineligibilem, niſi præceſſerit infamia: & ſubdit hoc eſſe magis conſonum rationi; & cum eo concordant ibi Hoſt. *nu.* 2. ubi diſtinguit inter accuſatum occultum, & accuſatum diffamatum, id eſt qui diffamatus erat ante accuſationem. Primus ſcilicet occultus non prohibetur eligi: ſecundus verò, ſcilicet diffamatus eligi prohibetur, ſicut & ille contra quem fit inquiſitio, quæ non fit niſi contra infamatum. Talis ergo repellitur, quia fama electi in nullo debet vacillare: eamdem diſtinctionem probat in d. cap. *Accuſatum*, Henric. Boich. *nu.* 8. *verſ. Sed Hoſtienſis diſtinguit*, & in hoc cap. Cardin. *n.* 1. *poſt med. verſ. Tene ergo primum*, & apertius Anchar. dicens veram Innocentij diſtinctionem *num.* 4. *in fin. verſ. Et per hac vera videtur*, Abb. *n.* 4. licèt aliquantulum vacillet, & Marian. Socin. *n.* 7.

De accuſat.

Cap. Si conſtiterit.

S V M M A R I V M.

1 Presbyter in potatione pernoctans, & miſſam celebrans, officio, & beneficio privari debet.
2 Presbyter qui inter paſtum, aut potum, & Miſſæ celebrationem non dormit, an præſumatur celebraſſe non jejunus. & n. 16.
3 Communicare in die Cœnæ non jejuno ſtomacho quamvis olim licuerit, hodie tamen eſt mortale.
4 Euchariſtia cur à jejunis tantum ſumenda ſit.
5 Ebrietas ſola non eſt ſufficiens cauſa privationis beneficij.
6 Intellectus hujus cap. uſque ad n. 22.
7 Ebrietas cognita licèt non aſſidua ſemper ſecundum ſe eſt mortale peccatum.
8 Ebrius vino ſepultus ignorat quid loquatur.
9 Lex non debet ferri ſuper impoſſibili.
10 Dormitio poſt cibum, vel potum an debeat præcedere celebrationem miſſæ. & n. 13.
11 Iejunus quando quis dicatur ad effectum ſumẽdi Euchariſtiam. & n. ſeqq. & n. 16. & ſeq.
12 Dies in Eccleſia Romana incipit à media nocte.
13 Digeſtio cibi, vel potus an debeat præcedere ſumptionem euchariſtiæ. & n...
14 Sacerdoti an liceat comedere poſt matutinũ, cũ dicitur ſero, & mane miſſam celebrare non præmiſſa dormitione, aut digeſtione. & n. 20.
15 Presbyter pernoctans in taberna præſumitur bibiſſe poſt mediam noctem. & n. 21.
16 Presbyter qui poſt mediam noctem cibum, vel potum ſumpſit, & mane celebravit an ſit beneficio privandus. & n. ſeqq.
17 Cibus etiam non nutriens, & per modum medicinæ ſumptus poſt mediam noctem impedit miſſæ celebrationem.
18 Iejunium naturæ, & Eccleſiæ in quo differant.
19 Pernoctare quid ſit.
20 Presbyter qui cibum, aut potum ſumpſit ante mediam noctem etiam non præmiſſa dormitione, vel digeſtione poteſt celebrare.
21 Presbyter vinolentus ſi in taberna non pernoctavit an in dubio præſumatur celebraſſe non jejunus.
22 Ebrietas an ſit peccatum.
Ebrietas dupliciter accipitur. ibidem.
23 Ebrietas continetur ſub gula ſicut ſpecies ſub genere.
24 Ebrij quæ ſit pœna.
25 Ebrius in foro temporali ſi ſteterit in meris finibus ebrietatis nulla pœna tenetur.
26 Ebrius qui ſua culpa in ebrietatem incidit, & ebrius exiſtens hominem interfecit, vel mutilavit an, & quando ſit irregularis, & num. ſeq. uſque in finem.
27 Ebrietas contracta ignoranter, & ſine culpa nullam pœnam meretur.
28 Voluntarium duplex.
29 Miles armatæ militiæ, & cæleſtis militiæ æquiparantur.
30 Miles ebrius qui ſeipſum vulneravit à militia removetur.
31 Ebrius meretur duplices maledictiones.
32 Pittacus ebrio delinquenti duplicem pœnam imponendam eſſe conſtituit.
33 Covarruviæ opinio adſtruens ebrium ſua culpa non eſſe irregularem ex homicidio refellitur.
34 Ebrius, & furioſus æquiparantur.
35 Delictum in ebrietate commiſſum non conſtituit novam ſpeciem peccati, ſed eſt circumſtantia peccati præcedentis.
36 Voluntariũ ſecundũ ſe eſt de ratione intrinſeca peccati actualis, nõ autẽ irregularitatis. & cur.
37 Ignorantia, & error perinde ac furor, & ebrietas excludunt conſenſum.
38 Irregularitas contrahitur ex homicidio ignoranter, & præter intentionem commiſſo quoties culpa præceſſit caſum.
39 Pater qui dormiens in lecto infantem ſuffocavit an ſit irregularis.
40 Irregularitas contrahitur etiam ex cauſa remota ad homicidium ordinata quando quis dabat operam rei illicitæ.
41 Ebrij ſunt in duplici differentia. & n. 46.
42 In homicidio ebrij conſiderari poſſunt tres actus & n. 46.
43 Irregularis non eſt præbens homicidio cauſam remotam, & ad homicidium non ordinatam, etiamſi daret operam rei illicitæ.
44 In ebrietate oportet veniam habere.
45 Delinquentes per ebrietatem non dicuntur ſtudioſe delinquere, ſed impetuosè; & ideo mitius puniuntur arbitrio judicis.
46 Ebrietas voluntaria quæ dicatur.
47 Ebrij pluries injuriantur, quàm ſobrij.
48 Ebrietas voluntaria eſt culpa mortalis.
49 Ebrius ſua culpa qui in ebrietate homicidium commi-

commiſit indiſtinctè abſtinere debet à miniſterio altaris.

50 *Dubiares dicitur ubi ſunt opiniones ex utraque parte probabiles.*

51 *Opinio tutior in foro penetentiali, vel quaſi ex præcepto eligenda eſt tam in dubio facti quam iuris etiam abſolutiubi vertitur peccati periculum.*

52 *Irregularitatis inſtituendæ cauſa quæ fuerit.*

1 SI CONSTITERIT. Legitur variè, ſed ſecundum intellectum quem communem dicit Marian. Socin. Hoc intendit. Presbyter ebrioſus Miſſam celebrans ante ebrietatis digeſtionem beneficio privandus eſt, & officio. Ego verò arbitror hanc lecturam non poſſe ſuſtineri, ut dicam infra in 2. *notab.* unde ſic ſumo textum. Presbyter in potatione pernoctans, & Miſſam celebrans officio, & beneficio privari debet. Hoc dicit. Dividitur in duas partes. In prima inſtruit Iudicem quando ſit contra actorem pronunciandum. In ſecunda quando pro actore contra reum, ibi. *Cæterum.*

2 Nota primò, Presbyterum, qui inter paſtum, aut potum ſumptum, & Miſſæ celebrationem non dormit præſumi celebraſſe ante digeſtionem, & ſic non ieiuno ſtomacho ſecundum gloſ. *in ver. Dormitione*, & Marian. Socin. *nu. 6. in 3. notab.* quod fieri non debet, ut in cap. *Sacramenta. de conſecr, diſt. 1.* & in cap. *Liquido, de conſecr. diſt.* 2. Conci-
3 lium Conſtantienſe *ſeſſ.* 13. Quod enim licuit olim in die Cœnæ communicare ſtomacho non ieiuno, ut in d. cap *Sacramenta*, quod eſt Concilii Carthaginenſis III. *cap.* 29. procedit ſecundum conſuetudinem aliquando apud aliquos obſervatam, ut in repreſentationem Dominicæ Cœnæ illo die à non ieiunis corpus Chriſti ſumeretur. Quē morem dicuntur retinuiſſe Corinthij, & diu poſtea ſervarunt Eccleſiæ Alexandrinæ, Ægypti, & Thebaidos! Sed nunc hoc abrogatum eſt, ut notat gloſ. ibi *in ver. excepto*: & declarat S. Thomas *in 3. p. q. 80. art. 8. ad 2.* nec eſt ſervandum, imò eſt mortale ſecundum Petr. de Palude apud Sylveſt. in
4 *ver. Eucharistia. 3. num.* 8. Placuit enim Spiritui ſancto, ut in honorem tanti Sacramenti in os Chriſtiani prius Dominicum corpus intraret quam cæteri cibi, & per univerſum orbem mos iſte ſervatur, ut legitur in d. cap. *Liquido*. Alias rationes ſubijcit S. Thomas *d. art. 8. in corp. & in 4. ſent. diſt. 8. q. 1. art. 4. qu.* I. Abrogatio prædictæ conſuetudinis habetur etiam in canone 29. Synodi Trullanæ *tom.* 5 *Concil pag.* 350. *col.* I. Lutetiæ Pariſiorum. Sed horum canonum quæ, & quanta ſit authoritas vide *eod. tom.* 5. *pag.* 311. Verumtamen quod ſpectat ad præſumptionem indigeſtionis de qua ſupra, ut dicit Marian. Socin. *loco citato* conſiderari debet diſtantia temporis, & qualitas, & quantitas ſumpti cibi, vel potus, & diſtantia ieiunij præſedentis. Poſſet enim eſſe tam modicæ quantitatis, aut tam facilis digeſtionis, ut Præsbyter brevi digeſſiſſe præſumeretur. Sed de hoc dicam plenius in ſecundo notab. præſertim *num.* 17.

5 Secundò nota Presbyterum propter ſolam ebrietatem non eſſe privandum beneficio: nam textus præcipit inquiri non tantum de ebrietate, ſed etiam an celebraverit non præmiſſa dormitione; & ſic alterum non ſufficit ſecundum Abb. qui amplius dicit ebrietatem ſi rara fuerit non eſſe peccatum mortale, ut in cap. *Vnum orarium*, §. *Nunc autem*, *vers. alias ea demum*, & *verſ. Ebrietas*, 25. *diſt.* & cum eo tranſeunt Marian. Socin. *num* 5. *in ſecundo notab.* & Felin. *itidem in ſecundo notab. num.* 2.

6 Sed tu adverte, quia in his dictis Abbatis, & Doctorum in ſumma huius textus implicantur quatuor propoſitiones, quæ videntur omnino falſæ. Primò enim ſupponunt DD. hanc decretalem loqui de Præsbytero ebrioſo, id eſt de eo, qui eſt in conſuetudine ſe inebriandi: talis enim dicitur propriè ebrioſus ſecundum Bald. in cap. *A crapula, num.* I. *ſupra, de vita, & honeſt. Cleric.* qui alibi dicitur ebrietati deſerviens, ut in cap. *Epiſcopus*, 35. *diſt.* & ibi poſt Hugon. declarat Archid. *nu.* I. *in verſ. Deſerviens*, Turrecr. *num.* 12. & Præpoſ. *n.* 3. *verſ. Quæro an iſti clerici* Sed hoc eſt falſum, quia hæc decretalis nuſquam loquitur de ebrioſo, ſed de vinolento, qui in taberna pernoctavit, ideſt per totam noctem potando, & ſe inebriando vigilavit, ut explicat Hoſtien. *num.* 2. *ver. Pernoctaverit*: unde ad incurrendam hanc pœnam ſatis eſt, ut ſemel tantùm pernoctaverit in potatione, & mane non præmiſſa dormitione Miſſam celebraverit, prout revera intelligunt DD. licèt incautè ſummaverint textum in Presbytero ebrioſo.

Deinde ſupponunt Doctores ebrietatem ſi rara
7 ſit non eſſe peccatum mortale, quod ſimiliter non benè dicunt, quia ebriètas dummodo ſit cognita, & ſic voluntaria licèt non ſit aſſidua ſemper ſecundum ſe eſt mortale peccatum, ut docet S. Thomas in 2. 2. *q.* 150. *art.* 2. Archid. Turrecr. & omnes in cap. *Sexto die*, 35. *diſt.* & dixi plenè in d. c. *A crapula*, *à num.* 24. *uſque ad num.* 33. *de vit. & honeſt. Clericor.* ubi oſtendi Canoniſtas ibi, & & hic fuiſſe lapſos in intellectu dicti §. *Nunc autem*: & hinc exiſtimo factum eſſe, ut Io. Andr. & omnes intellexerint hunc textum in ebrioſo, quia ſcilicet in ea fuerunt opinione, ut ebrietas eſſet tãtummodo peccatum veniale; niſi eſſet aſſidua; quod tamen eſt falſum ut ibi dixi. Tertiò Doctores ſupponunt Presbyterum non incidere in hanc pænam niſi celebrationem Miſſæ præceſſerit ebrietas; quod ſimiliter non eſt verum ſi intelligatur de ebrietate prout parit exilium mentis, & privat uſu rationis.

Non enim poteſt contingere hic caſus ut Pres-
8 byter ſit ebrius, & non præmiſſa digeſtione Miſſam celebret ſecundum lecturam quam Marian. Socin. dicit communem, quia vino ſepultus ignorat quid
9 loquatur, cap *Sanè*, 15. *q.* I. & ita hæc Conſtitutio lata eſſet ſuper impoſſibili contra cap. *Erit autem lex* 4. *diſt.* Ebrietas ergo de qua Doctores loquitur non eſt accipienda prout ſignificat alienationē mentis contingentem ex immoderato uſu vini, ſed pro ipſo actu immoderatæ potationis ſecundū diſtinctionem S. Thomæ *in* 2. 2. *q* 150. *ar.* I. Loquitur enim hic textus de Sacerdote non ebrio, ſed vinolento. Quartò & ultimò ſupponunt Docto-
10 res inter potum aſſumptum, & celebrationē Miſſæ debere intercedere dormitionem ita ut alias præſumatur indigeſtus, & non ieiunus, ut dixi ſupra in primo notab. Quod itidem non eſt verum
11 indiſtinctè: nam ut inquit D. Thomas *in* 3. *parte, quæſt.* 80. *art.* 8. *ad ſecundum*: [Cum dicitur quod hoc Sacramentum prius quam alii cibi debet in os Chriſtiani intrare non eſt intelligendum abſolutè reſpectu totius temporis; alioquin qui ſemel comediſſet, vel bibiſſet nunquam poſſet hoc Sacramen-

cramentum accipere, ſed eſt intelligendum quantum ad eundem diem: & licèt principium diei
12 ſecundum diverſos diverſimodè accipiatur; nam quidam à media nocte, quidam ab ortu Solis diem incipiunt (de quibus vide gloſſam primam in l. *More Romano*, *ff. de fer*) Eccleſia tamen Romana diem à media nocte incipit; & ideo ſi poſt mediam noctem aliquis ſumpſerit aliquid per modum cibi, vel potus, non poteſt eadem die hoc ſumere
13 Sacramentum: poteſt verò ſi ante mediam noctem: nec refert utrum poſt cibum, vel potum aſſumptum dormierit, aut etiam digeſtus ſit quantum ad rationem præcepti: refert autem quantum ad perturbationem mentis quam patiuntur homines propter inſomneitatem, vel indigeſtionem, ex quibus ſi mens multum perturbetur, homo redditur ineptus ad ſumptionem huius Sacramen-
14 ti.) Hæc S. Thomas: & ſequitur S. Antonius apud Sylveſtr. *in ver. Euchariſtia* 3. *q*.7.*n*. 9. dicens non impedire ſcilicet neceſſariò etſi de congruo quod quis poſt cibum non dormierit, aut non ſi facta digeſtio dummodo poſt noctem mediam non comederit, aut biberit etiamſi comediſſet, aut bibiſſet poſt matutinum, cum dicitur ſerò, licèt non multum liceat poſt illud bibere, & multo minus
15 comedere, niſi neceſſitas urgeat. Nec obſtat ſecundum Petr. de Palude apud Sylveſt. *ubi ſupra* hæc Decretalis, ubi qui pernoctavit in taberna ſine ſomno privatur Eccleſia, qui cum in taberna apponatur vinum, veriſimiliter poſt mediam noctem bibit, & celebrauit; & ſic eſt præſumptio iuris, contra quam, ut ipſe dicit, non admittitur probatio, vel ſaltem cui ſtatur quamdiu contrarium non probetur.

16 Ex his omnibus cùm quæritur an ſit puniendus Sacerdos, qui poſt cibum, vel potum aſſumptum non præmiſſa dormitione celebravit perſtringendo dicta Theologorum, & Canoniſtarum ego arbitror tres caſus eſſe diſtinguendos.

Primus eſt, cùm certum eſt Presbyterum ſumpſiſſe cibum, vel potum poſt mediam noctem, & mane celebraſſe; & hoc primo caſu abſque dubio eſt puniendus. Ratio eſt quia accipiendo diem prout accipit Eccleſia Romana, Corpus Chriſti non fuit primus cibus, qui pro illa die intravit in os ipſius, ut præcipitur in d.c. *Liquidò*, *de conſecr. diſt*. 2. & ſic non ieiunus celebrauit contra textum ibi & in d. cap. *Sacramenta*, *de conſecrat diſt*. 1.

17 Nec verum eſt quod ait hic Marian. Socin. *in tertio notab*. videlicet conſiderandam eſſe quantitatem, & qualitatem cibi, vel potus, & intervallum temporis: imò enim ſive cibus, & potus ſit multus, ſiue modicus, & ſiue ſit difficilis, ſive facilis digeſtionis indiſtinctè ſi fuerit aſſumptus poſt mediam noctem impedit celebrationem miſſæ, etiãſi non nutriat, & fuerit aſſumptus per modum medicinæ, ut declarat S. Thom. *in* 4. *diſt* 8. *q*. 1. *art*. 4. *q*. 2. Etenim in reverentiam ſanctitatis huius Sacramenti inſtitutum eſt, ut os Chriſtiani ſuſcipientis Corpus Chriſti quaſi novum ad ipſum ſumendum accedat. Quantalibet autem cibi aſſumptio hanc aufert novitatem, & ideo quælibet cibi ſumptio impedimentum præbet Euchariſtiæ ſumptioni; ut per eum: Vnde opinio Goffredi, & Ioannis aſſerentium cibum prohiberi prout nutrit, & ideo quod ſumitur per modum medicinæ non impedire miſſæ celebrationem, ut modicum gingiberis, communiter reprobatur; & eam confutat Paludan. *in* 4. *digeſt*. 8. & Heruec. relati à Sylveſtro *in ver.*
18 *Euchariſtia* 3. *n*. 8. *verſ*. *Et intellige*. Ratio eſt, quia ad debitam ſumptionem Dominici corporis non exigitur ieiunium Eccleſiæ, quod non ſoluitur, niſi per ſecundam ſumptionem illorum, quæ in cibum, & refectionem de ſe conſueverunt aſſumi, ſed exigitur ieiunium naturæ, quo dicitur ieiunus qui poſt mediam noctem nihil cibi, aut potus etiam per modum medicinæ aſſumpſit. Ita S. Thom. *loco citato in reſponſ. ad* 2. *& in* 3. *p*. *q*. 80. *art*. 8. *ad* 4. Albert. Magnus, & alii, quos citat Sylveſt. *ubi ſub.* Crederem tamen non incidere in pœnam huius Canonis Presbyterum, qui electuarium ſumeret, aut modicum vini deguſtaret illico poſt mediam noctem. & mane miſſam celebraret, quia hic textus loquitur de Presbytero vinolento, qui in taberna pernoctavit, ideſt qui in potatione totam noctem inſumpſit ſecundum Hoſt. *hic n*. 2. Perno-
19 ctare enim noctem totam ſignificat, ut l. *Vrbana*, §. *Pernoctare*, *ff. de verbor. ſignificat* & notat gloſ. *hic in ver. Pernoctaverit*: quæ verba huic non adaptantur, & conſequenter nec diſpoſitio, l. *ita autem*, §. *Geſſiſſe*, *ff. de adminiſtr. tutor*. l. 4. §. *Toties*, *ff. de damno infec*. & quamvis hic celebrando ſit in culpa, tamen pœna privationis beneficij, de qua hic non videtur tali delicto commenſurari, ad cap. *At ſi clerici*, *de adulter*. & hoc caſu ſalvari poteſt conſideratio Mariani Socini, quod attendi debeat qualitas, & quantitas ſumpti cibi, & intervallum inter cibum aſſumptum, & celebrationem: & quod notat gloſ. in d.c. *Sacramenta*, *in ver. A ieiunis*, *de conſecr. diſt*. 1. dum firmat ieiunum dici celebrata, ideſt abſoluta digeſtione; unde an habeat locum pœna privationis, necne, arbitrio iudicis relinquendum erit.

20 Secundus caſus eſt cum è contra certum eſt Presbyterum ſumpſiſſe cibum, vel potum ante mediam noctem, non autem poſt; & hoc caſu etiamſi non præmiſſa dormitione, vel digeſtione miſſam celebraverit non eſt culpabilis, nec puniendus quia dicitur ieiunus pro illa die ſecundum ieiunium naturæ, iuxta ſententiam D. Thomæ, & aliorum, de quibus ſupra Neque hoc caſu locum habet hæc Decretalis, quia qui cibum, aut potum ſumpſit dumtaxat ante mediam noctem non dicitur in potatione pernoctaſſe, prout requiritur ad inquirendam hanc pœnam, ut proximè dictum eſt.

21 Tertius caſus eſt cùm dubium eſt, an Sacerdos cibum, vel potum ſumpſerit ante, vel poſt mediam noctem; & tunc ſubdiſtingue: nam aut pernoctauit in taberna, aut non; ſi pernoctavit, præſumitur bibiſſe etiam poſt mediam noctem: unde niſi probauerit contrarium puniendus erit ut hic; & in hoc tertio caſu propriè loquitur hæc Decretalis. Conſtito enim de vinolentia, & de pernoctatione in taberna, hinc deducitur præſumptio, quod totam noctem in potando inſumpſerit, & ita celebraverit non ieiunus ſecundum Petr. de Palude, & Sylveſtr. ſupra citatos. Aut non pernoctauit in taberna, & tunc in dubio non præſumitur comediſſe, vel bibiſſe poſt mediam noctem, niſi hoc probetur: neque hoc caſu intrat pœna, de qua hic. Patet, quia textus mandat copulatiuè inquiri de tribus; primò de vinolentia presbyteri, ſecundò quod pernoctauerit in taberna, tertiò quod miſſam altera die celebraverit; ergo in dubio non ſufficit ſola probatio vinolentiæ in genere

nere ſine circumſtantia temporis, quia ex illa cognoſci non poteſt an presbyter potaverit ante, vel poſt mediam noctem; ſed requiritur probatio, quod pernoctaverit in taberna: ex hoc enim reſultat ſufficiens probatio per juris præſumptionem quod etiam poſt mediam noctem potaverit, & ſic celebraverit non jejunus, & ita intellige hanc Decretalem.

22 QVAERO an ebrietas ſit peccatum.

Solutio: Ebrietas poteſt dupliciter accipi, uno modo prout ſignificat ipſum defectum hominis, qui accidit ex multo vino potato; ex quo fit ut non ſit compos rationis; & ſecundum hoc ebrietas non nominat culpam, ſed defectum pœnalem cōſequentem ex culpa. Alio modo ebrietas poteſt nominare actum quo quis in hunc defectum incidit, qui poteſt cauſare ebrietatem dupliciter. Uno modo ex nimia fortitudine vini præter opinionem bibentis, & ſic etiam ebrietas poteſt accidere ſine peccato, præcipuè ſi non ex negligentia hominis contingat, & ſic creditur Noe inebriatus

23 fuiſſe, *Gen. 9.* Alio modo, ex inordinata concupiſcentia, & uſu vini, & ſic ebrietas ponitur eſſe peccatum, & continetur ſub gula, ſicut ſpecies ſub genere. Dividitur enim crapula in comeſſationem, & ebrietatem, quæ prohibet Apoſtol. *ad Rom.13.* dicens, *Non in comeſſationibus, & ebrietatibus.* Ita S. Thomas *in 2. 2. quæſt.150. art.1.* Turrecr. in cap. *Sexto die, num.6. 35 diſt.* & Sylveſter *in ver. Ebrietas, in princ.* quale autem peccatum ſit ebrietas an ſcilicet veniale, vel mortale dixi latè in cap. *A crapula, à num.24. ſupra, de vita, & honeſt. cleric.*

24 Secundò QVAERO quæ ſit pœna ebrij.

Solutio. In foro pœnitentiali pœna eſt arbitraria, c. *Menſuram, de pœnit. diſt. 1.* in foro autem judiciali eccleſiaſtico olim procedendum erat, juxta Canonem Apoſtolorum 42. relatum in c.1. 35. diſt. ubi ſic legitur: (Epiſcopus, aut Presbyter, aut Diaconus ebrietati deſerviens (id eſt aſſuetus ſe inebriare ſecundum Hugon. Archid. Turrecr. & Præpoſ. (aut deſinat, aut deponatur: Subdiaconus autem, aut Lector, aut Cantor ſimilia faciens aut deſinat, aut communione privetur, ſimiliter & laicus.) Item Concilium Agathenſe c. 41. quod refertur in c. *Ante omnia, ead. diſt.* ſtatuit Clericū, quem ebrium fuiſſe conſtiterit aut triginta dierum ſpatio à communione ſubmovendum, aut corporali ſubdendum ſupplicio, id eſt recipiat, quadraginta ictus, ut ibi exponit gloſſa. Sed an, & quo ordine clerici propter ebrietatem poſſint ſubijci verberibus; & quomodo in prædictis pœnis ſit procedendum, dic ut ibi per Præpoſ. *n. 1.* Hodie verò contra quoslibet clericos ebrioſos, ſeu ebrietati deſervientes ſervanda erit diſpoſitio d. cap. A crapula; ut ſcilicet ſi moniti non deſiſtant, ab offi-

25 cio, vel beneficio ſuſpendantur. In foro autem temporali laicus propter ebrietatem nulla pœna tenetur, ſecundum Marian. Socin. *hic nu.21.* & hæc vera ſi ebrius ſteterit in meris finibus ebrietatis: ſed ſi aliud delictum in ebrietate commiſerit juxta textum in l. *Omne delictum, §. penult. ff. de re militat.* tunc dicendum, ut in quæſt. ſequenti.

26 Ultimò QUAERO, an qui ſua culpa in ebrietatem incidit, & ebrius exiſtens hominem interfecit, aut mutilavit efficiatur irregularis, necne.

27 Hæc quæſtio proponitur de eo, qui culpa propria effectus eſt ebrius; nam ſi ſine culpa puta quia eo ignorante alius miſcuit ſal cum vino, vel dentem caballinum, vel quid ſimile; aut quia ſumpto vino moderatè ignorans illius potentiam præter conſuetudinem, & opinionem contraxit ebrietatem, expeditum eſſet hunc non eſſe aliqua pœna puniendum, nec irregularitatem incurrere, quoniam talis nec venialiter quidem peccat, ut docet S. Thomas, Archid. Turrecr. & al j citati ſupra in 1, *quæſt.* Io. à Capiſtrano in d. cap. *A crapula, nu. 7. & 8. de vita, & honeſt. cleric.* & ſic credimus de Noe *Gen.9.* & de Loth, qui commiſit inceſtum, à quo excuſatus eſt ſecundum Auguſtin. contra Fauſtum, ut in cap. *Inebriaverunt, 15. q. 1.* Dicit enim textus Gen. 14. *Et ne tunc quidem ſenſerit quando concubuerit, nec quando illa ſurrexerit*: & ita hunc non eſſe irregularem cenſet Marian. Socin. in cap. *Ad audientiam, num. 55. infra de homicid.* & Covarr. in Clem. *Si furioſus, in 3. p. num. 3. verſ. Sed quoad irregularitatem, eod. tit.* nec quiſquam diſſentit. Dubium igitur reſtringitur ad eum, qui ſua culpa in ebrietatem incidit; & quidem ſi dedit operam, ut inebriaretur, & ſciebat ſe conſueviſſe in ebrietate arma ſumere, & homines perſequi, & percutere, proculdubio efficitur irregularis, quia per immoderatam potionem dedit operam rei illicitæ. & ad occaſionem periculoſæ ex his quæ ſolent accidere: ita Marian. Socin. in d. cap. *Ad audientiam, n.56.* & Covarr. in d. Clem. *Si furioſus, in 3. p. ſub n.4. verſ. Poſſet quidem vera cenſeri*; & hic caſus ſimiliter eſt extra omne dubium.

Major difficultas eſt quid dicendum in ebrio, qui ex ſimplici culpa in ebrietatem incidit immoderatè bibendo, & in ebrietate homicidium com-

28 miſit. Et quidem S. Thomas *in 1. 2. q 77. art. 7.* cui ſubſcribit Sylveſt. *in ver. Ebrietas, num. 5.* ſentit abſolutè hunc eſſe irregularem. Ait enim aliquid eſſe poſſe voluntarium vel ſecundum ſe ſicut quando voluntas directè in ipſum fertur: vel ſecundum cauſam quando voluntas fertur in cauſam, & non in effectum, ut patet in eo, qui voluntariè inebriatur: Ex hoc enim quaſi voluntarium ei imputatur quod per ebrietatem committit. Idem apertiùs firmant Zenzelin. Cardin. & Imola in d. Clem. *Si furioſus, de homicid.* quos ſequuntur Villadiego *de irregul. cap. de percuſſore, col.11.* Sylveſt. *in ver. Homicidium 3. q. 4. & alij.*

Quibus primò ſuffragatur c. *Sanè*, &c. *Inebriaverunt, 15. q. 1.* ubi patet delinquentem in ipſa ebrietate non eſſe omnino immunem à culpa, nec à pœna.

29 Deinde ſecundum Marian. Socin. in d.c. *Ad audientiam num.57.* hoc probat textus expreſſus in l. Omne delictum, *ff.* de re militari: nam miles cæleſtis militiæ, & miles armatæ militiæ videntur æ-

30 quiparari, ut l. *Miles*, & ibi notatur, *ff. de re judic.* Sed miles armatæ militiæ in ebrietate ſeipſum vulnerans, aut aliàs mortem ſibi conſciſcens à militia removetur, ut d. l. *Omne delictum, § penult.* prout hunc textum in propoſito adducunt etiam in c. *A crapula, de vita, & honeſt. clericor.* Hoſt. *n.8. in ver. Suſpendatur*, & Io. Andr. *n.3. in ver. Beneficio*, ergo & fortius miles cæleſtis militiæ, ut eſt clericus, debet deponi ab altaris miniſterio, & per conſequens videtur in irregularitatem incidere.

31 Tertiò favet eidem ſententiæ authoritas Ariſtot. *3. Ethic. c. 5.* dum docet ebrium mereri duplices maledictiones, videlicet ut explicat D. Thom. in *1. 2. q. 76. art. 4.* ad quartum propter duo peccata

cata quæ committit, ſcilicet ebrietatem, & aliud peccatum quod ex ebrietate ſequitur.

32 Similiter ut ibi Euſtatius refert Pittacus unus ex ſeptem Græciæ Sapientibus ebrio delinquenti duplicem pœnam infligendam eſſe conſtituit, alteram propter ebrietatem, alteram propter crimen in ebrietate patratum; cujus rei etiam meminit S. Thomas ubi ſupra, & Covarr. in d. Clem. *Si furioſus, in 3. p. n. 4. in fin.*

33 Sed contrariam ſententiam pluribus conatur tueri idem Covarr. *eod. n. 4. in princ. verſ. Supereſt igitur difficultas.*

34 Movetur primò, quia ebrius, & furioſius æquiparantur c. *Venter* 35. *diſt* ſed furioſius non eſt irregularis propter homicidium in furore commiſſum, ut in d. Clem. *Si furioſus*, ergo nec ebrius. Sed hoc argumentum poteſt in oppoſitum retorqueri; nam furioſius, qui propria culpa in furorem incidit, irregularis efficitur, ſi in furore aliquem interfecerit aut mutilaverit, ut dixi in d. cap. *Ad audientiam n.* 24. *infra, de homicid.* ergo & ebrius, qui ſua culpa incidit in ebrietatem.

Deinde movetur quia homicidium ebrii proceſſit ab eo, qui caret uſu rationis, ergo irregularitatem non inducit. At nego conſequentiam, quia irregularitas non contrahitur hoc caſu ex eo quod homicidium ſit voluntarium in ſe, ſed quia eſt voluntarium in ſua cauſa propter culpam præcedentem, ut ex mente D. Thomæ ſuperius dictum eſt, & patebit infra *n.* 36. 37. & 38.

35 Movetur tertiò, quia ebrius non punitur propter homicidium commiſſum, ſed propter ebrietatem illam, quæ graviori pœna eſt digna propter circumſtantiam homicidii, cui cauſam præbuit: quod videtur ſenſiſſe D. Bonavent. *in* 2. *ſent. diſt.* 22 *art.* 1. *q.* 3. dum ait nec furioſum, nec ebrium quamvis uterque illorum ſit ſua culpa uſu rationis privatus poſſe committere novam culpam, ſed omne malum quod durante furore, vel ebrietate factum fuerit eſſe circumſtantiam, quæ aggravat ebrietatis, aut furoris peccatum: quem locum citat etiam Alphonſus à Caſtro tenens hanc opinionem *lib.* 2. *de poteſtate leg. pœnal. cap.* 14. *verſ. Prima principalis concluſio.*

36 Verùm hoc argumentum eò tantùm ſpectat, ut oſtendat delictum in ebrietate, vel furore commiſſum non conſtituere novam ſpeciem peccati, ſed eſſe circumſtantiam peccati præcedentis, quod & nos fatemur; quia voluntarium eſt de ratione intrinſeca peccati actualis, cap. *Majores*, §. *Verum, de Baptiſ.* nec poteſt eſſe voluntarium in eo, qui caret uſu rationis. Sed non eſt bona conſequentia: homicidium in ebrietate commiſſum non eſt nova ſpecies peccati, quia non eſt voluntarium; ergo ex illo non contrahitur irregularitas. Ratio eſt, quia ad irregularitatem, quæ non eſt peccatum, ſed pœna peccati non requiritur ut delictum ipſum ſit voluntarium in ſe, ut requiritur ad eſſe peccati, ſed ſatis eſt ut culpa præceſſerit, ut optimè explicat D. Thomas *in* 4. *diſt.* 17. *q.* 2. *art.* 2. *q.* 4, *ad* 2. ait enim: (Effectus conſequens qui peccatum aggravat jam in actu præceſſit, velut in cauſa; & ideo quando commiſſum eſt totam ſuam quantitatem habuit, & ex effectu conſequenti non accreſcit aliquid quoad culpæ rationem etſi accreſcit quoad pœnam accidentalem.) Hæc S. Thomas, quem ſequitur Sylveſt. *in ver. Ebrietas, n.* 5. Id quod patet apertiſſimè in o-

37 mni homicidio caſuali, & præter intentionem commiſſo: illud enim non poteſt dici peccatum homicidii cùm voluntarium non ſit, quia ignorantia, & error, perinde ac furor, & ebrietas excludunt conſenſum, cap. *Quamvis*, 38. *diſt.* l. *Cum Aquiliana, ff. de tranſact.* l. *Sed hoc ita, ff. de aqua pluu. arcen.* l. *Non idcirco, C. de jur. & fac. ignoran.* quia voluntas non fertur niſi in præcognitum, ut patet in 3. *de Anima commen.* 39. imò nil magis contrarium conſenſui, quàm error, l. *Si per errorem, ff. de juriſd. omn. judic.*

38 & tamen jura paſſim clamant ex homicidio caſuali ignoranter, ſeu per errorem commiſſo irregularitatem induci, quoties culpa, vel negligentia præceſſit caſum, ut in cap. *Continebatur*, cap. *Suſcepimus*, & cap. *Ad audientiam, infra de homicid.* cum ſexcen-

39 tis ſimil. Sicut etiam dormiens uſu rationis caret non ſecus ac furioſus, infans, vel ebrius, ut in d. Clem. *Si furioſus, de homicid* & tamen ſi in ſomniis filium in lecto ſuffocaverit, irregularis efficitur propter culpam, vel negligentiam, quæ homicidium præceſſit, ut eſt textus in cap. *Quæſitum*, & ibi DD. *de pœnit. & remiſſ.* cap. *Conſuluiſti*, 2. *q.* 5. cap. *fin.* cum ibi notatis, *de iis qui fil. occider.* plenè Sylveſt. *in ver. Homicidium, ſecundò, nu.* 15. *in* 23. *quæſt.* Itaque licèt homicidium ebrii non ſit peccatum ab ebrietate diſtinctum, ſed circumſtantia ebrietatis, ſemper tamen ex illo incurritur irregularitas, ſi præceſſit culpa, ſicut incurritur ab ignorante, ſeu errante, vel dormiente, licèt in his quoque homicidium propter defectum conſenſus non ſit nova ſpecies culpæ, ſed circumſtantia culpæ præcedentis.

40 Movetur quartò idem Covarruvias, quia ebrietas non eſt cauſa proxima, nec immediata occiſionis, ſed cauſa mediata, & remota, arg. c. *Quia diverſitatem, de conceſſ. praben.* nam culpa fuit cauſa ebrietatis, ebrietas verò cauſa occiſionis. Sed hæc quoque ratio infirma eſt, quia ad contrahendam irregularitatem non requiritur; ut quis præbuerit cauſam proximam, ſeu immediatam homicidio, ſed ſatis eſt ut præbuerit remotam quando dabat operam rei illicitæ, ſi cauſa fuerit aliquo modo ad homicidium ordinata, cap. *Continebatur*, ſecundũ unum intellectum, & cap. *Suſcepimus, de homicid* & eſt communis regula in materia irregularitatis, ut dixi in cap. *Ad audientiam, n.* 19. & 33. *eod. tit.*

41 Quid dicendum? Cogitabam opiniones poſſe conciliari fœdere diſtinctionis: Dupliciter enim ex ſimplici culpa poteſt aliquis in ebrietatem incidere ex mente S. Thomæ *in* 2. 2. *q.* 150. *art.* 1. Uno modo cum percipit uſum vini eſſe immoderatum, non tamen æſtimat inebriare potentem, & ita ex inordinata concupiſcentia, & uſu vini contigit ei ebrietas præter intentionem, & conſuetudinem: & hoc primo caſu exiſtimo hunc eſſe immunem ab irregularitate, ſi contracta ebrietate aliquem occidat, aut mutilet.

42 Moveor quia in homicidio hujuſmodi conſiderari poſſunt tres actus. Primus eſt ipſa potatio, ſecundus ebrietas, tertius hominis occiſio. In primum actum duntaxat hoc caſu fertur voluntas directè, nempe quia talis tantum voluit bibere vinum immoderatè. In ſecundum fertur voluntas indirectè, & per accidens. In tertium verò, ideſt in occiſionem aut nullo modo nec per ſe, nec per accidens fertur voluntas, aut, per accidens

43 quidem, ſed valdè remotè. Atqui ex cauſa valdè remota, & ad homicidium non ordinata irregularitas non contrahitur etiam ab illo, qui dabat operam rei illicitæ, ut eſt caſus in cap. *Exhibita, infra, de homicid.* ubi puer qui ludens lapidem

jecit

jecit in alium puerum, ut timorem illi incuteret, & ſic dabat operam rei illicitæ non contraxit irregularitatem ex eo quod ille à projecto lapide, non percurſus corruens, & capite illiſus ad petram ex aliorum incuria obiit, ut ibi deciditur, & latius probavi in cap. *De cætero nu. 13. eod. tit.* & in hoc primo caſu ſalvari poteſt opinio Alphonſi à Caſtro, & Couvarr. ut ipſemet videtur declarare in d. Clem. *Si furioſus, par. 3. num. 4. verſ. Tandem quarto*: & ita etiam intelligi poteſt, quod docuit Ariſtotel. 2.

44 *Et hic.* In ebrietate oportet veniam habere: & quod habetur in l. *Omne delictum*, § *Per vinum*, *ff. de milit.* videlicet per vinum, aut laſciviam lapſos clementius eſſe puniendus.

45 Et quod ait Bald. in cap. *A crapula, num. 3. ſupra de vita, & honeſt. Cleric.* ideſt delinquentes per ebrietatem non dici ſtudioſè delinquere, ſed impetuoſè, & ideò mitius puniendos eſſe juxta text. in l. *Reſpiciendum*, §. *Delinquunt*, *ff de pœnis*, idque Iudicis arbitrio relinqui tradiderunt Roman. in l. 1. *n. 9. ff. de verb. obligat.* Dec. in cap. 1. *in fine*, *de teſtib.* & alii apud Menoch. *de arbitrar. judic. lib. 2 centur 4. caſu 326.* & hunc venialiter tantùm peccare docuit S. Thomas præallegatus in 2. 2. *q. 150. art. 2.*

46 Alio modo poteſt quis in ebrietatem incidere cum advertit potum eſſe immoderatum, & inebriantem, & tamen vult magis ebrietatem incurrere, quàm à potu abſtinere, & ſic voluntariè inebriatur, & factus ebrius hominem occidit, aut mutilat; & hunc non auderem excuſare ab irregularitate, quia ejus voluntas proximius accedit ad homicidium, quàm in primo caſu. In illo enim ſolus potus fuit voluntarius, ex potu verò præter intentionem contigit ebrietas, & ex ebrietate homicidium. In hoc verò non tantùm potuit fuit voluntarius, ſed etiam ebrietas, ex qua immediatè homicidium proceſſit. Unde hic fuit in lata culpa, & dedit cauſam proximam homicidio; aut remotam quidem, ſed tamen ad homicidium ordinatam, quæ ſufficit ad incurrendam irregularitatem ſecundum Marian.

47 Socin. in cap. *De cætero, n. 9.* & *ibi* dixi *n. 16. de homicid.* præcognoſcere enim debuit, & potuit facilè poſſe contingere, ut in ebrietate aliquem percuteret, vel offenderet; quia pluries injuriantur ebrii, quam ſobrii, ut patet per Philoſoph. 2. *Politic.* & per Divum Thomam *in 1. 2. q. 76. num. 4. ad 4. in fine.* & Bald. in l. 1. *n. 40. C Unde vi.* Et propterea *Proverb.* 20. dicitur tumultuoſa ebrietas, ut in cap. *Luxurioſa 35. diſt.* alii legunt contumelioſa, ut Io. à Capiſtr. in cap. *A crapula, in 1. notab. ſupra, de vita,*

48 *& honeſt. Clericor.* & culpam mortalem eſſe ſe ſcienter inebriare probat Sanctus Thomas in 2. 2. *quæſt. 150. d. art. 2.* Abb Antiq. in d. cap. *A crapula num. 3.* per textum in cap. *Nullus de conſecr. diſt.* 5. Navarr. *in Manuali cap. 23. num. 121.* & dixi latiſſimè in eod. cap. *A crapula, à num.* 24 & in hoc ſecundo caſu procedit opinio, ejuſdem D. Thomæ *in 1. 2. q. 77. art.* 7. Loquitur enim expreſsè de illo, qui voluntariè inebriatur.

49 Cæterum in practica arbitror indiſtinctè ebrium homicidam debere ſe irregularem reputare, & abſtinere a miniſterio altaris hoc præcipuo fundamento, quia cum in hoc articulo ſint ex utraque parte authoritates, & rationes probabiles, hinc ſtatus rei dubius conſtituitur, ut patet in 1. *Topicor. c. 9. in princ.* ubi problemata idcirco dicuntur dubitationem habere, quia de utriſque ſunt rationes ſuaſibiles; & latiſſimè probavi in cap. *Ne inni-*

50 *taris, à num. 125. uſque ad nu.* 171. *de Conſt.* In dubio autem non tantùm facti, ſed etiam juris tenetur quis ex præcepto in foro pœnitentiali, vel qu ſi pœnitentiali amplecti partem tutiorem præſertim

51 in materia irregularitatis, ut ſimiliter probavi in eod. cap. *Ne innitaris, à num. 71. uſque ad ad nu. 229.* ubi etiam oſtendi falſam eſſe differentiam, quam nonnulli ex recentioribus Theologis ſubtiliter excogitarunt inter dubium juris abſolutum, & dubium juris, & perſonæ ſimul.

52 Accedit quod vix poſſet eſſe ſine ſcandalo, ut ebrius ex immoderato uſu vini hodie homicidium committeret, & cras nulla prævia diſpenſatione miniſtraret in altari corpus, & ſanguinem Chriſti; & cauſa inſtituendæ irregularitatis ſecundum Laud. & Cardin. in Clem. 1. *num. 2. in 18. quæſt. de homicid.* Fuit horror & ſcandalum inde oriens, quia abominabile eſt, ut qui intinxit manus in ſanguinem humanum offerat ſanguinem, & hoſtiam immaculatam Deo. De quo tamen vide per Marian. Socin in d. cap. *Ad audientiam, n. 66. de homicid.*

De Accuſat.

Cap. Qualiter, & quando, il ſecondo.

SUMMARIUM.

1 *Inquirere debet Superior contra ſubditum maximè Prælatum de his tantum, ſuper quibus præceſſit infamia, & n.* 9. *&* 11.

2 *Prælatus diffamatus maximè de dilapidatione poteſt per ſuperiorem compelli ad reddendam rationem adminiſtrationis.*

3 *Secus ſi diffamatus non ſit, & n. ſeq.*

4 *Prælatus in quibus differat à tutore.*

5 *Inquirenda eſt veritas ab eo, contra quem fit inquiſitio, prius quam à teſtibus.*

6 *Inquiſitio eſt permiſſa non ſolum cum agitur ad vindictam publicam, ſed etiam ubi agitur civiliter ad utilitatem Eccleſiæ.*

7 *Inquiſitio in cauſis civilibus eſt permiſſa, ſi ſpectat aut publicam utilitatem principaliter.*

8 *Inquiſitio facienda eſt in loco ubi quis laborat infamia.*

9 *Ad inquiſitionem ex fama ut procedi poſſit tam contra ſubditum, quam contra Prælatum quæ requirantur.*

10 *Inquiſitio ut fieri debeat, requiritur, ut fama ad aures Superioris pervenerit, nec ſufficit, ut pervenerit ad alios.*

11 *Inquiſitio nec contra Prælatum, nec contra ſubditum fieri poteſt, niſi infamia præceſſerit.*

12 *Epiſcopus non debet contra ſubditum in criminalibus procedere niſi adhibitis ſecum Canonicis Eccleſiæ Cathedralis.*

13 *Epiſcopus in cauſis criminalibus nō tenetur ſequi conſilium Capituli, ſed ſatis eſt, ut illud requirat.*

14 *Sed de conſuetudine procedunt Epiſcopi ſoli ſine Capitulo, & valet talis conſuetudo.*

15 *Et quid ſi Capitula ſint exempta.*

16 *Iudex in judicio inquiſitionis locum accuſatoris non tenet.*

17 *Fama in inquiſitionis judicio tenet locum accuſatoris, & n. 69.*

18 *In-*

18 *Inquiſitio an ſit remedium ordinarium, vel extraordinarium, & n. ſeq.*
19 *Inquiſitio jam incepta ceſſat ſuperveniente accuſatore.*
20 *Prælati ſunt poſiti tamquam ſignum ad ſagittā.*
21 *Prælatus malus timet bonum ſubditum.*
22 *Prælati cū teneantur ſubditos arguere, & increpare, odium multorum incurrunt, & n. 27.*
23 *Criminoſus primo eſt arguendus, ſecundo increpandus, tertio ſuſpendendus, quarto excommunicandus, quinto deponendus.*
24 *Morbis variis parare varias medicinas oportet.*
25 *Accuſationē legitimā præcedere debet inſcriptio.*
26 *Fallit in quinque caſibus: remiſſivè.*
27 *Inquiſitio non ita facile eſt facienda contra Prælatum, ſicut contra ſubditum.*
Contra Prælatum requiritur infamia, quæ ſine ſcandalo diſſimulari non poteſt, vel ſine periculo tolerari, ibid. & n. 47.
28 *Inquiſitio quando fit contra aliquem debet ille eſſe præſens.*
29 *In inquiſitione quis ordo ſit ſervandus.*
30 *Inquiſitio ſi primo fieret, & poſtea traderentur Capitula, nihil ageretur.*
31 *Quod procedit in inquiſitione ſpeciali, ſecus in generali, in qua non dantur capitula.*
32 *Proceſſus inquiſitionis non traditis reo capitulis valet, ſi non opponatur.*
33 *Confeſſionem ſuam inquiſitus non poteſt impugnare ſub prætextu, quod capitula ſibi tradita non fuerint, vel infamia non præceſſerit.*
34 *Iudex quot modis procedere poſſit ſuper crimine, & n. ſeq.*
35 *Sententiæ forma in quolibet procedendi modo ſequi debet juxta formam judicii, & n. 79.*
36 *In Romana Curia agitur de crimine duob⁹ modis.*
37 *Proceſſus diverſi, quando diverſis modis in diverſis inſtātiis facti ſunt, & nullus per ſe ſufficit ad cōdēnationē an poſſint ſimul cumulari, & n. ſeq.*
38 *Probatio unius modi agendi non facit fidem in alio modo agendi, vel ſuper alio articulo.*
39 *Proceſſus ſuper crimine factus ſuper uno modo agendi, ſi ſit perfectus, non impedit alium procedendi modum.*
40 *Inquiſitio quotuplex ſit, & an id qualibet inquiſitione ſit ſervanda forma hujus capituli, & n. ſeqq. uſq. ad n. 62.*
41 *Inquiſitio generaliſſima quæ dicatur.*
42 *Et quæ inquiſitio generalis.*
43 *Capitula tradi non debent quando inquiritur ſuper ſtatu Eccleſiæ.*
44 *Inquiſitio ſpecialis quæ ſit, & n. 55.*
45 *Si fiat non ad pœnam imponendam, ſed ex debito officii, non requirit infamiam.*
46 *Idem ſi fiat ad denunciationem publici Officialis.*
48 *Probationes ſuper fama leviores ſufficiunt contra ſubditum, quàm contra Prælatum.*
49 *Inquiſitio contra Regularem, ſi fiat ad correctionem, non requirit formam hujus cap.*
50 *Si verò fiat, ut ab adminiſtratione removeatur, ſervanda eſt hæc forma quoad quædam, & n. 98.*
51 *Prælati Regulares ex levioribus cauſis ab adminiſtratione removētur, quā ſeculares, & n. 110.*
52 *Et ſpectanda eſt conſuetudo ſpecialis locorum Religioſorum.*
53 *Priores, & officiales minores inſtituuntur, & deſtituuntur pro libito Abbatis etiam ſine cauſa, & n. 102.*
54 *Inquiſitio alia eſt præparatoria, ſeu generalis ad inveniendum delinquentem, alia ſolemnis ad puniendum, quæ à Canoniſtis dicitur ſpecialis, & num. 56.*
55 *Inquiſitionis ſpecialis diffinitio.*
56 *Inquiſitionis generalis, & ſpecialis communis practica quæ ſit, & n. ſeq. & n. 60.*
57 *Inquiſitio generalis, quæ fit ad inveniendum delinquentem non requirit infamiam,*
58 *Inquiſitio generalis tranſit in ſpecialem quando teſtes in genere interrogati nominant delinquētem in ſpecie, & nu. 61.*
59 *Inquiſitio ſpecialis contra certam perſonam ſive ex officiō, ſive ad denunciationem alterius fieri non poteſt niſi infamia præcedente.*
60 *Inquiſitio ſpecialis non præcedente diffamatione eſt nulla, nec obſtat contraria conſuetudo.*
61 *Inquiſitio generalis, in qua per teſtes aliquis nominatur, ſine alia fama aperit viam ad ſpecialem inquiſitionem.*
62 *Inquiſitio ſuper crimine, quæ fit ex mero judicis officio an, & in quo differat ab inquiſitione, quæ fit ad querelam, ſeu denunciationem partis, & n. ſeqq. uſq. ad n. 68.*
63 *Iudex inquirens ex mero officio recipit juramētum ab illis, contra quos eſt facienda inquiſitio, ſecus ſi ad alterius inſtantiam.*
64 *Iudex procedens ſuper crimine ex officio non tenetur recipere probationes ſuper fama, ſed ſatis eſt, ut de ea ſibi conſtet.*
65 *Iudex procedens ad inſtantiam alterius admittit probationes contrarias ſuper bona fama, ſecus quando procedit ex officio.*
66 *Litis conteſtatio fit cum promovēte inquiſitionē quando judex procedit ad denunciationem.*
67 *Teſtes recipi poſſunt etiam publicatis atteſtationibus quando judex procedit ex officio.*
68 *Inquiſitionis judicium in quo differat à judicio per viam accuſationis, & per viam denunciationis: & numeris ſeqq. uſque ad n. 84.*
70 *Teſtes in judicio inquiſitionis recipiuntur lite non conteſtata.*
71 *Teſtes admittuntur etiam minus idonei, quando fit inquiſitio tam in capite, quàm in membris, & ſuper ſtatu Eccleſiæ.*
72 *Accuſatio, & denunciatio fit etiam de occultis criminibus dummodo probari poſſint; inquiſitio ſecus.*
73 *Accuſatus ſuper occultis reſpondere compellitur, quia jurat de calumnia.*
74 *Inquiſitus de dilapidatione interim ab adminiſtratione removetur conſtito de ſuſpicione: ſecus in accuſato.*
75 *Prælatus de gravi crimine inquiſitus, & convictus ab adminiſtratione totaliter removetur: Accuſatus verò deponitur.*
76 *Degradatio accipitur etiā pro verbali depoſitione*
77 *Et eſt pœna capitalis*

Iudex

78 *Iudex in judicio denunciationis non debet pœnam ordinariam imponere, ſed pœnitentiam compellere, & n. ſeq.*

79 *Denunciatio triplex Evangelica, Iudicialis, & Canonica: & in qualibet diverſæ feruntur ſententiæ.*

80 *Inquirentis officium eſt veritatem invenire.*

81 *Denunciationis finis eſt emendatio fratris: Accuſationis verò punitio criminis ad publicam vindictam.*

82 *Accuſationem legitima præcedere debet inſcriptio, Denunciationem charitativa correctio, inquiſitionem clamoſa inſinuatio.*

83 *Monitio in accuſatione, & inquiſitione non requiritur; etiamſi procedatur per inquiſitionem ad denunciationem alterius.*

84 *Fama qualiter probetur.*

85 *Teſtes ſuper fama interrogati qualiter debeant deponere.*

86 *Fama in criminalibus an aliquem gradum probationis conſtituat, & n. ſeqq.*

87 *Fama eſt ſufficiens inditium ad inquirendum contra eum, qui maleficium commiſit.*

88 *Fama in criminalibus nec ſemiplenam facit probationem, niſi de crimine civiliter agatur.*

89 *Et ſine adminiculis an ſit ſufficiens inditium ad torturam.*

90 *Prælatus an ſtatim lata ſententia ſuper crimine intelligatur ipſo jure privatus dignitate, vel beneficio.*

91 *Sententia lata ſuper crimine quos effectus producat.*

92 *Condemnatus in pœnam, quæ ſtatim aufert libertatem, perdit teſtamenti factionem, ſed non ea, quæ ſibi competunt ratione publici officii.*

93 *Beneficia ejus, qui per ſententiam fuit depoſitus, poſſunt per Epiſcopum alteri conferri.*

94 *Depoſitus ſpoliari poteſt etiam beneficiis, quæ poſſidet in aliis diœceſibus.*

95 *Prælato condemnato an ſtatim liceat electoribus ad electionem alterius procedere.*

96 *Prælatus poſt ſententiam condemnatoriam an remaneat poſſeſſor dignitatis, vel beneficii.*

97 *Infamia, quæ ex pœna procedit evidentior eſt, quam quæ ex ſententia.*

98 *Inquiſitio, quæ formatur contra Regulares quot habeat ſpecialia:*

99 *Ordo juris in inquiſitione, quæ fit contra Regulares non eſt ad unguem obſervandus quoad ſubſtantialia judicii: ſecus quoad veritatis probationem.*

101 *Exceptiones tot non recipiuntur contra regulares, quot contra ſæculares.*

1 QUALITER, & QUANDO, IL SECONDO. Superior contra ſubditum maximè Prælatum de his tantum inquiret ſuper quibus præceſſit infamia: & tunc eum vocabit, articulos ipſi tradet, nomina, & dicta teſtium ei publicabit, & exceptiones, & defenſiones illius admittet, & ab adminiſtratione removebit illum, ſi appareat graviter deliquiſſe. Hic ordo non eſt ad vnguem in Regularibus obſervandus. Hoc dicit ſecundum Jo. Andr. Butr. Cardin. Anchar. Abb. Joann. de Anan. Aretin. Mar. Socin. Felin. & Bero. Dicebat Hoſt. Ponuntur hic auctoritates vtriuſque teſtamenti, & ipſarum mens, ex quibus colligitur qualiter, quando, & contra quem, & à quo ſit inquiſitio facienda, & quis ſit effectus, Cardin. dicebat: Ponit theoricam, & practicam inquiſitionis melius, quàm alia quævis lex, vel Decretalis: eamque adeo luculenter repetiit Mar. Socinus, ut Felin. *in princ.* formaliter dixerit: non tractabo in iſta Decretali multa, prout requirit ejus fama, quia per ſolemnitatem repetitionis D. Mariani adeò eſt occupatus campus, ut exiſtimem ſuperfluum quod diſtinctiſſimè tractatum eſt iterum revoluere. Dividitur in quatuor partes ſecundum Petrum de Sampſon. & Abb. Antiq. Prima dicit quando inquiſitio ſit facienda. Secunda qualiter. Tertia ad quid. Quarta limitat; ſecunda ibi, Debet; tertia ibi, Ad corrigendos; quarta ibi, *Hunc tamen.*

2 Nota primo ibi, *Villicus ille, qui diffamatus erat.* Prælatum diffamatum maximè de dilapidatione poſſe per ſuperiorem compelli ad reddendam rationem adminiſtrationis: quod denotatur per verbum, Villicus, quod denotat Prælationem, ſecundum Hoſtien. *hic num.* 2. & notat Abbas *n.* 4.
3 Mar. Socin *num.* 17. & Aretin. *in* 4. *notab.* Ergo à contrario, ſecundum eos ſi non ſit diffamatus, non videtur poſſe compelli: ſed oppoſitum tenet gloſſa *hic in verb. Redde rationem*: ea ratione, quia Prælatus æquiparatur tutori, & procurator eſt, non Dominus, cap. 2. *ſupra de dolo, c.* 2. *q.* 12.
4 *q* 1. Et ideò debet reddere rationem adminiſtrationis ſuæ tamquam Tutor, l. 2. *C. de judic.* Sed poteſt dici aliud eſſe in tutore, & aliud in Prælato: nam tutor eſt temporalis, & ejus adminiſtratio finitur pubertate, ut inſtitut. *Quibus modis tutel. fin. per totum*: & ideo tenetur reddere rationem finita tutela indiſtinctè, ut l. *Actus*, & l. *Adverſus*, *ff. de adminiſtrat, tutor*, & l. *Niſi finita*. *ff. de tutel. & ration. diſ. quo ſit.* ut Gubernatores, & Adminiſtratores hoſpitalium, & piorum locorum, licèt non ſint ſuſpecti de dilapidatione, ad inſtar tutorum, & curatorum teneantur ſingulis annis de ſua adminiſtratione rationem reddere, ut in Clem. *Quia contingit* §. *Illi etiam*, *de religioſ. domib.* & in Concilio Tridentino, *cap.* 9. *ſeſſ.* 22. At Prælatus eſt perpetuus, quia beneficium non poteſt dari ad tempus per alium, quàm per Papam, ut dicit gloſſ. notab in cap. *Veniens, in ver. Ordinaſti, ſupra de fil. Presbyt.* Item tutor non poteſt procuratorem conſtituere ante litem conteſtatam, l. *Neque C. de procurat.* Secus in Prælato, ut notatur in cap. 1. *ſupra de procurat.* Item tutor non utitur bonis pupilli, ſicut Prælatus vtitur bonis Eccleſiæ. Item tutela eſt onus, Prælatura eſt honor, & Prælatus habet liberam, & generalem adminiſtrationem in bonis Eccleſiæ, & poteſt donare aliqua bona, ſi hoc habeat conſuetudo: tutor non cap. *Cæterum de donato.* Unde nil mirum ſi Prælatus non eſt cogendus reddere rationem, niſi laboret infamia, ut *hic* per Butr. *num.* 23. & Anchar. *n.* 12. & 31.

5 Secundò nota ibi, *Quid hoc audio de te*: Eſſe prius exquirendam veritatem ab eo, contra quem fit inquiſitio, quàm à teſtibus, prout fecit iſte Dominus; nam ſi puram, & meram confiteatur contra ſe veritatem, cum eo mitiùs eſt agendum, cap. *Innotuit*, §. *Multa*, *ſupra de elect.* nec eſt opus teſtibus, ut hic notat gloſ. 3. *in addit. Hoſt. nu.* 2. *in ver. Redde rationem*, Jo. Andr. *nu.* 3. Butr. *nu.* 5. *verſ. Per hanc Decretalem*, & Cardin. *num.* 3. *verſ. Nota quod an,*

antequam, dicens ita ſervari, ut ante omnia petatur ab inquiſito de veritate. Et adverte, quia
6 auctoritas novi teſtamenti hic allegata concernit inquiſitionem faciendam ſuper crimine dilapidationis: auctoriſas autem veteris teſtamenti concernit crimina graviora, ex quibus coniunctim collige ſecundum Petr. de Anchar. *hic in 5. not.* Io. de Anan. *n. 6. verſ. Nota quod ille, n. 7.* & Aretin. *n. 6.* inquiſitionem eſſe per miſſam non ſolum cum agitur ſuper rebus eccleſiaſticis, ne dilapidentur; & ſic ad utilitatem Eccleſiarum inquiſitio eſt permiſſa ſingulariter pro utilitate publica. Vnde in
7 cauſis merè civilibus ſi ſpectant ad publicam utilitatem principaliter, inquiſitio eſt permiſſa, ut l. *Si vacantia, C. de bon. vac.* & l. *Miſſi opinatores, C. de executor. tribut. lib.* 10. imo & quandoque ad utilitatem privatam permiſſum eſt iudici inquirere, ut patet in uſuris, c. *Ad noſtram, il ſecondo, ſupra de iureiuran.*

8 Tertiò nota ibi, *dicendam, & videbo.* Prælatum debere deſcendere ad locum, ubi quis dicitur infamatus, quia ibi melius veritas reperitur ubi aliquis eſt notus, cap. *Poſtquam, de elect.* cap. *Quoſdam*, & cap. *Quanto, de præſumpt.* & quia poteſt de criminibus eſſe diffamatus in uno loco, & non in alio: in loco igitur ubi eſt infamia, & non in alio eſt inquirendum, ut notatur in d. cap. *Ad noſtram, il ſecondo, de iureiur.* & in cap. *Cum deputati, de iudic.* & per Anchar. *hic in 6. notab.* & Io. de Anan. *n. 7. circa finem, verſ. Nota quod Prælatus.*

9 Quartò nota in verſ. *Ex quibus auctoritatibus*, tria requiſita ad hoc ut ex fama poſſit ad inquiſitionem procedi tam contra ſubditum, quàm contra Prælatum. Primum eſt, ut fama, & clamor ad aures ſuperioris devenerit; ſecundum, ut fama non habuerit ortum à malevolis, & maledicis, ſed à providis, & honeſtis; tertium, ut non ſemel tantùm, ſed pluries hæc fama invaluerit, ut in litera, & notat Butr. *n. 4.* Mar. Socin. *n. 19.* & Aretin. *n. 10.* Quid autem ſit fama, & de illius ſpeciebus, & requiſitis, & in quibus differant rumor, & fama, egi latiſſimè in c. *Veſtra, ſupra de cohabit. cleric. & mulier.*

10 Quintò nota ibi, *Vtrum clamorem, qui venit ad me:* tunc demum teneri Prælatum inquirere, quando ad eum pervenit diffamatio: facit etiam textus ibi, ad aures ſuperioris: unde non aſtringitur inquirere quando fama ſolùm pervenit ad alios, ſecundum Hoſt. *n. 4. verſ. Qui venit ad me*, Butr. *n. 8.* & Mar. Socin. *n. 18.*

11 Sextò nota ibi, *Si per clamorem, & famam ad aures Superioris pervenerit.* Nec contra prælatum, nec contra ſubditum poſſe ſuperiorem inquirere niſi infamia præceſſerit, ut hic eſt caſus ſecundum omnes; ſed de hoc latius dicam infra *in prima quæſt.*

12 Septimò nota ibi, *coram Eccleſiæ Senioribus*, Prælatum non debere contra ſubditum in criminalibus procedere, niſi adhibitis ſecum Canoni-
13 cis Eccleſiæ Cathedralis: nam iuriſdictionem aliàs non exercet Epiſcopus ſine conſilio Capituli, ut cap. *Epiſcopus nullius, 15. q. 7.* cap. *Novit*, & cap. *Quanto, de his quæ fiunt à prælatis*, & *hic* notat. Butr. *n. 10.* Cardin. *n. 7.* Abb. *n. 6.* Ioan. de Anan. *n. 9.* Mar. Socin. *n. 24. & 25.* Aret. *in 7. not.* & Bero. *n. 17.* Ergo non tenetur illius conſilium ſequi, ſed ſatis eſt, ut illud requirat, & coram Capitulo cognoſcat, cap. *Cum olim, de arbitris*, nam & textus in c. *Epiſcopus nullius*, ſolam præſentiam requirit, & textus noſter dicit, coram Senioribus.
14 Ergo Epiſcopus poteſt inquirere etiam Capitulo invito, arg. l. *Coram, ff. de verb. ſignific.* ſed hodiè forte propter ignorantiam Canonicorum communiter Epiſcopi contra eos præſcripſerunt, ut ipſi ſoli abſque Capituli conſilio de criminibus inquirant, & iuriſdictionem exerceant; & valet talis præſcriptio, ſeu conſuetudo, ut in c. *3* & ibi gloſ. 1. *de conſuet. lib. 6.* & probatur in c. *Irrefragabili*, & in c. *Paſtoralis de offic. ordina.* & tenet Abb. Mar. Socin. & Bero *in locis ſupracitatis.* Fallit in Capi-
15 tulis, quæ exemptionis privilegio, vel alio ſpeciali iure ſe tuentur adverſus iuriſdictionem Epiſcopi: tunc enim contra Capitulares delinquentes Epiſcopus non poteſt ſolum procedere, ſed ſervata forma à Concilio Tridentino, præſcripta in *c. 6. ſeſſ. 25. de reform.* non obſtantibus conſuetudinibus etiam immemorabilibus, de quo dic, ut ſcripſi in d. cap. *Irrefragabili, §. Exceſſus, n. 9. & 10. 20. & 21, de offic. Ordinar.*

16 Octavò nota ibi; *Nam tamquam idem ſit accuſator, & iudex.* In iudicio inquiſitionis iudicem non tenere locum accuſatoris, & hoc ideo, quia alia debet eſſe perſona iudicis, alia accuſatoris, ut cap. *Forus, infra de ver. ſignific.* & cap. 1. 4. q. 4. ſunt enim hæc officia incompatibilia, ſecundum Cardin. *hic n. 8.* Abb. *n. 7* Aret. *n. 11.* & Mar. Socin. *n. 27.*
17 Fama ergo in inquiſitione ſuccedit loco accuſatoris, ut innuit litera ibi. Sed quaſi denunciante fama, vel deferente clamore, & notant Hoſt. *n. 10. in ver. Deferente*, Io. Andr. *nu. 13. in eodem verb.* Butr. *n. 5.* Cardin. *n. 8.* Petr. de Anchar. *n. 10.* Io. de Anan. *eod. n.* & Bero. *n. 23.* & ita tenere communiter Canoniſtas affirmat Præpoſitus in cap. *Accuſatione, nu. 41. verſ. Item dixi de crimine*, 2. q. 8. & poſt eum Iul. Clarus *in pract. §. fin. q. 6. poſt princ.*
18 Et ex hoc dicunt aliqui inquiſitionem eſſe remedium, & iudicium extraordinarium, quod non concurrit cum ordinario, imo ſuperveniente ac-
19 cuſatore ceſſat inquiſitio iam incepta, ut notat Dyn. in c. *Factum legitimè, vol. 2. in fin. verſ. unde ſunt argumenta, de reg. iur. lib. 6.* & Bart. in l. 2. §. *Si ante extraneus, nu. 2. ff. de adultr.* quos ſequitur Anchar. *loco cit.* hoc tamen requirit altiorem indaginem; & Bald. in l. *Ea quidem, n. 38. verſ. Quod iſti dicunt, C. de accuſat.* dicit inquiſitionem de iure canonico eſſe auxilium ordinarium; & allegat Innocentium in c. *Dilecto, de ſent. excomm. lib. 9.* ſecus de iure civili, quia licèt fama videatur accuſare; tamen accuſatur tenetur ſe inſcribere, ut l. *final C. de accuſat.* ſed ſecundum canones in inquiſitione ceſſat ſubſcriptio. Ergo &c. Magis tamen communis opinio eſt etiam ſecundum Canones Inquiſitionis remedium eſſe extraordinarium: & in ſpecie hanc eſſe communem opinionem atteſtatur Alciatus in c. 1. *nu. 14. de offic. Ordinar.* Hier. *in Apoſtil. ad Angel. de malef. in ver. Hæc eſt quædam inquiſitio, poſt num.* 80. Dec. *in rubr. de jud: num. 37. & num. 43. verſ. Et quod judicium inquiſitionis*, prout illum refert Boſſius *in tit. de Inquiſit. num. 17.* & Clar. *in pract. §. final. q. 3. verſ. Debes autem ſcire:* & ratio hujus concluſionis eſt, quia de jure communi regulariter quilibet admittitur ad accuſandum, niſi expreſsè prohibitus repetiatur, l. *Qui accuſare, ff. de accuſat.* §. 1 In primis verbis: meritò accuſatio dicitur remedium ordina-

rium: contra verò judicium Inquiſitionis dicitur extraordinarium, quia de jure communi regulariter judex non poteſt ex officio procedere per viam inquiſitionis, ut dicit gloſ. in l.2.§. *Si publico, in ver. Sine accuſatore, ff. de adulter*, quæ in hoc eſt communiter approbata, ut dicit Albcr.in d. l. *ea quidem, poſt nu*,4.C. *de accuſat.* prout illum refert Apoſt. illa prææallegat. ad Angel. *de malef. poſt num.* 48. & hanc opinionem ſequuti ſunt omnes antiqui Doctores, ut inquit Mar.Socin.*hic nu.16.* quam etiam dicit communem Raphael Cuman. *coſ.136. circa fin.* quos refert, & ſequitur Clarus *loco citato*: meritò ergo judicium Inquiſitionis dicitur extraordinarium: Vel conciliando opiniones diſtingue ut *hic* per Mar.Socin.*num.89* quicquid tamen ſit de jure, hæc omnia ceſſant ex conſuetudine hujus temporis, ſecundum quam etiam de jure civili permiſſum eſt judici procedere ex officio, & ſic per inquiſitionem, prout de hac generali conſuetudine atteſtatur Gand. *in tit. Quomodo cognoſcatur, de malef. per inquiſitionem, poſt num 6. verſ. Sed hodie*, quem refert Bald in d. l. *Ea quidem, num.137. circa fin. verſ. Alii dicunt, C. de accuſat.* Joan. Andr. *in addit. ad Speculat. in tit. de inquiſ.* §. *Quando autem, in princip.* ubi dicit judices fori ſæcularis ſibi facere ſibi regulam inquirendi de quolibet maleficio; & alij plures congeſti à Iulio Claro *d. qu. 3. verſ. Sed certè.* Unde ſtante hac conſuetudine facienda eſt concluſio in contrarium, ideſt inquiſitionem remedium eſſe ita ordinarium, prout eſt remedium accuſationis: & ita dixit Andr. de Pius relatus à Baldo in l.1. §. *In initio poſt num.7. verſ. Sed nunquid, ff. de offic. Præfect. Vrbis*: quod dictum ſequuntur omnes, ut hic dicit Io. de Anan. in §. *Licèt autem, n.9.* & Clar. *loco cit.*

Nonò nota in verſ. *Licèt autem*, Prælatos om-
20 nes poſitos tamquam ſignum ad ſagittam; & ad hoc quotidie allegatur hoc cap. Quod dupliciter poteſt intelligi, primò ſcilicet ut eſſe debeant virtutibus ornati, ut à ſubditis eorum operationes trahantur in exemplum. cap. *Magnæ, verſ. Quod enim agitur à prælatis, ſupra de voto*, cap. *Vilisſimus*, 1. *qu.* 1. §. *Nunc autem*, 25. *diſtinct.* Concil. Trid. *cap.* 1. *ſeſſ.* 25. *de reform.* imo ut inquit Caſſiodor *lib.3. Epiſt.* Facilius quippe eſt errare naturam, quam diſſimilem poſſit Princeps formare Rempublicam, & Ariſtot. *in* 1. *Oeconom.* inquit, (Impoſſibile eſt non diligentes Dominos diligentes facere Vicarios.) *Qualis enim Rector civitatis, tales & habitantes in ea*, Eccleſ. *cap.*10. Et hinc fit,
21 ut malus prælatus timeat bonum ſubditum, ut dicit textus in l. *Priſco, in ver. Debebis, C. de Palat. ſacr. largition. lib.12* & ideo Herodes metuebat Joannem ſciens virum juſtum, & ſanctum, ut legitur *Marci 6.*
22 Secundo modo poteſt intelligi, ut prælati ſint tamquam ſignum ad ſagittam, quia propter juriſdictionalia, quæ exercent, incurrunt inimicitiã, & malevolentiam multorum: nam ut legitur in Concidio Tridentino *ſeſſ.13. cap. 6.* (Suditi Epiſcopo tametſi jure correpti fuerint, magnopere tamen eum odiſſe, & tamquam injuria affecti ſint magna illi crimina objicere ſolent, ut quoquo pacto poſſint, ei moleſtiam exhibeant, cujus vexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta ſegniorem reddit.) Et Euariſtus Papa *epiſt.* 2. (Sunt (inquit) nonnulli, qui præpoſitos ſuos perverſè reprehendunt, ſi vel parum ipſis moleſti extiterint.) Refertur in cap. *Sunt nonnulli*, 2.*q*.7. Prior intellectus magis placet ratione effectus; ſed hic poſterior eſt magis amicus literæ, in qua redditur ratio, quia cum prælati ex officio ſuo teneantur ſubditos arguere, & increpare, &c. odium multorum incurrunt, & inſidias patiuntur.
23 Decimò nota in eodem verſ. *Licèt autem*: bonum ordinem debitæ correctionis: eſt enim criminoſus primò arguendus, ſecundò increpandus, tertiò ſuſpendendus, quartò ligandus, id eſt excõmunicandus: unde & dicitur; coerce, corripe, excommunica, degrada, ut cap. *Fortè*, 23. *q*. 4. de quo dic ut legitur, & notatur in cap. *Cum non ab homine, ſupra de judic.* ſecundum Hoſt. *hic num.* 21. Io. Andr. *n* 11. Abb. *in 7. notab.* & Mar.Socin. *nu.31.*
24 Et ex hoc collige ſecundum Anchar. *in* 12. *notab.* poteſtatem multiplicem ſuperiori conceſſam ſuper criminibus puniendis, quia varijs morbis parare varias medicinas oportet, non ut imperitus mẽdicus, qui uno collyrio omnium oculos vult curare, cap. *Neceſſe*, 29. *diſt.* cap. *Vt conſtitueretur*, 50 *diſt.* Unde Seneca *in tractatu de Ira*: (Civitati curandæ adhibitus ſum: pro cujuſque morbo medicina curetur, hunc ſanat verecundia, hunc dolor, hunc ſervitus, hunc ægeſtas: ita legum præſidem, civitatiſque rectorem decet verbis quamdiu poteſt ingenuè curare, æquitatemque boni, & æqui conſtituit; deinde tranſeat ad triſtiorem orationem, noviſſimè ad pœnas, & has leves, & revocabiles imponat; ultima ſupplicia ultimis ſceleribus imponat, ut nemo pereat, niſi quem perire etiam pereuntis intereſſit.
25 Undecimò nota ibi, *niſi legitima præcedat inſcriptio*, accuſationem criminalem, quæ tendit ad depoſitionem prælati, nullatenus eſſe admittendã, niſi prius accuſator legitimè ſe inſcribat, ut hic; & in cap. *Super his, ſupra eodem*; & in cap. *Licet Hely*,
26 *infra de Simon.* Quod limita in quinque caſibus, quos recenſet gloſ. in d. cap. *Super his, in ver. Oportet inſcribi.*
27 Duodecimò nota ibi; *Qui diutius ſine ſcandalo diſſimulari non poſſit*, non ita facilè inquirendum eſſe contra prælatum, ſicut contra ſubditum: nam contra ſubditum ſufficit præcedens infamia non ſcandaloſa, ſed contra prælatum oportet, ut præcedat infamia, quæ ſine ſcandalo diſſimulari non poteſt, vel ſine periculo tolerari, ut in litera: & eſt ſpeciale in prælato propter rationem in textu expreſſam, quia facilè à ſubditis falſa crimina eis impinguntur, cùm incurrat ob executionem officij odium plurimorum, ut dixi ſupra *in 9 notab.* & dic ſine ſcandalo, ut quia diffamatur de delicto incontinentiæ, de quo ſubditi multum ſcandalizantur, c. *Veſtra*, & c. *Tua, de Cohabitat. Cler. & mulier.* Nec ſcandalo obviari poteſt, niſi fiat inquiſitio: & dic ſine periculo, ut quia eſt infamatus de dilapidatione, vel de hæreſi: unde ſi ſuperior diſſimularet, inde ſequi poſſet reium eccleſiaſticarum diſtractio, c. *Prælatorum, infra eodem*, & reſpectu hæreſis aliorum infectio, Clem. 1. §. *Verum, de hæretic* unde dicit Innoc. & poſt eum *Io.* Andr. *n.22.* & Anch. *nu.* 15. quando timetur periculum, poſſe contra prælatum procedi ſine multa infamia, arg. c *final.7. qu ult.* & cap. *Quæſiamus*, 42. *diſt.* de quo dic plenius, ut per Innocentium in c. *Licèt Hely nu* 1. *infra de Simon.* & hanc differentiam inter prælatum, & ſubditum perpendunt *hic* Abb.

num.

num. 9. & Marian. Socin. num. 40.

28 Decimoterciò nota in § Debet, quod is, contra quem inquiritur, debet eſſe præſens: quod patet ex auctoritate Evangelica ibi *Redde rationem villicationis tuæ*; & ſic præſens erat villicus, cui dominus loquebatur, ſecundum Hoſt. n. 15. in ver. Debet, & Io. Andr. n. 22. in ver. Igitur: vel idcirco debet eſſe præſens, quia tenetur rationem reddere, quæ non benè redditur niſi per præſentes, ut l. *Cum ſervus, ff. de condit. & demonſtrat.* ſecundum Anchar. hic n. 18. & hoc verum niſi contumaciter ſe abſentaverit, ut in textu, quia tunc poteſt contra ipſum ad ſententiam procedi, ſecundum ea, quæ leguntur, & notantur in c. *veritatis, ſupra de dolo, & contum* & in c. *Quoniam frequenter, ut lite non conteſt.* Item nota ordinem in inquiſitione
29 ſervandum: Debent enim inquiſito exponi capitula, ſuper quibus eſt inquirendum, eique ſtatuendus eſt terminus ad faciendas ſuas defenſiones. Item nomina, & dicta teſtium ſunt ei publicanda, & danda ſunt nomina ſimul cum dictis; & non ſegregatim, quia alioquin reus neſciret quid à quo dictum eſſet, ſecundum Io. Andr. hic n. 26. in ver. *Quid à quo.* Item legitimæ exceptiones, & replicationes admittendæ, ut in litera, & notant Ioan. Andr. Butr. Cardin. & omnes in ſumm. text. Quare
30 ſi primo fieret inquiſitio, & poſtea traderentur capitula nihil ageretur, quia pervertitur ordo, cap. *Cum petitum, ſupra de elect.* ſecundum Hoſt. hic n. 15. in ver. Fuerit, & Io. Andr. n. 25. in eodem ver. & Butr. n. 38. & tandem probatis criminibus, ab adminiſtratione removebitur, ſi eam habet, ut in litera; & notant omnes in ſummar. textus. Hæc
31 tamen procedunt in inquiſitione ſpeciali, quæ fit contra certam perſonam, & ſuper certo crimine: ſecus vero in inquiſitione generali, quia tunc non dantur capitula, nec eſt cui dentur, ſed generaliter inquiritur, prout hic declarant Anchar. in. 18. notab. & Abb in 13. notab. Nũquid autem va-
32 leat proceſſus in inquiſitione ſpeciali ſi fiat inquiſitio non traditis reo capitulis, dicendum eſt valere, ſi non opponatur: unde ſi confeſſus fuerit
33 crimina, confeſſionem impugnare non poterit quo minus puniatur ex ipſa, eo prætextu, quod capitula ubi tradita non fuerint, vel non fuerit infamatus, ut c. 1. de accuſat. lib. 6. Io. And. hic num. 25. & Abb. ubi ſupra.

34 Decimoquartò nota in §. *Ad corrigendos*, quatuor modis procedendi ſuper crimine. Primus eſt per viam notorietatis, de quo non vult loqui textus dum dicit, ut de notorijs exceſſibus taceatur, de quo vide cap. *Manifeſta*, & cap. *de manifeſta*, 29.1. & bonam gloſ. in c. *Ad noſtram, il terzo. in ver. Obſervandus, de iureiuran.* & Speculator in tit. de not. crimin, & latiſſimè Salic. in l. *ea quidem*, à n. 58. uſque ad n. 92. & præcipuè in 84. cum duobus ſeqq. C. de accuſat. Secundus modus eſt per viam denunciationis, de qua in cap. *Novit, ſupra de iudic.* & cap. *Si peccaverit*, 2. q. 1 & per Speculator. in tit. de nunciat & per Abb. in d. c. *Ad noſtram*, de iureiur. Tertius per viam accuſationis, de quo per totum hunc titulum. Quartus modus per viam inquiſitionis, de qua præcipuè agitur in hoc cap. & largo modo ſecundum Abbatem in 14. notab. Poteſt dari quintus modus, ſcilicet per viam exceptionis, ut in cap. *ſuper his ſup. eod.* Item ſextus per viam actionis, cap. *Ex parte, de reſcrip.* cap. *Querelam de iureiur.* quæ impropriè dicitur accuſatio: de quo dic, ut in cap. *Per tuas, il primo infra de Simon.* quos modos recenſet hic Hoſt. n. 19. Io. And. n. 28. Petrus de Anchar. in 23. notab. Abb. in 14. not. Io. de Anan. in §. *Ad corrigendos*, ante num. 1. & Marian. Socin. num. 47.
35 Conveniunt autem iſti modi in hoc, quod in quolibet iuxta formam iudicij ſequi debet forma ſententiæ, ut in litera ibi: (Illo ſemper adhibito moderamine, ut iuxta formam iudicij ſententiæ quoque forma dictetur.) & ad hoc quotidie allegatur hoc cap. ſecundum Abb. in 14. notab. unde dicit fatuum eſſe iudicem, qui aliter condemnat, quàm fuerit petitum, ut l. *fin. C. de fideicom. libert.* Di-
36 cit tamen Hoſt. n. 19. In Curia Romana agi de crimine duobus modis, ſcilicet per modum iuſtitiæ, & per modum gratiæ: per modum iuſtitiæ ſex modis ſuperius expreſſis: per modum verò gratiæ proceditur per viam proviſionis, diviſionis, & compoſitionis ut latius per eundem Hoſt. dicto n. 19. & Io. Andr. n. 28. qui etiam tractant quan-
37 do diverſi proceſſus diverſis modis in diverſis inſtantijs facti ſunt contra aliquem, & nullus ſufficit ad condemnationem, ſed collati ſimul ſufficiunt, An cumulatio fieri poſſit. Quidam affirmant eam poſſe fieri, quaſi dulcis ſit mixtura bonorum, cap. *Novit, in fin.* 12. diſt. & arg. §. *Si duorum, inſtit. de rer. diviſ.* & quia Reipub. intereſt, ne maleficia remaneant impunita, c. *Vt famæ de ſent. excomm.* Sed
38 contra eſt, quia probatio unius modi agendi non facit fidem in alio modo agendi, vel ſuper alio articulo, c. *Veniens, il ſecondo*, §. 1. verſ. *Quo audito*, Et §. *Nos igitur, ſup. de teſtib.* & quia res inter alios acta, &c. cap. *penult. in princ. cum ſuis concordant. ſupra de re iudicat.* & quia poteſt timeri, ne per leve compendium ad grave diſpendium veniatur, ut hic ſequitur in littera: & quia ſecundum formam iudicij ſententia eſt dictanda, ut in tex. in ver. *Illo ſemper*. Et hanc partem ſequuntur hic DD. niſi cumulatio fieret de plenitudine poteſtatis, ut concludunt Hoſtien. & Io. Andr. in locis ſupracitatis: cum quibus concordant Butr. num. 45. Io. de Anan. in §. *Ad corrigendos*, nu. 1. & alij com-
39 muniter Ex his collige proceſſum ſuper crimine factum altero de prædictis modis non impedire alium procedendi modum: quod intellige verum quando proceſſus eſt perfectus; aliàs dic ut notatur in cap. *De his in ſupra eod.* ſecundum Anchar num. 24. Io. de Anan. ubi ſupra.

40 QUAERO, An in qualibet inquiſitione debeat ſervari forma huius cap.

Solutio dicit Hoſtien. hic num 6. triplicem eſſe inquiſitionem, videlicet generaliſſimam, genera-
41 lem, & ſpecialem. Generaliſſima eſt, quæ fit ex mero, & puro officio iudicis, ut quando agitur, & quæritur in Concilijs generalibus, vel provincialibus generaliter de ſtatu provinciarum, ſeu provinciæ, quantum ad Eccleſias, & perſonas in melius reformandum, ut cap. *Sicut olim, infra eodem*, cap. *Grave; de præben.* & §. *Vt autem omnis eccleſiaſticus ſtatus* in Auth. *de Sanctiſſ. Epiſ.* Conſilium Tolet. tertium, cap. 18. cap. *Concilia.* 17. diſt. cap. *De Concilijs*, & cap. *Propter eccleſiaſticas cum ſeq.* 18. diſt. Concilium Aurel. 3. cap. 1. Concilium Lateranen. ſub Leone X. ſeſſ 10.
42 Conc. Trid. cap. 2 ſeſſ. 24. de reformat. Generalis eſt quæ fit tam in capite, quam in membris alicuius Eccleſiæ civitatis, vel caſtri, vel alterius loci, dum Prælatus viſitat ex eodem mero & puro

officio, cap. 1. & cap. *Irrefragabili*, *de offic. Ordinar.* cap. *Placuit*, 10. *q.* 1. cap. *Excommunicamus*, §. *Et adijcimus, infra de Hæreticis*, cap. 1. §. *Sanè, de cenſ. lib. 6.* Concil. Tolet. 4. *cap.* 35. Concil. Triden. *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 3. & in his duobus caſibus dicit Hoſtien. non habere locum formam huius Concilii, ſed ſicut generaliſſima, vel generalis ex puro, & mero officio fit inquiſitio, ſic etiã generaliter, & compendioſè proceditur contra

43 omnes. Vnde dicebat Abbas Antiquus *hic n.* 2. *prope fin.* Capitula tradi non debere quando inquiritur ſuper ſtatu Eccleſiæ, ſed ſolum quando inquiritur contra certam perſonam. Fit etiam inquiſitio generalis extra viſitationem aliquo impetente, ſeu denunciante, vel ex officio fama deferente, in quo caſu ſimiliter dicit Hoſtien. formã huius Concilii non eſſe ſervandam, ſed aliam, de qua in cap. *Cum I. & A.* & cap. *ſeq. de re iudic.* Licet ſubdat illa capitula poſſe etiam intelligi de ſingulari inquiſitione tantum, ut ibi notatur, & cum Hoſtien. concordant *hic* Io. Andr. *num.* 7. & alii inferius citandi *num.* 54. Mar. Socin. *num.* 56.

44 Specialis, ſive ſingularis eſt, quæ fit contra certam perſonam: & in hac diſtingue ſecundum Abb. *n.* 11. *verſ. Quadam eſt inquiſitio ſpecialis*, ex mente

45 Hoſtienſis *num* 7. & 8. Nam quandoque fit talis inquiſitio, non ad pœnam imponendam, ſed ex debito officii, veluti ut matrimonium non contrahatur propter aliquod impedimentum, velut non promoveatur quis ad Prælaturam, ſeu non confirmetur electus, ſi reperiretur vitioſus: & in tali inquiſitione non exigitur infamia, cap. *final. de clandeſtin. deſponſat.* cap. *Poſtquam*, cap. *Cum dilecti*, & cap. *Nihil*, *de elect.* cum multis ſimilibus: & vide quod notat Innocen. in cap. 1. *de exceſſ. Prælat.* & Hoſtien. in cap. *un. Vt Eccleſiaſt. benef.* Et idem eſt ubicumque iudex ex puro, & mero officio procedit, in his maximè, in quibus imminet periculum animarum, ut patet in cap. *Ad noſtram, il ſecondo, ſupra de iureiur.* & in cap. 1. *de offic. Ordin.* & in l. 1. & l. *In confirmando*, *ff. de confirm. tut.* & in l. 3. *ff. de ſuſpect. tutor.* de quo die plenius, ut notatur per Hoſtien. *in ſumma de*

46 *criminibus ſive ordine puniendis*, §. *fin.* Quandoque verò hæc ſpecialis inquiſitio fit ad pœnam imponendam: & tunc ſub diſtingue, nam aut proceditur ad denuntiationem illius, ad quem hoc pertinet ex officio; & non eſt opus ut præcedat infamia, l. *Ea quidem*, *C. de accuſat.* cap. *Præterea, de teſtibus cogen.* non tamen denunciatur niſi notorium, alias non creditur denunciatoribus, ut notatur in cap. *Nullus, il ſecondo*, §. *Aliquando*, 4. *q.* 4. & per Doctores, maximè per Salicetum in

47 d. l. *Ea quidem.* Aut fit non ad denunciationem publici officialis, ſed fama deferente. & tunc aut proceditur contrà prælatum ſecularem, aut contra ſubditum etiam ſæcularem, aut contra regularem. Primo caſu contra ſæcularem prælatum non ſufficit ſimplex fama, vel clamor, & ſi frequens ſit, niſi ſit tanta, quæ ſcandalum generet, vel ſine pericula tolerati non poſſit, ut dixi ſupra *in* 12. *not.* Secundo caſu contra ſubditum ſæcularem ſufficit fama frequens, & clamoſa, & ſi non generet ſcandalum ut in litera, & dixi in *eod.* 11. *notab.* & in utroque iſtorum membrorum ſervari debet forma, quæ hic traditur in §. *Debet.* Ac

48 propterea requiritur probatio famæ, de qua notatur in cap. *Cum oporteat*, §. *final. in* 1. *reſponſo* *ſupra eodem*: quod tamen totum eſt arbitrio boni iudicis relinquendum, ea tamen habita conſideratione, ut leviores probationes ſufficiant contra ſubditum, quàm contra prælatum, ut patet in cap. *Licet Heli infra de Simon.* & in cap. *Paſtoralis, in* 1. *reſponſo in fin. ſupra de offic. delegat.* & arg. cap. *Cum illorum*, §. *Si verò clauſtralis*, & §. *præced. infra de ſenten. excommun.* & l. 3 *ff. de alien. mut. iudit. cauſ. fact.* ſecundum Hoſtien. & Io. Andr.

49 Tertiò caſu cum fit inquiſitio contra Regularem iterum ſub diſtingue: nam aut fit ad correctionem, ſeu ad pœnitentiam ſecundum regulam: Et non eſt opus ſervare formam hic præſcriptam, ſed iuxta eamdem regulam proceditur de plano, ut cap. *Reprehenſibilis*, & cap. *Cum ſpeciali, ſupra de appellat.* cap. *final. de Regular.* cap. *In ſingulis,*

50 & cap. *Ea quæ. de ſtat. Monachor.* Aut fit inquiſitio, ut ab adminiſtratione removeatur: & tunc quando agitur de Abbate, vel Priore Conventuali, aut curam habente, & auctoritate Superioris inſtituto, quamvis non ad unguem, tamen quod ad quædam ſervanda eſt forma huius capituli, ut ſcilicet vocetur, ut ſe poſſit defendare, ut patet in cap. *Ad petitionem*, §. *Cum igitur, ſupra eod.* & *infra* cap. *Olim*, §. *Si verò*, & in cap. *Per tuas,*

51 *de ſimonia.* Verumtamen ex levioribus cauſis removeri poteſt, quàm ſæcularis, ut dicitur in d. cap. *Per tuas* § *in fin.* & in cap. *final. infra eodem*

52 & *hic in fin. in* §, *Hunc tamen ordinem.* Sed & conſuetudo ſpecialis locorum religioſorum in hoc ſpectanda eſt, ut ſubijcitur in d. cap. *fin.* & legitur, & notatur in cap. *Quia nos. de appellat.* Si

53 verò agitur de Priore ſimplici, vel officiali, ſeu aliam obedientiam, tenente, talis inſtituitur, & deſtituitur pro libito Abbatis etiam ſine cauſa, ut legitur & notatur in cap. *Cum ad monaſterium*, §. *Tales*, & in c. *Monachi*, §. *Prioratus* & §. *Priores, ſupra de ſtat. Monachor.* & in cap. *Volentes*, §. *final de privileg. lib.* 6. & latius dicam infra *num.* 102.

54 Ita in hac materia inquiſitionis diſtinguit hic Hoſtin. *num.* 7. & 8. & latius in ſumma de inquiſitionibus, & cum eo concordãt *hic* Ioan. Andr. *num.* 7. 8. & 9. Henric. Boich. *à num.* 1. *uſque ad num.* 7. Butr. *num* 9. Cardinal. *in* §. *Hunc tamen, nu* 6. *poſt med. verſ. Alii aliter dividunt*, Anchar. *num.* 38. *poſt med. verſ. Hoſtien. etiam hic dicit* Abb. *num.* 11. & Io. de Anan. *in* §. *Debet n.* 6.

Legiſtæ tamen aliter diſtinguunt; nam omiſſa illa generaliſſima inquiſitione, quæ fit per Officiales ad præſcriptum l. *Cognovit*, *ff. de offic. Præſid.* cuius loco hodie ſucceſſit proclama, ſeu bannum generale contra omnes homines malæ conditionis, & famæ, quod faciunt poteſtates in principio eorum officii, ut atteſtatur Angel. *de maleſ. in ver. Hæc eſt quædam inquiſitio, num.* 3. & Iul Clar. *in pract.* §. *final. quæſt.* 3. *in princ.* Dicunt Legiſtæ duas tantùm eſſe inquiſitionum ſpecies. Altera dicitur præparatoria, quàm aliqui appellant generalem, quæ fit ad inveniendum delinquentem, & iudex generaliter inquirit quiſnam delictum commiſerit, informationes generales deſuper aſſumendo. Altera dicitur ſolemnis, quæ fit ad puniendum contra particularem perſonam, de cuius

55 delicto jam Curia notitiam habuit. Et hanc Canoniſtæ ſpecialem appellant, & diffiniunt eſſe ius quodam per officium procedendi ad condemnandum

dum,& puniendum facinoroſos homines de territorio inquirentis de aliquo crimine non à malevolis infamatos,ut per Præpoſitum in cap. *De accuſatione, num.* 41. 2. *qu.* 8. Ita diſtinguit Bart. in l. 2. §. *Si publico, num.* 9. *ff. de adulter.* & Salyc. in

56 l. *Ea quidem num.* 31. *C. de accuſat.* quos refert, & ſequitur Bero *hic num.* 33. Et fuit originalis diſtinctio Innocentij in cap. *Bona,il primo, num.* 5. *ſupra de elect.* ubi formaliter inquit. (Item nota, quod ſic ſervat totus mundus, quod contingente maleficio notorio ſtatim inquirit judex generaliter non contra certam perſonam, & facta inquiſitione vocat nominatos in inquiſitione de maleficio,ut ſe defendant; & quod longam interpretationem recipit ex iteratione factorum mutari non debet, l. *Minimè*, & l. *Si de interpretatione*, & l. *ſeq. ff. de Legibus*, & ſic cum maleficium ſic notoriè factum eſt, ſed quis illud fecerit, eſt incertum, judex nullo vocato procedit ad inquiſitionem illius maleficij, ſcilicet per quos ſit factum; & id in ſi certum ſit de aliquibus perſonis, & de aliquibus incertum: & hæc inquiſitio, quæ fit de incerta perſona, eſt tantum præparatoria alterius inquiſitionis; nam contra perſonam in prima inquiſitione nominatam recipietur nova inquiſitio & ijdē teſte, qui dixerunt in prima, ſcilicet, quando contra nullam perſonam agebatur, iterum recipientur in ſecunda, quando contra certam perſonam agitur, argum. cap. *Veniens*, *ſupra de teſtibus.*) Hactenus verba Innocentij: quem refert Bald. in l. *Edita*, *in ſecunda lectura, num.* 30. *ad fin. verſ. Et dicit Innocentius*, *C. de edendo*, Angel. in l. *Ea quidem*, *num.* 5. *C. de accuſat.* dicens ita obſervare communem conſuetudinem mundi, Io. de Anan. in cap. *Inquiſitionis, num.* 5. *verſ. Sed adverte*: & ibi etiam Felin. *eodem num. ſupra eod.* Præpoſ. in cap. *De accuſatione, num* 40. *verſ. Et de hoc dicit Innoc.* 2. *qu.* 8. alios cumulat Menoch.

57 *de præſumpt. lib.* 1. *præſumpt.* 88. *n.* 7. & 8. Communis igitur practica eſt,ut ſi non ſit porrecta contra aliquem querela, vel denunciatio, vel aliter aperta via judici ad ſpecialiter inquirendum, ſed tantùm conſtet delictum fuiſſe commiſſum, judex ſtatim ex officio inquirat generaliter interrogando teſtes,quos putat de negotio informatos in genere,an ſciant quis delictum commiſerit neminem nominando; Et in hac generali, ſeu præparatoria inquiſitione,quæ fit ad inveniendum criminoſum, non requiritur,ut infamia præcedat: & ita omnes fatentur, ut inquit Bero. *hic num.* 34. & Iul. Clar. *in prax.* §. *fin. quæſt.* 6. *verſ. Scias etiam.* Quando verò certus eſt delinquens, puta quia porrecta eſt contra aliquem querela,vel denunciatio, tunc judex non inquirit generaliter, ſed ſpecialiter interrogando teſtes, quid ſciant de contentis in ipſa querela,vel denunciatione, in qua ille eſt ſpecia-

58 liter nominatus, tunc autem illa inquiſitio generalis tranſit in ſpecialem, quando teſtes, qui ſunt in genere interrogati, nominant ipſi in ſpecie delinquentem, nam eo caſu illa denominatio aperit viam judici ad inquirendum ſpecialiter contra illum nominatum, ideſt ad alias informationes contra eum aſſumendas, ita Iul. Clar. *in d.* §. *final. quæſt.* 5. *verſ. Poterit igitur*; & conſtat ex verbis Innocentij ſuperius relatis, *num.* 56. Et ad hanc

59 ſpecialem inquiſitionem ſive fiat ex officio, ſive ad querelam,vel denunciationem, judex devenire non poteſt, niſi præcedente infamia, juxta text.

Proſp. Fagn. in 1. par. 5. lib. Decretal.

hic: & eſt communis opinio, de qua teſtantur Angel. in l. *Si vacantia, num.* 177. *C. de bon. vac. lib.* 10. *Boſſ. in pract. tit. de inquiſit. num.* 21. & *in tit. de indit. num.* 75. *in fine* Marſ. *in pract. crimin. in* §. *Conſtante, num.* 22. Hypol. Riminal. *conſ. crimin. diverſ.* 105. *num.* 27. *lib.* 1. Grat. *conſ.* 57. *num.* 11. *lib.* 2. Roland. *conſ.* 24. *num.* 21. & *ſeq. vol.* 1. & *conſ.* 3. *num.* 15. *vol.* 3. & *conſ.* 57. *num.* 29. *vol.* 4. Clar. *in pract.* §. *final. quæſt.* 6. *verſ. Idem etiam.*

60 Cæterum adverte: nam quicquid ſit de jure, hodie iſta diffamationis ſolemnitas in inquiſitionibus receſſit ab Aula, ſecundum Clar. *d. q.* 6. *verſ. Præterea ſcias*: nam hodie practica ſervat, ut judex conſtito de delicto, aſſumendo informationes, in genere, interroget primò teſtes, quos putat informatos, an ſciant quis illud maleficium commiſerit, & ſi dicant ſe neſcire, tunc interrogat eos ſuper diffamatione neminem nominando, ſed in genere interrogando, an ſaltem ſciant contra quos de illo delictu fama laboret, & ſi dicunt aliquem diffamatum; tunc contra illum ſpecialiter inquirendo, ad citationem, vel ad capturam juxta inditiorum qualitatem procedit, & ſic unico contextu ſuper veritate criminis, & ſuper diffamatione informationes aſſumuntur, ut ibi per eum, qui propterea ſubdit ſe numquam vidiſſe aliquem, proceſſum fieri, qui à diffamatione inciperet. Sed contra hujuſmodi practicam inſurgit Rolandus à Val, *in conſ.* 57. *num.* 26. & *ſeq. vol.* 4. nam ſecundum eum licèt teſtimonium Clari ſit magnum, tamen eſt ſpernendum, quia omnes Doctores tam antiqui, quàm moderni concludunt, & exclamant in inquiſitione famam debere præcedere, nec aliquis eorum dicit de conſuetudine cōtrarium ſervari, prout dicit Clarus. Quinimo, ut inquit Ludovic. Cat. *conſ. crimin. diverſ.* 99. *num.* 1. *lib.* 1. in paucis: totus mundus ſequitur hanc concluſionem, quod inquiſitio non præcedente diffamatione facta; nulla, & invalida ſit Idem ſalvando Clarum, dicit ipſe Rolandus illius practicam procedere in ſtatu Mediolani, prout ipſe loquitur, & ubi erat verſatus, & non alibi. Verum ut noviſſimè obſervat Proſper Farinac. *in pract. tit. de inquiſit. qu.* 9. *num.* 21. *verſ. Ego vero.* Conſuetudo, de qua loquitur Clarus, non eſt contra juris diſpoſitionem: non enim ipſe dicit ſimpliciter, & indiſtinctè in inquiſitione de conſuetudine famam non debere præcedere, quia hoc eſſet contra auctoritates novi, & veteris teſtamenti, de quibus in hoc c. contra canonicas ſanctiones, & unanimem Canoniſtarum conſenſum; ſed tantùm dicit ſecundum practicam, qua hodie utuntur in inquirendo, non requiri, ut præcedat infamia, quia commiſſo delicto non incipiunt à ſpeciali inquiſitione contra aliquem, in quo caſu debet præcedere infamia, ſecundum omnes, ſed à generali aſſumptione informationum, videlicet quis illud delictum commiſerit: in qua generali informatione, & inquiſitione conveniunt omnes, non eſſe neceſſarium, ut fama præcedat, & concluſum eſt ſupra *num.* 57.

61 Deinde ſubdit Clarus, quod ſi teſtes in genere interrogati aliquem nominaverint in ſpecie, poterit judex ex generali illa inquiſitione devenire ad ſpecialem contra nominatum etiam nulla præcedente fama: & hoc ſimiliter non eſt contra concluſiones Doctorum. Imo generalis inquiſitio, in qua per teſtes aliquis fuit nominatus, ſine alia forma aperit viam ad ſpecialem inquiſitionem

juxta theoricam, & practicam Innocentij, quam ſervat totus mundus, ut dictum eſt ſupra *num.* 56 & prædictis adde Mar. Socin. *hic art.* 1. *in* 1. *quæſt.* vbi tradit novem capita diſtinctionum in inquiſitionis materia, & egregiè ſingula diſtinctionum capita exemplificat.

62 Secundò QVAERO, Cùm ad ſpecialem inquiſitionem ſuper certo delicto, & cōtra certam perſonam, quæ verè & propriè dicitur inquiſitio, ſecundum Præpoſitum in c. *De accuſation, num.* 41. 2. *quæſt*, 8. judex procedere poſſit tam ex ſuo mero officio, quàm ad partis quærelam, ſeu denunciationem: an, & in quo iſti duo modi procedendi inter ſe differant.

63 Solutio: Gloſſa magna hic videtur aſſignare tres differentias inter proceſſum faciendum ex mero judicis officio, & illum, qui fit alio impetente, ſeu promovente inquiſitionem.

Prima differentia eſt, quia quando procedit ex mero officio, tunc recipit juramentum ab illis, contra quos eſt facienda inquiſitio; ſed quando procedit ad inſtantiam alterius, hoc juramentum non recipit, ne inſtruat adverſarium, ſed ipſe adverſarius debet probare ea, quæ denunciavit.

64 Secunda differentia eſt, quia quando procedit ex officio, non tenetur recipere probationem ſuper fama; ſatis enim eſt, ut de ea conſtet ſibi: ſecus quando procedit ad alterius inſtantiam, & cum gloſſa quoad hanc differentiam concordat Petr. de Sampſone, & Abb. Antiq. *nu.* 3. qui ſimiliter diſtinguunt inter inquiſitionem, quam facit judex alio proſequente, & illam, quam facit à ſe ipſo, & ex officio ſuo, ut in primo caſu non procedat judex ſuper inquiſitione veritatis, niſi probetur infamia per eum, qui fuit promotor inquiſitionis: ſed in ſecundo, quando ex officio, tunc poſtquam conſtat judici de infamia, de veritate inquiret, licèt inquiſitus neget ſe infamatum; nec tenetur ipſe judex fidem facere de infamia: cui enim faceret fidem, cum ipſe ſit judex? Si tamen inquiſitus propter hoc appellaret, tunc coram judice appellationis teneretur primus judex de infamia facere plenam fidem, & ſequitur Io. Andr. *nu.* 36. Anchar. *nu.* 29. Abb *num.* 17. *verſ. Secunda differentia eſt,* Angel. in l. *Si vacantia, num* 177. *C. de bonis vacan. lib.* 10. ubi videtur tenere, diffamationem non requiri quando judex non ad poſtulationem partis, ſed ex mero officio inquireret, & dicit Auguſtin. ad Angel. *de maleſ. in ver. Hæc eſt quedam inquiſitio, nu.* 57. Aſſeſſores hoc communiter obſervare: ſed certè in hoc contra Angel. eſt magis communis opinio, ut inquit Hieronym. *in Apoſtill. ad Angel. de maleſ in loco præalleg. num.* 68. *verſ. Quartò in quantum,* quem refert Grat. *conſ.* 57. *nu.* 11. *lib.* 2 & Roland. *conſ.* 24. *circa fin. lib.* 1. Boſſ. *in tit. de indit. nu.* 75 *in fin.* Hypolit. Rimin. *inter conſilia criminalia diverſ. conſ.* 105, *num.* 27. *lib.* 1. & Iul. Clar. *in pract.* §. *fin. quæſt.* 6. *verſ.* Idem etiam, ſubdens eam eſſe rationi magis conſentaneam; nam quando proceditur ex mero officio, tunc magis neceſſaria eſſe debet diffamatio, quæ ſuccedit loco accuſatoris, ut dicunt Scribentes in hoc cap. ob quam rationem alijs etiam relatis hanc opinionem ſimiliter dicit eſſe veriorem, & magis communem Proſper Farinac. *in pract. tit. de inquiſit. quæſt.* 9. *num* 4. *verſ.* Non tamen per hoc recedas. Tu tamen adverte, quia gloſſa, & Canoniſtæ noſtri non dicunt diffamationem non requiri quando judex ex officio procedit, imo dicunt etiam eo caſu judicem debere per ſe inquirere de fama; ſed tantùm aſſerunt ſatis eſſe, ut de hujuſmodi fama conſtet judici, qui non tenetur de ea fidem facere, nec probationes aſſumere quando procedit ex officio ſuo, ſed ſolùm quando procedit alio inquiſitionem promovente; & ita utroque caſu diffamationem requirunt, & ſolùm conſtituunt differentiam ſuper illius probatione.

65 Tertia differentia, quia ſi judex procedit ad inſtantiam alterius, admittit probationes contrarias ſuper bona fama: ſecus quando procedit ex officio: & ratio diverſitatis eſt, quia non ita præſumitur contra judicem, ſicut contra partem, arg. cap. *In noſtra, de procurator.* & cap *Ad audientiam, de præſcript.*

66 Quarta differentia ultra gloſ. ponitur per Doctores, quia quando proceditur ad inſtantiam, fit litis conteſtatio cum promovente inquiſitionem, ut in c. *Cum dilectus, de purgat. canon.* ſecus quando ex officio proceditur, quia non eſt cum quo fiat litis conteſtatio; ſed fit quædam quaſi conteſtatio inter infamiam, quæ tenet locum accuſatoris, & reſponſionem inquiſiti.

67 Quinta differentia, quia quando proceditur ex officio, poſſunt recipi teſtes etiam publicatis atteſtationibus; tunc enim ceſſat ratio timoris ſubornationis, cum ſemper teſtium dicta ſint nota judici: ſecus quando proceditur ad inſtantiam partis, ut notatur in cap. *Cum clamor, ſupra de teſtibus,* & has duas differentias ultra gloſ. ponit in ſpecie Abbas *n.* 17.

68 Tertiò QVAERO, cum ſupra *in* 14. *notab.* dictum ſit tribus modis principaliter poſſe procedi ſuper crimine, videlicet per viam inquiſitionis, accuſationis, & denunciationis, in quibus differat judicium inquiſitionis ab alijs judicijs.

69 Solutio, dic ſecundum Speculat. *in tit. de inquiſitione.* §. 1. *nu.* 33 in pluribus differre. Primò enim in judicio inquiſitionis fama habetur loco accuſatoris, ut *hic*, & in cap. *Licet Heli, de Simon.* & dictum eſt ſupra *in* 8 *notab.* in alijs autem nullus regulariter ſine accuſatore, vel denūciatore damnatur, ut cap. *Relatum,* 5 *qu.* 3. & cap *unico, ſupra ut Eccleſ. Benef.* Secundò, in cauſa inquiſitionis
70 teſtes recipiuntur lite non conteſtata, quod non contingit in alijs regulariter, cap. *Quoniam,* §. *Sunt & alij, ſupra ut lite non conteſtata.* Tertiò in ju-
71 dicio inquiſitionis recipiuntur minus idonei teſtes cum fit inquiſitio tam in capite, quàm in membris, vel ſuper ſtat Eccleſiæ, ut notat idem Speculator *in d.* §. 1. *num.* 21. quod non fit in alijs cauſis, ut cap. *Ex parte A. ſupra de teſtibus,* §. *In*
72 *teſtibus,* 4 *qu.* 3 Quartò inquiſitio fit de manifeſtis per famam, ut hic, non de occultis, ut in c. *Qualiter. in fin. ſupra eod.* Alia verò judicia inſtituuntur etiam ſuper occultis, dummodo probari poſſint,
73 cap. *Plerumque,* 2. *qu.* 7. unde accuſatus etiam ſuper occultis reſpondere compellitur, quia jurat de calumnia, cap. 1. *de juram. calumn.* ſecundum Hoſt. *hic num.* 16. Ioann. Andr. *num* 25. *in ver. Facultatem,* & Butr. *nu.* 39 & ad cap. *Non tibi, de pœnit. diſt.* 1. quod videtur innuere oppoſitum, reſpondeut per eos. Quintò in inquiſitione proceditur
74 quandoque ad remotionem dum negotium agitur, cap. *Quia ea,* 3. *qu.* 2. probata tamen prius ſuſpicione dilapidationis, cap. *Licet Heli, verſ. Quia verò,* & cap. *Per tuas, de Simon.* & cap. *fin. infra eod.*

eod. in alijs judicijs ſecus, ut cap. *Volumus*, 16. *qu.* 4. cap. 1. *de judic.* cap. *Nonne*, 8. *qu.* 4. Sextò in judi-
75 cio inquiſitionis, ſi crimen ſit grave, prælatus convictus ab adminiſtratione totaliter removetur, ut hic in textu ibi: (Quatenus ſi fuerit gravis exceſſus, & ſi non degradetur ab ordine, ab adminiſtratione tamen amoveatur omnino.) & notat Bernar. in gloſ. 1. *verſ. Crimine verò ſic probato*; cum quo concordant Hoſt. *n.* 23. Io. Andr. *n.* 30. Henric. Boich. *n.* 13. & communiter omnes. In judicio verò accuſationis prælatus de gravi crimine convictus deponitur, ut cap. *Inquiſitionis*, & cap. *Super his. ſupra eod.* cap. *Tua de pœnis*, cap. *Vnum orarium*, §. *Criminis*, 25. *diſtinct.* & hic in tex. ibi: Criminalis accuſatio, quæ ad diminutionem capitis, id eſt degradationem intenditur, & dic degradationem, id eſt depoſitionem: nam etiam verbalis depoſitio ab ordine dicitur degradatio, quia privat, & dejicit, cap. *Degradatio*, *de pœnis*, *lib.* 6. ſecundum Abbatem *hic n* 10. & Mar. Socin. *nu.* 42. & eſt
77 pœna capitalis, quæ ſequitur ex accuſatione, ut inquit Hoſt *hic nu.* 13 & ſic mitius punitur inquiſitus, quàm accuſatus, ut in præcitatis juribus, & notat. Bald. in l. *Et quidem. nu.* 49. *C. de accuſat.* Io. de Anan. in cap. *Inquiſitionis*, *num.* 4 *ſupra eodem*, de quo dic plenius, ut hic per Henric. Boich. *nu.* 12. & iſtis duobus modis debet judex imponere pœnam ordinariam, & non pœnitentiam, ſecundum Abb. *in* 14 *not.* prædictas ſex differentias ponit Speculator citatus ſupra *n.* 69. & ex illo Mar. Socin *hic*
78 *n.* 92. In denunciatione autem judex non debet pœnam ordinariam imponere, ſed tantùm ad pœnitentiam compellere, ut per Abbatem ubi ſupra. Verum ut dicit Henric Boich. *n.* 14. ſicut de-
79 nunciatio diverſimodè fieri poteſt, & natura diverſa eſt, ſic quoque diverſæ ſententiæ formabuntur. Nam ſi denunciatio ſit evangelica, pœnitentia injungetur; ſi judicialis, ad ſatisfactionem condemnabitur; ſi canonica, pœna infligetur, vel peccatum fieri inhibebitur. vel aliter ſecundum quod requirit denunciationis modus, ſententiabitur; de quo dic ut legitur, & notatur in c. *Novit*, *in primo reſponſ. ſupra de judic.* & ſecundum hanc diſtinctionem intelliguntur illa verba textus, ut juxta formam judicij ſententiæ quoque forma dictetur, ſecundum Hoſt. *n.* 23. *verſ. In denunciatione*, Io. Andr. *num.* 30. *eodem verſ.* & Henric. Boich. *nu.* 14. cum quibus ſatis concordat. Archid. in cap. *Si peccaverit*, *num* 15. 2. *q* 1. Septimò iſti tres modi
80 tendunt ad diverſos fines, ſecundum Abbatem *hic in* 14. *notab.* nam inquirentis officium eſt veritatem invenire, ut per Azzo. *inſtit. de offic. judic*, *in princ.* cap. *Qualiter*, *de offic. judic.* & notat. Bald. in l. *Edita*, *num* 30. *circa finem*, *verſ. Aut loquimur in proceſſu inquiſitionis*, *C. de edendo*: ſed accuſatio
81 fit ad puniendum, & ad publicam vindictam. l. *Nō ignorat*, & l. *Si quis*, *C. de his*, *qui accuſat.* non poſ. cap. *Inquiſitionis.* & c. *Super his*, *ſupra eodem*, Bald. *loco citato*; denunciatio verò fit ad correctionem, ut dicitur in d. c *Super his*, cap, *Si peccaverit*, 2. *qu.* 1. in denunciatione enim attenditur emendatio fratris, ſed in accuſatione punitio criminis, S. Thom. *in* 2. 2. *qu.* 67. *art.* 3. *ad* 3. *& qu.* 66 *art.* 1. *in corpor.* &
82 *in* 4. *ſent. diſt.* 35. *art.* 3. *ad* 6. Octavò, ſicut accuſationem legitima præcedere debet inſcriptio, ſic & denunciationem charitativa correctio, & inquiſitionem clamoſa debet inſinuatio prævenire, ut *hic* dicitur in §. *Ad corrigendos*, & eſt repetitum in c. *Licet Heli*, *de Simon.* Cum enim accuſatio inſtituatur ad depoſitionem, ne aperiatur via calumniandi, accuſator debet ſe inſcribere, ut in cap. *Super his ſupra eodem*, id eſt ſe obligare ad eamdem pœnam, ſi non probaverit, quam reus debuiſſet ſi probaſſet, ut c. *Quiſquis*, & c. *Qui crimen*, 2. *qu.* 8 & notat gloſ. in d. c. *Super his*, *in verb. Oportet inſcribi*, & de hac pœna talionis vide quod legitur, & notatur in c. *Quod debetur*, 14. *qu.* 1. & in c. *Sex differentiæ*, 23. *qu.* 3. per Alber. in l. *final. C. de accuſat.* & per D. Thom. *in* 2. 2. *qu.* 68. *art.* 4. *in corp. & in* 4. *ſent. diſt.* 41. *art.* 5. 2. *ad primum*; & de forma accuſationis tria continent vide textum in l. *Libellorum*, *C. de accuſationibus*, quæ eſt canonizata in c. *Per ſcripta*, §. *Sed Calixtus*, *verſ. Libellorum*, 2. *q.* 8. In inquiſitione autem non requiritur inſcriptio, ut dicitur in d. cap. *Super his*, *ſupra eodem*, quia ceſſat ſuſpicio calumniæ tum ob præcedentem infamiam, tum quia non eſt ibi, qui ſe opponat, & ſe inſcribat, ut ibi per Felin. *nu.* 2. *in fin.* In denunciatione ſimiliter non requiritur inſcriptio, ſeu obligatio ad pœnam talionis, quia non inſtituitur ad puniendum, ſed ad corrigendum; ut dictum eſt; & ideo denunciationem debet præcedere admonitio, ſeu charitativa correctio, ut in juribus ſupra citatis; & egregiè declarat S. Thomas *in* 2. 2. *qu.* 33. *art.* 8. & *in* 4. *ſent. diſt* 19. *qu.* 2. *art.* 3. *q.* 3 quæ tamen admonitio in ac-
83 cuſatione, & inquiſitione non requiritur, etiamſi fiat alio denunciante, ſeu promovente, ſed ſtatim poteſt procedi ad inquirendū, ut hic firmat gloſſa noſtra, Hoſt. *n.* 7. & Io. Andr. *n.* 37. & plenè Aretin. *nu.* 29. & docet S. Thom. *d. diſt*, 19. *q.* 2. *art.* 5. *quæſt.* 1. *ad* 4. ubi ait in accuſatione non agi ad emendationem peccantis, ſed ad bonum commune, ſcilicet juſtitiam conſervandam per punitionem delinquentis; & ideo accuſationem in judicio bona conſcientia fieri poſſe etiamſi admonitio non præcedat, nec eſſe contra præceptum Domini, quod intelligitur quando agitur ad emendationem peccantis: inquiſitionem verò faciendam non eſſe, niſi de notorio peccato, quia oportet ut inquiſitionem præcedat clamoſa inſinuatio, & ideo ſecreta admonitio non requiritur de neceſſitate.

84 Quartò QVÆRO, quomodo probetur fama.

85 Solutio Secundum Innocentium *hic nu* 1. teſtis deponere debet, eum, de quo agitur de tali crimine diffamatum eſſe, & interrogatus apud quos ſit diffamatus, reſpondere tenetur apud tales, & niſi eos nominet, non videtur reddere bonam cauſam dicti ſui; & ratio eſt, quia aliter ſciri non poteſt, an illi ſint viles, & malevoli, an verò fide digni; de quo ante omnia judici conſtare debet, ut *hic* in verſ. *Ex quibus auctoritatibus.* Debet ergo dicere, apud tales, & tales eſt ſuſpectus, quia hæc ab eis audivi, vel vidi eos vitare ipſius familiaritatem: & ſubdit Innocent ſufficere ſi dicatur à duobus ſe audiviſſe, quia textus noſter loquitur in plurali, ibi, *providis*, *& honeſtis.* Ergo ſufficiunt duo, l. *Vbi numerus*, *ff. de teſtibus.* Adverte tamen, quia non ſufficit ſi teſtis dicat apud duos eſſe ſuſpectum, quia ex hoc non eſſet probata fama, ut c. *Inquiſitionis*, *in fin. ſupra eod.* ſed oportet eum addere in ſuo teſtimonio; quod hoc ipſum, quod audivit ab illis duobus, clamat major pars viciniæ: & hoc intendit hæc litera, dum dicit, quod illi providi viri debeant dicere, quod clamor

innuit, & diffamatio manifeſtat, ad idem textus in cap. *Super eo, ſupra de eo, qui cognovit conſang. uxor.* ſuæ, & cap. 2. *infra, de purgat. canon.* Quidam, tamen, ut ſubijcit Innocentius *n.4. verſ. In præſenti autem caſu*, non improbabiliter dicunt ſatis eſſe, ut teſtes etiam nullis perſonis expreſſis dicant, rumor, & infamia eſt per viciniam: reſervatur enim alteri parti facultas probandi infamiam hanc eſſe tantùm apud viles, aut malevolos, vel ab ipſis ortum habuiſſe: quo probato non procedit inquiſitio, arg. c. *In cunctis, 11. q. 3.* & hic non cavetur, ut teſtis debeat hoc dicere, ſed tantum ut ſuperior non debeat ad inquiſitionem procedere, niſi clamoſa inſinuatio per bonos, & graves ad eum pervenerit: & cum his dictis Innocentij concordant *hic* Io. Andr. *nu. 11.* Ancharan. *n. 33.* Abb, *nu. 1. & 4.* Cardinal. *in §. Hunc tamen n. 9.* & communiter DD. ut atteſtatur Alex. *conſ. 100. ſuper primo caſu poſt num. 4 verſ. Sextus teſtis, lib. 1.* Aretin. in c. *Cum oporteat, poſt num. 58. verſ. Communiter tamen, ſupra eod.* ubi etiam teſtatur de magis communi, & practicata opinione Gandin. *in rubrica Quomodo, de malef. cognoſ. per inquiſitionem, poſt num. 11.* & alij plures, quos noviſſimè cumulat Farinac. *de indit. & tortura, q. 47. n. 227. & n. 236.*

86 Sextò QVAERO. An fama in criminalibus aliquem gradum probationis conſtituat.

87 Solutio: Explorati juris eſt ſolam famam, quæ eſt contra aliquem, quod maleficium commiſerit, eſſe ſufficiens inditium ad inquirendam contra eum, ut hic eſt tex apertus: idque fatentur omnes, ut inquit Iulius Clarus *in practica, §. final. q. 6. in princip. & qu. 21. verſ. Fama ſola*, quia fama ſuccedit loco accuſatoris, ut dictum eſt ſupra in 8. notab. quandoque verò fama tribuit materiam indicendi purgationem canonicam, c. *presbyter ſi à plebe, 2. qu. 7* & c. *Accedens, ſupra eodem.* cum ſimilibus: quandoque tribuit materiam ſuſpendendi à beneficio, & officio donec ſe purgaverit; concurrentibus tamen requiſitis, de quibus per Mar. Socin. in c. *Nos inter, num. 3. infra de purgat. canon.* quandoque coadiuvat probationes jam factas, ſeu alia adminicula, ut cap. Præterea, ſupra de teſtib.

88 gradum tamen probationis non facit, ſecundum Mar. Socin. *hic n. 635.* quia in criminalibus probationes debent eſſe luce clariores, ut l. *Sciant cuncti, C. de probat.* c. *Sciant, 2. qu. 8.* & c. *Epiphanium, 5. q. 6.* ubi probatur nec ſemiplenam facere probationem, niſi de crimine civiliter agatur; & ſentit gloſ. in c. *Veniens, ii primo, in ver. Illorum, de teſtib.* quam ait eſſe communiter approbatam Bero. *hic n. 78.* & hanc eſſe communem opinionem atteſtatur etiam Decius in eodem cap. *Veniens, n. 25.* & ita etiam ſe habere communem practicam affirmat Salic. in l. *Ea quidem num. 133. C. de accuſ.* & Berttard. *conſ. 126. n. 11. lib 7.* quos refert, & ſequitur Iul. Clar. *in pract. §. final. qu. 21. verſ. Fama ſola,* ibi, Fama enim in criminalibus non probat neque etiam ſemiplene; unde ſine adminiculis non eſt

89 ſufficiens inditium ad torturam, & ita tenent communiter DD. ut ait Marſil. in l. *De minore, §. Plurium nu. 30. ff. de quæſt. & conſ. 3. n. 4. in fin.* hanc etiam dicunt communem concluſionem Iaſ *in repet.* l. *Admonendi, nu. 207. ff. de jurejur.* Cravet, *conſ. 41. nu. 6.* Blanch. ad l. *fin. num. 312. verſ. Unde Baldus, ff.* de queſt. Grammat. *conſ. 42. n. 15.* dicens ita per aſſeſſores obſervari, Duen. alios referens, & communé dicens *in reg. 300. in 4. fallen. & in reg. 301. in princip.* & alij plurimi apud Farinac. *de indit, & tortur. q 47 num. 4.* & quamvis in hoc articulo magna ſit controverſia inter Scribentes, & Io. Andr. ad Speculat. *in tit. de notor. crimin. §. Fama, in verb. Veniens, circ fin.* quem refert Marſil. in d. l. *De minore, §. Plurium, nu. 30, & conſ. 72, num. 16.* atteſtetur contrarium ſervari de conſuetudine, ut ſcilicet fama ſola ſit ſufficiens ad torturam, prout etiam ſe vidiſſe aliquando per aſſeſſores obſervari refert Gandinus *de malef. in tit. de queſt. nu. 39.* Tamen Julius Clarus *in d. q. 21. verſ. Fama ſola, circa med.* dicit ſe fuiſſe ſemper ſequutum communem opinionem, quam etiam audivit ſemper obſervari ab alijs juſtis judicibus, ut ſcilicet nunquam procedatur ad torturam ex ſola fama, niſi cum ea concurrat aliquod aliud adminiculum; & ſubdit ſe credere eam tutiorem, & veriorem; & quamvis ad torquendum videatur ſufficere minus quàm ſemiplena probatio, nihilominus cum fama ſit inditium à delicto valde remotum, & multum fallax, ut quotidie experientia docet; putat Clarus judicem tutius facturum, ſi nullo alio adminiculo concurrente reum tormentis non ſubijciat: in alijs autem quàm criminalibus an fama faciat plenam, vel ſemiplenam probationem, diſtingue plures caſus, ut hic plenè per Mar. Socin *nu. 621. circa fin. verſ. Circa tertium membrum.*

90 Septimò QVAERO, An ſtatim lata ſententia ſuper crimine, prælatus intelligatur ipſo jure privatus dignitate, vel beneficio, adeo ut beneficia hujuſmodi poſſint alteri conferri.

91 Pro ſolutione Innocentius *hic n. 10.* latius proſequitur articulum quos effectus producat ſententia, & diſtinguit plures caſus. Quandoque enim

92 talis eſt pœna impoſita ex delicto intentato, quæ ſtatim aufert libertatem; & tunc ſtatim lata ſententia ſuper crimine non licebit condemnato teſtamentum condere, nec poterit ex teſtamento aliquid capere, l. *Qui ultro, ff. de pœnis, l. 1. §. à Præfecto, ff. de Legat. 3.* quod tamen fallit in his, quæ condemnato competerent ratione publici officii, ut prælato; nam geſta per eum tenent, donec in officio toleratur, c. *Nonne, 8. q. 4.* quod ſi oppoſitũ diceremus, ſequeretur abſurdum, quia condemnatus depoſiti, vel mandati eſt infamis, ut l. *Furti, §. penult. & ult. ff. de his, qui notantur infamia:* numquid ergo dicemus propter hoc ſententias ab eo latas ulterius non valere? 1. 3. q. 7. Abſit: omnia enim tolerantur propter officium, quod adminiſtrat, l. *Barbarius, ff. de offi. Prætor.* c. *Servandum, 14. diſt.* & prædicta ſunt vera, niſi eſſet lata ſententia depoſitionis, vel eſſet ſpoliatus inſignijs dignitatis: tunc enim ſententia à tali lata non teneret, l. 2. *§. Igitur, ff. de his, qui notantur infam.* l. *Cum Prætor, ff. de iudic.* non enim poteſt dici amodo toleratus, ſed intrusus, facit c. *Veritatis, ſupra de dolo, & contum.* & c. *Tanta, infra de exceſſib. prælat.* & ex hoc infert Innoc. *d. num. 10. verſ. Credimus*

93 *tamen*, ut Epiſcopus diœceſanus poſſit alteri conferre beneficia, quæ ſic depoſitus habet ſub eo, c. *Multi, 2. qu. 1.* Nec obſtat c. *Super his, ſupra eodem*; quia ibi loquitur, cum probatur crimen per modum exceptionis, quo caſu judex non poteſt ſuper alio judicare, c. *Licet Heli, de Simon.* Sed hic loquitur cùm probatur per viam accuſationis, vel inquiſitionis, quo caſu per ſententiam efficitur crimen notorium, c. *Veſtra,* & c. *Tua, de cohabit. cler.*

94 *cler. & mulier.* ex quo ſequitur, ut non ſolùm beneficiis, quæ poſſidet in Diœceſi Epiſcopi pronunciãtis, ſed & in quacumque alia ſpoliari poſſit, c. *Poſtulaſti, ſupra de foro compet.* Neque hoc contingit ex eo quod res cum uno acta, aliis proſit, ſed quia per hoc efficitur res notaria: unde bene ſequitur pœna ablationis beneficii, quia ſententia non inducitur ad probandum, quod per eam dicatur privatus, ſed inducitur ad probationem criminis, ſcilicet quod ſit notarium; & ideo per talem ſententiam probaretur infamis, & à teſtimonio, vel ab ordinibus repelletur, c. *Teſtimonium, de teſtib.* & cum his dictis Innocentii concordant *hic* Io. Andr. *n.* 21. Burt. *in fine*, Anchar. *n.* 39, Card *in* §. *Hunc tamen, n.* 17. & alii communiter.

Sed hic incidenter QVERITUR, An prælato
95 condemnato liceat Capitulo, ſive Electoribus ad e-
96 lectionem alterius procedere. Punctus quæſtionis videtur ad hoc reſtringi, an poſt ſententiam condemnatoriam prælatus remaneat poſſeſſor dignitatis, & beneficii, vel privatus ſit: ſi enim remaneat, quam vis iniuſtè poſſideat, non videtur alius poſſe deligi propter illam poſſeſſionem, c. *Cum noſtris, de conceſſ. præben,* concludit Innoc. *eod. n.* 10. *poſt medium, verſ Clerici autem,* quandoque iudex pronunciat tãtummodo ſuper delicto, putà prælatum commiſiſſe homicidium, quandoque pronunciat etiam ſuper pœna, ut quia privat, vel perpetuo ſuſpendit. Primo caſu non licet alium eligere, niſi electoribus fuerit eligendi poteſtas data. Secundo autem caſu licet Canonicis eligere quando pœna, ſuper qua eſt pronunciatum, infamiam irrogat, veluti ſi prælatus ſuſpendatur perpetuo propter furtum, vel aliud publicum crimen, de quo damnatus eſt: tunc enim
97 alius in locum eligi poteſt. Et idem ſi ſola pœna ſine ſententia ſuper crimine infligitur, ex qua irrogatur infamia: evidentior enim eſt infamia, quæ ex pœna procedit: quàm quæ ex ſententia: ſecus verò ſi non ſuſpendatur ex tali cauſa infamiam irrogante, ut c. *in loco* 5. *q.* 4. ſecundum Innoc. cum pro ſimiliter concordant Io. Andr. *d. n.* 21. *verſ. Clerici autem,* & alii proximè citati. Quæ perpetuò commenda memoriæ, quia valde utilia ſunt ad ſciendum an quando prælatus per ſententiam eſt privatus dignitate, vel eſt de tali crimine condemnatus, quod ſufficit ad privationem, electores poſſint alium eligere; an ve quando pœna privationis ipſo iure à ſtatuto, vel à conſtitutione imponitur ſtatim ſine alia ſenſententia declaratoria, liceat ad alterius electioné procedere: ſolutio enim patet ex prædictis; & facit c. *Venerabilem, de elect.* c. *Ad Apoſtolica, in fin. de re iudic. lib.* 6. cap. *Licet Epiſcopus, de præben. eod. lib* & quod notatur per DD. in c. *Cum ſecundum leges, de hæret. lib.* 6. & quod ſcripſi in c. *Ad abolendam, à nu.* 28. *uſque ad n.* 44. *infra eod. tit.* Quot autem ſint genera pœnarum de iure canonico, & quam proportionem habeant cum pœnis de iure civili impoſitis, latiſſimè hic proſequitur Innocentius *à n.* 6. cui Io. Andr. *n.* 18. & cæteri omnes ſub ſcribunt, & adde Hoſt. *in ſumma, de pœnis,* §. *Quot ſint ſpecies pœnam, ut* §§. *ſeqq.*

98 Ultimò QUAERO in §. *Hunc tamẽ ordinem,* quot ſint ſpecialia in inquiſitione, quæ formatur contra regulares.

Solutio: Ex hoc §. tria ſpecialia colliguntur ſecũ-
99 dum Marian. Socin. *hic n,* 52. Primum ſpeciale eſt, quia in inquiſitione, quæ fit contra eos, ordo iuris non eſt ſervandus uſquequaque, ut dicitur in litera, id eſt omnino, ſecundum Cardinal. in hoc §. *in principio*, ſeu ad unquam ſecundum Io. Andr. & omnes *in ſumm. textus.* Et hoc intelligas quoad ſubſtantialia iudicii: hæc enim in cauſis regularium aliquatenus remittuntur, non autem quoad veritatis probationem, nam illa nequaquam omittenda eſt, ut Clem: *Sæpe. de verb ſignif.* unde Hoſt. *hic n.* 24. *circa finem,* & Io. Andr. *nu* 31. exponunt verbum, uſquequaque, id eſt ad unguem quoad ſubtilitates, licet non ſit veritas omittenda: & adde Feder. de Senis *conſ.* 105. *Conſueverũt viſitatores,* & Lapum *allegat,* 73. incipien. *Præ-*
100 *latus regularis, n.* 5. *verſ. Item huiuſmodi.* Secundũ ſpeciale eſt, quia facilius poſſunt removeri regulares ab adminiſtratione, quã ſeculares prælati, unde leviores cauſæ, & leviores probationes videtur ſufficere ſecundum Hoſt. *nu* 23. *in fin. in ver. Facilius,* & Io. Andr. *n.* 31. *in eod verb.* & hoc de notat idem ver. *Facilius*, poſitum hic in textu. Tertium ſpeciale eſt, quia
101 contra regulares, non recipiuntur tot exceptiones, ſicut contra ſæculares, nec in ipſis exceptionibus neceſſe eſt ſervare ordinem ad unguem, ſecundùm Hoſt. Io. Andr. & Mar. Socin proximè citatos, &
102 hoc denotat ver. *Liberius,* poſitum *hic in fin.* & prædicta intellige de prælatis, qui per electionem canonicam inſtituuntur, non autem de prioribus & officicialibus minoribus, qui tales ad libitum Abbatis ſine ulla cauſa, & nullo iuris ordine ſervato à ſuis adminiſtrationibus removeri poſſunt, ut dixi ſupra *num.* 53. & ſcripſi plenius in cap. *Cum ad monaſterium*, §. *Tales, à n.* 23. *uſque ad n.* 43. *ſupra, de ſtatu monach.* & in cap. *Per tuas, il primo n.* 8. *& n.* 45. *infra de Simonia.*

De accuſat.

Cap. Sicut olim.

S V M M A R I V M.

1 Concilium provinciale celebrare tenentur Metropolitani ſingulis annis de iure communi. & n. 19.

2 Teſtes ſynodales per ſingulas Diœceſes deputari debent in quolibet provinciali Concilio.
Quod ſit eorum officium, & poteſtas. ibid. & n. ſeqq. & n. 6.

3 Quibus qualitatibus præditi eſſe debeant.
Et in quibus differant à teſtibus ſynodalibus deputandis in Synodo diœceſana, n. 5.

4. Arcana Regni alieni ſcrutari non convenit.

6 Teſtes ſynodales in provinciali Concilio deputandi non requiritur ut ſint iurati.

7. Si ſint de loco, ubi inquirunt, propriis ſumptibus vivere debent.

8 Si nminus à quo ſint procurandi.

9 Sumptus habere debent moderatos: ſed non poſſunt aliquem coercere.

10 Synodum diœceſanam Epiſcopi tenentur cogere ſingulis annis, & in ea publicare ſtatuta provincialis Concilij, & n. 109.

11 Et legitimè impediti poſſunt illam celebrare per Procuratorem, vel Vicarium generalem.

12 Requiritur tamen ſpeciale mandatum.

13 Concilia provincialia quibus ex cauſis olim à Sanctis Patribus inſtituta fuerint.

14 Ad Metropolitanum ſpectat provinciale Concilium indicere, convocare, & celebrare.

Etiam

[illegible]

15. Etiã ſine auctoritate Primatis, ſeu Patriarchæ.

16. Et Metropolitano impedito, ad Coepiſcopum antiquiorem.

17. Et idem ſede metropolitana vacante.

18. Et antiquior dicitur Epiſcopus, qui eſt antiquior inter comprovinciales, non autem exemptus, licet ſit comprovincialibus antiquior.

19. Concilium provinciale quoties, & quando ſit celebrandum, & n. ſeqq.

20. Quid ex Concilio Nicano.

21 Quid ex Concilio Calcedonenſi.

22 Et quid ex Concilio Lateranenſi noviſſimo, & Tridentino.

23 Indulgetur Archiepiſcopo Limano in Indiis ob nimiã Suffraganeorum diſtantiam, ut Conliliũ provinciale ſexto quoque anno celebrare valeat.

24 In Concilio quolibet provinciali indicendus eſt dies futuri Concilij.

25 Formula literarum indictionis remiſſivè.

26 Concilium provinciale fieri debet in loco proportionato reſpectu eorum, qui convenire debent.

27 Et electio loci ad Archiepiſcopum pertinet, qui concurrentibus neceſſarijs Eccleſiam metropolitanam relinquere non debet.

28 Concilio provinciali qui teneantur intereſſe.

29 Et quo ordine ſedere debeant, & n ſeq.

30 In Epiſcopis attenditur tẽpus ordinationis, non dignitas Eccleſiarum, vel earum ordo, & præeminentia.

31 In Concilio provinciali qui votum habeant deciſivum, vel conſultivum, & n. 34

32 Votum prius dandum ab ijs, qui inferioris ordinis ſunt.

33 Metropolitano, & ſuffraganeis diſcrepantibus quænã ſententia prævalere debeat, & nu ſeq. & n. 104.

35 In Concilio provinciali quæ ſint tractanda, & ſtatuenda, & quæ ſit illius authoritas, & iuriſdictio, n. ſeq. uſque ad n. 97.

36. Deceta Concilii Tridentini recipienda, Et perlegenda, n. 39. & 71.

37. Hæreſes anathematizandæ.

38 Fidei profeſſio facienda.

40 Exceſſus corrigendi, & cõtroverſiæ cõponẽdæ, & n. 61.

41 Querelæ etiam contra metropolitanum recipiẽdæ, & terminandæ. & n. 46.

42 Si cauſæ expediri non poterunt, judicibus deputatis committendæ.

43 Contra Epiſcopos etiam ex officio inquirendum; & ſuper quibus. & n. 50. & 59.

44 De gravioribus cauſis Epiſcoporũ nõ cognoſcẽdũ.

45 Sed ſummariæ informationes ſumi poterunt ad Papam tranſmittendæ.

46 Minores cauſæ qualiter recipiendæ, & terminandæ etiam contra metropolitanum. & n. ſeq.

47 Epiſcopis tantum committendæ, niſi ex cauſa Concilium aliter judicaverit.

48 Negocia indefinita extra Synodum non committenda niſi in caſibus in Iure, & in Concilio Tridentino expreſſis.

49 A deputatis à concilio appellandum ad Primatem, Patriarcham, vel Papam.

51 Ab examinatoribus ſynodalibus officij ratio reponenda.

52 Cauſæ inferiorum clericorum minus propriè ad provinciale Concilium pertinent.

53 Cauſæ vertentes in prima inſtantia coram Suffraganeis quando in Concilio tractandæ.

54 Introductæ coram Ordinarijs in prima inſtantia non avocandæ.

55 Sed pẽdẽtes corã Archiepiſcopo avocari poterũt.

56 Appellari poteſt ab ordinario ad Concilium provinciale omiſſo Archiepiſcopo, & ab ipſo Archiepiſcopo ad Concilium, ſed non è converſo.

57 Viſitationem diœceſis, quam Epiſcopi impediti facere poſſunt per ſuos generales Vicarios, Concilium provinciale ſuſpendere non poteſt.

58 Procedit in cauſis criminalibus contra Proviſores, ſeu Vicarios generales etiam Archiepiſcopi.

60 Pauperum querelas contra quoſcumque judices & potentiores recipit.

61 Poſt cauſas, & controverſias ad correctionem, & reformationem procedet.

62 Ut Seminaria in diœceſi vel provincia erigantur, & ſalubriter ordinentur, providebit.

63 Formã inſtructionis pro promovẽdis ad Cathedrales Eccleſias præſcribet arbitrio Papæ approbandam.

64 Cognoſcet de cauſis, ob quas Eccleſiæ Suffraganeorum à metropolitano viſitari debent.

65 Præſcribit formulam ad debitum in divinis officijs regimen.

66 Formam examinis per concurſum obſervandã curabit, ſcietque ſibi à Pio V. ademptam facultatem eidem forma aliquid addendi, vel minuẽdi.

67 Expendet ſi quæ Cathedrales ſint uniendæ, & reditibus augendæ, & confecta inſtrumenta ad Papam tranſmittet.

68 De abuſibus, & quæſtionibus circa imagines, & reliquias Sanctorum iudicabit, & qualiter.

69 In Capitulorũ generalium defectum circa regularium reformationes providebit, & n. 90.

70 Abuſus circa indulgentias ad Papam defert.

72 Decretum de matrimonijs clandeſtinis in ſingulis Parochiis publicari præcipiet.

73 Iudices ſynodales deſignabit.

74 Item Iudices, qui de alienationibus etiã à Sede Apoſtolica confirmatis, judicent.

75 Majorem auctoritatẽ habet Synodus provincialis ex Cõcilio Tridentino, quã de jure cõmuni.

76 Contrarius regulariter ſtatuere non poteſt, ſed ſolum præter ius. & n. 78.

78 De rebus fidei, & majoribus cauſis non poteſt quicquam tractare, vel diffinire.

79 Suis decretis poteſt adjuvare jus commune, pœnas novas addendo, vel antiquas augendo.

80 Abſtinere debet à novis decretis, quæ jure communi, & Pontificijs conſtitutionibus minus conſonant, etiam in caſibus à jure permiſſis.

81 Supplere debet ubi per antiquos Canones, vel ultimũ generale Cõciliũ nõ eſt ſufficienter proviſũ.

82 In quæſtionibus controverſis à diffinitionibus abſtinebit, præſertim circa ſacramenta, cenſuras & alios concientiæ caſus. & n. 91.

83 Cauſam non ſummariam non poteſt ſummariam

Nec

efficere, nec inſtantiam facere breviorem.
84 *Nec appellationes prohibere.*
85 *Nec ordinem judicij prætermittere.*
86 *De juriſdictione eccleſiaſtica, & ſæculari conſultius erit nihil ſtatuere.*
87 *Exẽptos nõ ligat ſuis decretis, niſi in caſib. in quibus Epiſcopis, vel Cõcilio poteſtas in eos tributa eſt*
88 *Cum capitulis exemptis, & Regularibus, quomodo ſe gerere debeat.*
89 *Quoad monaſteria exempta Epiſcopi ſunt executores eorum, quæ continentur in Concilio Tridentino, ſeſſ. 25. de regular.*
90 *Et eorũ negligẽti ſupplebit ſynodus provincialis.*
91 *Explicabit quæ ſcitu ſunt neceſſaria circa ſacramenta, & clericorum functiones.*
92 *Adhortationes frequentes interſeret in his, quæ ſub juriſdictione ipſius non cadunt.*
93 *Cõcilij provincialis decreta quo ſtylo ſint conſcribenda.*
94 *A Metropolitano, & Epiſcopis ſubſcribantur ſub correctione Sedis Apoſtolicæ.*
95 *Ad quam in unum volumen redacta pro emendatione, & approbatione traſmittantur.*
96 *His additis quæ ſynodus judicabit Sanctiſſimo proponenda pro felici profectu provinciæ.*
97 *In Concilio provinciali quæ ſit Metropolitani auctoritas, & n. ſeqq. uſq. ad n. 105.*
98 *Diſſolvere non poteſt Concilium ſine conſilio, & aſſenſu Coepiſcoporum, ibid.*
Nec cuipiam ſilentium indicere, aut alia hic expreſſa facere ſine eorum conſilio, & aſſenſu.
99 *Poteſt tamen mandare, ne quis loquatur extra locum, aut ſynodum perturbet.*
100 *An & quando poſſit cognoſcere cauſas ſuffraganeorum, vel eis ſubjectorum.*
101 *Cõtra Epiſ. vſurpãtes in Concil. vel extra illius juriſdictionẽ nõ poteſt procedere niſi extra Cõcil.*
102 *Non poteſt viſitare ſuffraganeos niſi cauſa cognita, & probata in Concilio provinciali.*
103 *Nec ſufficit, ut Conciliũ declaret eũ poſſe viſitare eo quod adſint querelæ contra Epiſcopos.*
104 *Metropolitanus, & Epiſcopi in Concilio provinciali ſunt conjudices.*
105 *Metropolitani, & Epiſcopi negligentes cogere provincialem, vel diœceſanam ſynodum qua pœna ſint puniendi, & n ſeqq.*
106 *Suſpenduntur ab executione officij non ipſo jure, ſed per ſententiam.*
107 *Nec aliquid novi induxerunt Concilium Lateranen. & Trident. & n. 109.*
108 Incurrat *verbum eſt latæ ſententiæ niſi habeat relationem ad antiquas pœnas, quæ requirant ſententiam hominis, & n. ſeq.*
109 *Synodũ diœceſanã Epiſcopi negligentes celebrare infra ſex menſes, & in ea publicare decreta provincialis Concilij incurrunt pœnam ſuſpenſionis duorum menſium.*
110 *Et qui verẽtur accedere mittant procuratores ad ſe excuſandũ, nõ impediti cogantur, & fiat ſynodus cum ijs, qui poſſunt venire, & veniunt.*
111 *Ad Conciliũ provinciale Epiſcopi non accedentes quas pœnas incurrant.*
112 *Et quæ ſint legitima impedimenta non accedendi, remiſſivè.*

1. SICUT OLIM. Metropolitani ad correctionem exceſſuum, & reformationem ſingulis annis facere debent provinciale Concilium, in quo ſtatuere debent per ſingulas diœceſes perſonas idoneas, quæ ſollicitè inveſtigent, & in ſequenti concilio referant corrigenda; & Epiſcopi facere debent ſynodus Epiſcopales ſingulis annis, & publicare agitata in Concilio provinciali: & hæc negligentes ab executione officij ſuſpenduntur. Hoc dicit in ſumma, ſecundum Abb. Mar. Socin. Io. de Anan. & Felin. Dividitur in tres partes. Prima providet de provinciali Concilio, & de agendis in illo. Secunda de teſtibus ſynodalibus, & ipſorum officio. Tertia de pœna hoc non ſervantiũ; & obiter interſerit de Epiſcopalibus ſynodis: ſecunda ibi, *ut autem*; tertia ibi, *Quiſquis*.

Nota primo ibi, *ſingulis annis*. Metropolitanos hoc jure inſpecto teneri quotannis celebrare provinciale Concilium: hoc tamen, (ut inquit Hoſtien. *hic in princ.*) parui Metropolitani ſervant, quia aliqui numquam iſtud Concilium celebrant, alii vix ſemel in vita ſua, & qui melius faciunt de biennio in biennium: allegat cap *Propter eccleſiaſticas*, 18. *diſtinct.* Sed ſecundum Cardin. & Io de Anã. ille textus non dicit ſemel in biennio, ſed bis in anno. Utcumque tamen ſit hodie, & malè hujuſmodi Concilia communiter non celebrantur, ut per Abb. *in 2. not.* & Felin. *in princ.* Unde dicit Anchatan. quia Prælati in hoc malã ſe gerunt, cum de jure teneantur; ideo malè tractabuntur, prout eum referunt Io. de Anan. & Felin. *hic in princ.* Dixi. *hoc jure inſpecto*, quia hodie celebrari debent de triennium, ut dicam infra *in 3. quæſt.*

2 Secundò nota ibi, *ſtatuant*. In quolibet provinciali Concilio deputandos eſſe per ſingulas diœceſes aliquot perſonas, quæ per totum annum, & hodie per totum triennium ſollicitè inveſtigent quæ correctione, vel reformatione ſunt digna, & ea fideliter perferant ad Metropolitanum, & ſuffraganeos in ſequenti ſynodo provinciali, ut in littera. Atque ita ſunt iſti quaſi teſtes ſynodales nullam juriſdictionem habentes, & vocantur Inquiſitores, ut *hic* in gloſ. *ult.* ſeu Viſitatores ſecundum Hoſtien. *num.* 4. & à Legiſtis appellantur Denunciatores, de quibus *hic* plura per Felin. *in princ.*
3 *& ſeqq.* Et pondera qualitates, quas habere debent. Requiritur enim ut ſint idonei, & providi, ut procul videant, & de notorijs, & de manifeſtis inveſtigent de plano interrogando ſeniores, & honeſtores. Item ut ſint honeſti, ne corrupti aliquem falsò infament, vel deferant; cap. *Nemo,*
4 *infra de ſimonia*; & melius eſt, ut ſint de eadem diœceſi, quàm de extranea, argum. cap. *Quia propter, de elect. ibi, tres de Collegio fide digni*: nam alieni regni arcana ſcrutari non convenit, l. 4. *poſt princip. C. de commer. & mercat.* Et quia præſumuntur citius percipere veritatem, argumen. cap. *Quoſdam, ſupra de præſumpt*, c. *Quanto*, & cap. *Veniens, il ſecondo, ad finem de teſtib.* & ideò alijs ſunt præferendi, cap. *Videtur, ſupra, Qui matrim. accuſ. poſſ.* Hoſt. *hic num.* 5. Io. Andr. *eod. num.*

5 Similes Inquiſitores, ſeu Denunciatores deputandi ſunt ab Epiſcopo in diœceſana ſynodo, ut in cap. *Si Epiſcopus in ſynodo*, 35. *qu.* 6. Sed alij ſunt hi, quàm illi, & tam primi, quàm ſecundi ſtatui debent, ſecundum Hoſtien. & Io. Andr. *num.* 4.

in

in ver. Statuant. Hac tamen differentia quod primi, de quibus loquitur hæc Decretalis, ſtatui debent à Præſidentibus Concilio provinciali; ſecundi verò à ſingulis Epiſcopis in eorum ſynodis, ſecundum eos.
6 Item primi non requiritur ut ſint jurati, cum de hoc nihil dicatur in littera, ſed ſufficit, ut ſint providi, & honeſti, & tales, quibus meritò ſit credendum, licèt ſi juramentum exigatur, non ſit improbandum, ſecundum Hoſtien. *num. 6. in ver. Iuriſdictione*, & Io. Andr. *num. 11.* At ſecundi præſtant juramentum ad præſcriptum d. c. *Epiſcopus in ſynodo, 35. q. 6.*

7 Demum Inquiſitores, de quibus hic, ſi ſunt de loco, ubi inquirunt, vivent de proprio ſicut vocati in partem ſolicitudinis, cap. *Qui ſe, 3. qu. 6.*
8 Sed ſi mittantur Delegati, mittens procurabit illos, ut in Auth. *De mandat. Princip. §. Illud quoque*, & in Auth. *Iusiur. Quod præſtat. ab his, §. 1. col. 2.* ſecundum Vincent. *hic* relat. à Ioan. Andr. *num. 10.* Verum ſecundum Hoſtien. num. 6. Procurabuntur iſti à Parochis, ad quos divertent: neque enim coguntur propriis ſtipendiis militare, cap. *Cum ex officii, ſupra de præſcript.* cap. *Iam nunc. 28. quæſt. 1.* Nec officium ſuum debet eis eſſe
9 damnoſum, argum. 4. *qu.* 3. §. *Venturis.* Sumptus tamen debent habere moderatos, ſed non poſſunt aliquem coercere cum juriſdictione careant, ſed debent referre Epiſcopo, ut ipſos coerceat, quia ſaltem ad hoſpitalitatem tenentur, ut leg. & not. in cap. *1. ſupra de contrahen. empt.* ſecundum Hoſtien *eodem nu. 6.* At verò Denunciatores eligendi in diœceſana ſynodo non videntur à quoquam eſſe procurandi, quia eliguntur ſeptem, & eo amplius de quolibet parochia, ut in cap. *Epiſcopus.* Vnde applicatur ratio Vincentii, de qua ſupra *num.* 7. Quod vivere debeant de proprio ex quo aſſumuntur de loco, ubi inquirunt.

10 Tertiò nota ibi, *annuatim celebrandis.* Epiſcopos teneri ſingulis annis cogere diœceſanam ſynodum, & in ea publicare ſtatuta provincialis
11 Concilii: quod ſi legitimis de cauſis eſſent impediti, poſſent ſynodum celebrare per Procuratorem, vel Vicarium Generalem, ut S. Congregatio declaravit, cum Concilium Tridentium *ca. 2. verſ. Synodi quoque, ſeſſ.* 24. imperſonaliter loquatur, & de jure firmat Henric. Botthæus *de ſynodo Epiſcopi par. 2. qu. 1. in princip.* Requiritur tamen ad hoc ſpeciale mandatum, ut ibi per eum *n. 2.*

Vltimò nota ex fine litteræ pœnam non celebrantium ſtatis temporibus provincialem, vel diœceſanam ſynodum, de quo latius dicam in 10. quæſtione.

Quoniam hic agitur principaliter de ſynodo provinciali, opportunè inferendam duxi quandam de ipſa ſynodo veluti tractationem præcipuè ex decretis Tridentini Concilii, & S. Congregationis declarationibus excerptam, & per quæſtiones exaratam, ut uſui eſſe poſſit ad multorum utilitatem.

13 Primò igitur QVAERO, ex quibus cauſis Epiſcoporum Concilia à SS. Patribus olim inſtituta fuerint.

Solutio, Conveniebant olim in unum Epiſcopi, ut de incidentibus caſibus fieret diſcrepatio, & ſalubris de Eccleſiaſtica obſervatione collatio, quatenus, & præterita corrigerentur, & regulam futura ſuſciperent, Gregor. *lib. 12. cap. 31.* & *lib. 7. cap. 110.* In quibus conventibus præcipuè tractabatur de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis, præſertim in Clero, de controverſijs componendis, de tollendis abuſibus, de inducenda obſervatione ultimi Concilii Generalis, deque eccleſiaſtica diſciplina ſenſim reſtituenda, ut patet hic in textu, & *diſt.* 18. *per totam.* Hæc autem ferè præſtabantur, canonicas regulas, maximè quæ in ultimo generali Cōcilio ſtatutæ eſſent, relegendo; debitas pœnas tranſgreſſoribus infligendo; Iuſtitiam expeditè ſingulis eam poſcentibus miniſtrando; ea, quæ in poſtremo Concilio ſpecialiter mandata fuiſſent exequendo; nonnulla etiam ad majorem, faciliore mque obſervationem ſacrorum Canonum per modum regulæ dirigendo, ac prout rerum, & perſonarum qualitates poſtulant erudiendo, comminando, & exhortando, ut *hic*, & in *d. diſt.* 18. & de origine hujus inſtitutionis adde Concilium Lateranen. noviſſimū ſub Leone X. *ſeſſ.* 10. *in Conſtitut.* quæ incipit, *Regimini circa finem, §. Maturè quoque conſiderantes, tom. 4. Conciliorum, par. 2. pag. 99. col. 1.* quæ eſt repetita in Bullar. *tom. 1. pag.* 482. §. 12.

14 Secundò QVAERO ad quem ſpectet provinciale Concilium indicere, convocare, & celebrare.

Solutio. Dic ad Metropolitanum hoc munus pertinere, ut hic, & in cap. *Si Epiſcopus cum duobus ſequentibus* 18. *diſt.* & in cap. *Quod ſicut*, §. *Præterea, ſupra de elect.* etiam ſine auctoritate Primatis, ſeu Patriarchæ, cap. *De Conciliis*, & ibi Præpoſ. *num. 2. eadem diſt.* 18. Henric. Botthæus
16 *de ſynodo Epiſcopi p. par. q. 6. num.* 20. Et Metropolitano legitimè impedito id munus pertinet ad Coepiſcopum antiquiorem, ut in Concilio Triden-
17 tino *ſeſſ.* 24. *cap. 2.* Idemque dicendum ſede Metropolitana vacante, ut per Archid. & Gemin. in cap. *Placuit, num. 2.* Bellam. & Turrecr. in cap. *Propter eccleſiaſticas, num. 8.* & Præpoſ. in cap. *De Conciliis, in 3. not. 18. diſt.*

18 Sed dubitatum fuit quis eſſet Epiſcopus antiquior, nempe an antiquior comprovincialis, vel Epiſcopus exemptus, ſi ipſe ſit comprovincialibus antiquior. Dubium ingerebat Breve Sanctiſſimi ad Cardinalem Epiſcopum Burgen. qui ſynodum Toletanum, cui adhæret, elegit, licèt exemptum quoad ea, quæ antiquitatem, & prælationem in ipſa provinciali ſynodo concernerent, pari cum reliquis ejus ſynodi Epiſcopis jure cenſeri, & ſi promotio ſua in Epiſcopum aliorum Epiſcoporum provinciæ Toletanæ antiquior exiſtat, illum ſynodum ipſa, Archiepiſcopo impedito, cogere, eique præſidere, & alia quæ in ea parte ad Epiſcopum, aut illo abſente, vel impedito, ad Coepiſcopum antiquiorem juxta dicti Concilij decreta pertinent, facere, gerere, & exequi poſſe, & debere perinde ac ſi aliàs ſuffraganeorum ipſius Archiepiſcopi antiquior eſſet, prout in hac parte exiſtit. Sed hujuſmodi Breve S. Congregatio cenſuit intelligendum quoad intereſſentiam Concilij provincialis tantùm, & receptionem decretorum ejus, non quoad reliqua, conſiderata mente Concilij in eo decreto, in quo dum ſtatuitur, ut exempti teneantur eligere aliquem Metropolitanum, declaratur etiam quare id faciendum ſit, ut ſcilicet in ejus ſynodo ſimul cum alijs interſint, & quæ ibi ordinata fuerint, obſervent, in reliquis omnibus eorum exemptiones, & privilegia expreſſim præſervando. Unde quemadmodum Concilium

præ-

præter intereſſentiam ſynodi, & obſervationem ſtatutorum illius, ad quæ obligat exemptos eam ſynodum eligentes, in reliquis eorum privilegia ſuffraganeorum tacitè conſervare videtur.

19 Tertiò QVAERO quoties, & quando provinciale Concilium ſit celebrandum.

20 Solutio. Secundùm antiquam regulam celebrari debebat bis in anno per ſingulas provincias, cap. *Pervenit*, 18. *diſt.* Semel quidem ante diem Quadrageſimæ: ſecundum verò circa tempora autumni, ut in cap. *Habeatur, ead. diſt.* & quamvis in cap. ſeq. dicatur ſemel eſſe convocandum poſt tertiam hebdomadam Paſchæ, & ſecundum Idibus Octobris: tamen primus Canon cum ſit Nicæni Concilij propter majorem authoritatem præjudicat ſecundo, ut notat gloſ. 1. Archidiac. & Præpoſ. in d. cap. *Habeatur.* Vel certè ſecundum eos iſti Canones loquuntur ſecundū diverſas conſuetudines. Unde congruè dici pot eſt eſſe in optione Archiepiſcopi ſynodum convocare ante Quadrageſimam, vel inter Paſcha, & Pentecoſtes,

21 ut ibi per Præpoſ. *num.* 4. Sed poſtea in ſexta ſynodo univerſali antiqua Conſtitutio fuit correcta, ac propter fatigationem, & ut opportunè haberentur ad iter agendum, qui congregandi erant, à ſanctis Patribus diffinitum fuit, ut omnibus modis hoc Concilium fieret ſemel in anno, ut in c. *Quoniam quidem, ead. diſt.* & hoc ſtatutum ſextæ ſynodi innovatur hic à Concilio generali, ut in gloſ. prima, & præcipitur obſervari in cap. *Cum ſit, infra de Iudæis.* Sed & ſecundum leges civiles Patriarchæ & Metropolitani tenebantur Epiſcopos Comprovinciales ſemel, aut bis in anno ad ſe convocare, ut in Authen. *de Sanctiſſ. Epiſcopis*, *cap.* 10. §. *Vt autem omnis eccleſiaſticus ſtatus*, *collat.* 9.

22 Verum quia neque hoc ſervabant Metropolitani, ut dixi ſupra in primo notab. Idcirco in Concilio Lateran. noviſſimo ſub Leone X *in loco ſupracitato in fine primæ quæſtionis* antiqua jura fuerunt correcta, & ordinatum fuit, ut de cætero provinciali Concilia fierent ſingulis triennijs. Sed & Tridentinum Concilium *ſeſſ.* 24. *cap.* 2. ſtatuit, ut (Metropolitani intra annum ad minus à fine ipſius Concilij; & deinde quolibet ſaltem triennio poſt octavam Paſchæ Reſurrectionis, ſeu alio commodiori tempore pro more provinciæ non prætermittant ſynodum in provincia ſua cogere.) Hæc ibi. Et pondera illam dictionem, *ſaltem*, quæ innuit Metropolitanum poſſe infra triennium etiam pluries ſynodum convocare, ſi rationabilis cauſa ſubſit, ſicut olim etiam poſt ſextam ſynodum celebrari poterat bis in anno, ſi neceſſitas cogebat, ut notat Præpoſ. in cap. *De Concilijs, num.* 6. 18. *diſt.* Henric. Bothæus *de ſynodo Epiſcopi in prima parte num.* 54. Ultra triennium, tamen protrahi non debet, ut in *d. c.* 2.

23 Cæterum cum Archiepiſcopus de Lima trium Regum in Indijs conquereretur ſe non poſſe juxta decretum d. *cap.* 2. *ſeſſ.* 24. celebrare ſynodum provincialem ob nimiam ſuffraganeorum diſtantiam ad decies fere centena paſſuum millia. Et S. Congregatio Concilij cenſuiſſet terminum cogendi Concilium provinciale de licentia Sanctiſſimi poſſe prorogari ad alios tres annos, ut ſingulis ſexennijs celebrari debeat: Sanctiſſimus annuit.

24 Porrò ex canone Concilij Toletani IV. ſtatutū eſt, ut quæ ſynodus deinceps futura eſſet, ejus conſtitutus dies denunciaretur, indicareturque in ſynodo, quæ illam ordine ſequentem proximè antecedere. Et hunc morem laudabilem ſervat Eccleſia Mediolanenſis in indictione provincialis Concilij, ut *tom.* 4. *Concilior. par.* 2. *pag.* 547. *col.* 2. *litt.* B. & utinam ſervarent Archiepiſcopi omnes, quia ſic indictione adſtricti celebrationē ſynodi ad bonum regimen Eccleſiarum tam uti-

25 lem, & neceſſariam non prætermitterent. Formula autem litterarum indictionis Concilij habetur in fine actorum Eccleſiæ Mediolan. *eodem tom.* 4. *par.* 2. *pag.* 564, *col* 2.

26 Quartò QVAERO ubi ſit congregandum provinciale Concilium.

Solutio. In Congregationibus Conciliorum haberi debet ratio, ut hi, qui vocandi ſunt, non fatigentur propter diſcrimina itinerum, ut c. *Quoniam quidem*, 18. *diſt.* Debent ergo fieri hujuſmodi Congregationes, & Conventus in loco non multum remoto, imo proportionato reſpectu eorum, qui debent convenire, ut ibi notat Præpoſitus nu. 1. & Henric. Bothæus *de ſynodo Epiſcopi par.* 1. *qu.* 10. *nu.* 56.

27 Et cum dubitatum fuerit ad quem ſpectet electio loci pro ſynodo provinciali celebranda: Sac. Congregatio cenſuit ſpectare ad Archiepiſcopum, qui tamen ceſſantibus juſtis impedimentis, Metropolitanam Eccleſiam, modò in ea adſint commoditates ad id neceſſariæ, relinquere non debet.

28 Quintò QVAERO quinam provinciali Concilio intereſſe teneantur.

Solutio. De Metropolitano, & Epiſcopis ſuffraganeis, ſeu comprovincialibus non eſt dubium, ut hic, & in cap. *Quoniam quidem*, cap. *Si Epiſcopus*, cap. *Placuit*, & cap. *Si quis Epiſcoporum*, 18. *diſt.* De alijs verò, & præcipuè de Capitulis Cathedralium Eccleſiarum ſunt opiniones Doctorum in cap. *fin. ſupra de his quæ fiunt à Prælat.* & in cap. *Grave*, *de præben.* ut per Præpoſ. in c. *Propter eccleſiaſticas*, *il primo*, *num.* 9. *eadem diſtinct.* Tu dicas, ut plenè ſcripſi in d. cap. *final.* & adde quod dicam in duobus quæſtionibus proximè ſequentibus.

29 Sextò QVAERO quo ordine ſedere debeant Epiſcopi, & alij in provinciali Concilio.

30 Solutio. Epiſcopos ſecundum ordinationis ſuæ tempus ſive ad conſedendum in Concilio, ſive ad ſubſcribendum, vel in qualibet alia re ſua attendere loca decrevit Gregorius, ut in cap. *final.* 17. *diſtinct.* conſervato Metropolitani primatu, ut in c. *Placuit*, 18. *diſt.* Unde cum fuerit quæſitum, An in Concilijs provincialibus quoad Epiſcoporum præcedentiam attendendum ſit tempus ordinationis, vel dignitas eccleſiarum, vel earum ordo, & præeminentia: S. Congregatio Concilij cenſuit attendendum tempus ordinationis Epiſcoporum. De Capitulis verò Cathedralium Eccleſiarum, Abbatibus, Commendatarijs, Dignitatibus, & Capitulorum Deputatis dic, ut ſcripſi in c. *final.* *in ult. quæſt. de his quæ fiunt à Prælat.*

De ordine autem ad celebrandum provinciale Concilium vide Pontificale Romanum ſub tit. De ordine ad Concilium provinciale celebrandum: & noviſſimè Cerem. Epiſcoporum *lib.* 1. *cap.* 22.

31 Septimò QVAERO, qui votum habeant deciſivum, vel conſultivum in ſynodo provinciali.

Solutio. Non omnium, qui ſynodo interſunt, idem eſt ſuffragium: nam Metropolitanus, & Epiſcopi tantùm votum habent deciſiuum. Abbates verò, Commendatarij, Capitulares, Capitulorùmque Deputati vocem habent dumtaxat conſultivam, Innoc. & DD. communiter in c. *Grave, ſupra de præben.* Abb. in cap. *final. num. 2. de his, quæ fiunt à Prælat.* Præpoſ. in cap. *Propter eccleſiaſticas, il primo, num. 9. verſ. Vel aliter*, 18. *diſt.* Sed Epiſcoporum procuratores poſſunt ex ſententia Sac. Congregationis, ſi Concilio provinciali placuerit, etiam deciſivam habere. Laici verò, qui ex eadem S. Congregatione ad provinciale Concilium invitati, intereſſe poſſunt, in eo vocem conſultivam habent. Et poteſt unuſquiſque ex ijs, qui ſynodo interſunt, ad eam referre de his, quæ
32 ibi ſunt pertractanda. Et votum prius dandum eſt ab ijs, qui inferioris ordinis ſunt.

33 Octavò QVAERO. Diſcrepantibus ſententijs inter Metropolitanum, & Epiſcopos ſuffraganeos, quænam, ſententia prævalere debeat.

Solutio. Dubitavit olim Epiſcopus Ulixbonen. quando in Concilio provinciali Metropolitanus eſt unius ſententiæ, ſuffraganei autem omnes ſunt alterius, citra prævaleat, & num Sanctiſſimus ſit conſulendus. Quod dubium tranſmiſſum fuit à Cardinali Alciato per manus Cardinalium Sacræ Congregationis Concilij cum his allegationibus, videlicet conſiderari poterit canon Apoſtolorum, 35. relatus in cap. *Per ſingulas primò, & ſecundò*, & cap. *Archiepiſcopus, 9 qu. 3.* ubi dicitur (Epiſcopos provinciæ nihil poſſe agere abſque Metropolitani ſcientia, ſeu conſenſu: & ita DD. in d. cap. *Per ſingulas*: præſertim Archid. Bellam. Turrecr. Brixien. dicunt formalia verba. Quod Epiſcopi provinciæ ſine Metropolitani conſenſu nihil poſſunt ſtatuere, neque agere, quod pertineat ad diſpoſitionem, & communia negocia provinciæ; nec Metropolitanus ſine omnium ſuorum Epiſcoporum comprovincialium conſenſu agere quid velit, quod ad provinciam pertineat; etſi Epiſcpi reſiſtant, ipſi autem in hoc obduret, ad Apoſtolicam Sedem referendum eſt.) Item *6. qu.* 4. cap. *Si quis Epiſcopus in aliquibus*. dicitur (diſcrepantibus provinciæ Epiſcopis, inter quos ſit, & Metropolitanus, adeundum eſſe Primatem.) Nec obſtat, cap. *Nec Epiſcopi, de tempor. ordinat.* dum in *fin.* dicitur, quod Metropolitanus debet conſentire majori parti ſuorum ſuffraganeorum: nam dupliciter reſpondetur. Primò; quod etſi Archiepiſcopus id non faciat, tamen ſententia ſua valebit, ut in terminis dicunt ibi Innoc. Hoſtien. Io. Andr. Butr. & Abb. Secundò, quod ibi agitur de materia conſecrationis, in qua communis opinio eſt, quod quādo Archiepiſcopus eſt unius ſententiæ, & reliqui omnes ſuffraganei ab ea diſſentiunt: tunc adeundus eſt Superior, nempe Primas, vel Papa; ita poſt Hugon. concludit Gloſ. Archid. Gemin. Cardin. Alexandrinus, Turrecr. in cap. 1. *65. diſt. in verb. Contradicant.*

Die 11. Octobris 1576. S. Congregatio cenſuit amplius deliberandum ſuper hoc dubio, & videndum Abbatem in c. *final. de his, quæ fiunt à Prælatis ſine conſenſu Capituli.*

34 Die 10. Ianuarij 1577. Congregatio publica Mo. Col. Geſſ. Lanc. Alciat. Senonen. M. Alt. S. Sixt. Caraf. Quatuor nempe Mor. Geſſ. Lancel. Caraf. cenſuerunt ſententiam ſuffraganeorum præferendam eſſe ſententiæ Metropolitani, quia illi habent votum deciſivum, & ſunt Conjudices: item per Hoſtien. in cap. 1. *de Libell. oblat. ad fin.* ubi dicit in ſynodo Metropolitanum, & ſuffraganeos eſſe conjudices, & Metropolitanum debere cum conſilio, & aſſenſu ſuffraganeorum, ſeu majoris partis pronunciare. Item ex Iacobatio *de Concilio lib. 6. art. 2. verſ. Nono facit:* ubi inquit, quod prævalet ſententia provincialis Concilij ſententiæ Archiepiſcopi. Alij nempe Colum. Alciat. Senon. Mo. Alt. (nam S. Sixti quid ſentiret, non aperuit) dixerunt neutri ſententiæ adhærendum nec ſuffraganeorum, nec Metropolitani, ſed, abſolutè in quacumque cauſa adeundum Papam, ex theorica gloſſæ in d. cap. 1. *65.* diſt. & c *final. 63. diſt.* Ita referendum Sanctiſſimo.

Sanctiſſimus die 4. Januarij audita relatione Congregationis inclinavit potius in opinionem illam, quod prævaleat ſententia ſuffraganeorum, & quia habent votum deciſivum, & quia DD. dicunt, quod debet Metropolitanus ſtatuere de conſilio, & aſſenſu eorum, ſeu majoris partis: nec putavit obſtare exemplum communis opinionis in conſecratione, quia in ea non videntur eſſe conjudices. Minus obſtare, quod verba ita concipiantur, *Nos Metropolitanus decernimus:* quia cum id debeat cum conſilio, & aſſenſu eorum facere; inde colligitur, quod tenetur ſequi eos, ſeu majorem partem eorum. Tamen Sanctitas ſua non decidit, ſed dixit quærendum priùs, in qua re Metropolitanus nunc diſſentiat à ſuffraganeis. Ita declarandum poſtea.

35 Nonò QVAERO, quæ ſint tractanda, & ſtatuenda in ſynodo provinciali, & quæ ſit illius auctoritas, & juriſdictio.

36 Solutio. Exequendum eſt ante omnia, quod ſacrum Concilium Tridentinum ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præſidium præcepit in *cap. 2. ſeſſ 25.* nempe ut in prima ſynodo provinciali omnes palam recipiant omnia, & ſingula, quæ in eodem Concilio Tridentino definita & ſtatuta ſunt: nec non veram obedientiam ſummo Romano Pontifici ſpondeant, & profiteantur:
37 Simulque hæreſes omnes in ſacris Canonibus, & generalibus Concilijs, & præſertim ab eodem Concilio Tridentino damnatas publicè deteſtentur, & anathematizent: ſi qua in provincia adhuc
38 factum non eſt, omnino quamprimum fiat, & in ſingulis habendis ſynodis iteretur, repetita ſaltem fidei profeſſione juxta formulam a Sede Apoſtolica præſcriptam.

39 Utile quoque admodum eſſet, & conveniret, ut in primo Patrum conventu perlegerentur Concilij Tridentini decreta, ſi non omnia, ſaltem ea, quæ ad fidem pertinent, prout Innoc. III. hic mandat heri de ſuo Concilio VI. generali, ut patet ibi: *maximè quæ ſtatuta ſunt in hoc generali Concilio relegentes*: & prout olim Epheſinum Concilium legi conſuerat in ſynodis provincialibus, teſte Iſidoro de celebratione Concilij, idque ſuccedebat loco illarum inſtitutionum, & collationum, quæ de præcipuis fidei Myſterijs in primis diebus habebantur.

40 Hoc primum peracto, ad corrigendos exceſſus, & controverſias componendas animum advertere oportebit, ſecundum ea, quæ dicta ſunt ſupra in *prima quaſt.* ut juſtitia viam præparante omnes unanimi conſenſu ad alia exequenda expeditius

tius

41 tius procedant.Quapropter expoſtulantium querelæ,& accuſationes non modo contra inferioris ordinis clericos, ſed potiſſimum contra Epiſcopos, ipſumque metropolitanum æquis auribus excipientur,& prout juſtitia ſuaſerit,terminabuntur,c.*De Concilijs*,18.*diſtinct.* Quod ſi pleniores
42 probationes, & exactiorem cognitionem poſtulent,quàm ut brevi illo tempore expediri poſſint: judicibus à Synodo provinciali deputatis cognoſcendæ,ac diffiniendæ committentur, ad præſcriptum Concilij Tridentini *cap.* 5. *in fin. ſeſſ.* 24.
43 Nec ſolùm ad petitionem aliorum, ſed etiam ex officio Synodus provincialis inquiret contra Epiſcopos in univerſum, *ſeſſ.* 25. *cap*, 1. Quomodo ſe habeant erga ſuos conſanguineos, & familiares, & quomodo ſe gerant erga ſubditos: ſpecialiter autem cognoſcet an deliquerint circa reſidentiam; & ſi abſentiæ cauſas, licentiaſque à metropolitano,vel ſuffraganeo antiquiori obtentas prætenderint,de eiſdem cauſis, & licentijs judicabit, ne quis eo jure abutatur, & ut pœnis canonicis errantes puniantur, ut *ſeſſ*.23.*cap*.1. An decreto Concilij de viſitationibus,& procuratione viſitationis cauſa accipiendi fraudem fecerint; ut ſi id compertum fuerit,canonicis pœnis, alijſque arbitrio Synodi abſque ulla ſpe veniæ mulctentur, *ſeſſ*,24. *cap*.3. An concubinas, vel alias ſuſpectas mulieres domi,aut extra teneant, aut cum ijs ullam habeant conſuetudinem: ſi autem innotuerit aliquem ex Epiſcopis ab hujuſmodi crimine non abſtinere,a Synodo provinciali admonebitur, ut ſi admonitus ſe non emendaverit, ipſo facto ſuſpenſionem incurrat, & contra eum ad ulteriora procedatur, juxta Concilij Tridentini decretum *ſeſſ* 25.*cap*.14.

44 De gravioribus tamen cauſis criminalibus Epiſcoporum,quæ depoſitione, aut privatione dignæ ſunt,Synodus provincialis cognoſcere non poteſt:
45 poterit tamen de his contra aliquem ex Epiſcopis ſuſpectum, vel accuſatum capere ſummariam informationem, & formare proceſſum ad effectū tranſmittendi ad Summum Pontificem Roma-
46 num. Minores autem eorumdem cauſæ, & ipſiuſmet *A*rchiepiſcopi,quia alibi, quàm in Concilio provinciali cognoſci,& terminari non poſſunt, ſi delatæ fuerint,recipientur,ſed non ita paſſim, ut levioribus quibuſcumque querelis aures faciles
47 accommodentur,ut *ſeſſ*.24.*cap*.5. Has tamen non ſolum ipſum Concilium, etiam ſi non adſit numerus duodecim Epiſcoporum à jure requiſitus, ſed etiam ab ipſo deputati cognoſcere poterunt, qui regulariter ob reverentiam Pontificalis officij ex S.Congregationis ſententia nonniſi Epiſcopi erunt,ſi ex cauſa Concilium aliter non judicaverit. Et advertendum tam Concilium, quàm dictos deputatos non ad majorem,quàm ad charitativam correctionem procedere debere, ſed tantum pronunciare etiam aliqua informatione extrajudicialiter ſumpta, & deputati id præſtare poterunt etiam poſt terminatum,& finitum Concilium. Quæ omnia locum habent etiam in cauſis criminalibus contra ipſummet Archiepiſcopum, non item in civilibus.

48 Porrò judicibus,& perſonis particularibus negocia,quæ indefinita remanent tempore diſſolutionis,aut finis Concilij, ut illa ipſi determinent poſt finem impoſitum Concilio, committi non poterunt,niſi in cauſis in Concilio Tridentino, &

Proſ. Fagn. in 1. par. 5. lib. Decret.

49 in jure expreſſis: & à judicibus prædictis, qui de proximo de dictis negocijs, ſeu cauſis cognoverint, appellari debet ad Primatem, Patriarcham, vel Papam.

50 Similiter cognoſcet contra negligentes Epiſcopos in ijs,quæ eorum muneris ſunt, explendis, & quæ ſpecialiter in poſtremo Concilio generali ipſis mandata ſunt,*ſeſſ.*23.*cap* 3.cum ſeq. maximè circa ordinationes clericorum, Seminariorum inſtitutione,*eadem ſeſſ.cap*.18. & Eccleſiarum curatarum proviſiones,quæ nonniſi per concurſum fieri poſſunt,*ſeſſ*.24.*cap*.18.

51 Ab examinatoribus præterea, qui in Synodo diœceſana eligi debent,ut de qualitatibus eorum, qui Parochialibus Eccleſijs præficiendi ſunt, renuncient muneris,officijque eorum ratio expoſci poterint,*ſeſſ*.24 *d.c*.18.

52 Cauſæ verò,& controverſiæ inter clericos inferiores,quia ab eorum Ordinarijs facilè diffiniri poſſunt,minus propriè ad provinciale Concilium pertinere noſcuntur.

53 Omnes verò cauſas vertentes in prima inſtantia coram Epiſcopis ſuffraganeis ex ſententia Sacræ Congregationis poterit Concilium cognoſcere; & non ſolum illas, quæ ſpecialiter ejus judicio à jure.& Concilio reſervatæ ſunt, ſed de omnibus tam civilibus,quàm criminalibus, quæ dubiæ non ſint,quæque brevi tempore poſſunt expediri, &
54 alioqui juxta canonicas ſanctiones in eo tractari, & deferri poſſunt Si tamen in prima inſtantia coram locorum Ordinarijs illæ introductæ reperiantur,non poterunt avocari, niſi in caſibus à jure
55 permiſſis. Item nec cauſas pendentes coram Archiepiſcopo poterit ad ſe avocare.

56 Appellari etiam poterit ad ipſummet Concilium in cauſis pendentibus coram Epiſcopo, vel ejus Vicario,omiſſo Archiepiſcopo ad Concilium, ſicuti ad Papam: à Concilio verò ad Archiepiſcopum,vel ejus officialem appellari non poterit.

57 Viſitationem autem omnium Epiſcoporum ſuffraganeorum, quam Epiſcopi legitimè impediti per ſuos generales Vicarios faciunt, ſuſpendere donec Concilium diffinitum fuerit, minimè poteſt.

58 Contra Proviſores,ſeu Vicarios generales etiam ipſiuſmet Archiepiſcopi in cauſis criminalibus procedet.

Generaliter autem erit procedendum, ut quæ
59 de vita,honeſtate, cultu, eorum officijs,& functionibus à ſacris canonibus maximè in poſtremo generali Concilio decreta ſunt,obſerventur, contra eos, qui talium decretorum contemptores, tranſgreſſoreſque delati,repertique fuerint, ſeverè ad relinquendum exemplum animadvertendo, *ſeſſ*.23.*cap*.1.

60 Pauperum inſuper querelas contra quoſcumque judices,& potentiores tam eccleſiaſticos, quàm laicos in Synodis provincialibus admiſſas fuiſſe veterum Conciliorum teſtimonio,& ratione comprobatur: maximè enim pertinet ad Epiſcoporum curam pauperum defenſionem adverſus potentes ſuſcipere,ut oppreſſores prius ſacerdotali admonitione redarguant,& ſi contemſerint emendari,eorum inſolentia Regis auribus intimetur. Quare cauſam hanc vexationis pauperum Synodus provincialis negligere non debebit, ex Concilio Carthaginenſe V.*cap*.9.& Toletano IV.*cap*.13.

61 Ubi verò privatorum querelis,& debitæ inqui-

quiſitioni ſatisfactum fuerit, & delatis controverſijs compoſitis, vel commiſſis: proferent Epiſcopi ea, quæ correctione, vel reformatione digna competerint per teſtes ſynodales in eorum diœceſibus ut ſuper his, & alijs ab ipſis proponendis, prout utilitati, vel honeſtati congruerit, Synodus provincialis provida deliberatione procedat, & ſtatuat obſervanda.

62 Nihil autem Synodo provinciali erit antiquius, quàm ut ea, quæ ſpecialiter Patres Concilij Tridentini fidei, & diligentiæ illius crediderunt, ſedulò exequatur: proinde in eam curam incumbet, ut Seminaria in qualibet diœceſi inſtituantur, & conſerventur, *ſeſſ. 23. cap. 18. ad finem.* Quod ſi ob paupertatem aliquarum Eccleſiarum ejuſmodi collegia intelliget erigi non poſſe, curabit ex fructibus duarum, aut plurium talium Eccleſiarum in metropolitana, aut in alia provincia commodiori unum, aut plura collegia erigenda. Et præterea ſi in his, quæ de Seminario in Concilio Tridentino ordinata ſunt, difficultates, aut impedimenta contigerint: Synodus pro regionis more, pro Eccleſiarum, & beneficiorum qualitate etiam quæ ad felicem Seminarij profectum neceſſaria, & opportuna videbuntur, decernet, & providebit.

63 Præſcribet propriam examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ formulam de promovendis ad Eccleſias Cathedrales Sanctiſſ. Romani Pontificis arbitrio approbandam, *ſeſſ. 24. cap. 1.*

64 Cognoſcet, & probabit cauſas, ob quas Cathedrales Eccleſiæ, & diœceſes ſuffraganeorum à metropolitano viſitari debeant, *eadem ſeſſ. cap 3.*

65 De his, quæ ad debitum in divinis officij regimen ſpectant, deque congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa legi in Choro conveniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus Eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua hujuſmodi pro cujuſque provinciæ utilitate, & moribus certam cuique formulam præſcribet, *ſeſſ. 24. cap. 12. in fin.*

66 Formam à Concilio Tridentino in proviſionibus Eccleſiarum parochialium præſcriptum, & Pij V. Conſtitutione firmiùs ſancitam, obſervandam promulgabit; ſciens facultatem ſibi à Concilio Tridentino tributam, *ſeſſ. 23. cap. 18.* circa prædictam examinationis formam, addendi ſcilicet, aut remittendi quæ cenſuiſſet, ead. Pij V. Conſtitutione ademptam fuiſſe.

67 Examinabit, vocatis his, quorum intereſt, & diligenter expendet, ſi quas Eccleſias Catedrales propter earum anguſtiam, tenuitatemque vicinis unire, vel novis proventibus augere expediat, confecta de præmiſſis inſtrumenta ad Summum Romanum Pontificem remittet, *ſeſſ. 24. c. 13.*

68 De imaginibus, & reliquijs Sanctorum ſi quis dubius, aut difficilis abuſus ſit extirpandus, vel aliquis de ipſis gravior quæſtio incidat, Synodus provincialis judicabit, ita tamen ut nihil inconſulto Romano Pontifice novum, aut in Eccleſia hactenus inuſitatum decernatur, *ſeſſ. 25. de Invocat. Sanctor. in fin.*

69 In exequendis decretis reformationis regularium ſupplebit, & coercebit, & in defectum Capitulorum generalium eadem Synodus per deputationem aliquorum ejuſdem Ordinis providebit, *ſeſſ. 25. de regular. cap. ult.*

70 Abuſus indulgentiarum, quos Epiſcopi in ſuis Eccleſijs collegerint, in Synodo provinciali referentur, ut aliorum quoque Epiſcoporum ſententia cogniti ſtatim ad Summum Pontificem deferantur, cujus auctoritate quod univerſali Eccleſiæ expedit, ſtatuatur, *ſeſſ. 25. in decreto de indulgent.*

71 Publicanda quoque erunt in Synodo provinciali ſpecialiter quæ in Concilio Tridentino de reſidentia ſub Paulo III. & Pio IV. ſtatuta ſunt, & ſi quæ alia ejuſdem Concilij decreta in primis neceſſaria, atque utilia cenſebuntur, *ſeſſ. 6. cap. 1.* & 2. & *ſeſſ. 23. cap. 1.*

72 Cùm Decretum Concilij Tridentini de Clandeſtinis matrimonijs, tam in unaquaque parochia ſuum robur poſt triginta dies habere incipiat à die primæ publicationis in eadem Eccleſia parochiali factæ numerandos, nec hujuſmodi publicationi requiſitæ à Concilio Tridentino æquivaleat publicatio, quæ fit in Synodo provinciali, ut Sacra Congregatio declaravit: & præcipiendum erit omnibus Epiſcopis, & alijs, ad quos talis executio ſpectare poteſt, ut dictum decretum de clandeſtinis matrimonijs, ita ut editum eſt, nihil addendo, detrahendo, aut immutando, in ſingulis parochijs quàm primum publicetur, *ſeſſ. 24. cap. 1. de refor. matrim.*

73 Deſignabuntur in Synodo judices, quibus alioqui ad id aptis cauſæ Eccleſiaſticæ, ac ſpirituales, & ad forum eccleſiaſticum pertinentes in partibus delegandæ committi poſſint, *ſeſſ. 25. cap. 10.*

74 Deputabunt item judices, qui de locationibus rerum eccleſiaſticarum etiam auctoritate Apoſtolica confirmatis judicare valeant, juxta Tridentini Concilij decretum, ut quas à triginta annis citra ad damnum Eccleſiæ, & contra canonicas ſanctiones contractas fuiſſe judicaverint, irritas declarent, de quibus *ſeſſ. 25. cap. 11.*

75 Atque hæc ferè ſunt, quæ Synodus provincialis ex Concilio Tridentino præſtare debet, ſuper quibus amplior eſt illius poteſtas, quàm jure communi eidem competat, cap. *Epiſcoporum* 18. *diſt.* cum in præmiſſis non propria, ſed Concilij univerſalis
76 auctoritate nitetur. In cæteris enim cauſis, & negocijs meminiſſe oportebit Epiſcoporum Concilia non habere vim conſtituendi, ſed auctoritatem imponendi, & inducendi quod aliàs ſtatutum, & generaliter, ſeu ſpecialiter obſervari præceptum:
77 multoque minus in hujuſmodi Concilijs de rebus fidei, & majoribus cauſis tractari, aut quicquam
78 diffiniri poteſt, cap. *Majores, de baptiſm.* Non tamen horum poteſtas adeo reſtringitur, quin multa ſtatuere poſſint circa ea, quæ totam provinciam concernunt præter jus commune, & quandoque etiam contra illud ex cauſa urgenti veriſimiliter à Canone non præviſa, ſecundum ea, quæ fusè adnotavi in c. *Dilectus, ſupra de tempor. ordinat.* & in ca. *Quod ſuper his, de major. & obedient.* Suiſque decretis
79 jus commune adjuvare addendo novas pœnas, vel antiquas augendo.

80 Cæterum ad evitandam omnem ambitionis, & præſumptionis ſuſpicionem abſtinendum erit à promulgandis novis decretis, quæ juri communi, & Pontificijs conſtitutionibus minus conſonant, etiam in caſibus aliàs permiſſis. DD. in d. ca. *Quod ſuper his, de maiorit. & obedien.* & ubi per antiquos
81 Canones, vel ultimum generale Concilium, aut Summorum Pontificum Conſtitutiones proviſum

miſſum non fuerit, vel minus ſufficienter, ſupplebit
Synodus provincialis ſuis Conſtitutionibus, utec-
cleſiaſtica diſciplina reſtituatur, prout meliùs, &
faciliùs videbitur.
82 In rebus dubijs, & de jure controverſis non fa-
cilè diffinitiones fiant, præſertim ubi grave ali-
quod præjudicium parari poteſt, veluti in materia
Sacramentorum enodando, aut explicandis caſi-
bus uſurarum, & aliorum vitiorum, quibus timo-
ratæ conſcientiæ irretiri poſſunt.
83 Si circa judicia, illorumque expeditiones fuerit
decernendum, meminiſſe oportebit non poſſe
Epiſcopos, nec Synodum provinciale cauſam, quæ
ſui natura, aut ex juris diſpoſitione ſummaria
non ſit, ſummariam efficere, neque breviorem
reddere inſtantiam, aut ea, [quæ de jure commu-
ni in cauſis ſummarijs ſervanda ſunt, præcidere,
84 minuſque appellationes in caſibus, in quibus aliàs
permittuntur, prohibere: nec prætermittere mo-
85 dum, & ordinem à jure, & Concilio Tridentino
præcipuè in puniendis, corrigendiſque exceſſibus
præſcriptum.
86 In materia juriſdictionis eccleſiaſticæ, & ſæcu-
laris conſultiùs erit nihil ſtatuere, quàm ut appa-
reat ex juribus Eccleſiæ aliquid eſſe imminutum,
vel uſurpatum: videtur etiam abſtinendum a mẽ-
tione legum ſæcularium, præſertim ſi affines ſint
illis, quæ à Sede Apoſtolica improbatæ fuerunt,
87 Noverint etiam exemptos decretis Concilij
provincialis non obligari, niſi in caſibus, in qui-
bus a jure communi, Concilio Tridentino, & Sum-
morum Pontificum Conſtitutionibus ſpecialiter
Epiſcopis, aut Concilio provinciali in ipſos pote-
ſtas tributa eſt, ut S. Congregatio cenſuit.
88 Quid obſervandum ſit cum Capitulis exemptis,
& Epiſcoporum juriſdictioni non ſubjectis apertè
ſtatuitur in Concilio Tridentino *ſeſſ 6. cap. 4. & ſeſſ.*
25. cap. 6. quod ſi illius executio quoad hoc habi-
tura ſit impedimenta, vel difficultates, quæ ſupe-
rari non poſſint ſatis erit nihil decernere, quàm
aliquid ſtatuere, quod ipſius Concilij decretis non
conſonat.

Cum regularibus quomodo Synodus provin-
cialis procedere poſſit, aut debeat, ediſcere pote-
rit ex Concilio Tridentino *ſeſſ. 25 de regular.* & ex
poſterioribus Rom. Pontif. ea de re Conſtitutio-
nibus, præſertim Gregorij XV. quæ incipit, *In-*
ſcrutabili Dei providentia; quorum auctoritate
niſi ſpecialiter nitantur decreta Synodalia, utique
arctabunt illa tantùm Monaſteria; quæ ipſis Or-
89 dinarijs ſunt ſubjecta. In alijs autem Monaſte-
rijs Epiſcopi ſciunt debent ſe à Concilio Tridenti-
no datos eſſe executores eorum, quæ in decretis
90 *d. ſeſſ. 25 de regular.* continentur: In quibus pro-
vinciale Concilium Epiſcoporum negligentiam
ſupplere, & coercere debet, eo tamen modo, &
forma, prout in ipſo Concilio Tridentino diſpoſi-
tum eſt, *eadem ſeſſ. cap. ult.*

Et quia non omnia conſtitutionibus præcisè, &
ſub pœnis comprehendi poſſunt, aut expedit; nec
omnes, quibus uſui eſſe poſſunt decreta Synodi,
ſubjciuntur illius juriſdictioni: advertendum
erit ne decreta ipſa videantur minus conſideratè
concepta, ſeu ſcripta, aut executione fruſtrentur.
91 Quoniam verò prælati minus eſt, docere, ac
doceri, cap. *Non oportet*, 18. *diſt.* Suſcipiet Syno-
dus hanc quoque partem erudiendi tam Epiſco-
pos, qui ad Synodum accedunt, ut doceant, & do-
ceātur, quàm inferiores, maximè ſacerdotes, quo-
rum ignorantia valde periculoſa eſt in his, quæ
animarum curam, & ſalutem concernunt. De
Sacramentis igitur, eorumque adminiſtratione
explicabit quæ ſcitu ſunt neceſſaria, eaque accu-
ratiùs ediſci mandabit. De ſingulis clericorum
functionibus diligenter edocebit; & quæ in ma-
teria morum ſolent frequenter ſcrupulum injice-
re timoratis conſcientijs, elucidabit adhærendo
probatis auctoritatibus, & receptis in Eccleſia
Catholica ſententijs.
92 Interſeret etiam Synodus provincialis frequen-
tes exhortationes de rebus, quæ opportunè oc-
current, & ſub juriſdictione, & coercitione illius
non cadunt, nec pœnis ſanciri poſſunt: & cùm
ſermo dirigatur ad perſonas, quæ non ligantur
provincialibus decretis, ſanè in quibuſvis gene-
ribus cauſarum, & negociorum ſi exhortationes
hujuſmodi fuerint plenæ paternæ charitatis, non
minus efficaces eſſe poterunt ad perſuadendum,
quàm ſi eam legibus præciperentur.
93 Porrò ipſa Synodi decreta puro, & eccleſiaſtico
ſtylo conſcribantur, ut Chriſtianam pietatem non
rudem ſimplicitatem potiùſquàm exquiſitam la-
tinitatem redoleant. Uſitata igitur à Sanctis Pa-
tribus, & Sum. Pontif. verba in rebus præcipuè ec-
cleſiaſticis uſurpentur, nec nova vocabula in Ec-
cleſia ex prophanis Ethnicorum ſcriptis invehan-
tur, quæ rebus obſcuritatem offendere, & Catho-
licis ſtomachum movere poſſint.
Demum cùm provinciale Concilium abſolven-
94 dum erit, quæcumque in eo conſtituta fuerint, co-
ram Patribus Concilij relegentur; quibus ſub ju-
dicio, & correctione S. Sedis Apoſtolicæ cum me-
tropolitano reliqui comprovinciales Epiſcopi ſub-
ſcribent.
95 Illa in unum volumen redacta antequam pu-
blicentur ad S. D. N. cum literis metropolitani,
vel totius Synodi tranſmittentur, ut à Sede Apo-
ſtolica revideantur, corrigantur, atque proben-
96 tur, itaque correcta executioni demandentur. His
etiam ſubijci poterunt ea, quæ ad promovendum
provinciæ profectum in eccleſiaſtica diſciplina,
vel ad occurrendum impedimentis, atque periculis
Synodus provincialis S. D. N. proponenda ju-
dicaverit.
97 Decimò QVAERO, quæ ſit metropolitani au-
ctoritas in Synodo provinciali. Solutio patebit
ex ſubjectis declarationibus Sacræ Congregatio-
nis Concilij.
98 Cùm quæreretur, An Archiepiſcopus ſolus ju-
ſtis de cauſis poſſet abſque alijs Epiſcopis diſſol-
vere Concilium. S. Congregatio cenſuit non poſ-
ſe, niſi de conſilio, & aſſenſu Coepiſcoporum.
Archiepiſcopus ex S. Congregatione licèt ſit ca-
put Concilij, & Præſidens, nonniſi conſilio, & aſ-
ſenſu Coepiſcoporum poterit cuipiam ſilentium
indicere, vel jubere aliquod ſcriptum, aut libel-
lum legi, vel tunc non legi, ſeu mandare aliquem
tunc exire à Concilio, vel intrare, etiamſi accidat,
ut aliquis ex Epiſcopis impediat, aut perturbet, aut
cum Archiepiſcopo minus urbanè ſe gerat: cùm
tamen ipſius ſit Concilium dirigere, poterit ex ſe
99 mandare ne quis loquatur extra locum, neve per-
turbetur Concilium.
100 An metropolitanus poſſit cognoſcere de cauſis
civilibus Epiſcoporum, necnon eorum, qui dictis
Epiſcopis ſunt ſubditi: S. Congregatio cenſuit poſ-
ſe,

ſe, etiam quando Epiſcopus agit contra Epiſcopum; cæteroqui non poſſe niſi in caſibus in jure expreſſis.

101 An Archiepiſcopus poſſit procedere per cenſuras, & alias pœnas contra Epiſcopos illos, qui uſurpant Archiepiſcopi juriſdictionem in Concilio, ſive extra illud, volentes cognoſcere de aliquibus cauſis ad tribunal, & curiam ipſius Archiepiſcopi pertinentibus: S. Congregatio cenſuit non poſſe, niſi extra Concilium provinciale juxta canonicas ſanctiones.

102 Et cum ex Concilio Tridentino caveatur, ut Archiepiſcopus poſſit viſitare ſuffraganeos cauſa cognita, & probata in Concilio provinciali: An 103 neceſſarium erit facere informationem de cauſis urgentibus, ut debeant viſitari, & primitus Epiſcopum vocari, & audiri in Concilio provinciali, ut videatur quid reſpondeat antequm Concilium provinciale ordinet, & declaret, an ſit locus, ut Archiepiſcopus viſitet: S. Congregatio cenſuit Epiſcopum audiendum, nec ſufficere, ut Concilium provinciale declar t, quod dictus Archiepiſcopus poteſt viſitare ſuffraganeos, eo quod adſit querela, & libellus, ſeu memoriale contra dictos Epiſcopos, & perſonas ſuarum diœceſium, abſque eo quod dictus Epiſcopus, & reliquæ perſonæ ſint præſentes, niſi cauſæ viſitationis decernendæ cognoſcantur, & probentur.

104 Verum cùm hæc omnia in Concilio provinciali ex ſuffraganeorum, & metropolitani ſententia peragi debeant, ſi metropolitanus eſt unius ſententiæ, ſuffraganei autem alterius: S. D. N. dixit ſententiam prævalere ſuffraganeorum, & hoc quia habent votum deciſiuum, & ſunt conjudices; & quia Doctores dicunt, quod debet metropolitanus ſtatuere de conſilio, & aſſenſu eorum, ſeu majoris partis, ut pleniùs dictum eſt ſupra in octava quæſtione.

105 Undecimò QVAERO qua pœna ſint puniendi metropolitani, & Epiſcopi negligentes ſtatis temporibus celebrare provinciale, vel diœceſanam Synodum.

106 Solutio, textus in c. *Quoniam quidem*, 18. *diſt.* ſimpliciter dicit, canonicis pœnis ſubjaceat: nec aperit quænam ſint hujuſmodi pœnæ. Sed in hoc cap. expreſsè ſtatuitur, ut quiſquis neglexerit hæc adimplere, à ſui executione officij ſuſpendatur. Non eſt ergo pœna latæ ſententiæ, ſed ferendæ ſe-
107 cundum Hoſt. *hic in fin.* & Io. Andr. *n.* 7. *in ver. Suſpendantur.* Et ita intelligo decretum Lateranenſi Concilij ſub Leone X. *in Conſtitutione ſupracitata in fine primæ quæſt.* ibi: [Circa hoc autem negligentes pœnas in eiſdem canonibus contentas ſe noverint incurſuros.) Necnon Concilij Tridentini in *d. c.* 2. *in fine ſeſſ.* 24. ibi: (Quod ſi in his tam metropolitani, quàm Epiſcopi, &c. negligentes fuerint, pœnas ſacris canonibus ſancitas incur-
108 rant.) Nam etſi ver. *incurrant*, ex ſui natura ſit latæ ſententiæ, Clem. 1. *de decim.* & ibi gloſ. *in ver. Incurrant*, Paul. Laur. Imol. & Cardin. *in* 27. *qu. de uſur, c. ult.* & ibi gloſ. *in ver. Incurrat*, *de offic. deleg. lib.* 6. Tiraqu. ll. in l. *Si unquam, in ver. Revertatur, nu.* 145. *C. de revoc. donat.* & ex ſententia S. Congregationis dixi in c. *Sacro in* 3. *qu infra de ſententia excommunicationis*; tamen ſecus eſt hoc caſu, cum præcitata decreta relationem habeant ad pœnas à jure ſtatutas: & ita S. Congreg. intellexit verba d. c. 2. ut in ſubjectis declarationibus.

109 Dubitatum fuit primò, An Epiſcopi negligentes in congreganda diœceſana Synodo infra ſex menſes poſt celebratum provinciale Concilium, ut in ea notificent ejuſdem provincialis Concilij decreta, incurrant pœnam ſuſpenſionis duorum menſium, juxta cap. *final.* 18. *diſt.*

Secundò, An ex decreto *c.* 2. *ſeſſ.* 24. Tridentini Concilij dici poſſit imponi Epiſcopo non celebranti quotannis diœceſanam Synodum, pœnam ſuſpenſionis, de qua in c. *Sicut olim, de accuſat.*

Tertiò, Dato quod cenſeatur impoſita, an ipſa pœna, quæ ſecundum d. c. *Sicut olim*, incurritur mediante ſententia, hodie ipſo jure incurratur propter illa verba d. c. 2. *in fin.* ibi, pœnas ſacris canonibus ſancitas incurrant.

Ad primum S. Congregatio reſpondit Epiſcopum teneri ad congregandam dictam Synodum diœceſanam juxta d. c. *final* & DD. *ibid.* Nec Tridentinum Concilium Epiſcopum ab hoc onere liberavit. ideo ad tollendum omnem ſcrupulum ab eo, qui omiſit eam Synodum celebrare, petendam abſolutionem à Papa, & monendum Epiſcopum per litteras Congregationis, ut deinceps ſervet d. c. final.

Ad ſecundum cenſuit incurrere pœnam ſuſpenſionis, quia dictum c. *Sicut*, diſponit æquè in diœceſana Synodo, ac in provinciali, ut per Abb. ibid. in ſummar. & in *c.* 2. *ſeſſ.* 24. Trid. Concilij colligitur appoſita pœna Epiſcopis negligentibus convocare diœceſanam, in ultimis verbis d. c. 2. ibi, (Si metropolitani, vel Epiſcopi negligentes fuerint, &c.) quæ verba debent referri tam ad provincialem, quàm diœceſanam Synodum. Quam Congregationis ſententiam inde m Sanctiſſimus approbavit, & Epiſcopo abſolutionem conceſſit.

Ad tertium cenſuit per Concilium Tridentinum non eſſe alteratum, nec immutatum modum incurrendi pœnam d. c *Sicut olim*: quia Concilium utitur illis verbis, *Incurrat pœnas ſancitas*, quæ nihil innovant.

110 Rurſus Epiſcopus Comen. jam annum omiſerat celebrare Synodũ diœceſanam duabus de cauſis. Primò quia Clerus Valtellinæ, & Clavenæ ſuæ diœceſis nec venerat, nec excuſatores miſerat formidine ſuorum dominorum temporalium Catholicæ Fidei oppugnatorum. Secundò, quia cum nunquam eſſet celebrata Synodus provincialis cenſuit Epiſcopus ſuperſedendum donec celebraretur, ut quæ in ea ſtatuerentur, & ederentur decreta, legi poſſent in Synodo diœceſana.

S. Congregatio negocium hoc ad Sanctiſſimum rejecit, qui nullam ex rationibus, ſeu excuſationibus approbavit: ideo dixit, quod Epiſcopus quotannis celebret Synodum ſuam diœceſanam, ut tenetur, & qui verentur accedere: ſatis eſſe, ut mittat Procuratores ad excuſandum ſe: reliqui verò, qui nullam cauſam habent quominus ad Synodũ accedant, cogantur, & fiat Synodus cum ijs, qui poſſunt venire, & veniunt. Pro omiſſione autem in præteritum facta, Sanctitas Sua abſolvit Epiſcopum, & diſpenſat quatenus opus ſit.

111 Duodecimò, & ultimò QVAERO pro complemento materiæ, quæ ſit pœna Epiſcoporum non accedentium ad Synodum provincialem.

Solutio: Variæ pœnæ à ſacris canonibus ſtatutæ reperiuntur: nam in c. *Si egrotans*, 5. *qu.* 3. à communione ſuſpenditur: Item in c. *Si quis*, 18. *diſt.* alienus erit à fratrum communione uſque ad

ad ſequentem ſynodum. Item in cap. *Si Epiſcopus Metropolitanus, eadem diſt.* Uſque ad proximam ſynodum à charitate fratrum, & Eccleſiæ communione priventur. Item in cap. *Si quis Epiſcoporum, d, diſt.* 18. Uſque ad futurum Concilium cunctorum Epiſcoporum communione privetur Item in cap. *Placuit ead. diſt.* Eccleſiæ ſuæ communione debent eſſe contenti: ideſt cum alijs Epiſcopis non communicent, ut ibi in gloſ. *ult.* Unde non erit talis Epiſcopus prohibitus celebrare divina officia, & ſacramenta recipere, nec cum cæteris Epiſcopis, vel alijs communicare, ſed tantùm ſuſpenſus erit à communibus negocijs cum alijs Epiſcopis nec poterit intereſſe ſcrutinio Epiſcoporum, nec eorum conſecrationi, & alijs communiter pertractandis cum Metropolitano, & Epiſcopis: & ſequitur Præpoſitus in d. cap. *placuit, in fin.* Cardin. Iacobat. *de Concil. lib* 2 *artic.* 5 *in princip. fol.* 111. Item ex Concilio Toletano XI. *cap.* 15. Unius anni communione privetur. Item ex Concilio apud Alterin. *cap.* 11 Burcard. *lib.* 1. *cap.* 52. Iuo *par.* 5 *cap.* 162. Pro prima vice graviter objurgentur; deinde interdicitur eis Miſſas celebrare. Item ex Concilio Meldenſi, 37. Ceſſet ab officio donec ſatisfaciat fratribus. Item ex VIII. ſynodo, *cap.* 17. Metropolitanus, qui ad ſynodum Patriarchæ vocatus ire neglexerit, primo tempore ſegregetur, & durante contumacia deponatur.

112 De impedimentis autem non accedentium ad ſynodum provincialem vide quod ſcripſi in c. *Ego N à n.* 9. *ſupra de jurejur.*

De Simonia, & ne aliquid pro ſpiritualibus exigatur, vel promittatur.

Cap. In ordinando.

S V M M A R I V M.

1 *PRo Ordinibus conferendis, vel inſtrumentis ſuper eis conficiendis Epiſcopus, vel Miniſtri, aut Notarij nihil temporale exigere debent, & num. ſeq.*

2 *Principale quando debet eſſe gratuitum, ita & omnia acceſſoria.*

3 *Paſtellus quid ſit.*

4 *Simonia non committitur in contractu gratuito.*

5 *Emptionis, & venditionis nomine in diffinitione ſimoniæ venit omnis cõtractus nõ gratuitus.*

6 *Ordinatori non licet aliquid temporale etiã ſponte oblatum accipere pro collatione ordinum.*

7 Dare *verbũ liberalitatẽ notat, nõ neceſſitatem.*

8 *Ordinatori an liceat aliquid ultrò oblatũ ab ordinato accipere nõ pro ſpiritualibus, ſed ex charitate ſine pacto expreſſo, vel tacito, & n. ſeqq.*

9 *Et quid poſt Concilium Tridentinum n.* 11.

10 *Sanguinem elicit, qui multum emungit.*

12 *Conſuetudo etiam immemorabilis accipiendi ab ordinatis ad primam tonſuram forfices, pectines, & mappas, præter faculas eſt corruptela.*

13 *Ordinator nullam oblationem ab ordinatis poteſt accipere præter eam, quæ à Pontificali Romano fieri conſuevit.*

14 *Notarius an pro inſtrumentis conficiendis in collatione ordinis, vel beneficij, aut pro litteris dimiſſorijs, ſeu teſtimonialibus poſſit aliquã mercedem accipere ſaltem à ſponte dantibus, & nu. ſeqq. uſque in fin.*

15 *Quid ſi percipias ſalarium ex publico, & n.* 20. *&* 27.

16 *Et quid ſi non percipiat, & n.* 22. *&* 27.

Et quid ſi ſalariũ non ſit congruum, n. 21. *& n.* 29.

Et quid in Notario Epiſcopi, n. 18. *&* 28.

Et quid in extraneo n. 19. *&* 23. *&* 28.

Et quid ſi officium Notarij ſit ut neceſſariũ ad probationem ordinis, n, 20. *&* 28.

Et quid poſt Conc. Trid. n. 27.

17 *Notarij Papæ poſſunt mercedem accipere juxta taxationem factam pro qualibet Bulla.*

24 *Notarius accipiendo aliquid ſponte oblatum ab ordinatis, ſi nõ ea intentione ab initio ad hoc acceſſit, ſimoniam non committit.*

25 *Præſertim ſi conſuetudo vigeat aliquid offerẽdi, quod pietatem, & devotionem præſeferat.*

26 *Et quid ex Concilio provinciali Mediolanenſi.*

27 *Tridentini Concilij decretum* ſeſſ. 21. c. 1. *expenditur. & n. ſeqq.*

30 *Negativa univerſalis,* Nullus, *excludit omnia etiam minima.*

31 *Cancellarius quam mercedem poſſit accipere pro qualibet ſcriptura collationis, vel inſtitutionis, & num.* 34. *&* 35.

32 *Simoniæ Epiſcopus nihil poteſt accipere in caſibus hic enumeratis. Notarius verò in aliquibus tantum accipere poteſt mercedem ſuo labori convenientem, ſi ex publico ſalarium non habeat, & n. ſeqq. uſq. in fin.*

33 *Miſſam bis in die celebrandi an, & quando Epiſcopus poſſit licentiam concedere, & n.* 37.

36 *Pro decretis in teſtamentis clericorũ interpoſitis ſi quid Epiſc. de jure, vel conſuetudine poteſt accipere, non debet excedere taxã conſuetã.*

38 *Diſpenſationes ab Epiſcopo, & Vicario ſunt gratis exequendæ non obſtante immemorabili. Notarius quartam partem aurei accipere poteſt pro examine teſtium.*

39 *Examinatores pro examine, & approbationẽ ad parochiales nihil poſſunt accipere.*

40 *Conſuetudo ne quis in eccleſia ſepeliatur ſine licentia Epiſcopi, ſervari debet; ſed ut pro ductã licentia ſex ſcuta exigantur, tollenda eſt, vel ita moderanda, ut exactum pauperibus, vel eccleſiæ erogetur.*

41 *Parochi ſervare debent edictum Epiſcopi de ſponſis matrimonio non conjungendis ſine ipſius licentia, quæ tamen gratis dari debet, licet conſuetudo donandi aliquid Epiſcopo in ſignum lætitiæ non videatur penitus improbanda.*

42 *Ex conſuetudine exigendi à Beneficiatis donatiuum in ingreſſu Epiſcopi, non licet denegare litterarum executionem, vel poſſeſſionem beneficiatis poſt ingreſſum non ſoluto donativo.*

43 *Annata pro beneficijs de novo inſtituendis ab Epiſcopo exegi non debet: Notario verò proceſſum ſcribenti aliquid honeſtum ſolvere non videtur inconveniens.*

44 *In Capellania dignitati unita Epiſcopus retinet omnia jura ſibi ante unionem competentia, niſi ſecus in litteris Apoſtolicis diſponatur.*

45 *Ordinationes generales fieri non debent in capella privata, ſed in Eccleſia Cathedrali.*

46 *Parochi, & beneficiati, qui ſuo muneri plenè ſatisfecerunt, non prohibentur alios impeditos coadjuvare; ſed pro licentia ſaltem poſt Concilium nihil exigendum.*

47 *Notarij, & alij miniſtri Epiſcopi abſtinere debent ab omnibus exactionibus inſolitis, vel immoderatis,*

48 *Notarius ſi exigat pro inſtrumento ordinationis, ſeu litteris dimiſſorijs ultra decimam auri partem, committit ſimoniam, non tamen jure Divino damnatam.*

IN ORDINANDO. Io. Andr. non ſummat,
1 quia breve eſt. Sed ſecundum Cardinalem ſic ſummari poteſt. Pro conferendis ordinibus, vel inſtrumentis ſuper eis conficiendis, nihil exigi debet, & idem de pallij datione. Vel aliter ſecundum Io. de Anan. Mar. Socinum, & Felin. Epiſcopus pro ordine ab eo conferendo, vel miniſtri, aut Notarij nihil temporale exigere debent. Hoc dicit: & eſt B. Gregorij in ſynodo Romæ habita, *cap.* 88. & refertur in cap. *Sicut Epiſcopum*, 1. *qu.* 2. Dividitur in duas partes prout ſunt duo dicta; ſecunda ibi, *pro ordinatione.*

Nota primò ex principio tex. Fas non eſſe Epiſcopo aliquid temporale accipere pro manus impoſitione, ſcilicet ordinatoria: de hac enim loquitur hæc littera, ut patet ex parte deciſa, nec non ibi, pro ordinatione, & notat gloſ. 1. & communiter Doctores, licèt ex identitate rationis idem ſit dicendum in omni manus impoſitione, quæ multiplex eſt, ut plenè per gloſ. 2. Archid. & Turrecr. in c. *Manus*, 1. q. 1.

2 Secundò nota ibi, *ita nec miniſter*. Sicut principale debet eſſe gratuitum, ita & omnia acceſſoria, & circumferentia. Unde quemadmodum prohibetur Epiſcopus aliquid temporale pro collatione ordinis recipere, ita & omnes alij ejus miniſtri non tantùm pro ordine, ſed etiam pro chartis, vel paſtellis, ideſt parva ceræ maſſa in modum
3 paſtæ: & hoc ne fraus committatur, neve fiat indirectè, quod directè fieri non poteſt, ut *hic in gloſ.* 3. & notant Butr. *in* 2. *notab.* Abb. *num.* 1. & Mar. Socin. *in* 1. *not.* qui ex hoc infert ad multas quæſtiones. Pro miniſtro autem intellige Archidiaconum, qui examinat promovendos, cap. *Ad hæc, circa finem*, *ſupra de offic. Archid.* ut exponit *hic* gloſ. 2. Hoſtien. *num.* 1. & Io. Andr. *num.* 6. & colligitur ex littera ibi, vocem: nam Ordinatore interrogante, ſcis eos dignos? Prior Diaconorum reſpondet, quantum humana fragilitas, &c. ut cap. *un. ſupra de ſcrut. in ordin. facien.* Vel quia cum examinat, vocat ordinandos, ut ait gloſ. 1. in d. cap. *Sicut Epiſcopum*, 1. *qu.* 2. Vel pro miniſtro intellige Diaconum, qui Evangelium legit, ſecundum Innoc. *in princ.* & quod infra dicit vocem expone, ideſt lectionem Evangelicam, ſecundum Goffred. & Abb. Antiq. *in verb. Vocem*: & hoc magis conſonat antiquæ, ſecundum Io. Andr. *n.* 6. Cardin. *num.* 2. *verſ.* *Quæro de intellectu textus*, & Abb. Siculum *num.* 3. Legebatur enim: In ordine illo Epiſcopo Pontifex manum imponat, evangelicam verò lectionem miniſter legit, confirmationis autem ejus epiſtolam Notarius ſcribit, ut refertur ab Ant. Auguſt. *in prima Collect. Decret. lib.* 5. *tit.* 2. *cap.* 1.

4 Tertiò nota ibi, *vocem, vel calamum vendere.* Simoniam non induci ex contractu gratuito: quia verbum, *vendere*, contractum gratuitum non comprehendit, cum venditio non procedat ſine pretio, *l.* 2. §. *Sine pretio*, *ff. de contrahend. empt.* &
5 hic notat gloſ. 3. Hoſt. *num.* 4 & Butr. *num.* 6. Cæterum venditionis nomen non intelligas ſtrictè, ſed in latiori ſignificatione: nam etſi ſimonia ſit ſtudioſa voluntas emendi, vel vendendi aliquid ſpirituale, vel ſpirituali annexum; tamen ſub nomine emptionis, & venditionis comprehenditur omnis contractus non gratuitus, ut declarat Sanctus Thomas *in* 2. 2. *quæſt.* 100. *art.* 1. *ad* 5.

6 Ultimò nota ibi, *aliquid dare prohibemus.* Pro collatione ordinis non modo non licere ipſi Ordinatori aliquid temporale exigere, ſed nec ultrò
7 oblatum accipere: nam verbum, *dare*, liberalitatem notat, non neceſſitatem; ut l. *Rem legatam*, *ff. de adimen legat.* & legitur, & notatur in cap. 1. *ſupra de donat.* & ita ex hac littera colligunt Hoſt.
8 *num.* 4. *in ver. Dare*, & Ioan. Andr. *eod num.* Signanter dixi pro collatione ordine, quia ſecus eſſet, ſi oblatio fieret non pro ipſa collatione, ſed ex charitate, ut notabiliter declarat idem Hoſt. *ubi ſupra*, dicens: (Si tamen non pro his ſpiritualibus, ſed ex charitate ſine pacto expreſſo, vel tacito aliquid etiam Ordinatori, & ab ordinato gratuitum offeratur, non reprobamus,) ut cap. *Etſi quæſtiones*, §. 1. 2. *& in fin. infra eod.* Et meritò, quia
9 oblatio nullam culpæ maculam ingerit, quæ non ex ambientis petione proceſſit, ut legitur in cap. *Sicut Epiſcopum*, 1. *quæſt.* 2. Ad idem cap. *Quicquid*, 1. *quæſt.* 2. *ibi*, *Niſi voluntariè oblata*: licèt à Codice regio abſit illa dictio, *niſi*, ut eſt adnotatum in calce illius canonis. Facit cap. *Dilectus, il ſecondo, infra eod.* ibi, *illud tamen gratanter accipi poterit, quod fuerit ſine taxatione gratis oblatum*: & per hunc intellectum, ut Hoſtien, ſubdit, &
10 geſtis damnatur ſimoniaca, & reprobatur interpretatio nimis rigida, & amara. quod & fieri debet, argum. l. *Si id quod*, §. *Si quas ſervi operas*, *ff. de donat. inter virum, & uxor. l. penult. ff. Ad exhibendum*, cap. *Intelligentia*, & cap. *Præterea*, *infra de ver. ſignif.* nam qui multum emungit, elicit ſanguinem, cap. *Denique*, 4. *diſtinct.* & cum Hoſtien. totidem ferè verbis tranſeunt *hic* Ioann. Andr. *num.* 4. Butr. *num.* 2. *in prima oppoſ. & nu.* 7, *verſ.* *Si eſt de ſubſtantia collationis*, Cardin. *in fin.* Anchatan. *num.* 3. Abb. *num.* 4. & Ioan. de Anan. *num.* 9.

Quorum ſententiæ, quod ſpectat ad jus commune, & ipſe accedo, cum duobus tamen temperamentis. Primum eſt, ut quod offertur, ſit modicum, ut per Butr. *in loco proximè citato.* Alterum, ut non detur in ipſo actu ordinationis, ſed ex intervallo, ut hic per Card. *in fin.* & probatur in d. cap. *Sicut Epiſcopum*, 1. *quæſt.* 2. ibi, *poſt acceptas chartas, & pallium.* Facit optimè textus in cap. *Emendari*, 1. *quæſt.* 1. Opus enim per ſe laudabile ratione temporis reprobatur, ne malignandi occaſionem inducat; ideoque licèt nummos in concham mittere opus pietatis ſit, tamen tempore ſuſcipiendi baptiſmi ſimoniæ ſuſpicionem ingerit, ut ibi, & arg. l. *un. in fin. ff. ad l. Iuliam de ambitu*, & notat gloſ. 1. *in* d. c. *Emendari.*

Porrò

11 Porrò hæc vendicant ſibi locum jure communi inſpecto: verum hodie opinio Hoſt. reperitur correcta à Concilio Trident. in *c. 1. ſeſſ.* 21. Nam Sancti Synodus ad tollendam omnem ſuſpicione, ſuſtulit etiam ſponte oblata, quæ ſi nihilominus acciperentur, non propterea ſimonia induceretur, ceſſante ſcilicet omni pactione tacita, vel expreſſa, ſed ſolum incurrerentur pœnæ eo decreto inflictæ: & quamvis ex c. *Etſi quæſtiones*, *infra eod.* in ſponte oblatis attendenda ſint perſonæ dantis, & accipientis qualitas, quantitas muneris, & donantis tempus: ſecundum verba illa Concilij, *etiam ſponte oblatum quovis prætextu*, *& ex quacumque de cauſa*; tollunt omnem prætextum, & omnem cauſam, ut nulla poſſit eſſe accipientis excuſatio, nullave tergiverſatio. Adde quod etiam de jure communi contra Hoſt. facit textus in d. cap. *Sicut Epiſcopum*, 1. *qu.* 2. quia dum permittit ordinato gratiæ tantummodo cauſa aliquid dare, non dicit ipſi ordinatori, ſed quibuslibet de Clero; & ſic quod de alijs conceſſit, de ordinatore videtur negaſſe, ad gloſ. in cap. *Qualis, in ver. Negatur*, 25. *diſtinct.*

12 Ab his tamen excipe id, quod datur ab ordinatis ex præſcripto Pontificalis Romani. Unde Sacra Congregatio Concilij aliàs cenſuit conſuetudinem etiam immemorabilem percipiendi ab ordinatis ad primam tonſuram forfices, pectines, & mappas, præter faculas, pariterque mappas à Preſbyteris, intelligi perinde ac corruptelam revocatam, nullamque in ea functione oblationem percipi poſſe, præter eam, quam quis dum ſacris ordinibus initiatur, Pontificali Romano permittente conſuevit offerre; ex quibus infertur nec ex laudabili conſuetudine, c. *Ad Apoſtolicam, infra eod.* aliquid accipi poſſe.

14 QVAERO generaliter, an Notarius pro inſtrumentis conficiendis in collatione ordinis, vel beneficij, aut pro litteris dimiſſorijs, ſeu teſtimonialibus poſſit aliquam mercedem accipere, ſaltem à ſponte dantibus.

Doctores in hac quæſtione, & in intellectu hujus Decretalis multum ſe involvunt, & in varias ſcinduntur opiniones, quas hic plenè inter alios recenſet Io. de Anan. in gloſ. *penult, n.* 12.

15 Quidam enim diſtinxerunt an Notarius percipiat ſalarium ex publico, necne? Si percipiet, dicunt ei non licere aliquid accipere: & in hoc caſu

16 intelligunt hoc cap. ſi verò ſalarium non percipiat, aſſerunt non eſſe illi interdictum operas ſuas, vel ſcripturam vendere, cùm nemo cogatur de proprio beneficium facere, c. *Precaria*, 10. q. 2. & in hac opinione fuit originaliter Hugo, ut notatur in c. *Sicut Epiſcopum*, in gloſ. *Calamum*, 1. *qu.* 2. & Bernard. *hic in gloſ.* 3. eamque veram eſſe affirmat Cardin. *nu.* 1. *in prima oppoſitione*, quam etiam ſequitur Abbas *nu.* 3. *circa finem, verſ. Et ideo ſimpliciter.*

17 Et propterea Alanus hic dicebat, Notarios Papæ licitè poſſe mercedem accipere juxta taxationem factam pro qualibet Bulla, quia non habent ſalarium à Papa, vel quia in Curia Romana non habet locum ſimonia, ſicut nec lex Julia *de ambitu*, ut l. *un. ff. ad legem Iul. de ambit.* & facit quod notatur in cap. *Presbyter.* 92. *diſt.* & in c. *ult.* 1. *qu.* 6. & hoc dictum Alani ſequuntur *hic* Butr. *n.* 3. Cardin. *nu* 1. *in* 2. *oppoſ.* Anchar. *nu.* 2. Abb. *n.* 5. Io. de Anan. *in* 2. *not.* licèt hoc corrigendum eſſe dicat Hoſt. *nu.* 3. *verſ. Et ſecundum hoc*, & alij præallegati.

18 Alij verò diſtinxerunt inter Notarium Epiſcopi, cui ſcilicet Epiſcopus hoc officium commiſit, & Notarium extraneum. In primo caſu dicunt procedere hanc Decretalem, ita ut Notarius Epiſcopi teneatur gratis omnino miniſterium ſuum impen-

19 dere. In ſecundo autem caſu admittunt Notarium extraneum nedum petere poſſe juſtum ſalarium, ſed etiam aliquantulum plus juſto propter magnitudinem negotij: ita expreſsè Innoc. *hic in ver. Notarius, verſ. Si autem alius*, & paulò infra verſ. *Vel dic quod loquitur*, cui totidem ferè verbis ſubſcribunt Hoſt. *n.* 3. Io. And. *n.* 7. & idem Hoſt. in c. *Sicut, n.* 5. *circa finem, ſupra Ne cler. vel mon.*

20 Sed alij ſimul jungunt ambas diſtinctiones ſuperius propoſitas; dicunt enim: Aut Notarius habet ſalarium ex publico; & tunc ſubdiſtinguunt, an officium talis Notarij ſit de ſubſtantia ordinationis, & hoc primo caſu non liceat aliquid recipere, cùm ejus officium ſit de conferentibus ad-

21 miniſtrationem. Aut non eſt de ſubſtantia; & tunc ſi ſalarium, quod ſolvitur non congruit ſcribenti conſiderato labore, & negotij qualitate, licita ſit receptio. Ratio, quia non debet quis cogi militare proprijs ſtipendijs, ut in c. *Cum ex officij*. *de præſcript.* ſin autem ſalarium ut ſupra ſit congruum, tūc receptio non ſit licita, quin potius ſimoniaca, ita diſtinxit Anton. de Butr. *hic n.* 7. *verſ. Dic ergo ſi ſalarium recipit ex publico* & Io. de Anan. *n.* 1. *verſ. Quandoque aliquid recipitur*: & quamvis Abb. *hic nu* 3. *verſ. Ad primum conclude*, hanc diſtinctionem impugnat, eo quod nullo caſu officium ſcriptorum poſſit eſſe neceſſarium ad ordinem ritè conferendum: tamen illam ſalvat Io. de Anan. *num.* 12. *col. penult. verſ. Tu conſidera*, dicens hanc fuiſſe mentem Doctorum, quod ex privilegio, ſtatuto, vel conſuetudine erat inductum, ut ordinatio, vel traditio pallij, vel collatio beneficij non poſſet probari niſi per inſtrumenta, vel chartas ſcriptas per certos Notarios ad hoc deputatos, & hoc reſpectu officium talis Notarij dici poterat neceſſariò requiri ad ordinem legitimè conferendum, id eſt ad illius probationem, ne alioquin de ordinatione dubitari contingeret, ut in c. *Legum*, 2. *qu.* 1. & notat gloſ. in d. c. *Sicut Epiſcopum*, *in ver. Calamum*, 1. *qu.* 2. paria enim ſunt non eſſe, vel probari non poſſe, l. *Duo ſunt Titij, ff. de teſtam tutel.* cum alijs allegatis per gloſ. *final.* in c. *Cum dilecti ſupra de accuſat.*

22 Verum Laurentius in d. c. *Sicut Epiſcopum* in præcitata gloſ. *in ver. Calamum*, reprobavit ſupraſcriptas diſtinctiones, cenſuitque Notarium non poſſe aliquid exigere pro hujuſmodi ſcriptura; nec diſtinguendum eſſe an habeat ſalarium ex publico, necne; qui textus prohibet, ut in collatione ordinis; nec pro labore, nec charta liceat aliquid recipere. Unde Epiſcopus curare debebit, ut ſine muneris alicujus acceptione ſcribatur: & hanc opinionem dicit poſſe defendit Cardin. *hic num.* 1. *in prima oppoſit. verſ. Ego tamen dico*, arg. hujus litteræ, quæ expreſsè prohibet miniſtros, vel Notarios aliquid capere, nec ullam adhibet

23 diſtinctionem. Et ad contrarium gloſſa, quod quis non teneatur de ſuo facere beneficium, & proprijs ſtipendijs militare, reſpondet Cardin. Notarium extraneum non debere ſe ingerere illicitè in officio, quod debet eſſe gratuitum. Ideoque tenentur Epiſcopi deputare aliquos, qui hoc

hoc liberaliter expleant, licèt hoc non faciant, & minus benè, ſecundum eum.

24 In omnibus tamen ſuprascriptis caſibus, in quibus Doctores negant licere Notario aliquid recipere, intelligunt hoc procedere quando ex pacto, & conventione recipit. Sed ſi gratis, & ſpontè aliquid offeratur, & ſine omni intentione ab initio ad hoc acceſſerit, ſimoniam non committit, cap. *Cum ſit Romana, infra eod.* ſive ſit Notarius ordinationis, ſive extraneus, & ſive ſalarium habeat ex publico, ſive non: & in hoc conveniunt gloſ. *hic in ver. Vendere*, Innoc. *poſt med. verſ. Si quis autem,* Abb. Antiq. *in fin.* Hoſtien. *num.* 3. Ioann. And. *num.* 7. *verſ. Si omnino eſſet extraneus*: & re-

25 liqui omnes: præſertim ſi conſuetudo vigeat aliquid offerendi, quod pietatem, & devotionem præſeferat, ut cap. *Ad Apoſtolicam*, *infra eodem*, ſecundum Innoc. *ubi ſupra*, Hoſtien. *d. num.* 3. *verſ. Maximè ubi conſuetudo*, & Io. Andr. *d. num.* 7. *verſ. Sed etiam talibus locis.*

26 In Concilio tamen provinciali quinto Mediolanen. *in titul. de Cancellario, & Notarijs tom.* 4. *Conciliorum part.* 2. *pag.* 542. *col.* 2. Recenſentur quam plura inſtrumenta, & ſcripturæ, quæ à Cancellario, & Notarijs confici, & gratis dari debent; *& pag. ſeq. col.* 1. expreſsè cautum legitur, ut qui aliquid etiam à ſpontè dantibus perceperit, tum in conſcientiæ foro ne ſuum faciat, ſed pauperibus loci erogare omnino debeat; tum quadruplo mulctetur, quod vel in Eccleſiæ inſtaurationem, vel in Sacriſtiæ uſum erogetur.

27 In hac varietate ſupervenit jus noviſſimum Concilij Trid. in d. *cap.* 1. *ſeſſ.* 21. quo diſertis verbis ſtatuitur, ut Notarij in ijs tantùm locis, in quibus non viget laudabilis conſuetudo nihil accipiendi, pro ſingulis litteris dimiſſorijs, aut teſtimonialibus decimam tantùm unius auri partem accipere poſſint, dummodo eis nullum ſalarium ſit conſtitutum pro officio exercendo: nec Epiſcopo ex Notarij commodis aliquod emolumentum ex eiſdem ordinum collationibus directè, vel indirectè provenire poſſit; tunc enim gratis operam ſuam eos præſtare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac ſtatuta, & conſuetudines etiam immemorabiles, ut corruptelas caſſando, & interdicendo.

Quo decreto S. Synodus inter opiniones ſuprascriptas non obſcurè probavit primam diſtinctionem Hugonis, & Bernardi, de qua ſupra *num.* 15. videlicet, ut Notarius non habens ſalarium ex publico poſſit mercedem accipere pro inſtrumento, ſeu litteris teſtimonialibus collationis ordinis; ſecus ſi habeat ſalarium: & conſequenter Concilium rejecit opinionem Laurentij, de qua ſupra *num.* 22. Qui indiſtinctè negavit Notarium aliquid accipere poſſe etiam ſi nullum ei ſalarium ſit conſtitutum: nam hoc caſu ex Concilio licet mercedem accipere. Quatenus tamen Hugo, & Bernardus permiſerunt Notario publicum ſalarium non habenti inſtrumentum collationis vendere, & ſine limitatione pretium exigere, Concilium hoc non admiſit, ſed mercedem taxavit, & reduxit ad decimam unius auri partem, vulgò julium unum pro ſingulis litteris dimiſſorijs, vel teſtimonialibus.

28 Rurſus Concilium non approbavit diſtinctionē Innocentij, & ſequacium inter Notarium Epiſcopi, ſeu ordinationis, & Notarium extraneum; ſed ſi Notarius non percipiat ſalarium ex publico, & non obſtet contraria conſuetudo, permittit ei accipere decimam partem unius auri, nec diſtinguit an ſit Notarius extraneus, vel ad hoc officium deputatus: & in Cancellario Epiſcopi ſæpius hoc declaravit S. Congregatio Concilij, ut dicam infra

29 *num.* 31. *&* 45. Et eodem modo non videtur Concilium admiſiſſe aliam diſtinctionem Antonij de Butr. de qua ſupra num. 20. videlicet an ſalarium Notarij ſit congruum, nec ne; ſed ita demum voluit licere Notario mercedem accipere ſi ſalarium

30 nullum ei ſit conſtitutum. Et pondera univerſalem negativam, nullum, quæ excludit ſalarium quantumcumque minimum, gloſ. in cap. *Statutum*, §. *Inſuper, in ver. Nullum*, *de reſcript. lib.* 6. gloſ. in cap. *Nemo poteſt, il primo, in ver. Obligari, de reg. jur eod. lib.* Gemin. *conſ.* 35. *nu.* 5. Cravetr. *conſ.* 294. *num.* 6. Unde ſibi imputet Notarius, qui modicum ſalarium acceptavit; per hoc enim ſe tacitè adſtrinxit ad operas ſuas pro illo modico impendendas, exemplo ejus, qui beneficium acceptavit; nam tenetur illi inſervire quantumcumque ſit tenue, ut l. g. & not. in cap. *Conquerente, ſupra de Cler. non reſid.*

31 Porrò quemadmodum hæc Decretalis, licèt in ſpecie loquatur in ordine, tamen à quibuſdam generaliter intelligitur etiam in beneficio, ut hic refert Innoc. *in princ, in ver. Notarius*, *eodem modo* licèt Concilium in d. *cap.* 1. *ſeſſ.* 21. loquatur ſpecificè in collatione ordinum: tamen S. Congregatio id ipſum declaravit in collatione beneficij, licèt ratione majoris laboris mercedem pinguiorem arbitrata fuerit. Sæpius enim cenſuit, Cancellarium poſſe pro qualibet ſcriptura collationis, vel inſtitutionis accipere mercedem ſuo labori convenientem, quæ tamen ſcriptura, ſigillo, & cæteris omnibus computatis, unum aurum non excedat, & dummodo ipſi Cancellario ſalarium nullum pro officio ſuo exercendo præſtitutum ſit, & ex pecunia, quam accipit, nihil prorſus emolumenti collatores, aut inſtitutores etiam occaſione ſigilli ullo modo directè, vel indirectè percipiant.

32 In alijs autem pluribus caſibus ſicut Epiſcopi, ita & eorum Cancellarij tenentur operam ſuam gratis præſtare, ut patet ex infraſcriptis reſolutionibus S. Congregationis Concilij in cauſa Vicenſi, & S. Congregationis Epiſcoporum in cauſa Gerunden tenoris infraſcripti, videlicet.

Capitulum Vicenſe obtulit Sac. Congregationi Concilij ſupplicem libellum, quo conquerebatur tam Epiſcopum Vicenſem, quàm ejus Notarios, & ſcribas pro diverſis ſcripturis negociorum ad ejus juriſdictionem pertinentium non modicam pecuniarum quantitatem exigere, petebatque mandari Epiſcopo, ut ab ejuſmodi exactionibus abſtineret atque Notarios, & ſcribas coerceret, ne plus debita mercede reciperent.

Scripturæ autem negociorum, atque actuum prædictorum à Capitulo ſigillatim expreſſæ, hæ fuerunt.

Collationum, inſtitutionum, ſeu proviſionum per obitum, vel reſignationem etiam ex cauſa permutationis, vel alias.

Dimiſſoriarum, ſeu teſtimonialium, quæ conceduntur Presbyteris, ſeu Clericis ad alienas diœceſes tranſituris.

Licentiarum recipiendi ordines ab alijs Epiſcopis.

Licen-

Licentiarum bis in die celebrandi.

Licentiarum dicendi Miſſas.

Licentiarum dicendi Miſſas matutino tempore, quas matutinales vocant diebus Dominicis, & feſtivis.

Licentiarum audiendi confeſſiones.

Licentiarum adminiſtrandi Sacramenta.

Licentiarum deſerviendi beneficijs Curatis.

Licentiarum deſerviendi beneficijs ſimplicibus.

Licentiarum ordinandi ſe ad titulum patrimonij, ſeu approbationem hujuſmodi titulorum.

Licentiarum abſentandi ſe ab Eccleſijs, & beneficijs.

Licentiarum quæſtuandi.

Licentiarum ſepeliendi cadavera intus Eccleſiam.

Mandatorum de publicando in Eccleſia initiandos ſacris, vel minoribus ordinibus, vel tonſure clericali.

Diſpenſationum ad duo beneficia etiam ſimilia ſub eodem tecto.

Approbationum concurrentium ad vacantes parochiales in menſibus reſervatis, quæ ad Curiam Romanam tranſmittuntur.

Approbationum Juris patronatus ex fundatione, vel dotatione.

Creationum Notariorum in parochialibus, & commiſſionum regiminis ſcribatiarum earumdem vacan.

Deputationum Oeconomorum dum beneficia vacant.

Executionum litterarum Apoſtolicarum gratiam, ſeu juſtitiam concernentium.

Die ſeptima Februarij 1602. Propoſito in Sacra Congregatione Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum hoc ſupplici libello, Patres primum mirati ſunt aliqua ex ſuprapoſitis capitulis aliquo modo etiam abſque ulla mercede concedi, nempe licentiam tum bis in die, tum etiam matutino tempore Miſſas celebrandi; & proinde mandarunt Epiſcopo ſignificari, num hæc ipſe concedat, quemadmodum proponitur.

Deinde quod ad pecuniæ, ſeu mercedis exactionem, ac ſolutionem pertinet, reſponderunt, Epiſcopo quidem in nullo ex ſupradictorum capitum licere quicquam accipere, vel percipere directè, vel indirectè. Notario, vel Cancellario nihil etiam licere accipere in plurimis ex ijſdem capitibus, nempe propter approbationem ad audiēdas confeſſiones; propter licentiam adminiſtrandi ſacramenta; ob licentiam deſerviendi beneficijs, ob licentiam ſepeliendi defunctorum corpora in Eccleſia; ob licentiam, ut quis poſſit abeſſe à beneficijs; ob mandata publicandi in Eccleſia eos, qui primam tonſuram, vel minores, ſacroſve ordines ſuſcipere voluerint; adeò ut in nullo ſupradictorum caſuum neque ratione ſcripturæ, nec ſigilli, nec laboris, nec alio titulo aliquid à quopiam percipere queat, ſed gratis hæc omnia his, quorū intereſt, debeant præſtari. Verum quoad alia capita ita demum Notarium, vel Cancellarium poſſe aliquid percipere, ſi nullum ſibi ſalarium, vel ſtipendium ſit conſtitutum, cumque congruam tantum ſui laboris mercedem, quæ quoad litteras collationis, vel inſtitutionis Curatarum Eccleſiarum, vel deputationis Ticariorum in illis, unum aurum, & quoad litteras dimiſſorias, aut teſtimoniales decimam unius auri partem nunquam excedat.

Et cum pro parte Epiſcopi ad impediendam hujus decreti executionem habitus eſſet recurſus ad Commiſſarium Cameræ, eo quod Cameræ intereſſet, quæ tempore ſedium Epiſcopalium in Hiſpani vacantium emolumenta ſupradicta percipere conſueverat: Commiſſarius inhibitionem conceſſit: ac propterea Capitulo petente inhibitionis moderationem, Sanctiſſimus D.N. mandavit, ut de hac re in Congregatione utraque parte audita, iterum ageretur.

33 In Congregatione præterita cum Procurator Capituli Vicen. eſſet conqueſtus, quod Epiſcopus pecuniam exigeret pro licentia bis in die celebrandi; S. Congregatio mandavit ſignificari Epiſcopo, ut ne dum aliquid propterea non exigeret, ſed nec ullam licentiam bis in die celebrandi ullo modo concederet.

Nunc idem Procurator petit hujuſmodi decreti moderationem: allegat cap. Conſulviſti, de celebrat. Miſſar.

S. Congregatio die 28. Februarij 1602. cenſuit hoc cap. Demendum ex decreto, & ex litteris, quæ dabuntur ad Epiſcopum, & relinquendum in diſpoſitione juris communis.

Exemplum litterarum ad Epiſcopum Vicen. propoſito, atque perlecto in S. Congregatione Cardinalium Concilij Trid. Interpretum ſupplici libello his litteris adjuncto, quem procurator Capituli iſtius Cathedralis exhibuit, Illuſtriſſimi Patres eis ſingulis deguſtatis, atque perpenſis, reſponderunt, Epiſcopo quidem in nullo ſupradictum capitum licere quicquam accipere, vel percipere directè, vel indirectè. Notario autem, vel Cancellario nihil etiam licere accipere in plurimis ex eiſdem capitibus; nempe propter approbationem ad audiendas confeſſiones; propter licentiam adminiſtrandi ſacramenta ob licentiam deſerviendi beneficijs; ob licentiam ſepeliendi defunctorum corpora in Eccleſia; ob licentiam ut quis poſſit abeſſe à beneficijs; ob licentiam celebrandi Miſſas; ob licentiam colligendi eleemoſynas? ob mandata publicandi in Eccleſia eos, qui primam tonſuram, vel minores, ſacroſque ordines ſuſcipere voluerint; adeo ut in nullo ſupradictorum caſuum, neque ratione ſcripturæ, nec ſigilli, nec laboris, nec alio titulo aliquid à quopiam percipi queat, ſed gratis hæc omnia his, quorum intereſt, debeat præſtari.

34 Verum quoad ad alia capita ita demum poſſe Notarium, vel Cancellarium aliquid percipere, ſi nullum ſibi ſalarium, vel ſtipendium fuerit conſtitutum; tuncque congruam tantum ſui laboris mercedem, quæ quoad litteras collationis, vel inſtitutionis Curatarum Eccleſiarum, vel deputationem Vicariorum in illis unum aureum; & quoad litteras dimiſſorias, aut teſtimoniales, decimam unius auri partem nunquam excedat. Tenet amplitudo Tua non obſcurè in ſingulis hiſce capitibus Congregationis ſententiam, cui conformius adhærebit, quò magis decet Prælatos à pecuniæ ſtudio eſſe abhorrentes. Deus Amplitud. Tuam incolumen ſervet.

Romæ die 8. Martij 1602.

Decre-

Decreta S. Congregationis Epiſcoporum Die 25. Octobris 1588.

RElatis, & latè diſcuſſis in S. Congregatione Illuſtriſſimorum, ac Reverendiſſimorum S. R. E. Cardinalium ſuper negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum, ac viſitationibus Apoſtolicis deputatorum junctis capitibus S. D. N. nomine Canonicorum, & Capituli Gerunden. Eccleſiæ per memoriale Sanctitati ſuæ porrectum exhibitis una cum reſponſionibus nomine Reverendiſſimi D. Epiſcopi deſuper factis, partium Procuratoribus etiam in contradictorio ſæpius auditis: eadem S. Congregatio, cui negotium fuit remiſſum à Sanctitate ſua ſuper unoquoque reſpondendum fore cenſuit prout infra.

35 Ad primum, & ſecundum quatenus aſſerit R. D. Epiſcopum a proviſis in forma dignum à Sede Apoſtolica exigere pro collatione in vim Apoſtolici mandati facienda julios duos pro quolibet decreto valoris beneficij, & pro collationibus, quæ ipſe facit jure ordinario, pro qualibet proviſione aliquando ſex, aliquando ſeptem ſcuta; & à proviſis ab inferioribus etiam exemptis, quorum collationes ab ejus Vicario vult approbari, & ratificari, ſub ſolutione præfata. S. Congregatio inhærendo reſponſioni jam factæ per Illuſtriſſimos, & Reverendiſſimos DD. Cardinales pro interpretatione, & executione S. Concilij Tridentini deputatos, dicit pro collatione, aut inſtitutione Eccleſiarum Curatarum Cancellarium poſſe in ſingulis accipere mercedem ſuo labori convenientem, quæ tamen ſcriptura, ſigillo, & cæteris omnibus computatis unum aurum non excedat; & dummodo ipſi Cancellario ſalarium nullum pro officio ſuo exercendo conſtitutum ſit, & ex pecunia, quam accipit, nihil prorſus emolumenti collatores, aut inſtitutores ullo modo directè, vel indirectè percipiant: & idem ſervandum in omnibus alijs etiam ſimplicibus beneficijs quibuſcumque.

36 Ad tertium ſuper juribus competentibus dicto Epiſcopo ex conſuetudine pro decretis per eum in teſtamentis clericorum interpoſitis, illorumque ut ajunt, inſolita exactione: dicitur, quod ſi aliquid de jure, vel præſcripta conſuetudine exigi debeat propter decreta in teſtamentis interponi ſolita ab Epiſcopo, non excedatur taxa, ſeu ſumma antiquitus conſueta, quæ ſemel ſolvatur etiam ſi plura legata pia in eodem ſcripta ſint teſtamento, & de illa ab Epiſcopo, non autem ab hæredibus, vel ab alio merces Notarij detur.

37 Ad quartum ſuper licentijs bis celebrandi; ac pecunijs, quæ pro illarum expeditione, ut aſſeritur, ſolvuntur, miratur S. Congregatio agi de his licentijs concedendis: nam id nonniſi ex magna neceſſitate fieri debet, & magna cautela, ut puta in locis, ubi perpauciſſimi ſunt ſacerdotes, vel adſint impedimenta adverſariorum Fidei, vel quid ſimile, quæ ceſſant eo in loco, ubi vix evenire poſſint alij caſus à jure permiſſi; nec concedi poteſt hæc licentia ab Epiſcopo generaliter quaſi privilegium alicujus ſacerdotis, ſed tantùm in aliquo caſu particulari neceſſitatis cauſa ab Epiſcopo examinanda; & ſi quando concedi contingat, gratis prorſus etiam quoad mercedem Notarij concedatur.

Ad quintum, & ſextum ſuper pecunijs, quæ ab Epiſcopo, ut fertur, exiguntur pro litteris dimiſſorijs, & teſtimonialibus, aut commendatitijs, necnon publicationis, ut ipſi vocant, quæ promovendis ad ſacros ordines concedi ſolent: dicitur ad unguem ſervari debere decretum S. Concilij Tridentini *cap. 1, de reformat. ſeſſ. 21.*

Ad ſeptimum ſuper ſolutionibus, quas fieri exponitur, pro licentijs exercendi curam animarum, confeſſiones audiendi, coadjutorijs, earumque revocatione: dicitur gratis omnino licentias concedendas, ex decreto ejuſdem S. Concilij *cap. 15. de reform. ſeſſ. 23.*

38 Ad octavum ſuper exactione, quæ fieri præſupponitur unius argentei pro diſpenſationibus matrimonialibus exequendis, litterarum Apoſtolicarum clauſulis non obſtantibus: inhærendo reſpoſo deſuper facto per ſupradictos Illuſtriſſimos, & Reverendiſſimos DD. Cardinales Concilij prædicti Interpretes, dicitur pro diſpenſationibus matrimonialibus non licere Epiſcopo, vel ejus Vicario quidquam accipere, vel ratione taxæ, etiam ex immemorabili conſuetudine, nec ratione ſigilli, vel alicujus alterius rei: quapropter decretum illud, quod poni ſolet in litteris diſpenſationum matrimonialium, ut nihil muneris, aut premij etiam ſpontè oblati accipi poſſit pro illarum executione, ita intelligendum eſt, ut neque Ordinarius ipſe, neque Vicarius ejus quidquam prorſus etiam pro mercede laboris, quam ex ea reſuſceperint, capere poſſint: Notarios verò pro examine teſtium quartam partem auri, ſeu ducati, licitè accipere poſſe.

39 Ad nonum ſuper exactione, quam fieri aſſerunt juliorum quatuor ab examinatis, & approbatis ad Parochiales obtinendas examinatori ſolvendorum: dicitur abolendam fore, gratiſque examen, & approbationem eſſe faciendam, juxta decretum S. Concilij prædicti *c. 18. de reform. ſeſſ. 24.* ſub pœnis in eo contentis.

Ad decimum ſuper exactione ſcutorum ſex; quam facere dicunt Epiſcopum à Presbyteris volentibus ſepeliri in ambitu Eccleſiæ contra formã decretorum ſynodalium, & provincialium: dicitur ſervandam fore conſuetudinem ſi qua eſt Eccleſiæ Gerund. ejuſque provinciæ, non permittendo quemquam ſepeliri intra Eccleſiam abſque Epiſcopi licentia: ſed quod pro ea ſolvantur ſcuta ſex, non benè ſonat, & potius ad avaritiam, quam ad reprimendas importunorum preces, videtur inductum; ideo vel tollendam, vel moderandam, ut aliquid honeſtum ſolvatur pauperibus erogandum, vel ſaltem in Eccleſiæ ejuſdem manifeſtam, & apparentem utilitatem convertendum.

41 Ad undecimũ ſuper edicto, quo Parochis prohibetur, ne ſponſos matrimonio conjungant, etiam ſolemnitatibus à Tridentino Concilio requiſitis, expletis, niſi habeant in ſcriptis licentiam; quæ tamen non datur abſque ſolutione, ut aſſeritur, dimidij unius julii. Dicitur quod ſi ex aliqua rationabili cauſa prohibetur, ne Parochi ſolemnitatibus à d. Concilio ordinatis, matrimonio aliquos conjungere poſſint, niſi habita prius licentia ab Epiſcopo; hoc jure ipſi Epiſcopo lex aliqua præſcribenda non eſt, ſed ſervatis omnino, quæ ex eod. Concilio ſubſtantialia ſunt, quoad ſolemnitates dumtaxat, ſuæ tantum conſcientiæ, & regimini relinquendum. Similiter etiamſi quomo-

doli-

dolibet in aliquo Caſtro, ſeu Oppido id prohibere convenit, quod tamen nonniſi ex aliqua urgenti cauſa faciendum videtur: ſicut enim Epiſcopus ſummopere debet animadvertere ne matrimonia ſine ſolemnitatibus prædictis fiant; ita etiam cavere ne difficiliores reddantur matrimoniorum contractus novas ſine magna cauſa addendo neceſſitates: ſi tamen aliqua licentia opus erit, nihil omnino etiam à Notario pro ea exigatur, ſed ſi ex antiqua forſan præſcripta conſuetudine aliquid Epiſcopo, quaſi in ſignum lætitiæ donari gratis ſoleat, non videtur penitus improbandum.

42 Ad duodecimum ſuper eo, quod Epiſcopus ampliat, ut aſſeritur, conſuetudinem exigendi donativum ſibi factum in eius ingreſſu, ut exigatur etiã ab obtinentibus beneficium poſt ingreſſum, denegando etiam litterarum executionem, & beneficiorum poſſeſſionem, donativo prius non ſoluto: dicitur id reprobatum eſſe ex decreto S. Concilii Tridentini *c. 14. ſeſſ. 24.* & propterea abſtinendum, prout abſtineri per procuratorem Epiſcopi reſponſum fuit.

43 Ad decimumtertium ſuper annata, quam prætendit Epiſcopus, ut fertur, pro beneficiis de novo erigendis, ſeu inſtituendis: dicitur benè à procuratore Epiſcopi reſponſum fuiſſe negando huiuſmodi annatam exigi; & propterea ut ita ſit, decernendum fore, ut nihil exigatur, niſi ubicumque neceſſariò aliquis proceſſus fiet; tunc enim Notario ſcribenti pro ſuo labore aliquid honeſtum eſſe ſolvendum, non videtur inconveniens.

44 Ad decimum quartum ſuper eo, quod Epiſcopus, ſi capellania uniatur dignitati, quæ aliàs in nihil contribuere tenetur, vult ratione capellaniæ ab obtinente dignitatem exigere jus viſitationis, & donativum. Reſpondetur omnia jura, quæ Epiſcopo competebant in capellania ante unionem, remanere Epiſcopo, niſi contrarium in ipſa unione Apoſtolica auctoritate fuerit expreſsè diſpoſitum.

Ad decimumquintum ſuper eo quod Epiſcopus utatur nimis frequenter cenſuris, ut objicitur, in cauſis civilibus, & parvi momenti: dicitur, Epiſcopum non debere inferre cenſuras, niſi ſervata forma d. S. Concilii *c. 3. de reform. ſeſſ 25.*

Ad decimumſextum de perſona Vicarii, & Officialis generalis, confidit S. Congregatio Epiſcopum talem Vicarium, ſeu Officialem generalem, conſtituere, qualem inſignem illam decet Eccleſiam

45 Ad decimumſeptimum ſuper eo, quod Epiſcopus ordines generales confertur plurimum in capella Eccleſiæ remota, & obſcura, & quandoq; in alia eius palatii nulla præcedente intimatione, nec vocatis Canonicis: dicitur ab Epiſcopo ſervandum fore in omnibus decretum S Conc. præd. *c. 8. de refor. ſeſſ. 23.*

46 Ad decimumoctavum ſuper eo, quod Epiſcopus non permittit, ut exponitur, Parochos, & Beneficiatos facere ſervitium alterius Beneficiati in eadem Eccleſia, vel alia etiam proviſi non reſidentis, niſi habita licentia, & pro ea juliis octo, & denariis quatuor perſolutis dicitur quod ubicumque Parochus ſuæ parochiæ curæ animarum ſibi commiſſarum, & Beneficiatus muneri ſuo plenè ſatisfecerit, ſi quod tempus ſuperſit, ut quandocumque alterum fortè impeditum adjuvet, non videtur prohibendum: quod autem pro licentia aliqua taxa ſolvatur, ſaltem poſt Concil. Trident. nullo modo probatur.

47 Optaret tandem S. Congregatio, ut Epiſcopis pro ſua pietate, & populi ſibi commiſſi ædificatione non ſolùm ipſe, quod ſperatur, ſed etiam agat ut alii officiales. & miniſtri, & notarii abſtineant ab omnibus exactionibus vel inſolitis, vel immoderatis, ita ut appareat nihil ex cupiditate, ſed omnia ab eo honeſtè., & moderatè fieri ad Dei gloriam, & ſalutem animarum. Actum in S. Congregatione die, & anno ſuperius annotatis.

48 Porrò in omnibus ſupraſcriptis caſibus, in quibus Notario aliquid accipere non licet, ſi de facto accipiat, eſt ſimoniacum, quia prohibitum: non prohibitum, quia ſimoniacum, ſecundum Petr. Hiſpan. Lau. & Goffred. quos hic refert. Io Andr, *n 6. in fin.* licèt Vincent. contra: & ita intelligo infraſcriptam reſolutionem S. Congregationis Concilii videlicet.

An Notariis pro litteris dimiſſorialibus pluſquam decimam unius auri partem accipientes contra id, quod ſtatuitur decreto Concilii Trid. *c. 1. ſeſſ. 21.* ſimoniam committere cenſeatur: S. Congregatio cenſuit committere ſimoniam: alioquin ſi hoc eſſet naturaliter, & intrinſecè malum non potuiſſet Eccleſia ſtatuere, ut liceret Notario decimam auri partem accipere. ut notatur in *c. Ex parte, il primo in gloſ. dimittere, de offic. deleg.*

Et de ſupradicta diſtinctione vide quod latiſſimè ſcripſi in cap. *Cum pridem, à n. 2. uſque ad nu. 30. ſuprà de pactis*; ubi etiam habes articulum, quem hic proſequitur Abb. *n. 6* videlicet, an Papa poſſit involvi crimine ſimoniæ, *in 3. quæſt. à n. 53. uſque ad n. 141.*

De Simonia.

Cap. Accuſatum.

SVMMARIVM.

1 *Accuſatus de ſimonia, de qua prius erat infamatus, eſt ipſo iure ſuſpenſus tam quoad ſe, quàm quoad alios.*

Et quid poſt Conſtitutionem Martini V. Ad evitanda. n. 9.

2 *Simoniacus in ordine habet characterem vitioſum.*

3 *Accuſatus de ſimonia non præcedente infamia eſt ſuſpectus quoad ſe, ſed non quoad alios.*

4 *Simoniacus pendente accuſatione ab adminiſtratione Divinorum prohibetur.*

5 *Prohibitio Divinorum eſt ſuſpenſio.*

6 *Accuſatus de ſimonia interim ſuſpenditur à celebratione miſſæ.*

7 *Suſpectus, & excommunicatus à iure poteſt ſuſpendi, & excommunicari ab homine.*

8 *Simonia eſt morbus cancroſus, in quo opus eſt ferro ignito.*

9 *Accuſatus, & infamatus de ſimonia hodie non eſt ſuſpectus quoad alios, niſi ſit publicè denunciatus per ſententiam.*

10 *Inquiſitio, vel accuſatio, denunciatio, & exceptio an impediant promotionem, vel electionem.*

1 ACCVSATVM Ad faciliorem intelligentiam præmitte hoc cap. & cap. ſequens habere locum in accuſato de ſimonia, qui prius erat publicè diffamatus, & de quo aliqua ſigna apparebant, ut cap. *Sicut*, *il primo*, *infra eod* Talis enim erat ipſo jure ſuſpenſus tam quoad ſe, quàm quoad alios, cap. *Præter hoc*,
2 § *Verùm*, *in fin. 32. d. ſt* cap. *Quibuſdam*, & cap *Reperiuntur*, *1. q. 1* Præſertim ſimoniacus in ordine, qui habet characterem vitioſum, ut cap. *Tanta in*
3 *fra eodem.* Secus verò ſi accuſatus eſſet aliàs ſimoniacus occultus; quia tunc quamvis eſſet ſuſpectus quoad ſe, ſicut quilibet exiſtens in peccato mortali, non tamen quoad alios, ut cap. *ult. ſupra de cohabitat. cler. & mulier.* cap *Sacerdotes*, *1. q. 1.* & ita intelligunt hoc cap. cum cap. *ſeq.* gloſſa *1. hic*, Innocentius, Abb. Antiq. & Hoſtien. omnes *in princip.* Butr. *nu. 3. & 4. verſ. Vel dicit gloſſa*, & alii communiter.

4 Hoc præmiſſo, cùm Papa hic dicat, neceſſe habuimus prohibere, nec accuſatus de ſimonia miſſarum ſolemnia celebraret: hinc emerſerunt duo intellectus ad hanc Decretalem. Primus eſt exponendo verbum *prohibere*, ſcilicet de facto, non autem de iure: nam cùm talis in veritate jam eſſet ipſo jure ſuſpectus, non fuiſſet neceſſe illum de novo ſuſpendere, ſed ne divina celebraret prohibere, hoc referens ad nudam prohibitionem facti, non autem juris, ſecundum Hoſt. *hic num. 2.* Ioan Andr. *n. 1. in ver. Prohibere*, Butr. *n. 4.* & Cardin. *ante n. 1. verſ. Sed poteſt legi*: & juxta hanc lecturam Decretalis ſummatur ſic ſecundum Abbatem, Io. de Anan Mar. Socin. & Felin. Simoniacus pendente accuſatione ab adminiſtratione divinorum prohibetur Hoc dicit cum c ſeq

5 Secundus intellectus, qui magis placet Cardin. accipit ver. *Prohibere* pro ſuſpenſione, quia prohibitio divinorum eſt ſuſpenſio, cap. *Is cui*, *de ſent. excomm. lib. 6.* & juxta hanc lecturam ſic ſummat
6 Cardinalis. Accuſatus de ſimonia interim ſuſpenditur à celebratione miſſæ · hoc intendit cum
7 cap. *ſeq.* Quod ſi obiicias, quare ergò ſuſpenditur, cùm jam ſuſpenſus ſit? Reſpondetur ſecundum Hoſt. Io. Andr. Butr. & Card. proximè citatos, ſuſpenſum à jure poſſe nihilominus ſuſpendi ab homine: nam & excommunicatus excommunicatur, ut cap. *Ita quorundam*, *infra de Iudæis, & leg.* & not. in cap. *Cum pro cauſa*, & in cap. *Officii*, *de ſent. excomm.*

8 Quamvis autem hoc cap. & cap. ſequens loquantur de ſimonia, quæ ut ait Goffred. in cap. *Tanta*, *infra eodem*, & Ioan. Andr. *hic n. 2* eſt morbus cancroſus, in quo opus eſt ferro ignito, cap. *Reperiuntur*, *1. quæſt. 1.* tamen obtinent etiam in aliis criminibus, ſecundum Innoc. *hic num. 1. verſ. Et non obtinet ſolum in ſimonia*, & Hoſtienſ *in princ*, per l. *1. C. d. de Reis poſtulatis, lib. 10.* & cap. *Presbyter*, *3. quæſt. 5.*

9 Cæterum adverte, quia licèt inſpecta juris communis diſpoſitione accuſatus de ſimonia, vel alio crimine, de quo prius erat infamatus, ſit ipſo jure ſuſpenſus etiam quoad alios, ut dictum eſt ſupra in principio: hodie tamen hoc non obtinet, niſi etiam ſit ſuſpenſus, & publicè denunciatus per ſententiam hominis; quia ex Conſtitutione Martini V. edita in Concilio Conſtantienſi, quæ incipit, *ad evitanda ſcandala*; licitè communicamus etiam in divinis officiis, & receptione Sacramentorum excommunicatis, ſuſpectis, & interdictis, niſi ſint publicè denunciati per ſententiam hominis, aut notorii Clericorum percuſſores: de cujus Conſtitutionis intellectu, & robore latiſſimè diſſeruimus in cap. *Quod à prædeceſſore*, *infra de ſchiſmaticis*, ubi plenè videas. Hæc de celebratione divinorum, & Sacramentorum adminiſtratione.

10 Quid autem juris ſit in promotione, vel electione videlicet an impediatur per inquiſitionem, vel accuſationem, denunciationem, & exceptionem, diſtingue ut plenè ſcripſi in cap. *Omnipotens*, *ſupra de accuſat.* & *hic* per Innocentium, & Henric. Boich.

De Simonia.

Cap. Quotiens.

QVOTIENS. Idem dicit, quod præcedens, niſi quod illud cap. loquitur in accuſato de ſimonia, de qua tamen erat publicè infamatus, ut ibi dixi *nu.* hoc verò de inquiſito, qui ſimiliter erat infamatus, cum inquiſitio non fiat niſi præcedente infamia, cap. *Qualiter*, *il ſecundo*, cap *Cum oporteat*, & cap. *Inquiſitionis*, *ſupra de accuſat.* Rurſus illud loquitur de ſimonia in genere; hoc verò ſpecificat de ſimoniaco in ordine: quare ad intellectus hujus cap. vide quæ ſcripſi in cap. præcedenti.

De Simonia.

Cap. Ex diligenti.

SVMMARIVM.

1 *Homagium facere pro habendis ſpiritualibus ſimoniacum eſt.*
2 *Homagium eſt munus ab obſequio.*
3 *Simoniacum eſt contra divinas, & humanas leges dare aliquid temporale pro collatione beneficii eccleſiaſtici.*
Intellectus huius capituli, ibidem. & num. ſeqq. uſque in finem.
4 *Lex divina, & humana quæ dicatur. & num. ſeqq.*
5 *Simonia crimen eſt merè eccleſiaſticum.*
6 *Ius divinum an dici poſſit ab Eccleſia extenſum.*
7 *Papa recipiendo pecuniam pro beneficii collatione an involvatur crimine ſimoniæ.*

1 EX DILIGENTI. Pro habendis ſpiritualibus homagium facere ſimoniacum eſt: hoc dicit, ſunt duæ partes. In prima ponitur ſupplicantis narratio, petitio, & obligatio In ſecunda petitionis exauditio cũ determinatione, & litterarum datio, ibi, *Quocirca.*

Nota primò ex hac Decretali, ſimoniacum eſſe homagium facere, ſeu fidelitatem præſtare pro beneficio eccleſiaſtico obtinendo, ut hic eſt caſus, & in cap. *fin. infra de regul. iur.* ubi dicitur indignum eſſe, & à Romanæ Eccleſiæ conſuetudine alienum, ut pro ſpiritualibus homagium quis facere compellatur: eſt enim munus ab obſequio indebitè impenſo, quod ſimoniam inducit, c. *Sunt nonnulli*, *1. q. 1.* & hic notat gloſſa 1. & DD.

Se-

3 Secundò nota litteram ibi, *cum hæc taliter præſtita divinis, & humanis legibus contraire noſcantur*: & deinde collige ſimoniacum eſſe, & lege divina prohibitum præſtare homagium, & ſic dare aliquid temporale pro collatione beneficii eccleſiaſtici. Et quamvis gloſſa in ver. *Divinis*; exponat verbum illud, *divinis*, ideſt canonicis, prout exponitur in cap. *Quod ſuſpectis*, 3. q. 5. & verbum *humanis*, interpretetur, ideſt civilibus, dum allegat l. *Si quemquam*, C. *de Epiſc. & Cleric.* & Authen. *de Sanctiſſ. Epiſc. circa princ.* § *Sed neque collat. 9.* & hanc expoſitionem ſequatur Præpoſ. in c. *Latorē*, *n. 31. 1. q. 1.* Hæc tamen primæ gloſſæ expoſitio non videtur admittenda; quia cum crimen ſimoniæ ſit merè eccleſiaſticum, & leges civiles non poſſint ſe de illo intromittere, gloſ. fin. in c. *Cum ſit generale, de foro compet.* quam ſequuntur communiter Doctores teſte Io. de Anan. in cap. *1. n. 9. ſupra eod.* & Iulio claro *in pract. crimen.* § *Simonia n. 7. verſ. Hoc crimen.* Verbum illud, *humanis*,
5 non poteſt exponi pro civilibus; quia non eſt credendum hunc canonem voluiſſe canonizare leges civiles: de hoc crimine ſtatuentes, & ponentes falcem in meſſem alienam, ut in cap. *Eccleſia ſancta Mariæ*: cum ibi not. per. DD. *ſupra de Conſtit.* Sed intelligi debet humanis, ideſt canonicis, ſeu eccleſiaſticis & conſequenter præcedens verbum, *divinis*, cùm ponatur ad differentiam canonicarum, non poteſt exponi pro canonicis, alioquin perinde eſſet ac ſi dixiſſet textus, cū hoc canonicis, & canonicis legibus noſcatur contraire: & ſic eſſet nugatoria propoſitio. Vnde merito gloſſa tranſit ad ſecundam expoſitionem intelligendo propriè illud verbum, *divinis*, quia hoc eſt contra vetus, & novum Teſtamentum, ut in c. *Qui ſtudet, 1. quæſt. 1.*

6 Nec relevat quod Præpoſ. in cap. *Latorem n. 31. verſ. Non obſtat, 1. q. 1.* dicat illam gloſſam eſſe intelligendam de jure divino ab Eccleſia extenſo, dum allegat textum in d. cap. *Qui ſtudet*, qui loquitur de ſimonia in ordine. Imò enim hinc potius colligitur gloſſam ſenſiſſe pari paſſu ambulare ſimoniam in ordine, & in beneficio, dum ad probandum ſimoniam in beneficiis eſſe damnatā in veteri, & novo Teſtamento adducit textum, qui loquitur de ſimonia in ordine. Præterquam quod jus divinum extenſum verè, & propriè non eſt aliud à jure divino, ſicut patet in naturalibus; nam pellis extenſa, eſt eademmet pellis: nec propriè hæc dicitur extenſio, ſed comprehenſio, arg l. *Neque*, *ff. de legib.* & eorum, quæ notant Cyn & Bart in l. *1. C. de interdict.* Quod ſi extenſio ſimoniæ fieret ultra jus divinum, jam non verificaretur, quod dicit gloſſam ſimoniam in beneficio eſſe prohibitam in veteri, & novo teſtamento: nam potius eſſet prohibita ex Conſtitutione Eccleſiæ.

7 Atque ita hic juncta gloſſa eſt caſus apertus contra eos, qui tenent vendere titulum beneficii eccleſiaſtici non eſſe ſimoniacum, quia prohibitum, cum tituli beneficiales ſint de iure poſitivo; inter quos recenſentur Henric Boich in cap. *1. in pric. Ne Prel. vices ſuas*, & Cardin in cap. *1 num. ſupra eod.* inferentes propterea Papam recipiendo pecuniam pro beneficii collatione non involvi crimine ſimoniæ. Et de communi opinione teſtantur Io. de Anan. in d. cap. 1. *poſt num. 7* Felin. *ibid. num. 2.* & in cap. *Ex parte*, *il primo*, *num. 1. verſ. Dicunt hic Moderni, de offic. Deleg.* Præpoſ. in d. cap. *Latorem*, *num. 29. 1. quæſt. 1.* & Iul. Clar. *in d.* § *Simonia*, *num. 5. verſ. Quare etiam.* Sed in contrarium, ut vides, eſt textus hic, & ad idem ſunt jura aperta in cap. *Ex multis*, *1. quæſt. 3.* cui reſponderi non poteſt, ut inquit Felin. in cap. *1. num. 2. verſ. Sed fortius urget*, *ſupra eod.* Item in c. *Salvator*, in cap *Si quis dator*, & in cap. *Si quis obiecerit*, *ead. cau. & quæſt.* & in cap. *Presbyter*, *1. quæſt. 1.* Hunc articulum latiſſimè proſequor in cap *Cum pridem*, *ſupra de pact.* ubi à num. 42. uſque ad num. 50 expendo ſingula jura proximè citata. & totam materiam examino per quinque principales quæſtiones à num. 2. uſque in finem, ibi videas.

Proſp. Fagn. in 1. part. 5, lib. Decretal.

De Simonia.

Cap. Nobis.

SVMMARIVM.

1 *Electio ſimoniaca eſt caſſanda ſi electoribus propter hoc ſit promiſſa pecunia, quamvis electus ignoret.*

2 *Non diſpenſat Epiſcopus cum electo reprobato propter initium ſimoniæ, & n. 9.*

3 *Electio eſt ſimoniaca etiam cum pecunia promittitur uni tantum electoribus, licèt electus hoc ignoret, & n. 16. & ſeqq.*

4 *Electio tota cur inficiatur ex voto unius ſimoniaci, non autem ex voto unius excommunicati ignoranter adhibiti.*

5 *Præſentatio, collatio, & electio vitiantur ex ſimonia unius, ſi competant pluribus ut univerſis. Secus ſiut ſingulis.*

6 *Electio eodem modo eſt ſimoniaca, ſi pecunia electoribus ſit promiſſa, ac ſi ſoluta fuerit.*

7 *Simonia non tantum realis, ſed etiam conventionalis reddit electionem ipſo iure nullam, & n 13.*

8 *Electio quamvis ſit ſimoniaca, non tamen vitiatur quando pecunia eligentibus datur, vel promittitur malitioſè, & in fraudem electi. & n. 32.*

9 *Diſpenſare non poteſt Epiſcopus poſt electionem caſſatam cum ſimoniacè electo etiam ignorante.*

10 *Electio Papæ per ſimoniam celebrata an & quando ſit ipſo iure nulla, & num. ſeqq uſque ad num. 102*

Quid ſi ipſemet electus cum Cardinalibus votum dantibus ſimoniam commiſerit, n. 11 & 56.

Et quid ſi alius eam commiſerit electo contradicente, num 30.

Et quid ſi ille hoc fecerit malitioſè, & in fraudem electi, n. 32.

Et quid ſi non malitioſè, ſed tamen electo ignorante, n. 35. uſque ad n. 83.

Et quid ſi electus poſtea ratum habuerit, n. 83.

Et quid ſi ſimonia per alium commiſſa fuerit electo ſciente, & tacente. n. 96.

11 *Electio Papæ celebrata per ſimoniam commiſſam cum Cardinalibus votum dantibus ab ipſomet electo, vel ab alio de illius voluntate, eſt ipſo iure nulla ex Conſtitutione Iulii II. & n. 56.*

12 *Nec per ſucceſſivam inthronizationem, vel adorationem, aut curſum temporis convaleſcit.*

Conſtitutio Iulij II. an ſit intelligenda de illa tantùm ſimonia, quæ notoria eſt, ibidem, & n. 78.

13 *Conſtitutio Iulij II. irritat electionem Papæ factam*

per

per ſimoniam etiam conventionalem.

14 *Pretium dare, & habere fidem de pretio paria ſunt.*

15 *Simoniaca eſt electio etiam cum quis promittit quod ſe obligabit pecuniam ſoluere poſtquam fuerit electus.*

16 *Electio ſimoniaca eſt nulla, etiamſi pecunia de voluntate electi promiſſa fuerit vni tantum ex Cardinalibus votum dantibus, & n. 55.*

Etiamſi votum illud non ſit neceſſarium ad integrandam electionem, ſed ſuperabundet, & num. 18.

17 Aliquis *verbum quamvis ſit relativum diverſitatis, eſt tamen diſtributivum, & verificatur etiam in vno.*

19 *Electio ſimoniaca non ſuſtinetur ex eo quod eligentes dicant ſe non fuiſſe pecunia motos ad eligendum, quia aliàs electuri erant.*

Declaratur n. 20 & 108. & ſeq.

21 *Cardinalis, qui dicit ſe non dediſſe votum electo, à quo pecuniam recepit, non eſt audiendus, & electio eſt nulla, ſi proceſſum fuerit per formam ſcrutinij.*

Idem ſi quaſi per inſpirationem, n. 23.

Et quid ſi per compromiſſum, numero 24. uſque ad n. 30.

22 *Electio Papæ per ſcrutinium debet eſſe ſecreta ita ut nomen eligentis numquam publicetur.*

23 *Electio Papæ quaſi per inſpirationem pro forma requirit vt nullus præcedat de perſona ſpeciali tractatus, atque vt fiat ab omnibus Cardinalibus communiter nemine diſſentiente.*

24 *Compromiſſarij ſimpliciter dati non arctantur ad eligendum per ſcrutinium ſecretum.*

25 *Conſtitutio Iulij II, an irritet electionem quando ſolus electus ſimoniam commiſit, non autem eligentes, & n. ſeq. vſq. ad n. 30.*

26 *Electus quamvis non concurrat in ſua electione activè, concurrit tamen paſſivè, & n. 29.*

27 *Electus aliquando eſt ſimoniacus, ſed non ſimoniacè electus, n. 54. & 111.*

29 *Eligere ſeipſum nemo poteſt etiam cum proceditur per viam compromiſſi.*

30 *Simonia cum electoribus commiſſa non imputatur electo contradicenti.*

31 *Niſi poſtea ratum habuerit.*

32 *Simonia malitiosè, & in fraudem commiſſa ad hoc vt electio ſit nulla, non nocet electo.*

33 *Et quid ſi electus ratum habuerit, n. 34.*

35 *Fraus per coniecturas probatur.*

Electio facta per ſimoniam cum electoribus commiſſam electo ignorante an ſit nulla ipſo iure, & n. ſeqq. vſque ad n. 83.

36 Penitus *dictio importat nullitatem ipſo iure etiamſi præponatur verbo futuri temporis.*

Declaratur, n. 69.

37 *Promoti per ſimoniam ipſis ignorantibus commiſſam de rigore iuris tenentur Eccleſias dimittere, & num. 58. & 69.*

38 *Sed poſt dimiſſionem ex miſericordia tolerantur, & num. 70.*

40 *Electo à duabus partibus Cardinalium obijci poſſunt defectus intrinſeci, qui inficiunt naturalia electionis principia, & n. ſeq.*

41 *Et qui ſint huiuſmodi defectus.*

42 *Defectus principiorum naturalium, ſuper quibus fundatur eſſentia rei, ipſam tollit.*

Exceptio, qua ſubiectum negatur, ſemper admittenda eſt, ibidem.

43 *Electum in Papam à duabus partibus Cardinalium non repellunt defectus extrinſeci. Et qui ſint tales defectus.*

44 *Naturalia difficilius immutantur, quàm accidentalia.*

45 *Simonia eſt defectus intrinſecus eligentium animos ab intra vulnerans, & inficiens.*

Contrarium, n. 62 & ſeqq.

46 *Electio eſt nulla de iure naturali quando quis eſt intruſus, vel ſimoniacè electus, & n. 52.*

Contrarium, n. 80. & ſeqq.

Declaratur, n. 82.

47 *Electio ob defectus intrinſecos redditur nulla etiam electo ignorante.*

48 *Ignorantia excludit delictum, ſed non legitimat actum.*

49 *Et quamvis excuſet à pœna, non tamen dat robur actui aliàs invalido.*

50 *S. Thomæ doctrina de ignoranter promoto per ſimoniam expenditur, & num. ſeqq. & num. 80. & 82.*

Spiritualia quæcumque qui muneris interventu aſſequitur contra voluntatem, & ordinationem Domini, ea licitè retinere non poteſt, ibid.

Declaratur, n. 81.

51 *Privatio quandoque non eſt pœna, ſed effectus iniuſtæ acquiſitionis.*

Simoniacè promotus ignoranter tenetur reſignare beneficium cum fructibus extantibus, non autem bona fide conſumptis, ibid & n. 80.

52 *Dignitas acquiſita per ſimoniam ſe ignorante commiſſam dimittenda eſt in foro animæ non in pœnam criminis, ſed ex natura rei, quæ vendibilis non eſt.*

Contrarium, n. 80. & ſeq.

Declaratur, n. 82.

53 *Conſtitutio Iulij II. an comprehendat electum per ſimoniam ab alio commiſſam ipſo ignorante, & num. 71.*

54 *Electus nonnumquam eſt ſimoniacè promotus, ſed non eſt ſimoniacus.*

55 *Simonia perinde nocet ſi fuerit commiſſa cum vno eligentium, ac cum omnibus quoad vitium electionis, ſed non quoad pœnam eorum, qui non peccaverunt.*

56 *Electo à duabus partibus Cardinalium de iure communi obijci non poteſt quod electio ſit ſimoniaca, etiamſi ipſemet ſimoniam commiſerit, & num. 60. & ſeq.*

Et quid ex Conſtitutione Iulij II. n. 71.

57 *Intellectus, c.* Si quis pecunia, *79.* diſt.

59 *Cardinales ſi fuerint accuſati, & conuicti quod Papam ſimoniacè elegerint, non propterea electus erit deponendus.*

60 *Hæreſis ſtrictè ſumpta obijci poteſt contra electum in Romanum Pontificem.*

61 *Simonia dicitur hæreſis, ſed largè, & impropriè.*

Declaratur, n. 82.

62 *Simonia quamvis aliqualiter captivet affectum, tamen naturali conſenſui directo, & per ſe non obviat, & n. 65.*

63 *Cauſa eadem contrariorum naturaliter eſſe non poteſt.*

64 *Metus electionem inficit ipſo iure.*

65 *Pecuniæ receptio libertatem eligentium prorſus non tollit.*

66 *Matrimonium carnale ſicut ſpirituale libertatem con-*

conſenſus requirit.

7 *Electionem inferiorum per ſimoniam electo ignorante commiſſam non eſſe nullam, quibus fundamentis probetur.*

68 *Pœna impoſita per verbum futuri temporis intelligitur per ſententiam, & n. 79.*

Pœna non cenſetur ipſo iure inflicta, niſi iure id caveatur, ibidem.

72 *Conſtitutio Iulii II. ſupponit crimen in ſimoniace electo, cui graviſſimas pœnas infligit, & n. ſeqq.*

Simonia punibilis non committitur abſque peccato, ibidem.

73 *Ignorantia excludit delictum, & n. 76. & ſeqq.*

74 *Simonia punibilis non cadit in ignorante, & n. 77.*

75 *Anathema quis eſſe non poteſt pro peccatis alienis.*

77 *Committere quis non dicitur per ſe vel per alium, quod prorſus ignorat.*

78 *Ignorantia ſimoniæ probatur per iuramentum electi, niſi ex adverſo probetur ſcientia.*

81 *Gratis data gratis dari debent, ut iuſta ſit datio, niſi ignorantia à peccato excuſet, & n. ſeq.*

82 *Simoniaca hæreſis quæ ex natura rei impedit acquiſitionem ſpiritualium quaſit.*

Baptizati, & ordinati ignoranter per ſimoniacam hereſin recipiunt characterem, & gratiam ſacramentalem, ibidem verſ. Quinimò.

83 *Simonia committitur quandocumque electus conſenſerit ſive ante electionem, ſive poſt.*

Declaratur. 85.

84 *Ratihabitio in maleficiis retrotrahitur, & mandato comparatur.*

85 *Ratum quis habere non poteſt quod ſuo nomine geſtum non eſt.*

86 *Simoniam propriè non committit, qui poſteaquam contradixit, & ius plenum acquiſivit, pecuniam ſolvit.*

87 *Simoniam committere non dicitur ratam habens dationem pecuniæ non ſuo nomine factam, ſed tamen cogendus eſt beneficio renunciare.*

89 *Fallit in Papa.*

90 *Electus Papa de iure communi non inficitur ex eo quod electus ratam habeat pecuniæ ſolutionem ſuo nomine factam eligentibus.*

Et quid ex Conſtitutione Iulij II. n. 93.

91 *Fictio poteſt operari quod veritas ipſa operatur.*

92 *Fictum non habet eſſe realiter, ſed intellectualiter.*

93 *Verba intelligi debent ſecundum veritatem, & non ſecundum fictionem.*

94 *Diſpoſitio loquens de aliquo actu in materia ſtricta non comprehendit fictum.*

95 *Fictio fundatur ſuper falſo.*

96 *Electus qui novit ſimoniam cum eligentibus commiſſam, tacendo & non contradicendo conſentire videtur.*

97 *Simoniam ſcientes ſive expreſſe conſenſerint, ſive tacuerint, ſive turbare noluerint, ſimoniaci ſunt, & ſimoniacè promoti.*

98 *Simoniam non committit verè, ſed præſumptivè qui tacet & non contradicit.*

99 *Taciturnitas eſt quid medium inter conſenſum, & contradictionem.*

100 *Taciturnitas non ſufficit in re gravi, & oneroſa: ſed requiritur expreſſus conſenſus.*

101 *Conſtitutio Iulii II. intelligi debet de ſimonia vera, non autem de præſumpta, quæ elicitur ex ſcientia, & taciturnitate electi.*

102 *Electio Papæ propter ſimoniam commiſſam de voluntate electi cum aliquo votum non habente an ſit irrita necne, & n. ſeqq uſque in fin.*

103 *Quid ſi pecunia alicui Magnati ſoluta fuerit ad hoc ut libertatem electionis de facto non impediat.*

Et quid ſi fuerit ſoluta ad hoc, ut quempiam ex electoribus inducat ad eligendum, & n. 107.

104 *Vexationem pecunia redimere in iure ſpirituali quæſito non eſt ſimoniacum. Secus in iure quærendo, & n. ſeq.*

105 *Simoniacus eſt electus, & beneficio renunciare tenetur, ſi de illius voluntate pecunia ſoluta fuerit contradictori, ut à contradictione deſiſtat.*

106 *Simoniacum non eſt ſi eligentes inſcio electo dent alicui Magnati pecuniam, ut in ſua libertate eligendi de facto non impediat.*

107 *Simoniacum eſt dare pecuniam amico, vel conſanguineo eligentis, ut eum inducat ad eligendum; idque ſi fiat de voluntate electi, irrita eſt electio.*

108 *Fallit ſi eligens alias electurus erat, & numero ſeq.*

109 *Preces non inducunt ſimoniam ſi eligendus aliàs erit idoneus.*

110 *Simoniacum eſt ſi quis det pecuniam non ordinatori, ſed alteri pro ordine, quem aliàs obtenturus erat.*

111 *Simoniacus eſt electus, qui pecuniam dedit amico, vel conſanguineo eligentium, ſed electio non eſt ſimoniaca ſi alias electuri erant, & n. ſeqq.*

112 *Regiminis locus præſentibus, & ambientibus eſt denegandus.*

NOBIS. Electio ſimoniaca eſt caſſanda
ſi electoribus propter hoc ſit promiſſa
pecunia, quamvis electus ignoret niſi
1 hoc factum fuerit in fraudem electi.
Hoc dicit primò ſecundum Ioan. Andr. & omnes.
Secunda pars legitur ſimpliciter ſecundum Innocent.

Sed iuxta intellectum gloſſæ, qui magis conſonat litteræ, & videtur communiter approbari,
2 hoc intendit. Cum electo reprobat, propter vitium ſimoniæ tamen diſpenſat Epiſcopus: & ita
ſunt duæ partes principales. Secunda ibi, ad ultimum. Prima ſubdividitur in conſultationem, &
reſponſionem. Secunda ibi, *Quia igitur.*

Nota primò ibi, *uni*, *vel omnibus.* Simoniacam
eſſe electionē non modo cùm promittitur pecu-
3 nia omnibus electoribus, ſed etiam cum promittitur uni tantùm, prout *hic* notant Hoſt. *in princ.*
in ver. Uni vel omnibus, Io. Andr. *num. 1. in verb.*
Uni, Ancharan. *in 2. notab.* Cardin. *in ult. quæſt.*
Abb. Io. de Anan. & Marian. Socin. omnes *in primo notab.* & decidit Rota coram Cardinali Seraphino *deciſ. 516. num. 1.* Atque ita electio celebrata
in plena concordia inficitur propter ſimoniæ vi-
4 tium ab uno ex eligentibus perpetratum etiam
electo ignorante, ut hic eſt caſus, & latiùs dicam
infra *num. 16.* Quod videtur mirabile ſecundum
Abbatem, quia interventus unius excommunicati ad electionem ignoranter admiſſi non vitiat
totum actum, ut cap. *fin. de Procurat.* & notatur in c.
Illa de elect. Sed ratio diverſitatis poteſt eſſe ſecundum Marian. Socin. quia actus unius excommunicati non attribuitur in ſolidum electioni, ſed
actus ſimoniaci in ſolidum electioni attribuitur.

Sed hæc ratio plenè non ſatisfacit, quia adhuc remanet dubium, cur magis tribuatur electioni in ſolidum actus ſimoniaci, quàm excommunicati: Io. de Anania *n. 1.* dicit vitium excommunicationis eſſe perſonale, ſed vitium ſimoniæ quodammodo dici poſſe vitium reale, & magis actum reſpicere, quàm perſonam. Iudicio meo poteſt eſſe ratio, quia votum excommunicati non eſt nullum propter delictum circa electionem commiſſum; & ideò in illam non influit, nec nocet ignorantibus: at votum ſimoniaci eſt infectum ob vitiũ, quod intrinſecè ineſt electioni, cujus eſt pars: unde nil mirum ſi votum unius pecunia venditũ, & corruptum totam maſſam electionis corrumpat, arg. cap. *Si ad ſcripturas, 9. diſt.* & cap. *Per inquiſitionem*, *ſupra de elect.* & hæc fortè fuit intentio Mariani Socini, & Io. de Anan.

5 Procedit autem concluſio ſupra firmata tam in electione, quàm in collatione, & præſentatione, dummodo tamen hæc competant pluribus ut univerſis, ſeu collegialiter, prout loquitur hæc Decretalis: hoc enim caſu omnium eſt electio, collatio, & præſentatio; ideoque ſimonia cum altero commiſſa inficit, & vitiat totam electionem, collationem, & præſentationem, ut dictum eſt. Secus verò ſi hæc competant pluribus ut ſingulis; non autem jure collegii, quia tunc quilibet per ſe confert, ſeu præſentat, & tot ſunt collatores, patroni: ideoque una collatio, vel præſentatio vitioſa in alterum non influit, ſed habet locum regula Sexti. *Vtile, per inutile*, &c. & in his terminis loquitur Rota *deciſ. 550. n. 2. par. 4. diverſ.* quã noviſſimè ſequitur Nicol. Garz. *de benef. par. 8. c. 1. num. 12.* & vide quod ſcripſi in cap. *Maſſana*, *ſupra de elect.*

6 Secundò nota ibi, *promiſerunt ſe pecuniam ſoluturos:* eodem modo ſimoniacam eſſe electionem ſi ſola promiſſio pecuniæ præceſſerit, ac ſi ſolutio præceſſiſſet, concordat c. *Veniens*, *ſupra eod.* pari enim paſſu ambulant promiſſio, & ſolutio, l. *fin. C. Ad l. Falcid.* & ita hic firmant Hoſt. *num. 1.* Anchar. *in 3. notab.* Abb. & Io. de Anan. ambo in *2. notab.* & Felin. *n. 2.* qui plura objicit, & obje-

7 ctis reſpondet. Quod nota contra opinionem illorum, qui dixerunt electionem ſimoniacè factam eſſe nullam, dumtaxat ſi ſimonia ſit realis ab utraque parte completa, ſecus ſi ſit conventionalis: quos copioſè cumulat Nicol. Garz. *de benef. par. 8. c. 1. n. 17. & ſeqq.* in contrarium enim eſt hoc cap. quod clarè loquitur de ſimonia conventionali, & concordat Conſtitutio Martini V. edita in Cõcilio Conſtantienſi *ſeſſ. 43. de ſimonia*, incipien. *Multæ tom. 3. Concil. par. 2. fol. 942* pro qua ſententia plures etiam citat idem Garz. *d. c. 1. n. 28.*

8 Tertiò nota ibi, *per fraudem*; & ſigna caſum ſingularem ſecundum Abb. *n. 4.* & Felin. *n. 1. verſ. Nota textum ſingularem*, in quo electio eſt ſimoniaca, & tamen non vitiatur, videlicet cum pecunia datur, vel promittitur eligentibus malitioſè, & in fraudem electi, de quo latiùs dicam infra *n. 32.*

9 Quartò nota ibi, *reprobanda*, electionem factã interventu pecuniæ eligentibus datæ, vel promiſſæ non eſſe nullam ipſo jure ſecundum unum intellectum: ſed an hoc ſit verum, plenius examinabitur infra *n. 40. & 56.*

Vltimò nota ex fine litteræ textum expreſſum, quod Epiſcopus cum electo etiam ignorante per ſimoniacam pravitatem diſpenſare non poteſt; ſed obſtat textus in c. *de ſimoniacè*, *ſupra eod.*

Pro ſolutione Innocentius hic dat tres intellectus: communiter tamen Doctores videntur intelligere hunc textum poſt electionem reprobatam, ut ſatis innuit littera ibi, *electus*, *& per pravitatem ſimoniacam reprobatus*: & eſt ratio cur Epiſcopus tunc diſpenſare nequeat, videlicet propter criminis enormitatem; tum quia eſt notorium juris per ſententiam, c. *Vt conſtitueretur*; & cap. *De his, 50. diſt.* & tunc intellectum approbat Tancred. *hic*, gloſ. *ult.* Innoc. *ad fin.* Hoſtien. *n. 1. in ver. Ignorante, & circa fin.* & Io. Andr. *in extrem. ver. De hac materia dic*, ut plenè notatur in prædicta Decretali, *de ſimon.*

10 QVAERO, poſita Extravag. Iulii II. incip. *Cum tam divino*, an, & quando electio Romani Pontificis per ſimoniam celebrata ſit ipſo iure nulla.

11 Vt quæſtionis ſolutio ſit clarior, exiſtimo ſex caſus eſſe diſtinguendos. Primus caſus eſt, cùm ſimonia commiſſa fuit cum Cardinalibus votum dantibus ab ipſomet electo, vel ab alio de illius voluntate; & hic primus caſus eſſet ſatis dubius ſi ſolutio petenda eſſet à jure communi; quia non levis inter Doctores eſt controverſia, An electio Papæ per pecuniam celebrata ſit nulla ipſo jure, necne, & an de vitio ſimoniæ contra electum excipi poſſit: quod plenè in utramque partem examinabitur infra *n. 35. & 67.* Verum inſpecta diſpo-

12 ſitione præcitatæ Extravag. Iulii II. articulus eſt valde clarus, quia in illa diſertis verbis decernitur, ac diffinitur, ut electio Romani Pontificis celebrata per ſimoniam eo ipſo adeò ſit nulla, ut nec etiam per ſucceſſivam intronizationem, ſeu temporis curſum, vel omnium Cardinalium adorationem convaleſcat, & contra ſic electum obiici poſſit à quocumque Cardinali de hujuſmodi crimine tamquam de vera, & indubitata hæreſi, idemque electus non apoſtolicus, ſed apoſtaticus habeatur, ut latius in ipſa Conſtitutione, quam poſtea idem Pontifex confirmavit approbante generali Concilio Lateranenſi in alia Conſtitutione, quæ incipit, *Si Summus*: habetur utraque in Bullar. *tomo 1. pag. 403 & ſeqq.* Quamobrem hoc caſu abſque dubio concludendum eſt electionem ut præfertur celebratam, eſſe ipſo jure nullam; non tamen omitto Petrum Andr. Gammar. *in repet huius Extrav. n 33. tomo 6. Repet fol. 42.* eius ſententiæ fuiſſe, ut ad multa abſurda vitanda, quæ illic congeſſit, Extravagans intelligenda ſit in ea tantum ſimonia, quæ notoria, & manifeſta eſt, ubi latius per eum.

13 Amplia primò hanc concluſionem, ut procedat non tantùm ſi ſimonia fuerit realis, ab utraque parte completa, ſed etiamſi fuerit conventionalis, eo quod pecunia de voluntate electi promiſſa fuerit electoribus, ſed non ſoluta; nam nihilominus irrita eſt electio, quia Conſtitutio Iulii II. apertè loquitur etiam de ſimonia conventionali, ut patet ibi, *in dando, promittendo, vel recipiendo pecunias*, necnon ibi, *promiſſiones, & obligationes.* unde in electione Summi Pontificis hodie ceſſat controverſia, de qua ſupra *n. 7.* Et ita in terminis huius extravag. firmat Petr. Andr. Gammar. in illius interpretatione in ver. *promittendo, n. 119. tomo 6. Repet. fol. 46.* & meritò: nam dare preti-

14 um, vel habere fidem de pretio paria ſunt, §. *Item pre-*

pretium, inſtit. *de empt. & vendit.* & qui habet a-
ctionem, videtur habere rem, l. *Rem in bonis, ff.*
de acquir. rer. domin. & actiones, ac jura bonis
hæreditariis annumerantur, cap. *Nulli, de reb. ec-*
15 *cleſ non alien.* Quod procedit ſecundũ eum etiam,
ſi promittat quod ſe obligabit quando eum ele-
gerit: nam eodem modo eſt ſimonia, cum hujuſ-
modi obligatio ſe habeat inſtar ſimplicis obliga-
tionis, allegat. Alexandr. in l. *Cum fundum*, §.
Servum, verſ. Nota circuitum, ff. Si cert. pet.
16 Amplia ſecundò, prædictam concluſionem ut
locum habeat etiamſi pecunia de voluntate ele-
cti data, vel promiſſa fuerit uni tantùm ex Car-
dinalibus votum dantibus: nam quoad vitium
electionis nihil intereſt an ſimonia cõmiſſa fuerit
cum omnibus eligentibus, vel cum unò tantùm,
ut eſt textus apertus hic in illis verbis, *uni, vel*
omnibus eligentium promiſerunt ſe pecuniam ſoluturos,
& latiùs dictum eſt ſupra in 1. notab. & in ele-
17 ctione Papæ conſtat ex prædicta Extravag. Iu-
lii II. ibi, *ab aliquo, ſeu aliquibus de cœtu Cardinali-*
um; necnon ibi, *per ſe, vel alium, ſeu alios*: nam
verbum: *aliquis*, quamvis ſit relativum diverſita-
tis, ut notat gloſ. in Clem. *1. in ver. Incerta, de*
præben. eſt tamen diſtributivum itaut non ad di-
verſitatem, ſed ad perſonas ſingulares ſit refe-
rendum, ſecundum Gemin. *conſ. 65. Diſcutiam, n.*
27. & verificetur etiam in uno, ut l. *Qui filiabus*,
§. *Si quis ita, ff. de legat. 1.* cum aliis allegat. per
Bart. qui hoc notat *in conſ. ſuo 57. Anacellus in fin.*
lib. 1. facit gloſſ. in Clem. *1. in ver. Aut aliqua, de for.*
compet. cum præſertim verba d Extravagantis al-
ternativè ſint poſita, *ab aliquo, ſeu aliquibus*: unde
perinde eſt ac ſi dictum eſſet, *ab uno, vel pluribus*,
l. *Si ita ſtipulatus, ff. de verbor. obligat.* cum ſimil. Et
ita hoc ipſum verbum Extravag. exponit Petrus
Andreas Gammar. *in illius repetitione, in ver. Ali-*
quo, n. 11. n. 6. tomo 6. Repet. fol. 46. Quinimo hæc
18 ampliatio procedit etiamſi votum ſimoniacè non
ſit neceſſarium ad interrogandam electionem,
ſed ſuperabundet, eo quod electus etiam voto il-
lo non computato habuerit ſuffragia duarum ex
tribus partibus Cardinalium ad præſcriptum c.
Licèt, de vitanda, de elect. adhuc enim electio
irrita eſt, & *utile per inutile vitiatur.* Quod dedu-
co apertiſſimè ex præcitata Extravag. Iulii II.
quæ primò decernit ipſo jure nullam electionem
Romani Pontificis factam per ſimoniam commiſ-
ſam etiam ab uno ex Cardinalibus votum danti-
bus, ut ſupra proximè probatum eſt, ordinando
litteram ad eum modum, quem ponit idem Gam-
mar. *in ver. electionem, nu. 110. verſ. At dic melius.*
Deinde Bulla proſequitur, ac diffinit hanc ele-
ctionem factam per ſimoniam commiſſam etiam
ab uno eſſe irritam, quamvis celebrata fuerit in
plena concordia ab omnibus, & ſingulis Cardina-
libus nemine diſcrepante. Ergo patet evidenter
unicum illud votum ſimoniacum reddere electio-
nem infectam, ac nullam, licèt ſit ſuperfluum:
quandoquidem ſi ad nullitatem electionis ſatis
eſt ut ſimonia ſit commiſſa ab uno ex electoribus,
& electio hujuſmodi ex Bulla eſt invalida etiamſi
facta fuerit unanimiter ab omnibus, & ſingulis
Cardinalibus nullo diſſentiente. Certè ad hanc
nullitatem inducendam non eſt neceſſe ut votum
ſimoniaci concurrat ad integrandam electionem,
quippeque ad ſui validitatem non requirit niſi
ſuffragia duarum ex tribus partibus Cardinaliũ
in Conclavi exiſtentium, ut in prædicta Decreta-
li, *Licet de vitanda*, & in Conſtitutione Gregor.
XV. quæ incipit, *Æterni patris filius*, §. *Quod ſi ele-*
ctio.
19 Amplia tertiò, prædictam concluſionem ut ven-
dicet ſibi locum etiamſi Cardinalis, cui de vo-
luntate electi pecunia tradita, vel promiſſa fuit
affirmet ſe non fuiſſe pecunia motum ad eligen-
dum, quia aliàs electurus erat: nam nihilominus
electio juribus non ſubſit. Idque verius eſſe aſſe-
runt hic Vincent. gloſ. 2. Hoſt. *n. 1. in ver. Electus*, &
ſequuntur Doctores communiter. Conſtat enim
promiſſionem interveniſſe ante electionem, à
qua omnis pactio, vel promiſſio abeſſe debet,
qualiſcumque fuerit intentio eligentis, arg. in il-
la palea, c. *Novit, 100. diſt.* c. *Placuit, 1. q. 1.* & *q. 2.* c.
Quam pio, c. *Veniens ſupra eod.* Præterea, ut inquit
Io. Andr. *hic n. 5.* in gloſ. 2. non apparet quo-
modo talis intentio probari poſſit, niſi per ipsũ,
cui tamquam ſoli, & crimi noſo, & in facto ſuo
deponenti non eſt credendum; alioquin facile eſ-
ſet cuique per pecuniam eligenti aſſerere ſe fuiſ-
ſe aliàs electum: quod ſi dicatur; Imò poterit hoc
probare per alios, cum quibus dixerat prius ſe
velle illum eligere. Reſpondet Io Andr forte fal-
ſum tunc dicebat, facit c. *Auditis, de elect.* ſed eſto
verum dixerit, potuiſſet tamen animum mutare,
ſi pecuniam non recepiſſet: facit quod notat idẽ
Io. Andr. in c. *Tua, ſupra de ſponſal.* & prædictas
conſiderationes *hic* ſequuntur Henr. Boich. &
Anchar. ambo *n. 5.* Butr. *n. 7*, Cardin. *n. 1.* Abb. n. 5.
Ioan. de Anan. *eod. n.* & Felin. *n. 2. verſ. In gloſ. ſecun-*
20 *da.* Hanc tamen ampliationem notabiliter limita
ut procedat prout loquitur, quando pecunia de
voluntate electi data, vel promiſſa fuit alicui ex
electoribus: ſecus ſi extraneo ad hoc ut preces,
vel auctoritatem ſuam cum electoribus interpo-
nat; quia tunc electio non eſt nulla ſi alia electuri
erant, ut plenè dicam infra *in 2 q. n. 108.*
21 Amplia quartò, eamdem concluſionem ut pro-
cedat etiamſi Cardinalis dicat ſe non dediſſe vo-
tum electo, à quo pecuniam recepit, ut eum eli-
geret: adhuc enim puto irritam eſſe electionem ſi
proceſſum fuerit per formam ſcrutinii, vel quaſi
22 inſpirationis: nam ſi per formam ſcrutinii Car-
dinalis, qui dicit ſe non dediſſe votum electo, à
quo recepit pecuniam non eſt audiendus; quia
cum electio per ſcrutinium hodie fit celebranda
per ſecreta ſchedularum ſuffragia itaut nomen
eligentis nunquam publicetur, ex præcitata Con-
ſtitutione Gregorii XV. de elect. Romani Ponti-
ficis, §. *Quod ſi electio Cardinalis probare non poteſt* ſe
non dediſſe votum electo, nec ad eam probatio-
nem eſt admittendus, quia obſtat Conſtitutio,
quæ vult ut electionis negotium quam ſecretiſſi-
mè tranſigatur, ut ibi in littera: facit gloſ. in c.
De forma, in ver. De ſecreto, 22. q. 5. & textus in cap.
Omnis, §. *Caveat autem, infra de pœnit. & remiſ.*
23 Quod ſi proceſſum fuerit ad electionem quaſi per
inſpirationem, non tenet electio, tum quia de
ſubſtantia talis formæ eſt, ut nullus præcedat de
perſona ſpeciali tractatus, ut in d. Bulla Grego-
riana, §. *Quod ſi electio.* Alioquin dicitur electio
potius per inſtigationem, quam per inſpiratio-
nem, ut notatur in cap. *Quia propter, ſupra de elect.*
ubi propterea Hoſt Abb & alii inferũt fuiſſe caſ-
ſatam electionem Parmenſis electi, quam Bernar-
di gloſſa dictaverat, quia in ea dicebatur, habito

diligenti tractatu, fuit per inſpirationem quaſi electus: ſequitur Ripa *reſponſo 5. incip Appellatio, num. 10. in tit. de elect* Quod ſi etiam tractatus aliàs licitus vitiat electionem quaſi inſpiratam, quanto magis tractatus ſimoniacus inter electũ, & eligentem? Tum quia non poteſt eſſe electio quaſi inſperata ubi intervenit ſimonię labes, quia Deus non eſt author iniquitatis, cap. *Viſis*, juncta gloſ. *in ver. Cum ver. 23 quaſt. 4.* unde legitur Oſeæ 8. *Fecerunt ſibi Regem, & non per me; Principem, & non per conſilium meum*, cap. *Audacter 8. quaſt. 1.* tum denique & fortius, quia ſi Cardinalis, recepit pecuniam non dedit votum electo: ergo non poteſt eſſe electio quaſi per inſpirationem, quæ ad ſui validitatem requirit, ut fiat ab omnibus Cardinalibus communiter nemine diſſentiente, cap. *Quia propter, de elect.* & clarè ſtatuitur in præcit § *Quod ſi electio.*

24 Sin autem proceſſum fuerit ad electionem per formam compromiſſi, res non caret difficultate, quia eligens benè probare poteſt ſe non dediſſe votum electo, cum compromiſſarii ſimpliciter dati non arctentur ad eligendum per ſcrutinium ſecretum, ut notat gloſ. in cap. *Cum dilectus, in ver. Examinatu, ſupra de elect.* Butr. in cap. *Quia propter, nu. 45 eod tit.* hoc igitur caſu in dubium vertitur an electio ſit valida.

25 Pro parte affirmativa facit, quia Bulla Iulii II. irritat electionem, quam celebrari, vel fieri contigerit per ſimoniam: hoc autem caſu non fuit celebrata per ſimoniam quia Cardinalis, qui pecuniam recepit, in electum non conſenſit, nec illi votum dedit ut ſupponitur in quæſtione: unde cum tali electioni verba Conſtitutionis non adaptentur nec illius diſpoſitio adaptari debet, *l. 4 §. Toties*, & ibi Bart *ff. de damn. infec.* cap. *Tua, de ſponſal. cum ſimil.* ut per Gemin. *conſ. 88.* incip. *Innocentius n. 4. verſ. Cum ergo concurrant*, cùm præſertim Conſtitutio tamquam pœnalis, & exorbitans à jure communi ſtrictè ſit intelligenda, cap *In pœnis*; cap. *Odia*, & cap. *Quæ à jure, de reg.*
26 *iur. lib 6.* Nec obſtat ſi dicatur, quamvis electus non concurrat in electione activè, eo quod ſuffragium electi etiam in hac forma in numero ſuffragiorum non computetur, ut in Bulla Gregoriana in d §. *Quod ſi electio*: concurrit tamen paſſivè cùm requiratur illius conſenſus, cap. *Cum inter Canonicos, de elect* & ſic electio dici poteſt aliquo reſpectu per ipſum electum celebrata. Nam re-
27 ſpondetur Conſtitutionem non loqui de celebratione electionis paſſiva, ſed activa, ut oſtendunt illa verba, *aliquibus de cœtu Cardinalium votum dantibus*: quando autem electus ſimoniam commiſit cum Cardinali, qui dedit votum alteri, quàm electo, utique electio dici non poteſt activè celebrata per ſimoniam: quamvis enim electus ſit ſimoniacus, quippe qui pro ſua electione pecuniam dedit, vel promiſit; non tamen eſt ſimoniacè electus, ut notat gloſ. in cap *de regularibus, in ver. Ignorantibus, ſupra eod.* & ita hoc non eſt vitium electionis, ſed perſonæ electi, contra quem de ſimonia excipi non poteſt, ut notat gloſ 1. in cap *Si quis pecunia*, & ibi etiam Turrecrem *n. 3. & 4.* & Præpoſ. *n. 1. verſ. Ego non recederem, 79. diſt.* & latiùs dicam *infra n. 56 60. & ſeqq.*

28 In contrarium facit, quia Extravag Iulii II. irritat electionem ſimoniacè factam ab eo, quem eligi contigerit, vel ab aliquo, ſeu aliquibus de cœtu Cardinalium votum dantibus: unde cùm loquatur alternativè, ſatis eſt ad nullitatem inducendam ut electio ſimoniacè facta fuerit per ſolũ electum, cum in diſpoſitione alternativa ſufficiat alterutrum verificari, l. *Si quis ita ſtipulatus, in ſecundo reſ. ff. de verb. obligat.* cap. *Inter cæteras, cum*
29 *materia ſupra de reſcript.* Electus autem electionem ſuam facere non poteſt niſi paſſivè, cùm nemo poſſit ſeipſum eligere, cap. *Per veſtras, ſupra de iurepatr.* cap. *fin. de inſtit.* etiam cum proceditur per viam compromiſſi, ut expreſsè diſponitur in d. Conſt. Gregorii XV d. § *Quod ſi electio.* Ergo Extravag. Iulii II. irritat etiam electionem paſſivè factam ab ipſo tantùm electo per ſimoniacam pravitatem. Et illius verba de paſſiva electione intelligit Petr. Andr. Gam ſecundum unũ intellectum *in præcit. repet. in ver. electionem, n. 110. tomo 6. Repet. fol. 42* At reſponderi poteſt, litteram Extravagantis aliter eſſe ordinandam, ita ſcilicet, ut verb. *ab eo*, referatur ad verbum, *commiſſam*, non autem ad verbum, *fieri*, adeout ſit ſenſus, ut irrita ſit electio facta quomodolibet per ſimoniam commiſſam ab eo, quam eligi contigerit, vel ab aliquo cœtu Cardinalium votum dantium: & hanc lecturam uti meliorem amplectitur idem Gammar. *d. n. 110. verſ. At dic melius*; & hoc ſenſu prædicta Conſtitutio non irritat electionem ſimoniaci, niſi etiam electio activè celebrata fuerit per ſimoniam Hoc autem caſu, in quo compromiſſarius non dedit votum electo, à quo pecuniam accepit, non poteſt dici activè celebrata per ſimoniam, & conſequenter non eſt nulla: & hoc credo verius.

30 Secundus caſus eſt, cum pecunia pro electione fuit data, vel promiſſa alicui, ſeu aliquibus de cœtu Cardinalium votum dantibus, non quidem ab electo, ſed ab altero, ipſo tamen electo prohibente, & contradicente: & extra dubium eſt electionem eſſe validam, & ſimoniam ab eligentibus commiſſam eidem electo non imputari. Caſus eſt apertus in cap. *Sicut tuis, infra eod.* ſecundum Io. Andr. Butr. Cardin Abb & omnes *ibi in ſum-*
31 *mario* Niſi tamen poſtea conſenſerit pecuniam ſolvendo promiſſam, vel reddendo ſolutam, ut ibi dicitur, & notat gloſ. *ibidem in ver. Conſenſerit*; ſed an hoc ſit verum in Papa tangam infra in quinto caſu *n 83.*

Tertius caſus eſt, cùm alicui ex electoribus
32 malitioſè, & in fraudem electi datur pecunia ad hoc ut electio ſit ſimoniaca, & invalida; & tunc manifeſtum eſt hanc fraudem electo minimè obeſſe, quamvis id ſciat, & non contradicat, prout ſunt jura clara in hoc cap. *Nobis, in ver. Quod niſi conſtaret*: & in d. cap. *Sicut tuis, §. Alioquin contingeret, infra eod.* & docet S. Thomas *in 22. q. 100. art. 6. ad tertium, verſ. Niſi fortè inimicus*: malitiis namque hominum non eſt indulgendum, cap. *Significante, ſupra qui matrim. accuſ. poſſ.* cum concord. de quibus hic in gloſ. *in ver. Malitioſè*: & fraus, & dolus non debet cuiquam patrocinari, cap. *Cum univerſorum, ſupra de rer. permut.* cap. *Officii, de teſtam.* nec quiſquam prægravari alterius odio, l *Si quis in ſuo, C de teſtam.* & eſt ſimile in eo, qui propter odium aliquem ad dignitatem nominat, ut l. *Una, C. Si propter iniur. cred. fact. lib 19* & notatur in cap. *Honoratus. 74. diſt.* De hujuſmodi autem fraude conſtare poterit
33 ex conjecturis, veluti cùm ab inimicis eſt data

pecu

pecunia, qui ſe opponebant electioni, ſecundum Io. Andr. *hic. n. 2. in ver. Malitioſè*, Butr. *n. 3.* Abb. *n. 4.* Io. de Anan. *eod. n.* & Felin. *n. 1. verſ. Et probabitur*: generaliter enim fraus per conjecturas probatur, cap. *2. de renunc. lib. 6.* l. *Dolum*, *C. de dol.* Abb. *vbi ſupra* Bart. & Doctores in l. *Poſt contractum*, *ff. de donat.* Menoch. *de præſumpt. lib. 5.*
34 *præſumpt. 3. n. 43.* Cæterum ſi electus tantum haberet pactum, ei noceret non obſtante quod electores fraudulenter feciſſent, ſecundũ Alan Vincent & Philipp. & poſt eos Io. Andr. *hic n. 5.* Cardin. *n. 1. in 1. q. verſ. Et dic*, & S Thom. *in 2. 2. q. 100. art. 6. ad tertium, verſ Niſi forte poſtmodum pacto conſenſerit*: ſed an hoc ſit verum in electione Papæ vide quod ſtatim dicam infra in quinto caſu.

35 Quartus caſus eſt ubi ſimonia per alium commiſſa fuit cum Cardinalibus votum dantibus electo prorſus ignorante; & hic quidem caſus eſt valdè difficilis, & ideò pleniùs examinabitur,

36 Pro nullitate electionis adducitur primò hoc cap. in illis verbis, *eſt penitus reprobanda*, quæ probant electionem eſſe ipſo jure nullam, ſi pecunia propter hoc promiſſa fuerit electoribus licèt electus hoc ignoret. Ponderando dictionem, *penitus*, quæ importat nullitatem ipſo jure, ut notat gloſ. *fin.* in l. *Si qui advocatorum*, *Cod. de poſtul.* quam ſequitur, & commendat Corlett *in ſuis ſingularibus*, *in ver. Penitus*, Felin. in cap. *Rodulphus*, *n. 34. ſupra de reſcript.* etiamſi præponatur verbo futuri temporis, ut tenet gloſ. *fin.* in cap. *Quam ſit*, *de elect. lib. 6.* facit cap. *Religioſus*, *in verb. Omnino evacuetur*, *eod. tit. lib.* in terminis textus noſtri ſic firmat Felin. in cap. *Inſinuatum in princip. verſ. Et pro iſta concluſione*, *ſupra eod.* gloſſa *pragmat. ſanct. tit. de elect.* §. *Deinde eligant. in ver. Ipſo iure*, & Boer. *deciſ. 117. ſub n. 4.*

37 Deinde ad hanc partem inducuntur jura, quæ dicunt promotos per ſimoniam ipſis ignorantibus commiſſam teneri Eccleſias dimittere (ſcilicet de facto, ut declarat Covarr. *in reg. Peccatum, in 2. p § 8. n. 8. verſ. Igitur pontificiæ deciſiones*; & eſt ſi-
38 mile in cap. *Litteras, ſupra de conceſſ. præben.*) & poſt dimiſſionem ex miſericordia tolerati, c. *Quicumque 1. q. 5* cap. *Sicut tuis, infra eod.* c. *De regularibus*, & c. *Ex inſinuatione ſupra eod.*

39 Tertiò adducitur cap. *penult. ſupra de elect.* ex quo textu Abb. *ibi n. 2.* notat electionem factam per ſimoniam etiam electo ignorante eſſe nullã, quia malitioſè facta extitit, & idem tenent ibidem Barbat gloſ. *pragmat. ſanct. loco cit.* Capell. Tholoſ *deciſ. 439. n. 3. de ſequeſtr. poſſeſſ.* Sarnen. *in reg de triennali, q. 12. n. 8. verſ. Et iſta*, ubi teſtatur hanc opinionem approbaſſe Dominos de Rota *in una Meſſanen. Capellaniæ menſe Maio 1536.* coram Petro Vottio Creſcen. *deciſ. 4 de ſimon* Rota *deciſ. 191. n. 5 par. 1. diverſ.* & alii recentiores apud Nicol. Garz. *de benef. par. 8. c. 1. n. 6.*

40 Quartò ponderatur pro hac ſententia quod etſi ex præſcripto c. *Licèt de vitanda*, *ſupra de elect.* contra electum à duabus partibus Cardinalium nulla exceptio opponi poſſit; tamen ut declarat
41 ibi Bellamera *n. 30.* Quidam ſunt defectus intrinſeci, qui ſcilicet ab intra directè, & per ſe inficiunt naturalia electionis principia, cujuſmodi ſunt defectus poteſtatis eo quod electio facta ſit per non Cardinales, & in poſſeſſionem Cardinalatus nõ exiſtentes, item defectus numeri, ut quia celebrata à minori numero, quàm à duabus partibus Cardinalium. Item defectus rei, ſeu materiæ eo quod celebrata ad Eccleſiam non vacantẽ. Item defectus perſonæ electi, ut quia hæreticus, judæus, vel paganus, vel quia Papatui renunciaverit, ſecundum ea, quæ leguntur & notantur in c. *1. de renunc. lib. 6.* Item defectus formæ electionis, ut quia non intervenerit conſenſus eligentium, arg. l. *Obligationum ſubſtantia*, *in fin. de act. & oblig.* & l. *Non figura eod. tit.* c. *Intelligentia*, & c. *In his*, *de verbor. ſignific.* Item defectus libertatis in conſenſu, ut cap. *In nomine Domini*, §. *Quod ſi pravorum*, & §. *Quod ſi quis contra hoc noſtrum decretum*, *23. diſtinct.* cap. *1. & cap. Si quis pecunia*, *79. diſtinct.* plenè Bellam in d. cap *Licèt*, *n. 42.* & de his quidem defectibus benè excipi poteſt contra electum in Romanum Pontificem, dummodo de illis conſtet ad eum modum, quod declarat Bellam. *ibid. n. 2. oppoſ. in 3. dub principali*, *nu. 33.* & eſt ratio, quia ex his redditur electio ipſo jure nulla, ut patet ex notatis per Innoc. in prædicta Decretali, *Licèt, de elect. in ver. Et ſi contempt n. ...*
42 & ratio rationis eſt, quia defectus principiorum naturalium, ſuper quibus fundatur eſſentia rei, ipſam tollit, l. *Iulianus*, §. *Sed & ſi quis*, *ff. ad exhiben. arg.* c. *Cum Paulus, 1. q. 1* & c. *Veniens de presbyt. non baptiz.* & exceptio, qua ſubjectum negatur, ſemper admittenda eſt, ut dixit Abb. in c. *Ex parte*, *il ſecondo, de offic. deleg.* & in d. c. *Licè* Bart. in l. *Divus*, *ff. de milit. teſtam.* & poſt eos Petrus And. Gammar. *in repet Extrav, Cum tam divino, Iulij II. n. 25. tom. 6.*
43 *repet. pag. 42* Alii verò ſunt defectus extrinſeci, qui ſcilicet naturalibus principiis electionis directè & per ſe obviant; nec illa directè, & per ſe inficiunt, ſed ab extra veniunt per Conſtitutiones poſitivas, ſicut excommunicatio, vel ſuſpenſio in eligentibus: aut defectus Ordinis, vel ætatis in electo, aut ſolemnitatis in forma Concilii gene-
44 ralis, c. *Quia propter, de elect.* defectus tales electum in Papam à duabus partibus minimè repellunt: & eſt ratio diverſitatis, quia naturalia difficilius immutantur, quàm accidentalia, ſecundum ea, quæ notantur per Innoc. in c. *Quæ in Eccleſiarum, num. 3. de Conſtit.* & in c. *Quia plerique, nu. 5. de immun Eccleſ.* Ideoque tametſi jus poſitivũ prædictæ Decretalis tollat hujuſmodi defectus extrinſecos, tamen defectus intrinſecos non tollit: neq; enim ab antiquis juribus receditur, niſi quatenus reperitur expreſſum, gloſ. in c. *Conſtitutionem, in*
45 *ver. Prorogamus, de regular. lib. 6.* Modò ad propoſitum noſtrum, ſimonia realis, vel conventionalis in electione Papæ interveniens videtur eſſe defectus intrinſecus animos eligentium ab intra vulnerans, & inficiens: quoniam qui pro aliquo eligendo pecuniam, vel promiſſionem recipit, libertatem conſenſus ligat, juxta illud vulgare, *Munera ſumpta ligant*, &c & ita inficitur electio, quia ut legitur in c. *Vbi periculum*, § *Cæterum*, *de elect. lib. 6* cùm arbitrium inordinatus captivat affectus, vel ad certum aliquem obligatinnis cujuſque neceſſitas adigit ceſſat electio dum libertas
46 adimitur eligendi & hoc eſt quod voluit Innoc. in c. *Quod ſicut n. 8. verſ In alio autem caſu de elect.* dũ dixit electionẽ eſſe nullam de jure naturali quando quis eſt intruſus, vel ſimoniacè electus: & ita per hæc fundamenta firmat Cardin. Bellam. in d. c. *Licèt de vitanda*, *n. 3. verſ. Secundò moveor*, *eodem*
47 *tit.* Poſito autem hoc fundamento, quod defectus ſimoniæ ſit intrinſecus, & electionem inficiat ex natu-

naturalibus principiis;hinc reſultat ut electio ſit
nulla, etiamſi electus ignoraverit ſimoniã a Car-
dinalibus eligentibus fuiſſe commiſſam:nam ſi-
cut electio celebrata per metum,vel impreſſionẽ
aut ſine conſenſu duarum partium non ſuſtinetur
propter ignorantiam electi, ita nec electio facta
per ſimoniam, cùm omnes æquè ſint defectus in-
trinſeci: ad quod facit optimè text. in c. *In no-
mine Domini,23.* & in c. *Si quis pecunia, 79. diſt.* ubi
quoad hoc ut electus in Papam habeatur pro A-
poſtolico pariſicantur hæc tria, videlicet ut ele-
ctio celebrata fuerit per pecuniam, vel per im-
preſſionem vel ſine concordi electione Cardina-
48 lium:& generale eſt ut ignorantia excludat deli-
ctum, tamen non legitimet actum, ut Bald. inquit
per illum text. in c. *Innotuit,n. 8. de elect.* & quam-
49 vis excuſet à pœna, non tamen dat robur actui
aliàs invalido, ut in terminis ſimoniæ eſt text. hic,
ubi dicitur ignoranti non imputari ad pœnam,
vel ad culpam, quod pro illius confirmatione pe-
cunia fuit promiſſa, & nihilominus electio caſſa-
tur tàmquam ſimoniaca.
50 Quintò ad hanc partem inducitur authoritas
S. Thomæ *in 2. 2. q. 100. art. 6 in corpore*, ubi ſic
ait: (Reſpondeo dicendum quod nullus poteſt
licitè retinere id, quod contra voluntatem domi-
ni acquiſivit, puta ſi aliquis diſpenſator de rebus
domini ſui daret aliquid contra voluntatem, &
ordinationem domini ſui, ille qui acciperet, lici-
tè retinere non poſſet: Dominus autem, cujus Ec-
cleſiæ Prælati ſunt diſpenſatores, & miniſtri, or-
dinavit ut ſpiritualia gratis darentur. ſecundum
illud Matth. 10. *Gratis accepiſtis gratis date*. & ideò
muneris interventu ſpiritualia quæcumque aſſe-
quitur ea licitè retinere non poteſt.) Hæc ibi. &
51 *in reſp. ad tertium*: (Ad hoc ut aliquis privetur eo,
quod accepit non ſolum eſt pœna peccati, ſed
etiam quandoque eſt effectus acquiſitionis inju-
ſtæ puta cùm aliquis emit rem aliquam ab eo, qui
vendere non poteſt; & ideò ſi eo neſciente, nec
volente per alios alicujus promotio ſimoniacè
procuratur, tenetur reſignare beneficium, quod
eſt conſecutus cum fructibus extantibus, non au-
tem tenetur reſtituere fructus conſumptos, quia
bona fide poſſedit) Hæc S. Thom. ex cujus con-
52 textu quilibet percipere poteſt electionem ſimo-
niacam nullam eſſe, nec jus aliquod tribuere ele-
cto etiam ignoranti, non quidem in pœnam cri-
minis; ſed quia ex natura rei jure ipſo naturali
hæc acquiſitio impediatur divina voluntate, ſine
qua ſpiritualia vendi non poſſunt: materia enim
vendibilis non eſt; ideoque titulo emptionis ac-
quiri nequit. Indeq; fit ut dignitas acquiſita per
ſimoniã etiã electo ignorante cõmiſſam etiam in
foro conſcientiæ ſit dimittenda poſteaquam ele-
ctus ſciverit vitium ſimoniæ, quia ipſa acquiſitio
peccat propria natura rei, quæ in venditione de-
duci non poteſt abſque conſenſu divino: cùm e-
nim res non ſit vendibilis, parum refert an em-
ptor emerit ſcienter, vel ignoranter an bona, vel
mala fide: & ita ex prædictis locis D. Thomæ de-
ducit Covar. *in reg. Peccatu, in 2. part. elect. 1 § 8. n. 8.*
53 Sextò pro hac parte adduci poteſt prædicta
Extravag. Iulii II. qua decernitur irrita electio
Papæ celebrata per ſimoniam commiſſam per ſe,
vel aliũ nec diſtinguitur an ille an alius id fece-
rit electo ſciente, vel ignorãte: unde videtur in-
telligẽda generaliter, & indiſtinctè ut ſic recipiat
interpretationem paſſivam à iure communi, ſe-
cundum quod talis electio eſt nulla, non obſtan-
te electi ignorantia, ut oſtenſum eſt ſupra ad l. 2.
C. de noxal. cum ſimil. & eo magis, quia Bulla lo-
54 quitur de electione per ſimoniam celebrata, ſeu
facta: negari autem non poteſt quin electio hoc
caſu facta, ſeu celebrata fuerit ſimoniacè & ele-
ctus ſimoniacè promotus, licèt ipſe propter igno-
rantiam non ſit ſimoniacus, ut c. *de ſimoniace*, &
notat gloſſ. in c. *de regularibus*, *in ver. Ignorantibus*
ſupra eod. tit.
55 Non obſtat quod Conſtitutio Iulii II. tamquã
pœnalis non liget ignorantes; nam reſpondet Io.
Andr. in hoc c. *n. 1. in ver. Vni*, poſt Hoſtien. *in princ.
in eod. ver.* tantùm valet ſi pecunia detur uni tan-
tùm quantũ ſi detur omnibus eligentibus quoad
vitium electionis, ſed non quoad pœnam eligen-
tium, qui non peccaverunt. c. *Quæſivit, de his quæ
fi. à maior. part. Capituli*, & c. *Non ſatis ſupra eod.*
idem Butr. *hic n. 4* dicens quamvis delictum unius
præjudicet alteri quoad invaliditatem electionis
non tamen quoad hoc ut alii puniantur, cum ex
unius delicto alius prægravari non debeat, & ſe-
quuntur Cardin. *in fin.* & Io. de Anan. *nu. 1. in fin.
verſ. Nec etiam erit licitum.*
56 Cæterum etſi prædicta valdè urgere videantur,
illis tamen minimè obſtantibus conſtanter affir-
mo electionem eſſe validam, ſive conſideremus
diſpoſitionem juris communis, ſive Conſtitutio-
nem Iulii II. nam quod ſpectat ad jus commune
Doctores crebriori calculo tenent contra electũ
in Papam objici non poſſe quod electio ſit ſimo-
niaca, etiamſi ipſemet electus pro ſua electione
pecuniam dederit eligentibus, & ita in c. *Si quis
pecunia, 79. diſt.* firmat Hugo gloſ. 1. Archid. &
Gemin. ambo *n. 1* Turrecr. *n. 3 & 4* Præpoſ. *n. 1.
verſ. Ego non recederem*, ubi aſſerit hanc eſſe com-
munem opinionem: & ad textum ibi, quo ſtatui-
57 tur ut (Si quis pecunia, vel gratia humana vel
populari, ſive militari tumultu ſine concordi &
canonica electione ac benedictione Cardinalium
fuerit Apoſtolicæ Sedi inthronizatus, non apoſto-
licus, ſed apoſtaticus habeatur:) reſpondent Ca-
nonem illum intelligi de electo non à Cardinali-
bus, ſed ab aliis eligendi poteſtatem non haben-
tibus, ut innuunt verba illa, *ſine concordi electione
Cardinalium*. Et quamvis hunc intellectum mul-
tis argumentis confutet ibi Bellam. *in princ. verſ.
Quid dicendum*, & fuſius in c. *Licet de vitanda, de
elect, à n. 38. in tertia principali oppoſit.* mordicus
tenens electionem Romani Pontificis celebratam
per ſimoniam de jure communi eſſe nullam ipſo
jure. Communem tamen opinionem tuetur &
objectis reſpondet Præpoſ. loc. cit. quinimo ſen-
tentiam Bellam. à nullo receptam eſſe atteſtatur
Petr. Andr. Gammar. in repet. Extravag. *Cum
tam divino Iulii II. n. 32. in fin. tom. 6, repet. fol. 42* &
fol. 45. n. 94 ubi ſimiliter communem ſententiam
ſequitur, & pro ea inducit verba d. Extravag. ibi,
Statuimus, &c. quæ jus novum inducunt, cap. *in
his, de verbor. ſignific.* & c. *Decernimus, de iudic.* Er-
go electus per ſimoniam ante illam Extravag.
erat verus Papa, ut ibi per eum: alioquin nec Iu-
lius potuiſſet illam Conſtitutionem cõdere, quip-
pe qui per ſimoniam ad Pontificatum evectus di-
citur, ſi credimus eidem Gammar. id atteſtanti in
eadem repet. n. 3 & 26 Quòd ſi non vitiatur ele-
ctio quando ipſemet electus ſimoniam commiſit,
ut

ut firmatum eſt; quanto minus vitiabitur quando ſimonia fuit commiſſa per alium ipſo ignorante? argum. cap. *De ſimoniacè, ſupra eodem* & cap. *Sicut*
58 *tuis infr. eodem* Nec refragatur hæc Decretalis, & alia jura ſupracitata *numero 36. & 37.* quæ videntur innuere electionem ſimoniacam eſſe invalidam, licèt electus hoc ignoraverit, Quoniam loquuntur in electionibus inferiorum, non autem in electione ſummi Pontificis, cui jura illa nec poſſunt congruè adaptari: nam textus in cap. *Quicumque 1. q. 5.* & in cap. *De regulari us, ſupra eodem* Diſponunt, ut qui eccleſias adepti ſunt, vel ad religionem recepti per ſimoniam ipſis ignorantibus commiſſam, cogantur eccleſias dimittere, & loco renunciare. At nullus mortalium eſt judex qui poſſit Romanum Antiſtitem cogere ad renunciandum, cap. *Nemo* cap. *Aliorum*, & cap. *Facta ſubditorum, 9. quæſt. 3.* & cap. *Si Papa*, ubi Turrecr *40. diſt.* Et in terminis quæſtionis noſtræ ita tenent Hugo, & gloſſa *prima* in cap, *Si quis pecunia, 97. diſtinctione* ubi quærunt: Pone quod aliquis accuſat Cardina-
59 les quod ſimoniacè elegerint Papam, (hoc enim licitè poteſt fieri, ut in cap. *Si tranſitus, 79. diſt.*) numquid ſi probata fuerit ſimonia, Papa deponeretur? & reſpondent non? arg. cap. *Interrogatum, 2. q 5.* l. *Denunciaſſe, ff. de adulter.* & ſequuntur ibi Turrecr. & Propoſ. ambo *numero 4. verſ. Item in cap. Præſenti.*

60 Præterea ex decretali *Licèt de vitanda, de elect.* cotra electum in Romanum Pontificem à duabus partibus Cardinalium nulla exceptio poteſt opponi, ut ibi notant gloſ. Compoſt. Innoc Hoſt. Io. Andr. Butr. & omnes. Et quamvis excipi poſſit de crimine hæreſis, ut cap. *Si Papa, 40 diſt.* Hoc tamen intelligitur de hæreſi ſtrictè ſumpta, quæ eſt contra articulos fidei, ſecundum Hugonem relatum à Turrecr. in d, cap. *Si quis pecunia, num. 3.*
61 *79. diſt.* At ſimonia licèt dicatur hæreſis, cap. *Eos qui*, cap. *Fertur*, & cap. *Liqueat 1. qu. 1.* Non eſt tamen hæreſis propriè, & ſtrictè, ut notant Hugo, gloſ. 1. Archid. Gemin. Turrecr. & Præpoſ. in d. cap. *Si quis pecunia.* Quamobrem dato etiam & non conceſſo, ut electio ſimoniaca eſſet invalida, tamen de illa contra electum excipi non poſſet,, quia non eſt judex in terris, qui de hoc poſſit judicare, ut in d. cap *Licèt*, & in aliis juribus ſupracitatis, *num 58. in fin.* Et ita per hanc rationem firmat gloſ. notab. in cap. *1. in ver. Et canonica, 79. diſt.* dicens: (Si eſt electus à duabus partibus amodo nulla admittitur contra ipſum exceptio, nec de vitio eligentium, vel electi, quia non eſſet coram quo judice exceptiones illæ proponerentur; unde ſi tertia pars vellet procare electionem eſſe ſimoniacam, non audiretur, ut cap. *Licèt de elect.* qui tamen ſic eligunt peccant, & electio talis vitioſa eſt) Hactenus gloſſa, à qua nemo diſcrepat, ne ipſe quidem Cardin. Bellam author opinionis oppoſitæ, ut per eum in d. cap. *Si quis pecunia, numero 18. verſ In eadem gloſ.* ibi, *deponeretur*, quæ omnia longè magis vendicant ſibi locum quando ſimonia ab electoribus commiſſa fuit electo ignorante, quo caſu nec Bellamera videtur à cæteris diſſentire.

62 Et confirmatur, quia vitium ſimoniæ in electione Papæ non eſt defectus intrinſecus, ſed extrinſecus: nam etſi notam inurat eligentibus, tamen principiis naturalibus electionis directè, & per ſe non obviat, nec illam naturaliter inficit, nec in-
63 trinſecè opponitur conſenſui naturali; alioquin corruptio conſenſus procederet immediatè ab eodem conſenſu; & tamen eadem cauſa contrariorum naturaliter eſſe non poteſt, l. *qui hominem,*
64 *in fin. ff. de ſolut.* Licèt ſecus ſit in metu, quia etſi cauſetur ab extra, tamen ab intra conſenſum generat; & ſic naturalibus electionis principiis directè contrariatur. Præterea in metu Conſtitutione Canonica expreſsè cautum eſt, ut electionem inficiat ipſo jure, ut in cap *In nomine Domini*, §. *Quod pravorum*, & §. *Quod ſi quis contra, 23. diſtinctione.* At de ſimonia hoc non reperitur jure cautum, quia licèt ſecundum aliquos hoc videatur expreſſum quoad alias electiones, ut in cap *fin. ſupra de elect.* in Papali tamen electione hoc nullibi ordinatur; quin potius contrarium elicitur ex prædicta decretali, *Licèt de vitanda*, dum ibi diſponitur ut electus à duabus partibus Cardinalium ab univerſali Eccleſia; Romanus Pontifex habeatur abſque ulla exceptione: Canones autem loquentes de electionibus inferiorum ſervari debent in electione Romani Pontificis in illis tantum caſibus, in quibus nihil in ſpecie reperitur diſpoſitum circa electionem Papalem, ſecundum theoricam quam tradunt Bellam. *num 4.* & Præpoſ. *num. 2.* in c. *Si quis Apoſtolica, 79. diſtin.*

65 Ad hæc etſi pecuniæ receptio aliquantiſper imminuat libertatem conſenſus, & eligentium captivet affectum, ut in cap. *Ubi periculum*, §. *Cæterum, de electione, lib. 6.* tamen eorum libertatem prorſus
66 non tollit; quod ſic probo. Ita requirit libertatem conſenſus matrimonium carnale, ſicut ſpirituale: adeò ut ſicut electio per impreſſionem celebrata, ita matrimonium metu contractum ſit ipſo jure nullum, cap. *Veniens*, *il ſecondo*, & cap. *Conſultationi, de ſponſal.* & notat gloſ. in cap. *Bona, il primo*, *in verb. Metuebant, verſ. In ſpiritualibus*, *de electione* & tamen ſi propter pecuniam ſibi traditam, vel promiſſam, ſeu ob ſponſalitiam largitatem quis inducatur ad contrahendum, nemo dixerit matrimonium eſſe nullum, l. *Cum veterum*, & ibi Bald. & Salic. *Cod. de donat. ante nupt.* cum ſimil Ergo ſicut pecuniæ receptio non evacuat libertatem conſenſus in conjugio carnali; ita nec in ſpirituali, cap. *Inter corporalia, de tranſlat. Epiſc.* & conſequenter vitium ſimoniæ in eligentibus non eſt defectus intrinſecus. Rurſus ſi quis amore, vel odio moveretur ad aliquem eligendum, nemo auderet affirmare ob eam cauſam conſenſum non eſſe liberum, ac proinde electionem eſſe irritam. Ergo non minus liber dicendus eſt conſenſus ex eo quod quis ad eligendum moveatur cupiditate pecuniæ; ejuſmodi enim animi paſſiones à pari procedunt, & æquè humanum judicium pervertunt, cap. *Quatuor modis, 11. q. 3.*

67 Quibus demum accedit quod de jure verius videtur nec electionem inferiorum factam per ſimoniam eſſe nullam ipſo jure ſi electus hoc ignoraverit: nam nullus textus reperitur, qui expreſsè dicat electionem hujuſmodi eſſe ipſo jure nullam, ſed reprobandam, ut hic, & in cap. *penult. ſup. de electione*, Quippe nulla pœna cenſetur ipſo jure impoſita niſi jure id caveatur, gloſ 2. in cap. *ult. de*
68 *iure patr.* & quamvis quædam jura dicant ſic electum à die notitiæ teneri ad renunciandum, ut cap. *Quicumque, 1. q. 5.* cap. *De Regularibus*, & cap. *Ex inſinuatione, ſupra eodem* Per hoc tamen potiùs innuunt eum habere aliquod jus, cùm privatio præ-

ſup-

ſupponat habitum, cap. *Ad diſſolvendum ; ſupra de diſponſ. impuber.* l. *Decem*, *ff. de verb. obligat.*

69 Nec refragatur verbum, *penitus*, hic poſitum, quia refertur ad poteſtatem, quæ adimitur Epiſcopo diſpenſandi pro illa vice, ut infra §. *Ad ultimum*, non autem ad nullitatem electionis, ut per Navarr. loco proximè citando; ac præterea dictio *penitus*, vel *omninò*, quando adjicitur verbis futuri temporis denotantibus executionem, non mutat naturam verbi, ut declarat Felin in cap. *Rodulphus*, *numero 34. in verb. Omninò de reſcript* & hanc partem ſequuntur idem Felin. in d. cap. *Inſinuatum*, *numero 5. ſupra eodem* Io. Corraſ *de benefic. 4. part. cap. 1. numero 3.* eamque pluribus comprobat, veriorem dicit, & ab objectis tuetur Navarr. *in conſ. 95.* incip. *An collatio*, *de ſimon.* cui etiam adhæſit *conſ. 73. Titius numero 3. conſ. 97. Si quæſtionibus, numero 7. eodem tit* & in Manual. *cap. 25. numero 113.*

70 Et nihilominus quatenus etiam aliæ electiones ſimoniacæ eſſent omninò irritæ; tamen jura ſubveniunt ignorantibus; itaut poſteaquam à die notitiæ dimiſerint Eccleſias, quas per ſimoniacam prauitatem ab aliis commiſſam ſunt conſequuti, ex miſericordia tolerentur, quamvis de juris rigore ſint deponendi, vt eſt textus in cap. *Quicumque*, *1. qu. 5.* ubi de parvulis, qui per pecuniam à parentibus datam adepti ſunt Eccleſias, in cap. *De Regularibus*, & cap. *Ex inſinuatione*, *ſupra eodem.* Hæc autem adaptari nequeunt electioni Romani Pontificis, qui neque de rigore juris deponi, neque ex miſericordia tolerari poteſt, cùm non ſit ſuperior, ad quem poſſit recurſus haberi, ut dicitur in d. cap. *Licèt de vitanda*, *de elect.* & alioquin durius ageretur cum Romana Eccleſia; in qua tamen ob eam rationem quod Superiorem non habeat, potius aliquid ſpeciale eſt indulgendum, ſicut legitur in prædicta Decretali, *Licet*,

71 Quod autem ſpectat ad Extravag. Iulii II. exiſtimo eam nullo prorſus modo locum habere in electo ignorante ſimoniam per alios commiſſam. Moveor primò, quia Conſtitutio non loquitur explicitè de electo, qui ſimoniam ignoravit. Ergo hic caſus tanquam à Conſtitutione omiſſus remanſit in diſpoſitione juris communis, l. *Commodiſſimè*, *ff. de liber. & poſthum.* De jure communi autem electio ſummi Pontificis per ſimoniam celebrata inſcio electo non eſt nulla, vel certè contra electum de ſimonia excipi non poteſt, ut abundè oſtenſum eſt ſupra à *num. 59* & Conſtitutio hac in parte recipit interpretationem paſſivam à jure communi, l. *Iuris gentium*, §. *Si paciſcar*, *ff. de pactis*, l. *1. C. de noxal.* gloſ. Bart & DD. in l. *Sciendum*, *ff. Qui ſatiſd. cogan.* Rota *deciſ 98. num. 7. par. 5. recent.*

72 Moveor ſecundò, quia eadem Conſtitutio ſimoniacè electum privat ipſo jure Cardinalatu honore, eique alias graviſſimas pœnas infligit: ergo ſupponit peccatum in perſona electi, cap. *2. de Conſtit.* l. *Gracchus*, *C. Ad leg. Iul. de adulter.* nam certi juris eſt ſimoniam punibilem non committi abſque peccato, ut dixit Rota poſt Conſ. Proſper. Farinac. *deciſ. 234. num. 2.* allegans Navarr. *in Manuali cap. 23. num. 107. & 109.* & Gabriel *conſ. 177. num.* 4. At non poteſt eſſe peccatum ubi eſt ignorantia, cap. *Eos*, §. *Ex hac itaque authoritate*, *1 q 5.* quia de ratione peccati intrinſeca eſt, ut ſit voluntarium, cap. *Maiores*, §. *Verum*, *de Baptiſ.* Ignorantia verò voluntarium excludit, cap. *Quamvis*, *38. diſtinct.* l. *Cum Aquiliana*, *ff. de tranſact.* & l. *Si ignorans*, *ff. Locati*, cum voluntas non feratur niſi in præcognitum, ut patet in *tertio de Anima commen. 39.* Igitur prædicta Conſtitutio tanquam pœnalis locum non habet in electo ignorante, qui nihil peccavit: nam ut legitur in cap. *Quæſivit*, *de his quæ fi. à maior. par. Capituli*, peccata ſuos authores tenere debent, nec pœna eſt ulterius protrahenda quam delictum fuerit in excedente repertum.

74 Atque ita pœnam privationis non habere locum in eo, qui conſcius non fuit ſimoniæ per alios commiſſæ, tenet gloſ. in cap. *Quicumque*, *in ver. Pro magna*, *1. q. 5.* Et propter ſimoniam unius, alios, qui non conſenſerunt, puniendos non eſſe firmant in hoc cap. *Nobis*, Hoſtien. *in princ. in ver. Vni, vel omnibus*, Ioan. Andr. *num. 1. in ver Vni*, Butr. *num. 4* Card. *in fin.* & Io. de Anan. *numero 1. in fin. verſ. Nec etiam erit idem*: & generaliter ſimoniam punibilem non cadere in ignorantem reſolvit Rota *in prax. R. deciſ. 234. numero 2. verſ. Vnde ſequitur alia concluſio.*

75 Moveor tertiò, quia Extravagans Iulii II. decernit ut non ſolum electio per ſimoniam celebrata eo ipſo ſit nulla, ſed etiam ut contra ſic electum de ſimoniaca labe à quocumque Cardinali, qui eidem electioni interfuerit, opponi, & excipi poſſit, ſicut de vera, & indubitata hæreſi, & idem electus non Apoſtolicus, ſed Apoſtaticus habeatur, & ab omnibus vitetur, ut magnus Ethnicus, publicanus, & hæreſiarcha. Quæ omnia nemo non videt nullatenus congruere electo ignoranti, ſed illi tantùm, qui ſimoniam commiſit vel ſimoniacæ electioni aſſenſum præbuit: injuſtitia enim eſſet, ut quis pro peccatis alterius eſſet anathema: nam *anima quæ peccavit ipſa morietur.* Ezech. 18.

76 cap. *Si habes*, *24. q. 3.* cap. *Cum itaque*, *1. quæſt. 4.* & nullius crimen maculat neſcientem, text. in cap. *1. & 2. & per tot. ead. cau. & quæſt.* Navarr. *d. conſ. 95. num. 4. de ſimon.*

77 Demum moveor authoritate Petri Andrææ Gammari in repetitione prædictæ Extrauagantis Iulii II. *tomo 6. repet. fol. 47. num 134* qui explicans verba, *per ſe*, *vel alium*, quærit, Quid ſi ille alius commiſerit ſimoniam electo ignorante, & reſpondet ſe credere pœnam Conſtitutionis non habere locum niſi electus conſenſerit, quia inquit (ſta Conſtitutio infert pœnam ob crimen, quod non committit qui ignorat, l. *2. C. Ne ſanct. Bapt* l *Generali*, *C. de Decurion. lib. 10.* nam neque per me, neque per alium commiſiſſe dicor quod prorſus ignoravi, l. *Si ignorans*, *ff Locat.* & faciunt notata in reg. *Qui per alium*, *de regul. iur. lib 6.* Alioquin poſſet quis in fraudem eligendi committere ſimoniam, ut electus deinde à Pontificatu dejiceretur, cap *Sicut*, & cap. *Nobis de ſimon.* & licèt poſtea detegatur ſimonia, non propterea Papa cogetur renunciare, quamvis ſecus dicamus in aliis beneficiis propter cap. *Matthæus eodem tit.* nam contra electum in Pontificem non poteſt opponi aliqua exceptio, quæ non ſit in jure expreſſa) Hæc ille;

78 & quamvis ſubdat quod quando ſimonia illa eſſet adeò notoria, ut non eſſet veriſimile electum ignoraſſe, ſecus fortè dicendum per notata in cap. *Innotuit*, *in ver. ignorantiam*, *de elect.* & tunc dubitandũ eſſet an ignorantia Probari poſſit per proprium juramentum, ex quo de illius præjudicio agitur: nihilominus tandem concludit dicens, tutior

tior eſt opinio, ut dicamus ignorantiam quocumque caſu probari per juramentum ipſius electi, niſi ex adverſo probetur ſcientia, per ea, quæ tradunt Io. Andr. & alii in reg. *Præſumitur de regul. iur. lib. 6.* & Philipp. Franc. in c. *Eos, de tempor. ordin. eod. lib.*

Non obſtant modo adducta in contrarium. Ad primum enim nempe ad textum noſtrum abundè reſponſum eſt ſupra *n. 67. & 69.*

Ad ſecundum ſimiliter patet reſponſio ex dictis ſupra *n. 68. & n. 70.*

79 Ad tertium reſpondetur, textum in d. cap. penul. poſſe in contrarium retorqueri, quia dicit (ſi alicujus electionem per ſimoniam eo ignorante, ac ratum non habente commiſſam contigerit reprobari; quæ cum ſint verba futuri temporis, ſupponunt electionem non eſſe ipſo iure nullam, ſed ſolum poſſe contingere, ut reprobetur, ſcilicet per ſententiam, c *2. de Hæred. lib. 6* & tradit Navarr. *d. conſ. 95. num. 3. de ſimon.* Abb. verò Caſſad. & Gomes obiter loquuntur, ut ibi obſervat Navarr *n. 5. verſ. 2.*

Ad quartum abundè reſponſum eſt ſupra, à *n. 62.* ubi oſtenſum eſt vitium ſimoniæ eſſe defectum extrinſecum, de quo excipi non poteſt contra electum in Romanum Pontificem.

80 Ad quintum reſponderi poteſt cum Navarro *in præcit. conſ. 95. num 5 verſ. Tertio, de ſimon.* authoritatem ſancti Thomæ minimè obſtare, quin potius facere pro hac parte: nam ibi in reſponſione ad tertium docet promotum per ſimoniam ab aliis ipſo ignorante commiſſam teneri reſignare beneficium, & reſtituere fructus extantes non autem bona fide conſumptos; quod nulla ratione defendi poſſet ſi collatio eſſet omninò invalida, quia nullatenus poſſet excuſari à reſtitutione fructuum conſumptorum, niſi illa ſimoniaca collatio, promotio, vel electio valeret, donec incipe-

81 ret ſcire illius nullitatem. Et quamvis regulariter gratis debeant dari ad hoc ut juſta ſit datio, hoc tamen fallit quando ignorantia juſta à peccato excuſat, donec ſuperveniat ſcientia ad id neceſſaria, Covarr. in contrarium citatus fatetur frequentiorem ſententiam habere, ut huiuſmodi electio in foro externo ſit valida, donec à judice reſcindatur; quinetiam maluiſſet contrariam opinionem ſectari, niſi putaſſet ſibi obſtare verba S. Thomæ; quæ tamen reveranon obſtant, quin potius favent, ut dictum eſt, & advertit Navarr. *d. n.*

82 *5 verſ. Secundò* Præterea advertit Petr. Andr. Gammar. in d. Extravag. *Cum tam divino*, Iulii II. *n. 18. tom. 6. Repet. fol. 42.* Quamvis Eccleſia, quæ de manifeſtis tantùm judicat, c. *A nobis, de ſent. excom. muni.* Pro comperto habeat ſimoniam committi quandocumque pro re ſpirituali conſequenda datur æſtimabile quidquam: tamen quod ad rei veritatem attinet, is tantùm ſimoniam committit, qui accipit rem ut pretium ſpiritualis exiſtimans ſpiritualem eſſe in commercio noſtro; quare Act. 15. *Repulſus eſt Simon Magus à Petro quod exiſtimaverit ſe poſſe donum Dei pecunia poſſidere*: eſt enim hæreticus, qui ſic ſentit: & ita rem hanc declarare videtur Innocen. in cap. *Quotiens, ſupra eodem*, & S. Thom. *in 2. 2 quæſt. 100.* & *in 4 ſent. diſt. 13.* Itaque dum idem S. Doctor *loco citato nu. 50.* Docuit impediri acquiſitionem rei ſpiritualis non in pœnam criminis, ſed quia res invendibilis eſt ſine voluntate Domini, qui præcepit ſpiritualia gratis dari; & ideò ſic promotum retinere non poſſe in foro animæ quod injuſtè acquiſivit per ſimoniam etiam ſe ignorante commiſſam; intelligi debet in eo caſu, in quo quis dat pecuniam, ut pretium rei ſpiritualis intendens eam mercari ut venalem, quaſi ſit in commercio humano, ac pretio æſtimabilis. Hoc autem non contigit hoc caſu, quia dans pecuniam electori non intendit emere pro eligendo poteſtatem aliquam ſpiritualem, ſed tantummodo mediante pecunia electorem inducere ad ſuffragium ferendum; unde quamvis graviſſimè peccet, & ſimoniam committat quoad eccleſiam; non tamen incidit in illam ſpeciem ſimoniæ, quæ hæreſis eſt, & impedit acquiſitionem ſpiritualium intrinſecè, & ex propria rei natura; & conſequenter circumſcripta eccleſiæ Conſtitutione electus qui ſimoniam ignoravit, dignitatem ſic acquiſitam in foro animæ dimittere non tenetur. Immò verius exiſtimo nec per ſimoniacam hæreſim impediri neſcientibus acquiſitionē ſpiritualium, Quod manifeſtè probatur exemplo parvulorum, qui ſi baptizentur à ſimoniacis, non modo recipiunt characterem Baptiſmi propter efficaciam Sacramenti, ſed etiam gratiam. Idemque patet de ordinatis à ſimoniacis per pravam manus ſimoniacæ impoſitionem, ut habetur in § *Conſtat* poſt c. per *Eſaiam*, & in § *Sicut ergo*: poſt c. *Statuimus, in primo, 1. q. 1* Nec obſtat quod ſacramenta ſimoniacorum, ſicut & cæterorum hæreticorum licèt ſint vera quantum ad formam; inania tamen, & falſa ſunt quantum ad effectum, cùm non poſſint in cordibus hominum gignere cæleſtem gratiam, ut legitur in §. *quid in his*, poſt cap. *Sicut tunc his*, *eo. m cau. & quæſt.* quoniam hoc verum eſt quando ſacramenta accipiuntur à ſimoniacis ex certa ſcientia in contemptū eccleſiæ. ut ibi declarat Archid. *num. 4. in verb. Gignere*, Turrecr. & Præpoſ. uterque *in fin.* & clarè probatur in § *Cum ergo, verſ. Poteſt etiam intelligi, 1. quæſt 1.* ubi dicitur: (Sicut Chriſtus venditus non venditori, vel ementi ſed eis, qui neſcientes aderant, dona ſuæ gratiæ contulit, ſic & Spiritus ſanctus non vendenti, vel ementi, ſed his, qui de manibus eorum ignorantia ducti ſacramenta Dominica accipiunt, ſuæ gratiæ effectum largiri probatur) Hæc ibi unde patet evidenter authoritatim illam, *gratis accepiſtis, gratis date*, non obſtare ignorantibus quo minus ſpiritualia acquirant; & conſequenter electio facta per ſimoniam electo ignorante non eſt irrita iure ipſo naturali, & divino, ſed tantummodo ſecundum unam opinionem iure eccleſiaſtico poſitivo, quod ut ſæpius repetitum eſt, loquitur de electionibus inferiorum Prælatorum, nec protenditur ad electionem Romani Pontificis.

83 Ad ſextum, nempe ad Extravag. Iulii II. *Satis ſuperque reſponſum eſt ſupra à n. 71.*

Quintus caſus eſt cum ſimonia committitur ab eligentibus ipſo electo ignorante, ſed tamē poſtea ratum habente. Et quod electio ſit caſſanda, videtur textus in cap. *Sicut tuis, inf. eod.* ubi deciditur non eſſe imputandum electo confirmato ad culpam, vel ad pœnam, ſi pecunia pro illius confirmatione promiſſa, & ſoluta fuerit ipſo ignorāte, niſi poſtea conſenſerit pecuniā ſolvendo promiſſam, vel reddendo ſolutam, ubi gloſ. in verbo Conſenſeris, dicit, ſimoniam committi quandocumque conſenſerit electus, quia conſentire eſt quan-

Proſp. Fagn. in 1. part. 5. lib. Decretal.

quandocumque conſentire & ante, & poſt: ſimi-
lis gloſ. eſt in cap. *penult. in verb. Ratum non haben-
te, ſupra de elect.* & probatur in c. *Eos, 1. quæſt. 1.* ubi
(Alienus omnino à ſacerdotio pronunciatur is,
qui aliquando dederit, vel acceperit pecuniã in
aliquo tempore ſive ante manus impoſitionem,
ſive in ipſa manus impoſitione, ſive poſt: ac-
cipere enim eſt quandocumque accipere:) hæc
ibi; Ad idem textus in cap. *Si quis obiecerit, in
fin.* & in cap. *Si quis prabendas*, ibi, *ante, vel poſt à
quoquam aliquid exigatur, 1 q. 3.* & docet S. Thom.
in 2. 2. quæſt. 100. art. 6. ad 3. verſ. Niſi forte poſtmodum,
& eſt ratio ſecundum gloſ. præalleg. in d. c. *Sicut*
84 *tuis*; quia in maleficiis ratihabitio retrotrahitur,
& mandato comparatur, c. *Notum, 2. q. 1.* c. *Cum
ad ſedem, in fin. ſupra de reſtit. ſpoliat.* l. 1. §. *Quo-
tiens, ff. de vi, & vi armata.* Cæterum adverte,
85 quia hoc procedit ſi pecunia ſoluta fuerit nomi-
ne electi, aliàs ſecus, ſecundum Abb. in d. c. *Sicut
tuis n. 8.* & Marian. Socin. *ibidem n. 24.* nam de jure
canonico non poteſt quis ratũ habere quod ſuo
nomine geſtum non eſt, ita ut ſit vera ratihabitio,
& retrohatur, c. *Cum quis, de ſent. excomm. lib. 6.* &
86 c. *Ratum, de reg. iur. eod. lib.* Ideoque ſolvens pe-
cuniam poſteaquam contradixit, & ſic jus ple-
num ſibi quæſitum, propriè non committit ſimo-
niam; quia aliud eſt emere, vel vendere, aliud
emptioni vel venditioni conſentire, l. *Aliud, ff. de*
87 *re iudic.* Quamobrem rectam habens dationem
pecuniæ non ſuo nomine factam, non dicitur cõ-
mittere ſimoniam, licèt graviter peccet, ut d. c.
Cum quis, & quamvis ut ſubdunt in d. c. *Sicut tuis*,
88 Abb. d. *n. 8. verſ. An autem*, & Marian. Soc. *n. 26.*
hoc caſu ratum habens teneatur dimittere bene-
ficium, vel poſſit privari habita conſideratione
ad ſimoniam prius commiſſam cum peccato po-
ſtea ſubſequuto, ad præſcriptum illius Decreta-
89 lis, verſ. *Niſi poſtea conſenſerit*; tamen hoc non poteſt
habere locum in electo in Romanum Pontificem,
quia cùm ſit verus Papa, c. *Licèt, de elect.* non eſt
judex, qui poſſit eum privare, c. *Aliorum, 9. q. 3.* &
notant gloſ. 1. in cap. *Si quis pecunia*, & ibi etiam
Turrecr. *n. 3. 79. diſt.* & latius dictum eſt ſupra *n.
58. cum duobus ſeqq. & n. 70.*

Concludendo igitur, aut pecunia non fuit ſo-
luta nomine electi, & ratihabitio non retrotrahi-
tur, ita ut reddat electionem ſimoniacam, nec e-
lectus à quoquam cogi poteſt ad renunciandum,
90 ut proximè dictum eſt. Aut pecunia ſoluta fuit
nomine electi; & hoc caſu ratihabitio retrotrahi-
tur, & ſic electio dici poteſt per ſimoniam cele-
brata, d. c. *Sicut tuis.* Veruntamen de jure com-
muni electio Papalis ex hoc capite non eſt nulla;
quia ſi nec ſimonia ab electo in Papam ante ip-
ſam electionem commiſſa per rei veritatem infi-
cit electionem, ut plenè firmatum eſt ſupra *n. 56.
60. & ſeq.* longè minus eam inficit quando non fuit
commiſſa à principio verè, ſed ſolùm per juris fi-
ctionem, quia ſcilicet jus fingit ſimoniam ab ini-
tio interceſſiſſe ratihabitionem retrotrahendo,
ſeu retrofingendo, ut ſic ratihabitio non ſit man-
datum, quod eſt impoſſibile, ſed mandato com-
paretur, juxta reg. *Ratihabitionem, de reg. iur. lib.
6.* & l. *fin.* & ibi Bald. *in princip. Cod. ad Macedo-*
91 *nian.* Ratio eſt, quia fictio nunquam poteſt ope-
rari quod veritas ipſa non operatur, ut ibi notat
gloſſa *unica poſt med. verſ. Ratio quia ratihabitio.*
quinimo in eodem caſu fictio non eſt tantæ poten-
tiæ, ſicut veritas, & naturalis actus, l. *Si actor*, jun-
cta gloſſa *ff. de iureiur.* & l. *Quamvis*, §. *Marcellus*, &
92 §. *ſeq. ff. ad Velleian.* fictum enim non habet eſſe
realiter, ſed intellectualiter, & fictum non eſt, ſed
intelligitur eſſe, text. in l. *Qui in utero, ff. de ſtatu
homin*, & quod ibi notatur. An autem hoc caſu
93 intret Conſtitutio Iulii II. non ſatis conſtat, quia
irritat electionem factam per ſimoniam commiſ-
ſam ab eo, quem eligi contigerit, videtur intelli-
genda in caſu vero, videlicet quando ipſe ante
electionem verè ſolvit, vel promiſit pecuniam e-
ligentibus, non autem in caſu ficto, quando ſcili-
cet propter ratihabitionem, quæ intellectualiter
retrotrahitur, ab initio fingitur ſimoniam com-
miſiſſe; nam regulariter verba intelligi debent
ſecundum veritatem, & non ſecundum fictionẽ,
l. 1. §. *Servi, ff. ad Syllanian.* & in materia ſtricta,
94 diſpoſitio loquens de aliquo actu non compre-
hendit fictum, l. *Adoptivum, ff. de in ius vocan.* &
notat Bart. in ſua *q. 3. n. 12.* & Bald. *in conſ. 24.
Statuto Civitatis, in fine, lib. 1.* & eo magis quia
95 Conſtitutio vult ut contra electum excipi poſſit
de crimine ſimoniæ tamquam de vera, & indubi-
tata hæreſi: quæ verba omnino excludunt fictio-
nem, quæ fundatur ſuper falſo ut poſt Boattin.
notat Io. Andr. in c. *Litteras, n. 3. ſupra de tempor. or-
din.* ſuper quo tamen cogitabis.

96 Sextus, & ultimus caſus eſt quando aliquis ex
Cardinalibus votum dantibus recepit à tertiò
pecuniam ſciente, & tacente electo: & hoc caſu
ſi liceret arguere ab electione inferiorum ad ele-
ctionem Summi Pontificis, verius eſſet electionẽ
fore nullam, per textum in c. *Sicut tuis, infra eodem*,
ubi hoc tenet gloſſa *in verb. præbere*, & Butr. *n. 6.*
& alii communiter; quia tacendo, & non contra-
dicendo conſentire videtur, c. *Si ſervus ſciente, 54.
diſt.* l. *Si ut proponis, C. de nupt.* ad idem textus in
c. *De regularibus ſupra eod.* ubi ſufficit ſola ſcien-
tia pecuniæ à tertio ſolutæ ad hoc ut monachi
cenſeantur ſimoniaci, & ſimoniacè recepti, & ibi
notant Hoſtien. *in prin.* & Io. Andr. *n. 1. in ver. Sci-*
97 *entibus*, ubi dicunt ſcientes ſive expreſsè conſenſe-
rint, ſive tacuerint, ſive turbare noluerint, eſſe ſi-
moniacos, & ſimoniacè promotos: & eſt ſenten-
tia D. Thomæ *in 2. 2. q. 100. art. 6. ad primum*, quẽ
ſequuntur communiter Theologi, ut atteſtatur
Covarr. *in reg. Peccatum in 2. p. §. 8.*

98 Cæterum non auderem hæc jura extendere ad
electionem Romani Pontificis: conſidero enim
hoc caſu non agi de ſimonia expreſſa, & vera, ſed
de tacita, & præſumpta: nam ex eo quod electus
ſciverit ſimoniam pro ſui electione ab aliis com-
miſſam, & non contradixerit, jura eliciunt præ-
ſumptionem tacitæ acquieſcentiæ, ſecundum ea,
quæ notantur per Legiſtas in l. *Quæ dotis, ff. ſolut.
matrim.* & per Canoniſtas in cap. *Nonne, ſupra de
præſumpt.* Et reg. *Is qui tacet, de reg. iur. lib. 6.* & ſic
talis non eſt ſimoniacus verè, ſed præſumptivè,
ut in ſpecie notat gloſſa præallegata in cap. *Sicut
tuis in verb. Præbere, inf. eod.* dum ait, & ſic iſte
Abbas conſenſiſſe præſumitur, ſi poſtquam in-
tellexerit, non contradixiſſet, & conſentit ibi Ho-
ſtien. *n. 5.* & alii. At jure communi inſpecto con-
tra electum in Papam objici non poteſt quod per
ſeipſum verè ſimoniam commiſerit pecuniã eli-
gentibus dando, vel promittendo, ſecundum cõ-
munem opinionem Doctorum in c. *Si quis pecu-
nia, 79.* dic ut plenè dixi ſupra *nu. 56. & ſeq.* Ergo
longè

longè minus objici poteſt, quod ſimoniam com-
miſerit præſumptivè, ſeu per interpretationem,
ſcilicet ſimoniæ per alios commiſſæ non contra-
dicendo: nam præſumptio, ſeu fictio non eſt tantę
potentiæ, quantæ eſt veritas, & naturalis actus, ut
inquit Bald. *conſ. 337: In primis videndum, num. 2.*
99 *verſ. item nec debet, lib. 1.* & taciturnitas eſt quid
medium inter conſenſum, & contradictionem,
ut probatur in d. c. *Sicut tuis, in verſ. Quia tamen
longe diverſum eſt*, & ibi notant Butr. *n. 6* & An-
char *in 8. notab.* qui enim tacet non loquitur; unde
100 nec fatetur, nec negat. l. *Qui tacet, de reg. jur.* &
in re gravi, & oneroſa requiritur expreſſus con-
ſenſus, nec ſufficit taciturnitas, ut inquit Abb.
in cap. *Innuiſis. n. 3. verſ. Nec ſufficit, ſupra de elect.*
101 Conſtitutio Iulii II. cum ſit pœnalis, & exorbi-
tans à jure communi, eſt ſtricte intelligenda, cap.
verè, de pœnit. diſt. 1. c. *Quæ à iure*, & Io. Andr. *de
reg. jur. lib. 6.* l. *Vt gradatim*, §. *Et ſi lege, ff de muner.
& honor.* Oldrad. *conſ. 150 In Eccleſia Valentina, n.
3. verſ. Præſertim*, & in ſimilibus Conſtitutionibus
Apoſtolicis multoties reſolvit Rota, ut *deciſ. 591.
n. 2. par. 1. & deciſ. 783. n. 9. par. 2. recent.* & ideò
dum irritat electionem factam per ſimoniam
commiſſam ab eo, quem eligi contigerit, exten-
di non debet ad eum, qui tacet, & non contra-
dicit, ſed videtur intelligenda in ſimonia vera, ut
innuit illud verbum, *commiſſam*, non autem in
præſumpta, quæ elicitur ex ſcientia, & taciturni-
tate, ut patet ex his, quæ dixi ſupra *n. 93. & ſeqq.*
Præſertim verò, quia Cōſtitutio diſponit ut con-
tra electum excipi poſſit de crimine ſimoniæ tan-
quam de vera, & indubitata hæreſi: quæ ſanè ver-
ba nullatenus adaptari poſſunt electo, qui ſolum
tacuit, & non contradixit. Vnde cum hoc caſu
non habeamus Canonem, vel Conſtitutionem
Apoſtolicam expreſsè diſponentem in electione
Summi Pontificis, ſtabimus juri antiquo, c. *Cum
expediat, de elect. lib. 6.* gloſ. in cap. *Conſtitutionem,
in ver. Prorogamus, de regular. eod. lib.*

102 Secundò principaliter QVAERO. Si pro ele-
ctione Romani Pontificis de voluntate electi da-
ta, vel promiſſa fuerit pecunia alicui votum non
habenti, an hujuſmodi electio ſit irrita, necne

103 Pro clariori ſolutione duo caſus ſunt diſtinguē-
di. Primus eſt cum pecunia de voluntate electi
ſoluta, vel promiſſa fuit Regio Oratori, vel alteri
ad hoc ut Cardinalibus eum eligere volentibus
nomine regio, ut aliàs de facto obicem non po-
nat, ſed eligendi poteſtatem Cardinalibus libe-
ram dimittat: & dicunt quidam non eſſe ſimonia-
cum, quia licèt ad vexationem redimendam da-
re pecuniam alicui jus non habenti ad hoc ut à
vexatione deſiſtat, & injuſta impedimenta ſub-
moveat ſecundum illud Apoſt. ad Eph. 5. *Redimē-
tes tempus, quoniam dies mali ſunt*: & eſt argum. op-
timum in cap. *Dilectus, el primò, infra eod.* ubi hoc
tenet gloſ. prima dicens verius & æquius eſſe, &
Hoſt. *n. verſ. Quid ergo*, idem firmat gloſ. in cap.
*Cum pridem, in ver. Illicitæ pactionis, verſ. Si vero, ſu-
pra de pact.*

104 Sed cave, quia hoc procedit in jure quæſito,
prout loquuntur gloſſæ prææallegatæ: ſecus in jure
quærendo, quia tunc ſimoniacum eſt dare alteri
pecuniam, ut ab injuſta vexatione deſiſtat, textus
eſt in c. *Matthæus, ſupra eodem*, ubi ſic contradicens
105 electo pro pecunia de voluntate electi tradita à
contradictione ceſſat, electus poſtea confirmatus
eſt ſimoniacus, & beneficio renunciare tenetur:
& ita ibi eſt caſus ſecundum Io. Andr. Butr. Car-
din. Abbat. & omnes, & hanc diſtinctionem inter
jus quæſitum, & jus quærendum ponit Io. Andr.
in d. c. *Dilectus, n. 5.* quem communiter Doctores
ſequuntur; idemque docet S. Thomas in *22 q.
100. art. 2. ad 5.* dicens: (antequam alicui acquira-
tur jus in Epiſcopatu, vel quacumque dignitate,
vel præbenda per electionem, vel proviſionem,
ſeu collationem ſimoniacum eſſet adverſantium
obſtacula pecunia redimere: ſic enim per pecuni-
am pararet ſibi viam ad rem ſpiritualem obtinē-
dam; ſed poſtquam jus alicui acquiſitum eſt, licèt
per pecuniam injuſta impedimenta removere.)
Hæc S. Thomas, & conſentiunt Rebuff. *in Praxi
benefic. tit. de ſimon. in renunciat. n. 18. cum ſeqq.* Re-
doan. *de ſimon par. 2 c. 31. n. 48. & par. c. 2. num. 5.*
Menoch. *conſ. 67. nu. 17. cum ſeqq.* Navarr. *in Ma-
nuali c. 23. n. 102.* & *conſ. 47. n. 44. hoc tit.* Cardin.
Tolet *in Summa lib. 5. c. 90.* latè Suarez *de relig.
tomo 1. lib. 4 de ſimonia, c. 19. num. 17 & c. 50. in
princ.* Et ad ſecundum membrum Divi Thomæ
pertinet exemplum Gregorii magni, qui pecuniā
ſolvit Mauritio Imperatori pro confirmatione;
nam, ut inquit Baronius *ad annum 690 pag. 5. lit.
D verſ. Cæterum.* (Etſi pendenda ab ipſo Grego-
rio fuerit Imperatori eadem pecuniæ quantitas:
quæ à prædeceſſoribus Gothorum temporibus
exacta eſt; haud tamen in crimen adduci potuit
quaſi redemptum pecunia Pontificatum obtinue-
rit: etenim electio, ut dictum eſt, legitimè facta
illi contulit Pontificatum, non Imperatoris con-
firmatio tyrannicè uſurpata, quæ pecunia licitè
redimi potuit, cum non redimeretur ea Pontifica-
tus, ſed executio muneris eo modo (quod aliter
liceret) ab illata vexatione liberando) Hæc
Baronius. Ita hoc primo caſu videtur eſſe locus
Conſtitutioni Iulii II. de ſimoniaca Papæ electio-
ne; cum limitatione tamen, de qua infra *n. 108.*
106 Verùm ſi aliquis ex Cardinalibus inſcio electo
aliquid temporale daret, vel permitteret Legato
Regio, vel alteri ad hoc ut ipſum in exercitio ſuæ
poteſtatis eligendi de facto non perturbaret for-
tè non eſſet ſimonia, quia cum Cardinales jus ha-
beant eligendi Romanum Pontificem ex con-
ceſſione Apoſtolicæ Sedis, & ex vetuſtiſſima
conſuetudine, c. *In nomine Domini, 23 diſt.* cum
concordan. videtur eis licere ſine labe ſimoniæ
pecuniam ſolvere ad redimendam vexationem
ſibi de facto illatam, vel inferendam in hoc jure
ſibi quæſito, juxta primū membrum diſtinctionis
ſuperius poſitæ: & hoc voluit præcitata gloſſa in
c. *Cum pridem, in ver. Illicitæ pactionis, ſupra de pactis*,
dum ait: (Si cum jus habeo, dedero tibi pecuniā
redimendo vexationem meam, non pecco.) Non
enim hoc caſu Cardinales pecunia mediante pa-
rant ſibi viam ad jus ſpecialem obtinendum, ſed
jus jam ſibi acquiſitum conſervant, & ſic ceſſat
ratio ſimoniæ per D. Thomam conſiderata. Ta-
men cogitabis.

107 Secundus caſus eſt, cùm pecunia fuit tradita,
vel promiſſa magnati, vel amico, ſeu conſangui-
neo alicujus Cardinalis ad hoc ut eū inducat ad
aliquem eligendum: & hoc ſi fiat ſciente, & con-
ſentiente electo, procul dubio eſt ſimoniacū, &
vitioſa electio, ut videtur caſus in c. *Præſentium,
1. q. 5.* ubi pecunia pro ordinatione ſacerdotis non
fuit data eidem ſacerdoti, nec Epiſcopo, ſed cui-

dam Principi amico Epiſcopi; & tamen textus
decidit ſic ordinatum ex miſericordia eſſe tole-
randum in ordine, ea præcipua ratione, quia tam
ipſe presbyter, quàm Epiſcopus factum ignora-
vit. Ergo à contrario ſecus ſi ſciviſſent: & confir-
matur, quia ſi non licet abſque vitio ſimoniæ ſibi
viam ſtruere ad futuram electionem removendo
impedimenta, ut concluſum eſt in caſu præcedē-
ti; longe minus id licebit diſponendo per inter-
poſitā perſonā Cardinales electores ad eligendū.
108 Fallit hæc concluſio quando eligentes erant
aliàs electuri: tunc enim datio pecuniæ etiam de
voluntate electi non vitiat electionem, ex quo
aliàs erat eligendus, arg. l. *3 Cod. ex falſo inſtrum.*
c. *Cum I. & A ſupra de re iudic.* & §. *ult. 1. q. 6.* ubi
hoc videtur expreſſum. Sicut dicimus preces non
109 inducere ſimoniam, ex quo eligendus aliàs erat
idoneus, de quo in c. *Tua, ſupra de ætat. & qualit.*
& in hac opinione reſidet hic Goffred. Et quam-
vis gloſſa ſecunda Vincent & alii teneant ſimo-
niam eſſe, non obſtante quod electores eſſent aliàs
electuri, ut nos ſupra firmavimus *n. 19* tamen opi-
nio gloſſæ, & ſequacium procedit quando pecu-
nia de voluntate electi data fuit ipſiſmet electori-
bus: tunc enim ſimoniaca eſt electio, nec attendi-
tur qua intentione Cardinales elegerint, ut ibi
diximus. Secus verò ſi pecunia etiam de conſen-
ſu electi fuerit data extraneo votū non habenti,
ut in hoc caſu; quia tunc licèt electus ſit ſimonia-
cus electio tamen non eſt ſimoniaca; ita ſingulari-
110 ter declarat Hoſtien. in c. *Tanta, n. 1. in ver. Præter
ſimoniacum, verſ. Item nota, ſupra eod.* dicens: (Item
nota quod ſi quis obtinuerit ordinem, vel bene-
ficium dando pecuniam non ordinatori, ſed alii
quod obtenturus erat etiam ſi pecuniam non de-
diſſet non eſt ſimoniacum, arg. §. *fin. 1. q. 6.* ſin
autem aliàs non erat obtenturus, vel etiam obtē-
turus erat ſi ordinatori dedit, ſimoniacum eſt, c.
Quam pio, & c. *Quæſitum, 1. q. 2. & q. 3.* c. *Si quis ob-
iecerit,* & c *fin & q. 6. c. 1*) Hactenus Hoſtien. cū
quo ſimpliciter tranſeunt *hic* Io. Andr. *n. 5.* Butr.
n 7 verſ. Dic ſi pecunia, & Anchar. *in fin.* Et quam-
111 vis in hoc articulo Abb. *n 5 verſ. Sed adverte*, con-
cordando opiniones teneat ſimoniacam eſſe ele-
ctionem quando pecunia ab ipſomet electo, vel
de illius voluntate tradita, vel promiſſa fuit ex-
traneo, præſertim amico, vel conſanguineo eli-
gentium, non obſtante quod aliàs fuiſſent eum e-
lecturi, & cùm Abb. conſentiant Marian. Socin.
n. 8. verſ. Conclude, & Io de Anan *n. 5. verſ. Sed ad-
verte.* Tamen non videtur recedendum à diſtin-
ctione Hoſtien. tum ob illius authoritatem, & ſe-
quacium: tum quia multum intereſt an pecunia
ab electo data fuerit extraneo votum non haben-
ti ad hoc, ut preces, vel authoritatem ſuam inter-
ponat cum electoribus, ut eum eligant; an verò
ab ipſo electo, vel ab alio data fuerit ipſiſmet ele-
112 ctoribus. Nam in primo caſu quamvis electus
ſimoniam commiſerit eo quod pio jure ſpirituali
quærendo non debeat aliquid dari, ut notatur in
c. *Ad aures, ſupra eod.* & locus regiminis quæren-
tibus, & ambientibus ſit denegandus, c. *In ſcriptu-
ris, 8. q. 1.* tamen electio ipſa non eſt ſimoniaca,
cùm electores pecuniam non receperint, & aliàs
electuri eſſent.

In ſecundo autem caſu, cùm pecunia fuerit tra-
dita electoribus, electio non fuit libera, & fortè
electores mutaſſent opinionem ſi pecuniam non
accepiſſent: unde electio proculdubio eſt infecta, & ſimoniaca, ut in juribus ſupra citatis ab Hoſt. Præterea in primo caſu cùm electores crimen non commiſerint, benè probare poterunt ſe aliàs electuros fuiſſe ſecundum ea, quæ dicta ſunt ſupra *n. 19.* Secus in ſecundo caſu, quia tamquam criminoſi, & in facto proprio deponentes non eſſent audiendi; & ſic rationes, quas hic ponderat Io. Andr. *n. 5. in gloſ. 2.* vigent tantummodo in hoc ſecundo caſu, non autem primo; unde ipſe conſentit cum opinione Hoſtien. licèt Butr. *n. 7.* eum aliter intelligat, & non benè ſecundum Abb. & Io. de Anan. *locis citatis.* Hoc autem multò magis procedit in terminis Extravag. Iulii II. quæ non irritat electionem ſimoniaci, ſed electionem celebratam per ſimoniam; & requirit ut electus non tantùm ſit ſimoniacus, ſed etiam ut ſimoniacè electus fuerit, ut patet ex dictis ſupra *n. 27.*

De Simonia.

Cap. Licèt Heli.

SVMMARIVM.

1 *Monachi de ſimonia, præiurio, dilapidatione, & inſufficientia ſuum denunciare poſſunt Abbatem.*

2 *Abbas adverſus teſtes deponentes contra eum ſuper ſimonia in iudicio Inquiſitionis poteſt excipere quod ſunt inimici, & conſpiratores: alias verò exceptiones criminum opponere non poteſt.*

3 *Prælati, qui non corrigunt ſubditos, dicuntur eos occidere, & puniuntur à Deo tam in hoc ſæculo, quàm in futuro, & n. ſeq.*

4 *Heli ſummus Sacerdos qualiter fuerit punitus à Deo, quia filios non corripuerat.*

5 *Correctio duplex coactiva, & oſtenſiva, ſeu fraterna, & utraque eſt in præcepto.*

6 *Correctio coactiva eſt actus iuſtitiæ, correctio fraterna eſt actus charitatis.*

7 *Prælatus non debet eſſe facilis ad credendum in præiudicium alterius.*

8 *Credendi facilitas, ceſſante proximi præiudicio, eſt ſignū ſimplicitatis, & iuſtitiæ.*

9 *Monitio requiritur in iudicio inquiſitionis etiam ſi fiat ad denunciationem alterius.*

10 *Prælatus ex ſola pendentia iudicii ſuper dilapidatione nō removetur, niſi alia probatio adſit.*

11 *Sufficiunt tamen coniecturæ.*

12 *Prælatus convincitur eſſe ſuſpectus de dilapidatione ſi probetur Eccleſiam fuiſſe divitem, & nunc eſſe pauperem.*

13 *Nec excuſatur, ſi dicat ſe expenſas feciſſe attenta conditione ſuæ magnæ nobilitatis.*

14 *Expenſæ reſtringi debent à Prælato quantumcumque nobili iuxta facultates Eccleſiæ.*

15 *Dilapidatio dicitur cùm res immobiles alienantur; cùm verò mobiles, dicitur quaſi dilapidatio.*

16 *Teſtes in crimine læſæ maieſtatis, hæreſis, & ſimoniæ admittuntur & crimìnoſi, dummodo non ſint conſpiratores, vel inimici capitales.*

17 *Epiſcopus an poſſit facere edictum, ut quilibet clericus oſtendat titulum ſui beneficii ſub pœna privationis, & n. ſeqq. uſque ad n. 34.*

Cleri-

18 *Clericus poſſidet Eccleſiam, Diœceſanus dicit quod minus canonicè eam tenet: Clericus petit libellum ſibi offerri: Epiſcopus vult inquirere dicens collationem ad ſe devolutam, an erit locus recuſationi.*

19 *Titulum ſuæ poſſeſſionis licèt non cogatur quis oſtendere, tamen ſpeciale eſt in poſſeſſore beneficii, ut cum de inſtitutione agitur, eam probare debeat per inſtrumentum. & n. 23.*

20 *Intellectus cap.* Ordinarii, de off. ord, lib. *6. & n. 21. & n. 25.*

Beneficia plura curata, vel alias incompatibilia obtinentes cogi poſſunt ab Ordinariis ad ſuas diſpenſationes exhibendas, n. 20

21 *Et quid in obtinentibus unum, vel plura compatibilia, & n. ſeqq.*

22 *Statutum Epiſcopi privans Beneficiatos, qui infra menſem titulum inſtitutionis ſuæ in memorialibus Epiſcopi non ponunt, validum eſt.*

23 *Beneficii poſſeſſio non ſufficit ſine canonica inſtitutione.*

24 *Titulum ſui beneficii non cogitur clericus oſtendere quando tertius agit contra ipſum, allegans ſe habere ius in præbenda.*

25 *Argumentum à contrario ſenſu non ſemper pro lege, & certa ratione ſuſcipitur.*

26 *Epiſcopus in viſitatione poteſt cogere clericos viſitatos ad exhibitionem ſuorum titulorum ex ſententia S. Congregationis Concilii.*

27 *Beneficiatus an cogi poſſit oſtendere titulum ſui beneficii, ſi eius poſſeſſio ſit antiqua, & n. ſeqq.*

28 *Et an ſit admittendus ad probationem per iuramentum. & num. 29. & 30. & 32 & quæ poſſeſſio ad hunc effectum dicatur recens, vel antiqua. n. 31.*

30 *Epiſcopi noviter promoti ſolent publicare edictum generale, ut unuſquiſque teneatur fidem facere de titulo ſui beneficii.*

31 *Poſſeſſio dicitur antiqua ad effectum præſumendi titulum ſi ſit decennalis.*

32 *Clericus qui per decennium poſſedet plura beneficia incompatibilia, & allegat ſe titulum amiſiſſe, an ſit admittendus ad probationem tituli per iuramentum.*

33 *Beneficia incompatibilia obtinentes cogi poſſunt ab Epiſcopo ad diſpenſationem exhibendam, & titulos oſtendendos, non obſtante temporis longinquitate, niſi beneficia ad iuriſdictionem Epiſcopi non ſpectarent.*

34 *Epiſcopus in Civitate poteſt compellere clericos ad oſtendendas dimiſſorias, quarum vigore ordinati ſunt.*

1 LICET HELI. Abbas Antiquus ſic ſummat hanc Decretalem. Monachi de ſimonia, perjurio, dilapidatione & inſufficientia ſuum denunciare poſſunt

2 Abbatem: ſed melius Ioannes Andr. & communiter ſequentes ſummant ſic: Abbas adverſus teſtes, qui depoſuerunt contra eum de ſimonia in judicio inquiſitionis, excipere poteſt, quod ſunt inimici, & conſpiratores: alias verò exceptiones criminum opponere non poteſt. Hoc dicit. Dividitur, ut per Io. Andr.

3 Nota primò ibi, *Licèt bonus exiſteret*; durum verbum pro Prælatis, ſecundum Abbatem Antiq. *hic n. 2* quia quantumcunq; boni ſint, tamen ſi nō corrigunt ſubditos, puniuntur à Deo, non ſolum æternaliter, ſed etiam in hoc ſæculo, ut *hic*, & in c. *Legant Epiſcopi*, *37. diſt.* quia non corrigendo

4 dicuntur occidere, c. *Epheſius*, *43. diſt.* Unde Heli Summus Sacerdos, licèt in ſe bonus, tamen quia efficaciter filiorum exceſſus non corripuit, ipſis filiis in bello peremptis, cecidit de ſella retrorſum, & fractis cervicibus expiravit, ut in textu; & Dominus revelavit Samueli ſe judicaturum domum Heli, quia noverat filios ſuos indignè agere, & eos non corripuerat. Hiſtoriam habes, *lib. 1. Regum cap. 3. & 4.* eamque complectitur Abbas Antiquus his verſibus:

Funere crudeli fractis cervicibus Heli,
Corruit à ſella triſti veniente novella

5 Corruptè enim legitur Chriſto veniente. Intelligitur autem hoc cap. non ſolùm de correctione coactiva, quæ fit à Prælato per pœnæ impoſitionem ad bonum publicum, ut alii timentes à peccato deterreantur, ſed etiam de oſtenſiva, ſeu fraterna, quæ fit a Prælato ad emendationem proximi; utraq; enim eſt in præcepto, ut docet S. Tho-

6 mas *in 2. 2. quæſt. 33 art. 2. in corp.* ſed coactiva eſt actus juſtitiæ, fraterna verò eſt actus charitatis, ut idem tradit *d. a. 2. ad tertium*

Secundò nota in verſ. *contra quos*, tres modos procedendi ſuper crimine, videlicet per accuſationem, denunciationem, & inquiſitionem: concordat textus in c. *Qualiter, & quando, el ſecundo, ſupra de accuſat.* in quibus autem differant ipſi tres modi notat Speculator *in tit. de inqui. § 1. n. 33.* & ſcripſi plenè in dict. cap. *Qualiter in 3. q. à n. 68. uſq. ad n. 83.*

Tertiò nota ibi, *Clamoſa debet inſinuatio prævenire*; ad ſpecialem inquiſitionem ſuper certo crimine, & contra certam perſonam procedendum non eſſe niſi infamia præcedente, ut hic, & in d. c. *Qualiter, el ſecundo*, & ibi dixi in *prima q. à n. 40. de accuſat.*

7 Quartò nota ibi, *Non facilè credere*, Prælatum, vel judicem non debere eſſe facilem ad credendū his, quæ aſſeruntur: quod verum eſt quantum ad præjudicium alterius, c. *1 Cum dudum* cap. *ſeqq. 3 q. 9.* & ita intelligitur c. *Non ſolum, 11 q. 3.* & c.

8 *Si quid verò 86 diſt.* ſed ceſſante proximi præjudicio facilitas credendi non eſt vituperanda, quin potius laudanda, quia eſt ſignum innocentiæ, id eſt ſimplicitatis, & juſtitiæ, ut c. *Innocens*, juncta gloſ. *1. 22 q. 4.* & cap. *In cunctis, 11. q. 3* unde *primo ad Corinth. c. 13. 7 Charitas omnia ſuffert, omnia credit*; ad quod vide bonam gloſ. in c. *Quam magnum, in ver. Non poſſunt, 23 q. 4.*

9 Quintò nota in verſ. *Contra quos*: quod quando fit inquiſitio contra aliquem ſuper crimine in vim præcedentis denunciationis requiritur, ut præcedat monitio: quod probat ſingulariter iſte textus ſecundum Marian. Socin. *hic n. 16* & Aret. in cap. *Qualiter, & quando n. 39. verſ. Et probatur iſta concl ſio, ſupra de accuſat.*; nam hic controvertebatur inter denunciatores, & denunciatum quod non præceſſiſſet trina monitio prout requirebatur, & determinat Papa, quod intendebat præcedente fama procedere ex officio; idcircò curandū non eſſe de illa cōtroverſia, quinimo ex forma hujus literæ, & cap. *Per tuas* [illegible] quod ipſimet monachi, qui denunciaverunt [illegible], proſequebantur inquiſitionem; de quo dic plenius, ut per Aretin. *loc. cit.* & per Mart. Socin. in eod. c. *Qualiter, in 9. q.* & ibi dixi *n. 83.*

10 Sextò nota in verſ. *Quia verò* : ex ſola pendentia judicii ſuper dilapidatione Prælatum non eſſe removendum ab adminiſtratione, ut *hic* per Mar. Socin. *num. 17.* & tenet Innoc. *num. 4. in ver. Quaſi de dilapidatione* dicens: Nota non per ſolam accuſationem removetur, niſi alia probatio adſit, ut *hic*. Nec obſtat, quod tutor pendente iudicio ſuper ſuſpicione debeat ab adminiſtratione abſtinere, ut § *Si quis*, inſtit. *de ſuſcept. tut.* & l. *Eum quem*, C. *Eodem*; quoniam aliud eſt in tutore, qui non habet niſi nudam adminiſtrationem, ſicut & procurator, unde facilius removetur, argumen. l. *Quæ omnia*, ff *de procurator.* Aliud eſt in Prælato, qui jus habet in rebus ad dignitatem pertinentibus; & idcircò difficilius ei tollitur adminiſtratio, ſecundum Innocen. ubi ſupra, & ſcripſi pleniùs in cap. *Qualiter, & quando*, *il ſecondo*, *in primo not. ſupra de accuſat.* & ibi vide plures differentias inter Prælatum, & tutorem. Requiritur ergo, ut probetur dilapidatio ad hoc ut Prælatus ab adminiſtratione removeri poſſit: ſufficit tamen
11 probatio ex ſolis conjecturis, ut probat hæc littera, ſecundum Hoſtien. *num. 9. verſ. Probatur autem ſuſpicio*, Io. Andr. *num. 14.* & Mar. Socin. *n. 18.* Quinimò quantumque leviter appareat de ſuſpicione dilapidationis, ab adminiſtratione removetur, ut inquit Innoc. *d. num. 4. in verb. Quaſi de dilapidatione*, & ex illo Hoſtien. *n. 8.* per l. *Quod ſi fortè, de ſolut.* l. *Tutor. C. de ſuſpect. tutor.* & c. *Quia*, *3. q. 2.* quod eſt ſpeciale in hoc crimine ſuſpicionis dilapidationis, ſecundum Mar. Socin. *d. n. 18.* Maximè quia ſuſpectio pendente lite non eſt magni præjudicii, aliàs verò in criminalibus probationes debent eſſe luce clariores, l. *final. C. de probat.* quæ eſt canonizata in cap. *Sciant cuncti, 2. quæſt. 8.*

12 Septimò nota ibi, *non modicam ſummam pecuniæ*. Vnum modum convincendi Prælatum de ſuſpicione dilapidatione, videlicet probando Eccleſiam fuiſſe divitem, & nunc eſſe pauperem, ſeu
13 Eccleſiam non fuiſſe ære alieno gravatã, & nunc eſſe, nec excuſatur Prælatus, ſecundum Hoſt. *n. 9.* ante medium, ſi dicat ſe expenſas feciſſe attenta
14 conditione ſuæ magnæ nobilitatis, quia quantũque ſit nobilis, debet reſtringere, & moderari expenſas juxta facultates Eccleſiæ prout juriſconſultus conſulit tutori in adminiſtratione rerum pupilli, ut l. *Ius alimentorum*, §. *In amplis*, ff. *Vbi pupilli educ. debet.* ad hoc tamen vide quod ſcripſi in cap. *Si quis ſanè*, *n. 29. & ſeqq. ſupra de peculi. cleric.*

15 Octavò nota ibi, *Quaſi dilapidatione*, ex conſumptione rerum mobilium non dici propriè dilapidationem, ſed quaſi dilapidationem: nam dilapidatio propriè dicitur alienatio bonorum immobilium, ut ff. *de reb. eorum*, C. *de prædiis minor. per totum*, & hanc differentiam colligunt *hic* Hoſtien. *n. 7.* Io. Andr. *n. 11. in verb. Quaſi.* Abbas, *n. 9. in eod. ver.* & reliqui omnes.

16 Vltimò nota in verſ. *Aliis aſſerentibus*. In crimine læſæ majeſtatis admitti teſtes indifferenter, etiam criminoſos, dummodo non ſint conſpiratores, vel inimici, ſcilicet capitales, ut in cap. *Proximo infra eod.* Simile in crimine hæreſis favore fidei, ut cap. *Filii*, *in fin. de hæret. lib. 6.* & in ſimoniaca pravitate eſt caſus in hoc cap. ſecundum omnes, *in ſummario*, & in d. c *Proximo*. Hæc enim crimina quantum ad accuſandum, & teſtificandũ patificantur, ut *hic*, & in cap. *Sanè*, *15. q. 4.* ſecundum Hoſtien. *hic. n. 11.* Differunt autem in multis, & per eum.

17 Extra gloſſam quærunt Doctores hic, an Epiſcopus poſſit facere edictum, ut quilibet clericus oſtendat titulum ſui beneficii ſub pœna privationis.

Emerſit aliàs hæc quæſtio, ut in ſubjecta facti ſpecie.

Conqueſtus eſt Archiepiſcopus Sipontinus, quod Archiepiſcopus Tranenſis in viſitatione Eccleſiæ S. Iacobi inſtituta ex auctoritate tum S. Concilii Tridentini, tum S. Congregationis eiuſdem Concilii Interpretis compellere tentaverit Clericos ad oſtendendum titulos ſuorum beneficiorum, & dimiſſorias, quarum vigore ordinati ſunt. Sed nihil affert unde querela appareat juſta: nam jus, & conſuetudo expoſcit, ut Viſitator inquirat de titulis illorum, ſaltem beneficiorum, quæ obtinentur in Eccleſia quæ viſitatur, præſertim ſi curata ſit, cap. *Ordinarij*, *de offic. Ordinar. lib. 6.* ubi Archid. *num. 1.* inquit, (Si Clericus malè tenet Eccleſiam, certum eſt, quod animam ſuam damnat, & aliàs animas Parochianorum ipſius Eccleſiæ decipit, c. *Dudum il ſecondo*, *ſupra de elect.* & ideò inquiſitio fit de talibus etiam generalis, cap. *Grave*, *ſupra de præbend.* Vnde ſecundum Innocentium in cap. *De cætero*, *num. 1. verſ. Item Epiſcopo*, *de tranſact.* relatum ab Archid. *ubi ſupra*: ſalvum manet Epiſcopi jus in inſtitutione alicujus clerici etiam ex officio ſuo ratione ſuæ iuriſdictionis inquirendi contra eum: & quod talia per officium expediantur, patet in cap. *Vnico*, *ſupra*, Vt eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione, *&c.* ad idem cap. *Pernicioſam*, & c. *Irrefragabili*, *de offic. Ordinar.* & cap. *Ad aures*, *de exceſſ. Prælat.* & notat ipſe
18 Archid. in cap. *Non eſt*, *n. 2. de conſuetud. lib. 6.* & in hac opinione fuit Hoſtienſis *hic n. 4.* ubi ſic format quæſtionem. (Quod ſi clericus poſſideat eccleſiam diœceſanus dicit, quod minus canonicè eam tenet. Clericus petit, ut offeratur libellus: ſed dicit Epiſcopus, ego volo inquirere, cum tanto tempore vacaverit eccleſia, ut jure ad me devoluta ſit conferendi poteſtas. Reſpondet clericus, ideò magis habeo vos ſuſpectum, quia quaſi cauſam veſtram proſequimini: numquid igitur eſt locus recuſationi ex hac cauſa? Reſolvit Hoſtienſis non eſſe locum, quia ſicut à correctione non appellatur, ita nec occaſione correctionis poterit fieri recuſatio. Et ſic videtur loqui c. *Super eo*, *il ſecondo*, §. *In cauſis*, *de appellat.* Neque offerendus eſt libellus, quia niſi clericus probet ſe canonicè inſtitutum, hoc eſt auctoritate diœceſani, vel alterius, ad quem ſpectat, omnino removendus eſt ex officio etiam ſine libello, cap. *Ex frequentibus*, *ſupra de inſtitut.* Non eſt ergo dandus libellus nec differenda inquiſitio, quia in talibus periculum eſt in mora, ſecundum ea, quæ leguntur, & notantur in cap. *fin. in prin. infra de pœn.* in cap. *Matthæus*, *ſupra eodem*, in cap. *Cum inter univerſas*, & in cap. *Ne pro defectu*, *ſupra de elect.* Nec obſtat textus in cap. *Conquerente*, *ſupra de reſtitut. ſpoliat.* quia ibi nullus ordo ſervatus fuit, ſed Epiſcopus non citatum, non confeſſum, non convictum, nec aliqua præmiſſa inquiſitione clericum illum voluntate capitanea beneficio ſpoliavit;) Ita Hoſtien. cum quo totidem ferè verbis concordant *hic* Io. Andr. *num. 7.* Butr. *num. 13.* Cardin. *n. 7.* Anchar. *eod. num.* Abb. *num. 22.* Ioan de Anan.

19 Anan. num. 27. & Felin. num. 17. Pro hac ſententia addit Goffredus in cap. *Ex inſinuatione de procurat.* relatus ab Archidiacono in d. cap. *Ordinarii num. 1. de officio Ordinar. lib. 6.* Speciale eſſe, ut cum agitur de inſtitutione, detinens probare debeat ſuam inſtitutionem per inſtrumentum: & eſt ſimile in cap. *Legum, 2. q. 1.* Sicut eſt ſpeciale in eo, qui poſſidet, vel pro hærede, vel pro poſſeſſore, ut l. *Cogi, C. de petit. hæredit.* & in liberto Eccleſiæ, qui quamvis ſit in quaſi poſſeſſione libertatis, nihilominus probare cogitur ſuam manumiſſionem, ut cap. *Longinquitate*, & cap. *Liberti, 12 q. 2.* & ita in his caſibus non obtinent jura, quæ dicunt non debere poſſeſſorem cogi ad oſtendendum titulum ſuæ poſſeſſionis, §. *1. 2. q. 5.* gloſ in cap. *1. in ver. Titulum, de præſcript. lib. 6.* & quod actore non probante reus abſolvitur, cap. *Unico, Ut eccleſiaſtica benef.*

20 Sed dices Concilium Lugdunenſe in d. c. *Ordinarii, de off. Ordin. lib. 6.* loquitur de obtinentibus ex diſpenſatione plura Curata, ut aliàs incompatibilia beneficia, ſtatuitque ut tales compellantur ab Ordinariis exhibere ſuas diſpenſa-
21 tiones. Ergo obtinentes unicum beneficium, vel plura compatibilia cogi non poterunt ad ſuos titulos exhibendos: & ita in puncto reſpondit Petr. de Anchar. *in conſ. 60.* incipien. *Duplici ratione*: ubi conſuluit ſententiam Vicarii Epiſcopi ſuper privatione beneficiorum propter non exhibitum titulum in termino fuiſſe nullam eo præcipuè fundamento, quia in ſuo caſu non agebatur de obtinentibus beneficia incompatibilia: & ideò dictum cap. *Ordinarii*, in quo Vicarius ſe fundavit, non faciebat ad propoſitum, quia loquitur, cum quis poſſidet contra jus commune plura curata, vel dignitates, quo caſu præſumitur contra ipſũ poſſeſſorem. Non mirum ergo ſi Ordinarius poteſt illum arctare, ut titulum oſtendat, quia præſumitur illicitè poſſidere, cap. *Contra morem*: ubi hoc tenet gloſ *in verb. Oſtendi, 100. diſt.* Secus verò cùm quis poſſidet beneficia ſimplicia, quod poteſt ſecundum jus commune, ut cap. *Cum iam dudum, de præben.* Tunc enim poſtquam Ordinarius paſſus eſt eum ſemel poſſidere, niſi oſtendat, quod minus canonicè poſſideat, non poteſt eum propter titulum non exhibitum ſpoliare, c. *Ex ore, de his, quæ fiunt à maior. par. Capituli*, c. *Diverſis, de cler coniugat.* ita Anchar. qui addit hoc ipſum tenuiſſe Zenzelinum in d c. *Ordinarii*: & ſe idem ibi ſcripſiſſe: & ſequitur illud conſilium Felinus *hic n 17. verſ. Quinta concluſio*, & verſ. *Limita primo.*

Sed quidquid dicant iſti, veriùs videtur Epiſcopum ex officio poſſe quemlibet clericum ſibi ſubjectum compellere ad exhibitionem tituli, etiamſi unicum obtineat beneficium; & in hoc caſu, ideſt de clerico obtinente eccleſiam in ſingulari, & non plures eccleſias loquuntur, Hoſtien. Archid. & ſequaces, & probant illorum rationes: & ita Hoſtienſem intellexit etiam Feder. de Sen. *in conſ. 234 ſuper primo, n. 3. col. 3. in princ. verſ.*
22 *Et eſt ſimile*: Et idem tradidit Ioan. Andr. in cap. *Mora, n. 8. & 9. de reg. iur. lib. 6.* ubi firmat Epiſcopũ poſſe facere ſtatutum, ſeu edictum, quo privet beneficiatos, qui infra menſem titulum inſtitutio-
23 nis ſuæ in memorialibus Epiſcopi poni non faciunt: & valere tale ſtatutum, quia eſt juri conſonum, cum ad Epiſcopum ſpectet ſcire qualiter ſubditi ſua beneficia retineant, & ſubditi de ſua inſtitutione fidem facere debent, cum poſſeſſio ſine canonica inſtitutione non ſufficiat, c. *Beneficium, de reg. iur. lib. 6.* Lapus *alleg 78. Vacaverat Eccleſia, n. 11. verſ. Ad tertiam quæſtionem*, & *allegat. 89. Factum ſuper quo, num. 15. circa medium, verſ. Et faciat ad hoc ſecundum eos*, Romanus *conſ. 177. Licuit ipſi Notario, num. 3.* ubi ait, communem eſſe deciſionem, ut Epiſcopus ex proprio officio poſſit clericum beneficiatum compellere ad oſtendendum titulum ſuæ poſſeſſionis. Et pro hac parte eſt gloſſa ordinaria, & notabilis in cap. *Beneficium, in ver. Obtineri, circa medium, verſ. Et nota*, quod hæc regula *de regul. iur. lib. 6* Ubi primo ex regula illius textus ſumit argumentum contra clericum, qui eſt in poſſeſſione beneficii ſui, & petitur ab eo titulus poſſeſſionis, ſcilicet inſtitutio, quod teneatur illam oſtendere, & hoc probat per rationes Goffredi, Hoſtienſis, & Archidiaconi ſuperiùs relati: deinde arguit in contrarium per jura, quæ dicunt neminem cogendum oſtendere titulum ſuæ poſſeſſionis; tertiò recitat opinionem Ioannis, & Laurentii in cap. *Contra morem, 100. diſt.* quod clericus habens duo benefica cogitur dicere titulum: habenti autem unum ſolum ſufficit poſſeſſionem oſtendere. Demum ſolvit gloſſa dicens primam opinionem eſſe veram, cum Epiſcopus ex officio vult videre inſtitutionẽ
24 clerici, & hoc probari in cap. *Dilecto, de præbend.* & in cap *Unico*, Ut eccleſiaſtica beneficia; ſecundum verò opinionem dicit procedere quando tertius agit contra clericum fortè allegans ſe habere jus in præbenda: tunc enim actor, qui aſſeverat, probare debet, ut cap. *Actor. 6 quæſt. ult.* & d. cap. un. & l. *Actor. C. de probat.* & cum hac conciliatione gloſſæ tranſeunt ibi communiter Canoniſtæ, & Felin *hic n. 16.* & communem dicit Rom. *in præallegat. conſ. 177. in fin.* Stat igitur concluſio, quod Epiſcopus ex officio ſuo poteſt cogere clericum ad exhibitionem tituli, etiamſi unicum ſo-
25 lum poſſideat beneficium. Et quamvis textus in d. c *Ordinarii, de offic. Ordinar. lib. 6.* loquatur in plu-
26 ribus Curatis, tamen, ut inquit Archid. ibi *num. 1.* circa medium, de talibus loquitur propter majus periculum; non tamen propter hoc prohibet de aliis beneficiis non curatis: nam non ſemper contrarius ſenſus auctoritatis pro lege, & certa ratione ſuſcipiendus eſt, ut legitur & notatur in c. *Si qui à ſimoniacis, 1. qu. 1.* atque hanc ſententiam puto ſequutam fuiſſe S. Congregationem Concilii, dum reſpondit viſitantibus Epiſcopis licere clericos viſitatos cogere ad exhibitionem ſuorũ titulorum: hujuſmodi enim coactio fieri poteſt, vel per ſubtractionem fructuum, vel per excommunicationem, vel per privationem beneficii, ſecundum Doctores. Aliàs quomodo cognoſcet viſitator onera fortè annexa beneficio, & quomodo providebit ne Eccleſia debitis fraudetur ſervitiis.

Verumtamen ut dicit Lapus *d. allegat. 78. n. 8.* Producens titulum etiam qui non ſit in forma authentica, excuſatur à pœna edicti, & idem ſi producat titulum infectum, Epiſcopus tamen poterit procedere, ut juſtificet titulum, ſed non poterit eum privare ex edicto, quaſi de titulo non docuerit, ut per eum.

27 Prædicta intellige vera in facto recenti, in antiquo enim aliud eſſet, ut dicit Hoſtien. *hic num. 5.*
28 *verſ. Supradicta intelligas.* Tum quia Prælatus

tamdiu tacuit, unde ei eſt imputandum, cap. *1. de frigid. & malef.* tum quia fortè ob temporis antiquitatem difficulter titulus probari poſſet; probationes enim citò cadunt, & ideò ad delationem juramenti fortè recurrendum eſſet in tali caſu, arg l. *Hac conſultiſſima*, §. *At cum humana*, C. *Qui teſtamenta facere poſſunt*, & l. *Generaliter*, *in primo reſponſo*, C. *de reb. cred* Et hanc declarationem Hoſt. ſequuntur *hic* Io. Andr. *n. 7. ad fi. verſ. Intelligit* Hoſtien. Butr. *n. 13 verſ. Caſus eſt hodie*, Cardin. *n. 7. verſ. Non autem ſemper*, Anchar. *eod. n. 7. verſ. Et prædicta*, & Felin *nu. 10.* Calder. *conſ. 302. alias 10. de rer. permut.* Feder de Sen. *in conſ. 234. col. 2. circa med. verſ. Et eſt ſimile*, Gemin. *conſ. 87. n. 2 verſ. Corroboratur*, Felin. *conſ. 2. n. 27. & ſeq.* & dicit hic Io. de Anan. *n. 34. ad finem*, *verſ. Tu autem conſidera*, omnes Doctores tenere hanc diſtinctionem. An poſſeſſio ſit recens, vel antiqua.

29 Sed tu adverte ſecundum Abbatem *hic n 22. in fine*, & Io. de Anan. *n. 27.* quia hæc videntur contra notata per gloſ. & Io. Andr. in d. c. *1. de reg. iur. lib. 6.* & per Archid. in d. c. *Ordinarii, de off. Ordinar. eod. lib* & cap. *Contra morem 100. diſt.* nam communis concluſio videtur eſſe, ut ex quo Epiſcopus tacitè conſentit, non poſſit amplius ex officio compellere ſubditum ad oſtendendum titulum. Quamobrem in hoc articulo diſtingue ſecundum eos; nam ut factum eſt antiquum, ſed ſuperior exquirens titulum nunquam conſenſit tacitè, vel expreſsè, ut quia de recenti adeptus eſt Epiſcopatum, vel diu ſtetit in captivitate; & tunc habebit locum opinio Hoſtienſis, quod propter facti antiquitatem admittatur probatio per juramentum, arg. l. *Si arbiter*, *ff. de probat.* & eorum, quæ notantur in c. *Illud*, *de præſumption.* militat enim aliqua præſumptio pro titulo, ex quo fuit tolleratus per prædeceſſorem, & hanc opinionem

30 Hoſt. ſic declaratam ſingulariter notabis ſecundum Abbatem, quia quotidie occurrit in practica; nam ſtatim atque in Epiſcopum aliquis promovetur, hodie ſolet publicare edictum generale, ut unuſquiſque teneatur fidem facere de titulo ſui beneficii. Itaque ſecundum Abbatem ſub *n. 23.* hæc quæſtio decidenda eſt inſpecta longinquitate temporis, & qualitate beneficii, & ſuperioris prædeceſſoris, qui illum toleravit: nam ſi factum ſit antiquum, ſeu non multum recens, & iſte ſuperior eum toleravit tamquam beneficiatum, tunc non erit cogendus ad illum titulum probãdum etiam per juramentum, quia ſuperior viſus eſt conſenſiſſe arg. c. *Ex ore, de his, quæ fiunt à maior. par. cap.* poteſt tamen ipſe ſuperior aſſumere in ſe onus probandi defectum tituli, arg. c. *Dilecto*, *de præb.* & l. *Cura*, *ff. de probat.* ſi verò ſuperior non conſenſit tacitè, vel expreſsè, tunc poteſt eum compellere ad faciendam plenam fidem de titulo, arg. d c. 3. de inſtit. & notat præallegat. gloſ. in c. *1. de reg. iur. lib. 6.* & facit c. *Legi, 2. q. 1.* & quod notat Innoc. in c. *Super his, n. 11. ſupra de accuſat.*

31 Quod ſi quæras quando poſſeſſio beneficii dicatur recens, vel antiqua, Io. de Anan. *hic n. 35.* videtur concludere poſſeſſionem cenſeri antiquam quando eſt triennalis per Clem. *1. de ſequeſt. poſſeſſ. & fruct.* ubi ſecundum eum illa dicitur recens poſſeſſio beneficii, quando quis non poſſedit per completum triennium: ſed melius Felin *hic n. 11.* dicit ad hoc, ut poſſeſſio dicatur antiqua ad hunc effectum præſumendi titulum beneficii requiri decennium, quia ſic intelligunt Doctores in l. *Qui in aliena*, *ff. de acquir. hæred* & tenet in cap. *Illud num. 8. ad finem*, *verſ. Unde duo*, *de præſumpt.*

32 Sed dubitari poteſt numquid ſufficiat talis probatio per juramentum juncta antiquitate temporis ſi jus commune ſit contra eum, qui beneficium poſſidet, ut quia obtinet duo beneficia incõpatibilia, aut ſit minor, vel aliàs incapax beneficii, & allegat ſe habuiſſe literas, diſpenſationis, ſed eas amiſiſſe: concludit Abbas *hic n. 24.* in eo, qui poſſidet plura beneficia contra jus commune non ſufficere tacitum conſenſum Epiſcopi ex diuturna tolerantia inſurgente, cum conſentire non poſſit, ad hoc d c. *Ordinarii, de off. ordin. lib. 6.* quod loquitur indiſtinctè ſecundum eum.

33 Hodie eſt expeditum, quia Concilium Tridentinum innovando textum in d. c. *Ordinarii*, ſtatuit, ut Ordinarii locorum quoſcumque plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia eccleſiaſtica obtinentes diſpenſationes ſuas exhibere diſtrictè compellant: & S. Congregatio conſulta, An temporis longinquitas obſtet, ut obtinentes beneficia incompatibilia non poſſit compelli ab Epiſcopo ad diſpenſationem exhibendam, eorumq; titulos oſtendendos: Reſpondit non obſtare, niſi beneficia ad juriſdictionem Epiſcopi non ſpectarent, ut ſi eſſent membra S. Antonii Viennen, ſeu aliorum.

34 De exhibitione dimiſſoriarum idem ſentiendũ eſt, eo maximè, quia exercentes curam animarum in Eccleſia S. Iacobi approbandi ſunt ab Archiepiſcopo Tranen. & diœceſani ibi ſervientes dimiſſorias ab alio, quàm Archiepiſcopo Tranen recipere non poſſunt, juxta declarationem S Congregationis. Cum ergò hinc ſtatus clericorum colligatur, an ſcilicet aliter promoti ſint ſuſpenſi, vel irregulares, & an idonei ſint ad curam exercendam, ſubterfugere non poſſunt, quin tales dimiſſorias oſtendant, idque pertinet nedũ ad diœceſanos, ſed etiam ad extraneos, quatenus inſervire intendant in d. Eccleſia, ut doceant ſe ritè ordinatos, vel dimiſſos à propriis Prælatis, ad hoc cap. *Cum nullus*, *de tempor. ordinat. lib. 6.* & *cap. 8. ſeſſ. 23.*

Procurator Archiepiſcopi Sipontini iteratis vicibus citatus nihil hucuſque ad fundandas querelas ſui principalis deduxit: quare videtur vel cauſæ cedere, vel judicium eludere, & neutro caſu amplius expectandus; ſed literis S. Congregationis arguendus, quod clericos S. Iacobi animoſos, & contumaces reddat ad contradicendum ordinationibus, & decretis Archiepiſcopi Tranenſis in viſitatione legitimè inſtituta, & principaliter quoad hæc duo capita exhibitionis titulorum, & dimiſſoriarum. In reliquis ſi ſe gravatum indebitè ſenſerit ad S. Congregationem recurrat; interim decreta Archiepiſcopi Tranen. auctoritate Sacræ Congregationis emanata exequatur, alioquin noverit Tranen. pœnas comminatas, & ſuſpenſas legitimè executurum. Et ita &c.

De

De Simonia,

Cap. Per tuas, il primo.

S V M M A R I V M.

1 CRedimus, *verbum à legiſlatore prolatum inducit iuris diſpoſitionem.*
2 *Idem de verbo*, videtur.
3 *Teſtes criminoſi concurrentibus qualitatibus hic præſcriptis admittuntur in criminibus exceptis, non tamen ut faciant plenam fidem, niſi coniunctis aliis adminiculis.*
4 *Simonia dicitur hæreſis, ad cuius comparationem cætera crimina quaſi pro nihilo reputantur.*
5 *Inimicitiæ in criminibus exceptis, niſi ſint capitales, non repellunt teſtes, ſed fidem minuunt.*
6 *Ordo iuris in cauſis regularium non ſolum in parte remittitur, ſed etiam fit aliqualis remiſsio iuſtitiæ.*
7 *Prælatus regularis ſi ſit captus à Turcis, vel Saracenis, an alius in eius locum eligi poſſit, anue ex captivitate reverſus in priſtinum ſtatum ſit reponendus: latè diſcutitur ut num. ſeqq. vſque in finem.*
8 *Prælati regulares, qui à Capitulo eliguntur, & à Superiore confirmantur, removeri non poſſunt niſi ex iuſta cauſa, & iuris ordine ſervato. & n. 48. & 45.*
9 *Non tamen in regularibus requiritur cauſa tam gravis, ſicut in ſæcularibus.*
10 *Priores minores, & officiales regulares removeri poſſunt pro libito Abbatis ſine vlla cauſa. & n. 41.*
11 *Beneficia regularia ſunt manualia, niſi ſint electiva.*
12 *Prælatus ab hoſtibus captus non eſt ipſo iure privatus ſua dignitate, nec privandus per ſententiam. & n. ſeqq.*
13 *Epiſcopo à paganis, vel ſchiſmaticis capto non inſtituitur alius in locum ipſius, ſed Capitulum adminiſtrat ad tempus. & o. 21. & 33.*
14 *Eccleſia per captivitatem Prælati non vacat verè, ſed fictè, ſeu interpretativè.*
15 *Dictio,* Ac ſi, *fictionem importat.*
16 *Captivitas eſt mors civilis, quæ non æquiparatur naturali, niſi in caſibus in iure expreſſis.*
17 *Capti in bello ſervi capientium efficiuntur ſi bellum ſit iuſtum. & 38.*
Hoc tamen non obtinet in Epiſcopis captis à Turcis, vel Saracenis n. 19.
18 *Servitus eſt mors civilis, quæ morti naturali aſſimilatur.*
20 *Epiſcopus à Paganis, vel Schiſmaticis bello captus non efficitur ſervus capientium.*
21 *Vicarii iuriſdictio an expiret Epiſcopo ab hoſtibus capto.*
22 *Prælatus ſi efficiatur inhabilis etiam perpetuò non removetur, ſed datur ei coadiutor, vel adminiſtrator.*
23 *Captivorum calamitati eſt miſerendum. & 26.*
24 *Prælati regulares non ita pingue ius habent ſicut ſæculares.*
25 *Prælatus regularis etſi removeri poſſit levioribus ex cauſis, requiritur tamen delictum, & illius probatio.*
Proſp. Fagn. in 1. part. 5. lib. Decretal.
26 *Prælatus non debet privari iure ſuo propter captivitatem.*
27 *Captus ab hoſtibus, & poſtea reverſus recuperat omnia iure poſtliminij, tam ſecundum leges ſæculi, quàm ſecundum Canones. & num. ſeqq. & n. 33. & 43.*
28 *Clerico de captivitate redeunti Eccleſia debet reſtitui quantocumque tempore detentus fuerit. & num. 37.*
30 *Epiſcopus ab hoſtibus expulſus in alia Eccleſia inſtitulatus, ceſſante hoſtilitate reſtituendus eſt primæ Eccleſiæ, & qui medio tempore fuit ſubſtitutus, debet eam dimittere.*
31 *Beneficia ſub conditione non dantur, nec ad tempus.*
32 *Papa ſub conditione, & ad certum tempus poteſt aliquem inſtituere Prælatum.*
33 *Prælatus non poteſt inſtitui ſub conditione à iure inducta.*
34 *Marito ex captivitate reverſo reddenda eſt mulier, licèt medio tempore bona fide alteri nupſerit, nec habenda eſt ratio iuris civilis, aliud ſtatuentis.*
35 *Poſtliminij diffinitio.*
36 *Poſtliminij reverſis ſecundum leges datur actio reſciſſoria intra quadriennium; ſed ſecundum Canones recuperant omnia non obſtante quocumque temporis curſu, & n. ſeq.*
37 *Præſcriptio non currit durante captivitate.*
38 *Poſtliminii ius ſecundum Canones locum non habet quantum ad hoc, ut Chriſtiani ſervi efficiantur capientium, ſed bene quantum ad hoc, ut reverſi omnia recuperent.*
39 *Poſtliminio carent qui armis victi turpiter ſe dediderunt.*
40 *Clerici non debent movere arma corporalia etiam contra hoſtes, nec propria perſona pugnare, ſed tamen adeſſe, & hortari.*
41 *Poſtliminij ius non habet locum in officiis minoribus regularium, ſed bene in prælaturis electivis, etiamſi non ſint perpetuæ, ſed ad certum tempus, & n. ſeq.*
42 *Tutor ſi ſit captus ab hoſtibus, deſinit eſſe tutor, ſed reverſus recipit tutelam iure poſtliminij.*
43 *Poſtliminio reverſus ſtatum recuperat priſtinum, & munera etiam civilia, & cuncta ei incolumia ſervantur.*
44 *Poſtliminium duo habet capita; alterum fundatur ſuper veritate, alterum ſuper fictione.*
45 *Captus à Piratis, vel latronibus etiam ſecundum leges civiles liber permanet, & retinet omnia iura ſua, & fictio poſtliminii non eſt neceſſaria.*
46 *Provincialis Carmelitarum à Barbaris captus, ac poſtea liberatus à Sac. Congregatione Epiſcoporum, & regularium iubetur in poſſeſſione Provincialatus manuteneri, & ad liberum illius exercitium reintegrari, caſſata alterius Provincialis electione.*

PER TVAS il primo. Hoc c. eſt gloſſa c præcedentis: nam tendit ad declarationẽ illius, an, & quando teſtes criminoſi admittãtur in crimine ſimoniæ; & in effectu idẽ dicit quod præcedẽs Abb Siculus, & eſt ex mente Io. Andr. & ſequaciũ; unde Petr. de Sampſone, & Abb. Antiq. ponebãt verſus, quos dicebãt fuiſſe Roderici Hiſpani Epiſco-

 pi

pi Palentini. *Doctrinam talem tibi tradere Papa conatur. Qualiter in quales, per quos, qua culpa probatur. Adde modum Cœli, ſic diſtinguas licèt Heli* & ſunt duæ partes. In prima conſultatio. In ſecunda reſponſio ibi, *Noveris*; & hæc ſubdividitur ut per Io. Andr.

1 Nota primò ibi, *Credimus*: verbum *Credimus*, à legis latore prolatum inducere juris diſpoſitionē, ut hic, & in c. *Super*, &c. *Per tuas, de ſentent. excom.* & in c *Conſulti*, & ibi dixi *n. 4. de regularib.* unde Hoſt. & Io. Andr. in cap. *Cum olim, de ſentent. & re iudicata*, exponunt verbum, *credimus*, ideſt, *ſcimus*, ut ibi dixi *n. 18.* & *hic* notat Marian. Soc. *n. 2.* & idem de verbo, *videtur*, ut c. *De quarta, de præſcription.* & in cap. *Præterea de appellation.* & in c *2. de fid. inſtrum.* c. *de cætero*, & ibi dixi *n. 2. de homicidio.*

2 Secundò nota ibi, *diſtinguendum*: plura, quæ in judicio criminali ſunt per judicem conſiderāda tam circa modum agendi, quam circa perſonā rei, & perſonas teſtium, & atteſtationes, & aliàs probationes: quæ omnia proſequere, ut hic per marian. Socin. à *n. 33.*

3 Tertiò nota in verſ. *Cumque per monachos*, ſecundum communem intellectum in crimine ſimoniæ & perconſequens, & in aliis criminibus exceptis admitti teſtes criminoſos concurrentibus qualitatibus, de quibus in litera, non tamen ut faciant plenam fidem, niſi conjunctis aliis adminiculis, ut hic per Anchar. *in 5. notab.* Abb *n. 4.* & Marian. Socin. *n 7.*

4 Quartò nota ibi, *Propter immanitatem hæreſis ſimoniacæ*; ſimoniam dici hæreſim, ad cujus comparationem cætera crimina quaſi pro nihilo reputantur ut hic in textu, & in c. *ult q. 7.* & in cap. *Tanta, ſupra eodem*, ſed an, & quando ſimonia ſit hæreſis proprie, dixi in cap. *Cum pridem, n. 24. ſupra de pactis.*

5 Quintò nota ibi, *Inimicitias capitales.* Non quaslibet inimicitias repellere teſtes à teſtimonio ferendo in crimine ſimoniæ, & conſequenter in aliis criminibus exceptis, ſed capitales dumtaxat: nam aliæ inimicitiæ non repellunt, arg l. *Licet, ff. de arbitr. §. Inimicitia*, inſtit, *de excuſat. tutor.* & hic notat in gloſ. *in verb. Inimicitias capitales*, Io. Andr. *n. 9.* Butr. *n. 3.* Anchar. *n. 5.* Marian. Socin. *n 10.* & alii communiter, Hippolyt. de Marſil. in l. *1.* §. *Præterea per illum textum, in princip.* & *num. 11. ff de quæſtionib.* & ita omnes tenere atteſtatur Io. de Anan. in cap. *Cum oporteat, n. 6* & ibi etiam Felin. *n. 8. ſupra de accuſ.* & ita Iul. Clar. *in practic: §: final: q. 24. verſ. Item quæro*, & noviſſimè Proſper Farinac. *q. 53: de oppoſit. contra perſonas teſtium n. 52.*

6 Ultimò nota ex ultimis verbis textus. Contra regulares Prælatos non ſolùm remitti in parte ordinem juris, ſed etiam fieri aliqualem juſtitiæ remiſſionem, quia ex levioribus cauſis removētur, ut in textu, & notant Abb. *n. 4, in fin.* & Marian; Socin. *n. 13.* ad idem textus in cap. *Qualiter, & quando. il ſecondò*, §. *Hunc tamen ordinem, ſupra rum, de accuſationib* & in cap. *Cum ſpeciali* §. *Cæterùm, de appellat.*

7 Hinc ſumpta occaſione QVÆRO, Si Prælatus regularis ſit captus à Turcis, vel Saracenis an hæc ſit juſta cauſa alium in ejus locum eligendi: anne ex captivitate poſtea reverſus, in priſtinum ſtatū ſit reponendus.

8 Ad evidentiam præmittendum eſt Prælatos regulares, ut Provinciales, Abbates, Priores conventuales, & conſimiles, qui à Capitulo canonicè eliguntur, & à ſuperiore confirmantur, non eſſe ad nutum amovibiles; & quamvis in pluribus Religionibus ſint triennales, tamen durante triennio removeri non poſſe niſi ex juſta cauſa, & juris ordine ſervato, textus eſt clarus in cap. *Monachi, §. Priores, ſupra de ſtat. monach.* cujus hæc ſunt verba: (Priores autem cum in Eccleſiis conventualibus per electionem Capitulorum ſuorum canonicè fuerint inſtituti, niſi pro manifeſta, & rationabili cauſa non mutentur.) & ibi notat gloſſa, *in verb. Non mutentur.* Innocent. *ad fin. in eodem verb.* Hoſt. *n. 5.* Io. Andr. *n. 12.* & communi-
9 ter DD Et quamvis in cap. *Qualiter, & quando, il ſecondo, §. Hunc tamen, de accuſation.* dicatur juris formam circa regulares perſonas non eſſe uſque, quaque ſervandam, quæ cum cauſam requirit facilius, & liberius à ſuis poſſunt adminiſtrationibus amoveri: tamen hæc verba potius demonſtrant eos non poſſe amoveri ad nutum, imò ſupponunt cauſam neceſſariam ut patet ibi, *cum cauſa requirit*; unde ſenſus eſt; ut cauſa non adeò gravis in regularibus exigatur, ſicut exigitur ad privandum clericos ſæculares ſuis dignitatibus, & beneficiis, ſed ex levioribus cauſis ab adminiſtratione removeri poſſint, ut hic dicitur in fin rationabilibus tamen manifeſtis, ut expreſſè habetur in d. c. *Qualiter*, & notat gloſ. in c. *Cum ad monaſterium, in verb. Amoveri, de ſtatu monach.* & latius infra ſubijciam, *nu. 41. & 42.* nec refragatur textus in eod cap. *Cum ad monaſterium*, §. *Tales*, qui videtur contrarium innuere in illis verbis: (Nec alicui committatur aliqua obedientia perpetuò poſſidenda, tamquam in ſua ſibi vita locetur, ſed cum oportuerit amoveri, ſine contradictione qualibet revocetur.) Nam reſpondetur illum textum non loqui de prioribus conventualibus ſeu Prælatis, qui à Capitulo eliguntur, ſed de prioribus minoribus, qui per electionem canonicam non creantur, ſed ſuperior eis committit adminiſtrationem, & talis non confirmatur, ſed ſunt obedientiarii; & ad nutum ipſius ſuperioris amovibiles: & ita textum in d § *Tales*, cum textu in d. c *Monachi*, conciliant communiter DD. & in ſpecie præcitata gloſ. in d c. *Monachi, in verb. Non mutentur* Innoc. *ibidem ad fin. in eod verb.* Hoſt. *num. 5.* dicens, priores minores pro voluntate Abbatis hodie mitti poſſe in prioratus, & in craſtinum revocari, Io. Andr. *n. 12. verſ. Alii ad voluntatem*: Item gloſ. in d c. *Cum ad monaſterium, in verb. Perpetuò*, & ibi etiam Hoſtien. *n. 20. in eadem ver.* item gloſ. in Clemen *1 in verb Revocari, poſt medium, verſ Suas, de ſupplend. neglig prælat.* & hanc ipſam diſtinctionem inter Prælatos electivos, & officiales minores poſuerunt Hoſt. Io Andr. & communiter DD. in d c *Qualiter*, & ibi dixi *n 51. cum duobus ſeqq.* & nullus diſcrepat & de his prioratibus, & officiis minoribus intelligendi ſunt
11 Doctores, qui dicunt prioratus, & beneficia regularium eſſe manualia, non autem de electivis, ut Caſſador. *deciſ. 4. n. 3.* & *deciſ 12. n 9 de præbend.* Millis *in repertor. in verb. Beneficia regularia, num. 3*, Rebuff. *in tract. de pacifi. poſſeſſ. num. 280.* & alii paſſim; unde ſi aliquis ex dictis prioribus, & officialibus minoribus fieret captivus, abſque dubio liceret Abbati alium in eius locum ſubſtituere, cū

tales

tales etiam ſine ulla cauſa amoveri poſſint, ut dicunt Hoſtien. & alii ſupra citati: & latè probavi in d. cap. *Cum ad monaſterium. à numero 30. uſque ad num. 43.* Sed de iſtis non eſt hic ſermo.

His præcognitis ad primam partem quæſtionis propoſitæ videtur negativè reſpondendum, quia Prælatus ab hoſtibus captus non eſt ipſo jure privatus ſua dignitate, nec captivitas eſt juſta cauſa eum privandi per ſententiam, & alium in ejus locum eligendi, ſed tantummodo deputandi administratorem temporalem, vel vicarium, ſeu viſita-
13 torem, qui durante illius captivitate provinciam, vel monaſterium regat textus eſt in cap. *Si Epiſcopus, de ſupplend. neglig. Prӕl. lib 6.* ubi eſt caſus expreſſus, quod Epiſcopo à Paganis, vel Schiſmaticis capto nō inſtituitur alius in locum ipſius, ſed Capitulum in ſpiritualibus, & temporalibus adminiſtrat donec eum libertati reſtitui contigerit, vel donec Sedes Apoſtolica per Capitulum conſulenda aliud duxerit ordinandum: ubi gloſ.
14 *ultim.* dicit. Fortè viſitatorem dando, ut cap *fin. eodem tit. & lib.* Et eſt ratio, quia per captivitatem prælati Eccleſia non vacat, ut ait gloſ. in d cap. *Si Epiſcopus, in verb. Sed Capitulum*: nec illa eſt vacatio vera, ſed ficta, ſeu interpretativa, ut tradit ibi Philipp. Probus *in addit. ad Monach. in princip.* Io. Franciſcus Pavinus *in tit. de off. & poteſt. Capit. ſ. d vacant. prælud. 7. numero 13* & innuit tex-
15 tus ibi: Ac ſi ſedes per mortem vacaret. Nam dictio, *Ac ſi*, fictionem importat, l. *Si alterius, ff. de hӕred. inſtituen.* l. *Quamvis*, & ibi gloſ *1. ff. de bon. au hor. iudic. poſſid.* & ſic illa eſt mors ficta,
16 ſeu civilis, ut ibi notat Io. Monach. *num. 1.* & Archid. *in princ.* quæ non æquiparatur veræ, ſeu naturali niſi in caſibus in jure expreſſis: & hoc pro regula eſſe tenendum dicit gloſ. in cap. *Placuit, il ſecondo, in verb. Mortuus, verſ Et hoc teneas pro regula 16. q. 1.* Non eſt autem in jure expreſſum, ut mors civilis, eccleſia quaſi vacante per captivitatē Prælati, æquiparetur naturali quoad inſtitutionem, ſeu electionem ſucceſſoris, ſed tantùm quoad hoc, ut Capitulum ad tempus ſuccedat in adminiſtratione ut in d. cap. *Si Epiſcopus*: Ergo in reliquis ſtabimus regulæ, l. *Sancimus C. de teſtamentis*, l. *Præcipimus, in fin. C. de appell.* & textum in d. cap. *Si Epiſcopus.* non eſſe extendendum ad alios caſus firmat Alexand. *conſ. 110. Adeo gravis, numero 3. circa fin. verſ. Et poſito*, & *numero 4. lib. 6.*
17 Quinimo tametſi capti in bello ſervi efficiantur capientium, ſi bellum ſit juſtum, l. *Naturalem, §. ultim. ff. de acquir. rer. domin.* l. *Hoſtes, ff. de captiv. & poſthum revers §. Item ea, inſtitut de rer. diviſio.* & ſervitus ſit mors civilis, quæ morti
18 naturali aſſimilatur, l. *Intercidit, ff. de condit & demonſtr.* l. *Servitutem, ff. de regul. iur.* gloſ in l.
19 *Rei capitalis, in ver. amiſſio, ff. de pœnis*: nihilominus in Chriſtianis captis à Turcis, vel Saracenis hoc non obtinet quia ſervi capientium minimè efficiuntur, nec quantum ad hoc ſunt ſervandæ leges Romanorum, quæ de captivis apud hoſtes loquuntur, nec ſunt neceſſariæ fictiones legis Corneliæ. & poſtliminii, ut pluribus probat Co-
20 uar. in regula peccatum *par. 2. § 11.* Et quāvis gloſ. in d. cap. *Si Epiſcopus, in verb. Libertati* dicat: Servus enim factus erat, tamen intelligitur ſecūdum leges Romanorum, quas allegat & Gemin. *ibi*
21 *circa finem* quærit ſolum: quid ſi Epiſcopus captus habebat Vicarium tempore captionis, an per capturam expiret ejus mandatum, ita ut non poſſit exequi officium ſuum? & reſpondet expirare, quia per mortem Epiſcopi expirat mandatum, ut notat gloſ. *fin.* in Clem. *fin. de procurat.* & textus in d. cap. *Si Epiſcopus* æquiparat mortem civilem naturali quoad juriſdictionis exercitium. vel dato quod mandatum non expiret, tamen non poteſt juriſdictionem exercere, quia caſu devolvitur ad Capitulum Ita formaliter Gemin. cum quo concordant ibi Franch *eo. ſin verſ. In gloſ. fin.* & Prob. *ad Monach. in prin.* & ſic Geminian. tenet Prælatum captum eſſe mortuum civiliter tantummodo quoad exercitium juriſdictionis, & ſic ſupponit habitum remanere apud ipſum, & conſequenter eum non effici ſervum capientiū, nec libertatem amittere niſi de facto: & ita intelligi debet littera d. cap. *Si Epiſcopus*, in illis verbis: *donec eum libertati reſtitui contigerit.* Quamobrem cum Prælatus captus à Turcis, vel Schiſmaticis ſecundum Canones non ſit in ſervitutem redactus, nec ſit mortuus civiliter quantum ad habitum juriſdictionis, & jus Prælaturæ, ſed omnino quantum ad juriſdictionis exercitium, nulla ratio ſinit, ut alius in ejus locum ſubſtituatur, ut dicit textus in cap. *Quamvis triſtè* ibi: (Quia ergo viventem ab officio ſuo neceſſitas non crimen abducit, alium loco ejus, niſi eo recuſante, nulla ſinit ratio ordinari, *7. q. 1.*)

22 Confirmantur prædicta quia ſi Prælatus efficiatur inhabilis ad officiū exercendū propter morbum etiam perpetuum & incurabilem, non privatur officio, vel beneficio ſed datur ei coadjutor, ut cap *Ex parte*, ibi: *gravi, & incurabili morbo*: & cap. *fin. de cler. ægrot.* & in *cap. unic § Verum* ibi, *perpetuò impeditus*: *eodem titulo lib. 6.* Et probavi latiſſimè in d cap. *finali à num 40.* & de Epiſcopo extra mentem poſito ſunt jura clara in cap. *Scripſit*, & in d. cap. *Quamvis triſtè, 7. quæſt. 1 &* in Generali ordinis Humiliatorum mente capto conſuluit Petrus de Ancharan *in conſ. 188.* incip. *Viſis conſiliis, nu. 7. verſ Permittendum eſt etiam pro veritate, & num 12.* Ergo ſimiliter ſi Prælatus impediatur officium ſuum exercere propter captivitatem, non eſt ab officio removendus, ſed ei dandus eſt adminiſtrator, vel vicarius, qui durante captivitate vices illius ſuppleat in exercitio juriſdictionis: nam ut legitur in cap. *Satis perverſum, 56. diſt.* Satis perverſum, & contra eccleſiaſticam probatur eſſe cenſuram, ut fruſtra pro quorundam voluntatibus quis privetur, quem ſua culpa, vel facinus ab officii, quo fungitur gradu non deijcit: & nimis reprehenſibile eſſe manifeſtum eſt, ut Prælato vivente alius ſubſtituatur, quæ ſunt verba textus in cap *Petiiſti, 7. q 1* Nemo enim ſine culpa privandus eſt jure ſuo, c *Inventū, 16. q. 1.* cap. *1. de iudic.* & de Prælato regulari tradit
23 gloſ. in cap *Monachi, in verb. Non mutentur, de ſtatu Monachor.* quin potiùs captivorum calamitati eſt miſerendum, cap. *Non ſatis* & c. *Pulchra 86. diſtin.* cap. *Aurum*, & cap. *Sacrorum, 12 q. 2* Facit textus in l. *Quamvis, ff ſolut matrimonio*, & in l *Si pro*
24 *redemptione*, C. *de donationib.*

Nec obſtat ſi dicas hæc procedere in Epiſcopis, & Prælatis ſæcularibus, qui matrimonium ſpirituale contrahunt cum Eccleſia, cap. *Inter corporalia.* cap *Quanto*, & cap. *1. i è*, *ſupra de tranſlation. Epiſcop* & propterea à ſuis adminiſtrationibus

bus ſine cauſa gravi, & probata amoveri non poſſunt, ut in d. cap. *Qualiter, il ſecondo*, §. *Licet autem, de accuſationib* & in præcitatis juribus; At ſecus eſſe in Prælatis regularibus, quia non ita pingue ius habent ſicut ſæculares, ut inquit gloſ. *hic in verb. Levioribus*; & ideò poſſunt faciliùs, & liberiùs removeri, ut dicitur in d. cap. *Qualiter, in § Hunc tamen ordinem.*

25 Id inquam, non obſtat, quia etſi in regularibus Prælatis leviores cauſæ ſufficiant, ut habetur hic in fin. Requiritur tamen cauſa delicti, & de tali intelligitur hoc capitul. Quod loquitur ubi de crimine civiliter agitur, ut Prælatus regularis ab adminiſtratione removeatur tanquam immeritus, & damnoſus, ut in textu in verſ. *Tales igitur*, & notat Abbas *in primo notab.* & Marian. Socin. *num. 11.* Similiter de cauſa criminis intelligitur dictum cap. *Qualiter*: quo primò præſcribit ordinē procedendi per inquiſitionem in cauſis criminalibus tam contra prælatum, quàm contra ſubditum, & concludit probato gravi crimine eū eſſe removendum ab adminiſtratione; ac deinde declarat hunc ordinem nō eſſe in regularibus obſervandum uſquequaque, id eſt per omnia, vel ad unguem ſecundum Cardin. *in d. §. Hunc tamen ordinem, in princ.* quaſi dicat etiam ad remotionem Prælati regularis requiritur cauſa, & probatio criminis, ſed non eſt neceſſe, ut crimen ſit adeò grave ſicut in Prælatis ſæcularibus; idque apertiùs eſt expreſſum in d. cap. *Monachi*, §. *Priores, de ſtatu Monachor.* ubi poſteaquam textus dixit: Prælati regulares per electionem canonicè inſtituti ſine manifeſta, & rationabili cauſa non mutentur, immediatè declarando qualis debeat eſſe hujuſmodi cauſa, ſubjunxit, videlicet: Si fuerint dilapidatores, ſi incontinenter vixerint, aut tale aliquid egerint, pro quo amovendi meritò videantur; ecce quod ad remotionem Prælati regularis ſemper requiritur delictum, & hoc probandum eſt, ut dicit ibi gloſſ. *ultim.*

26 Ac captivitas non eſt delictum, & ubi delictum non eſt ibi non debet eſſe pœna, cap. *Cognoſcentes, de Conſtitutionib.* gloſſ. in cap *Si beneficia, in verb. Sine culpa, de præben. lib. 6.* Nec Prælatus captivus ſine culpa privari debet jure ſuo, gloſ. *penult.* in d. cap. *Monachi*; imò inhumanum eſt nimis talem affligere, cui potiùs eſt miſerendum, cap. *Licèt de cenſib.* & ibi gloſ. *in verb. Miſereri*, Abb. *conſ 47. num. 3. lib. 1.* Facit cap. *Cum percuſſio, 7. q. 1.* ibi: (Non debet à nobis addi flagellatis afflictio.) cap. *Ex parte*, ibi: nec afflictio afflicto ſit addenda. *de Cleric. ægrotant.* cap. *Indicas* ibi: (Cui magis conſulendum ſit, & compatiendum, quàm puniendum, aut aliquo modo ferendum,) *3. q. 9. c. At clerici*, §. *De adulteriis*, de judiciis ibi: nec duplici debeat ipſum contritione conterere.) & l. *Navis onuſtæ*, §. *Cum autem*, ibi: (quia non debet duplici damno onerari :) *ff. Ad leg. Rhodiam, de iactu*; cum ſimilib.

Sed urgeas ex cauſa publica utilitatis, ne ſcilicet provincia, vel monaſterium debito regimine deſtituatur etiam ſine culpa poſſe quem privari jure ſuo l. *Item ſi verberatum*, §. *1. ff. de rei vendicat.* l. *Lucius, ff. de eviction.* plenè Anton. Gabr. *commun. concluſion. in tit. de iure quæſito non tollend. concl. 2. num. 1.* & dixi in cap. *Cæterum, num 32. de reſcript.* Reſpōdebimus cauſam publicæ utilitatis poſſe tantùm conſiderari in datione vicarii; vel adminiſtratoris, qui durante captivitate Prælati juriſdictionem exerceat, juxta textum in dict. cap. *Si Epiſcopus, de ſupplend neglig. Prælat. lib. 6.* non autem in privatione ipſius Prælati, & electione ſucceſſoris; nullum enim eſt publicum incommodum, ut Prælatus captivus titulum, & habitum dignitatis retineat, dummodo adſit alius, qui illius vices ſuppleat, & durante illius impedimento, in ſpiritualibus, & temporalibus adminiſtret, ut per Abbatem in cap. *Tua nos, num. 4. de cleric. ægrot.* & probatur ex doctrina Innocentii communiter recepta in cap. *Niſi cum pridem, n. 4. in verb. Malitiam, verſ. Nos dicimus, de renunc.* ponderando eam, ut dixi in d. c. *Cæterum, num. 51. de reſcript.* Quinimo remotio Prælati captivi eſſet potiùs contra jus, & utilitatem publicam, quia hoc exemplo deterriti non invenirentur qui vellent onus regiminis ſubire, arg. cap. *1. de cleric.* & notat gloſ. in cap. *Cum percuſſio in figuratione caſus 7. q. 1* & Abb. in d. c. *1. in 3. not.* ubi formaliter inquit: (Nota quod exiſtenti in impotentia ſerviendi non debet ſubtrahi beneficium, ne ex hoc turbetur ſtatus Eccleſiæ,) Roman. *conſil. 467. num. 7. verſ. Quarto per textum in dict. c. 1.* ubi ſimiliter ait remotionem officialis ſine culpa tendere non ad conſervationem, & bonum ſtatū officii, ſed potiùs ad eius ſubverſionem, eo conſiderato quod difficulter reperiretur, qui hoc officium ſubiret regiminis. Hæc quoad primam partem quæſtionis.

27 Circa ſecundam partem reſpondendum videtur Prælatum è captivitate reverſum in priſtinā dignitatem, & adminiſtrationem eſſe reponendum amoto quocumque alio interim electo, ſeu inſtituto.

Quod probatur primò per textum in *c. Prima actione, 16 q. 3.* ubi Concilium Hiſpalenſe II. cui Iſidorus interfuit *c. 1.* ſtatuit in hæc verba; (Placuit, ut omnis parochia, quam antiqua ditione ante militarem hoſtilitatem retinuiſſe Eccleſiam ſuam quiſque comprobaret, eius privilegio reſtitueretur; ſicut enim per legem mundialem, iis, quos Barbarica feritas captiva neceſſitate tranſvexit, poſtliminio revertentibus redditur antiqua poſſeſſio, non aliter & eccleſia receptura eſt parochiam, quam ante tenuit cum rebus ſuis ſive ab aliis eccleſiis poſſideantur, ſive in cuiuslibet poſſeſſionem transfuſa ſit; non enim erit objicienda præſcriptio temporis, ubi neceſſitas intereſt hoſtilitatis.

2 Probatur ſecundò in cap. *Cum per Bellicam, 34. q. 1.* ubi Leo Papa ſcribens Nicetæ Acquileienſi Epiſcopo *epiſtola 77. c. 1. & ſeqq.* ſic ait; (Remotis malis, quæ hoſtilitas intulit, unicuique hoc, quod legitimè habuit reformetur, omnique ſtudio procurandum eſt, ut recipiat unuſquiſque quod proprium eſt-) *Et infra*; (Sic enim multa, quę ad eos, qui in captivitatem ducti ſunt, pertinebant, in jus alienū tranſire potuerunt; & tamen plenum juſtitiæ eſt, ut eiſdem reverſis propria reformentur, quod ſi in mancipiis, vel in agris, aut etiā in domibus, ac poſſeſſionibus ritè ſervatur, quantò magis in coniugiorū reintegratione faciendū eſt, ut ſic quod bellica neceſſitate turbatum eſt, pacis remedio reformetur) ubi gloſ *in verb. Coniugiorum*, deſumit argumentum quod Eccleſia debet reſtitui clerico de captivitate redeūti, quātocumque tempore detentus fuerit, ſi probat juſtum

ſtum impedimentum, cùm Eccleſia ſit uxor clerici, c. *Sicut vir*, & cap. *Sicut alterius*, 7. q. 1. & cum gloſ. concordant Hugo, & Turrecr. *n. 1.*

29 Probatur tertiò in c. *Paſtoralis*, 8. q. 1. ubi cum Ioannes Liſſitanæ Civitatis Epiſcopus ab hoſtibus eſſet repulſus, & Liſitana Civitas in captivitatem redacta, Gregorius Papa dedit ei Eccleſiam Syllatinam hac conditione, ut ceſſante hoſtilitate ad ſuam Eccleſiam reverteretur: qui textus ad rem noſtram dupliciter inducitur, & primo ſic: Si Prælatus Eccleſiæ ab hoſtibus captivatæ, ceſſante hoſtilitate reſtituendus eſt primæ Eccleſiæ, non obſtante quod medio tempore fuerit inordinatus ſeu intitulatus in alia Eccleſia, ut in d. c. *Paſtoralis*; multò fortius ceſſante captivitate prælatus debet reſtitui ſuæ dignitati in caſu noſtro, cùm medio tempore in nulla alia Eccleſia fuerit intitulatus, Secundò ſic, ſi prælato ab hoſtibus expulſo, is, qui medio tempore à Papa fuit ſubſtitutus, ceſſante hoſtilitate debet Eccleſiam dimittere, eamque primo prælato reſtituere ſecundum Hug. Arch. & omnes in d. c. *Paſtoralis*. Ergo à fortiori is, qui durante captivitate prælati à Capitulo fuit electus, ea ceſſante, debet dimittere dignitatem, eamque reſtituere prælato ab hoſtibus reverſo Sed dices:

30 Prælatus non poteſt conſtitui ad certum tempus, vel ſub conditione, quia beneficia ſub conditione non dantur, c. *Quamvis*, 7. q. 1. c. *Sanctorum*, 70 *diſt*, nec convenit moribus noſtris temporales filios habere, l. *Quæſitum*, *ff. de adoption. l. Actus legitimi*, *ff. de regul. iur.* Sicut nec libertas ad tempus datur, l. *Libertas*, *ff. de manumiſſ. teſtam.* nec hæreditas, §. *Hæres*, *inſtit. de hæredib. inſtituen.* nec matrimonium, c. *Solet*, 23. q. 2. Ergo nec Epiſcopus

31 Eccleſiæ captivatæ in alia Eccleſia intitulatus, nec alius in ejus locum electus, vel inſtitutus removeri debent, licèt captivitas caſſaverit, gloſ. 1. in d. c. *Paſtoralis*, 7. q. 1. ſolvit objectum tripliciter. Prima ſolutio eſt, quod inſtitutio hoc caſu ſit pura, ſed reſolvatur ſub conditione ſi Prælatus à captivitate liberetur, l. 2. *ff. de in diem addict.* & eſt ſimile in d. c. *Veniens, de fil. presbyteror.* & in cap. *Illo*, *de pignorib.* Secunda ſolutio eſt quod jure poſtliminii reſtituitur ei prior Epiſcopatus, ut in d. c. *Prima actione*, 16. q. 3. Tertia ſolutio quod Papa ſub conditione, vel ad certum tempus poteſt aliquem inſtituere prælatum, ſicut miles ſub conditione, & ad certum tempus inſtituit hæredem, l. *In fraudem*, §. *Similis*, *ff. de militar. teſtam.* Quar-

32 ta, & melior ſolutio eſt, quam ponit Archid in d. c. *Paſtoralis, n. 2.* quod Prælatus non poſſit inſtitui ſub conditione à jure reprobata, & ſic loquitur d. c. *Quam pio*, 1. q. 2. & c. *fin. ſupra de pactis*, cum ſimilibus: ſecus autem eſt ubi tacita conditio à jure inducta eſt; & ſic loquitur d. c *Paſtoralis*, quia dum inſtituitur prælatus ex cauſa captivitatis, tali inſtitutioni ineſt tacita conditio à jure inducta, videlicet ut ſi hoſtilitas ceſſaverit, teneatur redire ad primam Eccleſiam.

33 Probatur quartò in præallegato, cap. *Si Epiſcopus*, *de ſupplend neglig. prælat. lib. 6.* ubi Epiſcopo à paganis, vel ſchiſmaticis capto datur adminiſtratio Capitulo non in perpetuum, ſed ut dicit textus, donec eum libertati reſtitui contigerit: recuperat enim jura ſua quaſi jure poſtliminii, ut dicit gloſ. *ibi in verb. Libertati*, & Petr. de Anchar.

34 in 2 *notab.* dicens: nota in verb *Donec*, quod adminiſtratio Capituli iſto caſu durat Epiſcopo exiſtente capto, liberatus autem jura ſua recuperat: facit textus in c. *1. de Paroch.* ubi Prælatus hæreticus ad unitatem Eccleſiæ converſus, quamvis interea alius in eius locum fuerit inſtitutus ex miſericordia reintegratur; ergo fortius eſt reintegrandus hoc caſu prælatus captivus, cùm hoc fiat non ex miſericordia, ſed ex juſtitia, ut expreſsè habetur in d. c. *Cum per bellicã 34. q. 1.* ibi: (Punctum juſtitiæ eſt, ut eiſdem reverſis propria reformentur.) ideſt reſtituantur per actionem reſciſſoriam, quæ reverſis ab hoſtibus datur pro bonis ſuis retrahendis, ſecundum Turrecrem. *in verb. Reformentur.*

35 Probatur quintò arguendo à matrimonio carnali ad ſpirituale, quod argumentum eſt validum in jure, ut cap. *Sicut vir*, 7. q. 1. & c. *Inter corporalia de translat Epiſcop.* nam marito ex captivitate reverſo reddẽda eſt uxor ſua, licèt medio tempore alteri nupſerit bona fide credens primum virum eſſe mortuum, ut graviſſimis rationibus oſtendit Leo Papa in d. c. *Cum per bellicam*, & Innoc. in c. *ſeq.* 34. q. 1. Ergo ſimiliter prælato ab hoſtibus redeunti reſtituenda eſt Eccleſia ſponſa ſua, cũ qua dicitur conjugium ſpirituale, vel quaſi contraxiſſe, ut in prænotatis juribus; & in puncto arguit gloſ. in d. c. *Cum per bellicam*, *in verb. Coniugiorum.* Nec habenda eſt ratio juris civilis, ſecundũ quod matrimonium per captivitatem diſſolvitur, & uxor non reſtituitur marito redeunti, niſi novus adſit conſenſus, ut l. *Cum duæ*, ibi: (Non ut pater filium ita uxorem maritus jure poſtliminii recipit, ſed conſenſu reintegratur matrimoniũ) *ff. de capt & poſtlim. reverſ.* Quoniam lex civilis in hoc repugnat juri divino, quia à Deo jungitur uxor viro, & quos Deus conjunxit homo non ſeparet: & ſic eſt neceſſe, ut etiam renuente uxore legitimarum fœdera nuptiarum reintegrentur, ut legitur in d. c. *Cum per bellicam.*

36 Probatur denique aliis omiſſis ex natura poſtliminii, quod diffinitur eſſe jus amiſſæ rei recuperandæ ab extraneo, & in ſtatum priſtinum reſtaurandæ, ut l. *Poſtliminium*, *ff. de captivis, & poſtlim. reverſ.* gloſ. 2. in d. c. *Prima actione*, 16. *quæſt.* 3. Et quamvis ſecundum leges poſtliminio reverſis detur actio reſciſſoria intra quadriennium, ut §. *Rurſus*, inſtitut. *de actionib.* l *ultim. Cod. de in integr. reſtit.* Turrecr. in d c. *Cum per bellicam*, *in verb. Reformentur* 34. q. 1. & ſi non potuerit agere in hoc quadriennio, per aliquot dies reſtituatur ad eos, l. *Sed & ſi per prætorem*, § *Si feriæ*, *ff. Ex quib. cauſ.*

37 *maior.* tamen ſecundum Canones cum exiſtenti in captivitate, ſeu hoſtilitate non currat præſcriptio, ut d. c. *Prima actione, 16. q 3.* non dabitur reſciſſoria ſed per quantumcũque temporis prælatus fuerit in captivitate jura omnia recuperabit jure poſtliminii, ut notat ibi gloſ. *in verb. Poſtliminium.*

38 Et ex his patet uſquequaque verum non eſſe, quod aliqui regulares dixerũt jus poſtliminii nõ habere amplius locum, ſecundum Canones, ex Covarr. *in reg. Peccatum*, *p. 2. §. 11. n. 6.* & Molin. *de iuſt. & iure tom. 1. diſp. 118. §. Obſerva tamen*, Quoniam hoc vendicat ſibi locum tantummodo ad hoc, ut infideles nullum acquirant dominium in chriſtianis captivis, cujus contrariũ erat cautum de jure civili, ſecundum quod capti ab hoſtibus eorum ſervi efficiebantur, ut § *Servi*, inſtitut. *de iur. perſon.* gloſ. *in §. Si ab hoſtibus*, *in verb*

Pendet inſtit. quib. mod. ius patr. poteſt ſolvitur; & ſic loquuntur prædicati auctores, ſed non procedit quantum ad recuperationem jurium, ac rerum: nam quantum ad hoc ex captivitate reverſus etiam ſecundum Canones recuperat omnia jure poſtliminii, pro ut ſunt jura clara in d. c. *Prima actione, 16. q. 3.* & in d. c. *Cum per bellicam, 34. q. 1.* & tenent ubique gloſſatores; unde jure optimo dicit gloſ. in §. *Item ea, in verb. Recipiunt, inſtit. de rer. diviſion* poſtliminii, & captivitatis jura hodie non ſervari quantum ad perſonas, ſcilicet ut chriſtiani per captivitatem ſervi efficiantur, ſed bene quantum ad res, ſcilicet ut recuperent omnia, quæ prius habebant: idemque tradidit Bart in l. *Hoſtes, ff. de captiv. & poſtlimin. reverſ.* & ex illo Franciſcus Arias *in tract. de bello, & bellator. n 160* inter tractatus communes *tom 12. fol. 192.* & Io. Lup. *in eod. tract. in 3. q. §. Si ſumus in caſu ſæculi tum, n. eod. tom. 12. fol. 169. col. 3.* Idque expreſſè agnovit Covar. *d. § Vndecimo, num. 6. poſt med.* ubi diſertis verbis ſic ait: (Quamvis in iis, quæ poſſunt in favorem cedere captivorum, æquiſſimum ſit, imo omni ex parte juſtum eaſdem leges, ſcilicet de poſtliminio loquentes, ſervari: nec enim Reipublicæ Chriſtianæ convenit præter ipſam captivitatis afflictionem damnũ aliud, aut detrimentum chriſtianis apud Saracenos, aut Turcas captivis irrogari?) hæc Covar.

39 Rurſus non obſtat quod poſtliminio careant qui armis victi hoſtibus ſe dediderunt, ut dicitur in l. *Poſtliminio, ff. de capt. & poſtlim. reverſ.* quia licèt non ſpontè, tamen coacta voluntas non eſt, ut ait ibi gloſ. *in verb Hoſtibus.* Nam reſpondetur illum textum procedere in iis, qui cùm dimicare deberent, ſe turpiter dediderunt, quo caſu propter ignominiam carent jure poſtliminii, ut declarat textus in *l. 2 ff. eod.* ſed hoc non obtinet in clericis, qui corporalia neſcientes arma ſolum Deum, & propugnatorem ſuum quando ei placuerit miſereri, patienter expectant, dicit text. in c. *Porro, 16. q. 3* ubi gloſ. *in verb. Amara*, deſumit argumentum, quod clerici non debent movere arma corporalia etiam contra hoſtes, c. *Quicumque, 23 q 8* Nam lachrymæ, & orationes ſunt arma clericorum, c. *Conventor, ead. cauſ. & quæſt.* unde quamvis clerici in bello juſto poſſint alios hortari ad pugnam contra hoſtes, c. *Igitur*, cap. *Hortatu*, c. *Omni timore*, c. *Vt pridem, 23. q. ult.* cap. *Dominicus, 23 q. 2.* & c. *Adrianus, diſt. 63.* propriâ tamen perſonâ pugnare non poſſunt, d c. *Quicumque*, & c. *Clerici, 23. q. 8.* nam eorum officium reddit eos inhabiles ad pugnandum, c *Ex multa, ad fin. de voto*, & notat gloſ in c. *Petitio in verb. remordet*, & ibi etiam Butr. *n, 4. de homicid.* Bald *conſ. 469. Ad bellum iuſtum, vol. 1* & docet S. Thomas *in 2.2 q. 40. art. 2. ad 2.*

41 Demum non obſtat quod dixerunt nonnulli regulares jus poſtliminii non habere locum in officiis temporalibus, quales ſunt adminiſtrationes regularium, ut c. *Cum ad monaſterium*, §. *Tales, verſ. Nec aliqui, de ſtat. Monach.* Sed ſolum in officiis, & beneficiis perpetuis, quales ſunt epiſcopatus: de quibus loquitur d. c. *Paſtoralis, 8 q 1.* & c. *Si Epiſcopus, de ſupplen. neglig. præl. lib. 6.* Nam reſpondetur hoc verum eſſe in officiis minoribus, ad quæ regulares non aſſumuntur per electionẽ canonicam, ſed ſunt obedientiarii, & ad nutum ſuperiorũ amovibiles, de quibus loquitur d. § *Tales*, & in talibus admittimus non habere locum jus poſtliminii, quia removeri poſſunt pro libitu Abbatis, & ſine ulla cauſa, ut clarè oſtenſum ſupra in præludiis, *n 10 & 11.* At ſecus eſt in prælatis, qui canonicè eliguntur, quia ſive ſint perpetui, ſive ad tempus determinatum, puta triennium, vel biennium, eo tempore durante juris ordine non ſervato, & ſine juſta, & rationabili cauſa removeri non poſſunt, ut eſt textus in c. *Monachi*, §. *Priores, de ſtatu monach.* & fusè probatum
42 eſt ſupra *n. 8* & quod poſtliminium habeat locum etiam in officiis ad certum tempus duraturis probatur exemplo tutoris, cujus officium non eſt perpetuum, ſed temporale, & finitur pubertate, ut *inſtitut. quib. mod. tutel finit. per tot.* item ſi tutor ſit captus ab hoſtibus deſinit eſſe tutor, *ut inſtit. de Attil tutor.* §. *Ab hoſtibus*: & tamen reverſus reci-
43 pit tutelam jure poſtliminii, ut ibi dicitur quo jure alia quoque omnia recuperat, ut ibi notat gloſ. in *verb. Iure poſtliminii*, ut eſt tex. in l. *Poſtliminii*, ibi: (Omnia reſtituuntur ei jura ac ſi captus ab hoſtibus non eſſet) *ff. de captiv. & poſtlim. reverſ.* & in l. *cum duæ* ibi: (recuperet & ipſe jus ſuum.) & in l. *Hoſtes*, ibi: (ab hoſtibus autem captus, &c. poſtliminio ſtatum recuperat priſtinum.) *ff. eod. & inſtit. quib. mod. ius patr. poteſt ſolu.* §. *ſi ab hoſtibus*; unde & munia civilia recuperat, l. *Liber captus*, C. *eod.* l. *Libertas*, §. *Poſtliminium ff. Ad municipal.* & incolumia cuncta ei ſervanda ſunt.
44 l. *fin. verſ. Reddantur*, C. *de captiv & poſtlim.* & eſt ratio, quia ut ibi dicit gloſ. *in verb Pendet*; poſtliminium habet duo capita, unum eſt quia reverſus recuperat omnia: & hoc fundamentum eſt ſuper veritate: aliud eſt quia is, qui captus eſt, fingitur in civitate ſemper fuiſſe, & ſemper habuiſſe jura, quod eſt contra veritatem; unde quemadmodum prælatus regularis ſi verè in ſuo monaſterio, vel provincia ſemper fuiſſet triennio ſuo, vel biennio durante, iura prælationis retinuiſſet, ut probatum eſt ſupra *n. 8. & n. 41. & 42.* eodem modo ſi fuit captus ab hoſtibus, quia ex ſecundo capite poſtliminii fingitur ſemper fuiſſe in ſuo monaſterio, vel provincia cum poſtea revertitur ex primo poſtliminii capite jura omnia prælationis recuperat, ita juſtitia exigente, ut in d. c. *Cum per bellicam, 34. q. 1.* & naturali æquitate, ut dicitur in l. *Poſtliminium, ff. de capt & poſtlim. reverſ.*

45 Quæ omnia multò fortiùs vendicant ſibi locum ubi prælatus non fuit captus ab hoſtibus, ſed à piratis, vel latronibus, quia tunc etiam ſecundum leges civiles liber permanet, ut in d. l. *Poſtliminium*, ibi: (A piratis, vel latronibus capti liberi permanent.) & ideo retinet omnia jura ſua, & fictio poſtliminii non eſt neceſſaria, ut dicit text. in l. *Hoſtes, ff. eod.* & in l. *Qui à latronibus, ff. de teſtamen.* ubi gloſ. 1. & Bart. *n. 2. verſ. Solve*, & alii Scribentes.

46 Contigit non ita pridem hic caſus in Patre Ioãne Cheron Provinciali Carmelitarum Vaſconiæ, qui rediens à Capitulo generali in Vrbe celebrato die 31. Maii 1648. fuit in mari captus à Turcis, & cũ Generalis Ordinis de illius captivitate certior factus fuiſſet, creavit Vicarium provincialẽ; ſed eo conquerente, quod Vicario nomine non poſſet provinciam gubernare, & regularis obſervantia multum periclitaretur, cumque nulla ſpes ſubeſſet redemptionis Patris Cheron, Comitia Provincialia indixit, in quibus die 8. Maii 1650.

idem

idem Vicarius in Provincialem electus eſt. Sed die 6. Aprilis immediatè præcedentis antiquus Provincialis præter ſpem redemptus Romam venit, & poſtulavit ſibi reddi provincialatum; ſed Generali renuente, recurſum habuit ad SS.D.N. reque à Sanctitate ſua ad S. Congregationem Epiſcoporum, & regularium delata, tametſi nonnulli regulares contenderent electionem ſecundi Provincialis fuiſſe legitimam, nec Provincialem redemptum poſſe provincialatum repetere, ut in ſpecie P. Lezana in ſuis conſultationibus noviſſimè impreſſis *conſultatione 42.* nihilominus S Congregatio mandavit Generali Ordinis, ut P. Cheron in poſſeſſione provincialatus manuteneret, & reintegraret electionem novi Provincialis cum omnibus inde ſequutis caſſando, & annullando, contrariis non obſtantibus, die 12. Auguſti 1650.

De Simonia.

Cap. Tua nos.

SVMMARIVM.

1 *Simoniacus eſt clericus, qui confert Eccleſiæ bona ſua eo pacto ut recipiatur in canonicum, & illa ſibi retineat pro præbenda.*

2 *Ius Canoniæ eſt quid ſpirituale, & non cadit in laicum.*

3 *Simoniacum eſt beneficium fundare, vel dotare eo pacto, vt ſibi conferatur.*

4 *Simoniacum eſt pactum præſentandi ſeipſum à fundatore appoſitum in erectione beneficii, & irrita eſt erectio, & inſtitutio inde ſequuta. & n. ſeq.*

5 *Præſentatio acquiritur ius ſpirituale ad beneficium obtinendum, & Epiſcopus compelli poteſt inſtituere.*

6 *Simoniacum eſt pro præſentatione aliquid temporale dare, vel accipere.*

7 *Beneficium obtinens à ſe fundatum cum pacto præſentandi ſe ipſum an faciat fructus ſuos, & n. ſeq. vſque ad n. 15.*

8 *Simoniacus eſt intruſus, carens titulo vero, & putativo.*

9 *Et ſemper eſt in mora reſtituendi ſicut fur.*

10 *Et tenetur ad reſtitutionem omnium fructuum etiam qui percipi potuiſſent à diligenti poſſeſſore.*

11 *Dominium ſequuta tradititione transfertur ex contractu etiam inutili; non tamen nullo, & contra legem.*

12 *Clauſula,* & non alias, &c. *facit diſpoſitionem conditionalem.*

13 *Pecunia per ſimoniam collata an & quando ſit reſtituenda ei, qui conſulit.*

14 *Retentio facilius datur, quàm petitio.*

15 *Pactum omne, & conventio in beneficialibus, & aliis ſpiritualibus ſimoniam inducit.*

16 *Simonia non eſt deducere in pactum iuris communis diſpoſitione.*

17 *Etiamſi in actu receptionis fuerit oppoſitum.*

18 *Collatio beneficii ſub conditione, ſi reſederis, valida eſt.*

19 *Collatio beneficii facta eo pacto, vt proviſus ſolvat penſio-*
20 *nem collatori debitam, non eſt ſimoniaca.*
Simoniacus non eſt Sacerdos abſolvens pœnitentem eo pacto, ut rem ſibi ſublatam reſtituat.

21 *Peccatum non dimittitur niſi reſtituatur ablatum.*

22 *Pactum dandi ſpirituale pro ſpirituali an fieri poſſit ſine vitio ſimoniæ, remiſſivè.*

23 *Simoniacum non eſt in actu receptionis, vel ingreſſus ad ius ſpirituale aliquid dare, vel offerre ſine pacto, vel conditione.*

24 *Gratis recipi poteſt gratis oblatum.*

25 *Simoniam non inducit datio mutua ſpiritualium, & temporalium, quoties vna non cauſatur ab alia.*

26 *Secus ſi actus ſint correſpectivi.*

27 *Eſt tamen vitanda propter ſpeciem mali.*

28 *Accuſatus non debet ingredi domum iudicis.*
Opus per ſe laudabile, ratione temporis reprobatur, ibidem. & n. ſeqq.

29 *Simoniæ ſuſpicionem præſefert nummos in concham mittere, dum baptiſmus ſuſcipitur.*

30 *Fructuum deductiones, & ſolutiones, quæ ex prava conſuetudine, aut conſtitutionibus fiunt tempore ingreſſus, vel poſſeſſionis, reprobantur à Concilio Trid. & Conſtitutione Pij V.*

31 *Preces humiles à digno oblatæ pro beneficio obtinendo ſimoniæ, aut ambitionis vitium non inducunt.*

32 *Secus ſi ab indigno.*

33 *Preces, quas prò ſe quis porrigit, vt in prælatum eligatur, ambitioſæ ſunt, & illicitæ.*

34 *Epiſcopatum appetere non licet.*

35 *Primatus fugientem ſe deſiderat; deſiderantem ſe horret.*

36 *Munuſcula conferentes Prælatis, & rogantes pro beneficio adipiſcendo, an ſimoniam committant.*

37 *Electus offerens ordinatori, vel conſecratori ſuo electuarium, vel aliud quidpiam modici pretij, non cenſetur ſimoniacus ibidem.*

38 *Conſuetudo, cuius vigore canonicus novus ſingulis canonicis chirothecas diſtribuit poſt admiſſionem ad fructus, & diſtributiones, ſublata eſt à Concilio, & Bulla Pij V.*

39 *Simonia eſt quo ad Deum & in parvis, & in magnis muneribus, ſi animus inductus ex eis flectatur.*

40 *Simonia mentalis ſolum Deum habet vltorem. & n. 45*

41 *Eccleſia non iudicat de occultis. & n. 45.*

42 *Simonia mentalis non inducitur in ſimoniacis de iure eccleſiaſtico, ſed tantùm in ſimoniacis de iure divino.*
Contrarium n. 44.

43 *Simonia in beneficialibus an ſit prohibita de iure divino, remiſſivè.*

44 *Simonia mentalis peccatum per ſolam pœnitentiam aboletur.*

45 *Intellectus c.* fin. *infra eod. ibid.*
Eccleſiæ vltioni non ſubduntur quæ in finibus nudæ voluntatis conſiſtunt.

1 TVA NOS. Si clericus eo pacto bona ſua confert Eccleſiæ, ut recipiatur in canonicum, & illa ſibi retineat pro præbenda. ſimoniacus eſt: ſecus ſi hoc fiat ſine pacto hoc dicit; dividitur in duas partes. In prima ponitur deciſa conſultatio. In ſecunda reſponſio, ibi, *Devotioni*: & hæc ſubdividitur in duo membra. Secundum ibi, *Si verò*: cujus limitatio ſubnectitur ibi, *Licèt autem*,

2 Nota primò jus canoniæ eſſe quid ſpirituale unde

unde non cadit in laicum, ut in c. 2. cum ibi notatis per Innocen *ſupra de inſtitut.* Ideoque pro jure canoniæ obtinendo ſimoniacum eſt temporale aliquid dare, vel promittere, ut hic deciditur: concordat cap. *Iacobus infra eod.* & notant hic Anton. de Butrio *num. 2.* Abb. *num. 3.* & Marian. Socin. *n. 4. in 3 notab.*

3 Secundò nota eſſe ſimoniam fundare, vel dotare canonicatum, vel aliud beneficium eccleſiaſticum eo pacto, ut beneficium illud ſibi conferatur,
4 de quo hic eſt caſus apertus. Vnde cum quidam clericus non ita pridem ſua bona patrimonialia contuliſſet pro erectione Archipresbyteratus in Cathedrali Eccleſia cum reſervatione juris patronatus eo pacto adjecto ut poſſit ſeipſum præſentare, & non aliàs: conſultus ab eodem clerico reſpondi erectionem, & inſtitutionem inde ſequutam fuiſſe ſimoniacam: & nullam per hanc decretalem, & opus eſſe nova erectione, & proviſione Sedis Apoſtolicæ, quam poſtea idem cle-
5 ricus impetravit à S. D. N. Vrbano VIII. Ex præſentatione enim acquiritur præſentato jus ſpirituale ad beneficium obtinendum, & Epiſcopus poteſt compelli ad inſtituendum, ut in cap. *Cum Bertholdus*, & ibi Abb. *num. 11. de re iudic.* & in cap. *Dilectus, de off. Legati.*

6 Vnde ſicut ſimoniacum eſt dare aliquid temporale pro collatione, ſeu receptione, ut hic, aut pro inſtitutione ut in cap. *auctoritate*, & ibi Abb. *de Inſtit.* cap. *In tantum*, & cap. *Audivimus infra eod* cum concordan ita & pro præſentatione, ut pluribus probat Lambertin. *de iurepatr in 2 par. primi libri in 9. quæſt. principali art 11. num. 1.* & ſæpius concludit Rota Romana, ut teſtatur Horat. Mand. ſ. ad Roman *conſ. 317. Circa propoſitum.*

7 Amplius conſultus, an prædictus clericus ſuos fecerit fructus Archipresbyteratus ut præfertur, erecti; reſpondi feciſſe à die datæ litterarũ Apoſtolicarum, & habitæ poſſeſſionis ad præſcriptum Extravag. *Iniunctæ, de elect.* Quo verò ad fructus antea perceptos, cum in litteris nulla fiat condo-
8 natio imò appoſita ſit clauſula Per hoc tamen non intendimus geſta per Ordinarium aliquatenus approbare, dubitatio emergit, quia ſimoniacus eſt intruſus carens titulo vero, & putativo, & dicitur fur, & invaſor, c. *Ordinationes 1. quæſt. 1.*
9 cap. *Ordinationes, 9. q. 1.* Et ideò ſemper eſt in mora reſtituendi ſicut fur, ut dicunt Tancredus, Ioannes, quos ſequitur gloſſa communiter approbata in cap. *Niſi cum pridem, in ver. Sed duntaxat, de renunc.* Ioan Andr. *ibid. num 4.* Bald *n. 1.* Butr. *num. 8. verſ. Conclude mentem gloſſæ, & verſ. Infertur tertiò*, Henric. *col. 1. ante med. verſ. Aut non habet titulum*, & Cardin. *in §. Intueri, num. 2.*
10 & ſimoniacum in beneficio teneri ad reſtitutionem omnium fructuum etiam qui percipi potuiſſent à diligenti poſſeſſore, docet S. Thomas *in 2. 2. q 100. art. 1. ad 2. & in 4 diſt. 25. q. 3. art. 1, quæſt 3. ad 2.* & Sylveſt poſt Archidiac. *in ver. Simoniæ, n. 13 verſ. Octavo.*

11 Cæterum etſi memoratus clericus ſuos non fecerit fructus tamquam beneficiales, ſeu eccleſiaſticos, eo quod erectio canonicatus, & inſtitutio nulla fuerit, ut prædixi; tamen videtur illos feciſſe ſuos tamquam patrimoniales, & laicales; quia oblatio bonorum quam fecit eccleſiæ cum pacto præſentandi ſeipſum fuit invalida tamquam ſimoniaca, ut hic in textu, & conſequenter clericus dominium bonorum oblatorum à ſe non abdicavit, nec illud tranſtulit in eccleſiam ex contractu nullo, & vitioſo: nam licèt regulariter ex contractu etiam inutili transferatur dominium ſequuta traditione, ut l. *Eleganter, in princ. ff. de pignorit. act.* tamen ſecus eſt, ſi contractus ſit nullus, & contra legem, ut notat Bart. in l. *1. § Si vir in fine, ff. de acquir. poſſ.* Paul. de Caſtro *conſ. 244. Viſo & examinato, in fine lib. 2.* & ex contractu à lege im-
12 probato nec poſſeſſionem tranſferri reſpondit Alexand *conſ. 69. circa primum, num. 14. lib 5* præſertim ſtante clauſula, *& non alias aliter nec alio modo*, quam dictus clericus adjecit pacto præſentandi ſeipſum, quæ facit diſpoſitionem conditionalem, ita ut niſi conditio purificetur, perinde ſit ac ſi ab initio bona ſua eccleſiæ non obtuliſſet, ut per Cæphal. *conſ 118. n. 13 & 14. lib. 1.*

13 Non obſtat ſi dicitur, Pecunia per ſimoniam collata eccleſiæ ſæculari non eſt reſtituenda ei qui contulit, quia turpiter, & contra juſtitiam dedit; ſed eccleſiæ in cujus ignominiam data fuit, ut in cap. *De hoc, ſupra eod.* cap *Si quis in atrio, 17 q. 4.* & in *Authen. de ſanctiſſ. Epiſc. §. Sed neque*, & hoc ſi ſolus Prælatus, vel alius de eccleſia deliquerit; quod ſi eccleſia fuerit in culpa, puta quia totum Collegium conſenſit ſimoniæ, tunc etſi applicari non deberet eccleſiæ, quia talis lucri reddidit ſe indignam; tamen nec debet reſtitui danti, ſed à ſuperiore pauperibus erogari; quemadmodum pecuniam Iudæ traditam à Iudæis nec Iudæi retinuerunt, nec Iudæ remanſit ſed data eſt in Cœmeterium pauperũ peregrinorum ut patet *Matth 26.* & ita poſt multa concludit, & diſtinguit gloſ. *fin.* in d. c *De hoc*, & ibi fuſiùs Hoſtien. Ioan. Andr. & alii Turrecr. in cap. *Si quis dator, in verb. Reſtituere, 1 q 3* & latius in cap. *Non eſt putanda, 1. q. 1.* ubi hanc diſtinctionem pluribus comprobat & eſt communis theorica, ut ibi teſtatur Præpoſ. *num 1.* poſt Anton de Butr. & Abb. in d. cap. *De hoc*, quam etiam ſequitur S. Thom *in 2 2. q 100. art. 6. ad 1. & 4.*

Id inquam non obſtat, quia procedit de iuris rigore. At verò ex miſericordia in tribus caſibus pecunia ſimoniacè accepta reſtituitur ei, qui dedit. Primus eſt, cùm dans religionem ingreditur, ut per Innocen. in d cap *De hoc, in ver Eccleſiis*, qui ad hoc allegat cap *Veniens, ſupra eod. c. De lapſis, 16 q. 6.* & cap *Si quis iter, 27. q. 1.* Secundus eſt, cùm dans pecuniam non habet unde vivat; & in hoc caſu Hoſtien. & alii intelligunt textum in d. c. *Veniens*, ubi reſtitutio jubetur fieri Presbytero, qui per ſimoniam dedit. Tertius eſt, cùm dans pecuniam ſimoniacè erravit in jure, vel in facto: tunc enim ex miſericordia fit ei reſtitutio, ut tenet Hoſtien Io. Andr. & Præpoſ. *locis citatis*, & Sylveſt poſt Rayn. *in ver. Simonia, num. 20. verſ. Poſſet tamen ex miſericordia*, & hic propriè eſt caſus noſter, quia clericus, qui fecit pactum de præſentando ſeipſum, hoc egit bona fide igno-
14 rans diſpoſitionem hujus Decretalis.

Ac præterea hic non eſt agendum de reſtitutione, quia idem clericus poſſeſſionem bonorum à ſe non abdicavit: eodem enim contextu, quo illa contulit eccleſiæ ſibi retinuit pro præbenda. Explorati autem juris eſt faciliùs dari retentionem, quam petitionem, l. *Sed etſi poſſeſſori, ff. de iureiur.* l. *In bonæ fidei*, *C. de pact.* l. *Per retentionem*, *Cod. de vſur. l. 2* & ibi Bald. *in 3. notab. Cod. de fideicomm.*

comm. Paul. *de Castro conſ. 19. Vltra ea, in princ. lib. 2.*

15 Tertiò nota ibi, *cum in talibus*: omne pactum, & conventionem in beneficialibus, & aliis ſpiritualibus ſimoniam inducere, ut eſt textus *hic*, & in cap. *Cum pridem*, & cap. *fin. ſupra de pact. in* cap. *Quam pio, 1. quæſt. 2.* in cap. *Vt noſtrum, ut eccleſ. benefic.* & in cap. *Quæſitum, de rer. permut.* cum concordan. & hic notant gloſ. 1. Hoſtien. *n. 1. in ver. Omnis pactio*, Butr. *num. 2. in 2. notab.* & Cardin. *num. 1.* Roman. *conſ. 317. Circa propo-*

16 *ſitum, in fine*, & *conſ. 359. Quia beneficii, in princip. & per totum.* Intellige niſi in traditione ſpiritualium deducatur in pactum diſpoſitio juris communis, quia hoc non inducit ſimoniam, ut eſt text. in cap. *Ex parte, il ſecondo, ſupra de cleric. non reſiden.* & notant gloſ. & Innocen. in cap. *Cum M. de Conſtit.* gloſſa in cap. *Ad audientiam, il ſecondo*, & ibi dixi *num. 13. de reſcript.* Item gloſſa in cap. *Significaſti, de elect.* gloſſa in cap. *Significatum, de præben.* & gloſſa in cap. *Olim, il primo,*

17 *de reſtitut. ſpoliator.* Nulla enim conditio à jure communi approbata reddit actum ſimoniacum, etiamſi tempore conceſſionis fuerit appoſita, ut reſpondit Gemin. *conſ. 84. num. 14. verſ. Non obſtat quod iſta conditio*, Cravett *conſ. 145. num. 4.*

18 Hinc fit ut valeat collatio beneficii ſub conditione *ſi reſederis*, ut probatur in d. cap. *Ex parte*, ubi patet valere juramentum de reſidendo præſtitũ in receptione Præpoſituræ: & tenet Gemin. *d. conſil. 84. num. 5. verſ. Item valet collatio*, & Io. And.

19 poſt Archid. in cap. *1. de iureiur. lib. 6.* Hinc etiam fit ut ſimiliter valeat collatio beneficii facta eo pacto ut proviſus ſolvat penſionem antiquam, & conſuetam ſolvi ipſi collatori, ut per Gemin. *d. conſil. 84. num. 4. verſ. Et dico quod tale iuramentum.*

20 Quod verum puto etiam in his, quæ ſunt prohibita, quia ſimoniaca ſecundum ea, quæ notantur in cap. *Ex parte, il ſecondo*, in gloſſa *in ver. Dimittere, ſupra de offic. deleg.* Quid enim ſi pœnitens in Sacramento Pœnitentiæ confiteatur ſe aliquid furto ſubtraxiſſe ipſi Confeſſori, certè nulla eſſet ſimonia ſi Sacerdos diceret, Nolo te abſolvere, niſi reſtituas. Imò cùm non teneatur Sacerdos rem ſibi ſubtractam pœnitenti condonare, non poteſt illi abſolutionis beneficium impende-

21 re, niſi facta reſtitutione, quia non dimittitur peccatum, niſi reſtituatur ablatũ, cap. *Si res aliena, 14. q. 6.* cap. *Quamquam, de uſur. lib. 6.* & regula *Peccatum, eod. lib.* ubi notat gloſſa *magna poſt princip. verſ. Secundum alium intellectum*, & Abb. in cap. *Cùm tu, infra de uſur.* Et quamvis S. Thom. *in 4. diſt. 25. quæſt. 3. art. 3. ad 2.* dixerit ſimoniam eſſe ſi quis det aliquod ſpirituale debitori, ut recuperet quod ſuum eſt: tamen in ſumma, ideſt in *2. 2. q. 100. art. 1. ad 7.* ubi loquitur ferè per eademmet verba, non ab re exemplum illud prætermiſit. De quo tamen vide quæ notantur in cap. *Qui ſtudet, 1. q. 1.* & in c. *Dilectus, il primo, in gloſ. prima ſupra eodem*, & ibi per Abb. plenius diſtinguentem *in ſecondo notab.* & per Thomam Campegium *in tract. de Annatar. inſtitutione num. 15.* ubi ſequitur doctrinam Divi Thomæ; circa quam vide etiam quod

22 ſcripſi in c. *Ad audientiam, il ſecondo num. 19. ſupra de reſcript.* An autem pactum dandi ſpirituale pro ſpirituali fieri poſſit ſine vitio ſimoniæ, dic ut per Archid. in c. *Quam pio, num. 2. 1. q. 2.* & ibi plenius per Præpoſ. *num. 2.* & Abb. in cap. *Statuimus, de tranſact.*

23 Quartò nota ibi, *purè conſentiant*: etiam tempore ingreſſus, vel receptionis ad jus ſpirituale poſſe aliquid dari, vel offerri abſque vitio ſimoniæ; dummodò liberaliter id fiat, & pactum, ſeu

24 conditio nulla interveniat: nam gratis poteſt recipi gratis oblatum, cap. *Dilectus, il primo in fine, ſupra eod.* nec ideò minus receptio gratuita dicitur, arg. l. *Si remunerandi, ff. Mand.* cap. *Iudices, 1. q. 1.* cap. *De eulogiis, 18. diſt.* & l. *Solent, §. fin. ff. de offic. Proconſul.* Et pro hac parte diſputando determinat gloſſa in cap. *Emendari, 1. q. 1.* & gloſſa in cap. *Quam pio, in verb. Poſtmodum, 1. quæſt. 2.* & gloſſa noſtra *hic in ver. Purè conſentiant*, Hoſtien. *num. 3.* Butr. *in 3. notab.* Abb. *numero 4.* & pleri-

25 que alii. Vnde conſequitur ut datio mutua ſpiritualis, & temporalis juris ſimoniam non inducat quoties una non cauſatur ab alia, ut formaliter inquit Butr. *num. 3.* ſecus ſi actus eſſent corre-

26 ſpectivi, ita ut unus haberet reſpectum, ſeu relationem ad alterum, ut per Cardin. *num. 2. in 3. no-*

27 *tab.* & Felin *num. 1.* Subdit tamen Hoſtien poſt gloſſam cavendum eſſe ne fraus ſub ſpecie talium munerum committatur, cap. *Si quis [illegible] que, 1. q. 1.* nam etſi planum ſit ſimoniam, vel quaſi non committi niſi pacto interveniente, vel quaſi, ut hic probatur; niſi mentalem, ut in cap *fin. infra eod.* tamen quia eſt mentalis, quæ facilè in prædictis intervenire poteſt, vitari debet; idcircò ſecundum Hoſtienſem prima opinio, quàm hic ponit gloſſa, honeſtior, & tutior eſt: & ſequitur Cardin. *in prima oppoſit.* Adde gloſſam præallegatam in d. c. *Emendari, 1. q. 1.* quæ notabiliter dixit hoc vitan-

28 dum eſſe propter ſpeciem mali, arg. cap. *Conſtitutus de tranſact.* & l. *Vnica, ff. ad leg. Iul. de ambitu*, ubi habetur accuſatum non debere intrare domũ judicis: nam opus per ſe laudabile, ratione temporis reprobatur, & ne malignandi occaſionem

29 inducat. Quemadmodum etſi nummos in concham mittere opus pietatis ſit; tempore tamen ſuſcipiẽdi Baptiſmi præſefert ſimoniæ ſuſpicionẽ, argum. d. l. *Vnica*, adeo ut etiamſi ſub aliquo prætextu tempore prohibito detur, præſumptio ſimoniæ non evaneſcat, cap. *Si quis ægritudine, 57. diſt.* & cap *1. 8. q. 3.* Idem notat gloſ. in d. cap. *Quam pio, in ver. Subſidij, 1. q. 2.*

30 Et hanc partem hodie non obſcurè videtur probaſſe Concilium Tridentinum in *cap. 14. ſeſſ. 24.* ubi deteſtatur conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compenſationes illicitas, aut turnorũ lucra, quæ in aliquibus eccleſiis ex eorũ conſtitutionibus, aut ex prava cõſuetudine interponuntur in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia proviſione, ſive ad poſſeſſionẽ alicujus Cathedralis Eccleſiæ, vel beneficii, mandatque Epiſcopis, ut quæcumque hujuſmodi in uſus pios non convertuntur, atq; ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ avaritiæ ſuſpicionem habent, fieri non permittant.

Pondera hoc decretum, quia non ſolum reprobat conditiones, & promiſſiones, ſed etiam ſolutiones, & fructuum deductiones, quæ fiunt in actu proviſionis beneficii, ſeu tempore ingreſſus; nec tantũ reprobat quæ verè ſunt ſimoniacæ, ſed etiã quæ ſimoniæ, & avaritiæ ſuſpicionem inducunt. Vnde cùm ea quæ dantur tempore ingreſſus, ſeu rece-

receptionis, etiamſi liberaliter fiant, & ſine ulla
conditione, vel pacto; tamen ratione temporis
ſemper hanc ſuſpicionem præſeferant ſecundum
præcitatas gloſſas. Hinc videtur ſequi ut S Syno-
dus approbaverit hanc ſententiam uti honeſtio-
rem, ac tutiorem: idemque habetur in Conſtitu-
tione Pii V. incipien. *Dum nimis*, in Bullar, *tomo. 2.
pag. 310*. in qua decretũ illud ampliatur, & decla-
tur. Niſi dixeris idcircò hæc prohiberi à Conci-
lio, & Bulla, quia non fiunt liberaliter à ſponte
dantibus. ſed ab invitis vigore ſtatuti, vel con-
ſuetudinis: hic verò quæritur de his quæ purè, &
liberaliter offeruntur tempore ingreſſus: verun-
tamen negari non poteſt quin ratio illa ſuſpicio-
nis vigeat etiam in hoc caſu, ut ex dictis conſtat.
Præterea hoc expreſſius ſtatutum legitur in de-
creto *cap. 1. ſeſſ 21* ubi patet Epiſcopos, aut eo-
rum miniſtros nihil quovis prætextu accipere
poſſe, etiam ſpontè oblatum pro collatione
quorumcumque ordinum, nec pro litteris dimiſ-
ſoriis aut teſtimonialibus, nec pro ſigillo, nec alia
quacumque de cauſa. Quo decreto, ut Cardina-
lis Carafa adnotavit, corrigitur quod aſſerunt
Doctores in c *1. ſupra eod* videlicet accipi poſſe id,
quod non principaliter, & pro ipſa re ſpirituali,
ſed ex charitate ſponte datur. Item corrigitur c.
Etſi quæſtiones, & c. *Dilectus il ſecondo, ſupra eod* ibi;
(Illud tamen gratanter recipi poterit, quod fu-
erit ſine taxatione gratis oblatum.) Sed Hoſtien.
dixit ibi, (Quod gratanter recipiant, ſatis eſt mi-
hi certum, ſed an gratis offerant, non eſt notum.)
Vnde S Synodus ad tollendam omnem ſuſpicio-
nem ſuſtulit etiam ſponte oblata: quæ ſi nihilomi-
nus acciperentur, non propterea ſimoniam indu-
cerent, ſi omnis abeſſet pactio; ſed dantes, & acci-
pientes inciderent in pœnas eo decreto inflictas.
31 Quintò nota ibi, *rogans humiliter*; preces hu-
miles à digno oblatas pro canonicatu, vel alio
beneficio eccleſiaſtico obtinendo ſimoniæ labem
non inducere, nec peccatum aliquod ambitionis;
concordat c *Præpoſuit, in 1. reſp de cler. ex. om. miniſt.*
32 Dixi à digno; quia ſi indignus hujuſmodi preces
porrigeret, abſque dubio ſimoniam committe-
ret, ut poſt Tancred notat gl. 1 in c. *Tuam, de ætat,*
33 *& qual.* Quæ tamen diſtinctio procedit ſi preces
porrigantur pro canonia, vel alio ſimplici bene-
ficio, ut hic, ſecus ſi pro majoribus, in quibus ſe
nemo ingerere debet, c. *Qualiter, de elect.* c. *Cum
iamdudum, de præben.* ſecundum Hoſtien *hic n 2.*
& Cardin. *n 2. notab.* unde preces, quas pro ſe quis
porrigit ut in prælatum eligatur, ambitioſæ ſunt,
& illicitæ, c *Nullus, 1. q. 1.* & concludit gloſſa præ-
34 alleg & DD. in d. c, *Tuam*, Nec mirum, quia E-
piſcopatum nec licet appetere, nedum pro eo a-
dipiſcendo preces porrigere, cum Auguſtinus
lib. 19. de Civit. Dei c. 19. prope fin. dicat: (Locus ſu-
perior, ſine quo populus regi non poteſt, etſi ad-
miniſtretur ut decet, tamen indecenter appeti-
35 tur.) & Chryſoſt. *homil. 35. in Matth. circa med.* (O-
pus quidẽ deſiderare bonum: bonum eſt; prima-
tum autem honoris concupiſcere vanitas eſt;
primatus enim fugientem ſe deſiderat, deſiderã-
tem ſe horret.) ad hoc c. *fin 1 q. 6.* & egregiè pro-
bat S Thomas *in 2. 2. q. 185 art. 1* explicans illud
Apoſt. 1 ad Timoth 3 *Qui Epiſcopatum deſiderat bo-
36 num opus deſiderat*, c. *Qui epiſcopatum, 8. q. 1.* Sed pro
minoribus beneficiis, qui digni sũt, licitè humiles
preces porrigunt; imò hoc procedit etiam ſi præ-
ceſſerit donatio rei temporalis liberaliter facta,
& citra ullam conditionem, vel pactum, ut pro-
bat hæc litera ibi; *Si verò purè, ac ſine pacto rogans
humiliter, &c*, & tenet Abb. in *1. notab.* dicens
hoc eſſe perpetuò notandum ad excuſationem
eorum, qui munuſcula, vel xenia Cardinali-
bus, vel aliis Prælatis conferunt rogantes pro a-
liquo beneficio conſequendo: nam niſi dicantur
principaliter ea intentione, ut ſpiritualia adipi-
ſcantur, quamvis ſecundariò ſpem habeant be-
neficii obtinendi, extra omnem noxam judican-
tur, c. *Non ſatis, 86. diſt.* c, *Sunt in Eccleſia, 8. q. 1.*
gloſſa *prima* in c. *Cum eſſent, ſupra eod.* Vix enim
facere poſſunt, qui hujuſmodi intentionem ſe-
cundariam non habent, ut dicunt *hic* Innoc *in ver.
intentione*, Hoſt & Io. Andr. *ambo n 3. in eod. ver.* &
Cardin. *n. 3.* facit quod notatur in c. *Quid prodest*,
61. diſt. in c. *Sunt nonnulli, 1. q. 1.* & in d, c. *Tuam de æ-
tat. & qualit.* & cum opinione Abbat. tranſeunt
hic Marian. Socin. *n. 6* Felin. *in 1. notab.*
37 Et confirmatur, quia in his parvis xeniis, vel
munuſculis non committitur ſimonia: nam etſi
ipſa etiam perſona electi offerat ordinatori, vel
conſecratori ſuo electuarium, aut de vino, ſive
de aliis hujuſmodi, quæ modici pretii fuerint, &
quæ voluntatem recipientis inclinare, vel move-
re non debeant; non tamen Eccleſia Romana in-
terpretari conſuevit recipientem in his delin-
quere, vel donantem: quæ ſunt verba textus in c.
Etſi quæſtiones, in fin. ſupra eod. Et ibi notat Bernar.
in gloſ. ult. & Doctores, & Petr. Brixien. *in reper-
tor. in ver: Simonia, verſ. Pro modico*: unde & Cle-
mens VIII. in Bulla de largitione munerum exci-
pit leviora eſculenta, aut poculenta, ſeu ad devo-
tionem, vel religionem pertinentia munuſcula:
38 licèt Sacra Cõgregatio Concilii cùm in una Cala-
len. dubitatum fuerit, an Tridentino Concilio c.
14. ſeſſ. 24. & Bulla Pii V. *Durum nimis*, ſit ſublata
conſuetudo, cujus vigore Canonicus novus ſingu-
lis Canonicis chirothecas diſtribuit, & donat poſt
adeptam poſſeſſionem, & poſt admiſſionem ad
fructus, & diſtributiones, declaraverit nec fas eſſe
hujuſmodi chirothecas diſtribui; vel recipi, Sed
poteſt dici munus illud non ſponte offerri, vel do-
nari, ſed jure conſuetudinis cogente; quia donari
videtur, quod nullo jure cogente conceditur,
l. *Donari, ff. de regul. iur.* Ioan Andr. *hic n. 3. in
ver. Purè.* Vnde non mirum ſi ea conſuetudo à
Concilio, & Conſtitutione Pii V. ſublata fuerit,
facit decretum eiuſdem Concilii in cap. *Vnico,
ſeſſ. 22 de obſervan. & evitand. in celebr. miſſ* ibi:
(Illiberales eleemoſynarum exactiones potius,
quàm poſtulationes, aliaque hujuſmodi, quæ à
ſimonica labe, vel certè à turpi quæſtu non longe
abſunt.)
39 Cæterum adverte, quia quod dictum eſt in his
munuſculis ſimoniam non committi, procedit in
foro exteriori, & quoad Eccleſiam, quia cùm non
ſit probabile, ut animus judicis ſpiritualis flecta-
tur ad aliquid faciendum pro parvo munere; id-
circo Eccleſia in his non judicat ſimoniam com-
mitti; & ita loquitur textus in d cap *Etſi quæſtio-
nes*; ſed apud Deum, qui cor videt, ſimonia eſt
& in parvis, & magnis muneribus, ſi animus ju-
dicis ex eis flectatur; & ita illum text. declarat
S. Thomas *in 4 diſt. 25 q. 3. art. 3. ad 1.* Item ſimonia
eſt etiam in parvis munuſculis, ubicumq; apparet
de intentione, c. *Ex tua, de ſimon.* ubi patet ſex ſo-
lidos

lidos ſimoniam inducere, & c. *Iudices, 11. q. 1.* ubi de quinque obolis: ſimile de furto c. *ult. 14. q. ult. & in vſura*, c. *Plerique, 1. q. 3.* & c. *Conſuluit de uſuris.*

40 Ultimò nota in verſ. *Licèt autem*, ſimoniam mentalem habere ultorem ſolum Deum, qui ſcrutator eſt cordium, & cognitor ſecretorum; non
41 autem Eccleſiam, cui datum eſt de manifeſtis tantummodo judicare, ut in textu, non autem de occultis, c. *Erubeſcant, 32. diſt.* & c. *Proximo ſupra eod.* cum concord. de quibus ibi in gloſſa *fin.* & declarat S. Thomas *in 2. 2. q. 100. art. 6. ad 6.*

42 In gloſſa *ult.* Innoc. *in ver. Culpabiles*, poſt multa concludit in his quæ ſunt prohibita, quia ſimoniaca, ut vendere Sacramenta, gratiam, & generaliter omnia, quæ veteris, vel novi Teſtamenti auctoritate ſimoniaca judicantur, ſolam voluntatem inducere vitium ſimoniæ: in his verò, quæ prohibentur ſola Conſtitutione Eccleſiæ, ut renunciare præbendam ut alteri conferatur; licèt ſit peccatum, non tamen ſufficere ſolam voluntatē ut faciat ſimoniacum: idem docuit gloſſa in *ver. Dimittere*, in cap. *Ex parte, il primo, de offic. deleg.* & ſequuntur *hic* Hoſt. *ad finem*, & Card. *In 1. quæſt.*

Pondera hæc dicta Innocentii, & ex his collige concluſiones.

43 Prima concluſio eſt, ſimoniam in beneficialibus, ut eſt vendere beneficium, ſeu illud reſignare ad hoc ut alteri conferatur, non eſſe prohibitam jure divino, ſed conſtitutione Eccleſiæ; & ita eſſe ex genere illorum, quę non ſunt prohibita quia ſimoniaca, ſed ſimoniaca quia prohibita. Sed de veritate hujus concluſionis latiſſimè diſſerui in c. *Cum pridem, de pact.* ubi videas in ſecunda, & tertia quæſt.

44 Secunda concluſio eſt, ſimoniam mentalem non induci in ſimoniacis de jure eccleſiaſtico, ſed tantum in ſimoniacis de jure divino; & idem tenet gloſſa Vincentii in d. c. *Ex parte il primo, in verb. dimittere, de offic. deleg.*

Verum hæc concluſio à doctoribus non tenetur: quia ſive ſimonia prohibita ſit in jure divino, ſive eccleſiaſtico; ſicut pactum, vel conventio ut detur ſpirituale pro temporali indiſtinctè inducit ſimoniam conventionalem; ita & mens dandi, vel recipiendi indiſtinctè inducit ſimoniam mentalem: ad hoc c. *fin. inf. eod.* ubi peccatum ſimoniæ mentalis per ſolam pœnitentiam aboletur, & textus loquitur indiſtinctè de omnibus ſpiritualibus, inducitur ergo vitium ſimoniæ mentalis ſive ſpiritualia ſint de jure divino, ſive ex conſtitutione Eccleſiæ, ex quo textus aliter non diſtinguit, c. *Si Romanorū, 19. diſt.* & c. *Si dormierit, 31. q. 1.* & ita illum textum ad hoc ponderat Abb. *hic n. 5.* & ſequuntur Marian. Socin. *n. 9.* & Felin. *n. 3.*

45 Conclude ergo quantum ad Deum, & forum conſcientiæ indiſtinctè per ſolam voluntatem, & deliberationem committi ſimoniam mentalem, ut per Sylveſt. *in ver. Simonia n. 5. verſ. Quintò quæritur.* Quantum verò ad Eccleſiam, & humanum judicium nullus contrahit ſimoniam quacumque voluntate, niſi aliquid ſuperaddatur, ut *hic*, & in c. *fin. infra eod.* ideſt niſi pactum intercedat expreſſum, vel tacitum, ut declarat Sylveſt. *loco citato.* Ratio eſt quia quæ in finibus nudæ voluntatis cōſiſtunt, non ſubduntur ultioni Eccleſiæ, quæ non judicat de occultis, c. Chriſtiana, *32. q. 5.* & c. *Sicut, il ſecondo, infra eod.* ita Marian. Socin. *ſupra in Preſſ.* Fagn. *in 1. part. 5. lib. Decretal.*

rubr. n. 5. & vide quod dixi in cap. *Ex parte, il primo ad finem, de offic. deleg.*

De Simonia.

Cap. Mandato.

SVMMARIVM.

1 *ABbas venit appellatione Monachorum in materia indifferenti. & n. 4.*
2 *Simonia ſolo affectu animi non committitur, ſed aliquo dato, vel recepto.*
3 *Diſpenſandi poteſtas eſt latè interpretanda, & n. ſeqq. vſque ad n. 13. & n. 33.*
4 *Fallit in ſex caſibus, vt n. 10.*
5 *Beneficij nomen includit Rectorias, & dignitates, & n. 37.*
Niſi obſtet intentio ſcribentis propter alterius præiudicium, n. 7. & 42.
6 *Inferioribus expreſſis adiecta clauſula generali non veniunt ſuperiores.*
8 *Offendere plures difficilius eſt, quàm unum.*
9 *Diſpenſandi poteſtas eſt beneficium datum diſpenſanti, & non delinquenti, & ideò largè interpretatur.*
10 *Beneficium Principis eſt latiſſimè interpretandum.*
11 *Maior pœnitentiarius diſpenſat in occultis etiamſi agatur de homicidio voluntario, & revalidat titulos beneficiorum.*
12 *Etiam in concurſu obtentorum ab inhabili ob cenſuram, vel miniſtrationem in cenſura, & num. 61. & 62.*
13 *Maior Pœnitentiarius an poſſit revalidare titulos parochialium extra concurſum obtentarum, & n. 33. vſque ad n. 38.*
14 *Et an poſſit in quocumque caſu revalidare titulos parochialium in concurſu obtentarum non adiecta clauſula*, fiet poſtquam concurrentibus ſatisfecerit, *&c. & n. 38. vſque ad n. 65.*
15 *Et an id poſſit cum præſcripta clauſula, & num. 65. vſque ad n. 72.*
16 *Et an, & quomodo eadem clauſula ſit reducibilis ad proximum. & n. 72. uſque in fin.*
17 *Parochialis Eccleſia ex iuſtitia eſt debita digniori inter probatos in concurſu ab examinatoribus ſynodalibus, & n. 62. & ſeq.*
18 *Et poſtpoſitus poteſt appellare ab irrationabili iudicio Epiſcopi ex Bulla Pij V. & n. 27.*
19 *Appellandi ius non competit, niſi indebitè, & contra iuſtitiam gravato. & n. ſeqq.*
20 *Appellatio eſt provocatio iniquæ ſententiæ querelam continens.*
21 *Et illius vſus fuit inventus ad corrigendum iudicantium iniquitatem, vel imperitiam.*
22 *Parochialem impetrans in concurſu tacendo ſuam inhabilitatem occultam, peccat contra iuſtitiam, & ad reſtitutionem tenetur, & n. ſeqq. vſque ad 33.*
23 *Damnificans aliquem videtur ei auferre id, in quo ipſum damnificat.*
24 *Reſtitutio eſt actus iuſtitiæ commutativæ.*
25 *Pœnitentiaria non curat de iure eventuali, & ſecundario, & n. 55.*
26 *Attendere non debemus quod fieri poſſit de facto, ſed quod fieri debeat de iure.*
27 *Oppoſitori habenti qualitates requiſitas competit ius*

conſiderabile, ut ei liceat appellare à denegata.

29 *Impediens ne beneficium detur digniori in concurſu, reſtituere tenetur.*

30 *Impediens ex iniuſta cauſa ne præbenda detur ei, cui firmatum erat, ut daretur, tenetur ad reſtitutionem æqualis.*

31 *Sed ſi impediat ante quam id firmatum ſit, tenetur ad aliquam compenſationem arbitrio ſapientis.*

32 *Damnificans aliquem impediendo ne adipiſcatur, quod erat in via habendi, tenetur aliquam recompenſationem facere, ſecundum conditionem perſonarum, & negociorum.*

33 *Diſpenſatio eſt odioſa, & ſtricte accipienda.*

34 *Diſpenſandi poteſtas ſuper beneficiis extenditur etiam ad beneficia curata ubi de nullius præiudicio agitur.*

Aliàs ſecus n. 41.

35 *Beneficia conferendi facultas includit etiam curata.*

37 *Diſpenſandi poteſtas quando agitur de præiudicio alterius, quam Principis concedentis, eſt odioſa, & reſtringenda.*

40 *Beneficii appellatione in materia odioſa, & reſtringibili non venit curatum.*

43 *Princeps in ſuis conceſſionibus, & reſcriptis nunquam intendit ius alteri lædere.*

4[illegible] *Pœnitentiaria non ſolet iuri quæſito derogare.*

[illegible] *In revalidationibus titulorum ante Concilium Tridentinum apponebat clauſulam* ſine alicujus præiudicio.

46 *Et fructus male perceptos condonat ſine præiudicio illorum, quibus diſtributiones accreſcere, vel non decreſcere debent.*

47 *Interpretatio ſemper fieri debet excluſiva præiudicii tertij, etiam verba impropriando.*

48 *Diſpenſandi poteſtas utcumque ampla, & exuberans non extenditur in præiudicium tertij ſine derogatione regulæ de iure quæſito non tollendo.*

49 *Maioris Pœnitentiarij poteſtas revalidandi titulos beneficiorum an ſit ex ſui natura præiudicialis ad effectum, ut non intret regula de iure quæſito non tollendo.*

50 *Gratia ſui natura præiudicialis non dicitur illa, quæ frequenter præiudicat, ſed illa, quæ præiudicat ſemper, & per neceſſe.*

51 *Parochiales Eccleſiæ in pluribus caſibus hic relatis conferuntur ſine forma examinis per concurſum.*

52 *Iura non adaptantur ad ea, quæ ſemel tantum, aut bis contigere poſſunt.*

53 *Maior Pœnitentiarius poteſt legitimare prolem, & condonare puellis violatis dotes obtentas à Confraternitatibus in præiudicium virginum.*

54 *Legitimatio prolis facta poſt obitum parentum non præiudicat venientibus ab inteſtato.*

56 *Reſtitutio eſt prioris ſtatus reparatio.*

57 *Reſtitutio facta per Papam ubi aliud non exprimitur, intelligitur fieri ſine iuris præiudicio alieni.*

58 *Retrotractio in gratioſis nunquam fit in præiudicium tertij, niſi aliud in literis exprimatur, & num. ſeqq.*

59 *Electio invalida ob occultam irregularitatem convalidatur per diſpenſationem.*

60 *Niſi ante diſpenſationem alius fuerit canonicè electus.*

61 *Maior Pœnitentiarius cur revalidet titulum beneficii in concurſu obtenti: ab inhabili ex cenſura, vel illius violatione, non adiecta clauſula,* fiet poſtquam ſatisfecerit, *& n. ſeq.*

62 *Revalidatio beneficii in concurſu obtenti eſt ſui natura præiudicialis.*

63 *Diſpenſandi poteſtas non extenditur etiam ex maioritate rationis de uno caſu ad alium ſublata verborum ſignificatione non comprehenſum:*

64 *Irregularitas ex defectu difficilius tollitur, quàm irregularitas ex miniſtratione in cenſura.*

66 *Reſtitutio non eſt neceſſe, ut præcedat abſolutionem.*

67 *Datæ tempus non attenditur in mandatis de diſpenſando, vel conferendo quoad habilitatem impetrantis.*

Habilitas ſufficit quando potentia explicatur ad actum, ibidem.

68 *Reſtitutio dicitur facta qualitercumque ſatisfiat.*

69 *Clauſula,* quatenus non tollatur jus quæſitum, *reddit gratiam conditionalem, & ſtante præiudicio gratia à principio eſt nulla, nec convaleſcit ex ſatisfactione ſubſequuta.*

70 *Conditione purificata perinde eſt ac ſi diſpoſitio à principio fuiſſet pura.*

71 *Clauſula,* ſine alicujus præjudicio, *in literis tacitè ſubintelligitur, ſed non facit gratiam conditionalem.*

73 *Reſtitutio à malè proviſo in concurſu fieri poteſt competitoribus in multis caſibus ſine ullo periculo detegendi delictum occultum.*

74 *Reſtituendi impotentia non extinguit ſubſtantiam obligationis, ſed ſuſpendit illius effectum in tempus quo impedimentum ceſſaverit.*

75 *Reſtitutio quibus facienda ſit ab eo, qui in fraudem obtinuit beneficium in concurſu.*

1 MANDATVM. Non ſummatur propter brevitatem, & veritatem lecturarum, ſed ſecundum Felin. ſic ſummari poteſt In materia indifferenti appel-
2 latione Monachorum venit Abbas: hoc primo ſimonia ſolo affectu animi non committitur, ſed aliquo dato, vel recepto: hoc dicit ſecundò.

3 In textu ibi; *Mandatum Apoſtolicum etiam ad Abbates extendi.* Nota ex hac literà poteſtatem diſpenſandi etiam latè interpretandam; nam hic mandatum fuit alicui, ut diſpenſaret cum monachis, qui per ſimoniam monaſterium ſunt ingreſſi, nulla mentione habita de Abbatibus; & ta-
4 men hoc ad Abbates extenditur: nec mirum, quia Abbas monachus eſt, & ſub conſtitutione pœnali de monachis loquente includitur, ut in c. *Quoniam ſupra eodem*: fortius ergo in favorabili, arg. l. *Cum quidam, ff. de liberis, & poſthum.* ſecundum Ioan.
5 Andr. *hic n. 3.* Nec obſtat, quod beneficii nomen non includat Rectorias, vel Dignitates, ut cap.
6 *fin. de præben.* & c. *Cum in illis, eod. tit. lib. 6.* & expreſſis inferioribus adjecta clauſula generali,
7 *non veniant Superiores*, c. *Sedes, de reſcript.* quoniam ut reſpondet Hoſtien. *hic n. 4.* conſideranda eſt intentio ſcribentis, c. *Super eo*, c. *de offi deleg.* cum ſuis concord. quæ prævalet voci, & ſcripturæ c. *Intelligentia, de verb. ſignif.* fuit autem hæc intentio Papæ, ut tam Abbates, quàm monachi ſalvarentur, & hoc reſpectu fit extenſio, ut inquit Innoc. multum ſuccinctè. In contrariis verò fit reſtrictio, ne alii fiat præjudicium; & ne impediantur electiones. Nec obſtat ſi dicatur etiam in ſimplici beneficio

neficio fieri præjudicium, tum quia non eſt præjudicium tale, de quo multum poſſit conqueri, cap. *Dilectus, ſupra de offic. Legat.* tum quia frequentius collatio ſimplicis beneficii conſuevit ad unũ ſpectare, electio verò ad plures: & difficilius eſt
8 plures, quàm unum offendere, cap. *2. de tempor. ordinat.* tum quia illuſorium eſſet mandatum, ſi ſaltem ſimplex beneficium non includeret. Eſt ergo interpretandum, ut aliquid operetur. c. *Si Abbatem, de verb. ſignific.* cap. *In his, de privileg.* & eodem modo reſpondetur ad cap. *Sedes de reſcript.* ſecun-
9 dum Hoſt. vel poteſt dici ſecundum Io. Andr. *n. 3. in fin.* hanc poteſtatem diſpenſandi fuiſſe beneficium datum diſpenſanti, nõ delinquẽtibus; quod patet, quia de illis nulla fuit facta nominatio, & ideo largius interpretatur, facit cap. *Si cui, de præben. lib. 6.* Sentit ergo Io. Andr. diſpenſationem ipſam, quæ datur delinquentibus, tanquam odioſam eſſe reſtringẽdam, ſed poteſtatem diſpenſandi quæ datur ipſi diſpenſanti, eſſe largè interpretandam: & concordant alii inferius citandi *n. 33.*

Adverte tamen quia hæc concluſio non videtur hic plenè probari, quia ex mandato Papæ non fuit conceſſa Epiſcopo nova poteſtas ad diſpenſandum cum monachis ſimoniacè receptis, ſed tantùm excitata poteſtas ordinaria eidem conceſſa per Concilium generale in cap. *Quoniam ſupra eod.* ut patet ex hac litera ibi, *ſecundum Conſtitutionem generalis Concilii diſpenſares.* Unde hæc Decretalis nihil videtur probare de commiſſione, ſed tantùm de poteſtate ordinaria diſpenſandi à iure conceſſa, prout animaduertunt Aretin. in l. 2. *in princ. n. 1. ff. de ver. obligat.* Fortunius in l. *Gallus*, §. *Et quid ſi tantum*, *n. 156. ff. de liber. & poſth.* Navar. *in commen. huius cap. n. 3.* Covar. *in 4. Decretal. in 2. p. c. 8. §. 8. n. 9.* qui etiam advertit de hac ordinaria poteſtate ad diſpenſandum loqui cap. Per venerabilem, ſupra qui fil. ſint legit. dum probat poteſtatem diſpenſandi circa majora extendi etiam ad minora.

Sed poſſet reſponderi hanc Decretalem non fuiſſe directam Epiſcopo, nam ex ſupraſcriptione hoc nõ apparet, nec colligitur ex diſpoſitiva ſed tantùm dicitur, *mandato noſtro recepto vt diſpenſares*: & gloſ. in figuratione caſus dicit *Quidam recipit in mandatis à Papa*, & gloſ. ſecunda ſimiliter dicit, *mandatum fuit alicui vt diſpenſaret*: nec exprimit de Epiſcopo: ergo iſte fuit delegatus à Papa. Nec refrangantur illa verba, *ſecundum Conſtitutionem generalis Concilij*, quia non referuntur ad poteſtatem, ſed ad modum: vnde ſenſus non eſt vt diſpenſet juxta facultatem, quam habet à Concilio, ſed juxta formam, & modum à Concilio præſcriptum: & hoc ſenſu mandatum illud nõ fuit excitativum juriſdictionis ordinariæ, juxta tex. in cap. *Licet in corrigendis*, *ſupra de offic. Ordinat.* ſed fuit collativum poteſtatis delegatæ; & ſic tex. benè probat concluſionem quod poteſtas diſpenſandi eſt favorabilis, & latè interpretanda,
10 quia eſt liberalitas, & beneficium Principis nulli noxium, quod largiſſimè interpretatur l. *fin. ff. de Conſtitut. Princip.* cap. *Olim infra de verbor. ſignific.* cap. *Cum dilectus in fin. ſupra de donat.* quia in beneficiis, ut ibi dicitur, plena eſt interpretatio facienda; & hic notat gloſ. 2. Io. Andr. *n. 3.* Felin. *n. 7.* dicens ad hoc ſemper allegari hoc cap. juxta intellectum Io. Andr.

Hanc cõcluſionem limita quinque modis, quos hic proſequitur idem Felin. *à n. 8.* Primò ſcilicet, dummodo militet eadem ratio. Secundò præterquam in cauſæ cognitione. Tertiò, niſi nominetur perſona, cum qua eſt diſpenſandum. Quartò, ut non extendantur ad defectus jure naturali inductos. Quintò, niſi larga interpretatio eſſet contra conſuetudinem approbatam. Adde tu ſextam limitationem, quando ex lata interpretatione fieret præjudicium tertio; de quo dic, ut tetigi ſupra *n. 7.* & dicam plenius *in quæſt. ſeq.*

11 Poſito vivæ vocis oraculo Gregorii XV. quo tribuitur facultas Majori Pœnitentiario diſpenſandi in occultis ſine relatione facienda Suæ Sanctitati etiamſi in caſibus, in quibus ex Bulla Pii V. reformationis officii Pœnitentiariæ eſt alloquendus Summus Pontifex, etiam quod agatur de homicidio voluntario, & de revalidatione titulorum beneficiorum.

12 Item poſito alio oraculo Pauli V. quo eidem Pœnitentiario conceditur, ut poſſit in occultis cõvalidare titulos beneficiorum in caſu, quo dicta beneficia fuerint obtenta in concurſu, quando tamen inhabilitas provenit ex aliqua cenſura, vel quia illis irretitus impetrans miniſtravit.

13 Dubitatur primò, An in in quocumq; caſu Major Pœnitentiarius poſſit in occultis revalidare titulos parochialium Eccleſiarum extra concurſum obtentarum, puta ex permutatione, aut reſignatione ubi de nullius præjudicio agitur.

14 Secundò, An cum inhabili aliter, quàm ex cenſura, vel miniſtratione in cenſura, qui in fraudem obtinuit beneficium in concurſu; poſſit Major Pœnitentiarius diſpenſare, eius titulum revalidare non adjecta clauſula formularii, *fiet poſtquam concurrentibus ſatisfecerit, vel cum eis concordaverit.*

15 Tertiò, An poſſit hujuſmodi titulum revalidare cum præſcripta cauſula.

16 Quartò, An, & quomodo eadem clauſula ſit reducibilis ad praxim.

17 Ad evidentiam præmittendum eſt parochialem Eccleſiam ex juſtitia eſſe debitam digniori inter probatos in concurſu ab examinatoribus ſynodalibus, quia Concilium Tridentinum *ſeſſ. 24. de reformat. c. 18. verſ. Peracto*, præcipit ut eidem
18 digniori, & non alteri collatio Eccleſiæ fiat. & ex Bulla 33. Pii V. *In conferendis*, § 7. magis idoneus poſtpoſitus poteſt appellare à mala Epiſcopi electione, & provocare electum ad novum examen, & conſtitutio de Epiſcopi irrationabili judicio parochialis eidem poſtpoſito eſt conferenda. Et Sacra Congregatio Concilii meo tempore multoties vocavit currentes Romam ad
19 novum examen ſubeundum. Ius autem appellandi non competit, niſi indebitè, & contra juſtitiã gravato, l. 1. *ff. de inoffic. teſtam.* c. *Non ſolent*, *2. q.*
20 *6.* c. *Super eo, de offic. deleg.* cum appellatio ſit provocatio iniquæ ſententiæ querelam continens, l.
21 *Præfecti, ff. de minor.* gloſ. *Vnica* in c. *1. 2. q. 6.* Et illius uſus fuit inventus ad corrigendam judicantium iniquitatem, vel imperitiam, l. 1. *in princ. de appellat.* & ne appellans maneat oppreſſus indebitè, c. *Suggeſtum*, & c. *Cũ ſpeciali*, § *Porro, ſup. appell.* Præpoſ. *in rubrica, eod. tit. n. 15. & 68.* Ex quo neceſ-
22 ſario ſequitur, ut præelectus ab Epiſcopo in concurſu, qui per fraudẽ tacendo occultã ſuam inhabilitatem; & fingendo ſe capacem præripuit parochialem magis idoneo, peccaverit cõtra juſti-

tiam commutativam; ac proinde ad reſtitutionẽ teneatur, cap. *Si quis de clericis*, 12. q. 2. cap. 1. & c. *fin. de iniur. & dam. dat.* l. 1 *ff. de his, qui deiecer. vel eff.ud.* & eſt communis theorica Canoniſtarum in regula *Peccatum, de regul. iur. lib. 6* & Theologorum *in 4. ſent. diſtinct. 15. & in 2. 2. quaeſt. 62.*
23 (Nam (ut inquit ibidem S. Thom. *art. 4. in corp.*) Quicumque damnificat aliquem, videtur ei auferre id, in quo ipſum damnificat) Damnum enim dicitur ex eo, quod aliquis minus habet, quàm debet habere, ſecundum Philoſoph. *in 5. Ethi. or.*
24 *c. 4* Et ideo tenetur ad reſtitutionem, quæ eſt actus juſtitiæ commutativæ, ut idem docuit eadẽ *q. 62. art. 1.* & à fortiori notat gloſ. in reg. *Peccatum, in ver. Abblatum, de reg. iur. lib. 6.* dicens: (Pone nihil abſtuli, ſed injuſte damnum dedi, ex quo nihil ad me venit, teneor reſtituere damnum paſſo, aliàs non remittitur peccatum.)
25 Nec dicatur jus, quod habet dignior ex concurrentibus, eſſe eventuale, & ſecundarium, de quo non curat S. Pœnitentiaria, ut inquit Sarnen. *in reg. de non toll. ius quaeſ. q. 4. 3.* cum poſſit contingere, ut poſtpoſito digniore: Epiſcopus alium
26 præeligat. Nam reſpondetur in hoc non eſſe attendendum quid Epiſcopus facere poſſit de facto, ſed quid facere debeat de jure. cap. *Cum cauſam, re ſ. Quia igitur, non debemus attendere, de elect.* cum concordantibus, de quibus ibi in gloſ. 1. De jure autem debet omnino præeligere digniorẽ, eique & non alteri Eccleſiam conferre, ut initio diximus. Quod & jure veteri ſancitum erat, ut c. *Licet ergo*, & cap. *Illud, 8. q. 1.* cap. *Unum omnium*, §. *Nunc autem, 25. diſt.* cap. *Vilisſimus, 1. q. 1.* cap. *Metropolitano, in fin. 63. diſt.* cap. *Quoniam, de iurepatr.* alioquin eligens dignum poſthabito digniori mortaliter peccat, nec eſt orandũ pro ipſo, ut inquit Butr. in cap. *Inter cætera, num. 5 de offic. Ordinar.* & ante eum Feder. de Senis *conſ 95. n. 1.*
27 *de communi*, Decius in cap *Conſtitutus, il ſecondo, n. 6. & 12. de appellat.* Et quamvis jure communi inſpecto electio de digno omiſſo digniori non ſit retractanda cap *Monaſterium, 16. q. 7.* gloſ. communis in d. cap. *Conſtitutis, in ver. Magis utilem*, S. Thom. *in 2. 2. q 63. art. 2. ad 3.* & in vim Concilii Tridentini ex ſententia S. Congregationis non liceat appellare à mala Epiſcopi electione, eo quod S. Synodus voluerit in hoc deferre judicio Epiſcopi, qui ex variis animi ſui motibus ſe informare potuit, ut in c. *In præſentia, in princ de renunc* Rota *deciſ. 29 n. 4. de reſcrip. in antiq.* Achil. deciſ *1. num. 4. de Conſeſſ. & deciſ. 654. part. 4 diverſ.* & coram Gregorio XV. *deciſ. 11. num. 6.* tamen poſtea ſupervenit præallegata Bulla Pii V quæ ut parochiales eccleſiæ non ſolùm dignis, ſed magis idoneis repertis in concurſu conferantur, noluit in hoc deferre Epiſcopi judicio, ſed tribuit poſtpoſito jus appellandi à mala Epiſcopi electione mandavitq; eam retractari per judicẽ appellationis conſtituto de irrationabili judicio, & Eccleſiã conferri magis idoneo, ut oſtenſũ eſt ſupra *n. 18.* Quare jus, quod habet magis idoneus ad parochialẽ eccleſiam non eſt eventuale, nec ſecundarium, ſed omnino certum, & primarium; quia collatio non eſt libera, ſed Epiſcopus ex juſtitia tenetur cõferre digniori, & ſi de facto non conferat, nõ ideò minus parochialis eſt illi de jure de-
28 bita; & ita quod ſtante Conſtitutione Apoſtolica ut beneficium debeat conferri magis idoneo, & qualificato, ex ſola oppoſitione ſit acquiſitum jus conſiderabile oppoſitori habenti qualitates requiſitas, ita ut liceat ei appellare à denegata collatione, & Superior debeat compellere, ut juxta tenorem Conſtitutionis fiat collatio, pluries reſolvit Rota, ut apud Put *deciſ. 253. lib. 3* & *dec. 160.*
29 *eod. lib.* & *deciſ. 235. lib. 2.* & coram Duran *deciſ. 370. n. 2. & 3.* & ſequitur Navarr. *in Manuali c. 17. n. 74.* dicens: (Quando ex ſtatuto beneficia dantur per concurſum digniori ex concurrentibus, ſi ſatis ſunt in id qualificati, & aliquis impedivit, ne darentur legitimis concurrentibus reſtituere tenetur, quia illi jam jus quoddam perfectum ac-
30 quiſiverant ad petendum, ut alicui ex ipſis darentur.) Quod validiſſimè confirmatur ex doctrina D. Thomæ ab omnibus recepta in *2. 2 q 62. art. 2. ad 4.* ubi ait: (Si firmatum ſit, ut alicui detur præbenda, & aliquis propter indebitam cauſam procuret, ut revocetur, idem eſt, ac ſi jam habitã ei auferret; & ideò tenetur ad reſtitutionem æqualis.) Quinimo ſecundum eum ibid. (Si quis injuſtè impedit, ne præbenda detur digno, conſulens, ut non detur, etiam ſi id faciat ante quam ſit firmatum, quod ei detur, tenetur nihilominus ad aliquam recompenſationem penſatis conditionibus perſonarum, & negotii ſecundum arbi-
32 trium ſapientis.) Quod ipſum prius docuerat in *4. ſent. diſtinct. 15 q. 1. artic. 5 q. 2. ad 3* Et generaliter ut idem ait, dicta *quaeſt. 62. art. 4 in corpor.* (Si quis damnificet aliquem impediendo ne adipiſcatur quod erat in via habendi quamvis tale dãnum non oporteat recompenſare ex æquo, quia minus eſt habere aliquid virtute quàm habere actu, & qui eſt in via adipiſcendi aliquid, habet illud ſolum ſecundum virtutem, vel potentiam: tenetur tamen aliquam recompenſationem facere, ſecundum conditionem perſonarum, & negotiorum) Si igitur ex ſententia D. Thom & cõmuni ex hoc ſolo, quod quis ſuis perſuaſionibus avertit Prælatum à collatione beneficii, tenetur ad recompenſationem licèt ipſe perſuadens nihil acceperit, & damnum paſſus non habeat ius certum, ſed tantum ſit in via ad beneficium aſſequendum: quantò magis tenebitur ad recompenſationem ille, qui non ſolum in cauſa eſt ut magis idoneus non conſequatur beneficium ſibi debitum ex juſtitia, ſed etiam illud per fraudẽ occupat? hoc enim caſu tenetur ad reſtitutionẽ ex duplici capite, videlicet ratione acceptionis, ideſt damni ex injuſta cauſa illati, & ratione rei acceptæ ſecundum ea, quæ docet idem S. Thom.
33 *d. q 62. a. 6* & ibi magiſtraliter Cajetan.

His præhabitis, ad primum dubium breviter reſpondetur Majorem Pœnitentiarium in occultis poſſe indiſtinctè revalidare titulos parochialium extra concilium obtentarum quia etſi diſpenſatio ipſa tamquam vulnerans jus commune ſit odioſa, & ſtrictè accipienda, c. *1. §. Ille, de filiis Presbyter. lib 6* Creſcent. *deciſ. 1. num. 1. de privileg.* tamen diſpenſandi poteſtas, quæ nulli eſt præjudicialis, niſi ipſi concedenti, eſt favorabilis & latè interpretanda, ut efficaciter probat hæc Decretalis inducendo eam, ut dixi ſupra *in 2 vſq; ad n 13* ſecundum intellectum Io. Andr *n. 2 in fin.* cum quo concordant Butr *n. 3 in fin.* cum quo concordant Butr. *num. 5.* Cardin. *in 1. oppoſ.* Abb *n. 3.*
34 *& 5.* & reliqui omnes, gloſ. in cap. *Dudum in ver. Beneficia, de præben. lib. 6.* Et propterea poteſtas

ſtas attributa M. Pœnitentiariæ in oraculo Gregorii XIV. diſpenſandi ad beneficia, ſeu revalidandi titulos beneficiorum extenditur etiam ad beneficia curata, in quibus non agitur de alicujus præjudicio, Io. de Anan. in c. *fin. num 5.* ibi, *Tu conſidera, de cler. pugnan. in duello*, Felin. in cap. *Poſtulaſti, numero 11. in 4. limitat. verſ. Adde etiam iſtus, de reſcript.* Ripa in cap. *Ad aures, num. 20. eod.*
35 *tit.* Et eſt ſimile in facultate conferendi beneficia, quæ includit etiam curata. Paul. de Leazar. & Lap. Abb. in d. c. *Dudum, de præben. lib. 6.* ibi etiam Gemin. *col. 2. ante medium verſ. Et ex his infertur*, & Franc. *n. 13. & 14.* Dec. *in rubr. de reſcript. n 36* Felin *loco citato.*

36 Vnde & Vicarius, cui ab Epiſcopo data eſt facultas conferendi beneficia, poteſt conferre etiã curata, Gemin. in c. *ult. in fin* & ibi etiam Franc. *n. 3. de offic Vicarii, lib. 6* Felin in cap. *Cauſam quæ n. 14. de reſcript.* Lap. *allegat. 84* Staphil. *in tit. de modo, & forma impetrandi, §. Circa tertium, num. 3.* Rota *deciſ 7. de offic. Vicar. aliàs 437. in Antiq.* &
37 *deciſ 2. eod. tit. in Antiquior.* Et eſt ratio, quia beneficiorum nomine in materia favorabili etiam curata continentur, ut cap. *penult de ver. ſignif.* gloſ. in cap. *Cum in illis, in ver. Provideri*, ubi etiam Franc. *num. 5. in 4. col. verſ. Secundò verò caſu principali, de præben. lib. 6* & dictum eſt ſupra *num. 5.* Et quamvis Abb in d. cap *final. num. 5. de cler. pugnan. in duello*, ſentiat facultatem diſpenſandi circa beneficia per Papam alicui conceſſa intelligi de ſimplicibus; tamen in hoc non videtur ulterius immorandum, quia prima opinio tamquam verior, & communior jam fuit ſemel, atque iterum approbata in Signatura S. Pœnitentiariæ, & quotidie practicatur: nam quotieſcumque petitur revalidatio beneficii curati, ſolemus percunctari, an illud fuerit obtentum extra concurſum; & tunc non revocatur in dubium facultas Maioris Pœnitentiarii, ſed de pleno conceditur revalidatio.

38 Ad ſecundum dubium videtur reſpondendum extra caſum inhabilitatis ex cenſura, vel miniſtratione in cenſura, Maiorum Pœnitentiarium non poſſe revalidare titulos beneficiorum in concurſu obtentorum, niſi cum prædicta clauſula,
39 *Si & poſtquam*, &c. Præcipuum fundamentum eſt, quia poteſtas diſpenſandi quando agitur de præjudicio alterius, quàm ipſius Principis concedentis odioſa eſt, & reſtringenda, Butr in c. *Per venerabilem, num 13. Qui filii ſint legit.* & ibi etiam Alex. de Nævo *num. 52* & Præpoſ. *in § Quod autem, n. 23. in fin.* Felin in d. cap. *Poſtulaſti, num. 11. verſ. Secundus caſus, de reſcript.* & in cap. *At ſi clerici, §. De adulteriis, n. 9.* & ibi etiam Alex. de Nævo, *num. 15. & 23. de iudic.* Alciat in l. *2. in princip. nu. 51. verſ Fallit 4. ff. de verb. obligat.* ubi alios citat Covar. *in 4. Decretal. in 2. par. c, 8. § 8. n 9.* & alibi paſſim DD.

40 In materia autem odioſa, & reſtringibili beneficii appellatione non venit Curatum, ut eſt caſus in d cap. *Cum in illis, de præb lib. 6* & ibi notat Anchar. *in 3. notab.* Abb in cap. *final. in 2. not. de præben* gloſ. in cap. *Si eo tempore in ver. Cum cura,*
41 *de reſcript. lib 6.* & ibi Anchar. *in principio.* Dec. *in rubr. eod. tit. num 35.* & conſequenter poteſtas diſpenſandi circa beneficia, ſeu revalidandi titulos beneficiorum ex oraculo Gregorii XIV. non includit beneficia curata in concurſu obtenta, in quibus agitur de præjudicio concurrentiũ, ſed ne fiat illi præjudicium, reſtringitur ad beneficia non curata, ſicut facultas conferendi beneficia, quam Papa dat alicui, non extenditur ad curata, quando alteri præjudicatur: ita in terminis Gemin. in cap. *Dudum, num. 14. de præben. lib. 6.* Felin. in prædicta Decretali *Poſtulaſti, n. 11. in 2. caſu, verſ. Quam tandem firmat, de reſcript.* Rebuf. *in forma Vicariatus, num. 113. & 114* Garz. *de benef. par. 1. cap 6. num. 45.* & ſentiunt Hoſtien. & Io. Andr. ſupracitati *n. 7* Quemadmodum nec extenditur ad beneficium alteri debitum, Put. *deciſ. 35. lib. 2.* Ex quibus patet apertiſſimè facultatem revalidandi titulos beneficiorum nullatenus extendi ad beneficia curata in concurſu obtenta, quæ ex Concilio Tridentino, & Bulla Pii V. ſunt alteri debita, ſcilicet digniori inter pro-
43 batos ab examinatoribus ſynodalibus. Ratio hujus concluſionis eſt, quia Princeps in ſuis conceſſionibus, & reſcriptis numquam intendit jus alterius lædere, l. *Nec accuſ.* ibi: (Nec in cujuſquam injuriam beneficia tribuere moris eſt noſtri.) *C. de emancip. liber.* l. *2. §. Merito, ff Ne quid in loco publ.* l. *impuber. ff. de adminiſtrat. tutor* l. *Sed cum ab herede, ff. Ad Trebell.* cap. *Ex tuarum, de uſu pall.* ubi gloſſ. *in verb. Permittat*, cap. *Ad aures, verſ. Cum non ſit intentionis noſtræ, de reſcript.* cap *Super eo*, ibi: *Non tamen eſt noſtræ intentionis*, & cap. *Ex parte, il primo*, ibi: *Si memores fuiſſemus*, &c. *de offic Delegat.* & plures gloſſas allegat Felin. in cap *Cau-*
44 *ſam quæ, num. 10. verſ. Et generaliter, de reſcriptis,* Rot. *in Antiquior. deciſ. 2. num. 2 de renunciat.* Vnde nec Pœnitentiaria conſuevit juri quæſito derogare, ut atteſtatur Sarnen. *in reg. de iure quæſit.*
45 *non tollen. quæſt. 3. n 4 verſ. Et ſecundum iſtam opinionem.* Et propterea ante Concilium Tridentinum in revalidationibus titulorum ſemper apponebat clauſulam, *ſine ullius præiudicio*, ut patet in formulario de anno 1542. fol. 33. Quinimo eam clauſulam apponebat etiam in rehabilitatio-
46 ne Regularium ad officia, & dignitates. Et Vrbanus VIII. in ſua Bulla *Regimini §. 3.* dum in occultis tribuit M. Pœnitentiario facultatem condonandi fructus malè perceptos, ſimiliter adjecit clauſulam, *Sine præiudicio illorum, quibus diſtri-*
47 *butiones accreſcere, vel decreſcere debent.* Mens igitur Papæ ſemper intelligitur ea eſſe, ut jus tertii non lædatur; & ita fieri debet interpretatio facultatum, etiamſi verba eſſent improprianda, cap *Super eo, de offic. Delegat.* Gemin. in cap. *Dudum, colum. 2 circa med. verſ Contra dictum* Lapi, *de præben. lib. 6* Roman. *conſ 334. num. 1. verſ. Secundò idem probatur*, Ruin. *conſ. 123. poſt num 12. lib. 3.* Iaſ. in l. *Ex facto, in 4. notab. ff. de vulgar. & pupillar.* Bolognet. *conſ. 2. num 38.* Quod præcipuè locum habet poſt regulam *de iure quæſit. non toll.* quia debet nominatim fieri mentio, & individua derogatio regulæ, ut optimis fundamentis reſolvit Rota apud Cæſar, de Graſſis, *deciſ. 9. aliàs 3. de reſcript.* & *deciſ. 1. num. 10. de verborum ſignif.*

Nec relevat, quod facultas revalidandi titulos beneficiorum, de qua in oraculo Gregorii ſit valde ampla, & exuberans, cum tribuatur etiam in caſibus, in quibus ex Bulla Pii V. Sũmus Pontifex eſt alloquendus; quoniam reſpondetur hæc verba reſtringi ad tres caſus expreſſos in ead. Bulla Pii V. videlicet ad irregularitatem ex homicidio vo-

voluntario, ſimonia ſciẽter contracta, & publicis criminibus, ſuper quibus voluit Romanum Pontificem eſſe conſulendum à Maiore Pœnitentiario, ut legitur in Bulla; ac proinde revalidandi facultas propter illa verba oraculi nequaquam extendi poteſt ad parochiales in concurſu obtentas in præjudicium concurrentium.

48 Sed et ſi verba oraculi eſſent univerſalia, & prægnantia; nihilominus non extenderentur ad tollendum jus alteri quæſitum ſine derogatione regulæ, quia ut formaliter dixit Rota apud Cardinalem Seraph. *deciſ. 1082. n. 6. & ſeqq.* (Papa non cenſetur velle juri alterius derogare quibuſcũque utatur verbis, & clauſulis, niſi expreſsè deroget regulæ; imo nulla alia formula poteſt introduci, per quam poſſit dici conſtare de mente Papæ volentis tertio præjudicare, niſi faciat regulæ mentionem, quia proteſtatio, quam Papa facit in regula tollit ejus conſenſum, & voluntatem ab actu gerendo, ubi ei non derogatur.) Hactenus verba deciſionis: & ita prius dixerat Sarnen, *in proœmio regulæ, q. 5. n. 3.* & tenuit Rota *in Burgen. iuris ſepeliendi* coram Cæſare de Graſſis, 10. Iunii 1575. quæ habetur *in tit. de reſcript. dec. 9.*

Supereſt nunc, ut ſatisfiat nonnullis difficultatibus, quæ in contrarium excitantur.

49 Opponitur enim primò quod facultas revalidandi titulos parochialium ſit præjudicialis ex ſui natura, quia parochiales ut plurimum conferuntur præviâ formâ examinis per concurſum à Concilio Tridentino præſcripta; & jura adaptantur ad ea, quæ frequenter accidunt, non quæ rarò, l. *Nam ad ea, ff. de leg.* in gratia autem ſui natura præjudiciali non requiritur derogatio regulæ de jure quæſit. non tollen. Rot. *deciſ. 15. in fin. de offic. deleg.* & *deciſ. 6. de cauſ. poſſeſ. & propriet. in novis*, & *in recent. deciſ. 174. n. 1. 2 & 3. p. 1.* Seraph. *dec. 762. nu. 4.* & *deciſ. 1445. n. 6.* & alii paſſim.

At reſpondetur hanc theoricam nõ applicari caſui noſtro duplici ratione. Prima eſt, quia in oraculo Gregorii IV. non legitur facultas revalidandi titulos parochialium, ſed tantummodo revalidandi titulos beneficiorum. Hæc autem facultas quando agitur de præjudicio tertii, non extenditur ad beneficia curata, ut clarè oſtenſum eſt ſupra à *n. 39.* nemo autem dixerit facultatem conferendi beneficia non curata, quæ per concurſum non conferuntur, eſſe præiudicialem ex ſui natura, cùm potius nemini præjudicium afferat. Secunda ratio eſt, quia dato, & non conceſſo, quod in prædicto oraculo explicitè contineretur facultas revalidandi titulos parochialium; nihilomi-
50 nus hæc gratia non eſſet dicenda præiudicialis ex ſui natura: quandoquidem gratia ſui natura præjudicialis non dicitur illa, quæ frequenter præjudicialis, ſed illa tantùm, quæ naturaliter, & intrinſecè implicat præjudicium, & quæ ſemper præjudicat, & per neceſſe, ita ut ſola gratia ſecum afferat præjudiciũ in neceſſariam conſequentiã, ut in exemptione à decimis, in exemptione à juriſdictione, in derogatione, & commutatione ultimæ voluntatis, in diſmembratione, unione, & conſimilibus, in quibus Papa ex ſola gratia intelligit præiudicium; & cum de illius poteſtate dubitari non poſſit; & de voluntate conſtet ex natura ipſius gratiæ, meritò non requiritur derogatio regulæ, ut egregiè declarat Rota *in Bononien. Vſusfructus, 23. Maii 1625. verſ. Non obſtat quod hæc gratia*, coram Coccino, & *in recent. deciſ. 11. n. 25. p. 6.* & *deciſ 17. n. 1. p. 1.* Caſſador. *deciſ. 1. de privileg.* Seraph. *deciſ. 1445. num. 6.* & *deciſ 762.* At
51 revalidatio tituli parochialium non eſt hujuſmodi, quia plurimi ſunt caſus, in quibus parochiales conferuntur abſque forma examinis per concurſum, ſcilicet in reſignationibus, in permutationibus, in parochialibus ad Papã devolutis, in parochialibus unitis, in parochialibus regularibus, in parochialibus juriſpatronatus laicorum: item in parochialibus, quæ quotidie in Dataria impetrantur certo modo, puta ob non factas publicationes, ob non ſervatam formam examinis per concurſum, ob non factam dimiſſionem juxta Extravag. *Execrabilis*, ob non delationem habitus, & tonſuræ, propter hæreſim, propter ſimoniam, & in aliis pluribus. Qui caſus omnes ſi in univerſum conferantur cũ illis, in quibus requiritur concurſus abſque dubio frequentiores apparebunt; & conſequenter non applicatur regula dictæ l. *Nam ad ea, ff. de legib.* quia facultas revalidandi titulos parochialium intelligenda eſt de parochialibus, quæ conferuntur ſine concurſu, quod frequentiſſimè accidit; & ſic hujuſmodi facultas
52 non eſt ſui naturâ præjudicialis: & eo magis, quia textus in d. l. *Nam ad ea*, intelligitur de his, quæ ſemel tantũ, aut bis poſſunt contingere, ut patet ex l. *ſeq.* ubi dicitur: Quæ verò ſemel, aut bis accidũt, contemnunt legiſlatores, & in l. *Iura, ff. eod.* dicit textus: jura ex iis, quæ forte uno aliquo caſu accidere poſſunt, non conſtituuntur, & gloſ. in l. *Ex iis, eod. tit.* ponit exemplum de Lazaro reſuſcitato; & ita hæc jura declarat Albericus in l. *Si maior, Cod. de legitimis hæredibus.* At Parochiales Eccleſiæ ſine concurſu non ſemel tantùm, aut bis, ſed frequentiſſimè conferuntur, ut dictum eſt; & ideò facultas revalidandi hos titulos non apparet quomodo dici poſſit ſui naturâ præjudicialis ex regula d. l. *Nam ad ea*, quæ tamen dicta ſint ex abundanti, quia in oraculo Gregorii non continetur hæc facultas revalidandi titulos parochialium, niſi per extenſionem, quæ quidem extenſio fieri non poteſt quando agitur de præjudicio tertii, ut ex dictis conſtat.

53 Opponitur ſecundò, Pœnitentiaria diſpenſat in matrimonio contracto cum legitimatione prolis in præjudicium legitimorum, & venientium ab inteſtato. Item condonat puellis violatis dotes obtentas à Cõfraternitatibus cũ præjudicio virginum. Cur ergo ſimiliter non convalidet titulos parochialium in præjudicium concurrentium?

At facilis eſt reſpõſio, quia in prædictis duobus caſibus Pœnitentiaria expreſſam habet facultatem à Summo Pontifice: nam quoad legitimationem prolis habet oraculum Gregorii XIV. §. 2. & quoad condonationem dotium habet oraculũ Pauli V. *de Menſe Maii 1617.* & cum hæ duæ facultates ex ſui naturâ videantur præjudiciales, quia non poteſt legitimari proles, quin fiat aliquod præiudiciũ venientibus ab inteſtato, nec poſſunt condonari dotes puellis corruptis, quin præjudicetur virginibus: utique Papa cenſetur voluiſſe tertio prejudicare, & ſic nõ intrat regula *de iur. quæſ. non toll.* At ſecus eſt in revalidatione tituli beneficiorum, quia hæc facultas poteſt verificari in beneficiis non curatis, vel etiam curatis extra concurſum obtentis, in quibus nulli fit præjudicium, ut jam diximus.

54 Præterea ſecundum opinionem, quæ veriſſima eſt, & communiter tenetur, legitimatio prolis non præjudicat agnatis quando fuit facta poſt obitum parentum; & ſic quando fuit jus quæſitum venientibus ab inteſtato, ut tenent communiter Canoniſtæ in c. *Per venerabilem*, *Qui filii ſint legit.* ubi in ſpecie Butr. *n. 13* & alii ſupracitati *nu. 39* Bald. *conſ. 361 num. 2. verſ. Sed quidquid ſit lib. 5.*

55 Quod ſi legitimatio fiat ante obitum parentum, tunc jus venientium ab inteſtato eſt omninò incertum, & eventuale quia fieri poteſt, ut prædecedant parentibus, vel ut parentes faciant teſtamentum. Et idem dicendum de virginibus quo ad dotes, quarum jus eſt prorſus incertum, & eventitium, de quo non curat S. Pœnitentiaria, ut inquit Sarnen. ſupracitatus *n. 25* at jus, quod habet magis idoneus in concurſu ad parochialem Eccleſiam eſt certum, & primarium, ut initio oſtendimus, & ideò hæc ſimilia ad rem non pertinent.

56 Opponitur tertiò, quando Princeps abſtergit maculam reſtituendo aliquem ad famam, vel ad bona, tunc non conſideratur præjudicium tertii, quia reſtitutio eſt prioris ſtatus reparatio, & reſtitutos in priſtinum jus recidit, arg. c. *Nos Sanctorum*, & cap. *Iuratos, 15 q. 6.* & c. *Quia diligentia, de elect.* & cap. *Si quem, in fin 2. q. 3.* & l. *1. C. de ſent. poſt* Ergo ſimiliter ubi Major Pœnitentiarius auctoritate Apoſtolica diſpenſat ſuper irregularitate abſtergendo maculam per diſpēſationem; fit reſtitutio in primævum ſtatum, nec habetur ratio præjudicii alieni.

57 Sed hanc objectionem ſolvit. text. rotundus in cap. *Quamvis de reſcript. lib. 6.* ubi eſt expreſſum, quod reſtitutio facta per Papam nihil operatur in præjudicium ejus, cui ante reſtitutionem fuit jus quæſitum; nec fit retrotractio ad primævum tempus, quia, ut ibi dicitur, talis reſtitutio, ubi aliud non exprimitur, intelligitur fieri ſine juris præjudicio alieni: & ita ibi eſt caſus ſecundum Io. Andr. Anchar. Gemin. Franc. & omnes *in ſumm. textus*, & firmant. Abb. in cap. *1 inſprimis not. de Paro. h.* Oldrad. *conſ. 325. n. 8. verſ. Præterea*, Feder. de Sen. *conſ. 26 n. 2. verſ. Item excluſus*, plenè Caſtillion. *conſ. 8. per totum, maximè n. 9.* Fulgoſ. *conſ. 143. per tot.* Socin. Senior *conſ 32. n. 23. lib. 1.*

58 Ioan. de Anania *conſ. 32. n. 6.* generaliter enim in gratiis nunquam fit retrotractio in præjudicium juris tertio quæſiti, niſi in litteris hoc exprimatur, ut in gratia Perinde valere, d. c. *Quamvis*, & cap. *Si pro te*: ubi tex. optimus, *de reſcript. lib. 6.* & ibi plenè Gemin.

59 Et hinc fit, ut ſi diſpenſetur cum illegitimo, vel irregulari occulto, quamvis convalidetur electio de ipſo per Capitulum celebrata, quia per diſpenſationem omnia reformantur, ut poſt Innoc. & Hoſtien. notat Abb. in cap. *Niſi, in fin. 16 de re-*
60 *nunc.* tamen ſi medio tempore alius fuerit electus, licèt poſtea per diſpenſationem macula ſit ſublata, nihilominus diſpenſatio non retrotrahitur ad tempus primæ electionis in præjudicium ſecundi electi, ut determinat Innoc. in cap. *Dudum, il primo in fine de elect.* Speculator *in tit. de abolit. & purgat. § Nunc de Epiſcoporum diſpenſatione, verſ. Sed pone electus accuſatus*, &c. quos refert, & ſequitur Archidiac. in cap. *Si quis de miniſteriis, in fin. 50. diſt.* Alia plura exempla, in quibus non fit retrotractio in præjudicium juris tertio quæſiti, congeſſ. Fagn. in 1. part. 5. lib. Decretal.

gerit Cardin. *conſ. 105. à n. 9. verſ. In contrarium.*

61 Opponitur quartò, quando Pœnitentiaria revalidat titulos parochialium in concurſu quoad inhabiles ex cenſura, vel cenſuræ violatione non apponit illam clauſulam, *Et poſtquam ſatisfecerit*, &c. ergo longè minus debet illam apponere quoad inhabiles ex aliis defectibus; nam inhabilitas ex cenſura, vel illius violatione cum peccato contrahitur cap. *Nemo Epiſcoporum. 11. q. 3* & infra *de cler. excom. miniſtr. per totum*: inhabilitas verò ex aliis defectibus multoties contingit ſine ulla culpa, ut irregularitas ex defectu lenitatis, ex defectu natalium, ex bigamia, & hujuſmodi; unde abſurdum videtur, ut durius agatur cum his, qui culpa vacant, & ſunt potius digni majori indulgentia.

62 Verum hæc difficultas facilè ſolvitur, quoniam in primo caſu idcircò Pœnitentiaria non apponit illam clauſulam, quia ſpecialem habet facultatē ex oraculo Pauli V. revalidandi titulos in concurſu quantum ad inhabiles ex cenſura, vel violatione cenſuræ; & cum hæc facultas ex ſui natura ſit præjudicialis, & Papa intellexerit præjudicium ex ſola gratia, quia non poteſt revalidari titulus beneficii in concurſu obtenti, quin fiat præjudicium competitoribus: meritò Papa cenſetur voluiſſe illis præjudicare, & conſequenter in eo caſu non debet apponi illa clauſula *Et poſtquam*; prout etiam ſervat Dataria. At ſecus eſt quando inhabilitas provenit ex aliis defectibus; quia tunc non reperitur data expreſſa facultas revalidandi titulos parochialium in concurſu; & ideò neceſſaria eſt illa clauſula excluſoria præjudicii competitorum.

Et hinc ſumitur validiſſimum fundamentum pro hac ſententia; nam cum bon. mem. Cardin. Burgheſ. tunc Major Pœnitentiarius petiiſſet à Summo Pontifice avunculo ſuo facultatem revalidandi titulos parochialium in concurſu obtentarum in quocumque caſu, Sanctitas Sua noluit ita generaliter hanc facultatem impertiri, ſed eā conceſſit, & quidem maxima cum difficultate in ſolo caſu inhabilitatis ex cenſura vel miniſtratione in cenſura; in aliis verò caſibus expreſsè illam denegavit, ut atteſtantur qui hac de re cum Pontifice egerunt: unde neſcitur qua ſecuritate conſcientiæ nos poſſimus facultatem ſic limitatā extendere ad inhabilitates ex alio delicto, vel defectu provenientes.

Nec dicatur hoc indultum fuiſſe impetratum per errorem, eo quod Cardinalis Burgheſius non crederet ſe habere hanc facultatem revalidandi titulos beneficiorum in concurſu obtentorum: imo enim hanc facultatem non habebat, ut clarè oſtenſum eſt ſupra; & ideo eam petendo non erravit; & ſanè abſonum videtur ſentire tot viros doctrina, & prudentia inſignes, qui tunc tēporis erant in Prætorio S. Pœnitentiariæ, & de quorum conſilio, & aſſenſu negocium fuit geſtum in re tā gravi turpiter hallucinatos fuiſſe: nam turpe eſt ignorare jus, in quo quis verſatur, dicit textus in l. *2. Servius, ff. de origin. iur.* & eo magis quia facultas revalidandi titulos beneficiorum fundatur tota in oraculo Gregorii XIV. & incredibile eſt tantos viros nō intellexiſſe vim prædicti oraculi.

Ad ponderationem verò, quod maior ſit ratio revalidandi ſine prædicta clauſula titulos beneficiorum in concurſu obtentorū ſi inhabilitas proveniat

veniat ex defectu, quàm ſi proveniat ex cenſuris,
63 vel violatione cenſurarum. Reſpondetur facultatem diſpenſandi in uno caſu non extendi ad alium, ſublata verborum ſignificatione non comprehenſum, etiamſi in illo ſit major ratio, quàm in expreſſo, Felin. *hic n. 8, in prim. limit.* Gambar. de auctor. *Legat. tit. 10. n. 203.* quod pluribus exemplis confirmat Navar. *in manuali cap. 27. nu. 275.* quia exorbitantia à jure communi non ſunt extendenda de uno ad aliud, cap. *Quæ à iure, de regul. iur. lib. 6.* Feder. de Sen. *conſ. 14. n. 4. verſ. Non obſtant contraria*, Navarr. *d. n. 275. verſ. 16.*

64 Præterea conſideratio peccati, de qua ſupra, non eſt bona, quia Sedes Apoſtolica difficilius diſpenſat in irregularitatibus ex defectu, quæ ſine peccato contrahuntur, puta cum bigamis, cum ſpuriis, ſeu adulterinis, & cum corpore vitiatis, quàm ſuper inhabilitate ex cenſura, vel cenſuræ violatione, quæ cum peccato contrahitur, ut practici norunt: & differentia fortè provenit ex facilitate, & frequentia incurrendi cenſuras ob illarum multitudinem: ideoque uſu receptum eſt, ut in omnibus literis gratiæ apponatur clauſula abſolutionis à cenſuris: quare non ſine rationabili cauſa Paulus V. fuit promptior ad concedendam facultatem revalidandi titulos beneficiorũ in concurſu obtentorum ab inhabilibus propter cenſuram, vel illius violationem, quàm propter alias irregularitates, quæ rarius contrahuntur, & difficilius tolluntur.

Ex quibus conſtat prædictam clauſulam, *fiet poſtquam*, eſſe omnino apponendam quoties conceditur revalidatio extra caſum cenſuræ, vel violationis cenſuræ: & quamvis hoc modo nonnihil recedamus à formulario, in quo ſemper, & indiſtinctè memorata clauſula apponebatur. Nos verò modo eam apponimus, modo nõ apponimus: tamen hanc differentiam poſt oraculum Pauli V. facimus rationabiliter, quia in caſu cenſuræ &c. habemus facultatem præjudicandi concurrentibus & ideò dictam clauſulam non apponimus: in aliis verò caſibus hanc facultatem non habemus; & ideò illam apponimus; ſatius autem eſt recedere à formulario in parte modo dictam clauſulam apponendo, modò non apponendo, quàm recedere in totum nunquam eam apponendo, ſut
65 patet ad ſenſum.

Ad tertium dubium reſpondendum videtur Majorem Pœnitentiarium habere facultatem revalidandi titulos parochialium in concurſu obtentarum, dum modo apponat prædictam clauſulam, *fiet poſtquam.* Ratio eſt evidens, quia facultas revalidandi titulos beneficiorum, quam habet à Gregorio XIV. tamquam favorabilis extenditur etiam ad beneficia futura, ubi non agitur de præjudicio tertii, ut ex Gemin. Felin. & aliis oſtenſum eſt in primo dubio: quando autem cum prædicta clauſula revalidatur titulus beneficii cu-
66 rati in concurſu obtenti, nulli ſit præjudicium.

Quod ut clariùs appareat, obſervandum eſt accuratè prænominatam clauſulam bis apponi in formula revalidationis hujuſmodi, ut patet in formulario in rubrica. A mala promotione ante ætatem, & à mala proviſione, *fol. 13.* Primò enim apponitur in ea parte, in qua datur abſolutio à peccato, vel cenſura: & tunc apponitur his verbis: *Quodque illis quibus ipſe in concurſu per fraudem ſic Prælatus fuit, ſatisfaciat, vel cum eis concordet*: & hoc ideò fit, quia non eſt neceſſe, ut reſtitutio præcedat abſolutionem, ſed ſatis eſt, ut ante abſolutionem pœnitens ſe obliget ad reſtituendum quamprimum poterit, ut poſt Hoſtien. Archid. & Io. Andr. notat Feder. de Senis *conſ. 18. n. 4. verſ. Super hoc.* Deinde apponitur hæc clauſula in alia parte, in qua datur revalidatio tituli; & tunc reperitur concepta per hæc formalia verba; *Si & poſtquam prædictis ſatisfecit, vel cum eis concordaverit, ut præfertur dictam parochialem Eccleſiam retinere licitè valeat miſericorditer diſpenſari mandare dignemini, &c.* Et in hoc ſecundo caſu ſatisfactio debet omnino præcedere diſpenſationem, ut evidenter demonſtrant illa verba, *ſi & poſtquam.* Unde cum tempore diſpenſationis, quæ conceditur à Confeſſario vigore literarum Apoſtolicarum Majoris Pœnitentiarii jam ceſſaverit præjudicium concurrentium, eo quod jam fuerit eis ſatisfactũ, vel cum ipſis concordatum: ambigi non poteſt de validitate diſpenſationis, & revalidationis: de qualitate enim concurſus non eſt facienda mentio in gratia, niſi propter præjudicium concurrentium, cùm hæc qualitas non ſit de his, quæ de jure ſunt exprimenda in impetratione, ſecundũ ea quæ notat gloſ. in cap. *Super literis, in verb. Literas dediſſemus, de reſcript.* unde cum ante perfectionem gratiæ jam ceſſaverit præjudicium, im-
67 petratio, ſeu revalidatio ſuſtinetur: nam in mandatis de diſpenſando, conferendo, & ſimilibus quoad habilitatem impetrantis, ceſſante ſubreptione, non attẽditur tempus datæ literarũ, ſed tempus executionis, ut cap. *Is cui, de præben. lib. 6.* & cap. *Ei cui, eod. tit. & libro*, ubi eſt caſus ſecundum Abb. in cap. *Dilectus, il ſecondo, n. 7. ſupra de præben.* ſatis enim eſt, ut ſit habilis perſona, quando potentia explicatur ad actum, ut ait in d. c. *Is cui*, Io. Andr. in gloſ. *Add. finali, in ver. Dimittat*, Felin. poſt alios in cap. *Eam te, n. 18. in prima fall. de reſcrip.* Id quod aliquibus exemplis manifeſtius apparebit: Finge enim ante executionem literarum revalidationis competitores eſſe mortuos, vel aliud beneficium incompatibile aſſecutos, ut religionem profeſſos: profectò his caſibus nemo negaverit Confeſſorem in vim literarum Majoris Pœnitentiarii poſſe revalidare titulum parochialis utcumque obtentæ in concurſu, quia ante illarum executionem omnis ratio concurſus evanuit: Ergo idem dicendum quando ante diſpenſationem, & revalidationem lator ſatisfecit concurrentibus, vel cum eis concordavit: ceſſat enim omne præjudicium, quia nemo videtur fraudare eos, qui ſciunt, & cõſentiunt, l. *Nemo videtur fraudare, ff. de reg. iur.* l. *Cum donationis, C. de tranſact.* l. 1. §. *Vſque adeo. ff. de*
68 *iniur.* & qualitercumque ſatisfiat, dicitur facta reſtitutio, l. *Item liberatus, in princ. ff. Quibus modis pignus, vel hypoth. ſolu.* l. *ſi rem Satisfactum, ff. de accuſat.* gloſ. *in regula Peccatum, in ver. Reſti-*
69 *tuatur, lib. 6.*

Et ex hoc patet reſponſio ad doctrinam Gomeſii ſuper regula *de iure quæſ. non toll. q. 1. n. 41. verſ. Poſtremo pro complemento*; quod clauſula, *Quatenus non tollatur ius quæſitum*, reddat gratiam conditionalem; & ideo ſtante præjudicio, gratia ſit ab initio invalida, nec convaleſcat ex eo quod poſtea ſatisfiat damnum paſſo.

Etenim hæc doctrina eſt in ſe vera, ſed caſui noſtro non applicatur duplici ratione. Primò quia ante-

antequam Confeſſarius exequatur litteras Pœnitentiariæ, & revalidet titulum parochialis, jam reperitur ſublatum præjudicium, cum jam fuerit ſatisfactum concurrentibus, vel cum eis concordatum vigore dictæ clauſulæ *Si & poſtquam*: ergo clauſula, *Quatenus*, &c. dato quod eſſet expreſſa in oraculo Gregorii XIV. non inficit diſpenſationem, ſeu revalidationem, quia ante executionem

70 litterarum conditio illa fuit purificata. Vnde perinde eſt, ac ſi diſpoſitio ab initio fuiſſet pura, l. *Si pupillus*, ibi: Conditione expleta, pro eo eſt, quaſi purè ei hæreditas, vel legatum relictum ſit, *ff. de condit, inſtitut.* & notat Bald. in d. l. *Cum in teſtamento, in fin. Cod. de manumiſſ. teſtam. Dec. conſ. 551. num. 7.* & *conſ. 629. n. 4.* Socin junior *conſ. 69. num. 4. lib. 3.*

71 Deinde doctrina Gomeſii non applicatur, quia in facultate Majoris Pœnitentiarii revalidandi titulos beueficiorum nō habetur illa clauſula *Quatenus non tollatur*, &c. nec tacitè ſubintelligitur; ſed benè intelligitur clauſula, *Sine alicuius præiudicio*; quæ tamen non facit gratiam conditionalem, & ideò gratia valet ab initio, cum obligatione tamen ſatisfaciendi damnum paſſo, ut declarat idem Gomeſ. *ubi ſuprà*, & Rebuf. *in praxi beneſ. in forma nova proviſionis; verſ. Dummodo tempore*: alioquin ſi prædicta clauſula, *Quatenus*, &c. ſemper ſubintelligeretur, omnis gratia eſſet conditionalis, & diſpenſationes, & abſolutiones, quas paſſim concedit Pœnitentiaria cum obligatione ſatisfaciendi parti læſæ tamquam conditionales eſſent invalidæ ab initio, nec convalidarentur per ſatisfactionem ſubſequutam: quod quam ſit abſurdum aſſerere, nemo non videt.

72 Ad quartum, & ultimum dubium dicimus non pertinere ad Pœnitentiariæ officium indicare, vel præſcribere modos, quibus tutò poſſit ſatisfieri concurrentibus, vel cū eis concordari: hoc enim eſt munus providi, & diſcreti Confeſſoris, qui pro locorum, temporum, & caſuū diverſitate ſuo ingenio, ac prudentiâ adhibere debet aptiora media, quibus conſultum eſſe poſſit ſecuritati, pœnitentis, & indemnitati concurrentibus, ut in cap. *Omnis utriuſque* § *Sacerdos, de pœnit. & remiſſ.* Et hujuſmodi modos recenſere in abſtracto, nimis eſſet longum, & laborioſum, ne dicam impoſſibile Sed nihilominus quia difficultas exequendi prædictam clauſulam, *Si & poſtquam*, &c. reſtringitur ad duo capita, videlicet ad periculum manifeſtandi delictum, & ad incertitudinem perſorum, quibus ſatisfieri oportet: oſtendendum nobis erit naturam ex his difficultatibus impedimento eſſe, quo minus dicta clauſula ad practicam deduci poſſit.

73 Et quidem quod ſpectat ad periculum, ne crimen occultum detegatur, animadvertendum eſt plurimos eſſe caſus, in quibus hujuſmodi periculum non ſubeſt, videlicet in omnibus irregularitatibus, & inhabilitatibus, quæ ſine peccato contrahuntur, putà ex defectu lenitatis, ex bigamia, ex defectu natalium, ex homicidio pro defenſione patriæ, vel parentum, aut in bello juſto, maximè contra inimicos fidei & conſimilibus. Vnde in his caſibus, cum nullum ſit delictum, conſequenter nullum erit periculum detegendi turpitudinē propriam; ac proinde palam, & publicè poterit ſatisfieri competitoribus, vel cum eis concordari, ut de ſe patet. In aliis verò irregularitatibus ex delicto, ſi quidem loquamur de illa quæ incurritur ex leviſſimâ culpa per homicidium caſuale, ſimiliter ceſſat omnis difficultas, quia non eā continet turpitudinem, quæ deterreat ab illius manifeſtatione, ut plurimis exemplis congeſtis à Marian. Socin. in c. *Ad audientiam, de homicid.* Sed ſi agatur de irregularitate ex homicidio voluntario, de quo in loco nulla prorſus habetur notitia, putà ex abortu occulto, vel quia ab omnibus creditur mortuus naturaliter is, qui veneno necatus fuit: utique ex ſatisfactione, vel concordia cum competitoribus nulla poterit oriri ſuſpicio perpetrati delicti, quod prorſus ignoratur.

Præterea etiam in caſu, in quo homicidium eſſet publicum, & nuper commiſſum, & in eodem loco, non deeſſent modi prudentiales ſatisfaciendi competitoribus.

74 Sed eſto daretur aliquis caſus, in quo nulla ratione proviſus poſſet ſatisfacere competitoribus abſque eo, quod ſeipſum proderet: nihilominus non eſſet liberatus à reſtitutione, quia impedimētum, vel impotentia reſtituendi nō extinguit ſubſtantiam obligationis, ſed ſuſpendit illius effectū in tempus, quo impedimentum ceſſaverit, & ita civilis, & naturalis obligatio remanet ſed eſt inefficax durante impedimento; hic eſt text. in cap. *Odoardus, de ſolut.* & ibi gloſ. *ultima*, Hoſtienſ. *num. 8* Io. Andr. *num. 6.* Butr. *in 1. notab & n. 3. & num. 14.* Cardin. *in 2. quæſt. circa finem, verſ. in gloſ. 3.* Anchar. *in 8. not.* Imola *num. 1.* & Abb. *in 3 not.* Rota *deciſ. 31 num. 5. de re iudic. in Antiq.* Caſſador *deciſ. 11. n. 1. de reſcript.*

75 Nunc videamus, an obſtet ſecunda difficultas incertitudinis perſonarum, quibus facienda eſt reſtitutio: & ſanè ſi proviſus nulliter de beneficio in concurſu non habeat niſi unum competitorē, nulla eſt incertitudo; quia illi beneficium eſt de jure debitum; ac proinde ei ſoli ſatisfaciendum erit, vel cum eo concordandum, juxta doctrinam D. Thomæ, & communem oſtenſum eſt ſupra *n. 17. & 26.* Et idem dicendum ſi competitores fuerint plures, ſed unus tantùm ſit ſuperſtes, eo quod alii an ſint mortui, vel Religionem ingreſſi, aut aliud æquale beneficium incompatibile aſſequuti; quod ſi tres, aut quatuor, vel plures ſuperſint ex approbatis; tunc ſi unus ætate, moribus doctrina, prudentia ſit cæteris omnibus longè præſtantior, & eminentior, & de hoc ſit fama publica in loco, & communis omnium reputatio: utique cum ſecuritate conſcientiæ poterit nulliter proviſus, illi ſatisfacere vel beneficium ei renunciando, vel dando recompenſationem: tenetur enim inveſtigare cui facienda ſit reſtitutio, ſecundum D. Thom. in *4. ſent. diſt. 15. qu. 1. art. 5. q. 4. ad 1* & *in 2. 2. q. 62. art. 5. ad 3.* Et ſatis eſt, ut ex probabilitate morali intelligat ſe illi, & non alteri damnum intuliſſe, ad hoc ut ei ſatisfaciendo ſit tutus quoad Deum, c. *fin. de iniur. & dam. dat.* l. *Si ſervus, la ſecunda*, §. *Si ex plauſtro*, & l. *Qui occidit*, §. *In hac ff. ad leg. Aquil.*

Nec dicatur judiciū de magis idoneo ad ſolū Epiſcopum pertinere; quoniā poſt Bullam Pii V. Epiſcopus in hoc nullum habet arbitrium, ſed tenetur præciſè eligere digniorem ex approbatis, ut patet ex dictis ſuprà *num. 26. & 27.* Vnde qui in fraudem obtinuit parochialē poſthabito Epiſcopi judicio, poterit tutò ſatisfacere illi, qui communi omnium æſtimatione habetur pro digniori.

Si verò nullus ex competitoribus evidenter appareat eminentior, tunc nulliter proviſus ſi irregularitatem, ſeu inhabilitatem contraxerit ſine culpa, & peccato, poterit adire Epiſcopum publicè, & palam, & de illius conſilio ſatisfacere; ſi verò eam contraxerit ex delicto, poterit eidem revelare in Confeſſione ſacramentali ſe eſſe inhabilem ex quodam impedimento occulto ad parochialem retinendam; & ideò ſe promptum eſſe ad illam reſignandam, vel ſatisfaciendum illi ex competitoribus, quem ipſe Epiſcopus magis idoneum judicaverit.

Et ad extremum ſi neque ex judicio Epiſcopi, neque aliundè conſtare poſſit quis ex competitoribus ſit dignior, & omnes videantur æquè idonei: hoc caſu poterit omnibus ſatisfacere æqualiter, non quidem per reſignationem beneficii, quod diviſionem non patitur, cap. *Maioribus*, *de praben.* Sed per illius æſtimationem, ad gloſſ. *in regula Peccatum*, *de regul iur. lib 6*, videlicet cautè ſolvendo in pecunia cuique ſuam portionem arbitrio Confeſſoris, juxta conſilium D. Thom. *in 2 2. p. q. 62 art. 6. ad 2.*

Alia remedia poterunt ſuggerere varia accidentia, & circumſtantiæ diverſæ, quæ modò nos divinare non poſſumus. Hoc autem eſt, quod majores noſtri non putarunt prædictam clauſulam, *Si* & *poſtquam*, &c. eſſe impracticabilem; alioquin eam non appoſuiſſent, ſicut appoſuerunt in formulario circa annum 1591. & ſervarunt Clemens VIII. tunc M. Pœnitentiarius, Iulius Antonius Cardinalis S. Severinæ ſucceſſor Clementis in eodem Officio. Lucius Cardinalis Saſſus Regens, Cardinalis Toletus Conſultor Theologus, & Hieronymus Cardinalis Pamphilius Sanctiſſimi D. N. Innocentii X. patruus Conſultor Canoniſta, ac deinde Regens: & iterum de anno 1612. D. Coccinus Regens, P. Iuſtinianus Conſultor Theologus, & D. meus Ioan. Franciſcus Fagnanus Conſultor Canoniſta in formulario ab eis reformato, & ſubſcripto.

Ne Prælati vices ſuas, vel Eccleſias ſub annuo cenſu concedant.

Cap. Præterea.

SVMMARIVM.

1 *Pecuniam dans ut ſpiritualem iuriſdictionem exerceat, officio privatur; & ſic conferens illud amplius conferre non poterit, & canonicè punietur.*

2 *Iuriſdictio Epiſcopalis eſt quid ſpirituale, & pretio conferri non poteſt ſine labe ſimoniæ.*

3 *Simonia non committitur in Curia Romana in his, quæ ſimoniaca ſunt, quia prohibita, ſi fiant Principe authorizante, & ſcienter.*

4 *Secus in his quæ prohibita ſunt quia ſimoniaca.*

5 *Beneficium eccleſiaſticum vendere an ſit ſimoniacum quia prohibitum, vel è converſo.*

6 *Annatæ vtrum in Curia Romana exigantur licitè, & ſine vitio ſimoniæ; latiſſimè diſcutitur uſque in finem.*

7 *Annatæ à quibus impugnentur.*

8 *Annata unde dicatur, quid ſit, & quot illius ſpecies.*

9 *Annata propriè ſumpta quæ, & quanta ſit, & de quibus beneficiis ſolvatur.*

10 *Annata Bonifaciana quæ.*

11 *Commune ſervitium quid ſit.*

12 *Minuta ſervitia quæ.*

13 *Quindennium quid ſit.*

14 *Annatarum origo, & antiquitas, & n. ſeq.*

15 *Damaſi Papæ teſtimonium de annatis.*

16 *Conſuetudo Eccleſiæ Romanæ prævalet authoritati cuiuſcumque Doctoris.*

17 *Annatarum iuſtitia deducitur ex iure divino, & naturali, & n. ſeqq.*

18 *Decimarum decimæ ſummo Sacerdoti in lege veteri ex præcepto divino à Levitis præſtabantur.*

Annata ſolvitur Papæ loco decimarum, ibidem & numero 25.

19 *Papa in quibus præcellat Pontificem legis veteris.*

20 *Ioannis Andreæ propoſitio in Concilio Viennenſi de vigeſima redituum totius orbis à clericis perſolvenda pro ſuſtentatione Papæ, & Cardinalium, & n. 75.*

21 *Decimæ debentur iure divino omnibus curam animarum habentibus.*

22 *Parochus fundat intentionem de iure communi ſuper decimis, & Epiſcopus ſuper quarta decimarum.*

23 *Papa conſtitutus eſt Paſtor totius gregis dominici, & n. ſeqq.*

24 *Sacerdotibus debentur ſtipendia laboris iure divino, naturalique.*

25 *Decimæ papales exiguntur pro ingruentibus Eccleſiæ neceſſitatibus, nec ſunt perpetuæ.*

26 *Eccleſia eſt unum corpus myſticum in multa membra diffuſum inſtar corporis humani.*

27 *Capite langueſcente cætera membra quoque inficiuntur.*

28 *Eccleſiæ omnes prodierunt ex vtero Eccleſiæ Romanæ.*

29 *Papa eſt ſponſus vniverſalis Eccleſiæ, & Pater Patrum.*

30 *Pater poteſt cogere filios ad præſtanda ſibi alimenta ipſos etiam vendendo.*

31 *Filii tenentur alere matrem inopem iure naturæ.*

32 *Patri ſpirituali non minus obſequi debemus quàm carnali.*

33 *Eccleſiæ omnes Mundi Romanæ ſubſunt Eccleſiæ.*

34 *Et quidquid habent in periculo, habent ſeparatim quodammodo à rationibus Dominciis Domini, promiſſu.*

35 *Eccleſia Romana cum aliquid percipit ab Eccleſiis inferioribus, nil novi acquirit, ſed retinet quod ſuum eſt.*

36 *Subſidium charitativum debetur Epiſcopo indigenti ab omnibus eccleſiæ ſuæ diœceſis.*

37 *Et contraria præſcriptio non valet.*

38 *Papæ neceſſitatibus tenentur eccleſiæ omnes ſubvenire ſi requirantur.*

39 *Papa poteſt collectare eccleſias totius Orbis.*

40 *Princeps ſæcularis poteſt ſubditis ſubſidium imponere etiam ſine cauſa.*

41 *Annatarum iuſtitia fulcitur iure gentium.*

Item iure eccleſiaſtico, n. 45.

Item iure civili, n. 47.

42 *Sacerdotes Gentilium in ingreſſu Sacerdotij mediam*

diam partem redituum ſummo Sacerdoti adminiſtrabant.

44 *Martini V. decretum de annatis Papæ ſolvendis approbante Concilio Conſtantienſi.*

45 *Fructus beneficiorum vacantium ut Epiſcopo, vel alteri ex iuſta cauſa ſint reſervati, introduci poteſt privilegio, conſuetudine, vel ſtatuto.*

46 *Romanam Eccleſiam excuſat neceſſitas, cum non poſſit de ſuo omnibus providere.*

47 *Tributa ſolvuntur Principi ex publico in recognitionem univerſalis dominii.*

48 *Et ſunt impræſcriptibilia.*

49 *Salarium debetur ex publico cuilibet iudici Ordinario.*

50 *Papa dicitur Princeps Principum, & Dominus Dominantium.*

51 *Item iudex omnium mortalium, & Ordinarius ſingulorum.*

52 *Spiritualia ſine corporalibus diu eſſe non poſſunt.*

53 *Annatæ temporis diuturnitate ex voluntariis factæ ſunt neceſſariæ.*

54 *Actus, qui ſonat in vitium, & in non vitium, in dubio interpretari debet in non vitium.*

55 *Conſuetudo præſumitur habuiſſe bonum initium.*

56 *Eleemoſynarum uſus an haveant locum inter clericum, & clericum.*

57 *Papæ quod datur, Petri Sacrario datur.*

58 *Baſilaenſis Conſilii decretum contra annatas refertur.*
Refellitur.

59 *Petri de Monte Epiſcopi Brixienſis oratio pro annatis ad Regem Angliæ, ibidem.*

60 *Angli ante ſubtractionem obedientiæ ſolvebant Romanæ Eccleſiæ communia, & minuta ſervitia, non autem annatam Bonifacianam, & cur.*

61 *Denarii S. Petri quid ſint.*

62 *Pragmatica ſanctio uti ſchiſmatica à Rege, & Parlamento Franciæ, & Lateranenſi Concilio abrogata eſt.*

63 *Gloſſatoris Pragmaticæ ſanctionis invectiva contra annatas retunditur.*

64 *Annalia, & vacantia differunt ab annatis.*

65 *Conſuetudo, ſecundum quam Canonici dant aliquid in ſua receptione, an valeat, & n. 81.*

6 *Annata eſt onus impoſitum fructibus beneficii, non autem beneficiato, & n. 81.*

67 *Conſuetudo Normandiæ, & diœceſis Pariſienſis exigendi annalia pro diportu, an ſit reprobata.*

68 *Annatarum ſolutioni nulla ineſſe poteſt licitationis ſuſpicio & cur.*

69 *Annata pro Eccleſiis Conſiſtorialibus tertiam partem fructuum, & pro inferioribus dimidiam veri valoris non excedit.*

70 *Fructus beneficiorum à communiter accidentibus præſumuntur potiùs aucti, quàm diminuti.*

71 *Valor beneficii intelligitur deductis omnibus expenſis, & oneribus conſuetis.*

72 *Valor beneficiorum Galliæ qualiter in litteris ſit exprimendus.*

73 *Communia, & minuta ſervitia pro epiſcopatibus, & monaſteriis Galliæ in patria reductis, ſextam partem veri valoris non excedunt, & n. 75.*

74 *Eccleſiæ, & monaſteria in patria reducta quæ dicantur.*

76 *Viennenſe Concilium quid egerit circa annatas, & vigeſimam fructuum.*

77 *Ioannis Gerſonis ſententia de annatis, & n. 97.*

78 *Annata non eſt pretium beneficii, aut collationis, ſed fructuum, qui debentur Cameræ Apoſtolicæ, & nu. ſeqq. uſque ad n. 99. maximè n. 83.*

Proſp. in Fagn. 1. part. 5. lib. Decretal.

79 *Fructus beneficii an, & quando vendi poſſint ſine labe ſimoniæ.*

80 *Intellectus cap.* Res Eccleſiæ, *& cap.* Si quis obiecerit, 1. q. 3.

81 *Conſuetudo ut dimidia fructuum primi anni præſtimoniorum vacantium cedat in utilitatem menſæ Capitularis, non eſt ſublata à Concilio Tridentino.*

82 *Pactum ut receptus ſolvat penſionem collatori debitam, non eſt ſimoniacum.*

83 *Annata ſolvitur non in actu proviſionis beneficii, ſed expeditionis litterarum, quæ multoties non expediuntur.*

84 *Gratia ex ſola ſignatura ſupplicationis perficitur.*

85 *Bullarum expeditio non requiritur ad gratiæ perfectionem, ſed tantum ad illius probationem.*

86 *Bullæ non ſunt producendæ niſi ubi agitur de canonizanda gratia.*

87 *Annata, & ſervitia pro beneficiis bis, vel pluries eodem anno vacantibus non ſolvuntur niſi ſemel.*

88 *Litteræ gratis relanxantur proviſis, qui poſſeſſionem beneficii ſtatim non ſunt habituri facta obligatione de ſolvendo annatam cum fructus percipient.*

89 *Aliquando tamen ex cauſa fit ſolutio habita, vel non habita poſſeſſione.*

90 *Litteræ ſub obligatione de ſolvendo relaxantur habentibus gratiam conditionalem de certo corpore beneficii, vel puram, ſi fructus ſint alteri reſervati.*

91 *Annata minuitur pro rata reſervationis fructuum.*

92 *Annata non ſolvitur pro expectativis, reſervationibus, & aliis gratiis ad incerta beneficiorum corpora.*

93 *Nec pro beneficiis compermutatis, antiquorum valor 24. ducatos non excedit.*

94 *Annata aut commune, & minuta ſervitia non ſolvuntur ex diſtributionibus quotidianis, cuiuſcumque ſint valoris.*

95 *Diſtributiones quotidianæ non veniunt appellatione fructuum.*

96 *Nec comprehenduntur in regulis de valore.*

97 *Simoniam non inducit datio mutua ſpiritualium, & temporalium, niſi actus ſint correſpectivi, & unus cauſetur ab alio.*

98 *Papæ, & Cardinalium ſtatus ex Gerſonis ſententia modum, & quotam ſubventionis præſcribere, etiamſi aliunde ſit dotatus.*

99 *Duareni ſententia de annatis refellitur.*

1 PRÆTEREA. Qui pecuniam dat, ut epiſcopalem, vel aliam juriſdictionem ſpiritualem exerceat, officio privatur; & ſic conferens illud amplius conferre non poterit, & canonicè punietur. Hoc dicit cum cap. ſequen. Et primò ponit exceſſum, quem ſecundò punit ibi, *Præſenti.*

2 Nota ex hac Decretali juriſdictionem Epiſcopalem eſſe quid ſpirituale; & propterea pretio conferri non poſſe ſine labe ſimoniæ, prout *hic* notant Hoſtien. *num. 6. verſ. Quirmò.* Jo. Andr. *n. 3.* Cardin. *num. 2.* Butr. Abb. & Marian. Socin omnes *in primo notabili*: & dicam pleniùs in cap. ſequen.

3 Quærunt hîc Doctores, & præſertim Hoſt. *n. 3. verſ.* Et ideò dicunt, & Henric. Boich. *in princ.* Utrum in Curia Romana committatur ſimonia: & quæſtionem ſolvunt hac diſtinctione. Aut agitur de his, quæ ſunt ſimoniaca, quia prohibita, hoc eſt ex Conſtitutione Canonica, ut vendere, vel emere eccleſiaſtica beneficia; aut de his, quæ ſunt prohibita, quia ſimoniaca, ut vendere vel emere Sacramenta. In primo caſu ſimonia non committitur, dummodo fiat principe authorizante, & ſciente, ut patet in eo, quod legitur, & notatur in cap. *fin. ſupra tit. proximo*, in c. *Propoſuit*, *de conceſſ. præben.* in c. *A nobis. de decim.* in cap. *Non debet, de conſang. & affinit.* nam Conſtitutio ſuper tali ſimoniâ non ligat promulgantem, l. *Princeps*, *ff. de legib.* unde nec ſimonia laicalis, id eſt, lex Iulia de ambitu, habet locum in Vrbe, ut in l. *Vnica in princip. C. ad l. Iuliam de ambitu*: verum etſi hoc caſu ſimonia non committatur, infamia tamen non tollitur, ut l. 3. *C. de generali abolit.* ſed & ſpecies mali, & turpe lucrum eſt, & ideò vitandum ſecundum Apoſtolum, ut in cap. *Audivimus*, *ſupra*, *tit. prox.* & cap. *Cum ab omni*, *ſupra de vit. & honeſt. cleric.* à quo ſaltem propter exemplum deberet Curia præ cæteris abſtinere, ut legitur, & notatur in cap. *In cauſis*, *ſupra de re iudic.* & cap. *Magnæ*, § 1. *de voto*: ſed ſi non fiat authore Principe, & ſciente, tunc ſimonia in Curia committitur, ſicut & alibi. In ſecundo autem caſu, id eſt,

4 cùm agitur de his, quæ ſunt prohibita, quia ſimoniaca, committitur ſimonia etiam in Curia, nec poſſet Papa ſuper hoc diſpenſare: eamdem diſtinctionem ponit gloſſa in cap. *Cum pridem in ver. Illicitæ pactionis*, *ſupra de pactis*, Innocent. in cap. *Tuanos*, *in ver. Culpabiles*, *ſupra tit. prox.* Ioann. Andr. & DD. in cap 1. & cap. *fin. eod. tit.* & ita communiter diſtinguere Legiſtas, & famoſiores Canoniſtas, imò & Theologos, teſtantur in cap. *Latorem*, *1. q. 1.* Turrecrem, *n. 5.* Præpoſ. *n. 12. verſ. in oppoſitum.*

5 Cæterùm adverte, quia etſi hæc diſtinctio in ſe vera ſit, & ferè omnium conſenſu approbata, ut dixi in d. cap. *Cum pridem. in 1. quæſt. ſupra de pact.* valde tamen controverſum eſt: an vendere titulum beneficii eccleſiaſtici ſit ſimoniacum, quia prohibitum, prout hic exemplificat Henr. Boich. *in principio*, Cardin. in d cap. *1 n. 2. ſupra tit. prox.* & ante eos Hoſtien. in cap. *Ex parte il primo*, *de offic. deleg. n. 5.* ibi (Quædam verò hodie judicantur ſimoniaca, quia vendi prohibentur, quæ tamen in veteri Teſtamento nec ſimoniaca, nec prohibita inveniebantur, ſicut eſt vendere beneficia) Oppoſitum enim cenſent Theologi ferè omnes, & multi etiam ex Canoniſtis; unde circa hoc vide, quod ſcripſi in prædicta Decretali *Cum pridem*, ubi hanc materiam latiſſimè examinavi, per quatuor quæſtiones principales *à n. 30. uſque in fin.* Quoniam verò in ſecunda, & tertia quæſtione ibi ſequuti ſumus opinionem Durandi, Petri de Palude, Turrecrem. & Cajetani, exiſtimantium vendere titulum beneficii, etiã ſimplicis, eſſe prohibitum, quia ſimoniacum; & ideò eſſe poſſibile, ut in his etiam Papa ſimoniæ crimine involvatur: ne inde quis anſam arripiat, exiſtimandi à nobis improbatas fuiſſe annatarum exactiones, quæ fiunt in Curia; operæpretium duximus de his peculiarem diſputationem ſubnectere.

6 QVÆRO igitur utrum annatæ in Curia Romana exigantur licitè, & ſine labe ſimoniæ.

7 Adverſus annatarum exactiones non tantùm debacchãtur hæretici proteſtantes, ut refert Paul. Griſald. *in deciſ. fin. Cath. in ver. Annata.* Sed multi etiam ex Catholicis ſcripſerunt, ut inferius patebit: ſed quod magis in admirationem, ne dicam ſcandalum rapit, Patres quoque Baſileæ, pro celebranda generali Synodo congregati, hac de re deteſtabile decretum, quaſi hoſtiliter, promulgarunt, ut patebit infra *n. 38.*

8 Ad evidentiam præmittendum eſt, annatas ſic nuncupari, quia omnes debentur ex fructibus primi anni beneficiorum vacantium: atque ita annata eſt nomẽ generis; quod in plures ſpecies dividitur. Quarum prima eſt annata propriè ſum-

9 pta; & hoc modo aſſumit nomen ſpeciei, ſicut de arrogatione & adoptione dicitur in l 3 *ff. de iuriſdict. omn. iudic.* & in l. *1. ff. de adoption.* & de beneficio, & privilegio notant Ioan. Andr. Abb. & DD. in cap *Olim*, & ibi dixi *n. 4 & 5. infra de verborum ſignificatione.* Secunda ſpecies commune ſervitium nuncupatur. Tertia dicitur minuta ſervitia. Quarta quæ ſolo accidenti ab aliis differt, quindennium appellatur.

Annata ſolvitur pro omnibus beneficiis inferioribus, præter Epiſcopatus & Abbatias Conſiſtoriales: & eſt dimidia pars veri annui valoris fructuum beneficii vacantis, & hæc integrè Summo ipſi Pontifici relinquitur.

10 Hodie autem annata hujuſmodi dicitur Bonifaciana, eo quia forma exactionis, quâ Curia utitur ortum duxit à Bonifacio IX. antea enim per Pontifices exigebantur, mediantibus eorum Cõmiſſariis, fructus integri unius anni per trienniũ, tertia pars quolibet anno, reliquis duabus tertiis partibus proviſo relictis. Sed Bonifacius ut conſuleret ipſis proviſis, & obviam iret extorſionibus, quæ per Commiſſarios committebantur, reduxit annatæ ſolutionem ad medietatem valoris annui fructus, cum onere tamen, ut proviſus anticipatè de propriis pecuniis in relaxatione ſuarũ literarũ eam ſolveret. Et propterea in ipſa relaxatione ſupplicationis fiebat obligatio in Camera de illam ſolvendo; & ſic literæ in totum expediebantur quæ retentæ in Camera Apoſtolica relaxabantur, mediante quietantia Theſaurarii. Atq; hinc patet non ideò talem dictam eſſe annatam, quod complectatur omnes anni fructus; ſed vel quia, ut dictum eſt, ſolvitur ratione fructuum primi anni; vel quia dicta annata per Bonifacium IX. introducta, ſucceſſit in locum reſervationis, quam antea Pontifices facere conſueverant pro ſuis, & Rom. Eccleſiæ neceſſitatibus de omnibus fructibus, & proventibus unius anni beneficiorũ ad tempus vacantium; vel quæ exinde uſque ad triennium, aut quinquennium, vel aliud tempus in certis deſignatis provinciis vacarẽt: quos quidem fructus pro ſe, & Camera Apoſtolica Romani Pontificis per ſuos Collectores percipiebant.

Cujuſmodi exemplum eſt in Extravag. Ioannis XXII quæ incipit, *Cum nonnullæ, la prima inter communes ſub tit. de præben.*

11 Commune ſervitium, eſt quantitas certa pro quolibet Epiſcopatu, vel Abbatia conſiſtoriali ſecundum antiquam taxam ſolvenda, quam aliàs moderatus eſt Ioannes XXII. in præcitata Extravag *Cum nonnullæ.* Et hæc propterea ſervitium dicitur, quia juxta vulgare Italicum quælibet datio

tio nuncupatur ſervitium, ſive debita ſit, ſive non: ſicut in Hiſpania hoc ſervitii nomine appellantur contributiones illæ, quas faciunt Regna, ad ſublevandas Regni neceſſitates.

Dicitur autem commune ſervitium, quia ejus dimidium tribuitur Papæ, reliquum S. Collegio Cardinalium, & inter ipſos Cardinales præſentes dividitur.

12 Minuta verò ſervitia ſunt quinque portiunculæ, quæ ſecundum proportionem taxæ fructuum Epiſcopatus, vel Abbatiæ, inter certos Papæ miniſtros, & officiales diſtribuuntur: & appellantur minuta; tum quia ſunt minutæ partes annatæ, tum quia partiuntur inter minores miniſtros.

13 Quindennium denique dicitur ſpecialis quædam annata, quæ à prædictis differt nomine tantùm, & accidentali temporis præfinitione, quia de quindecim in quindecim annos, juxta Conſtitutionem Pauli II. abolitis aliis ſolutionum annatarum terminis uſque ad ſua tempora obſervatis, pro beneficiis perpetuò unitis, ſolvitur ab illis, in quorum favorem talia beneficia ſunt unita, ut in Extrav. *Decet Romanum*, quæ habetur in Bullar. *tom 1, pag. 330.* & notat Galleſ. *in tract. de annat, circa fin.* Card. Seraph *deciſ 1410. n. 10.* ubi de quindenniorum origine, & cauſa.

14 His præmiſſis, quàm juſtè, & rationabiliter in Romana Curia exigantur annatæ, evidenter oſtenditur ex infraſcriptis.

Et primò hoc deducitur ex ipſa annatarum origine, & antiquitate: nam ut patet *Actor. 4.* Initio naſcentis Eccleſiæ multitudinis credentium erat cor unum, & anima una, nec quiſquam eorum de his, quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat: ſed tanta erat fidelium erga Dei Eccleſiam devotio, ut ad eam augendam, & locupletandam quotquot poſſeſſores agrorum, aut domorum erant, vendentes pretia eorum, & quas res habebant, afferrent, & ponerent ante pedes Apoſtolorum, cap. *Dilectiſſimis*, cap. *Quia tua*, cap. *Cui portio*, & cap. *Certè 12. q. 1.* Sed poſtmodum fidelibus ab eo fervore declinantibus, ita ut vix decimas divino jure debitas ſolverent Eccleſiæ, in qua miniſtrabantur eccleſiaſtica Sacramenta; opus habuit Eccleſia, & Apoſtolica Sedes ad ſui ſuſtentationem, & onerum ſibi incumbentium ſupportationem, annatarum exactionem inſtituere, & ordinare, ut ſibi ſaltem à ſuis miniſtris ſervitium, & adjutoriũ præſtaretur. Nam & ante illam formalem titulorum beneficialium inſtitutionem Eccleſiæ non ſolùm cathedrales, ſed etiam inferiores habebant reditus, ut patet in c. *Nulli*, *12. q. 1.* & in cap. *Sacerdotes*, *12 q. 4.* & declarant Abb. *in ſua q. 4. col. 13. verſ. Secundum præſuppoſitum*, & Præpoſ. *in Summa*, *44. d ſt. n. 4. verſ. Tertium tempus.* Dixi in c. *fin. ſupra de Peculio clericor.*

Adeò autem antiqua eſt annatarum inſtitutio, ut de illius initio non extet memoria (quidquid aliqui ex recentioribus tam hæreticis, quàm Catholicis commenti fuerint de Ioanne XXII.) tantum enim media illa annata, quæ Bonifaciana appellatur, ortum habuit à Bonifacio IX. ut dictum eſt ſupra *num. 10.* quæ tamen cum ſubrogata fuerit loco fructuum primi anni vacationis beneficii, qui integrè ab antiquo, & immemorabili tempore Summo Pontifici reſervabantur; ipſa quoque antiqua, & immemorabilis reputari debet; cum ſubrogatum ſapiat naturam ejus, in cujus locum ſubrogatur, cap *Eccleſia S. Mariæ*, *il ſecondo*, & ibi gloſ. *1. ſupra ut lite pendent.* cap. *Cum tu*: *in fine*, & ibi gloſ. *fin. infra, de uſur.* gloſ. & DD. in l. *Si eum*, §. *Qui iniuriarum*, *ff Si quis caution.* Nec leve anti-

15 quitatis annatarum teſtimonium S. Damaſus, qui ſedit anno ſalutis 367. reliquit in ſua Chronica Summorum Pontificum. Ait enim; (Sicut Papa in ſui ordinatione contribuebat Imperatori, nec id vitio dabatur; (& fortaſſe id eſt, de quo fit mentio in cap. *Agatho. 61. diſtin.* & in cap. *Tributum*: *23. q. 8.*) ſic & ſuſcipientes modò ordinationes à Papa aliquid ei perſolvunt tamquam in alterius jus ſucceſſerit) Et hinc plerique opinati ſunt ortum habuiſſe annatas, licet revera Damaſus loquutus fuerit de annatis tamquã ab antiquo tempore provenientibus, & non de novo ſuo tempore introductis: unde meritò annatas à tempore Apoſtolorum inſtitutas fuiſſe defendit Cardin. Cajetan de auctoritate Papæ ad 14. (Nã pro Hieroſolymitana, inquit, Eccleſia à reliquis ſolvebãtur collectæ) de quo latè Ecchius in ſuo Enchirid. quæ quidem antiquitas perſpicuè etiam apparet primò ex ipſius Cameræ Apoſtolicæ regiſtro; deinde ex Concilio Conſtantienſi *ſeſſ. 40.* die Sabbathi 30. Octobris anno 1417. ubi fit mentio de annatis, communibus ſervitiis, & minutis, *tom. 3. Concil. par. 2. pag. 937.* tertiò ex Clem. *Quia regulares*, §. *Præmiſſa*, *de ſupplen. negligen. prælat.* quartò ab Extravagante Ioannis XXII. *Suſcepti*, quintò ex Conſtitutione Gregorii XII. ſuper reductione taxæ Eccleſiarum, & Monaſteriorum Regni Franciç, ubi de fructibus primi anni, ſeu communibus, & minutis ſervitiis. Sextò ex Io. Andr. in c. *Inter cætera*, *de offic. ordin.* ubi *n. 13.* refert ad ſui inſtantiam actum fuiſſe in Concilio Viennenſi, ut Curia reciperet vigeſimam redituum clericorum totius Orbis, & abſtineret à ſervitiis, & fructibus primi anni: atque ita ſupponit jamtum in Eccleſia & ſic multo ante tempora Joannis XXII extitiſſe hanc conſuetudinem exigendi annatas, & ſervitia. Septimò ex Felin. in cap. *Ex parte*, *il primo*, *n. 4. verſ. Tertiò reſpondetur*, *ſupra de offic. deleg.* ubi teſtatur harum ſolutionum uſum adeò eſſe diuturnum in Eccleſia, ut ignoretur illius principium: ac demum omiſſis aliis ex Thoma Campeg *de inſtit. annatar.* & Anton. Maſſ. Galeſ. *de annat.*

Ex hac autem annatarum origine, & antiquitate oritur efficax, & inconcuſſum fundamentum juſtitiæ harum exactionum: impium enim eſſet

16 tot Sanctiſſimos Pontifices injuſtitiæ, & impietatis inſimulare, & conſuetudo Romanæ Eccleſiæ prævalet authoritati cujuſcumque Doctoris, ut do-

17 cet S. Thomas *in 2. 2. q. 10. art. 12.*

Secundò principaliter juſtitia annatarum deducitur ex jure divino; nam ut habetur *Num. 18.*

18 *n. 26. & 28* (Loquutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens Præcipe Levitis, atque denuncia: Cum acceperitis à filiis Iſrael decimas, quas dedi vobis, primitias earum offerte Domino, id eſt decimam partẽ decimæ, ut reputetur vobis in oblationem primitivorũ, tam de areis, quàm de torcularibus; & in univerſis quorum accipitis primitias, offerte Domino, & date Aron Sacerdoti.) Si igitur Sacerdoti ſummo, & Pontifici legis veteris à minoribus Sacerdotibus, & Levitis decimarum ſuarum decimæ ex divino pręcepto ſolvebantur; cur loco decimarum exigere nõ debeat annatas à re-

liquis Eccleſiæ miniſtris Summus Sacerdos, &
Pontifex legis novæ? cap. *In cauſis, de re iudic.* cap.
Per venerabilem, §. *Rationibus*, *Qui filii ſint legit.*
maximè, verò quia ille Summus Sacerdos præerat
regimini ſolius populi Iſraelitici in concernenti-
bus ſacrificia, & holocauſta: at Romanus Ponti-
fex præſidet regimini totius populi Chriſtiani,
Clem. *Paſtoralis, de re iudic.* Extravag. *Ex debito,*
de elect. inter communes; ejuſque miniſterium ad
multa plura, & majora extenditur, quàm eſſent
ſacrificia illa, & holocauſta. Unde B. Bernardus
de conſiderat. lib. 2. c. 9. ad Eugenium III. verba fa-
ciens: (Tu, inquit, es Sacerdos Magnus, Summus
Pontifex, tu Princeps Epiſcoporum, tu hæres A-
poſtolorum, tu primatu Abel, tu gubernatu Noe:
Patriarchatu Abraham, Ordine Melchiſedech,
Dignitate Aaron, &c.) Et paulò poſt: (Habent
illi aſſignatos ſibi greges ſinguli ſingulos; tibi u-
niverſos credidit uni unus; nec modò ovium, ſed
& paſtorum tu unus omnium paſtor.) Hæc ille.
Præterea Pontifex in lege veteri ultra decimam
illam partem decimarum à Levitis exactam, aliis
quoque, iiſque maximis emolumentis adjuvaba-
tur; cùm tamen Pontifex Romanus nihil, aut pa-
rum accipiat præter hanc annatarum exactioné.
Et nihilominus ſi adhuc utriuſque emolumenta
ad invicem comparentur, illa quæ pro minori
cauſa, & à pauciori populo præſtabantur, repe-
rientur eſſe multò pinguiora, quàm hæc, quæ pro
graviſſimo omnium labore, & ſollicitudine à to-
20 to Orbe terrarum exiguntur. Quapropter in
Concilio Viennenſi fuit propoſitum, licèt non re-
ſolutum, ut vigeſima pars redituum clericorum
totius Orbis quotannis ſolveretur pro ſuſtenta-
tione Papæ, & Cardinalium, ut refert Io Andr.
in cap. *Inter cætera, n. 13. de offic. ordinar.* Manife-
ſtum eſt enim annatarum minimè ſupplere prædictę
ſuſtentationi, cæteriſque neceſſitatibus Sedis A-
poſtolicæ: cum prætertim floreni, qui ſolvuntur,
tertiam partem veri valoris fructuum non ſolùm
non excedant, ſed attingant: & fructus beneficio-
rum, ſaltem ſuper quibus facta fuit taxa per Com-
miſſarios Ioannis XXII. potius adaucti, quàm di-
minuti fuerint.

21 Et confirmatur: nam omnibus curam anima-
rum habentibus debentur decimæ jure divino,
naturalique, ut in cap *16. q. 7.* in cap. *1. de decim.*
& in cap. *Cum ſecundum de præben.* ſunt enim tribu-
ta egentium animarum, cap. *Decimæ, 16. quæſt. 1.*
& cap. *Tua nobis, de decim*, & ſunt cibus in do-
mo Domini: *Malach. 3.* cap. *Revertimini, 16. q. 1.*
& cap. *Decimas, q. 7.* cum debeant dari eis, à qui-
bus ſpiritualia recipiuntur, cap. *Eccleſias*, § *His*
ita 13. quæſt. 1. gloſ. 2. in cap. *Quamvis, de decim.* a-
22 deò ut parochi de jure communi fundent inten-
tionem ſuper decimis percipiendis, cap. *Cum*
contigat, eod. tit. & Epiſcopus ſuper quarta deci-
marum ab iiſdem parochis perſolvenda, c. *Con-*
querente, §. *Nos autem, de offic. ordin.* cap. *De quarta,*
de præſcription. cap. *De his*, ubi Gemin. *circa fin. 10.*
q. 1. Rota apud Cardin. Seraph. *deciſ. 1449.* & ſæ-
23 pè aliàs. Quod cum ita ſit, abſurdum planè eſſet
ut Summus Pontifex, qui conſtitutus eſt paſtor
totius gregis Dominici, *Ioann. 21.* cap. *Significaſti,*
de elect & omnium Eccleſiarum curam, & ſolli-
citudinem gerit, cap. *Cum inſtantia, de cenſib* ſal-
tem à ſuis miniſtris in tanti laboris ſtipendium
nihil exigeret, dicente Apoſtolo *1. ad Corinth. 9.*
24 *Quis militat ſuis ſtipendiis unquam? Quis plantat vi-*
neam, & de fructu eius non edit? Quis paſcit gre-
gem, & de lacte eius non manducat? Scriptum eſt
enim; Non alligabis os bovi trituranti. Et infra:
Debet in ſpe qui arat arare, & qui triturat in ſpe
fructus percipiendi. Si nos vobis ſpiritualia ſemi-
navimus, magnum eſt, ſi nos carnalia veſtra meta-
mus? Et paulò poſt: *Neſcitis quoniam qui in*
Sacrario operantur, quæ de Sacrario ſunt, edunt;
& qui Altari deſerviunt, cum Altari participant.
Hæc ibi. Quod ſi de inferioribus membris, &
miniſtris Eccleſiæ conſtat Apoſtolum hoc dixiſſe,
qui in partem ſollicitudinis ſunt vocati, cap. *De-*
creto, & cap. *ſequen. 2. q. 6.* quanto magis de Pon-
tifice Maximo eius Capite, cui credita eſt cura o-
mnium fidelium? Clemen. *Paſtoralis, de re iudic.* d.
Extravagan. *Vnigenitus, de pœnit. & remiſ.* Et cùm
25 certum ſit Summum Pontificem nullibi accipere
decimas, quandoquidem decimæ Papales impo-
nuntur dumtaxat pro extraordinariis, & ingru-
entibus Eccleſiæ neceſſitatibus, ut in cap *Cum ad*
liberandam, in parte deciſa, de cenſib nec in per-
petuum exiguntur, ut notat gloſſa in Clem *2. in*
ver. ad tempus, eod. tit. dicendum eſt hanc anna-
tarum exactionem fieri loco decimarum, ut ple-
rique ſumma cum ratione cenſuerunt; ac proin-
de Summo Pontifici debitam eſſe jure divino, &
naturali.

26 Tertiò annatarum exactio juſtificatur itidem
ex jure naturali; quoniam Eccleſia univerſalis eſt
unum corpus miſticum in multa membra diviſum
inſtar corporis humani, cap. *Novatianus, 7. q. 1.*
cap. *Loquitur Dominus, 24 q. 1.* dicente Apoſtolo
ad *Roman. 12.* (Multi unum corpus ſumus in Chri-
ſto, ſinguli autem alter alterius membra.) cap.
Singula, 89. diſtin. Hujus autem miſtici corporis
caput eſt Romana Eccleſia; membra verò Eccle-
ſiæ inferiores per Orbem diffuſæ, ut in d. cap.
Loquitur, & in cap. *Non decet, 12 diſtin.* Quemad-
27 modum autem in corpore humano ſingula mem-
bra debent juræ naturæ capiti languenti opem
ferre, ne alioquin capite langueſcente, ipſa quo-
que membra inficiantur, ut dicit textus in c. *Me-*
ritò, 6. q. 1. ita & miſtico Eccleſiæ corpore Roma-
næ Eccleſiæ illius capiti languenti ob multiplices,
quibus aſſiduè præmittitur, neceſſitates, tenentur
reliqua membra, ideſt Eccleſiæ inferiores, confer-
re temporalia ſubſidia. Et ſicut Romanus Pontifex
univerſalis Eccleſiæ præſul, & gubernator debet
ad ſingula ejuſdem corporis membra alimenta
transfundere, ut formaliter inquit Cardin. poſt
Gugliel. de Monte Laud. in Clemen. *Quia contin-*
git, n. 4. de relig. domib. ita vice verſa debent mem-
bra ipſa caput alere, eique indigenti temporali-
bus quoque auxiliis ſubvenire, ut ratio æqualita-
tis juſtitiæ ſervetur, arg. c. *1. 16. q. 7.*

28 Quartò ex eodem jure deducitur annatarum
juſtitia, quia titulos dignitatum, & quorumcum-
que beneficiorum fundavit Romana eccleſia, ut
eſt textus in cap. *1 & per totam, 22. diſtin.* & in cap.
Olim, 95. diſtin. Abb. *in ſua quæſtione 1.* quæ incipit,
Epiſcopus & quidem Rector, col. 3 num. 4. verſ. Nam
tituli beneficiales; laté Præpoſ. *in ſumma. num. 4.*
verſ. Quartum tempus, 44. diſtin. DD in cap. *1. de*
ſimonia: & propterea eccleſia Romana dicitur o-
mnium eccleſiarum Mater, quia ſcilicet eccle-
ſiæ omnes ex illius utero prodierunt, cap. *1. &*
2. 12. diſtin, cap. *Dudum, 3 q. 6.*

Hujus

29 Hujus autem Eccleſiæ Sponſus eſt Romanus Præſul, cap. *Quoniam*, *de immun. Eccleſiar.* qui propterea dicitur Pater Patrum, ut notat gloſ in prohem. *Clemen. in ver. Papa*: ſed pater naturalis
30 poteſt corripere filium ſibi alimenta negantem, & ad ea præſtanda compellere, l. *qui filios*, *Cod. quæ res pign. ob ig. poſſ.* & l. *1. & 2. C. de patr. qui fil. diſtra.* ipſos etiam vendendo, ut ibi. Item filiæ te-
31 nentur alere matrem inopem, l. *filia*, *C. de adopt.* ubi Bald. dicit hoc ex ratione naturali debitum, Bart. in l. *Seia*, §. *Cato*, *ff. de alimen. & cibar. legat.*
32 Ergo eadem ratione pater ſpiritualis, quem non minus diligere debemus, quàm carnalem, cap. *1. & 2.* & ibi gloſſa (*nalis* *30. q. 3.* cap. *Qualis condemnatio*, & ibi gloſſa *unica*, *q. 7.* & mater ſpiritualis Eccleſia poterit à ſuis filiis ſpiritualibus, & Eccleſiis inferioribus alimenta recipere, & cõſequenter annatas exigere, quas, ut eſt notoriũ Summus Pontifex accipit pro ſui ſuſtentatione:
33 Quintò idem ſuadetur, quia ut inquit Oldrad. *conſ. 172. Quia omnes*, *n. 4 & conſ. 244. Ad objectus*, *num. 8.* cum omnes Eccleſiæ Mundi immediatè Romanæ ſubſint Eccleſiæ, quia univerſalis omnium cura commiſſa fuit Petro, cap. *Puto, 2. q. 7* & cap. *In novo*, *21. diſtin.* & in eas habeat plenitudinem poteſtatis, cap. *Qui ſe ſcit*, *2 q. 6.* & c. *Nunc*
34 *verò 9 q. 3.* Quidquid habent inferiores Eccleſiæ, quaſi in peculio habent ſeparatum quodammodo à rationibus Dominicis Domini permiſſu. Vn-
35 de cum Romana Eccleſia aliquid percipit ab Eccleſiis inferioribus, nihil de novo acquirit, ſed retinet quod ſuum eſt, ut notat gloſ. in cap. *Volumus, in ver. Eccleſiæ, 16. q. 4.* valde eſt igitur rationabile, ut illuc, unde exierunt flumina, revertantur. Hæc Oldrad.
36 Sextò eadem naturali ratione omnes Eccleſiæ Diœceſis tenentur ſolvere Epiſcopo indigenti charitativum ſubſidium, cap. *Conquærente, de offic. ordin.* cap. *Cum Apoſtolus*, §. *Prohibemus*, *de Cenſib.* Extravag. *Vas electionis*, *eod. tit.* inter communes, Feder. de Sen. *conſ. 224. in princip.* adeò ut præ-
37 ſcriptio contra ſubſidium charitativum non valeat, Rota *in antiq. deciſ. 3. quæ eſt ultima*, *de cenſib. aliàs 676.* Cur ergo non liceat ſubſidium imponere Epiſcopo univerſalis Eccleſiæ? cap. *Suſpectus*, *juncta ſupraſcriptione 3. q. 5.* ad cap. *fin. de*
38 *de dilat.* ubi patet Eccleſias omnes ubique Papæ ſubjectas teneri illius neceſſitatibus ſubvenire, ſi requirantur. Et ob hanc rationem Geminianus
39 *conſ. 74. Attentatis*, *n. 7. in fine*, *& num. 9.* concludit Papam poſſe ab omnibus ſubſidium exigere, collectare Eccleſias totius Orbis; & idem reſpon-
40 dit Raphael Fulgoſ. *conſ. 120. Suppoſita Bulla* Nec mirum, quia Princeps quoque ſæcularis poteſt hujuſmodi ſubſidium imponere etiam ſine cauſa, ut conſuluit Oldrad. *conſ. 104 Circa propoſitam*, quem ſequitur gloſ. Io. Franciſci Pavini in d. Extravag. *Vas electionis*, §. *Præmiſſis*, *in ver. Charitativum*, ubi alios allegat.
41 Septimò, juſtitia annatarum fulciri poteſt etiã jure gentium: nam & Gentilitas hoc jure uſa eſt, cujus rei memorabile teſtimonium extat apud Ioannem Grammat. ut refert Ferdinand. Corduben *in ſuo tractatu de annatis* in illud Ariſtotel. *1. me-*
42 *taph.* Sacerdotum genus apud Aegyptios vacare permiſſum eſt. Ait enim: (Aegyptii primi, deinde gentium omnium ſacerdotes fuerunt locupletes, præſertim ſacerdotes maximi: nam inferiores ſacerdotes in ingreſſu ſacerdotii mediã partem redituum ſummo ſacerdoti miniſtrabãt.) Sed & S. Thom. ſuper *Ioſue cap. 21.* dixit apud omnes gẽtes obſervatum fuiſſe, ut qui divino cultũ intendunt, à populo ſuſtententur, aut ab iis, qui curam gerunt univerſitatis. Quanto magis ergo Romano Pontifici, qui omnium Chriſtianorum curam gerit, debentur à ſuis ſacerdotibus vitæ ſubſidia? Hac enim ratione introductæ ſunt annatæ, & aliæ pleræque contributiones.
43 Octavò, annatarum exactionem firmari lege poſitiva Eccleſiæ tam clarum eſt, ut probatione non egeat: nam præter Extravagantes Ioannis XXII. Bonifacii IX. Pii II. Pauli II. Clementis VII. Iulii III. Pauli IV. Pii V. & Sixti V. hoc patet ex auctoritate Concilii Viennen. in quo ſecundum teſtimonium Ioannis Andr. in cap. *Inter cetera, de offic. ordinar.* quamvis actum fuerit de ſervitiis ipſis tollendis: tamen prævaluit ſententia ut remanerent: id ipſum colligitur ex auctoritate Cõcilii Conſtantienſi Nam *die Sabbathi 30. Octobris Anno Domini 1417. ſeſſ. 40.* ſub tit. Reformationis fiendæ per papam una cum Concilio antequam Concilium diſſolvatur. Ponuntur decem, & octo articuli, ſuper quibus facienda eſſet reformatio quorum tertius eſt de annatis communibu ſervitiis, & minutis; & undecimus de fructibus medii temporis. Deinde Martino V. ad Pontificatum evecto *in ſeſſ. 43. habita die 21. Martii tunc ſequentis anni 1418.* facta fuerunt decreta reformationis ſuper nonnullis ex dictis decem, & octo articulis, & inter alios ſuper undecimo de fructibus medii temporis in hæc verba, videlicet: (Fructus, & proventus Eccleſiarum, Monaſteriorum, beneficiorum vacationis tempore obvenientes juris, & conſuetudinis, vel privilegiis diſpoſitioni relinquimus, illoſque nobis, vel Apoſtolicæ Cameræ prohibemus appellari,). *tom. 3. Concil. par. 2. pag. 942.* At verò de annatis, & communibus ſervitiis, & minutis, quod erat tertium reformationis caput nulla mentione habitã, in fine ejuſdẽ *ſeſſ. 43.* ſubnectitur ultimo loco infraſcriptum decretum, videlicet: (Martinus &c. Decernimus & declaramus Sacro approbante Concilio per decreta, ſtatuta, & ordinata tam lecta in præſenti ſeſſione, quam concordata cum ſingulis nationibus ejuſdem Concilii ſuper articulis contentis in decreto, ſuper reformatione fienda die Sabbathi 30 Menſis Octobris proximè præteriti promulgato, fuiſſe, & eſſe jam ſatisfactum, ut habetur in ſeq. *pag 943.*) Ex quibus verbis clarè deducitur circa annatas, & ſervitia Concilium nil novi ſtatuiſſe, ſed potius voluiſſe, ut in ſtatu priſtino remanerent; alioquin falſum eſſet quod dictum fuerat ſatisfactum fuiſſe decreto ſuper reformationẽ
44 facienda promulgato quod non eſt dicendum. Itaque Martinus Sacro approbante Concilio decrevit & declaravit annatas Papæ ſolvendas eſſe, ut pro tanto officio, labore, & dignitate ſufficiẽ & condecens beneficium ex fructibus ſaltem inferiorum beneficiorum haberet.
45 Nonò eodem jure eccleſiaſtico hoc ipſum confirmari poteſt, quia ex privilegio Apoſtolico, cõſuetudine, vel ſtatuto induci poteſt ut fructus primi anni, imò & duorum, vel plurium annorum fabricæ, Epiſcopo, vel alteri cuipiam reſervẽtur. Idque etiam pro debitis Epiſcopi perſolvẽdis, vel ex alia rationabili cauſa, prout ſunt jura aperta in cap.

cap. *Præſenti*, *de offic. ordin. lib. 6.* in cap. *Tua nobis*, *ubi de biennio*, *inf. de verb. ſignificat.* in cap. *Si propter tua debita* ubi de quinquennio, & ibi Io. Andr. & omnes notant, *de reſcript. in 6.* in cap. *Si tibi de præben. eodem lib.* & in Extravag.
46 Io. XXII *ſuſcepti*, ubi hæc appellantur annalia; longè igitur magis ſummi Pontifices potuerunt medios fructus primi anni ſibi reſervare pro ſuis, & Eccleſiæ neceſſitatibus. Romanam quippe Eccleſiam excuſat neceſſitas, cum non poſſit de ſuo omnibus providere, ut formaliter inquiunt Hoſt. Io. Andr in d. cap *Inter cætera*, in gloſ. *ult de off. Ordinar.* Ac præterea ut inquit Thomas Campeg. *in eodem tract. de annatar. inſtitut. numero 13.* Sicut omni caret reprehenſione, ſi Pontifex dando uni beneficium, partem redituum clerico indigenti loco annuæ penſionis reſervet; ſic licebit modeſtius agendo medietatem fructuũ primi anni pro indigentiis propriis retinere. Cùm præſertim pẽſio ſingulis annis, annata autem primo dumtaxat, quo quis recipit beneficium, debeatur. Et quia onus perpetuum non eſt, non dicitur beneficium cum diminutione conferri, contra diſpoſitionem cap. *1. Ut eccleſiaſt. benefic. ſine diminutione confer.*

47 Decimò, civilis quoque authoritas juſtificat annatarum exactionem. Nam principi ſolvuntur tributa, & ſtipendia ex publico in recognitionem
48 univerſalis dominii. Et propterea ſũt impræſcriptibilia, l. *Competit C. de præſcript. trigin. annor.* gloſ. in l. *Locatio §. penult. in ver. Præſtitum*, *in addition.* & ibi etiam Barthol *ff. de Publican. & vectigal.* Item debentur Principi ſtipendia hujuſmodi, quia ipſe tenetur conſervare juſtitiam in terra, ut inquit S. Thomas in *2. 2. q. 62 art. 7.* Imò huic ſolutioni divina quoque oracula prębent auctoritatem, Nam Phariſæis interrogantibus *Matth. 22.* cap. *Quid culpatur 23 quæſt. 1. Licet cenſum dare Cæſari, an non?* Reſpondit Dominus, *Reddite quæ ſunt Cæſaris Cæſari, quæ ſunt Dei*
49 *Deo.* Rurſus cuilibet judici ordinario debetur ſtipendium, ſeu ſalarium ex publico, Authen *Ut*
50 *differ. Iudic. § fin.* Cur ergo ex publico non debeantur ſtipendia Romano Pontifici, qui eſt Princeps principum, & dominus dominantium, ut eum appellat Bald. *conſ. 388. Si Princeps*, *lib. 4.* Princeps Epiſcoporum, ut B Bernardus inquit,
51 loco ſuperius citato. Iudex omnium mortalium, cap. *Si Papa, 40. diſt.* c. *Facta ſubditorum*, *9 q. 3.* cap. *Per venerabilem. §. Rationibus*, *infra*, *Qui filii ſint legit.* Et Ordinarius ſingulorum, in cap *Cuncta per mundum, 9. q. 3.* gloſ in cap. *Cum nullus*, *in ver. In eadem*, *de temporib. ordinat lib. 6.* Quippe in hoc fundatur ratio illa communis, videlicet, qui regendæ multitudinis curam ſuſcipit, talibus debet adjumentis muniri, quibus onus regiminis
52 valeat ſupportare. Cumque ſpiritualia ſine corporalibus diu eſſe non poſſint, ſed unum alterius auxilio indigeat, cap. *Si quis obiecerit*, & ibi Archid.. *1. q 3.* Congruum, & neceſſarium eſt, ut ſpiritualia exercenti corporalia quoque præſtentur auxilia. Alioquin ſummus Pontifex Eccleſiæ onera ſubire, ſuiſque, & publicis neceſſitatibus conſulere nequaquam poſſet ſine miraculo, uſq; adeo fidelium Charitas refrixit.

53 Ultimò ex alio capite multi tuentur annatarũ juſtitiam, nempè quia illarum ſolutiones ex temporis diuturnitate, & vetuſtiſſima conſuetudine, cujus initii nõ extat memoria, ex voluntariis factæ ſunt neceſſariæ, ut in cap. *Ad Apoſtolicam, infra de ſimonia.* Et cum ignoremus unde ortum traxerint, an ſcilicet ex coactione, an ex liberalitate dantium; in hoc dubio prævalet præſumptio, quę vitium excludit, cap. fin. de præſumpt.
54 Actus enim qui ſonat in vitium, & in non vitiũm in dubio ſemper interpretari debet in non vitium, l. *Creditore*, & l. *Si ſocius*, *ff. de furt.* l. *Meritò, ff. pro ſocio*, Barthol. in l *Non ſolum*, *§. Sed ut probari, num. 3. ff. de nov. op. nunc.* Roman. *conſ. 113. Pro deciſione*, *num. 1.* *Præſertim in Beatiſſimo Romano Pontifice*, *ut in §. Qui autem*, *17. q. 4.* Unde conſuetu-
55 do præſumitur habuiſſe bonum initium: nam ex quo tanto tempore ſoluerunt, præſumuntur ſe à principio voluntariè obligaſſe, ut inquit Innoc. in d. cap. *Ad Apoſtolicam*, *num. 1. verſ. imò quia tan-*
56 *to tempore.* Nec obſtat quod inter clericum, & clericum ceſſet pius uſus eleemoſynæ, ut notatur in cap. *Cum M. Ferrarien. de Conſtitut.* & per Io. de Anan. in cap. *Iacobus, de ſimonia.* Etenim illud procedit ubi datur clerico æquali.
57 At quod datur ſummo Pontifici, datur Sacrario Petri, & prodeſt danti tamquam facienti opus piiſſimum. Ita in terminis arguit, & concludit Felin. in cap. *Ex parte*, *il primo*, *num. 1. verſ. Tertio reſpond. tur*, *de offic. deleg.* Quæ tamen ratiocinatio non placet, quia nulla deformitas, aut vitium etiam à principio conſiderari potuit in exactione annatarum; ſed omni tempore fuerunt exactæ ex debito divini, & humani juris, ut in ſuperioribus monſtratum eſt.
58 Supereſt nunc reſpondere ad ea, quæ ex adverſo objiciuntur.

Primò enim contra annatas opponitur decretum illud Concilii Baſilieenſis, quo *9. Iunij 1435. ſeſſ. 21.* & ſic ante Concilii diſſolutionem in *tit. de annat. tom. 4. part. 1. pag. 53.* ſtatutum eſt in hæc verba; *Sacroſancta generalis Synodus*, &c. Statuit quod tam in Curia Romana, quam alibi pro, ſeu in confirmationibus electionum, admiſſionum, poſtulationum, præſentationum, proviſione, collatione, diſpenſatione, electione, poſtulatione, præſentatione etiã à laicis facienda, inſtitutione, inſtallatione, & inveſtitura de Eccleſiis etiam Cathedralibus, & metropolitanis, monaſteriis, dignitatibus, beneficiis, officiiſq; eccleſiaſticis quibuſcumque, nec non Ordinibus ſacris, & benedictione, ac pallio, de cætero nihil penitus ante, vel poſt exigatur ratione litterarũ, Bullæ, Sigilli, annatarum, communium, & minutorum ſervitiorum, primorum fructuum, deportuum, aut ſub quocumque alio titulo, colore, vel nomine, prætextu cujuſvis cõſuetudinis, privilegii, vel ſtatuti, aut alia quavis cauſa, vel occaſione directè, vel indirectè; ſolùm Scriptoribus, Abbreviatoribuſque, Regiſtratoribus litterarum, ſeu minutarum pro ipſorum labore competenti ſalario ſolvendo. Huic autem ſacro Canoni ſi quis exigendo, dando, vel promittendo contraire præſumpſerit, pœnam incurrat adverſus ſimoniacos inflictam, & in ipſis dignitatibus, ac beneficiis taliter obtentis nullum jus, ac titulum acquirat Etſi quod abſit, Romanus Pontifex, qui præ cæteris univerſalium Conciliorum exequi, & cuſtodire Canones debet, adverſus hanc ſanctionem aliquid faciendo Eccleſiam ſcandalizet, generali Concilio deferatur.

Ad

59 Ad hanc oppoſitionem nulla ſolutio aptior, & efficacior afferri poteſt, quàm quæ deſumitur ex verbis egregiæ illius Orationis, quā de añatis habuit Petrus de Monte celebris Iuriſconſultus Brixienſis Epiſcopus ab Eugenio IV. Legatus miſſus ad Henricum VI. Angliæ Regem: ſic enim habet. (Ad ea verò, quæ proximis diebus in ipſa Synodo geſta ſunt, veniamus; quæ ſanè talia ſūt, ut maximam mereantur reprehenſionem, nec ulla ratione ſine gravi divinæ Majeſtatis offenſa valent tolerari. Hi enim qui Pontificem Maximum virū utique ſanctum, quietū, & pacificū capitali odio proſequuntur, poſteaquam temporali eum patrimonio ſpoliatum intellexerunt, ſpirituali quoq; ſubſidio ſpoliare cogitarunt, ut ſic omni prorſus auxilio deſtitutus dignitatem ſummi Apoſtolatus tueri nequaquam poſſet. Plebem itaque illam ſynodalem, quæ ſemper novis rebus ſolet gaudere, malis quibuſdam artibus, quas pudor vetat referre, facilè induxerunt, ut vacantium beneficiorū fructus, quos uſitatiori vocabulo annatas dicunt, ſum̄o Pontifici lege interdicerentur. Favoribus itaque, & clamoris inſanientis vulgi ea lex lata eſt quæ & Pontifici talium fructuum receptio, & iis, quibus beneficia cōferuntur, ſolutio veluti ſimoniaca prohibetur. Huic autem legi ferendę, etſi multi venerabiles Patres, magnæque auctoritatis viri contradixerint, manifeſtum in ea Sedis Apoſtolicæ, & Vicarii Chriſti depreſſionem contineri dicentes; Prævaluit tamen indiſcreta multitudinis non tam auctoritas, quàm voluntas, quæ ad tantam temeritatē eò erat audacior, quò potentium quorumdam ſtimulis agitabatur; quid hac lege pernicioſius? quid deteſtabilius? quid ab omni humanitate, atque honeſtate remotius? quænam, bone Ieſu, eſt hæc ſynodalis reformatio? Summum Pontificem omni ſpirituali ac temporali auxilio privare, eumq; uti mendicum quemdam hominem conſtituere, qui nec ſuis, nec Eccleſiæ neceſſitatibus poſſit nullatenus providere? Et quamquam hujus legis iniquitas (ſi tamen lex dicenda eſt) ſatis per ſeipſam appareat; conabor tamen id paucis oſtendere, quibus breviter explicitis, peroravero. Debet lex ut à majoribus noſtris traditum eſt, eſſe honeſta, juſta, poſſibilis, ſecundum naturam, & patriæ conſuetudinem, loco, ac tempori denique conveniens, utilis demū, ac neceſſaria. Quid horum, quæſo, in hac lege poteſt inveniri, diſcurramus per ſingula. Magnā in primis continet turpitudinem. Nonne turpe, & indecens eſt Sedis Apoſtolicæ privilegia, & dignitates evertere, & quem Dominus Principem univerſæ Eccleſiæ conſtituit, adverſus hunc moliri inſidias, hunc exinanire, debilitare, huic eccleſiaſticos reditus, qui ad ſupportanda onera regiminis ſunt deputati, impiè, atq; inhumanè ſubtrahere? Injuſtitiā verò hujus legis quis non videt? nonne injuſtum, & iniquum eſt, ut qui plantat vineam, fructus ejus commoditate privetur? & qui paſcit gregem, de lactis dulcedine non veſcatur? &c. (& iis ſimilia, quæ ſupra commemoravimus *n. 24.*) quantum verò ab Eccleſiæ conſuetudine diſcrepet, facilè diſcerni poteſt. Ea ſiquidem à tot præclaris Pontificibus, ac ſanctis patribus obſervata ſine magna, & rationabili cauſa violari non debuit Et paulò poſt dicit: loco verò ac tempori nullatenus convenit: nam pro tempore, quo legem illam ediderunt, omni dominio temporali erat ſummus Pontifex tyrannorum potentia ſpoliatus, à propria Sede vi, & rebellione ſubditorū expulſus, eius precioſa ſupellex vulgi prædæ expoſita, omnia ejus ornamenta direpta, adeo ut non ſumi Pontificis ornatu, ſed abjecti Monachi veſtitu urbem reliquerit, ac demum inſignem Italiæ urbē Florentiam ſolus, profugusq; intraverit. Quæ quidem ſi legis hujus latores piè, ac reverenter conſideraſſent, non ſolùm hoc temporali auxilio non privaſſent; ſed ſi nunquam antea id exigere licuiſſet, pro neceſſitate rerum, ac tēporis eam exactionem inſtituere debuiſſent. Et paulo poſt: nullam in ſe continet dicta lex utilitatem, nullam prorſus neceſſitatem. Debuit ſiquidem res tam gravis, tam ardua ſæpiùs diſcuti, crebrò ventilari, & tandem magna animi maturitate, ſapientiaque concludi: debuit colendiſſimorum Patrū voluntas inquiri; debuit omnium nationum conſenſus adhiberi; doctiſſimorū hominum quoq; vota ſcrutari; eorumq; præſertim qui Deum præ oculis habentes, zelo juſtitiæ, non deſiderio vindictæ duci viderentur: qui ſi auditi eſſent, numquam tam nefandæ rei conſenſiſſent. Honoratum, Chriſtianiſſimè Princeps ſuperiorum temporum Concilia mirum in modum Apoſtolicam Sedem, & Chriſti Vicarium illi prę ſidentem; nec uſquam eius Primatum, dignitatem, ac privilegia attingere, nedum violare præſumpſerunt. Cum enim ſcirent ſancti Patres ſynodaliter convenientes ſine auctoritatē ſummi Pontificis ſynodum generalem non poſſe convenire, ipſa quoque Concilia robur, auctoritatē, & firmitatem ab illo accipere: ſacrilegium, ac penè hæreticū eſſe judicarunt, ſi unum in locum convenientes aliquid adverſus illum agerent, quem auctorem, & Principem ſuum divina voce agnoſcerent. Ab hoc Sanctorum Patrum laudabili more longè declinavit hæc Synodus; legat quicumque voluerit ejus canones, & decreta; animadvertat eius actiones, & opera: per pauca certè inveniet ex zelo fidei, & charitatis fervore proceſſiſſe, aut ad utilitatē publicā emanaſſe; ſed omnia plena ſunt odii, diſſidii, & ambitionis; omnia nedū ad debilitationem, ſed ad ſubverſionem ſupremi capitis Eccleſiæ quorumdam machinationibus ordinata.)

60 Hactenus verba Brixienſis, quæ quanti ponderis fuerint, exitus ipſe probavit: nam Rex Angliæ illorū vi, ac rationū momentis permotus, nulla habita ratione illius decreti, permiſit ut in ſuo regno Eccleſiaſtici pergerent in ſolutione communis, & mutuorum ſervitiorum, atque ut Regni incolæ præſtarent denarios S. Petri, mediam enim annatam Bonifacianam Angli nunquā ſolverunt, quia illius loco ſatis viſum eſt Romanis Pontificibus habere hoc vectigal denariorum S. Petri de quo fit mentio in cap.

61 *Auditu, de præſcript.* & in cap. *Ex quæ de cenſib* ubi gloſ. dicit hanc eſſe quandam præſtationem, quā Anglici faciunt Romanæ Eccleſiæ, & Hoſt. *in prin ip.* legitur, inquit, in Hiſtoria Anglicana quod Anglici devoverunt, & promiſerunt dare Eccleſiæ Romanæ quolibet anno certam penſionem; & vocatur hæc datio Viſitatio, ſive Denarii B. Petri Eſt autem tributum duorum denariorum, quod à ſingulis exactum domibus Adeulias, ſeu Edeluulphus Angliæ Rex Romā profectus ad Leonem IV. primus obtulit B. Petro, ut teſtantur Vincent. antiquiſſimus Chronographus *lib. 24. cap. 36.*

cap. 36. & Ioan. Nauclerus *in 29. generatione ſuæ Chronographiæ.* In cujus exactione perrexerunt Pontifices quouſque Henricus VIII. Clementi VII. ſubtraxit obedientiam. Itaque Angli injuſtum illud Baſileenſium decretum nunquam acceptarunt. Sed & Aeneas Silvius poſtea Pius II. qui in minoribus agens Baſileenſi Synodo adhæſit, poſtea ad Pontificatum evectus poſthabito eodem decreto Conſtitutionem edidit contra detrectantes ſolvere annatas, quæ refertur in alia Conſtitutione Innocentii VIII. quæ incipit, *Apoſtolicæ*, in Bullar. *tom. 1. pag. 376.* Et de revocatione actorum Concilii Baſileenſis vide, quæ ſcripſi in cap. *Significaſti*, *ſupra de elect.*

62 Everſo autem, & conquaſſato fundamento decreti Baſileenſis de annatis, neceſſe eſt, ut ſimiliter corruat pragmatica ſanctio Gallicana ſuper illo exædificata, cap. *Cum Paulus*, *1. q. 1.* cap. *Veniens*, *de Presbyt. non baptiz.* Præterquam quod pragmatica illa ſanctio, utpote Regni Franciæ corruptela ſchiſmatis tempore Caroli VII. auctoritate à non habentibus poteſtatem cum maximo animarum periculo, & ſcandalo dignitatiſque Apoſtolicæ detrimento, & vilipendio in Conciliabulo Bituricenſi promulgata anno Domini 1438. die 7. Iulii à Ludovico XI. Francorum Rege tanquam ſchiſmatica abrogata, & abolita eſt ut in litteris patentibus abolitionis relatis *tom. 4. Concil. p. 1. pag. 36.* Item à Parlamento Franciæ; ut in literis caſſationis, quæ habentur *eod. tom. pag. 127.* Ac demum ab Eugenio IV. Nicolao V. Pio II. & Leone X. in Conſilio Lateranenſi, ut in Conſtitutione quæ incipit, *Paſtor æternus*, *edita 14. Kalen. Ianuarii 1516. in 11. ſeſſ.* ut patet *eod. tom. 4. pag. 38. & 120.* eamque Romani Potifices non ſecus ac pernicioſam hæreſim execrati ſunt, ut habetur in notis ad Conciliabulum Bituricenſe, *eod. tom.*
63 *pag. 410.*

Secundò, contra annatas apponuntur dicta cujuſdam Coſmæ Guymier, qui gloſſavit pragmaticam ſanctionem: Hic enim *in tit. de annatis*, *in ver. Annatarum*; contra hujuſmodi exactiones invehit his verbis. (Annatarum ſic vulgariter dictarum, quia per annum emolumenta beneficiorum percipiebantur, & adhuc hodie percipiuntur in Curia Romana) & alibi. Et de ipſis notatur in Clem. *Quia Regulares*, *§. Præmiſſa de ſupplen. neglig. Prælat.* & dicuntur annalia in Extravag. Io. XXII. *Suſcepti*, & *vacantib. inf. eodem §. Item ex nunc.* & ante tempora Ioannis XXII. raro, vel nunquam exigebantur. Sed ipſe Papa per Extrau. *Cum nonnullæ*: in qua ſupponit aliam priùs feciſſe, & ſe refert, aſſerit fructus primi anni Eccleſiarum Cathedralium vacantium ad triennium in aliquibus Orbis partibus pro neceſſitatibus Romanæ Eccleſiæ ſuæ Cameræ reſervaſſe. Sed quod temporaliter ab aliquibus Eccleſiis dūtaxat pro neceſſitate temporis ab eo exactū fuit, in perpetuum, & ad omnes Eccleſias poſtea à Bonifacio IX. qui primus indifferenter eccleſiaſticis beneficiis annatarum uſum impoſuit, extenſum eſt contra totius divini, & humani juris diſpoſitionem, *1. q. 1. & q. 3.* per totum & in juribus ſupra allegatis. *Nonne ſcriptum eſt Neminem concutiatis*, &c. 24. q. 1. *militare.* *Et quod gratis accepiſtis, gratis date*; nunquid Simon Magus cùm gratiam Spiritus ſancti emere vellet, damnationis ſuæ ſententiam à Petro audivit, *Pecunia tua tecum ſit in perditionem 1. q. 1.* Qui ſtudet. Et qui ſunt illi, qui dant, & recipiunt annatas niſi ementes, & vendentes in Templo, quos Chriſtus ab illo ejecit, *1. q. 1.* Vides. Etiam ex eventu ſolo damnandæ ſunt; nam ex hoc indigni, & qui plus pecuniarum habent promoventur. Et dignus eſt Prælatura, cui non actionis meritum, ſed copiarum præmia ſuffragantur. Vnde reſtat ut nihil ſibi in eccleſiaſticis honoribus gravitas nihil ſibi defendat induſtria, ſed totum auri prophanus amor obtineat, *q. 1.* Fertur, l. *Si quemquam*, C. *de Epiſ. & Cler.* pro ſolutione annualium plerumque mobilia etiam pretioſa Eccleſiarum venduntur, patētes promotorum pecuniis exhauſtis deſtruuntur; materia exigendi à ſubditis paratur, ut quotidie videmus promotos à ſubditis ſub velamento jucundi adventus, quem triſtem, & mæſtum potiùs dixerim, exigere. Vnde boni Prophetæ olim munera prophetię non accipiebant, ſed ſtipes tabernaculi. Mali autem, qui accipiebant prophetia, quæ donum Dei erat, in divinationem, quæ diabolica eſt, convertebatur: quid aliud colligitur, niſi ait Hieron. Idcircò propter vos Sion quaſi ager arabitur, & Hieruſalem in cuſtodia Pomerii erit, *1. q. 1.* Iudices. Et dicit Io. Andr. in cap. *Inter cætera*, *de offic. ord.* Quod optaret quod Curia Romana reciperet vigeſimam partem fructuum clericorum totius orbis ad ſuſtentationem Papæ, & Cardinalium; & nihil exigi, vel recipi poſſet pro communibus ſervitiis, & fructibus primi anni, quos recipit à Prælatis, quos promovet, exceptis ſalariis laborantium puta ſcriptorum, & ſimilium; & tunc provideret Legatis & Nunciis, quos mittit, de prædicta quota, & abſtineret ab annatis, exactione decimarum, & ſimilium. Et quod de hoc fuit factus ſermo in Concilio Viennenſi. Sed deliberaverunt Prælati ibidem exiſtentes nō facere. Et fortè benè, ut dicit Io. Andr. quia tanta viget inſatiabilis cupiditas, quod ſi hoc fieret, & iſtud, & illa perciperent.

Sed quantum hic vir Sedi Apoſtolicæ, & ſupremæ Romani Pontificis dignitati inviderei ſuis dictis, ſeu potius maledictis clarè patefecit. Ructavit enim venenum, quod hauſerat ex Conciliabulo Bituricenſi, & ut gratiam aucuparetur Prælatorum Galliæ, qui contra annatas prævaluerāt in Synodo Baſileenſi, & pro illius Pragmaticæ revocatione citabantur in Concilio Lateranenſi per Iulium II. inchoato, compoſuit gloſſam textui non diſſimilem, cum utrumque manaverit ex eodem fonte livoris, & odii in Romanos Antiſtites. Quod benè animadvertit Iacob Simonetta Rotæ Auditor, & poſtea Cardinalis; nam *in tract. de reſervat, q. 62.* ſic ait: (Non omitto quod quidam Doctor Gallicus in quodam opuſculo ſuper Pragmatica Sanctitate infenſus Pontificiæ poteſtati, & favens in omnibus pragmaticæ ſanctioni prohibenti reſervatione, &c.) Verùm contigit illi, quod ſemper evenire ſolet impugnantibus veritatem, ut plura ſint mendacia, quàm verba. Primò enim dicit appellari annatas, quia per annum emolumenta beneficiorum percipiebātur, & adhuc hodie percipiuntur in Romana Curia: quod falſum eſt, quia verè Curia non percipit niſi dimidiam partem fructuum, ut patet ex dictis ſupra *n. 9. & 10.*

64 Secundò, dicit de his fieri mentionem in Clem. *Quia Regulares*, *§. Præmiſſ. de ſupplen. neglig. Prælat.*

Prælat. & appellari annalia in Extravag. Ioannis XXII. *Suſcepti*: quod itidem falſum eſt, quia annatam multum differt à vacantibus, & annalibus, de quibus loquuntur prædicta jura, & alia ſuperius citata, *n. 45.* Seraph. *deciſ. 1410. n. 11.*

Tertiò, aſſerit annatas ante tempora Io. XXII. rarò, vel nunquam exactas fuiſſe: quod falſiſſimũ eſſe conſtat ex his, quæ de annatarum origine, & antiquitate dicta ſunt ſupra *n. 14. & ſeq.*

Quartò, refert Ioannem XXII. Extravag. *Cum nonnullæ*, aſſerere ſe pro neceſſitatibus Romanæ Eccleſiæ reſervaſſe ſuæ Cameræ fructus primi anni Cathedralium vacantium; ſed cuilibet legenti prædictam Extravagantem patebit ipſum in hoc erraſſe, quia Papa Ioannes aſſeruit ſe per alias ſuas literas reſervaſſe fructus primi anni beneficiorum eccleſiaſticorum in diverſis Orbis partibus, non tamen Cathedralium, & Abbatiarum regulariũ.

Quintò, affirmat quod à Ioanne XXII. temporaliter ab aliquibus Eccleſiis dumtaxat pro neceſſitate temporis exactum fuit, poſtea in perpetuum: & ad omnes Eccleſias à Bonifacio IX. extenſum fuiſſe. Hoc loco manifeſtè detegitur Auctoris malitia; quia tacuit Bonifacium IX inſtituiſſe dimidiam annatam loco illius integræ, quæ prius exigebatur, ut patet ex dictis ſupra *n. 10.*

Sextò, dicit Bonifacium IX. primùm omnibus beneficiis annatarum uſum impoſuiſſe, quod itidem à veritate alienum eſſe convincitur ex ſupra dictis *n. 9 & ſeq.*

Septimò, audacter aſſerit Bonifacium hoc feciſſe contra totius divini, & humani juris diſpoſitionem: ſed hoc erroneum eſſe manifeſtè liquet ex his, quæ de juſtitia annatarum latè ſupra explicavimus à *n. 17. uſque ad n. 60.*

Octavò, plura effundit de ſimoniæ labe in exactione annatarum: ſed quàm temerariè, & ſacrilegè loquatur uſque ad auctoritatem Hieremiæ, per ſe patet. Quàm verò ſit alienum à veritate hujuſmodi exactionibus ineſſe aliquod vitiũ, aut ſuſpicionẽ ſimoniæ, evidenter patebit ex his, quæ dicentur infra in reſponſione ad tertiam principalem oppoſitionem. Et ipſemet Gloſſator hanc veritatem vel invitus admiſit: nam in præallegato *tit. de annatis* ſuper gloſſa, *in ver. Conſuetudinis*, quærit, an ibi reprobetur conſuetudo generalis in omnibus Eccleſiis Collegiatis, ſecundum quam Canonici dant aliquid in ſua receptione: & reſolvit diſtinguendo his verbis (Poteſt dici, quod ſi conſuetudo imponit hoc onus præbendæ, & non recepto; & valet in favorem cultus divini, arg. c. *Significatum, de præben.* & c. *1. ut eccleſiaſt. benef.* & hoc caſu poteſt eſſe verum, quod à principio etiam cautio exigi poſſit, arg. *18. q. 2. Servitium.*)

66 Quæ verba multum conferunt ad juſtitiam annatarum, cùm ſint onus impoſitum non ipſis promotis, ſed beneficiis, aut fructibus beneficiorum, ut in cap. *Si propter, de reſcr. lib. 6.* & cap. *Si tibi, de præben.* Præterea idem Gloſſator ibidem ſubjicit
67 hæc verba: (Similiter poteſt quæri, an hic damnetur conſuetudo quaſi generalis in Normandia, in diœceſi Pariſienſi, & aliis pluribus locis, ubi Epiſcopi, & Archidiaconi percipiunt fructus primi anni beneficiorum vacantium pro deportu.) Et videtur quod non, quia talem conſuetudinem jura approbant, cap. *Præſenti, § Porrò, de offic. ordin. lib. 6.* excepto quod habetur in cap. *Quia ſæpè, de elect. eod. lib.* & in Clem. *Statutum, §. 1. eod. tit.* & Doctores, ut notat. Io. Andr. in cap. *Nemo, de reg. iur. l. 6. in not.* ubi allegat Extravagantem Ioanni XXII. *Suſcepti regiminis*, ubi hoc eſt deciſum; allegat eam in Clem. *1 de conceſſ. præben.* in Clem. *2. de decim.* non eſt autem veriſimile unico verbo tot jura ſubverti. Ideo poſſes intelligere hunc textum, cùm tales deportus, vel annatæ exiguntur pro collatione, vel inveſtitura, aut aliis ſpiritualibus, ita quod illa ſint cauſa immediata, præterquàm talia exiguntur. Quippe hæc ratio, quod ibi ponit Gloſſator pro ſuſtentatione illius conſuetudinis per Canones, & Extravagantes ad commodum Epiſcoporum, & archidiaconorum approbatæ; longè magis concludit in favorem Summi Pontificis, & Sanctæ Sedis Apoſtolicæ præſertim cum cauſa exactionis annatarum non ſit collatio, neque beneficium; ſed vacatio, & fructus ipſius, ut patebit in reſponſione ad tertiam oppoſitionem.

68 Nonò damnat annatas ex eventu, eo quod exinde promoveantur indigni, & qui plus pecuniarum habent: ſed certè cùm annatæ ſint certæ, & notæ, Epiſcopatuum quidem, & monaſteriorum ex taxa quæ habetur in libris Cameræ, inferiorum verò beneficiorum ex ipſo vero valore, qui exprimitur in litteris; non poteſt eſſe locus emenditæ per ipſum Gloſſatorem licitationi; præſertim cùm ſummæ prædictæ non ſolvantur Pontifici ad manum, neq; tempore, quo fiunt proviſiones, ſed poſtea officialibus ad id deputatis quandocumq; libet ipſis proviſis literas expedire, quas pleriq; ut inferius dicetur, nunquam expediunt. Præterea licitationi prædictæ, etiamſi maximè vellet Papa, quod abſit, vix locus eſſe poteſt quo ad Epiſcopatus, & Monaſteria, quæ ferè omnia conferuntur nominatis à Regibus, & Principibus, ſub quorum temporali ditione exiſtunt, nec non à Capitulis, & Conventibus, qui facultatem habent eligendi, & nominandi; ita ut non remaneat Pontifici libera Epiſcopatuum, & Monaſteriorum proviſio, niſi in certis Italiæ partibus, ut plenè notavi in c. *1. ſupra de elect.*

69 Decimò, deplorat quod pro ſolutione annatarum mobilia etiam pretioſa Eccleſiarum vendantur; ſed hoc eſt manifeſtum mendacium: nam cum ſolutio annatæ fiat in actu expeditionis literarum, quomodo proviſus pro hac ſolutione poteſt diſtrahere bona Eccleſiæ, cujus poſſeſſionẽ nondum eſt adeptus? Quod ſi urgeas; ſaltem proviſus alienabit pretioſa Eccleſiæ ut relevet ſe à ſumptibus, quos paſſus fuit in ſolutione annatæ: ergo mendacium eſt quod dixit Gloſſator mobilia Eccleſiarũ diſtrahi pro ſolutione annalium. Præterea nec pro relevatione à ſumptibus contingit alienatio hujuſmodi; quoniam pro Epiſcopatibus, & Monaſteriis taxa non excedit dimidiam veri valoris, & quilibet proviſus ſtatim recuperaturus eſt ex fructibus triplicatam ſummam in Epiſcopatibus, & Monaſteriis, & duplicatam in inferioribus, vel potius multò majorem; cum rariſſimi ſint E-
70 piſcopatus, & Monaſteria, quorũ fructus non ſint aucti à tempore, quo inſtauratæ fuerunt dictæ taxæ à Ioanne XXII. unde à communiter accidentibus fructus beneficiorum potius aucti præſumuntur, quàm diminuti; ut dixit Rota apud Cardin. Se-
71 raph. *deciſ. 1393. nu. 3.* & in beneficiis inferioribus ferè nunquam verus valor exprimatur: & nihilominus talis, qualis exprimitur, ſemper intel-

ligitur deductis omnibus expenſis, & oneribus conſuetis, Rota *in antiq. deciſ. 60. de conceſſ. præben.* & *in recent. deciſ.* 444. *n.* 5. *par.* 2. Felin. in c. *Ad aures, n.* 13. *verſ. Duodecima concluſio, de reſcrip.* vnde nullatenus ſubeſt neceſſitas, quam Gloſſator comminiſcitur, vendendi mobilia etiam pretioſa Eccleſiarum pro ſolutione annatæ.

72 Vndecimò, exaggerat deſtructionem pecuniarum Galliæ; ſed hoc quoque eſt merum commentum, cum ipſis Gallis indultum ſit à Sede Apoſtolica, vt pro beneficijs inferioribus non ſoluant annatam, & liceat eis impunè quorumcumque beneficiorum fructus exprimere ſub valore viginti quatuor ducatorum, vt in concordatis Franciæ inter Leonem X. & Franciſcum I. anno 1517. & in declaratione ipſius Leonis Kalendis Octobris eiuſdem anni, vt in Conſtitutione, quæ incipit, *Romanus Pontifex,* & habetur in Bullar. *tom.* 1.
73 *pag* 597. Et pro Conſiſtorialibus ſoluuntur communia, & minuta ſeruitia pro medietate fructuum primi anni dumtaxat, vt in Conſtitutione Gregorij XII. incipien. *S. D. N &c. Penſatis guerrarum cladibus;* quæ licet ad quinquennium facta fuerit, tamen vſque in præſens eſt obſeruata, excepto illo tempore, quo viguit pragmatica ſan-
74 ctio. Idque pro Eccleſijs, & Monaſterijs, quæ ex ſtylo dicuntur in patria reducta, ideſt pro Eccleſijs, & Monaſterijs illarum diœceſum, quæ tempore prædictæ Conſtitutionis Gregorianæ erant ſub temporali dominio Regis Franciæ, & habentur indice alphabetico deſcriptæ in libris Cancellariæ, & referuntur à Hieron. Paulo Barchinon. *in ſua Practica Cancellariæ ſub tit. Prouinciæ in quibus decima reducta eſt,* videlicet Archiepiſcopatus Lugdunen. Rothomagen. & Epiſcopatus
75 Claromonten. Et hæc ſolutio medietatis fructuum fit iuxta taxationem Eccleſiarum Cathedralium, & Monaſteriorum, quæ habetur in libris Cameræ, & non attingit tertiam partem veri valoris. Vnde cum huius tertiæ partis prouiſi non ſoluant niſi dimidiam; hinc liquidò apparet communia, & minuta ſeruitia vix attingere ſextam partem fructuum veri valoris: & tamen pro hac ſexta parte prouiſi mox recepturi ſunt fructus integros primi anni, vt prædiximus.

76 Demum ex auctoritate Io. Andreæ, quem diminutè, & deprauatè refert Gloſſator, potius elicitur efficax fundamentum pro annatarum iuſtitia: etenim ſi Patres Concilij Viennenſis cognouiſſent illarum exactionem præſeferre aliquod vitium, aut ſuſpicionem ſimoniæ, abſque dubio illas prohibuiſſent: & tamen nec prohibere voluerunt, nec commutare in vigeſimam fructuum, ſed magis ſinere vt exigerentur vt prius.

77 Tertiò, contra annatas opponitur auctoritas viri clariſſimi Ioannis Gerſonis Cancellarij Pariſienſis *in tract. de ſimonia,* cuius hæc ſunt verba: (Super materia ſimoniacæ labis in collatione beneficiorum per Papam reſoluendo materiam ad radicem ſcripturæ ſacræ, qua dimiſſa, percurrere ramos opinionum particularium fine caret, ponitur hæc unica concluſio. Simoniaca labes contra ius diuinum, vel de ſimoniaca ſpecie ſuſceptũ eſt in conferente beneficium eccleſiaſticũ, etiamſi ſit Papa, exigere, vel extorquere à beneficiando promptam pecuniam ſub titulo primorum fructuum, ac impedire poſſeſſionem, & officiationem ſuam, quouſque ſoluerit illam pecuniam.)

Verũ egregius hic vir ex falſis ſuppoſitionibus deceptus eſt ab illis, qui in Concilio Conſtãtienſi annatorum, communium, & minutorum exactionem ceu ſimoniacam condemnabant, aſſerẽtes Papam quaſi ex contractu pro collatione beneficij exigere illam pecuniam cõtra euangelicũ præceptum, videlicet, *Grati accepiſtis, gratis date.* Vnde non ita loquutus fuiſſet, ſi rem ipſam vt ſe
78 habebat intellexiſſet; ſic autem ſe habet: Lege, aut vetuſtiſſima conſuetudine introductum eſt, vt vacantium Epiſcopatuum, & Abbatiarum Papa, & Collegium Cardinalium ex fructibus primi anni ſub nomine communis, & minutorum ſeruitiorum habere debeant illam ſummam, quæ, vt dictum eſt ſupra, pro tertia parte veri valoris in libris Cameræ iamdudum taxata eſt; & inferiorum beneficiorum Papa debeat habere dimidiũ, quod olim per ſuos collectores exigebat. Sed quia oneroſum erat Prouinciis, & ipſis ſoluere debentibus officium collectorum, qui pro ipſis exigendis in ipſis prouincijs moram trahebant: quaſi tacita omnium conuentione ſtabilitum eſt, vt illi, qui ad Epiſcopatus, aut Abbatias promouebantur, & quibus de aliis beneficiis per Papam prouidebatur, deberent ſibi acquirere omnes illos fructus, & ſoluere illorum pretium. Et ſic quidem emptio, & venditio, non tamen tituli beneficii, ſed illius portionis fructuum, quæ debetur Papæ, & Cardi-
79 nalibus. Obſeruandum eſt enim circa quodlibet beneficium tria occurrere maximè conſideranda. Primum eſt ipſum beneficium; ſecundum illius prouiſio, ſeu collatio; tertium fructus ipſius. Pro beneficio ipſo, vel ejus prouiſione nihil ſoluitur: gratis enim ſemper confert Papa; & de hoc intelligi debet illud euangelicum, Matth. 10. *Gratis accepiſtis,* &c. cap. *Siquis Epiſcopus, 1. q. 3.* non autem de fructibus beneficiorum vacantium, de qui-
80 bus agitur. Nõ obſtat quod auctoritas illa Matth. intelligatur etiam de rebus Eccleſiæ, vt eſt textus in c. *Res Eccleſiæ, ead. cau. & quæſt.* & cum fructus beneficii ſine beneficio non proueniant; vendito vno, neutrum inuenditum relinquatur, cap. *Si quis obiecerit,* &c. *Saluator, 1. q. 3.* ob quam rationem Theologi concludunt præbendam, licèt ſit quid temporale; tamen ratione connexionis, quam habet cum clericatu, & canonia, vendi non poſſe ſine labe ſimoniæ, vt fusè oſtendimus in c. *Cum pridem, n. 90. & n. 107. ſupra de pactis.* Id, inquam, non obſtat, quia locum habet in illius fructibus dumtaxat, qui debentur beneficiato propter officium, & miniſterium clericale ex debito diuini juris, vt *primo ad Corinth. 9. c. Quicumque, 12. q. 2. §. His ita, 13. q. 1.* & c. *Cum ſecundum, de præben.* hos enim vendere ſimoniacum eſt propter connexionem, quam habent cum clericatu, & jure ſpirituali, vt optimè deducit Card. Cajet. *in tract. 9. de ſimon. q. 1. Tom. 2. opuſculorum,* & dixi latius in d. c. *Cum pridem, n. 91. & n. 107.* Item in his committitur injuſtitia tam ex parte dantis, quia vendi non poteſt res à non Domino, l. *1. C. de vſucap. pro empt.* quàm ex parte recipientis, quia venditur illi quod ſuum eſt, l. *Rei ſuæ, ff. de contrahen. empt.* l. *Cum res,* & l. *Si mater, C. Eod.* vt explicat Cajet. *vbi ſupra,* & ante eum Petr. de Palude relatus à Turrecrem in c. *Latorem, n. 9. verſ. Ad tertiam rationem, 1. q. 1.* vt dixi in prædicta Decretali. *Cum pridem, n 113. & n. 123. verſ. Sed nihilominus.* At hæc omnia ceſſant in fructibus primi anni beneficiorum

ciorum vacantium, de quibus agitur; quia cum
ſpectent ad Sedem Apoſtolicam ex titulo præam-
bulo reſeruationis, jure vendi poſſunt tam ex par-
te Papæ, qui vendit quod ſuum eſt, quàm ex par-
te prouiſi, qui emit quod ſuum non eſt. Et cum
prouiſus juſtè poſſit ſui beneficii fructus alteri vẽ-
dere, licèt beneficio ſint annexi, vt rectè obſervat
Cajetan. *loco citato*, nulla afferri poteſt ratio, cur
non idem liceat Sedi Apoſtolicæ pro dimidia fru-
ctuum ad eam ſpectantium: & quemadmodum
Epiſcopus, cui fructus beneficiorum vacantium
ex priuilegio, vel conſuetudine eſſent reſeruati,
juxta textum in cap. *Præſenti, de offic. ordin. lib. 6.*
poſſet illos licitè vendere beneficiato, eadẽ prorſus, imò potiori ratione id licere debet Papæ, ad
gloſ. in c. *Cum pridem, in ver. Illicitæ pactionis, in
fine, ſupra de pactis* Nec propterea venditur pro-
uiſo jus aliquod ſpirituale; quia in collatione be-
neficii fructus hujuſmodi deducuntur tanquam æs
alienum, & beneficiatus tenetur hujuſmodi onera
ſubire, c. *Tua nobis, infra de verbor. ſignific.* cap. *Si
propter tua debita, de reſcript. lib. 6.* & cap. *Si tibi,
cum gloſ. in ver. Fructus, de præben. eod. lib.* Thomas
81 Campeg. *de annat. inſtit. n. 11.* ſunt enim onus
annexum beneficio, non autem beneficiato: &
ideo valet ſtatutum, vel conſuetudo vt ſoluantur à
recepto in canonicum, cap. *Significatum, de præ-
ben.* l. *1. C. de donat. quæ ſub modo*, & poſt Vincen.
& Io. Andr. notat Io. de Anan. in cap. *Iacobus,
n. 3. & 4. de ſimonia*: quin imò pro illis etiam ante
receptionem poteſt recipi cautio, argum. c. *Ser-
uitium, 18 q 2.* ſecundum eos, & notatur per DD.
in d. cap. *Significatum.* Hinc Sacra Congregatio
Cardinalium Cõcilii Tridentini interpretũ aliàs
conſulta, An ſi extaret talis conſuetudo vt fructus,
puta cujuslibet præſtimonii dimidii anni poſtquã
vacauerit, cederet in vtilitatem menſæ capitula-
ris, ea ſit ſublata ejuſdem Concilii decreto *cap. 14.
ſeſſ. 24.* reſpondit non eſſe ſublatam; eſt enim onus
impoſitum beneficio, & non beneficiato. Hinc
82 etiam eſt vt in actu collationis, ſeu receptionis
non ſit ſimonia deducere in pactum vt collata-
rius, ſeu receptus ſoluat penſionem collatori de-
bitam, vt conſuluit Gemin. *conſ. 84. n. 4. verſ. Et
dico quod tale iuramentum*, per textum in cap. *Ex
parte, il ſecondo, de cler. non reſid.* & ſcripſi plenius
in cap. *Tua nos, de ſimonia.*

83 Hanc autem annatæ ſolutionem fieri ratione
dictarum fructuum, non autem ratione prouiſio-
nis, vel collationis, euidenter oſtenditur. Primò,
quia prouiſio, & collatio liberè præcedit, neque
vnquã propterea impeditur expeditio ſupplica-
tionis: ſed quando prouiſi expediunt litteras bul-
latas, tunc juxta obſeruatam conſuetudinem ſol-
uunt annatam; quod ſi nunquam expedirent lit-
teras, prout contigit multis, qui literis non expe-
ditis, in aliorum fauorem cedunt; illi ſic ceden-
tes, aut ſine ceſſione literas non expedientes nihil
ſoluunt: & tamen verum eſt eis fuiſſe prouiſum,
84 cum gratia ex ſola ſignatura ſupplicationis perfi-
ciatur, l. *Sacri afflatus, C. de diuerſ. reſcript.* cap. *In-
ſtitutionis*, vbi Turrecrem. *n. 1. 25. q. 2* gloſ. *in reg.
Cancell. 13. & 33. ad finem*, Caſſad. *deciſ. 36. ſuper
reg.* Gomeſ. *in regula de non iudicando iuxta formam
ſupplicationis, q. 5.* expeditio enim Bullarum non
85 requiritur ad gratiæ perfectionem, ſe tantum-
modo ad illius probationem Et propterea nec
86 ſunt producendæ, niſi vbi agitur de canonizanda
Proſp. Fagn. in 1. par. 5. lib. Decretal.

gratia, vt in ſexcentis deciſionibus fuit à Rota
obſeruatum teſte Cardinali Seraph. *deciſ. 775. n. 2.*

87 Deinde hoc ipſum clarè oſtenditur, quia ſi con-
tingat vnum, & idem beneficium ſiue illud ſit de
majoribus, & conſiſtorialibus, qualia ſunt Epiſco-
patus, & Abbatiæ, ſive de minoribus, qualia ſunt
reliqua omnia, in vno, eodemque anno bis, vel
pluries vacare, & illud ſucceſſiuè duobus confer-
ri; annata, & ſeruitia prædicta non exiguntur, niſi
ſemel; vt pro Regno Franciæ eſt expreſſum in an-
tedicta Conſtitutione Gregorii XII. & praxis
obſeruat: quod non fieret ſi annatæ, & ſeruitia
exigerentur pro collatione, & prouiſione bene-
ficii, & non pro parte illa fructuum, quæ de-
betur Cameræ Apoſtolicæ.

88 Tertiò idem ſuadetur: nam prouiſi, qui docent
alios eſſe intruſos in poſſeſſione beneficii, quiue
ob aliquod aliud impedimentum beneficii poſſeſ-
ſionem ſtatim non ſunt habituri, ſine ulla ſolutio-
ne literæ relaxantur facta dumtaxat obligatione
de ſoluendo cum habita poſſeſſione percipient
89 fructus: licèt nonnunquam aliquibus urgenti-
bus cauſis ſolutio fiat in relaxatione literarum ha-
bita, vel non habita poſſeſſione, ne ex lite, cujus
finis ignoratur, damnum aliquod Papæ, & reli-
90 quis participantibus proueniat. Sub illa etiam
conditione in futurum ſoluendi relaxantur literæ
illis, quibus facta eſt aliqua gratia beneficialis ſub
aliqua conditione de certo corpore beneficii, vt
ſunt regreſſus, & prouiſiones etiam ſimplices vbi
91 fructus ſunt alii reſeruati. Quod ſi fructus omnes
aliis reſeruatis non ſint, ſed illorum certa pars
dumtaxat, aut ſuper illis certa annua penſio, col-
latarius, ſeu prouiſus tanto minus ſoluit pro an-
nata, vel communis ſeruitio quanta eſt penſio,
92 vel pars fructuum aliis reſeruata. Dixi de certo
corpore beneficii, quia pro gratiis ad incerta be-
neficiorum corpora, vt ſunt expectatiuæ, reſer-
uationes, & aliæ ſimiles nihil ſoluitur, nec vlla
93 fit obligatio de ſoluendo in futurum. Similiter
pro beneficiis compermutatis, cujuſcumque ſint
valoris: item pro illis, quorum valor non exce-
dit viginti quatuor ducatos, quocumque modo
illorum prouiſiones fieri contingat, prouiſi nihil
ſoluunt, nec promittunt. Quæ omnia conuin-
cunt ſolutionem annatæ, & ſeruitii non fieri pro
collatione, ſeu prouiſione, ſed pro fructibus
tantùm; alioquin ſolutio fieri deberet etiam in
caſibus memoratis, in quibus dubium non eſt
quin fiat collatio, ſeu prouiſio.

94 Quartò, & vltimò, aliis omiſſis, idem oſtendi-
tur, quia ex diſtributionibus quotidianis non ſol-
uitur annata, neque commune, & minuta ſerui-
tia, vt in Extrauagan. *Cum nonnulla, la prima,
§. Præterea, de præben.* inter communes: & ita ſæ-
piſſimè expediuntur prouiſiones canonicatuum
cum expreſſione, quod fructus non excedunt vi-
gintiquatuor ducatos, & pro eis non ſoluitur an-
nata, neque ſeruitia; tametſi illorum diſtributio-
nes quotidianæ ſint magni valoris, adeout multa
95 ducatorum millia excedant. Idque non alia ra-
tione, niſi quia diſtributiones hujuſmodi non ve-
niunt appellatione fructuum, c. *Vn. de cler. non
reſiden. lib. 6.* cap. *fin.* § *In illis, de conceſſ. præben. eod.
lib. c. Licet, ſupra de præben.* & tenet Caſſad. *deciſ. 1.
96 de cler. non reſiden* & propterea non compre-
henduntur in regulis Cancellariæ de valore
fructuum exprimendo, Felin. alios cumulans in

cap. *Ad aures*, *n. 14. de reſcr.* Couar. *lib. 3. variar. reſol. cap. 13. num. 1.* & dixi pleniùs in d. cap. *Licet. in primo notabili.* Quod ſimiliter demonſtrat euidenter hanc ſolutionem fieri tantummodo ratione fructuum, qui debentur Cameræ, non autem pro collatione, ſeu prouiſione beneficii alioquin non conſtitueretur hęc differentia inter fructus, &

97 diſtributiones quotidianas. Vnde fit, vt nullum vitium hic conſiderari poſſit, cum ſolutio annatæ nullam habeat correſpectiuitatem ad collationē, & jus ſpirituale, ſed tantùm ad fructus temporales, ad Sedem Apoſtolicam pertinentes, vt not. Cardin. in cap. *Tua nos*, *num. 3. in 3. notab.* & ibi etiam Felin. *num. 2 de ſimonia*: Numquam enim datio mutua ſpiritualium, & temporaliū ſimoniā inducit, quoties vna nō cauſatur ab alia, vt formaliter inquit Anton de Butr. in d. cap. *Tua nos n. 3.*

98 Quamobrem ſi vir doctus, & pius Ioannes Gerſon annatarum, & ſeruitiorum exactionem dicit eſſe ſimoniacam, credendus eſt propterea hoc dixiſſe, quia falsò ei ſuggeſtū eſt hanc ſolutionem fieri pro ipſa beneficii prouiſione, ſeu collatione palliato nomine, ac titulo primorum fructuum. Id quod ex ipſiuſmet doctrina non obſcurè deprehendi poteſt. Nam in tractatu ſummi Pontificis de ſtatibus eccleſiaſticis ponit ſex conditiones de ſtatu Papæ, & Cardinalium, & pro quarta conſideratione ponit hęc verba; (Status prędictus potuit, & poteſt in ſubuentionibus temporalibus, & honeſtę ſuſtentationis præſcribere de certo modo, vel quota ſubuentionis factæ per ſubditos in oblationibus, decimis, & ſimilibus, etiam vbi ſtatus prædictus aliundè dotatus eſſet ex patrimonialibus bonis, vel aliis; quemadmodum in Prælatis, & Curatis) Et infra propius ad annatas pro quinta conſideratione ſubjicit verba infraſcripta, videlicet. (Status prædictus dum recipit, & quærit ſubuentiones conſuetas in oblationibus, decimis, vel annatis, & ſimilibus, non debet eo ipſo de ſimoniaca prauitate notari, niſi fortè vitium aliud in executionis modo concurrerit, quod vitium corrigi debet, non ob inde ſtatus minui, deſtrui, culpari, vel juribus aliundè debitis defraudari, ſicut ab infirmo tollendus eſt morbus, non ſubjectum, vel corpus deſtruendum, &c) Ex quibus Gerſonis verbis perſpicuè apparet ipſum, vt ſuprà diximus, fuiſſe deceptum ab impugnantibus annatas in Concilio Conſtantienſi. Fuit enim illi ſuggeſtum annatarum, & ſeruitiorum exactionem fieri ſimoniacè ratione collationis, nomenq; primorum fructuū, & annatarum eſſe prætextum quæſitum ad palliandum ſimoniam. Quod cum ex dictis liquidò conſtet falſum eſſe; hinc ſequitur vt Gerſonis ſententia ſtet potiùs pro annatis, quàm contra illas. Præſertim verò, quia in eodem tractatu de ſimonia: in reſponſione ad primam objectionem dicit officio Papæ deberi ſufficiens beneficium, & condecens, illudque ſubſidium poſſe, vel potuiſſe debitis circumſtantiis obſeruatis accipi ſuper fructibus inferiorum beneficiorum, vbi non eſt aliter facta Papæ ſufficiens prouiſio, tam ex jure diuino, quàm naturali, præſuppoſito diuino.

99 Opponitur vltimò contra annatas ſententia Franciſci Duareni Iuriſconſulti Galli, qui *in tract. de benef. lib. 6. cap. 3.* illius exactionem, nec non communiū ſeruitiorum pluribus conatur exterminare; ait enim; (Vſitatū eſt apud nos, & Leonina Conſtitutione firmatum genus vectigalis, quod vulgus annatam vocat. Nam cum primum recens electus eſt, & à Rege nominatus, aut Epiſcopus, aut Cœnobiarcha Romanus Pontifex anni integri fructus ejus beneficii percipit, eoſque ſibi ſtatim ſolui, ac repræſentari curat.)

Sed hoc loco Duarenus vno ferè verbo duas protulit falſitates. Altera eſt dum dicit anni integri fructus, quos tamen certum eſt ſolui pro dimidia tantùm. Altera dum affirmat annatæ ſolutionem fieri ſtatim facta nominatione, cum inter nominationem, & expeditionem litterarum, quando ſoluitur annata, plerumque intercedant nedum menſes, ſed anni, & ſæpe litteræ nunquam expediantur, nec ſoluatur annata. Deinde ſic proſequitur. (Sed quod vnius anni ſit, quidam à Bonifacio IX. inuētum, alii à Ioanne XXII. ſcribūt.) Hoc itidem loco aliorum errore involuitur, cum loquatur tantummodo de Epiſcopatibus, & monaſteriis, pro quibus non annata, ſed ſeruitia ſolvuntur, quæ ab immemorabili tempore ante memoratos Pontifices erant jam in uſu.

Tertiò, ſubjungit ſæpè quæſitum eſſe an jure poſſet exigi, & illam ferè Theologorum, & juris Pontificii Conſultorum eſſe opinionem, Romanū ſcilicet Pontificem lege ſimoniaci ambitus, ut cæteros Epiſcopos teneri ſi pro ſacris miniſteriis pecuniam accipiat. Et mox inculcata authoritate Cōventus Baſileenſis concludit his verbis. (Quò ſe vertant Pontifices, quibuſcumq; Decretis, Cōſtitutionibus, pactiſque hanc exactionem tueantur, diuinum oraculum ſemper eis apponemus, *Gratis ſcilicet accepiſtis, gratis date.*) Sed profectò non divinum oraculum, ſed magis gravis Auctoris interpretatio obtruditur exactioni annatarū, cum in ea non vendatur titulus beneficii; nec jus exigendi fructus, quæ ſpiritualia ſunt, nec fructus debiti beneficiato, qui ſunt ſpiritualibus annexi, hæc enim omnia gratis dantur, ſed venduntur fructus temporales, qui beneficio nón ſunt annexi, ſed detrahuntur ut æs alienum, & onus beneficio adjunctum; nec ulla injuſtitia in hoc conſiderari poteſt, quia Sedes Apoſtolica vendit quod ſuum eſt; nec ſpecies ulla ſimoniæ, quia vendit, quod temporale eſt, & à ſpiritualibus ſejunctum, ut in ſuperioribus monſtratum eſt à *n. 79.*

Demum ex ſua concluſione idem Doctor infert corollarium adverſus concordata Capitula inter Pontificem Romanum, & Regem Franciæ, dicens. (Quod cum ita ſit, conventio inter Regem noſtrum, Pontificemque Leonem inita turpis omnino, ac inhoneſta quibuſdam videtur, ideoque pro non ſcripta haberi, ac rejici debere; ita tamen ut cætera capita ejuſdem conventionis, quæ à ratione, honeſtateque non abhorrent, nihilominus obſerventur.)

Talis eſt Duareni ſententia audacię & temeritatis cenſura certè digna: & quod ſpectat ad ſimoniam ex jam dictis ſatis ſuperque eſt confutata. Quod autem pertinet ad Corollarium, cum decretum Conventus Baſileenſis contra annatas univerſaliter ab omnibus reprobatur, injuſtumq; & impium fuerit, & talis etiam ſit pragmatica ſanctio ſuper ipſo decreto Baſileenſi fundata: hinc neceſſariò conſequitur, ut conventio inter Leonem X. & Franciſcum I. inita, quàm malignè carpit Duarenus, honeſta prorſus, juſta, laudabilis, & inviolabili obſervatione digna ſit.

Iuriſ-

Ne Prælati vices ſuas.

Cap. Quoniam.

S V M M A R I V M.

1 *IVriſdictiones eccleſiaſticas, ſeu facultates deputandi in ſpiritualibus locare non licet.*

2 *Et conceſſiones etiam à Sede Apoſtolica factæ cenſentur ſubreptitiæ.*

3 *Locatio iuriſdictionis ſuper damnis bonorum Eccleſiæ illatis probibita eſt.*

4 *Iuriſdictio eccleſiaſtica eſt quid ſpirituale, & ſimoniacum eſt illam vendere, & num. ſeqq. uſque ad num. 12.*

5 *Iuriſdictio etiam merè temporalis prohibetur vendi.*

6 *Iuriſdictio eſt res inæſtimabilis ſicut patria poteſtas.*

7 *Iuriſdictionem temporalem vendere propriè non eſt ſimoniacum: eſt tamen turpè lucrum, & ementes committunt ſimoniam laicalem.*

8 *Vicario, ſeu officiali Epiſcopus tenetur ex Camera ſua ſalarium conſtituere.*

9 *Vicarius locat Epiſcopo operas ſuas, nec tenetur ſuis ſtipendiis militare.*

10 *Advocatus licitè vendit patrocinium ſuum.*

11 *Epiſcopus tenetur ex officii ſui debito iuriſdictionem gratis adminiſtrare.*

12 *Iuriſdictionis venditio redundat in ſubditorum gravamẽ, & n. 22 & 23.*

13 *Fructus, & obventiones Eccleſiarum ex iuriſdictione provenientes vendi non poſſunt iuriſdictionem exercenti, etiam ſeorſim à iuriſdictione.*

14 *Non provenientes verò ex iuriſdictione vendi poſſunt, etiam iuriſdictionem exercenti, dummodo iuriſdictio ipſa non vendatur.*

15 *Cancellaria an, & quando ab Epiſcopo vendi poſſit, aut locari ſub annuo cenſu, & num. ſeq. uſque in finem.*

16 *Notarii communiter creantur iudices ordinarii.*

17 *Et ſunt Magiſtratus inter conſentientes, habentque iuriſdictionem habitu, licet non actu,*

18 *Et dicuntur iudices Carthularii.*

19 *Item faciunt præcepum, & guarentigium.*

20 *Eorumque iuriſdictio prorogari poteſt de habitu ad actum.*

21 *Et poſſunt expedire ea, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, ſi ſibi committantur.*

22 *Notario, ſeu actuario vendi non poſſunt fructus ex iuriſdictione provenientes.*

23 *Clementis VIII. decretum ne Prælati Cancellarias ſuorum Tribunalium locent, ſed illas per proprios miniſtros mercede conductos exerceant.*

24 *Pandecta, ſeu taxa mercedum in ædibus Notariorum affigenda.*

25 *Epiſcopi, vel eorum miniſtri pro collatione ordinum, & litteris dimiſſoriis, ſeu teſtimonialibus nihil poſſunt accipere, etiam ſponte oblatum.*

Nec pro ſigillo in collationibus beneficiorum, etiam ubi extaret talis conſuetudo, n. 27.

26 *Cancellarius pro ſingulis litteris dimiſſoriis, ſeu teſtimonialibus decimam unius aurei partem poteſt accipere.*

27 *Item pro qualibet ſcriptura collationis, vel inſtitutionis poteſt accipere mercedem ſuo labori convenientem, quæ omnibus computatis unum aureum non excedat, & n. 29.*

Et quartam partem ducati pro examine teſtium in executione litterarum Apoſtolicarum, n. 31.

28 *Dummodo ei nullum ſalarium pro officio exercendo conſtitutum ſit, & ex illius commodis Epiſcopo nihil emolumenti directè, vel indirectè provenire poſſit.*

30 *Epiſcopi, vel eorum officiales pro executione litterarum Apoſtolicarum, diſpenſationum matrimonialium, & præſentatione cuiuslibet reſcripti nihil accipere poſſunt.*

1 QUONIAM. Summatum eſt in cap. præcedenti. Dividitur in duas partes. Primò ponit exceſſum, quem expreſſa cauſa prohibet. Secundò pœnam addit ibi, *Quod ſi quis.*

2 Nota prohibitum eſſe juriſdictionem eccleſiaſticam, vendere, ſeu locare, ut *hic & in cap. præcedenti*: quod noviſſimè etiam ſancitum eſt decreto Concilii Tridentini cap. *11 ſeſſ. 25 de reform.* ibi: (Non liceat etiam juriſdictiones eccleſiaſticas, ſeu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in ſpiritualibus locare, nec conductoribus per ſe, aut alios ea exercere; aliterque conceſſiones etiam à Sede Apoſt. factæ ſurreptitiæ cenſeantur.)
3 Hinc caſu juriſdictio ſuper damnis bonorũ Eccleſiarum illatis ſub certa annua penſione, ad hoc ut majori ſolertia bona Eccleſiarum conſervarentur, locari quibuſdam officialibus conſueviſſet: S. Congregatio ejuſdem Concilii interpres reſpondit eo decreto id prohibitũ eſſe, cùm juriſdictio ſit, Eccleſiaſtica, qua jus redditur ſuper damnis illatis, & bonis Eccleſiarum.

4 Prima hujus prohibitionis ratio eſt, quia juriſdictio eccleſiaſtica eſt quid ſpirituale, ut in *cap. præcedenti*. Clavium enim poteſtas à Deo eſt, Matth. *16*. S. Thom. *in 4. diſtinct. 18. quæſt. 1. art.* 1. *quæſt. 1.* eamque Epiſcopus ratione ſui officii gratis exercere debet; unde ſimoniacum eſt illam vendere, cap. *Ex multis*, cap. *Vendentes*, & cap. *Non ſolum*, *1. quæſt. 5.* cap. *Decernimus*, *ſupra de iudic.* & tenet gloſ. *1. hic.*, & in cap *præced* Innocen. *ad finem*, *verſ. Item prælationem*, Hoſtien. *num. 6. verſ. Quinimò*, Ioan. Andr. *num.* 3. Cardin. *n. 2.* Butr. Abb. & Marian. Socin. omnes *in primo no'ab.*
5 Altera ratio eſt, quia venditio, ſeu locatio juriſdictionis redundat in ſubditorum gravamen, & ſubverſionem judiciorum, ut hic dicitur in littera. Ob quam rationem etiam juriſdictio merè temporalis prohibetur vendi, ne ſcilicet ſubditi prægraventur, ut in Authen. *Vt iudic. ſine quoque ſuffrag.* & in Authen. *de mand. Princip* §. *Illud tamen*, & notant in cap. *præceden.* Innocen *verſ Ratio diverſitatis*, Hoſtien. *num 51. verſ. Quod & prohibetur*, Butr. *num. 10. verſ. Et dicunt* Innoc. & Cardin. *num. 2.* Addit Marian. Socin. *ibidem*
6 *num. 3.* Iuriſdictionem ipſam vendi non poſſe, quia eſt res inæſtimabilis ſicut patria poteſtas, ut l. *Filia*, *C. de collation.* Et quia ejus rei non videtur eſſe commercium, l. *Inter ſtipulantem*, §. *Sacram*,
7 *ff. de verbor. obligat.* & l. *Apud Iulianum*, §. *fin. ff. de legat. 1.* Et quamvis vendere juriſdictionem merè temporalem propriè non ſit ſimoniacum ſecundum Innocen. & omnes in cap. *præcedenti*, eſt tamen turpè lucrum; Et ſicut in juriſdictione eccleſiaſtica committitur ſimonia ſpiritualis, ita in

in juriſdictione temporali committitur ſimonia
laicalis ; quia ementes juriſdictionem ſæcula-
rem , & honorem incidunt in crimen ambitus, ut
in l. *unica* , C. *Ad Iul. de ambitu* , ſecundum Hoſt. *in*
eod. c. præced. n. 6. verſ. Quinimò.

8 Nec prædictis obſtat, quod non videtur illici-
tum dare pecuniam pro juriſdictione : nam quo-
tidie hoc fit, cùm Epiſcopus teneatur ex camera
ſua officiali, ſeu Vicario ſalarium conſtituere, cap.
charitatem , & cap. *quicunque, 12. q. 2.* & tenent
in cap. prox. ſupra eod. gloſ. *ſecunda* Innocent. *verſ.*
Sed è converſo, Hoſt. *num. 5. in ver. de cætero præſum-*
pſerit , Butr. *n. 7*, Cardin *n. 1. in 1. oppoſit.* & reli-
qui: etenim ut reſpondet Butr. *eod. n. 7.* ut offici-
um committatur datione pecuniæ ex parte ſuſci-
pientis, & dantis officium, eſt illicitum, ut hic, &
in cap. præcedenti: ſed officio commiſſo ratio pe-
cuniæ ex parte committentis loco ſalarii ipſi, cui
committitur, eſt licita , & non eſt ſimoniaca, ut
in juribus prææallegatis.

9 Ratio diverſitatis eſt , quia Vicarius recipit
mercedem ſui laboris; locat enim Epiſcopo ope-
ras ſuas, nec ullo jure cogitur ſuis ſtipendiis mi-
litare, cap. *Cum ex officii* , *de præſcription.* & cap.
Cum ſecundum de præbend. ſic & aſſeſſori ſtatui-
tur ſalarium in cap. *Statutum* , §. *Aſſeſſorem* , *de re-*
10 *ſcr. in 6.* & ſic Advocatus licitè vendit patrocini-
um ſuum ut in cap *Non ſanè*, *14 q. 5.* At è con-
11 verſo Epiſcopus tenetur ex officii ſui debito ju-
riſdictionem gratis adminiſtrare; unde ſi pretium
accipiat, ex eo quod vices ſuas officiali commit-
tat, videtur juriſdictionem ipſam vendere, & ſi-
moniam committit, ut hic in gloſ. 1. Præterea hoc
12 tendit in ſubditorum gravamen , quia ut verbis
utar Abbatis *in cap. præceden. n. 4.* (Officialis ut a-
liquid lucretur ultra pecuniam datam ſuperiori,
per fas & nefas inducetur ad extorquendam pœ-
nam , & modicam culpam faciet graviorem , &
ſæpè puniet burſam, ubi punienda eſſet perſona.)
idemque adnotavit Cardin. *ibidem n. 1, in fine, verſ.*
Quæro quæ fuit ratio.

13 Rurſus non obſtat quod fructus, & obventio-
nes Eccleſiarum vendi poſſint, ſeu locari ſub an-
nuo cenſu, ut in cap. *fin. infra eod.* quoniam ſecun-
dum Innoc. in cap. *præced.* hoc intelligi debet, ſi
obventiones temporales vendantur non exer-
centi juriſdictionem; aliàs ſecus: ſed Hoſt. *ibid. n.*
5 diſtinguit ſic. Aut fructus, & obventiones tem-
porales proveniunt ex juriſdictione : & hoc ca-
ſu verum eſt quod ait Innoc. quia vendi non poſ-
ſunt juriſdictionem exercenti , etiamſi vendan-
tur ſeorſim à juriſdictione , Ratio eſt , quia cum
ſine juriſdictione non proveniant , qui
illos venderet , juriſdictionem invenditam non
derelinqueret, ut in c. *Si quis objecerit*, & in c. *Salvator*,
14 *1. q. 3.* Aut verò fructus, & emolumenta hujuſmo-
di non proveniunt ex juriſdictione, & tunc licitè
vendi poſſunt etiam exercenti juriſdictionem,
dummodo juriſdictio ipſa non vendatur, ita ut
contractus permiſceantur, ſed committitur juriſ-
dictio ſimpliciter, & ex altera parte vendantur
fructus, arg. cap *Ad quæſtiones* , *ſupra de rer. permut.*
& hanc diſtinctionem Hoſtienſis ſequuntur ibi-
dem Io: Andr. *n. 2.* Butr. *n. 10. verſ. Oppono ulterius*,
Cardin. *n. 1. verſ Hoſtienſ. dicit*, Anchar. *n. 1.* Marian.
Socin. *n 6.* & alii communiter.

15 Hinc ſolvi poteſt quæſtio , an liceat Epiſcopo
Cancellariam vendere, vel locare ſub annuo cen-
ſu: & quidem ſi fructus , & emolumenta Cancel-
lariæ vendantur , ſeu locentur non Officiali , ſeu
Actuario, ſed extraneo, qui nullatenus debeat ſe
ingerere in negotia Tribunalis ; ceſſante omni
fraude, venditio ſeu locatio non eſt illicita ; quia
etſi fructus, & obventiones hujuſmodi proveniát
ex juriſdictione ; tamen non eſt prohibitum illos
vendere juriſdictionem non exercenti , ubi con-
tractus non permiſcentur, ſecundum diſtinctioné
Hoſtienſis cõmuniter approbatam, de qua ſupra
proximè. Neque verò hoc caſu vigent pericula
extorſionum, de quibus mox dicetur in ſequen-
ti membro , cum conductor in tribunali nullum
habeat miniſterium: & hoc propriè non eſt loca-
re Cancellariam ſed illius obventiones tempora-
les dumtaxat ſeorſim à juriſdictione.

Sin autem locetur Cancellaria , ſeu illius fru-
ctus, & obventiones vendantur Cancellario, ſeu
Actuario , vel Notario, aut Magiſtro actorum ;
tunc locatio , & venditio prohibita eſt, quia cum
creantur Tabelliones, communiter etiam crean-
16 tur judices ordinarii , & tales communiter ſe in-
titulant, ut teſtatur Angel *conſ. 93 Viſis* , *& in-*
ſpectis, n. 2 dicens ſe id vidiſſe in infinitis privi-
legiis, & Paul de Caſtro *conſ. 84. Viſa , in princ.*
verſ. Si verò , lib. 1.

17 Eo autem ipſo quod Notarius conſtitutus eſt
à Superiore judex ordinarius, eſt Magiſtratus in-
ter conſentientes, & habet juriſdictionem habi-
tu, licèt non actu , ut notatur in l. *1 ff. de juriſd.*
omn. iudic. & in l. *fin. Cod. ubi, & apud quem* ; ſecun-
dum Paul. de Caſtro *d. conſ. 84. per totum ; & præ-*
ſertim n. 4 verſ. Ex his ſequitur. Et dicitur Judex
18 Carthularius , & habet juriſdictionem inter vo-
lentes, & poteſt multa, ex quo judicem habet ju-
riſdictionis, ut inquit Bald. *conſ 105. factum [illegible],*
n. 3. verſ. Item poſſet , lib 3. & tamquam judex or-
19 dinarius facit præceptum, & guarentigiam, ſicut
habeat executionem paratam, plenè Tiraq. *de*
Conſtitu. par. 3 limit. 30. n. 20 guarentigia enim
videtur decretum judiciale ſecundum Bald. in
l. *Non aliter, n 1. in fine. ff. de adopt.*

20 Suppoſita autem radice juriſdictionis habitua-
lis per deputationem ad acta cenſetur prorroga-
ta illius juriſdictio : hoc enim caſu fieri poteſt
prorogatio de habitu ad actum , ut notat Innoc.
in cap. *Prudentiam* , *de offic. deleg.* & poſt eum Pau-
lus de Caſtro *loco citato* , & conſentit Bartol. in l.
2. n. 14 C de iure fiſci lib. 10. ubi dicit Notarium poſ-
21 ſe expedire ea, quæ ſunt voluntariæ juriſdictionis
ſi ſibi committantur; quia in hoc ipſe eſt judex : &
de actuario, ſeu ſcrinario habente jus geſtorum
eſt textus in l. *Eos, la prim.* , *§ 1* juncta gloſ. *ver. Scri-*
nia, C. de appellat. & notat Bald. in l. *Hac conſultiſſima,*
§. Si quis autem, in fine. C. de teſtam.

22 Quamobrem cum actuarius juriſdictionem
habeat ſaltem voluntariam, conſequens eſt ut fru-
ctus, & obventiones temporales ei vendi nõ poſ-
ſint, ſive ſequamur opinioné Innocentii tenentis
generaliter, & indiſtinctè obventiones tempora-
les vendi non poſſe juriſdictionem exercenti ; ſi-
ve ſequamur opinionem Hoſtienſis exiſtiman-
tis vendi non poſſe exercenti juriſdictionem
obventiones ex juriſdictione provenientes ,
etiamſi ſeorſim à juriſdictione vendantur , quia
cum ſine illa non proveniant propter hujuſmodi
connexionem vendito uno, neutrum invenditum
derelinquunt ; ut in d. cap. *Si quis objecerit* : & in

hoc

hoc caſu militant inconvenientia, quæ in vendi-
tione juriſdictionis conſiderant Doctores, & præ-
ſertim Cardinal. in cap. *praced. num. 1. in fine, verſ.*
Quero qua fuit ratio, & plenius Abb. *num. 4.* nam
actuarius conductor cum ex mercede actorum
deducere debeat penſionem Epiſcopo perſolven-
dam; ut præter illam aliquid ſibi lucretur, veren-
dum eſt ne taxas augeat in actis, & inſtrumentis
conficiendis, illiſque edendis partibus, quarum
intereſt, & illas concutiat ut pecuniam extor-
queat, ut in Authen. *ut iud. ſine quoque ſuffrag. col. 2.*
23 Unde meritò S Congregatio negociis, & con-
ſultationibus Epiſcoporum præpoſita ſæpius re-
ſpondit Epiſcopis non licere Cancellarias locare.
Quinimò hoc ipſum probavit ſan. mem Clemens
VIII. ex ipſius Congregationis ſententia, ut pa-
tet ex literis hac de re ſcriptis ad Archiepiſco-
pum Neapolitanum, quarum tenorem libuit hic
inſerere de verbo ad verbum, cum materia ſit
gravis, & exemplaris. Eſt autem hujuſmodi, vi-
delicet.

La Santità di N. Signore col parere di queſti miei
Illuſtriſſimi Signori della S. Congregatione ſopra i Veſcoui
ha riſoluto, che i Prelati non habino ad affittar le Can-
cellarie de' loro Tribunali, ma quelle deuono far' eſſer-
citare da miniſtri proprii da eſſi proviſionati, ſenza dar
loro participatione alcuna degl' emolumenti, e prouenti
di eſſa; confidandoſi che con queſto i populi habbino da
reſtar più ſicuri da eſattioni indebite, & i poueri de con-
ſeguir più gratie di quelle, che poſſono far loro gl' affit-
tuarii ſteſſi, & anco ſia lecito ad ogn' uno vedere, che
24 *non gli ſia fatto aggrauio. Vuole anco Sua Beatitudine,*
che ogn' uno habbia la ſua pandetta, ò taſſa delle mercedi
degl' officiali ſteſa, & attaccata in publico nella ſtanza
delli Notari, di maniera che chi tratta nel Tribunale
poſſa à ſua poſta chiarirſi di quanto debba pagare. Di
che hora dò auuiſo a V. S. d' ordine della Santità ſua, af-
finche ella per quello che tocca a lei, coſi eſſeguiſca, e per
lettere comandi a tutti li ſuoi ſuffraganei di commiſſione
di Sua Beatitudine, che faccino il me deſimo ſenza repli-
ca alcuna, e quanto prima, perche contro li negligenti ſi
manderà commiſſario conſpeſa, e poca loro reputatione.
E ſe pareſſe ad alcuno eſſerli ciò dannoſo, habbia patienza,
perche il guadagno deve conſiſter ſolo nel ſervitio di Dio
benedetto, e nella ſalute, e buona ſodisfattione de' popoli.
Di Roma 26 d' Agoſto 1592.

Alii reddunt aliam rationem cur non liceat lo-
25 care Cancellariam, quia ſcilicet Epiſcopi, vel eo-
rum miniſtri nihil prorſus emolumenti etiam ſpō-
tè oblati quovis prætextu accipere poſſunt pro
collatione quorumcumque ordinum, nec pro li-
teris dimiſſoriis, aut teſtimonialibus, nec pro ſi-
gillo, nec alia quacumque de cauſa.
26 Notarii verò in iis locis, in quibus non viget
laudabilis cōſuetudo nihil accipiendi pro ſingu-
lis literis dimiſſoriis, aut teſtimonialibus decimā
unius aurei partē accipere poſſunt, dūmodo eis
nullum ſalarium ſit conſtitutum pro officio exer-
27 cendo: nec Epiſcopo ex Notarii commodis ali-
quod emolumentum directè, vel indirectè prove-
nire poſſit, ut diſertis verbis ſtatuitur decreto
Concilii Tridentini in c. *1. ſeſſ. 21* Et S. Congre-
gatio eiuſdē Concilii interpres ſæpius declaravit
Cācellariū poſſe pro qualibet ſcriptura collatio-
nis, vel inſtitutionis accipere mercedē ſuo labori
convenientem, quæ tamen ſcriptura, ſigillo, &

Proſp Fagn. in 1. par. 5. lib. Decretal.

cæteris omnibus computatis, unum aureum non
28 excedat: & dummodo ipſi Cancellario ſalarium
nullum pro officio ſuo exercendo præſtitum ſit,
& ex pecunia, quam accipit, nihil prorſus emolu-
menti collatores, aut inſtitutores etiam occaſionē
ſigilli ullo modo directè, vel indirectè percipiāt.
29 Similiter ſanctæ mem. Gregorius XIII. in cauſa
Burgenſi declaravit in collationibus beneficiorū
Epiſcopum non poſſe pro ſigillo aliquid capere,
etiam ubi extaret talis conſuetudo: Notarium au-
tem, cui certum ſalarium pro ſuo officio conſtitu-
tum non eſt, poſſe pro ſingulorum beneficiorū
collatione aureū unum accipere in cauſam labo-
ris, ſcripturæ, ſigilli, & cæterorum. Item offi-
30 ciales Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Regni
Luſitaniæ unum ducatum accipiebāt pro execu-
tione litterarum Apoſtolicarum, diſpenſatione
31 cujuslibet reſcripti: Notarii etiam pro examine
teſtium capiebant alium ducatum, & plus, minuſ-
ve, juxta numerum illorum, & laborum. Et quo-
niā in eis literis ſolet apponi clauſula, (Quod E-
piſcopi, & officiales depoſita omni ſpe cujuſcun-
que muneris, & præmii etiam ſpontè oblati, di-
ſpenſent,) & Tridentinum Concilium in *cap. 5.*
ſeſſ. de reform. matrimon. tales diſpenſationes gratis
omnino concedi jubet: quæſivit Cardinalis Por-
tugalliæ Legatus: an liceat dictis officialibus, &
notariis accipere id, quod capiebant: Sanctiſſi-
mus referente Congregatione Concilii, decrevit
Epiſcopos, eorumque Vicarios nihil prorſus ea
de cauſa accipere poſſe: notariis autem licere
dumtaxat quartam partem ducati accipere. Quæ
cùm ita ſint, ſi Epiſcopis liceret Cancellariam lo-
care, utique per indirectum conſequerentur e-
molumentum ex mercede, quam licet Cancella-
rio accipere in caſibus memoratis, quod eſſet cō-
tra decretum dicti cap. *1.* & Apoſtolicas declara-
tiones.

Verùm hæc ratio quamvis in ſe vera ſit; tamen
non eſt omnino adæquata, & vitari poſſet ſi Epi-
ſcopus in locatione Cancellariæ, & taxatione an-
nui cenſus non computaret ea, ex quibus nihil ſi-
bi, ſed Cancellario dumtaxat licet aliquid emo-
lumenti percipere. Eo enim caſu attenta ratione
prædicta ſuſtineretur locatio, quia Epiſcopus pro
literis dimiſſoriis, pro ſcriptura collationis, vel
inſtitutionis, pro executione literarum Apoſtoli-
carum, & conſimilibus, nihil emolumenti perci-
peret directè, vel indirectè: & tamen nihil hu-
juſmodi cautela adhibita licitum eſſet Cancella-
riam locare; unde tutius eſt tenere quod ſuperius
dictum eſt.

De Magiſtris, & ne aliquid exigatur pro li-centia docendi.

Cap. Quoniam.

S V M M A R I V M.

1 E*Cclaſia Cathedralis, & qualibet Collegiata*
providere debet de una prabenda Magiſtro
in grammatica, qui clericos eiuſdem Eccleſia,

 & pau-

& pauperes ſcholares gratis doceat, & n.34.

2 *Pro licentia docendi prætextu alicuius conſuetudinis nil debet exigi, vel promitti; ob hoc promiſſum remittitur, & ſolutum reſtituitur, & illam vendens eſt beneficio privandus, & n. 4. & 12.*

3 *Legere volentes non ſunt prohibendi ſi ſint idonei, & contra facientes puniuntur, ut hic.*

5 *Magiſter Grammatices in Cathedrali, vel Collegiata deputatus, tenetur gratis docere clericos eiuſdem Eccleſiæ tantum, alios verò non, niſi ſint pauperes.*

6 *Pauperes non dicuntur qui opibus parentum ſuſtentari valent.*

7 *Pater tenetur alere filios, etiam ſpurios de iure canonico.*

8 *Patris divitiæ cenſentur divitiæ filii, etiam nil actu habentis.*

9 *Teſtimonium patris ſuffragatur filio, ſtante ſtatuto, ne quis admittatur ad officium, niſi habeat centum in bonis.*

10 *Filius habens patrem divitem poteſt promoveri ad ſacros Ordines abſque matrimonio.*

11 *Contrarium.*

12 *Quaſi ſimoniacum reputatur, pro licentia docendi aliquod pretium exigere.*

13 *Et quid ſervandum circa expenſas in aſſumptione magiſterii, vel doctoratus.*

1 QVONIAM. Totus hic titulus quoad primam, & ſecundam partem rubricæ ſummatur à Io Andr. unico contextu, & concordant Cardin. Anchar. Abbas, Io. de Anan. & Mar. Socin, Quoad primam partem ſic; Cathedralis eccleſia, & quælibet Collegiata, quæ ad hoc ſufficit, providere debet de una præbenda Magiſtro in Grammatica, qui clericos eccleſiæ, & pauperes ſcholares gratis doceat; qui Magiſter à Prælato cum Capitulo, vel majori parte ipſius eligi debet, quorum negligentiam ſupplebit Ordinarius. Metropolitana eccleſia etiam habebit Theologum, & ſi utrique non ſufficit, de Grammatica in aliqua eccleſiarum ſuarum, quæ ad hoc ſufficiat, faciat provideri. Vt Theologi poſſint haberi, Prælati, & Capitula ad Theologiæ ſtudium aliquos mittere debent, quibus providebunt, ſi ſui reditus eis non ſufficiunt: & docentes in Theologia donec docuerint, & ſtudentes, per quinquennium integrè præbendarũ ſuarum fructus percipiant, conſuetudine, vel ſtatuto contrariis non obſtantibus, hoc dicit cap. *1. in 1. par. ſecundum in 2. penult. & ult.* Quoad ſecundam partem ſummatur ſic; pro licentia docendi prætextu
2 alicujus cõſuetudinis nil debet exigi, vel promitti: ob hoc promiſſum remittitur, & ſolutum re-
3 ſtituitur: idonei legere volentes prohiberi non debent: contrafacientes officiis, & dignitatibus privabuntur. Hoc dicit cap. *1 in 2. par.* & cap. *2. in prima*, & cap. 3. Sed Antonius de Butrio ſummat unamquamq; Decretalem per ſe: quod ſatis placet, ut ſingulæ faciliùs intelligantur, ſecundum
4 Abb. Mariã Socin. & Felin. Vnde hæc prima ſummatur ſic: eccleſia Cathedralis providere debet magiſtro de beneficio, qui clericos ejuſdem eccleſiæ, & alios pauperes gratis doceat; & vendens licentiam docendi, aut idoneum ad docendum impediens, eſt beneficio privandus. Hoc ſtatuit; ſunt tres partes; in prima provideri mandat de Magiſtro, in ſecunda factum reprehenſibile inhibet, ibi, *Pro licentia*, in tertia pœnam imponit, reddens cauſam, ibi, *Qui autem.*

5 Nota primò ibi, *Pauperibus*, Quamlibet Cathedralem teneri providere de Magiſtro, qui clericos ejuſdem Eccleſiæ, & pauperes ſcholares gratis doceat; ergo alios clericos non tenetur gratis docere, niſi ſint pauperes, cap. *Qui nonnullis, infra eodem*, ſecundum Innoc. *in ver. Eiuſdem*, Hoſt. *n. 1.* Io. Andr. *n. 2. in eodem ver.* & Butr. *in ſecundo notab.* à divitibus enim, qui ejuſdem Eccleſiæ non ſunt, licitè poteſt accipere, cum non propter eos habeat præbendam, arg. cap. *Charitatem 12. q. 2.* cum ſimil. ut per Innoc. in d. cap. *Quia nonnullis, in princ.*

6 Secundò nota ibi, *qui parentum opibus iuvari non poſſunt.* Pauperes non dici, qui opibus parentum ſuſtentari valent, prout ex hac litera dedu-
7 cunt Abb Mar. Socin. & Felin omnes *in primo notab.* reddentes rationem, quia pater tenetur filiis alimenta, & alia neceſſaria ſubminiſtrare, l. *Si quis à libris, ff. de liber. agnoſcen.* etiam ſi ſint ſpurii, ſecundum Canones, ut cap. *Cum haberet, in*
8 *fin. ſupra de eo, qui duxit in matrim. quam poll. per adulter.* Itaque divitiæ patris cenſentur divitiæ filii, etiam nihil actu habentis; quod pluribus more ſuo exornat Felin. *hic num. 2. verſ. Nota ex eiſdem*
9 *verbis*: & in ſpecie ex hoc notabiliter infert, ut ſtante ſtatuto ne quis admittatur ad officium, niſi habeat centum in bonis, æſtimum patris hoc caſu proſit filio nil in bonis habenti; ad quod ſemper allegat gloſ. in l. *2. in ver. Poteſtate, C. qui ætate, lib. 10.* qui dicit æſtimum patris filii reputari; idem dicit Bald. in l. *2. in 8. col. verſ. Item nota quod æſtimum, C. de liber. & eorum liber.* & in l. *fin. in fin. C. de impub. & aliis ſubſt.* & Bart. in l. *1. § Domini, il terzo, n. 2. ff ad Sillanianum.*

10 Hinc etiam deducunt aliqui, ut quamvis Epiſcopus, qui ordinavit clericum ad ſacros ordines ſine ſufficienti titulo, non habente de ſuo unde vivat, teneatur ei vitæ neceſſaria ſubminiſtrare; tamen hoc non procedat, ſi ordinatus habeat patrem divitem, cujus opibus vivere poſſit, ut innuit textus in cap. *Epiſcopus, ſupra de praben.* in illis verbis; (Niſi talis ordinatus de ſua, vel paterna hæreditate ſubſidium vitæ poſſit habere.) ibi hoc notat Decius *n. 7.* dicens idem ſentire Io. de Imol. *ibidem col. 2. verſ. Vltimo potes notare*: quinimo ex hoc infert Surdus *in tract. de alimentis, tit. 7. q. 37. n. 2.* ut etiam à principio clericus promoveri poſſit ad ſacros abſque patrimonio, ſi patrẽ
11 habeat divitem: ſed hæc non ſunt admittenda poſt Concilium Tridentinum *cap. 2. q. 21.* ut plene ſcripſi in dict. cap. *Epiſcopus à n. 20. uſque ad n. 30. de praben.*

12 Tertiò nota ex ſecunda parte textus, & rubricæ, pro licentia docendi non licere aliquod pretiũ exigere contraria conſuetudine non obſtante ut hic, & in duobus cap. ſeq. & ideò hoc quaſi ſimoniacum reputatur, ut *hic* in gloſ. *in ver. Conſuetudinis*; nam ſtrictè, & propriè ſumpto vocabulo, in hoc non dicitur committi ſimoniam & ita poteſt intelligi, quod notat Vincent. *in cap. ſeq.* & ibi etiam Innoc. *in fin.* dicens hoc non eſſe ſimoniam, ſed turpe lucrum: largè tamen, & impropriè poteſt dici ſimonia, ut hic per Mar. Soc. *n. 10.* & Felin. *n. 4. verſ. in gloſ. ver. Conſuetudinis* & hoc denotat dictio illa, *quaſi*, poſita in gloſ. quę regulariter eſt nota improprietatis, ut l. *3. § fin. ff. de vi,*

vi, & vi armat. & notatur in cap. *2. de praben. lib. 6.*
13 Hodie tamen circa expenſas à ſcholaribus faciendas aſſumptione magiſterii . vel doctoratus eſt proviſum per Concilium Viennenſe in Clem. *Cum ſit nimis, de magiſtris.*

Providet hoc Capitulum circa magiſtrum grãmatices, ſecundum Io. Andr. & ſequaces in ſumma hujus tituli, ut dixi ſupra in princ. De magiſtro autem Theologiæ ſtatuit cap. *final. infra eod.* ſed quia de utroque ſtatuitur tam in cap. *Quia nonnullis, infra eod.* quam in Concilio Tridentino cap. *1. ſeſſ. 5,* ideò & nos de utroque agemus in prædicta Decretali *Quia nonnullis*, ubi melius cadit.

De Magiſtris.

Cap. Quia nonnullis.

SVMMARIVM.

1 *Magiſter grammatices eligi debet à Prælato, & Capitulo in qualibet Cathedrali, vel Collegiata in facultatibus ſufficienti: In metropolitana verò eligi debet etiam Theologus.*

2 *Tridentinum Concilium in quo diſcrepet à iure communi circa electionem magiſtri grammatices in Metropolitanis Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis, & num. ſeqq. uſque ad n. 24.*

3 *Magiſter grammatices qualis eligendus.*

4 *Magiſter ludi literarii à communitate electus poteſt ab Epiſcopo examinari in iis dumtaxat, quæ ſpectant ad fidem, doctrinam catholicam, & bonos mores.*

5 *Monachus, & religioſus an poßit in magiſtrum, & n. ſeqq. uſque ad n. 15*

6 *Monachus non docentis, ſed plangentis habet officium. Declaratur n. 11.*

7 *Regulæ monachali, & eccleſiaſticis officiis nemo poteſt ſimul deſervire, & n. 12.*

8 *Profeßio diſpar eſſe non debet in uno, & eodem officio. Declaratur n. 13.*

9 *Monachus bonus vix bonum clericum facit, & numero 14.*

10 *Monachum ſcientem, & honeſtum ſatius eſt Cathedræ præficere, quam ſæcularem clericum ſcientem, & inhoneſtum.*

15 *Magiſter grammatices de iure eligendus eſt ab Epiſcopo cum conſenſu Capituli.*

16 *Sed ex Concilio Tridentino eligi debet cum Capituli conſilio, quod Epiſcopus tenetur petere, ſed ſequi non cogitur.*

17 *Magiſter grammatices tenetur gratis docere clericos etiam divites illius Eccleſiæ, in qua eſt conſtitutus: alios verò clericos, & ſcholares non tenetur docere gratis niſi ſint pauperes.*

18 *Et quid ex Concilio Tridentino.*

19 *Magiſter unus tantum, ſcilicet grammaticus de iure conſtitui debet in Cathedrali, vel Collegiata: in Metropoli autem duo, ideſt Theologus, & Grammaticus.*

20 *Sed ex Concilio Tridentino in qualibet ex dictis Eccleſiis conſtituendus eſt Theologus tantùm, & in eius defectum Grammaticus.*

21 Saltem, *dictio eſt ſubſidiaria, & diminutiva.*

22 *Magiſtro grammatices de iure aßignandi ſunt à Capitulo redditus unius præbendæ, quos tamdiu percipiat, quamdiu perſtiterit in docendo.*

23 *Et quid ex Concilio Tridentino.*

24 *Theologiæ Lector de iure eligi debet tantùm in metropolitana Eccleſia: ſed ex Concilio etiam in cathedrali, & collegiata.*

25 *Lectio Sacræ Scripturæ ex Concilio Tridentino haberi debet in monaſteriis monachorum, in conventibus regularium, & in publicis gymnaſiis.*

26 *Lector Sacræ Scripturæ examinandus eſt ab Epiſcopo loci de vita, & moribus, & ſcientia; quod tamen de Lectoribus in clauſtris monachorum non intelligitur.*

27 *Nec de Lectoribus in conventibus regularium.*

28 *Theologi officium eſt Sacerdotes, & alios docere ſacram Scripturam, & in his præſertim inſtruere, quæ ad curam pertinent animarum.*

29 *Theologalem præbendam obtinens an poßit legere theologiam ſcholaſticam.*

30 *Scriptura Sacra propiè dicitur quæ in ſacris literis continetur.*

31 *Theologia ſcholaſtica eſt quæ legitur in libris ſacrorum Scriptorum.*

32 *Theologalis præbenda an poßit conferri Canoniſtæ.*

33 *Theologus in Metropolitana Eccleſia electus de iure non efficitur Canonicus. Secus ex Concilio Tridentino.*

34 *Præbenda primò vacatura eſt poſt Concilium Tridentinum pro Lectore Sacræ Scripturæ ipſo facto conſtituta intelligitur. ibidem. Requiritur tamen actualis Epiſcopi deputatio, & erectio, n. 36. & n. 37.*

35 *Theologalem præbendam obtinens qualiter ſit cogendus muneri ſuo ſatisfacere.*

37 *Collatio præbendæ, quæ primò poſt Concilium Tridentinum vacavit facta perſonæ minus idoneæ ad legendam Sacram Scripturam valida eſt ſi præbenda nondum fuerat deputata, & erecta in theologalem.*

38 *Theologi electio ſpectat ad Epiſcopum; præbendæ verò theologalis collatio facienda ab eo, ad quem ante Concilium Tridentinum ſpectabat, & n. ſeq.*

39 *Præbenda: quæ primò poſt Concilium vacavit in menſibus reſervatis, non poteſt uniri pro lectione Sacræ Scripturæ: & idem ſi in dictis menſibus Cardinalis habeat indultum.*

1 QVIA NONNVLLIS. In qualibet Cathedrali Eccleſia, vel alia in facultatibus ſufficienti debet à Prælato, & Capitulo unus magiſter eligi, cui reditus unius præbendæ debent aſſignari; in Metropolitana verò Eccleſia etiam eligi debet Theologus: & ſi ad Grammaticum, & Theologum non ſufficiat, provideat ipſi Theologo de præbenda, & Grammatico faciat provideri in aliqua eccleſiarum ſuæ civitatis, vel diœceſis. Hoc dicit Butr. Abb. Io. de Anan. Marian. Socin. & Felin. Primò ponit ſtatutum Concilii, quod ſecundò innovat, & ſupplet ibi Hoſt. Providet hic Innocentius III. in Concilio generali tam circa magiſtrum grammatices, quàm circa Theologum, prout etiam facit Concilium Tridentinum in c. *1 ſeſſ. 5.* unde nos ſimiliter de utroque agemus, juxta ordinem hujus litteræ, primò ſcilicet de Grammatico, ſecundò de Theologo.

Circa

Circa primum conjungendo diſpoſitionem textus noſtri cum decreto Tridentini Concilii in d. c. *1. verſ. Eccleſiæ verò*, Nota primò ex hoc textu ibi, *adiicimus*, non ſolùm hic roborari, & ſecundum Hoſtien. *n. 1.* innovari ſtatutum Concilii Lateranenſis ſub Alexandro III. de quo in cap. *1. ſupra eod.* ſed aliquid adijci: ſic etiam Concilium Tridentinum non tantùm Summorum Pontificum, & Concilorum conſtitutionibus cohæret, eaſque amplectitur, verùm etiam illis nonnulla adijcit, ut in procem *d. c. 1. ſeſſ. 5.*

2 Secundò nota ibi, *ſed etiam in aliis*: quod non tantùm Cathedralis, ſed etiam Collegiatæ Eccleſiæ debent habere magiſtrum grammatices: nam verbum, *aliis*, exponitur, ideſt Conventualibus, & capitulum habentibus, ſecundum Hoſt. *n. 1. in fin. in verb. In aliis*, Ioan. Andr. *eod. num. in verb. Aliis*, & Anchar. *in primo notab.* & in hoc addit hæc Conſtitutio Lateranenſi Concilio. Dum autem dixit de Cathedralibus intellige etiam Metropolitanis: nam Metropolitana Eccleſia præter Theologum debet etiam habere magiſtrum in grammatica facultate, ſicut qualibet Cathedralis, ut patet in textu ibi, *Metropolitana Eccleſia Theologum nihilominus habeat*; ideſt ultra magiſtrum grammatices: nec non ibi, *Quod ſi fortè de duobus Eccleſiæ metropolis gravetur, &c.* in hoc concordat Concilium Tridentinum in d. cap. *1. ſeſſ. 5.* nam qua parte diſponit, ut Eccleſiæ, quæ Theologum habere non poſſunt, ſaltem habeant magiſtrum grammatices: verbum illud, *Eccleſia*, refertur ad Metropolitanas, Cathedrales, & Collegiatas, de quibus ſupra fecerat mentionem in Conſtitutione præbendæ theologalis.

3 Tertiò nota ibi, *idoneus*: Non quemlibet, ſed idoneum tantùm conſtituendum eſſe in magiſtrū grammatices, ideſt qui moribus primum, deinde facundiâ excellat, l. *Magiſtros, Cod. de profeſſ. & medic. lib. 10.* bonam enim converſationem debet habere teſtem doctrinæ, cap. *Valentinianus, 63. diſt.* & notat gloſ. in cap. *Quanto in verb. Idonei, ſupra eod.*

4 Vnde & magiſter ludi literarii à communitate electus ex ſententia Sac. Congregationis Cōcilii poteſt ab Epiſcopo examinari in iis, quæ ſpectant ad fidem, doctrinam Catholicam, & bonos mores.

5 Sed nunquid religioſus, & præſertim monachus poſſit aſſumi in magiſtrum? Hoſt. *hic n. 3.* diſpu-

6 tat quæſtionem ad partes, & primò arguit ad negativam, quam monachus non docentis, ſed plangentis habet officium, cap. *Monachus*, & cap. *ſeqq. 16. q. 1.*

7 Item quia ſecundum Gregorium nemo poteſt eccleſiaſticis officiis ſimul, & monachali regulæ deſervire, cap. *Nemo*, *16. q. 1.* Ergo longe mi-

8 nus monachali, & magiſtrali: & ſicut dicitur in Concilio Hiſpalenſi in uno, & eodem officio nō debet eſſe diſpar profeſſio, & cohærere, & conjungi nō poſſunt quibus vota, & ſtudia ſunt diverſa, c. *Innova, 16. q. 7.* non ergo clerici ſæculares, & regulares quoad officium docendi videntur ſi-

9 mul conjungi poſſe, quia ſecundum Auguſtinum bonus monachus vix bonum Clericum faciet, c. *Lege, 16. q. 1.* quod ſi non facit bonum clericum, ergo nec bonum magiſtrum: tales igitur repelli debent ab officio magiſtrali, quia in talibus malè cōcordaret cithara cum pſalterio, arg. cap. *Diverſis*, & cap. *Quod à te, de cler. coniugat.* Sed in contrarium arguit, quia ſecundum Hieronymum *ad Ruſticum Monachum*, multo tempore debet Monachus diſcere, qui poſtea doceat, ſed caveat ne citò uſurpet, & ne prius ſit magiſter, quàm diſcipulus, cap. *Sic vive*, & cap. *Si clericatus*, *16. q. 1.*

10 Item ſatius eſt cathedræ præfuere Monachum ſcientem, & honeſtum, quàm ſæcularem clericum ſcientem, & inhoneſtum, ſecundum Io. Chryſoſtom. *in cap. Multi ſacerdotes*, *40. diſtinct.* & Ambroſ. in cap. *Doctos* & in cap. *ſeqq. 11. q. 1.* maximè cum gratis doceant, nec idonei ſunt prohibendi, ut legitur, & notatur ſupra in cap *prox.* His in utramq; partē adductis concludit Hoſtien. ſub diſtinctione: nam aut monachus ingerit ſe; & ſic eſt repellendus, ut in primis concordant: aut à ſuperiore ſuo mittitur, & ab illo, ad quem pertinet, licentiatur; & ſic eſt admittendus, cap. *Moderamine*, cum cap. *ſeq. 16. q. 1.* & cap. *cætera*, *de offic. Ordinar.* dummodo tamen à ſcientiis prohibitis abſtineat, ſecundum ea, quæ leguntur, & notantur in cap. *Non magnopere*, & in cap. *final. Ne cler. vel Monach.* hoc etiam expoſcit non ſolum utilitas proprii monaſterii, ſed etiam univerſalis Eccleſiæ: ad hoc cap. *Ad au-*

11 *dientiam*, *de cleric. non reſidentib.* non obſtat quod Monachus non habeat officium docentis; quia hoc verum, niſi ad illud eligatur, vel aſſumatur.

12 Item non obſtat cap. *Nemo poteſt*, *16. q. 1.* quia licèt eodem momento non poſſit eccleſiaſticis officiis, & monachali regulæ deſervire, poteſt tamen hoc diverſis locis, ſicut & faciunt plerique ſæcu-

13 lares clerici. Item non obſtat Hiſpalenſe Conciliū, quia verum eſt non debere ſub uno, & eodem tecto ſociari homines diverſæ profeſſionis, ideſt cōtrariæ, ut ibi: nam aliàs certum eſt in una, & eadem univerſitate eſſe diverſorum corporum hominum genera diverſa. Sed nec quoad officium magiſterii ſæcularium, & regularium diverſa ſunt ſtudia, quia utrique ſtudent, utrique docent: nam etſi conſideratur univerſitas ſtudentium, diverſarum ſcientiarum diverſi ſunt modi, & tamen unū corpus conſtituunt, & ſimul cohærent, & ſimul

14 conjunguntur. Demum non obſtat quod bonus Monachus vix faciat bonum clericum: quia etſi vix fit, tamen fit. l. *Vix certis*, *ff. de iudic.* cap. *2. de cognat. ſpiritual. lib. 6.* ita Hoſt. cum quo concordant *hic* Io. Andr. *n. 2.* Henric. Boich. *nu. 12.* Butr. *n. 3.* Cardin. *eod. num.* Anchar. *n. 8.* Abb. *n. 1.* Io. de Anan *n. 2.* Marian. Socin. *n. 4.* & Felin. *n. 1.* Archid. in cap. *Monachus*, *n. 1. 16. q. 1.* & ibi etiam Bellam. *poſt princip.* quod latiſſimè proſequitur Turrecr. in cap. *1. n. 4. eaoem cáſu, & quæſte*

15 Quartò nota ibi, *A Prælato cum Capitulo.* Magiſtrum in grammatica facultate eligendum eſſe à Prælato cum Capitulo, ut in littera: imò ut dicit Hoſtien. *hic n. 7. verſ. Vel dic quod verius eſt*, magis requiritur in tali electione conſenſus Capituli, quam Prælati, quia Prælatus non debet doceri, ſed docere: illi verò de Capitulo ſunt inſtituendi; unde ipſorum intereſt, ut eligatur talis, qui diligatur, & cujus modus acceptabilis ſit, & cum Hoſt. tranſeunt Io. Andr. *n. 3.* Anchar. *in ſecundo notab.* referentes illud Quintiliani *lib. 2. de orator. inſtitut.* ut Præceptoris eſt officium docere, ita diſcipulorum præbere ſe dociles: ſcientia enim convaleſcere nequit, niſi ſociata fuerit tradentis, accipi-

16 entiſque concordia: ſed nihilominus Concilium Tridentinum in dicto cap. *1. ſeſſ. 5. verſ. Eccleſiæ verò*, in electione magiſtri grammatices non exigit Capituli conſenſum, ſed conſiliū, ut patet ibi,

ibi, *Ab Epiſcopo cum conſilio Capituli eligendum.* Quo ut Epiſcopus teneatur conſilium petere, ſed ſequi non adſtringatur, cap. *Cum olim de arbitr.* cap. *1. de Capell. Monach.* gloſſ. in cap. *Cum veteri in verb. Expectatum, de electione.* Doct. in cap. *Quantò, de his quæ fiunt à Prælat.* & in terminis *d. cap. 1. ſeſſ. 5.* aliàs cenſuit Sac. Congregatio ejuſdem Concilii Interpres.

17 Quintò nota ibi, *clericos eccleſiarum ipſarum*; magiſtrum grammatices tenere gratis docere clericos illius eccleſiæ in qua eſt conſtitutus magiſter, etiamſi divites ſint: quia cum illorum ratione habeat reditus præbendæ, juriſconſentaneum eſt, ut aliam mercedem ab eis non accipiat; alios verò clericos, & ſcholares, quia illorum ratione non habet præbendam, non tenetur gratis docere, niſi ſint pauperes, ut notatur in cap. *1. ſupra eodem* Innocen. *in verb. Eiuſdem*, Hoſtien. *num. 1.* Ioan. Andr. *num. 2. in eodem verb.* & Butr. *in 2. not.*
18 & idem Innocent. *hic in princip.* Sed Concilium Tridentinum *in d. cap. 1. ſeſſ. 5.* non reſtringit ſe ad clericos eccleſiarum, in quibus magiſter conſtituitur, ſed ſimpliciter, & indiſtinctè dicit (qui clericos, alioſque ſcholares pauperes grammaticam gratis doceat) ergo ſimpliciter, & indiſtinctè de omnibus clericis videtur intelligendum arg. cap. *Relatum, il ſecondo, §. 1. ſup. de teſtam.* cap. *Quia circa, de privileg.* l. *1.* § *Generaliter, ff. de legat. præſtan.* l. *De pretio, ff. de publican. in rem action.* Niſi dixeris Concilium diſtingui per Canones antiquos, à quibus recipit interpretationem paſſivam, l. *2. C. de noxalib.* & ferè in his terminis notat Hoſtien. *hic n. 7. in verb. Et alios.* Sed nihil firmo, quia non reperio deciſum.

19 Sextò nota ibi, *metropolis eccleſia*: & accuratè obſerva differentiam inter Cathedrales, vel Collegiatas, & metropolitanas eccleſias: nam in Cathedralibus, & Collegiatis conſtituendus eſt unus tantum magiſter, ſcilicet grammatices: In metropolitana verò conſtituendi ſunt duo magiſtri, unus ſcilicet in Theologia, alius in Grammatica facultate, & cuilibet ipſorum aſſignandi ſunt à Capitulo proventus unius præbendę, ut in littera,
20 & notant omnes in ſummario textus. Verum Tridentina ſynodus in *d. cap. 1. ſeſſ. 5.* in qualibet eccleſia ſeu metropolitana, ſeu Cathedrali, ſeu Collegiata non mandat conſtitui niſi Theologum cum aſſignatione præbendæ proximè vacaturæ: quod ſi illarum proventus tenues fuerint, vel tam exigua ſit clerici, & populi multitudo, ut Theologi electio in eis commodè haberi non poſſit; tunc mandat ut ſaltem magiſtrum habeat, qui clericos alioſque ſcholares pauperes gram-
21 maticam gratis doceat. Atque ita Concilium non mandat conſtitui Grammaticum niſi in defectum Theologi, & in ſubſidium, cum dictio illa, *ſaltem*, ſit ſubſidiaria, & diminutiva, c. *Statutum, §. Cum verò*, & ibi bona gloſ. *in verb. Saltem, de reſcript. lib. 6.* l. *1. C. de emendat. propin.* Bart. in l. *1. num. 5. ff. de iure Codicill.* Paul. de Caſtro *conſ. 79. Pro pleniori, num. 7. lib. 1.* Diſcrepat igitur Concilium à jure communi in duobus quantum ad hoc. Primò quia de jure in Cathedrali, vel Collegiata conſtituendus eſt Grammaticus: ex Concilio conſtituendus eſt Theologus. Secundò quia de jure in metropoli conſtituendi ſunt duo magiſtri, ſcilicet Theologus: & in ſubſidium Grammaticus. Fateor tamen Concilium non improbare, quin potiùs velle, ut quæcumq; aliæ lectiones, vel conſuetudine, vel quavis alia ratione jam conſtitutæ propter id minimè prætermittantur, ut patet in eodem c. *1. verſ. Ita tamen.*

22 Septimò nota ibi, *Unius præbendæ proventus*, Magiſtro grammatices eſſe aſſignandos à Capitulo proventus unius præbendæ, quos tandiu percipiat, quandiu perſtiterit in docendo. Quod ſi proventus hujuſmodi non ſatisfaciant Metropolitanus in alia eccleſia ſuæ civitatis, ſive diœceſis, quæ ſufficere valeat, faciat provideri, ut in text.
23 Concilium verò, in *d. c. 1. ſeſſ. 5 verſ. Eccleſiæ verò*, nullam mentionem facit de præbenda, ſed mandat, ut magiſtro grammatices, vel alicujus ſimplicis beneficii fructus, quos tandiu percipiat, quandiù in docendo perſtiterit, aſſignentur, vel ex Capitulari, vel Epiſcopali menſâ condigna aliqua merces perſolvatur, vel aliàs Epiſcopus ipſe aliquam rationem ineat ſuæ Eccleſiæ, & diœceſi accommodam. Hæc circa primum ſcilicet magiſtrum grammatices.

24 Circa ſecundum, ſcilicet Theologum ſimiliter conjungendo hunc tex. cum decreto Concilii in d. *cap. 1. verſ. In eccleſiis, ſeſſ 5*, Nota primò in verſ. *Sanè metropolis.* Theologum de jure eſſe eligendum in metropolitana eccleſia dumtaxat; ſed ex Concilio eligi debet non ſolum in eccleſiis metropolitanis, ſed etiam in cathedralibus, ſi civitas ſit inſignis, vel populoſa, & in collegiatis exiſtentibus in aliquo inſigni oppido etiam nullius diœceſis; & ita extenditur diſpoſitio hujus textus à metropolitanis ad cathedrales, & collegiatas ec-
25 cleſias, ut præfertur qualificatas. Præterea addit Concilium in *d. cap. 1 ſeſſ 5.* ut in monaſteriis quoque Monachorum, ubi commodè fieri queat, lectio ſacræ Scripturæ habeatur. Quia in re ſi Abbates negligentes fuerint, Epiſcopi locorum in hoc ut Sedis Apoſtolicæ Delegati eos ad id opportunis remediis compellant; & eandem lectionem haberi præcipit in conventibus regularium, ubi ſtudia commodè vigere poſſunt, & in gymnaſiis publi-
26 cis; ſtatuitque neminem ad hujuſmodi electionis officium tàm publicè, quàm privatim admittendũ eſſe, qui prius ab Epiſcopo loci de vita, moribus, & ſcientia examinatus, & approbatus non fuerit; quod tamen de lectoribus in clauſtris Monacho-
27 rum non intelligitur, ut ibi: Et cum ſanctæ memoriæ Cardinalis Borromæus petiiſſet declarari, an admittendi ad officium legendi ſacram Scripturam in coventibus regularium, non tamen in clauſtri Monachorum, examinandi, & approbandi ſint ab Epiſcopo loci de vita, moribus, & ſcientia *ex ſeſſ. 5. cap. 1.* S. Congregatio Conſilii cenſuit non eſſe.

28 Secundò nota ibi, *In ſacra pagina doceat*: officium Theologi ut ſupra electi eſſe Sacerdotes, & alios docere in ſacra pagina, & in his præſertim inſtituere, quæ ad curam animarum ſpectare noſcuntur: ex Concilio Tridentino *d. cap. 1. ſeſſ. 5.* Lectoris ſacræ Theologiæ munus eſt ſacram Scripturam exponere, & interpretari.

29 Sed ſupplicante Capitulo Collegiatæ Hiſpalen. ut obtinenti præbendam Theologalem, qui ſine fructu ſacram Scripturam priùs legebat, cui nemo ibidem incumbit, liceret proſequi lectionẽ Theologiæ ſcholaſticæ, quàm incœperat cum magna
30 utilitate. Die 23. Februarii 1576. Congregatio generalis cõſideravit, Primò quod propriè loquẽ-
do

do ſacra Scriptura dicitur quæ in ſacris litteris
31 continentur, Biblia, Evangelium, Epiſtolæ Pauli, &c. Theologia verò illa ſcholaſtica, quæ in libris ſacrorum Scriptorũ legitur, Auguſtini, Hieronymi, Thomæ, Cajetani, &c. Concilium autem *c. 1. ſeſſ. 5* Licèt in principio videatur reſpicere ad ſacram Scripturam tantùm, tamen indifferenter poſtea in ſubſequentibus modo Theologiam, modo ſacram Scripturam nuncupat. Et propterea cùm Concilium de utraque expreſſerit, de utraq; erit intelligendum, ſicut alteram legere ſufficiat, vel ſacram Scripturã, vel Theologiam ſcholaſticam. Quod etiam ſenſiſſe videtur Concilium Lateranenſe, ad quod Concilium Trident reſpicit, cap. *Quia nonnullis, de Magiſtris*, ibi (Qui Sacerdotes, & alios in ſacra pagina doceat; & in his præſertim informet, quæ ad curam animarum ſpectare noſcuntur: & ſic in Theologia ſcholaſtica) Fuerunt tamen ex Cardinalibus qui dicerẽt: quando leget Theologiam ſcholaſticam, puta de uſuris, ſumat initium à verbis ſacræ Scripturæ puta *mutuum dantes, nihil inde ſperantes*; & ſic ſemper præmittat aliquem locum ſacræ Scripturæ, & deinde deſcendat ad ſcholaſticam occaſione illius interpretationis. Sed hoc conſilii eſt, non neceſſitatis: præſertim cùm in diſcurſu ſcholaſticæ neceſſe ſit citare locos ſacræ Scripturæ. Citatus etiã fuit Rebuff. *rubr. de collat. in ver. Legere.*

Verùm cùm Epiſcopus Cremonen. non reperiret Theologum idoneum in civitate ſæcularem,
32 contulit primam præbendam poſt Concilium vacantem Vicario Canoniſtæ: Dubitavit an id fieri licuerit. Nihil reperio deciſum à Sac. Congregatione, ſed notavit Cardinalis Alciatus non potuiſſe Epiſcopum hoc facere, quia Concilium primò vacaturam vult pro Theologo; Nec potuit Epiſcopus derogare, & quod proviſus non facit fructus ſuos, quia ſine titulo. Epiſcopum autem indigere abſolutione Papali propter pœnas, in quas incurrit comminatas in Bulla Pii IV. contra non obſervantes Concilium; & ideò hæc eſſe referenda Sanctiſſimo. qui Epiſcopũ abſolvit ſigno Crucis, & proviſus pariter fuit abſolutus oretenus tantùm, & dixit quod in poſterum cùm vacatio contingit non in menſe Apoſtolico, conferat omnino Theologo. Reperi etiam adnotatam reſolutionem miſſam à Cardinali ſancti Sixti, ſed non authenticam his verbis: (Concilium Tridentinum loquens de præbendis Theologalibus non habet locum in Canonicalibus, cùm non ſit eadem ratio: etſi non invenitur Theologus facta diligentia non ſolum in loco, ſed etiam extra, poterit non ſolum Canoniſtæ aſſignari, ſed cuilibet; ſed non propterea occurrente vacatione debuit omitti, quin de novo fiat diligentia de reperiendo Theologum.

33 Tertiò nota in verſ. *Aſſignetur.* Theologo ut præfertur electo aſſignandos eſſe proventus unius præbendæ, ita ut per hoc non efficiatur Canonicus, ſed tandiu reditus ipſos percipiat, quandiu per-
34 ſtiterit in docendo, ut dicitur in textu. Contra verò Concilium Trident. in *d. c. 1. ſeſſ. 5. verſ. In eccleſiis*, ſtatuit ut præbenda quomodocumque præterquam ex cauſa reſignationis primò vacatura ad uſum lectoris Sac. Theologiæ ipſo facto perpetuò conſtituta, & deputata intelligatur; & ita ex Concilio ſac. Scripturæ Lector poſt vacationem præbendæ habet eam perpetuò intitulatã, & Canonicus efficitur, & ſic muneri ſuo ſatisfaciat puniri poteſt etiam privatione ipſius præbendæ, ut in ſubjecta declaratione.

35 Cùm in Eccleſia Majoricen quidam præbendã Theologalem obtinuiſſet, nec legere ullo modo vellet, Epiſcopus conſuluit ſacram Congregationem quid ſibi eſſet agendum. Sacra Congregatio cenſuit poſſe cogi comminationibus pœnarum, ſequeſtratione fructuum, aſſignatione portionis de eiſdem fructibus alteri, qui ipſius loco legat: Demum creſcente contumacia ad alias pœnas etiã privationis deveniendum factaque privatione ad corroborandum Concilii decretum Epiſcopum declarare debere talem præbendam, & canonicatum affectum fuiſſe, & eſſe ex Concilio pro ſacræ Scripturæ Lectore: tum deligat perſonam idoneã, quæ id muneris per ſe ipſam exequi valeat, & illi per ordinarium collatorem hujuſmodi præbenda conferatur.

36 Cæterum adverte, quia etſi Concilium dicat *præbenda primo vacatura pro Lectore ſacræ Scripturæ ipſo facto conſtituta, & deputata intelligatur*: nihilominus ad id requiritur actualis Epiſcopi deputatio, & erectio, ut ſæpius fuit reſolutum; & in
37 ſpecie orta dubitatione, an ſi præbenda, quæ primo poſt confirmatum Concilium vacavit, & ipſo facto eiuſdem Concilii decreto *ſeſſ. 5. c. 1. verſ. In eccleſiis autem*: pro lectore ſacræ Scripturæ perpetuò conſtituta, & deputata intelligitur, collata fuerit inhabili ad id munus per ſe explicandum collatio valida ſit: & quatenus valida exiſtat, an ejuſmodi præbendam obtinens cogi poſſit ad ſolvendum competens ſtipendium alicui idoneo ab Ordinario loci eligendo; qui loco ſui ſacram Scripturam interpretetur. Die 26. Aprilis 1582. in Congregatione generali propoſito; & in utramque partem maturè perpenſo, & diſcuſſo dubio, quatuor ex Cardinalibus cenſuerunt collationem invalidam eſſe, quippe factam contra formam legis. Reliqui tres ſteterunt pro validitate, cùm dicerent ex Concilio illam collationem nullam, & invalidam intelligi, quæ inhabili facta ſit eius præbendæ, quæ actu in Theologalem deputata, & erecta reperitur: Omnes tamen deciſionem rejecerunt ad Sanctiſſimum, qui poſtridie ejus diei in Conſiſtorio audita relatione Congregationis, ſentiens decretum Concilii in verſ. *In eccleſiis autem eſſe conditionatum*, & requiri declarationem, & actualem deputationem, reſpondit valere collationem præbendæ, quæ primò poſt Concilium vacavit, factam perſonæ minus idoneæ ad ſacram Scripturam per ſeipſum interpretandam, ſi nondum illa præbenda actu fuerat deputata, & erecta in Theologalem. Poſtea in una Majoricen. & aliis ſæpiùs eſt reſponſum ad erectionem præbendæ Theologalis requiri actualem deputationem.

38 Sed dubitatur an in eo canonicatu, & præbenda, quæ ſecundum Tridentinum Concilium aſſignatur Lectori ſacræ ſcripturæ, remaneat Epiſcopo proviſio, qui prius ſibi in eodem canonicatu competebat, ſervatã tamen formã dicti decreti, ita ut Capitulum non poſſit ſe intromittere in proviſione dicti canonicatus, ſicut prius ſe non intromittebat: Congregatio privata rejecit ad generalem, tum quia prius de eodem negocio in una Bergomen. Congregatio generalis non omnino decrevit, ſed inclinavit contra Capitulum: tum

quia

quia verba illa concil. de conſilio Capituli videntur referri tantùm ad proxima, nempe quando agitur, vel de aſſignatione, vel contributione, vel de magiſtro; tunc enim de conſilio Capituli, quia agitur de contributione, tum quia præbenda ipſo jure applicatur à Concilio pro præbenda Theologali, quo caſu videtur Concilium reliquiſſe collationem in terminis, in quibus erat præbenda ante Concilium, & ſic ſoli Epiſcopo. Adjuvat, quia ſupra cum de ſubſtituto idoneo agitur, ſoli Epiſcopo datur electio. Adjuvat, & exemplum Pœnitentiarii *ſeſſ. 24. cap* 8, quamquam illud alijs verbis ſit conceptum ibi, *ab Epiſcopo inſtituatur*; & cum pro Epiſcopo ſtet regula, & ſtet jus vetus, poſſet ad Summum pro honore Capituli addi, de conſilio Capituli, quod non tenetur ſequi. Sed tamen *die* 14. *Maij* 1576. Congregatio generalis cenſuit quicquid alias dictum fuerit in Bergomen. Concilium reliquiſſe in terminis juris, qui ante Concilium erant, à quo fieret collatio præbendæ Theologalius; & ideo ſi præbenda ante Conc liũ ad Epiſcopi collationem ſpectabat, nunc etiam
39 pertinere abſq; conſilio Capituli. Secunda Auguſti die 1576. cum iterum hac de re actum fuiſſet, relatis tribus allegationibus Capituli, cenſuit perſiſtendum in decretis; & ſubinde in una Bergomen. cum fuerit dubitatum ad quem ſpectaret electio Theologi, & collatio præbendæ Theologalis; & an poſſet uniri quoties vacaret in menſibus reſervatis, præſertim ſi in illis aliquis ex Cardinalibus habeat indultum: Sacra Congregatio *die* 1 *Decemb.* 1580. cenſuit electionem Theologi ſpectarare ad Epiſcopum, collationem verò præbendæ faciendam ab eo, ad quem antea ſpectabat. Præbendam verò vacantem in Menſibus reſervatis Sedi Apoſtolicæ non poſſe uniri pro dicta lectione; Idemque ſi in dictis menſibus Cardinalis habeat indultum.

DE MAGISTRIS.

Cap. Super Specula.

SVMMARIVM.

1 *PRælati, & Capitula ad ſtudia Theologiæ ſcholares dociles tranſmittere tenentur.*

2 *Magiſtri quamdiu publicè in ſcholis Theologiam, vel ius canonicum docuerint, & ſcholares per quinquennium gaudent fructibus beneficiorum ſuorum amiſſis diſtributionibus quotidianis, & n. 4. & n. 11.*

Et quid ſi fructus omnes diſtributionibus conſtent, num. 3.

Et quid ſi præbenda ſit in cathedrali civitatis, ubi lectoris munere funguntur, n. 5

6 *Lectores Theologiæ ut gaudeat privilegio percipiendi fructus præbendarum ſuarum in abſentia an debeant eſſe ſtipendiati, & ex numero obtinentium Cathedral. & n. ſeqq. uſq. ad n. 10.*

7 *Lectores ſacræ Theologiæ, & ſcholares promovent utilitatem univerſalis Eccleſiæ.*

8 *Stipendium ex publico quo iure lectoribus aſſignandum.*

9 *Lectores ut ut gaudeant privilegio lectoribus conceſſo ſatis eſt, ut legant in civitate Regia, vel privilegiata, vel longiſſima poſſeſſione ſuper hoc munita.*

10 *Facultas, quam à iure habent Epiſcopi diſpenſandi cum illis, qui parochiales obtinent, ut litterarum ſtudio ad ſeptennium inſiſtant, & interea promoveri non teneantur niſi ad ſubdiaconatum an ſit ſublata à Concilio Tridentino, & n ſeqq. uſque in finem.*

12 *Eccleſia ad ſui regimen indiget viris litteratis, & non porcis, vel aſinis ferratis.*

13 *Doctoratus in iure canonico in quinque annis ſi velit in alia facultate ſtudere, ad reſidentiam revocari non poteſt.*

14 *Iuſtus iuſtior, & perfectus perfectior fieri poteſt.*

15 *Congregatio Concilij non conſuevit concedere ut parochi ſtudiorum cauſa abeſſe poſſint niſi perrarò, & magna cum circumſpectione.*

16 *Parochi ut de licentia Epiſcopi abeſſe poſſunt à parochiali ſtudiorum cauſa novem requiſita hic relata debent concurrere, & n. ſeq.*

17 *Prælati inferiores diſpenſare non poſſint cum Parochis, ut ſtudiorum cauſa abeſſe poſſint.*

1 SUPER SPECULA. Prælati & Capitula ad ſtudia Theologiæ ſcholares dociles tranſmittere tenentur, qui in abſentia reditus præbendarum, & beneficiorum per quinquenniũ integraliter percipient, & ſi proprij reditus ad ſuſtentationem ſtudii eis nõ ſufficiunt, debet Prælatus cum Capitulo eis providere: Magiſtri verò donec docuerint, integrè percipiunt fructus beneficiorum ſuorum. Hoc dicit ſecundum Antonium de Butr. Abb. Joann. de Anan. Marian. Socin. & Felin, & ſunt tres partes. Prima ſtatutum Concilij corroborat. Secunda providet ſuper magiſtrorum raritate, ibi, *Statuentes*. Tertia magiſtris, & ſcholaribus providet de reditibus in abſentia percipiendis, ibi, *docentes*. Prima & ſecunda pars non ſervatur, & ita nullus eſt fructus huius ſtatuti, & aliorum, ut dicit gloſ. 1. *hic* & fruſtra membranas occupat ſecundum Hoſt. *n.* 2.
2 & Butr. *nu* 9 *verſ Dicit gloſ.* Sed quoad tertiam partem hæc decretalis innovata eſt à Concilio Tridentino *ſeſſ* 5 *cap* 1. *in fin.* Itaque magiſtri quamdiu publicè in ſcholis ſacram Theologiam docuerint, & ſcholares, qui in ipſis ſcholis eidẽ ſtudio operam navaverint per quinquennium fructibus prębendarum, & beneficiorum ſuorũ in abſentia plenè gaudent, & fruuntur, ut hic in littera, & in *d. cap.* 1. Diſtributionibus quotidianis dumtaxat amiſſis, ut eſt caſus in cap. *Licet*, *ſupra de præben.* & hic notat gloſ. *in verb. Integrè*: quæ communi-
3 ter approbatur. Hoc tamen intelligas ſi fructus præbendæ à quotidianis diſtributionibus ſint ſejuncti; ſecus verò ſi univerſi fructus hujuſmodi diſtributionibus conſtent, quæ tunc lectores, & ſtudentes lucrantur duas tertias illarum partes omiſſa alia tertia quæ inſervientibus accreſcit, ut ex ſententia ſacræ Congregationis Concilii ſcripſi in prædicta Decretali, *Licet, nu.* 97. & latiùs *nu.* 124. *& ſeqq. & nu.* 129. Et quod dictum eſt de ma-
4 giſtris, & ſtudentibus juris canonici, quia tale ſtudium cedit in utilitatem univerſalis Eccleſiæ, cap. *Cum ex eo*, *de elect lib.* 6. ſecundum opinionem Archidiaconi in cap. 2. *num* 1. *ad fin. verſ. Tales habita licentia, de privil. lib.* 6 Quam hic ſequuntur Abb. *num.* 6. *verſ. Sed contrarium*, Marian Socin. *num.* 30. & pluribus confirmat Felin *num.* 2.

quam etiam ſæpius probavit Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretem, Quinimo aliàs cenſuit docentes jus canonicum in publica univerſitate gaudere,& potiri privilegio de percipiendis in abſentia ſuarum præbendarum fructibus,quamvis præbendæ,quas obtinent,ſitæ ſint in cathedralibus eiusdem Civitatis, in qua publici Lectoris munere funguntur: quid autem in jure civili,dixi in cap. *Super ſpecula,ſupra ne cleric.vel monach.*& vide gloſ in d.c.*Cum ex eo,in verb. Litterarum,de elect. lib. 6.* & Archid.*loco citato.*

6 QUÆRO, An Canonicus Cathedralis publicè in aliqua academia docens S. Theologiam,ſi nullum ſit ei ſtipendium à publico conſtitutum, neq; ſit ex numero eorum,qui cathedras habent, ſed facultatem à Rectore,vel alijs,ad quos ſpectat,obtinuerit,gaudeat privilegio à jure conceſſo,ut fructus canonicatus in abſentia percipiat, juxta hoc cap quod Concilium Tridentinum in d.c.1.*ſeſſ* 5.ſalvum eſſe voluit.

Hoc dubium habet duas partes. Prima eſt,an ad gaudēdum privilegium oporteat lectorem eſſe ſtipendiatum. Secunda,an oporteat eum eſſe de numero eorum,qui habent cathedras. Quoad

7 primam partem videtur reſpondendum nihil referre ad gaudenddum privilegio,ut quis ſit ſtipendiatus,necne. Primò quia ratio,ob quam à jure conceſſum eſt lectoribus,& ſcholaribus privilegium percipiendi fructus beneficij in abſentia, eſt,quia promovent utilitatem nedum Eccleſiæ particularis,ſed etiam univerſalis,quoad ſui regimen juris literatis indiget,ut patet in textu ibi: *Qui cum docti fuerint in Dei Eccleſia,velut ſplendor fulgeant firmamenti,ex quibus poſtmodum copia poſſit haberi Doctorum,qui velut ſtella in perpetuas æternitates manſuri,ad iuſtitiam valeant plurimos erudire.* & in fine ibi; *Cum denario fraudari non debeant in vinea Domini operantes.*& in cap. *Super ſpecula,verſ. Quia verò,Theologiæ ſtudium cupimus ampliari,*&c. *ſupra ne cler. vel monach & hic* notat Abb.*n.6.* & Jo. de Anan. *n* 2. hæc autem ratio militat in lectore non ſtipendiato,non minus,imò magis, quàm in ſtipendiato: ideoq; privilegium in utroque debet habere locum,l. *Illud,ff. ad l. Aquil.* cap. *Tua,de conſanguin.& affin.*

Secundò,quia Lectoribus non mandant Canones aſſignari ſtipendium,ſed præberi competens aliquod beneficium,ut in c. 1. *ſupra eod.* vel proventus alicuius præbendæ,ut ſupra in c. *Quia nonnulli*: ſtipendium autem ex publico fui poſtea introductum,ut per Abb.in d.c.*Quia nonnulli,n. 3. prope finem.*

Tertiò,hoc clarè colligitur ex dictis Doctorum,præſertim Antonij de Butrio,Abb.& Jo.de Anan.in d. c. *Quia nonnulli,*qui clarè ſupponunt dari etiam Lectores non ſtipendiatos,& eos potiri omnibus privilegiis,quæ Lectoribus conceſſa reperiuntur.

Quoad ſecundam partem dubij,an pro huiuſmodi privilegijs oporteat Lectorem eſſe de numero obtinentium cathedras, ſimiliter videtur reſpondendum non oportere.

9 Primò,quia jura nō requirunt ad gaudendum privilegio Lectoribus cōceſſo,ut ſint ex numero obtinentium cathedras,ſed tantùm ut legant in civitate regia, vel privilegiata, vel longiſſima poſſeſſione ſuper hoc munita, Alber.*in* 1. *Conſtitutione Digeſtorum*, §. *Hæc autem*, & in l. *Sed & reprobari*, §. *de Philoſophis*, *ff. de excuſat. tutor* Accedit quod cauſa privilegij militat etiam in his,qui non ſunt de numero obtinentium cathedras:nam & ipſi in vinea Domini operantur juxta textum hic: ergo etiam in eius privilegium debet habere locum. Quinimo id confirmant verba c.1.*ſupra eodem,*ubi agendo de Lectoribus habentibus hoc privilegium cavetur expreſsè neminem eſſe interdicendum quominus legat,ſi tamen fuerit idoneus; & ita numerus non præfinitur,ſed quilibet idoneus eſt admittendus,& privilegio gaudet.

An autem requiratur licentia ad hoc,ut docentes,vel ſtudentes in Theologia percipiant in abſentia fructus præbendarum ſuarum,dixi in c.*Relatum, num.18.& ſeqq.de cleric. non reſiſtentib.*& an abſentes abſque hujuſmodi licentia cogi poſſint ad reſiſtentiam redire,etſi univerſitas ſit privilegiata,dixi in cap. *Cum ad hoc. eod.tit. à n.2.uſque in finem,*ubi habes plura circa intellectum huius Decretalis.

10 Ulterius QUÆRO, Poſita conſtitutione Bonifacij VIII. quæ incipit *Cum ex eo:* item poſitis decretis Concilij Tridentini *c.1 ſeſſ.5.c.11 ſeſſ.7. c.1.ſeſſ.23.& c.18.ſeſſ.24.* An Epiſcopi diſpenſare poſſint cum ijs,qui parochiales Eccleſias obtinent,ut literarum ſtudio ad ſeptennium inſiſtant, atq; interea promoveri minimè teneantur niſi ad ordinem Subdiaconatus.

11 Videtur reſpondendum poſſe: nam decretum *cap.1.ſeſſ.5.*non modo non tollit facultatem Epiſcopis attributam ex d. Conſtitutione Bonifacij VIII.relata in c.*Cum ex eo,de elect.lib.6* ſed imo illam expreſsè præſervat his verbis:(Docentes verò ipſam ſacram ſcripturā,dum publicè in ſcholis docuerint,& ſcholares,qui in ipſis ſcholis ſtudent,privilegijs omnibus de perceptione fructuum præbendarum,& beneficiorum ſuorū in abſentia à jure communi conceſſis plenè gaudeant, & fruantur.) Similiter decretum *cap.* 11.*ſeſſ.7.*præſervat facultates de non promovēdo in caſibus à jure communi expreſſis; & eodem modo decretum *cap.* 2. *ſeſſ.* 6. præſervat legitimas facultates temporales non reſidendi etiam in parochialibus eccleſijs per hæc verba, (Indulgentiis verò,& diſpenſationibus temporalibus ex veris,& rationabilibus cauſis tantùm conceſſis & cum Ordinario legitimè probandis in ſuo robore permanſuris:quibus caſibus nihilominus officium ſit Epiſcoporum,&c. providere,& per deputationem idoneorum Vicariorum,&c.cura animarum nullatenus negligatur.)

Decretum verò *cap.1 ſeſſ.23.*& ſi præcipiat parochialium Rectoribus,ut jugiter reſideant,tamen declarat eos poſſe legitimè abeſſe,cum chriſtiana charitas,urgens neceſſitas,debita obedientia,evidens Eccleſiæ,vel reipublicæ utilitas aliquos abeſſe poſtulant,& infra ſtatuit,ut quandocumque eos cauſa prius per Epiſcopum cognita, & probata abeſſe contigerit, Vicariū idoneum ab ipſo Ordinario approbandum cum debita mercedis aſſignatione relinquant,utque licentiam in ſcriptis gratiſque concedendam ultra bimeſtre tempus niſi ex gravi cauſa non obineant. Præſervat ergo hoc loco Concil. facultatem,quam habent Epiſcopi concedendi licentiam abſcedendi ex gravi cauſa,aut ob Eccleſiæ,vel reipublicæ utilita-

litatem. Ad hanc verò utilitatem congruè referri poſſe abſentiam ſtudiorum cauſa ſatis colligitur ex eadem et Conſtitutione Bonifacij ibi. (Legendi, & proficiendi opportunitas ſit ſublata in grande Eccleſiæ univerſalis, quæ ad ſui regimen viris literatis per maximè noſcitur indigere, diſpendium, & jacturam.] & infra ibi (ut fructum in Dei Eccleſia ſuo tempore afferre valeant opportunum) unde Jo. Monic. *ibid. n.* 1. dicit (Cum indigentiæ Eccleſiæ ſit ſubveniendum, ipſa eſt perſonis litteratis implenda, non nepotulis, nec aſinis deferratis.) Item Anchar. & Gemin. *in* 2. *notab.* dicunt (Nota quia Eccleſia Dei ſummè indiget viris literatis, non porcis, vel aſinis ferratis, & ob eorum carentiam dicitur ſuſtinere jacturam,) ut in d. c. *Cum ex eo.* Ideo ſtatuitur abſentes ſtudiorũ cauſa percipere fructus beneficiorum ſuorum, quia denario fraudari non debent in vinea Domini operantes, ut hic dicitur in fine.

Itaque difficultas videtur reſtringi ad decretum *cap.* 18. *ſeſſ.* 24 quo præſcribitur forma examinis per concurſum in collatione parochialium Eccleſiarum: nam cum privilegium d. cap. *Cum ex eo,* conceſſum fuerit ob eam cauſam, ut Parochi in literis proficiant, & magis idonei efficiantur ad curam animarum adminiſtrandam: utique hæc cauſa videtur jam ceſſare in his, qui parochiales per concurſum ſunt aſſequuti: cenſentur enim magis idonei, cùm illis, & non aliis parochiales eccleſiæ conferi poſſint, ac debeant ex decreto *d. c.* 18 & ex Conſtitutione 33. Pij V. *In conferendis*; ceſſante igitur cauſa privilegij, ceſſat privilegium, l. *Titia Seia*, §. *Vſuras. ff. de leg.* 2. Anchar. in d. cap. *Cum ex eo, n.* 6 *de elect. lib.* 6.

Sed tamen veriùs videtur facultatem d. c. *Cum ex eo*, non eſſe ſublatam decreto d. c. 18. duobus fundamentis. Primum, quia decreta Concilij debent quantum fieri poteſt invicem conciliari, ne contraria, & pugnantia videantur, ad cap. *Cum expediat, de elect lib.* 6 unde non eſt dicendum, ut Concilium decreto *d c.* 18. voluerit eſſe ſublata privilegia d. c. *Cum ex eo*; quæ prius expreſsè præſervaverat decreto *c.* 1. *ſeſſ.* 5. *c.* 11. *ſeſſ.* 7 *c.* 2. *ſeſſ* 6. & *c.* 1 *ſeſſ.* 23.

Secundum fundamentum eſt, quia Conſtitutio c. *Cum ex eo.* non ſolùm emanavit in favorem ſcholarium, ſed etiam Lectorum, & docentium in publicis univerſitatibus: certum eſt autem privilegium Lectorum non eſſe ſublatum per decretum *d. c* 18 ſed potius confirmatum: nam ſi parochi electi in concurſu ſunt magis idonei, ergo maiorem fructum afferre poſſunt in legendo, quàm ſi eſſent ſimpliciter idonei, atque ita per concurſum non ceſſat; imo magis viget cauſa finalis d. Conſtitutionis Bonifacii quoad Lectores. Ideo cum parochus Valentinus legens in publica univerſitate Valentiæ ſacram ſcripturam, quæſiverit an ſuę parochialis fructus in abſentia percipere poſſit: Sacra Congregatio Concilii cenſuit poſſe, ita tamen ut cura animarum per ſe ipſum exercenda nihil detrimenti patiatur: unde ſequitur, ut quemadmodum Concilium quoad Lectores non ſuſtulit diſpoſitionem d. cap. *Cum ex eo*; ita nec quoad ſcholares, qui eodem jure cum Lectoribus cenſentur, ſuntque hac in parte æqualiter privilegia-
13 ti, arg. c. *Translato, de Conſtit. cum ſimilibus*: & quamvis digniores inter probatos ab examinatoribus judicati fuerint, adhuc tamen perfectiores, & Eccleſiæ utiliores effici poſſunt; pro quo adducitur ſingularis doctrina Anch. in d. c. *Cum ex eo, ſub n.* 7. ubi quærit, An ſit juſta cauſa revocandi ad reſidentiam eum, qui in quinque annis eſt doctoratus in jure canonico, & non vult ad Eccleſiam redire, ſed in alia facultate ſtudere: & reſolvit determinatum fuiſſe non eſſe hanc juſtam cauſam revocandi eum ad reſidentiam, quia, inquit, juſtus juſtior, & perfectus perfectior fieri poteſt, cap. *Quantumlibet in fine.* 47. *diſt.* & quod dixit Auguſtinus in cap. *Si habes. verſ. En adſum*, 24. *q.* 3. & juriſconſultus in l. *Apud Iulianum*, §. 1. *ff. de fideicommiſſ. libertat.* crediderim tamen longè majore cautela utentum eſſe cum proviſis per concurſum, quibus nonniſi per raro, & ad breve tempus concedenda eſſet ſtudendi facultas. Locorum etiam, & perſonarum ratio habenda eſſet, prout obſervat S. Congregatio Concilii: & in ſpecie cum Stanislaus Clericus Uratislavien. diœceſis ex nobili genere procreatus, qui parochialem eccleſiam in diœceſi Gneſnen. ſitam obtinebat, petiiſſet ut ſibi liceret per triennium in publica univerſitate vacare ſtudio ſacrorum Canonum, fructuſque parochialis interea percipere: *die* 16 *Iunij* 1605. Sacra Congregatio tametſi non conſueverit concedere ut parochi à parochiali abeſſe poſſint ſtudiorum cauſa; tamen quia Sacri Canones id privilegium tribuunt, & Concilium illud non revocat, ſed præſervat *c.* 1. *ſeſſ.* 5. cenſuit gratiam petitam juveni optimæ ſpei concedendam, ut rem Chriſtianam Sacrorum Canonum ſcientia inſtructus in illis partibus promovere poſſit.

16 Quod autem pertinet ad d. Conſtitutionem Bonifacij, quamvis videatur valde inconvenient, ut parochi ſola ſtudiorum cauſa per ſeptennium abſint ab Eccleſia, advertendum eſt tamen eam conſtitutionem recipere declarationes, ac moderationes infraſcriptas, quibus facilitas indulgentiæ plurimum temperatur.

Primò enim refertur ad perſonas habiles tantùm, ut ibi tradit gloſ. *in verb. Litterarum*, ubi admonet Epiſcopus ut caveant, ne diſpenſent cum his, qui dociles non ſunt, & Jo. Monach. *num.* 1. *in verb. Opportunum* dicit hanc diſpenſationem eſſe faciendam cum humilibus, & ſtudere deſiderantibus, ne alioquin ſit diſſipatio.

17 Secundò reſtringitur ad ſolos Epiſcopos, & illorum ſuperiores, unde excluduntur inferiores Prælati, ut tradit gloſ. *illic in ver. Epiſcopi*, Archid. *in ver. Superiores*, Anch. *n.* 6. & alij communiter.

Tertiò, procedit Conſtitutio dummodo facultas ſtudendi non petatur in fraudem, ſecundũ Archid. *ibi in verb. Liberè*, & in verb. *Inſiſtentes*, ubi ait mentem ejus literæ veritatem requirere, non ſimulatam fraudem.

Quartò, habet locum in his, qui ſtudent in univerſitate generali, non in caſtris, aut villis, c. *Tuæ, de cler. non reſident.* gloſ. in d. cap. *Cum ex eo*, in *verb. Litterarum*, & aliàs cenſuit Sacra Congregatio Concilii.

Quintò, hæc diſpenſatio fieri debet infra annũ, in quo proviſus fieri debet, non autem poſt, ſecundum Anch. *ibi n.* 1 *in* 3. *notab.*

Sextò, Conſtitutio ita intelligitur, ut non imponat neceſſitatem diſpenſandi, ſed hoc pendeat à rectò judicio Præſidentis, ſecundum Archid. *ibi poſt princip. in verb Liberè, verſ. Et nota quod hac litera*, qui tamen ſubdit: (Poteſt tamen dici, quod ubi

Proſp. Fagn. in 1. *part.* 5. *lib. Decretal.*

I 2

ubi eſſet perſona, quæ evidenter apparet apta ad ſtudium, Epiſcopus cum tali debet diſpenſare cũ cauſa in hac conſtitutione expreſſa: quod ſi Epiſcopus noluerit ſine cauſa, forte talis, qui petit diſpenſationem, poterit quoad hoc ſuperioris officium implorare, arg. c. *Nullus, de iure patr.* & abſolutè ſuperiorem adiri poſſe ſi Epiſcopus ſine cauſa nolit concedere, cenſent ibi Gemin. *verſ. Sed quæro,* & Anch. *ſub nu* 7.

Et quamvis ex textu noſtro ſtudentibus in Theologia non concedatur niſi quinquennium, ſicut etiam ſtudentib9 in jure civili, ut in procem. Digeſtorum, dicit tamen Jo. de Imol & poſt eum Gemin. in d. c. *Cum ex eo, in gloſ in verb. Septennium,* iſtud fuiſſe verum in tempore antiquo quando non erant tot gloſ & dicta Doctorum; ſed hodie eſt ſecus, & ideo jura dant ſeptem, vel octo annos.

Septimò, etſi Conſtitutio loquatur de ſeptennio, hoc tamen tempus breviari poteſt, licèt non prorogari; unde gloſ. *in verb. Septennium* (Commendabile eſt, inquit, non à principio totum dare ſeptennium, ut experiatur ſi proficiant, & tunc detur ulteriùs tempus, aliàs denegetur) & Archid. *poſt princip. in verb. Septennium* (Hujus litteræ, inquit, ſenſus eſt, quod Epiſcopi diſpenſare non poſſunt ultra hoc tempus, ſed citra, ſecundum quod Eccleſijs, non perſonis viderint expedire.)

Octavò, ſeptennio durante debent Epiſcopi providere, ut per idoneos Vicarios ab ipſis deputandos cum congrua fructuum Eccleſiæ aſſignatione cura animarum laudabiliter exerceatur, ut illic diſertis verbis ſtatuitur in §. *Porro.*

Ac denique omiſſis aliis, Conſtitutio Bonifacij ita intelligenda, ut ſi quis diſpenſationem in fraudem impetravit, incidat in pœnam cap. *Commiſſa, de elect. lib. 6.* cujus hæc ſunt verba (Cæterum ſi promoveri ad ſacerdotium non intendens parochialem receperis Eccleſiam ut fructus ex ea per annum percipias, ipſam poſtmodum dimiſſurus, niſi voluntate mutata promotus fueris, teneberis ad reſtitutionem fructuum eorundem, cum eos receperis fraudulenter: illum autem, qui eam tibi contulit, cùm de non cederet ad ejuſmodi ordinem promovendum, præter divinam, quàm exinde incurrit offenſam, ad ſervandam indemnem eandem Eccleſiam decernimus obligari.)

His omnibus ſervatis forte non eſſet inconveniens, ut Epiſcopi uterentur facultate ſibi attributa per Conſtitutionem Bonifacij VIII.

Cæterum hæc diſputationis gratia dicta ſint: nam propoſito in S. Congregatione Concili dubio infraſcripto, videlicet. An Ordinarius poſſit concedere licentiam parocho, qui parochialem poſt Concilium obtinuit, ut in publica univerſitate ſtudiis ſacræ Theologiæ, vel Canonum vacare poſſit? Hæc reperi adnotata in libris publicis, qui apud me aſſervabantur.

Partem negativam probat textus in c. 1. *in verſ. Eademomnia,* ibi *Bimeſtre tempus, ſeſſ.* 23. juncta declaratione S. Congregationis: nam ſi Epiſcopus etiam ex gravi cauſa non poteſt parochis concedere licentiam non reſidendi ultra annum, ſequitur ut neque ex cauſa ſtudii, quæ non debet gravior videri quàm cauſa inimicitiarum, vel infirmitatis, propter quàm licentiæ à Congregatione impetrantur, nec ultra annum extenduntur. Accedit quod parochiales poſt Concilium providentur per concurſum nonniſi perſonis, quæ idoneæ ſint de præſenti juxta c. 18 *ſeſſ.* 24. quare ceſſat ratio, quæ conſideratur in *c. fin. de Magiſtris,* & *c. Cum ex eo, de elect. lib. 6.*

Sanctiſſimus reſpondit non poſſe, juſſitque Epiſcopum ab ejuſmodi licentiæ conceſſione abſtinere.

In gloſ. *in verb. de licentia.* De intellectu hujus gloſſæ vide quod ſcripſi in cap. *Cum ad hoc, nu.* 6. & 7. *de cler. non reſidentib.*

DE JUDÆIS.

Cap. Poſtulaſti.

De Iudæis, & Saracenis, & eorum ſervis?

1 POSTULASTI. Judæus, qui percuſſit Clericum, temporaliter punietur: vel interdicitur commercio donec ſatisfaciat. Hoc dicit, Jo. Andr. communis diviſio, ſecunda ibi, *Ad quod.*

Pro intelligentia hujus Decretalis vide quod ſcripſi in cap. *Licet, num.* 18. *de pœnis.*

DE HÆRETICIS

Cap. Cum Chriſtus.

DE HÆRETICIS.

1 CUM CHRISTUS Chriſtus fuit verus Deus, & verus homo, ſentiens oppoſitum, hæreticus eſt, & excommunicatus. Hoc dicit Jo. Andr. Butr. Card. Anchar. Abb. Jo. de Anan. & Marian. Socin.

Pro intelligentia hujus textus, & gloſſæ *in verſ. ſub anathemate,* vide omninò quod ſcripſi in cap. *Firmiter, n.* 49. & 50. & præſertim. *n.* 51. *ſup. de Sum. Trinit. & Fid. Cathol.*

DE HÆRETICIS.

Cap. Ad abolendam.

SUMMARIUM.

1 *HÆreticus malè ſentiens, vel docens de Sacramentis Eccleſiæ excommunicatus eſt.*
2 *Et niſi ſe corrigat, vel errorem abiuret, ſi clericus eſt, degradatur, & traditur Curiæ ſæculari.*
3 *Per quam etiam laicus legitimè punietur.*
4 *Suſpectus de hæreſi, ſi ſe non purgat, punitur eadem pœna, qua punitur hæreticus.*
Hæreticis relapſis audientia denegatur, ibidem, & numero, 24.
5 *Principes ſæculares, qui iurare nolunt de eccleſia contra hæreticos defendenda, dignitate privantur, & n. 27.*
6 *Item excommunicantur, & terræ ipſorum interdicuntur.*
7 *Et civitates reſiſtentes privantur aliorum com-*

mercio

mercio, & Epiſcopali dignitate.

8 *Exempti ſubſunt ordinariis ſuper iis, quæ contra hæreticos inſtituuntur, & n. 10.*

9 *Hæreticus eſt non ſolum qui malè ſentit de articulis Fidei, ſed etiam de corpore, & ſanguine Chriſti, & reliquis Sacramentis.*

10 *Hæreſis cauſa ſpectat ad iudicem eccleſiaſticum etiam contra exemptos, & laicos.*

11 *Sed ſi dubitetur an aliqua aſſertio ſit catholica, ſolius Papæ eſt hoc diffinire.*

12 *Epiſcopus non cognoſcit de cauſa hæreſis ſine conſenſu, vel conſilio Capituli.*

13 *Capitulum ſede vacante ſuccedit in poteſtate iuriſdictionali Epiſcopi, etiam quoad iudicandum hæreticos.*

14 *Clericus de hæreſi convictus non ſtatim eſt tradendus Curiæ ſæculari, ſed prius eſt degradandus.*

15 *Hæreticus converſus ut effugiat pœnam mortis, quæ requirantur.*

16 *Criminoſi regulariter condemnari, & puniri debent etiamſi pœniteant.*

17 *Fallit in hæreticis, & cur.*

18 *Hæretici ad fidem redeuntes quamvis evitent mortem, tamen in perpetuum carcerem detruduntur.*

19 *Niſi ſponte compareant antequam ſint denunciati, vel accuſati.*

20 *Et quid ſi pœniteant ſtatim poſt capturam, vel ante publicationem teſtium.*

21 *Hæreſis crimen eſt merè eccleſiaſticum.*

22 *Et iudex laicus ſolam habet executionem.*

23 *Iudex laicus in executione ſententiæ contra hæreticum latæ non poteſt cognoſcere de nullitate proceſſus*

25 *Hæreticus relapſus non eſt audiendus, licèt iterum velit abiurare.*

26 *Etiamſi tempore primæ abiurationis crimen non fuerit plenè probatum.*

27 *Principes ſæculares, & laici ratione criminis eccleſiaſtici poſſunt per iudicem eccleſiaſticum privari dignitatibus, & honoribus etiam ab Imperatore habitis.*

28 *Hæretici an ſint ipſo iure beneficiis privati, an verò privandi per ſententiam, & num. ſeqq. uſque ad num. 44.*

29 Spolietur *verbum ſupponit privationem ipſo iure,*

30 Nudetur *verbum æquipollet verbo* ſpolietur.

31 *Verbum futuri temporis quando eſt executivum, importat latam à lege ſententiam*

32 *Bonorum appellatione etiam beneficia eccleſiaſtica continentur.*

33 *Hæretici beneficia an vacent ubi hæreſis incurritur, an verò ubi lata eſt ſententia declaratoria.*

34 *Conſtitutiones Apoſtolicæ contra hæreticam pravitatem, quæ decretalibus ſexti non obviant, præſervantur.*

35 *Beneficia propter hæreſim vacantia Sedi Apoſtolicæ reſervantur à Pio V.*

36 *Dimiſſorias concedendi facultas ſpectat ad Capitulum Epiſcopo exiſtente notoriè hæretico.*

37 *Sede vacante interpretativè, & non verè, iuriſdictio non devolvitur ad Capitulum.*

38 *Matrimonium contractum coram Parocho publico hæretico eſt invalidum, ſi publicatum fuerit in parochia decretum Concilii, &c.*

39 *Matrimonium contractum coram Parocho excommunicato etiam denunciato validum eſt.*

40 *Excommunicatus retinet beneficia prius obtenta, licit non poſſit de novo acquirere.*

41 *Hæretici beneficia impetrari poſſunt uti vacantia etiam ante ſententiam declaratoriam.*

42 *Hæreticus tamen non poteſt à beneficio amoveri antequam ſit pronunciatum ſuper crimine.*

43 *Filii hæreticorum ſi à Papa inhabilitentur uſque ad quartam generationem, an hoc intelligatur tam de filiis filiarum, quàm de filiis filiorum.*

44 *Clericus pro crimine quantumvis enormi de iure non degradatur, nec traditur Curiæ ſæculari, niſi in tribus caſibus hic expreſſis.*

45 *Hæreticis elapſus ſæculari iudici ſine ulla audientia eſt relinquendus.*

46 *Hæretico relapſo in caſu hic poſito an per Sedem Apoſtolicam ſit concedenda abſolutio, & rehabilitatio ad honores, & dignitates, & num ſeqq. uſque in fin.*

47 *Hæreticus elapſus poteſt per Sedem Apoſtolicam nedum abſolvi, ſed etiam ad honores rehabilitari.*

48 *Abſolutio pœnitenti non eſt deneganda*

49 *Impœnitenti præſertim relapſo non eſt concedenda.*

50 *Relapſus non eſt recipiendus ad Sacramenta pænitentiæ, & Euchariſtiæ, niſi manifeſta dederit ſigna pœnitentiæ.*

51 *Pœnitentiæ ſigna hæretici relapſi quæ ſint.*

52 *Pœnitentia perfecta cogit peccatorem omnia libenter perferre.*

53 *Carnis illecebris immerſus pœnitens non dicitur quoad alia peccata.*
Pœnitentia falſa quæ ſit ibidem.

54 *Impietas quædam infidelitatis eſt à Deo dimidiam ſperare veniam.*

55 *Impœnitentiæ ſignum nullum maius in relapſo, quam hæreticos provehere.*

56 *Crimen qui poteſt emendare, & non corrigit, ipſe committit.*

57 *Hæreticus ſe impœnitentem oſtendit qui nondum obtenta abſolutione intereſt divinis*

58 *Pœnitens ut quis cenſeatur, non ſufficit docere de bonis operibus.*

59 *Sacramentorum frequentia in excommunicato impœnitentiam arguit.*

60 *Pœnitentiam modicam Deus non reſpuit.*

61 *Relapſo non ſufficit levis pœnitentia ad abſolutionem obtinendam*

62 *Abſolutio impœnitenti non eſt concedenda cuiuſvis periculi vitandi cauſa.*

1 AD ABOLENDAM. Hæreticus maleſentiens, vel docens de Sacramentis Eccleſiæ excommunicatus eſt; niſi ſe
2 corrigat, & errorem abiuret, ſi eſt cle-
3 ricus, degradatur, & traditur Curiæ ſæculari, per quam etiam laicus legitimè punietur. Eadem eſt
4 pœna ſuſpectis, qui ſe non purgant: relapſis verò
5 audientia denegatur. Sæculares Principes, qui iurare nolunt de Eccleſia contra hæreticos defen-
6 denda, dignitate privantur, excommunicantur,
7 & terræ ipſorum interdicuntur: civitates verò reſiſtentes aliorum commercio, & epiſcopali dig-
8 nitate privantur: & exempti in his ſubſunt Epiſcop . Hoc dicit Jo. Andr. Butr. Cardin. Anchar. Abb. Jo. de Anan. Felin. & Marian. Socin. & novem ſunt partes, qu per ſe patent.

9 Nota primò ex principio tex. Hæreticum eſſe non tantùm qui malè ſentit de articulis fidei, qui continentur in Symbolo, ut cap *Firmiter, ſupra de*

Summa Trinitat. & fide Catholic Sed etiam qui malè ſentit de Sacramentis Eccleſiæ, ut de corpore, & ſanguine Chriſti. De erroribus autem circa hoc Sacramentum traditur *de conſecrat. diſtinct.* 2. *per tot.* & in Concil. Trident *ſeſſ.* 13. *De Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento in undecim Canonibus ibi poſitis*; de Baptiſmate traditur *de conſecration. diſt.* 4 & in Concil. Trid. *ſeſſ.* 7. *de Baptiſmo in* 14. *Canonibus.* De pœnitentia habetur infra *de pœnit. & remiſſ.* & in Trident. *ſeſſ.* 14. *in Doctrina de Pœnit. Sacram.* & *in* 15 *Canonibus ſubſequentibus.* De Matrimonio in cap. *Debitum, ſupra de bigam.* & in Trident. *ſeſſ.* 24. in Doctrina de ſacramento Matrimonii, & in duodecim Canonibus immediatè ſequentibus. Et de aliis tribus Sacramentis notatur per Joann. Andr. *ſupra in rubr. de Sacram. non iter.* & poſt Hoſtien *in ſumma eod. tit.* Et habetur in Trident. *ſeſſ.* 7. *de Sacramento Confirmationis in* 4. *Canonibus, ſeſſ.* 14. *in Doctrina de Sacramento Extremæ unctionis,* & in *Canon.* 1. 2. 3. & 4. & *ſeſſ.* 23. in Doctrina de ſacramento Ordinis, & in 8. Canonibus ſubſequentibus, & de omnibus ſacramentis ſingillatim in Concilio Florentino in decreto fidei Eugenii IV. pro inſtructione Armenorum *tom.* 4. *Concil. part.* 1. *pag.* 612.

10 Secundò nota ibi, *& generaliter, quoſcumque,* juncto verſ. *Laicus autem,* & verſ. *Si qui verò.* De crimine hæreſis judicem eccleſiaſticum non tantum cognoſcere contra clericos ſibi ſubditos, ſed etiam contra exemptos, & laicos, Innoc. *hic in fin.* Abb. *nu.* 3. & 7. & Marian. Socin. *num* 2. qui ad-
11 dunt etiam inferiorem poſſe cognoſcere ſi delictum eſt clarum: ſi verò dubitaretur an aliqua aſſertio eſſet Catholica, necne: tunc ſolum Papam poſſe hoc determinare, ac diffinire, ut c. *Multis,* 17. *diſt.* cap. *Quotiens,* 2. *q* 1. cap. *Maiores, ſupra de Baptiſm.*

12 Tertiò nota ibi. *Cum conſilio clericorum.* De cauſa hæreſis Epiſcopum non cognoſcere ſine conſenſu Capituli. Conſilium enim hic accipitur pro conſenſu arg. cap. 1 ibi: *aut ſine iudicio Capituli ſuſpendere, vel eorum eccleſias interdicto ſubijcere attentetis, infra de exceſſib. Prælat.* ſecundum Hoſt. *hic num.* 2. *in verb. Cum conſilio,* Butr. *n.* 30. ſed Jo. Andr. *num.* 4. dicit in ſententijs arduis Epiſcopum requirere conſilium Capituli, licèt conſenſum non expectet, cap. *Novit.* & cap. *Quanto, ſupra de his quæ fiunt à Prælat. cap.* 3. *de conſuetud. lib.* 6. Ad hoc vide quod ſcripſi in cap. *Cum ex eo, numero* 20. *ſupra de reliquijs, & veneration. Sanctor.*

13 Quartò nota ibi, *vel clerici ipſe vacante,* Capitulum ſede vacante ſuccedere in poteſtate juriſdictionali Epiſcopi, etiam quoad judicandum hæreticos, prout hic notant Hoſtien. *num.* 2. & 4. Henric. Boich. *num.* 4. Butr. *num.* 3. *in* 5 *notab.* Abb. *num* 4. Sylveſter *in verb. Hæreſis,* 2. *num.* 2. Molin. *de iuſt & iure tract.* 5. *diſp.* 28. *num.* 2. *in fin.* Generaliter autem an, & quando juriſdictio tranſeat in Capitulum ſede vacante habes hic prolixam diſtinctionem Innocentii *nu.* 1. quam ad litteram recitant Hoſtien. *num.* 3 & Jo. Andr. *num.* 5. Sed du dicas ut plenè ſcripſi in cap. *His quæ, de maior. & obedien.* & notatur in cap. *Cum olim eod. tit.*

14 Quintò nota ibi, *Totius eccleſiæ ordinis prærogativa nudetur.* Clericum convictum de hæreſi non ſtatim eſſe tradendum Curiæ ſæculari, ſed priùs eſſe degradandum, ut hic, & expreſſiùs in c. *penult. infra eod.* & *hic* notant Hoſtien. *num.* 6. Butr. *num.* 5. Anchar. *num.* 4. Abb. *num.* 5. Jo. de Anan. *num* 6. & Marian. Socin. *in* 5. *notab.* Joan. Andr. Butr Cardin. & omnes *in ſummario tex.* Covar. *practicar. quæſt. in q.* 32. *num.* 2. dicens hoc omnes fateri Jul. Clar. *in pract. crimin.* §. *fin. q.* 36. verſ. *Scias autem.* De forma autem degradationis legitur, & notatur in cap. *Novimus, de verb ſignificat.* in cap. *Degradatio, de pœnis lib* 6 & in Pontificiali Romano *in pluribus titul. de degradatione.*

Sextò nota ibi, *omni officio, & beneficio ſpoliatus eccleſiaſtico.* Hæreticum eſſe privatum ipſo iure omnibus officiis, & beneficiis. Sed hoc latiùs examinabitur infra *in* 1. *quæſt.*

15 Septimò nota in verſ. *Niſi continuò.* Quatuor copulativè requiri ad hoc, ut hæreticus ad Catholicam fidem rediens effugiat pœnam ultimi ſupplicij. Primum eſt, ut incontinenti adjuret errorem ſuum: ſecundum ut ſponte id faciat, ut patet in littera ibi, *continuò*; & ibi, *ſpontè*: quando autem dicatur incontinenti, & ſpontè redire. conſule Abbat. in cap. *Excommunicamus, il primo. n.* 10. *infra eod* & Jacobum Simanch. Epiſcopum Pacenſem de Catholicis inſtitutionibus, *tit.* 47. *n.* 7. Tertium eſt, ut abjuret publicè ſecundum arbitrium proprii Epiſcopi, ut in tex. ibi, *ad arbitrium Epiſcopi regionis publicò conſenſerit abiurare.* Quartum ut de peccato condignè ſatisfaciat per pœnitentiam, & aliam pœnam pecuniariam ſibi iudicendam, ut ibi, *ſatisfactionem congruam exhibere,* & in cap. *Vt commiſſi, de hæretic. lib.* 6. & notat Jo. de Lignan. in Clem. *Ad noſtram, eod. tit* Butr. *hic num.*
16 6. Abb. *num.* 5. *verſ Item nota.* & *nu.* 6. & Marian Socin. *nu* 8. Et ita quamvis ſecundum regularis juris communis, ex quo ſemel commiſit crimen, deberet judicialiter puniri, & condemnari, etiamſi pœniteret, quia per hujusmodi pœnitentiam in foro humano, & judiciali nocens eſſe non deſiit, ut l. *Qui ea mente, ff de pœnis,* l. *Quod ſignificatum, in princip ff de ædilit, edict.* & *hic* per Anchar. *in* 5.
17 *notab.* & Abb *num.* 5. *in fin.* Tamen quia Eccleſia benigna eſt, nec claudit gremium redeuntibus, mitiùs agere volens in hac parte, ordinavit, ut illicò poſt deprehenſionem in hæreſi ad unitatem eccleſiæ ſpontè redeuntes, & errorem ut ſupra abjurantes, & ſatisfactionem exhibentes ad miſericordiam recipiantur, & impoſita pœnitentia ſalutari ſalvetur eis vita, nec permittatur occidi per brachium ſæculare, quia eccleſia tueri de-
18 bet ſuos pœnitentes. Ita DD. de Rota *deciſ.* 1. *n.* 14. *de hæret. in antiq.* Adverte tamen, quia ſic redeuntes, etſi mortem evadant, non tamen omnino pœnam effugiunt; imò in perpetuum carcerem ad agendã pœnitentiam detruduntur, ut c. *penult. infra eod.* & ibi notat gloſ. *final.* & commu-
19 niter Doctores, & Rota *d. deciſ.* 1. *num.* 15. Ab hac tamen regula perpetuæ detruſionis excipiendi ſunt qui ſpontè comparent, & ad eccleſiam redeunt, antequam ſint de crimine accuſati, ſeu denunciati, non enim debent in perpetuũ carcerem condemnari, ut probat text. à contrario ſenſu in d. c. *penult.* §. *fin.* ibi: (Si qui poſtquam fuerint deprehenſi redire voluerunt ad agendem condignam pœnitentiam, in perpetuum carcerem detrudantur.) Ergo è contrario ſi ſpontè redeant, & miſe-

miſericordiam implorent,antequam fuerint deprehenſi,non videntur perpetuo carceri mancipandi: & ita ſervatur in ſupremo Tribunali San-
20 ctiſſimæ Generalis Inquiſitionis. Quid autem juris ſit de illis,qui ſtatim poſtquam capiti ſunt, tam de ſe,quàm de aliis,quos hæreticos eſſe ſciũt, plenè & ſincerè confitentur: nec non de illis,qui puro corde redeunt priuſquam dicta teſtium fuerint publicata,numquid tales in perpetuum carcerem ſint detrudendi? Conſule eundem Jacobum Simancham *de Cathol. Inſtitut.tit.16 num.17.* & Franciſcum Peniam *in 3. part. Direct. Inquiſit. Schol.142.*

21 Octavò nota in verſ. *Laicus autem.* Crimen hæreſis eſſe merè eccleſiaſticum, adeout judex laicus nec contra laicum poſſit cognoſcere,vel judicare,aut quoquomodo ſe ingerere,cap. *Vt In-*
22 *quiſitionis,§. Prohibemus,de hæretic. lib. 6.* Laicus enim ſolam habet executionem contra hæreticos facta degradatione, & traditione,& relicta ei executione,ut in d. §. *Prohibemus,*& in cap. *Cum ſecundum leges, eodem tit. & lib.* & hic notant Abb.*num. 7.& 12.*& Marian.Socin.*nu.9* An au-
23 tem judex ſæcularis aſtrictus exequi ſententiam judicis eccleſiaſtici latam contra hæreticum poſſit cognoſcere de juſtitia proceſſus: quicquid dicant Legiſtæ,tenendum eſt non poſſe cognoſcere,ut probatur in d.§.*Prohibemus;*& *hic* latè firmat, & objectis reſpondet Felin. alios cumulans *nu.5.* Idem notat Abb.in cap.*Ea quæ,nu.14.de ſtat.Monach.* dicens,Bartolum in hoc erraſſe in l. *Divus, ff. de cuſtod.*reor.Bero.in cap. *At ſi Clerici,num.79.de de iudic.*Hippolyt.de Marſil. poſt alios in *tract. de bann.in verb.Iudice, n. 129.*

42 Nonò nota ibi: *qui verò inventi fuerunt ſuſpicione notabiles.* Ex ſola ſuſpicione hæreſis indici purgationem,in qua deficiens punitur,ut convictus, & indicitur hæc purgatio ad arbitrium Superioris,ut in text & ſic præparatur bonus modus convincendi ſuſpectos de hæreſi,ſcilicet indicendo purgationem,ut *hic* per Butr.*nu.6.in 1. notab.& n.7.*Abb.*nu.8.*& Marian.Soccin.*n.10.*

25 Decimò nota in verſ. *Illos quoque.* Relapſum in hæreſim non eſſe audiendum licèt iterum velit abjurare. Recidere enim pejus eſt,ſive periculoſiùs,quàm incidere,& deterior dolus eſt illius, qui interruptam iterum litem deſierit,quàm qui ſemel cœptam dereliquit,ut §. *Si verò intra prædictum, in fin.*in authen.*de litigios.* Hoſtien. *hic nu.*
26 *9.* Quod procedit ſecundum Doctores etiamſi tempore primæ abjurationis,crimen hæreſis non fuerit plenè probatum,ſed ob ſolam hæreſis ſuſpicionem fuerit facta abjuratio,ut *hic* per Butr. *num.8.*& Marian.Socin.*nu. 11.*ad quod vide quod legitur, ut notatur in cap. *Accuſatus, infra eod. lib. 6.*

27 Ultimò nota in verbo *ſtatuimus inſuper.* Ratione delicti eccleſiaſtici Princeps etiam ſæculares, & laicos poſſe privari per eccleſiaſticum judicem dignitatibus,& honoribus ſæcularibus,etiam ab Imperatore obtentis,& inhabilitari ad acquirendos,ut *hic* per Butr.*n.11.* Abb.*nu. 8.in verſ. Statuimus,*& Marian.Soccin *nu.12.* Dixi in cap. *Vergentis,n.6.& 7. infra eod.*

28 QUÆRO an hæretici ſint ipſo jure privati beneficijs eccleſiaſticis,anuc ſint privandi per ſententiam.

29 Videtur reſpondendum eſſe ipſo jure privatos Primò per hoc cad.ponderando illa verba: *& ſic omni officio, & beneficio ſpoliatus eccleſiaſtico ſæcularis relinquatur arbitrio poteſtatus;* nam verbum *ſpoliatus* executionem importat,& ſic denotat privationem ipſo jure,ut notat Butr.in cap. *fin. n.15. verſ. Quarto, ſupra de poſtuland.* ubi per illum text.in verb.*Spoliavi,*& per cap. *Conquerente, de reſtitut. ſpoliat.* dat generalem theoricam, quod ubicumque aliquis utitur verb. *Præcipimus ſpoliari,*vel *ſpolietur*: licet ſit verbum futuri temporis, tamen ſupponit privationem ipſo jure,& denotat ſolam amotionem manualem,&quoad facti poſſeſſionem;&ſic refert fuiſſe allegatum in facto,& eum ſequitur Felin.in cap. 2 *n.3.*& in cap. *Rudolphus, num. 25. de reſcript.* & in cap. *Inſinuatum, in princip. de ſimon.* Ad quod vide bonum textum in cap. *Ex tua,de cleric. non reſiſtentib* juncta expoſitione Hoſtien.&Jo.Andr.*ibi verb Spo-*
30 *liari* Nec refragatur quod hæc inductio tollatur ex verbis præcedentibus ibi, *totius eccleſiaſtici ordinis prærogativa nudetur*: quæ verba videntur importare privationem per ſententiam ex notatis per Felin.in d. cap. *Rudolphus*, quaſi eum textus ſtatim ſubjungat; & ſic omni officio,& beneficio ſpoliatus hæc ultima videretur denotare executionem dictæ privationis per ſententiam faciendæ,non autẽ privationis ipſo jure.Reſpondetur enim,illud quoque verb. *nudetur.* Similiter referri ad manualem executionem, cùm idem importet,quod *ſpolietur*, ut c.1. §. *Illum autem, in fin.* & ibi Archidiacon. *in verb. Iam nudatus,* id eſt ſpoliatus, *de reſtit. ſpoliat.lib.6.* ac proinde intrat alia conſimilis theorica Raphaelis in l. *Providendum,C. de poſtuland.* per gloſ. ibi poſitam *in verb. Foro,*& ab Angelo ibi approbatam, quod verbum futuri temporis importat latam à lege ſententiam,quando eſt verbũ executivum: quam theoricam ſequitur Andr.Siculus in c.*Sacerdos,de off.Ordin.*relatus à Felin.in d.cap. *Rodulphus,n. 25. de reſcript.*

31 Secundò; principaliter pro hac concluſione eſt text.in c. *Cum ſecundum leges, de hæret. lib.6.* per quod patet bona hæreticorum eſſe confiſcata ipſo jure,ita ut eorum dominium hæretici eo ipſo amittant,nec aliud requiratur niſi pronunciatio
32 judicis eccleſiaſtici ſuper crimine. Bonorum autem appellatione etiam beneficia eccleſiaſtica continentur,cap. 1. *de præben.* & l *Bonorum, ff.de verb. ſignificat.* & Rebuff. *ibi*, & *in praxi beneficior. in tit.de ſimon in reſignat.num 31.* Et quamvis in beneficijs non intret confiſcatio,cùm non ſint tranſitoria ad Fiſcum; intrat tamen privatio, de qua ibi. Et illa illum textum intelligit Rota apud Achillem de Graſſ.*deciſ.345.aliàs 1 num. 5.de hæreticis.*

Tertiò; Idem probatur in cap. *Vt commiſſi, §. Privandi, infra eodem lib 6.* ibi, *privandi,vel privatos nunciandi*: nam dictio,*vel,*expoſitivè eſt accipienda pro *ideſt,*ut ibi notant Joann. Andr. numero quarto in verbo Privandi,& alii poſt eum.

Quartò,ad idem videtur tex.ad quem non advertunt DD.in cap. 1. *de paroch.* nam ibi fuit ſubſtitutus alius Epiſcopus in locum Epiſcopi hæretici,nec apparet conrra hæreticum fuiſſe latam ſententiam privationis,ipſeque ad unitatem Eccleſiæ reverſus reſtituitur diſpenſativè,& fit diviſio inter eum, & Epiſcopum ſubſtitutum juxta for-

formam in text. præſcriptam, ut *ibi* notant Innoc. Hoſt. & Jo. Andr. & ſic ſupponitur ipſo jure privatus epiſcopatu: & quod Epiſcopo hæretico ad Catholicam fidē redeunti non reſtituatur epiſcopatus niſi ex miſericordia, probant cap. *Ipſa pietas, verſ. Item ſi iniquiunt, in fin. 23. q. 4.* & c. *Quod autem, q. 7.* c. *Convenientibus 1. q. 7.* & per hæc jura notat gloſ. in c. *Vergentis, in verb. Miſereri infra eod.* & *ibi* etiam Hoſt. *num. 1. in eod. ver.* & Marian. Socin *in 3. notab.* Quare hanc opinionem probarunt in d. c. *Vt commiſſi*, Io. Andr. Gemin. Franch. & communiter DD. dum exponunt illa verba, *vel privatos nunciandi*, ut dictio, *vel*, ſtet expoſitivè pro *ideſt*, Abb. in c. *iure dilectos, n. 11. de exceſſib. prælat.* Philip Prob. *in addit. ad Monach. in c. Alma Mater, num 8. de ſentent. excomm. lib. 6.* Millis *in repert. in verb Hæreticus*, Covarr. *var. reſol. c. 8 n. 4.* Rebuff. *in prax beneficiar. 3. par. tit. de mod. amitten. benefic. n 3.* & *de pacific. poſſeſſ. n 196.* Bernard. Diaz. *in practic. crimin. Canonic. cap. 114 n. 2.* Navarr. *conſ. 6. & conſ. 16. verſ. 2. de hæretic.* Menoch. *de arbit. iudic. lib. 2. centur. 5. caſu 416 n. 61.* Franc. Pænia *in Director. inquiſit. 3. q. 113. ſchol. 162.* eamque aliàs probavit Rota apud Caſſador. *deciſ. 14 ſuper regulis, num. 1 & 4.* quæ de hoc dicit eſſe tex. in c. *Quo iure*, & ibi gloſ.
33 Dominic. & Præpoſit. *8. diſt.* & eamdem ſuppoſuit *deciſ. 707. nu. 4 par. 3. diverſ.* licèt domini non fuerint concordes, an beneficia hæretici vacaverint in partibus, ubi crimen hæreſis fuit commiſſum, an verò in Curia, ubi lata fuit ſententia declaratoria. Fateor non deeſſe qui ſentiant hæreticos non eſſe beneficijs privatos ipſo jure, ſed privandos per ſententiam, ut Alphonſ. à Caſtro *in tit. de iuſta hæretic. punit c 9.* Jacob. Simanch. *de Cathol. inſtitution. c. 46. num. 72.* Thomas Zerola *in praxi Epiſcopali in 1. part. in verb. privatio in princip.* & quidam alij apud Sanchez *ſuper Decalog. lib. 2. c. 26. à n 5.* ea ratione, quia privatio ipſo jure nunquam inducitur niſi expreſsè id jure cautum reperiatur, gloſ. 2. in c. *fin. de iure patron.* Sed quicquid dicant, tu non recedas à prima opinione; tum quia communis eſt, tum quia benè probatur
34 in præalleg. jurib. Tum denique quia hoc eſt diſertis verbis expreſſum in Conſtitutione 2. Nicolai II. *Noverit univerſitas*, in Bullar. *tom. 1. pag 124.* ubi ſic legitur: (Hæretici autem, & receptores, defenſores, fautores eorum, ipſorumque filij uſq; ad ſecundam generationem ad nullum eccleſiaſticum beneficium, ſeu officiū admittantur: quod ſi ſecus actum fuerit decernimus irritum, & inane. Nos enim prædictos ex nunc privamus beneficijs acquiſitis, volentes ut tales & habitis perpetuò careant, & ad alia ſimilia nequaquam in poſterum admittantur.) Quid clariùs? Porrò hæc Conſtitutio, ſicut & aliæ contra hęreticam pravitatem à Romanis Pontificis editæ, quæ Decretalibus Sexti non obviant, præſervantur in c. *ultim. in fin. de hæretic. lib. 6.* ut notet gloſ. *in proœmio Sexti, in verb. Reſervantur.*

35 Suffragatur etiam communi opinione Conſtitutio 29. Pij V. *Cum ex Apoſtulatus*, in Bullar. *to. 2. pag. 213.* qua perpetuò reſervantur diſpoſitioni apoſtolicæ beneficia vacātia propter hæreſim; & ſic ſupponit hæreticos eſſe beneficijs privatos ipſo jure, ut rectè obſervat Franc. Pęnia *in Director inquiſit p. 3. ſchol. 162.* & Nicol. Garz. *de benefic. p. 11. c. 10. nu. 71.* & Axor. *inſtit. moral. lib. 8. cap. 13. q. 8.* licèt hujus Conſtitutionis verba in alium ſenſum detorqueat Thom. Sanchez *ſuper Decalog. l. 2 c. 26. n. 6. verſ. Quia nec motus proprius.*

36 Ad extremum communem ſententiam ſemel atque iterum non obſcurè probavit Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum: aliquando enim cenſuit, Epiſcopo exiſtente notoriè hæretico, facultatem concedendi dimiſſorias ſpectare ad Capitulum Cathedralis
37 Eccleſiæ: non enim Sacra Congregatio mota fuit ex eo, quod ſedes Epiſcopalis propter hæreſim Prælati vacet interpretativè, ſecundum ea, quæ, adnotavit Hoſt. *in ſumma tit. Ne ſede vacant §. Quot modis dicatur ſedes vacare, n. 2.* & ex illo Joann. Franc. Pavin. *in tract. de offic. & poteſt. Capituli ſede vacante, prælud. 7. & ult. nu. 13. verſ. Secundò ſi Prælatus, tract. tom. 13. p. 2. fol. 413.* ſiquidem propter vocationem interpretativā jurisdictio ad Capitulum non devolvitur, c. 1. & ibi notat gloſ. *in verb.* Ipſius, & ante eam Hoſt. *ibi n 8. de off. Vicar. lib 6.* & nos fusè probavimus in c. *Quia diverſitatem, à num. 16. uſque in fin. de conceſſ. præben. ſed* mota fuit, quia propter hæreſim notoriam Prælati ſedes Epiſcopalis vacat verè; & ideo jurisdictio, & conſequenter facultas concedendi dimiſſorias tranſit in Capitulum ſede vacāte, ut c. *His quæ*, & c. *Cum olim, de maior & obed.*

38 Et aliàs cenſuit matrimonium celebratum coram parocho publico hæretico eſſe invalidum, ſi in parochia decretum *cap. 1. ſeſſ. 24. de reformat. matrim.* publicatum fuerat ante 30. dies poſt matrimonium contractum: hæc enim declaratio nō fundatur in eo, quod parochus hæreticus ſit excommunicatus, ut hic, & in cap. *Excommunicamus 1. & 2. infra eod.* quandoquidem validum eſt matrimonium contractum coram parocho excommunicatio etiam denunciato, ut eadem Sacra Congregatio reſpondit tempore bon. mem. Cardinalis Matthæi re diligenter examinata; ea ratio-
40 ne, quia excommunicatus retinet beneficia prius obtenta, licet non poſſit acquirere de novo, cap. *Cum bonæ mem. de ætat. & qualit.* cap. *Poſtulaſtis, de cler. excomm. miniſtran.* ut colligitur ex votis Cardinaliū, ſed fundamentū prædictæ deciſionis fuit quia parochus publicus hæreticus deſinit eſſe parochus, cùm ſit ipſo jure privatus beneficio parochiali; meritò invalidum eſt matrimonium corā eo celebratum ob non ſervatam formam à Concilio præſcriptam in *d. c. 1.*

41 Cæterum adverte, quia etſi hæreticus à die perpetrati delicti ſit ipſo jure privatus beneficijs antea obtentis, ut ex dictis conſtat; ideoque beneficia huiuſmodi tamquam vacantia impetrati poſſint etiam ante ſententiam declaratoriam, ut notat Philip. Prob. ad Monach. in c. *Alma mater, n. 8. de ſent. excomm. lib. 6.* & Rebuff. *in prax beneficiaria, tit. de mod. vac n 5.* non tamen poteſt à
42 poſſeſſione amoveri, niſi prius ſententia declaratoria cōtra ipſum promulgetur ſuper facto, ideſt cum incidiſſet in crimen hæreſis, ut apertè probatur in c. *Cum ſecundum leges, de hæret. lib. 6.* ubi poſtquam text. dixit bona hæretici eſſe cōfiſcata ipſo jure, immediatè ſubjunxit: Confiſcationis tamen executio, vel bonorum ipſorum occupatio fieri non debet per Principes, vel alios dominos temporales, antequam per Epiſcopum, vel aliam eccleſiaſticam perſonam, quæ ſuper hoc habet poteſtatem, ſententia ſuper eo crimine fuerit

pro-

promulgata:& in hac ſpecie obſervant Sarnen. *in regul de annali, q. 52. n. 3. verſ. Secunda ratio*, Menoch *de arbitrar. iudic. centur. 5. caſ. 416 num.* 62. & alii recentiores, quos cumulat Thomas Sanchez *ſuper Decalog lib 2. cap 26. num. 7.* contra Suarez *tom. 5. in 3 part. diſput. 43. ſect. 1 n. 4.* & in hunc ſenſum accipi poſſunt Doctores, qui ſcripſerunt crimen hereſis non privare beneficiatum ſuo beneficio ante ſententiam, ſecundum Menochium *ubi ſupra n. 64.* inter quos allegatur Innocent. in cap. *Cum noſtris, de conceſſ. præbend* Compoſtell. in cap. *Conſiderravimus, de electione*. & Anchar *conſ 293. num. 4. verſ. Nam licet propter crimen*, quos ſequutus eſt Alciat. in d. cap. 1. *n.* 37 *de iudicijs*.

An autem hæreticorum filii ſint & ipſi beneficijs eccleſiaſticis privati ipſo jure, vel privandi per ſententiam, latiſſimè examinavi in cap. *Vergentis infra eod.* Item ſi Papa ſtatuat ut hæretici, & filii

3 eorum uſque ad quartum gradum non admittantur ad collegium clericorum, nunquid hoc ſit intelligendum tam de filiis, quàm de filiis filiorũ egregiè diſputat in utramque partem Hoſt. in d. c. *Vergentis, à n. 4. uſque ad n 9.* concludens pro negativa: ſed hodie vide Conſtitutionem Bonifacij VIII. quæ habetur in c. *Statutum, il ſecondo, infra eod. lib. 6.*

4 In gloſ. *in verb. Relinquatur*, nota benè hanc gloſſam, quia à Doctoribus quotidiè allegatur, quod pro nullo crimine quantumcunque enormi Clericus non incorrigibilis debet ſtatim degradari actualiter, & tradi Curiæ ſæculari, ſed debet deponi, & remanere ſub poteſtate eccleſiaſtica, prçterquã in tribus caſibus. Primus eſt in crimine hæreſis, ut hic; & quamvis Abb. *nu.* 11. dicant hanc non eſſe bonam exceptionem, quia ſi convictus de hæreſi vult redire ad Fidem, non traditur Curiæ ſæculari, ut hic dicitur: ergo tunc ſolum traditur cum eſt incorrigibilis; & ſic non rectè excipitur: tamen ſalvãdo gloſſam, cum qua tranſeunt communiter Doctores, poteſt dici in hæretico ſervandam non eſſe illam formam, quæ in Clerico incorrigibili præſcribitur in cap. *Cum non ab homine, ſupra de iudicijs.* Item hæreticus relapſus licèt ſit paratus ſe corrigere, & velit hæreſim abjurare, nihilominus traditur Curiæ ſæculari, ut hic ſtatuitur verſ. *Illos quoque*, & dictum eſt ſupra *in* 10. *not.*

Secundus caſus eſt in crimine falſi, intellige de falſificante litteras Apoſtolicas, ut in cap. *Falſariorum. de crimine falſ.* & in cap. *Novimus, de verb. ſignificat.*

Tertius eſt in conſpirante contra Epiſcopum proprium, ut in cap. *Si quis ſacerdotum*, 11. *qu.* 1 & ſic ſentit gloſ. *in hoc tertio caſu*, Clericum ſtatim eſſe degradandum, & tradendum Curiæ ſæculari, licèt non ſit incorrigibilis; ſed gloſ. in d. c. *Si quis ſacerdotum, in verb. Mox depoſitus*, variavit, & quod requiratur incorrigibilitas, tenuit gloſ. in cap. *final. in ver. Iuramento abſolvant, de teſtib cogend.* & Barthol. Brixienſis in cap. *Si qui ſunt, 2. q. 7* Verum etſi hæc opinio ſit benignior, tamen contraria eſt verior, ut ait Hoſt. in d. cap. *Novimus, nu. 1. verſ.* 3. & communiter etiam tenetur, ut dixi in d. cap. *Cum non ab homine, n. 71. de iudicijs*, ubi retuli alias gloſſas, & Doctores concordantes & ibi etiam vide alios caſus, in quibus per Conſtitutiones Apoſtolicas Clericus tradi poteſt Curiæ ſæculari; & quamvis Abb. *hic num.* 1. *verſ. Sed hanc materiam*, & plenius in cap. *At ſi Clerici de Iudicijs.* tenuerit pro quocumque crimine gravi, & damnoſo Clericum incontinenti poſſe tradi Curiæ ſæculari, etiam non expectata incorrigibilitate: tamen ejus fundamentn latiſſimè cõfutavi in prælleg. Decretali *Cum non ab homine, à n. 65. uſque ad n.* 104.

45 In verſ. *Illos quoque*, cum tex. decernat eos, qui poſt abjurationem erroris, vel poſtquam ſe proprii Antiſtitis examinatione purgaverint, deprehenſi fuerint in abjuratam hæreſim recidiſſe, ſæculari judicio ſine ulla penitus audientia eſſe relinquendos.

46 QUÆRO, An relapſo in caſu infraſcripto per Sedem Apoſtolicam ſit concedenda abſolutio, ac rehabilitatio ad honores, & dignitates.

.74 In cauſa N. abſolutionem petentis ſub cenſura Eccleſiæ Primum illud pono, hæreticum utcumque relapſum poſſe à Summo Pontifice nedum abſolvi, & unitati Eccleſiæ reſtitui, cap. *Super eo, de hæretic. lib* 6. ſed etiam ad honores, & dignitates rehabilitari; tum quia multis exemplis id factum eſſe conſtat; tum quia hæc Conſtitutio jubens eos ſine ulla penitus audientia ſæculari judicio eſſe relinquendos eſt juris poſitivi, quippe à Lucio III. condita fuit ad hoc quod notat Innoc. in cap. *Cum ad monaſterium, nu. 3. de ſtat. Monach.* unde omnis pœna relapſi quoad Papam eſt arbitraria; latè Arnal. in cap. *Quoniam, q. 12. num. 9, de hæretic. lib 6.*

48 Pono item abſolutionem eſſe concedendam pœnitenti, impœnitenti eſſe denegandam.

Prima pars probatur vulgaris Sacræ Scripturæ locas; Eccleſia nunquã claudit gremium redeunti, *Peccator in quacumque hora converſus fuerit, & ingemuerit, omnium iniquitatum eius non recordabor amplius: Cum converſus fueris, & ingemueris, tunc ſalvus eris*, aliiſque ſimilibus, quorum paſſim meminere Sancti Patres, & in ſpecie Chryſoſtomus *Epiſtola quinta ad Theodorum lapſum*, ubi rem pluribus illuſtravit exemplis, idemque habetur diverſis Gratiani locis, cap. *Penderet*, 50. *diſt.* cap. *Cognovimus*, §. *Ecce*, cap. *Is*, 26. *q. 6.* cap. *Quia eadem diſtinct*, ubi habetur ibi dari miſericordiam, ubi poſt peccatum eſt ſequuta pœnitentia: nec enim debet deſpici in eo, quo fuit, quia jam incipit eſſe quod non fuit: quæ habere locum etiam in relapſo conſtat ex text. in d. c. *Super eo*, ubi Archid. Jo. Andr. & cæteri DD. & S. Thomas in 2. 2. *q.* 11. *art.* 4.

49 Secunda pars probatur ex cap. *Legatur*, 24. *qu.* 2. quo habentur hæc verba Gelaſij Papæ: (Legatur ex quo eſt religio Chriſtiana, vel certè detur exemplum in Eccleſia Dei à quibuslibet Pontificibus, aut ab ipſis Apoſtolis, aut ab ipſo denique Salvatore veniam, niſi corrigentibus ſe, fuiſſe cõceſſam) Idem habetur in c. *Pœnitentes*, 50. *diſtinct.* Quod ſi in quolibet peccatore id obſervandum eſt, ut non abſolvatur niſi pœnituerit, id certè exactius obſervari oportet in relapſo, qui cum redierit ſemel ad hæreſim abjuratam, jam ſe oſtendit

50 in Fide Catholica inconſtantem: propterea prudenter Alexander IV. in d. c. *Super eo, de hæret. lib.* 6. expreſsè ſtatuit, ne relapſus ad Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ recipiatur, niſi manifeſta dederit inditia pœnitentiæ.

His ita conſtitutis patet ſolutionem dubitationis circa abſolutionẽ petitam pendere ex facto,

nimirum ex eo an relapſus manifeſta dederit ſigna pænitentiæ,necne; nam ſi dederit,abſolvendus erit,alioquin erit deneganda abſolutio.

51 Signa pęnitentiæ hæc vulgò afferuntur. Primò quod ſpeciales nuncios ad Sedem Apoſtolicam miſerit,ut abſolutionem obtineret,eiſque repulſis nihil commotus,aut indignatus fuerit,neque ullum paulò aſperiùs in Sedem Apoſtolicam,aut Summum Pontificem verbum ex eius ore exciderit:quin etiam propoſitum petendi abſolutionem poſt repulſam cõſtanter retinuerit: quod in ipſo videtur non leve pœnitentiæ judicium,ea enim eſt potentium natura,ut niſi honorificentiſſimè tractentur,ſe contemptos,injuriaque affectos exiſtiment. Cum igitur N.reverſis re infecta qui ablegati fuerant,nihilominus ſe præſtiterit in Sedem Apoſtolicam obſequentem,& adhuc firmiter in ſua converſione permaneat,pergatque humiliter petere abſolutionem: magnam præſefert anteactæ vitæ pœnitentiam: nam ut

52 habetur in cap.*Perfecta,de pœnitent.diſtinct.*3. perfecta pœnitentia cogit peccatorem omnia libenter perferre.

Secundò affertur eum eccleſias frequentare, Miſſas devotè audire,peccata confiteri,Sacramentum Euchariſtiæ ſumere, veteribus delictis illacrymari, plurimas eleemoſynas elargiri: at longè minora ſigna pœnitentiæ videtur ſufficere in relapſo ad Eccleſiæ communionem admittendo:nam Archidiacon in dicto cap.*Super eo,nu.4.* pro ſignis numerat petitionem abſolutionis, & pectoris percuſſionem:ibidemque Francus videtur exigere ea ſigna,quæ traduntur ab Hoſt. *nu.*1. & Joan.Andr.*n.*2 in c. *A nobis,il ſecondo infra, de ſentent. excommunic.* qui non alia ſigna requirunt ibidem ad internoſcendum animum excommunicati pœnitentis,quàm elevationem oculorum ad Cælum,gemitum, ſuſpiria, pectoris, vel oris percuſſionem abſolutionis petitionem; & tamen text. d. c. *A nobis.* utitur eiſdem verbis in excommunicato,quibus utitur cap. *Super eo,* videlicet,ſi pœnitentiæ ſigna oſtenderit manifeſta.

E converſo adverſus relapſum multa recenſentur ſigna impœnitentiæ.

Primò enim,ipſe plures collationes beneficiorũ factas à Sede Apoſtolica irritas eſſe decrevit.

Secundò,concubinam nuptam habet,cum qua omnibus ſcientibus adulteratur; idque fatentur qui ab eius partibus ſtant,ſed negant delictum ad

53 hæreſis crimen quicquam pertinere:quod etſi verum ſit,illud tamen conſtat carnis illecebris demerſum, nec quoad alia peccata longè diverſa eſſe verè pœnitentem,cap.*fin. de pœnit. diſtinct.*5. ubi Innocentius II. admonens fratres ſuos,ne falſis pœnitentiis laicorum animas decipi patiantur, declarat eam falſam eſſe pœnitentiam,cùm ſpretis pluribus de uno ſolo pœnitentia agitur,aut cum ſic agitur de uno,non diſcedatur ab alio: & Ambroſ. in cap. *Sunt plures,de pœnitent. diſtinct.*3. (Sunt plures,inquit,quos pœnitet peccaſſe,ſed non omnino,reſervantes ſibi quædam,in quibus delectantur,non animadvertentes Dominum ſimul ſurdum,& mutum à dæmonio liberaſſe,per hoc docens nos nunquam niſi de omnibus ſanari ſi enim vellet ex parte peccata reſervari, habenti ſeptem dæmonia,manente uno proficere potuerat,ſex expulſis: expulit autem ſeptem,ut omnia crimina ſimul eijcienda doceret.) & infra: [Quomodo ergo qui crimen reſervat,de alio recipiet veniam?) Et paulò poſt:(Quædam impietas infidelitatis eſt ab illo,qui juſtus,& juſtitia eſt,dimidiam ſperare veniam;quem ergo pœnitet omnino pœniteat.) At idem tex.in c. *Maiores,*§. *Sed ad hoc,de baptiſm.* cum concordantibus,de quibus ibi per gloſ.*in verb.Ex parte.*

Tertiò,in oppido N.edictum contra libertatem conſcientiæ promulgavit. hoc autem non eſt hominis ad fidem redire volentis neque in re tam gravi,& intrinſecè mala excuſari debet his cauſis, quas pro eo audimus ad huius criminis excuſationem allegari, cap.*Litteras,de reſtit.ſpoliat.*c.*Inquiſitioni,de ſent. excommunic.*

Et quamvis etiam magni Reges,videlicet Carolus IX.& Henricus III ſimul edictum promulgaverint,tamen exemplarem adeo pernicioſam, atque omni jure damnatam excuſabilem reddere non poſſunt,cap.*Sana,9.diſt.* & l. *Nemo,C.de ſent. & interlocut,omn.iudic.* Præterea Carolus IX. præclarè oſtendit ſe illud edictum nõ ad hereſes promovendas promulgaſſe, cum poſtea occaſione edicti nudatis omnium animis magnum hæreticorum numerum contrucidavit,plurimos editione ejecerit,alios ad ſanitatem redire compulerit. Atque utinam Sanctiſſimus eius conatibus diuturnior vita reſpondiſſet: Henricus autem III. qui idem edictum confecit,illud etiam ſemel,atq; iterum revocavit.

Neque etiam defenditur N. relapſus ea ratione quod Summus Pontifex hoc,atq; alia ſæpe in Principibus Catholicis toleraverit: nam tolerantia non excuſat à peccato,multaque permittitur,quæ non ſine peccato committuntur,c. *Cum iam dudum.de præben.*c. *Super eo.de cognat.ſpiritual.* & cap.*Mulieri de iureiur.*

55 Quartò,hæretici apud N gratia,& auctoritate pollente,honoribuſque,& gradibus honeſtantur,quo nullum majus videtur eſſe impœnitentiæ ſignum in relapſo,ex his quæ habentur in c. *Accuſatus,*§.*Ille quoque infra eod.lib 6.*

Quintò,Judex ſæcularis in presbyterum mortis ſententiam nuperrimè tulit,eo quod dixiſſet N. omni poteſtate,ac juriſdictione nudatum eſſe,utpote relapſum antequam à Sede Apoſtolica admitteretur,juſſit eundem regularem propoſitionem tanquam hæreticã abjurare. Qua in re duo præcipuè maxima delicta idem judex commiſit: alterum quod ſe dogmatum Fidei Catholicæ judicem conſtituit,cap. *Vt Inquiſitionis*, §. *Prohibemus,de hæret.lib.6.* alterum quod catholicam propoſitionem tamquam hæreticam abjurari mandavit. At,inquiunt,hoc judicis eſt delictum ideoque non imputandum præfato N qui ei cauſam delegavit,cap.*Si quis à Catholica,23.q.*4.gloſ.1.in c. 2. *de conſtitut. quaſi* judex aliquid in re tam gravi auſus eſſet abſque conſcientia,& voluntate dele-

56 gantis;aut hæc delicta non ſint ipſi N. tribuenda, qui illis potuerat obviare,c. *Qui poteſt,23.q* 3.c. *Negligere,2.q.*7.c.*Error,diſtinct.*38.quippe crimen qui poteſt emendare,&non corrigit,ipſe committit, cap.*Facientis,86, diſt.*

Sextò,ſic relapſus fuit à Summo Pontifice declaratus excommunicatus,cùm jam eſſet excommunicatus à jure,cap. 1.24. *q.* cap.1.*Excommunicamus,primo, & infra eod* & Conſtitutione,quæ in die Cœnæ Domini legi conſuevit:quo fit ut

valde

valde peccet,ſeq impœnitentem oſtendat, cùm adeat eccleſias,Miſſaſque audiat, ac divinis interſit nondum à Sede Apoſtolica obtenta abſolutione cap. *Quod in te, de pœnit. & remiſſionib.*

8 Ex utraque igitur parte conjecturæ concurrunt,ſed quæ in propoſito noſtro impœnitentiam oſtendunt videntur longè validiores: nam ut quis verè pœnitens cenſeatur, non ſufficit docere de bonis operibus, niſi etiam appareat eum abſtinere à malis: nam,ut ait Auguſtinus relatus in cap. *Pœnitentia,de pœnit.diſtinct.3.* Pœnitentia eſt mala præterita plangere, & plangendo iterum non comittere: ut enim dicitur in cap. *Pœnitentiam quippe,de pœnit. ead. diſtinct* qui ſic alia deplorat, ut iterum alia committat, adhuc pœnitentiam agere aut ignorat,aut diſſimulat: quod etiam habetur in cap. *Ille,eadem diſtinct.* & in cap. *Pœnitentes,* & cap. *Irriſor, ſeqq.* ubi appellatur irriſor non pœnitens,qui adhuc agens quod pœnitet, non videtur Deum poſcere ſubditus, ſed ſubſannare ſuperbus. Nec ſigna eleemoſynarum, aut lachrymarum proſunt ubi peccata non deſeruntur,cap.*Qui admiſſa*,cap.*Qui vult*,cap. *Nihil prodeſt eadem diſt.3.* Unico igitur verbo reſponderi poteſt ad ſigna pœnitentiæ ſuperiùs relata, videlicet non ſufficere ad pœnitentiam ſigna bonorum operum quæ ſint criminibus,& peccatis præſertim tam gravibus involuta.

9 Præterea inter ſigna pœnitentiæ recenſetur ſacramentorum frequentatio,quæ tam in excommunicato arguit potius impœnitentiam,ut ſupra eſt demonſtratum.

Verum quatenus etiam relata bonorum operum ſigna eſſent magis attendenda, quàm ſigna malorum,negari tamen non poteſt,quin illa longè infirmiora,atque obſcuriora reddantur ob ſigna contraria; & ita non ſint evidentia, ſeu manifeſta,qualia requiruntur in relapſo ad obtinendā abſolutionem d.c.*Super eo, de hæretic.lib.6.*

Ad dicet quis multos eſſe pœnitentiæ gradus, quemadmodum & peccatorum, ſatiſque eſſe ut nunc incipiat modicè pœnitere eorum, quæ geſſit; (Jam enim futurum,ut uberiores, & ampliores veræ pœnitentiæ fructus ferantur, Deumque brevem illam,& exiguam pœnitentiam, (ut ait Chryſoſtomus *Epiſtola 5.ad Theod.lapſum,*)non abnuere,ſed magna penſitate mercede; imo vehementes corruptos non impellere magna vi ad virtutem,ſed manſuetè,& ſenſim promovere, imo plerumque portare,ne immanior ſciſſura fiat, aut error productior,) Hæc Chryſoſtomus.

Sed reſpondetur levem quidem pœnitentiam non ſpernendam,ſed eam tamen non ſufficere relapſo ad obtinendam abſolutionem, antequam perfectior fiat,ejuſque habeamus ſigna evidentia, & perſpicua juxta tex. in d.cap. *Super eo.*

Non obſtat quod ob publicam cauſam, & gravia pericula evitanda ſummus Pontifex debeat juris vincula laxare relapſumq; admittere,ut poſt D.Thom. ſentit Auguſtin.Triumph. *in tract. de poteſt.eccleſiaſtica,qu.28.* Nam abſolutio alicujus periculi vitandi cauſa non eſt condenda non pœnitenti,juxta tex.in d.cap.*Legatur.* Sed quando verè pœniteret,& ita abſolveretur, tunc ad pericula vitanda jure deberet concedi poſtea rehabilitatio ad hores,& dignitates, quia in hoc cadit conſideratio periculi vitandi,non autem in abſolutione quæ nullo modo danda eſt ei, qui non pœnitet.

DE HÆRETICIS

Cap. Vergentis.

SUMMARIUM.

1 *HÆreticorum bona confiſcantur, etiamſi Catholicos habeant filios: & in terris Eccleſiæ applicantur fiſco eccleſiæ: In terris Imperij fiſco ſæculari,& n.3.& n.16.*

2 *Papa in terris Eccleſiæ vendicat ſibi omnia iura temporalia,& habet Cameram fiſcalem, cui applicantur bona confiſcata.*

3 *Publicatio bonorum ſi fiat in terris Imperij applicatio fit fiſco ſæculari licèt publicatio fiat ratione criminis merè eccleſiaſtici.*

4 *Niſi is, cuius bona publicantur, ſit clericus, quia tunc applicatio fit fiſco eccleſiæ etiam in terris imperij.*

5 *Hæreticorum bona licet ſint ipſo iure confiſcata, tamen apprehendi non poſſunt per poteſtatem ſæcularem, niſi prius iudex eccleſiaſticus pronunciaverit ſuper crimine.*

6 *Iudices ſæculares poſſunt compelli per eccleſiam ad iuſtitiam faciendam.*

7 *Papa propter iniuſtitias, & alias iniquitates poteſt Principes ſæculares dignitate privare*

8 *Imperium Romanum à Græcis cur in Germanos translatum à Leone III*

9 *Hæretici etiam ſponte abiurantes non recuperant bona niſi ex miſericordia.*

10 *Epiſcopus in hæreſim lapſus epiſcopatum non recuperat niſi ex miſericordia.*

11 *Filij quandoque puniuntur temporaliter propter criminis paterni immanitatem.*
Non autem ſpiritualiter, n. 13.

12 *Presbytericidæ filij à Pænitentiaria redduntur inhabiles ad beneficia obtinenda.*

13 *Filius regulariter puniri non debet pro delicto patris.*

14 *Hæretici committunt crimen læſæ maieſtatis Divinæ, quòd eſt graviùs,quàm læſæ maieſtatis humanæ, & n.18.& 21.*

15 *In Religionem divinam quod committitur, in omnium fertur iniuriam.*

16 *Hæreticorum filijs etiam orthodoxis nihil relinquendum eſt ex bonis parentum, licèt poſt mortem fuerint damnati.*

17 *Quod locum habet etiam terris imperij.*

19 *Iudæorum bona, qui facta ſunt Chriſtiani, & poſtea labuntur in hæreſim, reſervantur filijs Catholicis.*

20 *Filius hæretici an ſit ipſo iure privatus, vel privandus beneficijs obtentis, & penſionibus reſervatis antequam pater condemnaretur, & num. ſeqq.uſque in fin.*
Et quid ſervetur in Congregatione Generalis Inquiſitionis,n. 31.

22 *Filij percutientium Cardinales ſunt ipſo iure privati beneficijs obtentis.*

23 *Ratio ubi eſt eadem, lex non dicitur extendi, ſed enucleari.*

24 *Et ubi habet locum legis ratio,circa id prodita dici debet lex.*

Etiam

25 *Etiam in materia pœnali, & correctiva.*
26 *Privatio in præteritum non inducitur ex inhabilitatione in futurum.*
27 *Pietatis prætextu non debet ſalubris ſeveritas relaxari.*
28 *Nicolai III. Conſtitutio privans filios hæreticorum beneficiis obtentis, & inhabilitans ad obtinenda refertur.*
29 *Conſtitutiones pœnales ad hæreſes arcendas ſunt favorabiles.*
30 *Penſio in materia farobili venit appellatione beneficij.*
32 *Epiſcopus an poßit diſpenſare cum filijs hæreticorum ad officia, & beneficia, & num. ſeqq. uſque in fin.*
33 *Decretum irritans impedit ne Epiſcopus poßit diſpenſare in criminibus infra adulterium.*
34 *Diſpenſare non poteſt Epiſcopus cum ijs, qui à canone ſunt perpetuò privati beneficijs obtentis, vel inhabiles ad illa obtinenda.*
35 *Nec in concernentibus fidem, vel ſtatum univerſalis Eccleſiæ.*
36 *Epiſcopus an poßit diſpenſare cum filijs interficientis Prælatum.*
37 *Epiſcopus diſpenſare poteſt ubicumque in materia pœnali canon permittit diſpenſationem.*
33 *Infamia iuris per ſolum Principem aboleri poteſt, non per Epiſcopum.*

1 VERGENTIS. Bona hæreticorum confiſcantur etiamſi Catholicos habeant filios. Hoc dicit ſecundum Joan. Andr.
cum quo concordant Butr. Cardin. Anchar. Jo.
de Anan. & Felin. vel pleniùs ſecundum Abbatem, & Marian. Soccin. Bona hæreticorum
conficantur, & in terris Eccleſiæ applicantur fiſco
eccleſiæ, in terris imperij fiſco ſæculari; & procedit etiamſi catholicos habeant filios. Hoc dicit,
& ſunt tres partes: nam primò præmittit decisũ
exordium; ſecundò ponit ſtatutũ de publicatione, quod probat per argumentum à minori; tertiò
ſoluit obſtaculum: ſecunda ibi, *in terris*, tertia
ibi, *nec huiuſmodi Io. Andr.*

2 Nota primo ibi, *in terris verò temporali noſtræ iuriſdictioni ſubiectis.* Romanum Pontificem, vel
eccleſiam in terris ſibi ſubjectis quoad juriſdictionem temporalem vindicare ſibi omnia jura tẽporalia, & habere Cameram fiſcalem, cui applicantur bona confiſcata, ut *hic* per Butr. *n.* 2. & Marian. Soccin. *in* 1. *notab* de quo in Clem. 2. *de hæretic.* ibi, *in fiſcum eccleſiæ.* Facit quod notat Jo.
Andr. in cap, *Quis diverſitatem, num.* 15. *de conceſſ. preben.*

3 Secundò nota ibi, *& in alijs idem præcipimus fieri per Poteſtates, & Principes ſæculares.* In
terris imperij bona publicata deferri in fiſcum ſecularem, licet publicatio fiat ratione criminis merè eccleſiaſtici, ut hic notant iidem Butr. *n.* 2. *in fin. verſ. Ex quo nota,* Anchar. *num* 1. & Marian. Soc-
4 cin. *in ſecundo notabil.* Qui tamen ſingulariter
hoc limitat niſi is, cuius bona publicantur, eſ-
5 ſet clericus, quia tunc applicatio fieret. Fiſco
eccleſiæ etiam in terris imperij, argumen. cap. 2.
de ſucceſſ. ab inteſtat. Et ſatis videtur probari in hoc cap. Cæterum adverte, quia etiamſi agatur de bonis laici, tamen apprehenſio illorum
nullatenus fiet niſi priùs pronuncietur ſuper crimine per judicem eccleſiaſticum, ut eſt expreſſum
in cap. *Cum ſecundum leges, infra eod. lib.* 6. ubi habetur hodie bona hæreticorum eſſe confiſcatũ ipſo
jure, licèt ſecundum hoc cap. requireretur ſententia, ut probatur, ibi, *ſtatuimus*, *publicari*: necnon
ibi *præcipimus fieri.* Sed nihilominus neceſſariam
eſſe declarationem judicis eccleſiaſtici ſuper facto: & ita hic notant Jo. Andr. *num.* 2. & Cardin.
n. 1. *in ver. Sæculares.*

6 Tertiò nota ibi, *compelli volumus, & mandamus*
Judices, & Principes ſæculares poſſe compelli per
eccleſiam ad juſtitiam faciendam, prout hic notant Bernard. poſt caſum, & in gloſ. 1. Innocen. &
Hoſtien *num.* 1. per text. in cap. *Adminiſtratores,* 23.
q. 5 cap *Poſtulaſti,* § *fin.* & cap. *Iudæi, ſive Saraceni,* §.
7 *fin. ſupra de Iudæis.* Hoc enim facere poteſt Papa ratione peccati, ut cap. *Novit, ſupr. de Iudic.* Unde
poteſt eos propter hoc dignitate privare, cap. *Ad
abolendam,* §. *Statuimus, ſupra eodem.* Sicut &
propter aliàs iniquitates, cap. *Alius,* 16 *quæſt* 6.
8 Quemadmodum Leo III. Romanum Imperium
in perſonam Caroli Magni à Græcis tranſtulit
in Germanos propterea quod Imperatores Conſtantinopolitani Eccleſiam Romanam, quæ ab
Aſtulphò Rege Lombardorum opprimebatur,
defendere noluerunt, ut cap. *Venerabilem, cum ſua
gloſ. in verb. Tranſtulit. de elect.* De qua Imperij translatione latiſſimè differit Cardin. Bellarmin. *in tractat. de translat. Imper. lib.* 1. *cap.* 4 *cum
ſeqq. iuncto cap.* 12. *& lib.* 2. *per tot.* & *lib.* 3. *Maximè cap.* 3.

9 Quartò nota ibi, *Miſerere aliquis voluerit.* Hæreticos quamvis ad fidem ſponte redeant, & hæreſim abjurent, tamen bona amiſſa non recupe-
10 rare niſi ex miſericordia; & idem in Epiſcopatu,
quem lapſus in hæreſim non recuperat niſi ex
miſericordia, ut c *Ipſa pietas, verſ. Item ſi inquiunt,
in fin.* 23 *q.* 4. & cap. *Quod autem. q.* 7. & notatur per
Innocent Hoſtien. Joan. Andr. & alios in cap. 1. *de
Paroch* & per gloſ *hic in ver Miſereri,* Hoſt *n* 1. *in*
11 *eod. ver.* & Marian. Socin. *in* 3 *notab.*

Quintò nota ibi, *filiis ſuis vita ſolummodo ex miſericordia conſervata.* Propter criminis paterni immanitatem quandoque filios puniri temporaliter, idque ut ipſorum parentum gravior ſit pœna,
l *Iſti quidem, ff. Quot. met cauſ.* & quia exempla
paterni criminis in filijs metuuntur, cum filius
naturaliter ſequatur veſtigia parentum, ut l. *Quiſquis,* §. *Filij vero,* juncta gloſ *in verb. In quibus,* C. *Ad
leg. Iuliam maieſtat.* Facit tex. cum gloſ in l. *Cum
unus, in princip. ff. de aliment. & cibar. legat.* & in l.
Quod ſi nolit, §. *Si mancipia, ff de ædilit edict.* & no-
12 tatur in c. *Illud,* 40. *diſt.* & in cap, *Quantumlibet,*
47 *diſtinct.* Unde & Hierem. *c.* 31. *Patres comederunt uvas acerbas, & filiorum dentes obſtupuerunt*; & ſacra pœnitentiaria in abſolutione à
Presbytericidio apponit clauſulam de qua in
cap. *Quibuſdam de pœnis* videlicet, *& ne minus
vindicta. quàm exceſſus memoria prorogetur, ipſe,
eiuſque liberi propter hoc cenſeantur inhabiles ad bene-*
13 *ficia eccleſiaſtica obtinenda, niſi cum eis fuerit ſuper
hoc miſericorditer diſpenſatum.* Regulariter tamen filius non debet puniri pro crimine patris,
& maximè in ſpiritualibus, in quibus nunquam
debet portare iniquitatem patris; & ſic intelligitur illa authoritas, ut notatur in *ſumma,* 4. *q.* 1 &
14 *in ſumma* 1. *q.* 1.

Sextò nota ibi, *æternam, quam temporalem habere maieſtatem.* Hæreticos committere crime[illegible]

læſæ Majeſtatis Divinæ,quod longè gravius eſt, quàm læſæ majeſtatis humanæ,ut *hic*,& in Auth. *Gazaros*,*C de Hæret.& Manichæis*,ad idem c. *Sicut qui Eccleſiam*,17.*q*.4 & cap. *Si apud* 23 *q*.5 quod enim in religionem divinam committitur,in omnium fertur injuriam,& publicum eſt crimen,l. *Manichæos*,*C.de Hæret.& Manichæis*,gloſ.*hic in verb. Longe ſit gravius*. Quare ſi contra homines illatæ blaſphemiæ impunitæ non tranſeunt,multò magis qui ipſum Deum blaſphemat dignus eſt ſupplicia ſuſtinere,ut in Auth. *Vt non luxurien. contr. nat reſp* 1 & §.1.Hoſt.*hic n*.2.

Ultimò nota ibi,*orthodoxorum exhæredatio filiorum quaſi cuiuſdam miſerationis prætextu debet ullatenus impedire.* Textum expreſſum quod bona hæreticorum confiſcantur ſive habeant filios, ſive non,nec Catholicis hæreticorum filijs aliquid relinquendum eſt,ut hic dicitur:& quamvis contrarium reperiatur ſtatutum de jure civili, ut in d.l *Manichæos*,& in Auth. *Idem eſt de Neſtorianis*,ubi habetur filios Catholicos propter hoc hereditate paterna non privari : nihilominus prædicta jura corriguntur per hanc Decretalem,& per Conſtitutionem Friderici. *Hac edictali*,quæ hoc idem dicit,& olim fuit poſita in quinta compilatione eod. tit. idque in deteſtationem criminis:nam ſi id ſancitum eſt in crimine læſæ majeſtatis humanæ,ubi filij puniuntur quoad bona,ut in d.l. *Quoſquis*,*C.Ad leg.Iul.maieſt*.quæ eſt canonizata *in* §. *Verum*, *verſ. Si quis cum militibus*, 6.*q*. 1. multò fortius in crimine hæreſis,quod longè gravius eſt,ut hic in littera,& dictum eſt in præcedenti notabil & in hac opinione fuerunt gloſ. Jo. Laurentius,& Archidiacon.*in ſumma* 23 *q*. 7. Cyn.in d l. *Quiſquis*,*n*. 6. Hoſt. *in ſumm. de hretic. Qua pœna*, & firmat gloſ.*penult.hic*,cum qua concordant Abb. Antiq. Jo. Andr. Butr Cardin.& omnes *in ſummario text* Hoſt. *n*.9. Cardin *num*.4. Abb.Siculus *num*.5. & Marian.Soccin.*nu*.8.*& 9*. &quamvis nonnulli opinati fuerint hunc textum habere locum quando pater fuit damnatus in vita,jus autem civile quando fuit damnatus poſt mortem : tamen hæc eſt differentia confunditur per c.*Cum ſecundum leges,infra eod.lib.6*.Rurſus etſi Jo. Andr.*hic n*. 5.credat hac Decretalem prævalere legibus in illis terris tantùm quæ ſubſunt temporali juriſdictioni Domini Papæ; in terris autem imperij prævalere leges,quæ majori æquitate nituntur:illius tamen opinio eſt apertè falſa, nec ullam habet probabilitatem,& mirandum eſt hoc contigiſſe juris canonici illuminatori. Adverſatur enim hoc cap.quod facit mentionem de terris Imperio ſubjectis,& cogit Principes ſæculares,quia crimen eſt merè eccleſiaſticum,cap. *Vt inquiſitionis,infra eod lib*.9. & ideò pœnæ impoſitio pertinet ad judicem eccleſiaſticum,non ad ſæcularem, § *In hoc*,23.*q*.2.quare hanc opinionem, quæ etiam fuit Tancredi,& Goffedi,meritò hic reſpuunt Butr.*n*.11.*verſ. Io Andr.dicit* Cardin. *n*.4. Anchar.*n*.7.Abb.*in fin.* & Marian. Soccin.*n*.8.*& 9* licèt revera Jo. Andr. videatur poſtea ab ea receſſiſſe,quia paulò poſt ſubjungit obſtare Auth. *Gazaros*,*C.de Hæret.& Manichæis*,quam dixit concordare cum textu noſtro. Atque ita Jo.Andr. agnovit hanc differentiam conſtitui non poſſe inter loca Imperio,vel Eccleſiæ ſubjecta,cùm ipſimet Imperatores hoc idem ſanxerint,videlicet Juſtinianus in d.auth.*Gazaros*,& apertius Federicus in præcitata Conſtitut. *Hac edictali*,cujus hæc

18 ſunt verba:(Cæterum quia quanto majora divinæ nutu miſerationis accepimus,& altiorem locum præ filijs hominum obtinemus,tanto devotiora debemus obſequia gratitudinis cōferēti; ſi quando in noſtri nominis cōtemptores noſtra excandeſcit authoritas,ſi reos læſæ majeſtatis in perſonis eorum,& liberorum ſuorum exhæredatione damnamus,multo fortius,juſtiuſque contra Dei blaſphematores nominis,& detractores Fidei Catholicæ erovocamur,eorundem hæreticorum receptatorum,fautorum,& advocatorū ſuorum hæredes,& poſteros,ut ad ſecundā generationem beneficijs cunctis temporalibus,publicis officijs, & honoribus Imperiali auctoritate privantes,ut in paterni memoria criminis cōtinuo mærore tabeſcant,verè ſcientes quod Deus zelotes eſt peccata parentum,in filios potentius ulciſcens.) Hactenus verba conſtitutionis,quam ut inquit Cyn. in d.l. *Quiſquis n*.6.*C ad leg Iul.maieſtat.* Eccleſia Romana approbavit,& invenitur apud Inquiſitores hæreticæ pravitatis ſub Bulla Papali.

19 Declara nunc concluſionem ſuperius firmatā ut locum habeat in Chriſtianis ortum ducentibus à Chriſtianis,& ab ipſo principio,qui lapſi ſunt in hæreſim : ſecus verò in Iudæis,qui effecti ſunt Chriſtiani,& demum poſtea labuntur in hereſim, quia bona talium reſervantur filijs Catholicis,ut eſt tex.notabilis in cap.*Iudæi*,1 *q* 4.unde hoc caſu filij Neophytorum ſunt melioris conditionis quam filij Chriſtianorum,ut *hic* per Marian. Soccin.*n*.9.*in fin.*

20 Sed juxta prædicta QUÆRO, an filius condemnati de hæretica pravitate ſit ipſo jure privatus,vel privandus beneficijs obtentis,& penſionibus ſibi reſervatis antequam pater condemnetur.

Videtur reſpondēdum eſſe ipſo jure privatum, aut ſaltem privādum tam beneficijs,quam penſionibus huiuſmodi.

Quod primò probatur per tex.in cap. *Vt commiſſi*, § *Privandi*, *infra eod.lib*.6. quo tribuitur Inquiſitoribus facultas privandi,vel privatos nunciandi tam hæreticos,quàm eorum filios ; unde ſive illa verba privandi,vel privatos nunciandi intelligantur diſtributivè, & verbum, *privandi*, referatur ad filios hæreticorum,qui puniuntur ex alieno facto,& verba, *privatos nunciandi*,referantur ad hereticos,qui privantur ex proprio,ut placuit quibuſdam antiquis,quorum meminit Joann. Andr.in d.c.l.*Vt commiſſi*,*n*.4. Covar. *l*.2.*var.reſol. cap*. 8.*n*.4. *verſ. Ipſi verò:* ſive illa verba ita accipiantur,ut dictio, *vel*, ſtet expoſitivè pro *ideſt*,ut Jo.Andr. Gemin.& communiter Doctores ibidem intelligunt: nos habemus intentum,quia ſecundum priorem intellectum textus ille neceſſariò convincit,filios hæreticorum eſſe privandos, & ſecundum poſteriorem,& communem eſſe ipſo jure privatos,& ut tales nunciandos, quo caſu nuncians nō fert novam ſententiam,ſed à jure promulgatam exequitur, Archid. in d. cap. *Vt comiſſi*,*poſt princip.*

Secundò,id probatur,quia ratio puniendi filios ea fuit,ut ad deterrendos alios à tam immani facinore filij perpetua egeſtate ſordeſcerent, eiſque mors eſſet ſolatium,& vita ſupplicium,ut habetur in l. *Quiſquis*,*C. ad l.Iul. maieſt* quæ cum loquatur de crimine læſæ majeſtatis humanæ,for-

tiùs habet locũ in crimine læſæ majeſtatis divinæ, ut eſt crimen hæreſis, ut hic patet, & in auth. *Gazaros, C. eod* & dictum eſt ſupra *in 6. notab & num. 18.* At hæc ratio comprehendit nedum inhabilitatem ad nova beneficia acquirenda, ſed etiam obtentorum punitionem; alioquin ſequeretur, ut ſi filij tempore delicti paterni pinguia beneficia poſſiderent, eiſque non privarentur, jam non eſſent in egeſtate miſerabiles victuri; ideoque ob identitatem rationis debent privari etiam obtentis, ad l. *à Titio, ff. de verb. obligat.* cum concordant.

Tertiò, idipſum confirmant verba huius textus ſumpta ex d. l. *Quiſquis*, dum dicunt eis ſolam vitam ex miſericordia relinqui, unde ſequitur, ut cætera omnia adimantur, l. *Cum prætor, ff. de iudicijs*, cap. *Nonne de præſumptionib.*

21 Quartò, accedit quod omnes pœnæ impoſitæ pro delicto læſæ majeſtatis humanæ ex majoritate rationis debent habere locum in crimine læſæ majeſtatis divinæ, ut hic arguitur ibi: (Cum enim ſecundum legitimas ſanctiones reis læſæ majeſtatis punitis capite bona confiſcentur eorum, filijs ſuis vita ſolummodo ex miſericordia conſervata, quanto magis qui aberrantes in fide Domini Dei Filium Jeſum Chriſtum offendunt à capite noſtro, quod eſt Chriſtus, Eccleſia debent diſtrictione præcidi, & bonis temporalibus ſpoliari, cùm longè ſit graviùs æternam, quàm temporalem lædere majeſtatem: quod etiam legitur in d. auth. *Gazaros, C. eod tit* & in Conſtitutione Federici ſuperius relata, *nu 18.* ſed in crimine læſæ majeſtatis humanæ, quale eſt percutere perſonam Cardinalium, Gigas *in tract. de crimin. læſæ maieſtat. tit. Qualiter, & à quibus crimen læſæ maieſtat. committat. q 5. n. 3. cum ſeqq.* expreſsè cautum eſt, ut filij delinquentium ſint ipſo iure privati beneficijs obtentis, c. *Felicis, §. Quod ſi quis, de pœnis, lib. 6* ergo idem etiam habebit locum in crimine læſæ majeſtatis divinæ, de quo agimus.

His rationibus hanc ſententiam ſequuti ſunt Jo. Andr. in d cap. *Vt commiſſi, n 4. in verb. Privandi*, Gemin *in d. Privandi n. 4.* Henric. Boich *in hoc cap. nu 12.* & Jo. de Anan. *eod. num. verſ. De crimine autem hæreſis*, Præpoſ in cap. *Satis perverſum, num. 4. 56 diſtinct.* Emeric. *in direct. inquiſit. qu. 114.* Roman *ſingul 693.* Decian. *tract. crimen. cap. 43. n. 4. verſ. Perdunt filij*, Lambertin. *de iurepatronat. in 1. par. in 2. lib. in 6. art. 3. qu. principalis*, Gigas in *tract. de crim. læſæ maieſt lib. 3. tit. de pœnis, quas filij incurrunt, qu. 11* Paul. Rubeus *in tract. de Regno*, Navar. *p. 5. §. 7. & 8* & communem eſſe atteſtantur Covarr. *lib. 2. var. reſolut cap. 8. nu. 4.* & Jul. Clarus *in praxi criminal §. Hæreſis, verſ. Item Clericus.*

Non obſtat quod oppoſitum ſenſerint Jacob. de Simanch. *de cathol. inſtit. tit. 29 nu. 20.* Rebuff. *in praxi beneficiar tit. de mod amit. benefic. num. 25.* Pœnia *in ſcholion. ad 3. par. directorij ſchol. 156.* Covarr. & Clar. *in locis ſupra citatis.* Etenim contra filium eſt communis opinio omnium fere antiquorum, ut ipſemet Pænia teſtatur ibidem, verſ. Anceps tamen, præſertim cùm Abbas citatus à Covar. pro filio, in hoc cap. nihil affirmet, ſed ſimpliciter dicat gloſ. in cap. *Satis perverſum, 56. diſt.* velle ut filius non perdat beneficium: quæ tamen gloſ. potius facit pro hac parte, cùm loquatur de crimine læſæ majeſtatis humanæ, & ſentiat filium ob crimen patris non privari beneficio ea ratione, quia eſt exemptus à poteſtate Principis, quaſi volens à cõtrario ſenſu, ut in crimine læſæ majeſtatis divinæ, in quo ceſſat ea ratio exemptionis in Clerico, talis filius beneficium amittat, ut etiã elicitur ex verbis eiuſdem Abb. in cap. *Cum laici n. 4. de iurepatronat.* dum in eadem quæſtione loquẽs de crimine læſæ majeſtatatis humanæ primò arguit, ut filius ſit privatus beneficio, quia eſt infamis, deinde contrarium concludit, quia cùm filius ſit Clericus, non potuit effici infamis per legẽ ſæcularem: & ita tacitè inſinuat, ut in crimine læſæ majeſtatis, in quo per legem canonicam filijs irrogatur infamia, ipſi amittant beneficia obtenta, cum lex canonica non careat poteſtate in eis, quemadmodum ſæcularis.

Non obſtant rationes, quibus moti ſunt Covar. & Pænia ad aliter ſentiendum.

23 Nam ad primam, quod nullo jure caveatur hæreticorum filios eſſe privatos obtentis, & quod c. *Felicis* imponens hanc pœnam filijs percutientiũ perſonas Cardinalium tanquam pœnale non debeat extendi.

Reſpondetur ſatis id eſſe cautum tam per textum in d. cap. *Vt commiſſi, §. Privandi*, quàm per rationem expreſſam in d. l. *Quiſquis*, & *in hoc cap.* ubi enim eſt eadem ratio lex non dicitur extendi ſed enucleari, l *Si poſtulaverit, §. Sed qui negarit, ff de adulter*, quem textum ad hoc propoſitum allegat Oldrat. *conſ. 185. Thema tale eſt. Titius Canonicus, in fine*; & ubi eſt eadem ratio non dicitur quis extendendo novum caſum addere, ſed quod in primo caſu in ratione includebatur, ſecundum equitatem detegere, ſive declarare, quia lex dicitur omne, quod in ratione conſiſtit, cap.
24 *Conſuetudo, 1. diſt* ergo ubi habet locum legis ratio circa id prodita dici debet lex; ita formaliter dicit Calder. *conſ 1. Vt lite pendent* & ut alibi ſcribit Bald. in l. *De quibus ff de legib.* ubi eſt eadem ratio in pluribus caſibus, una, & eadem ratio decidit omnes illos caſus non per extenſionem, ſed ſicut genus comprehendit ſpeciem, ſic generalis ratio diverſas ſpecies: ideoque expreſſo uno caſu veniunt omnes, in quibus viget eadẽ ratio, quod Baldi dictum refert, & ſequitur Paul. de Caſtro *conſ. 441. Pro declaratione, num. 6. col penult ad fin. verſ. Nam ut inquit eleganter D Baldus lib 1.* Id
25 procedit etiam in materia pœnali, & correctiva, ut tradit Abb. *conſ 75. Primò eſt videndum, nu. 7. lib. 1.* Tiraquell *de cauſ. ceſſ. in 1. par. num. 155.* & eſt text. in l *His ſolis, verſ. Satis etiam tacitè cautum putamus, C. de revocand. donationib.* quem dicit meliorem de corpore juris Bald. *in rubr. Cod. de nautic fœner.* Jo. de Anan. inter conſ. Paul. de Caſtr. *conſ. 256. Viſis, & conſideratis, col 2. ad fin. lib. 2.* & Cravetta *conſ. 183. Regula, n. 3.* quinimo ut ait idem Bald. *conſ. 384. Statuto civitatis cavetur, nu. .. lib. 5.* ea quæ ſunt eiuſdem rationis includuntur ſub diſpoſitione ex ſignificatione, id eſt tanquam expreſſa propriè, non tacitè.

26 Secunda ratio contrariæ opinionis eſt quia textus in cap. *Quicumque, §. Hæretici, de hæreticis, lib. 6.* prohibet tantùm ne hæreticorum filij ad beneficia admittantur; & ſic futuram acquiſitionem: inhabilitatio autem in futurum non inducit privationem in præteritum, gloſ. in Clem. 1. §. *Ipſius, de pœnis, ubi DD.*

Ad hanc rationem reſpondetur, primò retorquendo

quando textum d.§.*Hæretici*, quod cum loquens tam de hæreticis,quam de eorum filijs, inhibeat uniformiter,ne ad beneficia admittantur; conſequens eſt, ut ſicut illa prohibitio quoad hæreticos importat etiam privationem obtentorum, gloſſa communiter approbata in cap. *Quo iure in verb. Nam iure, diſt.* 8. Rota apud Caſſad. *deciſ* 14, *num.* 1. *ſuper regulis*, ita etiam eandem privationem importat quoad filios hæreticorum per regulam, l. *Iā hoc iure, de regul. & pupillar.* cum ſimilib. & propterea Eimeric. *in director. inquiſitor. d. q.* 114. fundat privationem beneficiorum in hæreticorum filiis ex ſolo tex. in *d §. Hæretici.* Secundò reſpondetur, quamvis per tex. in d §. *Hæretici* non inducatur privatio obtentorum, ſed tantum inhabilitas in futurum, tamen inductam eſſe talem privationem per alios textus ſupra citatos, & per rationem d. l. *Quiſquis*, & textus noſtri.

27 Neque verò præferenda eſt in hac materia opinio non privans filios tamquam benignior: quia non debet prætextu pietatis ſalubris ſeveritas relaxari, ut expreſsè admonemur in hoc cap. *in fin.* ibi: (Nec hnjuſmodi ſeveritatis cenſuram orthodoxorum exhæredatio filiorum quaſi cuiuſdam miſerationis prætextu debet ullatenus impedire, cum in multis caſibus (etiam ſecundum divinum judicium) filii pro patribus temporaliter puniantur: & juxta canonicas ſanctiones quandoque feratur ultio non ſolum in authores ſcelerum, ſed etiam in progeniem damnatorum.)

28 Ad extremum hanc altercationem apertis verbis dirimit Nicolaus III. in Conſtitutione 2, incipien. *Noverit univerſitas*, §. *Hæretici autem*, ubi ſic ſtatuit. (Hæretici autem, receptores, defenſores, & fautores eorum, ipſorumque filii uſque ad ſecundam generationem ad nullum eccleſiaſticum beneficium, ſeu officium admittantur: quod ſi ſecus actum fuerit, decernimus irritum, & inane. Nos enim prædictos ex nunc privamus beneficiis acquiſitis, volentes ut tales & habitis perpetuò careant, & ad alia ſimilia nequaquam impoſterum admittantur) Habetur hæc Conſtitutio in Bullar. *tom.* 1 *pag.* 124.

29 Cum ergo filij hæreticorum amittant etiam beneficia obtenta, non eſt dubitandū, quin amittant etiam penſiones: nam cùm Conſtitutiones pœnales ad hæreſes arcendas ſint favorabiles ad tradita per Bart in l. *Quemadmodum, circa med C. de agricol. & cenſit. lib.* 11. & Tiraq. *in d. tract. dè cauſ ceſſ. in* 1. *par, n.* 158. ſequitur in tali materia favorabili appellatione beneficij veniat etiam penſio, Gig. *de penſion. q.* 28. *in* 2. *limitat. n.* 16.

30 Sed quatenus etiam in hac materia penſiones non veniant appellatione beneficij, ſed bona temporalia cenſeantur: filius hæretici eis etiam privatus eſt per d. l. *Quiſquis*, juncto textu noſtro, & auth. *Gazaros, C. eod.* & Conſtitutione Federici, *Hac edictali*, quibus tales filij omnibus etiam bonis temporalibus privantur ſola eis vita ex miſericordia conſervata.

31 Poſt hæc reperi hanc controverſiam contigiſſe olim in Rota *in cauſa Conchen. penſionis* coram Pænia, in qua libratis rationibus, & auctoritatibus utriuſque opinionis, teque ad ſan. me. Clem. VIII. delata *die* 3. *Novembris* 1594. Sanctiſſimus in generali Congregatione S. Inquiſitionis propoſito articulo, conſultiſque Cardinalibus, & reliquis Prælatis Conſultoribus, qui præſentes aderant, auditiſque Cardinalibus Inquiſitoribus ſenioribus affirmantibus non eſſe uſu inquiſitionis receptam doctrinam aſſerentium filios hæreticorū propter parentum hæreſim privari beneficijs habitis: cenſuit hanc opinionem tamquam mitiorem fore amplectendam: & iterum referente bo. me. D. Juſto ſub die 23. Decembris immediatè ſequentis Sanctitas ſua dixit ſe alloquutum fuiſſe Congregationem S. Inquiſitionis, & reperiſſe Sanctum Officiū ſervare opinionem negativam tamquam benigniorem; & idcirco non eſſe locum diſputationi. Video hac de re binas deciſiones poſt conſil. Proſperi Farinac. *tom.* 2. *deciſ.* 87. & *deciſ.* 90.

Sed poſtea ſub die 6. *Martij* 1598. coram Peregrino *in eadem cauſa Conchen. penſionis*, dubio exactiſſimè diſcuſſo de expreſſo ordine Sanctiſſimi; Rota reſolvit filios hæreticorum eſſe privatos ipſo jure beneficijs, & penſionibus, etiam ante delictum obtentis, ſeu reſervatis; & hanc opinionem dixit eſſe veriorem de jure, & communiter receptam, eamque probari ex pluribus Romanorum Pontificum Conſtitutionibus, nempe Innocentii IV. Alexandri IV. & præcipuè ex illa Nicolai III. habetur hæc deciſio impreſſa apud Nicolaum Garziam *de benefic. par.* 11 *cap.* 10. *num.* 79. & Farinac. *loco proximè citato deciſ.* 123. & Marcheſ. *de Commiſſ. par.* 1. *fol* 215. cujus etiam meminit Lotherius *de re benefic. lib* 1. *q.* 42. *n* 51.

32 Succeſſivè QUÆRO, An Epiſcopus poſſit diſpenſare cum filiis hæreticorum ad officia, & beneficia eccleſiaſtica.

Cum explorati juris ſit hæreticorum filios nec ad beneficia eccleſiaſtica, nec ad officia, vel honores admitti debere, cap. *Quicumque*, §. *Hæretici*, *de hæretic lib.* 6. non videtur habere facultatem Epiſcopus cum eis diſpenſandi.

33 Primò, quia cum textus in d. cap. *Hæretici*, contineat in ultimis verbis decretum irritans ibi, (quod ſi ſecus actum fuerit, decernimus irritum, & inane;) ſequitur ut Epiſcopus diſpenſare non poſſit: nam etiam in adulterio, & minoribus criminibus Epiſcopus, non poteſt diſpenſare quando leges, vel canones prohibentes annullant actū factum contra prohibitionem, Felin. in cap. *At ſi clerici*, §. *de Adulterijs n.* 4. *in ſecunda limitation. de feud.*

34 Deinde quia Nicolaus III. in Conſtitutione ſuperius relata *n.* 28. ſtatuit, ut hæretici, eorumq; filij uſque ad ſecundam generationem beneficijs habitis perpetuò careant, & ad alia ſimilia nequaquam impoſterum admittantur: quibus verbis cenſetur adempta Epiſcopis diſpenſandi facultas, ut notat gloſ. in cap. *Cupientes*, §. *Cæterum, in verb. Perpetuò, de elect. lib.* 6. quam ut ſingularem probant Cardin. in Clem. 5. *de vita & honeſt. Clericor.* & Felin. *loco citato.*

35 Tertiò, quia cum verſemur in concernentibus fidem, & ſtadum univerſalis Eccleſiæ, qui per filios hæreticorum ad officia, & honores admiſſos, ſi paterna dogmata retinerent, labefactari poſſet; & ita tractemus de re graviori quam ſit adulterium, conſequens eſt Epiſcopum diſpenſare non poſſe, cap. *Dilectus, de tempor. ordination.* & ibi gloſ. in *verb. Permiſſa verſ. Vel dic quod non licèt*, & Innoc. *n.* 2. Roman. *conſ.* 325 *Quoad primum, nu.* 4. *in* 3 *dub.* Felin. *in d.* §. *De adulterijs*, *n.* 1. ubi ait omnes ita ſentire.

36 Nec obſtat doctrina Abb. in cap. *In quibuſdam*

nu.4.de pœn, ubi ſcripſit Epiſcopum poſſe diſpenſare cum filio interficientes Prælatum, licèt per illum textum repellatur à Clericatu: nam reſpondetur illum text. in fine permittere, ut cũ eis poſſit diſpenſari; unde non eſt mirum ſi Epiſcopo hoc liceat: nam ubi in materia pœnali canon permittit diſpenſationem, non eſt ambigendum, quin liceat Epiſcopo diſpenſare, ut poſt Abb. declarat
38 Dec. *d.* §. *de adulteriis, num.35.* Præſertim verò, quia cum filij hæreticorum, quæ læſerunt majeſtatem Divinam, non minus videantur infames, quam filii conſpirantium adverſus Principem ex l. *Quiſquis, C. ad Leg. Iul. maieſt* juncto hoc cap. Infamia hujuſmodi per ſolum Principem aboleri poteſt, & non per Epiſcopum, ut notant omnes in cap. *Cum te*, ubi in ſpecie Felin. *num.12. de ſent. & re iudicat.* l. 1. §. *De qua re, ff. De poſtulando.*

DE HÆRETICIS

Cap. Abſolutos.

SVMMARIVM.

1 *HÆreticus perdit ipſo iure fidelitatis homagij, & quamcumque aliam obligationem eo ipſo quod eſt hæreticus, & n. 4.*

2 *Papa ratione criminis eccleſiaſtici poteſt abſolvere vaſallos laicorum ac omni obligatione; & alios eiſdem obnoxios à quocumque pacto etiam iurato.*

3 *Hæretici amittunt ipſo iure dominium omnium bonorum à die commiſſi criminis, & numero 14. & 15*

5 *Et eorum familiares, ſervi, liberti, & mercenarij ſunt ſoluti omni obligatione, qua eis tenebantur.*

6 *Vxor non recedit ab excommunicato, ſed ab hæretico ſic.*

7 *Hæreticorum filij liberantur à patria poteſtate, & emancipatio facta à patre non tenet.*

8 *Debitor ſi iuravit ad certam diem ſolvere, ſub certa pœna, ſi non ſolvat creditori in hæreſim lapſo, pœna non committitur, nec eſt periurus, & num. ſeq.*

9 *Iuramentum debitoris habet tacitam conditionem ſi creditor in eodem ſtatu manſerit.*

10 *Debitor lapſi in hæreſim tenetur ſolvere fiſco, ſi bona ſunt publicata.*

11 *Debitor excommunicati non tenetur ei debitum ſolvere, ſed illud deponere debet apud ædem ſacram, donec ab excommunicatione fuerit abſolutus.*

12 *Vaſalli liberantur ab omni debito fidelitatis ſi domini labantur in hæreſim manifeſtè.*

13 *Et quid ſi occultè, & n. ſeqq.*

14 *Hæreticorum bona ſunt ipſo iure confiſcata etiam ſi ſint occulti.*

15 *Pœna ipſo iure impoſita afficit delinquentes quantumque occultos.*

16 *Dimiſſoriæ Epiſcopo exiſtente hæretico an ſint concedendæ à Capitulo Cathedralis Eccleſiæ, & num. ſeqq. uſque in fin.*

17 *Et quid ſi Canonici uno excepto propter hæreſim ſint diſperſi, & n. 19. & 25.*

Et quid ſi omnes abſint, num.27. & ſeqq. uſque in fin

18 *Sed Epiſcopalus an vacet propter hæreſim Epiſcopi, & n. 23.*

20 *Vacationis appellatione an veniat vacatio de iure, & de facto, & n. 22.*

21 *Hæretici beneficium vacat ipſo iure, ſed detentor non poteſt deijci à poſſeſſione ante declaratoriam ſuper facto.*

Poſſeſſor remanet, qui titulum habuit ab initio, licèt per pœnam iuris privetur, ibid,

24 *Declaratoria non requiritur ubi factum eſt notorium.*

Declaratur n. 34.

25 *Dimiſſorias concedere ſede vacante non ſpectat ad Canonicos ut ſingulos, ſed uti repreſentantes Capitulum.*

26 *Capituli ius in uno Canonico conſervatur.*

27 *Dimiſſoriæ ſede vacante dari non poſſunt à Canonicis abſentibus.*

28 *Dimiſſorias concedendi poteſtas Epiſcopo, & Capitulo non extantibus, conſervatur penes Eccleſiam, nec devolvitur ad Archiepiſcopum.*

29 *Ordinari an quis poſſit ab alieno Epiſcopo, vel à metropolitano, ſi proprius Epiſcopus ſit hæreticus, & Canonici omnes ſint diſperſi, & numero ſeqq. uſq. in fin.*

Epiſcopo exiſtente hæretico, an ſubditi ab illius obedientia liberentur, ibidem, & n. 34.

30 *Exemptus an poſſit à quo maluerit Epiſcopo Ordines ſuſcipere.*

31 *Lex debet eſſe poſſibilis. & n ſeq.*

32 *Electio facta per vota non ſecreta non eſt irrita ubi non ſunt niſi duo vocales.*

33 *Ordinari quando quis poſſit ab alieno ob delictum proprij Epiſcopi.*

1 ABSOLUTOS. Breve eſt; ſed per alia verba ſecundum Abbatem, Jo. de Anan & Mar. Socin. ſic ſummari poteſt. Liberantur ab omni obligatione qui hæreticis tenebantur adſtricti. Hoc dicit.

2 Nota primo ex textu ratione criminis eccleſiaſtici Papam poſſe abſolvere vaſallos laicorum ab omni obligatione, & alios eiſdem obnoxios à quocumque pacto quavis firmitate vallato, ut hic eſt caſus & notat Butr *num* 2. Abbas *in* 1. *notab.*
3 Jo. de Anan *num.* 1. Mar. Soc. *eod. num.* & Felinus *in princ.* quod clarum eſt hodie, quia hæreticorum bona ſunt ipſo jure confiſcata, ut cap. *Cum ſecundum leges infra eod, lib.* 6. Licèt olim ſecus eſſet ſecundum Innoc. *hic circa finem, verſ. Eſt etiam*, ibi argumentum, & ſic amittunt ipſo jure dominium omnium bonorum à die commiſſi criminis, ut præter citatos tradit noviſſimè Franciſc. Penia *in Directorio Inquiſit. part.* 3. *lib* 3 *Scholio* 159. Bonorum autem appellatione continentur etiam obligationes, actiones, & jura, l. *Bonorum* §. *In bonis, ff. de ver. ſignificat.*
4 Secundò nota hæreticum perdere obligationẽ fidelitatis & homagij ipſo jure eo ipſo, quod eſt hæreticus; & ita hic eſt caſus ſecundum Joan. de Anan. *in ſumm. textus*, & notat gloſſ. Hoſtien. *in princ.* Jo. Andr. *num.* 3. Butr. *in* 1. *notab.* & reliqui omnes: & idem intelligas in quacumque alia obligatione ſervitij, vel obſequij, ut in textu.
5 Unde jure noſtro, familiares, ſervi, liberti, & mercenarij ſunt etiam liberati, ut dicit Goffred. *hic*

hic per hanc literam, quæ generaliter dicit, & totius obſequij; & ſic comprehendit omnes, etiam mercenarios; & cum Goffredo concordant Jo. Andr. *num.* 1. Butr. *num.* 3. Abb. *num.* 2. Joann. de Anan. *num.* 4. & Mar. Soccin. *num.* 2. Franciſc. Penia citatus *ſupra num.* 3. Nec obſtant, c. *Quoniam*, 11. *qu.* 3. & cap. *Inter alia, infra de ſent. excomm.* Quia loquuntur in excommunicato, non in hæretico, ſecundum Goffred. & alios præallegatos. Uxor autem non recedat ab excommunicato, ut ibi: Ab hæretico ſic, cap. *Sic enim.* 28. *q.* 1. Similiter filij liberantur à patria poteſtate, & efficiuntur ſui juris, adeo ut emancipatio facta à patre hæretico non teneat, tamquam facta de perſonis ſui juris, ut cap. *Quicumque, infra eod. lib.* 6. Jo. Andr. *hic num.* 1. *in ver. Adſtricti*, Abb. *num* 3. & Mar. Socin *eod. nu* Et idem in debitore, qui certa die obſtrictus eſt ſolvere ſub certa pœna: nam ſi non ſolvat, pœna non committitur, quia cum hæreticorum bona poſſint occupari, multo magis retineri, ut legitur, & notatur in cap. *Excommunicamus*, §. *Si verò Dominus, verſ.* 1. *ſupra eodem.* Nec ſi juravit ſolvere intelligitur deierare, quaſi juramentum habeat in ſe tacitam conditionem, ſcilicet ſi in tali ſtatu permanſerit, ut ei communicandum ſit, argum. cap. *Quemadmodum, reſp.* 1. *verſ. Quia in illo, ſupra de iureiur* & cap. *Excommunicamus*, *il ſecondo* § *Credentes*, *ſupra eod.* textus optimus in l. *Cum quis, reſp.* 1. *ff. de ſolutionib.* ubi ſi ſtipulatus ſum mihi, aut Titio dari; Titio tunc rectè ſolvi poteſt, ſi in eodem ſtatu manſerit, in quo erat tempore ſtipulationis: & ita hic firmant gloſ. 2. Innoc. *in fin.* Hoſtien. *num.* 1. *in ver. Aliquo pacto*, Joan. Andr. *n.* 2. & communiter Doctores.

10 Adverte tamen, quia etiamſi debitores liberētur ab obligatione ſolvendi creditoribus in hæreſim lapſis, non propterea quicquam ſibi acquirunt; ſed ſi bona ſint publicata, tenentur fiſco ſolvere, vel cui declaratum fuerit eſſe ſolvendum, aliàs non evitarent pœnam, vel præjudicium, ſi aliā excuſationem non haberent, ut hic per Mar. Soccin. *num.* 4.

11 An autem idem ſit dicendum in excommunicato, ſcilicet, ut ille, qui ſub pœna, vel ſub juramento promiſit intra certum terminum ſolvere, incidat in pœnam, vel in perjurium, ſi illi interim excommunicatione innodato, & in ea perſiſtenti non ſolvat, ſunt opiniones, de quibus per DD. in cap *Veritatis, ſupra de dol. & contumac.* Tutius tamen, ac verius videtur pecunias non eſſe ſolvendas excommunicato, ſed eſſe deponendas apud ædem ſacram, vel perſonam fide, & facultatibus idoneam, ad hoc ut ſolvantur creditori poſtquam ab excommunicatione fuerit abſolutus, gloſ. in cap. *Nos Sanctorum, in ver. Conſtricti*, 15. *qu.* 6. quam ibi ſequitur Archidiac. *num* 1. *verſ. Adde, & verum eſt*, Abb. in cap. *Si verè, num.* 6. *de ſenten. excomm.* & in d. c. *Veritatis, n.* 39. Jo. de Anan. *hic n.* 5. & Felin. *in fin*

12 Ultimò nota ibi, *Lapſis manifeſtè in hæreſim* Vaſallos liberari ab omni debito fidelitatis præſtando ſi ipſi domini in hæreſim labantur manife-
13 ſtè, ut in littera. Ergo à contrario ſecus ſi occultè, ut hic tenent Innoc. *poſt princ. in ver. Manifeſtè*, Hoſtien. *num.* 1. *in eod.* Io. Andr. *eodem num. & ver.* Butr. *num.* 3. *verſ. Quid ſi occultè*, & Card; *num.* 1. *verſ. Si autem*, & quamvis Philippus dicat idem, ſi ſit occultus, dummodo probari poſſit: tamen Joann. Andr. *ubi ſupra* intelligit hoc procedere ubi crimen eſt probatum, quia tunc tranſit in manifeſtum, cap. *Cum olim, de verb. ſignificat.* Secus ſi non ſit proceſſum ad probationem, quia Eccleſia non judicat de occultis, cap. *Sicut tuis, in fin. ſupra de ſimonia*, & conſentiunt Butr. & alij proximè citati.

14 Sed Abbas *hic num.* 1. *circa finem*, non putat hoc dictum hodie eſſe verum indiſtinctè, quia omnia bona hæreticorum ſunt confiſcata ipſo jure, etiam ſi ſint occulti, ut cap. *Cum ſecundum, infra*
15 *eodem lib.* 6. ubi autem pœna ipſo jure imponitur, afficiuntur delinquentes quantumcumq; occulti, ut dicit gloſſa ſingularis in Clem. 1 *in ver. Eo ipſo, de hæreticis*; ergo eo ipſo, quod quis labitur in hæreſim, in continenti perdit omnia bona; & ſic ſequitur abſolutio à fidelitate, & quacumque alia obligatione ſibi quæſita: non tamen poteſt hæc abſolutio, ſeu publicatio allegari in foro externo, niſi hæreſis ſit manifeſta, vel probata; & hoc modo poſſunt ad concordiam reduci diſſidentes opiniones; & cum his dictis Abbatis videtur hic tranſire Jo. de Anania, *num.* 3. *verſ. Sed Dominus Abbas*, Mar. Socin. *num.* 11. & Felin. *num* 1. Tu tamen cogita, quia illa gloſſa loquitur de pœna ſpirituali ſuſpenſionis, & excommunicationis, prout etiam loquitur dicta Clem. 1. & vide quod ſcripſi in cap. *Vergentis, ſupra eod.*

16 QUÆRO, An Epiſcopo exiſtente hæretico facultas concedendi dimiſſorias juxta *c.* 10 *ſeſſ.* 7. Concilij Tridentini pertineat ad Capitulum Cathedralis Eccleſiæ.

17 Et an eo caſu quo Capitulum concedere poteſt dimiſſorias, ſi Canonici propter hæreſes diſperſi ſint, & nequeant convenire, aut conveniri ſine difficultate, ſufficiat habere literas dimiſſorias ab uno ex Canonicis Cathedralis Eccleſiæ, vel certè ſine dimiſſorijs adire pro ſuſcipiendis ordinibus viciniorem Epiſcopum, ſeu metropolitanum.

Pro quæſtionis ſolutione infradicti articuli videntur examinandi.

18 Primò, An propter hæreſim Epiſcopi, ſedes Epiſcopalis taliter cenſeatur vacare, ut eiuſdem Eccleſiæ Capitulum poſſit dimiſſorias, ſeu reverendas pro ordinibus ſuſcipiendis concedere ad formam juris, & *d. c.* 10. *ſeſſ.* 7.

19 Secundò, ſede Epiſcopali vacante, & Capitulo nuſquam comparente, an vel unus ſolus Canonicus, maximè ſi alij non valeant niſi difficulter cōgregari, poſſit huiuſmodi dimiſſorias concedere; Et quid ſi neque hac via poſſint obtineri dimiſſoriæ, an poſſit aliquis Prælatus alterius eccleſiæ, eiuſdem tamen diœceſis, eaſdem impertiri, vel ſaltem hoc jus tranſeat ad metropolitanum.

Tertiò, An qui de dicta diœceſi capiunt promoveri, nec prædictis modis poſſunt obtinere dimiſſorias, poſſit ritè ab alieno Epiſcopo ſine dimiſſorijs, vel ſaltem à metropolitano ad ordines promoveri.

20 Ad primum pro negativa facit, quod in materia ſtrictè interpretanda, ut eſt decretum *d. c.* 10. *ſeſſ.* 7. quod correctionem juris communis continet, appellatione vacationis venit vacatio de jure, & de facto, Calder. *conſ.* 6. *in fin. de conſtit.* Cum igitur in caſu propoſito Epiſcopatus de facto ab hæretico detineatur Epiſcopo; non comprehendetur ſub diſpoſitione huius decreti, quod requi-

rit vacationem veram, quæ eſt de jure, & de facto. Secundò, etſi crimen hæreſis inducat vacationem beneficij ipſo jure, cap. *Quo iure*, juncta gloſ. 8. *diſt.* ubi Preproſit. tamen detentator nõ poteſt de poſſeſſione expelli, niſi præcedente declaratoria ſuper facto, cap. *Cum ſecundum, ubi doct. de hæret. lib. 6.* generaliter enim qui à principio titulum habuit: licet per pœnam juris privatus ſit, ita ut beneficiũ alteri conferri poſſit; tamen remanet poſſeſſor, & propter id poſſeſſione privari non poteſt, niſi cauſa cognita, & vocatus; ita ſingulariter Jo. Andr. in *reg. Mora, n. 15 verſ. Hinc eſt quod qui à principio, de regul iur. lib. 6.* quamobrem literæ dimiſſoriæ ante declarationem criminis ab ipſo Epiſcopo hæretico, & non ab alio videntur petendæ.

22 Breviter diſtinguo; aut de hæreſi Epiſcopi notoriè conſtat, aut non; ſi non conſtat, negativa verior videtur; ſi conſtat, videtur dicendum ad Capitulum pertinere dare has dimiſſoris tam de jure, ut à fortiori probat text. in cap. *Cum nullus, §. Epiſcopo autem in remotis agente, de temporib. ordinat. lib 6* quam ex decreto d. *cap. 10. ſeſſ. 7.* etenim Capituli poteſtas ſede vacante verificatur ne dum in vera vacatione, ſed etiam in ficta, *cap 3 de ſupplen. neg. lib. 6.* juncto cap. *Is cui, de elect. eod. lib.* & in ſpecie quando Epiſcopus eſt hæreticus, exemplificat Hoſt. *in ſumma, tit. Ne ſed. vacant. verſ. Quot modis*: vel certè quatenus poteſtas Capituli ſede vacante non verificetur in vacatione ficta, ſeu interpretativa, quod verus eſt, ut ſcripſi in c.

23 *Quia diverſitate, nu 16. uſque in fin. ſupra, de conceſſ. præben.* tamen propter hæreſim notoriam Prælati ſedes non vacat interpretativè, ſed verè, ut probavi in cap. *Ad abolendam, à n. 28. uſque ad num.* 44. *ſupra eod* ac proinde poteſtas ad Capitulum devolvitur, cap. His quæ, & cap. *Cum olim, ſupra de maior. & obed.* & dixi in dicto cap. *Quia diverſitatem, n. 24. & 34.*

Ad contraria reſpondetur ut infra, videlicet ad primum; ideo in correctorijs ſtrictam fieri interpretationem, ut minus corrigatur jus commune, in caſu noſtro ex lata interpretatiõe jus commune nullatenus corrigitur: ergo verba non ſtrictà, ſed largè ſunt interpretanda, l. *Si unus, § Pactus, in fin* & ibi Jaſon. *n. 6. ff. de pact.* imò admittitur etiã extenſio, ut ibidem Jaſon, præterquam quod hæc eſt paſſiva interpretatio: ideoque *vacationis* verbum accipi debet in ea ſignificatione, qua accipitur in jure, l. *Iuris gentium, §. Si pauper, ff. de pactis,* juncta l. *Transfigere*, ubi gloſ. *Magna, C de transact. gloſ.* Bart. & DD. in l. *Sciendum, ff. Qui ſatis dare cogantur.*

24 Ad ſecundum reſpondetur illud nõ procedere in notorijs, in quibus nec requiritur de neceſſitate declaratoria; imò judex ad quem ſpectat poteſt ſine ea procedere ad expeditionem, ut ex cõmuni notat Boſſius *in practic crim tit. Quando procedendum ſit in crimine notorio, n. 6. cum ſeq*

25 Quoad ſecundum articulum, cùm dicta facultas competat non ſingulis de Capitulo, ſed Capitulo ipſi unum corpus repræſentanti, l 2. & l. *Sicut ff. Quod cuiuſque univerſ. nomi.* utique nulli licebit dictas litteras concedere, niſi Capituli corpus re-

26 præſentet, & in ipſo jus Capituli reſideat: licebit autem ſi in ipſo reſideat, ſeu ipſe Capitulum repræſentet etiam ſi ſit unus ſolus, d. l. *Sicut, §. 1.* ubi gloſ. & gloſ *pen.* in cap. *Gratum*, ubi Abb. *num. 9 de poſtul. Prælat.* & inde infertur, ut ſi unus tantùm adſit Canonicus reſidens, is ſolus nomine Capituli dictas dimiſſorias concedere poſſit; at ſi ſint plures unus ſolus non poterit, niſi omnes, vel major pars reſidentium concurrat capitulariter.

27 Quod ſi nullus reſideat, ſed omnes ſint abſentes, non videtur cuiquam licere dimiſſorias concedere, quia de abſentibus quoad actus capitulares regulariter nulla habet ratio, & perinde eſt ac ſi non eſſent, ex ijs quæ tradit Abb poſt gloſ. in cap *Cum inter univerſas, n. 8. de elect* & ex Regulas *quod paria ſunt non eſſe, & non apparere*, l. *Rutilia Polla, ff. de contrah. empt.* Ex quibus ad ſecundam quæſtionem quoad primam illius partem videtur reſpondendum ad ſolos reſidentes Canonicos ſpectare dictas dimiſſorias capitulariter concedere.

28 Quo verò ad ſecundam, cùm nullo jure reperiatur cautum, ut dicta poteſtas vacante ſede Epiſcopali, & Capitularibus Canonicis nuſquã apparentibus devolvantur ad alios Prælatos; hoc à nobis temerè non videtur afferendum, argum. cap. *Conſuluit, 2. qu. 5.* ſed potius dicendum eſt dictum jus conſervari apud ipſammet Eccleſiam, ex Ab. in d. cap. *Gratum, nu 22. de poſtul. Prælat.* & eodem modo reſpondetur ad tertiam eiuſdem quæſtionis partem, videlicet hanc facultatem ad Archiepiſcopum non devolvi, d. cap *Si Epiſcopus, de ſupplen. neg. Prælat lib 6.* ubi gloſ quædam in verb. *Archiepiſcopus*, afferendo rationem prædictæ concluſionis ait, (ideo dictam facultatem ad Archiepiſcopum non tranſire, quia hoc jure cautum nõ reperitur:) generaliter noſtram confirmat ſententiam, quæ eodem modo confirmatur per cap. 1 *de ſuppl. negl. Prælat. eod. lib.* ibi, *cum id non reperiatur à iure conceſſum.*

29 Ad tertiam quæſtionem pro affirmativa facit, quod cum ſubditi per hæreſim Prælati liberentur ab illius obedientia; & alijs, in quibus eidem obſtricti erant, ut in hoc cap. Liberi autem à juriſdi-

30 ctione, ſeu ſubjectione ſui Epiſcopi poſſint quoad ea, quæ ſunt voluntariæ juriſdictionis, alteri Epiſcopo ſe ſubdere, ut de exemptis, quæ ad Ordines ſuſcipiendos notat Archid. in cap. 3. *col. fin. de temp. ordin. lib 6.* ſequitur, ut prædicti tamquam liberi poſſint à quocumque Catholico Antiſtite ordines accipere.

31 Secundò, canon, ſeu lex cum debeat eſſe poſſibilis, c. *Erit autem lex*, 4. *diſt.* non vendicat ſibi locum in caſu, in quo non poteſt obſervari, l. 4. § *To-*

32 *ties, ff de dam infect.* unde Abb. *conſ. 25 vol 2 col. 3. poſt n. 2.* concludit Canonem annullantem electionem factam per ſcrutinium non decretum, non procedere in illo Monaſterio, ubi non reperiuntur niſi duo Monachi: ſed hoc caſu non poteſt obſervari Canon prohibẽs ne quis ab alieno ſine dimiſſorijs proprij Prælati ordinetur. Ergo, &c.

Tertiò, Ratio quare ſtatutum fuerit, ne quis ab alieno Epiſcopo ordinetur fuit ut evitaretur diſcordia inter Epiſcopos, arg. cap. 1 juncta gloſ. *prima*, & cap. *Primatus*, 71 *diſt.* quæ cum eſſet in caſu noſtro, ſequitur, ut ceſſet etiam diſpoſitio ex regula l. *Adigere, §. Quamvis, ff. de iure patron.* & cap. *Cum ceſſante, de appellat.*

33 Negativa opinio tutior videtur, nam cum Canones ubique ſtatuant ne quis eum, qui ſibi ſubditus non ſit, ordinare præſumat, cap. 2. & ibi gloſ. *in verb Alienæ, de tempor ordinat. & quæſtio 2. per totum*; ſed ut quiſque debeat à proprio Epiſcopo

ſcopo ordinati, *cap. 8. ſeſſ. 23.* Trid. Conc. nec à dicta regula videtur recedendum hoc caſu, cum in iure non reperiatur exceptus, gloſ. 1. in cap. *Inter hæc, in fin. 32. qu. 2.* & notatur in l. 1. *ff. de reg. iuris,* confirmatur per argumentum à ſpeciali text. in cap. 2. *de temp. ordin. lib. 6.* juncta gloſ cap. 1. *in verb. Culpis, de ſuppl. negl. Prał. lib. 6.* quæ notat ſpeciale eſſe, ut in *d. cap. 2.* in pœnam delicti Epiſcopi proprij liceat ſine illius dimiſſorijs à vicinis Epiſcopis ordines ſuſcipere, idq; ideo ibi licere, quia ſic expreſsè conceditur: at in caſu noſtro hoc non reperitur expreſsè conceſſum. ergo videtur dicēdum prædictas perſonas debere à Sede Apoſtolica remedium expoſcere, ut videtur in ſimili ferè caſu obſervatum in cap. *Fraternitati, 71. diſt*

42 Ad contraria autem videtur ſic reſpondēdum, videlicet ad primum, eſto Epiſcopus ipſo iure ſit ſua juriſdictione privatus, poſſitque propter delicti notorietatem ab alio judice ſine alia citatione, & declaratione ſua poſſeſſione, ſeu detentatione ſpoliari: non tamen inde ſequitur ut ſubditi, qui ſunt privatæ perſonæ, ipſimet poſſint nulla præcedente declaratoria de facto ſeipſos eximere ab illius obedientia, ut ſatis colligitur ex Abb. in cap. *Accepta, n. 6. de reſtit ſpoliat.*

Præterea in caſu noſtro poteſtas prædicta ab Epiſcopo tranſit in Capitulum, ut ſupra dictum eſt: quod ſi Capitulum nuſquam appareat, non tamen ob id ipſi ſubditi efficiuntur liberi, ſeu exempti, ſed dictum jus conſervatur, & retinetur ab ipſamet Eccleſia, ſecundum Abb. in d. c. *Gratum, n. 12. de poſtul. Prælat.* licèt ſecus videatur eſſe in Collegijs ſæcularibus.

Ad ſecundum negatur ſimilitudo: nam in caſu noſtro ſubditi non coguntur ordines ſuſcipere, & quatenus in aliquo caſu cogerentur, tamen ob dicta impedimenta excuſarentur, ad notata in cap. *Commiſſa. de elect. lib. 6.* poſſuntque ij ſubditi pro remedio ad Sed. Apoſt. vel illius in dictis partibus Legatum recurrere.

Ad tertium, Illa ratio non videtur tam cauſa finalis, quam impulſiva: unde argumentum non urget, ad notata in l. 1. §. *Sæpè, ff. de poſtulando* Sacræ Congregationis reſponſa ad ſupraſcripta, dubia habes in c. *His quæ, n. 22. ſupra, de maior. & obedient.*

De Schiſmaticis, & ordinatis ab eis.

Cap. Quod a prædeceſſore

SUMMARIUM.

1 *Schiſmaticorum geſta iuribus carent, etiamſi gerantur prætextu publici officij, & n. 131.*

2 *Ordinationes à ſchiſmaticis factæ irritæ ſunt quoad executionem tantum, non autem quoad impreſſionem characteris, & n. 27. & ſeq.*

3 *Character Ordinis non confertur per miniſtrum, ſed imprimitur in anima immediatè à Chriſto, & n. 31. & ſeq.*

4 *Ordinatis forma Eccleſiæ non ſervata character non imprimitur.*

5 *Ordinationes factæ ab eis, qui à ſchiſmaticis ordines ſuſceperunt, executionem non conferunt.*

6 *Schiſmatici an ſint ipſo iure excommunicati, vel potius excommunicandi, uſque ad n. 25.*

7 *Schiſmatici quot modis accipiantur.*

8 *Excommunicati largè dicuntur ſchiſmatici.*

9 *Schiſmatici propriè qui dicantur, & n. ſeqq.*

10 *Schiſma unde dicatur.*

11 *Schiſma quid ſit, & n. 24.*

12 *Vnitas Eccleſiæ in quibus conſiſtat.*

13 *Græci, qui ab unitate Eccleſiæ Romanæ recedunt, ſunt ipſo iure excommunicati.*

14 *Hæretici dicuntur, qui extollunt ſe contra Romanam Eccleſiam, & hi, qui principales ſunt, hæreſiarchæ.*

15 *Epiſcopi in conſecratione non ſolum hæreſim, ſed etiam ſchiſma anathematizant.*

16 *Græci ſchiſmatici noſtri temporis ſunt formaliter hæretici.*

17 *Hæreſis eſt error in fide cum pertinacia.*

18 *Schiſmatici ſine hæreſi qui dicantur.*

19 *Schiſmaticus, & hæreticus eſſet qui duos Summos Pontifices ſimul crederet veros.*

20 *Hæreticus omnis eſt ſchiſmaticus, ſed non è converſo.*

21 *Schiſma nullum eſt, niſi ſibi aliquam hæreſim confingat, ut rectè ab Eccleſia receſſiſſe videatur.*

22 *Antipapa dicitur hæreſiarcha.*

23 *Schiſmatici omnes propriè ſumpti hodie ſunt vinculo excommunicationis innodati.*

24 *Inobedientia eſt offenſa qualibet, aut rebellio contra Papam, & Sedem Apoſtolicam, ſunt caſus Sedi Apoſtolicæ reſervauti in* Extrav. *Pauli II. & Sixti IV.*

Rebellis quis dicatur, ibidem.

25 *Beneficiorum collationes à ſchiſmaticis factæ ſunt ipſo iure nullæ.*

26 *Matrimonia in Ruſſia à Catholicis contracta coram parochis Ruthenis an ſint irrita, necne. & n. ſeq. uſque in fin.*

27 *Vuladicæ Ruthenorum an ſint veri Epiſcopi.*

28 *Sacramentum poteſt tradere ſeparatus, ſicut poteſt habere ſeparatus.*

29 *Ordinatio facta in forma Eccleſiæ ab Epiſcopo etiam hæretico, ſeu ſchiſmatico, ſive anathemate innodato, ſive ordinationem receperit in Eccleſia, ſive extra, habenda eſt rata quoad veritatem ordinis.*

30 *Intellectus cap.* Novatianus, 7. q 1.

31 *Poteſtas ſpiritualis duplex, ſacramentalis, & iuriſdictionalis.*

32 *Altare ſemel conſecratum non conſecratur iterum, niſi fuerit diſſipatum.*

33 *Epiſcopi ſchiſmatici nec poſſunt excommunicare, nec abſolvere, nec indulgentias concedere, ac ſi fecerint, nihil eſt actum.*

34 *Intellectus cap.* Didicimus, *& cap.* Pudenda, q. 1.

35 *Ordinati ab Epiſcopis ſchiſmaticis etiam ignoranter executionem non recipiunt.*

36 *Excommunicati omnes etiam non denunciati ante Concilium Conſtantienſe dicebantur non tolerati.*

37 *Hæretici, vel ſchiſmatici de iure communi nullam ordinum executionem, vel iuriſdictionem habent & nu. ſeq.*

38 *Inſtitutio authorizabilis eſt de lege iuriſdictionis.*

39 *Conſtantienſis Concilij Conſtitutio,* Ad evitanda, *recipienda eſt ut canonica, & perpetua, & nu. ſeqq.*

40 *Excommunicati denunciati dumtaxat, aut notorij Clericorum percuſſores ex Concilio Conſtantienſi dicuntur non tolerati. & n. 46. & 54.*

Baſi-

41 *Baſileenſis Concilij Canon an derogaverit Conſtitutioni Conſilij Conſtantienſis, Ad evitanda, & n. ſeqq.*
42 *Baſileenſe Concilium quo tempore ab Eugenio IV. translatum, ſeu diſſolutum fuerit.*
43 *Baſileenſis Concilij Canon an, & in quo differat à Conſtitutione Conſtantienſi.*
44 *Abbatis Nicolai de Auſimo, Felini, & Navarri error circa Conſtitutionem Concilij Conſtantienſis, & n. ſeq.*
45 *Baſileenſis Concilij acta in quibus approbata, aut reprobata fuerint.*
46 *Excommunicati notoriè niſi ſint denunciati, aut Clericorum percuſſores, ex Concilio Conſtantienſi non ſunt vitandi, & n. 54.*
47 *Hæretici & ſchiſmatici non dicuntur nominatim denunciati ex Bulla Cœnæ.*
48 *Moguntinum Concilium etſi invocaverit Conſtitutionem Conſilii Baſileenſis, tamen non derogavit decreto Conſtantienſis Concilij.*
49 *Synodus provincialis facultatem non habet derogandi Concilio generali, nec obligat extra provinciam*
50 *Epiſcopi ſchiſmatici in vim Conſtitutionis Conſtantienſis validè iuriſdictionem exercent, & beneficia conferunt, & n ſeqq.*
Contrarium, n. 53. & ſeqq. uſque ad n. 126.
51 *Beneficijs collatio fit ab Epiſcopo ratione publici muneris.*
52 *Popones in Ruſsia an ſint veri Ruthenorum parochi, uſque in finem.*
53 *Conſtantienſis Concilij Conſtitutioni de vitandis excommunicatis fuit derogatum per contrariam Conſtitutionem Concilij Lateranenſis ſub Leone X. & plur. ſeqq.*
54 *Conſtantienſis Conſtitutionis tenor refertur.*
55 *Lateranenſis concilij conſtitutio ibidem refertur*
56 *Excommunicati omnes notoriè ex Conſtit. Concil Lateran vitari debent, etiamſi non ſint nominatim denunciat. aut notorij Clericorum percuſſores.*
57 *Vuladica, & Popones Rutheni quorum ſchiſma notorium eſt, hodie dicuntur excommunicati non tolerati.*
58 *Parochialium collationes factæ à ſchiſmaticis non valent.*
59 *Beneficij collatio facta ab excommunicato non tolerato eſt irrita ipſo iure, & n. 78.*
60 *Prælatus naturaliter mortuus & excommunicatus æquiparantur.*
Beneficij collatio facta ſchiſmatico, ſeu hæretico aut excommunicato, eſt ipſo iure nulla, ibid. & n. 73. & n. 77.
61 *Conſuetudo contra Concilium generale non valet.*
62 *Communicatio in divinis cum excommunicatis eſt culpa mortalis.*
Et quid extra divina, ibidem remiſsivè
63 *Communicantes in divinis cum excommunicatis incidunt in excommunicationem maiorem, quæ non infligitur niſi pro mortali reatu*
64 *Sacramenta recipiens ab excommunicato tolerato an peccet mortaliter.*
65 *Conſuetudo irrationabilis, & nutritiva peccati dicenda eſt potius corruptela, quàm conſuetudo*
66 *Hæretici & ſchiſmatici ex Conſtit. Pauli IV. ſunt ipſo iure privati omnibus dignitatibus, & beneficijs eccleſiaſticis.*
67 *Pauli IV Conſtit.* Cum ex Apoſtolatus *expenditur.*
68 *Verba,* ipſo iure, *licet non excludant declaratoriam ſuper facto; tamen ſecus eſt ſi factum ſit notorium.*
69 *Beneficia propter hæreſim vacantia ſunt Sedi Apoſtolicæ reſervata ex Conſtitutione Pij V. & eorum impetrationes non valent, niſi modus vacationis propter hæreſim ſit expreſſus.*
70 *Beneficiorum poſſeſsiones in perſonas hæreticorum vires, & effectum non habere ſenſit Gregor. XIII.*
71 *Conſtitutio poſterior tollit priorem Conciliarem etiam ſine ſpeciali derogatione.*
72 *Conſtantien. Conc non relevat excommunicatos ſuſpenſos, vel interdictos, nec eis in aliquo ſuffragatur.*
73 *Beneficij collatio facta excommunicato non tenet.*
74 *Etiamſi excommunicatio ſit occulta.*
75 *Beneficij collatio facta excommunicato nulla eſt etiam in foro conſcientiæ.*
76 *Clauſula abſolutionis à cenſuris in litteris Apoſtolicis proviſionum quid operetur.*
77 *Hæretici, & ſchiſmatici noſtri temporis ſunt irregulares & inhabiles ad beneficia obtinenda.*
78 *Excommunicatus, vel ſuſpenſus etiam non denunciatus de iure communi eſt deſtitutus omni facultate beneficia conferendi.*
79 *Et quid in occultè excommunicato.*
80 *Matrimonium celebratum coram parocho palam intruſo, ac titulum non habente poſt Concilium Tridentinum non valet.*
81 *Matrimonium contractum coram parocho excommunicato etiam denunciato validum eſt.*
82 *Matrimonium contractum coram parocho publico hæretico irritum eſt ſi decretum Tridentini Concilij de reform. matr. publicatum fuerit in parochia, & lapſi ſint triginta dies à die publicationis, & n. 97. verſ.* Unde fit.
83 *Conſtantienſis Concilij Conſtitutio indulget Catholicis ut poſsint recipere ſacramenta etiam ab hæreticis, & ſchiſmaticis non denunciatis.*
84 *Antecedens in omni materia includitur in conceſsione conſequentis.*
Declaratur, n. 91.
85 *Diſpenſatio tacita ſuper defectu inducitur quando alias ex gratia nulla utilitas perciperetur, & n. 91.*
86 *Conſtit.* Ad evitanda, *habilitat Catholicos ad ſacramenta recipienda ab excommunicatis, in reliquis ſupponi terminos habiles, & n. ſeq. uſq; ad n. 94.*
87 *Papa ſolus poteſt promovere ad Epiſcopales, Archiepiſcopales, & alias maiores dignitates.*
88 *Ordines ſuſcipere non licet niſi ab Epiſcopo originis, beneficij, vel domicilij.*
89 *Prælatus intruſus non poteſt conferre ſacramenta, & conferendo executionem non confert.*
90 *Abſolutio ſacramentalis eſt actus iudicialis, qui in non ſubditum exerceri non poteſt.*
91 *Princeps non cenſetur ſuper inhabilitate diſpenſare quando gratia in aliqua parte poteſt operari effectum ſuum.*
92 *Excommunicati non ſunt privati beneficiis ante excommunicationem canonicè obtentis, nec ſunt privandi, niſi in excommunicatione inſorduerint.*
93 *Conſtantienſe Conc ſpeciali Conſtitut. revalidavit collationes, & titulos eorum, qui in Concil Piſano fuerunt ab eorum dignitatibus depoſiti, & n 11[illegible]*
94 *Excommunicati in vim Conſtitut. Ad evitanda, retinet iuriſdictionem reſpectu non excommunicatorum privilegio alieno non proprio.*
95 *Conſtitutio Conſtantienſis nec in favorem Catholicorum ſanavit defectus titulorum, ſeu canonicæ inſtitutionis.*

Epi-

96 Epiſcopi nequeunt diſpenſare ad parochiales Eccleſias cum minoribus vigintiquinque annorum, aut illegitimis, criminoſis, aut corpore vitiatis.

97 Beneficij collatio tamquam actus legitimus non poteſt eſſe in pendenti; ſed aut ſtatim tenet, aut vitiatur.

98 Hæretici, ſeu ſchiſmatici non ſolùm ſunt inhabiles ad beneficia obtinenda, ſed etiam ipſo iure privati beneficijs ante hæreſim, vel ſchiſma canonicè obtentis.

99 Hæreticorum filijs ex conſuetudine, & pietate relaxantur beneficia.

100 Conſtitutio, Ad evitanda, quibus eſt cauſis edita fuerit à Concilio Conſtantinnſi, & n ſeq.

101 Conſtitutio, Ad evitanda, an habeat locum in proviſis de parochialibus eccleſiis, vel dignitatibus poſt excommunicationem, ſeu ſchiſma, & num. ſeqq uſque ad num. 126.

102 Patriarcha, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates Græci ſchiſmatici in Concilio Florentino ut tales indifferenter agniti, & tractati fuerunt, & num. 116.

103 Conſtitutio Conſtantienſis, Ad evitanda, in quibus conſulerit timoratis conſcientijs, & ſcandalis obviaverit, uſque ad n. 113.

104 Excommunicati in quibus actibus de iure communi ſint vitandi.

105 Notoriè excommunicati vitari debent etiam ante declaratoriam ſuper facto.

106 Communicatio cum excommunicatis maiori excommunicatione extra crimen an ſit mortalis.

107 Excommunicato eccleſiam ad orandũ ingredienti, ceſſandum eſt à divinis etiam miſſa inchoata, ſi nondum cœptus ſit canon.

108 Communicatio cum excommunicatis in adminiſtratione, vel receptione ſacramentorum, eſt culpa lethalis.

109 Conſtitutio ad evidanda extendi non debet ad rehabilitationem ad beneficia ad ulteriorem correctionem iuris communis.

110 Proviſi in ſchiſmate ab Antipapis fuerunt rehabilitati ad dignitates, & beneficia in Concilio Conſtantienſi non obſtante vitio hæreſis, vel ſchiſmatis.

111 Sacerdos notoriè excommunicatus de iure communi non poteſt validè quemquam abſolvere in articulo mortis, ſecus ex Concilio Conſtantienſi.

112 Excommunicatus proviſus à Papa de parochiali cum clauſula abſolutionis à cenſuris, poteſt non excommunicatis adminiſtrare ſacramenta ex Concilio Conſtantienſi; ſecus de iure communi.

113 Lex quantumcumque generalis, ſemper reſtringitur ad perſones habiles.

114 Lex non imprimit effectum ſuum, niſi in illas perſonas, quibus verba legis congruunt, & adaptantur.

115 Quod non eſt Sanctorum Patrum decreto ſancitum ſuperſtitioſis non eſt adinventionibus præſumendum.

116 Papa ſi quem ſub titulo dignitatis etiam ex certa ſcientia nominet, ſeu tractet, per hoc in dignitate illa ipſum probare non intelligitur.

117 Nominatio Papæ in litteris Apoſtolicis non tribuit ius intruſo, aut aliàs titulum non habenti.

118 Intellectus Clem. Si Summus de ſent. excommunicationis.

119 Papa ſi quem admittat aſſignando ei certam ſedem, aut recipiat tamquam Abbatem ad ſuum officium exercendum, non cenſetur eum approbare in ea dignitate.

120 Beneficium non cenſetur collatum, aut confirmatum niſi illud per verba diſpoſitiva conferatur.

121 Inſtitutio canonica tamquam ſolemnitas extrinſeca non præſumitur, ſed probari debet.

122 Verba enunciativa non propter ſe ſed propter aliud prolata non probant, neque diſponunt.

123 Nominatio Papæ non inducit probationem dignitatis, vel tituli.

124 Imperator Græcus, & Patriarcha Conſtantinopolitanus cur ut tales habiti, & tractati fuerint in Concilio Florentino.

125 Hæretici, & ſchiſmatici in Concilijs generalibus conſueverunt admitti diſputationis gratia, & ad eorum errores confutandos.

126 Græci Epiſcopi, & ſacerdotes ſchiſmatici an cenſeantur in ſuis regionibus Ordinarij, & Parochi tilo ſaltem putativo, & errore communi. uſque ad numero 139.

127 Beneficiorum collationes facta in ſchiſmate ab Antipapis quo tempore præſtabatur eis obedientia, ſuſtinentur ex communi reputatione.
Contrarium n. 132.

128 Hæretici dum tolerantur in aliqua dignitate, & ſunt occulti, poſſunt excommunicare, beneficia conferre, & litteras impetrare.

129 Intellectus l. Barbarius, ff. de off. Prætor. uſque ad n. 139.

130 Geſta ab excommunicato ut valeant requiritur titulus putativus à legitimo ſuperiore, nec ſufficit à ſuperiore putativo.

131 Fictio non generat fictionem.

132 Geſta ab intruſo non ſuſtinentur ex communi errore, etiamſi generantur prætextu publici officij.

133 Beneficij reſervati collatio facta à Prælato putativo etiam ratione publici officij non valet.

134 Geſta ab occultè excommunicato non ſuſtinentur quoad eos, qui ſciunt impedimentum.

135 Error communis ad validitatem eorum, qui geruntur ab excommunicato, vel irregulari, debet eſſe facti, non iuris.

136 Geſta per Prælatum putativum valent quamdiu toleratur; ſecus ſi notorium ſit eum eſſe ſuſpenſum.

137 Beneficij impetratio non fit ab excommunicato ratione publici officij, ac propterea ex communi errore, & titulo putativo non ſuſtinetur, & n. ſeq.

138 Excommunicatus publicè, vel occultè non differunt in his, quæ non geruntur ratione publici officij

139 Parochus non aſſiſtit matrimonio ut miniſter, ſed ut teſtis authorizabilis.

140 Clementis VIII. Conſtitutio prohibens divortia fieri quoad vinculum inter Græcos ad habeat locum in matrimonijs Græcorum ſchiſmaticorum.

141 Græci ſchiſmatici latinos ritus abominantur.

142 Græci Epiſcopi non ſunt admittendi ad Ordines, vel alia Sacramenta conferenda, nec Sacerdotes in Parochialibus inſtituendi, niſi abiurato ſchiſmate.

143 Tridentini Concilij decretum de reform. matrim. publicari debet in ſingulis Parochijs ut matrimonium ſit validum, nic ſufficit publicatio facta in Synodo provinciali.

144 Præſumitur tamen publicatum ſi fuerit obſervatum tamquam decretum Concilij.

QUOD

1 QUOD à PRÆDECESSORE, Irritæ ſunt ordinationes, beneficiorum collationes, & eccleſiaſticarum rerum alienationes factæ à ſchiſmaticis; & à dignitate, & ordine ſuſpenduntur, qui ſchiſma tenere jurant. Hoc dicit; Habet quatuor dicta Secundum ibi, *Adjicientes.* Tertium ibi, *alienationes.* Quartum ibi, *Illos verò.*

Nota primò, juribus carere ea, quæ geruntur à ſchiſmaticis, etiamſi gerantur prætextu publici officij: nam l. *Barbarius, ff. de off. Prætor.* non habet locum in intruſis, ſicut ſunt ſchiſmatici, quod plenius examino infra in 1. *reſp. ad quartam oppoſitionem n. 129 & ſeqq.*

2 Secundò nota irritas eſſe ordinationes à ſchiſmaticis factas, concordat tex. in cap. *Ordinationes, 9. q. 1.* quod intellige quoad executionem, non autem quoad impreſſionem characteris, ſecundum gloſ. *in ver. Irritas.* Innoc. Hoſtien. Joan.
3 Andr. & alios *hic.* Ratio eſt, quia character non cõfertur per miniſtrum, ſed imprimitur in anima immediatè à Chriſto. Infectio ergo miniſtri non vitiat, § *Verum, 23. diſt.* & dixi latè in cap. 1. *ſup. de Baptiſ. in qu.* An baptizati ab hæreticis Calviniſtis
4 ſint iterum baptizandi: & patebit infra *n. 31. & ſeq.* Hoc tamen habet locum ſi forma Eccleſiæ fuerit obſervata; alioquin irrita eſt ordinatio etiam quoad characterem, c. *Extra Catholicam*, & cap. *Detrahe, 1. q. 1. d. c. 1.* & cap. *penult. de Baptiſ.* ſecundũ Goffred. Jo. Andr. *hic n. 7.* Butr. *n. 3.* Card. *n. 4. & in 3. quæſt.* & Abb. *nu. 4.* & innuit gloſ. 2. dum dicit ſchiſmaticos conferre ſacramenta, dummodo in forma Eccleſiæ conferant.

5 Tertiò nota ex illis verbis, *& ab ordinatis ab eis:* Socin. irritas eſſe ordinationes non ſolũ factas à ſchiſmaticis, ſed etiam factas ab illis, qui à dictis ſchiſmaticis ordines ſuſceperunt. Quod expreſsè notat *hic* Innoc. *n. 1 in fin.* dicens Idem de ordinatis ab hæreſiarchis, vel ſchiſmaticis in infinitum: nam cùm non habeant executionem, alijs dare non poſſunt, confert tex. in cap. *Vulnerato*, & in c. *Fertur, 1. q.* ibi: Ex infecta radice fructus non producitur, in l. *In cauſæ, la prima, § 1. § fin.* & in l. *ſeq. ff. de minor.* ubi ſi res per plures manus ambulaverit, idem juris erit.

6 Quartò nota in verſ. *Si quis autem:* ſchiſmaticis non videri ipſo jure excommunicatos, ſed excommunicandos: nam ſi excommunicatio fertur in tribus caſibus hic expreſſis, ergo extra ipſos ſchiſmatici regulariter non ſunt excommunicati, per argumentum à ſpeciali ſecundum Abb. *hic n. 3.* & Socin. *n. 6.*

Præterea in fin. tex. fertur ſententia ſuſpenſionis contra jurantes tenere ſchiſma; ergo ſic jurantes, quibus hæc pœna ſpecialis imponitur, non ſunt excommunicati, & conſequenter longè minus debent eſſe excommunicati illi, qui non jurant tenere ſchiſma, ſed ſolum adhærent intruſo, ut per Socin. *ubi ſupra.* Idem probat tex. in c. *in nomine Domini, 23. diſt.* ponderando verbum, *damnetur*, ibi poſit. in fin.

7 Verùm tu dic multiplicem eſſe ſchiſmaticorum acceptionem, ut per Innoc. *hic in princ.* Hoſtien. *num. 1.* Butr. *num. 4.* & ſupra *in rubr.* per Jo. Andr. *num. 3.* Abb. *num. 4* & Socin. *nu. 4.* Quidam enim dicuntur ſchiſmatici largiſſimè, ut omnes criminoſi, & exiſtentes in peccato mortali, c. *Sacerdotes, 1. qu.* cap. *Reſecandæ, 24. qu. 3.* Sunt enim extra charitatem, cap. *Audi denique, 11 q. 3.* c. *Dixit, 24. quæſt. 3.* cum peccatum ſeparet hominem à Deo ſecundum illud Iſaiæ, cap. 49. *Peccata noſtra diviſerunt inter nos, & Deus noſtrum.* Et hos manifeſtum eſt non eſſe generaliter excommunicatos, quia cenſura aliquibus tantùm criminibus annexa eſt, quos latiſſimè recenſet Navarr. *in Man. cap. 27. num. 75 uſque ad num.* 150. & Summiſtæ, *in ver. Excommunicatio.* Et quamvis criminoſi omnes ſint ſuſpenſi quoad ſe, non tamen quoad
8 alios, ut in cap. *fin. de cohabit. cleric. & mulier.* Quidam dicuntur ſchiſmatici largè, ut omnes excommunicati à jure, vel ab homine, cap. *Apoſtolicæ, 24. quæſt. 3.* quia ſunt extra eccleſiam, & communionem fidelium, cap. *Cum excommunicato, 1. qu. 1.* Et de his ineptum eſt quærere an ſint ex-
9 communicati. Alij dicuntur ſchiſmatici ſtrictè, qui ſcilicet proprium Epiſcopum ejiciunt de ſede Epiſcopali, & Epiſcopatum occupant, & ſuos cõſtituunt Sacerdotes, cap. *Scire, 7. qu. 1,* cap. *Inter hæreſim, 24. q. 3.* Et ſub hac ſpecie conſtitui poſſunt etiam illi, qui conjurationes faciunt contra proprium Epiſcopum, de quibus in cap. *Coniurationem cum quatuor ſeqq. 11. q. 1.* Et hi ſecundum quoſdam ſunt excommunicati, ſed tamen Doctores communiter tenent oppoſitum, ut teſtatur Abb. *ſupra in rubr. num 1. verſ. Strictè verò dicuntur:* eo quod cum recognoſcant Eccleſiam Romanã, licèt proprium Epiſcopum ejecerint, aut in eum conſpiraverint, non tamen dicuntur ab unitate diviſi, ut per Innoc. Hoſtien. Jo. Andr. & Abb. ſu-
10 pra *in rubr.* Alij demum dicitur ſchiſmatici arctiſſimè, prout hic ſumuntur, qui ſcilicet dividunt ſe ab unitate Eccleſiæ, & conantur ſibi Epiſcopos, Presbyteros, & Conſtitutiones facere, cap. *Novatianus*, cap. *Factus eſt*, & cap. *Denique, 7. quæſt. 1.* Schiſma enim Græcè ſciſſuram ſignificat, c. *Schiſma*, & ibi Archid. *in princip. 24. q. 1.* Nam cum unica ſit fides, & unica ſancta Eccleſia; ergo qui ab hac unitate diviſus eſt, ſchiſmaticus eſt; In unitate enim ſciſſura eſſe non poteſt, d. cap. *Schiſma*, cap. *Sicut Domini veſtimentum, 16. q. 7.* cap. *Loquitur*
11 *Dominus, 24 q. 1.* Unde ſchiſma diffinitur eſſe illicitus ab unitate fidei, vel univerſitate receſſus, ſecundum Hoſtien. Goffred. & Raymun. in *ſumm. de ſchiſma*, & Socin. *ſupra in rubr. num* 1.
12 Quæquidem unitas in duobus conſiſtit, videlicet in commiſtione, ſeu communione membrorum Eccleſiæ ad invicem, & in ordine omnium membrorum ad unum caput. Hoc autem caput eſt Chriſtus, cujus vices gerit Romanus Pontifex, Clem. 1. *de iureiur.* Unde qui ſubeſſe renuunt ſũmo Pontifici, & qui membris Eccleſiæ communicare recuſant ſciſſuram facientes, valde propriè dicun-
13 tur ſchiſmatici. Dupliciter autem poteſt contingere ut aliqui ab hac unitate recedant. Primò cum Eccleſiam Romanam non agnoſcunt, ſed aliã ſibi Eccleſiam, & caput conſtituunt, ut faciunt Græci ſchiſmatici: & hi abſque duo ſunt ipſo jure excommunicati, cap. *Nulli, 16. diſt.* & determinat *hic* Innoc. *num. 2 in ver. Irritas*, Hoſtian. *num. 2. verſ. Illi autem ſchiſmatici.* Jo. Andr. *num 2, in ver. Subiacere*, Butr. *num. 4 verſ. Numquid autem quili-*
14 *bet ſchiſmaticus ſit excommunicatus.* Qui enim extollunt ſe contra Romanam Eccleſiam, & ab ipſa ſe ſeparant, hæretici dicuntur, & hi, qui principales ſunt, hæreſiarchæ, ut hic, ac proinde excõmunicati ſunt, ex cap. *Excommunicamus*, §. *Creden-*

den-

dentes, ſupra de hæret. ſecundum Hoſtien. d. *nu.* 2.
15 Qui amplius dicit talem ſententiam excommunicationis ferri, ſeu potiùs innovari à quolibet Epiſcopo in ſua conſecratione, quem conſecrator irrogat dicens, *Ananathematizas omnem hæreſim*; ſubaudi, *non ſolum errantem in fide, ſed etiam extollentem ſe adverſùs hanc, ſcilicet Romanam ſanctam Catholicam Eccleſiam*; & is, qui conſecratur, reſpondet, *Anathematizo*, ut in libro Pontificali.
16 Quod multò clariùs vendicat ſibi locum in Græcis ſchiſmaticis noſtri temporis, qui nõ ſolum nolunt agnoſcere ſummum Pontificem pro Chriſti Vicario, & Capite univerſalis Eccleſiæ; ſed etiam ita credunt ſentientes Eccleſiam Orientalem, & Conſtantinopolitanam nõ eſſe ſub Eccleſia Romana, & Patriarcam Conſtantinopolitanum non eſſe inferiorẽ Romano Põtifice, ut patet ex actis Florẽtini Concilij ſub Eugenio IV. Hi enim ſunt formaliter hæretici, ut per Abb. *ſupra in rubr, n.* 1.
17 Quoniam habent errorem in fide cum pertinacia contra articulum, *& unam ſanctam Eccleſiam*, cap. *Inter hæreſim*, cap. *Qui in Eccleſia*, & cap. *Qui aliorum*, 24. *qu.* 3. Archid. in cap. *Hæreſis, num* 1. *eadem cau. & quæſt.* Sylveſt. *in verb. Hæreſis*, 1. *n.* 1. Deinde poteſt contingere ut ſciſſuram quis
18 faciat, & recedat ab unitate abſque errore in fide, veluti cùm duo contẽdunt de Pontificatu, ut hic, & in cap *Si duo, 89, diſt* Nam quilibet credit unitatem Eccleſiæ, & illam eſſe apud ſe, nec impugnat Eccleſiam Romanam, & hi ſunt ſchiſmatici ſine
19 hæreſi, ut notatur in §. 24. *quæſt.* 1. Sentiunt enim de fide, & unitate idem, quod cæteri, ſed tamen diſſidio Congregationis delectantur, ut inquit Socin. *ſupra in rubr. n.* 5. alias qui duos ſummos Pontifices crederet veros, ſchiſmaticus, & hæreticus eſſet: ſchiſmaticus, quia divideret Eccleſiam;
20 hæreticus quia contra fidem. Atque ita quis poteſt eſſe hæreticus, & ſchiſmaticus; Imo omnis hæreticus eſt ſchiſmaticus, ſed non è converſo, ut declarat Goffred. *in ſumma de ſchiſmat.* & Socin. *ubi ſupra.* Et de his ſchiſmaticis ſine hæreſi variæ ſunt opiniones an ſint excommunicati Doctores tamen magis inclinant in ſententiam affirmativam, ut teſtatur Abb. ſupra, *in rubr. n.* 1. & probatur in d. cap. *Nulli, 19. diſt.* ponderando verbum, *iam damnatus*; quod eſt latæ ſententiæ, ut ibi per Hugonem, & Archid. & *hic* per Hoſtien. & Jo. Andr.
21 & Sylveſt. *in ver. ſchiſmaticus, num.* 5. Præterea etſi in ſui principio ſchiſma non habeat perverſum fidei dogma ſicut hæreſis; tamen in fine nullum ſchiſma eſt ſine hæreſi, ut docet Hieronym. *ad Titum, c* 3. dicens: (Inter hæreſim, & ſchiſma hoc intereſſe arbitrantur, quòd hæreſis perverſum dogma habeat; ſchiſma propter Epiſcopalem diſſenſionem ab Eccleſia pariter ſeparat. Quodquidem in principio aliqua ex parte intelligi poteſt. Cæterum nullum ſchiſma non aliquam ſibi confingit hæreſim, ut rectè ab Eccleſia receſſiſſe videatur:)
22 refertur in cap. *Inter hæreſim, 24. quæſt.* 3. Et propterea Guido, & Octavianus, meritò hic ab Alexandro III. appellantur hæreſiarchæ; & cõſequenter excommunicati ſunt ex d. § *Credentes.* Neque obſtat ponderatio Abbatis, & Socini, quod in textu noſtro excomunicentur ſchiſmatici in tribus caſibus tãtum. Quia hoc non eſt verum: nam in verſ. *Si quis autem*, non excõmunicantur ſchiſmatici, ſed illi tãtùm, qui ſchiſmaticorũ ordinationibus innituntur, aut ab his beneficia, vel rem Eccleſiæ acquirunt, ut per Sylveſt. *loco cit.* Unde in his tantum concludit argumentum à ſpeciali, quia communicantes cum excommunicatis regulariter non ſunt excommunicati ſaltem majori excommunicatione niſi in caſibus, qui notantur per Jo. Andr. & DD. in cap. *Sacris, ſupra de his quæ vi, metuſve cau.* & in cap. *Statuimus, infra de ſent. excom.* Sed contra communem opinionem præter ultimam conſiderationem Socini, duo videntur magnoperè urgere. Primum eſt, quod ſi ſchiſmatici in terminis huius Decretalis eſſent ipſo jure excommunicati, utique participantes cum eis in crimini crimino ſo in eadem ſententia excommunicationis inciderent, ut eſt caſus in cap. *Nuper*, & ibi dixi *de ſent. excommun.* & tamen contrarium hic deciditur in verſ. *Illos verò*, quia jurantes tenere ſchiſma, & ſic Communicantes in crimine ſchiſmatis, à dignitate, & ordine ſuſpenduntur, quæ ſpecialis pœna fruſtra illis infligeretur ſi eſſent ipſo jure excommunicati. Secundum eſt, quia jurãtes tenere ſchiſma ſunt formaliter ſchiſmatici; & tamen non ſunt excommunicati, ut ſu-
23 pra proximè dictum eſt. Verum quicquid ſit in terminis huius textus certè hodie res eſt extra difficultatem, quia, ut advertunt Abb. *ſupra, in rubr.* & Socin. *hic num.* 6. *in fin.* & Sylveſt. *in ver. Schiſmaticus, num.* 5. poſtea emanavit, cap. *Licet de vitanda, ſupra de elect.* ubi diſponitur, ut tam ipſe qui ſe gerit pro Papa, quam illi adhærentes excommunicationi ſubjaceant; per quæ verba inducta eſt excommunicato ipſo jure, ut ibi notant DD. idemq; apertiùs ſtatuitur noviſſimè in Conſtitutione Gregorij XV. de Romani Pontificis electione, quæ incipit *Aeterni Patris filius.* Quapropter aut agimus de ſchiſmaticis, qui recedunt ab unitate Eccleſiæ Romanæ, ut Græci, & illi ſunt ipſo jure excommunicati per d. cap. *Nulli, 19. diſt.* & per cap. *Excommunicamus*, 1. *&* 2. §. *Credentes, de hæret.* ut dictum eſt ſupra *n.* 13. Aut agimus de Antipapis, & eorum adhærentibus, de quibus hic; & hi excommunicati ſunt per d. cap. *Licèt*, & Conſtitutionem Gregorij XV. & ſic hodie quicquid ſcripſerint nonnulli ex modernis, ſchiſmatici omnes ſtrictiſſimè ſunpti ſunt vinculo ex-
24 communicationis innodati. Addo quòd in Extravaganti. *Etſi Dominici.* Pauli II. & Sixti IV. *de pœnit. & remiſſ* ad quas Doctores non advertunt inter caſus Sedi Apoſtolicæ reſervatos ponitur non ſolũ crimen hæreſis, & conſpirationis in perſonam, aut ſtatum Romani Pontificis, ſed etiam cuiuſvis offenſæ, inobedientiæ, aut rebellionis eiuſdem Pontificis, vel Sedis Apoſtolicæ. Quibus verbis ſatis clarè cõprehenduntur ſchiſmatici, qui ſe ſubtrahunt ab obedientia ſumi Pontificis: nam ſecundum Hoſtien. *in ſumm. de ſchiſmat. in princ.* Schiſma eſt illicita diviſio per inobedientiam ab unitate Eccleſiæ facta. Et quamvis Socin. *ſupra in rubr.* huic definitioni poſt verbum *inobedientiam* addat, ſcilicet, *cum rebellione*; hoc tamen poteſt procedere tantummodo quoad effectum, ut ſic inobedientes dicantur propriè ſchiſmatici; quia etſi omne peccatum ſit inobediẽtia cæleſtiũ mandatorum, ſecundũ Ambroſium, & per conſequens omnis inobediens diſcedat ab Eccleſia; tamen niſi ſit inobediens cum rebellione; ſtrictè, & propriè non dicitur ſchiſmaticus, ut ibi per eũ, *nu.* 8. Sed quoad effectum reſervationis cenſuræ ſufficit ſola inobedientia etiam ſine rebellione;

tum

tum quia prædictæ Extravagantes utuntur dictione illa univerſali; *cuiuſvis offenſæ inobedientiæ*, &c. tum quia poſterior Sixti IV loquitur disjunctivè, videlicet in obedientiæ, aut rebellionis. Aliud enim eſt inobedientia, aliud rebellio, cap. *Inter quatuor*, & ibi Butr. *n.* 4 *ſupra, de maior, & obed.* Et nihilominus etiamſi requireretur concurſus utriuſq; qualitatis etiam ad effectum reſervationis cenſuræ, tamen non eſt dubitandum, quin ſchiſmaticorum in obedientia ſit cum rebellione: ſiquidè rebellis propriè dicitur qui facto reſiſtit ſuperiori, vel juriſdictioni, cap. *Sanè il Secondò*, & ibi Butr. *n.* 4. *ſupra, de off, deleg.* Bald. in l *Si certarum*, §. *Sed ſi miles, num.* 3. *ff. de teſtam. milit.* & conſequenter apertè conſtat ſchiſmaticos omnes ſtrictiſſimè ſumptos etiam ſine hæreſi tanquã inobedietes, ac rebelles Romano Antiſtiti incidere in cenſuram Sedi Apoſtolicæ reſervatam in præallegatis Extravagantib. Poſtremò ceſſat omne dubium, quia in Bulla Cœnæ Domini quotannis anathematizantur non tantùm hæretici, ſed etiam ſchiſmatici, ut in Bulla Gregorij XIII *Con ſueverunt*, ibi: *Necnon ſchiſmaticos, & eos, qui ſe à noſtra, & Romani Pontificus pro tempore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt*

25 Ultimò nota irritas eſſe collationes dignitatũ, & beneficiorum à ſchiſmaticis factas: de quo dic plenius, ut in ſequenti quæſtione.

26 In Ruſſia, ac præcipuè in Leopolienſi Provincia Catholici permixti degunt cum ſchiſmaticis, quorum triplo major eſt numerus; ac pleriſq; in locis vix unus ſacerdos Catholicus reperitur; unde paſſim Popones, ideſt ſacerdotes ſchiſmatici in poſſeſſione parochialis eccleſiæ inſtituti, quos Rutheni ſuos parochos æſtimant, ſacramenta adminiſtrant Græco ritu, & Catholicos cum ſchiſmaticis, & è contra in matrimonium conjungunt. Quærit Archiepiſcopus Leopolienſis.

27 An Popones ſint ſuæ curæ ſubjectorum Ruthenorum, & Ruthenarum proprii parochi, & an includantur in Canone Matrimonij Concilij Tridentini, itaut dum Catholicus contrahit cum Ruthena, vel è converſo in manibus Poponis matrimonium hoc ſit validum, necne.

Suppoſita publicatione decreti *cap.* 1. *ſeſſ.* 24. *de reform. matrim.* in parochijs Ruthenorum, ſolutio quæſtionis ex ſententia Theologorum, quos conſuluit Archiepiſcopus, pendet ex duplici inſpectione. Prima eſt, an Vuladicæ Ruthenorum ſint veri Epiſcopi. Secunda ſi ſint, an habeant jus inſtituendi parochos.

Quoad primam inſpectionem admittunt omnes tam Theologi, quàm Canoniſtæ Vuladicos eſſe veros Epiſcopos Ruthenorum, cum dubitandum non ſit, quin ſchiſmaticis in forma Eccleſiæ, qua utuntur Rutheni, & cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, verus Epiſcopalis, & Sacerdotalis ordo conferatur, ut patet ex authoritate Auguſtini *lib.* 2. *contra Epiſt. Parmeniani cap.* 13. ubi improbat quorundam opinionem, qui putabant Epiſcopos ſchiſmaticos neque habere Ordinis Sacramentum, neq; aliis conferre poſſe, quod refertur in c. *Quod quidam*, 1. *q.* 1. & in c. *Oſtenditur, de conſecr. diſt.* 4. Sacramentum enim poteſt tradere ſeparatus, ſicut poteſt habere ſeparatus, ut
28 idem Auguſtinus docet *lib.* 6. *de Bapt contra Donatiſtas cap.* 5 *circa princip.* & ad Bonif *epiſt.* 50, Et
29 hanc eſſe catholicam veritatem dicit gloſ. communiter approbata in *ſumma.* 9. *q.* 1. ubi Turrecr. *n.* 1. (Sit, inquit, iſta concluſio tamquam veriſſima ab omnibus ſuſcipienda, quòd ordinatio facta in forma Eccleſiæ ab Epiſcopo, ſive ſit catholicus, ſive hæreticus, ſive ſchiſmaticus, ſive anathemate innodatus, ſive ultimam manus impoſitionem, ideſt Epiſcopalem ordinationem receperit in Eccleſia, ſive extra, eſt habenda rata quantum ad veritatem ordinis; ita quod omnes ordinati ab eo ordines recipiunt, & ſi alios ordinant ordinati erunt, & ſic in infinitum.) Et quamvis in hoc articulo olim variatum fuerit ſententiis, tamen hæc eſt vera opinio, quam hodie ſequuntur omnes, teſte eodem Turrecrem, qui eam pluribus confirmat, & ab objectis tuetur in cap. *Qui perfectionem*, & in cap. *Sacramenta*, 1. *q.* 1. ſequitur Sylveſt. in *ver. Degradatio, n.* 9. & Canoniſtæ *hic*, ut dictum eſt ſupra *n.* 2. *in* 2. *notab.*

30 Nec refragatur authoritas Cypriani in cap. *Novatianus*, 7. *q.* 1. dicentis: (Qui nec unitatem ſpiritus, nec conventionis pacem obſervat, & ſe ab Eccleſiæ vinculo, & ſacerdotum Collegio ſeparat, nec Epiſcopi poteſtatem habere poteſt, nec ho-
31 norẽ.) Quoniam ut reſpondit S. Thom. *in* 2. 2. *q.*
309 *art* 3. (Duplex eſt ſpiritualis poteſtas: una qui-
32 dem ſacramentalis, alia juriſdictionalis. Sacramẽtalis poteſtas eſt quę per aliquam conſecrationem confertur: omnes autem conſecrationes Eccleſiæ ſunt immobiles manente re, quæ conſecratur, ſicut etiam patet in rebus inanimatis: nam altare ſemel conſecratum, non conſecratur iterum, niſi fuerit diſſipatum.) Ad hoc cap. 1, & cap. 3. & utrobique *not. de conſecr. Eccl. vel alt.* cap. *Si motum*, & cap. *Eccleſiis, de conſecr. diſt.* 1. Et ideo talis poteſtas ſecundum ſuam eſſentiam remanet in homine, quia per conſecrationem eam eſt adeptus, quamdiu vivit ſive in ſchiſma, ſive in hæreſim labatur: quod patet ex hoc, quòd rediens ad Eccleſiam non iterum conſecratur, cap. *Ordinationes*, 9. *q.* 1. Sed quia poteſtas inferior non debet exire in actum niſi ſecundum quod movetur à poteſtate ſuperiori, ut etiam in rebus naturalibus patet; inde eſt quod tales uſum poteſtatis amittunt; ita ſcilicet, ut non liceat eis ſua poteſtate uti: ſi tamen uſi fuerint, eorum poteſtas effectum habet in ſacramentalibus: quia in his homo non operatur, niſi ſicut inſtrumentum Dei: unde effectus ſacramentales non excluduntur propter culpam quamcumque conferentis ſacramentum, cap. *Si iuſtus*, cap. *Ex catholica*, cap. *Sic autem, cum*
33 *multis ſeqq* 1. *q* 1. Poteſtas autem juriſdictionalis eſt quæ ex ſimplici injunctione hominis confertur ut talis poteſtas non immobiliter adhæret; unde in ſchiſmaticis, & hæreticis non manet; ideoque nec poſſunt abſolvere, nec excommunicare, nec indulgentias facere, aut aliquid hujuſmodi; quod ſi fecerint, nihil eſt actum, cap. *Omnibus*, cap. *Ait Cæleſtinus*, & cap. *Apertè*, 24 *q.* 1. Cum ergo dicitur tales non habere Epiſcopi poteſtatem, intelligendum eſt vel de poteſtate ſecunda, vel ſi referatur ad primam poteſtatem, non eſt referendum ad ipſam eſſentiam poteſtatis, ſed ad legitimum uſum ejus; ita D. Thom. & Sylveſt. *in ver. Schiſmaticus, n.* 3.

34 Et eodem modo reſpondetur ad c. *Didicimus*, & cap. *Pudenda, ead. caud. & quæſt.* ubi Pelagius Papa: (Pudenda, ut ita dicam, rapina in diviſione eſt non conſecratus, ſed execratus Epiſcopus: ſi

enim

enim ipſum nomen conſecrationis rationabili, ac vivaci intellectu diſcutimus, is, qui cum univerſali detrectat conſecrari Eccleſia, conſecratus dici, vel eſſe nulla ratione peterit: conſecrare enim eſt ſimul ſacrare, ſed ab Eccleſiæ viſceribus diviſus, & Apoſtolicis Sedibus ſeparatus execrat ipſe potius, & non conſecrat: jure ergo non conſecratus poterit dici quem ſimul ſacrare in unitate conjunctis membris non agnoſcit Eccleſia] Hæc ibi. Hæ namque, & conſimiles auctoritates intelligi debent vel quoad ea, quæ concernunt juriſdictionem, ut dictum eſt, vel quoad executionem tantùm, quam de jure communi non recipiunt ordinati ab Epiſcopis ſchiſmaticis, vel præciſis ab Eccleſia, ſeu excommunicatis, d. c. *Qui perfectionem*, & ibi Turrecr. *n* 3. *&* 4. & cap. *ſeq.* 1. *q.* 1. cap. 1. *de ordin. ab Epiſc.* etiam ſi ignoranter ſic fuerint ordinati, ut in cap. *ult. eod tit* & poſt Innoc. notat Jo. Andr in d. cap. 1. *ſuper ultima gloſ.* & *hic ſuper ſecunda glo. ad finem magnæ ſuppletionis*, Præpoſ *in ſumm.* 9. *q.* 1. *n.* 1. non autem debent intelligi quoad poteſtatem officij, & veritatem, ſeu eſſentiam conſecrationis, ut paulo infra declarat Gratian. poſt cap. *Miramur, in* § *His auctoritatibus*, 24. *q.* 1. & vide quod ſcripſi de utraque poteſtate ſacramentali, & juriſdictionali in c. 1. *ſupra, de ſupplen. neglig. Prælat.* hæc de prima inſpectione.

Quoad ſecundam inſpectionem, videlicet an Vuladicæ Ruthenorũ habeant jus inſtituendi parochos, longè major eſt difficultas: & quidem pro parte affirmativa videtur valde urgere, quod ante cõcilium Conſtantienſe excommunicati omnes dicebantur, non tolerati, & vitandi erant etiam ante ullam denunciationem: caſus eſt in cap. *Cum non ab homine, de ſent. excomm.* & in cap. *Excommunicatos*, 11. *qu.* 3. & poſt Hug. & Raym. notat Archid in cap. *Si tantum, nu* 1. 6. *q* 2. gloſ. in cap. *Sanè quod, in ver. Nominativè*, 24 *qu* 2. per text. in cap. *Cum deſideres, de ſent. excomm.* Felin. in cap. *Rodulphus, nu* 39. *de reſcript.* ubi redarguit Petr. de Anchar. quod per inadvertentiam ſcripſerit contra prædicta jura in *conſ* 185. *Tribus de cauſis, col.* 2. Ideoque hæretici, & ſchiſmatici tamquam excommunicati ex cap. *Excommunicamus*, 1 *&* 2. *de hæret.* & ex Bulla Cœnæ Domini indiſtinctè dicebatur nullam ordinum executionem, vel juriſdictionem habere, ut *hic*, & in cap. *ſeq.* Abb. in cap. *Ad probandum, n.* 2. *de re iudic.* S. Thom. *in* 3. *p. qu.* 50. *alias* 19. *art.* 8. Silveſt. *in ver. Schiſmaticus, n.* 3. Ac propterea nec poterant veros parochos inſtituere; imo eorum collationes erant ipſo jure nullæ ex decreto concilij Lateranenſis hic relato; & conſtitutione Alexandri IV. *in cap.* 2. § *Hæretici, de hæret. lib.* 6. Inſtitutio enim authorizabilis, ſeu datio curæ animarum eſt de lege juriſdictionis, cap. *Conquerente*, & cap. *Dilectus.* juncta gloſ. *in ver. de lege iuriſdictionis, de offic. ordin.* Epiſcopi autem ſchiſmatici prorſus carebant poteſtate juriſdictionali, d. § *His authoritatibus*, 24. *q.* 1. & ex ſententia D. Thomæ oſtenſum eſt ſupra *in* 1. *inſpectione, à n* 30.

Verum poſtea in Conſtantienſi Conſilio ſub Martino V. edita fuit Conſtitutio incipien. *Ad evitanda*, quam ad litteram refert S. Antoninus *in* 3. *p. tit.* 25. *cap.* 2. Felin. in d. cap. *Rodulphus, num.* 39. *verſ. Inſuper ad evitanda, de reſcript.* Sylveſt. *in ver. Excommunicatio*, 5. *nu.* 7. *verſ. Sciendum eſt*, 4. & Sot. *in* 4 *diſt.* 22 *q* 1 *art.* 4. qua ſtatutum eſt ut ij tantum excommunicati cenſeantur non tolerati, & vitari debeant, qui nominatim, & expreſsè fuerint denunciati, vel notorij Clericorum percuſſores.

reſp Fagn. in 1 *par.* 5. *lib. Decretal.*

Et quamvis ut idem S. Antonin. teſtatur in 3. *p. tit.* 26. *cap. ult.* citatus ad Felin. *ubi ſupra*, quidam aſſererent eandem Conſtitutionem fuiſſe propoſitam, ſed non acceptatam præcipuè ab Italica natione; ipſe tamen audivit à duobus venerabilibus viris, quos nominat, & qui Conſilio interfuerunt, eam fuiſſe acceptatam ab omnibus ut perpetuam & in *tract. de cenſur. cap.* 83. diſputat, an Summus Pontifex potuerit ſic ſtatuere, & concludit affirmativè, adjiciens quod cum quidã dixiſſet Martinõ V. ſe audiviſſe illam Conſtitutionẽ fuiſſe pro quinquennio; Martinus reſpondit, Ego volo ut ſemper duret; & alia ſubnectit circa robur eiuſdẽ

40 Conſtitutionis. Quamobrem jam more Eccleſię receptiſſimum eſt, ut non vitemus niſi duas illas excommunicatorum ſpecies, quas prædictũ concilium vitari juſſit, ut ait *loco cit.* Sot. poſt Cajet. & licet Covarr. in cap. *Alma mater, par.* 1. § 2. *nu.* 7. dicat in exemplaribus, quæ extant, ſe nunquam reperiſſe hoc decretum inter canones Conſtantienſis Conſilij, ac propterea dubitare an potius fuerit conditum à Martino V. ut etiam ſupponit Navarr *in man. cap.* 27. *n.* 35 utcumque tamen ſit decretum illud recipiendum eſt ut canonicum, ut omnes admittunt *locis citatis.* Neque obſtat, quod Abbas in Clem. 2. *de ſent. excomm nu.* 6. referat in alio Canone Conſilij Baſileenſis, *ſeſſ.* 20. § *Ad evitanda ſcandala*, ſancitum fuiſſe, ut non teneatur quis alium evitare in divinis, vel extra prætextu excommunicationis, aut ſuſpenſionis, aut interdictum obſervari, niſi ſit facta per judicem declaratio, aut conſtiterit quem in excommunicationem ita notoriè incidiſſe, ut nulla poſſit tergiverſatione celari: & quod Nicolaus de Auſmo *in ſupplemento Piſanellæ in ver. Clericus*, in fine relatus à Felin. in d. cap. *Rodulphus, n.* 39. *de reſcript.* referens eandem Conſtitutionem concordet cum relatione Abbatis, ſubdens ſe illam extraxiſſe de libro Juliani Cardinalis, qui vulgariter dicebatur S. Angeli, & præfuit eidem Concilio, & ſibi oſtendit hanc Conſtitutionem in camera ſua, & ſtudio ſuo Florentiæ anno 1440. die 11. Decembris: hic autẽ Canon Baſileenſis Concilij tanquam poſterior ſuſtulerit Conſtitutionẽ Concilii Conſtantienſis, qua non erant vitandi niſi expreſsè denunciati, aut notorij Clericorum percuſſores, ut videtur ſentire Covarr. in d. c. *Alma mater, par.* 1. § 2. *nu.* 7. & ante eum Felin. in d. c. *Rodulphus, nu.* 39 *de reſcript*, ubi propterea cenſuit notoriè excommunicatos ante denunciationem indiſtinctè eſſe vitandos, Sylveſt. *in ver Excommunicatio*, 5. *n.* 9. & in effectu Navarr. *de pœnit. diſt.* 6. § *Laboret, n.* 9. & *in Manuali c.* 27. *n* 35. Id in-

42 quã non obſtat, quia huius Canonis concilij Baſileenſis nulla ratio habenda eſt, non quidem ex eo quod cõditus fuerit poſt diſſolutionẽ concilij, ut quidam incautè opinati ſunt: nam ſeſſio. in qua habetur ille Canon, celebrata fuit *anno* 1435. *undecimo Kal. Februar.* ut patet in notis ad eam ſeſſionem *tom* 4. *Conciliorum par.* 2 *pag* 408 *col.* 2. Diſſolutio autem, ſeu translatio Concilij ad civitatem Ferrarienſem facta fuit ab Eugenio poſt menſes circiter triginta duos, ut conſtat ex Bulla translationis, quæ incipit, *Doctoris gentium*; edit.

edita 14 *Kalen. Octobris* 1437. quæ habetur poſt acta Conciiii Baſileenſis, *eod. tom* 4. *part.* 1. *pag.* 215. Et quamvis Eugenius multò ante, ideſt 15 *Kal. Ianuar. anno* 1431. ejus Pontificatus primo diſſolviſſet Concilium, ſi quod Baſileæ congregatum videretur, aliudque Concilium in anno cum dimidio Bononiæ, & ſequens aliud Concilium in decennio Avenione indixiſſet, ut in Bulla Diſſolutionis, quæ incipit, *Quoniam alio, & in comprehenſibili Domino*: & habetur itidem poſt acta ejuſdem C nc. *pag.* 209. Tamen hæc diſſolutio ex cauſarum defectu poſtea caſſata fuit ab eodem Eugenio perinde ac ſi nũquã emanaſſet, ut in Bulla incipien Dudum ſacrum generali Baſileenſe Concilium; quæ ponitur inter illius acta, *ſeſſ.* 16. *tom.* 4. *par.* 1. *p* 41. Unde manifeſtè apparet ſeſſionẽ 20. fuiſſe habitam ante ſciſſuram Concilii. Quod etiã clarè colligitur ex Epiſtola Eugenii ad Concilii legatos ſcripta poſt duos mẽſes à celebratione illius ſeſſionis videlicet, 13. *Kal. Martij* 1435. ut
43 patet *pag.* 214. Atque ita prædictum Canonem fuiſſe editum in Concilio Baſileenſi ante ſciſſuram teſtatur S. Anton *in tract. de Cenſur. cap.* 38. dicens ſe ita audiviſſe à Cardinali Juliano Concilij Legato. Idemque affirmat Sylveſt. *in ver. Excommunicato,* 5. *num.* 7. *verſ. Sciendum eſt quartò.* & Covar. in cap *Alma mater, par.* 1. §. 2. *nu.* 7. Quod tamen immediatè ſubjicit idem S. Antonini Conſtitutionem Concilii Conſtantienſis fuiſſe approbatam in Concilio Baſileenſi, & ab Eugenio IV. non eſt uſquequàq; verum. Refertur enim Conſtitutio Baſileenſis *ead ſeſſ.* 20. *in* §. *Ad vitandum, eod tom.* 4 *Concil par.* 1 *pag.* 50. Et concordat cum Conſtitutione Conſtantienſi uſque ad verſ. *Salvo.* Sed poſtea ubi Conſtantienſis excipit tantùm notorios clericorum percuſſores; hæc Baſileenſis generaliter excipit, ac vitari jubet omnes notoriè excommunicatos, & in hoc conſentit cum illa, quæ poſtea edita fuit in Concilio Lateranenſi,
44 ut patebit infra *nu.* 55. Unde cum Concilium Baſileenſe hac in parte adverſetur Conſtantienſi, & ille Canon editus fuerit ante ſciſſuram; non mirũ ſi Abbas Panormitanus, qui partes Baſileenſium acerrimè tuebatur, & Nicolaus de Auſmo ſupracitati putaverint notoriè excommunicatos etiam non denunciatos eſſe vitandos, idemque ſenſerit Felin. eorum authoritati innixus in eod. cap. *Rodulphus, num.* 36. *verſ. Salva veritate, de reſcript.* ubi hanc diſcrepantiam non conſiderans, confundit Conſtitutionem Conſtantienſis cum Baſileenſi. Et eodem modo lapſus eſt Narr. *in Man. c* 27. *nu.* 34. ubi dicit Extravagantem Martini V. fuiſſe malè relatam à S. Antonino, & Felino, & benè à ſeipſo in cap. 1. § *Laboret, de pœnit. diſt.* 6. Nam revera benè refertur ab illis, & malè ab ipſo, quia ipſe loco Conſtitutionis Conſtantiẽſis, ſeu Extravagantis Martini V. ab Eugenio IV. approbatæ refert Conſtitutionem Concilij Baſileenſis editam multo poſt obitum Martini V. videlicet Pontificatus Eugenii anno quinto, & repetitam in Concilio Lateranenſi ſub Leone X.

45 Sed ex alio capite hic Canon Baſileenſis non eſt attendendus, nec aliquatenus derogat Conſtantienſi, nẽpe quia acta Synodi Baſileenſis fuerunt reprobata, aliquibus tantũ exceptis, ut conſtat ex *ſeſſ.* 11. Concilij Laternanſis Noviſſimi, ubi Conciliabulum ſchiſmaticum, & nullius prorſus authoritatis appellatur, præſertim poſt translationem, quæ verba indicant etiam ante translationem illud non fuiſſe ex omni parte legitimum, ut dixi in cap. *Significaſti. num.* 25. & 26 *ſupra de elect.* Idipſum conſtat ex Bulla Nicolai V. incip. *Ut pacis, edita Spoleti* 14. *Kalend Iulij* 1449. quæ habetur inter acta Concilij Baſileenſis, *to.* 4. *Concil par.* 1. *pag.* 96. Nam cum Felix V. Antipapa ceſſiſſet Pſeudopontificatu; atque omnia Baſileenſis Cõciliabuli ſuo ipſius judicio quaſi improbaſſet; Nicolaus pacis gratia approbavit eas tantùm Conſtitutiones, quæ de beneficiis Eccleſiaſticis fuerunt editæ, & improbavit reliqua omnia, quæ aliorum Conciliorum Decretis, & Conſtitutionibus non ſunt diffinita. Quibus verbis evidenter apparet prædictam Conſtitutionẽ Concilii Baſileenſis in ea parte, in qua præcipit vitari omnes notoriè excomunicatos etiam non denunciatos, fuiſſe penitus reprobatam, quia non ſolùm in ea parte non reperitur idem diffinitum in alijs Concilijs, prout requiritur ad hoc ut cadat ſub præſervatione Nicolai; ſed potiùs reperitur diffinitum oppoſitũ in Conſtitutione Conſtantienſi, quæ nõ præcipit vitari non denunciatos, niſi ſint notorii clericorum percuſſores. Rationes autem cur acta Synodi Baſileenſis fuerint invalida fusè recenſentur à Card. Turrecr. qui in minoribus agens eidẽ Synodo interfuit, *in ſumm. de Eccleſ. lib.* 2, *cap.* 100.

46 Quamobrem quoad notoriè excommunicatos non denunciatos ſervandum eſſe decretum Conſtantienſis Concilii juxta generalem Eccleſiæ uſum docuerint S. Anton. *in* 3. *par tit,* 28. Adrian. *in* 4. *in materia de Clavib.* Cajet. *in ſumma, in ver. Excommunicatio maior,* & *in* 2 2. *q.* 12. *ar.* 2. Idemque Sylveſt. *in conflatorio Epiſtolarum* ubi vidit Turrecrematam, à priori ſententia diſceſſit; quod & Navarr. fecit in ultima impreſſione *Man. cap.* 3. *num* 8. & *cap.* 27. *num.* 35. & ſimiliter Covarr. præalleg. in cap, *Alma mater, par.* 1. §, 2. *num.* 9. *verſ. Su-*
47 *pereſt igitur.* Fatetur magis receptam eſſe in Chriſtiano Orbe Martini V. & Conſtantienſis Conſtitutionem. Unde refert Avila *in tract. de Cenſ. diſput.* 2, *dub.* 2. *verſ Secunda opinio,* in Anglia, & Germania Catholicos tutò cum notoriè hæreticis communicare: nam non dicuntur nominatim denunciati ex eo quod in Bulla Cœnæ feratur cẽſura in ſchiſmaticos generaliter non nominatis perſonis, ut animadvertit *Sot. in* 4. *d.* 22 *q* 1. *art.* 4. *verſ. In iſta quæſtione uſq; ad verſ. Quod ſi arguas.* Sed ad hoc ut dicantur non tolerati neceſſe eſt, ut notentur cenſura expreſſo nomine proprio, aut aliquot appoſitis ſignis, quæ certè, & abſque ullo dubio eum, qui excommunicatur, ſignificent, & demonſtrent, ſecundum Covarr. in d. c. *Alma mater.* § 2 *num.* 8. & ante eum gloſ in Clem. 1. *in verb. Nominatim, de vita & honeſt. cleric* quæ communi-
48 ter illic recipitur. Non obſtat quòd prædicta Conſtitutio *Ad vitandum*: ad eum modum, quo condita fuit in Concilio Baſileenſi, poſtea ad litteram repetita fuerit, & innovata in Concilio Moguntino *cap.* 104. *anno* 1549 ut patet *tom.* 4.
49 *Conciliorum, par,* 2 *pag.* 268. Quoniam hæc Synodus fuit provincialis ſub Sebaſtiano Archiepiſcopo, nec apparet confirmata per Sedem Apoſtolicam; Unde nullatenus derogavit Conſtitutioni editæ in generalis Concilio Conſtantienſe, text. eſt in cap. *Quod ſuper his,* & ibi dixi, de major. & obed. & cenſuit S. Congregatio Concilij ſuperioribus annis in cauſa Concilii provincialis

cialis Gneſnenſis; & ad ſummum hæc Conſtitutio ſervanda eſſet ſolumodo in provincia Moguntina, extra quam Synodus juriſdictionem non habet, cap. *Decernimus*, 3. q. 9 cap. *Cum ſit, de Iudæis*, cap. 1. *& per tot.* 13. *diſt.* gloſ. & DD. in cap. *Domino Sancto* 50. *diſt.* Sequitur hic, ut Epiſcopi ſchiſmatici ex recepta omnium ſententia tanquã excomunicati tolerati, id eſt non nominatim denunciati actus juriſdictionis valdè exerceant, ac beneficia conferant, ut in ſpecie de collationibus beneficiorum poſt Concilium Conſtantienſe adnotavit Sot. *loco cit. verſ. Primum enim*. Ratio eſt, quia fit ab Epiſcopo ratione publici muneris, & valent actus, qui geruntur publici muneris authoritate ab excommunicatis dum tolerantur, c. *Ad probandum*, ubi Felin. *de re iudic.* Abb. & alij in cap. *Veritatis, de dolo, & contum.* Et in terminis Conſtantienſis Concilij tradit Sarnen, *in tractatu expectativarum, num.* 60. & Covarr. in d. c. *Alma mater, par* 1. § 7. *num.* 9. Suarez *tom.* 5. *de Cenſur. diſp.* 14. *ſect.* 2. *num.* 3. & Sayr. *in eod. tract lib.* 2. *cap.* 6. *nu.* 8. Itaque cum Vuladicæ, ut initio probavimus ſint veri Epiſcopi Ruthenorum, & tanquam tolerati, ideſt non denunciati nominatim, poſſint actus juriſdictionis exercere, & beneficia eccleſiaſtica conferre: neceſſariò videtur ſequi, ut quantum in ipſis eſt. Popones ab eis inſtituti in poſſeſſione beneficij curati ſint veri Ruthenorum Parochi, & conſequenter valida ſint matrimonia coram eis, & duobus teſtibus contracta: Neque enim aliud exigit Tridentinum Conciliũ in c. 1. *ſeſſ* 24 *de reform matrim.*

Sed his non obſtantibus ſub cenſura Eccleſiæ exiſtimo irrita omnino eſſe huiusmodi conjugia: & moveor præcipuè ex tribus fundamentis.

Primum fundamentum eſt, quia Conſtitutio Conſtantienſis cõcilij qua parte habilitat Catholicos ad comunicandum cum notoriè excomunicatis, dummodo non ſint denunciati, aut notorij clericorum percuſſores, fuit abrogata per contrariam Conſtitutionem cõcilij Lateranenſis ſub Leone X. quod ut evidentius appareat, expendenda ſunt verba utriuſq; Conſtitutionis. Et quidem tenor Conſtantienſis ad eum modum, quo refertur, à S. Antonin. Felin. Sylveſ. & Soto *locis ſupra cit. nu.* 39. Talis eſt, videlicet. (Ad evitanda ſcandala, & multa pericula, quæ cõſcientijs timoratis contingere poſſent, Chriſti fidelibus miſericorditer indulgemus, ut nemo deinceps à communione alicujus in Sacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut alijs quibuſcumque divinis, vel extra prætextu cujuſcumque ſententiæ, aut cẽſuræ eccleſiaſticæ, ſeu ſuſpẽſionis, aut prohibitionis ab homine, vel à jure generaliter promulgatæ teneatur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictũ Eccleſiaſticum obſervare, niſi ſentẽtia prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura hujuſmodi fuerit in, vel contra perſonam, Collegium, Univerſitatem, Eccleſiam, aut locum certum, aut certam à judice publicata, & denunciata ſpecialiter, & expreſsè, conſtitutionibus Apoſtolicis, & alijs in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque; ſalvo ſi quem pro ſacrilega manuum in clericos injectione ſententiam latam à Canone adeò notoriè conſtiterit incidiſſe, ut factum non poſſit aliqua tergiverſatione celari, nec aliquo ſuffragio excuſari: nam à comunione illius, licet denuntiatus non fuerit, volumus abſtineri juxta canonicas ſanctiones.) Hactenus verba conſtitutionis Conſtantienſis, ex quibus apparet nõ eſſe vitandos notoriè excomunicatos, niſi ſint ſpecialiter denunciati, aut notorium ſurgat ex violenta manuũ injectione in clericos, ut relatis verbis S. Antonini ſub nomine Archiepiſcopi Florentini, & Angeli *in ver. Excommunicatio*, 8. in proprijs terminis declarat Decius in c. *A nobis, nu.* 21. *verſ. Adde verò, de except.* & Covarr, in d. c. *Alma mater, par.* 1. § 2 *num.* 7. *verſ. Ex quibus ſatis apparet.* [Etenim in Conſtitutione prædicta ſolum excipitur unus caſus notorius, videlicet volentæ manuum injectionis in clericum: ergo in aliis caſibus regula videtur generaliter habere locum, quia exceptio facta in uno caſu, videtur confirmare regulam in alijs, cap. 2 *de coniug. leproſ.* c. *Dominus*, 32. *qu.* 7. & notat Bartol. in l. *Quaſitum*, §. *Denique, ff de fund. inſtruct.* Nec obſtat quod in facto notorio non requiratur denunciatio; quia procedit de jure communi; ſecus attenta prædicta Conſtitutione) Hæc Decius, ubi etiam ſalvat Abbatem in Clemen. 2. *de ſentent. excomm.* quod ſi intelligendus juxta Conſtitutionem, quam allegat, ideſt Baſileenſem, ut patet ex dictis ſuprà *num.* 44.

55 Conſtitutio verò Concilij Lateranenſis habetur *ſeſſ.* 11. *in* §. *Statuimus inſuper*, ut ad vitandum ſcandala, *tom.* 4. *Conciliorum, p* 2. *pag.* 117. *col.* 2. & concordat de verbo ad verbum cum Conſtitutione edita Conſtantiæ, uſque ad verſ. *Salvo, &c.* Sed poſtea ubi Cõſtãtienſis excipit notorios clericorum percuſſores; hæc Lateranen. excipit generaliter omnes notoriè excomunicatos his verbis. (Aut ſi ita notoriè in excommunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe, quod nulla poſſit tergiverſatione celari, aut aliquo juris ſuffragio excuſari: nam à communione illius abſtineri vo-

56 lumus juxta canonicas ſanctiones.) Hęc ibi, Quæ clauſula manifeſtè opponitur clauſulæ Conſtitutionis præcedentis. In illa enim Catholici habilitantur ad communicandum cum excomunicatis etiam notoriè ante denunciationem, niſi ſint notoriè excommunicati propter ſacrilegam manuũ injectionem in clericos: in hac verò prohibentur communicare indiſtinctè cum omnibus excommunicatis etiam non denunciatis, quorum crimen eſt adeò notorium, ut nulla poſſit tergiverſatione celari, juxta text. in cap *Tua nos*, & c. *fin. de cohabitat. clericor. & mulier.* Ergo hac in parte Conſtitutio Lateranenſis tamquam poſterio derogavit contrariæ Conſtantienſi, licèt illius nullã fecerit mentionem, ut eſt tex. in cap. 1. ubi id notant gloſ. Arcid. Jo. Mon. Jo. Andr. Gemin. & reliqui omnes, *de Conſtit. lib.* 6. Et de Conſtitutionibus conciliaribus, quæ invicem adverſantur, tradunt Turrecr. & Præpoſ. in cap *Domino Sancto*, 50. *diſt.* & dixi in c. *Nonnulli, de reſcript.* Et pro hac ſententia allegari poſſunt Abb. Piſanella, Felin Sylveſt. Navarr. & Covarr. citati ſupra *n.* 41. *&* 44 Hi enim authores, cum in terminis Conſtitutionis Baſileenſis teneant notoriè excommunicatos eſſe vitandos, etiamſi non fuerint ſpecialiter denuntiati; utique exiſtimandi ſunt idem ſentire in terminis Conſtitutionis Lateranenſis, quæ de verbo ad verbum concordat cum Baſileenſi. Et quamvis Sylveſ. & Navarr. poſtea ſe retractaverint; id tamẽ fuerunt, quia ex teſtimonio Turrecr. intellexerunt acta Concilij Baſileenſis fuiſſe

invalida, ut dictum eſt ſupra *n.* 49. Quo funda-
mento ceſſante, prout ceſſat in Conſtitutione
Concilii Lateranenſis, quæ eſt eadem cum Baſile-
enſi; judicandi ſunt in priori ſententia perſiſtere.
57 Atque hinc ſequitur, ut Vuladicæ, & Popones
Rutheni, quorum ſchiſma eſt adeò notorium, ut
nulla poſſit tergiverſatione celari; hodie dicantur
excommunicati non tolerati ex prædicta Con-
ſtitutione Concilii Lateranenſis, ad quã DD. no-
ſtri non videntur advertiſſe; ac ſubinde invalidæ
58 ſint collationes parochialium eccleſiarum; tum ex
parte ipſius collatoris, ut de ſchiſmaticis eſt caſus
hic, ubi irritæ decernuntur collationes beneficio-
rum à ſchiſmaticis factæ: & de collatore excom-
59 municato eſt tex. in c. *un Ne ſedi vac. lib.* 6. ubi id
notant glo. *in ver. Maioris,* Gemin. & Anchar. *n.* 2.
60 Franc. itidem *n.* 2 ubi rationem reddit quia pari-
ficatur Prælatus naturaliter mortuus, & excom-
municatus: & de excommunicato non tolerato,
qualis eſt notorius, aut etiam publicus declarant
Imola in cap. *Veritatis, n* 17. *de dol. & contum* Abb.
in c. *Si verò. n* 9. *de ſent. excomm.* & Socin. in c. *Sa-
cris, n.* 88 *eod tit.* tum ex parte collatoris, ſeu pro-
viſi; collatio enim beneficii facta ſchiſmatico, ſeu
hæretico eſt ipſo jure nulla, ex cap. 2. *de hæret. lib.*
6. quemadmodum & facta excommunicato, cap.
Poſtulaſtis, de Cler. excomm. miniſt. & patebit in ter-
tio prox. fundamento: & ſucceſſivè irrita ſunt ma-
trimonia coram Poponibus celebrata, cùm non
ſint veri contrahentium parochi, ut pro forma
requiritur ex decreto d. *cap.* 1. *verſ. Qui aliter quã
præſente parocho, ſeſſ.* 24. *de refor. matrim.*

61 Neque obſtat quod ex conſuetudine jam re-
ceptum ſit ut ad præſcriptum Conſtitutionis Cõ-
ſtantienſis non habeantur pro excommunicatis
non toleratis niſi nominatim denunciati, & noto-
rii percuſſores Clericorum, ut teſtantur Soto, &
Covarr. locis citatis, & alii Doctores paſſim.

Nam reſpondetur, hujuſmodi conſuetudinem
adverſari antedictæ Conſtitutioni Concilii Late-
ranenſis, ut oſtenſum eſt ſupra à *n.* 53. ac proinde
non valere, ut in terminis alterius Concilii Late-
ranenſis ſub Innocentio III. etiam in materia ad
Fidem non pertinente docet Hoſt. in c. *Cum lai-
cis, n* 11 *de reb. Eccleſ non alienan* ubi ait illud eſſe
Concilium generale, quod eſt obſervandum ſicut
Evangelium, cap. *Sicut* 15. *diſt.* ergo non valet
contraria conſuetudo, cap. *fin. de conſuet.* & cap.
fin. de præſcript. & Hoſtienſem totidem verbis re-
ferunt, & ſequuntur ibi Jo. Andr. *nu.* 3. *in fin. verſ.
Hoc enim eſt Concilium generale ſervandum ut Evan-
gelium:* ergo non valet conſuetudo contrarii.
Et Card. *n.* 7 *verſ. Hoc enim eſt Concilium.* Bald.
in tit. de pace Conſtan. col 4. *in ver. Mos Romanò-
rum ſub num* 22. *in fin* Jaſ. in l. *De quibus. col.* 13.
num. 54. *verſ. Addo quod eodem modo nihil valet con-
ſuetudo aliquid introducens contra Concilia generalia,
ff. de leg.* & Rocchus de Curt. *in tract. de conſuet.
num* 546 *verſ. Secundo limita:* quorum ſententiam
meo tempore ſecuta eſt Sacra Congregatio Con-
cilii in cauſa Mediolanen. privilegii fori, ut dixi
in d. cap *Cum laicis.*

Præterea participatio in divinis cum excom-
62 municatis non toleratis, quales ex prædicta Con-
ſtitutione Lateranenſi ſunt omnes notoriè excõ-
municati, eſt culpa mortalis, ut eſt textus in cap.
Sacris, ſupra de his, quæ vi, metuſvè cau. Ubi In-
nocentius III. decidit eum, qui per metum indu-
citur ad communicandum cum excommunicato
incidere in excommunicationem; & ſubvertit ra-
tionem, quia licèt metus attenuet culpam, quia
tamen non eam prorſus excludit, cùm pro nullo
metu debeat quis mortale peccatum incurrere,
excommunicationis labe credimus inquinari: ad
idem textus in cap. *Rogo,* 11. *q.* 3. ibi (Ne cuiquam
ſacerdoti ſupraſcripto Maximo communicanti
contra animam ſuam quiſquam veſtrum cõmuni-
care præſumat) ubi gloſ. poſt Hug. exponit ver-
bum illud, *communicanti,* id eſt in ſacris, concordat
text. in cap. *Exceptionem, ibi, in periculum animæ,* de
except. & quamvis valde ſit controverſum inter
Doctores an participatio extra divina ſit venia-
lis, quod fuſè examinat Archid. in d. cap. *Rogo,* &
Jo. Andr. in d. cap. *Sacris;* tamen in divinis con-
ſentiunt omnis eſſe mortalem, ut poſt D. Tho-
mam, quem citant, concludunt Archid. & Jo.
Andr. cum quibus tranſeunt communiter DD.
locis citatis, & Navarr. *in Manual. cap* 27. *nu.* 29. &
63 30. Quod convincitur ex eo, quod ſic communi-
cantes excommunicantur majori excommunica-
tione, cap. *Significavit, de ſent. excomm.* gloſ. in cap.
Statuimus, in ver. Conſtitutionibus, eod. tit in 6. major
autem excommunicatio non infligitur niſi pro
peccato mortali, cap, *Nemo Epiſcoporum* 11. *q.* 3. ſe-
cundum Archid & Jo. Andr. *ubi ſupra.*

64 Quinimo non deſunt Theologi, qui putent eſſe
culpam læthalem communicare in ſacris cum hæ-
reticis, & excommunicatis etiam toleratis, prout
in terminis Conſtitutionis Conſtantienſis, Ad e-
vitanda, de cõmunicantibus cum excõmunicatis
non denunciatis, nec notoriis Clericorum percuſ-
ſoribus cenſet ex recentioribus Suarez *in* 3. *p. q.*
65. *art.* 4. *diſp.* 18. *ſect.* 1 *col,* 5. *littera* E. (Quia, inquit,
quamvis ex ratione excõmunicationis ſolùm a-
ſtringantur fideles vitare excommunicatum de-
nunciatum, aut notorium Clericorum percuſſo-
rem; ac proinde ab alijs excommunicatis interdi-
catur illis recipere ſacramenta. At ex vi legis
charitatis de vitando ſcandalo, & generalis obli-
gationis non cooperandi ad peccatũ alterius, ob-
ligantur fideles ad non petendum, nec recipien-
dum ſacramenta à miniſtro quomodocumq; ex-
communicato eo quod ille peccat miniſtrando.)
Neque hæc obligatio cùm naturalis ſit, potuit per
decretum Concilij Conſtantienſis auferri: & quã-
vis in hoc articulo alij aliter ſentiant, ut Sanchez
de matrim. lib. 7. *diſp.* 9 *n.* 7. *& ſeqq.* tamen extra cõ-
troverſiam eſt, ſemota Conſtitutione Conſtanti-
enſi, eſſe mortalem culpam communicare in ſa-
cris cum notoriè excommunicatis. Ergo con-
ſuetudo cõtraria non valet, quia eſt irrationabilis,
& nutritiva peccati, cap. *fin. de conſuet.* cap *Flagitia,*
65 32. *q.* 7. Jo. Andr. in cap. *Extirpandæ, in verb. Conſue-
tudine, de præben.* Feder. de Sen. *conſ.* 275. *Caſus talis
eſt in ſtatuto, in princ.* Calder *conſ.* 42. *de conſuet.* Cum
enim tanto ſint graviora peccata, quanto diutius
infelicem animam detinent alligatam, nemo ſanæ
mentis intelligit, juri, cujus tranſgreſſio pericu-
lum ſalutis inducit, quacumque conſuetudine,
quæ dicenda eſt potius corruptela, poſſe aliquatè-
nus derogari; ut legitur in eod. c. fin.

Accedit quod cum hæc cõmunicatio in divi-
nis annexam habeat excommunicationem majo-
rem, ut proximè dictum eſt; etiam ex hoc capite
non poteſt validè introduci contraria cõſuetudo,
quia contrafaciẽtes ſtatim incidunt in pœnam, &
in

in factum damnatum, cap. *Audivimus*, 24. *qu.* 1. Hoſt. in cap. 1. *nu.* 6 *verſ. Sed quæritur an Prælati, ſupra de tregua, & pace*, Alphonſ. à Caſtro *de pot. legis pœnal. lib. 2. cap. 12, poſt primam concluſionem.*

Concluditur ergo ex decreto concilij Lateranenſis Ruthenos tamquam notoriè ſchiſmaticos eſſe excommunicatos non toleratos, non obſtãte Conſtitutione Conſtantienſi, & contraria cõſuetudine; ac propterea nullas eſſe collationes parochialium ab eis factas activè, & paſſivè, & conſequenter irrita eſſe matrimonia coram Popis celebrata. Cogitandum eſt tamen an prædicta Conſtitutio Lateranenſis cùm reperiatur inſerta in concordatis inter Leonem X. & Franciſcum I. habeat locum, & ſervanda ſit extra Regnum Franciæ; generaliter enim tenendum eſſe videtur adnotatum in cap. penult. in marg. ad gloſ. 2. *de Cler. excomm. miniſtr.*

66 Secundum fundamentum nullitatis matrimonij deducitur ab Extravaganti Pauli IV. *Cum ex Apoſtolatus, edita 15. Kalen. Martij* 1559. in qua ſtatuitur ut hæretici, & ſchiſmatici ultra ſententias, & pœnas à varijs Pontificibus inflictas ſint ipſo jure privati omnibus Eccleſiis etiam Cathedralibus, Metropolitanis, Patriarchalibus, ac quibuſcumque dignitatibus, & beneficiis eccleſiaſticis.

67 Quæ quidem Conſtitutio ad incurrendam ſupradictam pœnam privationis, non requirit ut hæretici vel ſchiſmatici ſint publicè, & nominatim denunciati: & in hoc videntur addere Decretal. Innocentij III. in cap. *Excommunicamus*, §. *Credentes, de hæret.* nec loquitur tantummodo de confeſſis, vel convictis, ſicut loquitur cap. *Ad abolendam, eod tit.* ſed etiam de deprehenſis in crimine hæreſis, vel ſchiſmaticis. Quinimo in §. *Adijcientes*, diſponit ut (Si ullo unquam tempore apparuerit aliquem Epiſcopum etiam pro Archiepiſcopo, Patriarcha, vel Primate ſe gerentem ante eius promotionem à fide Catholica deviaſſe, aut in aliquam hæreſim incidiſſe, ſeu ſchiſma incurriſſe; promotio de eo facta irrita, atque inanis exiſtat, nec convaleſcat per ſuſceptionem muneris, conſecrationis, aut ſubſecutam regiminis, & adminiſtrationis profeſſionem, vel cuiuvis temporis curſum, nec pro legitima in aliqua ſui parte habeatur, nullamq; talibus in Epiſcopos, ſeu Archiepiſcopos, vel Patriarchas, aut Primates promotis in ſpiritualibus, vel temporalibus adminiſtrandi facultatem tribuere cenſeatur, ſed omnia, & ſingula per eos quomodolibet geſta, & adminiſtrata, ac inde ſequuta quęcumq; viribus careant, & nullam prorſus firmitatem, nec jus alicui tribuant, ſintque ipſi ſic promoti eo ipſo abſque alia deſuper declaratione facienda omni dignitate, loco, titulo, honore, officio, authoritate, & poteſtate privari.)

68 Quo loco ponderandum eſt illud verbum, *apparuerit*, quod propriè verificatur in Græcis noſtri temporis, quorum hæreſis, & ſchiſma notorium eſt, cap. *Tua nos*, & cap. *fin. de cohabit. Clericor. & mulier.* cum præſertim etiam ex præſumptionibus aliquid dicatur apparere, ut eſt tex. in c. *Scribam, de præſumpt.* Similiter ponderanda ſunt illa verba, *abſque alia declaratione*: nam etſi verba hæc regulariter non excludant declaratoriam ſuper facto, cap. *Cum ſecundum, de hæret. in 6.* l. *Eius*

Proſp. *Fagn. in* 1. *part.* 5. *lib. Decretal.*

qui delatorem, ubi Bart. *ff. de iure fiſci*, Anchar. in Clem. 1 6. *notab. de pœnis*: tamen nec declaratoria facti requiritur ubi crimen eſt notorium, cap. *Pervenit*, & ibi Abb. *de appel.* Innoc. in cap. *In Lateraneſi, num* 1. *verſ. Niſi fortè eſſet notoria horum participatio, de præb.* cum quo tranſeunt ibi communiter DD. Felin. in cap. *Rudolphus, n* 37. *verſ. Limita primo, & n*, 39. *Salva veritate, de reſcr.* hæc enim tria æquiparantur, judicis denunciatio, propria confeſſio, & rei evidentia, ut eſt caſus in d. c. *fin. de cohabit. Cler. & mulier.* & eo magis, quia prædicta Conſtitutio Pauli IV. in §. *Et inſuper*, utitur illis verbis: eo ipſo abſque aliquo juris, aut facti miniſterio. Denique expendenda ſunt verba, *nullam prorſus firmitatem, nec ius alieni tribuant*: quæ clarè oſtendunt proviſiones hujuſmodi eſſe nullas non ſolum in favorem ſchiſmaticorum, ſed etiam Catholicorum.

69 Ac propterea Pius V. in Conſtitutione incip. *Cum ex Apoſtolatus, edita 6. Kal. Februarij* 1567 reſervavit Sedi Apoſtolicæ beneficia propter hæreſim vacantia, declaravitq; illa non comprehendi in impetrationibus, in quibus modus vacationis propter crimen hæreſis non ſit expreſſus. Et
70 ſubinde Gregorius XIII. in Conſtitutione, *In Eccleſiis, edita Idibus Novembris* 1580. decrevit diſpoſitiones beneficiorum factas Apoſtolica, vel ordinaria auctoritate, in perſonam hæreticorum, aut ab eis deſcendentium vires, & effectum non habere, & beneficia hujuſmodi ut prius vacare, & ſub priori affectione, vel reſervatione manere, & alia nondum reſervata, neque effecta ad novam Romani Pontificis diſpoſitionem tantùm pertinere, eaque ab alijs idoneis ab ipſa Sede dumtaxat liberè impetrari poſſe. Quamobrem eſto Cõ-
71 cilium Conſtantienſe habilitaſſet ſchiſmaticos ad beneficia conferenda, vel obtinenda, & illius diſpoſitio ſublata non eſſet ex concilio Lateranenſi; tamen cum in hoc contrarium decernant Paulus IV. Pius V. & Gregorius XIII. ſtandum erit illorũ Extravagãtibus tanquam poſterioribus. Ad hoc enim Conſtitutio poſterior tollat priorem Conciliarem non eſt opus ut ſpecialiter deroget Concilio generali, quia hæc derogatio requiritur tantum in privilegijs, & litteris gratiæ, juxta textum in cap. *Ex parte, de Capell. Monach.* & cap. *Eam te, de ætat. & qualit.* non autem in Conſtitutionibus, quæ fiunt per modum legis univerſalis, ut eſt caſus in cap. 1. ubi gloſ. Arch. & omnes notant, de *Conſtit. in* 6. & dixi latè in cap. *Nonnulli, n.* 29 *ſupra de reſcript.*

72 Ultimum fundamentum nullitatis matrimonij eſt, quia etſi Conſtitutio Conſtantienſis remaneret in ſuo robore, nec ſublata eſſet per poſteriores Conſtitutiones; tamen lata fuit ad vitanda ſcandala, & conſulendum timoratis cõſcientijs eorũ, qui cum excommunicatis communicabant. Hi enim ſi ſint Catholici ex dicta Conſtitutione, ſacramenta, & beneficiorum collationes validè recipiunt ab excommunicatis toleratis. Verùm per hoc nullum jus ipſis excommunicatis tribuitur, ut ibi declaratur in fine in hæc verba: [Per hoc tamen hujuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquos relevare, nec eis quomodolibet ſuffragari.) Quæ clauſula poſtea fuit ad litteram repetita tam in Concilio Baſileenſi, & Moguntino, quàm in Lateranenſi. Ergo quantum pertinet ad ipſos

excommunicatos, & illorum favorem, cum teneantur abſtinere ab his, quæ excommunicatis à Sacris Canonibus ſunt interdicta, ut in terminis prædictæ Conſtitutionis poſt S. Antonin. quem citat, tradit Sylveſt. *excomm. 5. nu 8. verſ. Sed hoc non habetur ex textu*, Covarr. in c. *Alma mater. par.* 1. §. 2. *num* 11. Navarr. *in Manual. c. 27. n 35. verſ. Nota ſecundò*, hinc ſequitur ut proviſiones Parochialium Eccleſiarum tam activæ, quam paſſivæ nullam habeant roboris firmitatem: nam cùm excõmunicati etiam non denunciati in nullo inventur, ex prædicta Conſtitutione utiq; ſubijciuntur per
73 omnia diſpoſitioni juris cõmunis. De jure communi autem collatio beneficij facta excommunicato quales ſunt hodie omnes ſchiſmatici ſaltem ex Bulla Cœnæ Domini, irrita eſt ipſo jure, & eſt caſus in cap. *Poſtulaſti*, ut oſtenſum eſt ſupra *in 4. not. de Cler. excom. miniſtr.* ubi Innoc. III. (Cum, inquit, excommunicatis communicari non debeat, Clericis excommunicationis vinculo innodatis eccleſiaſtica beneficia conferri non poſſunt nec illi valent ea licitè retinere.) Ad idem tex. in cap. *Poſt ceſſionem, de probat.* & tradunt DD. utrobique, & Selua, *de benef.* 3. *p. qu.* 4. & Caputaq. *de-*
74 *ciſ. 305. p. 2, nu. 6. & 10.* idque procedit non modo ante denunciationem, ut probatur in d. cap. *Poſtulaſtis*, juncto ca. *Cum non ab homine, de ſent. excomm.* ſed etiamſi excommunicatio ſit occul-
75 ta: adeout nec in foro conſcientiæ, beneficium excommunicato collatum poſſit ab ipſo retineri, ut patet ex littera d. c. *Poſtulaſti* ibi; (nec illi valent ea licitè retinere.) ubi id not. Rebuff. *in gloſ. in*
76 *ver. Retinere, n 62.* Ac propterea in litteris Apoſtolicis proviſionum ad validandam gratiam in favorem excommunicati non denuciati ex ſtylo apponi ſolet clauſula abſolutionis à cenſuris ad effectum gratiæ dumtaxat conſequendum per illa verba, *Teque à quibuſvis, &c.* ut per Felin. in cap. *Apoſtolicæ, in princip. de excep.* Staphil. *de litteris gratiæ, tit. de vi, & effect clauſularum, §. 1. à n. 7.* Boer. *deciſ.* 290. Rebuff. *in praxi in forma, & declaratione novæ proviſionis, in ver. Teque abſolventes*, & in concord. in forma mandati Apoſtolici, verb. *Quavis occaſione*, Mandoſ. *de Signatura gratiæ, tit. de proviſion. verſ. Clauſula.* Et cum abſolutione, Navarr. in c. *Ita quorumdam, de Iudæis in 11 notab. & in Manual. c. 27. n 22. verſ. Decimotertiò annullat reſcripta.* Ratio huius concluſionis eſt, quia in his quæ non geruntur ratione publici officij, ſicuti eſt beneficium obtinere, nulla eſt differentia inter excommunicatum publicum, & occultum, Abb in c. *Ad probandum, n. 12. & 13. de re iudic.* & latiùs patebit infra in 2. reſponſione ad quartam oppoſit. *n.* 157. Similiter collatio benefi-
77 cij facta hæretico, quales eſſe ſchiſmaticos noſtri temporis oſteſum eſt ſupra *n. 16.* eſt ipſo jure nulla ex Decretal. Alexandri V. in c. 2. §. *Hæretici, de hæret. lib. 6* ibi: [Ad nullum eccleſiaſticum beneficium admittantur; quod ſi ſecus actum fuerit, decernimus irritum, & inane.) Unde hæreticos hujuſmodi eſſe irregulares, & inhabiles ad beneficia obtinenda ſcripſit Specul. *tit de diſpenſat. §. Iuxta nu. 16 verſ. Dicens quod eſt irregularis hæreticus*, & ſequuntur Felin. in c. *Eam te, de reſcr. nu. 12. in 1. limitat.* Lambert. *de iure patr. in 1. p. lib. 1. qu. 7. ar. 4. num 26.* Mandoſ. *de Signatura gratiæ, tit. de abſolutione ab hæreſi, in princip.* Majolus *de irregular. lib. 6. cap. 46, n. 1. & 2.* Navar. *in Man. cap. 27. n. 205.* *verſ. Tertio dico*, per text. in cap. *Si quis omnem 1 qu. 7. & d. §. Hæretici.* Ad idem text. in cap. *Nos conſuetudinem, 12. diſt.* ibi: (Exceptis ijs, qui ex Donatiſtis ad Epiſcopatum perveniunt, quos provehi ad Primatus dignitatum modis omnibus prohibemus.) & ibi gloſ. *fin* & in cap. *Quia diligentia de elect.* ubi ſi ſchiſmaticus ad unionem Eccleſiæ reverſus eligitur in Epiſcopum, electio non tenet: & quamvis nonnulli contradicant in hæretico occulto, & ad fidem converſo, ut apud Sayrum *de cenſur. lib. 7. cap. unm. 16.* tamen ubi crimen eſt publicum, & multo magis ubi eſt notorium, & ante emendationem, ut hoc caſu; omnes conveniunt hæreticos eſſe irregulares, & inhabiles ad beneficia, juxta text. in d. §. *Hæretici*, & quidem ea inhabilitate, quæ non ſolum titulum, ſed etiam poſſeſſionem inficit, ac nudam detentionem, cap. *Quo iure*, & ibi gloſ. & Turrecrem. 8. *diſt.* Gomeſ. *in reg de Annali qu. 51. verſ. Li-*
78 *mitatur tamen.* Propterea nullitas collationis ſurgit hoc caſu etiam ex defectu poteſtatis collatoris, qui Epiſcopi excommunicati, quales ſunt Rutheni per cap. *Excommunicamus, 1. & 2.* & cap. *Ab abolendam, de hæret.* & Bullam Cœnæ Domini, ut latius dictum eſt ſupra *in 4. notabili* etiam ante denunciationem ſunt deſtituti omni prorſus facultate beneficia conferendi, ut dixit Rota coram Cæſare de Graff. *deciſ. 191. nu. 12. & num. 20.* & eſt text. in cap *Vnico*, & ibi Doctores, *ne ſede vacan. lib. 6* Et propterea in cauſa *Aſſiſien. Canonicatus 25. Iunij* 1599. coram Gypſio fuit reſolutum collationem factam ab Epiſcopo ſuſpenſo, à collatione beneficiorum ex eo quod beneficium vacans per reſignationem contulit conſanguineo reſignantis, ex Conſtitutione 58. Pij V. eſſe nullam, & ſic eſſe juſtificatam gratiam illius, qui impetravit dictum Canonicatum ab Epiſcopo collatum, narrando illum eſſe ſuſpenſum à collatione, qui tamen non erat ſuſpenſus denunciatus, ut refert Garzia de benefic. *p. 5. ca. 4.*
79 *num. 326.* Quinimo id procedere etiam in occultè excommunicato cenſuit Rota *in recentior deciſ. 534. n. 2 par. 1.* Et quamvis hoc non tranſeat abſque difficultate, per ea quæ dicentur infra *nu. 126 & ſeqq* tamen ubi excommunicatio eſt non ſolùm publica, ſed etiam notoria, ut in caſu præſenti, extra controverſiam eſt collationem eſſe nullam, Anchar. in cap. *Nihil, quæſt. 4. in fin de elect.* & eodem modo irrita eſt collatio facta ab Epiſcopo ſchiſmatico, ut eſt textus hic, & cap.
80 *fin. infra eod.* Si igitut de jure communi invalidæ ſunt collationes beneficiorum tam ex defectu poteſtatis collatorum, quam ex inhabilitate obtinentium propter notorium vitium ſchiſmatis, & excommunicationis; & Epiſcopi, & ſacerdotes Rutheni tamquam notoriè ſchiſmatici, & excommunicati in nihilo relevantur ex Conſtitutione edita Conſtantiæ: manifeſtè hinc apparet non valere matrimonia contracta coram Popis Ruthenis. Irritum enim eſt matrimonium celebratum coram Parocho palam intruſo, ac titulum non habente, ut poſt Concilium Tridentinum cenſent Henriquez *de matrim. lib. 11. cap. 3. n. 4.* Manuel. *in ſumm. tom. 1. cap. 219. nu. 8. in ſecunda edit.* & poſt eum Sanchez *de matrim. lib. 3. diſput. 22. n. 60.* & alij recentiores.

Nec refert quòd valeat matrimonium contractum coram Parocho excommunicato etiam denun-

nunciato, ut reſpondit S. Congregatio Concilij tempore Cardinalis Matthæi re diligenter examinata: Quia id procedit in excomunicato, qui aliàs ſit verus Parochus. Ita enim colligitur ex votis Cardinalium, qui unanimes dixerunt excomunicatum non deſinere eſſe parochum, quia retinet beneficia priùs obtenta, licèt non poſſit acquirere de novo, cap. *Cum bonæ memoriæ*, *de ætat. & qualit.* & d c. *Poſtulaſti*s. *de cler. excomm. miniſtr.* Sed Popones cum ob præcedentem excommunicationem, & ſchiſma fuerint beneficiorum incapaces, dici non poſſunt veri Parochi Ruthenorum. Ac propterea videtur reſpondendum non valere matrimonia coram eis contracta ad inſtar alterius deciſionis S. Congregationis, qua declaratum fuit nullum eſſe matrimonium contractum coram Parocho publico hæretico, ſi decretum Concilij *de reform. matr. ſeſſ.* 24. *cap.* 1. Publicatum fuerat in parochia, & lapſi erant triginta dies à die publicationis.

Sed contra hoc tertium, & ultimum fundamentum multa, & gravia videntur urgere.

Opponitur enim primò, Conſtitutio Conſtantienſis, *Ad evitanda*, indulget Catholicis ut poſſint recipere Eccleſiaſtica Sacramenta, etiam ab hæreticis, & ſchiſmaticis non denuntiatis ſecundum Navarr. *conſ.* 10. *num.* 2. *de hæreticis, & de ordin.* c. 22. io nova impreſſ. Gabriel. Sotum, Ledeſmã, & Henriq. citatus à Sayro *de Cenſur. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 2. Sed ab hæreticis, ſeu ſchiſmaticis Catholici Sacramenta recipere non poſſunt, niſi illi habeant titulum canonicum parochialis Eccleſiæ, cujus ratione Catholici ſunt eorum ſubditi, c. *Eccleſias*, 13. *q.* 1. gloſ. 2. in c. *Nec numerus*, 10. *q.* 3. Ergo ne indultum Catholicorum ſit inane, & eluſorium contra cap. *In his, de privil.* dicendum eſt hæreticos, & ſchiſmaticos fuiſſe effectos habiles etiam ad parochiales obtinuendas, tamquam neceſſarium antecedens ad Sacrmentorum adminiſtrationem argum. l. *illud, ff. de acquir. hæred.* l. *Ad rem mobilem*, & l. *Ad legatum, ff. de procur.* cap. *Præterea, de off. Deleg.* cum concord. de quibus per gloſ *fin.* in cap. 1. *eodem tit.* Generale eſt enim in omni materia, ut in conceſſione conſequentis includatur ſuum neceſſarium antecedens, Jaſ. & Curt. iun. in l. 2. *in princ. ff. de iuriſd. omn. iudic.* ita ut etiam tacita diſpenſatio inducatur ſuper defectu quando aliàs gratia nulla eſſet, vel ex ea nulla utilitatis perciperetur, Oldrad. *conſ* 332. *num.* 8. *verſ. Item de unam*, & plura hac de re cumulant DD. in d. l. 2. Et in terminis noſtris ita videtur tenere Gemin. *conſ.* 88. Innocen. *in princ. colum.* 1. *verſ. Nec obſtat ſi dicatur:* ubi dicit poſt Conſtitutionem Concilii Conſtantienſis non poſſe objici hæreticis, vel ſchiſmaticis quod privati ſint ſuis dignitatibus, & beneficiis, quia per dictam Conſtitutionem præcluſa eſt via tale vitium obiiciendi. Et quamvis hoc dicat in argumentis; tamen in fine illius conſ. *col. ult. ſub num.* 4. *verſ. Nec obſtat fundamentum*, in reſponſionibus ad obiecta prædictam doctrinam non impugnat; quin potiùs videtur tacitè approbare.

Verùm huic obiectioni reſpondetur prædictã Conſtitutionem, Ad evitanda; dum tribuit facultatem Catholicis recipiendi Sacramenta ab excomunicatis, in reliquis ſupponere terminos habiles reſpectu excommunicatorum, ideſt ſecluſa excommunicatione nullum aliud eis obſiſtere canonicum impedimentum text. eſt in cap. *unic. de ætat. & qualit. in* 6. ubi indultum conceſſum Epiſcopis diſpenſandi cum majoribus viginti annis ad dignitates, & perſonatus curam animarum non habentes intelligitur ſi aliud non obſtet canonicũ, ideſt, quia non ſunt illegitimi, non corpore vitiati, non bigami, nec criminoſi, ut ibi explicat gloſ. *in ver. Canonicum*; ad idem tex. in c. 1. *de fil. Preſbyt. eod. lib.* & generaliter tradunt Dec. in cap. *Cum omnes, in* 2. *lectura, num*, 2. *de Conſtit.* Jaſ. in l. 2. §. *Prætor. num.* 3. *ff. Qui ſatisd. cogant.* Cravett. *conſ.* 307. *Statutum, num.* 2. Roland. à Valle *conſ.* 61. *nu.* 43 *& ſeq. lib.* 1. poſt Bart. in l. *Si tertius*, *in fin. ff. de aqu. pluv. arcen.* Et pluribus exemplis hanc regulã

87 confirmat Jaſ. in d. §. *Prætor.* Quocirca Conſtit. Concilij Conſtantienſis quoad ordinum collationem, & juriſdictionem ſupponit Epiſcopos excommunicatos non ſolùm eſſe ritè, & rectè conſecratos; & ſic habere poteſtatem ſacramentalem; ſed etiam habere titulum canonicum à Papa, qui ſolus poteſt promovere ad Epiſcopales, & Archiepiſcopales, & alias majores dignitates, cap. 2. *de præben. lib.* 6. *cap.* 1. 22. *diſt.* Gemin. *d. conſ.* 88. *num.* 3. & ſic habere poteſtatem etiam iuriſdictionalem ſecundum diſtinctionem D. Thomæ in 2. 2. *q.* 39. *art.* 3.

88 Item ſupponit Epiſcopum eſſe Ordinarium eorum, quibus vult ordines conferre, cùm nõ liceat Ordines ſuſcipere niſi ab Epiſcopo originis, beneficij, vel domicilij, cap. *Cum nullus, de tempor. or-*

89 *din. in* 6. Nam ſublato etiam vinculo excommunicationis, Epiſcopi non poſſunt non ſubditos ordinare, aut in eos juriſdictionem exercere, c. 3. *de Paroch.* Unde bene Innoc. *hic num.* 4. (Prælatus, inquit, intruſus non poteſt ſubditis, quibus per intruſionem datus eſt Prælatus, conferre ſacramenta, & conferendo non confert executionem, non quia ſit ſuſpenſus, ſed quia non ſuis ſubditis non poteſt executionem conferre.) Similiter

90 quod Confeſſiones ſacramentales reſpectu Sacerdotũm prædicta Conſtitutio ſupponit eos non ſolum eſſe aliàs ritè, & rectè ordinatos, ſecundum Navarr. *d. conſ.* 10. *de hæred.* Sed etiam habere titulum canonicum parochialis Eccleſiæ, vel licentiã proprij Sacerdotij juxta textum in cap. *Omnis, de pœnit & remiſſ.* & in cap. 2. *eod. tit. lib.* 6. Hoc eſt Papæ, vel Epiſcopi diœceſani, aut parochialis Presbyteri ut legitur, & notatur in Extrav. *Vas electionis, de hæret.* Eſt enim ſacramentalis abſolutio actus judicialis, qui in non ſubditum validè exerceri non poteſt, ut eſt diffinitum à Trident. Synodo, *de Sacramento Pœnitentiæ ſeſſ.* 14. *cap.* 7. *de Caſuum reſervat*, Sed & quoad Sacramenta Unctionis extremæ, vel Euchariſtiæ, aut Matrimonij ſupponit excommunicatos illa adminiſtrantes, aut eſſe parochiales Presbyteros, aut habere ab alio ſpecialem licentiam, juxta textum in Clem. *Religioſi. de privil.* Et in ſumma hujuſmodi Conſtitutio hoc tantum facit, ideſt habilitat Catholicos ad recipienda Sacramenta ab illis Sacerdotibus, qui ordinis executionem non habent propter excommunicationem, vel aliam prohibitionem Eccleſiæ, ut latiùs dicam infra in reſponſione ad ſecundam oppoſitionem Et hoc ſolum impedimentum aufert; canonicam verò inſtitutionem, ac cæteras habilitates non ſupplet, ſed ſupponit, ut ex prædictis patet.

91 Neq; huic caſui aplicatur doctrina in contra-

trarium adducta, quod inducta ſit rehabilitatio, & validatio titulorum tanquam neceſſarium antecedens. Quandoquidem hæc doctrina procedit tantũ quando indultum aliàs nihil prorſus operaretur; tunc enim Princeps cenſetur tacitè ſuper inhabilitate diſpenſare, nec alioquin videatur voluiſſe facere actum fruſtratorium. Secus autem eſt, quando gratia in aliqua parte poteſt operari effectum ſuũ, quia tunc diſpenſatio non inducitur

92 Ita declarat Oldradus in contrarium allegatus in *d. conſ.* 32 *num.* 8. Atque hoc caſu d. Conſtitutio Concilii Conſtantienſis benè poteſt effectum ſuum ſortiri quoad Sacerdotes, qui ante excomunicationem in parochialibus Eccleſiis fuerunt canonicè intitulati. Hi enim per excomunicationẽ poſtea incurſam beneficijs antea canonicè obtentis non ſunt ipſo jure privati, cap. *Dilecti, de except.* Imo nec ſunt privandi per ſententiam, niſi per annum in communicatione inſorduerint, cap. *Rurſus,* 11. *q* 3 gloſ. *fin.* in cap. *Cum bonæ, de ætat. & qualitat.* Hoc igitur caſu licebit Catholicis in vim dictæ Conſtitutionis ſuſcipere ſacramenta ab excommunicatis non denunciatis, quod ante Concilium Conſtantienſe non licebat, cap. *Significavit,* juncto cap. *Cum non ab homine, de ſent. excommunic.* Præterea in aliis etiam caſibus eadem Conſtitutio operari poteſt effectum ſuum, ut dicetur infr. *à num.* 103. *uſque ad n.* 113. Unde nulla neceſſitas cogit inducendi tacitam diſpenſationem, aut revalidationem titulorum ut neceſſarium antecedens.

93 Nec adverſatur authoritas Gemin. in contrarium citati *d. conſ.* 88 *col.* 1, *verſ. Nec obſtat ſi dicatur*, quia ipſe non loquitur de Conſtitutione Ad evitanda, de qua nunc agimus; ſed de alia Conſtitutione edita in Concilio Conſtantienſi, per quam revalidantur collationes, & tituli eorum, qui in Conciliabulo Piſano tamquam adhærentes Gregorio XIII. fuerunt depoſiti à ſuis dignitatibus, & damnati tamquam hæretici ad præſcriptum cap. *Excommunicamus,* §. *Credentes, de hæret.* Quo ſuppoſito, hæc Geminiani doctrina poteſt in oppoſitum retorqueri: nam idcirco in ſuo caſu contra validitatem titulorũ non potuit objici vitium hæreſis, vel ſchiſmatis, quia à Concilio Conſtantienſi hujuſmodi defectus ſpecialiter ſanatus fuit mediante revalidatione titulorum: Ergo contrarium dicendum eſt in caſu præſenti, in quo Conſtitutio *Ad evitanda,* de titulorum defectũ nullam facit mentionem.

94 Opponitur ſecundò; quamvis collatio dignitatum, & parochialium nulla ſit reſpectu Epiſcopi, & Sacerdotis ſchiſmatici, quia Conſtitutio *Ad evitanda,* non intendit relevare, neque juvare ſic excomunicatos, &c. Tamen videtur ſuſtineri poſſe quatenus cõcernit favorem Catholicorum: nã, ut inquit Sayrus *præalleg. de Cenſur. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 13. Excommunicati retinent juriſdictionem in utroque foro reſpectu non excomunicatorum privilegio alieno, non proprio. Quemadmodum videmus tempore interdicti quoſdã famulos frui privilegio domini pro divinis officijs, iuxta textũ in cap *Licèt, de privil in* 6. Concubinam privilegio clerici, cap. *Eos qui,* 32. *diſt.* & generaliter non privilegiatũ in individuis potiri privilegio conſortis; quod comprobat pluribus exemplis, Felin. in cap 1 *num.* [illegible] *de præſcr* & DD. in l *Si communem, ff Quemadmod ſervit. amittat.* & dixi latè in cap. *Cum propter, ſupra de iurepatronat.* Ergo ſimiliter eſto beneficia, officia, & juriſdictiones collatæ hæreticis, & ſchiſmaticis ſint invalidæ; favore tamen Catholicorum non excommunicatorum in vim ejuſdem Conſtitutionis, videntur poſſe dici ſubſiſtere etiam quoad uſum; idq; multò magis reſpectu Sacramenti Matrimonij, in quo Sacerdos ex ſentia S. Congreg. Concilij non intervenit tamquam miniſter, ut in alijs ſacramentis, ſed tamquam teſtis authorizabilis.

95 Ad reſpondetur Concilium Conſtantienſe habilitaſſe excomunicatos ad illam tantùm poteſtatem, & juriſdictionem in favorem non excomunicatorum exercendam, quàm prius habebant, ſed propter vinculum cenſuræ exercere non poterant: Schiſmatici enim, & excomunicati executionem habent ligatam nexibus juris, ut inquit hic Innoc. *nu.* 2. Et hoc vinculum, & ligamentum dumtaxat Conſtantienſis Conſtitutio ſolvit habilitando Catholicos ad comunicandum cum excomunicatis, etiam in adminiſtratione, & perceptione ſacramentorum; ſed novam poteſtatem, ſeu juriſdictionem intruſis non attribuit, nec dignitates, aut beneficia de novo contulit. Et revera cum Sedes Apoſtolica ſecundum venerabiles Sanctorum Patrum ſanctiones in aſſumendis ad Cathedrales, & alias majores Eccleſias conſueverit exquiſitas adhibere diligentias in examine, & inquiſitione de natalib9, vita, ætate, doctrina, & alijs omnibus qualitatibus promovendorum, ut in cap. *Cum in cunctis, de elect.* cum concord. & *cap.* 2. *ſeſſ.* 2[illegible], Concil. Trid. Præterea etiam relatione Cardinalis, & magna cum ſolemnitate in pleno Conſiſtorio, ut habetur in *cap* 1 *ſeſſ* 24, & ſit mortale peccatum præficere indignos Epiſcopatibus, ut illic patet, & docet S Tho *in* 2. 2. *q.* 63. *art.* 2. *ad* 3. Quis credat Martinum V. in Concilio Conſtantienſi ſub involucro verborum voluiſſe unica vice conferre Cathedrales, Metropolitanas, & parochiales Eccleſias tunc & pro tempore vacantes omnibus Epiſcopis hæreticis, & ſchiſmaticis, qui in earũ occupationem jam tunc de facto ſe intruſerant, ac ſe intruderent in futurum, & cõſtituere tot lupos animarum Paſtores? Ad hoc quæ dicam infra in prima reſponſione ad quartam oppoſitionem *nu* 129. Sed etſi Martinus feciſſet intruſis gratiam revalidationis titulorum, quod falſum eſt, & ſic rehabilitaſſet illos ad parochiales conferendas: hoc tamen eſſet intelligendum, dummodo illas conferrent perſonis aliàs habilibus, juxta tex. in cap. 1. *de ætat. & qualit. lib.* 6. & dictum eſt ſupra *num.* 86. Nemo enim dixerit bigamum ab Epiſcopo proviſum de parochiali Eccleſia ex vi ejuſdem Conſtitutionis poſſe validè curam animarum exercere, & Sacramenta Catholicis adminiſtrare contra cap. *unic. de bigam. in* 6. Cum Epiſcopi ne ad minores quidem ordines, vel beneficia ſimplicia poſſit cum eis diſpenſare, ut Sixtus V. declaravit ex ſententia S. Congreg.

96 Concilii. Et dixi in c. 2. *ſupra de bigam.* Et idem dicendum in proviſo de parochiali ante annum vigeſimum quintum, cum quo ſimiliter Epiſcop9 diſpenſare non poteſt obſiſtenti cap. *Cum in cunctis,* §. *Inferiora, de elect.* & d. cap. *unico, de ætat. & qualitat. lib.* 6 Et idem de illegitimis, criminoſis, aut corpore vitiatis, ut ibi per gloſ. *in ver. Canonicum.* Quod enim multis vigiliis, ac laboribus à ſacris Canonibus, & generalibus Conciliis

exco-

excogitatum eſt,'non eſt credendum Concilium Conſtantienſe unico verbo ſubvertere voluiſſe, ut legitur in cap. *Eccleſia veſtra, il ſecondo, de elect.* & in propoſito notat Gemin. *d. conſ* 88. *col. ult. ad fin. verſ. Item cùm Papa*: præſertim verò quia in prædictis caſibus etiam ſacerdotes Catholici, & non excommunicati; cum titulum canonicum non habeant, non poſſunt aliis Catholicis ſacramenta adminiſtrare: ergo longè minus id poterunt ſacerdotes hæretici, & ſchiſmatici, aut excommunicati; ne aliàs iſti ſint melioris conditionis, quam Catholici non excommunicati: unde fit ut Popones Rutheni, qui propter ſuam inhabilitatem carent titulo canonico Parochialis Eccleſiæ nequaquam poſſint matrimonia ſolemnizare in favorem Catholicorum, cum hunc tituli defectum non ſuppleat antedicta Conſtitutio: in quo non videtur ulteriùs immorandum, quia, ut dictũ eſt, jam Sacra Congregatio declaravit matrimonium contractum coram parocho publico hæretico eſſe nullum ſi decretum Concilii Tridentini *c.1. ſeſſ. 24. de reform. matrim.* publicatum fuerat in parochia, & lapſi erant triginta dies a die publicationis, aliàs ſecus: nimirum quia cum propter hæreſim careat titulo canonico parochialis celebrationi matrimonii tamquam parochus intereſſe non poteſt etiam in favorem Catholicorum: in ea enim deciſione non agebatur de matrimonio hæreticorum, ſed de matrimonio à Catholicis contracto coram parocho hæretico.

7 Præterea ego non percipio quomodo hæc validitas titulorum reſpectu Catholicorum tantùm ſit poſſibilis: nam Epiſcopi Græci dum conferũt ſchiſmaticis Parochiales Eccleſias, utique illas nõ intendunt conferre in favorem Catholicorum, quos cum eorum ritibus ſummoperè execrantur, ut in cap. *Licet Græcos, ſupra de Baptiſ.* ſed illas intendunt conferre tantummodo in favorem ſuorum ſchiſmaticorum: ergo ab initio hujuſmodi collationes ſunt invalidæ, cùm Conſtitutio Conſtantienſis non intendat in aliquo relevare ipſos excommunicatos; & conſequenter poſſunt poſtea convaleſcere ex eo quod Catholici à ſic proviſis petant, aut recipiant ſacramenta, quia validitas tituli oriri non poteſt ex poſteriori facto privatorum, ſed ad ſuum eſſe requirit canonicam inſtitutionem, c. *Beneficium, de reg. iur. in 6.* Gemin. *conſ.* 109 *in princip.* & cùm collatio beneficij ſit actus legitimus, non poteſt eſſe in pendenti, ſed aut ſtatim tenet, aut vitiatur, cap. 2. *de elect. lib. 6.* & ibi not. gloſ. *in ver. incerta, verſ. Sed numquid,* dicens, poſt Compoſt. diſpoſitionem illius textus procedere etiam in collatione beneficij: idemq; tradunt ibi Archid. & Jo. Andr.

Opponitur tertiò, Si Concilium Conſtantienſe, in conſtitutione, *Ad evitanda*, non habilitat ſacerdotes ad parochiales obtinendas: ergo in ea parte, in qua dat Catholicis facultatem recipiendi ſacramenta ab excommunicatis, non poterit habere locum niſi in illis excommunicatis, qui ante cenſuram parochiales obtinuerunt: nam ſola excommunicatio quamvis non privet beneficiis antea obtentis; tamen inhabilitat ad illa in poſterũ obtinenda, adeout collatio facta excommunicato ſit irrita ipſo jure, cap *Propoſuit*, & cap. *Poſtulaſti, de Cler. excomm. miniſtr.* & dictum eſt ſupra *in 3. fundamento, n.* 73.

8 Quo vero ad hæreticos, & ſchiſmaticos nullo caſu poterit habere locum, quia tales non modo ſunt inhabiles ad beneficia obtinenda, ut in cap. 2. §. *Hæretici, de hæret. lib. 6.* ſed etiam beneficijs ante hæreſim, vel ſchiſma canonicè obtentis ſunt ipſo jure privati, cap. *Excommunicamus,* §. *Credentes,* & cap. *Ad abolendam, ſupra eod. tit.* & eſt communis opinio, quam tenent Jo. Andr. Gemin. & Franc. *n. 2.* & reliqui omnes in cap. *Vt commiſſi,* §. *Privandi, eod. tit in 6.* dum exponunt illa verba, *vel privatos nunciandi,* ut dictio, *vel,* ſtet expoſitivè pro *ideſt,* Abb. in cap. *Inter dilectos, num. 11. de exceſſib. Prel.* Caſſad. *deciſ.* 14. *ſuper regulis, n.* 1. Rota *deciſ.* 707. *lib. 3. p. 3. diverſ.* Clar. *in* §. *Hæreſis, n. 16. verſ. Item Clericus,* ubi ex communi Doctorum ſententia

99 affirmat hæreticos, & eorum filios non ſolum beneficia, ſed etiam omnem poteſtatem eccleſiaſticam admittere, & ſolis filiis Catholicis ex conſuetudine, & pietate relaxari beneficia At abſurdum eſſe ut prædicta Conſtitutio non habeat locum niſi in proviſis de parochialibus ante excommunicationem; & nullo caſu verificari poſſit in hæreticis, & ſchiſmaticis videtur ſuaderi poſſe conſiderationibus infraſcriptis.

100 Prima conſideratio eſt, quia ejuſmodi Conſtitutio edita fuit ad vitanda ſcandala, & pericula, & ſubveniendum conſcientiis reſpectu excomunicatorum, in diuturno illo ſchiſmatis à Gregorio XI. uſque ad Martinum V. in quo diverſi, qui ſe Pontifices prætendebant, cenſuras invicem ferebant, Cardinales, Epiſcopos dependentes creabant, & beneficia ſuis fautoribus conferebant, ut patet ex hiſtoriis Conciliorum *tom. 3 p. 2. pag.* 742. & ex Conciliis, & Conciliabulis tunc habitis, & tradunt hiſtorici ad illa tempora per annos quadraginta ab anno 1378. uſque ad 1417. ut Blond. *decad. 2. lib.* 10. Platina *in Vrbano,* & alij: & Italia aliquibus favebat, aliis Galliarum, Siciliæ, & Hiſpaniarum Regna.

101 Non ſatis ergo conſultum fuiſſet timoratis cõſcientiis, & obviam itum ſcandalis, & periculis diverſarum provinciarum, ſi talis Conſtitutio intelligenda eſſet ſolùm de ijs, qui poſt beneficia legitimè ſuſcepta inciderunt in excomunicationem cum plurimi eſſent excommunicati, & ſchiſmatici ante ſuſcepta beneficia adhærentes Antipapis ſpatio annorum 40. per Hiſpaniam, Galliã, Germaniam, Italiam in parochialibus, & aliis beneficiis inſtituti, vel ab ipſis Antipapis immediatè, vel mediantibus Epiſcopis de novo creatis.

Secunda conſideratio eſt, quia Conſtitutio non diſtinguit, ſed univerſaliter loquitur reſpectu cujuſcumque, & prætextu cujuslibet cenſuræ à jure, vel ab homine generaliter promulgatæ: non ergo videtur diſtinguendum de cenſura ante, vel poſt beneficium, cap. *Si Romanorum,* 19. cap. *Solitæ, de maior. & obed.*

Tertia conſideratio eſt, quia difficillimum fuiſſet populis hoc dignoſcere, & obſervare in Gallia Germania, Polonia, Græcia, ubi permixtim Catholici cum ſchiſmaticis, & excommunicatis degunt: unde quoad communicationem indifferenter eſt uſu recepta in illis Regionibus prædicta Conſtitutio reſpectu quorumcumque excommunicatorum, ſciſmaticorum, & hæreticorum, ut teſtatur Navarr. & experientia oſtendit.

102 Quarta conſideratio quia non modo in Concilio Piſano, & Conſtantienſi admiſſi indifferẽter fuerunt electi à Clem. VII. & Benedicto XIII. Antipa-

tipapis,eorumque fautores : ſed in concilio Florẽtino ſub Eugenio IV. Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates,& alii Beneficiati, & Officiales,& Præſulas Græci,eorumque Vicarij diſtinctè in eodem concilio enumerati,admiſſi fuerunt nominati,& indifferenter agniti ut tales in inchoatione,ſuffragiis, decretis , & ſubſcriptionibus concilij cum eorum titulis, & dignitatibus , ut patet legenti tomum quartum par. 1.cum decreto fidei ibi relato. Et tamen Græci poſt reconciliationẽ factam anno 1270.in concilio Lugdunenſi tempore Gregorij X.iterum deficientes, in ſuis erroribus,& ſchiſmate perſtiterunt uſque ad annum 1438.ſub Eugenio IV. juxta notata ibi ante Acta concilij *p.*411. ac proinde ex conſtitutione juvari non poterant niſi illi,qui jam in ſchiſmate, & excommunicatione conſtituti,poſtea ordinati ad dignitates,& beneficia , promoti fuerunt ab aliis Græcis ſive Patriarchis , ſive Epiſcopis ſchiſmaticis;qui ſpatio annorum 150. eorum Eccleſijs præfuerunt. At ſi legantur omnia Acta concilij nulla apparet nova collatio dignitatum , beneficiorum, & officiorum,quamvis tunc etiam in uſu eſſet electio Patriarchæ conſtantinopolitani diverſi à ſchiſmatico, ut colligitur ex verbis Eugenii IV. relatis circa finem concilii: adhortans enim Græcos ad eligendum novum Patriarcam in locum defuncti, ait: *Eum qui à me eligitur amovebo , efficiamque ut unus Patriarcha ſit.* Imo in fine decreti fidei dicitur de quatuor Patriarchis , ſalvis omnibus privilegiis , & juribus eorum : quod non eſt beneficia , & jura de novo conferre,ſed præexiſtentia ſupponere,& præſervare,cap. *Quia intentionis, ſupra de privil.* Idem patet in unione Armenorum ; recipiuntur enim Procuratores Patriarchæ Armenorum ; & tamen initio Bullæ aſſerit Eugenius : alius diſſidii lapis noningẽtis,& amplius annis inveteratus aufertur; & tamen nil legitur de nova collatione beneficiorum facta Armenorum Patriarchæ,vel alijs illius gentis. Idem patet in alia Bulla eiuſdem Pontificis,*Cantate Domino,ſuper unione Iacobinorum,*in qua nominat venerabilem fratrem noſtrum Joannem Jacobinorum Patriarcham , & dilectum filium Andream Abbatem monaſterij S. Antonii apud Ægyptum,& nihil de nova beneficiorum collatione reperitur. Ex quibus omnibus videtur colligi dignitates , beneficia,& officia etiam poſt ſchiſma , & excommunicationem fuiſſe validè collata,alioquin in ſupradictis fuiſſet neceſſaria nova collatio.

103 Cæterum ad primam collationem huius tertiæ oppoſitionis,reſpondetur, conſtitutionem concilij conſtantienſis principaliter editã fuiſſe,quia cum ſchiſmatici,& excommunicati jam in multis Orbis partibus permixti cum catholicis non excommunicatis degerent ; difficillimum,& ferè
104 impoſſibile erat ut in ſalutationibus,& colloquiis dandis, ac recipiendis litteris , habitatione,ac menſa non communicarent ; & tamen de jure communi in his omnibus excommunicati vitandi erant,gloſ. & Doctores in cap. *Statuimus,de ſent. excomm. lib 6.* Hoſt. *in ſumm. eod. tit.* §. 20. *Exquiſita pœna,* Theologi *in 4 diſt.* 18. & paſſim canoniſtæ, etiam antequam fuiſſent ſpecialiter denunciati,ut eſt caſus in c. *cum non ab homine , de ſent.excom.*& dictum eſt ſupra *n.*74.*& ſeqq* Quod
105 citra controverſiam habebat locum in notoriis: nam diſpoſitio cap.*Cum ſecundum de hæret.*quo deciditur etiam in pœnis ipſo jure impoſitis requiri declaratoriam ſuper facto, non procedit ubi crimen eſt notorium,cap *Pervenit,* & ibi Abb.*de appellat.*& ſimiliter dictum eſt ſupra. Et propterea Concilium Lateranenſe noviſſimum in Conſtitutione *Ad evitanda,*ſuperiùs relata , dum jubet vitari excommunicatos, etiam non denunciatos , quorum crimen eſt adeò notorium, ut nulla poſſit tergiverſatione celari , ſubjicit immediatè illa verba,*juxta canonicas ſanctiones* : apertè inuens ſe in ea parte jus novum non inducere , ſed jus antiquum innovari.

106 Et quamvis regulariter communicatio cum excommunicatis majori excommunicatione extra crimen non eſſet mortalis, ſed venialis tantùm ſecundum opinionem Hoſtien.*in ſumma , de ſent. excomm.§.fin.* Jo. Andr. & aliorum communiter in cap,*Sacris de his quæ vi.* S. Thomæ, & aliorum Theologorum *in ead,diſt.*18. tamen de hoc dubitat Abb.in d.cap.*Sacris.* Et contrarium tenent multi ex antiquis Canoniſtis, quos refert ibidem Jo.Andr.& Archid.in cap.*Rogo, 11 q.3.* & ſaltem erat mortalis,quando erat nimis frequens,ſecundum Jo.Andr.*ubi ſupra,*& Navarr.*in Man.c.27.nu.* 29. Qui caſus facilè contingere poterat ſtante permixtione Catholicorum,& ſchiſmaticorum ; & in hac Conſtitutio *Ad evitanda,* conſuluit per omnia conſciẽtijs timoratis habilitãda Catholicos ad communicandum cum excommunicatis non denunciatis,quod ante Concilium Conſtantienſe optavit fieri Jo.And.putans per d.c.*Cum ſecundum de hæret.lib.*6.non eſſe apertè deciſum, ut excommunicatum,vel interdictum à jure non teneremur vitare ante denunciationem,ut in ſua gloſ.*3.* in Clem. 2. *in fin.de ſent.excomm.* Atque ita hodie ſatisfactum eſſe menti prędictæ gloſſæ affirmat in in eadem Clem,2.Abb.*num.6.* & Felin in cap.*Ro-
107 dulphus,num.39.verſ. Sed de vera , de reſcript.* Deinde difficillimum erat ſtante hujuſmodi permixtione,ut Catholicis cum excommunicatis non participarent in divinis officiis,& aliis precibus ; & tamen hoc itidem interdictum erat à jure communi,cap. *Quod in te,de pœnit.& remiſſ.* adeout excommunicato Eccleſiam ingrediente ad orandum cæteri omnes tenerentur exire , aut precibus,aut vi eum cogere ad exeundum,aliorum ceſſandum eſſet à divinis etiam Miſſæ inchoatæ, ſi nondum cœptus eſſet Canon.Clem. *Gravis,*& ibi gloſ. *in ver. inexpleta de ſent excomm.* Innoc. in cap. *Nuper,eod.tit.* Hoſtien. *in ſumma eodem §. Quæ ſit pœna, verſ Sed numquid* , S. Thom. *in 4. diſtinct.* 18. Navarr. *cap.27. num. 33.* Unde vix contingere potuiſſet, ut Catholici cum ſchiſmaticis permixti Miſſam inchoatam perficerent , diviniſque officiis , & orationibus tuta conſcientia vacare poſſent ; & in hoc ſimiliter omnem ſcrupulum ſuſtulit conſtitutio Concilii Conſtantienſis,habilitando Catholicos ad participandum cum excommunicatis etiam in divinis officijs.

108 Ulterius quod pertinet ad Sacramenta excommunicatis adminiſtranda,eadem conſtititutio abſtulit omnem ſcrupulum à conſcientiis catholicorum,quatenus per illa verba *In Adminiſtratione , vel receptione Sacramentorum* : habilitaverit catholicos Sacerdotes ad illa adminiſtranda excommunicatis, non denunciatis ; quod de jure com-

communi prohibitum erat ſub mortali culpa, cap. *Engeltrudam, 3. q 4*, Navarr. *in Mand. d. c. 27. n. 29. & 30.*

In prædictis ergo tribus, & præſertim in primis duobus caſibus, qui frequentiſſimè poterant coutingere, prædicta Conſtitutio ex omni parte conſuluit timoratis conſcientiis, & ſcandalis obviavit: neque enim in illis cadit conſideratio rehabilitationis excommunicatorum ad beneficia obtinenda, quia ad hoc ut Catholici non teneantur vitare excommunicatos, & poſſint illis Sacramenta adminiſtrare, manifeſtum eſt non requiri ut excommunicati habeant beneficium. Quo verò ad receptionem ſacramentorum non ſuberat tanta neſſitas habilitandi Catholicos ad illa recipienda de manibus notoriè hæreticorum, vel ſchiſmaticorum, quod valdè abhorrent ſacri Canones, cũ poſſent illa recipere à Catholicis Sacerdotibus.

9 Satis eſt igitur, ut antedicta Conſtitutio, quæ ut Felin. ait in d. cap. *Rodulphus, ſub n. 39. de reſcr.* eſt multum correctoria juris communis, operetur effectum ſuum etiam reſpectu adminiſtrationis activæ ſacramentorum quoad illos tantum excommunicatos, qui ante excommunicationem canonicè adepti ſunt beneficia curam animarum habentia, nec debet extendi ad rehabilitationem ad cathedrales, vel parochiales, de qua non loquitur ad ulteriorem correctionem juris communis; quin potius expedit jura juribus concordare, ut in ſimili Conſtitutione Concilij Conſtantienſis perpendit Gemin *d. conſ. 88. num 4. verſ. Item cum Papa.*

0 Nec urget, quòd in longo illo ſchiſmate cum plurimi obtinuiſſent dignitates, & beneficia ab Antipapis, prædicta Conſtitutio non occurriſſet periculis animarũ, niſi revalidaſſet titulos. Tollitur enim objectum, quia in eodem Concilio Cõſtantienſi edita fuit alia Conſtitutio, per quã proviſi in ſchiſmate à Gregorio, & Jo. Antipapis fuerunt rehabilitati ad dignitates, & beneficia, ut deinceps vitium ſchiſmatis ivel excommunicationis eiſdem objici non poſſet, ut referunt Gemin. *d. conſil. 88. col. 1. verſ. Nec obſtat ſi dicatur*, & Paul. de Caſtr. *conſ. 253. Ad confirmationem, ſub n. 1. verſ Nec obſtat, lib, 1* Unde cum ſatis proviſum eſſet à Concilio periculis tunc imminentibus; in futurum, ſedato ſcilicet ſchiſmate, nulla neceſſitas ſuadebat, ut habilitarentur ſchiſmatici ad obtinenda beneficia curata adhoc, ut de illorum manibus Catholici reciperent eccleſiaſtica ſacramenta. Quinimmo Conſtitutio à Gemin, & Paul, de Caſtr. relata ſatis apertè indicat per Conſtitutionem, *Ad evitanda*; ſchiſmaticos non fuiſſe rehabilitatos ad beneficia; quia alioquin ſi fuiſſent generaliter rehabilitate, non fuiſſet opus ut Concilium Conſtantienſe per aliam Conſtitutionẽ eos ſpecialiter inhabitaſſet, ut ſuperius dictum eſt.

1 Et nihilominus eadem Conſtitutio, *Ad evitanda*, etiam quoad excommunicatos non habentes titulum Canonicum beneficij, vel proviſos poſt excommunicationem poteſt habere officium ſuum reſpectu adminiſtrationis ſacramentorum in aliquibus caſibus, & præcipuè in duobus. Primùs eſt in articulo mortis: nam poſt Concilium Conſtantienſe in eo articulo licebit Catholico confiteri peccata ſua cuicumque Sacerdoti notoriè excommunicato, cum eo caſu non requiratur ut Sacerdos ſit proprius Parochꝯ, ſed omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes abſolvere poſſint, ut in decreto Concilij Tridentini *ſeſſ 14 cap. 7 de Caſuum reſervat. verſ Hanc autem delictorum reſervationem.* Et tamen jure communi inſpecto Sacerdos notoriè excommunicatus non poteſt validè quemquam abſolvere etiam in mortis articulo. Ita enim in Sacerdote excommunicato, & denũciato jampridem reſolvit S Congregatio Concilij ſecuta opinionem Magiſtri ſententiarum, S. Thom & aliorum graviorum Theologorũ, ut dixi in *c. 1. n. 28. ſup. de Conſtit.* Ergo idem dicendum in notoriè excomunicato, cum hi duo caſus æquiparentur, cap *fin. de cobabit. cleric. & mulier.*

112 Secundus caſus eſt in excommunicatis proviſis à Papa, quia cùm in litteris Apoſtolicis proviſionum ex ſtylo apponatur clauſula abſolutionis à cenſuris, hujus clauſulæ virtute collatio parochialis facta excommunicato non denunciato valida eſt. Archid. in cap. *Nullus, num. 4. 63. diſt.* & dictum eſt ſupra *num. 76.* ac proinde licebit Catholicis ab eo recipere ſacramenta non obſtante excommunicatione; idque in vim Conſtitutionis, *Ad evitanda*, cùm aliàs non liceret, quia prædicta clauſula reſtricta eſt ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, & ſic operatur habilitationem tantummodo ad parochialem obtinendam, non autem ad ſacramenta adminiſtranda.

113 Ad ſecundam conſiderationem reſpondetur, quamvis Concilium Conſtantienſe non diſtinguat inter cenſuram ante, vel poſt beneficia; tamen debere ſic diſtingui, quia quantumcumque generalis ſemper reſtringitur ad perſonas habiles, Jaſ. in l. 2. §, *Prætor, num. 3. ff. Si quis ſatud cogan.* & latiùs oſtenſum eſt ſupra *nũ. 68.* Item prædicta Conſtitutio reſtringi debet ut minus corrigat jus commune, Gemin. *d conſ. 88. ad fin. verſ. Item*

114 *cum Papa.* Item limitari debet ad tenorem verborum, cap. *Porrò, de privil* Quia lex non imprimit effectum ſuum, niſi in illas perſonas, quibus verba legis congruunt, & adaptantur, ut idem Gemin inquit *ubi ſupra nu. 4. verſ. Cum ergo concurrant*, & not Bart. & DD. in l. 4. § *Toties, ff. de damn. infect.* De rehabilitatione autem ſchiſmaticorum ad beneficia Conſtitutio nullã facit mentionem; imò nec de hæreticis, vel ſchiſmaticis nominatim loquitur, niſi quatenus comprehenduntur ſub nomine excommunicatorum; & tamen quod pertinet ad proviſiones beneficiorũ plurimum intereſt inter hæreticos, & excommunicatos; quia excommunicati licèt ſint inhabiles, ad beneficia obtinenda, non tamen ſunt privati beneficijs antea obtentis; at hæretici non ſolùm ſunt inhabiles, ſed etiam privati ipſo jure etiam ante declaratoriam judicis, quæ in notorijs non requiritur, ut probatum eſt ſupra *num 92. 98. &* 104. Unde cum Conſtitutio prædicta loquatur tantùm de excomunicatis, non eſt noſtrum eam extendere ad rehabilitationem ſchiſmaticorum

115 ad beneficia, de qua non loquitur: Quod enim non eſt Sanctorum Patrum decreto ſancitũ, ſuperſtitioſis non eſt adinventionibus præſumẽdum, cap. *Inter corporalia, de translat. Epiſcop.* cap. *Conſuluiſti, 2. q. 5.* Nam ſi rehabilitationem comprehendere voluiſſet, quod de cenſuris dixerat, & de rehabilitatione poterat expreſſiſſe, ut legitur in d cap *Inter corporalia*, in cap. *Ad audientiam, de Decim.* & in cap. *Maiores, de Baptiſm.* quod ergo in ea non reperitur conceſſum, ut prius in-

tel

telligitur prohibitum, cap. *Hoc tantùm*, 18. *qu.* 2. cum concord. de quibus per gloſ. in d. c. *Inter corporalia, in ver. Non invenitur.* Et benè per Oldrad. *conſ. 256. Quod autem, n,* 10.

115 Ad tertiam conſiderationem hujus tertiæ oppoſitionis reſpondetur quoad participationem Catholicorum cum ſchiſmaticis in divinis officiis & extra, in quibus eſt major neceſſitas communicandi, ſtante illorum permixtione, ceſſare objectum, quia ad hæc non requiritur ut ſchiſmatici habeant beneficia, ut dictum eſt ſupra *num.* 108. Quo verò ad receptionem ſacramentorum non eſt opus diſtinguere an ſchiſmatici obtinuerint parochiales ante, vel poſt ſchiſma, quia utroque caſu carent titulo canonico beneficij, ut patet ex dictis *num.* 98. Cum ergo Græcorum ſchiſma ſit notorium, proindeque non ſit difficile diſcernere inter Sacerdotes Catholicos, & ſchiſmaticos; confugiant Catholici ad Catholicos Presbyteros pro ſacramentis ſuſcipiendis, & vitabunt omne periculum.

116 Ad quartam, & ultimam conſiderationem reſpondetur negando conſequentiam: ex eo enim quod Patriarcha, Epiſcopi, & Abbates ſchiſmatici fuerint admiſſi in Conciliū Florentinum, atque ut tales nominati, agniti, & tractati ab Eugenio, nō rectè infertur ad validitatem, ſeu approbationem dignitatem, ſeu titulorum. Hic eſt textus apertus in Clem. *Si ſummus, de ſenten excommunicationis*, ubi ſi ſummus Pontifex quem ſub titulo cujuſlibet dignitatis ex certa etiam ſcientia, verbo, Conſtitutione, vel litteris nominet, honoret, ſeu quovis alio modo tractet, per hoc in dignitate illa ipſum approbare non intelligitur, aut quidquam ei tribuere novi juris; ubi gloſ. ſic format
117 caſum. Ponamus quod eram intruſus in aliquo beneficio, ita quod non habebam titulum, & Papa ſcripſit mihi litteras, in quibus appellavit me Epiſcopum illius loci, quem obtinebam ſine titulo; vel ponamus quod illud beneficium vacabat, & nullus obtinebat, & ipſe in litteris ſuis
118 appellavit me Epiſcopum illius loci: An per hoc videatur mihi ius tribuere in illo beneficio? reſpondet Clemens Papa quod non; atque ita illum textum generaliter habere locum in omnibus dignitatibus tam ſæcularibus, quam eccleſiaſticis, cum loquatur per illa verba univerſalia, *cuiuslibet dignitatis*, & ſubſit eadem ratio, tenet ibi gloſ. *in ver. Dignitatis*, & Card. *in* § *Similiter, num. 2. in fin. verſ. Quæro*, de qua dignitate loquitur, ſubdens poſt Paulum idem juris eſſe de perſonatu, officio, beneficio, titulo, vel adminiſtratione, & Laudunus, & Card. *ibidem in princip.* exemplificant, ſi Papa vocat aliquem Archidiaconum Pariſienſem, vel Decanum Aurelianenſem, ut in cap. *Ad aures, de reſcript.* & in cap. *Dilecto, eodem tit. in 6.* Et in Canonico ponit exemplum Vitalin. *ibidem, n.* 38. dicens: Si Papa etiam ſcienter nomine te in litteris Canonicum Pariſienſem, & non ſis, non propterea faciet te Canonicum, vel ſi eras intruſus in d. Canonicatum, & ipſe hoc ſciebat, ut vocaverit te Canonicum Pariſienſem, non propterea cenſetur approbare tuam intruſionem, hoc eſt purgare vitium tuæ intruſionis; aliàs concurrent duo ſpecialia; unum ſcilicet purgatio intruſionis, aliud collatio Canonicatus contra
119 l. 1. C. *de dot. promiſſ.* cum ſimil. Item verba illa textus, *ſeu quovis alio modo tractet*, ſic exponuntur per gloſ. & Card. *in 6. & 7. notab.* videlicet ſi Papa aliquem admittat aſſignando incertam ſedem cum his, qui ſunt certi ordinis, dignitatis, vel officij, vel ſecundum Genzelin. Si Papa aliquem recipiat tanquam Abbatem, vel Archidiaconum ad unum officium exercendum: neque enim per hoc cenſetur illum approbare in ea dignitate. Per quem tex. ſublata eſt altercatio antiquorum Canoniſtarum, de qua in cap. *Si aliquando, de ſent. excomm.* in cap. *Dominus*, & per gloſ. *in verb. Sacrilegium, 94 diſt.* in cap. *Si inimicus, 93. diſt.* & ibi per Archid. & per Innoc. & Hoſt. in cap. *Cum olim, il primo. de privileg.* per Goffr. *in proœmio huius Gregorianæ compilationis*, & Speculat. *in tit.* 2. §. *Nunc oſtendendum verſ.* 29. & hæc fuit ratio impulſiva
120 prædictæ conſtitutionis, ſecundum Vitalin. *ubi ſupra num* 46. & Anchar. *num* 1. Conſtat igitur ex hoc text beneficium eccleſiaſticum non cenſeri collatum, aut confirmatum, niſi illud per verba diſpoſitiva conferatur, ut ibi per Vitalin. *num.* 42.
121 In beneficialibus enim ſuperioris inſtitutio eſt neceſſaria, quæ tamquam ſolemnitas extrinſeca non præſumitur, ſed probari debet, ut ad litteram ait ibidem Genzelin. & poſt eum Cardinal. *in d.* §. *Similiter, n. 2. verſ. Dicit Genzel.* Verba enim prolata ad unum finem non operantur alium, ubi pręſertim abeſt voluntas proferentis, quæ in dubio abeſſe præſumitur, niſi illa verbis exprimatur, ut dicit Gofred. *in proœmio Decretal.* & in propoſito Vitalin. in ead. Clem. *Si ſummus. n. 47. de ſent. excom.* & cum verba hujuſmodi ſit enunciativa, & prolata non propter ſe, ſed propter aliud, non probant, neque diſponunt, l: *Ex his verbis, C. de milit.* & notat gloſ. in d. Clem. *Si ſummus, in verb.*
122 *Non intelligitur*, & ibi Vitalin. *n* 48. Cardin. *in* §. *Similiter, num. 1. in 3. not.* gloſ. & DD. in Clem. 1, *de probat.* & in cap. *Si Papa, de privileg. in 6.* Nam propter noſtram affirmationem, vel negationem rei veritas non immutatur, l. *Aſſumptio, ff. Ad municipal.* Vital. in d. Clem. *n.* 45. Quæ deciſio ſummam habet rationem propter odium intruſionum, & inſufficientium titulorum, cum quibus aliqui beneficia eccleſiaſtica, tenent in detrimentum animæ, & beneficiorum, ut non poſſint per tales colores ſe purgare, ſed teneantur docere de titulo ſi ſint requiſiti, ut formaliter inquit Laudunus in eadem. Clem. *Si ſummus*: & poſt eum Vitalin. *num* 58. & Cardin in § *Similiter, num. 2.*
123 *verſ. Hæc dicit Laudunus.* Et quamvis tex. ibi non loquatur niſi de approbatione, vel novi juris collatione; & ſic non videatur excludere probationem, quæ reſultat ex confeſſione, ut l. *Generaliter, C. D. non num. pecun.* Contrarium tamen concludit ibi Vital num. 49. Tum quia ſuper huiuſmodi narrativa non fundatur intentio diſponentis, ut ibi: tum quia non eſt de facto proprio enunciantis: tum quia non ſit propter ſe, vel cauſaliter, ſed narrativè, & propter aliud; & ſic non obſtat d. lex, generaliter. Et idem tenet Cardinal, *in* § *Similiter, num 1. in 3. not.* Dum colligit ex tex. Quod licèt in aliqua diſpoſitione quis nominetur ſub aliqua dignitate, non tamen propterea ſit probatio ſuper hoc.

Itaque quantumcumque Eugenius nominave-
124 rit ſchiſmaticos ſub tituli dignitatum, eoſque tractaverit ut tales: hinc tamen nulla reſultat nova collatio, aut probatio validitatis proviſionum; nam ut verbis Pauli utar in d. Clem. *Si Summus, de ſent*

ſent. excomm. in hoc parcendum eſt Papæ ſi aliquē nominet ſub titulo dignitatis, quia ſi nomen dignitatis omitteret, ipſum turbaret, vel ſcandalizaret; & ideo non mirum ſi ex tali nominatione non intendat jus tribuere, quia talia non ſunt facienda ſine cauſæ cognitione; cujus dictum referunt ibi Vitalin *n.49. verſ. Paulus item aſſignat,* & Cardin. *ubi ſupra, n.2. verſ. Et dicit Paulus.* Requirebat autem graviſſimum negotium unionis cum Eccleſia Romana, ut Græci, & præſertim Imperator Paleologus, & Patriarcha Conſtantinopolitanus, quē contendebant eſſe caput Eccleſiæ Orientalis, nō ſcandalizarentur, quin potius honorificè exciperentur, & tractarentur in Concilio. Quibus accedit quod ante Conſtitutionem Conſtantienſē, imo & ante Concilium Viennenſe mos fuit Romanorum Pontificum admittere in Concilium etiam hæreticos, & ſchiſmaticos diſputationis gratia, & ad eorum errores confutandos, & in ſpecie in Concilio Lateranen. III. ſub Alex III. interfuit Nectuarus Abbas, ſeu Præpoſitus Monaſterij Caſularum, & Græcorum ſchiſmaticorum Legatus, qui eadem qua venit animi indurata nequitia, & perverſitate inflexus, & obſtinatus, poſt prolixas diſputationes eſt reverſus ad ſuos, ut patet ex litteris ad eum ſcriptis à Gregorio Corcyrę Epiſcopo, quæ referuntur in notis poſt acta ejuſdem Concilij *tom.3. Concil. par.2 pag. 562. col.1.*

Opponitur quartò, Epiſcopi, vel Sacerdotes Græci, Armeni, Rutheni, & alij hujuſmodi quamvis ſint ipſo jure privati titulo, & beneficijs, nihilominus ſuis in regionibus videtur eſſe Ordinarij, & Parochi, ſaltem titulo colorato, putativo, & errore communi, quia communiter ibi tales nominantur, & creduntur ſub diverſis linguarum vocibus ab illis populis: quem communem errorem non videtur tollere ſcientia paucorum catholicorum ſi ibi reperiantur; quæ autem à talibus geruntur in his, quæ non adverſantur juri divino, etiam circumſcripta Conſtitutione Concilij Cōſtantienſis, cenſentur valida ex diſpoſitione l. *Barbarius, ff. de offic. Prætor.* & in ſpecie collationes, ſeu proviſiones beneficiorum factas tempore Concilij Conſtantien. à Gregorio XII. Antipapa in loco, in quo communiter habebatur pro Papa, & ei obedientia præſtabatur, ſuſtineri, reſpondit ex facto Gemin. *conſ.8 in princ. & per totum*: & idem in collationibus factis ab hæreticis, & excommunicatis occultis docuit Innoc. in cap. *Si verè, nu.3. verſ. Item dum tollerantur, de ſent. excom.* dicens, Hæreticos dum tolerantur in aliqua dignitate, & ſunt occulti, non nominatim excommunicati, poſſe excommunicare, beneficia conferre, litteras impetrare, quia hoc ipſo dignitas facere videtur, & non perſona excommunicata, cap. *Nonne, 8 q.4.* & eum refert, & ſequitur Lap. *alleg* 89. *Factum ſuper quo, n.12* ejuſque opinionem dicit veriorem Abbas in cap. *Ad probandum, n 15 de re iudic.* & tenet Rota *in antiquis, deciſ.14. de iurepatr.* & in collatore hæretico loquuntur expreſsè in cap. *Nihil, de electione,* Butr. *n.2* & Abb *n* 12. Jaſon in d.l. *Barbarius, n.32.* Selva de Beneficijs *in 2. par. q* 12. *n.* 20. Navarr. in cap. *Placuit, de pœnit. diſt.6. nu.* 179. *& in Manual. cap.9. n.*11.

Huic objectioni reſpondetur primò. Ad hoc ut collationes beneficiorum, & alia geſta per Prælatum putativum ſuſtineantur ex communi reputatione, quatuor copulativè eſſe neceſſaria, quorum nullum concurrit in caſu præſenti.

130 Requiritur enim primò, ut titulus putativus proveniat à legitimo, & vero ſuperiore; non autem à ſuperiore putativo: quod conſtat ex dicta l. *Barbarius,* nam ille ſervus, qui putabatur liber, habuit officium non à ſuperiore putativo, ſed à legitimo, & declarat expreſsè Compoſt. in d. cap. *Nihil n.4. in ver. Adminiſtret. verſ. Item per ſuperiorem confirmatum, de elect.* quem ibi ſequuntur Butr. *nu.*24. & Anchar. *ad finem, q.*4. Henric. Boich. *in* §. *Cæterùm. n.*4. idem docuit Archid. in cap. *Alienationes n.2. 12 q.2.* Bald. in d.l. *Barbarius, in prima lectura, nu* 29. & ibi Jaſ. *nu.*48. etſi Bernard. *conſ.* 128 *ad fin. vol.*1. Anton Gabr. *com. concluſ. in tit. de probat. lib.3 concl.* 8.

131 Ratio autem cur non ſufficiat ut titulus putativus non proveniat à ſuperiore itidem putativo ea eſſe poteſt, quia titulus putativus non eſt verus, ſed præſumptus, ſeu fictus, at fictio non generat fictionem, Bald. *conſ.* 130. *Caſus ſuper quo, circa finem, num.2. verſ. Præterea concurrunt, lib* 3. Alex. *conſ.* 13. *Ex ijs quæ, n.3 verſ. Quinimo, lib.*1. quia duo ſpecialia non poſſunt concurrere circa idem, l.1. & ibi Bal. Salic. & DD. *C. de dotis promiſſ.* Oldrad. *conſ.* 79 *in princ. duo ſpecialia,* Decian. *conſ.49. n* 47. *& ſeq. & præſertim n.*10 *lib.* 2. ubi quod generaliter individuum non generat aliud ſpeciale; & ideo fictio fictionis non reperitur, ſervitus ſervitutis, tacitum ex tacito, fructus fructuum, uſuræ uſurarum, & alia id genus: unde ſimiliter non datur titulus putativus ex titulo putativo; alioquin daretur proceſſus in infinitum.

132 Rutheni autem quamvis dicantur habere titulum putativum Cathedralis, vel Parochialis Eccleſiæ: tamen hunc titulum non habent à ſuperiore legitimo, ſed à Prælatis, & Ordinarijs putativis, & illi ab alijs Prælatis ſimiliter putativis: ergo validè beneficia conferre, aut matrimonia ſolemnizare non poſſunt: cum enim careant authoritate legitimi ſuperioris, dicuntur palam intruſi: intruſos verò non tuetur Eccleſia; ac proinde eorum geſta ex communi errore, & reputatione non ſuſtinentur, gloſ *fin.* in d. cap. *Nihil, verſ. Sed pone quod talis Prælatus, de elect.* Innoc. *ibidem n.3. & 4 verſ. Si autem non ſit intruſus ſua auctoritate,* Jo. Andr. poſt Compoſt. & Hoſtien. *col. fin in ultima gloſ verſ. Et dicunt quod omnia quæ facit electus,* & alij proximè citati Roſell. *in verb. Confeſſio ſacramentalis* 3. *n.*4. Angel. *Confeſſio, 4. n.* 12. Sylveſt. *Confeſſor, 2. n.*15 Navarr. in cap. *Placuit, de pœnit. diſt.6. n.*177. & eſt communis opinio, ut teſtatur Abb. in cap. *Dudum, il ſecondo, n.* 20. *de elect.* pro qua eſt tex. ſatis apertus hic: nam Octavianus, & Guido ordinationes fecerant, dignitateſque, & beneficia contulerant ratione publici officij: quilibet enim ipſorum gerebat ſe pro Papa, & Octavianus Romanus Joannis Maledicti filius electus in ſchiſmate appellatus eſt Victor, eique vita functo ſucceſſit in ſchiſmate Guido Cremonenſis nuncupatus Paſchalis, ut referūt *hic* gloſ.1 Hoſt. & Jo: Andr. *in princ.* in cuius locum poſtea ſuffectus eſt, Jo de Struma, qui dictus eſt Caliſtus, licèt de eo non fiat mentio in hac compilatione, ſed in *can* 2. Concilij Lateranen. ſub Alex. III. ex quo deſumpta eſt hæc Conſtitutio; & hos omnes tamquam veros Pontifices coluit univerſa Germania, & aliquot regiones Italiæ, ut habetur in hiſtoria ejus Concilij *tom.3 Concil par. 2. pag.* 114. & nihilominus eorum geſta fuerunt

irrita,ut hic dicitur. Unde Petr. de Anchar. *nu.* 1. [Nota, inquit, quod carent juribus quæ geruntur per ſchiſmaticos etiamſi gerantur præ teſtu publici officij: quod ergo dicitur in l. *Barbarius. de off. Prætor.* & cap. *Conſultationibus, de iure pat.* habet locum in eo, qui dignitatem poſſidet bona fide: ſecus ſi eſt intruſus, ut ſchiſmaticus, quia tunc ſibi non eſt reſpondendum de juribus dignitatis.) Hæc ille. Et in terminis matrimonii poſt Concil. Trid. tradunt Moderni citati ſupra *n.* 80.

133 Requiritur ſecundò ad hoc, ut valeant collationes beneficiorum factæ à Prælato putativo, ut beneficium quod confertur non ſit reſervatum, alioquin quamvis Prælatus putativus conferat ratione publici officij non valebit collatio etiam facta perſonæ aliàs habili propter decretum irritās in reſervatione appoſitum, quod inficit titulum, ac poſſeſſionem: ita tenet Rota *deciſ.* 20. *de præb. in Antiquis,* & *deciſ.* 4. *eodem tit. in Antiquior.* Æneas de Falcon. *de reſerv.* 4. *quæſt. effectu.* 26. Simonetta *in eod. tract. quæſt.* 44. Sed beneficia hæreticorum, quales ſunt hodie Græci ſchiſmatici, ſunt Sedi Apoſtolicæ reſervata cum decreto irritante ex Conſtitutionibus Pauli IV. Pij V. & Gregorij XIII. relatis ſupra in 2. fundamento, *nu.* 66. ergò à Prælatis putativis validè conferri non poſſunt, ac ſi conferantur, irrita erit collatio etiam facta non excommunicato, aut aliàs habili non obſtante ignorantia, aut communi errore; ad hoc allego cap. *Si poſtquam,* cap. *Dudum,* §. *Hos igitur* cap. *Si beneficium,* cap *penult verſ Licèt ab ignorantibus, de præben. in 6.* cap. *Tibi qui, de reſcript.* & cap. *Si ſoli, verſ. Niſi nos in gratia, de conceſſ. præbend. eod. lib.*

134 Requiritur tertiò, ad validitatem geſtorum propter communem errorem ut error ſit communis etiam quoad eos, quibus beneficia conferuntur, vel ſacramenta adminiſtrantur: nam reſpectu eorum qui ſciunt impedimentum, non ſuſtinentur geſta per Prælatum, vel Parochum putativum, ut ſatis colligitur ex d. l. *Barbarius,* ponderando litteram ibi, *quamdiu latuit,* & ibi, *propter utilitatem eorum, qui apud eum egerunt,* juncta ratione gloſſæ *in ver. Effeciſſet, in fin.* ne ſcilicet homines decipiantur: Eccleſia enim dum tribuit juriſdictionem habentibus titulum putativum ſuccurrit errantibus tantùm; unde ut in propoſito inquit Abbas in cap. *Ad probandum, n.* 15. *in fin. de re iudic.* dignum eſt ut beneficium ignorantiæ non proſit ſcientibus, & fuit dictum Jo. Andr. & aliorũ in cap. 1. *de reſcript. in 6.* & quamvis Ant. de Butr. in d. cap *Ad probandum, n.* 11. Imol. *n.* 6. Abb. *n.* 15. Felin. *n.* 8. & Alex. de Nævo *n* 27 ſentiant geſta per Prælatum putativum mero jure valere, etiã quoad ſcientes impedimentum, ſed eſſe retractanda in odium illorum: tamen abſolutè non valere geſta reſpectu ſcientis impedimentum cenſent in terminis d. l. *Barbarius,* Albertinus *ibi. n* 22. Millus *in repert. in ver. Error communis,* dicens hanc eſſe quamdam limitationem ad d. l. *Barbarius,* Felin. in cap. *Rudolphus, n* 40. *de Reſcript.* Decius in cap. *Sciſcitatus, n* 39. *verſ. prædicta concluſio, eod. tit.* Et propterea ſi aliqua Civitas reputetur communiter habere privilegium doctorandi, & in veritate non habeat, ſi aliquis hoc ſciens ibi inſignia doctoratus aſſumpſerit, non erit doctor, quia communis error illi ſcienti non prodeſt, Brixien. *in ſuo Repertor. ver. Error,* & poſt Felin. tradit Dec. *loco cit.* Sed Catholici in Ruſſia certò ſciunt Ordinarios, & Parochos ſchiſmaticos non habere verum titulum Cathedralis, vel Parochialis Eccleſiæ, cùm eorum ſchiſma notorium ſit: ergo communis reputatio Catholicis non prodeſt quoad validitatem matrimonij.

135 Requiritur quartò, ad validitatem eorum, quæ fiunt à Prælato putativo, ut error communis ſit facti, non autem juris; nam in d. l *Barbarius, ff. de off. Prætoris,* ille ſervus credebatur liber, & ſic factum ſervitutis ignorabatur; idem patet in cap. *Infamis, verſ. Veruntamen, 3. q. 7.* ibi, *Si ſervus cùm putaretur liber, ex delegatione ſententiam dixit:* at hoc caſu eſto ſufficeret communis error ſchiſmaticorum, nec requireretur etiam Catholicorum: tamen ſchiſmatici non ignorant factum, ideſt Vuladicas, & Popones Ruthenos eſſe præciſos ab unitate Eccleſiæ Romanæ: id enim eſt notorium, nec ab ipſis negatur; ſed ignorant jus, quia falso credunt eos eſſe catholicos habere titulum, & poſſe ritè, & rectè ſacramenta adminiſtrare. Atqui refugit animus, & Eccleſia velit fovere hunc errorem hæreticorum, & eidem errori innixa illis tribuere juriſdictionẽ ad beneficia conferenda, & ſacramenta adminiſtranda: ad hoc allego Federic. de Senis *conſ.* 137. *Viſo, & examinato, ſub n.* 2 *verſ. Hoc ſalvo:* ubi ex facto conſuluit valere acta, & geſta per miniſtrum excommunicatum, & irregularem; ſi tamen communiter reputabatur, & habebatur, & tenebatur à Prælatis, & ſubditis provinciæ non excommunicatus, nec irregularis, & omnia faciebat tamquam Prælatus integri ſtatus eo quod ignorabatur, ſeu errabatur in facto; ſecus verò ſi opinio, & reputatio communis habuiſſet ortum ex errore ſupino, eo quod idem miniſter aſſereret ſe non eſſe excommunicatum, cùm eſſet excommunicatus; vel ad excuſationem facti damnati allegaret ſe habuiſſe licentiam à non habente poteſtatem illam concedendi; quia tunc reputatio communis ex fatuitate procedens non prodeſt ad validitatem geſtorum.

136 Facit quod notat Petr. de Anchar. in d. cap. *Nihil, q. 4. in fin. de elect.* ubi ait valere geſta per Prælatum putativum, quamdiu toleratur: ſecus ſi eſſet notorium eum eſſe ſuſpenſum. per cap. *Veritatis, de dol. & contum.* cap. *Ad probandum, de re iudic.* & cap. *Verum, 32. diſt.*

137 Reſpondetur ſecundò, concluſionem illam, quod geſta à ſchiſmaticis, & excommunicatis, & in ſpecie collationes beneficiorũ ſuſtineantur ob communem reputationem, habere locum dumtaxat reſpectu Prælati collatoris, non autem re-
138 ſpectu ſubditi collatarij. Ratio diverſitatis eſt, quia Prælatus confert publici officij auctoritate; cujus ratione valent geſta propter publicam utilitatem. At hæc ratio ceſſat in ſubdito; quia beneficium aſſequitur ut privatus, non autẽ authoritate alicujus publici officij. Colligitur hæc diſtinctio ex Innocentio in cap. *Cum dilectus, de conſuet.* ubi tradit generalem theoricam, quod in his, quæ non geruntur ratione publici officij, nulla eſt differentia inter excommunicatum publicum, & occultum, quod ipſum voluit Jo. Andreas in c. 1. *de reſcript. lib. 6.* & Calderin. in cap. *Ad probandum, de re iudic.* quos refert, & ſequitur Abbas *ibi num.* 12. & 13. & ſatis probatur ſecundum eum in dicto cap. *Cum dilectus,* & cap. *Cum inter R de elect* ubi electio facta diſtinctione inter publicos & occultos:

cultos: nam in iſtis ceſſat ratio publicæ utilitatis, neq; enim Canonici eligunt jure publico, ſed proſequuntur jus ſuum proprium, ut per eum: ſed melius ad propoſitum noſtrum probatur in cap. *Poſtulaſti, de cler. excomm* miniſtrante, & in cap. 2 §. *Hæretici, de Heretic. lib. 6.* ubi collatio beneficii facta excommunicato, vel hæretico eſt ipſo jure nulla, nec diſtinguitur inter publicum, & occultũ: unde collationes factas etiam occultè excommunicatis, hæreticis, vel ſchiſmaticis eſſe irritas, ſatis probatum eſt ſupra in 3. fundamento *n. 73* Quamobrem eſto in Epiſcopis Ruthenis concurrant omnia requiſita, de quibus ſupra in prima reſpõſione ad hoc ut collationes Parochialium ab ipſis factæ ſuſtineantur ex titulo putativo, & cõmuni errore: hoc tamen non procedit ſi collationes fiant ſchiſmaticis, & excommunicatis; quia reſpectu impetrantium error, ſeu reputatio cõmũnis nihil operatur.

139 Opponitur quintò, ſolemnizare matrimonium non eſt actus juriſdictionis, nec Ordinarius, aut Parochus illi aſſiſtit tamquam miniſter, ut in aliis ſacramentis, ſed præſtat nudam præſentiam tamquam teſtis, authorizabilis, Rota *deciſ.* 750 *num.* 1. *par* 1. *diverſ.* & aliàs cenſuit S. Congregatio Concilii. Ergo etiamſi Epiſcopi, & Sacerdotes ſchiſmatici carerent poteſtati juriſdictionis; non tamen videntur impediri, quin poſſint intereſſe matrimoniis ut teſtes.

At facilis eſt reſponſio; quia quamvis Ordinarius, vel Parochus aſſiſtat matrimonio tamquam teſtis; requiritur tamen pro forma ut ſit Ordinarius, vel Parochus ad præſcriptum d. c. 1. *ſeſſ.* 24. *de reform* alioquin ſi ſufficeret quilibet teſtis, etiam non ordinarius, vel Parochus, Concilium non dixiſſet coram Ordinario, vel Parocho, & duobus teſtibus. Requiritur ergo ex Concilio ad validitatem matrimonii, ut non ſolùm illi aſſiſtant duo teſtes, ſed præter illos etiam alius teſtis authorizabilis, qui ſit Ordinarius, vel Parochus: at Epiſcopi, & Sacerdotes Rutheni nec ſunt Ordinarii, nec Parochi, cùm titulum canonicum nõ habeãt Cathedralis, vel Parochialis Eccleſiæ, ut latè oſteſum eſt ſupra: ergo matrimonia validè ſolemnizare non poſſunt.

140 Opponitur denique In Bulla Clementis VIII. *Sanctiſſimus Dominus*, in inſtructione ſuper aliquibus ritibus Græcorum, poſteaquam actũ fuit de Græcis catholicis, & etiam ſchiſmaticis, ut ex contextu patet; tandem in § 5. generaliter ſtatuitur, ut Ordinarii matrimonia inter Græcos dirimi, ſeu divortia quoad vinculum fieri nullo modo permittunt; & ſi quæ de facto præceſſerunt, nulla, & irrita declarent. Quæ Bulla cùm ſit edita anno 1595. annis 30 & unum poſt Tridentinũ Concilium, alterutrum videtur ſupponere, ſcilicet vel decretum Concilii Græcos non obligaſſe, vel valida fuiſſe matrimonia etiam celebrata coram Præſulibus Græcis: quamvis enim fuerit Græcorum error de matrimoniis dirimendis, ut patet ex Cõcilio Florent. tamen ſi decretum Tridentini etiam ſchiſmaticos ligat, & præſentia eorum Prælatorum non ſufficit, jam fuiſſent eo tẽpore nulla, & irrita ex vi Concilii eorum conjugia; ac proinde divortia non eſſent, ut Pontifex præcipit, irrita declaranda. Quod ſi divortia declarentur irrita utique matrimonia valida, & firma quoad vinculum ſupponi neceſſe eſt.

141 Sed huic objectioni reſpondetur Conſtitutionem Clementis non eſſe intelligendam de matrimoniis ſchiſmaticorum, ſed catholicorum tantũ: nam cum Clemens per totum illam Conſtitutionẽ præſcribat ritus à Græcis obſervandos, præcipuè in ſacramentis: non eſt credendus ejuſmodi ritus præſcripſiſſe Græcis ſeiunctis ab unione Eccleſiæ, qui latinos ritus abominantur, ut in c. *Licet Græcos, ſupra de Bapt.* & de quorum ritibus non eſt curandum quamdiu perſiſtunt in ſtatu damnabili hæreſis, & ſchiſmatis. 142 Quinimo in §. 4. declarat non eſſe admittendos Epiſcopos ſchiſmaticos ſive pro ordinibus, ſive pro alijs ſacramentis conferendis, & in §. 6. Presbyteros ſæculares, abjuratis ſchiſmate, & erroribus, atque in Fide catholica benè inſtructos in Parochialibus, ſeu Curatis Eccleſijs Græcorum bene inſtitui poſſe. Quomodo ergo elicere poſſumus ex hac Conſtitutione, ut valeant matrimonia coram Ordinario, vel Parocho ſchiſmatico, ſi Conſtitutio interdicit ne Epiſcopi ſchiſmatici ad ſacramenta admittantur, neve Presbyteri ſchiſmatici inſtitui poſſint in Parochialibus, niſi poſteaquã adjuraverint ſchiſma? Præterea quatenus eadem Conſtitutio dũ prohibet ne divortia fiant quoad vinculum, loqueretur etiam de matrimonijs ſchiſmaticorum, utique intelligenda eſſet tantùm de matrimoniis celebratis in illis Parochiis, in quibus decretum de reform. matrim. publicatum non eſſet. Tunc enim valida ſunt matrimonia etiam clandeſtina, nec ſunt dirimenda, ut ibi ſtatuitur; non autem de contractis in Parochiis, in quibus ejuſmodi decretum fuit publicatum. Tunc enim ad eorum validitatem requiritur præſentia Parochi, quam exhibere non poſſunt ſchiſmatici, qui Parochi non ſunt, ut dictis conſtat: & propterea Clemens ibidem mandat Epiſcopis ut jurent in ſingulis Parochiis Græcorum publicari decretum Concilij Tridentini de reform. matrim. imò ex hac Conſtitutione deduci poteſt validum fundamentum pro hac ſententia: nam ſi Græci ſchiſmatici potuiſſent inſtitui in parochialibus in vim decreti Concilij Conſtantienſis cur Clemens declaraſſet eos non poſſe inſtitui in parochialibus niſi abjurato ſchiſmate? Alterutrum ergo neceſſe eſt fateri, idest aut ſchiſmaticos non fuiſſe habilitatos ad parochiales obtinendas per Concilium Conſtantien aut ſi habilitati fuerint, illius diſpoſitionem ſublatam fuiſſe per hanc poſteriorem contrariam Conſtitutionem Clem. VIII. ſecundum ea, quæ de Conſtitut. Pauli IV. & de Concilio Lateranen dicta ſunt ſupra in 2. & 3. fundamento *nu 66. & 72.*

143 Ex quibus omnibus, ut initio diximus, verius videtur matrimonia Catholicorum contracta coram Popis Ruthenis nulla, atque irrita eſſe ſi in eorum parochiis decretum *cap. 1. ſeſſ. 24. de reform. matrim.* publicatum fuerit. Cæterum an ita ſit, necne, cum pendeat ex facto, ad judicium noſtrũ non pertinet; ſed ipſe Archiepiſcopus Leopoliẽſis diligenter diſpicere debebit. In quo tamen duo præcipuè erunt illi animadvertenda. Alterum quod ad hoc ex ſententia Sacræ Congregationis Concilii decretum publicatum fuerit in Synodo provinciali; ſed abſolutè requiritur ut fuerit publicatum in ſingulis parochiis, quemadmodum Sancta Synodus præſcribit. Alterum quod eadem Sacra Congregatio declaravit præſumi publi-

Proſp. Fagn. in I. part. 5. lib. Decretal.

publicationem quando decretum illud fuit obſervatum tamquam decretum Concilij.

Fortè tamen ſuper his omnibus, cùm res graviſſima ſit tutius eſſet requirere Oraculum Sanctiſſimi in Sacra Congregatione Inquiſitionis.

De Apoſtatis, & reiterantibus Baptiſma.

Cap. Conſultationi.

S V M M A R I V M.

1 *Regularis in apoſtaſia ordinatus ad ſacros ſine diſpenſatione Papæ non miniſtrat in illis.*
Nec ad ſuperiores aſcendit. n 4.
Et quid in promoto ad minores, n. 3.

2 *Regularis apoſtata poſt reconciliationem ordinatus ſine diſpenſatione remanet in ordine ſic ſuſcepto.*

5 *Regularis tranſiens à ſtrictiori ad laxiorem Religionem abſque Sedis Apoſtolicæ licentia, an ſit apoſtata, & excommunicatus, aut ſaltem ſuſpenſus, & numero ſeqq. maximè à numero* 11. *uſque in fin.*

6 *Intellectus cap.* Ex parte, de tempor. ordinat. *& num ſeqq.*

7 *Apoſtata propriè non dicitur Religioſus, niſi habitum temerè dimittat, & ad ſæculum redeat, & nu.* 12. *& ſeq*

8 *Excommunicatio, quæ annexa eſt apoſtaſiæ, non incurritur, niſi pro peccato mortali.*

9 *Regularis tranſiens ad ſtrictiorem Religionem licentia petita, licèt non obtenta, non peccat.*

10 *Regularis canonicè translatus ad arctiorem Religionem non poteſt retire ad primum Ordinem abſque licentia Papæ.*

12 *Apoſtatæ propriè non dicuntur niſi qui legem Chriſtianam dimittunt, vel qui relicta profeſſione, quam dimittere non licet, dimittunt ſine cauſa.*

13 *Regularis tranſiens ad alium Ordinem ſine legitima licentia non poteſt ibi promoveri ſine diſpenſatione ſuperioris regularis ſi tranſitus ſit publicus: quod ſi occultus, nulla eget diſpenſatione.*

14 *Apoſtatæ à Fide, vel ex voto Religionem deſerentes in apoſtaſia ordinati, carent executione, nec poſſunt ab alio, quàm à Papa diſpenſari*

15 *Regularis tranſiens ad laxiorem Religionem licentia non petita, vel petita, ſed non obtenta, peccat mortaliter.*
Sed non dicitur propriè apoſtata, & cur, ibid. & nu 16. *cum duobus ſeqq.*

17 *Apoſtatarum duo ſunt genera & n. ſeqq*

18 *Regularis migrans ad Ordinem laxiorem abſque licentia incidit in apoſtaſiam minorem, non autem in maiorem, & indiſpenſabilem.*

19 *Apoſtaſia eſt temerarius receſſus à ſtatu Fidei, Obedientiæ, vel Religionis.*

20 *Apoſtatæ, unde dicantur.*

21 *Regularis eiectus à laxiori Religione, ad quam de facto tranſivit, non dicitur apoſtata, ſi per eum non ſtat quominus redeat ad primum Ordinem.*

22 *Prælati Regulares tenentur ſubditos ad laxiorem Ordinem abſque legitima licentia tranſeuntes ad ſuum Monaſterium revocare.*

1 CONSULTATIONI. Monachus in apoſtaſia ordinatus ad ſacros, ſine diſpenſatione Papæ non miniſtrat in illis. Hoc dicit ſecundum Joan. Andr. & alios ferè omnes.

2 Nota caſum, in quo ſolus Papa diſpenſat, videlicet cum Religioſo in apoſtaſia ad ſacrum ordinem promoto, quantumcumque pœnitentiam egerit, & Abbati ſuo fuerit reconciliatus, ut in text. ſi tamen prius reconciliatus fuiſſet, & poſtea à ſuo Epiſcopo ordinem canonicè ſuſcepiſſet, ſine diſpenſatione remaneret in ordine ſic ſuſcepto, ſecundum Innoc. & Hoſtien *hic in princip.* quibus

3 cæteri conſentiunt. Et dum textus dicit ſacrum ordinem, innuit ſecus eſſe in minoribus; unde eo caſu diſpenſat Epiſcopus, cùm Papa ſibi non retinuerit diſpenſationem, cap *Nuper, de ſentent. excomm.* ſecundum Vincen. & Hoſtien. *hic in princip. verſ. Ideo etiam dicit ſacrum:* ſed hodie Religioſus apoſtata incidit in excommunicationem, cap. 2. *Ne Cleric. vel Monach. lib.* 2. unde cum ordinem recipiat in cenſura, & ſic fiat irregularis, diſtinguendum eſt ut legitimus in cap. *Cum illorum, de ſentent. excomm.* ſecundum Joann. Andr *hic num.* 1. Abb *n.* 2 & communiter Scribentes.

4 Rurſus cum textus prohibet ſic ordinatum in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, multò magis cenſetur prohibere, ne ad ſuperiores aſcendat, dicto cap *Cum illorum*, ſecundum Boat. dicentem hoc eſſe tutius, licèt aliqui contradicant; & eum ſequuntur Joan. Andr. *n.* 1 *in ver. Suſcepto*, & Abbas *n* 2. *verſ. Sed quæro, quia textus.*

5 QUÆRO, An Regularis tranſiens à ſtrictiori ad laxiorem Religionem abſque Sedis Apoſtolicæ licentia ſit apoſtata, & excommunicatus, aut ſaltem ſuſpenſus.

6 Solutio quæſtionis pendet ex intellectu duorũ Canonum, qui videntur invicem pugnare, videlicet cap. *Ex parte, de tempor. ordinat.* & hoc cap. *Conſultationi*: nam in cap. *Ex parte*, cum quidam Abbas, & Monachi conſuluiſſent, an eorum Monachus, qui ſe tranſtulit ad Monachos Nigros, & habitum eorum aſſumpſit, ibique ordinatus fuit ſacerdos, in aſſumpto ordine poſſet miniſtrare, Innocentius III. reſcribit ut ipſi Monacho officiũ ſacerdotis liberè exequi permittant. Atque ita ex eo textu apparet tranſeuntem de religione in religionem, quamvis videatur apoſtata, eo quod habitum ſui Ordinis temerè dimiſerit, tamen non eſſe excommunicatum, aut ſuſpenſum, nec ſi in hujuſmodi apoſtaſia promotus fuerit, eſſe irregularem. Contra verò in hac Decret. generaliter deciditur, ut Monachus in apoſtaſia ordinatus ad ſacros, abſque diſpenſatione Romani Pontificis miniſtrare non poſſit in ordine ſic ſuſcepto.

Pro conciliatione afferuntur à gloſſa, & DD. duo intellectus. Primus eſt, quod text. in d. cap. *Ex parte*, procedat in Monacho, qui tranſivit licitè, ideſt licentia petita, licèt non obtenta, ad Religionem Nigrorum, quæ erat ſtrictior: ideo ex hoc non poteſt dici apoſtata; & ſic non eſt irregularis, nec aliqua eget diſpenſatione: tex. verò in hoc cap. procedit quando tranſivit illicite; & ſic ibi ordinatus non debet miniſtrare niſi diſpenſetur; ita gloſ. 2. in d. cap. *Ex parte*, & ibi Anton. de Butr. *ſub n.* 5.

7 Sed hic intellectus non placet, primò quia ſupponit tranſeuntem [illegible] ad [illegible] quam Religionẽ, eſſe

eſſe propriè apoſtatam; quod tamen eſt falſum, quia ad hoc requiritur, ut dimiſſo habitu ad ſæculum redeat, juxta text in cap. *Vt periculoſa, Ne Cler. vel Mon. lib 6.* in cap. *vlt. 5. diſt* ibi: *Et ad ſæcularem redeunt converſationem*, & in cap 1. *ſupra eodem* ibi: *relicto habitu ſuo in apoſtaſia tanquam laici converſantur.* Seu, quod idem eſt, ut relinquat Monachatum; quemadmodum loquuntur Goffr. & Io. Andr. & eſt communis opinio, ut inferius patebit.

Deinde quia ſi Monachus, de quo in cap. Ex parte, tranſijſſet ad ſtrictiorem licentiam petita licet non obtenta, illa quæſtio fuiſſet de indubitabili, contra text. in l. *Labeo. ff. de carbon. edic.* & notata per Abb. in cap. *Cum in jure, de elect.* & alios apud Rim. iun *conſ. 639. Magnificus. n. 70. lib. 6.* Ineptum enim fuiſſet in controverſiam ad ducere an eo caſu Monachus poſt tranſitum ordinatus eſſet irregularis, & fruſtra DD. excitaſſent quæſtionem, an eſſet apoſtata: ſiquidem excõmunicatio, quæ annexa eſt apoſtaſiæ, d. c. *Vt periculoſa*, cum ſit pænarum graviſſima, cap. *Corripiantur, 24 qu. 3.* non incurritur niſi pro peccato mortali, c. *Nemo Epiſcoporum, 11. q. 3.* S. Thom. *in 4. diſt. 18.* Tabien. *in verb. Excommunicatio, primò, verſ. Vtrum excommunicatio poſſit infligi.* At qui tranſit ad ſtrictionem licentia petita, licet non obtenta, cum id faciat Canonis authoritate, id eſt cap. *Licet, de regul* utique non peccat, Can. *qui peccat, 23. qu. 4.* & tradit Innoc. in d. cap. *Ex parte, nu. 2. in ver. Exequi.* ibi: (Si monaſterium ad quod tranſivit, erat arctius, quam primum, non peccavit.) &c. Quin potius meretur cum ad frugẽ melioris vitæ tranſmigret, & adimpleat propoſitum ſanctioris vitæ, ut legitur in d. cap. *Licet.* Dicendũ eſt igitur Monachum ibi, vel tranſijſſe ad laxiorem abſque diſpenſatione Romani Pontificis, vel certe ad ſtrictiorẽ, vel parem, nec obtenta, nec petita licẽtia à ſuo Superiore. Quod videtur innuere littera ibi, *Qui ſe tranſtulit.* Unde ex eo textu ſecundum hoc irrefragabiliter probatur Monachum illicitè tranſeuntem ad alium ordinem, dummodo habitum regularem non dimittat, non eſſe propriè apoſtatam: nam ſi eſſet talis, non poſſet in ſuſcepto ordine miniſtrare, vt hic deciditur.

Accedit, quod in d. cap. *Ex parte*, Monachus, qui tranſivit ad Nigros, ſupponitur poſtea redijſſe ad primũ monaſterium; ideoq; ille text. à DD. ſic ſummatur. Si Monachus unius ordinis, in ſecundo ordine, ad quem tranſivit, recipit ſacerdotium, ad primum ordinem rediens, liberè miniſtrabit. Ergo hinc neceſſariò ſequitur, ut vel religio Nigrorum, ad quam tranſivit, eſſet laxior, vel ſi ſtrictior, tranſijſſet de facto nõ petita licen-
1 tia; aliàs enim ſi religio fuiſſet ſtrictior, & Monachus canonicè translatus, non potuiſſet poſtea redire ad primum ordinem laxiorem abſq; licentia Papæ, Innoc. in cap. *Intelleximus, num. 2. in ver. Exercere, de ætat. & qualit.* gloſ. & DD. inc. *Cum ſingula, §. fin. de præben.* Rebuff. *in praxi benefic. in tit. de transl. Monach. num. 9.* & ſic rediens ſecundum hunc intellectum non potuiſſet in ſuſcepto ordine miniſtrare, cuius tamen contrarium ibi deciditur.

1 Itaq; ſecundus datur intellectus, quod ſcilicet Decretalis *Ex parte*, procedat in Monacho, qui licet de facto tranſierit ad alium ordinem, tamen habitum regularem non dimiſit; & ſic non fuit propriè apoſtata, nec ex ordinum ſuſceptione irregularis. Text. verò in præſenti procedat in eo, qui ex toto dimiſit habitum, & ad ſæculum redijt: qui propriè dicitur apoſtata, & incidit in excommunicationem juxta text. in d. cap. *Vt periculoſa, Ne Cler. vel Mon. l. 6.*

12 Et hic intellectus communiter recipitur: nam gloſſa in d. c. *Ex parte, in ver. Ad Nigros*, quærens an Monachus tranſiens ad aliam religionem ſit apoſtat, concludit non eſſe propriè apoſtatam, niſi recedentes à fide, vel retroabeuntes: & intelligit pro retroabeuntibus omnino deſerentes religionem, cum alleget text. in c. *Non obſervetis, 26. q. vlt.* ſeu redeuntes ad ſæculum, juxta text. in cap. *vlt. 50. diſt.* & cap. 1. *ſupra eod.* Et de his gloſſa ſentit eſſe intelligendum, hoc cap.

Innocentius in eod. cap *Ex parte, num. 1.* Dic, inquit, quod propriè non dicuntur apoſtatatæ, niſi qui legem Chriſtianam dimittunt, c. *Beatus, 3. q. 4.* d. cap. *Non obſervetis.* Et qui relicta profeſſione, quam dimittere non licet, dimittunt ſine cauſa. Quo loco Innocentius ſimiliter intelligendus eſt de redeuntibus ad ſæculum; tum quia hi propriè dicuntur religionem dimittere; tum quia allegat text in d cap. *vlt. 50. diſt.* qui loquitur de his, qui ad ſæcularem redeunt converſationem.

13 Sentit tamen inferius hunc non poſſe promoveri abſque diſpenſatione, ſi tranſitus ſit publicus; adijciens Monachum poſſe occultè tranſire, nec obſtare text. in cap. *Quanto, de transl Epiſcopi*, quia procedit in Epiſcopo, qui cum multis tranſit in turba At Monachus ſtat occultè, & habitu mutatio incedit.

14 Innocentium ſequitur ibid. Anton. de Butr. *ſub num. 5.* his verbis. (Dic ergo, Quidam ſunt apoſtatæ fidei, vel ex toto religionem dimittentes; & tales ordinati in apoſtaſia carẽt executione & non poſſunt ab alio, quam à Papa diſpenſari Quidam ſunt apoſtatæ latè, qui illicitè tranſeunt de religione in religionem: & tunc aut tranſeunt publicè, ita quod factũ eſt publicum: & tunc cum talibus diſpenſat Abbas: aut eſt occultum, & non requiritur diſpenſatio. Aut tranſeunt licitè, & non egent diſpenſatione:) Butrium totidem verbis refert, & ſequitur Abb. *ibid in fin.*

Ioan. de Anan. *num. 1.* (Nota quod Monachus tranſiens ad aliud monaſterium non concluditur neceſſariò apoſtata, adeo ut recipiens ibi ordinem, incurrat irregularitatem, nec per hoc eſt ſuſpenſus ab executione officii. Non obſtat c. *fin. de apoſt.* quia poteſt dici, quod quidam ſunt apoſtatæ ſtrictè, qui ex toto apoſtatant relinquendo habitum, & redeundo ad mundum; vel qui apoſtatant à fide, & tales incurrunt irregularitatem. Quidam ſunt apoſtatæ latè, id eſt retroabeuntes (intelligitur retroabeuntes, qui tranſeunt de ſtrictiori ad laxiorem religionem,) & iſti non incurrunt irregularitatem, vel ſaltem talem, cum qua Abbas non poſſit diſpenſare.)

15 Henric. Boich. [Aut tranſivit ad laxiorem religionẽ licentia non petita, vel petita, ſed non obtenta; & tunc peccat mortaliter.) In hoc concordat gloſ. *ibi, in verb. Liberè*: ita quod eo caſu non debet ordinari, nec in ordinibus ſacris licitè miniſtrare, niſi prius fuerit cum eo diſpenſatum per Epiſcopum (habet relationem ad tempus in quo monachi erãt ſubjecti Epiſcopis diœceſanis,

juxta text. in cap. *Pervenit*, 16. *qu.* 1. & cap *Abb. cum quatuor cap. ſeq* 18 *qu* 2) & infra (Qui tranſivit ad laxiorem non eſt apoſtata) nam non eſt apoſtata, niſi qui ad ſæculum redit, ut *infra de apoſtat* cap. *fin.*

Similiter gloſ noſtra *hic ad fin.* tamen, inquit, ſi ad aliam religionem tranſiiſſet, & ordinem ibi ſuſcepiſſet, ſine diſpenſatione, poſſet in ſuſcepto ordine miniſtrare: ſupra de tempor. ordinat. c. *Ex parte*: quia ordinem non ſuſcepiſſet in apoſtaſia: & ſic gloſſa apertè ſentit, talem non eſſe apoſtatam: & ſequuntur ſcribentes hic.

16 Rationem verò cur Monachus tranſiens abſque licentia ad ordinem laxiorem non ſit apoſtata, reddit Innocentius in cap. *Intelleximus, in fin. de ætat. & qualit.* quia, inquit, in nullo venit contra ea, quæ ſunt de ſubſtantia ordinis, cum ſemper in alicujus obedientia fuerit: cuius dictum ſequuntur ibi Joan Andr. ac cæteri omnes, & Archid. cap *Placuit*, 50 *diſt n* 4. dicens (Apoſtatarum duo

17 ſunt genera principalia Alij namque apoſtatæ à fide Chriſti ad cultum Idololatriæ. Alij à religione ad ſæcularem ſtatum ſecundum rigorem Canonum; nec illi, nec iſti etiam poſt acceptam pœnitentiam poſſunt promoveri Et infra *nu* 6. Sed pone quod aliquis de majori religione tranſivit ad minorem, numquid iſte dicitur apoſtata? Dicit Innocentius, quod non, quia in nullo venit contra ea, quæ ſunt de ſubſtantia ordinis, cum ſemper ſit in alicujus obedientia: nam non dicitur apoſtata propriè niſi qui ad ſæculum redit Allegat etiam pro hac ſententia Jo. Vinc Goff. & Bernard. in d cap. *Ex parte, de tempor ord.* & ſequitur Præpoſ. *in* § *Apoſtatæ*, poſt d. cap. *Placuit*, *n.* 2 50. *diſt.*

Similiter tranſeuntem ad laxiorem non eſſe excommunicatum, neq; apoſtatam conſuluit Lapus, *alleg.* 33. incip *An tranſiens ad laxiorem religio-*

18 *nem*; & Lud Rom. *conſ* 341. incipien. *Circa primum conſultationis articulum*: ubi quærens an religioſus migras ad alium ordinem regulæ laxioris, & ejus habitu proprio relicto, alienum recipiens, incidat in apoſtaſiam, ſic diſtinguit; [Aut quæritur an incurrat apoſtaſiam, minorem, hoc eſt an ſit apoſtata largè ſumpto vocabulo: & dicẽdum quod ſic, quia eo ipſo, quod Religioſus migrat a monaſterio, & non eſt ſub obedientia ſui Prælati, largè apoſtata dicitur, ut notat Innocentius in cap *fin. de renunc.* Aut quæritur an incurrat apoſtaſiam maiorem, quæ eſt indiſpenſabilis juxta *c. fin. de apoſt.* & tunc dicendum quod non, quia ſi Monachus ad aliam tranſeat religionem etiam laxiorem non habita licentia, ibique ordinem ſuſcipiat, poterit in ſuſcepto ordine ſine diſpenſatione miniſtrare: iſte eſt text in c. *Ex parte, de tempor ordin.* Cæterum nec ex hujuſmodi habitus ſuſceptione, & primi dimiſſione cenſetur incurriſſe ſententiam excommunicationis ipſo facto, quam in Religioſos profert c. 2. *Ne Cler. vel Mon. lib.* 6. Quoniã ille text. loquitur quando quis proprium habitum dimittit, & vagatur, quod ceſſat in illo, qui aliam religionem quamvis laxiorem ingreditur.) Hæc Rom. qui allegat pro hac ſententia Jo. Andr in cap. *Ioannes, de regul.* quidquid dixerit Guliel. Naſo in cap. *Sanè, eod. tit.* Idem tenent Gemin & Franc. in d. cap. 2. Calc *conſ.* 123. *ad primum, col.* 2. *verſ. Secundò pro hoc facit*, Jo. Staphil. *in trat. de litter. grat.* & Juſt. *col. antepenult, iuxta parvam impreſſionem, verſ. Credo tamen quod tranſit*, & Rebuff, *in praxi benefic. ſub tit. de transl. Monach. n.* 11.

19 Quæ ſententia ſatis confirmatur etiam ex ipſa apoſtaſiæ definitione, quæ aliud non eſt, quàm temerarius receſſus à ſtatu fidei, obedientiæ, vel religionis ſecundum Hoſtien. *in ſumm. de apoſtat.* & Jo. de Anan in d. cap *Ex parte, ante num.* 2 *de tempor. ordin* & Alberic. *in Dictionario, in verb. Apoſtaſia*. & eſt ex mente D Thomæ ſecundum Sylveſt *in verb Apoſtaſia, in princip.* Qui autem tranſit ad laxiorem religionem, abſque legitima licentia, quamvis tranſeat inordinatè, & graviter peccet, tamen nec recedit à fide, nec ab obedientia, nec à religione, ut per Innocentium Archid. & Præpoſ. *locis citatis.* Ad quod confert etiam ipſa vocabuli Etymologia: dicitur enim apoſtata ab

20 apo, quod eſt de, & iſtimi, quod eſt ſiſto, inde apoſtata, ideſt deſiſtens, retro abiens à fide, vel religione ſecundum Hugon. & Archid, *ubi ſupra*, & Sylv. *loco cit.*

Ex quibus patet hunc Regularem, qui ex religione Capuccinorum tranſivit abſque licentia ad religionem Minorum de Obſervantia, propriè non eſſe apoſtatam, nec incidiſſe in excommunicationem ſtatutam in d. cap. *Ut periculoſa, Ne Cler. vel Mon. lib.* 6. & in c. *fin.* 50 *diſt.*

Rurſus patet hunc non eſſe irregularem, nec ſuſpenſum, quin ſaltem poſſit diſpenſari à ſuo Superiore Regulari. Videtur tamen egere hujuſmodi diſpenſatione ſi tranſitus fuerit publicus, propter doctrinam Innocen Butrij, & aliorum in d. cap. *Ex parte.* Quos ſuperius retulimus *num.* 13. *& ſeqq.*

21 Non obſtat quod poſtea fuerit ejectus à ſecunda religione, & diu in ſæculo permanſerit ſine habitu: id enim fecit, ut in facto ſupponitur, quia religio Capuccinorum noluit eum amplius recipere; unde ex hoc capite non fuit apoſtata, & cùm non ſteterit per eum quominus reverteretur, atque ita inceſſerit in habitu ſæculari ſine cauſa, prout requiritur ad hoc ut ſit propriè apoſtata ſecundum Innocentium *ubi ſupra*, & Archid.

22 in d. c. *Placuit*, 50. *diſt* Præſertim quia Superiores primæ religionis ſunt in culpa cum teneantur ſuos Monachos indebitè à religione abeuntes annuatim requirere, & ad monaſterium revocare, ut eſt tex in *c. fin. de regul.* Idem habetur in cap. *Ioannes*, cap *Non eſt à nobis*, & cap. *Sanè, eodem tit.* ubi patet Monachos poſt emiſſam in uno ordine profeſſionem non poſſe recipi in alio ordine laxiori ſine requiſita ſolemnitate, ac ſi recepti fuerint, jubentur reddi primis monaſterijs. Ad idem cap. *Abbates*, 18. *quæſt.* 2. Ubi eſt expreſſum Monachos unius ordinis profeſſos in alio illicitè pervagantes fore per Abbatem cum auxilio Epiſcopi ad proprium monaſterium revocandos. Et ita ex facto reſpondit Lud. Rom. *d. conſ.* 341. *n.* 2. *& ſeq. verſic. Secundò quæſitum eſt.*

(C)

De homicidio voluntario, vel caſuali.

Cap. Si quis.

SUMMARIUM.

1 *Eccleſia non profert ſententiam ſanguinis.*

2 *Moriatur, verbum qualiter intelligatur, & n. ſeq. uſque in fin.*

3 *Homicida incorrigibilis debet deponi, & tradi curiæ ſæculari, ut moriatur.*

4 *Intellectus cap.* Delatori, 5. q ultim.

Delator qua pœna ſit mutilandus, ibidem.

Lingua capulari, & caput amputari quomodo intelligatur, ibidem.

5 *Depoſitio habetur inſtar mortis.*

6 *Homicida ex propoſito debet deponi ab Altaris miniſterio.*

SI QUIS Comuniter non ſummatur, tum quia breve eſt, tum quia multiplices habet lecturas, præcipuè ob illa verba; *Ab Altari meo evelles eum, ut moriatur*: cum enim Eccleſia non proferat ſententiam ſanguinis, cap. *His à quibus*, 23. *qu.* 8 cap. 1. & 2. 51 *diſtinct.* cap. *Clericis*, & cap. *Sententiam, ne Cler. vel Monach.* multũ torquentur Doctores circa intellectum illius verbi *moriatur*, Vincentius exponit, *moriatur*, ideſt in peccatis, vel ad pœnitentiam humilietur, ut cap. *Quid eſt*, §. *diſtinct.* Goffred. exponit, *moriatur peccatum*, ideſt agat pœnitentiam, ſimilis expoſitio, cap. *Quæ Chriſto.* & cap. *De filia*, 27 q 1 & juxta hunc myſticum intellectum ſic ſummat Cardinal. Homicida de induſtria, ideſt ex propoſito, ſubjiciendus eſt morti ſpirituali: ſed alij, ut Petrus de Anchar. in cap. *Cum non ab homine. n.* 10. *verſ. In contrarium, de judicijs*, Abb, in cap. *At ſi clerici*, n 41. *verſ Additio, eodem tit.* & Jo. de Anan. *hic n.* 4. & 5. intellexerunt hoc cap. *In Clerico*, qui pro crimine atrociſſimo, ſicut eſt homicidium ex inſidijs, ſeu cum proditione, non expectata incorrigibilitate ſtatim poteſt degradari, & tradi curiæ ſæculari, ut luat pœnam ultimi ſupplicij non per Epiſcopum, qui evellit eum ab Altari, cùm Eccleſia non imponat pœnam mortis corporalis, ſed per executionem judicis ſæcularis; propterea enim littera dicit, *moriatur*, in tertia perſona; ſed hunc intellectum plenè confutavi in d. cap. *Cùm non ab homine, à nu.* 38 *uſque ad num.* 47. reprobata opinione Anchar. & Abb. à *num.* 36. *uſque in fin.* Mitiùs autem Hoſt. *hic n.* 2. intellexit hunc textũ in Clerico, dumodo ſit incorrigibilis, & non aliàs per id, quod legitur, & notatur in d. cap. *Cum non ab homine*, & traditionem Curiæ ſæculari dixit fieri debere ad præſcriptum c. *Novimus*, *de verb. ſignificat.* & juxta hanc lecturam textus ſummatur ſic ſecundum Abb. Jo. de Anan, Marian. Socin. & Felin. homicida incorrigibilis debet deponi, & tradi curiæ ſæculari, ut moriatur: ſed certè hic verbum nullum de incorrigibilitate, & dictum c. *Cum non ab homine*, loquatur de homicidio indefinitè; hæc autem Decretalis de homicidio ex inſidijs, ſeu cum proditione. Item cum lex Exodi, quæ hic recitatur nunc ſit redacta inter Conſtitutiones canonicas, Eccleſia non benè inſtrueret judicem ſæcularem, ut Clerico degradato imponeret pœnam mortis, cùm potius debeat efficaciter intercedere, ut eam pœnã moderetur, ut legitur in d. cap. *Novimus*, & ipſemet Hoſtien. fa-
4 tetur. Neque obſtat textus in cap. *Delatori*, 5. *q. ult* ubi dicitur: Delatori autem lingua capuletur, aut convicto caput amputetur, & ſic Papa docet quid facere debeat judex ſæcularis, ut ibi notat gloſ. *in ver. Lingua.* Id, inquam, non obſtat, quoniam ut dicunt ibi Hugo, & Laurentius, & poſt eos Archidiaconus, Bellamera, Turrecrem & Geminian. verbum, *capuletur*, exponitur, ideſt officiũ linguæ auferatur, ideſt privetur executione officij retento beneficio, & dignitate; & caput amputetur, ideſt dignitas, & beneficium ei auferatur, & diſponatur: & ſic per capulationem linguæ intelligitur amiſſio officij, per capitis amputationẽ amiſſio dignitatis, ſive beneficij; at depoſitio, & hæc ſi Clericus eſt: ſi verò ſit laicus ſic exponitur. Lingua capuletur, ideſt in perpetuum ſilentium ſtandi in aliqua Eccleſia imponatur; & caput amputetur, ideſt dignitas auferatur ſi quam habet, ſin minùs caput, ideſt bona fama, & ſic quaſi perpetuò erit infamis: unde ſecundum Petrum de Sampſone relatum ibi ab Archidiacono *n.* 3. melius eſt ut illam litteram myſticè intelligamus: & ſecundum hoc ille textus potius confirmat expoſitiones Vincentij, & Goffredi, de quibus *ſupra in principio.* Alij verò, ut gloſ. *hic in verb. Per inſidias*, & Hoſt. *in princ.* in *verb. Altari meo*, & Aret. in d. cap. *Cum non ab homine, n.* 59. intelligunt hunc textum in laico, qui ex propoſito homicidiũ commiſit: nam ſi confugiat ad Eccleſiam, & teneat Altare, debet tamen inde evelli, & ſic non gaudet immunitate Eccleſiæ; & juxta hunc intellectum textus ſummatur ſic: Homicida ex propoſito non gaudet immunitatibus eccleſiaſticis, ut *hic* in gloſ. ante caſum: ſed neque hic intellectus placet ſecluſa proditione, quia videtur contra cap. *fin. de immunit. eccleſ.* & debuiſſet potius collocari ſub illo titulo ſecundum Abb. & Jo. de Anan. Item huic expoſitioni non congruit verb. *moriatur*, quia ſive agatur de Clerico, ſive de laico, qui immunitate non gaudet, nullo caſu Eccleſia debet indicare poteſtati ſæculari, ut reum morte afficiat, ut d. cap. *Novimus, de verb. ſignificat.* & propterea Innoc. *hic in fin.* dixit hanc Decretalem loqui de Altari veteris Teſtamenti, quod non erat ejus auctoritas, cuius ſunt noſtra Altaria: ſed hic intellectus non videtur placere. Hoſtienſi *hic* in fine.

5 Exponamus igitur verbum, *moriatur*, ideſt deponatur, quod habetur inſtar mortis, §. *Quia ergo*, 2. *q.* 7. ſecundum Jo. Andr. *hic n.* 1. *in verb. Moriatur*, & hic eſt communis intellectus, ut atteſtatur Aretin. in d. cap *Cum non ab homine*, *nu.* 59. *de judicijs*, & ibi dixi *n* 42. Et juxta hanc lecturam
6 Decretalis ſummatur ſic: Homicida ex propoſito debet deponi ab Altaris miniſterio. Hoc dicit Ab. Siculus, Jo. de Anan & Marian. Socinus.

De Homicid.

Cap. Interfeciſti.

SVMMARIVM.

1 *Occidens furem, vel latronem, cùm ſe poterat aliter liberare tenetur agere pœnitentiam, de qua in hoc cap*

2 *Fur & latro an, & in quo differant, & num.* 12. *verſ.* Quibus ponderatis

3 *Furem, vel latronem occidere an liceat laico pro neceſſaria rerum defenſione, & num ſeqq. uſque in fin.*

4 *Quid de jure civili, & in foro contentioſo, & n.*18.

5 *Et quid de iure canonico & in foro pœnitentiali, & n. ſeqq.*

6 *Maritus, vel pater poteſt occidere adulterum, vel adulteram de jure civili; ſecus de iure canonico, & in foro animæ.*

7 *Intellectus huius, & n. ſeq uſque ad n.* 13.

8 *Occidens eum qui de iure naturali, vel divino poterat occidi non peccat, ſecus ſi de iure poſitivo tantùm.*

9 *Copula, &, reſolvitur in disjunctivam, ubi neceſſe eſt: aliàs requirit amborum concurſum, & num. ſeq*

10 *Metus iuſtus dicitur, ſive interveniat periculum vitæ, ſive amiſsionis bonorum.*

11 *Fur nocturnus, vel diurnus, an & quando poſsit impunè occidi.*

12 *Intellectus l* Furem, ff. ad leg. Cornel. de Sicar, & *n.*18.

13 *Patrimonij ſui an magis quàm vitæ alterius teneatur quis curam habere*

14 *Inſtantiam dare ſufficit reſpondenti.*

15 *Pecunia & patrimonium dicuntur vita hominis,*

16 *Declaratur.*

17 *Clericus pro defenſione vitæ poteſt invaſorem occidere, ſecus pro defenſione rerum.*

18 *Homicidium furis pro ſola rerum defenſione, an ſit permiſſum de iure civili.*

19 *Vim vi repellere licet cum moderamine inculpatæ tutelæ, & in quo conſiſtat huiuſmodi moderamen.*

20 *Iniuria omnis corporalis maior eſt qualibet reali.*

21 *Canoni ſtandum eſt, etiam in terris Imperij, & in foro ſæculari, in materia, in qua non eſt expreſſa deciſio iuris civilis ſed tantummodo ſunt opiniones inter Legiſtas.*

22 *Irregularis eſt laicus occidens furem pro ſola rerum defenſione.*

1 INTERFECISTI. Occidens latronem quando aliter poterat ſe liberare, tenetur agere pœnitentiam hic præſcriptam: ſi verò aliter ſe liberare non poterat, non tenetur pœnitentiam agere, niſi aut cautelam. Hoc dicit. Secunda ibi, *Si autem.*

2 Nota primò, differentiam eſſe inter furem, & latronem, cùm de his littera dicat alternativè furem, aut latronem; ſed in cap. Suſcepimus, infra eod. hæc ponuntur, ut ſynonyma: nam cùm prius textus dixiſſet, latrones, poſtea retento eodem themate dixit, fures, dic, ut ibi ſcripſi in 1 not.

Secundò nota ibi, *Te tuaque liberando*, duo eſſe copulativè neceſſaria ad hoc, ut quis excuſetur ab homicidio latronis, videlicet, ut occiderit defendendo non tamen res, ſed etiam perſonam: de hoc latius in proxima quæſtione. Quod tamen intellige ſecundum Marian. Socin. *hic n* 9 ut procedat reſpectu rerum, ſed reſpectu perſonæ non requiritur copulativa rerum: nam ſi mortem aliter vitari quis non poſſit, ſufficit defenſio perſonæ tantùm, ut eſt caſus in Clemen. *Si furioſus, de homicid.*

3 QFÆRO, An laico pro neceſſaria rerum defenſione liceat occidere furem, vel latronem.

Doctores in cap. *Suſcepimus infra eod.* dicunt etiam pro defenſione rerum, & patriæ laicum licitè poſſe arma ſumere, & prævenire hoſtem, ut l. 1 C. *Vnde vi*, ita gloſ. 1. *in fine in eod.* c. *Suſcepimus*, Jo. Andr. *n.* 5. *in gloſ.* 1. Butr *nu*. . *verſ. Hæc vera in Clerico*, Abb. *n* 4 *verſ In laico verò*, & *verſ Et tunc ſolve contrarium*, & alij communiter. Et licitam eſſe rerum, ſicut corporis defenſionem uſque ad occiſionem injuſt aggreſſoris, præſertim ſi ſint res magni valoris, nec ſit probabilis ſpes aliter eas recuperandi, tuentur Duenn reg. 91. Navarr. *in Man. c* 15. *n.* 5. Covarr *in Clem Si furioſus, in* 3 *par.* §. *Vnico, nu.* 6. *verſ. Sexto*, Sot. *de iuſt. & iur lib.* . *q.* 1. *art.* 8. Molin *in eod. tract. tom* 4. *diſp.* 16. *n.* 1. *verſ. Contrariam*, Sayrus *in Clavi Regia lib* 7 *cap.* 10 & *de Cenſur. lib* 6. *cap.* 17 *n.* 24. & alij multi ex recentioribus: imò tenent omnes licitum eſſe laico pro rebus conſervandis hominem occidere, ut dicit Joan. de Anan in d cap. *Suſcepimus*, *numero.* 5.

4 Sed tu adverte, quia hoc eſt verum de jure civili, & in foro contentioſo: nam Legiſtæ in d. l. 1. ubi in ſpecie Bart. *n* 9. *C. Vnde vi*, & in l. *Furem*, *ff. de ſicar.* communiter tenent licere laico furem occidere, ſi aliter res à rapina, & invaſione ſalvas habere non poſſit: & hanc eſſe communem opinionem Legiſtarum teſtantur Dec. & Jaſ. in l. *Vt vim, ff. de iuſt. & iur.* Carrer. *in practica rubr. de homicid.* §. 6. *nu.* 28. *& ſeq.* Covarr *loco cit.* & Clar. alios referens in §. *Homicidium, verſ Hæc autem concluſio*, & *verſ. Vltima eſt*, ſed de jure canonico, &

5 in foro pœnitentiali concludunt omnes non eſſe licitum laico pro rebus tantùm ſervandis interficere furem: & ita in ſpecie determinat Innoc. in cap. *Si verò il primo, nu.* 2. *verſ Sed ſi pro rebus occideret, infra de ſenten. excomm* Hoſt *in ſum. de homicid.* § *Qua pœna*, Abb. *hic nu* 2. & latiùs in cap. *Clerici il primo*, ubi etiam Imola *ſupra de vit. & honeſt. Clericor* Jo. de Anan *hic nu.* 6: & in d. cap. *Suſcepimus, n* 5. Card poſt Paul. in d. Clem *Si furioſus, de homicid.* Calderin. in cap. *Petitio*, *infra eod.* *Fortunius* in l. *Vt vim*, *col* 8. *ff. de iuſt & iur.* Carer. poſt alios *in pract. rubr. de homicit* §. 6 *num.* 30. & ita omnes concludere teſtatur Felin alios citans *hic n.* 4. *verſ. Sed in quantum omnes.* & Clar. *in d.* §. *Homicidium, verſ. Hæc autem concluſio*: & quamvis Cajetanus in 2. 2. *q.* 64 *art.* 7. *in* 2. *dub.* ex principijs contendat oſtendere etiam in foro animæ, licitum eſſe privato hominem occidere pro rebus defendendis, eique adſtipuletur Covar. ubi ſupra exiſtimans non eſſe conſtituendam differentiam inter jus canonicum, & civile abſque expreſſa auctoritate, nec inter forum exteriorem, & forum conſcientiæ; tamen conſimilis differentia notatur in cap. *Inter hæc*, 33. *q.* 2. nam de jure civili, & quod pertinet ad forum contentioſum poteſt pater occidere filiam adulteram in flagranti crimine deprehenſam, ut l. *Nec in ea*, & l. *ſeq.* *ff. de*

ff. de adulter. & etiam maritus adulterum certo caſu,ut l.Graccus, C. eod.& tamen ſecundum Canones,& in foro conſcientiæ,& quoad Deum pater,& maritus peccant; & ideo imponitur eis gravis pœnitentia,ut in cap.Admonere,ead. cau. & quæſt.& notant hic Abb Joan.de Anan & Felin. & idem Felin.in c.1 n ſupra de præſumpt. poſt Richardum ab eo relatum in 4.ſentent, diſt. 37. qu.2. ar.1. Angel. in tract.malefic.verſ. Che mi hà adulterato la mia donna.
7 Imò quatenus de jure civili liceat ſpoliatorem occidere; tamen hæc differentia inter jus canonicum,& civile non eſt ſine expreſſa auctoritate,ut putat Covarr.qui illam expreſsè conſtituit hæc Decretalis ibi, te tuaque liberando,per quæ verba Abb.hic in 4. notab n. 2. [Nota,inquit,ſingulariter textum quod tunc quis excuſatur ab occiſione furis etiam nocturni quãdo facit ut liberet ſe,& ſua.) Ergo pro rebus tantùm liberandis non licet occidere furem etiam nocturnum : nam iſta ponuntur hic copulativè : non ſufficit ergo altera pars. Et adverte , quia nemo ponderat iſtum textum quod ſit contra opinionem Legiſtarum,ut in prælleg.l Furem, & maximè contra Bartol.in l 1.C.Vnde vi: dicunt enim communiter quod ſi bona aliter ſalvari non poſſunt, licitum eſt occidere furem : & pro illa opinione facit textus in cap.ſequen.ubi fit mentio de illa l.civili,ſed ſalvando opinionem illam Legiſtarum,poſſumus dicere quod in foro ſæculari contentioſo procedit illa opinio per textum in l.Itaque,ff.ad l. Aquil.ſed propter hoc non evitatur peccatum ; unde in foro pœnitentiali debet imponi pœnitentia,ut probatur optimè hic : ita Abb.quem totidem verbis refert,& ſequitur Jo. de Anan n.6.Marian ſocin.n.? & videntur etiam hanc differentiam admittere Jaſ. & Dec.in dicta l. Ut vim.

8 Pro qua optimè facit diſtinctio , quam ponit Æneas de Falcon.in addit.ad Abb.hic in ver. A peccato homicidii; ait enim (Veritas iſta eſt , quam elicio ex dictis Abbatis hic, videlicet quod ſi occido illum, qui de jure naturali, vel divino poterat occidi,puta ad meam neceſſariam defenſionem; & tunc evitabo peccatum , ut etiam vult Abb in cap.Olim,il primo,n.17.ſupra de reſtitut.ſpoliat. aut ille poterat occidi de jure poſitivo , ut banniti,& ſimiles ; & tunc teneo in foro animæ iſtam contrarietatem ; & nota hanc diſtinctionem , quia nullus ponit.] Hæc ille Et ſubdit,licèt nimis audacter (& eſt vera ſicut Deus eſt in cælo)Pro defenſione autem rerum temporalium poteſt quis occidi de jure civili tantùm ſecundum opinionem Legiſtarum,non autem de jure naturali, vel divino,ut patebit infra à n.13. imo nec de jure eccleſiaſtico poſitivo , ut clarè probatur in hac decretali,intelligendo illa verba,te tuaque copulativè,prout Canoniſtæ communiter intelligunt.

9 Sed objicies.Dum textus in principio decidit non licere furem interficere ubi comprehendi cũ rebus poteſt abſque occiſione,à contrario ſenſu videtur decidere,ut ibi comprehendi non poteſt; & ſic pro naceſſaria rerum defenſione,benè liceat illum interficere.Dum verò poſtea in ſecunda parte decidit licere furem occidere pro defenſione perſonæ,& rerum,verba illa, te tuaque, intelligi debent alternativè te,vel tua , itaut etiam pro ſola defenſione rerum liceat occidere furem ubi comprehendi non poterat, ne alioquin ſi intelligerentur conjunctivè, hæc ſecunda pars eſſet contraria primæ,in qua deciſum eſt licere furem interficere pro defenſione rerum tantùm,ubi non poterat comprehendi ; & ſic copula , &,reſolvitur in diſiunctivam,ſicut fieri debet, ubi neceſſe eſt,per id quod legitur,& notatur in cap.Quemadmodum, in gloſ.in ver Quamvis,ſupra de iureiur. & in l. Eas cauſas, ff. de condit. & demonſtr. & per Bald. in l 3.ff.de act empt. qui intellectus videtur ex mente Cajetani in 2.2.q 64.art. 7 in 2. dubio, verſ Decretalis autem illa , licèt obſcurè loquatur : ſed apertius ita hanc litteram exponit Covarr.in Clem.Si furioſus,p 3 §.Vnico,nu.6. verſ.
10 Sed & ad textum : quibus optimè videtur ſuffragari cap.Verum,de jurejur.quod ſimiliter loquitur copulativè ibi,pro vita & rebus : & tamen juſtus metus,de quo ibi agitur a Doctoribus intelligitur diſiunctivè,ſive interveniat periculum vitæ,ſive amiſſionis bonorum per ea quæ habentur in cap Abbas,ſupra quod met cau. & in cap. Frequens,de reſtitut.ſpoliat.lib.6.ut hic per Jo. de Anan. num. 9.

Cæterum hæc dicta ſunt magis ſubtiliter,quàm verè,quoniam textus in princ.neque directè, neque à contrario ſenſu decidit licere furem interficere pro ſola defenſione rerum,ſed tantummodo in ſeuſu directo decidit non licere illum occidere, ubi poterat comprehendi; nec dicit cum rebus,ut ſupplet Covarr.& à contrario decidit furem poſſe occidi,ubi comprehendi non poterat Hoc autem debet intelligi in caſu,in quo ſuberat periculum rerum,& perſonæ ſimul,quia pars prima,quæ indiſtinctè loquitur debet declarari per ſecundã ſpecialiter loquentem juxta tex. in l. Quemadmodum,§.fin.ff.ad l. Aquil.itaut ſit ſenſus; interfeciſti furem qui te,& tua invaſerat,ubi comprehendi , poterat abſque occiſione, age pœnitentiam , de peccato : ſi autem interfeciſti illum, ubi comprehendi non poterat , & ſic te tuaqua liberando non teneris agere pœnitentiam , niſi ad cautelam. Quo ſenſu adverſativa illa ſi autem, retinet propriam naturam , ut exigit Cajetanus ; & copula &, remanet in propria ſignificatione , ſecundum quam requirit amborum concurſum , ut l. Si hæred. ff.de condit & demonſtr.nec debet in diſiunctivã reſolvi abſque neceſſitate, ut in juribus in contrarium citatis n.9.Atque ita hæc verba , te tuaque , eſſe conjunctivè accipienda, itaut pro liberandis rebus tantùm non liceat furem occidere: tenet gloſ. in verb.Fugiens.in ſumma, 23.q 3. & notant hic Abb n.2. Jo.de Anan n 6.& Marian.Socin n.8 idem dicunt in cap.Suſcepimus.infr eod. Hoſt n.3. in ver. Tam acriter Jo.And num.3.in ver. Acriter, Butr.n.6 verſ.Secundo caſu,Cardin.n.2 verſ Oppono, Marian.Socin, n.7.& reliqui omnes,dum ponderant hanc litteram non dicere,te,vel tua,ſed te tuaq;,& ita hic non agi de defenſione rerũ tantùm, ſed rerum & perſonæ ſimul, & quorum interpretatione non videtur recendendum, quidquid dicant Theologi, quia hæc eſt propria meſſis Canoniſtarum.

11 Præterea huius intellectus veritatem ego alia conſideratione oſtendo,ni fallor, apertiſſimè : & ante omnia pondero differentiam inter furem nocturnum,& diurnum:nam fur nocturnus occidi poteſt impunè, tam de jure civili ex lege duodecim tabularum,ut in l.Itaque, §. Lex, ff.ad leg. Aquil.

Aquil.

Aquil & l. *Furem, ff ad l. Corneliam, de Sicar.* quam de jure canonico, ut in cap. *proximo infr. eodem.* Imò etiam de jure divino: nam ut legitur Exodi 22. *Si effringens fur domum, ſive ſuffodiens fuerit inventus, & accepto vulnere mortuus fuerit percuſſor non erit reus ſanguinis* Fur autem diurnus non poteſt impunè occidi; ſequitur enim in ſacro textu. *Quod ſi orto ſole hoc fecerit, homicidium perpetravit, & ipſe morietur.* Idemque habetur in d. cap. *proximo, infra eod* & in d. l. *Itaque.* Deinde pondero rationem diverſitatis quam aſſignat Auguſtinus in eod. cap. proximo exponens hanc ipſam Exodi auctoritatem, quia ſcilicet occidens furem orto jam ſole, poterat diſcernere quod ad furandum, non ad occidendum veniſſet: & ideo non debuit occidi. Quæ ratio probat à contrario propterea furem nocturnum occidi poſſe, quia incertum eſt an venerit animo occidendi, vel furandi, & ita ſubeſt periculum perſonæ, & rerum ſimul. E contra verò furem diurnum non debere occidi, quia agitur de periculo rerum, non autem perſonæ; Cum enim telo ſe non defendat, jam intelligi poteſt ad furandum, non ad occidendum veniſſe; quod clarè adnotavit gloſ. in d. l. *Itaque* §. *Lex, in ver. Vt tamen, in fine.* Quia, inquit, in die propter periculum rerum non poteſt occi-
12 di, licèt cum rebus fugiat, ſed in nocte ſic. Et quãvis glo. ibi ante finem, & in d. l. *Furem, ff ad leg. Cornel. de Sicar.* aſſignet etiam aliam rationem diverſitatis, quia ſcilicet nocturnum ſi recedat cum rebus poſtea non recognoſcam. Quod ſecus eſt in diurno qui poterit accuſari; & ideò debet dimitti: tamen hæc ratio non videtur congruere litteræ d. l. Furem, ubi qui furem nocturnum occidit, ita demum impunis evadit, ſi parcere ei ſine ſuo periculo nõ poteſt; dicit enim periculo ſuo, & nõ rerum, & ſic conſiderat tantummodo periculum perſonæ, ut advertit hic Joann. de Anan. & latiùs dicam infra *num.* 18.

Præterea ſi valeret hæc ratio, non liceret furem diurnum occidere, etiã cum telo ſe defendit, quia etiam tunc poteſt cognoſci, & accuſari, & ſic deberet dimitti; cujus tamen contrarium deciditur in d. §. *Lex, & in cap. prox. infra eod.* Et certè non alia ratione, niſi quia cum reſiſtit telo, agitur etiam de periculo perſonæ; ea enim plus eſt quàm fur, ut dicitur in eod. cap. Sed quidquid dicat gloſ. juris civilis ſecundum Canones prævalet ratio ibi expreſſa, quia ſcilicet diſcerni poteſt quod fur diurnus venerit ad furandum, non ad occidendum, & ideò non debet occidi. Quibus ponderatis hæc Decretalis dum in principio loquitur alternativè de interfectione furis, aut latronis, pro fure intelligit nocturnum, pro latrone autem diuturnũ ut poſt Goffred. notat *hic* Butr. *num.* 6. & Joan. de Anan. *num.* 1. & Cardin. in cap. *Suſcepimus, in* 1. *notab. infr. eod.* nam etſi fur, & latro aliquando ſint ſynonyma, ut in d. cap. *Suſcepimus,* & propriè fur dicatur, qui clam furatur, & lato qui palam, ut ibi dixi in 1. *notab.* Tamen quia furta clam, & obſcurè fiunt, & plerumque de nocte, ut dicitur in l. 1. *ff. de furtis*: ideò communiter fures appellari ſolent qui noctu; latrones verò qui interdiu, & palam furantur. Dum ergo textus in prima parte hic dicit (Interfeciſti furem, aut latronem, ubi aliàs poterat comprehendi abſq; occiſione: age pœnitentia, &c.) Senſus eſt, Non licuit tibi furem ſive nocturnũm, ſive diurnũ interficere, ubi capi poterat ſine occiſione, quia eo caſu defenſio perſonæ, & rerum non erat inevitabilis, prout requiritur ad hoc ut liceat invaſorem occidere, ut in Clem. *Si furioſus, de homicid* Si autem comprehendi non poterat, tunc ita demum eris ab homicidio immunis, ſi eum interfeciſti, ut te tuaque liberares; & ſic pro defenſione perſonæ, & rerum ſimul, puta quia fur nocturnus erat, aut ſi diurnus; telo tamen reſiſtebat, quo ſenſu hic textus concordat cum cap. ſequen. & probat concludenter pro ſola rerum defenſione nullo caſu furem occidi poſſe ſine peccato, etiamſi res aliter ſalvari non poſſint, quàm occidendo.

13 Non obſtat fundamentum Cajetani *in* 2. 2, *q.* 64 *art.* 7. quod plus teneatur quis curam habere rerũ ſuarum quæ ſunt adminicula vitæ ſuæ, & virtutis, atque fœlicitatis, quàm alienæ vitæ, præterquam in caſu neceſſitatis, ut in cap. *Paſce,* 86. *diſtinct.* & conſequenter liceat pro rebus ſuis conſervandis alium occidere. Reſpondetur enim negando hãc conſequentiam: nam & tutor magis tenetur habere curam rerum pupilli, quæ ſibi ex officio incumbit, quàm vitæ alterius, ſecundum ratiocinationem Cajetani. Et idem in quolibet adminiſtratore depoſitario, & conſimilibus. Et tamen nemo auderet affirmare pro ſalvandis rebus pupilli poſſe tutorem ſine peccato occidere ſpolia-
14 torem. Sufficit autem reſpondendi dare inſtantiam ad tollendam vim conſequentiæ, ut poſt Ariſt. 8. *Topicor.* declarat gloſ. 2. in cap. *Sicut urgen.* 1. *q.* 1. & Jo. de Anan. in cap. *Suſcepimus, nu* 5, *verſ. Facit etiam, infra eod.* Præter ea non eſt bona conſequentia. Minus tenetur quis habere curam vitæ proximi, quàm rerum ſuarum: ergo pro ſalvandis rebus poteſt proximum ſuum occidere: arguit enim à negligentia, ſeu culpa negativa in omittendo, prout eſt non habere curam rerum ſuarum ad culpam poſitivam in cõmittendo prout eſt proximum occidere. At nulla eſt proportio inter omiſſionem curæ rerum temporalium, & deſtructionem vitæ alterius. Quod clarè conſtat ex authoritate Auguſtini *in primo libero, de libero arbitrio, cap.* 5. *prope fin. tom.* 1 relati à D. Thom. in 2. 2. *q.* 64. *artic.* 7. *in* 2. *argum.* contrario ubi ait: (Quomodo apud divinam providentiam à peccato liberi ſunt, qui pro his rebus, quas contemni oportet, humana cæde polluti ſunt?) Idemq; patet ex cap *Suſcepimus inf eod.* ibi: (Expediebat potiùs rerum ſuſtinere jacturam, quàm pro rebus vilibus, & tranſitorijs tam acriter in alios exardeſcere.)

15 Sed urgebis; pecuniæ, & patrimonium dicuntur vita hominis, ita ut qui patrimonium perdit, dicatur vitam perdere, ut notant gloſ. & Bald. in l. *Advocati, C. de advoc. diverſ. iudic.* & probatur ex illa littera, ubi qui defendit alicujus patrimonium, dicitur defendere ejus vitam. Sicut ergo licet hominem occidere pro defenſione vitæ, ut in Clemen. *Si furioſus, de homicid.* ita & pro defenſione patrimonij.

16 At reſponderi poteſt hanc æquiparationem procedere ſecundum analogiam, & quoad quid, videlicet, quia de pecunia, & patrimonio homo vivit, non tamen procedere quoad hoc, ut pro defenſione rerum liceat hominem occidere, cum vita hominis ſit rebus pretioſior, l. *Sancimus, ad fin.* & ibi gloſ. *in ver. Animas hominum, C. de ſacroſanct. Eccleſ.* & patet exemplo clerici, qui pro defen-

defenſione vitæ poteſt occidere invaſorem, ut in
7 d. Clem. *Si furioſus.* Et tamen non poteſt pro defenſione rerum occidere ſpoliatorem, ut eſt caſus apertiſſimus in d. cap. *Suſcepimus*: & ibi dixi, *infra eodem.* Et ita in ſpecie reſpondet ibi Joann. de Anan. *num.5. verſ. nec obſtat ſi dicatur*: Præterea hujuſmodi æquiparatio poſſet procedere in foro judiciali, & de jure civili, non autem in foro pœnitentiali, & ſecundum Canones, qui indiſtinctè prohibent pro rebus tranſitorijs effundere ſanguinem, & humana cæde ſe polluere, ut proximè dictum eſt.

Quinimo non eſſet ponere os in cælum, ſi at-
13 tentaretur; nec de jure civili licitum eſſe laico furem, vel ſpoliatorem occidere pro rebus tuendis ab invaſione, & rapina: nam jura quibus innititur opinio Juriſtarum loquuntur per verba denotantia defenſionem perſonæ, non autem rerum, & accuratè obſervat *hic* Jo. de Anan. *nu.8. verſ. Adde etiam prædictis*: textus enim in d. l. *Itaque, in princ. ff. ad leg.* Aquil. dicit (Si occidero latronem inſidiantem mihi ſecurus ero) pondera verbum *mihi*, non enim dicit rebus meis; imò ſubdit (nam adverſus periculum naturalis ratio permittit ſe defendere.) Pondera verbum, *ſe*, quia non dicit ſua, & in l. ſeq. ſubjungit, (Si metu mortis quis furem occiderit, non tenebitur,) non dicit metu bonorum, ſed metu mortis. Item textus in d. l. *Furem, ff. ad l. Corneliam de Sicar.* excuſat eum qui occidit furem nocturnum, ſi parcere ei ſine ſuo periculo non poſſit. Dixit ſuo periculo, non autem periculo bonorum. Item textus in l. *Scientiam, §. Qui cum aliter, ff. ad leg. Aquil.* dicit (qui cum aliter ſe tueri non poſſent, damni culpam dederunt, innoxij ſunt.) Pondera eodem modo verbum *ſe*, non enim dicit *ſua*. Ita etiam loquitur textus in cap. 1 §. *Si quis hominem, in tit. de pace tenenda*, ibi: (Vitam ſuam defendendo;) non enim dicit, bona ſua. Et tenendo hanc opinionem non obſtat textus cũ gloſ. in l. *Ut vim, ff. de iuſtit. & iure*, & in l. 3. §. *Eum igitur, ff. de vi, & vi arm.* quia littera ibi dicit licitum eſſe vim vi repellere, & rejicere: ſed non dicit occidere. Imo in d. l. *Ut vim*, ſubnectitur ratio: nam jure hoc evenit, ut quod quiſque ob tutelam corporis ſui fecerit, jure feciſſe exiſtimetur. Similiter textus in d. l. *Scientiam, §. Qui cum aliter, ff. ad leg. Aquill.* Dicit enim vim vi defendere omnes leges, & omnia jura permittunt; nec loquitur de occiſione. Et ita etiam poteſt intelligi textus in l. 1. C. *Unde vi*, ubi littera dicit propulſare licet: nam illud verbum non im-
1 portat ut poſſim occidere. Præterea ibi dicitur licitum eſſe vim vi propulſare, dummodo id fiat cum moderamine inculpatæ tutelæ. In hoc autem moderamine alijs omiſſis, de quibus ibi in gloſ. *in ver. Moderatione*, præcipuè ſpectandus eſt modus, ut ſcilicet ſi armis inferatur violentia, armis repellatur, ſi ſine armis ſimili modo repelli debeat, ut l. 1. §. *Vim vi*, & l. 3. *ff. de vi, & vi arm.* Unde pugnum, vel
2 alapam non liceret gladio propulſare niſi in caſu de quo per gloſ. præalleg. & Bartol. Multo autem minus videtur ſervari hoc moderamen, ſi tu auſers mihi bona, & ego auſero tibi vitam: nam quælibet injuria corporalis major eſt quavis reali. l. *In ſervorum, in fine, ff. de pœn.* Bartol. in d. l. 1. *num. 9. verſ. Sed omnis iniuria, C. Unde vi.* Et ſic opinio Legiſtarum deſtituitur authoritate, quia nulla lex expreſſè loquitur de occiſione niſi furis nocturni, aut diurni telo reſiſtentis, quorum occiſio permiſſa eſt, quia tunc agitur non tantùm de periculo rerum, ſed etiam perſonæ, ut abundè oſtenſum eſt ſupra à *num.7.* & ſic ſervatur eo caſu æqualitas modi, & moderamen inculpatæ tu-
21 telæ.

Et ſecundum hoc conſideratio Covarruviæ ſupracitati ſub *num. 5.* contra ipſum retorquetur. Nam ſi non eſt conſtituenda differentia inter jus civile, & canonicum, & inter forum contentioſum, & pœnitentialem ſine manifeſta authoritate, ut ipſe dicit, profectò hinc ſequitur ut homicidiũ ſpoliatoris pro ſola rerum defenſione puniri debeat etiam in foro ſæculari, quoniam de jure canonico hoc expreſsè reperitur ſancitum, ut non liceat furem interficere niſi pro defenſione rerũ, & perſonæ ſimul, ut latè probavimus. Nec apparet de jure civili aliquid diſpoſitum in contrarium, ut proximè dictum eſt. Stabimus ergo juri canonico in utroque foro, ut per Felin. in cap. *Eccleſia Sancta Mariæ, num. 49 verſ. Secunda declaratio, de Conſtit.* ubi poſt Butr. Imol. Abb. & Jo. de Anan. quos citat, concludit utinam in terris Imperij, & in foro ſæculari ſtandum eſſe Canoni in materia, in qua non eſt expreſſa deciſio juris civilis, ſed tantummodo ſunt opiniones inter Le-
22 giſtas.

Sed quidquid ſit de jure civili, certè ſecundùm Canones in foro ſaltem pœnitentiali, & quoad Deum abſolutè credimus non poſſe laicum ſine peccato occidere ſpoliatorem ſecundum cõmunem Canoniſtarum ſententiam. Et vide Sylveſt. *in ver. Excommunicatio, 6 q. 1. verſ. Eſto autem, quod verum diceret*, ubi limitat tribus modis. Quod multò clariùs procedit in materia irregularitatis. Unde Navarr. *in Man. c. 15. num. 3.* Quamvis excuſet à mortali peccato eum, qui occidit prò juſta defenſione proximi, vel ſui honoris, vel rei familiaris, illum tamen non excuſat ab irregularitate, prout nec excuſat Sylveſt. *ubi ſupra verſ. Unde dico*, Facit quod not. gloſ. *penul. in* d. Clem. *Si furioſus, de homicid.*

DE HOMICIDIO.

Cap. Sicut dignum.

SUMMARIUM.

1 *Canonicus irregularis ex homicidio voluntario an poſſit in choro cum alijs pſallere, & num. ſeqq.*

2 *Lectiones non legit, nec reſponſoria ſeparatim cantat.*

3 *Clericus fit irregularis, & eſt deponendus non ſolum propter homicidium per ſe commiſſum, ſed etiam propter homicidium commiſſum eius auxilio, conſilio, vel favore, & n. 5.*

4 *Nec miniſtrat in ordinibus etiam minoribus.*

5 *Statuta punientia homicidas verificantur etiam in mandantibus fieri homicidium.*

6 *Niſi aliquid exprimant, per quod reale homicidium intelligatur.*

SICUT

SICVT DIGNUM. Summatur de §. in § ut per Abb. n. 1.

1 In § Clericos, nota ſingulariter hunc textum, quia ſolvit dubium, quod nuper contigit in Sac. Congregatione Concilij, An Canonicus irregularis ex homicidio volũtario poſſit in choro cum alijs pſallere, textus decidit, ut

2 Clerici, qui in necem B. Thomæ Cantuarienſis auxilium, conſilium, vel favorem præſtiterunt, nõ ſolum ab Altaris miniſterio deponãtur, ſed etiam ut in Eccleſijs nullo unquam tempore lectiones legant, vel reſponſoria in choro ſeparatim cantent, ſed in pſalmis apud Deum de commiſſo ſatagant veniam impetrare.

Innocentius hic in fine arguens à contrario ſeſu ex verb. Separatim, dicit: quando enim omnes cantant, & ipſi cantare poſſunt. Idem Tancred. & Abb. Antiq. *in fin. in verb. Separatim*; ſed Hoſt. *n. 16. in eod. verb.* dicit primò iſtos Clericos reſponſoria non poſſe dicere per ſe cùm dicunt Tertiã, & alias Horas Canonicas, quod aliàs poſſent ex diſpenſatione Epiſcopi, ut notatur in cap. *Ad audientiam*, § 1. *in fin. infra eod.* deinde dicit; Quicquid tamen dicatur, hic præter pſalmodiam tacitam non videtur eis aliud reſervari: & cum Hoſt. tranſeunt ſimpliciter Jo. Andr. *nu* 12. Butr. *nu* 24. *in verb. Clericos*, Anchar. *n* 9. *in* 11. *not. ab.* & Jo. de Anan. in hoc §. *Clericos*, *n.* 1. verum Cardinalis *n.* 4 dicit ſibi magis placere primam opinionem Tancredi, & Innocentij, quæ & mihi magis placet: nã ſi iſti Clerici irregulares nec ſeparatim, nec cum alijs canere poſſent, ad quid tex. dixiſſet ſeparatim? & tamen hoc verbum non debet cenſeri appoſitum ſine myſterio, cap. *Si Papa, de privileg. lib.* 6. reſtringitur ergo prohibitio ad eum caſum duntaxat, ut lectiones non legant, nec reſponſoria ſeparatim cantent: eſt autem magna ratio diverſitatis ſecundum Cardin. quia quando dicunt ſeparatim, plus honorãtur, ſicut patet in iſtis choralibus, quibus honoris cauſa præcipitur, ut ſpecialiter dicant antiphonam, vel reſponſorium: &

3 huic opinioni videntur etiam adhærere Abb. Siculus *n.* 10 dum ait clericum fieri irregularem, & eſſe deponendum non ſolum propter homicidiũ per ſe commiſſum, ſed etiam propter homicidium commiſſum eius auxilio, conſilio, vel favore; & ſic depoſitum non poſſe Eccleſia ſeparatim cantare: ergo à contrario cum alijs poteſt. Addo quod opinio Hoſt. vix poſſet ſervari ſine ſcandalo, ut ſcilicet alijs canentibus, ipſi tacerent.

4 Adverte tamen, quia Clericus irregularis etſi non prohibeatur in choro cum alijs canere, ſecundum prædicta, tamen prohibetur in Ordinibus etiam minoribus miniſtrare, ut notat Marian. Socin. in cap. *Ad audientiam, num.* 105. *infra eod.* poſt Innoc. & Abb. in cap. 2. *infra de Clerico pugnante in duello.*

5 In gloſ. magna in verb. *Concilium*, nota ſingulariter hanc gloſſam, quia eſt magiſtra in materia irregularitatis ex homicidio, &, ut dicunt Joann. Andr. *n.* 18 *verſ. Et ſcias*, Abb. & Marian. Socin. *nu.* 11. ea quotidie utuntur aſſeſſores fori civilis, inducentes eam ad intellectum ſtatutorum punientiũ homicidas, ut verificentur etiam in mandantibus fieri homicidium, ad quod etiam inducunt jura in l. *Si quis id*, §. *fin. ff. de iuriſdiction. omn. iudic.* & in *l.* 2. § *Divus. ff. de iure fin.* & in l. *Iudæi, la ſeconda*, *C. de Iudæis.* addit tamen Jo. Andr. & conſentiunt alij, quod ſi ſtatutum aliquid exprimeret, per quod reale homicidium intelligeretur, puta qui homicidium manu, vel enſe perpetraverit, non eſſet locus ſtatuto; ad quod facit cap. *In noſtra infra eodem*; & adde quod in propoſito ſcripſi in cap. *Ad falſariorum, n* 31. *& ſeqq. infra de crimine falſi.*

De Homicid.

Cap. Suſcepimus.

SVMMARIVM.

1 *Irregularis eſt is, cuius illicita opera homicidium ſequitur.*

2 *Fur, & latro an, & in quo differant,*

3 *Latrocinantes qui dicantur.*

4 *Furtum unde dictum.*

5 *Clerico non licet pro rebus conſervandis latronem interficere licet aliter res conſervari non poßint, & n. 7 uſque in finem.*

6 *Irregularitas contrahitur ab eo, qui ligavit furem, ſicut ab eo qui interfecit.*

7 *Clericus qui pro neceſſaria rerum defenſione occidit furem, vel ſpoliatorem an efficiatur irregularis, & n. ſeq uſque in fin.*

8 *Intellectus huius cap.*

9 *Clerici ſæculares, & Monachi quoad irregularitatem contrahendam non differunt.*

10 *Latronem capere, & ligare licitum eſt etiam Clerico, dummodo id fieri poßit ſine homicidio, & gravi ſanguinis effuſione.*

11 *Manſuetudini eccleſiaſticæ convenit potius rerum ſuſtinere iacturam, quàm in alios acriter exardeſcere.*

12 *Clerico licitum eſt proſequi delinquentem uſque ad ſatisfactionem damni, & non ultra.*

13 *Clerico non licet ob res ſuas tranſitorias armis ſe tueri, & interficere ſpoliatorem, licèt hoſtis fortior ſit, & ſine armis impetat, & ſpoliet.*

14 *Valerij Reginaldi opinio quod pro ſalvandis rebus trium, vel quatuor ducatorum liceat Clerico furem occidere, reprobatur.*

15 *Intellectus Clem.* Si furioſus de homicid

16 *Irregularis eſt qui pro neceſſaria parentis, filij, conjugis, vel alterius coniuncti defenſione interficit aggreſſorem.*

17 *Maritum, & uxorem eſſe duos in carne una quomodo intelligatur.*

18 *Filius in quibus cenſeatur eadem perſona cum patre.*

19 *Irregularis eſt committens homicidium pro neceſſaria defenſione proprij honoris.*

20 *Homicida eſt qui potuit hominem à morte liberare, & non liberavit.*

21 *Iniuriam proximi, & vicini qui negligit propulſare videtur iniuriantem fovere.*

22 *Excommunicatus eſt permittens Clericum percuti, ſi potuit prohibere, & non prohibuit*

23 *Metus ignominiæ viris bonis maior, quàm mortis eſſe debet*

24 *Defenſio rerum temporalium regulariter non eſt ſub præcepto.*

25 *Intellectus cap* 2. ſupra eod.

26 *Intellectus cap.* Dilecto, de ſent. excomm. lib. 6.

27 *Clerico licet res proprias manuum iniectione baculo,*

lo,& gladio defendere, dummodo non procedat ad ſæva.

28 *Clericus occidens, aut cauſam præbens occiſioni pro defenſione perſonæ, & rerum, an, & quando incurrat irregularitatem.*

29 *Laico an liceat occidere latronem pro neceſſario rerum defenſione, remisſivè.*

1 SUSCEPIMUS. Is, ex cujus illicita opera homicidium ſequitur, irregularis eſt. Hoc dicit ſecundum Jo. Andr. & omnes: vel ſic homicidium imputatur ei, qui fuit in culpa: ſed magis inhærendo litteræ ſecundum Abb. Antiq. & Felin. hoc intendit; qui pro temporaliũ rerum conſervatione aliquem interficit, aut occaſionem mortis præbet, irregularis cenſetur, Communis diviſio. Secunda ibi, *Verum*

2 Nota primò, hæc verba, *furem, & latronem eſſe* ſynonyma: nam cum textus prius dixiſſet latrones, poſtea dixit fures, prout hic notat Abb. *in* 1. *notab.* & in c. 2. *ſimiliter in* 1. *notab* ubi etiam Marian. Socin. *n.* 2. *ſupra eod.* Propriè tamen loquen-
3 do ſecundum gloſ. in l. *Cum duobus*, §. *Damna, in ver. Subreptum, ff. Pro ſocio.* Latrocinantes dicuntur qui in ſylvis ſtant, ut ſpolient tranſeuntes, fures de nocte in domibus, ut in Auth. *Ut nullus iudic.* § *penult collat.* 9. & l. 1. C. *Depoſ.* ſed ſecundum Cardin. *hic in* 1. *notab.* fur appellatur nocturnus, latro diurnus & idem poſt Goffred. dixit Jo de Anan. in d. cap. 2. *n.* 1. verum hæc differentia confunditur in cap. *Si perfodiens, ſupra eod.* & in l. *Itaque*, §. *Lex, ff. Ad l. Aquil.* ubi fur appellatur non tantum nocturnus, ſed etiam diurnus Item
4 confunditur per textum in l 1. *ff. de furtis*, ubi furtum dicitur à furvo, id eſt nigro, quia clam, & obſcurè fiat, & plerumque de nocte: ſi plerumque, ergo non ſemper. Quare tu dic, furem propriè appellati qui clam furatur, ut in *d. l.* 1. nec diſtinguitur an noctu, vel interdiu; & ita intelligitur textus in d. cap. *Si perfodiens*; latronem verò qui palàm furatur, ut per Doctores in Auth. *Sed novo, C. de ſerv. fugit* Florian. *in l.* 3 *in princip. ff. de l. Aquil.* licèt Marian Socin. *hic nu.* 2. putet furem eſſe nomen generis, & latronem ſpeciei, ita ut omnis latro ſit fur, ſed non è converſo: quidquid tamen ſit hæc diſtinctio non eſt perpetua, ut inquit Jo. Andr. *in ver. Latrones, nu.* 1. & Abb. *ubi ſupra*, quia nonnunquam fur, & latro pro eodem accipiuntur, ut hic vides.

5 Secundò nota ibi, *rerum ſuſtinere iacturam*, Clerico non licere pro rebus conſervandis latronem interficere, licèt aliter res conſervari non poſſint; & ſigna textum irrefragabilẽ contra opinionem recentiorem, qui tenent Clericum non eſſe irregulraem, ſi pro neceſſaria rerum defenſione occidat furem, vel raptorem, ut plenius dicam infra in prima quæſt.

6 Ultimò nota, irregularitatem contrahi ab eo, qui ligavit fures, ſicut ab eo qui interfecit ſecundum Anton de Butr. *nu.* 6. qui infert ad vulgare proverbium: quod benè probat hæc littera in fine, juncta gloſ. ubi fures utriuſque ope dicuntur fuiſſe interempti, & tamen unus eorum non interfecit, ſed tantùm ligavit: ad hoc l. *Item Mela*, §, *Si alias, ff ad l. Aquil.* ubi tenetur de damno ille qui tenuit, ſicut ille qui percuſſit; atque ita utrumque teneri de homicidio notant *hic* Abb. *nu* 2. & Felin. *in* 1. *notab.*

Proſp. Fag... in I. par. 5. *lib. Decretal.*

7 QUÆRO, An Clericus qui pro neceſſaria rerum defenſione occidit furem, vel ſpoliatorem efficiatur irregularis.

8 Solutio quæſtionis maximè pendet ex intellectu huius decretalis: legitur enim variè. Primus intellectus eſt Vincentij, & Alani, qui arbitrati ſunt quod hic deciditur habere locum in Monachis tantùm, non autẽ in Clericis ſæcularibus, ut hic refert Henric. Boich. *col.* 2. *poſt med. verſ. Vel dic ſecundum quoſdam*: nam ſecundum eos interfectores, de quibus loquitur hæc Conſtitutio iter perfectionis arripuerant. quare non licebat eis vim ſibi illatam repellere, & repellendo in culpa fuerunt; idemque ſenſit Goffred. dicens hoc habere locum in Monachis, qui viam perfectionis arripuerant; & ideo poſt tunicam etiam pallium dimittere debuerunt, ut dicitur in littera; &
9 eſt ſimile in cap. *Aliud*, 11. *q.* 1. cap. *Aliud, de pœnit. diſt.* 1. cap. *Quod debetur*, 14. *q.* 1. & in c. 1. 23, *q.* 4. Verum hic primus intellectus nimis reſtringit litteram, quæ licèt loquatur in monachis, tamen narrat factum prout contigit, ſed ratio deciſionis quod pro rebus temporalibus conſervandis non licuerit tam acriter exardeſcere. Item verba illa, *contra manſuetudinem eccleſiaſticam*, æquè conveniunt Clericis ſæcularibus, ac Monachis, nec in materia irregularitatis, quæ eſt in ordine ad miniſterium Altaris, ut *hic in fine* & in c. *Presbyterum, ſupra eod* cum multis ſimil. conſtituenda eſt differentia inter Clericos ſæculares, & regulares. Ad quod adduco optimum ſimile in c. *Tua nos, infra eod.* ubi Religioſus chirurgiæ artem exercens ſi ex ea mors ſequatur, declaratur irregularis: & quamvis littera loquatur in Monacho, quia ſic fuit in facto, tamen intelligitur in quolibet alio Clerico ſæculari, cum eadem ſit ratio, ut ibi declarat Abb. *in* 1. *notab. n* 2. *in fin.* & Marian. Socin. in cap. *Ad audientiam, nu* 1. 4. *infra eod.* unde hunc intellectum non ſequuntur Doctores: ſed intelligunt textum promiſcuè etiam in Clericis ſæcularibus:

Secundus intellectus, qui colligitur ex gloſ prima hic in princ. eſt eorum qui opinati ſunt, duos Monachos qui latrones ligaverunt idcirco incidiſſe in irregularitatem, quia exceſſerunt modum licitæ defenſionis: nam cum haberent res ſuas ſalvas non debebant fures ligare, ſed extra domũ eijcere: quem intellectum ſequutus Covarr. in Clem. *Si furioſus, de homicid. par.* 3. §. *Uncio, num.* 6. *verſ Undecimò*, & alij recentiores conati ſunt tueri Clericum non eſſe irregularem ſi pro neceſſaria rerum defenſione occidit furem, vel raptorẽ, Sed hic intellectus patitur difficultatem tam in facto, quàm in jure. In facto quidem, quia ex hac littera non cõcluditur neceſſariò an prædicti Monachi poſſent res ſalvas habere abſque eo quod latrones ligarent: potuit enim dari caſus, ut eos ligare poſſent, & tamen non poſſent è domo eijcere, l. *Neque natales*, C. *de probation.* In jure au-
10 tem quia licitum eſt latrones capere, & ligare dummodo id fieri poſſit ſine homicidio, & gravi ſanguinis effuſione; atque ita in hoc nullus fuit exceſſus, ut poſt Innocen. *hic* tenet Hoſt *num.* 1. *in ver. Voluerunt*, per textum in cap. *In Archiepiſcopatu, de raptor.* & in cap. *Tua nos, infra hoc tit.* & cum eo tranſit Jo. Andr. *nu.* 7. *in gloſ.* ibi, *capere*, Henric Boich. *col.* 2. *circa fin. verſ. Tu dic cum Hoſtienſi*, & alij communiter. Præterea textus nec

N fa...

11 facit vim in eo quod Monachi aliter poſſent res ſuas ſalvas habere, imò fundat deciſionem in ratione expreſſa in litera, quoniam inquit expediebat potius poſt tunicam relinquere pallium, & rerum ſuſtinere jacturam, quàm pro conſervandis vilibus rebus, & trnnſitorijs tam acriter in alios exardeſcere; & propterea percipit Clericum qui opem præſtitit homicidio abſtinere à miniſterio Altaris. Hæc autem ratio concludentur probat non eſſe licitum clericis effundere ſanguinem humanũ pro rebus temporalibus etiamſi aliàs nulla alia ratione conſervari valeant. Atque ita hic conſideratur exceſſus Monachorum in eo quia unus eorum homicidium, & alter opem præſtitit homicidio pro rebus conſervandis, quod non licuit; non quia res poſſent aliter conſervari, neque hoc conſiderat textus, ſed quia oportuit potius ſuſtinere jacturam rerum, quàm ad ſæva procedere contra manſuetudinem eccleſiaſticam, ut dicitur
12 in fine textus. Rationem reddit Petr. de Anchar. *n.2. in 5. notab.* videlicet quia Clericis uſque ad ſatisfactionem damni licitum eſt proſequi delinquentem, & non ultra, ut in cap. *Poſtulaſti, infra eod.* & propterea, ut ipſe ait, potius debent tolerare rerum jacturam, quam ad arma, & homicidium proſilire

Atque hinc colligitur tertius intellectus, ſecundum quem hæc Decretalis evidenter probat Clericum eſſe irregularem ex homicidio commiſſo pro defenſione rerum quantumcumque neceſſaria & inevitabili, qui intellectus colligitur ex gloſſa *prima, verſ Clericus verò*, eumque uti verum, & conſonum litteræ ſequuntur Abb. Antiq. *in prncip.* Hoſt. *n.3. in ver Tam acriter*, Jo. Andr. *nu.3. in ver. Acriter*, Butr. *nu.4. & num 6. verſ. Tertio caſu*, C ardin. *nu 2. verſ Oppono*, Anchar. *nu.2. in 4. notab.* Henric Boich *col.2. circa med. verſ. Et pro intellectu*, Abb. *in 3. notab* Jo. de Anan *num.5. verſ. Nota quod Clericis*, Marian. Socin. *n.5 & 7* Felin. *in princ.*
13 idem tenet Archid *in Summa, 23. q 8. in gloſ.* quæ incipit, *Adde hoc*, ubi refert Vincentium, & Laurentium dicentes non licere Clerico ob res ſuas tranſitorias armis ſe tuerie, & interficere ſpoliatorem, quamvis hoſtis fortior ſit, & ſine armis impetat, & ſpoliet, ut *hic*, & in cap. *Convenior, 23. q.8* & in hoc ſecundum Henric. Boich *ubi ſupra* concordant Hoſt. & Jo Andr. *hic*, & in cap. *Petrus, infra eod* & Specul. *in tit de legat* §. *Iuxta, circa 10. col. verſ. Illud etiam, in fine, ibi, ſecus ſi faciat.* Item Paulus, & Matth. in Clem. *Si furioſus, de homicid.* relati à Marian. Soc. in cap. *Ad audientiam, n 187. infra eod.* Ex quibus apparet hanc eſſe unanimem Canoniſtarum ſententiam, eamque communem eſſe teſtatur Marian Socin. *hic n.7.* quem etiam ſequitur Navarr. *in Manuali, c.27. nu. 211.* & *c.15. nu 5.* item Plovius *de irregular. regul. 37.* Sylveſt. *in ver. Bellum*, § 7. Gonſal. à Villadiego *de irregul. cap. De percuſſore, col.* 14. quorum ſententiam majori, & frequentiori Doctorum calculo receptam eſſe fatetur idemmet Covarr. in d. Clem. *Si furioſus, part.3. §. Vnico, num. 6. verſ. Vndecimo*, licet incautè dixerit eam non probari in hoc textu;
14 quem tamen melius intellexit Abb. *in 3. notab.* ubi formaliter ait: (Nota caſum apertiſſimum, & notabilem quod pro rebus conſervandis non licet Clerico occidere latronem, licèt aliter res conſervari non poſſent, imò potius debet ſuſtinere omnem jacturam rerum:) & nullibi ita benè probatur, ut hic; & hoc dictum Abbat. refert, & ſequitur Jo. de Anan. *n.5.* ubi pondera verba illa, *omnem iacturam*, quæ oſtendunt Clericum non excuſari ab irregularitate ex homicidio commiſſo pro neceſſaria defenſione rerum cujuſcunque ſint valoris, & quantitatis.

Unde patet quam malè Valerius Reginaldus *& praxi fori pœnitentialis tom 2. lib. 6. & totius operis lib 21 c. 5 n 64 & ſeq. & præcipuè n. 68.* ſcripſerit poſſe etiam Clericum ſi res ſibi ſubreptæ excedant valorem trium, quatuar, aut quinque ducatorum ſine peccate, & incurſu irregularitatis interficere furem cum dictis rebus fugientem catapulta in eum exploſa.

15 Sed præter textum hic probatur etiam hæc opinio in d. Clem. *Si furioſus, de homicid.* ubi primò deciditur non eſſe irregulares ex homicidio, vel mutilatione uſu rationis carentes, ut furioſus, aut infans, ſeu dormiens. Deinde ſubnectitur: & idem de illo cenſemus qui mortem aliter vitare non valens ſuum occidit, vel mutilat invaſorem: ergo ſecus in alijs caſibus, arg. c. *Nonne, de præſumpt.* ut benè deducit Marian. Socin in dicto cap. *Ad au-*
61 *dientiam, n.* 187 Præterea textus dicit invaſorem ſuum, non dicit rerum, innuens per hoc pro neceſſaria defenſione perſonæ tantùm, non autem rerum licere hominem occidere, vel mutilare; unde etiam ex ea litera colligit gloſſa communiter approbata *in ver. ſuum*, irregularem eſſe qui pro neceſſaria parentis, filij, conjugis, vel alterius conjuncti defenſione interficit aggreſſorem: nam etſi hoc videatur permiſſum quoad aliam pœnam fori contentioſi, ut plenè per Bald. *in repet. l.* 1. C. *Vnde vi.* tamen quoad irregularitatem ſecus eſt, quia occidens defendendo non eſt immunis ab irregularitate, niſi quando aliter mortẽ propriam vitare non poteſt, juxta litteram d. Clem. ubi vltra gloſſam hoc tenent Lap. & Paul. item Matth. Cardin. Imola, & Abb. in cap. 2. *de vita, & honeſt. Cleric.* & eam gloſſam dicit communiter receptã Navarr. *in Manuali, c. 27. nu* 213. quidquid contra ſcripſerit Fortun. in l. *Vt vim, col. 9 ff. de iuſt & iur.* quem meritò refellit idem Navarr. *ubi ſupra*, & di-
17 xi plenius in c *Petitio, infra eod.* Et quãvis Matth. in d. Clem. *Si furioſus*, dicat prædicta habere locũ præterquam in uxore, & marito, qui cenſentur una, & eadem caro, ut c. *Martinus, de cognat. ſpirit.* cap. *Sciſcitatur*, & cap. *Si quis, 30. q. 4.* & cap. *Admonere, 33. q. 5.* hoc tamen communiter reprobatur teſte Mariano Socino in d.c. *Ad audientiam, n* 170. quia licèt quoad generationem prolis, & alia bona matrimonij cenſeantur una caro, tamen
18 ſecus eſt quoad alia. Quod patet à ſimili in filio, qui cenſetur eadem perſona cum patre quoad acquiſitionem, l. *Quod dicitur, ff. de verb. obligat.* & etiam quoad aliam quædam, ut in §. *Hanc auctoritatem, 3. q. 3.* non tamen quoad omnia, niſi quæ ſunt in jure expreſſa, ut per Marian. Socin. *ubi ſupra.*

Similiter ut ex littera dictæ Clem. *Si furioſus*
19 deducit gloſſa præalleg. non vitat irregularitatem committens homicidium pro neceſſaria defenſione proprij honoris: cujus opinio in hoc quoque ferè ab omnibus recipitur, ut Navarr. teſtatur *loco citato.*

Si igitur in prædictis caſibus non excuſantur ab irregularitate qui occidunt, vel mutilant: longè minus excuſari debent qui hoc faciunt pro defenſione

ſenſione rerum temporalium quantumcumque
neceſſaria, & inevitabili. Siquidem ad defen-
20 ſionem proximi tenetur quis ex præcepto : qui
enim potuit hominem à morte liberare, &
non liberavit, homicida eſt, dicit textus in
21 cap. *Sicut dignum*, §. *Illi etiam.ſupra eodem.* Ad
idem cap. *Non in inferenda*, ibi. (Qui enim non re-
pellit à ſocio injuriam, ſi poteſt, tam in vitio eſt
quam ille qui facit.) 23. *q.* 3. & *in can ſeq* dicitur:
(Quia poteſt obviare, & perturbare perverſos,
& non facit, nihil aliud eſt quam favere eorum
impietati: & qui vicini, & proximi negligit inju-
riam propulſare, videtur injuriantem fovere, &
22 particeps eius culpæ,) cap. *Dilecto, de ſent. excomm.*
lib. 6. Imo excommunicatus eſt permittens Cle-
ricum percutiſſi potuit prohibere, & non pro-
hibuit, ut eſt textus in cap. *Quantæ, infra eod. tit.* Si-
23 militer tenetur quis ad defenſionem proprij ho-
noris, & famæ, ut in c. *Non ſunt audiendi*, 11. *q* 3. ubi
qui famam contemnunt non ſolum impudentes,
ſed & crudeles appellantur; unde dicit textus
in l. *Iſti, ff Quod met cau.* Viris bonis metus igno-
42 miniæ major quam mortis eſſe debet. At verò de-
fenſio rerum temporalium non eſt in præcepto,
ut hic patet; imò res proprias, vel debitum dimit-
tere perfectionis eſt, cap. *Quod debetur*, 14 *q* 1. cap.
Aliud, 11. *q* 1. & patet Matth. *Si quis abſtulerit tibi tu-
nicam da ei, & pallium*, S Thomas in 2. 2 *q.* 43. *art.*
8. & *in* 1. 2. *q.* 96. *art* 4. Ergo pro defenſione quan-
tumlibet neceſſaria bonorum temporalium nul-
latenus licere debet Clerico ſpoliatorem occide-
re, aut mutilare.

25 Non obſtat tex. in cap. 2 *ſupra eod* quia non di-
cit, *te*, vel *tua*, ſed *te, tuaque*, & ſic ibi fur, aut latro
fuit occiſus non pro defenſione rerum tantùm,
ſed perſonæ, & rerum copulativè; & ita ad illum
textum reſpondent *hic* Hoſtien *num.* 3. *in ver Tam
acriter*, Jo. Andr. *num.* 3. *in ver. Acriter*, Butr. *nu* 6.
verſ. Secundo caſu, Cardin. *num.* 2. *verſ. Oppono*, Ma-
rian. Socin. *n.* 7. reliqui omnes.

26 Item non obſtat cap. *Dilecto, de ſent excomm. lib.*
6. ubi nedum laico, ſed etiam clerico licet res ſo-
las etiam ſine perſona armis defendere : etenim
hoc verum eſt invocando brachium ſæculare, ut
ibi, & in cap. *Poſtulaſti, infra eod.* & ita illum tex-
tum intelligit Hoſtien. *hic nu.* 4. ſecundum quem
jungi debet quod notatur in cap. *Petitio, inf. eod.*
& in cap *Ex multa.* §. *De Clericis, de Voto*, & ſe-
quuntur Jo Andr. *num.* 3 *in eod. ver. Acriter*, An-
char. *num.* 2. *verſ Sed contra*, & Marian. Socin. *n.* 8.
27 qui de communi teſtatur. Sed certè hic intelle-
ctus nimis reſtringit litteram illius Decretalis, &
contrarium ſentit ibi gloſ *fin. in ver. Bonis.* Unde
conclude ſecundum Abbat. *num* 3 *verſ. Sed certè*,
& Marian Socin. *num.* 8. Pro defenſione rerum li-
cere quidem Clericis manus inijcere, & baculo,
vel gladio defendere; dummodo tamen non pro-
cedant ad ſæva, & ad occiſionem. Pro quo intel-
lectu facit hæc littera ibi, *tam acriter in alios exar-
deſcere.* Non igitur prohibetur moderata defen-
ſio : & ita ſecundum eos videtur intelligere In-
noc. in cap *Si verò, il primo de ſent. excomm* & hanc
ſententiam tenuit Jo. Andr. in d. cap. *Dilecto*, &
idem Abb. in d. c. 2. *ſupra, de vita, & honeſt. Cleric.*
pro qua ſecundum Marian. Socin. Facit textus
in c. *Olim, il primo, de reſtit ſpoliat.* juncta Clem. *Si
furioſus, de homicid.*
28 Ex prædictis omnibus conclude: Quandoque
clericus facit aliquid ad defenſionem perſonæ, &
rerum, quandoque ad defenſionem perſonæ tan-
tùm, quandoque ad defenſionem rerum tantùm.
Primò caſu ſi defenſio ſit neceſſaria, & inevitabi-
lis non efficitur irregularis, ſi ex tali facto homi-
cidium ſequatur, ut notatur in cap. 2 *ſupra eodem*,
& in Clem *Si furioſus, eod. tit.* Si verò defenſio ſit
quidem neceſſaria, ſed non omnino inevitabilis,
tunc non vitat irregularitatem, ut *hic*, & ſentit
gloſ. 1. *in princ.* Ad hoc cap. *Sicut, ſupra eod.* & mul-
to minus eam vitat ſi nulla ſubſiſtat neceſſitas ju-
xta notata in d. cap. *Sicut dignum.* Secundò caſu
dic idem per omnia, quod dictum eſt in proximo
membro. Tertiò caſu videlicet quando pro de-
fenſione rerum tantùm, dic ſi idem perpetravit
homicidium ſine dubio incurrrit irregularitatem,
& in hoc conveniunt omnes, ut abundè oſtenſum
eſt ſupra. Si autem alius homicidium commiſit,
tamen aliquo facto ipſius præcedente; tunc di-
ſtingue: nam ut fuit in culpa, vel diligentiam non
adhibuit, & incurrit irregularitatem; & in hoc ca-
ſu loquitur hæc Decretalis, quia ſecundum Inno-
cen. & Doctores Monachus, qui latrones ligatos
dimiſit in cuſtodia alterius fuit in culpa, quia
duos dimiſit in cuſtodia unius tantùm, & diligen-
tiam non adhibuit, quia illos non bene ligavit:
debuit enim cogitare hoc evenire poſſe, ut di-
cunt Doctores, & in ſpecie Petr. de Anchar *n.* 2.
Aut verò adhibuit omnem diligentiam quam de-
buit, & non fuit in culpa, & tunc homicidium ſu-
perveniens ei non imputatur, nec redditur irre-
gularis, ut in juribus allegatis in gloſſa: & hæc ve-
ra, niſi factum quod mandaret Clericus eſſet tale,
ut ex illo veriſimiliter poſſet ſequi mors, quia
tunc indiſtinctè in irregularitatem incideret non
obſtante aliqua eius proteſtatione. Hic eſt caſus
in cap. Is *qui, de homicid. lib.* 6.

92 Hæc procedunt in Clerico. Quid autem juris
ſit in laico, dixi in c. 2. *ſupra eod.*

DE HOMICIDIO.

Cap. De Cætero.

SVMMARIVM.

1 *IRregularis eſt dans cauſa homicidio, & n.* 7.
2 *Verbum*, videtur, *in legislatore eſt expreſſivum ve-
ritatis.*
3 *Doctor reſpondens per verbum*, videtur, *intelligitur af-
firmativè reſpondere.*
4 *Medicus ſimiliter per verbum*, videtur, *affirmat.*
5 *Teſtis deponens per verbum*, videtur, *an & quando pro-
bet.*
6 *Irregularis removetur ab omni altaris miniſte-
rio.*
7 *Irregularis eſt præbens cauſam proximam homicidio,
licet det operam rei licitæ.*
8 *Irregularitas incurritur etiam cum merito, ibi-
dem.*
9 *Irregularis eſt iudex, qui protulit ſententiam ſanguinis,
ſi exinde ſequuta ſit mors.*
10 *Teſtis quoque deponens in cauſa ſanguinis ſequuta mor-
te, irregularis efficitur.*
11 *Lex promotionis magis reſpicit ad factum, quam ad vo-
luntatem.*

12 *Cauſa remota, quæ nullo modo eſt ordinata ad homicidicidium, non parit irregularitatem.*
13 *Etiamſi præbens huiuſmodi cauſam det operam rei illicitæ.*
14 *Ars faciendi taxillos prohibita eſt, ibidem.*
Puer, qui turgidam veſicam frangens dedit cauſam abortui, an ſit irregularis.
15 *Irregularis non eſt accedens armatus ad neptem adulteram, ut cogat adulterum cum ea contrahere, ſi adulter metu præcipitaverit.*
Adulter irregularis non eſt ob necem à marito illatam uxori adulteræ, ibidem.
16 *Irregularitas an, & quando oriatur ex cauſa remota ad homicidium ordinata.*
17 *Inſtans apud regem pro remedio facinorum an ſit irregularis, ſi malefactores iuſſu regis necati fuerint.*
18 *Clerici poſſunt de ſuis malefactoribus conqueri coram iudice ſæculari ſine pœna irregularitatis, dummodo proteſtentur expreſsè.*
19 *Iudex eccleſiaſticus tradens Clericum degradatum curiæ ſæculari prævia proteſtatione non eſt irregularis.*
20 *Epiſcopi deputantes Ballicos in ſua iuriſdictione temporali, non fiunt irregulares, licèt pœna ſanguinis inferatur.*
21 *Princeps, qui legem condidit ſub pœna mortis, non efficitur irregularis ſi legis authoritate aliqui ultimo ſupplicio affecti fuerint.*
22 *Papa non poteſt canonicam irregularitatem incurrere.*
23 *Iudex committens alteri cauſam irregularis eſt ſi Commiſſarius ad mortem condemnet.*
24 *Irregularis an ſit Clericus, cui Epiſcopus commiſit ut eligat iuſtitiarum ſi iuſtitiarius procedat ad pœnam ſanguinis.*
25 *Irregularis non eſt, qui conſulit alteri, ut mortis ſe exponat pro nomine ſive honore Chriſti, vel pio fide, aut pro ſtatu Eccleſiæ.*
26 *Inquiſitores pronunciantes aliquem hæreticum, licèt ſciant eum morti tradendum, aut aliàs id procurent excuſantur ab irregularitate.*
27 *Irregularitas ex homicidio voluntario non contrahitur indiſtinctè ab eo qui dat cauſam proximam homicidio ſed oportet ut homicidium ſit in ſe volitum.*

1 DE CÆTERO. Dans cauſam homicidio irregularis eſt. Hoc dicit ſecundum Cardinal. Abb. & Marian. Socin. breve eſt, & diviſionem non patitur.
2 Nota primo hoc verbum, *videtur*, quod bis repetitur, in legiſlatore importare juris diſpoſitionem, & eſſe expreſſivum veritatis; unde ſecundũ Jo. Andr. *num* 1. idem eſt dicere, *non videtur*, ac *non eſt* & conſentiunt Butr. *num.* 2. Cardin. *in princ.* Abb. *in* 1. *notabili*, & Marian. Socin. *n* 1 & idem Card. *conſ.* 56. *Caſus ſuper quo, num.* 18. ubi dicit verbum, *videtur*, prolatum à lege eſſe aſſertivum veritatis, quia lex non poteſt eſſe dubia, cap. *Erit autem lex*, 4. *diſt.* cap. *fin. de Conſt.* & ob eamdem rationem dictio *forſitan*, à legiſlatore prolata non ponitur dubitativè, ſed affirmativè, ut in cap. *Niſi cum pridem*, §. *Propter conſcientiam*, & ibi notat gloſ. *in verb. Forſitan*, Innocen Hoſtien, & Doctores, *ſupra de renunciat.* Quod Butr. & Abb. inducunt ad dicta teſtium, & Malè ſecundum Marian. Socin & ideò tu dic in legiſlatore pro primo dicto Jo. Andr. eſſe textum in c. *De quarta, de præſcript.* in cap. *Præterea, de appellat.* & in cap. 2. *de fide inſtr* & in l. *Sciendum, ff. de verbor. obligat.* Idem dicendum in Doctore, qui
3 reſpondens per verbum, *videtur*, intelligitur reſpondere de jure, ut in cap. 1. & ibi DD. *de iudic.* Unde cum nos in ſolutione principalium quæſtionum utimur illis verbis, *videtur reſpondendum*, non ſic loquimur quaſi dubij, ita ut verbum, *videtur*, ſit nota improprietatis, ſed quia ita juris eſſe
4 cenſemus. Quod facit pro dictis frequentibus Innocentij. Idem credimus in medico, ut in l.
5 *Quod tamen*, §. *Si arbiter, ff. de arbitr* & ibi per Bartol. & l 2. §. 1 *ff de ventr. inſpicien.* Demum idem dicendum in judice, qui ſententiam profert per verbum, *videtur*, ut ſcripſit Angel. in l *Sciendum, ff. de verbor. obligat.* quem refert, & ſequitur Marian. Socin. *hic n.* 4.

Ratio prędictorum eſt, quia Doctor, Medicus & Judex reſpondent non de his, quæ in facto cõſiſtunt, & ſenſu corporis præcipiuntur, ſed de eo, quod judicio intellectùs, & ratione percipitur; ac
6 proinde ſatis eſt, ut reſpondeant per verbum, *videtur*, ut in juribus citatis. Ideoque in teſte, qui non ſolum deponit de judicio rationis, ſed etiam de facto, ſic diſtinguitur ſecundum Marian. Socin. *hic num.* 5. Nam aut deponit in his, quæ poſſunt per ſenſum corporeum certitudinariè comprehẽdi, & percipi: & non probat niſi reddat ſufficientem cauſam dicti ſui. Aut deponit in his, in quibus laborat judicium rationis, & intellectus, ut in Medico, qui deponit ſibi videri vulnus mortale, & in obſtetrice deponente aliquam virginem ſibi videri corruptam, vel prægnantem: & tunc probat, ut l 1 *ff de ventr. inſpic* Rationem differentiæ inter judicem, & teſtem aſſignat Bald. in d. l. *Quid tamen*, §. *Si arbiter. ff. de arbitr.* Et de hoc articulo ut teſtis probet per verbum, *videtur*, vide c. 2. *ſupra de renunc.* cap. 1. *de iudic.* & cap. *Perpendimus, de ſent. excomm.* Bart. *in Proœmio Digeſtorum.*

7 Secundò nota regulam ex ſummario textus, videlicet irregularem eſſe non tantùm, qui principaliter homicidium perpetravit, ſed etiam qui cauſam præbuit homicidio; & ideò non debere ad Ordines promoveri, nec in ſuſceptis Ordinibus miniſtrare. Et hoc tene ſecundum Abb. Antiq. Jo. Andr. Cardin. Ancharan. Abb Marian. Socin. & omnes; quia etſi textus dicat hunc non eſſe promovendum ad Sacerdotium; tamen cum ſit irregularis, removeri debet ab omni altaris miniſterio, ut in cap. *Presbyterum, ſup. eod* Rurſus etſi textus ponat caſum in Subdiacono, tamen factum narrat; unde idem intelligas in alio Clerico, ſecundum Jo. Andr. *in princ* & Cardin. *in fine.* imò & in laico, ut per Abb. *num.* 1. & Marian. Socin. *num.* 7

Nunc declara primò hanc regulam, ut procedat ſi cauſa ſit proquinqua, veluti quia conſilium, præceptum, vel opem quis dedit ut alter occideretur, cap. *Si quis viduam*, 50 *diſt.* cap. *Henricus, ad fin de Cler. pugn. in duello*, cap. *Sicut dignum*, §. *finali*, & cap *proximo, ſupra eod.* vel hoc ſuggeſſit, ut in d. cap. *Sicut dignum*, §. *Qui verò*, ſecundum gloſ *hic* Hoſtien. *in princip* & Butr *num.* 3 Quod latiùs explicat Innoc. in c *Ad audientiam*, *num.* 1. *& ſeqq. infr. eod.*

8 Neq; hoc caſu diſtinguitur an quis det operam rei

rei illicitæ,nec ne; ſed indiſtinctè ex cauſa proxima incurritur irregularitas, ſecundum Innocen. in d.cap. *Ad audientiam,num* 1.*verſ. Tamen ſemper ſit irregularis*,etiam cum merito, ut patet in judice qui protulit ſententiam ſanguinis, ſi exinde ſe-
9 quuta ſit mors,cap. 1.51.*diſt.* cap.*His à quibus*, 23.*q. ult*.Cap. *Clericis*, & cap. *Sententiam. Ne Cler. vel Mon.*& notatur in cap. *Inter opera*, *de ſponſal.* & per D.Thomam, *in* 2. *quæſt*.4 *art*.2.*in corp & ad quartum.*
10 Item non diſtinguitur an hujuſmodi cauſam proximam ſpontè quis dederit,an adactus, ut in d.cap.15.1.*diſt.* ibi: (Qui dum parent poteſtatibus,quæ ſibi ſunt imperata fecerunt.) Et patet in teſte,qui juſſus à judice depoſuit in cauſa capitali; ut in d.cap. *Sententiam,Ne Cler.vel Mon.*Innocent. *ubi ſupra num.*7.Specul.*in tit. de diſpenſat.* §.4.*num*.9.*verſ. Item litigioſus,* Cravett *conſ*.2. *num.* 1.Clar.*in praxi crimin.* §. *fin quæſt.* 24. *num,* 8. *verſ. Vlterius quæro,* Navarr. *in Manuali cap.*27.
11 *num* 212. Ratio eſt,quia lex promotionis magis reſpicit ad factum quam ad voluntatem, ut in cap. *fin*.15.*quæſt. ult.* & notat Archid. in cap. *Si evangelica,nu* 6.& ibi etiam Præpoſ. *n* 55. *diſt*, Hoſtien.& DD. in cap. *Significaſti,il ſecondo*, *inf. eodem* Marian.Socin. *infra* in c. *proximo,n* 230. *& ſequenti.*
12 Sin autem cauſa ſit remota gloſſa hic tenet non incurri irregularitatem,argum.l.*Qui domum habebat,ff. Locati*,& Cap.*Exhibita,inf.eod.* niſi ejuſmodi cauſam quis dederit animo nocendi, aut non adhibita diligentia quam debuit, aut potuit adhibere,ad quod allegat Cap.*Presbyterum,in fine, ſupra eod.*& l.*Si quis necandi,C.ad leg. Cornel de Sicar.* & cum gloſſa videntur *hic* tranſire Abb.Antiq & Anton de Butr.*n*.4.Verum Hoſt. *hic in fine* dicit in d.cap. *Presbyterum*, non fuiſſe cauſam remotã imò,propinquam,& cohærentem: & ideo idem juris eſſe argum.l.*Quæ religioſis,ff de rei vendic.* & ſequuntur Jo.Andr.*num*.4.Cardin. *num.* 2. *in* 1. *oppoſit.* Petr.de Anchar.*in fine*,Abb.*num*.3 *in fine*, & Marian. Socin. *n*.8.

Tu verò diſtingue duos caſus Primus eſt cum cauſa remota nullo modo eſt ordinata ad homicidium; & hoc primo caſu manifeſtum eſt ex cauſa hujuſmodi nullam contrahi irregularitatem,& ita procedit text.in d.cap.*Exhibita, infr. eod.* & in d.l. *Qui domum habebat,ff.Locati*, [Neque (ut inquit Hoſtien.*hic n*.1) Faber qui fecit cultellum ex eo ſolo quod fecit eum eſt in culpa, ſi cum ipſo homicidium committatur : & ſic non nocet cauſa remota.] Conſimile exemplum ponit hic Abb.*num*.3. videlicet, (Feci feneſtram in domo, aliquis ultrò ſe ex ea præcipitavit: tunc enim ego ſum cauſa remota, nec ſum in aliqua culpa, ſed cauſa propinqua fuit fatuitas illius ſe præcipitantis.)& ſequitur Marian.Socin. *nu*.9. qui ad hoc plures remiſſiones dedit in cap.*Presbyterum, ſupra eod.* Alia exempla habes in cap. *De occidendis,verſ. Vnde nec reus*,23.*q*.5.
13 Procedit autem hæc concluſio etiamſi qui præbuit hujuſmodi cauſam remotam, & omnino per accidens daret operam rei illicitæ: nam nihilominus ex ea non efficitur irregularis, text. eſt in d.cap.*Exhibita inf.eodem.* Et propterea qui fecit taxillos ad ludendum, non incidit in irregularitatem ex eo quod conveniens ad ludum ſe interfecerint: Nam etſi ſecundum communem opinionem ars faciendi taxillos ſit prohibita, tamen non eſt ad homicidium ordinata, ut per Marian. Socin.in cap. *proximo,num*.237 *verſ. Secus autem ſi non eſſet ordinata,inf. eod.*
14 Et eodem modo irregularis eſt puer, qui turgidam veſicam porcinam frangens,in cauſa fuit,ut mulier prægnans terrore abortiretur,ut poſt Abb. tenet Sylveſt. *in ver.Homicidium*,2. *num.* 14. Licèt contrarium videantur ſentire Innoc. Abb. Ant.
15 & Vinc.& minus benè ſecundum Sylveſt Idemq; patet ex ſubjectis declarationibus S. Congregationis Concilij. Nam Petrus Presbyter Pampilonenſis cùm audiſſet Martinum laicum cum quadam muliere ſoluta ipſius oratoris ex fratre nepote ſolere carnaliter commiſceri,& quadam nocte domum ejus ingreſſum eſſe,& cum illa commorari,armatus ipſe,alijſq; conſanguineis armatis comitatus ad d.domum dictæ neptis acceſſit ea intentione,ſicuti aſſerebat,ut Martinum compelleret,contrahere cum ea matrimonium, non autem ut eum occideret. Verum ſimul ut Martinus audivit fores pulſari,ſe in arcam dictæ domus è feneſtra projecit,ac ſtatim exanimatus eſt. Quæſivit Petrus an propterea contraxiſſet irregularitatem. *Die* 29.*Novembris* 1602. S.Congregatio, cui undecim Cardinales interfuerunt,cenſuit Petrum prædictum ſecundum ea,quæ proponebantur, non incidiſſe in irregularitatem. Et poſtea cum quidam Presbyter Oriolen.diœceſis noctu ad mulierem conjuiatam acceſſiſſet, ab ipſa de viri abſentia edoctus; cumq; vir ipſe caſu ſuperveniens uxorem necaſſet; dubitavit idem Presbyter num incidiſſet propterea in irregularitatem. *Die* 31.*Iulij* 1610.S.Congregatio reſpondit uti prius cenſuerat prævia diligenti diſcuſſione,adulterum ob mortem adulteræ à marito propter adulteriũ inflictam non eſſe irregularem.

His planè caſibus etſi prædicti darent operam rei illicitæ,quia tamen cauſa remota,quam homicidio præſtiterunt,nullatenus fuit ordinata ad cauſatum,ſed fuit omnino per accidens; declarati fuerunt immunes ab irregularitate.
16 Secundus caſus eſt cum cauſa remota eſt veriſimiliter ordinata ad cauſatum, itaut propter ipsã ordinationem,& conſequentiam cauſati præſtans cauſam ipſam remotam videatur habuiſſe animũ ad cauſatum, Et hoc caſu,qui præbuit cauſam tenetur,ut per Marian.Socin.*hic nu*.9. Ego verò intelligo hoc procedere ſi præbens hujuſmodi cauſam dabat operam rei illicitæ, vel animo nocendi hoc fecit,aut diligentiam non adhibuit quam potuit,aut debuit adhibere; aliàs ſecus,ut in c. *Continebatur,ſupra eod* & *infra* in cap. *proximo*, l. *Si*
17 *putator,ff ad leg. Aquil.* Ita Ægid. Bellam. *conſ.* 14. *Factum eſt tale,per tot. & præſertim num*.3. *verſ. In oppoſitum:* ubi notabiliter conſuluit Epiſcopum Avenionenſem,qui propoſuit Ludovico Francorũ Regi enormia quædam facinora in ejus ditione perpetrata,& inſtitit pro remedio opportuno, nullam contraxiſſe irregularitatem, licèt alij ex delinquẽtibus juſſu Regis decapitati,alij ſubmiſſi, & alij mutilati fuerint: motus hoc principali fundamento,quia danti operam rei licitæ non imputatur damnum,maximè ſi non valeat de negligentia reprehendi,ut cap. *De occidendis*, 23.*q*.5. ſecundum Bernard.& Hoſtien.in c.*Sicut dignum*, *ſupra eod.*& Henric.*hic.* Et idem ſi non adhibet diligentiam,quam poteſt, ſi cauſam proximam non

non dederit, ut l. *Qui domum habeat*, *ff. Locati*: at Epiſcopus hoc egit principaliter pro redemptione captivorum, & ſic dabat operam rei licitæ, nec dedit cauſam proximam; ſed Rex, & illius
18 miniſtri. Sic etiam videmus Prælatis, vel Clericis quibuſcumque qui de laicis ſuis malefactoribus querelam penès ſæcularem judicem deponentes petunt emendam ſibi fieri, & provideri ne contra eos talia de cætero præſumantur, imputari non debere ſi proteſtentur expreſsè ſe ad vindictam, ſeu pœnam ſanguinis non intendere, licèt malefactoribus judex mortem intulerit juſtitia exigente, ut eſt caſus in cap. *Prælatis de homicid. lib. 6.* Et quamvis Jo. Andr. ibi dixerit Clericum cautè facere ſi potius dicat, *conqueror*, quàm *accuſo*; & ſic ſerventur verba d. cap. *Prælatis*; tamen putat eum non fieri irregularem, licèt dicat, *accuſo*: nam & querela in officioſi teſtamenti dicitur accuſatio, l. *Parentibus*, & l. *In arenam*, *C. de inoff. teſtam.* & ſequitur poſt Abb. Marian. Socin. in c. *prox. infra*
19 *eod. num 256.* Sicut non imputatur judici eccleſiaſtico, qui Clericum actualiter degradatum tradit curiæ ſæculari ſi proteſtetur ad præſcriptum c. *No-*
20 *vimus, infra, de verbor. ſignificat.* Similiter Epiſcopus, ſeu quicumque alias Prælatus, vel Clericus juriſdictionem obtinens temporalem, ſi homicidio, aut alio maleficio ab aliquibus in juriſdictione ſua commiſſo, Ballivo ſuo, aut alijs cuicumque injungat ut veritatem inquirens juſtitiam exequatur, irregularis non efficitur, licèt pœna ſanguinis inferatur, ut eſt text. in cap. *Epiſcopus*, *Ne Cler. vel Mon. lib. 6.*

His enim caſibus, & alijs conſimilibus, qui adduci poſſent, quamvis præbentes cauſam remotã intelligere poſſint, aut debeant futurum eſſe ut inde mors ſequatur; excuſantur tamen ab irregularitate, quia dant operam rei licitæ, & eorum offi-
21 cio incumbent. Unde nec Princeps, qui legem condidit ſub pœna mortis, efficitur irregularis ſi legis auctoritate aliqui ultimo ſupplicio affecti fuerint, quia in perſonam certam non animadvertis, nec in Conſtitutionem ſuam voluit aliquem incidere, ſed eam tantumodo promulgavit propter bonum, & licitum, ut homines à maleficijs deterreret; ita Archid. in c. *Officia, num. 1. 2. 3. q. 5.* & Jo. Andr. in c. 1. *num. 5. in gloſ. 1. infra de Sagittar.*
22 Quod multo magis habet locum in Papa, qui non poteſt canonicam irregularitatem incurrere, c. *Propoſuit ſupra de conceſſ.* quia & aliis ſuper hoc medetur, ut patet ex notatis in c. *Sicut, ſup. eod.* & *infra* in c. *Poſtulaſti*, & tradit Jo. Andr. *loco citato*. Verum ſi Clerici emendam peterent, aut reum curiæ ſæculari traderent non præmiſſa proteſtatione, utiq; irregularitatem non evaderent, ut in
23 juribus citatis; & utrobique notant Doctores Et eodem modo quærit *hic* Collectar. *in princ.* ſi aliquis obtinuerit à Principe judicaturam, & cauſas comiſſerit in genere, quia à ſe totam juriſdictionem abdicare non poteſt an committens ſit irregularis, ſi Commiſſarius ad mortem, vel mutilationem condemnet: & concludit eſſe irregularẽ, cùm ſit cauſa, & occaſio; quia hoc potuit prævidere Nec obſtat ſecundum eum cap. *Epiſcopus, Ne Cler. vel Mon. lib 6.* quia hoc faciunt Prælati ex neceſſitate ſui officii; & ideo Papa ibi eos excuſare poteſt Aliàs idem eſſet judicium de Prælatis, & alijs, ut legitur, & notatur in cap. *Ex litteris, de exceſſ. Prælat.* Idem ſi Princeps cauſam Clerico commiſiſſet, qui alicui re integra in totum vices ſuas committeret, propter eamdem rationem, ut hic per Collectar. poſt Guilelm. de Monte Laudano *in tract. ſuo. de Sacram.* & idem dicendum ſi E-
24 piſcopus committat Clerico, ut vice ſua eligat Balivum, vel Judicem, vel ſpecialem juſticiarium, & juſticiarius à Clerico electus condemnet ad mortem ſecuto effectu: nam Clericus irregularitatem incurrit; & in hoc reſidet Jo. Andr in d. cap. *Epiſcopus*, quia talis voluntariè hoc facit, non autem ex officio: & tota illa Decretalis loquitur de eo, cujus eſt juriſdictio: licèt Collectar. *hic in fine* dicat hoc magis mirandum eſſe, cum hic Clericus non faciat niſi quod Epiſcopus eſſet facturus: quid enim poteſt illi imputari, maximè ſi coactus fuit à ſuo Prælato: quare in præcepto concludit ſecus, cap. *Sicut*, *7. q. 1.* & cap. *Quod quis*, *de de reg. iur. lib. 6.*

25 Declara ſecundò, principalem regulam hujus Decretalis ut non procedat in eo, qui alicui conſulit ut indubitatæ morti ſe exponat pro nomine, ſive honore Chriſti, vel pro fide, aut pro ſtatu Eccleſiæ: non enim fit irregularis, licèt exinde ſequatur mors; & ſic dederit cauſam proximam homicidio, cap. *Sunt quidam*, *25. q. 1.* cap. *Non ſolum*, & cap. *ſeq. 11. qu. 3.* cùm Chriſtus mortem pro nobis ſubierit, cap. *Cum Redemptor*, *12 q. 1.* cap. *Pro humani, de homicid. lib. 6.* ita Innoc. in cap. *Ad audientiam, n. 6. verſ. Sed et ſi conſulat, infra eod.* Archid. *in*
26 *ſumma 23 q. 8. n 4. verſ. Sed ſi ei conſulat.* Et hac ratione excuſari poſſunt ab irregularitate Inquiſitores hæreticæ pravitatis pronunciantes aliquem hæreticum, licèt ſciant eum propter hoc morti tradendum; & hoc etiam alias multipliciter procurent: ad hoc *Legi*, *23. q. 8.* & cap *Si audieris. 23 q. 5.* ſecundum Archid. *ubi ſupra*, *verſ. Hac etiam ratione*, & Specul. *in tit de legat.* §. *Iuxta*, *verſ. Porrò*

27 Declara tertiò eamdem regulam ut procedat in ſimplici irregularitate, non autem in ea, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, & eſt indiſpenſabilis, ut in decreto Concilij Tridentini *c. 7. ſeſſ. 14.* ad hanc enim inducendam non ſufficit indiſtinctè cauſam proximam dediſſe homicidio, ſed oportet ut homicidium ſit in ſe volitum, ut fusè probavimus in cap. *proximo infra eod.* in quæſtione, An mandans committi homicidium in perſona unius, ſi ſequatur in perſona alterius ſit irregularis ex homicidio voluntario? à *n. 53 uſque in finem.*

DE HOMICIDIO.

Cap. Ad Audientiam.

SUMMARIUM.

1 *Homicidium caſuale imputatur ei, qui dabat operam rei licitæ ſi non adhibuit diligentiam, quam debuit.*

2 *Dubitans an ſit irregularis debet tutiorem partem eligere, & abſtinere à miniſterio Altaris.*

3 *Irregularitas in foro contentioſo in dubio non eſt præſumenda.*

4 *Secus in foro pœnitentiali, vel quaſi pœnitentiali.*

5 *Dubius tenetur tutiorem partem eligere in omni materia, in qua ſubeſt periculum ſalutis æternæ.*

Dubia

6 *Dubia contra ſeipſum in deteriorem partem ſunt interpretanda; ſecus contra proximum.*
7 *Regula de tutiori parte in dubio eligenda à recentioribus Theologis multipliciter oppugnatur.*
8 *Clerico licet propriam familiam corrigere etiam moderatè verberando, nec caſus mortis inde contingens illi imputatur.*
9 *Virgis, & loris verberari quis poteſt, & cuſtodiæ cauſa in vinculis poni.*
10 *Correctio debet eſſe levis, & moderata.*
11 *Sævitia nimia adſcribitur culpæ.*
12 *Caſtigatio levis dicitur ſi fiat cum molli cingulo.*
13 *Caſtigatio an ſit moderata necne, iudicis arbitrio relinquitur.*
14 *Caſtigatio levis in robuſto eſſe gravis in debili, vel infirmo.*
15 *Caſtigatio dicitur levis, aut gravis ex genere inſtrumenti.*
16 *Item ex parte corporis in qua quis percutitur.*
Magiſter, vel dominus baculo percutiens caput dicitur eſſe in culpa; ſecus ſi manum dando palmatam, ibidem.
17 *Irregularitas ex homicidio, vel mutilatione in quibus caſibus contrahatur. Et infra per diſcurſum, uſque in finem.*
18 *Irregularitas ex homicidio, vel mutilatione eſt in duplici differentia*
19 *Irregularitas ex homicidio caſuali contrahitur ab eo, qui dabat operam rei illicitæ.*
20 *Clericus qui venando telum in feram miſit, & hominem occidit, irregularis eſt, etiamſi omnem adhibuerit diligentiam.*
21 *Clericus qui porcos ex agro pulſurus proiecit lapidem, & puerum necavit, non eſt irregularis.*
22 *Projiciens aliquid per locum inſolitum, non tenetur clamare.*
23 *Clamantes ſubmiſſa voce, vel poſt caſum contingentem, non excuſantur.*
24 *Furioſus, qui culpa propria incidit in furorem, an ſit irregularis ex homicidio in furore commiſſo.*
25 *Furioſus ex culpa ſua puniendus eſt, ſed mitiori pœna, & refellitur contraria opinio Menochij.*
26 *Furioſus quod facit perinde eſt ac ſi à quadrupede, vel tegula per ſe cadente factum eſſet.*
27 *Mandans aliquem verberari, licet expreßè inhibeat non occidatur, irregularis eſt ſi mandatarius occidat.*
28 *Conſulens alicui iactum machinæ, vel baliſtæ, aut expugnationem caſtri an ſit irregularis.*
29 *Aſſocians euntem ad aliquem interficiendum an, & quando incurrat irregularitatem.*
30 *Irregularis non eſt qui caſu interfuit homicidio abſque participatione, licèt ex eius præſentia aliquid robur accreverit adverſarijs.*
31 *Irregularis efficitur inflammans animum Regis ad odium, ſi inde ſequatur mors.*
32 *Suggerere quid ſit.*
33 *Irregularis non eſt præbens homicidio cauſam remotam, & ad homicidium non ordinatam, etiamſi daret operam rei illicitæ, & n. 61.*
34 *Culpa levißima an ſufficiat ad irregularitatem contrahendam.*
35 *Irregularis eſt ex homicidio caſuali, qui non adhibuit diligentiam, quam debuit, licèt daret operam rei licitæ*
36 *Negligentia diſſoluta propè dolum eſt, & habetur pro conſcientia.*
37 *Dormiens an, & quando fiat irregularis ex homicidio in ſomnis commiſſo.*
38 *Chirurgus an ſit irregularis, ſi ex aduſtione, vel inciſione, quam fecit, ſequuta fuerit mors, vel mutilatio, & n. 40.*
39 *Barbitonſoris, ſeu phlebotomantis artem exercens an efficiatur irregularis.*
40 *Chirurgiæ ars eſt Clericis interdicta, & n. 42.*
41 *Intellectus cap.* Tua nos de homicid.
42 *Chirurgus ut ſit immunis ab irregularitate quæ requirantur.*
43 *Vrſum, aprum, vel leonem tenens ſi aliquem interficiant, an ſit irregularis.*
44 *Clericus è campanili ſurſum trahens cordam campanæ an ſit irregularis, ſi puer funi appenſus ceciderit, & expiraverit.*
45 *Irregularis efficitur cauſam præbens homicidio animo nocendi, licèt aliàs daret operam rei licitæ.*
46 *Feneſtram faciens ea intentione ut alter ſe per eam præcipitaret, irregularis efficitur ſi mors ſequatur.*
47 *Clericus ſe defendens in rixa an ſit irregularis ſi ſuperveniant inimici adverſariorum, & aliquem interficiant.*
48 *Cultellum tenens in manu an ſit irregularis, ſi alter in eum inſiluerit, & vulnus lethale acceperit.*
49 *Clericus trahens officiali furem petens ut eum puniat citra ſanguinis effuſionem, an ſit irregularis ſi officialis occidat, vel mutilet.*
50 *Clericus expellens latronem de Eccleſia, qui Iuſtitia mediante ſuſpenſus eſt, an ſit irregularis.*
51 *Irregularitas ex homicidio voluntario qualiter contrahatur.*
52 *Portans ligna ad comburendos hæreticos ut indulgentiam conſequatur, an ſit irregularis*
53 *Mandans committi homicidium in perſonam unius, ſi ſequatur in perſonam alterius an ſit irregularis ex homicidio voluntario, & numero ſeq. uſque in finem,*
54 *Irregularis ex eodem facto unus eſſe poteſt ex homicidio voluntario, alter ex caſuali.*
55 *Mandans aliquem percuti baculo citra mortem, aut caſim leviter in facie vulnerari, non eſt irregularis ex homicidio voluntario, ſi mandatarius gladio interfecerit.*
56 *Irregularis non eſt qui omni conatu niſus eſt occidere, ſed non occidit*
57 *Caſus eſt in agente præter intentionem*
58 *Caſus evenientes ex aliquo opere præter operantis intentionem, non ſunt voluntarij, niſi per accidens.*
59 *Mandans percuti extra Prætorium, ſi percußio ſequatur in Prætorio, non tenetur de percußione.*
60 *Fur qui equus ſubtractis mulierem confregit, non tenetur lege* Cornelia de Sicariis.
61 *Homicidium caſuale tunc imputatur danti operam rei illicitæ, quando actus ille eſt ordinatus de ſui natura ad homicidium ſubſequutum.*
62 *Homicidium culpoſum non doloſum quando dicatur.*
63 *Conſilium, & eventus exigitur à iuriſconſulto.*
64 *Mandans capi unum ex tribus Clericis, & alios duos non gravori, ſi mandatarius capiat unum ex duobus, mandans non eſt excommunicatus.*
65 *Irregularis an ſit conſulens alicui homicidium, ſi ille dum aggreditur, occiditur.*
66 *Pœna ordinaria an ſit puniendus, qui volens per-*

cutere Titium, percuſſit Mævium.

67 *Percutiens animo occidendi armato pugno, an cenſeatur homicida voluntarius, ſi percuſſus cadendo ex alliſione ad petram obierit.*

68 *Error an excuſet homicidium involuntarium.*

69 *Iniuriam inferens Titio, quem putabat eſſe Caium, qua pœna puniatur.*

Mandans quando teneatur ex homicidio, ſi mandatarius erraverit in perſona occiſi, ibidem.

70 *Excommunicatus eſt qui volens percutere unum Clericum, percuſſit alium.*

71 *Percutere volens Titium, ac percutiens Caium prætereuntem, tenetur* l. Aquilia.

72 *Occidens hominem etiam infidelem eſt irregularis.*

1 AD AUDIENTIAM. Homicidium caſuale imputatur ei, qui dabat operam rei licitæ, ſi non adhibuit diligentiam, quam debuit. Hoc dicit ſecundũ omnes. Communis diviſio. Secunda ibi, *Quia verò*, Et hæc diſtinguit. Et ſecundum membrum ibi, *Si verò.*

2 Nota primò ibi, *quod cum in dubijs*, eum, qui dubitat an ſit irregularis nec ne, debere tutiorem partem eligere, ſeque irregularem æſtimare, & abſtinere à miniſterio Altaris. Concordat. c. *Sig-*
3 *nificaſti, il ſecondo, & cap. Petitio, infr. eod.* Unde videtur inferri, ut in dubio irregularitas ſit præſumenda. Quod tamen non ita generaliter accipiẽdum eſt, ſed ſub diſtinctione, de qua hic per Abb. *num.* 2. & Marian. Socin. *num.* 18. Nam aut agitur ad pœnam imponendam propter irregularitatem in foro contentioſo; & tunc in dubio quis debet potiùs judicari nõ irregularis, quã è contra. Et ita loquitur Innocen. *hic in fin.* ab aliquibus perperam allegatus. Ait enim irregularitatem eſſe de jure poſitivo, ut notatur in cap. *Niſi cum pridem, de renunc.* Et ideò non debere aliquem in dubio reputari irregularem, quia pœnæ ſunt molliendæ potiùs, quàm exaſperandæ, cap. *Pœna, de pœnit. diſt.* 2. Et ſic loquitur Innoc. in foro judiciali, quando agitur ad pœnam, prout illum intelligit Abb. *d. n.* 1. Et ita etiam loquitur Speculat. *in tit. de legat.* §. *Iuxta, verſ. Quidquid ego, & verſ. Generaliter*, & ibi Joan. Andr. *in addit.* ſecundum Marian. Socin. *eod. num.* 18. Aut agitur in foro pœnitentiali ad pœni-
4 tentiam imponendam. Et in dubio debet quis potius reputari irregularis; quoniam in hujusmodi foro tutior pars eſt eligenda, licèt durior videatur. Et idem dicendum ubi agitur in foro quaſi pœnitentiali, puta quia propriè non agitur ad pœnitentiam, ſed ut quis abſtineat à miniſterio Altaris; quia debemus in tutiorem partem interpretari, ut clarè probatur hic in d. c. *Signifi-*
5 *caſti*; & in cap. *penult, infr. eod.* Procedit autem hæc regula de tutiori parte in foro pœnitentiali, vel quaſi pœnitentiali eligenda non ſolum in irregularitate ut hic, & in juribus proximè citatis, verum etiam in omnia materia, in qua poſſet ſubeſſe peccatum, ut per Socin. *hic num.* 21. Et in excommunicatione eſt textus in cap. *Illud, de cleric. excomm.* In baptiſmate, in cap. *Parvuli, de conſecr. diſt.* 4. In pœnitentia, in cap. *Si quis poſitus*, & cap *ſeq. de pœnit. diſtinct.* 7. In Sacramento Ordinis in cap. *Veniens, de Presbyt. non baptiz.* In matrimonio in cap. *Iuvenis, de ſponſal.* Et generaliter ubicumque agitur de præcepto ſub culpa mortali in Clem. *Exivi*, §. *Item præterea, de ver-*
6 *bor. ſignificat.* Rationem differentiæ inter utrumque forum egregriè aſſignat D. Thom. in 2. 2. *q.* 60. *art.* 4. (Quia ubi non apparent manifeſta indicia de malitia alicujus, debet unuſquiſque eum ut bonum habere in meliorem partem interpretando quod dubium eſt; alioquin injuriatur ei, & cõtemnit ipſum: nullus autem debet alium contemnere, aut nocumentum quodcumque inferre abſque cauſa. At verò circa ſeipſum homo debet dubia interpretari in pejorem partem ſecundum illud Job 9. *Verebar omnia opera mea*: eo quod cum debemus noſtris malis adhibere remedium, expedit ad hoc ut ſecurius remedium apponatur, ut ſupponatur id, quod eſt deterius.) Hæc S. Th. Idem voluit gloſ. in cap. *un. in ver. Æſtimare, de ſcrut.* quæ conciliando jura in articulo, an quis in dubio præſumatur culpabilis nec ne; (Hoc, inquit generale eſt, ut ubi vertitur periculum animę præſumatur in deteriorem partem.] cap. *Iuvenis, de ſponſal.* cap. *Presbyteri, 68. diſt.* Sed circa judicia præſumitur potius juſtum, vel bonum, quàm è converſo, cap *Si quid, 86. diſt* cap. *Incunctis*, 11. *quæſt.* 3. cap. *Innocens, 22. quæſt.* 4. & l. *Ab ea parte*,
7 *ff. de probat.*

Verùm inſignem hanc ſacrorum Canonum regulam de electione tutioris partis complures ex recentioribus Theologis ita extenuant, ut ferè ad nihilum redigere videantur: quidam enim affirmant electionem tutioris partis non eſſe in præcepto, ſed in conſilio tantùm: quidam dicunt eam habere locum tantumodo in dubio facti, vel perſonæ, non autem in dubio juris: quidam in dubio juris practico non autem ſpeculativo: alij verò opinantur eam regulam eſſe reſtringendam ad limites hujus Decretalis, itaut non procedat niſi in materia irregularitatis: alij demum putant eam non habere locum in opinionibus: nam cum utrinque ſunt opiniones æquè probabiles, aut una probalibilis, & alia probabilior, contendunt licere unicuiq; eligere quamcumq; opinionẽ etiã omiſſa probabiliori, & tutiori. Sed has omnes opiones uti improbabiles, & minime conſonas diſpoſitioni ſacrorum Canonum, latiſſimè confutavimus in tractatu noſtro de opinione probabili quem poſuimus in c. *Ne innitaris, ſupra de Conſtit.*
8 *præſertim à num* 44.

Secundò nota Clerico licitum eſſe propriam familiam corrigere etiam verberibus, nec caſum mortis inde contingentem illi imputari, dummo-
9 do correctionis modum non exceſſerit, cap. 1. & cap. *Cum voluntate, de ſenten. excomm.* Nam virgis, & loris verberari quis poteſt, & cuſtodiæ cauſa in vinculis poni, l. *un. in princip. C. de emendat. ſer-*
10 *vor.* Hoſtien, *hic num.* 1. S. Thom. *in* 2. 2. *quæſt.* 65. *art* 2 Secus verò ſi exceſſerit modum in corrigendo; & ita intelligitur hic tex. ſecundum Abb, *num.* 1. Correctio enim debet eſſe levis, & moderata, ut l. *Sed et ſi quæcumque*, §. *Si Magiſter*, & l. *ſeq. ff. ad l. Aquil.* quia levis caſtigatio reverentiã exhibet caſtigandi: nimia verò aſperitas nec cor-
11 rectionem recipit, nec ſalutem ut legitur in c. *Cum beatus. 45. diſt.* Debet igitur eſſe admixta miſericordia cum diſciplina, cap. *Diſcipulum, ead. diſt.* cum ſæpè erga corrigendos plus agat benevolentia, quàm auſteritas, plus exhortatio, quàm cõminatio, plus charitas, quàm poteſtas, cap. *Licèt, 1. & 2. ead. diſt.* Concilium Trid. *c* 1. *ſeſſ.* 13. Unde non mirum ſi nimia ſævitia aſcribitur culpæ,

ut

ut d.§. *Si magiſter*, Dicitur autem levis caſtigatio ſi fiat cum cingulo; ut notabiliter dicit gloſ. 1. *hic*; quod verum dicit Jo. Andr. in gloſ. *Leviter*, *num.* 7.

3 Si cingulum erat molle, ſed melius Marian. Socin. exiſtimat *num.* 5. Hoc relinquendum eſſe arbitrio judicis, inſpecta qualitate ejus qui corrigitur, videlicet an ſit ſanus, & robuſtus, an verò infirmus,

4 vel tenellus: nam caſtigatio quæ levis eſſet, in robuſto, diceretur gravis inhabili, vel infirmo, ut probatur in l. *Qua actione*, §. *Si quis ſervum*, *ff. ad l. Aquil.* & hoc tenet Innoc. in cap. *Cum in Magiſtrum, de elect.* & Archid. in cap. 1. *ſuper gloſ.* 23. *q.* 5.

5 Similiter cenſetur levis, vel gravis caſtigatio ex genere inſtrumenti; quo utitur quis ad caſtigandum ſecundum Socin, *num.* 5. Non enim eadem ratio habenda eſſet eius, qui molli cingulo, ac eius qui baculo uteretur, nec eadem illius qui percuteret virga, ac illius qui ferro, aut malleo; Præſumitur enim in dolo, qui caſtigat ferro, malleo, ligone, vel cultello, ut in cap. *Significaſti, il ſecondo, infr. eod. in fin.* ibi, (tum ratione inſt. umenti, cum quo ipſe percuſſit, quod cum grave ſit, non ſolet levem plagam inferre:] & in l. 1. §. *Sed ſi clava*, &

6 ibi per Jacob. de Aren. poſt gloſ *ff. ad l. Corneliam, de ſicar.* Rurſus ſpectandum erit in qua parte corporis magiſter, vel dominus verberaverit; nam ſi in capite, & inde mors ſequeretur, nō eſſet corrigens immunis ab irregularitate, ut in d. c. *Significaſti in fin.* ibi. (Tum ratione partis in qua fuit ille percuſſus in qua de modico ictu quis lethaliter lædi ſolet) Unde in cap. *Presbyterum, ſupra eod* Declaratur irregularis Presbyter, qui quendam puerum intuitu diſciplinæ percuſſit in capite cum poſt paucos dies expiraſſet. Secus verò ſi baculo verberaret manum dando palmatam, ut inquit Socinus *ubi ſupra*.

Demum temporis quoq; rationem habendam eſſe putat idem Socin. *n.* 8. videlicet an aër ſit ſaluber, an peſtifer, ſeu corruptus. Quibus omnibus probè perſpectis judex arbitrabitur an correcto ſit levis, & moderata, nec ne; quod etiam tenet Signorol. Homodeus *conſ.* 63. *Titius Calce*, *n.* 2. qui *nu.* 6. *&* 7. concludit judicem poſſe per conjecturas arbitrari an quis moderatum caſtigationis modum exceſſerit, ut in ferro, & non ligno percuſſit, & ſi ligno, quàm acriter, & durè, & qua in parte corporis: & loquitur in marito, qui calce uxorem percuſſit; ſequitur Menoch. alios citans *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *centur.* 4. *caſu* 364.

De practica autē cognoſcendi an magiſter, vel dominus diſcipulum, vel famulum percuſſerit animo diſciplinandi, & corrigendi, vide Bart. *conſ.* 103. *Viſis teſtibus, per tot. lib.* 1. ubi pluribus materiam explicat, & loquitur in magiſtro, qui puerum cæpit per aures, & dedit ei alapam.

17 QUÆRO, quibus caſibus contrahatur irregularitas ex homicidio, vel mutilatione.

Hanc materiam tractant hic DD. per quæſtiones nihil ferè ex cōcluſionibus deducentes, præter Marian. Soc. ſenior, qui in hac Decretali uberem tractationem inſervit de irregularitate magiſtraliter explicans quid ſit irregularitas, unde dicatur, quo jure ſit introducta, quod ſint irregularitatis ſpecies, per quas perſonas incurratur, qua ratione fuerit inſtituta, qualiter, & in quibus caſibus in unaquaque ſpecie contrahatur, qui ſint irregularitatis effectus, quomodo contra irregularem formetur libellus, & qualiter irregularitas removeatur: & ſic materiam copioſè, & dilucidè abſolvit per decē principales quæſtiones, ad quas poteris recurrere ubi caſus acciderint.

18 Ego verò ſtrictè ad materiam hujus Decretalis omiſſa diviſione quæ habetur in c. *Si quis viduam*, 50. *diſt* & per gloſ. magn. in cap. *Sicut dignum, ſupra eod.* Diſtinguo irregularitatem in duo membra. Alia enim eſt irregularitas, quæ contrahitur ex homicidio non voluntario, ſed caſuali, & præter intentionem. Alia eſt, quæ contrahitur ex homicidio voluntatio, & per ſe intento, & eſt diſpenſabilis: quam differentiam poſuit Conc. Trident. *in cap.* 7. *ſeſſ.* 14. & *in c.* 6. *ſeſſ.* 24. De alia enim ſpecie irregularitatis quæ ponitur in d. *cap* 7. & in d. cap *Si quis viduam*; videlicet ex homicidio ad defenſionem, agemus in cap. *Significaſti, il ſecondo, inf. eod.* Circa primum membrum irregularitas ex homicidio caſuali contrahitur in tribus caſibus quæ ſunt veluti tres regulæ in materia irregularitatis ad quas ſicut rivi ad fontem omnes caſus particulares reduci poſſunt ſecundum gloſ. in c. *prox. in ver. Cauſam dediſſe ſupra eodem*, Sylveſt *in ver. Homicidium.* 2. *num.* 2.

19 Primus caſus eſt cum occidens, vel mutilans facto proprio, aut cauſam præbens homicidio, vel mutilationi dabat operam rei illicitæ, & hoc primo caſu pro regula conſtituitur, ut irregularis efficiatur, licèt homicidiū, vel mutilatio contigerit fortuito, & præter eius intentionem, & omnē adhibuerit diligentiam. Jura ſunt clara in eo, qui occidit manu propria, in cap. *Continebatur, ſupra eod* & infra in cap. *Petitio*, & in cap. *De his clericis*, 50. *diſt.* Et de eo, qui cauſam præbuit homicidio, ſupra in cap. *Suſcepimus, cum concord.* Et hoc pro regula ponit Sylveſt. *in ver. Homicidium*, 2. *n.* 2. *verſ. Tertia regula*

Ratio eſt, quia etſi homicidium hujuſmodi non ſit voluntarium ſecundum ſe, quia voluntas directè in illud non fertur; tamen dicitur voluntarium ſecundum ſuam cauſam, quando voluntas fertur in cauſam, non in effectum, ut docet S. Thom *in* 1. 2. *q.* 77. *art* 7. Et ideo quoties culpa præcedit caſum ordinatum ad illam culpam, etiam per caſum quis efficitur irregularis, c. *Presbyterum*, & cap. *Suſcepimus ſupra eod.* Et hic, cum multis ſimilibus.

20 Itaq; ſecundum hanc primam regulam ex ijs, qui facto proprio occidunt, vel mutilant, irregularis eſt Clericus, qui venando telum in feram miſit, & hominem interfecit juxta terminos reſpiciendum, §. *Delinquunt, ff. de pœn.* etiamſi omnem adhibuerit diligentiam, cap. *Hi qui arbores*, 50. *diſtinct.* Sylveſt. *in ver. Homicidium*, 2 *num.* 7. *verſ. Sexto*, quia dabat operam rei illicitæ, ideſt venationi, quæ eſt Clericis interdicta, cap. 1. *&* 2. *de Cler. ven.* Secus in Clerico, qui porcos ex agro

21 pulſurus, lapidem jecit, & puerum interfecit: nam cum daret operam rei licitæ, ſi omnem diligentiam adhibuit circumſpiciendo, non ſit irregularis, cap *Clerico*, 50. *diſt* Sylveſt. *ubi ſupra verſ. Quinto*, & vide Abb. in cap. *Ex litteris, il ſecundo, infra eod.* ubi vult & proijciens aliquid ad locum in-

22 ſolitum, & per quem quis tranſire non conſuevit, non teneatur clamare, ut in l. *Si putator, ff. ad l. Aquiliam*, aliàs ſecus: & in cap. *fin. inf. eodem*; dicit clamantes ſubmiſſa voce, vel poſt caſum contin-

32 gentem, non excuſari, ſicut plerumque ruſtici ducentes multos poſt impactionem clamant, Cave.

Rur

Rurſus ſecundum hanc regulam irregularis eſt qui culpa ſua incidit in furorem, & demum furioſus exiſtens homicidium perpetravit, cap. *Si quis inſaniens*, 15. q. 1. & tenet Laudun. in Clem. *un. hoc tit* intellige hoc procedere quando exiſtens ſanæ mentis prɐcognoſcebat futurum eſſe ut ſi certum quid comederet, in talem incideret furorem, ut nihil aliud quæreret, quàm homines interficere, aut mutilare, idque experientia ipſa frequenter cognovit, & tamen illud comedit: aliàs ſecus; & ita poteſt ſalvari gloſſa *in ſumma*, 15. *q.* 1. & in d. c. *Si quis inſaniens*, quæ abſolutè dicit hunc non eſſe irregularem prout contrarias opiniones Laud & gloſſæ conciliat *hic* Marian. Socin. *n.* 31.

25 Unde ſi illum, qui ſua culpa incidit in furorem, eſſe quidem puniendum, ſed pœna mitiori ſcripſit Tiraquell. *in tract. de pœn legum, cauſa nu.* 7. ſic intelligens gloſ. in cap. *Sed hoc forte*, 13. *qu.* 2. Anch. & Cardin. in Clem. 1. *de homicid.* Socin. Sen. *hic*; licèt de hoc leviſſimis fundamentis hæſitaverit Menoch. *de arbitrar. iud. lib.* 2. *centur.* 2. *caſu* 325. *n.* 9. ſentiens hunc non eſſe dignum aliqua pœna: quoniam ſi facto ſuo effectus eſt furioſus, mentē alienatam habet ab eo, quod jam facere propoſuerat. Quæ ratio inepta eſt, quia etſi delictum non ſit in ſe voluntarium, eſt tamen voluntarium in ſua cauſa; & furioſus hoc caſu non punitur ob culpam criminis ab eo comiſſi, ſed propter ipſius furoris cauſam, in qua culpam habuit Et propter circumſtantiam homicidij, quæ aggravat culpam, ut dixi in cap. *Si conſtiterit, nu.* 35. *ſupra de accuſat.* Porrò contraria opinio poſſet tantummodo admitti ubi nulla culpa præceſſiſſet caſum: tunc enim infelicitas facti excuſat, ut l. *Infans, vel furioſus, ff ad l. Cornel. de Sicar.* & ſatis dicitur puniri furore ſuo, ut l. *Divus, ff de offic Præſid.* Unde quod facit furioſus, perinde eſt ac ſi à quadrupede, vel te-
26 gula per ſe cadente factum eſſet, ut dicit text. in l. *Sed etſi quemcumque, §. Et ideo ff. ad l. Aquiliam.*

Idem prorſus in ebrio, qui dedit operam ut inebriaretur, & ſciebat ſe conſueviſſe in ebrietate arma ſumere, & homines percutere, atque offendere: nam procul dubio irregularis efficitur, quia per immoderatam potionem dedit operam rei illicitæ, & ad occiſionem periculoſæ ex his, quæ ſolent accidere: ita Marian. Socin. *hic n.* 36. & Covarr. in Clem. *Si furioſus, de homicid. in* 3. *par. ſub n.* 4. *verſ Poſſet quidem vera cenſeri.* Et hic quidem caſus eſt extra omne dubium.

Major difficultas eſt quid dicendum in ebrio, qui ex ſimplici culpa in ebrietatem incidit immoderatè bibendo, & in ebrietate homicidium cōmiſit. Hanc quæſtionem plenè examinavi in cap. *Si conſtiterit, à n.* 26. *uſque in fin. de accuſat.*

Ex his verò, qui dantes operam rei illicitæ non manu propria occiderunt, ſed homicidio caſuali cauſam præbuerunt, irregularis efficitur is, ex cujus mandato, conſilio, auxilio, vel ſuggeſtione fortuitò, & præter intentionem ſequutum eſt homicidium, vel mutilatio.

28 Unde irregularis eſt mandans aliquem verberari, licèt expreſsè inhibeat, ne occidatur, vel mutiletur, ſi mandatarius fines mandati excedens occidat, vel mutilet: nam etſi olim hoc eſſet admodum controverſum inter Doctores, qui ſcripſerunt ante compilationem ſexti libri Decretalium, hodie tamen ita deciſum eſt in cap. *fin. de homicid. in* 6.

28 Item irregularis eſt qui alicui conſuluit, vel ſuaſit jactum machinæ, vel baliſtæ, aut expugnationem caſtri, ſi exindè aliquis moriatur: expugnationi enim caſtri, & jactui machinæ nimis affine eſt occidere hominem. Neque hoc caſu diſtinguitur an quis conſuluerit ut caſtrū expugnaretur, an verò ut caperetur proditionaliter, vel furtim: ſiquidē cùm illicitum opus conſulat, abſolutè irregularis efficitur, licet caſu ſequatur inde mors, cap. *Continebatur*, §. 1. & cap. *Presbyterum*, *ſupra eod.* & in hoc tandem reſidet Innoc. *hic n.* 1. *verſ. Sed & qui non conſuluit*, cui adſtipulantur Hoſt. *n.* 5. quia hoc officium non eſt Clerici, vel Sacerdotis, aut volentis in Presbyterum promoveri, cap *Suſcepimus, ſupra eod.* cap *fin. in princip. de poſtul.* Jo Andr. *n.* 3. Butr. *n.* 4. Marian. Socin. *n.* 319. *& ſeq.* & alij communiter.

29 Similiter irregularis eſt aſſocians eum, qui ibat ad aliquem interficiendum effectu ſubſequuto, licèt ſuper homicidio committendo non habuerint aliqua verba, vel ſi habuerint aſſocians illi conatus eſt diſſuadere, cui tamen aſſociatus noluit acquieſcere: unde aſſocians eum comitatus eſt, ut ſi neceſſitas poſtularet, ipſum defenderet. Doctores in cap. *Sicut dignum, ſupra eod* Hoſt. *in ſumma eod tit.* §. *Quæ pœna, verſ. Quis vadit*, per notata in d. cap. *Sicut dignum*, §. *Illi etiam*, § *fin.* idem Specul. *in tit de iud deleg. verſ. Quid ſi aliquis vadit*; ſecus ſi aſſocians in nulla fuerit culpa, quia aſſociavit cauſa pacificandi, vel ex alia juſta cauſa: nam etſi ex eius præſentia aliquod robur accreſcat aſſociato, eo quod timor adverſarijs incutiatur, non tamen propterea efficitur irregularis, ut probatur in cap. *Presbyterum*, *à contrario, ſupra eod.* & tenent Innoc. Jo. Andr. & DD. in cap. *Petitio, infr. eod.* & Marian. Socin. *hic n.* 277 facit c. *De occidendis, verſ. Abſit, ut ea*, 23 *qu.* 5. Et quamvis
30 Specul. *tit de diſpenſat.* §. *Iuxta, nu* 56. Tabiena *in verb. Irregularitas*, 2. *nu.* 31. & Majol *de irregular. lib.* 5. *cap.* 48. §. 5. *n* 1. ſimpliciter affirment ad incurrendam irregularitatem ſatis eſſe, ut quis interfuerit homicidio, licet non percuſſerit, non tamen intelligendi ſunt de eo, qui caſualiter reperitur in loco, ubi homicidiū perpetratur, prout illos declarat Rota apud Farinac. *deciſ* 260 *nu.* 3. *par.* 1. *recent.* nam huiuſmodi intereſſentiæ nulla habetur ratio, niſi probetur participatio, cap *ult. in fin* 23. *q.* 8. Innoc. in cap. *Sententiam*, *n.* 1. *in fin. Ne Cler. . . l Mon.* Feder. de Sen. *conſ.* 168. *in princ.* Pariſ. *conſ.* 152. *n* 33. *&* 30. *lib.* 4.

31 Item irregularis eſt, qui ſuggeſtione animum Regis inflammavit, unde homicidium fuit ſequu-
32 tum, cap. *Sicut dignum*, §. *Qui verò, ſupra eod.* Suggerere autem eſt inſinuare, ſubminiſtrare, ſubijcere, vel ſuggerere eſt ſuadere, ſeu quaſi latenter conſulere, & propriè decipiendi cauſa, aut nocendi ei cui ſuggeritur, aut etiam alteri, ut per Archid. in cap. *Primatus*, 71. *diſt.* licèt quandoque in bonam partem accipiatur, ſecundum illud Joann. *cap.* 14. *Ille ſuggeret vobis omnia*; & ita accipiatur in d. cap. *Primatus*, cap. 17. *qu.* 1. & cap. *Suggeſtum, ſupra de Decim.* cum ſimil.

33 In his planè caſibus, & alijs quam plurimis, qui adduci poſſent, irregularitatem incurrunt ex homicidio caſuali dantes operam rei illicitæ, non tantùm ſi homicidiū committant manu propria, ſed etiam remotam præbeant homicidio; dummodo tamen cauſa ſit ordinata ad homicidium,

alioquin

alioquin hujuſmodi cauſam præſtans non fit irregularis,etiamſi daret operam rei illicitæ , ut eſt tex. in cap. *exhibita infra eod.*& in cap. *Quæſitum , de pœnit. & remiſſ.*& ſcripſi plenè ſupra in c.*Proximo,n.*12.*& ſeqq.*& hoc intendunt Innoc.*nu.*8., &
34 Doctores hic,dum dicunt homicidium caſuale non imputari ei, qui fuit in culpa hujuſmodi fuerit levis,ideſt valde remoda , & ad homicidium non ordinata; de quo vide per Abb. in d, cap. *Quæſitum,*& per Sylveſt. *in ver. Homicidium,* 2. *n.*2.*verſ.Poteſt addi quarta regula*; & quod latius dixi in cap.*fin.n.*9.*infra eod.* ubi an hoc procedat, ſi culpa levis ſit tamen in omittendo; an verò etiam in committendo , & an hoc caſu ſufficiat culpa leviſſima ad irregularitatem contrahendam.

35 Secundus caſus,in quo contrahitur irregularitas ſimplex ex homicidio caſuali,& non voluntario,eſt,cùm quis non adhibet diligentiam quam debuit,& potuit adhibere : tenetur enim de caſu fortuitò,licèt daret operam rei illicitæ,text .*eſt in* cap.*Continebatur*, ſecundum unum intellectum , *ſupra eod* & in cap.*Quæſitum,infr. de pœnit. & remiſſ.* & clarè probatur in hac Decretali : nam hic Presbyter dabat operã rei licitæ, ideſt correctioni,quæ permiſſa eſt etiam moderatè verberando, ut dixi ſupra *in* 2.*notab* ſed quia non adhibuit diligentiam,quam debuit removendo cultellum , qui cingulo erat annexus,irregularis efficitur ex morte famuli inde ſequuta,ut hic notat Hoſtien. *nu.*1.*in verb.Cingulo,* & hæc regula colligitur ex gloſſa communiter approbata in cap.*prox.in verb. Cauſam dediſſe ſupra eod.* eamque ponit Sylveſt *in verb Homicidium,*2.*n.*2.*verſ.Secunda* , qui dat ope-
36 ram rei licitæ. Rationem hujus concluſionis aſſignat gloſ.in d.cap. *Quæſitum,in verb.Negligentibus,*quia diſſoluta negligentia propè dolum eſt , l. *Si fideiuſſori,*1,*reſpon ff.Mandat.*cap.*Sæpè,* 50.*diſt.* & habetur pro conſcientia,l *Cum lex, ff.de AEdil. edicto* ; qualis eſt ignorantia judæorum , qui nolunt intelligere,ut benè agant,§ *ultim.*1.*qu.* 4. ſic cap.*ult.* 37.*diſtin* & quamvis homicidium hoc caſu non ſit voluntarium directè, quia in illud voluntas non fertur, dicitur tamen voluntarium indirectè,quia voluntas poteſt illud prohibere, & non prohibet,ut declarat S.Thom.*in* 1.2.*quæſt.*77 *art.*7.

37 Hinc infertur primò,ut quamvis dormiens nõ incidat in irregularitatem propter homicidium , vel mutilationem commiſſum in ſomnis,Clem.*Si furioſus,de homicid.*quia furioſo comparatur, ut ibi & in cap.*Maiores,*§.*Item quæritur, de Baptiſ.* etiamſi præceſſerit voluntas occidendi ante dormitionem,ut tenet Paul.in d. Clem.hoc tamen fallit ſi ſciebat ſe aliquando ſolitum eſſe noctu dormiendo è lecto ſurgere,& enſem evaginare , vel ſimilia facere,& nihilominus non peccavit,nec diligentiam adhibuit claudendo oſtium, vel removendo arma,ut hic per Marian. Socin. *num.* 54. Palud.*in* 4 *ſentent.diſt.*32.*q.*1.*art.* 3 Sylveſt. *in ver. Homicidium,*3 *q.*4.& Covar.in Clem. *Si furioſus* , *par.*3.*n.*6. & hunc eſſe puniendum pœna extraordinaria tradit Bart. in l.*penul.ad ff.ad legem Pomp. de Patricid.* ut eſt communis opinio teſte Covar. *ubi ſupra,*& Claro *in* §.*fin.q.*6.*n.*13. *verſ. Quæro etiam,* Gulielmus ponebat exemplum de quodam ſocio ſuo Anglico,qui dormiendo Piſis in Eccleſia S.Benedicti propè Arnum fluvium,acceſſit ad filiam cujuſdam alibi exiſtentem , & ibi puerum interfecit,& dormiens ad lectum redivit,ut refert *hic* Marian.Socin.*n.*51.ſubdens ſe habuiſſe Bononiæ vicinam puellam,quæ in ſomnijs ſurrexit,& panem fecit.

38 Infertur ſecundò,ut irregularis ſit Chirurgus ſi propter eius imperitiam mors ſecuta fuerit ex inciſione,vel aduſtione,quam fecit,ut cap. *Tua nos,* §.1.*infra eod.*ſecus ſi adhibet omnem diligentiam, quam debet;non enim efficitur irregularis,quia mors præſumitur eveniſſe potius culpa ægri,aut alias,quam ex Chirurgi negligentia,vel imperitia,cap. *De occidendis,*23.*q.*5.cap. *Ad aures,ſupra de ætat. & qualit.* ubi propterea conſulitur medico, quem remordet conſcientia,ne ad majores ordines excedat. Idemque dicendum in barbitonſo-
39 re,ſeu phlebotomante,& ſimilibus perſonis,ut tenet Specul:*in tit. de diſpenſat.*§. *Iuxta*, *verſ. Item exercens,*& *verſ.Facto,in fin.* & Marian Socin.*hic n.* 149.*& ſeq.*&Sylveſt.*in verb.Homicidium,*2.*n* 9.*verſ. Decimoquartò.*

40 Tu adverte,quia ſupradicta diſtinctio, An Chirurgus,vel Medicus ſit peritus,& omnem diligentiã adhibuerit,necne procedit in laico : nam cum ei phyſicæ,vel chirurgiæ,ars permiſſa ſit,caſus fortuitus non eſt illi imputandus ſi fuit peritus,& nihil omiſerit de contingentibus,quia dedit operam rei licitæ,cap. *Dilectus, cum duobus ſeqq. infra eod.* & *ſupra* in cap. *Continebatur,*ſecundum unum illud,niſi probabiliter dubitet ex eius negligentia,vel imperitia aliquem perijſſe, quia tunc propter dubium prohibetur à promotione,juxta text. in d.cap. *Ad aures. de ætat. & qualit.*

41 At ſecus eſt in Clerico,quia cùm ars chirurgiæ ſit ei interdicta,ſive ſit in arte peritus,ſive non, & ſive fuerit diligens,ſive negligens,indiſtinctè tenetur de caſu fortuito,quia dedit operam rei illicitæ,ut in regula præcedenti;& de hoc eſt tex. expreſſus in d.cap. *Tua nos.infra eod.*ubi ille Monachus erat peritus in arte,& omnem adhibuit diligentiam, & nihilominus declaratur irregularis ; & redditur ratio,quia multum deliquit alienum officium uſurpando(id eſt chirurgi)quod ſibi minimè congruebat, licet cum eo miſericorditer diſpenſetur. Et quamvis ibi loquatur de Monacho,quia fuit in facto,tamen idem in quolibet alio Clerico ſæculari eadem ratione,ut illic declarat Abb.*in primo not.nu.* 2.& Marian Socin.
42 *hic n.*154.Qui propterea dicunt,& benè,quatuor requiſita debere concurrere ad hoc ut chirurgus non fiat irregularis.Primum eſt, ut officium illud ſibi conveniat,ideſt,ut ſit laicus,quia Clericis,& Monachis eſt interdictum,ut in cap. *Sententiam,* cap. *Non magnoperè* & cap. *fin.ſupra Ne Cler. vel Monach.* Secundum,ut ſit peritus.Tertium,ut adhibeat omnem diligentiam ſecundum artem ſuam.Quartum,ut edoceat infirmum ea quæ ſunt neceſſaria illius ægritudini,quibus ſervatis eventus mortis ei non imputatur.

43 Infertur tertiò,ut irregularis ſit qui tenet animalia, quæ conſueverunt nocere, putà urſum, aprum,vel leonem,ſi ab his aliquis interficiatur, & ipſe non tenuit illos debito modo ligatos,arg. cap *Hi qui arborem,*& cap. *Sæpe*, 50.*diſt.* fuit enim in lata culpa tenendo eos ſolutos,ut optimè probat tex.in l.2.*in fin.ff. Si quoad paup. feciſſ.* dicatur & concludit hic Marian Socin.*n.*244.alioquin le-

vis

vis culpa, vel negligentia non deberet huic imputari, cùm multum remota ſit cauſa ab homicidio, ut Innoc. inquit *n*.8. Jo. And. & Butr. uterque in ultima quæſt. & Specul. *in tit. de Iud de leg*. §. *Iuxta, verſ. Quod ſi aliquis*, facit quod not. gloſ. in cap. *de occidendis*, 23. *q*. 5. & vide Sylveſt *in ver. Homicidium*, 2. *n*. 6. *in* 24 *quæſt*.

Infertur quartò, ut irregularis ſit Clericus qui ad requirendam ſupellectilem in puteum à fure projectam, puerum eò dimiſit per chordam; ſi puer diſrupto fune ad oram putei refricanti dum ſurſum traheretur decidens ſuffocatus fuerit, ut dixi plenè in cap *fin infra eod*. Quibus addi poteſt
44 me Secretario hunc caſum aliàs contigiſſe in Sacra Congregatione Concilij. Quidam Clericus aſcendit campanile, & dum apprehenſo fune manibus, malleo campanam crebro pulſaret in honorem feſtivitatis, aſpiciens campanam demoveri è tabula, cui propè campanam inſidebat, deſcendens, funem ſurſum trahebat: dum autem attraheret, perſenſit funem gravi pōdere onuſtum; ſed nihilominus perrexit trahere, & chordam alligavit trabi, ne pulſando campanam à quoquam lædi, aut impediri poſſet: mox ad partem imam campanilis reverſis, reperit puerum ſeptem circiter annorum moribundum ſubtus chordam campanæ, qui ſe canapi appenderat, & ſublevatus uſq; ad fornicem, cecidit, & paulò poſt expiravit. S. Congregatio habuit Clericum pro irregulari; quia dum chordam onuſtam trahebat, advertere poterat, & debebat aliquem eſſe illi appenſum, & inde poſſe illi aliquid nocumenti contingere, cenſuit tamen cum eo miſericorditer diſpenſandum ad Ordines, & beneficia.

45 Tertius caſus, in quo contrahitur irregularitas ex homicidio caſuali eſt, cùm quis homicidio cauſam præbet animo nocendi, nam ob pravā intentionem tenetur de caſu fortito, licèt aliàs daret operam rei licitæ, & cauſa ſit remota, arg. cap. *Hi qui arborem*, & cap. *Sæpe*, 50. *diſtin*. ita colligitur ex gloſ. præalleg. in cap. *De cætero, in ver. Cauſam de-*
46 *diſſe, ſupra eod*. Et propterea tametſi qui fecit feneſtram, per quam aliquis ſe præcipitavit non ſit irregularis, cùm cauſa ſit valdè remota, & ad homicidium non ordinata. & opus licitum eſſet, ut notant in d. cap. *De cætero, ſupra eod*. & Marian. Socin. *n*. 9. tamen ſecus eſt ſi ea intentione feneſtram fecerit ut alter ſe præcipitaret, ut *hic* per Marian. Socin. *n*. 237. *in fine*.

47 Similiter quamvis Clericus ſe defendendo in rixa, cui cauſam non dedit, non ſit irregularis; ſi inimici adverſariorum ſuperveniant, & aliquem ex illis interficiant, cap. *Cum homo*, 23. *q*. 5. tamen ſecus eſt ipſe poterat diſcedere, & non diſceſſit, ſed adverſarios ea intentione retardavit, ut inimici eorum superveniret, & illos interficerent, ut per eumdem Socin. *hic n*. 241.

48 Eodem modo tenens cultellū in manu, quamvis non ſit irregularis ſi alius ſe in eum inſiluerit, & vulnus lethale receperit, ut tenet Anch. in cap. *Quia te*, 50. *diſtin*. tamen irregularis efficitur, ſi cultellum in manu tenebat ea intentione, ut alter ſe in illum impellendo configeretur, ut hic declarat Marian. Socin. *n*. 266.

49 Demum ut alia exempla omittamus, ob eandem rationem quamvis Clericus tradens officiali furem petens ut eum puniat citra ſanguinis effuſionem immunis ſit ab irregularitate, licèt officialis occidat, vel mutilet, nec noceat illi, etiamſi officiali ad furem convincendum tradiderit inter ſigna: idemq; ſit dicendum de Clericis deponentibus quærelam contra ſuos malefactores, licet tales vix abſque ſanguinis effuſione valeant coerceri, cap. *Tua nos*, §. *Ad ultimum*, & cap. *Poſtulaſti*, *infra eod*. cap. *Maximianus*, 23. *q*. 3 cap. 1. & cap. *Vnum*, 23. *qu*. 5. l. *Qui maior*, §. 1. *ff. de bon. libert*. tamen hæc procederent ſi ad mortem non intenderent, neque hoc in animo gererent: aliàs ſecus, ut quia expreſsè inſtabant ut ſint puniretur citra ſanguinis effuſionem, cap. *In Archiepiſcopatu, infra de raptor*. vel in exilium mitteretur, cap. *Cum non ab homine, ſupra de iudic*. cap. *Novimus*, *de verb. ſignif*. vel in perpetuum carcerem detruderetur, cap. *Excommunicamus*, *il ſecondo*, *de hæret*. cap. *A nobis, de Apoſt*. cap *Non vos*, 23. *qu*. 5. &
50 tenet hic Marian. Socin. *n*. 149 *& ſeq*. Qui etiam ex prædictis infert ut quamvis Clericus expellens latronem de eccleſia juxta text. in cap. *Sicut, il primo*, 17, *q* 4. qui per ſacerdotem extrahendus eſt, ut in cap. *Diffinivit, ead. cau* & quæſt. irregularitatem non incurrat, quia non dicitur morti tradere, ſed lex cap. *Cum homo*, 23. *qu*. 5 ſecundum Archid. in d. c. *Diffinivit*; hoc tamen vendicet ſibi locum, dummodo expellens nullo modo intenderet ad mortem, vel mutilationem, ut per eum *n*. 251.

His planè caſibus remotio, vel proximitas cauſæ non multum operatur, ſed operatur intentio, ut cauſa ſit ad homicidium ordinata, & in ordinatis procedit regula illa, Quidquid eſt cauſa cauſæ, eſt cauſa cauſati, ut l. *Manumiſſiones*, & l *Ex hoc*, *ff. de iuſt. & iur*. cap. *Stude*, 50. *diſt*. cap. *Si aliquis*, & c. *Sicut, ſupra eod*. Marian. Socin. *hic nu*. 238. & dixi pleniùs ſupra in c *De cætero*, *n*. 12 *& ſeq*.

51 Circa ſecundum membrum irregularitas ex homicidio voluntario contrahitur cùm quis ſua voluntate facto proprio homicidium committit, ut in cap 1 *ſupra eod*. cap. *Miror* 50. *diſtinct*. ſive chriſtianum occidat, ſive paganum, cap. *Clericum*, *ead. diſtin*. Marian. Socin. *hic nu*. 137. Aut cum ex intentione, & propoſito cauſam directo præbet homicidio, ſive præbuerit cauſam efficientem, ut puta mandato, præcepto, vel juſſu, ut in cap. 1. *de homicid lib. 6*. cap. *Sicut dignum*, §. *fin. ſupra eod*. ſi-
52 ve materialem, ut puta miniſtrando arma, gloſ. 3. in cap. *Ita quorundam, de Iudæis* vel portando ligna pro comburendis hæreticis, ſi ligna hæreticum, combuſſerunt. Specul. *in tit. de diſpenſ*. § *Iuxta, verſ. Quid de his*, etiamſi hoc fecerit ut indulgentiam conſequeretur, ut per eum, & per Jo Andr. in dicto cap. *Sicut dignum, ſupra eod*. & Socin. *hic n* 279. Vel formalem, puta inſtruendo, informand, conſulendo, vel quid ſimile, ut modus daretur homicidio, cap. *Si quis viduam*, 50 *diſtin*. d. cap. *Sicut dignum*, § *ult*. vel finalem, ut puta per proœmij conſtitutionem ad homicidium committendum, ut explicat Marian. Socin. *hic n* 237.

53 QUÆRO, P. juſſit famulo ut interficeret Joannem; famulus putans à ſe interfici Joannem, interfecit alium, an dictus P. ſit irregularis ex homicidio voluntario, vel caſuali.

Quæſtio propoſita videtur admodum dubia, maximè ad finem, in quem propronitur, videlicet ut inde colligatur an Epiſcopus, qui poteſt diſpēſare in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homi-

homicidio voluntario ad præſcriptum *c.6 ſeſſ.24.*
54 Concilij Trident poſſit cum d P. diſpenſare. Pro faciliori tamen quæſtionis ſolutione præmittendũ eſt ex eodẽ met facto poſſe alterum eſſe irregularem ex homicidio voluntario, alterum ex caſuali,
55 ut declarat Navarr. *in Man. cap 27, nu, 240.* Ideoque ſacra Congregatio Concilij aliàs conſulta an is, qui mandavit aliquem baculo verberari eo expreſſo ne occideretur, ſi mãdatarius armis percuſſerit, & occiderit, intelligatur incidiſſe in decretum Concilij *ſeſſ 14. cap.7.* adeout omni ordinatione, ac beneficio, & officio eccleſiaſtico abſq; ſpe diſpenſationis perpetuò carere debeat: Reſpondit non incidiſſe. Quinimo cum poſtea dubitatum fuerit an is, qui gravibus ab aliquo affectus injurijs famulo mãdavit, ut illi in facie vulnus leve cæſim infligeret, ſi mandatarius hujuſmodi fines excedens pluribus mortiferis vulneribus illi mortem intulerit, cenſeatur incidiſſe in irregularitatem provenientem ex homicidio voluntario: S. Congregatio licèt diſcrepantibus ſententiis, tamen majori parte cenſuit non incidiſſe in ejuſmodi irregularitatem, quæ oritur ex homicidio voluntario Et ita in his duobus caſibus ſolus mandatarius eſt irregularis ex homicidio voluntario, non autem mandans; quod etiam tenet Navarr.
56 *d. num. 240. verſ. Dixi ab oratore* & *verſ. Tum quia mandamus vulnerari aliquem.* Deinde præmittendum eſt legem promotionis non animum, ſed factum reſpicere Unde qui omni conatu niſus eſt occidere, ſed non occidit, irregularis non eſt, cap. *fin 15. q. 5.* gloſ. in cap. *Si aliquis, ſupra eodem*, & hoc etiamſi aliqua pœna ſanguinis ſic delinquenti
57 irrogari deberet, Navarr. *d. cap 27. nu. 211* Tertiò præmittendum eſt ex D. Thom. 2.2. *quæſt.* 64. *art.* 8. Caſum eſſe in agente præter intentionem. Unde quæ talia ſunt, non dicuntur ſimpliciter volita, licèt quandoque poſſint dici volita per accidens.

His præhabitis videtur reſpondendum prædictum P. qui mandavit Joannem occidi, cùm in perſonam alterius homicidium ſequutum fuerit, eſſe quidem irregularem, quippe cum cauſam dederit homicidio, cap, *De cætero, ſupra eod.* Sed tamẽ hanc irregularitatem provenire potius ex homicidio caſuali, quàm voluntario.

58 Quod probatur primò nam caſus evenientes ex aliquo opere præter operantis intẽtionem, vel ab eo non præcogitati, non ſunt voluntarii, niſi indirectè, & per accidens, ex S. Thom. *in relect.* Clement. *Si furioſus, de homicid. 2. par. §. 4 nu.* 10. Reſpectu autem mandantis homicidium ſequutum in aliam perſonam, quàm ab eo nominatam, longè abfuit à ſua intentione Igitur quoad eum homicidium non eſt voluntarium.

59 Secundò. Mandator non tenetur de re geſta per mandatarium, ubi faciſlimum illi fuit limites mandati obſervare, Covarr. *d. 2. par.* §. 1 *num. 2. verſ, Solet tamen,* ubi infert ut ſi quis alteri mandet ut percutiat Sempronium extra Prætorium, & ille in Prætorio percutiat, mandator non teneatur de hac percuſſione, in qua percutiens egreſſus eſt fines mandati.

60 Tertiò adducitur textus in cap. *Quantum*, 50. *diſtinct.* ubi ſi aliquis equis furto ſubtractis mulierem caſu confregerit, non tenetur l *Cornelia de ſicar.* Et ita infertur ex illo textu, ut etiamſi quis det operam rei illicitæ, non teneatur de homicidio, quod caſu contigit ut doloſum, & voluntarium dicatur, licèt teneatur de culpa, gloſ. *ibi in ver. Culpabilis.*

61 Quartò, homicidium tunc demum imputatur danti operam rei illicitæ, quando actus ille eſt ordinatus de ſui natura ad homicidium ſubſequutum. Ita procedit textus in cap. *ult. de homicid. in 6.* quo diſponitur ut mandans aliquẽ vulnerari ſit irregularis, ſi vulneratus intereat: erant enim vulnera directè ordinata in mortem illius, & ille debuit cogitare hoc evenire poſſe, cùm ut plurimũ ex vulneribus mors ſequatur, Franc. & cæteri in d. cap. *ult.* ut dixi *ſupra num. 3* . & latiùs in cap. *De cætero, num. 12 & ſeq. ſup. eod.* Undeſecus eſt in caſu noſtro ex quo mandatum ut Titius occideretur, non erat de ſui natura ordinatum ad homicidium alterius, nec frequenter ſolet evenire ut loco unius interficiatur. Cepoll. in terminis noſtris in *conſ 33 n, 19. verſ. Nec obſtat.*

62 Quintò, in fortiori caſu reſpondet Cepoll. *d. conſ. 33.* cùm quis intendens occidere Sempronium, occidit Cajum, eſſe homicidam culpoſum, & non doloſum, & per conſequens non voluntariũ, cum dolus ex voluntate, & animo proficiſcatur; & ideo ibi infert eum non poſſum puniri pœna mortis, aut corporali, ſed tantùm arbitraria pro modo culpæ.

Sextò, mors perſonæ præter intentionem mandantis illata non poteſt dici à mandante, niſi per accidens volita, utpote qui non hujus, ſeu Joannis ſolius intendebat mortem, & dum famulo deſignavit Joannem occidendum, utique videtur tacitè mandaſſe, ne alium quempiam necaret, arg. l. *Cum Prætor, ff de Iudic* c. *Nonne, de præſumpt.* præſertim cùm verſemur in delictis, & materia pœnali, adeout non videantur comprehenſi, niſi expreſſi, argum. l. *Si Prætor. ff Qui in fraudem Creditorum*, l. *Creditor*, § *Lucius, in fin.* & l. *Diligenter*, *ff. mand.*

Septimo, confirmatur prædicta concluſio per textum ad hoc notabilem in l. *Ait. Prætor, §. Ita demum.* & l. *Si quis cum haberet, ff Quæ in fraud credit.* ubi qui animo fraudandi creditum, teſtamento dat libertatem directam ſervo ſuo, nihil facit ſi verè creditor remanet læſus; finge modo me id feciſſe animo fraudandi Titium creditorem meum, & poſtea factum eſſe ut dicta manumiſſio ceſſerit non in fraudem Titij, cui ſolui ſuum creditũ, ſed in damnum Mœvij creditoris mei poſt te-
63 ſtamentum meum cauſati: Reſpondet Juriſconſultus dationem dictæ libertatis non annullari. Ratio eſt, inquit, quia ad hoc ut libertas reſcindatur, utrumq; in eadem perſonam exigitur, conſilium inquam, & eventus. Ergo & in caſu noſtro, in quo ut dictum eſt in ſecũda ſuppoſitione requiritur non ſolum voluntas, ſed etiam factum, non ſufficit ut mandatum quis dederit in injuriam, & damnum Joannis. quando damnum non in perſonam Joannis, ſed alterius ſubſequutum eſt. Unde ex neutra dictarum perſonarum incurret irregularitatem ex homicidio voluntario: non ex perſona Joannis, quia ipſe non fuit læſus; non ex perſona tertij, quia in eum intentio non fuit directa.

64 Octavò adducitur Plov *de irreg reg. 27.* ubi referendo Jo. de Deo decidit, ut ſi quaſi mandet capi unum ex tribus Clericis ſimul ambulantibus, & alios duos non gravari, ſed mandatarius fines mandati excedendo capiat alios duos, utiq; mandans

dans non ſit excommunicatus. Ratio eſt, qui captura facta eſt contra ejus voluntatem, & inde infert à ſimili ad irregularitatem ex homicidio, quæ non incurritur, niſi homo actu occidatur; & ſic non ſufficit mandatarium occidere, niſi occidat quem mandans deſignavit.

65 Nonò, ad idem adducitur Innocen. *hic num.* 8. & Jo. Andr. *num. 3. verſ. Quid ſi Titius*, & Specul. *in tit. de leg. ſeu de diſpenſat. §. Iuxta num* 43. ubi concludunt ſi conſulo tibi ut talem tuum inimicum occidas; ſi dum aggrederis, tumet occideris; ego non ſum irregularis, quia etſi conſilium fuerit malum, tamen non erat in mortem occiſi, Ergo idem erit in caſu noſtro.

Non obſtat quod Jo. Andr. in cap. *fin per illum textum in ver. Occidat, de homicid. lib. 6.* Butr. & alii hic dicant imò hunc eſſe irregularem; Siquidem hoc ita aſſerunt, ut oſtendant eundem ex homicidio caſuali, non autem ex homicidio voluntario irregularem eſſe; ajunt enim ideò eſſe irregularem quia fuit in culpa, & non prævidit quod poterat ſequi.

66 Decimò, adducitur Angel. ad Bart. in l. *Reſpiciendum, §. Delinquunt, ff. de pœn.* Nam cum Bartol. ibi dixiſſet pœna ordinaria puniendum eſſe qui volens percutere Titium percuſſit Mævium; addit ibi Angel. de Peruſ. jura adducta per Bart. id non probare, & talem non teneri actione injuriarum, quia ceſſat intentio injuriandi ſed teneri l. *Aquilia* propter culpam, & puniendum eſſe arbitrio judicis ut de delicto caſu commiſſo. Et cum Angelo tenent alij, DD. Et quamvis ſentiant aliqui cum Bart. tamen non probant homicidium fuiſſe voluntarium.

67 Poſtremo adducitur Aretinus *conſ.* 147. quem refert, & ſequitur Felin *in tract. quando conatus, col. fin. verſ. Ex his*, qui tenet ſtatutum puniens homicidium voluntarium non comprehendere illum, qui animo occidendi armato pugno adverſarium, ita percuſſit, ut ceciderit in terram, Unde evenit ut cadendo alliſerit ad petram, & ex dicta colliſione repiraverit. Rationem adducit; nam cùm ſtatutum duo requirat animum inique occidendi, & occiſionem ex intentione ſequuta, & in hoc caſu mors ſequuta fuerit non ex facto per delinquentem electo, ſed ex colliſione prædicta non per ipſum electa, ſed quæ caſu accidit: ſtatuti verba hunc non comprehendunt. Quæ ratio multo magis videtur conſentire caſui noſtro ad reprobadum hunc mandatorem non poſſe dici irregularē ratione voluntariæ mortis tertii, qui contra illius voluntatem fuit, non ab ipſo mandante, ſed per accidens loco alterius interfectus.

68 Nec obſtat ſi dicatur errorem prædictum nihil iminuere de culpa homicidij, nec de pœna irregularitatis, cùm verſetur circa qualitatem, quæ ad propoſitum noſtrū ſit impertinens, eo quod ſive hic, ſive ille homo occidatur, modo occidatur homo, ſemper eadem incurritur irregularitas ex doctrina D. Thomæ 1-2. *quæſt.* 76 *art.* 3. & *ibi* Cajetan. adeout dictus error quoad prædictos effectus non cauſet involuntarium: nam argumentū procedit reſpectu ipſius mandagarij, qui non erraverit in corpore occiſi; imò in individuo eundemmet voluit interimere, & teremit; ſed tantum erravit in qualitate impertinenti; de quo eſt
69 text. ad id notabilis in l. *Eum qui, §. Si iniuria, ff. de iniur.* ibi, Si quis putet me Lucium Titium eſſe; Cum ſim Cajus Sejus, prævalet quód principale eſt injuriam eum mihi facere velle; certus enim ſum Ego, licèt ille putet me alium eſſe, quàm ſim. Secus autem eſſe reſpectu mandantis, qui non erravit in qualitate perſonæ, ſed erravit in corpore: dum enim voluit ut una perſona, unūve corpus occideretur, alia perſona, ſeu aliud corpus, in quod nullo modo mandans conſenſerat, occiſum fuit; & ſic ex quo mandans nullo modo voluit, ut illud corpus læderetur, non poteſt dici voluntariè in illud conſenſiſſe; ideò arg. ejus textus à ceſſante ratione infertur, ut injuriarum actione neque ratione illius corporis læſi teneatur. Argumentum autem contrarium procederet, ſi mādans viſa perſona Seji amici, putanſque eum eſſe Titium inimicum, mandaſſet ſervo ut dictam perſonam ad oculum deſignatum occideret, quia tūc mandans voluntariè, & directè conſenſiſſet in necē dictæ perſonæ, nec excuſaretur ex eo quod ipſe erraſſet in qualitate amici, vel inimici, eo quod
70 dicta qualitas nec augeat, nec minuat homicidium nec reddat illud involuntarium. Et eodem modo reſpondetur ad illud, quod deduci ſolet ex gloſ. cap. *Si verò, il ſecondo, de ſenten. excomm.* videlicet qui volens percutere Titium Clericum, percuſſit Sejum itidem Clericum, non evitat excom-
71 municationem.

Pariter nec obſtat textus in l. *Scientiam*, §. *ult. ad l. Aquil.* ibi, ſed ſi defendendi mei cauſa lapidem in adverſarium miſero, & non eum, ſed prætereuntem percuſſero, l. *Aquilia* tenebor: nam præterquam quod hoc exemplum in aliis terminis proponitur, quàm ſit caſus, de quo dubitatur; eſto dictus error non impediat quominus læſus l. *Aquilia* repetat ſuum damnum; non tamen inde ſequitur ut hic percuſſus fuerit voluntariè percuſſus; unde quamvis percutiens teneatur l. *Aquilia* ob negligentiam commiſſam, non tamen tenetur actione injuriarum Præterea quatenus etiam injuria à percutiente poſſet dici voluntariè illata ipſi percuſſo; non tamen poſſet dici proceſſiſſe ex voluntate, nec ſecundum voluntatem mandan-
72 tis, qui non illud corpus, ſed aliud juſſit injurioſè percuti. Quod ſi adhuc urgeatur, Canones induxiſſe irregularitatis pœnam non contra occidentes Sejum, vel Titium, ſed contra occidentes hominem quicumq; ille ſit, etiamſi ſit infidelis, c. *Clericum qui paganum diſt.* 50. & dictum eſt ſupra *num.* 51. Et proinde ſufficere, ut mandando voluerit hominē in genere occidi, ſicut & occiſus fuit: Reſpondebimus hic adeſſe fallaciam; nam cùm mandat quis hominem in genere occidi, utique voluntate conſenſit in quodcumque individuum ſub ſpecie comprehenſum. Unde quodcumque individuum occiditur, perſona ab eodem mandante nolitia dicetur occiſa, & ita eidem ad volūtarium homicidium imputabitur, veluti ſi mandavero alicui: Accede ad talem rixam, & interfice adverſarios; quia tunc voluntas mea complectitur ſingulas perſonas in dicta rixa exiſtentes. At in caſu noſtro mandans determinavit voluntatē ſuam ad hanc perſonam particularem Joannis. Ergo ſi occidatur alia perſona, non poterit dici occiſa perſona à mandante intenta, & volita. Argumentum autem fortaſſe procederet, ſi dominus dixiſſet famulo hæc, & ſimilia verba. Quidam Joannes mihi intulit injuriam, vade inquire de illo, & repertū occide, quia tūc ſi famulus reperto ho-

homine Sejo,& credens illum eſſe Joannem, eundem occidiſſet, fortè poſſet dici mortem Joannis aliquo modo ab hæro voluntariè intentam,& perinde eſſe, ac ſi ipſemet mandans viſo Sejo, putanſque eum eſſe Joannem, illaque perſonam in individuo oſtendens famulo, eidem dixiſſet, occide talem perſonam; quia tunc ut dixi dictus hærus conſenſiſſet voluntariè in occiſionem talis corporis, quem hominem eſſe non ignorabat; unde irregularitatem ex homicidio voluntario incurriſſet.

Non obſtat doctrina Covarr. in Clem. *unic. de homicid. par.* 2. §. 1. *num.* 2. Nam illius rationes non videntur concludentes, eique videtur repugnare doctrina Navarri ejus Præceptoris in dicto *cap.* 27. *nu.* 240. Quamobrem videtur poſſe tutò reſponderi prædictum P. non incidiſſe in irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario.

Et hanc ſententiam aliàs probavit S. Congregatio Concilij: nam propoſito dubio an mandans committi homicidium in perſonam unius, ſi ſequatur in perſonam alterius, intelligatur incidiſſe in irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, adeout ſuper eo nec diſpenſari debeat juxta *cap* 7 *ſeſſ.* 14. nec Epiſcopus poſſit ex *cap.* 6 *ſeſſ.* 24 quamvis homicidium occultum ſit: *Die* 9. *Ianuarij* 1587. S. Congregatio cenſuit non incidiſſe in irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario.

DE HOMICIDIO.

Cap. Significaſti, il ſecondo.

SUMMARIUM.

1 *IRregularis cenſetur percutiens, de cuius vulnere an fuerit lethale, vel ne, ſciri non poteſt, ſi percuſſus ab eo, vel ab alijs occiſus extiterit.*

2 *Lex promotionis conſtat non ſolum in promotione ad Ordinem, ſed etiam in Ordinis executione.*

3 *Pars tutior in dubio eſt tenenda etiam extra materiam irregularitatis.*

1 SIGNIFICASTI, il ſecondo. Irregularis cenſetur qui alium lethaliter percuſſit, licèt ab alijs fuerit extinctus: idem ſi non apparet, an lethaliter, ſi etiam percuſſus ab aliis obijt,& non apparet ex cujus vulnere deceſſerit: idem eſt ſi percuſſerit non lethaliter, ſi animum occidendi habuit, & ex aliorum vulneribus percuſſus expiravit. Hoc dicit notabiliter ſecundum Abbatem. Sed Jo. Andr. cum quo cæteri concordant, ſummat ſic. Quo ad legem promotionis habetur percutiens ut homicida, de cujus vulnere an fuerit lethali, vel non, ſciri non poteſt, ſi percuſſus ab eo, vel ab aljis occiſus extiterit. Communis diviſio; ſecunda ibi, *Non in præmiſſo*: qui diſtinguit,& primum membrum proſe-
2 quitur, ibi, *& quidem*; ſecundum ibi, *quod ſi*. Addit Joan Andr. ſe ideo dixiſſe de lege promotionis, quia lex illa conſtat non ſolum in promotione ad Ordinem, ſed etiam in Ordinis executione, ad quem quis jam eſt promotus, & quod impedit ſecundum, fortius primum, ut cap. *Quemadmodum, de iureiur.*

Proſp. Fagn. in 1. *part.* 5. *lib. Decretal.*

In textu ibi, *quod ſi diſcerni non poßit*, Nota cum vertitur in dubium an ex homicidio fuerit contracta irregularitas, vel non, debere quem reputare ſe irregularem,& abſtinere à miniſterio Altaris, quamvis revera homicidium non commiſerit, ut in littera. Et ponderat rationem in deciſione expreſſam, ibi: *cum ceſſare ſit tutius, quàm temerè celebrare, pro eo, quod in altero nullum, in reliquo verè magnum periculum timeatur.* Quæ ratio periculi tamquam generalis,& expreſſa in littera oſtendit diſpoſitionem ſpecialem ad omnes materias, in quibus illa ratio viget, ut eſt caſus in l. *Regula*, §. *fin.* ubi Bart.& Bald. notant, *ff. de Irr. & fact. ignor.* Et quamvis textus proponat quæſtionem de Presbytero irregulari, ex vulnere illato, & homicidio ſubſecuto: tamen hoc ideo facit, quia caſus ita contigit in facto, ſicut moris eſt in Decretalibus. Sed non propterea arctare voluit regulam de tutiori parte in dubio eligenda ad ſolam materiam irregularitatis: nam ſi hoc facere voluiſſet, potiùs debuiſſet dicere hoc ſtatutum fuiſſe in odium homicidij,& ſpecialem indecentiam exercendi Ordines cum dubio irregularitas. Quod tamen non fecit, imò fundavit deciſionem in illo univerſali principio, quod inter duo extrema in dubio illud ſit eligendum, in quo nullum timetur periculum. Unde iure optimo ex hoc textu generalem regulam, quod in dubiis ſequi debeamus partem tutiorem, eliciunt Hoſtien. *nu.* 9. 10. *&* 15 *in fin.* & Marian. Socin. *num.* 4. & in cap. *Ad audientiam, ſup. eod* idem Hoſt. *num.* 3 *in fin. & num.* 4. Butr *num.* 2. Abb. *eodem num. verſ. Aut agitur in foro pœnitentiali*, Joan. de Anan. *num.* 1. *verſ. Aut agitur*, Marian. Socin. *num.* 4. 18. 19. *&* 20. & Felin. Quod eſt contra modernos Theologos, qui dicunt præceptum hoc de tutiori parte eligenda non habere locum niſi in dubio irregularitatis; quorum ſententiam latiùs confutavimus in repetitione cap. *Ne innitaris, num.* 220. *ſup. de Conſtit.* ubi etiam tolluntur aliæ oppoſitiones noſtro ſæculo ſubtiliter excogitatæ ad hanc regulam evitandam à *n.* 172. *uſq; ad n.* 225.

DE HOMICID.

Cap. Tua nos.

SUMMARIUM.

1 *REligioſus chirurgiam exercens, ſi ex ea mors ſequitur, irregularis eſt.*

2 *Irregularis non eſt qui iudici ſæculari dedit interſignia furis, à quo fuit vulneratus.*

1 TUA NOS. Monachus chirurgiam exercens, ſi ex ea mors ſequitur, irregularis eſt, etiamſi ſit peritus,& diligens, & hoc fuerit pietatis cauſa: ſed cum eo poſt ſatisfactionem miſericorditer diſpenſari po-
2 teſt. Hoc primo. Qui judici ſæculari dedit interſignia furis, à quo fuit vulneratus, irregularis non eſt, licèt ille poſtmodum occidatur. Hoc dicit ſecundo Joann. Andr. Butr. Card. Anchar. Abb. Joan. de Anan.& Marian. Socin. ſecunda pars, ibi, *ad ultimum*,& ſubdiviſio patet, ſecunda ibi, *Nos igitur.*

Pro intelligentia hujus Decretalis vide quod dixi in cap. *Ad audientiam nu.38.40.& 41. ſupra eodem.*

DE HOMICIDIO.

Cap. Petitio.

SVMMARIVM.

1 *Clericus pugnans etiam contra Saracenos irregularis eſt ſi aliquem illorum occidit, & in dubio abſtinebit.*

Irregularitas non contrahitur ex homicidio, vel mutilatione pro neceſſaria defenſione patriæ, vel parentum, ibid. & n. ſeq. uſque in fin.

2 *Clerici in bello iuſto poſſunt adeſſe & hortari, ſed non propria manu pugnare.*

3 *Clerici in bello iuſto poſſunt deferre arma defenſiva tantùm.*

Papa an poſſit Clericis concedere ut ipſi manu propria poſſint hominem occidere,

Irregularitas ex occiſione, vel mutilatione ad ſui defenſionem quando incurratur, ibid.

4 *Neceſſitas inevitabilis ad evitandam irregularitatem quando dicatur.*

5 *Clericum interficiens ob neceſſariam proximi defenſionem non eſt excommunicatus.*

6 *Irregularitas contrahitur etiam ex merito.*

7 *Excommunicatio non incurritur ſine peccato mortali.*

8 *Patriæ, & parentum defenſio eſt de iure naturæ.*

9 *Irregularitas contrahitur ex homicidio patrato ob neceſſariam honoris defenſionem.*

10 *Teſtes etiam coacti in cauſa criminali ſunt irregulares, ſi inde ſequatur mors, aut mutilatio.*

11 *Irregularitas contrahitur ex ſola præſentia in homicidio ab alijs patrato in bello iniuſto; ſecus ſi bellum ſit iuſtum.*

12 *Intellectus cap.* Sicut dignum, § fin. de homicid.

Irregularis eſt Clericus qui in bello iniuſto auxilium, vel conſilium dedit, vel culpabilis, aut negligens fuit, ſi inde ſequuta ſit mors ibidem.

13 *Irregularis non eſt qui intereſt bello iniuſto ad ineundam pacem, licèt ex illius præſentia robur accreſcat ſuis, & timor adverſarijs, dummodo abſit dolus*

14 *Clericus in bello iuſto ex percuſſione etiam cum ſanguinis effuſione citra mortem, non fit irregularis, licèt per alios ſequuta fuerit mors.*

15 *Diſpenſari poteſt cum eccleſiaſticis irregularibus ex homicidio ob neceſſariam patriæ, vel parentum defenſionem.*

Tridentinum Concilium cap.7 ſeſſ.14. *à regula Diſpenſationem prohibente excipient homicidium ad ſui defenſionem comprehendit etiam homicidiũ ad defenſionem parentum. ibid.*

PETITIO. Clericus pugnans etiam contra Saracænos irregularis eſt, ſi aliquem illorum occidit, & in dubio abſtinebit. Hoc dicit ſecundum Jo. And. Butr. Cardin. & Anchar. vel ſecundum Abb. Clericus pugnando etiam contra inimicos Fidei Catholicæ ſi quemquam percuſſit, & de interfectione ipſum remordet conſcientia, à miniſterio Altaris abſtinere debet. Communis diviſio. Secunda ibi, *Mandamus.*

In Regno Portugalliæ quamplurima loca maritima ſunt ſubjecta Maurorum, Batavorum, & aliorum hæreticorum incurſionibus, & quandoque illis in ea irruentibus contingunt diverſa damna, & infortunia nempe viros, & mulieres abduci, virgines deflorari, templa devaſtari, & alia id generis mala.

QUÆRITUR, An ſtante evidente neceſſitate hujuſmodi eccleſiaſtici pro patriæ, & parentum defenſione, quin etiam Eccleſiarum, & Monaſteriorum poſſint contra prædictos hæreticos arma capere, & vim vi repellere abſque irregularitatis incurſu.

1 Hanc quæſtionem videtur decidere hæc Decretalis ubi Honorius III. reſcribit Pelagio Presbytero his verbis: [Petitio tua nobis exhibita continebat, quod cum inimici Dominicæ Crucis, ac blaſphemi nominis Chriſtiani caſtrum quoddam in quo morabaris graviter invaſiſſent, exeuntibus inde habitatoribus tam Clericis, quàm laicis contra eos, ac invicem confligentibus hinc inde occiſi quamplurimi extiterunt: unde cũ pro eo quod aliquos percuſſiſti irregularitatem metuas incurriſſe mandamus quatenus ſi de interfectione cujuſquã in illo conflictu tua conſcientia te remordeat a miniſterio Altaris abſtineat reverenter, cũ ſit conſultiùs in hujuſmodi dubio abſtinere, quã temere celebrare.) Hic enim agebatur de neceſſaria patriæ defenſiõe, cum hoſtes caſtrum graviter invaſiſſent, & tamen deciditur Pelagium Preſbyterum eſſe irregularem ſi eum remordeat conſcientia quod in conflictu aliquem interfecerit.

2 Ratio eſt, qui etſi Clerici alios poſſint hortari ad pugnam in bello juſto contra hoſtes, cap. *Igitur*, cap *Hortatũ*, cap. *Omni timore*, cap *Vt pridem*, 23. *qu ult.* cap. *Dominus.* 23. *qu* 2 & cap. *Hadrianus*, *diſt* 63. in propria tamen pugnare non poſſunt, cap. *Quicumque*, & cap. *Clerici*, 23. *q. ultima*, quandoquidem eorum officium reddit eos inhabiles ad pugnandum, cap. *Ex multa, ad fin. de voto*, gloſ. *hic in ver. Remordet.*

Unde D Thom. 2.2. *q.*40. *art.*2. *ad ſecundum*: (Dicendum eſt, inquit, quo Prælati, & Clerici ex auctoritate ſuperioris poſſunt intereſſe bellis, non quidem ut ipſi propria manu pugnent, ſed ut juſtè pugnantibus ſpiritualiter ſubveniant ſuis exhortationibus, & abſolutionibus, ſicut & in veteri lege mandabatur *Ioſue* 6. quod ſacerdotes ſacris buccinis in bellis clangerent. Et ad hoc primo fuit conceſſum quod Epiſcopi, vel Clerici ad bella procederent: quod autem aliqui propria manu pugnent, abuſionis eſt.

3 Et Butr. *hic n.*4. (Clerici hortatu adeſſe poſſunt bellis hortando ad bellum juſtum, ſed non in propria perſona pugnando, quia officium ad hoc eos inhabiles reddit: & licèt quidam dicant Clericos in minoribus poſſe ferre arma, dicendum eſt contrarium, niſi cauſa defenſionis ut clypeum, vel loricam, vel niſi ad terrorem, ut in obſidione.) Hæc Butrius.

Et Bald. *conſ* 439. *Ad bellum iuſtum*, *volum* 5. Inter quinque requiſita ad hoc ut bellum ſit juſtum primo loco recenſet ut perſona ſit ſæcularis: non autem eccleſiaſtica, cui pugnare non licet, niſi ob inevitabilem neceſſitatem, & *n.*2 duplicem

reddit

reddit rationem ſecundum B. Thomam (quia , inquit ars bellica, & bellorum ſtrepitus retrahit Clericos à laude Dei, oratione, & divinis officijs.) Secunda propter effuſionem ſanguinis, quia exemplo Chriſti debent potius pati ſuum ſanguinem effundi, quàm effundere alienum, & propter hoc eſt inſtitutum ut effundentes ſanguinem ſunt irregulares, ſicut ſcriptum eſt de David; *Non ædificabis mihi templum quia vir ſanguinis es.* Hæc Bald. qui *n* 4. amplius affirmat nec Papam poſſe Clericis concedere, ut ipſi manu propria poſſint hominem occidere. Quæ ſententia ſatis etiam probatur in Clem. *Si furioſo, de homicid.* ubi ſolum excipitur ab incurſu irregularitatis ex mutilatione, vel occiſione qui mortem aliter vitare non valens ſuum occidit, vel mutilat invaſorem, ubi gloſ. penul. ponderando illud verbum, *ſuum*, hæc littera, inquit, innuit, ſecus in illo , qui occiderit volentem occidere patrem, filium, conjugem, vel perſonam conjunctam, quam aliter juvare non poterat: quod verum puto quaſi caſus ille non includatur ſub neceſſitate inevitabili: quæ quidē gloſſa recipitur ferè ab omnibus, ut teſtatur Navarr, *cap.* 27 *n.* 213. qui idem putat in caſu , in quo quis deformat aliquem ob neceſſariam patriæ defenſionem, itaut niſi id faceret, civitas obſeſſa caperetur, idemque cenſent Bann. 2. 2. *q.* 4. *n.* 2. *dub.* 41. *verſ. in huius rei expoſitione*, & Cajet. *ibid.* & cum verbis Clementinæ concordat decretum Concilii Tridentini in *cap.* 7. *ſeſſ* 14. ibi, *vel vim vi repellendo, ut quis ſe à morte defenderet.* Et quamvis Concilium ſupponat irregularitatem dum dicit iure quodammodo eſſe debitam diſpenſationem; hoc tamen dicendum eſt procedere cum neceſſitas non eſt omnino inevitabilis, aut cùm exceditur moderamen inculpatæ tutelæ, iuxta terminos cap. *Significaſti , il ſecondo ſupra eod.* alias enim nulla incurritur irregularitas , ut in dicta Clem.

4 Non obſtat quod Abb. *hic n.* 2. videatur ſentire hunc textum non habere locum ſi neceſſitas eſſet omnino inevitabilis: ait enim in 2. *notab.* licèt ergò Clericus poſſit interficere ad defenſionem ſuam, quando non poteſt aliter evitare mortem, ut in Clem. *Si furioſus, de homicid.* ſecus quando invaditur tota terra, quia per alios poteſt repelli iniuria; unde tunc neceſſitas non eſt omnino inevitabilis.

Hoc inquam non obſtat, quia Abb. tunc demū ſentit neceſſitatem cenſeri inevitabilem, cùm deficiunt laici, qui civitatem obſeſſam cuſtodiant ; quo caſu res non verſatur in puris terminis meræ defenſionis patriæ, ſed reducitur ad terminos d. Clem. *Si furioſus*, ineſt defenſionis propriæ perſonę cujuſque Clerici: unde non mirum ſi irregularitas non incurratur: quod benè declarat *hic* Marian. Socin. *notab.* 1. dicens: (Nota primò quod Clericus eſt prohibitus pugnare etiam cum infidelibus non ſolum eos aut eorum terras invadendo , ſed etiam proprias terras defendendo ab invaſionibus infidelium: quod intellige quando terra eſſet munita alijs hominibus, qui poſſent illam defendere: aliàs ſecus ſi poſſet eſſe timor rerum, & perſonarum (& idem Socin. in cap. *Ad audientiam, nu.* 375. *ſupra eod.* ubi ait: (Si bellum ſit juſtum , dic quod aut eſt neceſſarium pro defenſione perſonarum, aut rerum; ſi perſonarum nullo modo efficitur irregularis, & hoc caſu etiam proprio facto committens homicidium nō eſt irregularis (Ergo non efficitur irregularis ille qui tenetur defendere ſi præſtat auxilium; & in hunc ſenſum accipiēdus eſt Covarr. dum loquitur de neceſſitate omnino inevitabili everſionis patriæ ab hoſtibus, in dicta Clem. *Si furioſus, in 2 par. relect.* §. 3. *n.* 2.

5 Rurſus non obſtat quod Fortunius , quem alij plures ſequuntur in l. *Ut vim, ff. de iuſt. & iur. col.* 9. contrarium ſenſerit ſiquidem movetur ea ratione, quod non incurrit excommunicationem qui percutit Clericum ob neceſſariam proximi defenſionem, ſecundum doctrinam Innocentij cōmuniter receptam in cap. *Si verò , de ſent. excom.* cùm liceat, imò quandoque oporteat proximum defendere, cap. *Dilecto, de ſent. excomm. in* 6. & cap.

6 *Quanta infra eod tit.* Quam tamen rationem frivolam eſſe in proprijs terminis oſtendit gloſ. in d. Clem. *Si furioſus, in ver. Suum*; quia irregularitas contrahitur ſine culpa, etiam ex merito, ut in judice juſtè occidente, cap. 1. 51. *diſt.* & notatur in cap. *Inter opera, de ſponſal.* & docet D. Thom. in

7 3. 2. *qu. art.* 2. excommunicationem , imò oportet ut præcedat diabolica ſuaſio circa Clericum percutiendum, c. *Si quis ſuadente*, 17. *qu.* 4. & non incurritur abſque peccato mortali, c. *Nemo Epiſcoporum, ead cau. & quæſt* Navar. *in Man. cap.* 27. *n.* 213. ubi propterea refellit opinionem Fortunij : & hæc eſt communis opinio, ut alijs relatis teſtatur Marian. Socin in cap. *ad audientiam, nu.* 169. *ſupra eod.*

8 Non obſtat demum, quod abſurdum videatur, ut quis incidat in irregularitatem ob neceſſariam patriæ, aut parentum defenſionem, ad quam tenetur de jure naturæ, ſeu de jure gentium, l. 1. §. *Ius gentium, ff. de iuſt & iur.* adeo ut peccarent non faciendo, cap *Fortitudo*, cap. *Non in inferenda*, cap. *Qui poteſt, & per totam*, 23. q. 3. cap. *De occidendis.* 23. q. 5. Sylveſt. *in ver. Bellum*, 3. *q.* 2.

9 Reſpondetur enim eadem obligatione unumquemque teneri ad defenſionem proprij honoris, & famæ, cap. *Non ſunt audiendi*, 11. q. 3. ubi qui famam contemnunt non ſolùm impudentes, ſed & crudeles appellantur: & tamen hoc caſu cum, qui occidit, vel mutilat abſolutum eſt in irregularitatem incidere, & contrarium aſſerere, ut ait Navar. *loco cit.* eſſet mille deciſiones in theorica, & praxi receptas ſine ratione ſufficianti mutare , & contra textum ferè expreſſum in d Clem. ubi gloſ. re-
10 cepta ferè per omnes hoc tenet. Et eodem modo videmus teſtes in certis caſibus compelli poſſe in criminalibus etiam per cenſuras eccleſiaſticas ad teſtimonium ferendum, itaut propterea peccent, ſi examen detrectent, cap. *Super eo* , ſecundum communem intellectum, & c ſeq. de teſtib. cogē. & tamen ex hujuſmodi examine contrahunt irregularitatem ſi ſequatur mors, aut mutilatio, Navar. *in man. c.* 27. *de irreg. n* 212 & generaliter imperium, aut juſſum ſuperioris non excuſare ab irregularitate habetur in cap. *Aliquantos* ibi, *Qui dum parent poteſtatibus, quæ ſibi ſunt impetrata fecerunt*, 51. *diſt.*

Cum ergo regula ſit quod irregularis efficiatur qui aliquem interficit, aut mutilat, nec ab hac regula reperiantur excepti niſi caſus furioſi, infantis, ſeu dormientis, & illius qui mortem aliter vitare non volens ſuum occidit, vel mutilat invaſorem, ut in d. Clem. Stabimus regulæ, quamdiu nō probatur exceptio, gloſ. 1. in c. *Inter hæc, in fin.* 32.

q.2 notatur in l.1. *ff.de reg.iur.*

Quamobrem ut concludamus, cùm in propoſito dubio duo quærantur, videlicet, An eccleſiaſtici poſſint arma capere pro patriæ, & parentum defenſione; & an propterea incidant in irregularitatem.

Quoad primum videtur reſpondendum, eccleſiaſticis licere adeſſe, & hortari ad eum modum, quo S. Thomas declarat *ubi ſupra*, ſed non pugnare manu propria, ut per Abb. *hic n.* 3. & eſt text. in d.c. *Ex multa*, §. *fin.de Voto*.

11 Quo verò ad ſecundum, ſi aliquem percuſſerint licèt male fecerint percutiendo, ſi homicidij, aut mutilationis conſcientia eos non remordeat, non incidunt in irregularitatem. Caſus eſt ad litteram in hac Decretali, qui non habetur alibi ita clarè, ut dicit Abb. *in fine*: nam Papa hic conſultus de percuſſione, reſpondet de interfectione, per hoc inſinuans Clericum non eſſe irregularem ex eo quod aliquos percuſſerit, niſi ex illa percuſſione aliquis mortuus fuerit, ut hic ponderant Innoc. *in princ.* Hoſt *n.*1. *in ver. Si interfectione*, Butr. *n.*2 Anchar. & Abb. ambo *n.*3.

12 Neque obſtat tex. in c. *Sicut dignum*, §. *fin. ſupra eod.* quia procedit tantùm, in bello injuſto, in quo ex ſolo conſilio, vel præſentia armata contrahitur irregularitas ſecuto homicidio per alios, ſecundum Abb. *hic n.*3. *verſ. Sed contra hoc fortiter oppono.* Quod fuſius explicat Innocen *in princ.* dicens: (In bello injuſto quandocumque auxilium, vel conſilium Clericus dederit in mortem alterius, vel ſi culpabilis, aut negligens fuerit, & ex hoc ſequuta ſit mors, irregularis eſt; cap. *Quantum*, cap. *Sæpè*, & cap. *Si duo*, 50. *diſt.* Unde ſi euntes ad bellum injuſtum favorem præſtent ſuis, qui propterea ſecurius lædunt inimicos, aut terrorem incutiant adverſariis ad hoc ut fugiant, vel non audeant ſe defendere, ſi exinde mors ſequuta ſit, irregulares ſunt
13 Verum ſi quis ad injuſtum bellum iret cauſa pacificandi, vel aliàs ex iuſta cauſa, non creditur huic imputandum, ſi eius præſentia aliquod robur accreſcat ſuis, vel timor adverſariis, dumodo dolus omnino abſit.) Ita Innocentius dicens hoc probari à contrario ſenſu in cap. *Quantum*, 50. *diſt* & ei ſubſcribunt Hoſt. Butr. & alii proximè citati.

14 At verò ſi bellum ſit iuſtum, ut in caſu huius cap. in quo pugnabatur contra infideles, tunc ex ſola percuſſione etiam cum ſanguinis effuſione Clerici non incurrunt irregularitatem, niſi propria manu occidant, aut mutilent, licèt per alios ſequuta fuerit mors, aut mutilatio, ſecundum omnes. Sin autem in conflictu non ſolùm percuſſerint, ſed etiam necaverint, aut mutilaverint, utcumque bellum ſit iuſtum, cenſendi ſunt irregularitatem contraxiſſe in propoſita facti ſpecie, quia neceſſitas non eſt inevitabilis ad eum modum, quo requirunt Doctores ad irregularitatem incurrendam; nimirum quia non deſunt laici, qui poſſint vim hoſtium propulſare, ſecundum Abb. *nu.* 2. & Socin *in* 1 *notab.*

Neque verò habenda eſt ratio Suarez *tom.* 5. *de cenſur. diſp.* 47. *ſect* 6. *n.*2. & Sayr *lib.*6. *de cenſur. c.* 19 *n.*5. & aliorum recentiorum: nam cum aſſerunt ex homicidio ob neceſſariam patriæ, & parentum defenſionem non contrahi irregularitatem; aut loquuntur in caſu, in quo deficiunt laici, qui poſſint vim hoſtium repellere, & admitti poteſt eorum ſententia, quia agitur etiam de propria defenſione perſonarum juxta terminos d. Clem. *Si furioſus, de homicid.* aut loquuntur in caſu, in quo laici non deſunt; & tunc contra eos ſtat hæc Decretalis, doctrina D. Thomæ, & unanimis Canoniſtarum ſententia.

15 Itaque hoc caſu, in quo ſupponuntur adeſſe etiam laici, qui poſſint hoſtium injurias propulſare, poſſet Sanctiſſimus D.N. ut conſcientiæ eccleſiaſticorum conſultum ſit, impertiri facultatem Collectori Portugalliæ ad tempus Sanctitati ſuæ benè viſum diſpenſandi ab irregularitate cum eccleſiaſticis, qui in caſu inevitabilis neceſſitatis, infideles, vel hæreticos, defendendo patriam, occiderunt, vel mutilarunt: ejuſmodi enim irregularitas eſt diſpenſabilis ad inſtar illius, quæ contrahitur ex homicidio ob neceſſariam parentum defenſionem, ut in ſubjecta declaratione S. Congregationis Concilij, videlicet, An Concilium *c.* 7. *ſeſſ.* 24. dum agit de repellendo vim vi à perſona propria, ut irregularitas ſit diſpenſabilis, habeat etiam locum in perſona patris. S. Congregatio cenſuit habere locum: nam permiſſio vim vi repellendi, & alium offendendi pro tutela ſui corporis, juxta l. *Vim, ff. de iuſt. & iur.* habet locum etiam pro tutela patris, vel filij, mariti, vel uxoris, gloſſ. in dicta l. *Vt vim*, & eſt communis, ut ibi per Jaſ. *nu.* 28 & licèt gloſſ. in Clem. 1. *de homicid.* dicat, quod Clem. volens eum, qui mortem aliter evadere non valens, ſuum occidit invaſorem, non eſſe irregularem, non procedit in patre, & filio, ſed tantùm in ejuſdem perſona propria; & gloſſam ſequuntur ibi Cardin. & Anchar. tamen illud eſt verum, quãdo volumus excuſare à contrahenda irregularitate: illa enim etiam ſine culpa contrahitur, & ita dictum gloſſæ procedit in terminis d. Clem. In caſu autem Concilij non agitur de excuſando ne irregularitas contrahatur, ſed de excuſando, ut contrahatur irregularitas diſpenſabilis, quia vis vi repulſa eſt; & ideo in Concilio comprehenditur etiam perſona patris.

DE HOMICID.

Cap. Quidam.

S V M M A R I V M.

1 *Homicidium caſuale non imputatur ei, qui dedit operam rei licitæ, nec fuit in culpa.*
Irregularis an ſit Clericus qui puerum per funem demiſit in puteum, ad res quærendas, ſi puer diſrupto fune decidens obierit, ibid. & nu. ſeqq. uſq; in fin.
2 *Actus illicitus quando dicatur.*
3 *Homicidium caſuale quando imputetur danti operam rei illicitæ.*
4 *Clericus vacans rei mechanicæ, vel ædificationes, an dicatur rei illicitæ operam dare.*
5 *Clericis opus rurale permiſſum eſt.*
6 *Irregularis an ſit qui in cauſa fuit, ut artifex per tectum incederet, ſi illi decidens obierit.*
7 *Irregularis non efficitur Clericus equitans, ſi equus diſrupto fræno hominem prætereuntem occiderit.*
8 *Caſus non imputatur danti operam rei licitæ.*
9 *Irregularitas an contrahatur ex leviſſima culpa.*

Culpa

10 *Culpa leviſſima in committendo tranſit in culpam levem.*

11 *Culpa tunc abeſt ſi omnia facta ſunt, quæ diligentiſſimus quiſque obſervaturus fuiſſet.*

12 *Homicidium imputatur Clerico ad irregularitatem ſi proveniat actu conſervandi bona etiam extra propoſitum.*

1 QUIDAM. Homicidium caſuale non imputatur ei, qui dedit operam rei licitæ, nec fuit in culpa. Hoc dicit communis diviſio. Secunda ibi, *Attendentes.* Nota ſummarium, cum quo concordat c. Joannes, ſupra eod. & Jo. Andr. Butr. Cardin. & omnes *in princ.*

Quidam Clericus ad requirendam ſuppellectilem in puteum à fure projectam Puerum eo demiſit ligatum unico fune groſſo, ac novo, eumq; appenſum per funem ſuſtentabat dum ſuppellectilem expiſcaretur; tandem chorda, quæ ore putei refricabatur, dum puer extraheretur onuſtus, diſrupta eſt, & puer decidens in aquam eſt ſuffocatus. Quæritur an homicidium hoc, quod caſuale eſt, atque omnino fortuitum, neque à Clerico volitum, ipſi veniat imputandum, adeout in irregularitatem inciderit.

Quæſtio videtur in duos articulos dividenda. Primus eſt, An Clericus ſecundum ea, quæ proponuntur, dederit operam rei illicitæ, necne. Secundus, An fuerit in aliqua culpa, ita ut propterea irregularitatem contraxerit.

2 Quoad primum nonnulli opinati ſunt eum dediſſe operam rei illicitæ, dum ipſemet fune ſuſpẽſum hominem unà cum ſocijs demiſit in puteum, ac etiam tenuit: nam actus illicitus ille dicitur primò ratione periculi mortis, aut confractionis membri, quæ exinde poſſunt contingere, Covar. poſt alios in Clem. *Si furioſus, de homicid* §. 4. *2. p. n.* 10. per textum in cap *Tua nos, ſupra eodem*, & cap. *Sententiam ſanguinis, Ne Cler. vel Monach.* Deinde quia Clerici dignitati non convenit, dicto cap. *Tua nos*, & notat Abbas in c. *Ioannes nu.* 1. *ſupra eod.* & in c. *Multa, Ne Cler. vel Monach.* poſt gloſſ. 4. in cap. *Significante, de appellat.* tunc verò eventus ex actu illicito ſecundum hunc modum poſteriorem etiam præter intentionem contingens imputatur, ſi ille inventus per ſe ex illo opere cõ-
3 ſequatur, ut docet S. Thom. 2. 2. *q.* 64 *art.* 8. Itaq; patet homicidium caſuale ad irregularitatem imputandum fore danti operam rei illicitæ ſi is actus ſit cauſa non admodum remota, tametſi cauſa propinqua, ſeu immediata inſpici ſoleat, gloſſa 1. in c. *De cætero, ſupra eod.* & Decius in Auth. *Præterea, C. Vnde vir*, poſt Bart. in l. 1. *n.* 24. *ff. de act. & obligat.* aut quoties illicitum opus per ſe volitum fuerit periculoſum ex natura ſua, ut notant DD. in cap. *ult. infra eod. lib.* 6. & firmat Covar. *loco citato*, Alphonſ. à Caſtr. *lib.* 2. *de poteſtat. leg. pœn. c.* 14. Domin. Sot. *lib.* 5. *de iuſt. & iur. q.* 1. *art.* 9.

4 Cæterum plerisq; viſum eſt hunc Clericum nõ dediſſe operam rei illicitæ; tum quia in cap. *Ex litteris, il ſecondò, ſupra eod.* excuſatur Monachus, qui opus mechanicum exercebat, quaſi rem neceſſariam ageret, quemadmodum & hic Clericus rem ſuam in puteum demerſam extrahere ſatagebat: tum quia in hoc cap. Clericus dans operam ædificationi dicitur rei licitæ operam dare: tum quia bonorum ſuorũ recuperatio nec ſuapte natura mala eſt, nec Clericum dedecet, licet per ali-
5 quod opus externum fiat; neque enim vilior eſt opere rurali, quod Clericis permiſſum eſt, iuxta notata in cap. *Clericus iuſtum*, 91 *diſt.* & cap. *Nunquam de conſecrat. diſt.* 5. & in cap. 1 *de celebrat. miſ-*
6 *ſar.* Tum demum quia Henriq. *in ſumma lib.* 14. *cap.* 15. ait eum, qui fuit in cauſa, ut faber lignarius incederet per tectum, ut illud componeret, non eſſe irregularem ſi ille collapſus moriatur, dummodo ſponte id operis aſſumpſerit, & aliàs exercere conſueverit.

Itaque cum probabilius videatur hunc Clericum rei licitæ operam dediſſe, ſecundus articulus ſupereſt examinandus, an ſcilicet in aliqua culpa ſit eius homicidii, quod conſecutum eſt: & quidem non eſſe in culpa videtur ſuaderi primò, quia
7 in cap. *Dilectus, ſupra eod.* quid ſimile contigiſſe videtur, dum ibi refertur diſrupto fræno, quo Clericus ſeſſor equum cohibere nitebatur hominem prætereuntem interfectum fuiſſe; & nihilominus deciditur irregularem factum non eſſe, quia nec operam rei illicitæ dedit, nec ulla culpa præceſſit. Quia vero gloſſa Bernardi ait ibi; Clericũ equitantem in culpa non fuiſſe, quoniam fragile frænum non adhibuerat, ſed ſatis validum; pari ratione Clericus, de quo nunc agitur excuſandus eſt, quandoquidem fune novo, ac ſatis firmo puerum colligavit, qui in puteum demiſſus eſt, nec tenebatur omnium firmiſſimum adhibere; ſecus fortaſſe ſe res haberet ſi parum diligenter devinctus ille fuiſſet, & obnexus reſolutionem in vitæ diſcrimen adductus fuiſſet, arg. l. *Item quæritur*, § *Si gemma, ff. Locati.*

8 Deinde hoc ipſum ſuaderi poteſt ex cap. Joannes, ſupra eodem, ubi dicitur: Nos igitur attendentes, quod d. Sacerdoti, qui dabat operam rei licitæ, nihil potuit imputari, ſi caſus omnes fortuitos non prævidit: & idem habetur in textu noſtro ibi: *Quia omnes caſus fortuitos, qui prævideri non poſſunt, forſitan non prævidit.* Ex his videtur inferri poſſe, ut cum hic Clericus daret operam rei licitæ, quamvis non præviderit, imò nec prævidere teneretur quoad poſtea conſecutum eſt, ab irregularitatis nota liber habendus ſit.

9 His tamen non obſtantibus videtur reſpondẽdum prædictum Clericum eſſe irregularem: non me latet multos, qui opinionem Abbatis, qui in cap. *Quæſitum, de pœn. & remiſſ. n.* 2. ait culpam leviſſimam non inducere irregularitatem, cui ſubſcribit Navarrus ibidem, & alii citati à Covar. & ex recentioribus Henriq. Cæterum oppoſita ſententia, quæ placuit gloſſæ *ſecundæ* in cap. *Significaſti, il primo, ſupra eodem*, Hoſtien. & Jo. Andr. *ibidem*, juri valde conſonam eſt, præſertim cùm contrariæ opinionis Authores concedant culpam leviſſimam in committendo inducere irregulari-
10 tatem, juxta cap. *Conſuluiſti*, 2. *q.* 5. propterea quod ea tranſit in culpam levem juxta gloſ. 2. in l. *Lege Cornelia, ff. Ad Syllan.* cum itaque idem Clericus culpa non careat, tum quia firmiorem funem adhibere debuit, arg. l. *Si ſervus*, §. *Si ex plauſtro, ff. Ad legem Aquil.* tum quia pertrahens prævidere debuit eum, qui ſurſum trahebatur onuſtus, periculo objici, ne diſrupto fune laberetur, præſertim cum funis eſſet unicus, & ore putei refricaretur arg. l. *Quod te, ff. de reb. cred.* & l. *Idem Iuris, ff. ad l. Aquil.* & verò culpa tunc abeſt, ait Juriſconſultus in l. *Si merces, ff. Locat.* §. *Qui columnam*, ſi omnia

11 omnia facta ſunt, quæ diligentiſſimus quiſque obſervaturus fuiſſet. Unde, ut ait Abb. *hic in ult. notab.* ut quis caſu fortuito non teneatur, intelligitur de fortuito, quem etiam diligentiſſimus p. ævi-
12 dere non poteſt, ut l *Si quis domum, ff. Locat.* Quibus addi poteſt etiam latam culpam fortaſſe intervenisse; quia vehementius res ablatas recuperandi ſtudium in cauſa fuit, ne ille miſer cautiùs extraheretur, argum. cap. *Suſcepimus, ſupra eodem.* Ubi Alex. III (Quoniam, inquit, expediebat potiùs poſt tunicam relinquere pallium, & rerum ſuſtinere jacturam, quam pro conſervandis vilibus rebus, & tranſitorijs tam acriter in alios exardeſcere, abſtineat iſte humiliter ab Altaris miniſterio, & uterque peccatum ſuum ad arbitrium tuum ſtudeat expiare) ubi Felin in 1. *not.* dicit Clerico imputari ad irregularitatem ſi ex actu conſervandi bona ſequatur homicidium etiam extra propoſitum. Ex quibus reſultat etiam reſponſio ad objecta: & ita reſolutum.

De Clericis pugnantibus in Duello.

Cap. Henricus.

S V M M A R I V M.

1 *Irregularis eſt Clericus ſi pugil ab eo datus adverſarium occidat; diſpenſatur tamen cum eo ad beneficium*
2 *Conſuetudo qua accuſans, & accuſatus adſtringitur ad pugnandum damnata eſt.*
3 *Duellum purgationis vulgaris quibus rationibus reprobetur.*
4 *Potentioribus pares eſſe non poſſumus.*
5 *Inæqualitas in iudicijs reprobatur. parilitas approbatur*
6 *Fortitudo nulla ſine iuſtitia eſt laudanda*
7 *Duellum purgationis vulgaris quo iure ſit prohibitum*
8 *Diſpenſari poteſt cum homicida voluntario ad obtinendum beneficium etiam in titulum.*
9 *Et an hæc diſpenſatio ſit debita adeout ſuperior peccet diſpenſando.*
10 *Clericus homicida eſt deponendus, & perpetuò detrudendus in monaſterium.*
11 *Verbum,* poteſt, *eſt facultatis.*
12 *Diſpenſare non poteſt inferior à Papa niſi ex cauſa magnæ utilitatis, vel neceſſitatis Eccleſiæ.*
13 *Diſpenſatio eſt quædam miſericordia.*
14 *Miſericordia quid ſit.*
15 *Papa in his quæ ſunt iuris poſitivi diſpenſare poteſt ſine ulla cauſa, & ſic deſponſati ſunt tuti quoad Deum*
Declaratur, ibidem. verſ. Niſi lex canonica.
16 *Diſpenſare poteſt cum homicida voluntario etiam Epiſcopus ad beneficium ſimplex, ſed ad curatum non diſpenſat niſi Papa, & num. 27. uſque in finem*
Diſpenſare an poßit Epiſcopus cum homicida voluntario ad beneficium curatum priùs obtentum. ibid. verſ. Et quamvis.
17 *Et quid ad beneficium non curatum, cui ſit annexum onus miniſtrandi in ſacris Ordinibus per ſeipſum.*
Et quid ſi alter beneficium impetraverit in eventum privationis ante accuſationem inſtitutam, ibidem. verſ. An autem Epiſcopus.
18 *Homicida voluntarius in ſacris Ordinibus non diſpenſatur.*
19 *Et quid in minoribus.*
20 *Ordo quilibet in latiori ſignificatione dicitur ſacer.*
21 *Diſpenſare an poßit Epiſcopus cum occulto homicida etiam in ſacris.*
22 *Homicida voluntarius etiam occultus ex Concilio Tridentino omni ordine, beneficio, & officio eccleſiaſtico perpetuò carere debet.*
23 *Concilium Tridentinum in cap. 7. ſeſſ. 14. excludens voluntarium homicidam à ſpe diſpenſationis an habeat locum in iam promoto ad ſacros Ordines, & n ſeqq.*
24 *Diſpenſationis gradus tres.*
25 *Promovendus facilius repellitur quam deijciatur promotus.*
26 *Concilium Tridentinum nec voluit, nec potuit adimere Papæ poteſtatem diſpenſandi in ſacris ordinibus cum voluntario homicida.*
27 *Papa an poßit diſpenſare quoad Ordines cum homicida voluntario.*
28 *Eccleſia numquam diſpenſat ſuper homicidio voluntario etiam ex manſuetudine, & n 33.*
Contrarium, num. 34.
29 *Irregularitas cauſata ex homicidio voluntario an ſit de iure divino.*
30 *Papa contra ius divinum non diſpenſat.*
31 *Phinees nepos Aaron fuit diſpenſatus ſuper duobus homicidijs, & permiſſus divina miniſtrare*
32 *Paulus Apoſtolus quamvis homicida divina miniſtravit.*
33 *Doctores aſſerentes Eccleſiam non diſpenſare ſuper homicidio voluntario expenduntur.*
34 *Papa diſpenſat cum promotis ſuper homicidio voluntario aliquando in Signatura Gratiæ, aliquando remittit ſupplicationes ad Congregationem Concilij.*
35 *Congregationis Concilij ſtylus in diſpenſationibus ſuper homicidio voluntario.*
36 *Cum homicida voluntario ad effectum ingrediendi Religionem qualiter diſpenſetur.*
37 *Pœnitentiariæ ſtylus in diſpenſationibus concedendis ſuper homicidio voluntario occulto.*
38 *Et quid in antiquißimis.*
39 *Eccleſiæ Romanæ obſervantia prævalet authoritati cuiuſcumque Doctoris.*
40 *Papa diſpenſat ſuper omnibus irregularitatibus.*
41 *Cum homicidio voluntario numquam diſpenſatur ad Ordines ſuſcipiendos.*
42 *Epiſcopi poſt Concilium Tridentinum an poßint diſpenſare ſuper homicidio voluntario ſaltem occulto ad executionem minorum Ordinum.*
43 *Concilij Tridentini decretum in cap. 6. ſeſſ. 24. expenditur.*

1 HENRICUS. Irregularis eſt Clericus ſi pugil ab eo datus adverſariũ ejus occidit, nec excuſat conſuetudo, poteſt tamẽ cum eo circa habendũ beneficiũ diſpenſari. Hoc dicit ſecundum Jo. Andr. & Doctores communiter. Secunda ibi, *Quia igitur.*

2 Nota primo pravam eſſe, & damnatam conſuetudinem ſecundum quam accuſatus, & accuſator adſtringitur ad pugnãdum per ſe, vel per alium, ut ſic appareat de innocentia, vel convincatur de crimine illato, quæ dicitur purgatio vulgaris, ut infra *de purgat. vulg.* Abſit enim iſta abuſio, ut qui

vincit in campo ſit in jure potior, ut inquit Oldrad. *conſ.* 191. *Nullo modo, num.* 2.
3 Quia multa habet abſurda propter quæ redditur imperſcriptibilis, ut ibi per eum: & compluree rationes cur hæc probatio ſit reprobata adducunt *hic* Hoſtien. *nu.* 1. Jo. Andr. *num.* 3. Butr. *num.* 12. Ancharan. *num.* 6. & Jo. de Anan. *num.* 1. Quarum prima eſt, quia per talem probationem Deus tentari videtur, c. *Monomachiam*, 2. *quæſt.* 4. Secunda, quia mortes hominum, & pericula animarum inde proveniunt, cap. 1. *verſ. fin. ſup. tit. prox.* Tertia, quia inventa eſt Diabolo fabricante, cap. *Mennam*, & cap. *Conſulviſti*, 2. *quæſt.* 4. Quarum rationum meminit etiam Concilium Tridentinum in *cap.* 19. *ſeſſ.* 25. ubi dicitur, (Deteſtabilis duellorum uſus fabricante Diabolo introductus, ut cruenta corporum morte ani-
4 marum etiam perniciem lucretur.) Quarta, quia non eſt veriſimilis probatio, imò veriſimile eſt, ut fortior, & potentior debiliorem conculcet, argum. cap. 1. *verſ.* 1. *ſupra, tit. prox.* Etenim potentioribus pares non eſſe poſſumus, l. 3. *reſpon.* 1. *ff. de a-*
5 *lien. iudic. mut. cau. fac.* Quinta, quæ ex præcedenti conſequitur, quia vix, aut numquam poſſunt eligi pugiles utrinque pares in omnibus. In judiciis autem iniquitas, & inæqualitas reprobatur, & paritas approbatur, ut in cap. *Cum inter priorem*, §. 1. *cum ibi not. ſup. de except.* & in cap. 1. §. 1. *de mut. petition.* Sexta, quia falſa probatio eſt unde nec ſententia hac occaſione lata in rem iudicatam
6 tranſit, ut in c. 2. *infra, de purgat. vulgar.* Septima, quia nulla fortitudo ſine iuſtitia eſt laudanda, ut in
7 Authen. *Vt omn. obed. iud reſpon.* 5. *coll.* 5. Ex his conſequitur, ut hæc ſpecies duelli purgationis vulgaris ſit omni iure prohibita, prout illam de jure divino, canonico, & civili prohibitam eſſe pluribus probat hic Marian. Socin. *num.* 9. *& ſeqq.*
8 Secundo nota cum homicida voluntario diſpenſari poſſe quoad obtinendum beneficium, etiam in titulum, ut probatur in cap. *Presbyterum*, 28. *diſtinct.* ponderando litteram ibi, *Cathedram quidem habere, ſed ab officio abſtinere præcipimus*: & hoc tenet Goffr. qu. in *hic* ſequuntur Jo. Andr. *num* 2. *in verb. Beneficium*, Cardin. *ante num.* 1 *in eod. ver.* Abb. *nu.* 4. *verſ. Vlterius quæro*; & Jo. de Anan. *nu.* 5. Gemin. in cap. *Studeat*, per illum textum in
9 *verſ. Verum ſi Presbyter*, 50. *diſt.* Imò dicunt Doctores hanc diſpenſationem eſſe debitam, adeout Superior dicatur peccare, niſi diſpenſet ſi Clericus ſit corrigibilis per d. cap. *Studeat*, & d. cap. *Presbyterum*; ne ſcilicet cogatur in Clerici opprobrium mendicare, cap. *Diaconi*, ibi: *mendicat infelix Clericus in plateis, & civili operi mancipatus publicam à quolibet depoſcit alimoniam* 93. diſtinct. & c. *Ad ſupplicationem*, *de renunc.* & hoc tenet Hoſtien. *hic num.* 6. *in ver. Poterit tamen*, Jo. Andr. *n.* 2. *in eod. ver.* Butr. *num.* 11. Cardin. *in princ. dicto ver. Poterit.*
10 Verùm hæc opinio ita indiſtinctè non placet Abbati *nu.* 3. *in ult. notab.* Quia pro homicidio ſicut & pro alio graviſſimo crimine debet Cleric9 deponi, & perpetuò in monaſterium detrudi ad agendam pœnitentiam, ut in cap. *Tua, infra, de*
11 *pœnis.* Ergo ceſſat hæc ratio ne cogatur mendicare, cùm in monaſterio ſint ei ſubminiſtranda alimenta, ut in cap. *Novimus, infra, de verbor. ſignif.* vnde concludit Abb. hujuſmodi diſpenſationem de omninò gratioſam: & ponderat litteram hic in ver. *Miſericorditer*; pro quo etiam facit ver. *poterit*: hic poſitum, quod eſt facultatis, ut l. *Sæpe*, *ff. de offic. Præſid.* & l. *Non quicquid*, *ff. de iudic.*

Pro conciliatione Joan. de Anan. *hic num.* 4. *Poteſt*, fortè dici opinionem Hoſtien. poſſe procedere ſi Clericus non detrudatur in monaſterium, ſed remaneat in ſæculo, quia tunc viget ratio illa mendicitatis, ſed Marian. Socin. in cap. *Ad audientiam*, *nu.* 412. *ſupra de homicid.* Diſtinguit an ſubſit juſta, & legitima cauſa diſpenſandi, puta quia verteretur maxima utilitas Eccleſiæ, vel magnum ſcandalum, vel alia ſimilis cauſa urgens; & vera ſit opinio Hoſtien. ut Superior cogatur diſpenſare, & peccet non diſpenſando. An verò ſubſit ſola utilitas perſonæ, ut quia eſt bonæ conditionis, & lapſu quodam erravit, & multum eſt contritus, & dolens de exceſſu ſuo, & hoc caſu vera ſit ſecunda opinio, ut ſit in facultate Prælati concedere, vel non concedere diſpenſationem.
12 Tu adverte, quia hoc ſecundū membrum diſtinctionis Mariani Socini non tranſit abſque difficultate. Supponit enim diſpenſari poſſe cum homicidio voluntario ob ſolam utilitatem perſonæ, quod non videtur verum, quia diſpenſatio concedi non debet niſi ex cauſa neceſſitatis, vel utilitatis Eccleſiæ, c. *Etſi illæ*, 1. *quæſt.* 7. *in fine*, ibi: *illa nullatenus mutilanda ſunt, quæ nec ulla neceſſitas, nec eccleſiaſtica prorſus extorquet utilitas*, & cap. *Mutationes*, 7. *quæſt.* 1. ibi: *communi utilitate, vel neceſſitate.* Imò hæc cauſa in diſpenſatione tali oppinione debet eſſe magna, ut patet in cap. *Cenomanen. in fine*, 56. *diſt.* in cap. *Ab excommunicatis*, 9. *quæſt.* 1. ibi: *ad ſuperiores autem conſcendere non concedimus, niſi neceſſitas, vel utilitas maxima flagitaverit*: & in cap. *Nemo de elect. lib.* 6. ibi: *& evidente neceſſitate, vel utilitate ipſius Eccleſiæ ſuadente*; & hodie eſt expreſſum in decreto Concilij Tridentini *cap.* 18. *ſeſſ.* 25. Imò qui hoc negant profectò ſacras regulas non intelligunt, ut formaliter inquit Archid. in cap. *Licet Canon. nu.* .. *verſ. Item requiritur, quod talis neceſſitas, vel utilitas ſit magna*, *de elect. lib.* 6. & ſcripſi plenius in cap. *fin. num.* 6. *& ſeqq. ſupra, de fil. Presbyter.* Aut ergo ſubeſt ſola cauſa utilitatis perſonæ, & diſpenſatio nullatenus eſt concedenda; aut ſubeſt evidens Eccleſiæ utilitas, vel neceſſitas: & tunc arbitror indiſtinctè veram eſſe opinionem Hoſtien. ut diſpenſatio ſi debita, quod tenet gloſſa magna in cap. *Vt conſtitueretur*, 50. *diſt.* ubi dicit diſpenſationem eſſe debitam ſi ſubeſt juſta cauſa, ut ibi, & cap. *Licet*, 45. *diſt.* cap. *Diſpenſationes*, 1. *quæſt* 7. cap. *Plerumque*, 11. *q.* 3. cap. *Noli*, 23. *q.* 1. &
13 cap. *Conſiderandum*, 50. *diſt.* Eſt enim diſpenſatio quædam miſericordia, ut hic, & in c. *Ad audientiam*, *ſupra*, *de homicid.* vel quaſi miſericordia, inquid gloſſa præalleg. At quilibet tenetur eſſe miſericors, cap. *Non ſatis*, 86. *diſtinct.* cap. *Diſciplina*, *in princ.* 45. *diſt.* Et maximè Prælati, cap. *fin.* 90. *diſt.* cap. 2. *infra de ſortileg.* l. *Placuit*, C. *de iudic.* & hac poſſet implorari officium Superioris, ut ſentit gloſ. in d. cap. *Vt conſtitueretur*, 50 *diſtin.* & expreſſiùs gloſſa in c. *Exigunt*, 1. *quæſt.* 7. arg. cap. *Nullus*, *de iurepatronat.* & ſic ponderatio quam facit Abb. *ſuper ver. Miſericorditer*, contra ipſum retorquetur, quia, ut Damaſcenus inquit, *lib.* 2. *Orthodoxæ fidei*, *c.* 14. Miſericordia eſt ſpecies
14 juſtitiæ, & propterea ab Auguſt. *lib.* 9. *cap.* 5. *ante med. de Civit. Dei* diffinitur eſſe alienæ minæ miſeriæ in noſtro corde compaſſivo qua utique ſi poſſumus, ſubvenire compellimur, ut refert Sanctus

ctus Thomas in 2.2.*qu.30.art.* 1. Quinimò ſuperior qui negare diſpenſationem, peccaret non ſolùm contra miſericordiam in proximum, ſed etiam contra juſtitiam Eccleſiæ debitam, ſi urgens illius neceſſitas, aut evidens utilitas exigeret diſpenſationem: quod ſatis conſtat ex decreto ejuſdem Concilij in d.c.18. ibi: *urgens, iuſtaque ratio, & maior quandoque utilitas poſtulaverit, cum aliquibus diſpenſandum eſſe.*

15 Dictum Mariani Socini fortè ſalvari poſſet in Papa, qui cùm ſit ſupra omne jus humanum poſitivum, cap. *Propoſuit, de conceſſ. præben.* poteſt in his pro ſola voluntate diſpenſare etiam nulla cauſa ſubſiſtente, & determinat Innoc. in cap. *Cum ad Monaſterium, n.3. verſ. nota quod quidam dicunt, ſupra de ſtatu Monachor.* quem ſequitur Speculat. *in tit. de legat.* §. *Nunc breviter, ad finem, verſic. Decimoquinto in voto.* Cardin *in repet.* cap. *Perpendimus, de ſent. excomm.* Præpoſit. in cap. *Per venerabilem, Qui fil. ſint legit.* & alij relati à Felin. in cap. *Ad audientiam, il ſecundo, num.* 4. *verſ. Nihilominus attende, de reſcript.* & ſic diſpenſati ſunt tuti etiam quoad Deum, ut ibi probat Felin. *verſ. Et puto hoc procedere*, niſi lex canonica eſſet fundata in aliqua ratione deſcendente à jure divino, vel à dictamine rationis merè naturalis, ut per eumdem verſ. *benè fateor*, & eſt ex mente D. Thomæ *quod l.9 art* 5.

16 Hanc autem diſpenſationem ad beneficium ex juris communis diſpoſitione poteſt hoc caſu etiã Epiſcopus impertiri, ſi beneficium ſit ſimplex ſecus ſi curatum, quia non diſpenſat niſi Papa, arg. cap *fin.* cum ibi notatis, *ſupra de fil. Presbyt.* & cap. *fin. de præben.* ſecundum Hoſt *hic in fine*, Jo. Andr. *n.* 2. *in ver. Beneficium*, Butr. *n.* 11. *in fin.* Cardin. *ante n. in ver. Beneficium*, Abb. *n* 4. *verſ. Ulterius quis poteſt diſpenſare*, & Marian. Socin in c. *Ad audientiam, n.*400 *ſupra de homicid.*

Et quamvis Jo de Anan *hic n.5. verſ. Quis autem poterit diſpenſare*, videatur concludere Epiſcopum diſpenſare poſſe etiam ad curatum eo quod etſi diſpenſatio ipſa ſit ſtricti juris; poteſtas tamẽ diſpenſandi ſit latè interpretanda, c. *fin.* ubi id notant Jo. Andr. & omnes, *de Simon.* & Dec in cap. *At ſi Clerici*, §. *de adulterijs*, *n.*129 *de iudic.* conciliando opiniones dicat quoad beneficium obtinendum veram eſſe opinionem Hoſtienſis, & Abbatis, ſed in beneficio prius acquiſito procedere ſecundam opinionem Jo. de Anan. nihilominus nec ſecunda opinio, nec conciliatio Decij videtur admittenda, quia cum Epiſcopus cum homicida voluntario non poſſit diſpenſare ut miniſtret in ſacris Ordinibus, ut eſt textus clarus hic, & dicam infra *in ultimo notab.* in neceſſariam conſequentiam nec diſpenſare poteſt ut retineat beneficium curatum, quippe quod annexum habet ſacri Ordinis miniſterium, & eſt ſequela officij, cap. *Si quis ſacerdotum*, & cap. *Eos*, 21 *diſt.* & notat gloſ. in cap. *fin in ver. Datur, de reſcript. lib* 6. Ad quod adduco textum optimum in cap. *Ex litteris, infra, de exceſſ. Prælat.* ubi pro deciſione cur Epiſcopus propter homicidium voluntarium ſit deponendus adducitur ratio illa, quia pontificale officium non valet adimpleri ſine altaris miniſterio cuius ſic delinquens reputatur indignus; quæ ratio militat etiam in quolibet curato. Nec valet motivum Decij quod poterit Vicarium conſtituere, ut in ſimili habetur in c. *Cum ex eo, de elect. in 6.* imò enim obtinens beneficium curatũ tenetur celebrare, & Sacramenta adminiſtrare per ſeipſum, ut in cap. *Extirpandæ.* §. *Qui verò, in præbend.* in cap. *Licet canon. de elect. in 6.* & in decreto *cap.* 1. *ſeſſ.* 23. Concilij Tridentini. Non obſtat text. in d. cap. *Cum ex eo*, quia loquitur in privilegiatis ſtudiorum cauſa, nec applicatur ei qui cum propter delictum reddiderit ſe inhabilem ad officium, etiam beneficio privari debet, ut dicitur in

17 d. cap. *Eos*, & in cap. *Si quis ſacerdotum.* Et idem intelligo in beneficio non curato, cui ex fundatione, vel aliàs ſit annexum onus miniſtrandi in ſacris Ordinibus per ſeipſum, ut in Clem. *Ut ij, de ætat. & qualit.* & in decretis Concilij Tritentini *cap.* 4. *ſeſſ.* 22. & *cap* 5. *ſeſſ.* 25. quia viget eadem ratio; & alioquin beneficiatus ſentiret commodum ex culpa ſua, quia perciperet emolumenta, & onera non ſubiret, quod eſſet abſurdum, ut conſiderat Vitalin. in Clem. *Cupientes, nu.* 41. & 42. *de pœnis.*

An autem Epiſcopus poſſit diſpenſare cum homicida voluntario ad beneficium ſimplex prius obtentum eo caſu, in quo alter in eventum privationis ante litem moram, & accuſationem inſtitutam illud à Sede Apoſtolica impetravit, Gemin. reſpondit non poſſe *conſ.* 105. *Pro declaratione, col ult. n* 10. *verſ. Sed præſupponendo*, quia ex præmiſſa impetratio jus quoddam alteri jam eſt quæſitum, cui Papa ſine ſpeciali derogatione non cenſetur præjudicium intuliſſe, idem tenet Joan. Staphil. *de litter. grat fol.* 78. *col.* 2. vide Covarr. *in* Clem. *Si furioſus, par* 2. § 3. *num* 6. *de homicid.* quæ tamen procedunt inſpecta juris communis diſpoſitione. Sed quid in terminis Concilij Tridentini, dicam infra *n.* 22.

18 Ultimò nota ibi, *in ſacris*, cum Clerico homicida voluntario in ſacris Ordinibus non diſpenſari, concordat cap. *Continebatur, de homicid.* & d. cap. *Miror*, 50. *diſt.* ſecùs in minoribus, ut notatur in

19 cap. 1. § *fin. ſupra eod.* & c. 2. *de bigam* ita Hoſt. *hic n* 5 *in ver In ſacris*, qui tamen ſubdit de rigore juris idem eſſe in non ſacris, ex quo in culpa eſt, cap. *Si quis viduam*, 50. *diſt.* & cap. *Sicut dignum*, §. *fin. ſupra de homicid.* Pondera hæc dicta Hoſtienſis, qui videtur velle, ut Epiſcopus poſſit in executione minorum Ordinum diſpenſare cum homicida voluntario: & clarius hoc tenet in fine, in ver. *Diſpenſari*; & cum eo tranſit Jo. Andr. *n.* 1. *verſ. Oppono*, & hanc opinionem magis communem eſſe teſtatur Covar. in Clem. *Si furioſus*, §. 3. *n* 5 *de homicid.* moventur per cap. *Continebatur*, & cap. *Ad audientiam*, *ſupra de homicid.* Et pro hac opinione facit littera hujus Decretalis, quæ dum prohibet de ſacris, videtur permittere de minoribus, arg. cap. *Nonne, de præſumpt.* Sed contrarium tenet Innoc. *hic in princip.* qui in littera ibi, *in ſacris*, ſubaudit, *maximè*, & indiſtinctè tenet idem eſſe in non ſacris, pro quo facit text. in c. 1 *ſupra eod.* & apertius opinionem Hoſtienſis reprobat Butr. *hic n.*9. & Abb. *nu.* 7. Jo. de Anan. *eod. nu.*7 & Marian. Socin. in d. c. *Ad audientiam, n.* 396. nec ſecundum eos oppoſitum tenent Doctores, niſi homicidium ſit caſuale, prout loquuntur textus in d. c. *Continebatur*, & cap. *Ad audientiam.*

20 Item non obſtat hæc Decretalis, quia tum dicit de ſacris Ordinibus poteſt ſumi largè pro quolibet Ordine etiam minore: nam in latiori ſignifica-

ficatione quilibet Ordo minor eſt ſacer, quia ſacri ſignaculum, ut notatur in cap. Clericus ſi tonſurã, & ibi per Abb. *ſupra de vita, & honeſt. Cleric.* licèt majores communiter propter excellentiam appellentur ſacri, ut in gloſ. *in ſumm. 23. diſtin.* Subdit tamen Marian. Socin. in d. cap *Ad audientiam*, *n.* 399. primam opinionem Hoſtienſis poſſe ſalvari in eo qui commiſit homicidium voluntarium mediante juſtitia, cum quo ſecundum eum poterit Epiſcopus diſpenſare quoad adminiſtrationem minorum Ordinum ſuſceptorum; quod & Nav. admittit in *Manuali c. 27. n. 270. verſ. Ex quo videtur inferri*, licèt ſecundum ejus diffinitionem hoc homicidium non ſit voluntarium. Addit etiam Butr. ubi ſupra Archid. tenere in c. *De his, 50. diſt.* cum occulto homicida poſſe Epiſcopum diſpenſare etiam in ſacris: locus Archidiaconi declarantis in hoc ſententiam Vincentij eſt in d. cap. *De his il ſecondo, n. 5. ad fin. verſ. Sententiam Vincentij*, & alios plures pro hac ſententia refert Covarr. in d. Clem. *Si furioſus, par. 2* §. 3. *n.* 4. Sed in hoc contrarium tenet Hoſt. *in ſumma, de homicid.* §. *Qua pœna, verſ. Sed & ſecundum canones*: & quamvis opinio Vincen. & Archid. ſit ſatis probabilis, tamen contraria ſententia Hoſtienſis eſt tutior; & ideo ſequenda cùm agitur de periculo animæ, ut dicit Henric. Boich. in cap. *Quæſitum*, *circa med. verſ. Et licèt iſta opinio, de tempor. ordinat.* quam etiam dicit communem Bellam. *ibidem in 2. oppoſ. n.* 12. & contra primam opinionem videtur textus ſatis clarus in prædicta Decretali *Quæſitum*, ib., *præter reos homicidij*, ut ponderant Henricus, & Bellamera.

Verùm has difficultates ferè omnes hodie ſuſtulit Concilium Tridentinum in *c. 7. ſeſſ.* 14 quo ſtatutum eſt, ut qui ſua voluntate homicidiũ perpetraverit etiamſi crimen id nec ordine judiciario, nec alia ratione publicum, ſed occultum fuerit, nullo tempore ad ſacros Ordines promoveri poſſit, nec illi aliqua eccleſiaſtica beneficia etiamſi curam non habeant animarum conferri liceat, ſed omni ordine, ab beneficio, & officio eccleſiaſtico perpetuò careat: quo decreto ſatis apertè corrigitur opinio Vincentij, & Archid. & approbatur ſententia Hoſtien. de qua ſupra proximè dictũ eſt: an autem corrigantur ea, quæ hic dicunt DD. de diſpenſatione ad minores Ordines, & beneficia ſimplicia: & quid in terminis *cap. 6. ſeſſ.* 24. *dicam infra n* 42.

QUÆRO, An decretum *d. c. 7. ſeſſ.* 14 excludens voluntarium homicidam à ſpe diſpenſationis vendicet ſibi locum in eo, qui ante homicidium ad ſacros jam erat Ordines promotus.

Die 2. Septembris 1613. habita eſt Sacra Congregatio Concilij coram S. D. N. cui interfuerunt S. R. E. Cardinales Camerinenſis, Montelperus, Sanctæ Cæciliæ, Juſtinianus, de Monte, Paravicinus, Plattus, SS. Quatuor Burgheſius, Blanchettus, Davila, Mantica, Arigonius, Viſcontius, Doſſatus, S. Marcelli: in eaque propoſito ſupradicto dubio, Camerinenſis exiſtimavit decretum Concilij comprehendere etiam promotum: nam canones ita loquũtur, ut nemo ſit diſpenſandus homicida voluntarius, idque non tam ob delictum, quàm ob Sacramenti decentiam, cùm non deceat virum ſanguinolentum miniſtrare in ſacra Euchariſtia, quod eſt Sacramentum pacis, & unionis, Sotus *de iuſt. & iur. lib. 1. q. 6, art. 5. verſ. Ad primũ igitur* & *lib. 5. q. 1. art.* 4. Quæ ratio militat etiam in promoto; neque hoc modo Concilium ampliat diſpenſationem antiquorum Canonum, ſed cum ea ſe conformat, Montelperus exiſtimavit promotum non comprehendi, tum tamen non celebret in loco commiſſi delicti. Sanctæ Cæciliæ arguit pro opinione affirmativa, quod Concilium promotum includat Primò quia cap. *Miror.* 50. *diſt* arcet ab altari voluntarium homicidam, ejuſque ratio militat tam in promoto, quàm in promovendo. Secundò quia Concilium utitur verbo *careat*, quod importat carentiam ejus quod quis habet. Contrariam tamen ſententiam, ut promotus non comprehendatur in Concilio veriorẽ eſſe putavit: nam tres ſunt gradus diſpenſati-
24 onis. Primus cùm diſpenſatur in aliquo homicidio voluntario, ut miniſtret in minoribus Ordinibus, Secundus cùm diſpenſatur, ut miniſtret in majoribus. Tertius cum diſpenſatur cum eo qui non eſt promotus, & hic eſt maximus gradus diſpenſationis. Unde non eſt dicendum Concilium loquens de hoc tertio gradu, qui eſt omnium maximus voluiſſe ſub prohibitione includere gradus minores, præſertim cùm inter promotum, & promovendum ſit maxima ratio diverſitatis: nam is qui non eſt promotus ad ſacros poterit uxorem ducere, aliſque rebus ſe addicere. At promotus quid aget, cùm nec miniſtrare poſſit, nec retrocedere liceat? Præterea de jure communi erat ei danda diſpenſatio, ne mendicare cogeretur, c. 2. *de Cler. pugn. in duel.* ubi dicunt Doctores hujuſmodi diſpenſationem eſſe quaſi debitam, ſi Clericus ſit corrigibilis. Juſtinianus eamdem opinionem ſequutus eſt, ut promotus non comprehendatur: nam verba Concilij non poſſunt convenire promoto, ibi, *promoveri*, ibi, *conferri*.

Dictio autem, *ſed*, quæ ſubſequitur eſt cõtinuativa cum omnibus quæ[illegible]bus; & ſic verba ſequentia intelligenda ſunt retento eodem themate de promovendo; [illegible] verba non ſint apta comprehende[illegible] promotũ [illegible]rè multò minus cõprehendunt promotum ex ſimilitudine, quia facilius repellitur promovendus, quàm dejiciatur promotus, gloſ in cap. *Ex tenore*, *de tempor. ordin.* Covar. *in 2 par. relect. Clement. Si furioſus, de homicid.*
25 §. 3. *n.* 4. Ponderavit etiam textum in *cap 6 ſeſſ* 24. dum à facultate tributa Epiſcopis diſpenſandi in caſibus occultis excipit homicidam voluntarium: nam ſi ex *cap 7. ſeſſ.* 14 eſſet decretum ut non diſpenſaretur etiam promotus, illa exceptio eſſet de indubitabili. Id etiam comprobavit ex obſervantia ſubſequuta, quia in Pœnitentiaria, & in Signatura Gratiæ paſſim conceſſæ ſunt promotis hujuſmodi diſpenſationes: quod ſi ſecus eſſet, ſequeretur abſurdum; nam ſi homicidium eſſet ita occultum ut manifeſtari non poſſet, cogeretur talis promotus abſtinere cum periculo, ut de ſe ſuſpicionem induceret. Neque obſtat quod in c. *Miror, 50. diſt.* tam promotus, quàm promovendus arceri videantur ab altaris miniſterio, quia Concilium non tollit quod erat diſpoſitum de jure veteri, ſed illud relinquit in terminis, in quibus erat ante Concilium, & tantũ ſub nova prohibitione non includit. De Monte, & Paravicinus idẽ cum Juſtiniano ſenſerunt. Plattus proclíviorem ſe eſſe dixit in contrariam ſententiã. Primò quia Canones antiqui æquè prohibent diſpenſari in promoto, ſicut in promovendo: quapropter Cõcilium

cilium quod juris veteris prohibitionem fottè nõ obſervatam innovari voluit utrumque includere voluiſſe credendum eſt. Secundò, quia cum verba in principio ſint poſita per modum rationis, ex ea debet extendi diſpoſitio, dummodo verba diſpoſitionis ſint apta comprehendere etiã latè ſumpto vocabulo. Verbum autem, *careat*, poſitum in Concilio includit etiam habentem, cap. *Clericus*, 50. *diſt.* & ſic etiam promotum. Tertiò, quia ultima pars *d. cap.* 7. abſque dubio loquitur etiam de promoto: Ergo & prior, cum una pars legis declaret aliam. Ad ponderationem exceptionis poſitæ in *cap. 6. ſeſſ* 24. reſpondit eſſe poſitam ad majorem declarationem, ne Epiſcopus ſibi tributam putaret facultatem diſpenſandi cũ homicida voluntario. Sanctorum Quatuor exiſtimavit promotum non cõprehendi quã de jure antiquo non erat promoto ablata ſpes diſpenſationis, Hoſtien. in c. *Sicut de homicid.* ubi Cardin de communi teſtatur; & quia dum Concilium loquitur de beneficio nõ procedit in jam collato, quod non vacat niſi homicida eo privetur: ergo etiam cum diſponit de Ordine nõ eſt intelligendum de jam collato, ut una pars legis declaretur per aliam. Nec obſtat ratio Concilij quæ aptari videtur tam promoto quàm promovendo, ibi, *ab altari avelli debeat*: nam cum lex diſponit de ratione, non autem ratio de lege, non eſt attendenda ratio. Burgheſius etiam opinionem tenuit negativam, quia difficilior eſt diſpenſatio cum promovento quam cum promoto, quia Epiſcopus de jure veteri non poterat cum homicida voluntario diſpenſare, ut promoveretur ad minores Ordines, & tamẽ poterat, ut in ſuſceptis Ordinibus miniſtraret. Nec obſtare ait canones antiquos nempe cap. *Miror, cum ſeq.* 50. *diſt.* quia loquuntur de irregularitate, non de diſpenſatione. Blanchettus fuit ejuſdem ſententiæ. Davila exiſtimavit quoad promotum nihil ſtatuiſſe Concilium, ſed reliquiſſe in terminis antiquorum Canonum, quia circa beneficia promotus diſpenſatur; cur ergo non debeat diſpenſari quoad Ordinum ſuſceptorum executionem? Ratio autem dicti decreti in materia pœnali non ſufficit ad ampliandum. Mantica dixit has diſcordes ſententias poſſe diſtinctionis fœdere conciliari: nam homicidium eſt duplex, unum ex propoſito, aliud in rixa. In primo caſu credidit Concilium cõprehendere etiam promotum; in ſecundò minimè. Arigonius putavit Concilium tantùm diſpoſuiſſe de promovendo: nam cum promoto facilius diſpenſatur, quàm cum promovendo, c. *fin.* 15. *q.* 1. ubi id gloſ. notat. Secundò, quia ſi Concilium voluiſſet includere promotum, uſum eſſet aliis verbis puta ſuſpenſionis ab Ordinibus jam ſuſceptis, quemadmodum uſi ſunt Canones in cap. *Ex tenore*, & cap. *fin de tempor. ordinat.* Tertiò, quia abſque eo quod Concilium comprehendat promotum, ſatis operatur in promovendo, in quo ſuſtulit omnes juris antiqui diſputationes: nam Covarr. in Clem. *Si furioſus*, §. 3. *num.* 6. *de homicid.* refert plures tenentes Epiſcopum poſſe diſpenſare ad minores quam diſputationem Concilium ſuſtulit, ſicut & illum an poſſit Epiſcopus diſpenſare cum homicida occulto, & plures alias ſimiles. Quartò, quia non eſt dubium Concilium non comprehendere beneficia jam obtenta ante homicidium. & tamen ſi comprehẽderet promotum, includeret utiq; etiam hujuſmodi beneficia. Non obſtat text. in cap. *fin. de tempor. ordin.* & alij ſimiles Canones agentes communiter de promoto, & promovendo, quia in eis non agitur de diſpenſatione, ſed an peracta pœnitẽtia miniſtrare poſſit tam promotus quam promovendus. Viſcontius idem ſenſit. Doſlatus cenſuit Concilium habere locum etiam in promoto tum propter generalitatem procœmij, tum propter finem Cõcilij, quod voluit omnia in melius reformare; quod non feciſſet, ſi promotos non comprehendiſſet, quemadmodum illos comprehendebat jus antiquum, ut habetur in cap. *Miror*, 50. *diſt.* & in cap. *fin. de tempor. ordin.* in quibus etſi agatur de irregularitate, non de diſpenſatione: tamen etiam de jure communi homicidam voluntarium quamvis promotum non debere diſpenſari ſcribit Hoſtiẽ. *in Summa tit. de homicid.* §. *fin.* Tum denique, quia promotus magis delinquit, & propterea magis debet excludi. Sancti Marcelli ait ſe aliquando aliter ſenſiſſe, ſed auditis ſingulorum ſententijs exiſtimare Concilium non includere iam promotum ob adductas rationes, quibus addidit quod Marian. Socin in cap. *Ad audientiam*, *de homicid.* ait in promovendo difficiliorem eſſe diſpenſationem.

S. D. N. probavit hanc opinionem, ut Concilium promotum non includat.

26 Porrò hæc diſputatio eo tantum fine propoſita eſt, ut appareat Romanum Pontificem non facere contra Concilium cùm diſpenſat ſuper irregularitate ex homicidio voluntario cum iam promotis ad ſacros Ordines, quia hic caſus in decreto Concilii non includitur, ut eſt deciſum; Non autem fuit propoſita, ut inde cognoſcatur an Papa poſſit, vel non poſſit diſpenſare, quoniam decretum Concilii nec voluit, nec potuit etiam quoad promovendos adimere Papæ diſpenſandi poteſtatem, ut eſt textus formalis in cap. *Innotuit, de elect. verſ. Quamvis autem canon*, & dixi latiſſimè in cap. *Significaſti, eod. tit.* cum præſertim idem Concilium Papæ authoritatem expreſsè præſervaverit in c. 21. *ſeſſ.* 25. *de reformat.* ita ut propterea, ut verbis Baldi utar in cap. *Niſi cum pridem, num.* 14. *de renunc.* Licèt Concilium oſtendãt Papæ quid facere debeat, non tamen oſtendat quid facere poſſit, quia poteſtas clavium eſt talis, & tanta, ut non recipiat interpretatione reſtrictivam.

27 Sed contra hoc obiici poteſt hanc diſputationem inutilem eſſe, quia Papæ diſpenſare non poteſt quoad Ordines cum homicida voluntario, ut tenet gloſſa magna in cap. *Sicut dignum, de homicid.* & Specul. *in tit. de diſpenſ.* §. *Nunc breviter.* Nam *num.* 2. *verſ. Hæc autem ſunt*, recenſet caſus in quibus Papa diſpenſare non poteſt, & *num.* 3. *verſ. Quintò*; ponit caſum cum homicida voluntario poſt quantumcumque pœnitentiam, ut miniſtret in officio altaris: allegat c. *fin ſupra de tempor. ordinat.* cap. *Miror.* 50. *diſt.* cap. *Si quis omnem*, 1. *quæſt.* 7. cap. *Ex litteris, infra, de exceſſ. Prelat.* cap. *Inquiſitionis, ſupra de accuſat*, & cap. 1. *de homicid.* & idem Specul, *in d. tit.* §. *Iuxta, verſ. Quando autem, & per quem, num.* 61. & *verſ. Curia Romana*,
28 *num.* 63. Eiuſdem ſententiæ videtur eſſe Hoſtien. in cap. *Suſcepimus, num.* 6. *in verb. Manſuetudinem, de homicid.* ubi dicit neque ex manſuetudine Eccleſiam unquam diſpenſare cum voluntario homicida, d. cap. *Miror*, 50. *diſt.* Quinimo ipſum deponere etiamſi Epiſcopus ſit, ut in d. cap.

Ex

Ex litteris. de exceſſ. Prelat. cuius dictum ſequitur ibi Jo. Andr. *num. 4. in eod ver.* Cardin. *num. 2.* & alij communiter Cui opinioni videtur ſuffragari, quod irregularitas cauſata ex homicidio voluntario videtur inducta de jure divino: nam dictum eſt David 1. *Paralip.* 22. 8. *Multum ſanguinem effudiſti, & plurima bella bellaſti, non poteris ædificare domum nomini meo tanto effuſo ſanguine coram me*, & cap. 28. 3. *Non ædificabis domum nomini meo eo quod ſis vir bellator, & ſanguinem fuderis*, cap. *Si quis omnem*, 1. *q.* 7. cap. 1. *de conſecr. diſt.* 1. & tenet Abb. in cap. *Ad audientiam, num.* 2. *de homicid.* & ibi latiſſimè Marian. Socin, *in 3. quæſt. principali à num.* 15. Sed Papa non diſpenſat contra legem divinam cap. *Sunt quidam*, 25. *q.* 1. ergo nec diſpenſat ſuper irregularitate ex homicidio voluntario. Nam, ut inquit Speculat. *in d* § *Nunc breviter num.* 3. Si David prohibitus eſt ædificare Domino templum, quia vir ſanguinis erat, eo quod figurabat novum teſtamentum, ut in d. cap. 1. *de conſecr. diſt* 1. Multo magis Sacerdos homicida prohibendus eſt celebrare, ut ibi, & in prædicto cap. *Miror*: etiamſi quis interfecit paganum, cap. *Clericum qui*, 50. *diſt.*

30 Verum reſpondetur Hoſtienſem, & cōmuniter DD. contrarium tenere in d. c. *Sicut dignum, de homicid.* concludentes Papam diſpenſare poſſe cum homicida etiam voluntario, prout de communi opinione teſtatur Marian Socin. in d. c. *Ad audientiam, num.* 90. Et de jura quæ volunt, vel videntur velle, ut cum homicida voluntario non diſpenſetur reſpondent referēda eſſe ad difficultatem eo quod Papa haud facilè diſpenſet; ſi tamen vult, poteſt, quia videtur ei hoc permiſſum à
31 lege divina: nam & in veteri Teſtamento. *Numer.* 25. legimus diſpenſatum fuiſſe cum nepote Aaron, qui vocatus fuit Phinees, & duplex commiſerat homicidium: & poſtea permiſſus fuit divina miniſtrare, ut in cap. *Occidit*, 23. *q.* 8. Item Moyſes Ægyptium quendam interfecit, ut refertur in cap. *Non inferenda*, 23. *q.* 3. Et tamen Altare Deo erexit, & conſecravit *Exod. c.* 21. & fuit Sacerdos, ut in cap. 1. *de conſecr. diſt.* 1. & in c. *Sacroſancta*, 22. *diſt.* & tenet gloſ. *in ſumm.* 21. *diſt. in ver. Et minores*, & ibi etiam Turrecrem. *nu.* 20. poſt Innocen. in cap. *Solitæ, de maior. & obedien.* Et poſt legem Evangelicam Paulus Apoſtolns
32 fuit homicida *Act.* 8. & tamen in altari miniſtravit, ut latiùs per Hoſtien. in d. cap. *Sicut dignum, nu.* 16.
33 *verſ. Illud enim notandum eſt.* Adverte etiam quia Doctores in contrarium citati non dicunt abſolutè Papam diſpenſare non poſſe cum voluntario homicida: nam Speculator *in d.* §. *Nunc breviter*, quamvis primò videatur hoc tenere, tamen poſtea recitat cōtrariam opinionem eorum qui dicunt Papam diſpenſare poſſe ſi velit quamvis non deceat per cap. *Propoſuit, ad fin de conceſſ. præb.* nec illam reprobat: imò in d. § *Iuxta num.* 61. *in fine*: cum homicida, inquit, actu voluntario non licet etiam Domino Papæ diſpenſare, & refert ſe ad dictum, §. *Nunc breviter*; & ſic utrobique reſpicit ad decentiam, non ad poteſtatem. Paulo autem infra *nu.* 63. tantùm dicit Curiam Romanam non diſpenſare cum Clerico in homicidio voluntario: & ita non reſpicit ad poteſtatē, ſed ad ſtylum, & obſervantiam ad quam etiam reſpexit gloſſa magna in d. c. *Sicut dignum*, dum dixit ſimpliciter cum voluntario homicida numquam diſpenſari, & Hoſtien. in d. cap. *Suſcepimus*, dum ſimiliter dixit cum tali Eccleſiam non
34 diſpenſare etiam ex manſuetudine. Et nihilominus hujuſmodi obſervantia non ſubſiſtit in facto: imò enim Sedes Apoſtolica multoties diſpenſat cum jam promotis ad ſacros Ordines, etiamſi homicidium ſit publicum, & ad forum contentioſum deductum; & Sanctiſſimum aliquando diſpenſat
53 in Signatura Gratiæ, plerumque autem remittit ſupplicationes ad S. Congregationē Concilij quæ præcipuè conſiderare ſolet an homicidium fuerit commiſſum per induſtriam ſeu præmeditatè, & per inſidias, juxta text in cap. 1. *de homicid.* & in *cap.* 7. *ſeſſ.* 14. Concilij Tridentini; an verò calore iracundiæ, & in pura rixa: an occidens fuerit rixæ author, vel provocatus: an tantùm temporis exceſſerit à die perpetrari homicidij, ut illius memoria ſit obliterata in loco, & ſic ceſſet ſcandalum, & horror, ut vir ſanguinolentus miniſtret in altari, quæ fuit cauſa inſtituendi hujuſmodi irregularitatem: ſecundum Laud. & Card. *in Clem.* 1. *nu.* 20 *in* 18 *1. quæſt. de homicid.* Anve ab eo tempore orator à miniſterio altaris abſtinuerit. Rurſus an obtinuerit pacem à parentibus, vel conſanguineis defuncti, anvè cum fiſco concordaverit item an eſſet aliàs bonæ conditionis, & famæ; & an poſt delictum ſemper laudabiliter vixerit ex litteris teſtimonialibus Ordinarij, & alia pleraque id genus, quibus perpenſis S Congregatio reſcribit concedendam, vel non concedendam eſſe diſpenſationem, cum quo reſcripto remittit ſupplicationes
36 ad Datariam, à qua poſtea de ipſius Congregationis voto expediuntur litteræ; Ad effectum verò ingrediendi religionem multò faciliùs diſpenſatur, cum clauſula tamen; *Si & poſtquam orator profeſſionem emiſerit regularem*, ne alioquin diſpenſatione ſimpliciter obtenta ante annum probationis elaſpſum à religione diſcederet, & quaſi illudens, & per fraudem celebraret: propterea enim diſpenſatio cautè confertur in tempus poſt emiſſam profeſſionem.

37 In homicidio autem voluntario occulto longè frequentiùs cum jam promotis diſpenſat S. Pœnitentiaria ſi urgens, juſtaque ratio id poſtulet veluti ſi Sacerdos è loco commiſſi delicti diſcedere nequeat, nec ibi abſtinere poſſit à celebratione Miſſæ, quin ſcandalum generet, & ſuſpicionē præbeat de perpetrato homicidio, cuius auctor ignoratur. Aut ſi ratione Parochialis, vel alterius beneficij eccleſiaſtici obſtrictus ſit celebrare, nec poſſit illud dimittere puta quia ad illius titulum fuit ordinatus, nec aliunde habet unde vivere poſ-
38 ſit. In his planè caſibus, & conſimilibus, qui in dies contingunt neceſſitas ipſa cogit ad diſpenſādum; licèt in atrociſſimis aliquando reſcriptum fuerit ut homicida ingrediatur aliquam de religionibus approbatis. Et quidem multa cum ratione, ut ſic ingreſſus religionis ſuccedat loco pœnæ perpetuæ detruſionis in monaſteriū, quæ imponenda eſſet ſi homicidium eſſet publicum, ut in cap. *Tua, infra de pœnis*: prout hæc omnia tam in S. Congregatione Concilij, quàm in Signatura ſa-
39 cræ Pœnitentiariæ ſæpiſſime experti ſumus. Hujuſmodi autem conſuetudo, & obſervantia Eccleſiæ Romanæ prævalet authoritati cujuſcumque Doctoris, ut docet S. Thomas in 2 2. *q.* 10. *art* 12.
40 Pro qua obſervantia facit quod notat Innoc in c. *Niſi cum pridem*, *num* 8. *ſupra*, *de renunciat.* ubi

dicit irregularitates omnes, & illarum pœnas eſſe de jure divino, & ex conſtitutione Eccleſiæ; & ideo Papam in omnibus irregularitatibus diſpenſare, cujus dictum ſequuntur ibi Hoſt. *n.*72. Joan. Andr. *n.*54. Bald. *n* 14. ac cæteri omnes, Gemin. in cap. *Is qui, in princ. de ſent excomm lib. 6* Quinimò irregularitatem ex homicidio non eſſe, nec fuiſſe inductam Lege veteri divina poſt gloſſam in
41 *Summa* 21. *diſt. in ver, Et minores*, pluribus probat Covar. in d Clem, *Si furioſus, in* 2. *par.* §. 3. *n.* 3. ubi etiam addit, quod etſi in veteri Teſtamento fuiſſet inſtituta, tamen hodie poſt Legem Evangelicam *minimè vim* legis ea inſtitutio haberet, cum jus divinum Legis Evangelicæ nihil *de ea re ſtatuat.* Unde concludit hanc irregularitatem Jure Pontificio humano inductam fuiſſe; licèt cum promovendis in homicidio voluntario numquam meminerim diſpenſatum. Hæc de Summo Pontifice.

42 Quo verò ad Epiſcopos cùm jam deciſum fuerit d. *c.*7 *ſeſſ.* 14. arcens voluntarium homicidam à diſpenſatione non habere locum in jam promoto ad ſacros ordines, hinc ſequitur ut caſus promoti tamquam omiſſus à Concilio regulari debeat ſecundum juris communis diſpoſitionem. De jure communi autem ſi agatur de executione ſacrorum Ordinum manifeſtum eſt Epiſcopos non poſſe diſpenſare, ut hic deciditur in ver. *Non debet*, ſecundum omnes in cap *Continebatur, ſupra, de homicid.* & in c. *Miror*, 50. *diſt.* cum concord. ſi verò agatur de rehabilitatione ad exercitium minorum Ordinum ſunt opiniones: diſcrepant enim Innocen. & Hoſt. ut dixi ſup. *in* 3. *notab*, ſed quoad beneficium ſimplex conveniunt omnes Epiſcopum de jure comuni poſſe diſpenſare, ut ſimiliter dixi in 2 *notab.* Unde ſecundum hoc non obſtante Concilio Tridentino ſalva eſſet Epiſcopis diſpenſandi facultas quoad beneficiū ſimplex, & lis adhuc eſſet ſub judice quoad minores Ordines licèt Navarr. *in Man. c* 27. *nu.* 240. *verſ. Quartò nota*, ſimpliciter dicat poſt d. *c.*7. nō poſſe Epiſcopū diſpenſare cum homicida voluntario ad ullos Ordines, neq; ullū beneficium ſimplex: quod poteſt procedere quoad ſuſcipiendos, non autē quoad jam ſuſceptos ſecundum prædicta: cæterum etſi hæc vera ſint inſpecto decreto d. *c.*7. *ſeſſ.* 14. tamen quod ſpectat ad c. 6, *ſeſſ* 24, ſecus dicendum videtur. Credimus enim hoc decreto fuiſſe ad-
43 emptam Epiſcopis omnem facultatem diſpenſandi cum voluntario homicida, etiam occulto, non ſolum quoad executionem minorū Ordinum, de quibus erat dubium, ſed etiam quoad beneficia ſimplicia, de quibus nulla erat controverſia. Quod ut evidentius appareat obſervandum eſt ex diſpoſitione juris comunis Epiſcopos in pluri-mis caſibus poſſe diſpenſare ſuper irregularitatibus, & ſuſpenſionibus, adeout Innocen. in c. *Dilectus*, *n.* 2. *ſupra, de tempor. ordinat.* recenſeat duos & viginti caſus, in quibus diſpenſare poſſunt, & viginti unum, in quibus non poſſunt, quos itidem enumerant ibi Hoſt, *n.*3 Jo. Andr. *n.*13. *in fin.* Butr. *n.*17. Cardin. *n.*4 & Abb. *n* 7. de quibus latius in Specul. *in tit. de diſpenſat.* §. *Nunc de Epiſcoporum*, & per D Antonin. *in* 3. *par. tit.* 22. *c.* 7. Concilium verò volens in caſibus occultis ampliare poteſtatem Epiſcoporum uſum eſt verbo illo, *liceat*, quod eſt aptum non ſolùm includere facultatem, quam prius habebant, ſed etiam novam adjungere; & ſic pro regula conſtituit ut liceat Epiſcopis diſpēſare in irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto provenientibus non ſolùm in illis caſibus, in quibus poterant de jure veteri, ſed etiam in illis, in quibus non poterant. Dum autem unico contextu excipit irregularitatem ex homicidio, ut exceptio ſit de regula cenſeri debet eam excepiſſe non tantum à nova facultate eo decreto Epiſcopis attributa, ſed etiam ab illa quam prius habebant de jure communi, itaut ſit ſenſus liceat Epiſcopis ut ſupra diſpenſare tam in caſibus, in quibus poterant ſuo juri, quàm in illis, in quibus non poterant: nullis tamen caſibus liceat illis diſpenſare in irregularitate proveniente ex homicidio voluntario. Quo ſenſu Conciliū abſq; dubio ademit Epiſcopis facultatem ſi quam prius habebant diſpenſandi ſuper homicidio voluntario etiam occulto, & conſequenter nec licebit eis amodo diſpenſare ad minores Ordines, nec ad beneficium ſimplex, quia cùm Concilium prohibeat diſpenſationem in genere, utique cenſetur prohibere quamcumque ſpeciem diſpenſationis; & ſic etiam illam quæ fit ad minores Ordines, & beneficia ſimplicia; & de materia d. *c.*6. *ſeſſ.* 24. vide quæ ſcripſi in cap. *Dilectus, à nu.*22. *ſupra, de tempor. ordinat.*

DE ADULTERIIS ET STUPRO.

Cap. Pervenit.

SUMMARIUM.

1 *Tuprans virginem de iure canonico tenetur copulative eam dotare, & uxorem ducere.*

2 *Sed ſi omninò eam ducere noluerit non erit cogendus, ſed tamen eam dotabit, & punietur ut hic.*

3 *Stupranti virginem ſine vi ex conſuetudine non infligitur alia pœna, quàm ut eam ducat in uxorem, vel condecenter dotet.*

4 *Pœna, de qua hic, & in cap. præced. locum habet, ſi defloratà ſit honeſtæ vitæ, aliàs ſecus.*

5 *Eccleſia poteſt mitigare duritiem legis civilis.*

6 *Pœna à Iure Canonico impoſita ſtupranti virginem an ſit ſervanda in terris Imperij, & num, ſeq.*

7 *Lex canonica in foro Eccleſiæ prævalet legi civili etiam inter laicos ſubiectos imperio, & in materia non concernente peccatum.*

8 *Intellectus huius cap.*

Stuprum eſt crimen mixti fori. ibid.

9 *Clericus propter ſtuprum cum virgine commiſſum punitur pœna depoſitionis.*

10 *Epiſcopus in cauſis criminalibus eccleſiaſticis, vel mixti fori an poſſit laicos ſibi aliàs in temporalibus non ſubditos carceri mancipare, & corporaliter punire, licèt ex conſuetudine adverſos laicos ad perſonalem diſtrictionem procedere non conſueverit, & n. ſeq. vſque in fin.*

11 *Epiſcopus in delictis ad eius forum pertinentibus poteſt contra laicos pœnis etiam pecuniarijs procedere.*

12 *Iudex eccleſiaſticus in cauſis ſpiritualibus, vel mixti fori non poteſt de iure communi procedere ad capturam contra laicos.*

Contra-

Contrarium n.18.

3 *Iuriſdictio eccleſiaſtica, & ſæcularis diſtincta ſunt, & n.26.*

Epiſcopus de iure communi debet primò uti cenſura eccleſiaſtica, & in ſubſidium brachij ſæcularis auxilio, & n.28.

15 *Clericus pœnis legalibus affici non debet abſque eo quod à iudice eccleſiaſtico tradatur Curiæ ſæculari.*

6 *Iudex eccleſiaſticus an poſſit mittere in poſſeſſionem corporalem bonorum laicalium, & n. 28*

17 *Epiſcopus carcerat laicos pro criminibus ſacrilegij, ac ſtupri, quæ ſunt mixti fori, & n. ſeqq.*

9 *Eccleſia habet carcerem, & infligit pœnas relegationis.*

o *Laicus in delictis eccleſiaſticis, vel mixti fori efficitur de foro Eccleſiæ.*

21 *Iudex eccleſiaſticus non poteſt pœnam mortis infligere, ſed debet reum ſive Clericum ſive laicum tradere Curiæ ſæculari, & n 27.*

2 *Iudex qui habet poteſtatem cognoſcendi, an etiam habeat exequendi*

4 *Argumentum à contrario ſenſu non procedit ubi oppoſitum reperitur ſtatutum à iure.*

25 *Epiſcopo tribuitur facultas procedendi contra laicos in cauſis ad eius forum pertinentibus, non ſolum per ſacros Canones, ſed etiam per leges Regias, & Imperiales, & n.25.*

9 *Epiſcopus an poſſit procedere ad capturam contra laicos ex* cap.3.ſeſſ.25. *Concilij Tridentini.*

o *Cenſura de iure communi erat remedium ordinarium, poſt Concilium extraordinarium, & in ſubſidium, & n ſeqq*

1 *Brachij ſæcularis invocatio de iure communi erat remedium extraordinarium, ſecus poſt Concilium.*

2 Cap.3.ſeſſ.25 de reform. *editum fuit inſtantibus Regis Catholici Oratoribus.*

Laicus eodem modo ſortitur forum Epiſcopi ratione delicti, ac ratione contractus, ibid.

3 *Dictio,* quoque, *eſt copulativa, & repetitiva præcedentium.*

Dictio, ut ſupra, *inducit repetitionem præcedentium cum omnibus ſuis qualitatibus, ibidem.*

4 *Captura in civilibus regulariter eſt prohibita, ſecus in criminalibus.*

35 *Carcer de iure civili eſt ad cuſtodiam, de iure canonico eſt etiam ad pœnam*

6 *Concubinarij, & adulteri quibus pœnis ab Epiſcopo ſint puniendi.*

7 *Brachij ſæcularis auxilium qualiter ab Epiſcopis ſit implorandum.*

8 *Conſuetudo, ſecundum quam de iure communi Epiſcopus non proceſſit ad capturam contra laicos, fuit ſublata à Concilio.*

9 *Iudex tam eccleſiaſticus, quam laicus eſt competens in cauſis mixti fori, & eſt locus præventioni.*

10 *Præventio in captura præfertur præventioni verbali.*

1 *Captura eſt arbitraria iudici.*

2 *Præſcriptio negativa in facultativis qualiter procedat,*

3 *Iuriſdictionem ordinariam impedientes excommunicantur in Bulla Cœnæ.*

4 *Bulla Cœnæ non ſolum tollit præteritas conſuetudines, & præſcriptiones contra impedientes iuriſdictionem ordinariam, ſed etiam futuras impedit inchoari, & inchoatas interrumpit.*

PERVENIT. Stuprans virginē tenetur eā dotare, & ducere in uxorē: ac ſi noluerit cū ea contrahere, ultra dotem corporaliter caſtigabitur. Hoc dicit cum cap. præcedenti ſecundum Abb. & Marian. Socin.

1 Nota primò, pœnam deflorantis virginē, quia de jure canonico tenetur eam ſimul dotare, & in uxorem accipere: & quidem ad dotandum præcisè poteſt compelli, ſi modò ipſa, & pater ejus

2 conſenſerint, ut in cap.1. *ſupra eod.* Sed ad contrahendum cum ea matrimonium, ſi omnino ſtuprator renuerit, finaliter non erit cogendus, ſecūdum gloſſam finalem hic; nam textus loquitur alternativè, aut ducat, aut puniatur, ut advertunt Butr. *n,2,* Anchar. *n.1. in 3, notab.* Abb. *n.1, in primo notab.* Jo. de Anan. *eod. n verſ. Nota quod raptor cogitur aut raptam ducere in uxorem, aut aliam pœnam ſuſtinere.* & Marian. Socin, *n.3. in 2. notab.* dicens eum qui defloravit virginem non compelli præcisè cum ea matrimonium contrahere, ſed cauſativè, ſi non vult pati pœnas: ſola enim dotis conſtitutio ſufficit, cùm textus in cap. præced. exigat copulativè, ut eam dotet, & in uxorem ducat: nec ſi ducere recuſaverit per ſolam dotis conſtitutionem eſt ſufficienter punitus, quia, ut inquit Abb. *d n.*3 puniri debet perſona, quæ deliquit, & non burſa, Itaque ſi omninò renuerit eam traducere, præter dotem, quam nihilominus cogetur ſolvere, corporaliter etiam punietur, ideſt fuſtigabitur, ſecundum gloſ. & Doctores. Item excommunicabitur non quidem à communione fidelium, ſed tantum à communione ſacramentorum, & ſic minori excommunicatione, quouſque Superiori viſum fuerit, cap. *Engeltrudam, 3. q.* 4. & cap. *Si celebrat, de Cler. excom. miniſtr.* ſecundum gloſſam *fin.* Innoc. & Hoſt. *in ver. Excōmunicatus.* Item detrudetur in monaſterium, ut hic dicitur, & quidem ad tempus, donec pœniteat, ſecundum Hoſt. ſed perpetuò donec revocetur, ſecundum Card. & innuit finis hujus decretalis.

3 Verum etſi de jure hæc ita ſe habeant, in practica tamen ſervatur ut ſtuprator non cogatur præcisè ad contrahendum cum deflorata matrimonium, ſed alternativè, vel ad contrahendum, vel ad condecenter dotandum, ut teſtatur Anton. Gomez in l. *Tauri, n,*8 & Papo *lib.22. tit. 9. Areſto 9.* ubi dicit hodie contra ſtuprantes virgines ſine vi non eſſe in uſu aliam pœnam, quàm ut illas ducant in uxorem, vel condecenter dotent; & ita ex facto reſpondit Caſſan. *conſ.*40. Ita etiam ſervari in Hiſpania, ubi quotidie fiunt lites ſuper hujuſmodi ſtupri, teſtatur idem Anton. Gomez, ubi ſupra *n.*7. & ita etiam ſe quandoque vidiſſe per Senatum Mediolanenſem judicari dicit Clar. *in Pract. Crimin. §. Stuprum, n.* 3 *verſ. Sed quæro quæ ſit pœna ſtupri.*

4 Prædicta tamen intellige, dummodo puella, quæ ſtuprum paſſa eſt, ſit honeſtæ vitæ; aliàs enim non haberet locum diſpoſitio hujus Decretalis, & cap. præced. & ita hæc jura intelligunt Scribentes, ut teſtatur Pariſ. *conſ.* 160. *n* 14 *lib.*4. ubi in facti contingentia ita conſuluit, & ſequitur Clar. *loco cit. verſ. Hæc autem omnia.*

5 Secundò nota ibi, *nos aliquatenus legis duritiem mollientes;* Eccleſiam poſſe moderari, ac mitigare aſperitatem, & rigorem Juris Civilis: quod tamen DD. dicunt habere locum in ſuo tantùm foro, ſed in foro ſæculari ſervabitur lex civilis, cum ex

ex ejus obſervantia nullum immineat peccati periculum,ut notat gloſſa in reg. *Poſſeſſor,de regul. iur.* 6 *lib.6.* Unde inferunt *hic* Butr.*n.*1.Abb *n* 2. Jo.de Anan.*n.*1.*in* 1.*notab.*& Marian.Socin. *n*.4. pœnam,de qua hic,& in præced. cap. ſervandam eſſe tantummodo in terris ſubjectis Eccleſiæ in temporalibus,non autem in terris Imperij,in quibus ſervabitur ſua lex.de qua *inſtit.de publ. iudic.* §. 2. idem affirmat Clar.*in* § *Stuprum,verſ.Sed quæro quæ ſit pœna ſtupri*, ibi, (Licèt revera diſpoſitio dictorum capitulorum de jure non habeat locum niſi in terris Eccleſiæ,non autem in terris Imperij.)

Sed tu adverte,quia ſi in terris Imperij lis agatur contra laicum ſtupratorem in foro ſæculari, verum eſt quod dicunt Doctores ſervanda eſſe legem civilem: verum ſi lis agatur contra laicum in foro Epiſcopali,quod fieri poteſt cùm crimen ſtupri ſit mixti fori,ut dicam infra in ult.notab utique ſervanda erit pœna,de qua in textu noſtro, 7 & ſupra in *cap.prox.* Ratio eſt,quia ubi leges, & canones contrariantur,ut hoc caſu, etiam in materia non concernente peccatum in foro Eccleſiæ ſervari debet lex canonica etiam in locis non ſubjectis temporali juriſdictioni Eccleſiæ,ex notatis in cap.*Cum eſſes,de teſtam.* & in cap. 1 *de novi oper nunciat* & tenent in cap.*Clerici,de iudic.* Anton.de Butr.*n.*12.*verſ Si materia eſt mixta*,& Abb.*in princ.* Alex.*conſ.*167. *Viſo proceſſu, nu.* 5. *in fine,lib.*2 & alii,quos refert,& ſequitur Felin. in cap. *Eccleſia Sanctæ Mariæ,n.*43 *verſ. Limita tertiò, de Conſtit.*

Itaque in terris Eccleſiæ ſervabitur hæc pœna etiam in foro laicali: nam in terris ſubiectis temporaliter Eccleſiæ Romanæ Canones prævalent legibus,etiam inter laicos, & in foro ſæculari indiſtinctè,cap. *Si duobus, de appellat.* per quem textum ita firmat Abb,in d. cap. *Eccleſia S. Mariæ*, & poſt eum Felin *ibi n.*44.*in prima declaratione*, & ſentit gloſſa à contrario ſenſu in *c.*2 *in ver. Lex civilis,de arbitr.in* 6.in terris autem ſubjectis Imperio ſervabitur pœna Juris civilis in foro civili, & in foro Eccleſiaſtico pœna canonica per ſupradicta.

8 Ultimò nota hic textum notabilem ad hoc non ponderatum à Doctoribus, quod Epiſcopus in cauſis mixti fori poteſt laicum corporaliter punire,& in carcerem detrudere : hic enim agitur de ſtupro,quod eſt crimen mixti fori,ut per Anchar. *conſ.*169 *n.*11.Item agitur contra laicum, ut patet ex eo quod ſtuprator cogitur in uxorem ducere quam defloravit,quod non aptatur Clericis præſertim in ſacris conſtitutis. Et in laico Doctores communiter intelligunt hanc Decretalem,ut per Clar.in d.§.*Stuprum n.*3. *verſ. Laicus autem com-* 9 *mittens ſtuprum*: nam Clericus propter ſtuprum cum virgine commiſſum punitur pœna depoſitionis,ut hic per Abb.*nu.*4.*in fine* : & eſt communis opinio,ut dicit Grillan. *de diverſ. crimin. lib.*4.*q.*6.*poſt n.* 2. quem refert Diaz *in pract. crimin. Canon.cap.*77.Bermond. *de Concub. fol.* 389. *n.*15.& in hoc nulla eſt difficultas, ut inquit Clar, ubi ſupra,verſ. *Sed quæro quæ ſit pœna ſtupri.* Item hic agitur in foro Epiſcopali; quod patet tum ex eo quod Gregorius reſcribit Sipontino Epiſcopo, ut conſtat ex ſupraſcriptione.Et ita pœnę hic ſtatutæ ab Epiſcopo ſunt infligendæ,cum ad eū verba Pontificis dirigantur,ut arguit gloſſa in c.*Contra Idolorum,*26 *qu.*5.tum quia in materia non concernente peccatum Eccleſia ſe non intromittit adverſus laicos in foro civili,ut notat gloſ.in cap. 2.*in ver.Lex civilis,ad fin. verſ.Sed quid dices, de arbitr,lib.* 6.gloſ. 1.*in reg.Poſſeſſor,de regul. iur. lib.*6. & dictum eſt ſupra in 2. notab. tum denique quia ſtuprator hìc jubetur excommunicari, quod fieri non poteſt à judice laico : & tamen Pontifex jubet hunc laicum, qui virginem ſtupro decipit non ſolum excommunicari, ſed etiam caſtigari corporaliter,& in monaſterium detrudi,ſi renuerit defloratam ducere in uxorem. Atque ita hic eſt textus apertus quod Eccleſia in cauſis mixtis procedit etiam contra laicos ad perſonalem diſtrictionem,& punitionem. Quod multò clarius procedit hodie poſt Concilium Tridentinum in *c.*3.*ſeſſ* 25.ſed quia nihilominus non deſunt graves Authores,qui etiam poſt Concilium hoc in controverſiam adducunt, ab re non erit hunc articulum diligenter examinari.

10 Revoco igitur in dubium An poſito Tridentini Concilij decreto *c.*3 *ſeſſ.*25 *de reform.* Epiſcopus,vel alius Ordinarius eccleſiaſticus in cauſis criminalibus eccleſiaſticis,vel mixti fori poſſit laicos ſibi aliàs in temporalibus non ſubditos carceri mancipare,& corporaliter punire, licet ex conſuetudine adverſus laicos ad perſonalem diſtrictionem procedere non conſueverit.

11 Hæc quæſtio nititur iiſdem principiis, quibus jā S.Congregatio Concilii declaravit, Epiſcopū, vel alium judicem eccleſiaſticum in delictis eccleſiaſticis,vel mixti fori poſſe contra laicos pœnis etiam pecuniariis procedere,ut ſcripſi plenè in c. *Licèt,infra de pœnis.* Verumtamen quia aliquibus videtur ex eo quod Epiſcopus poſſit laicos in bonis mulctare non rectè inferri, ut poſſit eos perſonaliter diſtringere,ex his quæ adnotavit Jo.And Butr.& DD.in cap.*Unico,de oblig. ad ratioc.* præſertim ſi obſtet contraria conſuetudo;idcirco viſum eſt expedire ut propoſitum dubium de perſonali diſtrictione ſpecialiter diſcutiatur.

12 In crimine hæreſis non eſt dubium, c. *Ut commiſſi,de hæret.in* 6 & Clem.1.*eod tit.*ibi, *Quilibet de prædictis ſine alio citare poſſit,& arreſtare,ſive capere, ac etiam in compedibus ; vel manicis ferreis* ; Jo. Andr. ad Specul.*in rubr.de off.ordin litera A. verſ. Communiter tenetur*, & *in tit.de maiorit, & obed.*

Quoad alia verò crimina merè ſpiritualia, vel mixti fori quoniam contrariæ extant DD.ſententiæ,ut evidentius appareat qualis fuerit mens Tridentinæ Synodi,expedit prius afferre præcipua aliquot fundamenta,quibus utraque opinio nititur in terminis juris communis.

13 Et quidem in criminibus eccleſiaſticis, vel mixti fori non poſſe judicem eccleſiaſticum procedere ad capturam laicorum ſuadetur. Primò quia juriſdictio eccleſiaſtica, & ſæcularis diſtinctæ ſunt,nec una debet falcem immittere in meſſem alterius,cap. *Quoniam,* 10.*diſt* cap. *Cum ad verum,* & cap,*Si Imperator,*96.*diſt.*cap.*Novit in princ.de iudic.* Jo.Andr.ad Specul.*in rubr.de offic. Ordin. verſ. Ad negativam*: qua de re plura eleganter ſcripſit Oldrad. *conſ.*83 *An Epiſcopus poſſit declinare forum Regis,per totum*; & magiſtraliter idem Jo. Andr. poſt Hoſtien.in cap. *Per venerabilem, col.* 6. *in ver.Plenitudinem, Qui fil. ſint legit.* Sed judex laicus non diſtinguit Clericos, cap. *Si Imperator:*

tor: ergo nec judex eccleſiaſticus laicos.

Secundò in his caſibus debet Epiſcopus adverſus laicos uti cenſura eccleſiaſtica, cap. *Cum Clarus*, ubi de perjurio agitur, *de foro compet. lib. 6.* & cap. 1. *de off Deleg.* eaque minimè ſufficiente, utendum eſt auxilio brachii ſæcularis, cap. 1. *de off. Ordin.* Atq; ita nullo caſu videtur ei permiſſa alia poteſtas coercendi laicos; ideoq; textus in cap. *Cum Epiſcopus, de off. Ordin. in 6.* Cùm generaliter egiſſet de libero arbitrio Epiſcopi ſuper exercitio juriſdictionis in tota diœceſi; poſtea deſcendens ad capturam perſonarum reſtrinxit ſe ad perſooas eccleſiaſticas. Ad idem ſunt textus in cap. *Vt famæ, de ſent. excomm.* & cap. *Novimus, de verbor. ſignif.* Pro hoc etiam l. *Placet, C. de ſacroſan. Eccleſ.* ubi Epiſcopus excommunicavit ſacrilegum, & judex laicus deportavit, & in Authen. *de mand. Princip* §. *Si verò Canonicum*, quæ jura allegat, & ut ſupra inducit Anchar. in c. *Ea quæ, n.* 17. *de reg. iur in 6.*

5 Tertiò in caſibus, in quibus Clericus eſt pœnis legalibus puniendus, hoc fieri non debet abſq; eo quòd à judice eccleſiaſtico tradatur Curiæ ſæculari, cap. *Cum non ab homine, de iudic.* cap. *Ad falſariorum, de crimine falſi.* cap. *Ad abolendam, de hæred.* cum concord. Ergo ſimiliter ubi laicus ob delictum eccleſiaſticum, vel mixti fori eſt pœnis corporalibus afficiendus, id fieri non debet ab eccleſiaſtico abſque traditione, argum. l. 1. *ff. Quod quiſque iur* & c. *Cum omnes, de Conſtitut.*

Ita arguit Anchar. in d. cap. *Cum Epiſcopus, col. 2. propè fin. verſ. Item in caſibus, de off. Ordin. lib. 6.*

6 Quartò, affertur doctrina Innoc. in cap. *Significaſti, num 4 de off. deleg.* ubi (Non credimus, inquit, quod delegatus Papæ in rebus, quæ non ſunt ejus juriſdictionis, in poſſeſſionibus laicalibus poſſit dare poſſeſſionem corporalem, puta ſi cognoſcat de dote, vel de aliis conſimilibus; ſed laico judici dandam mandabit.) allegat textum in l. *Admodum* §. 1. *ff. de re iudic.* c. *Cum ad verum, 96. diſt.* & cap *De perſona, in fine*, 11. *q.* 1. Dictum Innocentij ſequuntur Hoſtien. & Bald. ibidem, Jo. Andr. *verſ. Quid de ſæcularibus*, Boich *verſ. Sed iſtas opiniones*, Ancharan. *ſub num. 4 verſ. Tertiò quæro*, ubi poſt Hoſt. dicit hoc eſſe juſtitiæ. Idem Butr. *prope finem*, Cardin. in Clem. 1. *q* 110. *de off. Deleg.* Anchar. qui loquitur etiam in Ordinario, & pluribus hanc opinionem tuetur in d. c. *Ea quæ, num.* 17. *verſ. Et ego non bene capio, de regul iur. in 6.* Subdens non obſtare illam rationem, quod ex quo Epiſcopus habet poteſtatem cognoſcendi de poſſeſſionibus laicalibus: Ergo & poteſtatem exequendi; nam illa conſequentia non eſt bona inter non ſubditos.

Ultimò, omiſſis alijs hanc opionem videtur tenere gloſſa in Clem. 1. §. *Cæterum, in verb. Cenſura, de uſur.* Oldrad. *conſ. 86.* incip. *Quæritur, an Eccleſia*: ſed non firmat Jo. de Imola in d. c. *Cum Epiſcopus*, & ibi etiam Anchar. ſed prope finem neutram videtur approbare. Hanc tamen latè tuetur in d. cap. *Ea quæ, de regul. iur. in 6.* & latiùs Jo. Lup. in cap. *Per veſtras, in 2. notab.* §. *Sed eſt pulchra dubitatio, num. 18. de donat. inter vir. & uxor.*

Et communem dicunt Jo. Andr. ad Speculat. *in rubr. de offic. Ordin. littera A. verſ. Communiter tenetur*, inferiores Prælatos poteſtatem, de qua

Proſp Fagn. in 1. part. 5. lib. Decretal.

quæritur, non habere in laicos præter crimen hæreſis, *& in tit. de maior. & obed.* cujus dictum refert Anchar. *loco cit.* Prout etiam illum referunt quamvis oppoſitum ſentiat, Foller. *Pract. crim. Canon. fol. 97. num. 52. & ſeq.* Et Aufrer. *de poteſt. Eccleſ. ſuper laicis, num. 1.* De communi etiam teſtantur Gemin. licèt ipſe contrarium teneat in d. cap. *Cum Epiſcopus, col. 2. verſ. Communiter tenetur*, Bald. in d. cap. *Significaſti, de off. Deleg.* ubi & Felin. quamvis & ipſe ſentiat oppoſitum. Menchiaca *lib. 3. de teſtam.* § 22. *poſt num* 17. Licèt credat eumdem ferè eſſe numerum eorum, qui contrariam ſequuntur, Clar. *in § fin. q. 37. verſ. Vnum tamen*, Jo. Lupus *ubi ſup.* & Michael Graff. *lib. 2. comm. opinion. c. 8. n. 4.*

Et communem hanc ſententiam etiam in practica obſervari, & ab ea non eſſe recedendum, & ſecundum illam fuiſſe judicatum in facti contingentia teſtatur Clar. *loco citato*, & Pap. *lib. 1. tit. 5. arreſto 26.* Maxuer. *in praxi de iudic. & eor. iuriſd. num. 20 col. 2 in princ verſ Item Epiſcopus*, niſi in caſibus privilegiatis, ut ibi Boer. *deciſ. 227. num.* 11. ubi affirmat ita fuiſſe per plura arreſta declaratum, ut habetur in ſtylo Parlamen. *4. par. de arreſt.* §. *26. & ſeq.* & idem Boer. *lib. de Conſuet. Bituric. tit de iuriſd. gloſ 1. circa med.*

17 Pro contraria verò opinione, ideſt licere Eccleſiaſtico judici in cauſis criminalibus Eccleſiaſticis vel mixti fori procedere ad capturam adverſus laicos, adducitur textus noſter ponderatus ut ſupra in ult. notab. qui efficaciter probat hanc partem.

18 Secundò adducitur textus in cap. *Contra idolorum, 26. q. 5.* qui videtur loqui in crimine ſacrilegij, ut innuunt verba illa: *eoſque à tanti labe ſacrilegij*, &c. Et tamen Gregor. ſcribens ad Januarium Epiſcopum ſic præcipit (& ſiquidem ſervi ſint, verberibus, cruciatibuſque, quibus ad emendationem pervenire valeant, caſtigentur: ſi verò ſint liberi, incluſione digna, diſtractaque in pœnitentiā redigantur:) ubi gloſ. ex tex. colligit licere Epiſcopis aliquos verberibus caſtigare, & in carcerem mittere reos, & alio modo punire nobiles, atque ignobiles. Niſi dixeris textum loqui contra idolorum cultores, aruſpices, & ſortilegos: in crimine autem hæreſis non eſt dubium, ut initio diximus.

Tertiò, affertur textus clarus in Authen. *Cauſam quæ, in fine, C. de Epiſc. & Cler.* ubi diſponitur ut executores laici, qui trahunt Monachos ad judicium ſæculare, ab Epiſcopo in carcerem detrudantur. Nec refragatur quod Anchar. in d. c. *Ea quæ, num. 17*: dicat hoc ibi eſſe ſpeciale, ut in hæreſi. Quandoquidem delictum illud non eſt adeo grave, ut deciſio illius Authenticæ poſſit dici ſpecialis, ut in hæreſi propter criminis immanitatem, juxta textum in cap *Pertuas*, §. *Cæteras, de ſimon.*

Quartò, idem probat generaliter textus in cap. *Attendendum, 17 q. 4.* ubi contra uſurpantes bona Eccleſiæ uſibus dedicata Urbanus in epiſt. ad omnes Epiſcopos ſcribit his verbis: (Quod ſi quis fecerit poſt debitę ultionis acrimoniam, quæ erga ſacrilegos jure promovenda eſt perpetua damnetur infamia, & carceri tradatur, aut exilio perpetuæ deportationis tradatur.) ubi gloſ. *in ver. Car-*
19 *ceri.* (Nota, inquit, quod Eccleſia habet carcerem, & infligit pœnam relegationis.) verbum u-

tem illud, *ſi quis*, aptum eſt comprehendere tam laicos, quàm Clericos cap. 1. *ubi DD. de Baptiſ.* cum crimen ſacrilegij ſit mixti fori, *deciſ. Pedemon.* 103. *n.* 7. Clar. *in* §. *fin. q.* 3. *n.* 6.

20 Quintò, qualitas delicti eccleſiaſtici, vel mixti fori efficit laicum de foro Eccleſiæ, Authen. *Item nulla*, ubi notatur, *C. de Epiſc. & Cler.* cap. *Cum ſit*, & *v. Ex tenore. de foro compet.* Ergo ad Epiſcopum ſpectabit eumdem ſive laicum, ſive Clericum punire. Ita Oldrad *conſ* 86. *Quæritur an Eccleſia, circa med verſ In contrarium*, & Anchar. in cap. *Cum Epiſcopus, prope fin. verſ In contrarium, de off. Ordin. in* 6.

21 Sextò, in criminibus atrocioribus ad forum eccleſiaſticum ſpectantibus, in quibus venit pœna irroganda mortis, Judex eccleſiaſticus non poteſt hanc pœnam infligere, ſed debet reum tradere Curiæ ſæculari ſecundum Conſtitutiones legitimas puniendum, cap. *Ad falſariorum, de crim falſi*, ubi gloſ. *in ver. Tradantur*, dat concordantes, Idq; ſive reus ſit Clericus, ſive laicus, ut innuit littera ibi, *per quam* (ideſt poteſtatem ſæcularem) *& laici qui fuerint de falſitate convicti*, (ſcilicet per Judicem eccleſiaſticum) *puniantur prævia ſcilicet proteſtatione*, de qua in cap. *Novimus, de verbor. ſignif.* Id autem neceſſariò ſupponit judicem eccleſiaſticum habere reum ſub arcta corporis cuſtodia, quia aliàs numquam poſſet eſſe locus huic traditioni.

22 Septimò, conceſſa juriſdictione, quod eſt principale, cenſentur etiam conceſſa acceſſoria, ſeu media ad illam exercendam, cap. *Præterea, de off. Deleg.*

Nec obſtat quod ait Anchar. in dec. *Ea quæ, n.* 17. *de reg. iur. in* 6. Quod ex quo Epiſcopus habeat poteſtatem cognoſcendi, non ſit inferendum ut habeat poteſtatem exequendi; eo quod hæc conſequentia non ſit bona inter non ſubditos; & quod etſi laici in cauſis eccleſiaſticis, vel mixti fori ſortiantur forum Epiſcopi, non propterea dici poſſint ſubditi, ut inquit gloſ. fin. in Clem. 1. *de foro compet.* cum in multis jura dent poteſtatem cognoſcendi, ſed non exequendi, ut l. *A Divo Pio, in princ de re iudic.*

Id, inquam, non obſtat, quia laicus in eiuſmodi cauſis ſortitur forum Epiſcopi, & efficitur illius ſubditus etiam ratione perſonæ, ut probant iura ſuperiùs adducta; aliàs non poſſet excomunicari juxta c. *Primum, de off. Ordinat.* cum ſimil. Ergo cum res agatur inter ſubditos, erit bona illatio, Epiſcopus habet poteſtatem cognoſcendi: igitur & exequendi, juxta textum in d. cap. *Præterea.* Et hanc opinionem ſequuntur glos. in d. cap. *Contra idolorum*, 26 *q.* 5. Oldrad. *d. conſ.* 86. ubi inclinat in hanc partem; licèt alii illum adducant pro contraria, Gemin in cap. *Cum Epiſcopus, de offic. Ordin. in* 6, *col.* 2. *verſ. Sed quæro*, ubi aſſerit ſibi numquam placuiſſe contrariam opinionem, licèt fateatur etiam communiter teneri, Franc. *ibidem verſ. Quinto nota à contrario ſenſu*, Jo. de Anan. *hic, & in rubr. de Sortileg, num.* 5. Felin. in c. *Cum ſit generale, de foro compet. num.* 20. & in d. cap. *Significaſti, col. ult. de. off. Deleg.* Covarr. *Practic. quæſt. cap.* 10. *num.* 2. *verſ. Secundo quoties.* Alios Clar. §. *fin. q.* 37. *num.* 8. adjiciens in numero totidem eſſe tenentes hanc partem, ac qui contrariam; eamque pluribus comprobat, & ab objectis tenetur Barbat. *inter conſ. crimin. tom.* 1. *conſ.* 3. *n* 12. *in fine.* Aufrer. *de poteſt. Eccleſ. & ſæcul. num.* 1. ubi ait ſe ita practicaſſe, licet non ſine aliqua murmuratione judicum ſæcularium.

Eamdem & leges Regiæ admiſerunt, & probarunt ſæpiſſimè, ut teſtatur Covarr. *cap.* 10. *loco citato*: & Epiſcopus Montis Marani *in Praxi Archiepiſcopali, cap* 13. *nu.* 3 ait in Regno extare, *c.* 104. quòd Prælati in criminibus eccleſiaſticis cognoſcant liberè contra laicos, & puniant eos, nec officiales laici poſſint ſe intromittere.

23 Ex his conſtat hanc poſterioreṁ ſententiam nō eſſe gravibus authoribus deſtitutam, & proculdubio eſſe veriorem etiam circumſcripta Tridentini Concilij diſpoſitione, quia textus pro ea allegati, quia loquntur de captura laicorum, per judices eccleſiaſticos id probant directò; textus verò in contrarium adducti inducuntur omnes ſumpto argumento à contrario ſenſu; quod tamen argumentum non deſumitur ubi oppoſitum reperitur

24 ſtatutum à jure, gloſ. in cap. *Significaſti, de foro competen.* Atque ita non ſequitur, Epiſcopus excommunicat laicum: Ergo non poteſt illum perſonaliter diſtringere. Item, Epiſcopus poteſt apprehendere eccleſiaſticum; ergo non laicum; Quia hoc ultimum textus expreſsè non negat, ſed potius omittit. Unde ſolutio peti debet ab aliis juribus, quæ de captura laicorum expreſsè loquũtur. Ita in terminis reſpondet Gemin. in d. cap. *Cum Epiſcopus, col.* 3. *verſ. Et ad textum allegatum in contrarium*, & Franc. *ibidem, verſ Nec obſtant iura.*

25 Magni etiam ponderis videtur eſſe, quod facultas procedendi in his cauſis ad capturam laicorum tribuitur Epiſcopo non ſolum per ſacros Canones, ſed etiam per leges Imperiales, ut in d. Authen *Cauſam quæ, C de Epiſc. & Cler.* ut propterea Imperatores videantur juri ſuo ceſſiſſe, ſi quod priùs haberent, excluſo Epiſcopo, atq; in Eccleſiã irrevocabiliter tranſtuliſſe, argum. cap. *Ego Ludovicus, 63. diſt.* probatur in cap. *Novit, de iudic.* ubi hoc tenet Innocen. *n.* 6. *verſ Vel melius*, quem ibi ſequuntur Abb. *num.* 23. *verſ. Quarta ſolutio*, & alij communiter. Idem firmat Archid. in c. *Quicumque.* 11 *q.* 1. *per text.* in l. *Perfecta, C. de donat. quæ ſub mod* ubi patet donationem ſemel perfectam non revocari, & Jo. Andr. in c. *Conſtitutus, de relig. domib.*

26 Et per hoc ceſſat etiam primum objectum diſtinctionis juriſdictionum: imò argumentum retorqueretur; quia ubi crimen eſt eccleſiaſticum, juriſdictio etiam adverſus laicos eſt attributa judici eccleſiaſtico tantùm, ut pluribus probat Henric. Boich in cap. *Nos inter, col* 3, *verſ. Aut quæris, de purg. canon.*

Ergo ex vi diſtinctionis juriſdictionis, perſonalis diſtrictio non ad judicem laicum, ſed ad eccleſiaſticum pertinet: & in cauſis mixti fori juriſdictio ſimiliter tribuitur eccleſiaſtico, ſi in cauſa prævenerit, cùm in his cauſis, in quibus cumulativa eſt juriſdictio, ſit locus præventioni. cap. *Cum ſit generale*, ubi DD. *de foro compet.* Ergo diſtinctio ipſa juriſdictionum operatur, ut captura laicorum ſpectet ad judicem prævenientem: & per hæc patet reſponſio ad primum, & ſecundum argumentum contrarium.

27 Non obſtat tertium, quod ſicut judex laicus nō punit Clericum ante traditionem, ita nec eccleſiaſticus punire debet laicũ; quia non eſt par ratio, cùm

tùm laicus non ſit capax juriſdictionis ſpiritualis adverſus Clericum, C. *Decernimus, de iudic.* ſed eccleſiaſticus benè eſt capax juriſdictionis temporalis contra laicum; ita in ſpecie reſpondet Oldr. *d. conſ. 83. n. 7.*

8 Non obſtat quartum de doctrina Innocentij in d. cap. *Significaſti*: nam reſpondetur illam procedere de urbanitate, quia judex modeſtè ſe gerit non exequendo ſententiam in bonis laicorum; ſed ſi exequatur, executio tenebit. Quæ reſponſio eſt Felini in d. cap *Significaſti, col. ult ante nu. 5.* ac præterea opinionem contra Innocentium eſſe veriorem teſttur ibi Jo. de Anan. *in fin.* ex quibus patet poſteriorem hanc ſententiam validioribus rationibus fulciri.

9 Sed quatenus dubia videretur in terminis juris communis; tamen poſt Concilium Tridentinũ videtur eſſe extra omnem difficultatem; ſive quia correxerit jus comũne quatenus clarè ſanxiſſet ut judicibus eccleſiaſticis non liceret laicos perſonaliter diſtringere; ſive quia quatenus jus commune fuiſſet dubium, approbaverit opinionem gloſſæ, & DD. qui ſcripſerunt id licere judicibus eccleſiaſticis.

10 Quod ut evidentius appareat, obſervandum eſt primò opinionem eorum, qui arbitrati ſunt Epiſcopum non poſſe procedere ad capturam adverſus laicos, in eo præcipuè fundari; quod cum Epiſcopus haberet contra eos remediũ cenſuræ eccleſiaſticæ, illo uti deberet, non autem alijs pœnis temporalibus: nam ut ait Anchar. in d. cap. *Ea quæ, ſub n. 17.* Canones non loquuntur expreſsè de captura laicorum, ſed de cenſura, ut in cap. *Quærenti, de verbor. ſignif.* & ſimiliter cum in Clem. 1. § *Cæterum, de uſur.* decernatur laicum uſurarium eſſe compellendum cenſura eccleſiaſtica edere codices rationum, gloſ. *in ver. Cenſura*: non vult ergo, inquit, hæc Conſtitutio ipſo invito domum ipſius ingredi, vel arcam ipſius frangi.

11 Itaque de jure comũni cenſura erat remedium ordinarium, quia eo judex eccleſiaſticus primario uti debebat pro executione ſuæ ſententiæ, & pro ſua juriſdictione, cap. *Dilecto, de ſent. excomm. lib. 6.* diſtrictio vero perſonalis, ſeu invocatio brachij ſæcularis erat remediũ extraordinariũ: hoc enim utendum non erat, niſi eum cenſura non proficiebat, juxta notata in cap 1. *de offic. Ordin.* & aliàs perpendit S. Congregatio; dum reſpondit Epiſcopum poſſe ex decreto Concilij in *d. cap. 3.* in cauſis mixti fori adverſus laicos etiam pœnis pecuniariis procedere.

12 Deinde ſupponendum eſt Oratores Regis Catholici dum adhuc Tridentinum Concilium eſſet apertum Regis nomine conqueſtus fuiſſe, quod locorum Ordinarij nimia facilitate uterentur gladio excommunicationis, indeque fieret ut fideles illaquearentur, & cenſuræ eccleſiaſticæ contemnerentur; ac proinde inſtitiſſe, ut Patres ſtatuerent, ne de cætero liceret uti excommunicatione, ſed prius deberent Ordinarij alia remedia experiri pro juſtitiæ executione, ac demum in ſubſidium cenſuras adhibere, ubi executio realis, vel perſonalis fieri non poſſet: itaque præcipuè ad illorum inſtantiam Patres addiderunt decretum illud *c. 3 ſeſſ. 25. de reform.* ut patet ex Actis, quæ in Arce S. Angeli aſſervantur.

Ex his infertur ut hæc controverſia ſit hodie dirimenda ordine converſo, quàm dirimenda eſſet de jure communi: tunc enim idcirco Epiſcopus uti non debebat remedio extraordinario capturæ, quia illi ſuppetebat remedium ordinarium excommunicationis. At poſt Concilium executio realis, vel perſonalis effecta eſt remedium ordinarium, & excomũnicatio remedium extraordinarium, & ſubſidiarium: unde non eſt ambigẽdum, quin iudicibus eccleſiaſticis in cauſis ad eorum forum pertinentibus liceat ad capturam cõtra laicos primò, & principaliter procedere, cùm cenſura ſit reſervata in ſubſidium dumtaxat.

Id autem probatur primò ex decreto d. *cap. 3.* in proœmio in ſui ratione ibi: (Excommunicationis gladius ſobriè, & magna circumſpectione exercendus eſt; cum experientia doceat, ſi temerè, aut levibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari) Quæ quidem ratio æquè viget cum Epiſcopus procedit contra Clericos, ac cum contra laicos.

Deinde probatur ex diſpoſitiva in ſui generalitate ibi: [In cauſis verò judicialibus mandatur omnibus judicibus eccleſiaſticis ut quandocumque executio realis, vel perſonalis ab ipſis propria auctoritate fieri poterit, abſtineant à cenſuris eccleſiaſticis.) Quæ verba tamquam generalia ſunt apta comprehendere cauſas tam civiles, quàm criminales, & perſonas tam eccleſiaſticas, quàm ſæculares.

Tertiò, Concilium expreſsè prohibet uſum cenſurarum in cauſis civilibus, ubi poteſt fieri executio realis, vel perſonalis etiam contra laicos, verſ. Sed liceat eis, ibi, contra quoſcumque etiam laicos; ergo idem dicendum in criminalibus, quia eodem modo ſortitur laicus forum Eccleſiæ ratione delicti, ac ratione contractus: Authen. *Item nulla, C. de Epiſc. & Cler. & c. 1. de offic. Ordin.* facit c. *fin. de foro competen.* & cap. *Volentes, de privil. in 6.*

33 Et confirmatur ex dictione illa, *quoque*, ibi, *In cauſis quoque criminalibus*; necnon ex dictione, *ut ſupra*, ibi, *ubi executio realis, vel perſonalis ut ſupra*; quarum prima eſt copulativa, & inducit repetitionem præcedentium, l. *In repetendis, ff. de leg. 3.* l. *Sæpè, §. Caio, ff. de fund. inſtruc.* Oldrad *conſ. 103. Quæſtio eſt, n. 4. verſ Quarto hoc denotat,* ſecunda itidem eſt repetitiva præcedentium cum omnibus qualitatibus, perinde ac ſi nominatim eſſent expreſſæ, Cravett. *conſ. 729. n. 10. & ſeq.* & Decian. *conſ 72. n. 46. lib. 2.*

Cùm igitur Concilium primò illuc ſtatuat, ut in cauſis civilibus contra quoſcumque etiam laicos liceat Epiſcopis etiam per mulctas pecuniarias, ſeu per captionem pignorum, perſonarumq; diſtrictionem procedere, & mox immediatè ſubjiciat: In cauſis quoque criminalibus, ubi executio realis, vel perſonalis ut ſupra fieri poterit, à cenſuris abſtineant: manifeſtè patet verba illa, *contra quoſcumque etiam laicos*, cenſeri etiam repetita in ſecunda clauſula, ubi de cauſis criminalibus diſponitur.

Et revera maximè abſurdum eſſet ut liceret Epiſcopo procedere ad perſonalem executionem in cauſis civilibus; & tamen non liceret in criminalibus, in quibus longè maior eſt ratio, ac neceſ-

34 ſitas perſonalis diſtrictionis.

In cauſis enim civilibus carcer eſt regulariter interdictus, Oldrad. *conſ. 54. An fugiens, in princ.* Roman *conſ. 120. Circa primum, col. 2. verſ. Tertio*

quia 3

quia; ubi apoſtilla plures cumulat, & dicit communem; ſecus in criminalibus, præſertim capitalibus, Jo. de Anan *conſ.1.in princip.* qui reddit rationem, nec fruſtratorium ſit judicium.

35 Rurſus in cauſa civili intenditur privata utilitas creditoris; at in criminali ſive carcer ſit ad cuſtodiam, ut de jure civili, l.1. *ubi not. C. de cuſtod. reor.* ſive ſit ad pœnam, ut de Jure Canonico, c. *Quamvis de pœn. lib. 6.* verſatur publica utilitas: idcirco enim delinquentes arcta poſſunt cuſtodia mancipari, ut legitur in cap. *Vt fama, de ſent. excomm.* quia Prælati ejuſmodi exceſſus corrigere debent, & publicæ utilitatis intereſt ne crimina remaneant impunita, & per impunitatis audaciam fiant, qui nequam fuerunt, nequiores, facit cap. *Eſt iniuſta miſericordia, & per totam, 23. q. 4.*

Ideoque non obſtat quod Concilium dum loquitur de cauſis civilibus, dicat licere Epiſcopis procedere per mulctas pecuniarias, perſonarumque diſtrictionem contra quoſcumq; etiam laicos; in cauſis verò criminalibus nullam laicorum mentionem faciat, nec dicat Epiſcopis licere ad perſonalem diſtrictionem procedere; ſed ſimpliciter debere abſtinere à cenſuris; quaſi ex hac diverſa loquendi ratione inferatur, ut in criminalibus non liceat Epiſcopo uti perſonali diſtrictione adverſus laicos. Siquidem reſpondetur in effectu non extare hanc diverſitatem, quia propter dictiones illas repetitivas, *quoque, &, ut ſupra*, perinde eſt ac ſi etiam in criminalibus nominatim de laicis, eorumq; diſtrictione ſanxiſſet. Dum enim juſſit Ordinarios abſtinere à cenſuris ubi executio realis, vel perſonalis fieri poſſet, in neceſſariã conſequentiam cenſetur voluiſſe, ut prætermiſſa cenſura, uterentur executione reali, vel perſonali ut ſupra, idest contra quoſcumq; etiam laicos, ex ſupradictis; alioquin enim iniquum fuiſſet, ut Patres Concilij abſtuliſſent Epiſcopis facultatem, quam habebant à jure communi procedendi in criminalibus contra laicos per cenſuras eccleſiaſticas, & reliquiſſet eos deſtitutos alijs remedijs temporalibus; hac enim ratione liceret laicis quodcumque facinus in cauſis ſpiritualibus, vel mixti fori impunè comittere in maximam epiſcopalis juriſdictionis perturbationem. Quam rationem in exemptionibus conſiderat idemmet Concilium in *cap. 2. in princ. ſeſſ. 24.* & conferunt textus in dicto cap. eſt injuſta, & in cap. *Duo iſta, 23. q. 4.* Ita nihil novi juris quoad hoc induxit Cõcilium, ſed tantùm ordinem immutavit: nam cùm olim prius utendum eſſet cenſura, deinde pœnis temporalibus; hodie ordine inverſo primum utendum eſt pœnis temporalibus, & in ſubſidium remedio ſpirituali excommunicationis.

36 Et confirmatur ex alio Tridentini Concilij decreto, nempè ex *c. 8. ſeſſ. 24 de reform matrimon.* ubi præcipitur, ut concubinarij tam ſoluti, quàm uxorati ſi ter admoniti concubinas non dimiſerint, excommunicatione feriantur, & mulieres ſive conjugatæ, ſive ſolutæ, graviter pro modo culpæ puniantur, & extra oppidum, vel diœceſim, invocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari ejiciantur, alijs pœnis contra adulteros, & concubinarios inflictis in ſuo robore permanentibus. Ex quo decreto duo colliguntur.

37 Primum eſt licere Epiſcopo mulieres adulteras & cõcubinas etiam extra diœceſim ejicere, quod nihil aliud eſt, quàm contra eas ad perſonalem executionem procedere, etiam ſine bracchij ſæcularis auxilio, cum Concilium non præcipiat abſolutè, ut illud ab Epiſcopis invocetur, ſed tantũ ſub conditione illa, *ſi opus fuerit*, ideſt ſi executores, ac miniſtri Curiæ epiſcopalis nequiverint ipſi per ſe exequi ſententiam Epiſcopi: concordant textus in cap. 1. ibi, (Cùm opus fuerit publicum convocent auxilium) *de offic. Ordin.* & in cap. *Periculoſo, § ult. verſ. Invocato ſi opus fuerit, &c. de ſtatu regular. lib 6.* innovato à Concilio in *c. 5. ſeſſ. 25. de regular.*

Secundum eſt quod Concilium, dum jubet concubinarios etiam laicos excomunicari, præſervat alias pœnas contra concubinarios inflictas: quæ quidem pœnæ, excluſa cenſura eccleſiaſtica, ſunt aptæ comprehendere etiam capturam; unde cum in cap. 1. *de offic. Ordin.* ſtatutum ſit, ut Epiſcopi liberam habeant facultatem adulteria, & alia crimina ulciſcendi, ſecundum quod Canones cenſent. Ancharan. qui in d. cap. *Ea quæ*, in terminis juris communis tuetur contrariam ſententiam, ut evitet diſpoſitionem d. *cap. 1.* reſpondet ſub facultate ulciſcendi crimina laicorum ibi non comprehendi pœnas temporales, quia textus dicit ſecundum quod Canones cenſent; Canones autem de hac captura laicorum, vel executione in rebus laicalibus non expreſsè loquuntur, ſed de cenſura, *de verbor ſignif.* cap. *Quærenti*, Non debemus ergo, inquit Ancharan. abſque Canonibus affirmare, quia erubeſcimus, &c. l. *Illam, C. de collat.* in Auth. *de Triente, & ſemiſſe. §. Conſideremus*; Et quod non eſt decreto Sanctorum Patrum ſancitum, &c. cap. *Inter corporalia, de transl. Epiſc.*

Quæ quidem ratio Ancharani concludit oppoſitum per Concilium. nam decreto Patrum in *d. cap. 8.* ſancitum eſt, ut Epiſcopus non ſolum cenſura eccleſiaſtica, ſed etiam alijs pœnis ulciſci poſſit adulteria, & concubinatus, & gloſſ., & Doctores qui cenſuerunt d. cap. 1 *de offic. Ordin* propter ſui generalitatem comprehendere etiã capturam, id haberent pro indubitato in terminis *d. cap 8* quod ſpecificè loquitur tam de excommunicatione, quàm de alijs pœnis, quas præſervatas eſſe vult: ejuſmodi enim pœnæ diſtinctæ a cenſura aliæ eſſe non poſſunt, quàm temporales.

38 Porrò hæc concluſio procedit etiamſi Ordinarius Eccleſiaſticus ad capturam laicorum procedere non conſueverit: nam ſi inſpiciamus tẽpus ante Concilii publicationem, cùm Ordinarius tũc haberet remedium cenſuræ eccleſiaſticæ, qua primo uti debebat, non poteſt ei imputari, quod diſtrictione perſonali uſus non fuerit. Quod adeo verum eſt ut aliqui Doctores exiſtimaverint de jure communi Ordinarium ita demum poſſe ad capturam contra laicos procedere, ſi hanc facultatem legitimè præſcripſerit, ut apud Menchiac. & Clar. *locis ſupra cit.* At cùm Concilium hac in parte ſuſtulerit diſpoſitionem juris communis, & novam formam præſcribendo noluerit cenſuras adhiberi niſi in ſubſidium, cenſetur etiam ſuſtuliſſe conſuetudinem juri communi conformem, quæ propriè non dicitur conſuetudo, ſed juris communis obſervantia, ut ſcripſit Jo. Andr. in cap. *Vnico, de Cler. coniug in 6.* quem ibi ſequutur Anchar. & Raphael Fulgoſ. *conſ 123. n 2* & alias advertit S. Congregatio dum ob hanc rationem reſolvit conſuetudinem, ſecundum quam Clericus habitu n

tum,& tonſuram deferens fori privilegio gaudebat,licèt beneficium eccleſiaſticum non haberet, nec alicui eccleſiæ inſerviret ; fuiſſe ſublatam à Concilio in *c.6.ſeſſ.23*. Tametſi decretum illud quoad hoc de conſuetudine mentionem non faciat; alioquin enim niſi Concilium in *d. cap.3.* ſuſtuliſſet obſervantiam juris communis , non ſuſtuliſſet niſi jus commune non obſervatum, quod abrogare opus non fuerat Quam rationem in his terminis dicit evidentiſſimam gloſſa in c 1. *in verb. Facti,verſ, Item probo id evidentiſsima ratione , de Conſtit.in 6*.quam ſequuntur Gemin. *col* 2.*in* 2. *oppoſit*. & Franc.*col.*7,*verſ, In ea gloſſa* ibi, *eſſet abſurdum.*

Poſt Conciliū verò non obſtat Epiſcopo,quod captura uſus non fuerit adverſus laicos;hoc enim potuit contingere aut quia non cadit caſus, aut ſi
9 accidit, Epiſcopus utendum non putavit remedio capturæ,ſed aliis pœnis tēporalibus. Aut quia cùm in delictis mixti fori contra laicos ſit locus præventioni,fortè judex laicus in cauſa prævenit; quo caſu ipſe procedit,cap. *Cum ſit generale* , ubi Abb.& alii communiter,*de foro compet*. & l. *Si quis in hoc genus*,ubi Legiſtæ, ac præſertim Paul de
o Caſtro *num.*4.*verſ.Item nota*,C.*de Epiſcop. & Cler.* Aut ſi prævenit eccleſiaſticus in citatione,laicus tamen prævenit in captura; quo caſu præventio realis præfertur verbali,Bart. in l. *Sepulcra*, ubi etiam Alex. *in apoſtil.verſ.Secundò eſt videndum , ff.de ſepulc.viol*, niſi id fierit in fraudem , ſecundum
1 Boſſ. *Prax.tit.de foro compet.num.* 97. *& ſeq*. licet Dec.in c *Cum M.Ferrarien.de Conſt. in fine* , dicat etiamſi ſit in fraudem,prævalere, & in ſumma ca-
2 ptura eſt arbitraria judici, Clar.§.*fin q.*28. *in princip*. Unde non præjudicat Epiſcopo, quod ad capturam procedere non conſueverit ; quia ad hoc ut inducatur conſuetudo , vel præſcriptio negativa per non uſum ejus, quod eſt in facultate faciendi requiritur actus contrarius , nec ſufficit negativus,ut declarat Calder.*conſ.*41, *alleg.* 3. *de conſuet*.incip.*An valeat conſuetudo,n.*3. *verſ. Ad aliud verò dubium*,& Abb.*conſ.*101 *In quæſtione, num.* 7.
3 *verſ. Quinimo poſſet,lib* 1. Contraria autem præſcriptio ad eum modum, quo requiritur in facultativis,induci non poteſt ; Tum quia eſt contra generale Concilium , ut ſæpiùs advertit S. Congregatio,& præſertim in deciſione paulò ante relata; Tum quia in Bulla Cœnæ *cap.* 16.excommunicantur omnes,qui Archiepiſcopos,Epiſcopos,&c & omnes alios quoſcumque judices eccleſiaſticos ordinarios quomodolibet impediunt,quominùs ſua juriſdictione eccleſiaſtica contra quoſcumque utantur ſecundum quod Canones,& ſacræ Conſtitutiones eccleſiaſticæ,& decreta Conciliorum generalium , & præſertim
4 Tridentini ſtatuunt,& derogatur conſuetudinibus etiam immemorabilibus. Unde per ſolemnē hujus Bullæ publicationem, quæ fit quotannis in die Cœnæ Domini,non ſolum abrogantur conſuetudines,& præſcriptiones uſque ad illud tempus introductæ in præjudicium ordinariæ juriſdictionis,ſed etiam prohibentur in poſterum introduci,itaut conſuetudines, vel præſcriptiones aut inchoari non poſſint,aut inchoatæ per annuā illam publicationem interrumpantur , ut in terminis Bullæ Cœnæ ſcripſit Felin.in cap.*Cum non liceat,col fin.ſub num.*12.*verſ. Quintò conſidera quod ſingulo anno,de præſcript.*

DE FVRTIS

Cap. Ex litteris.

S V M M A R I V M.

1 F*Vr occultus poteſt poſt reſtitutionem, & pœnitentiam ad ſacros Ordines promoveri.*

2 *Immunitatem eccleſiæ violans vaſa ſacra ſurripiendo non eſt ipſo iure excommunicatus.*

3 *Excommunicatio impedit promotionem.*

4 *Immunitatem Eccleſiæ violantes ſecundum Canones non ſunt excommunicati, ſed excommunicandi.*

5 *Fallit in incendarijs,& effractoribus Eccleſiæ.*

1 EX LITTERIS. Fur occultus poteſt poſt reſtitutionem , & pœnitentiam ad ſacros Ordines promoveri. Hoc dicit Jo. Andr. Butr. Cardin. Anchar. Abb. Jo. de Anan & Marian. Socin. ſecunda pars ibi, *Mandamus.*

2 Nota ſingulariter ex hoc textu, quia fortè non reperies alibi : ita clarè , quod violans Eccleſiæ iñunitatem etiam ſacra vaſa inde abſtrahendo non eſt ipſo jure excommunicatus : nam iſte Clericus de eccleſia calicem ſubripuit, & tamen poſt ſatisfactionem, & pœnitentiam poteſt ad ſacros
3 Ordines promoveri : ergo non fuit excommunicatione innodatus, quia excommunicatio impedit promotionem,cap.*Cum illorum, infra de ſent. excommunicat.*cum ſimilibus ; & ita hunc textum ad hoc ponderat Abb.in cap. *Cum pro cauſa, num.* 5.*eod.tit.* quod eſt contra Hoſtien.*ibi,num.* 2. ubi voluit excommunicatum eſſe qui eccleſiam violat eam ſpoliando , vel in clauſtro ipſius laicum verberando. Sed eum reprobant ibi Joan. Andr.
4 & communiter DD.ut *ibi* dixi *num.*10, Et contrarium determinat idem met Hoſt. *in ſumma de immunit.Eccleſ.in fin.*§.*Quæ ſit pœna violantium* , ubi ait,ſecundum Canones eccleſiæ immunitatis violatores eſſe excommunicandos, c, Nullus , &
5 cap.*Si quis deinceps*,17.*q*.4:Et ſolos incendiarios , & effractores eſſe excommunicatos ipſo jure , cap. *Canonica*,11.*q*.3. cap. *Omnes*,17.*q*.10 cap. *In litteris,ſupra de raptor.*& cap.*Conqueſti,infra de ſent. excomm.* Hodie etiam extrahentes reos ab eccleſiis excommunicati ſunt ex Bulla Gregorij IV. & abſolutio eſt Sedi Apoſtolicæ reſervata,ut fusè probavi in prædicta Decretali,*Cum pro cauſa* , *à num* 5 *uſque ad num* 36. De multiplici autem ſacrilegii ſpecie,& de illius pœna,vide ibi plenè per Innoc.*num*,1:

DE USURIS.

Cap. In Civitate.

S V M M A R I V M.

1 V*Endens rem pluris,quàm valeat, quia ſolutionem differt,peccat,niſi dubium ſit an res tempore ſolutionem differt,peccat,niſi dubium ſit an res tempore ſolutionis plus,minuſve ſit valitura,& vendens non erat ſtatim venditurus,& num.* 12.

Ven-

2 *Vendens cariori pretio ob dilatam ſolutionem an uſurarum nomine iure damnari poßit. & n ſeqq. uſque ad n. 13.*
Iniuſtitia notoria nullitati æquiparatur, ibid.
3 *Vendens cariùs ob dilatam ſolutionem in foro externo uſurarum nomine non tenetur, ſecus in foro animæ, & n. ſeqq. & n. 10 & 11.*
Declaratur, n. 7.
4 *Intellectus cap.* Conſuluit, infra eodem.
5 *Vſura propriè non committitur in contractu emptionis, & venditionis, ſed in mutuo.*
6 *Mutuum interpretativum, præſumptum, implicitum, indirectum explicatur.*
7 *Vendens carius ob dilatam ſolutionem ubi de prava intentione conſtat, cenſetur uſurarius, etiam in foro contentioſo.*
8 *Et ex quibus conſtet de huiuſmodi prava intentione.*
9 *Vendens cariùs licet fateatur in iudicio ſe id feciſſe ob dilatam ſolutionem, tamen ſi pravam intentionem neget iure damnari non poteſt.*
11 *Canoniſtarum opinio præferenda eſt opinioni Theologorum ſuper interpretatione iuris divini in ſpectantibus ad moralem philoſophiam.*
12 *Vendens cariori pretio ob dilatam ſolutionem quandò excuſatur in foro conſcientiæ ab uſuraria pravitate*
13 *Cenſualis contractus ad tempus limitatum an ſit de iure licitus, & n. ſeq. uſque ad n. 18.*
14 *Et quid ſi non agatur de cenſu antiquitus conſtituto, ſed de eo, qui conſtituitur tempore contractus.*
15 *Et quid ſi emptor computatis ſolutionibus annuis totius temporis aliquid ultra pretium conventum ſit recepturus, & n. ſeqq.*
17 *Cenſualis contractus eſt illicitus ſi excedat annuatim reditum, quem emptor de tanta pecunia in terra empta poſſet habere, & n. 30.*
18 *Cenſus pecuniarius certi, & determinati temporis ſupponitur Bullæ Pij V.*
19 *Cenſualium redituum emptionis omni tempore viſæ ſunt ſuſpectæ.*
20 *Bulla Nicolai V. ſuper emptionibus cenſuum in regno Siciliæ ad rationem decem pro centenario continet diſpenſationem.*
21 *In cenſuum emptione non videtur certum pretium generaliter ſtatuendum.*
22 *Pretia rerum ex quibus varientur.*
23 *Aeſtimatio rei pretium eſt, & fieri debet ſecundum præſentem valorem.*
24 *Cenſus annales non eſt tutum decernere, ut certam ſummam non excedant.*
25 *Cenſus emptio licita eſt ſi illius reditus, & penſio incerta ſit.*
26 *Cenſus annui minoris valent, quàm fructus, qui liberè ex prædio percipiuntur.*
27 *Pactum de redimendo minuis pretium rei.*
28 *Pretium cenſus qua ratione ſit minuendum propter pactum de redimendo, vel alia onera emptioni adiecta.*
29 *Cenſuali contractui poſſunt accedere obligationes Camerales, fideiuſſiones, & hypothecæ.*
30 *In contractu cenſuali non emitur res, ſed ius petendi penſionem, & n. 34.*
31 *Cenſus conſtitui non poteſt niſi ſuper re ex ſui natura fructifera.*
32 *Cenſus pro parte perimitur re pro parte perempta, vel reddita infructifera.*
33 *Cenſus reſervativus qui ſit, & qui cenſus conſignativus.*
34 *Cenſualis contractus in quibus differat à contractu emphyteutico.*

1 IN CIVITATE. Qui vendit rem plus, quã valeat, eo quod differat ſolutionem pretij, peccat, niſi dubium ſit, an tempore ſolutionis plus, vel minus valere deberet. Hoc dicit ſecuudum Jo. Andr. Butr. & Anchar. vel juxta intellectum Cardin. quem dicunt eſſe cōmunem Abbas, & Jo. de Anania hoc intendit. Vendens rem plus quàm valeat, quia ſolutionem differt, peccat: niſi dubium ſit an tempore ſolutionis erit valor rei variatus, & venditor non erat venditurus tempore, quo vendidit. Hæc tamen ultima pars non habetur in hac Decretali, ſed suppletur ex c. *Naviganti infr. eod.* Communis diviſio; ſecunda ibi, *licet.*

2 QUÆRO. Utrum N. qui frumentum cariùs vendidit ob dilatam pretij ſolutionem, uſurarum nomine jure damnatus fuerit.

Sententia, quia N. uſurarum nomine fuit condemnatus eo prætextu, quod frumentum ob dilatam ſolutionem cariori pretio vendiderit, continet evidentem iniquitatem, & injuſtitiam: ideoque ne dum revocari, ſed etiam nullam declarari debet, cùm notoria injuſtitia nullitati æquiparetur, cap. *Inter cæteras*, & cap. *Cum Bertoldus*, ubi Innoc. *ſuper verb. Conceßimus, de re iudic.* Clem. *Paſtoralis, eod tit.* Vant. *in tit. de nullit. ex defectu proceſſ. num. 127.* Rota *deciſ. 414. n. 7. part. 4.* & *deciſ. 322. num. 2 par. 6. recent.* & fuit ſæpius deciſum, ut inquit Cardin. Seraph. *deciſ 493. num. 2.* notoria iniuſtitia patet ex eo. quod lata eſt contra textus expreſſos, & contra auctoritatem omnium Doctorum de materia loquentium.

3 Qui enim frumentum habita fide de pretio cariùs vendit, quàm communiter venditionis tempore conſueverat, quamvis in foro conſcientiæ quandoque ad reſtitutionem teneatur; in foro tamen contentioſo uſurarum nomine conveniri non poteſt.

Qnod primo probatur in hoc cap. ubi propoſita hac eadem facti ſpecie, Alexander III. diſertis verbis decidit non poſſe hujuſmodi contractus ex tali forma uſurarum nomine cenſeri; nihilominus tamen venditores peccatum incurrere. Et ita his Papa ab uſurarum nomine in foro contentioſo venditores liberat, & eoſdem in foro tantùm conſcientiæ diſtinguit: id quod etiam indicant ſequentia verba: (dum animarum ſaluti Apoſtolica benignitate proſpiciens, conſulit talibus venditoribus, ut ab his contractibus abſtineant, cùm cogitationes hominum Deo omnipotenti nequeant occultari, quaſi ſignificet quamquam contentioſi fori periculum vitabunt, Deum ſervatorem cordium fallere non poterunt,) ut in juribus hic allegatis in gloſ. ultima.

Secundò, idem clarè probatur per text. in cap. *Conſuluit, infra eod.* ubi pluribus quæſtionibus propoſitis, inter quas poſtremo loco habetur hęc noſtra de mercibus ob dilatam ſolutionem majori pretio diſtractis, Urbanus III. declarat ſimiles contrahentes malè adere, & ad ea, quæ acceperunt reſtituenda in animarum judicio efficaciter eſſe inducendos. In quibus verbis præcipuè duo ſunt ponderanda. Alterum, quod dum dicitur in ani-

animarum judicio,à contrario ſenſu ſatis oſtenditur ſecus obſervandum eſſe in foro contentioſo, argum.cap *Nonne de præſumptionibus*. Alterũ,quod ibi Pontifex utitur verbo inducendi,quod cohortationem quidem efficacem,non autem coactionem ſignificat, cap. *Cum ſimus,de Regul.* & ex conſequẽti imponit obligationem reſtituendi,& damnat talem contractum in foro animæ,in quo peccator ad ſatisfaciendum inducitur non autem in foro judiciali,in quo compellitur,ut in ſpecie ponderat Berous *in rubr. de Vſuris,n.* 24.

Tertiò;Idem confirmant omnes DD. de hoc articulo loquentes,&in primis gloſ.in d.cap.Cõſuluit,in ver. *Malè agere*, ubi conciliando textum noſtrum,in quo dicitur tales contractus non eſſe cenſendos nomine uſurarum, cum d. cap. *Conſuluit*,in quo habetur hujuſmodi venditores malè agere, dicit,hunc textum loqui quoad judicium Eccleſiæ,& ſic quo ad forum judiciale; ſed c. *Conſuluit* : loqui in foro animæ : & deinde clariùs explicans ſubjungit tales contractus,quoad formã non dici uſurarios,ſed contrahentes propter depravatam intentionem in foro animæ judicandos eſſe malè agere,& inducendos,non autem cõpellendos,ut accepta reſtituant,nec tamquam uſurarios puniendos,licet re vera quoad Deum uſurarij videantur. Opinionem gloſ.nec ibi,nec alibi ullus Doctor,quẽ viderim,refellit: imò eam in ſpecie ſequuntur ibi Hoſtien. *n.*4. Anan. d.*nu.* 1 *prope fin.verſ in gloſ.fin.* Anton.de Butr.*in fin.* ubi expreſsè dicit tales vẽditores eſſe uſurarios quoad forum animæ,ſed non quoad forum contentioſum.Heurich.Boich.in cap. *Naviganti, infr. eod. in princ.*2 *col.*ubi materiam plena diſtinctione de more proſecutus concludit,cum contractus ſit cum dilatione ſolutionis pretij cõventi,licet majoris,quam ſit rei valor;in foro contentioſo non poſſe judicari uſurarium , Abb.in d.cap. *Conſuluit* , *num.* 4.*&* 5.Berou *in loco ſupracitato nu.* 17. 24 *&* 25. Rip. *in reſpon.*116,*in princ.*Cald.*tit. de uſur. conſ* 11.*prop. fin.* Idque etiam ſentiunt Jo. Andr.& Anchar. in eod.cap. *Conſuluit* : dum ſummant illum textum,quod vendens rem plus debito ob dilationem temporis ad ſolvendum, tenetur in judicio animarum,innuẽtes non idem juris eſſe in foro judiciali.

5 Et ratio diverſitatis inter forũ contentioſum, & conſcientiæ quoad hunc caſum ea eſſe videtur, quod hujuſmodi contractus emptionis,&venditionis ex ſui forma nõ eſt uſurarius,quia uſura nõ cõmittitur præterquam in mutuo,ut probat textus hic,& eſt cõmunis DD.ſententia teſte Bero. *in d.rub.de uſur.num* 37. Verum ubi venditor habet intentionem fœnerandi, & propterea majori pretio vendit,quia ſolutio differtur,ſurgit mutuũ interpretativũ,in quod cadit uſura;fingitur enim pretium ab ipſo emptore ſolutum,& deinde à vẽditore ei mutuatum cum lucro illius quantitatis, in qua pretium conventum verum valorem excedebat. Ita declarant *hic* Abb.*num.* 2.& Joan. de Anan.*num.* 2. Bero *ſupra in rubrica,n.* 38. Joannes de Capiſ. *in tract.de uſuris quæſt. An vendens ad tempus,nu.* 45. Ideoque paſſim DD. effectum reſpicientes talem contractum modo vocitarunt mutuũ præſumptum,vel interpretativũ, ut Abb. Anan.& Bero.in locis proximè citatis modo mutuum implicitum,ut Cajetanus *in ſumm in ver. Vſura exterior,verſ.uſur.implic. commiſſ.* Aliquando uſuram indirectam , ut Capiſ. *in loco ſupracit.* aliquando quaſi uſuram,& ſic uſuram impropriã, ut Hoſtien. d. cap. *Conſuluit.* Hæc autem mutui interpretatio in caſu noſtro quoad forum judiciale non eſt faciẽda,quia cùm talis cõtractus ſemper ſit licitus,niſi venditor habuerit intentionem depravatam,ut per DD.in d. cap. *Conſuluit*;ſi talis intentio lateat,non poteſt judicari uſurarius quoad forum exteriorem Eccleſiæ,quæ non judicat de occultis,c.*Sicut tuis,de ſimon.* At in foro animæ ſi intentionem pravam habuerit, quamvis occultam,eſt uſurarius,quia Deus,quem nihil latet, etiam de occultis in foro animæ judicat,cap.*Tua nos,de ſimon.cum ſimilib.*ut *hic* in gloſ.*ult.* Et hæc doctrinæ ratio colligitur ex not. per Bero.*hic n.* 7.& Jo. de Anan. in d. c. *Conſuluit,num.*2. *verſ.Et*
7 *hoc plus placet.*Hinc eſt,ut quando in foro contentioſo de prava intentione venditoris conſtaret, etiam in eo contractus eſſet cenſendus uſurarius; tuncque non eſſet diſcrimen inter forum conſcientiæ,& judicialem,Hoſtien. in d. cap. *Conſuluit, n.*4.*verſ.Quid ſi in iudicio contentioſo*,Io. And.*ibidem in fin.* Ant.de Butr,*num.* 6. Anchar.*n.* 5. Abb. item, *num* 5.quæ declaratio Hoſtien. videtur communis; tametſi Bero.*ſup. in rubr. nu.* 29. non levibus eam rationibus oppugnet.

8 Nec obijciatur,quod ſi declaratio Hoſtien.eſt vera,ut cum de prava intẽtione conſtat,venditor in foro contentioſo cenſeatur uſurarius: hinc cõſequatur in caſu noſtro venditorem eſſe puniendum,quia ſatis de prava intentione conſtat ex facto ipſo,ſcilicet per exceſſum pretii,& dilationem conceſſam ad ſolvendum.

Reſpondetur enim de prava intentione debere alio modo conſtare,quàm ex pretij exceſſu & dilatione data,quia ſi id ſufficeret,tolleretur diſtinctio ſupra poſita de foro animæ, & contentioſo, &ſemper ex ſol. forma talis contractus uſurarius eſſet contra hoc cap.& cap. *Naviganti*,& cap.*Conſuluit*,, & Doctores ſupra relatos.Idque Hoſtien.
9 Butr. Abb. Anan & alij ſupra proximè citati tunc dixerunt in propoſito conſtare de prava intentione cùm venditor eam fatetur in judicio : & ita neceſſariò convincitur oportere eam intentionẽ aliundè probari,quàm per dilationem datam ad ſolvendum hujuſmodi pretium. Imò non ſufficeret ſi venditor fateretur ſe dilatione data cariùs vendidiſſe,quam præſenti pecunia fuiſſet venditurus,niſi etiam teſtaretur ſe habuiſſe pravum animum fœnerandi,Ripa *d reſp.* 116. *num.*2.quod & ſenſiſſe videtur Anan. d.loco dicens indubitatum eſſe venditorẽ ex tali contractu in foro contentioſo non teneri quoties negat ſe intentionem habere corruptam.

Cùm igitur inquiſitus ſemper negaverit ſe habuiſſe pravam intentionem,neque ea aliundè colligatur,non potuit ullo pacto tamquam uſurarius in foro contentioſo damnari.

Non obſtant prædictis auctoritates Abb.
10 Dec.Covarr.Sot.Summ. Confeſſ.qui in contrarium allegantur,quibus addo Jo.de Capiſtr. *tract. de uſur. tit. de vendit. ad cred. num.* 56. Lupum *in Comment.*3.*ad cap.Naviganti , infra eodem* , §.5.*num.* 19. ubi alios refert. Primò,quia ipſi ſimpliciter dicunt tales contractus eſſe uſurarios,ſed non attingitur articulum quæſtionis an venditor ex eiſdem contractibus teneatur in foro conſcientiæ tantùm,vel etiam in cõtentioſo; & ex cõſequenti in-

intelligendi ſunt dumtaxat in foro conſcientiæ, diſſentiant à juribus,& Doctoribus citatis.

Quinimo ex his Doctoribus,qui contractum huiuſmodi tamquam uſurarium notant, Covarr. *lib.2.variar.reſol.c. 3.n. 6. & 7* & Capiſtr.*ſupracit.* dum citãt d.c.*Conſuluit* & hoc cap. *In Civitate*, ſatis oſtendunt ſe non improbare ſupra traditam diſtinctionem inter forum conſcientiæ,& contẽtioſum. Abb. autem etſi in c. *Ad noſtram de emp.& vendit num. 3.*aſſeveret tales contrahentes eſſe uſurarios,nobis tamen nõ obeſt;nam cùm poſtea maturius ſenſerit contrarium in d.c.*Conſuluit*,utique ſtandum ex poſteriori ſententiæ, præſertim diſtinguenti,arg c. *Litteras,cum gloſ. in ver Viam mediam, de reſtit ſpoliat.* & c *Per tuas, verſ. Nos igitur,de ſent. excomm.* & eò magis cum in c. *Ad noſtram*,citet hoc cap.quod nõ probat ſententiam, quam ibi Abbas tuetur: nam ille text. quamvis dicat huiuſmodi contractus eſſe uſurarios,tamen declarandus,& diſtinguendus eſt juxta text *hic*, & in d c.*Conſuluit*: nimirum ut ſint uſurarij in foro animæ,non autem in foro judiciali. Neque enim eſt novum poſteriores leges per priores diſtingui, & declarari, l. *Non eſt novum, ff. de legib.* c. *Cum expediat,de elect. lib. 6.* Roman. *conſ. 57.n.3. alioquin induceretur* correctio legum contra l. *Præcipimus, de appell.* cum ſimil. At verò Joannes Lupus,& Decius expreſſim de foro conſcientiæ loquuntur; nam Jo. Lupus regulam conſtituens in hac noſtra quæſtione non dicit abſolutè huiuſmodi vẽditores eſſe uſurarios,ſed peccatum uſuræ incurrere;& ita in foro conſcientiæ tantùm;& omnes exceptiones,quas poſtea ibi ſubnectit,ut terminos regulæ non egrediantur, ſunt intelligendæ retentis eiſdem terminis,nempè quoad peccatum,& in animæ judicio. Dec. itidem,qui allegatur in *conſ.91.* de hac re non loquitur,ſed in *conſ.3* manifeſtè agit de foro conſcientiæ,de quo erat conſultus,ut habetur *ibi in princ.* An Bernardinus ſalva conſcientia,*&c.* & *ibidem propè finem in concl.* ibi: Sylv. Bert habet examinatorem conſcientiam: cæteri, verò,qui allegantur Theologi,ſunt,de foro conſcientiæ,quæ propria eorum eſt meſſis, expreſsè loquentes. Et quatenus de
11 utroque foro loquerentur,nihil eſſent ponderis habituri adverſus opinionem Canoniſtarum, quibus in hac materia magis ſtandum eſt,quam Theologis: nam Canoniſtarum eſt interpretari jus divinum in dubijs caſibus pertinentibus ad moralem philoſophiam, Anchar.in celebri illa diſputatione incipiente *Antiquis, & modernis temporibus*, Alex. *conſ.1.n.16.lib.2.* Dec. *dicto conſ.3. num.4.*

Præterea ſi Canoniſtæ,& Theologi in contrarium citati in foro contentioſo expreſſim loquerentur;eſſent intelligendi quando de prava intentione in eo foro per partis confeſſionem,aut alias legitimè cõſtaret, juxta doctrinam Hoſt.& Ant. de Butr. Anan & Abb.de quibus ſupra *n.7.*in d c. *Conſuluit.* Et quatenus abſolutè ſentiret tales venditores etiam non aliter probata intentione corrupta,uſurarios cenſeri in foro contentioſo, nullius eſſent auctoritatis: quippe loquerentur cõtra textus expreſſos in d. c. *Conſuluit*, & in hac Decretali,& receptam Doctorum ſententiam, de qua teſtatur Berous *ſup in hac rubrica nu.34.*qui d. c. *Conſuluit* in propoſito textum clarum,& ad litteram appellat.

12 Verùm tametſi ex ſupradictis aperta, & evidens ſit latæ ſententiæ injuſtitia; breviter tamen attingendum an idem N.eo contractu peccaverit & uſurarius ſaltem in foro conſcientiæ cẽſendus ſit; nam ſi non erit cenſendus uſurarius in foro conſcientiæ etiam juxta opinionem Doctorum, qui de foro conſcientiæ loquuntur; longè minus judicandus erit talis in foro fori: & quidem ſecundum ea,quæ proponuntur dicendũ eſt ipſum etiam in foro conſcientiæ non eſſe uſurarium.

Primò enim excuſatur in foro animæ vendens rem cariùs ſolutione dilata,quando erat probabile dubium,an res pluris,minoriſve ſolutionis tempore eſſet valitura,ut eſt caſus expreſſus in hoc cap.ſecundum Jo. And.& omnes *in ſum. text.* & in cap.*Naviganti,in 3. caſu infra eod.*tunc enim,ut ait gloſ. *hic in ver Veriſimiliter*,tam emptor,quàm venditor æqualiter incommodum ex tali dilatione expectant,& concordant Doctores *hic*, & in d.c.*Naviganti*,Jo. de Capiſtr.*in d.tract.n.46.de communi*, Jo. Lupus ad idem c *Naviganti*,§.5.*nu.*19.20 *&* 21.quæ qualitas in caſu noſtro plenè concurrit, quia nedum venditionis tempore erat probabile dubium,an frumentum venditum plus,minuſve ſolutionis tempore eſſet valiturum,ſed etiam erat veriſimile,& ferè certitudini proximum forè ut pretium in dies valdè augeretur,ut ratio illius temporis ſuadebat, & re ipſa evenit. Igitur in foro animæ uſuram non commiſit,cùm hæc ſola qualitas ſufficiat,ad excuſationem talis venditoris,ut ſentit Cajet:*in ſumm.in loco ſupracitato, verſ. Et ſimiliter.* Quod ſi cum dicta qualitate ad excuſationem concurrere debeat etiam alia,ut venditor non eſſet aliàs frumentum contractus tempore venditurus,ut habetur in d. cap *Naviganti in fin* & receptior eſt Doctorum ſententia,teſte Jo. Lupo *in loco ſupra cit.n.22.* & dictum eſt ſupra *in ſumm.text.* planè & hæc qualitas abundè concurrit,quia N. eius qualitatibus inſpectis niſi tale pretium fuiſſet conſequutus,venditionem diſtuliſſet in tempus,quo frumentum cariori pretio potuiſſet diſtrahere quemadmodum boni patresfamilias conſueverunt.

Secundò excuſatur N. in foro conſcientiæ,ſi inopiam,aut malitiam debitoris fortaſsè proſpiciens,ideo carius frumentum vendidit,quia verebatur ne in pecunia exigenda laborem, impenſam,difficultatemve ſubiret, Jo. à Capiſtr. *in loco ſupra cit.* Ripa *d. reſp 116 n.4.*

Demum alijs omiſſis excuſatur,ſi propterea vẽdidit majori pretio dilata ſolutione,quam præſenti pecunia fuiſſet venditurus,ratione damni, quod paſſurus,vel lucri,quod amiſſurus fuiſſet ob dilatam pretij ſolutionẽ: huius enim intereſſe ratio habetur in mercatore negociari ſolito, Jo. à Capiſtr. *d. loco*, & poſt Anan. Salic. Dec. & alios tradit Jo. Lupus *d* §.5 *n.20.*

13 Ulterius QUÆRO An cenſualis contractus ad tempus limitatum ſit de jure licitus.

In terminis juris cõmunis videtur licitus,quia continet in ſe veram conditionem excludentem mutuum, & adeſt pretium certum,& certa etiam merx,quæ eſt jus exigendi annuam præſtationem per tot annos:& cum venditor non teneatur, nec cogi poſſit forte ipſam reddere,procul abeſt hic contractus à mutuo,& ab uſuræ vitio: id enim, quod venditor pluribus ſolutionibus determinato tempore ſeparatim factis teneatur reſtituere ſortem

ſoitem, procedit ex eo, qnod in hoc contractu certo pretio emitur jus limitatum percipiendi annuam præſtationẽ per tot annos, & non ultra; & ita tenet Innoc, *hic n.2.* quem ad verbum refert, & ſequitur Io. And. *eod. num.* & concordant Hoſt. *n.7. in ver. Vſurarum*, Cardin. *in 3.q.* Abb. *n 7.* dicens ita tenere Innoc. Hoſt. & communiter omnes Doctores ſequentes, Io. de Anan. *n.21 verſ In ſecundo caſu*, plenè Anchar. *conſ.30.* incipien. *Dubitari ſolet*, Conrad. *de contract. qu.* 80. Io. de Medin. *de reb per uſur. acquiſ. q.* 13. Sotus *de iuſt. & iur. lib. 6. q. 5. art. 2. col. 2. verſ. Pari iure*, Navar. *de uſur. nu.* 71. Covar. qui alios citat *lib. 3. variar. reſol. c. 7. n. 4.* & ratio eſt evidens, quia ſi poſſum emere cenſum perpetuò duraturum, quod eſt indubitatum, nulla ſubeſt ratio, quare nõ poſſim emere ad certum tempus, ut per Anchar. *d conſ.* 30. & trad. omnes ſupracitati. Nec placet differentia, quod in perpetuò conſiſtat contractus emptionis, ex quo merx eſt perpetuò remanſura penes emptorem, quod ſecus eſt in cenſu temporali, in quo res revertitur ad venditorem, ut per Jo de Anan. *d. n.* 21 quia etiam in temporali res non revertitur ad vẽditorem, ex quo dictum jus percipieudi limitatũ ad certos annos, elapſis dictis annis finitur, &
4 ceſſat. Et hæc procedunt non ſolùm in venditione cenſus antiquitus conſtituti, ad quem ſe reſtringit Innoc. & Jo. Andr. ſed etiam ſi agatur de cenſu, qui eodem tempore contractus conſtituitur, cùm etiam ille habeat eamdem rationem mercis, ut voluit Card. *ubi ſupra*, Conrad. *d. q.* 80. *concluſ.* 3. qui reprobant diſtinctionem Innocent. quam etiam reprobat Sotus *de iuſt. & iur. lib. 6. q. 5. art. 1. in 1. concl in fin.* & *2. concl.* & eſt communis opinio.

5 Et eiuſmodi contractus abſque dubio eſt validus, & nullam habet fraudis ſuſpicionem, ubi ex particularibus ſolutionibus toto tempore cenſus nihil recipitur ultra pretium datum: quod ſi per particulares ſolutiones emptor ſit aliquid recepturus ultra pretium conventum, nihilominus validum eſſe de rigore cẽſuerunt Innoc. Hoſt. & Jo. Andr. & ſequẽtes ſupracitati, quia hæc lucri certitudo, quæ reprobatur in mutuo, admittitur in cõtractu emptionis, in quo poteſt quis ſucceſſivè ex re empta plus percipere, quam ſit pretium numeratum pro dicta re empta, maxime conſideratis oneribus, quibus emptor ſe ſupponit: & hanc opinionem tenent Conrad *d. qu.* 80. *concl* 2. & 4. Navar. *d. n.* 71. & Covar. *d. cap. 7. ſub nu.* 4 & aliàs hujuſmodi contractus nunquam reciperetur tanquam inutilis, & fruſtratorius, ut dicit Jo. Lap. *in tract. de contract. cap. 55. verſ. His ſuppoſitis. lib.* 1.

6 Omnes tamen præallegati Doctores dicunt ab eo tamquam mutuo proximo, & præferente ſpeciem mali eſſe abſtinendum: ita in ſpecie Innoc. hic ad fin. dicens conſulendum eſſe omnibus fidelibus, ut ab hujuſmodi contractu abſtineant, Jo. Andr. *n.2. verſ. Sed certè conſulendum eſt*, Card. *in 3. quæſt. verſ. Hanc dicit Innoc.* & Anchar. *n.4. in fin verſ. Conſuluit tamen Innocentius*, & Conrad. *dicta q. 80. concl. 4. in fin.* qui dicit conſulendum eſſe Magiſtratibus, ut illum prohibeant, Sot. *d. q. 5. ar. 3. in fin.* qui etiam dicit ſe non audere approbare hunc contractum abſq; formidine, ut poſſint hujuſmodi pecuniarij cẽſus certi temporis emi, niſi tanto prorſus pretio, quãta eſt omniũ penſionum ſumma, Covar *d. c 7 n. 4.* qui dicit cõſulendũ eſſe, nt Chriſtiani ab eo abſtineant, & utile eſt illum à Republica relegare, & rejicere, Medin *d. q* 13 qui etſi dicat de rigore ſcholaſtico poſſe defendi opinionem Conradi, ut poſſit emi minori pretio, ubi adeſt conſuetudo communiter approbat, ipſe tamen tenet contrariam opinionem uti tutiorem, ut non poſſit emi minori pretio ex quo contractus habet ſpeciem mali, & magnam ſimilitudinem cum uſurario, & ſequi poſſunt ex eo multa inconvenientia, quæ ex vero contractu uſurario evenire ſolent.

17 Ex hoc nullã habet difficultatem ubi adeſt exceſſus in proportione debiti pretii, quia alias redderetur iniquus, ut fatentur Innoc. *hic nu.2* Hoſt. *n 7. in ver. Vſurarum*, & Io Andr. *n.2* nam poſteaquam dixerunt, ſi quis pro certa pecuniæ quantitate emeret aliquem reditum grani, vel vini, vel alium conſimilem perpetuò, vel ad certum tempus, vel ad tempus vitæ alicuius, hujuſmodi contractũ eſſe licitum: immediatè hoc limitant, dummodo reditus annuus communi æſtimatione nõ excedat annuatim reditum, quem de tanta pecunia in terra empta potuiſſet habere; ſi verò excedat communiter, eſt illicitus, arg. cap. *Conſuluit, infra eod.* Idem dicunt Conr *d. q.* 80. *concl.* 2. & 4. Navar *d. n.* 71. Covar. *d. c. 7. n.* 4. qui dant exemplũ in cenſu decem vendito pro ſcutis nonaginta ad decem annos, & ad ſummum pro quindecim annis: & omnes concludunt pretium debere eſſe juſtum arbitrio boni viri, quem credo non eſſe arbitraturũ pretium iuſtum in cenſu novem ſcutorũ vendito pro centum ſcutis ad 25 annos, quo tempore facta ſupputatione emptor habiturus eſt longè ultrà dimidiã eius, quod dedit, maximè conſiderato modo huius contractus, quo emitur virtualiter annuus cenſus ad rationem quinque pro centenario, cũ hoc ut venditor teneatur omni anno reſtituere vigeſimam quintã partem capitalis, videlicet quatuor, quæ juncta cum dictis quinq; faciunt novem, adeo ut non facta redemptione puta ante duodecim annos, non obſtante, quod emptor jam recuperavit duodecim vigeſimas quintas ſui capitalis, adhuc pro reliqua dimidia capitalis exigit quinque ad rationem 18. pro centenario, & ſi non redimatur, niſi in 24. anno pro ſcutis quatuor capitalis, quæ remanent inexacta, exiget novẽ pro fructibus, quod eſt ab omni ratione alienum, maximè erga pauperes, qui non poſſunt ſe redimere, & in 22. anno ſolvent ad rationem 19. pro centenario in 18. anno ad rationem 100. pro centum, & in 24. anno ad rationem 200. pro centum, quod repugnat bono univerſali, & maximè pauperum, pro quibus edi dicitur huiuſmodi Conſtitutio. Hæc de jure communi; ſed hodie præſcripta eſt forma noviſſima creandi
18 cenſus in Bulla 79. Pij V. cui quidem Bullæ proculdubio ſupponitur cenſus pecuniarius certi, & indeterminati temporis, ut per Navar. *in tract. de Vſuris, in gloſ. 18. ſup. d. Bulla.*

18 Cæterum etſi dubitari non poſſit emptiones cenſualium redituum ſi juxta formam ibi præſciptam celebrentur licitas eſſe, quia tamen non nihil ſuſpectæ omni tempore viſæ ſunt, ab ijs abſtinendum eſſe cautè cenſuerunt poſt Innoc. & alios ſupracitatos *nu.6.* Tiraq. *de Retract.* §. 1. *gloſ. 6. n. 16.* & Io. Bap. Lup. in *l. 2. C. de pact. int. emp & vendit.* §. 2. *n.* 62. & veluti odioſas reſtringendas eſſe dixerunt Tiraq. *ubi ſup.* & Covar. *var reſol. l 3. c. 7.*

c.7.n.7. Itaque tum veteres Pontifices Martinus, & Calixtus, tum Pius V. certis cancellis, & conditionibus hujuſmodi contractus indulſerunt, quia cum viderent genus hoc contractuum ad inſtar clypei redactum eſſe pro ſubterfugiendis uſuris, videntur voluiſſe potius animarum ſaluti conſulere, & corruptelæ occurrere, quàm has cenſuum venditiones, & emptiones uti conducibiles ap-
20 probare. Et quod attinet ad Conſtitutionem Nicolai V. qua licentiam concedit ejuſmodi contractus in Regno Siciliæ celebrandi, pro diſpenſatione illam fuiſſe editam ſatis liquet ex ejus inſpectione, quia cum eſſet frequentiori uſu recepta, & poſtea populi illa pro lege uterentur, Pius V. ſalubri ſua Conſtitutione tam gravi morbo ſubvenire tentavit, & quò plures conditiones adjecit, ut ab uſurarum pravitate cautum ſit, eo plus ſuſpicionis ineſſe his contractibus indicavit, dum ad diluendas præſumptiones uſurarum præfixit certos limites cenſuum emptionibus, & venditionibus. Ad hæc animadverſione dignum videtur, quod Conſtitutiones Pontificum ſuper cenſibus locales omnes fuerunt, cum ſupponeretur jam in illis locis vigere huiuſmodi contractus. Pius V. verò anguſtius coercere voluit licentiam, quam contrahentes vigore dictarum Conſtitutionum ſibi uſurpaverunt, ut vix ſine labe, aut ſaltem ſcrupulo hujuſmodi contractus celebrari poſſe vide-
21 antur; quia tamen libet credere, his omnibus accuratiùs conſideratis Concilium provinciale ut fœneratitijs contractibus materia ſubtrahere ſimilem facultatem in Provincia Mediolani indulgendam cenſuiſſe; An conſuetudo hæc introduci debeat, ubi hactenus cenſuum contractus in uſu non fuerunt, judicium erit Sanctiſſimi.

22 Et quatenus cenſibus aperiatur aditus, non videtur certum pretium generaliter ſtatui poſſe, aut debere, quo hujuſmodi reditus annui emi debeant: nam rerum pretia non ſolùm pro diverſitate locorum, ſed & temporum variantur: item pro copia, & penuria ementium, aut vendentium: itemque mercium, vel pecuniæ numeratæ, l. *Pre-*
23 *tia, rerum, § fin. cum ibi notat, ff. ad l. Fal.* Cum igitur rerum æſtimatio, quæ pretium eſt, l. *In ſumma, §. Frumentum, ff. de condict. indeb.* ut ſit juſta, commenſurari debet valori rei ſecundum tempus præſens, in quo res ipſa venditur, ac traditur, ex Sot. *de ſuſ.* & *in l.6. quæſt.4. artic.1.* ſequitur ut per legem, aut edictum aliquod generale propoſita taxatio fieri non poſſit.

24 Non etiam videtur expedire, ut decernatur ne annales cenſus certam ſummam excedant juxta Conſtitutionem Nicolai V. nam, ut docuit experientia, ſi oſtendatur ſumma, quam excedere non liceat, cedet hoc in præjudicium venditorum pecuniis indigentium: ſemper enim ſuadebunt emptores vendentibus, ut ſint contenti dicto pretio, quod uſu venit poſt Bullam Nicolai V. ſecundum quam cenſus ad rationem decem pro quolibet centenario venduntur, quia pretium per eum ſic taxatum fuerat: quam ob cauſam Navar.
25 *in manual. c.23. nu.77.* hujuſmodi taxationem videtur improbare, & Jo. Bapt Lup. *in d. l. 2. C. de pact. in imp. & vend. §.2. n.71.* dicit ſecundum communem opinionem Doctorum licitam eſſe emptionem cenſus, quando illius reditus, & penſio incerta ſit.

26 Similiter non videtur ſufficere, ut habeatur ratio fructuum, qui communiter perciperentur ex prædiis ſi illa emerentur ſecundum temporis qualitatem: jus enim exigendi penſionem, aut reditus annuos cum conditionibus, & oneribus annexis minoris valent, quàm ipſi fructus, qui libe-
27 rè ex prædiis percipiuntur. Etenim emptores cenſuum ſubjiciuntur multis periculis ſine ſpe lucri, quod emptores fructuum ſperare poſſint. Præterea certum eſt onera, & pactum de redimendo, quo cenſuum emptores tenentur, minuere pretium rei. Tiraq. *in præfatione de retract. convent. num 20.* poſt Abb. in cap. *Ad noſtram, de emptione, & vendition.* non enim eſt dubium quin pacta, & onera appoſita in venditione faciant partem pretij, ut per Tiraq *ibi num.22.* quantum
28 autem debeat minui pretium cenſualium redituum penſatis conditionibus, & oneribus illis annexis, vel relinquendum eſt, ut ipſi inter ſe contrahentes deſpiciant, & conveniant, prout conveniunt quando emitur prædium cum pacto de retrovendendo, aut cum aliis operibus, ad trad. in dicta l. & in cap. *Ad noſtram* Vel poteſt Synodus provincialis decernere quanti minoris licitè emi poſſint hujuſmodi annales cenſus, quam emerentur fructus, qui communiter perciperentur ex prædiis ſi illa empta forent, v.g. quia talia onera non poſſunt minui ultra tertiam, vel quartam partem juſti pretii ipſorum fructuum, juxta id, quod factum fuiſſe, in Synodo Florentina refert Lup. *ubi ſup. n.79.*

29 Porrò celebrato hujuſmodi contractu cenſus ſecundum terminos legitimæ obligationis, nihil prohibet, quin accedant quæcumque obligationes Camerales, fidejuſſiones, & generales bonorum hypothecæ, quibus contrahentes efficaciùs aſtringantur ad obſervationem eorum, quæ in principali obligatione continentur tam ratione evictionis prædii, ſuper quo cenſus conſtitutus eſt, quàm etiam quoad ſolutionem annui cenſus. Siquidem hæ cautiones ſequuntur naturam principalis contractus: & quatenus reſpiciunt executionem contractus cenſualis, non immutant ejus formam; & conſentaneum legibus eſt, ut caveat ſibi contrahens, ne eludatur: imò, ut ille ait, contrahentem ſi centum vincire catenis ſtudeas, effugiet tamen.

Quod verò Pius V. prohibuit pacta omnia continentia moroſum cenſuum debitorem in aliquam pœnam cadere, non eo pertinet, ut moroſus non poſſit ſe ſubjicere cenſuris, & obligari in forma Cameræ, quia prohibetur pœna temporalis ad obviandum fraudibus uſurarum, per quam prohibetur emptori aliquod pretium exigere ultra creditum ſuum.

30 Cæterum ut res cenſualis reddat tantùm, quantum eſt cenſus, non ſufficit, ut valor rei cenſualis æquet, aut ſuperet ſummam pecuniarum quibus cenſus emitur; nam in contractibus cenſualibus non emitur res, ſed jus petendi penſionem: valor autem ejuſdem juris non eſt major, quàm ipſa pēſio, Sot. *de iuſt. & iur. lib.6. q.5. art.1. verſ. Reſtat.* Un-
31 de ut talis penſio loco fructuum ſubrogetur, cùm cenſus non poſſit conſtitui niſi ſuper re fructifera de ſui natura ex Bulla Pij V. neceſſe eſt, ut non poſſit excedere valorem reddituum, qui annuatim ex re percipiuntur, & quatenus, deſtitueretur fundamento reali, & uſura committeretur.

32 Cumq; re pro parte perempta, vel infructifera red-

reddita, pro parte etiam cenſus perimatur, ex Bul. Pij V. manifeſtum eſt cenſum debere cum fructibus rei commenſurari.

3 Conſideratio autem propoſita fortè locum habitura eſſet ſi ageretur de introducendo cenſu, quem vocant reſervativum, ideſt cùm quis rem ſuam alteri tradit, reſervato ſibi jure quotannis percipiendi partem quampiam, ſeu penſionem ex illa re: de quo in l *ult.* C *de de permut.* & per gloſ. *penult.* in cap, *Conſtitutus, de Relig. domib.* de hoc enim ſentiunt Doctores tenentes in dubio præſumi contractum emphyteuticum potius, quàm cenſualem, quia ille minus præjudicialis eſt Eccleſiæ. Eadem verò conſideratio accommodari non poteſt ad cenſum, de quo inducendo agitur, qui conſignativus appellatur, ut dum quis retentis ſuis bonis, eorumque uſu conſignat alteri certam penſionem, quam obligatur ſolvere ſingulis mẽſibus, aut annis, ex Sot. *de iuſt. & iur lib. 6. qu.* 5. *art.* 1.

4 Hic cenſualis contractus, de quo loquitur Cõſtitutio Pij V. adeo diſtat à contractu emphyteutico, ut nihil ferè cõmune cum eo habeat, ut notat gloſ penult, Card. Anchar. Abb. & alij communiter in d cap. *Conſtitutus, de Relig. domib.* nam is, qui rem ſuam in emphyteuſim concedit, transfert in accipientem dominium utile, & ſibi directum retinet Qui rem ſuam ſupponit cenſui, retinet ſui dominium, & uſum; vendit autem ſolum jus percipiendi penſionem ſive in fructibus, ſive in pecunia, vel re aliqua utili, ut vult gloſ. præalleg. & Bald. *conſ.* 379. incipien. *Sequitur, num.* 7. *verſ. Quæro quod ius reſultat, lib.* 1. Emphyteuta vendens non ſine conſenſu domini incidit in cõmiſſum, l. 2. C. *de iu. emphy.* Cenſuarius rem cenſui ſuppoſitam liberè poteſt vendere emphyteuta habet in re dominium utile, at qui emit cenſum habet tantùm hypothecam in re cenſui ſuppoſita. Emphyteuta ob non ſolutionem canonis incurrit pœnam caducitatis, cap. *Potuit, de locat.* Cenſuarius moroſus numquam amittit rem cenſuariam, ut eſt text. in d. cap. *Conſtitutus,* & ibi præcitata gloſ. *penult.* & communiter DD. In emphyteuſi re pro parte perempta non minuitur, canon. l. 1. C. *de iu. emph.* In hoc cenſu re pro parte perempta, vel in fructifera reddita perimitur etiam pars cenſus. Aliam differentiam ponit Everardus *in ſua Centuria legali in loco ab emphyteuſi ad cenſum num.* 4.

Sicut igitur fieri non poteſt, ut cenſualis hic contractus regatur clauſula contractus emphyteutici, ita verendum non eſt, ne fiat præjudicium Eccleſiis reſpectu penſionum, quas jure emphyteutico exigere intelliguntur ſi de novo cenſus hic conſignativus inducatur.

DE USURIS.

Cap. Conſuluit.

SVMMARIVM.

Mvtuans ea mente ut plus ſorte percipiat, tenetur in iudicio animarum, & n. 3.

Vendens rem pluris, quàm valeat ob dilatam pretij ſolutionem, cenſetur quaſi uſurarius in foro animæ, & ad reſtitutionem tenetur. & n. 8.

Fallit ſi duo copulativè concurrant. n. 9.

Et quid in foro iudiciali n 10.

3 *Vſurarius mentalis tenetur in foro conſcientiæ ad reſtitutionem eius, quod ultra ſortem accepit.*

4 *Quod verum eſt ſi habuit intentionem ad lucrum principaliter. Secus, ſi ſecundariò.*

5 *Vſura non eſt ſecundariò aliquid ſperare ex mutuo. Niſi ſpes iſta deducatur in pactum, n.* 7.

7 *Debitor eſt mutuanti naturaliter obligatus ad antidora.*

1 Consuluit. Mutuans ex mente, ut plus ſorte percipiat; non dans parabolam juramenti niſi aliquid inde recipiat; vendens rem plus debito, quia ſolutionem pretij differt, tenetur ex his in judicio
2 animarum. Hoc dicit: Jo Andr. Butr. & Anchar, & in ſubſtantia concordant, Cardinal Abb & Jo. de Anan. & ſunt duæ partes; in prima ponitur conſultatio tria dubia continens: ad quæ ſimul in ſecunda reſpondet, ibi, *Verum quia.* Et quid ſit dare parabolam juramenti declarat hic Bernard. in figuratione caſus in 2. *quæſt.* cum quo tranſeunt communiter Doctores.

3 Nota primo ex ſolutione primi dubii, uſurariũ mentalem teneri in foro conſcientiæ ad reſtitutionem ejus, quod ultra ſortem accepit: & quamvis nonnulli opinentur talem cenſeri quidem uſurarium, ſed nihilominus ad reſtitutionem non teneri, quaſi non noceat uſura mentalis, ſicut non nocet mentalis ſimonia quantum ad reſtitutionẽ ſic receptorum, ut cap. *final ſupra de ſimonia*; tamen quod primò dixi eſt tutius, ſecundum Innocentium hic ad finem: imò veriſſimum, & aliud falſiſſimum, & formaliter inquit Hoſtien. *num.* 3. *in ver. Pro intentione,* Jo. Andr. *num.* 4. poſt Raymund quem citat in *Summa huius titul. verſ. Sed numquid voluntas,* Butr. *num,* 4. *verſ. Quæro ulterius,* & Abb. *n.* 5. dicens hic eſſe caſum apertum pro opinione Innocentij, & Hoſtienſis, quam ſequuntur communiter Doctores, quod adeptus lucrum ex mutuo, intentione tamen depravata, tenetur reſtituere in foro animæ, nec ſufficit agere ſolam pœnitentiam, licet aliud ſit in ſimonia mentali, ut in d. cap. *final. de ſimon* ubi etiam notatur ratio diverſitatis.

4 Cæterum hoc verum eſt, ſi principaliter habuit intentionem lucrandi aliquid ex mutuo; tunc enim omni etiam pactione ceſſante uſuram committit, & in judicio animæ reſtitutioni eſt obno-
5 xius, ut hic eſt expreſſum. Secus verò ſi habuerit huiuſmodi intentionem ſecundariò, ut hic firmat gloſ. 2. Innoc. *in princ.* dicens: (Si creditor principaliter intentionem habet ad lucrum, uſura eſt, vel malum lucrum; aliàs ſi ſecundario aliquid ſperat,) ſecus Hoſtien. *num.* 2, qui ſimiliter ait: (Secundario aliquid ſperare omnino eſt reprobandum, nam ſi tibi ſervio, ſperare poſſum, quod & tu mihi ſervias, vel me remuneres) argum. cap. *Quid proderit,* 61. *diſt* cap *Si officia,* 59. *diſtin.* nec etiam recipere ex tali ſpe uſurarium, vel quaſi cen-
6 ſebitur, argum. cap. *Quam pio,* 1. *qu.* 2. quinimo ſecundum gloſ Innoc. & Hoſtien. debitor eſt mutuanti naturaliter obligatus ad antidora, l. *Sed e ſi lege,* §. *Conſuluit, ff. de petit. hæred.* cap. *Cum in officijs, ſupra de teſtam.* & in his concordat *hic* Jo. Andr.

7 Andr. *num. 4. verſ. Et quod dicitur uſuram*, Cardin. *in 2. oppoſit.* adjiciens tamen cum gloſ. quod ſi ſpes iſta ſecundaria deduceretur in pactum, uſura committeretur, Butr. *num. 4. ad fin. verſ. Et quod dicitur uſurarium*, & Achar *num. 5. verſ. Poſſet eſſe verum quando ſecundariò*, & idem Hoſtien. *in ſumma huius tit, poſt princ.* & pleniùs Jo. Andr. *in reg. Peccatum, in primo articulo quæſtionis, de reg. iur. lib. 6.* Verumtamen ut ſeriò ſubdit Hoſt. *hic num.* 3. Quamvis talis poſſit hominem fallere, & judicem humanum; non tamen illum, cui omnia nuda ſunt, & aperta, quia Deus eſt cognitor ſecretorum, cap. *Erubeſcant, 32. diſt.* cap. *Conſulviſti, 2. q. 4.* cap. *Novit, ſupra de iudic.* cap. *Tua nos, in fine, de ſimon* quem non latet peccati qualitas, nec peccantis affectus, cap. *Deus, 24. qu. 1.* gloſ. *ult.* in cap. *In Civitate, ſupra eodem.*

8 Secundo nota ibi, *Prolixioris temporis dilatio*, eum qui vendit rem pluris quàm valeat ob dilatam pretij ſolutionem, cenſeri quaſi uſurarium in foro animæ, & ad reſtitionem teneri: & eſt communis opinio, ut conſtat ex dictis in præcedenti notab. Fallit tamen ſi duo copulativè concurrant. Primum eſt, ut dubium ſit, an res tempore ſolutionis plus, minuſve valitura eſſet. Secundum, ut tempore contractus eam rem non eſſet venditurus, ut eſt textus in cap. *Naviganti, in ult. caſu infra eod.* & in cap. *In Civitate, ſupra eodem*, ſecundum Lecturam Cardinal. quam dicunt ibi eſſe communem, Abbas, & Joan de Anan. *in princ.* & magis communem Jo. Lupus *in repetition.* d. cap. *Naviganti, §. 5. num. 22* & hic notat Henric. Boich. *in*

10 *princ.* An autem vendens cariori pretio ob dilatam ſolutionem poſſit in foro contentioſo tamquam uſurarius damnari, & quibus ex cauſis excuſetur in foro animæ ab uſuraria pravitate, dic ut plenè ſcripſi in prædicta Decretali *in Civitate, ſupra eodem à num. 2. uſque in finem.*

DE USURIS.

Cap. Naviganti.

SUMMARIUM.

1 *Mutuam pecuniam naviganti, ſi recipiat aliquid ultra ſortem, uſurarius cenſetur, etiamſi periculum in ſe ſuſcipiat, & n. 4.*
Quid de iure civili, n. 5.
Et quid de iure canonico, n. 8.
Quid in foro iudiciali, n. 21.
Et quid in foro animæ, n. 24. & 57.

2 *Uſurarius non es emens rem minus iuſto pretio ſi tunc veriſimiliter dubitetur, an tempore traditionis plus, vel minus ſit valitura, & n. 30.*

3 *Vendens rem plus, quam valeat ex eo quod differt ſolutionem pretij, excuſatur ab uſura ratione dubij, ſi tunc non erat aliàs venditurus, & n. 34.*

5 *Nauticum fœnus de iure civili, etiam uſque ad uſuram centeſimam permittebatur.*

6 *Uſura centeſima quæ ſit.*

7 *Pecunia traiectitia quæ dicatur.*

8 *Uſura nautica de iure canonico reprobatur ſecundum Canoniſtas.*
Contrarium ſecundum Theologos, n. 12.
Diſtinguitur, n. 21.

9 *Ius canonicum in materia peccatum concernente in totum derogat iuri civili.*

10 *Periculum rei mutuatæ quod in ſe ſuſcipit creditor, cur eum non excuſet ab uſura ſi aliquid ultra ſortem recipiat, & n. ſeq.*

11 *Dominium rei mutuatæ conſumptione amittitur, & fit alterius.*

13 *Intellectus varij Theologorum ad hoc cap & n 55. uſque ad n 59.*

14 Aliquid, *dictio, verificatur in qualibet minima re.*

15 *Uſura committitur ſi aliquid quantumcumque modicum ultra ſortem accipiatur.*

16 Nihil, *dictio, quamcumque quantitatem excludit.*

17 *Navigare dicitur qui uxorem duxit, & cur.*

18 *Uſura eſt aliquid ultra ſortem accipere ratione mutui tantùm, vel ratione mutui, & periculi ſimili, ſed non ratione periculi tantùm ſecundum Theologos.*

19 *Et ratione mutui tantùm intelligitur quando creditor vult omninò in ſe ſuſcipere ſortis periculum aliàs non mutuaturus.*

20 *Idem ſi non exprimat an lucrum recipiat propter mutuum, vel propter periculum.*

22 *Simoniaca eſt electio, licèt electores dicant ſe non fuiſſe motos propter pecuniam ſibi datam, vel promiſſam, quia aliàs electuri erant.*

23 *Uſurarius an iudicetur qui priùs libere mutuat, & poſtea ſub certa mercede periculum in ſe ſuſcipit.*
Correſpectivitas præſumitur ex proximitate temporis, ibidem.

24 *Uſura ſola voluntate committitur.*

25 *Uſura non eſt, ſed locatio operarum ſi navigans recipiat pecuniam ultra mare vehendam ſub certa mercede.*

26 *Pecuniæ nullus eſt uſus.*

27 *Locator cur juſtè ſalarium recipit, non autem mutuans.*

28 *Socius ponens pecuniam licitè poteſt habere partem lucri, dummodo pecuniam periculo exponat.*

29 *Societas eſt quædam fraternitas.*

30 *Uſurarius eſt, qui nunc emit rem minus quàm valeat ob eam cauſam, quia rei traditio differtur, & nunc ſolvit pretium.*

31 *Niſi dubium ſit an tempore traditionis plus, minuſvè ſit valitura.*
Et in æſtimatione valoris conſiderari debet quod communiter ſolet contingere.

33 *Dubia in foro iudiciali ſunt interpretanda in meliorem partem; ſed in foro animæ in duriorem.*

34 *Vendens rem cariùs, quàm valeat ob dilatam pretij ſolutionem, ut excuſetur ab uſura, quæ debeant concurrere.*

35 *Uſurarius mentalis eſt qui cariùs vendit credita, quàm numerata pecunia, & n. 45.*

36 *Societas inita ab officiali Romanæ Curiæ ſuper officio ultra valorem gravato, contemplatione tamen alterius perſonæ recognoſcentis bonam fidem, & ſervantis eum indemnem, an ſui natura ſit illicita, & uſuraria, & n. ſeqq uſque in fin.*

37 *Societas contrahi non poteſt ſuper re non exiſtenti.*
Societas officij ſine officio ſuper ſolo periculo vitæ conſtitui non poteſt, ibidem
Declaratur, n. 73.

38 *Societas requirit ſubiectum communicativum lucri, & damni.*
Vſurarium putatur ex re infructifera lucrum ſperare. ibidem.
Declaratur, n. 74.
39 *Vſura non cadit niſi ubi mutuum verum, vel fictum intercedit.*
40 *Vſura eſt lucrum ex mutuo, vel quaſi mutuo.*
41 *Contractus præſumitur qualis in ſui figura apparet.*
42 *Vſura ex mutuo vero quando dicatur.*
43 *Mutuatarius ex ratione mutui veri, vel palliati ſubit omne periculum rei mutuatæ, & ſemper obligatur ad ſortis reſtitutionem.*
Cenſus vitalitius, in quo perpetuò pecunia fit recipientis, ſortitur naturam emptionis. ibid.
44 *In ſocietate officiorum pecunia non fit recipientis, ſed remanet ſolventis ſub ſolo periculo in caſu mortis.*
45 *In mutuo palliato neceſſe eſt ut lucrum, quod ſperatur, proveniat ex interuſurio temporis.*
46 *Vſurarius cenſetur contractus, qui ex ſui forma uſurarius non eſt, ob depravatam contrahentium intentionem.*
47 *Vſura palliata eſſe non poteſt ubi ceſſat depravata intentio contrahentium.*
84 *Vſura mentalis committitur cùm quis ex mutuo lucrum ſperat: ſecus ſi ex alia iuſta cauſa*
94 *In ſocietate ſuper officio ultra valorem gravato fructus non accipiuntur ratione mutui ſed ratione periculi; quod ſui natura non eſt illicitum, & n. ſeqq. & n. 71.*
50 *Periculum amiſſionis ſortis in ſocietate officiorum eſt pecunia æſtimabile ad rationem duodecim pro centenario.*
51 *Pretij juſtitia deſumitur ex conſuetudine longiſſimi temporis cum ſuperiorum tolerantia.*
52 *Societatis contractus tunc iuſtus dicitur, cum inter ſocios lucri, & damni ſervatur æqualitas.*
53 *Mortis eventus inter caſus fortuitos computatur.*
In ſocietatibus officiorum ceſſat ſuſpicio uſurarum propter incertitudinem vitæ. ibid
54 *In ſocietate officiorum fructus iuſtè percipiuntur non ratione ſocietatis, ſed ratione periculi.*
55 *Vſura an ſit mutuare pecuniam ruſtico, ut iuſta mercede agros mutuantis colat, & n. 57.*
58 *Vſurarium non eſt periculum in ſe ſuſcipere, & aliquid ultra ſortem recipere, niſi in contractu mutui.*
59 *Contractus mutui quoad uſurariam pravitatem multum differt à contractu denominato, & nu 62.*
60 *Contractus, in quo datur alicui pecunia cum pacto duplum reſtituendi ſi accipiens ducat uxorem, aut presbyter fiat, non eſt uſurarius.*
61 *Mutuans cum pacto ut nihil ſibi reſtituatur ſi mutuatarius intra certum tempus moriatur, ſi vivat, duplum reſtituat, an committat uſura, & num. ſeq.*
63 *Officialis poteſt inire ſocietatem ſuper fructibus ſibi debitus à recognoſcentibus bonam fidem.*
64 *Actus ſi non valet ut agitur, an valeat ut valere poteſt, & n. 66. & ſeqq.*
65 *Contractus non à nomine, ſed à conventionibus, & circumſtantiis ſortiuntur naturam.*
66 *Actus in dubio cenſetur factus omni meliori modo.*
67 *Iuramentum facit ut actus etiam nullus defectu formæ valeat omni meliori modo quo poteſt.*
68 *Contractus in dubio neque iniuſtus, neq; uſurarius eſt iudicandus.*
69 *Societas officij congruè appellari poteſt, etiamſi contracta fuerit ſuper officio ultra valorem gravato, & n. ſeq.*
70 *Nuptiæ unde dictæ.*
71 *In ſocietate officiorum non deſerviunt officia niſi pro colorando contractu, qui ſolum ſuſtinetur ratione periculi amiſſionis capitalis.*
72 *Societas contracta ſuper officio ultra valorem gravato extinguitur ſublato officio*
75 *Bulla Pij IV. de ſocietatibus officij non contrahendis ſuper officio ultra valorem gravato continet ius poſitivum, & n ſeq uſque in fin.*
76 *Contractus natura hoc non patitur; ergo eſt contractus iniuſtus, erronea eſt conſequentia.*
77 *Contractus quando dicatur iure poſitivo, vel naturali prohibitus.*
78 *Societates officiorum an contrahi poſſint ſuper officijs extra Romanam Curiam exiſtentibus,*
79 *Conſtitutio revocata, vel illius ratio ad deciſionem cauſarum allegari non poteſt.*
80 *Societatem ignoranter contrahens ſuper officio gravato, præter ſortem poteſt etiam fructus recuperare.*
81 *Bona fides in his quæ ſunt iuris naturalis, poteſt excuſare à peccato, ſed non à reſtitutione.*
82 *Societates officiorum ex ſtylo Curiæ fiunt etiam ſuper officijs ultra valorem gravatis.*
Conſtitutionibus Apoſtolicis obijci non poteſt quod non ſint uſu receptæ; ſed benè obijci poteſt quod per contrarium uſum ſint abrogatæ.

1 NAVIGANTI. Gregoriana eſt, ut inquit Jo. Andr. & ideo legalis, ſecundũ Jo. de Anan & ipſa ſe ſumat, & dividit. Brevius tamen ſic ſumari poteſt. Recipiens aliquid ultra ſortem, uſurarius cenſetur, li-
2 cèt periculum in ſe ſuſcipiat: hæc dicit primò. Emens rem minus juſto pretio, non eſt uſurarius ſi tunc veriſimiliter dubitetur an tempore traditio-
3 nis plus, vel minus ſit valitura: hoc ſecundò. Propter dubium excuſatur is, qui ex eo quod differt ſolutionem pretij, vendit rem plus, quam valeat, ſi tunc non erat aliàs venditurus: hoc tertiò; & ita ſunt tria dicta. Secundum ibi, *Ille quoque*. Tertium ibi, *ratione huius dubij*.
4 Nota primò ibi; *pro eo quod ſuſcipit in ſe periculum*, textum expreſſum, qui non reperitur alibi. quod mutuans pecuniam naviganti, vel eunti ad nundinas, ſi aliquid ultra ſortem recipiat, ab uſu-
5 ræ vitio non excuſatur ex eo, quod pecuniæ periculum in ſe ſuſcipiat: & per hoc ſigna differẽtiam inter jus civile, & jus canonicum: nam de jure civili permittebatur nauticum fœnus, ut C. *de naut. fœn. per tot*, ita ut mutuanti periculo ſuo pecuniam ultra mare vehendam liceret recipere uſuram etiam centeſimam, ut l. *Nihil, ff. eod.* quæ ſcilicet in anno æquatur ſorti, ut per Hoſt. in cap. *Quanto, n. 5 ſupra eod, & in ſumma de uſur.* §. *Ex quibus, verſ. Item in traiectitia, & verſ. ſeq.* & diceba-
7 tur huiuſmodi pecunia traiectititia, eo quod trans mare periculo creditoris trajiceretur, l. 1. *ff. de nautic. fœnor. & hic* notant Hoſt. & Jo. Andr. ambo *n. 1.* & Calder. *n. 6.* & erat hoc ſpeciale in uſura nautica, in qua erant & alia ſpecialia: nam

aliæ uſuræ ſine ſtipulatione non debebantur: nautica verò debebatur etiam ex pacto nudo, l. *Periculi*, §. *fin. ff. eod. tit.* ſecundum Calder. *hic nu.* 7. & Cardin *n* 1.

8 Verũ de jure canonico uſura hæc nautica omninò reprobatur, ut hic eſt textus clarus, quo ſublata eſt juris communis diſpoſitio, & correctus totus titulus *ff. & C. de nautic. fœnor.* ut hic firmant Hoſt. *n.* 1. 2. *&* 3. Cardin. *in princ.* ubi ſic ſummat textum, videlicet [Nauticum fœnus jure canonico reprobatur) & fuſiùs *n.* 1. *in* 1. *oppoſit.* Anchar. *in* 2. *notab.* Jo. de Anan. *n.* 2. & Jo. Crot. *nu* 8. *in* 3 *notab. tom.* 4. *Repeten. fol* 373. dicens: (Nota quod per juſtum textum eſt correctus totus titulus *ff. C. de naut. fœn.*) Et quamvis contrarium teneat Jacobus Butrigarius in l. 1. C. *de naut. fœn.* exemplo duorum, qui ludunt taxillis: nam cùm ſubjiciant ſe fortunæ periculo, ſi unus vincatur ab alio, lucrum licitè retinetur: & Jo. Crot. dicat hanc opinionem ſibi aliquando placuiſſe, eo quod cum creditor ſuſcipiat in ſe periculum pecuniæ, & aliquid recipiat ultra ſortem, hoc non eſt contra jus divinum; ideoque jus civile ſervabitur in terris Imperij, juxta gloſ. in c. 2. *de arbitr. lib* 6 & Abb.

9 in cap. *Dilecti. de re iudic* Attamen, ut idem Crotus ſubdit, prior opinio eſt tenenda; quia hic textus prohibet talem contractum uti uſurarium; & ita illum prohibet ratione peccati: in materia autem concernente peccatum jus canonicum in totum derogat juri civili, & ubique locorum ſervari debet, cap *fin de præſcript* Bart. & DD in l. *Privilegia. C de Sacroſ. Eccleſ.* idem voluit Salycet. *in Auth. Ad hæc, in* 3. *col* C *de Summ. Trinit.* dicens, legibus loquentibus de uſura nautica hodie non eſſe accommodandum aſſenſum, propter id quod habetur in hoc cap. Nec obſtat dictum Jacobi Butrigarij, quia non eſt verum per hunc textum, ut inquit Jo. de Anan. *hic num.* 3. poſt Petr. de Anchar. cujus manuſcripta dicit ſe vidiſſe, & atteſtatur ita communiter teneri: de communi etiam teſtatur Navar. *in Manuali, c.* 17. *n* 221. & ex Theologis hoc tenet ſupplement. ut refert. Sylv.

10 *in ver. Vſura,* 1. *n* 35 Item non obſtat quod cùm in mutuo dominium transferatur in debitorem; ideoque ad ipſum ſpectet periculum rei mutuatæ, ut l. *Incendium, C. Si cert. petat.* creditor, qui periculum in ſe ſuſcipit, videatur licitè poſſe aliquid accipere quaſi in compenſationem ſuſcepti periculi. Quoniam reſpondetur hunc nihilominus uſurarium cenſeri, cùm recipiat aliquid ultra ſortem; quod eſt contra naturam mutui, ut c. *Conſulvit*, & ca. *Conqueſtus, ſupra eod.* & ſive pecuniæ ſors ſit perempta ſive non, ſi emolumentum ultra ſortem accipiat, uſura eſt, quia nihil ex mutuo ſperare licet, l. 14. *q.* 3. *per totam*, ita ſolvit gloſ. 1. *hic*, quæ optimè loquitur ſecundum Anton de Butr. *n.* 10. ſed aliter, & fortè melius prædictam objectionem diluit Hoſt. *in ſumma hoc tit.* §. *An aliquo caſu, verſ. Sed numquid pro traiectitia*, ubi hunc articulum latè proſequitur, & affirmat pecuniam trajectitiam eſſe uſurariam, quamvis creditor periculum ſubeat; idq; probari ratione naturali, quia aut recipiens juvat ſe uſu pecuniæ, aut

11 non: ſi non juvat ſe, iniquum eſt ut creditor ab eo lucrum exigat, quod non habuit, ſi juvat ſe: ergo dominium non remanet penes creditorem; quia conſumptione amittitur, & fit alterius, ut l. *Si alien. ff. de ſolut.* unde patet creditorẽ non debere lucrum recipere à debitore, qui re propria utitur, & cum ea lucratur: nam periculum, quod in ſe ſuſcipit creditor, in nihilo ipſum relevat, ſed potius oneratum relinquit: Imputet ergo ſibi ſi periculum in ſe ſuſcepit; ut ibi latiùs per Hoſt.

12 Contrariam opinionem, videlicet nauticum fœnus nullo jure improbari, amplectuntur communiter Theologi, quia quod in hac ſpecie ultra ſortem accipitur, non datur ratione mutui, nec propter nudum intereſſe interuſurij temporis, ſed propter juſtiſſimam cauſam, ideſt propter periculum, quod in ſe ſuſcipit creditor contra naturam mutui: ita S. Thom *in tract. de uſur, opuſc.* 73 *q.* 9. S. Antonin *in* 2 *par. lib* 1. *cap.* 6. § 21. Conrad. *de contract. q.* 39. *concl.* 1 Sylveſt alios adducens *in ver. Vſura* 1. *n.* 35. Jo. Major. *in* 4. *ſentent. diſtinct.* 15. *qu.* 31. & Cajet, *in ſumma in ver. Vſura exterior, verſ. Duodecimus caſus*, quos refert, & ſequitur Covar. *variar. reſol. lib.* 3. *cap.* 2. *n.* 5 & ex Juriſperitus Jacob Butrigar ſupra cit. in l. 1. *C. de naut fœnor.* & Bald. in l. 1. *num.* 33. *verſ. Vel eſt ſuſceptio periculi, C. de Summa Trinit.* dicens in nautico fœnore non eſſe propriè uſuram, quia ibi non eſt lucrum, ſed quædam recompenſatio debita hinc inde & ita quotidiè fit Venetijs, Florentiæ, & alibi, ut hic atteſtatur Cardin, *num.* 1. *in* 6. *oppoſ.*

13 Magnoperè tamen laborant præcitati Auctores, ut vitent diſpoſitionem inſignis hujus Decretalis, quam propterea in varios ſenſus deducunt.

Primus intellectus eſt Adriani in 4. *ſentent. in tract. de Vſur cap. Occurrunt*, qui putavit hoc capitulum habere locum in eo tantùm caſu, in quo pretium periculi, quod in ſe ſuſcipit creditor, eſt injuſtum, & imoderatum: tunc enim ultra ſortem accipitur id quod juſtum pretium excedit, & hoc cauſa mutui; & ideo uſura eſt: ſecus verò ſi pretium periculi ſit juſtum, ut etiam dicam infra *n.* 55.

14 Verùm hic intellectus non conſonat litteræ ibi, *recepturus aliquid ultra ſortem*: nam dictio, *aliquid*, verificatur in qualibet minima re, juxta gloſ. in Clem, 1 *in ver. Aut earum aliqua parte, de foro compet* & hic notant Abb. *num* 2. *verſ. Et nota bene*

15 *quod textus dicit. aliquid.* & Jo. Crotus in 2. *notab. n.* 7 Unde ſecundum eos uſura committur, ſi aliquid quantumcumque modicum ultra ſortem exigatur. Idem probatur in cap. *Plerique*, 14. *q.* 3. & ſuffragatur illud, *Mutuum dantes nihil indeſperantes*, cap. *Conſulvit ſupra eod*: nam dictum, *nihil*, cùm ſit univerſalis negativa excludit quamcumque quantitatem, l. *Si is qui ducenta*, §. *Vtrum. ff. de reb. dub.* Igitur ſive pretium periculi ſit modicum, ſive magnum, in cotractu mutui uſura eſt per hunc textum.

Secundus intellectus eſt ejuſdem Adriani in d. c. Occurrunt, ad primum Caroli Molinei *de Contrac. q.* 3. & Soti infra citandi, *n.* 46. exiſtimantiũ hunc textum obtinere in eo caſu, in quo probaliter nullum ſubeſt periculum, ſed ſolum prætexitur à creditore, ut hoc colore quæſito ſit certus de lucro ultra ſortem convento. Sed eos meritò refellit Covar. *d. cap.* 2 *nu,* 5. *verſ. Primum equidem*; quia textus loquitur de illo, qui mutuat pecuniam naviganti. At nil tam capax fortuitorum, quàm mare, ut inquit Tacit, *Annal. lib* 14. ideoq; ſecundum Calder. *hic n* 2 verbum, *navigare*, in latiori ſignificatione ponitur pro quolibet actu laborioſo, cùm ſæpè navigando labor, & periculum immineat,

mineat, c. *Non turbetur*, 24. *q.* 1. c. *Adverſitas*, 7. *q.* 1. unde navigare dicitur qui uxorem duxit, cap. *Nos novimus*, 17 *q.* 2. ubi ubi gloſſa prima, (Sicut navigans, inquit, ſubjicit ſe variis periculis, nec proprio motu regitur, ſed ventis; ſic habens uxorem.)

18 Tertius denique intellectus eſt illorum, qui ſic diſtinguunt. Aut mutuans recipit aliquid ultra ſortem ratione mutui tantùm, aliàs non mutuaturus, & eſt uſura, non obſtante quod periculum ſortis in ſe ſuſcipiat; & in hoc caſu loquitur hoc capitulum. Aut recipit partim ratione mutui, & partim ratione periculi; & ſimiliter uſura eſt quâtum ad illud quod recipit ratione mutui. Aut demum recipit ratione periculi tantùm, atq; ut pretium periculi; & ſic non eſt uſura: nam etſi non mutuaret, & periculum navigantis vellet ſubire, licèt poſſet recipere pretium periculi ſuſcepti: nec propter hoc quod ei inſervit mutuando, efficitur deterioris conditionis: & hic quidem intellectus à Theologis communiter approbatur, ut inferius patebit; ſed tamen illud impugnat ſupplementum duplici motivo. Primò quia hoc cap. ult eſſe uſuram, etiamſi quid ultra ſortem recipiatur ratione periculi, ut ſonat littera ibi, *pro eo quod.* Verba enim textus ſic ſe habent, [Naviganti, vel eunti ad nundinas certam mutuans pecuniæ quantitatem pro eo quod ſuſcipit in ſe periculum, recepturus aliquid ultra ſortem, uſurarius eſt cenſendus.) Deinde quia ſi haberetur reſpectus ad mutuum, nullum fuiſſet dubium: & ſic lex lata eſſet ſuper indubitabili, quod eſſe non debet, quia eſſet ſuperflua; ad hoc l. *Quod Labeo*, & ibi gloſ. 1. *ff. de Carbon. edic.* ſed eum mordet Sylveſt. quod non benè intellexerit textum; quia verba illa, *pro eo quod* non denotant cauſam receptionis lucri ultra ſortem, ſed cauſam mutuandi; & ſecundum hoc poni debet coma poſt verbum, *ſuſcipit,* non autê poſt verbum *quantitatem.*

19 Cenſetur autem creditor moveri ratione mutui, quando vult, & paciſcitur ut ſortis periculum omninò ad ſe pertineat aliàs non mutuaturus: & ſic ex mutuo vult conſequi lucrum non quidem immediatè, ſed mediante ſuſceptione periculi; quod uſurarium eſt: & ita hunc textum intelligunt S. Antonin. *in* 2. *par. lib.* 1. *tit.* 1. *cap* 6. §. 21. Sylveſt. alios adducens *in ver. Vſura*, 1. *n.* 25. Conrad: *de contract. concluſ.* 1. Jo. Maior. *in* 4. *ſent diſt.* 15. *q.* 31. & Cajet. *in ſumma in ver. Vſura exterior*, *verſ. Duodecimus caſus*, & hunc ſenſum verè proprium eſſe, ut frequentiori Theologorum judicio probatum, atteſtatur Covar. *variar. reſol. lib.* 2. *c.* 2. *n.* 5. *verſ. Secundo.*

20 Quãdo autem mutuans ſuſcipit in ſe periculum pecuniæ mutuatæ, & ſimpliciter recipit aliquid ultra ſortem, non exprimens an id recipiat ratione periculi, an ratione mutui; Canon vehementer præſumit eum recipere propter mutuũ, & ſuſceptionem periculi adhibitam eſſe ad palliandam uſurã, ad quam quidem palliationem de medio tollendã ſub colore periculi ſuſcepti emanavit hæc Decretalis; ſecùs verò ſi mutuans exprimat ſe emolumentum accipere propter periculum, quod in ſe ſuſcipit; quia tunc contractus non eſt uſurarius, ut per Valaſc. *conſ.* 18. *nu* 4. & alios complures hic congeſtos à modernis Collectoribus.

21 Quid dicendum? Ego ad conciliandas opiniones puto ſic diſtinguendum: Aut quæritur an ejuſmodi contractus cenſeatur uſurarius in foro externo, & quantum ad judicium Eccleſiæ: Aut quæritur an ſit uſurarius in foro animæ, & quoad Deum. In primo caſu exiſtimo contractũ judicari uſurarium, & ita procedere opinionem Canoniſtarum; quia cum creditor recipit in ſe periculum rei mutuatæ, & aliquid accipit ultra ſortem, Eccleſia judicat principale objectum illius eſſe lucrum ex mutuo, itaut non ſit audiendus ſi dicat ſe non recipere ratione mutui, ſed ſolùm ratione periculi: quia cum hoc conſiſtat in intentione, nõ pertinet ad judicium Eccleſiæ, quæ non judicat de occultis, c. *Sicut tuis, in fin.* & ibi gloſ. *ult.* & c. *Tua, de ſimon.* & c. 1. *Vt eccleſ benefic,* Talis enim intentio, ut inquit Jo. Andr in c. *Nobis, n.* 5 *de ſimon.* non video quomodo probari poſſit niſi per ipſum, cui tamquam ſoli criminoſo, & in facto ſuo de deponenti non eſt credendum; alioquin cuique facile eſſet dicere; Ego fuiſſem aliàs mutuaturus; occulta enim, & incognita illi ſoli ſunt relinquenda, qui ſolus novit corda fidelium hominum, c. *Conſulvi-*

22 *ſti*, 2. *q.* 5. Et eſt ſimile in ſimonia: nam ſi pecunia promiſſa, vel data interveniat, non audiuntur electores ſi dicant ſe non fuiſſe motos ad eligendum propter pecuniam, quia aliàs electuri erant: ſed qualiſcumque fuerit eorum intentio, electio judicatur ſimoniaca, ut firmat gloſ 2. in d. c: *Nobis, ſupra, de ſimon,* quam ibi ſequuntur Hoſt. Jo. Andr. Abb. & alii communiter, & videtur ſententia D. Thomæ in 2. 2. *q.* 100 *art.* 2 *ad* 5. Eodẽ igitur modo non eſt audiendus creditor, qui dicit ſe non moveri ad emolumentum ultra ſortem accipiendum ex cauſa mutui, quia aliàs erat mutuaturus; ſed nihilominus uſurarius ab Eccleſia judicatur qualiſcumque ſit ejus intentio: & propterea tex. non dixit, uſurarius eſt, ſed uſurarius eſt cenſendus: quaſi ſenſerit non eſſe uſuram intrinſecè, & ex natura rei, ſed uſuram reputari ab Eccleſia: nam cenſere idem importat quod judicare, l. *Cenſere, ff. de verb ſignific.* gloſ. in Clem. 2. *in ver. Cenſemus, de probat.* Quod ſanè judicium in eo videtur fundatum, quia ut plurimum creditores ſuſcipiunt in ſe periculum ad palliandam pravam intentionem, quam gerunt lucrandi ex pecunia mutuata, & ex his, quæ plerumque accidunt jura conſtituuntur, l. *Nam ad ea, ff. de legib,* & ſic non quia culpa ſit, ſed quia ſolet eſſe, ut inquit gloſ. in cap. *Præſentiam, in ver. Iſtam,* 1. *q.* 1. & eſt ſimile in c. *Mulier,* 15. *q.* 1.

23 Limitari tamen poſſet hoc primum membrum niſi aliquis primò mutuaret, & poſtea conveniret ut ad ſe periculum pertineret certa mercede ſibi conſtituta: tunc enim non ex mutuo lucrum acciperet, ſed ut ajunt, pro aſſecuratione ſortis: ita Navar. *in Manual. c.* 17. *n.* 221, alios citans; & videtur ex mente Cardin. *hic nu.* 1. *in* 6. *oppoſit* ſed ego hoc admitterem dummodo ejuſmodi actus non eſſent correſpectivi, quod ex brevitate temporis inter mutuum, & ſuſceptionem periculi, atque ex aliis circumſtantiis dijudicari facilè poteſt, ſecundum ea, quæ ſcribit Anchar. *in conſ* 434. incip. *Ex narratis, n.* 3, *verſ. Præterea,* & Menoch. latiſſimè, *de præſumpt lib.* 6, *Præſumpt.* 12. *per totam, præſertim n,* 28. Alioquin levi negotio poſſet unuſquiſq; prius mutuare, & paulo poſt periculum in ſe ſuſcipere, ut eluderet diſpoſitionem hujus textus: imò intervallum unius diei ſuſpicionem augeret, ut per Modern. Pariſien. *in tract, de uſur. n.* 407. & Menoch: *d. præſumpt.* 12 *n.* 29.

24 In ſecundò autem caſu, id eſt in foro animæ vera videtur Theologorum diſtinctio: nam ſi mutuans recipiat aliquid ultra ſortem ratione mutui, ſeu ea intentione ut lucretur ex mutuo, quamvis periculum in ſe ſuſcipiat, abſque dubio eſt uſura, quæ ſola voluntate committitur, cap. *Cum conſulvit, ſupra eod* gloſ. in cap *Ex parte, il primo*, *in ver. Dimittere, de offic. Deleg.* Sed ſi verè non intendat lucrari ex mutuo, ſed tantummodo accipere per mercedem, ſeu pretium periculi, iuxta tex. in l. *Periculi, ff. de naut. fœn.* In foro interiori: & quantum ad Deum non eſt uſurarius. Itaque tota hæc res ab intentione diſtinguitur, & ſpecificatur, cap. *Cum voluntate, infra de ſent. excomm.* l. *Qui iniuria, ff. de furt.* Facit text. in cap. *In Civitate, in fin. ſupra eodem.* In dubio autem cùm non diſtinguit an lucrum recipiat ratione mutui, vel ratione periculi, cenſetur recipere ratione mutui; & ideò uſura eſt ſecundum ea, quæ dicta ſunt ſupra *num.* 20. & ſic arbitror poſſe conciliari diſſidentes opiniones: quod nota.

25 Retenta Canoniſtarum opinione, eam declara primò ſecundum Innoc. *in princ.* Hoſtien. *num.* 5. Butr. *num* 7. Cardin. *num.* 4. ut procedat ſi navigans recipiat pecuniam ultra mare trajiciendam certo pretio ſibi conſtituto: nam ſive periculum in ſe ſuſcipiat, ſive non, uſura non eſt, quia ibi non eſt mutuũ, ſed locatio operarum, vel invectionis, vel cuſtodiæ, quæ licita eſt, l. *Et ita de facto, & toto tit. ff. Naut. caup ſtabul.* l. *In nave*, l. *Qui operas*, l. *Qui*
26 *mercedem*, & l. *ſeq ff. Locati*; Secus verò ſi non detur pro mercede, ut vehat, ſed ut negotietur, quia hoc eſt mutuum. Unde quidquid accipitur ultra ſortem uſura eſt, cum pecuniæ nullus ſit uſus, vel utilitas utendi, ut in illa palea incip. *Eyciens*, 88.
27 *diſt.* Ratio differentiæ eſt, quia locator retinet dominium rei locatæ, l. *Non enim, ff. Locati*: propter quod ad eum rei ſuæ pertinet periculum. At creditor non retinet dominium pecuniæ mutuatæ, ſed illud transfert in debitorem, cujus propterea eſt periculum, l. 2. *ff ſi cert. petat*, Præterea res locata uſu fit deterior, quod in mutuo non contingit. Non igitur mirum ſi locator ſalarium percipit, non autem mutuans Ita Joan. Andr. *hic n.* 11. Butr. *n.* 10. *verſ. Ratio eſt*, ut Jo. de Anan. *nu.* 3. *Et ex prædictis*, & conſentit S. Thom *in* 2. 2. *quæſt.* 78. *art.* 2. *ad* 5.

28 Declara ſecundò Canoniſtarum opinionem, ut procedat in mutuo, prout loquitur hoc cap. non autem in contrahentibus ſocietatem, quorũ unus ponit operam, alter pretium; quia ut inquit Bald in l. 1. *num.* 36 *C. de Summa Trinit.* non eſt uſura, ſed diviſio lucri induſtrialis: & ſic licèt, ut ait Goffred. communicantur cōmoda, & incommoda. Unde ponent pecuniam poteſt habere partem lucri, dūmodo pecuniam periculo exponat, itaut ſit particeps damni, & lucri, cap. *Pleri-*
29 *que*, 14 *q.* 3. Societas enim eſt quædam fraternitas, ut *l. Verum, primo reſponſo, ff. Pro ſocio*; & ita hic firmant, Jo. Andr. *num.* 3. *in ver. Mutuans*, & Butr. *num* 6. de quo latius per Calder. *in ſecunda quæſtione, num.* 28. & ex mente D. Thomæ, *loco citato.*

30 Secundò nota ex ſecunda parte textus uſurarium cenſeri eum, qui nunc emit rem minus quam valeat ob eam cauſam, quia differtur traditio rei emptæ, & nunc ſolvit pretium: Fingimus enim emptorem nunc mutuare vēditori pretium rei, & accipere illud plus quam valebit tempore traditionis, niſi dubium ſit an res tunc temporis plus
31 minuſve ſit valitura; tunc enim tā emptor, quàm venditor æqualiter commodum, & incomodum ex dilatione expectant, ut hic per gloſ. 2. & Abb. *num.* 6. Atque ita rationem dubij valet quod aliàs non valeret: de quo pleniùs dicetur infra *in* 3. *notabili*,

32 Porrò in æſtimatione valoris conſiderari oportet id, quod veriſimile eſt, ut innuit littera ibi, *veriſimiliter*; Itaut ſi communiter traditionis tempore res pluris valitura eſſet, veluti ſi ſolvatur pretium tempore meſſium, ut menſura detur tibi in Paſchate, erit interuſurium ſecundum cōmunem curſum, & morem omnium regionum, qui ſpectandus eſt, ut l. 1 *in princ. ff. de flumin.* Idemque dicendum ſi ematur ante meſſem frumentum tradēdum in æſtate tam modico pretio; ut probabiliter plus ſit valiturum, & valere cōmuniter cōſueverit. Nec refert quod nonnunquam contingat oppoſitum; quandoquidem ad ea, quæ rarò accidunt, jura non adaptantur l. *Nam ad ea, ff. de legib.* Sed quod fit frequenter, id eſt plerumque, & reſpiciunt, & medentur, ut in Auth. *Ut fine prohibit, § Quia verò, coll.* 1. Ut ergo evitetur fraudis ſuſpicio, emat de tempore ad idem tempus in qualitate, puta de æſtate ad æſtatem, & de vere ad ver, vel ad tempus, in quo non lædat conſcientiam, vel in animarum judicio ad reſtitutionem judicetur, ut cap. *Conſuluit, ſupra eodem.* Ita Hoſtien. *hic num* 6. Jo. Andr. *eod. num. in ver. Veriſimiliter*, Butr *num.* 2. *&* 11 Ancharan. *in* 4 *&* 5. *notab.* Abb. *num.* 10. & alij communiter.

33 Tertiò nota ibi, *veriſimiliter dubitetur*, dubia in meliorem partem eſſe interpretanda: ad idem cap. 2. *infra, de reg iur.* promptiores enim eſſe debemus ad abſolvendum, quàm ad condemnandum, cap. *Ex litteris, ſupra de probat.* & l, *Anianus*, *ff. de act. & obligat.* & *hic* notat gloſ. 2, Verum Hoſt. *num*, 9. cui Cardin. *num.* 2. & cæteri conſentiunt, declarat hoc verum eſſe in judicio contentioſo, ut hic, & in juribus ſupra citatis, in quo non debet judex ſe certum reddere ubi certus non eſt, nec dubitare ubi certus eſt, cap. *Cum contingat*, §. *penult. ſupra de reſcript.* in quo etiam quandoque relinquitur aliquis conſcientiæ ſuæ, ut cap. *Mulieri, ſupra, de iureiur.* Secus in foro animæ, in quo ad vitandum ſalutis periculum in duriorem partem interpretamur: & ſic non obſtat cap. *Ad audientiam*, § 1 & cap. *Significaſti, §. fin. de homicid.* cap, *In Civitate*, §. *fin. ſupra eod.* cap. *Illud infra, de Cler. excomm. miniſtran.* Eamdem diſtinctionem adhibuit gloſ. notab. in cap. *un. in ver Aeſtimare, ſupra*, *de Scrutin.* & S. Thom. *in* 2. 2, *quæſt.* 60. *art.* 4. & ſcripſi pleniùs in cap *Ne innitaris, à n.* 137. *uſque ad* 147. *ſup. de Conſtit.*

34 Ultimò nota ex tertia parte textus ad hoc ut contractus ſit licitus, quando venditur res plus quàm valeat, & differtur ſolutio pretij in certum terminum, neceſſarium eſſe ut duo copulativè concurrant. Primum eſt ut probabile dubium ſit an tempore ſolutionis pretii res empta plus, vel minus ſit valitura. Alterum eſt, ut venditor non eſſet aliàs venditurus tempore contractus. Si igitur certum ſit tempore ſolutionis pretii rem minus valituram fuiſſe, quàm tunc ille numerata pecunia vēdidiſſet; eo caſu contractus uſurarius eſt cenſendus, ut hic probatur apertè: & hoc per ratio-

tionem, quam tetigi ſupra in 2 *notab. num.* 30. & notat gloſ. 2. Butr *num.* 11. & Abb. *num.* 7. Et talem,
35 qui propter dilationem carius vendit, quam ſtatim ſoluto pretio fuiſſet venditurus, dicunt eſſe uſurarium mentalem, Hoſtien. *num* 12. *in fin.* Jo. Andr. *num.* 6. *in ver. Tempore contractus*, & Anchar. *in 6. notab.*

36 QUÆRO, An contractus ſocietatis initæ ab aliquo Officiali Romanæ Curiæ ſuper officio ultra valorem gravato, contemplatione tamen alterius perſonæ recognoſcentis bonam fidem, & ſervantis eum indemnem, ſui natura illicitus ſit, atque uſurarius.

37 Pro opinione illorum, qui putant hunc contractum defendi non poſſe ab uſuria pravitate, adducitur illud præcipuum argumentum, quod ſocietas contrahi nequit ſuper re non exiſtente, l. *Verum*, §. *fin. ff. pro ſoc.* Sed ipſe officialis jam obligatos habet omnes officij fructus. Ergo ſibi amplius non licecit ſuper illis ſocietatem inire. Sublato enim fundamento, &c. cap. *Cum Paulus*, 1. *q.* 1. cap. *Veniens, infra, de Presb, non baptiz.* Ita Lælius Zecchius *in tract. de Vſur. cap. 7 de ſocietate, num.* 10. *verſ Notandum col fin* Jo. Baptiſta Conradus *in ſuis reſponſis Caſuum Conſcientialium n.* 255. *col.* 5. *verſ. Si non concedam*, & Rota *deciſ.* 287. *num.* 1. *par.* 4. *diverſ.* ubi in terminis reſolvit ſocietatem officiorum ſuper officio ultra valorem gravato non ſuſtineri ob eam rationem, quia ubi deficit ſubjectum, ſuper quo ſubſiſtat contractus, in vim ſoci-
38 etatis valere non poteſt, & neceſſe eſt, ut reſolvatur in mutuum, & *deciſ* 552. *num* 35. 6. *par.* 1. *recent.* ubi decidit ſocietatem officii ſine officio ſuper ſolo periculo vitæ conſtitui non poſſe, quia deficit ſubjectum communicativum aptum reddere lucrum, & damnum, ut eſt neceſſarum in ſocietate ex d l. *Verum* §. *fin ff pro ſoc.* & ex alijs authoritatibus ibi allegatis.

39 Quibus tamen non obſtantibus videtur reſpondendum contractum, circumſcripta Eccleſiæ prohibitione, ex ſe licitum eſſe, & ſui natura ab uſurario crimine longè abeſſe.

Primò, quia uſura non cadit niſi ubi mutuum verum, vel fictum intercedit, cap. 1. 4 *qu* 3. Abb. *conſ*, 114 *Attingendo*, *n* 1. *par.* 2. & *conſ* 15. *Quæritur*, *num.* 2. *par* 1. notant Canoniſtæ in rubrica; & in cap. *Conqueſtus. ſupra eod.* & Legiſtæ in l 2, §. *Creditum*, ubi Dec. *in* 3 *notab. ff Si cert. petat.* &
40 colligitur ex ipſa uſuræ diffinitione. Dicitur enim eſſe lucrum ex mutuo, vel quaſi mutuo, Sot. *lib.* 3. *de iuſt. & iur. qu.* 1. *art.* 1 Covarr. *lib.* 3. *variar. reſolut. cap* 3. Conrad *de contract. tract* 2. *quæſt.* 21. Sed
41 hic nulla veri, aut ficti mutui ſubeſt ratio. Ergo, &c. Mutuum verò in hoc contractu non intervenire oſtendunt verba ipſa, quæ in contractum ſocietatis, non in contractum mutui ſonāt, l. *Si quis ſtipulatus.* ibi, *reſpiciendus erit ſermo ſtipulationis, ff. de verbor. obligat.* l. *fin.* & ibi gloſ, *in ver. Proclivior, ff. de condit cauſ. dat.* Contractus enim præſumitur qualis ex figura apparet, Bart in cap. 1. *in princ. de feud. dat. contra vic. leg. commiſſ.* & in ſpecie contractum ſocietatis fuiſſe initum ſi verba ſonent in ſocietatem, plenè conſulvit Curt.
42 ſen. *conſ.* 52. incip *Super art. num.* 2. Itaque mutuum verum dicitur ubi partes expreſsè de mutuo agunt, & tunc uſuram veram committunt, cum aliquid ultra ſortem ex pacto, & conventione recipiunt juxta l. *Rogaſti*, §. *Si tibi, ff. Si cert. petat.* de hoc mutuo loquitur Pontifex in cap. *Inter dilectos, de exceſſ Prælat in princ.* dicens uſurarium eſſe illum qui in ludo alteri mutuavit undecim pro duodecim; quo exemplo utitur Bero. *conſ.* 207. *num.* 51. *vol.* 5. oſtendendam differentiam, quæ inter mutuum uſurarium verum, & mutuum uſu-
43 rarium palliatum intercedit: Quod verò neq; mutuum fictum, aut palliatum in hoc contractu conſiderari poſſit, patet, quia de ratione mutui tam veri, quam palliati eſt, ut mutuatarius omne damnum rei mutuatæ, & omne periculum ſubeat, & in omni caſu ad illam mutuanti reſtituendam teneatur, l. *Incendium, ff. Si cert. pet.* §. *Item ſecus*, *Inſtit. quib. mod. toll. oblig.* Angel. *in Summa verb. Mutuum*, latiſſimè Conrad. *de contract. tract.* 2. *q.* 33. *in fin.* 2. *ſuppoſitionis*, & *quæſt.* 34. *concl.* 1. ubi pluribus comprobat ad ſubſtantiā, mutui pertinere, ut mutuatarius ſemper obligatus remaneat ad ſortis reſtitutionem, & *deciſ.* 552. *nu.* 7. *part.* 1. *recent.* ubi propterea decidit cenſum vitalitium, in quo datur pecunia, ut perpetuò ſit apud reci-
44 pientem, ſortiri naturam emptionis. In hoc autem contractu ſocietatis officij pecunia non fit recipientis, ſed remaneat ſolventis ſub ſolo periculo amiſſionis in caſu mortis, ut dixit Rota *d. deciſ.* 552. *nu.* 8. & recipiens ſpem probabilem habet illam lucrandi, & facilè poteſt fortunæ beneficio ab onere reſtitutionis ſe liberare. Ergo certum eſt ne palliatum quidem mutuum hic intervenire; quandoquidem hujus contractus forma, quæ in hujuſmodi conventione conſiſtit à forma contractus mutui maximè differt.

45 Præterea ut mutuo palliato, & interpretativo ſit locus, neceſſe eſt, ut quod ſperant contrahentes, ſperent, & expectent ex curſu, & interuſurio temporis, aut certè aliunde expectare non poſſint. Exemplum eſt clariſſimum in hac Decretali *in* 2 *reſpon* ubi mercatores, qui cariùs vendunt merces credita pecunia, uſuræ labe infecti cēſentur. Quamvis enim contractus venditionis ſui natura careat omni ſuſpicione uſuræ; quia tamen id quod ultra juſtum pretium recipiunt mercatores, non aliunde ſperant, quàm ex dilata ſolutione, nec aliunde provenit, quam ex curſu, & lapſu
46 temporis: meritò judicatur ab Eccleſia mutuum palliadum nomine emptionis, & venditionis. Ita in terminis declarat Abb. *conſ.* 5. *Omiſſis argumentis*, *num*, 3. *par*, 1. Ideoque gloſ. *ult* in c. *Conſulvit, ſupra eod. circa med* ubi idem exemplum habemus, dicit ob depravatam intentionem contrahentium uſurarium exiſtimari contractum, qui ex ſui
47 forma uſurarius non eſt. Item gloſ. *hic in ver. Venditores*, ubi etiam Abb. *n.* 2. docet mercatores cariùs vendentes ob dilatam pretij ſolutionem de uſura damnari, quia fraudem habent in mente. Hinc etiam Hieronymus Gabriel. *conſil.* 156. *num.* 26. & 35. *vol.* 2. ſcripſit uſuram palliatam locum habere non poſſe ceſſante depravata intentione contrahentium. Verum quod in caſu noſtro à contrahentibus accipitur, vel expectatur ubi gravatum eſt officium non accipitur, neque expectatur ex dilata ſolutione ob pecuniæ uſum propter curſum, & lapſum temporis. ſed propter illud grave periculum, quod ſubeunt amittendi ſortem; nec habent animum depravatam, & voluntatem corruptam. Ergo nulla prorſus mutui ſpecies hic eſſe videtur, ut ſæpiſſimè firmavit Rota & præſertim *deciſ.* 291. *nu.* 4. & *deciſ.* 336. *n.* 5. ubi aliæ

aliæ deciſiones referuntur, *part. 4. diverſor.*

84 Hoc dictum ex eo licet confirmare, quod uſura mentalis eſt per objectum perpendenda, ita ut tunc demum committi dicatur, quando quis ex mutuo lucrum ſperat: ſecus verò ſi non ratione mutui, ſed ex alia, juſta, ac legitima cauſa; quia tunc non eſt uſura ſive ſecundariò, ſive principaliter ſperet lucrum: ita Sot. *lib. 6. de iuſt. & iur. q. 1. ar. 2. col. 3. circa fin.*

94 Cum itaque contrahentes ſocietatem ſuper officiis etiam gravatis ultra valorem fructus ſibi promiſſos accipiant non ex vi mutui, ſed ob pecuniæ periculum ſuaptè natura æſtimabile, ut l. *Periculi, ff. de naut. fœnor.* utique dici non debent uſuratia labe coinquinati, etiamſi eorum mens in contrahendo ad lucrum principaliter dirigatur; præſertim cum periculum ſit tale ut hoc pretio, & recumpenſatione dignum judicetur.

50 Quod probatur primò authoritate Soti *lib. 6. de iuſt. & iur. q. 6 art. 2. ad fin.* ubi de huiuſmodi ſocietatibus verba faciens, (periculū, inquit, quod centum conferens ſubid, ut ſi tempore durantis ſocietatis moriatur, illa amittat, æſtimabile eſt pecunia, atque adeo ſicut in ludo, & in aliis itidē fortuitis fieri conſuevit, juſtè videntur pro illo periculo centum recipi ſex pro quolibet ſemeſtri,] Hæc ille.

51 Secundò, quia homines prudentes, ac timoratæ conſcientiæ juſtum putant recipere ſex pro centenario ſexto quoq; menſe ratione illius periculi; & hoc pretium conſuetudo longiſſimi temporis cum ſuperiorum tolerantia hucuſque approbavit: ex his namque ſumitur pretii juſtititia, ut tradunt Doctores in l. *Pretia rerum. ff. ad l. Falcid.* & in c. 1. *de empt. & vendit.* & ex multis Conrad. *de contract. q. 56. & q. 89.*

52 Tertiò, quia ubi contrahentes ob dubiā ſpem, dubiumque eventum potentiam habent ad plus, & minus, ad damnum, & lucrum, nulla inter eos inæqualitas, nulla injuſtitia conſiderari poteſt, arg. l. *Si oleo*, ubi Bald. & Salyc. & l. *Si pactione*, C. *de uſur.* & patet ex dictis ſupra *n. 28.* Quis autem non videat in hoc contractu accipientē pecunias habere ſpem non minus probabilem lucrandi ſortē,

53 quam dantem lucrandi fructus, cum mors certiſſima ſit, tempus verò mortis adeo incertum, ut non abſque ratione caſus mortis inter alios fortuitos computetur, l. *fin. in princip. C. de iure dot.* Bald. in l. 1. *in fin. C. Qui non poſſ. ad libert. perven.* unde Rota coram Gregor XV. *deciſ. 107. n. 4.* dixit in ſocietate officiorum ceſſat omnem ſuſpicionem uſurarum propter incertitudinem vitæ, ex traditis per Roman. *conſ. 302. n. 3.* & Dec. in l. *fin. n. 4. C. de tranſact.*

54 Quartò, & ultimò, ut alia omittamus, quia juſtitia ſocietatis contractæ intra valorem officij ab hoc periculo depēdet; propterea eo caſu putatur licere ſocio accipere duodecim pro centenario ſingulis annis, quia hoc æſtimatur juſtum pretium illius periculi amittendi cenſum. Ita fatentur omnes uno ore hac de re tractantes, præcipuè autem Caſtrac. *c. 8. n. 2. c. 42.* & *48. nu. 1.* quibus in locis apertè teſtatur jus percipiendi fructus, quod habet pecuniam tradens, fundatum eſſe in periculo illam perdendi; atque ideo tali periculo ceſſante veluti cauſa, ceſſare & ipſum jus fructus percipiēdi: quinimo Navar. *conſ. 29. Excellentiſſimè Domine, in tit. de uſur.* aſſerit fructus in hoc contractu juſtè recipi non ratione ſocietatis, ſed ratione periculi, quod ſubit ſocius in utilitatem officialis: quod videtur etiam ſenſiſſe Rota *deciſ. 712. n. 1.* & *deciſ. 763. n. 3. par. 1. diverſ.* & Oldrad. *conſ. 207. Vniverſis, n. 6. & per tot.* Sed qui ſocietatem ſuper officio gravato contrahunt, eidem, ac fortaſſe etiam majori ſe exponunt periculo, ut ex ſe patet. Ergo eoſdem etiam fructus pro illius periculi pretio accipere poterunt: nam quod fructus officii extent, vel non extent, non efficit majus, vel minus, juſtum, vel injuſtum talis periculi pretium.

Ne quidquam obſtat, quod qui contrariam tenent opinionem reſpondeant fructibus officii non extantibus contractum hunc ad mutuum reduci, in quo periculum rei mutuatæ, quod mutuans in ſe ſuſcipit, illum non excuſat ab uſura, ut videtur eſſe textus inſignis in hoc cap. *Naviganti,* & tradit Navar. *in Manual. c. 17. nu. 221 & 284.* Quare hoc caſu periculum non erit habendum in conſideratione.

55 Id inquam non obſtat, primò quia non deſunt graves viri, qui uſurariam non exiſtimant mutui dationem ea lege factam, ut mutuatarius cogatur ſolvere mutuanti pretium periculi rei mutuatæ quod in ſe ſuſcipere vult, dummodo tamen iuſtū pretium ſit, ac legitimum: & inter hos præcipuus eſt Adrianus *in 4. ſent. tract. de uſur.* in cap. *Occurrunt*; cuius ſententia adiuvari videtur ex doctrina Baldi in l. *Rogaſti*, §. *Si tibi, col. 2 ff. Si cert. pet.* & Jo. Lup. in cap. *Per veſtras, de donat. inter vir. & uxor. § ult. n. 39* qui committere uſuram non credunt civem, qui ruſtico coram pecuniæ quantitatem mutuat, ut ſuos agros juſta mercede colat.

56 Et ad hunc textum prædicti Doctores reſpondēt maximè verò Adrianus *loco citato*, procedere ubi periculum non eſt verum, ac reale, ſed fictum, ac ſimulatum in fraudem uſurarum. Hunc intellectum probat Sot. *lib. 6. de iuſt. & iur. q. 4. artic. 2.* Quis autem dixerit periculum perdendi capitale, quod in ſe ſuſcipit tradens pecunias, ſimulatum eſſe, cum oculis quodammodo cernatur, & quaſi manibus tangatur? hunc tamen intellectum confutavi ſupra *n. 17.*

Reſpondet præterea idem Adrian. ubi ſupra hujus textus diſpoſitionem non habere locum niſi quando injuſtum eſt periculi pretium. In caſu autem noſtro juſtut ſupponimus, ut jam in ſuperioribus probavimus.

57 Sed quia neque hujuſmodi interpretatio conſonat litteræ huius cap ut dixi ſupra *nu. 14.* & doctrina Adriani, & ſequacium, de quibus ſupra *nu. 55.* communiter reprobatur teſte Covar. *lib. 3. variar. reſol. cap. 2. n. 5. verſ. Tertiò,* & contra illam valde urgent rationes per eum ponderatæ. Ideò tertiò loco reſponderi poteſt huius textus deciſionem fundatam eſſe in præſumptione, & colligitur ex verbis textus ibi, *Vſurarius eſt cenſendus*; id eſt præſumendus, ut interpretatur Navarr. *in Manuali c. 17. n. 284.* hunc intellectum recipit Conrad. *de contract. qu. 39. col. 4. verſ. Secundò,* &c. Ad quod vide quod dixi ſupra *n. 22.* quare cum nos loquamur de foro interiori conſcientiæ, in quo veritas rejectis præſumptionibus attenditur, ut per Feder de Sen. *conſ. 21. n. 2.* *Præterea lex,* ſeu forum conſcientiæ, non eſt cur de eius deciſione laboremus.

58 Sed quatenus hic quoque intellectus aliquam pateretur difficultatem quarto loco, & fortè melius,

lius, quod ſpectat ad rem præſentem, reſpondetur hunc textum intelligendum eſſe de mutuo vero habente propriam formam contractus mutui, concurrente depravata, ac perverſa mutuantis voluntate, ut unuſquiſque cognoſcere facilè poterit, ſi verba textus diligenter legat, & illorum etiam, qui communem intellectum tuentur, loquendi modum accuratè perpendat. (Naviganti, inquit Gregorius IX. vel eunti ad nundinas certam mutuans pecuniæ quantitatem, &c.) verba ſunt clara, aperrèque mutuum demonſtrant. Non procedit ergo in alio contractu, qui mutui ſpeciem ac formam non præſeferat, ſed ad aliud genus contractus à mutuo diverſum reduci poſſit, licèt certum ac proprium illius nomen non habeamus. Sed contractus, de quo agitur, non eſt mutuum habita ratione illius formæ, ut ſupra probatum eſt *n* 41. neque contrahentes vitiatam habent intentionem, cum bona fide contractum licitum celebrare ſibi perſuadeant, ut pro certo ſupponimus. Ergo periculum in caſu noſtro excuſare optimè poterit ab uſuraria pravitate.

59 Quæ diſtinctio confirmatur etiam ex his, quæ tradit Navar. *conſ, 23. Reſpondimus, de uſur. lib* 5. nam in principio dicit non committere uſuram illum, qui dat centum mercatori in Syriam ducere volenti navem mercibus onuſtam ea lege, ut perdat illa ſi navis pereat; ſi verò ſalva revertatur, reddantur ſibi centum: & quia contrarium videtur tenere in ſuo *Manuali c.*17.*n.*284 ut ſe exiſtimat ab illa contradictione declarat ea, quæ habentur in Manuali, procedere in mutuo; quæ verò tradit in d. conſ. locum habere in contractu innominato, per quem datur aliquid alteri ob periculum ſubeundum; neque valere argumentum à contractu mutui, qui debet eſſe gratuitus, ad alios contractus non gratuitos, quam autem differentiam conſidere poſſumus inter unum contractũ, de quo in manuali, & alterum de quo in conſil. niſi dicamus eam eſſe, ut contractus, de quo in manuali, habeat veram mutui formam, & ibi de mutuo agatur ex mente contrahentium; alter verò careat forma mutui, & in eo mens contrahentium ad mutuum non referatur: quod clariùs apparebit ſi eumdem Navarrum adeamus *in conſ.*29. *Excellentiſſime Domine, n.*4 *verſ. Tertiò quæro, eod tit. de*
60 *Vſur.* ubi juſtam dicit conſuetudinem in Gallia Belgica receptam, ut quis det alteri centum cum pactione reddendi ducenta ſi poſt duos annos uxorem accipiens, viſa Roma in patriam revertatur, vel tradat alicui certum quid cum pacto duplum reſtituendi ſi uxorem ducat, vel ad Presby-
61 terij gradum aſcendat; & juſtitiam conſuetudinis fundat in periculo, cui ſe exponit tradens pecuniam: quod quidem periculum, ut ait Navar efficit ut liceat mutuare alicui ea lege, ut ſi moriatur intra ſex annos, nihil mutuanti reſtituatur, ſi vivat ſex annos, reddantur illa, & centum pro milliario, quæ profectò pugnare omnino videntur cũ ijs, quæ *in manuali* ſcripta reliquit *d.c.*17.*num.* 222. Ibi enim qui mutuat, inquit, cum pacto ut ſi mutuatarius infra certum tempus moriatur, ſit liber,
62 ſi vivat, duplum reddat, uſuram committit. Ut ergo vindicemus Navarrum ab hac apparenti contradictione, dicamus in manuali eum loqui de vero, & proprio mutuo, ac mutui formam habente: in citato verò conſil. de contractu à forma mutui longe diverſo, de contractu ſcilicet innominato donationis ſub modo, vel dotationis pecuniæ ad aliquem uſum ſub periculo amittendi eã in aliquo caſu dubio ſi perierit, & accipiendi aliquid ultra ſortem ſi ſalva fuerit. Nemo autem videt contractum, de quo dubitamus, ſublato fundamento fructuum ex officio manantium induere formam, ac ſpeciem contractus innominati, arg. l. 2. *cum tribus ſeqq. ff. præſcript.* verbis: Quare adhuc licitus, & juſtus erit; nemo enim cogitur pecuniam ſuam alteri gratis concedere, ſed poteſt petere, ac accipere honeſtum pretium eorum, quæ dat, vel concedit per tales contractus innominatos legitimos non gratuitos, ut per Navarr. *in præcit, conſ.*23. *de Vſur.*

63 Secundum, ac ultimum principale fundamentum pro hac opinione, aliis prætermiſſis, eſſe videtur, quod etſi officialis, qui officium obligavit pro quantitate totius valoris, nullos amplius habeat fructus ex officio; tamen negari non poteſt quin habeat penſiones, ut ita loquar, & fructus, qui ſibi debentur ab illis, in quorum favorem ſocietates contraxit, cùm illi accipientes pecuniam pro ſuis uſibus, atque neceſſitatibus, ab officiali recognoſcant bonam fidem, eumque indemnem ſervare promittant obligando ſe ad reſtituendos omnes, & quoſcumque fructus, quos idem officialis illorum cauſa tradenti pecuniam perſolveret: nihil autem impedit quominus officialis contrahere poſſit ſocietatem ſuper huiuſmodi fructibus, in quibus non minus jura habere intelligitur, quàm in fructibus officii non obligati: neque enim aſſignari poteſt concludens ratio diverſitatis. Cum itaq; fructibus officii non extantibus contractus poſſit nihilominus habere verum, ac ſolidnm fundamentum à parte rei, non debemus illum tamquam uſurarium, & illicitum condemnare, ſi nullus adſit dolus, & omnis abſit fraus reſpectu contrahentium, ut nos ſupponimus.

64 Qui contrariam ſententiam tuentur, prædicta fundamenta conantur evertere hac ratione, quia etſi contractus fieri poſſit cum officiali habente officium gravatum in vim ſponſionis, dationis pecuniæ cum periculo, vel etiam in vim contractus ſocietatis habita ratione fructuum, quibus ſibi reſpondent perſonæ recognoſcentes bonam fidem; attamen in caſu noſtro cum ineuntes ſocietatem eorum contractum hoc nomine ſocietatis officij agant, nec cogitando quidem de hujuſmodi modis contrahenti, qui poſſunt admitti gravato etiam officio: utiq; ſi non valet ut agitur, neq; etiam valere debet ut valere poſſet, ad reg. l. 1. §. *Si quis ita*, & ibi Bart. *n.*2. *ff. de verb. obligat.* & l. *Non codicillum*, ubi Alex *in princ. C. de teſtam.*

65 Pro ſolutione huius argumenti quod attinet ad nomen, quod contractui dederunt contrahentes, parum eſt laborandum, cùm non à nomine, ſed à pactis conventionibus, & circumſtantijs, quas ſortitus eſt, qualitatem ſumat, & naturam, ut optimè Conrad. *de Contract. q* 33. *in* 2. *&* 3. *ſuppoſit.* ubi ſexcentis exemplis, & auctoritatibus probat non valere hanc conſequentiam; contractus talis vocatur à contrahentibus; ergo talis eſt judicandus. Præterquam quod huic contractui noſtro etiam remoto officii fundamento convenit nomen ſocietatis reſpectu fructuum, qui ſibi ab illis debentur, quorum favore officium obligavit, ut ſupra tetigimus *n.*63. & infra probabimus.

Quod verò dicitur contrahentes in coeunda ſocie-

ſocietate ne cogitaſſe quidem de huiuſmodi contractibus in nominatis, qui gravato etiam officio liciti cenſentur; admittimus eos expreſsè, & ſpecificè non cogitaſſe de alia contractus ſpecie diverſa à ſocietate officij: negamus tamen eoſdem ſaltem implicitè virtualiter, & in genere mentem non direxiſſe ad hujuſmodi etiam contractus: eo enim ipſo quod celebrare intellexerunt contractum talibus circumſtantijs indutum, & actum validum gerere, ſimul etiam tacitè voluerunt cõtractum juſtum bona fide inire: nam contractus talibus concurrentibus circumſtantijs in aliam ſpeciem contractus tranſire videtur, nec poteſt valere, aut juſtus eſſe niſi ut eſt reducibilis ad hujuſmodi contractus innominatos. Quare ex præſumpta, & veriſimili mente contrahentium ſuſtineri debet, ad gloſ. *ult. in fin* communiter approbatam in l. *Tale Pactum*, §. *fin. ff. de pact.* Ita in ſimili caſu reſpondet Conrad. *de Contract. quæſt.* 34. *poſt tertiam concluſionem in tertio argumento.*

66 Neque obſtat reg. d. §. *Si quis ita*; nam in primis animadverto hanc regulã eſſe brocardicam, imò cõtrariam regulam eſſe longè univerſaliorẽ, ita ut reſpectu illius hic §. Dici poſſit exceptio potius ad regulam, quam regula, ut ibi tradit Jaſ. *num* 21. nam, ut inquit Abb. *conſ.* 67. *In cauſa quæ vertitur, col.* 2 *num.* 2. *verſ Nec obſtat ſi dicatur, part.* 2. In dubio quis videtur facere actum omni meliori modo, quo poteſt, ſequitur Rolan. à Valle *conſ* 67. *num.* 13. *cum ſeqq. vol.* 1. Quare contrariæ regulæ ſtandum erit quamdiu non probetur exceptio, ad Bartol. in l. 2 *ff. Si quis in ius vocat.* DD. *in rubr. ff. de regul. iur.* & in l. *Omnis definitio, eod tit.* Præterea quatenus etiam pro regula habendum eſſet, ut quoties actus non valet eo modo, quo agitur, nec valeat ut valere poteſt: Reſpondeo hujuſmodi regulam inter aliàs multas præcipuè duas recipere declarationes, quæ maximè cõferunt ad rem noſtram. Prima eſt, ut procedat in caſu, in quo contrahentes ſcribant actum eo modo geſtũ non valere, ut declarat Raphael Cumanus, quem refert, ut ſequitur Alexan. in cit. § *Si quis ita, num.* 8. Tunc enim præſumitur facere velle actum eluſorium, arg. l. *Non ſolum, ff. de act. & obligat.* Secus verò ubi contrahentes id probabiliter ignorabant, ut in caſu propoſito: nam tunc ceſſat præſumptio actus eluſorij, & ſuccedit alia præſumptio pro actus validitate, quæ tanquã potentior, ac firmior, aliàs omnes elidit,

67 argum. l *Divus ff. de integr. reſtit. minor.* Secunda regulæ declaratio eſt, ut non habeat locum quando actus juramento fuit confirmatus: ea enim eſt potentia juramenti, ut faciat actum valere omni meliori modo, quo poteſt, Bart. Alex. & Jaſ. in d. § *Si quis ita*, tradunt DD. in l. *Cum pater*, §. *Filius matrem, ff. de lega.* 2. Covar. 2. *p. relect.* §. 6. *col.* 2. *verſ. Decimatertia, ante num.* 2. ubi de communi teſtatur; quod procedit etiam ſi actus eo modo, quo geſtus eſt, nullus ſit ex defectu formę, Hieronym. Gabr. *conſ.* 307. *nu.* 41. & Cum itaque contrahentes ex inveterata jam conſuetudine in hoc contractu juramentum adhibere ſoleant, virtute huius Sacramenti ſuſtineri debet eo modo, quo

68 valere poteſt; præſertim cùm agatur de evitando uſuræ crimine, eaq; ſemper ſit facienda interpretatio, ut contractus neque uſurarius, neque injuſtus judicetur, Hieronym. Gabr. *conſ.* 168. *qu.* 6. *num.* 12. *lib* 1. & *conſ.* 156. *num*, 3. *vol.* 2 Bero. *conſ.* 169. *num.* 19. *vol.* 1.

His accedat, quod homines per ſe, & non per interpoſita perſonas, non clam, ſed palam celebrarunt hujuſmodi contractum ſpacio longiſſimi temporis, idque fecerunt tolerantibus Superioribus tã eccleſiaſticis, quam ſæcularibus; Tales contractus communi hominum opinione habiti ſunt pro juſtis, & licitis; ab omnibus indifferenter celebrari fuere, à doctis, gravibus, & prudentibus viris timoratæque conſcientiæ; Confeſſarij nũquam contrahentibus abſolutionem ſacramentalem denegarunt; imò nec admonuerunt quidem umquam de injuſtitia horum contractuum; ſæpe, ac ſæpius accidit ut accipiẽtes pecunias ſuper officio gravato ingentem illarum ſummam lucrari ſint per mortem dantis, vel illius, qui ab eo fuerat nominatus. Hæc ſanè omnia ſuadent ut contractus initus ſuper officio gravato ſi non valet jure ſocietatis, ſuſtineatur eo modo, quo valere poteſt ſaltem ex æquitate, quę in foro interiori maximè attendi ſolet. Præſertim quia contrahentes ſi ſciviſſent illicitam eſſe ſocietatem ſuper officio gravato contractam, libenter confugiſſent ad officiũ non gravatum, cùm ex hoc, quod officium ſit gravatum nihil commodi, atque utilitatis ad eos redundare poſſit; quare iniquum videtur, ut decepti authotitate conſuetudinis à Superioribus nõ improbatæ ſine culpa ſentiant hoc graviſſimum dãnum reſtitutionis fructuum perceptorum, ad quã tenentur ſi contractus eſt uſurarius, ut cap *Cum tu, ſupra eod* cum ſimil. Et certè cum Superiores tam eccleſiaſtici, quàm ſæculares hunc contractũ in Urbe, & ubique locorum ſcienter toleraverint à tempore ferè immemorabili uſq; ad hanc diem, pium eſt credere id eos feciſſe, quia viderunt, ac prudenter conſiderarunt talem contractum concurrente bona fide contrahentium fieri abſque peccato, & juſtè ſuſtineri poſſe, cũ à parte rei inveniatur modus illum juſtificandi per reductionẽ ad contractum innominatum dationis pecuniæ cum periculo futuri eventus, vel certè ad contractũ ſocietatis initæ ſuper fructibus officiali debitis ab illis, in quorum gratiam officium obligatur: & ad hanc fortaſſe faciliùs redigetur, cum majorem habeat cognationem, & affinitatem cum ſocietate ipſa contracta ſuper fructibus officij, & in habentibus ſymbolum facilior ſit tranſitus. l. *Item veniunt*, §. *Cum prædiximus ff. de petit. hæredit. cum vulg.* Et talis contractus quamvis initus ſuper fru-

69 ctibus aliunde quæſitus, quàm ex officio, adhuc tamẽ congruè retinebit nomen ſocietatis officij. Primò ob originem, quam habuit, quia ortum duxit ab illo contractu ſocietatis, quem homines à principio frequentare cœperunt: prout in ſimili

70 videmus nuptias ſic dictas, quia olim ſponſa pudoris gratia obnubere, ac velare ſolebat caput, cap. *Hæc imago*, 33. *q.* 1. Hodie quoque tali nomine appellari ob antiquum illum ritum, licèt jam abierit in deſuetudinem. Secundò voluerunt fortaſſe ſummi Pontifices hunc contractum celebratum ſuper officio gravato hoc nomen habere ad ſcandalum evitandum, ut mos eſt Romanorum Pontificum, ut per Bero. *conſ.* 146. *num.* 27. *vol* 3. Ne ſcilicet homines vulgares ignorantes nomen contractus, judicarent hunc contractum nomine mutui eſſe appellandum; & ex conſequenti cum à ſumo Pontifice permiſſum, ſit ex hujuſmodi con-

tam. t

tractu lucrum quærere, ſibi temerè, ac falsò perſuaderent ex mutuo aliquid ultra ſortem licitè
71 recipi poſſe. Quam ob cauſam Rota *in cauſa Romana Societatis* coram Gypſio, quæ habetur *deciſ. 311. num 6.* & in *alia Romana Societatis* coram Cardinali Blanchetto, quæ refertur *deciſ. 336. n. 5. part. 4 diverſor*, dixit huiuſmodi officia deſervire ſolùm pro colorando contractu. Denique non ineptè m hunc contractum ſocietatem officii appellamus, quia fructus, qui ab officiali percipiuntur à tertia perſona, quamvis non proficiſcatur immediatè ex ipſo officio, debentur tamen occaſione, & cauſa officii, cum officialis aliorū gratia, & cōtemplatione officiū proprium obligaverit; quare latè ſaltem accepto vocabulo, dici poſſunt fructꝰ officii: nam quidquid eſt cauſa cauſæ, dicitur eſſe cauſa cauſati, l. *Manumiſſionis, ff. de iuſt. & jur. cum vulg.* & à primordio tituli poſterior formatur eventus, l. 1. §. *Lucrativas, C. de impon. lucrat. deſcript. lib.* 10. Facit textus in l. *Qui id quod, ff. de donat.*
72 Hinc fit ut ſocietas contracta ſuper officio gravato extinguatur ſublato officio. Rota *deciſ. 291. n. 1. & ſeqq. deciſ. 308. num. 1. & 2. par. 4. diverſ.* Non ſolum quia cum originem duxerit à contractu illo primo ſuper fructibus officii inito, ſecundum illius naturam regulari debet; verum etiam, quia ſublato officio aufertur officiali illud ius percipiendi fructus à perſonis, quarum beneficio fructus officii obligavit. Cum enim tale ius ab officio tamquam à cauſa dependeat, ceſſante officio, & ipſum ius ceſſare intelligitur, cap. *Et ſi Chriſtus, circa fin. de iureiur.* & cap. *Cum ceſſante, de appell.* Sicut igitur Navarr, *in Manuali cap. 17. num.* 257. Optat à ſummo Pontifice, & ab Epiſcopis juſtam declarari conſuetudinem in Gallia, & in multis aliis Italiæ locis receptam, ut eccleſiæ, viduæ, pupilli, & ſimiles perſonæ miſerabiles dantes mercatoribus ſuas pecunias lucrentur quatuor, aut quinque pro centum in ſui ſuſtentationem, cum conſuetudo talis legitimam originem habuerit, & comodè defendi poſſit: ita fortè ab re non eſſet ut eccleſia contractū hunc ſocietatis initæ ſuper officio gravato ab omni uſura, & injuſtitia alienum declararet, cum à contractu licito originem duxerit, fundamentum habeat à parte rei, & nullus dolus, nullaque fraus ſubſit ex parte contrahentium. Ita enim conſuleretur, & animarum ſaluti, & Reipublicæ utilitati. Neque tot homines illaqueati tenerentur, nec damnum illud ſequeretur in publicæ tranquillitatis perturbationem; quod ſuo tempore accidiſſe refert Pius IV. in ſua Bulla hac de re edita in princ. de qua infra *n. 75.*
73 Ex his apertè colligitur quam infirma ſint argumenta, quæ in contrarium afferuntur. Primò enim quod ajunt re non exiſtente ſocietatem ſuper ea inire non poſſe, id ſolum probat officio gravato ultra illius valorem contractum in vim ſocietatis officii propriè loquendo non ſubſiſtere: quod & nos fatemur. Sed tamen negamus quin ſuſtineri poſſit in vim aliorum contractuum,
74 quorum ſupra meminimus. Deinde quod dicunt ex re infructuoſa lucrum ſperare uſurarium eſſe, non officit cōcluſioni noſtræ; quia falſū eſt quod ipſi gratis aſſumunt, officium gravatum omninò infructuoſum eſſe: nam eius cauſa, & occaſione habet officialis jus percipiendi tot fructus ab ijs, ad quos revera pervenerunt pecuniæ, quot illorū contemplatione ſolvit tradenti pecunias: & ideò fructus tales non incōgruè fructꝰ officij licèt appellare, ut ſupra oſtendimus. Præterea ſi concedamus officium eſſe infructuoſum poſtquam gravatum eſt pro quantitate totius valoris, non concedemus tamen ſocios hoc caſu uſuram incurrere, quia quod expectant, aut accipiunt ab officiali, cui pecunias tradiderunt, non expectant, aut accipiunt ratione officij abſolutè, ac ſimpliciter, ſed ratione periculi, quod in ſe ſuſcipiunt, tali pretio æſtimabilis, ut ſimiliter oſtenſum eſt ſupra; hoc enim permiſſum, & licitum eſſe præſertim extra cauſam mutui liquidò conſtat ex iis, quæ ex mēte ipſius, Navarr. *in Man.* & *in conſ. 23 de uſur. ſupra retulimus, nu. 59.* quæ non obſcurè indicant eumdem Navarr. *conſ. 15. Primum dubium, col. 5 tit. de empt. & vendit.* nihil aliud ſibi velle, quàm contractum ſuper officio gravato celebratum iure ſocietatis non ſubſiſtere; quinimò contrahentes uſurarum fortaſſe comittere ſi depravata intentione lucrum inhiantes, & ſcientes ita contrahant in
75 fraudem uſurarum. His conſequens eſt, ut conditio illa, de qua per Pium IV. in ſua Bulla incip. *Cum ſicut accepimus, in Bullar. tom. 2. pag. 22.* ut contractus ſocietatis celebrari nequeat ſuper officio pro quantitate valoris gravato, pertineat potius ad jus poſitivum, quam ad jus naturale; cùm probatum ſit exhauſtis officii fructibus, contractum à parte rei habere poſſe fundamentum, nec intrinſecè malum, aut uſurarium eſſe: quod videtur ſenſiſſe Rota *deciſ. 287. num. 1, verſ. Nec obſtat periculum, par. 4. diverſ.* & *deciſ. 117 nu. 1. par, 2. recent.* ubi decidit ſocietatem officiorum ſuſtineri dumtaxat uſque ad valorem officii, ſed non ultra, idque tam ex forma Conſtitutionum ſummorum Pontificum, quàm ex diſpoſitione iuris communis; & allegat deciſ. Cardin Millin. in *Romana ſocietatum 29. Ianuarij 1602* quam refert, & ſequitur Gregor. XV, *deciſ. 167. num. 1,*
76 Quamvis enim talem conditionem deſiderare videatur natura contractus ſocietatis officii, cùm hic contractus conſiſtere nequeat ſine fructibus ab officio manantibus, Rota *deciſ. 287. n. 1. par. 4. diverſ.* Id tamen non eſt de natura contractus abſolutè, ac ſimpliciter, ita ut contractus alio modo celebrans ſine officii fructibus defendi nullo modo poſſit. Aliud enim eſt, ut ad formam, & naturam alicuius contractus aliquid neceſſariò requiratur, quod juris poſitivi eſſe poteſt, à quo dependet natura, ac forma particularis cōtractus, ut per DD. communiter in l. 1. *in princ. ff. de verb. oblig.* ubi de ſtipulatione in ſpecie exemplum habemus. Aliud verò, ut contractus in genere ex ſui natura ſimpliciter, & abſolutè ſecluſa omni humana Cōſtitutione aliquid neceſſariò poſtulet, quod propriè dicatur eſſe iuris naturalis, cui derogari non poſſe teſtantur Theologi, & ſequuntur Doctores noſtri, inter quos egregiè Bald. in l. 1. *nu. 37. C. de Summa Trinit.* Hinc rectè Conrad. *de Contract. quæſt. 83. col 3. verſ. Quarta ratio*, quamvis, inquit, aliquid ſit contra naturam contractus, naturam pro naturalibus, aut ſubſtantialibus accipiendo; non tamen ſequitur idcirco illicitum, & damnandum, & hanc conſequentiam; Id non patitur natura contractus: ergo contractus eſt iniuſtus, & illicitus, erroneam, atque irrationabilem eſſe probat eleganter idem author *q. 89. coroll. 1.*
77 Quod præterea illa conditio non ſit propriè iuris naturalis, elicitur ex Bullis hac de re editis

Pauli IV.& Pij IV. Primò quia ponitur inter alias
conditiones juris poſitivi: ergo ejuſdem qualita-
tis,& naturæ cenſeri debet,arg. l: *Iam hoc iure*, §.
Sed ſi,& ibi Bart. *n.1.ff.de vulg. pupil*, & l. *fin*.*C.de*
78 *ſentent*. Quod verò aliæ conditiones ſint juris
poſitivi certiſſimum eſt: inter alia enim illa eſt
præcipua,qua ſocietates contrahi prohibentur
ſuper officiis in Romana Curia non exiſtentibus.
Quis autem dubitet etiam ſuper aliis officiis cō-
trahi ex natura ſua ſua legitimè poſſe ſi aliqua fru-
79 ctifera reperiantur,ut revera reperiuntur? Nec
obſtat quod in Conſtitutione Pauli IV.quæ inci-
pit *Inter cæteras,in Bullar.tom 1 pag*.723 contractus
ſocietatis aliter initi,quàm ſuper officiis Roma-
næ Curiæ,declarentur illiciti,injuſti,atq; uſurarii.
Quandoquidem eamdem Conſtitutionem Pius
IV.caſſavit,irritavit,& annullavit cum omnibus
in ea appoſitis clauſulis: unde cum in totum ſit
abrogata,nec Conſtitutio ipſa, nec illius ratio ad
deciſionem cauſarum,aut in argumentum allega-
ri poteſt,ut probat Dec.in c.1 *nu* 11.37 *& ſeqq.de*
80 *Conſtit*. Secundò quia Bulla Pij IV.cautum eſt, ut
qui ignoranter contrahunt ſocietates ſuper offi-
cio gravato,nullum ex hoc damnum, & detri-
mentum ſentiant, atque ita ſimul cum fructibus
recuperare poſſint,ut interpretatur Caſtracan. *in*
81 *tract.de ſociet c.6.n.18 cum ſeq*. Hòc enim argu-
mento ſatis patet talem conditionem non eſſe iu-
ris naturalis; quandoquidem in ijs,quæ juris na-
turalis ſunt,etſi bona fides excuſare poſſit interdū
à peccato,numquam tamen excuſat à reſtitutio-
ne ubi aliquid quæſitum eſt ex illegitimo, & uſu-
rario contractu,ut communiter Theologi faten-
tur,& multi ex noſtris,ut teſtatur Navar.*conſ.26.*
Conſulit quidam:n.2. de Vſur.

82 Ex abundanti dicimus in prædicta Pij IV. Cō-
ſtitutione nullum poſſe fieri fundamentum, quia
non ſolùm numquam fuit uſu recepta neque Ro-
mæ,neque alibi,cùm nullus inventus ſit ex offi-
cialibus,qui juridicè officio privatus fuerit vigo-
re dictæ Bullæ,neq; ullus ex ſocijs, qui ad fructuū
contra formam Bullæ perceptorum reſtitutionē
fuerit comdemnatus: ſed etiam per contrarium
uſum,cùm juris poſitivi ſit, abrogari potuit, & de
facto abrogata cenſeri debet, cùm inoleverit jam
conſuetudo longiſſimi temporis, quo officiales
ad petitionē extraneæ perſonæ aſſumere quotidie
ſolent ſibi ſocios ſuper officio ultra illius valorē
gravato ſcientibus,& patientibus Romanis Pon-
tificibus: & de hoc ſtylo Curiæ contrahendi ſo-
cietates officiorum ſuper officiis ultra valorem
gravatis atteſtantur Domini de Rota *deciſ.* 31?.
n.5.p.4 diverſ. Quamvis enim in Conſtitutioni-
83 bus Apoſtolicis,quæ non à cōſenſu populi,ſed ab
auctoritate à Chriſto Domino Summis Pontifi-
cibus attributa proficiſcuntur,admitti non poſſit
propoſitio Navarri *conſ*.4.incip. *Pœna,num.* 4. *de*
iniur.& damn.dat.& conſ.10.*Per gratia, num.* 3. *de*
ſent.excom.lib.5. & aliorum,quos cumulat Hiero-
nymus Gabriel *conſ.78.n.9.&* 10. *vol.* 2. aſſeren-
tium illas non ligare,niſi ſint uſu receptæ: tamen
admittenda eſt alia propoſitio tamquam ſacris
Canonibus conſentanea,& Doctoribus ubique
recepta; quod per contrarium uſum cum ſcientia
Papæ,& longiſſimi temporis curſu abrogari va-
leant,ut optimè declarat Cardin.*in proœm. Cle-*
mentin.ver Vniverſitati,n 3.in fin. Nulla enim
eſt lex poſitiva,quæ per contrariam conſuetudi-
nem rationabilem, & legitimè præſcriptam ab-
rogari non poſſit,cap. *Iſtis*,§.*Leges*.4.*diſt* cap.*fin*.u-
bi Canoniſtæ *de conſuet*.& ſcripſit Abb.*conſ* 7. *col,*
penult in princ.lib.2.verſ. Et notanter,Roman *conſ.*
512 *n*.130 *in fin.verſ.Tertiò quia*,Bart,& DD. in l.
De qaibus,ff.de legib. & in proprijs tradit Rolan.
*conſ.75.n.*42 *lib*.1.& de generali Vrbis conſuetu-
dine in eundi ſocietatem officiorum ſuper offi-
ciis alienis,Rota *deciſ.311,num. 5.par.4.Diverſor.*

DE CRIMINE FALSI.

Cap. Falſidicus.

S V M M A R I V M.

1 TEſtis faſidicus tres lædit, Deum, iudicem, & partem, & n.120 uſque ad num 133.

2 Falſi pœna tenetur teſtis non modo ſi falſum dicit, ſed etiam ſi veritatem occultat, & num. 124. *& ſeqq.*

Declaratur n 56.& ſeqq.& n.144.

3 Delicto unico poteſt quis lædere plures perſonas, & tenetur omnibus ſatisfacere.

4 Et qui in pluribus offendit, in pluribus punitur.

5 Teſtis tenetur de falſa, ſi interrogatus ſuper certo articulo dicat ſe neſcire, aut non recordari; vel ſi deponat obſcurè, verſutè, vel per malitiam, & n 149. & ſeqq.

6 Secus ſi non iuraſſet, vel non fuiſſet interrogatus.

7 Tacens veritatem quando teneatur pœna falſi, & peccet, latè declaratur, ut n ſeqq.

Tacens veritatem peccat quando aſſumpſit officium teſtificandi, ibid.

8 Et eſt peccatum mortale, & n.124.

9 Idem eſt quando aliter ex alio officio aſſumpto tenetur dicere veritatem.

10 Et idem quando ex alia cauſa ad id tenetur.

11 Tacens veritatem ſuperioribus ſuis peccat.

Quod procedit etiam in tacente crimen capitale per ipſum commiſſum, n.125.

12 Tacens veritatem non peccat quando non compellitur reſpondere, & veritas aliter haberi poteſt.

13 Limitatur quando procuraret, ne veritas ab alijs poſſet haberi.

14 Tacens veritatem peccat quando non poteſt aliter de veritate liquere, & proximus inde damnum patitur, & n.131.

15 Tacens veritatem ad favorem proximi, ne puniatur in cauſa criminali, non peccat.

16 Fallit primò quando aſſumpſit officium teſtificandi, vel aliàs ex officio tenetur.

17 Fallit ſecundò in ſubſidium quando veritas aliter haberi non poteſt.

18 Tacens veritatem in impetratione à Principe peccat.

19 Paria ſunt nocere iniuſtè, & iuſtè prodeſſe nolle.

20 Turans falſum ſubaudiendo aliquid in mente, quod reddat ſenſum verum, an peccet mortaliter, & n ſeqq. uſque in fin.

21 Quid ſi id faciat ſine iuſta cauſa.

Et quid ſi iuſta cauſa ſubſit, n. 26. & n. ſeqq. uſque in fin.

22 Iuramenti finis eſt determinatam veritatem aperire,& n. 133.& ſeqq

Iuramentum,quod huic fini adverſatur, non inducit mortale peccatum in materia levi,n.24.

Contrarium, n. 137.

23 Iuramentum,cui deeſt ſola diſcretio,non ingerit culpam mortalem,& n.152.

24 Iurare loci cauſa Principem eſſe in oppido intelligendo pictum eſt grave peccatum, ſed non mortale.

Imo eſt mortale, n. 145.& ſeqq.

26 Iurare falſum ex iuſta cauſa ſubaudiendo aliquid in mente,quod reddat ſenſum verum, nullam eſſe culpam,qui Authores ſenſerint.

27 Et quibus fundamentis,& n ſeqq. uſque ad n.55.

Scriptura ſacra frequenter utitur verbis, quæ ſecundum litteram videntur falſa, ſunt tamen vera ſecundum implicitas ſubauditiones, ibidem.& n 151.

Declaratur,n.156.& ſeqq.

28 Deus audit verba noſtra prout ex intimis proferunt: Humanæ aures prout foris ſonant, & n. 70.

Declaratur n.76.& 80.& 162.verſ. Non obſtat ſecundum.

29 Veritas,aut falſitas ſermonis non eſt accipienda ex verbis externis, ſed ex intentione proferentis.

Contrarium,n 84.

Declaratur num.76.& 162 verſ. Non obſtat ſecundum.

30 Verba deſerviunt intentioni, non intentio verbis. & n.71.

31 Linguam ream non facit niſi rea mens,& n.72.

32 Mentiri eſt contra mentem ire,& n 163.

33 Mendacij ad rationem verba materialiter ſe habent,ſed formalitas ex mente proferentis eſt accipienda, & n.87. in fin.

Declaratur n. 163.

34 Mendax non eſt qui dirigit greſſus in aliquam partem, ad quam ire non intendit, & n. 164.

35 Opinio adſtruens periurium non eſſe verbis falſum iurare,& interna ſubauditione verum concipere, eſt probabilis,& ideo eligi poteſt,licèt oppoſita ſit probabilior.ac tutior.

Contrarium n 16[illegible].

36 Iurare ſe aliquid neſcire,quod expedit ſub ſecreto tegere,ſubaudiendo in mente,itaut expediat revelare, multi opinantur non eſſe periurium.

37 Idem in eo, qui coactus iurat ſe pecuniam ſoluturum, ſubaudiendo intra ſe, ſi erit debitor.

38 Idem in eo, qui per metum iurat ſe accepturum aliquam in uxorem, ſubintelligendo, ſi mihi placuerit.

39 Idem in muliere, quæ ſciens occultum impedimentum dirimens,metu excommunicationis iurat ſe velle viro cohabitare,ſubaudiendo, ſi mihi licebit.

40 Idem in eo,qui pecuniæ egens iurat ſe illam non habere, intelligendo ad mutuandum.

41 Idem in adultera,quæ iurat ſe adulterium non commiſiſſe,ſubaudiendo, in alio die,vel loco.

42 Idem in Clerico,qui ut ſe eximat ab indebita ſolutione gabellæ,iurat ſe nihil portare,ſubaudiendo, ex quo gabellam ſolvere teneatur.

43 Idem in viatore veniente ex loco,qui peſte infectus creditur,& iurat ſe inde non venire ſubintelligendo, tamquam ex loco infecto.

44 Idem in pœnitente, qui malè interrogatus à Sacerdote,falsò negat ſe confeſſum fuiſſe aliquod peccatum, ſubaudiendo,itaut illud dicere teneatur.

45 Iuramentum quoties exigitur ad faciendum peccatum, poteſt quis iurare ſe facturum, ſubintelligendo intra ſe,ſi abſque peccato id ſibi licuerit.

Contrarium à n. 80. uſque in fin.

46 Reus non iuridicè interrogatus poteſt iurare ſe delictum non commiſiſſe,intelligendo intra ſe, prout ſubeſt illi iudicio,& n.129.

47 Et idem in teſte,qui iurat ſe neſcire.

Contrarium n 129.

48 Neſcio,verbum recipit hanc interpretationem, ſcilicet ad revelandum.

49 Iurans falſum in iudicio ex iuſta cauſa,ſubaudiendo in mente aliquid,quod reddat ſenſum verum, non peccat ſecundum aliquos.

50 Idem putant in eo,qui occidit hominem ad ſui defenſionem,vel putans eſſe feram, & negat in iudicio ſe occidiſſe,intelligendo intra ſe de facto criminoſo, & n. 12 : & 153. & ſeqq.

51 Idem in eo,qui ut ſibi ſatisfaciat de iniuſta taxa, negat in iudicio ſeu fraudaſſe, intelligendo, itaut deliquerit.

52 Idem in eo, qui ut ſe eximat ab imputatione homicidij, quod non commiſit, in iudicio negat gladium repertùm penès cadaver eſſe ſuum, ſubaudiendo in mente, quatenus eſt indicium illius delicti

53 Idem in eo,qui ad ſui ſuſtentationem abſcondit bona,ne à creditoribus capiantur, & negat iudici ſe illa habere, ſubaudiendo. itaut teneatur manifeſtare.

54 Idem in eo,qui cùm pecunias mutuò acceptas reſtituerit, in iudicio negat mutuum,ſubintelligendo, itaut teneatur ſolvere.

55 Mendacium non eſt uti verbis falſum ſignificantibus, quando attentis circumſtantijs recipiunt ſenſum verum iuxta interrogantis intentionem, quam reſpondens mente concipit.

Contrarium, n. 153.

57 Mendacium omne ex ſuo genere eſt peccatum.

Adeout nec ad vitandam mortem, aut pudicitiam ſervandam,nec pro ſalute animæ, nec pro Dei gloria mentiri liceat,ibid.

58 Mendacio,& odio Dei adeo intrinſeca eſt malitia, ut nec per omnipotentiam Dei abſolutam poſſit auferri.

59 Mendacium non pernicioſum,ſed officioſum, vel iocoſum eſt peccatum veniale,

Sed addito iuramento fit periurium,n.60.

60 Periurium eſt mendacium iuramento firmatum.

61 Periurium omne,quantumcumque mendacium ſit leve, ex ſui ratione eſt mortale.

62 Eſt grave ſcelus,& in Leges & in Prophetis, & in Evangelio prohibitum.

63 A quo nec metus mortis excuſat.

64 Per illud infertur veritati Dei atrociſſima iniuria, quæ ſine mortali eſſe non poteſt.

65 Mendacio interveniente ex univerſali regula iuramentum ſemper eſt mortale,& n. 82.

66 Iuramentum in foro animæ an ſit interpretandum iuxta intentionem recipientis,vel iurantis: altè diſtinguitur,ut n. ſeqq. uſque ad n. 80.

67 Intellectus cap. Quacumque arte,22.q.5. & n.ſeqq, uſque ad n.8 :.maximè n.76.

68 Iurans falſum ſuper lapidem,periurus eſt.

69 Sermo malus toties procedit de ore noſtro ad deſtructionem audientium quoties loquimur non

*ut convenit audientibus, & n.*136.

70 *Intellectus c.* Humanæ aures, 22 q 5. *& n. ſeqq. uſq; ad n.*80, *maxime nu.*76.*&* 162. *verſ.* Non obſtat ſecundum.

71 *Intentio non debet verbis deſervire, ſed verba intentioni.*

72 *Periurium eſt non quod quis ore, linguave protulit, ſed mente iurata concepit, & animo.*

Declaratur n. 76.

73 *Iuramentum in conſilio animæ ſecundum intentionem iurantis recipit interpretationem, ſed in iudicio ſecundum ius ex ſententia Innocentij.*

74 *Contrarium,*

*Declaratur n.*76.

75 *Iurantis intentio non ita eſt attendenda, ut ſit in libertate ſua exponere verba ut vult, ſed ſecundum id, quod communiter intelligitur.*

76 *Iuramentum ſi non ſit eadem intentio iurantis, & ſuſcipientis, in foro animæ accipiendum eſt iuxta ſanum intellectum eius, qui dolum non adhibet, & n.* 80. *&* 162. *verſ.* Non obſtat ſecundum.

77 *Iurantis, & recipientis ſimplicem intentionem conſiderat Deus, & ex parte utriuſque verborum artem aſpernatur, & odit..*

79 *Iurare falſum ſubaudiendo aliquid in mente, quod reddat ſenſum verum, eſſe peccatum mortale, latiſſimè oſtenditur n. ſeqq uſque ad n.*138.

80 *Iuramentum artificiosè compoſitum ad fallendum proximum accipit Deus ſecundum quod is, cui iuratur intelligere debet iuxta rectam intelligentiam verborum*

81 *Lingua loquentis eſt tuba cordis.*

82 *Mendacium iuramento firmatum in quacumque materia, & ex quacumque cauſa ſemper eſt peccatum mortale, & n.*88.

83 *Mendacium committit qui ſcienter utitur falſa ſignificatione vocis, & aliud ſubaudit in mente, quod reddat ſenſum verum, & n ſeqq. uſque ad num.* 96. *& n.*146.

84 *Mendacium eſt falſa vocis ſignificatio cum intentione fallendi.*

*Ideſt falſum dicendi, n.*88.*& ſeqq.*

85 *Falli, & errare eſt unum pro alio, ſeu falſum pro vero putare*

86 *Iuramentum in quacumque materia eſt mortale, ſi verba ſunt falſa.*

87 *Subauditio implicita in mente retenta non excuſat quin ſit falſa vocis ſignificatio, & n.*97.*uſque ad n.* 102 *& n.*111. *&* 147.

88 *Fallit quiſquis falſum loquitur, etiamſi audiens non fallatur, quia fallaciam intendit ſecundum quod eſt in fallente, & n. ſeqq.*

89 *Mendacia ſi non habent quem decipiant, ipſa ſibi mentiuntur.*

Mendacij ratio ſumitur à voluntate falſum enunciandi; intentio autem imprimendi falſum in alterius opinionem fallendo ipſum non pertinet ad rationem mendacij, ſed ad quamdam illius præfationem, ibid.

94 *Mendax eſt qui lingua profert contrarium eius, quod mente gerit, & n. ſeqq,*

91 *Mendacij ratio formalis conſiſtit in difformitate, & diſſonantia verborum ab intentione.*

92 *Mentientis malum eſt unum habere clauſum in pectore, aliud proptum iu lingua.*

93 *Voces cùm ſint ſigna intellectus innaturale eſt, ut aliquis voce ſignificet quod habet in mente.*

94 *Iuramenti verba ſi non admittunt ſenſum, quem iurans mente concipit, à periurio non excuſant.*

97 *Vox externa, quæ ſignificat falſum, in nullo caſu admittit ſubauditionem internam, quæ ſignificet verum; & n ſeqq. uſque ad n.*102.

98 *Verum & falſum invicem ſunt contraria, & eſſe non poſſunt in eodem ſubiecto.*

99 *Periurium eſt aliquid iuramento promittere, ſubaudiendo in mente conditionem naturæ impoſſibilem.*

100 *Conditio impoſſibilis natura vitiat ſtipulationem.*

101 *Eſſe, & non eſſe contradictoriè ſunt oppoſita.*

102 *Periurus eſt qui apparenter iurat, ſed intentionem habet aut non iurandi, aut ſe iuramento non obligandi, aut promiſſionem iuratam non adimplendi.*

103 *Mendacium eſt materia omnino contraria iuramento tam interiori, quàm exteriori.*

104 *Iuratis in dolo, in cuius mente eſt non ſic ſe facturum ut promittit.*

105 *Periurus eſt antequam iuret, qui peierare paratus eſt.*

106 *Infidelium ſectas ore profiteri, ſubaudiendo in corde, ſi mihi liceat, nefas eſt Chriſtiano.*

107 *Iuramentum eſt actus latriæ.*

108 *Iuramento firmare id, quod nihil eſt, periurium eſt.*

109 *Verum, & nihil ſunt contradictoriè oppoſita.*

110 *Iuramentum, cui veritas non eſt comes, eſt periurium, & n.*113.

111 *Mentiens nihil dicit, quia non dicit quod vox ſignificat, nec dicit quod cogitat.*

112 *Veritas eſt ut quod eſt dicatur.*

114 *Mendacium eſt non ſolum in falſis verbis, ſed etiam in ſimulatis operibus.*

115 *Et æquale eſt peccatum.*

116 *Facto qui mentitur, & mente concipit, verum, non eſt à mendacio immunis, & n.*140.

117 *Res verbis accommodare non eſt in facultate hominis, ſed ſolius Dei & n.* 156.

118 *Nec verbis ſignificationem imponere.*

119 *Veritas in iuramento eſt adæquatio vocis ad rem.*

120 *Iurans falſum in iudicio, & ſubaudiens in mente verum, eſt obnoxius Deo.*

121 *Item iudici, & n ſeqq uſque ad n.*132.

Item parti, n. 131 *& n. ſeqq.*

122 *Periurium eſt nequiter decipere credentem.*

123 *Sententia ferri debet ſecundum acta, & probata.*

124 *Veritatem occultans metu cuiuslibet poteſtatis, iram Dei ſuper ſe provocat.*

125 *Accuſatus de crimine capitali non poteſt iudici ſecundum iuris formam interroganti veritatem celare ſine mortali peccato, & n* 155.

126 *Damnatus ad mortem peccat aufugiendo de carcere.*

127 *Tacens veritatem iudici non iuridicè interrogaeti non peccat.*

128 *Carceratus iniuſtè peccat non fugiendo de carcere.*

Contrarium n. 130.

129 *Reus non tenetur reſpondere ſi iudex exquirat quod non debet ſecundum ordinem iuris, ſed poteſt appellare, vel aliàs licitè ſubterfugere, ſed non poteſt uti mendacio.*

131 *Accuſator ſi in probatione deficiat, tenetur pœna talionis.*

132 *Item efficitur infamis, & communione privatur.*

133 *Iuramentum inſtitutum eſt non per quod ſe homines fallant, ſed per quod quiſque in alterius notitiam cogitationes ſuas proferat,*

134 *Verbis uti ad fallaciam, non ad quod inſtituta ſunt peccatum eſt.*

135 *Iuramenti finem deſtruit modus iurandi per internas ſubauditiones verborum ſenſum invertens.*

Iura-

136 *Iuramenti comes principalis eſt veritas in audientis notitiam delata.*

Voces inſtitutæ ſunt, ut adſtruatur veritas apud audientem, quæ eſt apud loquentem, & qui ad aliud utitur, incurrit peccatum mendacij, ibid.

138 *Iurans alta voce aliquid falſum, & ſuperaddens aliquid voce ſubmiſſa, & in perceptibili, quod reddat ſenſum verum, mortaliter peccat*

139 *Reſpondere nihil, vel ita reſpondere, ut incertus dimittatur interrogator, paria ſunt.*

140 *Iurans Italico idiomate* perd'io, *cum apoſtropho ut audientem fallat, intendens ſignificare* perdo io, *periurium committit.*

141 *Idem in eo, qui jurat per ver.* Uro, *ſupprimendo litteram I.*

142 *Idem in eo qui pronunciat juramenti verba interrogativè, ut contrarium ſenſum inducant.*

143 *Idem in eo, qui intendit ironicè loqui ad fallendum proximum.*

144 *Mentiri aliud eſt, quod numquam licet, aliud veritatem occultare, quod aliquando licet, & numer* 164.

145 *In iuramento uti amphybologia. ſeu æquivocatione etiam ex iuſta cauſa, vel iocosè, eſt mortale peccatum, ſi verba communi audientium uſu non admittant ſenſum verum, quem iurans intendit.*

Secus ſi verba utrumque ſenſum admittant, n. 147. *& n.* 152.

Quod tamen fallit in iudicio, n. 149. *& ſeqq,*

146 *Iuramentum eſt accipiendum iuxta propriam, & communem verborum intelligentiam.*

Mendacium idem eſt, quod aſſertio falſi cogniti, ibid.

Peccatum grave, & mortale idem ſunt, ibid.

147 *Iurans non obligatur niſi ſecundum intentionem ſuam, ſi verba ita duplicia ſint, ut æqualiter diverſos ſenſus exprimant*

148 *Amphybologia, qua uſus eſt B. Franciſcus an ſalvetur à mendacio.*

149 *Amphybologia, ſeu æquivocatione dolosè uti in iudicio eſt mortale peccatum etiamſi verba ex communi intelligentia utrumque ſenſum admittant.*

150 *Veritatis proditor eſt, qui in iudicio non liberè veritatem pronunciat, quèm liberè pronunciare poteſt.*

151 *Teſtis tenetur pœna falſi, qui obſcurè, verſutè, aut per malitiam teſtificatur.*

153 *Mendacium ſalvari non poteſt ex interrogantis intentione, quàm reſpondens mente concipit attentis circumſtantijs.*

154 *Maximè in iudicio.*

155 *Iudex debet ſolam veritatem indagare pro adminiſtratione iuſtitiæ.*

156 *Scripturæ ſacræ præter ſenſum litteralem inſunt alij ſenſus ſpirituales, & myſtici.*

157 *Omnes ſcientias tranſcendit, quia dum narrat geſtum, prodit myſticum.*

158 *Nec multiplicitas ſenſuum facit æquivocationem, nec aliquem ſpeciem multiplicitatis.*

159 *In nulla ſcriptura humana poteſt reperiri niſi ſenſus litteralis, ſed tantùm in divina, cuius Spiritus ſanctus iſt auctor, homo verò inſtrumentum.*

160 *Mendacium per vetus Teſtamentum tueri non licet, & n.* 162.

161 *Et quomodo in Scriptura divina à mendacio excuſetur quæ ſecundum litteram videntur falſa.*

164 *Factis aut verbis ſignificare id quod non eſt, numquam licet: ſed prætermittere ſignificare id, quod eſt aliquando licet.*

165 *Simulatio, ſeu fictio, cui mendacium non ineſt, utilitatis cauſa interdum eſt licita.*

166 *Ore non aliud loquamur, & aliud corde, ne ſimus Iudæi, & Herodiani.*

1 FALSIDICUS. Jo. Andr. non ſummat,
quia breve eſt; ſed ſecundum Abbatem,
2 & ſequaces hoc dicit. Teſtis falſidicus tres
lædit, Deum, judicem, & partem: & falſus
eſt non ſolum mendacium dicit, ſed etiam qui veritatem occultat; ſecunda pars ibi, *uterque.* In ſupraſcriptione tribuitur Auguſtino, cui etiam tribuitur à Raymund. Cont. & Gratian. in cap. *Quiſquis, metu. in ſupraſcriptione,* 11. *qu.* 3. Non ſunt tamen verba Auguſtini, ſed Iſidori *lib.* 3 *de ſummo bono cap.* 59. ut refert Anton. Auguſt. *in notis ad primam collectionem Decretalium lib.* 5 *tit.* 16. *cap* 2. & notatur *hic in gloſ. marginali in princip.* & *in notis poſt.* d. c. *Quiſquis.*
3 Nota primo ibi, *tribus perſonis eſt obnoxius:* unico delicto poſſe aliquem lædere plures perſonas, & teneri omnibus ad ſatisfactionem, Butr. *hic n.* 3. Abb. & Marian. Socin *in* 1 *notab* Facit quod legitur, & notatur in l. *Numquam, ff. de privat. delict.* &
4 in cap. *Parrochianos, de ſent. excomm.* Et quia in tribus offendit, in tribus punitur, ut *hic in gloſ. penult.* & per Hoſtien. *num* 4. & Butr. *n.* 6. quod latiùs proſequitur Abb. *n.* 5. *&* 6.
5 Secundò nota ibi, *& qui veritatem occultat:* teſtem eſſe falſum, & pœna falſi teneri non modò cum mendacium dicit ſed etiam cùm celat veritatem. Idem dicitur in c, *Quiſquis,* 11. *q* 3. Hoc tamen intellige ſecundum Abb *hic in* 2. *notab.* quando interrogatus ſuper certo articulo, reſpondet ſe nihil ſcire, vel quando juravit dicere puram, & meram veritatem, & multa ſubticuit, ut in c. *Cum dilecti, ſupra de accuſat.* Et idem eſt ſi dixerit, ſe non recordari de eo, de quo veriſimiliter recordari debet; vel ſi depoſuerit obſcurè, verſutè, aut per malitiam, Farinac. *in prax. criminal part.* 2 *q.* 67. *nu.*
6 223 *&* 225. & dicam infra *num.* 151. Secus autem ubi non juraſſet, vel non fuiſſet interrogatus, ut in d. l. *Numquam, ff. de privat. delict.* Tunc enim non tenetur de falſo ſi veritatem non operit; quia teſtis non debet eſſe verboſus, ſed ſatis eſt, ut reſpondeat ad interrogata, ſecundum Abb. Sed tu vide Marian. Socin. *num.* 45. *& ſeqq.*
7 Tertiò nota in ijſdem verbis: peccatum eſſe veritatem celare, quod tamen intelligunt Goffr. & Innoc. *hic in fin.* Quando quis aſſumpſit officiũ teſtificandi, vel quando aliàs de veritate liquere non poteſt: & concordant Abb. Antiq. *in fin.* Hoſtien. *num.* 6 Jo. Andr. *num.* 1 Butr. *num.* 5. Cardin. *num.* 1. Anchar. *num.* 5. & Abb. Sicul. *in* 3. *notab.* Sed tu latiùs diſtingue ſecundum Marian. Socin. *in* 4. *not. num.* 5. nam aut quis officium teſtificandi aſſumpſit: & peccat tacendo veritatem, ut *hic,* ut notatur in d. cap. *Quiſquis,* 11. *quæſt* 3. in gloſ. 1. juncto cap. *Fraternitatis, ſupra de teſtib.*
8 Goffred. Innoc. & alij præallegati, & dicit Butr. *num.* 2. *&* 5. hoc eſſe peccatum mortale, quia eſt contra charitatem, & præceptum Dei: quod la-
9 tiùs patebit infra *num.* 125. Et idem dicendum ſi aliter ex officio aſſumpto ad hoc teneretur pro-

10 pter eamdem rationem; & conſentit Abbas Siculus *ubi ſupra*. Si verò quis non aſſumpſit officiũ teſtis, vel ſimilis: tunc ſubdiſtingue: nam aut loquimur in caſibus, in quibus tenetur interrogatus
11 reſpondere, ut in Superioribus, ad quorum interrogationem ſubditus tenetur pandere veritatem: & tacens peccat, ut in cap. 2. *ſupra de maior, & obed.* & cap. *Qui reſiſtit*. 11. q. 3. & latiùs dicam in-
12 fra d. *num.* 125. Aut non cogitur reſpondere: & tunc aut veritas aliter haberi poteſt; & non pec-
13 cat, niſi ipſe affectatè procuraſſet, ut veritas ab aliis haberi non poſſet, ſed ſolùm ab ipſo, ut in
14 cap. *Primum*, & cap. *Ne quis*, 22. q. 2. Aut non poteſt aliter de veritate liquere; tunc aut taciturnitas tendit aut damnum proximi: & hoc etiam, caſu tacens peccat, arg. hujus cap. quia in mandato legis continetur, *Dilige proximum tuum ſicut te ipſum*, cap. *Charitas*, §. *Proximos*, *de pœn. diſt.* 2. Et quia quod mihi prodeſt, & non nocet, facere teneris, l. 2. §. *Item Varus*, *ff. de aqua pluvial. arcen.* & notat gloſ. in cap. *Quiſquis metu*, *in ver. Prodeſſe*,
15 11. q. 3. Si verò taciturnitas tendit in utilitatem proximi, ut in cauſa criminali, ne proximus dam-
16 netur: & hoc caſu non eſt peccatum tacere, ex quo non acceptavit officium teſtificandi, nec aliàs ex officio tenetur, ut in cap. *Dilectorum*, *ſupra*
17 *de teſtib. cogen.* Quod tamen verum eſt, niſi in
18 ſubſidium ſecundum Innoc. in cap. 1, *eod tit.* Et prædictis adde, quod peccat etiam qui tacet veritatem in impetratione, quam facit à Principe, ut cap. *Super litteris*, *de reſcript.* ſecundum Marian. Socin. *hic num.* 20.

19 Ultimò nota ex fin. litteræ, pari reprehenſione dignum videri eum, qui nocet injuſtè, & eum, qui juſtè non vult prodeſſe: utrumque enim eſt contra officium Sacerdotis, cap *final. in princ ſupra de poſtul.* Hoſtien. *hic in fin.* Jo. Andr. *num.* 1. *in fin.* Abb. *num.* 4. *in fin. verſ. Ultimò*, & Marian. Socin. *num.* 2.

20 QUÆRO, An ſit mortale peccatum jurare falſum, ſubaudiendo aliquid in mente retentum, quod reddat ſenſum verum.

Hæc eſt frequens Modernorum concertatio, in qua conveniunt omnes, peccatum eſſe ſit jura-
21 re ſine juſta cauſa. Licèt variatum ſit ſententiis,
22 quale ſit peccatum. Aliis quidem affirmantibus eſſe mortale, quia ſic jurans agit contra præcipuũ juramenti finem, qui eſt determinatam veritatem aperire, cap. *Iuramenti*, 22. q. 5. & latiùs patebit infra *nu* 133. Inter quos recenſentur Cardin. Cajet in 2. 2. *quæſt.* 89. *art.* 7 *in reſponſ. ad* 9. *col. penult. verſ. Adhoc dicitur*, Sot. *lib.* 5. *de iuſt. & iur. quæſt.* 6. *ar.* 2. *concluſ.* 7 & *in lib.* 8. *concluſ.* 1, *art.* 7. *col. ult.* & *de Secreto*, *membr.* 3 *qu* 3. *concluſ.* 3. *in fin.* Corduba *in Summa q.* 65 Azor. *Inſtit. moral. to.* 1. *lib.* 11 *cap.* 4. *q.* 5. *in fin.* Lopez *par* 1. *Inſtructorij*, *cap.* 42 *col.* 7. *verſ. Item qui non*, *& verſ. ſeq.*

23 Alijs verò exiſtimantibus tantùm eſſe culpam venialem ſine iuſta cauſa ſic jurare, dummodo id non fiat in judicio ad legitimam judicis interrogationem nec in præjudicium tertii; quia in tali juramento deeſt ſola diſcretio, ſeu judicium, cap. *Unum orarium*, §. *Quæ autem circa fin. verſ. Si dum*
24 *incautè iuramn*, 25. *diſt.* Et quamvis hoc adverſetur fini juramenti, tamen dicunt id contingere in materia levi; ac proinde non ingerere culpam mortalem, argum. cap. *Ne quis arbitretur*, §. *Duo ſunt*, 22. q. 2. Cujus ſententiæ ſunt Thom, Sanchez *ſuper Decalogo tom.* 1. *lib.* 3 *cap.* 6. *n* 15. Bonaccina *tract. de Legib. diſput.* 4. *q.* 1 *punct.* 12. *num.* 3. Filiucc. *in quæſt. moral. tom* 2 *tractat.* 25. *cap.* 11. *num.* 331. & noviſſimè Diana *reſolut. moral. par* 2 *tract* 1.
25 *Miſcell reſolut.* 25. & vacillando Leonard. Leſſius *lib.* 2. *cap.* 42. *dub.* 9. *num* 98. *in fin.* dicens: Quod ſi tali orationi, cum juſta cauſa non ſubeſt, addatur jusiurandum, ut ſi jures Principem eſſe in oppido intelligendo pictum, joci cauſa erit grave peccatum, quia eſt magna irreverentia ſuis iocis Deum teſtem adhibere, fortè tamen ſi ſcandalum abſit, non erit mortiferum.

26 Sed ſi iuſta cauſa ſubſit, puta quia id neceſſarium, aut utile ſit ad ſalutem corporis, vel ad honorem, aut ad res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis finem; tunc multorum opinio eſt, nullam eſſe culpam iurare id, quod falſum eſt ſecundum vocis ſignificationem implicitè ſubaudiendo aliquid in mente, quod efficiat ſenſum verum; eamque tenuerunt Navarr. in cap. *Humanæ aures*, 22. *q.* 5. *in* 2. *qu. num.* 12. Gregor. de Valen. *tom.* 3. *diſput.* 5 *quæſt.* 13. *punct.* 2. & *tom.* 4. *diſp.* 7. *qu.* 13. *punct. ult.* Salon. *in* 2. 2. *q.* 69. *art.* 2. *controverſ.* 11. *in* 4. *ratione*, & *in ſolut. ad* 1. *& ad* 2. Toledo *in Summa lib.* 4. *cap.* 21. *n.* 9. Philiarchus *de offic. Sacerd. tom.* 1. *par.* 2 *lib.* 3. *c.* 14. Suarez *tom.* 2. *de Religion. lib.* 3. *cap.* 11. *num.* 4. & 5. Reginal. *in prax. tom.* 2 *lib.* 24. *cap* 1. *num.* 10. & mordicus tuetur Sanchez alios referens *ſuper Decalog. tom.* 1 *lib.* 3. *d. cap.* 6. *num.* 15.

27 Pro hac opinione ponderant primò hunc loquendi modum per implicitas ſubauditiones frequenter uſurpari in ſacris Litteris: nam *Ioan.* 7. Salvator dixit, *Non aſcendam ad diem feſtum*: & tamen ſtatim aſcendit, & nihilominus loquutio vera fuit ex ſubauditionẽ in mente Chriſti retenta, ſcilicet non aſcendam manifeſtè, quem ſenſum ſignificatio vocis non importabat: & *Tobiæ* 5. Angelus dixit, *Ex filijs Iſrael ego ſum Azarias Ananiæ magni filius.* Quæ verba ſimiliter ſecundum propriam ſignificationem erant falſa, ſed tamen vera ſecundum interpretationem retentam in mente Angeli. Item *Geneſis* 27. Jacob dixit, *Ego ſum primogenitus tuus Eſau, & feci ſicut præcipiſti mihi.* Quorum utrumque fuit falſum, inſpecta verborum ſignificatione; & tamen eum vindicant à mendacio multi, quos refert, & ſequitur Pereira *in eum locum diſput.* 5. *per totam.* Item *Matth.* 11. Chriſtus dixit, Joannem eſſe Eliam. Item *Geneſ.* 12. Abraham rogavit Saram uxorem ſuam, ut ſororem eius ſe eſſe mentiretur: & tamen hæc quoque ex ſubauditis ſenſibus à mendacio excuſantur, ut in cap. *Quæritur*, & *in* §. *Item opponitur*, 22. *q.* 2.

28 Deinde pro eorum opinione inducunt textum in cap. *Humanæ aures*, 22. *q.* 5, ubi dicitur, Humanæ aures verba noſtra talia iudicant, qualia foris ſonant; Divina verò iudicia tales eſſe audiunt, qua-
29 lia ex intimis proferuntur. Igitur, veritas, aut falſitas ſermonis non eſt accipienda ex verbis externis, ſed ex intentione proferendis, ut ibi in gl. 2.
30 Nec mirum, quia ut dicitur in cap. *Intelligentia*, *infra de verb. ſignific.* Intelligentia verborum ex cauſis eſt aſſumenda dicendi, quia non ſermoni res, ſed rei eſt ſermo ſubiectus.

31 Nec linguam ream facit niſi rea mens, ut cap. *Hominis in fin.* 22. *q.* 2.

32 Tertiò arguunt ab etymologia, ſeu alluſione voca-

vocabuli, ad text. in l. *Notionem*, §. *Inſtrumentorum*, *ff. in verborum ſignific.* cum ſimil. nam mentiri eſt contra mentem ire, Connan. *lib.* 1 *cap.* 3. *num.* 2. Raphael Cuman. in l. *Si quis extraneus*, *ff. de acquiren. hæred.* Quare externa verba materialiter tantùm ſe habent ad rationem mendacij, nec refert
33 utrum vera ſint, an falſa; ſed formalitas ex mente proferentis eſt accipienda, cap. *Is autem mentitur*, §. *Nemo mentiens*, 22 *quæſt.* 2. S. Bonaventura *in* 3. *ſententiarum*, *diſt.* 38. *quæſt.* 1. *num.* 2. & 10. Cum ergo hoc caſu mens non intendat aliud verbis aſſerere, aut negare, quia quod ipſa concipit, utique verba non adverſantur intentioni; ac proinde cum non ſint mẽdacium, nullum erit peccatum illa iureiurando firmare, cap. *Animadvertendum*, 22. *q.* 2.

Id quod etiam confirmant, quia ratio mendacii non conſiſtit in falſitate menti alterius impreſſa; alioquin mentiretur etiam qui utitur verbis ex ſe ambiguis, quod eſt falſum, ut patebit infra *num.* 174. Rurſus non conſiſtit in uſurpatione verborum in ſenſu improprio, & qui eam amphibologiam non admittat: ſed mendacium eſt intendere verbis negare eam ipſam veritatem, quæ mente concipitur, d. cap. *Is autem mentitur*, 22. *quæſt.* 4. quod ſecundum eos non contingit in caſu propoſito,

34 Quartò arguunt ſic: Mendacium eſt non modò cum quis intendit exprimere falſum verbis, ſed etiam factis, cap. *Cavete*, 22. *q.* 5. S. Thom. in 2. 2. *q.* 111. *art.* 1. ſed non mentitur qui, v. g. dirigit greſſus in aliquam partem, ad quam ore non intendit; quia non vult ſignificare ſe animum illuc eundi habere, quamvis adſtantes id concipiant; ſed tantum vult occultare animum ſuum aliò eundi, ut idem docet eodem *art.* 1. *ad quartum.* Ergo ſimiliter non mentitur qui verbis non intendit aliquid falſum ſignificare; ſed tantùm celare aliquam veritatem audientibus intendendo dicere ſolùm id, quod verum eſt ſecundum implicitam ſubauditionem in ſua mente retentam.

35 Ultimò aſſerunt ſaltem negari non poſſe quin hæc opinio ſit probabilis cùm tot ſuaſibilibus rationibus, & auctoritatibus fulciatur, argum. Clẽ. *unicæ*, § *final. de Summa Trinitate*, & *Fid. Cathol.* in concurſu autem probabilium opinionum, ubique proclamant nullum eſſe peccatum eligere probabilem, licèt contraria ſit probabilior, ac tutior.

36 Ex concluſione ut ſupra firmata deducunt primò ut interrogatus de re, quam expedit ſub ſecreto tegere, poſſit licitè jurare ſe neſcire, ſubaudiendo intra ſe, ita ut expediat revelare, quia locutio vera eſt, & urget neceſſitas ſic jurandi: ita Sylveſt. *in ver. Mendacium*, *quæſt. ult. verſ. Quarto*, qui tamen non loquitur de juramento, Sot. *de iuſt.* & *iur. lib.* 5. *quæſt. ult. art.* 2. *col. penult* Petr. à Navatra *de reſtitut. lib.* 2. *cap.* 4 *in nova edit. in* 3. *par. dub.* 5. *n.* 242. quos refert, & ſequitur Sanchez. *ſuper Decalogo lib* 3. *c.* 6. *n.* 25.

37 Deducunt ſecundò, ut ſi per injuriam extorqueatur promiſſio jurata de ſolvendo aliquam pecuniam licet jurare ſe ſoluturũ, ſubaudiendo hanc conditionem in mente retentam, ſi debuero; quod tenuerunt Angel. *in ver. Iuramentum*, 3 *n.* 8. *caſu* 9. Sylveſt. *in ver Iuramentum*, 4. *q.* 7. *verſ. Secundum*, ubi ſic ait: (Si verò in aliquo ſenſu intendebat facere quod jurabat, licèt non in ſenſu eius, cui jurabat, ut quia juravit dare centum latroni, ſubaudiendo in animo ſuo, ſi debuero; tunc non peccat, quia non tenetur jurare ſecundum intentionem ejus, cùm non ſit ſuus judex, ſed utitur ſimulatione licita) Quod licet, ut in cap. *Utilem*, 22. *q.* 2. & ſequuntur Navar. in cap. *Humanæ aures*, 22 *c.* 5 *in* 3. *qu*, *n.* 6. *in fin.* & in manuali *cap.* 12, *n.* 14. Azor. *inſtit. moral. tom.* 1. *lib.* 11. *cap.* 4. *q.* 5. *reg.* 3. *iuncto verſ. Primo quidem*, Gregor. de Valent. *in* 2. 2. *diſput.* 6. *qu.* 7. *puncto* 4. *col. antepenult*, & Sanchez *ſuper Decalogo lib.* 3. *c.* 6. *nu.* 37, & 38. Oppoſitum tamen docuerunt Caietan. in 2 2. *q.* 89. *art.* 7. *in reſp. ad* 4. *col. penult. verſ. Ad hoc dicitur*, & Arag. *ibidem*, *circa ſolutionem ad* 4. *in* 2, *concl.* & Sot. *de iuſt.* & *iur. lib.* 8. *q.* 1. *art.* 2. *col. ult.*

38 Deducunt tertiò, ut coactus aliquam accipere in uxorem, quam accipere non tenetur tuta conſcientia, jurare poſſit ſe illam accepturum, intelligendo intra ſe, ſi tenebor, vel ſi placuerit mihi: ſic Toled. *in ſumma lib.* 4. *c* 21. *n* 9. & Sanchez *ubi ſupra num.* 39.

39 Deducunt quartò, ut mulier excommunicata eo quod viro non cohabitet propter occultum impedimentum dirimens juxta terminos, cap. *Litteras*, *de reſtit. ſpoliat.* & cap. *Inquiſitioni*: *de ſent. excomm.* licitè poſſit jurare ſe cohabitaturam, ſubaudiendo in mente, ſi mihi id licebit, Angel. *in ver. Iuramentum* 4. *in princ.* Sylveſt. *in ver. Iuramentum* 3. *q.* 2. *verſ. In iuramento verò*, Navar. *in manuali c.* 12 *nu.* 9. Philiar. *de offic. ſacerd. tom.* 1 *par.* 2. *lib* 3. *cap.* 14. *ad fin.* Sanchez *ſuper Decalogo lib.* 3. *cap.* 6 *n.* 40.

40 Deducunt quintò, ut rogatus ab amico, ut det ei pecunias mutuas, poſſit licitè, ſi illis egeat, juramento affirmare ſe illas non habere, quamvis verè habeat, ſubintelligendo intra ſe, ad ſibi mutuandum, Navar. *in manuali c.* 12. *nu.* 18. & in d. c. *Humanæ aures*, *in* 3. *qu.* *n.* 13. Philiar *d. cap* 14. *ad fin.* Sayr. *in Clavi Regia c.* 4 *n.* 26. & Sanchez *d. c.* 6. *n* 43. contra Cordub. *de Secreto membro* 3. *qu.* 3. Enriquez *in ſumma lib*, 3 *de pœn cap.* 19. *num.* 8. *in Commento littera R in fine*, & Ludovic. Lopez *in* 1. *p. Inſtructorij cap.* 42. *col.* 7. *verſ. Item qui non tenetur.*

41 Deducunt ſextò, ut uxor interrogata à viro, nũ commiſerit adulterium, abſque peccato jurare poſſit, ſe non commiſiſſe, ſubaudiendo tacitè in alia die, vel in alio loco, quàm in eo, in quo illud perpetravit, Navarr. in d cap. *Humanæ aures in* 1. *quæſt nu.* 9. Philiar. *de offic Sacerdot. tom* 1 *par* 2. *lib.* 3 *d c* 14. *ad fin.* & Sanch. *d. c.* 6. *n* 4. & eſt ex mẽte Sylveſtri *in ver. Iuramentum* 3. *q.* 2. *verſ In iuramento verò*, ubi poſt Roſell. & Aſtenſ. ſic ait: (Cũ vir exigit ab uxore juramentum ſuper adulterio, quia iniquè agit, poterit iurare, quod eſt verum ſecundum ſuam intentionem, licèt ſit falſum ſecundum intellectum audientis.) Sed contra Sot. *de Secreto membr.* 3. *quæſt.* 3. *poſt.* 5. *concluſ. verſ. Sed ais fortè*, & *de iuſt.* & *iur. lib.* 5. *quæſt.* 6. *art.* 2. *in corp. ad fin.*

42 Deducunt ſeptimò, ut Clericus interrogatus à cuſtodibus, an ſecus deferat aliqua bona eo fine, ut gabellam ſolvere compellatur, tutò jurare poſſit ſe nihil deferre, tacitè addendo intra ſe, ex quo debeatur gabella, Sylveſt *in ver Mendacium*, *qu. ult. verſ Tertiò*, Sanchez *ſuper Decalogo lib* 3. *d c* 6. *num.* 32. *verſ.* Et eadem ratione, qui hoc ampliat etiam ad laicum in eo caſu, in quo ex aliqua cauſa

ſa non tenetur ad ſolutionem gabellæ, ex Suarez *tomo 2 de Relig. tract de iuram. lib. 3. c 9 n. 7.*

43 Deducunt octavò, ut viator interrogatus à Cuſtodibus Civitatis, an venerit ex tali loco, qui creditur, ſed non eſt peſte infectus, tuta conſcientia jurare poſſit, ſe ex illo venire, ſubaudiendo implicitè, tamquam ex loco ſuſpecto, Sylveſt. *in ver. Iuramentum 3. q 2. in fin.* Navar. in c. *Humanæ aures, 22. q. 5. in 2. quæſt. n. 9.* & in *manual. c. 12. n. 19.* Toled. *in ſumm lib. 4. c. 21. n. 9.* Philiar. *de offic. Sacerdot. tom. 1 p. 2. lib 3. c. 14. ad fin.* Suarez. *ubi ſup.* & Sanchez *d. c. 6. n. 35.*

44 Deducunt nonò, ut pœnitens à Sacerdote perperam interrogatus, an tale peccatum confeſſus fuerit, licitè poſſit jurare, ſe illud non fuiſſe confeſſum, concipiendo in mente, itaut teneatur hoc illi manifeſtare: ita Enriquez *in ſumma lib. 6. de pœn. c. 19. n. 7.* Gregor. de Valent. *tom. 4. diſp. 7 qu. 13. punct. ult. col. 2.* & Sanchez. *d. c. 6. nu. 44.* contra Sot. *in 4. diſt. 18. q. 4. art 5. in ſolut. ad 4 verſ. Atque conſideratè*, qui ait pœnitentem poſſe quidem reſpondere ſe non dixiſſe: at non poſſe affirmare ſe non dixiſſe in confeſſione, aut ſe confeſſum non fuiſſe.

45 Demum hanc eſſe regulam univerſalem, ut quoties exigitur juramentum ad faciendum aliquid, quod ſine peccato fieri non poteſt, jurans poſſit ſemper jurare ſe facturum, intra ſe intelligendo, ſi abſque peccato id facere potuero, tradit Sylveſt. in *ver. Iuramentum 3. q. 2 verſ. In iuramento verò*, & poſt eum Sanchez *d c. 6. n. 40.*

46 Extendunt plerique præmiſſam concluſionem, ut locum habeat etiam in judicio, ſi judex non ſit competens, aut interroget non juridicè, ſecundũ ea, quæ leguntur, & notantur in cap. *At ſi Clerici, ſupra de iudic.* unde ſi reus non legitimè interrogetur de crimine, quod verè perpetravit, poteſt jurare ſe illud non commiſiſſe, ſubaudiendo intra ſe, eo modo quod judex interrogat, nempe ut ſubeſt illi judicio.

47 Idemque affirmant procedere in teſte, qui non juridicè interrogatus de aliquo delicto, poteſt reſpondere ſe neſcire, intelligendo in mente, itaut teneatur dicere, quamvis verè illud ſciat; quia
48 verb. *neſcio* recipit hunc ſenſum, ut tibi dicam, ſecundum illud Marci 13. *De die illa nemo ſcit, neque filius hominis.* Quod explicat B. Auguſtinus *Pſal. 6. in prologo*, ut intelligatur ad revelandum, ſic Sylveſter *in ver Mendacium, q. ult verſ. 4.* & Navar. in d. cap. *Humanæ aures, 22. q. 5. in 1 qu n. 9.* quem dicitur communiter receptum Sanchez *ſuper Decal. lib. 3. c. 6 n. 23. & 26.* Sayr. *in Clavi Regia lib. 4. c. 5. n. 24.* & *lib. 12. c. 17. n. 29.* quamvis de hoc dubitet Sot. *de iuſt. & iur. lib. 5 qu 6. art. 2 concluſ. 7.* & *de ſecreto membro 3. qu. 3. concluſ. 4.* & abſolutè id neget Sepulueda *in lib. de ratione reddendi teſtimonij, cap. 13.*

49 Quinimo aliqui eamdem concluſionem extendunt etiam ad eum, qui in judicio interrogatur juridicè; dummodo ſubſit juſta cauſa ſic jurandi. Et ex hoc.

50 Inferunt primò, ut ſi quis occiderit hominem ad ſui neceſſariam defenſionẽ, vel ignoranter putans eſſe feram, aut rem alienam ſurripuerit in debiti compenſationem, de hoc in judicio legitimè interrogatus, tuta conſcientia negare poſſit, intelligendo intra ſe de facto criminoſo; ſic Bannes in 2. 2. q. 69. *art. 2. dub. penult.* Salon. *ibidem controver. 11. in 4. ratione*, Sayr. *in Clavi Regia lib. 12. c. 17. n. 26.* Leſſius *de iuſt & iur. lib 2. c. 31. dub. 3. n. 14.* & Sanchez *ſuper Decalogo lib. 3 c 6. n 29.* qui ex eadem ratione deducit, ut ſi taxa alicujus mercis ſit injuſta, & aliquis majori pretio vendiderit, vel defraudaverit in pondere, & menſura, ad hoc ut
51 ſibi ſatisfaceret pro pretii injuſtitia, interrogatus à judice an pluris vendiderit, vel fraudaverit in pondere, & menſura, poſſit licitè jurare ſe pluris non vendidiſſe, nec fraudaſſe, ſubaudiendo in mente, itaut deliquerit.

52 Inferunt ſecundò, ut ſi reperto cadavere aliquis interrogetur à judice, an gladius ibi repertus ſit ſuus, vel tali hora illac tranſiverit, licitè poſſit juramento id negare, ſi verè homicidium non cõmiſerit, ſubaudiendo intra ſe, quatenus eſt mediũ illius delicti: ita Sot. *de Secreto memb 2. q 7. poſt 3. concluſ. dub. 2*, Manuel. *de ordine iudiciario c. 10. n. 7.* Salon. *ubi ſupra*, Sayr. *d. c. 17. n. 11.* Leſſius *dicto dub. 3 n. 14.* Sanch. *d. c 6. n. 30.*

53 Inferunt tertiò, ut ſi quis ad ſui neceſſariam ſuſtentationem abſconderit aliqua bona, ne à creditoribus capiantur, juridicè interrogatus jurare poſſit, ſe nulla bona abſcondita habere, addendo intra ſe, itaut judici manifeſtare teneatur, Sanchez *ubi ſupra n. 31*

54 Inferunt demum aliis prætermiſſis, ut ſi quis pecunias mutuo acceptas ſolverit, & interrogetur à judice de mutuo, poſſit juramento id negare, ſubaudiendo in mente, itaut ſolvere teneatur, Jaſ. in l. *Manifeſtè, col. penult. ff. de iureiur.* Cepoll. *cautel. 60.* Alciat. in l 1. §. *Si quis ſimpliciter, n. 74. ff. de ver. obligat.* quos refert, & ſequitur Covar. *lib. 1. var. reſolut. cap. 2. n 4* Azor. *inſtitut. moral tom. 1. lib. 11. c. 4 q. 5 reg. 2.* Suarez *tom. 2. de Relig tract 2. de iuram lib. 3. cap. 9. n. 6.* & Sanchez *d. c. 6. n. 32.* qui hoc ampliat pluribus modis.

55 Quas quidem illationes tuetur ea præcipuè ratione, quod etſi verba ex proprietate vocabuli falſum ſignificent: tamen attentis circumſtantiis loci, temporis, perſonæ, & modi interrogandi, recipiunt ſenſum verum juxta interrogantis intentionem, quam reſpondens mente concipit; ideo verba hujuſmodi poſſunt abſque mendacio uſurpari, prout hanc regulam tradunt Navar. cap. *Humanæ aures 22. q. 5 in 2. quæſt n. 8. in fin.* Bannes *in 2. 2. q 69 art. 2. dub. penult* & ibi Salon. *controv. 11.* Azor. *inſtit. moral. tom. 1 lib. 11. c. 4. q. 5 reg. 2.* Sayr. *in Clavi Regia lib. 12. c. 17. n. 26.* Suar. *tom. 2 de Religione, tract. de iuram. lib. 3. c. 9. num. 6.* Sanch. *d. c. 6. num. 14.*

56 Cæterum his non obſtantibus, ego verius puto hujuſmodi implicitas ſubauditiones non excuſare ſic jurantes à culpa mortali, & hanc eſſe pernicioſam cautelam ad mentiendum, & pejerandum in ſtragem animarum. Quod ut evidentius appareat, præmitto duas concluſiones, in quibus unanimiter conveniunt Theologi, & Canoniſtæ.

57 Prima concluſio eſt. Omne mendacium ex genere ſuo eſt peccatum, ſecundum illud Eccleſ. 7. *Noli velle mentiri omne mendacium*: adeout nullo caſu nec ad vitandam ſui, vel alterius mortem, nec ad pudicitiam ſervandam, nec pro ſalute animæ, nec etiam pro Dei gloria mentiri liceat. Jura ſunt clara in cap. *Primum eſt capitale*, in cap. *Ne quis arbitretur*; & in cap *Faciat homo*, *cum duobus cap. ſeqq. 22, quæſt. 2.* & docet S. Thom. *in 2. 2.*
58 *quæſt. 110 art. 3.* Imò quod eſt mirabile, multo-

rum

rum ſententia eſt, Deum ex poteſtate abſoluta
poſſe diſpenſare etiam in lege naturali, eamque
immutare auferendo malitiam à quibuſvis actibꝰ
lege naturæ prohibitis,ita ut nullum ſit peccatum
furari,occidere,fornicari,&c.& tamen conveni-
unt omnes nullam cadere diſpenſationem in odio
Dei,& mendacio,quibus adeo eſſentialis, intrin-
ſeca,& inſeparabilis eſt malitia,& inordinatio,ut
nec per omnipotentiam Dei abſolutam poſſit au-
ferri,ut latiſſime differit,& probat Suarez *de legib.*
*lib.2.cap.15 per tot.*maximè *n.4 verſ. Qui enim fieri*
poteſt,num.5.& *n.12.verſ.Vnde mendacium.* & *n.23.*
concludens in præceptis 2 tabulæ nullam inveni-
ri immutabilitatem ex parte materiæ ſolo excep-
to mendacio,tum propter alias rationes ibi ad-
ductas,tum verò quia eius deformitas non pen-
det ex alio dominio,vel divino iure, ſed ſtatim o-
ritur ex diſſonantia verborum ad mentem: quod
etiam docuit S.Bonaventura *in 3 ſent.diſtinct.* 38.
q 2.n.25 &26.
59 Secunda concluſio. Quamvis mendacium io-
coſum,vel officioſum ſi nihil habeat pernicioſi ſit
peccatum veniale,cap.*Ne quis arbitretur,§.Duo ſunt*
*omnino genera,*22.q.2.gloſ.ult.in cap. *Nec artificio-*
ſo,ead.cauſ.& quæſt. S. Thom.*in* 2. 2 *q.* 70. *art.* 4.
60 Tamen ſi iuramentum adjiciatur, tranſit in per-
iurium,quod nihil eſt aliud, quàm mendacium iu-
ramento firmatum,ut diffinit Magiſter *in tertio*
61 *ſent. diſt.*39.& ibi Sanct.Thom.*q.*1.*art.*7. Omne
autem periurium,quantumcumque mendacium
ſit leve,ex ſui ratione eſt peccatum mortale, ut
62 cap. *Innovo,*ibi,[Peierare in manu peccatum eſt.)
& cap. *ult.*22.*q* 1,ubi dicitur, (Periurium grave
ſcelus eſſe,& in lege,& in Prophetis, & in Evan-
gelio prohibitum,& talem de periurio pœniten-
tiam imponi debere,qualem & de adulterio, &
63 de fornicatione,& de homicidio ſponte commiſ-
ſo,& de cæteris criminalibus vitijs.] hæc ibi:
adeout à periurio nec metus mortis excuſet:nam
ut legitur in cap *Si quis,qu* 5.qui coactus pro vita
redimenda,vel pro qualibet cauſa, vel neceſſitate
periurat,plus corpus,quàm animam diligit:& pro-
bat S.Thom.in 3.*ſent.diſt* 39 *q.*1.*art.* 5.& in 2. 2.*q.*
98.*art* 3 Covar.in cap.*Quamvis, de pactis in* 1. *par.*
64 §.1.*num.*4. Reddens rationem, quia cùm in iu-
ramento Deus adducatur in teſtem, periurium
ſemper eſt mortale etiam in re leviſſima, quia a-
trociſſima fit iniuria in eius veritatem: quæ qui-
dem contumelia non poteſt abſque peccato mor-
tali contingere: & idem reperit *lib.1.var. reſolut.*
65 *cap.1 num.2.circa medium, verſ. Nam quod de iura-*
mento. Et hanc eſſe univerſalem regulam, ut
mendacio interveniente,ſemper iuramentum ſit
mortale,tradit Cajetan. in 2.2.*qu* 89. *art.7.in re-*
66 *ſponſione ad 4.col 7 verſ. Ad hoc dicitur.*
Quibus ſuppoſitis,pro ſolutione quæſtionis an-
te omnia inquirendum eſt. An iuramentum in
67 foro animæ ſit interpretandum juxta intentionẽ
recipientis,vel jurantis. Huius autem articuli
determinatio potiſſimum pendet ex intellectu,&
conciliatione duorum iurium,quæ videntur inter
ſe contraria,nempe cap. *Quacumque arte,* & cap.
*Humanæ aures,*22.*q.*5. Nam in d.cap. *Quacumque*
Iſidorus ait, (Quacumque arte verborum quinq;
juret, Deus tamen,qui conſcientiæ teſtis eſt, ita
hoc accipit,ſicut ille,cui iuratur,intelligit. Dupli-
citer autem reus fit: quia & Dei nomen in va-
num aſſumit,& proximum dolo capit.]Hæc ibi:
68 concordant text.in cap.*Ecce ead.cauſ.& quæſt.* ubi
de eo,qui ſuper lapidem falſum iura, Auguſtinus
ſic ait. (Si tu illud ſanctum non putas, ſanctum
puta cui juras: non enim quando juras tibi ju-
ras,ſed proximo juras: Homini juras ante lapi-
dem,ſed numquid ante Deum? non te audit lapis
loquentem,ſed punit te Deus fallantem.) Ad idẽ
textus in cap. *Quoties,22.q.5.* ubi Hieronym. di-
69 cit (Quoties loquimur non ut convenit audien-
tibus,toties ſermo malus procedit de ore noſtro
ad deſtructionem eorum,qui audiunt.] Quibus
authoritatibus conſtare videtur juramentum eſſe
interpretandum juxta intentionem recipientis.
70 E contra verò in d.c.*Humanæ aures,* 22. *qu.* 5.
Gregor.ait (Humanæ aures verba noſtra talia
judicant,qualia foris ſonant: Divina verò judicia
talia ea audiunt, qualia ex intimis proferuntur.
71 Certè noverit ille,qui intentionem, & voluntatẽ
alterius varijs explicat verbis: quia non debet ali-
quis verba conſiderare,ſed voluntatem, & inten-
tionem: quia non debet intentio verbis deſervi-
72 re,ſed verba intentioni.) Hæc Gregorius. Cui
conſonat quod ait Ariſtoteles 1.*Rhetoric. cap.ult.*
videlicet (Perjurium eſt non quod quis ore, lin-
guave protulit,ſed mente jurata concepit,& ani-
mo,) Nec non illud Euripidis *in Hypomen.* trans-
latum à Tullio *lib.3.de offic.* 73. (Juravi lingua
mentem injuratam gero.) Unde Gratianus poſt
dictum cap. *Humanæ,*ſic infert. (Si ergo Divina
judicia verba noſtra talia foris audiunt, qualia ex
intimis proferuntur: ſi intentio non debet ſer-
vire verbis, ſed verba intentioni: patet quod
Deus non accipit ſic juramentum, ſicut ille cui
juratur,ſed potius ſicut qui iurat,intelligit) Cu-
73 ius oppoſitum docuit Iſidorus in d.cap. *Quacum-*
*que,*Gloſ.in c.*Veniens,in verb Præſciviſſet, ſupra de*
*iureiur.*arguit pro,& contra, & non ſolvit. Sed
Innocentius *ibi num* 1.*verſ. Si autem iurat aliquid*
*determinatè,*diſtinguit forum internum ab exte-
riori iudicio,dicens: Juramentum in conſilio a-
nimæ ſecundum intentionem iurantis recipit in-
terpretationem,cap. *Quanto,* & c. *Ad noſtram, il*
ſecondo,de iureiur. Sed in iudicio recipit interpre-
tationem ſecundum ius,cap. *Venientes, eod. tit.*
quam diſtinctionem totidem ferè verbis ſequun-
tur ibi Hoſtien *n.4.verſ Ex dictis Innocentij,* dicens
eſſe notandum, & ſemper hic allegari, quod
juramentum recipit interpretationem ſecundum
ius in iudicio contentioſo, ſed in Pœnitentiali
ſecundum intentionem iurantis, & Abb: *num.*
4.Bald. in l. *final num.9 C.de non numerata pecun.*
Jo,de Selva *in tract.de iureiur.* 2.*par.quæſt.*2.&Bart.
Cepol. Veronen.*in Rubr. Digeſtorũ de verb ſignif. in*
*7.q 6.q.principalis,*ubi ait: Hæc ſit concluſio,
quod in foro animæ iuramentum interpreta-
tur ſecundum intentionem iurantis: in foro
autem contentioſo ſecundum intentionem de-
ferentis.
74 Sed certè primum membrum huius diſtinctio-
nis,quod iuramentum in foro animæ ſecundum
intentionem iurantis ſit interpretanda,pugnat ex
diametro cum verbis d.cap. *Quacumque 22.quæſt.*
5.nam ibi Iſidor.dicit, Deum,qui conſcientiæ te-
ſtis eſt, accipere iuramentum iuxta mentem eius,
cui iuratur: & ſic apertè loquitur in foro cõſcien-
tiæ, prout etiam loquitur Auguſt.in d.cap. *Ecce,*
22,*q.*5.
75 Antonius de Butrio in d.cap. *Veniens, n.*17. *de*
iu-

iureiur. aliter diſtinguit, videlicet aut mens ſuſcipientis eſt certa: & juramentum debet intelligi ſecundum intentum ſuſcipientis; aut non eſt certa, & tunc intelligi debet ſecundum mentem veriſimilem jurantis, & non ſecundum mentem nō veriſimilem ſuſcipientis; ſed ſecundum id, quod communiter intelligitur: & ferè in idem recidit diſtinctio Cardin. *ibid. n.* 4. dicentis, (Non ita eſſe attendendam intentionem jurantis, ut ſit in libertate ſua exponere verba ut vult, ſed debet attendi intentio, quam veriſimiliter præſumimus eum habuiſſe) arg. cap. *Quintavallis, de iureiur.* cum ſimil. Verùm hæc diſtinctio pertinet potius ad forum externum, nec conciliat jura præallegata.

76 Quamobrem pro conciliatione rectiùs diſtinguit gloſ. *communis, in* §. *Quæritur*, poſt cap. *Hoc videtur, in ver. Quæritur* 22. *q* 5, videlicet, Aut ab utroque interponitur dolus: & tunc juramentum eſt intelligendum ſecundum communem ſignificationem verborum, ut cap. *Ex litteris, de ſponſalibus*; Aut à neutro intervenit dolus, & interpretandum eſt ſecundum intellectum utriuſque, ſi verba poſſint utrique intellectui adaptari, c. *Cum tu, de teſtib.* Aut ab altero tantùm, & tunc intelligendum eſt ſecundum eum, qui rectè intelligit, ut in cap. *Quacumque*, 22 *q* 5 ubi idem tenent Archid. *n* 1. & Bellam. *eod. num.* & eodem ferè modo diſtinguit egregiè S. Thom. in 2. 2. *q.* 89. *art.* 7. *ad* 4. nam ut ipſe ait [Quando non eſt eadem jurantis intentio, & ejus, cui jurat, ſi hoc procedit ex dolo iurantis, debet iuramentum ſervari ſecundū ſanum intellectum eius, cui iuramentum præſtatur.) Et de hoc doloſo iuramento loquitur Iſidorus, ut conſtat ex illis verbis (Quacumque arte verborum, ideſt fraude, calliditate, & verſutia) ſecundū Hug. Archid. Bellam. & Turrecr. *in princip.* Vum ex verbis ſubſequentibus (Nomen Dei in vanum aſſumit, & proximum dolo capit: ſi autem iurans dolum non adhibeat, obligatur ſecundum intentionem iurantis.) Et in hoc caſu intelligitur auctoritas Gregorii in d. cap. *Humanæ aures.* Ita D. Thom. qui idem docuit in 3. *ſentent. diſt* 39 *qu.* 1. *art.* 3 *qu.* 3 *in corp.* dicens, (Doloſè iurantem ex iuramenti neceſſitate obligari ad illud ſervandum taliter, ut ex dolo alius non lædatur: ſi autem ſimpliciter iuret abſque dolo; tunc in foro conſcientiæ non obligari, niſi ſecundum ſuam intentionem: ſed in foro contentioſo, ubi intentio ignoratur, obligari ſecundum quod verba communiter accipi ſolent.) Idemq; ante eum docuit Alex. de Ales *in* 3. dicens: (Deus ſimplicitatis amator. & duplicitatis aſpernator ita accipit, ſicut ille, qui ſine fraude intelligit: unde dictum Iſidori intelligitur de doloſè iurante. Si verò uterque fraudolentus fuerit, debent accipi verba iſta ſecundum arbitrium boni viri, & ſecundum quod ſonant verba illa apud rectè intelligentes] Hæc ille: quem refert, & ſequitur Turrecrem. *in dicto* §. *Quæritur*, poſt cap. *Hoc videtur* 22. *q.* 5. *n.* 4. *& ſeqq.* ubi etiam Raymundum, & Gulielmum eius gloſſatorem in hanc ſententiam citat, & conſentiunt Caietanus in 2. 2. *qu.* 89. *d. art.* 7. *in reſponſione ad* 4. *col.* 7. *verſ. Ex quibus patet ſolutio*, & Covarr. in cap. *Quamvis, de pactis. in* 1. *par.* §. 5. *num.* 2. nec diſcrepat Hoſtien. in d. cap. *Veniens nu.* 4. *de iureiur.* dum ait (Juramentum in conſilio animæ ſecundum bonam, & ſanam, & non fraudulentam intētionem iurantis recipere interpretationem. (Quę diſtinctio in effectu fuit Gratiani in cap. *Qui peierare*, §. *Ex his omnibus*, 22. *qu.* 5.

77 Nam concilians auctoritatem Gregorij ſic ait: (Sicut aliud eſt callida verborum arte jurare, aliud ſimpliciter intentionem ſuam jurando nunciare; ſic aliud eſt ſimplici intentione juramentum factum recipere, aliud in recipiendo caliditate uti) & infra (Deus autem duplicitatis aſpernator ſimplicem intentionem utriuſq; conſiderat, & tam ex parte recipientis, quàm ex parte præſtantis verborum artē aſpernatur, & odit.) Quid plura?

78 Hanc veritatem lumine naturali etiam Ethnici agnoverunt: nam Cicero *in oratione pro Sexto Roſcio* 52 *littera B.* (Non enim, inquit, ex pactione verborum, quibus juſiurandum comprehenditur, ſed ex perfidia, & malitia, per quam infidiæ tenduntur alicui; Dij immortales hominibus iraſci, & ſuccenſere ſolent.]

79 His ita conſtitutis, quod ſit mortale peccatum ex quacumque cauſa jurare falſum ſubaudiendo aliquid in mente, quod reddat ſenſum verum, oſtenditur apertiſſimè ex ſequentibus.

80 Et primò, Juramentum artificioſè compoſitū ad fallendum proximum in foro animæ juxta ſanam intelligentiam ſuſcipientis eſt accipiendum; quia Deus accipit hoc juramentum ſecundū quod is, cui juratur, intelligit d. c. *Quacumque*, 22. *qu.* 5. ideſt intelligere debet ſecundam rectam intelligentiam verborum, ut ibi explicat gloſ. 1. ex Turrecr *in ver. Intelligit*, & conſtat ex dictis ſupra *nu.* 76. *&* 77. ſed qui jurat id, quod ſecundum vocis ſignificationem eſt falſum, & ſubaudit aliud in mente, quod reddit ſenſum verum, artificioſè cōjungit internam ſubauditionem cum verbis externis, ad hoc, ut audiens fallatur, & credat verum

81 eſſe quod verba ſonant. Si enim hoc non intenderet, utique verba falſa non pronunciaret, l. *Labeo*, §. *Idem Tubero, ff. de ſuppellect. legat.* cùm tuba cordis ſit lingua loquentis, ut Bald. inquit *conſ.* 160. *Facta fuit inveſtitura, circa finem, verſ. Et ſi dicatur, lib.* 1. Ergo juramentum ejuſmodi artificio compoſitum ad fallendum proximum in foro animæ, juxta ſanam ſuſcipientis intelligentiam eſt accipiendum; ſed juxta ſanam ſuſcipientis intelligentiam, quæ ex recta verborum ſignificatione deſumitur, id quod juratur eſt falſum, ut ſupponitur, in quæſt. ergo tale juramentum eſt periuriū, quod ex ſui ratione ſemper eſt mortale, ut ſupra *in* 2. *concluſ. num* 60.

82 Secundò, mendacium juramento firmatum in quacumque materia, & ex quacumque cauſa ſemper eſt peccatum mortale, c. *ult. q.* 1. cap. *Si quis, ead. q.* 5. & patet ex dictis ſupra in 2. *concluſ. n.* 60. *&*

83 *ſeqq.* Sed enunciare id, quod ſecundum vocis ſignificationem cognoſcitur eſſe falſum ſubaudiendo aliud in mente, quod reddat ſenſum verum, eſt mendacium: ergo ſi firmetur juramento, ſemper mortale peccatum.

84 Minor probatur, qui mendacium nihil eſt aliud quàm falſa ſignificatio vocis cum voluntate fallendi, ut diffinit Auguſtin. in *lib. Contra mendacium ad Conſentium, c.* 12. & *in Enchirid. c.* 18. relatus à Gratiano in c. *Beatus*, §. *Ille ergo*, 22. *quæſt.* 2. gloſ. in l. *De ætate*, § *Si cum eſſet, in ver. Mendacij, ff de interrogat. action.* Magiſter & Theologi in 3. *ſent. diſt* 3. & in ſpecie S. Thomas *qu.* 1. *art.* 1. Sylveſt. in *ver. Mendacium, num.* 1. ſed qui ſcienter dicit ſe aliquid feciſſe, quod non fecit, quicquid in mente

ſubau-

ſubaudiat, utitur falſa ſignificatione vocis; quia ſubauditio illa in mente retenta nihil operatur quoad externam ſignificationem vocis, l. *Si repetendi, C de condit. ob cauſ.* & l. *In ambiguo, ff. de rebus dubiis.* Item habet intentionem fallendi, quia
85 intendit, ut audiens credat verum eſſe, quod ſecundum vocis ſignificationem eſt falſum, & ſic fallatur: nam falli, & errare nihil eſt aliud, quam unum pro alio putare, cap. *In quibus, 22. qu.* 2. l. *Si poſthumus, §. ult. ff. de liber. & poſthum.* gloſ. *prima circa fin. in ſumma 29 qu.* 1. Hoſtien. in cap. *Ad noſtram, nu. 2. ſupra de coniug. ſervor.* ſeu falſum pro vero putare, cap. *Quamvis, 38 diſt.* d. gloſ. *in ſumm. 29. qu.* 1 *in ver. Erravit.* Igitur enunciare quod cognoſcitur eſſe falſum ſecundum ſignificationem vocis, quicquid internè ſubaudiatur,
86 mendacium eſt. Et confirmatur ex verbis Cajetani in 2.2. *qu. 89. art. 7. in reſponſione ad 4. verſ. Ad hoc dicitur*, ubi ſic ait: (In quacumque materia ſi verba ſunt falſa, tale juramentum eſt peccatum mortale: & ratio eſt, quia ibi eſt mendacium juramento firmatum, quia ibi eſt falſæ vocis ſignificatio cum intentione fallendi juramento firmata.
87 Nec excuſatur propter implicitam ſubauditionem in mente retentam, quoniam huiuſmodi ſubauditio non excuſat, quin ſit falſa vocis ſignificatio cum intentione fallendi illum, ut intelligit ſibi promitti quod iſte promittere non intendit) Hæc ille.

88 Præterea eſto in aliquo caſu audiens non fallatur, ut contingit in mendacio jocoſo, quia audiens fidem non adhibet, & ſic non fallitur; nihilominus, ut inquit S. Thomas in 3. *ſentent. diſt. 38. q.* 1. *art.* 1. *ad ultimum.* Quiſquis ſciens falſam loquitur; fallit, quamvis non ſemper aliquis per eius verbum fallatur, veluti ſi mendacium ſit jocoſum, quia fallaciam intendit ſecundum quod eſt in fallente, ſecundum illud Chryſoſtomi *ſuper Matth. cap.* 21. Mendacia ſi non habent quem decipiant, ipſa ſibi mentiuntur, ſicut ait pſalm. *Mentita eſt*
89 *iniquitas ſibi.* Unde ratio mendacii ſumitur à falſitate formali, ſecundum hoc ſcilicet, quod aliquis habet voluntatem falſum enunciandi: quod autem quis intendat falſitatem in opinione alterius conſtituere fallendo ipſum non pertinet ad ſpeciem mendacii, ſed ad quamdam illius perfectionem, ut idem S. Thomas docuit in 2.2 *q.* 100. *art.* 1. *in corp.* & poſt eum S. Anton. 2. *part. tit.* 10. *cap.* 1. *de mendacio,* §. 1. *verſic. Secundum eſt,* & *verſ. Tertium,* & Sylveſter *in ver Mendacium, n* 1. & conſentit D. Bonaventura in 3. *ſentent. diſt.* 38. *qu. 5. nu.* 50. ubi ſic ait; (Cum dicitur mendacium eſt falſa vocis ſignificatio cum intentione fallendi; non idem eſt fallere, quod decipere; ſed idem eſt fallere, quod falſum dicere: unde ſenſus eſt cum intentione fallendi, hoc eſt falſum dicēdi; & hoc utique convenit mendacio jocoſo, licet minus completè, quam pernicioſo.) Hæc ille. Ergo qui ſciens falſum loquitur etiam per jocum, quicquid in mente ſubaudiat, mendacium incurrit, ſive audientem fallat, ſive non.

90 Tertiò, mendax eſt qui lingua profert contrarium eius, quod mente gerit, cap. *Is autem mentitur, 22. qu.* 2. In diſformatione enim, & diſſonan-
91 tia verborum ab intentione conſiſtit ratio formalis mendacii, cap. *Quæritur,* §. *Item opponitur, verſ. Epiſcopus verò, ead. cauſ. & quæſt.* & dictum eſt ſupra *nu.* 58. *in fin.* (Nam, ut inquit Magiſter in 3. *ſententiarum diſt.* 38. *in 4. dub. littera* C. hoc
92 malum eſt proprium mentientis, unum habere clauſum in pectore, aliud promptum in lingua.) Unde gloſſa exponens illud pſalmi, *Labia doloſa in corde locuti ſunt*, ſic ait: ubi eſt duplex cor, ita quod aliud dicitur, & aliud intēditur, ibi eſt mendacium; ſequitur S. Antonin. in 2 *part. tit* 10. *cap.* 1.
93 *de mendacio* §. 1. *Rationem* reddit D. Thom. *in 2.2. q.* 110. *art. 3 in corp.* quia cum voces naturaliter ſint ſigna intellectuum, innaturale eſt, & indebitum, quod aliquis voce ſignificet id, quod non habet in mente. Hinc Homer in 1. *Iliade*, (Exoſus mihi veluti inferni portæ qui aliud quidem occultum habet in mentibus, aliud ore profert.) Qui autem implicita ſubauditione utitur ad invertendum ſenſum verborum, utiq; lingua profert contrariū eius, quod gerit in mente: nam lingua profert ſenſum falſum juxta ſignificationem vocis; & mente concipit ſenſum verū juxta implicitā ſubauditionem: nam verbi gratia, ſi homicida dicat, Non occidi, & mente ſubaudiat ſcilicet in die Paſchatis, propoſitio illa, non occidi, ſecundū externam vocis ſignificationem eſt falſa, quia in veritate occidit; ſed ſecundum mentis ſubauditionem eſt vera, quia in veritate non occidit tali die. Rurſus propoſitio illa, *non occidi*, juxta ſonum verborum eſt ſimplex, & abſoluta: & juxta implicitam ſubauditionem redditur complexa, & qualificata: idque non contingit ex ſignificatione vocis, quam verba, *non occidi*, non admittunt hanc interpretationem, ſcilicet in die Paſchatis, ut per ſe patet: ſed contingit ex conſpectu mentis: & ita qui ſic loquitur, habet in lingua contrarium eius quod mente gerit; Igitur eſt mendax: & ſi huic mendacio etiam nō pernicioſo, ſed officioſo, vel jocoſo juramentum addat, ſemper eſt perjurus & mortaliter peccat, ut conſtat ex dictis in 1. & 2. *concluſ.*

96 Quartò, ſi verba juramenti ex propria ſignificatione non admittunt ſenſum, quem jurans mēte concipit, per hoc à perjurio non excuſatur, ut ſi quis jurat ſe non comediſſe volens ſignificare ſe non dormiſſe: vel ſi dicat fundum intelligens de equo, ut exemplificat gloſ. 1. in l. *In ambiguo, ff. de reb. dub.* quia non eſt in facultate cujuſquam ſignificationem verbis imponere; idque liberè fatetur Vaſquez in 1. 2. *qu.* 103 *art.* 4 *diſput.* 82. *cap* 4. *n.* 29. & Authores cōtrariæ ſententiæ, ut Sanchez *in Decalogo lib* 3. *cap.* 6. *n.* 15. *in fin.* idemque dicit Sotus *de Secreto membro* 3 *qu.* 3. *ad fin.* de eo, qui iurat aliquid de Petro, intelligendo intra ſe alium Petrum ab eo, de quo interrogatur. Ergo
97 ob eamdem rationem non excuſabitur à perjurio qui in quocunque caſu ex ſubauditione in mente addita invertit ſenſum aſſertionis jurare, quia vox externa, quæ ſignificat falſum, in nullo caſu admittit ſub auditionem internam, quæ ſignificat verum; alioquin contineret contrarietatem, quia
98 ſimul ſignificaret verum, & falſum, quæ invicem ſunt contraria, & eſſe non poſſunt in eodem ſubjecto, gloſ. in cap. *Cum humilitatis, in ver. Falſitas,* 22 *qu.* 2. & probat S. Thomas in 1. *part. quæſt* 17. *art.* 4. quod exemplis clarius apparebit. Ecce
99 Tu ad interrogationem meam reſpondes, dabo tibi centum, & ſubaudis intra te, ſi Cælum digito tetigeris: utique reſponſio verbis expreſſa affirmat te daturū centum; ex conditione autem
100 in mente addita negat te daturum, quia conditio impoſ-

impoſſibilis natura vitiat ſtipulationem, l. *Generaliter*, & l. *ſeq. ff. de verb. obligat* l. *Non ſolum. ff. de act. & obligat.* §. *Impoſſibilis, inſtit. de inutil. ſtipulat.* ſimiliter vir dicit mulieri, Accipio te in meam vxorem: quæ verba matrimonium inducunt, cap. *Si inter virum, ſupra de ſponſ.* & cap. *Licet de ſponſa duorum,* & ſubaudit intra ſe conditionem, ſi adulterium commiſeris; quæ conditio matrimonium vitiat, cum ſit contra
101 illius ſubſtantiam, cap. *fin. de condit. appoſ.* Igitur externa vox cum ſubauditione mentis conjuncta ſimul ſignificat matrimonium eſſe, & non eſſe, quæ contradictoriè ſunt appoſita, S. Thomas in 1.2 *quæſt. 64 artic. 3. ad tertium*; & idem eſt ſi propoſitiones non ſint oppoſitæ, nam ſi tu dicis dabo tibi centum, & ſubaudis intra te, ſi mihi placuerit, propoſitio verbis expreſſa eſt pura: tu verò ex conceptu mentis facis eam conditionem. Item ſi irrogatus à judice dicas, non occidi, & mente ſubintelligas, ut tibi dicam; reſponſio verbalis eſt nuda, & ſimplex: at ſubauditio eam efficit modalem, & complexam: quæ omnia repugnant naturæ verborum, cum ſtare non poſſit, ut vna, & eadem propoſitio ſimul ſit conditionalis, & pura, vel complexa, & ſimplex, ut per ſe patet: & idem dicendum de ſimilibus; nam in quocumque caſu quæſtionis propoſitæ ſubauditio in mente retenta corrumpit, ac deſtruit externam ſignificationem vocis, cum aliud vox, aliud ſubauditio ſignificet: ad hoc textus optimus in l. *In ambiguo*, & ibi gloſ. *ff. de reb. dub* & latiùs patebit infra *n. 111.*

102 Quinto, qui apparenter jurat, ſed intentionem habet aut non jurandi, aut ſe juramento non obligandi, aut promiſſionem juratam non adimplendi, perjurius eſt; quia exterius juramentum
103 applicatur mendacio, quod eſt materia omninò contraria juramento tam interiori, quam exteriori: unde Gratian. in. § *Item qui falſum, circa*
104 *fin* poſt cap. *Animadvertendum, 22. qu. 2.* Ille, inquit, in dolo jurat, aut mendaciter promittit, in cujus mente eſt non ſic ſe facturum, ut promittit: & in cap. *Qui peierare, 22. quæſt. 2.* Cromatius ait:
105 qui pierare paratus eſt, antequam jnret, jam perjurius eſſe videtur; quia Deus non ex operibus judicat, ſed ex cogitationibus, & ex corde: & ſingula membra per rationes invincibiles latè proſequitur, & probat doctiſſimus Cajetanus in 2.2. *q* 84. *artic 7. in reſponſ. ad quartum, col. 6. verſ. Quocirca*; ſed qui verbis externis jurat aliquid eſſe, vel non eſſe, aut ſe daturum, vel facturum, & in mente ſubaudit conditionem impoſſibilem, vel inducentem contrarium ſenſum, utique apparenter jurat, ſed intentionem habet aut non iurandi, aut certe ſe non obligandi, & promiſſionem non adimplendi: propterea enim externo juramento obligatorio ſecundum ſignificationẽ vocis audit in mente conditionem impoſſibilem, vel aliam, quæ juramenti vim, & obligationem perimit, ut per hanc cautelam non remaneat juramento obligatus; idque concedunt vel Auctores ſententiæ oppoſitæ, dum aſſerunt ſic jurante non obligari juramento: ergo ſic iurans periurus eſt,

106 Sextò, ſi ex aliqua juſta cauſa liceret verbis exterioribus jurare falſum ſubaudiendo in mente aliquid, quod redderet ſenſum verum, ſecluſo ſcandalo licuiſſet etiam Martyribus ad vitandam mortem infidelium ſectas ore profiteri, ſubaudiendo in corde, ſi mihi liceat: ſed hoc impium eſſet aſſerere, c. *Non ſolum, 11. quæſt 3.* quia eſſet applica-
107 re actum exterioris cultus cui non debetur. Ergo ſimiliter qui actum exterioris juramenti, qui eſt actus latriæ (S. Thom in 2. 2. *qu 89. art. 4.*) applicat materiæ contrariæ, ſcilicet mendacio, dum dicit, Deus eſt mihi teſtis quod ſi faciam, & ſubaudit in mente aliud, per quod non intendit facere, mortaliter peccat: eſt enim hoc exhibere Deo irreverentiam coram hominibus, qui audiunt juramentum falſum ſecundum vocis ſignificationem, & non percipiunt ſubauditionem in mente jurantis retentam: quo argumento utitur Cajet. in *2.2. qu. 89. art. 7. in reſponſ. ad quartum, verſ. Ad hoc dicitur, col. penult. circa fin.*

108 Septimò, qui firmat juramento id, quod nihil eſt, periurium committit; quia quod nihil eſt, nõ
109 poteſt eſſe verum, cum verum, & nihil, ſeu non ens contradictoriè ſint oppoſita, S. Thomas *in 1. par qu. 17 art. 4.* & in 1. 2. *qu. 64. art 3. ad tertium*, & in 1 *ſentent, diſt. 19. qu. 5. art. 1. ad ult.* Et juramen-
110 tum, cui veritas non eſt comes, periurium eſt, cap. *Animadvertendum, 22. qu. 2.* qui autem lingua urat ſcienter falſum, & mente concipit verum, utique firmat iuramento id, quod nihil eſt: nam
111 ut formaliter inquit gloſ. 1. *part.* in cap. *Is autem mentitur, 22. qu. 2.* Qui mentitur nihil dicit, quia non dicit id, quod vox ſignificat; aliud enim cogitat mente, quam ore proferat. Item non dicit id, quod cogitat, quia vox illud non ſignificat, nec dicit illud, quod voce ſignificat, quia illud non intendit: ergo nihil dicit, ut l. *In ambiguo, ff de reb. dub.* ubi dicitur qui aliud dicit, quam vult, neque id dicit quod ſignificat, quia non vult; neque id quod vult, quia id non loquitur. Igitur qui ſic loquitur, cum firmet iuramentum id, quod nihil eſt, periurium committit.

112 Et confirmatur, quia veritas eſt, ut quod eſt dicatur, cap, *Cum humilitatis, 22 qu 2.* Tu verò dicis quod non eſt, ut ſupponitur in quæſtione: nam quod implicitè ſubaudis, non dicis; ſed mente cogitas, d. l. *In ambiguo*, & l. *Si repetendi, ff. de condit. ob cauſ* ergo ipſe te ſeducis, & veritas in te non eſt, d. cap. *Cum humilitatis*, S Thom in 2. 2. *quæſt. 111. art. 1. in corp.* & in *reſponſ. ad primum*: &
113 cum ſine veritate iures, non iuras, ſed peieras, ut in dicto cap. *Animadvertendum*, ibi (Si iſta defecerint, nequaquam erit iuramentum, ſed periurium) 22 *qu. 2.*

114 Octavo, non ſolum in falſis verbis, ſed etiam in ſimulatis operibus mendacium eſt, dicit textus in cap. *Cavete, 22. q. 5.* ubi gloſſa vn deſumit argumentum quod factis mentimur ſicut verbis, & factis negamus Chriſtum ſicut verbis, cap. *Exiſti-*
115 *mant, 11. q. 3.* Nam ut inquit S. Thom. *quodlib. 6. art 17. in corpor.* [Cum eadem intentio fallendi ſit in eo, qui mentitur verbo, & in eo, qui mentitur facto, uterq; æqualiter peccat; verbum enim, & factum aſſumuntur, ut inſtrumentum fallendi; Unde non refert quantum ad peccatum mendacii, utrum quis verbo, vel facto quocunque, vel ſcripto, vel motu mẽtiatur; ſicut nec refert quantum ad peccatum homicidii, utrum aliquis gladio, vel ſecuri interficiat hominem.) Hæc D. Th. quem ſequitur Archid. in cap. *Is autem, num. 1.* 22. *q. 2.* & idem docuit in 2. 2. *q* 111. *art 1.* Sed qui facto ipſo mentitur, nõ ideo immunis eſt à men-
116 dacio.

dacio, quod in mente aliquod verum ſubaudiat, quia non eſt in facultate mentientis rerum merita immutare, ut Boet inquit *lib.1.de conſolat. proſ.* 4. aut res verbis accommodare S. Thom. in 1.*par. q.* 1.*art.*10. & *quodlib.*7. *art* 14.

117 Alioquin ſecluſo ſcandalo licuiſſet etiam Beato Marcellino Jovis ſimulacro thura adolere, cõcipiendo in mente ſe non thurificare idolis, ſed vero Deo: & tamen fatentur omnes eum peccaſſe contra fidei confeſſionem, ut cap. *Non ſolum*, 21. *diſt.* quia ſcriptum eſt, *Quicumque me erubuerit coram hominibus, hunc & filius hominis erubeſcet coram Angelis Dei*, ut in propoſito ejuſdem Pontificis notat Cajetan. in 2.2. *quæſt.*89.*art.*7. *in reſponſ. ad* 4. *verſ Ad hoc dicitur, col. penult. circa finem.* Cujus rei evidentiſſimum teſtimonium præbuerunt horribilis pœnitentia poſtea peracta, Pontificatus ſponte dimiſſus, & martyrium ob fidem ſusceptum, ut apud Cardinalem Bellarmin. *lib* 4. *de*

118 *Roman. Pontif. c.*9 Ergo pariter nec qui falſis verbis utitur eſt à mendacio immunis ex eo, quod in mente ſubaudiat verum; quia ſicut non eſt in poteſtate alicujus facti veritatem immutare, ita nec verbis aliam ſignificationem imponere: nam ut inquit S. Thomas in 3 *ſent. diſt* 38 *qu.*1. *art.*1. *in corpor.* Non eſt in poteſtate hominis verum ſignificare, nec verum ſcire: & probatur in d l. *In ambiguo*, & ibi gloſ. *ff. de reb. pub.* & in l *Si repetendi, C. de condict. ob. cauſ* & ex dictis ſupra *num.* 89 & 111.

119 Et veritas in juramento eſt adæquatio vocis ad rem, ſecundum Turrecrem. in cap. *Animadvertendum, in reſponſione ad primum, verſ Nec veritas*, 2.2. *quæſt.* 2 & D. Bonavent. *in* 3. *ſent diſt.* 38. *quæſt.* 1. *num.* 9.

120 Nonò, cum hæc ita ſe habeant in extrajudicialibus, longè magis procedunt in judicio: nam qui in juramento utitur hujuſmodi ſubauditionibus ſenſum invertentibus, obnoxius eſt Deo, Judici, & parti: quæ tria damnantur in hac Decretali.

Obnoxius eſt Deo, qui artificioſum juramentũ accipit non ſecundum mentem jurantis, ſed juxta ſanam intelligentiam ſuſcipientis, ideſt ſecundum id, quod ſuſcipiens intelligere debet juxta rectam intelligentiam verborum, ut probatum eſt ſupra *n.*79 & 80 At juxta rectam intelligentiam verborũ, & ſignificationem vocis id, quod juratur eſt falſum, ut ſupponitur in quæſtione. Ergo ſic jurans graviter eſt obnoxius Deo, cùm Divinum ejus nomen invocet in teſtimonium falſitatis, & ipſius præſentiam contemnat, ut hic dicitur.

121 Obnoxius eſt judici, quia cum implicita ſubauditio in mente retenta ſit judici abſcondita, & imperceptibilis, & exteriora juramenti verba ſint falſa, per hoc judex fallitur, eique ſubtrahitur debitum juſtitiæ, quod eſt mortale peccatum, ut per D. Th. in 2.2 *q* 69.*art.*1. Item perjurium eſt nequiter decipere credentem, ut cap. 1 2 2 *q.*2. Præ-

122 terea doloſo hoc juramento inducitur judex ad ferendam iniquam ſententiam, utpote falſis probationibus innixam; quod ſimiliter eſt contra juſtitiam, cap. *Super eo, infra eod.* & cap. *Cùm venerabilis, ſup de except.*

123 Nec dicatur: ſi reus, qui homicidium commiſit ad ſui neceſſariam defenſionem, juret ſe non occidiſſe, ſubaudiendo in mente, ita ut puniri poſſit, ſententia abſolutoria non eſt iniqua, cum homicidium hoc caſu non ſit punibile, Clẽ. *Si furioſus, de homicid.* Imò enim adhuc judex malè

Proſp. Fagn. in 1.*part.*5. *Decretal.*

judicat, quia non fert ſententiam abſolutoriam ex eo, quod accuſatus commiſerit homicidium ad ſui defenſionem, ſed ex eo, quod homicidium nõ commiſerit; & ita ex falſa cauſa, cum verè illud perpetraverit. Unde fertur ſententia ex falſis probationibus, cum ſecundum acta, & probata ſit judicandum, cap *Iudicem*, 3 *q.*7. & § *Si quando autem*, 2.*q.* cap *Paſtoralis*, §. *Qui verò*, ubi gloſ. *vlt. ſupra de offic. Delegat.* Inſuper reus negando homicidium in cauſa eſt, ut judex ad veritatem indagandam inquirat contra alios non culpabiles; & injuſtè puniat accuſatorem in probatione deficientem, ut dicam infra *num.*131. quod non faceret ſi accuſatus veritatem confiteretur. Unde ſic jurans meritò obnoxius eſt judici, quem mentiendo fallit, ut hic dicitur.

124 Inſuper eſto ſic jurans non ſit perjurus ex eo, quod falſum dicat: tamen proculdubio perjurus eſt ex eo, quod veritatem occultat judici, cui tantùm nota eſt externa ſignificatio vocis, ſed prorſus ignota ſubauditio in mente jurantis retenta. Unde ex nulla cauſa excuſatur à culpa mortali, ut per Sylveſt. *in ver Mendacium, quæſt. ult. verſ. Cavenda tamen*: nam ut legitur in cap. *Quiſquis*, 11.*q* 3. (Qui metu cujuslibet poteſtatis veritatem occultat, iram Dei ſuper ſe provocat, quia magis timet hominem, quàm Deum.) & infra: (Uterque reus, & qui veritatem occultat, & qui mendacium dicit) quæ verba ſunt repetita in hac Decretali, Ad idem tex. in l. *Si quis obrepſerit, ff. de falſ.* & fu-

125 ſiùs dictum eſt ſupra in 3 *notab.* Adeout etiam accuſatus de capitali crimine, non poſſit abſque mortali peccato veritatem celare, licèt certò ſciat ſe propterea ultimo ſupplicio affectum iri; quia ut egregiè docet S. Thom. in 2.2 *q* 69. *art.* 1. *in corp.* (Quicumque facit contra debitum juſtitiæ mortaliter peccat. Pertinet autem ad debitum juſtitiæ, quod aliquis obediat ſuo Superiori in his, ad quæ jus Prælationis ſe extendit. Judex autem Superior eſt reſpectu ejus, qui judicatur; & ideo ex debito tenetur accuſatus judici veritatem exponere, quam ab eo ſecundum formã juris exigit; ideo ſi confiteri noluerit veritatem, quam dicere tenetur, vel ſi eam mendaciter negaverit, mor-

126 taliter peccat.) Hæc ille. Idem firmat Bartol. in l. *Relegati, ff de pœn.* ubi *nu.*1. Fortiùs dicit ſecundum Theologos damnatum ad mortem peccare aufugiendo de carcere: & ſequitur Abb. in cap. *Ex parte, il ſecondo, num* 2. *in fin. verſ. Per quod idem è contra, de ſepult.* & Marian. Socin. *hic num.*10 & 11.

127 Sed dices: hæc vendicant ſibi locum ſi reus, vel teſtis interrogetur ſecundum formam juris; ſecus verò ſi non juridicè, puta quia judex non ſit competens, vel ejus juriſdictio ſit ſuſpenſa, aut non extent indicia ſufficientia ad interrogandũ; quia tunc tacendo veritatem non peccat, ut conſt t ex

128 dictis ſupra in 3. *notab* Quinimò hoc caſu peccat reus non fugiendo de carcere, ſecundum Marian. Soccin. *hic num.*12. & per cap. *Si non licet* 23. *quæſt.*5.

129 At reſpondetur, Licere quidem hoc caſu veritatem celare, ſed non mentiri aliud ore proferendo, aliud mente ſubaudiendo, cap. *Ne quis arbitretur*, 22.*q.*2. & in ſuperioribus abundè probatũ eſt: quod ſi judex injuſtè urgeat ad confeſſionem extorquendam, poterit reus uti cautelis, quarum meminit S. Thom. in 2.2 *q.*69. *d. art.* 1. *in corpor.*

S di-

dicens; Si verò judex hoc exquirat, quod non poteſt ſecundum ordinem juris, non tenetur ei accuſatus reſpondere, ſed poteſt vel per appellationem, vel aliter licere ſubterfugere; mendacium
130 tamen dicere non licet. Adde verum non eſſe, quod ait Mar. Soc. de reo non fugiente de carcere. Imò enim, ut rectiùs docuit Cajet. *in 2.2 qu. 89. art. 7, in reſponſione ad 4. verſ. Ex his autem in tot dubijs.* Quantumcumq; carceratio ſit injurioſa, vel injuſta: tamen materia eſt juſta, & ſancta: nam velle pati juſtum, & velle pati injuſtum, ſanctum eſt: ad hoc 23. *q. 1. in Summa*, cap *Quod Chriſtus*, §. *Poteſt, q.* 4. & cap *Suggeſtum, 7. qu.* 1. Nec ad rem facit, d. cap. *Non licet*, quia loquitur de eo, qui occidit ſeipſum: quod nullo caſu eſt licitum, cum ſit malum intrinſecè, ut ibi patet.
131 Demũ jurans in judicio, obnoxius eſt parti, quã doloſo juramento lædit, ut hic in textu contra illud Pſalm. *Domini eſt terra, &c. nec iurabit in dolo proximo ſuo* ut notatur in *Summa 22. q. 2.* Nec non contra illud Eccleſ. 23. *Vir multum iurans implebitur iniquitate, & non diſcedet à domo illius plaga: & ſi fruſtraverit fratem, delictum illius ſuper ipſum erit: & ſi diſſimulaverit, delinquit dupliciter: & ſi in vanum iuraverit, non iuſtificabitur* Item, ut inquit S. Thom *in 2.2. q 69. art. 1 ad 3.* (Qui mentitur in judicio, ut ſe à morte liberet, non ſolum facit contra dilectionem Dei, cuius eſt iudicium, & contra dilectionem proximi ex parte iudicis, cui debitum negat; ſed etiam ex parte accuſatoris, qui punitur, ſi in probatione deficiat] ſcilicet pœna talionis, cap. *Calumniator, 2. q. 3.* l. *final.* & ibi gloſ. *in ver. Similitudo ſupplicij, C de accuſator.* S. Thom.
132 in *2.2. q. 68. art. 4.* Et efficitur infamis, cap. *Qua autem pœna, 2. qu. 3.* & communione privatur, cap. *Si quis Epiſcopum*, & cap. *Enthennium, ead. cauſ & quæſt.*
133 Decimò, & ultimò, iuramentum inſtitutũ eſt, non per quod ſe invicem homines fallant, ſed per quod quiſq; in alterius notitiam cogitationes ſuas
134 proferat Verbis ergo uti ad fallaciã, non ad quod inſtituta ſunt, peccatum eſt; quæ ſunt formalia
135 verba textus in cap. *Is autem mentitur, 22. q. 2.* Modus autem iurandi per has implicitas ſubauditiones mentis alium ſenſum inducentes, quam vox ſignificet, hunc iuramenti finẽ enervat prorſus, ac deſtruit. Nam idcirco ſuſcipiens iuramentum redditur certus de fideli iurantis intentione, quia eum non credit uſque adeo immemorem ſalutis æternæ ut velit iurare, Deum invocando in teſtimonium falſitatis. At quo pacto poterit amplius certior fieri de huiuſmodi intentione, ſi iurans ſine ullo ſcrupulo peccati poteſt lingua proferre contrarium eius, quod animo ſentit: & quæ fides erit ſacramenti, ſi illius veritas pendet ex ſubaudito intellectu mentis audienti occulto, & impenetrabili? Profectò ſi fas eſſet has ſimulationes, & cordis duplicitates iureiurando adſtruere, hinc poſſet quiſque ſua arbitratu proximo illudere: & penè corrueret certitudo iudiciorum, contractuum, ne humanarum actionum, quæ potiſſimum iureiurando vallantur, & firmitatem accipiunt, & omnia dolis, ac fallaciis paterent, reſque ſacroſancta, & in actibus humanis tam neceſſaria ludibrio haberetur, Cum nihil ſit tam falſum, quod his duplicitatibus, & implicitis ſubauditionibus velari non poſſit: & tamen principalis
136 iuramenti comes eſt veritas, cap. *Animadvertendum, 22. q. 2.* nec veritas in mente jurantis retenta, ſed in audientis notitiam delata, ut in d. c. *Is autem mentitur* (Nam, ut inquit S Bonaventur. in *3. ſent. diſt. 38. q. 2. nu. 24.* Voces inſtitutæ ſunt, ut adſtruatur veritas apud audientem, quæ eſt apud loquentem: & ideo qui ad aliud utitur, ipſi ſermone abutitur, & incurrit peccatũ mendacij.) Hæc ille. Item omnis, qui jurat, ut quod verum eſt, eloquatur, dicit textus in c. *Iuramenti, 2. 2. q. 3.* quamobrem ut verbis Auguſtini utar in cap. *Homines, 22. qu. 2.* (Videtis quàm iſta deteſtanda ſit bellua, & de rebus humanis exterminrnda.)
137 Nec relevat replicatio, quod etſi modus hic jurandi adverſetur fini ſacramenti, tamen ſi id contingat in materia levi, non ſit niſi culpa venialis; quoniam non de ſimplici mendacio, ſed de perjurio hic agitur, ut conſtat ex dictis. Perjurium autem in quacumque materia etiam leviſſima ex ſui ratione ſemper eſt mortale peccatum, ut ſæpius repetitum eſt,
138 Amplia primò: concluſionem ſuperiùs firmatam, ut locum habeat etiam in eo, qui alta voce iuramento affirmat aliquid falſũ, & continuando ſubmiſſa voce ab aliis imperceptibili ſuperaddit aliqua verba, quæ reddunt ſenſum verum: nam & is dicendus eſt peierare, quicquid contra ſcripſerit Sanchez *ſuper Decalogum, lib 3. cap. 6 nu. 15. verſ.*
139 *Quintò quia*: quid enim intereſt, an quis in materia falſa implicitè ſubaudiat aliquid in mente, vel voce adeo ſubmiſſa id exprimat, ut audiens non percipiat; utroque enim caſu eadem eſt fallendi intentio, cum alta vox aſſumatur tamquam inſtrumentum fallendi. Unde ſicut mentiri non licet mente ſubaudiendo, ut abundè oſtenſum eſt ſupra, ita nec imperceptibili voce loquendo, cum paria ſint nihil reſpondere, vel ita obſcurè reſpondere, ut incertum dimittat interrogatorem, dicit tex. in l. *De ætate*, §. *Nihil*, & ibi Bart. *in princip ff. de interrogat. action.*
140 Amplia ſecundò, ut ob eamdem rationem non excuſetur à periurio qui in materia falſa diceret Italico idiomate, *Giuro perd'io*, cum cum apoſtropho, poſt litteram *d'* intendens ſignificare, *per do io*
141 vel qui iuraret per *ver. uro*, ſupprimendo infra dẽtes litteram *I*, adeo ut audiens id non perciperet, ſed intelligeret iurantem dixiſſe, *Iuro*, licet contrarium, etiam bene docuerit idem Sanchez. *d. c. 6. n. 37. verſ. Similiter.*
142 Amplia tertiò, ut ratione conſimili idem ſit dicendum in eo, qui in materia itidem falſa pronũciet iuramenti verba interrogativè, ut contrariũ ſenſum inducat ad aliquem decipiendum, veluti ſi dicat: Ego non novi hominem acuendo paulliſper vocem in ultima ſyllaba, ſed ita artificioſè, ut non percipiatur ab audiẽte Sicut nonnulli hęretici invertunt illud B. Auguſtini. Qui fecit te ſine te, non ſalvabit te ſine te? quaſi ſit ſenſus, u-
143 tique ſalvabit. Vel ſi intendat loqui per ironiam, intelligendo album pro nigro, & verum pro falſo.
144 Et generaliter quocumque alio modo ad aliquem circumveniendum in iuramento utatur fallacia, artificio, ſimulatione, duplicitate, vel fictione aliqua, prout in ſingulis decẽ prædicamentis exemplificat Margarita Decreti, ſeu tabula Martiniana *in ver. Fingere*; & patet ex D. Thom. in *2. 2. qu. 111. art 1.* nam ut legitur in cap. *Nec artificioſo, 22. qu. 2.* Nec artificioſo mẽdacio, nec ſimplici verbo oportet decipere quemquam; & quomodolibet mentitur.

ritur quis, occidit animam: aliàs legitur, quolibet artis modo mentiatur os, quod mentitur, occidit animam.

45 Amplia quartò, eamdem concluſionem; ut vendicet ſibi locum etiam in eo, qui in juramento utitur verbis amphybologicis, ſeu æquivocis, ſub hac tamen diſtinctione: nam aut verba, quę uſurpantur ex propria ſignificatione vocis, & cõmuni audientium uſu non admittunt interpretationẽ, quam jurans intendit, ut in exẽplo Principis picti, de quo ſupra *num.* 25. & hoc caſu in juramento uti amphybologia, & verbis duplicibus, etiam ex juſta cauſa, vel jocosè, eſt mortale peccatum.

46 Et ratio eſt in promptu, quia cùm juramentum ſit accipiendum, juxta propriam, & cõmunem intelligentiam verborum, ut c. *Ex litteris, il primo*, & ibi omnes, ſupra de ſponſal. & exteriora verba ex communi intelligentia non recipiant ſenſum verum, quem jurans intendit, ut ſupponitur in hoc primo membro diſtinctionis: eſt manifeſta ibi falſa vocis ſignificatio juranti cognita, & ſic mendacium iuramentum firmatum, quod ex nulla cauſa excuſatur à mortali, cùm in ſubſtantia mendacium idem ſit, quod aſſertio falſi cogniti, ut per D. Bonavent. in *3. diſt.* 38 *q.* 1. *nu.* 13. & latiùs oſtenſum eſt ſupra *num* 88. & 89 neque enim interna ſubauditio veri operatur, quia externa ſignificatio vocis ſit falſa, ut ſimiliter probatum eſt ſupra *n.* 87 *& 97. uſque ad n,* 102. *& n* 111. Unde quemadmodum qui ſciens aliquid facit, quamvis mente concipiat ſe illud non facere, tamen facit: ita qui ſciens falſũm dicit cum juramento, quamvis mente concipiat ſe verum dicere tamen falſum dicit, & mortaliter peccat cum utrobique eadem ſit ratio, ſecundum ea, quæ dicta ſunt ſupra *num.* 114. *& ſeqq.* & quamvis Leonardus Leſſius ſupracitatus *nu.* 25. de hoc hæſitaverit; dicens in eſſe grave peccatum, ſed fortè non mortiferum: tamen non percipio quomodo peccatum poſſit eſſe grave, & non mortale, cum in oppoſitum ſit tex. in c. 1. 81 *diſt.* Unde Jo. Andr. in c. *Sacris, nu.* 20. *ante med. ſupra de his quæ vi met. cauſ.* ſic arguit: Crimen eſt grave peccatum, Ergo mortale. Cujus dictum ſequuntur ibi communiter Doctores venialia, enim non gravia peccata, ſed minuta, parva, minima, & levia dicuntur, cap. *Vnum orarium*, §, *aliàs autem*, & c. *ſeq* 25. *diſt.* c. *De quotidianis, de pœnit. diſt.* 3

47 Aut verba hujuſmodi ex proprietate vocabuli, & communi uſu utrumque interpretationem recipiunt: & tunc non eſt mortale peccatum his verbis amphybologicis, & æquivocis ſine alicujus præjudicio uti in eum ſenſum, quem jurans intendit, licèt is, cui juratur, illa in alium ſenſum accipiat, eo quod his verbis nullum inſit mendacium, ac proinde nec perjurium, & hanc diſtinctionem probant Alex. de Alex. in tertio relatus à Turrecr. in §. *Quæritur*, poſt c. *Hoc videtur, num.* 5. 22. *q.* 5 ubi quærit quid ſi verba ita duplicia ſint, ut æqualiter diverſos ſenſus exprimant, & reſpondet, tunc non obligari jurantem niſi ſecundum intentionem ſuam, nec poſſe cogi ab obſervationem in alio ſenſu, ſed ad implendum in quo intendit jurare. Sequitur ibi Turrecr. ubi etiam Hoſt. Raymundum, & Guilielmum ejus gloſſ. in hanc ſententiam citat. Idem firmat Cardinalis Cajet. *in* 2. 2. *q.* 89. *art.* 7. *col. penult. verſ. Ad hoc dicitur*, ibi, (ſi verò non interveniunt

verba falſa dicens hoc caſu non eſſe mortale, etiã ſi iurans intendat, ut accidens fallatur.) Sot. *de Iuſt. & iur. lib.* 5. *q* 6 *art.* 2. *concluſ.* 7. & *lib.* 8. *concluſ.* 1. *art.* 7. *col. ult.* & *de Secreto membr.* 3. *q.* 3 *concluſ* 3. *in fin.* Corduba in *ſumma q.* 65 & *de Secreto membr.* 3. *q.* 3. Azor. *tom* 1. *Inſtit. moral lib.* 11. *cap* 4. *q.* 5. *in fin.* Lopez. 1. *par. Inſtructorij cap.* 42. *col* 7. *verſ. Item qui non eſt*, & *verſ. ſeq* licèt S. Bonavent. *num.* 3 *diſt.* 39. *q.* 1. *num.* 50. dicat quando verba multiplicia indifferenter ſe habent ad utrumque ſenſum, cum neutrum probari poſſit, ſtandum eſſe judicio bonorum virorum, qui penſatis coniecturis, & rationibus condeſcendere debent ſaniori, & puriori intentioni.

148 Et hac ratione ſalvant nonnulli cautelam S. Franciſci, qui interrogatus à miniſtris Curiæ, An quidam illac tranſiſſet, manus inveſtis manicas intromittens reſpondit: non tranſiit hac, intelligens de loco, in quo manus habebat. Ita Jo. de Anan. & Angelus, quos refert, & ſequitur Navar, in cap *Humanæ aures*, 22 *q.* 5 *in* 2. *q num.* 10. & 11 Suarez, *tom.* 1. *de Religion. tract. de Iuram. lib* 3 *c* 9. *num.* 7. *&* 8 & idem Navar. *in manual, c.* 12. *n.* 8 Salon. *in* 2. 2. *q.* 89. *art.* 1 *controverſ.* 11. & Sanchez *ſupra Decalog. lib* 3. *cap.* 6. *num.* 4. ſubdens idem eſſe ſi dixiſſet: non tranſiit hac, intelligendo locum individuum, quem, pede, vel manu tangit, & allegat Sylveſtrum hoc dicentem *in ver. Mendacium quæſt. ult. verſ. Tertio*, licèt amphybologia B. Franciſci reprobet Sotus *de ſecreto membr.* 3. *qu* 3 *poſt.* 5. *concluſ. verſ. Seg dis forte.*

149 Cæterum hoc ſecundum membrum diſtinctionis limitari debet, ut non procedat in judicio, quia hoc caſu cum non modo ſit periurus, qui falſum dicit, ſed etiam qui veritatem occultat, ut patet in hoc cap. Et fuſius dictum eſt ſupra in 3.

150 *not.* Quiſquis utitur verbis amphybologicis, æquivocis, & diverſos ſenſus habentibus quamvis non dicat falſum poſitivè, tamen veritatem occultat, & ſic periurium committit: nam ut legitur in cap. *Nolite timere* 11. *quæſt.* 3. non ſolum ille eſt proditor veritatis, qui tranſgrediens veritatem palam pro veritate mendacium loquitur, ſed etiam ille, qui non liberè veritatem pronunciat, quam liberè pronunciare poteſt. Unde tenetur pœna falſi qui obſcurè, verſutè, aut per malitiam teſtificatur Marian. Socin. *hic num.* 68. Farinac. in

151 *praxi criminali par.* 2. *quæſt.* 67. *num.* 23. *&* 225. & tetigi ſupra *num* 5. quæ limitatio apertè colligitur ex Caietan. *loco ſuperiùs citato*, ubi ſic ait: (Si verò non intervenerint verba falſa, ſed plures ſenſus habentia, & in uno vero, & in alio falſa, & à Jurante intenduntur in ſenſu, quo ſunt vero; ſi non eſt in iudicio, & materia præiudiciali, quamvis ſit intentio, ut audiens fallatur: abſque peccato mortali ſit tale juramentum, quia veritas, & iu-

152 ſtitia adſunt, licèt diſcretio deficiat quoniam non debet Divinum teſtimonium his immiſceri quaſi duplicitatibus.] Hæc Caiet. qui ut vides limitat ſuam concluſionem ſub conditione illa, ſi non eſt in iudicio; idem Sylveſt. *in ver. Mendacium, quæſt. ult. verſ. Quarto.*

153 Et ex his patet illationes, de quibus ſupra à *num.* 50. vix poſſe ſuſtineri ex regula Ibi poſita *num* 55. quod falſitas verborum ſalvari poſſit ex interrogantis intentione, quam reſpondens mente concipit, attentis circumſtantiis, etenim cum verba ſecundum rectam, & ſanam intelligentiam

non ſignificent id,quod reſpondens intendit, eſt ibi manifeſta diſſonantia cordis, & oris, in qua conſiſtit ratio formalis mendacij, ut fusè in ſuperioribus probatum eſt,præſertim in 3.5.*& 7.fun-*
154 *damento.* Præterea propoſita regula quatenus ſit vera,limitari debet,ut non procedat in judicio : nam ſi amphybologia, & æquivocatione in judicio uti non licet,etiam in eo caſu, in quo verba ex propria ſignificatione utrumq; ſenſum admittunt,ſed nuda,& ſimplex veritas eſt liberè pronuncianda,ut ſupra proximè oſtenſum eſt : longè minus ea uti licebit,quando verba utrumque ſenſum non recipiunt ex proprietate vocabuli ; ſed tantùm ex intentione interrogantis, quam re-
155 ſpondens mente concipit. Præterquam quod verum non eſt quod ajunt judicem interrogare de homicidio tamquam de facto criminoſo ; Imò enim intentum judicis eſſe debet ſolam veritatem indagare pro adminiſtratione juſtitiæ,l.*Nemo,C.de ſent.*l.2.& ibi gloſ.*fin.C.de edendo,* gloſ. *in* §. *Si verò abſens,in ver. Veritatem,in auth. de hæredib & Falcidia.*Ideoque non tantum inquirere debet de homicidio,ſed etiam an caſu, vel culpa dolove malo fuerit perpetratum,ut ſic pro modo culpæ pœnas exaſperet,aut temperet,ut l.*Reſpiciendum, in princ.* & §.*Delinquunt,ff de pœn.* & culpabilem puniat,aut innocentem abſolvat, ad quod pronior eſſe debet,ut c.3.*ſupra de probat.*l.*Abſentem,ff de pœn.* Unde accuſatus utcumque homicidium commiſerit ad ſui defenſionem, vel aliàs ſine culpa,tenetur judici ſecundum ordinem juris id exquirenti liberè,& clarè confiteri : alioquin tacendo veritatem ſubtrahit legitimo ſuperiori debitum juſtitiæ, & mortaliter peccat,cap.*Qui reſiſtit,*11 *qu* 3 *c* 2. *de maior.& obed.* & ex D.Thom.oſtenſum eſt ſupra *num.*125.

156 Supereſt nunc ad objecta reſpondeamus Et quidem.

Non obſtat primum,quoniam exempla ibi adducta deſumuntur ex Divina Scriptura, cui præter ſenſum litteralem inſunt,& alij ſenſus ſpirituales, & myſtici;nam illius Auctor eſt Deus,in cuius poteſtate eſt,ut non ſolum voces ad ſignificandũ accomodet quod etiam homo facere poteſt)ſed etiam res ipſas : & ideo cum in omnibus ſcientiis vocis ſignificet hoc habet proprium iſta ſcientia, ipſæ res ſignificatę per voces etiam ſignificent ali-
157 quid Unde Gregor.20.*Moralium,cap.*1.*circa med.* dicit : Sacra Scriptura omnes ſcientias ipſo locutionis ſuæ moræ tranſcendit,quia uno,eodemque ſermone, dum narrat geſtum, prodi myſterium & Hieronym. *in prolog. Bibliæ* loquens de Apocalypſi ; in verbis ſingulis multiplices latent intelligentiæ : & docet S.Thom.*in* 1.*part. quæſt.* 1.
158 *art.*10. & *quodlibet.*7. *art.* 14 Nec multiplicitas iſtorum ſenſuum facit æquivocationem, nec aliquam ſpeciem multiplicatis, ut per eumdem *d.*
159 *quæſt.* 1 *art.*10 *ad* 1. In nulla autem ſcientia, vel ſcriptura humana poteſt inveniri niſi ſenſus litteralis,ſed ſolum in Divina Scriptura,cujus Spiritus ſanctus eſt Auctor, homo verò inſtrumentum,ut
160 idem docet *d.quodlibet.*7.*art.*16. Igitur per vetus Teſtamentum mendacium ſuum tueri non licet,
161 ut cap.*Si quis per vetus,*22. *q.*2. Et ita in propriis terminis ad primam objectionem reſpondet *gl* 2 in cap.*Nec artificioſo.eadem cauſa,& quæſt.* dicens : (Quid ergo dicis de Abraham, nonne mentitus eſt cùm aliud gereret in animo? ut infra eodem,§.*Abraham.* Item quid de Paulo,qui dixit : Neſcivi,quia Princeps eſſet,cum ſciret, ut cap.*Paratus,*23.*qu.*1 Item quid de mendacio Jehu, qui aliud in animo gerebat,cap. *Vtilem,* 22 *qu.*2. Ad hoc dicendum eſt,quod Abraham myſtico intellectu verum dixit,oſtendens Patrem,& filium in fine temporum reverſorum ad Judæos, cum omnes revertentur ad ipſum Paulum per illa verba prædixit deſtructionem Regni Judæorum futurã veniente Chriſto. Item Jehu non fuit mentitus, ſed ironicè locutus eſt ; vel dic quod inſpiratione Divina hoc dixerunt,ut cap. *Gaudemus, de divortijs.*) Hactenus verba gloſ. Ad exemplum de Abraham qui rogavit Saram, ut uxorem ejus ſe eſſe mentiretur,Reſpondetur ut in d.cap. *Vtilem,* §. *Ecce,* & cap.*ſeqq.*22,*q.*2. ubi etiam in §.*Item opponitur.*Reſpondetur ad exemplum de Jacob, qui dixit ſe eſſe Eſau, & de Chriſto dicente Joannem
162 eſſe Eliam. Quamobrem, ut ait Gratianus in c. *Quod autem ait,*§ *Sed in vetere,*22.*q.*2 (In vetere Teſtamento multa permittebantur, quorum exemplis hodie uti non licet.)

Non obſtat ſecundum,deſumptum ex c.*Humanæ aures,*22.*q.*5.Quoniam ad illum textum abundè reſponſum eſt ſupra *num.* 6. Procedit enim in eo,qui jurat ſine dolo,& intentione fallendi, veluti cũ quis jurat ſ: per Breve per dolũ ſuppoſito, in quo aliud cõtinetur,quàm ipſe arbitretur,ſe juraturum,ut exemplificat Gratianus in §. *Si ergo verſ.Item objcitur de civibus* poſt d.c. *Humanæ aures,* vel aliàs cum quis jurat falſum quod putat eſſe verum. Is enim non mentitur,quoniam quantum in ipſo eſt,non fallit ipſe,ſed fallitur,ut cap. *Is autem mentitur,*§.*Nemo mentiens,*22.*q.*2. & cap. *ſeq.* S.Thom.2.2 *quæſt.*111.*artic.*1.& idcirco in eo caſu juramentum ſecundum rectam intentionem jurantis à Deo judicatur,quia Deus audit in corde, gloſ. *fin.*in c.14 *de Sum. Trinit.& fid. Cathol. lib.*6. At ſecus eſt in eo,qui aliud verbis ſignificat,& aliud in mente gerit,ut audientem fallat, ut in caſu quæſtionis propoſitæ ; quia tunc juramentum accipit Deus, ſecundum ſanam intelligentiam ejus,cui juratur, ut conſtat ex dictis *eod. n.* 76.*& n.* 80.

163 Non obſtat tertium, nam reſpondetur retorquendo argumentum : ſi enim mentiri eſt contra mentem ire,& ratio mendacij conſiſtit in negando eam veritatem,quæ mente concipitur, ſanè qui per implicitam ſubauditionem mente concipit aliquit eſſe verum, & verbis exprimit quod in veritate eſt falſum,ut ſic audientem fallat, & inducat ad credendum eſſe verum quod verum non eſt : proculdubio mendacium committit,& adjecto juramento pejerat.

164 Non obſtat quartum, quia qui dirigit alio ingreſſus ſuos non animo illuc proficiſcendi nihil agit per ſimulationem, vel duplicitatem ; non enim per exteriora ſigna factorum, vel rerum ſignificat aliquid,quod non eſt, quod numquam licèt,ſed ſecundum prætermittit ſignificare illud, quod eſt,quod aliquando licèt,ut per D. Thom.
165 *in* 2.2 *qu.*111.*d.art* 1.*ad quartum.* Quandoque enim aliquid jubẽdo ſignificamus velle fieri,quod fieri nolumus, ſed experimẽtum obedientiæ quærimus, ut cap. *Si quilibet,* §. *Quandoque,*22.*q* 2.& ita nulla eſt ibi ſimulatio, ſed ſolùm quædam fictio,cui non ineſt mendacium ; & ideo utilitatis cauſa eſt licita,ut in d. cap. *Vtilem* In noſtro autem

tem caſu manifeſtè concurrit mendacium: & ita in terminis ad prædictam obiectionem reſpondet Caietan. *in 2.2.q.89.art. 7, in reſponſ. ad 4, col. ult. verſ. Ad obiectionem autem.*

6 Non obſtat ultimum, quia reſpondetur negando contrariam opinionem eſſe probabilem: imo enim eſt falſa ſicut Judas, ſecundum illud Auguſtini *tom.4.lib.de ſalutar docum.incert Author.c. 63.* Non aliud loquamur ore, & aliud corde, ne ſimus Judas, & Herodiani. Et nihilominus etſi prædicta opinio eſſet probabilis: tamen in foro animæ omnino eligenda eſſet contraria, que tutior eſt, ut dixi in *tract.de opinione probabili*, quem poſui in cap. *Ne innitaris, ſupra de Conſt.* ubi latiſſimè oſtendi inter duas opiniones oppoſitas æquè probabiles, vel quaſi non licere utramlibet ſequi, ſed omnino eligendam eſſe tutiorem, à *n.54 uſque ad n.236.* idque multò magis ſi tutior opinio ſit etiam probabilior, à *n 237. uſque ad n.246.*

DE CRIMINE FALSI.

Cap. Super eo.

SUMMARIUM.

1 *Sententia lata per falſas litteras non debet executioni mandari.*

2 *Falſæ litteræ iuriſdictionem non conferunt, &* n.8. n.11.

3 *Matrimonia bona fide contracta in gradibus prohibitis vigore diſpenſationum, quas conceſſerunt Ordinarij in vim falſarum litterarum, an ſint irrita necne, & n. ſeq. uſque ad n.* 13

4 *Prælati putativi ſive Ordinarij, ſive Delegati geſta regulariter ſunt valida.*

5 *Etiam quoad ſpiritualia, & pertinentia ad forum interiorem.*

*Declaratur n.*9.

6 *Indulgentiæ conceſſæ à falſis Prælatis ob communem errorem an valeant, & n.*11.

7 *Matrimonium contractum coram Parocho putativo tenet.*

*Declaratur n.*10.

8 *Reſcriptum falſum, cuius falſitas ignoratur, tribuit iuriſdictionem.*

Contrarium n. 11.

9 *Geſta à Prælato putativo non ſuſtinentur ex communi errore, ſed requiritur etiam titulus ab habente auctoritatem.*

10 *Matrimonium contractum coram Parocho intruſo non valet.*

11 *Indulgentiæ à falſis Prælatis conceſſæ quomodo intelligantur eſſe meritoriæ.*

Exceptio falſitatis impedit executionem ſententiæ etiam latæ cum ignorantia falſitatis reſcripti ibid. verſ. Quemadmodum, & n. ſeq.

12 *Prælato putativo obediendum eſt ſi habeat titulum auctoritate ſuperioris, ſecus ſi per falſas litteras.*

13 *Diſpenſatio à Legato extra limites ſuæ legationis non ſunt tuti ex titulo putativo, & communi errore.*

14 *Germaniæ appellatione ex ſtylo in facultatibus non venit Belgium,*

15 *Bona fides excuſat à culpa, & pœna, ſed non validat actum nullum.*

1 SUPER EO. Sententia lata per falſas litteras non debet executioni mandari. Hoc dicit ſecundum Abbatem Antiquum, cui conſentiunt Jo. Andr. & omnes. Dividitur in duas partes. Primò commendat eum, cui ſcribit de præterito. Secundò eum inſtruit in futurum ibi, *mandantes.*

2 Nota ex hac Decretali per falſas litteras delegatorias iuriſdictionem non conferri: propterea enim ſententia ex falſis litteris commiſſionis prolata non demandatur executioni, quia eſt vitium in radice, & fundamento iuriſdictionis. Unde ut hic dicebant Laurentius, & Goffred, in hoc caſu ſine temporis præfinitione ſemper retractanda eſt ſententia, quia ipſo jure nulla eſt, cùm defectus ſit in iuriſdictione: quorum dictum ſequuntur gloſ.1. Hoſt. *in princ* Jo. Andr. *n.4. in gloſ.* 1. Collectar. *in princ.* Butr *n.6* Cardin. *n.1. in 2. oppoſ.* Anchar. *in primo notab.* Abb. *n.4.* & Jo. de Anan. *n.1. verſ. Nota quod ſententia,* ubi concludit ſententiam latam virtute falſi reſcripti dici lata à non judice, & de hoc eſſe caſum hic; unde ipſe ſic ſummat hanc Decretalem: Sententia lata judice impetrato per falſas litteras eſt nulla; ex quibus apparet hanc eſſe unanimem Canoniſtarum ſententiam. Nec obſtat quod textus dicat, auctoritate falſarum litterarum: quia verbum *auctoritate,* poteſt exponi ſecundum apparentiam, & intentionem iudicantis, ut per Cardin. *n.1. in 1. oppoſit.*

Verùm hæc procedunt, ut dictum eſt, ſi ſententia lata fuerit in vim falſi reſcripti delegatorii; & ſic cum exceptio falſitatis concernit fundamentũ iuriſdictionis. Nec mirum, quia illius defectus eſt inſanabilis, Verall. *deciſ.38. n.2. lib.3.* ſecus verò ſi iudex aliàs habeat iuriſdictionem, & falſitas concernat tantùm merita cauſæ, eo quod ſententia ſit lata per falſos teſtes, vel per falſa inſtrumenta; quia tunc ſecundum Jo. de Anan. *n. 4. in gloſ* 1. cõmuniter tenetur ſententiam eſſe aliquam, ſed eſſe reſcindendam ope reſtitutionis in integrum, iuxta text. in l. *Divus, ff. de re iudic.* Quæ opinio eſt etiam de iure verior, niſi in certis caſibus, de quibus per eum.

5 QUÆRO, An matrimonia bona fide contracta in gradibus prohibitis vigore diſpenſationum, quas conceſſerunt Ordinarii in vim falſarũ litterarum ſint irrita necne.

Quidam Regularis Ordinis N. in Hiſpania decem annorum ſpatio multas litteras diſpenſationum matrimonialium à Sede Apoſtolica impetratas ſuper impedimentis dirimentibus falſificavit utatis gradibus, atque aliis falſitatibus patratis, de quibus conſtitit in Curia Nuncii Apoſtolici. Cùm verò Ordinarii ad quos litteræ fuerunt directæ, falſitatem ignorantes multas diſpenſationes conceſſerint; & ſubinde ſic diſpenſati bona fide in gradibus prohibitis matrimonium contraxerint, ac prolem ſuſceperint; Rex Catholicus ſupplicas S. D. N. ut dignetur committere Epiſcopo Oxomenſi, ut auctoritate Apoſtolica confirmet matrimonia, ut præfertur contracta.

Explorati iuris eſt ſententias ab Ordinariis latas in vim falſarum litterarum huiuſmodi, & diſpenſationes exinde conceſſas eſſe omnino irritas ex defectu iuriſdictionis. Caſus eſt hic ſecundum com-

communem omnium intellectum, ut plenè oſtẽſum eſt ſupra: unde difficultas ad hoc tantùm reſtringitur, an ſic diſpenſati tueri ſe poſſit ex titulo putativo, & communi errore, juxta terminos l. *Barbarius ff. de off. Prætor.*

4 Et quidem geſta publici officij auctoritate per Prælatum ſive Ordinarium, ſive delegatum, qui communi æſtimatione credebatur auctoritatem habere, regulariter ſunt valida, ut de Ordinario eſt textus in d. l. *Barbarius*, & de Delegato in cap. *Infamis*, §. *Veruntamen*, 3. q. 7. Imò quamvis Innocent. in cap. *Cum dilecta, de reſcript.* teneat. d. l. *Barbarius* habere locum in Ordinario tantùm, prout loquitur, non autem in Delegato; idemque videatur ſentire Bart. in l. 2. C. *de Senator.* tamen cõmunis opinio eſt in contrarium, quam ſequuntur Angel. & Salyc. in *d. l. 2.* Imola in l. *Quidam conſulebant, de re iudic.* Abb. in cap. *Gratum, n. 11, de offic. Delegat.*

5 Quæ concluſio habet locum etiam in ſpiritualibus, in quibus jus divinum non repugnat, ut cenſet Innocent. Hoſtienſis, Cardin. & alij in cap. *Nihil, de elect.* & idem Innoc. in cap. *Veritatis, n. 2. de dol. & contum.* Roſell. *in ver. Confeſſio ſacramentalis*, 3, *n.* 4. Tabien. *Abſolutio*, *n.* 3. Ang. Confeſſio, 4, *n.* 12. Sylveſt. *Confeſſor*, 2. *num.* 15. & Navarr. in cap. *Placuit, de pœnit. diſt.* 6. *n.* 177.

6 Ideoque indulgentias conceſſas à falſis Prælatis ob communem errorem putat eſſe validas Jaſ.

7 in l. *Præſcriptione. n. 26 C. Si contra ius.* Et matrimonium contractum coram Parocho carente legitimo titulo ob vitium aliquod latens eſſe validum tenet Henric. *lib.* 11 *de matrim. c.* 3. *n.* 4. & Man. 1. *tom. Summæ* 2 *edit. c.* 219. *n.* 8.

8 Et generaliter reſcriptum omninò falſum cujus tamen falſitas ignoratur, tribuere juriſdictionem, cum propter dubium conſtituat Delegatum in quaſi poſſeſſione juriſdictionis, tradit Bart. in d. l. *Præſcriptione*, quem ſequitur Card. in cap. *Super litteris de reſc.* & illius opinionem putat veram Jaſ. *in d. c. n.* 26.

Verumtamen ad hoc ut valeant geſta ab eo, qui auctoritatem non habet, non ſufficit communis error, ſed requiritur etiam titulus à Superiore collatus, licèt is titulus ſit revera invalidus ob vitium aliquod occultum: ita probat text. in dicta l. *Barbarius*, & in d. cap. *Infamis*, ibi: (Si ſervus cum putaretur liber ex delegatione ſententiam dixit.) & ſenſit gloſ. *fin.* in d. cap. *Nihil, de elect.* ubi dicit idcirco ibi valere acta illius Prælati, quia fuit in quinta adminiſtratione, & in quaſi poſſeſſione prolationis de licentia Papæ, & pro Prælato habitus fuit; quam gloſ. illic ſequuntur Innoc. *nu.* 4 Jo. Andr. *n.* 28. Butr. *n.* 27. Anchar. *in fine qu.* 4. ubi Jo. Vinc. & Goffred. in hanc ſententiam citat, Imol. *n.* 7 & Abb. *n.* 11. dicens: (Nec cõmunis error juvat ex quo deeſt auctoritas ſuperioris: Nam lex *Barbarius, ff. de off. Prat.* fundat ſe ſuper cõmuni errore, & ſuper auctoritate ſuperioris; nam ille ſervus, qui putabatur liber, habuit officium à ſuperiore; & ſic concurrebant ibi duo, ſcilicet auctoritas ſuperioris, & communis error: ſecùs autem ubi adeſſet unum tantùm, ut tenuit *hic* Innoc. & Bald. in repet. d. l. *Barbarius.*) Hæc Abb. Idem tenet Archid. in cap. *Alienationis*, 12 *q.* 2. *n.* 2. & alii copioſè relati à Tiraquell. *poſt leges connub. gloſ.* 8. *nu.* 145 Tabien. Ang. Sylveſt. & Navarr. *in locis ſupr. cit.* & eſt communis opinio, ut teſtatur Abb. in cap. *Dudum, il ſecondo, n.* 20. *de elect.*

9 Neque verò ad hoc ſatis eſt, ut titulus conferatur à quocumque ſuperiore, ſed conferendus eſt, à legitimo, & auctoritatem habente, ut docuit Compoſt. in d. cap. *Nihil, nu.* 4. *in ver. Adminiſtret, verſ. Item per ſuperiorem confirmatum*, quem refert, & ſequitur ibi Anton. de Butr. *nu.* 24. Anch. *ibi ad fin. quæſt.* 4. Henrich Boich. *in* §. *Cæterum*, *num.* 4. idem apertè ſcripſit Bald. in d. l. *Barbarius in prima lectura, num.* 29 & ibi Jaſ. *nu.* 48. *&* 51. Bertrand. *conſ.* 128. *ad fin. volum.* 1. Anton. Gabr. *in tit. de probat. lib.* 3 *concl.* 8.

10 Et ideo etſi valida ſint matrimonia celebrata coram Parocho, qui caret titulo ob occultum aliquod vitium, tamen nulla ſunt contracta coram Parocho intruſo, qui ſcilicet à ſuperiore titulum non habet, ut tradunt Henr. & Manuel *loc. cit.* & poſt eos Sanch. *de matr. lib.* 3. *diſp.* 22. *n.* 60.

Quemobrem cum in caſu, de quo agitur, Ordinarii qui auctoritate Apoſtolica diſpenſaverunt revera in gradibus falsò expreſſis in litteris nullã habuerint facultatem diſpenſandi à Sũmo Pontifice, ſed potius ab illo Regulari, qui litteras vitiavit, hinc videtur ſequi ut, matrimonia in vim dictarum diſpenſationum cõtracta, fuerint prorſus irrita, ac nulla, non obſtante communi errore, & ignorantia falſitatis litterarum.

11 Neque obſtat quod valeant indulgentiæ conceſſæ à falſis Prælatis, ſi communiter ſint habiti pro veris; nam reſpondetur Jaſon. id non aſſerere, ſed tantùm eas non minus operari quoad ſalutem animarum, quàm ſi eſſent conceſſæ à Prælato vero, ſentiens per hæc verba, opus tribuentis eleemoſynam falſo quæſtori eſſe meritorium: ita enim loquitur Anchar ab eo relatus; alioquin ſi ſentiret indulgentias eſſe validas, ejus opinio eſſet erronea, nec poſſet defendi, niſi quando Prælatus habuiſſet legitimum titulum à ſuperiore, & tamẽ titulo careret ob occultum aliquod impedimentum. Ideoque contrariam ſententiam, idest indulgentias conceſſas à Prælato cum falſis bullis non valere, ſequitur Oldrad. *conſ.* 76. *Quæritur de illo, per tot* Ancharan. in Clem. *Abuſionis*, *in princ. de pœnit. & remiſſ.* cum quo tranſit Felin. *in ſuo tract. de indulg. col. ult. verſ. Cæterum*, *de indulgentijs Epiſcoporum*, Card. in d. Clem. *Abuſionibus*, § *Ad hæc q.* 5. Dec. in cap. *Tuarum, n.* 6. *de privileg.* & idemmet. Jaſ in l. *Si Vrbana, nu.* 8. *verſ. Alibi tamen, ff. de cond. indeb.*

Quemadmodum neque obſtat quod ſecundum Bart. reſcripta omnino falſa tribuant juriſdictionem, ſi illorum falſitas ignoretur: nam reſpondetur Bartoli ſententiam hac in parte eſſe communiter reprobatam; & contra eam tenent Bald. & Fulgoſ. in d. l. *Præſcriptione*, Innoc. in cap. *Cum venerabili, de except. verſ. Nunc de octavo*, ubi dicit obediendum eſſe Prælato minus juſto, qui eſt in pacifica poſſeſſione, dummodo concurrat auctoritas ſuperioris; ſecus verò ſi per falſas litteras obtinuit reputatum Prælatum: & pleniùs idem Innoc. in cap. *Super litteris, in ver. Forſan. nu.* 6 *verſ. Sed quod ſi litteræ falſæ dicuntur, uſque in finem illius gloſſæ de reſcript.* latè Bellam. *deciſ.* 84. in cap. *Executoria*, & Felin. in cap. *Ad audientiam, il ſecondo nu.* 21 *verſic. Fallit ſeptimò*, *de reſcript.* & contra Bartolum, tenere omnes Legiſtas, & Canoniſtas teſtatur Jaſ. in dicta l. *Præſcriptionem*, *ſub num.* 26.

Quæ opinio eſt etiam de jure verior quidquid in

Quæ opinio eſt etiam de jure verior quidquid in oppoſitum ſcripſerit ibi Jaſ. contra quem eſt textus clarus hic ubi ſententia ſupponitur lata per judicem cum ignorantia falſitatis reſcripti; ideoque verbum illud, *authoritate*, exponitur à Cardin *num.*1 ideſt ſecundum apparentiam, & intentionem judicantis, qui credidit litteras eſſe veras, & tamen deciditur, ut propter exceptionem falſitatis poſtea propoſitam ſententia executioni mandari non debeat, cum deficiat fundamentum juriſdictionis, & ita communiter intelligunt Doctores hanc Decretalem, ut initio diximus *num.*2 ergo per falſum reſcriptum licèt illius falſitas ignoretur nulla tribuitur juriſdictio.

Non obſtat *deciſ.* Rotæ 136 *aliàs* 2. *de fil. Preſbyt. in novis*, quæ incipit, *Voluerunt Domini*, *n.* 7. ubi dicitur reſolutum fuiſſe diſpenſationem factam per illum, qui communiter reputabatur habere facultatem ſuper matrimonio, valere, licèt facultatem non haberet, per *conſ.* Anchar 409. *Viſo, & diligenter inſpecto, in fin.* nam reſpondetur Anch. non firmare in ſuo caſu diſpenſationem factam ab Epiſcopo durante ſchiſmate in gradibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis eſſe validam propter comunem reputationem; imo ſupponit eam nullã, ſed tantùm aſſerit contrahentes ob comunem errorẽ excuſari ad effectum legitimitatis prolis: ait enim *num.*7. *in fin* [Dicebam quod præſuppoſito R. P. Dominus electus Leodien. non potuerit in dictis gradibus diſpenſare, tamen ejus diſpenſatio, licèt nulla, excuſat ipſos, ſaltem quoad legitimationem prolis poſtea ſuſceptæ.) & infra, (Excuſantur iſti propter communem errorem; credebatur enim ab omnibus in illis regionibus Ordinarium diſpenſare tunc poſſe, & omnia agere, quæ aliàs erant Papæ ſpecialiter reſervata.) Et quamvis ſubdat, comunem errorem reddere actum validum, qui aliàs non valeret; tamen hoc generaliter aſſerit, non autem de illa diſpenſatione in particulari. Unde prope finẽ concludit ſic, (Etſi non potuit, tamen poſtquam diſpenſavit, dicta diſpenſatio tribuit conjugatis bonam fidem, ſaltem quoad hoc ut filii propter juſtam ignorantiam parentũ debeant reputari legitimi.) Deciſio autem Rotæ poteſt ſalvari in eo tantùm caſu, in quo diſpenſator carebat diſpenſandi poteſtate ob aliquod vitium occultum, non autem ex eo quod non haberet legitimum titulum diſpenſandi à ſummo Pontifice; aliàs enim reſolutio non eſſet juridica, ut ex ſupra dictis conſtat.

Unde poſſet committi Nuntio Hiſpaniarum, ut iterum diſpenſet cum his, qui ut proponitur matrimonium bona fide contraxerunt, ut valeat iterum contrahere ſervata forma Concil. Tridentini. Et ita reſolutum.

13 Ex prædictis videtur inferri poſſe, ut irritæ ſint proviſiones, & diſpenſationes, quas nuper cõceſſit in Belgio Cardinalis Legatus Germaniæ ſuper impedimentis dirimentibus, cap. *Cum dilecta*, *de reſcript.* itaut ſic proviſi, & diſpenſati non ſint tuti ex titulo putativo, & communi errore: nam etſi ſub Germania comprehendatur tam ſuperior, quã inferior ſecundum tabulas Geographicas, tamen ex ſtylo in facultatibus ſub nomine Germaniæ nõ venit Belgium, niſi ſpecialiter exprimatur juxta
14 declarationem S. D. N. Urbani VIII. Ideoque in Conſtitutione Sixti V. de viſitandis liminibus hujuſmodi provinciæ ponuntur tamquam diſtinctæ, ibi, *Germani verò, Galli, Hiſpani, Belgæ.* &c. Quamobrem cum quoad Belgium defuerit omnino titulus Apoſtolicus, comunis error, & reputatio nõ
15 ſuffragatur, ut ex dictis patet: & bona fides poteſt quidem excuſare à culpa, & pœna, ſed non validare actum, ut ſunt jura clara in c. *Si poſtquam*, in cap. *Dudum*, §. *Nos igitur*, in c. *Si beneficium*, & in cap *penult. verſ. Licèt ab ignorantibus*, *de præb in* 6. & notat Archid. in cap. *Si Apoſtolica*, *circa med. eod. tit. & lib.* & Felin in cap. 2. *num.* 7. *verſ. Quartò limita*, *de Conſtit* & eo magis, quia Sanctitas ſua dixit ſe benignè acturam cum ſic proviſis, & diſpenſatis, ubi novas proviſiones, ac diſpenſationes petierint à Sede Apoſtolica: atque ita ex mente Sanctiſſimi videntur egere nova gratia.

DE CRIMINE FALSI.

Cap. Licet.

SUMMARIUM.

1 Litteræ Apoſtolicæ novem modis hic expreſſis falſantur.

2 Doctrina non eſt tradenda de his, quæ melius eſt neſcire, quam ſcire.

3 Falſantes, ſeu confingentes ſignaturarum ſupplicationis Papalis ſcribendo verbum, fiat, an incurrant pœnas cap. Ad falſariorum, infra eod. & n. ſeqq. uſque in finem.

4 Argumentum à partium enumeratione validum eſt in iure ſi ſpecies omnes enumerentur; aliàs ſecus, n. 32.

5 Litteræ Apoſtolicæ non dicuntur expeditæ niſi quando in plumbo ſunt.

6 Supplicatio non eſt littera Bullata; eſt tamen littera Papalis, & n. 31. & 35.

7 Falſarij ſupplicationum gratiam, vel iuſtitiam concernentium à Papa ſignatarum excommunicantur in Bulla Cœnæ.

Supplicationes à Papa ſignatæ in materia odioſa non veniunt appellatione litterarum Apoſtolicarum, ibid. & n 30.

Contrarium, n. 31. & 36.

8 Supplicatio ſola non probat ius alicui competere.

9 Et illius clauſulæ quandoque ab officialibus aliter extenduntur, & reſtringuntur, & n. ſeq.

10 Et aliquando iuſtis de cauſis ſupplicatio laceratur.

11 Supplicatio ſola ius certum non continet, nec ſuffragatur litteris non expeditis, & n. 13.

12 Sed continet gratiam informem, & n. 19.

13 Et intrans poſſeſſionem beneficij litteris non expeditis, licet habeat ſupplicationem ſignatam, perdit omne ius.

14 Et ſola ſupplicatio non dat canonicum titulum, ſaltem in ſuo eſſe perfecto.

15 Litterarum expeditio dat formam, & perfectionem gratiæ.

16 Et per illas gratia digeſta, & ſuam perfectionem totaliter habere dicitur.

17 Supplicatio adhuc in utero exiſtere dicitur donec per expeditionem litterarum in mundum producatur.

18 Et ſumptum de Regiſtro ſupplicationum iudicis fidem non facit: ſecus in ſumpto litterarum Bullatarum.

Fal-

20 *Falſificatio litterarum Apoſtolicarum enormius eſt delictum, & ſeveriùs vindicandum, quàm falſificatio ſupplicationum ſignatarum.*
Contrarium n. 26 & ſeqq. uſq. in finem.
22 *Litteræ ſi diſcrepent à ſupplicatione, ſtatur ſupplicationi tanquam matrici, & non litteris.*
23 *Litterarum regiſtrum, & indeſumpta debent reformari, & corrigi iuxta originalem ſupplicationem.*
24 *Inſtrumentum diſcrepans à matrice, ſeu protocollo debet ſecundum illud corrigi, & emendari.*
25 *Expeditiones duæ ſi ſint inter ſe difformes, recurritur ad ſupplicationem tamquam ad matricem.*
26 *Supplicatio attenditur etiamſi non exhibeantur litteræ ubi non agitur de canonizanda gratia.*
27 *In ſupplicatione, & ſignatura Papæ conſiſtit tota ſubſtantia gratiæ.*
Litterarum expeditio non requiritur, ſed ad probationem ibidem,
28 *Subſtantiam rei gravius eſt corrumpere, quàm illius accidentia.*
29 *Falſitates facilius committuntur in ſupplicationibus, quàm in litteris, & cur.*
31 *Falſare ſignaturam Papæ, ſeu* fiat, *propriiſſimè eſt falſare litteras Apoſtolicas.*
33 *Supplicatio quando eſt regiſtrata, & ſoluta componenda, non habet locum regula de non iudicando iuxta formam ſupplicationis.*
34 *Nec poteſt lacerari ab officialibus cùm ſit gratia perfecta.*

1 LICET. Ponit novem modos falſandi litteras Papales. Hoc dicit, & advertunt Doctores hanc Decretalem legendam eſſe cum Bulla ad oculum demonſtrata, ut per hic Abbat, Jo. de Anan. & Marian. Socin. in princip.

2 Nota ex textu novem modos, per quos falſitas committitur in litteris Apoſtolicis Et dicit hic Goffred. non eſſe tradendam doctrinam qualiter hujuſmodi falſitates perpetrentur: Sunt enim quædam, quæ melius eſt neſcire, quàm ſcire, c. *Quamvis, in fin. 38. diſtinct* & docuit Philoſophus *lib. 12 Metaphyſices tex. 51.* & S Thomas in *1. par. q. 22. art in 3, argum. contrario*, & in illius reſponſione; ubi reddit rationem, quia cogitatio malorum pervertit interdum voluntatem in malum; unde Seneca *ad Lucillum Epiſtola 76.* monet ipſum ne diſcat quæ forent dediſcenda ſi ſciret; & Marcus Varo notabiliter inquit: quædam ſunt eradenda de animo ſcientis, quia inferendi verum locum occupant. Item Hieronimus *ad Clerum*: Non diſcat puer quod ei poſtea dediſcendum eſt. Difficiliter enim eradicatur quod rudes animi receperunt, ſed nihilominus, ut ſubdit idem Goffred. legimus quædam, ut cognoſcamus, & reprobemus, cap. *Legimus. 37. diſtinct.* Nam prudentis eſt eligere bonum, & reprobare malum. Ideoque, hæ falſitates ad hunc effectum hic explicantur: & fuſiùs poſt Hoſtienſem, & Jo. Andr. per Marian. Socin. *hic in 2. notab* ad quos recurre, ſi te moveat curioſitas.

3 QUÆRO, an falſantes, ſeu confingentes ſignaturam ſupplicationis Papalis ſcribendo verbum, *fiat*, vel aliud æquipollens cenſendi ſint falſarij litterarum Apoſtolicarum, de quibus loquitur hæc Decretalis, & c. *Ad falſariorum infra eod.*

4 Ad partem negativam inducitur. Primò hoc cap. Ubi enumerantur modi, quibus falſantur litteræ Papales, & inter hos non ponitur modus falſandi ſupplicationes; ſeu ſignaturas Papæ, ergo talis modus non eſt inter alios connumerandus, arguendo à ſufficienti partium enumeratione juxta textum in l. *Patre furioſo*, ubi Bart. Bald. Angel. & DD. notant *ff. de ijs qui ſunt ſui, vel alien. iur.* &
5 in c *Cum dilectus*, & ibi Abb. *n. 6, de Iurepatr* Et confirmatur, quia hæc littera in ſingulis novem modis, in quibus exprimit varietates falſitatum, quæ committuntur circa litteras Apoſtolicas ſemper loquitur de litteris Bullatis, ſeu ſub plumbo, ideſt quibus apponitur, ſeu appenditur Bulla plumbea, ut patet legenti per diſcurſum; Ideoq; litteræ non dicuntur expeditæ niſi quando in plumbo ſunt, ut per tex. noſtrum dixit Gomeſ. *in regul. de non iudicand.* juxta forma ſupplicat. *in 1. quæſt. num. 5. verſ. Teſtamen ulterius*, ubi refert ita tenuiſſe Rotam in Salamantina Parochialis menſe Novembris 1539. coram Marcello Creſcentio, & ita ſervatur in practica, ut inquit Fe-
6 lin, in cap. *Ex diligenti in fin. de ſimon* Supplicatio autem non eſt littera bullata, nec ei aliqua Bulla apponitur, ut eſt notiſſimum: Ergo cum ſupplicationi non adaptentur verba hujus textus, conſequenter nec ejus diſpoſitio adaptari poteſt, l 4. §. *Toties, ff. de damn. infect.* cum ſimilibus. Cum præſertim materia ſit odioſa, & pœnalis, & ſic reſtringenda, ut in regula *odia. de reg. il. Iur. lib. 6.* & cap *Pœna de pœnit. diſtinct.* 1. cum ſuis concordant.

7 Deinde ad hanc partem Navarr. *in manual. cap 27, nu. 62. verſ Declaratio prima* inducit *Bullam Cœnæ Domini, quæ in §. 6.* excommunicat falſarios litterarũ Apoſtolicarum, necnon ſupplicationum gratiam, vel juſtitiam concernentium per Romanum Pontificem ſignatarum. Per quam clauſulam juncto cap. *Ad falſariorum, infra eodem* arguit Navarr. quod appellatione litterarum Apoſtolicarum in materia odioſa non includantur ſupplicationes à Papa ſignatæ, quas ſignaturas vocamus; alioquin illud cap. Puniens falſantes litteras Apoſtolicas ſuperfluè per Bullam Cœnæ extenderetur ad falſantes ſignaturas.

8 Ad idem conferunt quamplures differentiæ, quæ ſunt inter ſupplicationes, & litteras, & omiſſis alijs, quæ ad rem non pertinent, ſupplicatio concludenter non probat jus alicui compete-
9 re, quia forte quando litteræ expediri debent Cãcellariæ officiales, clauſulas ſupplicationis aliter extendent, vel reſtringent, & forſitan ſuper tali ſupplicatione litteras non dabunt, quia, ut experientia docet, plures ſupplicationes expediri nequeunt eo quod in eis reperiantur aliquæ clauſulæ, quæ ſunt contra ſtylum, ut obſervat Gomeſ. *in reg de non iudicand. iuxta formam ſupplicationis, q. 1.*
10 *n. 2. verſ. Quia ſola ſupplicatio*, & re ipſa ſupplicationes jam ſignatæ aliquando juſtis de cauſis lacerantur, & Datarius ex officio muneris ſui ſupplicationibus tam ſignatis, quàm ſignandis, ut ratio poſtulat, addit & detrahit, ut dixit Rota *in Cauſa Meten. Prioratus* 17. *Maij* 1627. coram Merlino (qui prius fuerat Datarius Gregorij XV. *deciſ. 68. num. 9. &* 10 *par. 5. rec.* poſt
11 Gonzal. *ſuper regul. de menſib. gloſ. 63. num* 54 & *ſeqq.* & ideo ſupplicatio non videtur certitudinem continere ſecundum Gomeſ *ubi ſupra.* Nec ſuffragatur litteris non expeditis Rot. *dec.* 509. *n.* 16. *par. 5.*

par. 5 tom. 2. in recentiorib. & eſt expreſſum in extravag. *Iniunctæ, de election.* & in conſt. Julij III. hac de re edita, ut propterea per ſolam ſupplicationem gratia informis per Rotam appellari ſolet, ut patet in *deciſ. 19. de conceſſ. præben. in novis.* Quo fit ut intrans poſſeſſionem Beneficij litteris non expeditis, licèt habeat ſupplicationem ſignatam, omne jus perdat, ut inquit Felin. in c. *Veniens, nu. 3. verſ. Et adde quod intrans poſſeſſionem, de accuſation.* & eſt tex. in d. extravag. *Iniunctæ, de election.* aliàs fruſtra Papa in Cancellaria tot officiales conſtitueret, dans illis formas per ſuas regulas expediendi, ſi ſola ſupplicatio ſine expeditione ſufficeret, ut notat Ægidius Bellam. *in conſ. 34. ſuppoſito ſtatuto in 6 col. in reſponſione ad 1. dub. verſ. Aut quæris,* merito Rota jus quod acquiritur per ſupplicationem, judicavit informe, & confuſum, adeout ante litterarum expeditionem plerique DD. voluerint non dari canonicum titulum ſaltem in ſuo eſſe perfecto, ut dixit Ægid. *deciſ. 110. in 3. col. & deciſ. 664* & tenet etiam Nicol. Milis Rotæ Auditor *in repertorio in verb. Gratia Apoſtolica,* cum quibus concordat *deciſio 20. circa ſecundum num. 5. de conceſſ. præben. in novis.* At verò per expeditionem litterarum forma, & perfectio gratiæ datur, ut dixit Rota *deciſ. 27. de reſcript. in novis* repetita apud Ægid. *deciſ. 46.* & per illas omne dubium tollitur, & gratia digeſta, & ſuam perfectionem totaliter habere dicitur, ut tradit Oldrad. *in conſ. 324.* incipien. *Factum tale eſt,* Dominus noſter, num. 3. verſ. Quartò circa renunciationem, & ut Bald. inquit per l. *Contractus, C. de fid. Inſtrum.* relatus à Gomeſ. *in regul. de non iudican. iuxta form. ſupplicat. q. 1. num. 3.* ſola ſupplicatio adhuc in utero exiſtere dicitur, donec per expeditionem litterarum in mundum producatur, & hinc fit ut ſumptum de Regiſtro ſupplicationum ſignatarum in judicio fidem non faciat, ut dicit Ægid. *deciſ. 252.* ſecus autem ſi ſumptum litterarum Bullatarum extrahatur, ut dicitur in *dec. 28. de probation. in Antiq.* & refertur à Gomeſ. *ubi ſupra num. 4.* Hinc etiam fit, ut Romani Pontifices ediderint tres regulas Cancellariæ, videlicet regulam de nõ judicando juxta formam ſupplicationis, ſed litterarum expeditarum, in cujus exordio dicitur, Cum ante confectionem litterarum gratia Apoſtolica ſit informis, &c. Item *regulam 29.* quæ diſponit comiſſiones non valere litteris non expeditis. Item regulam 53. quæ vult diſpenſationes ſimiliter non valere non expeditis litteris. Ex quibus omnibꝰ deducitur multa graviùs delinquere, & atrociorem incuriam Papæ irrogare, ac majus præjudicium inferre poſſe falſantem litteras Bullatas, in quibus conſiſtit totalis perfectio gratiæ, & ſecundum quas eſt judicandum, quàm falſantem ſupplicationes ſignatas quæ continent gratiam rudem, & informem, & quæ ſine litteris minimè ſuffragatur, & conſequenter pœna falſantium litteras Apoſtolicas, de qua in cap. *Ad falſariorum infra eod.* non debet extendi ad eos, qui falſant ſupplicationes, ſeu ſignaturas, quia pœna ita debent adæquari, & commenſurari delictis, ut quod ſceleratiùs eſt commiſſum graviùs vindicetur, cap. *Non efferamus, 24. q. 1.* cap. *Quæſivit de ijs quæ fiunt à maior. part. Capit.* c. *fin. in fin. de exceſſib. Prælator.*

21 Ad partem verò affirmativam facit, quia ſi litteræ diſcrepent à ſupplicatiõe, ſtatur ſupplicationi tanquam matrici, & non litteris, Caputaq. *deciſ. 75. nu. 6.* & *deciſ. 227. lib. 1, Rota deciſ. 730. n. 1. par. 2. rec.* & litteræ ſunt corrigendæ ad formam ſupplicationis, ut dixi in cap. *Ex conſcientia nu. 7.*

22 *infra eod.* Et litterarum regiſtrum, & inde ſumpta debent reformari, & corrigi juxta originalem ſupplicationem Mandoſ. *in reg. de non iudic. iuxta formam ſupplicat. q. 19. n. 6.* Rota *deciſ. 387. nu. 10.*

23 *par. 5. rec.* Trita enim eſt regula ut inſtrumentum publicum diſcrepans à matrice, ſeu protocollo debeat ſecundum illud corrigi, & emendari l. *Si quis ex argentarijs, §. Prætor.* & ibi Bart. *num. 3. ff. de edend.* Felin. in cap. *Quoniam contra, num 10. de probat.* cum alijs cumulatis in prælleg. *dec. 387.*

24 Unde etiam videmus ad ſupplicationem tãquam ad matricem eſſe recurrendum, ſi expeditiones duæ ſint inter ſe diſcordes, ut decidit Rot. *in recent. deciſ. 225. num. 10. part. 4 tom. 2.* allegando Bart. in l. *Sempronius, ff. de leg. 2.* & in l. *Si Librarius,*

25 *num. 9. ff. de reg. iur.* Imò ſola ſupplicatio attenditur etiamſi non exhibeantur litteræ expeditæ ubi non agitur de canonizanda gratia. Caputaquenſ. *deciſ. 235.* & *deciſ. 301. part. 3.* Mantica *deciſ. 335. num 2.* ubi aliæ cumulantur Gregor. XV. *deciſ. 540. num. 6.* Caſſador. *deciſ. 8. num. 14. de reſtitutione ſpoliatorum,* Mohedan. *deciſ. 2. in fin. de privileg.* Seraphin. *deciſ. 538. num. 4.* & *deciſ. 775 num. 3.* & *in rec. deciſ. 228. 6. par. n. 6.*

26 & *deciſ. 218. num. 8. part. 7.* & aliàs paſſim: ergo enormius eſt delictum, & majoris præjudicij falſare ſupplicationem, quàm litteras, quia falſitas litterarum poteſt corrigi ad formam ſupplicationis originalis, ſed non è converſo, ut dictum eſt.

27 Præterea tota ſubſtantia gratiæ conſiſtit in ſupplicatione, & ſignatura Papæ; expeditio verò litterarum non requiritur ad perfectionem gratiæ, ſed ad probationem tantùm. Geminian. *conſ. 106. ſuper d. dubio, verſ. In contrarium,* Caſſad. *deciſ. 4. n. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Seraphin *deciſ.*

28 *775. num. 2.* Cum ſimilibus, ut dixi in cap *Nihil, n. 28. ſupra de elect.* Graviùs autem eſt corrumpere ſubſtantiam rei, quàm illius accidentia, argum. eorum, quæ tradit Calder. *conſ. 11.* incip. *Epiſcopus rem Eccleſiæ: ante med. verſ. Ad cuius declarationem, de feud.* & conſequenter pœna cap. *Ad falſariorum, infra eodem* magis convenit ei, qui corrumpit ſubſtantiam gratiæ falſando ſupplicationem, quàm ei, qui corrumpit gratiæ probationem falſando litteras.

29 Ulterius pro hac parte facit, quia falſitates faciliùs, & frequentiùs in ſupplicationibus cõmittuntur propter appoſitionem manus plurimorũ officialium, ut advertit Gomeſ. *in reg. de non iudican. qu. 1. num. 6.* per tex. in l. *fin. C. de Codicill.* Explorati autem juris eſt propter delicti frequentiam pœnas exacerbari, vel augeri, ut l. *Aut facta, in ff. de pœn.* & notat Aretin. in cap. *Cum non ab homine, n. 59. circa finem, ſupra de iudicis.*

30 Demũ hanc partẽ amplectitur in puncto Collectar. in cap. *Ad falſariorum n. 2 infra eod.* ubi format quæſtionem, quid dicendum de illis, qui falſant, ſeu confingunt ſignum ſupplicationis Papalis, ſeu *fiat*, vel aliud faciendo; & refero hanc controverſiam de facto tunc contigiſſe, & multos dixiſſe tales non poſſe dici falſarios literarum Apoſtolicarum, quia litteræ non dicuntur Apoſtolicæ

niſi

niſi propter Bullam, ut in textu; ſed poſtea ſubjungit Collectar. aliud viſum eſſe Bart. & multis alijs, quia certum eſt quod falſare il *fiat* eſt falſare litteras Apoſtolicas, idque propriiſſimè, ſicut illud; in quo conſiſtit tota virtus, & ſubſtantia; & ad hoc facit indiſtinctè littera dicti cap. *Ad falſa-*
32 *riorum.* Nec obſtat hæc Decretalis, quia ponit certos modos probandi falſitatem ſecundum eum, ideſt aliquos, ſed non omnes, ut hic in gloſ. 1. ac proinde cum ſpecies omnes non enumerentur, non procedit argumentum à partium enumeratione, ut eſt textus in l. *Filius*, §. *Filiusfamilias miles*, juncta gloſ. *in ver, Locum, ff, de liber. & poſthum.* & in cap. *Venerabilem*, & ibi Jo. Andr. *n.* 18. & Abb. *n.* 8 *ſupra de election.* Quæ opinio facilius eſſet admittenda, quando litteræ eſſent expeditæ, vel ſup-
33 plicatio regiſtrata, & ſoluta componenda, quia tunc non habet locum regula de non judicando, jux. form. ſupplicat ut fuit pluries in Rota reſolu-
34 tum teſte Card Seraphin. *deciſ* 764. *nu.* 4 *&* 5. Nec ſupplicatio poteſt lacerari ab officialibus, cum eo caſu ſit gratia perfecta, ut dicit Rota *deciſ.* 554. *n.* 9. *p.* 5. *tom* 2. *in recent.* unde falſitas talis ſupplicationis per neceſſe influit in falſitatem litterarum, quæ non niſi ad formam matricis, & originalis ſupplicationis expediuntur, ut dictum eſt; ac proinde eſt punibilis non ſecus ac falſario ipſarum litterarum.

35 Non obſtant argumenta contraria; nam ad primum patet reſponſio ex jam dictis ſupra *num.* 32 Ad confirmationem reſpondetur: Quamvis ſupplicationes non ſint litteræ expeditæ, quia nō ſunt in plumbo, ſunt tantùm litteræ Apoſtolicæ ſecundum Collectar. ſupracitatum, *n.* 30. *&* 31 & ad inductionem Navarri, de qua ſupra *n* 7. reſpō-
36 deri poteſt Bullam Cœnæ in ea parte, in qua loquitur de falſantibus ſupplicationes emanaſſe declarationem cap. *Ad falſariorum, infra eod.* & ſic novum jus non induxiſſe l. *Hæredes palam*, §. *Si quid, ff. de teſtament.* quod inde liquet manifeſtè, quia in Bulla Cœnæ excommunicantur etiam falſarii litterarum in forma Brevis, ut videre eſt in Bulla Urbani VIII. §. 9 in Bullar *tom.* 4 *pag.* 356. & tamen certum eſt litteras in forma brevis verè, & propriè eſſe litteras Apoſtolicas, quæ iam erant comprehenſæ in d. cap. *Ad falſariorum*, ut ipſemet Navarrus fatetur d *cap* 27 *n.* 2. *verſ. Tertia.*

37 Ad ultimum verò, nempe ad differentias ponderatas inter ſupplicationem, & litteras patet reſponſio ex dictis ſupra *d. n.* 21. *uſque ad n.* 32. ex quibus apparet eas ponderationes in contrarium retorqueri, maximè quando litteræ ſunt expeditæ vel ſoluta eſt componenda, ut conſtat ex dictis ſupra *n.* 33.

DE CRIMINE FALSI.

Cap. Ad falſariorum.

SUMMARIUM.

1 *Falſantes per ſe, vel per alium litteras Papæ excommunicati ſunt cum ſuis fautoribus, & n.* 27,

2 *Et Clerici officijs, & beneficijs privati ſunt, & n.* 38.

3 *Item ſunt degradandi, & Curiæ ſæculari tradendi, & num.* 40.

4 *Falſis litteris Apoſtolicis utentes, ſi Clerici ſunt, officijs, & beneficijs privantur: ſi laici excommunicati ſunt, & n.* 47. *&* 48.

5 *Statutum valet, quo cavetur, ut quis non poſſit allegare illius ignorantiam.*

6 *Litteris Apoſtolicis uti volentes debent prius diligenter illas examinare, an ſint veræ, vel falſæ, vel ſuſpectæ.*

7 *Litteræ Papales fiunt magna cum diligentia, & exquiſita curioſitate.*

8 *Et nihilominus in eis quaſi imperceptibiles committuntur falſitates.*

9 *Litteræ gratioſæ, vel contra ius, vel contra utilitatem publicam maiorem requirunt examinationem, quam litteræ de ſimplici iuſtitia*

10 *Ignorantia quam præſumatur in delictis, hoc tamen fallit quando debet præcedere diligens inquiſitio, & nu. ſeq*

11 *Falſum non committitur ſine dolo.*

12 *Dolus in dubio præſumitur quando ex officio, vel ex natura actus prærequiritur diligens indagatio.*

13 *Ignorantia affectata, craſſa, & ſupina quæ.*

14 *Falſis litteris utens cum ignorantia craſſa mitiùs punitur, quàm cum dolo expreſſo.*

15 *Clerici falſantes litteras Principis, ſeu Imperatoris quas pœnas incurrant, & n.* 16.

Et quid in falſantibus litteras, ſeu ſigillum Regis, numer 23.

Et quid in falſantibus litteras maioris Pœnitentiarij, vel Nuncij, aut Brevia Papæ, n. 24.

Et quid in falſantibus litteras Epiſcopi, vel Capituli, ibidem. & n 25.

16 *Papa longè præſtat Imperatori.*

17 *Iniuria aggravatur ex dignitate perſonæ, cui irrogatur.*

18 *Delictum gravius eſt in perſonam Principis, cui delinquens eſt ſubiectus, quàm in extraneum.*

19 *Læſæ maieſtatis crimen non committit non ſubditus.*

20 *Clericus natus in Terris Principis laici dicitur eſſe originaliter, & naturaliter de dominio, & ditione ipſius Principis.*

21 *Non tamen contra eum dici poteſt committere crimen læſæ maieſtatis*

22 *Rex habet in Regno ſuo iura ſupremi Principis, ideſt Imperatoris*

26 Exercere *verbum in diſpoſitione pœnali verificatur in unico actu.*

27 *Falſans litteras Apoſtolicas etiam ſemel tantùm puniendus eſt pœna huius cap.*

28 *Bulla Pij V. contra exercentes vitium nefandum an habeat locum in ijs, qui unica tantùm vice illud committunt.*

29 *Falſantes litteras Papæ ſunt excommunicati ſive ſint laici, ſive Clerici, ſive Monachi.*

Et quid in Epiſcopis n. 56.

30 *Et abſolutio eſt Sedi Apoſtolicæ reſervata.*

31 *Falſarij litterarum Apoſtolicarum, vel falsò eas fabricantes, aut ſupplicationes falsò ſignantes excommunicantur in Bulla Cœnæ.*

32 *Excommunicatio Bullæ Cœnæ, & excommunicatio huius cap. contra falſarios litterarum Apoſtolicarum in quibus differant.*

33 *Falſans litteras Papæ per alios an incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & n. ſeqq.*

Faciens

Faciens per alios per ſeipſum facere videtur, quod procedit etiam in delictis, & n. 43.

Item procedit etiam in ſtatutis pœnalibus, quæ juri communi non obviant, & n. ſeq.

Statutum puniens utentem falsò inſtrumento locum habet etiam in utente per alium.

Falſans ſupplicationes manu Papæ ſignatas incidit in excommunicationem Bullæ Cœnæ.

Et an incidat in pœnas hujus cap ibidem.

Beneficia falſantium litteras Papæ impetrari poſſunt tamquam vacantia.

Laici falſantes litteras Papæ non ſunt ipſo jure privati ſuis dignitatibus, & officijs.

Clerici falſarij litterarum Apoſtolicarum degradatione judicis eccleſiaſtici traduntur Curiæ ſæculari pœna legali puniendi, ſcilicet mortis naturalis.

Degradationis pœna de iure communi non imponitur niſi in tribus caſibus hic expreßis

Clericus, qui non per ſe, ſed per alium falſat litteras Papæ an ſit degradandus, & Curiæ ſæculari tradendus.

Laicus ratione rei eccleſiaſticæ falſificando reſcriptum Papæ ſubijcitur foro Eccleſiæ.

Falſi pœna de iure civili quæ ſit, & n. 46.

Deportationis pœna, & damnationis in metallum hodie non eſt in uſu.

Spolientur, ideſt per ſententiam.

Falſis litteris utentes ſunt ipſo facto excommunicati, etiamſi ab illarum uſu deſiſtant infra viginti dies

Secus in habentibus litteras falſas, quia non ſunt excommunicati ſi illas infra viginti dies laceraverint, vel reſtituerint.

Clerici falſis litteris ſcienter utentes an ſint excommunicati.

Pœnæ falſificantium litteras Papæ, & falſis litteris utentium ſunt in triplici differentia.

Malitia magis punitur, quàm negligentia.

Negligentia craſſa, & ſupina dolo æquiparatur.

Falſis litteris utentes, & falſas litteras impetrantes, ſed non exercentes per ſe falſitatem æquiparantur.

Impetrantes per ſuggeſtionem falſitatis litteras à Papa qua pœna puniantur.

Epiſcopi falſantes litteras Papæ non incidunt in pœnam huius cap.

Sunt tamen excommunicati ex Bulla Cœnæ.

Falſarius litterarum Apoſtolicarum etiam occultus incurrit pœnam excommunicationis, & privationis officiorum, & beneficiorum eo ipſo, quod crimen committit, & n. 62.

Sed pœna degradationis ei infligitur tantùm, ſi criminaliter ſit convictus, n. 63.

Sive per viam accuſationis, ſive inquiſitionis, numer. 64.

Si verò civiliter actum fuerit, mitius punitur, numero 59.

Intellectus cap. Novimus, §. final. de verb. ſignific. *& n. 65.*

De crimine falſantium litteras Apoſtolicas an alius quàm Papa poßit cognoſcere.

1 AD FALSARIORUM. Qui per ſe, vel per alios litteras Papæ falſant, excommunicati ſunt cum ſuis fautoribus; & Clerici officiis,
2 & beneficijs privati ſunt, & degradandi
3 ſunt, & tradendi Curiæ ſæculari, per quam
4 laici legitimè puniuntur. Qui litteris falſis utitur, ſi Clericus eſt & officio & beneficio privatur, ſi laicus, excommunicatur. Hoc dicit Joan. Andr. Butr. Bard. Anchar, Abb. Jo. de Anan. & Mar. Socin. Dividitur in duas partes. Primò punit falſantes litteras Papæ per ſe, vel per alios. Secundò punit utentes litteris falſis ibi, *qui vero.*

5 Nota primo ſingulariter ex principio tex. argumentum, quod valet ſtatutum, ut reſpectu ſtatutorum, vel aliorum gerendorum non poſſit quis ignorantiam allegare, ſeu non proſit ignorantia, prout ex hac littera deducunt hic Abb. & Mar. Socin. *in 1. notab.* & norat Bart. in l. *Divus, n. 4. ff. ad l. Cornel. de falſ.*

6 Secundò nota ibi, *examinet obligationem, quam habent volentes uti litteris Apoſtolicis*; debent enim prius eas diligenter examinare, utrum ſcilicet ſint veræ; & tunc utantur illis ſi voluerint: aut falſæ; & tunc nullo modo utantur; aut ſuſpectæ; & tunc etiam abſtineant, cap. *Inter dilectos, § Verum, de conceſſ. præben, lib. 6.* & arg. cap. *Ad audientiam, § 1 ſupr. de homicid* & cap. *Cum ſpeciali. §. Exceßio. de appell.* ſecundum Hoſt. *hic n. 6.* & in cap. *fin. in princip.*
7 *in verb Suſpicionis, infra eod.* Nam etſi litteræ Papales multa cum diligentia, & exquiſita curioſitate fiant, ut cap. *Cum ad eo, ſupra de reſcript.* & cap.
8 *Apoſtolicæ 35 q 9.* tamen in illis tales plerumque committuntur falſitates, quæ etiam prudentiſſimos fallerent, & quæ nedum de facili cognoſci nequeunt, ſed etiam maxima, & diligentiſſima diſquiſitione inveniri, aut percipi nequaquam poſſunt, ut in cap. *Licet. ſupra eodem*: & notat idem Hoſt. *in ſumma eodem tit. §. 2. verſ. Præterea uſur.* & poſt eum Marian. Socin *hic num 29. & 30.* unde nil mirum ſi hæc Conſtitutio adſtringat volentes uti litteris Apoſtolicis ad tam ſedulam examina-
9 tionem. Major tamen examinatio requiritur in literis, quæ ſunt de gratia, vel contra jus, vel contra utilitatem publicam, quam in litteris de ſimplici juſtitia, cap. *Accedens infra eodem,* & l. *Reſcripta: C. Si contra ius, vel util. publ.* ſecundum Innoc. hic circa med. verſ. Item examinatio.

10 Tertiò nota ibi, *Si falſis litteris ſe uſos dixerint ignoranter.* Ignorantiam non præſumi, ſeu non excuſare, ubi non permittitur diligentia, quam quis tenetur adhibere, ut in textu: quamquam enim in delictis præſumatur ignorantia, ut l. *Quoties, §. Qui dolo, ff, de probat.* tamen hoc fallit quando præcedere debet diligens inquiſitio, prout hoc caſu præcedere debet auctoritatem hujus Conſtitutionis, gloſ. 2. *hic* Innoc. *in princip.* ibi (Tunc non excuſat ignorautia, cum non præceſſit examinatio: & hoc enim fuit in culpa, cùm non examinavit, nec à peritioribus quæſivit) §. *ult. 36 diſtinct.* l. *regula, ff de iuris, & facti ignorantia,*
11 Hoſt *num. 1.* ibi (Quod ſi hanc diligentiam non adhibuerint, in dulo eſſe videntur, ſine quo non committitur falſum) l. *Nec exemplum, C. Ad leg. Corn. de falſ.* l. *Divus, ff eod.* Butr. *nu. 2. & nu. 12.* ubi
12 ait: (In ijs, in quibus debet diligens inquiſitio præferri, præſumitur ſcientia, & dolus, niſi probetur ignorantia; Et ſic quod in dubio dolus non præſumatur, verum eſt, niſi ex officio, vel ex natura actus requiratur præcedens indagatio ad actus, vel vitij illius certificationem.) Hæc Butr. Concordat. Anchar, *in 1. notab,* & ſequuntur cæter.
13 Vel certè, ut dicit gloſ. 1. *hic*, tales dici poſſunt affectatores ignorantiæ, cap. *Cum inhibitio, de clandeſt.*

clandeſt deſponſ. & huiuſmodi ignorantia appellari poteſt craſſa, & ſupina, cap. *Apoſtolicæ*, *de Cler. excomm. miniſtr* & hæc punitur pœna huius cap. in verb. *Qui verò*, ſecundum Mar. Socin *hic n.34.*
14 qui tamen *n.35.* ſubdit, & bene, mitius puniri utentem falſis litteris cum ignorantia craſſa, & ſupina, quàm cum dolo expreſſo, quia primo caſu punitur pœna huius textus in d. §. *Qui verò*; ſed ſi eſſet in dolo, itaut probaretur ſcientia, tunc deberet puniri graviori pœna, ſcilicet leg. Corn de falſ ſicut punitur qui tales litteras falſat, ut l. *Maiorem*, & l. *Falſos*, *C ad l Cornel. ad falſ.* nam & uſu committitur verum falſum, ut ibi, & in l. *Eos qui* §. *fin. ff eodem*, & latiùs per eum, quod bene nota.

15 Quartò nota ibi, *litterarum noſtrarum.* Diſpoſitionem huius Decretalis, & illius pœnas vendicare ſibi locum dumtaxat in Clericis falſantibus
16 litteras Papæ: ſecus verò in Clericis falſantibus litteras Principis, ſeu Imperatoris, quia non videtur eſſe tantus exceſſus contra Principem, quantum contra Apoſtolicum, cùm longè præſtet Papa Imperatori, ut in cap. *Solitæ*, *ſupra de maiorit & obed* & reſpectu perſonæ, in quam delictum cōmiſſum eſt, aggravatur pœna, ut notat gloſ. 2. in cap. 1 *ſupra de calumniator.* & hæc opinio placet Marian Socin. *hic n.12.13.&14.* & quamvis *gloſ. in verb. Legitimas*, videatur uniformiter loqui de litteris Principis, & Papæ, & Marian. Socin. dubdat pro opinione gloſſæ facere, quia cùm delictum ſit valde atrox, videtur eſſe locus degradationi, & traditioni Curiæ ſæculari, ſecundum ea, quæ traduntur in cap. *Cum non ab homine*, *ſupra de iudic.* tamen reſponderi poteſt pœnam degradationis, & traditionis huiuſmodi non eſſe imponendam niſi in caſibus in iure expreſſis, ut fuse probavimus in d. cap. *Cum non ab homine*, *n 68. & 79.* inter quos non reperitur hic caſus falſantis litteras Imperatotis, cùm hoc cap. non loquatur niſi de falſantibus litteras Papæ, & in pœnis benignior pars ſit eligenda, ut in Regula *In pœnis*, *de reg. iur. lib. 6.* & facit cap. *Ad audientiam*, *ſupra eodem*: præſertim verò, quia delictum Clerici falſantis litte-
17 ras Papales eſt graviùs, quàm falſantis litteras Principis duplici conſideratione. Prima eſt, ut dixi n. præcedenti, iniuria, quæ Pontifici Ma-
18 ximo irrogatur, eſt atrocior ratione præeminentioris dignitatis, § *Atrox*, *Inſtit. de iniur.* l. *Prætor*, *ff. eod.* l. cap *Cum illorum*, *infra de ſentent. excomm.* Secunda eſt, quia Clericus non eſt ſubditus Imperatori, ſed Papæ; cap. *Si Imperator*, & cap. *Cùm ad verum. 96. diſtinction.* cap. *Eccleſia Sanctæ Mariæ*, *cum ibi notat.* *ſupra de Conſtitut.* Explorati autem iuris eſt longè graviùs eſſe crimen in perſo-
19 nam Principis, cui delinquens eſt ſubiectus, quam in extraneum, l *Omne delictum*, §. 1. *ff de re milit.* Et propterea delinquens contra Principem, cui non eſt ſubiectus, non dicitur committere crimen læſæ maieſtatis, ut probat text. in Clem. *Paſtoralis*, ubi gloſ *in verb Non ſubfuit*, *de re iudic.* & eſt communis opinio, ut atteſtatur Rolan à Vall. *conſ.4. in Cauſa inquiſitionis*, *n.1. vol.1* & Jul. Clar. *in praxi*
20 *criminal.* §. *Læſæ maieſtatis*, *verſ. Vidi quandoque dubitari*: & hinc fit ut Clericus natus in terris ſubiectis alicui Printipi laico, quamvis dicatur naturaliter, & originariè eſſe de dominio, & ditione illius Principis, prout tenere communiter Doctores affirmat Gigas *in tract. de crimine læſæ*
21 *maieſtatis*, *q.63. nu.3.* Nihilominus cum poſt clericatum revera non poſſit dici ſubditus ipſius Principis, non poteſt dici contra eum cōmittere crimen læſæ majeſtatis: & eſt communis opinio, ut dicit Præpoſitus in cap. *In primis*, §. *De perſona*, *col. 5. num.16. verſ. Non obſtat opinio*, *2. quæſt.1.* & Clar. *loc citat verſ. Hinc refertur.* Non igitur mirum, ſi Clericus falſans litteras Papæ ſit degradandus, & Curiæ ſæculari tradendus; non autem ſi falſet litteras Imperatoris: & gloſ. noſtra videtur uſurpaſſe nomen Principis non pro Imperatore, ſed pro Papa, de cujus litteris loquitur hæc Decre-
22 talis. Hinc etiam fit, ut quamvis Rex in ſuo Regno habeat jura ſupremi Principis, idest Imperatoris, ut inquit Præpoſ. *ubi ſupra n.22. verſ. Tertiò dicitur* per ea quæ notantur in cap. *Per venerabi-*
23 *lem*, *ſupra*, *Qui fil. ſint legitim* Tamen Clericus falſans litteras, vel ſigillum Regis non punitur pœna hujus cap. Sed deponitur, & in ſignum maleficij ei character in fronte imprimitur, quo ab aliis diſcernatur, & in exilium mittitur, ut eſt caſus in cap. *Ad audientiam.* *ſupra eodem*, & ibi omnes, Boer. *deciſ.82. n. 3.* Licèt hodie de conſuetudine hanc pœnam impreſſionis characteris in Clericis non ſervari atteſtentur Ludovic. Piguer. *deciſ criminal.8 0. num.10. & ſeqq.* & Farin. *in pract. criminal. parte quintò de falſit. quæſt. 151. numero 62 ad finem.*

24 Longè autem minus incidunt in pœnas hujus tex. Falſarij litterarum Epiſcopi, vel Nuncii, quia hæ propriè non ſunt litteræ Apoſtolicæ: & eadem ratione idem dicendum de falſariis litterarum Pœnitentiariæ, quia non ſunt litteræ Papæ, ſed ejus Commiſſarij, ut tradit Navarr. *in Manual. cap. 27 nu.62. verſ Tertia* licet ſecus ſit de falſariis Brevium Papæ, ſecundum Gomeſ. *de Brevib: cap 3.* & Navarr *ubi ſupra.* Tu tamen adverte, quia DD. in cap. *Ex litteris*, *ſupra de fid Inſtr.* videtur tenere pœnas falſantium litteras Apoſtolicas habere locum etiam in falſantibus Bullas, & ſigillum litterarum ſacræ Pœnitentiariæ, ut videre eſt apud Hoſtien. *ibi num.6.* Jo. Andr *num.4 ante fin.* Bellam. *num.3 in fin.* & Butr. *nu.4.* itidem *in fin.* quos ita intelligit Farin, *in d. pract. criminal. quæſt. 151. num.24.*

De pœna autem falſantium litteras Epiſcopi, vel Capituli vide textum in cap *Si Epiſcopus*, *50. diſt.* in cap. *Eam litteris*, *in fin. de teſtib.* & in cap. *Ad audientiam*, *ſupra eod.* & plenè hic per Marian. Socin *num.11*

26 Quintò, nota ibi, *vitium falſitatis exercent.* Prima facie hic videri argumentum, quod ad incurrendas pœnas huius cap. non ſufficiat unica falſitas, ſed requiratur iteratio actuum, ponderando illud verb. *exercent.* argum. l. *Sciendum*, §. *Illud*, *ff de ædilit edict.* per quem tex Bartol. *in prœm. Digeſtorum num.10* quem ſequitur Abb. in c. 1. *num.24. de iudic.* Dicit artificem, vel mercatorem non dici eum, qui ſemel, aut iterum artem, vel mercaturam exercet, ſed eum, qui toties, ut vulgi opinione habeatur pro tali. Ad idem tex. in l. *Quis ſit fugitivus*, §. *Errorem ff. eod.* & l. *fin. ff. de*
27 *Abigæ.* Sed oppoſitum eſt veriùs, quia verb. *exercent*: & in diſpoſitione pœnali in unico actu verificatur, ut eſt tex. in §. *Item lex Iulia*, *il primo*, *Inſtitut. de publ. iudic.* Unde etiam qui unica tantum vice falſat litteras Papæ, puniri debet ad præſcriptū huius Decretalis, ut firmat noviſſimè Proſper

ſper

ſper Farin. *in praxi crimin. lib. 5. de falſitat. qu.* 251. *num* 31. adjiciens ita practicari : & latiùs *in titul.*
28 *de delictis carnis, qu.* 138 *num.* 30. Et ex hoc confunditur illorum opinio, qui dixerunt Bullam Pij V. contra exercentes vitium nefandum ſecundum ea, quæ ſcripſi in d. cap *Cum non ab homine nu.* 76. *de iudic.* non habere locum in his, qui ſemel tantùm illud perpetrarunt, ſed ſolum in his, qui quaſi ex uſu continuato exercent. Inter quos Navar. *in Manual. cap.* 27. *num* 249. *verſ. Tertiò dico*, Nam & d. §. *Lex Iulia*, *de exercentibus* loquitur, ibi : *Qui cum maſculis nefandam libidinem exercere audent.* Et ſimiliter hoc c. loquitur per ver. *exercent*; & tamen illius pœnæ verificantur etiam in his, qui unica tantùm vice delicta hujuſmodi perpetrarunt, ut dictum eſt, & fuſiùs probat Farinac. *dicta quæſt.* 138 *num.* 30.

29 Sextò, nota pœnam generalem falſantium litteras Apoſtolicas. Nam una cum fautoribus, & defenſoribus ſuis ſunt ipſo jure excommunicati : hoc enim demonſtrant verba illa, *anathematis vinculo*, quæ ſunt Canon. latæ ſententiæ, ut in cap. *Dura*, *in gloſ.* 3. *ſupra eod.* & hic notat gloſ. 3. Innoc. *circa fin. in ver. Innodatos*, Hoſtien. *n.* 3. *&* 5. *in eod. verb.* Henric. Boich. *num.* 4 *verſ. Aut quæris*, Cardin. *num.* 1 *& in verb. Innodatos*, Butr. *num.* 3. Abb. *eod. num verſ. Si verò eſt laicus*, Jo de Anan. *num.* 1. & Marian. Socin. *num.* 40. Jo Andr. & omnes in ſummario textus, Goffred. *in ſumma huius tit. num.* 7. & Hoſtien. *itidem in ſumma eodem tit. num.* 8. *verſ. Nam falſarij Domini Papæ*, gloſ. in cap. *Licèt, in verb. Tenuem*, *ſupra eodem*, & ibi Butr. *num.* 4 *verſ. Dicit gloſ.* & nullus diſcrepat : & cum littera dicat omnes falſarios, hanc pœnam infligit cunctis indifferenter ſive ſint clerici, ſive laici, ut *hic* per Marian. Socin. *num* 25. & conſentiunt omnes : & in Monacho conſuluit Feder. de Senis, *con-*
30 *ſil.* 219. Si notorium addens abſolutionem eſſe Sedi Apoſtolicæ reſervatam per d. cap. *Dura*, quod etiam dicit poſt Joann. Andr. Marian. Socin, *hic num.* 23.

31 Hodie in falſarios litterarum Apoſtolicarum fertur excommunicatio in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi conſuevit, §. 6. In hæc verba. (Itē excommunicamus, & anathematizamus omnes falſarios litterarum Apoſtolicarum, etiam in forma Brevis, ac ſupplicationem gratiam, vel juſtitiam concernentium per Romanum Pontificem, vel ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarium, aut gerentes vices eorum, aut de mandato ejuſdē Romani Pontificis ſignatarum; nec non falsò fabricantes litteras Apoſtolicas etiam in forma Brevis, ac etiam falsò ſignantes ſupplicationes hujuſmodi ſub nomine Romani Pontificis, ſeu Vicecancellarij, aut gerentium vices prædictorum.) Hæc ibi.

32 Et ex hoc contextu colligunt nonnulli ex modernis aliquot differentias, & præcipuè duas inter excommunicationem, quæ infligitur in textu noſtro, & illam, quæ infligitur in Bulla Cœnæ. d. §. 6. Prima differentia eſt, quia in hoc cap. excommunicantur non modo indifferenter omnes qui falſant litteras Papales : ſed etiam laici, qui falſis litteris utuntur, ut dicam infra in 10 *notab.* Sed in Bulla Cœnæ non excommunicantur niſi falſarij litterarum Apoſtolicarum, vel falſas litteras fabricantes, aut ſupplicationes falsò ſignantes; de utentibus autē nihil ſtatuitur, aliud eſt falſare, & aliud utì falſis, ut colligitur ex hoc cap. *in principio*, *iuncto* §. *Qui verò*, & tres differentias colligimus intra *num.* 51. & hanc differentiam conſtituunt Navarr. *in Manual. cap.* 2. *num.* 62. *verſ. Quarta*, Soar. *tom.* 5. *diſputat.* 21. *ſect.* 2. *num.* 48. & quidam alij.

33 Secunda differentia eſt, quia ex hoc cap. excōmunicationem incurrunt qui litteras Papales falſant per ſe, vel per alios, ut in littera : Sed ex Bulla Cœnæ non excōmunicantur, niſi qui hujuſmodi litteras falſant per ſe, ut tenent Jacobus de Graffis *in ſuis Deciſionibus part.* 1. *lib.* 4. *cap.* 18. *n* 93 *&* 95.
34 & Suarez *d diſp.* 21. *ſect.* 2. *num.* 48. Sed hanc differentiam non puto veram, quia regula : *Qui per alium facit, eſt perinde ac ſi faciat per ſeipſum* : procedit etiam in delictis, ut hic notat Marian. Socin. *num.* 19. *&* 20 & in cap. *Ad audientiam, n.* 286. *ſupra de homicid.* Idque non per fictionem, ſed per veritatem, ut in terminis excommunicationis eſt textus clarus in cap. *Mulieres*, §. *fin. infra de ſent excomm.* ubi deciditur mandantem percuti Clericum incidere in excommunicationem, & redditur ratio per hæc formalia verba, quia is cōmittit verè, cujus auctoritate, vel mandato delictum committi probatur; ubi gloſſ. ultim. allegat jura concordantia. Item procedit prædicta regula Sexti etiam in ſtatutis pœnalibus, ut ex gl. magna in cap. *Sicut dignum, eod. tit.* deducunt ibi Jo. Andr. *num.* 18. *verſ. Et ſcias*, Abb. & Marian. Socin. *num.* 11. Dicentes auctoritate illius gloſſæ quotidie uti aſſeſſores fori civilis inducentes eam ad intellectum ſtatutorum punientium homicidas, ut verificetur etiam in mandantibus fieri homicidium. Ad quod etiam inducunt jura in l *Si quis id*, § *fin. ff. de iuriſdict. omn. iud.* & in l. 2. §. *Divus, ff. de iure fiſci*, & in l. *Iudæi*, *la ſeconda*, *C de Iudæis.* Ideoque ſtatutum puniens utentem falſo inſtrumento locum ſibi vendicat etiam in eo, qui utitur per alium, ut pluribus fundamentis reſpondit Ludov. Roman. *conſ.* 105. *Viſo themate, n.* 2. & quamvis oppoſitum ſenſerit Vincentius de Paleatis inter conſilia Alexandri, *conſ.* 65. *Viſa quadam, lib.* 4. ubi latè conſuluit Conſtitutionem pœnalem contra homicidas non habere locum in eo, qui mandat fieri homicidium; tamen ejus opinio poſſet fortaſſe obtinere, ubi ſtatutum eſſet juri communi contrarium; tunc enim non reciperet interpretationem à jure communi; at ſecus eſt, ſi diſponat quaſi idem, quod jus commune, aut illud adjuvet, pœnam augendo, quia tunc ſtatuti pœna locum habet etiam in eo, qui facit per alium; ita Alex. *conſ.* 55. *nu.* 15. *lib.* 4. Hoc autem caſu Bulla Cœnæ non obviat juri cōmuni, quin potiùs cum eo concordat, quia eandem pœnam excommunicationis imponit falſarijs litterarum Apoſtolicarum, quam jus commune imponit in hoc c. & quamvis Bulla non utatur illis verbis, *per ſe, vel alios*, ſed ſimpliciter loquatur de falſarijs, tamen intelligi debet de falſarijs tam per ſe, quàm per alios, ut ſic recipiat interpretationem paſſivam ab hac Decretali, ad tex. in l. 2. C. *de noxalibus*, & in cap. *Cum dilectus*, §. *Cæterum*, & ibi gloſ. recepta in verb. Juri communi, ſuprà de conſuetudin. nec Bulla loquitur per illa verba, *per ſe*; ſicut loquitur hoc cap. in ea parte, in qua imponit pœnam degradationis, & traditionis Curiæ ſeculari, ut dicam infra *n.* 42. Sed ut prædixi, loquitur ſimpliciter de falſarijs litterarum, vel fabricātibus falſas litteras, vel falsò ſignan-

ſignantes ſupplicationes, quæ verba verificantur etiam in ijs, qui non per ſe, ſed per interpoſitam perſonam hujuſmodi falſitates committunt, ut ex dictis conſtat. Quinimo etiamſi Bulla Cœnæ uteretur illis verbis, *per ſe*, nihilominus eſſet ſupplenda, vel per alios, prout ſupplent tex. noſtrũ Hoſt. Jo. Andr. & communiter Doctores, ut dicam infra in 8 *notab. d n.* 42.

37 Tertia differentia, omiſſis alijs, eſt, quia Bulla Cœnæ in d. § 6 loquitur expreſſè etiam de falſantibus ſupplicationis à Papa ſignatas, ſed tex. noſter loquitur tantùm de falſantibus litteras Apoſtolicas, quarum appellatione non veniunt ſupplicationes; alioquin ſuperfluum fuiſſet, ut bulla extenderet hoc cap. Puniens falſantes litteras Papæ ad falſantes illius ſignaturas, ut obſervat Navarr. *in manual. d. cap* 27. *n.* 62. *verſ. Declaratio prima*: ſed adverte, quia oppoſitum videtur tenere Collectarius *hic n.* 2. & ad rationem Navarri reſponde, ut dixi in cap. *Licèt, n.* 36 *ſupra eod.* & ibi vide hunc articulum in utramque partem plenè diſcuſſum à *n.* 3. *uſque ad n.* 37.

Septimò nota in verſ. *Statuentes* ſpecialem pœnam Clericorum falſantium litteras Papæ: nam
38 officij, & beneficiis eccleſiaſticis ſunt ipſo jure privati, ut in tex. & notant Jo. Andr. Cardin. Anchar. Abb. & omnes *in ſumm.* & ita eorum officia, & beneficia impetrari poſſunt tamquam vacantia, ut tradunt Rebuff. *de pacificis poſſeſſor, nu.* 204. & *in praxi beneficiar. tit. de mod amittend. benefic. nu.* 43. Petr. Gregor. Toloſan. *de benefic. c* 26. *nu.* 12. Ni-
39 col. Garz. *in eod. tract. p.* 11. *c.* 10 *nu.* 170. Gonzal. *ad regul de menſib. gloſ.* 15 *nu.* 58. & cùm textus noſter hac in parte reſtringat ſe ad clericos, hinc deducitur, ut laici falſantes litteras Papæ pœnam privationis officiorum, ac dignitatum minimè incurrant, ut *hic* per Marian. Socin. *n.* 17. & 18.

40 Octavò nota in verſ. *ita quod*, aliam pœnam ſpecialem clericorum falſantium litteras Papæ: nam de crimine convicti, prævia degradatione judicis eccleſiaſtici, traduntur Curiæ ſæculari, ſecundum Conſtitutiones legitimas puniendi, ut in littera, ſcilicet ultimo ſupplicio, ſeu pœna mortis naturalis, ut hic innuitur, & tenet gloſ. in verb. Legitimas, Hoſt. *num.* 8. dicens in falſario reſcripti Principis magnitudinem criminis exigere ſupplicium capitale, Butr. *n.* 16. *verſ. Et imponitur talis pœna,* Anchar. *nu.* 2. *in* 3. *notab.* ubi ſe remittit ad gloſ. & Jo. de Anan. *n.* 11 *verſ. In ead. gloſ.* & eſt ſpeciale in hac ſpecie falſitatis, ſecundum Abb *nu:* 9. quem ſequitur Afflict. *deciſ* 404. *n.* 20. *in fin.* & *n.* 21. idem tradunt Salycet in l *Maiorem, n.* 1 *poſt med. verſ. Et ſi quæras, C. ad leg Cornel de falſ.* Boer. *deciſ.* 82. *n.* 6. Duenna *in regula* 290. *in* 1. *limitatione ad fin.* Grammat *deciſ* 27. *n.* 10. & ita paſſim ſervatur, teſte Farinac. *in practic. criminal lib.* 5. *de falſit. qu.* 151. *nu.* 4. licèt Jo. de Anan. *in rubrica circa fin.* dicat non ſervari iſto caſu, ut clericus Curiæ ſæculari tradatur, prout illum refert Jul. Clar. *in* §. *fin. in pract, qu.* 36. *nu.* 34. *verſ. Videmus etiam*: & eodem modo hæc verba, legitima pœna, ideſt mortis in clerico incorrigibili, exponit Abb. Antiq. in cap. *Cùm non ab homine, poſt princ. in verb. Legitima, de iudic.* & ita habes hic unum ex tribus caſibus,
41 in quibus de jure communi clericus degradatur, & traditur Curiæ ſæculari, etiam non expectata incorrigibilitate. Alios duos habes hic in gloſ. in verb. *Tradantur*, unum ſcilicet in cap. *Ad abolendam, ſupra de hæretic.* & alium ex cap. *Si quis Sacerdotum,* 11. *q.* 1. & hanc dicit eſſe Theoricam Doctorum Guil. de benedictis *poſt tertiam partem repetitionis* cap. *Raynucius, de teſtam. in quæſt. de homicidio, n.* 3 & *ſeq.* & Jul. Clarus *d qu.* 36 *verſ. Scias etiam*, & iſtos tres una cum alijs pluribus per Conſtitutiones Apoſtolicas inductis poſui in cap. *Cùm non ab homine, à num.* 68. *de iudic.*

42 Sed hic inſurgit dubitatio numquid hac pœna degradationis & traditionis Curiæ ſæculari puniendus ſit clericus, qui falſat litteras Apoſtolicas per alium; an verò ille tantùm, qui falſat illas per ſeipſum, Hoſt. *hic n.* 6. *in verb. Per ſe ſupplet, vel per alium*, *quia per ipſum facere videtur,* arg. hujus textus ibi, *per ſe, vel alios,* & cap. *Paſtoralis,* §. *Præterea in fin. ſupra de off. de leg.* & cap. *Mulieres, infra de ſent. excomm.* & ſic ſentit Hoſt. hanc pœnam degradationis, & traditionis pariformiter imponendam eſſe clerico ſive falſet litteras per ſe, ſive per alium; & hanc opinionem approbat Jo. And. in *ſumm. text.* & *n.* 2. *in verb. Vel alios,* dum allegat regulam, *Qui per alium, de regul. iur. lib.* 6. & *n.* 3. in verb. *per ſe,* ubi ſimiliter ſupplet, *vel per alios*, & ſequitur Anton. de Butr. in fin. Anchar. *in* 2. *notab.* & eſt communis opinio Doctorum, ut inquit Marian. Socin. *n.* 19.

Sed certè huic opinioni valde obſtat littera textus, dum loquendo de clericis dicit; *qui per ſe falſitatis vitium exercuerint:* nam in verſ. præcedenti generaliter præmiſit de committentibus falſitatem per ſe, vel alios, infligendo pœnam excommunicationis; deinde in verſ. *Statuentes,* dum imponit aliam pœnam clericis, ſimpliciter loquitur de falſariis; & ita hæc quoque ſecunda pœna locum habet in falſantibus, tam per ſe, quàm per alios: ſed tandem in verſ. *Ita quod*, dum ſubjungit graviſſimam pœnam degradationis actualis, & traditionis Curiæ ſæculari, non repetit illa verba, *per ſe, vel alios,* ut fecit in prima pœna, nec loquitur ſimpliciter, ut fecit in ſecunda; ſed expreſsè dicit, *qui per ſe,* &c. ergo in hoc tertio caſu videtur abſolutè excludere falſantes per alios; alioquin ad quid hæc diverſitas loquendi? Unde pœna talium clericorum, qui per alios falſificant ultra excommunicationem, & privationem officiorum, & beneficiorum, videtur dependere à diſpoſitione aliorum jurium, quia quod non mutatur, &c. l. *Sancimus, C de teſtament.* l. *Præcipimus, in fin. C. de appellat.* & in hoc tandem, licèt cogitantum relinquat, videtur reſidere Marian. Socin. *hic num.* 19. cum tribus ſequentibus; & quam-
43 vis *num* 22. dicat opinionem Hoſtien. fortè eſſe magis tenendam, quia in jure etiam in delictis videtur æquiparari qui per ſe facit, & qui per alium; ideoq; diſpoſitio facta in uno videtur extendi ad reliquam, ut notatur in l. *Si quis ſervo, C. de furtis,* & in cap. 2. *ſupra de mutuis petitionib.* & in concordantibus per eum allegatis: tamen hæc non poſſunt applicari caſui noſtro, in quo textus conſtituit expreſſam differentiam inter memoratas pœnas, & in tertia tantum ſe reſtringit ad falſantes per ſe; unde ſuppletio illa, *vel per alios*, corrumpit litteram, & ſuppletiones ad Decretales nõ ſunt permiſſæ, Clemen. *Ne Romani,* ibi, *vel addi, de elect.* & qui ſupplet, corrigit, ut in Authen. *de non alienand. in princip.* Brixien. *in repertorio in verb. Suppletio,* & hæc opinio mihi magis placet, tum

tum quia eſt magis amica litteræ, tum quia pœnæ non ſunt extendendæ de caſu ad caſum, ſed potius reſtringendæ, cap. *Odia*, & cap. *In pœnis, de reg. juris lib. 6.* Afflict. *deciſ* 21. *num.* 7. & in ſpecie hæc pœna degradationis non imponitur niſi in caſibus in jure expreſſis, ut dixi ſupra *num.* 56. *verſ. Tamen reſponderi poteſt*: & hic caſus Clerici falſantis per alium non reperitur expreſſus, quin potius excluſus per hanc litteram

44 Nonò nota ibi, *per quam & laici*, ſpecialem caſum, in quo laicus ſubjicitur foro eccleſiaſtico, ideſt cum delinquit in re eccleſiaſtica, falſando litteras Apoſtolicas, ut *hic* per Butr. *n* 4. Anchar. *in 5. notab.* Abb. *n.* 4. & Marian. Socin. *n.* 16. alios caſus habes in *cap. fin. de except. lib. 6.* & in *ſumma* 11. *qu.* 1. & per Abbatem in cap *Cum ſit generale de*
45 *foro compet.* Hoc autem in caſu laicus eſt puniendus per Curiam ſæcularem ſecundum Conſtitutiones legitimas, ut in textu, ideſt pœna legis Corneliæ, quæ in ſervo eſt ultimum ſupplicium, & in libero homine eſt deportatio, & omnium bonorum publicatio, ut in l. 1. §. *fin. ff. ad l. Cornel. de falſ.* & in l. *Ubi falſi*, C. *eod.* & in §. *Item lex Cornelia de falſis, inſtitut de publ. judic.* & hic notat gloſ. *in verb. Legitimas*, & ſequuntur omnes Doctores, ut dicit Marian. Soc. *n.* 8. qui tamen declarat dictum gloſſæ de deportatione, ut procedat in libero homine nobili, aut in dignitate conſtituto; ſed in homine ignobili, & plebeio eſt pœna dam-
46 nationis in metallum, per l. *Si quis aliquid*, §. *Qui vivi, ff. de pœnis*, & notat Bart. in d. l. 1 §. *fin. n.* 1. *ff. eod.* Afflict *dec.* 21. *nu.* 8. Pœna tamen deportationis hodie non eſt in uſu, nec alicui imponitur de conſuetudine, ut poſt alios atteſtatur Jul. Clar. *in pract crim.* §. *Falſum*, *verſ. Sed quæro quæ ſit pœna falſi*, ſed & damnatio ad metallum, ſive ad opus metalli hodie etiam in foro ſæculari receſſit ab aula, ut ait Foller *in pract. crimin. canon fol.* 131. *num.* 2. & Jul. Clar. *in §. fin. qu* 67. *verſ. Item damnatio*; unde ſecundum eum in præallegat. verſ. *Sed quæro*, ubi adſunt ſtatuta ſuper inde diſponentia, imponenda eſt pœna expreſſa in ipſis ſtatutis, alioquin imponenda eſt pœna conſueta, quaſi hoc arbitrio judicis relinquatur.

47 Decimò Nota in §. *Qui verò*, pœnam eorum, qui falſis litteris Apoſtolicis utuntur: Nam ſi Clerici ſint, officijs, & beneficijs ſpoliantur, ideſt per ſententiam, ut exponit Innocentius *hic in fine in verb. Spolientur* Hoſt. *num.* 10. Jo. Andr *n.* 4. Card *nu.* 1. *in eod. verb.* & alij communiter, quod nota ad limitationem eorum, quæ de hoc verb.
48 *ſpolientur*, dixi in cap *Ad abolendam*, *num.* 29 *ſupra de hæreticis*: ſi verò ſint laici, ſunt ipſo facto excommunicati, ut oſtendunt verba illa, *tandiu maneant excommunicationi ſubjecti, &c.* Et tenent hic Innoc. *in fin.* Abb. *num.* 6. Marian. Socin. *n.* 23. Jo. Andr. Butr. Cardinal. Anchar. & omnes *in ſumm textus*, quod intelligit, ſi ab uſu non deſiſtunt
49 intra viginti dies, per cap. *Dura* §. *fin ſupra eod.* ſed hoc non placet, quia textus in d. cap. *Dura*, non loquitur de his, qui falſis litteris utuntur, ſed de habentibus litteras falſas, & non lacerantibus, ſeu deſtruentibus, vel reſtituentibus: & tales nullam excommunicationem incurrunt, niſi ſit lata à judice, prout ibi dicitur; cum termino viginti dierum, ſed textus noſter in §. *Qui verò*, procedit in his, qui ſcienter utuntur falſis litteris, & tales, ſi ſint laici, ſunt ipſo facto excommunicati, ut in textu, & hic declarat Abb. *num.* 9.

50 Et ex hoc deducitur, ut ſi ſint clerici, qui falſis litteris ſcienter utuntur, non ſint excommunicati, quia textus iſte apertè diſtinguendo inter clericos, & laicos, vult, ut falſis litteris utentes, ſi clerici ſint officijs, & beneficijs ſpolientur, & nihil dicit de excommunicatione: ſi verò ſunt laici, excommunicationi ſint ſubjecti, ergo clerici hanc pœnam excommunicationis nō incurrunt, & hæc opinio magis placet Abbati *num.* 6. ne clerici duplici pœna conterantur, contra textum in cap. *At ſi clerici*, §. *De Adulterijs*, *ſupra de Judicijs*, & quia in pœnis benignior pars eſt eligenda, c. *Pœnæ de pœnit. diſt.* 1. licèt Hoſt. *hic num.* 10. *in verb. Excommunicationi*, teneat etiam clericos falſis litteris utentes eſſe ipſo jure excommunicatos, eique adſtipulentur Jo Andr. *n.* 5. Cardin. *n.* 1. *in verb. Laici*, & Marian. Socin. *num.* 23. ea ratione, quia clerici magis delinquunt, ſed primæ opinioni Abbatis magis ſtavet iſta littera.

51 Ex prædictis collige tres differentias inter falſantes litteras, & falſis litteris utentes. Prima differentia eſt, quia falſantes litteras ſive ſint clerici, ſive laici, ſunt ipſo facto excommunicati, ut dixi ſupra *in 6. notab.* utentes verò falſis litteris, ſi ſint laici, excommunicati ſunt; & in hoc concordant omnes; ſi verò ſint clerici, ſecundum opinionem Abbatis non ſunt excommunicati, ut dixi ſupra *num.* 50. ſecunda differentia quia falſantes litteras ſi Clerici ſint, officijs, & beneficijs ſunt ipſo jure privati, ut dictum eſt ſupra *in* 7 *notab* ſed utentes falſis litteris non ſunt privati ipſo jure, ſed privandi per ſententiam hujuſmodi, ut ſimiliter dictum eſt ſupra *num.* 47. Tertia differentia quia falſantes, ſi ſint Clerici, actualiter ſunt degradandi, & Curiæ Sæculari tradendi, ut patet ex dictis ſupra in 8. *notab* Utentes verò hac pœna degradationis, & traditionis minimè puniuntur; ut *hic* per Anchar. *in 6. notab.* & in his concordant omnes Doctores.

52 Undecimò. Nota in verſ. *Ita tamen*, In criminibus malitiam graviùs puniri quam negligen-
53 tiam, ut in littera. Anch. *in* 7 *notab* quandoque tamen negligentia dolo comparatur, ſcilicet, cum diſſoluta eſt, craſſa, & ſupina, l. *Si fidejuſſor*, *ff. Mandati*, & hic notat gloſ. *ultim.* & communiter DD.

54 Ultimò nota ex fine textus, æquiparationem, quæ ſit inter eos, qui falſis litteris utuntur, & eos, qui falſas litteras impetrant, ſed non exercent per ſe falſitatem; In utriſque enim in modo puniendi diſtinguitur, an id egerint per malitiam, vel per ſimplicitatem, ſeu ignorantiam, prout di-
55 ſtinguitur in c. *Super litteris, de reſcriptis*; & hic intellectus magis placet Jo. Andreæ; *num.* 5. *in verb. Statuimus*, Abb. *in fin.* & Marian. Socin. *n* 25. quam intellectus eorum, qui dicunt proviſionem ſuperiùs factam circa eos, qui falſis litteris utuntur; hic extendi ad illos, qui per ſuggeſtionem falſitatis impetrant litteras à Papa. Hic ſanè intellectus non eſt verus, quia tales non incidunt in pœnas hujus c Sed tamen puniuntur juxta terminos d. c. *Super litteris*, quià carent omni commodo litterarum, & in expenſis condemnantur, ut hic in gloſ. *ultim* & tradit Cardin. in c *fin. col ultim. in prin. verſ. Per hoc dico*, *infra eod.* ubi expreſsè dixit impetrantem reſcriptum per falſi ſubreptionem, aut taciturnitatem non incidere nt in

pœnam falſi, ſed carere impetratis, & inſuper teneri ad omnia damna, & intereſſe, & ſequitur Præpoſit. in cap. *In memoriam. num.* 3. & 7. 19. *diſt.* Alioquin ſi omnes impetrantes per ſubreptionẽ litteras Papales inciderent in pœnas hujus cap. O quam multi reperirentur illaqueati. Quare impetrantes litteras Papę per ſubreptionem, vel obreptionem non eſſe excommunicatos cenſens S. Antonin. *in* 3. *par. tit.* 25. *cap.* 13. Sylveſt. *in verb. Excommunicatio* 7 *num.* 9. *verſ. Et ſecundò.* Cardin. Cajetan. *eod. verb. cap.* 26. *& de materia* vide Joann. de Anan. in cap. *Licèt, n.* 2 *in fin verſ. In gloſſ. falſitatis, & n.* 3 4. *&* 5. *ſupra eod.* & Marſil. in leg. *Si quis obrepſerit, n.* 11. *& ſequen. ff. ad l. Cornel. de falſ.*

56 Quærunt Doctores, an pœnæ hujus Decretalis locum habeant in Epiſcopis, & reſolvunt negativè, tum quia in talibus Epiſcopi, & Superiores nunquam comprehenduntur, niſi de illis fiat mentio ſpecialis, ut in cap. *Quia periculoſum, de ſent. excomm. lib.* 6. tum quia non ſunt privandi ſine ſpeciali mandato Papæ, ut cap. *Dudum.* 3. *quæſt.* 6.
57 ut *hic* per Butr. *num.* 77 Adverte tamen, quia hodie ex Bulla Cœnæ falſarij litterarum Apoſtolicarum ſunt excommunicati etiamſi Epiſcopali, vel alia majore dignitate ſint præditi.

58 In Gloſſ. *in verb. Deprehenſi.* Nota bene hanc gloſſam, quia adhuc ut falſarij Bullarum Apoſtolicarum puniri poſſint pœnis hujus cap. requiritur, ut ſint criminaliter convicti. Debet enim acerrima fieri indagatio ubi pœna eſt graviſſima
59 infligenda, ut l. *Ubi*, C. *ad leg. Cornel. de falſ* ſed ubi civiliter agitur, mitiùs eſt agendum l. *penul. C. eod. verùm* Hoſt. *hic num.* 6. dicit forte ſpeciale eſſe in falſario litterarum Papæ, ut ſi notarius ſit per evidentiam facti, degradetur ex mente hujus verbi deprehenſi, & idem eſt ſecundum eum, ſi
60 per modum inquiſitionis convincitur; & cum hoc ſimpliciter tranſit Jo. Andr. *n.* 7. Butr. *num.* 14. ſed Cardin. *n.* 3. intellligit, ut ſint deprehenſi, ita ut judicialiter conſtet, & ſic utraque ſolutio in idẽ recidit ſecundum eum: Archidiaconus verò in
61 cap. *In memoriam nu.* 11 *ad finem, verſ. Item videtur contradicere*, 19. *diſt.* tenet hanc pœnam habere locum quando proceditur per viam accuſationis, ſecus verò ſi per viam inquiſitionis; quia tunc falſario litterarum Papalium imponitur pœna perpetui carceris per cap. *Novimus*, §. *fin. de verb. ſignific.* & ſequitur Collect. *hic n.* 3 dicens hoc eſſe mitius, & verius. Placet diſtinctio Abbatis *hic*
62 *n.* 8. & Maria. Socin. *n.* 53. videlicet quod aut loquimur de pœnis, quæ ipſo jure infliguntur falſarijs litterarum Papalium, ut pœna excommunicationis, & privationis officiorum, ac beneficiorũ: & tales intelliguntur inflictæ eò ipſo quod delictũ eſt perpetratum, nec eſt jus an civiliter, vel criminaliter actum fuerit, quam Conſtitutio ligat crimen etiam omnino occultum, ut dicit gloſ. ſingularis in Clem. 1. *in verb. Eo ipſo, de hæretic.* licèt poſſeſſione privari non poſſit niſi cauſa cognita, & vocatus, ut tradit Jo. Andr. *in regula Mora, n.* 15. *verſ. Hinc eſt quod qui à principio titulum habuit de regul. iur. lib.* 6. Aut loquimur de pœnis per judicem infligendis, ut eſt pæna degradationis, & traditionis Curiæ ſæculari: & in talibus procedit opinio gloſſæ, ut non infligantur ſi civiliter agatur, ſed ſolum ſi criminaliter ſint convicti: Non
64 tamen facias differentiam, an actum ſit per viam accuſationis, vel inquiſitionis: nam utroque caſu, ſi convincatur, eſt degradandus ſecundum opinionem Hoſt. de qua ſupra *nu.* 60. cum qua DD. videntur hic tranſire, & ad d. cap. *Novimus*, §. *fin. de verb. ſignif.* reſponde ut ibi per Bernard. in gloſ. in verb. Includas, & Hoſt. *n.* 4. *verſ. Et intelligas*, videlicet quod pœnitentia carceris perpetui ibi de gratia imponitur, quia ſic placuit Papæ: non enim recipitur intellectus, quem poſuit ibi Innoc. *in fin.* nempe quod falſarius non ſemper tradatur Curiæ ſæculari, ſed ſolum quando non eſt ſpes de ipſius correctione: quoniam, ut advertit Hoſt. ubi ſupra in finę: ſi hoc verum eſſet, modica ſpecialitas eſſet in falſario Bullarum Apoſtolicarum, quia non ſolum falſarius, ſed & quilibet alius graviter delinquens, ſi de illius correctione ſpes non habetur, poteſtati traditur ſæculari, cap. *Cum non ab homine, ſupra de iudic.* vel de alio falſario, quàm litterarum Papæ loquitur ille textus, ut ibi per Jo. Andr. in extremis verbis.

65 Extra gloſſam QUÆRO utrum alius quàm Papa poſſit cognoſcere de crimine falſantium litteras Apoſtolicas quidam negant per cap. *In memoriam*, 19. *diſt.* ſed contrarium tenet ibi Archidiac. *num* 11. per cap. *Novimus, de verb. ſignif.* Nec obſtat cap. *In memoriam*, quia ut ibi notatur, non conſtabat de crimine, nec reperitur reſervatum concordat Collect *hic num.* 1.

De Crimine falſi.

Cap. Ex Conſcientia.

SUMMARIUM.

1 *Reſcriptum non probatur falſum ex raſura paucarum litterarum in loco non ſuſpecto, & num.* 13.
2 *Raſura multarum litterarum putà lineæ, in reſcripto inducit ſuſpicionem falſitatis.*
3 *Secus ſi raſura ſit talis, quæ animum ſapientis in dubitationem non vertat.*
4 *Suſpicio modica non debet ſapientis animum immutare.*
5 *Beneficiatus quoad ſui præiudicium poteſt ſe obligare ad pœnam perdendi beneficium: ſecus quoad præiudicium ſuperioris.*
6 *Litteræ Apoſtolicæ non redduntur falſæ ex raſura factâ ab Officiali Curiæ etiam in loco ſuſpecto.*
7 *Litteræ bullatæ poſſunt abradi, & corrigi ab officialibus Cancellariæ quando non concordant cum ſupplicatione, vel quando minus bene fuerunt expeditæ.*
8 *Raſura quantumvis modica in litteris Apoſtolicis facta ab impetrante, ſeu utente reddit eas falſas, & radens eſt falſarius, & excommunicatus, & num. ſeq.*
Non tamen incurrit pœnam leg. Corn. de falſis, *niſi hoc faciat cum dolo, n.* 10.
Et dolus præſumitur cùm aliquid immutatur ex ſubſtantialibus, vel in loco ſuſpecto, num. 11.
Aut cùm falſificans talibus litteris utitur, n. 10.
9 *In littera Papali nec punctus fieri, nec deleri poteſt ſine metu excommunicationis.*
12 *Dolus præſumitur in his, quæ ſunt de genere prohibitorum.*
14 *Raſura paucarum litterarum, cùm dubium eſt à quo facta*

facta fuerit, non reddit litteras falſas, ſi ſit in loco non ſuſpecto, aliàs ſecus.
15 *Raſura quando reperitur in loco non ſuſpecto præſumitur facta per Officialem, ſed in loco ſuſpecto præſumitur facta per impetrantem.*
16 *Et quando dicatur locus ſuſpectus.*
17 *Reſcriptum non redditur falſum, nec ſuſpectum ex raſura in narrativa facti.*
18 *Reſcriptum redditur falſum ex raſura ſcripta manu diverſa etiam in loco non ſuſpecto.*
19 *Secus ſi eadem manu.*
20 *Et in dubio præſumitur manus diverſa ſi ſit in loco ſuſpecto*
21 *Litteræ Apoſtolicæ ſi ſint redditæ clauſæ, non vitiantur ex raſura in quocumque loco ſit.*
22 *Niſi character in loco raſuræ ſit valde difformis.*

1 EX CONSCIENTIA. Propter paucarum litterarum raſuram in loco non ſuſpecto reſcriptum non probatur falſum. Hoc dicit, ſecundum Jo. Andr. & omnes. Primò diffinit objectum dubium. Secundò objectionem puniri mandat, ibi, *Verum.*

2 Nota primò ex textu regulam, quod raſura paucarum litterarum in reſcripto Apoſtolico, non inducit probationem falſitatis: de quo latiùs dicitur infra in examinatione materiæ. Ergò à contrario ſecus ſi raſura ſit multarum litterarum, ut cap. *Venerabilis*, §. 1. *ſupra de Religioſ. domib.* & cap. *Licet, verſ Quinta, ſupra eod.* ubi de hoc: & notat hic Hoſt. *in princ. in ver. Peccatum*; unde, ut dicebat Joannes relatus à Jo. Andr. *n. 6* & Marian. Socin. *nu. 7 in fin* licèt raſura litteræ non inducat ſuſpicionem falſitatis, cap. *Cum olim, il ſecundo infra de privileg.* tamen raſura lineæ utique eam inducit.

3 Secundò nota ibi, *ſapientis*, non quamlibet raſuram inducere probationem, ſeu ſuſpicionẽ falſitatis litterarum Apoſtolicarum: ſed illam tantũ, quæ debet ſapientis animum in dubitationem vertere, ut *hic* per Abb. *in 2. notab.* nam modica ſuſpicio non debet ſapientis animum immutare, arg. hujus textus, & cap. *Iudices*, 1 *q.* 1. & cap. *Etſi quæſtiones*, §. *fin. ſupra de ſimon.* cum ſuis concordant ſecundum gloſ Joannis *hic in ver. Sapientis*, & Hoſt. *num* 2. qui in fine addit ſuſpicionem probabilem debere ipſum aſſecurare, ut patet in *cap.* 2. ubi de hoc, *ſupra eodem.*

5 Ultimò nota ibi, *obligaſſe ſe ſub periculo cauſæ*, Beneficiatum poſſe ſe obligare ad pœnam perdendi beneficium; ſimile in cap. *Cum dilectus, ſupra de elect.* quod verum eſt quoad ſui præjudicium, ſecus quoad præjudicium ſuperioris, quia talem promiſſionem poteſt ſuperior reſpuere, ſeu non acceptare, ut in cap. *Admonet*, & in cap. *Quod in dubijs, ſupra de renunciat.* & *hic* notat Marian. Socin. *n.* 7.

6 Abſolutis breviter notabilibus venio ad materiam, & ad clariorem textus intelligentiam diſtinguo tres caſus ex mente Laurentij, & gloſſæ in cap. *Licet in ver. Tenuem, ſupra eodem*, & Marian. Socin. *hic num.* 10. *& ſeq.* Quandoque enim abraſio in litteris Apoſtolicis facta fuit à Cancellario, ſeu alio ex officialibus Curiæ in quantum unicuique ratione officij eſt cõmiſſum, & hoc eſt certum; quandoq; facta fuit ab impetrãte, ſeu utente, & hoc ſimiliter eſt certum; quandoq; verò ignoratur à quo facta fuerit, & ſic verſamur in dubio.

Primò caſu cùm ſcilicet eſt certum abraſionem fuiſſe factam ab officiali Curiæ manifeſtum eſt eã non inducere falſitatem in litteris Apoſtolicis, ut firmant in c. *Ex litteris, ſupra de fide inſtr.* Innoc. *in fine, in ver. Abradi*, Hoſtien. *num.* 5. Joan. Andr. *num.* 4 *in eod. ver.* Bellam. *num.* 2. Butr *num.* 4. *verſ. Quæro à quo poſſit abradi*; & Cardin. *num.* 1. *in fin.* Nec diſtinguitur hoc caſu an raſura ſit in loco ſuſpecto, quia nihilominus cum apparet facta ab officiali, non reddit falſum reſcriptum, ut *hic* per Abbatem *num.* 4.

7 Quod ſi quæras in quibus caſibus officialis poſſit abradere, & corrigere litteras Bullatas; Reſpondeo id poſſe in illis caſibus, in quibus litteræ non concordant cum ſupplicatione, ſeu matrice: vel quando litteræ minus benè expeditæ reperiuntur, ut patet in Regula de non judicando juxta formam ſupplicationis, in illis verbis (Et ſi litteræ ipſæ per præoccupationem, vel aliàs minus bene expeditæ reperiantur, ad illorum, quorum intereſt, inſtantiam ad Apoſtolicam Cancellariam remitti poterunt per ejus officiales, quibus hujuſmodi tenores, & formas reſtringere convenit, ad formas debitas reducendæ.)

8 Secundò caſu, ideſt cum certum eſt abraſionem fuiſſe factam ab impetrante, vel utente; hæc ſit concluſio, quod modica quælibet raſura in litteris Apoſtolicis etiamſi ſit unius ſyllabæ unius litteræ, vel puncti, redit eas falſas, & ſic radens eſt falſarius, & excommunicatus: ita Goffredus *in ſumma huius tituli num.* 9. Gloſſa in cap. *Licèt* §. *Si verò littera, in ver. Tenuem ſupra eod.* Hoſtien. in cap. *Ad falſariorum*, *num.* 4. *in fin. in ver. Falſitatis, ſupra eod* & in cap *Ex litteris, num.* 2 *in ver. In alia littera quàm Papali, de fide inſtrum.* ubi ait: In littera Papali nec punctum fieri, nec deleri poſſe ſine metu excommunicationis: & idem repetit *nu.* 4 *in ver. Abradi*, & concordant ibi Jo. Andr. *eod. num* Bellam. *num* 3. Butr *num.* 4 *verſ. Vnde dicit Hoſtienſis*, Card. *num.* 3. *poſt medium*, Imola *num.* 4. & Abb. *poſt. nu* 3. Archid. in cap. *In memoriam*, *num.* 9. 19. *diſt.* & ibi Bellam. *n.* 7. & Præpoſit. *num.* 15. *verſ. Et conſiderandum*, Abbas *hic num.* 4. ibi: (Si iſte impetrans raſiſſet, falſarius induceretur quantumcumque raſura eſſet modica,) ut in c. *Licet*, ibi: (Aliquid per raſuram tenuem immutatur.) *ſupra eod.* & eum ſequitur Marian. Socin *hic num.* 9. *verſ. Idem ſi apparet facta ab impetrante*, Afflictus *deciſ.* 404. *poſt. num.* 8 *& n ſeq.* ubi pluribus oſtendit raſuram in litteris Principis, & præſertim Papæ falſitatem inducere, ſive reperiatur in loco ſuſpecto, ſive non ſuſpecto, & ſive fuerit nociva, ſive non, quando fuit non ab officiali publico, ſeu Cancellario, ſed ab impetrante. Nec diſtinguitur an modica ſit raſura, ut idem Afflictus tradit in Conſtitut *Qui litteras*, *num.* 1. *verſ Nec diſtinguitur an modica ſit raſura*: unde ſecundum Laurentium *hic* relatum à Mariano Socino, *num.* 9. etiamſi raſura eſſet in facti narratione, & conſtaret, quod eſſet facta ab impetrante, obeſſet, ut cap. *Significante*, & cap. *Rodulphus*, *de*
9 *reſcriptis*: quibus adde Hoſtienſem *in ſumma huius tituli*, §. 2 *verſ. Quinto, in fin.* ubi dicit: hodie præceptum eſt, ut in litteris D. Papæ nec in magno numero, nec in modico audeat quis manum apponere, etiam litteram unicam, vel dimidiam, vel punctũ unicum addendo, cancellando, diminuendo, componendo, aut mutando, exceptis officia-

 libus

libus, quibus hoc permiſſum eſt; alioquin manum apponens ex Canone lato in Curia ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrit, quæ nõ poteſt, per aliquem citra Sedem Apoſtolicam relaxari, & tales difficillimè abſolvuntur ſine pœna: & quamvis Navarr. *in Manuali cap.* 27. *num.* 62. *verſ. Sexta*, poſt Jo. Gerſonem *in 2. par. Alphab.* 32. *Cap. Quidam, fol.* 118. dixerit non ſufficere aliquam litteram, vel punctum corrigere, quod non mutat ſubſtantiam aliquam, ut faciat incidere in excommunicationem latam in falſarios litterarum Apoſtolicarum, ſaltem quo ad forum conſcientiæ, cum id facre bona mente ſine dolo, & ullo alterius damno, non videatur mortale: non tamen videtur recedendum à communi opinione, quam etiã tenet Cardin. Cajet. *in ſumma, in ver. Excommunicatio, cap.* 26.

10 Cæterum adverte ſecundum Marian. Socin. *hic num.* 12. *circa finem*, quia ſi talis dolo mutaret, abraderet, ſeu cancellaret, puniri deberet pœna falſi, & alijs pœnis, quibus falſarij litterarum Apoſto-
11 licarum puniuntur, de quibus in cap. *Ad falſariorum, ſupra eodem*, & præſumeretur dolo feciſſe, ſi aliquid corrigeret, abraderet, vel induceret, quod eſſet de ſubſtantialibus litterarum, vel in loco ſuſpecto, & importante aliquod præjudicium non leve; & ita intelligendus eſt textus in cap. *Licet*, *ſupra eodem*, & quod ibi notat gloſ. *in verb. Tenuem*, ſed ſi extra ſubſtantialia, vel circumſtantias neceſſarias abraderet, vel immutaret, ut in cognomine, vel agnomine, vel ſimilibus, tunc arbitrandum eſſet hoc feciſſe potius per ſimplicitatem, quàm per malitiam. Unde fortè non tenetur pœna, l. *Cornel. de falſ.* Eſſet tamen excommunicatus, ut dictum eſt, & carere deberet omni commodo litterarum, ut in cap. *Cum olim, ſupra de off. Delegat.* & quamvis ille textus loquatur tantùm de aperiente, & deſtruente ſolum ſigillum: tamen ſatis placet ut non teneatur pœna l. *Cornel.* quia hujusmodi pœna non tenetur niſi doloſus, l. *Nec exemplum, Cod. ad leg. Cornel. de falſis*, gloſſ 1. in cap. *Ad falſariorum, ſupra eod.*

12 Neque obſtat, quod in genere prohibitorum præſumatur dolus, ut notatur in cap. 1. *ſupra de præſumpt.* & conſequenter cum etiam punctum, & litteram removere, aut apponere ſit prohibitum, ſi in contrariũ operatus eſt, præſumatur dolo id feciſſe; quoniam, ut reſpondet Marian. Socin. *n.* 15 ex quo id commiſſum eſt in loco nullatenus ſuſpecto, & nihil importante, præſũptio eſt, quod potius per ſimplicitatem id egerit, argum. c. *Accedens*, juncta gloſ. 1. *ſupra eod.* Res tamen, ut ſubdit Marian. Socinus non eſſet ſine maximo dubio,
13 & fortè ſi talibus litteris uteretur, falſi pœnam nõ evaderet, per tex. in d. cap. *Accedens*, & per notata, in l. *Divus, ff. ad leg. Cornel. de falſis.*

14 Tertiò caſu, cùm ſcilicet dubium eſt, à quo facta fuerit abraſio, in quibus terminis intelligitur hoc cap. Concluſio ſit, quod raſura paucarum litterarum facta in loco non ſuſpecto non reddit litteras falſas. Caſus eſt in hac decretali, quæ tametſi indefinitè determinet paucarum litterarum raſuram non inducere ſuſpicionem falſitatis: tamen communiter à Doctoribus intelligitur ſi raſura hujuſmodi ſit in loco nõ ſuſpecto, aliàs ſecus: & in ſpecie ſic tradit Bernardus hic poſt caſum dicens: Nota quod raſura paucarum litterarum nõ reddit falſum ſcriptum, niſi eſſet in loco ſuſpecto, prout hic intelligitur, & tenent Joan. Andr. Butr. Cardinal. & Anchar. Abb. & omnes *in ſum. textus.* Ad idem eſt caſus expreſſus in cap *Ex litteris, ſuprà de fid. inſtrum.* quem ſic ſumant Jo. Andr. & reliquè poſt eum, videlicet reſcriptum Apoſtolicum propter raſuram in loco non ſuſpecto non cenſetur vitioſum.

15 Ratio hujus concluſionis eſt, quia quando raſura reperitur in loco non ſuſpecto, præſumitur facta per officialem: ſecus verò ſi reperiatur in loco ſuſpecto, quia præſumitur facta per impetrantem, vel utentem; & ideo talibus litteris fides non adhibetur, ut hic declarant Abbas *n.* 4. *verſ. Sed quando*, Jo. de Anan. *n.* 3. & Mar. Socin. *n* 9. *verſ. Sed quando*, Bellam. in cap *In memoriam, num.* 4. & ibi etiam Turrecrem. *num.* 3 *verſ. Alio modo*, & Præpoſitus *num.* 8 *&* 10. *diſtinct.* 19. Vitalinus *in Rubrica de crimine falſi*, in Clement. *num.* 5. *verſ. Sed raſura in loco ſuſpecto*: & ita intelligendi ſunt Doctores, qui ſimpliciter ajunt, in dubio abraſionem præſumi factam ab habente auctoritatem corrigendi, ut puta officialibus Cancellariæ, ſcilicet ſi appareat in loco non ſuſpecto, aliàs ſecus. Hi ſunt in cap. *Ex litteris, de fide inſtrum.* Jo. Andr. *num.* 4. *verſ. Sed in dubio*, Butr. *eod. num. verſ. In dubio præſumitur*, Cardinal *num* 3. *in fine*, Anchar. *in* 3. *notab. verſ. Vbi autem apparet abraſio*, & Jo. de Anan *nu.* 3 & hæc præſumptio oritur propter Bullam in litteris Apoſtolicis appoſitam, quæ omnem ſuſpicionem excludit, ſecundum Cardin. *ubi ſupra.*

16 Dicitur autem locus ſuſpectus ſi abraſio fiat in nominibus, judicum, vel in data, vel in remotione appellationis, ut exemplificat gloſ. in cap. *Inter dilectos, in ver. Conſumptum, de fide inſtrum.* cum qua concordant ibi Innoc. *num.* 3, *in verb. Annotatione*, Hoſtien. *numero* 4. Jo. Andr. *num.* 29. Butr. *num.* 14. *& num.* 20.

17 Ergo ſi raſura ſit in narrativa facti, propter hoc reſcriptum Apoſtolicum non redditur falſum, nec ſuſpectum, ut eſt caſus ad litteram in d. cap. *Ex litteris, de fid. inſtrumen.* & ibi notat gloſ. *penult.* & communiter omnes.

Item gloſ. 1. *hic*, & Hoſtien. *poſt princ. in ver Raſuras*, Goffredus *in ſumma hujus tituli, nu.* 9. Hoſt. *in ſumma eod. tit. num.* 3. *verſ. Quinto cum litteris Bullatis*, Jo de Anan in cap. *Licet, num.* 7. *verſ. Adde etiam, ſupra eod.* Turrecr. in cap. *In memoriam, nu.* 2 *verſ. Alio modo*, 19. *diſt.* Afflict. *deciſ.* 404. *num.* 5. Itaque tunc obeſt raſura in facti narratione, quando apparet facta ab impetrante, ut in ſecundo caſu: ſecus verò ſi dubitetur, ut in hoc tertio caſu, quia non obeſt, & ita intelligitur d. cap. *Ex litteris, de fid. inſtrum* ut declarat Laurentius, quem hic ſequitur Mar. Socin. *n* 9. *verſ. Vnde voluit.*

18 Adverte tamen, quia ſi abraſio ſcripta ſit manu diverſa; tunc licet reperiatur in loco non ſuſpecto, indiſtinctè reddit litteras falſas. Quod plurimis modis poteſt deprehẽdi, nempè ex encauſto, ſeu attramento, & ſpecie, & forma litteræ, & alijs ſimilibus modis, ſecundum quod traditur in l. *Cõparationes, Cod. de fide inſtrum.* & in l. *Si unus*, *C. de*
19 *teſtamentis*, & è converſo non obeſt raſura in quocumque loco reperiatur, ſi eadem manu fuerit ſcripta, ut poſt Laurentium voluit gloſ. in c.
20 *Licet, in ver. Tenuem, ſupra eod.* Verum ſi dubium ſit, an eodem, vel diverſa manu ſit ſcripta, tunc recurritur ad conjecturam loci; nam ſi reperiatur in

in loco ſuſpecto; tunc præſumitur ſcripta non eadem manu, ſed diverſa; & ideo reddit reſcriptum falſum, ut dicunt Abb. *hic num.* 4. & Jo. de Anan. *num* 3. Hoſtien in d. cap. *Ex litteris eod. num. in princip. & verſ. Niſi conſtaret*, & *ibi* etiam Joann. Andr. *num.* 7. *in fin. eod verſ.* Et Anchar. *num.* 3. *itidem in fin de fide inſtrum.*

2 Prædicta procedunt ſi litteræ Apoſtolicæ ſint redditæ apertæ, ſecus verò ſi clauſæ, quia tunc, ut dicit gloſ. in cap. *Licet, in ver Tenuem*, *ſupra eod.* non nocet raſura in quocumque loco ſit; & idem voluit Laurentius, qui ad hoc allegat l. *Cancellaverat, ff. de his, quæ in teſtamento delentur*, & quod notatur in cap. *Inter dilectos*, *ſupra de fide inſtrum.* & in cap. *Cum olim*, *de offic. Delegat.* & in d. l. *Comparationes*, *C de fide inſtrum.* & in d. l. *Si unus*, *C. de teſtam.* & eſt communis concluſio, ut dicit

12 Mar. Socin. *hic num.* 10 qui tamen eam limitat, & benè, dummodo character in loco raſuræ non ſit ab alio multum difformis, aliàs ſecus; præſertim ſi eſſet magna, & notabilis raſura, & eſſet in loco ſuſpecto, nec fieret aliqua mentio intus de correctione: nam eo caſu præſumi poſſet ſigillum eſſe adulterinum, & eſſet notabilis ſuſpicio, & rationabilis, quod eſſet falsò appoſitum, vel quod fortè aliquo ingenio litteræ eſſent diſſigillatæ, & raſura commiſſa, & poſtea ſigillatæ; ſed ſi intus eadem manu; & forma, tinctura fieret mentio de abraſione, ſecus eſſet dicendum.

De Colluſione detegenda.

Cap. Audivimus

SUMMARIUM.

1 *Beneficio ſuo privatur qui per colluſionem illud conſtituit cenſuale.*
2 *Colludens in cauſa beneficiali privari debet beneficio.*
3 *Prælatus poteſt Eccleſiam conſtituere penſionariam. Declaratur num.* 6.
4 *Colluſio quid ſit.*
5 *Geſta per colluſionem non tenent.*
6 *Penſio bona fide impoſita ſuper beneficio ſine auctoritate Epiſcopi non excedit vitam ſolventis: ſecus ſi cum Epiſcopi auctoritate.*
7 *Contrarium,*
8 *Penſiones ex ſtylo ſolus Papa reſervat, & nullæ declarantur reſervationes penſionum ad vitam factæ à Vicario Leodienſi.*

1 AUDIVIMUS. Beneficio ſuo privatur qui per colluſionē illud conſtituit cenſuale. Hoc dicit ſecundum Jo Andr. &

2 omnes, vel generalius ſecundum Abb. Siculum. Colludens in cauſa beneficiali privari debet beneficio, & primò refert colluſionem, ſecundò facientes puniri mandat, ibi, *unde.*

Nota ex textu Prælatum poſſe ſuper fructibus beneficij annuam penſionem imponere, prout hic notat Bernardus poſt caſum, dicens Prælatum

3 poſſe Eccleſiam conſtituere penſionariam: & ſatis probat hæc littera: nam in tantum penſionis impoſitio hic reprobatur, in quantum facta fuit per colluſionem. Iſti enim Clerici, qui fingebant ſe rectores, habebant jus in beneficijs, & pro bono pacis concordabant cum eis qui beneficia poſſidebant, ut tenerent ipſa quoad viverent, & in ſignum juris petentium ſolverent eis annuam penſionem, ut poſt mortem ipſorum poſſent actores poſſeſſionem beneficiorum intrare: & per hoc illudebatur collatio, quæ debebat fieri per Epiſcopum: & in hac colluſione, & fraude Papa hic fundat ſuam deciſionem, ut patet in littera ibi, *Si quos*

4 *Clericos per colluſionem huiuſmodi fraudem legitimè ſibi conſtiterit commiſiſſe.* Eſt enim colluſio inter actorem, & reum latens, & fraudolenta conventio, ſecundum gloſ. 1. & Hoſt. *n* 1. unde collu-

5 dium non debet remanere impunitum, cap. *Si quem pænituerit*, 2. *q.* 3 & geſta per colluſionem non tenent, l. 3. *ff. eodem*, ſecundum Innoc. *hic in fine.*

6 Ergo à contrario ſenſu ceſſante colluſione penſio fuiſſet validè impoſita; non tamen excederet vitam ſolventis etiam colluſione ceſſante, cùm eſſet impoſita ſine actoritate Epiſcopi, ut dicit gloſ. *ſecunda*, cum qua concordat Innoc. *in princip.* inquit enim:) Hæc penſio ſi bona fide pacta ſit, non excedit vitam paciſcentis, niſi interveniat auctoritas Epiſcopi.) allegat cap. *De cætero*, & cap. *Veniens, ſupra de tranſact.* & ſequitur Hoſtien. *n.* 2. dicens penſionem ſine auctoritate Epiſcopi conſtitui non poſſe, & ſi conſtituta ſit etiam licitè, vitā ejus, qui ſolvit, non excedere. Sentiunt igitur gloſ. Innoc. & Hoſt. penſionem poſſe aliquando licitè conſtitui ſine Epiſcopi auctoritate, ſcilicet pro bono pacis, & concordiæ omni fraude, & colluſione ceſſante; ſed eo caſu penſionem eſſe perſonalem, nec excedere vitam gravati. Ergo à contra-

7 rio cenſent per auctoritatem Epiſcopi poſſe bona fide conſtitui penſionem realem, & duraturam in tempus ſucceſſionis in beneficio. Tu verò de hoc articulo dicas ut ſcripſi in cap *Niſi eſſent, de præben.* ubi pleniſſimè examinavi an, & quando poſſit Epiſcopus ſua ordinaria auctoritate penſiones ad vitam, vel perpetuas imponere, *à num.* 14. *uſque ad num.* 65. & ad hunc textum reſponde ut per Abb. *in* 1. *notab.* videlicet hic vacare argumentum à contrario ſenſu, quia habemus jus expreſſum in contrarium, id eſt in d. cap. *Niſi eſſent*; quod irrefragabiliter probat Epiſcopum nec pro bono pacis poſſe annuas penſiones imponere, quæ tranſeant ad ſucceſſores in beneficio, inducendo illud fortiter, ut ibi dixi *n.* 40.

8 Quibus adde quod cùm Vicarius Leodienſis delatus fuiſſet ad s. m. Paulum V. quod diſpenſationes in aliquibus caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis paſſim concederet, & penſiones tam vitales, quàm perpetuas reſervaret, Papa per litteras in forma Brevis hujuſmodi gratias, & reſervationes nullas eſſe declaravit, eidemque inhibuit ſub pœnis, & cenſuris, ne de cætero ſimilia attentaret: & cùm poſtea Sereniſſimus Epiſcopus, & Princeps Elector conqueſtus eſſet, quod ſe inaudito hujuſmodi litteræ emanaſſent, Congregatio ad illius ſupplicationem ſuper his controverſijs deputata quoad facultatem reſervandi penſiones, tam etſi DD. variè diſtinguant in cap. Audivimus, de Colluſ. detegen. Cùm tamen uſus Sedis Apoſtolicæ Ubique receptus habeat ut ſolus Papa eas reſervet, minimè poſſe Vicarium hanc ſibi facultatem vendicare, totius negocij ſeriem retuli in c. *Cum de tua*, *n.* 11. & 17. *ſupra de corpor. vitiat.*

De Maledicis.

Cap. Innotuit.

1 INNOTUIT: Maledicens Papæ puniendus eſt,ut deinceps alij abſtineant, & terreantur. Hoc dicit Jo. Andr. Et primo ponit culpam; ſecundò puniri mandat,ibi,*ipſum.*

Pro intellectu hujus textus vide quod ſcripſi in cap. *Licet,n.*18 *de pœn:*

De Clerico excommunicato depoſito,vel interdicto miniſtrante.

Cap. Si quis Presbyter.

SUMMARIUM.

1 *Depoſitus, vel ſuſpenſus celebrans, & monitus non deſiſtens excommunicatur, & ſi nec ſic deſiſtat, per ſacularem proteſtatem ad requiſitionem Eccleſiæ,exilio damnatur.*

2 *Irregularis an efficiatur,Clericus minorum Ordinum ſuſpenſus,excommunicatus,vel interdictus miniſtrando in aliquo ex dictis ordinibus, & num. ſeqq. uſque in finem.*

3 *Pœna ubi non eſt ſtatuta, non eſt noſtrum eam imponere.*

4 *Irregularitas non incurritur niſi in caſibus in iure expreſſis, & dicens aliquem irregularem,debet dare caſum iuris.*

5 *Clericorum appellatione veniunt Clerici minorum Ordinum.*

6 *Ius generaliter, & indiſtinctè loquens, generaliter, & indiſtinctè intelligitur, niſi per aliud diſtinguatur.*

7 *Deponitur quis à minoribus Ordinibus, ſicut à maioribus, & num.* 13.

8 *Irregularis in dubio prohibetur miniſtrare in ſacris Ordinibus; in minoribus verò permittitur diſpenſativè.*

9 *Et an hoc caſu diſpenſet Epiſcopus.*

10 *Ordinum minorum miniſteria exerceri debent per Clericos cœlibes tantùm, & in eorum defectum per Clericos coniugatos, non tamen bigamos.*

11 *Irregulares fiunt Clerici miniſtrantes in prima tonſura, & in minoribus ordinibus ſimoniacè ſuſceptis ex Conſtitutione Sixti V. hac in parte non revocata per Clementem VIII.*

12 *Ordines minores,in quantum ſunt Sacramentum, ordinantur omnes ad Sacramentum Euchariſtiæ.*

13 *Et ſecundum ſe ſunt ſacri.*

14 *Interdictum violat qui in officio ſuo miniſtrat ſicut priùs, licèt ſit Clericus minorum ordinum, & irregularitatem incurrit, & num. ſeqq. uſque in finem.*

15 *Secus ſi exerceat aliquid non deputatum certo ordini, ut cantare Reſponſoria,dicere Pſalmos, & huiuſmodi.*

16 *Item ſecus ſi ſit deputatum certo ordini, ſed ex conſuetudine exerceatur etiam per laicos, ut in Epiſtola, quæ ſine apparatu dicitur per quemcumque.*

*Sed contra n.*18.*&* 19.

17 *Clerici ſuſpenſi,excommunicati, vel interdicti, qui tamquam Clerici ex officio ſuo exercent actum alicui ex dictis ordinibus deputatum, irregularitatem incurrunt ex voto ſacræ Pœnitentiariæ.*

18 *Conſuetudo qua minorum ordinum functiones exercentur promiſcue à Clericis,ac laicis, eſt corruptela à Concilio Tridentino improbata.*

19 *Monialis,vel laicus non poſſunt canere Epiſtolam, & Lectiones in Miſſa ſolemni, & ſi neceßitas urgeat, conſulendus Sanctißimus ex ſententia ſacræ Congregationis Concilij.*

20 *Regulares comprehenduntur in decreto Conc. Trid.* ſeſſ 23.cap.17. *de minorum ordinum functionibus non exercendis niſi per Conſtitutos in eiſdem ordinibus.*

1 SI QUIS PRÆSBYTER. Degradatus,vel ſuſpenſus celebrans,& monitus nõ deſiſtens excommunicatur; & ſi nec ſic det ſiſtat per ſæcularem poteſtatem ad requiſitionem Eccleſiæ exilio damnatur. Hoc dicit,ſecundum Jo. Andr.& omnes.

2 In textu ibi,*Aut alius Clericus.* QUÆRO, An Clericus minorum ordinum ſuſpenſus, excomunicatus,vel interdictus miniſtrando in aliquo ex dictis ordinibus,irregularitatem incurrat.

3 Ad partem negativam arguitur, quia Canones, qui in contrarium allegantur,ut hic,& in concordantibus,infra citandis,quod pertinet ad irregularitatem,videntur reſtringendi ad conſtitutos in ſacris,de quibus loquitur cap. 1. *ſupra eod.* & cum nullum jus expreſsè dicat Clericum inferioris gradus citra ſacros excommunicatum, vel ſuſpensũ, aut interdictum in ordine ſuo miniſtrantem in irregularitatem incidere, nec nos ex capite noſtro hanc pœnam inducere debemus. Primò, quia ubi pœna ſtatuta non eſt,non eſt noſtrum ipſum imponere,l.*Et ſi quis,*§.*Et generaliter,ff de Relig. & ſumpt.funer.* l 2,§.*Non perpetuè,ff.de Sepulchro violato*
4 Secundò,quia irregularitas non incurritur
5 niſi in caſibus in jure expreſſis. Unde qui dicit aliquem irregularem, debet dare caſum juris, cap. *Is qui, de ſent.excom. lib. 6.* Speculator *in tit. de diſpenſat.* §. *Iuxta,num.*22 & cum odioſa ſit, & pœnalis,reſtringenda eſt,non laxanda, cap. *Pœnæ,de pœnit diſtinct.*1.cap. *Odia,de regul. iur. lib. 6.*
6 Tertiò,quia Acolythi, & inferiores quaſi laici cenſentur,ut patet in eo,quod leg.& notar. in c.1. *&* 2.*ſupra de Cleric. coniug.* nec in degratatione ipſorum adhibetur illa ſolemnitas, quæ adhibetur in degradatione conſtitutorum in ſacris, ut in cap. *Fœlix,*& in cap. *Si autem* 15. *qu.*7. Ideoque ſi eccleſiaſticam cenſuram contemnat, non poteſt adeo affici ordo ipſorum, ſicut ordo ſacer, nec punitur niſi ſicut Monialis, quam certum eſt non poſſe irregularitatem incurrere,cap. *Poſtulaſtis*, §.*Quæſiviſtis,infra eodem*: & ſicut laici, & fœminæ,ut infra in hoc cap. *verſ. Similiter de clericis, laicis,vel fœminis.* Igitur,aut tales nullam contrahunt irregularitatem, aut ſi contrahunt aliquam, Epiſcopi poterunt ſuper ea diſpenſare, ſecundum ea,quæ leguntur,& notantur in c. 2 *ſupra de bigam* & per Hoſtien. in cap. *Ad audientiam, n.* 4. *in ver. Concedere,ſupra de homicid.* Quia tamen minorum ordinum miniſteria ex generali conſuetudine promiſcuè exercentur tam à Clericis, quã à Lai-

à laicis: & hoc potiſſimum fundamentum huic opinioni adhærent complures Theologi, & in ſpecie Petr. de Palud. *in 4. ſent. diſt.* 18 *qu.* 4. *verſ. Quintus effectus, & q.* 7. *art.* 3. *concluſ.* 2. Ricchard. de Media villa, *ead. diſt.* 18 *art.* 7. *qu.* 5. Gabriel *ibid. q.* 2. *art.* 3. Sot. *in cap.* 4. *diſt.* 22. *qu.* 3. *art.* 1. *concluſ.* 5. Aſten. *in ſumma p.* 2 *lib* 7. *tit.* 10. *qu.* 1. S. Antonin. 3. *p. tit.* 22. *de Irregular. cap.* 1. §. *De Subdiaconatu*, Tabiena *in Ver. Suſpenſio, n.* 3. & Clarus *n.* 10. & alij apud Sylveſtr *ver. Irregularitas, n.* 15. & complures moderni, & ex Canoniſtis Covarr. in c. *Alma mater, p.* 1. §. 6. *n.* 9. *verſ. Decimò, de ſent. excom. lib.* 6. Pro hac ſententia S. Antoninus, & Tabiena allegant etiam S. Thomam, qui tamen videtur potius oppoſitum ſentire, ut dicam infra *num.* 16. *in fin.*

7 Verùm quidquid ſubtilizetur, ut inquit Hoſtienſis *hic n* 4. certum eſt etiam Clericos minorum ordinum cenſura irretitos miniſtrando in aliquo ex dictis ordinibus, irregularitatem incurrere. Quod probatur primò in hoc textu, qui non tantùm loquitur de Presbytero, ſed etiam de aliis Clericis, qui aliquid de miniſterio ſibi interdicto agere præſumpſerint, & in cap. *Clerici*, in cap. *Fraternitati*, ibi, *Presbyteros autem, & alios Clericos*, & in cap. *Poſtulaſtis*, §. *Quæſiviſtis, infra eod* in cap. 1 §. *Sciturus, de ſent. & re iudicat. lib.* 6. cap. *Cum medicinalis*, §. *Caveant*, & cap. *Is cui, de ſent. excomm. eodem lib.* quæ Jura de Presbyteris, & Clericis indiſtinctè loquuntur: ſicut hæc rubrica, quæ non inſcribitur de Presbytero, vel Diacono, &c. ſed de Clerico excommunicato, depoſito, vel interdicto miniſtrante: Clericorum autem appellatione abſque dubio veniunt Clerici minorum ordinum, c. *Cleros*, 21. *diſt.* cap *De perſona in fin.* 11. *q.* 1. præſertim cum ponuntur ad differentiam Presbyterorum, ut *hic*, & in c. *ſeq.* unde, ut inquit Hoſt. *ubi ſupra*: Jus generaliter, & indiſtinctè loquens, generaliter, & indiſtinctè intelligitur, niſi per aliud diſtinguatur. l. 3 *ff de offic Præſid.* cap. *Quia circa, infra de privileg.* Qui ergo dixerit conſtitutum in minoribus irregularitatem contrahere, ſicut & alios non creditur ei, niſi oſtendat jus, quod ipſos expreſsè eximat, quod, ut ipſe putat, nunquam eſt reperire.

8 Secundò hoc videtur expreſſum in cap. *Epiſcopus, in fin.* 11. *q.* 3. ubi non tantùm Epiſcopi, Presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi, ſed & reliqui gradus à Synodo depoſiti prohibētur miniſtrare, niſi in reparatione ſua recipiant ea, quæ in ordinatione perceperant, ubi gloſ. *in ver Reliqui* notat æquè aliquem deponi à minoribus ordinibus, ſicut à majoribus, & allegat jura concordantia. Ad idē allegatur textus in cap. *Si quis Epiſcopus in Concilio, ead. cauſ. & quæſt.* ubi dejicitur à Clero Presbyter, vel Diaconus, qui oblationem, vel matutinum, aut veſpertinum ſacrificium quaſi in officio ſuo agit ſicut prius, & ſic etiam miniſteria, & functiones minorum ordinum inducunt irregularitatem, ponderando illa verba, *Sicut prius*, prout intelligunt hoc caſu gloſſa prima in cap. 1. *ſupra eadem*, Innocent. & alij infra citandi *nu* 14. Hoſt. *n.* 4. Abb. *eodem n.* & communiter Doctores.

Tertiò, ad hanc partem inducitur bonus textus in cap. *Ad audientiam*, *ſupra de homicid.* nam Presbyter ille, de quo dubium erat, an eſſet irregularis, abſolutè prohibetur miniſtrare in ſacris ordinibus, & poſt peractam pœnitentiam ex indulgentia conceditur ut poſſit miniſtrare in minoribus, ut demonſtrat illa verba: *Poteritis concedere, ut minoribus ordinibus ſit contentus*, ubi gloſſa ultima exponit, *poteritis concedere*, ſcilicet diſpenſativè, ut in cap. *Continebatur eodem tit.* & cum gloſſa tranſeunt ibidem Jo. Andr. *num.* 7. & alij

9 communiter, licèt in eo caſu, ſcilicet homicidij caſualis, & dubij poſſit Epiſcopus diſpenſare, ſecundum Hoſt. *ibi, n.* 4. ubi exponit ver. *Concedere*, ideſt jure ſuo, & quod de minoribus agitur: nam in ſacris non diſpenſat niſi Papa ut d. cap. *Continebatur*, & ſequitur Joan. Andr. in eodem cap. *Ad audientiam, in fin. verſ. Putat tamen Hoſt.* ſecus in homicidio voluntario, ut cap. *Miror.* 50. *diſtin.* Quemadmodum ergo irregularis abſque diſpenſatione prohibetur miniſtrare in ordinibus, ita ſuſpenſus, excommunicatus, vel interdictus miniſtrando in illis irregularitatem incurrit, ut in cap. *Is cui, de ſentent excommunic. lib.* 6. cum concord. ſupracitatis.

10 Quartò, ad idem eſt decretum Concilij Tridentini *cap.* 17 *ſeſſ.* 23 quod præcipit Epiſcopis, ut ad minorum ordinum miniſteria aſſumant Clericos cælibes, ſi præſtò ſint, & in eorum defectum ſufficiant Clericos conjugatos, dumodo non ſint bigamini. Atque ita hujuſmodi miniſteria interdicta ſunt irregularibus, & ſic etiam cenſura irretitis: & hinc fit, ut Clerici, qui cum cenſura in prædictis ordinibus miniſtrant, irregularitatem incurrant, per hoc cap. ubi irregulares declarantur qui aliquid de miniſterio ſibi interdicto agere non verentur.

11 Quintò, hoc videtur expreſſum in Conſtitutione 91. Sixti V. *Sanctum, & ſalutare*, contra Clericos malè, & ſimoniacè promotos in Bullar. *tom.* 2. *pag* 651. quæ Clericos etiam primæ Tonſuræ malè promotos perpetuò ſuſpenſos declarat ab executione, miniſterio, & exercitio Ordinum ſuſceptorum; ac ſi in eis miniſtrare præſumpſerint, illos ſic irregulares effectos omnibus officiis, & beneficijs privat; ubi ponderanda ſunt illa verba, *ſic irregulares effectos*, quæ demonſtrant Papam non infligere de novo irregularitatem, ſed ſupponere Clericos ſic miniſtrantes jam eſſe irregulares effectos: & ita eſt ibi caſus expreſſus, quod Clericus minorum ordinum ſuſpenſus ſi illius miniſtret, irregularis efficitur: & quamvis hæc Bulla quoad alios malè promotos fuerit revocata à Clemente VIII. in ſua Conſtitutione 4 *Romanum Pontificem*, in Bullar. *tom* 3 *pag* 54. tamen ſalva remanet quoad ſimoniacè ordinatos, ut ibi in §. 2. & ſic tales cum ſuſpenſione miniſtrantes in ordinibus minoribus ſupponuntur jam irregulares effecti in Bulla Sixti hac in parte per Clementem minimè revocata.

12 Sextò, & ultimò, Ordines omnes tam ſacri, quā minores unum conſtituunt ſacramentum, ſcilicet Ordinis. Concilium Tridentinum *de Sacramento Ordinis ſeſſ.* 23 *cap* 1. & 2. & in quantum ſunt ſacramentum, omnes ordinantur ad Sacramentum Euchariſtiæ. S Thom. in 4. *ſent diſtinct.* 24 *quæſt.* 3. *art* 2. *qu.* 2. *in corpor.* & in 2. 2. *qu.* 40. *art.* 2. *itidem in corp.* ſinguli habent ſuam materiam, & formam à Chriſto Domino inſtitutam Concilium Florentinum in Decreto Fidei Eugenij IV §. *Sextum Sacramentum*, & ſcripſi in c. *Cum veniſſent, num.* 28. *ſupra de Sacra Vnct.* Item ſinguli habent ſuas peculiares functiones à temporibus Apoſtolorū in Eccle-

Eccleſia receptas, quas recenſet Iſidorus in c. *Perlectis*, 25. *diſt.* & in cap. *Cleros*, 21. *diſtinct.* & innovari præcipit Tridentina Synodus in *d. c.* 17. *ſeſſ.* 23.
13 Et quamvis ratione materiæ ſacræ, circa quam habent actum ſuum, tres tantùm ſint ſacri, nempe Presbyteratus, Diaconatus, & Subdiaconatus: nihilominus omnes ordines Eccleſiæ ſecundum ſe ſunt ſacri, ut declarat S. Thom. *in* 4 *diſt.* 7. *quæſt.* 3. *art.* 1. *qu.* 3. *& diſt.* 24. *qu* 2. *art* 1. *qu.* 3. utrobique in corpore: ideoque etiam ordines minores à Sacris Canonibus paſſim appellantur ſacri, ut §. *Quodlibet ad finem quæſtionis*, cap. *De ordinationibus*, & cap. *Quibuſdam*, 1. *quæſt.* 1. *& q* 3, cap. *Non ſolum in princ.* cap. *Infames*, *in fin.* 6. *q* 1. cap. *Nullus*, 28. *q.* 1 *cap.* 2. 34 *diſt. & cap.* 1. & ibi Doct. *ſupra*, *de fil. Presbyter.* & non tantùm à ſacris, ſed etiã à minoribus ordinibus fit degradatio, ut in cap. *Degradatio*, *de pœnis*, *lib.* 6. & in Pontificali Romano *in titulo de Degradatione*, *&c.* & ſcripſi plenius in cap. *Cum contingat*, *n* 62. *& ſeqq. ſupra*, *de ætat. & qualitat.* Unde jure optimo conſtitutum eſt, ut illorum miniſteria à ſuſpenſis excommunicatis, vel interdictis minimè exerceantur; & ſic exer-
14 centes irregularitatem incurrant. Et hæc eſt vera, & communis Canoniſtarum ſententia, quàm tenet Innoc. in cap. *fin. n.* 1. *in ver. violare*, *infra de exceſſ. Prælat.* ubi decernit interdictum violare qui in officio ſuo miniſtrat ſicut prius, & irregularitatem incurrere, etiamſi ſit in minoribus ordinibus conſtitutus, putà offerendo in Miſſa calicem, vel urceolum, vel aliud, quod ad officium ſuum ſpectet, vel dicendo matutinum, vel veſperas ſicut prius, per d. cap. *Si quis Epiſcopus in Concilio*, & in cap. *Epiſcopus Presbyter*, *in fin* 11. *qu* 3. & concordant ibi totidem verbis Abbas Antiq. *num.* 1. *in ver. Violavit*, Hoſt. *n.* 2. Jo. Andr. *n* 3 Butr *nu.* 23. & reliqui omnes, Speculat. *in tit. de diſpenſat.* §. *Iuxta*, *nu.* 27. *verſ. Hoc etiam*, idem concludunt, *hic.* Hoſt. *d. n.* 4. *verſ. Sed quicquid ſubtilizetur*, Jo. And. *nu.* 2. *in fin.* Butr. *n.* 7. Anchar. *n.* 5. Abb. *n* 4. & Mar. Soc. *n.* 6. & idem Mar. Soc in cap. *Ad audientiam*, *n.* 105. *ſupra de homicid.* ubi dicit eos violare interdictum, qui exercent aliquid deputatum alicui ordini eccleſiaſtico hoc facientes tamquam Clerici, ſive illud faciant tamquam Sacerdotes, ſive tamquam Clerici inferiores: unde ſi Diaconus dicit Evangelium tamquam Diaconus, vel Subdiaconus dicit Epiſtolam tamquam Subdiaconus, vel Acoly-
15 thus, efficiuntur irregulares, ut in hoc cap. Secus verò ubi exercet aliquid non deputatum certo ordini eccleſiaſtic, ut cantare Reſponſoria dicere pſalmos & ſimilia, non tamen principaliter officiando in Eccleſia, ſed tamquam quilibet alius laicus; quia tunc efficerentur irregulares; & ſubdit idem eſſe ſecundum Dominum ſuum, ſcilicet Abbatem Siculum, ſi exerceretur aliud, quod eſſet deputatum certo ordini, ſed ex conſuetudine exerceretur indiſtinctè per quemcumq; etiam non ordinatum, ut eſt Epiſtola, quæ ex conſuetudine communi dicitur ſine apparatu etiam per quemcumque: unde licèt ſuſpenſus, vel excommunicatus, vel interdictus ſine apparatu, ut alius quilibet diceret Epiſtolam, non fieret irregularis, concordat Sylveſt. *in ver. Irregularitas*, *n* 15. ubi ait: Suſpenſum, excommunicatum, vel interdictum ingerentem ſe Divinis faciendo aliquid attributum certo ordini etiam minori, putà Acolythatus, Exorciſtę, & hujuſmodi, incurrere irregularitatem, ſecundum communem opinionem, dummodo id faciat tamquam Clericus, ſive ſolemniter, ſecus ſi attentet aliquid exercibile etiam per laicos, ut quia cantat Requiem æternam, aut verbum pſalmi, & hujuſmodi, quia non efficitur irregularis; & dato etiam quod illud ſit deputatũ certo ordini, & tamen de conſuetudine exercetur per alium quemcumque indiſtinctè, etiam à non ordinatis, talis exercens non eſſet irregularis, dũmodo illud exerceat ſine ſolemnitate, & ex Recentioribus Navarrus *in manuali*, *cap.* 27 *num.* 163. dicens Clericum incurrere irregularitatem exercendo in loco interdicto ſolemniter actum deputatum ordini minori, ac exercendo deputatum majori, ſecundum Innoc. & communem, & dixit *ſolemniter*, quia aliter cantans Epiſtolam ferens cereos, vel urceolos, & ſimilia tamquam alius laicus non incurrit irregularitatem, ſecundum omnes, nec diſſentit S. Thom. *in* 4. *ſent. diſt.* 24. *qu* 2. *art.* 2. *ad* 9 ait enim, Oſtiarium in ſuſceptione ordinis accipere poteſtatem, ut poſſit ex officio arcere alios ab introitu Templi, quamvis etiam hoc ab alijs fieri poſſit, ſed non ex officio; & mox ſubdit idem eſſe in omnibus actibus minorũ ordinum, qui poſſunt per alios licitè fieri, quamvis illi non habeant ad hoc officium. Repete ſed non ex officio, ut innuunt verba, *idem eſſe*, *&c* Et hanc
17 ſententiam Canoniſtarum probavit noviſſimè Signatura S. Pœnitentiariæ Apoſtolicæ habita die 20. Decemb 1650 Cenſuit enim Clericos minorum ordinum excommunicatos, ſuſpenſos, vel interdictos, qui tamquam Clerici ex officio ſuo exercent actum, ſeu miniſterium alicui ex dictis ordinibus deputatum, irregularitatem incurrere.
18 Ad unicum fundamentum Theologorum reſpondetur conſuetudinem, ſecundum quam minorum ordinum functiones promiſcuè exercentur à Clericis, & laicis, eſſe abuſum, & corruptelã improbatam à Concilio Tridentino in *d. c.* 17. *ſeſſ.* 23. ubi ſtatuitur, ut functiones hujuſmodi aliquãdiu in Eccleſia intermiſſæ, in uſum revocentur, & nonniſi per conſtitutos in prædictis ordinibus exerceantur.
19 Unde cùm quidam Regulares conſuluiſſent S. Congregationem Cardinalium ejuſdem Concilij Interpretum, An Monialis in Miſſa ſolemni poſſit canere Epiſtolam, & Lectiones, vel ſaltem vir, qui caret eo ordine ſuperpelliceo tantùm indutus: S. Congregatio cenſuit non poſſe; quia Concilium *cap.* 17. *ſeſſ.* 23. vult expreſsè, ut hujuſmodi miniſteria nonniſi per conſtitutos in hiſce ordinibus exerceantur; & ſi neceſſitas urgeat, conſulendum Sanctiſſimum.
20 Rurſus Generalis Ordinis Sancti Hieronymi Hiſpaniarum petijt à Sacra Congregatione Concilij declarationem infraſcripti dubij, An diſpoſitio *cap* 17. *ſeſſ.* 23. quo cavetur, ne in futurum minorum ordinum miniſteria per alios, quàm conſtitutos in dictis ordinibus exerceantur, comprehendat etiam Regulares: Sacra Congregatio cenſuit comprehendere.

****

De

De Cler. excomm. miniſtr.

Cap. Illud.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicationis notitiam habens per famam, & celebrans deponitur de rigore.*

2 ILLUD. Si habens notitiam excommunicationis per ſolam famam celebrat, debet de rigore deponi, licèt cum eo poſſit misericorditer diſpenſari. Hoc dicit, & eſt caſus notabilis, Abb. Sicul.

In textu ibi, *Periculoſum exiſtat.* Probat hæc littera in concurſu opinionum probabilium, ubi adeſt periculum peccati, eligendam eſſe opinionem tutiorem ex neceſſitate præcepti, inducendo textum, ut ſcripſi in cap. *Ne innitaris, num.* 193. *ſupra de Conſtitut.* quod locum habet non tantum in materia irregularitatis, ſed etiam in omni alia, & ſive dubium ſit facti, ſive juris, vel perſonæ, ut ibi dixi, *num.* 152. cum pluribus ſeqq & ibi plenè videas de electione opinionis probabilis, *à nu.* 13. *ad num.* 311.

De Cler. excomm.

Cap. Poſtulaſtis

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij excommunicato facta non valet, & ſcienter conferens à beneficiorum collatione ſuſpenditur, & n.* 3. *&* 8.

Secus ſi ignoranter, num. 9.

2 *Celebrans in loco interdicto, ſi Clericus eſt à beneficio deponitur; ſi Monachus, vel Monialis, in arctius monaſterium detruditur.*

3 *Excommunicatus tenetur cedere beneficio poſt excommunicationem obtento, nec poteſt illud ſalva conſcientia retinere.*

4 *Diſpenſare poteſt Epiſcopus cum excommunicato ut retineat beneficium poſt excommunicationem ſibi collatum.*

5 *Dum tamen non ſit ille idem Epiſcopus, qui ſcienter contulit.*

6 *Et quid ſi collatio fuerit facta per Papam, & num. ſeq.*

7 *Clauſula abſolutionis à cenſuris in litteris Apoſtolicis reddit gratiam efficacem, & validam non obſtante exceptione excommunicationis.*

8 *Collatio beneficij facta excommunicato etiam occulto eſt nulla, & n. ſeq.*

9 *Occultum non diſtinguitur à manifeſto in his, quæ non geruntur ratione publici officij, ſed concernunt privatam utilitatem excommunicati.*

10 *Collatio beneficij facta excommunicato non tenet etiam ſi communi reputatione habeatur pro abſoluto.*

11 *Nec validatur per ſequentem abſolutionem.*

12 *Collatio beneficij facta excommunicato abſoluto in foro pœnitentiali in vim Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi an ſit valida, nec ne: & numeris ſeqq. uſque in finem.*

14 *Abſolutus in foro pœnitentiali in vim Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi non cenſetur abſolutus in foro exteriori, & num.* 32.

15 *Beneficij aſſecutio eſt actus pertinens ad forum externum.*

16 *Excommunicatus licèt abſolutus in foro animæ, non poteſt ſe immiſcere Divinis officijs.*

17 *Et in publico debet ſe gerere tamquam excommunicatum.*

18 *Et puniri poteſt in foro iudiciali.*

19 *Forus conſcientiæ, & forus iudicialis tendunt ad diverſos fines.*

20 *Excommunicatus quibus pœnis afficiatur in foro animæ, & quibus in foro externo.*

Excommunicatus per abſolutionem in foro pœnitentiali, à quibus pœnis liberetur, ibidem, & num. ſeq.

21 *Abſolutio ab excommunicatione in foro animæ non tollit pœnas fori externi*

22 *Electio celebrata nudo conſenſu eligentium non ſervata forma cap.* Quia propter, *ſuffragatur electo in foro conſcientiæ quoad hoc tantùm, ut cedere non teneatur, ſed non valet in foro externo.*

23 *Excommunicatus abſolutus in foro conſcientiæ tantùm, parte opponente, numquam debet admitti ad participationem Sacramentorum, ac Divinorum celebrationem.*

24 *Excommunicato occulto in foro externo non impedit beneficij aſſecutionem.*

25 *Expenduntur Authores in deciſione Rotæ allegati, & num. ſeq.*

26 *Abſolvendi facultas in utroque foro ſatisfacta parte aliquando conſuevit concedi in Bulla Cruciatæ, vel Iubilæi, & num.* 29.

27 *Pœnitentiarij an habeant facultatem abſolvendi in foro externo.*

28 *Abſolutio in foro pœnitentiali probatur dicto Presbyteri atteſtantis ſe abſolviſſe.*

29 *Clauſula*, ſatisfacta parte, *ſolet apponi in Bullis quando datur facultas abſolvendi in utroque foro.*

30 *Abſolutio in foro externo ad effectum validitatis gratiæ probatur dicto ſolius Pœnitentiarij.*

31 *Abſolutus à ſimonia occulta, ac diſpenſatus ab Epiſcopo in vim Concilij Tridentini*, cap. 6. ſeſſ. 24 *non cenſetur abſolutus, ac diſpenſatus ad beneficia obtinenda.*

1 POSTULASTIS. Collatio beneficij excommunicato facta non valet, & ſcienter cõferens à beneficiorum collatione ſuſpenditur hoc primo. 2 Celebrans in loco interdicto, ſi Clericus eſt à beneficio deponitur: ſi Monachus, vel Monialis, in arctius monaſterium detruditur. Hoc ſecundo Jo. And. Butr. Cardinal. Anchar. Abb. & Mar. Socin. ſecunda pars ibi, *Quæſiviſtis*: & ſubdiviſio patet.

3 Nota primo ibi, *Conferri non poſſunt*, collationem beneficij Eccleſiaſtici factam Clerico excõmunicato eſſe ipſo jure nullam, nam ver. *poſſunt*, præcedente negatione, tollit potentiam, & inficit actum ipſo jure, ut notat gloſ. ordinaria in cap. *Beneficium*, *in ver. Non poteſt*, *de reg. iur. lib.* 6. quàm Bart & ſcribentes omnes ſequuntur in l. *Gallus*, *ff. de liber. & Poſthum.* & ibi teſtatur Jaſon. *nu.* 19. 20. *&* 23. & ſcripſi pleniùs in c. *Cùm dilectus*, *num* 57. *cum duobus ſeqq. ſupra de conſuetud.* Unde nec poteſt beneficium in excommuni-

municatione obtentum ſalva conſcientia retinere, cùm non fuerit canonicè inſtitutus, ſecundum Abb *hic num.2.* & Mar. Socin. *n.6.* nec intraverit per oſtium inovile, ſed tanquam fur, ut dixit Rota *deciſ. 83. num. 16. & 17 par. 7. recent.* Quod videtur eſſe contra Compoſtellanum in c. *Quod ſicut, num. 19. verſ. Item dicimus, ſupra de elect.* ubi tenet excommunicatum electum non teneri cedere, licèt ejus electio ſit nulla, c. *Cum dilectus, ſupra de conſuetud.* Sed hoc non patitur hæc Decretalis, ut inquit Jo. Andr. *hic n.6. ad fin.* Butr *n. 10. verſ. Compoſtell.* Abb. *d. n.2.* & Mar. Soc. *n. 16.* nam ſi non poteſt beneficium licitè retinere, ut dicitur in littera, ſequitur perneceſſe, ut teneatur illud dimittere, & de veritate opinionis Compoſtellani, quæ etiam fuit Innocentij in eodem c. *Quod ſicut.* Vide Archidiaconum in cap. *Si cui, ſub num. 1. in ver. Firmatis. de elect. lib. 6.*

4 Secundo nota ibi, *miſericorditer diſpenſatum.* Cùm eo, qui in excommunicatione beneficium eſt aſſecutus, ſi poſtea fuit abſolutus, poſſe diſpēſari, ut illud retineat, ut in littera, Et ſic nota diſpēſationem fieri poſſe etiam ubi collatio non tenet ſecundum Abbatem *hic num.2 verſ. Nota quod diſpenſatio,* & Mar. Socin *num.6* Talis enim diſpenſatio habet vim collationis, ſecundum Card. *n.5. verſ. Solutio,* ita ut non ſit opus nova collatione, ut per Abbatem *ſub n. 8. verſ. Intellige,* Mar. Socin. *num.17.* & Rebuff. *in gloſ. n.70.* & cùm tex. non aperiat à quo debeat concedi diſpenſatio, videtur relicta poteſtas diſpenſandi Epiſcopo, ut *hic* tenet gloſ. *3.* Goffred. & Innoc. *in princ.* dicens: (Cùm Papa non retineat diſpenſationem ſibi, Epiſcopus diſpenſare poteſt,) cap. *Nuper, infra de ſent. excom.* Abb. *num.8.* Marian. Socin. *nu 15.* Rebuff *num. 74.* Speculator. *in tit. de diſpenſat. §. Nunc*

5 *de Epiſcoporum, verſ 16.* Covar in c. *Alma mater, par 1. §.7. nu.8. de ſent. excom. lib 6.* ſed hoc notabiliter limitat Abb. *hic n.9* & Mar. Socin. *num. 16 in fin.* Dummodo non ſit ille idem Epiſcopus, qui ſcienter contulit, quia cum ipſe peccaverit in conferendo, non eſt dignus hac poteſtate diſpenſandi, ut patet in ſimili de Epiſcopo ſimonia-

6 co in c. *Præſentium, 1. quæſt. 5.* Item limitant, licèt ſub dubio, niſi collatio fuiſſet excommunicato facta per Papam, quia tunc inferior non poſſet fortè diſpenſare ex quo manum appoſuit, ſicut dicimus in eo, quem ipſe ordinavit: nam alius inferior ſine ipſius licentia non poteſt ipſum ad ſuperiores Ordines promovere, ut in c. *Cum in di-*

7 *ſtribuendis, ſupra de tempor. Ordinat.* Sed tu adverte, quia hic caſus, ut Papa conferat beneficium excommunicato, non videtur poſſe contingere, cum in omnibus litteris proviſionis Papalis apponatur clauſula abſolutionis à cenſuris per illa verba: *Teque à quibuſvis,* &c. per quam redditur gratia efficax, & valida, non obſtante exceptione excommunicationis, ut hic notat Rebuff. *num. 67. cum ſeqq.* & *in prax. Benef. in forma, & declarat. novæ proviſionis, in ver. Teque abſolventes num 1. & ſeq* Felin. in cap. *Apoſtolicæ, nu. 1. verſ. Et idem de abſolut.* & ibi etiam Decius, *num 6. de except.* Covar. in d. c. *Alma mater, p. 1. § 7. num. 3. ad fin.* Boer. *deciſ. 290. per totam.* Navar. in cap. *Ita Quorumdam, in 11. not. à num. 14. de Judæis.*

8 Tertio nota in verſ. *Illi verò.* Pœnam imponendam Prælato, qui Clerico excommunicato beneficium contulit: nam ſi ſcienter hoc fecerit, debet ſuſpendi à collatione beneficiorum, ut puniatur in eo, in quo peccavit, ut in textu, & notat Bernardus poſt caſum. Jo. Andr. Butr. Anchar. & omnes ſupra *in ſumm.* Neque hoc caſu requiritur ulla monitio, quia ſumus extra caſum c. *Grave, de præben.* ſecundum Abb. *hic n 3.* Ergo à contrario ſi contulit ignoranter, nullam pœnam incurrit, ſed tamen collatio facta non tenet, arg c. *fin. infra eodem*, & c. *Cum dilectus, de conſuet.* ut per Hoſt. *hic num.2 in ver. Scienter,* Jo. Andr. *eodem nu. & ver.* & Abb. *n.3. in fin. verſ. Sed ſi ignoranter*, & ſatis probatur in littera: nam ubi agitur de pœna infligenda Prælato, qui excommunicato contulit beneficium, textus adjicit verb. *Scienter,* & loquitur de doloſis, & temerarijs collatoribus ut innuunt verba illa, *delinquere præſumpſerunt*, Sed in par. ubi agit de viribus collationis beneficij factæ excommunicato, non utitur verbo, *ſcienter,* ſed ſimpliciter, & abſolutè decidit collationem non valere. Ergo voluit id habere locum ſive collatio fuerit facta ſcienter, ſive ignoranter; alioquin ſi voluiſſet ſolum habere locum quando ſcienter, id expreſſiſſet, ſicut fecit in 2. par. arg. c. *Inter corporalia, §. Sed neque; verſ. Vnde ſi circa, ſupra de transl. Epiſcop.* Facit quod notat Baldus in c. *Innotuit, num.8. de elect.* ubi per illum textum inquit (quamvis ignorantia excuſet à pœna, non tamen dat robur aliàs invalido) Et probatur in c. *A nobis,* inducendo illud, ut

10 ibi dixi *num.49. ſupra de ſimon.* Item ad hoc facit ratio, quia in his, quæ non geruntur ratione publici officij, ſed concernunt privatam utilitatem ipſius excommunicati, vel alterius, non eſt differentia inter occultum, & manifeſtum, ut hic tradit Abbas *num.4.* & ſequuntur Navar. *in manuali cap.27 num.21. & 271. & 273. & conſ. 13. num 4.* ſub hoc titulo. Covar in d. cap. *Alma mater, §.7. num.2. verſ. Hæc principalis,* Mandol *de ſignat. Grat. tit de proviſ verſ. Clauſula & cum abſolutione à cenſuris,* Caſſador. dicens hanc eſſe communem theo-

11 ricam *deciſ. 1. num.4. de præben.* Cæſar de Graſſis *dec.2. num.12. de ſentent. excommun.* Put. *deciſ. 67. lib.1.* ſed et ſi excommunicatus communi opinione reputetur pro abſoluto, nihilominus irrita eſt collatio eidem facta, quia in hac materia, in qua agitur ut excommunicatus ſit incapax ad obtinendum beneficium, non habet locum lex *Barbarius, ff. de off. Præt.* ſed veritas opinioni præfertur, ut notat gloſſa final. in cap. *Solet, de ſenten. excommun. lib.6.* Abbas in cap. *Paſtoralis, §. Verum, nu.15.* & ibi etiam Franch. *num.11. de appellatione,* Rebuff. *hic num.61.* Caſſador. d. *diſt. 1 num. 4. de præbendis.*

12 Nec ſuffragatur excommunicato poſt collationem beneficij fuerit abſolutus, per hoc enim non tollitur incapacitas, quæ collationem præceſſit, quia in his ſpectatur initium, cap. *Dudum. il primo, ſupra de elect.* Rebuff. *hic num 50.* Covarr. *dicto, §.7. ſub num 2. verſ. ſeptimo,* Rot. *deciſ. 83. num 11. & 18. par 7. recent* niſi aliud appareat ex amplitudine clauſularum mandati pro abſolutione impetrati, ut ibi dicitur *num.12.*

13 Sed QUÆRITUR, An beneficij collatio facta excommunicato abſoluto in foro pœnitentiali in vim Bullæ Cruciatæ, vel Jubilæi, ſit valida, necne.

14 Receptiſſima eſt opinio, quàm S. Congregatio Concilij

Concilij ſæpius ſequuta eſt, & admittit Rota in hac deciſione, Abſolutum in foro pœnitentiali in vim Bullæ Cruciatæ, aut Jubilæi, non cenſeri abſolutum in foro exteriori, ut fuſiùs patebit infra n.

15 32. Hinc autem ſequitur, ut nulla ſit collatio beneficij facta excomunicato abſoluto in foro conſcientiæ tantùm, quia actus aſſecutionis beneficij propriè ſpectat ad forum externum, Covar. in d. c. *Alma Mater, in prima parte*, §. 7. *in princ.* ubi aſſerit inter alios excommunicationis majoris effectus quoad exteriora unum eſſe, quòd collatio beneficij facta excomunicato nulla eſt ipſo jure, ut in hac Decretali: quod tres habet rationes. Prima eſt, quia beneficium datur propter officiũ, cap. *Cum ſecundum de præben.* cap. *ult. de reſcript.*

16 *lib. 6.* Sed excomunicatus licet abſolutus in foro pœnitentiali, non habet officij executionem, ut pluribus probat Covar. in d. c. *Alma mater, par.* 1. §. 11. *num* 16. *verſ. Tertiò circa idem.* Ergo beneficium Eccleſiaſticum ei conferri non poteſt. Quo argumento utitur ad litteram idem Covarruu. in *d.* §. 7. *in princip.* Secunda ratio colligitur ex hoc cap. ubi Abbas *poſt num.* 1. (Nota, inquit primò in principio litteræ, quod cui denegatur aliquid, denegatur & omne id, per quod pervenitur ad illud, l. *Oratio, ff. de ſponſal.* nam ex eo, quod excommunicato denegatur communio, non poſſunt ei conferri beneficia, quia ſine comunione non poteſt beneficia adipiſci, nec in eis adminiſtrare.) & concordat totidem verbis Mar. Socin. *in primo*

17 *notab.* Sed excommunicato quamvis ſit abſolutus in foro conſcientiæ, & quoad Eccleſiam denegatur communio, & debet ſe gerere in publico tanquam excommunicatum, ut per Covar *in loco proximè citato*: & noviſſimè cenſuit S. Congregatio Immunitatis in cauſa Mediolanen. ut in litteris hac de re ſcriptis ad Vicarium Capituli ſede vacante: ergo nec poteſt ei beneficium conferri.

18 Ultima ratio ſimiliter deſumitur ex verbis Abbatis in cap. *De his, ante num.* 4. *ſupra de accuſat* ubi reddens rationem quare abſolutus à Confeſſore

19 poſſit iterum puniri in foro judiciali, inquit: (Nã pro delictis imponitur pœnitentia in foro animæ, ut ſatisfaciat Deo, & animæ; ideoque punitur à Confeſſore ſuo tantùm ubi deliquit, *c. Placuit*, 21 *q.* 5 Item punitur in foro contentioſo, ſeu judiciali, quia læſit Rempublicam, ut l. *Locatio*, §. *Quod illicitè, ff de publican. & vectigal.* Cum ergo iſta tendant ad diverſos effectos, impoſitio unius nõ impeditur per impoſitionem alterius.] Hactenus verba Abbatis.

20 Excommunicatus autem dupliciter punitur, primò ſcilicet in foro animæ, & quoad Deũ, quia privatur ſuffragio Eccleſiæ, ut ait Richard. *in* 4. *ſenten. diſt.* 18. *artic.* 7. *quæſt.* 2. & excluditur à regno cœlorum, cap. *Quicumque*, 24. *q.* 1. Ab his pœnis liberatur per abſolutionem in foro pœnitentiali.

21 Deinde punitur in foro externo, & quoad Eccleſiam, quia efficitur infamis, cap. *Infames*, 6. *q* 1. Excluditur ab eccleſiaſtica ſepultura, cap. *Sacris*, *de ſepultur.* A communione fidelium, cap *Sicut*, 11. *q.* 3. A divinis officijs, cap. *Quod in te, de pœnit. & remiſſ.* & Sacramentis Eccleſiæ, c. *Engeltruda*, 3. *q.* 4. Et redditur inhabilis ad beneficia acquirenda, ut hic in textu. Et hujuſmodi pœnę cum reſpiciant Eccleſiam militantem, nullatenus tolluntur per abſolutionem in foro animæ: & idem Abbas in d. cap. *De his, num.* 5. *in* 2. *limitat. de accuſ.* Fagn. in 1. *part.* 5. *lib. Decretal.* *cuſat.* & ſequuntur Marant. *de ordin. Iudic. in* 6. *par. num.* 87. Covarr. in d. cap. *Alma mater, in* 1 *par.* §. 11. *num.* 16. & *lib.* 2 *var. reſolut. cap.* 10. *num* 3. & Franc. Peña Rotæ Auditor *in Director. Inquiſit. Schol.* 20.

22 Sed eſto beneficij collatio facta abſoluto in vim Cruciatæ ſuſtineri poſſit, ita ut proviſus non teneatur ſe beneficio abdicare quoad Deum, & in foro animæ: tamen non debet cenſeri, ac pronũciari valida in judicio exteriori, & contentioſo, exemplo electionis celebratæ ex nudo conſenſu eligentium non ſervata forma à jure canonico præſcripta, quæ licet ſuffragetur electo in foro conſcientiæ, adeout cedere non teneatur, non tamen valida eſt in foro exteriori, ſecundum Innoc. in c. *Quod ſicut, num.* 8. *de elect.* & in cap. *Si celebrat, num.* 5 *infra eodem*, quem ſequitur Abb. in cap. 1. *in fin. de reſtit. ſpoliat.* Anchar, *in reg. Beneficium, in* 7. *q. de reg. iur. lib.* 6 & alij apud Felin qui plura exempla his ſimilia congerit in cap. 1. *num,* 36 *in* 6. *fall de Conſtitut.*

23 Hoc autem multò clariùs procedit parte opponente in caſu deciſionis Rotæ, in quo pars objicit beneficij aſſecutioni impedimentum excommunicationis; tunc enim abſolutus in foro conſcientiæ numquam admitti debet ad participationem Sacramentorum, ac Divinorum celebrationem, & conſequenter nec ad aſſecutionem beneficij, quod datur propter officium, ut dictum eſt. Et hanc opinionẽ parte opponẽte ſequuntur etiã Authores contrariæ ſententiæ, & in ſpecie Navar. *conſ.* 47. *An Mendicantes, n.* 4 *de ſent. excom.*

24 Ac demum quemadmodum excommunicatio occulta nihil operatur in exteriori judicio, nec impedit beneficij aſſecutionẽ, Jo Andr, poſt Hoſtien. in cap. *Si vere, in gloſ. in ver. Executionem*; quem Abb. & alij ſequuntur *de ſenten. excomm.* Ita nec abſolutio occulta, id eſt in foro ſecreto, & pœnitentiali operari debet, ut beneficij aſſecutio valida ſit in foro externo. Eadem enim vis ligandi, atque ſolvendi, cap. *Verbum de pœnit. diſt.* 1. cap. *Cum inferior, de maior. & obedient.*

25 Neque his obſtant auctoritates in deciſione Rotæ allegatæ; ſiquidem omnes ſupponunt Pœnitentiarium eo caſu habuiſſe facultatem abſol-

26 vendi in utroque foro: quæ quidem facultas in aliquibus caſibus ſatisfacta parte conſuevit concedi in litteris Cruciatæ, vel Jubilæi, ut teſtantur Covar. in d. cap. *Alma mater. par.* 1. §. 11. *num* 16. *verſ. Hæc deinde opinio*, & Navar. *d. conſ.* 47 *n.* 3. *de*

27 *ſent excomm.* Etenim Calderin. quærit an abſolutio ad effectum validitatis impetrationis beneficij probetur dicto Pœnitẽtiarij, & reſpondet his verbis: (Sed ſalvo ſaniori conſilio, dico abſolutionem probatam, dummodo tamen Pœnitentiarius hanc facultatem habeat, quam videtur habere, quia Epiſcopi hoc caſu habent, & ipſos Pœnitentiarios puto habere in abſolvendo poteſtatem ipſorum Epiſcoporum, id eſt quam Epiſcopi habent de jure communi, quia ex generali poteſtate vicem Papæ gerunt. In hoc tamen Curia Romana declaret.) Itaque Calder. non diſputat ibi an abſolutus à Pœnitentiario ſit capax beneficij, ſupponit enim ſimpliciter eſſe capacem, dummodo Pœnitentiarius habeat poteſtatem abſolvendi; quam habent Epiſcopi de jure communi, id eſt in utroque foro, & in hoc remittit ſe judicio Eccleſię Romanæ. Sed ſolum inſiſtit an ea abſolutio, quatenus

tenus vim habeat in utroque foro, probatur teſtimonio ſolius Pœnitentiarij; & pluribus oſtendit probari, & reſpondet objectis.

28 Rota ſimiliter *deciſ. 573. diverſor.* dum decidit abſolutionem in foro pœnitentiali ad effectũ validitatis gratiæ probari teſtimonio Presbyteri dicentis ſe abſolviſſe vigore Cruciatæ, ſupponit potius eo caſu illum Presbyterum habuiſſe facultatem in utroque foro abſolvendi. Quod inde colligitur, quod Rota ibi aſſerit abſolutionem conceſſam fuiſſe parte prius ſatisfacta. In Bulla enim

29 Cruciatæ clauſula, *ſatisfacta parte*, ſolet potiſſimũ opponi, ubi datur Confeſſario facultas abſolvendi etiam in foro exteriori: quod ſatis colligitur in litteris Jubilæi fel. rec. Pij V. publicatis anno 1568.

30 Creſcentius verò *deciſ.* 14. *de probat. aliàs* 163. longe apertius ſupponit in ſuo caſu conceſſam fuiſſe à Pœnitentiario facultatem abſolvendi etiã in foro externo, & decidit illam probari ad effectum validitatis gratiæ per ſolum Pœnitentiariũ. Ait enim; abſolutionem etiam in foro contentioſo ad effectum validitatis gratiæ ſufficit probare per ſolum Pœnitentiarium dicentem ſe abſolviſſe à cenſuris. Verba enim illa *abſolutionem etiam in foro contentioſo ad effectum validitatis gratiæ*, duo videntur ſupponere, ideſt abſolutionem eo caſu fuiſſe conceſſam à Pœnitentiario habẽte poteſtatem abſolvendi etiam in foro exteriori eſſe neceſſariam ad effectum validitatis gratiæ. Itaque ſolus Navarr. *d. conſ. 47 de ſent. excomm.* nulla, vel ratione, vel auctoritate ſuffultus, ſed obiter aſſerit abſolutionem in foro conſcientiæ tantùm operari, ut abſolutus obtinere poſſit beneficia ſibi canonicè collata: & tamen ipſemet *n.* 4 declarat hoc non procedere parte opponente; & oppoſitum abſolutè ſentit in *conſ.* 49. incipien. *Quidam in loco, eod. tit.* ubi reſpondet excommunicatum abſolutum à Confeſſario virtute Cruciatæ non eſſe capacem beneficij, niſi non ſolùm parti ſatisfecerit, verum etiam ab Ordinario excommunicatore abſolutionem impetraverit.

31 Et hanc ſententiam ſatis probavit S. Congregatio Concilij in terminis *c. 6. ſeſſ.* 24. quo tribuitur Epiſcopis facultas abſolvendi in foro conſcientiæ tantùm, ac diſpenſandi in irregularitatibus ex occulto delicto provenientibus; cenſuit enim abſolutum à ſimonia occulta, ac diſpenſatum in vim *d. c. 6.* non cenſeri abſolutum, ac diſpenſatum ad beneficia obtinenda.

32 Subſequitur nunc declaratio ejuſdem S. Congregationis, de qua mentio facta eſt ſupra *nu.* 14. An virtute Bullarum, ſeu privilegiorum Apoſtolicorum, quibus datur Confeſſario facultas abſolvendi pœnitentes à cenſuris, ſi iiſdem Bullis, ac privilegiis expreſſum non ſit, ut pœnitentes abſolvi poſſint in utroque foro, liceat Regularibus ſaltem ſatisfacta parte, abſolvere quemquam à cenſuris quoad forum externum, & contentioſum.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum cenſuit Regulares nequaquã poſſe in vim privilegiorum, ſeu litterarũ Apoſtolicarum ejuſmodi, etiam ſatisfacta parte, abſolvere pœnitentes à cenſuris quoad externum, & judicialem forum, & abſolutum ab eis in foro conſcientiæ, & pœnitentiali, utique non cenſeri abſolutum in judicio exteriori, & contentioſo: quinimo cenſuris eccleſiaſticis irretitos, denunciatos cogi poſſe à Locorũ Ordinarijs gerere ſe pro talibus, etiamſi à Regularibus ut ſupra abſolutionem obtinuerint.

De Clerico per ſaltum promoto.

Cap. Tuæ litteræ.

SUMMARIUM.

1 *Subdiaconus, qui ignoranter per ſaltum fit Presbyter, poſt pœnitentiam in Diaconum ordinatur, & demum poterit ſecum in Sacerdotio diſpenſari.*

2 *Ordo Presbyteratus non prærequirit ex neceſſitate Sacramenti ordinem Diaconatus.*

3 *Ordinatus ad ſacros Ordines prætermiſſis Minoribus characterem recipit, & numero ſeq. uſque ad num. 6.*

4 *Præpoſteratio facti factum non vitiat.*

5 *Ordines minores fuerunt in primitiva Eccleſia ex inſtitutione Chriſti.*

6 *Epiſcopalis Ordo an prærequirat characterem Presbyteralem ex neceſſitate Sacramenti.*

7 *Presbyter eſt capax conſecrationis Epiſcopalis, licèt non ſit Diaconus, vel Subdiaconus.*

8 *Epiſcopus ſi conferat ordinem Diaconatus, vel Subdiaconatus, quem non habet, characterem non imprimit.*

9 *Ordinato in Presbyterum conferendi ſunt ordines inferiores, de quibus ignoratur an fuerint collati.*

Iteratum non intelligitur quod factum eſſe neſcitur. ibidem.

10 *Ordo cum dubitatur an fuerit collatus ab Epiſcopo, conferri debet ſub conditione, & n. 15.*

11 *Sive dubium ſit facti, ſive iuris.*

12 *Ordinatus per ſaltum ſi nolit miniſtrare, non debet præcisè cogi ſuſcipere Ordinem prætermiſſum.*

13 *Ordines ſacri non requirunt uſum rationis ex neceſſitate Sacramenti, ſed ex neceſſitate præcepti tantùm.*

14 *Aetas diſcretionis quandoque dicitur poſt ſeptennium, ſed regulariter poſt annum decimumquartum in maſculo, & duodecimum in fœminina.*

15 *Ordinatus ante ætatem legitimam an recipiat characterem ſi Epiſcopus publico edicto proteſtatus fuerit ſe nolle Ordines conferre niſi in legitima ætate conſtitutis.*

16 *Diſpenſare poteſt Epiſcopus cum Presbytero ordinato per ſaltum ut poſteaquam pœnitentiam egerit, & ordinem omiſſum receperit, in Presbyteratu miniſtret.*

Et quid ſi ordinatus fuerit ſcienter, & doloſe, ibid. verſ. Verùm Hoſtienſis.

17 *Et quid ſi miniſtraverit in Ordine, quo carebat, & num. 20.*

Et quid poſt Concilium Tridentinum, n. 21.

18 *Diſpenſare quis poſſit cum ordinato per ſaltum poſt annum ætatis decimumquartum.*

Ignorantia craſſa, & ſupina non excuſat, ibidem, & n. ſeq.

19 *Ignorantia non eſt tolerabilis in facto proprio, maximè recenti, & ſolemni.*

20 *Ordinatus per ſaltum ſi miniſtraverit habetur pro non ordinato in ſui præjudicium, nec poteſt eligi* in

in Epiſcopum.

22 *Ordinatus per ſaltum eſt ipſo iure ſuſpenſus ab executione Ordinum, ac ſi miniſtraverit irregularitatem incurrit, & n. ſeq.*

23 *Irregularis efficitur qui miniſtrat in Ordine, à quo eſt ſuſpenſus.*

24 *Diſpenſare an hodie poſſit Epiſcopus cùm ſcienter ordinato per ſaltum.*

25 *Lex nova ſuperveniens in materia diſpoſita per leges antiquas quamvis generaliter loquatur, tamen diſtinguitur prout diſtinguebant leges antiquæ.*

26 *Interpretatio paſſiva admittitur in omni materia.*

27 *Ordinatus in ſacris ante annos diſcretionis ad ætatem legitimam perveniens an continere teneatur latiſſimè diſcutitur uſque in finem.*

Quid ſi factus adultus ordinationem ſuam ratificavit expreſſè, n. 40.

Et quid ſi tacitè eo quod velit in ordine remanere, & uti privilegijs clericalibus, n. 48. *&* 69.

Et quid ſi ordinatus ante uſum rationis poſtea contradixit, & in contradictione perſeveraverit tam ante, quàm poſt finem decimiquarti anni. num. 50.

Et quid ſi poſt uſum rationis uſque ad finem decimi quarti anni tacuit, ſed poſtea infra triduum reclamavit, n. 52.

Et quid in caſu converſo, n 53.

Et quid ſi ſemper tacuit, & habuit ſe mirè negativè, num. 54.

Item quid ſi tempore ordinationis erat doli capax, & poſt ſuſceptum ordinem ſtatim contradixit, & perſeveravit in contradictionem uſque ad finem decimiquarti anni, ſed poſtea tacuit, n. 70.

Et quid in caſu converſo, n. 73.

Et quid ſi conſenſit tantummodo ante ſuſceptum ordinem; poſtea verò nec conſenſit, nec diſſenſit, num 74.

28 *Opiniones Doctorum referuntur de continentia ordinati ante annos diſcretionis, & num. ſeq. uſque ad num.* 40.

29 *Doli capax & Voto, & Sacramento ſe obligare poteſt.*

Declaratur num. 32. *& num.* 45.

30 *Ordo facit quod votum facere non poſſet.*

Contrarium n. 51 *&* 68.

31 *Virginitas eſt voti, non præcepti, & n.* 51.

32 *Voto continentiæ nec tacitè, nec expreſſè poteſt quis ſe adſtringere ante quatuordecim annos, & num.* 45. *&* 69.

33 *Ordinatus ante annos diſcretionis, qui nec ante, nec poſt finem decimiquarti anni infra triduum contradixit, cenſetur ratificare, & n.* 38. *&* 74.

34 *Nec eſt opus interrogare ordinatum an velit continere, necne.*

35 *Secus in profeſſione, & cur, & num. ſeqq. &* 78. *in fine.*

36 *Votum tam profeſſionis, quàm continentiæ expreſſè, & tacitè ratificari poteſt.*

39 *Taciturnitas ratihabitionem non inducit, & num.* 56.

Declaratur num. 58. *uſque ad n.* 65.

40 *Ratificans ordinem ſacrum ante annos diſcretionis ſuſceptum non poteſt validè matrimonium contrahere.*

41 *Anve ratificatio huiuſmodi hodie fieri poſſitate ante annum decimumſextum expletum, & num. ſeq. uſque ad n.* 48.

42 *Votum caſtitatis hodie tam expreſſè, quàm tacitè fieri poteſt à maiore annis quatuordecim, ſicut poterat ante Concilium Tridentinum, & num ſeqq.*

43 *Profeſſio Regularis maiorem requirit deliberationem, quam votum continentiæ.*

44 *In regulæ obſervatione gravitas eſt, & labor.*

45 *Impubes poteſt ad alia vota ſe obligare, non autem ad votum continentiæ, & cur.*

46 *Votum continentiæ faciliùs introducitur in eo, qui characterem habet Ordinis ſacri, quàm in ingreſſo in Monaſterium, qui Monachus non eſt.*

47 *Lex exorbitans à iure communi non extenditur ultra caſum expreſſum etiam ex identitate rationis.*

48 *Ratificatio tacita obligat ad votum continentiæ ordini ſacro annexum, ſicut expreſſa.*

49 *Idem in profeſſione, ſponſalibus, & matrimonio.*

50 *Conſenſus liber voventis eſt de intrinſeca ratione voti.*

51 *Eccleſia non poteſt quemquam invitum obligare ad votum continentiæ*

52 *Puero in cunis ordinato non præiudicatur ſi adveniente ætate adulta contradicat, verſ. Idem apertius tenet Hugo, & n. ſeq.*

55 *Taciturnitas an, & quando habeatur pro conſenſu.*

56 *Et quid in præiudicialibus, & ubi agitur de obligatione inducenda.*

57 *Et quid ſi cum taciturnitate concurrat actus poſitivus, & n. ſeq. uſque ad n.* 65.

Et quid in favorabilibus, n. 63.

58 *Intellectus cap.* Diaconus, 27. diſtin.

Ordinem ſacrum ſuſcipiens tenetur continere, licèt ante ordinationem proteſtatus fuerit ſe nolle continenter vivere, ibidem.

59 *Connexorum alterum recipiens cenſetur ad alterum ſe obligare.*

60 *Intellectus cap.* Si fortè, 65. diſtin.

61 *Litteras recipiens, & legens cenſetur eo ipſo illas approbare, & debitum confiteri.*

62 *Cautela mirabilis ad extorquendam confeſſionem à debitore.*

64 *Profeſſio ante annos diſcretionis emiſſa an, & quando poſt ætatem legitimam cenſeatur tacitè ratificata, & n* 76.

65 *Ratihabitio actus nulli ex defectu conſenſus per ſolam remotionem impedimenti non inducitur, & num* 84.

66 *Sponſalia contracta ante uſum rationis per ſupervenientiam ætatis non convaleſcunt, niſi verbo vel facto ratificentur.*

67 *Matrimonium metu contractum in ætate innubili de iure communi convaleſcit per copulam ſubſequutam, non autem per ſolam remotionem impedimenti.*

68 *Ordini ſacro anexum eſt votum continentiæ ex Conſtitutione Eccleſiæ, & n.* 77.

69 *Niſi impediat defectus ætatis.*

71 *Ordinationi ſuæ contradicens ante decimumquartum annum cenſetur poſtea in priori diſſenſu perdurare, & n. ſeq.*

Idem in caſu converſo, n. 75.

72 *Voluntatem immutatam allegans probare debet, & n.* 75.

75 *Votum à viro emiſſum uxore contradicente ſtatim ea mortua ex perſeverantia in Monaſterio ſolemnizatur.*

76 *Votum virginitatis firmatur ex quo ætas iam adulta*

adulta eſſe cæpit.

77 *Votum continentiæ ineſt profeſſioni de ſui natura, & eſt de ipſius ſubſtantia.*

78 *Ratificatio inducitur propter præcedentis actus continuationem.*

79 *Ratificatio Ordinis ante annos diſcretionis ſuſcepti inducitur eo ipſo quod ordinatus poſt pubertatem infra triduum non reclamavit.*

80 *Furioſus habens dilucida intervalla in Subdiaconum ordinatus an continere teneatur, & an ſit ei concedenda diſpenſatio ut poſſit contrahere matrimonium.*

81 *Et quid ſi dum erat mentis compos intentionem habuit ſuſcipiendi Diaconatum.*

82 *Et quid ſi tempore ſuſceptionis non agitabatur furore*

83 *Et quid in dubio.*

1 TUÆ LITTERÆ. Qui ignoranter per ſaltum de Subdiacono fit Presbyter, poſt pœnitentiam in Diaconum ordinatur, & demum ſecum poterit in Sacerdotio diſpenſari Hoc dicit ſecundum omnes. Communis diviſio. Secunda ibi, *Mandamus.*

2 Nota primò ex hac Decretali ordinem Sacerdotalem non prærequirere ex neceſſitate Sacramenti characterem ordinis Diaconatus quod apertè probatur hic, quia ordinatus in Presbyterum prætermiſſo Diaconatu non jubetur iterum ordinari ad ordinem presbyteratus. Imo poſteaquam pœnitentiam peregerit, & Diaconatum ſuſceperit, ex miſericordia permittitur miniſtrare in ordine Sacerdotali, ut *hic in fine:* & ſic character Presbyteralis fuit abſque dubio impreſſus, & præpoſteratio non obfuit: ad idem textus in c. *Sollicitudo*, 52. *diſtin.*

3 Hoc autem procedit non tantùm ſi ſolus ordo Diaconatus fuerit omiſſus, ſed etiamſi omiſſi fuerint reliqui inferiores ordines: nam etſi Hugo relatus hic in gloſ. *fin* tenuerit laicum ordinatum ad ſacros ordines nihil recipere, eo quod ſicut viri, & mulieris conjunctio unum perficit corpus; ita Clericatus, & Sacerdotium unum faciunt Presbyterum, ut legitur in cap. *Sicut*, 40. *diſtinct.* tamen oppoſitum docuit Vincentius: nam ſecundum eum etiamſi quis nullum habeat ex minoribus ordinibus, tamen ſi promoveatur ad ſacros, utique ordinem recipit. Et hanc opinionem Vincentij ſequuntur *hic* gloſ. *fin.* Hoſtien. *num.* 2. Jo. Andr. *num.* 6. *in fine*, dicens idem tenere Petrum Hiſpalen & Goffredum. Itẽ

4 Marian. Socin. *in* 1. *notab*; idem firmat gloſ. *unica* in d. cap. *Sollicitudo*, 52. *diſtinct.* quæ hinc colligit præpoſterationem facti factum non vitiare Et

5 Innocen. in cap. 1. *de presbyt. non bapt.* ubi hoc probat ea ratione, quia tempore Apoſtolorum in primitiva Eccleſia non erant minores Ordines; Eccleſia enim ipſos primò conſtituit, cap. 1 22. *diſtinct.* & tamen ipſi Apoſtoli fuerunt Sacerdotes, cap *In novo*, 21. *diſtin.* Ad hanc tamen rationem Innocentij reſpondet hic Jo. Andr. *nu* 7. Ordines Minores fuiſſe inſtitutos ab Eccleſia antequam aliquis Apoſtolus ordinaretur: quod etiam videtur ſonare illa littera.

Sed tu adverte ad id, quod ait Innocentius Ordines minores non fuiſſe in primitiva Eccleſia nam oppoſitum docuit S. Tridentina Synodus *ſeſſ* 23. *de Sacram. Ordin. cap.* 2. ibi: (Et ab ipſo Eccleſiæ initio ſequentium ordinum nomina, atque unius cujuſque eorum propria miniſteria, Subdiaconi ſcilicet, Acolythi, Exorciſtæ, Lectoris, & Oſtiarij in uſu fuiſſe cognoſcuntur.) Itẽ quod ſubjicit ordines minores fuiſſe ab Eccleſia inſtitutos, periculoſum eſt, ut probavi latiſſimè in cap. *Cum contingat, à num.* 72. *ſupra de ætat. & qualitat.* Nec obſtat textus in d. cap. 1. 22. *diſtin.* quia non loquitur de Ordinibus, ſed de Dignitatibus, quas omnes inſtituit Romana Eccleſia. Alioquin ſi de Ordinibus loqueretur, Ordo Epiſcopalis, de quo ibi fit mentio, eſſet ex Conſtitutione Eccleſiæ, nõ autem ex ordinatione divina, quod eſt hæreticum affirmare, ut in decreto Concilij Tridentini *ſeſſ.* 23. *de Sacram. Ordin. can.* 6. & ſcripſi in c. 1. *n* 9. *ſupra de ordinat ab Epiſc.* & plenius in cap. *Quanto. de Conſuetud.* Præterea Dominus Sacramentum Ordinis inſtituit, & Apoſtolos ordinavit Sacerdotes in Cœna, cùm dixit eis, *Hoc facite in meam commemorationem*, ut per D. Thom *in* 4. *diſtin.* 24. *q.* 2 *art.* 3. *ad* 2 & Turrecr. in cap. *Presbyter n.* 2. 23. *diſtin.* & diffinitum eſt à Tridentina Synodo *ſeſſ.* 22. *de Sacrif. Miſſæ cap.* 1. & *can.* 2. Unde quod dicit Jo Andr. Eccleſiam inſtituiſſe minores Ordines antequam Apoſtoli ordinarentur, hodie eſt error. Quidquid tamen ſit de dictis Innocentij; & Jo. Andr. prædicta concluſio quòd ordo Sacerdotalis non prærequirat characterem aliorum ordinum ex neceſſitate Sacramenti, veriſſima eſt, quia poteſtates ſunt diſtinctæ, ut docet S. Thomas *in* 4. *diſt* 24. *q.* 2. *art.* 2. *qu.* 5. S. Bonav. *ead. diſtinct. qu.* 3. Raymund Petr. de Palud. Aſtenſis, & cæteri Theologi, ut hic teſtatur Henric Boich *col.* 3. *in princip. verſ. Aut eſt maſculus*, & Sylveſt. *in ver Ordo*, 2. *num.* 1. *verſ. Nec etiam*, & ex recentioribus Toletus *in ſumm. lib.* 1 *cap.* 50. *verſ. Alterum eſt*, quam etiam ſequuntur communiter DD. *hic* teſte Abbate *n.* 4.

6 Cæterum quamvis hæc ita ſe habeant in Ordine Presbyteratus, non tranſeunt tamen abſq; difficultate in Ordine Epiſcopali: nam Bartholom. Brixienſis in cap. *Sollicitudo*, 52. *diſtin.* ut ibi notatur in gloſ. *unica in fine*, opinatus eſt laicum recipere Ordinem Epiſcopatus, & characterem imprimi, ſi ei conferatur in forma Eccleſiæ ab eo, qui poteſtatem habet, arg. hujus Decretalis; & hoc placet hic Joanni Andr *in fine*; id ipſum poſt Hugonem tenet Archid in c. *Subdiaconus*, 77. *diſtin.* ubi ſic ait: (Imò plus dico, quod in cunis poteſt puer eſſe Sacerdos, & Epiſcopus, & omnes Ordines recipere ſecundum Hugonem) & hanc partem pluribus *hic* tuetur Henr. Boich. *col.* 3 *verſ Tu dicas*, ubi etiam reſpondet ad text. in cap. *Ex litteris*; *infra de exceſſ. Prælat.* pro qua etiam concludit Præpoſ. in d. cap *Subdiaconus*, *n.* 4. dicens: (Iſta argumenta Theologorũ procedunt retento quod Epiſcopatus non ſit Ordo per ſe ſeparatus à Sacerdotali, ſed quædam uberior facultas. Sed retenta opinione Canoniſtarum, quam tenui in cap. 1. 21. *diſtin.* ſcilicet quod Epiſcopatus ſit Ordo ſeparatus, & imprimat ſuum characterem; iſta opinio non procederet, quia imò imprimeretur character, & eſt eadem ratio, quæ in Ordine Sacerdotali.) Hæc Præpoſitus. Et ita communiter teneri affirmat Abb. *hic n.* 5. *verſ. Quoad ſecundum* Veritas tamen eſt prædictam opinionem nec cõmunem, nec veram videri: quoniam Canoniſtæ ferè omnes, excepto Bartholomæo Brixienſi, & alijs

alijs præallegatis, oppoſitum tenuerunt, nempè Vincentius, Petrus Hiſpalen. Goffredus, Joannes, Bernardus, Innocentius, & Hoſtienſis ſupracitati *num.3.* & in cap. *Indecorum, de ætat. & qualit.* Petr. de Sampſone, & Abb. Antiq. *num. 2.* Jo. And. *n. 10.* Bellam. *num. 15. verſ. Probatur hoc*, Butr. *num. 8. verſ. Ordo ſacer.* & Anchar. *num. 2. verſ. Nam & Presbyter.* Item Turrecrem. in d. cap. *Sollicitudo, 52. diſt.* Et hujus opinionis eſſe omnes ferè Doctores ſcripſit Raymun. in cap *Gratia, 1. q. 1.* ut refert Turrecrem. *ubi ſupra*: quam etiam veriorem eſſe dicit gloſ. *fin. hic*, per tex in cap. *Ex litteris, §. Cum igitur*, ibi, (Num igitur Pontificale officium ſine Altaris miniſterio, &c.) *infra de exceſſ. Prælat.* & Sylveſ. *loco citato.* De cujus veritate plura ſcripſi in d. cap. 1. *de ordin. ab Epiſc.* ubi etiam *nu.* 81. Poſui rationem diverſitatis cur Ordo ſacerdotalis non prærequiritur characterem aliorum Ordinum ex neceſſitate Sacramenti, & tamen Epiſcopatus prærequirat characterem presbyteralem ex neceſſitate conſecrationis.

7 Adverte tamen, quia etſi non habens Ordinem ſacerdotalem non ſit capax conſecrationis Epiſcopalis; tamen qui Sacerdos eſt, poteſt conſecrari Epiſcopus, licèt Ordinem Diaconatus, vel Subdiaconatus, aut alios inferiores non habeat. Sed priuſquam exequatur, ſupplendum eſt id, quod
8 deeſt, ut hic, & in d cap. *Sollicitudo, 52. diſt.* Quod ſi Epiſcopus daret Ordinem Subdiaconatus, vel Diaconatus, quem non habet, nihil conferret, argumen. cap. *Gratia*, & cap. *Ventum eſt, 1. q. 1.* cap. *Daibertum, 1 q 7.* & cap. *Quomodo, de conſecr. diſtin. 4.* & notat *hic* gloſ. *fin.* Hoſtien. *n. 2 verſ. Hunc autem recipit*, & alij ſupracitati.

9 Secundò nota ibi, *in Diaconum ordinare procures*: ordinato in Presbyterum eſſe conferendos inferiores ordines, de quibus ignoratur an fuerint collati, necne. Rationem habes in littera, quia nō intelligitur iteratum quod factum eſſe neſcitur; quaſi dicat quamvis Sacramentum Ordinis non ſit iterabile, cap. 1. & *cap. fin. ſup. de Sacramen. non iteran.* Concil. Trident. *ſeſſ. 7. de Sacram. can. 9.* Tamen non dicitur iterari ordo, qui neſcitur eſſe collatus: concordat cap. *Eccleſiæ*, & cap. *Solemnitates, de conſecr. diſt. 1.* & cap. *Placuit, de conſecr diſt. 4.*
10 Epiſcopus autem ratione dubij præmittere poterit hæc verba, videlicet: (Si tu es ordinatus in Diaconum non te ordino) & nil dare, vel recipere intendant. (Si verò non es ordinatus, ordino te.) & in mente gerat, & ſuper eodem inſtruat ordinandum, ſecundum Hoſtien *num. 2. in ver. Iteratum*, Jo. Andr, *eod. num. in vèr. Procures*, & Marian. Socin. *in 3. not* Adde tu, & ordinationem perficiat in forma Eccleſiæ, ideſt proferat verba formæ, & adhibeat inſtrumenta pro materia eidem ordini aſſignata, ut in Concilio Florentino in decreto fidei Eugenij IV. pro inſtructione Armenorum, in §. *Sextum Sacramentum*: aliàs enim characterem non imprimeret, ut ibi, & in cap. *Extra Catholicam*, & cap. *Detrahe, 1. quæſt. 1. cap. 1.* & cap. *penult. de Baptiſ.* & notant. in cap. 1. *infra de ſchiſmat.* gloſ. *in ver. Irritus*, Jo. And. *nu.* 7. Butr. *num. 3.* Cardin. *num. 4. in 3 quæſt.* & Abb. *n. 4.* Similis cautela cum dubitatur de Sacramento Baptiſmi, habetur in cap. 2 *de Baptiſ. & de Eccleſia*, de qua dubitatur an ſit conſecrata, in d. cap. *Solemni-*
11 *tates, de conſ. diſt. 1.* Quod procedit non tantùm in dubio facti, cùm ſcilicet vertitur quæſtio an Ordo fuerit collatus necne, ut hic; ſed etiam in dubio juris, cùm quæritur an ritè collatus fuerit, ut ſcripſi in cap. *unico, num. 81, ſupra de ſacr. Unct.* &
12 patebit infra *num. 15.* Verùm ſi promotus per ſaltum non vult miniſtrare in Ordine ſic recepto, vel in ſuperioribus Ordinibus; non debet cogi præcisè ſuſcipere Ordinem prætermiſſum, ſecundum Hugonē, & Archid qui hoc notant in cap. *Sollicitudo, 52. diſtinct.* & poſt eos Henric. *hic in princ.*

13 Tertiò nota ibi, *ante annos diſcretionis*, uſum rationis ad ſacros Ordines recipiendos non eſſe ex neceſſitate Sacramenti; alioquin ſic ordinatus characterem non reciperet, ſed deberet iterum ordinari, cujus contrarium hic deciditur: nam ſuppletur tantūmodo Subdiaconatus Ordo prætermiſſus; reliqui autem ordines ante uſum rationis collati non iterantur. Et ita hunc textum ad hoc inducunt Cardin. Turrecr. & Præpoſ. in cap. *Subdiaconus, ambo n. 2. 77. diſt.* & tenet *hic* gloſ. 2. dicens infra annos diſcretionis benè quem recipere ſacros Ordines, licèt conferri non debeant. Unde eſt hic caſus pro opinione Hugonis, & Archidiaconi in d. c. *Subdiaconus*, qui dixerunt puerum poſt ſuſceptum Baptiſmum in cunis ordinatum etiam in Presbyterum characterem recipere. Idem docuit D. Thom. *in 4. ſenten. diſt. 25 q. 2. ar. 2. q. 2.* Hoſtien. in cap. *Vel non eſt compoſ nu. 6. verſ. Adeo quod etiam puer in cunis*; & ibi etiam Collectar. *n. 2. ſupra de tempor. ordinat.* & Henric *hic col. 3. verſ Super eo.* Ad declarationem. Quod benè nota, quia non habemus alibi textum ita clarè hoc decidentem: nam cap. *Maiores, § fin de Baptiſ* cōcludit in Sacramento Baptiſmi; Licèt eadem ſit ratio in omnibus Sacramentis non iterabilibus, ut per Præpoſ. *loco cit.* Prædicta autem Decretalis, *Vel non eſt compoſ.* non loquitur de infante, ut perperam ibi notant Moderni Collectores, ſed
14 de puero treſdecim annorum. At de infante loquitur hæc littera, ſi intelligamus verbum, diſcretionis, pro rationis uſu, ſicut intelligendum videtur, quia ordinatus allegabat ſe inferiores Ordines ſuſcepiſſe ante annos diſcretionis ad probandam ignorantiam omiſſionis Diaconatus. Quæ allegatio non concluderet, ſi ordinationis tempore uſum rationis habuiſſet. Nec eſt novum, ut ætas diſcretionis intelligatur ſeptennio expleto, ut in cap. 1. 30. *q. 2.* & in cap. *Omnis utriuſque, infra de pœniten. & remiſſ.* Licèt propriè dicatur poſt decimum quartum annum in maſculo, & duodecimum in fœmina, ut in cap. *Cum virum*, & cap. *Cum ſimus ſupra de Regular.* Clemen. *Eos*, juncta gloſ. 1. *eod. tit.* & notat *hic* Hoſtien. *ante num. 1. in ver. Diſcretionis.*

15 Cæterum ſi Epiſcopus ante ordinationem proteſtatus fuiſſet ſe non habere intentionē Ordines conferendi niſi habentibus ætatem legitimam; tunc non imprimeretur character, non quidē ex defectu ętatis, ſed ex defectu intentionis miniſtri, quæ requiritur ex neceſſitate Sacramenti, ut in Concilio Florentino *in Decreto fidei Eugenij IV. in §. 5.* & in Concilio Tridentino *ſeſſ. 7. de Sacramen. can. 11.* Unde cum olim in S. Congregatione Concilij actum eſſet quid reſpondendum de ordinatis ante ætatem legitimam ab Epiſcopo, qui ante ordinationem in Eccleſia publico edicto proteſtatus fuerat quod non intendebat Ordines conferre niſi ijs, qui in ætate legitima eſſent conſtituti, præſuppoſita atteſtatione ejuſdem Eccleſiæ De-

Decani aſſerentis ſe audiviſſe ab Epiſcopo cùm diceret hujuſmodi proteſtationem fieri ad terrorem, cæterum ſe habere intentionem Ordines conferendi: Die 23. Januarij 1586. Sacra Congregatio communi ſententia quoad primam, negativè quoad ſecundam partem, reordinãdi cum proteſtatione, ſi non eſt ordinatus. Die 24. Januarij 1586. In Conſiſtorio Sanctiſſimus reſpondit ſe eſſe in adem ſententia ſupra dictis præſuppoſitis, ſi ex edicto Epiſcopi colligitur eum habuiſſe intentionem negativam, ſive oppoſitam: tamen ut cautiùs reſpondeatur, dixit ſignificandum parti ut exemplum dicti edicti proferat. De hoc articulo, an ſcilicet uſus rationis ad ſacros Ordines ſit ex neceſſitate Sacramenti, an verò ex neceſſitate præcepti tantùm; & quid in Ordine Epiſcopali, ſcripſi plenè in cap. *Super inordinata à num. 35. ſupra de præben.*

16 Ultimò nota ibi, *de miſericordia miniſtrare permittas.* Epiſcopum poſſe ſuo jure diſpenſare cum Presbytero per ſaltum promoto, ut poſteaquam pœnitentiam peregerit, ac deinde ſuſceperit Ordinem prætermiſſum, miniſtret in Ordine ſacerdotali. Concordat textus in cap. *Sollicitudo, in fine:* ponderando verbum. *Concedas 52. diſtinct.* & tenet hic gloſ. *ult.* & Archid. in d. cap. *Sollicitudo, ſuper dicto ver. Concedas.* Verùm Hoſtien. *num. 2. in fine, verſ. Tu dicas,* exiſtimat hoc habere locum ſi talis fuerit ſic ordinatus ignoranter; ſecus ſi doloſè, & ſcienter: quia tunc non diſpenſaret niſi Papa; offendit enim mentem, & litteram, *c. prox. ſupra, & inf. eod.* cum paria ſint non eſſe ordinatum, & eſſe non debito modo. Ad hoc cap. 2. *ſupra de transl. Epiſc.* Et ſequuntur hic Jo. And *n. 6. in*
17 *gloſ. ult.* & Anton. de Butr. *nu. 5* Idem tenet Lap. *alleg 28.* Incipien. *An diſpenſet Epiſcopus num. 1.* Ubi firmat Epiſcopum poſſe diſpenſare cum eo, qui omiſſo Diaconatu fecit ſe ordinari ad Presbyteratum, & celebravit, dummodo tamen ſcienter, & tanquam talis non miniſtraverit in ordine, quo carebat: quia tunc etiamſi ignoranter fuiſſet per ſaltum promotus, contra talem irregularitatem non diſpenſaret niſi Papa. Exemplo Clerici, qui non eſt ordinatus, & miniſtrat in aliquo ordine in apparatu: allegat Calder. in Decretali. *Si*
18 *celebrat, ſupra de Cler. excomm. miniſt.* Id ipſum firmat Hoſtien *hic in princip. in verb. Negligentia,* in eo, qui fuit ordinatus per ſaltum poſt annum decimumquartum, vel ſaltem poſt annum decimumoctavum, qui tunc temporis requirebatur ad Ordinem Subdiaconatus, ut in Clem. *fin. de ætat. & qualit.* Tunc enim cùm ignorantia ſit craſſa, & ſupina, quæ non excuſat, cap. 1. *ſupra de ordin. ab Epiſc.* & cap. *Apoſtolicæ, de Cler. excomm. miniſtr.* ſolus Papa diſpenſaret. Secus in ordinato per ſaltum ante decimumquartum annum, cum quo diſpenſat Epiſcopus, ſecundum Hoſtienſem, cùjus opinionem dicit eſſe tutiorem Henr. Boich.
19 in hoc cap. *col. 2. verſ. Sed opinio Hoſtienſis,* quia talis ignorantia, ſeu negligentia in adulto non eſt tolerabilis in facto proprio, ut l. *Plurimum, ff. de iur. & fact. ignorantia,* & l. *Cum falſum, ff. de acquir. hæred.* & not gloſ. *ultim.* in l. *fin ff. Pro ſuo.* Et maximè recenti, ut l. *Si res obligata, ff. de legat. 1.* & l. *Si diuturno, ff. de pœn.* & notat Zenzel. in Clemen. *un. in ver. Innovarat, de iureiur.* Et tam ſolemni, ſicut collatio Ordinis ſacri, cap. *Diaconus,* & cap. *Subdiaconus, & per totam, 23. diſtinct.* Et *de Sacramen. non iteran. per tot.* Et diſſoluta negligentia prope dolum eſt, l. *Si fideiuſſor. ff. Mandati.* Et craſſa, & ſupina ignorantia dolo æquiparatur, l. *Quod Nerva, ff de depoſ.* d. cap. *Apoſtolicæ, 2. reſp. ſupra de Cler. non ordin. miniſtr.* & cap. *Ut anima-*
20 *rum, de Conſtitut. lib. 6.* Quod ſecundum Henr. maximè teneri poteſt ubi miniſtravit; quia talis quoad ordinem per ſaltum ſuſceptum habetur pro non ordinato in ſui præjudicium, ut non poſſit eligi in Epiſcopum, juxta cap. *A multis, ſupra de ætat. & qualit.* & notat Archid. in d. c. *Sollicitudo, ſuper ver. Officia,* & Hoſtien. *hic in fine* argum. cap. 2. *Sed neque, verſ. Sicut iuxta, ſupra de transl. Epiſc.* Cum non ordinato autem miniſtrante ſolus Papa diſpenſat, ſecundum Hoſtien. & Henric. Boich. in cap. 2. *ſupra de Cler. non ordin. miniſtr.* & Lap. *d. alleg. 28.*

21 Hodie cum promotis per ſaltum ſi non miniſtraverint, Epiſcopus ex legitima cauſa poteſt diſpenſare, ut ſtatuitur jure noviſſimo Concilij Tri-
22 dentini *c. 14. in fine, ſeſſ. 23.* Ex quo decreto collige ſublatam eſſe veterem Doctorum altercationem, an promotus per ſaltum ſit ipſo jure ſuſpenſus, ita ut miniſtrando irregularitatem incurrat. Nam Archid. & alij poſt eum in cap. *Sollicitudo, 52. diſtinct.* Tenuerunt non eſſe ſuſpenſum, niſi ſicut ille, qui eſt immortali; ideoq; ſi celebret, mortaliter peccare, ſed non effici irregularem. Et conſentiunt Summa Angelica, & Roſella.

Et eſt ſimile quod dicunt Doctores de ordinato in Sacris ante ætatem legitimam, qui eſt ſuſpenſus quoad ſe, non quoad alios, ac proinde de jure communi celebrando non incurrit irregularitatem; quod tenent complures, quos retuli in c. *Vel non eſt compos, num. 22 ſupra de tempor. ordinat.* In oppoſitum eſt textus in d. c. *Sollicitudo 52. diſtinct.* ubi patet ordinatum in Presbyterum, Subdiaconatus Ordine poſtpoſito, eſſe ſuſpenſum ab executione Sacerdotalis officij. Et ita promotum per ſaltum eſſe ipſo jure ſuſpenſum ab executione Ordinum, tenent hic Henric. Boich. *col. 3. poſt med. verſ. Si quaris utrum recipiat,* Gemin. *conſil. 91. Præmitto; num. 2. verſ. Nec etiam teſtes,* & Lap. d. *alleg.*
23 28. Et ſatis probatur in hac Decretali, ubi ſic promotus prohibetur miniſtrare in Ordine, ſacerdotali, niſi hoc ei ex miſericordia Epiſcopus permittat. Miniſtrando autem in Ordine, à quo quis eſt ſuſpenſus, in irregularitatem incidit, cap. *Cum æterni, de re iudic. lib. 6.* ibi, (Quod ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingeſſerit ſe divinis, irregularitatis laqueo ſe involuet.) & c. *Cum medicinalis, in fine, de ſent. excomm. eod lib.* Et hanc partem tenent Hoſtien & DD. *hic,* & Sylveſ. *in verb. Irregularitas, num. 13.* Poſteriorem hanc ſententiam non obſcurè probavit Concilium Tridentinum in d. *cap. 14. in fine, ſeſſ. 23.* Nam dum decrevit Epiſcopum ita demum poſſe diſpenſare cum promoto per ſaltum, ſi non miniſtraverit; utique ſupponit ſic promotum eſſe ipſo jure ſuſpenſum ab executione Ordinum, & celebrando novum impedimentum, & ſic notam irregularitatis incurrere; alioquin ſi ſuſpenſus non eſſet, ſed tantummodo ſuſpendendus, miniſtrando in Ordine, utique novum impedimentum non contraheret, ut per DD. in d. cap. *Sollicitudo.* Et ita ex eo decreto firmat Cardin. Tolet *in Summa lib. primo, cap. 50. in verb. Duo ſunt,* & Navarr. *loco citato.*

Sed

24 Sed remanet dubium, an hodie Epiſcopus poſſit diſpenſare cum his, qui non miniſtraverint, ſi ſcienter fuerunt per ſaltum promoti: Marius Alterius *tom. 2. de cenſur. diſput.* 10. *cap.* 5. *verſ. Hoc in loco*, & Moderni Collectores *hic* opinantur poſſe diſpenſare, quia Concilium non diſtinguit de ordinato ſcienter, vel ignoranter, ſed ſimpliciter loquitur. Quod non credo verum, quia cùm jus commune ſic diſtinguat, ut patet tum in hac Decretali, quæ loquitur in ordinato ignoranter per ſaltum ante annos diſcretionis, ſecundum Hoſt. *ante n.* 1. *in ver. Negligentia*, tum in d. cap. *Sollicitudo, 52. diſtin* ubi diſtinguitur an talis ſe fecerit ſic promoveri ex negligentia, ſeu ignorantia; an
25 verò ex ſuperbia: eodem prorſus modo diſtingui debet decretum Concilij, quia lex nova diſponens in materia antiqua recipit omnes interpretationes, & limitationes, quas materia ab antiquis legibus recipiebat, l. *In contractibus*, §. *Præterea*, *C. de non numer. pecun.* Petr. Brixien. *in repert. in ver. Interpretatio, verſ. Lex noviter*; quod procedit etiamſi lex nova ſuperveniens in materia diſpoſita per leges veteres generaliter loquatur, quia nihilominus diſtinguitur prout diſtinguunt leges antiquæ, ut poſt alios notat Jaſ in l. *Sciendum, in princ. ff. Qui ſatiſd. cogan.* idque ne videatur leges veteres corrigere, ut per Caſtillion *conſ.* 10. *In facto, num. 5 verſ. Ad teſtamentum*, ubi affirmat Doctores omnes ita tenere, & jura allegat.

26 Hæc enim eſt interpretatio paſſiva, quæ in omni materia admittitur, l. 2. & ibi Bartol, *C. de Noxal.* l. *Iuriſgentium*, §. *Si paciſcar*, *ff. de pactis*, l. 1. §. *Lex falcidia*, *ff. Ad l. falcidiam*, Alexan. in l. *Marcellus, in princ. num.* 4. *ff. ad Trebell.* glo. Bartol, & Doctores in d. l. *Sciendum*

27 QUÆRO, An promotus ad ordinem ſacrum ante annos diſcretionis, ad ætatem legitimam perveniens continere teneatur, necne.

In hoc articulo tam variè loquuti ſunt Doctores, ut ferè dixeris cum Auguſtino tot diverſitates opinionum, quod hominum numerantur, ut refertur in cap. *In Sacramentis*, *de conſecratione, diſt.* 5.

28 Quidam enim arbitrati ſunt promotum ad ſacros ordines etiam ante uſum rationis adſtringi ad continentiam, eo quod receperit characterem ordinis ſacri, ut hic, cui lege poſitiva Eccleſiæ annexum eſt votum continentiæ, cap. *Nullum, 28. diſtinct.* cum concordan. atque hujus ſententiæ ſunt Petr. de Palu. *in 4 diſtin. 37 q 1. art 1. n* 14. S. Antonin. *in 3. par. tit. 1. cap 8. concluſ 3. in fine*, & Stephan. de Gaeta *in repet. cap Ad limina, 30. q. 1*, §. 4. *quæſt.* 194. *n.* 465.

Alij contra ſimpliciter dixerunt ſic ordinatum nō teneri continere, ut Guilielm. de Monte Land. in Clem. *un.* §. 2. *de homicid.* & Aſten. *lib. 6. in tit. de ætate ordinandorum*, *artic.* 1. *quæſt.* 3. quia continentia eſt voti, non præcepti, cap. *Integritas*, 32. *quæſt.* 1.

29 Sed Gloſſa Joannis in cap. *Eſtote*, aliàs in cap. *Pueri, in ver. Ad ſacros, verſ. Sed numquid.* 1. *qu.* 1. reſolvit hunc teneri ſi ſit doli capax, quia & voto, & ſacramento ſe obligare poteſt, cap. 1. *de delict. puerorum*, licèt non Religioni, §. *Cum ergo*, 27. *q.* 2. & cum hac gloſſa transeunt *hic* Anton. de Butr. *num. 4 in fine*, Cardin. *num 2. quæſt* 1. Vitalin. in Clemen. *Generalem, numer. 26. & ſeq. de ætat. & qualitat.* & ex Theologis Sotus *de juſtit. & iur. quæſt. 2. artic. 5. ad ultimum.*

Similiter gloſ. noſtra hic in ver. *Diſcretionis*, tenet, licèt vacillando, ordinatum ad ſacros ante annos diſcretionis poſt pubertatem nō poſſe matrimonium contrahere, quia ſtatim antequam ordinaretur debuit contradicere, & nullo modo cōſentire, & ita facit Ordo quod votum facere non poſſet, quia in tali ætate non tenet votum, cap. *Ad noſtram*, & cap. *Significatum*, *ſupra de regular.* Et quamvis gloſſa ſubdat æquius videri ut contrahere poſſit; tandem nihilominus concludit verum eſſe quod prius dixit, quia antequam ordinaretur debuit contradicere: & ſequitur Zenzelin. in Clemen. *Generalem, de ætat. & qualit.* Verùm In-
31 nocen. in cap. *Vel non eſt compos, num. 1. in ver. Ad ætatem, ſupra de tempor. ordinat.* determinat ſic ordinatum non teneri ad continentiam, ſed poſſe matrimonium contrahere, ſi contradixit ſtatim poſt ſuſceptionem Ordinis, & in contradictione uſque ad finem decimiquarti anni perſeveravit; vel ſi contradixit ſtatim poſt finem decimiquarti anni, argum. cap. *Illud, 20. q.* 1. ideſt infra triduum, juxta textum in cap. *Ad noſtram, de regular.* ſecundum Hoſtiē. virginitas enim eſt voti, & non præcepti, d. cap. *Integritas*, 32. *quæſt.* 1.

32 Quod etiam probat alia efficaci ratione, quia ante quatuordecim annos non poteſt quis, etiam ſi velit, ſe expreſsè adſtringere ad votum continentiæ, cap 1. 20. *qu.* 1. Ergo multo minus poteſt tacitè per ſuſceptionem ſacri Ordinis; ita Innoc, cui conſentiunt *ibidem* Hoſt. *nu.* 6. & in hac Decretali Joann Andr. *nu.* 5. Henr. Boich. *nu.* 12. Anchar. *n.* 8. & Abb. *n.* 3. & idem Anchar. in dicta Clemē. *Generalem, in fine, de ætat. & qualit.* & communiter Doctores, ut teſtatur Præpoſ. in cap. *Subdiaconus, num.* 4 *in fine, verſ. Monſtrum tamen reſultabit*, 77.
33 *diſtin.* Secus autem eſt ſi nec ſtatim poſt ſuſceptū ordinem ante decimumquartū annum, nec poſtea infra triduum contradicat, quia cenſetur ſe tacitè voto adſtrinxiſſe, argum. cap. *De illis, 1. & 2. de deſponſ. impub.* cap. *Inſuper, qui matrim. accuſ. poſſ.* cap. *Cum virum*, & cap. *Cum ſimus, de regular. cap.* 1. §. *Quod ſi eod tit. lib 6.*

34 Quod adeo verum eſt, ut nec adveniente ætate ſit neceſſe ordinatum interrogare an continere velit, necne; quia nihilominus inducitur ratihabitio ſecundum Innocen. in d. cap. *Vel non eſt compos, num 1. verſ. Nec tamen videtur, de tempor, ordinat.* & Hoſtien. poſt eum *num. 7. verſ Sed num-*
35 *quid.* Nec obſtat quod hujuſmodi interrogatio ſit neceſſaria ad ratificationem ingreſſus in monaſterium, ut notatur in cap 2. *de regular.* nam ut reſpondet Innoc. inter hos caſus eſt ratio diverſitatis: nam ordinatus quamvis minor characterem recipit, & ordinem habet; & ideo de facili continentiæ votum ex conſtitutione Eccleſiæ ordini annexum non ſolùm expreſsè, ſed etiam tacitè introducitur. At ingreſſus monaſterium nō eſt Monachus quouſque annum decimumquartū compleverit; & ideo requiritur expreſſus conſenſus, vel ratificatio æquipollens: & idem in Matrimonio, ut in cap. *atteſtationes, ſupra de deſponſ. impuber.*

36 Hæc tamen ratio diverſitatis non placet Hoſtienſi, Joanni Andræ, & Anchar. quia utrumque votum non tantùm expreſsè, verum etiam tacitè ratificatur, ut legitur, & notatur in cap. 1. *de Regular. lib.* 6. unde Hoſtienſ. aſſignat aliam rationē diffe-

differentiæ, videlicet quia ingreſſus minus habet de tempore, & ideo magis fuit ei providendum.

37 Præterea ſecundum Hoſtienſem inter utrumque caſum nulla eſt diverſitas, quia etiam ingreſſus ſine interrogatione per ſolum lapſum anni efficaciter obligatur, ut in cap. *Statuimus, de regular.*

38 Præter hos Henric. Boic. in hac Decretali *col.* 4. *verſ. Sed tu diſtingue*, conjungendo opiniones ſic diſtinguit. Aut ſic ordinatus eſt doli capax, & tenetur continere, quia debuit contradicere ante ſuſceptionem ſacri Ordinis: & in hoc caſu procedat opinio gloſſæ Bernardi in hoc cap. *Aut non eſt doli capax*, & procedat diſtinctio Innocentij, & Hoſtienſis, ut non teneatur ad continentiam, ſi ſtatim, vel poſt finem decimiquarti anni contradixerit; aliàs verò teneatur, quia tacendo cenſe-

39 tur ratificare. Verùm hoc ultimum impugnat Aegid. Bellam. *ibidem n.* 4. *in* 5. *quæſt. verſ. Et quidquid ſit*, ſentit enim ex ſola taciturnitate non induci ratificationem ordinationis, niſi ex aliquibus indicijs hoc deprehendatur, per cap. *Si infantes, de deſponſ. impub. lib.* 6. ab initio enim Ordinis ſuſceptio illum ad continentiam non obligavit; nec ſola taciturnitas obligationem inducit, l. *Qui vas*, §. *Vetare, ff. de furt.*

Demum nonnulli ex modernis Theologis putant indiſtinctè hunc non ligari voto continentiæ niſi factus adultus ordinationem ſuam ratificaverit, ut Thom. Sanch. & alij per eum citati in *tract. de matrimon. tom.* 2. *lib.* 7. *de impedim. quæſt.* 30. *num.* 8.

Quid dicendum? In tanta opinionum diſſonantia ut clara ſeparentur à dubijs, & appareat in quo Doctores diſcrepent, aut conveniant, & quid verius videatur, infraſcriptos caſus arbitror eſſe diſtinguendos.

40 Primus caſus eſt, cùm ordinatus ante annum decimumquartum poſt finem decimiquarti anni ordinationem ſuam expreſsè approbat, & ratam habet: & extra dubium eſt hunc ad continentiam teneri, nec poſſe validè matrimonium contrahere, argum. l. 1. *& fin. C. Si maior. factus ratum habeat*, & cap 1. *in principio de regular. lib.* 6. ibi, *ſeu profeſſionem à ſe prius factam ratam expreſſè habeat*: quod tenent Hugo in d. cap. *Subdiaconus*, 77. *diſtin.* & poſt eum Archid. in cap. *Pueri, nu.* 1. *verſ. Vel ſi conſenſerit factus adultus*, 1. *quæſt.* 1. Bellam. in d. cap. *Vel non eſt compos, num.* 4. *verſ. Primò ſi talis*, Hoſt & Jo. Andr. *hic*, quos refert, & ſequitur Henric. Boich. *col.* 4. *verſ. Ego verò Henricus.* Et hic primus caſus eſt indubitabilis jure communi inſpecto.

41 Sed non levis eſt difficultas an hodie hoc corrigatur jure noviſſimo Concilij Tridentini, Thomas Sanchez *in tract. de matrim. tom.* 2. *lib.* 7. *de impedimentis, diſput* 30 *num.* 8. *in fine*, putat ad validitatem ratificationis hodie requiri ut fiat poſt annum decimumſextum completum, quia ante illud tempus ſicut non poteſt quis ſe voto ſolemni profeſſionis adſtringere, ut in decreto *c.* 15. *ſeſſ.* 25. *de regular.* ita nec ad continentiam ſe obligare per ratificationem ſacri Ordinis. Et infra num. 10. affirmat tempus contradicendi hodie durare uſque ad decimumſextum annum, qui ſucceſſit pubertati olim requiſitæ ad validitatem profeſſionis.

42 Contrarium credo, quia decretum *d cap.* 15. nihil diſpoſuit de voto, ut declaravit Sacra Congregatio ejuſdem Concilij interpres. Et multum

43 intereſt inter profeſſionem regularem, & votum caſtitatis, licèt ſolemne: nam per hujuſmodi votum ordinatus obligatur ad ſolam continentiam, cap. 1. cap. *Diaconi*, & cap. *De ijs*, 28. *diſtin.* cap. 1. 31 *diſtin.* At per profeſſionem regularem præter caſtitatem, obligatur etiam ad obedientiam, & paupertatem, ut in cap. *Cum ad monaſterium, ſupra de ſtat. Monach.* unde tempus quatuordecim annorum, quod Concilium prorogavit ad validitatem profeſſionis uſque ad annum decimumſextum completum, non cenſetur prorogaſſe ad validitatem voti ſolus caſtitatis, quod non tantam requirit deliberationem, quantam requirit ſolemnis profeſſio, qua quis jugo religionis perpetuo

44 mancipatur. In regulæ enim obſervatione gravitas eſt, & labor, ut inquit gloſ. in cap. *Ad noſtram, in ver. Ante conſummationem, de regul.* Præterea

45 quamvis doli capax poſſit ſe obligare alijs votis, ut notat Innocen. in cap. *Scripturæ, ſupra de voto*; tamen ſecus eſt in voto continentiæ, quia cùm ante pubertatem non habeat potentiam coeundi, nec poſſit matrimonium contrahere, quantumcumque ſit doli capax non poteſt renunciare ei, quod ignorat, ut firmat *hic* Abb *num.* 3. & poſt eum Marian. Socin. *n.* 10.

Hæc autem ratio impotentiæ coeundi nõ conſideratur in profeſſione: neque enim Concilium dum præfixit annum decimumſextum completũ ad profeſſionem emittendam, habuit rationem pubertatis, alioquin non decimumſextum præfixiſſet, ſed decimumquartum, in quo plerumque contingit pubertas in maſculo, & duodecimum in fœmina, cap. *Puberes*, cap. *Continebatur*, & cap. *Atteſtationes, ſupra de deſponſ. impub. inſtitut. de nupt. in princip.* Ergo cum Concilium quoad votum continentiæ nihil diſpoſuerit; conſequens eſt, ut major annis quatuordecim, licèt minor ſexdecim, poſſit hodie ſe ad continentiam obligare, ſicut prius poterat, ut in cap. 1. 20. *quæſt* 1. & notat Innoc. in d. cap. *Vel non eſt compos, num.* 1. *in ver. Ad ætatem, ſupra de tempor ordinat.*

46 Præterquam quod facilius introducitur votum continentiæ Ordini ſacro annexum in eo, qui jam ordinatus eſt, & characterem habet, quàm in ingreſſo in monaſterium, qui Monachus non eſt, ſecundum Innocen. proximè citatum in d. cap. *Vel non eſt compos, num.* 1. *verſ. Nec tamen videtur*; unde qui poſt annum decimumquartum expreſsè ratificat ordinem antea ſuſceptum, hodie ſicut prius tenetur continentiam ſervare, etiamſi annum decimumſextum non expleverit, quia hic caſus eſt omiſſus à Concilio; & ideo remanet in diſpoſitione juris communis, l. *Commodiſſimè, ff. de liber. & poſth.* Quod enim non mutatur, &c. l. *Sancimus*, *C. de teſtam.* & l. *Præcipimus, in fine, C. de appell.* cum ſimil.

47 Sed etſi eadem ratio vigeret in utroque caſu, tamen cùm decretum Concilij corrigat jus commune in caſu profeſſionis, ad cujus validitatem ſatis erat decimumquartum annum expleviſſe, d. cap. *Ad noſtram*, cap. *Significatum*, & cap. *Cum ſimus, eod. tit.* cum ſuis concordant. extendi non debet ad votum continentiæ ſacro ordini annexum: nam lex exorbitans à jure communi extenſionem non admittit, etiam ex identitate rationis, cap. *Quæ à iure*, & ibi gloſ. *de regul. iur. lib* 6. glo. notab. in cap. *Conſtitutionem*, *in ver. Prorogamus*,

gamus, de regular. eod. lib notat Bart. in Extravagan. *Qui ſint rebelles*, §. *Tranſit, n.* 3. Feder. de Sen. *conſ.* 88. cui ſe ſubſcripſit Jo. Andr.

48 Secundus caſus eſt cùm ordinatus ante annos diſcretionis poſt annum decimumquartum ratificat non quidem expreſsè, ſed tacitè. Et idem dicendum quod in primo caſu ſecundum Hugonem in d. cap. *Subdiaconus*, 77. *diſtin.* ubi ait talem teneri continenter vivere, ſi velit in Ordine remanere, & miniſtrare, & uti privilegio Clericali: & ſequitur Archid in d. cap *Pueri, num.* 1. *verſ. Sed tu dic cum Hugone*, 1. *q.* 1. & Bella, in d. cap. *Vel non eſt compos, num.* 4. *verſ. Et idem ſi tacitè*; & hic tenent Henric. Boich. *col.* 4. *verſ. Aut non conſentit*, Butr. *n.* 4 Abb. *n.* 3. & Marian. Socin. *n* 9. *verſ. Sed redeundo ad primum*, facit quod legitur, & notatur in

49 cap *Cum olim*, & cap. *Cum decorem, de Cler. coniug.* & hic caſus ſimiliter eſt clarus. Et probatur apertè tum exemplo profeſſionis in cap. *Significatum*, juncta gloſ. *in ver Conſenſus*, *ſupra de regular* & in cap. 1. *eod. tit. lib.* 6. tum exemplo ſponſalium, ut in cap. *unico, in princip* ibi, vel aliàs verbo, vel facto, & § *fin.* ibi, *Ratificaverunt tacitè, vel expreſſè, de deſpon. impub. lib.* 6. tum exemplo matrimonij, ut in cap. *Inſuper. Qui matrim. accuſ poſſ.* & in cap. *De illis*, *il ſecondo*, juncta gloſ. *ult. de deſponſ. impub.* & notat Calder. poſt Jo. Andr. *conſil.* 462. *Quidam Presbyter, ad finem, aliàs conſ. unico*; *Qui Cleric. vel voven.*

50 Tertius caſus eſt cùm tempore ordinationis ſuæ non erat doli capax, ſed poſt uſum rationis ſtatim contradixit, & in contradictione jugiter perſeveravit tam ante, quam poſt finem decimiquarti anni. Et quidquid dixerit Palud. S. Antonin. & Stephan. de Gaeta ſupracit. *n.* 28. manifeſtum videtur hunc ad continentiam non teneri; quia cùm ordinationi ſuæ ab initio non conſenſerit uſu rationis deficiente, & poſtea ſemper contradixerit; induci non potuit obligatio voti, de cujus ratione intrinſeca eſt liber conſenſus voventis, cap. *Illud* 20 *q.* 1. cap. *Præſens, q.* 3. cap. 1. 27. *q.* 1. cap. *Cum virum, ſupra de regular.* & cap 1. *Quod met. cau.* &

51 docet S. Thom. in 2 2. *q.* 88. *art* 9. Nec quidquam operatur hoc caſu impreſſio characteris: quia votum eſt Ordini ſacro annexum ex Conſtitutione Eccleſiæ, cap *Cum olim, cum ibi notatis ſupra de Cler. coniug.* Eccleſia autem non poteſt quemquam invitum obligare ad votum continentiæ, cap. *Integritas*, 32. *q* 1. cap. *De his*, ibi (Quibus autem voluntas propria interrogationis tempore deſideriũ nubendi perſuaſerit, conceſſam ab Apoſtolo licẽtiam auferre non poſſumus) 28. *diſtin.* & ibi Turrecrem *n.* 7. Sylveſt. *in ver. Matrimonium*, 8. *qu.* 12. *ad finem*; & in hoc conſentiunt gloſſæ, Innoc. Hoſt & omnes ſupracit. *n.* 29. 30. & 31.

52 Quartus caſus eſt cum ordinatus ante uſum rationis poſtea factus doli capax tacuit uſque ad finem decimiquarti anni, ſed poſtea ſtatim contradixit: & idem dicendum eſt quod in caſu præcedenti, ut ſcilicet continere non teneatur; quod evidenter patebit, ſi diſtinctè tria tempora conſiderentur. Primum tempus eſt quando fuit ordinatus; & tunc explorati juris eſt eum non fuiſſe adſtrictum voto continentiæ: nam nec peccavit ſuſcipiendo, nec potuit contradicere, cùm uſum rationis non haberet, cap 1. *ſupra de delict. puerorum*. Secundum tempus eſt poſt ſeptennium, quõ ſic ordinatus cœpit uſũ rationis habere uſque ad finem decimiquarti anni, & hoc tempore illi non obfuit taciturnitas, quia etiamſi expreſsè vovisſet, tamen non potuiſſet ſe adſtringere ad votum caſtitatis, cap. 1. & cap. *Illud*, 20. *q.* 1. ſecundum Innoc. & alios ſupracitatos, *nu.* 32. & 45. & in hac ſpecie notat Calder. *d. conſ.* 462. *ad finem*, aliàs *conſ. unic. Qui Cler. vel voven.* Tertium tempus eſt poſt finem decimiquarti anni; & tunc cum ſtatim, id eſt infra triduum, contradixerit; utique ſe ad continentiam non obligavit; & ſic nullum tempus datur, in quo ligatus remanſerit: & in hoc conveniunt gloſſa Joannis in d. cap. *Pueri*, & gloſ. *ultima hic*, dum firmant ita demum talem teneri continẽter vivere, ſi ſit doli capax: idem apertius tenet Hugo in cap. *Subdiaconus*, 77. *diſtin.* & poſt eũ Hoſtien. in d. cap. *Vel non eſt compos*, *n.* 6. aſſerentes non præjudicari puero in cunis ordinato, ſi adveniente ætate adulta ſtatim contradicat; & eſt argumentum expreſſum in cap *Maiores* §. *penult. & fin. ſup. de baptiſ.* in cap. *Cum ſimus*, & cap. *Significatum*, *de regular.* idem tenet Archid. in d. cap. *Pueri, n.* 1. Henrinc. & alij hic: & huic ſententiæ à fortiori adſcribendi ſunt Innoc. Hoſt. & alij ſupracitati *nu* 31. qui tenent ordinatum non obligari ad continentiam, ſi ſtatim poſt ſuſceptum Ordinem, vel poſt finem decimi quarti anni ſtatim

53 contradixerit, ut in caſu proximè ſequenti. Et idem dicendum in caſu converſo, id eſt in eo, qui factus doli capax ſtatim contradixit, & in contradictione perſeveravit uſque ad finem decimiquarti anni, ſed poſtea tacuit, ſuamq; ordinationẽ nec expreſsè approbavit, aut reprobavit: hic enim præſumitur in priori contradictione perſeverare; & ideo ad continentiam non tenetur, ut clarè patebit infra *in* 6. *caſu.*

54 Quintus caſus eſt cùm ordinatus ſimiliter ante uſum rationis. poſtea factus doli capax, nec ante, nec poſt finem decimiquarti anni infra triduum expreſsè, aut tacitè contradixit; aut conſenſit ordinationi ſuæ, ſed ſemper tacuit, & habuit ſe merè negativè: hic caſus eſt valde dubius. Hugo, & Hoſt. ſupracitati *n.* 52 dicunt puerum in cunis ordinatum, & ſic ante uſum rationis characterem recipere, ſed ei non præjudicari quoad continentiam, ſi adveniente ætate adulta contradicat. Atque ita à contrario ſupponunt ei præjudicari ſi taceat, & non contradicat. Quibus ſuffragantur jura, quæ probant taciturnitatem haberi pro conſenſu, ut cap. *Diaconus*, & ibi gloſ. *in ver. Tacuerit*, 27. *diſtin.* c *Plerumque*, 2. *q.* 7 ubi gloſ. *in ver. Et tacent*, dicit taciturnitatem ſemper obeſſe, niſi in tribus caſibus ibi expreſſis, cap. *Si ſervus*, 54. *diſtin.* cap. *Si fortè*, 65. *diſtin.* cap *Puella*, 20. *q.* 2. l. *ff. ſol. matr.* & l. 1. C *de nupt.* cum concordan. de quibus ibi in gloſ. 1. Et pro hac parte ſunt Authores ſupracitati *n* 28 qui tenent indiſtinctè ordinatum ante uſum rationis ob impreſſum characterem teneri continenter vivere.

Sed nihilominus verius videtur hunc ad continentiam non teneri; nam ſi inſpiciamus tempus ordinationis, votum induci non potuit, quia deerat rationis uſus, qui eſt de intrinſeca ratione voti; ut oſtenſum eſt ſupra in textio caſu nec potuit induci inſpecto tempore poſt ſeptennium uſque ad finem decimi quarti anni, quia ob defectum ætatis etiamſi voluiſſet, tamẽ non potuiſſet ſe voto continentiæ adſtringere, ut ſimiliter probatum

56 eſt ſupra in 4. *caſu* Demum inſpecto tempore poſt

poſt finem quatuordecim annorum itidem votũ
non cenſetur inductum, quoniam ex ſola tacitur-
nitate in materia tam gravi, & præjudiciali non
inducitur obligatio, l. *Qui vas*, §. *Vetare*, *ff. de furt.*
ſecundum Bellam ſupracitatum *num.39.* ubi enim
agitur de obligatione perſonali inducenda, taci-
turnitas non habetur pro conſenſu, l. *Non ſolum*,
in princip & l. *Filiusfamilias*, § *Invitus*, *ff. de procu-
rator.* & notat Socin. *reg.4.* incip. *In obligatione
perſonarum inducenda*, & *reg.3. præceden. Taciturni-
tas ad aliquem obligandum.*

57 Nec obſtant jura contraria; quoniam proce-
dunt quando cum taciturnitate concurrit actus
poſitivus, ut declarat Socin. *in præalleg. reg. 3. in
5. fallen.* Et in his terminis loquitur textus in d. c.
58 *Diaconus*, 27. *diſtinct.* Nam ibi Diaconus ille, qui
ante ordinationem proteſtatus fuerat ſe velle ma-
trimonium contrahere, nec poſſe in caſtitate per-
manere; poſtea Ordinem Diaconatus ſuſcepit.
Et quamvis in ordinatione tacuerit; tamen ma-
trimonium poſtea contrahere nõ potuit, quia fa-
59 cto ipſo à proteſtatione receſſit. Atque ita præ-
ter taciturnitatem, ibi interceſſit actus poſitivus
Ordinis ſacri, cui votum continentiæ eſt annexũ,
cap. *A multis*, *ſupra de ætat. & qualit* Qui autem
recipit alterum connexorum cenſetur ad alterum
ſe obligaſſe, ut notat gloſ. in Clem. *Vt ij*, *in verb.
Removeantur*, *eod. tit.* & Abb. in cap *Cum in cun-
ctis*, §. *Inferiora*, *num.10. de elect.* Et in his termi-
nis etiam procedit textus in d. cap. *Si forte*, 65. *di-
60 ſtinct.* Nam ibi quoque interceſſit actus poſitivus
receptionis litterarum, quibus populus compella-
bat Epiſcopũ, ut Comprovinciales Epiſcopos or-
dinaret. Unde non mirum ſi Epiſcopo tacente,
& diſſimulandte, jus ordinandi ad Epiſcopos vici-
61 næ provinciæ fuit devolutum: nam litteras reci-
piens, & legens cenſetur eo ipſo illas approbare,
ut notat Bald. in l. *Si Procuratorem abſentem*, *in
princip. ff. de Procur.* & in l. *Si filiusfamilias*, *la ſe-
conda*: ubi etiam Angel. *in fine*, *ff ad Macedon.*
62 Ideoque ſi quis recipiat, & legat Epiſtolam, in
qua contineatur eum debere centum, & non con-
tradicat, cenſetur debitum confiteri. Et hanc eſſe
mirabilem cautelam extorquendi confeſſionem à
debitore, affirmat Matthefil. *ſingul 22.* incipien.
Nota mirabilem modum, Marſil. *ſing.* 344. & Abb.
conſ. 18. *num. 5. lib. 2.* Et quamvis non deſint op-
poſitum ſentientes; tamen hæc eſt cõmunis opi-
nio, ut quamplurimis cumulatis teſtatur Menoch.
*de Arbitrar Iudic. caſu 21. incipien. Cautelam factis
egregiam*, & Covarr. in cap. *Ioannes*, *num.4. de
teſtamen.* Et eam ſequuntur Canoniſtæ in Cle-
63 men.1. ubi Ancharan. *num.4. de Procur.* At verò ſi
actus poſitivus nõ intercedat, taciturnitas quam-
vis in favorabilibus habeatur pro conſenſu, ut in
regula Sexti, *Qui tacet*: tamen ſecus eſt in præju-
dicialibus, ut Bald. notat *conſ.299. Dicunt Petrus,
& Cynus*, *num.5. verſ. Item contractus*, *lib.1.* Et eſt
ratio ſecundum eum, quia ſicut ubi agitur de lu-
cro facilè quis conſentit; ita ubi agitur de damno
quis diſſentit. Quamobrem cum in caſu præſenti
poſt uſum rationis, & poſt ætatem habilem ad vo-
vendum idoneam, nullus actus poſitivus Ordinati
interceſſerit; ſola taciturnitas haberi non poteſt
pro conſenſu, Neque hic inducta fuit ulla obliga-
tio ad continentiam.

64 Item non obſtant jura, quæ inducunt tacitam
profeſſionem poſt ætatem legitimam; quoniam
vel loquuntur in eo, qui poſt decimumquartum
annum immiſcuit ſe actibus profeſſorum, ut in
cap. *Vidua de Regular.* vel in eo, qui habitum ſuſce-
pit, qui ſolis profitentibus dari conſuevit, ut in
Clemen.2. *eod. tit.* vel in eo, qui poſt ætatem legi-
timam per annum cum delatione habitus indi-
ſtincti in Religione perſeveravit, ut in cap 1. *de
Regular. lib.6.* Atque ita in prædictis caſibus ſem-
per interceſſit actus poſitivus ejus, qui verbo, vel
facto ingreſſum, vel profeſſionem ſuam ratifica-
vit Nos verò loquimur in illo, qui nec facto, nec
65 verbo ordinationem ſuam ratam habuit. Præte-
rea jura prædicta loquuntur in caſu, in quo quis
ante annos diſcretionis ſponte ingreſſus eſt mo-
naſterium; Nos verò in caſu, in quo quis nec tẽ-
66 pore ſuſceptionis Ordinis, nec unquam poſtea
conſenſit ordinationi ſuæ. Ubi autem ab initio
eſt nullitas ex defectu conſenſus, per remotionẽ
impedimenti non inducitur ratihabitio, ut probat
textus in cap. *un. in princip.* & § *fin. ſupra de deſponſ.
impub.* ubi ſponſalia contracta ante uſum rationis,
quæ nulla ſunt ex defectu conſenſus, per ſuperve-
nientiam ætatis non convaleſcunt, niſi verbo, vel
67 facto ratificentur. Ad idem textus in cap. *Inſu-
per*, *qui matrim. accuſ poſſ.* ubi matrimonium metu
contractum in ætate innubili, ſublato impedi-
mento, ex carnali copula validatur, non autem ex
ſola taciturnitate: & notat Feder. de Sen. *conſil.
194. In dubijs matrimonialibus*, *in princip.*

68 Demum non obſtat quod faciat Ordo, quod
votum facere non poſſet, ut dicunt gloſſæ præal-
legatæ *num.29.* & *30.* Etenim cum Ordo ſacer ex
ſola Conſtitutione Eccleſiæ habeat votum conti-
nentiæ annexum, cap. *Cum olim*, & ibi gloſ. *in ver.
Voto continentiæ*, *ſupra de Cler. coniug.* cap. *A multis*, *de
ætat. & qualit.* Eccleſia verò non poſſit quemquã
non conſentientem ad continentiam obligare, ut
probatum eſt ſupra *nu 51.* hinc neceſſariò ſequi-
tur ut ſola Ordinis collatio, ſi deſit conſenſus,
69 voti obligationem inducere non poſſint Rurſus
ut inquit Marian. Socin. *hic num. 12.* quod dici-
tur, Ordo habet votum continentiæ annexum,
verum eſt niſi impediat defectus ætatis, ut hoc
caſu, in quo Ordo fuit collatus non habenti u-
ſum rationis.

Et hanc ſententiam, ſi diligenter expendatur,
tenet Archid. poſt Hugonem in cap. *Pueri*, *num.1.
q.1.* ait: Sed tu dic cum Hugone quod talis tene-
tur continenter vivere ſi velit in Ordine remane-
re, & miniſtrare, & uti privilegio Clericali, vel
ſi conſenſerit factus adultus; alioquin non credo
ei factum eſſe præjudicium in aliquo ſentiũt ergo
Hugo, & Archid. in duobus tantùm caſibus ſic
ordinatum adſtringi voto continentiæ, ideſt ſi ta-
citè ratam habuit ordinationem ſuam per mini-
ſterium Ordinis, & uſum privilegij Clericalis; aut
cum factus adultus expreſsè conſenſit; alioquin
extra hos duos caſus tenent non eſſe illi factum
præjudicium. Et conſequenter ſecundum eos ex
ſola taciturnitate non oritur obligatio. Et con-
ſentiunt Bellam. Butr. & alij ſupracitati *num. 48.*
Hoc ipſum ſentit gloſſa Joannis in d. cap. *Pueri*, *in
ver. Ad ſacros*, *1 qu.1.* & gloſ. *fin. hic*, dum dicunt
hunc teneri cõtinere ſit ſit doli capax; quia ſtatim
ante ordinationem debuit contradicere: Sentiunt
enim à contrario non teneri ſi doli capax non ſit,
quia contradicere non potuit. Idque expreſſius
hic tenet Henric. Boich. *col.4. verſ. Sed tu diſtin-
gue:*

gue : nec diſſentit Innocen. in d. cap. *Vel non eſt compos* , *num.* 1. *de tempor. ordin.* quia loquitur in eo, qui poſt ſuſceptum Ordinem ſtatim contradixit, & ſic in eo, qui tempore ordinationis erat doli capax.

70 Sextus caſus eſt in eo, qui erat quidem doli capax tempore ordinationis: ſed tamen poſt ſuſceptum Ordinem ſtatim contradixit, & in contradictione uſque ad finem decimiquarti anni perſeveravit. Poſt finem verò decimiquarti anni tacuit, ſuſceptum Ordinem nec expreſsè, nec tacitè approbando, vel reprobando. Et hunc puto nō teneri continentiam ſervare, ſed poſſe ad nuptias tranſire, quia etſi nullatenus debuerit ab initio ordinationi ſuæ conſentire, ut ait gloſ. *fin. hic:* tamen ex ſuſceptione Ordinis ſacri non remanſit obligatus: nam etſi expreſsè voluiſſet: tamen non potuiſſet ſe voto continentiæ adſtringere, ut ſæpius repetitum eſt: & virginitas ſuaderi poteſt, non imperari, cum res ſit magis voti, quàm præcepti, c. *Integritas*, 32. *qu.* 1. Et in hoc caſu propriè loquitur Innoc. in d. cap. Vel non eſt compos, cujus opinio communiter tenetur, ut patet ex dictis ſupra *n.* 31. Neque verò ſic ordinato obfuit taciturnitas poſt finem decimiquarti anni, quia cum prius expreſsè
72 contradixerit, cenſetur in contradictione illa, & priori diſſenſu perduraſſe. Ad quod allego textum expreſſum in cap. *Maiores* , §. *fin. ſupra de Baptiſ.* ibi , (Dormientes autem, & amentes ſi priuſquam amentes fuerint, aut dormirent in contradictione perſiſterent, in eis intelligitur contradictionis propoſitum perdurare.) Ad idem eſt gl. ſingularis in cap. 1. *in ver. Non timore* , *ſup. Quod met cau.* quæ in terminis voti ſolemnis Religionis ſic ait: quia conſtabat de proteſtatione voluntatis ab initio facta, adhuc præſumitur nolle, cap. *Lotharius*, 31. *qu.* 2. l. *Si quis, in princip. ff. de leg.* 3. & qui voluntatem immutatam allegat, hoc probare debet, l. *Sancimus*, C. *de teſtam.* cum alijs allegatis in gloſſa: qua de re latè Menoch. *præſump.* 37. *n.* 28.

73 Septimus caſus præcedenti oppoſitus eſt in eo, qui ſimiliter tempore ordinationis erat doli capax & poſt ſuſceptum Ordinem tacuit uſque ad finem decimiquarti anni; ſed poſtea infra triduum reclamavit. Et idem puto, quod in præcedenti caſu, ut ſcilicet continere non teneatur. Nam nec Ordinis ſuſceptio, nec taciturnitas illi obfuit ante decimumquartum annum expletum, ut conſtat ex dictis ſupra *num.* 31. 45. *&* 51. Quando autem potuiſſet ſe voto adſtringere, idèſt poſt finem decimiquarti anni, ſtatim reſilivit: & ſic numquam remanſit obligatus. Et hujus ſententiæ eſt apertè Innocentius communiter receptus loco citato: ait enim talem non teneri continere, ſi ſtatim contradixit, & in contradictione uſque ad finem decimiquarti anni perſeveravit, aut ſi contradixit poſt finem decimiquarti anni. Et ſic Innocentius cùm loquatur alternativè, clarè ſentit ſatis eſſe ut poſt finem decimiquarti anni contradicat, licèt prius tacuerit, & non contradixerit.

74 Octavus, & ultimus caſus eſt in eo, qui tempore ordinationis itidem erat doli capax, & poſt ſuſceptum Ordinem tam uſq; ad finem decimiquarti anni, quam poſtea infra triduum tacuit, ſuamque ordinationem nec verbo, nec facto ipſo ratificavit, aut reprobavit. Et hoc caſu quidquid contra ſcripſerit Bellam. in d. c. *Vel non eſt compos, num* 4. *verſ. Et quidquid ſit, de tempor. ordin.* & ex recentioribus Sanch. *de matrim. lib.* 7. *de impedimentis diſput.* 30. *n.* 8. Exiſtimo hunc adſtringi voto continentiæ, nec poſſe validè matrimonium contrahere. Moveor quia cum ab initio conſenſerit Ordinis ſuſceptioni, quamvis tunc temporis non potuerit ſe voto obligare ob defectum ætatis: tamen ſublato hoc impedimento per ſupervenientiam ætatis legitimæ cenſetur perdurare in primo conſenſu, qui non præſumitur mutatus, niſi probetur. Et ita obligatio non inducitur ex ipſa taciturnitate, ut putavit Bellamera, ſed inducitur ex perſeverantia conſenſus, qui ſublato impedimen-
75 to, utiq; potuit obligationem inducere. Ad quod adduco notabilem doctrinam Innocentij in cap. *Conſuluit* , *ſupra de converſ. coniug.* ubi tenet votum, quod vir uxore ſua vivente, & contradicente ingrediendo monaſterium emiſit, & non valuit, poſtea fuiſſe ſolemnizatum ex perſeverantia in monaſterio poſt mortem uxoris. Et reddit rationem, quia ſeparando ſe ab uxore ſive invita, ſive voluntaria, ſemper præſumitur velle mutare ſæculum. Et ex quo tale propoſitum habet, per habitus ſuſceptionem eſſe ſolemnizatum votum, niſi uxor impediret, ut in cap. *Conſulti, de Regul.* Ego ſublato impedimento uxoris, ſtatim primo momento poſt mortem ejus votum ſolemnizatur. Ita Innoc. qui idem tenet in cap. *Quidam, de converſ. coniugat.* quem ibi ſequitur Joan. de Anan. *in fine*, & Abb. in d. cap. *Conſuluit*, *n.* 3. Eodem igitur modo qui ante pubertatem ſuſcepit Ordinem ſacrum, uſque ab initio propoſitum habuit ſe obligandi ad votum continentiæ annexum Ordini; & niſi defectus ætatis fuiſſet impedimento, ex eo tempore votum fuiſſet ſolemnizatum, ut in cap. *unico, de voto lib.* 6. Ergo remoto obſtaculo ætatis per lapſum anni decimiquarti, illicò votum remanſit
76 ſolemnizatum. Item ſuadetur exemplo ejus, qui ante pubertatem profeſſionem emiſit. Nam quāvis poſſit reſilire ante finem decimiquarti anni, cap. *Cum ſimus* , *de Regular.* Tamen poſtea non poteſt, quia ex quo ætas jam adulta eſſe cœpit, firmatur votum virginitatis, cap. 1. 20. *qu.* 1. & notat gloſ. in cap. *Significatum* , *in ver. Ratam habuerit* , *de Regular.* quæ dicit profeſſionem ante decimumquartū annum emiſſam validari, ſi poſt illud tempus remaneat, argum. cap. *Litteras*, & cap. *Acceſſit, de deſponſ. impub.* & eſſe ibi argumentum, quod ea, quæ ab initio non valent, tractu temporis convaleſcunt, ut in cap *De illis, il ſecondo* , *eodem tit.* Item notat gloſ. in cap. 2. *in verb. Permaneat* , *de Regular.* dicens puerum ante finem decimiquarti anni poſſe reſilire, poſtea verò exire non poſſe: allegat cap. *Illud* 20. *qu.* 1. Licèt per jura Sexti ad hoc requiratur perſeverantia annalis poſt annum decimumquartum cum delatione habitus indiſtincti, ut in cap. 1. *de Regular. lib.* 6.

Et confirmatur, quia difficilius introducitur votū ſolemne Religionis in eo, qui non eſt profeſſus, & de non Monacho efficitur Monachus, quàm votū ſolemne continentiæ Ordini ſacro annexum in eo qui jam ordinatus eſt, & characterem habet ſecundum Innoc. Hoſtien. & alios præallegatos, *n.* 34
77 *verſ. Quod adeo verum eſt.* Item ſecundum Calder. in præalleg. *conſ. unico, circa finem*, *Qui Cleric. vel voven.* profeſſioni ineſt votum continentiæ de ſui natura, & eſt de ipſius ſubſtantia, cap. *Cum ad monaſterium* , *de ſtat. Monach.* Sed Ordini ſacro

ineſt

ineſt ex Conſtitutione Eccleſiæ, c. *Nicœna*, 31. *diſtinct* & cap. *Cum olim, de Cler. coniug.* & dictum eſt ſupra *num.* 68. Quamobrem ſi in prædictis duobus caſibus remoto impedimento ſolemnizatur votum Religionis ex perſeverantia in primo conſenſu; multo magis ex eadem perſeverantia remoto obice ſolemnizatur votum caſtitatis Ordi-
78 ni ſacro annexum. Præterea generale eſt, ut ratificatio inducatur propter præcedentis actus continuationem, ut notat Socin. *in reg* 3. *Taciturnitas ad aliquem obligandum*, *in* 4. *fallen.* Poſtremò pro hac ſententia eſt clarè Innocen. & alij ſupra citati, *num.* 31. Non enim dicunt ſic ordinatum non teneri continere, niſi poſt pubertatem ratificet, ut malè eos inducit Sanchez *lib.* 7. *de impedim. d. diſput.* 30. *num.* 9. Sed dicunt teneri continere ſi contradicat ſtatim poſt ſuſceptum Ordinem, & in cõtradictione perſeveret uſq; ad finem decimiquarti anni. Aut ſi ſtatim poſt finem decimiquarti anni contradicat. Et ſic apertè ſentiunt à contrario ordinatum teneri ſi taceat, & non contradicat. Et ita ad hoc non requirunt ratificationem; imò nec requirunt ut ordinatus poſt ætatem adultam interrogetur an velit in Ordine remanere, necne, ut
79 dictum eſt ſupra *num.* 34. Præterquam quod etſi requirerent ratificationem; illa tamen inducitur eo ipſo quod ordinatus poſt ætatem legitimam infra triduum non reclamavit, quia cenſetur ratificare, ut ex dictis patet, & idemmet Sanchez fatetur ſub *num.* 10. *in fine*, *&* *n. ſeq.* ubi itidem admittit non requiri interrogationem. Eidem ſententiæ adnumeranda eſt gloſ. *fin. hic*, & DD. qui ſimpliciter aſſerunt ſic ordinatum teneri continenter vivere, & impediri matrimonium contrahere, ſi tempore ordinationis erat doli capax, aliàs ſecus; quæ diſtinctio communiter tenetur teſte Imola in cap. *Ioannes*, *n.* 22. *ſupra de Cler. coniug.*

80 Porrò huic concluſioni valdè affine eſt quod de furioſo cenſuit Sacra Congregatio Cardinaliũ Concilij Tridentini Interpretum. Quæſitum eſt enim, An furioſus habens dilucida intervalla ad Subdiaconatus Ordinem promotus continere teneatur; & dato quod teneatur, an ſit ei concedenda diſpenſatio ut poſſit contrahere matrimoniũ. Die 23. Decembris 1587. Sacra Congregatio cenſuit teneri, ſi tempore dilucidi intervalli fuit pro-
81 motus, vel ſi id etiam dubium eſt. An verò teneatur ſi dum mentis erat compos intentionem habebat ſuſcipiendi Subdiaconatum, ſubſtitit major pars Congregationis: tametſi propterea quod non videtur veriſimile furioſum quo tempore furore percitus erat, Ordinem ſuſcepiſſe, reſpondit illum ad continentiam teneri. Ita reſponſio hoc
82 modo eſt concepta, Aut tempore ſuſceptionis nõ agitabatur furore, durantibus nempe dilucidis intervallis: & teneri. Aut agitabatur: & non teneri, niſi ante furorem habuiſſet intentionẽ ſuſcipien-
83 di. Aut non conſtat ſanæ, an inſanæ mentis tunc eſſet: & item teneri. Pondera deciſionem in eâ parte, in qua dicit ordinatum in furore ad continentiam teneri, ſi ante furorem habuit intentionem ſuſcipiendi Subdiaconatum: nam ſicut ordinatus in furore, durante adhuc furoris impedimẽto ad continentiam non tenebatur, ſed impedimento ſublato illicò remanſit obligatus ex vi Ordinis, & conſenſus præexiſtentis: eodem modo ordinatus in ætate inhabili, durante ætatis impedimento ad continentiam non tenebatur, ſed ſtatim ligatus remanſit eo ſublato ex vi præcedentis conſenſus, & Ordinis jam ſuſcepti, argum. c. *Inter corporalia, ſupra de transl. Epiſc.*

84 Non obſtat textus, quem Bellam. allegat in cap. *un. de deſponſ. impub. lib.* 6. quoniam ſponſalia idcirco ibi non cenſentur ratificata per remotionem impedimenti, quia fuerunt nulla ex defectu conſenſus. Quo caſu ratificatio non inducitur, quia non eſt dare perſeverantiam in priori conſenſu, qui nullus fuit, ut oſtenſum eſt ſupra *num.* 65. At ſecus eſt ubi actus ab initio non fuit nullus ex defectu conſenſus, ut hoc caſu; tunc enim ex continuatione actus ſublato obicè benè inducitur ratificatio; ut per Socin. d. *reg.* 3. *in quarta fallentia*, & conſtat ex dictis.

Explicit Commentarius in I. Par. Quinti Libri Decretalium.

PRO-

PROSPERI
FAGNANI
COMMENTARIA
IN SECUNDAM PARTEM
QUINTI LIBRI
DECRETALIUM.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Apud IOANNEM WILHELMVM FRIESSEM, Iuniorem.

ANNO M. DC. LXXVI.

Cum Privilegio Sacræ Cæſareæ Majeſtatis ad Decennium,

RUBRICÆ,
ET CAPITULA
HUJUS SECUNDÆ PARTIS
LIBRI QVINTI
DECRETALIVM.

de *Exceſſibus Prælatorum, & ſubditorum.* pag. 1

ACcedentibus. 11
Ex litteris. 11
Nimis iniqua. 17
Nimis prava. 17
Sicut unire. 1

de *Novi operis nunciatione.* 29

CVm ex injuncto. 29

de *Pœnis.* 92

LIcet. 92
Presbyteri. 95
Tuæ. 100

de *Pœnitentiis, & remiſſionibus.* 100

CVm ex eo. 135
Manifeſta. 100
Ne pro dilatione. 138
Officii. 118
Omnis. 123
Quæſitum. 116
Qui Presbyterum. 103

de *Privilegiis, & exceſſibus privilegiatorum.* 36

CVm Capella. 58
Cum & plantare. 42
Cum olim, il primo, 57
Cum olim, il ſecundo. 56
Epiſcopalia. 36
Ex parte, il ſecondo. 64
Ex parte, il terzo. 87
In his. 87
Patentibus. 44
Quanto. 84
Quod nonnullis. 80
Quoniam. 74
Tuarum. 47
Vt Privilegia. 76

de *Sententia excommunicationis.* 147

A Nobis, il primo. 149
A nobis, il ſecondo. 163
Contingit, il ſecondo. 179
Cum illorum 171
Cum non ab homine. 147
Cum pro cauſa. 158
Cum voluntate. 204
In audientia. 158
Inquiſitioni. 197
Nuper. 196
Perpendimus. 155
Per tuas. 174

Per-

Pervenit. 147
Reſponſo. 184
Sacro. 197
Si aliquando. 182
Vt famæ. 174

de *Verborum ſignificatione.* 208

NOvimus. 214
Olim. 208

PRO-

PROSPERI FAGNANI COMMENTARIA IN SECUNDAM PARTEM QUINTI LIBRI DECRETALIUM.

DE EXCESSIBUS *Prælatorum, & Subditorum.*

Cap. Sicut unire.

SUMMARIUM.

1 ABBAS monaſterium ſuum alteri monaſterio ſubjicere, vel unire non poteſt ſine auctoritate diœceſani etiam de Metropolitani conſenſu.

2 Inter poteſtatem Papæ, & poteſtatem Epiſcoporum quæ ſit proportio.

3 Papa poteſt Epiſcopatus unire etiam ſine cauſa, & ſine alicujus conſilio, vel conſenſu.

4 Papa non conſuevit, nec poteſt ardua expedire ſine conſilio Cardinalium de poteſtate ordinaria, ſecus de poteſtate abſoluta.

5 Unio, & ſubjectio Epiſcopatuum eſt ſoli Papæ reſervata.

6 Concilium provinciale debet examinare quas Cathedrales invicem unire, vel novis proventibus augere expediat.

7 Cauſis Papæ reſervati qui ſint remiſſivè.

8 Archiepiſcopus licèt ſit judex ordinarius ſuorum Suffraganeorum, nullam tamen juriſdictionem exercere poteſt in eorum diœceſibus niſi in caſibus in jure expreſſis.

Metropolitanus Epiſcopo nolente, aut negligente non poteſt unire beneficia ſimplicia Præbendis Canonicalibus, ibidem.

9 Epiſcopus auctoritate propria poteſt duo monaſteria ſuæ diœceſis non exempta invicem unire, aut unum alteri ſubjicere.

10 Beneficia unius diœceſis ex quacumque cauſa ab Epiſcopo uniri non poſſunt beneficiis alterius diœceſis.

11 Unio Eccleſiarum exemptarum cujus auctoritate ſit facienda.

12 Unire an poſſit Prælatus inferior Eccleſias ſibi pleno jure ſubjectas, & nn. ſeqq. uſque ad n. 19.

13 Quid ſi Prælatus ſit exemptus.

14 Et quid ſi in certa parte diœceſis juriſdictionem habeat Epiſcopalem, & n. n. 16. & ſeqq.

15 Et quid ſi facultatem uniendi acquiſierit præſcriptione, vel privilegio.

16 Unire eſt juriſdictionis Epiſcopalis.

Prælatus inferior habens in loco juriſdictionem quaſi Epiſcopalem poteſt explicare omnia, quæ ad Epiſcopalem juriſdictionem pertinent, ibid.

17 Prælatus inferior dicitur habere juriſdictionem quaſi Epiſcopalem ſi habeat Eccleſias ſibi pleno jure ſubjectas.

18 Abbates exempti, & juriſdictionem ordinariam quaſi Epiſcopalem habentes non poſſunt unire beneficia ſimplicia præbendis Canonicalibus in vim c. 15. ſeſſ. 24. Conc. Trid.

19 Unire an poſſit Epiſcopus beneficia propter ſuam negligentiam ad Sedem Apoſtolicam devoluta, & nn. ſeqq.

20 Unio concernit proprietatem beneficij, collatio verò titulum.

21 Unio non eſt actus omnino voluntarius, ſed requirit cauſam utilitatis, vel neceſſitatis.

22 Unire an poſſit Epiſcopus beneficia Sedi Apoſtolicæ reſervata, vel affecta, & num. ſeqq. uſque ad n. 38.

23 Unio facta ab Epiſcopo de beneficio reſervato ſuſpenditur donec Papa contulerit, & proviſus Apoſtolicus beneficium dimiſerit.

Declaratur n. 25. & 33.

24 Unio non ſortitur effectum in præjudicium expectantis, ſed manet in ſuſpenſo uſque ad illius obitum, vel reſignationem.

25 Quod procedit ſi gratia expectativa præcedat unionem; ſed ſi unio præcedat gratiam, vel reſervationem, collatio Apoſtolica eſt nulla non facta mentione unionis.

26 Et quid ſi collatio facta fuerit motu proprio.

27 Unionibus Papa non conſuevit derogare, in vocationibus per obitum, ſed ex cauſa reſignationis dumtaxat.

28 Clauſula ſuſpenſiva quarumcumque unionum in litteris reſignationis ſuſpendit etiam uniones factas Seminario.

Vnio de beneficio viventis valet, ſed ſuſpenditur ſi contingat illud reſignari, & reſignationem admitti per Sedem Apoſtolicam, ibidem.

29 Vnire non poteſt Epiſcopus beneficium reſervatum diſpoſitioni, ſeu ordinationi Apoſtolicæ.

30 Idem in reſervato collationi, vel proviſioni Papæ ſi reſervatio ſit perpetua.

31 Vnire poteſt Epiſcopus ex Concilio Tridentino beneficia curata, vel non curata cum curatis qualitercumque ſint reſervata, vel affecta.

32 Et quid in reſervatis diſpoſitioni, vel ordinationi Apoſtolicæ.

33 Vnire poteſt Epiſcopus dignitati curatæ aliam dignitatem.

34 Non tamen unire poteſt Hoſpitalia etiamſi dentur in titulum, & in eo nulla exerceatur hoſpitalitas.

35 Vnire poteſt Epiſcopus beneficia ſimplicia etiam reſervata, vel affecta præbendis Cathedralium, vel Collegiatarum Eccleſiarum.

36 Item Seminario Clericorum.

37 Et quid poſt decretum Clementis VIII.

38 Cardinalis Epiſcopus an unire poſſit Seminario ante vacationem ea beneficia, quæ ſi ipſo vivēte vacarent, nō obſtātibus reſervationibus ad ſuā collationem pertinerent, & n. ſeqq. uſq. ad n. 47

39 Vnire poteſt Epiſcopus in vim Concilij Seminario Clericorum beneficia etiam tempore unionis reſervata, vel affecta, & n. 43.

40 Clementis VIII. decretum de beneficiis affectis Seminario non uniendis expenditur, & n. ſeq.

41 Indultum Cardinalium nō ampliat poteſtatem ordinariam conferendi, ſed præſervat tollendo obſtacula, & n. 46.

42 Caſus eventitij attēdi, & conſiderari nō debēt.

43 Verba, vacare contigerit, *ſunt futuri temporis, & excludunt vacantia.*

45 Ratione legis ceſſante an ceſſet illius diſpoſitio.

47 Cardinalis Epiſcopus habens indultum an unire poſſit Seminario beneficia duplici reſervatione perſonali reſervata, vel affecta non obſtante Decreta Clementis *VIII. & n. ſeqq. uſque ad n. 51*

48 Indultum Cardinalium non comprehendit beneficia reſervata duplici affectione perſonali, ſeu coæquali. & n. 50.

Et quid ſi reſervationes ſint diſpares, ibidem, verſ. Sin autem.

49 Littera D. N. Vrbani VIII. declaratoriæ Decreti Clementis VIII. de beneficiis affectis Seminario non uniendis referuntur.

51 Vnio beneficij litigioſi facta Seminario ad præſcriptum Concilij Tridentini an ſit valida, necne, & n. ſeq. uſque in fin.

52 Beneficium an ratione litis cenſeatur affectum.

53 Beneficium eſſe litigioſum minus eſt, quam eſſe reſervatum.

54 Lis ſuper beneficio eſt qualitas ſuſpenſiva, & velut inhibitio temporalis, qua minus Ordinarij ligantur, ut interim non conferat.

55 Collatio beneficij litigioſi pendet à futuro litis eventu.

56 Dictio, etiamſi, *ampliat diſpoſitionem, & implicat caſum magis dubitabilem.*

57 Reſervatio ob vacationem in Curia eſt clauſa in corpore juris, & nulla major, aut potentior invenitur.

58 Rotæ deciſio in cauſa Cordubenſi ſuper unione beneficij litigioſi refellitur.

59 In differentibus ſpecie in eo, quod plus eſt, non continetur id, quod minus eſt.

60 Litigium, & reſervatio in quibus differant.

61 Quæ differunt in quantitate temporis nō differunt ſpecie.

62 Vnio in quibus differat à collatione.

63 Concurſus requiritur in Parochialibus etiam litigioſis.

64 Vnire an poſſit Epiſcopus Seminario beneficia litigioſa nō obſtante Decreto Clementis VIII. prohibente fieri uniones de reſervatis, vel affectis.

1. SICUT UNIRE. Abbas monaſterium ſuū alteri monaſterio ſubjicere, vel unire non poteſt ſine auctoritate Diœceſani etiam de Metropolitani conſenſu. Hoc dicit, Dividitur in tres partes. In prima ponit quamdam ſimilitudinem. In ſecunda narrat factum, quod infirmari mandat ibi, *cum itaque*. In tertia ſolvit obſtaculum ibi, *non obſtante*.

2. Nota primò ex principio textus ſimilitudinem, & proportionem inter poteſtatem Papæ, & poteſtatem Epiſcoporum: nam quemadmodum ſpectat ad Papam unio, & ſubjectio Epiſcopatuum in Eccleſia univerſali, ita ad Epiſcopum pertinet unio, & ſubjectio inferiorum Eccleſiarum in ſua diœceſi, ut hic eſt caſus. Unde videtur deſumi poſſe argumentum, ut poſſit Epiſcopus in diœceſi ſua quicquid poteſt Romanus Pontifex in tota Eccleſia; quod non eſt verum ſecundum Vincentium, & Petrum de Anchar. *hic in primo not.* & ſcripſi latiſſimè in *cap. 1. à nu. 28. ſupra de offic. ordin.* ſimilitudo enim hic poſita, ut advertit Cardinalis *num. 3. in prima oppoſit.* in hoc conſiſtit: quod ſicut Papa ſolus poteſt Cathedrales Eccleſias unire privativè ad Epiſcopos, ita Epiſcopi ſoli unire poſſunt Eccleſias ſuæ diœceſis privativè ad inferiores Prælatos. Atque ita ſimilitudo inducitur non ad comparandum potentiam Papæ potentiæ Epiſcoporum quoad magnitudinem, ſed quoad excludendos inferiores; in reliquis autem ſimilitudo non eſt omnimoda: nam in unione Epiſcopi requiritur cau-
3. ſa, ut cap. 1. *de his, quæ fiunt à Prælat.* & cap. 1. *de reb. Eccleſ. non alienand.* ſed Papa etiam ſine cauſa poteſt, ſecundum Cardinal. ubi ſupra, & Abb. in 2. notab. Præterea Papa poteſt Epiſcopatus vnire ſine alicujus conſilio, vel conſenſu, cap. *Cuncta per mundum*, & cap. *Per principalem, 9. q. 3.* & arg. cap. *fin. infra eod.* Epiſcopus autem hoc non poteſt abſq; conſenſu Capituli, ut eſt textus in cap. Paſtoralis, in fine, de donat. & hodie eſt expeditum in Clem. *Si una, de reb. Eccleſ. non alienan.* Rota *deciſ. 133. n. 2. 9. & 10. par. 2. diverſ.* ubi plenè videas de hujuſmodi conſenſu, quam differentiam conſtituit *hic* Vincentius, & poſt eum Hoſt. & Jo. Andr. ambo *n. 1. in ver. Ita Henric.. Boich. in princip.* Cardin. *n. 3. in prima oppoſit.* Anchar. *n. 1.* & Abb. *nu. 2.* Subdit
4. tamen Vincentius nec Papam conſueviſſe hæc, & alia ardua ſibi reſervata expedire ſine conſilio fratrum ſuorum, id eſt Cardinalium, neque hoc facere poſſe de poteſtate ordinaria, cap. *Novit, ſupra de his quæ fiun. à Prælat.* licèt ſecus ſit de poteſtate abſoluta, ut cap. *Propoſuit, ſupra de conceſſ.*

præ-

prabend. quod ſingulare dictum ſequuntur hic totidem verbis Hoſt Io. Andr. & alij proximè citati. Quibus ſuffragantur Canones, & Doctores, qui aſſerunt decere Papam, & honeſtum eſſe Cardinalium conſilia adhibere, non autem illum omnino ad id compelli, cap. *Fundamenta*, §. *Decet*, & ibi gloſ. *in verb. Contingeret*, *de elect. lib.* 6. gloſ. 1. in cap. *Ad Apoſtolicæ*, *de re judic. eod. lib.* Ioan. Monach. in cap. *Super eo*, *de hæret. in* 6. qui tamen adjicit in his arduis Collegium Cardinalium eſſe in poſſeſſione, ut ipſorum conſilia exquirantur, Felin. Dec. & Bero. *in rubr. ſupra de conſtitut.* Tu vero de his vide Cardinal. Paleott. *in tract. de Sacr. Conſiſtor. conſultation. part.* 1. *qu.* 3. uberrimè diſſerentem. In primo articulo quo ſenſu accipiatur plenitudo poteſtatis Papæ, & in quo differat ab ordinaria. In ſecundo an Papa de poteſtate ordinaria teneatur in arduis conſenſum, aut conſilium Cardinalium adhibere. In tertio, & quarto quid ſi utatur plenitudine poteſtatis. In quinto, & ſexto an jure divino, vel naturali, aut gentium teneatur in arduis eorumdem conſilium exquirere. In ſeptimo an ſi non requirat, actus ab eo geſtus reddatur nullus. Et in octavo an ubi conſilium requirit, teneatur illud ſequi.

5 Secundò nota duos caſus Papæ reſervatos, videlicet unionem, & ſubjectionem Epiſcopatuum, ut *hic* per Io. Andr. *in princip.* qui ſupplet verbum, *tantùm*, Butr. Cardinal. & Anchar. omnes *nu.* 2 Abb. & Marian. Socin. ambos *in* 1. *not. Concordat* Con-
6 cilium Tridentinum in *cap.* 13. *ſeſſ.* 24. ubi ſtatuitur, ut Concilium provinciale tantummodo examinat vocatis ijs, quorum intereſt, & diligenter expendat quas Cathedrales Eccleſias propter anguſtias, tenuitatemque invicem unire, vel novis proventibus augere expediat, confectaque de præmiſſis inſtrumenta ad Summum Romanum Pontificem mittat, quibus inſtructus Summus Pontifex ex prudentia ſua, prout expedire judicaverit, aut tenues invicem uniat, aut aliqua acceſſione
7 ex fructibus augeat. Hos, & alios caſus Papæ reſervatos undecim numero recenſet, & quatuor verſibus comprænendit gloſ. 1. *hic*: item gloſ. 1. in c. *quod translationem*, *de offic. Leg.* & plenius Hoſt. *hic num.* 1. ubi illos viginti ſeptem carminibus complectitur, per quos comprehendit caſus nonaginta & unum; quos tamen non exponit hic, ſed ponit, & pleniſſimè exponit in *ſumm. de offic. Legat.* §. *Quod pertinet*, *verſ. Illud quidem*, Speculat. autem in *tit.* 2. *de Legat.* §. *Nunc oſtendendum*, terminavit caſus octuaginta & novem.

8 Tertiò notat in verſ. *Non obſtante*, Archiepiſcopum non eſſe judicem ordinarium totius provinciæ; quia licèt omnium Suffraganeorum provinciæ ſuæ ſit Ordinarius, ut cap. *Paſtoralis*, *ſupra de offic. Ordinar.* non tamen eſt Ordinarius ſubditorum eorumdem Suffraganeorum, nec in eorum diœceſi poteſt ullam juriſdictionem exercere, niſi in caſibus in jure expreſſis, ut hic eſt caſus, concordat cap. 1. *&* 2 cap. *Archiepiſcopus*, & cap. *ſeq* 9. qu. 3. cap. *Duo ſimul*, *ſupra de offic. Ordinarij*, & hoc pro regula conſtituunt hic gloſ. *ult.* Butr, *nu.* 5. Cardinal. *num.* 2. *in* 3 *not.* & fuſius *n.* 3. *in* 4. *oppoſit.* Abb. *n.* 4. & Marian Socin. *n.* 3. *not.* Caſus autem in jure exceptos enumerat gloſ. in d. cap. *Paſtoralis*, *in ver. Exceptis quibuſdam articulis*, & latiùs proſequuntur Moderni in ſumm. Bullarij, *in ver. Archiepiſcopi auctoritas.* Item nota inter caſus in jure ex-

Proſp. Fagn. in 2. *par.* 5. *lib. Decretal.*

ceptos non reperiri facultatem uniendi, ut hic patet: unde cùm fructus præbendarum Collegiatæ Eccleſiæ oppidi de Exea eſſent adeo tenues, ut vix ſuſtentationi Canonicorum ſufficerent, & fuiſſet petitum declarari à Sacra Congregatione Concilij an Epiſcopus eis unire poſſet aliqua ſimplicia beneficia, & eo nolente, vel negligente Metropolitanus: reſponſum eſt Epiſcopum poſſe, non tamen teneri; Metropolitanum verò in hoc non poſſe ſupplere.

9 Quartò nota regulam cùm duabus limitationibus. Regula eſt, Epiſcopus poſſe auctoritate propria duo monaſteria invicem unire, aut unum alteri ſubijcere, ut à contrario probat littera ibi, *aſſenſu tuo minimè requiſito*, necnon ibi, *te inconſulto.* Prima limitatio eſt dummodo utrumque monaſterium ſit in ſua diœceſi, aliàs ſecus, ut probatur ex illis verbis, *Monaſterium ſuum*, *quod eſt in*
10 *ſua diœceſi*. & hodie eſt expeditum in Decreto Concilij Tridentini *cap.* 9. *ſeſſ.* 14. ubi generaliter ſtatuitur, ut beneficia unius diœceſis etiamſi parochiales Eccleſiæ, vicariæ perpetuæ, aut ſimplicia beneficia, ſeu præſtimonia, aut præſtimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum divinum, aut alia quacumque de cauſa alterius diœceſis beneficio, aut monaſterio, ſeu Collegio, vel
11 loco etiam pio perpetuò non uniantur. Secunda limitatio eſt dummodo neutrum monaſterium ſit exemptionis privilegio munitum, ut innuit littera ibi, *de tuo debet ordinari conſenſu*; & utramque limitationem poſuit gloſ. *hic in ver. In tua diœceſi*, & Hoſt. *nu.* 1. *in ver. Sua diœceſis*, *& num.* 2. *in ver. Auctoritate noſtra.* An autem Eccleſiam non exemptam Epiſcopus unire poſſit Eccleſiæ exemptæ, vel è converſo ponit hic Marian. Socin. *in* 3. *articulo principali*, *in* 4. *&* 5. *quæſt num.* 61. *&* 62. Item cujus auctoritate unio Eccleſiarum exemptarum facienda ſit, declarat Lapus *in Clem.* 1. §, *Ad hæc*, *de ſtat. monachor.* ubi dicit Io. Andr. ſibi conſultanti reſcripſiſſe ſuper hac unione recurrendum fore ad Papam per notata in cap. *Auctoritate*, *de privileg. lib.* 6. in cap. *Veniens*, *de verbor. ſignific. eod. lib.* & in cap. *Cum nullus*, *in fin. de tempor. ordinat. lib.* 6. Ipſe autem Lapus dicit hoc procedere in unione locorum exemptorum ad invicem facienda, & quæ ſubſunt immediatè Papæ, ſecus ſi alij, quia tunc ſufficit conſenſus illius, cui ſubſunt nec requiritur licentia Papæ. Quod intelligit verum Cardinalis quando ſubſunt ipſi pleno jure; tunc enim intelligitur habere quaſi juriſdictionem Epiſcopalem ſecundum ea, quæ dicentur infra *in ultimo notab.* & ſequitur Marian. Socin. in 3. *quæſt. ejuſdem articuli* 4. *nu.* 60.

12 Ultimò nota Abbates non poſſe Eccleſias unire, vel unam alteri ſubjcere quantumcumque Eccleſiæ ipſæ ad illos ſpectent pleno jure, cùm hoc ſit Epiſcopale, ut formaliter hic dicit Innoc. quem totidem verbis ſequuntur Abb. Antiq. *in princip. verſ. & nota*, Io. Andr. *num.* 2. *in ver. Unio*, Collectar. *nu.* 7. Henric. Boich. *poſt princ. verſ. Et nota.* Butrius, *nu.* 4, Cardinal. *nu.* 3. *in* 2. *oppoſ.* Anchar. *eodem nu.* & Marian Socin. *in* 2. *notab.* idem firmat Hoſt. in cap. *Quia nonnulli*, *in ver. Parochiales*, *ſupra de Cler. non reſident.* Archid. in cap. *Cum ſingula*, *in verb. Annexa*, *de præben. lib.* 6. gloſ. Io. Andr. in Clem. *Si una*, *in ver. Epiſcopum*, *de reb. Eccleſ. non alienan.* de quo eſt hodie caſus in Clem. *Ne in agro*, §. *Ad hæc*, *de ſtat. Monachor.* ſecundum gloſ. ibi *in ver.*

A 2 *Ordi-*

Ordinarios, & ita communiter tenere Doctores antiquos teſtatur hic Marian. Socin. in 3. articulo
13 principali, qu. 7. nu. 41. Quod procedit etiamſi Abbates, ſeu alij Epiſcopi inferiores ſint exempti ſecundum Zenzelin. Guil. de Monte Laud. in Clem. unica, ſuper ver. Applicent, de ſuppleu. neglig. Prælat. & Henrich. Boich. ubi ſupra. Rurſus hoc
14 vendicat ſibi locum etiamſi inferior in certa parte diœceſis habeat quaſi Epiſcopalem juriſdictionem juxta terminos cap. Auditis, de præſcript. quia nihilominus non poteſt unire, ut tenet Cardin. loc. cit. allegans gloſ. in d. Clem. Si unica, & Innoc. in cap. Cum dilectus, in gloſ. in ver. Ioannes dixit, de Conſuetud.

15 Verum Abbas hic nu. 3. ſic diſtinguit; Aut inferior vult ex ſua poteſtate ordinaria hanc unionem facere; & non poteſt, quia hæc tamquam graviora ſolis Epiſcopis ſunt reſervata, ut hic. Fallit ubi Prælatus inferior præſcripſiſſet hanc poteſtatem uniendi: eſt enim præſcriptibilis, cùm ſit juriſdictionis, ut in cap. Accedentibus, infra de privileg. & voluit gloſ. not. in Clem. Ne in agro, §. Ad hæc, in ver. Ordinarios, de ſtat. Monachor. quam ibi ſequuntur Zenzelin Guil. & Cardin. & Domini de Rota deciſ. 1. num. 1. de offic. Legat. in novis, & deciſ. 2. num. 2. eod. tit. in antiq. & poſt alios Marian Socin.
16 hic in 3. articulo principali, qu. 9. nu. 46. & ſeqq. Aut inferior Prælatus vult unionem facere auctoritate ſpeciali, ut quia in illis Eccleſijs competit ſibi juriſdictio quaſi Epiſcopalis ex præſcriptione, vel privilegio, & poteſt: nam cùm habeat quaſi Epiſcopalem juriſdictionem, & unire ſit juriſdictionis Epiſcopalis, utique unire poterit: & circa hoc dat regulam, quod omnia pertinentia ad Epiſcopalem juriſdictionem explicari poſſunt per inferiorem Prælatum habentem in loco juriſdictionem quaſi Epiſcopalem; ad hoc gloſ. notab. in Clemen. 1. in ver. Proprij, de reb. Eccleſ. non alienand. notat Innoc. in cap. 2. ſupra de tranſact. & Feder. de Senis conſ. 14. incipien. Monachus Peruſinus, num. 4. Atque
17 ita communis opinio Antiquorum in hac quæſtione ſecundum eum non videtur vera: nam ſi Eccleſiæ ſunt inferiori pleno jure ſubjectæ, videtur ibi inferior habere juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, facit tex. in cap. Quoniam, & cap. ſeq. cum utrobique notat. infra de privileg. & in cap. unic. de capell. Monachor. & in cap. Cùm ex injuncto, in fin. de hæret. & in hoc reſidet Abbas, quem totidem verbis ſequitur hic Marian. Socin. in 3. articulo principali. qu. 7. num. 41. & ſeq. ſubdens pro hac opinione conſuluiſſe Dionyſium de Peruſio, conſil. 51. quod incipit. Viſo quodam exemplo, ubi ait: Sicut Epiſcopo cum Capitulo eſt permiſſum præbendas minuere, ac etiam dignitates dividere, unire, & mutare, ut in cap. Cum acceſſiſſent, ſupra de Conſtit. & hic eod. modo Abbati, aut alteri inferiori, qui ſit exemptus, & habeat Eccleſias ſibi pleno jure ſubjectas, vel dignoſcatur jura Epiſcopalia obtinere, ſecundum Innoc. in cap. Cum inter, ſupra de re judicat. & in cap. Volentes, de privileg. lib. 6. Et hanc poſteriorem ſententiam aliàs probavit S. Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum: cenſuit enim inferiores Epiſcopo non poſſe unire, niſi hanc facultatem legitimè præſcripſerint, aut ex privilegio in Eccleſia ſibi pleno jure ſubjecta juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habeant in omnibus, & per omnia; alioquin unionem ab Epiſcopo faciendam eſſe cum conſenſu ipſius inferioris, & Capituli. Aliàs tamen conſul-
18 ta an Abbates exempti, qui juriſdictionem ordinariam quaſi Epiſcopalem habent, poſſint, ſi ſæculares, & collegiatas Eccleſias obtineant, facere uniones ſicut poſſunt Epiſcopi ex cap. 15. ſeſſ. 24. Reſpondit non poſſe Abbatem hujuſmodi, ſed Epiſcopum tantùm ſi Collegiata eſt inſignis, & obſerventur alia præſcripta in d. cap. 15.

19 QVAERO, An Epiſcopus poſſit unire beneficia propter ſuam negligentiam ad Sedem Apoſtolicam devoluta.

Pro parte negativa adducitur primò textus, juncta gloſ. in cap. Si tibi abſenti, de præben. lib. 6. Textus decidit Epiſcopum non poſſe conferre beneficium abſenti collatum ante illius diſſenſum, gloſ. in ver. Perſonam quærit, an Epiſcopus poſſit de hujuſmodi beneficio ordinare per viam unionis; & ſolvit non poſſe, cùm eadem ſit ratio. Ergo ſecundum gloſ. cui ſubtrahitur ad tempus poteſtas conferendi, ſubtrahitur etiam poteſtas uniendi ob identitatem rationis, & Geminian. ibi col. 6. in princip. in ver. Perſonam; (Nota, inquit, iſtam gloſſam, quæ vult quod beneficium, quod Epiſcopus ad certum tempus conferre non poteſt, non poſſit illud unire.) Quod nota, quia facit quod Epiſcopus non poſſit unire beneficium devolutum ad Papam propter ejus negligentiam; quia cùm ipſe non poſſit conferre donec ſemel Papa contulerit, ut in cap. penult. de ſupplend. neglig. Prælat. Ergo interim non videtur quod poſſit unire, ut ſentit iſta gloſſa. Deinde pro hac parte adducitur ratio, quia quod non licet directè, non debet licere indirectè, ſeu per obliquum, ut in regula, Cum quid una via prohibetur, &c. lib. 6. ſed Epiſcopus non poteſt directè impedire Papam in collatione facienda, ut in dicto cap. penult. ergo nec indirectè uniendo: nam unio infert in collationem; unde prohibita collatione, & unio cenſetur prohibita, per quam ad collationem pervenitur, ut l. Oratio, ff. de ſponſal.

¶ In contrarium facit, quia Epiſcopus poteſt quod eſt plus, ſcilicet unire Eccleſiam non vacantem invito Rectore, ut in Clem. final. de reb. Eccleſ. non alienan. ergo multo fortius vacantem. Item Epiſcopus poteſt Eccleſiam ſic devolutam commendare donec per Papam fuerit ordinata, ut notant Archid. & Io. Andr. in cap. Nemo, de elect. lib. 6. ergo ſi Epiſcopus videt per commendam temporalem conſuli non poſſe ſtatui Eccleſiæ, poterit fa-
20 cere perpetuam. Præterea unio concernit proprietatem beneficij, collatio verò titulum, ut hic notant Doctores: quamvis ergo Epiſcopus per devolutionem ad Papam perdiderit jus conferendi, non tamen perdiderit jus uniendi, quia ex diverſis, & ſeparatis non fit illatio, ut l. Si domus, ff. de ſervit. urbanor. prædior. Ac demum unio non
21 eſt actus omnino voluntarius, ſed requirit cauſam utilitatis, vel neceſſitatis, aliàs non valet. Clem. 1. cum ibi notat. de reb. Eccleſ. non alien. Rota deciſ. 12. incipien. Nota quod unio, in antiq. ergo nemo debet Epiſcopum accuſare ſi templum Dei ædificat; quia potius eſſet meritò redarguendus de negligentia ſi unionem non faceret ſubſiſtente cauſa. Ex quibus concludendum eſt Epiſcopum poſſe unire etiam beneficia devoluta, dummodò tamen hoc faciat cauſa ſubſiſtente, & non in fraudem: & ita conſuluit Feder. de Senis conſ. 111. incipien. Amice chariſſime, circa fin. verſ. Item quæ-
ritur,

ritur, ubi reſpondet ad gloſſam in d. cap *Si tibi abſenti. de præben. lib. 6.* & eum referunt, & ſequuntur Petr. de Anchar. in cap. *Nulla, num. 5. Ne ſed. vacan.* Io. de Imol. in cap. 1. *circa fin. eod. tit.* Gemin. & Franc in d. cap. *Si tibi abſenti, in gloſ. in ver. Perſonam,* Butr. *hic num. 10.* Anchar. *num. 5.* Abb. *num. 6.* & Marian. Socin. *in 4. articulo principali, qu. 9. num. 67.* ubi tranſcribit verba Ancharani in d. c. *Nulla,* non facta illius mentione.

Cæterum adverte; quia etſi communis opinio ſit unionem eſſe validam, tamen ſuſpenditur illius effectus donec vixeritis, cui Papa contulit beneficium ad ſe devolutum; & ita eſt ex mente Feder & apertè declarant Philipp, Franc. in d. cap. *Si tibi abſenti, num. 11.* ubi allegat Cardinalem in Clem. 2. *in 9. quæſt. de reb. Eccleſ. non alienan.* Licèt Cardinalis non loquitur in devolutis, ſed in reſervatis, ut dicam infra *n. 23.*

22 Secundò QVAERO, An Epiſcopus unire poſſit beneficia Sedi Apoſtolicæ reſervata, vel affecta.

In hoc articulo diverſa jura prodierunt: unde factum eſt, ut pro varietate temporum variæ quoq; emerſerint opiniones. Ego verò ut omnia complectar, exiſtimo tria tempora eſſe diſtinguenda.

Primum tempus eſt juris communis, & ſecundum hoc communiter tenetur Epiſcopum poſſe unire, quia etſi per reſervationem ei ablata fuerit poteſtas ordinandi beneficium quoad collationem, quæ reſpicit titulum, non tamen ablata fuit quoad unionem, quæ reſpicit proprietatem, ut dictum eſt in quæſtione præcedenti. Atque hujus ſententiæ in primis eſt Collectar. *hic num. 6.* & poſt eum Card. *eod nu.* ubi reddit ſuprad. ctam rationem, quia Papa reſervavit reſpectu tituli: ſed uniens non diſponit reſpectu tituli, ſed reſpectu proprietatis: unde Papa reſervando videtur prohibuiſſe ſolum collationem, uniens autem non confert: & ſequuntur Petrus de Anchar. *num. 5.* Abb. *num. 7* & Marian. Socin. *in 4. artic. principali, quæſt. 9. num. 64.*

Recipit tamen hæc concluſio tres declarationes.

23 Primò enim declaratur ut quamvis unio ſubſiſtat, tamen non ſortiatur effectum, ſed ſuſpendatur donec pro illa vice conſumpta fuerit reſervatio Apoſtolica per proviſionem Papæ; ita eſt ex mente Collect. in j. *1. num. 6.* Dum ait ſe audiviſſe multos magnos dicentes id poſſe Epiſcopum, ut ſaltem valeat in quantum valere poteſt, non autem in præjudicium Papæ quominus conferre poſſit: allegat cap. *Cum tempore, de arbitr.* cap *Inter dilectos, de fid. inſtrum.* & arg. cap. *Si Abbate, de ver. ſignif.* & tenent apertè Domini de Rota, *deciſ. 658. alias 6. de reb. eccleſ. non alienan. in antiq.* cujus hæc ſunt verba: (Dic quod unio poteſt fieri de beneficio reſervato, quæ tamen non habet ſuum effectum quin Papa conferat ratione ſuæ reſervationis factæ, ſed poſtea dum non vacabit in Curia, dicta unio habebit ſuum effectum: & ita tenet Rota.) Hæc ibi Et idem firmat Aeneas de Falcone *in tract reſervat. in 4. quæſt. principali, in 23. effect. in princ.* Staphil. *de litter. grat. in 2. forma mandat. num. 7.* Mandoſ. *reg. 12. quæſt. 5. num. 3.* Et quamvis Cardinal. in Clem *fin in 9 quæſt. de reb. Eccleſ. non alienan.* dicat hanc quæſtionem contigiſſe olim de facto, & Ioannem XXII. determinaſſe unionē non tenere etiamſi facta eſſet per Legatum de latere, quia eo ipſo quod Papa reſervat, videtur prohibere cuilibet inferiori ne diſponat de illo, & ideo non poſſe unire: Subdit tamen unionum carere effectu donec Papa contulerit, & proviſus Apoſtolicus beneficium dimiſerit: unde poteſt dici unionem ſimpliciter tenere niſi Papa utatur reſervatione conferendo beneficium, quia ſi utitur, tenet collatio, & unio ſuſpenditur, ut hic per Marianum Socin. *d. n. 64.* qui etiam refert ita conſuluiſſe Calderinum, *conſil. 3. ſub titul. de conſuetud.*

24 Quæ declaratio multò magis haberet locum ſi Papa dediſſet litteras ad certam præbendam primò vacaturam: quandoquidem unio non ſortiretur effectum in præjudicium expectantis, ſed maneret in ſuſpenſo uſque ad illius obitum, vel reſignationem: nam ſi Epiſcopus poteſt unire beneficium viventis non ut ſtatim unio effectum ſortiatur, ſed poſtèaquam ille beneficium dimiſerit. Clem. n. 2. *de reb. Eccleſ. non alien.* Multò magis unire poterit beneficium expectantis ſine illius præjudicio: ſic Gambar. *in tract. de offic. & poteſtate Legat. lib. 5. in tit. de poteſtat. Legat, in uniendo, num. 63.* & Rebuff. *in praxi benefic. in titul. de unian. beneficior. num. 31.* & hoc in effectu intendit Abb. *hic num. 7.* dum dicit per unionem Epiſcopi non fieri præjudicium ei, pro quo Papa reſervavit, arg. cap. *Vt noſtrum, de appellat.* cap. *Si eo tempore, de elect. lib. 6* Unde valebit unio, & habebit effectum ſuum illo dimittente beneficium, pro quo Papa fecit reſervationem, licèt aliud videatur ſentire Cardinal *hic n. 7.*

25 Cæterum adverte, quia prædicta declaratio vendicat ſibi locum quando reſervatio, vel gratia expectativa præceſſit unionem: tunc enim quamvis unio ſubſiſtat, ſuſpenditur tamen illius effectus quouſque proviſus Apoſtolicus beneficium dimiſerit, ut ſuperiùs concluſum eſt: ſecus verò ſi unio præceſſerit reſervationem, vel gratiam expectativam, quia tunc ſi poſt unionem factam ab Epiſcopo ex legitima cauſa antequam ſortiatur effectum Papa idem beneficium reſervet, vel afficiat, & mortuo Rectore illud conferat non facta mentione unionis, non valet collatio, ut tenent Domini de Rota *deciſ. 3 de rer. permutat. in antiq* reddentes rationem, quia aliàs poſſet contingere, ut unio remaneret inefficax propter frequentes impetrationes: quod eſſet abſurdum, cùm hujuſmodi unio innitatur cauſæ neceſſariæ, quam non eſt veriſimile ut Papa voluerit tollere, niſi hoc in litteris expreſſerit.
26 Et quamvis Rota videatur hoc intelligere quando Papa dedit litteras ad ſupplicationē partis, tamen Gemin. *in rep.* cap. *Poſtulaſti, in 26. col. verſ. Crederem, de reſcript.* tenet expreſsè collationem Papæ etiam factam motu proprio non valere niſi fiat mentio de unione, quia Papa non intendit per ſuas litteras præjudicare juri alteri quæſito niſi exprimat hoc in litteris, ſive ſit præjudicium extinctivum, ſive dilativum, ut patet in cap. *Quamvis,* & cap. *Si propter, de reſcript. lib. 6.* & Geminianum ſequuntur Marianus Socin. *in repet ejuſd.* cap. *Poſtulaſti, col. 46.* & Felin. in cap *In noſtra, num. 23. in 26. corollario, de reſcript.* & Boer.
27 *deciſ. 346. ad fin.* Porrò in proviſionibus beneficiorum vacantium per obitum Papæ non conſuevit derogare unionibus, ſed in vacantibus ex cauſa reſignationis ponit in litteris clauſulam ſuſpenſivam quarumcumque unionum, per quam qui-
28 dem clauſulam ſuſpendi etiam uniones factas Semina-

minario in vim Concilij Tridentini, ideoque non eſſe impediendum quominus reſignatarius in poſſeſſione beneficij perſeveret, cenſuit S. Congregatio ejuſdem Concilij Interpres. Item cùm in una H ſtunen. dubitatum fuerit an vigore *c.15. ſeſſ. 24.* Poſſit fieri unio de beneficijs viventium, nempe ante vacationem ſine tamen obtinentium præjudicio: Reſponſum eſt poſſe fieri tamen ſi beneficium viventis unitum contingat reſignari, & reſignationem per Sedem Apoſtolicam admitti, unionem pro illa vice ſuſpendi.

29 Secundò declaratur eadem concluſio, ut procedat ſi Papa reſervaverit beneficium ſuæ collationi, ſeu proviſioni; ſecus ſi ſuæ diſpoſitioni, quia cùm diſpoſitionis verbum ſit aptum comprehendere etiam unionem, Epiſcopus unire non poterit beneficium ſic reſervatum diſpoſitioni, ſeu ordinationi Apoſtolicæ: ita Collectar. *hic nu. 6.* Abb. *num. 7. verſ. Et hoc intellige*, & Marianus Socinus *num. 64. in final. verſ. Quod tamen intelligit*, Petr. de Poruſ. *de union. beneficior. cap. 4. num. 6 & 24.* & Caccialup. *in eod. tract. art. 4. qu. 6.* Licèt Nicolaus Garzia nulla ratione, vel authoritate ſuffultus oppoſitum ſentiat *in tract. de benefic. part. 12. cap. 2. num. 93.*

30 Tertiò declaratur, ſeu limitatur prædicta concluſio ut locum non habeat ſi reſervatio ſit perpetua reſpectu collationis à Romano Pontifice ſemper faciendæ de dignitate, officio, vel beneficio, ut contingit in prima dignitate poſt Pontificalem cujuſque Eccleſiæ Cathedralis, quæ ſemper eſt Papæ reſervata per regulam tertiam Cancellariæ; tunc enim Epiſcopus unire non poterit, quia per reſervationem hujuſmodi adempta eſt prorſus Epiſcopo poteſtas de hujuſmodi beneficio diſponendi ſic Alphonſus Hojeda *in tract. de incompatibilit. beneficior. part. 2. cap. 3. num. 7.* argum. cap. *fin. de confirmat. util. vel inutil.* Garzia *de benefic. par. 12. c. 2. n. 92.* & alij Recentiores.

31 Secundum tempus eſt Concilij Tridentini, quod partim probavit, partim correxit antiquorum opiniones: nam in *cap. 5. ſeſſ. 21*, ſtatuit primò, ut poſſint Epiſcopi etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati juxta formam juris, ſine tamen præjudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcumque Eccleſiarum Parochialium, & Baptiſmalium, & aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum curatis propter eorum paupertatem, & in cæteris caſibus à jure expreſſis, etiamſi dictæ Eccleſiæ, vel dicta beneficia eſſent generaliter, vel ſpecialiter reſervata, aut qualitercumque affecta. Et in hac prima parte probavit illorum ſententiã, qui dixerunt reſervationem pertinere ad titulum, non autem ad proprietatem beneficij, ideoq; adimere Epiſcopo poteſtatem conferendi, ſed non poteſtatem uniendi, ut dixi ſupra *num. 20.* Sed videtur ſuſtulliſſe ſecundam declarationem ſuperiùs poſitam *num. 29.* nam Epiſcopus videtur poſſe

32 unire ex Concilio, etiamſi Papa reſervaverit ſuæ diſpoſitioni, ſeu ordinationi, cum verba illa generaliter vel ſpecialiter reſervata, aut qualitercumque affecta, tamquam univerſalia, & geminata comprehendant quamcumque ſpeciem reſervationis, vel affectionis, arg. cap. *Soluta, de major. & obed.* & patet ex his, quæ tradunt Geminian. *conſ. 22. Præmitto, nu 4. verſ. In contrarium*, Soc. ſen. *conſ. 32. Ex his quæ ſuperius, num. 11. verſ. Nec obſtat. lib. 1.* pleniſſimè Ruin. *conſ. 77. In facto, num. 7. in fin. & nu ſeq. lib. 2.* Deinde ſubdit Concilium: quæ uniones etiam non poſſint revocari, nec quoquo modo infringi vigore cujuſcumq; proviſionis etiam ex cauſa reſignationis, aut derogationis, aut ſuſpenſionis: & in hac ſecunda parte correxit opinionem illorum, qui exiſtimarunt unionem Epiſcopi non ſortiri effectum, ſed manere in ſuſpenſo, donec proviſus Apoſtolicus beneficium dimiſerit, ut dictum eſt ſupra *in 1. declarat. num. 23.* nam ex Concilio non ſuſpenditur unio ex quacumque proviſione, ut ibi dicitur. Obſervandum tamen facul-

33 tatem Epiſcopis attributam *in d. cap. 5.* Non eſſe univerſalem ad unionem quarumcumque beneficiorum, ſed reſtrictam ad caſus ibi expreſſos; unde Epiſcopus in vim Concilij unire poterit non curata curatis Eccleſijs, ſed non è contra, ut in *c. 13. verſ. In unionibus, ſeſſ. 24.* Item dignitati curatæ

34 unire poterit aliam dignitatem ex cauſa paupertatis, & juxta terminos d. *cap. 5. & cap. 13.* Non tamen unire poterit hoſpitalia etiamſi darentur in titulum, & in eis nulla exerceretur hoſpitalitas, ut in *cap. 8. ſeſſ. 25. verſ. Quod ſi hoſpitalia*, & ita cenſuit S. Congregatio. In unionibus ergo de beneficijs reſervatis, quæ non includuntur in *d. c. 5.* ſervanda erit juris communis diſpoſitio ſecundum ea. quæ dicta ſunt ſupra *num. 22. & ſeqq.* Nam quod

35 mutatur, &c. l. *Sancimus, C de teſtam.* & l. *Præcipimus, in fin. C. de appell.* Ad hæc in duobus alijs caſibus Concilium Tridentinum tribuit Epiſcopis facultatem uniendi beneficia reſervata. Unus eſt in *cap. 15. ſeſſ. 24.* videlicet cùm præbendæ una cum diſtributionibus quotidianis in Cathedralibus & Collegiatis inſignibus ſunt ita tenues, ut ſuſtinẽdo decenti Canonicorum gradui non ſufficiunt: ſtatuit enim S. Synodus, ut liceat Epiſcopis cum conſenſu Capituli aliquot ſimplicia beneficia non tamen regularia ijs unire, non obſtante quacumq; reſervatione generali, vel ſpeciali, aut affectione. Neque prædictæ uniones tolli, ſeu impediri poſſint ex quibuſcumque proviſionibus etiam vigore reſignationis, aut quibuſvis alijs derogationibus, vel ſuſpenſionibus: & de hoc decreto egi latiſſimè in

36 cap. *Ex poſuiſti, ſupra de præben.* Alius caſus eſt in *cap. 18. ſeſſ. 23.* ubi tribuitur Epiſcopis facultas ampliſſima uniẽdi beneficia ſimplicia ſeminario Clericorum. & diſertis verbis ſtatũitur, [ut hoc locum habeat etiamſi beneficia ſint reſervata, vel affecta. Nec per reſignationem ipſorum beneficiorum uniones ſuſpendi, vel ullo modo impediri poſſint: ſed omnino quacumque reſervatione, etiamſi in Curia, effectum ſuum ſortiantur, & quacumque Conſtitutione non obſtante.) Hæc ibi: & hoc quoque tempore inſpecto in hoc ſpeciali caſu approbatur facultas uniendi beneficia reſervata, quã Epiſcopi habent à jure communi, abſque limitationibus, ſeu declarationibus, de quibus ſupra *num. 23. & 29.* Neque verò uniones in caſibus ſupraſcriptis cadunt ſub regulam revocatoriam unionum Sanctiſſimi D. Domini N. Urbani VIII. quæ habetur in Bullar. *tom. 4. pag. 210.* quoniam ibi excipiuntur uniones factæ Concilij Tridentini authoritate.

37 Tertium denique tempus eſt poſt Decretum Clementis VIII. hac de re editum: nam cùm in S. Congregatione Concilij quæſitum fuerit an unio beneficiorum affectorum facta etiam ante vacationem debeat cenſeri invalida ad obviandũ fraudi, quæ in ſimili unione ab Ordinario committi vide-

videtur: & an prouiſus Apoſtolicus illorum ſit mittendus in poſſeſſionem. Die 22. Februarij 1602 Sacra Congregatio cenſuit de cætero ad obviandum fraudibus oportere decerni, ut non poſſint etiam ante vacationem vniri Seminario beneficia, quæ obtineant perſonæ, quæ ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam rationem tales ſint, ut quocunque menſe decedant, certum ſit ea fore affecta Sedi Apoſtolicæ. Cæterum in præteritum nihil ſtatuendum. Die 26. Februarij 1602. Sanctiſſimus D. N. ex ſententia Congregationis decrevit ut ſuperiùs eſt adnotatum. Itaque inſpecto hoc tempore quoad vniones, quæ fiunt Seminario fũditus ſublata eſt facultas, quam Epiſcopi habebãt à jure communi, & à Concilio Tridentino vniendi beneficia reſervata, vel affecta; ſed in alijs unionibus, quæ fiunt in vim *cap. 5. ſeſſ. 21. & cap. 15. ſeſſ. 24.* ſalva manet Epiſcoporum facultas, cùm ex Decreto Clementis non reperiatur ſublata.

8 QVAERO, An Cardinalis Epiſcopus habens indultum non obſtante Decreto Clementis VIII. uniri poſſit Seminario ante vacationem ea beneficia, quæ ſi eodem Cardinali vivente vacarent nõ obſtantibus reſervationibus, vel affectionibus Apoſtolicis ad ſuam collationem pertinerent.

Videtur reſpondendum poſſe: nam circumſcripto ejuſmodi Decreto Clementis VIII. certum eſt beneficia reſervata, vel affecta poſſe in vim Concilij uniri Seminario ante vacationem à quolibet Epiſcopo etiam non Cardinali. Ita enim diſertis verbis ſtatuitur Decreto *cap. 18. ſeſſ. 23.* ibi (Necnon beneficia aliquot ſimplicia etiam ante vacationem huic Collegio applicabunt, & incorporabunt; quod locum habeat etiamſi beneficia ſint reſervata, vel affecta: nec uniones beneficiorum ullo modo impediri poſſint, ſed omnino quacumque vacatione etiam in Curia effectum ſuum ſor-
39 tiantur) Quo loco cùm Conciliũ apertè diſponat de beneficiis affectis, vel reſervatis Seminario uniendis etiam ante vacationem, negari non poteſt quin Epiſcopis omnibus attributa ſit poteſtas uniendi Seminario ea quoque beneficia, quæ tempore unionis ſint reſervata, vel affecta. Atque ita ante Decretum Clementis ſæpiùs reſpondit Sacra Congregatio Concilij, cujus ſententiam approbarunt Pius V. & Gregorius XIII.

Itaque cùm Cardinalis Epiſcopus habeat hanc facultatem à Concilio, videndum eſt an illi obſtet Decretum Clementis. Et videtur reſpondendum non obſtare: nam, ut prædixit Clemens VIII. ex ſententia Congregationis Concilij die 16 Februarij 1602, decrevit de cætero ad obviandum fraudibus non poſſe etiam ante vacationem uniri Seminario beneficia, quæ obtineant perſonæ, quæ vel ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam rationem tales ſint, ut quocumque menſe decedant, certum ſit ea fore affecta Sedi Apoſtolicæ.

40 Hoc autem Decretum neque in verbis, neque in ratione comprehendit Cardinalem habentem indultum; non in verbis, quia loquitur de beneficijs, quæ obtinent perſonæ, quæ tales ſint, ut quocumque menſe decedant, certum ſit ea fore affecta Sedi Apoſtolicæ; unde nullo modo comprehẽdit beneficia, quæ ſi eodem Cardinali vivente vacarent, ad ejus collationem pertinerent, non obſtantibus reſervationibus, vel affectionibus Apoſtolicis, ut ſupponitur in dubio, de quo agitur. Cer-
41 tum eſt enim ea non fore affecta Sedi Apoſtolicæ, ſed abſolutè pertinere ad collationem Cardinalis Epiſcopi, cujus ordinaria poteſtas in conferendo per indultum non ampliatur, ſed præſervatur remotis obſtaculis reſervationum, juxta noviſſimas deciſiones Caſſād. 3. & Creſcent. itidem *3. de privileg.*

Sed neque mens, & ratio evitandi fraudes, quæ exprimitur in eodem Decreto, congruit Cardinali habenti indultum, & volenti unire Seminario beneficia ad ſuam collationem pertinentia; quia hoc modo non poteſt ullo pacto unire in fraudem ut præripiat Papæ collationem beneficii: nam cum collatio ſtante indulto non ad Papam, ſed ad ipſum Cardinalem pertineat; utique uniendo, non Papæ, ſed ſibi tantùm infert præjudicium, cùm ſe ipſum privet ea facultate, quam habet a jure communi beneficium conferendi, ut cap. *Conquerente de officio Ordinar. cap. 2. de conceſſ. præben.* & cap. *Ex frequentibus, de inſt. cum mult. ſimil.*

Nec refragatur quod ſi Cardinalis prædeceret ante obitum obtinẽtis beneficium, ejuſmodi unio cederet in præjudicium Papæ, ad quem ratione familiaritatis ſpectaret beneficium conferre. Siquidem reſpondetur Decretum Clementis non conſiderare hunc incertum, & futurum eventum, cùm potius requirat ut reſervatio Sedi Apoſtolicæ ſit certa in ipſo unionis initio, dum prohibet unirĩ beneficia perſonarum, quæ tales ſint, ut quocumque menſe decedant, certum ſit ea fore affecta Sedi Apoſtolicæ. Atque ita tunc demum prohibet unionem, ſi adſit certitudo Apoſtolicæ affectionis. Quæ quidem certitudo non adeſt, cùm Cardinalis unit beneficium, quod ſi ſe vivente vacaret, ad ſuam collationem pertineret; quia fieri poteſt ut vacatio contingat ſe adhuc vivente: & revera ſi Clemens hos incertos eventus conſideraſſet, utique cenſeretur prohibuiſſe uniones beneficiorum etiam non affectorum; nam quis prohibet beneficium non reſervatum fieri reſervatum per futuram familiaritatem poſſidentis, per obitũ in Curia, ſeu in menſe reſervato, vel ob aliam
42 quamcumque cauſam? Et tamen uniones beneficiorum per hujuſmodi affectiones, aut reſervationes ſupervenientes non impediuntur, nec ſuſpenduntur, quia Clemens reſpexit ad reſervationem certam in ipſo unionis initio, non autem ad futuras contingentes, ut jam ſæpius declaravit S. Congregatio Concilii, cum hujuſmodi caſus eventitii attendi, & conſiderari non debeant, ut l. 2. §. *Si eo tempore, ff. de re adminiſtr. rer. ad civit. pertinent. l. Iulianus, ff. qui, & à quib.* & notat Archid. in cap. *penult. 5. diſt.* præſertim verò, quia in hoc futuro contingenti mortis Cardinalis nulla fraus conſiderári poteſt adverſus collationem Apoſtolicam. Quis enim credat Cardinalem unire Seminario beneficium ad hoc ut poſt mortem ſuã præripiat Papæ ejuſdem beneficii collationem? Itaque Clemens illi tantùm fraudi obviare voluit, quam committebant Ordinarii vniendo ea beneficia, quæ ſciebant certò ad ſuam collationem ſpectare non poſſe, ſed ea fore affecta Sedi Apoſtolicæ ratione familiaritatis, aut aliam ob cauſam; quæ quidem ratio fraudis non viget, neque vigere poteſt in caſu, de quo agitur.

Supereſt nunc reſpondere ad ea, quæ in voto Rotæ in contrarium afferuntur.

43 Et primò non obſtat, quod ex Concilio non liceat Epiſcopis unire Seminario beneficia affecta

tempore unionis: nam reſpondetur contrarium declaraſſe S. Congregationem, ac Summos Pontifices Pium V. & Gregorium XIII. & declarationes quæ afferuntur in contrarium, emanarunt poſt Decretum Clementis, & non ante. Hoc autem Decretum non obſtat Cardinali, cùm habeat indultum, quod removet obſtacula reſervationum, ut dictum eſt.

Non obſtat ſecundò, quod indultum non diſponat de beneficijs vacaturis, ſed tantùm de vacantibus ibi, *cum vacare contigerit*: nam reſponde-
44 tur, immo indultum non diſponere de vacantibus, ſed de vacaturis: hoc enim propriè important illa verba, *quæ vacare contigerit*, quæ ſunt futuri temporis, & excludunt vacantia, ut tradit in ſpecie Oldrad. *conſ*. 310. *incip. Thema tale eſt vacante Præpoſitura*, ubi reſpondit indultum de percipiendis fructibus primi anni beneficiorum, quæ vacare contigerit, non comprehendere beneficia vacantia, ſed vacatura.

45 Non obſtat tertiò, quod etiamſi in Cardinali ceſſet ratio fraudis conſiderata in decreto Clementis: attamen decretum ipſum in ſui generalitate ceſſare non debeat ſecundum Bald. *in conſ*. 105. *nu*. 16 *lib*. 1. Reſpondetur enim hoc ſolum poſſe procedere quando caſus eſt comprehenſus in verbis legis; tunc enim ſi ceſſet aliquando ratio legis impulſiva, tamen lex ceſſare non debet, ut in exemplo Calphurniæ, de quo in l. 1. §. 1. *ff. de poſtulan.* Ideoque ſi aliquis Epiſcopus non Cardinalis uniret beneficium reſervatum, tametſi id faceret ſine ulla fraude; non tamen propterea unio eſſet valida: ſecus autem eſt cùm caſus in verbis legis non comprehenditur; nam tunc ſi nec in ratione comprehendatur, certum erit legem ad illum caſum non pertinere, ad l. 4. §. *Toties*, *ff. de* damn. infect. Caſus autem Cardinalis volentis unire beneficium, quod ſi vacaret, certum non eſſet fore affectum Sedi Apoſtolicæ, ſed potius ad ſuam collationem pertinere, non ſolum non comprehenditur in ratione, ſed nec in verbis decreti Clementis, ut jam diximus. Ergo non procedit hoc caſu argumentum à ratione legis ceſſante. Præterquam quod Baldum reprobat Felinus in cap *Si quando*, §. *Circa reddendam, ſub num*. 11 *de reſcript*. & tamen Baldus non loquitur ubi ratio eſt expreſſa in lege: tunc enim ea ceſſante, ceſſat legis diſpoſitio, ut idemmet Bald. tradit in d. l. *Non dubium*, *n*. 5. poſt Bart. ibi *n*. 9. *C. de leg. Dyn.* in cap. *fin. n*. 12. *& ſeq. de reg jur. in* 6.

46 Ac denique non obſtat quod indultum non det Cardinali poteſtatem uniendi, ſed ſolum conferendi, quod fusè probatur in eodem voto: nam reſpondetur Cardinalem Epiſcopum habentem indultum non unire virtutem indulti, ſed ſua ordinaria facultate, quam habet à jure communi, & à Concilio: indultum enim hoc tantùm facit, id eſt removet obſtacula, & impedimenta reſervationum, ita ut Cardinalis Epiſcopus liberè poſſit, & abſque impedimento uti ſua facultate Ordinaria, ut notant Io. Monach. & Gemin. in cap. *Cum aliquibus, de reſcr. in* 6. ubi dant exemplum de vincto, cujus manus, pedeſque ab aliquo exſolvuntur: graditur enim, & reliqua agit ſua vi, non autem ſolventis; & extant vulgatæ deciſiones Caſſad. & Creſcent. ſuperius relatæ *n*. 41.

Juxta prædicta QVAERO, An Cardinalis Epiſcopus, qui, ut præfertur, habet indultum, non obſtante decreto Clementis VIII. unire poſſit Seminario beneficia duplici reſervatione perſonali reſervata, vel affecta.

Solutio pendet ex duplici inſpectione: Altera eſt, an hujuſmodi decretum comprehendat S. R. E. Cardinales, cùm de illis expreſſam mentionem
48 non faciat. Altera, quatenus illos comprehendat, an obſtet Cardinali Epiſcopo habenti indultum quominus unire poſſit reſervata duplici affectione perſonali, quippe quæ ex ſententia Rotæ in indulto non comprehenduntur, ut apud Caputaq. *ex deciſ*. 85. *part*. 2. Aegidius *deciſ*. 425. & tradit Mandoſ. *praxi Signat. grat. in ver. Indultum conferendi, verſ. An autem*, & fuit plenè reſolutum in voto DD Vbaldi, & Veroſpij Rotæ Auditorum in cauſa Cæſenaten. anno 1615. ubi dixerunt hoc habere locum nõ obſtantibus clauſulis generalibus, & prægnantibus, quia non includunt ea, quæ Papa non eſſet de facili conceſſurus. Sed in fine ejuſdem voti diſtinxerunt inter geminas reſervationes perſonales, ſeu coæquales, veluti ſi beneficium obtinens ſit familiaris Papæ, & Protonotarius; & tunc dixerunt indultum non extendi ad beneficia reſervata hac duplici reſervatione; unde cum myſterio propoſita quæſtio reſtricta eſt ad reſervationem perſonalem. Sin autem reſervationes ſint diſpares, videlicet realis, & perſonalis, vel utraque perſonalis, una tamen altera inferior, ut ſi beneficiatus ſit familiaris Papæ, & Cardinalis: hoc caſu admiſerunt poſſe obtinere contrariam opinionem. Pro qua diſtinctione optimè facit quod ſcripſit Sarnen. *in regula de impetrand. benefic. vacant. per obit q*. 15. *n*. 7. *&* 8.

His ita conſtitutis quoad inſpectiones propoſitas non eſt opus prolixiori diſputatione; quandoquidem utriuſque ſolutio patet ex litteris in forma Brevis, quæ inſcribuntur, Sanctiſſimi D. N. Urbani VIII. Divina providentia Papæ VIII. Confirmatio Decreti Clementis Papæ VIII. prohibentis fieri uniones beneficiorum diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ reſervatorum, vel affectorum, cum declaratione, quod Decretum hujuſmodi comprehendit etiam S. R. E. Cardinales, & alios indulta conferendi reſervata habentes; quodque illi non potuerunt, nec poſſunt conferre beneficia duplici reſervatione perſonali reſervata, vel affecta; tenoris infraſcripti. videlicet.

URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

49 QUamvis fel. rec. Clemens Papa VIII. prædeceſſor noſter accepto, quod aliqui Ordinarij beneficia eccleſiaſtica in ſuis menſibus vacantia, & aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ non reſervata perſonis ſibi benevisis conferebant; illa verò, quæ reſervata erant, Semenarijs puerorum ſæpè uniebant, ad evitandum hoc Sedis Apoſtolicæ præjudicium per ejus decretum prohibuerit, ne uniones beneficiorum eccleſiaſticorum diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ tempore, quo uniuntur, reſervatorum, vel affectorum fieri poſſent etiam vigore Decretorum S. Concilij Tridentini in favorem Seminariorum puerorum ad præſcriptum ejuſdẽ Concilij erectorum, ſive erigendorum; nihilominus poſtea prætextu Indultorum Apoſtolicorum conferendi beneficia reſervata, vel affecta per Romanos

manos Pontifices Prædeceſſores noſtros, ac etiam per Nos aliquibus perſonis, præſertim S. R. Eccleſ. Cardinalibus conceſſorum, executio prædicti Decreti Clementis prædeceſſoris de facto impedita fuit, & impeditur, quoniam Cardinales indulta conferendi, & diſponendi de reſervatis, vel affectis habentes aſſerunt ſe non eſſe in prædicto Decreto comprehenſos, tamquam in eo expreſsè non nominatos, & ulterius tam ipſi Cardinales, quàm alij, qui ex prædictis indultis apoſtolicis habent facultatem conferendi reſervata, ſeu affecta, ac de eis diſponendi, nedum prætendunt indulta hujuſmodi continere facultatem diſponendi de eiſdem beneficijs etiam per modum unionis, & extinctionis in præjudicium perpetuum Sedis Apoſtolicæ, quæ illorum proviſione perpetuò privata remaneret, ſed etiam ex ipſis indultis eſſe ſublatam, & extinctam reſervationem quamcumque; ideo etiã auctoritate ordinaria potuiſſe, & poſſe per eos fieri eorundem beneficiorum uti non reſervatorum, nec affectorum unionem. Decretique Concilij eis concedere facultatem uniendi etiam reſervata eiſdem Seminarijs: Quinimo etiamſi in Pontificatu rec. mem. Pauli V. etiam prædeceſſoris noſtri hactenus ex voto duorum Rotæ Auditorum fuerit in Dataria obſervatum, & obſervetur beneficia duplici reſervatione perſonali reſervata, vel affecta non comprehendi in prædictis Indultis, tamen etiam prætendunt hanc reſervationis duplicitatem non impedire eorum proviſionem vigore prædictorum Indultorum faciendam, eiſdemque beneficiorum unionibus non obſtare, & propterea diverſimodè etiam executio litterarum Apoſtolicarum proviſionis eorumdem beneficiorum indebitis prætenſionibus hujuſmodi impedita fuit, & impeditur de facto in diverſis Tribunalibus, & Congregationibus præſertim Rotæ, & Congregationis Concilij Tridentini, in quibus reperiuntur factæ reſolutiones etiam inter ſe diſcordantes: volentes igitur prædicta impedimenta tollere, & noſtro Oraculo prætenſas dubitationes dilucidare: motu proprio, certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetua Conſtitutione prædictum Decretum Clementis prædeceſſoris prædicti ſuper executione, ſeu interpretatione ejuſdem Concilij emanatum confirmamus, inviolabiliterque de cætero obſervare mandamus per quoſcunque Patriarchas Metropolitanos, Archiepiſcopos, Epiſcopos, etiam S. R. E. Cardinales, declaramuſque prædictum Decretum etiam eoſdem Cardinales comprehendiſſe, & comprehendere, prædictoſque Cardinales, & quoſcumque alios prædicta Indulta Apoſtolica conferendi prædicta beneficia reſervata, ſeu affecta, & de eiſdem diſponendi habentes, non potuiſſe hactenus poſt prædictum Decretum Clementis prædeceſſoris, nec in poſterum poſſe in vim illorum, nec vigore ejuſdem Concilij, aut aliàs etiam auctoritate eorum ordinaria, prætextu quod ex prædictis Indultis extinctæ, & ſublatæ ſint reſervationes, & affectiones eadem beneficia quomodolibet tempore unionis reſervata, vel affecta unire etiam Seminarijs prædictis puerorum, nec de ijs per viam cujuſcumque unionis, ſuppreſſionis, vel applicationis diſponere, nec etiã in vim prædictorum Indultorum reſervata, & affecte conferendi, ac de eis diſponendi, potuiſſe, nec poſſe conferre beneficia duplici reſervatione perſonali reſervata, vel affecta. Præſentes quoque litteras de ſubreptionis, ac obreptionis, ſeu nullitatis vitio, noſtræque intentionis defectu, etiam ex eo quod Seminaria, & quicumque, & cujuſcũque ſtatus, conditionis, gradus, qualitatis, ac dignitatis, etiam eccleſiaſticæ deſuper intereſſe habentes, vel habere prætendentes ad hæc vocati nõ fuerint, vel præmiſſis non conſenſerint, notari, impugnari, redargui, aut in jus, vel in controverſiam revocari non poſſe: ſicque & non aliter per quoſcumque judices ordinarios, & delegatos etiam Sacri Palatij Apoſtolici Cauſarum Auditores, ac S. R. E. Cardinales, eorumque Congregationes, & quoſcumque alios ſpeciali expreſſione indigentes judicari, diffiniri, & interpretari debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, ſeu interpretandi facultate, & auctoritate; ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus. Non obſtantibus præmiſſis omnibus, & ſingulis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis etiam in Concilijs generalibus editis, regulis Cancellariæ, & quatenus opus foret etiam illa de non tollendo jure quæſito, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Quorum omnium, & ſingulorum tenores, earumdem litium, & cauſarum etiam hactenus pendentium ſtatum, & merita, ipſorumque beneficiorum nuncupationes, ſituationes, & qualitates, partiumque collitigantium, necnon judicum nomina, & cognomina, Tribunaliumque, & Congregationum præeminẽtias, & facultates, cæteraque hic forſan exprimenda, & inferenda pro expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haberi volumus. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 15. Julij 1642. Pontificatus Noſtri Anno decimonono.

51 Ulterius QUAERO, An unio beneficij litigioſi facta Seminario ad præſcriptum Concilij Tridentini *cap.* 18. *ſeſſ.* 23. ſit valida, necne?

Videtur reſpondendum eſſe, validam: nam decretum dicti *cap.* 18. primo tribuit Epiſcopo facultatem uniendi Seminario Clericorum beneficia aliquot ſimplicia ſine cultus divini, & illa obtinentium præjudicio; ac deinde adijcit: quod locum habeat etiamſi beneficia ſint reſervata, vel affecta, nec per reſignationem ipſorum beneficiorum uniones impediri ullo modo poſſint, ſed omnino quacumque vacatione etiamſi in Curia effectum ſuum ſortiantur, & quacumque conſtitutione non obſtante. Quibus verbis videtur attributa facultas uniendi etiam beneficia litigioſa.

52 Primò quia multorum ſententia eſt beneficium ratione litis cenſeri affectum; quod cenſent Probus ad Mona. in cap. *1. num. 8. verſ. idem dic de reſervatis Sedi Apoſtolicæ, & affectis ratione litigij, de offic. Legat. in 6.* Mandoſ. *in proœm. regul. Cancellar. quæſt. 5. num. 9. verſ. Affectio etiam cauſatur ratione litis.* Sarnen. *in regul. de impetran. benefic. vacan. per obitum Cardinalis, quæſt. 8. ante num. 5. verſ. Teſtis tamen, & num. 7. verſ. Poſtremò facit,* & Rebuffus *ſuper concord. rubr. de collat.* §. *Volumus, in ver. Affecta, fol.* 451. Quorum opinio ſi vera eſt, hic caſus deciditur expreſſis verbis Concilij, quibus datur facultas uniendi beneficia etiam reſervata, vel affecta.

Deinde etſi multi ſentiant in ſtrictiori ſignifica-
53 tione aliud eſſe beneficium litigioſum, aliud affectum,

ctum, vel reſervatum, ut idem Mandoſ. *regul. de impetran. benefic. qu. 9. num. 5.* & Simonet. *de reſervat. q. 10. num. 9. & ſeq.* Veritas tamen eſt longè minus eſſe beneficium litigioſum, quàm reſervatum: nam per litem non abdicatur prorſus ab Ordinario conferendi facultas, ſed ſuſpenditur tantum uſque ad litis exitum, cap. 1. *ut lite pendente,*
54 *lib. 6.* & Clem. 1. *eod. tit.* Lis enim eſt qualitas ſuſpenſiva, & veluti ſimplex inhibitio temporalis, per quam manus Ordinarij ligantur, ut interim non conferant, Gomez, *in regul. de trienn. quaſt. 11. verſ. Tamen pace eorum*, Covar. *practicar. qu. c. 36. num. 7. verſ. Quinto.* At per reſervationem omnino tollitur Ordinario facultas conferendi, & beneficium remanet perpetuo affectum, Extrauag. *Ad Romani. de praben.* & tradit Gomez *loco cit.* Itaque ſi Concilium tribuit Epiſcopo poteſtatem uniendi beneficia etiam reſervata, vel affecta, quorum collatio certum eſt nunquam ad Epiſcopum, ſed ſemper ad Sedem Apoſtolicam pertinere; longè magis cenſetur attribuiſſe poteſtatem uniédi litigioſa, quorum proviſio dubium eſt an ſpectare debeat ad Papam, vel ad Ordinarium ratio-
55 ne litis: nam, ut ait Simonet. *d. qu. 10. num. 6.* Collatio beneficij litigioſi pendet à dubio litis eventu; & plus juris habet Ordinarius in beneficio litigioſo, quod finita lite ſpectare poteſt ad ſuam collationem, quàm in reſervato, cujus proviſio ſemper, atque indiſtinctè pertinet ad Papam; & majus præjudicium infertur Papæ in unione reſervati, quod certum eſt ad ejus collationem pertinere, quàm in unione litigioſi, cujus proviſio poſt litis exitum ſpectare poteſt ad Ordinarium. Unde in facultate uniendi reſervata, quod magis eſt, videtur abſque dubio comprehendi facultas uniendi litigioſa, quod minus eſt cap. *Ex parte, il terzo, de decim.* l. *In eo quod plus*, & l. *In toto, ff. de reg. jur. cum concord.* de quibus utrobique per Decium.
56 Præſertim verò, quia Concilium utitur dictione illa, *etiamſi*, quod, inquit, habeat locum etiamſi beneficia ſint reſervata, vel affecta: de cujus quidem dictionis natura eſt ampliare diſpoſitionem, & implicare caſum magis dubitabilem, cap. *Cum illis*, ubi Archidiac. *num. 1 verſ. Illis etiam, de præbend. in 6.*

Et confirmatur, quia Concilium concedit Epiſcopo authoritatem uniendi beneficia, cujuſcumque qualitatis fuerint: quæ quidem verba apta ſunt comprehendere etiam beneficia litigioſa, cap. *Solita, de majorit. & obedient.* cum allegat. per Salic. l. 2. *num. 9. C. de noxal.* & per Roman. *conſ. 31.*
57 *Viſis his, num. 2. verſ. Ex quo enim.* Deinde addit quod habeat locum etiamſi beneficia ſint reſervata, vel affecta: quiquidem gradus utique excedit, & longè ſuperat impedimentum litigij. Tertio jubet unionem ſortiri effectum non obſtante vacatione in Curia, per quam inducitur reſervatio clauſa in corpore juris, ideſt in cap. 1. *de praben. in 6.* & qua nulla in jure major, vel potentior invenitur, ut ait Guil. *deciſ. 33. de præben.* relatus à Gomez, *de regul. de trienn. qu. 31. in princ.* Neque his contentum Concilium, adijcit poſtremò unionem hanc debere effectum ſortiri quacumque conſtitutione non obſtante, quæ verba propriè referri poſſunt etiam ad Conſtitutionem Bonifacij VIII. in d. cap. 2. *ut lit. pendent. in 6.* per quam ſuſpenditur collatio beneficij litigioſi durante lite. Itaut propterea ſive mentem, ſive verba Concilij ſpectemus, non videatur dubitandum, quominus liceat Epiſcopo unire Seminario beneficia etiam litigioſa. Atque ita tollitur objectum quod aliud ſit bene-
58 ficium affectum, aliud litigioſum: quo uno fundamento Rota in hac cauſa Cordubenſi iterum, ac tertiò cenſuit Concilium non comprehendere litigioſa; re vera enim facultas conferendi affecta, quod magis eſt, utique complectitur facultatem conferendi litigioſa, quod minus eſt.
59 Neque obſtat, quod in his, quæ differunt ſpecie, in eo, quod eſt plus, non contineatur id, quod eſt minus, c. *Cui. de non ſacerdotali, de præbend. l. Solemus, §. Latrunculator, ff. de judic,* & declarat Dyn. *in reg. Sexti.*
60 *Plus ſemper, verſ. Sed dicendum eſt.* Nam pro ſolutione conſiderandum eſt quod ſpectat ad præſentem quæſtionem, inter beneficium litigioſum, & reſervatum duas tantum eſſe differentias. Prima eſt, quia prohibitio conferendi litigioſa eſt temporalis durante lite; prohibitio verò conferendi reſervata eſt perpetua, uſq; ad Papæ proviſioné Et hanc
61 primam differentiam certum eſt non eſſe in ſpecie, ſed tantùm in quantitate temporis, vel durationis; ita ut propterea in facultate uniendi non obſtante prohibitione perpetua abſque dubio comprehendatur facultas uniendi, non obſtante prohibitione temporali: ſicut qui poteſt relegare, vel interdicere in perpetuum, multò magis poteſt relegare, vel interdicere ad tempus, & qui poteſt abſolvere à ſuſpenſione perpetua, longè magis abſolvere poteſt à ſuſpenſione temporali, cùm hæc non differant niſi tamquam magis, & minus, ut l. *Relegatorum, §. Solet. ff. de interdict. & relegat.* & l. *Moris, ff. de pœnit.* Secunda difficultas eſt, quod in reſervatione Papa duo facit, ideſt prohibet Ordinarium conferre, & reſervat ſibi jus conferendi: in litigio autem non facit niſi unum ex his duobus, ideſt prohibet Ordinarium conferre: nemini autem reſervat jus conferendi, ſed illud relinquit in ſuſpenſo, & vult pendere à futuro eventu. Et in hoc quoque reſervatio nō differt à litigio niſi tamquam magis, & minus: certū eſt enim in reſervatione includi illam ſimplicem prohibitionem conferendi, quæ ineſt litigio, ſicut in mixto continentur ſimplicia. Beneficium enim litigioſum Papa ſolum prohibet conferre: reſervatum verò non ſolum prohibet, ſed ulterius procedendo ſuæ diſpoſitioni reſervat; atque ita reſervatio includit caſum litigij, ſed illum excedit gradu; unde facultas uniendi reſervata omnino comprehendit facultatem uniendi litigioſa; cùm hæc, ut diximus, non differant niſi ut magis, & minus, ut in c. *Plus ſemper, de reg. jur. in 6.* & ibi notat gloſ. Io. And. & Doctores.

Sed objcies. Major ratio prohibitionis eſt in litigioſis, quàm in reſervatis, ne ſcilicet propter novos adverſarios, qui malitioſè interdum petitoribus ſubrogantur, litigia in Eccleſiarum diſpendium prorogari contingat, ut legitur in d. cap. 2. *Ut lite pendente, in 6.* Ergo facultas uniendi reſervata non includit litigioſa.
62 At reſpodetur hanc rationem poſſe quidem conſiderari in collatione, ſed non in unione. Primò quia unio fieri poteſt etiam in vita collitigantium, ut Clem. 2. *de reb. Eccleſ. non alienan.* quo caſu per unionem Seminarij non adijcitur novus adverſarius, neque prorogatur litigium; ſed ijdemmet collitigantes litem proſequuntur, & poſt obitum illorum unio effectum ſortitur. Deinde quia etſi unio fiat poſt obitum unius ex collitigantibus, tamen

men Seminarium poterit litem non proſequi, & expectare obitum alterius collitigantis ſuperſtitis cùm certum ſit unionem tunc eſſe habituram effectum abſq; ullo ipſius Seminarij diſpendio. Præterea verba illa textus, *malitiosè petitoribus ſubrogantur*, non congruunt loco pio cujuſmodi eſt Seminarium. Ac denique quia prohibitus conferre litigioſa non debet cenſeri prohibitus illa unire etiam circumſcripta Concilij diſpoſitione, dummodo unio fiat abſque obtinentium præjudicio: Sic enim videmus beneficia etiam reſervata poſſe ab Ordinario uniri, quamvis conferri non poſſint, cùm unio reſpiciat proprietatem beneficij, collatio verò titulum, Rota *deciſ.* 4. 5. & 6. *de reb. Eccleſ. non alienand.* in antiquis, & fuſiùs dictum eſt ſupra *num.* 20. & 22. Experientia etiam docuit hanc rationem præjudicii Eccleſiarum propter litigij prorogationem eſſe parum conſiderabilem, cum ſtante lite Papa conſuevere paſſim concedere ſubrogationes in juribus defuncti, ut in regula Cancellariæ 19. *de ſubrog. collitigant.* & ibi Gloſſatores.

53 Ultimò omittendum non eſt hanc quæſtionem in caſu huic valde affine fuiſſe jam deciſam in Cōgregatione Concilij: nàm cùm decretum *cap.* 18. *ſeſſ.* 24. jubeat conferri Parochiales prævia forma examinis per concurſum, etiamſi, inquit, Parochialis Eccleſia reſervata, vel affecta fuerit; dubitatum fuit an ſub ea diſpoſitione comprehenderentur beneficia litigioſa: & quamvis adductum fuiſſet litigioſa beneficia non eſſet reſervata, vel affecta, ſed tantùm illorum collationem ſuſpenſam eſſe; ac proinde in ipſis non verificari verba Concilij, quæ de reſervatis, vel affectis loquuntur: tamen S. Congregatio cenſuit decretum d. c. 18. habere locum etiamſi ipſæ Parochiales litigioſæ ſint.

54 Hæc omnia videntur abſque dubio procedere in unionibus factis ante annum 1602. At verò in unionibus poſtea factis, & in futurū faciendis longè major eſt difficultas: nam ut dictum eſt in præcedenti quæſtione Clemens VIII. die 22. Februarij 1602. ad vitandas fraudes ex ſententia Congregationis decrevit ut de cætero non poſſent uniri Seminario beneficia, quæ obtineant perſonæ, quæ vel ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam ob cauſam tales ſint, ut quocumq; menſe decedant, certum ſit ea fore affectu Sedi Apoſtolicæ. Dubitari enim poteſt an hoc decretum quemadmodum abſtulit Epiſcopo facultatem uniendi reſeruata, ita etiam abſtulerit facultatem uniendi litigioſa.

Verius videtur hoc decretum non habere locum in litigioſis; quia in illis non viget tanta ratio prohibitionis, quanta viget in reſervatis: neque enim unio cenſeri poteſt fieri abſolutè in fraudem collationis Apoſtolicæ; quia incertum eſt an finita lite beneficium conferri debeat à Papa, vel ab Ordinario; & poteſt contingere ut Ordinarius uniendo præjudicet ſuæ collationi, puta ſi beneficium vacaverit extra Curiam, quo caſu collatio litigioſi finita lite ad Ordinarium ſpectat, juxta tex in d. Clem. *1. ut lit. pendent.* Et cùm magis ſit beneficium eſſe reſervatum, quàm litigioſum, ut ſuperiùs diximus *num.* 53. non ſequitur, Epiſcopus ob decretum Clementis non poteſt unire reſervata: ergo nec litigioſa, quia regula, In eo quod pius procedit in oratione affirmativa, non in negativa, ut declarant Bart. & Doctores in l. 1. §. *Stipulanti, ff. de verbor. obligat.* & Decius in d. l. *In eo quod plus, num.* 8. *verſ. Tertiò regula procedit.* Sicut nec valet argumentum de parte ad totum, ut per Calder. *conſ.* 111, *alias*, 2. *de arbitris.* Præterquamquod nec verba ejuſdem decreti conveniunt ullo modo beneficiis litigioſis: loquuntur enim de illis tantùm, quæ quocumque menſe vacaverint, certum tamen ſit fore affecta Sedi Apoſtolicæ: at verò litigioſa ſi vacaverint extra Curiam in menſe Ordinarii finita lite nullo modo ſint affecta Sedi Apoſtolicæ, ſed ad Ordinarii collationem pertinent, ut ſtatutum eſt in d. Clem. 1. atque ita in litigioſis non adeſt certitudo illa, quam decretum requirit.

Itaque videtur reſpondendum unionem beneficii, ſive ante, ſive poſt Decretum Clementis facta fuerit, tamen non eſſe nullam ex eo quod beneficium ſit litigioſum: & in hanc ſententiam S. Congregatio reſpondit.

De Exceſſib. Prælat.

Cap. Ex litteris.

1. EX LITTERIS, Epiſcopus, cujus authoritate homicidium eſt commiſſum, à miniſterio Altaris, & officio Pontificali, & Epiſcopatus adminiſtratione deponitur. Vel ſic. Epiſcopus præſtans cauſam directè, vel indirectè homicidio committendo, eo commiſſo, privari debet officio Pontificali, & Sacerdotali, & ab adminiſtratione Epiſcopatus removeri. Vel tertiò, & breviùs. Clericus authoritatem, vel conſilium directè, vel indirectè homicidio præſtans, irregularis efficitur. Hoc dicit Abb. Siculus. Prima pars narrat factum. Secunda diffiniendo committit, ibi, *Nos autem.*

Pro intellectu hujus Decretalis vide quod dixi in cap. *Requiſivit, n.* 80. *de Ordin. ab Epiſ.*

De Exceſſ. Prælat.

Cap. Accedentibus.

SUMMARIUM.

1 *Prælati inferiores de matrimoniis cognoſcere, publicas pœnitentias injungere, & Indulgentias dare non poſſunt, niſi hoc eis competebat de jure ſpeciali.*

2 *Cauſas matrimoniales cognoſcere eſt dignitatis Epiſcopalis.*

3 *Cauſarum matrimonialium cognitio acquiri poteſt nedum privilegio, ſed etiam conſuetudine legitime præſcripta.*

Et quid poſt Concilium Tridentinum num. 6. *verſ.* Hodie verò.

4 *Prælati inferiores acquirere poſſunt ea, quæ ſunt dignitatis Epiſcopalis non ſolum privilegio, ſed etiam præſcriptione.*

5 *Non autem ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis.*

6 *Etiamſi præſcriptio ſit immemorabilis.*

7 *Abbates, & alii inferiores Prælati Indulgentias concedere non poſſunt, & nu. ſeq. uſque ad n.* 20.

8 *Indulgentiæ partim accedunt ad dignitatem Epiſcopalem, partim ad Ordinem.*

9 *Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem an poſſit indulgentiarum litteras dare, & num. ſeqq.*

Et

Et quid ſi non ſit Presbyter, ibidem; & n. 11.

10 *Clavis juriſdictionis nõ eſt quid ſacramentale.*

Indulgentiæ non pertinent ad diſpenſationem bonorum communionum Eccleſiæ, ibidem.

11 *Legati etiam non Sacerdotes poſſunt indulgentias concedere.*

Indulgentiæ pertinent ad clavem juriſdictionis. ibidem.

12 *Indulgentiæ dari non poſſunt ab inferioribus Prælatis etiam juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus.*

13 *Sed ab Epiſcopo tantùm.*

14 *Eccleſiæ aſſimilatur Cõgregationi politicæ Cõvẽtus, vel Parochiæ Congregationi Oeconomicæ.*

15 *Epiſcopus ſolus proprie Prælatus Eccleſiæ dicitur*

16 *Plebani non ſunt propriè Prælati, ſed quaſi Coadjutores Epiſcopi.*

17 *Indulgentias dare non poteſt Vicarius generalis Epiſcopi, nec Capitulum ſede vacante.*

18 *Et an valeat contraria conſuetudo.*

19 *Generales, & Provinciales indulgentias concedere non poſſunt.*

20 *Abbates nullius diœceſis habentes omnimodam juriſdictionem quaſi Epiſcopalem in clerum, & populum excluſis Epiſcopis an poſſint cauſas matrimoniales, & criminales cognoſcere: latiſſime diſcutitur uſque in finem.*

Regulares veniunt appellatione inferiorum, qui à Concilio Tridentino cauſas matrimoniales, & criminales cognoſcere prohibentur, ibidem.

Declaratur, n. 40. & 50.

21 *Cauſæ matrimoniales cùm ſint graves itidem, & criminales, nõ ſunt per quoslibet tractandæ.*

22 *Curia Romana committit cauſas matrimoniales Epiſcopis; & ſi alios adjungit, ponit clauſulam,* Quòd ſi non omnes, tu frater Epiſcope.

23 *Inferiorum appellatione veniunt omnes Epiſcopo inferiores.*

Declaratur, n. 38. & 50.

24 *Dictionis taxativæ natura eſt ponere quod affirmat, & præter id appoſitum omne aliud excludere.*

Declaratur, num. 41. & ſeq. uſq. ad n. 45.

25 *Monitoria ad finem revelationis decerni non poſſunt ab Abbatibus nullius diœceſis habentibus Epiſcopalem juriſdictionem, ſed petenda ſunt à Sede Apoſtolica, & n. 47.*

26 *Renunciationes matrimoniales remitti non poſſunt ab Ordinariis inferioribus, ſed ab Epiſcopo tantum.*

27 *Abbates ex Concilio Tridentino prohibentur cauſas matrimoniales, & criminales cognoſcere.*

Declaratur, n. 48. & 50.

28 *Abbates habent dignitatem excellentem, & primam poſt Epiſcopalem.*

29 *Ac ſi proprium territorium habeant cum juriſdictione quaſi Epiſcopali, excluſis Epiſcopis veniunt appellatione diœceſani.*

30 *Cauſæ matrimoniales olim committebantur inferioribus Prælatis habentibus juriſdictionem ordinariam, vel delegatam.*

31 *Correctio legum induci non debet per ſubauditos, & tacitos intellectus.*

32 *Archidiaconi, Decani, & aliorum inferiorũ appellatione non veniunt Abbates nullius diœceſis habentes juriſdictionem ordinariam excluſis Epiſcopis.*

33 *Epiſcopus in locis ipſis nullius diœceſis excepta viſitatione jure delegato nullam prorſus authoritatem exercere poteſt.*

34 *Etiam quoad ordinationem Clericorum.*

35 *Vel concernentia curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem.*

36 *Cauſæ matrimoniales, & criminales. an olim ex ſtylo Curiæ committerentur Abbatibus, & an hic ſtylus ſervari debeat.*

37 *Abbatibus, & aliis inferioribus ſunt committendæ diſpenſationes matrimoniales, litteræ in forma ſignificavit, & aliæ hujuſmodi quoad eorum ſubditos, ſi modo ipſi juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & proprium territorium habeant, vel juriſdictionem pleno jure Epiſcopalem, & temporalem*

38 *Dictio,* aliorum, *infert omnimodam ſimilitudinem ad expreſſa; & quamvis juncta ſit cum dictione* omnium, *tamen non comprehendit majora, quàm expreſſa fuerint.*

39 *Clauſula generalis ſubſequens quando in lege, vel Canone ſunt enumeratæ minores, aut inferiores perſonæ, numquam comprehendit majores, vel ſuperiores.*

40 *Prælatis Regularibus nullius diœceſis, ac juriſdictionem habentibus quaſi Epiſcopalem competunt ea omnia in Regulares exemptos intra ſuum territorium exiſtentes, quæ ex Concilio Tridentino competunt locorum Ordinariis contra alios exemptos.*

41 *Verba ſequentia reſtringuntur ad præcedentia, quando ad illa veniunt continuativè.*

42 *Juriſdictione per Conſtitutionẽ in certum genus perſonarum taxativè collata, non cenſetur derogatum juriſdictioni alterius in eaſdem perſonas*

43 *Dictio taxativa in diſpoſitione legis non excludit caſus ſimiles, vel eandem rationem habentes. Et ſufficit ut ſint ſimiles quoad id de quo diſputatur, num. 45.*

44 *Abbates in locis ſibi pleno jure ſubjectis quoad juriſdictionem ſunt ſimiles Epiſcopis,*

45 *Et valet argumentum de Abbatibus habentibus Epiſcopalem juriſdictionem ad Epiſcopos.*

46 *Prælatorum Eccleſiarum appellatione veniunt etiam Abbates nullius diœceſis.*

1 ACCEDENTIBUS. Abbates de matrimoniis cognoſcere, publicas pœnitentias injungere, & indulgentias concedere non poſſunt, niſi hoc de ſpeciali jure illis competat: ſic ſummatur ſecundum Jo. Andr. & DD. communiter; vel ſic & generalius ſecundum Abbatem, & Marianum Socinum. Cognoſcere de cauſa matrimoniali, item pœnitentias publicas injungere, & indulgentias concedere ſpectat ad dignitatem Epiſcopalem: unde inferior Prælatus de his ſe intromittere non debet, niſi ei competat de jure ſpeciali. Primo ponit Epiſcoporum quærelam, cui ſecundò providet ibi, *Volentes.*

2 Nota primò cognitionem cauſarum matrimoniu-

nialium eſſe dignitatis Epiſcopalis; ac proinde Epiſcopum de jure communi in his fundare intentionem excluſis inferioribus Prælatis, ut hic, & in cap. *Multorum, in fin. 35. quæſt. 6,* & melius in cap. *Auditis, de præſcript.* & notat hic gloſ. *in ver. Epiſcopalis dignitatis*, Hoſt. *num. 3. in ver. Matrimonialibus*, Butr. Abb. & Marian. Socin. omnes *in 1. notab.* & hodie eſt expreſſum in Decreto Concilij Tridentini *cap. 20. §. Ad hæc, ſeſſ. 24.* ut fuſius patebit infra n. 20.

Secundò nota ibi, *ſpeciali conceſſione, vel alia legitima cauſa:* jus cognoſcendi de cauſis matrimonialibus poſſe acquiri nedum ex privilegio, ſed etiam ex conſuetudine legitimè præſcripta, quæ juriſdictionem tribuit, cap. *ult. ſupra, de off. Archid.* & d. cap. *Auditis, de præſcript.* hoc enim important illa verba, *vel alia legitima cauſa*, id eſt conſuetudine, vel præſcriptione, ut exponit gloſ. fin. & Inno-
4 cen. Generaliter enim ea, quæ ſunt dignitatis Epiſcopalis, ſunt etiam inferioribus Prælatis non tantùm conceſſibilia privilegio, ſed etiam quæſibilia præſcriptione, vel conſuetudine, ut formaliter in-
5 quit Butr. *hic nu. 2.* & conſentit Abb. *eod. nu. in 2. notab. & num. 3. verſ. Nota ex hac gloſſa*, & Marian. Socin. *nu. 3.* licèt ſecus ſit in his, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, quia nulla conſuetudine, vel præſcriptione acquiri poſſunt ab inferioribus Prælatis, cap. *Quanto, de conſuet.* & cap. *Aqua, de conſecr. Eccl.*
6 & notant *hic* Hoſt. Io. Andr. Cardin. Ancharan. & omnes, etiamſi ſit immemorabilis, ut dixi plenè in d. cap. *Quanto.*

Hodie verò conſuetudo inferiorum cognoſcendi de cauſis matrimonialibus ſublata eſt Concilio Tridentino in d. *cap. 20. in fine ſeſſ. 24.* niſi ſit immemorabili, ut declaravit S. Congregatio ejuſdem Concilij Interpres.

7 Ultimò nota, Abbates, vel alios inferiores Prælatos de jure communi non poſſe litteras indulgentiarum concedere, hoc enim Epiſcopalis eſt dignitatis, ut eſt textus clarus hic, & in cap. *Cum ex eo, in f. de pœnit. & remiſſ.* & notat Archid. in cap. *Romana, circa fin. in ver. Indulgentiis, eod. tit. lib. 6.*
8 Quinimmò ſentit hic Hoſt. *nu. 6. verſ. Patet ergo*, indulgentiam eſſe mixtæ poteſtatis, quia partim accedit ad dignitatem, ſive juriſdictionem Epiſcopalem, partim ad Ordinem: unde *num. 5. verſ. Sed numquid electus confirmatus*, videtur inferre ut
9 Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem non poſſit indulgentias elargiri, præſertim ſi non ſit Sacerdos; & eum ſequitur Archid. *loco cit.* licèt Hoſtienſis ſubdat aliter fuiſſe interpretatam conſuetudinem; quia Epiſcopi etiam non Presbyteri nec conſecrati indulgentias faciunt; quam tamen dicit eſſe irrationabilem ſaltem in Epiſcopo non Presbytero. Amplius putat Franc. Vercellen. relatus *hic* à Io. Andr. & DD. electum ante conſecrationem indulgentias elargiri non poſſe, etiamſi Sacerdos ſit: & hanc partem mordicus tuetur, Butr. verò *num. 3.* ſimpliciter recitat opiniones, & nihil concludit, ſed dicit [teneatis quod placet; ſed tu in hoc ſequere S. Thomam] nam, ut ipſe ait *in 4. diſtin. 20. art. 3. qu. 2, ad primum*
10 (Clavis juriſdictionis non eſt quid ſacramentale, & effectus ejus arbitrio hominis ſubjacet, & hujus clavis effectus eſt remiſſio, quæ eſt per indulgentias, cùm non pertineat ad diſpenſationem Sacramentorum talis remiſſio, ſed ad diſpenſationem bonorum communium Eccleſiæ.) Et ideò etiam
11 Legati non ſacerdotes indulgentias concedere poſſunt. Et ut idem docet *art. 4. qu. 2, in corpore.* (Poteſtas concedendi indulgentias ſequitur juriſdictionem: & quia Diaconi, & alij non ſacerdotes poſſunt habere juriſdictionem vel commiſſam, ſicut Legati, vel ordinariam, ſicut electi; ideo poſſunt indulgentias concedere, etiam non ſacerdotes, quamvis non poſſint abſolvere in foro pœnitentiali, quod eſt Ordinis.) Hæc ille, cujus doctrina communiter recipitur, teſte Navar. *in tract. de indulgen. in 31. notab. nu. 3. verſ. Poſſunt autem hi conferre etiamſi non ſint in Epiſcopos conſecra-*
12 *ti.* Sed quamvis hæc ita ſe habeant in Legato, qui jus dandi indulgentias habet ex commiſſione Papæ, & in electo, qui illud habet ex poteſtate ordinaria, cùm in confirmatione conſequatur poteſtatem juriſdictionis, etiam ante conſecrationem, ut in cap. *Tranſmiſſam, de elect.* non tamen hinc licet inferre ut inferiores Prælati poſſint indulgentias dare, licèt quandoque habeant juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ut in cap. *Abbates, de privileg. lib. 6.* Rationem reddit egregiè idem D. Thomas
13 *d. art. 4 qu. 1.* (quia ſolus ille, qui præficitur Eccleſiæ poteſt indulgentiam elargiri. Sed cùm Eccleſia ſit Congregatio fidelium; Congregatio autem hominum ſit duplex, ſcilicet œconomica, ut
14 illi qui ſunt de una familia, & politica, ſicut illi qui ſunt de uno populo; Eccleſia ſimilatur Congregationi politicæ, quia ipſe populus Eccleſia dicitur, ſed Conventus diverſi, vel Parochiæ in una diœceſi ſimilantur Congregationi in diverſis familijs, vel in diverſis officijs, & ideò ſolus Epiſco-
15 pus propriè Prælatus Eccleſiæ dicitur; & ideò ipſe ſolus quaſi ſponſus annulum Eccleſiæ recipit; & ideo ſolus ipſe habet plenam poteſtatem in diſpenſatione Sacramentorum, & juriſdictionem in foro cauſarum quaſi perſona publica; alij autem ſe-
16 cundum quod ab eo eis committitur. Sed Sacerdotibus, qui plebibus præficiuntur non ſunt ſimpliciter Prælati, ſed quaſi coadjutores; unde in conſecratione Sacerdotum Epiſcopus dicit, *Quanto fragiliores ſumus, tanto magis his auxiliis indigemus.* Et propter hoc etiam non omnia Sacramenta diſpenſant. Unde Sacerdotes Parochiales, vel Abbates, aut alij hujuſmodi Prælati non poſſunt hujuſmodi indulgentias dare.) Hæc S. Thom. quē ſimiliter dicit communiter receptum Navarr. *de indulgen. in 31. notab. nu. 9.* Et propterea indulgen-
17 tias non concedit Vicarius generalis Epiſcopi, nec Vicarius Capituli ſede vacante, quamvis habeant ea, quæ juriſdictionis ſunt, ut latè probat Calder. in cap. *Noſtro, col. penult. & fin. de pœniten. & remiſſ.* quem ſequitur Navarr. *in d. not. 31. num. 6* & tenent Archid. in cap. *Romana, circa finem, verſ. Multo igitur fortius, de pœniten. & remiſſ. lib. 6.* licèt ſubdat multos contrarium facere abuſivè, quem ſequuntur *hic* Io. Andr. *num. 2. in fine*, Butr. *num. 4. verſ. Ex*
18 *his patet quid juris ſit de Capitulo ſede vacante.* Anchar. *eod. num. verſ. Et ex prædictis.* Nec valet contraria conſuetudo, ut pluribus probat Cardin. S. Sixti *in tract. de indulgen. art. 5.* licèt in hoc aliud videatur ſentire Navarrus *ubi ſupra n. 6. verſ. Etiamſi conſuetudo haberet contrarium quaſt.*

19 Quod facit contra Generales Ordinum Regularium, & Provinciales, qui nullis privilegijs ſuffulti præſumunt indulgentias ſuis ſubditis elargiri; nam quidquid contra ſcripſerit Eman. Rodrig. *quaſt. Regular. tom. 2. quæſt. 86. art. 1. verſ. Secundò*

dico, agant contra determinationem Concilij generalis, de qua hic, & contra doctrinam D. Thomæ, & communem, & graviter peccant, ut innuit littera hujus textus ibi, *Et Abbatum provider e ſaluti*; necnon ibi, *ſi proprium voluerit periculum evitare*, ſecundum Hoſtien. *num.* 7. *in ver. Saluti*, & Io. Andr. *num.* 4. *in eod. ver.*

20 QVAERO, Utrum Abbates nullius diœceſis habentes omnimodam juriſdictionem quaſi Epiſcopalem in Clerum, & populum excluſis Epiſcopis, poſſint cauſas matrimoniales, & criminales cognoſcere.

Ratio dubitandi oritur ex decreto Tridentini Concilij in *cap.* 20. *§. Ad hæc, ſeſſ.* 24. ubi diſertis verbis ſtatuitur ut cauſæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum judicio, etiam viſitando; ſed Epiſcopi tantùm examini, & juriſdictioni relinquantur: & in fine derogatur privilegijs, indultis, & conſuetudinibus quibuſcumque; quo quidem decreto etiam Regulares comprehendi, cenſuit S. Congregatio.

21 Et augetur difficultas, quia cauſæ matrimoniales non ſunt tractandæ per quoslibet, ſed per judices diſcretos, qui poteſtatem habeant judicandi, & ſtatuta Canonum non ignorent, cap. 1. *de conſang. & affinit.* & ibi DD. cum ſint graves, cap. *Cauſam matrimonij*, & ibi Abb. *de offic. Deleg.* & cap. *Si pro debilitate*, ubi Dec. *num.* 35. *eodem tit.* Ferret. *conſ.* 196. *& ſeq.* Et ob hanc rationem Cu-

22 ria habet ex uſu delegare cauſas matrimoniales Epiſcopis, etſi alios adjungit ponit clauſulam, *Quod ſi non omnes tu frater Epiſcope*, ut hic teſtatur Io. Andr. *num* 1. *in fine, in ver. Matrimonialibus*, Butr. & Anchar. *uterque in primo notab.* Itidem & criminalis cum matrimonialibus propter earum arduitatem à pari procedunt DD in cap. 1. *de reſtit. in integr.* & in cap. *Ad noſtram*, *de probat.* gloſ. in l. 3. §. *Quæcumque*, & ibi Bart. Paul. de Caſtr. Alex. & alij, *ff. de jurejuran.* Bald. in d. cap. *Ad noſtram*, *col* 1. Unde non mirum ſi Concilium in il-

23 larum cognitione, ac diffinitione non confidit de inferioribus Prælatis: hac enim ratione uſum eſt illis verbis, *& aliorum inferiorum*, quorum virtute veniunt omnes illi qui ſunt Epiſcopis inferiores, & in ſpecie Abbates, ut colligitur ex glo. in c. *Cum ab Eccleſiarum*, *in ver. Eccleſia, de offic. Ordin.* & notatur per DD. in cap. *Auditis. de præſcript.* Quinimo ad majorem inferiorum omnium excluſionem Concilium loquutum eſt per dictionem taxativam, *tantùm*, ibi (Sed Epiſcopi tantùm exa-

24 mini, & juriſdictioni relinquantur) de cujus quidem dictionis natura eſt ponere quod affirmat, & præter id quod ponit, omne aliud excludere, *l.* 2. *C. de patr. qui filios diſtrax. l. Contractus, de regul. jur.* cap. *Cum Eccleſia Sutrina*, *de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* cap. *Contingit*, & ibi Felin. *de fid. inſtrum.* Bartol. in l. *Vnica, ff. Si quis jus dicenti non obtemper.* habet enim negativam implicitam, & ideo negat omnia non expreſſa, Gemin. *conſ.* 76. *num.* 3. *verſ. Contrarietas*, Ancharan. *conſ.* 77. *Viſis, & num.* 4 *& 5.*

25 Et confirmatur ponderando aliud decretum Concilij, nempe *cap.* 2. *ſeſſ.* 25. ubi cum per ſimilia verba taxativa ſtatutum fuerit, ut excommunicationes pro rebus deperditis, ſeu monitoria ad finem revelationis à nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo decernantur, S. Congregatio declaravit Abbates nullius diœceſis habentes Epiſcopalem juriſdictionem non poſſe ejuſmodi monitoria decernere; ſed illa petenda eſſe à Sede Apoſtolica. Et in individuo cùm Cardinalis Farneſius obtinens in Commendam Abbatias S. Zen., & Farfæ, in quibus habet jura Epiſcopalia, dubitaſſet an poſſet concedere excommunicationes ad finem revelationis, Sacra Congregatio reſpondit non poſſe.

26 Et quod ſpectat ad cauſas matrimoniales, cùm eſſet quæſitum an facultas remittendi denunciationes competeret Commendatario, cujus Abbatia jura Epiſcopalia habet, & appellatione Ordinarij venit, juxta cap. *fin. de offic. Ordin. in* 6. Sanctiſſimus reſpondit decreto *ca.* 1. *ſeſſ.* 24. *de reformat. matrim.* appellatione Ordinarij non venire alium, quàm Epiſcopum: & tamen decretum dicti cap. 1. nec loquitur expreſsè de Epiſcopo, nec per dictionem taxativam, ſed ſimpliciter de Ordinario ibi, *Niſi Ordinarius ipſe expedire judicaverit, ut prædictæ denunciationes remittantur.*

27 Demum in terminis d. §. *Ad hæc*, cùm dubitatum fuerit an verba illa, *aliorum inferiorum*, intelligantur de Abbatibus, cùm decretum faciat mentionem Archidiaconi, poſt quem non videtur de Abbatibus intellexiſſe, & nullus Canon eos nominet poſt Archidiaconos, ſed ſemper præmittat Abbates, ut in cap. 1. *de ætat. & qualit.* cum concordant. S. Congregatio cenſuit intelligi, & hic ordinem non ſervari.

Verùm his non obſtantibus, contraria opinio eſt verior; nam omiſſa diſputatione an Abbates poſſint acquirere facultatem cognoſcendi cauſas matrimoniales, & criminales cum omnimoda juriſdictione, & territorio ſeparato in vim præſcriptionis, ſeu conſuetudinis, in quo Canoniſtæ non conveniunt, ut conſtat ex Abb. in cap. *Cùm contingat, num.* 18. *de foro competen.* tamen indubitati juris eſt hujuſmodi territorium cum juriſdictione quaſi Epiſcopali privativè ad Epiſcopum poſſe acquiri ex privilegio Papæ, ut per Hoſt. Ant. de Butr. & alios communiter in d. cap. *Cum contingat.*

28 Huic autem privilegio nulla ex parte derogavit Tridentina Synodus in d. *cap*, 20. § *Ad hæc, ſeſſ.* 24. quia non eadem ratione Abbates ſunt inferiores Epiſcopis, ſicut Decani, & Archidiaconi, quorum meminit Concilium; cum Abbates, de quibus agitur habeant dignitatem excellentem, & primã poſt Epiſcopalem, Bald. in cap. *Paſtoralis*, *in gloſſ. in ver. Superiores*, *de offic. deleg.* ubi etiam Felin. *col.* 4. Lap. *allegat.* 84. *Dominus Papa, num.* 11. *verſ. Item Abbatia*, ubi determinat Abbatiam non venire ſub nomine dignitatum, cùm ſit ſpeciali nota digna, & dicatur in primo dignitatis gradu, ſicut Epiſcopatus, & cæteras appellari inferiores

29 dignitates: allegat textum in cap. *Si quis deinceps.* 16. *quæſt.* 7. Et cum habent in proprio territorio juriſdictionem ordinariam, & quaſi Epiſopalem privativè ad Epiſcopum, veniunt appellatione Diœceſani, etiam in materia nova, & præjudiciali, ſecundum Abb. in Clem. *Diœceſanis, de vit. & honeſt. Cler.* & tenet glo. in Clem. 1 § *Volumus, in ver. Diœceſanis*, quam ibi ſequuntur Cardin. *in* 4. *quæſt, num.* 2. Imol. *num.* 28. Vital. *num.* 4. *&* Abb. *num.* 15, *de for. compet. gl. Pragmatica ſanctionis, tit. de annuis, verſ. In diœceſi, pag.* 117.

30 Præterea olim in cauſis matrimonialibus reſcri-

ſcribebatur alijs inferioribus, ut de Archidiacono habetur in cap. *Litteras*, & ibi notatur *de reſt. ſpoliat.* de Archipresbytero in cap. 1. & ibi gloſ. *in ver. Coram Archipresbytero, de conſang. & affinit.* de Præpoſito in cap. *Propoſuiſti, de probat.* de Abbatibus patet *hic*, & in cap. 1. *& 2.* de eo qui duxit in matrimonium, in cap. *Ex parte, de ſponſal.* & in cap. 1. *de conſang. & affin.* ex quibus juribus colligitur ſatis eſſe ut hujuſmodi inferiores Prælati noverint ſtatuta Canonum, & habeant juriſdictionem ordinariam, vel delegatam, ut poſſint eis prædictæ cauſæ committi. Et idem dicendum de cauſis criminalibus, cùm propter illarum arduitatem matrimonialibus æquiparentur, ut dictum eſt ſupra *num*, 22.

31 Hanc autem ſacrorum Canonum diſpoſitionem Concilium Tridentinum cenſeri non debet ſuſtuliſſe; quia legum correctio, quantum fieri poteſt, vitanda eſt, l. *Sancimus, C. de teſtam.* itaut niſi expreſsè facta reperiatur, induci non debeat, l. *Præcipimus, in fine, C. de appell.* neque enim per ſubauditos, aut tacitos intellectus inducenda eſt legum correctio, ut dicit gloſ. in cap. *Cupientes*, §. *Quod ſi per viginti, de elect. in 6.* not. Bart. in l. *Cum oportet, C. de bon. quæ liber,* & in l. 2. *C. de ſuis, & legit. hæred.* Quin potius jura juribus ſunt concordanda, cap. *Cum expediat, de elect. in 6.* Alex. *conſ.* 25, *num.* 14. *vol.* 5. Unde Concilium extendi non debet ultra Decanos, & Archidiaconos, & illis inferiores juriſdictionem ordinariam non habentes, de quibus loquitur ad correctionem juris communis.

32 Accedit quod ex ſtylo Concilij, ubi fit mentio de Archidiaconis, Decanis, & alijs inferioribus, non comprehenduntur Abbates habentes juriſdictionem ordinariam excluſis Epiſcopis, ut patet in *cap.* 3. *ſeſſ.* 24. quod loquitur per eademmet verba, quibus loquitur d. §. *Ad hæc*, ut ibi. (Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in ijs Eccleſijs, ubi hactenus viſitationem exercere legitimè conſueverunt, debeant quidem aſſumpto Notario de conſenſu Epiſcopi deinceps per ſeipſos tantùm ibidem viſitare) & in *cap.* 14. *in fin. ſeſſ.* 25. *de reform.* ibi (Supradictorumque omnium cognitio, ad ſt contra Clericos concubinarios, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, ſed Epiſcopos ipſos pertineat: neutrum enim in prædictis decretis comprehendit Prælatos nullius diœceſis juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes in Clerum, & populum privativè ad Epiſcopum) ut Sacra Congregatio declaravit. Ergo idem dicendum de d, §, *Ad hæc*, qui iiſdem verbis utitur, arguendo à ſolitis, & à ſtylo loquendi, ad cap. *Cum illi Ferrarienſis*, ubi Ant. de Butr. Imol. Abb. & Felin. *de Conſtit.*

Et confirmatur, quia Concilium quando voluit comprehendere loca nullius diœceſis, illa diſertis verbis expreſſit; & tunc meminit aut de Epiſcopo proximiori, aut de Epiſcopo, intra cujus diœceſis fines ea loca ſita ſunt, ut patet in *cap.* 9. *ſeſſ.* 24. & *cap.* 10. *ſeſſ.* 23. Ergo cùm id non fecerit in *cap.* 20. §, *Ad hæc ſeſſ.* 24. cenſetur noluiſſe, ad l. *Unicam*, §. *Sin autem ad deficientis, C. de caduc. toll.* & cap. *Ad audientiam, de Decim.*

33 Ad hæc in locis nullius diœceſis Epiſcopo nulla per Concilium tribuitur juriſdictio, niſi quoad viſitationem jure delegato, ut patet in d. *cap.* 9. *ſeſſ.* 24, nam etſi ex *cap.* 10. *ſeſſ.* 23. poſſit Epiſcopus

ordinare perſonas nullius diœceſis, eiſque dimiſſorias concedere, & ex *cap.* 18. *ſeſſ.* 23. ex beneficijs nullius diœceſis contribuendum ſit Seminario vicinioris Epiſcopi; tamen in locis Ipſis nullius diœceſis nullam prorſus auctoritatem Epiſcopus exercere poteſt, excepta viſitatione jure delegato; ideoque in loco nullius diœceſis proximior Epiſcopus non poteſt facere ordinationes, aut Pontificalia exercere, ut aliàs cenſuit S. Congregatio ad

34 *c.* 5. *ſeſſ.* 26. At verò cauſas matrimoniales, & criminales in vim. *d. c.* 20 §. *Ad hæc, ſeſſ.* 24. Epiſcopus cognoſcit jure ordinario; & totum illud decretum loquitur de Epiſcopo tamquam Ordinario, nec vilibi fit mentio de poteſtate delegat. Abſurdum autem eſſet ut cauſas hujuſmodi Epiſcopus cognoſcere poſſet, ac diffinire tamquam Ordinarius in locis nullius diœceſis; & tamen jus viſitandi, quod favorabilius eſt exercere non poſſet, niſi tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus: ergo ad vitandum hoc inconveniens, dicendum eſt d. §. *Ad hæc* ad Prælatos, aut loca nullius diœceſis non pertinere.

35 Præterea quamvis perſonæ ſive ſæculares, ſive regulares curam animarum perſonarum ſæcularium exercentes in his, quæ d. curam, & Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, ſubſint immediatè juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi ex decreto *c.* 11. *ſeſſ.* 25. *de reg.* tamen hæc facultas non competit Epiſcopo in locis nullius diœceſis, ut S. Congregatio declaravit: quia decretum illud loquitur de locis, ac perſonis in diœceſi Epiſcopi exiſtentibus, ut conſtat ex illis verbis, in *cujus diœceſi ſunt ſita*; locus autem nullius diœceſis nec eſt in diœceſi, nec de diœceſi, ut verba ipſa ſonant, & dixit Rota *deciſ.* 207. *nu,* 2. *par.* 2. *diverſ.* Item prædicta facultas non competit Epiſcopis in locis, ubi Abbates Epiſcopalem, & temporalem juriſdictionem exercent in Parochos, & Parochianos, ut ibi patet in verſ. *Exceptis.* Ergo ſi in prædictis locis Epiſcopus nullam habet auctoritatem in concernentibus curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum; longè minus dicendum eſt illam habere in cognitione, ac diffinitione cauſarum, ad hoc cap. *Cum Capella, de privil.*

36 Ac demum quamvis de ſtylo Curiæ cauſæ matrimoniales, & criminales olim non committerentur Abbatibus, ſed Epiſcopis tantùm, ut teſtatur Specul. *de reſcrip. præſent.* §. *Ratione formæ, verſ. Nunc ad deſtructionem,* Abb. & alij in c. *Si pro debilitate, de off. deleg.* ubi in ſpecie Dec. *nu.* 10. *&* 11. & validum ſit argumentum à ſtylo Curiæ, c. *Venerabiles, de confirm. util. vel in util.* cap. *Ex litteris*, & ibi Abb. *de Conſt.* gloſ. in Clem. 1. §. *Seus, de conceſſ. præb.* & Io. Andr. in c. *unico, de rerum permut. in* 6. tamen ſtylum hunc non fuiſſe ſemper ſervatum vel ex eo conjici poteſt, quod per multas Decretales ſupra relatas *nu.* 30. cauſæ hujuſmodi reperiuntur commiſſæ Abbatibus. Præterquam quod talis ſtylus eſſet contra jus commune; ac proinde non obſervandus per ea, quæ tradit Ant. de Butr. in c. *Cum tanto, nu* 46, *de conſuet.* Abb. in c. *unic. num.* 5. *de*

37 *ſcrutin. in ord. facien.* Sed quidquid ſit in alijs inferioribus, certè in Prælatis, de quibus loquimur ceſſat omnis difficultas, quia S. Congregatio jam declaravit Abbatibus eſſe committendas diſpenſationes matrimoniales, litteras in forma ſignificavit, aliaque hujuſmodi quoad eorum ſubditos, ſi

B 2 modò

modò ipſi juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & proprium territorium habeant; & in ſpecie ſic reſpondit in caſu Abbatis Nonantulani, & Abbatis Caſtri Durantis, idemque probavit Sanctiſſimus in Congregatione habita coram Sanctitate ſua in favorem Abbatis S. Ioannis in Venere, ſit nullius diœceſis, idemque mandavit obſervari in poſterum in his, qui juriſdictionem pleno jure habent Epiſcopalem, & temporalem.

38 Neque obſtant conſiderationes in contrarium adductæ; nam quod ſpectat ad verba Concilij in d. c. 20. §. *Ad hæc, ſeſſ.* 24. tametſi inferiorum appellatione quando id verbum abſolutè profertur, aut ad differentiam Epiſcoporum veniant omnes Epiſcopo inferiores, cap. *Cum inferior, de major. & obed.* & notatur in c. *fin. de pœnit & remiſſ.* tamen ſecus dicendum eſt hoc caſu, quia hoc verbum à Concilio non fuit appoſitum ſimpliciter, & abſolutè, aut reſpectivè ad Epiſcopos, ſed adjecta dictione illa, *aliorum*, quæ infert omnimodam ſimilitudinem ad expreſſa, Bald. in l. *Si fugitivi, col. ult.* C *de ſerv fugit.* & in l. *Conventicula, col.* 4. C. *de Epiſc. & Cler.* Bart. in l. *Sed & reprobare, nu.* 6. *ff. de excuſ tut.* Bero. *conſ.* 41, *nu.* 10. *vol.* 1 ſed ſupra immediatè Concilium expreſſit Decanos, & Archidiaconos, qui ſunt inferiores Epiſcopis & quoad legem juriſdictionis, & quoad legem diœceſanam, & quoad obedientiam, quam illis præſtare tenentur, ut eſt text. in d. c. *Cum inferior*; ejuſmodi enim inferiores utcumque exempti, quamvis non ſint de diœceſi, ſunt tamen in diœceſi, Card. in Clem. 2. §. *Simili, nu.* 4. *de privil.* Rota *deci.* 207, *nu.* 2. *par.* 2. *diverſ.* Ergo dum poſt a Concilium ſubjungit, *& aliorum inferiorum*, intelligi debet de inferioribus, qui Decanis, & Archidiaconis ſunt ſimiles, quales non ſunt Abbates proprium territorium, & juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes, qui nec ſunt de diœceſi, nec in diœceſi, & in omni materia juriſdictionali veniunt appellatione diœceſani, ut oſtenſum eſt ſupra *num.* 29.

Quinimò id procederet etiamſi Concilium dixiſſet. *& aliorum omnium inferiorum*, quia nihilominus per hæc verba generalia non veniunt majora, vel graviora, quàm expreſſa fuerint caſus, ut in Clem. *Non poteſt, de procur.* & in l. *fin.* §. *Cui dulcia, de tritic. vin. & ole. leg.*

39 Deinde ita reſpondetur: quando in lege, aut canone ſunt enumeratæ minores, aut inferiores perſonæ, non poſſunt poſtea ſub generali clauſula, quæ ſubſequitur, majores, & ſuperiores comprehendi, c. *Sedes*, & ibi Ant. de Butr. *nu.* 10. *de reſcr.* Bero. in c. 1. *nu.* 205. *de jud.* ſed Abbates, ſaltem proprium territorium, & juriſdiction m ordinariam habentes ſunt majores, & ſuperiores Archidiaconis, & Decanis, ut probatum eſt ſupra *num.* 32. ergo non comprehenduntur ſub generali illa clauſula, *& aliorum inferiorum*, quæ poſt Archidiaconos, & Decanos immediatè ſubſequitur. Idque efficaciter comprobatur ex duobus decretis Concilij ſupra allegatis, nempe ex *cap.* 3, *ſeſſ.* 24. *& c.* 14. *ſeſſ.* 25. in quibus eadem met verba ad prædictos Abbates non extenduntur.

40 Atque ita non obſtat quod d. *c.* 20. §. *Ad hæc, ſeſſ.* 24, ex ſententia S. Congregationis comprehendat etiam Regulares; ſiquidem hæc reſolutio ſimiliter procedit in illis Regularibus, qui ſunt ſimiles Archidiaconis, & Decanis, non autem in Abbatibus nullius diœceſis omnimodam juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus privativè ad Epiſcopos: hi enim etiam ex ſtylo Concilij regulariter veniunt Epiſcopi, & Ordinarij appellatione, niſi ſubjecta materia, aut verba ipſa Concilij aliud ſuadeant. Et propterea cùm aliàs dubitatum fuerit, an Prælato inferiori regulari nullius diœceſis, ac juriſdictionem habenti quaſi Epiſcopalem exceptis his, quæ ſunt ordinis, competant ea omnia in Regulares exemptos intra ſuum territorium exiſtentes, quæ ex Concilio competunt locorum Ordinarijs contra alios exemptos; S. Congregatio Concilij cenſuit competere.

Nec refert quod Concilium in d. §. *Ad hæc*, poſt illa verba, *& aliorum inferiorum*, addiderit aliam

41 clauſulam cum dictione taxativa, videlicet, *ſed Epiſcopi tantùm examini, & juriſdictioni relinqnantur.* Quandoquidem verba ſequentia reſtringuntur ad præcedentia quando ad illa veniunt continuativè, l. *Talis ſcriptura*, & ibi Bart. *de leg.* 1. Abb. in cap. *Secundò requiris, de appell.* Bero. *conſ.* 176. *num.* 53. *vol.* 1.

Item quando verba prius poſita habent certam ſignificationem, non debent per ſequentia recipere declarationem, Bart. in l. *fin. de reb. dub.* Bald. in l. 1. C. *de legit. hæred.* convenientius eſt enim ut præcedentia influant in ſequentia quàm è converſo, Cart. in l. *Quiſquis, de leg.* 3. Iaſ. in l. *Pacta, de pactis*, Roman. *conſ.* 104. Bero. *conſ.* 77. *num.* 18. *vol.* 2. Præſertim verò, quia nullum per hoc fit Epiſcopis præjudicium, cùm hæc loca ſint extra illorum diœceſim, ſed Abbatibus tantùm, quibus jam erat jus quæſitum, arg. c. *In his, de privil.* c. *Suggeſtum*, & c. *Dudum*, ubi gloſ. *in ver. Nullatenus, de decim.* & in terminis hujus taxativæ Bero. *conſ.* 110. *num.* 9. *&*

42 20. *vol.* 1. Et in ſpecie ſi per Conſtitutionem collata ſit alicui taxativè juriſdictio in certum genus perſonarum, non cenſeri per hoc derogatum juriſdictioni alterius in eaſdem perſonas, Rom. *conſ.* 456. *in fin. n.* 5, poſt Bart. in l. *Viros*, C, *de diverſ. off & appor. lib.* 12. qui tamen dicit hoc procedere ſi alius habet juriſdictionem ex conſuetudine; ſecus ſi à lege.

43 Deinde reſpondetur in diſpoſitione legis, ut hoc caſu dictionem taxativam non excludere caſus ſimiles, vel eandem rationem habentes, gl. in l. *Ob as*, C. *de præd.* Min. Io. de Imol. *conſ.* 86, *In cauſa quæ vertitur nu.* 7. Abb. *conſ* 63. *Vt veritas, col. pen. in fin. verſ. Nec obſtat, lib.* 2. plenè Iaſ. in l. 1. *num.* 1, *verſ. Secundò limita, ff. Si qi quis jus dicenti non ob-*

44 *temp* Sed Abbates in locis ſibi pleno jure ſubjectis quoad juriſdictionem ſunt ſimiles Epiſcopis, Abb. & DD. in c. *Conſtitutis, de appell.* & in c. *Tranſlato, de Conſt.* Et valet argumentum de Abbate ha-

45 bente Epiſcopalem juriſdictionem ad Epiſcopos, gloſ in Clem 1. *in ver. Proprii, de reb Eccleſ. non alien.* Feder. de Sen. *conſ.* 14. *nu.* 4. Abb. poſt Io. And. in c. *Ioannes, de teſt.* & in Clem. 1. *de for, compet.* & tenet Innoc. relatus à Card. in cap. *Ex ore, in fin. de privil.* & in c. *At ſi Clerici*, §. *de adult. num* 13. *de jud.* Et quamvis in aliquibus differant ab Epiſcopis, tamen ad hoc ut non excludantur per dictionem taxativam ſatis eſt ut ſint illis ſimiles quoad juriſdictionem, de qua diſputatur argumento eorum, quæ habentur in l. *Quod Nerva, ff. Depoſiti*, & per glo. in Auth. *Itaque*, C. *Communia, de ſucceſſ.* & propterea ut ſupra obſervatum eſt in *c.* 14. *ſeſſ.* 25. Abbates, de quibus agitur, non excluduntur à cognitione cauſarum contra Clericos concubinarios

quam-

quamvis Concilium decernat ut illarum cognitio non ad Archidiaconos, Decanos, & alios inferiores, ſed ad Epiſcopos ipſos pertineat: ponderando dictionem, *ipſos*, quæ cum ſit perſonaliſſima, habet vim taxativæ, Bald, *conſ.* 304. *Nobilis vir, n.*1. *lib.*5.

Unde etiam patet nihil obſtare quod cauſæ matrimoniales, & criminales ſint graves: nam nihilominus committuntur Abbatibus proprium territorium, & juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus tam de jure communi, quàm ex ſententia S. Congregationis ex decreto Sanctiſſimi, & ex ſtylo Cancellariæ, ut oſtenſum eſt ſupra *nu.* 3 0.36.
46 *&* 37. ſed & ex ſtylo Concilij cauſæ criminales cognoſcuntur ab Eccleſiarum Prælatis, ut patet in *cap.*3.*ſeſſ.*6.*cap.*4 *ſeſſ.*14. in quo concordat etiam juris communis diſpoſitio in *c. Irrefragabili, de off. Ordin.* quorum quidem Prælatorum appellatione etiam prædicti Abbates continentur, c. *Decernimus*, & ibi Dec *num.*4. *de jud.* ergo idem dicendum de matrimonialibus, quæ à pari procedunt, *cap.*1. & ibi DD. *de in integ. reſtit.* cum aliis ſupra alleg. *num.* 22. alioquin eſſet juriſdictiones confundere, contra *c. Pervenit*, 11. *qu.*1. & not. in cap. *Paſtoralis*, *de off. ordin. in princ.* Turrecrem in cap. *de perſona*, 11. *qu.* 1. item eſſet alienos terminos uſurpare, & aliorum ſubditos judicare contra cap. *Nullus*, & cap. *Placuit*, 9. *quæſt.*2.

47 Similiter non obſtat quod ex *cap.* 3. *ſeſſ.*25. à facultate decernendi excommunicationes ad finem revelationis excludantur etiam Abbates, de quibus agitur, ex ſententia S. Congregationis: id enim provenit, quia Concilium utitur dictione univerſali negativa ibi, *à nemine*, *præterquàm ab Epiſcopo*: quæ quidem dictio negat omnia poſſibilia, ut dixit Roman. *conſ.*199. *Præſens num.* 2. *verſ. Secundo quia*; & magis negat, quàm affirmativa affirmet, gloſ. in cap. *Cum dilectus, in ver. A ſuſpenſis*, *de conſuet.* Nec ſolùm utitur illis verbis, *nemine*, *&c.* ſed adjicit quoque dictionem, *prorſus*, quæ eſt præciſa; & oſtendit abſolutam voluntatem excludendi omnes Epiſcopos inferiores, ut latè per Felin. in cap. *Ex parte, il primo, de off. Deleg. diverſ. deciſ.* 526. *num*, 4. *par.*1. unde ex eo decreto non licet inferre ad d. §. *Ad hæc*, qui in diverſa materia utitur diſſimilibus verbis. Quinimò decretum d. *cap.*3. in contrarium retorqueri poteſt: nam ſi intelligeretur de Epiſcopis tantùm etiam reſpectu locorum nullius diœceſis; utique facultas decernendi excommunicationes etiam in prædictis locis ad Epiſcopum pertineret. & tamen non eſt ita; quia ex ſententia ejuſdem Congregationis monitoria hujuſmodi pro iiſdem locis petenda ſunt tantùm à Sede Apoſtolica.

50 Ultimò non obſtat, quod ex ſententia S. Congregationis in d. §, *Ad hæc*, verba illa, *& aliorum inferiorum*, intelliguntur etiam de Abbatibus, ſiquidem hæc reſolutio coincidit cum alia, qua declaratum fuit appellatione inferiorum in eo decreto etiam Regulares comprehendi. utraque autem deciſio ſimiliter edita fuit pro illis tantùm Abbatibus, & Regularibus, qui in diœceſi Epiſcopi exiſtunt, & habebant ſpeciale privilegium ante Concilium cognoſcendi cauſas matrimoniales, & criminales, nec habet locum in inferioribus nullius diœceſis, qui jure ordinario hujuſmodi cauſas cognoſcunt, ut ex prædictis conſtat.

Proſp. Fagn. in 2. *par.* 5. *lib. Decretal.*

De Exceſſib. Prælat.

Cap. Nimis iniqua.

NIMIS INIQUA. Ponit quindecim gravamina Religioſis illata, à quibus præcipit Prælatos abſtinere. Abbas Siculus.
In Textu ibi, *nec ſuſtinentes eos habere campanam.* De triplici intellectu hujus litteræ, & an liceat Religioſis in ſuis Eccleſijs, & Oratorijs unam, vel plures habere campanas, dic ut ſcripſi in cap. *Patentibus, à nu.* 6. *uſque ad nu.* 28. *infra de privileg.* & de ſex generibus tintinabulorum, ſeu campanarum, & de illarum origine, & multiplici uſu, & ſignificatione vide quæ adnotavi in cap. *Cuſtos Eccleſiæ, à nu.*3. *uſque ad nu* 7. *ſupra de off. cuſtod.*

De Exceſſ. Prælat.

Cap. Nimis prava.

SUMMARIUM.

1 *Fratres Prædicatores præferuntur fratribus Minoribus, & n. ſeq.*
2 *Ordines Prædicatorum, & Minorum quo tempore fuerint per Sedem Apoſtolicam approbati.*
3 *Regulares omnes etiam Prædicatores, & Minores de jure communi ſunt Epiſcopis ſubjecti.*
4 *Sed ex privilegijs ſunt exempti etiam ratione delicti commiſſi, contractus initi, & rei ſitæ extra locum exemptum.*
5 *Regulares de jure communi tenentur ex magna cauſa comitari Epiſcpum proceſſionaliter tam intra, quàm extra civitatem.*
Et quæ ſit magna cauſa, ibidem.
6 *Exẽpla generalem diſpoſitionẽ non reſtringunt.*
7 *Regulares an per exemptiones releventur, ab onere accedendi ad proceſſiones ex magna cauſa indictas, & n. ſeq.*
*Et quid poſt Concilium Tridentinum n.*10.
8 *Religioſi Societatis Ieſu cogi non poſſunt, accedere ad publicas proceſſiones ex privilegio Gregorij XIII.*
9 *Fratres Prædicatores itidem exempti ſunt à proceſſionibus ex privilegio Ioannis XXII.*
10 *Regulares exempti etiam Monachi hodie cogi poſſunt ab Epiſcopo ad publicas proceſſiones accedere, non obſtantibus conſuetudinibus etiam immemorabilibus.*
11 *Niſi diſtent à civitate ultra medium milliare.*
12 *Fratres Prædicatores non ſecus ac Fratres Minoris ſunt in ſtatu arctiſſimæ paupertatis.*
13 *Et nihil proprij habere poſſunt etiam communi.*
14 *Item ſunt incapaces annui reditus perpetui.*
15 *Fratres Prædicatores ſunt Mendicantes ex Cõſtitutionibus. Fratres Minores ex regula.*
16 *Teſtamentum B. Dominici.*
17 *Fratres Prædicatores ex privilegijs ſunt capaces redditus perpetui, & hæreditatum.*
18 *Religiones omnes, exceptis Capuccinis, & Minoribus de Obſervantia hodie poſſidere poſſunt bona immobilia in communi.*

 19 *Mo-*

19 *Moniales S. Claræ in prædicta exceptione non includuntur.*
Sorores non veniunt Fratrum appellatione. ibid.
20 *Fratres Minores an ſint capaces inſtitutionis ea lege factæ, ut bona hæreditaria vendantur, & pretium erogetur in reparationem Eccl ſiæ, &c. Et quatenus inſtitutio non valeat, jure le gati legat, & n. ſeq. uſq. ad n. 46.*
21 *Fratres Minores an, & quomodo ſint capaces bonorum ex diſpoſitione, cap.* Exiit, de verb. ſignif. in *6. & n. 25.*
22 *Modo licito relictum quando dicatur.*
23 *Fratres Minores ſunt incapaces ſucceſſionis.*
24 *Fratrum Minorum inſtitutio in perſonam Eccleſiæ Romanæ non ſuſtinetur, & c.* Exiit, *in hoc revocatur per Extravagan.* Ad conditorem *Ioannis XXII.*
25 *Fratribus Minoribus in bonis eis ſive Ordini relictis, vel oblatis nullum jus, ſeu dominium acquiritur.*
Relicta pro Fratrum Minorum, eccleſiis, oratoriis, officinis, & habitationibus, ac vaſis, & libris, & veſtimentis divinis officiis dedicatis, vel dedicandis ſuſtinentur ibidem.
26 *Inſtitutio de Fratribus Minoribus facta ad effectum vendendi bona hæreditaria, & pretium convertendi in uſum Fabricæ, vel Sacriſtiæ an teneat, & n 34 & ſeq.*
27 *Clauſula,* omni meliori modo, *an & quando faciat ut quatenus non valeat inſtitutio directa, valeat per indirectum, & n.* 38.
28 *Exequutores ſi hæredis inſtitutio non valeat an cenſeantur inſtituti hæredes, & rogati bona erogare in uſus à teſtatore præſcriptos, & n. 41.*
29 *Teſtamentum favore piæ cauſæ valet ſine hæredis inſtitutione.*
30 *Fratribus Minoribus an ſubveniatur officio judicis, ut impleatur teſtatoris voluntas, & n. 41*
31 *Fratres Minores ſunt incapaces annuus redditus cum inter immobilia reputetur.*
32 *Legatum annui redditus factum Fratribus Minoribus ſub modo licito tenet.*
Idem ſi ſimpliciter, quia ſub modo licito factum cenſetur, ibidem.
33 *Legatum factum ſub conditione ſi inſtitutio ſit nulla an valeat in caſum nullitatis inſtitutionis, & n. ſeq.*
34 *Hæres ſemel numquam deſinit eſſe heres.*
35 *Inſtitutio cum eſt pro non ſcripta, modus etiam illi adjectus eſt pro non ſcripto.*
36 *Diſtinctio an modus licitus adjectus fuerit, fit in legatis particularibus tantum, non autem in ſucceſſione univerſali.*
37 *Dictio,* nullatenus, *quid importet.*
38 *Hæredes ad quæ teneantur.*
39 *Clauſula codicillaris,* vel omni meliori modo, *quid operetur.*
40 *Fratres Minores ſunt incapaces fideicommiſſi, & legati univerſalis, & n. 44.*
41 *Teſtamentum in quo Fratres Minores ſunt inſtituti hæredes, eſt nullũ, & ſuccedunt veniẽtes ab inteſtato, niſi adſit cohæres, vel ſubſtitutus.*
42 *Pauli IV. & Pii V. diſpenſationes ſuper ſucceſſione Fratrum Minorum an ſint redactæ ad terminos Concilii Tridentini.*
43 *Inſtitutio de monaſterio, ſeu eccleſia Fratrum Minorum an valeat, & an ſuſtineatur in perſona Eccleſiæ Romanæ.*
44 *Legatum univerſale factum Fratribus Minoribus ſub modo licito an teneat.*
45 *Fideicõmiſſarius univerſalis eſt hæres in effectu*
46 *Fratres Minores tam de familia, quàm ex reformatione quorum legatorum ſint capaces, & n. ſeq. uſque in finem.*
47 *Quid de legatis bonorum mobilium, quæ unica præſtatione adimplentur, & n. 51.*
48 *Et quid de legatis annuis factis fabricæ Eccleſiæ,*
vel Sacriſtiæ, & n. 52.
49 *Et quid de legatis annuis, quæ fiunt ipſis Fratribus cum onere celebrationis Miſſarum, & n. 53.*
50 *Et quid de legatis annuis ſine onere, & n. 54.*
55 *Fratres Minores Ciſmontanæ familiæ, quibus conditionibus permiſſi fuerint Novitios ad habitum, & profeſſionem recipere.*
56 *Fratres Minores nõ prohibẽtur annuos reditus accipere à ſponte dantibus per modũ eleemoſynæ.*
57 *Fratres Minores legata annua cum onere, vel ſine onere accipientes quam proteſtationem facere teneantur, & n. ſeq.*
58 *Fratrum Minorum incapacitas ex doctrina Divini Bonaventuræ.*
59 *Aromatariarum uſus Fratribus Minoribus qualiter permittatur.*
60 *Cippos vel truncos, ſeu capſulas pro eleemoſynis Miſſarũ Fratribus Minoribus habere nõ licet.*
61 *Congregationis fabricæ S. Petri Decretum circa legata annua Fratribus Minoribus relicta, refertur.*

NIMIS PRAVA. Ponit duodecim gravamina Prædicatorum, & Minorum, à quibus præcipit Prælatos abſtinere, Secunda pars ibi. *Quocirca.*

Nota primo ex ordine litteræ Fratres Prædicatores præferri Fratribus Minoribus, ut *hic,* & in cap. *In his, infra de privileg.* in cap. *Quorundam, de elect. lib. 6.* in cap. 3. *infra de pactis,* & in c. *Conſtitutionem, de Regular. eod. lib.* & ſæpè alibi. Ratio eſt, quia Prædicatorum inſtitutio fuit priùs approbata per Eccleſiam Romanam, ut hic notant Hoſtienſis, Joannes Andreas, & Cardinalis, omnes in principio.

Et refert Io. Calder. Ordinem Prædicatorum fuiſſe approbatum anno 1216. ab Honorio III. qui ſucceſſit Innocentio III. qui id ſe facturum promiſerat. Et eodem anno fuiſſe approbatam inſtitutionem Minorum. Et idem dixit Io. Andr. in d. cap. *Quorundam,* licèt de Minoribus non meminerit, Abb. *hic num.* 1. & Marian. Socin. *num.* 2. qui tamen aſſerit approbationem Ordinis Prædicatorum contigiſſe anno 1215. Sed verum eſt, quod dixit Ioann. Calder. ut patet in Conſtitutione Honorii III. quæ incipit, *Religioſam vitam,* edita 11. Kal. Ianuar. anno ab Incarnatione 1216. Pontificatus anno primo, in Bullar. *tom.* 1. *pag.* 44. Confirmatio autem Regulæ Fratrum Minorum habetur in alia Conſtitutione ejuſdem Honorii incip. *Solet*

Solet annuere, edita 3. Kalen. Decembris, Pontificatus ipſius anno octavo. Et ſic ſeptem annis poſt approbationem Ordinis Prædicatorum in Bullar. *eod. tom.* 1. *pag.* 47. De præcedentia autem Ordinis Prædicatorum inter alios Ordines Mendicantium; eò quod ante omnes fuerit per Sedem Apoſtolicam approbatus, Vide Conſtitutionem Pij V. *Divina*, in Bullar. *tom.* 2. *pag.* 267. Et quod ſcripſi in cap. *Certum, num.* 1. *& ſequen.* & maximè *n.* 22. *ſupra de major. & obed.*

Secundò nota de jure communi Epiſcopum fundare intentionem ſuper juriſdictio ne ordinaria nō tantùm contra Clericos ſæculares, ſed etiam contra omnes Religioſos ſuæ diœceſis etiam Prædicatores, & Minores: nam ſi ſpecialiter eximuntur in caſibus hic expreſſis, & in cap præcedenti; Ergo in alijs remanet regula in contrarium: quod etiam probatur in cap *Cum venerabilis. de relig domib. & in* 18. *q.* 2. *per totam*. Et tenent hic Innoc. *in princ. in ver. Conſtitutionibus*, Hoſtien. *n.* 4, *in eod. ver.* Abb. *n.* 4. *in* 4. *not.* Marian. Soc. *n.* 11. & alij communiter.

Sed hodie eam Prædicatores, & Minores, quàm alij religioſi quorumcumque ferè ordinum ex privilegijs Apoſtolicis ſunt exempti ab Ordinariorum juriſdictione etiam ratione delicti commiſſi, vel contractus initi, aut rei exiſtentis extra locum exemptum, ut latiſſimè probavi in cap. *Tuarum, à num.* 10. *infrà de privileg.* In quibus autem caſibus, & præcipuè ex decretis Concilij Tridentini ſubſint viſitationi, correctioni, & juriſdictioni Epiſcopi diœceſani, ſcripſi plenè in cap. *Grave, à nu.* 9. *uſque in fin. ſupra de offic. Ordin.*

Tertiò nota in verſ *Eis quoque*: textum efficaciter probantem Fratres Prædicatores, & Minores teneri ex gravi cauſa proceſſionaliter comitari Epiſcopum tam intra civitatem, quàm extra: nam cum textus dicat ex levi cauſa hoc eis mandari non poſſe: ergo à contrario ſecus eſt ex magna cauſa, puta in novo ingreſſa Epiſcopi, vel Legati, vel imminenti peſte, vel flagello, vel ad generales Litanias, quæ fiunt poſt Paſcha ante feſtum Aſcenſionis. Facit cap. *Revertimini*, 16. *q.* 1. & cap. *Rogationes, de conſecr. diſt.* 3. nam quod omnibus imminet, ab omnibus debet explicari, c. *Ad hæc, ſupra de offic.* Archid. cap. 1. *de elect.* & notant *hic* Hoſtien. *num.* 4. *in ver. Ex levi cauſa*, Io. Andr. *eod. num. & ver.* Petr. de Anchar. *num.* 4. *in* 3. *not.* Abb. *num.* 3. Marian. Socin. *nu.* 7. & cæteri. Imo hoc vendicat ſibi locum in alijs quoque Religioſis, quia hic textus loquitur de Prædicatoribus, & Minoribus per modum exempli, ut patet ibi, *Vt puta fratres*. Ea verò quæ exempli cauſa

7 dicuntur, generalem diſpoſitionem non reſtringunt, cap. 1. *Ne Cler. vel Monach.* l. *Damni, la ſeconda, in princ. ff. de damn. infect.* Quin etiam putat Abb. *num.* 5. *verſ. Et adverte*, etiam per exemptionem conceſſam poſt hoc Capitulum Prædicatores, & Minores non relevari ab onere accedendi ad proceſſiones ex magna cauſa indicendas. Sicut non relevantur in cauſa hæreſis, & in quibuſdam alijs, de quibus in cap. *Ad abolendam, de hæret.* nam rogare Deum pro ſalute populi incumbit tam exemptis, quam non exemptis, argum. d. cap. *Revertimini*, Veriùs tamen puto in hoc ſpectandas eſſe exemptionum formas, & tenorem privilegiorum, ut in c. *Porrò, infra de privileg.* Quid enim ſi ex forma privilegij ſint nominatim exempti à proceſſionibus ex quacumque cauſa indicendis, ut ſunt Religioſi Societatis Ieſu ex Conſtitutione Gregorij XIII.

9 quæ incipit, *Quæcumque*, edita 16. Julij 1576. in Bullar. *tom.* 2. *pag.* 404. Quinimmo, & Prædicatores habent ſuper hoc ſpeciale privilegium à Joanne XXII. teſte Calder. *conſ.* 393. *aliàs* 8. *de Regular.* Unde dictum Abbatis poteſt procedere tantummodo in exemptione generali, prout videtur intelligere Marian. Socin. *hic num.* 12. *verſ. Et quamquam privilegia generaliter eximerent.* Verumetiam circumſcriptis exemptionibus, Regulares ubi ſupplicationes indicerentur ex levi cauſa, non eſſent cogendi accedere, ut hic patet.

10 Hodie ex decreto Concilij Tridentini in c. 13. *ſeſſ.* 25. *de Regular.* Exempti omnes tam Clerici ſæculares, quàm regulares quicumque etiam Monachi ad publicas proceſſiones vocati, accedere compelluntur, ijs tantùm exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuò vivunt. Non obſtantibus privilegijs ante Concilium, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus non accedendi, utpotè ſublatis

11 decreto *cap.* 22. *eiuſdem ſeſsionis.* Adverte tamen quia etſi per hanc Decretalem Religioſi teneantur ire proceſſionaliter cum Epiſcopo ex magna cauſa etiam extra civitatem, ut in littera, & Concilium Tridentinum quoad hoc eorum exemptiones ſuſtulerit; tamen Gregorius XIII. excepit Regulares, quorum monaſteria diſtant à civitate ultra medium milliare, ut eſt adnotatum in libris publicis Sac. Congregationis Concilij ad dictum *cap.* 13.

12 Ultimò nota ibi, *In arctiſsima paupertate*, Fratres Prædicatores non ſecus ac fratres Minores eſſe in ſtatu arctiſſimæ paupertatis, prout hic notat Io. Andr. *num.* 1. *in ver. Arctiſsima*, Cardin. *in princip.* Anchar. *nu.* 2. *in* 1. *notab.* Abb. *num.* 2. *in* 2. *notab.* Bald. *conſ.* 438. *Factum ſic ſe habet, in princ. lib.* 2. Alex. *conſ.* 87. *Eximiè, num.* 5. *verſ. Nam Prædicatores, lib.* 2. Sunt

13 enim Mendicantes, ut *hic*, & in cap. *Quorundam, de elect. lib.* 6. & in cap. *Conſtitutionem, de Regular. eod. lib*, cum concord. Et propterea nihil proprij habere poſſunt etiam in communi, cum victum eis præbere debeat incerta mendicitas, ut dicit tex. in cap. *un. de relig. domib. lib.* 6. & *hic* not. Ant. de Butr. *num.* 2. *in primo not.* Petr. de Anchar. & Abb. *ubi ſupra*, qui addit ſe pluries dixiſſe, ſicut fratres Minores non poſſunt habere annuos reditus perpetuos, ut in Clem. *Exivi de Paradiſo*, §. *Cumque annui reditus*, *de verbor. ſignif.* ita nec fratres Prædicatores: quia debent ſervire Deo in arctiſſima paupertate, ut hic

15 dicitur. Adverte tamen hos duos Ordines in hoc differre, quod fratres Minores ſunt incapaces bonorum etiam in communi ex Regula, & primævo inſtituto, ut in cap. *Exiit qui ſeminat, de verbor. ſignif. lib.* 6. & in d. Clemen. *Exivi.* Prædicatores verò ex Conſtitutionibus Ordinis tantùm; profitentur enim regulam S. Auguſtini, ut per Federic. de Sen. *conſil.* 12 incipien. *Fratres Prædicatores*, quem ſequitur *hic* Butr. *num.* 2. & Marian. Socin. *num.* 6. *verſ. Adverte*, Anchar. *conſ.* 321. *Præmittenda ſunt num.* 3. Abb. *conſ.* 27. *col.* 3. *verſ. Eſt & tertia lib.* 2. ubi dicit fratres Prædicatores ex regula, quæ eſt S. Auguſtini, poſſe habere bona in communi; ſed per Conſtitutionem à Sede Apoſtolica approbatam eſſe Mendicantes, & vivere in arctiſſima paupertate; & ita eſſe intelligendam hanc Decretalem, quamvis oppoſitum ſentiat Franc. in c. *un.* §. *Confirmatos, num.* 2. *de religioſ. domib. lib.* 6. tamen prima opinio eſt communis, ut teſtatur Bertrand. *conſ.* 206. *num.* 3. *lib.* 3. *& conſ.* 152. *num.* 2. *lib.* 1. & Clar. *in* §. *Teſtamentum, q.* 29. *per totam.*

16 Nam B. Dominicus in ultimo vitæ ſpiritu Fratres, inquit, Chariſſimi quæ vobis tanquam filijs poſſidenda relinquo, charitatem habere, humilitatem ſervate, paupertatem voluntariam poſſidere. Quanta verò poſſum diſtrictione prohibeo nequis in hunc Ordinem poſſeſſionem inducat, maledictionem Dei imprecans contrarium facienti. Quæ verba explicat Bald. in prælleg *conſil.* 438. *lib.* 2.

17 Ex privilegio tamen ſunt capaces annui reditus perpetui, & hæreditatum, ut per Feder. d. *conſ.* 12. *num.* 6. Et vide Extravag. Ioannis XXII. *Quia quorundam, circa med. verſ. Nec hoc, de verb. ſignif.* ubi primùm recitantur verba Gregorij IX. in hac Decretali, videlicet (fratres Prædicatores, & Minores in altiſſima paupertate Chriſto pauperi famulantur.] Et mox ſubjungitur. (Et tamen conſtat ipſos Prædicatores habere in communi etiam quoad proprietatem aliqua; idque eorum ſtatui, & regulæ non repugnat.)

18 Hodie ceſſant hujuſmodi ambages, quia Concilium Tridentinum in *c.* 3. *ſeſſ.* 25. *de Regular.* conceſſit omnibus Monaſterijs, & Domibus tam virorum, quàm mulierum etiam mendicantium, exceptis domibus fratrum S. Franciſci Capuccinorum, & eorum, qui Minores de Obſervantia vocantur, etiam quibus aut ex Conſtitutionibus ſuis erat prohibitum, aut ex privilegio Apoſtolico non erat conceſſum, ut deinceps bona immobilia eis poſſidere liceat. Et ſub illa exceptione non com-
19 prehendi Moniales S. Claræ cenſuit S. Congregatio; tum quia ante Concilium capaces erant in communi, gloſ. 3. in Clem. *fin de ſent. excom.* Bald. *conſ.* 183, *in princ. lib.* 1. Cardinal. in Clem. 1. *quæſt.* 7. *de regul.* Item ex privilegijs Sedis Apoſtolicæ, & præſertim Eugenij IV. & Leonis X. de quibus teſtatur Ubald. *de ſucceſſ. Clericor.* Itemque ex verbis Concilij de fratribus non comprehendi ſorores ex Bald. in l. *Quicunque, C. de ſerv. fugit.* & quia d cap. 3. in regula loquitur ſeparatim de viris, & mulieribus. Itaque poſt Concilium ſoli fratres Minores, quales ſunt verè etiam Capuccini, ut in Conſtitutione Pauli V. *Eccleſiæ militantis regiminis,* in Bullar. *tom.* 3 *pag.* 244. ſunt in ſtatu arctiſſimæ paupertatis, & incapaces hæreditatum, bonorum ſtabilium, & annuorum redituum etiam in communi.

20 QVAERO Teſtator inſtituit hæredes fratres Min. de Obſervantia S. Franciſci cum hoc ut bona hæreditaria per executores ab eo nominatos vendantur, & pretium erogetur in reparationem Eccleſiæ, Conſtructionem Capellæ, & ſacram ſuppellectilem. Et quatenus hæredis inſtitutio non valeat ex aliqua cauſa in corpore juris clauſa, tunc jure legati legat.

An hujuſmodi diſpoſitio ſit valida, necne.

21 Diſpoſuit cap. *Exijt qui ſeminat,* §. *Ad hæc, de verbor. ſignificat. in* 6. omnium utenſilium, & librorum, ac eorum mobilium præſentium, & futurorum, quæ & quorum uſumfructum fratribus Minoribus S. Franciſci, vel eorum Ordini licet habere, proprietas, & dominium ad Romanam Eccleſiam liberè pertinere, uſu facti tantùm eis reſervato, & in §. *Præterea* idem ordinavit quoad loca empta de eleemoſynis, & oblata, ſeu conceſſa fratribus ſub quacunque forma verborum: necnon quoad Eccleſias, & Oratoria ad Eccleſias de-
22 ſtinata, & Cœmeterium. Quo verò ad legata declaravit ut infra, videlicet (Si verò modum licitum in legando teſtator expreſſerit, ut ſi diceret, lego pecuniam pro fratrum neceſſitatibus expendendam, vel domum, Agrum, vineam, & ſimilia, ad hoc quod per certam perſonam, vel perſonas idoneas diſtrahatur, & pecunia de rebus ipſis accepta in ædificia, vel alia fratrum neceſſario convertatur; aut in legando ſimilibus modis, vel verbis utatur. In hoc caſu illud in omnibus, & per omnia, conſideratis eorum neceſſitatibus, & moderaminibus prædictis, quantum ad fratres decernimus ſervari, quod per nos eſt ſuperius in conceſſis pecuniarijs eleemoſynis declaratum; ad quæ legata ſolvenda tam hæredes teſtatorum, quam exequutores ſe liberales exhibeant.]

23 Supervenit deinde diſpoſitio Clem. *Exivi de Paradiſo, de verb. ſignif.* qua cautum eſt in §. *Porrecta,* ut pecunia, & alia oblata & legata non recipiantur pro alijs cauſis, & ſub modis alijs (ut utar verbis tex.) quam ponat dicti Prædeceſſoris noſtri declaratio, quæ eſt in d. c. *Exiit,* Deinde in § *Cupientes,* diſponitur his verbis: (Quia igitur in ſucceſſionibus tranſit non ſolum uſus rei, ſed & dominium ſuo tempore in hæredes: fratres autem præfati nihil ſibi in ſpeciali acquirere, vel eorum Ordini poſſunt etiam in communi: declarando dicimus, quod ſucceſſionum hujuſmodi quæ etiam ex ſui natura indifferenter ad pecuniam, & etiam ad alia mobilia, & immobilia ſe extendunt conſiderata ſui puritate voti nullatenus ſunt capaces.)

24 Tertiò ſupervenit diſpoſitio cap. *Ad Conditorem,* Extravag. Papæ Io. XXII. *ſub tit. de verb. ſignif.* quæ proviſionem c. *Exiit,* quod oblata ſeu conceſſa fratribus pertinerent ad dominium, & proprietatem Eccleſiæ Romanæ, uſu facti duntaxat eis reſervato declarat eſſe contra regulam; & ideò eam tollit, & providet ut infra videlicet: (De fratrum
25 noſtrorum conſilio hoc edicto perpetuum valituro ſancimus, quod in bonis quæ in poſterum conferentur, vel offerentur, aut aliàs [quomodolibet obvenire] contiget fratribus, vel Ordini ſupradictis (exceptis eccleſijs, Oratorijs, officinis, & habitationibus, ac vaſis, libris, & veſtimentis divinis officijs dedicatis vel dedicandis, quæ ad ipſos obvenient in futurum, ad quæ ſe non extendunt inconvenientia ſupradicta; propter quod Conſtitutionem iſtam ad illa extendi nolumus) nullum jus ſeu dominium aliquod occaſione ordinationis prædictæ, ſeu cujuſvis alterius à quocumq; Prædeceſſorum noſtrorum ſpecialiter editæ Romanæ Eccleſiæ acquiratur, ſed quoad hæc habeantur prorſus ordinationes prædictæ pro non factis.)

26 Quibus ita ſe habentibus pro validitate inſtitutionis affertur; quod diſpoſitio §. *Cupientes* conſiderat inſtitutionem ideo non valere, quia per eam retinetur uſus, & dominium contra regulam, quæ ratio ceſſat hoc caſu quia teſtator expreſsè diſponit, ut dominium bonorum non remaneat penes hæredem, nec uſus, ſed ut vendatur, & convertatur pretium in reparationem Eccleſiæ, fabricam Capellæ teſtatoris, & aliàs neceſſitates ipſius, quod ſatis ſecundum DD. eſt in conſideratione, ut per Abb. *conſ.* 63. *num.* 4. *lib.* 2. Cuman. *conſ.* 169 & Fulgoſ. *conſ.* 103. *num.* 3. *verſ. Nec obſtat quod ſi poſſint,* & ſecundum hæc invitantur Chriſtiani ad benefaciendum, & ex cōtrario retraherentur, & nullum videtur fieri præjudicium puritati regulæ fratrum Minorum, quæ tota fundatur, ut vivant in paupertate, & proprium non habeant, nec poſſi-

poſſideant; non tamen vult, nec diſponit, ut Eccleſiæ non reparentur, ut Capellæ non fiant, ut non habeant paramenta pro altaribus, & calices, & thuribula: & ita ſervatur, ut refert Vaſquez *lib. 3. cap. 102. illuſtr. controu. num. 6.* allegat Bart. in l. *Civitatibus, ff. de legat.* 1. & in l. *Servus, ff. de alim. legat.* Regula enim circa victum verſatur, ut illum dietim eleemoſynaliter quærant, & totam fidem in Deo deponant illum habendi, juxta illud Luc. 22. *Quando miſi vos ſine ſacculo, & pera, & calceamentis numquid aliquid defuit vobis?* Voluit enim Beatus Franciſcus totaliter abſtrahere ſuos ab affectu, & deſiderio terrenorum, & ſpecialiter à pecunia, & uſu ipſius. Inſtitutio autem ſecundum modum prædictum non videtur à regula deviare; & ſic in fortioribus terminis concludit Bart. *in tract. Minor. lib. 1. diſt. 5. cap. 2. nu. 3* dum ſimpliciter ait valere inſtitutionem ad effectum ut bona vendantur, & pretium expendatur in reparationem Eccleſiæ, & ſubminiſtrationem locorum, & Eccleſiarum humilium: idemq; ſentit Calder. *conſ. 345. aliàs 46. de teſtam.* & Guido Papa *deciſ. 327.* ubi ait ita obſervari, & ex ſtylo Fratribus prædictis præfigi terminum unius anni ad vendendam hæreditatem, & pretium deponendum. In caſu autem noſtro expreſsè facta eſt, ut totum in id expendatur, unde ſi diceremus non valere, fortè eſſet expreſsè dicere non poſſe fieri eleemoſynam pro reparatione, & fabrica Eccleſiæ, & paramentis altarium, quod maximè abſurdum eſſet: quamobrem inſtitutionem hoc caſu validam eſſe concludit Bartol. *in eod. tract. lib. 1. diſt. 5. cap. 1. & 2. num. 28. & ſeqq.*

7 His accedit quod ſcripſit idem Bart. *eod. lib. 1. diſt. 2. c. 3. num. 15.* de clauſula, *omni meliori modo appoſita*, ut quatenus eſſet aliquod dubium in inſtitutione directa faciat valere per indirectam per fideicommiſſum: & quamvis Bald. & Anchar. aliter dixerint, tamen hoc poſſet procedere in ſimplici inſtitutione, ſecundum quam videtur induci modus contrarius regulæ. At in caſu noſtro cùm ſimus in inſtitutione ſub modo, & ille non ſit contrarius regulæ, forte aliud videtur dicendum.

Quæ multò magis videntur procedere poſt diſpenſationes Pauli IV. & Pij V. necnon Bullam, quæ dicitur *Mare magnum*, de quibus apud Guilelm. de Benedictis *in repet. cap. Raynutius, in verb. Eodem teſtamento relinquens, num. 126. de teſtam.*

8 Et quia in hoc teſtamento ſunt ordinati exequutores cum ampliſſima poteſtate vendendi, alienandi, & convertendi ad uſum deſtinatum per teſtatorem, quo caſu licet inſtitutio hæredis non procederet, ipſi exequutores cenſerentur inſtituti hæredes, & rogati, ut converterent bona prout teſtator diſpoſuit, ſicut formaliter dixit Bald. in l. *Precibus, C. de impub. & alijs ſubſtitut. num. 46.* per text. notab. in cap. *Cum tibi, & teſtam,* permittendum videtur ut exequantur dicti exequutores voluntatem teſtatoris, ne pia ejus voluntas defraudetur. Quod ſi obijciatur forent tunc deficiat hæredis inſtitutio, ſine qua teſtamentum non valere
9 Reſponderi poterit executores cenſeri hæredes inſtitutos per prædicta. Præterea favore piæ cauſæ valet teſtamentum ſine hæredis inſtitutione: ita Tiraquel. *in tract. de privil. piæ cauſæ, in 15. privil.* per doctrinam Bart. in l. 1. C, *de Sacroſ. Eccleſ.* ſequitur Barbar. *conſ. 8.* & alij plures, quos citat.

30 Nec deſunt qui ſentiant etiamſi dati non eſſent executores, nihilominus monaſterio ſubveniri officio judicis, ut pia voluntas defuncti adimpleatur; quia etiam cuilibet de populo actionem competere: inter quos Specul. *de inſtr. edit. §. Nunc verò, num. 66.* Io. Andr in cap. *Si hæredes, de teſtamen.* Bart. in l. *Ne quicquam, §. Cum igitur, de verb. ſignif.* Bald. in l. *Nulli, C. de Epiſc. & Cleric.* Redoan. *in tract. de ſpol. Eccleſ. q. 8. n. 31.*

Denique quatenus prædicta diſpoſitio ſuſtineri non poſſet jure inſtitutionis, forte tamen ſuſtineri poterit jure legati, cùm teſtator expreſsè declaraverit ſe jure legati relinquere caſu quo inſtitutio ex aliqua cauſa in corpore juris clauſa non valeret. Certum eſt enim quamvis Fratres Minores ſint incapaces hæreditatis, valere tamen legatum rerum ſtabilium eis factum ſub modo licito, aut etiam ſimpliciter, cum ſub modo licito factum intelligatur.

31 Qua in re ſatis erit afferre declarationem Sacræ Congregationis Concilij: nam cùm relicti eſſent dictis Fratribus annui reditus, quorum ſunt incapaces, petitum fuit à Sacra Congregatione, ut declararetur, an Fratres poſſent ſibi vendicare hos annuos reditus, non quidem ut eo modo prout relicti erant ſingulis annis perciperent, ſed venderent, & pretium in neceſſitates monaſterij converterent: Sacra Congregatio cenſuit Fratres Mendicantes Ordinis Minorum de Obſervantia eſſe incapaces annui redditus legati, cùm inter immobilia reputetur. Clem. *Exivi, § Cumque annui red-*
32 *ditus, de verb. ſignific.* Cæterum valere immobilium legatum eis factum ſub modo licito, nempe ut vendant, & pretium convertant in Eccleſiæ neceſſitates, Franc. in cap. 1. §. *Confirmatos, de relig. domib. in 6.* & idem ſi modus non ſit adjectus; nam ſub modo licito relictum intelligitur, Cardin. poſt Bart. & Bald. in d. Clem. §. *Proinde, nu. 11.* Concilium autem *cap. 2. ſeſſ. 25, de Regul.* prohibere ſolam poſſeſſionem, & detentionem, ſeu dominij acquiſitionem.

Et eo magis, quia teſtator hoc caſu uſus eſt dictione copulativa, &, videlicet, & quatenus inſtitutio ex aliqua cauſa non valeat, lego, &c. Unde quatenus non valeat inſtitutio, cenſetur æquè principaliter legaſſe: nam copula facit tranſire diſpoſitionem in ſpeciem diverſam, Achil de Graſſ. *deciſ. 1. de clauſulis*, Caputaquenſ. *deciſ.* 124. incipien. *Clauſula omni meliori modo.* Et de illius natura eſt utrumque æquè principaliter copulare, cap. *Cum Martha, de celebr.* gloſ. & Abb. in cap. *Querelam, de ſimon.* quamobrem perinde eſt ac ſi teſtator ſimpliciter, & abſolutè legaſſet nulla facta hæredis inſtitutione: neque enim legatum ex ſe validum per inutilem inſtitutionem vitiari debet, cap. *Dilectus, il primo, de præb.* & reg. *Utile per inutile non vitiatur*, & eſt text. in materia in auth. *Ex cauſa, C. de liber. præter.* Hæc fere ſunt, quæ pro validitate hujus diſpoſitionis afferri poſſunt.

33 Cæterum his non obſtantibus verius videtur diſpoſitionem teſtatoris hoc caſu nec ſuſtineri poſſe jure inſtitutionis, nec jure legati: non quidem jure inſtitutionis: nam quamvis ſingularia relicta valeant ſi fiant ſub modo licito, aut etiam ſimpliciter, ut in d. decret. *Exiit, §. Ad hæc,* quia fratribus; tamen ſecus eſt in inſtitutione, ac jure univerſali, ut reprobata Bartoli opinione concludit Bald. in auth. *Ingreſſi, num. 50. C. de Sacroſ. Eccleſ.*

& poſt eum Aretin. in l. *Apud Iulianum*, §. *Conſtat*, *col.* 3. *ff. de leg.* 1. Cardin. in Clem. *Exivi*, §. *Preinde*, *col. fin. de verb. ſignific.* Anchar. *in ead. Clem. col.* 2. *verſ. Secundo caſu*: & quidem Baldi rationes validiſſimæ ſunt, & præcipuè illa, quod jus univerſa-
34 le conſiſtit in quodam intellectuali, quod poſtquā eſt radicatum, non poteſt avelli, ideſt ſeparari, *l. Si ſine*, §. *Sed quod Papin. ff. de minor.* Unde non poteſt hoc jus intellectuale converti in aliquem materialem uſum: Nam ſive hæres totam hæreditatem teneat, ſive vendat, ſive diſſipet, ſemper tamen permanet hæres, l. *Sed etſi lege*, §. *Quod autem*, *de pet. hæred.* & l. *Imperator, ad Trebell.* cum alijs per eum allegatis. Unde cum fratres Minores non poſſint hoc jus retinere, nec etiam intellectuale in aliquod materiale converti valeat; meritò non ſunt capaces: at ſecus eſt in ſingularibus relictis, quia poſſunt præcisè converti, & in eorum uſum conſumi. & ſequitur Card. Zabar. *conſ.* 102. *Super facto, verſ. Ad ſecundum*, ubi contra opinionem Bart. ait, fratres Minores cum ſint ſpecialiter prohibiti, & facti incapaces ſucceſſionum per d. Clem. *Exivi*, §. *Cupientes*, *de verb. ſignif.* non poſſe univerſaliter ſuccedere etiam quoad hoc, ut debeatur illis æſtimatio: & idem Card. in d. Clem. *Exivi*, §. *Proinde*, *in fin.* Concluſio enim illa quod Mendicantes ſint capaces ſucceſſionis ad effectum, ut vendant, & pretium convertant in eorum neceſſitates, non procedit in fratribus Minoribus, qui abſolutè ſunt incapaces; ſed in alijs Mendicantibus dumtaxat. Et ita communiter obſervari teſtatur Bald. *conſ.* 8, *Super infraſcriptis*, *lib.* 1. quem refert, & ſequitur Dec. in cap. *In præſentia*, *nu.* 269. *de probat.* ubi etiam ait hanc eſſe communem opinionem.

35 Nec obſtat, ut inquit Bart. Quod inſtitutio de fratribus Minoribus ſub modo licito contineat duo capita, Unum ſcilicet ut ſint hæredes; aliud ut vendant, & pretium convertant in neceſſitates fabricæ; & quod licèt primum non valeat, debet tamen valere ſecundum, quemadmodum valeret ſi teſtator omiſſo capite primo, diſpoſuiſſet de ſecundo. Reſpondit enim Bald. ſecundum caput venire conſecutivè, & acceſſoriè ad primum. Unde deſtructo antecedenti, deſtruitur conſequens, arg. l. *Alimenta*, §. *Seia*, *ff. de adim. legat.* & ex quo inſtitutio eſt pro non ſcripta, modus eſt etiam pro non ſcripto, ut l. 1. § *In primo*, *C. de caduc. tollen.*

36 Præterea multum habet ponderis conſideratio quod Nicolaus IV. in d. cap. *Exiit*, § *Ad hæc*, quia fratribus: dum agit de legatis particularibus ſtatuit, ut ſi teſtator modum, ſecundum quem fratribus eorum conditione inſpecta recipere non liceret, exprimat in legando; à tali legato per omnem modum fratres abſtineant. Sed ſi modum licitum fratribus in legando teſtator expreſſerit, declarat illud recipi poſſe ſervatis moderaminibus ibi præſcriptis; & ſimiliter Clemens V. in Clem. *Exivi*, *in* §. *Porrecta*, agens de legatis particularibus declarat illa recipi poſſe ſecundum ea, quæ ejus prædeceſſor expreſſit in d. cap. *Exiit*, id eſt cum modus licitus eſt adjectus. At verò in §. *Cupientes*, ubi agit de ſucceſſione, & jure univerſali, eam diſtinctionem non adhibet, ſed declarando dicit, ſucceſſionem hujuſmodi fratres dicti Ordinis conſiderata ſui puritate voti nullatenus eſſe capaces; adijciens nec licere eis valorem hæreditatum talium, vel tantum earum patrem, quod præſumi poſſet hoc in fraudem fieri quaſi ſub modo, & forma legati ſibi dimitti facere, vel ſic dimiſſa recipere: quin potius iſta ſit fieri ab ipſis ſimpliciter prohibuit. Hæc autem diverſitas, quæ ponitur inter legata particularia, & ſic ſucceſſionem univerſalem, planè convincit non æquè fratres Minores eſſe capaces ſucceſſionis, ac legatorum; ſed legatorum quidem ſi ſub modo licito relinquantur. Succeſſionem verò ſimpliciter, & abſolutè eſſe incapaces:

37 Præſertim ponderando dictionem, *nullatenus*, de qua in d. §. *Cupientes*, quæ cum ſit univerſalis negativa, & idem importet, quod nullo modo, c 1. §. *Ad hæc*, ubi Archid. *de reſtit. ſpoliat.* *in* 6. excludit capacitatem ſucceſſionis etiam per modum aliàs licitum, efficitque ut fratres ſint incapaces ſucceſſionis in quacumque parte etiam minima, ut de hac dictione *nullatenus*, dicit Gemin. *conſ.* 35, *Pro clariori*, *num.* 2. & omnem diſpenſationem excludit, ſecundum gloſ. in Clem. *Ut iis*, *in verb.* Nullo modo, *de ætat. & qualit.* Quid enim opus fuiſſet eam diſtinctionem adhibere in legatis, & ſucceſſionem ſimpliciter prohibere, ſi tam legatorum, quàm ſucceſſionis eſſent capaces ubi modus licitus eſſet adjectus.

Et confirmatur quia ſi diſtinguendum non eſſet inter ſucceſſionem, & legatum, ſequeretur ut fratres Minores eſſent capaces inſtitutionis ſimpliciter factæ, ſicut ſunt legatorum, quæ, cum modus non eſt adjectus, cenſentur facta ſub modo licito, ut in d. decret. *Exiit*, §. *Ad hæc quia fratribus*, *verſ. Si verò fratribus ipſis generaliter aliquid abſque modi expreſſione legetur*, & declaravit S. Congregatio Concilij. Sed conſequens eſt abſurdum, quia inſtitutionis ſimpliciter factæ prædicti fratres ſunt abſolutè incapaces, ut in d. §. *Cupiendes*, Ergo & antecedens.

38 Ac denique quatenus etiam inſtitutio ad effectum vendendi non repugnaret regulæ in his quæ pertinent ad dominium, poſſeſſionem, vel uſum rerum; conſiderandum eſt tamen in fratres, ut præfertur inſtitutos, cum ſecundum Bald. numquam deſinant eſſe hæredes, tranſire jura, & actiones activè, & paſſivè. Hæres enim tenetur de facto, de contractu, & delicto defuncti, Bald. in l. *Iubemus*, §. *Sanè*, *in fin. C. de ſacroſ. Eccleſ.* Et poteſt conveniri actione perſonali quatenus non poſſideat, l. 1. & ibi Bart. *C. de hæred. action.* 2. *eod. tit.* Imo tenetur etiam ultra vires hæreditarias ſi inventarium non confecerit, ut in Auth. *de hæred. & Falcid.* §. *Hinc nobis*, l. *Sancimus*, *C. de Iur. delib.* Fed. de Sen. *conſ.* 21. Item tenetur exonerare conſcientiam defuncti, cap. *In litteris*, *de raptor.* Item ſortitur forum, & conveniri poteſt in loco defuncti, vel ejus foro, l. *Hæres abſens*, *in princ.* & ibi DD. *ff. de Iudic.* etiamſi alias ſit exemptus, ſecundum Bart. ibi Item tenetur de evictione pro re vendita per executorem teſtamenti, Bart. in l. *Alio*, *in fin. de alim. & cibar. legat.* & ad alia plurima his ſimilia.

Fingamus ergo fratres Minores inſtitutos ſub conditione, ut vendant bona hæreditaria, adijſſe hæreditatem, & bona diſtraxiſſe, & pretium erogaſſe in uſum fabricæ, vel ſacriſtiæ, aut in eorum neceſſitates; quis tenebitur ad debita hæreditaria? & quomodo conſultum erit creditoribus? eruntnè actione perſonali conveniendi fratres, quorum inopia omnem actionem excludit, ac reddit

dit

dit inanem? quis exonerabit conſcientiam defuncti? quis tenebitur de evictione, ſi bona hæreditatis diſtracta evincantur, aut alia adimplebit, quæ ab hæredibus præſtari oportet? Præterquam quod hujuſmodi lites valde repugnant intentioni S. Inſtitutoris qui voluit ſuos fratres ab his curis, & ſollicitudinibus omnino avocare, ut patet ex dicta Clem. *Exivi*, §. *Amplius*, ibi: (nullo modo debent hujuſmodi voti, & regulæ profeſſores ſe talibus curis, & litigioſis actionibus immiſcere, ut & teſtimonium habeant ab his, qui foris ſunt, & puritati ſatisfaciant voti ſui, ac evitetur per hoc ſcandalum proximorum.) Quæ ratio inter alias movit etiam Io. XXII. in d. Extrauag. *Ad conditorem*, ad renunciandum juri Eccleſiæ Romanæ ſuper bonis relictis, aut oblatis prædictis fratribus, ut in §. *Rurſus*, ibi, Numquid non præfatæ Eccleſiæ derogatur honori, ſi ipſum oporteat nunc in foro eccleſiaſtico, nunc in ſæculari, interdum quoque coram pedaneis judicibus, & plerumque pro rebus pa[r]vis, & in vilibus continuò litigare. Non igitur mirum ſi ſucceſſionis, ac juris univerſalis fratres prædicti abſolutè, ac nulla diſtinctione adhibita declarentur eſſe incapaces.

Nec urgent inconvenientia ſuperiùs relata, quod ex contrario Chriſti fideles retraherentur ab operibus charitatis, eccleſiæ non ædificarentur, &c. Siquidem hujuſmodi eleemoſynæ fieri poſſunt per viam oblationum, & legatorum particularium, quorum fratres ſunt capaces, ſi modus licitus adjiciatur: ut dictum eſt ſupra, non autem per viam inſtitutionis, ac juris univerſalis, quia opera charitatis exerceri non debent modo illicito, per quem fratres inducantur ad regulæ tranſgreſſionem, ut patet in d. cap. *Exijt*, §. *Quia verò puritatem*, *verſ. Non enim veriſimile eſt*.

Quemadmodum nec obſtat quod ſcripſit Bart. de clauſula, *omni meliori modo*, vel codicillari, & quod venientes ab inteſtato cenſeantur inſtituti hæredes: nam in hoc quoque articulo eum reprobat Bald. in d. Auth. *Ingreſſi, num.* 54. & ſequitur Petr. de Anchar. in d. Clem. *Exivi, col.* 4. *in fin. verſ. Et per iſta*, & Duenn. *reg.* 381. *in* 8. *ampliatione*, ubi alios citat: quia virtus prædictæ clauſulæ eſt, ut inſtitutio convertatur in fideicommiſſum univerſale, cum quo habet ſymbolum, & ita procedit text. in l. *Eam quam*, C. *de fideicomm.* in qua Bart. ſe fundat: non autem in fideicommiſſum particulare: ſed fideicommiſſi univerſalis fratres Minores ſunt incapaces. Ergo quoad eos prædicta clauſula, aut tacita executorum inſtitutio nihil operatur, nec deducit univerſale in particulare, ut per Bald *ibid.*

Amplius non obſtat, quod deficientibus executoribus ſubveniendum ſit fratribus, per officium judicis: nam reſpondetur id habere locum in legatis particularibus tantùm, ad quæ ſolvenda prædicta Decretalis, *Exiit*, *in* §. *Ad hæc quia fratribus*, non ſolum præcipit, ut tam hæredes teſtatorum quam executores ſe præbeant liberales, ſed etiam ut judices ſe ex officio ſuo promptos exhibeant ad pias voluntates deficientium adimplendas. At ſecus eſt ubi fratres ſunt inſtituti hæredes; quia tunc teſtamentum eſt nullum, & hæreditas defertur venientibus ab inteſtato, niſi adſit cohæres, vel ſubſtitutus, Bart. *in tract. Minor, lib.* 1. *diſt.* 1, *cap.* 2. Fed. de Sen. *conſ*, 26. *in princ.* & eſt communis opinio ſecundum Rom. *conſ.* 296. *circa declarationem*, *in princ*, adeout venientes ab inteſtato nec teneantur in foro conſcientiæ hæreditatem fratribus reſtituere, ut articulo utrinque diſcuſſo concludit Bart. *d. lib.* 1. *diſt.* 1. *cap.* 2. Bald. verò in l. *Nulli, C. de Ep. & Cler.* Specul. & alij in contrarium allegati non loquuntur de fratribus Minoribus qui ſunt incapaces, ſed de pauperibus, vel alia pia cauſa, cui ſubvenitur per officium judicis, aut certè intelligendi ſunt de legatis particularibus tantùm, per ſupradicta.

42 Denique non obſtant diſpenſationes Sixti IV. Pauli IV. & Pij V. nam illa Pij V. habet clauſulam, *quatenus decretis Tridentini Concilij non adverſentur*: & omnes redactæ ſunt ad terminos Concilij tam ejuſdem Pij V. quam Gregorij XIII. neque enim videtur dubitandum quin diſpenſationes hujuſmodi adverſentur Concilio, cum in *c.* 1. *ſeſſ.* 25, *de regul* præcipiatur Regularibus omnibus, ut ad regulæ quam profeſſi ſunt præſcriptum, vitam inſtituant, & componant, & in *cap.* 3. *ejuſdem ſeſſ.* A conceſſione poſſidendi bona immobilia in communi excipiantur in ſpecie fratres Capuccini, & Minores de Obſervantia. Quæcumque igitur diſpenſatio, quæ regulæ adverſatur, cujuſmodi eſt jus ſuccedendi quoad fratres Minores, adverſatur etiam Concilio, quod præcipit ut regula obſervetur.

43 Hæc autem adeò vera ſunt, ut inſtitutio nec validè fieri poſſit de Eccleſia ipſa fratrum Minorum ut ſimiliter contra Bartol. qui cenſuit hæreditatem hoc caſu acquiri Eccleſiæ Romanæ, de cujus proprietate ſunt Eccleſiæ fratrum Minorum, determinat Bald. in d. auth. *Ingreſſi, num.* 55. Movetur inter cætera, quia aut ſumitur Eccleſia materialiter pro ædificio; hoc modo cùm Eccleſia ſit quid inſenſatum, non eſt ſufficiens medium ad acquirendum Eccleſiæ Romanæ civili acquiſitione, l. *Pecoris, ff. de ſervit ruſtic, præd.* & l. *Vt pomum*, *C*, *de ſervit.* Aut ſumitur Eccleſia perſonaliter, & ſignificativè, ut l. *Mortuo, ff, de fideiuſſ.* & tunc cùm ſignificet, & repræſentet Collegium fratrum, ſequitur, ut Eccleſiæ Romanæ acquiri non poſſit, quia cùm debeat acquiri mediante organo, & organum ſit inhabile, acquiſitio impeditur, l. 1. §. *Cæterum*, *de acquir. poſſeſſ.* & l. *Quæcumque gerimus*, *de action. & obligat.* Allegat etiam notata in Clem. *Religioſus*, *de Procur.* ſubdens impedimentum regulæ videri de jure naturali, & divino, & in his quæ requirunt medium, ceſſante medio ceſſare acquiſitionem.

Ad hæc Bartoli interpretatio, quod acquiratur Eccleſiæ Romanæ, non ſolum eſt contra mentem teſtatoris, qui voluit legare pauperibus, non Eccleſiæ Romanæ, l *Non dubium*, C. *de teſtam.* ſed etiam contra declarationem Io. XXII. in d. Extrauag. *Ad conditorem*, qui renunciavit omni acquiſitioni dominij per dictos fratres faciendæ Eccleſiæ Romanæ. Ac demum in perſona vera ipſorum fratrum non valet inſtitutio. Ergo multò minus valet in perſona ficta: ut in Auth. *de nupt.* §. *Optimi.* Ex quibus, atque alijs, rationibus Bald. dicit ſe de facto contra opinionem Bart. conſuluiſſe: habetur ejus conſ. *lib.* 4 *conſ.* 416. *Viſa ſubſtitutione*: & idem tenet Io. de Lignan. in d. Clem. *Exivi*, & ibi etiam Anchar. num. 6. In quo tamen articulo, quia non deſunt qui ſentiant oppoſitum, non videtur inſiſtendi, cùm non ſit cauſus noſter, in quo teſtator non inſtituit Eccleſiam, ſed ipſos fratres,

tres, licèt modum ut ſupra adiecerit.

44 Sed nec jure legati diſpoſitio teſtatoris hoc caſu ſuſtineri poteſt: quia fratres Minores eodem modo ſunt incapaces legati univerſalis, atque inſtitutionis, text. eſt in Clem. *Exivi*, §. *Cupientes*, qui de ſucceſſione loquitur, de verb. ſignific. & tradit Bart. *in d. tract. Minor, lib. 1. diſt. 2. cap.* 1. Bald. in d. Authen. *Ingreſſi, nu, 15. C. de ſacroſanct. Eccleſ.* Anchar. in d. Clem. *Exivi, col. 3. verſ. Secundum membrum*, Capr. *conſ. 31. col. 2.* Pariſ. *conſ. 65. col 4. vol. 2.* Iaſ. *in l. 1. nu. 99 ff. de leg. 1.* & de legato hæreditatis idem Bart. *eod. tract.* & *lib. diſt. 3. cap. 1. de hæreditate*, Prædicta autem diſtinctio an fuerit relicto ſub modo licito, necne fieri debet in legatis particularibus tantùm, juxta text. in d. cap. *Exiit*, §. *Ad hæc quia fratribus*, & reſolutionem S. Congregationis Concilij ſuperius relatam *num.* 11. non autem in ſucceſſione univerſali, ut dictum eſt ſupra, & declarat Card. d. *conſ.* 102. *verſ. Ad ſecun-*
45 *dum*: fideicommiſſarius enim univerſalis eſt hæres in effectu, l. *Qui quadraginta, ff. ad Trebell.* & l. *Cum filius, ff. Quod cum eo*; & rationes adductæ per Bald. in d. auth. *Ingreſſi*, æquè militant in relicto univerſali, atque in hæredis inſtitutione. Hoc autem caſu teſtator quatenus non valeret inſtitutio jure legati legavit: unde in effectu hoc eſt legatum totius hæreditatis juris univerſalis, cujus fratres ſunt incapaces, etiamſi modus licitus adjiciatur, ut ſuperius probatum eſt. Virtus autem hujus clauſulæ eſt ut inſtitutio tranſeat in fideicommiſſum univerſale dumtaxat, non autem in legatum particulare, ut inquit Bald. in d. auth. *Ingreſſi num* 54.

Poſtremò cùm ſimilis caſus olim contigiſſet, in quo teſtator inſtituerat hæredes Fratres Minores S. Franciſci adjecta clauſula; quod ſi forſan aliquo modo eſſent incapaces dictæ hæreditatis, tunc bona cederent monaſterio pro augumento fabricæ, & alimentis fratrum: Sacra Congregatio ſuper hoc conſulta cenſuit ſimpliciter reſpondendum fratres eſſe incapaces. Quid autem faciendum eſſet de hæreditate non eſſe Congregationis definire, ſed adeundos judices ordinarios.

46 Succeſſive QVAERO, An, & quibus caſibus valida ſint legata bonorum mobilium, vel annui reditus facta Fratribus Minoribus S. Franciſci tam de Obſervantia, quàm ex Reformatione, aut eorum Eccleſiæ, vel ſacriſtiæ.

Solutio quæſtionis patebit ex infraſcriptis declarationibus me Secretario editis in Congregatione à S. D. N. Urbano VIII. eorundem fratrum negocijs præpoſita.

47 *Diſtinctio I. De legatis bonorum mobilium.*

Articulus I. An Fratres Minores tam de familia; quàm Reformati ſint capaces legatorum bonorum mobilium, quæ unica ſolutione, ſeu præſtatione adimplentur tam in pecunia numerata, quàm in alijs ſpeciebus.

Articulus II. An poſſint eadem legata in judicio, aut extra exigere per ſeipſos, vel Syndicum apoſtolicum.

Articulus III. An fabricæ Sancti Petri liceat in hujuſmodi legatis ſe ingerere infra annum, ex quo dies legati ceſſit.

Articulus IV. Et quid elapſo anno.

Diſtinctio II. De legatis factis fabricæ.

48 Articulus I. An valeat legatum annui redditus factum fabricæ, ſacriſtiæ, vel eccleſiæ Fratrum Minorum tam de familia, quàm ex Reformatione.

Articulus II. An liceat fratribus hujuſmodi legata in judicio exigere per eorum Procuratores, vel Syndicos apoſtolicos.

Articulus III. An liceat eiſdem erogare prædicta legata in uſus fratrum; an verò illa omnino converti debeant in uſus à teſtatoribus præſcriptos.

Articulus IV. An fabricæ S. Petri liceat infra annum ſe ingerere in proprietate horum legatorum pro fabrica, vel ſacriſtia, tranſigendo cum hæredibus, aut aliàs de eadem proprietate diſponendo.

Articulus V. Et quid tranſacto anno.

Articulus VI. An liceat eidem fabricæ S. Petri ſe immiſcere præſtationibus, ſeu fructibus eorumdem legatorum ab anno decurſis, & non ſolutis.

Articulus VII. Et quid infra annum, ex quo ceſſit dies præſtationis.

Diſtinctio III. De legatis annuis cum onere.

49 Articulus I. An Fratres Minores tam de familia, quàm Reformati ſint capaces legatorum annuorum, quæ fiunt adjecto onere celebrationis miſſarum.

Articulus II. An ijdem poſſint pro his legatis in judicio experiri agendo, aut judicis officium implorando.

Articulus III. An poſſint Fratres illa accipere à ſponte offerentibus celebrando miſſas ad rationem rei acceptæ.

Articulus IV. An poſſint illa ſponte oblata accipere per ſe ipſos, an verò per Syndicum Apoſtolicum.

Articulus V. An Fratres poſſint hujuſmodi legata extinguere, aut illorum proprietatem vendere, & pretium erogare in uſum fabricæ, vel Sacriſtiæ.

Articulus VI. An liceat fabricæ S. Petri proprietatem eorumdem legatorum cum onere miſſarum ſibi vendicare tam elapſo anno, quàm antea.

Articulus VII. An eidem fabricæ liceat ſibi vendicare annuas præſtationes decurſas, & non ſolutas tam antea annum, quàm poſt.

Diſtinctio IV. De legatis annuis ſine onere.

50 Articulus I. An Fratres Minores tam Obſervantes, quàm Reformati ſint capaces legatorum annuorum ſine aliquo onere, aut modo adjecto ſaltem ad effectum illa extinguendi, & pretium erogandi in uſus fabricæ, vel ſacriſtiæ.

Articulus II. An ad hunc effectum poſſint eandem proprietatem in judicio petere per Syndicum Apoſtolicum.

Articulus III. An poſſint illam convertere in uſus fratrum.

Articulus IV. Et quid ſi cæperint illorum annuas præſtationes accipere.

Articulus V. An poſſint Fratres exigere judicialiter annuas præſtationes eorumdem legatorum in vim Martinianæ.

Arti-

Articulus VI. Et quid poſt ultimum decretum S. Congregationis hac de re editum.

Articulus VII. An Fratres teneantur proteſtari ſe eſſe incapaces eorumdem legatorum.

Articulus VIII. An poſſint illas à ſponte dantibus accipere per ſe ipſos, vel per Syndicos Apoſtolicos.

Articulus IX. An hæredes teneantur illorum præſtationes Fratribus ſolvere in foro conſcientiæ.

Articulus X. An fabrica S. Petri jus habeat ſibi vendicandi horum legatorum proprietatem tam elapſo anno, quàm antea.

Articulus XI. Et quid de annuis præſtationibus decurſis, & non ſolutis.

Articulus Ult. An hæc omnia procedant etiam in legatis annuis ad modicum tempus.

1 Die 9. Septembris 1628. Sacra Congregatio negocijs Fratrum Minorum S Franciſci de Obſervantia à S.D.N. præfecta ad ſingulos articulos ſuperius propoſitos ad hunc modum reſpondit, videlicet.

Diſtinctione I.

Ad I. Articulum. Fratres Minores tam de familia, quàm Reformatos eſſe capaces legatorum bonorum mobilium, quæ unica ſolutione, ſeu præſtatione adimplentur tam in pecunia numerata, quàm in alijs ſpeciebus, dummodo tamen hujuſmodi legata ſint in quantitate moderata, & non in fraudem paupertatis.

Ad II. Fratres quidem nec per ſeipſos, nec per interpoſitam perſonam poſſe eadem legata in judicio exigere, ſed Syndicum Sedis Apoſtolicæ tantùm judicis officium implorare, dummodo ſimiliter illa in moderata ſint quantitate, & ſine ulla fraude paupertatis, & re ipſa erogentur in Fratrum neceſſitates. Extra judicium verò ita demum legata hujuſmodi accipi poſſe à Fratribus per ſe ipſos, ſi in alijs ſpeciebus conſiſtant, & accipiantur in ea tantùm quantitate, quam vera, & imminens eorum neceſſitas poſtulet; ſed ſuperfluam, aut pecunias à Syndico tantùm poſſe accipi, dum tamen id omne in Fratrum neceſſitates convertatur.

Ad III. Non licere fabricæ S. Petri in hujuſmodi legatis bonorum mobilium ſe ingerere infra annum, ex quo dies legati ceſſit.

Ad IV. Elapſo anno licere ad præſcriptum ſuarum facultatum.

Diſtinctione II.

Ad I. articulum. Valere legatum annui redditus factum Sacriſtiæ, vel fabricæ Eccleſiæ, vel Conventus Fratrum Minorum tam de familia, quàm de Reformatione, niſi adſit exceſſus in quantitate.

Ad II. Nec per ſeipſos, nec per alios licere fratribus in judicio exigere hujuſmodi legata, ſed Syndico Apoſtolico dumtaxat.

Ad III. Non licere eadem annui reditus legata erogare in uſus fratrum, ſed illa omnino converti debere in uſus à teſtatoribus præſcriptos.

Ad IV. Fabricæ S. Petri non licere infra annum ſe ingerere in proprietate horum legatorum cum hæredibus tranſigendo, aut aliàs diſponendo de eadem proprietate.

Ad V. Itidem non licere.

Ad VI. & VII. Poſſe fabricam S. Petri ſe immiſcere in præſtationibus, ſeu fructibus eorumdem legatorum ab anno decurſis, & non ſolutis; non autem infra annum, ex quo dies præſtationis ceſſit.

Diſtinctione III.

53 Ad I. articulum. Fratres Minores tam de familia, quàm ex Reformatione nullatenus eſſe capaces legatorum annorum, quæ fiunt adjecto onere celebrationis miſſarum.

Ad II. Non poſſe pro his legatis in judicio experiri, aut judicis officium implorare.

Ad III. Poſſe fratres illa accipere per modum eleemoſynæ à ſponte offerentibus celebrando miſſas ad rationem rei acceptæ, citra tamen ullam obligationem ad onus perpetuum, & dummodo prius proteſtentur ſe illorum capaces non eſſe.

Ad IV. Syndicum Apoſtolicum, & pro fratrum neceſſitatibus, non autem fratres ipſos etiam per alios poſſe hujuſmodi legata utcumque ſponte oblata accipere, ſi in pecunia conſiſtant.

Ad V. Non poſſe fratres hujuſmodi legata extinguere, aut illorum proprietatem vendere, & pretium erogare in uſus fabricæ, vel ſacriſtiæ.

Ad VI. Licere fabricæ S. Petri ad ſuarum facultatum præſcriptum ſibi vendicare eorumdem legatorum proprietatem cum onere miſſarum celebrandarum tam elapſo anno, quàm antea.

Ad VII. Similiter licere.

Diſtinctione IV.

54 Ad primum articulum Fratres Minores tam Obſervantes, quàm Reformatos non eſſe capaces legatorum annuorum, quæ fiunt ſine aliquo onere, aut modo adjecto, niſi ad effectum illa extinguendi, ſeu illorum proprietatem, & pretium convertendi in uſus fabricæ, vel ſacriſtiæ.

Ad II. Non fratres ipſos, ſed Syndicum apoſtolicum tantùm poſſe eamdem proprietatem in judicio petere.

Ad III. Poſſe convertere.

Ad IV. Si fratres cæperint illorum annuas præſtationes accipere, ne hinc fiat fraus paupertati, expedire ut de cætero decernatur eo caſu non licere amplius fratribus eamdem proprietatem vendere, ac pretium in uſus fabricæ, vel ſacriſtiæ erogare: Ideoque agendum cum S. D. N.

Ad V. & VI. Fratres nullo modo poſſe in judicio exigere annuas eorumdem legatorum præſtationes.

Ad VII. Teneri.

Ad VIII. Poſſe illa per modum eleemoſynæ, & à ſponte dantibus accipere etiam per ſeipſos, ſi in alijs ſpeciebus conſiſtant: quod ſi in pecunia, non niſi per Syndicum apoſtolicum.

Ad IX. Non teneri.

Ad X. Fabricam S. Petri nullum jus habere vendicandi horum legatorum proprietatem, niſi elapſo anno juxta ſuas facultates.

Ad XI. Similiter non habere jus vendicandi hujuſmodi annuas præſtationes, niſi ab anno decurſas.

Ad Ult. Hæc omnia locum non habere in legatis infra decennium, ſed in his tantùm, quæ fiunt ad decem annos, & ultra.

Cum his declarationibus conſentiunt alia decreta ab eadem Congregatione edita 14. Iunij 1628. & die ſeq. publicata in Congregatione generali Fratrum Minorum de Obſerv. in præſentia D. Cardinalis Gypſij, quorum tenor talis eſt videlicet.

SACRA CONGREGATIO à S.D.N. Fratrum Minorum de Obſervantia S. Franciſci Ciſmontanæ familiæ conſultationibus præpoſita volens quantum poteſt in Domino ipſorum poſtulato ſatisfacere circa Novitios ad habitum, & profeſſionem admittendos; Sanctitate ſua approbante, cenſuit tunc demum eſſe illis permittendum, ut Novitios ut ſupra recipiant, cum conſtiterit ex ipſorum Conventibus eos ſuſtuliſſe abuſus omnes, qui Regulæ S. Franciſci Obſervantiæ adverſantur. Quod ubi præſtiterint, deſignanda erunt loca pro iiſdem Novitijs recipiendis, & præſcribendus recipiendorum numerus, & qualitas, & alia ad eorum inſtitutionem pertinentia: & prout unaquæque Provincia id exequetur, eidem receptionem hujuſmodi fore permittendam.

Abuſus verò quibus eos propterea mederi oportebit, ſunt potiſſimum infraſcripti.

Ac primum abdicent à ſe, & eorum Conventibus non ſolum piſtrina, ac bona omnia immobilia, quæ allicubi contra Regulæ puritatem, & declarationes fel. recor. Nicolai III. & Clem. V. extra, vel intra ſepta monaſteriorum detinent: ſed etiam cenſus perpetuos, & legata annua, ſuper quibus

56 Sacra Congregatio præcipit obſervari decretum Congregationis generalis Romæ habitæ die 17. Maij 1603. Cujus tenor talis eſt.

CUM ANNUOS REDDITUS, ſicut cætera bona immobilia nobis habere non liceat, ideo renovantes alia generalia ſtatuta, decernimus quod Frater inducat perſonam aliquam ad eleemoſynam perpetuam Ordini noſtro exhibendam, nec exhibitam à quopiam vivente ſuſcipiat; & ſi aliqua talis nobis fuerit relicta, nullo modo in judicio exigatur: declarantes quod ad perpetua legata petenda non poſſunt fratres recurrere, niſi humiliter, & per modum eleemoſynæ abſque allegatione alicujus debiti. Decernitur præterea,

57 ac præcipitur per S. Obedientiam, quod quoties relinqui contingat aliqua legata perpetua aliquibus perſonis, & Hoſpitalibus, vel alicui Reipublicæ, & alijs domibus ea lege quod teneantur fratribus præſtare ſingulis annis certam eleemoſynā, ſive omnino gratis, ſive ut ipſi fratres dicant certa officia, & miſſas, quod Guardianus faciat proteſtationem ei, qui teſtatoris voluntatem adimplere tenetur, quod cum ad illas eleemoſynas nullum jus habeant ex vi legati, non poſſunt obligari ad illa officia, & miſſas. Si tamen facta iſta proteſtatione hæres ex ſua libera voluntate voluerit dare eleemoſynas illas, & committere fratribus dicta officia, & miſſas; tunc fratres tuta conſcientia poſſunt eleemoſynas hujuſmodi recipere. Quod totum, & multo fortius in relictis legatis ſingularibus fratribus ſimili modo faciendum eſſe decernimus. Inhibemus autem, ne Syndicus in ſua perſona hujuſmodi annuos redditus recipiat diſtribuendos ipſis fratribus. Proteſtatio autem ſic fiat ſub ſigillo Conventus, videlicet: Nos Frater N. Guardianus, & Fratres Diſcreti hujus Conventus N. dicimus ad noſtram notitiam perveniſſe quondam N. certam eleemoſynæ quantitatē conventui huic diſtribuendam perpetuo gratis, vel forſan pro aliquibus officijs, aut miſſis dicendis legaſſe. Cumque legata hujuſmodi, niſi per via m̄ ſimplicis eleemoſynæ acceptare ex inſtituto ſancto noſtro, & iure nobis non liceat; ideo per præſentes liberè proteſtamur in Domino, quod legatum prædictum tamquam illius incapaces ex vi legati recipere nolumus, nec intendimus. Si tamen hæres commiſſarius, aut legatarius ipſius teſtatoris dictam quantitatem per viam ſimplicis eleemoſynæ omni obligatione, dominio, & proprietate penitus ceſſantibus, nobis liberè conferre voluerit, illam ſimpliciter accipiemus, & piæ teſtatoris voluntatis quantum in nobis fuerit plenè, ac fideliter ſatisfaciemus. Hæc autem proteſtatio ſubſcripta per Guardianum, & Diſcretos Conventus dabitur illi, qui tenetur teſtatoris voluntatem implere: & eadem proteſtatio ſcribetur in libro Conventus, ut conſtare poſſit ſuccedentibus Guardianis hanc Conſtitutionem fuiſſe ad plenum adimpletam.

58 Eſt autem hæc proteſtatio neceſſaria, ut optimè decernit D. Bonaventura hanc diſputans quæſtionem; & ex Apoſtolicis declarationibus Regulæ noſtræ colligitur. Et ut omnibus ſit compertum id quod tantoperè eſt nobis neceſſarium; ipſam D. Bonaventuræ quæſtiunculam ex ſuo Apologetico deſumptam hic apponere de induſtria non gravabimur, quæ talis eſt ut ſequitur.

CVM ASSERATIS vos ſecundum Regulam, & profeſſionem veſtram nullos debere recipere proventus redituum, ſeu poſſeſſiones, exceptis domibus, in quibus habitatis, videmini tranſgreſſores Regulæ veſtræ in eo, quod recipis domos, vel areas non contiguas veſtris areis, in quibus habitatis: eodem enim modo ſi hoc licet, poteritis etiā vineas recipere, & agros, & manſos, & ſimilia quæque recipere; imò grancias, & villas, & caſtra, & terras, & oppida, & quæcumque fuerint vobis data; & ſic priſtina paupertas, & mendicitas, quam profeſſi eſtis, paulatim evaneſceret, & non eritis diſcipuli S. Franciſci, cùm non ſequamini veſtigia ejus, nec ejus Regulam teneatis: de domibus enim vobis contiguis poteſt eſſe excuſabile, quod pro dilatāda area veſtra illas quandoq; recipiatis, ſed de alijs non, in quibus homines alios pro cenſu locatis, quem procurator, veſter loco veſtri exigit, & in uſus veſtros convertit de voluntate veſtra. Si qui in talibus incautè agunt, dolemus, & contradicimus, & prohibemus. Qualiter autem in hoc licitè agere poſſimus, adverte; & tunc non judicabis nos, ſi ſanè intelligis, tranſgreſſores. Proteſtamur nos ſecundum Regulam noſtram nil debere, ſeu velle poſſeſſionis, vel certorum redituum recipere, vel habere; quia verò mendici ſumus, & pauperes, & quibus pro præſenti neceſſitate indigemus, ideo recipimus prout licet, ſive pro ſolvendis debitis, vel alijs neceſſarijs procurandis. Cum ergo aliquis ex devotione vult nobis legare domum ſuam, vel aream non contiguam noſtræ manſioni, non recipimus eam per nos, nec per interpoſitam perſonam ut noſtram, ſed ſi ille eam diſponit per alium quemcumque, ut ea vendita de pretio ejus provideatur; nobis ex parte ſui in his, quibus tunc indigemus procurandis, vel ſolvendis debitis, acceptamus. Si autem ille timens ne fortè ejus talis diſpoſitio per hæredes ſuos, vel alios in poſterum impediatur, & propter hoc præ-

occu-

occupat roborare illam ſigillo alicujus judicis, vel civium, vel alterius, &c. & ſic committit eam alicui amico ſuo, vel fratrum qui conſervat quod ipſe diſponit de domo tali, vel area, nil ad nos, cum de rebus ſuis poſſit ordinare quod vult, nec locum talem, vel domum dicimus eſſe noſtram, cum nihil juris nos in ea proteſtem ut habere. Similiter ſi aliquis diſponeret per amicum, vel alium, quod de pretio, vel de proventibus illis, vel illis darentur fratribus tot panes quotidie vel tantum eleemoſynæ ſingulis ſeptimanis, aut annis, non eſſemus propter hoc prædij, vel reddituum poſſeſſores; nam ſi me petente eleemoſynam aliquis dives permittat quod ſingulis annis velit dare fratribus duas tunicas, vel tantùm unam, vel ſingulis hebdomadis tot panes, & hoc committat officialibus ſuis, ut vice ſui iſta dent etiam eo abſente, & hoc pro fratribus recipiam, vel etiam ſi illi negligant dare, admonendo exigam, numquid propterea certos redditus habere dicendi ſumus? Cum non ex jure, ſed ex gratia ſolum talem eleemoſynam recipiamus, vel exigamus.

Et ſi poſt obitum illius uxor ejus, vel alij amici pro anima illius adhuc velint aliquo tempore talem nobis eleemoſynam per ſe, vel ex diſpoſitione illius largiri, poſſumus ſimiliter accipere ex tali gratia: ita quod quandocumque nollent amplius iſta dare, nihil peteremus ab eis quaſi ex debito, ſed more mendicorum recurremus ad domum clementis domini pro quotidiana eleemoſyna quandiu illi placeret; ſed quando plus nollet, diſcedimus ut cui gratias agentes de dato, & non murmurantes de negato. Hæc eſt vera, & pura vita mendicorum, quod datur ex gratia recipere, non ex jure. De cenſibus verò domorum fratribus legatorum nihil quærimus, ſicut nec de aliis redditibus. Si autem antequam vendantur aliquem inde cenſum dare volunt hi, in quorum tunc poteſtate ſunt illæ domus, nihil juris habere in eo proteſtamur, ſed eleemoſynam nobis ſponte oblatam ſimpliciter recipimus, ſicut aliundè donatam. Quia verò Dominus docet nos cavere ab hominibus *Matth.* 10. & Apoſtolus ab omni ſpecie mala abſtinere *primo Theſſal*, 5. Ne putemur ab ignorantibus tranſgreſſores regulæ noſtræ, debemus apertè proteſtari nihil nobis juris in talibus donationibus velle habere, ſicut tenetur ſuſpectus de fornicatione omnia illa cavere, ex quibus poſſet iſta ſuſpicio probabilis judicari. Hæc omnia D. Bonaventura.

Sed quia in his caſus ſolet aliquando evenire, quòd annuus redditus ob temporis antiquitatem non comperiatur habere aliquem patronum, cui fieri habeat talis, ut ſupra, proteſtatio, decernimus quòd in tali caſu ſervetur ſtatutum Ordinis Minorum ſub Paulo II. contentum in Conſtitutionibus ſuper *cap. 6. Reg.* & §. *Inhibemus.* Quod nimirum hujuſmodi redditus aſſignetur Rectoribus ſpiritualibus, aut temporalibus Collegiorum, aut Communitatum, Terrarum, aut Civitatum, qui tales eleemoſynas, ſive fructus, vel redditus annuos nomine Eccleſiæ Romanæ, vel donantium ſine fratribus exigant, & recipiant, & fratribus ſive alijs Sacerdotibus, quando fratres noluerint tales Miſſas, vel ſuffragia juxta piam intentionem benefactorum in toto, vel in parte ſecundum quantitatem talium obventionum interdicere faciant.

Item ſtatuitur, ut deinceps nulla inſtrumenta publica fiant à fratribus capitulariter congregatis nec quocumque alio modo ſe habentibus, in quibus transferatur dominium, & proprietas alicujus capellæ, ſive ſepulturæ, cum hoc omnino ſit contra Regulam, & noſtro repugnet inſtituto; nam quomodo aliquis dat quod non habet? Si tamen occaſio ſe obtulerit, in qua oporteat ſatisfacere devotæ fidelium voluntati, id fiat per modos noſtræ regulæ, & inſtituto congruentes. Eſt autem proteſtatio prædicta neceſſaria, ne ut ait D. Bonaventura, ab ignorantibus noſtrum inſtitutum regulæ noſtræ tranſgreſſores judicemur; Cujus Seraphici Doctoris ſententiam hic inferendam judicavimus, quatenus è medio tollatur abuſus ignorantiſſimorum aliquorum, qui exiſtimantes Charibdim fugere, in Scillam inciderunt in favorem Ordinariorum, vel alicujus tertij, vel hæredis, renuntiantes prædicta legata, quaſi non eſſet opus proprietatis, & dominij donare, ſicuti accipere, & ſumma dementia alienum renunciare.

De hujuſmodi autem bonis, ſeu illorum pretio Generalis, vel Commiſſarius Generalis una cum conſilio Guardiani, & Diſcretorum Conventus in uſum Sacriſtiæ, fabricæ Eccleſiæ, & Conventuum provideat, prout illorum neceſſitate proſpecta ſalubriter in Domino expedire arbitrabitur. Et de hac proviſione quamprimum ſacram hanc Congregationem fideliter certiorem faciat. Hanc verò bonorum abdicationem, & legatorum renunciationem fuiſſe executioni demandatam conſtare debebit huic ſacræ Congregationi ex Generalis, vel Commiſſarij generalis, & Ordinariorum atteſtationibus gratis, & abſque ullo fratrum diſpendio concedendis.

Deinde à fratribus particularibus auferatur cujuſcumque rei proprietas, ſi quæ ſit, & omnia in communi redigantur ad Regul. Sac. Can. Apoſtol. Conſtitut. & S. Concil. Trid. diſpoſitionem. Potiſſimum verò tollantur pecuniæ, & quam primum inſumantur in veras, & communes ipſorum Conventuum neceſſitates; idque fiat à Syndicis Apoſtolicis tantùm, ita ut nihil pecuniæ mediatè, vel immediatè ſuper ſit in manibus, vel poteſtate fratrum etiam Superiorum.

59 Ad hæc tollatur abuſus Aromatariarum, ita ut de cætero ille non retineantur, niſi ad uſũ monaſteriorum duntaxat, nec liceat res illarum cuiq; vendere.

60 Præterea nullo modo habeant in eorum Eccleſiis, vel Sacriſtiis, aut alibi cippos, & truncos ordinatos ad offerentium, ſeu donantium pecunias, nec capſulas pro eleemoſynis Miſſarum.

Ac demum Superiores Regulares invigilent ut fratres communi menſa utantur, divina officia temporibus debitis recitent, vacent orationi mentali, & divinum cultum diligenter exerceant, ac cætera impleant, ad quæ pro Regulæ obſervatione tenentur.

Hæc autem ſuperiùs expreſſa fuiſſe ad effectum perducta conſtare debebit eidem S. Congregationi, ex atteſtationibus medio juramento Generalis, aut Commiſſarii generalis, aut Viſitatorum prævia diligenti informatione capta in viſitatione ſingulorum Conventuum cujuſque Provinciæ. Romæ 14 Iunij 1628.

61 Porrò ſupraſcriptis declarationibus, & decretis non adverſantur, quin potiùs favent alia decreta in Congregatione fabricæ Sancti Petri edita juſſu S. D. N. in hæc verba.

DECRETUM Sac. Congregationis Fabricæ Principis Apoſtolorum de Urbe ſuper Legatis relictis PP. Minoribus de Obſervantia S. Franciſci.

CUM ſæpiùs fuerit habitus recurſus ad Sacram Congregationem Ven. Fabricæ S. Petri ſuper annuis Legatis factis, ſeu facien. ad favorem fratrum S. Franciſci Minorum de obſervantia, cum onere Miſſarum, ſeu Officiorum ſive gratis, ſive alio modo.

Prætendente Ven. Fabrica S. Petri ad illam ſpectare propter dd. fratrum incapacitatem hujuſmodi Legatorum.

Dictis autem fratribus allegantibus poſſe annua legata hujuſmodi recipere tuta conſcientia, quatenùs hæres ex ſua libera voluntate voluerit illa dare in eleemoſynam, & committere fratribus dd. Miſſas, & Officia juxta ſententiam S. Bonaventuræ, & Decreta S. Congregationis à Sanctiſſimo D. Noſtro fratrum Minorum de Obſervantia S. Franciſci Ciſmontanæ familiæ Conſultationibus præpoſitæ ſub die 4. Junii 1628 publicata.

Eadem Sacra Congregatio pro opportuna præmiſſorum proviſione facta prius relatione Sanctiſſimo D. N. Urbano Papa VIII. ac de illius expreſſo ordine, & mandato, decrevit in futurum ſuper hujuſmodi Legatis obſervari, ut infrà.

Quod hujuſmodi Legata per Debitores, vel hæredes non extinguantur, vel reducantur per compoſitionem cum Miniſtris Fabricæ faciendam, vel alio quovis modo, ſed illorum Capitale, ſivè ſors principalis, vel Proprietas abſque aliqua diminutione conſervetur ſemper, & perpetuò ad effectum, ut in uſus Romano Pontifici pro tempore exiſtenti benè viſos poſſint applicari; Ita tamen, ut quamdiu applicationem ſpecialem auctoritate apoſtolica fieri non contigerit. hæredes, vel Debitores poſſint liberè, ſi velint, dictis fratribus dare dicta annua Legata per eoſdem fratres recipienda in eleemoſinam, non autem per eos exigenda. Et quod quævis extinctio, reductio, ſeu diminutio capitalis, ſeu proprietatis aliter abſque ſpeciali Romani Pontificis permiſſione facta, eo ipſo nulla ſit, nec Debitoribus, aut aliis quibuſcunque ſuffragetur.

Quodque Commiſſarii, aliique Miniſtri Ven. Fabricæ ſuper hujuſmodi capitale, ſeu proprietate ſupradicta, ſe de cætero non intromittant, nec dictos hæredes, ſeu Debitores aliquo modo moleſtent, niſi ad effectum reinveſtiendi in caſu reinveſtimenti, ſeu providendi, ut conſervetur, ut ſuprà, aut aliàs in executionem applicationis auctoritate apoſtolica fact. vel facien.

Et quod nolentibus dd. hæredibus, vel Debitoribus dare ſupradictis fratribus dd. eleemoſynas, ſeù annuas præſtationes, ſivè Legata, ut ſupra, ſolvere, vel illas, ſeù illa non ſolventibus, tunc, & eo caſu lapſis duobus annis à die obitus Teſtatorum, ſi fuerit maturatum Legatum, vel à die maturatæ illius ſolutionis eadem fabrica, & illius Commiſſarii, & Miniſtri id totum, quod ſolutum non fuerit pro præterito, pro rata tamen, in qua fuerit, ut ſupra elapſum biennium, vel ultra, poſſit, & valeat annuas præſtationes hujuſmodi exigere, exigique facere ad ſui beneficium, juxtà ſuas facultates, & Privilegia; ſalvo ſemper capitali, ſeù proprietate, ut ſupra ad effectum, quod hæredes, vel debitores (dummodò de eis per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem aliter non fuerit diſpoſitum, nec prædicta Legata in alios uſus ejus auctoritate applicata fuerint, vel applicari contigerit) poſſint, ſi velint, quandocunque futuris temporibus, & ſic deinceps in perpetuum dare dictis fratribus dicta annua Legata in eleemoſynam, ut ſupra, nec Fabrica eoſdem hæredes, vel Debitores moleſtare poſſit, & valeat toties, & quoties caſus contigerit, niſi pro præterito, & tunc in illis terminis tantùm, poſt quorum maturationem fuerit elapſum biennium, vel ultra, ut ſupra; ſalva ſemper erectione Beneficiorum, & applicatione Legatorum, ſeu quorumcunque bonorum, & reddituum, ac Jurium ejuſdem Beneficiis, ſeu aliis uſibus piis auctoritate Apoſtolica facta, vel in poſterum quandocunque, & quomodocunque facienda, & executione litterarum Apoſtolicarum deſuper expeditarum, ſeu expediendarum; Ita ut præfata decreta ad illas nequaquam ſe extendant, ſed illæ ſemper firmæ, & illeſæ remaneant, ac ſuos plenarios, & integros effectus ſortiri debeāt, ita quod neque Fabrica, neque hæredes, vel Debitores præfati, ullo modo illas impedire, retractare, vel controvertere valeant, & ſalvis ſemper Sedis Apoſtolicæ auctoritate, ac facultatibus competen. dictæ Sacræ Congregationi Ven. Fabricæ.

Prohibuit tamen eadem Sacra Congregatio fratribus ſupradictis ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda, ne audeant, ſeu præſumant, nec quilibet eorum audeat, ſeu præſumat per ſe, nec per alios Sindicos, Miniſtros, ſeu Procuratores tam ſæculares, quam Regulares dictas annuas præſtationes, ſeu Legata, nec judicialiter tam coram quocunque Iudice Eccleſiaſtico, quam ſeculari Ordinario, vel Delegato, nec aliàs niſi juxtà formam dicti Decreti Congregationis fratrum Minorum de Obſervantia S. Franciſci Ciſmontanæ familiæ à Sanctiſſimo D. N. deputatæ ab hæredibus ſeu quibuſvis aliis eorum Debitoribus petere, minusvè dd. hæredibus, ſeu Debitoribus facere aliquas receptas pro dd. annuis præſtationibus, niſi pro rata, & pecunia, ſeu eleemoſynis ſupradictis cum effectu, ac verè, & realiter eiſdem fratribus data, vel ſoluta, ſeu datis, vel ſolutis, nec ſub alia Data, niſi ſub ea, qua verè fuerit iiſdem Patribus, aut aliis pro eiis facta realis ſatisfactio, & inſuper, ne Proviſos Apoſtolicos pro tempore de Beneficiis, quibus Legata ſupradicta fuerint applicata, vel eorum Procuratores, & Miniſtros ſuper erectione dd. Legatorum directè, vel indirectè impedire, vel moleſtare quovis quæſito colore, vel prætextu audeant, vel præſumant In quorum fidem, &c. Dat. Romæ ex Collegio ejuſdem Sacræ Congregationis, die 14. Februarii 1633.

Dominicus Card.

Locus † Sigilli.

Eccleſia

De novi operis nunciatione.

Cap. Cum injuncto.

SUMMARIUM.

1 *Eccleſiæ ædificata poſt nunciationem novi operis deſtruenda eſt expenſis conſtruentis.*

2 *Ædificans poſt nunciationẽ novi operis non ſufficit, ut patientiam præſtet operis demoliendi, ſed ædificium ejus ſumptibus eſt demoliendum.*

3 *Et quid ſi nunciatio facta fuerit prædeceſſori ædificantis, & n. ſeqq.*

4 *Interdictum demolitorium novi operis datur hæredi, & inhæredem etiam poſt annum.*

5 *Et tranſit in ſingularem ſucceſſorem etiam dignitatus, n. 8.*

6 *Datur tamen ad patientiã, ſed nõ ad impenſam.*

7 *Niſi ſucceſſor ratum habeat ædificium cæptum, vel ædificet.*

9 *Scandali in materia, quæ regulæ ſint obſervãdæ.*

10 *Deſtructa eccleſia, vel loco propter aliquorum delictum, nullus debet vocari clericus illius eccleſiæ, vel municipes illius loci.*

Secus ſi deſtruantur ab hoſtibus; quia omnia privilegia retinent. n. 12.

Idem ſi deſtruantur terræ motu. n. 13.

Et idem ſi in alium locum transferantur, vel uniantur, n. 14.

Quod locum habet etiam in civitatibus, & aliis locis prophanis, n. 15.

11 *Reædificatum auctoritate Superioris recuperat omnia privilegia.*

16 *Capitulum Cathedralis eccleſiæ an, & quando ab Epiſcopo, vel aliis Canonicis ad alium locum intra, vel extra diœceſim transferri poſſit, latè diſcutitur, ut n. ſeqq. uſque in fin.*

Quid de jure communi, n. 17.

Et quid ex Bulla Clem. VI. n. 39.

17 *Capitulum celebrari debet in eccleſia, & loco ad hoc determinato.*

18 *Nec Epiſcopus poteſt domi ſuæ illud convocare, ſed ad aulam Capitularem, ubi antea ſolitum fuit convenire.*

19 *Electio quamvis fieri debeat in eccleſia tamen ſi fiat alibi, non propter hoc eſt nulla, nec annullanda, & nu. ſeqq.*

20 *Locus non eſt de ſubſtantia electionis.*

21 *Capitulum cum non poteſt tutò convenire in Eccleſia, vel loco Capitulare, ad alium locũ transferri poteſt.*

Et juſta cauſa transferendi eſt repulſio Epiſcopi ab ingreſſu in civitatem, n. 23.

22 *Univerſitas congregari debet in loco publico, & ſolito, niſi ibi non poſſit congregari propter bellum, vel aliud impedimentum.*

24 *Epiſcopus, & Canonici ſunt unum corpus.*

25 *Nec decet Epiſcopum in negociis Eccleſiæ omiſſis membris aliorum conſilio uti.*

26 *Epiſcopus poteſt Capitulum convocare ſi aliquid Canonicis ad deliberandum proponat, nec de re ad ſuum, vel ſuorum commodum ſpectante agatur.*

27 *Nec ad id admittitur Vicarius Epiſcopi ſi Capitulum ſit exemptum.*

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

28 *Executor, cui aliquid certo loco expediendum committitur, ſed id ei loco ſervire non poſſit, extra locum poterit expedire.*

29 *Epiſcopi expulſi poſſunt omnimodam juriſdictionem exercere in aliena diœceſi petita, licèt non obtenta licentia à diœceſanis locorum.*

30 *Et dicuntur expulſi etiam non admiſſi.*

31 *Iuriſdictione cõceſſa, cẽſetur cõceſſa omnia, ſine quibus juriſdictio explicari nõ poteſt, & n. 33.*

32 *Epiſcopus quæ negocia expedire non poſſit ſine conſenſu, vel conſilio Capituli.*

33 *Capitulum eſt Senatus Eccleſiæ.*

34 *Canonici præſentes in eccleſia à tyranno occupata pro negociis communibus tenentur ire ad Canonicos forinſecos etiam pauciores: & quando ſecus, & n. 36.*

36 *Et quid in abſentibus ob privatas inimicitias.*

37 *Inimicus ſe credere nemo tenetur etiam cum litteris conductus. & aſſecurationis.*

40 *Rebelles dicuntur qui Principem, vel ejus Nũcium volentem ingredi civitatem nõ admittũt.*

41 *Rebellio an cõmittatur tantũ contra Imperatorẽ, & ejus officiales, an verò etiam contra Reges, & Principes non recognoſcentes ſuperiorem.*

42 *Rebelles dicitur qui de facto reſiſtit ſuperiori, vel juriſdictioni.*

43 *Et omnis exiſtens in protervia, & notoria inobedientia.*

44 *Declaratoria ſuper facto rebellionis non requiritur quando de illa incidenter agitur.*

45 *Nec quando rebellio eſt taliter notoria, ut nulla poſſit tergiverſatione celari, aut defendi.*

Notoriè delinquentes etiam ſi notorium ſit facti tranſeuntis, audiendi nõ ſunt appellantes. ibid.

46 *Rebellis notorius dicitur vaſſallus, qui ſe tuetur contra Dominum, & non vult eum admittere in Caſtrum.*

47 *Citatio non eſt neceſſaria ubi certum eſt abſenti nullum jus competere.*

48 *Ad Capitulum conſtituendum regulariter non ſufficit major pars, ſed requiritur, ut duæ tertiæ partes ſint præſentes.*

49 *Declaratur.*

50 *Univerſitatis pars minor inſtante termino ad expeditionẽ actus præfixo, poteſt cõvocare majorem, & ea accedere renuente, actum explicare.*

51 *Capitulares actus ex contemptu aliquorum non ſunt nulli, ſed nec etiam debent caſſari, niſi ipſis proſequentibus contemptum.*

52 *Abſentes non ſunt vocandi, niſi in tribus caſibus hic expreſſis, & in aliis conſimilibus, & multum arduis.*

53 *Et an ſint citandi abſentes extra provinciam.*

54 *De quàm longinquo loco ſint vocandi, ſtatur conſuetudini.*

55 *Bulla Clementis VI. ſuper translatione Capituli Leodienſis ex cauſa rebellionis contra Epiſcopum refertur.*

56 *Confirmatio Apoſtolica translationis Capituli Leodien.*

CUM EX INJUNCTO. Etiam Eccleſia ædificata poſt nunciationem novi operis deſtruenda eſt expenſis conſtruentis. Hoc dicit, cum cap. Præcedenti. Dividitur in

 tres

tres partes. In prima jubet opus demoliri, & irritat quicquid ex illo ſequutum fuit. In ſecunda redarguit Archiepiſcopum, qui non curavit ſcandalum ſubditorum, ibi. *Super eo*. In tertia hortatur eum, ut pareat ibi, *finis*.

2 Nota primò ibi, *expenſis tuis facias penitus demoliri*: non ſufficere, ut ædificans poſt nunciationem novi operis patientiam præſtet operis demoliendi, ſed amplius ædificium ſuis ſumptibus eſſe
3 deſtruendum; ut hic in littera, & notat Abbas *in primo notab*. Quod locum habet etiamſi novum operis nunciatum fuerit Prædeceſſori ædificantis, prout contigit in caſu hujus Decretalis, ut patet ibi, *ſi etiam abſens extiteris*, juncta expoſitione Ioan. Andr. *num.1. in verb. Abſens*. Adhuc enim debet deſtrui ſumptibus ſucceſſoris dummodo tamen idē ſucceſſor ratum habuerit, vel proſequutus fuerit o-
4 pus à prædeceſſore inchoatum: hoc enim interdictum datur hæredi, & contra hæredem, etiam poſt annum, l. *Prætor*, §. *Hoc interdictum. ff. de nov. oper. nun-*
5 *ciat*. & tranſit etiam in ſingularem ſucceſſorem, l. *fin. ff. eod.* ratio eſt, quia ſucceſſit in vitium prædeceſſoris, cap. Quia, ſupra de judic. & eſt ſimile in ſpolio, quod tranſit ad quoſcumque ſucceſſores, ad quos res ipſa pervenit cum ſua cauſa; & ſic cum vitio ſpoliationis, gloſ. 1. & communiter ſcribentes in cap. *Sæpè de reſtitut. ſpoliat.* ut ibi per Ripam *nu.19*,
6 Seraphin. *deciſ. 1262. num.1.* Gregor. *15. deciſ. 542. nu. 3.* Et quamvis regulariter interdictum demolitorium contra ſucceſſorem detur ad patientiam, non autem ad impenſam, quia ſucceſſor, vel hæres in
7 pœnam non ſuccedit, ut l. *penult. ff. de novi oper. nunciat*. Tamen hoc fallit ſi ſucceſſor ratum habeat ædificium cæptum, vel ædificet, ut in d. §. *Hoc interdictum*, & in l. *fin. ff. eod.* hoc enim caſu interdictum quoad omnes effectus tranſivit in ſucceſſorem etiam dignitatis, & ita intelligas hoc cap. cum gloſ. 1. ut notat gloſ. *marginal.* poſt Hoſt. *in princip. in verb. Expenſis tuis*, Io. Andr. *num,17.* Butr. *num. 7.* & Abb. *num,8.*

9 Secundò nota ex textu quatuor regulas in materia ſcandali. Prima eſt, pro ſcandalo vitando omittenda non ſunt quæ ſine mortali peccato omitti non poſſunt, ut baptizari, horas dicere, & pœnitentiam accipere: & hæc colligitur ibi, *quod licet*. Secunda eſt, pro vitando ſcandalo non ſunt committenda quæ ſine mortali peccato committi non poſſunt, ut ſi puella ſtupro conſentiat, ne is, qui petit, ſeipſum interimat, cap. *Cum homo, 23. qu. 5.* & cap. 1. 14, *diſtinct.* & hæc colligitur ibi, *nec ea*. Tertia eſt, pro vitando ſcandalo quis poteſt committere quod ſine mortali peccato committi poteſt, ut geſtare habitum ordini ſuo parum congruentem, cap. *Deus, ſupra de vita, & honeſtate Cleric.* & hæc colligitur ibi, *committi*. Quarta eſt pro vitando ſcandalo poſſum dimittere quod ſine peccato mortali dimitti poteſt, puta correctionem propter multitudinem delinquentium, ut cap. *Latores, de Cler. excommunicat.* & cap. *vlt. de temp. ordin.* vel melius pone exemplum, ut in cap. *2. de cognat. ſpiritual.* & cap. *Dilecto*, & cap. *Quia circa, de conſanguinit. & affinit.* & hæc colligitur ibi, *dimitti*. Quas regulas ex hoc tex. deſumpſit Abb. Antiq. *hic num.2.* cum quo tranſeunt Io. Andr. *nu.11.* & Henrich. Boich. *nu.5.* eaſque tranſcribit, licet de Abb. Antiq. mentionē non faciat, Guliel. de Monte Laudun. in Clem. *unic. nu.1. de immunit. Eccleſ.* & eas duabus regulis complectitur Abb. Siculus *hic nu.7.* Quid autem ſit ſcandalum, unde dicatur, & an ſit peccatum, necne latius proſequere, ut per eundem Henric. *à num.1.* & adde quod legitur in cap. *Niſi eum pridem*, §. *Pro gravi quoque ſcandalo*, & quod ibi dixi *n. 74. 78. & 79. ſupra, de renunciat.*

10 Ultimò nota ibi, *reducens prorſus in irritum*, ſecundum Innoc. *n. 2.* quod quando Eccleſiæ, vel civitates, ſive alia loca ſive ſacra, ſive prophana propter eorum delictum deſtruuntur auctoritate ſuperioris, nullus de cætero debet vocari clerici illius Eccleſiæ, vel municeps illius loci, & ille locus privilegium perdit, ut *hic*, & in cap. *Placuit, de conſecrat. diſt. 1.* in cap. *Et hoc diximus, 16. q. 7.* & in l. *Si uſufructu civitati, ff. Quibus mod. uſufruct. amitt*, & ita intelligas quod notat gloſ. *ult.* Innoc. & Hoſt. in cap. *Abbate, ſanè* §. *ult. de verb. ſignific.* niſi tamen lo-
11 cus poſtea reædificetur; nam reædificatum auctoritate ſuperioris recuperat omnia privilegia, ſecundum Innoc. ibi, arg. cap. *Quia diligentia, ſupra de elect.* & ejus quod notat gloſ. in l. *Ex his, ff. de legib.* Barthol. Brixien. *in quæſt. Dominicali*, quæ incipit, *Eſto quod aliquis*, & gloſ. Jo. in cap. *Licitè, in ver. Nunquam, 32. q.7.* quibus in locis tradunt Lazarum reſuſcitatum omnia recuperare ſaltem de æquita-
12 te. Secus verò ſi deſtruuntur ab hoſtibus: nam tunc omnia ſua privilegia retinent, & antiqui Clerici remaneant ibi, *Clerici*, cap. *Paſtoralis, 7. q. 1. cap. Quæ ſemel. 19. q. 3.* quod locum habet etiam quan-
13 do deſtruuntur terræmotu, vel aliàs quam ſuperioris auctoritate, ut *hic* per Henrich. Boich. *n. 9.*
14 Idemque dicendum ſecundum Innoc. ſi auctoritate ſuperioris in alium locum transferuntur vel aliis locis uniuntur: nam & hoc caſu retinent privilegia ſua, ut de Eccleſiis notatur in cap. *1. ne ſede vacante*, & in cap. *Quia monaſterium, de religioſ. domib.* & idem intelligas de civitatibus, & aliis lo-
15 cis prophanis, arg. *l. Aede ſacra, ff. de contrahen. empt.* & ita diſtinguit Innoc. *d. nu. 2.* cui ſubſcribunt Hoſt. *n. 9.* Jo. Andr. *n. 3. verſ. Et notatur per hoc, & n.4.* Henrich. Boich. *nu. 5. ad fin. verſ. Super eo*, Butr. *n. 4.* Cardin. *nu. 5. verſ. Quæro in eo*, quod hic dicitur, Anchar. *n. 9.* Abb. *n.5.* & Marian. Soc. *n. 11. in 5. notab. & n. 12.* & idem per omnia Archidiacon. in cap. *Et hoc diximus, n. 7. 16. q. 7.* & Ioan. Andr. in cap. *Statutum in gloſ. penult. de elect. lib. 6.* & in cap. *Privilegium, n.1. de regul. jur. eod. lib.*

16 QUÆRO cum Innoc. an; & quando Capitulū Cathedralis Eccleſiæ ab Epiſcopo, vel Canonicis ad alium locum intra, vel extra diœceſim transferri poſſit.

Huic diſceptationi cauſam præbuit, quod cùm Sereniſſimus Elector Colonienſis Epiſcopus, & Princeps Leodienſis non ita pridem Leodium ingrædi vellet, portæque civitatis ei fuiſſent occluſæ: Capitulum, ac reſidentiam, juraque capitularia de conſilio, & aſſenſu ſexdecim Canonicorum ad Eccleſiam Collegiatam S. Mariæ Oppidi Huenſis Leodien. diœceſis tranſtulit tam vigore juris communis, quàm Bullæ Clementis Papæ VI. de qua infra *n. 58.* eamque translationem Nuncius Apoſtolicus confirmavit. Sed cùm Decanus, & tredecim Canonici, & Eccleſiæ Cathedrali remanentes ab hujuſmodi translatione, & confirmatione ad Sedem Apoſtolicam appellaſſent. E contra verò Epiſcopus Sanctiſſimo ſupplicaſſet pro translationis confirmatione: Sanctitas ſua aliquibus S.R.E. Cardinalibus, & Prælatis negocium examinandum commiſit.

Sanè

17 Sanè quod ſpectat ad jus commune abſolutum eſt ſine juſta cauſa Capitulum ad alium locum transferri non poſſe, quia de jure celebrari debet in Eccleſia, & loco ad hoc determinato, cap. *Quod ſicut*, & ibi gloſ. *in verb. Conſtitutiones, ſupra, de elect.* cap. *Qua fronte, de appell.* ubi gloſ. *in verb. Canonicum*, dat concordantes, & hic notat Innoc. *nu.2 in verb. Revocatis* ibi, *quamvis hæc ordinariè facienda eſſent in*
18 *Eccleſia*. Butr. *num.4*. Bald. in l. *Nulli, nu.2, verſ. Secundò requiritur, ff. quod cujuſque univ. nomin.* & in capitulis exemptis aliàs cenſuit Sacra Congregatio Cardinalium Tridentini Concilij Interpretum, ut in ſubjecta declaratione.

Præſuppoſita dubitatione in cauſa Palentina, an Epiſcopus volens aliquid in Capitulo proponere, juxta *cap.6. ſeſſ.25.* teneatur accedere ad Eccleſiam & locum ſolitum deputari; an verò illud in ædibus proprijs convocare poſſit: Sacra Congregatio prius reſpondit, quod quando Epiſcopus vult aliquid proponere Canonicis ad deliberandum, nec de re ad ſuum, vel ſuorum commodum ſpectante agitur, ſolus Epiſcopus privativè ad quoſcumque poteſt convocare Capitulum, idque in domibus ſuis: poſtea verò auditis utrimque rationibus, partiumque Advocatis, & procuratoribus, ab omnibus in hanc ſententiam itum eſt, ut Epiſcopus non poſſit domi ſuæ Capitulum convocare, ſed ad aulam capitularem, in qua antea ſemper ſolitum fuit Capitulum convenire.

19 Quinimò gloſ. in cap. *In nomine Domini*, §. *Quod ſi pravorum*, *in verb. Fieri in Urbe*, 23. *diſt.* dicit electionem eſſe nullam ſi fiat alibi, quàm in, loco ad hoc determinato, per cap. *Venerabilem*, *de elect.* in parte deciſa, in qua dicitur, *ubi debuit*; ſed hoc non puto verum, quia electio debet quidem in Eccleſia celebrari, ut dicit gloſ. Ioann. ſed tamen ſi alibi fiat, non propter hoc eſt nulla, nec
20 etiam annullanda; quoniam ſecundum Tancredum locus non eſt de ſubſtantia electionis, nec uſquam reperitur jus proditum, quod propter locum electio debeat vitiari, nec Decretalis, quam inducit gloſ. probat id, quod dicit, ſed factum recitat, prout contigit; & ita notat Archid. in d. cap. *In nomine Domini, nu.16. in fin. & num.17. 23. diſt. & nu.18.* dicit opinionem gloſſæ cōmuniter non teneri; & his adde Rotam *deciſ.36. num.7. par.6. recent.* & quod ſcripſi in cap. *Quia propter*, *num. 68. de elect.*

21 Ex cauſa verò neceſſitatis, id eſt cùm Capitulum non poteſt tutò convenire in Eccleſia, vel loco capitulari, nulli dubium eſt, quin de jure ad alium locum transferri poſſit, ut patet in d. cap. *In nomine Domini, 23. diſt. circa med.* in illis verbis (quod ſi pravorum, atque iniquorum hominum ita perverſitas invaluerit, ut pura, ſincera, atque gratuita fieri in Urbe non poſſit electo, Cardinales Epiſcopi cum religioſis clericis, catholiciſque laicis, licèt paucis, jus poteſtatis obtineant eligere Apoſtolicæ Sedis Pontificem ubi congruere viderint,) & ibi notat gloſ. in verb. *fieri in urbe*: ad idem tex. in cap. *Quantò, 63. diſt.* ubi pro confirmatione electionis Epiſcopi Mediolanenſis Gregorius jubet explorari voluntatem Canonicorum Mediolanenſium, qui feritate barbarica coacti Ianuæ commorabantur, & in cap. *Quod fecit, de elect.* ibi (Cum juxta Conſtitutiones canonicas ſi fieri poteſt electio in Eccleſia Cathedrali celebrari debeat) Ponderando illa verba, *ſi fieri poteſt*, à contrario ſenſu, & eſt gloſ. in cap. *Bon. mem. il primo*, *in verb. Metuebant, eodem tit.* & conſtat ex dictis Innocentij *hic nu.20.* ut latius dicam infra *nu. 34.* & conſentit Bald. in d. l. *Nulli, verſ. Secundò requi-*
22 *ritur, ff. Quod cujuſque univerſ. nom.* dum ait requiri, ut univerſitas congregetur in loco publico, & ſolito, ut l. *Obſervare, C. de Decurionibus. lib.* 10. niſi ibi non poſſet congregari propter guerram, vel aliud impedimentum; & allegat Innoc. *hic*: imo gloſ. relata ad textum in cap. *Cum terra, in verb. In quo, de elect.* dicit electores debere in locum convenire, ubi electio eſt celebranda, ſi commodè fieri poteſt, aliàs ubi melius obtulerit ſe facultas; & ſic cauſam neceſſitatis non requirit.

23 Repulſio autem Epiſcopi ab ingreſſu in ſuam civitatem videtur juſta cauſa translationis Capituli ad alium locum: nam, ut legitur in cap. *Novit, de iis quæ fiunt à Prælat.* (Epiſcopus, & Canonici ſunt
24 unum corpus, cujus caput eſt Epiſcopus, Canonici autem membra, nec decet Epiſcopum in negocijs
25 Eccleſiæ omiſſis membris aliorum conſilio uti) Hæc ibi. Quare cum ob impedimentum ei illatum Epiſcopus nequiverit ad ſuam Cathedralem Eccleſiam ſe conferre, ibique Canonicorum conſiliū exquirere pro negocijs Eccleſiæ expediendi; neceſſe eſt, ut poſſit aliò eos convocare, quia, ut legitur in cap. *Non decet, 12. diſt.* non decet à capite mēbra diſcedere, ſed juxta Sacræ ſcripturæ teſtimonium, omnia membra caput ſequuntur. Quibus rationibus innixus eſt Nuncius Apoſtolicus in confirmatione translationis in illis verbis [Ne membra à capite ſuo hoc rerum ſtatu ſeparentur, utque conjunctis conſilijs Eccleſiæ neceſſitatibus commodius proſpiceretur.)

Præterea tam de jure communi ſecundum In-
26 noc. communiter receptum in cap. *Irrefragabili, nu.3. de offic. Ordinar.* quàm ex decreto Concilij Tridentini *cap.6. ſeſſ.25.* Si Epiſcopi aliquid Canonicis ad deliberandum proponāt, nec de re ad ſuū, vel ſuorum commodum ſpectante agatur, Epiſcopi ipſi Capitulum convocant, vota exquirunt, & juxta ea concludunt. Neque ad id ex Concilio Vicarius Epiſcopi admittitur; & loquitur decretum
27 illud de Capitulis, quæ privilegio, vel alio ſpeciali jure tuentur ſe adverſus juriſdictionem Epiſcopi, qualia ut plurimum ſunt Capitula Germaniæ, ut ex voto Rotæ aliàs declaravit Sacra Congregatio ejuſdem Concilij Interpres, ſecundum ea, quæ ſcripſi in cap. *Irrefragabili, num.9. de officio Ordinarij.* Si igitur Epiſcopus de jure, & ex Concilio fa-
28 cultatem habet convocandi Capitulum, eamque facultatem in Eccleſia ſua Cathedrali nec per Vicarium poteſt exercere repugnante Concilio, nec per ſeipſum propter impedimenta à civitate illata: conſequens eſt ut eam poſſit extra dictam Eccleſiam exercere, ad hoc textus optimus in cap. *Statuimus, de offic. Deleg. lib. 6.* ubi is, cui aliquid certo loco expediendum committitur, ſi id eo loco ſecurè non poſſit, extra locum poterit expedire.

29 Amplius in Clem. 1. *de for. compet.* Viennenſe Concilium indulget Epiſcopis à ſua diœceſi expulſis, ut poſſint omnimodam ſuam juriſdictionē exercere in aliena diœceſi licentia petita, licèt
39 non obtenta à diœceſanis locorum. Et dicuntur expulſi etiam qui venientes non fuerunt admiſſi, ſecundum gloſ. *ibi in ver. Expulſores, Cardin. num.31.*
31 & Abb. *nu.7.* Cui autem juriſdictio data eſt, ea quoque

quoque conceſſa eſſe videntur, ſine quibus juriſdictio explicari non poteſt, *l. 2. ff. de juriſdic. omn.*
32 *iudic.* Sed Epiſcopus expulſus omnimodam juriſdictionem ſibi attributam extra diœceſim explicare non poteſt ſine Capituli præſentia, quia plurima ſunt negocia, quæ expediri nequeunt ſine conſenſu, vel conſilio Capituli, ut alienationes, cap *Sine exceptione*, & cap. *Alienationes*, 12. *quæſt.* 2. beneficiorum uniones, Clem. *Si una, de reb. Eccleſ. non alien.* Clericorum Ordinationes, cap. *Epiſcopus ſine conſilio*, 24. *diſt.* Abbatum, Abbatiſſarum, & aliarum eccleſiaſticarum perſonarum inſtitutiones, & deſtitutiones, cap. *Novit, de iis, quæ fiunt à Prælat.* conceſſiones, & confirmationes, cap. *Quanto, eod. tit.* inquiſitiones, & condemnationes Clericorum, & Sacerdotum, cap. *Si quid verò*, & ibi plena gloſ. *in verb. Eccleſia*, 86. *diſt cap. Licet Heli*, *verſ. Nam juxta Canonicas Sanctiones, de Simon.* & alia Eccleſiæ negocia, d. cap. *Novit*, & cap. *Quanto?* Eccleſia enim habet ſenatum cœtum Presbyterorum, id eſt Capitulum, ſine quo-
33 rum conſilio Prælato nihil agere licet, ut legitur in cap. *Eccleſia habet ſenatum* & ibi gloſ. 2. 16. *qu.* 1. ad hoc Concilium Trident. *ſeſſ* 24. *cap.* 12. ad fin in ibi, *ut verè Eccleſia ſenatus dici poſſit*: ergo pro his negocijs expediendis, & omni modo juriſdictione exercendi Epiſcopus expulſus, ſeu non admiſſus poterit ad alium locum Capitulum convocare. eſt enim generalis regula in omni materia, ut qui vult conſequens, velit etiam ſuum neceſſarium antecedens, ut dicunt I ſ. & Curt. Iunior in d. l, 2. *in princ. ff. de juriſd omn. iud.*

34 Demum pro validitate translationis Capituli extra Cathedralem affertur ſingularis theorica, quam hic ponit Innocentius *num.* 2. per hæc præciſa verba, videlicet (Hoc autem certum eſt, quod ſi aliquæ Eccleſiæ occupantur ad tempus à tyrannis, ita quod non poſſunt inhabitare ibi Clerici, Eccleſia retinet ſua privilegia, & ſuos Clericos, licèt ſint eiecti: unde videtur, quod ſi expediat Eccleſiæ, vel illius Clericis facere aliquem contractum, vel Prælatum, vel quicquid aliud quamvis hæc ordinariè facienda eſſent in Eccleſia, c *Quod ſicut, ſupra de elect* tamen propter neceſſitatem fient alibi, cap. *In nomine*, 23. *diſt.* & quod plus eſt etiamſi tyranni darent facultatem Clericis eundi ad Eccleſiam ſic invaſam, & etiamſi ibi aliqui Clerici ſemper remanſerint, imo necte metuitur de impreſſione, dummodo illi, qui exierunt, juſto timore, vel alia juſta cauſa exierint, etiamſi ſit major pars illa, quæ eſt in Eccleſia, debet ad forinſecos exire, niſi poſſent redire cum bona, & perpetua pace, vel honeſta: & idem videtur ſi ſint pauciores, dummodo præſumatur, quod electio, vel alius contractus utilius poſſet celebrari extra Eccleſiam,
35 quàm intra, arg. cap. *Bonæ me. M. de elect.* ubi notatur, ſcilicet in gloſ. *in verb. Metuebant.* Secus ſi propter ſuas inimicitias non poſſunt ire ad Eccleſiam, quia tunc poſſunt conſtituere procuratorem, cap. *Quod ſicut*, §. 1 *ſupra, de elect.* & cap. *Quia propter*: id maneſt etiamſi non ſit magnum negocium, vel ſi ſit magnum, ſed utiliter poteſt fieri per inferiores) Hæc Innocent. cum quo tranſeunt *hic*
36 Hoſt. *num.* 9. *verſ. Quid ſi hoſtes*, & Io. Andr. *num.* 5. dicunt enim: Quid ſi hoſtes, vel tyranni, qui Eccleſiam detinent occupatam, revocant ad Eccleſiam etiam majorem partem Canonicorum; alia verò pars non audet ire; numquid ſi agatur de communibus contractibus, debent intrinſeci cum forinſecis ad locum tutum, & congruum convenire. Puto quod ſic, dummodo extra Eccleſiam utilius fieri poſſit quod agitur; alioquin extrinſeci intrinſeci vices ſuas mandent, arg. in eo, quod legitur, & notatur in d. cap. *Bonæ il primo, reſp.* 1. & in cap. *Quia propter*, §. *Illud, de elect.* & in cap. *Ad ſupplicationem, de renunciat.* multò fortius ergo exibunt ad illos, quando minor pars eſt præſens, & major abſens, ſequitur Card. *num.* 5. *verſ. Sed ubi convocabuntur*, dicens: Quid ſi tyrannus daret facultatem Clericis eundi ad Eccleſiam ſic invaſam, & aliqui Clerici adſunt; vel quid ſi aliqui rem anferunt in Eccleſia ſic invaſa? dicit Innocent. quod etiamſi eſt major pars præſentium, dummodo juſto timore, vel alia juſta cauſa alij abſint, tenentur præſentes ad illos accedere, niſi poſſent abſentes redire cum bona, & perpetua pace, vel honeſta. Idem ſecundum cum dic, & fortius ſi præſentes ſint pauciores: & hoc dummodo actus, qui imminet utilius poſſit celebrari extra Eccleſiam, quàm intra etiamſi ſit electio; & idem dicunt Butr. *num.* 4. *verſ Secunda eſt quæſtio*, Anchar. *n.* 9. *verſ. Eſt & alius caſus*, & Abb. *num.* 10. *verſ. Si verò aliqui ſint abſentes.*

Hæc autem Innocentij theorica videtur cõgruè applicari poſſe caſui Canonicorum Leodienſium: nam ſexdecim Canonici, qui Epiſcopo adhæſerunt in oppido Huenſi, dicebant ſe ad alios tredecim, qui cum Decano in Eccleſia remanſerunt tutò redire non poſſe non ob privatas inimicitias, ſed propter populares factiones eorum, quos vocant Grignutos, & Cerutos, & hoc affirmabant in precibus Epiſcopo porrectis per hæc formalia verba: (Dolereque ex animo quod cum hujuſmodi conſilium eouſque proceſſerit, ut cum ſua Sereniſſima Celſitudo dictam ſuam Civitatem propiùs acceſſerit eam ingreſſura, nota obſtacula ſupervenerint, quorum intuitu aliam reſolutionem cæperit, durente que interim attenta in juriſdictionem, & regalia Eccleſia ſuæ, & aliæ inſuper confuſiones, quæ Capitulo Cancellario, Iudicibuſque ordinarijs exercitium ſui cujuſque muneris, ſeu & ſolitam in ea civitate reſidentiam minus tutam, liberam, & ſecuram præſtent.) Hæc ibi. Quod etiam ſatis comprobaſſe videtur caſus, qui dicitur contigiſſe in perſonam Groesbek Canonici, Cancellarij, & primarij miniſtri ipſius Epiſcopi. Is enim Leodij à Sicario de factione Grignuta pluribus ictibus pugionis læthaliter vulneratus, poſtea convaleſcens veſte regulari indutus è Civitate aufugit. Quapropter Decanus, & Canonici, qui in Eccleſia remanſerunt, debuiſſent exire ad forinſecos etiam numero pauciores, & multò fortius cum eſſent plures,
37 ſecundum Innocentium Nec ſufficiunt aſſecurationes, ſeu litteræ de conductu; quia nihilominus non tenebantur ſe popularibus credere, cap. *Accedens il ſecondo, ſupra ut lite non conteſtata*, cap. *de cætero*, & cap. *Quamvis de ſent. excomm.* Non enim in hoc caſu ſufficiens potuit cautio præſtari, arg. cap. *Litteras, in fin. de reſtit. ſpoliat.* & notat gloſ. in d. cap. *Accedens, in ver. Inimicis*, & hoc propter fragilitatem cautionis, ut l. *Qui ita*, §. 1. *ff. ad Trebell.* Hæc de jure communi quoad translationem Capituli.

39 Quod autem ſpectat ad Bullam Clementis VI. ex parte Epiſcopi afferuntur verificatæ duæ conditiones in ea requiſitæ ad validitatem translationis Capi-

Capituli, & reſidentiæ, nempe, ut cives Epiſcopo rebellaverint, & translatio fiat de Capituli con-
40 ſenſu: nam pro rebellione, cùm portæ civitatis fuerint Epiſcopo occluſæ, allegatur ſingularis doctrina Bartoli in Extrau. *Qui ſint rebelles*, §. *Machinantur*, ubi ſic ait. (Pone quod adveniente Imperatore, vel ejus Nuncio volente ingredi civitatem pro recuperandis juribus Imperij tam ibi, quàm alibi, aliqui reſpondent, quod intromittere eum, vel ejus gentem, eſt periculoſum ſtatui eorum; & ſic tenent eum in verbis, & ſic labitur tempus, quo multa poſſet facere pro Imperii proſperitate. Iſtæ ſunt machinationes quædam, licèt ad actus bellicos non deveniant. Iſta machinatio ſecuta inobedientia facit eos rebelles.) Hactenus verba Bartoli: quæ ad calamum tranſcribit, & ſequitur Gygas *in tract. de crimin. laſ. majeſtat. tit de rebell. quæſt. 5. num. 2. inter Tract. magnos tom. 11. fol. 81. par. 1.*

41 Nec videtur obſtare, quod rebellio committatur tantummodo contra Imperatorem, vel ejus officiales in iis, quæ ad commiſſum eis officium pertinent; non autem contra Reges, vel Principes inferiores, quia tunc non fit contra proſperitatem Principis, vel Imperii principaliter, ut declarat Bart. in d. Extravag. *Qui ſint rebelles, in verb. Rebellando, verſ. Sed an hæc Conſtitutio*, Gygas, *d. tract. q. 18 per totam*, Peregrin. *de jure fiſci lib. 3. tit. 8. num. 8. & 9* & Bulla aurea loquatur de rebellione contra Electores Imperii, ut advertit Carpzovius *in pract. crimin. part. 1. q. 41. num. 60. & ſeqq.* Hoc autem caſu rebellio non fuerit commiſſa contra Principem tamquam Electorum Imperij nam reſponderi poteſt arduam eſſe quæſtionem, An contra Principes non recognoſcentes Superiorem, vel habentes merum, & mixtum imperium committatur crimen rebellionis, adeo ut locum habeant pœnæ, l. *Quiſquis*, C. *ad leg. Iul. majeſt.* & plurimos in utramque partem citat Boſſius *in praxi crimin. tit. de crimin. laſ. majeſtat. num. 51 25. & 53.* Et quod committatur contra Epiſcopos Principes Germaniæ dicuntur conſuluiſſe Facchineus *conſ. 15. num. 19. ad med. & n. 20. lib. 1.* & Nicol. Everard. jun. *conſ. 2. num 7, lib. 1.* Sed hoc caſu non videtur intrare hæc difficultas, quia ex Bulla Clementis VI. ad effectum translationis Capituli, & reſidentiæ ſufficit ut cives Leodienſes rebella-
42 verint Epiſcopo ſuo. Rebellis autem dicitur qui de facto reſiſtit ſuperiori, vel juriſdictioni, Butr. in cap. *Sanè il ſecondo, num. 4. de off. Delegat.* & ſe-
43 cundum Angel. in l. 2. §. *fin. num. 2. de iudiciis.* Rebelles dicuntur omnes exiſtentes in protervia, & notoria inobedientia. Sequitur Natta *conſ. 580. num. 18.*

44 Rurſus obſtare non videtur quod præcedere debeat declaratoria ſuper facto rebellionis, cap. *Cùm ſecundum leges, de hæret. lib. 6.* Boſſius *in prax crimin. tit. de crim. laſ. majeſt. n. 75.*

Nam dicebatur hoc caſu non agi de rebellione principaliter ad effectum imponendi pœnam ordinariam, ſed incidenter ad effectum translationis Capituli; unde declaratoria, & pronunciatio ſuper facto rebellionis non videtur neceſſaria, ſed ſatis eſt, ut de eo quoquo modo conſtet: nam de incidenti judex tantùm cognoſcit, & ſuper quæſtione principali pronunciat, l. 1. *C. de ordin. judic.* cap. *1. ſupra de ord. cogn.* & eſt communis opinio, ut ibi atteſtantur Imol. *num 6. verſ. Sed an ſit neceſſe*, & Abbas *num. 11. verſ. Et iſtæ duæ ſolutiones.*

45 Præterea quando rebellio, aut inobedientia eſt taliter notoria, ut nulla poſſit tergiverſatione cælari, aut defendi, nec ſententia declaratoria, nec citatio requiritur, ut in his terminis reſpondit Socin. ſen. *conſ. 4. Super quæſtione, num. 24. verſ. Nec habet obſtare*: & *conſ. 87. Viſis inveſtitura feudi, num. 22. verſ. Sextò quatenus, lib. 3.* Paris. *conſ. 1, Viſa facti ſerie num. 39. vol 1.* Decian. *conſ. 18. Ex prædicta, num. 355. lib 1.* Nec notoriè delinquentes etiamſi notorium ſit facti tranſeuntis, audiendi ſunt appellantes, ut videtur tenere Innoc. in cap. *Tua nos, num. 4. de cohabitation. Cleric. & mulier, all. g. §. Sunt, 2. q. 6.* cap. *Cum ſit Romana, §. ult.*
46 & cap. *Propoſuit, de appellat.* Quod autem vaſſallus qui ſe tenetur contra Dominum, & non vult eum admittere caſtrum, dicatur rebellis notorius, tenet in ſpecie Andr. de Iſern. *in §. Sanximus, n. 3. in quo temp. Mil. in uſib feud.* quem ſequitur Boſſ. *in pract. crimin. Sub titulo quomodo procedatur in crimine notorio, num 16.* & Decian. *ut ſupra.*
47 Porrò Conſules, & civitas Leodienſis ſuis litteris ad Sanctiſſimum exaratis fatentur Epiſcopum viſum non eſſe, niſi prius omni adhibita cautela, in urbem admittendum. Ubi verò certum eſt abſenti nullum jus competere, citatio non eſt neceſſaria, ut notat gloſ communiter approbata in cap. *Cùm olim, in verb. Licèt abſenti*, quam pluribus exornat Felin. *num. 11. de te judic.* Hoſtien. Joann. Andr. & DD. in cap. *Reprehenſibilis, de appell.* Abb. in cap. *Ex inſinuatione, circa fin. eod. tit.* Socin. ſen. *conſ. 4. n. 25. lib. 3.* Curt. ſenior, *conſ. 20. ſæpenumero, n. 17.*

Secunda itidem conditio requiſita ex Bulla Clementis VI. nempe conſenſus Capituli, dicitur verificata, quia ſexdecim Canonici Capitulares in Oppido Huenſi congregati conſenſerunt translationi Capituli, & nonniſi treſdecim, qui una cum Decano remanſerunt Leodii, eam impugnarunt.

48 Neque obſtat quod ad Capitulum conſtituendum major pars non ſufficiat, ſed requiratur ut duæ tertiæ partes ſint præſentes, l. *Planè, ff. Quod cujuſque univerſ. nomin.* & l. *Nominationum, C. de Decurion. lib. 10.* & ex his duabus partibus debeat ad minus conſentire major pars; & ita intelligenda ſint jura in l. *Quod major, ff. Ad municip.* & in c. 1. *ſupra de his quæ fiunt à major. part. Capitul.* cum ſimil. ſecundum opinionem Legiſtarum, & Canoniſtarum, ut dicit Abb. in cap. *Cum omnes, num. 11. ſupra de Conſtitut.* dixi in cap. *Cum omnes, num. 11, ſupra de Conſtitut.* dixi in cap. *Quia propter, num. 41. de elect.*

49 Nam reſpondetur in hac materia Canoniſtas communiter uti hac diſtinctione, videlicet aut eſt aliquis, ad quem ſpectat Congregatio univerſitatis: & tunc ſi ad mandatum illius non veniant omnes, poſſunt venientes explicare actum, etiamſi non interveniat major pars Collegii, quaſi convocatio Superioris conſtituat non venientes in contumacia, quæ privet illos jure ſuffragium ferendi, ut cap. *Cum nobis, de election*, & hoc tenebat Jacob Canonicus Bononienſis, ut refert Io. Andr. in cap. *In cauſis, num. 22. de election.* & Abb. in d. c. *Cùm omnes, num. 13. de Conſtitut.* Ponebat enim caſum in univerſitate, in qua erant centum homines, & ex vocatis ab habente poteſtatem convenerant triginta; & concluſio ſua fuit, quod jus univerſi-

verſitatis reſidebat in illis triginta. *Aut* non eſt ibi aliquis, ad quem ſpectet Congregatio univerſitatis: & tunc debent ſaltem intervenire duæ tertiæ partes, & monere aliam tertiam, alias ipſa tertia pars poſſet agere de contemptu: & in hoc ſecundo membro procedit opinio Legiſtarum, Ita clarè diſtinguit Innocen. *hic num.* 2. ait enim: (quando clerici diſperſi ſunt, ille, qui eſt caput Capituli, ſive ſit Præpoſitus, ſive alius, ad quem pertinet vocatio Capituli, illos vocabit, cap. 1. *ſup. de major. & obedient.* dummodo ſit in loco idoneo, ubi plures convenire poſſint; etſi abſentes non veniant, procedunt præſentes, cap. *Quod ſicut*, & cap. *Quia propter, ſupra de elect.* Si autem nullus eſt, ad quem pertinet ex officio alios vocare, tunc ad hoc ut teneat quod fit ab eis, oportet ut ad minus conveniant duæ partes illorum, ad quos pertinet actum illum explicare, & illi debent vocare alios, qui commodè poſſunt vocari, quibus vocatis ſive venerint, ſive non, procedent ad perficiendum illum contractum, aut electionem.) Hæc Innocent. cum quo tranſeunt *hic* Hoſt. *n.* 10. Io. Andr. *num.* 6. Butr. *num.* 4. *verſi Tertia quæſtio*, & reliqui omnes; & hanc opinionem Canoniſtarum putat eſſe veriorem Abb. in d. cap. *Cum omnes, num.* 13. *de Conſtitut.* & eam ſequitur ibi Felin. *num.* 34. *verſ. Prima eſt*, *Franc. Marc. dec.* 924. *num,* 6. *par.* 1. *Put. deciſ.* 283. *lib.* 3. *in novis*; Rota in *Paduana Sedilium*, 28. *Aprilis* 1617. coram Cardi-
50 nali Sacrato. Hoc tamen ſecundum membrum limitat Abb. *ubi ſupra*, niſi inſtaret finis termini ad expeditionem actus præfixi univerſitati, quia tunc minor pars poſſet vocare majorem, eaque accedere renuente, liceret minori parti actum explicare; non enim debet privari jure ſuo propter contemptum majoris partis, ut notatur in cap. *In cauſis*, & in cap. *Cum nobis, de electione.*

In caſu autem, de quo agitur, aderat Epiſcopus, ad quem de jure communi, & ex Concilio Trid. ſpectabat Capitulum convocare, ut dictum eſt ſupra *n.* 26.

Adde, quod in Bulla Clementis VI. expreſsè cautum eſt, ut jura quælibet Capitularia apud illos ſint, & remaneant, qui in præmiſſis Epiſcopo obedientes extiterint, etiam ſi fuerit numero pauciores.

51 Demum obſtare non videtur, quod Canonici diſperſi, & ab Eccleſia Cathedrali abſentes non fuerint vocati; quoniam hoc non eſt de ſubſtantia: nam actus Capitulares ex contemptu aliquorum non modo non ſunt nulli ipſo jure, ſed nec debent caſſari, niſi ipſis proſequentibus contemptum, ut cap. *Quod ſicut*, & cap. *Bonæ, il ſecondo*, &c. *Eccleſia, il ſecondo, de elect.* & tradunt in cap. *Quia propter, eod. tit.* Io. Andr. *num.* 28. Cardin. *num.* 3,
52 *in* 7. *quæſt.* & Abb. *num.* 12. Quinimo nec vocari debent abſentes, niſi in tribus caſibus, videlicet in electione, ut in præcitatis juribus, & in receptione Canonicorum, & præbendarum collatione, ut in cap. *Cum in Eccleſiis, de præben. lib.* 6. Niſi conſuetudo ſit in oppoſitum, ut ibi, & in ceſſatione à divinis, ut in cap. *Quamvis, de off. Ordin. eod. lib.* & notat. gloſ. in c. 2. *in ver. ipſorum, de teſtib.* dicens abſentes non eſſe vocandos niſi in tribus memoratis caſibus: & eam gloſſam allegat totus mundus, ut dicit Abb. *hic num.* 10. ſed quia idem Abb. *ibidem*, & in cap. 1. *num.* 15. *de iis quæ fiunt à majori parte Capituli* poſt Innocent. & Butr. *hic* extendit gloſ. ad omnes caſus conſimiles, & arduos, & dicit hoc ſibi ſemper placuiſſe. Ideo tutius videtur quod primo dixi videlicet, ex hoc capite non infringi actus Capitulares ubi nullus proſequitur contemptum: & nihilominus ex parte Epiſcopi dabantur etiam convocationes abſentium.

53 Nec refert quod non fuerint citati abſentes extra provinciam: nam, ut inquit Innocent. *hic n.* 2. *poſt med. verſ. Alias autem.* Si Canonici in Lombardia pro majori parte morantes ad remotas partes Franciæ, vel Angliæ vocarentur, non tenerentur ire, quia mandatum eſt manifeſtè iniquum arg cap. *Cum inter univerſas, ſupra de elect.* Secus autem ſi dubitaretur, quia tunc ſemper obedire debent, cap *Quid ergo*, 11. *q.* 3. Veruntamen ſecundum Hoſtien. *hic num.* 10. Si Eccleſia reſidentia ipſius indigeat, tunc venire tenetur ſaltem ſi juravit. Idque ferè ſervatur ubique de conſuetudine generali, cap. *Brevi, de juretur.* cap. *Cum clerici*, & cap *Veniens, de verb. ſignificat.* Quod etiam placuit Archidiacono. Sed de quàm remoto loco abſentes vocari debeant ſtabitur conſuetudini, ut notat gloſ. in d. cap. *Quamvis, in verb. Evocandi, de off. Ordinarii, lib.* 6. Item gloſ. *pen.* in d. c. *Cum in eccleſiis, de electione. eod. lib.* quæ tamen ſubdit vocationem abſentium non eſſe de ſubſtantialibus formæ.

Hoc negocio in pluribus Congregationibus plenè diſcuſſo, tandem ſub di 9. Junii 1649 fuit reſolutum petitam confirmationem eſſe concedendam; & iterum 6. Septembris ejuſdem anni Sacra Congregatio perſtitit in decretis: & ita Sanctiſſimus confirmavit. Item videtur hoc pendere ex clauſulis Bullæ Clementis VI. Cujus tenorem libuit hic ſubnectere, cùm non habeatur impreſſa in Bullario, & ſit de materia gravi, & exemplari.

CLEMENS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

55 Eccleſiis, eccleſiaſticiſque perſonis in earum potiſſimè tuitione, & conſervatione jurium decet nos opportunis adeſſe favoribus, & petitiones eorum, quæ nobis ſuper iis offeruntur, benignum, & favorabilem præbere conſenſum. Sanè petitio Venerabilis Fratris noſtri Engelberti Epiſcopi Leodienſis nuper exhibita continebat, quod dilecti filii cives, ſeu populares civitatis Leodienſis eidem Epiſcopo, & Eccleſiæ Leodienſi in ſpiritualibus, & temporalibus immediatè ſubjecti contra prædictum Epiſcopum, & prædeceſſores ſuos Epiſcopos Leodienſes, qui fuerunt pro tempore licèt eorumdem civium, & popularium Dominos frequenter temerè procurante pacis æmulo rebellerint, ac in juribus, & juriſdictionibus, aliiſque bonis eorumdem Epiſcoporum, nec nõ prædictæ, & aliarum Eccleſiarum, ac dilectorum filiorum Cleri Leodien. damna gravia, & multiplices ruinas irrogarunt eiſdem, quodque quia cives, & populares prædicti cenſuram eccleſiaſticam deducebant in his ut plurimum in contemptum Epiſcopi pro tempore Leodien. exiſtentes, ac dilecti filii majoris, ac aliarum Collegiatarum Eccleſiarum Leodien. Capituli relicta ipſa civitate, quodque

ſe

ſe ad locum alium eis congruum, & jura, & juriſdictiones earumdem eccleſiarum, ac bona ipſorum, ac d. Cleri poſſent protegere, & conſervare liberius, ac tutiùs tranſtulerunt. Cùm autem ſicut eadem petitio ſubjungebat præfati cives, ſeu populares translatione hujuſmodi longè amplius, quàm cenſuram eccleſiaſticam pertimeſcerent. Nos volentes de illo ſuper hoc remedio per quod eorumdem civium, ſeu popularium rebellio contereretur, ac Epiſcopus Capitula, & Clerus præfati ad petitionem, & conſervationem jurium, & juriſdictionem Eccleſiarum, bonorumque ſuorum prædictorum liberiùs intendere valeant, tutiuſque vacare ejuſdem Engelberti Epiſcopi ſupplicationibus inclinati ſibi, ſucceſſoribuſque ſuis Epiſcopis Leodien, qui pro tempore fuerint quod majoris, & aliarum Eccleſiarum Collegiatarum Capitula, etiam ſi ſe exemptos fore prætenderint delictorum filiorum Præpoſiti, & Archidiaconorum ipſius majoris eccleſiæ, & omnium aliarum in dicta civitate juriſdictionem eccleſiaſticam habentium Curias, de conſenſu Capituli ipſius eccleſiæ Leodien. ad alium idoneum, tutumque locum in diœceſi Leodien. conſtitutum, de quo dictis Epiſcopis, & Capitulo expedire videbitur quoties, & quando dicti cives, ſeu populares adverſus eundem Engilbertum, & ſucceſſores ſuos Epiſcopos Leodien. prædictos rebellabunt transferendi, & donec prædicti cives ſeu populares ad debitam obedientiã Epiſcopi qui erit pro tempore, & eccleſiæ prædictæ reverſi fuerint, ac de damnis, & injuriis, quæ dictis Epiſcopo, Capitulis, Præpoſito, Archidiaconis, & Clero, intulerunt competenter ſatisfecerint remanendi etiam ipſi Capitulis, Præpoſito Archidiaconis, & aliis Curiam habentibus, ut præfertur quàm etiam generaliter Clero ſæculari civitatis prædictæ exitum à civitate, eccleſiiſq; prædictis, & ad dictum locum acceſſum judicendi, & præcipiendi, ac in his eiſdem Epiſcopis inobedientes, necnon contradictores quomodolibet, & rebelles per cenſuram eccleſiaſticam, & alia juris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendi, ipſiſque translatis, & exeuntibus, ac ad dictum locum eis deputatum accedentibus in eodem loco divina officia celebrandi, Capitulaque tenendi, & actus Capitulares exercendi, necnon fructus, redditus, & proventus obventuum, & jura, ac emolumenta quælibet alia dignitatum, perſonatuum, officiorum, canonicatuum, & præbendarum, ac aliorum beneficiorum ſuorum eccleſiaſticorum quomodolibet etiam curam animarum habentiũ, quæ in eccleſia, & civitate prædictis obtinent, & impoſterum obtinebunt cum ea integritate, cum qua eos perciperent, ſi in eiſdem eccleſiis perſonaliter reſiderent percipiendi, ac ſolitis privilegijs, libertatibus, & immunitatibus gaudendi ijſdem. Inſuper Epiſcopo, Præpoſito, Archidiaconis, & alijs juriſdictionem eccleſiaſticam habentibus, ut præfertur hujuſmodi eorum Curias in prædicto loco tenendi, & in eis quamcumque juriſdictionẽ ſibi competentem exercendi, & de cauſis quibuſcumque ad hunc forum pertinentibus cognoſcendi, ipſaſque terminandi, & decidendi, ac cenſuram eccleſiaſticam exercendi, ac quaſcumque ſententias proferendi, eaſque debitè exequi mandari, ac ſuos ſubditos ad locum hujuſmodi etiam invitos trahendi, aliaque omnia, & ſingula faciendi, exequendi, & liberè exercendi quamdiu in loco prædicto ob rebellionis commiſſionem, ac ad debitã obedientiam reverſionis, ac damnorum, & injuriarum competentis ſatisfactionis omiſſionem, & dilationem remanſerint, ac ſi in dictis eccleſijs, & civitate, ac Curijs reſiderent, & præmiſſa in eis facerent, ac etiam exercerent licentiam, & poteſtatem plenariam authoritate Apoſtolica tenore præſentium elargimur, authoritate Nihilominus decernentes eadem quod jura quælibet Capitularia apud illos ſint, ac remaneant, qui in præmiſſis eiſdem Epiſcopis obedientes extiterint etiam fuerint numero pauciores, & quod proceſſus, & ſententiæ, quos, & quas in civitate prædicta, citationibus de ipſa ad locum prædictum, & ſententiam, & condemnationem prolatarum, & factarum in eodem loco publicationibus, & executionibus dumtaxat exceptis per ſe, vel alium, ſeu alios eorum, vel alicujus, ſeu aliquorum ipſorum auctoritate fieri contigerit, ſint irriti, & inanes, quodque omnes illi ex prædictis, qui eiſdem Epiſcopis in præmiſſis inobedientes fuerint, ſeu rebelles tãdiu à perceptione fructuum, & proventuum obventionum, & jurium, dignitatum, & perſonatuũ officiorum eccleſiaſticorũ & aliorum beneficiorũ eccleſiaſticorum hujuſmodi ſint ſuſpenſi donec ad obedientiam Epiſcoporum ipſorum redierint, & de inobedientia, & rebellione ſua emendam eis præſtiterint condecentem, & ſi quid de fructibus, reditibus, proventibus, juribus, & obventionibus prædictis interim perceperint plenariam reſtitutionem cum effectu, Non obſtantibus quibuſcumque Conſtitutionibus, necnon exemptionibus, & alijs quibuslibet privilegijs, & litteris Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus quocumque tenore, exiſtant, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus earumdem eccleſiarum contrarijs juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel deferri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis, ſeu ſi eiſdem Capitulis, Præpoſito, Archidiaconis, & Clero, vel quibuſvis alijs communiter, vel diviſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam de indulto hujuſmodi mentionem proviſo quod Eccleſiæ civitatis ejuſdem à quibus factus fuerit hujuſmodi exitus in divinis prout fuerit deſerviatur interim condecenter, ac in illis Sacramenta eccleſiaſtica miniſtrentur quibus de jure fuerint miniſtranda, quodque per hoc franchitijs, & privilegijs civitatis ejuſdem præmiſſis non contrarijs in nullo penitus derogetur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ Conſtitutionis, & conceſſionis hujuſmodi infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum Datum Avinione Kalendis Maij Pontificatus noſtri anno ſexto.

Sequitur confirmatio translationis Capituli.

IN-

INNOCENTIUS PAPA X.

Ad futuram rei memoriam.

Cum aliàs nos ad ſedandas quantum nobis ex alto conceditur perturbationes, & diſſenſiones menſibus prætentis inter Venerabilem fratrem Ferdinandum Archiepiſcopũ Colonien. Sacri Romani Imperij Principem Electorem, ac Eccleſiæ Leodien. ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica Præſulem, civitatiſq; & Status Leodien. Principem, nec non dilectos filios ejuſdem Eccleſiæ Leodien. Capitulares eidem Ferdinando Epiſcopo, & Principi hujuſmodi adhærentes ex una, & Conſules, & habitatores ejuſdem civitatis Leodien. & olim d. Eccleſiæ Decanum, & Capitulares in eadẽ civitate adhærentes partibus ex altera exortas: unam Congregationem nonnullorum venerabiliũ fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium, & dilectorum filiorum aliquot Romanæ Curiæ Prælatorum deputaverimus, & ex illorum voto, & ſcientia quaſdam noſtras, in ſimili forma Brevis litteras hortatorias ad eaſdem ſic inter ſe contendentes partes pro diſſidijs hujuſmodi ſedandis dederimus: Poſtmodum verioribus innotuerit hortatorias, monitoriaſque noſtras litteras hujuſmodi nullum omnino effectum ſortitas fuiſſe, licèt dilecti filij eorundem civitatis, & Decani adhærentiũ agentes, & miniſtri ſpẽ indubiam ſecuturæ deſuper cõpoſitionis eidem Cardinalibus, & Prælatis dediſſent: proptereaque partibus hinc inde pluries in eadem Congregatione auditis, ijdem Cardinales, & Prælati decretum translationis Capituli Leodiẽ. ab eadem civitate ad oppidum de Haus Leodien. diœceſis etiam juxta quaſdam à felic. record. Clemente Papa VI. prædeceſſore noſtro emanatas litteras per eumdem Ferdinandum Epiſcopũ hujuſmodi, & majorem partem Capitularium d. Eccleſiæ Leodien. in præfato oppido exiſtentium factum per nos confirmandum decreverint. Idcirco nos de ejuſdem Congregationis voto, & juxta illius formam, continentiam, & tenorem præfatum Decretum translationis d. Capituli ad dictum oppidum de Haus ut præfertur factam, & à dilecto filio noſtro, & Sedis Apoſtolicæ in partibus Inferioris Germaniæ Nuncio confirmatum Apoſtolica auctoritate tenore præſentium confirmamus, approbamus, illudque obſervari mandamus, donec tandem ab eiſdem Conſulibus, dictaque civitate, & Capitularibus inibi exiſtentibus idem Ferdinandus Epiſcopus cum toto ſuo comitatu ſolito in eadem civitate cum priſtinis reverentia, obedientia, & juriſdictionis exercitio præceptus, & admiſſus fuerit; & ita præcipimus, decernentes præſentes noſtras litteras validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios effectus ſortiri, & obtinere, neque per quoſcumque judices ordinarios, & delegatos etiam cauſas Palatij Apoſtolici Auditores judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane ſi quid ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſorum Eccleſiæ civitatis, & oppidi quatenus opus ſit etiã juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſis quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis illorum tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad effectum præmiſſorum ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Anulo Piſcatoris die 24. Junii 1649. Pontificatus Noſtri Anno Quinto.

De Privilegiis, & Exceſſibus Privilegiatorum.

Cap. Ediſcopalia.

SVMMARIVM.

1. *Episcopalis dignitas non debet tribui niſi locis inſignibus, & populoſis. & n. 23. & ſeq.*
2. *Civitates majores dumtaxat privilegio Epiſcopatus ſunt honorandæ, & n. 6. & ſeq.*
3. *Ad eſſe civitatis requiritur Epiſcopus, & nu. ſeqq. uſque ad num. 18.*
4. *Epiſcopalis dignitas poſt Chriſti adventum inſtituta.*
5. *Civitates erant ante adventum Chriſti.*
7. *Comparativum ſupponit poſitivum, licèt impropriè aliquando ponatur pro poſitivo.*
8. *Epiſcopi non in caſtellis, & modicis civitatibus debent conſtitui.*
9. *Magis, & minus non faciunt rẽ differre ſpecie.*
10. *Civitas, quæ proprium necavit Epiſcopum, perpetuò privatur dignitate Epiſcopali; non tamen deſinit eſſe civitas.*
11. *Saraceni habent civitates, & non habent Epiſcopos, niſi fortè abuſivos.*
12. *Epiſcopus poteſt eſſe ſine civitate.*
13. *Princeps poteſt facere civitatem, & tamen non poteſt facere Epiſcopum, nec Sedem Epiſcopalem creare.*
14. *Civitas in Italia ex communi interpretatione appellatur illa tantùm quæ habet Epiſcopum; ſed ultramontani hoc non recipiunt.*
15. *Papa erigit civitatem, & dat Epiſcopum unico contextu.*
16. *Et concedit pro maximo dono hanc dignitatem*
17. *Repreſaliæ conceſſæ contra cives Tuſcos non afficiunt Pratenſes.*
18. *Civitas an erigi poſſit à populo ſine Principis auctoritate.*
19. *Muros municipales nec reficere licet ſine auctoritate Principis, vel Præſidis.*
20. *Civitas dicitur, civium unitas.*
21. *Structuræ autem murorum non dicuntur civitas, ſed urbs.*
22. *Civitas eſt multitudo hominum ſocietatis vinculo adunata.*
23. *Epiſcopalis dignitas ſui numeroſitate vileſcit.*
24. *Multitudo numeroſa nihil habet honeſtum.*
25. *Epiſcopi dicuntur Sanctiſſimi, Chriſti legati, & columnæ Eccleſiæ.*
26. *Item Beatiſſimi, ac Sereniſſimi, & Principes terræ.*
27. *Epiſcopatus dicitur excellentiæ dignitas.*
28. *Item culmen dignitatis.*
29. *Epiſcopalis ſublimitas quanta ſit.*

Locum

30 *Locus, aut divitiarum potentia, vel paupertatis humilitas Epiſcopum ſublimiorem, vel inferiorem non faciunt.*

1 *Declaratur, & n. 33.*

2 *Veſtis vilis, vel pretioſæ effectus, & refertur cujuſdam Theologi argutia.*

4 *Epiſcoporum titularium creatio quibus rationibus improbetur, & n. ſeqq. & n. 47. & 53.*

5 *Epiſcopi titulares ſerenitatem Pontificalis obnubilant dignitatis.*

6 *Quærunt Vicarias Epiſcoporum, maximè habentium amplas diœceſes.*

Adhærent Principibus, qui honoris cauſa quærunt habere Cappellanos Epiſcopos, ibidem.

7 *Fere vagabundi ſunt, & permanentem ſedem non habent.*

Quaſi Epiſcopalem Cathedram eligunt in locis nullius diœceſis, ibidem, & n. 52.

8 *Epiſcopus Titularis an ſit creandus pro Pōtificalibus exercendis in nonnullis oppidis militiarum nullius diœceſis, & n. ſeqq. uſque in fin.*

9 *Epiſcoporum titularium origo.*

0 *Cardinare quid importet.*

1 *Epiſcopi titulares ex Concilio Lateranenſi noviſſimo conſtitui poſſunt Suffraganei in Eccleſiis Cardinalium Epiſcoporum, & n. 44.*

Et quid ex decreto Pii V. n. 48.

2 *Chorepiſcopi, & eorum officium.*

3 *Ordo ipſorum ab Eccleſia reprobatus.*

5 *Epiſcopus Titularis abſque urgenti neceſſitate creari non debet, & n. 53.*

5 *Etiam mortuo Epiſcopo ab infidelibus expulſo.*

Et hic abuſus maximè viget in Religioſi, & cur.

8 *Et quando creandus, & quibus conditionibus ex decreto Pii V.*

9 *Epiſcopi Titularis, & ſuffraganei dos quanta, & qualis eſſe debeat.*

0 *Pontificalia exercere non poteſt niſi in diœceſi, cui datus eſt Suffraganeus, & n. 54. & 55.*

Creari non debet Epiſcopus Titularis ut ſit Coadjutor Archiepiſcopi Arboren. abſentis propter infirmitatem, & capitales inimicitias.

Epiſcopi Titulares ea, quæ ſunt ordinis exerces in locis nullius diœceſis ſunt ſuſpenſi per annum ab exercitio Pontificalium.

Propoſitio Eccleſiæ Tuniſen. facta in Conſiſtorio à Cardinali Pacecho pro exercendis Pontificalibus in locis Ordinis S. Iacobi de Spatha.

Tuniſen. Eccleſia eſt ſuffraganea Eccleſiæ Carthaginenſis.

Epiſcopum Titularem an deceat ſubeſſe inferiori Prælato, & n. 60. & 61.

Suffraganeus non datur Eccleſiæ, nec populo, ſed Epiſcopo per cujus obitum expirat Suffraganeatus, & n. 59.

Suffraganeatus non eſt titulus perpetuus.

0 *Epiſcopum Titularem non decet eſſe Suffragaganeum inferioris Prælati.*

Epiſcopi Titulares ſunt veri Epiſcopi.

Epiſcopus vicinior non poteſt ordines conferre, aut Pontificalia exercere in locis nullius diœceſis ſine Ordinarii licentia; ſed ſubditos dictorum locorum debet ordinare in ſua diœceſi, aut eis dimiſſorias concedere.

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

1 EPISCOPALIA, Epiſcopalis dignitas non debet tribui niſi locis inſignibus, & populoſis. Hoc ſtatuit ſecundum Jo. Andr. vel aliter, majores civitates dumtaxat privile-
2 gio Epiſcopatus ſunt honorandæ. Hoc dicit ſecundum Cardin. Abb. & Marian. Socin. Primò ponit dictum. Secundò rationem ibi, *ne honor.*

3 Nota primò ibi, *frequentioribus civitatibus:* textum optimum, quod ad eſſe civitatis non requiritur Epiſcopus; poteſt enim eſſe civitas, etiàſi Epiſcopum non habeat, Cardin. Abb. & Marian. Socin. *hic* omnes *in* 1. *notab.* Io. Andr. in c. *Si Civitas, n.* 1. & in gloſ. ordinaria poſt caſum, *de ſenten. excommunicat lib.* 1. Bart. in l. 1. *num* 3. *verſ. Vnde poſſibile eſt eſſe civitatem*, licèt non habeat Epiſcopum, *C. de metropolit. lib.* 11. plenè Bald. in l. *Si in aliquam, n.* 2. *ff. de offic. Proconſul* & hæc opinio communiter approbatur, ut ait Dec. *hic num.* 8.
4 Quæ indubitanter procedebat ante adventum Chriſti: nam quia tunc non erat dignitas Epiſcopalis, quippe quæ poſt Chriſti adventum fuit inſtituta, *cap.* 1. *&* 2. 22. *diſt.* & tamen erant conſtitutæ
5 civitates, & provinciæ, ut cap. *Vrbes*, & cap. *In illis* 80, *diſt.* & ſcripſi plenius in cap. *Nullus, num.* 13. *ſupra de Parroch.*

Sed nihilominus etiam inſpecto tempore poſt legem Evangelicam verius videtur ad eſſentiam
6 civitatis non requiri Epiſcopum. Ad quod primò facit optime iſte text. dupliciter eum inducendo. Primò quia dicit frequentioribus tantùm civitatibus Epiſcopos eſſe præficiendos. Sunt enim civitates minus frequentes, quæ carent Epiſcopo, ut arguunt Cardin. & Abb. *hic in* 1. *not.* nam comparativum illud ſupponit poſitivum, l. *Vbi autem*
7 *non oportet, in princ, ff. de verbor. oblig.* & quamvis Decius *hic. n,* 2. dicat comparativum ſæpenumero poni pro poſitivo, ut notatur in l. *Benignius, ff. de legibus*, & per Abb. in cap. *Cum dilectus, in* 4. *not. de iis, quæ vi met. cauſ.* tamen hoc fit contra proprietatem verborum, à qua in dubio non eſt recedendum, l. *Non aliter ff. de legat.* 3. Deinde quia dum textus dicit, *civitatibus*, utique appellat civitates antequam habeant Epiſcopum, ut *hic* per Marian. Socin. *n.* 2 & concordat cap. 1. §. *inter Epiſcopus, 68. diſt.* ubi habetur, quod Epiſcopi non niſi in civitatibus ordinantur; ergo erat civitas ante ordinationem Epiſcopi.

8 Secundò, pro hanc opinione adducitur text. in cap. *Epiſcopi* 80. *diſt.* ubi dicitur: Epiſcopos non in caſtellis, aut modicis civitatibus, atque villas debere conſtitui, ſed Presbyteros per caſtella, & modicas civitates, atque villas debere ab Epiſcopis ordinari, & poni, igitur modica civitas Epiſcopum habere non poteſt, & tamen ibi civitas appellatur; & quamvis dicatur modica, nihilominus civitas eſt, quia magis, & minus non faciunt rem differre ſpecie, l. *fin. ff. de fund. inſtruet. l. Humilem, C. de inceſt. nupt.* Bart. *in tract. de Alueo, verſ. Quod ſi, n.* 2.

Tertiò, ad idem adducitur cap. *Ita nos* 25. *q.* 2. ubi civitas, quæ proprium necavit Epiſcopum perpetuò privatur dignitate Epiſcopali; & tamen per hoc non deſinit eſſe civitas, ut probant illa verba, *hæc ſit reperta civitas*, & tenet Dec. *hic n.* 9. & ante eum Bart. in d. l. 1. *n.* 3. *in fin. C. de metropolit. lib.* 11. dicens non eſſe bonam conſequentiam, Papa privat civitatem Epiſcopo; ergo deſinit eſſe civitas: & Bald. in d. l. *Si in aliquam, num.* 2.

verſ. *Item ſi civitas, ff. de offic. Proconſul.*

Quartò, ad hoc induci poſſet cap. *Paſtoralis* 7. *q.* 1. ubi Gregorius tranſtulit Epiſcopum Liſſitanæ civitatis ab hoſtibus captivatæ ad Eccleſiam Scyllatinam, & in fine ait: Sin autem præſcripta civitas continua captivitatis calamitate premitur in hac in qua incardinatus es, debeas Eccleſia permanere; & ſic illa remanſit civitas, licèt Epiſcopo in perpetuum eſſet caritura.

11 Item Saraceni habent civitates, & Epiſcopos niſi fortè abuſivos, ut inquit Bald. in d. l. *Si in aliquam, n. 2. verſ. Item Saraceni*, neque obſtat quod habeant Epiſcopos habitu, quia quando ſpes nulla ſubeſt ut habitus reducatur ad actum, ut in terminis d. cap. *Paſtoralis in fin.* tunc Eccleſia regulatur ac ſi neque actu, neque habitu eſſet curata, ut plenè notavi in cap. *Exſtirpandæ*, §. *Qui verò. n. 48. de præbend.*

12 Quintò ad idem ſic poteſt argui: Epiſcopus poteſt eſſe ſine civitate, ut patet in Epiſcopo Lunenſi, & Pheſulano, ſecundum Bald. *ubi ſupra, verſ. Itē è contra* ergo & civitas poteſt eſſe ſine Epiſcopo, Quia eſſentia civitatis diſtincta eſt ab eſſentia Epiſcopi, quamvis dignitas Epiſcopalis accidentaliter ſit civitati annexa, ut ratiocinatur Dec. *hic n.* 10. Item nihil habet commune juriſdictio temporalis cum ſpirituali, ut cap. *Pervenit,* 101. *diſtinct.*

13 Item ultimò, aliis omiſſis, hæc concluſio probari videtur ratione invincibili: nam Princeps utique poteſt civitatem conſtituere, l. 1. C. *de Metropolitan. lib.* 11. & ibi notat Bart. *n. 3.* & ante eum Innocentium, cap. *Cum ab Eccleſiarum, n. 2. ſupra de offic. Ordinar.* & tamen non poteſt facere Epiſcopum, cap. *Nullus*, & cap. *Adrianus*, *cum pluribus ſeqq. 63. diſt.* nec ſedem Epiſcopalem creare Bald. in d. l. *Si in aliquam, n 2. verſ. Item laicis*: ergo etiam hodie poteſt eſſe civitas ſine Epiſcopo: & ita videtur concludendum de jure, licèt gloſ. in cap. *Provinciæ, in verb. Comitibus* 99. *diſt.* dixerit Comitatum dici diſtrictum alicujus civitatis, ubi eſt Epiſcopus.

14 Sed hodiè ex communi interpretatione in Italia receptum eſt ut illa ſola appelletur civitas, quæ habet Epiſcopum: ſed ultramontani, & maximè Theutonici hoc non recipiunt, ut notat Io. Andr. in cap. *Si civitas, n. 1. de ſent. excomm. lib. 6*, Abb. *hic n. 1. notab.* Marian. Socin. *n. 3. &* Dec. *num.* 15. Bart. in Extravag. *Qui ſint rebelles, in verb. Lombardiæ, & in tractatu de inſula in* 14. *figur.* & in l. *final. col 2. ff. de colleg. illicit.* & in l. 2. *n 7. verſ. Et dicit Innoc. ff. de verb. ſignificat.*

15 Porrò ſtylum interpretationi valde ſuffragatur quod Papa unico contextu erigit civitates, & dat Epiſcopum per hæc, vel ſimilia verba. Oppidum N. in civitatem, Eccleſiam verò in cathedralem pro uno Epiſcopo, &c. erigimus, & inſtituimus, ut patet in oppidis Lauretan. Montis Alti, Sancti Severini, & Tolentini, à Sixto V. in civitates erectis, Bullar. *tom. 2. pag.* 518. 558. 559. *&* 564. Facit Extravag. *Salvator*, §. *Volentes, de præben. inter communes ibi* (Quatuor villæ, quarum quamlibet in civitatem erigimus, & civitatis vocabulo inſignimus) juncto verſ. [Sint de cætero, & habeantur perpetuò Eccleſiæ Cathedrales) Item ut Bald. inquit in d. l. *Si in aliquam, num. 2. ff. de offic. Proconſ.* ſecundum uſum loquendi communem oppida, quæ nunquam habuerunt Epiſcopum, nō dicuntur civitates per excellentiam: dicitur etiam ſignum potiſſimum excellentiæ habere Epiſcopalem ſedem, & Apoſtolicus pro maximo dono con-
16 cedit oppidis hanc dignitatem, ut Papa Urbanus V. Montis flaſconi, quod de oppido ſimplici in civitatem erexit. Et ex hoc infertur ad quæſtionem, ut ſi conceſſæ ſunt repræſaliæ contra omnes cives Tu-
17 ſcos, non intelligantur nati de oppido Pratenſi, vel S. Miniati, quia non habente Epiſcopos, & ſequitur Dec. *hic n. 16.* oppidum Sancti Miniati hodie eſt civitas Epiſcopalis.

18 An autem erectio civitatis fieri poſſit à populo ſine Principis auctoritate, ſunt opiniones Bart. in l. 1. *in princ. ff. Quod cujuſque univerſit. nomin.* tenet ad hoc non requiri auctoritatem Principis, ſed ipſam gentem per ſe poſſe civitatem facere, cùm hoc ſit permiſſum de jure gentium, l. *Ex hoc jure* ibi: Regna condita, ædificia collocata, ff. de juſt. & jur. & dictum Bartoli fortè eſt verius, ut dicit Abb. *hic n.* 2 *in fin.* ſed oppoſitum tenet Innoc. in cap. Cum ab Eccleſiarum, *n. 1. verſ.* Et intellige. *de Offic. Ordin.* ubi concludit ad eſſe civitatis requiri licentiam Principis. Pro concordia plerique diſtinguunt ſic: Aut quæritur an populus poſſit ſine Principis licentia civitatem materialiter ædificare; & dicendum eſt poſſe, quia facultas ædificandi competit de jure communi, ut d. l. *Ex hoc jure*, & l. *Provincias, C. de ædific. privat.* & in hoc caſu procedit prima opinio Bartoli. Aut quæritur an populus poſſit erigere civitatem formaliter, ideſt quantum ad hoc, ut habeat juriſdictionem, & jura civitatis; & tenendum eſt non poſſe, ſed neceſſariam eſſe Principis auctoritatem: & in hoc ſecundo membro intelligitur Innoc. prout eum declarat Bald. in d. c. *Cum ab Eccleſiarum, col. 2. verſ. Quæro una cum Innocent. de offic. Ordinar.* & d. l. 1. *in princ. ff. Quod cujuſque univerſit. nomin.* & ipſemet Bart in l. *fin. n. 5. verſ. Et iſta vera quantum ad hoc, ff. de colleg. illicit.* Paulus de Caſtro in d. l. *Ex hoc jure, col.* 8. & ſequitur Dec. *hic n.* 19. *&* 20. Alex. *conſ.* 24 *in princ. vol.* 5. Hieronym. de Monte *in tractat. ultim. Regular. cap. 11. num.* 4. *&* 5. Brun. *conſ. 47. num. 2. & conſ. 54. num. 6.* & pro hæc ſecun-
19 da opinione videtur text in l. *In tantum*, §. *fin. alias* in l. *Sacra*, §. *Muros, ff. de rer. diviſ.* ubi dicitur (Muros autem municipales nec reficere licet ſine Prin-
20 cipis, vel Præſidis auctoritate; & quamvis populus poſſit muros materialiter ædificare, nullo tamen modo per hoc dici poteſt facere civitatem, quia civitas dicitur civium unitas: unde ædificium &
21 ſtructuræ murorum non dicuntur civitas, ſed urbs, gloſ. in d. cap. *Si civitas poſt caſum, de ſenten. excom. lib. 6.* ex Iſidor. *in lib. 5. etymolog.* ubi ait civitatem non ſaxa, ſed habitatores vocari; & civitatem dif-
22 finit eſſe multitudinem hominum ſocietatis vinculo adunatam ad ſimul jure vivendum; refert Archid. in cap. *Statutum*, 4 *de reſcript. lib. 6.* & Jo. Andr. in d. cap. *Si civitas*, *num.* 1. ubi etiam alias diffinitiones recenſet.

23 Secundò nota ex textu, dignitatem Epiſcopalē non eſſe conſtituendam in villis, vel caſtellis, ſed tantùm in locis inſignibus, & populoſis: & ita hic eſt caſus ſecundum Io. Andr. & alios in ſummario text. Cardin. in Clem. *In plerique, in 3. qu. num. 6. de elect.* Rationem habes in littera, videlicet (Ne honor cui debent excellentiora committi, ſui numeroſitate vileſcat, confert text. in cap. *Præcipimus*, 16. *qu.* 1. in illis verbis: ubi multitudo excre-

excrevit fidelium ex vigore Apoſtolicæ Sedis de-
beas ordinare Epiſcopo, pia tamen contemplatio-
24 ne, ut non valeſcat dignitas Epiſcopatus.) Hæc ibi.
Multitudo enim numeroſa nihil habet honeſtum
ut in auth. *de Referend.* §. *Volumus.* Ideoque Diaco-
nus parvitas honorabiles, Presbyteros verò turba
contemptibiles facit, c. *Legimus, ante fin. verſ. Quid
paucitatem.* 93. *diſt.* & omne ratum pretioſum, &
plus appetibile, ſecundum Hoſtien. *hic num.* 1. A-
liam rationem ponit text. in cap. Illud ſanè, 80.
diſtinct. videlicet, ne quod Sanctorum Patrum di-
vinitus inſpirata decreta vetuerunt, vinculis, &
poſſeſſionibus, vel obſcuris, & ſolitariis munici-
piis tribuatur Sacerdotale faſtigium, ideſt Epiſco-
pale, ſecundum Hug. & Archid. Concordat cap.
Epiſcopi. 80. *diſt.* ubi dicitur: Epiſcopi non in caſtel-
lis, aut modicis civitatibus debent conſtitui, ne vi-
leſcat nomen Epiſcopi, ſed ad honorabilem urbem
titulandus, & denominandus eſt.
25 Porrò Epiſcopi dicuntur Sanctiſſimi Chriſti Le-
gati, & columnæ Eccleſiæ, Clem. 1. §. *Nec ſuper,
de pœnis.* Item dicuntur Beatiſſimi, cap. *Excellen-*
26 *tiſsimus,* 11. *q.* 3. l. *Cum Clericus, C. de Epiſcop.* &
Cleric. & in Auth. *de ſanct. Epiſcop.* §. *Si quis autem
Epiſcoporum,* & §. *Interdicimus,* & in auth. *de Eccleſ.*
§. *Si quis ædificationem,* Epiſcopi enim officio nil
beatius, cap. *Ante omnia,* 40. *diſt.* & d §. *Nec ſuper*
Item appellari poſſunt Sereniſſimi, ut inquit Car-
din. in Clem. *in plerique, in* 4. *notab. de elect.* per
illum text. *in ver. Serenitatem.* Item ſunt Princi-
pes terræ, cum in terris tenent locum Apoſtolo-
rum, cap. *Quoniam vices,* 68. *diſt.* 6, *In novo,* 21.
diſt. Pariſ. *conſ.* 141. *ad ſolutionem dubiorum, num.* 25.
27 *verſ. Epiſcopos autem conſtat eſſe Principes terræ, lib.* 6.
Item Epiſcopatus dicitur excellentiæ dignitas, ut
notat gloſ. in cap. *Per tuas il primo, in verb. Excellen-*
28 *tioris, de appellat.* Et culmen dignitatum gloſ. 2. in
cap. 2. *de præben. lib.* 6 per tex in cap. *Venerabilis,
ſupra de præben.* Quinimo, ut inquit Ambroſius *de
dignitate Sacerdotum cap.* 2. Honor, & ſublimitas
29 Epiſcopalis nullis poterit comparationibus adæ-
quari: Si Regum fulgori compares, & Principum
diademati, longè erit inferiùs, quàm ſi plumbis
metallum ad auri fulgorem compares; quippe
cum videas Regum colla, & principum ſubmitti
genibus Sacerdotum, & oſculata eorum dextera,
orationibus eorum credant ſe communiri, refer-
tur à Gelaſio in cap. *Duo ſunt,* 96. *diſt* & Chryſo-
ſtom. *lib.* 3. *de Sacerdot.* & Nazianzenus *in oratione*
17. *ad Cives Nazianzenos* (Quantum, inquiunt, cæ-
lum, terra pretioſiùs eſt, quantumque anima cor-
pori, ſpiritus carni, divina humanis præſtant, tan-
tùm Epiſcoporum Principatus omnia civilia reg-
na, & poteſtates antecellit: ad hoc cap. *Si lite, de
major. & obed.* Meritò igitur tam ſublimis dignitas
non niſi locis inſignibus, & frequentibus eſt tri-
buenda, ut hic ſtatuitur.
30 Nec obſtat quod ubicumque fuerit Epiſcopus
ſive Romæ, ſive Eugubii, ſive Conſtantinopoli,
ſive Reghii, ſive Alexandriæ, ſive Tanis, ejuſdem
ſit meriti, & Sacerdotii: & potentia divitiarum,
& paupertatis humilitas, vel ſublimiorem, vel in-
feriorem Epiſcopum non faciat, ſed omnes Apo-
ſtolorum ſucceſſores ſint: quæ ſunt verba Hiero-
31 nymi in c. *Legimus* 93. *diſt.* Quoniam ut reſpon-
det gloſ. *hic in verb. Majoribus,* & in c. *Epiſcopi,
in verb. Vileſcat,* 80. *diſt.* Quod hic dicitur intelligi
debet quantum ad vulgi opinionem: nam in rei
veritate etiam in modicis civitatibus non eſt vilior
Epiſcopus, ut in contrario. Et eodem ferè modo
32 reſpondet hic Innocen. *in princip.* dum ait, (Quod
hic dicitur procedere de facto, cum de jure ma-
gnitudo civitatis nihil operetur. Unde videmus
de facto potentes, & divites Epiſcopos honorari
& pauperes virtuoſos contemni, ſecundum Ho-
ſtien. *hic num.* 3. & Joan. Andr. *eod. num* 3. qui re-
ferunt de quodam Theologo, qui contra id, quod
habetur *Iac.* 2. cùm priùs humiliter indutus malè
fuiſſet in quodam monaſterio receptus, rediens
cum pretioſa cappa, ſplendidè receptus, & hono-
rifice tractatus multas gratias egit in Capitulo
capæ ſuæ. unde & Hieronym. *ad Chromat. cap.* 1.
& in patria mea, inquit, ille ſanctior eſt, qui di-
tior eſt.
33 Tu dicat tex. noſtrum loqui de jure, ejus tamen
deciſio procedit ante factum, deciſio verò d cap.
Legimus, procedit poſt factum: nam ab initio Epi-
ſcopus conſtitui non debet niſi ut præſideat majo-
ribus populis; ſed poſtquam fuit conſtitutus, ſive
magno, ſive parvo præſideat loco, & ſive ſit locu-
ples, ſive pauper, in eadem veneratione eſt haben-
dus, quia in eo honoratur dignitas Ordinis, & non
potentia divitiarum, ſecundum Ant. de Butr. *hic
num.* 6. *verſ. Tu dic.* Abb. *n.* 4. *verſ. Vel dic* & me-
liùs, Marian. Socin. *num.* 12. & Dec. *num.* 41. *verſ
Sed iſtud,*
34 Ultimò nota ibi: *majoribus populis,* argumen-
tum optimum, quod non debent creari Epiſcopi
Titulares in partibus infidelium: nam ſi Epiſcopi
non ſunt conſtituendi in civitatibus, & locis non
populoſis, ut hic ſtatuitur, longè minus conſtitui
35 debent in carentibus clero, populoq; Chriſtiano.
Sic enim intitulati, nec ut expediret prodeſſe, nec
ut deceret præeſſe valentes, inſtabilitate vagatio-
nis, & mendicitatis opprobrio ſerenitatem Ponti-
36 ficalis obnubilant dignitatis, ut legitur in Clem.
In pleriſque, de elect. ubi gloſ. *in verb. Vagationis,* di-
cit conſueviſſe tales diſcurrere, & vicarias Epiſco-
porum quærere, maximè habentium amplas diœ-
ceſes. Interdum quoque Principibus adhærere fa-
miliariter, qui honoris cauſa quærunt habere Ca-
37 pellanos Epiſcopos. Et hodie cum ferè vaga-
bundi ſint, & permanentem Sedem non habeant,
alienas oves inſcio proprio Paſtore quærentes,
quaſi Epiſcopalem cathedram in loco nullius diœ-
ceſis ſua temeritate eligunt, & Pontificalia exer-
cent, ut in Concilio Tridentino *ſeſſ.* 14. *c.* 2. contra
38 id, quod habetur *ſeſſ.* 6. *c.* 5.
Porrò cum aliàs quæſitum eſſet numquid Epi-
ſcopus Titularis eſſet creandus pro Pontificalibus
exercendis in oppido de Merida, aliiſq; locis nul-
lius diœceſis militiæ ſancti Jacobi de Spatha ſub-
jectis, hæc fuerunt adnotata.
39 Antiquitus Epiſcopi Titulares non creabantur,
ſed tantùm qui à propriis eccleſiis ob hoſtilitatem
ejecti erant, in aliis eccleſiis vacantibus Cardina-
les conſtituebantur, donec ad proprias eccleſias
reverti permitterentur, cap. *Paſtoralis* 7. *quæſt.* 1.
40 Et expone illa verba, Cardinales conſtituebantur,
ſeu incardinabantur, ideſt canonicè transferreban-
tur, ut notatur poſt c. *Fraternitatem. Super verb.*
41 *Cardinandum,* 71. *diſt.* Sed horum, qui creantur
Epiſcopi alicujus Eccleſiæ in partibus infidelium
ſitæ, quæ neque populum Chriſtianum, neque Cle-
rum habet, nulla origo reperitur ante decretum

Concilij Lateranenſis ſub Leone X. *ſeſſ. 9. de Cardinalibus.* Itaque res ab optimis orta primordijs eo dilapſa eſt, ut iam non qui expulſi ſunt dentur Epiſcopi Eccleſiis vacantibus, ſed creentur denuo Epiſcopi illarum Eccleſiarum, tum alias ob cauſas, tum ad hoc ut ſuffragentur aliis Epiſcopis,
42 quorum loco antiquitus in Eccleſia eſſe videbantur Corepiſcopi, qui erant Presbyteri, & in villis, aut pagis curam animarum gerebant loco Epiſcoporum, licèt non poſſent abſque Epiſcoporum licentia, vel conſenſu ea, quæ ſunt Ordinis exercere, ut in Concilio Neocæſarienſi *cap. 3.* in Anteocheno *cap. 10.* & Hiſpalen, *cap 20.* Quod etiam pluribus probant, & decernunt Damaſus *Epiſtola 1.* Leo *Epiſtola 36.* & Ioannes III. *Epiſtola 1.* & Concilium Antiochenum *cap. 4.* ſtatuit, ne ij, qui in vicis Corepiſcopi appellantur Presbyterum, aut Diaconum audeant ordinare præter civitatis Epiſcopum, ſed contenti ſint propria ſollicitudine, &
43 gubernatione, quam ſuſceperunt. Quorum tamen Ordo fuit deinde ab Eccleſia reprobatus, ut in Canon *Corepiſcopi, 69. diſt.*

44 Poſtea verò cœperunt creari Epiſcopi Titulares ob decretum Concilii Lateranenſis ſuperius relatum, quod permiſit Cardinalibus in Eccleſijs ſuis hos habere Epiſcopos pro ſuffraganeis ideoque etiam hodie Summus Pontifex cùm creat huiuſmodi Epiſcopos, utitur ſimilibus verbis, *& ſuffragentur tibus, donec, &c.*

45 Niſi tamen verè urgeat neceſſitas, non eſt creandus Epiſcopus titularis, ut patet ex d. Clem. *In pleriſque, de elect.* Quin imo nec mortuo Epiſcopo
46 expulſo poteſt Eccleſiæ ab hoſtibus occupatæ alius Epiſcopus perfici, ut illic poſt Paul. not. Cardin. n. 5. ex quo decreto conſtat creationem Epiſcopi titularis improbari: tum quia Eccleſiæ ab infidelibus
47 occupatæ ſufficientes reditus non habent, tum quia carent Clero, & populo Chriſtiano, tum denique quia ibi Epiſcopus non poteſt prodeſſe, ut exponeret, nec præeſſe, ut deceret, meritò gloſ. *ibi in verb. Vagati nis* inuehit in eos, qui anhelant ad Eccleſias ab hoſtibus captivatas, ut tetigi ſupra *nu. 26.* & in verb. *Religioſos* dicit hunc abuſum maximè vigere in religioſis, qui ad hoc laborant interdum etiam importune, & per corruptelas, ut vacare poſſint cum Pſalmiſta *Laqueus contritus, &c. Pſalm 123.* & ſubdit ſe vidiſſe Religioſum conſecratum ad titulum qui non erat in rerum natura, nec ſu rat quod patere poſſet per Provincialem, ideſt per librum, in quo ſcriptæ ſunt Provinciæ: & noſtris temporibus vidimus alium conſecratum ad eandem Eccleſiam, ad quam alter erat conſecratus: & adde quod ibi notat Cardin. *in 6. & 11. quæſt.*

48 Sed & de his Pius V. poſt Concilij Tridentini publicationem decreto ſuo conſiſtoriali ſancivit non eſſe hujuſmodi Epiſcopos creandos, neque
49 in Suffraganeos dandos, niſi Eccleſiis Cardinaſiū, & illis tantum, qui ſolent habere, & cum certo ſtipendio perpetuo ad minus ducentorum aureorum de camera ſuper fructibus illius Eccleſiæ, qui propria auctoritate ab ipſis percipi poſſint, & quod
50 nullibi poſſint Pontificalia exercere ſine expreſſa licentia Sedis Apoſtolicæ, niſi in illa diœceſi, cui datus eſt Suffraganeus: ſed poſtea paulatim id ampliatum fuit etiam ad Epiſcopos non Cardinales, & dos aucta eſt ad ducatos 300. ex decreto Sacræ Congregationis rerum Conſiſtorialium.

Et in Sacra Congregatione Concilij cùm Archiepiſcopus Arboren. ſupplicaſſet pro indulto adhibendi in ſua diœceſi Epiſcopum titularem à Sanctiſſimo deputandum, qui muneribus Epiſcopalibus defungi poſſet eo quod ipſe Archiepiſcopus cogeretur ab Eccleſia abeſſe tum ob graviſſimas, ac diuturnas ægritudines, tum ob capitales cum pluribus inimicitias, qui eius vitæ etiam veneno inſidiati fuerant: Sacra Congregatio die 6. Iulij 1605. cenſuit titularem Epiſcopum hac de cauſa non creandum, ſed ſi ipſe aliquem titularem inveniat, qui ipſum velit adiuvare, eius opera uti poſſe iuxta decretum *cap. 2 ſeſſ.* 14. de quo eſt text. expreſſus in cap. *Pontifices. 7. q. 1.*

Ad hæc creatio Epiſcopi titularis, qui in locis
nullius diœceſis Ordines conferat, improbatur à 52
Concilio Tridentino *cap. 10. ſeſſ. 23.* quo hæc facultas tribuitur Epiſcopis, intra quorum diœceſibus fines ea loca exiſtunt, vel viciniori Epiſcopo, ſi omnino extſtant extra fines cuiuſque diœceſis, arg. *cap. 9. ſeſſ. 24.* ut ex Sacræ Congregationis ſententia dixi in cap. *Nullus, n. 10. uſque fin. de Paroch.*

Curſus eadem creatio improbatur decreto c. 2. *ſeſſ. 14.* ubi plura in odium dictorum Epiſcoporum commemorantur, ut dictum eſt ſupra *num 27,* ac deinde illis prohibitur, ne cuiquam primam Tonſuram, ſeu Ordines conferant etiam in locis nullius diœceſis abſque ſui proprij Prælati expreſſo concenſu, aut litteris dimiſſoriis; & contrafacientes ab exercitio Pontificalium per annum; & ſic promoti ab executione Ordinum, donec ſuo Prælato viſum fuerit, ſunt ipſo iure ſuſpenſi.

53 Ex his omnibus deducitur, ut minimè ſit procedendum ad creationem Epiſcopi titularis pro huiuſmodi militiis S. Iacobi ſine gravi, & urgenti neceſſitate, videlicet cùm eis neque opera aliorum Epiſcoporum titularium in illis partibus exiſtentium, neque viciniorum Epiſcoporum miniſterio, neque alia ratione proſpici poteſt: tum quia huiuſmodi creatio, & inſtitutio eſt ab eccleſiaſticis regulis aliena, & ſacris Canonibus inviſa; tum quia redundat in præiudiciū Epiſcopi proximioris, ad quē pertinet facultas oddinandi ſubditos dictorū militiarū privativè quoad omnes; tum demū quia Epiſcopus præficitur Eccleſiæ ſine reditibus, ſine diœceſi, & Clero, populoque Chriſtiano, quod eſt contra Concilium Viennen. & tridentin. & contra tex. noſtrum inducendo eum, ut dixi ſupra in ultim. notab. neque enim populis militiarum, de quibus agitur, ſubiectus erit huic Epiſcopo, nec ipſe dici poterit illius Epiſcopus, & Paſtor, cùm nullum in eum iuriſdictionem, aut correctionem ſit habiturus, nec in aliqua Eccleſia militiarum debeat intitulari, ſed tantùm ibi exercere Pontificalia tamquam mercenarius.

Hæc autem neceſſitas procedendi ad creationē Epiſcopi Titularis in dicta militia minimè videtur ſubeſſe: nam pro Ordinibus conferendis non eſt neceſſarius acceſſus vicinioris Epiſcopi ad loca earum militiarum, cùm ipſe poſſit, ac debeat ordinare ſubditos dictorum locorum in ſua diœceſi, ut ex ſententia S. Congregationis Concilij adnotavi in d. cap. *Nullus, n. 52. de Paroch.* Quod ſi id in commodum videatur, poterit illis dimiſſorias concedere, ut ab alijs Epiſcopis ordinentur, ad præſcriptum d. *cap. 10 ſeſſ. 23.* Et pro Sacramēto Chriſmatis adminiſtrando iam eſt in facultate ipſarum militiarum, ſi nullius diœceſis exiſtant, convo-

convocare quem maluerint Catholicum Antiſtitē ex ipſius Congregationis ſententia. Exempla Pij V. & Gregorij XV. qui inſtituerunt Epiſcopos Titulares in eadem militia Sancti Iacobi de Spatha, non prodierunt ex voto S. Congregationis rerum Conſiſtorialium, nec videntur ulterius extendenda, ne detur ania ciſdem militijs in poſterum prætendendi hujuſmodi inſtitutionem quaſi de biſam, & ſibi affectam: jam enim in ſupplici libello nuper oblato aſſeritur Franciſcum de la Rocha fuiſſe præſentatum à Rege Catholico ad Eccleſiam Sidonien. in partibus infidelium, quam à Gregorio XV. obtinuit ultimus Epiſcopus pro Militia Sancti Iacobi inſtitutus; & Epiſcopatus Sidonien. perperā appellatur Ordinis Sancti Jacobi.

Et ita die 28. Ianuarij 1649. eadem Sacra Congregatio rerum Conſiſtorialium re accuratè diſcuſſa, cenſuit, niſi aliud Sanctiſſimo videatur, creationē Epiſcopi Titularis pro dicta Militia non eſſe de cætero concedendam.

Poſthac ex parte Oratoris Regis Catholici ex-
54 hibita fuit, & lecta in Sacra Congregatione propoſitio olim facta in Conſiſtorio à Cardinali Pacecho de Eccleſia Tuniſen. ſub Pio V. unà cū votis Cardinalium, quæ ſic ſe habet.

Cardinalis Pacechus propoſuit Eccleſiam Tuniſen pro Fratre Bartholomæo Perez, ut impleat Pontificales actus in locis ipſius Ordinis, & quod propterea concedatur nominatio perpetuò Eccleſiæ Tuniſen. Philippo Regi, & quod Tuniſen Epiſcopus ſit perpetuò ſuffraganeus in locis Sancti Iacobi de Spatha.

D. Cardinali Auguſtano Priori Montis Politiani, Piſarum & Varmien. Placuit.

Cardinalis de Gambara dixit, quod non fiat perpetua hujuſmodi unio, & deputatio Eccleſiæ Tuniſen. pro locis Sancti Iacobi, ſed hæc ad vitam ipſius tantùm, & quod is non exerceat Pontificalia niſi in locis, quæ non ſubſunt Ordinario, in alijs autem non.

Geſualdus, & alij idem quod & alij probaverunt.

Cardinalis Urſinus verò dixit nō decere hujuſmodi Suffraganeum, cùm ſolum Cardinalibus, & quibuſdam Principibus Prælatis ordinarijs ſit cōceſſum, cui Sanctiſſimus reſpondit.

Cardinalis Sanctæ Crucis dixit quædam, quæ non audivi.

Cardinalis Boncompagnus probavit Eccleſiæ Tuniſen. præſentem proviſionem. Idem alij.

Alciatus limitavit, ut non exerceat Pontificalia niſi in locis exemptis ab Ordinario. Idem alij, &c.

55 Cardinalis Sanctæ Severinæ dixit. Probo proviſionem Eccleſiæ Tuniſen. quæ Tuniſen. non autem Cartaginen. dicatur: hæc enim ab ea diverſa eſt, & Tuniſen. Eccleſia vetus eſt apud eccleſiaſticas, & prophanas Hiſtorias: illa Metropolitana, hæc ſuffraganea. Et reſpondentibus Pacecho, & ab Eccleſiā idem replicavit, & quod Epiſcopus nō exerceat Pontificalia niſi in locis ipſius Ordinis, quæ ſunt nullius diœceſis juxta Reverendiſſimum D. meum de Gambara, non autem in alijs etiam exemptis exiſtentibus in aliena diœceſi, ampliata limitatione Domini mei Alciati, cui Papa id eſſe facturum, & ſtrictius reſpondit.

Cæſius cum Reverendiſſimo Relatore. Sicut & alij.

Prof. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

Albanus improbavit erectionem, & pluralitatem Eccleſiarm, & Epiſcoporum, cui Sanctiſſimus Dominus noſter ſatisfecit id fieri, quia cum Epiſcopi Hiſpani magnas, & amplas habeant diœceſes, vix ſuas viſitare, & Pontificalia in eis, & Sacramentum Confirmationis conferre poſſint, vel curent, unde tanto magis alias provincias, & terras negligunt; & ideo ſpectat ad Sanctam Romanam Eccleſiam diſpenſatio curæ, & proviſio Eccleſiarum, & animarum.

56 Conſtitutum ergo eſt ipſum in locis tantùm ordinis poſſe Pontificalia exercere interdicto ſibi uſu extra dicta loca, & id quamdiu liceat ad Eccleſiam Tuniſen. redire, Deo volente: ſed tantùm inſtante Parocho conceſſit, ut poſſit vocatus, & invitatus accedere ad cōſecrationem Epiſcoporum, ſed aliàs nequaquam; etiam replicante Albano, negavit, quod ageret Curſorem, non Epiſcopum, quia quotidie à negligentibus Epiſcopis vocare-
57 tur. Fuit etiam tractatum, ut Epiſcopus non ſubeſſet Priori, vel non decere. Sanctiſſimus dixit non referre cum ſit ipſe tantùm Suffraganeus in Pontificalibus, juriſdictio autem ſpectet ad Priorem, vel Vicarium generalem, ut etiam moris eſt, ubi eſt Vicarius generalis, & Suffraganeus in Pontificalibus.

Die 22. Martij 1650. In Congregatione rerum Conſiſtorialium negocium iterum fuit propoſitū, & diſcuſſum.

Creatio Epiſcopi Titularis pro Militia Sancti Jacobi de Spatha patitur difficultates infraſcriptas.

Primò repugnat antiquæ Eccleſiæ inſtitutioni, ſecundum ea, quæ dicta ſunt ſupra n. 39.

Secundò obſtat Concilium Viennenſe in Clem. In pleriſque, de elect. ut patet ex dictis ſupra num. 35.

Tertiò obſtat Conſilium Lateranenſe noviſſimum ſub Leone X. *ſeſſ. 9.* de Cardinalibus quo ſtatuitur, ut Epiſcopi Titulares non creentur, nec Suffraganei dentur niſi Epiſcopis Cardinalibus Addidit Pius V. in decreto Conſiſtoriali. & illis qui conſueverunt habere.

Quartò obſtat Concilium Tridentinum in *c. 2. ſeſſ.* 14. ubi non tantùm prohibet, ſed etiam damnat, ut Epiſcopi Titulares alienas oves quærentes in locis nullius diœceſis ſibi cathedram conſtituant ſine licentia proprij Epiſcopi: & in *cap.* 10. *ſeſſ.* 23. quo interdicitur, ne ſubditi nullius diœceſis à quoquam ordinentur ſine Dimiſſorijs Epiſcopi, intra cujus diœceſis fines exiſtunt.

58 Quintò, iſte Epiſcopus Titularis deputatur in Suffraganeum; ſed cujus erit Suffraganeus, non Eccleſiæ, quia Suffraganeus non datur Eccleſiæ, ſed Epiſcopo gloſ. in cap. *Quoniam, in verb Vicarium ſupra de offic. Ordinat.* Ideoque ſecundum aliquos, mortuo Epiſcopo expirat ſuffraganeatus, ſicut dicitur de Coadiutore Epiſcopi, qui definit eſſe Coadiutor defuncto Coadiuto. Dicitur enim Coadiutor à coadiuvando, ſicut Suffraganeus à ſuffragando: & ideo Coadiutoria, & Suffraganeatus expirant per obitum Epiſcopi, quia non eſt quem coadiuvent, aut cui ſuffragentur, prout hæc notantur per Jo. Andr. in cap. *Conſultationibus, in* 8. *qu. nu.* 10. *de Cler. ægrot.* & jam cenſuit Sacra
59 Congregatio Concilij ſuffraganeatum non eſſe titulum perpetuum: & hæc ratio concludit cum nec eſſe Suffraganeum populi, aliàs enim eſſet per-

petuus, ſicut populus, l. *Proponebatur, ff. de judiciis,* gloſ. 2. in cap. 49. *Denique*, 7. *q.* 1. Rurſus non erit Suffraganeus Epiſcopi, quia in d. militia nullus eſt
60 Epiſcopus, cui ſuffragari poſſit. Supereſt igitur, ut ſit Suffraganeus Prioris. Hoc autem videtur valde inconveniens : tum quia cederet in opprobrium Dignitatis Epiſcopalis, ut Epiſcopus, qui eſt in ſupremo gradu Ordinis Hierarchici in Eccleſia militanti, Concil. Trid. *ſeſſ.* 23. *de Sacram. Ordinis, can.* 6. *&* 7. Suffragetur, & inſerviret Priori longe inferioris gradu, & eſſet tanquam illius Cappellanus: quod redarguit gloſ. in d. Clem. *In plerisque in verb. Vagationis*, dum dicit, Principes ſæculares affectare creationem Epiſcoporum Titularium, ut illos habeant Cappellanos. Tum quia veriſimile eſt, ut in Eccleſia, & functionibus publicis, & privatis Prior, qui univerſæ juriſdictioni præeſt, intendat præcedere Epiſcopo, qui non habet niſi exercitium Pon-
61 tificalium, nec eſt intitulatus in d. militia. Hoc autem eſt valde abſonum in Eccleſia, quia quamvis ſit Epiſcopus Titularis carens Clero, & populo Chriſtiano; eſt tamen verus Epiſcopus Caractherem habens Epiſcopalem, cap. *Paſtoralis*, & ibi Archid. *ſub num.* 4. & Præpoſit. *in* 1. *notab.* 7. *qu.* 1. Unde indignum eſſet, & pernicioſi exempli, ut ſubeſſet inferiori Prælato, cap. *Solitæ*, §. *Hæc autem*: cum ibi notat. *de major. & obed.*

Sextò; nulla ſubeſt neceſſitas talis creationis: nam reſpectu eorum, quæ ſunt juriſdictionis, ſuæ reſidet penè Priorem dumtaxat, qui poteſt eam exercere, & viſitare tam per ſe, quàm per ſuum Vicarium. Reſpectu autem eorum, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, aut conſideramus collationem Ordinis, aut collationem Criſmatis. Quoad collatio-
62 nem Ordinum advertendum eſt hoc jus pertinere ad Epiſcopum, intra cujus diœceſis fines dicta loca exiſtant juxta d. *cap.* 10. *ſeſſ.* 23. aut ſi ſint omnino extra fines cujuſque diœceſis, ad Epiſcopum viciniorem, qui poteſt ea loca viſitare ex *c.* 9. *ſeſſ.* 24. ut ſacra Congregatio cenſuit. Nec obſtat ſi dicatur Epiſcopi in Hiſpania nolunt accedere ad dictus militias ad conferendos Ordines: nam reſpondetur, non teneri, nec poſſe abſque Prioris licentia Ordines conferre in locis dictarum militiarum, ſed poſſunt, ac debent ordinari ſubditos dictarum militiarum in ſua propria diœceſi; aut ſi nolint, illis dare dimiſſorias ad alios Epiſcopos, ut aliàs fuit reſolutum: unde nulla ſubeſt neceſſitas creandi Epiſcopum Titularem, qui conferat Ordines in locis dictarum militiarum, quia, ut prædicti, ſubditi dictorum locorum debent accedere ad viciniorem Epiſcopum pro Ordinibus, vel pro Dimiſſoriis: & ex hoc patet reſponſio ad ponderationem factam in propoſitione Eccleſiæ Tuniſen. ad votum Cardinalis Urſini. Sacramentum autem Confirmationis non conſuevit adminiſtrari ſingulis annis, ſed rarius. Et ex ſententia S. Congregationis Concilii Abbates nullius diœceſis poſſunt cōvocare quem, maluerint Canonicum Antiſtitem pro Chriſmate conferendo. Nec decernunt Epiſcopi Titulares Matriti, Toleti, aut alibi, quem poſſint convocare. Et is, quem convocaverint, poterit etiam in prædictis locis Ordines conferre de licentia proximioris Epiſcopi, quatenus videretur nimis incommodum, ut ſubditi earumdem militiarum ad eum accederent propter latitudinem territorii, quòd dicitur eſſe ſatis vaſtum: & duo millia ſcuta, ex quibus volunt conſtituere dotem pro Epiſcopo, poterunt applicare pro expenſis Epiſcopi, quem convocabunt ad conferendum Chriſma, & Ordines: & aliàs eadem Sacra Congregatio Concilii ſcripſit litteras ad Nuncium Hiſpaniarum, ut curaret Sacramentum Chriſmatis adminiſtrare in locis nullius diœceſis per Epiſcopos Titulares in illis partibus exiſtentes. Itaque nec reſpectu Ordinum, nec reſpectu Chriſmatis ulla ſubeſt neceſſitas creationis Epiſcopi Titularis: & hinc ſimiliter patet reſponſio ad rationem conſideratam in eadem propoſitione Eccleſiæ Tuniſen. Nam tunc temporis veriſimiliter non aderant Epiſcopi Titulares, quia paulò ante prohibuerat eos creari Leo X. in Concilio Lateranenſi; idemque prohibuerat ipſemet Pius V. ut dictum eſt ſupra *n.* 44. *&* 48. unde tunc ſubeſſe poterat neceſſitas, quæ hodie non ſubeſt: quod inde etiam apparet, quia poſt Pium V. & Gregorium XV. dictæ militiæ quamplures annos fuerunt ſine ſuffraganeo.

Demum S. Congregationis eſt reſpondere juxta canonicas ſanctiones.

Die 22. Martii ſacra Congregatio rerum Conſiſtorialium te iterum diligenter examinata, perſiſtit in decretis ſub die 28. Januarii 1649. vid. licet quod petitur nequaquam eſſe concedendum.

De Privilegiis.

Cap. Cum & plantare.

S V M M A R I V M.

1 R*Eligionem novam erigere pertinet ad ſolum Papam.*

2 *Religioſi etiam exempti non poſſunt Eccleſias, aut decimas recipere de manibus laicorum abſque actoritate Diæceſani.*

3 *Conſtitutio juris antiqui declaratoria trahitur, etiam ad præterita.*

4 *Interdictus, & excommunicatus in una Eccleſia intelligitur ubique interdictus, & tanquam excommunicatus vitari debet etiam ab exemptis.*

5 *Religioſi in Eccleſiis ſibi pleno jure non ſubjectis quale jus conſequantur.*

6 *Et quale in ſubjectis pleno jure.*

7 *Templarii & Hoſpitalarii ſemel in anno admitti poſſunt ad Divina officia in Eccleſia interdicta.*

8 *Oblati non gaudent privilegiis Religionis, niſi ex toto ſint translati.*

9 *Milites Hieroſolymitani extra Conventum degentes, an teneantur ſemel in anno confiteri Presbytero Parochiali, & ab eo in Paſchate Sacram Communionem recipere, anne de his teneantur reddere rationem loci Ordinario, & num. ſeqq. uſque in fin.*

10 *Parochus non eſt proprius Sacerdos Religioſorum, ſed eorum Prælatus, vel Delegatus ab ipſo, & nu ſeqq.*

11 *Milites Hieroſolymitani ſunt vère Religioſi.*

12 *Abſolutio Sacramentalis eſt actus judicialis, qui in non ſubditum exerceri non poteſt.*

13 *Religioſi prohibentur alteri confiteri, quàm propriis Prælatis.*

14 *Re-*

14 *Regulares extra clauſtra degētes nō ſubſunt
Epiſcopo, niſi ratione delicti.*
15 *Regulares itinerantes confiteri non poſſunt
Sacerdotibus ſæcularibus niſi de ſuorum
Superiorum licentia.*
16 *Monachi ſive ſint in monaſterio, ſive extra
tenentur ſemel in menſe confiteri: &
quando ſunt extra poſſunt confiteri Præ-
latis, in quorum Parochia degunt, vel a-
lijs Religioſis, vel Epiſcopis*
17 *Niſi obſtent Conſtitutiones à Sede Apoſto-
lica confirmatæ.*
18 *Milites Hieroſolymitani confiteri debent.
Priori vel Fratri Cappellano ſui Ordinis*
19 *Milites Hieroſolymitani extra Conven-
tum degentes, qui præcepto Eccleſiæ de
confitendo ſemel in anno, & communi-
cando in Paſchate non ſatisfaciunt, ſub
ſunt punitioni Ordinarij loco tātum Sedis
Apoſtolicæ Delegati.*

CVM ET PLANTARE. Summatur, &
1 divitur ut per Jo. Andr.
Nota primò, ibi, *plantane ſacram Reli-
gionē*, ad ſolum Romanum Pontificem
pertinere novam erigere Religionem, de quo ple-
nius legitur, & notatur in cap. *fin. ſupra de Religioſis
domibus*, & in cap *Vnico eod. tit. lib. 6.* & *hic* notāt Hoſt
in princ. Jo. Andr. *num.* 2 Cardin. *in princ. in verb.
Plantare*, Butr. Anchar. & omnes *in 1. notab.*
2 Secundò nota ibi *Eccleſias*. Religioſos etiam
exemptos non poſſe Eccleſias, aut decimas recipe-
re de manibus laicorū abſque auctoritate Diœce-
ſani, & de hoc in cap. *Cum Apoſtolica, de ijs, quæ fiunt
à Prælatis.*
3 Tertiò nota ibi, *Dimiſſis quaſcumque contra teno-
rem iſtum aliquo tempore receſſerunt*. Conſtitutio-
nem iuris antiqui declaratoriam trahi etiam ad
præterita. De quo dic, ut plene ſcripſi in cap.
Quoniam, ſupra de Conſtitutionibus.
4 Quartò nota in §. *excommunicatos*. Interdictū,
& excommunicatum in una Eccleſia intelligi ubi-
que interdictum, & tamquam excommunicatum
vitandum eſſe etiam ab exemptis: concordat cap.
Nulli, infra de ſentent. excomm. & *hic* notant gloſ. *in
verb. Excommunicatos*, Hoſt. *n. in eod. verb.* Butr. *n. 6.*
Abb. *in 1. not.* Marian. Socin. *num.* 4. & cæteri
5 omnes
Quintò nota ex §. *In Eccleſijs*: quale jus conſe-
quantur Hoſpitalarij, & alij Religioſi in Eccleſijs,
quæ ſibi non ſunt pleno jure ſubiectæ: Conſe-
quuntur enim nudum jus præſentandi, & rationem
de temporibus inquirendi. inſtitutio verò, & de-
ſtitutio ad Epiſcopum pertinent, nec valet con-
traria conſuetudo, ut in c. 1. *de Cappell Monach. lib.
6.* & *hic* notant Butr. *num.* 7. Abb. *num.* 2. Marian.
Socin. *num.* 6. & communiter DD. Ergo à contrario
ſenſu ſecus dicendum eſt ſi Eccleſiæ ſint eis pleno
jure ſubjectæ: ſed hoc intelligunt Jo Andr, *nu.* 4.
in ver. Repreſentet. & alij proximè, citati, quando
Eccleſiæ, & populus ſunt exempti. Si vero popu-
lus non eſt exemptus, licèt Hoſpitalarij, & Reli-
gioſi hujuſmodi habeant ibi jus inſtituendi, tamen
oportet inſtitutum repræſentari Epiſcopo, ut re-
cipiat ab eo curam populi, & de illa cura tenetur
Epiſcopo rationem reddere, & hac ratione pote-
rit Epiſcopus eum viſitare, & in viſitatione quæret
ab ipſo quomodo celebret populo divina officia
& quomodo illius Sacramenta miniſtret. De alijs
autem temporalibus, & ſpiritualibus tenetur re-
ſpondere Religioſis, quibus eſt ſubjectus.
7 Sextò nota in §. *Quod ſi Templarij*, unum privi-
legium Templariorum, videlicet ut in Eccleſia
interdicta ſemel in anno admittantur ad divina
officia.
8 Vltimò nota in §. *De Confratribus*. Oblatos ali-
cui ex Religionibus non potiri ejuſdem Religionis
privilegijs, niſi ex toto ſint translati, eo quod ſe, &
ſua ipſi Religioni obtulerint, Aliàs enim rema-
nent ſub juriſdictione Ordinariorum, ut hic no-
tant gloſ. *in verb. Nullatenus*, Innoc. *ad fin. in verb.
Eximantur*, Hoſtin. *num.* 9. *in verb. Omnino*, Butr.
Abb. & Marian. Socin. *in ultimo notab.* concordat
textus in cap. *Vt Priuilegia, infra eodem*, & ibi dixi
latiſſimè *à num.* 1. *uſque ad num.* 40.
9 Porrò, cum fratres Hoſpitalis quandoque exce-
dant in pluribus contra Epiſcopalem auctoritatem
& ſcandalum faciant, ac periculum animarum in-
ducant, ut hic dicitur ad exemplum Epiſcoporum,
qui in Concilio Lateranenſi de his graviter ſunt cō-
queſti, quæſivit Archiepiſcopus Elboren, Vtrū Ho-
ſpitalarij, ſeu Milites Sancti Joānis Hieroſolymitani
extra Conventum degentes; teneantur ſemel in
anno confiteri Presbytero Parochiali, & ab ipſo in
die Paſchatis ſacram Communionem recipere.
Secundò, An de his teneantur reddere rationem
loci Ordinario.
Ad primum videtur reſpondendum non teneri
10 ſive jus commune, ſive ipſorum Militum ſtabili-
menta attendamus: nam quod pertinet ad jus cō-
mune, ex decreto Concilij Generalis in cap. *Omnis
utriuſque, infra de pœnit. & remiſſ.* Statutum eſt, ut
unuſquiſque ſaltem ſemel in anno peccata ſua pro-
prio Sacerdoti confiteatur, & in Paſchate ſuſcipi-
at Euchariſtiæ Sacramentum. Sed Presbyter Pa-
rochialis, ſeu Parochus non eſt proprius Sacerdos
Militum Hieroſolymitanorum. Ergo ipſi Milites
non tenentur eidem Parocho confiteri, nec de il-
lius manibus in Paſchate Euchriſtiam ſuſcipere.
Minor patet, quia cùm Milites Sancti Ioannis
11 Hieroſolymitani emittentes tria vota ſubſtantia-
lia ſint verè Religioſi, Mohed. *dec.* 10. *de cauſ. poſſ.
& proprietatis*, & ſæpius cenſuit Sac. Congregatio
Concilij: Presbyter Parochialis non poteſt dici
proprius illorum Sacerdos, de quo loquitur d. cap.
Omnis utriuſque. Sed Prælatus, cui ſubſunt, vel
Delegatus ab ipſo, ut probatur expreſsè in extra-
vagan. Benedicti XI. *Inter cunctas, §. Sed quia, de
privileg.* ibi, *non Religioſos*, qui ſecundum ſtatu-
ta ſuorum Ordinum proprijs Prælatis confiteri de-
bent. Facit Extravag. Ioann. XXII. *Vas electionis,
de hæret.* ubi damnatur error Ioan. de Poliaco,
qui adſtruebat confeſſos Regularibus habentibus
licentiam generalem audiendi confeſſiones, tene-
ri eadem peccata, quæ confeſſi fuerant, iterum
confiteri proprio Sacerdoti, quem dicebat eſſe ſo-
lum Presbyterum Parochialem.
Præterea ad hoc, ut Sacerdos validè abſolvere
12 poſſit à peccatis, duo requiruntur de jure commu-
ni, videlicet poteſtas, quam in ipſa ordinatione
accipiunt, ut habetur in *cap. 15. in princ. ſeſſ. 23.* &
juriſdictio in pœnitentes, cùm abſolutio Sacra-
mentalis ſit actus judicialis, qui non poteſt validè
exerceri in non ſubditum, ut eſt diffinitum à Con-
cilio

cil. Tridentin. in *Can. 9. ſeſſ.* 14. *de Sacramento Pœnitent.* ex decreto dicti *cap.* 15. additum eſt tertium requiſitum, ut Sacerdos vel parochiale beneficium habeat, vel Epiſcopi approbationem: Presbytero autem parochiali quoad Milites Hieroſolymitanos deficit ſecundum requiſitum, id eſt juriſdictio, cùm ipſi ſint exempti ab omni juriſdictione Ordinariorum, etiamſi degant extra conventum, ut patet in Concilio Tridentino *cap* 11. *verſ. Exceptis tamen iis*, *ſeſſ.* 24. niſi in caſu d. *c.* 3. *ſeſſ.* 6. ergo tantùm abeſt, ut teneantur confiteri Parocho, ut ſi de facto confiteantur, abſolutio nulla atque irrita ſit ex defectu juriſdictionis: nulla enim eſt abſolutio, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, vel delegatum non habet juriſdictionem, ut ſimiliter eſt diffinitum à Tridentina Synodo *ſeſſ.* 14. *cap.* 7. *de caſ. reſervat*

13 Demum ſuppoſito ſtatu Religioſo eorumdem militum, idem probat efficaciter text in dicta Extravag. *Inter cunctas, de privileg.* ubi interdicitur Religioſis ne cuipiam confiteantur niſi proprijs Prælatis, facit tex. in cap. 1. ibi, Monachus pœnitentiam nemini tribuit, niſi ſibi invicem, 16. *q.* 1. Item facit. cap. *Si Epiſcopus*. §. *Nulla quoque*, *de pœniten. & remiſſ. lib.* 6. ubi dicitur nulla poſſe conſuetudine introduci, ut quis Confeſſorem ſibi eligere valeat, præter ſui Superioris licentiam.

14 Neque obſtat, quod cum hujuſmodi Milites degant extra conventum, ut ſupponitur in dubio, ſubſint Epiſcopo etiam quoad ea, quæ ad curam animarum non pertinent, ex Decreto Concilij Tridentini, *cap.* 3. *ſeſſ.* 6. Quoniam reſpondetur ex d. cap. 3. Regulares extra conventum degentes nõ ſubeſſe Epiſcopo, niſi ratione delicti, ut patet ex verbis ejuſdem Capituli ibi *ſi deliquerit*: Equites autem Hieroſolymitani, qui ſemel in anno peccata ſua non confitentes Presbytero parochiali, vel ab ipſo in Paſchate ſacram Communionem non ſuſcipiunt, minime delinquunt, dummodo alias coram proprio Sacerdote, & in ſuis Eccleſijs præ-

15 cepto Eccleſiæ ſatisfaciant, ut dictum eſt; & ſic quoad Sacramenta non ſortiuntur forum Ordinarij, D. bene enim confiteri ſuis Prioribus, vel Capellanis, vel alteri de ipſius Prioris licentia, ut inferius dicetur. Sicut videmus alios Religioſos itinerantes non poſſe peccata ſua confiteri Presbytero ſæculari, niſi de ſuorum Superiorum licentia, & abſolutionem aliter factam eſſe ipſo jure nullã ut pluribus probat noviſſimè Ludovic. Miranda *in manuali Prælator. tom.* 2. *q.* 33. *art.* 6. *in* 1. *concl.* dicens: generali conſuetudine Religionum receptum eſſe, ut iter facturi prius à proprijs Prælatis facultatem obtineant ſibi Confeſſorem eligendi, & ibi refert non ſolum plura privilegia Sixti IV. Leonis X. & aliorum Summorum Pontificum, quibus fit facultas Religioſis itinerantibus eligendi Confeſſorem, ſed etiam ſpecialem prohibitionem Clementis IV. & Bonifacij VIII. ne quis ex Fratribus Minoribus, excepto mortis articulo, alijs, quam ejus Ordinis Sacerdotibus confiteatur.

16 Adverte tamen, quia in prædictis aliter videntur ſentire DD. in Clem. *Ne in agro*, §. *Sane*, *de ſtat. Monach.* ubi in ſpecie Petr. de Anchar. *num.* 5, Nota, inquit, quod ſive Monachi ſint in monaſterio, ſive extra, tenentur ſemel in menſe confiteri, & quando ſunt extra, poſſunt confiteri Prælatis, in quorum Parochia degunt, vel alijs Religioſis ad hoc deputatis per diœceſanum: allegat cap. 1. 16. *qu.* 1. & Clem *Dudum*, *de ſepultur.* quæ tamen jura hoc non probant. Poſſunt etiam ſecundum eum confiteri Epiſcopo invitis Prælatis, ut notat Archidiacon. in cap. *Qui reſ ſtit*, *nu.* 6. 11. *qu.* 3. ubi dicit, ſe non credere Abbatem poſſe prohibere Monacho, ne confiteatur Epiſcopo, vel Pœnitentiario ejus: hoc ideo, quia Epiſcopus

17 eſt Ordinarius ſingulorum, qui ſunt in ſua diœceſi. Hoc tamen limitat, niſi ſecus ſit expreſſum in Conſtitutionibus Monachorum, quæ confirmatæ ſint à Papa. Nos verſamur in caſu hujus limitationis, ut conſtat ex dictis ſupra, *nu.* 13. *&* 15. & mox ſubijciam.

18 Quod ſpectat ad ſtabilimenta Ordinis S Joannis Hieroſolymitani res fit magis clara: nam in eis expreſsè interdicitur militibus, ne alteri cuipiam confiteantur, quàm Priori, aut alicui Capellano ejuſdem Ordinis, niſi de ipſius Prioris licentia, vel eo abſente, de licentia Superioris, ut habetur in *tit.* 3. *de Eccleſia*, *ſtatuto* 7. *pag.* 24 Quæ quidem ſtabilimenta cùm à multis Summis Pontificibus fuerint confirmata, ſunt omnino obſervanda, ut per Archid. *loco citato*, cùm præſertim non ſint contraria Decreto Concilij Tridentini *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. quod nihil ſtatuit de pœnitentibus Regularibus, imo ſe reſtringit ad confeſſiones ſæcularium; & conſonant Sacrorum Canonum diſpoſitioni, ut ex dictis conſtat Quibus etiam accedit Conſtitutio 9. Pij IV. *Circumſpecta*, in Bull. *tom.* 2. *pag.* 9, quæ *in* §. 29 tribuit facultatem fratribus Capellanis Ordinis S. Joannis Hieroſolymitani militum, in ipſorum familiarium confeſſiones audiendi, illiſque Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrandi.

19 Ad ſecundum reſpondetur, Milites extra conventum degentes teneri omnino reddere rationẽ Ordinario, quod annuæ confeſſionis, & communionis præceptũ adimpleverint: nam cum omnes Chriſti fideles arctentur præcepto d. cap. *Omnis utriuſq; de pœnit. & remiſſ.* utiq; ſi Milites Hieroſolymitani illud non adimpleant, graviter delinquũt Ratione autem d. licti degentes extra conventum ſubſunt viſitationi, punitioni, & correctioni Ordinarij tamquam in hoc à Sede Apoſtolica delegati, ut in d. *cap.* 3. *ſeſſ* 6. & ita aliàs re diligenter examinata, reſpondit Sacra Congregatio Concilij, quæ hujuſmodi dilictum etiam cõnumeravit inter graviora,

De Privilegiis, &c.

Cap. Patentibus.

SUMMARIUM.

1 *Campanæ in Oratorij privatis publicè teneri non poſſunt.*

2 *Campanas habere in loco publico, & elevate eſt ſignum loci publici, & ſacrati.*

3 *Hoſpitalia, & Oratoria cum non apparent conſtructa auctoritate Epiſcopi, ex quibus ſignis præſumantur publica, vel privata.*

4 *Exempti delictum ſi extendit vires ſuas, & affectum extra locum exemptum, licet committantur in loco exempto, poteſt per Ordinarium puniri.*

5 *Declaratur.*

Reli-

6 *Religioſi an liceat in eorum Oratoriis, vel Monaſteriis unam, vel plures habere campanas, & nn. ſeqq. uſque in fin.*
7 *Intellectus cap.* Nimis iniqua, de exceſſib. Prælator. *& n. 13.*
8 *Conceſſa omnia videntur, quæ non inveniuntur prohibita.*
Declaratur n. 14.
9 *Unicuique licet in ſuo facere quod vult, dummodo nihil in alienum immittat, etiamſi per hoc alius lædatur: quod intelligitur de immiſſione rei corporalis, n.* 17.
10 *Campanarum plurium quæ ſint cauſæ, & n. 12. & 22.*
11 *Cauſa rei ceſſans rei finem imponit, & perſeverans eam ampliat, & extendit.*
12 *Campanarum ſonus eſt adinventus ad convocandam populi multitudinem, ad audiendum verbum Dei, & n. 22.*
15 *Singularitas nō ſemper pluralitatē excludit.*
16 *Taxativæ dictiones non ſemper in oratione ſubaudiuntur.*
17 *Fumus enumeratur inter corporalia.*
18 *Mendicantibus poſt Extravagantem. Ioannis XXII.* Quia cunctos, *non licet in ſuis conventibus habere niſi unam campanam, & n. 25.*
19 *Et quid ſi unam habeant pro ſe, & aliam pro Univerſitate.*
20 *Et quid ſi antea plures habuerint ſine contradictione, & n. 26.*
Et quid ſi ita habeat conſuetudo, n. 27.
Et quid ſi habeant parochias, n. 28.
21 *Campanulas habere, & privatim pulſare non eſt prohibitum Religioſis in eorum officinis, & in privatis Oratoriis, & n. 24.*
22 *Campanam in privato Oratorio Religioſi publicè tenere, & pulſare non licet.*
23 *Pluralitas quandoque reſolvitur in ſingularitates,*
28 *Parochiales Eccleſias ſi campanas tres, videlicet grandiorem, mediam, & minimam habere non poſſit, ſaltem duas debet habere.*

PATENTIBUS. Religioſi in domibus privatis, licèt ſint ibi privata oratoria, non poſſunt habere campanas, hoc dicit Joan. Andr. Butr. Cardin. & Anch. vel ſic ſecundum Abb. & Marian. Socin. in oratoriis privatis campanæ publicè teneri non poſſunt etiam per Religioſos: & ſunt duæ partes, conſultatio & reſponſio, ſecunda ibi; *reſpondemus.*

Nota primò ex hac littera in loco publico, ſeu elevato habere campanas, & publicè pulſare, eſſe ſignum loci publici, & ſacrati, ut hic notat Anton. de Butr. *n. 3.* Abb. Marian. Socin. & Dec. omnes in 1. *notab* & idem Butr. in cap. *ultim. nu. 5. ſupra de cenſib.* inferentes ex hoc ad deciſionem quæſtionis quotidianæ, an hoſpitalia, vel oratoria in dubio cenſeantur publica, vel privata, cùm non appareat, an auctoritate Epiſcopi ſint constructa: nam ſi ibi eſt campana elevata, quæ publicè pulſatur, ſignum eſt ea eſſe publica, & Epiſcopo ſubjecta: & idem dicitur ſi ibi celebratur: ſunt enim iſta ſigna loci publici, arg. cap. *Unicuique,* & cap. *ſequen. de conſecrat. diſt.* 1. & notat. Archid. in cap. *Nemo, n. 3. verſ. Ubi autem dubium eſt, ead. diſt.* & plenius idem Abb. in cap. *Inter dilectos. n. 1. verſ. Sed contra hoc, de donationib.* & latè conſuluit Federic. de Sen. *conſ. 130. Factum eſt tale. Quadam domus per tot.* Adverte tamen quia actus ſolius celebrationis Miſſæ neceſſariò non concludit locum eſſe publicum, ut probat. tex. in d. cap. *ultim.* ubi dicitur in oratoriis privatis interdum celebrari; & ſic non probat hoc eſſe quod ab hoc contingat abeſſe, cap. 2. *de translat. Epiſcop.* & l. *Neque natales, C. de probationib.* quod dicit eſſe notandum Abb. in d. cap. *ultim. n. 1. verſ. Item nota*; intelliges ergo celebrationem Miſſæ ſignum eſſe loci publici, & ſacrati, ſi actus celebrationis ſit publicus, ita ut omnes indifferenter admittantur, prout intelligunt Archid. in d. cap. *Nemo, n. 3.* & declarant Butr. in dicto cap. *ultim. in tertio notab.* & Abb. *n. 1. de cenſib.*

4 Secundò, ex hac littera colligit Anton. de Butr. *n. 5.* quod ubi delictum exempti extendit vires ſuas, & effectum extra locum exemptum, licèt committatur in loco exempto, nihilominus poteſt per Ordinarium arceri, & puniri: nam campanæ non pulſantur niſi propter auditum; & quamvis pulſentur in loco exempto; tamen propter ſonum extenditur turbatio ad locum non exemptum: ad quod facit cap. *Tuarum, infra eod.* concordant *hic* Abb. *nu. 4. verſ. in gloſ. 2.* qui pluribus hoc confirmat &
5 Marian. Socin. *in ultim. notab.* Quod puto verum niſi privilegium exemptionis ſit conceſſum etiam ratione rei ſitæ, contractus initi, & delicti commiſſi extra locum exemptum, ſicut ſunt hodie exemptiones Religioſorum ferè omnium, ut plenè ſcripſi in d. cap. *Tuarum, à nu. 18. uſque ad n. 25.* Tunc enim etiamſi campanæ pulſarentur in ipſomet loco non exempto, tamen exempti non poſſent ab Ordinario puniri, quia hujuſmodi exemptiones ſpeciales non ſunt ſublatæ per cap. *Volentes, de privileg. lib. 6.* ut ex facto reſpondit Gemin. *conſ. 72. Quia articulus ipſe, nu. 1. col. 3. in princip. verſ. Infertur ſecunda concluſio*, & dixi in præallegato cap. *Tuarum, num. 16. & ſeqq. infra eod.*

6 QUÆRO generaliter, an Religioſi poſſint in ſuis oratoriis unam, vel plures habere campanas.

7 Difficultas verſatur in conciliatione hujus Decretalis, ubi hoc prohibatur, cùm cap. *Nimis iniqua, ſupra de exceſſib. Prælat.* ubi recenſetur inter alia gravamina Fratribus Prædicatoribus illata, quod non permittantur in eorum oratoriis aſſervare Euchariſtiæ Sacramentum, nec habere campanam.

Pro ſolutione dantur tres intellectus. Primus eſt Goffredi in d. cap. *Nimis iniqua*; quod ille textus loquatur de oratoriis publicis, quæ ſunt in monaſteriis Religioſorum; hoc autem cap. de oratoriis exiſtentibus in eorum domibus privatis, vel granciis: & hic intellectus eſt ſatis amicus litteræ, & magis placet Abbati *hic n. 5. verſ. Et quamquam primus intellectus Goffredi multum mihi placeat*, & Marian. Socin. *n. 10. verſ. Dicit Dominus meus.*

Secundus intellectus eſt Innocentii *hic*, videlicet quod textus in d. cap. *Nimis iniqua*, procedat ex privilegio, vel gratia ſpeciali: hæc autem Decretalis de jure communi.

Tertius intellectus eſt Hoſt. *hic, n. 2.* qui exponit verbum, *campanas*, ſcilicet plures, l. *Ubi numerus, ff. de teſtib.* Pluralitas ergo, & pulſatio publica hic reprobantur, ſed unicam habere campanam non

eſt

eſt eis prohibitum : & ita procedit text. in dicto
cap. *Nimis iniqua*, qui in ſingulari loquitur ibi,
nec ſuſtinentes eos habere campanam: & ſic licet Re-
ligioſis habere unam, ſed non plures, ut in hac lit-
tera; & Hoſtienſem ſequitur Archid. in cap. *Quidã
in fine*, 18. *q.* 2. quod dicit perpetuò notandum
Abb. *hic n.* 5. *verſ. Vel tertio*, ſecundum Hoſtien. &
potiſſimum pro Mendicantibus, qui tenent plures
campanas, ita ut eorum loca videantur principa-
liora in civitate, non enim poſſunt de jure com-
muni teneri niſi unam, idque debet eis ſufficere cũ
populum non habeant: & hoc ſecundum eum ſer-
vant Fratres Minores de Obſervantia, pro quibus
facit Clem. *Exivi, de Paradiſo*, §. *Licèt verò, verſ. Hinc*
8 *eſt etiam*, & *verſ. Quamvis etiam, de urbor. ſignific.* ſe-
quitur Jo. de Selva *in tract. de benef par.* 1. *q.* 5. *n.* 101.

Porrò fuit olim magna lis in Curia Romana
utrum Fratres Prædicatores poſſent habere plu-
res campanas: & dicebatur poſſe. Primò, ex re-
gula, qua dici conſuevit, omnia videntur conceſſa,
9 quæ non probantur prohibita *l. Statuas, C. de re-
lig. & ſumpt. funer*, l. *Nec non*, §. *Quod eis*, *ff. Quib.
ex cauſ. majorit.* l. *Ab ea parte*, *ff. de probation.* Se-
cundò, ex alia regula, quæ habet unicuique licere
in ſuo facere quod vult, dummodo nihil in alie-
num immittat, l. *Sicuti* §. *Areſto, ff. ſi ſervit. vindicet*;
etiamſi per hoc alius lædatur, dummodò doloſè
non faciat, ut l. *Fluminum*, §. *ult. & duabus legib.*
10 *ſeqq. de damn. infect.* l. 1. §. *Idem ait*, & §. *Denique,
Marcellus ff. de aqua pluvia arcen.* Tertiò, quia cauſa
pluralitatis campanarum eſt honor Sanctorum,
11 decor cultus divini, & convocatio populi. Sed iſtæ
tres cauſæ ſubſunt in Eccleſiis Prædicatorum: Ergo
& jus pluralitatis campanarum, quia ſicut cauſa
rei ceſſans rei finem imponit, ita & præſervans,
eam ampliat, & extendit, l. *Planè, ff. de oper. liber*,
l. *Adulter. ff. de adulter.* l. *Adigere*, §. *Quamvis, ff. de
Iurepatron.* & cum paris ſimiliſque malitiæ ſint, ju-
ſtum & competens videtur eiſdem privilegiis glo-
12 riari, l. *ultim. C. de Palatin. Sacrar. largit lib.* 12. Et
quod ſonus campanarum ſit adinventus ad con-
vocandum populum, ſive populi multitudinem
ad audiendum verbum Dei, ſatis innuitur Numer.
cap. 10. ibi, *Fac tibi argenteas tubas, & ductiles, quibus*
13 *convocare poßis multitudinem*: & infra, *ubicumque
increpueris tubis, congregabitur ad ſe omnis turba.* In
contrarium allegabatur hoc cap. ubi prohibetur
campanarum pluralitas etiam Religioſis: & cap.
Nimis iniqua, de exceſſ. Prælat. ubi conceditur eis ha-
bere campanam: ergo unam dumtaxat. Sed ad
prædicta reſpondebatur non obſtare hoc cap. quia
loquitur de Oratoriis conſtructis in privatis domi-
bus, de quibus habetur in Auth. *Vt in privat. domib.*
Sacra myſteria non fiant, in rubro, & nigro, & de
quibus procuratio dari non debet, ut cap. ultim.
ſupra de cenſib. Nec debet intelligi de monaſteriis
ubi ſunt ſolemnes Eccleſiæ, & Conventus, ut cap.
Si quis etiam, de conſecrat. diſt. 1. & quod inter iſta
ſit patens differentia, liquet ex cap. *Quidam Mo-
nachorum.* 18. *qu.* 2. & ibi notatur. Item non ob-
ſtat d. cap. *Nimis iniqua*, ubi legitur in ſingulari
campana, quia narrat gravamen, quod infereba-
tur Prædicatoribus, & Minoribus, videlicet quod
Prælati eis campanam non permittebant: & illud
gravamen ibi tollit. Quis ergo dixerit legem pro-
ditam in eorum favorem debere gravamen eis
inducere: certè qui hoc dicit à mente legiſlato-
ris divertit, l. *Deducta*, §. *final. ff. ad Trebell.* cap.
14 *Tranſmiſſæ*, *infra de verbor. ſignificat.* Hæc enim ra-
tio pro eis poſita eſt, non contra ipſos, l. *In ratione*
§. *Tametſi ant, ff. Ad leg. Falcid.* Quippe ſi ante d. cap.
Nimis iniqua præceſſiſſet prohibitione campanas
haberent, tunc permittendo eis habere campa-
nam, fortè maneret prohibitio in aliis; Sed cum
nulla præceſſerit prohibitio, & tantummodo tolla-
tur gravamen, quod inferebatur circa unam cam-
panam, non licèt hinc deducere prohibitionem
ſuper pluralitate, quia ſecundum hoc unum con-
trariorum induceret reliquum, ſcilicet conceptio
prohibitionem quod eſſe non debet, l. *Legata inu-
tiliter*, § *fin. ff. de adminend. legat.* l. *Cum tale, ult. ff.
de condit. & demonſt.* Sicut nec prohibitio inducit
ejus contrarium, videlicet juſſum affirmativum l.
Titia, ff. de manumiſſ. teſtam. ita nec conceſſio de-
bet inducere prohibitionem, cum loquimur de
his, quæ aliàs ſui natura prohibita non ſunt, ut legi-
tur, & notatur in cap. *Inter corporalia, de transl. Epiſc.*
nec etiam multum à verbi proprietate recedit,
quod prohibendo gravamen circa campanam illa-
15 tum, etiam de pluralitate campanarum intellexiſſe
videatur, ut l. *Si pluribus, ff. de leg.* 2. l. *Si pures de leg.* 3.
& l *Si neceſſarios*, §. *Si annua, ff. de pignorat. action.*
neque enim ſemper ſingularitas pluralitatem ex-
16 cludit, l. *In uſu, ff. de verb. ſignificat.* l. 1. §. *Hoc edictum
ff. Quod fali. tutor. author.* Signa enim taxativa ut
tantùm, & dumtaxat, non ſemper ſubaudiuntur in
oratione. Unde non eſt bona illatio, Tu habes u-
num oculum: ergo unum tantum, ut l. *ult*, §. 1. &
ibi notat. *ff. de leg.* 2. & una via ducit Romam: er-
17 go una tantùm; & actio edita demonſtrat ſpeciem
futuræ litis ſed non ſola, ut l. 1. *circa princ ff. de edend.*
& aliud eſt dejicere Epiſcopum, ergo Epiſcopum
ſolum, cap. Requiſiſti, de teſtam. Objiciebatur et-
jam contra prædictos fratres quod immiſſio ſoni-
tus campanarum ad alienum eſſet contra d. l. *Si-
cuti, Ariſto, ff. Si ſeru. vindicet.* Sed ibi intelligitur de
immiſſione rei corporalis, ut patet per exempla ibi
poſita, ſcilicet fragmentorum aquæ, & fumi, quæ
tria conſtat eſſe corporalia, de primis duobus patet
ad ſenſum, de tertio ſcilicet de fumo notatur *Inſtit.
de reb. corp. & incorporalib. in princ.* & in l. 1. §. 12. *ff. de
rerum diviſione*, Ita conſuluit Oldrad. *in conſ.* 228. *in-
cip. Quod Fratres Prædicatores, per totum*, cujus re-
ſponſum ferè ad calamum tranſtulit Alberic. de
18 Roſate *in dictionario in ver. Campana*, & ſequuntur
hic Marian. Socin. *num.* 10 & Decius *num.* 22.

Tu verò dicas hujuſmodi altercationem ſubla-
tam eſſe per Conſtitutionem Io. XXII. quam DD.
noſtri non alleg ant in Extravagan. *Quia cunctos, de
officio Cuſtodis*, ubi præmiſſa Cathedralium, &
aliarum Eccleſiarum querela, quod nonnulli Men-
dicantium Ordinum profeſſores in aliquibus ſuis
Conventibus plures campanas obtinent, & impo-
ſterum ſatagunt obtinere, & propterea juſtitiæ de-
trahitur; & exinde civitatibus locorum interdum
affertur Divinis officiis impedimentum, videtur
inter ipſos litigiis, & ſcandalis via aperiri, ſtatui-
tur primo, (ut Religioſi dictorum Ordinum Men-
dicantium in nullo conventu ſuo, ſeu loco plures
campanas habeant ſine Sedis Apoſtolicæ licentia
ſpeciali, ſed una tantummodo pro loco quolibet
ſint contenti. Secundò, ut ſi communitas, ſeu Uni-
verſitas aliqua eccleſiaſtica, vel mundana, ſeu ii-
dem Religioſi pro hujuſmodi Univerſitate in ali-
quo ipſorum locorum campanam aliam habue-
rint, vel nunc habent, non illam, ſed aliam ſolam
eorum

eorum ſpecialiter uſibus deputatam pulſare valcāt
horis diurnis, & nocturnis Miſſis, & aliis conſuetis.
20 Tertiò, permittitur eiſdem Religioſis, ut ibi hacte-
nus plures campanas ſine lite, & contradictione
qualibet in uſus dumtaxat proprios habuerint, &
nunc habent, illis etiam deinceps libere uti poſſint,
aliis quibuscumque per eos habitis intra trium mē-
ſium ſpatium de ſuis locis, ſeu campanilibus depo-
21 nendis, & nullatenus iterum reponendis. Quartò
declaratur, ut campanulæ, quæ in Refectoriis, Sa-
criſtiis, Capitulis, & aliis forſan officinis Religioſo-
rum ipſorum conſueverunt habere ſub dicta ordi-
natione uullatenus comprehendantur.) Hæc ibi.
22 Quibus poſitis conclude veritatem ſub diſtin-
ctione: nam autem quæritur de Oratoriis privatis,
domibus, vel grangiis: & in his nec unam campa-
nam licèt eis obtinere in loco publico, ſeu eleva-
to, quia cùm ibi Miſſas, & divina officia publicè
nequeant celebrare, ut dixi in cap. ultim. ſupra de
cenſibus, conſequens eſt, ut nec poſſint ibi publi-
cè habere, aut pulſare campanam, cujus præcipuus
eſt uſus plebem vocare ad divina officia, ut cap. 1.
& 2. de off. Cuſtodis, & conſtat ex dictis ſupra *nu.* 11.
23 *&* 12. Et in ſumma de hoc eſt caſus expreſſus non
cavillando litteram in hac Decretali, quæ etſi lo-
quatur in plurali de campanis, hoc tamen facit,
quia eodem modo de Hoſpitalariis, & Templa-
riis, eorumque Oratoriis loquitur in plurali. Unde
verbum *Campanas*, debet diſtributivè accipi ſin-
gula ſingulis referendo, ſecùndum ea, quæ notat
Bartol. in l. *Falſa*, §. *Si quis, num.* 1. *ff. de condit. & de-
monſtration.* & fusè Everardus *in ſua Centuria legali
in loco à vi numeri, à n.* 9. *uſq. ad n.* 10. Similis expo-
ſitio fit in cap. *Vt privilegia, in fine, infra eodem* & hoc
uſu receptum eſt; nullibi enim ſervatur, ut in Ora-
24 toriis, quæ ſunt intra domeſticos parietes, in loco
elevato teneatur vel publicè pulſetur campana.
Non tamen eſt prohibitum ibi tenere campanu-
lam privatam, & privatim pulſare, ut à contrario
probat hæc littera in verb. *Publicè*, ſecundum An-
ton. de Butr. *hic n.* 30. Anchar. *n.* 2. Abb. & Marian.
Socin. *in* 2. *notab.* & Dec. *n.* 8. *&* 23.
25 Aut quæritur de Oratoriis publicis, vel Eccle-
ſiis, quæ ſunt in ipſis monaſteriis Religioſorum:
& planum eſt eis non licere in eorum conventi-
bus, & locis plures campanas habere ſine ſpeciali
licentia Sedis Apoſtolicæ, ſed una tantùm pro quo-
libet loco debere eſſe contentos, ut eſt expreſſum
ad litteram in eadem Extravaganti, Joan. XXII.
Quia cunctos, & concordat Concilium provincia-
le Mediolanenſe IV. *in titulo de ſacris locis, eorumque
cultu*, §. *De campanis, tom.* 4. *Concilior. par.* 2. *fol.* 437.
col. 2. ubi ſic legitur. (Simplex Eccleſia, Oratorium-
ve unam tantùm campanulam habeat, ut Ioannis
XXII. conſtitutione ſancitum eſt. Itaque hodie eſt
approbata opinio Abbatis, quod Religioſis non
liceat in Eccleſiis, & Oratoriis monaſteriorum
ſuorum habere niſi unam campanam.
26 Limita primò; niſi Religioſi in Eccleſiis, vel Ora-
toriis hujuſmodi habuerint plures campanas an-
te prædictam Extravagantem, & nunc ſine lite, aut
conditione habeant, quia tunc eis liberè uti poſ-
ſunt, ut diſertis verbis ibi ſtatuitur in §. Cæterum,
& ita eo tempore inſpecto approbatur intellectus
Goffredi ad tex. in cap, *Nimis iniqua, de exceſſ. Prælat.*
& reſponſa Oldrad. contra Hoſtien quod Religio-
ſis Mendicantibus in eorum Oratoriis publicis, &
Eccleſiis de jure communi permiſſum ſit non tan-
tantum unam campanam, ſed etiam plures obti-
nere, ſecundum ea, quæ dicta ſunt ſupra n. 8.
Limita ſecundò; niſi plures campanas habeant
27 ex antiqua conſuetudine; tunc enim militat ratio,
quæ movit Papam Io. XXII. ad permittendum, ut
Religioſi poſſent retinere plures campanas, ſi eas
habuiſſent ſine contradictione ante tempus con-
ſtitutionis. Item per hanc conſuetudinem fit redi-
tus ad jus commune antiquum, ut ſupra proximè
dictum eſt, quod eſt favorabile, ut cap. *Cum dile-
ctus*, §. *Cæterum*, & ibi gloſ. notab. *in verb. Iuri com-
muni*, & Abb. *n.* 21. *ſupra de conſuetud.*
28 Limita tertiò; niſi monaſteria hujuſmodi, vel
conventus habeant parochias, quia tunc plures ha-
bere campanas, & poſſunt, & debent: unde in Cō-
cilio Mediolanenſi IV. *in loco ſupracitato, nu.* 25. *in*
§. *De campanis* ſic legitur (Parochialis Eccleſia ſi
campanas tres, grandiorem ſcilicet, mediam, &
minimam habere non poteſt ſaltem duas, ubi fieri
poteſt, habeat, eaſque diſtinctio ſoni concentu in-
ter ſe rectè conſentientes pro varia divinorum offi-
ciorum quæ fiunt, ratione, & ſignicatione.)

De Privilegiis, &c.

Cap. Tuarum.

SVMMARIVM.

1. *Hoſpitalarii qui mittunt pro eleemoſynis Cruce falſo ſignatos, privantur prædicationis officio, & miſſi ſi ſunt laici, excommunicantur, ſi Clerici ab officio, & beneficio ſuſpenduntur.*

2 *Quæſtores, qui ad eleemoſynas colligendas ab Hoſpitalariis mittuntur, quas qualitates habere debeant.*

3 *Regulares Mendicantes non ſunt permittendi quærere eleemoſynas per alios, quàm ſui Ordinis fratres.*
Quæſtorum nomen, & uſum prorſus abolere juſſit Concilium Tridentinum, ibidem.

4 *Celebrans in Eccleſia polluta non eſt ipſo jure ſuſpenſus, ſed ſuſpendendus. Secus in Eccleſia interdicta.*

5 *Exemptus perſonaliter tantùm, ubilibet delinquat, contrahat, aut res ſita ſit, forum Ordinarii non ſortitur.*

6 *Exemptus reſpectu certi loci ſi delinquat in loco exempto à Diœceſano puniri non poteſt.*

7 *Niſi effectus delicti extendatur, ſeu explicetur extra locum exemptum.*
Projiciens lapides extra locum exemptum, vel aliàs turbando Ordinarium cum campanis exiſtentibus in loco exempto, ab eodem Ordinario coerceri poteſt, ibidem.

8 *Immnnitate Eccleſiæ an gaudeat exiſtens extra Eccleſiam, qui ſagitta interficit exiſtentes in Eccleſia.*

9 *Exempti reſpectu loci ſortiuntur forum Ordinarii ratione delicti commiſſi, contractus initi, aut rei ſitæ extra locum exemptum.*

10 *Regulares an ratione delicti commiſſi, ſeu contractus celebrati, an rei exiſtentis in loco non exempto ſubiiciantur Ordinariorum juriſdictioni, & an ligentur excommunicatione Epiſcopi edicto propoſita, & n. ſeq. uſque in fin.*

11 *Exemptiones quantumcumque generales locum non habent, cum exempti delinquunt, ſeu contrahunt, aut res litigioſa conſiſtit in loco nō exempto, & n.* 14

12 Exem-

12 *Exemptiones contra generale Concilium nō valent niſi Concilio fuerit ſpecialiter derogatum.*
13 *Regularium exemptio non comprehenditur in cap.* Volentes, de privil. lib. 6.
14 *Exemptorum à juriſdictione Ordinarii duæ ſunt ſpecies.*
15 *Privilegii prætextu flagitiorum non creſcit auctoritas.*
16 *Exemptiones ſpeciales etiam ratione delicti cōmiſſi, contractus celebrati, aut rei ſitæ in loco non exempto non fuerunt ſublatæ, aut reſtrictæ per cap.* Volentes, de privil. lib. 6.
17 *Declarans novum jus non inducit, & n.* 13.
18 *Regulares quorumcumque Ordinū tam Mendicantium, quàm nō Mendicantium ſuffulti ſunt ſpecialibus privilegiis exēptionis à juriſdictione Ordinariorū ubivis delinquant, ſeu contrahant, aut res litigioſa conſiſtat, & num. ſeqq.*
19 *Fratrum Prædicatorum Minorum, S. Auguſtini, Carmelitarum, Servorum, Minimorum, & Clericorum Regularium de Somaſcha exemptio à juriſdictione Ordinariorum etiam ratione delicti, contractus, ac rei referuntur.*
20 *Monachorum Caſſinenſium, Carthuſianorum, Olivetanorum, Camaldulenſium, Canonicorū Regularium Lateranenſium, Militum S. Ioannis Hieroſolymitani, & Fratrum S. Spiritus in Saxia exēptio ab Ordinariis etiam in tribus caſibus exceptis, itidem refertur.*
21 *Monachorum Ciſtercienſium exemptio an habeat locum in caſibus delicti commiſſi, contractus initi, aut rei ſitæ in loco non exempto.*
22 *Verbum,* concedimus, *ſeu,* indulgemus *relatum ad id, quod erat conceſſum de jure communi, nihil novum concedit, ſed jam conceſſum oſtendit, & num.* 18.
23 *Societatis Ieſu exemptio à juriſdictione Ordiriorum an ſit reſtricta ad tres caſus exceptos, & num. ſeqq.*
Societatis Ieſu litteræ conſervatoriæ redactæ ſunt ad terminos Conſtitutionis Gregorii XV. de Conſervatoribus, *ibidem, verſ.* Niſi dixerimus.
Societatis Ieſu Religio comprehenditur in derogationibus generalibus per illa verba, Societatum, & cujuſvis alterius inſtituti, *ibidem.*
24 *Privilegiorum communicatio, quam habent Ordines Regulares, comprehendit etiam exemptionem à juriſdictione Ordinarii in tribus caſibus exceptis.*
25 *Fratres B. Ioannis Dei an ſint exempti ab Ordinariorum juriſdictione.*
Regularium correctio de jure communi pertinet ad Prælatos regulares, non autem ad Epiſcopum, niſi Prælatis negligentibus, ibidem verſ. Clauſula enim.
26 *Clauſula,* dummodo Sacris Canonibus, & Tridentini Concilii decretis non adverſentur, *qui ponitur in litteris confirmationis, & communicationis privilegiorum, intelligitur de Canonibus inſertis in corpore juris.*
Papæ auctoritatem cur Concilium Tridentinū præſervaverit in his tantum, quæ de morum reformatione, atque eccleſiaſtica diſciplina ſtatuta ſunt, ibidem verſ. Etenim cum Canones Concilii.
27 *Derogationem ad cap.* Volentes, de privil. lib. 6. *perperam Regulares in eorum privilegiis inſerendam curarunt.*
28 *Fratrum Carmelitarum indultū, quod occaſione cap.* Volentes, *nullum præjudiciū generetur eorum exemptioni, quomodo ſit intelligendum.*
29 *Regulares non comprehenduntur in decreto* cap. 14. ſeſſ. 7. *Concilii Trid. innovante Conſtitutionem cap.* Volentes, *& n.* 34.
30 *Lex innovans non egreditur terminos legis innovatæ.*
31 *Papa cum tribuit jus procedendi contra exemtos auctoritate delegata, non violat exemptiones, & num.* 33.
32 *Regularium exemptio ratione delicti extra locum exemptum commiſſi, deducitur ex pluribus Tridentini Concilii decretis, & num. ſeq. uſque ad num.* 45.
33 *Regulares, circumſcriptis exemptionibus, de jure communi originaliter ſubſunt Epiſcopis quoad legem juriſdictionis.*
34 *Regulares extra clauſtra degentes, ſi delinquant, puniri poſſunt ab Ordinario loci tamquā Sedis Apoſtolicæ Delegato in actu viſitationis tantum.*
35 *Lex innovata ineſt legi innovanti cum omnibus ſuis qualitatibus.*
36 *Regulares extra monaſterium degentes in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum indiſtincte conveniri poſſunt coram Ordinario; in aliis verò cauſis ita demum, ſi certum judicem in partibus non habuerint.*
37 *Conſervatoriæ in cauſis criminalibus, & mixtis nemini ſuffragantur, quin poſſit coram Epiſcopo accuſari, & contra eum procedi. Et quid in cauſis civilibus.*
38 *Regulares intra clauſtra degētes cōveniēdi ſunt corā ſuis Superioribus, vel Conſervatoribus, nō autem coram Ordinariis, aut alibi, & n.* 34.
39 *Regularium privilegia à Tridentina Synodo præſervantur.*
40 *Exemptorum tres ſunt ſpecies, & quibus caſibus à Tridentino Concilio ſint ſubjecti Ordinariorum juriſdictioni.*
41 *Cappellani Regii, Milites, eorumq; familiares an & quando locorum Ordinariis ſubjiciantur.*
42 *Regulares degentes intra clauſtra, & extra ea delinquentes, ut puniri poſſint ab Epiſcopo, quæ debeant concurrere.*
43 *Incluſio unius caſus in materia juriſdictionis omnes alios diverſos excludit.*
44 *Regulares in prima inſtantia conveniri non poſſunt coram Ordinariis locorum in vim cap.* 20. *ſeſſ.* 24. *Concilii Trident.*
45 *Regulares etiam pro delictis extra locum exemptum commiſſis ab Ordinariis locorū, excommunicari, ſuſpendi, aut interdici non poſſunt.*
46 *Epiſcoporum cenſuræ in Regulares exemptos promulgatæ irritæ ſunt, & non ligant ex defectis juriſdictionis.*
47 *Regulares non tenentur ſuā exemptionē utpotè notos*

noteriam coram Ordinariis locorum allegare.

48 *Derogatio non fit niſi ad contraria.*

49 *Innovatio ius novum non tribuit, ſed antiquum conſervat.*

50 *Bulla Pii IV. privilegia, & exemptiones Regularium non ſuſtulit, niſi quatenus contrariantur decretis Concilii Tridentini.*

1 TUARUM. In tota provincia privantur exhortationis, ideſt prædicationis officio Hoſpitalarii, qui mittunt pro eleemoſynis Cruce falsò ſignatos; & miſſi ſi ſunt laici, excommunicantur; ſi ſunt Clerici ab officio, & beneficio ſuſpenduntur. Eadem ſuſpenſione puniuntur qui ante reconciliationẽ in polluta Eccleſia celebrant, & ab Epiſcopis ſuſpenſi per exemptos abſolvi nequeunt. Et Confratres privilegiatorum, qui ſe ad ipſos plenè non tranſferunt, privilegati non ſunt. Hoc dicit. Dividitur in duas partes principales. In prima ponitur querela, & conſultatio. In ſecunda reſponſio ibi, *Verum quia.* Et utraque pars ſecundum Hoſt. & Io. Andr. ſubdividitur in quatuor; in prima ponuntur quatuor Hoſpitalariorum exceſſus, quibus poſtea in ſecunda per ordinem reſpondetur.

Nota primò qualitates, quas habere debent quæſtores, qui mittuntur ad eleemoſynas colligendas; debent enim eſſe litterati, & verè eorum fratres; non autem laici, & falsa Cruce ſignati, ut
3 per Anton de Butr. *n. 2* & Anchar. *n. 1.* Vnde Sacra Congregatio Concilii aliàs declaravit Fratres Mendicantes non poſſe quidẽ ab Epiſcopis prohiberi, quominus per ſeipſos in diœceſibus, ubi habent conventus, eleemoſynam quærant; ſed tamen ſi extra loca, ubi monaſteria exiſtunt, quæritare voluerint, teneri ſuorum Superiorum licẽtiam Ordinario oſtendere; ac ſi extra diœceſim, teneri etiam illius conſenſum obtinere. Cæterũ nullatenus eſſe permittendũ & eleemoſynas quærant per alios, quàm ſui Ordinis fratres. Quæſtorum nomen; ut uſum in quibuſcumque Chriſtianæ Religionis locis prorſus aboleri juſſit Concilium Tridentinum in cap *9. ſeſſ. 22.* vide Clemẽt. *Abuſionibus, de pœnit. & remiſſ.* & quod de hujuſmodi quæſtoribus, præcipuè S. Antonii Viennen. dicam in c. *Cum ex eo, infr. eod. tit.*

Secundò nota ibi, *ab officio, beneficioque ſuſpendis*; celebrantem in Eccleſia polluta non eſſe ipſo jure ſuſpenſum, nec irregularem, ſed eſſe ſuſpendendum, cap. *Is qui, de ſenten. excomm. in 6.* Butr. *hic num. 4. in 3. notab.* Abb. *num. 5. verſ. Et pro hoc ſingulariter*, & Dec. *n 23.* Aliud juris eſt ſi quis celebret in Eccleſia interdicta; quia eſt ſuſpenſus ab officio, & beneficio, & omni juriſdictione, ut in cap. *fin.* ſecundum unam lecturam, 9
ſupra de exc. ſſ. Prælat.

Tertiò nota exemptum ſortiri forum diœceſani ratione delicti, quod patet hic: nam miſſi ab Hoſpitalariis per Epiſcopum ſuſpenduntur ab officio, & beneficio, nullo eis privilegio ſuffragante, & ipſis Hoſpitalariis prædicationis officium interdicitur. In hoc tamen articulo ſunt opiniones, quas recitat gloſ. *in ver. Privilegii beneficio*, & Anton de Butr. *n. 19.* ut latius dicam infra.

Sed communiter ſic diſtinguitur: Aut exemptio eſt merè perſonalis, ut quia eximitur perſona ſimpliciter, & abſolutè, non autem reſpectu certi loci, & tunc ubilibet exemptus delinquat, non punitur à ſuo diœceſano, quia alias privilegium exemptionis eſſet prorſus inutile, & eiuſdem: ad hoc l. *3. C. Vbi Senator. vel Clariſſ.* & c. *1. infra eod. lib. 6. in verſ. Numquid ergo* facit cap. *In his, infra eod.* Et hæc ratio cur Referendarii utriuſque Signaturæ non ſortiantur forum Ordinarii ratione delicti, contractus, aut rei; quia ſcilicèt eorum exemptio merè perſonalis eſt, ut ſcripſi latè
6 in c. *Ex parte, il ſecundo, infra eod.* Aut exemptio non eſt merè perſonalis, ſed localis, vel mixta, ut quia eximitur perſona reſpectu monaſterii, vel Canonicus reſpectu Eccleſiæ: & tunc ſerva diſtinctionem glo *hic*, quia ſi exemptus delinquat tantùm in loco exempto, ita ut effectus delicti ſe non extendat extra ipſum locum; puniri non poteſt à diœceſano: hic eſt caſus in d cap. *in eodem verſ. Numquid ergo, de privileg. lib. 6* Niſi ratione generalis interdicti, ad cujus obſervantiam tenentur etiam exempti, contraria conſuetudine non obſtante, cap *Cum inter, de conſuet.* Clem. *Ex frequentibus, de ſent. excomm.* non quidem ex juribus, ſententiæ, ſed Canonis Authen. *ne cenſura illudatur*, ut poſt Ioan. Andr. notat Abb. in d. cap *Cum inter, n. 3.* ſeu ne frangatur nervus eccleſiaſticæ diſciplinæ, ut per Butr. *hic num. 19 verſ In prædicta*
7 *conclude.* Aut delictum extenditur, ſeu explicatur extra locum exemptum, & tunc punitur à diœceſano, ut hic, & in cap. *Patentibus, ſupra eodem*: nam hic Templarii mittebant ſuos Quæſtores extra locum exemptum; ideò puniuntur à diœceſano. Vnde ſi exempti projicerent lapides, vel aliter turbarent Ordinarium cum campanis exiſtentibus in loco exempto, ab eodem Ordinario coerceri poſſent, juxta text in d. cap. *Patentibus*, & ex facto reſpondit Gemin. *conſ. 72. n. 6. verſ. Nec obſtat, uſque in fin.* Quod facit ad quæſtionem, an
8 extra Eccleſiam, & ſagittâ interficiens aliquem in Eccleſia exiſtentem gaudeat immunitate eccleſiaſtica in terminis Bullæ Gregorii XIV. ex prædictis enim conſtat non gaudere: nam ibi videtur commiſſum delictum, ubi effectus ſequitur, ut dicunt Abb. *hic n. 8.* & Dec. *n. 46.* ad hoc optimus textus in l. *4* §. *Hoc autem edicto, ff. de vi bonorum raptor.* & quod not. Bartol. in l. *Libellorum, nu. 7 ff. de accuſat.* ubi ſtante ſtatuto imponente pœnam percutienti, vel homicidium committenti, quærit quis locus inſpiciatur, ſi aliquis exiſtens in platea cum baliſta percuſſerit aliquem extra plateam; & reſolvit eſſe inſpiciendum locum ubi quis percutitur; vel occiditur, ſi ſtatutum puniat percutientem, vel occidentem, ſecus ſi ſagittantem: ejuſque opinionem tuetur Felin. in cap. *fin. n. 14. ſupra, de foro competen.* vide plene per Aretin. *ibid. n. 7.* & Ioan: Andr. in cap. *In obſcuris, de regul. iur. in Mercurial.* Si verò delictum ſit omnino commiſſum extra locum exemptum, tunc indubitanter exempti à diœceſano puniri poſſunt; hoc enim caſu habet locum textus in d. cap. *1. infrà eodem, lib. 6.* ubi ratione delicti commiſſi extra locum exemptum, vel ratione contractus alibi initi, aut ratione rei alibi ſitæ exempti conveniuntur corã Ordinario loci: ita in effectu ex mente Doctorum diſtinguunt hic Ant. de Butr. *n. 19. in eod. verſ. Tu prædicta conclude*, & Abb. *n. 8.*

Hoc ultimum fallit ſi privilegium exemptionis ſit ſpeciale etiam ratione delicti commiſſi, contractus initi, aut rei ſitæ extra locum exemptum, ſicuti eſt exemptio Regularium; quia tunc ubilibet

bet exemptus delinquat, contrahat, aut res ſita ſit, coram diecæſano conveniri non poteſt, ut latiſſimè dicam in quæſt ſeq.

10 QUÆRO, Poſita Conſtitutione Innocentii IV. in Concilio Lugdunenſi edita, quæ incipit Volentes, atque à Tridentino Concilio innovata in *cap. 14. ſeſſ 7.*

An Regulares ratione delicti commiſſi, ſeu contractus initi, aut rei exiſtentis extra locum exemptum ſubjiciantur Ordinariorum juriſdictioni, & an ligentur excommunicatione Epiſcopi edicto propoſita.

11 Exemptio hæc à nonnullis Epiſcopis fuit aliquando Regularibus controverſa, ut nuper cōtigit in Regno Poloniæ, & erroris cauſam præbuit, quod aut privilegia exemptionum fuerunt Regularibus conceſſa ante Conſtitutionem Innocentii IV de quo in *c. 1. de privil. l. 6.* aut poſt; ſi ante privilegia reſtricta fuerunt per eandem Conſtitutionem, ut non habeant locum in tribus caſibus ibi exceptis, ideſt cum exempti delinquunt, ſeu contrahunt, aut res litigioſa conſiſtit in loco non exempto; quod procedit quantumcumque exemptiones ſint amplę, & generales, ut innuunt verba illa textus, *quantumcumque gaudeant libertate*, & obſervat ibi Gemin. *in §. fin. prope fin.* & *con. 72. col 1. verſ. Contrarium.*

12 Si verò privilegia conceſſa fuerint poſt eandē Conſtitutionem, cùm illa edita fuerit in generali Concilio Lugdunenſi, non valent privilegia exēptionum, niſi in eis generali Concilio fuerit ſpecialiter, & expreſsè derogatum, cap. *Ex parte, de Capell. Monach.* cap. *Eam te, de ætat. & qualit.* Archid. in cap. *1. in ver. Noſcatur*, quem ibi ſequuntur Io. Andr. Gemin. & alii communiter, *de Conſtit. lib. 6.* Oldrad. *conſ. 326. Quod articuli, & conſ. 328. Ad idem, in princ* Felin. in cap. *Nonnulli, nu. 2. de reſcript.* Covarr. *lib. 4. variar. reſolut. cap. 16 n. 16. verſ. Sed & ex his diffinitionibus.*

Præterea etiamſi privilegia eſſent valida, eo quod in eis fuiſſet expreſsè derogatum Conſtitutioni Conciliari Innocentii IV. (quæ tamen derogatio in multis privilegiis non habetur) nihilominus poſtea ſublata fuiſſent tam per Conciliū Tridentinum, quod in *c. 14. ſeſſ. 7.* in cauſis exemptorum præcipit ſervari prædictam Conſtitutionem Innocentii IV. quàm per motum proprium Pii IV incipien *in Principis Apoſtolorum*, editum 13. Kalend. Martii 1565. in quo ampliſſimè derogatur privilegiis, exemptionibus, & indultis omnibus in favorem quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium, locorum, ac perſonarum Regularium in his, quæ decretis Tridentini Concilii adverſantur. Poſt Concilium verò jam privilegia hujuſmodi, eorumque confirmationes non conſueverunt concedi, niſi cum clauſula, *dummodo Concilii Tridentini decretis non ſint contraria.* Atque ita exemptiones quantumvis generales, & quandocumque fuerint conceſſæ non videntur Regularibus ſuffragari, niſi cum delinquunt, ſeu contrahunt aut res, de qua contra ipſos agitur, ſita eſt in loco exempto.

13 Sed his non obſtantibus dicendum eſt nec Decretalem Innocentii IV. nec Tridentini Concilii decretum ad regularium exemptionem pertinere. Quod ut evidentius appareat, obſervandum eſt exemptorum olim duas ſpecies extitiſſe. Qui-
14 dam enim indefinitè, ſeu etiam generaliter erant exempti, putà quia in privilegio Papa, qui ſolus dat exemptiones, dicebat, *tales eximimus à iuriſdictione, & poteſtate, ſeu etiam omnimoda poteſtate Ordinariorum*, & quoad hanc ſpeciem exemptionis res erat admodum controverſa, an includeret caſus delicti commiſſi, ſeu contractus initi, aut rei exiſtentis extra locum exemptum. Exempti enim contendebant ſuum privilegium tamquam generale, indefinitum, & abſque reſtrictione, aut diſtinctione, generaliter eſſe intelligendū, cap. *Si Romanorum, 19. diſt.* cap *Vt oſtenderetur, de conſecr. diſt. 4.* cap. *Dilectiſſimis, 12. qu. 1.* & cap. *Quoniam, in fin.* ubi gloſ. *in ver. Generali, de conjug. lepros* ita ut haberet locum ubicumque committeretur delictum, cap. *Frater noſter, 16 q. 6.* & cap. *Sicut nobis, de ſupplen. neglig. Prælat.* & ubicumque iniretur contractus, aut res ipſa conſiſteret ad exemplum Proconſulis majoris, qui indiſtinctè non intromittit ſe de cauſis fiſcalibus, l. *Nec quicquam, §. 1. de off Proconſul.*

E contra verò Epiſcopi opponebant, imo ex cauſa privilegium eſſe reſtringendum, ut non haberet locum ratione delicti extra locum exemptum, cap *Poſtulaſti.* & cap. *fin. de for. compet.* nam
15 ratione delicti perditur privilegium, cap. *Privilegium, 11. q. 3* cùm reatus omnem honorem excludat, l. *1. C. Vbi Sen. vel Clar.* Et qua in provincia quis deliquerit, illic juri ſubjaceat, omni privilegio ceſſante, Authen. *Qua in provinc. C. ubi de criminn. agi oport.* Nec enim pretextu privilegii flagitiorum creſcit authoritas, l *2. C. de privil. ſcholar. lib. 22.* Item opponebant Epiſcopi, quod privilegium non haberet locum ratione contractus celebrati ſimiliter in loco non exempto, cap. *Romana, § Contrahentes, & §. ſeq. de for. compet. lib. 6.* Item nec ratione rei litigioſæ aliàs non exemptæ, cap. *Cum & plantare, ſupra eod.* prout hæc notantur hic in gloſ *in verb. Privilegii beneficio*, & in cap. *Placuit, 6. qu. 3.*

Ad hanc verò controverſiā dirimendam emanavit d. cap. *Volentes, de privil. lib. 6.* quo declaratum fuit, exemptionem utcumque generalem in tribus caſibus prædictis nō ſuffragari, ut expreſsè ibi notant Archid Io Monach & Io. Andr. *in*
16 *princ ip* & Anchar. *hic n. 8.* Quidam verò exempti erant non ſimpliciter, & indefinitè, ſeu generaliter, ſed cū ſpecifica expreſſione delicti commiſſi, ſeu contractus initi aut rei litigioſæ exiſtentis etiam in loco non exempto. Et quoad hanc ſecundam exemptorum ſpeciem, Decretalis Innocentii IV nihil novi ſtatuit, quia edita fuit ſolum ad declarationem controverſiæ, quæ prius erat ſuper interpretatione exemptionis primæ ſpeciei indefinitæ, ſeu generalis, ut patet ex illis verbis, *declaratione irrefragabili diffinimus*, qui indicant Pontificem noluiſſe novum jus inducere, ſed tantùm quod prius latebat manifeſtare: hæc enim eſt
17 natura declarationis, ut eſt caſus in l *Heredes palam, § Quod verò, & §. Si notam*, ubi id notant Bart. Paul de Caſtr. & DD. *ff de teſtam.* Ancharan. *conſ. 65. n 3* Fulgoſ. *conſ. 147 in fin. verſ. Ad ſecundum*, Bellam *deciſ. 756. col. 2. verſ. Ideo talis dicitur propria declaratio:* at circa exemptos hujus ſecundæ ſpeciei nulla ſuberat controverſia: non enim de his dubitari poterat quin eſſet exempti ratione delicti contractus, ac rei, quia hi tres caſus erant nominatim expreſſi in eorū privilegio, cujus tenor cum eſſet clarus, omninò erat obſervandus,

vandus, cap. *Cum & plantare*, & cap. *Porrò*, *ſupra eod. & inf.* cap. *Petiſtu*, *cum concord.* Ubi enim verba ſunt clara, non eſt interpretationi locus, l. *Ille*, *aut ille*, §. *Cum in verbis*, *ff. de legat. 3.* l. *Continuus*, §. *1. de verb. obligat.* gloſ. in cap. *Cum dilectus*, *in ver. A ſuſpenſis*, *de conſuetud.* Seraph. *deciſ. 762. num. 1.* Ergo d. cap. *Volentes*: hanc ſpeciem exemptionis non comprehẽdit. Lex enim, ſeu Cõſtitutio declarans non egreditur terminos privilegii declarati, Bart. in l. *Nihil*, *ff de coniug. cum emancip. liber.* Alioquin ſi ſuſtuliſſet exemptiones etiam in tribus caſibus prædictis, utique non declaraſſet privilegia exemptionum, ſed illa potius abrogaſſet, aut reſtrinxiſſet, ac novum jus induxiſſet. Hoc autem repugnat Conſtitutioni juris veteris declaratoriæ, ut in terminis d. cap. *Volentes*, tradit ibi Philipp. Prob. *in addit*, *ad Ioan. Monach.* & ante eum Gemin. *d. conſ 72. col. 1. verſ. Contrarium.*

Et confirmatur, quia Innocentius IV initio illius Decretalis proteſtatur ſe velle ut libertas, quã nonnullis Apoſtolica Sedes privilegio exẽptionis indulſit, ſic integra obſervetur, ut & illam alii non infringant, & ipſi ejus limites non excedãt, quibus verbis, unde mens Pontificis, & cauſa finalis elicitur, ſatis cõſtat tantùm abeſſe, ut voluerit Apoſtolica privilegia infringere, ut potiùs expreſsè declaraverit ſe intendere, ut illa omnino ſalva, atque illibata permanerent, ponderando illud verbum, *integram*, quod excludit non modo privilegii abrogationem, ſed etiam quamcumque reſtrictionem, l. *Siquando*, *C. de bon. vac. lib 10.* Bald. *conſ. 88. Ex infelicitate*, *n. 1. lib. 1.* Alioquin ſi d. cap. *Volentes*, daret formam etiam privilegiis, ſub hac ſecunda ſpecie Pontifex non ſervaret promiſſa, quia expreſsè privilegia eis imminueret, ſeu deſertaret, ut dicitur in c. *Dilecti*, *ſupra eodem*, auferendo ab iiſdem privilegiis caſus delicti commiſſi, contractus initi, ac rei ſitæ extra loca exempta expreſsè in litteris comprehenſos, quod in ſpecie perpendit Gemin. *conſ. 72. verſ. Infertur ſecunda concluſio.*

8 Ex his autem reſultat propoſitæ dubitationis ſolutio; quia Regulares ſunt exẽpti ſecundæ ſpeciei; & ſic non comprehenſi in prædicta Decretali, *Volentes*, *de privil. lib. 6.* Sedes enim Apoſtolica quorumcumque Ordinum Religioſos totaliter exemit ab Ordinariorum juriſdictione, etiam ratione delicti commiſſi, contractus initi, ac rei exiſtentis extra locum exemptum. Et ex Ordinibus Mendicantium fratres Prædicatores Ordinis S. Dominici habent ſuper hoc ampliſſimum privilegium à Sixto IV. ut in Conſtitutione, Mare Magnum appellata, quæ incipit, *Regiminis Univerſalis Eccleſiæ*, edita anno 1474. cujus hæc ſunt verba: (Et ne pretextu Conſtitutionis Innocentii Papæ IV. Prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Volẽtes; locorum Diœceſani, & alii Ordinarii, aut alii quicumq; in perſonas, & loca fratrum prædictorum ſibi juriſdictionem, & ſuperioritatem vendicare præſumant, diſtrictius inhibemus, ne quiſquam abſq; dictæ Sedis ſpeciali cõmiſſione, & auctoritate in perſonas, domos, & loca dicti Ordinis fratrum Prædicatorum, ut potè prorſus exempta, & aliquam præeminentiam, ſuperioritatẽ & juriſdictionem quomodolibet exercere præſumãt; etiam ratione contractus, vel delicti, ſeu rei, de qua ageretur, ubicumq; iniatur contractus, committatur delictum, & res ipſa conſiſtat. Ut in Bullar. *tom. 1. pag. 340.* Idem privilegium exemptionis cum ſupraſcripta clauſula de verbo ad verbũ habent fratres Minores Ordinis S. Frãciſci ab eodem Sixto IV. qui antea fuerat ejuſdem Ordinis Generalis Miniſter, ut in Conſtitutione ſimiliter Mare Magnum nuncupata, quæ incipit, *Regimini*, edita eodem anno 1474. prid. Kalen. Septemb. in Bullar. *tom. 1. pag. 337.* Et eandem clauſulam habent in eorũ Mari Magno fratres Eremitæ Ordinis S. Auguſtini, cujus fit mentio in Conſtitutione Julii II. *Et ſi ad bene merendum*, 17. Iunii 1508. in Bullar. *tom. 1. pag. 433.* Fratres itidem B. Mariæ de Monte Carmelo habent privilegium cum expreſſione dictorum trium caſuum à Clemen VI. ut in litteris directis ad Priorem Generalẽ, & fratres dicti Ordinis datis Avenioni Pont. anno 6. 14. Kalend. Auguſt. incipien. *Sacer Ordo veſter*, & ab eodem Sixto IV. in Bulla confirmationis privilegiorũ ejuſdem Ordinis data Romæ anno Pontif. 4. quæ incipit, *Dum attenta*, in qua ad litteram inſerta eſt antedicta clauſula, quæ legitur in litteris Prædicatorum, & Minorum. Similiter fratres B. Mariæ Servorum ab Urbano VI. in Bulla edita 7. Idus Aprilis Pontif. anno 2. à Martino V. & ab Innocentio XIII. in eorum Mari Magno confirmata eximuntur à quacumque Ordinariorum juriſdictione, ita ut iidem Ordinarii nõ poſſint in ipſos ratione cujuslibet delicti, ſeu cõtractus, aut rei, ubicumque committatur delictũ, iniatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, poteſtatem, aut dominium, aut juriſdictionem aliquam quomodolibet exercere. Et cùm eadem clauſula exempti ſunt à Sixto IV. fratres Minimi S. Franciſci de Paula, ut in Bulla. Sedes Apoſtolica 6. Kal. Junii 1474. in Bullar. *tom. 1. pag. 335* Et eodem modo Clerici Regulares Congregationis de Somaſcha eximũtur à Gregor. XIII. in Conſtit. edita 3. Id. Martii Pontificat anno 13. & confirmata cum inſertione à Sixto V in litteris, incipien. *Æquum*, Kal. Maii 1585. in Bullar. *tom. 2. pag. 489.* Ex Ordinibus verò non Mendicantium Monachi Caſſinenſes ſimile habẽt privilegium exemptionis cum eadem expreſſione triũ caſuum delicti, contractus, ac rei ab Eugenio IV. in Conſtitutione, quæ incipit, *Etſi quolibet*, edita Bononiæ pridie Kalen. Julii 1436. Pont. anno 6. Carthuſiani à Bonifacio IX. ut in Conſtit. quæ incipit, *Sacroſancta*, 17. Kalend. Aprilis, Pontif. anno 2. in Bullar. *tom. 1. pag. 232.* Olivetani ampliſſimum habent e-
20 xemptionis indultum cum prædicta caſuum expreſſione à Jul. II. quæ incipit, *Etſi ad Univerſos*, Prid. non. Junii 1507. in Bullar. *tom. 1. pag. 421* Et indultum omnino ſimile habent Camaldulenſes à Leone X. in Conſtitutione incip. *Etſi à ſummo*, edita 4. nonas Iulii 1513. in Bullar. *to. 1 pag 460.* Item Canonici Regulares Lateranenſes à Sixto IV. in Conſtitutione, *Dum ad Univerſos*, 10 Kal. Septembris 1476. in Bullar. *tom. 1. pag. 344* Milites S. Joannis Hieroſolymitani ex Bulla Pii IV. *Circumſpecta.* Pridie nonas Septembris 1560. in Bullar. *pag. 9. tom. 2.*

Et dubium quidem eſſe poteſt, quoad Mona-
21 chos Ciſtercienſes; quia quamvis poſt d. cap. *Volentes*. Innocentius IV. illius Author eiſdem Monachis conceſſerit, ut idem cap. *Volentes*, nil præjudicaret eorum exemptioni; de qua in cap. *Cum Ordinem*, de reſcript. & ibi per DD. & per Abb.

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

conſil. 56. Videtur primò, ad finem lib. 1. Tamen per hoc non cenſetur eis cõceſſiſſe exemptionẽ in tribus caſibus exceptis. Ratio eſt, quia textus d. c. *Volentes* declarat quid includant verba privilegiorum, concedentia plenam exemptionẽ, & diffinit, ut quantumcumque ſit plena exemptio: non tamen includat prædictos tres caſus. Et cùm eorum privilegia antiqua nõ includerẽt hos tres caſus, dum Innocentius dixit per ſuam Conſtitutionem nullum præjudicium illatum fuiſſe illorũ exẽptioni bene dixit, quia illa privilegia hos caſus non includebant. Ergo Decretal. *Volentes*, non derogat illis, quia declarans nõ facit quid novũ.

22 Nec obſtat verbum, *concedimus*, per quod Innocentius videtur eis aliquod novum conceſſiſſe; Quia quando conceditur illud idem, quod erat conceſſum à jure communi, nõ intelligitur novũ concedi, cap. *Etſi Chriſtus*, & ibi gloſ. *fin. de iureiur.* gloſ. in cap. 1. *de reſcript.* Ita in hoc ſpeciali caſu Ciſterciẽſium dicit ad litteram Gemin. in d. cap. *Volentes*, §. *fin. propè fin. verſ. Vidi pridiè dubitari*, ubi refert ſe ita conſuluiſſe, & conſilio ſuo ſubſcripſiſſe quaſi omnes Doctores Bononienſes. Et habetur ejus conſilium in ordine, *n. 72.*

23 Eadem ſubeſt difficultas quoad privilegium Religioſorum Societatis Jeſu; quia etſi Paulus III. Ipſam Societatẽ, & univerſos illius Socios, & perſonas illorumq; bona quæcũq; ab omni ſuperioritate, juriſdictione, correctione quorumcumque Ordinariorũ exemerit, & liberaverit, ac ſub ſua, ac Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſceperit, ut in Conſtitutione incipien. *Licèt debitum*, edita 15. Kalen. Novemb. 1544. in Bullar. *fol.* 887. *to. 1.* Atque ita eorum exemptio videatur plena; tamẽ non includit tres caſus delicti commiſſi, contractus celebrati, ac rei exiſtentis extra locum exẽptum, ut ex prædictis patet; cùm præſertim ipſi non habeant conceſſionem ſicuti habent Ciſtercienſes, quod cap. *Volentes* nullum præjudicium generaverit eorum exemptioni: niſi dixerimus eis ſuffragari Conſervatoriam, quam cum clauſula ampliſſimis impetrarunt à Pio V 8. Kalend. Junii Pontificat. anno 3, ut in litteris expeditis in forma, *Rationi congruit*, à Gregor. XIII. in Conſtitutione, *Æquum reputantes:* itidem 8. Kalend. Junii 1572 in Bullar. *pag.* 361. *tom. 2.* Et quamvis hujuſmodi litteræ conſervatoriæ redactæ fuerint ad formam Conſtitutionis Gregorii XV. de *Conſervatoribus*, & Sacra Congregatio Concilii, in qua dicta Conſtitutio fuit compilata, idcirco in clauſulis derogatoriis appoſuerit illa verba, *Societatum, & cuiuſvis alterius inſtituti*, ut includeret in ſpecie Religionem Societatis Jeſu propter privilegium, quod habet ex Bulla Gregor. XIV *Eccleſia Catholica*, 4 Kalend. Julii 1591 in Bullar. *pag. 696. tom. 2.* ut in generalibus privilegiorum derogationibus non comprehendatur, ſicuti etiam habent Ciſtercienſes, Templarii, & Hoſpitalarii, ut in d. cap. *Cum Ordinem*, & ibi gloſ. 2. *de reſcript.* Nihilominus ſalvæ manent in his, quæ antedictæ Conſtitutioni *de Conſervatoribus* non adverſantur.

24 Verumtamen quicquid ſit de privilegio in ſpecie, Religioſi tam Ordinis Ciſtercienſis, & Societatis Jeſu, quàm cæteri Ordines Regulares Mendicantium, & non Mendicãtium ampliſſimas habent privilegiorum communicationes. Neque verò exemptio ab Ordinariorum juriſdictione in tribus caſibus exceptis reputari debet difficilis conceſſionis, cũ eam paſſim Sedes Apoſtolica Regularibus concedere conſueverit, ut patet ex dictis à *num. 8.* Ac proinde non eſt locus doctrinæ Antonii de Butrio *in conſ. 19* quàm ſæpiùs S. Congregat. & Rota ſecuta eſt, quod ea, quæ ſummus Pontifex veriſimiliter non eſſet conceſſurus, non veniant in privilegiorum communicatione quantumcumque ampla, & generali.

25 Sola Congregatio Fratrum B. Joannis Dei à primæva erectione ſubjecta fuit juriſdictioni, & correctioni Ordinarii loci, ut in Conſtitutione Pii V. *Licèt ex debito* Kal. Januar. 1572. in Bullar. *pag.* 355. *tom. 2.* Cumque poſtea eadem Congregatio in Italia diverſa indulta à Sede Apoſtolica obtinuiſſet, & in ſpecie ab Ordinariis locorũ exempta eſſet, ejuſq; Confratres poſſeſſionem emittere, & ad ſacros Ordines promoveri poſſent: Clemens VIII. accepto quod propterea iidem fratres à ſuo primævo inſtituto paulatim recedebant, & opus Hoſpitalitatis intermittebatur; prædicta omnia moderatus eſt, eoſque iterum ſuppoſuit ordinariorũ juriſdictioni, ac ſuperioritati, ut ex litteris in forma Brevis 13 Februarii 1592. Et quamvis poſtea nonnulla ex indultis hujuſmodi idem Clemens ipſi Congregationi reſtituerit; adjecit tamen clauſulam, *citra exemptionem à iuriſdictione Ordinariorum*, ut in Conſtitutione *Romani*, Nonis Septembris 1596. in Bullar. *pag.* 59. *tom. 3.* Rurſus etſi Congregationem hanc primum in Hiſpania, ac deinde in Italia Paulus V. in Religionẽ erexerit ſub Regula S. Auguſtini ut in primis litteris ſub die 7. Julii 1611. Et in ſecundis 13. Februarii 1617. nihilominus & ipſe voluit eã juriſdictioni, & correctioni Ordinariorũ perpetuò ſubeſſe, ejuſque Confratres teneri ſingulis annis reddere rationem adminiſtrationis hoſpitalium Ordinario loci ad præſcriptum Concilii Tridentini. Clauſula enim, quæ immediatè ſubſequitur in ſecundis litteris, videlicet, *Salva tamen auctoritate, & iuriſdictione Protectoris, & fratris Maiorũ:* ne Pontifex ſibi contradicat, referri non poteſt niſi ad ea, quæ regularem diſciplinam concernunt. In his enim etiam de jure communi Regulares ſubsũt Superioribus ſui Ordinis, nec corrigi poſſunt ab Epiſcopo, niſi eorũ Prælatis negligentibus, cap. *Quanto*, & ibi Abb. *de off. Ordin.* cap. *Relatum*, *Ne Cler. vel Monach* gloſ. 1. in cap. *illud autem*, 20. *quæſt. 1. de communi*, Navarr. *conſ. 9. & Concilium*, *num. 4 de privil.* Nec videtur eidem Congregationi ſuffragari communicatio privilegiorum aliorum Ordinum Mendicantium, & in ſpecie Clericorum Miniſtrantium infirmis, quàm nuper obtinuerunt à S. D. N. Urbano VIII per litteras in forma Brevis ſub die 1. Julii 1624. Siquidem continet clauſulam, *dummodo ſacris Canonibus, & Tridentini Concilii decretis non adverſentur.*

26 Privilegium verò exemptionis adverſatur dictæ Decretali, *Ex parte*, *de Regul.* atque aliis juribus infra citandis *num.* 23. inepta eſt enim interpretatio quorundam ex recentioribus Theologis, qui aſſerunt verba illa, *ſacris Canonibus*, in communicationibus, & confirmationibus privilegiorum inſeri ſolita, eſſe intelligenda de ſacris Canonibus Concilii Tridentini, non autem de inſertis in corpore juris. Etenim cũ Canones Concilii non ſint niſi diffinitiones fidei; ſupervacanea eſſet reſtrictio illa, dummodo nõ adverſentur ſacris

cris Canonibus, quia Contra Canones Conciliares in ſpectantibus ad dogmata nec ſolent, nec poſſunt concedi indulta, aut diſpenſationes, gloſ. fin. Archid. Turrecrem. & Præpoſ. in c. *Sicut*, 15. diſt. ut enim ait Zoſimus Papa in cap. *Contra*, 25. *q.*1. (Contra ſtatuta Patrum (ideſt de articulis fidei ut ibi exponit gloſ.) concedere aliquid, vel mutare nec hujus quidē poteſt Sedis auctoritas. Quia ut Urbanus inquit in Canone pręcedēti, ubi apertè Dominus, vel ejus Apoſtoli, & eos ſequentes Sancti Patres ſententialiter aliquid definierunt, ibi Pontifex uſque ad animam, & ſanguinē confirmare debet. Alioquin non ſententiam dare, ſed magis errare convinceretur) Hæc ibi, Et propterea Tridentina Synodus in *cap.21. ſeſſ.25. de reform.* dum declarat ut in omnibus, & ſingulis ipſius decretis ſalva ſemper auctoritas Sedis Apoſtolicæ & ſit, & eſſe intelligatur, reſtringit ſe ad illa, quæ de morum reformatione, atque eccleſiaſtica diſciplina ſtatuta ſint; quia nimirum de his, quæ Patres circa fidei dogmata definierunt, Papa ſtatuere non poteſt, niſi interpretādo, ſeu declarando, cap. *Licèt ex quadam, de teſti.* cap. *Lector, 34. diſt.* cap. *Placuit*, & cap. *Subſidiaconus, 77. diſt.* Præpoſ. in d. cap. *Sicut, ſub n.1. verſ. Glo. finalis*, & ibi etiam Turrecrem. *n.2. & ſeq.* & idem Turrecrem. in cap. *Domino Sancto, n.4. 50. diſt.* & docet S. Thom. *quodlib.4. art.13.* Nec dicatur, verba, *Sacris Canonibus*, referenda eſſe ad Canones pertinentes ad mores, & eccleſiaſticam diſciplinam: quia ſic abundaret verbum illud *decretis*, quod ſimiliter referri nō poteſt niſi ad Canones nō dogmaticos: & tamen in lege nec ſyllaba debet eſſe ſuperflua, & ſine myſterio aliquid operandi, gloſ. in cap. *Solitæ, in ver. Tamquam*, & ibi Hoſt. *n.6. de maior. & obed.* Nec propterea ſequitur ut communicatio privilegiorum ſit inanis; quia operabitur effectum ſuum in his, quæ non ſunt contra, ſed præter, aut ſecūdum juris communis diſpoſitionem: nam ut, inquit Bald. in cap. *Cum dilectus, n.3. de conſuet.* (Dicitur privilegium quicquid Papa facit etiam ad confirmationem juris communis: quoddam igitur eſt privilegium juri communi contrarium, quoddam juri communi conſonans) Hæc Bald. & eſt communis opinio Canoniſtarum, qui ex eo textu in illis verbis, *tam de iure, quam ex privilegio*, colligunt jus commune, & privilegium poſſe ſimul concurrere circa idem, ut ibi per Hoſt. *n.1. in ver. Privilegio*, Jo. Andr. n.5, & reliquos omnes.

Noviſſimè tamen & fratres prædicti dicuntur obtinuiſſe reſponſum, ut puto, ſubreptitiè à S. Cōgregatione Regularium ſub die 1. Octobr. 1637. quod declaratum fuit eos habēdos eſſe pro veris Religioſis; proindeque locorum Ordinarios volentes procedere contra aliquem illorum intra clauſtra degentem, & extra ea ita notoriè delinquentem, ut populo ſcandalo ſit, teneri obſervare formam Conſtitutionis Clementis VIII. hac de re editæ 7. Kal. Martii 1695. Hæc autem declaratio ſupponit exemptionem in aliis caſibus ab Ordinariis locorum, ut patebit infra *n.23*.

Sed & Congregatio B. Mariæ de Coloreto Ordinis S. Auguſtini quamvis ſuperioribus annis ex Sententia S. Cōgregationis Regularium juſtis de cauſis à Sanctiſſimo D. N. ſubjecta fuerit juriſdictioni Ordinariorum; nuper tamen à Sanctitate ſua fuit iterū ſuppoſita juriſdictioni, ac ſuperioritati Prioris generalis ejuſdem Ordinis. Non me
27 latet clauſulam derogatoriam ad prædictam Cōſtitutionem Innocentii IV. in eod. cap. *Volentes, de privil. in 6.* quam nonnulli Religioſi in ſuis privilegiis inſerendam curarūt, ut legitur in ſpecie in privilegio Carmelitarum Clementis VI. de quo ſupra ſub *nu.*19. præbuiſſe occaſionem dubitandi DD. qui propterea hanc materiam videntur involvere: nam ſi privilegia exemptionum ſecūdæ ſpeciei non ſunt ſublata per d. c. *Volentes*, quid opus fuit illius diſpoſitioni ſpecialiter derogare? Sed tamen cum abundans cautela non noceat, & impetrata ad augmētum, ac favorem exemptionum, non debeant illarum diminutionem operari, & in odium retorqueri ſuper dicta clauſula per ignorantiam appoſita, non poteſt fieri efficax fundamentum.

28 Ad privilegium verò, quod Sixtus IV. conceſſit Fratribus B. Mariæ de Monte Carmelo in Cōſtitutione, *Cum attentatis*, de qua ſupra ſub eodem *n.9.* per quam indulget eiſdem ut occaſione dicti cap. *Volentes*, nullum eorum exemptioni præjudicium generetur; reſpondetur ex Gemin. eodem modo quo reſponſum eſt ſupra *num. 21.* ad ſimile indultum Ordinis Ciſtercienſis, videlicet verbum illud, *indulgemus*, cum concedat illud idem, quod reperitur à jure conceſſum, novum jus non conferre, ſed idem importare ac ſi Pontifex dixiſſet, indultum eſſe oſtendimus, ut dicit gloſ. *fin.* in dicto cap. *Etſi Chriſtus, de iureiur.* unde hoc potius appellari poteſt indultum declaratorium, quàm nova conceſſio.

29 Quamobrem cum Ordines univerſi tam Mendicantium, quàm non Mendicantium ſint ſpecialiter privilegiati etiam ratione delicti perpetrati, contractus initi ac rei ſitæ in loco non exempto; & ſic tamquam exempti ſecundæ ſpeciei non includantur in prædicta Decretali, *Volentes, de privil. lib. 6.* hinc neceſſariò ſequitur ut ne includantur in decreto Concilii Tridentini *cap.14. ſeſſ.7.* quod tantùm innovat, ac ſervari
30 jubet in cauſis exemptorum prædictam Decretalem: nam innovans non egreditur terminos legis innovatæ, nec jus novum inducit. cap. *Cum dilecta*, & ibi gloſ. 1. *de confirm. util. vel inutil.* cap. *Ex parte, il terzo*, & ibi gloſ. *fin. infra eod.* cap. 1. *in princip. de præben. lib. 6.* gloſ. in cap. *Quia diverſitatem, in ver. Forma communi, eod. tit.*

31 Neque obſtant verba poſita in finè dicti *cap.14.* ibi (Privilegiis, exemptionibus Conſervatorum deputationibus, & eorū inhibitionibus adverſus præmiſſa nequaquam valituris.) Siquidem hæc verba referuntur ad caſus ibi proximè prænarratos, nec tollunt privilegia, ſed ſolùm declarāt illa nō prodeſſe in cauſis prædictis, ſcilicet mercedum, & miſerabilium perſonarum: nam cum in iiſdem cauſis Concilium jubeat Ordinarios procedere contra Regulares exemptos Apoſtolica auctoritate, fruſtra Regulares opponerent de privilegiis exemptionis, quia Papa nūquam aliquē ita eximit, quin poſſit per ſe, vel ſuos Delegatos procedere. Unde dicunt DD. cùm Pontifex conſtituit aliquem Delegatum contra exemptos, non eſſe opus ut derogetur privilegio exemptionis, quia ſufficit ut de eo non poſſint contra Delegatum opponere, Abb. in c. *Grave, n.1. de offic. Ordinar.*

32 Corroboratur prædicta efficaciter ex pluribus Tridentini Cōcilii decretis, ex quibus deprehēditur

ditur Regulares non poſſe coram locorum Ordinariis conveniri etiam pro delictis extra locum exemptum patratis. Et primò ad hoc ponderandum eſt *cap. 3. ſeſſ. 6.* ubi Regulares exempti de-
33 gentes extra clauſtra, ſi delinquant, ſubjiciuntur viſitationi, punitioni, & correctioni Ordinarii loci tamquã Sedis Apoſtolicæ Delegati. Quod decretum dupliciter inducitur ad comprobandam concluſionem ſuperius firmatam. Dum enim primò ſubjicit Regulares exẽptos Ordinario loci tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, oſtendit illos adhuc remanere exemptos à juriſdictione ordinaria ratione delicti extra clauſtra; & ſic extra locũ exemptum patrati; quia auctoritas delegata non violat exemptionem, Abb. in d. c. *Grave, n. 1. & 5. de offic. Ordin.* alioquin ſi Regulares degentes, ac delinquentes extra clauſtra non fuiſſet ante Concilium exempti à juriſdictione ordinaria Epiſcopi, non fuiſſet opus ut Conciliũ tribuiſſet illi facultatem eos puniẽdi delegata auctoritate, quia potuiſſet illos punire auctoritate ſua ordinaria, ut deciditur in d. cap. *Volentes, infra eod. lib. 6.* circumſcriptis enim exemptionibus, & privilegiis Apoſtolicis, Regulares de jure communi originaliter ſubſunt Epiſcoporum juriſdictioni, c. *Quæ ve è*, & cap. *Pervenit, 16. qu. 1* cum concordant. de quibus per Oldrad. *conſ. 274. In cauſa qua vertitur, in princip. verſ. Quia ſi omnia monaſteria,* Lap. *alleg.* 42. *n. 3. verſ. Et tunc locus*, Navarr. *conſ. 8. An gratia, nu. 4. de reſcript.* Seraph. *deciſ. 1353. nu. 2.* DD. in cap. *Cum Epiſcopus, de offic. Ordin. l. 6.* non quidem quoad legem diœceſanam, ſed quoad legem juriſdictionis, gloſ. 2. in cap. *Ex parte, de regul.*

34 Deinde inducitur hoc decretum, quia dũ ſtatuit ut Clerici tam ſæculares quàm regulares extra clauſtra degentes, nõ obſtantibus privilegiis, viſitari, puniri, & corrigi poſſint ab Ordinario loci; ex ſententia S. Cõgregationis non habet locum niſi in viſitatione; tum, quia hoc important illa verba, *viſitare, &c.* tum & multò clarius quia in *cap. 4 ſeſſ. 14.* quæ ſtatuta fuerant in d. cap. 3 de Clericis tam ſæcularibus, quàm regularibus delinquentibus extra clauſtra, extenduntur quoad Clericos ſæculares tantùm etiam extra viſitationem reſpectu Epiſcoporum reſidentium; quod clarè oſtendit Concilium in d. *cap. 3.* non ſtatuiſſe niſi in actu viſitationis; aliàs enim ineptè extendiſſet illam diſpoſitionem etiam extra viſitationẽ quoad Clericos ſæculares tantum: quo ſtante arguitur ſic. Si Conſtitutio Innocentii IV. in d. c. *Volentes* reſtrinxiſſet exemptionem Regularium ad tres caſus ibi exceptos, ſequeretur ut Regulares degentes, & delinquentes extra clauſtra, & ſic extra locum exemptum, ſicut conveniri poterãt coram Ordinario loci, & puniri pœna ordinaria in vim prædictæ Decretalis; ita etiam conveniri,
35 & puniri poſſent in vim Concilii Tridentini illã innovantis; quia lex innovata ineſt legi innovãti cum omnibus ſuis qualitatibus, cap. 1. § *fin. de ſchiſmat. lib. 6.* Bartol. & DD. in l. *Aſſe toto, ff. de hæred. inſtituen.* Aretin *conſ. 36. Videtur, num. 18.* Seraphin. *deciſ. 616. nu. 2.* Sed conſequens eſt falſũ, quia ex Concilio in d. *c. 3.* Regulares extra clauſa degentes, & delinquentes puniri non poſſunt à diœceſano pœnâ ordinariâ, ſed tantùm corrigi in actu viſitationis, ut probatum eſt ſupra. Ergo & antecedens. Et confirmatur, quia ſi Conſtitutio d. cap *Volentes*, ſuſtuliſſet exemptionem Regularium delinquentium in loco non exempto, Concilium Tridentinum eamdem Conſtitutionẽ innovando in cap *14. ſeſſ. 7.* dupliciter ſe correxiſſet. Patet, quia quod prius ſtatuerat in c *3. ſeſſ. 6.* ut Regulares delinquentes extra clauſtra ſubeſſent Epiſcopo in viſitatione tantùm, & auctoritate delegata, correxiſſet in dicto c. *14. ſeſſ. 7.* innovando Conſtitutionem Innocentii IV. qua exempti in caſibus exemptis ſubjiciuntur juriſdictioni ordinariæ etiam extra viſitationem: & rurſus in *c. 4. ſeſſ. 14.* correxiſſet diſpoſitionem d. c. *14.* ſtatuendo ut Clerici ſæculares tantùm, non autẽ Regulares puniri poſſint extra viſitationem ab Epiſcopis reſidentibus. At valdè abſurdum eſt, ut in tribus ferè ſucceſſivis ſeſſionibus Concilium, quod nunquam alibi fecit, bis ſe correxit; & conſequenter fatendum eſt S. Synodum dum innovavit d. c. *Volentes*, probè intellexiſſet Regulares in illius diſpoſitione non fuiſſe comprehenſos.

36 Secundò ad hoc ponderandũ eſt idemmet c. *14. ſeſſ 7.* ubi Concilium poſteaquam innovavit Conſtitutionem Innocentii IV. in d. c. *Volentes*, ſubjungit: Addendo inſuper quod in civilibus cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum Regulares extra monaſterium degentes quomodolibet exempti, etiamſi certum judicem à Sede Apoſtolica deputatum in partibus habeant, in aliis verò ſi ipſum judicem non habuerint, conveniri, & ad debitum ſolvendum cogi poſſint coram locorum Ordinariis tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatis. Quod decretum itidem inducitur ſic: Si Regulares fuiſſent comprehenſi in Conſtitutione d cap. *Volentes*, ita ut ratione contractus initi extra monaſterium indifferenter coram Ordinariis conveniri poſſent; ineptè Concilium addendo prædictæ Conſtitutioni ſtatuiſſet, ut degentes extra monaſterium in cauſis ſuperius expreſſis; & ſic pro cõtractibus initis extra locum exemptum conveniri poſſent coram iiſdem Ordinariis ut delegatis Sedis Apoſtolicæ; nam ſi Epiſcopi ante Conciliũ potuiſſent pro contractibus celebratis in loco nõ exempto in omnibus cauſis contra Regulares procedere auctoritate ſua ordinaria; Concilium ſtatuendo ut id facere poſſent tantùm auctoritate delegata; & in cauſis quidem mercedum, & miſerabilium perſonarum indiſtinctè, ſed in aliis nonniſi in defectum judicis in partibus: utiq; nihil addidiſſet prædictæ Conſtitutioni, ut declaravit ſe facere velle per illa verba, *addendo inſuper*, ſed potius illam reſtrinxiſſet, ac limitaſſet; & inducta in argumentum juriſdictionis ordinariæ operarentur illius diminutionem contra regulam. l. *Legata inutiliter, ff. de adimen. leg.* & l. *Quod favore, C. de leg.* quod apertiſſimè oſtendit exemptionem Regularium ex mente Concilii non fuiſſe reſtrictam per d. cap. *Volentes* ad tres caſus ibi exceptos.

37 Tertiò ad hoc ponderandum eſt decretum *c. 5. ſeſſ. 14* ubi decernitur ut litteræ cõſervatoriæ nemini ſuffragentur, quin in cauſis criminalibus, & mixtis poſſit coram Epiſcopo accuſari, & cõveniri, & contra eum procedi. Deindè præſcribitur
38 certa forma in cauſis civilibus obſervanda. Tertiò præſervantur privilegia Regularium his verbis (Regularia loca, eorumque perſonæ in præſenti Canone minimè comprehenſæ, ſed exemptæ omnino ſint, & eſſe intelligantur.) Ex quo contextu

textu colligitur apertè Regulares nec ratione delicti in cauſis criminalibus, nec ratione contractus, aut rei ſitæ in cauſis civilibus poſſe coram Epiſcopo accuſari, aut conveniri, ſed eorum exemptiones ſalvas permanere. Et propterea aliàs conquerenti Epiſcopo Mantuano quod Regulares pro contractibus, vel debitis non ſinerent ſe in prima inſtantia coram locorum Ordinariis cōveniri: S. Congregatio cenſuit, ſi hi Regulares extra clauſtra monaſterii degant, ſervandum eſſe quod dicitur *ſeſſ.7.cap.14.* Si intra monaſteria maneant conveniendos eſſe coram Superioribus, vel Conſervatoribus eorum, non autem coram Or-
39 dinariis, aut alibi. Salva igitur manent Regulariū privilegia, quorum præſervatio etiam generaliter habetur in cap. *20. ſeſſ. 25. de Regular. in fin.* his verbis. (In cæteris omnibus præfatorum Ordinum privilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & jura concernunt, firma ſint, & illæſa)

40 Quartò, ad idem ponderandum eſt *c. 11. ſeſſ. 24. de ref.* ubi agitur de tribus exemptorum ſpeciebus. Prima eſt Clericorum ſæcularium, qui mediantibus titulis honorariis exemptionis privilegio donantur: & hos Concilium plenè ſubjicit E-
41 piſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato Secunda ſpecies eſt eorum, qui appellantur Capellani Regii: & quoad hos in effectu diſtinguitur, ut ſi delinquant in Capella, ſive in loco exempto, ſuâ gaudeant exemptione, ita ut ab Ordinario ſuſpēdi, excommunicari, vel interdici non poſſint: Si verò extra locum exemptum, in prædictis caſibus ſubſint Epiſcopo ſimiliter, ut Delegato Sedis Apoſtolicæ: ita enim diſtinguitur in cap. *Cum Capella*, cujus diſpoſitionem Concilium ſervari jubet, de privil. Rota *deciſ. 744. num. 2. par. 1 diverſ.* Tertia ſpecies eſt eorum, qui monaſteriis, ſeu militiis actu inſerviunt, & intra eorum ſepta, ac domos reſident, ſubque eorum obedientia vivunt, necnon illorum, qui ſecundum regulam dictarū militiarum profeſſionem fecerunt; & his generaliter, & indiſtinctè Concilium præſervat exemptionis privilegia, & ſolùm arctat milites ad docendum de eorum profeſſione coram Epiſcopo. Ex qua exemptorum diſtinctione ſatis liquet exemptos tertiæ ſpeciei frui debere ſua exemptione etiam ratione delicti extra locum exemptū commiſſi: nam ſi quoad eos Concilium voluiſſet ſervari diſtinctionem inter locum exemptum, & non exemptum, id expreſſiſſet, ſicut fecit implicitè quoad Capellanos Regios, cap. *Inter corporalia, de translat. Epiſcopi*, cap. *Maiores, de Baptiſ.* l. *unic.* §. *Sin autem ad deficientis, C. de caduc. tollen.*

42 Quintò, ad idem expendendum eſt cap. *14 de regul.* ubi Regulares degentes intra clauſtra, & extra illa delinquētes ita demum puniri poſſunt ab Epiſcopo Diœceſano, ſi tria copulativè concurrant. Primum ut delictum ſit notorium, & cum populi ſcandalo. Secundum, ut ſit patratum extra clauſtra, & ſic in loco non exempto. Tertium, ut Superior Regularis ab Epiſcopo admonitus intra præfixum tempus delinquentem non punìverit, & de punitione Epiſcopum certiorem non fecerit. Et idem ferè ſtatuitur in Conſtitut. Clem. VIII quæ incipit Suſcepti, edita 7. Kalen Martii 1596. in Bullar. *tom. 3. pag. 54.* Ergo apparet evidenter S. Synodum habuiſſe Regulares pro exemptis etiam ratione delicti commiſſi in loco non exempto, cum tribuat novam authoritatem Epiſcopis puniendi Regulares delinquentes extra clauſtra; & ſic extra locum exemptum in hoc ſpeciali caſu notorietatis delicti, & negligentiæ Su-
43 perioris Regularis. Incluſio enim hujus caſus ſpecialis in materia commiſſionis juriſdictionis omnes alios caſus diverſos excludit, ut eſt tex. in c. *Cum in illu*, § *Cum autem, de præben. lib. 6.* & in l. *Cum Prætor, ff. de iudic.* tradit Angel. *conſ 375. Pratenſis per tot.* Calder. *conſ. 124. aliàs 10 de iudic.*

44 Sextò, & ultimo omiſſis aliis, cum ſuperioribus annis Procurator Ordinis Carmelitarum conqueſtus fuiſſet in S. Congregatione Concilii, quod in Hiſpaniarum Regnis liquidam Ordinarii locorum contenderent Religioſos intra clauſtra degētes coram ipſis Ordinariis conveniri debere in cauſis civilibus cap *Volentes, de privil. lib. 6* comprehenſis propter illius innovationem à Conc. Trid. factam *ſeſſ. 7. cap 14.* eoſque in prima inſtantia coram ipſis Ordinariis conveniri debere ex decreto ejuſdem Concilii Tridentini *ſeſſ 24. cap. 20. de reform.* S Congregatio cenſuit Neque Conſtitutione in generali Concilio Lugdunenſi edita, quæ incipit *Volentes*: neque decreto Concilii Tridentini c *14. ſeſſ.* 7. comprehendi Regulares; ideoque eos juxta eorum privilegia coram ſuis Superioribus, vel Conſervatoribus eſſe conveniendos Nec non decretum ejuſdem Concilii Tridentini *cap. 20. ſeſſ 24* ad Regulares non pertinere, nec eorum Conſervatorias imminuere, nec quoad primam illarum inſtantiam aliquid novi inducere. Et hanc declarationem poſtea obſervari mandavit Paulus V. per litteras in forma Brevis cum decreto irritante ſub die 24. Auguſti 1617. in Bullar. *pag. 223. tom 3.*

45 Quoad ſecundam partem quæſtionis initio propoſitæ longè minor eſt difficultas; quia in privilegiis, quorum ſuperiùs meminimus à *n. 18.* expreſsè inhibetur locorum Ordinariis, ne abſque ſpeciali commiſſione Sedis Apoſtolicæ in perſonas Regularium aliquam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententiam ſpecialiter, vel generaliter quomodolibet promulgare præſumant. Quod quidem privilegium tantùm abeſt, ut ſublatum fuerit per d. c *Volentes*, ut potiùs in eo fuerit expreſsè præſervatum in §. *Eos autem*, ut probant verba illa (iidem Ordinarii juriſdictionē ſuam quantum ad iſta, (ſcilicet interdictum, ſuſpenſionem, vel excommunicationem) ubicumq;
46 illi fuerint penitus exercere non poſſunt) Vnde ut notant ibi Gemin & Franc Si Epiſcopi contra eos proferant ſententias, nullæ erunt ex defectu juriſdictionis, & non ligabunt, quod & Navar.
47 ſenſit *conſ 2. num. 2. de ſenten. excomm* Quod clarè etiam conſtat ex tenore eorumdē privilegiorum, ibi. (Decernimus quoque ex nunc quaſlibet excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, & quoſcumque proceſſus & omnia quæ contra fratres quomodolibet promulgari, ſeu fieri contigerit, nullius roboris, vel momenti eſſe, & pro infectis prorſus haberi debere, etiam eorū exemptione, utpote notoriâ non allegatâ) Quæ ultima verba fuerunt appoſita, quia alias niſi citati venirent exemptionem allegaturi, teneret ſententia contra eos lata, ut per gloſ. *fin.* Tancred. & Innocen. in c. *Cum ordinem, de reſcript.* Secus cùm exemptio notoria eſt, ut l. *1. ff. de fer.* ſecundum Innoc. in cap. *Ex parte, il primo, n. 3 verſ. Exem-*

pti autem, *de ver. ſignifi.* Paul. de Caſtro *conſ. 431. Videtur dicendum*, *num. 2. verſ. Interdum nullo modo*, *lib. 1.* Ergo cum hoc privilegium fuerit præſervatum in Decretali, *Volentes*, conſequens eſt; ut fuerit etiam præſervatum à Concilio Tridentino eandem Decretalem innovante in cap. *14. ſeſſ. 7.* quia lex innovans jus commune perinde operatur, ac ſi jus commune eſſet in ea inſertum, Angel. Aretin. *conſ. 26 Videtur*, *n. 18.*

Et ex his patet etiam reſponſio ad objecta ſu-
18 pra in principio: nam cùm exemptio Religioſorum ratione delicti, contractus ac rei litigioſæ non adverſetur generali Concilio Lugdunenſi, non fuit opus illi derogare, quia derogatio non fit niſi ad contraria, cap. *1. de Conſtit. lib. 6*, cap. *Ex parte*, *ſupra*, *de Capell. Monachor.* Clemen. *Dudum*, §. *Nos etenim*, ibi, *in quantum ſunt præmiſſis*; *vel alicui præmiſſorum contrarię*, de ſepultur. cum multis ſimilibus. Et innovatio Concilii Tridentini non
19 tribuit Ordinariis locorum aliquod novum jus, ſed tantùm præſervavit quod prius habebant in generaliter exemptos, cap. *Quia intentionis*, *infra eod.* ubi Honorius III. (Cum innovat, inquit, nec jus novum conferat, nec etiam tollat vetus, in eo ſtatu eſſe volumus, in quo tempore impetratæ innovationis dignoſceris extitiſſe.) cap. *Ex parte*, *il primo*, *eod. tit.* ibi, (Ita tamen ut per innovationem ipſius eidem Eccleſiæ non plus juris accreſcat, quam per privilegia prædeceſſorum noſtrorum obtinuit, cum per hoc non novum ei concedere, ſed antiquum jus conſervare velimus) gl. 1. & DD in cap. *Cum dilecta*, *de confirm. util. vel inu-*
20 *til.* Et conſequenter nec Conſtitutio Pii IV. *In Principis Apoſtolorum*, huic caſus applicatur, quia non ſuſtulit privilegia, & exemptiones Regularium, niſi quatenus contrariantur decretis Concilii Tridentini.

De Privilegiis.

Cap. Cùm olim, il ſecondo.

SVMMARIVM

Eccleſia utens duplici privilegio, licèt ex uno ſuccumbat, ex alio poterit obtinere.

Exemptus non tenetur promittere obedientiam Diœceſano, non tamen poteſt ſine ipſius licentia in loco non exempto eccleſiam conſtruere.

Monacho ſi committatur cauſa à Sede Apoſtolica, non expreſſo nomine monachatus, delegatio tanquam ſubreptitia non valet, & n. 9.

Monachi à ſtrepitu cauſarum remoti eſſe debent.

Monachus non poteſt eſſe procurator etiam pro utilitate monaſterii ſine licentia Abbatis.

Papa ſi ex certa ſcientia committat cauſam Monacho, cenſetur ſuper inhabilitate diſpenſare.

Cauſæ à Sede Apoſtolica quibus ſint committendæ ex Concilio Lugdunenſi.

Et quid ex Conſtitutione Bonifacii VIII. & ex Concilio Tridentino, & n 12.

Prior Conventualis poteſt eſſe Delegatus Apoſtolicus.

Monacho eccleſiæ Cathedralis monachalis an cauſæ à Sede Apoſtolica ſint committendæ.

Iudices Synodales an ſint deputandi ab Epiſcopo de conſenſu Synodi, vel de eius conſilio tantùm, & n. ſeqq. uſque in finem.

14 *Teſtes Synodales in Synodo ab Epiſcopo conſtitui debent.*

15 *A, dictio denotat cauſam efficientem.*

16 *In, dictio, deſignat intrinſecitatem in loco, ſeu in actu.*

17 *Epiſcopus poteſt in Synodo Conſtitutiones facere de conſilio Capituli tantùm.*

1 CVM OLIM, il ſecondo. Eccleſia utens
duplici privilegio, licèt ex uno ſuc-
2 cumbat, ex alio poterit obtinere. Exemptus non tenetur promittere obedientiam Diœceſano, non tamẽ poteſt ſine ipſius licentia in loco non exempto eccleſiam conſtruere. Hoc dicit ſecundum Io. Andr. & omnes.
3 In textu ibi, *Abbatibus*, *& F. Monacho Alcobaciæ*, *quibus cauſa priùs fuerat delegata.* Nota cauſam poſſe à Sede Apoſtolica delegari ſimplici Monacho, ut hic, & in cap *Conqueſtus*, juncta ſuprascriptione, *ſupra de foro compet.* Sed hoc intelligit verum gloſ. *hic in verb. Et F. Monacho*, dummodo fiat delegatio expreſſo nomine Monachatus; quo tacitæ litteræ non valerent, quia per ſubreptionem eſſent obtentæ. Monachi enim à ſtrepi-
4 tu cauſarum remoti eſſe debent, cap. *unic. ſupr. de Syndic. & actor.* nec eſt eis danda vagandi materia, cap. *Quinto*, *ſupra de off. Ordin.* unde oportet: ut in litteris fiat mentio de monachatu, arg cap.
5 *Cum Ordinem*, *ſupra de reſcript.* & cap. *Porrecta*, *de confirmat. utilit. vel inutil.* Similiter nec procurator eſſe poteſt etiam pro utilitate monaſterii ſine licentia Abbatis, cap. *Monachi*, & cap. *De præſentium*, *16. q. 1.* & cum gloſ. concordant Vincent. & Innocent. *hic num. 1.* dicens: Nota Monacho delegari cauſam, & hoc verum intelligo ſi expreſsè contineatur ibi, *Monachus*, aliàs præſumo pro veri taciturnitate obtentas, cum non ſit eis præſtanda materia vagandi, Hoſtienſ. *num. 3.* Ioan. Andr. *num. 16. verſ. In gloſ. Nota quod*, Butr. *num 7. 27. & 48.* & reliqui omnes: quando enim
6 Papa committit cauſam Monacho ex certa ſcientia, videtur ſuper inhabilitate diſpenſare, l. *Quidam conſulebat*, *ff. de re iudic.* Butr. *d. num. 27. & 48.*
7 Hodie tamen, ut gloſ ſubdit, non cõmittitur cauſa à Papa vel ab ejus Legatis niſi perſonis in dignitate eccleſiaſtica conſtitutis, vel Canonicis in Cathedralibus Eccleſiis, vel aliis Collegiis venerabilibus, ut in Decretali Innocentii IV. in Concil. Lugdunenſi edita, incipien. *Præſenti decreto*, quę habetur inter acta Concilii Lugdunenſis *in tit. de reſcript. c. 2. tom. 3. Concil. part. 2. pag. 723. col. 1.* in hæc verba: (Præſenti decreto duximus ſtatuendum, ne à Sede Apoſtolica, vel Delegatis ipſius cauſæ aliquibus committantur, niſi perſonis, quæ vel dignitate ſint perditæ, vel in Eccleſiis Cathe-
8 dralibus, ſeu aliis Collegiatis honorabilibus conſtitutæ.) Hæc ibi. Sed hodie ſervanda eſt Conſtitutio Bonifacii VIII. in cap. *Statutum*, *de reſcript. lib. 6.* qua ſtatutum eſt, ut nulli niſi dignitate præditis, ut perſonarum obtinentibus, ſeu Eccleſiarum Cathedralium Canonicis cauſæ à Sede Apoſtolica, vel Legatis ejuſdem committantur.
9 Quare cum Monachus non habeat qualitates requiſitas in dict. cap. *Statutum*. explorati juris eſt eum non eſſe capacem delegationis Apoſtolicæ;

niſi

niſi tamen eſſet Prior Conventualis, etiam obedientiarius, quia dicitur habere dignitatem, ut Clem. *Etſi principalis, de reſcrip.* & hic notat Abb.
4 *n. 13.* & ſcripſi pleniùs in cap. *Sanè, il ſecondo, ſupra de offic Delegat.* vel niſi eſſet monachus Eccleſiæ Cathedralis monachalis, ut eſt Siracuſana, de qua in cap. *Quorundam, 74 diſt.* Cantuarien. Montis regalis, & plures aliæ, quia tunc
5 tamquam qualificatos ad præſcriptum d. cap. *Statutum*, benè poſſet eſſe delegatus Sedis Apoſtolicę, ut firmat Abbas ubi ſupra, dicens ſe ita aliàs conſuluiſſe per dictam Clem. *Etſi principalis*, & per id, quod habetur in cap. *Sunt nonnulli*, & cap. *Doctores, q. 1.* talis enim cenſetur Canonicus Eccleſiæ Cathedralis, ut cap. 1. juncta gloſ. *in verb. Eccleſia, 63 diſtin.* licèt aliud ſenſerit Archid. in d. cap. *Statutum. n. 1 in fin. verſ. Sed quid ſi Eccleſia Cathedralis eſſet monachalis.* Prædicta Decretalis ſtatutum noviſſimè innovatur à Concilio Tridentino cap. *10. eſſ. 25. de reform.* ubi præmiſſo exordio, quod ob malitioſam petentium ſuggeſtionem, & locorum diſtantiam perſonarum notitia haberi non poteſt, indeque interdum cauſæ committuntur judicibus non uſquequaque idoneis: ſtatuit Sancta
6 Synodus in ſingulis Conciliis provincialibus, aut diœceſanis aliquot perſonas deſignari, quæ qualitates habeant juxta Conſtitutionem Bonifacii VIII. in d. cap. *Statutum*, ut præter Ordinarios locorum iis etiam cauſæ eccleſiaſticæ in partibus committantur.

Sed QVÆRITVR, An perſonæ, quibus à Sede Apoſtolica cauſæ committendæ ſunt in Synodo diœceſana deputari ab Epiſcopo debeant de conſenſu Synodi, vel de eius conſilio tantùm.

Videtur prima facie neceſſarius conſenſus, quia Concilium mandat ut deſignentur in Synodo, & ſic hunc actum Synodo tribuit, non autem
7 Epiſcopo. arg. l. *Item eorum, §. Si Decuriones, ff. Quod cuiuſque univerſ. homin.* Præterea Concilum ſi aliquem ex deſignatis mori contingat, dat facultatem Epiſcopo alium ſubſtituendi cum Capituli conſilio: unde probabile eſt, ut in Synodo requirat etiam conſenſum. At in contrarium, ideſt non requiri conſenſum, hæc magis videntur urgere: & primò, Concilium ubi voluit, expreſſit, ut in cap. *18. ſeſſ. 24.* dum jubet examinatores ſynodales in Synodo ab Epiſcopo proponi, & ab ea probari: ergo id ipsũ feciſſet in d. c. *10. ſeſſ. 25.* ſi voluiſſet, c. *Ad audientiam, verſ. Nam ſi intelligeremus*, & ibi gloſ. *de decimis*, cap. *Inter corporalia, §. Sed neque ibi.* Vnde ſi circa translationem, *de translat. Epiſcop.* l. *unic. §. Sin autem ad deficientis, Cod. de Caduc. toll.* Oldrad. *conſ. 266. Quod autem, num. 10.* Mandoſ. *in regul. 32. de impetr. benefic. vac. per obit famil.*
8 *Cardin. quæſt 7. num. 16.* Secundò jure Canonum teſtes ſynodales in Synodo conſtitui debent, & tamen id pertinet ad ſolum Epiſcopum, ut in cap. *Epiſcopus in Synodo. 35. quæſt 6.* Vnde ceſſat prima objectio, quod hic actus à Concilio videatur attribui Synodo, non autem Epiſcopo: neque enim Conciliũ ſtatuit ut judices deſignentur à Synodo, ſed in Synodo, & dictio *A.* denotat cauſam efficientem, ut l. *Filius à patre. ff. de liber. & poſthum.* & notat Bald. in l. *Ex arrali, num. 1. verſ. Et adde quod dictio A. C. de actio. empt.* Dictio autem, *In*, deſignat intereſſentiam, ſeu intrinſecitatem in loco, l. *1. §. In publico flumine, ff. de fluminib.* & per illum textum Bart. in l. *Gallus, §. Ille caſus, n. 3. verſ. Secundo caſu, ff. de lib. & poſthum.* Alex. *conſ. 22. Conſideratis verbis, num 8 lib. 4.* ſeu intrinſecitatem in actu, l. *1 §. Ex incendio, ff de incend. ruin. naufrag.* & notat Imol. in Clem *Cauſam, n. 34. de elect.* Tertiò Epiſcopus in Synodo conſtitutiones facere poteſt de conſilio Capituli tantùm, ut S. Congregatio decidit, & eſt communis opinio, ut per Henric. Bottæum, *de Synodo, p. 3. n. 137. & 141* ergo multo magis deſignabit ſine conſenſu judices, cap. *Ex parte, il terzo*, de decimis. Quartò, Cum Concilium in ſubſtitutione judicis ſynodalis in locum defuncti requirat conſilium Capituli, non eſt credendum in Synodo voluiſſe conſenſum Synodi, quia in dicto caſu ſubſtitutionis ſaltem requiſiviſſet conſenſum Capituli, quod in locum Synodi à Concilio eſt ſubrogatum, arg. cap. Eccleſia, il primo ut lit. pend. cum ſimilib. atque ita retorquetur ſecunda conſideratio pro contraria parte ſuperius propoſita.

De Privilegiis.

Cap. Cum olim, il primo.

SVMMARIVM.

1 *INſtrumenti perditi tenor probari poteſt per teſtes, qui illud perlegerunt, & deponunt quod erat ſine vitio.*

2 *Iuſpatronatus Ducis Traiecti ſuper Prioratu S. Gregorii an probetur iuxta formam Concil. Trid. & n. ſeqq. uſque in fin.*

3 *Iuſpatronatus perſonarum, in quibus præſumitur uſurpatio ultra immemorabilem probari debet per præſentationes quinquaginta annorum effectum ſortitas.*

4 *Vſurpationis præſumptio cadit in Dominus perpetuam iuriſdictionem habentibus.*

5 *Teſtes ſuper immemorabili quomodo deponere debeant.*

6 *Præſentationes effectum ſortitæ probari debent authenticis ſcripturis.*

7 *Iuramento partis quando ſit ſtandum ſuper ſcripturis deperditis.*

8 *Iuramento damnum paſſi de rebus abſtractis, vel abſumptis ſtatur tamen contra eum, qui damnum dedit, non contra tertium.*

9 *Inſtrumentum fuiſſe amiſſum non ſufficit probare niſi etiam probetur illius tenor una cum ſolemnitatibus neceſſariis.*

Teſtes deponentes ſuper inſtrumentis deperditis debent eſſe periti. ibid.

1 CVM OLIM il primo. Contenta in inſtrumento perdito probari poſſunt per teſtes, qui illud perlegerunt, ſi deponunt de tenore, & quod erat ſine vitio. Hoc dicit, & nõ eſt alibi caſus ita clarus, Mar. Soc.

2 Ex hoc infero ad quæſtionem, quæ nuper emerſit in facto, videlicet, Poſitis teſtium depoſitionibus ſuper immemorabili, & inſtrumentis deperditis, an conſtet de jure patronatus Ducis Trajecti ſuper Prioratu S. Gregorii ad præſcriptum
3 Concilii Trid. cap. *9. ſeſſ. 20.*

Solutio. Non videtur conſtare ſufficienter: nã Tridentinũ Concilium in his perſonis, in quibus jus

jus patronatus plerumque ex uſurpatione quæſitum præſumi ſolet, ultra probationem temporis immemorabilis, requirit etiã multiplicatas præ-
4 ſentationes annorum quinquaginta, quæ effectũ ſortitæ fuerint. Familia autem Dominorum Pedemontis, utpote habens perpetuam juriſdictionem talis eſt, ut in ea ſit locus dictæ præſumptioni uſurpationis juxta deciſionem S. Congrega-
5 tionis. Et hoc caſu in primis non videtur probata præſumptio temporis immemorabilis: teſtes enim ſuper ea examinati non deponunt, ſe nunquam vidiſſe, aut audiviſſe à quopiam, à quo viſũ, vel auditum fuerit obſervari cõtrarium, id quod neceſſarium erat ad hujuſmodi tempus immemorabile probandum, juxta gloſ. ult. in cap. *1. de præſcrip. lib. 6* gloſ. 1. in l. *Si arbiter, ff. de probat* Oldrad. *conſ. 172. quia omnes fore obiectus, num. 2.* Bald. *de præſcript. in 2. parte 3 partis principalis in 6. quaſi. n. 24.* latiſſimè Gabriel *lib 5. cum concluſ. tit. de præſcript concl. 1. num. 24.* ubi teſtatur hanc eſſe receptam DD. opinionem, quam etiam ſæpius ſecuta eſt Rota, & præſertim *in cauſa Sorana iuris patronatus, 28. Aprilis 1602.* coram Pamphilio, & apud Seraph. *deciſ. 136. n. 1.*

6 Sed quatenus immemorabilis temporis præſcriptio plenè probaretur, non tamen diceretur conſtare de jure patronatus, cum non probentur ſcripturas authenticas multiplicatæ præſentationes. Quæ probatio ultra tempus immemorabile pro forma requiritur; & ideò non adimpletur probando per teſtes, de quibus Sacrum Concilium non confidit; ut ex mente S. Congregationis decidit Rota *in Sabien. benefi. ii anno 1582.* coram Clemente VIII. & *in nullius Archipresby. eraſtus 2. Maii 1588.* coram Card Pamphilio, & alias ſæpè ut apud Mantic. *deciſ. 89. ſub n. 2. verſ. Et hæc quidem probatio*, & Gregorium XV. *deciſ. 222.*

7 Neque obſtat, quod in proceſſu probetur depopulatum eſſe Caſtrum Pedemontis, & Prætoriũ, in quo ſcripturæ hujuſmodi cuſtodiri ſolebant, ab Hiſpanis, cùm Caſtrum Pedemontis depopularetur concrematum fuiſſe, & ideo ſtandum videatur juramento partis de ipſis ſcripturis, earumq; tenore, Afflict. *deciſ. 12. n. 13* nam omiſſa nunc diſputatione, an tenor inſtrumentorum deperditorum in materia juris patronatus Potentium probari poſſit per teſtes, de quibus Concilium non confidit: reſpondetur delationem juramenti non habere locum in hoc caſu, in quo Dux Trajecti aut penitus ignorat, aut plenam notitiam per ſenſum viſus non habet inſtrumentorum, quæ in domo combuſta aſſervabantur, ut ex tex. in l. *Marcellus ff. rer. amot.* tradit Papien. *in for. reſponſ. Rei, n. 12. verſ. Secundò ſubiungit*, Maran. *in practic. iud. in 3. actu,*
8 *quæ in iud. emerg. col. 2. verſ. Quintò requiritur, n. 3.* Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2 centur. 2. caſ. 130. n. 5* præſertim cum juramento damnum paſſi de rebus ſubtractis, vel abſumptis ſtetur tantùm contra eum, qui damnum dedit, non autem contra tertiũ, qui non intulit violentiam, ad text. in l. *Si poſſeßione, C de probat.* Iaſ. in l *Si quando, C. Vnde vi*, Plot. *in repet. eiuſdem legis, n. 38.*

9 Accedit etiam, quod non ſufficit probare amiſſionem inſtrumenti, niſi probetur etiam id, quod in inſtrumento continebatur, ut hic eſt caſus; & quidem per teſtes peritos, ut Advocatos, & Procuratores, Bart in l. *Sicut, C de diſ. inſtr.* & debent etiam deponere de ſolemnitatibus neceſſariis ad inſtrumentum, de quibus per Abb. in cap. *1. de fid. inſtrument*, ut reſpondit Alex *conſ. 136. vol. 2.* cum multis aliis, de quibus per DD in d l. *Sicut Rip. in l. 1. n. 82. & 83. ff. Si cert. pet.* Dec. in cap. *2. n. 81. de probat.* & *conſ. 82.* Afflict. *deciſ 174.* & probatur in textu noſtro in fine ibi: Quod ſine reprehenſione Bullæ, chartæ, vel litteræ apparebat. Qui tenor inſtrumẽti juris patronatus ex fundatione, vel dotatione nec probatus fuit, nec articulatus.

De Privilegiis.

Cap. Cum Capella.

SVMMARIVM.

1 *Exemptus ratione certæ rei, vel loci non cenſetur exemptus reſpectu alterius rei, vel loci.*

2 *Privilegium conceſſum perſonis cum adiectione loci eſt perſonale, ad locum tamen determinatum.*

3 *Exemptus Eccleſiæ Canonicis, vel Clericis Eccleſia non cenſetur exempta.*

4 *Exemptus reſpectu loci, ſi extra illum delinquat, non gaudet privilegio exemptionis.*

5 *Canonia poteſt obtineri cum beneficio curato de iure communi, ſecus poſt Concilium Tridentinum.*

6 *Capellæ Principum, & earum Capellani, ſubſunt locorum Ordinariis, non autem Capellarum Magiſtris.*

7 *Epiſcopus fundat intentionem in tota diœceſi, & in qualibet ipſius parte ſuper exercitio ordinariæ iuriſdictionis.*

8 *Capellæ regiæ viſitari poſſunt ab Epiſcopo ex decretis Concilii Tridentini, licet habeant ex privilegio, ut ſint exemptæ à viſitatione Ordinarii.*

9 *Regia privilegia tolluntur per legem generalem, etiamſi de illis non fiat ſpecialis mentio.*

10 *Concilium Tridentinum in* cap. 11. ſeſſ. 24 verſ. Et quoad Capellanos regios, *non habet locum niſi extra viſitationem.*

11 *Exemptio ſuper certo articulo conceſſa, ad alium articulum extenditur.*

12 *Exemptus ut ſuſpendi, interdici, vel excommunicari non poßit, in reliquis puniri poteſt ab Ordinario.*

13 *Vna & eadem res diverſis reſpectibus poteſt diverſo iure cenſeri.*

14 *Exemptus ratione Canonicatus reſpectu Parochialis ſubeſt iuriſdictioni Epiſcopi.*

15 *Exemptus ſubeſt Epiſcopo ratione rei non exemptæ.*

16 *Exempta Eccleſia nec Parochus quoad curam animarum, nec Parochiani intelliguntur exempti.*

17 *Regulares, & ſæculares exempti curam animarum exercentes in concernentibus curam ſubſunt iuriſdictioni Epiſcopi.*

18 *Exempti tam ſæculares, quàm regulares ſacramentum aliquod de facto adminiſtrantes, & in aliis caſibus hic expreßis an ſint ſubiiciendi iuriſdictioni, & privationi Epiſcopi diœceſani, & num. ſeq. uſque in finem.*

19 *Conſtitutionis Gregorii XV. de exemptorum privilegiis origo, & compilatio: & n. ſeq. uſque in finem.*

2 *Regulares curam animarum non exercentes, ſed aliquod*

aliquod ſacramentum adminiſtrantes ex Concilio Tridentino non ſubſunt Epiſcopo.

1 *Regulares prædicantes abſque licentia, vel benedictione Epiſcopi, aut Epiſcopo contradicente in vim Concilij non ab Epiſcopo, ſed á ſuis Superioribus regularibus ſunt puniendi.*

2 *Idem ſi audeant confeßiones perſonarum ſæcularium ſine Epiſcopi examine, & approbatione.*

3 *Iuriſdictio multoties conceditur ad cognoſcendum, non autem ad exequendum, vel perſonaliter diſtringendum.*

4 *Laicus effectus Clericus, vel Monachus poſt commiſſum delictum ſubeſt iudici ſæculari prævenienti quoad bona, ſed non quoad perſonam.*

5 *Iuriſdictio contentioſa in exemptos non cenſetur tributa niſi in caſibus in iure expreßis.*

6 *Regulares adminiſtrantes laicis Sacramenta extremæ unctionis, Eucharistiæ, vel Matrimonii abſque Parochi licentia an ſint excommunicati.*

7 *Executio eſt pars iuriſdictionis.*

8 *Regulares audientes confeßiones Monialium ipſis ſubiectarum, aut bona monaſteriorum earundem Monialium adminiſtrantes non ſubſunt Epiſcopi iuriſdictioni in vim Concilii Tridentini.*

9 *Exempti delinquentes circa clauſuram, vel perſonas intra ſepta degentes, vel adminiſtrationem Monialium an ab Epiſcopo puniri valeant.*

0 *Abbatiſſæ electioni an Epiſcopus intereſſe poßit.*

1 CUM CAPELLA. Ratione unius beneficii dicitur ille ſubjectus, qui ratione alterius cenſetur exemptus. Hoc dicit ſecundum Ioan. Andr. Butr. Card. & alios communiter. Vel aliter, & melius ſecundum Abbat, exemptus ratione certæ rei, vel loci non cenſetur exemptus reſpectu alterius rei, vel loci, Sunt duæ partes. In prima ponitur querela. In ſecunda proviſio ibi, *quocirca*.

2 Nota primò privilegium conceſſum perſonis
cum adjectione loci, puta Canonicis talis Eccle-
ſiæ non eſſe merè perſonale, nec merè reale; ſed
perſonale ad locum tamen determinatum, & re-
ſtrictum ſecundum Anton de Butr. *hic n. 3.* & Ma-
3 rian. Socin. *n. 4. in quarto notab.* Et quidem ex eo,
quod ſit perſonale reſultat ut exemptus alicujus
Eccleſiæ Canonicis, vel Clericis, eccleſia ipſa non
cenſeatur exempta, ut per Innoc. & Hoſt. *in princ.*
Ioan. Andr. *n. 1. verſ. Per hoc tamen*, & Anchar. *n. 2.*
in 2. notab. & eſt hodie expeditum in c. *Per exem-*
ptionem, §. *Verum*, *infra eod. lib. 6.* Et ex eo quod
4 ſit determinatum ad certum locum reſultat, ut ſi
exemptus extra illum locum delinquat, privile-
gium exemptionis ei non ſuffragetur, ut hic pa-
tet, & notant Butr. & Abb. uterque *n. 2. in 1. notab.*

5 Secundò nota de jure communi poſſe quem habere Canoniam cum beneficio curato: quod tamen intellige, ut notatur in cap. *De multa in fine*, *de præben.* in cap. *Gratia*, *de reſcript. in 6.* & in c. *1. de conſuet. eodem lib.* ſecundum Ioan. Andr. *hic n. 2.* Cardin. *in princ. verſ. Nota quem poſſe tenere beneficium curatum cum Canonia*, Anchar *num. 3. in 3. notab.* & Abb. *num. 4. in ult. notab.* quod tamen non probat hæc littera, quia factum narrat ſecundum Io. Andr. *nu. 2.* vel iſti Canonici habebant Parochiales ex diſpenſatione prout hunc textum intelligit Hoſt. in cap. *Extirpandæ*, *n. 15. verſ. Quarto ratione diſpenſationis*, *ſupra de præben.* Sed quidquid ſit de jure communi, hodie ex Concilio Tridentino Canonicatus eſt incompatibilis cum beneficio curato, cum utrumque perſonalem reſidentiam requirat, ut in cap. *4. ſeſſ. 7.* & cap. *17. ſeſſ. 24.* juncto cap. *12. eiuſdem ſeſſ.*

7 Tertiò nota Capellas Principum, & Capellanos ibi adminiſtrantes ſubeſſe locorum Ordinariis, non autem magiſtris Capellarum: nam & ipſi Principes in ſpiritualibus ſubſunt Epiſcopis diœceſanis, ut in cap. *Omnes Principes*, & cap. *Solitæ*, *de maior. & obed.* cap. *Duo ſunt*, *96. diſtinct.* ergo multo magis Clerici Capellarum, & ipſa Capella, ſecundum Ab. *hic n. 3.* & Marian. Socin. *eod. n. in 3. notab.* Epiſcopus enim fundat intentionem ſuper exercitio juriſdictionis ordinariæ in tota diœceſi, & in qualibet ejus parte, ut *10, quæſt. 1. per totam*, cap. *Omnes baſilicæ*, *16. q. 7.* cap. *Cum Epiſcopus*, *de offic. Ordin. lib. 6.* Caputaq. *deciſ. 201 par. 2.* Seraphin. *deciſ. 1104* Sed conſtitutio de privilegio exemptionis ſervanda erit diſpoſitio hujus Decretalis, quam Concilium Tridentinum non ſuſtulit excepta viſitatione, quin potius præſervavit in cap. *11. ſeſſ. 24.* ibi (Et quoad Capellanos regios juxta Conſtitutionem Innocentii III quæ incipit, *Cum Capella*.

8 Dixi, *excepta viſitatione*, quia d. cap. 11. habet
locum extra viſitationem tantùm: unde capellæ
regiæ, earumque Capellani quantumcumq; gau-
deant prærogativa exemptionis, poterunt nihil-
ominus viſitari ab Epiſcopo loci ex decretis cap.
4. ſeſſ. 6. & *cap. 6. ſeſſ. 25.* ut Sacra Congregatio
aliàs declaravit: nam cùm quidam Sacerdos Re-
gius Capellanus vocatus ad judicium coram Or-
dinario loci poſtulaſſet ſe remitti ad Capellanum
majorem ſub prætextu exemptionis, de qua ha-
betur in Concilio, *cap. 11. ſeſſ. 24.* Sacra Congre-
9 gatio cenſuit *cap 6. ſeſſ 25.* & *cap. 4. ſeſſ. 6* compre-
hendere capellas regias etiamſi in privilegiis eſ-
ſet dictũ, ut non poſſet viſitari ab Ordinariis, quia
cum d. c. 6. deroget etiam fundationi, & imme-
morabili, cenſetur derogare iſtis privilegiis. Non
obſtat quod privilegia regia non cenſeantur ſub-
lata, niſi in ſpecie dicatur: quia fallit in lege gene-
rali, quando concilium voluit exprimere, ex-
10 preſſit. Dictum autem cap. 11. non procedere in
actu viſitationis, & ſic intelligendum, quando ex-
tra viſitationem Ordinarius vult procedere.

11 Quartò nota exemptionem aliquando conce-
di non generaliter, ſed ſuper certo articulo, pro-
ut hic erat, quia Canonici capellæ Ducis Burgun-
diæ non fuerunt plenè in omnibus exempti à ju-
riſdictione Ordinarii, ſed in hoc tantùm, ut non
poſſent ſuſpendi, interdici, vel excommunicari.
12 In aliis ergo puniri poterunt, quia exemptio ad
alium articulum non extenditur, ſecundũ Innoc.
hic n. 1. verſ. Item nota; unde Abb. Antiq. ſic probat
caſum brevem, videlicet: Secundum privilegii
formam tantùm quis privilegiatus cenſetur: ergo
privilegii verba ſunt diligenter ponderanda, c.
Porro, ſupra eod propter varias exemptionum for-
mas, de quibus in c. *Si Papa, infra eod. lib. 6.* & cum
ſint contra jus commune ad conſequentiam non
ſunt trahenda, ſicut nec jus ſingulare, ut l. *Quod*
verò, ff. de legib. ſecundum Petr. de Anchar. *hic n. 1.*
& Marian. Socin. *n. 2.*

13 Quintò nota poſſe contingere, ut quis certo reſpectu ſit ab Ordinario exemptus, & alia conſideratione ſi eidem ſubjectus, & ſic una, & eadem res, vel perſona diverſis reſpectibus, ſeu qualitatibus

tibus poteſt diverſo iure cenſeri, cócordat c. *Cum olim*, & quod ibi not. *ſupra de re iudic.* in cap. *Ex litteris, ſupra de probat.* & in l. *Si Conſul. ff. de adopt.* & in cap. *Raynutius*, & in cap. *Raynaldus, ſupra de teſtamen.* Quod nota ad limitationem regulæ quæ habetur in cap. *Frater noſter*, *16. quæſt. 1.* cap. *Cognovimus, 12. q. 2.* & cap. *Cum in tua, de decim.* & alterius regulæ de qua in l. *Si duobus, ff. de ſtatu liber.* ut hic pleniùs declarat gloſſa.

4 Vltimò nota exemptum ratione Canonicatus
ſi obtineat Parochialem Eccleſiam reſpectu ejuſ-
dem Parochialis; & ſic in his quæ curam anima-
rum, & Sacramentorum adminiſtratione concer-
nunt; Ordinarii juriſdictionem declinare non
poſſe: nam exemptus ratione rei non exemptæ
5 ſubjacet juriſdictioni ordinarii ad hoc c. *Quoni-
am, infra eod.* & cap. *1. §. ult. in verb. Quoad hoc, eod.*
6 *tit. lib. 6.* ſecundum Innocen. *hic num. 2.* Ideoque
exempta eccleſia nec illius Presbyter, qui Paro-
chianorum curam habet, quoad ea quæ ad curam
eamdem pertinent, nec ipſi Parochiani intelli-
guntur exempti, ut eſt caſus in cap. *Per exemptio-*
7 *nem, de privil. in 6.* Quod apertius hodie ſancitum
eſt decreto Concilii Tridentini in *cap. 11. ſeſſ. 25.
de Regular.* ubi tam Regulares, quàm ſæculares a-
nimarum curam perſonarum ſæcularium exer-
centes monaſteriis, ſeu domibus regularibus in-
cumbentem immediatè ſubjiciuntur juriſdictio-
ni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cujus
diœceſi ſunt ſita.

8 QVÆRO, An exempti tam ſæculares, quàm
regulares Sacramentum aliquod de facto admi-
niſtrantes, & in aliis caſibus infraſcriptis ſint ſub-
ijciendi juriſdictioni, & punitioni Epiſcopi.

9 In diœceſi Gyennenſi nonnulli exempti etiam
Ordinum Militiarum tametſi Parochi non ſint,
nec curam animarum ſuis eccleſiis, vel monaſte-
riis incumbentē exerceant, nec ad eam fuerint ab
Ordinario examinati, & approbati, tamen uti Pa-
rochi de facto, & abſque ulla ipſius Ordinarii li-
20 centia ſæpius matrimonia ſolemnizarunt. Et cum
Cardinalis Epiſcopus vellet in eos animadverte-
re tamquam delinquentes circa Sacramentorum
adminiſtrationem ex decreto Trident. Concilii
c. *11. ſeſſ. 25. de Regular.* exempti objecerunt de-
cretum illud ad hunc caſum non pertinere: lo-
quitur enim de iis Regularibus, qui curam ani-
marum exercent in monaſteriis, ſeu domibus vi-
rorum, ſeu mulierum, quibus immanet animarū
cura perſonarum ſæcularium: hos enim ſubjicit
Epiſcopo diœceſano in his quæ dictam curam, &
Sacramentorum adminiſtrationem concernunt.
At hoc caſu exempti, qui matrimoniis interfue-
runt, id non egerunt ratione curæ animarum.
Ac propterea ob delictum ejuſmodi non à Diœce-
ſano, ſed ab eorum Superioribus Regularibus
ſunt puniendi ad ſuorum privilegiorum præſcri-
21 ptum. Quemadmodum Regulares quamvis pro-
hibeantur in eccleſiis, quæ ſui Ordinis non ſunt,
prædicare abſq; Epiſcopi licentia, in eccleſiis ſui
Ordinis non petita ab Epiſcopo benedictione, aut
Epiſcopo contradicente ex eiuſdem Concilii de-
cretis c. *2. ſeſſ. 5* & *cap. 4. ſeſſ. 24.* tamen S. Con-
gregatio Concilii declaravit eos ſi contrafece-
rint non poſſe ab Epiſcopo puniri, ſed à ſuis ſupe-
rioribus dumtaxat. Quando enim Concilium
voluit attribuere Epiſcopis facultatem compel-
lendi, aut puniendi Regulares exemptos, id di-
ſertis verbis expreſſit, ut patet in cap. *13. ſeſſ. 25.
de regul.* ibi: (Exempti autem omnes Clerici, ſive
ſæculares, ſive regulares ad publicas proceſſiones
vocati accedere compellantur.) in cap. *3. ſeſſ. 6.* in
cap. *4. & 14. ſeſſ. 25. de regular.* atque alibi, Quod non
fecit in d. *cap. 2. & 4.* ubi verba non diriguntur in
Epiſcopum, nec datur illi facultas coercendi, ſed
ſimpliciter fit prohibitio regularibus.

22 Et ſimiliter quamvis decreto *cap. 15. ſeſſ. 23.* cau-
tum ſit nullum Presbyterum etiam Regularem
poſſe confeſſiones ſæcularium etiam Sacerdotum
audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut Paro-
chiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopo appro-
betur: tamen Regulares non curatos qui de facto
confeſſiones ſæcularium audiunt abſque Epiſcopi
examine, & approbatione: S. Congregatio cen-
ſuit non ab Epiſcopo, ſed à ſuis Superioribus eſſe
puniendos: nec ad hunc caſum pertinere decretū
d. cap. 11. quod loquitur de exercentibus curam
animarum monaſteriis incumbentem. Nec cap.
Per exemptionem, infra eod. lib. 6. quia loquitur de
Presbytero, qui Parochianorum curam habet:
Sicuti neque ad hunc caſum pertinet decretum d.
c. 11. ſeſſ. 24. Quod ſubiicit exemptos juriſdictio-
ni ad præſcriptum hujus Decretalis, cum hæc lo-
quatur de exemptis, qui Eccleſiis Parochialibus
præficiuntur. Vnde eodem modo contendunt Re-
gulares non poſſe ab Epiſcopo coerceri ſupradi-
23 ctos, qui de facto matrimonia ſolemnizarunt. In
multis enim caſibus jura dant poteſtatem cogno-
ſcendi, ſed non exequendi, ut l. *A Divo Pio, ff. de re
iudic.* gloſ. *1. in Clem. 1. de foro competen.* & inter
non ſubditos non eſt bona conſequentia, Epiſco-
pus habet juriſdictionem: ergo & perſonalem di-
ſtrictionem, ut ait Ancharan. in cap. *Ea quæ, ſub*
24 *num. 17. de regul. iur. in 6.* Ideoque laicus effectus
Clericus vel Monachus poſt commiſſum delictū,
licèt quoad bona ſubſit juriſdictioni judicis ſæcu-
laris prævenientis; non tamen poteſt ab eo per-
ſonaliter diſtringi, aut puniri ſecundum opinio-
nem Ioan. Andr. communiter receptam in cap.
unico, ſupra de obligat. ad ratiocin. Et ſimiliter etſi ju-
dex laicus quandoque de cauſis Clericorum co-
gnoſcat, tamen coercere perſonas eccleſiaſticas,
vel ipſarum bona per executionem realem non
poteſt ſine mandato Epiſcopi cap. *Vt famæ, de
ſent. excomm.* Anchar. in d. cap. *Ea quæ, ſub n. 17.*
25 *verſ. Item licèt territorium.* Præſertim verò, quia
actus concedendi licentiam interveniendi ma-
trimoniis celebrandis, prædicandi in eccleſiis
ſui, vel alterius Ordinis, & confeſſiones audien-
di ſunt voluntariæ juriſdictionis; à qua non rectè
infertur ad juriſdictionem coercendi, quæ eſt
contentioſa, & quæ nunquam cenſetur tributa
in exemptos, niſi in caſibus à jure expreſſis, ut
per Ioann. Andr. Gemin. & Franc. in cap. *Epi-
ſcoporum, de privil. in 6.* Vnde in ſimili quamvis in
Clemen. *1. de ſent. excomm.* Regulares utcumque
exempti jubeantur ſervare interdicta Ordinario-
rum: tamen ſi interdicta non ſervaverint, non
propterea ab eis puniri poſſunt ſecundum Vita-
lin. ibi poſt Paul. *num. 29.*

Hæc cum à Cardinali Epiſcopo ad S. Congrega-
tionem delata fuerint, viſa ſunt egere ſpeciali Se-
dis Apoſtolicæ remedio: nam etſi verba Concilii
ſint clara, ideoque non admittant interpretatio-
nem, aut conjecturam voluntatis, abſurdum ta-
men eſſe, ut melioris conditionis ſint qui de facto
nulla

nulla authoritate ſuffulti unum, vel plura Sacramenta adminiſtrare præſumunt, quàm qui illa adminiſtrant ratione curæ prævio examine, & approbatione Epiſcopi, cùm præſertim ex Clemét.
6 *Quia contingit, de privileg.* Religioſi qui Clericis, aut laicis Sacramentum Unctionis extremæ, vel Euchariſtiæ adminiſtrare, matrimoniave ſolénizare præſumpſerit, nõ habita ſuper his Parochialis Presbyteri licétia ſpeciali, excõmunicationis incurrant ſententiam ipſo facto, per Sedem Apoſtolicam dumtaxat abſolvendi; & locorum Ordinarii poſtquam de hoc ſibi conſtiterit poſſint eos excommunicatos facere publicè denũciari, licèt hæc pœna excommunicationis quoad matrimonia fuerit poſtea ſublata decreto Tridentini Concilii *cap. 1. ſeſſ. 24. de reform. matrim.* quod fuit contentum ſola pœna ſuſpenſionis, ut aliàs S. Cõgregatio declaravit. Sed nihilominus ex d. cap. 1. nulla, atq; irrita ſunt matrimonia, ut proponitur, celebrata. Et valdè abſurdum videtur, ut cum hæc concernãt animarũ ſalutem, & ſpectent ad curã, & ſolicitudiné Epiſcopi, ipſe habeat manus ligatas, & officium ſuum hac in parte exequi nõ poſ-
7 ſit, cum exequutio ſit pars juriſdictionis c. *Si Deligatus, de off. Deleg. in 6.* & notat Io. de Anan. in cap. *Significaſti, in fine, ſupra eod. tit.* Ad hoc cap. *Quia frater, 7. q. 1.* & quod per illum textum notat Innocen. in cap. *Ad aures, nu. 2. ſupra de tempor. ordinat.* ubi ait, Vani capitis eſſet, qui diceret Prælatum non poſſe præcipere ſine cauſæ cognitione, & maximè in his, quæ pertinent ad ſuũ officium: & ſequitur ibi Io. de Anan, ante num. 4. Ob quam rationem viſa ſunt etiam egere ſpeciali proviſione duo inconvenientia ſuperiùs relata de Regularibus, qui prædicant verbum Dei ſine Epiſcopi licentia, vel benedictione, aut Epiſcopo contradicente, ac de iis, qui de facto ſæcularium confeſſiones audiũt ſine examine, & approbatione Epiſcopi; ideoque expedire, ut ſi Sanctiſſimo placuerit aliquid addatur ad prædicta Concilii decreta, & per generalem Conſtitutionem detur Epiſcopo facultas coercendi exemptos tam ſæculares, quàm regulares, qui in prædictis caſibus quoquomodo deliquerint, itaut ſive animarum curã perſonarum ſæcularium monaſteriis, ſeu domibus regularibus incumbentem exerceant, ſive aliàs eccleſiaſtica Sacramenta, aut unum ex illis miniſtrent prævia Epiſcopi licentia, & approbatione; ſive quoquo modo in dictæ curę exercitio, aut in eorumdem Sacramẽtorum, vel alicujus ex illis adminiſtratione de facto ſe ingerant in his quæ hujuſmodi curam, ſeu adminiſtrationem cõcernunt, omnimodæ juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegati plenè in omnibus ſubjiciantur. Et ſimiliter habeat Epiſcopus authoritatem puniendi quoſcumque exemptos tam ſæculares, quàm regulares, qui in alienis Eccleſiis, aut quæ ſuorum Ordinum non ſunt abſque Epiſcopi licentia, & in eccleſiis ſuis, aut ſuorum Ordinum non petita Epiſcopi benedictione, aut ipſo contradicente prædicare præſumpſerint.

Paulo poſt Cardinalis Ludoviſius retulit in Sacra Congregatione Epiſcoporum Regulariũ abuſus circa monaſteria Monialium eis ſubjectarũ, & cũ deliberatum eſſet de remediis, Cardinalis Ubaldinus retulit in S. Congregatione Concilii compilari Conſtitutionem circa privilegia Regularium, qui delinquunt in adminiſtratione Sacramentorum, & prædicant abſque Epiſcopi licétia, vel benedictione, aut Epiſcopo contradicente: & ne leges multiplicentur propoſuit è re eſſe, ut in eadem Congregatione agatur de aliqua proviſione etiam quoad monaſteria Monialium; & hoc quoque caput inſeratur in eadem Conſtitutione, quod & reliqui omnes probarunt.

28 Itaque cum de his deliberatum eſſet in S. Congregatione Concilii habita die 17. Dec. 1622. Tametſi monaſteria Monialium Regularibus ſubjectarum non ſubſint Epiſcoporum juriſdictioni, ſed juſſa ſint à Concilio relinqui ſub eorumdem Regularium cura, & cuſtodia in *cap. 8. & 9. ſeſſ. 25. de Regular.* & propterea Epiſcopi nullam habeant authoritatem in Regulares, qui earumdem Monialium confeſſiones audiunt, aut in eorumdem monaſteriorum adminiſtratores, ut aliàs Sacra Congregatio declaravit: quia tamé experientia docuit valde expedire eccleſiaſticæ diſciplinæ, ut Diœceſani circa hæc, & alia infraſcripta aliquam habeant facultatem; Patres conſueverunt Conſtitutioni, ut proponitur publicandæ addendum eſſe (Ut Epiſcopi habeant authoritatem approbandi Confeſſarios tam ſæculares, quam regulares Monialium regularibus ſubjectarum, eoſque confeſſarios, & adminiſtratores ex legitima cauſa amovendi, ſaltem ubi Superiores Regulares ab Epiſcopo admoniti eos amovere detrectaverint, ad exemplum *cap. 8.* & *cap. 14. ſeſſ. 25. de regular.* ubi in caſibus ibi expreſſis regulares ſubjiciuntur Epiſcopis in caſum negligentiæ ſuperiorum

29 Deinde etſi exempti in concernentibus clauſuram monaſteriorum Monialium etiam Regularibus ſubjectarum ſubſint Epiſcoporum juriſdictioni tam ex diſpoſitione juris communis, c. *Periculoſo, de ſtatu regul. in 6.* quàm Trident. Concilii in *cap. 5. ſeſſ. 25. de regular.* Tamen huic decreto cenſuerunt addendum eſſe, ut exempti tam ſæculares, quàm regulares ſi deliquerint circa clauſuram, aut circa perſonas intra ſepta degentes, vel circa bonorum adminiſtrationem eorumdem monaſteriorum, ab Epiſcopo loci tamquam Delegato Sedis Apoſtolicæ puniri poſſint.

30 Poſtremò tribuendam eſſe Epiſcopis facultatem in electionibus Abbatiſſarum præſidendi unà cum Superioribus regularibus.

Quæ omnia cum Sanctiſſimo D. Noſtro relata fuiſſent placuit Sanctitati ſuæ, ut fieret Conſtitutio, & compilaretur in Sacra Congregatione Concilii.

Itaque injunctum eſt mihi, ut ſuper his minutam Bullæ conficerem, ac per manus deferrem, quæ tamdem ſingulis articulis accuratè diſcuſſis, & à Sanctitate ſua approbatis promulgata fuit in hanc, quæ ſequitur formam.

GREGORIVS EPISCOPVS

Servus Servorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

INeſcrutabili Dei providétia Univerſalis Eccleſiæ regimini, meritis licèt imparibus, præſidétes, paſtoralis noſtrę ſolicitudinis partes eſſe dignoſcimus, in eam curam pręcipuè incumbere, ut à dignis, & probatis tantùm ſacerdotibus ſan-

ctè adminiſtrentur Eccleſiaſtica Sacramenta; atq; ut virginum Deo ſacrarum monaſteria diligẽtiſſimè cuſtodiantur, & viri aſſumantur idonei ad prædicationis officium ſalubriter exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis providè cautũ eſt nullum presbyterum, etiam regularem poſſe cõfeſſiones ſæcularium, etiam ſacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis datur obtineat: Necnõ ut in monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de illorum monaſteriorum, ſeu locorum familia perſonæ, tam regulares, quàm ſæculares ejuſmodi curam exercentes, ſubſint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramẽtorum adminiſtrationem pertinẽt, juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cujus diœceſi ſunt ſita: Itemque ut Epiſcopi univerſi ſub obteſtatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus monaſteriis ſibi ſubjectis Ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ auctoritate clauſuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter reſtitui, & ubi inviolata eſt, conſervari maximè procurent; inobediẽtes, atq; contradictores per cenſuras eccleſiaſticas, aliaſq; pœnas, quacumque appellatione propoſita, compeſcentes: Atque ut regulares in Eccleſiis ſuorũ Ordinum prædicare volẽtes, ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionẽ petere teneãtur; in Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, nullo modo prædicare poſſint ſine Epiſcopi licentia: contradicente autem Epiſcopo, nulli, etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis, prædicare præſumant. Verùm quia experientia compertum eſt, eccleſiaſtici regiminis rationes poſtulare, ut decretis ejuſmodi aliquid adjungatur, matura deliberatione noſtra, & certa ſciẽtia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, ſtatuimus, & declaramus, ut deinceps tã regulares, quàm ſæculares quomodolibet exempti, ſive animarum curam perſonarum ſæcularium monaſteriis, ſeu domibus regularibus, aut quibuſvis aliis Eccleſiis, vel beneficiis ſive regularibus, ſive ſæcularibus incumbentem exerceant; ſive aliàs Eccleſiaſtica Sacramenta, aut unum ex illis miniſtrẽt prævia Epiſcopi licentia, & approbatione; ſive quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum vel alicujus ex illis adminiſtratione de facto abſque ulla auctoritate ſe ingerant; in his, quæ ejuſmodi curam, ſeu adminiſtrationem concernunt omnimodè juriſdictioni, viſitationi, & correctioni diœceſani Epiſcopi, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati, plenè in omnibus ſubjiciantur. Ad hæc tam regulares, quàm ſeculares hujuſmodi nullis privilegiis, aut exemptionibus tueri ſe poſſint, quominus, ſi deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſurã, vel circa bonorũ adminiſtrationem monaſteriorũ Monialiũ, etiã regularibus ſubjectarum, ab Epiſcopo loci, ſimiliter tamquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeãt. Cõfeſſores verò ſive regulares, ſive ſæculares quomodocumque exempti tam ordinarii, quã extraordinarii ad confeſſiones Monialium, etiam regularibus ſubjectarum audiendas nullatenus deputari valeant, niſi prius ab Epiſcopo diœceſano idonei judicentur, & approbationem, quæ gratis cõcedatur, obtineant. Sed & adminiſtrantes bona ad ejuſmodi monaſteria Sãctimonialiũ, ut præfertur, etiã regularibus ſubjectarum, pertinẽtia, ſive regulares extiterint, ſive ſæculares, quomodolibet exẽpti, Epiſcopo loci adhibitis etiã ſuperioribus regularibus ſingulis annis rationes adminiſtrationis, gratis tamẽ exigẽdas, reddere teneãtur, ad idque juris remediis cogi, & compelli queãt. Liceatq; Epiſcopo ex rationabili cauſa Superiores regulares admonere, ut ejuſmodi cõfeſſores, atq; adminiſtratores admoneant; iiſque ſuperioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos cõfeſſores, & adminiſtratores amovendi quoties, & quando opus eſſe judicaverit. Ac ſimiliter poſſit Epiſcopus, unà cum ſuperioribus regularibus, quarumcumque Abbatiſſarum, Prioriſſarum, Præfectarũ, vel Præpoſitarum eorumdem monaſteriorum, quocumq; nomine appellentur, electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere; abſque ulla tamen ipſorum monaſteriorum impenſa. Ac demum habeat Epiſcopus tamquam dictæ Sedis delegatus, auctoritatem coercendi, ac puniendi quoſcumque exemptos tam ſæculares quàm regulares, qui in alienis Eccleſiis, aut quæ ſuorum Ordinum non ſunt, abſque Epiſcopi licentia; & in Eccleſiis ſuis, aut ſuorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipſo contradicente, prædicare præſumpſerint. Itaut Epiſcopi in ſupraſcriptis caſibus, & in prænominatas perſonas, in præmiſſis omnibus, & ſingulis, aut circa ea quoquo modo delinquẽtes quoties, & quando opus fuerit, etiam extra viſitationem, per cenſuras eccleſiaſticas, aliaſque pœnas, uti ejuſdem Sedis delegati procedere omnemque juriſdictionem exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes ſic per quoſcumque judices quavis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatii Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorũ cuilibet, quavis aliter judicãdi, & interpretandi facultate, & authoritate, judicari, & definiri debere; irritum quoque, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attẽtari. Non obſtantibus Conſtitutionibus; & ordinationibus Apoſtolicis in favorem quarumcumque perſonarum, atq; Ordinum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani, Congregationũ, Societatum, ac cujuſvis alterius inſtituti, etiam neceſſariò, & in individuo exprimendi, Monaſteriorum, Conventuũ, Capitulorum, Eccleſiarum, & aliorum quorumcumque tam ſecularium, quàm regularium locorum, necnon illorum, etiam juramento, cõfirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, vel Cõſuetudinibus, etiam immemorabilibus; exemptionibus quoque, indultis, & privilegiis, etiam in corpore juris clauſis, aut ex cauſa, & titulo oneroſo, vel in limine fundationis conceſſis, etiam Mari Magno, ſeu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis; Conſervatorũ deputationibus, eorumque, atque aliis inhibitionibus, quibus Epiſcopi deferre minimè teneantur; & quibuſvis aliis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac

cum

cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnõ irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis cõceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis; etiãſi pro illorũ ſufficienti derogatione, de illis, eorũq; totis tenoribus, & formis, ſpecialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet; tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forẽt, præſentibus pro expreſſis habẽtes, quibus quoad ea, quæ iiſdem præſentibus adverſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter & expreſsè derogamus; cæteriſq; contrariis quibuſcumque. Cæterum quia difficile foret præſentes litteras ad ſingula quæque loca deferri, ut eæ tamen omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valvas Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Urbe Baſilicarum, atque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis ſpatium dimitti, eiſque detractis, earum exempla in eo loco relinqui. Ac volumus ut earumdem præſentiũ litterarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Prælati, ſeu perſonæ in dignitate eccleſiaſtica cõſtitutæ munitis, in judicio, extra illud ubi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum Statuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ M DC. XXII. Nonis Februarii, Pontificatus Noſtri Anno Secundo. V. Dat.

S. de Urſinis.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

DECLARATIONES ALIQVOT
Sacræ Congregationis Concilii.

Super Conſtitutione fel. me. Gregorii XV. de exemptorum privilegiis, &c.

Poſita ejuſmodi Conſtitutione, dubitatur, An liceat Epiſcopis viſitare altaria regularium Eccleſiarum quibus cura animarum perſonarum ſæcularium non incumbit, aut loca, ubi in iiſdem Eccleſiis aſſervatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel ubi audiuntur confeſſiones perſonarum ſæcularium?

An Epiſcopi poſſint regularibus præſcribere, ut certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum confeſſiones audiant vel aliàs illorum privilegia reſtringere, ac moderari in ſacramentis adminiſtrandis.

An facultas Epiſcopis per Conſtitutionem attributa in exemptos tam ſæculares, quàm regulares, intelligatur etiam tributa in perſonas nullius diœceſis.

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

IV. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus.

V. An per eandem Conſtitutionem, in illis verbis poſſit Epiſcopus unà cum ſuperioribus regularibus quarumcumque Abbatiſſarum, &c. electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere: jus Abbatiſſas confirmandi Epiſcopis attributum cenſeatur.

VI. An Confeſſores Monialium ante editam Conſtitutionem deputati, debeant ab Epiſcopo examinari, & approbari.

VII. An ſuperiores regulares ſimiliter ante ipſius Conſtitutionis publicationem electi, ſeu deputati aliâ indigeant Epiſcopi approbatione pro confeſſionibus Sanctimonialium ſibi ſubjectarum audiendis.

VIII. An confeſſiones, quas audiunt ſuperiores regulares electi, ſeu deputati, vel confirmati poſt publicationem, & ſcientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtentâ Epiſcopi approbatione, ſint nullæ, atque irritæ, necne.

IX. An regulares generaliter ab Epiſcopo approbati ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, cenſeantur etiam approbati ad audiendas confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum.

X. An regularis ad audiendas confeſſiones Monialium unius monaſterii ab Epiſcopo approbatus confeſſiones Monialium alterius monaſterii audire poſſit.

XI. An confeſſores regulares extraordinarii ſemel ab Epiſcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium confeſſiones pro una vice infra annum ad præſcriptum S. Concilii Tridentini, poſſint, virtute dictæ approbationis, pluries tamquam confeſſores extraordinarii earumdem confeſſiones audire abſque nova Epiſcopi licentia.

XII. Cum in eadem Conſtitutione ſtatutum ſit, ut liceat Epiſcopo ex rationabili cauſa ſuperiores regulares admonere, ut amoveant confeſſores Monialium, atque adminiſtratores bonorum ad earumdem Monialium monaſteria pertinentium iiſque ſuperioribus id facere detrectantibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos confeſſores, & adminiſtratores amovendi quoties, & quando opus eſſe judicaverit: An ejuſmodi cauſam Epiſcopus ſuperioribus regularibus ſignificare teneatur.

XIII. An eadem Conſtitutio qua parte ſupponit Epiſcopi juriſdictioni regulares delinquentes circa perſonas degentes intra ſepta monaſteriorum Monialium, aut circa clauſuram, vel bonorum adminiſtrationem eorumdem monaſteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an vero ſolùm in notoriis, & cum ſcandalo populi.

SAC. CONGREGATIO CARDINALIVM Concilii Tridentini Interpretum cenſuit, Conſtitutionem ſan. mem. Greg. XV. de exemptorum privilegiis, nequaquam ſubiicere Regulares exemptos, quibus cura animarum perſonarum ſæcularium non incumbit Epiſcoporum iuriſdictioni in his, quæ Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, niſi cum in Sacramentis perſonis ſæcularibus adminiſtrandis iidem Regulares delinquunt: ac propterea.

AD primum dubium reſpondit, Epiſcopis nō licere in vim ejuſdem Cōſtitutionis viſitare altaria Eccleſiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum ſæcularium; nec loca, ubi in iiſdem Eccleſiis aſſervatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel ubi cōfeſſiones perſonarum ſæcularium audiuntur.

Ad II. Hac in parte Conſtitutionem nihil novi juris induxiſſe, nec ullam novam authoritatem Epiſcopis in Regulares attribuiſſe: Ideoque in vim ipſius Conſtitutionis non poſſe Epiſcopos Regularibus præſcribere, ut certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum Confeſſiones audiant, vel aliàs illorum privilegia in Sacramentis adminiſtranda reſtringere, aut moderari. Quòd ſi aliundè Epiſcopis hujuſmodi facultas competat, illam non fuiſſe ab eadem Conſtitutione ſublatam.

Ad III. Cenſuit ejuſmodi facultatem non intelligi tributam Epiſcopis in perſonas nullius diœceſis.

Ad IV. Non competere.

Ad V. Jus confirmandi Abbatiſſas minimè fuiſſe Epiſcopis per Conſtitutionem attributum.

Ad VI. Confeſſores quidem extraordinarios Monialium nullátenus, poſſe poſt Conſtitutionē illarum Cōfeſſiones audire, niſi priùs ab Epiſcopo diœceſano idonei judicentur, & approbētur. Ordinarios verò Confeſſores ante Conſtitutionis publicationem deputatos poſſe, durante trienio ab eorum deputatione inchoando, pergere in Confeſſionibus Sanctimonialium audiendis, abſque alio examine, & approbatione Epiſcopi. Quòd ſi contingat, ut illorum facultas à Sede Apoſtolica ultrà triennium prorogetur, tunc debere eos ab Epiſcopo examinari, & approbari.

Ad VII. Superiores Regulares electos, ſeu deputatos ante ipſius Conſtitutionis publicationē, quibus alioquin facultas cōpetat audiendi Confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum, poſſe, durante eorū officio, pergere ſine aliâ Epiſcopi approbatione in Confeſſionibus audiendis illarum tantùm, quę ſpontè, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui poſt Conſtitutionem eligētur, aut quoquo modo deputabūtur, vel qui in eorum officiis, ſeu dignitatibus, expleto jam tempore à Conſtitutionibus cujuſq; Ordinis, vel aliàs legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam poſſe Sanctimonialium Confeſſiones audire, niſi priùs à Diœceſano Epiſcopo idonei judicati, atque approbati fuerint.

Ad VIII. Confeſſiones hujuſmodi nullas, atque irritas eſſe.

Ad IX. Regulares generaliter ab Epiſcopo approbatos ad Confeſſiones perſonarum ſæculariū audiēdas, nequaquam cenſeri approbatos ad audiendas Confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarū; ſed egere quoad hoc ſpeciali Epiſcopi approbatione.

Ad X. Regularem ad audiendas Confeſſiones Monialium unius monaſterii ab Epiſcopo approbatum, minimè poſſe audire Confeſſiones Monialium alterius monaſterii.

Ad XI. Confeſſores extraordinarios ſemel deputatos, atque approbatos ab Epiſcopo ad Monialium Confeſſiones pro una vice audiendas, haud poſſe pluries in vim approbationis ejuſmodi illarum Confeſſiones audire; ſed ab Epiſcopo toties eſſe approbandos, quoties caſus deputationis contigerit.

Ad XII Non teneri ejuſmodi cauſam ſignificare Superioribus Regularibus; ſed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Epiſcoporum, quorum conſcientiam Sacra Congregatio ſeriò oneravit; ne facultate ſibi hac in parte attributa quoquo modo abutantur, ejus rei in diſtricto Dei judicio rationem reddituri.

Ad XIII. Conſtitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notoriis tantùm, & cum populi ſcandalo.

Quæ Sacræ Congregationis reſponſa ad ſe relata fel. rec. Gregorius XV. & Sanctiſſ. D. N. Vrbanus VIII. in omnibus approbarunt.

A. Card. Caetanus.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secr.

De Privilegiis.

Cap. Ex parte.

SVMMARIVM.

1 *Receptio generalis perſonæ tantùm, aut perſonæ & rerum ſub protectione Papæ, non eximit perſonam; nec res à iuriſdictione Epiſcopi.*

Exemptio alia eſt merè perſonalis, alia localis, vel mixta, ibidem verſ. Secundò nota.

Referendarii utriuſque, vel alterius Signaturæ, eorumque familiares, an etiam ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua contra ipſos agitur, ſint exempti ab Ordinariorum iuriſdictione, & n. ſ. qq. uſque in fin.

2 *Referendariorum exemptio à iuriſdictione Ordinarii ex Bulla Pauli III. an ſublata fuit ex* cap. 1 ſeſſ. 24. *Conc. Trid. n. 2. uſque ad n. 12.*

Dictio, hujuſmodi, *ſimilitudinem inducit, & per ſimilitudinem demonſtrat, num. 2. verſ.* Et quoad hoc.

3 *Referendarii ſunt cæteris officialibus, & Miniſtris Curiæ digniores, & cur. num 3.*

4 *Referendarii non habent ſimpliciter titulum honorarium, ſed officium, & in quibus conſiſtat, & num. 21.*

5 *Referendarii qualiter, & quando admittantur ad Signaturam Iuſtitiæ, vel Gratiæ.*

6 *Litteræ Apoſtolicæ quando dicantur gratiam, vel iuſtitiam continere.*

7 *Exemptionis indultum Referendarii conceſſum eſt ex debito iuſtitiæ in remunerationem laborum, quos ſuſtinent pro ſervitio Sedis Apoſtolicæ, & univerſalis Eccleſiæ utilitate.*

8 *Concilii Tridentini decretum* cap. 11. ſeſſ. 24. *procedit*

cedit in cauſis criminalibus tantùm, non autem in civilibus.

9 Ratio in proœmio poſita reſtringit diſpoſitionem generalem ad limites ipſius rationis.

10 Eugenianæ Conſtitutioni quoad obtinentes beneficia non fuit derogatum à Concilio Trident. niſi in cauſis criminalibus.

1 Protonotarii Apoſtolici ex privilegio deferentes habitum, & rochettum non poſſunt in prima inſtantia coram Ordinariis locorum conveniri in cauſis civilibus ſummam 25. ducatorum auri de Cameræ excendentibus.

2 Referendariorum, eorumque familiarum exemptio ex Bulla Pauli III ſublata fuit à Concilio Tridentino in cap. 3. ſeſſ. 6. & cap. 4. ſeſſ. 14.

Declaratur, n. 16.

3 Epiſcopi tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati poſſunt procedere contra exemptos extra viſitationem ſi in ſuis Eccleſiis reſideant; aliàs ſecus.

4 Dictio, quicumque, eſt effrænata, & comprehendit omnes etiam in ſublimi dignitate conſtitutos, & num. 45.

5 Familiarium Referendariorum exemptio, de qua in Bulla Pauli III. ſublata fuit à Conc. Tridentino in favorem Epiſcoporum reſidentium, & num. ſeq. Nec revixit per Conſtitutionem Sixti V. num. 20. & 51.

Referendariorum exemptio de qua in Bulla Pauli III. ſublata eſt à Conc. Trid. etiam in cauſis civilibus.

8 Referendariorum exemptionem à Concilio Tridentino ſublatam fuiſſe probatur etiam ex Conſtitutione Sixti V.

9 Bulla Sixti V. qua Referendarii eximuntur à iuriſdictione Ordinariorum, expenditur, & num. ſeqq.

1 An eadem Bulla ſuſtulerit decreta Concilii Trid. quibus exempti ſubiiciuntur Ordinariis, ut Sedis Apoſtolicæ delegatis.

2 Papa numquam ita eximit aliquem à iuriſdictione quin ipſe poſſit per ſe, vel ſuos delegatos procedere.

3 Iuriſdictione Ordinarii ſublata, non cenſetur ſublata iuriſdictio per Sedem Apoſtolicam delegata.

Declaratur, num. 25.

Exemptio à viſitatione, ſub generali exemptione à iuriſdictione non comprehenditur.

Declaratur, num. 30, & ſeqq.

Exemptionis privilegium potius intelligi debet, ut in ſuo caſu corrigat ius præcedens, quàm ut ſit inane, & eluſorium.

Conſtitutio poſterior tollit decreta Concilii Tridentini contraria, etiamſi eidem Concilio ſpecialiter non deroget.

Papa eſt iudex ordinarius exemptorum, & num. 48.

Exemptiones à iuriſdictione Ordinarii etiam in poſterum concedendæ, quæ titulis honorariis ſunt annexa, ſublata ſunt à Concilio Tridentino.

Conſtitutio poſterior edita motu proprio, & ex certa ſcientia derogat primæ contrariæ etiam habenti clauſulam derogatoriam ad futuras diſpoſitiones.

Cardinales quatuor à Paulo II. creati per litteras in forma Brevis poſt eius obitum exhibitas, ibid.

Verba univerſalia, & geminata includunt etiam ea, quæ aliàs non includerentur, & num. 44.

Legati facultas conferendi beneficia an comprehendat beneficia Papæ reſervata.

3 Exempti Sedis Apoſtolicæ immediatè ſubiecti non ſubſunt viſitationi Ordinarii.

34 Referendarii an ſint veri familiares Papæ: an verò ex privilegio, & num ſeq. uſque ad num. 40.

35 Familiaritas vera, & non ficta conſtituitur ex commenſalitate, & ſervitio, & num. ſeq.

36 Cardinales non ſunt Papæ familiares.

Item nec Rotæ Auditores, ibid.

37 Familiares veri non conſtituuntur ex eo quod recipiantur à Papa in veros, ac proprios familiares, niſi inſiſtant circa ſervitia, & vivant expenſis illius.

Conſtitutio Pauli III ſuper familiaritate Referendariorum expenditur, ibid

Princeps poteſt contra veritatem fingere, ſed non veritatem immutare, n. 37. verſ. Et Princeps

38 Ius patronatus conceſſum à Papa cum clauſula, ut ſit perinde ac ſi eſſet ex fundatione, vel dotatione laicorum etiam Regum, cenſetur ex privilegio, & eſt abrogatum à Concilio Tridentino.

39 Referendarii ratione beneficiorum, quæ obtinent; an ſubſint iuriſdictioni Ordinarii.

40 Referendariorum exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione an ſit reſtringenda, ut non habeat locum ratione delicti, ſeu contractus, aut rei litigioſæ, & n. ſeq. uſque in finem.

41 Exemptorum duæ ſpecies.

42 Intellectus, cap. Volentes, de privil. lib 6. & n. ſeq. & n. 45.

43 Conſtitutio iuris veteris declaratoria novum ius non inducit, ſed quod prius latebat, manifeſtat.

45 Exemptio à iuriſdictione Ordinarii, quantumcumque lata, reſtringitur ad tres caſus exemptos in cap. 1 de privil lib. 6.

46 Exempti generaliter, & indefinitè gaudent exemptione etiam cum delinquunt, ſeu contrahunt, aut res litigioſa conſiſtit in loco, ubi domicilium habent, quamvis idem locus exemptus non ſit.

47 Exemptio non inducitur per ſolam receptionem ſub protectione Sedis Apoſtolicæ.

48 Exempti à iuriſdictione Ordinarii ex hoc ipſo Papæ ſunt immediate ſubiecti.

49 Exemptiones merè perſonales non ſunt reſtrictæ ad tres caſus delicti, contractus, aut rei, ſed mixtæ tantùm.

50 Exempti etiamſi exiſtant in loco exempto, ſi tamen delinquant in loco non exempto, puta proiiciendo lapides, &c. poſſunt puniri ab Ordinario.

51 Exemptus conveniri non poteſt in loco domicilii, ſi alibi delinquat, vel contrahat, aut res litigioſa conſiſtat.

52 Referendarii ſi obtineant beneficia Ordinarii ſubiecta, eorumdem beneficiorum ratione Ordinarii ſubiiciuntur.

53 Religioſus exemptus ſi accipiat executionem ultimæ voluntatis, pro huiuſmodi executione conveniri poteſt coram Ordinario.

54 Idem ſi ſuſcipiat adminiſtrationem Confraternitatis, vel Hoſpitalis.

Proſp. Fagn. in 2. part. 5. lib. Decretal.

1 EX PARTE, il ſecondo. Receptus ſub protectione Papæ per hoc non cenſetur exemptus. Hoc dicit. Communis diviſio. Secunda ibi, *Nos autem.*

2 Nota primo generalem protectionem nō eximere à juriſdictione Ordinarii, Butr. hic num. 3. & Anchar. in vit. not. atq; ita hujuſmodi protectio eſt ferè inutilis, ſicut confirmatio in forma communi, ut in cap. *Quia diverſitatem, ſupra*

de confeſſ præben. Sed dicendum eſt in hoc proficere, quia, ut inquit gloſ. in cap. *Recepimus in ver, Ad audicium, ſupra eod.* ſic receptis debetur major reverentia, quàm aliis, arg. cap. *Per tuas, de maior. & obed.* & Papa fortè citiùs movetur cùm injuſtè gravantur ad litteras concedendas. Dixi generalem protectionem, quia ſecus eſſet in protectione ſpeciali, cùm quis ſe, & ſua ſubmittit Papæ, juxta text. in cap. *Ad audientiam, de appellat.* ubi hanc differentiam inter generalem, & ſpecialem protectionem ponit gloſ. *in ver. Noſtræ protectioni*, Butr. & Anchar. proximè citati. Item ſecus eſſet, ſi aliqui reciperentur in proprios, & ſpeciales ſubditos, quia per hoc cenſerentur exempti, ut eſt expreſſum in cap. *Si Papa, verſ. Similiter, inf. eod. lib. 6.* Non ſic ſi in proprios, & ſpeciales filios Romanæ Eccleſiæ ſint ſuſcepti: tales quippe exempti propterea non exiſtunt, ut ibi dicitur in ver. nō ſic, ubi corrigitur opinio Innocentii hic in verſ. *Secus autem*, & ibi plenè videas de pluribus exemptionum formulis.

Secundò nota nec ſuſceptionem Eccleſiæ ſub protectione Sedis Apoſtolicæ. nec ſuſceptionem ſingularis perſonæ, aut perſonæ, & Eccleſiæ ſimul importare exemptionem à poteſtate Epiſcopi De Eccleſia tantùm eſt tex. in d. c. *Recepimus ſupra eod.* niſi ad judicium perceptæ libertatis Romanæ Eccleſiæ cenſus annuus conferatur, ut ibi deciditur, & in d. cap. *Si Papa infra eod. lib. 6* De perſona ſingulari, ſeu de perſona cum rebus, eſt text. hic; & ita vitatur ſuperfluitas harum Decretalium ſecundum Abbatem, & Marianum Socinum. Ex quibus colliguntur duæ exemptionum ſpecies. Altera eſt merè perſonalis, cùm ſcilicet perſona ipſa ſimpliciter, & abſolutè eximitur. Altera eſt localis, ſeu mixta, id eſt cùm perſona eximitur reſpectu certi loci, putà Monachus reſpectu monaſterii, vel Canonicus reſpectu Eccleſiæ, Abb in cap. *Tuarum, n* 8. ſupra eod.

Quid autem interſit inter has duas exemptionum ſpecies, & an perſonaliter exempti, ut Capellani, & familiares Papæ ſortiantur forum diœceſani ratione delicti, cōtractus, aut rei litigioſæ, dicam plenè in ſequenti quæſtione, præſertim à *num.* 49.

2 QUÆRO, An Referendarii utriuſque, vel alterius Signaturæ, eorumque familiares etiam ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua contra ipſos agitur, ſint exempti ab Ordinariorum juriſdictione.

Paulus III. in Conſtitutione, quæ incipit, *Debita conſideratione, edita 30. Iulii 1540.* Referendarios multis, iiſque inſignibus privilegiis decoravit, licèt pleraq; illorum poſtea ſublata fuerint per poſteriores aliorum Pontificum Conſtitutiones; & inter cætera tribuit illis exemptionem à juriſdictione Ordinariorum his verbis (Et nihilominus Referendarios, ac illorum omnia, & ſingula beneficia, & officia eccleſiaſtica, quæ obtinent, ac in futurum obtinebunt, & in illis pro tempore deſervientes, ac Capellanos, familiares, & ſervitores ſuos tam præſentes, quàm futuros ab omni juriſdictione, correctione, viſitatione, dominio, ſuperioritate, & poteſtate Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, & Ordinariorū locorum quorumcumque, & judicum etiam à dicta Sede delegatorum, aut ſubdelegatorum quomodolibet nunc, & pro tempore exiſtentium eximimus, ac totaliter liberamus, ac ſub B. Petri, & Sedis prædictæ, ac noſtra protectione ſuſcipimus, nobiſque, & dictæ Sedi immediatè ſubjicimus, ac liberos immunes, exemptos, ſuſceptos, & ſubjectos omninò conſtituimus, & declaramus, ac decernimus.

Quo ſuppoſito pro ſolutione quæſtionis ante omnia diſcutiendum eſt, an hujuſmodi exemptio Referendariorum generaliter ſublata fuerit ex aliquo Tridentini Concilii decreto.

Et quidem hæſitari poteſt primò, an fuerit ſublata ex *cap. 11. ſeſſ. 24.* ubi decernitur, ut ſi quādo aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolythatus, Comitis Palatini, Capellani regii, aut aliis hujuſmodi in Romana Curia, vel extra inſignibus decorandos eſſe placuerit, nihil ex iis privilegiis detractum eſſe Ordinariis intelligatur, quominus ii, quibus ea jam conceſſa ſunt, vel in poſterum concedi contigerit, ipſis Ordinariis tamquàm Apoſtolicæ Sedis delegatis plenè in omnibus ſubjecti exiſtant.

Et quoad hoc decretum ponderanda ſunt verba illa, *& aliis huiuſmodi*, quæ apertè innuunt Concilium voluiſſe comprehendere nō ſolum Protonotarios, & eos, de quibus expreſsè meminit, ſed etiam alios conſimiles; atque ita in ſui latitudine videntur apta comprehendere etiam Referendarios, cùm & ipſi non aliter privilegio exemptionis potiantur, quàm ratione tituli Referendariatus, cui ex indulto Sedis Apoſtolicæ exemptio annexa eſt: præſertim verò quia ſunt etiam Notarii Apoſtolici ex privilegio inſerto in ſupraſcripta Conſtitutione Pauli III. ita ut propterea expreſsè, & nominatim videantur incluſi in d. cap. 11

Sed in contrarium facit, quia illa dictio, *aliis*, poſita in d. c. 11. Importat omnimodam ſimilitudinem ad expreſſa, Bart. in l. *Sed & reprobari, n. 6. de excuſ. tut.* Bald. in l. *Si fugitivi, col. ult C. de ſeru fugit* Bero. *conſ. 41. n. 10. vol. 1.* & *conſ. 51. nu. 29.* quod haberet locum etiamſi dixiſſet, & aliis omnibus, quia nihilominus per hæc verba generalia non venirent majora, vel graviora, quàm expreſſa fuiſſent, caſus eſt in Clem. *non poteſt. de procurat.* in l. *fin. §. Cui dulcia, de trit. vin. & oleo leg.* Sed abſque dubio procedit hoc caſu, quia poſt verbum, *aliis*, Cōcilium adjecit etiam dictionem, *huiuſmodi*, quæ pariter ſimilitudinem inducit, l. *Denique, ff. de pignor.* cap. *fin. de for. compet. lib. 6.* & per ſimilitudinem demonſtrat l. *Huiuſmodi, de leg. 1.* & poſt certum ordinē expreſſum reſtringit diſpoſitionem ad id, ad quod adjicitur, Feder. de Sen. *conſ. 25. n. 4. in fin. verſ. Reſpondet iſta Conſtitutio*, ſed ſupra immediatè Concilium expreſſit habentes titulos honorarios Protonotariatus, Acolythatus, Comitis Palatini, & Capellani regii. Ergo per ſubſequentia verba, aut aliis hujuſmodi non comprehendit Referendarios, quia non ſunt ſimiles expreſſis, ſed majores. Etenim, ut inquit Sarnen *in compend. utriuſque Signaturæ, nu. 32.*

3 (Referēdarii inter officiales Curiæ digniores reputantur: nam in regulis prærogativarum, & expectantium primi omnium Referēdarii ſcribuntur, deinde Protonotarii participātes, tertiò Correctores, poſtea Subdiaconi numerarii, quartò Auditores Rotæ, poſtea Clerici Cameræ, deinde Auditor Cameræ, & Abbreviatores actu officia ſua exercentes: itaque Referendarii ab ordine litteræ cēſentur digniores cæteris aliis, quia primò

mò nominantur, l. 1. & 2. *ff. de Albo Scrib.* Et ideò dato expectativarum concurſu inter prædictos officiales, Papa voluit Referendarios præcedere) Hæc Sarnen. Rationem verò cur Pontifices voluerit Referendarios cæteris Officialibus anteferri, ſubjicit Aug. Aret. in §. *fin. in princ. inſtit. de except.* quia quotidie apud Principem, & in ejus præſentia; imò ſimul cum eo officia ſua exercent opere, & conſilio adjuvantes: quod alii Curiæ Officiales ſeorſim faciunt, nec ita immediatè Papam juvant: & ſequitur Io. de Terra rub. in *tract. primogen. fol. 108. colum. 1.* & Sarnen. *loc. cit.* Quæ quidem ratio habetur etiam in antedicta Conſtitutione Pauli III. ibi (Ut Referendarii noſtri, qui præ cæteris Officialibus, & Miniſtris noſtris propinquis nobis aſſiſtunt) Plures etiam Referendariorum prærogativas recenſet *ibid.* Sarnen *n. 32.* poſt Bart. in l. *Eos, C. de excuſ. mun. lib. 10.* & Rota *de-*
4 *ciſ. 306. in novis, quæ eſt tertia, in tit. de renunc.* Præterea Referendarii non habent ſimpliciter titulum honorarium ut Protonotarii non participantes, & reliqui, de quibus Concilium loquitur, ſed habent officium, videlicet libellos ſupplicatorios Summo Pontifici oblatos accipiendi, & cauſas coram ipſo introducendi, ſeu referendi, ut inquit Specul. in *tit. de ſupplicat.* §. 1 & ante eum Innoc. in cap. *Ex litteris, n. 3. verſ. Et quidem libellus, de in integr. reſtit.* nec aliud ſentit gloſ. *1. in Auth. de Referendariis Sacri Palatii coll. 2.* dum ait (Referendarios eſſe qui ſunt Advocati in Curia Principis, dictos ex eo, quod referunt vices hominum corã Principe) & gloſ. in Authen. *Quomodo oporteat Epiſcopos, §. Non autem aliter, in fin. in ver. Referendarii,* dicens (Referendarios eſſe qui ſtant in Curia, ut præſtent advocationem venientibus, ut dicta eorum referant) Quorum quidem miniſterium fuſiùs explicatur à Sarnen. *in compend. utr. ſignatur. n. 26.* relatis conſtitutionibus, & ordinationibus Alexandri VI. & habetur in antedicta Conſtitutione Pauli III. & in Conſtitutione Sixti V. de quã
5 infra *n. 19.* Et ad hujuſmodi officium non aſſumuntur niſi cognitæ, & ſpectatæ virtutis viri; nec quiſquam admittitur ad Signaturam juſtitiæ antequam ab illius Præfecto vocatis, & congregatis ad id ſex antiquioribus Referendariis examinatus fuerit; & ad hunc effectum ſaltem binas ſupplicationes, ſeu commiſſiones ſibi ab ipſo Præfecto ex tempore porrectas propoſuerit, & ſuffragiis eorumdem ſex Referendariorum, & Præfecti collectis taliter ſe geſſerit, ut relatione per eumdem Summo Pontifici facta, meruerit commendari, & approbari, præſtito prius per eũ in manibus ejuſdem Præfecti ſolito juramento ad præſcriptũ ordinationis Alexand. VI. relatæ à Sarnen. *loco citato.* Et ad Signaturam Gratiæ nemini patet aſcenſus, niſi ſaltem triennio in Signatura juſtitiæ fuerit laudabiliter verſatus: quorum etiã duodecim antiquioribus ſententiæ dicendæ in ipſa Signatura Gratiæ facultas exiſtit: & ſinguli Referendarii ante admiſſionem litteras Apoſtolicas ſub plumbo ſuper conceſſione ſui officii Referẽdariatus hujuſmodi tenentur expedire Datarii manu ſubſcriptas, prout hæc habetur in eadẽ Sixti V. Conſtitutione, licèt uſque ad tempora Alex. VI. fierent ſolo verbo, ut per Sarnen. *ubi ſupra, nu. 27.* Hujus autem officii contemplatione fuit illis conceſſum exemptionis privilegium, ut conſtat ex prædictis Conſtitutionibus Pauli III. in princ. & Sixti V. in verſ. *Cæterum ut Referendarii.* Et hac ratione ab eodem Paulo III. Prælati, ac etiã familiares continui cõmenſales declarantur, & excellẽtiæ dignitate ſublimantur: quæ quidem omnia, & alia plura, quæ in eiſdem Extravag. exarantur, nullatenus congruunt his, qui ſimplices titulos honorarios obtinent à Sede Apoſtolica: unde ſequitur ut Referendarii minimè cõprehendantur in *d. c. 11. ſeſſ. 24.* ſub illis verbis, & aliis hujuſmodi, quæ ſunt repetitiva ſimiliũ, ut oſtenſum eſt ſupra.

Et confirmatur, quia quando in lege, aut canone ſunt enumeratæ minores, aut inferiores perſonæ, non poſſunt poſtea ſub generali clauſula, quæ ſubnectitur, majores, ſeu ſuperiores includi, cap. *Sedes,* & ibi Ant. de Butr. *n. 10. de reſcript.* Bero. in cap. *1. n. 205. de iudic.*

6 Corroborantur prædicta ex diverſitate indulti Referendariorum à communibus indultis, & gratiis, quæ titulis honorariis à Sede Apoſtolica conceduntur, aliæ namque communes gratiæ procedunt ex mera liberalitate Papæ; & ideò ex parte recipientium dicuntur purè, & ſimpliciter gratiæ, c. *Significaſti,* & ibi not. *de præben.* ſi enim ſubeſſet neceſſitas Papæ dandi illam, non eſſet gratia, ſed quædam juſtitiæ executio; unde de talibus dicit lex ſub nomine liberalitatis debitum naturale perſolvi, l. *1. Cod. de impoſen. lucrat. deſcript. lib. 10.* litteræ etiam Papæ quæ emanant pro illis, quibus Papa tenetur neceſſariò providere, appellantur propriè litteræ juſtitiæ, ut notatur in cap. *Cum ſecundum Apoſtolum, de præben.* ſimiliter lex conſtituit differentiam inter puram donationem, & remunerationem, quia donationem ſimplicem niſi certa ſolemnitate ſervata lex moderatur uſque ad certam ſummam; ſed non ita donationem remunerationis cauſa, ut l. *Aquilius, ff. de donat.*

7 Ad propoſitum ergo indultum exemptionis conceſſum Referendariis ex verbis narrativis Conſtitutionis Pauli III. ſuper quibus fundatur ejus intentio; apparet eſſe quamdam remunerationem laborum, quos pro Sedis Apoſtolicæ ſervitio jugiter ſuſtinent, ut colligitur ex illis verbis Conſtitutionis (Referendarii noſtri, qui præ cæteris Officialibus, & Miniſtris noſtris propinquiùs nobis aſſiſtunt circa ipſas ſupplicationes, & commiſſiones pro noſtro, & Apoſtolicæ Sedis honore, ac univerſalis Eccleſiæ utilitate, & aliàs gratis, prompta voluntate, indefeſſè laborant) Et ibi (Dignum, quin potius debitum reputamus, ut illos ſpecialis benevolentiæ favoribus amplectamur & præclaris dignitatum titulis decoramus (Et ex Conſtitutione Sixti ibi (Cæterum ut Referendarii ad ſuſcipiendos pro dicta Sede labores eo promptiores reddantur, quo exinde ſpiritualibus & temporalibus gratiis ſe cognoverint uberius eſſe refertos) Ex quibus verbis, ut dixi, probatur quæ fuerit intentio Papæ, Clem. *1. de probat.* fuit enim ſub nomine gratiæ debitum naturale perſolvere, dum dicit, *dignum, & debitum.* Non ergo propriè debet dici gratia, cum fiat ex neceſſitate naturalis debiti, quia nemo in neceſſitatibus liberalis exiſtit, l. *Rem legatam, ff. de alimen. leg.* ac proinde revocatio privilegiorum, & exemptionum, quæ titulis honorariis à Sede Apoſtolica conceduntur ex mera gratia nullatenus videtur extendenda ad exemptionem conceſſam Referendariis ex debito juſtitiæ, & remunerationem laborum, & ita in terminis ſimilis gratiæ conceſſæ à

Papa cum narrativa illa, *Dignum quin potius debitum*, per conſiderationes prædictas conſuluit Petr. de Anchar. *conſ. 295. Præclarioris num. 6. verſ. Quintò quod dicta regula*, In hoc tamen advertendum eſt, quia Rota tenet clauſulas illas, quæ in initio litterarum Apoſtolicarum ſolent apponi de virtute, & meritis eius, cui fit gratia, ſolere apponi ex ſtylo, non autem per modum cauſæ, ut apud Seraph. *deciſ. 1428. n. 10.*

8 Sed quatenus à Concilio in d. cap. *11. ſeſſ. 24.* ſublata eſſet Referendariorum exemptio, tamen Sacra Congregatio declaravit decretũ illud non habere locum in cauſis civilibus, ſed in criminalibus tantùm. Nec obſtant verba univerſalia ibi
9 poſita, quia omnia reſtringuntur ad limites rationis expreſſæ in procemio, quæ verè non congruit niſi exemptioni in cauſis criminalibus: illa enim propriè parit perturbationem in juriſdictione Epiſcoporum, & præbet exemptis occaſionem laxioris vitæ, non autem exemptio in cauſis civilibus. Abſolutum eſt autem rationem in procemio poſitam regulare totam diſpoſitionem, illamque reſtringere, ac limitare ad terminos ipſius rationis, Bald. *conſ. 159. Eleganter, & copioſè, num. 4. verſ. Niſi dicamus, lib. 2* Lap. *alleg. 101. num. 24.* Et exceptio, quæ fit de capellanis regiis, itidem habet locum in cauſis criminalibus dumtaxat, de quibus loquitur cap. *Cum capellæ, ſupra eod.* ſecundum ea, quæ in hac ſpecie tradit Rot. *deciſ. 744. n. 2. part. 1. diverſ.* unde firmat regulam in contrarium in criminalibus; non autem in civilibus, quia exceptionis natura eſt declarare regulam, non autem illam ampliare, ut comprehendat ea, quæ non ſunt de genere regulæ Bald. *conſ. 131. Caſus talis eſt, verſ. Super ſecundo, lib. 1.* Alexan. *conſ. 28. Viſis, & accuratè, num. 11. verſ. Non obſtat quod exceptio, lib. 1.* Roman. *conſ. 359. Circa primum, nu. 13. verſ. Verius tamen*: & hac ratione exceptio, quæ fit in
10 fine d. cap. *11. ſeſſ. 24.* à Conſtitutione Eugeniana quoad obtinentes beneficia ratione dictorum beneficiorum, non videtur habere locum in cauſis civilibus; nec eidem Eugenianæ videtur derogatum niſi in cauſis criminalibus, ut reperitur adnotatum in libris S. Congregationis manu Cardinalis Caraffæ. Porrò quoad Protonotarios,
11 de quibus loquitur d. cap. 11. S. Congregatio die 14. Decembris 1630. dicitur cenſuiſſe Protonotarios Apoſtolicos ex privilegio deferentes habitum, & rochettum non poſſe in prima inſtantia coram Ordinariis locorum conveniri in cauſis civilibus ſummam 25. ducatorum auri de Camera excedentibus. Hæc quoad. cap. *11. ſeſſ. 24.*

12 Sed ex aliis Concilii Tridentini decretis videtur ſublata exemptio Referendariis, eorumque familiaribus conceſſa in prædicta Extravag. Pauli III. nempe ex cap. *3. ſeſſ. 6.* juncto cap. *4. ſeſſ. 14.* nam in dicto *cap. 3.* ſtatuitur ut nemo Clericus ſæcularis cujuſvis privilegii prætextu tutus cenſeatur, quominus ſi deliquerit, ab Ordinario loci tamquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato juxta canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat. Et quia decretum hoc non habet locum niſi in viſitatione, idcircò in d. cap. *4. ſeſſ. 14.* decernitur ut omnes Eccleſiarum Prælati, ſi in ſuis Eccleſiis reſederint, quoſcumque ſæculares Clericos qualitercumque exemptos, qui aliàs ſuæ juriſdictioni ſubeſſent de eorum exceſſibus, criminibus, & delictis quoties, & quando opus fuerit etiam extra viſitationem tamquam ad hoc Apoſtolicæ Sedis delegati corrigendi, & caſtigandi facultatem habeant quibuſcumque exemptionibus ipſis Clericis, ac eorum conſanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuslibet ipſorum exemptorũ contemplatione, ac intuitu minimè ſuffragantibus. Et quoad hæc de-
13 creta, primo obſervanda eſt differentia inter Epiſcopos reſidentes, & non reſidentes: nam non reſidentes poſſunt procedere contra exemptos in viſitatione tantùm, eoſq; punire punitione illa dumtaxat, quæ reſpicit morũ correctionem in actu ipſius viſitationis, ut patet in d. c. 3. quod aliàs ita interpretata eſt S. Congregatio. Sin autem in ſuis Eccleſiis reſideant, punire poſſunt quoſcumque exemptos etiã pœnâ ordinariâ & extra actũ viſitationis, ut conſtat ex d. c. 4. quod clarius habetur etiam in Conſtitutione Pii IV. ſuper Epiſcoporum reſidentia, quæ incipit, De ſalute gregis edita ante Tridentini Concilii publicationem.
14 Deinde obſervanda ſunt verba illa d. c. *4. ſeſſ. 14.* quoſcumque Clericos ſæculares: nam dictio illa, *quoſcumque*, univerſalis eſt, & nihil penitus excludit, cap. *Solitæ, verſ. Quodcumque ligaveris*, & ibi Abb. *in ult. notab. de maior. & obed.* cap. *Quamvis* & ibi Archid. *in ver. Quocumque, de off. ordin. lib. 6.* Rom. *conſ. 31. Viſis his n. 2.* ita ut comprehendat omnes etiam in ſublimi dignitate conſtitutos, & ſpeciali nota dignos, ſecundum gloſ. 1. in cap. *Quicumque*, & ibi etiam Archid. *in princ. de ſent. excomm. lib. 6.* & eſt text in d. cap. *Solitæ*, & eo magis, quia verbis illis, *quoſcumque Clericos ſæculares*, adjiciuntur à Concilio verba, *qualitercumque exemptos*. Item verba *quibuſcumque exemptionibus*; quæ quidẽ geminatio, & inculcatio dictionum univerſaliũ, non videtur dubitandum quominus comprehendat etiam exemptionem Referendariorum quantumvis amplam, ac generalem, ut latè per Cra-
15 vett. *conſ. 294. Verba tranſactionis, per tot.* Obſervandum eſt denique non ſolum exemptionem Referendariorum, ſed etiam eorum familiariũ, & capellanorum expreſsè, ac nominatim ſublatam fuiſſe in favorem Epiſcoporum reſidentium, ex d. cap. *4. in fin.*

16 Verumtamen hæc duo decreta procedunt in criminalibus tantùm, ut conſtat ex verbis d. cap. *3. ſeſſ. 6.* ibi, *ad corrigendum ſubditorum exceſſus*, quæ deſumpta ſunt ex cap. *Irrefragabili, de offic. Ordin.* & ibi, *Si deliquerit, ab Ordinario loci viſitari, puniri, & corrigi valeat*: nec non ex d. cap. *4. ſeſſ. 14.* ibi, *de eorum exceſſibus, criminibus, & delictis etiam extra viſitationem corrigendi, & caſtigandi facultatem habeant.* Itaque quod pertinet ad decreta cap. *11. ſeſſ. 24.* cap. *3. ſeſſ. 7.* & cap. *4. ſeſſ. 14.* in cauſis civilibus ſalva manet Referendariorum exemptio.

Porrò in cauſis tam criminalibus, quàm civilibus procedit decretum cap. *14. ſeſſ. 7. in princ.* quod in cauſis exemptorum innovat, & ſervari jubet Conſtitutionem, cap. *Volentes, de privil. lib. 6.* verùm hæc Conſtitutio ad perſonalem Referendariorum exemptionem non videtur pertinere, ut patebit infra *à n. 40. uſque in fin.*

17 Poſtea tamen immediatè d. cap. *14. ſeſſ. 7.* videtur etiam exemptionem Referendariorũ in cauſis civilibus ſuſtuliſſe, dum addendo prædictæ Cõſtitutioni cap. *Volentes*, in cauſis civilibus mercedum, & miſerabilium perſonarum abſolutè jubet

bet exemptos conveniri coram locorum Ordinariis tamquam in hoc à Sede Apoſtolica delegatis, & in aliis cauſis ita demum ſi certum judicem ab ipſa Sede in partibus deputatum non habeant; privilegiis, exemptionibus, Conſervatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus adverſus præmiſſa nequaquam valituris.

18 Hæc de Conſtitutione Pauli III. & decretis Concil. Trident. à quibus exemptionem Referendariorum ſublatam fuiſſe, vel ex eo deprehendi poteſt, quod Sixtus V. ut mox dicetur, tribuit Referendariis exemptionem tamquam novum privilegium, ut innuunt verba Conſtitutionis, ibi, *ut Referendarii ad ſuſcipiendos pro dicta Sede labores exemptiores reddantur*, quo exinde ſpiritualibus, & temporalibus gratiis ſe cognoverint uberius eſſe refertos. Indubitatum eſt autem, ut inquit Oldrad. *conſ. 326. Quod articuli, n. 16.* quod ubi quid in viam gratiæ conceditur, neceſſariò ſubinfertur, ut in contrarium ſit jus commune, l. 1 *ff. ad municip.* l. 1. *C. de theſaur. lib. 11.* Ac præterea cũ Paulus III. non ſolum Referendarios, ſed etiam eorũ beneficia, & familiares prius exemiſſe à juriſdictione Ordinariorum ampliſſimis verbis univerſalibus, ac geminatis ut initio diximus; ſi prædicta exemptio ſalva eſſet, Sixtus V. concedendo exemptionem reſtrictam ad ipſos Referendarios dumtaxat, & verbis non adeò prægnantibus, utique non ſolum tribuiſſet privilegium inane, & eluſorium contra cap. *In his, de privil.* ſed illos ſegniores magis quàm promptiores reddidiſſet ad labores perferendos, eiſque non uberiores gratias conceſſiſſet ſed potius ademiſſet, ac limitaſſet jam conceſſas contra declarationem ſuæ intentionis, quæ ex prædictis verbis colligitur juxta Clem. 1. *de prob.* & tradita per Anchar. *conſ. 295. n. 6. verſ. Quinto quod dicta regula.* Et inducta in favorem retorquerentur in odium contra l. *Quod favore, C. de legib.* l. *Si index, ff. de minor. cum vulg.*

19 Ergo Sixtus V. in Conſtitutione, quæ incipit, *Quemadmodum, edita 22. Septembris 1586.* Referendarios prævia illorum præfinitione ad numerum certum, iterum eximit ab Ordinariorum juriſdictione his verbis (Omnes, & ſingulos nunc, & pro tempore exiſtentes Referendarios utriuſque vel alterius Signaturæ in noſtros, & pro tempore exiſtentes Romani Pontificis familiares, continuos Commenſales gratioſè recipimus, & ab omni juriſdictione Ordinariorum locorum quorumcumque eximimus, & totaliter liberamus, & nobis, ac dictæ Sedi immediatè ſubjicimus) Et quoad hanc Conſtitutionem cum ſoli Referenda-
20 rii in ea eximantur ab Ordinariis locorum nulla facta mentione familiariũ; abſolutum eſt, familiares hujuſmodi utcumque exemptos in Conſtitutione Pauli III. in cauſis criminalibus ſubeſſe omnimodæ juriſdictioni Epiſcopi ad præſcriptum *cap. 4. ſeſſ. 14.* in cauſis verò civilibus juxta terminos *cap. 14. ſeſſ. 7.* nam cùm hic caſus familiarium fuerit in ultima Conſtitutione Sixti omiſſus, remanſit in diſpoſitione Concilii, l. *Commodiſſimè, ff. de liber. & poſth.* cap. *Cum expediat, de elect. lib. 6.*

Sed quoad Referendarios pro abſolutione quæſtionis principalis tres articuli ſuperſunt examinandi.

21 Primus eſt, An prædicta Sixti Conſtitutio derogaverit decretis Concil. Trident. in cap. 3. *ſeſſ. 6.* in cap. 4. *ſeſſ. 14.* & cap. 11. *ſeſſ. 24.* in quibus exempti ſubjiciuntur Ordinario tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato.

Secundus eſt, An Referendarii gaudeant omnimoda exemptione à juriſdictione Ordinariorum ex eo, quod à Sixto V. recepti fuerint in familiares, continuos commenſales Papæ.

Tertius caſus eſt, An eorum exemptio ſit reſtringenda ad limites cap. *Volentes, de privil. lib. 6.* ita ut locum non habeat ratione delicti, ſeu contractus, aut rei de qua contra ipſos agitur.

Quoad primum ratio dubitandi oritur ex eo, quod cum Sixtus V. exemerit Referendarios à juriſdictione ordinaria, nõ videtur ſuſtuliſſe diſpoſitionem Concilii, quæ ſupponit exemptos Ordinariis non ſimpliciter, & abſolutè, ſed tamquam
22 Sedis Apoſtolicæ delegatis: quandoquidem nunquam Papa ita eximit aliquem, quin ipſe poſſit per ſe, vel ſuos delegatos procedere, Abb. in cap. *Grave, n. 1. & 5. de offic. Ordin.* alioquin exempti eſſent acephali contra text. in cap. *Nulla ratione 93. diſt.* & tradita per Abb. in cap. *Novit, de iudic.* Cum tamen ſit de neceſſitate ſalutis ut omnis creatura ſubſit Papæ, ut in Extravag. *Unam ſanctam Eccleſiam,* & ibi gloſ. *de maior. & obed.* D. Thom. relatus à
23 Felin. in cap. *1. n. 10. de Conſtit.* Unde ſublata juriſdictione ordinaria, non cenſetur ſublata juriſdictio per Sedem Apoſtolicam delegata. Ob quam rationem in clauſula Conſtitutionis Pauli III initio relata Referendarii eximuntur à juriſdictione quorumcumque Ordinariorum, & Judicum à Sede Apoſtolica delegatorum; quod non fecit Sixtus V. & hæc interpretatio videtur in dubio amplectenda, quia per eam Extravagans Sixti V. conciliatur cum decretis Concilii, §. *His ita, 25. q. 2,* cap. 1. *extra, de cognat. ſpirit.* Jo. Mon. cap. 1. *n. 2. de Conſt. lib. 6.* expedit enim jura juribus concordare d. cap. *Cum expediat, de elect. eod. lib.* cum ſimil. Et pro hac parte ponderanda etiam ſunt verba d. *cap. 11. ſeſſ. 24.* ibi, *vel in poſterum concedi contigerit,* quibus Concilium derogat etiam futuris exemptionibus decernens eas non obſtare quominus, ii, quibus deinceps concedentur, ſubſint Ordinariis auctoritate delegata. Quæ clarius videntur procedere quoad viſitationem, quia de
24 ea nulla ſit mentio in Conſtitutione Sixti V. & ſub generali conceſſione exemptionũ non comprehenditur exemptio à viſitatione, Rota *deciſ. 2. de cenſ. in Antiq.* Achill. *deciſ. 186. num. 2. par. 1.* propterea enim Paulus III. in ſua Conſtitutione exemit Referendarios nominatim à correctione, & viſitatione Ordinarii: unde hic caſus tamquam omiſſus in Conſtitutione Sixti V. videtur remanſiſſe in diſpoſitione *cap. 3. ſeſſ. 6.* Conc. Trid. quo exempti ſubjecti ſunt viſitationi Ordinarii loci tamquam delegati Sedis Apoſtolicæ.

25 Sed his non obſtantibus verior videtur contraria opinio: nam privilegium exemptionis Sixti V. ita intelligi debet, ut aliquid operetur, cap. *Abbate, de verb. ſignif.* l. *Quoties, la ſeconda, ff. de rebus dubiis,* Ant. de Butr. *conſ. 19. n. 3.* cùm præſertim utatur verbis prægnantibus, & geminatis: nam, ut inquit Butr. *ubi ſupra* de privilegiis Papæ nihil vacare debet, & ſingula verba geminata debent aliquid importare, cap. *Romanorum, 19. diſt.* l. *Si quando, de inoff. teſtam.* l. 1 *C. de theſaur. lib. 10.* At Referendarii ex indulto Pauli III. jam exempti erant à juriſdictione tam ordinaria, quàm delegata, & dum poſtea Concilium ſubjecit exemptos Epiſco-

Epiſco-

Epiſcopis tamquam Delegatis Sedis Apoſtolicæ, exemptionem à juriſdictione ordinaria non vulneravit, ut per Abb. in d. cap. *Grave, num 1. & 5. de off. Ordin.* & dictum eſt ſupra proximè. Unde ſi Sixtus exemiſſet Referendarios à juriſdictione ordinaria tantùm, nihil omnino illis contuliſſet, ſed ſolum tribuiſſet exemptionem eis jam conceſſam à Paulo III. ac minimè ademptam, aut vulneratam à Concilio. Ergo ut Sixti privilegium aliquid operetur, dicendum eſt exemiſſe Referendarios ab Ordinariis etiam procedentibus authoritate delegata, non quidem ex ſpeciali delegatione, ſed ex illa, quæ à Concilio generaliter annexa eſt juriſdictioni ordinariæ. Neque enim Cōſtitutio Sixti, & Concilium poſſunt hoc caſu ad concordiam reduci, quia privilegium potius debet ita interpretari, ut in ſuo caſu corrigat jus præcedens, quàm ut ſit inane, & fruſtratorium, ut eſt caſus in cap. In his, infra eodem, ubi id not. Ant. de Butr. Abb. ac cæteri omnes, & in cap. *Abbate, verſ. Quia cum privilegium, inf. de verb. ſignif.* Cum præſertim intentio Sixti fuerit Referendariis uberiorem gratiam facere, ut ad ſuſcipiendos pro Apoſtolica Sede labores promptiores reddantur, ut ſuperius ponderavimus.

6 Unde cùm Conſtitutio, & Concilium nequeant conciliari, ſtandum eſt Conſtitutioni tamquā poſteriori, cap. *1, de Conſtit. lib. 6.* cap. *Vaſa, de conſecr. diſt. 1.* cap. *1. ſupra de cognat. ſpirit.* gloſ. Hug. Archid & Præpoſ. in cap. *Domino Sancto, 50. diſtinct.* Bald. *conſ. 223. Primò ſtatuto, in princ. lib. 1.* Nec refert quod Concilio Tridentino ſpecialiter non derogavit: nam cùm in eo authoritas Sedis Apoſtolicæ non ſolum tacitè, ut in omnibus œcumenicis Conciliis, ſed etiam expreſsè, ac nominatim præſervata fuerit, ut legitur in cap. *ult. ſeſſ 25. de reform.* Quidquid ſit in aliis Conciliis generalibus per cap. *Ex parte, de capell. Monach* cap. *Eam te, de ætate & qualit.* & cap *Nonnulli de reſcript.* certè Tridentino non eſt opus ſpecialiter derogare, ſed ſatis eſt, ut ſummus Pontifex ſtatuat contrarium ejus, quod Concilium diſponit, ut aliàs reſolvit Sacra Congregatio, & praxis quotidiana obſervat. Neque enim in indultis, privilegiis, proviſionibus, ac diſpenſationibus, quæ aliquando ex legitimis cauſis à Sede Apoſtolica conceduntur Tridentinæ Synodo conſuevit expreſsè derogare. Quod etiam adnotavit Anaſtaſ. Germon. *de indult. Cardin. in §. Per quæ ſublatis, n. 74. p. 52.*

7 Nec propterea dici poſſunt acephali, quia remanent immediatè ſubjecti Sedi Apoſtolicæ ad præſcriptum ejuſdem Conſtitutionis, & judicibus ab ea ſpecialiter delegatis, cùm Papa ſit Ordinarius judex exemptorum, gloſ. in cap. *4. in verb. Sedis Apoſtolicæ, de privileg. lib. 6.* Roman. *conſil. 369. Circa primum, num 19. & ſeq.*

8 Neque obſtat quod *d. cap. 11. ſeſſ. 24.* videatur tollere etiam futuras exemptiones in illis verbis, *vel impoſterum concedi contigerit.*

Primò enim reſpondetur decretum illud ad Referendarios non pertinere, ut ſuperiùs probatū eſt à *n. 2. uſque ad n. 12.*

Deinde reſpondetur Concilium ibi in principio non egiſſe de privilegiis, & exemptionibus, quæ conceduntur ſpecialiter, & expreſsè, ſed de his, quæ veniunt concomitanter, & acceſſoriè ad titulos honorarios Protonotariatus, vel alios hujuſmodi, ut innuunt verba illa, *quæ variis titulis à Sede Apoſtolica conceduntur.* Et de his ſtatuit, ut ſive jam conceſſa fuerint, ſive in poſterum concedantur, nihil ex iis detractum eſſe intelligatur juriſdictioni Ordinarii. Sed non impedit Conciliū quin Romanus Pontifex poſſit concedere novas exemptiones, ut fecit Sixtus V. nec impedire potuiſſet, ut conſtat ex cap. *Significaſti*, & cap. *Innotuit, de elect. verſ. Quamvis autem Canon. Lateranen. Concilii.* Quod multò magis procedit hoc caſu ſtante præſervatione authoritatis Papæ, de qua in d. cap. *ult. ſeſſ 25. de reform.* Unde Referendarii etiam poſt Concilium creati non gaudent quidem exemptione illa, quæ huic titulo ante Concilum ex indulto Pauli III annexa erat, cum eadem exemptio fuerit à Concilio ſublata, quatenus in eo decreto comprehendantur Referendarii: ſed tamen ſalva manet exemptio, quam poſtea illis Sixtus V. ſpecialiter impertitus eſt.

29 Tertiò reſpondetur illa verba Concilii, *vel impoſterum concedi contigerit*, ad ſummum nihil aliud importare, quam clauſulam derogatoriam ad contrarias futuras litteras Apoſtolicas. At Sixtus V. cum exemptionis privilegium Referendariis conceſſerit motu proprio, & ex certa ſcientia & cum ampliſſimis derogationibus ad contrarias Conſtitutiones etiam habentes clauſulas derogatoriarum derogatorias, quarum tenores pro expreſſis haberi voluit: utique per clauſulas hujuſmodi ſuſtulit Conſtitutiones contrarias etiam habentes clauſulam derogatoriam, & annullativam eorum, quæ in contrarium fierent, Ant. de Butr. in cap. *de reſcript.* Bart in l. *Si quis, in princ. teſtam. de leg. 3.* Federic de Sen. *conſ. 47. Habita ſuper caſu, n. 2.* Alex. *conſ. 111. Perſpectis, lib. 6,* ubi conſuluit pro quatuor Cardinalibus creatis à Paulo II. per litteras in forma Brevis exhibitas poſt obitum illius, & latiſſimè reſpondit eas litteras valere, & per prædictas clauſulas fuiſſe ſufficienter derogatum Extravaganti Eugenii IV. incipien. *In eminenti*: habenti clauſulam derogatoriam ad ſequentes contrarias diſpoſitiones.

30 Item non obſtat quod exemptio à juriſdictione non includat exemptionem à viſitatione: nam reſpondetur id procedere ſi exemptio concepta ſit verbis univerſalibus, quorum vis in hoc con-
31 ſiſtit, ut includat etiam ea, quæ aliàs in ſimplici, aut generali diſpoſitione non includerentur gloſ. in cap. *Paſtoralis, de donat. in ver. Temporaliter*, Salycet in l. *2. C. de noxal.* Dec. in cap. *Sedes, col. penul. in fin de reſcript.* Aym. *conſ. 294. Verba tranſlationis, num. 1. & ſeqq* quod multò clariùs procedit hoc caſu, in quo Sixtus V. exemit Referendarios per verba non ſolum univerſalia, ſed etiam geminata, ibi, *ab omni juriſdictione quorumcumque Ordinariorum eximimus, & totaliter liberamus.* Ex his, quæ plenè notantur per Decian. *conſil 11.*
32 *Sententiam clariſſimi, num. 11. & ſeq. vol. 3.* Unde in ſimili quamvis in verbis univerſalibus non veniant regalia, & jura Principi reſervata: tamen ſecus eſt ſi verba hujuſmodi univerſalia ſint geminata, Dec. *conſ 197. col. 2. poſt medium, verſ Præterea*, Iaſ. *conſ. 161. in princ. lib. 2.* Similiter quamvis Papa det facultatem Legato conferendi beneficia qualitercumque vacantia non veniant beneficia reſervata, Rota *deciſ. 119. Legatus, vel Nuntius, in novis, & deciſ. 36. Nota, Legatus, in antiq.* aliud tamen eſt, ſi eadem facultas conceſſa fue-

fuerit per verba univerſalia, prægnantia, & geminata, ut declarat Aym. *conſil. 209. Illuſtriſſimus Princeps, num. 15. verſ. Ad iſtud reſpondeo.* Quod ſi diceremus hoc caſu Referendarios non eſſe exemptos à viſitatione, non verificarentur verba illa, *ab omni iuriſdictione*, &c. cum viſitatio ſit de lege juriſdictionis, cap. Conquerente, & cap. *Dilectus*, ubi gloſ. *in ver. De lege iuriſdictionis, de off. Ordin*,

33 Accedit, quod cùm Referendarii in Bulla Sixti V. fuerint immediatè ſubjecti Sedi Apoſtolicæ: per hoc fuerunt etiam exempti ab Ordinarii viſitatione, Calder. *conſ. 456, aliàs 14. de cenſ.*

34 Quoad ſecundum articulum ſolutio pendet ab inſpectione an Referendarii ſint verè, & propriè familiares Papæ, an verò ſimpliciter ex privilegio, abſolutum eſt enim veros familiares frui omnimoda exemptione à juriſdictione Epiſcoporũ, ut inferiùs patebit: alioquin eſſent deterioris cõditionis, quàm familiares Cardinalium quorum exemptionem idemmet Concilium Tridentinum præſervat in cap. *11. ſeſſ 24. verſ. Quæ verò*, præterquam ratione beneficiorum, quæ obtinent.

Et quidem Referendariis videntur primò ſuffragari verba Conſtitutionis Pauli III. initio relatæ, quæ videntur veram familiaritatem importare, ibi, *Referendarii noſtri, qui præ cæteris Officialibus, & Miniſtris propinquius nobis aſſiſtunt.*

Quibus itidem non videntur deeſſe requiſita Commenſalitatis, cùm panem ex palatio habeant; & ſervitii, cum aſſiduè laborent circa ſupplicationes, & commiſſiones, ut in eadem Conſtitutione ſubnectitur, ibi, *circa ipſas ſupplicationes, & commiſſiones pro noſtro, & Apoſtolicæ Sedis honore, ac univerſalis Eccleſiæ utilitate indefeſſè laborant.* Et in prædicta Conſtitutione Sixti V. ibi, *Ad ſuſcipiendos pro dicta Sede labores.* Manifeſtum eſt autem
35 ex commenſalitate, & ſervitio conſtitui veram, & non fictam familiaritatem, cap. *Cum nobis, de verb. ſignif. lib. 6.* Oldrad. *conſ. 198. Dominus, n. 2.* Verall. *deciſ. 54. lib. 1.*

36 Sed in contrarium faciunt quæ tradit Gomeſ. in *reg. de impetr. benef. per ob ſum. Card num 2* ubi ait Cardinales quamvis habeant panem ex palatio album, & ſerviant Papæ, tamen non eſſe Papæ familiares; quia dicitur ſervitium, & panis cauſa honoris, non cauſa familiaritatis, quæ requit ſervitium, & alimenta. Idemque de Rotæ Auditoribus ex facto reſpondit Paul. de Caſtr. *conſ. 340. præmiſſis allegationibus, per tòtum lib. 1.* Ad hoc enim, ut quis dicatur verè, & non fictè familiaris, oportet ut inſiſtat circa perſonam, & vivat expenſis illius. Et hoc dico debere copulativè concurre, docent in d. cap. *Cum nobis*, Archid. Io. And. Gemin. Franc. & alii omnes, & ita de ſtylo Curiæ obſervari teſtatur Gomeſ. *loc. cit.* poſt Vitalin. in Clem. *fin. nu. 34. & ſeq. de celebr. Miſſar.* & Ægid. Bellam. *conſ. 20 num 1. & 4.* Atque ut vivant expenſis ejus, cujus ſunt familiares exigit etiam Concilium Tridentinum in cap. *5. ſeſſ. 14.* hi verò, qui non ſiſtunt circa ſervitia perſonalia, & non habent expenſas, dicuntur ficti familiares, & non gaudent prærogativis familiarium. Paul de Caſtr. *d. conſ. 340 num. 2. verſ. Cæterum, lib. 1.* & alii ſuperiùs relati. Et propterea Sixtus V. non declarat Referendarios eſſe tam familiares, & perpetuos commenſales, ſed ſimpliciter eos recipit in tales, adjecto adverbio illo, *gratiosè*, innuens eos non verè, ſed ex gratia, & privilegio familiares exiſtere: nam ſi haberent requiſita commenſalitatis, & ſervitii, non fuiſſet opus illos recipere in familiares ex gratia, ſed potius procedendum fuiſſet per viam declarationis.

37 Nec refragatur quod Paulus III. in Conſtitutione, quæ incipit, *Ad perpetuam rei memoriam Sanctiſſimus in Chriſto Pater, Publicata 22. Decembris 1534.* quæ eſt prima in Bullario, declaraverit Referendarios licèt in Palatio non habitent, nec in Tinello comedant, in poſterum veros, & indubitatos Papæ, & non per privilegium, nec fictè familiares continuos commenſales cenſeri, reputari, & eſſe. Nam reſpondetur eam Conſtitutionem habere locum dumtaxat ad effectum regularum Cancellariæ, & reſervationum Apoſtolicarum, ut colligitur tum ex verſ. *Ita ut regulis tam editis, &c.* tum ponderando adverbium illud, *impoſterum*, quod apertè oſtendit hujuſmodi Conſtitutionem non eſſe proprie juris veteris declaratoriam: nam ſi eſſet talis implicaret contradictionem, & repugnantiam quamdam, ut non traheretur ad præterita, ut inquit Dec in cap. *fin. n. 44. de Conſtit.* Tum denique, quia ſi ex Conſtitutione Pauli III. Referendarii quoad omnia fuiſſent veri, & indubitati Papæ familiares ineptum fuiſſet ut Sixtus V. eos recepiſſet poſtea in familiares ex gratia, eoſque exemiſſet ab Ordinariorum juriſdictione, ut ſuperiùs eſt ponderatum. Dicendum eſt igitur quoad alios effectus Referendarios non obſtante prædicta declaratoria non eſſe veros familiares, ſed ex privilegio tantùm, deficientibus ſcilicet requiſitis, nec gaudere prærogativis familiarium, l. *Alimenta*, §. *Libertis, ff. de alimen & cib. leg. Super, §. fin. ff. de iur. immun* l. *Qui ſub prætextu, C. de ſacroſ. Eccl.* & d. c. *fin. in ver. Fictè, de verb. ſignif*, ita Paul de Caſtr. *d. conſ. 340. n. 7. verſ. Cæterũ, lib. 1.* Ratio eſt ſecundũ eum, quia hujus vocabuli, familiaris, ſignificatio certa eſt in jure; familiaris enim propriè, & verè dicitur, quem Superior ſuper ſe, & ſui cultus cauſa tenet, & continuus commenſalis ſuæ domus exiſtit, l. *Cum quæreretur, ff. de leg. 3.* l. *Ædiles*, §. *Familiæ, ff de ædil. edict.* & d. c. *fin.* Sola autem profeſſio ſtatum perſonæ non immutat, *Neque profeſſio, Cod. de teſtamen.* l. *Non nudis*, & l. *Non epiſtolis, de probat.* l. *Caius, ff. de inecpatr.* Et Princeps quamvis poſſit contra veritatem fingere, ut patet in fictione poſtliminii, & legis Corneliæ: tamen veritatem mutare non poteſt, l. *1. C. Si ſe ab hæred. abſtin.* l. *In bello, ff. de capt. & poſtlimin. reverſ.* Aſſumptio enim in hanc familiaritatem, quæ non eſt, minimè poteſt
38 veritatem immutare, l. *Aſſumptio, ff. ad municip.* Vnde in ſimili cum Iulius III. conceſſiſſet Franciſco de los Cobos juſpatronatus, & præſentandi cum clauſula, ut hujuſmodi iuſpatronatus ejuſdem prorſus naturæ, roboris & efficaciæ eſſet, ac cujuſvis patronatus laicorum, etiam Nobiliũ, Regum, Ducum, Marchionum, Baronum, & aliorum Principum; & perinde ac ſi ex nobilium dotatione, & fundatione exiſteret, illique aliter per Romanum Pontificem, & Sedem Apoſtolicam derogari non poſſet; & quæſitum eſſet à S. Congregatione, an tale juſpatronatus eſſet abrogatum à Concilio, necne? S. Congregatio cenſuit eſſe abrogatum, cum ſit juſpatronatus ad inſtar, & ſic non Regum, nec ex fundatione.

Itaque Referendarii in vim prædictæ Extrava-

gan

gantis Pauli III. aut non gaudet exemptione à juriſdictione Ordinarii, cum ſint ficti familiares quoad alios effectus, quam reſervationum, &c. aut ſi gaudent, hujuſmodi exemptio poſtea ſublata fuit a Concilio Tridentino, & eo magis, quia in eadem Extravag. declarantur familiares promiſcuè non ſolum Referendarii, ſed etiam Protonotarii, Acolythi, &c. quorum tamen exemptionem indubitatum eſt fuiſſe abrogatam ex *cap. 11.*
39 *ſeſſ. 24.* Unde Referendariorum exemptio ex hoc capite familiaritatis videtur ſatis turbida, præſertim ratione beneficiorum, quæ obtinent: nam decretum d. *c. 11. ſeſſ. 24.* poſteaquam ſubjecit exemptos Epiſcoporum juriſdictioni, adjecit in fine clauſulam infraſcriptam (Quæ verò privilegia reſidentibus in Curia Romana vigore Eugenianæ Conſtitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere ſolent, ea in iis, qui beneficia eccleſiaſtica obtinent, ratione prædictorum beneficiorũ minimè intelligantur, ſed Ordinariorum juriſdictioni ſubjecti permaneant) Concordat text. in cap. *1. verſ. Niſi forſan de privil. lib. 6.*

40 Quoad tertium, & ultimum articulum, cùm privilegia, & reſcripta in dubio ad intellectũ juris communis ſint referenda, cap. *Cum adeò*, & cap. *Cauſa quæ, de reſcr.* Anch. *conſ. 153 Pro fratribus, n. 3.* non levis eſt difficultas, an exemptio Referendariis conceſſa à Sixto V ſit reſtringenda ad terminos Decretalis Innocentii IV. in generali Concilio Lugdunenſi editæ, quæ habetur in c. *Volentes, de privil. lib. 6*, ubi declaratur exemptionis privilegium non ſuffragari ratione delicti, ſeu cõtractus, aut rei, de qua agitur. An potius conſtitutio Sixti adverſatur prædictæ Decretali, *Volentes* adeo ut tamquam poſterior illam cenſeatur ſuſtuliſſe per derogationem, quam ponit in fine ad contrarias Conſtitutiones etiam editas in generalibus Conciliis, juxta text, in cap. *Eam te, de ætat. & qualit.* & in cap. *Cum nonnulli, cum materia, de reſcript.*

41 Pro cujus dubitationis clariori explicatione repetendum eſt memoria, quod aliàs perpendit S. Congregatio in exemptione Regularium, nempe exemptorum olim duas ſpecies extitiſſe.

Prima ſpecies erat illorum, qui generaliter, & indefinitè exempti erant ab Ordinarii juriſdictione, id eſt nulla facta expreſſione delicti, ſeu con-
42 tractus, aut rei litigioſæ Et quoad hanc exemptorum ſpeciem variè ſe torquebant DD. ſuper illius intelligentia, atque interpretatione, ut notatur in cap. *Tuarum, ſupra eod.* & in cap. *Placuit, 6. q. 3.* Quidam enim exiſtimabant exemptionem tamquam generalem eſſe generaliter intelligendam, ita ut locum ſibi vendicare ubicumque committeretur delictum, cap. *Frater noſter, 16. q. 6.* & c. *Sicut nobis de ſupplen. neglig. Prælat.* & ubicumque iniretur contractus, aut res ipſa conſiſteret, ad exemplum Proconſulis majoris, qui indiſtinctè non intromittit ſe de cauſis fiſcalibus, l. *Nec quicquam, §. 1. ff. de off. Proconſ.* Alii verò contra cenſebant eam eſſe reſtringendam ut non haberet locum ubi ſic exempti delinquerent, ſeu contraherent, aut res ſita eſſet in loco non exempto. Ad hanc verò altercationem dirimendam emanavit prædictum cap *Volentes, de privil. lib. 6.* quo declaratum fuit exemptionem utcumque generalem in tribus caſibus prædictis non ſuffragari, ut ibi explicant Archid. & Io. Andr. *in princ.*

Secunda ſpecies erat illorum, qui exempti erant non ſimpliciter, & indefinitè, ſed cum ſpecifica expreſſione dictorum trium caſuum delicti, ſeu contractus, aut rei. Et quoad hanc ſecundam ſpeciem prædicta Decretalis nihil novi ſtatuit.

43 Quod probatur primò quia edita fuit ſolùm ad declarationem controverſiæ, quæ erat ſuper interpretatione exemptionis primæ ſpeciei, ut patet ex illis verbis, *declaratione irrefragabili diffinimus*, quæ indicant Pontificem noluiſſe novum jus inducere, ſed tantùm quod prius latebat manifeſtare, ut ibi pluribus comprobat Philipp. Prob. *in addit. ad Io. Mon.* poſt Gemin. *conſ. 72. col. 1. ver. Contrarium*: hæc enim eſt natura declarationis, ut eſt caſus in l. *Hæredes palam. §. Quod verò*, & § *Sed etſi notam*, ubi id notant Bart. Paul. de Caſtro, & DD. *ff. de teſtam.* Anchar. *conſ. 65 n 2.* Fulgoſ. *conſ. 147. in fin. verſ. Ad ſecundum*, Bellam. *deciſ. 74. col. 2. verſ. Ideo talis dicitur propria declaratio.* At circa exemptos hujus ſecundæ ſpeciei nulla ſuberat controverſia: non enim de his dubitari poterat quin eſſent exempti ratione delicti, contractus, ac rei ſitæ, quia hi tres caſus erant nominatim expreſſi in eorum privilegio, cujus tenor cùm eſſet clarus, omnino erat obſervandus, cap. *Porro*, cap. *Cum plantare, ſupra eodem, & infra*, cap. *Petiſtis*, cum concord ergo d. cap. *Volentes*, hanc ſpeciem exemptionis non comprehendit. Alio quin ſi ſuſtuliſſet exemptiones etiam in tribus caſibus prædictis, utique non declaraſſet privilegia exemptorum, ſed illa potius abrogaſſet, aut reſtrinxiſſet, ac novum jus induxiſſet: hoc autem repugnat Conſtitutioni juris veteris declaratoriæ, ut ſuperius dictum eſt, & in terminis d. cap. *Volentes*, tradunt Gemin. & Probus *loc. cit.*

Præterea Innocentius IV. initio illius Decretalis declarat ſe velle ut libertas, quam nonnullis Apoſtolica Sedes privilegio exemptionis indulſit, ſic integra obſervetur, ut & illam alii non infringant, & ipſi ejus limites non excedant: quibus verbis unde mens Pontificis, & cauſa finalis elicitur, ſatis conſtat tantùm abeſſe ut voluerit Apoſtolica privilegia infringere, ut potius expreſſè declaraverit ſe intendere, ut illa omnino ſalva, atque illibata permanerent.

Quibus ſic præhabitis dubitari poteſt, an exemptio Referendariorum, de qua in prædicta Conſtitutione Sixti V. ſit referenda ad primam, vel ad ſecundam ſpeciem exemptionis, de qua ſupra; & ſic an ſit præſervata necne ab eadem Decretali Innocentii IV. & à Concilio Tridentino illam innovante in cap. *14. ſeſſ. 7.*

44 Et quidem ex una parte eorum exemptio videtur eſſe ſecundæ ſpeciei, & ſic præſervata ut ſupra, quia etſi in privilegio non exprimatur caſus delicti, contractus, ac rei, & c tamen ſatis videntur expreſſi ex verbis clauſulæ ſuperius relatæ, quæ cùm ſint univerſalia, ac geminata ponderando dictiones, *omni*, *quorumcumque*, & *totaliter*, nihil relinquunt intactum, Bald. *conſ. 305. Verba Principis, in princip. num. 1 verſ. Quoad verba, lib. 1.* & comprehendunt omnia, quæ excogitari poſſunt, Decian. *d. conſ. 11. n. 11. vol. 3.* Cravett. *conſ. 294. n. 1. & ſeq.* ita ut vim habeant etiam ſpecialis expreſſionis, Bart in l. *1. in fin. ff Si quis in ius voca latè*, Cravett. *ubi ſupra n. 2.*

45 At in cõtrarium ſtat littera textus in dicto cap. *Volentes*, ubi Pontifex loquitur de totaliter exemptis,

ptis,

ptis, ibi, *quantumcumque gaudeant libertate:* per hanc enim, & ſimiles dictiones lex dicitur effrænatè loqui ſecundum Archid. in cap. *Si tibi abſenti, col. 2. in ver. Quicumque, de præben. lib. 6.* & tamen declarat eos hujuſmodi libertate, & exemptione non gaudere in tribus caſibus ibi exceptis. Atque ita illum textum ad hoc pōderat Gemin. *conſ. 72. col. 1. verſ. Contrarium*, ubi ait illum eſſe declaratorium privilegiorum concedentiū exemptionē quantumcumque latam. Et infra (Ex his, inquit, infertur una concluſio, quod illi tres caſus, de quibus loquitur cap. *Volentes*, non erant incluſi in verbis privilegiorum exemptorum quantumcūque fuerit plena exemptio) Cui quidem conſilio ſubſcripſerunt, ferè omnes Doctores Bononiēſes, ut idemmet Gemin. teſtatur in eod. cap. *Volentes, § fin. ad fin.* Et certè ſi exemptionum tenores inſpiciantur, apparebit nullam ferè conceſſam fuiſſe, niſi cum verbis, *ab omni, quacumque iuriſdictione, aut plenè, ſeu totaliter, penitus*, & his ſimilibus: quare ſi Conſtitutio d. cap. *Volentes*, ejuſmodi exemptiones non comprehenderet, redderetur ferè inutilis, & fruſtratoria. Ex quibus videtur ſequi, ut Referendariorum exemptio recipiat declarationem, ac limitationem, de qua in ead. Decretali, itaut locum non habeat ratione delicti perpetrati, contractus initi, aut rei exiſtentis in loco non exempto.

Et tenendo hanc opinionem non obſtat, quod cum Referendarii nullum habeant locum exemptum, ſi exemptione frui non debeant, cum delinquunt, ſeu contrahunt, aut res litigioſa conſiſtit extra locum exemptum, inde fiet ut nullo caſu exemptionis privilegio gaudeant, contra text. in eod. cap *Volentes, verſ. Numquid ergo carent omnino in his commodo libertatis.*

5 Nam reſponderi poteſt eos, qui habent privilegium exemptionis indefinitum, non ſolum gaudere exemptione, cùm delinquunt, contrahunt, aut res ſita in loco exempto, quod verificari non poteſt in Referendariis; ſed etiam cum delinquunt, contrahunt, aut res conſiſtit extra locum, ubi domicilium habent, quamvis idem locus exemptus non ſit; neque enim propterea conveniri poſſent in loco domicilii, ſicuti conveniri poſſent, ſi exempti non eſſent, Auth. *Si qua in provinc. C. Ubi de crim. agi opor.* Jo. Mon. in d. c. *Volentes, n. 4.* ubi reddit rationem, *de privil. lib. 6.* Ita deſertis verbis ſtatuitur in d. §. *Numquid ergo*, ibi, *quia nec ubi domicilium habent, ſi alibi delinquant, vel contrahant, aut res ipſa conſiſtat, conveniri poſſunt delinquentes ſuper iſtis.* Atque ita quamvis Referendarii nullum habent locum exemptum; non tamen eorum exemptio reddetur omnino inutilis, ex eo, quod reſtringatur ad tres caſus ut ſupra exceptos, quia poterit verificari in prædicto caſu domicilii.

7 Itidem non obſtat quod Sixtus V. receperit Referendarios ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, atque illos immediatè ſubjecit: nam receptio ſola ſub protectione Sedis Apoſtolicæ exemptionē non importat, ut hic, & in cap *Si Papa, eodem tit, lib. 6.* & dictum eſt ſupra *in primo not.* Subjectio
8 autem Sedi Apoſtolicæ nihil videtur operari in caſu, de quo agitur, quia cum nemo poſſit eſſe acephalus, eo ipſo quod ab Ordinario eximitur, remanet Papæ ſubjectus, cap. *Nullà ratione, 93. diſt.* Et propterea paſſim dicunt DD. Papam eſſe

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

1

Ordinarium exemptorum, gloſ. in cap. *Auctoritate, in ver. Sedis Apoſtolica, de privil. lib. 6.* & dictum eſt ſupra *nu. 27.* unde quemadmodum generaliter exempti non gaudent exemptione in tribus caſibus exceptis in d. cap. *Volentes*, ità nec immediatè ſubjecti Sedi Apoſtolicæ, quia hæc ſubjectio cum ſit expreſſio ejus, quod tacitè ineſt exemptioni, nihil præter exemptionem operatur, ad *l. 3.* & ibi Bart *ff. de leg. 1.*

49 Cæterum etſi hæc ita ſe habeant; tamen ex alio capite cogitabam evitare poſſe hoc caſu diſpoſitionem d. cap *Volentes, de privil. lib. 6.* nempe quia loquitur tantummodo de exemptionibus mixtis, ideſt conceſſis loco, & perſonis ſimul, quales ſunt exemptiones Regularium, de quibus in § *In eos autem*, & Canonicorum, contra quos de jure procedit Epiſcopus cū delinquunt in loco nō exempto, ut per Calder. *conſ. 127. aliàs 13. de iud. circa med. verſ. Niſi quando delictum*: etiamſi exiſtant in loco exempto, ſi tamen in loco non exempto
50 delictum committant, ſeu explicent, puta projiciendo lapides, vel aliter turbando Ordinarium cum campanis exiſtentibus in loco exempto, c. Patentibus, ſupra eod Gemin. *conſ. 72 n. 6. verſ. Nec obſtat, uſque in fin.* loquitur, inquam, prædicta Decretalis tantummodo de exemptionibus mixtis: nam cùm declaret exemptos quantumcumq; gaudeant libertate, nihilominus poſſe coram locorum Ordinariis conveniri ſi delinquant, ſeu contrahāt, aut res, de qua contra ipſos agitur cōſiſtat in loco non exempto: neceſſariò ſupponit adeſſe aliquem locum exemptum, in quo prædicti tres caſus aliquando poſſint contingere. Ideoque in §. *Numquid ergo*, reſpondet tacitæ objectioni, quod per hujuſmodi reſtrictionē exemptio reddatur inutilis, ſolvit non propterea fore ut exēpti careant commodo libertatis, quia gaudebunt exemptione, ſi delinquant, ſeu contrahāt, aut res ſita ſit in loco exempto: quod cùm minimè conveniat exemptioni Referendariorum, quæ merè perſonalis eſt, neceſſariò ſequitur, ut illi nec conveniat diſpoſitio illius Decretalis, ad l. 4. §. *Toties ff. de damn. infec* & ita in individuo in Capellanis, & familiaribus Papæ tenet Abb in cap. *Tuarum, num. 8. verſ. Quandoque conceditur exemptio, ſuprà eodem.*

51 Nec refert, quod perſonaliter exempti frui poſſint commodo libertatis quoad hoc ut conveniri non poſſint in loco domicilii, ſi alibi delinquant, aut res ipſa conſiſtat: ſiquidem textus vult ſalvam eſſe exemptorum libertatem non ſolum quoad hoc ut conveniri non poſſint in loco domicilii, neque illuc remitti, ſed etiam quoad hoc, ut nullibi conveniri poſſint, cùm in loco exempto delinquunt, ſeu contrahunt, aut res litigioſa conſiſtit. Et hic ſecundus caſus, qui frequentior eſt, & magis favet exemptioni, nullatenus verificari poteſt in exemptis quoad perſonam tantùm, ut patet ad ſenſum, quotieſcumque autem lex requirit concurſum duorum, altero deficiente non habet locum legis diſpoſitio, l. *Si hæredi, ff. de cond. inſtit.* Jo. de Anan. *conſ. 32. Ultra alia, n. 7. verſ. Circa quartum*, Jaſ in l. *1. n. 2. ff. de iuſt. & iur.* Felin. in cap. *Ex parte, nu. 21. de reſcript.*

Et revera exemptio Referendariorū eſſet planè ridicula, ſi ubivis delinquerint, ſeu contraherent, aut res litigioſa conſiſteret, indiſtinctè ſubeſſent juriſdictioni Ordinarii loci, & ſolum conve-

niri non poſſent coram Ordinario domicilii ſi alibi deliquerent, contraherent, aut res ſita eſſet; qui caſus eſt admodum rarus, cùm Ordinarii domicilii non ſoleant regulariter procedere contra eorum ſubditos pro delictis patratis ab eis, aut contractibus initis in aliena diœceſi, nec Ordinarii loci, delicti, vel contractus facilè delinquentes, vel contrahentes remittant ad Ordinarium domicilii, præſertim, ſi in cauſa prævenerint: unde de hoc caſu tamquam minus contingibili non cenſetur Pontifex diſpoſuiſſe, arg. l. *Nam de ea*, *ff. de legibus*.

Præterea text. in d. c. *Volentes*, ut dictum eſt, ſupra, emanavit ad dirimendam altercationem, quæ erat inter Canoniſtas de Templariis, & Hoſpitalariis delinquentibus extra locum exemptum, ut legitur, & notatur in cap. *Tuarum*, *in gloſ. in ver. Privilegii beneficio*, *ſupra eod.* unde cenſetur diſpoſuiſſe de exemptionibus mixtis dumtaxat, non autem de merè perſonalibus, de quibus nulla erat controverſia.

Et in hunc ſenſum eſſe accipiendam prædictam Decretalem ut non comprehendat exemptiones merè perſonales, colligitur etiam ex Tridentina Synodo ponderando duo ſæpius citata decreta nempè *cap. 14. ſeſſ. 7.* & *cap. 4. ſeſſ. 14.* Nam in primo innovatur, & jubetur ſervari in cauſis exemptorum Conſtitutio d. cap. *Volentes*, qua præſervantur exemptiones, & ſolum declarantur non habere locum in tribus caſibus ibi exceptis: in ſecundo autem funditus tolluntur exemptiones perſonales, & ſic exempti abſque ulla reſtrictione plenè, & in omnibus ſupponuntur Ordinariis reſidentibus ut delegatis Sedis Apoſtolicæ. Quod ſi primum decretum includeret etiam exemptiones merè perſonales, utique adverſaretur ſecundo, quia implicat contradictionem ut exemptiones perſonales fuerint præſervatæ, & reſtrictæ ad tres caſus juxta d. *c. 14.* atque ut plenæ in omnibus ſublatæ fuerint juxta d. *cap. 14* ne igitur Concilium videatur paulo poſt ſe correxiſſe, dicendum eſt: primum decretum ad exemptiones perſonales non pertinere.

52 Porrò ſi Referendarii obtinerent beneficia eccleſiaſtica, privilegium exemptionis nihil illis prodeſſet, quominus ratione dictorum beneficiorum eſſent ſubjecti Ordinariis tam ex d. *c. 11. in fin. ſeſſ. 24.* quàm ex d. cap. *Volentes*, §. *In eos*, *verſ. Niſi forſan de privil. lib. 6.* ibi: Non ſolum habentes privilegium exemptionis generale, & indefinitū, & ſic primæ ſpeciei: ſed etiam qui ſpecialiter exempti ſunt ratione delicti, contractus, ac rei, de qua agitur, & ſic exempti ſecundæ ſpeciei, ſi obtineant beneficia Ordinariis ſubjecta, eorumdem beneficiorum ratione Ordinariorum juriſdictioni declarantur eſſe ſubjecti. Confert quod not. Abb. in d. cap. *Tuarum*, *n. 8. verſ. Poſſet tamen dubitari*, & poſt eum Dec. *ibi n. 53. ſupra eod.* ubi dicunt perſonaliter exemptos, puta Capellanos Papæ, ſi acquirant Eccleſiam in loco domicilii, & faciant ibi reſidentiam, ratione illius reſidentię poſſe ibi conveniri, arg. d. cap. *1.* §. *In*
53 *eos*, *de privil. lib. 6.* Confert etiam quod not. Bart. in l. *Interdum*, §. *fin. de judic.* ubi ait Religioſum exemptum, ſi accipiat executionem ultimæ voluntatis, pro hujuſmodi executione conveniri poſſe coram Ordinario, non obſtante ejus privilegio exemptionis, & ſequitur Dec. *ubi ſupra*.

54 Quinimo S. Congregatio Concilii aliàs declaravit Epiſcopum poſſe cogere Regulares utcumque exemptos, qui Confraternitatem, vel Hoſpitalium adminiſtrationem ſuſcipiunt, ad reddendas rationes adminiſtrationis, & in eos, quos culpabiles repererit, ad juris præſcriptum animadvertere, juxta *cap. 8 & 9. ſeſſ. 22.*

Sunt & alii caſus particulares, in quibus exempti non gaudent privilegio exemptionis, quorū generaliter fit mentio in d. cap. *Volentes* ibi: Salvis nihilominus caſibus aliis, in quibus eos Epiſcoporum juriſdictioni ſubeſſe canonica præcipiunt inſtituta; & quamplures congeſſimus in c. *Grave à n. 9. ſupra de offic. Ordin.* in quæſt. An, & quibus caſibus Eccleſiæ, & perſonæ exemptæ, vel nullius diœceſis tam ſæculares, quàm regulares ſubſint viſitationi, & juriſdictioni Epiſcopi, qui tamen ad præſentem quæſtionem, quæ generaliter proponitur, non videntur pertinere.

Ex quibus omnibus videtur concludendum Referendarios quidem ex privilegio Sixti V. gaudere omnimoda exemptione à juriſdictione Ordinariorum tam in viſitatione, quàm extra eam. Item in cauſis tam civilibus, quàm criminalibus, & ubivis delinquant, ſeu contrahant, aut res litigioſa conſiſtat: eorum verò familiares, Capellanos, & ſervitores ſubeſſe viſitationi, & correctioni Ordinarii tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, quia exemptio à viſitatione, & correctione Ordinarii eis conceſſa in Conſtitutione Pauli III. ac deinde ſublata à Concilio in *cap. 3. ſeſſ. 6. & c. 4. ſeſſ. 14.* minimè revixit per Conſtitutionem Sixti V. quæ de ipſis nullam fecit mentionem: extra viſitationem verò in cauſis quidem civilibus familiares, Capellanos, & ſervitores hujuſmodi itidem conveniri poſſe coram locorum Ordinariis tamquam Delegatis Sedis Apoſtolicæ juxta terminos *c. 14. ſeſſ. 7.* ſed in cauſis criminalibus ſubeſſe juriſdictioni Ordinariorum auctoritate delegata, dummodo Ordinarii ipſi in ſuis Eccleſiis reſederint; quia exemptio Pauli III. quoad hoc ſimiliter adempta eis fuit à Concilio in d. *c. 4. ſeſſ. 13.* & à Conſtitutione Pii IV. in favorem Epiſcoporum reſidentium. Sin autem Epiſcopi à ſuis Eccleſiis abfuerint, tunc familiares, & alios, ut ſupra, in prædictis cauſis criminalibus extra viſitatiooem frui debere exemptione eis attributa à Paulo III. & Epiſcopis abſentibus minimè ſublata in d. *c. 4* & Conſtitutione Pii IV. *Quia quod non mutatur*, &c. l. *Præcepimus*, *in fin. C. de appell.* & l. *Sancimus*, *C. de teſtam.*

De Privilegiis.

Cap. Quoniam:

SVMMARIVM.

1 *Privilegium monaſterio conceſſum, quod eius Monachi excommunicari non poſsint, intelligitur de Monachis manentibus in monaſterio, vel capellis ſibi utroque iure ſubiectis.*

2 *Privilegium exemptionis conceſſum perſonis reſpectu certi loci non ſequitur illas extra locum, & nu. ſeq.*

3 *Immunitas à tutela ſuffragatur Clericis, & Monachis*

vbis quamdiu apud Eccleſias, vel monaſteria permanent.

Regulares, qui ſtudiorum cauſa ad Vniverſitates mittuntur, ſi in conventibus non habitent, ab Ordinariis puniuntur.

Regularis Lector in publica Vniverſitate, ſi delinquat contra inſtituta ſui Ordinis, an ſit puniendus à Rectore ipſius Vniverſitatis, an verò à ſuis Superioribus Regularibus, & num. ſeqq. uſque in fin.

Rectoris Vniverſitatis iuriſdictio in Lectores, & ſtudentes non complectitur alias cauſas, quàm eas, quæ oriuntur occaſione ſtudiorum, ac profeſsionis.

Intellectus l. final. C. de iuriſdict. omn. iud. ibid.

Iuramentum habet vim roborativam, non extenſivam.

Et in eo ſemper intelligitur excepta Superioris auctoritas.

Scholares Clerici non ſubſunt Rectori Vniverſitatis; niſi quoad ea, quæ profeſsionem reſpiciunt.

QUONIAM. Privilegium monaſterio conceſſum, quod ejus Monachi excommunicari non poſſint, intelligitur de Monachis manentibus in monaſterio, vel capellis ſibi utroque jure ſubjectis. Hoc dicit Jo. Andr Butr. Cardin. Anchar. Abb. & Mar. Socin. & eſt caſus quotidianus ſecundum Abbatem.

In textu ibi, *in ipſo monaſterio permanentibus*: nota quod privilegium exemptionis conceſſum perſonis reſpectu certi loci nō ſequitur illas extra locum: unde ſi alibi morantur, privilegio non gaudent, concordat tex. in cap *Volentes.* §. *Eos, de privileg lib 6* ubi privilegium Religioſis conceſſum; ne à quoquam interdici, ſuſpendi, aut excommunicari valeant, nō ſuffragatur eis, qui degunt vel adminiſtrationem ſuſcipiunt in Prioratibus Epiſcopi juriſdictioni ſubjectis: & eſt ſimile in cap. *Generaliter, 16. q. 1.* ubi immunitas, quam Clerici & Monachi habent, à tutela ſive teſtamētaria, ſive dativa, ſive legitima, tamdiu eis prodeſt, quamdiu apud Eccleſias, vel monaſteria permaneant non divagantes. Item ſimile in c. *Abbate, in fin. infra, de verbor. ſignif.* in cap. *Innovamus, ſupra, de treug. & pac.* cum ſuis concordantiis. & *hic* notant gloſ. *in ver. Permanentibus.* Innoc. in *fin.* Abb. Antiq. qui ſummat ſic: Privilegiatus non gaudet privilegio, cùm moratur, vel deſtinatur cauſâ vagandi ad Eccleſiam non exemptam, Hoſt. *nu. 1. in ver. In ipſo monaſterio, & nu. 2.* Butr. *nu 2.* ubi ait (Nota quod privilegium exemptionis, perſonalem concedens exemptionem reſpectu certi loci, perſonas ſubtrahit à juriſdictione diœceſani illius loci, in quantum delinquunt, vel aliquid agunt in loco, cui conceſſa eſt exemptio: inquantum autem delinquunt extra locum, non ſubtrahit eos) Abb. & Mar. Socin in *ult. not* Jo Andr. & omnes *in ſumm. tex.* Confert Concilium Tridentinum in *c. 4. ſeſſ 25. de Regular.* ubi ſtatuitur, ut Regulares, qui ſtudiorum cauſa ad univerſitates mittuntur, in conventibus tantùm habitent, alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur: & adde quod ſcripſi in cap *Grave, nu. 47 ſupra de offic. Ordinar* & ibi vide 45. caſus, in quibus Regulares exempti non gaudent privilegio exemptionis, à *nu 37 uſque ad nu. 80.*

Ex facto quæſitum eſt. Poſita Bulla Martini V. *Proſp. Fagn. in 2 par. 5. lib. Decretal.* qua Lectores publici Univerſitatis Viennæ Auſtriæ, cujuſcumque ordinis, gradus & conditionis ſubjiciuntur Rectori ejuſdem Univerſitatis, itaut ab ipſo carceribus mancipari, excommunicari, & ab excommunicatione abſolvi poſſint.

Item poſito juramento fidelitatis, & reverentiæ, quod iidem Lectores Rectori prædicto, dum admittuntur, præſtare ſoliti ſunt: Ac decreto Concilii Tridentini *ſeſſ. 25 cap. 4. de Regul.*

An Regularis, qui de licentia ſuorūm Superiorum publicè profitetur in dicta Univerſitate, ſi delinquat adverſus inſtituta ſui Ordinis, ac decreta Superiorum Regularium, puniendus ſit ab iiſdem Superioribus, vel potius à Rectore Univerſitatis, adeout poſſit Rector ipſum Regularem in carcerem detrudere, excommunicare, & ab excommunicatione ſuorum Superiorum, quatenus ab eis excommunicetur, abſolvere, atque Superiores eum punire tentantes, uti judex competens impedire, & coercere.

6 Videtur reſpondendum hujuſmodi Regularem adverſus inſtituta ſui Ordinis, ac Superiorum decreta delinquentem eſſe à ſuis Superioribus puniendum, non autem à Rectore Univerſitatis. Quia juriſdictio Rectoris in eos, qui legendi, vel ſtudendi cauſa in Univerſitate commorantur, non complectitur alias cauſas, quàm eas, quæ oriuntur occaſione ſtudiorum, ac profeſſionis, ut deducitur ex l. *fin. C. de iuriſd. omn. iud.* ubi gloſ. *in verb. Publicis* notat diſpoſitionem illius textus, qua profeſſionem, vel negociationem exercentes ſubjiciantur Rectori, ad quem illarum profeſſionum, ſeu negociationum cura pertinet, procedere in his, quæ profeſſionem, vel negociationem ipſam reſpiciunt, aut illius occaſione oriuntur: eamque ibi ſequuntur Cyn. *in 2. q.* Bart. *n. 5.* Bald. *n. 4.* Paul. de Caſtr. *n. 2.* & Innoc. in c. *Cum ad Eccleſiarum, de off. ord.* ubi & alii. Quam l. *fin.* procedere etiam in Univerſitate Doctorum, vel Scholarium, notat ibidem Bart. in *fin.* dicens ita uſu receptum eſſe, & Paul. de Caſtr. *num 7.* unde cum in dubio propoſito agatur de crimine commiſſo contra ſtatuta Ordinis, ac Superioris Regularium decreta, & ſic de his, quæ ad Lectoris profeſſionem non pertinent; apertè conſtat Regularem eſſe à ſuis Superioribus, non ab Vniverſitatis Rectore puniendum.

Et cum Bulla Martini V. ſimpliciter ſubjiciat Lectores Rectori Vniverſitatis, intelligenda eſt juxta diſpoſitionem juris communis, cui Pontifex præſumitur ſe voluiſſe conformare, arg l. 2. C. *de noxal* & in Authen. *de non alienand.* § *final. circa finem collat. 2.* l. *Filiusfamilias,* §. *1. ff. de legat. 1.* cap. *Eccleſia veſtra, il ſecondo, verſ. Neque enim credendum eſt Summum Pontificem, & c. de elect.* & jus alterius noluiſſe lædere, cap. *Licet, de offic. Ordin.* cap. *Cum dicat Apoſtolus, de Eccleſ. ædific.* & cap. *Paſtoralis*, cum concord. de quibus ibi per gloſ. *in verb. Continentur expreſſim*, *ſupra eod.*

7 Nec juramentum fidelitatis, & reverētiæ, quidquam operatur, quia eſt intelligendum quoad ea, in quibus Rectori juriſdictio legitimè competit; juramentum enim habet vim roborativam, non extenſivam, l. *fin. C. de non num. pec.* ubi Bald. Præ-
8 terea hoc juramentum non operatur in præjudicium Superioris Regularis jurantis, quia in eo Superioris auctoritas ſemper cenſetur excepta, c. *Venientes, de iureiur.* cap. *Imperialem,* §. *fin. de probib.*

9 *alien.* per Frider. *in uſib. feud.* & in terminis Clericum in univerſitate ſtudiis incumbentem non ſubeſſe Rectori, niſi quoad ea, quæ reſpiciunt profeſſionem, tradit expreſsè Abb. *quæſt.6.num. 8.* & *9.*

De Privilegiis.

Cap. Vt privilegia.

SVMMARIVM.

1 *Oblati alicuius Religionis an ſint iudicandi perſonæ Eccleſiaſticæ, adeout à foro ſæculari, & vectigalibus tam quoad perſonas, quàm quoad bona debeant eſſe immunes, & n. ſeq. uſque ad finem, & præſertim nu. 26. verſ.* Ex his ſequitur.

Et quatenus ſint immunes, an eorum exemptio extendatur etiam ad coniugatos, n. 27.

Et an exemptio à foro ſæculari ſuffragetur pro delictis ante oblationem commiſſis, n. 33.

Et an Oblati carentes requiſitis Concilii Tridentini in cap. 11. ſeſſ. 24. *ſubſint Epiſcopo tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, nu. 34.*

Et an ſubſint cumulativè, vel privativè ad Superiores Religionis, cui ſunt oblati, n. 36.

2 *Oblati aſſumunt privilegia Religionis, cui oblati ſunt, Declaratur, n. 4. & ſeqq.*

3 *Chriſtianorum duo ſunt genera.*

4 *Oblati quales eſſe debeant ut privilegiis potiantur, & num. 11.*

5 *Servi Eccleſiarum gaudent eccleſiaſticis privilegiis.*

6 *Oblati ſunt ſervi monaſterii.*

Oblati acquirunt monaſterio, non ſibi, ibidem.

7 *Oblatus plenè non dicitur, qui ſibi uſumfructum retinuit, licèt gaudeat privilegio ſepulturæ tempore interdicti.*

8 *Oblatus plenè non dicitur offerens ſe, ac bona præſentia.*

9 *Oblatio plena quid requirat.*

10 *Oblati promittunt obedientiam, licèt non Monachalem.*

Oblatus renunciat proprio, & amittit teſtamenti factionem, ibidem.

12 *Bona oblata etiam ſine perſona efficiuntur eccleſiaſtica.*

13 *Offerens bona ſine perſona non efficitur de foro eccleſiaſtico.*

Confrater dici non poteſt, qui bona ſua dat Religioni, ibidem.

14 *Offerens ſe, aut ſimpliciter, aut ſine bonis, aut cum reſervatione bonorum, non eſt perſona eccleſiaſtica.*

15 *Oblatio cenſetur celebrata iuxta Eccleſiæ ſtatutum vel conſuetudinem.*

16 *Converſus Eccleſiæ Regularis cum perſona cenſetur etiam bona obtuliſſe.*

Secus in Converſo Eccleſiæ ſæcularis, ibidem.

17 *Offerens ſe ſimpliciter non cenſetur obtuliſſe bona.*

18 *Offerens ſe, & maiorem partem bonorum non dicitur perſona eccleſiaſtica.*

19 *Exemptiones ut duobus, aut tribus denarii Religioni oblatis acquirantur, indignum eſt.*

20 *Oblatus non dicitur is, cui pars bonorum oblatorum in emphyteuſim conceditur.*

Laicus tenetur ad onera laicalia pro emphyteuſi Eccleſiæ, ibidem.

21 *Concluſiones circa oblatos.*

22 *Oblatio non excluditur ex detentione, vel uſu facti rei oblatæ, permittente Superiore.*

23 *Oblatio an habitus mutationem requirat, & qualem, & n. 25.*

24 *Converſi, & oblati in quibus differant.*

25 *Oblatio an requirat ut ſæculum relinquatur.*

26 *Miles commeatu accepto remanens in domo ſua non habet Militis privilegia.*

27 *Concilii Tridentini requiſita in* cap. 11. ſeſſ. 24 *ſunt neceſſaria ad vitandum forum Ordinarii, non autem iudicis laici.*

28 *Oblati plene an gaudeant privilegiis, ſi ante, vel poſt oblationem matrimonium contraxerint.*

29 *Coniugalis ſtatus non eſt incompatibilis cum ſtatu oblati.*

30 *Votum ſolemnizatur per ſuſceptionem ſacri Ordinis, vel per profeſsionem.*

31 *Clericus coniugatus non gaudet niſi privilegio fori, & Canonis.*

32 *Oblatus coniugatus gaudet omnibus privilegiis perſonæ eccleſiaſticæ.*

33 *Oblati poſt delictum commiſſum an, & quando ſubſint foro ſæculari.*

34 *Concilium Tridentinum* cap. 11. ſeſſ. 24. *non habet locum in civilibus, ſed tantùm in criminalibus.*

35 *Epiſcopi iuriſdictio in oblatos reſpicit ſpiritualia tantum.*

36 *Oblati non habentes requiſita an eximantur etiam à iuriſdictione diœceſani.*

37 *Concilium Tridentinum quid ſtatuerit circa oblatos præter ius commune.*

38 *Epiſcopi iuriſdictio in oblatos an ſit cumulativa.*

39 *Iuriſdictio conceſſa Epiſcopo in ſcholares an ſit privativa ad Rectorem Vniverſitatis.*

40 *Iuriſdictio Epiſcopi quibus caſibus ſit cumulativa cum inferioribus Prælatis.*

VT PRIVILEGIA. Privilegiũ Religioſis conceſſum ut poſſint ſepelire Confratres ſuos tẽpore interdicti, intelligitur de illis Confratribus, qui licèt maneant in ſæculo, tamen ſe Ordini obtulerunt mutato habitu ſæculari; vel de illis, qui bona ſua eis dederunt uſufructu retento. Hoc primo.

Privilegium Religioſis cõceſſum, quo ejus venientibus ad locum interdictum ſemel in anno aperiantur Eccleſiæ, ut celebrentur in eis divina, intelligitur quod una ſola aperiatur in loco Hoc dicit. Et ſecunda ibi, *Illud,* Jo. Andr. dividit in tres partes. Prima præmittit exordium. Secunda duas declarationes, quarum poſterior incipit ibi, *Illud.* Tertia pœnam addit. Secunda ibi, *Sanè.* Tertia ibi, *Qui verò.* Et ſecunda pars textus locum habet tantummodò in privilegiis obtentis poſt cap. *Alma Mater, de ſenten. excomm. lib.6.* Non autem in obtentis ante, quia ſunt revocata per illam Decretalem, ut in ſpecie de hoc privilegio Templariorum, & Hoſpitalariorum, quo in eorum jucundo adventu ſemel in anno aperiebatur una Eccleſia in loco tempore interdicti, & celebrabantur divina, declarat gloſſa ibi, in ver. Conceſſis, & Abb. *ibi in ult. notab.*

1 Circa 1. partem textus generaliter QUÆRO, primò, an Oblati alicujus Religionis judicãdi ſint perſonæ eccleſiaſticæ, adeout à foro ſæculari, & vecti-

vectigalibus tam quoad perſonas, quàm quoad bona debeant eſſe immunes, ſive perſonam, & univerſa bona obtulerint, ſive perſonam tantùm, ſive perſonam cum minima parte bonorum; præſertim ſi hujuſmodi pars bonorum illis poſtea à Superiore Religionis fuerit in emphyteuſim conceſſa.

Et quamvis ſint immunes, an talis exẽptio extendatur ad conjugatos ſive ante, ſive poſt oblationem matrimonium contraxerint. Et an eadem exemptio à foro ſæculari illis etiam proſit, qui ante oblationem delictum commiſerunt, cujus vindicta ad judicem ſæcularem pertinebat.

Item an juriſdictio, quæ vigore Trident. Conc. *c. 11 ſeſſ. 24.* Competit Ordinario in Oblatos carentes requiſitis expreſſis ibidem in verſ. *Exceptis.* Complectatur tam ſpiritualia, quàm temporalia.

Et an talis juriſdictio ex decreto Concilii intelligatur tributa Ordinarii in Oblatos cumulativè, vel privativè quoad Superiores ejus Religionis, cui oblati ſunt.

Vt in hac materia, in qua maxima eſt opinionũ varietas, quantum fieri poteſt clarè procedatur, primum conſtituendæ ſunt concluſiones, in quibus Doctores conveniunt; & deinde ad eas deſcendendum, in quibus diſcrepant ſententiæ.

2 Primùm illud certi juris eſt, Oblatos eſſe eccleſiaſticas perſonas, & privilegia Religionis, cui oblati ſunt, aſſumere, atque à foro ſæculari, & ſæcularibus exactionibus eſſe exemptos: quod probatur hic, & in cap. *Cum & plantare*, §. *De Confratribus, ſupra eodem.* cap. *Non dubium, de ſenten. excomm.* & in c. *Per exemptum, de privileg. in 6.*

3 Clem. 1. *de decim.* ubi DD. cum concord. Tametſi enim duo ſunt genera Chriſtianorum, alterũ laicorum, alterum eorum, qui divinis ſunt mancipati obſequiis, cap. *Duo ſunt, 12. q. 1.* æquum eſt tamen omnes quoque Oblatos utcumque laicos, qui ſe Religioni dedicarunt, ejus aſſumere privilegia, gloſ. in d. cap. *Non dubium, in verb. Religionis.*

4 Hi autem oblati quales eſſe debeant pluribus modis explicant, DD. aliquando enim requirunt ut ſint propriè oblati cum effectu; aliquando ut ſint plenè oblati, ſive plenè translati, ut dictis privilegiis potiantur, ut hic notant Henr. & Abb. *n. 3.* & idem Abb. *conſ. 54. in 1. par. num. 3* & probatur in d. cap. *Cum & plantare*, §. *De Confratribus*, ibi

5 *Si non ſe prædictis fratribus omnino reddiderint.* & in d. Clem. *de decim. in ultimis verbis.* Et ratio eſt, quia per hanc propriam oblationem ſive plenam, ſive cum effectu, Oblati efficiuntur ſimiles ſervi Eccleſiarum, qui Eccleſiaſticis gaudent privilegiis, cap. *Eccleſiarum ſervos, 12. q. 2.* Qua ratione utitur Archid. in d. cap. *Duo ſunt*, Abb. in *d. conſ. 54. num. 3.* Sylveſt. *in ver. Eccleſia, primò, nu. 6. verſ. Quintum*, & paſſim in doctores. Imò eos eſſe propriè ſervos monaſterii dicit gloſ. in c. *Vt lex continentiæ, in ver. Profeſſi, 27. q. 1.* & Card. in Clem. *1. de decim. num 22.* Subdens eos propterea acquirere monaſterio, non ſibi. Ac proin-

7 de excluditur, qui obtulit ſe, & bona omnia uſufructu retento; id enim nõ ſufficit ad plenam oblationem, quamvis ſufficiat ut ſit privilegiatus quoad privilegium Religionis, ut ejus Regulares ſepeliri in Eccleſia poſſint tempore interdicti, ut tradit gloſ. *fin. in Clem. 1. de decim.* quæ optimè

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

hanc materiam diſtinguit, Henric. Boich. in hoc cap. *Franc. Marc. deciſ. 24. num. 2.* Straccha *in repet. Auth. Ingreſſi, cap. 10. num. 22* Butr. in cap. *In*

8 *præſentia, de probat. in fine.* Præterea excluditur, qui obtulit bona omnia præſentia, ſed non futura, quæ non veniunt in ſimplici oblatione, ut per Strach d. Authen. *Ingreſſi, in verb. Suum, cap 8. num. 14.* Tametſi Ant. de Butr. d. cap. *In præſentiâ*, in fine tenuerit offerentem ſe, & ſua Eccleſiæ Regulari cenſeri etiam offerre futura; quia ſic eſt de natura Eccleſiæ.

9 Ad hanc verò effectualem, ſeu propriã, & plenam oblationem inducendam quæ requirantur, magnam habet dubitationem. De duobus planè requiſitis nemo dubitat, videlicet opus eſſe, ut Oblatus perpetuò, & efficaciter obtulerit tã ſe, quã

10 bona ſua; ea nimirum ratione, quia devovendo ſe, promittit obedientiam, licèt nõ Monachalem, Anchar. in d. Clem. *1. de decim. num. 26.* & offerendo bona, renunciat proprio, & amittit teſtamenti factionem, gloſ. in cap. *Vt lex continentiæ, in ver. Profeſſi, 27. quæſt. 1.* Dec. in cap. *In præſentia,*

11 *num. 26. de probat.* Quæ duo efficiunt offerentem perſonam Eccleſiaſticam, ut per DD. in cap. *Cum*

12 *ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* Et quamvis poſſit offerens offerre ſe ſine bonis, & bona ſine perſona ſua, & poſſit etiam offerre ſe cum parte bonorum, ut per Socin. *in tract. de oblat. in 7. libello*, in pluribus quæſtionibus: tamen in hoc caſu, ut perſona ſit eccleſiaſtica, requiritur ut oblatio perpetua, & efficax tam perſonæ, quàm bonorũ, ita utrumque requirunt per textum d. Clem *1. de decim.* Laud. *Ibidem*, Imol. *num. 28.* Anchar. *num. 16.* Zabarell. *num. 20.* Hoſtien. *hic num. 6.* & Io. Andr. *in gloſ. 3.* Henric. & Abb. *eod. loco* Dec. in cap *1. In præſentia, num. 23. de probat.* Archid. quem cæteri ſequuntur in d. cap. *Duo ſunt, num. 6.* Abb. *in d. conſ. 54. num. 2.* Sylveſt. *in ver. Eccleſia, 1. num. 6. verſ. Quintum.* Remig. *de Charit. ſubſid. quæſt. 61. num. 33.* & paſſim in DD. de hac materia tractantes. Et in ſpecie talem obligationem debere eſſe perpetuam, tradit poſt alios Covarr. in loco inferiùs citando *num. 8.* & ante eum Io. Andr. d. c. *per exemptionem*, ubi Gemin. & Franc. *in ſecundo notab.*

13 Et hæc duorum requiſitorum neceſſitas excludit primò à numero perſonarum eccleſiaſticarũ Oblatos illos, qui offerunt bona, & nõ ſe: quamvis enim ea bona ob talem oblationem eccleſiaſtica efficiantur, ut per Abb. *d. conſ 54. num. 2.* & ſint immunia ab exactionibus ſæcularibus, ut ibi per eum; non tamen illa offerens abſque perſona efficitur de foro Eccleſiæ, ut per DD. ſupracitatos præſertim Abb. *hic num. 3.* ubi ait Confratrem dici non poſſe qui bona ſua dat Religioni, quia illa eſt donatio, & non fraternitas.

14 Secundò excludit offerentes perſonam abſque bonis, ſive perſonã obtulerint cum reſervatione expreſſa bonorum, ſive ſimpliciter perſonam obtulerint, nulla de bonis mentione facta: nam in ejuſmodi oblatione bona non veniunt, niſi expreſsè offerantur, Butr. in cap. *In præſentia, de probat. in fine*, Io. Andr. & alii, quos refert, & ſequitur Socin d. *tract.* & Libell. *in 22. quæſt.* Quod tamen limitat, niſi aliud haberet ſtatutum, vel

15 conſuetudo Eccleſiæ, cui fit oblatio, quia tali caſu oblatio intelligeretur celebrata juxta illius Eccleſiæ ſtatutum, vel conſuetudinem.

16 Nec obſtat, quod bona ſunt acceſſoria ad perſonam, ac propterea quod offerens ſe cenſeatur etiam bona obtuliſſe, etiamſi non exprimantur, ut de converſo Eccleſiæ ſæcularis tenuit Odoffr. relatus à Bart. in Authen. *Ingreſsi*, *num.* 12. *C. de Sacroſ. Eccleſ.* Et de converſo Eccleſiæ Regularis, Bald. *ibid. num.* 4. *verſ. Secundò oppono*, & Franc. Marc. *deciſ.* 24. *num.* 12. Bellam in cap. *Religioſo*, *de ſentent. excomm. lib.* 6. Reſpondetur enim in converſo Eccleſiæ Regularis non dubium quin oblata perſona, etiam bona oblata cenſeantur, cùm illa retinere non poſſit, quia efficitur Religioſus, ut per Bartol. & Bald. *ubi ſupra.* At in Converſo Eccleſiæ ſæcularis ſecus eſt; is enim cùm poſſit retinere bona, per oblationem perſonę non cenſetur bona obtuliſſe, ut per Bald. in d. Authen. *Ingreſsi*, *num.* 5. Nos autem agimus de Oblato Regulari Eccleſiæ, qui cùm non efficiatur Monachus, & poſſit bona retinere; à ceſſante ratione, quam in Converſo Regularis Eccleſiæ red-
17 dunt Bartol. & Bald. quod oblata perſona cenſeatur obtuliſſe etiam bona, quia ea retineri non poſſunt: ſequitur ut cùm Oblati retinere bona poſſint, ea obtuliſſe non intelligantur. Et id eſt, quod etiam tradit Bald. in d. Authen. *Ingreſsi*, *n.* 8. ubi ait Oblatum Regulari Eccleſiæ bona non amittere, niſi totaliter renunciet ſæculo, illudq; mutet, quo caſu Monacho æquiparatur.

18 Tertiò his duobus requiſitis excluditur etiam his, qui obtulit perſonam cum parte bonorũ tantùm, quamvis majorem: cùm enim Doctores requirant ſimpliciter oblationẽ bonorum; hoc verbum, *bonorum*, in hac materia ſimpliciter prolatum includit omnia bona, Socin. *d. tract. de oblat. in* 8. *libell. qu.* 5. & oblationem majoris partis in hac materia non ęquipollere oblationi omnium, docuit gloſ. *hic in ver. Pro parte*, ubi Henric. id in ſpecie adnotavit. Quod cùm verum ſit, à fortiori procedit in eo, qui obtulit Eccleſiæ minimã partem bonorum, in quo propriè quadrat quod ha-
19 betur hîc, Indignũ eſſe ut pro duobus, aut tribus denariis acquirantur hujuſmodi exemptiones.
20 Præſertim ſi poſtea talis bonorum pars Oblato in emphyteuſim concederetur; quo caſu nedum offerens non eſt plenè oblatus, ſed etiam bona ipſa ad onera laicalia tenentur: Tum quia hoc caſu videtur ſubeſſe fraus propter actuum vicinitatem, Oldrad. *conſ.* 324. *Factum tale eſt. Dominus noſter, ſub num.* 6. *verſ. Et quod fuerit fraudulenta*; Tum quia laicus tenetur ad onera laicalia pro re emphyteutica quàm obtinet ab Eccleſia; quia dominium utile eſt quid laicale, Alex. *conſ.* 103 *in* 1. *vol.* ubi dicit eum teneri ad ſolutionem vectigalium ratione fructuum: & poſt Barb. & alios tradit Remig. *de Charit. ſubſid. q.* 61. *n.* 32. *&* 33.

21 Ex prædictis ſatis tutò eliciuntur aliquæ concluſiones negativæ, videlicet offerentes ſe, & non bona ſive ea expreſsè retinendo, ſive de eis mentionem in oblatione non faciendo, non debẽt cẽſeri perſonæ Eccleſiaſticæ, nec gaudere immunitatibus, niſi ex ſtatuto, vel conſuetudine Eccleſiæ, cui fit oblatio in oblatione perſonæ bonorũ oblatio includeretur, ut dictum eſt. Item nec ſunt perſonæ Eccleſiaſticæ offerentes ſe, & bona, ſed non univerſa; & multò minus, ſi minimam tantùm eorum partem obtulerint; præſertim ſi ea poſtea in
22 emphyteuſim ab Eccleſia obtinuerint: non tamen videtur excludendus, quominus ſit perſona Eccleſiaſtica, qui ſibi non reſervavit aliquam partem ſuorum bonorum neque in proprietatem, neque in proſſeſſionem, nec in uſumfructum, nec in jus utendi, ſed tantùm in quandam detentionem, & uſum facti, permittente Superiore regulari, & donec ipſe Superior voluerit, itaut Superior poſſit pro libito auferre, licèt de honeſtate permittere poſſit, ut de Regular. declarat Bald. in d. Authen. *Ingreſsi*, n. 6.

Verùm an ſit conſtituenda concluſio affirmativa ut qui ſe, & bona obtulerint, perſonæ eccleſiaſticæ cenſeantur, & immunitatibus gaudeant, etiamſi nihil aliud præterea concurrat; in hoc eſt maxima difficultas propter alia duo requiſita, quæ una cum oblatione perſonæ, & bonorum nonnulli Doctores conjunctim exigunt, & nonnulli prætermittunt, itaut non videantur illa habere pro neceſſariis ad gaudendum immunitate.

23 Ex his alterum eſt mutatio habitus, an videlicet ut offerens bona, & perſonam ſit perſona eccleſiaſtica, oporteat ut habitum mutet.

Alterum eſt an ita offerens ut ſit perſona eccleſiaſtica, neceſſe ſit ut ſæculum relinquat, & ad Eccleſiam ſe transferat.

Quoad primum, verior, & communior videtur opinio, ut etiam habitus mutatio requiratur. Hæc eſt doctrina Hoſtien. *hic n.* 6. quo loco ait: (Vbi aliqui, vel aliquæ offerunt ſe, & ſua Eccleſiis Cathedralibus, vel Conventualibus, vel aliis ſæcularibus, & ſignum accipiunt, eccleſiaſticæ perſonæ cenſentur.) Hoſtien. totidem verbis referunt, & ſequuntur Jo. Andr. *in gloſ.* 3. Ant. de Butr. Henric. & alii, Archid. in d. cap. *Duo ſunt*, *nu.* 6. Sylveſt. *d. ver. Eccleſia*, 1. *num.* 6. *verſ. Limitare*, *& in verb. Oblatos, prope finem.* Idem Hoſtien. *in Summa tit. de Regular.* §. 1. *ſupracit. in fin.* S. Antonin. in 1. *part. tit.* 23. *cap.* 5. § 1. Et in terminis ita decidit Capell Toloſana *deciſ.* 8. ubi habetur, laicum qui ſe, & bona obtulit Eccleſiæ, habitu non mutato, non eſſe reſtituendum judici eccleſiaſtico. Nec novum eſt in jure Canonico ad conſequenda privilegia eccleſiaſticæ perſonæ neceſſariam eſſe declarationem habitus eccleſiaſtici, ut in cap. 1. *de Cler. conjug. in* 6.

24 Huic opinioni non obſtat primò quod Doctores conſtituentes differentiam inter Cõverſos, & Oblatos, dicant eos eſſe Converſos qui ſe, & ſua dant Religioni, habitu mutato; Oblatos vero qui ſe, & ſua offerunt, abſq; habitus mutatione, Laud. quem referunt, & ſequuntur *in Clemen.* 1. *de de-*
25 *cim.* ſupracit. Zabarell. *n.* 10. Anchar. *n.* 16. Imol. *num.* 28. Dec. in d.c. *In præſentia*, *num.* 22. Covarr. in cap. *Alma Mater*, *in* 2. *part. relect.* §. 3. *num.* 8. Id enim ita accipiendum, ut in Oblato non ſit neceſſaria totalis mutatio habitus, nec aſsũptio habitus Religionis, cui ſe offert, ſed ſufficiet aliqualis mutatio, itaut non ſit habitus Religioſus, quẽadmodum debet eſſe habitus Converſi, ſed differens tamen à laicali. Ita declarat hic gloſſa *in ver. Mutato*, ubi in ſpecie Henric. hanc rem luculenter explicat, Sylveſt. in d. *ver. Eccleſia*, 1. *num.* 6. *d. verſ. Limitare*, & hoc eſt quod dicebat hic Hoſt. quem cæteri ſequuntur, videlicet ſignum aliquod accipere debere Eccleſiaſticas perſonas.

Non obſtat ſecundò, quod aliqui Doctores, & præſertim Abb. *in d. conſ.* 54. *ſcripſerint Oblatos*, qui ſe, & bona obtulerũt cẽſeri Eccleſiaſticas perſonas, & ſic duo requiſita recenſeat, & mutationem

nem

nem habitus tamquam non neceſſariam omittat: quia tam Abbas, quàm cæteri Doctores ita loquentes, vel non excludunt hoc requiſitum, licèt nec includant, vel ſi excludere intendunt, adverſantur communiori opinioni Doctorum illud quoque requirentium, ut ſupra dictum eſt.

Quoad alterum de ſæculo relinquendo an ſit neceſſarium in offerente, major eſt difficultas: nã plures ex Doctoribus hanc materiam pertractantibus requirunt oblationem perſonæ, & bonorũ, plurimi verò adjiciũnt tertium requiſitum mutationis habitus non totalis. At verè nemò in locis ſupracit. aut certè pauciſſimi exprimunt neceſſarium eſſe ultra ſupradicta etiam ſæculum derelinquere, ut ſit locus privilegio exemptionis: & tamen valde probabilis eſt opinio, id quoque requiſitum debere cum cæteris concurrere: quod certè apertiſſimè ſentire videtur Hoſt in cap. *Non dubium, de ſent. excomm.* dum loquens de converſo Eccleſiæ ſæcularis, qui tradidit ſe, & ſua, & idem eſt cum oblato, ait: Si eſt converſus remanens in domo propria, & tamquam laicus vivens, non gaudet immunitate: ſi verò eſt converſus, qui tradidit ſe, & ſua, & eſt tonſuratus, & vadit ad horas ſuas audiendas, & vivit honeſtè, ſicut Clericus vivere debet, talis in forum Eccleſiæ in totũ intelligitur eſſe translatus, & immunitate eccleſiaſtica gaudet. Hoſt. ibi ſequuntur Io. Andr Ant. de Butr. Henric. Collecta, & Petr. de Vbald. in *tract. de quarta Epiſc. & Parochial. in 17 q n. 11.* & quãvis Hoſtien in 2. membro ſuæ diſtinctionis non expreſſerit an debeat ſuam domum, ſive ſæculum relinquere, cùm tamen in priori membro id expreſſerit dicens illum non gaudere, immunitate: in ſecundo, in quo ſentit gaudere ſatis exprimit oppoſitum, ideſt eum à domo ſua receſſiſſe, & ad Eccleſias eſſe translatum, ut exprimit ibi Collect ita intelligens Hoſtienſis doctrinam.

Prætereà id videtur probari per text. in cap. *penult. infra eod* ubi habetur tales Confratres, ſeu Oblatos quoad manſerint in domo ſua non aſſumere privilegia Religionis: & ita illum textum intelligunt Innoc. Hoſt & Io Andr notantes mutationem habitus ſufficere quoad privilegia circa interdictum, de quo in textu noſtro, ſed quoad cætera non ſufficere, ſed neceſſariam eſſe plenam translationem, juxta illum textum, qui loquitur de propria domo relinquenda: & hunc intellectũ eſſe communem oſtendit ibi Ant de Butr. dicens ità eſſe tenendum ſecundum Doctores; quod etiã ſentire videtur Abb. dum notat eum, de quo textus loquitur, ideſt qui in domo propria manebat, non eſſe plenè Oblatum: & ita in eo textu hunc caſum eſſe clarum, ita ut non ſit locus cavillationi; tradidit Zabarell *conſ. 21. n. 5. & 6* cui poteſt addi Abb. *hic n. 3.* ubi ait non eſſe plenè oblatos ſtantes in ſæculo.

2 Rationes hujus opinionis ſumi poſſunt ex gloſ. in d. c. penult. ubi adducit plura circa militem armatæ militiæ, qui ſi commeatu accept. remanet in domo ſua, non habet militis privilegium, l. *Miles, ff Ex quib. cauſ. maior.*

Nec videtur obeſſe, quod plerique ex Doctoribus de hoc requiſito non meminerint. quia non propterea dicunt illud non eſſe neceſſarium, & ſic eſt locus ab auctoritate negativa deſumptus, qui non probat nec deſtruit opinionem Hoſt Zabarell. & aliorum, præſertim ex textu deſumptũ, qui apertè ſentiunt id requiſitum derelicti ſæculi cum cæteris debere concurrere.

Ex his ſequitur oblatis ita demum privilegio fori, & ſæcularium exactionum gaudere, ſi ſe, & bona perpetuò, & in forma valida in manibus Epiſcopi, vel Regularis ſuperioris Religioni obtulerint nulla re ſibi reſervata, atque habitum mutaverint, & ſæculum reliquerint. Nec eſt quod
27 adjiciamus alia requiſita ex decreto *c. 11. ſeſſ 24.* quia illa ſunt neceſſaria ad vitandum forum Ordinarii, non autem judicis laici, in quo Conciliũ nihil novi ſtatuit.

28 Ad ſecundum de plenè oblatis, qui poſt oblationem matrimonium contraxerunt, videtur reſpondendum ſi id permiſſu ſuperiorũ faciant, & vivant de mandato eorumdẽ ſuperiorũ in domibus vel prædiis Eccleſiarum, ſeu monaſteriorum pro eorum ſervitio, debere gaudere privilegiis, ſicuti etiam qui ante contraxerunt, dumodo ſervent ſupradicta. Cum enim huic oblationi cum
29 requiſitis ſupradictis non inſit obligatio continentiæ, conſequens eſt, ut ſtatus conjugalis non ſit incompatibilis cum ſtatu oblati Antecedens probatur ex doctrina gloſſæ in cap. *Vt lex, 27. q. 1 in ver. Atque converſi*, Archid. in d cap *Duo ſunt, n. 6.* Sylveſt *in loco ſupracit.* Hoſt. Io Andr. Henric & aliorum *hic* Franc. Marc *deciſ. 24. n. 14.* Ita videmus de conjugatis oblatis extare conſilium Abb. *53. par. 1.* Cald. *conſ. ultimo de Regular.* & Zabar. *d conſ. 21.* & Bald. *conſ 240. in 5. vol.* qui loquuntur de conjugatis ante oblationem. Sed poſt oblationem licere matrimonium contrahere, nec propter oblationem ullum inſurgere impedimẽtum, ſentiunt Doctores omnes ſupracitati. & in ſpecie Imol. in d Clem. *1. n. 10.* ubi reddit ratio-
30 nem; quod votum impediens, & dirimens matrimonium ſolemnizatur vel per ſuſceptionem Ordinis ſacri, vel per profeſſionem tacitam, vel expreſſam, juxta textum in cap. *Vnico, de Voto in 6.* quorum inquit, neutrum hic fuit Imò cùm nullus in plus obligetur monaſterio, quàm pateat de ejus intentione, talis non ſe obligavit ad caſtitatẽ, ſed tantùm ad obedientiam, & reverentiam: ex quo ſequitur ut matrimonium poſtea contractum teneat, & contrahens oblatus non propterea deſinat eſſe perſona eccleſiaſtica.

31 Quod ſi objiciatur Clericum conjugatum incedentem in habitu gaudere privilegio fori, & Canonis, ſed non aliis, & in ſpecie non eſſe exemptum à ſæcularibus exactionibus. ut habetur in c. *Vnico, de Cler conjug in 6* ubi gloſ & Covarr. *Practicat. quæſt. cap. 31 n 9.* Et propterea à fortiori id videtur procedere in oblato, de cujus exemptione non adeò conſtat inter Doctores, ſicuti de exemptione Clerici.

32 Reſpondetur d. cap *Vnicum*, reſtringens exemptionem, tamquam odioſum: ut ibi per Doctores, non debere extendi ad alias perſonas eccleſiaſticas, & non ſolum habere locum in Clericis, de quibus loquitur; aliàs verò remanere in diſpoſitione juris communis.

33 Ad tertium de his qui ante oblationem delictũ commiſerunt, cujus punitio ad judices laicos pertinebat, diſtinguendum eſt. Aut delinquens obtulit ſe, & ſua poſt delictum ſine fraude; & tunc liberatur à juriſdictione judicis laici, debetq; tantùm puniri ab eccleſiaſtico. Aut in fraudem obtulit ſe, & ſua ut ſe eximeret à juriſdictione judi-

cis laiei; & tunc ab eo puniri poteſt, non tamen corporaliter, ſed aliâ pœnâ confiſcationis bonorum, vel pecuniariâ, ita ut remaneat ſubditus reſpectu cauſæ, & bonorum, non autem reſpectu perſonæ. Ita relatis pluribus Doctoribus de communi opinione aſſerentibus docuit Covarr. *lib. præcit. Practic. quæſt. cap. 32.* & Clar. §. *fin. verſ. Sæpenumero*, qui tametſi loquatur de delinquente, qui poſt delictum effectus eſt Clericus, vel Religioſis; eſt etiam intelligendus quoad oblatos, qui habentes requiſita; ſunt & ipſi eccleſiaſticæ perſonæ ut ſupra eſt demonſtratum.

34 Ad quartum, jam Sacra Congregatio declaravit decretum *d. c. 11.* non procedere in civilibus, ſed tantùm in criminalibus, mota præcipuè cauſa finali dicti decreti, quæ habetur in prœmio ipſius, ibi, *exemptis occaſionem laxioris vitæ.* Qua ratione videtur etiam reſpondendum juriſdictio-
35 nem Epiſcopo tributam reſpicere ſpiritualia tantùm, videlicèt correctionem, & punitionem delictorum, & alia, de quibus in cap. *Dudum, il ſecondo, de elect.*

36 Ad quintum repetendum quod ſupra dictum fuit; oblatos non habentes requiſita non eſſe eccleſiaſticas perſonas, nec aſſumere privilegia Religionis, cui offeruntur, & propterea non eximi etiam à juriſdictione Diœceſani, Ant. de Butr. in d. cap *Cum plantare, in ult. not.* Henr. *hic*, & probatur in d. cap. *penult. infra eod.* Ideoque Concilium quoad non planè oblatos nihil novi induxit, cùm jam eſſent ſub juriſdictione Epiſcoporum, ſed obſtacula tantū ſubmovit, ita ut ſi ex conſuetudine, quam omnes Doctores, præſertim in cap. 2. de foro compet. clamant in hac materia eſſe attendendam, vel ex aliquo ſpeciali Religionis privilegio tales non plenè oblati eſſent exempti à dicta juriſdictione Epiſcoporum: illam eis Conciliū reſtituit. Quod verò ad eos, qui plenè oblati privilegia Religionum erant aſſecuti, hoc tantùm novi ſtatuit, quod actuale ſervitium requiſivit, quod non erat cautum in jure veteri, adeout abſque illo ſervitio actuali remaneant ſub juriſdictione Diœceſani. Alia autem duo requiſita quod intra ſepta degant, & ſub obedientia vivant, jam concurrere debebant de jure communi in plenè tranſlato, ut ſupra dictum eſt, ut privilegia Religionis aſſumeret.

37 Ex quo ſequitur quoad oblatos duo tantùm ultra jus commune ſtatuiſſe Concilium. Alterum ut non plenè oblati non obſtante privilegio, aut conſuetudine, ſubſint Diœceſano: alterum ut plenè oblati etiam ipſi Ordinario ſubjecti ſint, ſi ul-
38 tra alia non concurrant in eis actuale ſervitium Religionis. Vtroque autem caſu hujuſmodi juriſdictio videtur conceſſa Ordinariis cumulativè, & non privativè cum Superioribus Regularibus in illis caſibus, in quibus ipſi eam habent in oblatos: nam juriſdictio tributa per legem cenſetur conceſſa cumulativè cum aliis illam habentibus, DD. in l, *fin. C. de iuriſd. omn. iudic.* Roman *in conſ. 393. n. 2.* & ſequitur Felin. in cap. *Paſtoralis, nu. 2. de offic. Ordin.* & de communi teſtatur Iaſon in l *Quod in rerum*, §. *Si quis poſt, ff. de leg. 1.* & benè facit doctrina Bart. in l *Viros, in primo notab. C. de*
39 *diverſ. offic. lib. 12* ubi ſentit ſtatuto diſponente ut ſcholares coram Epiſcopo conveniantur non eſſe ademptam juriſdictionem Rectori illam habenti vigore legis, aut conſuetudinis, niſi ſtatutum uteretur dictione taxativa, videlicet *ut Epiſcopus tantùm cognoſceretur*: quò caſu tantùm putat auferri juriſdictionem Rectori competentem ei de jure communi, non autem ſi ei competat ex conſuetudine Bartolum refert, & ſequitur Felin. in d. c. *Paſtoralis, num. 2. in 3. limit.* Et quamvis talis juriſdictio cenſeatur tributa privativè ubi de mente concedentis apparet, ut ibidem per Felin. *in 1 limit.* & de communi teſtatur Io. Baptiſta Ferrett. *conſ. 141. nu. 25.* tamen in caſu noſtro tantum abeſt ut appareat de mente Concilii, quod voluerit tribuere Epiſcopo juriſdictionem privativè, ut potius conſtet eam voluiſſe cōcedere cumulativè: nam Concilium ubi voluit tribuere talem juriſdictionem privativè ad inferiores, id expreſ-
44 ſit, ut in cap. *20* §. *Ad hæc, ſeſſ. 24 & in cap. 3. ſeſſ. 25.* ergo in hoc caſu, in quo non expreſſit, voluiſſe credendum eſt, vulg. l. *Vnica*, §. *Sin autem ad deficientis, C de caduc. tollen.* & aliàs in ſimili Sacra Congregatio declaravit juriſdictionem tributam Epiſcopo vigore cap. *7. ſeſſ. 7 cap. 11. ſeſſ. 25. de Regular.* & *cap. 8. ſeſſ. 7.* intelligi cumulativè cum inferioribus.

De Privilegiis.

7

Cap. Quod nonnullis.

S V M M A R I V M.

1 *Interdicti generalis tempore clam celebrare poſſunt Epiſcopi non prohibiti, qui non fuerunt interdicti culpabiles.*

Idem in Cardinalibus, n. 4.

2 *Privilegium Religioſis conceſſum extenditur ad Epiſcopos, & n. 28.*

Privilegia non extenduntur de perſona ad perſonam etiam ex identitate, vel maioritate rationis, ibidem, & n. 25.

Declaratur n. 16. & 28.

3 *Privilegium celebrandi clam tempore interdicti non ſuffragatur eis, quorum culpa, & fraude interdictum fuit propoſitum.*

5 *Altaris viatici privilegium an competat Cardinalibus, & n. ſeq. uſque in fin.*

6 *Altaris viatici privilegium quod habent Epiſcopi, & eorum ſuperiores ex cap.* fin. de privileg. lib. *6. non fuit ſublatum à Concilio Tridentino.*

7 *Et Epiſcopi eo uti poſſunt ex rationabili cauſa, etiam extra caſum abſentiæ.*

8 *Oratoria ad uſum Epiſcopi etiam extra illius diœceſim constructa non comprehenduntur in decreto de non celebrando in privatis oratoriis.*

9 *Altaris viatici privilegio uti poteſt Epiſcopus in aliena diœceſi, etiam contradicente Epiſcopo Diœceſano.*

10 *Cardinales, & Epiſcopi an Romæ utantur privilegio altaris portatilis abſque indulto Papæ, & num. 31.*

11 *Cardinales ſunt maiores Epiſcopis dignitate, & officio, ſed minores Ordine, & n. 13.*

12 *Cardinalatu nulla eſt maior dignitas in Eccleſia Dei, & in Cardinalibus reſidet tota maieſtas Chriſtianæ Reipublicæ, & n. 21.*

14 *Dignitas, & officium præponderat Ordini in prælationibus.*

Altaris

15 *Altaris portatilis privilegio uti poteſt Epiſcopus electus, & confirmatus, licè: non conſecratus, & n. 23.*

16 *Altaris viatici privilegium favore cultus divini eſt latè interpretandum, quatenus patitur verborum latitudo, & n. 32.*

17 *Cardinales, ſicut Epiſcopi poſſunt ſibi eligere confeſſorem, qui tamen vel parochiale beneficium habeat, vel ſit approbatus ab Ordinario ad confeſſiones audiendas.*

18 *Privilegium Principis latiſſime interpretandum eſt.*

19 *Privilegia Epiſcopis conceſſa ratione Pontificalis officii competunt etiam Cardinalibus.*

20 *Epiſcoporum appellatione veniunt etiam eorum Superiores, & n. 30.*

22 *Ratio ubi eſt eadem, lex non dicitur extendi, ſed enucleari, & n. 28,*

23 *Epiſcopi appellatione venit etiam nondum conſecratus in materia proportionabili, tam confirmato, quàm conſecrato.*

24 *Cardinales an gaudeant privilegio cap. Quia periculoſum, de ſentent. excom. lib. 6. ut pœnam ſuſpenſionis, vel interdicti non incurrant niſi in ſententia ſint expreſſi.*

26 *Interpretatio in dubio fit pro iure communi, quando concurrit cum privilegio.*

27 *Altaris portatilis privilegium conceſſum Fratribus Prædicatoribus, & minoribus non extenditur ad Epiſcopos.*

28 *Privilegium extenditur ex identitate rationis, ſi id patiatur lata verbi ſignificatio; vel aliàs eſſet eluſorium.*

29 *Privilegium celebrandi Miſſas in Capella, ad quam confluit fidelium multitudo, extenditur etiam ad Miſſas cantatas, & ad oblationes voluntarias.*

QVOD NONNVLLIS. Tempore ge-
1 neralis interdicti clam celebrare poſſunt Epiſcopi non prohibiti, qui non fuerunt interdicti culpabiles. Hoc dicit Io. Andr. Butr. Card. Anchar. & Abb. Primò ponit privilegium. Secundò exceptionem, ibi, *niſi.* Tertiò determinationem, ibi, *verè.* Hodie hoc non eſt privilegium Epiſcoporum, ſed jus commune, ut in cap. *Alma mater, de ſent. excom. lib. 6.* & ideo in hac Decretali non eſt multum inſiſtendum: ſimile in cap. *Communis filius 23. diſtinct.*

2 Nota primò ibi, *ad Epiſcopos extendentes*: privilegium Religioſis conceſſum non extendi ad Epiſcopos, quia privilegium non patitur extenſionem de perſona ad perſonam ex identitate rationis, ut eſt caſus in cap. *Sanè, ſupra eodem*, & *hic* notat Abb. *in 1. notab.* ſed hoc intellige ut dicam infra *n. 28.*

3 Secundò nota ibi, *qui cauſam aliquam præſtiterit interdicto.* Privilegium aliquibus conceſſum, ut tempore interdicti januis clauſis, ſuppreſſa voce, & non pulſatis campanis poſſint celebrare divina, non ſuffragari eis, qui cauſam dederunt, vel fraudem commiſerunt in eo, propter quod poſitum eſt interdictum, ut quia interdictum fuit latũ ob eorum culpam, vel ipſi præſtiterunt favorem illis, qui cauſam dederunt interdicto, ſecundum Innoc. *hic n. 3.* & *n. 4. in verb. Aliquam*, & Abb. *in 2. not.* hodie hoc eſt expreſſum in d. cap. *Alma Mater, de ſent. excomm. lib. 6.* ubi plenè videas de his, *quæ* hic tanguntur, & aliis ad hanc materiam ſpectantibus.

4 Sed hic occurrit dubium an privilegium celebrandi divina tempore interdicti aliquibus Religioſis conceſſum, dum hic extenditur ad Epiſcopos, cenſeatur etiam extenſum ad Cardinales, Io. Andr. *in addit. ad Specul. in tit. de legat §. ſequitur in fin. add. verſ. Item per hoc dico*, tenet Cardinalibus etiam ſine legatione competere ſex privilegia, quæ recenſentur à gloſſa penult. in cap. *fin. de privileg. lib. 6.* inter quæ numeratur etiam privilegium, de quo in hac Decretali.

5 Ex hoc infero ad notabilem quæſtionem an privilegium altaris viatici competebat S. R. E. Cardinalibus.

6 Bonifacius VIII in cap. *fin. de privileg. lib. 6.* diſpoſuit ut infra (Quoniam Epiſcopi, eorumque ſuperiores ſe habent diverſis ex cauſis à ſuis Eccleſiis, & diœceſibus abſentare frequenter, nec ſemper poſſunt commodè ad eccleſias accedere pro Miſſa celebranda, vel audienda in ipſis, ſine qua eos tranſire non decet abſque cauſa rationabili ullam diem præſenti conſtitutione indulgemus eiſdem, ut altare poſſint habere viaticum; & in eo celebrare, ac facere celebrari) Quod quidẽ privilegium Sacra Congregatio aliàs cenſuit non fuiſſe ſublatum decreto Tridentini Concilii cap.
7 *unico ſeſſ. 22. de obſervan. & evitan. in celebration. Miſſ.* & Epiſcopos poſſe eodem privilegio uti, etiam extra caſum abſentiæ ex rationabili cauſa, veluti magni incommodi, & ingruentis periculi: quod etiam Navarr. ſenſerat *conſ. 5. n. 2. de privil.* & *in manual cap. 25. n 83.* Quinimo quicquid con-
8 tra ſcripſerit idem Navarr. *d. conſ 5.* ſæpius reſpondit oratoria ad uſum Epiſcopi etiam extra illius diœceſim conſtructa non comprehendi in diſpoſitione dicti cap. *Vnici*, nec in declaratione ab ipſa Congregatione edita de non celebrando in privatis oratoriis. Circumſcripto autem Concilio, & declaratione prædicta, manifeſtum eſt privilegiũ hoc non reſtringi ad limites alicujus territorii, ut ſatis clarè colligitur ex d. c. *fin.* ibi, *à ſuis Eccleſiis, ac diœceſibus abſentare*, & infra in verb. *Vbicumque*, quod ab Archidiacono *propè fin.* exponitur, ideſt quocumque loco, ſive in ſua diœceſi, ſive extra, & à Io. Andr. & Lapo in tota Chriſtianitate.

9 Idque procedit etiam contradicentibus Epiſcopis diœceſanis, quia hæc Decretalis, ſecundũ quã Epiſcopus poterat quidem in aliena diœceſi extra Eccleſiam celebrare, ſed tamen prohiberi poterat ab Epiſcopo loci, fuit in hoc ampliata prædict. cap. *final. de privileg. lib. 6.* ubi ibi notat gloſ. *in verb. Indulgemus*, Io. Andr. Gemin & cæteri omnes: quod quidem privilegium ſecundum Archidiac ſatis concordat cum eo, quod habetur in cap. *Concedimus, de conſecrat. diſt. 1.* ubi Concilium Triburienſe generaliter indulget, ut in itinere poſitis, ſi Eccleſia defuerit, ſub dio, ſive in tentoriis, ita tamen ſi tabula altaris conſecrata, & altare portatile fuerit, Miſſarum ſolemnia licet celebrare. Item concordat cum ſimili indulto, quod Honorius III. tribuit Prædicatoribus, & Minoribus ut poſſint in altari viatico celebrare liberè, ideſt ſine diœceſanorum licentia, ut legitur in c. *In his, infra eod.* Itaque competit hoc privilegium Epiſcopis ad eum modum, quo competebat ante Concilium, à quo ex ſententia S. Congregationis ſublatum aut reſtrictum non fuit.

His

10 His præhabitis, conſulitur ſacra Congregatio an eodem modo hoc privilegium competat S R. E. Cardinalibus.

Et quidem Romæ ſecundum Navarr. locis citatis ex conſuetudine nec Epiſcopi, nec Cardinales hoc privilegio utuntur abſque indulto ſpeciali Summi Pontificis: verba Navarri hæc ſunt: (Servatur Romæ quod Epiſcopus non utitur illo privilegio Epiſcopali, cap. *final.* poſt Concil. Tridentin. adeò quidem, quod neque Cardinales utuntur eo, niſi de conceſſione expreſſa Papæ, quàm Papa concedit quidem illis, ſed rariſſimè aliis Epiſcopis) Hæc Navarr.

11 Sed quicquid ſit in Curia, in qua Prælati conſueverunt abſtinere etiam ab uſu facultatum, & privilegiorum ſuorum ſive ob reverentiam Summi Pontificis, juxta notata in cap. *Quia fronte, de appellat.* & in cap. *Volentes, de off. Delegat.* gloſ. 1. in cap. *Privilegium, de reg. iur. lib. 6.* gloſ. *penult.* in cap. *Antiqua, ſupra eodem*, ſive ob facultatem recurſus ad Sanctitatem ſuam pro gratia obtinenda, ex traditis per Felin. poſt Imol. in cap. *Quod ſuper his, num. 12. verſ. Sed quod dixi, de fide inſtrum.* Ad dubium videtur reſpondendum ſimpliciter privilegium altaris viatici competere Cardinalibus ad eum modum, quo competit Epiſcopis in vim dicti cap. *final.* Nam verba illa textus, *eorumque Superiores*, etſi exponantur à gloſ in cap *Quia periculoſum, in verb. Superioribus, de ſenten. excomm. lib. 6.* pro Archiepiſcopis, Patriarchis, & Primatibus: tamen in ſui latitudine apta ſunt comprehendere etiam Cardinales, qui dignitate, & officio ſunt majores Epiſcopis, cap. *Conſtantinus 96 diſtinct.* cap. *Per venerabilem*, §. *Rationibus, Qui filii ſint legit.* Anchar. *conſ. 295. Pro clariori, verſ. Præcedunt enim Epiſcopos dignitate, & prærogativis multis*, Ioan. Monach. P. Io. Andr. Gemin & alii in cap. *1 de Schiſmat. lib. 6.* Bald. in
12 l. *Ad ſimilitudinem, Cod. de Epiſc. & Cleric.* & in l. *1. ff de offi. Præfect Prætor.* & latiſſimè probat Andreas Barbatia in *tract. de præſt. Cardin. à num. 42. uſque ad num. 52* ubi paulò ante *num. 43* ait rectè loquutum fuiſſe Hoſtien. Io. Andr. Io de Lignan. & omnes Iuriſprudentes modernos in cap. *Dilectus, il primo, de praben.* dum dixerunt nullam dignitatem eſſe hodie majorem Cardinalatu; Et idem tenet Cardin. id Clem. *Ne Romani, de elect.* ubi ait Cardinalatum hodie eſſe ſummum gradum poſt Papam. Et quicquid ſit de Doctorum opinionibus, clarè id conſtat ex epiſtola Decretali Eugenii IV. de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium dignitate cæteris eccleſiaſticis dignitatibus præſtantiori: quæ incipit, *Non mediocri*, Data Florentiæ, ubi Eugenius tunc reſidebat in Concilio Florentino, anno ſui Pontificatus 8, ad Archiepiſcopum Cantuarienſem in Anglia, qui quæſtionē moverat ſuper præcedentia cum Ioan. tit S. Balbinæ Presbytero Cardinali. In ea enim validiſſimis rationibus diffinitur, poſt Caput Eccleſię quod eſt Papa, contigua ſui corporis membra, qui ſunt fratres ejus Cardinales, præ cæteris Eccleſiæ membris, ac partibus honorari debere. Et Cardinalatus dignitatem eſſe majorem, ac ſublimiorem Epiſcopali, Archiepiſcopali, & Patriarchali, & ita ſemper in Eccleſia habitam, & reputatam fuiſſe. Idemque habetur in Conſtitutione Leonis X. in Concil. Lateranenſi edita tertiò nonas Maii 1514. quæ incipit *Suprema*, ibi: (Et cum S. R. E. Cardinales cæteros omnes in ipſa Eccleſia poſt Summum Pontificem honore, ac dignitate præcedant.) Quod colligitur etiam ex Tridentina Synodo *c. 1, ſeſſ. 24.* & ex Conſtitutione Sixti V. *de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium præſtantia, edita tertiò nonas Decembris 1586.*

13 Neque obſtat quod Cardinalis ordine ſit minor Epiſcopo, cap. *Ante omnia, 40. diſt.* c. *De his, de conſecrat. diſt. 5.* Clem. *Si quis ſuadente*, §. *Nec ſuper hac, de pœnis*, gloſ. *ultim.* in c. *Quamquam, 2. q. 7.* Hoſtien. Abb. & alii in c. *Eccleſia, il ſecondo, de ele-*
14 *ction.* fusè Barbat. *loco ſupracitato*; Nam reſpondetur in ejuſmodi prærogativis, & privilegiis potius habendam eſſe rationem dignitatis, quàm Ordinis, ut declarat idem Eugenius in prædicta Decretali, his verbis: Nec cauſetur quiſpiam quod Ordo Epiſcopalis Presbyterio major ſit, quoniam in ejuſmodi prælationibus officium, ac dignitas præponderat Ordini; quemadmodum
15 jure cautum eſt, ut Archidiaconus non Presbyter ſuæ juriſdictionis obtentu Archipresbytero præferatur.) Hæc ibi. In ſpecie autem in privilegio altaris viatici potiùs ſpectari prærogativā dignitatis, quàm Ordinis, ex hoc licet intelligere, quod idem privilegium competit etiam Epiſcopo electo, & confirmato, quamvis non conſecrato, ſecundùm Gemin. & Franc. in d. cap. *fin. de privileg. lib. 6.* ut latiùs dicetur inferiùs. Quemadmodum ergo Cardinales honoris prærogativâ lætantur, ſic privilegiis potiri debent amplioribus, ut legitur in cap. *Officiis, de off. Leg. lib. 6.*

16 Nec refragatur quod Archidiaconus in d c. *fin. in verb. Indulgemus*, dicat: Cum iſta ſit Epiſcoporum indulgentia, eam non extendam; quandoquidem cum verba illa Decretalis, *eorumque Superiores*, congruè conveniant Cardinalibus, ut oſtenſum eſt, ſupra, hæc non dicitur extenſio privilegii, ſed comprehenſio, cap. *Porro, ſupra eodem.*

17 Ideoque videmus privilegium eligendi Confeſſorem, quod ſimiliter conceditur Epiſcopis, & aliis Superioribus in cap. *final. de pœnit. remiſſ.* eodem modo competere Cardinalibus ſicut Epiſcopis, ſecundum Ioan. Andr. *in addit. ad Speculator. titul de legat.* §. *Sequitur, in fin. addit.* & Gondiſalvus de Villadiego *in tractat. de Cardinalib. quæſt. 13.* Licèt tam Cardinales, quam Epiſcopi teneantur eligere Sacerdotem, vel Parochiale beneficium habentem, vel aliàs ab Ordinario approbatum ad Confeſſiones audiendas, ad præſcriptum *cap. 15. ſeſſ. 23.* Concil. Tridentin. ut Sac. Congregatio declaravit, & ſcripſi latiſſimè in d. cap. *fin.* in Epiſcopis, *à num. 5. uſque ad n. 31.* & in Cardinalibus, *à d. n. 31 uſque ad n. 68.*

18 Præterea contra Archidiacon. videtur ſentire gloſ. in cap *In his, infra eodem*, ubi cum Honorius III declaret privilegium à ſe conceſſum Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ut ubique poſſint cum Altari viatico celebrare, non eſſe ita intelligendum, ut facere hoc non poſſint abſq; Prælatorum licentia, ut quidam aſſerebant, qui nimis ſtrictè interpretabantur hujuſmodi indulgentiā: gloſ. *in verb. Nimis ſtrictè dicit*, quod eſſe non debet: quia Principis privilegium latiſſimè interpretandum eſt, infra *de verb ſignificat.* cap *Olim. ff. de Conſtit. Princip.* l. *ultim. & 2. quæſt. 3.* cap. *Si quem*, § *Notandum, in fine.*

19 Et hinc fit ut illa quoque privilegia, quæ tribuuntur Epiſcopis ſine illis verbis, *eorumque Superio-*

perio-

perioribus, & ob ſpecialem rationem Pontificalis officii in cap. *2 de off. Deleg. lib. 6.* in cap. *fin. de iuram. calumn.* & in hoc c. etiam Cardinalib competant, ſecundum Ioan. Andr. & Villadieg. in locis proximè citatis *num. 17.* Et ratio eſt, quia appellatione Epiſcoporum veniunt etiam Superiores ſecundum gloſ. *penult.* in cap. *Quia periculoſum, de ſent. excomm.* quam ibi ſequuntur Ioan. Monach & Ioann. Andr. & dicit eſſe benè notandum Geminian. *in fin.*

Sed & ratio illa, quæ in d. c. *fin.* adducitur nempe quod ſine Miſſa non deceat Epiſcopos, eorumque Superiores tranſire abſque rationabili cauſa ullam diem, maximè congruit Cardinalibus propter eminentiam dignitatis, qua poſt Papatum nulla eſt major in Eccleſia Dei, ut inquit Rom *conſ. 498. num 11.* Paul. de Caſtr. *conſ. 421. n. 4. & conſ. 421. num. 2. lib. 1.* & dictum eſt ſupra *n. 12.* In eis enim ut dicit Iul Clar. *in praxi criminal. §. final. quæſt. 98. num. 5. in fin. verſ. Ego nunquam*, reſidet tota majeſtas Chriſtianæ Reipublicæ: unde in primis decet eos in his, quæ ad Dei cultum ſpectant, ita aliis præfulgere, ut meritò omnium in ſe oculos convertant, ut legitur in cap. *1. in fin. ſeſſ. 70.* Concil. Trident. & in Conſtitutione Sixti V. de S. R. E. Cardinalium præſtantia: quæ incipit, *Poſtquam verus*, ibi: *Luceant omnibus qui in domo Domini habitant*, & ibi: *In quos ob celſitudinem gradus omnium oculi, omnia ora convertuntur.* Et cum ratio illa decentiæ ſit expreſſa in Canone, illius diſpoſitio habet locum in Cardinalibus non ex vi extenſiva, ſed comprehenſiva, *Hu ſolu, verſ. Satis tamen, C. de revocan. donat.* Bald. *in rubr. C. de naut. fœnor.* gloſ. Iaſ. & alii in Auth. *Quas actiones, C de ſacroſ. Eccl.* Neque enim dicitur lex extendi, ubi eadem eſt ratio, ſed enucleari, l. *Si poſtulaverit, § Sed ſi negavit, ff. de adulter.* quem tex. ad hoc propoſitum allegat. Oldr. *conſ. 185. Thema tale eſt, in fin.* Calder. *conſ. 1. Vt lite penden.* cum aliis adductis per Cravett. *conſ. 184. Regula, n 3.*

3 Et hinc fit, ut quamvis appellatione Epiſcopi regulariter non veniat non conſecratus, ſecundum gloſ. in cap. *1 de religioſ. dom.* & gloſ. *in C em. 1. de pœn. in princ.* Tamen privilegium altaris portatilis competit etiam Epiſcopo electo, & confirmato nondum conſecrato, ut per Gemin. in d. c. *fin. ult quæſt.* quia ſecundum eum materia eſt proportionabilis confirmato, ſicut conſecrato, & ſequitur Franc *ibid. n. 3.*

4 Neque obſtat quod in cap. *Quia periculoſum, de ſenten. excomm. lib. 6.* per eadem met verba, *Epiſcopis, eorumque Superioribus* indulgeatur, ut nullam interdicti, vel ſuſpenſionis pœnam incurrant, niſi in ſententia ſint expreſſi, & tamen privilegium illud non competat Cardinalibus, ut tenet Io. Monach. *ibi num. 4.* dicens: *In hoc tamen Cardinales non includo:* ubi etiam Philipp. Prob *in addit. num. 1.* Ioan de Anan. *in rubr. de Cler. excomm. in ultim. col.* Idque fortè verius putet Felin. in cap. *Quod ſuper his, num. 12. verſ. Secundò quia, de fide inſtrum.*

Primò enim reſpondetur hoc ideò contingere, quia ſecundum prægallegat. DD, in Cardinalibus ceſſat ratio illius Decretalis, ſcilicet impediendi officium Epiſcopale; Miniſteriū enim quod ex debito officii ſui impendunt Cardinales Romano Pontifici in Conciliis exhibendis pro adminiſtratione univerſalis Eccleſiæ juxta text. in cap. *Per venerabilem, §. Rationibus, Qui fil. ſint legit.* & decret. Trid. Concil. d. c *1. ſeſſ. 25.* Non eſt officium Epiſcopale, quod impediatur per ſententiam ſuſpenſionis, vel interdicti; unde non mirum ſi verba illa, *eorumque Superioribus*, utcumque generalia reſtringantur ad limites ſpecialis rationis, juxta tex in l *Cum pater, §. Dulciſſimu*, ubi Bart. & DD. notant, *ff de leg.* cum ſimilib. At in caſu noſtro ratio quod non deceat tranſire ullam diem, ſine Miſſa celebranda, vel audienda, non ceſſat; Imo maximè viget in Cardinalibus: ac proinde diſpoſitio etiam ſi eſſet ſpecialis, deberet tamen extendi juxta latitudinem rationis generalis, l. *Regula, §. fin.* ubi Bart. & Bald notant, *ff. de iuris, & fact. ignor.* Abb. in cap. *Sicut, in fin. de teſtam.*

Deinde reſpondetur contra Io. Monach ſtare auctoritatem Io Andr. in d. cap. *Quia periculoſum, circa princip. de ſenten. excomm. lib. 6.* & ibidem Gemin. *verſ. Quæro an Cardinalis*, & Anchar. *n. 1.* ubi tenent privilegium prædictæ Decretalis etiam Cardinalibus competere Dicunt etiam ita tenere Hoſtien in cap. *2. de Cler. non reſident.* idque intelligendum eſſe etiam in Cardinalibus non Epiſcopis.

25 Sed objicies: In privilegiis non fit extenſio de perſona ad perſonam, etiam ex identitate, vel majoritate rationis, cap. *Ne alioqui*, ubi Gemin. *in 4. notab. de privileg. lib. 6.* Ant. de Butr in cap. *Sane, ſupra eodem*; & eſt communis opinio, ut teſtatur incertus Auctor poſt regulas Socin. *regul. 8.* privilegia debent ſtrictè interpretari in prima

26 ampliat Et ratio eſt, quia in dubio fit interpretatio pro jure communi, quando concurrit cum privileg. cap. *1. de reſcript.* cap. *1.* ubi Anton. de Butr. de donat cap. *1. §. Numquid., de privileg. lib. 6.* ubi

27 Gemin. *in 1. notab.* Feder. de Senis, *conſ. 156. circa med. verſ. Item quando ius commune*; Ideoque privilegium Altaris viatici conceſſum Prædicatoribus, & Minoribus, juxta cap. In his; infra eod. non extenditur ad Epiſcopos, licèt in eis militet eadem, aut major ratio, ut ex eo text. deducit Abb. *in 2. notab.* Ergo eodem modo hoc privilegium conceſſum Epiſcopis non videtur extendendum ad Cardinales ex identitate, vel majoritate rationis.

28 Cæterū reſpondetur objectum procedere quādo verba privilegii ita ſunt reſtricta ad certas perſonas, ut etiam ſecundum latam vocabuli ſignificationem nequeant ad alias ampliari, tunc enim veriſſimum eſt non admitti extenſionem de perſona ad perſonam, niſi cum privilegium alias eſſet eluſorium, & nihil operaretur, juxta terminos, cap. *Licet, de privileg. lib. 6* Et ita procedit hæc Decretalis, ubi privilegiū clam celebrandi tempore generalis interdicti conceſſum Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, idcirco ab Innocentio III. extenditur ad Epiſcopos, quia eorumdem Fratrum appellatione etiam ſecundū latiorem vocabuli ſignificationem non veniunt Epiſcopi; unde benè ex eo textū, deducit Abbas privilegium Altaris viatici prædictis Fratribus conceſſum ad Epiſcopos non extendi, ut dixi ſupra in 1. *notab.* At ſecus eſt ſi verba privilegiis ſecundum ſui latitudinem, ac generalitatem ſint apta cōprehendere etiam alias perſonas, quàm nominatim expreſſas, quia tunc ſi privilegium ſit favorabile, fit lata interpretatio, ut habeat locum in omnibus qui ſub verborum ampliori ſignificatione conti-

nen-

nentur, & in quibus eadem ratio concurrit: idque non per extenſionem, ſed per comprehenſionem & declarationem, ſecundum Bald. & alios ſuperius citatos *n. 22.* Nam & in privileg. fit lata interpretatio quatenus patitur verborum proprietas, ut poſt Ang. Calder. & Anton. de Butr. tradit Dec. *conſ. 113. Viſo tenore, n. 6. verſ. Et ideo cum multis.*

9 In privilegio autem altaris viatici favore cultus Divini benigna eſt interpretatio facienda, ut dicit textus in d. c. *In his, infra eod.* Ideoque videmus privilegium celebrandi Miſſas in Capella, & Oratorio abſque auctoritate Epiſcopi conſtructo, ad quod confluit multitudo fidelium, extendi etiam ad Miſſas cantatas altâ voce: & in ea recipi etiam poſſe oblationes voluntarias propter miniſtros, ut ex facto reſponderunt Petr. de Ancharan. & Gaſp. Calder. inter conſ. Io. Cald. *conſ.*
10 *421. aliàs 6. de relig. domib.* Verba autem illa; *eorumque Superioribus*: quæ habentur in d. cap. *fin. de privil. lib. 6* in ſui latitudine ſunt apta comprehendere etiam Cardinales; & ratio decentæ ibi conſiderata æquè viget in Cardinalibus, ac in Epiſcopis. Ergo ex his omnibus privilegium accipi debet in latiori ſignificatione ità ut etiã Cardinales comprehendat: & hoc intelligit gloſ. & DD. in d. cap. *In his*, dum dicunt illud privilegium eſſe latiſſimè interpretandum. Et hac ratione conciliatur etiã gloſ. cum Archidiacono in d. cap. *fin. de privileg. lib. 6.* nam Archid. dicit prædictam Decretalem non eſſe extendendam, ideſt de caſu ad caſum, vel de perſona ad perſonam in privilegio etiam ſecundum amplitudinem verborum non comprehenſam. Gloſ. verò dicit hoc privilegium eſſe latiſſimè interpretandum, ideſt. ut habeat locum in omnibus, qui ſub latiori verborum ſignificatione continentur.

Ad extremum privilegium altaris viatici competere etiam S. R. E. Cardinalibus cenſet, licèt articulum non examinet, Ioan. Andr. *in addit. ad Specul. in tit. de legat. § Sequitur, in fin. addit.* Gondiſalvus de Villadieg. *in tract. de Cardin. quæſt. 13.* Manfred. *in eod. tract. deciſ. 214.* & Cardinal. Ia-
11 cobac. *de Concil. lib. 1. art. 1. num. 206.* Quæ opinio ſatis videtur approbata in prædicta Conſtitutione Leonis X. edita ſuper reformat. Prælat. Eccleſ. 3 nonas Maii 1514. qua inter cætera ſtatuitur, ut (Cardinales ſint omnes vigiles, ac divinis officiis, Miſſarumque celebrationibus intenti, habeantque Capellas ſuas in loco honeſto, prout facere conſueverunt) Hæc ibi: unde etiam patet verum non eſſe quod Navarr. Cardinales Romæ non uti hoc privilegio abſque ſpeciali licentia Papæ; Imo enim ſtatim atq; creati ſunt Cardinales, celerant, & audiunt Miſſam in ſuis Capellis ad præſcriptum ejuſdem Conſtitutionis, nec ſuper hoc ullæ expediuntur litteræ à Secretaria Brevium: & ſanè cum Cardinales in Romana Curia jugiter reſidere teneantur, d. cap. *Per venerabilem, § Rationibus, Qui fil. ſint legit.* & cap. *2 de Cler. non reſident.* Idque diſtrictè illis præcipiatur à Leone X. in antedicta Conſtitutione, Si Romæ non haberent uſum altaris portatilis, privilegium d. c. *final.* nihil eis conferret. & eſſet omnino eluſoriũ, contra litteram textus in d. cap. *In his, infra eod.* & cap. *Licèt, eod. tit. lib. 6.*

De Privilegiis.

Cap. Quanto.

SUMMARIUM.

1 *Privilegiati quod excommunicari non poſſint ab Ordinariis, non debent excommunicari etiam indirectè.*
2 *Privilegia non ſunt violanda etiam indirectè.*
3 *Statutum Epiſcopi excommunicans accedentes ad monaſterium Monialium exemptum ſine eius licentia an valeat, & n. ſeqq.*
4 *Excommunicatio lata ab Epiſcopis in ſubditos ſuos, qui molunt in molendinis, vel coquunt panem in furnis Regularium exemptorum non tenet.*
5 *Terminus,* ad quem, *non* in quo *diſpoſitio celebratur, debet conſiderari.*
6 *Finis, cui conceditur, videntur conceſſa omnia, quæ ad illum finem tendunt.*
7 *Indulgentia an poſſit ab Epiſcopo concedi ſubditis pro opere conſtruendo in alterius diœceſi abſque Diœceſani conſenſu, remiſſive.*
8 *Regularis accedens ad monaſterium Monialium Regularibus ſubiectarum, & ibi colloquens cum Moniali, an poſſit puniri ab Epiſcopo, & numeris ſequen. uſque in finem.*
9 *Regulares accedentes ad Monialium monaſteria etiam exempta incidunt in excommunicationem contra accedentes Epiſcopi edicto propoſitam.*
10 *Clauſura monaſterii Monialium qualiter ab Epiſcopo conſervanda, & ubi collapſa fuerit, reſtituenda.*
11 *Clauſura cuſtodiam habentes etiam concomitantia.*
12 *Collocutiones clandeſtinæ cum Monialibus ſuſpectæ ſunt ſacris Canonibus.*
13 *Epiſcopus tamquàm Sedis Apoſtolicæ Delegatus poteſt corrigere abuſus circa clauſuram Monialium Regularibus ſubiectarum.*
14 *Bulla Gregorii XV. ſubijcit iuriſdictioni Epiſcopi Regulares delinquentes circa clauſuram monaſteriorum Monialium, vel circa perſonas in eis degentes.*
Et verba Bullæ expenduntur n. 16. & ſeqq.
15 *Regularis colloquens cum Moniali ſine legitima licentia eſt privatus voce activa, & paſſiva, & mortaliter peccat.*
17 *Dictio,* circa, *quid importet.*
18 Clauſura *nomen genus eſt tam ad interiorem, quàm ad exteriorem.*
19 *Verba univerſalia, & geminata extendunt diſpoſitionem ad ea, quæ aliàs non comprehenderentur.*
20 *Prohibitio facta uni ex correlativis cenſetur etiam alteri facta.*
21 *Regulares mittentes Epiſtolas ad Moniales an poſſint puniri ab Epiſcopo.*
22 *Iniuria quot modis inferatur.*
23 *Bulla Gregorij XV. per quam fit reditus ad ius commune, eſt favorabilis & latè interpretanda.*
24 *Lex etiam pænalis latè interpretanda eſt, quatenus patitur verborum proprietas.*

QUAN-

1 QVANTO Privilegiati quod excommunicari non poſſint ab Ordinariis,
2 non debent excommunicari etiam indirectè. Hoc dicit ſecundum Io. Andr. & omnes. Vel generaliùs ſecundum Cardin. & Abb. Privilegia non ſunt vio-
3 landa etiam indirectè: & per hanc litteram Petr. de Anchar. in cap. *Periculoſo, num. 5. col. 3. circa finem, verſ. Secundò quæro, de ſtat. Regular. lib. 6.* contra Lapũ Abbatem determinat non valere ſtatutum Epiſcopi excommunicantis accedentes ad monaſte-
4 rium Monialium exemptum ſine ejus licentia: nã per hoc videtur contra privilegium exemptionis facere impediendo liberum acceſſum in ſubditis ſuis, argum. hujus c. ubi declaratur irrita excommunicatio lata ab Epiſcopis in ſubditos ſuos, qui molunt in molendinis, vel panem coquunt in furnis Monachorum Cluniacenſium habentium privilegium, ut ab Epiſcopis excommunicari, vel
5 interdici non poſſint: nam ſecundum Anchar. in ſubditis non poteſt fieri talis prohibitio, ſi tendat præjudicium, ſive damnum ſic privilegiati, argumen cap. *final. de immunitat. Eccleſ. lib 6.*

Item conſiderato effectu, tale ſtatutum videtur principaliter concernere ipſo exemptos, licèt verba ad aliud referantur; & terminus *ad quem*, non *in quo* diſpoſitio celebratur, debet conſiderari, ut l. *Quod ſponſa, & de donation. ante nupt.* & ſicut monaſterium eximitur ab Epiſcopi poteſtate, ita acceſſus ad illud debet intelligi liber: nam cui cõceditur finis, videntur conceſſa omnia, quæ ad illum finem tendunt, l. *Ad rem mobilem*, & l. *Ad legatum, ff. de procurator.* & cui conceditur hauſtus ad fontem, conceditur ſimiliter & iter ad ipſum, l. 3. § *final. ff de ſervit. ruſtic. prædior.* & cui relictum eſt horreum, ad quod erat tranſitus per domum, videtur etiam relictus eſſe tranſitus, l. *Olimpico, ff. de ſervit. urban. prædior.* ex quibus concludit ſtatutum tale non valere, utpote tenens, & principaliter diſponens ſuper re non ſubdita ſtatuenti. Sed ut reſpondent Geminian & Franc. proximè citandi, tale ſtatutum nec directè, nec indirectè præjudicat monaſterio, vel exemptioni cùm ad monaſterium prohibentur acceſſiones, ſed præjudicatur ipſis accedentibus; & ſic non obſtat iſte text. Ad prædictam quæſtionem vide plurimas, & pulcherrimas rationes, quas ex Oldrado in utramque partem recitat ipſe Petr. de Anchar. in cap. *Poſtulaſti, à n. 18. uſque ad n. 23. de foro compet. in quæſt.* An Epiſcopus poſſit concedere ſubditis indulgentiam pro opere conſtruendo in alterius diœceſi abſque illius conſenſu.

QVÆRO, An, poſita Conſtitutione Gregorii XV. de exemptorum privilegiis, Regularis abſq; legitima licentia accedens ad monaſterium Monialium Regularibus ſubjectarum, ibique in loco colloquiis deſtinato cum Moniali colloquens, à Diœceſano Epiſcopo tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato coerceri, & puniri poſſit.

Movet hanc quæſtionem in individuo Geminianus in cap. *Periculoſo*, §. *Et quoniam, col. 2. poſt princ. verſ. Sed pone, de ſtat. Reg. lib. 6.* ubi poſt Lapum Abbatem *nu. 2.* quærit ſi monaſterium ſit exemptum, & Epiſcopus faciat Conſtitutionem, ne quis ad illud accedat ſine ſui licentia, aliàs eo ipſo ſit excommunicatus: An exemptus abſque licentia ad illud accedens, incidat in excommunicationem, necne? & ex pluribus reſolvit inci-

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

dere ſi tranſeat per diœceſim Epiſcopi, & probabiliter Conſtitutionẽ non ignoret: Nam ex quo, inquit, Epiſcopus imponit pœnã eunti ad monaſterium, & iſtud ire eſt delinquere, & ſic eſt delictum factum in loco non exempto, licèt ſit conſummatum in loco exempto, ex hoc ſequitur, ut Epiſcopus punire poſſit, cap. *1. de privileg. lib. 6.* & idem cenſet in d. c. *Periculoſo*, Franc. *n. 6.* & Iaſ. *conſ. 83. vol. 1.* ubi in fine ſic ait (Et verè cum habeamus apertam deciſionem Lapi Abbatis, & Gemin. in individuo firmantium quæſtionem noſtram, neſcio quis juſtus judex volens jura adminiſtrare, poſſit ab eorum deciſione recedere) Quã ſententiam jam diu approbavit S. Congregatio, dum declaravit Regulares accedentes ad monaſteria Monialium, etiam exempta ab Epiſcopi juriſdictione incidere in pœnam excommunicationis contra accedentes Epiſcopi edicto propoſita, niſi habeant nominatim privilegium, ut non poſſint excommunicari: & tamen eo etiam caſu cenſuit eos aliis pœnis eſſe puniendos.

10 Quod videtur etiam probari poſſe, quia ex dicto cap. *Periculoſo*, & decreto Concilii Tridentini cap. *5. ſeſſ. 25. de Regular.* Epiſcopi tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati ſub obteſtatione divini judicii, & interminationis maledictionis æternæ jubentur procurare, ut clauſura Monialiũ exemptarum ubi violata fuerit, reſtituatur, & ubi inviolata eſt, conſervetur: inobedientes, atq; contradictores per cenſuras eccleſiaſticas, aliaſque
11 pœnas compeſcentes. In hoc autem auctoritate conſervandi clauſuram, utique comprehenduntur ea omnia, quæ ad ejuſmodi conſervationem ſpectant, & ſine quibus clauſura nullo modo, aut difficilè conſervari poteſt, ut in hac ſpecie tradit Io. Monach. in d c. *Periculoſo, n. 2.* ubi ait habentes cuſtodiam clauſuræ, habere etiam illa omnia, quæ clauſuram comitantur per regulam *l. 2. ff. de iuriſdict. omn. iud.* cap. *Præterea, de off. deleg.* & cap. *de prudentia, de dote poſt divor. reſtituen.* At experientia docuit ad clauſuræ conſervationem magnoperè pertinere, ut Regulares ad illa non accedant, nec cum Monialibus colloquantur abſque legitima licentia: idcircò enim tot prohibitiones ſub gravibus pœnis hac in re à Sede Apoſtolica emanarunt. Ergo Epiſcopus poteſt illos arcere, & contrafacientes punire. Et revera maximè abſurdum videtur ut Epiſcopi graviſſimo illo decreto præcipiantur clauſuram inviolatam euſtodire; & tamen nequeant ab illa arcere quos expedire indicaverint: hujuſmodi enim prohibi-
12 & clandeſtinæ collocutiones ſunt valde ſacris Canonibus ſuſpectæ, ut patet ex ſeptima Synodo, *cap. 20.* cujus verba conſultò omittimus: & propterea Concilium Hiſpalen. 2. *cap. 11.* dum ſubjicit monaſteria provinciæ Bethicæ Monachorum Regimini, ſubdit ea tamen circa Moniales cautela ſervata, ut remoti ab earum peculiaritate, nec uſque ad veſtibulum habeant accedendi familiare permiſſum.

13 Ideoque cum Epiſcopus Bellunen. olim retuliſſet S. Congregationi Concilii nonnullos abuſus circa facultatem alloquendi Moniales Regularibus ſubjectas, S. Congregatio reſpondit hoc caput, quod clauſuram, ejus conſervationem, ac reſtitutionem reſpicit ad juriſdictionem Epiſcopi tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati pertinere.

Quæ tamen quamvis fortè non tranſireut abſq;

difficultate ex diſpoſitione juris, & Concilii certè
ſatis clarè videntur procedere poſt Gregorianam
Conſtitutionem, quæ diſertis verbis tribuit Epi-
ſcopo tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato facul-
tatem puniendi quoſcumque exemptos tam ſæcu-
lares, quàm Regulares, qui delinquunt circa clau-
ſuram, aut circa perſonas degentes intra ſepta
monaſteriorum Monialium Regularibus ſubjecta-
15 rum: certum eſt enim Regularem abſque legitima
licentia loquentem cum Moniali grauiter delin-
quere, & ex decreto Sixti V. eſſe ipſo jure priuatũ
voce activa, & paſſiva, & ex declaratione S. Con-
gregationis Epiſcoporum, & Regularium mortá-
liter peccare. Delictum enim clauſuræ in d. Con-
ſtitutione non videtur materaliter, & phyſicè ac-
cipiendum pro ſola murorum fractura, ſed mora-
liter, ita ut comprehendat quemcumque modum,
per quem Monialium cuſtodia violari poſſit, qua-
lis videtur eſſe prohibita allocutio.

16 Idque eo magis, quia Conſtitutio non reſtrin-
git ſe ad violantes clauſuram, nec loquitur de de
linquentibus in clauſura; ſed utitur dictione illa
17 *circa*, quæ magis latè patet; aliud eſt enim aliquid
fieri circa ſolum, aliud in ſolo, ut notatur in l. 1. §.
Hoc autem edictum non omnia, *ff. de noui operis nun-
ciat.* & circa provinciam dicitur eſſe qui abeſt
per duas dietas tantùm, Archid. in cap. *1. de offic.
Ordinar. lib. 6.*

Itaque quatenus Regularis accedens contra
prohibitionem Papæ ad clauſuram Monialũ pro-
priè non delinqueret in clauſura, negari tamen
non poteſt, quin delinquat circa clauſuram: præ-
18 ſertim quia *clauſura* nomen genus eſt ad clauſu-
ram tam interiorem, quàm exteriorem: & cùm
Conſtitutio ſimpliciter loquatur de delinquenti-
bus circa clauſuram, ęquè videtur intelligenda de
clauſura exteriori, ac de interiori: ſub genere
enim propriè utraque ſpecies comprehẽditur, ut
notatur in l. *Si quis ſic ſtipuletur*, *in glo. in ver. Omnes hi*,
ff. ſolut. matr. & tam delictum eſt Regulari ſine li-
centia ingredi exteriorem clauſuram, quam in-
teriorem, licèt hoc ſit gravius.

19 Præterea ponderanda eſt clauſula Conſtitutio-
nis inferius poſita, quæ videtur ampliativa præce-
dentium, his verbis (Ita ut Epiſcopus in ſupradi-
ctis caſibus & in prænominatas perſonas in præ-
miſſis omnibus, & ſingulis, aut circa ea quoquo-
modo delinquentes, per cenſuras eccleſiaſticas,
aliaſque pœnas procedere, omnẽque juriſdictio-
nem exercere liberè, & licitè valeat. Verba enim
illa, *in præmiſſis*, & *circa ea*, extendunt diſpoſitio-
nem præcedentem etiam ad connexa, & comitan-
tia: & illa dictio, *quoquomodo delinquentes*, ſimi-
liter ampliat pręcedẽtia ad omne delictum cuiuſ-
cùmque ſit qualitatis, ita ut propterea quatenus
delictũ collocutionis cum Moniali non cõprehẽ-
deretur in priori parte Conſtitutionis, ſatis tamẽ
videatur comprehendi in ſecunda, quæ latiùs pa-
tet. Verba enim ſic univerſalia, & geminata ex-
tendunt diſpoſitionem, & comprehendunt etiam
caſus, qui aliàs in illa non comprehenderentur, ut
pluribus exemplis probat Romanus *conſ. 31. Viſis
iis, in princ. num. 2.* & Alex. *conſ. 102. Viſo themate,
lib. 6.* & in ſpecie verba, *in præmiſſis*, & *circa ea*,
indicare Pontificem voluiſſe ampliare præmiſſa
etiam ad caſus non expreſſos. Patet ex iis, quæ de
hac dictione, *circa*, ſuperiùs dicta ſunt: & de di-
ctionibus, *omnia*, & *ſingula*, tradit Paulus de Ca-
ſtro *conſ. 418. col. 2. in princ. verſ. In contrarium, lib. 1.*
& Ant. de Butr. *conſ. 19. n. 3. verſ. In privilegio autem,
& n. 5.* ubi etiam de verbis, plenè in omnibus, ſeu
pleno jure; & de dictione, *quoquo modo*, ſeu *quo-
cumque modo*, Bart. *conſ. 21. lib. 2. num. 5.*

Et confirmatur: nam Gregorius in proœmio
Conſtitutionis recenſet tres caſus, in quibus ex
decretis Concilii Regulares delinquentes ab Epi-
ſcopo puniri non poterãt: & declarat ſe velle prę-
dictis decretis aliquid adjungere, idque re ipſa
obſervat in corpore Conſtitutionis in duobus ca-
ſibus, id eſt cùm Regulares non curati delinquunt
in adminiſtratione alicujus Sacramenti, Item cum
delinquunt prędicando in Eccleſiis ſui vel alterius
Ordinis ſine Epiſcopi benedictione, vel licentia,
aut Epiſcopo contradicente: in his enim duobus
caſibus perſiſtendo in terminis Concilii, Regula-
res ab Epiſcopo puniri non poterant, ſed a ſuis ſu-
perioribus Regularibus dumtaxat, ut prius decla-
raverat S. Congregatio. Ergo idem cenſetur Gre-
gorius feciſſe in 3. caſu, nempe cùm delinquunt
circa clauſuram Sanctimonialium, vel perſonas in
ea degentes: nam ſi hunc 3. caſum intellexiſſet de
formali violatione clauſuræ, nihil Concilio addi-
diſſet, quia Regulares eam violantes jam ſuberant
juriſdictioni Epiſcopi ex decreto d. *cap. 5. ſeſſ. 23.
de Regular.* unde in hoc quoque 3. caſu Conſtitu-
tio, aliquid addat decreto Concilii, ita intelligi
debet, ut Regulares circa clauſuram puniri poſſint
pro delicto, pro quo ex pręſcripto Concilii puniri
non poterant, & ſic pro delicto ultra formalem
clauſuræ violationem.

20 Cæterum ſi hoc caſu Regularis non videretur
aliquibus delinquere circa clauſuram, dubium
tamen non videtur, quin delinquat circa perſo-
nam intra ſepta degentem, & propterea ex hoc
c. ab Epiſcopo puniri poſſit ad præſcriptum Con-
ſtitutionis: inducit enim Sanctimonialem ad ſe-
cum colloquendum contra prohibitionem Apo-
ſtolicam; atque ita delictum eſt reciprocum ex
parte utriuſque: nam reſpectu unius, & ejuſdem
actus individui, ſicuti eſt collocutio, prohibitio
facta vni ex correlativis, cenſetur etiam facta al-
teri; idque verum eſt indiſtinctè, & in omni ma-
teria etiam odioſa, & pœnali, ut optimè declarat
Cravetta *de Antiq. tempor in 4. p. §. Videamus, num.
29. & 30.* & Socin. *conſ. 74. num. 5. & ſeq. lib. 3.* Curt.
Iun. *conſ. 6. num. 15. & ſeq.* & Dec. *in l. 1. C. de in ius
voc. n. 7. verſ. Primus.*

Neque verò ea verba, *circa perſonas* ſalva ra-
tione recti ſermonis reſtringi poſſunt ad ſolos ta-
ctus corporis, ſed cùm ſint generalia, referri de-
bent ad quodcumque delictum perſonas Monia-
lium concernens; præſertim quia, ut dicit text. in
cap. *Nec ſolo*, *32. qu. 5.* ſæpe in tactis ab immunda
violatione corporis fugit caſtitas ipſa de mori-
bus.

21 Et hanc ob cauſam Gregorius legis conditor
oretenus dixit ſuæ intentionis eſſe, ut in Conſtitu-
tione comprehenderentur etiam mittentes epi-
ſtolas ad Moniales, quaſi & hi dicerentur aliquo
modo circa illarum perſonas delinquere, conſide-
rata latitudine illius dictionis, *circa*: & quamvis
de hac Gregorii declaratione nihil hodie appare-
at authenticè, notitia tamẽ utcumque habita mẽ-
tis legislatoris promptiorẽ reddere debet S. Con-
gregationem ad declarandum illos eſſe in Conſti-
tutione comprehenſos, qui non per litteras tantũ,
ſed

ſed perſonaliter accedunt ad colloquendum cum Monialibus.

22 Et eo magis, quia littera Conſtitutionis propriè hanc interpretationem admittit: injuria enim adverſus perſonam dicitur fieri non ſolum re; quoties manus inferuntur, ſed etiam verbis, ut cũ convicium fit; nec tantùm in corpus infertur, ut cum quis pulſatur, ſed aliquando etiam ad dignitatem, aut infamiam pertinet, ut cùm pudicitia attentatur, quæ ſunt verba textus in l. *1. ff de iniur.* & eodem modo actio in perſonam inferri dicitur; & tamen corpus non tangitur, l. *Actionum genera*, & l. *Actio in perſonam*, *ff. de act.* & obligat quod clarius procedit hoc caſu, in quo Conſtitutio non utitur verbis, *in perſonam*, ſed *circa perſonam*, quæ latius patent, ut ſuperius diximus.

23 His non obſtat, quod Conſtitutio tamquam pœnalis ſit ſtrictè intelligenda; quia hoc caſu non agitur de pœna Regularibus imponenda; abſolutum eſt enim accedentes ad monaſteria ſine licẽtia eſſe puniendos, ſed ſolum agitur à quo hæc pœna ſit irroganda, an ſcilicet à Superiore Regulari, an ab Epiſcopo: unde Conſtitutio non debet propterea ſtrictè intelligi, ſed potiùs latè in favorem juriſdictionis ordinariæ: nam quamvis reſtringãtur Religioſorum privilegia, fit tamen reditus ad jus commune antiquum, ſecundum quod Monachi, & eorum Abbates ſuberant diœceſano Epiſcopo, cap. *Abbates*, & cap *Monaſteria*, *18. qu 2.* & tradit Navarr. *conſ. 8 ſub n. 3. de reſcript.* Planum eſt autem, Conſtitutionem, per quam fit reditus ad jus commune, favorabilem eſſe, & latè interpretandam, cap. *Cum dilectus*, §. *Cæterum*, & ibi gloſ. communis, *in ver. Iuri communi*, & Abb. *nu. 21. de conſuetud.*

24 Et nihilominus etiam lex pœnalis eſt latè interpretanda quatenus patitur verborum proprietas, l *Cum lege*, ubi Aret. *ff. de teſtam.* Rolan. à Valle *conſ 54. n. 39. verſ. Nam dictiones, lib 3.* & plenius Cravettà *conſ. 294. num. 2. verſ. Amplius*, & eo magis, quia per Conſtitutionem Gregorii tribuitur Epiſcopo jus procedendi contra Regulares exemptos auctoritate delegata; unde per hoc exemptionum privilegia non violantur, ut notat Abbas in cap. *Grave*, *n. 1. de off. Ordin.* & dixi in cap. *Tuarum*, *n. 31. ſupra eod.*

De Privilegiis.

Cap. Ex parte il terzo.

SVMMARIVM.

1 *Qui in habitu, & tonſura, & cæteris ut laici converſantur, deprehenſi in maleficiis puniri poſſunt à iudice ſæculari.*

1 EX PARTE, il terzo. Io Andr. & communiter Scribentes ſic ſummant hanc Decretalem: Qui in habitu, & tonſura & cæteris ut laici converſantur, deprehenſi in maleficiis ſe pro Clericis non defendunt: ſed quia per alia jura Clerici ſive in Minoribus ſive in ſacris Ordinibus conſtituti, & in maleficiis deprehenſi ſine habitu, & tonſura, fori privilegium non perdunt, niſi ter moniti non deſiſtant, ut cap. *Contingit*, il ſecondo, *infra de ſent. excomm.* cum ſuis concordant propterea hoc cap. quod videtur oppoſitum innuere, multipliciter à Doctoribus intelligitur: verior tamen, & communior videtur intellectus gloſſæ penultimæ hic Tu in propoſito vide Alexan. qui concordat cùm gloſſa noſtra *in conſ. 8. Videtur ſuper primo, n. 2 lib. 1.* & quod ſcripſi in d. cap. *Contingit, n 6, 12. & 25.*

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

De Privilegiis,

Cap. In his.

SVMMARIVM.

1 *FRatres Prædicatores, & Minores, an poßint in clauſtro monaſterii ſui Ordinis in altari portatili Miſſam celebrare etiam invito Epiſcopo. Et quid de illius licentia, & num ſeqq. uſque in finem.*

2 *Miſſa de iure communi an, & quando poßit celebrari extra Eccleſiam de licentia Epiſcopi.*

3 *Epiſcopus poteſt de iure concedere privilegium altaris viatici in ſua diœceſi tantùm, & ſolus Papa in univerſo Orbe.*

4 *Fratres Prædicatores, & Minores ex indulto Honorii III. uti poterant altari viatico etiam Epiſcopo non permittente.*

Privilegia ſic debent interpretari, ut non ſint inania, ſed aliquid conferant præter ius commune, ibidem.

5 *Fratres Prædicatores, & Minores etiam ante Concilium Tridentinum uti non poterant altaris viatici privilegio poſteaquam habuerunt Eccleſias conſecratas.*

6 *Altaris viatici privilegium fuit innovatum à Sixto IV. & Alexandro VI. quoad Minores tantùm, non autem quoad Prædicatores.*

7 *Societas Ieſu Presbyteris altaris viatici privilegium à Concilio Tridentino ademptum reſtituitur à Gregorio XIII.*

8 *Fratrum Prædicatorum, & Minorum privilegium in altari viatico celebrandi fuit ſublatum à Concilio Tridentino.*

9 *Privilegia etiam in corpore iuris clauſa non deſinunt eſſe privilegia, & ideo comprehenduntur in generali privilegiorum derogatione, n. 9.*

10 *Altaris viatici privilegium Epiſcopis conceſſum cur non ademptum à Concilio.*

11 *Iuri communi non eſt opus derogare, ſed ſatis eſt, ut Princeps ſtatuat contrarium eius, quod ius commune diſponit.*

12 *Privilegijs in corpore iuris clauſis ex ſtylo Concilii Tridentini non conſuevit expreßè derogari.*

13 *Epiſcopus poſt Concilium Tridentinum non poteſt concedere licentiam domi celebrandi, ut infirmus pro viatico communicetur.*

14 *Fratres Prædicatores, & Minores non poſſunt in clauſtris ſuorum monaſteriorum celebrare in altari portatili etiam de Epiſcopi licentia, & n. 19.*

Secus ſi altare ſit fixum in Oratorio ad divinum cultum dedicatô, ibid. & n. 22

15 *Tridentini Concilii decretum in cap* unico, §. Neve patiantur, ſeſſ. 22. de obſerv. & evitan. in celebr. Miſſar. *expenditur, & explicatur.*

16 *Principis domus, arces, & palatia, in quibus Barones iuriſ-*

iuriſdictionem exercent, comprehenduntur in prohibitione Tridentini Concilii de Miſſa in privatis domibus non celebranda.

7 *Miſſa in privatis domibus celebrari non poteſt etiam in Oratorio ad divinum cultum dedicato, ſed celebrandi licentia petenda eſt à Sede Apoſtolica.*

8 *Oratoria publica, & privata quæ cenſeantur.*

9 *Epiſcopus non poteſt permittere, ut à Sacerdotibus ſecularibus, aut Regularibus Miſſa celebretur extra Eccleſiam, & extra Oratoria ad divinum tantùm cultum dedicata.*

10 *Altaris portatilis uſum Epiſcopus poſt Tridentinum Concilium concedere non poteſt etiam in locis publicis.*

11 *Epiſcopus poteſt concedere ex Tridentini Concilii præſcripto, ut Miſſa celebretur in Oratorio ad divinum tantùm cultum dedicato, dummodo illud non ſit in privatis domibus.*

12 *Miſſa in Oratoriis constructis pro uſu Carceratorum, Confraternitatum, Hoſpitalium, & Monaſteriorum celebrari poteſt prævia licentia, & approbatione Epiſcopi diœceſani, & n. 23.*

1 IN HIS. Privilegiati ut ubique poſſint cum altari viatico celebrare, hoc poſſunt ſine licentia Prælatorum. Hoc dicit, & ſunt duæ partes. Prima ponit exordium, & factum narrat. Secunda providet, & rationem reddit: ibi, *Cum autem.*

Nota privilegium Principis ita eſſe interpretandum, ut aliquid conferat ultra jus commune, ne alioquin ſit eluſorium, ut hic, & in l. *1. C. de theſaur. lib. 10.* cum concord. de quibus *hic* in gloſ. fin. Privilegium enim eſt privata lex, nec eſſet privata, niſi aliquid ſpecialiter indulgeret, dicit tex. in cap. *Abbate, verſ. Hic autem ſenſus, de verbor. ſignif.* De hoc infra *n. 4.*

QVÆRO. An Fratres Prædicatores, & Minores, ut hic dicitur privilegiati poſſint hodie in Clauſtro monaſterii ſui Ordinis in altari portatili Miſſam celebrare etiã invito Epiſcopo diœceſano, non obſtante decreto Concilii Trident. *in cap. un. ſeſſ. 22. de obſervan & evit in celebr Miſſar.* Et quid de illius licentia, & approbatione.

2 Quamvis ex antiquorum Canonum præſcripto Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium celebrari nõ debeat niſi Eccleſia conſecrata, cap. *1. in fin.* cap. *Sicut non alii*, cap. *Vnicuique, cum concord. de conſecr. diſtin. 1.* & pluribus confirmat Duran. *de ritib. lib. 2 cap. 2* adeout non liceat in privatis domibus celebrare etiam ex permiſſione Epiſcopi, ut in d. cap. *Sicut non alii, in fin.* & in Auth. *Vt in privatis domibus ſacra Myſteria non fiant, collat. 5.* Sed opus ſit privilegio Apoſtolico, ſecundum Archid. in cap. *fin. in ver. Ad Eccleſias, de privil. lib. 6.* Tamen ex Concilio Triburienſi relato in cap. *Concedimus, de conſcr. diſtin. 1.* Generaliter permittitur ut ſi Eccleſiæ conſecratæ fuerint ab infidelibus, vel malis Chriſtianis combuſtæ, in capellis non conſecratis cum tabula conſecrata Miſſæ interim celebrentur donec conſecratæ Eccleſiæ valeant reſtaurari: In itinere verò poſitis ſi Eccleſia defuerit, ſub dio, ſeu in tentoriis, ſi tabula altaris conſecrata ibi affuerit, liceat Miſſarum ſolemnia celebrare. Item ex Concilio Agathenſi, cap *21.* Permittitur iis, qui ſunt valde remoti ab Eccleſia Parochiali, propter fatigationem familiæ ſuæ, ut audiant Miſſas in minoribus feſtivitatibus in Oratoriis ſuis; ſed in præcipuis feſtivitatibus Miſſam audiant in ſuis Parochialibus Eccleſiis: refertur in cap. *Si quis etiam, de conſecr. diſtin. 1.* Verum hos duos textus communiter DD. intelligunt non habere locum niſi de conſenſu Epiſcopi diœceſani, quod ſatis conſtat ex cap. *Miſſarum, de conſecrat. diſtinct. 1.* quod eſt ejuſdem Concilii Triburienſis: (Miſſarum, inquit, ſolemnia non ubique, ſed in locis ab Epiſcopo conſecratis, vel ubi ipſe permiſerit, celebranda eſſe cenſemus.) Idem colligitur ex ſexta Synodo cap. *31.* relata in cap. *Clericos ead. diſt.* & tradit gloſ. in d. cap. *Concedimus, in verb. Celebrari permittimus*, & in cap. *Vnicuique,*
3 *in ver. Licèt, ead. diſt.* & propterea Io. Andr. in cap. *fin. de privil. lib. 6. in ver. Celebrare*, dicit poſſe unumquemque Epiſcopum in ſua diœceſi concedere hoc privilegium altaris viatici juxta tex in d cap. *Concedimus*, cap. *Miſſarum*, cap. *Clericos* & cap. *Si quis extra, de conſecr. diſt. 1.* & ſolum Papam in univerſo Orbe, ut *hic*, & in d c. *fin. eodem tit. lib. 6.* Ioan. Andr. ſequuntur ibi Anton. de Butr. Anch. & alii: & ita communiter teneri teſtatur Abb. *hic num. 2. verſ. Sed quæro*, & Navarr. *conſ. 1. qu. 37 de Conſtit.*

4 Poſt hæc Honorius III. conceſſit Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus privilegiũ altaris viatici: ſed quia nonnulli aſſerebant illud non habere locum abſque conſenſu Epiſcopi diœceſani; idem Honor. in hac Decretali declaravit prædictos Fratres uti poſſe hoc privilegio etiam Epiſcopo non permittente: nam cùm de licentia Epiſcopi unicuique liceret in altari viatico celebrare abſque alio Papæ privilegio ex indulgentia Concilii Triburienſis, ut in d cap *Concedimus*, indultu Honorii nihil illis contuliſſet præter jus commune ſi neceſſaria fuiſſet Epiſcopi licentia, & privilegium fuiſſet omnino eluſorium, quod eſſe non debet, ut hic patet, & notat gloſ. *in ver. Ex indulgentia*, & Abb *in princ.* qui ait hunc textum ad hoc quotidie à Doctoribus allegari.

Demum ſupervenit decretum Tridentini Concilii in cap. *unico, Neve patiantur, ſeſſ. 22. de Obſerv. & evit. in celebrat. Miſſar.* de quo interiùs dicetur.

5 His ita conſtitutis ad primam partem dubii videtur reſpondendum fratribus Prædicatoribus, & Minoribus nequaquam licere in clauſtro ut ſupra, Miſſam celebrare, præſertim Epiſcopo contradicente. Siquidem, ut inquit Ioann. Andr *hic num. 8* poſt Hoſtien *num. 11 in ver. Conſecuti*; hac gratia utebantur iſti fratres in novitate ſua quando carebant propriis Eccleſiis, & habebant Oratoria ſimplicia: hodie verò & habent cœmeteria, & conſecrantur ipſorum Eccleſiæ Vnde nec in locis ſuis egent hoc privilegio, ex quo habent alia altaria conſecrata. Sed & Ant. de Butr. *hic num. 8.* Similiter dicit Fratres Prædicatores, & Minores habuiſſe hoc privilegiũ in prima novitate quando celebrabant in propriis habitaculis; ſed hodie habere proprias Eccleſias. & conſecratas, & ideo uti non poſſe hoc privilegio, quod in ſubſidium fuit datum. Et ſequitur Abb. *num. 3.* dicens Doctores tacitè innuere hos fratres non habere amplius hoc privilegium: nam olim fuit eis conceſſum, quia non habebant ita Eccleſias conſecratas, ſicut hodie habent, ſed habebant quædã Oratoria non conſecrata. Et quamvis Abb ſub-

dat

dat quod ſi hodie etiam de facto accideret ut haberet aliqua loca non conſecrata, fratres ad illa accedētes uti poſſent hoc privilegio, quia ſubeſſet ratio privilegii: tamen quidquid ſit de veritate hujus limitationis, certè illa non applicatur caſui noſtro in quo agitur de Miſſa celebranda in clauſtro, in quo abſolutum eſt nullam ſubeſſe neceſſitatem celebrandi, cùm ſit in promptu Eccleſia, cui adiacet. Ceſſante igitur cauſa, ob quam privilegium fuit conceſſum, ceſſat privilegium, argum. cap. *Et ſi Chriſtus ſupra de iureiur.* & cap. *Cum ceſſante, de appellation.* & ideo videmus indultum Concilii Triburienſis celebrandi cum tabula conſecrata, cum fuerit conceſſum in defectum Eccleſiarum, non habere locum in locis, ubi Eccleſiæ non deſunt, ut probat litera d. cap. *Concedimus, de conſecrat. diſt. 1.* ibi, *donec conſecratæ Eccleſiæ valeant reſtaurari*: & ibi, *ſi Eccleſia defuerit.* Videtur enim inferri injuria Eccleſiæ, & loco ſacro, cùm extra eum nulla neceſſitate cogente Miſſæ ſacrificium celebratur, ut in cap. *1.* & c. *Sicut non alii, de conſecr. diſt. 1.*

5 Neque obſtat quod ait Auguſtinus Barboſa *in ver. Duximus indulgendum, numero 3.* Privilegium hoc fratribus Prædicatoribus, & Minoribus conceſſum celebrandi in altari viatico poſtea fuiſſe renovatum, & ampliatum à Sixto IV. Alexandro VI. ac Gregorio XIII. ut aſſerit explicari, & comprobari per fratrem Emanuelem *quæſt. reg. tom. 1. quæſt. 43. art.* Verè enim Sixtus IV. & Alexander VI hoc privilegiū non innovarunt niſi quoad fratres Minores, ut refert Rodrig. in loc à Barboſ. alleg Unde quoad fratres Prædicatores privilegiū remanſit in eodem ſtatu, in quo erat ante illius in-
7 novationem. Gregorius autem ſimile privilegiū conceſſit tantū Presbyteris Societatis Ieſu: quoad alios verò tantùm abeſt, ut illud innovaverit, ut potiùs declaraverit univerſis ademptum fuiſſe à Tridentina Synodo: ait enim in litteris directis Præpoſito Generali, & Presbyteris dictæ Societatis: (Uſum altaris viatici Societati veſtræ à fel. record. Paulo Papa III. conceſſum, deinde à Concilio Tridentino univerſè ſublatum vobis eatenus reſtituimus ut inter Miſſiones, &c.)

8 Sed quatenus adhuc vigeret ratio indulti Honorii III. ita ut fratres Prædicatores non prohiberentur illo uti ex hoc capite rationis ceſſantis à Doctoribus ut ſupra conſideratæ; obſtaret tamen illis Tridentini Concilii decretum *d. c. unico, ſeſſ. 22. de obſerv. & evit. in celebr. Miſſar.* quod ſuſtulit privilegia omnia celebrandi etiam quoad Presbyteros Regulares extra eccleſias, & publica Oratoria; atque ita etiam in altari portatili: ut conſtat clariſſimè ex prædictis litteris Gregorii XIII. & infra explicabitur. Et in individuo hoc privilegium fratrum Prædicatorū, & Minorum à Concilio ſublatum fuiſſe, tenet Navarr. *in Manual. cap. 25. num. 82 in fin.* & poſt eum Suarez, *tom. 3. diſp. 81. ſect. 3. in fin.* & Henriq *in ſum. lib. 9. cap. 27. num. 2. in gloſ. Littera S.* Quidquid contra leviſſimo ductus fundamento ſcripſerit Emanuel Rodrig. *de Regul. tom. 1. q. 43. art. 5.* & Io. Præp *in 3. p. quæſt. 83. art. 3. num. 151* Hoc enim decreto etiam Regulares diſertis verbis cōprehēduntur; Ideoque Congregationi Peregrinorum Ordinis Prædicatorum olim ſupplicantis S. Congregatio cenſuit concedendam eſſe privilegii Apoſtolici confirmationem celebrandi in Oratoriis, & altaribus portatilibus in illis locis, in quibus nulla ſuppetit cōmoditas Eccleſiarum conſecratarum.

9 Nec obſtat quod privilegium hujus cap. *In his,* tamquam in corpore juris clauſum non videatur à Concilio ſublatū ad inſtar ſimilis privilegii altaris viatici Epiſcopis, eorumque Superioribus conceſſi in cap. *fin, de privileg. lib. 6.* quod ex ſententia S. Congregationis à Concilio ſublatum non fuit.

Id, inquam, non obſtat primò, quia ex eo quod privilegium Honorii III. fuerit inſertum in corpore juris, non propterea deſivit eſſe privilegium Ideoque gloſ. & DD. in cap. *Quod nonnullis, ſupra eod.* dicunt privilegium illud conceſſum Epiſcopis celebrandi clam tempore generalis interdicti hodie non eſſe privilegium, ſed jus commune; propter cap. *Alma mater, de ſent. excomm. lib. 6.* innuentes ante promulgationem d. cap. *Alma mater,* illud fuiſſe privilegium, licèt clauſum eſſet in
10 corpore juris. Ratio autem cur Concilium non abſtulerit Epiſcopis privilegium altaris viatici nō eſt, quia in corpore juris ſit inſertum, ſed quia Epiſcopos, cæteroſque majores prælatos, qui in ſublimiori gradu Hierarchiæ Eccleſiaſticæ conſtituti reliquis omnibus ædificationi, & exemplo eſſe debent, non decet ſine miſſa tranſire abſque rationabili cauſa ullam diem, ut legitur in d. cap. *fin. de privileg lib. 6* Eſſet enim ſcandaloſum ut Epiſcopi in ſua diœceſi, vel extra eam iter facerent abſque eo quod Miſſam celebrarent, vel audirent. Unde hoc indultum quod in præcipua honeſtate, & decētia Pontificalis officii in divini cultus augmentum, populique ædificationem fundatur, non ſunt cenſendi Patres Concilii voluiſſe vulnerare, cum hoc ſemper præcipuum habuerint, ut Epiſcopi in his, quæ ad religionem, & Dei cultum ſpectant, cæteris præluceant, *cap. 1 ſeſſ 24. cap. ſeſſ. 25.* & paſſim alibi. Lex enim reſpicit ſemper quid deceat ſecundum honeſtatem, cap. *Magna, de voto,* cap. *Erit autem lex, 4. diſt.* cap. *Cum non de-*
11 *ceat, de elect. lib. 6.* cum ſuis concord. At hæc ratio minimè viget in inferioribus Sacerdotibus: imò vix eſſet ſine ſcandalo, ut quilibet ſimplex regularis dictorum Ordinum haberet uſum altaris portatilis: præſertim quia fortè in vim communicationis idem privilegium prætenderent etiam Regulares aliorū Ordinum. Hoc igitur caſu propriè verificantur verba cap. *Sicut non alii, de conſecr. diſt. 1* quod ſatiùs ſit Miſſas non cantare, aut non audire, quàm in illis locis, ubi fieri non oportet.

Reſpondetur ſecundò hoc argumentum poſſe in contrarium retorqueri: nam quamvis privilegium inſertum in corpore juris faciat jus commune inter nominatos tantùm, ut notat. Io. Andr. poſt Hoſtien. in cap. *Ex parte. il primo, ſuper ver. Cæterum de decim.* & tenet gloſ. 2. in cap *Conſtitutionem, de Regul. lib 6* & in reg. *Quæ à iure, in fin. eodem. lib.* & in Clemen. *Dudum, in ver. De iure, de ſepultur.* tamen juri communi non eſt opus expreſsè derogare, quia conſtitutio poſterior tollit priorem contrariam, licèt de illa mentionem non faciat, cap *1* & ibi DD. *de Conſtit. lib. 6.* cap. *Vaſa, de Conſecr. diſt. 1.* cap *1 ſupra de cognat. ſpiritual* ergo ex eo quod privilegium in jure clauſum faciat jus commune, potius ſequitur ut eidem privilegio non ſit opus derogare. Et ita per hanc rationem concludit Felin. in cap *1. num. 11. verſ. Tutius eſt tenere communem, ſupra de reſcript.*

2 Reſpondetur tertiò, Concilium Tridentinum
quotieſcumque ſuſtulit privilegia, ſuſtuliſſe etiam
inſerta in corpore juris: nullibi enim ex ſtylo Cō-
cilii in derogationibus generalibus cōſueuit fieri
mentio talis inſertionis: ideoque in *cap. 2. ſeſſ. 5 &*
in *cap. 15. ſeſſ. 23.* ſuſtulit privilegia Regularium
inſerta in Clem. *Dudum de ſepult*, Item in *cap. 8.*
ſeſſ. 7. & in *c. 9. ſeſſ. 24.* derogavit privilegiis exem-
ptorum, de quibus in cap *Luminoſo, 18. q. 2.* & cap.
Cum Epiſcopus, de off. Ordin. lib. 6. Item in *cap. 5.*
ſeſſ. 14. quoad durationem conſervatorum ſuſtulit
diſpoſitionem, cap. *fin de off. deleg. lib 6.* Item in
cap. 8. & 10 ſeſſ. 23. quoad Ordines, & dimiſſorias,
ſuſtulit privilegia inferiorum, de quibus in cap.
Cum ullus, de tempor. ordin. lib. 6. & in cap. *Abbates,*
de privilegiis, eodem lib Item in *cap. 18. ſeſſ. 24.* ex
ſententia S. Congregationis ſuſtulit indultum
ſtudentium inſertum in cap. *Cum ex eo, de electio-*
ne, lib. 6. & alibi ſæpè: & tamen inſertionis hujuſ-
modi in jure communi nullam mentionem fecit;
& in multis aliis caſibus, quos retuli in cap. *Non-*
nulli, à n. 42. ſupra de reſcript. & in ſpecie quicquid
in contrarium ſcripſerit Suar. *tom 3. diſp. 81. ſect. 2,*
vol. 2 & Rodriquez. *de reg. tom. 3. qu. 4. art. 6.* de-
cretum d. cap. *Vnici, ſeſſ. 22. de obſeru. & cult. inee-*
legratione Miſſ abſtulit Epiſcopis facultatem con-
cedendi etiam ex legitima cauſa uſum altaris por-
tatilis in ſua diœceſi, quam habebant ex diſpoſi-
tione juris communis, juxta tex. in d. cap. *Conce-*
dimus, & cap. *Miſſarum, de conſecr. diſt. 1.* ut ſolidè
probat, Nauarrus *conſ. 1. q. 37. de conſtitut.* Et pro-
3 pterea cùm Cardinalis Paleottus olim petiiſſet,
an poſſet concedere licentiam domi celebrandi,
cùm infirmus deberet pro viatico communicari:
Sacra Congregatio reſpōdit non poſſe. Quinimo
cum Cardinalis Legatus Portugalliæ petiiſſet ut
poſſet concedere licentiam celebrandi Miſſam in
domo privata decenter accommodata, cùm infir-
mus aliquis debet pro viatico communicari, &
hoc quia in illis regionibus ſunt multa loca adeo
diſperſa, & remota à Parochiis, ut non ſine ma-
ximo incommodo poſſit Euchariſtiæ Sacramentū
circumferri: Sacra Congregatio reſpondit nō eſ-
ſe concedendum; ergo non eſt ambigendum, quin
Conc. ſuſtulerit privilegium Prędicatorum, & Mi-
norum utcumque clauſum in corpore juris, præ-
ſertim quia in d cap. *Vnico, §. Neve patiantur,* dum
prohibet ne in privatis territoriis Miſſæ ſacrificiū
celebretur, utitur, dictione illa univerſali, *quibuſ-*
cumque. de cujus natura eſt, ut omnia includat,
cap. *Solitæ. verſ Quandocumque ligaveris, ſupra de*
maior. & obed. cap. *Si tibi abſenti,* ubi Archid.
num. 4. in verb. Quicumque, de præben. lib. 6. & com-
prehendere etiam ea, quæ alias in ſimplici diſpo-
ſitione non comprehenderentur, gloſſ. in Clem. *2.*
§. Dignitatem, in ver. Quodcumque, de vit. & honeſt.
Cleric. cum aliis allegatis per Sarnen, *in reg. de trien.*
qu. 2. num. 3 & 4.

14 Quoad ſecundam partem dubii, an ſcilicet Frā-
tres Prædicatores, & Minores poſſint in clauſtro
monaſterii ſui Ordinis Miſſam celebrare ſaltem
prævia licentia, & approbatione Epiſcopi diœce-
ſani, videtur ſic diſtinguendum. Aut intendunt
celebrare in altari portatili: & hodie non poſſunt
etiam de Epiſcopi licentia; aut in altari fixo in
aliqua capella ad divinum cultum dedicata: &
poſſunt, ſi Epiſcopus locum prius viſitaverit, & ap-
15 probaverit. Vtriuſque propoſitionis veritas dilu-
cidè apparebit, ſi expendantur verba Concilii in
d. *cap. Vnico, ſeſſ. 22. de obſerv & evit in celebrat.*
Miſſ quæ ſic ſe habent (Neve patiantur privatis
in domibus, atque omnino extra Eccleſiam, & ad
divinum tantum cultum dedicata oratoria ab eiſ-
dem Ordinariis deſignanda, & viſitanda ſanctum
hoc ſacrificium à ſæcularibus aut Regularibus
quibuscumque peragi.)

His verbis Concilium primò prohibet, ne Epi-
ſcopi permittant, ut Miſſa celebretur in privatis
domibus. Deinde prohibet ne id fieri permittant
in locis, quæ ſunt omninò extra oratoria ad divi-
num tantum cultum dedicata. Tertiò præcipit ut
huiuſmodi oratoria prius deſignentur, & viſiten-
tur ab Ordinario: ex quo contextu colliguntur
concluſiones infraſcriptæ.

Prima concluſio eſt. In privatis domibus nullo
caſu poteſt Epiſcopus permittere, aut indulgere,
vt à ſacerdotibus ſive ſæcularibus, ſive regulari-
16 bus Miſſæ ſacrificium celebretur. Et in hoc ſubla-
ta eſt facultas, quam Epiſcopi habebant ex diſpo-
ſitione cap. *Miſſarum, de conſecrat. diſtin. 1.* ut dictum
eſt ſupa *num. 8.* Vnde cùm olim dubitatum fuerit
An in domo Principis poſſit Miſſa celebrari qua-
ſi non veniat appellatione domus privatæ: &
quid de arcibus & palatiis Baronum, ubi exer-
cent juriſdictionem: S. Congregatio cenſuit cō-
17 prehendi dicto decreto Concilii hujuſmodi loca.
Quæ concluſio procedit etiamſi in privatis domi-
bus conſtructum eſſet oratorium dedicatum ad
divinum cultum: nam nihilominus non liceret
Epiſcopo impertiri licentiam illic celebrandi.
Ratio eſt, quia cùm in ſecunda prohibitione Con-
cilium ſtatuat ne Epiſcopi permittant, ut celebre-
tur extra Eccleſiam, & extra oratoriam ad divinū
cultum dicata: ſupervacanea fuit prohibitio de
non celebrando in privatis domibus, ſi liceret in
eis celebrare in oratorio dedicato ad cultum di-
vinum, ſatis enim fuiſſet ſimpliciter prohibere
ne celebraretur in locis extra Eccleſiam, & extra
oratoria vt ſupra dedicata: nam per hoc ſatis cla-
rè fuiſſet prohibita celebratio in privatis domi-
bus, in quibus non extarent huiuſmodi oratoria.
Vt ergo verba illa aliquid operentur, dicendū eſt
Concilium nullo caſu voluiſſe vt Miſſæ ſacrifici-
um fieret in privatis domibus, atque ita etiamſi in
18 eis eſſet oratorium ad divinum cultum dedicatū.
Quam interpretationem ſæpius ſecuta eſt S. Con-
gregatio cenſuit enim oratoria intra domeſticos
parietes, aut in privato ſolo conſtructa, aut pri-
vatis ædibus adjacentia, utcunque ſint dedicata
ad divinum cultum, cenſeri tamen privata, nec
poſſe Epiſcopum indulgere, ut in eis ſanctum Mi-
ſſæ ſacrificium fiat, niſi habeant oſtium, quod im-
mediatè reſpondeat in viam publicam, & in ipsā
nullus aditus, aut proſpectus ex privatis ædibus
pateat. Quinimo ſæpè declaravit oratoria ædifi-
cata in agro, aut ſolo privato licet ab omnibus di-
ſtincta, adhuc privata cenſeri ſi oſtium reſpondeat
in aream privatam utcumque omnibus patentem
quamvis his caſibus aliquādo reſcripſerit ad Epi-
ſcopos, ut poſtquam Dominus ſoli per publicum
inſtrumentum ſitui ante oratorium exiſtenti effi-
caciter, & cum effectu renunciaverit, declarent
oratorium illud eſſe publicum, ita ut ſit in ipſorū
facultate licentiam tribuere illic celebrandi, ubi

tamen.

tamen illud prius viſitaverint, ac divino cultui peragendo, ac decens eſſe compererint. In oratoriis autem, quæ omnino ſunt extra ædes privatas, reſpondit celebrandi licentias etiam ex cauſa Epiſcopos concedere non poſſe, ſed petendas eſſe à Sede Apoſtolica, prout poſtea obſervatum eſt. Olim hujuſmodi licentiæ concedebantur à S. Congregatione Concilii. Hodie expediuntur per litteras in forma Brevis.

19 Secunda concluſio, quæ deſumitur ex verbis Concilii in locis, quæ ſunt omnino extra Eccleſias, & extra oratoria ad divinum tantùm cultum dedicata, Epiſcopus permittere non poteſt, ut Miſſa celebretur à presbyteris ſæcularibus, aut regularibus quibuſcumque. Patet hæc concluſio ex littera textus, & ex ea ſatis clarè infertur, ut Diœceſanus Epiſcopus minimè poſſit tribuere licentiam Fratribus Prædicatoribus, vel Minoribus celebrandi in clauſtro ſuper altari portatili: nam etſi clauſtrum non ſit domus privata; ideoque nõ cadat ſub primam prohibitionem Concilii de nõ celebrando in privatis domibus, cadit tamen ſub ſecundam de non celebrando in locis extra Eccleſiam, & extra oratoria ad divinum cultum dedicata; verè enim clauſtrum nec eſt in Eccleſia, nec altare portatile poteſt dici oratorium ad divinum cultum dedicatum: ideoque Pariſ. *conſ. 34. circa reſolutionem nu. 14 & 15. vol 4* reſpondit domum Confraternitatis non eſſe locum ſacrum, aut religioſum, etiamſi in ea ſit campanella, & altare portatile, & quandoque celebretur ibidem diebus feſtivis, ſed adhuc remanere privatum, & profanum allegat Feder. de Sen. *conſ. 130. Factum tale eſt*; & Abbatem in c. *Patentibus*, *ſupra eod.* Felin in c. *De quarta*, *n. 13 de præſcript.* & alios quamplures. Et olim S. Congregatio conſulta. Vtrum Epiſcopus ſi in loco à domo privata diſtincto adſit altare, non tamen oratorii formam habente poſſit licentiam celebrandi concedere; reſpondit oportere oratorii formam habere, & viſitari, & approbari ab Ordinario. Aliquando etiam fuit habitus recurſus ad S. Congregationem pro licẽtia celebrandi Miſſam in altari poſito in Eccleſia nondum conſecrata: & Congregatio conceſſit, dummodo cum petra conſecrata. Vnde ex verbis
20 Concilii apertè colligitur Epiſcopũ non habere amplius facultatem concedẽdi uſum altaris portatilis etiã in locis publicis, ſicuti olim habebat ex indulgentia Concilii Triburienſis, & Agathenſis.

Et confirmatur, quia quamvis oratoria authoritate Epiſcopi fundata aliquando veniant appellatione beneficii, ut notat Abb. in cap. *fin. in fin. de cenſib.* & ideo poſſint comprehendi ſub regula de infirmis ſecundum Sarnen *in ead. reg. q. 23.* tamen in altaribus portatilibus regulæ Cancellariæ, & jura de beneficiis loquentia locum habere non poſſunt, ut tradit Quintil Mandoſ. *in reg de Annal. q. 17. n. 6. verſ. In altaribus viaticis.*

21 Tertia concluſio, quæ ex Concilio deducitur. Epiſcopus poteſt concedere licentiam ut Miſſæ ſacrificium celebretur in oratoriis publicis, ſeu ad divinum tantùm cultum dedicatis, dummodo illa non ſint in privatis domibus, quia tunc non eſſent publica, ut oſtenſum eſt ſupra in prima concluſione. Probatur hæc concluſio, quia dum Concilium prohibet ne Epiſcopi permittant ut celebretur in locis extra Eccleſiam, & extra oratoria ad divinum cultum tantùm dicata: ergo permittit ut hoc fieri poſſit in Eccleſia, & in oratoriis prædictis à contrario ſenſu, & ex reg. c. *Nonne*, *de præſumpt.* & l. *Cum Prætor*, *ff. de iud.* cum ſimil. nam prohibitum in uno caſu, in alio cenſetur permiſsũ, l. *Cum lex.* & ibi gloſ. *ff de leg.* Præſertim verò quia Conciliũ jubet ut oratoria ipſa prius deſignentur, & viſitentur ab Ordinario: ergo clarè admittit ut idẽ Ordinarius dare poſſit licentiã in eis celebrandi: aliàs enim inania eſſent illa verba Ordinariis deſignanda & viſitanda.

22 Ex hac tertia concluſione infertur, ut ſi Fratres Prædicatores, vel Minores intendant Miſſam celebrare in clauſtro non ſuper altari portatili, ſed ſuper fixo, in capella, ſeu oratorio occluſo, & interfecto, ſicuti aliqua cernuntur in clauſtris nonnullorum monaſteriorum Vrbis, hoc eis non prohibeatur de conſenſu Epiſcopi diœceſani. Ratio eſt, quia tunc oratorium illud cùm non ſit in privatis domibus, ſed in loco religioſo cum altari fixo, & auctoritate Epiſcopi deſignatum, dicitur publicum cap. *Auctoritate, de privil. lib. 6* Mandoſ. *in reg. de annal. q. 17. n. 9.* & fuſius oſtenſum eſt ſupra in principio. Vnde ſuccedit facultas Epiſcopis per Concilium attributa, aut ſaltem non adempta concedendi licentiam ut in eo Miſſæ ſacrificium celebrari valeat. Talia ſunt oratoria Societatis Sanctiſſimi Sacramenti Beati Rocchi, Battentium, & aliarum conſimilium, quæ reperiuntur erectæ auctoritate Epiſcopi, de quibus loquitur Bald *conſ 162. Quidam Franciſcus*, *num. 4. vol. 5.* Bart. in l *Sodales, n. 6. C. de colleg ill cit.* Cardin. *conſ. 11. Quædam Societas*, *n. 1. & ſeqq.* Item oratoria hoſpitalium, de quibus per Lap. *alleg. 41.* Calder. *conſ. 352. An Epiſcopus*, *aliàs 23. de teſtam.* Rom. *conſ. 477. in caſu propoſita, num. 13.* Paul. de Caſtr. *conſ 167. Præſuppoſita, lib 2.* nec non oratoria Fraticellorum, ſeu Eremitarum. Item Pœnitentium, ſeu Jeſuatorum, ſuper quibus conſuluit, Anton de Butr. *d. conſ. 19. n 19.* Quippe in his, & aliis conſimilibus tamquam in publicis oratoriis etiam hodie celebrari poteſt prævia viſitatione, & approbatione Ordinarii, & ſuper altari lapideo in forma ſicut habent Eccleſiæ, juxta tex. in c. *Clericos*, c. *Nullus*, & cap. *Altaria, de conſecr. diſt. 1*, & declarat Rom. *d. conſ. 477. n. 13.*

23 Quem ſenſum ſimiliter ſæpiùs admiſit S. Congregatio: nam olim conſulta quæ ratio tenenda ſit Nolæ, ubi in cuſtodia tenentur delinquentes in domo officialis ad hoc ut detenti poſſint Miſſam audire ſtante decreto Concilii in d. c. *Vnico*, cenſuit ſcribendum, etſi in privatis domibus non licet celebrare Miſſas: tamen ſi erigatur ad hunc uſum, & in loco decenti oratorium ab Ordinario viſitandum, & approbandum, tunc poſſe. Item Confraternitas Vallis Oleri Palentinæ diœceſis olim tranſmiſit ſuas Conſtitutiones, in quibus illud reperitur adnotatum, quod cùm velint celebrare in quodam cœnaculo dictæ Societatis, S. Congregatio reſpondit oratorium tale debere ab Ordinario viſitari, & approbari.

Ac demum reſpondit oratoria exiſtentia in monaſteriis, vel hoſpitalibus ordinaria, vel Apoſtolica auctoritate fundatis, non comprehendi in prohibitione Concilii in dicto verſ. *Neve patiantur.*

Ex quibus omnibus ad propoſitam quæſtionem reſpondendum videtur Fratres Prædicatores, & Minores nequaquã poſſe in clauſtro monaſterii in

in altari portatili Miſſas celebrare etiam de Epiſcopi conſenſu. Cæterum ſi ſuper altari fixo in oratorio ad divinum tantùm cultum dedicato celebrare voluerint, poſſe id eis permitti ab Ordinario, ubi tamen locum prius viſitaverit, ac divino cultui aptum, ac decentem eſſe compererit.

An autem altaris viatici privilegium competat S. R. E. Cardinalibus, dixi in c. *Quod nonnullis*, *à n. 5. uſque ad n. 31. ſupra eod.*

De Pœnis.

Cap. Licet.

SVMMARIVM.

1 *Prælati, qui in criminibus diſpenſare non poſſunt pœnam à iure ſtatutam nequeunt in pecuniariam commutare.*
Prælati nec pro criminoſis ſuſtinendis, nec correctionis cauſa ex cupiditate debent pecuniam exigere, ibid.
2 *Archidiaconi plures eſſe poſſunt in eadem Eccleſia.*
Et an omnes debeant eſſe Doctores, ita ut optari non poſſint à Canonicis non Doctoribus. ibid.
3 *Prælatus, qui crebrò, & facilè pœnas pecuniarias infligit eſt vehementer ſuſpectus de avaritia.*
4 *Idem ſi huiuſmodi pœnas ſibi applicet, & n. ſeq.*
5 *Pœna illa infligenda eſt, quæ magis timetur, & n. 11.*
6 *Prælatus, qui mediante pecunia ſuſtinet criminoſos, iuſtitiam vendit.*
7 *Iudex eccleſiaſticus pro criminibus ad eius forum ſpectantibus poteſt punire laicum, etiam ſibi in temporalibus non ſubiectum.*
8 *Aromatarius, qui fabarum farinam miſcuit in cera candelarum, puniri poteſt à Prælato habente in loco iuriſdictionem epiſcopalem.*
9 *Iudex eccleſiaſticus in cauſis criminalibus an poſſit pœnas pecuniarias infligere.*
10 *Quid ſi pro crimine ius ſtatuat pœnam pecuniariam eſſe imponendam.*
11 *Et quid ſi ius ſtatuat certam pœnam ſpiritualem, vel corporalem, non autem pecuniariam.*
12 *Et quid ſi de pœna imponenda nihil ſit iure cautum.*
13 *Iudex, qui ſuper crimine diſpenſare non poteſt, an poſſit pœnam à iure ſtatutam in pecuniariam commutare.*
14 *Epiſcopus, vel alius iudex eccleſiaſticus in cauſis ſpiritualibus, vel mixti fori, an poſſit contra laicos ſibi in temporalibus non ſubditos pœnis pecuniariis procedere, & n. ſeq. uſque in fin.*
15 *Quid in terminis iuris communis, & n. 18.*
16 *Iudex eccleſiaſticus in criminibus ſui fori non poteſt laicos carceribus mancipare.*
Contrarium, n. 20.
17 *Iudex delegatus, vel Ordinarius an poſſit mittere in poſſeſſionem bonorum laicalium, ſuper quibus ſententiam tulit, & n. 20. in fin.*
18 *Intellectus cap.* 2. maled. *& cap.* Poſtulaſti de Iudæis.
18 *Pœna pecuniaria debetur iudici ſæculari, etiam quando punit laicum ad requiſitionem iudicis eccleſiaſtici.*
20 *Perſonam diſtringere magis eſt, quam bona.*
21 *Epiſcopus ex Concilio Tridentino an poſſit procedere contra laicos in cauſis ad eius forum pertinentibus etiam pœnis pecuniariis, & num. ſeq. uſque in finem.*
22 *Epiſcopus de iure communi prius debebat uti cenſura pro executione ſuæ ſententiæ, & in ſubſidium invocare brachium ſæculare. Contra poſt Concilium.*
23 *Iudices eccleſiaſtici abſtinere debent à cenſuris, etiam contra laicos, ubi executio realis, vel perſonalis fieri poteſt.*
24 *Iudex eccleſiaſticus in cauſa reſtitutionis dotis an poſſit per ſententiam exequi in bonis laicalibus.*
25 *Ad iudicem eccleſiaſticum ſpectat tam cognitio, quam executio in cauſis civilibus, vel criminalibus, in quibus laici forum Eccleſiæ ſortiuntur.*
26 *Concilium Tridentinum in* cap. 3. ſeſſ. 25. *expenditur.*
27 *Brachij ſæcularis invocatio, eſt arbitraria Epiſcopo, etiam contra laicos.*

1 LICET. Archidiaconi & alii Prælati, qui in criminalibus diſpenſare non poſſunt, ubi alia pœna à jure ſtatuitur, pecuniariam non poſſunt imponere. Hoc dicit ſecundum Io. Andr. Butr. Cardin. & Anchar. vel aliter ſervandum Abb. & Marian. Socin. Non debent Prælati pro criminoſis ſuſtinendis pecuniam exigere, nec etiam correctionis cauſa ex cupiditate pœnam pecuniariam imponere. Sunt duæ partes. Prima ponit Archidiaconorum actus reprehenſibiles. Secunda mandat illos inhiberi, & compeſci, ibi, *Mandamus*.

2 Nota primò ex textu ſecundùm Abb. in uno Epiſcopatu eſſe poſſe plures Archidiaconatus; & ſic eamdem dignitatem eſſe multiplicabilem in eadem diœceſi. de quo in cap. *Ex parte, il primo*, & cap. *Quoniam*, Abbas, *de offic. deleg.* Adde inferiorem dignitatem multiplicari poſſe etiam in eadē Eccleſia, ſicuti ſunt plures Archidiaconi in Eccleſia Callagur. de quorum poteſtate, & juriſdictione refert ſe conſuluiſſe Marian. Socin. *hic in l. notab.* Idem patet in Eccleſia Taraconen cujus Capitulum aliàs dubitavit An quod diſponitur *c. 12. ſeſſ. 24. in ver. Archidiaconi*, videlicet ut Archidiaconi ſint Doctores, Magiſtri in Theologia, vel Licentiati in jure canonico, habeat locum dumtaxat in majori Archidiacono ubi in Eccleſia ſunt tres, vel quatuor Archidiaconi, ſicuti ſunt in Eccleſia Tarraconen. adeout ex conſuetudine Eccleſiæ, ſecundum quam antiquior Canonicus conſuevit optare dignitatem vacantem, poſſit, etſi Doctor non ſit, nec licentiatus, optare Archidiaconatum, ſi caſus vacationis evenerit: S. Congregatio Concilii cōſideravit, cùm Concilium indefinitè loquatur de Archidiaconis, eſſe intelligendum de omnibus. Tamen propter illa Concilii verba, ubi fieri poterit dictum fuit cùm agatur de opinione, quæ competit tantùm Canonicis antiquioribus, & non eſt ſublata à Concilio; ſi inter omnes Canonicos adſit aliquis Doctor, illi dandum eſſe Archidiaconatum vacantem, & non antiquiori: ſi autem nullus adſit Doctor, admittendum eſſe antiquiorem Canonicum, licèt non Doctorem.

3 Secundò nota ibi *de radice cupiditatis, & avaritia prodire videntur*; adverſus Prælatos qui crebrò, & facilè pœnas pecuniarias infligunt, oriri vehementem præſumptionem avaritiæ, cujus ſuſpicio

ſpicio omnis ab eccleſiaſtico ordine abeſſe debet, in Concil. Trid. cap. 1. *ſeſſ. 21.* Ad hoc cap. *Ea quæ ſupra, de cenſ.* & quod notatur in cap. *1. de decim.*
4 Vnde Hoſt. in cap. *Vt Clericorum num. 7. in ver. Pecuniæ, de vit. & honeſt. Cleric.* (delinquentes, inquit, non ſunt in pecunia puniendi) ut *hic*, & *ſupra, de off. Ordin.* cap. *Irrefragabili, in fine*, in Auth. *Vt iud. ſine quoquo ſuffrag.* §. *Cogitatio, verſ. Ad horum forum meritò latam, uſque ad* §. *ſeq.* in Authen. *de mandat. Princip.* §. *Oportet*, ubi dicitur quod perſonæ delinquunt, & non res, & in Authen. *Vt nullus iudex*, § *Quoniam verò*, ſed in talibus reprehenditur pecunia ex avaritiæ fonte levata quod ſemper præſumitur ſi imburſetur: ſecus ſi cauſa correctionis, & ex fomite charitatis hoc fiat; quod præſumam ubi judex ipſam ſibi non retinet, nec imburſat, ſed pauperibus erogat; & ſecundum hoc intellige ſupra *de off. Ordin.* cap. *Dilectus, de delict. puer.* cap. *2. & de raptor.* cap. *in Archiepiſcopatu, 32. quæſt. 5.* cap. *Si vos, 18 quæſt. ult.*
5 §. *ult.* Sic enim locum habebit quod illa pœna infligenda eſt, quæ magis timetur, ſupra *ut lit. non conteſt.* cap. *Quoniam*, § *fin.* & ſecundum Auguſt. ſive plectendo, ſive ignoſcendo hoc ſolum benè agitur ut vita hominum corrigatur, ut *23 quæſt. 5.* cap. *Prodeſt ſeveritas*: ita formaliter Hoſt. quem totidem verbis ſequuntur *ibi* Io. Andr. Anchar. & alii, & Marian. Socin. *hic num. 53* facit optimus text. in cap. *Cognovimus, 16. quæſt. 6.* ubi ſecundum Archidiac. acriter reprehenduntur illi, qui prætextu correctionis gerebant curam Marſupii contra l. *2. C. de ſecund. nupt.* ibi, *Ne fiſci videamur habere rationem.*

6 Tertiò nota ibi, *pro corrigendis exceſſibus*, Prælatum qui mediante pœna pecuniaria ſuſtinet, & tolerat criminoſos, juſtitiam vendere, ut hic notat Hoſtien. *in princip. in ver. Pro corrigendis*, Ioan. Andr. *num. 1. in eod. ver.* & Marian. Socin. *num. 7. in ſeptimo notab.* quod inter graviora crimina computatur, cap *fin.* § *fin. de ætat. & qualit. Canon.* Vnde hos meritò appellat judices ſimoniacos Bald. in cap. *Irrefragabili, n. 3. in fin. de off. Ordin.* & ibi dixi in §. *Cæterum*, ad hoc cap. *Vt Clericorum*, ibi (Prælati verò, qui tales præſumpſerint in ſuis iniquitatibus ſuſtinere, maximè obtentu pecuniæ) *ſupra de vit. & honeſt. Clericor.*

7 Vltimò nota ex textu iuncta gloſſa, Prælatum non poſſe procedere contra laicos criminoſos, niſi ſint ſubjecti in temporalibus, vel de conſuetudine hoc illis competat: nam cùm textus dicat hos Archidiaconos exegiſſe pœnas pecuniarias à Clericis, & laicis gloſſa quærit cur dixerit de laicis, & ſolvit, quia fortè ſunt de ſua juriſdictione temporali, vel de conſuetudine hoc habent. Sed tu dic gloſſam hoc dixiſſe per modum exempli: ſed tamen etiam extra illos caſus judex eccleſiaſticus procedit contra laicos in cauſis ad illius forum pertinentibus, ut eſt caſus in cap. *1 & 2. ſupra, de*
8 *adulter.* & not. in cap. *Dilectus, de offi. Ordin.* in cap. *Ad aures, de ſimon.* & per Hoſt. *hic num. 1. in verb. A Clericis, & laicis*, & Abb. Antiq. qui *nu. 1. in ver. Laicis* (Iſtis, inquit, poterit imponere pœnas pro criminibus eccleſiaſticis, ut uſura, ſacrilegio, & hujuſmodi) & in cap. *1. de empt. & vendit.* ubi tenet Archidiaconum habentem in loco juriſdictionem Epiſcopalem punire laicum aromatarium, qui fabarum farinam ceræ candelarum venialium immiſcebat: & ſequuntur ibi alii Scribentes poſt Io. Andr. Roman. *ſingul. 130 Fui aliàs interrogatus*, & Felin in cap. *Irrefragabil.* § *Cæ-*
22 *terum, n 5. ſupra, de offi. Ordinar.* & dicam latiſſimè infra à *n. 14 uſque in finem.*

9 QVÆRO, An judex eccleſiaſticus poſſit in cauſis criminalibus pœnas pecuniarias infligere.

Quæſtio duas habet inſpectiones. Prima eſt an judex eccleſiaſticus his pœnis procedere poſſit contra Clericos. Secunda an poſſit ſic procedere contra laicos in cauſis ſpectantibus ad forum eccleſiaſticum.

10 Quoad primam inſpectionem Doctores quotidie in hac materia remittunt ad gloſſam hic poſitam in ver. Pœnam, quæ diſtinguit tria membra. Primum eſt, cùm jus ſtatuit pro crimine pœnam pecuniariam eſſe infligendam: & quicumque judex cognoſcit de illa cauſa, abſque dubio poteſt eam pœnam imponere: jura ſunt clara in cap. *In Archiepiſcopatu, ſupra de rapt.* in cap. *Cum devotiſſimam, 12. quæſt. 2.* & in cap. *Quoniam, 18. diſtin.*
11 & in l. *2.* §. *ult. ff. de iudic.* Secundum eſt cum jus ſuper crimine ſtatuit certam pœnam ſpiritualem, vel corporalem, non autem pecuniariam; & in hoc ſecundo membro gloſſa diſtinguit. nam aut judex poteſt ſuper crimine diſpenſare, & poteſt illam in pecuniariam commutare: & in hoc caſu ſecundum gloſſam habet locum opinio Hugonis, qui dixit eam pœnam eſſe infligendam, quæ magis timetur, arg. cap. *Ex vindicta, 23. q.* 4. & cap. *Prodeſt, q. 5.* & cap. *Quoniam, ſupra, ut lite non conteſtata.* Aut judex diſpenſare non poteſt ſuper crimine; & tunc pœnam à jure ſtatutam non poteſt in pecuniariam commutare: & in hoc caſu ſecundum gloſ. loquitur hæc Decretalis quia Archidiaconi, de quibus hic, ſuper crimine diſpenſare non poterant: unde non debebant pœnam pecuniariam infligere, ſed ſpiritualem, prout qualitas crimi-
12 nis exigebat, arg. c. *At ſi Clerici, ſupra de iudic.* Tertium eſt cùm de pœna imponenda nihil jure cautum reperitur, & tunc relinquitur judicis arbitrio an pecuniariam, vel aliam infligat, ut in c. *de cauſis, ſupra de offic. deleg.* In primo, & tertio mem-
13 bro conſentiunt omnes: ſed in ſecundo maxima eſt Doctorum controverſia: nam Innoc. Abb. Antiq. Hoſtien. Io. Andr. & alii communiter uſque ad Abbatem Siculum ſequuti ſunt diſtinctionem gloſſæ: ſed ipſe Abbas, & poſt eum Marian. Socin. illam impugnant exiſtimantes quemlibet judicem qui poteſt de cauſa cognoſcere, poſſe pœnam utcumque à jure ſtatutam, & determinatam in pecuniariam commutare, dummodo id faciat in ſententiæ prolatione, & cauſa cognita: & hanc opinionem dicit eſſe communem idem Marian. hic *n. 21.* ſed tu in hac materia diſtingue pleniùs, ut dixi latiſſimè in cap. *Irrefragabili*, §. *Cæterum, à n. 3. uſque in fin. ſupra de offic. Ordin.*

14 Quoad ſecundam inſpectionem de laicis quæro an Epiſcopus, vel alius judex eccleſiaſticus in cauſis criminalibus ad ejus forum pertinentibus contra laicos ſibi alias in temporalibus non ſubditos, pœnis pecuniariis procedere poſſit, præſertim ex decreto Concilii Tridentini in cap. *3. ſeſſ. 25. de reform.*

15 In hac quæſtione de jure communi maxima erat Doctorum diſſenſio: nam Epiſcopũ non poſſe hujuſmodi pœnis animadvertere in laicos ſibi aliàs in temporalibus non ſubditos pro delictis,
16 quæ ſunt de foro Eccleſiæ, ſcripſerunt Hoſt. & Io. Andr.

Andr in cap *1. de homicid. lib. 6.* à quibus non videntur diſſentire Doctores, qui tenent *iudicem* eccleſiaſticum in criminibus ſui fori non poſſe laicos carceribus mãcipare, & punire: inter quos recenſentur idem Ioan. Andr *in addit. ad Speculat. l. 4 part. 1. rub. de off. Ordin. & de maiorit. & obed.* Oldrad. *conſ 86.* qui licèt ſubobſcurè loquatur, rectè tamen perpenſus pro hac parte debet adduci Anchar. *in reg. Ea quæ, quæſt. 11. n. 17.* Ubi quæſtione diligenter examinata, ſequitur opinionem Ioan Andr. Rom. *ſing. 703.* Bonifac. de Vitalin. poſt Zenzel. *in Clemen. 1. de off Ord. in fin.* Alciat. in *cap. 1. num. 22. de off. Ord.* Maſſeur. *in prax. tit. de Iudic. & eorum iuriſd. num. 20.* Socin. *conſ. 119. n. 17. & ſeq. lib. 4.* Auguſt. de Arimin. *in addit ad Angel. in tract. de malef ſuper verb. Fama publica, numero. 88.* Boet. qui teſtatur variis Parlaméti Pariſienſis Arreſtis ita eſſe declaratum, *quæſt. 227. num. 11.* Capella Tholoſan. *qu. 378.* incip. *Item fuit quaſi tum* Clar. *in § fin qu. 37. verſ. Unum ſciq,* Franc. Marc. *quæſt 449. num. 1. & 2.* Ioannes Lupus *in repetit.* cap. *Per veſtras, in 2. notab. §. Sed eſt pulchra dubitatio, numero. 18. de donat. inter vir, & uxor.* ubi prolixa diſputatione pro hac parte, & ipſe cõcludit.

7 His addi poſſunt alii authores, qui exiſtimarunt Delegatum Papæ non poſſe mittere in poſſeſſioné bonorum laicalium, ſuper quibus ſententiam tulit; ſed executionem hujuſmodi obtinendam eſſe à judice ſæculari: atq; omnes alii, qui ſcripſerunt in cauſis inter laicos ad forum eccleſiaſticum ſpectantibus, Epiſcopum tametſi ferre poſſit ſententiam, non poſſe tamen mittere in poſſeſſionem bonorum laicalium: nam hæ quoque opiniones iiſdẽ nituntur rationibus, quibus nititur hoc caſu negatiua opinio, ut Epiſcopus aliis pœnis, quàm cenſuris aſtringere, vel cohibere non poſſit laicos delinquentes. Plurimi autem & graues ſunt qui prædictas duas opiniones ſequũtur, videlicet Innoc. in cap. *Significaſti, prope fin. de off. Delegat.* Hoſtien *ibidem,* & Bald Cardin. *in Clem. 1. q. 10. de off. Deleg.* Rebuff *in Comment. ad concordat. Franc. ſuper rubr. De regia, ad Prælat nominat. facien. ſuper verb. Manibus noſtris.* Quapropter ex his authoritatibus ſimul junctis euidenter conſtare videtur negativam opinionem eſſe communem, cùm de ea teſtes habeamus tam antiquos Doctores, quàm etiam recentiores, & tam eos qui illam ſequuntur, quàm illos, qui diſcrepant ab ea, videlicet Io. Andr. *in d. rubr.* Bald. in d. cap. *Significaſti,* Clar *d q. 37.* Io. Lup. *in loco ſupracitato* Michael Graſ. *lib. 2. com. opin. cap. 8. num. 4.* Iacob Beret. qui contrariæ opinionis fundamenta copiosè refellit, *conſ. 5. per tot.*

8 Non deſunt tamen graves Doctores, qui contrariam ſententiam amplectuntur, videlicet Abb. *hic num. 8.* ubi reprobata opinione Io. Andr. tenet Epiſcopum poſſe imponere pœnam pecuniariam laico temporaliter ſibi non ſubjecto, quia, inquit, ex quo eſt caſus, in quo etiam judex eccleſiaſticus vendicat ſibi juriſdictionem in laicos, non apparet ratio quare in caſibus prædictis non poſſit imponere pœnam pecuniariam: & pro hac opinione inducit textum in c. *Statuimus, 16. q. 1.* & in cap. *Quiſquis. 17. qu. 4* Licèt pro faciliori expeditione judex eccleſiaſticus poſſit hoc committere judici ſæculari: & ita ſecundum eum procedunt jura in cap *2. de maled.* & in c. *Poſtulaſti, de Iudæis:* quæ pro contraria ſententia allegat Io Andr. & ſequitur totidem verbis Marian Socin. *hic in fine,* & Felin. in cap. *Irrefragabili §. Cæterum, num. 5. ſu-*
19 *pra de off. Ordin.* Nec diſſentit Io. de Anan. in d. cap. *2. col. 8. de maledic.* relatus à Felin. *ubi ſupra* dum tenet pœnam pecuniariam deberi iudici ſæculari, etiam quando ipſe punit laicum ad requiſitionem eccleſiaſtici; ſecus ſi ipſe judex eccleſia-
20 ſticus puniat. Quibus adſcribi poſſunt etiam illi, qui cenſent judicem eccleſiaſticum in cauſis eccleſiaſticis poſſe contra laicos procedere etiam ad capturam, & corporalem punitionem. Hi enim procul dubio ſentiunt poſſe procedere etiam ad pœnam pecuniariam, quia ſecundum Io. Andr. & DD. in cap. *Unico, ſupra, de oblig. ad ratiocin.* magis eſt perſonam diſtringere, quam bona. Inter hos autem in primis numerantur gloſſa unica in cap. *Contra idolorum, 26. q.* Oldrad. *conſ. 86.* Gemin. & Franc. in cap. *Cum Epiſcopus, de offic. Ordin. lib. 6.* Io. de Anan. in cap. *Qualiter, & quando, el ſecondo, § Ad corrigendos, num. 20. de accuſat.* Foller. *in praxi crim canon par. 2. iudiciali ſuper ver. Aut inquiſitione formata, numero. 37.* & alii plures quos retuli in cap. *Peruenit, num. 22. ſupra de adulte* ubi etiam à *num 10.* de harum opinionum veritate latè diſſerui, & *num 28* ubi egi de opinione Innocentii ſuperiùs relata *n. 2.*

21 Cùm igitur utraque opinio graves habeat authores, & pluribus etiam rationibus muniatur, quæ recenſentur à Doctoribus in locis ſuperiùs citatis, valdè eſſet difficile tantæ concertationi ex jure communi finem ponere. Cæterum inſpecto jure noviſſimo Tridentini Concilii *d. cap. 3. ſeſſ. 25* ad quod principaliter reſtrictum eſt dubium, hæc quæſtio videtur ferè indubitabilis; & quod Patres Concilii ſecuti videntur opinionem affirmatiuã
22 tanquàm veriorem. Quod, ut magis appareat perpendendum eſt ſacrum Cõcilium longè diuerſam habuiſſe rationem, quàm eam, quæ à ſacris Canonibus, & Doctoribus ante ipſum Concilium conſiderabatur.

Nam ipſi eo ſpectabant, ut Epiſcopus pro executione ſuæ ſententiæ, & pro ſua juriſdictione uteretur cenſura eccleſiaſtica, cap. *Dilecto, de ſenten. excom. in 6.* & cenſura non proficiente, in defectũ, & ſubſidium brachium ſæculare imploraret; juxta not. in cap. *1. de off. Ordin.* & animaduerterunt plerique ex DD. ſupra citatis, & in ſpecie Franc. Marc *d deciſ 449. num. 2 & 3.* At ſacrum Concilium, ne contingeret cenſuras frequenter fulminatas magis contemni, quàm formidari, ordine converſo, ubi priùs oportebat uti cenſuris, & in ſubſidium alia adhibere remedia, voluit priùs experienda eſſe alia remedia, & in ſubſidium deue-
23 niendum ad cenſuras. Ac propterea ſiue approbando opinionem eorum, qui exiſtimarunt Epiſcopum poſſe has pœnas adhibere etiam quoad laicos, ſive novum jus ſtatuendo, mandavit judicibus eccleſiaſticis, ut in cauſis judicialibus quandocũque executio realis, vel perſonalis propria auctoritate fieri poterit, abſtineant à cenſuris: ſed liceat eis in cauſis civilibus ad forum eccleſiaſticum quomodolibet pertinentibus contra quoſcũque etiam laicos per mulctas pecuniarias, ſeu pignorum captionem, & perſonarum diſtrictionem per ſuos proprios, vel alienos executores faciendã, aliaque juris remedia procedere; & ſi executio realis, vel perſonalis hac ratione fieri non poterit, eos demum excõmunicatione propter alias

pœ-

pœnas ferire Idem poſtea conſtituit ipſumConcilium in cauſis criminalibus, ex quo Concilii textu ad dubii noſtri deciſionem plura notanda ſunt.

4 Primum eſt, Concilium apertè vel improbare, vel corrigere opinionem Hoſtien Io. Andr. Bald. & aliorum, quæ habetur in d. cap. *ſignificaſti*, *de offic. deleg.* tenentium in cauſa reſtitutionis dotis, quæ pertinet ad forum Eccleſiæ non poſſe judicem eccleſiaſticum, qui ſententiam tollit, eam exequi in bonis laicalibus; ſed debere requirere brachium ſæculare: nam Concilium, quod proculdubio etiam hanc cauſam complectitur in illis verbis; *in cauſis ad forum eccleſiaſticum quomodolibet pertinentibus*; apertè tribuit Epiſcopo poteſtatem procedendi ad executionem tam realem, quàm perſonalem per ſuos, vel alienos executores.

5 Ideoque cùm aliàs dubitatum fuerit, an Epiſcopi ſuas ſententias in quibuſcumque cauſis criminalibus, & civilibus, quarum cognitio ad eoſdē noſcitur pertinere, exequi poſſint: an verò ad illos tantùm ſpectet cognoſcere, & judicare de cauſis illis: executio verò pertineat circa clericos, ad miniſtros eccleſiaſticos; circa laicos verò ad ſæculares. Sacra Congregatio cenſuit in cauſis quibuſcumq; tam civilibus quam criminalib⁹, in quibus laici forum Eccleſiæ ſortiuntur, non ſolùm cognitionem, verumetiam executionem ad judicem eccleſiaſticum pertinere.

Quamobrem correcta illa opinione, quæ eaſdē habebat rationes, quas habet hæc, de qua agimus, & quæ à DD promiſcuè pertractatur adeò ut Authores illius opinionis etiam in loco dubio allegentur tamquam unus, & idem ſit articulus; conſequens eſt ut etiam in caſu noſtro Concilium voluerit licere Epiſcopo pœnas pecuniarias, atq; alias laici infligere in delictis ad ſuum forum pertinentibus.

Secundò hoc idem confirmat ratio Concilii: cum enim velit cenſuris parcè utendum, & in ſubſidium ad eas deveniendum, neceſſe erat Epiſcopis auctoritatem tribuere alia adhibendi remedia: alioquin implicaret contradictionem, ut cenſuris contra laicos uteretur in ſubſidiū, utiq; aliis pœnis eos coercere non poſſet quia tunc cū ſolæ cenſuræ ſuppeterent Epiſcopo: ſi ultra juberetur eas ad extremum reſervare.

6 Tertiò, quia huic interpretationi congruunt alia verba Concilii, quaſi cum myſterio poſita ad hanc difficultatem tollendam: nam quoad eccleſiaſticos non erat dubium quin poſſet Epiſcopus aliis pœnis procedere quàm cenſuris: & ideò Concilium difficultati occurrens exprimit laicos cum illa dictione etiam implicativa, quia in laicis erat opinionum diverſitas. Præterea Concilium

27 addidit ea verba, *per ſuos proprios, aut alienos executores*; ut inſinuaret invocationem brachii ſæcularis non eſſe hoc caſu neceſſariam, niſi Epiſcopus ad eam confugere vellet: & poſt alias pœnas adjicit verba illa, *anathematis mucrone*, ut nulli dubium eſſe poſſet, ad ſolum anathema reſtrictam eſſe in laicos Epiſcopi poteſtatem. Quæ omnia etſi dicta ſint quoad caſus civiles, repetita tamen cenſentur etiam quoad criminales, ex illis verbis: *ubi executio realis, vel perſonalis*, ut ſupra.

Hæc omnia maximè confirmantur ex actis ipſius Concilii, quæ in arce S. Angeli aſſervantur: ibi enim habetur, decretum d. cap. 3. conditum fuiſſe inſtantibus præcipuè Regis Catholici Oratoribus, qui Regis nomine conquerebantur Epiſcopos faciles eſſe ad cenſuras laicis infligendas, poſtulabantque ut aliis pœnis Epiſcopi antea experirentur num juſtitiæ ſatisfacere poſſent, nec niſi in ſubſidium cenſuras fulminarent. Quamobrem ſi Concilium hanc viam pœnarum temporalium Epiſcopis non aperuiſſet, nec cenſuras ad extremum reſervaſſet, nec juſtæ Regis petitioni ſatisfeciſſet. Et in hanc ſententiam ſæpius S Congregatio Concilii, Epiſcopis Regni Luſitaniæ quærentibus reſpondit; adeout quamvis res tunc examinata non fuerit, pro clara tamen habita ſit ab omnibus; & nunc minimè ab ea ſit recedendum.

De Pœnis

Cap. Presbyteri:

SVMMARIVM.

1 *Pœna presbyteri interfecti pars applicatur Eccleſiæ, cui præfuit, alia pars pro eius anima diſtribuitur.*

2 *Prælatus agere poteſt pro iniuria ſuo Clerico illata.*

3 *Pœna pecuniaria non eſt vindicta.*

4 *Pœnas pecuniarias an Epiſcopus poſſit ſibi applicare, & n. ſeq. uſque ad n. 24.*

5 *Epiſcopus dicitur habere fiſcum.*

Contrarium. Declaratur, n. 16. & 27.

6 *Bona Clerici damnati devolvenda ſunt in fiſcum Eccleſiæ.*

7 *Confiſcatio ex delicto Clerici fit Cameræ Epiſcopali, ubicumque ex delicto laici veniunt confiſcanda bona ipſius laici.*

8 *Bona Clerici decedentis ſine hærede ex teſtamento, vel ab inteſtato devolvuntur ad Curiam eccleſiaſticam, non autem ad Curiam Principis ſæcularis.*

9 *Pœna pecuniaria, quam iudex eccleſiaſticus imponit per ſententiam arbitrio ſuo, converti debet in utilitatem Eccleſiæ, vel in uſum pauperum.*

10 *Mulctas pecuniarias non poteſt iudex eccleſiaſticus ſibi applicare.*

11 *Statuti conditor non poteſt ſibi applicare pœnam pecuniariam à ſtatuto limitatam.*

12 *Epiſcopus ſi aliunde habeat unde vivat, non poteſt in ſuos uſus convertere pœnas pecuniarias à iure, vel ſtatuto præfinitas, & n. 21.*

13 *Intellectus huius cap.*

14 *Pœnæ quæ pro facinoribus iam commiſſis infliguntur, non ærario Principis, ſed publicis operibus ſunt deputandæ.*

15 *Fiſci ratio non eſt habenda ubi de morum correctione agitur.*

16 *Epiſcopus nihil poteſt confiſcare ſuæ Cameræ.*

17 *Pœna pecuniaria, quæ imponitur pro damnis alteri illatis, cui ſit applicanda, & n. 29.*

18 *Epiſcopus ſi evidenter egeat, an poſſit ſibi applicare pœnas pecuniarias à iure, vel ſtatuto limitatas, & num. 21.*

19 *Eleemoſynam obſtrictus facere nomine alterius poteſt eam ſibi conferre, ſi in evidenti neceſſitate ſit conſtitutus.*

Pœna

20 *Pœnæ Clericorum non reſidentium, & concubinariorum indiſtinctè pijs locis, vel pauperibus ſunt eroganda.*

21 *Epiſcopus quas pœnas pecuniarias poſſit ſibi applicare ex ſententia S. Congregationis Concilii, & num. ſeqq.*

22 *Paupertas Epiſcoporum in materia applicationis pœnarum qualiter ſit æſtimanda.*

23 *Pœnæ pecuniariæ pauperibus magis egentibus ſunt conferendæ.*

24 *Pœnæ pecuniariæ an poßint pro aliqua parte applicari ab Epiſcopo procuratori fiſcali.*

Et an executoribus, & miniſtris Curiæ, num. 30. & 35.

Et an pro expenſis tribunalis, num. 37.

Et an in reparationem palatij Epiſcopalis, aut domus Vicarii, num. 38.

25 *Procuratori fiſcali, ſi ita ſe habeat conſuetudo, aßignari poteſt ex qualibet condemnatione decima pars eius quantitatis, in qua reus cum Camera ſe compoſuerit.*

26 *Pœnæ pecuniariæ locis piis ſunt integræ applicandæ.*

27 *Eccleſia habet fiſcum, non tamen ad explendam Epiſcoporum avaritiam.*

28 *Pœnæ pecuniariæ quibus uſibus erogari debeant ex Conciliis provincialibus Ravennaten. & Mediolanen. & n. 34.*

29 *Pœnæ pecuniariæ nulla ex parte applicari poſſunt iudici ab Epiſcopo deputato ſuper damnis datis Eccleſiæ.*

30 *Miniſtri Curiæ Epiſcopalis non obſtante conſuetudine, & Eccleſiæ paupertate nihil percipere debent ex pœnis pecuniariis, & n. 35.*

31 *Pœnæ pecuniariæ non poſſunt ab Epiſcopo applicari fabricæ, vel Sacriſtæ Eccleſiæ, ſed directè cedat in alicuius utilitatem.*

32 *Pœnæ ſive ex Conſtitutionibus ſynodalibus, ſive ex præcepto Ordinarij proveniant, ſive ex ſtipulatione prætoria pijs locis tantùm ſunt applicandæ.*

33 *Depoſitarius pœnarum ex Capitulo conſtitui debet, qui Epiſcopo præſente, Capitulo rationem adminiſtrationis reddat.*

34 *Pœnæ non obſervantium dies feſtos pro tertia parte applicari debent accuſatori.*

35 *Executoribus pro quarta.*

36 *Vicario Epiſcopali nulla portio ex pœnis pecuniariis aßignari poteſt.*

37 *Expenſæ tribunalis ad Epiſcopum pertinent.*

39 *Pœnæ quænam indiſtinctè etiam in caſu egeſtatis Epiſcopi locis piis ſint applicandæ.*

1 PRESBYTERI. Legitur dupliciter. Primò exponendo litteram ibi, *eius, ideſt preſbyteri interfecti.* Et ſecundum hanc lecturam, quæ communiter tenetur, hoc dicit: Interficiens presbyterum puniendus eſt, & pœnæ pars Eccleſiæ, cui præfuit, alia pars pro ejus anima diſtribuitur. Secundò legitur exponendo verbum, *eius*, ideſt Epiſcopi: & juxta hanc lecturam Decretalis hoc intendit. Medietatem pœnæ presbyteri interfecti, Eccleſiæ, cui præfuit, applicabit Epiſcopus; aliam verò medietatem in ſuas neceſſitates diſtribuet. Et huic ſecundæ lecturæ videtur congruere ratio, quæ ponitur in fine textus, videlicet, &c. Quæ ratio inſinuat Epiſcopum aliquid commodi ſentire ex hac diſtributione, ac proinde non eſſe nudum executorem. ad l. *Sulpitius*, ubi gloſ. & Odofred. *ff. de donat. inter vir. & uxor.* notant Bart. Florian. & Alber. in l. *Si quis Titio, de leg. 2.* Roman. *conſ. 228. n. 3.* & dixi plenius in cap. *Tua nobis, à n. 21. ſupra de teſtam.*

Nota primò ſecundum primam lecturam Epiſcopum non poſſe pœnam pecuniariam ſibi applicare, ſed debere illam diſtribuere in pios uſus, ut infra in prima, & ſecunda quæſtione.

Secundò nota juxta ultimam lecturam Epiſcopum, ſi verè indigeat, poſſe pœnas pecuniarias in ſuas neceſſitates erogare: quod tamen intellige
2 ut dicam infra *n. 21.*

Tertiò nota Prælatum agere poſſe pro injuria ſuo Clerico illata, ut *hic*, & in c. *In primis, in princip. 2. qu. 1*, & in cap. *Ex parte, ſupra de reſcr.* infertur enim injuria nedum perſonæ ipſius Clerici, ſed etiam Eccleſiæ univerſali, & in cap. *Cum deſideres, infra de ſenten. excomm.* & cap. *Parochianos, eodem tit.* & *hic* notant *gloſſa 2.* Innoc. Abb. Antiq. & Hoſtien, omnes in princ. Ioan. Andr. *nu. 1. in ver. Pertinet*, Butr. *n. 2.* Anchar. & Abb. Siculus am-
3 bo *in primo notab.*

Vltimò nota pro crimine ad pœnam pecuniariam civiliter agi, quia pœna pecuniaria non eſt vindicta ut inquit Innoc. *hic in ver. Solvatur*, cujus dictum notabile reputat Io. Andr. *n. 1. in eodem ver.*
4 & ſequitur Butr. *n. 2.*

QVÆRO generaliter An Epiſcopus poſſit pœ-
5 nas pecuniarias ſibi applicare.

Difficultas inde emergit, quia Epiſcopus dicitur habere fiſcum, ut colligitur ex gloſ. in cap.
6 *Quia diverſitatem, in ver. Præter, ſupra de conceſſ. præb.* quæ dicit bona Clerici damnati devolvenda eſſe in fiſcum Eccleſiæ: quam gloſ. aſſerit eſſe ſingula-
7 rem ibi Ant. de Butr. *in fine*, & Imol. *col. 5. nu. 12. verſ. Et nota benè*, dicentes, ubicumque ex delicto laici veniunt, confiſcanda bona ipſius laici, tunc ex delicto Clerici fieri confiſcationem Cameræ diœceſani, non autem Cameræ fiſcali laicorum: & quamvis illam gloſſam quidam intelligant de fiſco Papæ, tamen Butr. Imol. & Abb. intelligunt eam de fiſco Epiſcopi: & illam approbant etiam Abb. Ioan. de Anan. & Marian. Socin. in cap. *Excommunicamus, il primo, de hæret.* idem poſt alios firmat Cardin. in Clem. *Nolentes, §. 1. in 3. quæſt. de hæret.* ubi latè deducit Epiſcopum habere fiſcum, Nicolaus de Vbald. *in tract. de ſucceſſ. ab inteſt. in fine primi tract. ſucceſſ. Clericor. ſæcular.* & Alber. de Roſ. *in Dictionar. in ver. Fiſcus*, & eſt communis opinio teſte Covarr. *variar. reſol. lib. 2. cap. 9 nu. 11* Iulio Claro *in pract. criminal. in §. fin. q. 80 num. 5. verſ. In hac autem materia*, & Peregrino, *de iure fiſci lib. 1. tit. 2. n. 165. verſ. Sed contra pro Epiſcopo*: quam etiam dicit veriorem Felin. in cap. *Irrefragabili, §. Cæterum, nu. 11. verſ. Sed nihilominus iſta ſecunda opinio, ſupra de off. Ordinar.* maximè propter authoritatem Rotæ, quæ *deciſ. 4. de teſtam. in antiq.* incip. *Mortuo Titio*, decidit Eccleſiam habere fiſcum per cap. *Quiſquis*, & cap. *Si quis deinceps, 17. q. 4.* & per textum *hic*, & per gloſ. præalleg. in d. cap. *Quia diverſitatem*: & propterea bo-
8 na Clerici decedentis ſine hærede ex teſtamento, vel ab inteſtato devolvi ad Curiam eccleſiaſticã, non autem ad Curiam Principis ſæcularis. Addo Rotam apud Achil. de Graſſ. *deciſ. 2. in tit. de off. Ordin.* ſed quidquid ſit de jure, hodie de conſuetudine generali Epiſcopus habet fiſcum, ut teſtatur

tur Jo. Franciſcus Pavinus Rotæ in conſilio edito in cauſa Beati Simonis impreſſo poſt conſilia Oldradi *in 33. col. verſ. Circa quartum*, & Felin. poſt eum in d. cap. *Irrefragabili*, §. *Cæterum*, *nu. 11.* ad *fin. verſ. Concludendo utar verbis Franciſci Pavini de offic. Ordinar.* Jo. Bernard. Diaz. *in pract. criminal. cap. 134. alias 134.* & latius *cap. 124. alias 142.* & Covarr. *loco citato.*

Sed in oppoſitum eſt littera hujus textus ſecundum communem intellectum, de quo ſupra *in princ. & in primo notab.*

Pro ſolutione diſtingue, Aut pœna pecuniaria imponitur per ſententiam, eo quod cum non ſit limitata à jure, infligitur arbitrio judicantis, ut in cap. *De cauſis, de offic. deleg.* cum concordan. de quibus per Henr. Boich. in cap. *In Archiepiſcopatu col. 2. circa med. ſupra de raptor.* Aut reperitur impoſita, & limitata à jure, vel ſtatuto.

Primò caſu concludendum eſt Epiſcopum, vel alium judicem eccleſiaſticum nõ debere ſuis uſibus applicare pœnam pecuniariam, quam infligit per ſententiam arbitrio ſuo, ſed debere illam cõvertere in utilitatem Eccleſiæ, vel uſum pauperũ, ut concludit Hoſtien. in cap. *Irrefragabili, num. 21. verſ. Caveat tamen, de offic. Ordin.* & poſt eum Jo. Andr. Bald. & alii, quos citat ibi Felin. *in §. Cæterum, n. 8. verſ. Tertia concluſio.* Quod præcipuam habet rationem, licèt DD eam non adducant, videlicet ne propter quæſtum, & avaritiam arbitria in pœnis pecuniariis infligẽdis ſint immoderata, & exceſſiva, arg. cap. *Quatuor modis, in ver. Cupiditate,* & cap. *Pauper, 11. q. 3.* & cap. *Avaritia, de electione lib. 6.* Et propterea à pœna arbitraria datur appellatio, licèt ſecus ſit à pœna expreſſa in jure, l. *antepenult. ff. de verbor. ſignificat.* & tenet gloſ. in cap. *Super his, in ver. Arbitrium, de accuſat.*

10 Quo fit ut judex eccleſiaſticus non poſſit ſibi applicare mulctas pecuniarias, quæ infligũtur ad arcendam contumaciam; tum quia cùm non ſint limitatæ à jure, imponuntur arbitrio judicantis, d. l. *antepenult.* ibi (quia certæ pœnæ ſingulorum peccatorum ſunt mulctæ contra, quia ejus judicis poteſtas eſt quantam dicat) & notat Abb. in cap. *prox. n. 4. infra eod.* & conſequenter eodem jure, cenſeri debent, quo aliæ pœnæ arbitrariæ, quas Epiſcopus non debet propriis uſibus deputare ut ſuperius dictum eſt. Tum quia Concilium Tridentinum in *cap. 2. ſeſſ. 25.* ejuſmodi mulctas locis piis applicari jubet ibi (Per mulctas pecuniarias, quæ locis piis ibi exiſtentibus eo ipſo quod exactæ fuerint, aſſignentur) licèt ſecus eſſet de jure civili, ut l. *penult. C. de modo mulct.* & notat. Jo. Andr. poſt Hoſtien. in d. cap. *Irrefragabili, n. 18. in ver. Pecunia, de offic. Ordin.*

11 Inde etiam fit, ut quamvis pœna pecuniaria reperiatur à ſtatuto limitata; tamen ſtatuti conditor non poſſit illam ſibi appropriare, ſeu imburſare, quia pœna eſt arbitraria reſpectu ipſius, qui potuit ſtatutum condere, vel non condere; & ita in eo viget ratio quæſtus, & immoderati arbitrii ſuperius conſiderata: & hujus ſententiæ videtur eſſe Felin. in præcit. § *Cæterum, n. 9. verſ. Etſi iſta eſt vera ratio.*

12 Secundo autem caſu, ideſt cùm pœna pecuniaria reperitur à jure, vel ſtatuto impoſita, & limitata, iterum ſubdiſtingue: nã aut Epiſcopus aliunde habet unde vivere poſſit, aut non; ſi habet, dicendum eſt eum non poſſe ſibi hanc pœnam retinere, ſed debere illã diſtribuere in pios uſus. Quæ
13 concluſio apertè probatur hic: nam in caſu hujus Decretalis compoſitio, ideſt pœna presbyteri interfecti erat à lege taxata, ſeu determinata, quia ſecundum legem Longobardam erat ſexcentorum ſolidorum; & eſt canonizata in cap. *Qui Subdiaconum, 17 qu. 4.* ſecundum Hoſtien. *hic in princip. in ver. Compoſitio*, & tamen illius medietatem tenetur Epiſcopus applicare Eccleſiæ, cui præfuit presbyter interfectus, & aliam medietatem in eleemoſynam diſtribuere pro anima ipſius presbyteri, ſecundum communem intellectum, de quo ſupra in princip.

14 Idem probatur in l. *penult. C. de modo mulct.* ubi patet pœnas, quæ pro facinoribus jam commiſſis infliguntur, non ærario Principis, ſed publicis operibus eſſe deputãdas, ſicuti eſt refectio viarũ, pontium, & his ſimilia: non enim habenda eſt ra-
15 cio fiſci ubi de morum correctione agitur, l. 1. C. *de ſecundis nupt.* & poſt Goffred. notat *hic* Joann. Andr. *n. 2. in gloſ. 2.* ibi, *illud*, & Anchar. *in 3 not.* Quod multo magis vendicat ſibi locum in Epiſcopo, qui etiã reditus propriæ menſæ tenetur in utilitatem Eccleſiæ convertere, & egentibus diſpenſare, cap. *fin. 16. qu. 1.* cap. *Præcipimus*, & c. *ſeq. 12. q. 1.* notatur in cap. *Ratio, ſupra de præben.* & conſiderat *hic* Hoſt. *nu. 2. & 3.* & Henr. Boich. *prope fin. verſ. & in hoc concordat Hoſtienſis.*

16 Et confirmatur, quia non deſunt graves auctores, qui tenent Epiſcopum propriè non habere fiſcum, cujus ſentẽtiæ in ſpecie fuit Oldrad. *conſ. 17.* incipien. *Thema tale, per totum*, & præſertim *nu. 10.* ubi dicit, Epiſcopos non poſſe confiſcare, quia territorium non habent: confiſcatio autem non poteſt fieri niſi ab habente merum imperium ratione territorii, cùm ſit juriſdictionis, & juriſdictio cohæreat territorio. Item Bald. *in rubr. C. de privil. fiſci in fine*, ubi firmat Epiſcopum nihil poſſe confiſcare ſuæ Cameræ, & idem Bald. in Auth. *Bona damnatorum, C. de bon. damnat.* ubi ait pœnam pecuniariam eſſe ab Epiſcopo applicandam fiſco Romanæ Eccleſiæ, non autem Cameræ ſuæ, quia eſſet judex in cauſa propria, Abb. in cap. *Tua n. 6. verſ. Non obſtat, infra eod.* ubi dicit oppoſitum jure canonico non probari, & ejuſdem ſententiæ videtur eſſe Albet. *in Dictionar. in verſ. Fiſcus*; & quamvis contraria opinio ſit communis, & fortè verior, & à conſuetudine approbata, ut dixi *ſupra n. 7. & 8.* tamen intelligi, ac temperari debet ſecundum ea, quæ dicam infra *n. 27.*

Concluſio igitur cum Henrich. Boich. *col. 1. in medium, verſ. Si quæris utrum Epiſcopus*; has pœnas teneri Epiſcopum convertere in utilitatem Eccleſiæ, vel pauperibus erogare, ſi ſuperſint ſuæ debitæ ſuſtentationi, ut *hic*, & in cap. *Dicat aliquis, 23. q. 5.* cap. *Ius militare, 1. diſtinct.* & cap. *1. 16. qu. 7.* conferendo tamen magis egenti, cap. *Non
17 ſatis, 86. diſt.* Niſi ſit pœna, quæ imponitur pro damnis alteri illatis, quia hæc non applicatur judici, neque pauperibus: ſed damnum paſſo, ut videtur textus hic, quem ad hoc inducit Archid. in cap. *Si vos, propè fin. 23. qu. 5.* ad idem textus in cap. *Si Canonici, §. Si autem, de offic. Ordin. in 6.* & tenet Hoſt. *in ſumma eod. tit.* §. *Quod pertinet, verſ. Generaliter*, & Felin. in d. cap. *Irrefragabili*, §. *Cæterum, nu. 10.* Sed tũ in hoc articulo latius diſtingue, ut *hic* per Henric. Boich. *in princ.* & Petr. de Anchar. *nu. 4.* & vide infra *nu. 29.* ſubdit tamen

Henr. contrarium hodie facere multos Prælatos, in quibus verificatum eſt illud *Math.* 23. in princ. cap. *Secundum,* 19. *diſt.* §. *ult.* 3. *q.* 7. *Super Cathedram Moyſi ſederunt Scribæ, & Phariſæi; Omnia ergo quæcumque dixerint vobis facite; ſecundum verò opera eorum nolite facere, dicunt enim, & non faciunt.* Idem notat Jo. Andr. poſt Hoſtien. in d. cap. *Irrefragabili, num.* 18. *in verb. Pecuniæ, de offic. Ordin.*

18 Sin autem Epiſcopus aliundè non habeat unde vivere poſſit, & ſic evidenter egeat; tunc tenendum eſt eum poſſe has pœnas pecuniarias à jure, vel ſtatuto limitatas ſuis neceſſitatibus applicare, Et ita intellige textum in cap. *Dilectus, ſupra de offic. Ordin.* & quod notat Archid. in d. cap. *Si vos, in gloſ. antepen. in fine,* 23. *q.* 5. & in cap. *Venerabilibus, § Denique, de ſenten. excommunic. lib.* 6. Et hoc intendunt Hoſtien *hic,* Joan. Andr. Henric. Boich. & Butr. omnes *in fine,* dum concludunt Epiſcopum habere diſpenſationẽ pœnæ pecuniariæ, de qua in textu, & teneri illã partiri, & diſtribuere, ſicut facit de reditibus Eccleſiæ, de quibus vivit, ut in cap. *Cum nobis olim, ſupra de elect.* & cap. *fin. de pecul. Clericor.* Atque ità Epiſcopum poſſe has pœnas ſibi applicare ſi verè, & evidenter indigeat, firmant idem Hoſtien. Joann. Andr. & omnes in cap. *Irrefragabili, de off. Ordinar.* & ibi teſtatur Felin. *in* §. *Cæterùm, num.* 9. *verſ. Limita dupliciter,* ubi etiam allegat Imolam poſt Butr. in d. cap. *Dilectus, in ult col. eod. tit.* & Gemin. in cap. *Quoniam, ad finem,* 18. *diſtin.*

19 Ratio eſt, quia ordinata Charitas, &c. c. *Niſi, ſupra de author. & uſu pallii.* Et qui vult eleemoſynam ordinatè dare, à ſeipſo debet incipere, & eam ſibi primùm dare, ut dicit textus in cap. *Qui vult. de pœniten. diſt.* 3. Dixi latiſſimè in cap. *fin. à num.* 30. *ſupra de pecul. Clericor.* Hinc obſtrictus facere eleemoſynam nomine alterius poteſt illã conferre ſibi ipſi, ſi in evidenti neceſſitate ſit conſtitutus, ut reſolvunt Cardin. in Clemen. 1. *q.* 22. *in fine de teſtamen.* Calder. *conſ.* 31. *eod. tit.* & alii plures, quos refert, & ſequitur Felin. in d. cap. *Irrefragabili,* §. *Cæterum, num.* 9. *in fine.*

20 Cæterùm pœnæ Clericorum non reſidentium; Item pœnæ cõcubinariorum indiſtinctè piis locis applicari debent, ut de illis cautum eſt in decretis Concilii Tridentini *cap.* 1. *ſeſſ.* 6 ibi, *Fabricæ Eccleſiæ, & pauperibus loci applicandorum,* & c. 1. ſeſſ. 23. ibi, *Fabricæ Eccleſiarum, aut pauperibus loci erogare;* Et de his in *cap.* 14. *ſeſſ.* 25. ibi, *Fabricæ Eccleſiæ, aut alteri pio loco.*

21 Porrò diſtinctionem ſuperiùs propoſitam an pœnæ pecuniariæ ſint arbitrariæ, vel à jure, aut ſtatuto limitatæ, & an Epiſcopus egeat necne, probavit S. Congregatio Concilii. Sæpiùs enim declaravit Epiſcopum, ſi indigeat, poſſe pro ſe retinere eas tantùm pœnas pecuniarias, quæ à ſacris Canonibus, vel Synodalibus ſtatutis pro delictis ad certam quantitatem fuerint præfinitæ. Eas autem, quæ vel ab ejus arbitrio pendent, vel per ſententiam nulla præcedente Canonum, vel ſtatutorum Synodalium determinatione imponuntur, nequaquam aliis, quàm piis locis, vel uſibus applicare poſſe. Verum pœnas Clericorum non reſidentium, item concubinariorum, ac mulctas pecuniarias ſemper piis locis eſſe applicandas, quemadmodum Tridentini Concilii decretis ſalubriter cautum eſt.

22 Poſtea tamen dixit ſacra Congregatio cõſultius fore ut Epiſcopi egẽtes pro his pœnis ſibi applicandis adeant Sedem Apoſtolicam; nec immeritò, ſaltem ad tollendam infamiam facti, & periculum conſcientiæ evitandum, ut verbis Hoſtienſis utar, in cap. *un. num.* 17. *verſ. Conſulimus tamen, de homicid. lib.* 6. Nam cum pendeat à judicis arbitrio an quis ſit pauper necne, ut notat Bartol. in l. *Si conſtante, num.* 14. *ff. ſol. matrim.* & alii plures. apud. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *centur.* 1. *caſu* 65. *num.* 6. non vacat periculo ut Prælati ſint judices ſuæ paupertatis in cauſa propria, argum. cap. *Qui rectè,* & cap. *Pauper,* 11. *qu.* 3. Cùm præſertim nõ ſit tutum in hac materia appropriationis pœnarum metiri paupertatem ex decreto Concilii Tridentini in *c.* 13. *ſeſſ.* 24. Nam ibi Cathedrales, quarũ fructus nõ excedunt ducatos mille, æſtimantur tenues ad hunc tantùm effectũ ut pẽſionibus & fructuum reſervationibus gravari nõ debeant. At nemo, ni fallor, auderet affirmare Epiſcopum, cujus reditus aſcenderet ad non gentos ducatos, poſſe ſibi retinere bona, quæ ex cõmiſſione teſtatoris teneretur diſtribuere in elee-
23 moſynam pauperum. Itaque hoc caſu paupertas Epiſcopi preſſiùs, & ſtrictiùs accipienda eſt, cùm agatur de præjudicio pauperum. & magis egentium, quibus pœnæ ſunt diſpenſandæ, ut in d. cap. *Non ſatis* 86 *diſt.* & notat *hi.* Hoſtien *n.* 3.

24 Succeſſivè QUÆRO, An pœnæ pecuniariæ poſſint ab Epiſcopo pro aliqua parte applicari procuratori fiſcali, executoribus, ac miniſtris Curiæ pro expenſis tribunalis, & palatii Epiſcopalis, ac domus Vicarii.

Hæc quæſtio, quàm meo tempore propoſuit ſacræ Congregationi Concilii Cardinalis Archiepiſcopus Ravennaten. implicat plura dubia.

Quoad primum, etſi procuratori fiſcali actu inſerviẽti, ſi ità ſe habeat cõſuetudo, aſſignari poſſit ex qualibet condemnatione decima pars ejus quantitatis, in qua reus cum Camera ſe compoſuerit, quemadmodum præſcribitur in taxa fori Eccleſiarum edita à S. Congregatione ſuper negociis Epiſcoporum juſſu ſanctæ memoriæ Cle-
26 mentis VIII. Nihil tamen eidem ſolvi poteſt ex ipſa pœna pecuniaria, cùm hæc ſit locis piis integrè applicanda. Primò, ex diſpoſitione juris cõmunis, ut hic in textu, ubi id notat gloſſa Bernardi *in princip,* & *in ver. Utilitatibus Eccleſiæ,* Gemin. in cap. *un.* §. *Si autem, in* 3. *notab. de off Ordin. lib.* 6. Hoſtien. Joann. Andr. & DD. in cap. *Irrefragabili, eod. tit.* Dec. *in rubr. de Iudic. num.* 66. ubi dicit opinionem illam, quæ adſtruit pœnam pecuniariã deberi fiſco, procedere de jure civili, non autem de jure Canonico, quo hæc pœna debetur judici, qui tenetur illam in pios uſus diſtribuere, & Covarr. *variar. reſolut. cap.* 9. *num.* 11. ubi poſt Abb. in cap. 2. *de ſucceſſ ab inteſt.* tradit eſſe
27 quidem communem opinionem, Eccleſiã, & Prælatum diœceſanum habere fiſcum; non tamen id eſſe temerè permittendum ad explendam avaritiam Epiſcoporũ; ſed ut ea, quæ eorum fiſco fuerint delata, in uſus pios erogentur. Et hoc, ni fallor, intendit gloſ. prææallegata in cap *Quia diverſitatem, in ver. Præter, de conceſſ. prabend.* Cujus authoritati innituntur, DD. affirmantes Epiſcopum habere fiſcum: nam gloſſa dicit bona Clerici damnati devolvenda eſſe in fiſcum Eccleſiæ, non autem in Cameram Epiſcopi, & allegat textum

in

in cap. *penult. de Cler. non reſident.* ubi deciditur proventus beneficiatorum abſentium, qui ſuperſunt deductis miniſtrorum expenſis, in utilitatem Eccleſiæ eſſe convertendos; Atque ita Gloſſa nomen fiſci uſurpavit, non ad commodum Epiſcopi, ſed ad utilitatem Eccleſiarum. Et ita etiam loquitur textus in deciſione Rotæ allegatus in cap. *Si quis deinceps, 17. q. 4.* ut patet ibi, *& bona eorum Eccleſiæ ipſius iuris perpetuò tradantur.*

Deinde ex præcitatis Decretis Concilii Tridentini *cap. 1. ſeſſ. 6. cap. 1. ſeſſ. 23. c. 3.* & *14. ſeſſ. 25.* Quibus pœnæ pecuniariæ, & mulctæ jubentur piis locis applicari.

Tertio ex Cōſtitutione ſecundæ Synodi provincialis Ravennaten. à S. Congregatione Concilii recognitæ & emendatæ in tit. de judiciali foro E-
28 piſcopi his verbis: (Sciant Epiſcopi pœnas, & mulctas omnes ſive illæ Clericorum, ſive aliorum quorumcumque ſint, uſibus piis applicandas, & attribuendas eſſe, nec licere Vicario, aut alteri Epiſcopalis fori judici illarum partem aliquam ullo colore, prætextuvè habere.)

29 Ac demum ex declarationibus ſæpius editis à S. Congregatione Cōcilii. Et in ſpecie cùm Epiſcopus Tudertinus deputaſſet quēdam Officiale ad jus reddendum ſuper damnis bonis Eccleſiarū illatis, eique applicaſſet pœnas pecuniarias ob eā cauſam inflictas ſub certa annua reſponſione, & conſuluiſſet S. Congregationem, An id fieri potuiſſet: reſponſum eſt minimè potuiſſe.

30 Rurſus in Curia Epiſcopali Montis Alcini pœnæ pecuniariæ inter illius miniſtros diſtribui cōſueverunt, cùm eis neque ſalarium ob nimiam Eccleſiæ paupertatem poſſet conſtitui, neq; aliud perciperent emolumentum. Quas pœnas cùm Epiſcopus locis piis applicari juſſiſſet, eaque de cauſa vix reperiretur qui operam ſuam dictę Curiæ præſtare vellet: petiit idem Epiſcopus ut dicti miniſtri ſaltem medietatem hujuſmodi pœnarū percipere poſſent. Die 10. Iulii 1610. Sacra Congregatio cēſuit hujuſmodi miniſtros hac de cauſa nihil percipere debere, neque quidquam eſſe adverſus juſtitiam, quę aliquid percipi vetat, cō-
31 cedendum. Quinimò hæc applicatio non modò prohibetur fieri procuratori fiſcali, ſed etiam locis piis, ſi id cedat aliquo modo in utilitatem Epiſcopi. Unde cum fuerit quæſitū, an Epiſcopus vigore conſuetudinis loci poſſit tutâ cōſcientia applicare pœnas, vel mulctas Sacriſtiæ, vel fabricæ Eccleſiæ, quæ etſi aliquid habeant, non tamē poſſunt abſque auxilio impenſis neceſſariis reſpōdere: Sacra Congregatio cenſuit poſſe Epiſcopum hujuſmodi pœnas applicare fabricæ, vel ſacriſtiæ Eccleſiæ, dummodo talis applicatio directè, vel indirectè non cedat in ipſius Epiſcopi utilitatem.

32 Et in caſu Archi-epiſcopi Meſſanēſis cēſuit pœnas omnes ſive ex Conſtitutionibus Synodalibus, ſive ex præcepto Epiſcopi, vel Vicarii proveniāt, ſive ex ſtipulatione Prætoria deſcendant, eſſe piis locis, non autem fabricæ Cathedralis Meſſanenſis, vel ſacriſtiæ, cujus reditus ſunt valdè pingues, applicandas, injunxitque Archiepiſcopo ut
33 pœnas omnes locis piis tantùm applicaret, pœnarumq; depoſitarium aliquem ex Capitulo cōſtitueret, qui Archiepiſcopo quotannis præſente Capitulo rationē ſuæ adminiſtrationis redderet. Et ſucceſſivè cum ad Federicum Potium Archiepiſcopi Meſſanenſis tunc defuncti Vicarium, atq; Andream Maurum ad id deputatum multa aureorum millia pœnarum, ac mulctarum nomine exacta, & ex ſacræ Congregationis decreto piis uſibus diſtribuenda adhuc ſupereſſent, ad ſupplicationem Capituli Meſſanenſis datæ fuerunt litteræ ad Archiepiſcopum Rheginum, ut eas in pios uſus diſtribui faceret, atque diſtributarum rationem exigeret.

Et paulò poſt, conquerentibus Sacerdotibus civitatis Meſſanen quod Viſitatores dictæ diœceſis in ſuis viſitationibus applicarent pœnas ſpretorū præceptorum civitati Meſſanenſi, non autem locis piis prædictæ diœceſis in maximum Eccleſiarum, Hoſpitalium, & pauperum detrimentum S. Congregatio cenſuit ſcribendum ad eundem Archiepiſcopū Rhegin. ut ſe inſtrueret an decretum alias à S. Congregatione factum ſervatum fuiſſet, & Congregationi referret, mandaretque Congregationis nomine eidem Archiepiſcopo Meſſanen. ut decretum ipſum in futurum ſub pœna etiam ſuſpenſionis ad unguem obſervaret.

34 Ab hac regula fortè excipi poſſent pœnæ non obſervantium dies feſtos, & aliorum, de quibus in Conſtitutione Pii V. quæ incipit, *Cum primum, verſ. Cum verò dierum feſtorum*, & inferius, verſ. *Mulcta autem pecuniaria*, in Bullar. *tom. 2. pag 179.* Ex his enim debetur accuſatori tertia pars, ut ibi ſtatuitur. Et fortè huc reſpexit Concilium provinciale primum Mediolanenſe *in fine in tit. de pœn.* Dum decrevit ut quotieſcumq; delicti cauſa Clerici mulctandi ſunt, quæ ab illis exigenda erit pecunia, nullo modo ad Epiſcopum perveniat, in ejuſve cōmoda quavis ratione convertatur; ſed idem Epiſcopus parte pecuniæ, quæ tertiā nō ſuperet, aſſignata delatori, reliquā piis operib⁹ aut locis, quibus ei videbatur, omnino attribuat.

35 Quoad ſecundum dubium, aliis miniſtris, & executoribus Curiæ ſimiliter nihil videtur ſolvi poſſe ex mulctis, & pœnis pecuniariis; tum ex rationib⁹ ſuperi⁹ allatis in caſu procuratoris fiſcalis; tum quia in dicta taxa fori Eccleſiarum jubetur dari his miniſtris certa quantitas ratione executionis dumtaxat; Ex condemnationibus verò nihil eis attribui jubetur, niſi in caſu ſpeciali, quo invenerint aliquem laborantem in diebus feſtis; tunc enim habere debent quartam partem pœnæ ab ipſo reo, quæ devenerit in manus depoſitarii Cameræ; quod innuit regulam eſſe in contrariū in aliis caſibus. Tum denique quia aliquando S. Congregatio ex gratia cenſuit concedendum alicui Epiſcopo propter Eccleſiæ paupertatem, ut pœnas pecuniarias uſque ad præfinitam ſummam in uſum Executorum erogaret.

36 In aliis officialibus longè minor eſt difficultas, & præcipuè in Vicario Epiſcopi: nam S. Congregatio conſulta an Vicario Epiſcopalis Curiæ ex pœnis, & mulctis aliqua portio aſſignari poſſit pro ejus mercede, ut vigilantius criminibus indagandis incumbat juxta antiquum ritum ipſius Curiæ: reſpondit non poſſe.

37 Ex his conſequitur reſolutio tertii dubii, ut idem juris ſit de expenſis Tribunalis; tum quia hæc cauſa non poteſt dici pia; tum quia cùm expenſæ hujuſmodi ad Epiſcopum ſpectent, c. *Militare, 23. q. 1.* & notatur in cap. *Cum ab omni, de vit. & honeſt. Cler* hæc applicatio indirectè cederet in Epiſcopi utilitatem: quo caſu nec ipſi Eccleſiæ, vel Sacriſtiæ fieri poteſt applicatio, ut jam dixi-

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal. I 2

diximus in primo dubio S. Congregationem reſpondiſſe.

38 Poſtremò in reparatione palatii Epiſcopalis, aut domus Vicarii, ſimiliter nihil inſumi poſſe ex hujuſmodi pœnis pecuniariis ſæpius cenſuit S. Congregatio: nonnumquam etiam ex gratia Sanctiſſimus fecit Epiſcopis pauperibus facultatem eas pœnas in certa ſumma in hunc uſum erogandi, ſed plerumque eam denegavit.

39 Hæc omnia multo magis procedunt in illis pœnis pecuniariis, quæ à ſacris Canonibus, vel Synodalibus ſtatutis pro delictis ad certam quantitatem non ſunt præfinitæ, ſed vel ab Epiſcopi arbitrio pendent, vel per ſententiam, nulla præcedente Canonum, vel ſtatutorum ſynodalium determinatione imponuntur. Has enim omnes, ſicut & pœnas Clericorum non reſidentium, & concubinatiorum, ac mulctas contumaciales S. Congregatio etiam in caſu egeſtatis Epiſcopi cenſuit indiſtinctè, nequaquam aliis, quàm piis locis, vel uſibus eſſe applicandas, non obſtante contraria conſuetudine.

De Pœnis.

Cap. Tuæ.

1 TUÆ. Clericus in magno crimine deprehenſus, depoſitus, in monaſterium detruditur. Hoc dicit ſecundum Jo. Andr. & alios communiter. Et ſecunda pars, ibi, *reſpondemus.*

Pro intelligentia hujus textus vide quod ſcripſi in cap. *Cùm non ab homine, n. 100. de iudic.*

De Pœnitentiis, & remiſſionibus.

Cap. Manifeſta.

SUMMARIUM

1 *Pœnitentia publica pro manifeſto peccato imponi debet, & num. 15. & 17*

2 *Pœnitentia, alia ſolemnis, alia publica, alia privata.*

3 *Pœnitentia ſolemnis quæ ſit.*

In uſum revocatur à Concilio Mediolanen. II. ibid.

4 *Pœnitentium quinque ordines.*

5 *Pœnitentia ſolemnis imponitur ab Epiſcopo tantùm, vel à Sacerdote de illius mandato.*

6 *Et pro peccato graviſſimo totam civitatem commovente.*

7 *Non iteratur, niſi aliud habeat conſuetudo.*

8 *Pœnitentes ſolemniter ſunt infames non ratione pœnitentiæ, ſed ratione criminis publicati.*

9 *Non promoventur ad Ordines, nec in ſuſceptis miniſtrant.*

10 *Epiſcopus tamen cum eis diſpenſat ad Minores, ſed non ad Sacros.*

11 *Pœnitentia publica quæ ſit.*

Et pro quibus delictis ſit iniungenda, num. 12. verſ. De iure tamen.

12 *Pœnitentia quæ imponatur laico, qui presbyterum interfecit.*

13 *Pœnitentiam publicam qui poſſint imponere, & nu. 18. 19. & 20.*

14 *Pœnitentia ſolemnis non eſt iniungenda Clerico niſi depoſito; & quid de pœnitentia publica.*

15 *Pœnitentia publica iniungitur pro manifeſto peccato.*

16 *Peccatum eadem qualitate purgatur, qua originatur.*

Qualitas eadem adeſſe debet in cauſa extinctiva, quæ adeſt in cauſa productiva, ibidem.

17 *Peccantes publicè palam ſunt corrigendi, & numer. ſeqq.*

18 *Tridentinum Concilium, & Canones iubentes pro manifeſto peccato publicam iniungi pœnitentiam, an habeat locum in foro ſacramentali, & num. ſeqq.*

Pœnitentiarii Epiſcoporum, & Sacerdotes an poſsint, ac debeant publicè, & ſcandaloſè peccantibus imponere publicas pœnitentias, ibidem & num. ſeqq.

19 *Pœnitentiam publicam ex Concilio Tridentino poteſt Epiſcopus commutare in aliam ſecretam.*

20 *Prælati Regulares ex Concilio Tridentino non poſſunt ſuis ſubditis pro manifeſtis peccatis imponere pœnitentiam publicam, ſed debent eos corrigere intrà ſepta monaſterii.*

1 MANIFESTA. Breve eſt, communiter non ſummatur; ſed per alia verba ſic ſummari poteſt, ſecundum Abb. & Marian. Socin. Pro manifeſto peccato pœnitentia publica imponi debet. Hoc dicit.

2 Ad intelligentiam textus præmitte triplicem eſſe pœnitentiã, videlicet, ſolemnem, publicam, & privatam, de quibus per Raymundum *in ſumma de pœnit. & remiſſ.* & per Hoſt. *in ſumma eodem tit.* §. *Utrum, verſ. His prælibatis*, & Marian. Socin. *hic n. 4.* & omiſſa pœnitẽtia privata, quæ pro peccatis ſecretis injũgitur à ſacerdote in actu ſacramentalis cõfeſſionis, ut §. *His auctoritatibus, verſ. Secreta*: namque poſt, cap. *Quis aliquando, de pœnit. d. ſt. 1.* & de qua hic non eſt ſermo.

3 Pœnitentia ſolemnis ſtrictè, & propriè dicitur illa, quæ præſcribitur à Concilio Agathenſi relato *In capite, 50. diſt.* ſecundum Hoſt. *ubi ſupra*, Io. Andr. *hic in fin.* & Marian. Socin. *nu. 5.* Henric. Boich. in cap *Quæſitum, nu 4 infra eodem* & fit hoc modo. (In capite Quadrageſimæ tales pœnitentes præſentant ſe cũ presbyteris ſuis Epiſcopo civitatis ante fores Eccleſiæ ſacco induti, nudis pedibus, vultibus dimiſſis, coma depoſita, & eis in Eccleſiã introductis, Epiſcopus cum omni Clero ſeptem Pſalmos Pœnitentiales dicit, & poſtmodum eis manus imponit, aquam benedictam ſpargit, & cinerem capitibus imponit, cilicio colla eorũ operit, & denunciat eis lacrymabiliter, quod ſicut Adam ejectus eſt à Paradiſo, ita ipſi de Eccleſia ejiciuntur; & jubet miniſtris, ut eos ab Eccleſia pellant, Clero eos proſequẽte cum hoc reſpõſorio, *In ſudore vultus tui, &c.* In Cœna autem Domini quolibet anno à ſuis presbyteris in Eccleſia reducũtur; & erunt ibi uſque ad octavas Paſchæ, ita tamen quod non communicabunt, nec pacem accipient & ſic fiat quolibet anno, quouſque aditus Eccleſiæ eſt eis interdictus) Hæc ibi, & refertur à D. Thom. *in 4. ſentent. diſt. 14 q. 1. art. 5. q 3.* & in uſum revocari jubetur à Concilio provinciali Mediolanen III. *in tit. de iis, quæ ad pænit. ſacram. pertinent tom. 4. Conc. p 2. pag. 418 col. 1. littera F.* his verbis (Studeat Epiſcopus ad ſacro-

rum

rum Canonum, & Tridentini Concilii præſcriptum pro publicorum delictorum gravitatis ratione & publicam, & ſolemnem pœnitentiam in uſum revocare; quos verò ita ſolemniter pœnitere oportet, menſe ante quadrageſimæ initium ad ſe per Parochos deferri curet, ut primum ineunte quadrageſima illi pœnitentia affici; tum die Cœnæ Domini Eccleſiæ reconciliari poſſint ſtato ſolemni ritu.

4 Pœnitentium autem erant quinque ordines. Primus abjectiſſimus eorum, qui non ingrediebantur Eccleſiam, ſed tantùm veniebant ad fores, & illic proclamabant ad Chriſtianos, qui intra Eccleſiam erant, ut pro ſe orarent. Qui locus propterea à Græcis vocatus eſt fletus.

Secundus eorum, qui ad Eccleſiam admittebãtur, non ad aliam rem, niſi ut audirent concionem, quam etiam audire ſolebant competentes, & audientes: poſtea ejiciebantur poſt competentes, & audientes. Hic locus à Græcis vocatus eſt Auditorium.

Tertius eorum, qui admittebantur non modò ad concionem, ſed etiam ad orationem publicam, quæ fiebat extra ſacrificium: nam ad ſacrificium, & preces illius non admittebantur. Locus, in quo hi conſiſtebant, dicebatur Subjectio, ſeu Subtractio.

Quartus eorum, qui admittebantur etiam ad preces ſacrificii, ſed non poterant communicare; propterea eorum locus vocabatur Congregatio, quia manebant cum tota Congregatione Chriſtianorum.

Quintus, eorum, qui jam expleverant omnem ſuam pœnitentiam, quique non expectabant niſi reconciliationem, ut accederent ad communionem: quapropter eorum locus in Eccleſia deſignatus dictus eſt Expletio) Hæc ſcripſit Gregorius Neocæſarienſis in Epiſtola Canonica *cap. 11.* quæ conjuncta eſt Canonibus Photii, & de quibus omnibus Pacianus *de pœnit.* De habitu verò illorum habetur in d. cap. *Quadrageſima, 50. diſt.* & apud eoſdem Auctores, & alios veteres Scriptores, ex quibus apparet quantum ab illa eccleſiaſtica politia nunc diſtamus.

Porrò hanc ſolemnem pœnitentiam ſolus Epiſcopus imponit, vel Sacerdos de illius mandato, ut notat Hoſt. *in ſumma eod. tit. § Vtrum*, & Marian. Socin. *hic nu. 6.* dicens hanc eſſe communem
5 opinionem. Idque non niſi pro peccato graviſſimo, horrendo, ut pro homicidio, cap. *Placuit 50. diſt.* & pro ſacrilegio, inceſtu, & ſimilibus, dũmodo tamen peccata ſint publica, itaut totam civitatem, caſtrum, vel villam commoveant, cap *fin. 26. qu. 6.* ut per D. Thom. *loco citato*, Hoſt. *ubi ſupra*, Marian. Socin *hic d. n. 6. verſ. 4 Quæro, &* Abb. in cap. *Quæſitum, in 1 notab. infra eodem*; nec imponitur niſi ſemel, quia ſolemnis hæc pœnitẽtia non iteratur, niſi aliud habeat conſuetudo, c. *Reperiuntur, de pœnit. diſt. 3.* & docet S. Thom. in *3. par. q 84. art. 10. ad 2. & in 4. ſentent. diſt. 14. q. 1. art. 5. qu. 2. in corp.* reddens triplicem rationem, primam ne ex iteratione vileſcat, ſecundum propter ſignificationem, quia figura eſt depulſionis hominis de Paradiſo d cap. *In capite, 50 diſtinct.* quæ depulſio ſemel facta fuit; tertiam, quia hujuſmodi ſolemnizatio eſt quaſi quædam profeſſio perpetuò conſervandi ipſam pœnitentiam. Effectus autem hujus ſolemnis pœnitentiæ eſt, quia tales pœnitentes ſunt infames non ratione pœnitentiæ, ſed ratione criminis per rationẽ pœnitẽtiæ publicati, cap. *Infames. § Porrò, 3. q. 7.* & not. Hoſt. in cap. *2. n. 7. verſ. Sed numquid tales pœnitentes ſunt infames, ſupra de offic. Archipresbyter*, Marian. Socin. *hic n. 7.* & Sylveſt. *in verb. Pœnitentia, num. 3.* facit tex. in l. *Ictus fuſtium, ff. de iis, qui no-*
9 *tan. infam.* Et ideo tales non promoventur ad Ordines, nec in ſuſceptis miniſtrant, c. *Illud, 50. diſt.*
10 Poteſt tamen Epiſcopus diſpenſare ad minores, ſed non ad ſacros, cap. *Placuit, 50. diſtinct.*

11 Pœnitentia publica eſt illa, quæ publicè imponitur, & ideo omnis ſolemnis pœnitentia poteſt dici publica, quia publicè imponitur, ut in d. c. *In capite, 50. diſt.* & docet S. Thom *in 4. ſentent. diſtinct 14. qu. 1. art. 5. qu 3. in corp.* Sed propriè publica pœnitẽtia ad differentiam ſolemnis dicitur illa, quæ fit in facie Eccleſiæ, non tamẽ cum præfit ſolemnitate; veluti cùm injungitur peregrinatio per mundum cum pera, & baculo benedictis, D. Thom. *ubi ſupra*, Hoſt. d § *Vtrum, verſ. Publica verò pœnitentia*, Marian. Socin. *hic num. 9.*

12 Talis quoque eſt pœnitentia, quam ſacra Pœnitẽtiaria imponit laico, qui presbyterum interfecit, videlicet (Cæterum ſi delictum ſit publicum, vel detegatur eidem oratori mãdati ſub debito præſtiti juramenti, ut cùm primùm tutò poterit, per quinque Eccleſias illius loci, ubi tantùm facinus perpetravit (ſi tot ibi fuerint) nudus, diſcalceatus, femoralibus dumtaxat retentis, virgam in manibus, & corrigiam circa collum deferẽdo incedat, ſuum publicè fatendo reatum, & ante fores dictarum Eccleſiarum à presbyteris eumdem pſalmum pœnitentialem canẽtibus ſe faciat verberari, dum major ibi ad divina convenerit populi multitudo) quæ pœnitentia ferè deſumpta eſt ex cap. *Felicis, §. Cum autem, de pœnis, lib. 6.* & facit Clem. *Si quis ſuadente, eod. tit.* De jure tamen ſi delictum ſit publicum, & ſcandalizãs totã civitatem, imponitur pœnitentia ſolemnis, ut dictum eſt ſupra, *n. 6.* ſi verò ſit publicum, ſed non ſcãdaloſum, tunc imponitur pœnitentia publica, ſed non ſolemnis, ut cap. *Si quis presbyter, de purgat. canonica*, & declarat, Abb. in cap. *Quantum, in 1 notab. infra eodem*; de quo tamen dic ut ibi adnotavi.

13 Porrò pœnitentiam publicam imponit nõ modò Epiſcopus, ſed etiam quilibet Sacerdos, & multo fortius Generales Pœnitentiarii Epiſcoporum, cùm non reperiatur prohibitum, arg. cap. 2. *ſupra de offic. Archipresbyter*, niſi aliud habeat contraria conſuetudo, arg. cap. *De trina. 4. diſt* & cap. *Super eo, de cognat. ſpiritual.* ſecundum Hoſtien. in *ſumm. de pœnit. & remiſſ. d. §. Vtrum in fine, verſ. Publica verò pœnitentia*, Mar. Socin. *hic num. 9. verſ. Et hanc poteſt iniungere*, & latius dicam infra, *nu.*
14 *19.* Sed tamen Clerico nedum ſolemnis, ſed nec publica hæc pœnitentia eſt injungenda niſi depoſito, ut cap *Confirmandum*, & cap. *Alienum, 50. diſt.* cap. *ultim 26 qu. 6.* & tenent Laurentius, Raymundus, & Bernardus *hic in gloſ. unica*, Innoc. *in verb. Occulta*. Hoſt. *n. 2.* & Butr. *n. 4 in fin.* ſed quia in hoc articulo ſunt opiniones diverſæ, tu vide quæ latiùs dicam in d. cap. *Quæſitum, infra eodem*

15 His præhabitis nota ex textu quod dictum eſt ſupra in ſummario, videlicet, Pro manifeſto peccato pœnitentiam publicam eſſe injungendam, ad

idem cap. *Si peccaverit*, *2. qu. 1.* & cap. *Ergo Berengarius in fin. de conſecrat. diſtinct. 2.* & manifeſtum hic accipitur pro notorio, ſecundum Hoſt. *in princip.* vel ſecundum Io. Andr. *itidem in princip.* poteſt ſumi pro notorio, vel pro publico non notorio, de quo dic ut ſcripſi in cap *Veſtra, n. 54. & ſeqq. de cohabit. Cler. & mulier.* & ſic eâdem qualitate
16 peccatum purgatur, quâ originatur: & eadem qualitas adeſſe debet in cauſa extinctiva, quæ adeſt in cauſa productiva, ut *hic* per Butr. *in 1. not.*
17 facit cap. *Omnis res*, cum ibi notatis *infra de reg. iuris*, & cum textu noſtro concordat Concilium Tridentinum *cap. 8. ſeſſ. 24. de reform.* ubi ſic legitur (Apoſtolus monet publicè peccantes palam eſſe corrigendos: quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conſpectu crimen commiſſum fuerit, unde alios ſcandalo offenſos, commotoſq; fuiſſe non ſit dubitandum, huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam publicè injungi oportet, ut quos exemplo ſuo ad malos mores provocavit, ſuæ emendationis teſtimonio ad rectam revocet vitam.)
18 Sed hic inſurgit dubitatio, numquid textus noſter & decretum Concilii d. *cap. 8. ſeſſ. 24* vendicent ſibi locum in foro ſacramẽtali, itaut poſſint, ac debeant ſacerdotes, & maximè Pœnitentiarii Epiſcoporum publicè, & ſcandalosè peccantibus imponere publicas pœnitentias. Navarrus in c. 1. *§. Sacerdos, n. 87. & ſeqq. de pœnit. diſt. 1.* & *in Manual. c. 8. n. 10* tenet hos canones habere locum in foro mixto exteriori dumtaxat, qui etiam dicitur forus conſcientiæ, vel quaſi pœnitẽtialis, ſeu medius, ſecundum Præpoſit. in cap. *Præterea, il ſecondo, n. 5. de ſponſal.* non autem in foro ſacramentali, ſeu pœnitentiali; tum quia non loquuntur de Confeſſoribus ſed utũtur verbis impersonalibus; tum quia noluerunt ſtatuere, ut Confeſſores hoc faciant eo modo, quo percipi poſſit tales pœnitẽtias ab eis fuiſſe impoſitas; hoc enim eſſet rumpere indirectè ſigillum confeſſionis; tum quia Con-
19 cilium tribuit poteſtatem Epiſcopis mutãdi pœnitentiam publicam, de qua loquitur, in aliam ſecretam; tum denique, quia à jure antiquo non eſt recedendum quando jus novũ ad id nos non compellit: unde concludit Navarr. Confeſſorem non debere palam facere indirectè pœnitentẽ ei confeſſum fuiſſe aliquod peccatum publicum ſcandaloſum, imponendo ei pœnitentiam publicam ſic, ut credatur ab ipſo impoſita, licèt fateatur eam poſſe ſic imponere, ut credatur pœnitentem ex ſe ipſo illam facere ad ædificationem eorum, quos ſcandalizavit: & eam non eſſe in uſu quoad forũ pœnitentialem, atteſtatur Dominic. Soto *in 4. diſt. 19. qu. 2. art. 5* & Gregorius de Valentia *tom. 4. diſput 7. punct. 3. ad fin.* & *de controverſiis fidei in tit. de ſatisfactione, cap. 4. in fin.* Addit etiam Io. Major. *in 4. diſt 14. qu. 2. col. ultim.* eas parum conducere, & raras fuiſſe in diebus ſuis; & non eſſe à Sacerdotibus imponendas, ubi eſt conſuetudo contraria, tenent ferè omnes mox allegandi.

Contrarium tamen, videlicet pro peccato publico, & ſcandaloſo poſſe quemlibet Confeſſorẽ imponere pœnitẽtiam publicam, niſi ejus Eccleſiæ conſuetudo aliud habeat, quia nullibi reperitur prohibitũ, nec inde ſequitur manifeſtatio cõfeſſionis, tenuerunt Goffr. *in ſumma de Pœnitent. & remiſſ. n. 5.* Hoſt. *in ſumm. eod. tit. ſub n. 55. §. His prælibatis, ad fin. verſ. Publica verò*, Speculat. *in Repertorio in tit. Aureum Confeſſorium. §. Sequitur videre, in prin.* Henric. Boich. in cap *Quæſitum n. 4. infra eodem*; Turrecrem. in cap. *Poteſt, & aliter, nu. 4.* & in cap. *Pœnitentes, n. 3. diſt. 50* Præpoſ. in cap. *Quamvis, eadem diſtinct n. 2.* Brixien. *in repert. in verb. Pœnitentia, verſ. An quando imponitur, & verſ. Ex quibus cauſis, & verſ. An Sacerdos*, & ex Theologis Alexand. de Hales *in ſumma p. 4. q. 14. memb. 6. art. 1.* S. Thom. *in 4. diſt. 14. art. 5. q. 3.* Petr. de Palud. *q. 6. concluſ. 11. in fine*, Durand. *q. 4.* Sot. *in 4. diſt. 19. qu. 2. art. 5* Io. de Friburg. *in Summa confeſſ. lib 3. tit. 34. qu. 12.* Aſten. *p. 2. lib. 5. tit. 34. q. 2.* Piſanella *in verb. Pœnitentia, §.* Roſella *in ver. Confeſſor, n. 1. verſ.* Et pro declaratione, Angel. *in verb. Pœnitentia, n. 2.* Sylveſt. *eod verb. q. 1.* Armilla *itidem in ver. Pœnitentia, n 2.* Tabien. *in eodem verb. q. 9.* Medin. *de pœnit. tract. 2. q 40. §. Aliud eſt pœnitentia publica*, Alfonſus Vivald. *in candelabro, tit. de Sacram. Pœnitent. lib. 1. nu. 1.* Cardin. Bellarmin. *de controv. fidei, controverſ. 4, Generali, cap. 21.* & noviſsimè Suarez *lib 4. qui eſt de pœnitentia, diſp 33. ſect. 6. quæſt. 3* Id autem maximè poſſe pœnitentiaros Epiſcoporum, tenuerunt Hoſt. & Maria. Socin. ut dixi *ſupra n. 13.* Henric. Boich. Aſten. Vivald. *in locis ſupràcitatis arg. cap. 2.* Sà *de off Archipreſb.* quos etiam de conſuetudine abſente Epiſcopo imponere pœnitentias ſolemnes dixerant Petr. de Palud. *ubi ſupra*, & Turrecr. in cap. *Pœnitentes, num. 2. 56. diſt.*

Nec videtur obſtare quod dicebatur de contraria cõſuetudine; tum quia poſſet fortaſſe procedere quoad ſimplices Confeſſores arg. cap. *De Trina, 4. diſtinct.* & cap. *Super eo. de cognat. ſpirit.* Sed nõ quoad principales Pœnitẽtiarios Epiſcoporũ, præſertim quia peccata graviora, pro quibus ſolis imponitur pœnitentia publica ſecundũ opinionem Hoſt & Henric. Boich. *locis citatis* ſolent per Epiſcopos reſervari, & ſuis Pœnitẽtiariis concedi. Item conſuetudo, ſi quæ olim aderat in contrarium, videtur ſublata à Concilio Tridentino, antiquos Canones innovante; quod fieri optaverat Petr. Sotus *in inſtitut. Sacerd. tit de remed privat. verſ. Quod attinet, fol. 428.* & poſt Concilium, ac in ejus executionem hujuſmodi publicas pœnitentias in uſum revocari mandant Cõcilia provincialia Mediolan. tertium *in tit. de iis, quæ ad Pœnitent. ſacramental. pertinent, § Suadeat Epiſcopus*, cujus verba retulimus ſuprà, *nu 3. & 4. eod. tit. §. Quod in Concilio*; & apertiùs Primùm *in tit Quæ pertinent ad Sacram. Pœnitent. adminiſtration.* cujus hæc ſunt verba (Iidem, ſcilicet Confeſſores, quemadmodum à Sacra Tridentina Synodo juſſum eſt, publicè peccantibus, publicam pœnitentiam imponant, neque illud publicæ pœnitentiæ genus, niſi datâ ab Epiſcopo facultate, ſecretâ aliâ pœnâ commutare audeant,) *to. 4. Concil. p. 2. pag. 367. col. 2. littera D.*

Porrò in Sacra Congregatione Cõcilii propoſito dubio, an ex decreto d. *c. 8. ſeſſ 24.* Pœnitentiarii Epiſcoporum poſſint, ac debeãt publicè peccantibus publicas pœnitentias injungere, Die *22.* Martii 1614 tametſi plerique ex Patribus viſi fuerint ſentire de jure communi hæſitandum nõ eſſe quin poſſint ac debeant Sacerdotes, & maximè Pœnitentiarii Epiſcoporum publicè peccãtibus imponere publicas pœnitentias: valdè tamẽ fuerunt ancipites, num id caveatur Concilii Decreto d. *cap. 8.* Ideoque tutiùs exiſtimarunt abſtinere

here à declaratione, ut ex Confeſſorum, & Pœnitentium quieti magis conſultum ſit.

10 Vlterius quæritur numquid liceat Superioribus Regularibus publicè peccantibus publicam pœnitentiam pro modo culpæ injungere ex Concilio d. c. *8 ſeſſ. 24.* non obſtantibus Conſtitutionibus Ordinis, ſecundum quas intra ſepta monaſterii quicunque delinquentes puniri debent.

Die 18. Iulii 1585. Sacra Congregatio Concilii cenſuit dictum decretum in principio non pertinere ad Regulares: præſertim obſtantibus Conſtitutionibus Ordinis.

De Pœnit. & Remiſſ.

Cap. Qui Presbyterum.

SVMMARIVM.

1 *Militis exauthorizatio fit per detractionem cinguli militaris, ſicut degradatio Clerici per ablationem inſtrumenti ad ſuum Ordinem ſpectantis, & n. 18. & 20 & 68.*

2 *Cingulum militiæ in Religione Hieroſolymitana, an ſit de ſubſtantia profeſſionis Regularis in gradu militum, ita ut illius omiſſio irritet profeſſionem expreſſam, & impediat tacitam: & n. ſeqq uſque in fin.*

3 *Cingulum militiæ quid, & n. 4.*

4 *Cinguli ſolemnitas de iure communi eſt ſubſtantialis in milite ſæculari, & num. ſeqq. uſque ad num. 24.*

Contrarium, n. 61.

Declaratur, n. 63.

5 *Subſtantiale in quolibet gradu, & ordine dicitur eſſe illud, in cuius traditione poteſtas illius gradus, ſeu ordinis confertur.*

6 *Miles in quo actu recipiat poteſtatem iuris militaris, & num. 10.*

7 *Militis ſæcularis creatio ex Pontificali Romano, & num. 59.*

Miles creatur cùm cingulo circumcingitur; ibidem.

8 *Creare eſt ex nihilo aliquid facere*

9 *Imperator adminiſtrationem Imperii non recipit ante coronationem. & 14.*

11 *Miles præſumitur qui portat cingulam, & calcaria, deaurata.*

12 *Militem; vel Doctorem Primates ſolo verbo creare poteſt.*

13 *Doctoratus inſignia, ideſt liber, & inſula, an ſint de ſubſtantia Doctoratus.*

14 *Imperator non dicitur graduatus, niſi poſtquam coronantem receperit inſulam.*

15 *Character Ordinis non imprimitur ſine traditione inſtrumenti ad illum Ordinem ſpectantis.*

16 *Miles promovetur ad militiam ſæcularem per clamydis, & cinguli dationem.*

17 *Miles eſſe deſinit cùm cingulum militiæ deponit.*

19 *Milites ſi cingulo ſpolientur, perdunt omne militiæ privilegium.*

20 *Degradatio Clerici fit, ut exauthorizatio eius, qui militia deſervit armatæ.*

Declaratur, n. 68.

21 *Graduatio, & degradatio fit per inſignia.*

22 *Militis Regularis creatio ex Pontificali Romano, & n. 59. & 72.*

23 *Cingulum venit appellatione habitus.*

Declaratur, n. 71.

24 *Cinguli decoratio ex ſtatutis Ordinis Hieroſolymitani eſt de ſubſtantia profeſſionis in gradu militum, & n. ſeqq. uſque ad n. 46.*

Contrarium num. 73. & ſeqq. uſque ad n. 99.

Item ex ordinationibus Capitularibus eiuſdem Religionis, num. 46.

Contrarium, n. 99.

25 *Subſtantialia actus intelliguntur eſſe illa omnia, de quibus in iure cautum invenitur, ut debeant fieri.*

26 *Forma ſubſtantialis inducitur ex verbis neceſſitatem deſignantibus.*

Declaratur quadrupliciter, à num. 74 uſque ad num. 93.

27 *Neceſſarium, quandoque exponitur, ideſt utile, & expediens.*

28 Debeat, *verbum præceptum, & neceſſitatem importat, & ſi quando ſapiat honeſtatem, illud eſt ſpeciale.*

29 *Hieroſolymitana Religio à primæva illius fundatione non tantùm ad hoſpitalitatem: ſed etiam ad militandum pro fide fuit inſtituta.*

30 *Neceſſarium ex proprietate deſignat præceptum, & obligationem.*

31 *Actus contra legis, vel ſtatuti prohibitionem eſt nullus, licèt non adſit decretum irritans.*

32 *Præſertim in his quæ habent perpetuam cauſam prohibitionis.*

Limitatur quatuor modis à numero 74 uſque ad num. 93

33 *Lex* Non dubium, C. de legibus, *locum habet etiam in Regularibus; & perſonis eccleſiaſticis, etiam exemptis, contra Vaſquez.*

34 *Ius civile ab omnibus ſervari debet ubi contrarium non reperitur ſtatutum per ius canonicum.*

35 *Ordo datus per prius, & poſterius, cenſetur datus de forma.*

Declaratur quatuor modis à num. 72. uſque ad num. 93.

36 *Conſtitutio diſponens aliquos non eſſe admittendos ad profeſſionem, niſi priùs facta inquiſitione de eorum qualitatibus, inducit formam.*

37 *Forma in actibus humanis eſt partium ordinatio ſecundum prius; & poſterius.*

38 *Subſtantialia actus debent ſimul, & contemporaneè cum ipſo actu explicari, & n. 62.*

Declaratur, n. 39. & 41.

39 *Cingulum militiæ non materialiter tantum, ſed formaliter eſt accipiendum.*

40 *Miles ſemel, remanet ſemper miles, quamdiu non eſt autorizatus.*

41 *Pro forma non eſt abſurdum, ut inducatur etiam aliquod præambulum.*

42 *Executor datus cum poteſtate limitata nulliter procedit, ſi fines mandati non ſervat.*

Declaratur n. 93. & ſeqq. uſque ad n. 101.

43 *Profeſſio facta in manibus Delegati excedentis limites ſuæ facultatis non valet.*

Declaratur, n. 93 & ſeqq. uſque ad n. 101.

44 *Hieroſolymitani milites non deſcripti in matricula non habentur pro Fratribus, nec privilegiis fruuntur, & n. 66. & n. 100.*

45 *Miles non matriculatus cenſetur tamquam privatus, ſeu paganus, & n. 63.*

46 *In Hieroſolymitana Religione profeſſio fieri non poteſt, niſi in gradibus militum, Capellanorum, & ſer-*

& ſervitium, & factis probationibus nobilitatis, aliàs non valet, & n. 91 & 99.

47 Decretum irritans formam ſubſtantialem inducit.

48 Hieroſolymitani ſexdecim Capitulares facultatem non habent decernendi contra ſtatuta Ordinis.

Sed ſolum generale Capitulum, n. 54.

49 Et eorum ordinationes ſunt temporales uſque ad novum Capitulum generale, etſi contigerit eas à Sede Apoſtolica confirmari.

Declaratur, n. ſeq.

50 Conſtitutio Capituli generalis confirmata à Papa donec revocata non fuerit per ſequens generale Capitulum, dicitur perpetua, quamdiu non revocatur.

51 Forma ſervari debet etiam in minimis, aliàs actus eſt nullus.

52 Forma à iure tradita in dubio cenſetur ſubſtantialis, & de eſſentia actus.

53 Profeſſioni tacitæ obſtant impedimenta omnia, quæ obſtant profeſſioni expreſſæ.

55 Profeſſio tacita requirit conſenſum tum Religionis, tum profitentis.

56 Miles præſumitur ignorare ius inducens profeſſionem tacitam ex ſuſceptione habitus, & actibus profeſſorum. Et hæc ignorantia impedit tacitam profeſſionem.

Contrarium, n. 107.

58 Cinguli ornatus in militibus Regularibus de iure non requiritur, & n. 69. uſque ad n. 73.

59 Cinguli, ſeu ſpecialis ceremonia in creatione militis Regularis fuit prætermiſſa in Pontificali reformato iuſſu Clem. VIII & n. 72.

60 Cur adhibeatur in creatione militis ſæcularis, & regularis?

61 Proximè cingendus habetur pro cincto.

62 Solemnitas, quæ poteſt ſubſequi, numquam dicitur de ſubſtantia, vel forma.

63 Miles non præcinctus, aut non matriculatus non gaudet militum privilegiis.

64 In militis creatione antiquæ ceremoniæ hodie non ſunt in uſu.

65 Cingulo decorari dicitur qui miles creatur, etiamſi cinguli ſolemnitas non ſervetur.

66 Cingulo cæleſtis militiæ præcingi dicitur Clericus.

67 Cingulum in iure quandoque pro dignitate ipſa uſurpatur.

69 Profeſſionis ſubſtantia conſiſtit in tribus votis ſolemnibus, & n. 73.

70 Habitus Religionis non eſt de ſubſtantia monachatus.

74 Verba neceſſitativa, & ordo datus non inducunt formam annullativam actus, quando eadem, vel alia iura dicunt actum valere, & n. 91.

Hieroſolymitani profeſſi non ſervata forma ſtatutorum olim deiiciebantur ad gradum inferiorem, & n. ſeq.

76 Pœna ſpecialis tollit pœnam annullativam actus, maximè ubi pœnæ ſe ad invicem non compatiuntur, & n. 118. & 124.

77 Ratio ſtatuti abrogati allegari poteſt ad deciſionem cauſarum.

78 Hieroſolymitani milites per cingulum diſtinguuntur à Capellanis, & ſervientibus, & n. ſeq.

79 Rubrum declarat materiam nigri eſſe illius naturæ, cuius eſt rubrum.

80 Forma ſtatuti circa profeſſionem regularem non cenſetur ſubſtantialis, niſi habeat decretum irritans.

81 Etiamſi datus ſit ordo per prius, & poſterius.

82 Nullatenus, dictio, importat nullitatem actus ipſo iure.

83 Et habet vim decreti irritantis.

84 Profeſſio quamvis à puella fieri non debeat ante explorationem voluntatis, tamen ſi fiat valida eſt.

85 Idem in profeſſione facta ante annum 18. & 22. in Religionibus Minimorum, & Redemptionis captivorum contra ſtatutorum præſcriptum.

86 Præpoſteratio in formalibus, & in his, quæ ſunt de ſubſtantia, vitiat actum, ſecus in aliis.

87 Statutum ſi in una parte apponat decretum irritans, in alia non cenſetur formam ſubſtantialem inducere, licèt verba ſint apta illam importare, & n ſeqq.

88 Stylus ſtatuentium maximè eſt attendendus ad intelligentiam ſtatutorum.

89 Miſſa non eſt de ſubſtantia electionis Papæ.

90 Statutum Ordinis Hieroſolymitani ubi voluerunt actum eſſe nullum, explicitè appoſuerunt decretum irritans.

91 Clauſula decreti in fine poſita refertur ad omnia præcedentia.

92 Relatio fieri debet ad proxima.

93 Clauſula, ſervatis ſervandis, non refertur niſi ad ſubſtantialia.

94 Denunciationes matrimoniales non ſunt de ſubſtantia: & ideo ſi omittantur à Delegato ad diſpenſandum cum clauſula, ſervatis ſervandis, actus non vitiatur.

95 Executor non eſt mixtus, ſed merus ubi commiſſio dirigitur parti impetranti.

96 Clauſulæ aptæ importare executorem mixtum, in litteris gratiæ nihil operantur, niſi adſit clauſula, vocatis vocandis.

97 Delegatus non ſervans formam mandati tunc demum nulliter procedit, ſi conditiones in commiſſione adiectæ ſint præter ius: ſecus ſi de iure inſint, & aliàs non ſint ſubſtantiales, & n. ſeq.

98 Clauſula, ſervatis ſervandis, & conſimiles non ſonant in conditionem, ſed in monitionem, nec dant novam formam mandati, ſed inſtruunt executorem.

101 Profeſſio in Religione Hieroſolymitana non poteſt declarari nulla à Vicecancellario; imò nec à Magno Magiſtro, niſi adhibito Ordinario.

102 Profeſſio in dubio valida eſt iudicanda.

103 Profeſſio tacita locum habet iuxta iuris diſpoſitionem, etiam in militibus Hieroſolymitanis extra Conventum degentibus.

104 Habitus profeſſorum in militibus Hieroſolymitanis eſt Crux alba in pallio, & n. ſeq.

105 Profeſſio tacita inducitur per ſuſceptionem habitus profeſſorum patenter diſtincti ab habitu Novitiorum etiam ſine actibus, qui à ſolis profeſſis fieri ſolent.

106 Habitus profeſſorum geſtatio in dubio cenſetur fieri potius ex cauſa neceſſaria, quàm voluntaria.

107 Profeſſio tacita iuxta iuris diſpoſitionem inducitur etiam in milite, qui ignoravit ſuam profeſſionem expreſſam fuiſſe irritam.

108 Inducitur per actus ſolis profeſſis convenientes, & num. ſeqq.

109 Fratris nuncupatio in Religione Hieroſolymitana non convenit.

110 Novitii poſſunt eſſe in iudicio abſque Superioris licentia.

Pre-

Profeſſio tacita induci non poteſt niſi prius annus probationis fuerit completus.

Annus probationis ad valide profitendum requiritur etiam in Religione Sancti Ioannis Hieroſolymitani.

Fallit in Bohemis quibus indultum eſt ut non teneantur eſſe in probatione, niſi per ſex menſes.

Annus probationis non ſufficit, ut ſit completus, ſed uſque ad profeſſionem continuari debet, aliàs irrita eſt profeſſio.

Contrarium, n. ſeqq.

Novitius, qui tranſacto anno exivit à Religione, ad eam reverſus, poteſt illico profiteri, niſi Religionis, aut perſonæ conditio ſit immutata.

Idem in puella; quæ, finito tempore novitiatus exivit à monaſterio ſine licentia Ordinarij.

Antianitas in militibus Hieroſolymitanis currit à die ſoluti paſſagii,

Sed eâ Equites non fruuntur, niſi à die profeſſionis.

Novitius finito anno probationis arctari non poteſt à Superioribus ad alium annum novitiatus repetendum.

Maximè ſub pœna nullitatis, n. 123. & 124.

Novitiatus prorogari non poteſt à Superioribus Regularibus ultra annum; niſi ex iuſta cauſa, & ad breve tempus.

Profeſſi ſunt cenſendi in Ordine Minimorum ducentes originem à Iudæis & Saracenis, non obſtante ſtatuto, & proteſtatione eis facta; quod eorum profeſſio foret nulla.

Peragere idem eſt, quod perficere, & ad exitum perducere.

QVI PRESBYTERVM. Ponit triplicem pœnã interficientis Presbyterũ. Nota ex textu ibi, *militiæ cingulo careat*, juncta gloſ. 3. militem armatæ militiæ deponi à dignitate ſua, ſeu degradari per detractionem cinguli militaris ad inſtar militis cæleſtis militiæ, ideſt Clerici, qui degradatur per ablationem inſtrumenti ad Ordinẽ ſuum ſpectantis, ut eſt textus in cap. *Degradatio, de pœn. lib. 6.* & notat præcit. gloſ. & Hoſtien. *n. 4.* facit cap. *Falſas, de pœnit. diſtinct 5.* & c *Admonere, 33 q. 2.* & ex hoc videtur inferri poſſe, ut ſicut inſtrumenta hujuſmodi ſunt de ſubſtantia Ordinis Clericalis, cap. *Presbyter, cum mult. cap. ſeqq. 23. diſt.* & notatur in cap. *Vnico, ſupra de ſacr. unct.* & in cap *fin. de ſacram. non iter.* ita & cingulum ſit de ſubſtantia Ordinis militaris: ſed de hoc latiſſimè diſſeram in ſequenti quæſtione.

Ex facto quæſitum eſt, An cingulum militiæ in ſacra Religione Hieroſolymitana ſit de ſubſtantia profeſſionis Regularis in gradu militum, ita ut illius omiſſio irritet profeſſionem expreſſam, & impediat tacitam.

Emerſit nuper hæc diſceptatio in caſu Equitis Corſini, qui anno 1640 die 12. Februari ſolemnẽ profeſſionem Fratrum militum S. Ioannis Hieroſolymitani emiſit Romæ in manibus Eminentiſſimi D. Cardinalis Antonii Barberini in vim facultatis eidem ſpecialiter attributæ per litteras in forma Brevis ſan. mem Vrbani VIII. ſed poſt multos annos obtenta à Sanctiſſimo D N. Innocentio X. in integrum reſtitutione adverſus lapsũ quinquenni, intentavit judicium nullitatis ſuæ profeſſionis ex pluribus cauſis; ſed præcipuè ex eo,

3 quod ante profeſſionem non fuerit ornatus cin-
gulo militiæ, ideſt zona cum gladio, ſeu enſe, ſe-
cundum Archidiac. in cap. *Si quis, n. 1. 50. diſtinct.*
Lucam in Penn in l. *Is quidem, n. 3. C. Qui militare
poſſ. lib. 12.* & Petr. Greg. Tholoſan. *in Syntagmat.
iuris univerſ. lib 11 cap. 3. n. 14. & 27.* Vnde emanavit
præinſertum dubium, ſuper quo ſcripſerunt ferè
quotquot extant in Vrbe magni nominis Theolo-
gi, & Advocati; idque tam variè, ut in una, & ea-
demmet Religione non defuerint, qui in contra-
rias abierint opiniones, ut propterea quæſtio ple-
riſque viſa fuerit ardua, & difficilis.
Et quidem prima conſideratione dicendum vi-
detur traditionem cinguli militaris eſſe ſubſtan-
tialem, primò ex diſpoſitione juris communis; ſe-
cundò ex forma ſtatutorum ipſius Religionis, ter-
tiò ex ordinationibus capitularibus ejuſdem.
4 Circa primum, ideſt de jure communi nemini
dubium eſt, quin milites ſint cingulo decorandi,
ſeu enſe cingendi, ut l. *Filius familias*, ibi, *cingi con-
feſtim iuſſus*, & l. *Titius*, ibi, *& poſtea cinctus, ff de mili-
tar. teſtam* & notat gloſ. *unica*, in l *Milites*, ibi *item
quod ei enſis cingatur, ff. Ex quib. cauſ. maior.* & in Ex-
travag. Io. XXII *Quia in futurorum, in ver. Milita-
ri, de torneam.* ſed valde controverſum, qualis ſit
ejuſmodi ſolemnitas; & quidem eſſe ſubſtantia-
lem, & intrinſecam, non autem accidentalem;
videtur ſuaderi poſſe ex ſequentibus.
5 Et primò in quolibet gradu, ſeu ordine illud
eſt eſſentiale, & intrinſecum, in cujus traditione
poteſtas illius gradus, ſeu ordinis confertur, cap.
Epiſcopus cum pluribus, cap. *ſeqq. 23. diſt.* S. Bona-
ventura *in 4. ſententiar. diſtinct. 24. p. 2. art. 1. q. 4.
n. 58.* Tabien. *in ver. Ordo, 2. n. 5. in fin.* Suarez *de
6 legib. diſputat. 5. cap. 31.* Sed poteſtas juris, de qua
in cap. *Ius militare, 1. diſtinct* confertur militi in
eo actu, in quo à perſona ad id auctoritatem ha-
bente cingitur cum prolatione verborum; *Eſto
miles, & accipe ſanctum gladium, in quo deijcies adver-
ſarios populi Dei*, ut *2. Machabæorum, cap. ult.* &
tradunt Pariſ. de Put. *in tractat. de re milit. lib. 7.
cap. 13.* incipien. *Miles, ſeu armiger, num. 6. inter
tract. communes tom. 12. fol. 149.* & Caſſan. *in Ca-
talog. glor. mund. p. 9. conſider. 26.* & ante eos Lucas
de Penn. in l. *His quidem, num. 3. in ver. Cingulo, C.
Qui milit. poſſ. lib. 12. ubi num. 4* ſubdit (Cingulo
militari provida majorum inſtitutione gladium
inſertum eſſe, & hoc, ut collato honore cinguli,
poteſtas quoque ipſius gladii intelligatur aliqua-
7 liter eſſe collata) & patet ex Pontificali Roma-
no *lib. 1. rubr. penult. de Benedictione novi militis*, ubi
Pontifex dat ei genuflexo enſem nudum, dicens,
Accipe gladium iſtum in nomine Patris &c. tum eum
cingit enſe in vagina repoſito, dicens: *Accingere
gladio tuo ſuper femur tuum potentiſſimè*: poſtea ter
eum leviter percutit cum enſe evaginato, ſemel
dicens: *Eſto miles pacificus, ſtrenuus, fidelis, & Deo de-
votus.* Ergo traditio cinguli eſt eſſentialis ad gra-
dum militis adipiſcendum.
Secundò. In traditione cinguli miles creatur,
ut in Pontificali Romano *lib. 1. de rubr. penult* Pa-
riſ *de Put. d. n. 6.* ibi, *miles cùm creatur cingulo cin-
8 gitur*: ergo ante cinguli traditionem non eſt mi-
les, quia nihil eſt antequam creetur, cum creare
ſit ex nihilo aliquid facere, S. Thom. *in 1. 1. q 45.
art 1.* & conſequenter forma traditionis cinguli
eſt ſubſtantialis, cum det eſſe rei, l *Iulianus*, §. *Si
quis, ff. ad exhibendum cum ſim l.* quo arg. Oldrad.

conſ.

Conſ. 180. Quæſtio eſt utrum Imperator, *per tot.* ac
præcipuè *num. 7.* concludit coronationem eſſe de
ſubſtantia, ad hoc ut Imperator poſſit ſe immiſ-
cere adminiſtrationi Imperii, quia in coronatio-
ne Imperator dicitur oriri, & ſic incipere eſſe,
10 l. *Omnes*, ibi, *Ortus Imperij protulerunt*, *&c. ff. de fer.*
juncta gloſ. *in ver. Ortus*; unde non immeritò Pe-
trus Antibolus *in tract. de muner. §. 4. nu 17. inter*
tract. commun. vol. 11. fol. 66. (Dummodo, inquit,
ſolemnitas conſueta ſervetur, ut quia in Eccleſia
ante altare ille, qui facit, eum oſculetur, & cùm
percutiat in maxilla, & enſem ei cingat, & cal-
11 caria ſibi calcientur, miles eſt) Quo fit, ut ſecun-
dum Bald. *in procem. Decretal. in verb. Gregorius*, *nu.*
43. portans publicè militarem enſem, & calcaria
deaurata, miles præſumatur.

12 Tertiò. Speciale eſt in Principe, qui ſolutus
eſt legibus, ut ſolo verbo creare poſſit doctorem,
vel militem, dicendo, *eſto doctor*, vel, *eſto miles*;
ut notat Angel. in l. *2. n. 1. C de crimin. ſacrileg.* &
in l. *1. n. 2. verſ. Et eadem ratione*, *Cod. de ſent. paſſ.*
Ergo inferiores, qui jure communi ſunt adſtricti,
hoc non poſſunt, l. *Ius ſingulare*, & l. *Quod verò con-*
tra, *ff. de legibus*: ſed tenetur ut ſolemnitate cinguli
ad præſcriptum dictæ legis *Filius familias*, *ff de mi-*
lit. teſtam.

13 Quartò. In milite inermis militiæ, inſignia
doctoralia, videlicet liber, & infula ſunt de ſub-
ſtantia doctoratus; tunc enim Doctor quis effici-
tur, & accipit poteſtatem docendi, cùm à perſona
legitima accipit librum, cum verbis, *Accipe li-*
brum &c. ergo, & in milite armatæ militiæ inſignia
militaria, ſcilicet cingulum, eſt de ſubſtantia gra-
dus militaris: quo argumento præclarè utitur
Bald. loco proximè citato, *n 41. & 42.* Exemplo
14 Imperatoris, qui non dicitur graduatus, niſi poſt-
quam coronantem receperit infulam, ut l *Bene à*
Zenone, *C. de quadriennal. præſcription.* nam ſine co-
rona Imperialis majeſtas non coruſcat, ut l. *1. C.*
de auro coronario; licèt Bald in ſolutione quæſtio-
nis dicat (Si non eſt inſignitus, aliis inſignia trade-
re non poteſt) ad quod allego bonum textum in
cap. *Daibertus*, *1. q. 7.*

15 Quinto. Valet argumentum à milite cæleſtis
militiæ ad militem armatæ militiæ, gloſ. *2.* in l. *Mi-*
lites, *C. de locat. & conduct.* Everad. *in loco à mili-*
te armatæ militiæ; ſed in milite cæleſtis militiæ,
ideſt in Clerico, tradito inſtrumenti ad ejus Or-
dinem ſpectantis: ita eſt de ſubſtantia, ut ea o-
miſſa character Ordinis non imprimatur, ut eſt
diffinitum à Concilio Florentino in decreto fidei
Eugenii IV. §. *5. & verſ. Sextum Sacramentum*, *tom.*
4. Concilior. p. 1. pag. 614. col 2 Ergo eodem modo
in milite armatæ militiæ traditio inſtrumenti, id-
16 eſt cinguli, eſt de ſubſtantia, adeo ut ea omiſſa, or-
do militaris non conferatur. Ad hoc tex. opti-
mus in cap. *Si quis*, ibi, *militaverit*, *& chlamydem*
ſumpſerit, *aut cingulum*, *51. diſtinct.* ubi Gemin. &
Præpoſ. *n 1* notant, per quæ ſigna, & actus quis di-
catur promoveri ad militiam ſæcularem, videli-
cet per chlamydis, & cinguli dationem.

17 Sextò. Tunc deſinit quis eſſe miles, cùm cin-
gulum militiæ deponit, vel eo ſpoliatur. Primum
patet ex Concilio Nicæno *Can. 12.* ibi, *cingulum*
depoſuerunt: ideoque Ludovic Lacerda *in Adver-*
ſar. Sacriſ. cap 146. num. 16. in martyrio Marcelli Cen-
turionis die 30. Octobris obſervat ſic eum loquutum
fuiſſe Tyranno (Si talis eſt conditio militantium,
ut Dii, & Imperatoribus ſacra facere compel-
lantur, ecce projicio cingulum, & militare re-
cuſo) Hæc ille Secundum ſimiliter patet, quia
miles cum degradatur inſigniis militaribus exui-
18 tur, l. *2. §. ignominia*, *ff. de iis*, *qui notantur infam.*
& præcipuè cingulo, ut in hoc. cap. ibi, *ſua mi-*
litiæ cingulo careat, ubi gloſ. *in ver. Cingulo*, & Ho-
ſtien. *nu 3* dicunt militem deponi à dignitate ſua,
ſeu exautorizari, ſicut Clericum: quo fit, ut ſi
19 hoc cingulo ſpolietur, perdat omne militiæ pri-
vilegium, ut dicunt Lucas de Penna & Caſſan. ſu-
pracit. *n. 3.* Si igitur per cinguli depoſitionem, ſeu
ablationem miles eſſe deſinit; eodem modo per
cinguli ſuſceptionem eſſe incipit: nam omnis res
per quaſcumque cauſas naſcitur, per eaſdem diſ-
ſolvitur, cap. *Omnis*, *27. q. 2. cap. 1. infra de reg. iur.*
quo argumento in terminis noſtris utitur gloſ. in
d. §. Ignominia, *in ver. Efficit* & Bald. *in procem. De-*
cretal. in verb. Gregorius, *n. 41.*

20 Septimò. Ad prædictorum corroborationem
ponderandus eſt textus ſingularis in materia in
cap. *Degradatio*, *de pœn. lib. 6.* ubi diſertis verbis
cavetur (ut actualis, ſive ſolemnis cæleſtis militiæ
militis, ideſt Clerici degradatio fiat ut authoriza-
tio ejus, qui militiæ deſervit armatæ, cui militaria
detrahuntur inſignia, & mox ſubjicitur, ut Cleri-
cus degradandus habeat in manibus librum, vas,
vel aliud inſtrumentum, ſeu ornamentum ad Or-
dinem ſuum ſpectans, eique Epiſcopus ſingula
ſive ſint veſtes, calix, liber, ſeu quævis alia, quæ
illi in ſua ordinatione fuerint tradita, ſingulari-
ter auferat uſque ad primam veſtem, quæ datur
21 in collatione Tonſuræ) Hæc ibi: ex quo cõtextu
patet in gradibus conferendis, aut auferendis pa-
ri paſſu ambulare cæleſtis, & armatæ militiæ mili-
tes, & inſignia, ſeu inſtrumenta in utriſq; eſſe de
ſubſtantia, cùm per illorũ traditionem, & detra-
ctionem gradus conferantur, & auferantur: quod
clarè adnotavit Bald. d. *n. 41.* dicens) Sicut quis
degradatur per inſignia, ita è converſo gradua-
tur per inſignia.

22 Vltimò, aliis omiſſis idem ſuaderi poteſt, quia
in milite Regulari habitus videntur eſſe de ſub-
ſtantia profeſſionis, ut deducitur ex Pontificali
Romano *in rubrica de creatione militis Regularis*, quæ
eſt rubrica ultima *lib. 1.* ubi ſic legitur (Cum Sum-
mus Pontifex committit aliquem creari in mili-
tem Ordinis militaris, Pontifex, cui creatio hu-
juſmodi commiſſa eſt in primis imponit ei habi-
tum illum, quo milites illius Ordinis, quem inten-
dit profiteri, uti conſueverunt: deinde recipit ab
eo adhuc genuflexo profeſſionem per tales emit-
ti ſolitam votorum, ſecundum illius Ordinis inſti-
tuta) Hactenus verba Pontificalis, quæ ſatis vi-
dentur innuere, ſuſceptionem habitus eſſe ſub-
ſtantialem ad conſtituendum militem Ordinis mi-
litaris, ſicuti eſt profeſſio, cùm per hæc duo miles
creetur, & in eſſe producatur, ſecundum ea, quæ
dicta ſunt ſupra in *2. arg n 7.* Ergo & cinguli ſuſ-
23 ceptio videtur eſſe ſubſtantialis, cùm cingulum
veniat appellatione habitus, ſeu veſtis, ut l. *Veſtis*,
juncta gloſ. *in verb Præcingendi*, *ff. de aur. & argent.*
legat. Hæc de jure communi.

24 Circa ſecundum, ideſt ex ſtatutis Religionis
Hieroſolymitanæ, multò clariùs deduci poteſt
cingulum eſſe de ſubſtantia profeſſionis in gradu
militum: nam ſtatutum ſecundum de reception.
fratr, diſponit per hæc formalia verba, videlicet:

Chi

Chi dimanderà d' eſſere riceuuto alla profeſſione dell' Ordine noſtro in grado di Cavaliero, prima che pigli l' habito, e' faccia la profeſſione, è neceſſario, che ſia ornato del cingolo della militia; e però ſe da alcun Principe Cattolico, ouero da altro, che habbia autorità di concedere il grado di Caualleria, non haurà ottenuti gl' ornamenti della militia, dal Fratello Caualiero dell' Ordine noſtro, che riceuerà la ſua profeſſione, ouero da alcun' altero Fratello Caualiero dell' iſteſſa militia riceua gl' ornamenti ſecondo la conſuetudine, che s' oſſerua nel concederſi la militia; e finalmente con l' ordine ſudetto faccia la profeſſione. Però i Cappellani, i ſeruenti d' armi, e d' officio non è neceſſario ornargli di tali inſegne militari.

5 Primò enim verba illa, *è neceſſario*, videntur formam ſubſtantialem inducere: nam in gradibus, ſeu Ordinibus conferendis omnia illa, de quibus non conſtat utrum ſint de ſubſtantia, vel non, invenitur tamen in jure, ut debeant fieri, intelliguntur eſſe de ſubſtantia, & hoc pro regula conſtituit S. Raymundus *in Summa lib. 3. de ætat. ordinand. §. 11.* incip. *Quid ſi aliqua, verſ. Ad hoc variæ*, Gofred. *in ſumm. tit. de ætat. & qualit. §. Unctionem autem*, Hoſtien. *in ſumm. tit. de ſacr. unct. §. A quo, verſ. Conſilium tamen eſt*, Archidiacon in cap. *Quorumdam, ſub num. 3. diſtinct. 23.* Henrich. Boich. in cap *final. num. 3. ſupra de Sacram. non iterand.* Hoſt. Ioan. Andr. Butr. Cardin. & omnes in cap. *uni-*
6 *co*: & ibi dixi *num. 8. & 9. ſupr. de Sacr. unct.* Et in ſpecie ex verbis neceſſitatem deſignantibus formam ſubſtantialem induci ſcripſerunt Signorol. de Homodeis *conſ. 87. n. 4. & 5.* & reddens rationem, quia deficientibus neceſſariis, actus evidenter corruit, Albert. Brun. *in tract. de form. tit. Quando aliquid cenſeatur traditum pro forma fol. 34. concl. 4. poſt med. verſ. Et ſecundum Signorol.* Soccin. Sen. *conſ. 283. num. 2. lib. 2.* & *conſ. 92. num. 14. & 15. lib 4.* Pariſ. *conſ 19. lib. 2.* Bertazzol *conſ. criminal. 83 n. 1.* Peregrin. *conſ. 99 n. 20. & 21 lib. 5.*

7 Nec refert quod neceſſarium quandoque exponatur, ideſt utile, & expediens, gloſ. *fin. in Clem. 1. de procur.* gloſ. *in l. 1. in verb. Neceſſarium, ff. ſolut. matrim.* & in l. *1. in verb. Neceſſe, ff. de offic Præfect. Prætor.* & quandoque ſignificat commoditatem, & honeſtatem, gloſ. *penult.* in cap. *Omnis, 21. q. 4.*

8 Quoniam id contingit non ex proprietate vocabuli, à qua in dubio non eſt recedendum, l. *Non aliter, de leg. 3.* Calder. *conſ. 24. poſt princ. de prabend.* ſed quia in hoc verb. quandoque impropriatur propter ſubjectam materiam, ut notat gloſ. in Clemen. *Attendentes, in verb. Debeant, de ſtat. Monach.* ubi ait illud verb *Debeant*, eſſe præcepti, & neceſſitatem importare, & ſi quandoque ſapiat honeſtatem, illud eſſe ſpeciale: & ſequitur Abb. in cap. *1, num. 7. infr. de deſponſat. impuber.* & Felin. in cap. *Nam concupiſcentiam, num. 6. ſupra de conſtitut.*

9 Itaque neceſſitas ſuſcipiendi cingulum, de qua loquitur dictum ſtatutum ſecundum, non videtur ad bene eſſe, vel ſecundum quid, ſed ſubſtantialis, & præciſa: & quidem meritò, quia S. Religio Hieroſolymitana à primæva ſua fundatione, non tantùm ad hoſpitalitatem, ſed etiam ad militandum pro Fide fuit inſtituta, ut conſtat *ex ſtatuto ſecundo, tit. de reg.* & cingulum inſtituit ut eſſet conſtitutivum gradus, & Ordinis militaris: ideoque cum Magnus Magiſter vult ex gratia transferre ſervientem ad gradum militis, ſola cinguli traditione circa ullam aliam ſolemnitatem id præſtat.

30 Sed quatenus verba illa ſtatuti, *è neceſſario*, formam ſubſtantialem non inducerent, negari tamen non poteſt, quin ex proprietate vocabuli deſignent præceptum, & obligationem, ut cap. *Quiſquis præceptis, 14. qu. 1.* ibi, *quod imperatur neceſſe eſt fieri*: nec non ibi, *ubi præceptum, neceſſitas eſt ſervientis*, cap. *Domino Sancto, 50. diſtinct.* & ibi gloſ. *in verb. Neceſſ.* & Archidiacon. *nu. 1.* Felin. in d. cap. *Nam concupiſcentiam, nu. 5. & 6. de conſtit.* Quotieſcumque autem lex, vel ſtatutum præcipit, aut prohibet aliquid fieri, actus in contrarium
31 geſtus eſt ipſo jure nullus, etiamſi lex, vel ſtatutū non procedat ulterius ad irritationem actus: caſus eſt in l. *Non dubium*, ubi Bart. *n. 2.* Bald. *eod. num. in 4. notab. & num. 11.* Iaſ. *num. 4.* & communiter Legiſtæ, C. *de legibus*; unde non eſt vis. An verba ſtatuti, *è neceſſario*, importent formam, vel præceptum, quia utroque modo irrita eſt profeſſio facta ſine prævia traditione cinguli, contra il-
32 lius ſtatuti diſpoſitionem. Quæ regula maximè procedit in his, quæ habent perpetuam cauſam prohibitionis, ut hoc caſu gloſ. *unica*, in c. *Vides, 10. diſtinct.* Abb. in c. *Ad Apoſtolicam, num. 11. de regular.* poſt Ioan. Andr. *ibidem num. 3. in verb. Obtineat*: nec audiendus eſt Gabriel Vaſquez *in 1. 2. diſputation. 165. cap. 2* dicens illam l. *Non dubium*, cùm ſit Iuris Cæſarei, non habere locum in Religioſis, & perſonis eccleſiaſticis ab eo exemptis: imo nec in Regnis Hiſpaniæ, & Franciæ; quoniam non ita loquutus fuiſſet, ſi advertiſſet legem illam eſſe canonizatam in cap. *Imperiali 25. q. 2.* ut ibi per Archidiacon. *in verb. Conſtitutione*, ad idem cap. *Ne nimia, de Religioſ. domibus*, cap. *unico in princip. eo-*
34 *dem tit. lib. 6* cap. *Quæ contra ius, de regul. iur. eodem lib.* Præterquam quod etiamſi dict. l. *Non dubium*, non eſſet ſpecialiter canonizata, adhuc tamen obligaſſet omnes; quia jus canonicum ſtatuit, ut in his, in quibus non eſt contrarium expreſsè diſpoſitum per Sacros Canones, ſervetur jus civile, ut in cap. *1. de nou. oper. nunciat.* & ibi omnes interpretes Suarez *de legibus, lib. 3.* cap. *8. num. 3.*

35 Deinde ponderanda ſunt verba illa prædicti ſtatuti ſecundi de reſcript. fratr. *Prima che pigli l' habito*, &c. necnon illa, *e finalmente con l' ordine ſudetto*, &c. Nam ordo datus per prius, & poſterius cenſetur datus de forma, cap. *Quia propter, de elect.* cap. *final. de reſtit. ſpoliat.* & c. *Cum dilecta*, & ibi Felin. *num. 6. verſ. Sextum ſignum*, ubicumque eſt prius, & poſterius, ibi eſt ordo, *de reſcript.* & voluit Bald. in l. *1. num. 8. verſ. Ex dicto ergo Roffredi, C. Ne liceat tertio provocare*, Rota *deciſ. 167. n. 6. par. 2. recent.* Idemque in verbis præcipientibus aliquid fore præmittendum, antequam fiat actus, tradiderunt Signorol *conſ. 115 num. 3.* Brun. *In tract. de forma, tit. Quando aliquid cenſeatur traditum pro forma, fol. 34. concl. 4. in fin.* Menoch. *conſ. 695. num. 15.* & in terminis quod
36 conſtitutio ſtatuens non aliter ad Religionem aliquos eſſe admittendos, niſi prius facta diligenti inquiſitione de qualitatibus profitentis, inducat formam, ita ut ea non ſervata actus ſit nullus, firmavit Rota *in Toletana profesſionis 17. Febr. 1595.* coram Cardinali Panfilio ſeniore, impreſſa apud Gar-

Garziam, *de beneficiis, par. 9. cap. 2. num. 330. verſ. Neque obſtat*, Et eſt ratio, quia forma in actibus hominum nil aliud eſt, quàm partium ordinatio, ſecundum prius, & poſterius, ut dicunt Bald. *in tract. de iure Prothomiſ. n. 15. in fin.* Tiraq. *de retract. lignag.* §. *36* gloſ. *2. n. 26. ad medium.*

Nec obſtat ſi dicatur: cùm traditio cinguli debeat præcedere profeſſionem, non poteſt cenſeri de forma ſubſtantiali ipſius profeſſionis, quia quę ſunt de forma ſubſtantiali actus, debent ſimul, & contemporaneè cum actu explicari, Iaſ. in l. *Univerſa, nu. 10. C. de præc. Imper. offerend.* ubi quod totus mundus ſequitur hanc doctrinam Paul. de Caſtr. *conſ. 292. col. 2. in fin, & col. 3. in princ. lib. 2.* Felin. in d. cap. *Cum dilecta, num. 4. verſ. Quartum ſignum, de reſcriptis.*

9 Id inquam non obſtat, quoniam verba illa ſtatuti, *ſia ornato del cingolo della militia*, non ſunt accipienda materialiter tantùm pro nuda cinguli ſuſceptione, ſed formaliter, prout cingulum deſignat gradum militiæ, ut obſervat Franc. Mennen. *de equeſtri, ſeu militari Ordin. Symbol. in cap. De form. veter. & nova creandi equites; fol. 4. verſ. Hinc cingulo*; ita ut ſit ſenſus, ut ante habitus ſuſceptionem debeat eſſe conſtitutus in dignitate, & gradu militari, in quo quidem gradu tunc conſtituitur, cùm enſe, vel Baltheo præcingitur. Gradus autem militiæ per cingulum ſemel ſuſceptus ſemper durat, & ſemel miles ſemper remanet miles,
10 quandiu non eſt exauthorizatus, ut hic patet, & in cap. *Degradatio*, §. *Actualis, de pœn lib. 6.* atque ita dignitas militaris, de qua loquitur ſtatutum in ſenſu formali, eſt contemporanea cùm profeſſione regulari, quia vera eſt aſſertio: hic qui profitetur, modo eſt actu miles; ſicut in ſimili Ordo Epiſcopalis requirit ex neceſſitate conſecrationis ut ordinandus ſit actu Sacerdos, ut ex communi Canoniſtarum ſententia ſcripſi in cap. *Tua litteras, n. 6 de Cleric. per ſalt. promot.* & in c. *1. Maximè, n. 81. de ordin. ab Epiſcop.* & tamen ſatis eſt, ut multò ante ſuſceperit Ordinem Presbyteratus, quia character ſemel impreſſus ſemper remanet, cap. *Quod quidam, 1, q 1.* Præterquam quod non eſt abſurdum, ut pro forma induci poſſit etiam aliquod præam-
41 bulum, ut per Signorol *conſ. 115. n. 3.* & Roman. *conſ. 236. n. 8. verſ. Tertiò.*

42 Vlterius obſervandum eſt hoc caſu profeſſionem non fuiſſe factam in manibus Superioris Regularis, qui de jure communi poteſtatem habet incorporandi Religioni, cap. *Nulla, 18. q. 1.* Abb. in cap. *Cum Eccleſia Vulterana, nu. 9. verſ. Prædicta procedunt, de elect.* & notatur in cap. *final. de reg. lib. 6.* Sed omiſſa fuit in manibus Delegati Apoſtolici, qui per litteras Papales habebant commiſſionem limitatam, & modificatam cum clauſula
43 *ſervatis ſervandis*: & cùm negari non poſſit quin ſolemnitas cinguli ſervanda eſſet ex ſtatuto Religionis, utique ea non ſervata profeſſio nullam habuit roboris firmitatem; quia quotieſcumque datur alicui poteſtas, ſeu mandatum ad aliquem actum explicandum cum certis conditionibus, ſeu modificationibus, actus geſtus illis non ſervatis eſt ipſo jure nullus, etiam ſi conditiones illæ aliàs non eſſent ſubſtantiales; hæc eſt theorica gloſſæ notabilis in Clem. *1. in verb. Inhibentes, verſ. Sed quæro, de iur. patron.* quam ſequuntur Anchar in *c. Statutum, §. fin. verſ. Adverte, de reſcript. lib. 6.* Abb. in *cap. Ex parte, num. 5. de conſtitut.* & ibi etiam Felin. alios cumulans *num. 1. verſ. Secunda limitatio*, Romanus *conſ. 203. Quoad primum, num. 7.* & in terminis quod ubi à principio conceditur poteſtas limitata aliàs non habenti recipiendi ad profeſſionem, receptio eam poteſtatem excedens ſit nulla, quamvis non adſit decretum irritans, probant noviſſimè Thomas Sanchez *ſuper Decalog. lib. 5. cap. 4. n. 26.* Suarez *de Religione tom. 3. lib. 6. cap. 11. num. 4. verſ. At verò ſi Religio*; & ante eos Lapus, *alleg. 86. num. 2. ante fin. verſ. Item ex quo Religioſi, & duobus ſeqq.*

44 Quare non immeritò Vicecancellarius Religionis renuit prædictum Equitem deſcribere inter milites profeſſos ob eam rationem, quia ex inſtrumento ejus profeſſionis non apparebat eum fuiſſe ornatum militiæ cingulo, & Magnus Magiſter mandavit eidem Vicecancellario, ut fidem traderet cum expreſſione cauſarum, ob quas noluit prædictum inſtrumentum regiſtrare: & ita intrat *ſtatutum, 31. in tit. de recept. Fratr.* quo præcipitur, ut profeſſi extra Conventum deſcribantur
45 in matricula alioquin pro Fratribus non habeantur, nec privilegiis fruantur. Quod etiam eſt juri communi conſonum, ut l. *Ex eo tempore, ff. de militar. teſtam.* ibi, (Qui nondum in numeris ſunt, licèt etiam electi tyrones ſint, & publicis expenſis iter faciant, nondum tamen milites ſunt,) & notat Alex plurimos cumulans in l. *Centurio, n 23. ff. de vulgar.* ubi ait, militem non matriculatum cenſeri tamquam privatum, ſeu paganum.

46 Circa tertium quatenus profeſſio non eſſet nulla in vim dicti ſtatuti ſecundi de recept. fratr. extat tamè ordinatio prima eod. tit. edita in Capitulo Generali anno 1603. cujus hæc ſunt verba. (Ne de cætero tam in conventu, quàm extra aliquis ad habitum noſtrum ſuſcipiendum alio quocumque modo, gradu, ſeu denominatione admittatur, niſi in tribus diſtinctis gradibus declaratis *ſtatut. 2. 29. & 30. de recept. fratr.* Factis, & exhibitis probationibus nobilitatis, & legitimitatis reſpectivè bonis; & validis, juxta dictorum, & univerſam aliorum ſtatutorum formam, & tenorem, decernentes quodcumque ſecus faciendum ita nullum fore, ut ſemper de invaliditate ac nullitate profeſſionis impugnari poſſit, & juſtitia mediate non canonicè admiſſi ad habitum dimittendum, cogi poſſint, & debeant) Hactenus verba ordinationis, quæ cùm habeant explicitè decretum irritans, & non ſolum reſpiciant admiſſionem ad profeſſionem, ſed etiam modum admiſſionis, ut patet ibi, *alio quocumque modo*; & relationem habeant ad ſtatutum ſecundum, in quo præſcribitur ſolem-
47 nitas cinguli: conſequens eſt, ut hujuſmodi ſolemnitas ſit ſubſtantialis, quia nemini dubium eſt, quin decretum irritans formam ſubſtantialem inducat, Felin in cap. *Cum dilecta, num. 6. verſ. Quintum ſignum, de reſcript.* Rota *diverſ. deciſ. 215. num. 7. ad med. par. 1* Card. Mantic. *deciſ. 286. nu. 2.* & ſeqq. Gregor. XV. *deciſ. 384. num. 9.* Buratt. *deciſ. 479. n. 4.*

48 Nec refragatur quod prædicta ordinatio fuerit facta à 16. Capitularibus, qui facultatem non habent decernendi contra ſtatuta Ordinis, ut dictum fuit *deciſ. 303. num. 22. & ſeqq. 7. recent* & quod ordinationes hujuſmodi ſint temporales, & du-
49 rent tantùm uſque ad novum Capitulum Generale, ut in *ſtatut. 3. de verb. ſignific.* & in *deciſ. 109. num. 1. par. 7. recent.* ubi amplius fuit dictum hoc pro-

procedere etiam ſi contingat has ordinationes à Sede Apoſtolica confirmari, quia hoc intelligitur cum eadem qualitate temporali, idemque habetur in *deciſ.458.n.3, recentior.*

50 Nam reſpondetur contrarium conſtare ex Bulla Pauli V. confirmatoria earumdem ordinationum, qua ſtatutum eſt, ut vim habeant donec revocatæ, abrogatæ, vel immutatæ non fuerint per futura Capitula Generalia, quod hoc caſu factum non legitur; ideoque ſemper durant, quandiu non revocantur, & eſt communis opinio, ut atteſtatur Felin. in cap. *Ex litteris, num. 10. verſ. Eſt maius dubium, de Conſtitut.* & Dec. *conſ. 108 Iſta videtur quadam n.4 & in fin.*

51 Itaque cùm ſolemnitas cinguli ſit de forma, neceſſariò ſequitur, ut ea non ſervata, profeſſio ſit ipſo iure nulla, l. *Iulianus.* § *Si quis, C. Ad exhibendum,* l. *Cum hic, §. Si prætor, ff. de tranſact.* l. *Conſtitutionibus, in fin ff. Ad municipal.* l. 1. *C. de præd. Decurion. lib.* 10, *cum concordant.* gloſ. in cap. *Cum dilecta, in verb. Irritum,* & ibi Abb. *nu.4.* Felin. *n.6.* & communiter DD *de reſcript.* Forma enim etiam in minimis ſervanda eſt, aliàs actus eſt nullus, Butr. in cap. *Piſanis, num. 9. in fin. de reſtitut. ſpol.* Felin. d. cap. *Cùm dilecta, num.10. verſ. Amplia decimo,* Marſil. *conſ.63. num 12.* Soccin. iun. *conſ.467.n.13. & ſeqq. lib. 2.* Dec. *conſ. 532. nu. 5.* Roland. *conſ. 72. num. 58. lib. 3.* Rimin. iun. *conſ. 467. num.13.* quam regulam pluribus exornat Lancellot. Gallia. *con-*
52 *ſil.* 3, *num. 14. & plurib. ſeqq.* Et in dubio omnis forma à jure tradita cenſetur ſubſtantialis, & de eſſentia actus, ut Bald. inquit in l. *Comparationes, num. 8. C de fid. inſtrum.* & ſequuntur Decius *conſil. 110. num.6. verſ. ut forma tradita* Decian. *conſil. 72. num. 20. lib. 2.* Rimin. iun. *d. conſ.467. num.8.* Tiraquell. *de retract. lignag. §. 36 gloſ.1. n.29.*

Ex prædictis conſtare videtur cinguli ſuſceptionem in Ordine Hieroſolymitano eſſe de ſubſtantia profeſſionis in gradu militum: ac proinde profeſſionem expreſſam, ut præfertur emiſſam non valere.

Ex hoc autem neceſſariò ſequitur, ut nec intret
53 profeſſio tacita, quia cùm Eques prædictus militiæ cingulum numquam ſuſceperit, ſi defectus hujuſmodi obſtitit profeſſioni expreſſæ, quæ eſt profeſſio vera, longè magis obſtitit tacitæ, quæ eſt præſumpta cùm tacitum non poſſit operari pluſquam expreſſum, l. *Cum quid, ff. Si certum petatur,* & ita in hac materia firmant Philipp. Prob. *ad Monach. in cap.1. num. 4. de Regular.* Soccin. & alij complures, quos citat Sanchez *ſuper Decalogo lib. 6. cap.3. num.14. & 18.* Ideoque in Bulla declaratoria Conſtitutionis Sixti V. contra illegitimos, quæ incipit, *Ad Romanum.* §.13. *in 2.* declarat. in Bullar. *tom. 2. pag.604.* ſic legitur (Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expreſſa, ſtatuimus, quod in quibuſvis Ordinibus, & Religionibus neque etiam tacita profeſſio quorumque Religioſorum induci poſſit, nec inducta intelligatur, niſi in receptione Conſtitutionis forma ſervata fuerit.) Et eadem ratione decreta Clementis VIII. quæ irritant profeſſionem emiſſam in conventu non deſignato ad recipiendos Novitios, impediunt etiam profeſſionem tacitam, ut fusè probavi in cap. *Perlatum, num. 23. & ſeqq.* ſupra de ijs quæ vi, metuſue cauſ. ubi etiam poſui alia exempla his ſimilia. Et eo magis, quia hæc ſolemnitas cinguli inducta eſt ex ſtatutis Or-
54 dinis à Sede Apoſtolica confirmatis ſuper quibus ſolum Generale Capitulum poteſt diſpenſare, ut expreſsè legitur in Bulla Pauli V. confirmatoria ordinationum ipſius Religionis.

55 Quibus accedit quod hoc caſu videtur defuiſſe conſenſus tum Religionis, qui ſecundùm omnes neceſſariò exigitur ad inducendam tacitam profeſſionem, Card. in cap. *Porrectum in fin. de regul.* Abb. in cap. *Vidua, num.5. eod tit* Sylveſt. *in verb. Religio, 3. qu. 19. in princ.* Tabien. *in verb. Novitius, qu.5. nu.6.* Navarr. *comm. 4. de regul. nu 73. & 74.* cum Religio integro ſexennio noluerit dictum Equitem uti profeſſum agnoſcere, nec in albo profeſſorum deſcribere: tum etiam ipſius Equitis, qui tamquam miles præſumitur ignoraſſe diſpoſitionē juris inducentis tacitam profeſſionem ex ſuſcep-
56 tione habitus, & actibus profeſſorum: & hæc tacita præſumptio ſufficit ad excludendam tacitam profeſſionem, ut noviſſime firmavit Rota *in Vlixbonen. Profeſſionis 10. Decembris 1646. verſ. Nulla adeſt ratificatio, in fine* coram Arguelles his verbis Ex geſtatione habitus, & actibus ſolis profeſſis convenientibus non inducitur profeſſio, niſi ſcit per hoc tacitam profeſſionem facere, quia miles in ignorantia juris comparatur mulieri.

57 Sed his minime obſtantibus dicendum eſt, cingulum nullatenus eſſe de ſubſtantia profeſſionis militaris, ſive ſpectemus ius commune, ſive ſtatuta, vel ordinationes Religiones Hieroſolymita-
58 næ. Nam quod attinet ad jus commune, in Templarijs, Hoſpitalarijs, & Hieroſolymitanis, quorum ſæpe in jure fit mentio, ut in cap. *Canonica, infra de ſent. excomm.* & plane notatur in cap.1. *in gloſ. in verb. Perſolvant, de verbor. ſignificat. lib.6.* Nullibi cautum reperitur, ut ornari debeant cingulo militiæ; & quod non eſt Sanctorum Patrum decreto ſancitum, ſuperſtitioſis non eſt adinventionibus præſumendum, cap. *Conſulviſti, 2. qu.5.* cap. *Inter corporalia poſt med. verſ. Vnde ſi circa de translat. Epiſcop.*

Iura autem, & argumenta ſupra in contrarium adducta à *num. 4.* non procedunt in milite regulari, ſed in milite ſæculari, qui præci[illegible]ur enſe, & calcaribus. Et hanc differentiam [illegible]ovit Pontifi-
59 cale Romanum; nam in Rubrica de Benedictione novi militis, quæ eſt penult. *lib. 1.* Poſuit hanc ſolemnitatem cinguli, & calcarium; cujus tamen non meminit in ſequenti Rubrica de creatione militis Regularis, ut dictum eſt ſupra *num.7.* & 22. Quinimo cùm in antiquo Pontificali in creatione militis regularis cautum eſſet ut infra, videlicet (Tunc imponit ei Crucem, ſive Spatham, aut aliud ſignum, ſive habitum illum, quo milites illius Ordinis, quem intendit profiteri, uti conſueverunt.) Poſtea in Pontificali emendato iuſſu Clem. VIII. hæc ſpathæ, ſeu cinguli impoſitio tanquam cæremonia omnino accidentalis, & extrinſeca ad ornatum pertinens meritò fuit prætermiſſa, ut atteſtatur Gaſpar Servantius Sanctiſſimus D.N. Cæremoniarum Magiſter in hæc verba. *Io. infra ſcritto faccio fede, che ſe bene avanti la reforma del Pontificale antico facta à tempo della ſan. mem. di Clemente Ottavo era uſanza nel dare l'habito à Cavalieri regolari, ò di Malta, ò di ſan Giacomo, ò di ſan Giorio, ò altri ſimili avanti di ricevere la loro profeſſione, quando ſi faceva in mano del Papa, ò daltro Delegato Apoſtolico. di crearli Cavalieri con le ceremonie di ſpada, e ſproni regiſtrata nel medeſimo*

Pontificale alla rubrica penult. del. lib. primo perche coſi preſcriveva la Rubrica ultima de creatione militis Regularis, *all'iſteſſo lib. primo E coſi in conformita ſi trova notato nel libro de giuramenti, del quale ſi ſervivano i Maſtri delle Ceremonie di quel tempo, quanto ne i loro Diarij, che ſono appreſſo di me: nondimeno doppo la riforma predetta, perche nel nuovo Pontificale fù in ſpecie riformata la rubrica* de creatione militis Regularis, *& fu riſtretto l'atto alla ſola impoſitione dell' habito, e ricevimento di profeſſione, e fù levata la ceremonia ſudetta di creare li Cavalieri con ſproni, e ſpada: perciò nel libro de giuramenti, che hanno uſato da quel tempo in quà i Maſtri delle Ceremonie, e nelli Diarij da loro tenuti, che ſi trovano appreſſo di me, è notato la formola di queſt atto, e l'atto medeſimo ſenza queſta Ceremonia. Et in queſta conformità ſono ſtato inſtrutto dalla buon. mem. del Sig. Paulo Alaneona mio Zio, che fù Maſtro delle Ceremonie ne Potnificati di Clem. VIII Leone XI. Paolo V. Gregorio XV. &. Vrbano VIII. e coſi hò doppo pratticato più volte, &c. Io Gaſparo Servantio Maſtro delle Ceremonie di Noſtro Sig. affermo quanto di ſopra mano propria.*

60 Ratio autem differentiæ inter militem ſæcularem, & regularem ea reddi poteſt, quia cum miles ſæcularis nullam emittat profeſſionem, neceſſe eſt, ut dignitas militaris illi conferatur ab habente authoritatem per aliquod ſignum ſenſibile; & ſic per traditionem cinguli, & calcarium, ut notant omnes in l. *penult. ff. Ex quibus cauſ. major.* Nam ut inquit S. Thomas *in 4. ſent. diſtinct. 4. art. 2. ad 2.* cùm qualibet poteſtate exterius datur aliquod viſibile ſignum illius poteſtatis, ſicut Regi datur corona, & ſceptrum; & Pontifici mitra, & baculus, & annulus. At vero cùm miles Regularis ſolemnem emittat profeſſionem à militibus illius Ordinis emitti conſuetam, & per hujuſmodi profeſſionem cum impoſitione habitus creetur miles Regularis, ut in Pontificali meritò ornatus cinguli, ſeu aliud ſenſibile ſignum ad creandum militem Regularem non exigitur.

61 Quin etiam ulterius cogitanti verius videtur nec in milite ſæculari de jure ornatum cinguli eſſe ſubſtantialem, quod conſtat ex l. *Filius familias, ff. de milit. teſtam.* ubi dicitur. Filius familias equeſtri militia exornatus, in Comitatu Principis retentus, cingi confeſtim juſſus eſt: & ſic primò fuit creatus miles, & tertio loco cingulo militari præcinctus: & ideo gloſ. *in ver. Confeſtim*, ex eo textu deducit regulam, quam multis ſimilibus exornat videlicet ſtatim, ſeu proximè cingendus habetur pro cincto; & Bart. in ſumma illius textus ſimiliter notat haberi pro facto quod de proximo eſt faciendum, & Lucas de penna in l. *His quidem, nu. 5. C. Qui militar. poſſ. lib. 12*; ex eadem lege notat militem paratum accingi, haberi pro accincto: & ita intelligunt verbum, *confeſtim*, cum aliquo temporis intervallo, ut l. 2. §. *Confeſtim, ff. ad Tertullian.* Ergo cingulum non poteſt cenſeri de forma ſubſtantiali gradus militaris, quia tametſi
63 ſubſtantialia actus quandoque poſſint permitti, ſecundum ea, quæ dicta ſunt ſupra *num. 41.* tamen ſolemnitas, quæ poteſt ſubſequi, numquam dicitur de ſubſtantia, vel forma, Bald. in l. *Univerſa, n. 2. verſ. Quandoque lex, C. de precib. Imper. offer.* Felin. in cap. *Cum dilecta. num. 6. verſ. Sextum*, ibi, *quando verò ſolemnitas, de reſcrip.* & latius in cap. *Quoniam, in princip.* Ut lit. non conteſt. & ratio eſt evidens, quia implicat contractionem, ut actus ſit prius in actu productus, & poſtea recipiat eſſe à forma, quæ dat eſſe rei l. *Julianus, §. Si quis, ff. ad exhiben.* quia ſic eſſet, & non eſſet, quod eſt impoſſibile, l. *Ubi repugnantia, ff. de regul. iur.*

63 Itaque ornatus cinguli in milite ſæculari non requiritur niſi quoad hoc, ut tamquam miles perfectus gaudeat privilegijs militaribus: & ita loquitur text. in d. l. *Filius familias, ff. de milit. teſtam.* & notat Accurſ. in l. *penult. ff. Ex quibus cauſ. maior.* dicens ad hoc ſex neceſſaria eſſe, & quarto loco commemorat ut enſe cingatur; & tradit poſt alios Ripa in l. *Centurio, n. 9. verſ. Prima quia, ff. de vulg.* & ita etiam intelligi debet *ſtatutum 31. de recep. fratr.* quod non matriculati pro fratribus non ha-
64 beantur, ideſt privilegij non fruantur. Et ideo requiſita gloſæ in d. l. *penult.* appellat Cæremonias Pariſ. de Put. ſupracitatus *num. 6.* nec hodie ſunt prorſus in uſu, teſte Afflict. *Ad Conſtit. Neapol. lib. 1. de illicit. port. armor. num. 29.* ubi in ſpecie aſſerit hanc ſolemnitatem cinguli tamquam inutilem, & accidentalem, unam cum alijs eſſe ſublatam, & ſufficere ut miles vacet militiæ ad hoc ut gaudeat militum privilegijs. Idemque affirmant in d. l. *Centurio*, Alex. *num. 23.* & Ripa *d. num. 9.* Ideoque ut adnotavit Franciſc. Mennen. *de equeſtr ſeu milit. Ordin. Symbol. in cap. de forma veteri, & nova creandi Equites, fol. 4. verſ. Hic cingulo*, cum priſco more in creatione militis ſolemnitas cinguli adhiberetur; ideò retenta eadem forma loquendi
65 dicitur etiam hodie decorari cingulo qui miles creatur, etiamſi ea ſolemnitas non ſervetur. Quo factum eſt, ut cingulum translative accipiatur pro inſignijs cujus libet dignitatis, etiamſi enſis non applicetur, ut obſervat Petr. Gregor. Theoloſan. *in ſyntagm. iuris univerſ. cap 30 num. 13.* & patet ex cap. *Ex antiquis, in princ 54. diſtinct.* ubi Clericus
66 dicitur cæleſtis militiæ cingulo præcingi. & tamen Clericus nec enſe accingitur, nec calcaribus, cap.
67 *Quicumque, il ſecondo, 23. q. 8.* Et multoties in jure cingulum pro dignitate ipſa uſurpatur, ut l. 2. *C. de metatis, & epidemiis eod. lib.* & l. *fin. C. de Prapoſit. ſacr. Cubicul. d. lib. 12.* & not. in Authen. *Iusiurandum quod præſtatur ab his*, quæ exponit verbum *cinguli*, id eſt dignitatis.

68 Nec applicatur ſimile de milite cæliſtis militiæ, quia in collatione Ordinum materia, & forma ſunt de neceſſitate ſacramenti ex inſtitutione Chriſti, ut dixi in cap. *Cum contingat, nu. 3, de ætate, & qualit.* Præterquamquod degradatio Clerici fit etiam per ablationem ornamentorum, quæ ad ſubſtantiam Ordinis non pertinent, ut in d. c. *Degradatio*, ibi, *veſtimento, ſeu ornamento, de pœn. lib. 6.* & ex his patet etiam ſolutio ad objecta.

69 Sed quidquid ſit in milite ſæculari, certè in milite regulari, de quo nunc agimus, in jure de hac ceremonia cinguli, ut prædixi *nu. 58.* nil cautum repetitur; & in univerſis Ordinibus regularibus ſubſtantia progeſſionis conſiſtit in tribus votis ſolemnibus Obedientiæ, Paupertatis, & Caſtitatis, cap. *Cum ad monaſterium, §. Nec æſtimet*, juncta gloſ. *ult.* & cap. *Monachi. de ſtatu Monachor.* Clemen. *1. de Religioſ. domib.* Concil. Trident. *cap. 1. ſeſſ. 25. de Regul. ar.* Navarr. *conſ 12. eodem tit.* Ro-
70 ta, *deciſ. 216. nu. 3. p. 2. diverſ.* Habitus verò ſusceptio quamvis fiat ſimul, & contemporaneè cum actu profeſſionis, & per manus ejus qui ad Religio-

ligionem acceptat, nihilominus quia accidentalis,& extrinſeca eſt profeſſioni, non eſt de ſubſtantia monachatus; imò valet profeſſio ſine ſuſceptione habitus Religionis, ut eſt caſus in cap. *Porrectum*, & ibi Io. Andr. Butr. Cardin. & omnes *ſupra*, *de Regular.* & in cap. *Quia ingredientibus*, *de teſtam.* ubi Abbatiſſa declaratur profeſſa, quæ tamen nunquam induit habitum monialium.

Nec refragatur, quin potius favet Pontificale Romanum ſupracitatum *nu.* 12. nam verba illa, *in primis imponit ei habitum*, *deinde recipit profeſſionem*, aperte oſtendunt habitum eſſe qui præambulum ad profeſſionem: è converſo autem in hac ipſa Religione ex ſtatuto ſecundo de receptione Fratrum miles primùm emittit profeſſionem, deinde recipit pallium cum Cruce, qui eſt habitus profeſſorum; & ita obſervatum fuit in noſtro Equite qui prius emiſit tria vota ſubſtantialia, & poſt. a habitum regularem ſuſcepit, ut in inſtrumento ſuæ profeſſionis; & conſequenter habitus ad ſubſtantiam profeſſionis pertinere non poteſt, ut patet ex dictis ſupra *num.* 38. & 62. Ergo idem dicendum de cingulo, nam, aut volumus militiæ cingulum contineri appellatione habitus juxta textum in l. *Veſtis*, *ff. de aur. & argent. legat.* & ſanè ſi habitus non eſt de ſubſtantia, utique nec cingulum. Aut volumus cingulum eſſe quid diverſum ab habitu (quod verius videtur, ut patet ex ſtatuto ſecundo de recept. fratrum) & tunc longè minus poteſt cenſeri ſubſtantiale, cùm ſit ceremonia magis remota, & extrinſeca, quàm habitus regularis. Ideoque ex ſtatuto ſecundo de recept. fratrum ornatus cinguli præcedere debet habitus ſuſceptionem: & ita inter alias accidentales ceremonias profeſſionis militaris in hac ipſa Religione Hieroſolymitana recenſetur ab Antonio Poſſevino, quem refert Franciſc. Menna in libello, cui titulus, *Militarium Ordinum origines*, *fol.* 3; & in antiquo Pontificali Romano impoſitio ſpathæ, ſeu cinguli non præſcribebatur præcisè, ſed alternativè, ut patet ex illis verbis. *Tunc imponit ei Crucem, ſive ſpatham, aut aliud ſignum, ſive habitum, &c.* quod evidenter oſtendit hanc ceremoniam ſemper fuiſſe accidentalem, quia alternativa diſpoſitio non dicitur præcisè alterum continere. §. *Huic autem*, *Iuſtin. de action.* Decius in cap. *Inter cæteras*, *in* 3. *notab. de reſcript.* & ſicut habitus non eſt ſubſtantialis, ut oſtenſum eſt ſupra *num.* 70. ita nec ſpatha, cùm omnia ponantur ſub eadem oratione, & verborum ſtructura; ideoque æqualis debeat eſſe determinatio, l. *Iam hoc jure*, §. *Sed ſi*, & ibi Bart. *nu.* 1. *ff. de vulgar. & pupillar.* cum ſimul. Hæc de jure communi.

Quod autem ſpectat ad ſtatuta hujus Religionis ſimiliter certum eſt eſſentiam profeſſionis conſiſtere in tribus votis ſubſtantialibus, ut ſatis liquet ex ſtatuto ſecundo de regula: & quamvis tres ſint gradus in ea profitentium, de quibus in præalleg. *ſtatut.* 2. *de recep. fratrum*, omnes tamen unica forma profeſſionem emittunt, ut ſtatuto primo de regul.

Tota igitur difficultas reſtringitur ad intellectū dicti ſtatuti ſecundi de recep. fratrum, in quo ſcribentes pro Equite potiſſimum ſe fundant, ut cingulum ſit de ſubſtantia profeſſionis, tum ponderando verba, *è neceſſario*, tum ponderando illud prius, & poſterius, *prima che pigli l'habito*, ex quibus contendunt formam ſubſtantialem fuiſſe indictam, ut in argumentis contrarijs ſupra à *n.* 25.

Sed pro ſolutione obſervandam eſt hanc rubricam, quod verba neceſſitativa, & ordo datus per prius, & poſterius inducant formam annullativam actus in contrarium geſti, recipere quatuor notabiles limitationes, quæ caſui noſtro apertiſſime accommodantur.

Limitatur enim primò, ut non procedat quando eadem, vel alia jura dicunt actum valere: ut poſt Tancredum declarat Io. Andr. in cap. *Ad Apoſtolicem*, *nu.* 3. *in verb. Obſtinet. de regular.* cum quo
75 tranſeunt communiter DD. ut ibi atteſtatur Abb. *nu.* 11. Hoc autem caſu profeſſionem ex omiſſione cinguli non eſſe nullam ſatis conſtat ex *ſtat.* 24. *de recep. fratrum*, quo cautum eſt, ut infra videlicet: *Chi ſarà riceuuto contro la forma degli ſtatuti, ſe ſara Cavaliero, ſia ridotto a fra ſervente; ſe ſara fra Capellano a frate d'obedienza, e ſe ſarà fra ſervente darme, ſi riduca a fra ſervente officio, e ſia inhabile ad ogni amminiſtratione di Commende, e beni dell'Ordine noſtro.* Pœna enim hæc ſpecialis utique tollit aliam pœnam annullativam actus,
76 Bald. in l. *Non dubium*, *nu.* 28 *C. de legib.* Cardin. *in Clem.* 1. *n.* 2 *de reſcrip.* quod procuIdubio locum habet hoc caſu, in quo pœna ſpecialis non ſe compatitur cum pæna nullitatus, ut ibi per Bald. nam ſi profeſſus in gradu militis non ſervata forma ſtatutorum dejcitur non à Religione ſed ad gradum inferiorem, & redditur inhabilis ad Commendas, utique neceſſariò ſupponitur valide profeſſus; alioquin inepta eſſet inhabilitatio ad Commendas, quæ non dantur niſi militibus profeſſis: nec talis poſſe cogi quacumque auctoritate ad permanendum in Religione in gradu inferiori, quia conſenſus liber eſt de intrinſeca ratione voti, ut dixi in cap. *Tua litera*, *n.* 50. *de Cleric. per ſalt. promot.*

77 Nec refert quòd hujuſmodi ſtatutum fuerit caſſatum, & abrogatum ab ultimis duobus Capitulis Generalibus anno 1612. & 1631. ut in ordinatione 8. de recep fratr. Quoniam abrogatio, & correctio facta fuit quoad pœnam dejectionis ad gradum inferiorem, ſed illius mens, quoad validitatem receptionis non fuit correcta: & adhuc durat, arg. l. *Eas*, *ff. de cap. diminut.* & notat Jo. Andr. & Gemin. in cap. 1. §. *Illum autem*, *in fine de reſtitut. ſpoliat lib.* 6. nam ſi ante annum 1612 quo prædicta ordinatio edita fuit, verba illa, *è neceſſario*, non importabant formam annullativam actus; & profeſſio contra formam ſtatutorum non erat irrita: utique nec hodie irrita erit, cùm nullum ſtatutum novum reperiatur, quod hanc nullitatem induxerit, ad gloſ. in cap. *Conſtitutionem*, *in verb. Prorogamus*, *in fin.*, *de reg lib.* 6.

78 Præterea in ſtatuto primo de receptione fratrum ubi præſcribitur forma recipiendi novitios ad profeſſionem, ut patet ex rubrica, quæ inſcribitur, *Come devono eſſere riceuuti li fratelli della Religione Geroſolymitana alla profeſſione*; nec verbum quidem reperitur de ornatu cinguli. Imo in ſtatuto ſecundo de regula, ubi fit ſpecialis mentio de gradu militari, ſubſtantialia regulæ dicuntur conſiſtere in tribus votis Obedientiæ, Caſtitatis, & Paupertatis: ſed de cingulo agitur tantummodo in ſtatuto ſecundo de recep. fratrum, ubi tractatur de diviſione graduum, ut conſtat ex illius rubrica, *Della diviſione de gradi de fratelli dell' Ordine*
79 *noſtro*. Quod eſt argumentum evidens hanc ceremoniam cinguli ad ſubſtantiam profeſſionis non perti-

pertinere, ſed ad ornatum, & diſtinctionem graduum dumtaxat; alioquin de illa agendum fuiſſet in ſtatuto præcedenti, qui eſt locus, ubi ſubſtantialia profeſſionis præſcribuntur, arg. *in l. Conſtitut. Codicis*, §. *Quibus*, ibi, & congruis titulis ſubdere: ex eo enim, quod aliqua materia ponitur ſub aliquo rubro, judicatur eſſe illius naturæ, cujus eſt rubrum, gloſ. in cap. 1. *in verb. Conſervatores in princip*, & in cap. *Si ſuper gratia*, *in verb. principalis*, *verſ. Sed executor*, *de offic. delegat. lib. 6.* Everard. *in loco à rubro nu.* 4. *verſ. Tertio*: & ſic verba illa, *è neceſſario*, ſunt intelligenda de illa neceſſitate, quæ requiritur ad diſtinguendum gradum militarem à gradibus Capellanorum, & ſervientium non autem de neceſſitate requiſita ad valorum profeſſionis.

80 Limitatur ſecundò: ſupraſcripta theorica, ut locum non habeat in profeſſione, in qua propter gravitatem materiæ ſpeciale eſt, ut lex, vel ſtatutum non cenſeatur tradere formam ſubſtantialem, niſi adjiciat decretum irritans, Abb. in cap. *Porrectum nu.* 13. *de regular.* Sylveſt. *in verb, Religio* 3. *qu* 1. *&* 18 *in fin.* Tabiena *in eodem verb. qu.* 11. *n.* 12. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib* 12. *cap.* 5. *qu.* 7. *in fin.* Sanchez

81 alios referens *ſuper decalog. lib.* 3. *cap.* 3. *nu.* 4. Quod procedit etiamſi datus ſit ordo per prius, & poſterius, ut in terminis eſt textus in cap *Ad Apoſtolicam*, *de regular* ubi refertur antiquum præceptum negativum ne Monachus fiat ante unius anni probationem; & ita eſt ibi prius, & poſterius; & tamen profeſſio facta in ordinibus non Mendicantium infra annum probationis valida eſt; quia, ut ibi dicitur, multa fieri prohibentur, quæ facta tenent: licèt ſecus ſit poſt Concilium Tridentinum, quia *cap.* 15. *ſeſſ.* 25. *de regul.* habet clauſulam decreti irritantis. Ad idem textus in cap. *Si vir, & uxor* 27. *qu.* 1. ubi præcipitur, ut ſi vir, & uxor pro

82 ſola religioſa vita divertere inter ſe conſenſerint, nullatenus ſine Epiſcopi conſenſu, hoc eſt licentia, id fiat: & ſic eſt etiam ibi prius, & Poſterius, cùm Epiſcopi licentia debent ingreſſum Religionis præcedere, & nihilominus ſi conjuges profiteantur hujuſmodi licentia non præmiſſa, tenet profeſſio, ut ibi firmat gloſ. *in verb. Conſenſu*, Archid. *num.* 2. Bellam. & Turrecrem *num.* 1 & tamen textus utitur dictione illa, *nullatenus*, quæ importat nullitatem actus ipſo jure, ut in Auth. *Si qua mulier*, juncta gloſ. *in verſ. Nullatenus*, *C Ad Senatus conſult.* Velleian. Clem. *ultim. cum gloſ. in verb. Nullatenus, de ſequeſtr. poſſeſſ.* & in Clem. 1. ubi gloſ. *in eod. verb de ætat. & qualit* Cardin in cap. *Super litteris num.* 5. *in fin.* & ibi etiam Andreas Siculus, *nu.* 82. *verſ. Vim*

83 *etiam, de reſcript.* & habet vim decreti irritantis, Felin. in cap. *Ex litteris*, *num.* 7. *in* 5. *caſu*, *de conſtitut.* Rota *deciſ.* 24. *num.* 4. *par.* 2. *diverſ.* Rurſus ad idem eſt Concilium Tridentinum in *cap* 17. *ſeſſ.* 25.

84 *de regular.* ubi ſtatuitur per prius, & poſterius, ut puella profeſſionem non emittat, antequam Epiſcopus exploraverit ejus voluntatem; & tamen profeſſio facta non præmiſſa hujuſmodi exploratione valida eſt, ut per Menoch. *conſ.* 396. *num. ult.*

85 *vol.* 4. & alias cenſuit Sacra Congregatio ejuſdem Concilii interpres. Item quamvis in aliquibus Religionibus adſint ſtatuta, ut nullus admittatur ad profeſſionem, qui ſaltem decimum octavum ætatis ſuæ annum non attigerit, vel vigeſimum non expleverit, ut Ordinibus Minimorum, & Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum: tamen ſi quis ſtatim profiteatur in prædictis Religionibus anno decimoſexto expleto; profeſſio ex hoc capite non eſt invalida, ut tenent complures ex modernis, arg. d. cap. *Ad Apoſtolicam, de regular.* & ſimiliter declaravit Sacra Congregatio Concilii.

86 Limitatur tertiò, Doctrina Baldi, quod præpoſteratio ordinis vitiet actum, ut procedat tantùm in formalibus, & in his, quæ ſunt de ſubſtantia, ut cap. *Cum dilecta, de reſcript.* l. *Prolatam*, & ibi Bart. *num* 4. *C. de ſentent.* l. *Vt debitum*, *C. de hæreditat. act.* l. 2. §. *Si prius*, *ff. de vulgar. & pupillar.* Paul. de Caſtro *conſ.* 321. *Viſis actis num.* 3. *verſ. Nam præpoſteratio, in his, quæ ſunt de ſubſtantia*, *vitiat. lib.* 1. Marant *in proœm. prax. num.* 5. exemplum in cap. *Quia propter, ſupra de elect.* Primò enim eligendi ſunt ſcrutatores, qui deinde ſcrutari debent vota ſingulorum, mox vota in communi ſunt publicanda, tandem ſequi debet communis electio; & hi actus omnes ſunt ſubſtantiales: unde ſi fiat præpoſteratio, electio non tenet, ut ibi firmant gloſ. *in verb. Sanior*, Hoſt. n. 44. *verſ. Decimum octavum*, Abb. *num.* 16. *eod verſ. & nullus diſcrepat.* At verò in alijs actibus, qui ex ſui natura ſubſtantiales non ſunt, ut de ornatu cinguli probatum eſt ſupra, præpoſteratio non vitiat, quia ſi totalis illorum omiſſio actu non obeſt, longè minus præpoſteratio, ut benè per Paul de Caſtr. *conſ.* 232. *In cauſa, quæ vertitur, col.* 1 *poſt. medium, verſ. Non obſtat prædictis, & col.* 2 *lib.* 1.

87 Limitatur deinceps theorica ſupraſcripta, ut non procedat quando ſtatuentes, ubi volunt actũ eſſe irritum, ex ſtylo apponunt decretum irritans: tunc enim non intelligitur data forma ubi hoc de-

88 cretum non reperitur, etiamſi verba ex ſui natura ſint apta formam inducere, quia ſtylus hujuſmodi maximè eſt attendendus ad intelligentiam ſtatutorum. Alex. *conſ.* 116. *num.* 7 *lib.* 6. latè Felin. in cap. 2. *col.* 1. *de fide inſtr.* extat hac de re inſigne exemplum in Conſtitutione Gregorii XV. de Romani Pontificis electione; nam in *Matura itaque*, ſtatuitur electionem fieri aliter non poſſe

89 quam in conclavi, & eo clauſo, ac poſt celebratum prima die Sacroſanctum Miſſæ ſolitum ſacrificium, & ſic non modo eſt ibi datus ordo per prius, & poſterius; ſed etiam nec illa verba fieri aliter non poſſe, quæ ex ſui natura formam ſubſtantialem inducunt, ut tradit Felin. in dicto cap. *Cum dilecta num*, 6. *verſ. Septimum ſignum*, ubi in diſpoſitione dicitur aliter fieri non poſſit, ibi eſt data forma, *de reſcript.* Decius *conſ.* 528. *num.* 11 Pariſ. *conſ.* 19. *n.* 20. *lib.* 2. & tamen quia forma ſubſtantialis perſtringitur cum decreto irritante infra in §. *Quod ſi electio*, ubi de Miſſa nulla fit mentio: certum eſt Miſſæ ſacrificium ad formam electionis non pertinere. Hoc autem caſu ibi ſtatuentes voluerunt

90 actum eſſe nullum, explicitè appoſuerunt decretum irritum, ut conſtat ex *ſtatuto* 22. *&* 57. *de prohibit. & pœn. & ex ſtatut.* 5. 6. 7. 11. 12. *&* 14. *de contract. & alien. & ex ſtatut.* 19. *&* 70. *dec. ommun. ætat. &* in materia profeſſionis ex *ſtatuto* 8. *de receptionn fratr.* ubi prohibetur diſpenſatio cùm deſcendentibus à Iudæis, Saracenis, & Mahometanis in receptione ad habitum, & profeſſionem, & apponitur clauſula decreti. Item ex ordinatione 8. eod. tit. ubi ſtatuitur, ut omnes teneantur annum novitiatus peragere in conventu, ibique habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere; & ſimiliter adjici-

adjicitur decretum irritans: unde ſi in aliis caſibus voluiſſent, profeſſionem eſſe irritam, eodem modo id expreſſiſſent, quod cùm non fecerint in *d. ſtatuto 2. de reception. fratrum*; ſed ſimpliciter dixerint; *è neceſſario, che ſia ornato del cingolo della militia*: utique cenſentur noluiſſe, cap. *Inter corporalia, poſt medium, verſ. Vnde ſi circa, ſupra de translat. Epiſcop.* cum ſimilibus. Quinimo
91 quod magis eſt, ex ſtylo ſtatutorum hujus Ordinis verba, *è neceſſario*, ſine decreto irritanti, non inducere nullitatem actus, conſtat manifeſtè ex *ſtatuto 17. de recept. fratr.* ubi ſic legitur. *E neceſſario, che ſi proui autenticamente eſſer nato di Padri tali, che di nome, è d'armi ſiano nobli:* & tamen quia tranſgreſſio hujus ſtatuti nunc temporis non vitiabat profeſſionem, fuit facta ordinatio prima eod. tit. in qua explicitè appoſitum fuit decretum irritans, da quo dubitari non poteſt, quin referatur ad probationes nobilitatis, cùm ſit poſitum immediatè poſt, illa verba, *Factis, & exhibitis probationibus nobilitatis, & legitimitatis reſpectivè bonis, & validis*. Et clauſula decreti in fine poſita referri debeat ad omnia præcedentia, ut firmavit Rota in Toletana profeſſionis coram bon. mem. Card. Pamphilio ſeniore apud Garziam *de bene-*
92 *ficiis, par. 5. cap. 2. nu. 330. poſt medium, verſ. Præſertim ſtante decreto*: & præcipue ad proxima. Si idem cum eodem, *in fin.* & ibi gloſ. *ultim. ff. de Iuriſdict omn. judic.*

Ex quibus ſatis, ſuperque conſtat ornatum cinguli ex præſcripto dicti Statuti ſecundi de recept. fratr non eſſe de ſubſtantia profeſſionis.

93 Nec relevat objectum, quod Cardinalis Delegatus cum clauſula, *ſervatis ſervandis*, nulliter proceſſerit non præmiſſa cinguli ſolemnitate, ex gloſſa, & aliis ſupracitatis, *num. 42.* Nam reſpondetur primò clauſulam ſervatis ſervandis non referri niſi ab ſubſtantia, Menoch. *conſ.* 180. *nu.* 13. Contrad. *in prax. de ſponſal. lib. 7. cap. 7. num.* 17. ubi quod ſi
94 Papa committat diſpenſationem ſervatis ſervandis, omiſſio denunciationum non vitiat, quia non ſunt de ſubſtantia matrimonii: & alia exempla his ſimilia recenſet Caſtro Palao *de legib. penes tract 3, diſput. 2. pun. 9. num. 3. fol.* 182. *par. 1. Oper. Moral.* Rurſus cum Breve non ſit directum Car-
95 dinali, ſed ipſimet parti impetranti, non requiritur verificatio judicialis, nec executor efficitur mixtus, ſed merus, ut in *deciſ.* 302. *num.* 17. *part.* 8,
96 *recent.* Præſertim in litteris gratiæ, in quibus clauſulæ aptæ de ſui natura importare executorem mixtum, nihil operatur, niſi adſit clauſula vocatis vocandis. Rota *in Romana Primogenituræ* 29. *Mai.* 1634.

97 Tandem, & fortè melius reſpondetur tunc demum delegatum non ſervata forma mandati nulliter procedere, ſi conditiones, & modificationes adjectæ in commiſſione ſint præter jus, Puta Provideas P. in tali Eccleſia ſi de tali Vico ſit oriundus: & in hoc caſu intelligi debent gloſſ. & DD.
98 in contrarium citati. Secùs verò ſi conditiones hujuſmodi de jure in ſint, puta ſi ſit idoneus, vel ſervatis ſervandis: quia tunc non eſt intentio cōmittentis novam formam inducere, ſed tantum admonere, ut ſerventur ea, quæ de jure, vel ſtatuto ſervari debent: quare iis non ſervatis non irritatur actus, qui alias validus eſſet. Ad quod eſt optima gloſ. in *Clemen.* 1. *in verb. Repererint*, *de offic. Delegat.* quæ dicit, clauſulam ſervatis ſervandis, & alias conſimiles non ſonare in conditionem ſed in monitionem, nec dare novam formam mandato; ſed tantùm inſtruere executorem; quam gloſ. ſequuntur ibi Cardin *q.* 13. Imol. *nu.* 20. & 21. Vital. *num.* 36. & concordant Innocent. in c. *Prudentiam, num. 9. verſ. Et ſi contrarium, de off. Delegat.* & in cap. *ultim. de præſumption.* & Archid. in c. *Dudum, verſ. In prima gloſ.* 18. *q.* 2.

99 Quod demum ſpectat ad ordinationem primam de recept. fratr. conſtat evidenter in ea nullum fundamentum fieri poſſe pro invaliditate profeſſionis ex omiſſione cinguli, quia tantùm præcipit, ne quis alio quocunque modo, ſeu denominatione admittatur niſi in tribus gradibus militum, Capellanorum, & ſervientium; & quoad hoc opponit decretum irritans. Vnde verba illa, *quocumque modo*, non qualificant niſi modum receptionis extra memoratos gradus, extra quos ordinatio voluit receptionem eſſe nullam, quocumque modo, gradu, vel denominatione fiat. Hoc autem caſu novitius non fuit ad miſſus extra illos tres gradus, ſed fuit receptus in gradu militum. ut patet ex inſtrumento profeſſionis. Nec revelat objectum, quod ordinatio ſe referat ad ſtatutum ſecundum de reception. fratr. in quo primò diſtinguuntur gradus, in quibus fratres ſunt recipiendi, deinde ponitur ſolemnitas cingul: nam reſpondetur hanc relationem fieri tantummodo quoad primam partem ſtatuti de diſtinct. grad. ſed non quoad ſecundam de ſolemnitat. cinguli: quod patet manifeſtè, quia ordinatio non præcipit. ut receptio ad habitum fiat in tribus gradibus juxta *ſtatutum 2. 29. & 30.* Sed dicit *nullus recipiatur. niſi in tribus diſtinctis gradibus declaratis in ſtat. 2. 29. & 30.* & ſic relationem habet ad ſalam declarationem, & diſtinctionem graduum non autem ad modum receptionis, quia non emanavit ad præſcribendam receptionis ſolemnitatem, ſed ad determinandos gradus, ut patet ex rubrica; itant receptio in aliis gradibus, quam præſcriptis in tribus memoratis ſtatutis quocumque modo fuerit facta, poſſit ſemper ut nulla impugnari, quod ob eam rationem ordinatum fuit, quia cùm fratres Commendatarii prætextu ſervitii nonnumquam reciperent in ſuis Commendis fratres ſub alio gradu, & denominatione, quàm expreſſis in eodem ſtatuto ſecundo, emanarunt prædicta ſtatuta 29. & 30. quibus prohibentur alios fratres recipere in ſuis Commendis, quàm ſub denominatione Capellanorum, & ſervientium. Sed quia ſtatuta hujuſmodi negligebantur, propterea edita fuit prædicta ordinatio cum decreto irritanti, ad hoc ut aliter recepti quocumque tempore poſſent à Religione expelli.

100 Non obſtat fides Vicecancellarii, quoniam regiſtratio non tendit ad finem approbandi, vel reprobandi profeſſionem, ſed ad hoc, ut currat Antianitas. Nec Vicecancellarius negavit deſcribere in album Religionis profeſſionem, de qua agitur, ex eo quod eſſet nulla; ſed quia in ea emittenda non fuit ſervitus mos, & ritus, ſeu ceremonia cinguli; unde non ſequitur; Profeſſio non fuit regiſtrata: Ergo Vicecancellarius declaravit eam fuiſſe invalidam, ſed tantùm ſequitur, ut ſenſerit in ea emittenda non fuiſſe obſervatum ritum à Religione præſcriptum. Præterea quatenus hoc declaraſſet, ejus declaratio fuiſſet erronea, cùm ex iam dictis liqueat profeſſionē ex hoc defectu cin-

101 guli non eſſe irritam. Demum eſto irrita eſſet, tamen non ſpectabat ad Vicecancellarium hoc declarare; quinimo nec ad ſolum Magnum Magiſtrum cum Conventu, quia ex decreto Concilii Tridentini *cap.* 19. *ſeſſ.* 25. *de Regular.* Cauſæ nullitatis profeſſionis ſunt deducendæ coram Superiore Regulari, & Ordinario. Et hæc forma ſervanda eſt non tantùm cum profeſſus allegat nullitatem ſuæ profeſſionis, ſed etiam cùm Religio vult eum ejicere tanquam invalidè profeſſum, ut meo tempore declaravit S. Congregatio.

102 Conſtat ex prædictis nec jus commune, nec ſtatuta Ordinis, nec ordinationes Capitulares ob cingulum non ſuſceptum, fuiſſe irritam hoc caſu profeſſionem expreſſam, pro cujus etiam validitate in dubio eſt judicandum, l. *Sunt perſonæ, ff. de Religioſ. & ſumpt. funer*, & tradunt Barbat. *conſ.* 59. *num.* 12. *poſt med vol.* 2. Navarr. *conſ.* 13. *nu.* 10. *de Regular.* Suarez *tom.* 3. *de Religion. lib.* 1. *c.* 1. *num.* 6. Sanchez *de matrimonio lib.* 7. *diſputat.* 37. *num.* 12, *in fin.* Seraphin. *deciſ.* 1361. *num.* 7. Rota *in Romana Profeſſionis* 23. *Iunii* 1623. coram Remboldo.

103 Quo verò ad profeſſionem tacitam conſtanter ſupponendum eſt ex ſententia S. Congregationis Concilii eam habere locum etiam in Religione Hieroſolymitana, quicquid contra ſcripſerit Peregrin. *conſ.* 1. 16. *num.* 4. *& ſeqq. lib* 5. Nam propoſito dubio an ſit locus tacitæ profeſſioni inter milites Religionis Hieroſolymitanæ degentes extra conventum Hoſpitalis Meliten. Reſpondit indiſtinctè eſſe locum tacitæ profeſſioni, juxta juris diſpoſitionem, & compræhendi *cap.* 19. *ſeſſ.* 25. *de Regular.*

104 Non obſcurè autem inducta videtur in caſu præſenti, quia Eques, ut ipſemet fatetur in poſitionibus, ſuſcepit, ac detulit per aliquot menſes Crucem albam in pallio, qui in Religione Hieroſolymitana eſt habitus patenter diſtinctus ab habitu Noviciorum, ut patet in *ſtatut.* 1, *&* 3. *de recept fratrum* ex inſtrumento profeſſionis exhibito, & ex depoſitionibus teſtium. Ex ſuſceptione autem

105 habitus hujuſmodi poſt novitiatum completum inducitur tacita profeſſio, etiam abſque exercitio actuum profeſſorum cap. 1. ibi, *vel habitum Religionis ſuſcipiat, qui dari profitentibus conſuevit, de Regular lib* 6. & cap. *Conſtitutionem*, ibi *Tacitè verò facta per ſuſceptionem habitus, qui profitentibus tantùm datur, eod. tit. & lib.* Quod enim dicitur, habitus non facit Manachum, ut in cap. *Porrectum, de Regularibus*, cum concord. Locum habet in habitu probationis dumtaxat, non autem in habitu profeſſionis; qui illicò Monachum facit, & ſolemnizat votum, ut notat in cap. *Statuimus, de Regular. gloſ.* 1. Abb. antiqq. *in verb, Novitios*, Hoſtien. *num* 1. *in verb. Religionis, & num.* 2. *in ver. Conſuevit*, & Butr. *num.* 6. Archidiac. in cap. *Beneficium, num.* 1. *eod. tit. lib.* 6. & meo tempore ſæpius cenſuit S. Congregatio Concilii, prout etiam deciſum refert Riccius *deciſ.* 206. *num.* 1. Nec refert, quod teſtes deponentes in Ordine Hieroſolymitano Crucem albam in pallio eſſe habitum profeſſorum, & à ſolis profeſſis geſtari ſolitum, immediate ſubjiçiant, *ſe bene alle volte alcuno ſi piglia guſto di portarla benche non ſia profeſſo*; quoniam hæc verba ſonant potius in abuſum. Nec

106 prædictus Eques cenſeri poteſt Crucem albam detuliſſe ad voluptatem, ſed potius ut ſe gereret pro profeſſo, cum eam ſolemniter ſuſceperit in actus profeſſionis: nam à primordio tituli poſterior formatur eventus, l. *unica. C. de impon. lucr. deſcript. lib*, 10. & actus in dubio cenſetur factus in executionem obligationis præcedentis, l. 4. §. *Si ab ignoto, ff. de manumiſſ.* cum ſimul ut plene per Alex. *conſ.* 40. *n.* 9. *lib.* 3. & Menoch. *lib.* 3. *præſumpt.* 49. *num.* 4. & ex cauſa neceſſaria potius, quàm voluntaria, ut l. fin. cum ibi not. per Bart. *ff. de alim. pupill. præſtan.* & per Abb. *conſ.* 116. *in fin. lib.* 2.

107 Porrò tacitæ profeſſioni eſt locus, etiamſi præceſſiſſet expreſſa profeſſio nulla, & non obſtante ignorantia nullitatis profeſſionis, ut ex ſententia Sacræ Congregationis Concilii, quam probavit Sanctiſſimus, & ſequuta eſt Rota *in cauſa Meten. profeſſionis* coram Carillo, ſcripſi latiſſimè in cap. *Significatum, à num* 1. *uſque ad num.* 49. *de Regul*, quod locum habet etiam in milite ſancti Ioannis Hieroſolymitani, qui ignoravit ſuam profeſſionem expreſſam de jure fuiſſe irritam, ut probavit in cap. *Ex parte, à num.* 4. *uſque in fin. eod. tit.* adeout propterea non ſit habenda ratio deciſionis Vlixbonen. Profeſſionis ſuperius relatæ *num.* 56. quia articulum non examinat, nec prædictarum deciſionum ullam facit mentionem.

108 Sed præter habitum profeſſorum concurrunt hoc caſu plures actus ſolis profeſſis convenientes, ex quibus proculdubio reſultat tacita profeſſio cap. *Vidua* & ibi omnes *de Regular.*

109 Primus actus eſt, quia ſe nuncupavit fratrem, prout etiam Religio ipſa eum nominavit in libris publicis; & ita hujuſmodi actus fuit reciprocus, tam ex parte profeſſi, quàm ex parte Religionis: hic autem titulus, & nuncupatio in hac Religione non convenit niſi profeſſis, cum Novitii non fratres, ſed nobiles appellentur, ut conſtat ex *ſtatuto* 1. *de verb. ſignif.* & deponunt teſtes, & ex hac denominatione fratris aliàs deducta fuit tacita profeſſio in præcitata *deciſione* 206. & *in Melevitana Antianitatis* apud Duran. *in impreſſ. dec.* 462. *n.* 18. *in fin*

Secundus eſt actus, quia vocatus ad inſulam Melitæ à Magno Magiſtro ſub nomine fratres, & tãquam contumax inquiſitus, ſupplicavit ſub eadẽ nuncupatione fratris pro abſolutione, eamque obtinuit: qui quidem tractatus cum denominatione ad tacitam profeſſionem inducendam fortior eſt, quam ſimplex denominatio, argum. l. *Non epiſtolis*, & l. *Non nudis, C. de probation.* dixit in c. *Lator. ſupra, qui filii ſint legitimi.*

101 Tertius actus, quia bis obtinuit licentiam à Superiore Regulari comparendi in judicio, quia non indigent Novitii, cùm non ſint propriè Religioſi, cap. *Religioſi*, §. *Quamvis, de ſent. excomm. lib.* 6. cap. 1 & ibi Gemin. & Franc. *in* 1. *notab. de Regul. eod. lib.* & tenent Placha *de delictis cap.* 42. *in fin.* Farinac. plures cumulans, *in pract. crimin. tom.* 1. *de accuſ. qu.* 13. *num.* 23. & Thom. Sanchez dicens neminem contradicere, *ſuper Decalog. lib.* 6. *cap.* 12. *num.* 34. & hic quoque actus, ſicut, & præcedens, inter profitentem, & Religionem fuit reciprocus. Vigore autem huius licentiæ bis comparavit in judicio, qualque fecit inſtantias, aſſerens ſe ſolemniter profeſſum, & obtinuit, ut ſibi à fratre germano, ſolverentur decem millia ſcutorum, quæ non erant ei debita non ſecuta profeſſione, ſecundum ea, quæ ſcripſi in cap. *Statuimus, num.* 29. *& ſeqq. ſupra de Regular.* Dantur & alii actus, quos in lectura omittere conſultius duximus.

Sed

111 Sed objicitur:Profeſſio tacita induci non poteſt niſi prius annus probationis fuerit completus, ut eſt tex.in cap.1. ibi (Niſi eo completo profeſſionē faciat in ſequenti, vel habitum ſuſcipiat qui dari cōfitentibus conſuevit] *de regular.lib 6.*ubi gloſ. *in ver. Vel dicit*, repete eo completo, & ſepius cenſuit Sacra Congregatio Concilii.Hoc autem caſu quamvis novitius expleverit in conventu annum proba-
112 tionis, tamen poſtea diſceſſit cum licentia Magni Magiſtri ſub conditione ad conventum redeundi infra biennium ad ſui novitiatus annum peragendum,habitum Ordinis ſuſcipiendum,regularemq; profeſſionem ſervatis ſervandis emittendam ſub pœna ſuam amittendi antianitatem ipſo facto incurrenda. Quem quidem annum poſtea nullatenus peregit, ſed poſt octo menſes iterum abiit, & Romæ infra duos menſes profeſſionem emiſit:
113 quare profeſſio ex hoc capite videtur nulla, quia annus probationis ad validè profitendum exigitur etiam in Religione Hieroſolymitana ex *ſtatut*, 28. *de recept. fratr.* & declaravit S. Congregatio Concilii, licèt olim aliud cenſuiſſet, cum illius ſtabilimenta nondum vidiſſet, & ita etiam deciſum referunt Flamin.Pariſ. *de reſignation,benefic. lib.1. nu.*120. & Stephan.Gratian *diſcept.foren.16?. num.27.*exce-
114 ptis Bohemis,quibus indultum eſt, ut non teneantur eſſe in probatione niſi per ſex menſes, ut ordinat. 39 *de recept.fratr. in novis*, & 36.*in antiquis*: nec
115 ſufficit ut novitiatus fuerit expletus per annum cōtinuari debet uſque ad profeſſionem, adeo ut ſi novitius completo anno egrediatur, & iterum redeat, profiteri nequeat, ſed denuo teneatur novitiatum inchoare,& proficere,ſecundum opinionē Suarez *de Religion. tom. 3. lib 5. cap.15. à num.* 8, cui adhærent Barthol. de Vecch. *in praxi de admitten. novit.diſputat.*11. *dub.3.*& Caſtro Palao *tom.3.tractat. 16. diſput.12.§.2. num.*11. quod clarius videtur procedere hoc caſu,in quo novitius per uſum memoratæ licentiæ videtur ſe tacitè adſtrinxiſſe ad novum annum novitiatus.

116 Verum huic objectioni reſpondetur in oppoſitum eſſe doctrinam gloſſæ primæ circa finem in c. *Eum qui, de regul. juris lib. 6.* uti ex illa regula,quæ dicit eum, qui certus eſt certiorari amplius non oportet.Sumit argumentum ad quæſtionem, An is, qui ingreſſus Religionem in fine anni exivit, ſi iterum eandem Religionem ingrediatur, debeat habere alium annum, & reſolvit negativè per illam regulam,niſi conditio perſonæ,vel Religionis mutata eſſet: & ſubdit hoc tenere Bartholomæum Brixienſem in *quæſtionibus venerabilibus in quæſtione* 68. quæ incipit, *Aliquis intravit monaſterium*; & in fortioribus terminis Speculat. *in tit.de ſtat. Monach. §. Qualiter concipiet libellum q. 35. n. 43.* ubi hoc ipſum firmat idem Jo. Andr. *in addit. in ver. Exivit*, & ſequuntur Lapus *alleg. 47.n.2. & 3.* §. Anton. *in 3. par.tit.16.cap.3.§.2.* Sylveſt. *in verb. Religio 5.q* 4. dicens hanc ſententiam eſſe indubitatam: quam etjam probavit Sacra Congregatio Concilii non mederi novitio, quia à Religione exivit de licentia Superioris,ut in ſubjecta declaratione.

Dubitatur an is, qui habitu regulari ſuſcepto annum integrum manſit in Religione, eoque lapſo gravi morbo correptus, & propterea profeſſione nequaquam emiſſa permiſſu Superiorum ad ſæculum rediit,poſſit inde ad triennium morbo liberatus, & ad monaſterium reverſus protinus emittere profeſſionem, vel potius per alium annum ſtare in probatione teneatur: *die 27. Februar.* 1597. Sacra Congregatio cenſuit poſſe ſtatim emittere profeſſionem, non expectato alio probationis anno, niſi Religionis,aut perſonæ conditio ſit immutata; idque Superiores Religionis animadvertere diligenter debere.

117 Sed etiam in eo, qui exivit ſine licentia: nam propoſito dubio,An novitia,quæ finito anno probationis exivit è monaſterio abſque licentia Ordinarii iterum reverſa, poſſit ſine nova probatione ad profeſſionem emittendam admitti. *Die 12.Februarii* 1598. Sacra Congregatio cenſuit poſſe, niſi conditio Religionis, aut perſonæ ſit immutata, idque à Superioribus monaſterii diligenter eſſe diſpiciendum,

118 Nec prædictis obeſt licentia obtenta ſub conditione peragendi novitiatum, quia in ea non fuit appoſita pœna nullitatis profeſſionis,ſed amiſſionis antianitatis, quæ quidem pœna ſpecialis tollit pœnam nullitatis à jure inductam, ut ex Bald. &
119 Cardin. dixi ſupra *n. 76.*quæ concluſio abſque dubio procedit ubi ſpecialis pœna non ſe compatitur cum nullitate actus, ut ibi dixi;& ita contigit hoc caſu, quia pœna amiſſionis antianitatis neceſſariò ſupponit novitium poſſe validè profiteri: quamquam enim in hac Religione antianitas currat à
120 die ſoluti Paſſagii.Gregor.XV. *deciſ.*341.& *deciſ.*499 *n.* 2. ea tamen Equites frui nequeunt niſi à die emiſſæ profeſſionis ut fuit dictum *in Melevitana antianitatis* 24. *Martii* 1634. coram Urgellen. in ejus impreſſ. *deciſ.439.n.2. & 2.verſ. Nec revelat.*

121 Quibus accedit quod Superiores Regulares non poſſunt arctare novitium, qui annum probationis explevit, ad alium annum ex integro repetendum non modo reluctante novitio; id enim per quam durum eſſet, arg. cap, *Ad Apoſtolicam, de regular.* ſed etiam ipſo conſentiente, quia obſtat Conciliū Tridentinū *c. 16.ſeſſ. de regular.* ibi, Finali tempore novitiatus, Superiores, novitios,quos habiles invenerint, ad profitendum admittant, aut è monaſterio eos ejiciant: & in hac ipſa Religione Hieroſolymitana in ordinatione facta anno 1642. decretū fuit, ut novitii, qui poſt expletum probationis annū aſcendunt, teneātur facere de novo medium annum novitiatus, cùm tamē olim *in ordinatione* 37. *in novis* & 34. *in antiquis de recept.fratr.* tenerētur anno probationis peracto infra menſem profiteri ſub pœna amittendi antianitatem. Quinimo propter decretum Concilii in *dc cap. 16. verſ. Finito,* Superiores
122 Regulares non modo nequeunt arctare novitios ad novum novitiatus annum,ſed nec poſſunt tempus probationis prorogare ultra annum, niſi ex juſta cauſa,& ad breve tempus,ut ex ſententia Sacræ Congregationis adnotavi in c. *Ad Apoſtolicam, à n. 8. uſque ad n 12. de regul.* Ac præterea quatenus potuiſſet Magnus Magiſter injungere novum annum probationis,non tamen id potuiſſet ſub pœna nullitatis profeſſionis etiam conſentiente novitio, ut
123 clarè deducitur ex ſubjecta declaratione quicquid contra ſcripſerit Navarr. *conſ.87.de regular.*

In Congregatione Minimorum extabat ſtatutum, quod originem ducentes à Judæis, vel Saracenis ad Religionem non recipiantur, & ſi qui recipiendi fuerint,quorum progenies ignoratur,admittantur cum proteſtatione, quod ſi poſtea comperiatur eos à Judæis, vel Saracenis originem duxiſſe,eorum profeſſio ſit nulla. Quæſitum fuit, An originem trahentes à Judæis admiſſi ad Religio-

nem

nem cum illa proteſtatione ſint legitimè profeſſi, vel ſecus; Sanctiſſimus reſpondit habendos eſſe pro profeſſis, nec ejici debere, cum hactenus nemo fuerit ejectus.

124 Quæ tamen ex abundanti dicta ſint, quia hoc caſu Magnus Magiſter non impoſuit pœnam nullitaris, ſed amiſſionis antianitatis, ut prædixi, & ſic annus in memorata licentia injunctus non fuit legalis, ideſt à jure, & à Concilio Tridentino requiſitus, ſed magis conventionalis, qui propterea quatenus à Magno Magiſtro injungi potuerit ex conventione ipſa legem accepit, arg. cap. *contractus, de regul. juris lib. 6.*

125 Præterquam quod formula ejuſdem licentiæ eſt pro novitiis abſcedentibus infra annum probationis, nec congruebat prædicto Equiti, quia cùm annum novitiatus jam compleviſſet, impoſſible erat eum obligare ad illum complendum, ut ſonāt verba licentiæ: nam peragere idem eſt quod complere, ſeu perficere, & ad exitum perducere, l. *Qui Procuratorem*, cum gloſ. *in verb. Peragere, ff. de procurator.* l. *Filius, ff. de inoffic. teſt.* l. *Ab accuſatore, §. deſtitiſſe, ff. ad Senatus Conſult. Turpillian.* & l. 2. *ff. de Adulter.* Briſſon. *de verb. ſignif. verb. Peragere, il ſecondo,* Rebuff. *in l. 3. col. 2. verſ. Peragenda, ff. de verb. ſignific.*

De Pœnit. & remiſſ.

Cap. Quæſitum.

SUMMARIUM.

1 Sacerdotes Græci procurantes, vel ſtudioſè negligentes oppreſſionem filiorum ſuorum deponuntur, & ſi eſt publicum, publicè puniuntur.

2 Pœnitentia ſolemnis imponitur ſi delictum eſt grave, & ſcandalizans totam urbem.

3 Pœnitentia publica imponitur ſi delictum ſit grave, & publicum, non tamen generans ſcandalum.

Sed contra, num. 4.

Declaratur, num. 5.

4 Pœnitentiæ publicæ finis eſt ſcandalum ſubmovere; & ideo imponitur laico etiam pro levibus delictis, ut vitetur ſcandalum.

6 Negligentia affectata æquiparatur ſcientiæ, ac dolo etiam in foro pœnitentiali.

7 Matrimonium contractum coram Parocho per vim adhibito, qui affectavit non intelligere, validum eſt.

8 Ignorantia eorum affectata eſt, qui potuerunt certiorari, & noluerunt.

9 Irregularitas contrahitur ex lata culpa ad homicidium commiſſa, quantumcumque crimen ſit occultum.

10 Idem ſi culpa ſit levis: ſecus ſi leviſsima.

11 Pœnitentia publica pro delicto publico an Clerico ſit imponenda, & n. ſeq. uſque in fin.

12 Pœnitentia ſolemnis non imponitur Clerico niſi depoſito, & n. 13.

13 Clericus depoſitus ſine ſpe reſtitutionis publicam, vel ſolemnem poteſt agere pœnitentiam.

14 Sed dum habetur ſpes reſtitutionis, nec publicè, neque ſolemniter pœnitebit.

15 De pœnitentia publica, & ſolemni idem eſt judicium.

16 Pœnitentia publica an ex ſtylo Sacræ Pœnitentiariæ imponatur Clerico, qui Presbyterum interfecit.

17 Clericus presbytericida eſt irregularis, & perpetuò deponendus, & num. ſeq.

19 Depoſitio eſt ab Altaris miniſterio perpetua remotio.

1 QUÆSITUM. Sacerdotes Græci procurantes, vel ſtudioſè negligentes oppreſſionem filiorum ſuorum deponuntur; & ſi eſt publicum, publicè puniuntur. Hoc dicit, ſecundum Jo. Andr. Butr. Cardin. Anch. & alios communiter. Vel ſic, & melius ut faciat ad titulum, ſecundum Abb & Mar. Socin. Sacerdoti Græco procuranti, vel ſtudioſè negligenti oppreſſionem filiorum non imponitur pœnitentia publica, ſed debet abſtinere ab altaris officio, & aliter in ſecreto agere pœnitentiam: ſed ſi delictum eſt publicum, debet publicè agere pœnitentiam. Hoc dicit. Primò quæſtio. Secundò reſponſio ibi, *Huic.*

2 Nota primò ſecundum Abbatem hic in primo notab. argumentum quod pœnitentia publica injungi non debet pro delicto oppreſſionis filiorum: nam ipſi Sacerdotes Græci poſtulabant eam ſibi imponi, ut in litteraq, uaſi de jure non eſſet imponenda. Concludit tamen ipſe Abb. ſub diſtinctione: nam aut delictum eſt grave, & ſcandalizans totam urbem, caſtrum, vel ullam, & tunc laico imponitur pœnitentia publica, & ſolemnis, ut in cap. *In capite quadrageſimæ*, 50. *diſt.* cap. *final. 26. qu. 6.* Aut eſt grave, non tamen generans
3 ſcandalum; & tunc aut eſt occultum, & non imponitur pœnitentia ſolemnis, neque publica, ut d. cap. *In capite.* Aut eſt publicum, ſed non ſcandaloſum; & tunc imponitur pœnitentia publica, ſed non ſolemnis, ut d. cap. *final* juncto cap. 1. *ſupra eodem.*

4 Tu adverte ad ultimum membrum diſtinctionis Abbatis: nam pœnitentia publica imponitur pro delicto publico etiam ſcandaloſo, quia illius finis eſt ſcandalum ſubmovere, adeut propterea imponatur laico etiam pro delictis levibus, ut vitetur ſcandalum, cap. *Si quis presbyter, de purgat. Canon.* & notat. gloſ. in cap. 1. *ſupra eod.* cum qua concordant *ibi* Hoſt. *n. 1.* Jo. Andr. *n. 2.* & communiter Doctores, licet Clerico non imponatur niſi depoſito, & pro delicto gravi, ut dicunt Hoſt. in *ſumma de pœnit. & remiſſ. §. Vtrum, verſ. Publica verò pœnitentia*, & Henric. Boich. *in d. cap 1. nu. 4.* unde ſeu delictum ſit grave, ſeu leve, indiſtinctè ſupponitur ſcandaloſum; & ipſemet Abb. in cap. *De his, num 3. in fin. de accuſat.* dixit pœnitentiam publicam imponi ad ſedandum ſcandalum, per textum in d. cap. *fin. 26. qu. 6.* & idem prius notaverat Archidiaconus in cap. *Confirmandum, in princ. verſ. In gloſ. 50. diſtinct.* Quod etiam dilucidè apparet ex Decreto Concilii Tridentini *c. 8. ſeſſ. 24* in illis verbis (Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conſpectu crimen commiſſum fuerit, unde alios ſcandalo offenſos, commotoſque fuiſſe non ſit dubitandum, huic condignam pro

modo

modo culpæ pœnitentiam publicè injungi oportet, ut quos exemplo ſuo ad malos mores provocavit, ſuæ emendationis teſtimonio ad rectam revocet vitam) Hæc ibi, facit tex. in cap. *Ego Berengarius, in fin. de conſecrat. diſt.* 2. ibi (Ut Eccleſiæ, quæ prius doluerant de averſo, atque perverſo, poſtea gauderent de reverſo, atque converſo) Adde vix poſſe contingere, ut crimen aliquod ſit grave, & publicum, & nō ſit ſcandaloſum; ad quod eſt textus optimus in cap. *De his vero,* 50. *diſtinct.* & in Clem. 1. juncta gloſ. *in ver. Scandalum, de of-*
5 *fic. Ordinar.* Sed ſalvando dictum Abbatis ſic poſſet diſtingui: Aut delictum eſt adeo grave, & ſcandaloſum, ut commoveat totam civitatem, & imponitur pœnitentia ſolemnis: aut eſt quidem ſcādaloſum, ſed non ita, ut totam civitatem commoveat, & imponitur pœnitentia publica.

6 Secundò nota ibi, *vel ſtudioſe negligentibus*: affectatam negligentiam æquiparari ſcientiæ, ac dolo etiam in foro pœnitentiali, prout ex hac littera deducit Anton. de Burr. *in* 1. *notab.* unde dicit lex: Diſſoluta negligentia prope dolum eſt, *l. Fidejuſſori, primo reſp. ff. Mandat. ad* idem cap. *Sæpè,* 50 *diſt.* Idem diſſoluta negligentia habetur pro conſcientia, l. *Cum lex ff. Aedilit. edicto,* qualis eſt ignorantia Judæorum, qui nolunt intelligere ut benè agant, §. *ult, prima, q.*4. gloſ. *hic in ver. Negligentibus,*
7 Hoſt. *in princ. & num.* 2. Hinc Sacra Congregatio Concilii aliàs reſpondit validum eſſe matrimoniū contractum coram Parocho etiam invito, & per vim adhibito, quamquam nihil eorum, quæ agebantur vidit, & intellexit, ſi affectavit non intelli-
8 gere. Ut in Parocho, qui obturavit aures ſuas, ne audiret; quippe affectatæ ſunt eorum ignorantiæ, qui potuerunt certiorari, ſed noluerunt cap. *Cum inhibitio,* §. *Si quis verò, de clandeſtin. deſponſat.* §. *final.* & cap. *ſeq.* 37. *diſtinct.* Hoſt. *hic n.* 2.

9 Tertiò. Nota ibi, *ab officio altaris debent perpetuò abſtinere*: textum expreſſum, quod irregularitas incurritur ex lata culpa ad homicidium commiſſa quantumcumque crimen ſit occultum, Hoſt. *hic num.* 1. *&* 2. *in fin.* dicens latam culpam reddere hominem homicidam, ſecundum Canones, ut *hic,* & in cap. *Sicut,* & cap. *Tua nos,* §. *Nos igitur, ſupra de homicidio,* cap. *Sæpe* 50. *diſt.* Abbas
10 *in* 2. *not.* & Mar. Socin. *num* 4. addens idem eſſe, ſi culpa ſit levis; ſecus verò ſi ſit leviſſima, quia tunc non contrahitur irregularitas, ideoque iſti Sacerdotes Græci, ex quorum injuria, & ſine facto, & tactu filii in cunis inveniuntur oppreſſi, abſtinere debeant à celebratione Miſſarum ad tempus, non in perpetuum, ut *hic in fin.* quia nec homicidæ reputantur, ſicut reputantur illi, qui in lata culpa ſunt, eo quod ipſi procurantibus, vel ſtudioſè negligentibus filii proprii non in cunis, ſed in lectis oppreſſi reperiuntur, ut in tex. Reſpondeo primò, & hic notant Innoc. & Hoſt. *in fin.* Jo. Andr. *n.* 2. Abb. *nu.* 3. Marian. Socin. *nu.* 4. *&* 5. & alii communiter.

11 QUÆRO, An publica pœnitentia pro delicto publico imponenda ſit Clerico Gloſſatores in hoc articulo variarunt: nam Bernardus in cap. 1. in
12 gloſ. *unica, ſupra eod.* dixit ſolemnem pœnitentiam Clerico imponi non debere, nec etiam publicam, niſi depoſito; & cum illa gloſ. poſt Laurentium, & Raymundum concordant ibi Innoc. *in ver. Occulta,* Hoſt. *n.* 2. Butr. *nu.* 4. *in fin.* allegantes pro ſua opinione, cap. *Confirmandum,* & cap. *Alienum,* 50. *diſt.* Quæ tamen jura non loquuntur de pœnitentia publica, ſed de ſolemni, ut patet in d. cap. Confirmandum, ibi, *non eis manus tamquam pœnitentibus imponatur.* & in d. cap. *Alienum,* ubi dicitur: Alienum eſſe à conſuetudine Eccleſiæ, ut Presbyteri, & Diaconi pro crimine aliquo ſuo per manus impoſitionem remedium accipiant pœnitendi, & ibi notat gloſ 1. dicens hæc omnia capitula loqui de ſolemni pœnitentia, quæ fit per manus impoſitionem, ut cap. *In capite quadrageſimæ,* 50. *diſtinct.* Et hanc certum non eſſe injungendam Clerico, niſi ſit depoſitus, ut in præcitatis juribus, & in cap. *Presbyter* 28. *diſt,* in cap. *Si quis Presbyter,* 50. *diſt.* & in cap. *Si quis Epiſcopus,* 81. *diſtinct.* Tales enim ſunt infames, ut dixi in d. cap. 1. *nu.* 8, *ſupra eod.* poſt Hoſt. in cap. 2. *num.* 7. *verſ. Sed numquid tales pœnitentes ſunt infames, ſupra de off. Archipresbyteri.*

Sed gloſ. Joannis in d. cap. *Confirmandum,* dixit Presbyterum, vel Diaconum non poſſe facere pœnitentiam ſolemnem, niſi ſit depoſitus, immediate ſubjungit: Publicam pœnitentiam poteſt facere Sacerdos pro publico tamen crimine, non pro privato. Item gloſſa 2. in cap. *Presbyter* 28. *diſt.* intelligit illum textum de pœnitentia publica, quā debet facere Sacerdos pro delicto publico, licet non ſolemnem: & idem repetit gloſ. in c. *Si quis Presbyter, in ver. Propter publicum,* 50. *diſt.* Similiter gloſ. *hic* in ver. *Niſi in publicum,* dicit Sacerdotem poſſe facere publicam pœnitentiam, ſed non ſolemnem, quàm Clerici facere non debent, licèt depoſitus publicè ſolemniter pœnitere poſſit: & hanc gloſ. ſequitur, & dicit magiſtram Abbas, *n.* 4. *verſ. In gloſ.* & concordat S. Thom. *in* 4. *ſenten. diſtinct.* 14. *quæſt.* 1. *art.* 5. *quæſt.* 3. *in fin.* dicens, publicam pœnitentiam, & non ſolemnem, quæ in faciæ Eccleſiæ fit, ſed non cum ſolemnitate prædicta, ſicut peregrinatio per mundum cum baculo cubitali, poſſe iterari, & à ſimplici Sacerdote injungi, & poſſe etiam Clerico imponi.

Et pro hac parte videtur textus apertus hic: nam præmittitur quæſtio, An Sacerdotibus Græcis pro filiis oppreſſis imponenda ſit publica pœnitentia, necne? & Papa reſpondet eis imponendam eſſe pœnitentiam graviorem, quàm Laicis, non tamen publicam, niſi in publicum id veniat. Ergo à contrario ſi publicum ſit, pœnitentiam publicam erit eis imponendam. Videtur tamen hic textus vitari poſſe, quia dicit ob filiorum oppreſſionem ipſos Presbyteros debere perpetuò abſtinere à miniſterio altaris, & ſic loquitur de his, qui ſunt deponendi, prout hanc litteram intelligunt Joann. Andr. & ſequaces *in Summ.* Dum ergo textus ſubjungit, ſi in publicum id veniat, pœnitentiam publicam eis eſſe injungendam, debet intelligi de jam depoſitis, & ſic concordat cum prima opinione: & de depoſitio etiam intelligi debet c. *Presbyter,* 28. *diſtinct.* ut colligitur ex cap. *Si quis Epiſcopus,* 81. *diſtinct.* ibi, Deponatur, & ab Eccleſia projectus inter laicos agat pœnitentiam.

13 Conclude plenius, & clarius ſecundum Archidiaconum in cap. *Sacerdos, num.* 7. *de pœnit. diſtinct.* 6. Clericus, vel Sacerdos depoſitus ſine ſpe reſtitutionis publicam, vel ſolemnem poteſt age-
14 re pœnitentiam, ut in d. cap. *Sacerdos,* & ibi gloſ. 2. & in cap. *Si quis Epiſcopus* 81. *diſtinct.* & in c. *Presbyter* 28. *diſt.* Sed cum habetur ſpes de reſtitutione neque publicè, neque ſolemniter pœnitebit, ut

cap.

cap. *Confirmandum*, 50. *diſt.* & c. *Presbyter*, 81. *diſtinct.* Quæ concluſio in effectu eſt ex mente gloſſæ tertiæ hic in fine, dum dicit in caſu hujus cap. Sacerdotem poſſe agere pœnitentiam etiam ſolemnem, cum ſine ſpe reſtitutionis pro crimine oppreſſionis filiorum privatus ſit, cap. *ult. ſupra de tempor. ordinat.* Ergo multò fortiùs publicam, ex quo crimen venit ita in publicum. Similiter Innoc. *hic in ver. In publicum*, dicit, nec tunc, ideſt quando crimen oppreſſionis vènit in publicum, Sacerdotes poſſe agere publicam pœnitentiam, niſi perpetuò ſine ſpe reſtitutionis manerent, & de talibus intelligi hoc capitulum, cum propter homicidium maneant ſine ſpe reſtitutionis, quia irregularis, ut dict. cap. *ultim. de tempor. ordinat.*

15 Sed & Hoſtien. *n.* 5. Primo impugnat diſtinctionem eorum, qui tenuerunt Clericum poſſe agere pœnitentiam publicam, ſed non ſolemnem; quia idem judicium eſt de publica, ac de ſolemni, cap. *Alienum*, 50. *diſt.* & mox ſubnectit hunc textum loqui de illo, qui factus eſt notorius, nec eſt ſpes reſtitutionis ipſius, argum. cap. *Inquiſitionis, Reſponſ.* 1. *de accuſat.* & cap. *final. de tempor. ordinat.* & concordant. Jo. Andr. *hic n.* 4. ibi, *Alias ſi eſſet ſpes reſtitutionis, nec publicè pœniteret*, Butr. *nu.* 11. *verſ. Dicit gloſſa*, Cardinal. *n.* 3. & Abb. *n.* 4. qui tranſit cum diſtinctione gloſſæ.

16 Porrò pœnitentiam publicam, quæ injungitur interficienti Presbyterum, nempè, ut per quinque Eccleſias illius loci, ubi tantum facinus perpetravit, ſi tot ibi fuerint, nudus diſcalceatus, femoralibus dumtaxat retentis, virga in manibus, & corrigia circa collum deferendo incedat, ſuum publicè fatendo reatum; & ante fores dictarum Eccleſiarum à Presbyteris earũdem Pſalmum Pœnitentialem canentibus ſe faciat verberari dum major ibi ad Divina convenerit populi multitudo: S. Pœnitentiaria conſuevit olim imponere etiam Clericis Minorum Ordinum; quamvis ab aliquot annis eam non imponat, niſi laicis, de quibus loquitur formularium: tamen ſtylus antiquus eſt conformis Theoricæ Archidiaconi, & communi, de qua ſupra; quia homicida voluntarius, & maximè Presbytericida eſt irregularis, & ſic deponen-

17 dus ab Ordine ſine ulla ſpe reſtitutionis, ut dicunt Innoc. Butr. & alii proximè citati: Ad hoc c. *fin.* ibi, *præter reos homicidii*: juncta gloſſa 3. *de temporibus ordinat.* gloſſ. in cap. *Ex tenore in ver. Vtatur circa medium, verſ. Si crimen eſt enorme, eodem titul.* & pa-

18 tet in textu noſtro ibi, *Ab officio altaris debent perpetuo abſtineri*: nam depoſitio ab Ordine nihil eſt aliud, quàm ab altaris miniſterio perpetua remotio, ſecundum Abb. in cap. *At ſi Clerici, in princ. n.*7. *de Iudiciis*: & ibi etiam Hippolyt. de Marſil. *in Repet. n.*58. *tom.* 3. *Repet. fol.* 68. & in Clericis Presbytericidis eſt text. in cap. *Sicut dignum*, §. *ult.* ibi, *perpetuò ab altaris miniſterio deponendos eſſe cenſemus*, ſupra de homicidio. Quare cùm Clericus, qui Presbyterum necaverit, perpetuò manere debeat ſine ſpe reſtitutionis, non videtur ambigendum, quin Pœnitentia publica ſit ei injungenda, cum etiam ſolemnis hoc caſu poſſit imponi, ſecundum magis receptam opinionem: jam enim Clericus ſic pœnitens eſt infamis non ratione pœnitentiæ, ſed ratione enormitatis criminis, ut notat Hoſtien. in c. *n*,7 *verſ. Sed numquid tales de offic. Archipresbyt.* & Marian. Socin. in cap. *num.* 7. *ſupra eodem.*

De Pœnitentiis, & remiſſionibus.

Cap. Officii.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio mulieris auditur, quæ ſibi partum alienum ſuppoſuit, vel proprium ex adulterio ſuſcepit, & hoc marito non vult detegere.*

2 *Abſolutio non eſt deneganda non valenti ſatisfacere ſine periculo, licèt delictum videatur habere effectum continuationis.*

3 *Mulier, quæ prolem ex adulterio ſuſcepit, quid facere debeat ne legitimi hæredes hinc detrimentum patiantur.*

4 *Quid ſi habet unde ſatisfaciat, & ſciat quibus ſatisfaciendum.*

5 *Et quid ſi hoc ignoret.*

6 *Quid ſi non habet unde ſatisfaciat, an teneatur fraudem revelare.*

8 *Aut famæ, & n. ſeq. uſque ad num.* 13.

9 *Metus ignominiæ viris bonis major, quàm mortis eſſe debet.*

10 *Crimen ſuum non tenetur quis prodere cum gravi honoris detrimento.*

11 *Reſtituere quis non tenetur bona Ordinis inferioris cum jactura bonorum Ordinis altioris. Bona famæ altioris Ordinis ſunt, quàm rei familiaris, ibidem.*

12 *Mulier non tenetur filium ex adulterio ſuſceptum revelare, ſi inde grave malum eſſet proventurum.*

13 *Scandalum utilius naſci permittitur, quam ut veritas relinquatur. Et quomodo hoc ſit intelligendum.*

14 *Mulier non tenetur partum ſuppoſitum, vel filium ſpurium revelare, ſi de hoc non habeat probationes paratas.*

15 *Confeſſor quomodo ſe debeat gerere cum muliere, quæ prolem ſuſcepit ex adulterio.*

16 *Mulier quæ prolem adulterinam marito patefecit, eo conſentiente, an ſit abſoluta à reſtitutione.*

17 *Mater an ſuadere debeat filio ſpurio ut religionem ingrediatur, & cujus Ordinis.*

18 *Filius, qui matri eum ſpurium aſſerenti fidem adhibuit, & Regno renunciavit, deluditur à Legiſtis, laudatur à Canoniſtis.*

19 *Dignitati non ſolum Regiæ, ſed etiam Pontificali renunciandum eſſet, ſi ex his conſcientia non eſſet tuta.*

20 *Filius an teneatur credere matri aſſerenti eum ex adulterio ſuſceptum.*

21 *Cautela matris, quæ induxit filios ad cedendum juri ſuo timore declarationis, quod unus eorum eſſet ſpurius, refellitur.*

22 *Confeſſor pro conſilio obtinendo poteſt peccatum ſibi confeſſum detegere ſine expreſſione perſonæ, & num.* 25.

23 *Confeſſor an prohibeatur revelare nõ tantũ peccatorẽ. ſed etiam peccato in Sacramento Pœnitentiæ ſibi detectum, & n. ſeq. uſque in finem.*

24 *Sacerdos revelans peccatum ſibi confeſſum punitur*

nitur tamquam ſimoniatus, & hæreticus ad fidem reverſus.

15 *Declaratur num.* 38.

16 *Peccata ipſa an cadant ſub ſigillo confeſſionis ſacramentalis, & n. ſeqq. uſque ad n.* 33.

17 *Sigillum confeſſionis, ſicut confeſſio, eſt de neceſſitate Sacramenti, & de jure divino.*

18 *Papa ſuper ſigillo confeſſionis diſpenſare non poteſt, & num.* 30.

19 *Sacerdos quod ſcit in confeſſione, non ſcit ut homo, ſed ut Deus, & dicitur quaſi neſcitum.*

20 *Sacerdos in actu confeſſionis eſt Vicarius Dei ſpecialis.*

21 *Vicarius ſpecialis quoad illam ſpeciem eſt major generali.*

22 *Sigillum confeſſionis ſine pœnitentis licentia nullus mortalium violare poteſt etiam pro ſalute totius mundi.*

23 *Revelatio peccati in confeſſione detecti an cædat ſub prohibitionem poſitivam Eccleſiæ.*

24 *Eccleſia ubi vertitur ſalutis periculum, multoties generaliter ſtatuit, aut prohibet ad cautelam eorum, quæ poſſunt contingere.*

25 *Prohibito aliquo, omne id prohibetur, per quod pervenitur ad illud.*

26 *Intellectus cap.* Omnis infra eod.

27 *Permiſſum in uno caſu, in aliis cenſetur prohibitum, & num.* 42.

28 *Confeſſor relevans peccatum ſine expreſſione perſonæ an ſit deponendus, & in monaſterium detrudendus.*

39 *Et an aliquo caſu poſſit illud cum fructu revelare, & n.* 42.

40 *Prælati Regulares ea notitia, quam in confeſſione habuerum, uti non debent ad externam politiam.*

41 *Pœna lata in præſumentes requirit dolum, & temeritatem.*

42 *Exceptio in uno caſu non firmat regulam in contrarium in aliis caſibus, qui ſunt ſimiles excepto.*

43 *Etiamſi caſus fuerit exceptus per ditionem taxativam.*

44 *Confeſſor an poſſit Epiſcopo revelare caſum reſervatum in pœnitentia ſibi detectum pro obtinenda facultate abſolvendi.*

1 OFFICII. Auditur cōfeſſio mulieris, quæ ſibi partum alienum ſuppoſuit, vel proprium ex adulterio ſuſcepit, & hoc non vult marito detegere. Hoc dicit ſecundum omnes. Et eſt pars cap. *Officii, de teſtam. & de ſentent. excommun.* Communis diviſio, conſultatio, & reſponſio. Secunda ibi, *Quoniam.*

2 Nota primò, mulieri, quæ partum alienum ſibi ſuppoſuit, aut proprium ex adulterio ſuſcepit, ſi timeat marito hoc revelare, non eſſe denegandam abſolutionem Sacramentalem, etiam hac fraude durante.

Et ſic collige pœnitentiam non eſſe denegandā non valenti ſatisfacere ſine periculo, quamvis delictum illud videatur habere annexum effectum continuationis, ut hic notant Abb. & Marian. Socin. ambo, *in 3. notab.*

3 Sed pro pleniori doctrina, cùm quæritur quid facere oporteat mulierem, quæ prolem ſuſcepit ex adulterio, aut partum ſuppoſuit alienum, & ita legitimi hæredes privantur hæreditate propter ſpurium, vel ſuppoſitum, qui creditur filius, vel hæres; & quomodo in hoc caſu ſe gerere debeat Confeſſor. Colligendo dicta Doctorum, ſic diſtingue.

4 Aut mulier dives eſt, & habet unde ſatisfaciat his, ad quos bona mariti pervenirent, ſi ejuſmodi partus non adeſſet; Aut non habet unde ſatisfaciat.

Primo caſu, Aut mulier ſcit, vel poteſt veriſimiliter opinari quos hæredes maritus ab inteſtato, vel ex teſtamento habuiſſet, aut quibus bona ſua reliquiſſet: & tunc debet tantundem eis dare de propriis bonis, quantum illi hac occaſione amiſiſſent, arg. cap. *Si res*, 14. *qu.* 6. allegati in gloſ. *in ver. Deneganda.* Et quod reſtituendum eſt, poterit tradere Epiſcopo in pœnitentia, qui exinde ſatisfaciat quibus oportuerit, adeo ut ignoretur unde provenit, ut *hic* per Hoſt. *n.* 8. Henr. Boich. *poſt princ. verſ. In primo caſu,* & Marian. Socin. *n.* 7. in eod. *verſ. Aut*

5 *mulier ignorat qui ſint illi*, nec poteſt hoc probabiliter opinari; & tunc debet tantundem pauperibus erogare, ſecundum id, quod legitur, & notatur in cap. *Cum tu*, §. 1. *ſupra de uſur.*

6 Secundo caſu, ideſt cùm mulier non habet unde ſatisfaciat, tunc aut habet probationes paratas partus ſuppoſiti, vel ex adulterio ſuſcepti, per quas poſſet ſuccedentes ab inteſtato relevare à damno, quod ex ſua occaſione, & fraude illi reciperent, aut non habet.

7 In primo caſu aut poteſt ſine periculo hanc fraudem revelare: & debet eam detegere, & de illa fidem facere. Aut non poteſt revelare ſine gravi periculo, fortè quia veriſimiliter hinc orirentur ſcandala maxima, & homicidia: & tunc conteratur, & taceat, arg. cap. *Ne quis* 22. *qu.* 2. Nam in hoc caſu cùm ex una parte immineat jactura rerum duntaxat ſi taceat; ex altera verò periculum animarum & corporum ſi revelet; cùm utrumque evitare non poſſit, inter hæc duo mala tenetur eligere quod minus eſt, arg. cap. *Duo*, & cap. *Nervi*, 13. *diſt.* Taceat ergo cum damno rerum, quia illud minus malum eſt, ut legitur in c. 1. *de pignor.* & in cap. *Suſcepimus, de homicid.*

8 Et per hanc rationem idem arbitror dicendum ſi ex revelatione immineat mulieri, aut alteri periculum infamiæ: nam viris bonis metus ignominiæ major, quam mortis eſſe debet, dicit textus in l. *Iſti, ff. Quod met. cau.* Et qui famam contemnunt,

9 crudeles ſunt, ut in cap. *Non ſunt audiendi*, 11. *q.* 3.

10 Unde non tenetur mulier crimen ſuum prodere cum gravi honoris, & famæ detrimento, ut in §. *His auctoritatibus, verſ. Non tibi dico*, poſt cap. *Si quis aliquando, de pœnit. diſt.* 1. Et in hac ſpecie concludunt Sotus *in* 4. *diſt.* 15. *qu.* 2. *poſt art.* 4. *in reſponſione articuli.* S. Antoni *in* 2. *par. tit.* 1. *c.* 18. §. 8. *in fine*, & melius *tit.* 2. *cap.* 7. §. 4. Cajet. *tom.* 1.

11 *opuſculor. opuſculo* 31. *reſp.* 14. (Non enim, ut ipſe ait in 2 2. *q.* 62. *art.* 6. tenetur quis reſtituere bona ordinis inferioris cum jactura bonorum ordinis altioris.) Et bona famæ altioris ordinis ſunt, quàm rei familiaris, quia melius eſt nomen bonū, quàm divitiæ multæ, *Proverb cap.* 22. & ſequitur Navarr. *in man. cap.* 16. *num.* 44. *verſ. Imo ſufficit timor propriam famam perdendi*, & Covarr. *in reg. Peccatum, par.* 1 *in initio, à num.* 3. Et quamvis Doctores hic non faciant mentionem, niſi damni animæ,

mæ, & corporis; hoc tamen faciunt per modum exempli. Sed generaliùs loquitur Innoc. cujus mé-
12 tem ſequuntur omnes, dum ait *mulierem non teneri revelare, ſi inde grave malum eſſet proventurum* Quæ verba proculdubio comprehendunt etiam jacturam famæ, ut advertit Navarrus *loco citato*.

13 Nec prædictis obſtat quod utilius ſcandalum naſci permittatur, quàm veritas relinquatur, cap. *Nisi cum pridem*, §. *Pro gravi, de renunc.* & cap. 3. *infra de regul. jur.* quoniam, ut reſpondet Innocentius, in hac taciturnitate non petit veritas juſtitiæ, quia hæc mulier nec judex eſt, nec teſtis eſſe poteſt, in quibus, & ſimilibus illa auctoritas locum habet; ſed eſt tantùm accuſatrix, vel denunciatrix.

14 In ſecundo autem caſu, ideſt cùm non habet probationes paratas, debet potius ſilere, quàm fraudem patefacere, cap. *Plerumque, 2. qu. 7.* Ita in effectu diſtinguit hic Innocen. *in ver. Satisfactio*, à quo cæteri ſumpſerunt, Hoſt. *nu.* 8. *in eod. ver.* Abb. Antiq. *nu.* 1. Jo. Andr. *n.* 4. Henric. Boich. *in princ.* Card. *in* 1. *&* 2. *opposit.* Anchar. *n.* 3. *&* 4. Abb. *n.* 5. & Marian. Socin. *n.* 7. Quibus addo Hoſtien. *in*
15 *ſumma eod. tit.* §. *Quibus, & qualiter, verſ. Quid de muliere*, ubi ait, Sacerdotem ſuper hoc conſulendum conſiderare debere qualitates perſonarum tam mariti, quam mulieris, & filii putativi; nam ſi mulier dominetur viro, vel periculum ex revelatione non immineat, poterit ei conſulere ut frau-
16 dem patefaciat marito, quo conſentiente erit mulier à reſtitutione abſoluta, quia conceſſum eſt marito de rebus ſuis ad libitum diſponere, l. *Nemo exterus, C. de Iudeis*, l. *In re mandata, C. Mandati.* Hoc intellige dummodo non habeat deſcendentes, quibus tenetur dimittere legitimam jure naturæ debitam, ſcilicet dimidiam, vel tertiam juxta numerum liberorum, ut in Authen. *Noviſſima, C. de inoffic. teſtam. & in corpore*, unde ſumitur in Auth. *de Triente, & Semiſſe*, §. 1. *collat.* 3.

17 Si verò ex revelatione marito facienda immineat periculum; tunc ſi filius putativus ſit homo ſimplex, ſpiritualis, & timens Deum; recepto juramento à muliere, quod malitioſè hoc non proponat, & à filio putativo, quod ſecretum tenebit; revelabitur hoc filio, eique ſuadebit ut intret Religionem, vel ad partes remotas, ſeu ultramarinas ſe transferat, & de hæreditate nihil attingat; quibus peractis mulier erit in tuto: quod ſi filius non ſit talis, nec velit matri fidem adhibere, vel mulieri periculum ſit revelare; tunc nullum ſupereſt remedium, niſi ut ſi proprium habeat hæredibus ab inteſtato, vel ex teſtamento venientibus ſatisfaciat competenter; iiſque non extantibus eleemoſynam cautè faciat de Epiſcopi diœceſani conſilio, & conſenſu. Verum ſi proprium non habeat, vel non poſſit integre ſatisfacere, doleat de peccato cum propoſito ſatisfaciendi cum primùm poterit: ita Hoſt. cum quo concordat Raymund. *in ſumma tit. de raptor. rubr. de filio concepto per adulterium, & de partu ſumpto*, §. 11. Joan. Friburg. *in ſumma confeſſ. eod. tit.* & *rubr. q.* 23. Henric. *hic col.* 2, *poſt princip. verſ. Et de hoc vide*, & Marian. Socin. *num.* 9. Et quod dictum eſt de inducendo filium putativum ad religionem intrandam, intelligunt Doctores de Religionibus Mendicantibus, quia de aliis religionibus non eſſet benè proviſum, cùm ſuccedant, cap. *vn.* 28. *qu.* 1. & cap. *ult.* 19. *qu.* 3. ut *hic* per Jo. Andr. *nu.* 4. *in fine.* Hodie filius putativus eſſet inducendus ad intrandam Religionem Capuccinorum, vel Fratrum Minorum de Obſervantia, quia aliæ Religiones etiam Mendicantes ſuccedunt ex decreto Concilii Tridentini, cap. 2. *ſeſſ.* 25. *de Regular.* addit Jo. Andr. ſibi conſtare aliquos propter hoc inductos fuiſſe ad profeſſionem emittendam. Et ita etiam referunt Doctores fe-
18 ciſſe quemdam, qui ad aſſertionem matris renunciavit Regno: & quamvis Legiſtæ in l. *Filium, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alien. jur.* quos refert Menoch. *de arbitr. judic. lib.* 2. *centur.* 1. *caſu* 89. *num.* 28. dicant talem filium fuiſſe fatuum; tamen ut notabiliter ait Marian. Socin. *hic num.* 9. ipſi hoc dicunt
19 ſolum conſiderantes hanc vitam, & non futuram, & æternam, ad quam ſi reſpexiſſent, illum ſummopere laudare debuiſſent, ex quo talis habebat læſam conſcientiam; quo caſu non ſolum Regiæ dignitati, verum etiam Pontificali, cùm ad id induceret conſcientia indiſcreta, renunciandum eſſet, ut in cap. 1. *de renunciat. lib.* 6. Et hoc intendit
20 Hoſt. *hic num.* 4. *in ver. Suſcepit*, dum ait filium, qui aſſertioni matris credere non vult, omnino ſecurum eſſe, ſi exinde non habeat conſcientiam læſam, arg. d. l. *Filium*; alioquin ſi veniat contra conſcientiam, ædificat ad gehennam, cap. fin. ſupra de præſcript. & mox ſubdit, Sed verè niſi acquieſcat in hac parte verbis maternis, quæ melius alio veritatem novit, arg. *ſupra de reſcript.* cap. *Ab excommunicato*; & de qua non eſt veriſimile, quod falſum dicat; arg. cap. *Afferte*, & cap. *Litteras*, §. 1. *verſ. Qui nunquam, ſupra de præſumption.* unde & ei omnino credendum videtur, ut cap. 3. §. *Quis enim melius, ſupra, qui matrim. accuſ. poſſ.* ſatis poteſt dici, quod talis eſt in conſcientia nimis fortis: ita format Hoſt. cum quo tranſeunt Jo. Andr. *nu.* 3. & reliqui omnes.

21 Refert Alciatus de *præſump. reg.* 3. *præſump.* 37. *n.* 6. *verſ. Sed vide*, Viduam quamdam Avenionenſem hac cautelam uſam fuiſſe: cùm in extremis ageret tribus filiis, quos habebat accerſitis, dixit: Unus veſtrum ex adulterio à me progenitus eſt, & mariti mei bona injuſtè poſſidet; ne animæ meæ detrimentum patiar, intendo hoc declarare, niſi vos invicem pacto convento jus omne veſtrum remittatis: quo audito, quilibet de ſe ipſo cæpit dubitare; unde omnes voluntati matris acquieverunt, & pacti ſunt; quare mater à declaratione abſtinuit. Et putat Alciatus matrem illam fuiſſe tutam quoad Deum per hanc Decretalem, pactumque inter fratres fuiſſe legitimum, & obſervandum. Quod minimè verum eſt, quia fratres non ſponte juri ſuo ceſſerunt, ſed metu maternæ declarationis adacti: unde meritò hanc cautelam refellunt Covarr. *in reg. Peccatum, parte* 1. §. 1. *verſ. Nec mihi placet, de regul. jur. in* 6. Menoch. *d. caſu* 89. *n.* 30. & alii recentiores.

22 Secundò nota ibi, *in pœnitentia tibi fuiſſe confeſſam*, peccatum in confeſſione detectum poſſe à Sacerdote revelari pro conſilio obtinendo, concordat textus in cap. *Omnis infra eodem* ibi: Sed ſi prudentiori conſilio indiguerit, illud abſque ulla expreſſione perſonæ cautè requirat. Unde infertur per locum à ſpeciali, ut extra hunc caſum non liceat Sacerdoti revelare peccatum etiam ſine revelatione pænitentis. Sed quia hoc non tranſit abſque difficultate.

QUÆRO generaliter, utrum confeſſor prohibeatur revelare non tantùm peccatorem, ſed etiã peccatũ in Sacramento Pœnitentiæ ſi detectum.

Abbas

Abbas Siculus d. cap. *Omnis, nu. 8. in ult. notab. infra eod.* putat Sacerdotem incidere in pœnam ibi ſtatutam non ſolùm ſi revelet peccatorem, ſed etiam peccatum ſibi detectum in confeſſione. Quod ſecundum eum eſt contra ſimplices, qui aſſerunt peccatum impunè poſſe revelari, ſed non peccatorem: nam minus benè loquuntur, ut ipſe ait, quia contrarium probatur in d. cap. *Omnis*, in duobus locis. Primò ibi, *qui peccatum*, ubi expreſsè probatur hoc. Secundò per locum à ſpeciali in verbis præcedentibus: nam textus permittit Sacerdoti revelationem in uno caſu dumtaxat, id eſt cùm indiget prudentiori conſilio; & tunc debet etiam caute revelare. Tertiò hoc probatur
24 ratione: nam Sacerdos ita ſcit peccatum, ſicut peccatorem tamquam Dei miniſter: ergo non debet tamquam homo peccatum revelare, quia neſcit ut homo, ſed ut Deus, & contrafaciens graviſſimè peccat; unde punitur tamquam hæreticus reverſus ad fidem, ut ibi per eum.

Sed oppoſitum cenſet Paludanus *in 4. diſt. 21.* & communiter Theologi, ut teſtatur Navarr. in c. *Sacerdos, n. 75. de pœn. diſt. 7. tom. 2. Commen. pag. 793.* concludentes non eſſe confeſſionis revelatorem qui diceret, tale, vel tale peccatum mortale audivi in confeſſione; modo tanta cautela id faceret, ut nullatenus in notitiam peccatoris deveniri poſſet.

25 Moventur primò per hanc Decretalē, ubi Cardinalis Legatus ſignificavit Papæ peccatum ſuppoſiti partus in pœnitentia ſibi confeſſum, ut habetur in principio litteræ, nec Papa hoc factum damnavit, imo ad Legati conſultationem reſpondit: quod non feciſſet, ſi eidem Legato peccatum ſibi in confeſſione detectum revelare non licuiſſet: licet Navarr. in d. cap. *Sacerdos n. 78.* putet hunc textum nō admodū urgere, quia cauſa revelandi hic fuit ut peteretur conſiliū ſuper dubio caſu, quod ſpecialiter permittetur in d. c. *Omnis* ut dictū eſt ſupra *in 2. not.*

Moventur ſecundò, quia cauſa finalis cur prohibita ſit revelatio peccati in pœnitentia confeſſi eſt, ne prodatur peccator; & ſic fideles à confeſſione ſacramentali deterreantur, ut in d. c. *Omnis* ibi (Caveat Sacerdos ne verbo, vel ſigno, vel alio quovis modo prodat aliquatenus peccatorem) ſed per revelationem peccati tantùm peccator ipſe non proditur, nec cognoſcitur, dummodo cautè id fiat, ſicut hic fecit Cardinalis Legatus, & patet in cap. *Si ſacerdos, ſupra de offic. Ordin.* & in cap. *Significaſti* ibi, *nomen adulteri celans*, de adulter. Ergo ceſſat prohibitio, arg. cap. *Etſi Chriſtus, ſupra de iureiur*, c. *Cū ceſſante, de appellat.* & l. *Adigere*, §. *Quāvis, ff. de iurepatron*

Ac poſtremo ſuffragatur huic ſententiæ quod ut Navarr. teſtatur in eod. c. *Sacerdos n. 75.* frequenter audiuntur viri graves talia dicentes; & tamen nemo dixerit eos eſſe confeſſionis revelatores.

26 Quid dicendum? Ego arbitror quæſtionem hac diſtinctione ſolvendam eſſe.

Aut quæritur an peccata ipſa ſine expreſſione perſonæ cadant ſub ſigillum confeſſionis ſacramētalis; & puto negativè reſolvendum hoc validiſſimo, ni fallor, fundamento: nam hoc ſigillum, ſicut
27 & confeſſio eſt de neceſſitate ſacramenti, & de jure divino, ut docet S. Thom. *in 4. diſt. 21. q. 3. art. 1. q. 1. in corp.* & *in reſp. ad 2.* Sylveſt. *in ver. Confeſſio 3. n. 2.* paſſim Theologi, & Canoniſtæ: & conſequenter Eccleſia ſuper hoc ſigillo diſpenſare non poteſt: nam ut ibidem inquit D. Thomas, præceptum de confeſſione ſervanda conſequitur ipſum ſacramētum, & ideo ſicut præceptum de confeſſione ſacramentali facienda eſt de jure divino. & non poteſt aliqua diſpenſatione, vel juſſione humana homo ab ea abſolvi, ita nullus ad revelationem confeſſionis poteſt ab homine cogi, vel licentiari. Et hoc innuit Decretalis *Si ſacerdos, de offic. Ordin.* dum de-
29 terminat Ordinarium poſſe indeterminatè tantùm & non nominatim arguere, vel punire eum, quem in confeſſione novit eſſe criminis reum, quia non ſcit ut judex, vel homo, ſed ut Deus. Ad idem tex. in cap. *Dilectus*, & ibi gloſ. 1. & DD. ſupra *de exceſſ. Prælator.* S. Thom. *loco cit. in reſpon. ad primum*, ubi ait
31 (Illud quod ſub confeſſione ſcitur, eſt quaſi neſcitum, cum ſacerdos neſciat ut homo, ſed ut Deus) Aliam rationem cur Papa non poſſit ſuper ſigillo confeſſionis diſpenſare aſſignat Abb. in d. cap. *Dilectus*. quia ſacerdos in actu confeſſionis eſt vicarius Dei ſpecialis, Papa verò generalis. Specialis autem quoad illam ſpeciem major eſt generali, cap. *Studuiſti, de offic. deleg.* ſequitur Sylveſt. *in ver. Confeſſio 3. nu. 2. verſ. Tertiò quæritur*, & eſt ex mente gloſ. primæ in eod. cap. *Dilectus*, ibi. Et in hoc major erat ipſis Rectoribus, quia Dei legatione fungitur.

32 Quæ cum ita ſint, ſi peccata ipſa caderent ſub ſigillum confeſſionis, non potuiſſet Innocentius III. & Concilium generale ſtatuere, ſicut ſtatuit in d. c. *Omnis infra eod.* ut liceret ſacerdoti, ſi prudentiori conſilio indiguerit, revelare peccatum ſibi confeſſum; quia præter pœnitentem, nullus mortalium diſpenſare poteſt ut liceat frangere ſigillum confeſſionis ſacramentalis, ut oſtenſum eſt ſupra, nedum pro prudentiori conſilio exquirendo, ſed nec pro alia cauſa quantumvis gravis; imò nec ſi ageretur de ſalute totius mundi, ut formaliter inquit Sot. *de tegen. ſecreto qu. 7. membr. 2, concl. 4. verſ. Attamen.* Quamobrem fateri oportet, aut Papam cum Concilio in d. cap. *Omnis*, permiſiſſe revelationem peccati contra neceſſitatem ſacramenti, & divinam juriſdictionem, quod impium, & erroneum eſſet aſſerere, cap. *Sunt quidam, 25. qu. 1.* aut revelationem peccati ſine expreſſione peccatoris ad ſigillum cōfeſſionis non pertinere. Et ſanè ſi Concilium ſtatuiſſet ut pro prudentiori conſilio liceret confeſſori revelare peccatorem, nemo auderet affirmare hoc ſtatutum eſſe validum. Idque non alia ratione, niſi quia per hoc violaretur ſigillum confeſſionis, quod eſt de juro divino, contra quod Eccleſia non diſpenſat, ut in d. cap. *Sunt quidam*: ergo eodem modo non potuiſſet Concilium ſtatuere, ut liceret pro prudentiori conſilio peccatum revelare, ſi peccatum ipſum, non ſecus ac peccator caderet ſub hoc ſigillum: unde hæc differentia evidenter convincit non eſſe confeſſionis revelatorem, ejuſque ſigilli violatorem qui peccatum revelat ita cautè, ut inde in notitiā peccatoris deveniri non poſſit. Et in hoc primo caſu ſalvari poteſt ſentētia Theologorū.

33 Aut quæritur an revelatio peccati ſine expreſſione perſonæ cadat ſub prohibitionem poſitivam Eccleſiæ, quæ de qua in d. c. *Omnis*. Et in hoc caſu magis adhæreo opinioni Abbatis; tum quia hoc
34 probat littera d. c. *Omnis*, ut ſupra ponderata *n. 23.* Tum quia id rationabiliter ſancitum eſt propter periculum manifeſtationis pœnitentis: nam etſi non ſemper ex revelatione peccati prodatur pœnitens, præſertim ſi caute hoc fiat, prout hic fecit Cardinalis Legatus, & præcipitur in d. c. *Omnis, verſ. Sed ſi*, tamen poteſt multoties accidere oppoſitum. Vbi autem vertitur ſalutis periculum, non eſt

novum ut in Eccleſia generaliter aliquid ſtatuat, vel prohibeat ad cautelam eorum, quæ poſſunt cõtingere, ut ſunt jura clara in cap. *Dixit Dominus, 32. q.1.* in c. *Licet, ſupra de elect.* in c. *Ad aures, de tempor. ordinat.* & in cap. *Romana, §. In univerſitatem, de ſent. excomm. lib. 6.* cum concordan. ibi adductis per gloſ. *in ver. Eſſe poteſt,* & Hoſtien. *num. 5, in eod. ver.*

35 Præterea aliquo prohibito, omne id prohibetur, per quod pervenitur ad illud, l. *Oratio, ff. de ſponſal.* l. *Cum lex, ff. de fidejuſſ.* l. *Legẽ, in fine, C. de natural. liber.* Quæ regula loquitur de cõſequentia prohibitionis mediorum, per quæ pervenitur ad extremum, ut dicunt Dyn. & Jo. Andr. in c. *Cum quid prohibetur, in princ. de reg. jur. lib. 6.* Sicut prohibito matrimonio, prohibita ſunt etiam ſponſalia, per quæ pervenitur ad matrimonium, ut in d. l. *Oratio.* Nemo autem negaverit ex revelatione peccati multoties deveniri in cognitionẽ ejus, qui confeſſus eſt. Haud enim eſt difficile facta aliena ſubtiliter indagantibus, cõjungendo tempus, locum ſpeciem peccati, qualitatem perſonarum, & alia id genus, pervenire in notitiam, aut ſaltem in ſuſpicionem Pœnitentis. Et ipſemet Navarr. in d. c. *Sacerdos, n. 83. de pœnit. diſt. 6.* Fatetur non paucos apud eum erraſſe, ac proinde raro id faciendum eſſe à Viro graviſſimo, rarius à viro gravi, rariſſimè à viro levi, & opinionẽ Abbatis ſemper ſervandã eſſe. Ergo providè ſanxit Cõciliũ generale ut nec peccatũ ipsũ liceat revelare

Et per hæc ceſſat conſideratio Navarri, & aliorum Theologorum, videlicet quod revelatio peccati prohibeatur quidem in d. cap. *Omnis*, ſed in ordine ad confitentem, quando ſcilicet ita peccatum revelatur, ut exinde cognoſcatur is, qui peccavit. Siquidem hæc conſideratio retorqueri poteſt: nam cum ſæpè ex hac revelatione perveniatur, aut ſaltem perveniri poſſit in cognitionem peccatoris: hinc conſequitur ut prohibito uno, & aliud prohibitum cenſeatur per ſupradicta. Quinimò ſi accuratè expendatur textus in d. cap. *Omnis* apparebit
36 prohibitam eſſe revelationem peccati etiamſi exinde non ſequatur manifeſtatio confitentis: nam ibi permittitur revelatio peccati in caſu ſpeciali dumtaxat, videlicet cum Sacerdos indigit prudentiori conſilio; Et tunc ita demum ſi caute hoc fiat, & ſine ulla expreſſione perſonæ, ut patet ex littera in verſ. *Sed Si.* Ergo per locum à ſpeciali extra illum caſum prohibita eſt revelatio peccati etiamſi fiat cum cautela Navarri, & ſine ulla expreſſione perſonæ, alioquin ſi in omnibus caſibus liceret indiſtinctè revelare peccatum caute, & perſona pœnitentis non expreſſa; inepte Concilium permiſiſſet ut liceret revelare peccatum caute, & ſine expreſſione perſonæ in uno caſu dumtaxat, ideſt
37 cùm Sacerdos eget prudentiori conſilio. Ergo in illo caſu, in aliis cenſetur prohibitum, cap. *Ex tuarum,* & ibi gloſ. *final. de author. & uſu pall.* gloſ. *ult in fin.* & DD. in c. *Nonne, de præſumpt* Et per has conſiderationes puto ſalvari poſſe opinionem Abbatis, non autem per illam, quàm ipſe ponit tertio loco, videlicet, quia Sacerdos ſcit peccatum, ſicut peccatorem tamquam Dei miniſter: hæc enim ratio congruit tantummodo violationi ſigilli Sacramentalis jure divino prohibitæ. At revelatio peccati ſine expreſſione perſonæ non jure divino,
38 ſed eccleſiaſtico tantùm interdicta eſt, ut ex dictis conſtat. Et ex hoc fœdere diſtinctionis puto Cõciliari poſſe diſſidentes opiniones. Cæterum quoad pœnam depoſitionis ab Ordine Sacerdotali, & perpetuæ detruſionis in monaſterium, quæ in prædicta Decretali, *Omnis*, imponitur Sacerdoti, qui peccatum in pœnitentiali judicio ſibi detectum præſumpſerit revelare; nimius eſſet rigor ut in eam indiſtinctè incideret quilibet Sacerdos, qui diceret ſe peccatum aliquod audiviſſe in confeſſione, licet
39 nullo modo proderet peccatorem. Imò Navarr. in d. cap. *Sacerdos, n. 80. de pœnit. diſt. 6.* Opinatur hoc non numquam fieri poſſe cum fructu, puta ſi aliquis in ſui excuſationem, vel aliorum accuſationẽ contenderet talia, vel talia peccata, vel talis circũſtantias ab aliquibus non ſolere in confeſſione aperiri tunc enim Sacerdos, qui aſſereret imò id ſolitum eſſe, ſibiq; illa frequenter in pœnitentia aperta fuiſſe, cum fructu loqueretur ſecundum Navarrũ. Et quamvis hæc theorica mihi non probetur, quia Sacerdos pro errore proximi confutando, aliis mediis uti debet, quam revelatione circumſtantiæ ſibi
40 detectæ in Sacramento Pœnitentiæ, ſicut Clemens VIII. in Decreto edito ſuper caſuum reſervatione dixit diligentiſſime cavendum eſſe à Superioribus Regularibus, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur: tamen Sacerdos, qui Navarri doctrinam ſervaret, utique plectendus non eſſet graviſſima illa pœna depoſitionis, & detruſionis ad modum pœnitentis ſimoniaci, & hæretici, ut in cap. *Quoniam, de ſimon.* cap. *pe-*
41 *nult. de hæret.* & notat in prædicta Decretali, *Omnis*, Io. Andr. in extremis verbis. Cum præſertim Concilium ibi utatur verbo illo, *præſumpſerit*, quod includit eos, tantum, qui dolo, & temeritate, non autem eos, qui per ſimplicitatem, & aliqua probabili ratione ducti in legem committunt, ut tenet Cardin. in Clemen. 1. *quæſt. 39. de privileg.* ad quod plura de more cumulat Tiraquell. *de pœn. conſ. 43.* Quare exiſtimo ex hoc relinquendum eſſe arbitrio judicis, qui facti circumſtantiis maturè perpenſis dijudicet, an hujuſmodi pœna ſit exequenda, vel potius temperanda; ſecundum ea, quæ generaliter adnotavit Henr. Boich. in cap. *In Archiepiſcopatu. col. 2. verſ. Et in hac cauſa conſideratione de raptor.* & fuſiùs Marian. Socin. in cap.
42 *Licet à num. 22. de pœn.* Præcipua autem ratio habenda eſſet cauſæ revelationis: præſertim quia Concilium in prædicta Decretali, *Omnis, inf. eod.* quamvis exprimat tantummodo caſum, cum Sacerdos prudentiori conſilio indiguerit; per hoc tamen non videtur excludere alios caſus ſimiles: nam exceptio in uno caſu non firmat regulam in contrarium in aliis caſibus, qui ſunt ſimiles exceptis, etiamſi alibi non reperiantur ſpecifice excepti, textus eſt in cap. *cum dilecta* ubi hoc notat Abb. *num 7. de confirm. vtil. vel inutil.* gloſ. in *l. fin. in verb. Voluerit, C. de revocan. ponat.* Alexand.
43 *conſ. 130. In cauſa, num. 6. verſ. Nec obſtat ſi dicatur, lib. 4.* Ubi ampliat hoc procedere, etiamſi excep-
44 tioni adjecta ſit dictio taxativa. Unde ſi pœnitens confiteretur caſum Epiſcopo reſervatum, & Sacerdos non haberet facultatem abſolvendi ab illo caſu, nec Epiſcopus vellet eam generaliter impertiri, ſed in caſibus particularibus dumtaxat; utique non eſſet violator prohibitionis Concilii Sacerdos, qui in illo ſpeciali caſu peteret ab Epiſcopo hanc ſibi facultatem fieri. Maxime quia in præcitato decreto Clementis VIII. inter cætera cautum eſt, ut Confeſſariis Regularibus in ſingulis domibus per Superiores deputatis reſervatorum abſolu-

abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi ipſe in primis Confeſſarius judicaverit. Quod certè ad practicam deduci non poteſt ſine manifeſtatione illius caſus in pœnitentia detecti. Quod ſi urgeas petendam eſſe licentiam revelandi illum caſum à Pœnitente; replicabimus id ipſum fieri poſſe cùm Sacerdos indiget prudentiori conſilio. Et tamen eo caſu Concilium non arctavit Confeſſorem ad petendum hujuſmodi licentiam, neque ex hac Decretali apparet Cardinalem Legatum ſignificaſſe Papæ de licentia mulieris pœnitentis caſum ſuppoſiti partus in confeſſione ſibi detectum.

De Pœnit. & Remiſſ.

Cap. Omnis.

SVMMARIVM.

1 Confiteri Sacramentaliter ſemel in anno, ut quis teneatur, quæ requiſita ſint neceſſaria.

2 Baptiſmus eſt janua, & fundamentum omnium Sacramentorum.

3 Eccleſia in neminem judiciũ exercet, qui nõ prius in ipſam per Baptiſmi januam fuerit ingreſſus.

4 Pœnitentia ante adventum Chriſti non erat Sacramentum, nec eſt poſt adventum illius cuiquam ante Baptiſmum.

5 Infans, furioſus, vel mente captus non habens dilucida intervalla non ligantur hoc Edicto.

6 Peccatum originale per Baptiſmum deletur in infantibus indiſtinctè; in adultis per contritionem cordis.

7 Pœnitentiæ Sacramentum dicitur ſecunda poſt naufragium deperditæ gratiæ tabula.

8 Peccatum an oporteat eſſe mortale ad hoc ut Pœnitentiæ Sacramentum ſit ad ſalutem neceſſarium & num. ſeqq.

9 Peccata venalia tantùm habens non tenetur cõfiteri jure diviuo ad obtinendam juſtificationis gratiam.

10 Iuſtificatio quid ſit.

11 Peccata venialia à gratia Dei non excludunt.

12 Et quamvis utiliter in confeſſione dicantur, tamen circa culpam taceri, & multis aliis remediis expiari poſſunt.

13 Fallit in duobus caſibus.

14 Peccata venialia tantum habens an teneatur jure poſitivo ſemel in anno confiteri ut ſatisfaciat præcepto Eccleſiæ, & num. ſeqq.

15 Chriſtianus, qui ſaltem ſemel in anno non confitetur, eſt ſuſceptus de hæreſi.

16 Confiteri ſemel in anno ex præcepto Eccleſiæ nõ tenentur illi, quibus ex gratia collatum eſt, ut ſint immunes à peccato veniali.

17 Peccata venialia nõ tenetur quis confiteri ſemel in anno ſpecialiter, & enumeraliter, ſed in generali.

18 Hermaphroditus an teneatur confiteri ſemel in anno.

19 Hermaphroditus, qui in ſexu femineo incaleſcit, non recipit Ordinis characterem, nec poteſt cum fœmina matrimonium contrahere.

20 Papa an adſtringatur edicto de confitendo ſemel in anno, & communicando in Paſchate, & num. ſeqq. uſque ad n. 26.

21 Papa poteſt ligari à Sacerdote, cui ſe ſubjicit in confeſſione.

22 Confeſſio Sacramentalis ubi, quando, & à quo inſtituta.

23 Confeſſio peccatorum omnibus poſt Baptiſmum lapſis jure divino neceſſaria exiſtit.

24 Papa jus divinum uſque ad animam, & ſanguinem ſervare debet.

25 Papa non adſtringitur Conſtitutionibus Prædeceſſorum etiam in generali Concilio editis vi compulſiva, ſed vi directiva rationis.

26 Confeſſio debet eſſe integra.

27 Peccata propria dumtaxat ſunt in confeſſione aperienda, non autem aliena.

28 Circumſtantia, quæ exprimi non poteſt ſine manifeſtatione peccati alterius, An neceſſario ſit confitenda.

29 Ius divinum poſitivum in concurſu cedit juri divino naturali.

30 Pœnitens debet tacere peccatũ, quod in confeſſione detectum, ſibi, vel Confeſſori probabile damnũ animæ, vel corporis, vel famæ inferret.

31 Clauſula una ſecundum diverſos reſpectus diverſimodè accipitur.

32 Pueri tenentur ſemel in anno confiteri cùm ſunt doli capaces, quod ut plurimum contingit circa ſeptennium.

33 Euchariſtia in qua ætate ſit pueris exhibenda.

34 Annorũ diſcretionis tres gradus conſtituuntur Euchariſtia an amentibus, & phreneticis exhiberi poſſit, ibid. verſ. An autem nõ habentibus.

35 Pœnitens debet confiteri ſolus.

36 Mutus, vel ita æger ut loqui nõ poſſit ſine periculo, aut exiſtens alterius linguæ, quàm Confeſſor per ſcripturam, vel per alium confiteri poſſunt.

37 Declaratur.

38 Confeſſario abſenti non licet confiteri per Epiſtolam, vel internuncium; & contrariam propoſitionem ut temerariam, & ſcandaloſam dãnavit Clmens VIII.

39 Confeſſor nõ poteſt validè abſentem abſolvere, etiãſi prius præſens illius confeſſionẽ audiverit.

40 Euchariſtia ſemel tantùm in anno, id eſt in Paſchate ſumenda eſt ex neceſſitate præcepti.

41 Communicantes in hebdomada ſancta, vel infra octavam Paſchæ ſatisfaciunt præcepto Eccleſiæ ex declaratione Eugenii IV.

42 Regulares poſſunt miniſtrare Euchariſtiam intra Dominicam Palmarum, & Dominicam in Albis; ſed ita communicantes non ſatisfaciunt præcepto Eccleſiæ.

43 Communicare non licet in ipſa die Reſurrectionis de manu Regularium etiã devotionis cauſa.

44 Euchariſtiam ad minus in Paſchate non ſumere eſt ſignum hæreſis, & malæ credentiæ.

45 Epiſcopus non poteſt certa tempora præſcribere quibus viris conjugatis, negotiatoribus, & mulieribus liceat Euchariſtiam ſumere.

46 Paſchale tempus ad Euchariſtiam ſuſcipiẽdam poteſt à proprio Sacerdote ex cauſa prorogari.

Epiſcopus poteſt procedere ad excommunicationem in eos, qui negligunt adimplere præceptum hujus cap. ac eleemoſynas pio loco applicandas

injungere, ſed non impedire, ut ſibi abſolutionem reſervet, ibid.

47 *Communicantes quolibet anni die in Inſulis Philippinis ſatisfaciunt præcepto Eccleſiæ.*

48 *Circumſtātiæ notabiliter aggravantes an ſint in confeſſione aperiendæ.*

49 *Circumſtantiæ, quæ mutant ſpeciem peccati, ſunt neceſſariò exprimendæ in confeſſione.*

50 *Et quæ ſint ejuſmodi circumſtantiæ.*

51 *Confeſſori an liceat revelare peccatum ſine revelatione peccatoris.*

52 *Confiteri quis debet proprio Sacerdoti, non alieno, niſi de proprii licentia petita, & obtenta.*

53 *Confeſſio Sacramentalis eſt actus judicialis.*

54 *Ligari nemo poteſt, vel abſolvi à non ſuo judice.*

55 *Sacerdos proprius quis dicatur, & n. ſeq.*

56 *Cura quid ſit.*

57 *Confeſſi Sacerdotibus Regularibus ſatisfaciūt præcepto Eccleſiæ, nec tenentur iterum confiteri parochiali Presbytero, & n. 73.*

58 *Regulares poſſunt audire confeſſiones ſæculariū etiam tempore Paſchatis.*

59 *Confeſſiones ſæcularium etiam Sacerdotum ex Concilio Tridentino nullus Presbyter audire poteſt, niſi aut parochiale beneficium, aut Epiſcopi approbationem obtinuat.*

60 *Parochi licentia hodie non ſufficit ut quis confiteri poſſit alieno Sacerdoti non Parocho, aut non approbato.*

61 *Regulares ſine licentia Epiſcopi hodie nequeunt audire confeſſiones ſæcularium, etiamſi Epiſcopus ſine juſta cauſa licentiam denegaverit.*

62 *Poſſunt tamen ſine Epiſcopi approbatione audire confeſſiones ſuorum ſubditorum Regulariū.*

63 *Item ſæcularium, qui ſunt de familia, & continui commenſales, non autem deſervientium in eorum monaſteriis.*

64 *Tertiariis viris, & mulieribus non poſſunt Regulares miniſtrare Sacramenta Pœnitentiæ, vel Euchariſtiæ in Paſchate, Viatici, vel Extremæ Vnctionis, & n. ſeqq.*

65 *Tertiarii S. Dominici eodem jure cenſentur cum Tertiariis S. Franciſci.*

66 *Tertiariorum non eſt aliqua Religio, ſed modus vivendi à Sede Apoſtolica approbatus.*

67 *Tertiarii ſuſcipere debent Sacramenta à Parocho, de cujus parochia exiſtunt.*

68 *Regulares miniſtrantes Laicis, aut Clericis Extremā Vnctionem, Euchariſtiā, vel Matrimonium ſine Parochi licentia ſunt excommunicati.*

69 *Monachi ad confeſſiones ſæcularium à ſuis Abbatibus approbati in locis ubi dicti Abbates utramque juriſdictionem exercent an poſſint audire confeſſiones confluentium ex aliena diœceſi, & n. ſeq. uſque ad n. 78.*

70 *Sacerdos ſæcularis etiam in diœceſi ubi eſt approbatus non poteſt audire confeſſiones confluētium ex diœceſibus alienis.*

71 *Conſuetudo etiam immemorabilis eligendi ſibi Confeſſorē ſine ſui Superioris licentia nō valet.*

72 *Monachi poſſunt audire cōfeſſiones confluentiū ad diœceſim, in qua ſunt ab Epiſcopo approbati.*

73 *Papa poteſt concedere privilegiū audiendi cōfeſſiones alterius Diœceſani etiā Epiſcopo invito; & contraria opinio damnatur ut periculoſa in fide.*

75 *Privilegium ſibi eligendi Confeſſorem in aliena diœceſi, in qua eſt approbatus ab Ordinario, nō eſt ſublatum à Concilio Tridentino.*

76 *Confeſſores in locis exemptis approbandi ſunt ab Epiſcopo diœceſano.*

77 *Regulares in locis ſibi ſubjectis utramque juriſdictionem exercentes ſicut non ſubſunt Epiſcopo in concernentibus curam animarum; ita nec ſubſunt eidem quoad examen pro confeſſionibus audiendis.*

78 *Regulares ab Epiſcopo approbati cum facultate abſolvendi à caſibus illi reſervatis, an poſſint abſolvere confluentes ex aliena diœceſi a reſervatis in diœceſi Pœnitentium dumtaxat, & num. ſeq. uſq. in finem.*

79 *Regulares in diœceſi, in qua ſunt approbati, poſſunt audire confeſſiones Pœnitentium etiam alterius diœceſis.*

80 *Excommunicatus à ſuo Epiſcopo non poteſt abſolvi ab alieno.*

81 *Iuriſdictio ſive voluntaria, ſive contentioſa nō poteſt exerceri in non ſubditum.*

82 *Epiſcopus etiā quoad ſuos ſubditos non poteſt limitari juriſdictionē Sacerdotis ſibi nō ſubditi.*

83 *Caſuum reſervatio an afficiat Sacerdotes, vel Pœnitentes.*

84 *Caſus reſervare quid ſit.*

85 *Epiſcopus non poteſt concedere ſuo ſubdito ut abſolvatur in aliena diœceſi à Sacerdote juriſdictionem non habente.*

86 *Reſervationis actus eſt localis.*

87 *Decretum Clementis VIII. quoad caſuum reſervationem ſubjicit Regulares Epiſcopo, in cujus diœſi morantur, non autem alieno.*

88 *Confeſſorem oportet ſcire à quibus caſibus non poſſit abſolvere.*

89 *Ordinarii debent paucos, & neceſſarios caſus ſibi reſervare.*

90 *Reſervationis cauſa eſt etiā ſacerdotis imperitia*

91 *Reſervatio unius Epiſcopi non afficit alium.*

92 *Epiſcopus, vel Delegatus ab eo poteſt abſolvere pœnitentem non obſtante prohibitione Prælati vel inferioris, vel æqualis.*

93 *Scholares, peregrini, & vagabundi abſolvi poſſunt à quolibet Sacerdote approbato à caſibus eorum Epiſcopo reſervatis.*

94 *Itidem ſortiuntur forum pœnitentialem, ubi moram trahunt.*

95 *Conſuetudo abſolvendi confluentes à caſibus in aliena diœceſi reſervatis quoad Sacerdotes ſæculares an valeat,*

96 *Reſervatio caſuum eſt ſtrictè accipienda.*

97 *Pœnitentes, qui in diœceſi aliena impetrāt abſolutionem à reſervatis in propria diœceſi, an cenſeantur hoc facere in fraudem reſervationis.*

98 *Ordinari poteſt Clericus prima tonſura ab Epiſcopo beneficii etiam tenuiſſimi.*

99 *Niſi beneficiū illud ſibi in fraudem conferri curaverit.*

100 *Clericus ordinatus poſt commiſſum delictum & cauſam præventam in foro laicali non gaudet fori privilegio.*

OM

OMNIS. Famoſum eſt,& clavis in mate-
ria Sacramenti Pœnitentiæ. Et quia
multa habet dicta cõmuniter non ſum-
matur: ſed pro aliquali ipſius intellectu
ſic ſummari poteſt ſecundũ Abb.& Marian.Socin.
Quilibet doli capax tenetur ſaltem ſemel in an-
no confiteri proprio ſacerdoti,vel alteri de ipſius
licentia, & Euchariſtiæ Sacramentum ad minus
in Paſcha recipere. Et ſacerdos revelans confeſ-
ſionem deponendus eſt, & in monaſterium ad
agendum perpetuam pœnitentiam detrudendus.
Dividitur in tres partes principales. Primò ſtatuit
de confeſſione ſemel in anno facienda, & Eucha-
riſtia recipienda,niſi ex cauſa, & de pœna contra-
facientium, & de publicatione ſtatuti. Secundò
de confeſſione facienda ex cauſa alieno ſacerdoti.
Tertio inſtruit confeſſorem in tribus, videlicet in
circumſtantiis inquirendis, in variis pœnitentiis
imponendis,& in peccatis occultandis, & in ulti-
mo pœnam adiicit. Secunda ibi, *ſiquis*, Tertia
ibi,*ſi ſacerdos*.
1 Nota primo ex principio literæ tria requiſita ad
hoc ut quis teneatur ſacramentaliter confiteri Pri-
mo enim exigitur ut ſic fidelis, ideſt baptizatus,
alioquin non eſt capax Sacramenti Pœnitentiæ,
cum Baptiſmus ſic ianua, & fundamentum o-
2 mnium Sacramentorum, cap. *Præter*, §. *Verùm*, 32.
3 *diſtin*.cap.*fin.de Presb.nõ bapt*. Et Eccleſia in neminẽ
judicium exercet,qui non prius in ipſam per Bap-
tiſmi ianuam fuerit ingreſſus,ut legitur in decreto
Concilii Tridentini *ſeſſ*. 14. *de Sacram. Pœniten.
cap* 2. *Quid enim mihi*, inquit Apoſtol. 1. *Corinth*.
5. in fine, *de iis qui foris ſunt iudicare*, cap. *Multi*,
2. *qu*.1. cap. *Gaudemus* , *de divort*. Unde nec ante
adventum Chriſti Pœnitentia erat Sacramentum,
4 nec eſt poſt adventum illius cuiquam ante Bap-
tiſmum , ut habetur *ead. ſeſſ*. 14. *cap*.1. Deinde
exigitur ut ad annos diſcretionis pervenerit, ideſt
5 ut ſic doli capax, & ſciat diſcernere inter bonum,
& malum ſecundum gloſ. 1. *hic*, Hoſt. *in princip*. &
alios communiter , Sylveſt. *in ver. Confeſſio*, 2. *n*.4.
qu. 5.Unde infans hac Conſtitutione non ligatur,
cap. *Eos*, *de conſecr. diſt*. 4. l. 1. *C. de falſ. mon*.ſecun-
dum Hoſt.& omnes; & idem in furioſo,& mente
capto non habente dilucida intervalla,ut per Ma-
rian. Socin.*nu*.23.& 24. Tertio exigitur ut aliquod
6 peccatum actuale commiſerit: nam originale de-
letur per Baptiſmum,in infantibus indiſtincte,cap.
Maiores, *de Baptiſ*.in aliis vero per contritionem.
Neque enim ad ſuſcipiendum Baptiſmum in adul-
tis confeſſio eſt neceſſaria, ſed ſufficit ſola cordis
contritio , cap. *Tres ſunt*, *de pœnit.diſt*. 1. & c. *Om-
nis qui*, *de conſecr. diſt*. 4. ſecundum Hoſt. *in ſum-
ma tit. de Baptiſ*. §. *Quis ſit effectus*, Abb. Antiq.
hic n. 2. Jo. Andr. *nu*.4 Henric. *col* 2. *verſ. Aut quæ-
ris de tertio*, & Marian.Socin. *nu*.17. & hodie patet
ex decreto Concilii Tridentini *ſeſſ*. 14. *de Sacram.
Pœnit.cap*. 1. & ex dictis ſupra *nu*.2. Requiritur er-
go peccatum actuale: nam lapſis tantum poſt Bap-
7 tiſmum Sacramentum Pœnitentiæ eſt ad ſalutem
neceſſarium, ut nondum regeneratis ipſe Baptiſ-
mus, ut in d.*cap*. 2.*ſeſſ*.14. Hic enim iuſtificationis
modus eſt lapſis reparatio, quam ſecundam poſt
naufragium deperditæ gratiæ tabulam Sancti Pa-
tres apte nuncuparunt , cap. *Secunda poſt naufra-
gium*, *de pœnit. diſt*. 1 Concil. Trident. *ſeſſ*.6. *de iu-
8 ſtificatione cap*. 14. Et quidem oportet ut pecca-
tum ſit mortale, ut confeſſio ſacramentalis ſit ad
ſalutem neceſſaria: nam venialia peccata aliis re-
mediis deleri poſſunt, ut hic in gloſ.2. cum qua
tranſeunt alii.
9 Sed tu adverte, quia aut quæritur an habens
peccata venialia dumtaxat teneatur illa iure di-
vino confiteri ad obtinendam iuſtificationis gra-
10 tiam: & manifeſtum eſt non teneri, quia iuſtifica-
tio eſt translatio à ſtatu peccati ad ſtatum gratiæ,
ut in præall. g.decreto de juſtificatione, *ſeſſ*.6. *c*.4.
& probat S. Thom. 1. 2. *qu*.113. *art*. 6. At per venia-
11 lialia peccata à gratia Dei non excludimur,c. *Quo-
tidianis*, *de pœnit. diſt*. 3. In hac enim mortali vita
quantumvis ſancti, & iuſti in levia ſaltem, & quo-
tidiana,quæ etiam venialia dicuntur peccata, quã-
doque cadunt, ut habetur *ead. ſeſſ*. 6. *cap*.11. *Domi-
nus autem non venit vocare iuſtos* , *ſed peccatores*
Joann. 1. cap.Libenter,de pœnit. diſt.1. *Nec eſt opus
valentibus medico*, *ſed malè habentibus* , Matth. 9.
Lucæ 5. cap.*Eccleſia Chriſti*,*ead. diſt*. Unde Auguſt.
(Ideo , inquit, do tibi pœnitentiam, quia neſcio;
ſi te non eſſe peccatorem ſcirem,nihil tibi prodeſ-
ſem) cap. *Siquis autem* , *de pœniten. diſt*.7. refert
12 Collectar. *hic nu*.13. Quare peccata venialia quam-
quam recte & utiliter citra omnem præſumptio-
nem in confeſſione dicantur , quod piorum uſus
demonſtrat; taceri tamen citra culpam,multiſque
aliis remediis expiari poſſunt: quæ ſunt formalia
verba Concilii Tridentini *ſeſſ*. 14 *de Sacram. Pœnit*.
cap. 5. Atque ita non tenemur iure divino illa con-
fiteri ut juſtificemur, quia non obligamur de iis
pœnitere, aut conteri,per quæ naufragari non poſ-
ſumus,ideſt damnari ſecundum D. Thom. Scotũ,
Palud. & alios communiter teſte Sylveſtr. *in verb.
Confeſſio*, *n*.14. niſi forte dubitetur an aliquod ve-
13 niale ſit mortale, arg. cap. *Si quis autem*, *de pœnit.
diſt*.7. aut tanto affectu quis eſſet in illa ut timeret
forent per illa ad aliquod mortale induceretur,
niſi frænum confeſſionis adhiberet , ſecundum
D. Bonavent. *in* 4. *diſt*.16. *in fine* ,Sylveſt. *ubi ſupra
verſ.Tenetur tamen* ,& Navarr. *in man.cap*.21.*nu*.39.
Aut quæritur an habens peccata venialia tan-
14 tum adſtringatur præcepto poſitivo Concilii Ge-
neralis de confitendo ſemel in anno, & arbitror
ad ſtringi; quoniam etſi per culpam mortalem iu-
ſtificationis gratiam non amiſerit ; tamen nihil
proponitur cur non teneatur præcepto Eccleſiæ
obedire cùm poſſit, & peccata venialia ſint mate-
ria ſufficiens ad obtinendam abſolutionem ſacra-
mentalem, ut in *d. cap*. 5. alias eſſet in poteſtate
cujuſque declinare Eccleſiæ præceptum aſſerendo
ſe non habere peccatum mortale; & ita aperire-
tur via figmentis, & hoc edictum redderetur elu-
ſorium, quod eſſe non debet , ut dicunt *hic* Hoſt.
nu. 22. *verſ. Alioquin daretur via figmentis*, & Jo.
15 Andr. *nu*.12. Cùm præſertim quilibet Chriſtianus,
qui ſaltem ſemel in anno non confitetur,reddat ſe
ſuſpectum de hæreſi, ut idem Hoſt. inquit *nu*.11.&
Jo. Andr. *n*.3. & Card. *in* 1. *notab*. Non me latet In-
nocentium. *n*.4. *in ver. Semel*,conſulere his,qui pœ-
nitentiam egerunt, & iterum non peccaverunt
mortaliter, ut quamvis non ſint in peccato,nihi-
lominus ſemel in anno confiteantur; quia,inquit.
non debent ſe nimis aſſecurare, ut cap. *Ad eius*, 5.
diſt. vel hic textus ſecundum eum loquitur de il-
lis, qui peccant, qui ad minus ſemel in anno con-
fiteri debent. Atque ita Innocentius videtur ſen-
tire non eſſe in præcepto,ſed in cõſilio,ut qui mor-
taliter non peccaverunt, ſemel in anno confitean-

Proſp.Fagn.in 2.*par*.5.*lib.Decretal*.

tur: & cum eo tranſit Jo. Andr. *nu. 6*, & fuit opinio Scoti *in 4. diſt. 17.* ubi tenet habentem ſolum peccata venialia nec vigore huius Decretalis teneri illa confiteri: imò ſecundum Petr. de Palude apud Sylveſtr. *in ver. Confeſſio 1. nu.* 14. Papa non poſſent talem obligare ad confitendum. Sed nihilominus adhæreo ſupradictæ diſtinctioni, quam poſtea reperi contentire cum doctrina D. Thomæ *in 4. diſt. 17. qu. 3. art. 1. qu. 3.* ait enim (Ad confeſſionem dupliciter obligamur; uno modo ex jure divino, ex hoc ipſo quod eſt medicina: & ſecundum hoc non omnes tenentur ad confeſſionem, ſed illi tantum, qui mortale peccatum incurrunt poſt Baptiſmum. Alio modo ex præcepto juris poſitivi; & ſic tenentur omnes ex iſta inſtitutione Eccleſiæ edita in Concilio generali ſub Innocentio III. tum ut quilibet ſe peccatorem recognoſceret, quia omnes peccaverunt, & egent gratia Dei, tum ut cum majori reverentia ad euchariſtiam accedant. tum ut Eccleſiarum Rectoribus ſui ſubditi innoteſcant, ne lupus inter gregem lateat) Hæc ille.

Neque obſtat quod oppoſitum videatur ſentire *in 4. diſt. 16. qu. 2. art. 2. q. 3. ad 3.* ubi ait; (Alii verò dicunt, quod ſufficit quod ſe repræſentet ſacerdoti, & ſe immunem à peccato mortali oſtendat, ut ad communionem admitti poſſit:) præceptum enim Eccleſiæ eſt ad obligandum, illos, qui habent
16 aliqua, quæ confiteri debeant, cadit enim ſub præceptum magis taxatio temporis, quam ipſe confeſſionis actus, unde ſi alicui per gratiam collatum eſſet, ut à peccato veniali immunis eſſet, ſicut Beatæ Virgini eſt collatum, non teneretur ad illud præceptum: & in præalleg. *qu. 3. ad 3.* dicens: Vel poteſt dici ſecundum quoſdam, quod ex Decretali prædicta non obligantur niſi illi, qui habent peccata mortalia, quod patet ex hoc quod dicit, quod debet omnia peccata confiteri, quod de venialibus intelligi non poteſt, quia nullus omnia confiteri poteſt. Et ſecundum hoc etiam ille, qui non habet mortalia non tenetur ad confeſſionem venialium, ſed ſufficit ad præceptum Eccleſiæ implendum ut ſe ſacerdoti repræſentet, & ſe oſtendat abſque conſcientia mortalis eſſe, & hoc ei pro cōfeſſione reputatur, & idem innuit *ead. diſt. 17. q. 3. art. 3. qu. 3. ad 4.*

Id, inquam non obſtat, quia in omnibus his locis S. Doctor loquitur ex aliorum ſententia, ut oſtendunt verba illa. *Alii dicunt*, ſecundum quoſdam, *Ut quidam dicunt*; ſed in primo loco loquitur ex ſententia propria, & cum ſequitur, licet locum non alleget, Collectar. *hic nu. 3. & 6.* Vel certè ſecundum Sylveſtr. *in ver. Confeſſio primo, nu.*
17 14. hujuſmodi opiniones in veritate non ſunt cōtrariæ ſed veræ; nam opinio Scoti, & Paludani intendit ut non teneamur confiteri venialia, ſcilicet omnia, & ſpecialiter, & numeraliter; hoc enim eſſet impoſſibile. Alia vero opinio intendit ut ratione hujus edicti teneamur illa confiteri in generali dicendo. Nos quidem immunes ſumus à peccato mortali ſecundum conſcientiam noſtram; in multis tamen aliis deliquimus, & petimus abſolutionem: & ita ſalvatur littera hujus Decretalis in ver. *Omnia*, ideſt in generali: & hæc ſecundum Sylveſtr. eſt mens S. Thomæ, licet videatur ſolum recitare aliorum ſententias

Secundò nota dictionem univerſalem, *Omnis*, quæ oſtendit ab hoc præcepto neminem prorſus excuſari, dummodo habeat tria requiſita, de quibus in præced. notab. arg. cap. *Si Romanorum*, 19. *diſtin.* & l. 3. *ff. de off. Præſid.* ſive ſit maſculus, ſive fœmina, ſive in dignitate conſtitutus, ſive privatus, religioſus, clericus, vel laicus, Prælatus vel ſubditus, pauper vel dives, nobilis, vel ignobilis, ſenex, vel juvenis, ut per Henr. Boich. *poſt princip.* Marian. Socin *nu.* 17.

18 Quærunt Doctores quid in Hermaphrodito, Jo. Andr. *nu. 1. in ver. Sexus*, Butr. *nu.* 19. Cardin. & Anchar. *in 1. notab.* & Socin *nu.* 17. concludunt teneri, cum in eo vigeat eadem ratio. Adde verba illa, *utriuſque ſexus*, magis proprie verificari in hermaphrodito, quia in aliis intelliguntur diſtributive, ideſt ſive maſculi, ſive fæminæ: at in hermaphrodito verificantur copulative, cum habeat
19 utrumque ſexum. Nec ad rem pertinent in quo ſenſu magis incaleſcat, juxta l. *Quæritur*, *ff. de ſtat. homin.* quia hæc conſideratio habetur in Sacramento Ordinis, & Matrimonii dumtaxat: nam ſi incaleſceret in ſextu fæmineo, characterem non reciperet, nec poſſet cum fæmina Matrimonium contrahere ut per Sylveſtr. *in ver. Hermaphroditus*, non autem in aliis Sacramentis, in quibus non admittitur diſtinctio ſexus.

20 Deinde quærunt Doctores an Papa adſtringatur huic præcepto de confitendo ſemel in anno, & communicando in Paſchate. Gloſſa videtur tenere partem affirmativam in cap. *Sanè, il ſecondo, in ver. Terminandam, de offic. de leg.* dum aſſerint Papam ligari poſſe à ſacerdote, cui ſe ſubjicit in confeſſione, Jo. Andr. *hic* & latius in cap. *Significaſti, ſupra de foro competen.* dicit mentem hujus Conſtitutionis ligare etiam Papam, cùm & ipſe
22 peccare poſſit, cap. *Si Papa*, 40. & Cardin. *in 1. notab.* ſimpliciter dicit hac litteram in ver. Omnis, comprehendere etiam Papam; ſed Abb. *hic nu.* 19. & Marian. Socin. *nu.* 17. *& ſeq.* putant deciſionem hujus quæſtionis pendere ab alia, videlicet, an confeſſio ſacramentalis ſit de jure divino, necne: in quo recitant opiniones, de quibus per gloſ. *in ſumma de pœnit. diſt.* 5. nam quidam tenent confeſſionem in Paradiſo fuiſſe inſtitutam quando Deus compulit Adam ad confitendum peccatum. Alii in lege veteri quando Ioſue præcipit Achor ut crimen ſuum confiteretur. Alii fuiſſe inſtitutam in novo Teſtamento auctoritate Jacobi Apoſtoli qui dixit, *Confitemini alterutrum peccata veſtra.* Demum gloſſa illa concludit fuiſſe inſtitutam ex generali Conſtitutione Eccleſiæ; & ſic de jure poſitivo: & propterea Græcos qui non confitentur ſacerdoti, ſed Deo in ſecreto, non peccare. Et ſecundum hanc opinionem, quæ magis placet Abbati, & Mariano Soc. Papa non ligaretur hac Conſtitutione.

Verùm hodie omnes hujuſmodi opiniones ſapiunt hæreſim, quia à Tridentina Synodo *ſeſſ. 7. de Sacram. Can. 1.* diffinitum eſt (Si quis dixerit Sacramenta novæ legis non fuiſſe omnia à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, &c. anathema ſit) Et in ſpecie de Sacramento Pœnitentiæ *ſeſſ. 14. can. 1.* (Si quis dixerit in Catholica Eccleſia Pœnitentiam non eſſe verè, & proprie Sacramentum pro fidelibus, quoties poſt Baptiſmum in peccata labuntur ipſi Deo reconciliandis à Chriſto Domino noſtro inſtitutum, anathema ſit) A Jacobo autem Apoſtolo ſacramentalis confeſſio non fuit inſtituta, ſed promulgata, ut docet S. Thom. *in 4. diſt. 17. qu. 3. art. 1. qu. 5. ad 2.* Erronea etiam eſt

alia

alia opinio, cujus meminit gloſ. præallegata, & Marian. Socin. *d. n.* 18 videlicet confeſſionem fuiſſe inſtitutam quando Chriſtus ſanavit leproſos, & poſtea dixit; *Ite, & oſtendite vos ſacerdotibus.* Imò enim Dominus Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè inſtituit cùm à morte excitatis inſufflavit in Diſcipulos ſuos dicens: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt*; ut ſimiliter eſt diffinitum in d. *cap.* 1. *ſeſſ.* 14. *& can.* 3. In miſſione autem leproſorum ad ſacerdotes fuit tantummodo figuratum, ut per D. Thom. *loc. cit.*

23 Itaque quoad quæſtionem propoſitam arbitror ſic diſtinguendum: Aut quæritur an Papa poſt Baptiſmum lapſus teneatur jure divino peccata ſua confiteri in Sacramento Pœnitentiæ: Aut quæritur an teneatur confiteri ſemel in anno. Primo caſu dicendum eſt indubiè teneri, quia peccatorum confeſſio omnibus poſt Baptiſmum lapſis jure divino neceſſaria exiſtit, ut legitur in *eadem ſeſſ.*
24 14. *de Sacram. Pœniten. cap.* 5. Cui quidem juri divino etiam Romanus Pontifex ſubjectus eſt; imò illud uſque ad animam, & ſanguinem ſervare debet, cap. *Sunt quidam,* 25. *qu.* 1.

25 In ſecundo autem caſu concludendum eſt Papam vi compulſiva non ligari hoc præcepto de cõfitendo ſemel in anno, & communicando in Paſchate, quia hæc formalitas, & præfinitio temporis eſt ex Conſtitutione Eccleſiæ, & de jure poſitivo Concilii generalis, ut hic patet, juncto cap. *Etſi non frequentius, de conſecr. diſt.* 2. & apertius ex Tridentina Synodo *ſeſſ.* 14. *de Sacram. Pœniten. cap.* 5. ubi declarans hanc ipſam Decretalem (Neque enim, inquit, per Lateranenſe Concilium Eccleſia ſtatuit, ut Chriſti fideles confiterentur, quod jure divino neceſſarium, & inſtitutum eſſe intellexerat, ſed ut præceptum confeſſionis, ſaltem ſemel in anno, ab omnibus & ſingulis, cùm ad annos diſcretionis perveniſſent, impleretur) Juri autem poſitivo eccleſiaſtico Romanus Pontifex non ſubjicitur, cap. *Propoſuit, de conceſſ. præben.* & eſt textus formalis in cap. *Innotuit. verſ. Quamvis autem Canon. Latebanenſis Concilii, de elect.* tenetur tamen illud ſervare ex vi directiva, & dictamine rationis, §. *His ita* 25. *qu.* 1. & ſcripſi plenè poſt D. Thomam, & alios in cap. 1. *ſupra de Conſtitut* & hoc intendit Io. And. *hic num.* 1. dum dicit: iſtud, *omnes* de mente Papa includit; quia ſcilicet ſubeſt in eo ratio, quæ ſubeſt in aliis, cùm ſit homo, ut inquit Collectar. *num* 16. E. quia licet non habeat ſuperiorem in quantum Papa, habet tamen in quantum peccator. Quæ ſunt verba Sylveſtri *in verb. Confeſſio,* 2. *num.* 5.

26 Tertiò notæ ibi *omnia.* Confeſſionem ſacramentalem oportere eſſe integram: concordat decretum Concilii Tridentini *ſeſſ.* 14. *de Sacram. Pœnit. cap.* 5. *& can.* 7. de hoc notatur in c. *Quod quidam, ſupra eod.*

27 Quartò nota ibi, *ſua,* peccata propria dumtaxat eſſe aperienda in confeſſione ſacramentali, non autem aliena. Dicitur enim in Pſalmo 31. *Confitebor adverſum me injuſtitiam meam Domino,* ubi gloſſa exponit, ideſt peccata mea, non aliena, ut hic per Henric. Boich. *col.* 4. *circa med. verſ. Si poteſt:* unde non debet pœnitens eum, cum quo peccant aliquo modo revelare, vel detegere, ut faciunt mulieres impudicæ, quæ manifeſtant participes, ſecundum Abbatem *hic num.* 2. & Marian. Socin. *nu.* 5. *in tertio notab.*

28 Quod tamen limitant Hoſt. *nu.* 5. *in ver. Sua,* Jo. Andr. *num.* 4. *in eod, ver.* Collectar. *num.* 3 *in fine ver. Fallit tamen,* Henrich Boich, *col.* 4. *poſt med. verſ. Aut non imminet,* & Anchar. *num.* 3. *in* 3. *notab.* ut non procedat ſi proprium peccatum non poſſit benè detegi abſque manifeſtatione complicis, ut ſi quis cognoverit matrem filiam, vel ſororem: nam hujuſmodi circumſtantiæ ſunt neceſſariò in confeſſione aperiendæ, ut *de Pœniten. diſt.* 5. *in princip.* & hæc eſt communis Theologorum ſententia *in* 4. *diſtinct.* 16. ut teſtatur Navarr. *in Manual. cap.* 7. *num.* 3.

Sed contrariam opinionem aſſerit eſſe veriorẽ Navarr. ibidem, & latius in cap. *Sacerdos num.* 95. & 96. *de Pœnit. diſt.* 6. Præcipuum hujus ſententiæ
29 fundamentum eſt, quia lex de non infamando proximum divina naturalis eſt: lex autem, quæ jubet confeſſionis integritatem, eſt divina poſitiva. Ergo pœnitens debet potius circumſtantiam tacere, quod ad integritatem confeſſionis pertinet, quàm famæ proximi detrahere, quando alterum de duobus fieri oportet; quia jus divinum poſitivum in concurſu cedit juri divino naturali, ut notatur in
30 §. *fin* 6. *diſtin.*

Alterum fundamentum eſt, quia ſecundum cõmunem opinionem, de qua itidem Navarr. teſtatur in *d. cap.* 7. *num.* 3. *verſ. Deinde quia* pœnitens debet tacere peccatum, quod in confeſſione detectum ſibi, vel confeſſori probabile damnum animæ, vel corporis, vel famæ inferret; veluti ſi pœnitens confeſſoris fratrem occidiſſet, & ſi confiteretur in genere ſe homicidium perpetraſſe, illico ſacerdos exiſtimaret fratrem ſuum ab illo interfectum fuiſſe; aut ſi cognatam ſuam, quæ filia eſſet confeſſoris carnaliter cognoviſſet, & ſi circumſtantiam cognationis exprimeret, confeſſor ſuam eſſe filiam ſuſpicaretur. His enim caſibus pœnitens curare debet ut ſibi tribuatur facultas confitendi alteri; ſed ſi eam impetrare non poſſit, reliqua omnia peccata debet in confeſſione aperire, & unum illud reticere cum propoſito illud confitendi cum impedimentum ceſſaverit, ſecundum D. Thom in 4. *diſt.* 17 *qu.* 3. *art.* 4. & Altiſiodoren. probatum à Majore *d. diſt.* 17. *qu.* 15. idem ſentiunt Hoſtien. *hic nu.* 22. *in ver. Obtineat,* Jo. Andr. *nu.* 32 & plerique alii.

Cave tamen quia Navarr. citat pro ſua opinione Innocen. & Hoſtien. *hic,* ſed ego nuſquam reperi Innocentium hoc tenere in hac Decretali, & Hoſtienſis tenet manifeſte oppoſitum *d. n.* 5. imo fuit auctor contrariæ ſententiæ, prout illi eam tribuunt Jo. Andr Collectar. & alii præallegati: unde contra Navarrum eſt communis ſententia non tantùm Theologorum, ſed etiam Canoniſtarum. Ejus tamen fundamenta valde urgent.

31 Quintò nota unam, & eandem clauſulam ſecundum diverſos reſpectus diverſimodè eſſe accipiendam: ſimile in cap. *Cum capella,* & ibi gloſ. 1. *de privileg.* notat gloſ. in c. *Capitulum Sanctæ Crucis, in ver. Relaxetis, ſupra, de reſcript.* & Marian. Socin. in cap. 2. *in* 4. *notab. de foro compet.* Nam verba illa *poſtquam ad annos diſcretionis pervenerit,* reſpectu Sacramenti Pœnitentiæ intelliguntur de doli capace, ut dictum eſt ſupra *in* 1. *notab.* quod ut plurimum contingit circa ſeptennium, in qua ætate multa peccata perpetrantur, ut in cap. 1. & 2. *de delict. puer.* ſecundum Abb. *hic num.* 9.

Sylveſt.

Sylveſt. *in verb. Confeſsio*, 2. *num.* 4. *quæſt.* 5. & fuſiùs explicat Navarr. *in Man. c.* 21. *n*, 33.

33 Reſpectu verò Euchariſtiæ ea verba intelligit Abb. de pubere; obſervatur enim ut Euchariſtia non exhibeatur pueris ante pubertatem, quæ obſervantia non eſt mala propter reverentiam tanti Sacramenti, ut *hic* per eum *num.* 9. *verſ. Et adverte.* Sed Navarr. *ubi ſup.* poſt Majorem *in* 4. *diſt.* 17. *q.* 2. aſſerit decentem conſuetudinem eſſe, ut pueri uno, aut altero anno priùs incipiant confiteri, quàm communicent, quò majori cum reverentia id faciant. Atque ita ex mente ipſorum Euchariſtia pueris exhibetur circa novum ætatis annum S. Th. *in* 3. *par. q.* 8. *art.* 9. *ad* 3. Simpliciter docet hoc Sacramentum poſſe pueris conferri quando jam incipiunt aliqualem uſum rationis habere ut poſſint devotionem concipere hujus Sacramenti. Sed ibi Cajet, primò advertit circa communionem puerorum, & puellarum cum ad annos diſcretionis pervenerint juxta cap. *Omnis utriuſque.* Judicium de initio diſcretionis debere à parentibus, & confeſſore fieri: A parentibus quidem, quoniam continua converſatione experiuntur an filius, ſeu filia ſciat diſcernere panem ſpiritualem à materiali; & tunc præparare ſe ad Sacramentum: A Confeſſore verò, quoniam in ipſa confeſſione poteſt advertere quantum diſcretionis, aut devotionis poſſit ineſſe. Et mox ſubdit, nimiam cautelam à parentibus adhiberi, qui non exponunt puellas decem annorum ad communionem. Et quamvis pueri, ac puellæ ipſæ excuſari videantur ob parentum imperium, Confeſſore non præcipiente; parentes tamen non excuſari. Verùm Sylveſt. *in ver. Euchariſtia* 3. *num.* 7. *verſ. Septimum, poſt Petr.* & Aureolum, dicit ſacram Communionem dari poſſe pueris incipientibus habere diſcretionem ante perfectā ætatem puta cùm ſunt decem, vel undecim annorum, ſi in eis ſigna diſcretionis, & devotionis appareant; & in hoc ſtandum eſſe arbitrio boni viri.

34 Itaque anni diſcretionis, de quibus hic loquitur Concilium, recipiunt latitudinem, & extenſionem à ſubjecta materia, ſicut ad contrahendum matrimonium, & profeſſionem emittendam de jure communi intelliguntur poſt pubertatem, cap. 2. *ſupra de deſponſ. impub.* & cap. 1. *de regul, lib.* 6. Et quoad bonorum adminiſtrationem poſt annum ætatis vigeſimum quintum, ut *ff. de minor.* per totum ſecundum Hoſtien. *hic num.* 2. Joan. Andr. *n.* 3. & Abb. *n.* 9. qui conſtituunt tres gradus annorum diſcretionis.

An autem non habentibus totaliter uſum rationis Euchariſtia exhiberi poſſit, diſtingue ſecundum D. Thom. *in* 3. *par. q.* 80. *art.* 9. Aut numquam habuerunt uſum rationis, ſed ſic à nativitate permanſerunt: & talibus non eſt hoc Sacramentum exhibendum, quia in eis nullo modo præceſſit hujus Sacramenti devotio. Aut non ſemper caruerunt uſu rationis; Et tunc ſe priùs dum erant mentis compotes apparuit in eis devotio hujus Sacramenti, debet eis in articulo mortis exhiberi, niſi fortè timeatur periculum vomitus, vel expuitionis. Sequitur Sylveſt. *in verb. Confeſſor.* 3. *num,* 16. & fuſiùs *in ver. Euchariſtia,* 3. *num.* 7. *verſ. Nonum,* & probatur in cap. *Is quis,* 26. *qu.* 6. quod eſt Concilii Carthaginenſis *cap.* 76. ubi ſic legitur; (Is, qui infirmitate pœnitentiam petit, ſi caſu dum Sacerdos ad eum invitatus venit, oppreſſus infirmitate obmutuerit, vel in phreneſim converſus fuerit, dent teſtimonium, qui eum audierunt, & accipiat pœnitentiam; & ſi continuò creditur moriturus, reconcilietur per manus impoſitionem, & infundatur ori ejus Euchariſtia.) Ubi Archidiaconus hoc ampliat etiamſi prius Euchariſtiam non petiiſſet: & concordat Sylveſt. *d. verſ. Nonum,* & Navarr. *in Manual. cap.* 26. *num.* 27. Facit textus in c. *Qui recedunt, de conſecr. diſt.* 2.

35 Sextò nota ibi, *ſolus.* Pœnitentem debere peccata ſua confiteri ſolum. Unde plures ad confeſſionem non ſunt ſimul recipiendi: nec pœnitens debet alium ſecum adhibere, ut *hic* notant Hoſt. *num.* 7. Anton. de Butr. *num.* 3. Petr. de Anchar. *n.* 4. & Marian. Socin. *num.* 5. Imò Jo. Andr. *num.* 5, poſt Goffred. appellat peſſimam conſuetudinem, ſecundum quam plures ad pœnitentiam accedebant, ut in cap. *Quamvis, de pœnit. diſt.* 1. Quod tamen limitat Innocen. *in princ.* niſi eſſet ſurdus, vel

36 mutus, vel ita æger ut ſine periculo loqui non poſſet, vel niſi eſſet alterius linguæ, quàm Confeſſor; quia tunc per ſcripturam, vel per alium confiteri poſſet; & ſequitur Abb. Antiq. *in princ.* Ioan. Andr. *num.* 7. Henr. Boich. *poſt princ.* Card. *n.* 1. Anchar. *in* 6. *notab.* & Marian. Socin. *num.* 25. Intellige dummodo coram Sacerdote corporaliter ſe ſiſtat, & præſens abſolvatur, alioquin nec muto licet etiam abſentia per epiſtolam, vel nuncium confiteri, aut

37 abſolutionem obtinere. Ad hoc cap *Quem pœnitet, de pœniten. diſtinct.* 1. ubi Leo Papa: (Quem pœnitet omnino pœniteat, & dolorem lacrymis oſtendat, repræſentet vitam ſuam Deo per Sacerdotem, præveniat judicium Dei per confeſſionem; præcepit enim Dominus mundandis ut oſtenderent ora Sacerdotibus, docens corporali præſentia confitenda peccata, non per nuncium, non per ſcriptum manifeſtanda: Dixit enim ora monſtrate: & omnes, non unus pro vobis; non alium ſtatuatis nuncium, qui pro nobis offerat munus à Moyſe ſtatutum; ſed qui per vos peccaſtis, per vos erubeſcatis.) Pondera illa verba, *Corporali præſentia, ora monſtrate*, & *per vos erubeſcatis*: quæ etiam à muto per ſeipſum impleri poſſunt, ac debent. Præ-

38 terea Clemens VIII. auditis votis Patrum Theologorum, & re cum S. R. E. Cardinalibus contra hæreticam pravitatem generalibus Inquiſitoribus maturè, ac diligenter conſiderata, hanc propoſitionem, ſcilicet licere per litteras, ſeu internunciū Confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere, ad minus uti falſam, temerariam, & ſcandaloſam damnavit, ac prohibuit; præcepitque ne quis deinceps eandem propoſitionem publicis, privatique lectionibus, concionibus, & congreſſibus doceat: neve unquam tamquam aliquo caſu probabilem defendat, imprimat, aut ad praxim quovis modo deducat; alioquin præter excommunicationem latæ ſententiæ, quam ipſo facto incurrat, & à qua non poſſit (præterquam in articulo mortis) ab alio quoquam etiam Majori Pœnitentiario, niſi à Romano Pontifice abſolvi; aliis etiam pœnis arbitrio infligendis ſubjaceat, ut in litteris publicatis die 19. Iulii 1602. quæ habentur in Bullar. *tom.* 3. *pag.* 135. Pondera illa verba, *neve un-*

39 *quam tamquam aliquo caſu probabilem*, quæ oſtendunt nullum proſus caſum dari poſſe, in quo aliquis ſive mutus, ſive æger ſive alterius idiomatis in abſentia ſacramentaliter confiteri poſſit, aut à Sacer-

Sacerdote abſente abſolutionem validè obtinere etiamſi prius præſens confeſſus fuiſſet, ut per Card. Tolet. *in Summ. lib. 3. cap. 6.* Gregor. de Valen. *p. 3. diſput. 7. q. 1. pun. 1. §. Quod autem*, & Suarez *to. 4. diſput. 19 ſect. 3. n. 7.*

40 Septimò nota ibi, *ad minus in Paſcha.* Sacram Euchariſtiam non eſſe ſumendam pluries in anno ex neceſſitate præcepti, ſed ſemel tantùm, atque ita ſublata eſt diſpoſitio cap. *Etſi non frequentius, de conſecr. diſt. 2.* quo unuſquiſque tenebatur ter ſaltem in anno recipere Corpus Chriſti, videlicet in Paſcha, Pentecoſte, & Natali Domini. Hodie

41 enim non tenetur niſi in Paſcha. Et pro Paſcha intellige octo dies ante, vel poſt Dominicam Reſurrectionis. Declaravit enim Eugenius IV. ſatisfactum eſſe huic Canoni ſi in hebdomada Sancta, vel infra octavam Paſchæ Reſurrectionis Dominicæ ſecundum meliorem diſpoſitionem conſcientiæ, & aptiorem mentis devotionem fideles Sanctum Euchariſtiæ pignus ſuſcipiant ut in Conſtitutione quæ incipit, *Fide digna, edita die 8. Iunii* 1440. & habetur in Bullar. *tom. 1. pag. 200.*

42 Porrò Regulares habentes facultatem miniſtrandi Euchariſtiam præterquam in die Paſchatis, ſicut in ſpeciæ habet fratres Minores, non prohibentur illam miniſtrare intra Dominicam Palmarum, & Dominicam in Albis. Sed ita communicantes non ſatisfaciunt præcepto Eccleſiæ.

43 Ipſa verò die Reſurrectionis nec ipſi quidem, qui die Iovis Sancti de manu Parochi Euchariſtiam ſumpſerunt devotionis cauſa, poſſunt illam ſumere de manu Regularium, ut S. Congregatio Concilii declaravit *die 2. Ianuarii* 1586.

44 Omittentes vero huic præcepto ſatisfacere non tantum peccant mortaliter, ut per Navarr. *in Manual. c. 21. n. 45*, Sed etiam ſunt de hæreſi ſuſpecti ſecundum Hoſtien. *hic in princ.* & Joan. Andr. *n. 3.* Hoc enim eſt ſignum hæreſis, & malæ credentiæ, ut per Franc. Peniam *in direct. Inquiſit. p. 3. Comm. 24.* & Monach. *de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 6. num. 27.*

45 Cæterum quamvis ex neceſſitate Præcepti ſemel tantum in anno ſit communicandum; tamen ut legitur in decreto Concilii Tridentini *ſeſſ. 22. de Sacrif. Miſſæ cap. 6.* Optaret ſacroſancta Synodus ut in ſingulis Miſſis fideles adſtantes non ſolum ſpirituali affectu, ſed Sacramentali etiam Euchariſtiæ perceptione communicarent, quo ad eos ſanctiſſimi huius Sacrificii fructus uberior proveniret. Et hoc eſt quod innuit hic Concilium Lateranenſe in verb. *Ad minus*: quaſi dicat bonum eſt pluries recipere, ſed ad minus in feſto Paſchatis, ut explicat Abb. *num. 2. in 3. notat.*

An autem Epiſcopo præſcribere volenti certa tempora, nempe dies Dominicos, quartam, & ſextam feriam, quibus liceat viris laicis, conjugatis, negotiatoribus, & mulieribus etiam non conjugatis ſanctiſſimam Euchriſtiam ſumere ob irreverentiam, quam poſſet quotidiana huius Sacramenti ſumptio in ſua diœceſi parere, obſtet decretum *d. cap 6. ſeſſ. 22.* Die 9. Ian. 1587. Sacra Congregatio Concilii reſpondit non obſtare abſolutè doctrinam Concilii; ſed Epiſcopum non poſſe dicta tempora præſcribere.

46 Octavò nota ibi, *de proprii Sacerdotis conſilio*, tempus Paſchale hic præfixum ad ſacram Communionem ſuſcipiendam poſſe à proprio Sacerdote ex cauſa prorogari.

Hinc S. Congregatio Concilii conſulta, An adverſus eos; qui temporibus ab Eccleſia ſtatutis ad Confeſſionis, & Euchariſtiæ Sacramenta accedere negligunt, & pœnas *iuris utriuſque ſexus de pœnit. & remiſſ.* contemnunt, liceat Epiſcopo etiam ad excommunicationem procedere, & pro ſatisfactione pœnas pecuniarias pio loco applicandas injungere; & an expediat talem abſolutionem Epiſcopum ſibi reſervare: Ad primum reſpondit licere, niſi fortè de proprii Sacerdotis conſilio ex rationabili cauſa hujuſmodi perceptio ad tempus dilata ſit. Ad ſecundum reſpondit poſſe injungi eleemoſynas pio loco applicandas: Ad tertium non expedire.

Sed cum Epiſcopus petiiſſet à S. Congregatione Concilii ut tempus communicandi intra Dominicam Palmarum, & in Albis prorogaretur à die Cinerum ad Dominicam in Albis ob populi frequentiam, exiguum numerum Sacerdotum, & neceſſitatem agricolarum poſt Paſcha: S. Congregatio cenſuit nihil novi decernendum, cum ipſe poſſit id tempus ex cauſa prorogare.

47 Porrò ex conſuetudine in aliquibus diœceſibus tempus Paſchale extenditur ab initio Quadrageſimæ uſq; ad decimumquintum diem poſt Paſcha, ut teſtatur Henriquez in *Summa lib. 8. cap. 5. §. 1.* Et in Inſulis Philippinis fideles ex indulto Apoſtolico ob Sacerdotum paucitatem, & populi frequentiam quolibet anni die præcepto Eccleſiæ ſatisfaciunt ad viginti annos, & durante neceſſitate judicio Epiſcopi, ut reperi adnotatum in libris publicis S. Congregationis *tom. 23. poſt pag. 546.*

48 Nonò nota ibi *diligenter inquirens, peccatoris circumſtantias, & peccati*: non tantùm peccata ipſa, ſed etiam illorum circumſtantias eſſe in confeſſione aperiendas, ut hic, & in cap. *Deus qui, ſupra eod.* cap. *Sicut dignum, de homicid.* & c. *Conſideret de pœnit. diſt. 5.* Sed inſignis eſt controverſia de quibus circumſtantiis hoc intelligatur multi enim exiſtimant eſſe in confeſſione exprimendas non tantùm circumſtantias, quæ mutant ſpeciem peccati. ſed etiam illas, quæ notabilem quantitatem peccato addunt, ſeu, ut alii explicant quæ notabiliter peccatum aggravant. Cujus ſententiæ ſunt Altiſiodorenſis, Alexander de Ales, Marſilius, Cajetanus, Victoria, Sotus, Suarez, & alii. Et ex Canoniſtis Innocen. *hic ſub num. 1.* ibi *cum omnibus circumſtantiis, quæ peccatum aggravant.* Henrich Boich. *col. 3. in princip. verſ. Aut quæris de quinto*, poſt Hoſtien. *in Summa hoc tit. §. Qualis debet, ſub §. Integra*, & Jo. de Friburgo *in Summa Confeſſ. eod. tit. qu. 81. Vtrum teneamur confiteri, & quæſt. ſeq.*

49 Sed contra plerique arbitrantur eſſe aperienda in confeſſione illas tantum circumſtantias, quæ mutant ſpeciem peccati. Quod cenſent S. Thom. S. Bonaven. S. Antonin. Scotus, Durand. Palud. Gabr. Hadr. Turrecr. Sylveſt, Covarr. & alii complures. Et hanc opinionem teſtatur eſſe probabiliorem S. Thomas *in 4. diſt. 16. q. 3. art. 2. quæſt. 5.* & S. Bonaven. *diſt. 17. art. 2. q. 3. n. 133.* veriorem Sylveſt. *in ver. Confeſſio, 1. num. 10.* Item veriorem Collect. *hic n. 12. in fine*, communiorem, & probabiliorem Navarr, *in Man. cap. 6. num. 6. verſ. Infertur octavo*, ubi oſtendit oppoſitam ſententiam eſſe multis difficultatibus, ſcrupulis, & periculis obnoxiam; & pluribus hanc partem tuetur. Cui hodie apertè ſuffragatur Concilium Tridentinum

ſeſſ. 14.

*ſeſſ.*14. *de Pœniten. Sacram. cap.* 5. ubi S. Synodus docet eas circumſtantias in confeſſione explicandas eſſe, quæ ſpeciem peccati mutant, quod ſine illis peccata ipſa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec judicibus innoteſcant, & fieri nequeat, ut de gravitate criminum rectè cenſere poſſint, & pœnam, quam oporet pro illis, pœnitentibus imponere: & *can.* 7. (Si quis dixerit in Sacramento Pœnitentiæ ad remiſſionem peccatorum neceſſarium non eſſe jure divino confiteri omnia, & ſingula peccata mortalia, &c. & circumſtantias, quæ peccati ſpeciem mutant, anathema ſit.) Quo decreto non obſcurè docuit Concilium circumſtantias notabiliter aggravantes non eſſe ex neceſſitate exprimendas; tum quia includendo circumſtantias, quæ peccati ſpeciem mutant, videtur omnes alias ab hujuſmodi obligatione excludere, arg. l. *Cum ita legatum, ff. de condit. & demonſtr.* l. *Cum lex, ff. de legib.* & l. *Maritus, C. de procur.* tum quia cum ibi tradat doctrinam de integritate confeſſionis ſacramentalis, doceatque neceſſarium eſſe confiteri omnia, & ſingula peccata, & circumſtantias, quæ peccati ſpeciem mutant; utique ſuppoſuit alias circumſtantias ad integritatem confeſſionis non pertinere; alioquin doctrinam non integram tradidiſſet, & reliquiſſet indefinitum articulum tantoperè neceſſarium unicuique fidelium ad remiſſionem peccatorum obti-
50 nendam, quod non eſt dicendum. Cæterum ſub nomine circumſtantiarum, quæ peccati ſpeciem mutant, Concilium videtur intelligendum etiam de illis circumſtantiis, quæ de bono, vel indifferenti faciunt mortiferum, vel de veniali mortale, vel ſpeciem unius mortalis in aliam mutant, ut fusè explicat Navarr. *in Man. d. cap. 6. num. 3. verſ. Et quamvis prædictum Concilium.*

51 Decimo nota ibi, *qui peccatum*, ſacerdotem incidere in pœnam hic ſtatutam non tantùm revelando peccatorem, ſed etiam peccatum in confeſſione ſibi detectum: quod ſecundum Abb. hic n. 8. in ultimo notab. eſt contra ſimplices, qui aſſerunt peccatum impunè poſſe revelari, ſed non peccatorum. Hunc articulum plenè examinavi in c. *Officii ſupra eod.* ubi videas.

52 Ultimò nota confeſſionem ſacramentalem eſſe faciendam proprio ſacerdoti dumtaxat, nō autem alieno, niſi de proprii ſacerdotis licentia petita, & obtenta, concordat cap. 2. *infra eod. lib. 6.* & dicunt DD. hoc eſſe intelligendum non ſolùm cùm quis confitetur ſemel in anno ut ſatisfaciat præcepto Eccleſiæ, ſed etiamſi pluries, ut hic per Abb. *in 7. notab.* Et benè, quia confeſſio Sacramentalis eſt
53 actus judicialis, non autem nudum miniſterium pronunciandi, & declarandi remiſſa eſſe peccata, ut eſt diffinitum à Concilio Tridentino *ſeſſ.* 14. *de Sacram. Pœnit. can.* 9. Natura autem, & ratio judi-
54 cii poſtulat ut ſententia in ſubditos dumtaxat feratur, cùm non à ſuo judice ligati nullus valeat, vel abſolvi. cap. *Quod autem, ſupra eod.* cap. *At ſi Clerici, de judic.* l. 1. *C. Si non à compet. jud.* cum ſuis concordan. unde perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & Trydentina Synodus veriſſimum eſſe confirmavit dicta *ſeſſ.* 14. *cap.* 7. nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quam ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet juriſdictionem.

55 Dicitur autem proprius ſacerdos, cui cura Parochialis Eccleſiæ eſt commiſſa ſive ſit Rector, ſive Vicarius, cap. 1. *& fin. ſupra de offic. Vicar.* cap. *Quia nonnulli, de Cler. non reſident.* ſecundum Hoſt. *hic nu.* 12. *in ver. Proprio*; & cura eſt vigil, &
56 oneroſa, ac ſollicita cuſtodia animarum commiſſa alicui ut curet ne pereant, ſed ſalventur, quæ competit ex lege, vel commiſſione canonica, aut conſuetudine, ſeu præſcriptione per Sedem Apoſtolicam non improbata, cap. *Intelleximus*, § *fin. ſupra de ætat. & qualit.* cap. 1. *de offic. Archid, & de offic. Archipresb.* cap. *unico, de offic.* Primicer cap. *Pro humani, de homicid. lib. 6.* cap. *Qui Epiſcopatum*, 8. *qu.* 1. & ita curam magiſtraliter diffiniunt, & per partes explicant Hoſtien. *n.* 13. & Jo. Andr. *n.* 8. *circa fin, verſ. Aut quæris de ſecundo*, Cardin. *num.* 5. Marian. Socin. *nu.* 28.

In ſpecie autem proprii ſacerdotis nomine præter Presbyterum Parochialem intelliguntur Papa, qui eſt Maximus, & Summus Sacerdos, Legatus in Provincia, & ejus Pœnitentiarius, Epiſcopus, & illius Vicarius Generalis, & Archipresbyter Majoris Eccleſiæ: nam unuſquiſque ex prædictis ſacerdos proprius immediatè dicitur; & ſic ſi ab alterò ipſorum obtineat quis licentiam, ſufficit, ut *hic* notant Hoſtien. *num.* 22. *in ver. A proprio ſacerdote*, Jo. Andr. *nu.* 12. *in eod. ver.* Henric. Boich. & Card. *loco* cit. Anch. *in 7 notab* & Marian. Socin. *nu.* 30. plenius idem Hoſtien. *in ſumma eod. tit.* §. *Cui confitendum*, Jo. Andr. & DD. in cap. 3. §. *Confeſſiones ſupra de offic. Archipresb.*

Regulares verò habent licentiam audiendi cōfeſſiones ſæcularium à Papa, & ſic à proprio, & ſummo Sacerdote, ut in Clem. *Dudum*, §. *Statuimus, de ſepultur.* & conſequenter qui illis confitentur, ſatisfaciunt præcepto Eccleſiæ, de quo hic, nec tenentur iterum confiteri parochiali Presbytero, ut eſt tex in Extravag. *Vas electionis*, *de hæret.* ubi damnatur error Joannis de Poliaco Doctoris Pariſienſis, qui oppoſitum adſtruebat.

Imò cùm Archiepiſcopus Salernitanus dubitaſſet an poſſet Epiſcopus mandare ne quis tempore Paſchatis confiteatur Fratribus Mendicantibus, niſi de proprii Parochi licentia, juxta textum hic attenta Conſtitutione Sixti IV. quæ incipit, *Vices illius, de treg. & pace*, in Extravag. *Commu.* 1. vocati fuerunt Fratres Obſervantes S. Franciſci; & cùm exhibuiſſent compendium privilegiorum ſuorum *pag.* 2. *ver. Ioannes XXII.* à tergo apparuit Regularibus iſtis datam facultatem audiendi confeſſiones etiam tempore Paſchatis; & ita cenſuit Sacra Congregatio Concilii ex eo loco neceſſario inferri.

Hodie ex decreto Concilii Tridentini *c.* 15 *ſeſſ.* 23. nullus Presbyter etiam Regularis poteſt confeſſiones ſæcularium etiam ſacerdotum audire, nec ad idoneus reputatur, niſi aut parochiale beneficium obtineat, aut ab Epiſcopo idoneus judicetur. Vnde eo decreto ſublata eſt diſpoſitio textus noſtri in ea parte, in qua ſtatuit ut ſacerdos alienus poſſit audire confeſſiones de licentia parochialis presbyteri: hodie enim in ſacerdote non parocho hujuſmodi licentia, non ſufficit, ſed requiritur licentia, & approbatio Epiſcopi. Item eo decreto ex ſententia S. Congregationis reſtringitur quod ſtatutum fuerat in d. Clem. *Dudum* §. *Statuimus*, nempè ut Regulares approbati ad audiendas confeſſiones à ſuis ſuperioribus poſſent audire confeſſiones ſæcularium, etiam ſine licentia Ordinariorum, ſi tamen illam petiiſſent, & ſine juſta

ſta cauſa ab ipſis non obtinuiſſent.

2 Verumtamen decreto *d. cap. 15.* non comprehenduntur Regulares ratione ſuorum ſubditorum Regularium, ut S. Congregatio reſpondit; ex cujus
3 etiam ſententia Prælati regulares, ſive alii Religioſorum confeſſores audire poſſunt confeſſiones ſæcularium, qui ſunt de familia, & continui commenſales; non item eorum, qui deſerviunt in eorum monaſteriis: ad hoc *cap, 11. in princip. ſeſſ. 25. de Regular.*

4 Et cum Fratres monaſterii S. Dominici de Lugo Imolen. diœceſis declarari poſtulaſſent, An ipſis liceret, præſertim ex ſuis privilegiis, audire confeſſiones virorum, & mulierum profeſſorum Tertii Ordinis S. Dominici, & juſque in Paſchate Sacramentum Euchariſtiæ miniſtrare, Viaticum præbere, atque extremam Unctionem miniſtrare. S. Con-
5 gregatio conſideravit, præſuppoſito quod hujuſmodi profeſſi eodem jure cenſeantur cum aliis profeſſis tertii Ordinis S. Franciſci, de quibus in
6 gloſ. in Clem. *Cum ex eo, de ſenten. excom.* eorum non eſſe aliquam Religionem, ſed modum quemdam vivendi approbatum à Sede Apoſtolica, nec dici plenè translatos ad Ordinem, itaut deſinant eſſe de ſæculo, Card. in Clem. *Per litteras, nu. 9. de præben.* Quod cum ita ſit, non magis horum, quam aliorum ſæcularium confeſſiones prædictos religioſos audire poſſe, juxta *cap. 15. ſeſſ. 23.* ubi privilegiis quibuſcumque derogatum eſt, & amplior derogatio habetur in Bulla Pii IV. revocatoria omnium privilegiorum ſub quibuſvis formulis in his, quæ Sacro Tridentino Concilio ſunt contraria: ex quo ſequitur tales Religioſos non eſſe proprios ſacerdotes horum profeſſorum; ac proinde non poſſe eiſdem Sacramentum Pœnitentiæ, vel Euchariſtiæ in Paſchate miniſtrare, juxta c. *Omnis utriuſque ſexus, de pœnit. & remiſſ.* idemque juris eſſe de Viatico: ſiquidem præcedente confeſſione exhiberi debet, *cap. 7. de præpar. quæ adhi-*
7 *benda eſt, &c. ſeſſ. 13.* in decreto de Sanctiſſimo Euchar. Sacramento de extrema Unctione non eſſe judicium Congregationis, ſed tamen conſtare ejus adminiſtrationem ſicut aliorum Sacramentorum pertinere ad parochum, de cujus parochia dicuntur eſſe tales profeſſi niſi ſpeciali privilegio ſint exempti.

8 Porrò Regulares, qui Clericis, aut laicis Sacramentum Unctionis extremæ, vel Euchariſtiæ miniſtrare, Matrimoniave ſolemnixare præſumunt, non habita ſuper his parochialis presbiteri licentia ſpeciali, ſunt ipſo facto excommunicati per Clem. *Religioſi, de privileg.*

9 QUÆRO, An Monachi ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas à ſuis tantùm ſuperioribus Regularibus approbati in locis, in quibus iidem ſuperiores utramque iuriſdictionem in parochos, & parochianos exercent, poſſint audire confeſſiones confluentium ex aliena diœceſi.

Ad hoc dubium, quod adverſus Monachos Caſſinenſes propoſuit S. Congregationi Concilii D. Vulpius Archiepiſcopus Theatinus, videtur affirmativè reſpondendum: nam aut Archiepiſcopus contendit Regulares etiam legitimè ab Ordinario approbatos ad confeſſiones ſæcularium audiendas non poſſe in loco, ubi ſunt approbati, audire confeſſiones alterius diœceſani. Aut contendit Monachos Caſſinenſes non poſſe approbari ad confeſſiones ſæcularium audiendas à ſuis ſuperioribus Regularibus, ſed debere à ſeipſis approbari,
70 cùm intra ſuæ diœceſis fines exiſtant.

Si primum, videtur reſpondendum dictos Regulares poſſe audire confeſſiones etiam diœceſanorum Archiepiſcopi: quia etiamſi de jure communi nullus ſacerdos poſſit abſolvere pœnitentem ſibi non ſubditum, etiam in illa diœceſi, in qua eſt approbatus, ut per DD. in Clemen, *Dudum, de ſepult.* ubi in ſpecie poſt Paul. notat. Card. *num. 2. verſ. Quinto nota,* & Anchar. *num. 2. verſ. Tertio du-*
71 *bitatur*: imò nulla poſſit conſuetudine introduci, ut aliquis præter ſui ſuperioris licentiam confeſſorem ſibi eligere valeat, ut legitur in cap. *2. de pœniten. & remiſſ. lib. 6.* etiamſi ſit tanti temporis, cujus initii non extet memoria, ut ibi tradit Gem. *col. 1. verſ. Quæro circa ſecundum,* & Franc. *col. 1. verſ. Tertio nota.*

72 Aliud tamen videtur dicendum in caſu præſenti, cùm Monachi Congregationis Caſſinen. ab Ordinario approbati ex privilegio Eugenii IV. poſſint audire confeſſiones alterius diœceſani,
73 etiam invito Epiſcopo Potuiſſet autem Summum Pontificem tribuere hanc facultatem, admittunt omnes ſine delectu in hac Decretali: & dicit Franch. in d. cap. 2. *verſ. Tertiò nota.* in hoc eſſe majoris potentiæ privilegium, quàm conſuetudinem: & probatur aperte in cap. *fin. infra. eod.* imo contrariam opinionem uti erroneam, & periculoſam in fide damnavit Ioannes XXII. in Extravag. *Vas electionis, de hæret.* ut dixi ſupra *n 57.*

Neque verò d. privilegio Eugenii IV. quinquam obſtat Concilium Tridentinum *cap. 15. ſeſſ. 23.* nam ibi tantum diſponitur non poſſe Regulares ſæcu-
74 larium etiam ſacerdotum confeſſiones audire, niſi fuerint legitime approbati. An autem quando ſunt legitime approbati poſſint in loco, ubi approbati ſunt, audire confeſſiones alterius diœceſani necne, hoc ibi Concilium non declarat Atque ita Concilium *d. cap. 15.* nihil ſtatuiſſe de hoc caſu ſupponit clare Navarr. *in repet.* cap. *Placuit, n. 43. de pœnit. diſt. 6.* ubi dicit per *d. cap. 15.* non adimi ſæcularibus poteſtatem deligendi confeſſarium
75 probatum, quamvis alioqui eſſet alienus; ideoque & aliàs cùm in S. Congregatione fuiſſet diſputatum, an exempti, qui ex privilegio cap. *fin. de pœnit. & remiſſ.* poſſint etiam in aliena diœceſi confiteri ſacerdoti ſibi non ſubdito, poſſent poſt Concilium eligere quemcumque ſacerdotem etiam à ſuo Ordinario non approbatum: Congregatio cenſuit referendum Sanctiſſimo. Et Sanctitas ſua audita relatione Congregationis non revocavit in dubium, an poſſent confiteri ſacerdoti non ſubdito; ſed tantum reſpódit hujuſmodi ſacerdotem oportere eſſe ab illius Ordinario approbatum Atque ita Sanctiſſimus probavit privilegium ante Concilium obtendum de confitendo ſacerdoti extra diœceſim non fuiſſe à Concilio ſublatum, dummodo idem confeſſarius fuerit alias legitime approbatus à ſuo Ordinario.

Obſervandum eſt enim ante Concilium unicū fuiſſe impedimentum, quia nemo poterat confiteri alieno ſacerdoti ſine proprii ſacerdotis licentia, ut patet in hac Decretali: ſed hodie ex Concilio additum eſt alterum in d. *cap. 15. ſeſſ. 23.* id eſt ut nemo ſit idoneus ad confeſſiones ſæcularium audiendas, niſi parochiale beneficium habeat, vel ſit approbatus ab Epiſcopo. Et quidem primum impedimentum de non eligendo ſacerdote alieno

remanſit

remanſit in diſpoſitione juris communis; ideoque potuit tolli per privilegium ante Concilium, quia Concilium non ſuſtulit niſi privilegia, quæ adverſantur impedimento à ſe impoſito, non autem quæ adverſantur diſpoſitioni juris communis. Quare ut Monachi Caſſinen. non approbati ab Ordinario audiant confeſſiones, repugnat Concilium in *d. cap. 15.* Vt approbati audiant confeſſiones ſibi non ſubditi; non Concilium, ſed jus commune repugnat. Impedimentum Concilii non adeſt, quia Monachi Caſſinen. hoc caſu poſſunt approbari à ſuis ſuperioribus regularibus ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, nec eſt opus approbatione Epiſcopi, ut inferius dicetur. Impedimentum juris communis eſt ſublatum privilegio Eugenii IV. ergo nihil eis obſtat quominus poſſint pœnitentes ſibi non ſubditi confeſſiones audire.

76 Sin autem Archiepiſcopus contendat dictos Regulares non poſſe approbari ad confeſſiones audiendas à ſuis ſuperioribus regularibus, ſed debere à ſeipſo uti diœceſano, approbari; adhuc nihil videtur obſtare, quin Monachi prædicti in locis, ut ſupra, ſibi ſubjectis poſſint audire confeſſiones alterius diœceſani: quamvis enim etiam ſubditi inferiorum exemptorum licentiam audiendi confeſſiones petere ab Epiſcopo debeant, ut ſæpius cenſuit S. Congregatio, & precipuè in

77 cauſa Feretrana: hoc tamen non procedit in illis monaſteriis Congregationis Caſſinen. quorum Abbates in locis ſibi ſubjectis utramque juriſdictionem exercent in parochos, & parochianos, ut probatur apertè in *cap. 11. ſeſſ. 25. de regular.* ubi in monaſteriis, quibus imminet animarum cura perſonarum ſæcularium, tam ſæculares, quàm regulares hujuſmodi curam exercentes, ſubjiciuntur immediatè juriſdictioni Epiſcopi diœceſani in his, quæ ad dictam curam, & ſacramentorum adminiſtrationem pertinent: & ſtatuitur, ne aliqui etiam ad nutum amovibiles ad dictam curam deputentur, niſi de conſenſu Epiſcopi, & prævio illius examine. Ac deinde in verſ. *Excepto* à dicta regula excipiuntur ſpecialiter monaſteria, ſeu loca, in quibus Abbates Epiſcopalem, ac temporalem juriſdictionem in parochos, in parochianos exercent.

Quamobrem ſi Monachi in prædictis locis non ſubſunt Epiſcopo in concernentibus omnium ſacramentorum adminiſtrationem, & deputari poſſunt ad totam curam animarum exercendam ſine illius conſenſu, & examine: ergo nec eidem ſubſunt, nec egent illius approbatione pro adminiſtratione ſolius Sacramenti pœnitentiæ: nam à quocumque removetur genus, removetur quælibit ejus ſpecies, juxta textum in cap. nam concupiſcentiam, quem ad hoc ponderat Jo. de Imola *de conſtitut.* & in l. *Si cauſa cognita*, juncta gloſ. in *ver. Peremiſti, C. de tranſact.* & quod juris eſt de toto quoad totum, &c. l. *Quæ de tota, in princip. ff. de rei vendic.* & cap. *Paſtoralis*, §. *Item cùm totum*, ubi gloſ. & DD. notant *de præſcription.* cum concordant.

Et confirmatur, quia ſtrictiùs ſubjiciuntur Epiſcopo regulares curam animarum adminiſtrantes, quàm adminiſtrantes ſolùm Sacramentum Pœnitentiæ.

Siquidem primo caſu puniri poſſunt ab Epiſcopo ſi delinquant in concernentibus curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem ut conſtat ex d. *cap. 11.* At in ſecundo regulares non curati delinquentes in adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ, puniri non poſſunt ab Epiſcopo in vim Concilii, ut ſæpius Sacra Congregatio declaravit, licet hodie puniri poſſint in vim Conſtitutionis Gregorii XV. *de exemptor. privileg.* Ergo ſi Monachi in caſu, in quo magis ſubſunt Epiſcopo, pro exercenda cura animarum in locis, ubi utramque juriſdictionem exercent, non egent illius approbatione; longè minus dicendi ſunt egere hujuſmodi approbatione in caſu, in quo minus ſubſunt pro confeſſionibus audiendis: atque ita *cap. 15. ſeſſ. 23.* limitatur ex d. *cap. 11. ſeſſ. 25. de regular.*

Vnde tempore Cardinalis Alciati, cùm Abbas Monaſterii S. Eliæ de Carbono Anglonen. Diœceſis exercens utramque juriſdictionem in Parochos, & parochianos dicti oppidi dubitaſſet an presbyteri ejuſdem oppidi ab Epiſcopo Anglonen. approban. deberent ad confeſſiones audiendas ex *cap. 15. ſeſſ. 23.* An verò ab ipſo Abbate ex *cap. 11. ſeſſ. 25. de regular.* S. Congregatio cenſuit mittendum ſupplicem libellum ad Epiſcopum, contra quem tamen inclinavit. Tempore verò Cardinalis Carafæ, cùm Milites S. Joannis Hieroſolymitani habentes in oppido Maruggii juriſdictionem temporalem, & ſpiritualem, dubitarent, an ipſis prohibitum eſſet in eodem oppido ſacerdotes ad confeſſiones audiendas approbare; S. Congregatio reſpondit non eſſe prohibitum.

Non obſtat quòd in *d. cap. 11.* in fine præſervetur jus illorum Epiſcoporum, qui majorem in prædicta loca, vel perſonas juriſdictionem exercent; quia de exercitio hujus majoris juriſdictionis hactenus non docuit Archiepiſcopus.

78 Succeſſivè QVAERO, An regulares in aliqua diœceſi ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas ab Epiſcopo approbati cum facultate abſolvendi etiam à caſibus illi reſervatis, abſolvere poſſint pœnitentes ex aliena diœceſi confluentes à caſibus reſervatis in diœceſi pœnitententium, non autem in qua confeſſiones audiunt.

79 Jam Sacra Congregatio Concilii declaravit Regulares intra diœceſim Epiſcopi approbantis poſſe etiam abſolvere pœnitentem alterius diœceſis, cùm habeant juriſdictionem à Papa ex Clemen. *Dudum. de ſepultur.* ut not. gloſ. in *cap. 2. Ante figurationem. caſus, de penit. & remiſſ. lib. 6.* cujus juriſdictio non reſtringitur ad limites alicujus Territorii, cap. *Cuncta per mundum, 9. qu. 3.* Socin. *conſ. 237. col. fin. 2.* Cravet *conſ. 128. nu. 2.* ſed univerſus orbis eſt ſua diœceſis, cap. *Per principalem ead. cau. & quæſt.* Thomas Campeg. *in tract. de Annatar. inſtitutione nu. 9.*

Nunc dubitatur, An ſimiliter poſſint eum abſolvere à caſibus in diœceſi pœnitentis tantùm reſervatis: In qua dubitatione non controvertitur, quominus decretum Clementis VIII. ſuſtulerit regularibus facultatem abſolvendi à reſervatis ab Ordinariis locorum, quam habent ex privilegio, Sed quæritur an reſervatio obſter regularibus alterius diœceſis quoad ſubditos reſervantis. Id autem pendet ab inſpectione, an actus reſervationis afficiat pœnitentes, an verò ſacerdotes: nam ſi afficiat pœnitentes non poterunt regulares abſolvere alterius diœceſanos habentes illud vinculum reſervationis, quod ubique inhæret perſo-

80 perſonæ; idque ſatis patet exemplo excommunicationis, quâ ſibi Epiſcopus reſervavit, quæ cum feratur in ſubditum, ejuſque animam liget, cap. *Si quis presbyterorum, de reb. Eccleſ. non alienan.* Hoſtien. in cap. *Romana num. 5. de ſenten. excom, lib. 6.* Tolli non poteſt ab alieno Epiſcopo, non ob juriſdictionis defectum in ſua diœceſi, ſed propter obicem in perſona excommunicati injectum, qui reddit illum incapacem abſolutionis ab omni alio quam ab illo Epiſcopo, qui ſententiam tulit Hoſtien. *in Summ. de ſent. excomm. num. 12,* §. *Quis poſſit* & §. *Et qualiter*, Covarr. in cap. *Alma Mater, par. 1. §. 12. num. 4. in princ. eod. tit. lib. 6.* Do-
81 ctores in cap *Nuper, eod. tit.* Si autem actus reſervationis non afficiat Sacerdotes, clarum erit reſervationem hujuſmodi non obſtare Confeſſoribus non ſubditis Epiſcopo reſervâti, quia ſive hic actus
82 reſervationis ſit juriſdictionis contentioſæ, ſive voluntariæ; neutro caſu ferri poteſt in non ſubditum, cap. *Vt animarum, de Conſt. in 6.* cap. *At ſi Clerici, ſupra de iudic.* & cap. *A nobis, il primo, de ſenten, excomm.* Et Epiſcopum etiam quoad ſuos ſubditos non poſſe in hac materia limitare juriſdictionem Sacerdotis ſibi non ſubditi not. Raymun. *in Summ. de pœnit. & remiſ. lib. 3. §, 15. verſ. Item propriis Sacerdos.* Et Card. Zabarell. in d. Clem. *Dudum. §. Etſi idem. poſt num. 2. verſ. Et hoc videtur, de ſepult.*

83 Ex his verò quæ à ſcriptoribus traduntur, ſatis manifeſtum videtur actum reſervationis caſuum non afficere, niſi perſonam Sacerdotis confeſſionem audientis, licet indirectè obſtet etiam pœnitentibus, in quorum utilitatem inſtitutus fuit juxta decretum Concilii Trident. *ſeſſ. 14. de Sacram. Pœniten. cap. 7. de Caſ. reſerv.* non quod ipſi ex ſe ſint incapaces abſolutionis, ſed quia Sacerdotem
84 non habent à quo legitimè abſolvantur. Qua in re ſatis erit recenſere loca, è quibus educitur caſus reſervare nihil aliud eſſe, quàm juriſdictionem inferiorum Sacerdotum reſtringere, ſeu limitare.

Et primò ita decidit Specul. *in repert. §. Vt autem ſcias, col. pen.* relatus à Steph. de Gaet. *in repet.* cap. *Ad limina, num. 35 30 q. 1.* (Caſus ponere, inquit, nihil aliud eſt, quàm poteſtatem Sacerdotum reſtringere.) & ſequitur Jo. Friburg. in *Summ. Confeſſ. tit. de Confeſſ. & abſol. q. 50. verſ.* Guliel. Paul. in Clem. *Dudum*, relatus ubi à Card. *in §. Si verò. num. 8.* ubi ait: Regulares prohibentur abſolvere à caſibus Epiſcopo reſervatis non ex defectu poteſtatis Ordinis, ſed ex ordinatione canonica juriſdictionis exercitium reſtringente: & eum ſequitur Imol. *ibid. num. 69. verſ. Fatetur tamen.*

Io. Mon in eadem Clem. relatus per gloſ. *in §. Per huiuſmodi, in ver. Conceſſa.* Sicut, inquit, Epiſcopus caſus ſibi reſervando poteſt arctare poteſtatem Ordinarium Curatorum, ita etiam extraordinariam Regularium.

Guiliel. de Monte Laudun. *in Sacramentali, in ver. De Baptiſmo, col. 3.* Poſſunt Superiores inferiorum Presbyterorum poteſtatem reſtringere ſubtrahendo, & caſus ſibi reſervando; quem ſequitur Stephan. de Gaet. *in repet.* d. cap. *Ad limina, num. 359. verſ. Et licet tantæ virtutis,* & Beatus Antonin. *in Summ. par. 2. tit. 17. cap. 11. col. 3.* Vitalin. in d. §. *Per. huiuſmodi, num. 8.* In reſervatione inquit, poteſt Epiſcopus poteſtatem Curatorum ordinariam reſtringere, & ibi nu. 7. pluribus pro-

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

bat reſervationem Epiſcopi obſtare quidem Curatis, quominus abſolvere poſſint, ſed non Regularibus, ſecundum formam dictæ Clement. Quod planè verum non eſſet, ſi reſervatio afficeret pœnitentem quia tunc, etiamſi is ad Regulares confugeret, eſſe incapax abſolutionis, *Sylveſ. in ver. caſus, ſub nu. 3. verſ. Hæc ille valde bene,* dicens, Sacerdotalis clavis omnia crimina poteſt abſolvere, niſi ipſa à ſuperiori Prælato quantum ad uſum ligetur Navarr. *in Manual. cap. 27. num. 259.* Caſus, inquit, reſervatus dicitur, cujus abſolutio adimitur inferiori Sacerdoti.

Atque ex his patet reſervationem, ut initio diximus, nihil eſſe aliud, quam limitationem juriſdictionis in inferiori Sacerdote.

Id quod ratione etiam ſuaderi poteſt: nam eſi Presbyteri in ſua ordinatione à peccatis abſolvendi poteſtatem accipiant, ut in decreto Conc. Trid. *cap. 15. in princ. ſeſſ. 23.* Illam tamen accipiunt in habitu tantum, non autem in actu, ſeu quantum ad uſum. In inſtitutione verò, ſeu collatione beneficii Curati tribuitur eis ex quotidio illius poteſtatis: textus eſt apertus in in c. *Generaliter, §. Ecce ſufficienter,* & in cap. *ſeq. 16. q. 1.* & not Abb. in cap. *Extirpandæ, §. Qui verò, num. 53. ſupra de præben.* & Præpoſ. in cap. *Latorem, num 17. verſ. Panormitanus vero, 1. qu. 1.* Et hodie executionem illius poteſtatis, ſeu juriſdictionem in actu accipiunt Presbyteri, vel cum Parochiale beneficium obtinent, vel cum ab Epiſcopo ad confeſſiones audiendas approbantur, ut eſt expreſſum in d. *cap. 15. ſeſſ. 23.* Et ita quilibet Sacerdos Curatus, vel approbatus poteſt ab omnibus caſibus generaliter, & indiſtincte abſolvere. Sed ad hac generali regula excipiuntur caſus, quos Superior ſibi retinuit, ſeu reſervavit, ut in cap *Nuper, ſupra de ſent. excomm.* & in d. cap *7. de caſuum reſervat.* Ergo per reſervationem quantum ad uſum limitatur generalis illa Sacerdotum poteſtas ad abſolvendum: hæc enim eſt natura exceptionis ut regulam reſtringat, & vitiet in caſibus exceptis, l. *1. ff. de regul iur.* l. *In his,* l. *Quod verò.* & l. *Ius ſingulare, ff. de legib.* cum ſimil. Et conſequenter actus reſervationis principaliter, & directe non afficit niſi Sacerdotes, quorum poteſtas reſtringitur. Et inde fit, ut in d. Clem. *Dudum, §. Per huiuſmodi, de ſepultur.* in Extravag. Benedicti XI. *Inter cunctas, §. Sicque, de privileg.* Et in decreto Clemen. VIII. prohibitio abſolutionis à reſervatis non in pœnitentes, ſed in Confeſſores derogatur. Ad idem d. cap. *Nuper, verſ. Quia tamen contitur,* & d. cap. *2. de pœnit. & remiſſ. lib. 6.*

Ex his conſequitur ut actus reſervationis minimè afficiat regulares extra diœceſim Epiſcopi reſervantis, cùm, initio diximus, nequeat Epiſcopus etiam quoad ſuos ſubditos limitare juriſdictionem Sacerdotis ſibi non ſubditi.

85 Secundò, non poteſt Epiſcopus concedere, ut ſuus ſubditus abſolvatur in alia diœceſi à Sacerdote, qui à ſuo Epiſcopo juriſdictionem non habeat: ut *hic* notat gloſ. communiter approbata *in ver. Alieno Sacerdoti:* in Clemen. 1. *de Privileg.* Et utroque notat Abb. Ergo nec poteſt prohibere quominus ſuus ſubditus abſolvatur in aliena diœceſi à Sacerdote à ſuo Epiſcopo juriſdictionem habente, ex regula l. *Nemo qui condemnare, ff. de reg. iur.* & cap. *Non poteſt, ſupra de re iudic.*

86 Tertiò actus reſervationis eſt localis, & reſtri-

ctus ad ſuam cujuſque Epiſcopi diœceſim ex decreto *d. cap. 7. ſeſſ. 14. de caſuum reſerv.* ibi. Nec dubitandum eſt quin hoc idem Epiſcopis omnibus in ſua cujuſque diœceſis liceat. Ergo non ex-
87 tenditur ad Regulares degentes extra diœceſim Epiſcopi reſervantis. Et quamvis decretum Clementis quoad Regulares ſuſtulerit privilegia, & exemptiones quaſcumque non tamen fecit ut ſubjicerentur Epiſcopo, qui etiam ceſſante exemptione eidem ſubditi non erant; neque enim prodiit ad ampliationem, ſed ad declarationem Concilii, ideoque non ſubjecit Epiſcopo reſervanti Sacerdotes alterius diœceſis, quos nec Concilium ſubjecit; ac propterea impedit ſolùm, quominus Regulares poſſint abſolvere à reſervatis Epiſcopo, in cujus diœceſi morantur, ſed non à reſervatis alieno, cui non ſubjiciuntur.

Quartò, non eſt dubium quin Regulares poſſint abſolvere à caſibus reſervatis de Epiſcopi licentia. Pone igitur ſubditum Epiſcopi reſervantis reperiri in aliena diœceſi, atque habere caſus aliquot reſervatos, quos neceſſe habeat confiteri. Quæro cujus Epiſcopi licentia ſit requirenda, ut Sacerdos à dictis caſibus abſolvere valeat. Nõ Epiſcopi, in cujus diœceſi pœnitens reperitur; quia ipſe, ut ſupponimus, eos caſus non reſervavit, cap. *Verbum, de pœnit. diſt* 1. cap. *Cum inferior, de major. & obed.* Federic. de Sen. *conſ.* 14. *Monach. num.* 4. *verſ. In ſecunda quæſt.* Item non Epiſcopi reſervantis, quia is non poteſt licentiare Sacerdotes non ſubditos ad confeſſiones ſuorum ſubditorum audiendas, ſecundum gloſ. hic in ver. Alieno Sacerdoti, quæ communiter recipitur. Ergo nullius Epiſcopi licentia requiritur, ac proinde licebit Regularibus approbatis à prædictis caſibus abſolvere, quocumque Epiſcopo inconſulto, nè alioquin pœnitentes neceſſario careant beneficio abſolutionis.

Quibus accedit quod eſſet nimis grave indiſtinctè pœnitentes remittere ad Epiſcopum reſervantem: numquid enim Italus in Galliam, aut Germaniam profectus, rejici debeat ad ſuum Ordinarium pro abſolutione à reſervantis obtinenda?

88 Quintò, ſi Regulares non poſſent abſolvere pœnitentem à caſibus in aliena diœceſi reſervatis, tenentur habere notitiam caſuum illic reſervatorum: Oportet enim ſcire Sacerdotem à quibus caſibus abſolvere non poſſit, Clem. *Religioſi, de privil.* Sylveſt. *in verb. Confeſſor, 3. num. 2.* Tolet. *inſtruct. Sacerd. lib. 3. cap. 15. verſ. Tertio.* Sed conſequens eſt abſurdum, quia impoſſibile eſt, ut Sacerdotes noverint caſus ubique locorum reſer-
89 vatos. Ergo & antecedens; præſertim verò quod ex eodem decreto Clementis locorum Ordinarii jubentur paucos tantùm, & neceſſarios ſibi reſervare, ne ſubditis aut Confeſſoribus in animarum ſalute procuranda ſint oneroſi.

90 Sextò inter alias cauſas, ob quas Epiſcopi caſus ſibi reſervant, una eſt Sacerdotum imperitia, propter quam in arduis caſibus volunt ad ſe haberi recurſum, ut poſt Laud. inquit Steph. de Gaeta, *in d. repet.* cap. *Ad limina, num. 359. verſ. Quare autem*, Hæc autem ratio poteſt non vigere in ea diœceſi, ad quam pœnitens divertis; Ergo illuc non habebit locum reſervatio ex defectu non ſolùm poteſtatis, verumetiam voluntatis reſervantis. Neque enim eſt veriſimile, ut exempli gratia Epiſcopus Cattaren. qui fortè caſus graviores ſibi reſervavit ob ruditatem Sacerdotum illius diœceſis, intendat hujuſmodi reſervationem afficere etiam Sacerdotes in urbe, aut Mediolani ad confeſſiones audiendas cum facultate caſuum reſervatorum approbatos.

91 Septimò, ex decreto Clem. Epiſcopus non prohibetur abſolvere pœnitentem alterius diœceſis à caſibus illic reſervatis, quia unius Epiſcopi reſervatio ex defectu juriſdictionis non afficit alium, Tolet. *inſtruct. Sacerd. lib. 3. cap. 14.* Ergo nec debet cenſeri prohibitus Regularis ab Epiſcopo Delegatus ad caſus Epiſcopales; nam ſicut Epiſcopus non habet in alium Epiſcopum juriſdictionem, ita nec in Delegatum ab eo. Ideoque Sylveſter *in*
92 *ver Confeſſor, 2. num. 4. verſ. Secundus eſt*, docuit eum cui hujuſmodi facultas abſolvendi committitur poſſe abſolvere contra prohibitionem alterius Prælati, vel inferioris, vel æqualis.

93 Octavò; quilibet Sacerdos approbatus poteſt abſolvere peregrinos, ſcholares, & vagabundos à caſibus reſervatis ab illorum Epiſcopis gl. *ad Sum*, Raymun. *de pœnit. & remiſſ.* § 15. *in ver. Longum*, Caiet. *in Sum. verb Abſolutio, cap. 3*, ubi teſtatur Eugenium Papam ita ore expreſſiſſe, licèt hujuſmodi viatores abſque licentia proprii Sacerdotis viam fecerint: & ſequitur Tolet. *inſtruct. Sacerd. lib. 3. cap. 13. num. 7. verſ. Tertius caſus.* Id autem
94 nulla alia ratione procedit, niſi quia ſcholares, & alii ſupradicti ſortiuntur forum pœnitentialem ubi moram trahunt, gloſ. in Clem. 2. *in ver. Preſbyteri, de privil.* quam dicit notandam Card. *n. 8.* & tradunt DD. proximè relati. Sed ratio eadem, quæ in ſcholaribus, & peregrinis militat reſpectu omnium Sacerdotum, viget etiam in aliis omnibus reſpectu Regularium, quia illis tanquam Delegatis Sedis Apoſtolicæ ſimiliter ſubjiciuntur pœnitentes ex alienis diœceſibus convolantes, & illorum forum ſortiuntur, ut item cenſuit Sac. Congregatio. Ergo ſicut reſervatio Epiſcopi non obſtat peregrinis, quominus abſolvi poſſint à Sacerdotibus approbatis ab Epiſcopo, in cuius diœceſi reperiuntur; ita etiam non obſtabit cæteris aliis, quo minus abſolvi poſſint à Regularibus ſimiliter approbatis ab Epiſcopo, in cujus diœceſi morantur.

95 Poſtremo hanc ſententiam probavit in ſpecie Navarr. *conſ. 21. de pœnit. & remiſſ. & in man. c. 27. n. 261. verſ. Ad quæſtionem.* ubi etiam reſpondit non modo regularem, ſed etiam, parochum habentem facultatem abſolvendi à caſibus reſervatis Epiſcopo ſuo, poſſe abſolvere pœnitentem alterius Epiſcopatus. Atque ibi etiam aſſerit ita ſe habere conſuetudinem: nunquam etiam, inquit, intellexi ullum confeſſorem legitimum, cui eſſet prædicta facultas, remiſiſſe quam ad Epiſcopum alterius Epiſcopatus, & conſuetudo ampliare poteſt juriſdictionem, imo & dare non habenti, cap. *Duo ſimul, cum gloſ. de offic. ordin.* eamdem opinionem ſecutus eſt Tolet. *inſtruct. ſacerd. lib. 3. c. 14. in fin.* Iacob Graff. *deciſ. canon. cap. 1. lib. 1. c. 13. nu. 48.* Henriq. *lib. 3. de Pœnit. Sacram. cap. 8. § 5.* & *cap. 14. § 8.* & nonnulli alii ex recentioribus; qui omnes ſimiliter teſtantur ita obſervari ex conſuetudine.

Quæ tamen opinio quoad ſacerdotes ſæculares maximam patitur difficultatem, imo vera non videtur, quia nulla poteſt conſuetudine introduci, quod aliquis præter ſui ſuperioris licentiam confeſſo-

feſſorem ſibi eligere valeat, qui eum poſſit ſolvere, vel ligare: quæ ſunt formalia verba tex. in c. 2. §. *Nulla quoque, de pœnit. & remiſſ. lib. 6.* ubi gloſ. *in ver. Conſuet.* reddit rationem cur hujuſmodi conſuetudo non valeat, quia, inquit, eſſet onerosa Eccleſiis, cap. 2. *de Conſuet.* & ex ea frangitur eccleſiaſticæ diſciplinæ nervus, cap. *Cum venerabilis, eod. tit.* & etiam eſſet contra obedientiam Principis præſcribere, c. Cum non liceat, de præſcr. quod procedit etiamſi conſuetudo eſſet immemorabilis, ut in d. c. 2. adnotarunt Gemin. *col. 1. verſ. Tertiò nota.*

Et cum d. textus non ſimpliciter tollat conſuetudinem, ſed dicat nullam poſſe conſuetudinem introduci, atque ita reſiſtat principiis introductionis illius; per ea verba reprobatur, ac tollitur tàm præterita, quàm futura conſuetudo ſecundum communem Canoniſtarum opinionem in c. *Vni de Cler. non reſid. in 6.* & patet ex quampluribus congeſtis à Tiraq. *in proœm. de utroque retract. n. 17. & ſeq.* Sed quia hæc quæſtio non eſt præſentis indaginis: ſatis eſt quod pertinet ad dubium, de quo nunc agitur regulares in ea diœceſi, in qua ſunt approbati, poſſe abſolvere confluentes etiam à caſibus in aliena diœceſi reſervatis; in hoc enim plus operatur Apoſtolicum privilegium, quàm conſuetudo, ut patet in cap. *fin hoc tit.* & in Extravagant. *Vas electionis, de hæret.* ubi damnatur error Joannis de Poliaco aſſerentis Summum Pontificem non poſſe concedere regularibus generale privilegium audiendi confeſſiones ſine licentia proprii ſacerdotis, quem dicebant eſſe parochialem curatum.

96 In dubiis autem favendum eſt abſolutioni, quia reſervatio eſt ſtrictè intelligenda, & ut minus lædat facultatem regularium, quam fieri poſſit, Vital. in d. Clem. *Dudum, §. Per hujuſmodi, n. 7. de ſepult.*

Nec obſtat quod in fraudem reſervationis ſæ-
97 pè pœnitentes confluant ad propinquas diœceſes pro abſolutione impetranda. Nam reſpondetur hanc objectionem petere principium: quia ſi licet pœnitenti confiteri reſervata in aliena diœceſi: ergo nullam faudem committit confitendo: neque enim videtur dolo facere, cùm jure ſuo utatur, ut in regula Digeſtorum *Nullus*: nam, ut ait Ulpianus in l. *Injuriarum, §. 1. ff. de injur.* Is qui jure publico utitur, non dicitur injuriæ faciendæ cauſa hoc facere; juris enim executio non habet injuriam. Præterquam quod poſſet fieri deciſio cum limitatione, dummodo id non fiat in fraudem
98 reſervationis: idque verius, ac tutius videtur exemplo Clerici primæ tonſuræ, qui beneficium obtinet in aliena diœceſi: nam etſi promoveri poſſit ad minores Ordines ab Epiſcopo beneficii quantumvis tenuiſſimi, ad præſcriptum cap. *Cum nullus, de tempor. ord. in 6.* tamen ſi illud beneficium
99 ſibi in fraudem conferri curaverit; ut eludat examen, ac judicium ſui Ordinarii; cenſetur male promotus, & remanet ſuſpenſus ab executione Ordinum tamquam ordinatus à non ſuo Epiſcopo, juxta *cap. 8. ſeſſ. 23.* ut S. Congregatio declaravit, quæ idem etiam reſpondit in laico ordinato
100 poſt commiſſum delictum: nam quamvis crimen non habens cenſuram annexam, ſi de illo pœnitentiam egerit, non impediat illius promotionem, ut notatur per DD. in cap. *Si pro Clericis, de præben. in 6.* tamen ſi promoveri ſe fecerit in fraudem judicis laici, ut quia cauſa eſt præventa in Curia ſæculari; in ea cauſa fori privilegio non gaudet. In quo S. Congregatio ſecuta eſt opinionem Jo. And. quæ *Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.* communis eſt in cap. *Vnico, de oblig. ad ratioc.* Et in hac materia cavendum eſſe ne quid fiat in fraudem vel præjudiciū proprii ſacerdotis, advertit Sylveſt. *in ver. Cōfeſſ. 1. n. 10. verſ. Niſi fortè ſit Epiſcopo reſervatū.*

De Pœnitentiis, & remiſſionibus,

Cap. Cum ex eo.

SVMMARIVM.

1 Quæſtores eleemoſynarum ſine Apoſtolicis vel Diœceſanorum litteris admitti non debent & num. 4.

2 Et debent eſſe modeſti, & diſcreti, & à locis & expenſis incongruis abſtinere, & num. 9.

3 Indulgentias Epiſcopi concedere non poſſunt in dedicatione Baſilicæ ultra annum, & in anniverſario dedicationis, & pro quibuslibet aliis caſibus ultra 40. dies, & num. 14.

5 Quæſtores elemoſynarum indigent litteris Papæ, vel Epiſcopi, ſi elemoſynas quærant nomine alieno; ſecus ſi proprio.

6 Quæſtores non poſſunt pro eleemoſynis colligendis aliud populo proponere, vel prædicare, quàm in eorum litteris continetur.

Et quid poſt Concilium Tridentinum, n. 18. & num. 22.

7 Quæſtorum abuſus corrigere ad officium Epiſcoporum pertinet non obſtante exemptione, & numer. 24.

8 Litterarum forma pro colligendis elleemoſynis, qua uti ſolet Sedes Apoſtolica, & ſecundum quam Epiſcopi debent ſuas litteras moderari, refertur in textu.

10 Beguinarū fictarum hoſpitia ſunt quaſi proſtibula, à quibus modis omnibus eſt cavendum.

11 Indulgentia per Prælatos concedenda debet eſſe moderata, & ſecundum quantitatem, & qualitatem cauſæ.

12. Per indulgentias indiſcretas, & immoderatas claves Eccleſiæ contemnuntur, & pœnitentialis ſatisfactio enervatur.

13 Indulgentiæ proſunt nedum in Purgatorio, ſed etiam quoad pœnitentiam hic injunctam.

14 Papa poteſt reſtringere poteſtatem Epiſcoporum in concedendis indulgeutiis.

15 Indulgentiæ, quæ ab Epiſcopis conceduntur ultra annum in dedicatione Eccleſiæ, & ultra 40. dies in aliis caſibus, ſunt ipſo jure nullæ in ea parte, in qua excedunt.

16 Epiſcopi habent poteſtatem concedendi indulgentias à Papa: ipſe verò à ſolo Deo.

17 Indulgentias ultra numerum dierum hic taxatum non prohibentur Epiſcopi concedere in foro pœnitentiali.

18 Quæſtores eleemoſynarum, qui per ſe. vel per alios prædicare præſumunt, ab Ordinariis locorum ſunt puniendi non obſtantibus Privilegiis & num. 24.

19 Quæſtorum nomen, atque uſum aboleri juſſit Concilium Tridentinum.

20 Indulgentiæ adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus ab Epiſcopo ſunt publicandæ.

Epiſcopi eleemoſynas, & oblata ſibi charitatis ſubſidia colligere, nulla tamen mercede accepta, ibidem.

21 *Formula litterarum in Sacra Congregatione Concilii compilata ad colligendas eleemoſynas pro hoſpitalibus actu hoſpitalitatem exercentibus refertur.*

22 *Eleemoſynarum collectores hodie quas qualitates habere, & quæ obſervare debeant in quærendis eleemoſynis.*

23 *Campanellæ uſus in eleemoſynis colligendis ſoli Religioni Sancti Antonii à Sede Apoſtolica fuit conceſſus.*

24 *Eleemoſynarum collectores non obſervantes leges ſibi præſcriptas publice ſunt puniendi, & ſtatim removendi ab Epiſcopo diœceſano.*

25 *Monachis Sancti Antonii non eſt prohibita à Concilio Tridentino eleemoſynarum collectio, quam faciunt tempore æſtatis.*

26 *Presbyteri non prohibentur à Concilio Tridentino accedere ad accipiendas primitias frugum, ſive animalium.*

27 *Fratres Ordinum Mendicantium non prohibentur eleemoſynas quærere, & eorum nomine triticum, & vinum tempore meſſium & vindemiarum, & alias res colligere.*

Dummodo id non faciant per alios, ſed per ſeipſos num. 30. & n. 32.

28 *Cruciata non obſtat quominus Religioni S. Antonii liceat colligere eleemoſynas forma à S. Congregatione Concilii præſcripta.*

29 *Indulgentias quæſtuandi facultatem quomodolibet continentes revocavit Pius V. prætextu indulgentiarum, & facultatum quæſtus fieri prohibuit.*

31 *Eleemoſynas colligere pro piorum locorum neceſſitatibus non eſt prohibitum.*

32 *Regulares quærentes eleemoſynas extra diœceſim, in qua ſitum eſt monaſterium tenentur ſuorum ſuperiorum licentiam Ordinario oſtendere, & illius conſenſum obtinere.*

33 *Epiſcopus poteſt tam in ſua diœceſi, quàm in aliena de Diœceſani conſenſu per perſonas ſpectatæ probitatis, ac fidei eleemoſynas quærere pro Eccleſiis, & piis locis ſuæ diœceſis.*

1 CUM EX EO. Eleemoſynarum quæſtores ſine Apoſtolicis, vel Diœceſanorum litteris admitti non debent; nec tunc proponant ultra id, quod in ipſis litteris continetur. Hoc primò: & communis forma litterarum inſeritur. Hoc ſecundò: & debent eſſe modeſti, & à locis, & expenſis incongruis abſtinere.
2
3 Hoc tertiò; in dedicatione Baſilicæ ultra annum, & in anniverſario dedicationis, & in litteris indulgentiarum conceſſis ab alio, quàm à Papa, ultra 40. dies remiſſio excedere non debet. Hoc quartò: & ſic patet quatuor eſſe partes principales: Secunda ibi *formam*. Tertia ibi, *qui autem*. Quarta ibi, *ad hæc*. Jo. Andr. cum quo cæteri concordant.

4 Nota primò ibi, *Apoſtolicas, vel diœceſani litteras.* Eleemoſynarum quæſtores, quales ſunt quæſtores hoſpitalium Sancti Antonii, & Sancti Spiritus in Saxia, & conſimiles, non eſſe admittendos, niſi litteras apoſtolicas, vel Epiſcopi diœceſani oſtendant; & altera iſtarum litterarum ſufficit, ut innuit disjunctiva, *vel* cap. *Inter cæteras ſupra de reſcriptis*, & cap. *Inter alternativas*, *de regul. juris, lib. 6.* ſic cap. *Excommunicamus*, §. *Quia verò nonnulli, de hæretic.* ſecundum Hoſtien. *hic nu. 1. in verb. Niſi Apoſtolicas*, & Jo. Andr. *eodem num. & verb.* & hoc verum ſecundum eos ſi apparent litteræ non ſuſpectæ, aliàs contra, ut cap. *Quod ſuper, de fid. inſtrumentor.* nec tales excuſantur ab hac Conſtitutione ex eo, quod ſint exempti ut in Clé. 2. *de pœnit. & remiſſ.* & hoc juſta de cauſa fuit conſtitutum, ut dignoſceretur an eſſent tales, quales ſe aſſerunt, Plerumque enim contingebat, atque contingit, ut aſſumpto falſæ Religionis habitu, ſe fingant alios, quam ſint, ut patet in textu ibi, *ſe alios mentiendo*, nec non ibi, *ne falſæ religionis habitum geſtent.* & propterea antequam admittantur, debent diligenter ab Epiſcopis examinari. Hoc tamen obtinet in his tantum quæſtoribus, qui eleemoſynas quærunt nomine alicujus hoſpitalis, vel pii loci, & ſic nomine alieno: ſecus vero ſi proprio nomine pro ſe ipſis eleemoſynas quærerent; quia tales nullis indigent litteris, cap *Quieſcamus*, 42. *diſt* cap. *Non ſatis*, 82. *diſt.* ſecundum Mar. Socin. *hic nu.* 4

6 Secundò nota ibi, *præter id, quod in ipſis continetur*, tales quæſtores non poſſe pro eleemoſynis colligendis aliud populo proponere, vel prædicare, quam in eorum litteris contineatur: quod provide ſancitum fuit, quia tales conſueverant multis proponere abuſiones, & mendacia; & plures illorum fraudes recitat Hoſtien. in cap. *Cum ex eo, num. 11. ſupra de reliq. & veneration. SS.* nam plerumque & vota commutabant, & abſolvebant à pœna, ut ibi per eum. Ad officium autem prælatorum pertinet pravos illorum abuſus corrigere, ne fidelis populus variis illorum figmentis, & falſis documentis decipiantur, ut habetur in d. cap. *Cum ex eo*, & excedentes ab eiſdem Prælatis puniri poſſunt, non obſtante exemptione, ut in de Clem. 1. *in fin. de pœnit. & remiſſ.* ubi ratio ſubjicitur, ut à ſuis temerariis auſibus, qui ubique (ut communis habet aſſertio nimium excreverunt pœnæ formidine propenſius compeſcantur.

8 Tertiò nota formam, quã communiter uti ſolet Sedes Apoſtolica in indultis queſtuandi pro hoſpitalibus, ac locis piis, & ſecundum quam Epiſcopi diœceſani debent & ipſi ſuas litteras moderari, ut hic dicitur in verb. *Formam*: ſed hodie qualis eſſe debeat iſta forma, patebit infra *nu. 21.*

9 Quartò nota in verſ. *Qui autem*, quales eſſe debent iſti quæſtuarii; debent enim eſſe modeſti, & diſcreti, & non divertere in tabernis, & aliis locis incongruis: & notandum eſt, ut dicunt Hoſt. *n. 12.*

10 Jo. Andr. & Marian. Socin. *eod. nu.* quia textus non dicit, proſtibulis, quæ omnino prohibentur: nam & cavendum eſt à quaſi proſtibulis, ſicut ſunt hoſpitia quarumdam beguinarum fictarum, quod perniciosum genus eſt mulierũ, nec de facili alios, quam Religioſos admittunt à quibus modis omnibus eſt cavendum, cap, *Perniciosam*, & cap. *Diffinimus* 18. *qu*, 2. Hodie iſtarum ſtatus damnatus eſt per Concilium Viennenſe, ut in Clem. *Cum de quibuſdam, de religioſ. domib.* & in Clem. *fin de hæretic.* & de iſtis beguinis vide quod ſcripſi in cap. *Nullus, nu. 56, ſupra de for. competen.* Item iſti quæſtores abſtinere debent ab inutilibus, & ſumptuoſis expenſis, ut in littera, ſic ſupra de cenſibus,

ſibus,cap.*Cum Apoſtolus*,§.1.nec geſtare debent falſæ religionis habitum;ſic *ſupra de privileg.* cap.*Tuarū*, & excedentes in talibus,ab Epiſcopo puniri poſſunt,ut dixi ſupra *nu.*7.

1 Quintò nota in verſ. *Ad hæc*, indulgentiam per Prælatum concedendam non debere eſſe indiſcretam,ſed moderatam,& ſecundum quantitatem,&
2 qualitatem cauſæ: & ſigna rationē in textu expreſſam,quia per indiſcretas,& immoderatas indulgētias claves Eccleſiæ contemnuntur,& pœnitentialis ſatisfactio enervatur:& ex his ultimis verbis col-
3 lige ſingulariter ſecundū Marian.Socin. *in 8.notab.* quod indulgentiæ proſunt nedū in Purgatorio,ſed etiam quoad pœnitentiam hic injunctam: quare ſi aliquis tenetur quindecim diebus jejunare,habita ſuper talibus indulgentia,nō tenebitur,ſecundū eū.

4 Ultimò nota ibi,*decernimus*,Papam poſſe reſtringere,& moderari poteſtatem Epiſcoporum in concedendis indulgentiis,prout hic fecit Innocentius III.in Concilio generali reſtringendo eorum poteſtatem ad annum in dedicatione Baſilicæ, & ad quadraginta dies in anniverſario dedicationis, & in litteris indulgentiarum, quæ conceduntur pro quibuslibet aliis caſibus, ideſt piis cauſis,veluti pro ædificatione,vel reparatione Eccleſiaū, vel ſuſtentatione hoſpitalium, & aliis ſimilibus ſecundum
5 Hoſt.*nu.*20.*in verb.Pro quibuslibet*, concordat cap. *fin.eod. tit. lib.6.* ubi indulgentiæ ab Epiſcopis conceſſæ ultra numerum hic taxatum irritæ decernuntur, ſcilicet in ea parte,in qua excedunt,ut ibi declarat gloſ. *in verb.Non obtinent*, & gloſ. *ultim.hic in addit.*&perpetuo commenda memoriæ rationem,
6 quam reddit Innoc.*hic nu.*2. quia minores Prælati omnes habent hanc poteſtatem à Papa,& ipſe à ſolo Deo,cap.*Quamquā*,21.*diſt.*& cap.1.22.*diſt.*Item hoc poteſt Papa ratione principatus,& juriſdictionis,quā habet ſuper omnes, cap. *In novo*,21.*diſtinct*, &hoc facit ex juſta cauſa,quia hac poteſtate abutebantur:ita formaliter Innoc. quem totidem verbis ſequitur Jo. Andr.*nu.*13 & pondera has auctoritates contra eos, qui contendunt Epiſcopos habere juriſdictionem immediatè à Deo; de quo articulo dic ut plene ſcripſi in cap 1. *à nu. 29. uſque ad n.55. ſupra de offic. Ord.* ſubdit tamen notabiliter Inno-
7 cen. ubi ſupra poteſtatem Epiſcoporum hic reſtrictam eſſe , quoad illas tantum indulgentias, quæ fiunt publice; ſed non intelligitur reſtricta in foro pœnitentiali,quin Epiſcopus poſſit annos, & dies prout vult indulgere, dummodo diſcrete faciat.

8 QUAERO,An ea quæ diſponuntur in hac Decretali circa eleemoſynarum quæſtores, & forma litterarum in eleemoſynis quærendis ſint correcta, vel aliqua ex parte modificata ex jure noviſſimo Concilii Tridentini.

Solutio.Statuit S. Synodus in *cap.ultim.in fin.ſeſſ.* 5.ſub Paulo III.ut quæſtores eleemoſynarii, qui etjam quæſtuarii vulgo dicuntur, nullo modo nec per ſe,nec per alium prædicare præſumant,& contrafacientes ab Epiſcopis, & Ordinariis locorum privilegiis quibuſcumq; non obſtantibus,opportunis remediis omnino arceantur. Quod & prius interdixerat Urbanus IV.*in Conſtitut.*2. incip. *Licet ex omnibus* § 14.ut in Bullar.*tom.*1.*pag.*96.& Clemen. IV.in cap.*Ut officii*,§.*Compeſcentes,de hæret.lib.6.* De-
19 inde ſub Pio IV.*cap.*9.*ſeſſ.*21. ſtatuit Concilium , ut quæſtorum nomen atque uſu ; in quibuſcumque Chriſtianæ Religionis locis penitus aboleatur,nec ad officium hujuſmodi exercendum ullatenus admittantur, quia remedia, quæ ſtatuta fuerant adverſus pravos illorum abuſus tam in Concilio Lateranenſi,ut in tex.noſtro,ac Lugdunenſi,ut in cap. *fin,de pœnit.&remiſſ.lib.6.*quam Viennenſi,ut in Clemen.*Abuſionibus,eod.tit*.poſterioribus temporibus reddita fuerunt inania,& eorum malitia ita quotidie excrevit, ut de eorum emendatione nulla ſpes relicta videatur. Indulgentias vero per Ordinarios
20 locorum adhibitis duobus de Capitulo debitis temporibus publicandas eſſe decernit;quibus etiā datur facultas eleemoſynas, atque oblata ſibi charitatis ſubſidia fideliter colligendi, nulla prorſus mercede accepta.

21 Porrò f mem.Pius V.& Gregorius XIII,ex ſententia S.Congregationis Concilii ſtatuerunt ſcribendas litteras in hanc ſententiam locorū Ordinariis, in quorum diœceſi hoſpitalia reperiuntur, ut eas eleemoſynas,quæ pro uſu dd.hoſpitaliū,in quibus hoſpitalitas actu exercetur,dabuntur infra finē hoſpitalitas actu exercetur, dabuntur infra fines civitatis,& ejus diœceſis tantum colligi per mittāt,petita tamen ab ipſo,& obtenta in ſcriptis,& gratis licentia,quæ ſanè danda videtur,cùm in eodem hoſpitali,ſicut aſſerit, curari ſoleant pauperes omnes, & morbo laborantes,utpote S. Antonii,qui ex tota
22 iſta diœceſi adducuntur; dummodo perſonæ, quæ colligent, honeſtæ vitæ, & ſpectatæ religionis ſint, ſuoq; judicio approbatæ,ac minimè propter hanc operā participes dictarū eleemoſynarum, atq; hoc munere citra ullū dolum, etiam omni modeſtia,& dexteritate fungantur;quæſtorumq; nomen nullo modo gerant, ſed ſimpliciter eleemoſynarū collectores nuncupentur,nō ſecum ferant ſua privilegia nec reliquias;nō minis,aut infucationibus inducāt
23 fideles ad eleemoſynas, nō campanellam, aliaq; ſimilia inſtrumenta quorumdā quæſtorum inſignia ad excitandas perſonas pulſent (collectoribus tamen S. Antonii fuit cāpanella conceſſa, cujus uſus ſoli Religioni Sancti Antonii à Sede Apoſtolica fuit conceſſus)non petant tamquam debitum,aut ſolitum,neq; ulla arte, etiam prætextu dicendi orationem S.Antonii,vel cujuſvis alterius Sancti, aut aliter extorqueant pecunias,vel alia bona,ſed ſimpliciter, piè , & modeſtè petendo eleemoſynam pro ſuſtentatione dictorum hoſpitalium,accipiant tantùm,quod ſibi ſponte offertur,vel ſuper iis eleemoſynis ullam quovis nomine conventionem faciant,
24 etiam in utilitatem ipſorum hoſpitalium. Mox adjungebatur, ut diligenter Epiſcopus animadverteret,ut hæc omnia præciſè obſerventur,atq; non ſolùm ad delationem aliorum,ſed ex ſuo etiam miro officio inquireret ſi qua fraus præſertim adverſus leges præſcriptas in eis committetur ab ipſis collectoribus,quos ſi verè reos compererit,puniret publicè pro modo culpæ arbitrio ſuo, eoſque ſtatim amoveret, atque alios, qui boni, & idonei ſint ab eiſdem ſuperioribus ſufficiendos curaret.

25 Ad hæc cenſuit Sac.Congregatio decretū d.*cap.*9 *ſeſſ.*21.Non prohibere collectionē eleemoſynarum quam Monachi Eccleſiæ ſub invocatione S. Antonii quotannis tempore æſtatis faciunt pro ipſorū ſubventione,nec etiam Præsbiteros,qui accedunt ad accipiendas primitias frugū,ſive animaliū, quæ offerri ſponte ſolēt devotionis ergo.Item nec fratres Ordinū Mendicantiū,quominus mendicens, & eleemoſynas quærāt, eleemoſynarūq; nomine triticum,& vinum tempore meſſium,& vindemiarum quærāt;ſic etiā dicendum de aliis reb us.Et hic junge

quæ ſcripſi in cap. *Tauri, in 2. notab. ſupra de privileg.*

28 Rurſus cùm fuerit quæſitum, an Cruciata obſtaret, quominus Religioni ſancti Antonii liceret colligere eleemoſynas forma à ſacra Congregatio præſcripta: Reſponſum eſt non obſtare, ſed referendum Sanctiſſimo, qui probavit Congregationis ſententiam, dum agatur de ſimplici collectione eleemoſynarum pro illis hoſpitalibus, in quibus actu exercetur hoſpitalitas.

29 Cæterum Indulgentias à Sede Apoſtolica conceſſas, pro quibus conſequendis manus ſunt porrigendæ adjutrices, & quæ quæſtuandi facultatē quo modo libet continent generaliter, ac perpetuo revocavit Pius V. & prætextu Indulgentiarum, & facultatū ſine ſpeciali licentia Sedis Apoſtolicæ quæſtas fieri prohibuit, ut in ſua Cōſtitut. 30 quæ incipit, *Et ſi Dominici* in Bullar. *tō. 2. pag.* 214 & in propoſito vide aliam ejuſdem Pontificis Conſtitutionem,
30 *Quàm plenū ſit*, quæ in ordine eſt *99. eodem t. 2. p.* 304

Fratres Conventuales ſancti Franciſci eam degentes in Abbatia, ſeu monaſterio ſancti Viti Polignanenſis diœceſis, quæ quidem Abbatia Conventui SS. Apoſtolorum Urbis unita eſt, conſueverunt per quodcumq; perſonarum genus colligere eleemoſynas non modo in civitate, ac diœceſi Polignanenſi, ſed in univerſa fere Apulia, atque hujuſmodi eleemoſynæ non cedunt ſolum beneficio Eccleſiæ ſancti Viti, ſed in augmentum quoque redituum dicti Conventus SS. Apoſtolorum.

Quærit Epiſcopus Polignanenſis an poſſit tuta conſcientia permittere, ut dicti Regulares pergant in hac quaſi poſſeſſione quæſtuandi. Et quod hoc jam cenſuit S. Congregatio fratres Mendicantes ex decreto Concilii *cap. 9. ſeſſ.* 21. non prohiberi quidē eleemoſynas quærere. ſed tamē non poſſe alios eorum nomine, & authoritate quoquo modo quæritare; & in caſibus contingentibus ſæpius reſpondit dictos Regulares per ſeipſos tantum poſſe eleemoſynas colligere, & probatur in c. *Taurū ſupra de privileg.* & ibi dixi *in 2. notab.* poſt Butr. *n.* 2 & Anchar. *n.* 1

Verum quia Regulares dicti Conventus objiciunt, quod ſine dictis eleemoſynis per alios conquiſitis vivere non poſſunt, cùm Abbatiæ reditus non excedant valorem quadringentorum ducatorum, & omnes applicentur Conventui Sanctorum, Apoſtolorum, deliberandum videtur, an ſit illis concedenda facultas quærendi eleemoſynas per alias diœceſes ad aliquod tempus de Ordinariorum licentia, & cum conditionibus ſolitis præſcribi in litteris Sac. Congregationis.

Ad hæc ex piorum eleemoſynis in Cathedrali Polignanenſi jamdiu conſtructa eſt Cappella in honorem ſancti Viti, in qua brachium ejuſdem Sancti aſſervatur.

Pro conſervatione, & uſibus neceſſariis dictæ Capellæ Presbyteri Eccleſiæ de Epiſcopi conſenſu, & authoritate ſoliti fuerunt hucuſque colligere eleemoſynas.

Regulares vero negant id eis licere, tum quia illud Brachium ſancti Viti ad ipſorum monaſterium ſpectat, & in d. Capella non aſſervatur niſi gratia depoſiti, vel cuſtodiæ. Super quo lis pendet propediem expedienda. Tum quia id cedit in grave præjudicium dicti monaſterii, quod majori parte eleemoſynis ſuſtendatur.

Tum denique quia ipſi intendunt ſuppeditare neceſſaria ad uſum dictæ Capellæ, quamdiu in ipſa dicta reliquia aſſervabitur, dicuntque hanc quæſtorum multiplicitatem in diverſis diœceſibus eſſe non poſſe abſque confuſione, & ſcandalo.

Epiſcopus, qui aſſerit hanc eleemoſynarum collectionem eſſe neceſſariam pro dictæ Capellæ manutentione, itidem conſulit ſacram Congregationem, an ſibi liceat in dicta quaſi poſſeſſione perſeverare, & ſaltem petit facultatem pro aliis diœceſibus juxta formulam litterarum ſacræ Congregationis. Alias cenſuit ſacra Congregatio nomen, & uſum quæſtorum eſſe penitus à Concilio ſublatum, ſed tamen pro piorum locorum neceſſitatibus non eſſe prohibitum eleemoſynis colligere. Sed quia quærentes, facile hac facultate abutuntur, poſſent fortaſſe concedi Epiſcopo litteræ in forma conſuetā ad aliquot annos pro aliquibus diœceſibus, ac Ordinariorum conſenſu.

Itaque ad primum dubiū videtur reſpondendū prædictos fratres tanquam Mendicantes nequaquam eſſe prohibendos eleemoſynas colligere, dū tamen ſi extra diœceſim Polignenſem quæritare voluerint, ſuorum Superiorum licentiam oſtendāt loci ordinario, atque illius conſenſum obtineant, quemadmodum & alias Congregatio reſpondit. Cæterum nullibi eſſe permittendum, ut eleemoſynas quærant per alios, quàm ſui Ordinis fratres

Ad ſecundum, Epiſcopo licere quidem in ſua diœceſi, atque etiam in aliena de Diœceſani conſenſu per perſonas ſpectatæ probitatis, ac fidei, ſuoque judicio delegandas eleemoſynas quærere pro Eccleſiis, Capellis, ac locis piis ſuæ diœceſis, quæ ipſe pro ſua prudentia, & paſtorali ſollicitudine ejuſmodi eleemoſynarum præſidio magis indigere arbitrabitur. Et ita meo tempore ad utrumque dubium fuit reſponſum.

De Pœnit. & remiſſ.

Cap. Ne pro dilatione.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopi, & alii Superiores, & minores Prælati exempti poſſunt ſine alia licentia ſibi eligere Confeſſorem.*

2 *Epiſcopi poſſunt ſibi eligere Confeſſorem etiamſi exempti non ſint.*

3 *Prælatus inferior non exemptus, aut exemptus non Prælatus non gaudet privilegio ſibi eligendi confeſſorem.*

4 *Rectores Eccleſiarum, item Scholares Epiſcopo, vel ejus Pœnitentiario, aut Archipresbytero civitatis confiteri debent.*

5 *Epiſcopus an hodie poſſit eligere confeſſorem ſibi non ſubditum, qui à proprio Ordinario nō fuerit approbatus ad præſcriptū Concilii Tridentini in cap. 15. ſeſſ. 23. & n. ſeq. uſque ad n. 31. & n. 62.*

6 *Confeſſor eligendus ex privilegio hujus cap. debet eſſe habilis ad confeſſiones audiendas, & num. 13.*

7 *Impedimento uno ex duobus ſublato actus expediri non poteſt.*

8 *Sacerdos, ut validè à peccatis abſolvat, debet non ſolum eſſe approbatus ab Ordinario, ſed etiam habere juriſdictionem in pœnitentes.*

9 *Regulares habentes privilegium abſolvendi alienos Parochianos an poſſint illos abſolvere ſine proprii Sacerdotis licentia, & n. 28.*

10 Pri-

10 *Privilegium habens eligendi Confeſſorem non poteſt eligere niſi eum, qui habet executionem, & num. 53.*

11 *Confeſſorem eligere eſt juriſdictionē prorogare.*

12 *Sacerdos ab Ordinario non approbatus habet juriſdictionem habitu, ſed non actu.*

14 *Sacerdos de jure communi ſatis eſt ut habeat poteſtatem abſolvendi habitu, ad hoc ut illius executio per electionem prorogetur; ſecus poſt Concilium Tridentinum.*

15 *Epiſcopus eligendo Confeſſorem ſibi ſubditum videtur illum approbare.*

16 *Confeſſor electus in vim hujus capituli an cenſeatur ordinarius.*

17 *Conſuetudo, ac privilegium eligendi Sacerdotem non approbatum ad confeſſiones audiendas ſublata ſunt à Concilio Tridentino.*

18 *Confeſſor eligendus in vim Bullæ Cruciatæ debet eſſe approbatus ab Ordinario ipſius Confeſſoris, licèt in Bulla id non exprimatur.*

19 *Confeſſio Sacramentalis an ſit nulla, ſi fiat Sacerdoti in aliena diœceſi commoranti etiam ibi approbato ab Ordinario.*

20 *Prælati inferiores exempti an poſſint ſibi eligere Confeſſorem ab Ordinario nō approbatum.*

21 *Et an poſſint approbare ad confeſſiones audiendas.*

22 *Privilegium eligendi Confeſſorem quid operetur poſt Concilium Tridentinum, & n. ſeqq.*

23 *Sacerdotes ſæculares non curati non poſſunt audire confeſſiones confluentium de alienis diœceſibus etiam in diœceſi, in qua ſunt approbati, & n. 27.*

Secus eſt in Regularibus ſecluſa fraude, n. 28.

24 *Parochus poteſt confeſſiones ſuorum Parochianorum ubique locorum audire aliorum non poteſt etiam in propria parochia, & n. 29.*

25 *Confeſſor ab Epiſcopo electus poteſt illius confeſſiones audire etiam extra diœceſim Epiſcopi approbantis.*

26 *Sacerdotes non curati ſive ſæculares, ſive regulares non poſſunt audire confeſſiones etiam ſubditorum Epiſcopi approbantis extra diœceſim, in qua ſunt approbati.*

30 *Actus voluntariæ juriſdictionis poſſunt etiam in alieno territorio exerceri.*

Epiſcopum iter agentem non decet eligere ſibi Cōfeſſorem in ſingulis diœceſibus, ibidem.

31 *Cardinales in vim hujus cap. an poſſint ſibi eligere Confeſſorem non curatum, nec approbatum ab Ordinario juxta Concilium Tridentinum in cap. 15. ſeſſ. 23. & n. ſeq. uſq. in finem.*

32 *Cardinalis Epiſcopus, aut Legatus de latere indubie habet privilegium ſibi eligendi Confeſſorem, ibidem.*

Privilegia non extenduntur de perſona ad perſonam, etiam ex majoritate rationis.

Declaratur, n. 40. & 47.

33 *Prælatus quantumcumque maximus de jure communi non poteſt ſibi eligere Confeſſorem.*

34 *Epiſcopus de jure communi confiteri debet Archiepiſcopo, Archiepiſcopus Patriarchæ, Patriarcha Papæ, & n. ſeq. & 39.*

35 *Prælati exempti, qui immediatè non ſubſunt Papæ non habent privilegium ſibi eligendi confeſſorem & n. 38.*

36 *Cardinales non poſſunt recedere à curia ſine licentia Papæ*

37 *Tenentur reſidere in ſuis titulis.*

38 *Privilegii cauſa ceſſante ceſſat privilegium. Declaratur, n. 48.*

39 *Cardinales de jure communi confiteri debent Papæ, vel majori ejus Pœnitentiario, & n. 50.*

40 *Cardinales dignitate, & officio ſunt ſuperiores Epiſcopis.*

41 *Prælatorum appellatione qui comprehendantur*

42 *Cardinales etiam non Epiſcopi in ſuis titulis habent juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & minores Ordines conferunt; non tamen uti poſſunt facultatibus, quæ à Concilio Trideutino Epiſcopis tribuuntur.*

Cardinalis Regni Protector poteſt inquirere ſuper qualitatibus promovendi, & examen ſuper aliquo articulo ſubdelegare. Sed proceſſum Nuntii prævenientis per ſe, vel per alium impinguere non poteſt, ibid. verſ. Et per quæ dicta.

43 *Cardinales ſunt Papæ immediatè ſubjecti tāquam ipſorum judici Ordinario, & n. ſeq.*

44 *Familiares Cardinalium à ſolis Cardinalibus judicantur.*

46 *Cardinales gaudēt privilegio Altaris portatilis*

47 *Privilegium ſibi eligendi confeſſorem tamquā favorabile, & nulli noxium eſt latiſſimè interpretandum.*

48 *Privilegium eligendi confeſſorem quam ob cauſam Epiſcopis, & Prælatis exemptis conceſſum fuerit, & n. ſeq.*

49 *Cauſa in dubio an præſumatur finalis, vel impulſiva.*

50 *Privilegiatus an poſſit ſibi eligere confeſſorem non curatum, nec approbatum ab Ordinario, & num. 52.*

51 *Sacerdos ſimplices an habeant privilegium ſibi eligendi confeſſorem, & n. 54.*

52 *Cardinalium privilegia non comprehenduntur in generali privilegiorum derogatione.*

Contrarium, n. 55.

Declaratur, n. 58. & 60.

53 *Privilegium habens eligendi confeſſorem tenetur eligere Sacerdotem habentem executionem ab Ordinario.*

55 *Cardinalium prærogativæ quamvis multum attendantur in honoribus deferendis, non tamen eximunt eos à vinculis ſacrorum Canonū, & Apoſtolicarum conſtitutionum.*

56 *Auguſta quamvis gaudeat privilegiis Auguſti, tamen ſub generali legum vinculo comprehenditur.*

57 *Princeps non eſt ſub lege fori, ſed ſub lege poli, naturæ, & rationis.*

58 *Cardinales comprehenduntur in generali derogatione reſpiciente favorem publicum, & ſalutem animæ.*

59 *Ideoque comprehenduntur in cap. Omnis utriuſque ſexus, de pœnit. & remiſſ.*

Item

60 *Item in generali derogatione habente clauſulas prægnantes.*

61 *Lex corrigens in uno ex correlativis, corrigit etiam in alio.*

62 *Epiſcopi poſſunt ſibi eligere confeſſorem, ſed tenentur eligere curatum ſeu approbatum ab Ordinario.*

63 *Privilegium eligendi confeſſorem curatum, vel approbatum in quo proſit Cardinalibus.*

64 *Parochus etiam intra limites parochiæ ſuæ non poteſt audire confeſſiones alterius Parochiani ſine proprii Sacerdotis licentia.*

Sed ſuos Parochianos abſolvere poteſt etiam extra propriam parochiam, n. 66.

65 *Confeſſor ſive ſæcularis, ſive regularis in una diœceſi approbatus non poteſt extra illam audire confeſſiones etiam perſonarum illius diœceſis, in qua eſt approbatus, & n. ſeq.*

67 *Sacerdos ſæcularis etiam in illa diœceſi, in qua eſt approbatus, non poteſt audire confeſſiones confitentium ex alia diœceſi.*

68 *Conſuetudo etiam immemorabilis, ut quis præter ſui Superioris licentia confeſſorem ſibi eligere valeat, reprobatur.*

1 NE PRO DILATIONE Epiſcopi, & alii ſuperiores, & minores Prælati exempti poſſunt ſine alia licentia ſibi eligere confeſſorem. Hoc dicit.

2 Nota primò Epiſcopos etiam nō exemptos poſſe ſibi confeſſorem eligere, prout ex littera ſubtiliter, & accuratò deducit Hoſt. *hic nu. 6. verſ. Sed nunquid*, cui ſubſcribunt Jo. Andr. Cardinal. & Anchar. omnes *in princip.* Butr. *n*, 5. & Abb. *n. 3. verſ. Sed quæro.*

Secundò nota ibi, *minoribus Prælatis exemptis*, inferiores Epiſcopo non gaudere hoc privilegio ſibi eligendi confeſſorem, niſi duobus concurrentibus. Alterum eſt ut ſint Prælati, puta Abbates, Præpoſiti, Priores, ut in cap. *In ſingulis, ſupra de ſtatu Monach.* de Præsbytero parochiali dicam infra *num.* 41. Alterum ut ſint exempti, ideſt Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecti, ſecundum Hoſt. *nu.* 7. *verſ. Inferiores verò*, & latius patebit infra *nu.* 35. Quapropter exemptus non Prælatus, aut Prælatus inferior non exemptus hac permiſſione non utitur, ut per Hoſt. *eodem nu. 7. in ver. Minoribus*, & Abb, Siculum *nu. 3. in ultimo notab.* Quod ſecun-

4 dum Abb. Antiq. facit contra ſcholares, qui ſibi eligunt confeſſorem, quem maluerint; & ſecundum Patrum de Sampſone facit contra Rectores capellarum, qui ſibi eligunt confeſſores, cum tamen Epiſcopo, vel eius Pœnitentiario, aut Archipresbytero civitatis debeant confiteri, cap. 1. *de off. Archipresb* & ſequuntur *hic* Ioan. Andr. & Butr. ambo *in fine*, Cardin. & Ancharan. ambo *in princip.*

5 QUAERO, An Epiſcopus in vim huius Decretalis hodie poſſit eligere confeſſorem ſibi non ſubditum, qui à proprio Ordinario non fuerit approbatus ab confeſſiones audiendas ad præſcriptum Concilii Tridentini *in cap.* 15. *ſeſſ.* 23.

6 Videtur reſpondendum non poſſe.

Primò, quia hic textus exigit, ut eligatur confeſſor providus, & diſcretus: ſed talis non videtur poſſe intelligi is qui ab ipſo Concilio in d. *cap.* 15. declaratur non idoneus ad audiendas confeſſio-

7 nes. Ergo neque in vim hujus Decretalis eſt eligibilis.

Secundò de duobus impedimentis ad actum, uno ſublato, & altero remanente, actus expediri non poteſt, cap. *Ex tuarum, ſupra, de uſu pall.* & cap. *Paſtoralis, de privil.* Sed duo impediunt quominus ſacerdotes, quamvis in ſui ordinatione ab-

8 ſolvendi poteſtatem reperint, abſolvere pœnitentes poſſint; quorum unum perſonam reſpicit ipſorum ſacerdotum, videlicet ſi non ſint approbati ab Ordinario, vel parochiale beneficium non obtineat, d. *cap.* 15. Alterum quod pœnitentes reſpicit, ideſt ſi in eos juriſdictionem non habeant, cap. *Placuit, diſt. 6.* cap. *Omnis*, ubi notatur, *ſupra eod.* Ergo quamvis ex privilegio hujus textus ſublatum ſit impedimentum ex defectu juriſdictionis; quia tamen remanet alterum ex inhabilitate perſonæ confeſſoris, non poterit actus abſolutionis expediri. Atque hoc argumento in hac materia utitur gloſ. in dicto cap. *Omnis, in ver. Alieno ſacerdoti.*

9 Confirmatur argumentum, quia ſicut non ſufficit privilegium Regularium ut poſſint alienos parochianos recipere ad pænitentiam, ſed requiritur licentia proprii ſacerdotis, gloſ. in d. cap. *Omnis in eod. ver. Alieno ſacerdoti*, niſi ſint ſuper hoc ſpecialiter privilegiati, in quibus terminis procedit Extravag. *Vas electionis, de hæret.* ut declarat in prædicta Decretali, *Omnis*, Jo. Andr. & poſt eum Abb. *nu.* 14. *verſ. Sed Io. Andr.* ita non ſufficit licentia proprii ſacerdotis, cui æquivalet licentia ex privilegio juris, niſi ille qui audire debet confeſſiones alias idoneus ſit ut poſſit abſolvere pœnitentes.

10 Tertiò, quando ſimpliciter datur licentia parochiano eligendi confeſſorem, nō poteſt eligi niſi is qui habet executionem, ut puta curatus, gloſ. præall. & Abb. in d. cap. *Omnis n.* 14. gloſ. in Clem. 1. *in ver. Speciali, de privil.* & ibidem Cardin. *q.* 33. Et idem Cardin. 1. in Clem. *qu.* 14. *de offic. Vicar.* & latius dicam infra *n.* 53. ergo idem quando à jure hujuſmodi licentia tribuitur, ut *hic.*

11 Quartò facit ratio, qua movetur gloſſa, & Abb. ubi ſupra: eligere enim confeſſorem eſt prorogare eius juriſdictionem, unde judex prorogatus cognoſcit jure proprio. At ſacerdos non approba-

12 tus juxta decretum Concilii, licèt habeat juriſdictionem illam, ideſt potentiam; non tamen habet actum. Ergo non poterit illius juriſdictionis executio per eligentem prorogari. Nec applicatus reſponſio Abbatis in Clem. 1. *nu.* 16. *de privil.* poſt Hoſt. *in ſumma, de pœnit. verſ. Cui confitendum, nu.* 14. *poſt med.* quod executio impeditur ex defectu ſubditorum, quod ceſſat quando aliquis alicui ſacerdoti ſe legitimè ſubjicit, utputa per li-

13 centiam legitimam: nam hoc procederet niſi aliud ſubeſſet impedimentum in perſona confeſſoris proveniens ex eo quod non eſt approbatus. Sicut ergo non poteſt eligi excommunicatus, ut per Hoſt. *ubi ſupra in* §. *Cui Patriarcha, nu.* 18. ita nec iſte à Concilio inhabilitatus.

Ex quibus concludendum cum Abb. hic in fine & Capell. Tholoſ. *deciſ.* 222. talem eligendum per Epiſcopos, & Prælatos debere eſſe curatum, vel alias habere poteſtatem ligandi, & ſolvendi in actu, quod multò magis tenendum eſt poſt Concilium, quo expreſſe in d. cap. 15. in habilitati ſunt omnes, qui aut parochiale beneficium non obtinent, aut aliàs approbati non ſunt.

14 Non obſtat ratio, ob quam præcipuè Hoſt. *ubi ſupra*

ſupra, & Abb. in d. Clem. 1. *de privil.* & plerique alii ante Concilium tenuerunt ſufficere ut ſolus ſacerdos habitu habeat poteſtatem abſolvendi ad hoc ut illius executio per electionem prorogetur, ad notata l. 1. *de judic.* quia, ut dictum eſt, procederet, niſi ſubeſſet aliud impedimentum, quàm ex defectu ſubditorum.

15 Non obſtat ſi dicatur cum Hoſt. *ubi ſupra in* §. *Cui Patriarcha*, confeſſorem electum ab Epiſcopo habere illam poteſtatem, quam habet Epiſcopus in ſubditum ſuum habet poteſtatem abſolvendi: ergo, &c Quia reſpondetur argumentum tunc habiturum locum, quando Epiſcopus eligeret ſacerdotem ſibi ſubditum: Ex hoc enim quoniam illum eligeret, tacitè videretur approbaſſe.

16 Non obſtat, quod talis confeſſor videatur ordinarius ex eo quod à lege accipiat poteſtatem facta electione per Epiſcopum, ut per Hoſt. *ubi ſupra*; confeſſor autem ordinarius tali approbatione non indigeat: quia reſpondetur legem ſupponere ſacerdotem idoneum, & eligibilem ex ſe quando dat facultatem perſonæ ut poſſit illum eligere, & illi ſubjici: at talis non eſt ſacerdos non approbatus, cùm ex Concilio ſit inhabilis ad confeſſiones audiendas.

17 Non obſtat quod fortè cõſuetudo interprætata ſit aliter hanc licentiam, prout apparet in S.R.E. Cardinalibus, qui cum habeant ſimile privilegium à Papa, eligunt in confeſſorem ſacerdotem etſi non approbatum juxta Concilium. Etenim omiſſo privilegio Cardinalium, de quo in præſenti non quæritur: Reſponderi poteſt conſuetudinem quãvis aliàs tribuat juriſdictionem non prodeſſe quicquam contra prædictum decretum Concilii, quod privilegia, & conſuetudines etiam immemorabiles ſuſtulit.

18 Melior interpretatio ad hujus modi privilegium ſumitur ex ipſis litteris Iubilei, in quibus cùm tribuitur licentia eligendi confeſſorem, adjicitur ut ſit approbatus ab Ordinario: ſed etſi expreſsè non eſſet adjectum, haberetur pro adjecto, prout ſentiebat S. Congregatio Concilii interpretando Bullam Cruciatæ.

19 Sed an talis confeſſor debeat eſſe approbatus ab Ordinario ipſius confeſſoris, vel ab Ordinario pœnitentis, S. Congregatio interpretando Bullam Iubilei, & ex eius ſententia Sanctiſſimus declaravit Bullam eſſe intelligendam de Ordinariis eorum qui audiunt confeſſiones, non autem de Ordinariis pœnitentium.

In contrarium induci poſſet decretum provinciæ Mediolanen. recognitum à S. Congregatione, & emendatum, quod relatum eſt inter ſcripturas *cap.* 15. *ſeſſ.* 23. his verbis (Qui ad confeſſarium etiam regularem in aliena diœceſi commorantem dedita opera ſe cõferens peccata ſua ſit confeſſus, niſi confeſſarius ille ab Epiſcopo loci, & à confitentis Ordinario ad audiendas confeſſiones probatus erit, ei tamquam inconfeſſo Parochus Euchariſtiæ Sacramentum nemini præbeat.) Sed reſponderi poteſt decretum illud loqui de pœnitentibus non habentibus facultatem ſibi eligendi confeſſorem, qui ad eludendum proprii ſacerdotis judicium ad exteros ſacerdotes confugiunt.

20 Eadem dubitatio propoſita de Epiſcopis procedit etiam reſpectu minorum Prælatorum, qui ſi ſint exempti ſimili privilegio gaudent, ut hic, in
21 quibus par etiam reſolutio fieri poterit; præterquam; in eo quod dictum eſt Epiſcopum eligere poſſe ſuum ſubditum, licet prius non approbatum ab ipſo ad audiendas confeſſiones, quia ipſum eligendo tacite, & ipſo facto videtur approbare, inferiores enim Prælati confeſſorem approbare non poſſunt, niſi proprium territorium, ac juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habeant, ut S. Congregatio cenſuit.

22 Sed objicies quid ergo prodeſt privilegium eligendi confeſſorem à Concilio Epiſcopis nõ ademptum, ſi in aliena diœceſi eum eligere non poſſunt niſi ab illius Ordinario approbatum, & in diœceſi propria nullo egent privilegio, cùm ſicut pro aliis, & pro ſe poſſint ſacerdotes approbare.

At reſpondetur privilegium operari duos effectus. Primus eſt, quia Epiſcopi poterunt ſibi eligere exterum ſacerdotem curatum, vel ab eius
23 Ordinario approbatum, quem alias eligere non poſſent ſine privilegio. Nam quidquid ſit in regularibus, presbyteri ſæculares parochiale beneficium non habentes non poſſunt audire confeſſiones confluentium ex alienis diœceſibus, etiam in illa diœceſi, in qua ſunt approbati: etenim cum illorum juriſdictio non ſit ordinaria, ſed delegata non extenditur ad eos, qui non ſubſunt Epiſcopo deleganti; ac propterea nulla eſt abſolutionis ſententia, quam iidem ſacerdotes in eos proferunt, in quos ordinariam, aut delegatam juriſdictionem non habent, ut diffinitur à Concilio Tridentino
24 *ſeſſ.* 14. *de Sacram. Pœniten. cap.* 7. *de caſ. reſervat.* Habentes vero parochiale beneficium certum eſt audire nõ poſſe confeſſiones alienorum Parochianorum, ut omnes notant in d. cap. *Omnis utriuſque ſupra eod.* In hoc ergo prodeſt privilegium, quod ſacerdoti alterius diœceſis ſive curato, ſive approbato, qui alioquin reſpectu exteri Epiſcopi eſſet alienus, poterit Epiſcopus ſe ſubjicere illum eligendo, ejuſque juriſdictionem prorogare,

25 Secundus effectus eſt quia Epiſcopi à ſacerdote, ut præfertur, electo abſolvi poterunt ubique locorum, etiam extra diœceſim Epiſcopi approbantis, quod ſine privilegio non liceret: nam preſ-
26 byteri non habentes parochiale beneficium ſive ſint ſæculares, ſive regulares non poſſunt audire confeſſiones etiam ſubditorum Epiſcopi approbantis extra diœceſim, in qua ſunt apprabati, ut ſæpius S. Congregatio declaravit.

27 Porrò conſueverunt in hac materia ex ſententia ipſius S. Congregationis conſtitui regulæ infraſcriptæ, videlicet: Sacerdotes ſæculares non Parochi ad audiendas confeſſiones ab Epiſcopo approbati non poſſunt alias audire extra diœceſim, in qua ſunt approbati: ſacerdotes verò regulares poſſunt ſecluſa fraude aliorum diœceſanorum confeſſiones audire in ea diœceſi, in qua ſunt approbati, qui ab Epiſcopo ſolam approbationem recipiunt, & juriſdictionem habent ex privilegio Summi Pontificis, ut in Clement. *Dudum, de ſepultur.* cujus authoritas non reſtringitur ad limites alicujus territorii cap. *Cuncta per mundum*, 9. q. 3.
28 Et in hoc diſcrepant à confeſſionibus ſæcularibus; ſed tamen cum iis conveniunt in hoc quod non poſſunt illas audire etiam quoad ſubditos Epiſcopi approbantis extra diœceſim, in qua ſunt appro-
29 bati. At Parochi è converſo alienorum quidem Parochianorum confeſſiones audire non poſſunt etiam in propria parochia, cum in eos nullam habeant juriſdictionem, ſed ſuos Parochianos poſ-

ſunt

ſunt ubique locorum abſolvere, quia in eos ordi-
nariam habent juriſdictionem, & cùm actus au-
30 diendi confeſſiones ſit juriſdictionis voluntariæ,
poteſt etiam in alieno territorio exerceri, l.1.*ff.de*
*off.Proconſ.*gloſſa. in c. *Novit, de off. Legati*, Cal-
derin. *conſ.* 468. *circa princ. verſ. Secundò ponde-*
ro, alias 3. Qui fil. ſint legit. Ob quam rationem
ita concludit Hoſtien. *in Summa in tit. de pœnit.*
§. *Cui confitendum, num.* 54. *verſ. Et nunquid ex-*
tra, Aſten. *in Summa lib.* 5. *tit.* 14. §. *Cui Presby-*
tero eſt confitendum, q. 4. Navarr. in cap. *Placuit,*
*num.*64. *de pœnit. diſt.* 6. Capyc. *deciſ.* 203. *num.*14
& ſeqq. & in hoc diſcrepant ab aliis Sacerdotibus
tam ſæcularibus, quàm regularibus, quorum au-
thoritas circumſcribitur finibus, diœceſis, in qua
ſunt approbati.

Quæcumque autem de Parocho dicta ſunt ea-
dem habent locum etiam in Confeſſore ab Epiſco-
po electo in vim textus noſtri. Siquidem tam-
quam habens juriſdictionem à lege, cenſetur ipſius
eligentis proprius, & Ordinatius Sacerdos, ut do-
cent in d. cap. *Omnis*, Hoſtien. *nu.*22. & Abb. *n.*14.
Mandoſ. *in tract. deſignat grat. in ver. Confeſſiona-*
le, verſ. Advertendum eſt ad gloſſam : ac proinde
ad inſtar Parochi poteſt audire confeſſiones Epi-
ſcopi tamquam ſubiecti ſuæ ordinariæ juriſdictio-
ni in quacumque diœceſi, quod non liceret ſeclu-
ſo privilegio, ut dictum eſt. Hoc autem pluri-
mum prodeſſe poterit Epiſcopis præſertim in iti-
nere celebrantibus, juxta cap. *fin. de privil. in* 6.
Nec tranſeundo per alienas diœceſes dimiſſo ſoli-
to, & proprio Confeſſore, cogantur in ſingulis diœ-
ceſibus diverſos Sacerdotes eligere. Quod conſi-
derat Hoſtien. in d. §. *Cui Patriarcha*; Reſolutio-
nem habes infra *n.*62.

31 Ulterius QUAERO. Poſito decreto Concilii
Tridentini in d. *cap.* 15. *ſeſſ.*23. An S.R.E. Cardina-
les in vim illius Decreti poſſint ſibi eligere Con-
feſſorem non curatum, nec approbatum ab Or-
dinario. Quæſtio videtur dividenda in duos arti-
culo. Primus eſt an Cardinalis habeat privile-
gium ſibi eligendi Confeſſorem juxta hoc capitu-
lum. Secundus eſt, quatenus habeat an poſſit eli-
gere non curatum, nec approbatum.

Quoad primum articulum ſi Cardinalis ſit Epi-
ſcopus, nulla eſt difficultas, quin gaudeat hoc pri-
vilegio. Et idem dicendum de Cardinali Legato
de latere, quia proculdubio comprehenditur ſub
illis verbis, *& aliis Superioribus*, & in oratione ex-
preſſa in littera. Et hoc tenent poſt alios moderni
in inſtitutione canonica *lib.* 5. *in tit. de Sacramen,*
Pœniten. n. 172.

32 Sed in Cardinali non Epiſcopo, aut Legato de
Latere dubium facit, quod cum hæc Decretalis
contineat privilegium, ut notant hic Anchar, &
Abb. non videtur extendenda ad Cardinales in
in ea non expreſſos ex notatis per Archid. in cap.
*fin. in ver. Indulgemus, de privileg. lib.*6. Generaliter
enim in privilegiis non fit extenſio de perſona ad
perſonam etiam ex maioritate rationis, cap. *Ne*
aliqui, ubi Gemin. *in* 4. *notab. de privil. in* 6. Anton.
de Butr. in cap. *Sanè, ſupra eod. tit.*

33 Præterea de jure communi nullus Prælatus
quantumcumque maximus poteſt ſibi eligere Con-
feſſorem, ut hic notat Abb. *num.* 2. *in* 2. *notab.* &
probat littera textus ponderando illud verbum,
permittimus, quod indicat ante hanc permiſſionem
Epiſcopos, & alios de quibus hic non potuiſſe ſe
ſubjicere alicui Confeſſori ſine ſui Superioris licen-
tia. Et eſt ratio, quia nemo poteſt ligari niſi à ſuo
judice, ut in cap. *Omnis utriuſque*, & in cap. *Quod*
autem, ſupra eod. & cum nullus Clericus ſine li-
centia ſui Epiſcopi poſſit eligere judicium non ſui
judicis, perſonæ, vel rerum; c. *Si diligenti*, & cap.
Significaſti, de foro compet & cap. *Non liceat*, 3. *qu.* 6.
Multò minus judicium animæ, quod majus
eſt, ut arguit gloſſa *hic in ver. Permittimus*, & Ho-
34 ſtien. *num.* 5. *in eod. ver.* Unde ex juris commu-
nis diſpoſitione Epiſcopus debet confiteri Archie-
piſcopo, Archiepiſcopus Patriarchæ, Patriarcha
Papæ, ut plenè per Hoſtien. *in Summa, eodem tit.*
§. *Cui confitendum*, Sed quia hujuſmodi Prælati
habent ſuperiores nimis diſtantes, propterea fuit
eis conceſſum privilegium de quo in textu noſtro
ut hic advertit Abb. *num.*2. Similiter Prælati ex-
45 empti, de quibus loquitur littera hujus textus de
jure confiteri debent ſoli Papæ, cui ſubſunt imme-
diate: de his enim intelligitur hæc Decretalis, &
non de aliis Prælatis exemptis habentibus ſupra
ſe alium Superiorem, ut Prior Abbatem genera-
lem ſecundum Hoſtien. *in d.* §. *Cui confitendum,*
verſ. Cui Abbas, & Abb. *hic num.* 2. *in fine.* Sed
quia prædicti exempti Papæ immediate ſubjecti
itidem nimis diſtabant à Curia Romana, idcirco
fuit eis conceſſum privilegium ſibi eligendi Con-
feſſorem, ne pro dilatione pœnitentiæ periculum
immineat animarum, quæ eſt ratio hic expreſſa:
& hanc diſtantiam à ſuis Superioribus, & à Curia
Romana fuiſſe cauſam, & rationem hujus privile-
gii dicit Hoſtien. *hic nu.* 7 *in fin. verſ. Niſi exempti*
ſint, & Abb. *eod. n.* 2.

At hæc ratio ceſſat in cardinalibus non Epi-
36 ſcopis, aut Legatis de Latere, quia tenentur in
Romana Curia recidere, ut eis diſtrictè præcipitur
à Leone X. in Conſtitutione edita ſuper reforma-
tione Prælat. Eccleſ. *Tertio nonas Maii* 1514. nec
poſſunt recedere à curia ſine licentia Papæ, cùm
habeant alas ligatas, ut inquit Hoſtien. in cap.
Eccleſia veſtra, il ſecondo, de elect Sarnen. *in reg. de*
37 *impetr. benef. vacan. per obit. famil. Cardin. qu...*
num. 4. Et ut ait Bald. in cap. *Bona, il ſecondo, de*
poſtulat. Prælat. æquiparantur ſtellis fixis, quæ non
moventur niſi motu orbis, ſicut & Cardinales non
moventur niſi motu Papæ. Et de jure communi
tenentur reſidere in ſuis titulis, alias debent de-
poni cap. 2. *de Cler. non reſit.* ubi à Leone III. re-
fertur Anaſtaſium Presbyterum Cardinalem titu-
lum Beati Marcelli in Synodo depoſitum fuiſſe eò
quod parochiam ſuam per annos quinque contra
Canonum inſtituta deſerverat, de quo per Ioann.
Andr. *in addit. ad Specul. eod. tit circa fin.* & Ol-
drad. *conſ.*48. Ius commune, & arguit in ſimili
38 Jo. Andr. poſt Hoſtien. in cap. *In his, circa med. in ver.*
Conſecuti, ſupra de privil. ubi concludit privile-
gium Altaris viatici, de quo ibi, cum fuerit con-
ceſſum fratribus Prædicatoribus, & Minoribus in
novitate ſua quando carebant propriis Eccleſiis,
& habebant Oratoria ſimplicia, non habere am-
plius locum, cum hodie habeant Eccleſias conſe-
cratas, & ſic ceſſat ratio privilegii: & ſequuntur
ibi Anton. de Butr. *num.* 8. & Abb. *num.*3. & magis
ad rem noſtram privilegium ut Epiſcopi, eorum-
que Superiores nullam interdicti, vel ſuſpenſionis
pœnam incurrant, niſi in ſententia ſint expreſſi, de
quo in c. *Quia periculoſum, de ſent. excomm. in* 6.
Non competit Cardinalibus, cum in eis ceſſet ra-

tio

tio illius Decretalis, ſcilicet impediendi officium epiſcopale, ſecundum Joann. de Anan. *in rubr. de Cler. excomm. in ult. col.* & Felin. in cap. *Quod ſuper his, num. 12. verſ. Secundò quin etiam, de fide inſtrum.* & in terminis privilegii, de quo agitur, quamvis littera hujus textus indiſtinctè loquatur de Prælatis exemptis; tamen quia in exemptis, qui non ſubſunt Papæ, ſed aliis Superioribus, ceſſat ratio diſtantiæ ab Urbe, & dilationis in textu conſiderata: ceſſat etiam privilegium ſecundum Hoſtienſem, & Abb. *locis citatis.*

39 Quamobrem ceſſante privilegio, Cardinales confiteri debent Papæ, vel Majori ejus Pœnitentiario, quibus in foro pœnitentiali ſubjiciuntur. Martinus Laudenſis *in tract. de Cardinal. part. 2. qu. 28. & 29.* & Lancell. Corrad. *in Templo omn. judic. lib. 2. cap. 2. de Cardinal.* §. 2. *num.* 10. Videtur enim in eis ſervandum quod de jure communi ſtatuitur in aliis Prælatis exemptis, qui ante conceſſionem, de qua in textu noſtro, ſimpliciter tenebantur confiteri Papæ, vel Majori Pœnitentiario ſeccundum Abb. *ibid. verſ. Nota quod Prælatus exemptus.*

Atque ita Cardinales in Curia non habere hoc privilegium ſibi eligendi Confeſſorem, ſed ſolere illis per Papam concedi, tradit Marcus Antonius Cuccus *in Inſtitut. Canon. lib. 5. in tit. de Sacram. Pœnit. num. 173.* Neque obſtant verba prædictæ Decretalis, Et aliis Superioribus, quia verificantur in Archiepiſcopis, Primatibus, & Patriarchis, ut notat ibi Jo. Andr. *in princ.*

40 Quibus tamen minimè obſtantibus, videtur reſpondendum hoc privilegium competere Cardinalibus etiam non Epiſcopis, aut de latere Legatis. Primò ponderando litteram textus in illis verbis, *& aliis Superioribus*: nam poſthabitis Doctorum altercationibus, Cardinales dignitate, & officio ſunt ſuperiores, & eminentiores Epiſcopis, ut validiſſimis rationibus diffinitur in epiſtola Decretali Eugenii IV. ad Archiepiſcopum Cantuarienſem ſcripta Florentiæ, ubi Eugenius præſidebat in Concilio Florentino anno ſui Pontificatus octavo, quæ incipit, *non mediocri*, & eſt in Bullario 15. inter Conſtitutiones Eugenii.

Unde cum Cardinales ſecundum latitudinem eorumdem verborum includantur in dicta Decretali, non dicitur fieri extenſio de uno caſu ad alium, ſed potius declaratio, & expreſſio ejus quod tacitè ineſt: atque ita ceſſat ratio ſuperiùs conſiderata in prima oppoſitione: nam & in privilegiis ſit lata interpretatio, quatenus patiatur verborum proprietas, ut poſt alios tradit Decius *conſ. 115. Viſo tenore, num. 6. verſ. Et ideò cum multis.*

Præſertim verò quia, ut inquit Abb. *hic num. 3.* cùm in indulto eligendi Confeſſorem tractemus de favore, & ſit beneficium Principis nulli nocens, debet fieri latiſſima interpretatio, ut cap. *Olim, infra, de verbor. ſignif.* & in l. *fin. ff. de Conſtitut. Princ.*

Ad hæc privilegium electionis Confeſſoris conceditur hic, non ſolum Epiſcopis, & aliis Superioribus, ſed etiam minoribus Prælatis exemptis. Unde quatenus hoc caſu ſpectanda non eſſet prærogativa dignitatis, ſed gradibus ſecundum quam Presbyteri Cardinales ſunt minores Epiſcopis, ut notatur per gloſſam, & Doctores in cap. *Quamquam, 2. q. 7.* & habetur in prædicta Decretali Eugenii IV. Atque ita quatenus Cardinales hoc reſpectu non comprehenderentur in illis verbis, *& aliis Superioribus*; comprehenduntur tamen in ſequentibus, *necnon minoribus Prælatis exemptis*:

41 utraque enim qualitas Prælationis, & exemptionis propriè verificatur in Cardinalibus: nam ſive Prælatorum verbum accipiamus in ſtrictiori ſignificatione pro eis, qui habent juriſdictionem fori contentioſi juxta textum in cap. 2. & ibi gloſſa *in ver. Prælati. de ſepult.* ſive accipiamus largè, ut etiam comprehendat habentes juriſdictionem fori pœnitentialis, ut ſunt Rectores Parochialium Eccleſiarum, qui largo modò dicuntur Prælati, cap. *Tua, de Cler. ægrot.* prout ſecundum Abb. hic n. 3.

42 Accipi debet hoc caſu, in quo agitur de favore, & beneficio Principis nulli noxio: dubium non eſt quin comprehendantur Cardinales, qui in ſuis titulis, & in Eccleſiis, quæ ipſis titulis ſunt ſubjectæ, facultatem habent corrigendi, cenſuras eccleſiaſticas fulminandi, & cætera faciendi, quæ ſunt juriſdictionis epiſcopalis, cap. *His quæ*, ubi omnes notant, *de maior. & obed.* cap. *Querelam, de elect.* Extravag. Clem. VII. *Sanctiſſ. in Chriſto Pater, &c.* & eſt communis opinio, ut teſtatur Roman. ſermone ſuo poſt conſilia *num. 19. in fine*, & propterea conferunt minores Ordines utuntur epiſcopalibus inſigniis, & benedicunt ſolemniter, licèt non habeant conſecrationem aliquam, ſed nudos Ordines ſacros, Felin. in cap. *Inter monaſterium, num. 2. de re judic.* Et quamvis cum olim dubitatum eſſet in Sac. Congregatione Concilii an Cardinales, qui habent titulos Eccleſiarum Urbis, poſſent in ſuis Eccleſiis titularibus, & earum ſubditis uti illis facultatibus, quæ à Concilio Trident. tributæ ſunt Epiſcopis in ſuis civitatibus, & diœceſibus, & ſpecialiter illis, quæ comprehenduntur *ſeſſ. 24. cap. 6.* Facta relatione Sanctiſſimo Sanctitas ſua dixerit ſe nolle ea, ut quæ Epiſcopis conceſſa ſunt à Concilio, competant Cardinalibus in ſuis titulis, quia licet habeant quaſi Epiſcopalem juriſdictionem, ibi tamen verè, & propriè non ſunt Epiſcopi: Nihilominus hæc deciſio ut in libris S. Congregationis eſt adnotatum, intelligenda eſt quoad facultates conceſſas à Concilio. Extra illas autem ſalva manet juriſdictio Cardinalium in titulis ſuis, juxta notata in d. cap. *His quæ, de major. & obed.* & propteria Cardinales prælaturam, ſeu prælationem Eccleſiarum habere patet clarè ex cap. *unico* ibi, *Prælaturis perpetuo privantes*, & infra, *Prælatione, dignitate, ſtatu, & honore eccleſiaſticis omninò privamus, de ſchiſmat. lib. 6.* & tradit gloſ. in cap. 2. *in 1. notab. de Cler. non reſit.* & in d. cap. *His quæ, in ver. Obedientiam.* Et per prædicta cum in Conſtitutione 6. Gregorii XIV. de forma conficiendi proceſſus ſuper qualitatibus promovendorum ad Cathedrales Eccleſias, §. 7. Cautum ſit ut Prælatus inquirens ſi per ſe non poſſet ob locorum diſtantiam teſtes examinare circa articulum aliquem, ut legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid ejuſmodi, liceat ei articulum illum alteri perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare. In S. Congregatione rerum Conſiſtorialium habita *die 6. Auguſti 1649.* dictum fuit Prælatorum appellatione comprehendi etiam Cardinales Provinciæ, vel Regni apud Sedem Apoſtolicam Protectores, qui ex eadem Conſtitutione §. 6. & ex Inſtructione Urbani VIII. §. 4. Facultatem habent hujuſmodi inquiſitiones faciendi. Licet in ſpeciali caſu Eccleſiæ Archimandritatus Meſ-

Meſſanen. in quo Cardinalis Siciliæ Protector pro impinguatione proceſſus confecti à Nuncio Hiſpaniarum ſuper ſtatu dicti Archimandriatus commiſerat Archiepiſcopo Meſſanen. ut teſtes reciperet ſuper valore illius Eccleſiæ dictum fuerit id ei minimè licuiſſe, quia ſtante præventione Nuncii in inquiſitione, Cardinalis Protector non erat Prælatus inquirens, de quo Conſtitutio loquitur, nec poterat proceſſum illius impinguare, aut ſupplere.

Indubiè etiam verificatur in Cardinalibus ſe-
43 cunda qualitas, idest exemptio; quoniam Papæ immediatè ſubjiciuntur, d. cap. 1. *de ſchiſmat. lib. 6.* Anchar. *conſ. 295. Pro clariori, num. 7. verſ. Sextò probatur.* & tamquam Senatores lateri Principis aſſiſtunt, & dicuntur pars corporis illius, gloſ. in Extravag. *Execrabilis, in ver. Circa nos, deprehen.* Jo. Monach. Jo. Andr. & DD. in d. cap. *unico, de ſchiſm. lib. 6.* & dicuntur liberi primi gradus, & membra capitis; cùm tamen reliqui Prælati ſint membra corporis, ut ait gloſ. in Extravag. *Dudum de ſchiſmat.* inter commun. liteſque & cauſæ inter Cardinales quomodolibet vertentes Summi Pontificis deciſioni reſervantur in Extravag. Pauli IV. quæ incipit, *Cum ſæpius*; adeout propterea ab Oldrado *conſ.* 48. *Ius commune, num.* 48. tamquam collaterales, & pars corporis Papæ dicantur magis illius familiares, quàm cæteri commenſales, & ſervientes: & Cardinalium exemptio redundet etiam in familiares ipſorum, ut in *cap.* 11. *in fin. ſeſſ.* 24.
44 Tridentini Concilii, & tradit Clar. *in §. fin. qu. 35. num.* 17. ubi ait familiares Cardinalium judicari ab ipſis ſolis Cardinalibus, ita ut nec Vicarius Papæ eos judicet, ſed remittat ad ſuos Cardinales, qui propterea habent privatum carcerem; & teſtatur ita de ſtylo Curiæ obſervari.

45 Nec dicatur, Cardinales non videri exemptos, cùm ſubſint ſuo immediato ſuperiori, ac judici ordinario, qui eſt Papa, Anchar. *d. conſ. 295. num. 7. verſ. Sextò probatur:* nam reſpondetur textum noſtrum, dum loquitur de Prælatis exemptis nullo modo eſſe intelligendum de Prælatis exemptis à juriſdictione Papæ, à quo nullus eccleſiaſticus exemptus eſt, nec eximini poteſt, cap. *Cuncta per mundum, 9. qu. 3. cap. 1. cum plurib. ſeqq. 43. diſt.* Extravag. *Unam Sanctam, de major. & obed.* cum concord. Innoc. in cap. *Cum dilecti, de foro compet.* latè Felin. in cap. 1. *num.* 6. *& ſeqq. de Conſtit.* alias lex lata eſſet ſuper impoſſibili contra textum in cap. *Erit autem lex,* 4. *diſt.* ſed eſſe intelligendum de exemptis ab Ordinariis locorum; imò de illis tantùm, qui immediatè ſubjecti ſunt Papæ, ſecundum Hoſt. & Abb. *hic* quales dubitari non poteſt, quin ſint Cardinales, ut oſtenſum eſt ſupra.

64 Confirmantur prædicta, & quia S. Congregatio Concilii jam declarevit Cardinales gaudere privilegio altaris viatici, de quo in cap. *fin. de privil. in 6.* & tamen illa Decretalis non loquitur niſi de Epiſcopis, & eorum ſuperioribus: ergo multò magis gaudere debent privilegio electionis confeſſoris in terminis hujus Decretelis, cum nec non ſolum loquatur de Epiſcopis, & aliis ſuperioribus, ſed etiam de minoribus Prælatis exemptis; atque ita magis latè pateat, quàm illa, & ſit etiam favorabilior propter rationem periculi animarum in ea expreſſam, cap. *Præcipimus, 12. qu.* 1. Abb. *conſ. 63. Videtur primo, n.* 3. *verſ. Item quis debet magis diligere lib.* 1.

47 Et ex his patet reſponſio ad objecta: nam quoad primum, cùm littera textus ibi, *& aliis ſuperioribus,* & ibi, *Prælatis exemptis,* propriè conveniat Cardinalibus; hæc non dicitur extenſio privilegii de perſona ad perſonam, ſed declaratio cap. *Ad audientiam,* & ibi gloſ. 1. *& fin. de decim.* In quacumque autem materia etiam odioſa, & ſtrictè accipienda fit lata interpretatio quatenus patitur proprietas verborum, ut eſt textus in l. *Cum lege,* & ibi Aretin. notat. *ff. de teſtam,* & quatenus verba hujus privilegii eſſent dubia, deberent tamen largiſſimè interpretari, cap. *Olim, de verb. ſignif.* cap. *Cum dilecti, de dolo, & contum.* gloſ. in d. cap. *Ad audientiam. in ver. Aſſerunt,* & de hoc privilegio eligendi confeſſorem tradit Abb. *hic n.* 3.

48 Ad ſecundum motivum reſpondetur diſtantiam à ſuperioribus, vel à Curia Romana non fuiſſe cauſam finalem hujus conceſſionis, ſed potius impulſivam; quod patet ex eo quod Epiſcopus non prohiberetur ſibi eligere confeſſorem, ſi Archiepiſcopus eſſet præſens, puta ex cauſa viſitationis provinciæ, vel acceſſus Epiſcopi ad Synodum provincialem, vel alia occaſione; nec alius exemptus eſſet prohibendus in Curia uti hoc privilegio ex eo quod patere poſſet acceſſus ad Papam, vel majorem Pœnitentiarium. Ergo ſignum eſt hujuſmodi diſtantiam fuiſſe cauſam motivam privilegii, qua ceſſante non ceſſat privilegium, ut plenè notatur per Bartol. in Extravag. *Ad reprimendam, in ver. Nec ex eorum abſentia, in princ. num.* 12. *& ſeq.* quod colligitur etiam ex dictione illa, *pro,* de qua in textu, quæ cauſam impulſivam importat quando adjicitur verbis prolatis ad favorem privilegiati, ut hoc caſu, Bald. *conſ.* 337. *Et præmiſſo, in princ. num.* 2. *lib.* 3. Præſertim quia in privilegiis cauſa in
49 dubio præſumitur impulſiva, Jo. de Imola *conſ. 33. num.* 2. *& ſeq.* Ideoque videmus privilegium altaris viatici fuiſſe conceſſum Epiſcopis, & aliis ſuperioribus ob cauſam expreſſam in cap. *fin. de privileg. in 6.* videlicet quoniam Epiſcopi ſe habent diverſis ex cauſis à ſuis Eccleſiis, & diœceſibus abſentare frequenter: & nihilominus quia cauſa illa fuit impulſiva, Epiſcopi uti poſſunt privilegio illo etiam in propria diœceſi, & extra caſum abſentiæ, ut notatur ibi Archid. *in ver. Ubicumque,* & declaravit S. Congregatio Concilii: Ergo ſimiliter uti poterunt privilegio electionis confeſſoris conceſſo propter diſtantiam ſuperiorum etiam extra caſum diſtantiæ.

Deinde reſpondetur non ſimplicem diſtantiam ſuperiorum fuiſſe cauſam dicti privilegii, ſed periculum animarum, quod imminet ex dilatione confeſſionis, ut legitur in textu: quæ quidem cauſa magis latè patet, quia poteſt provenire ex aliis cauſis, & impedimentis, quam ex ſuperioris diſtantia, puta ſi ſuperior ſit infirmus, vel aliàs impeditus, aut ad eum difficilis pateat acceſſus. Hæc autem cauſa ſatis verificatur in Cardinalibus in urbe exiſtentibus, quia experientia docuit Summum Pontificem graviſſimis negociis præpeditum, & Majorem ejus Pœnitentiarium vacare vix poſſe confeſſionibus Cardinalium audiendis; nec facilè ad eos aditū patere omnibus diebus, & horis, quibus Cardinales volunt confiteri, præſertim illis, qui ſingulis ferè diebus in ſuis capellis Miſſam celebrant. Ergo quatenus cauſa illa tamquam pia, & reſpiciens favorem animæ eſſet finalis, juxta notata per Roman. *conſ.* 438. *In caſu conſultationis*

nis,nu.5 verſ.Vltimò, hæc eſt, tamen ſi illa recto judicio expendatur, non ceſſat in Cardinalibus in Romana Curia reſidentibus: vere enim ſi pro abſolutione ſacramentali obtinenda ſemper oporteret eos perſonaliter accedere ad Papam, vel Majorem Pœnitentiarium; profectò neceſſe eſſet ut ſæpiſſime confeſſionem differrent. Et propterea Victoria *in ſumma in tit. de confeſſ. nu.* 154. atteſtatur quemlibet Cardinalem de conſuetudine habere privilegium prædictum; idemque de jure generaliter ſentit Jo. Andr. *in addit. ad Speculat. in tit. de legato*, § *Sequitur*, *in fine addit.* ubi ait: Cardinalibus etiam non Legatis competere ex privilegia Epiſcoporum notata in Decretali *ultima, de privileg. lib.6. in gloſ. de penult.* Inter quæ privilegia gloſſa ſecundo loco recenſet privilegium hujus cap.

Quoad ſecundum articulum, videlicet an Cardinales, quatenus habeant privilegium ſibi eligendi confeſſorem, poſſint eligere non curatum, nec approbatum ab Ordinario.

Pro ſententia affirmativa affertur, quod quilibet ſacerdos in collatione Ordinis recipit poteſtatem, ſeu juriſdictionem fori pœnitentialis habitu; licet illam non conſequetur actu, niſi quando habet perſonam, ſuper qua liceat juriſdictionem, quam habitu habet, exercere actu. Quam juriſdictionem actu recipit, quando quis vigore privilegii illum eligit in confeſſorem, & illi ſe ſubjicit. Et ideo Theologi communiter tenent privilegiatum poſſe eligere ſacerdotem non curatum nec ab Ordinario approbatum, Sot. *in 4. diſtin.18. qu. 4. art 3.* Navarr. in cap. *Placuit, num. 40. cum pluribus ſeqq. diſt. 6.* ubi hanc partem acerrime tuetur, & Iacob Graff. *in deciſ. caſ. conſcien. lib. 4 c.15. nu. 11.*

Quod validius confirmari poteſt in privilegio Cardinalis; quia ante Concilium Tridentinum quilibet ſacerdos ſaltem de conſuetudine habebat privilegium eligendi ſibi confeſſorem ſacerdotem tametſi non curatum, nec approbatum, ut tradunt Sot. Navarr. & Graff. *in locis præalleg.* quare ſi Cardinalis poſt Concilium teneretur eligere approbatum, non operaretur aliquid ſuum privilegium ultra illud ſimplicis ſacerdotis, contra cap. *in his de privileg.*

2 Nec videtur obſtare Concilium Tridentinum *cap.15. ſeſſ. 23*, quia in generali privilegiorum derogatione non venit privilegium Cardinalis, Io. Monac. in cap. 1. *n. de ſchiſm. in 6.* ubi tenet Cardinales, cum ob dignitatis prærogativam, quia cæteris præſtant, ſint ſpeciali nota digni, in clauſulis generalibus non comprehendi, niſi ſpecialiter exprimantur, ut factum fuit d. cap. 1. & teſtatur ita fuiſſe obtentum in terminis revocationis expectātium præbendas, quam fecit Bonifacius VIII. in cap. *fin. de conceſſ. præben. eod. lib.* & ſequitur in d. *cap. 1.* Io. Andr. ubi dicit ſub generali diſpoſitione quamvis comprehendantur Epiſcopi, non tamen comprehendi Cardinales, quia major eſt ratio in Cardinalibus, cùm ſint viciniores Papæ. Et hanc partem tuetur Abb. in Clem. 1. *in princip. de exceſſ. Prælator.* Roman. *conſ.* 498. *In caſu quo quæritur.* Anchar. latiſſimè *conſ.* 295. *Pro clariori, & conſ.* 297 *Efficatus*, Felin. in cap. *Cum in jure peritus, in 3. col. de offic. delegat.* Bartholom. Belen. olim Rotæ Auditor in cap. *Super his, de fid. inſtrum,* & quamplurimos recenſet Quintil. Mandoſ. *reg. 19. de in-*

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

firm. q.2. Præterea conſiderandum eſt verba Concilii eſſe directa ad ſacerdotes audientes confeſſiones, non autem ad pœnitentes, maximè habentes privilegium eligendi confeſſorem; qui propterea non videntur comprehenſi, & ex hujuſmodi conſideratione oritur reſponſio ad verba derogatoria privilegiorum: nam illa verba derogatoria, & executiva non extenduntur ad non expreſſa in diſpoſitiva, nec alterant diſpoſitionem, Clem. 1. §. *Ad hoc ſi alicui, de præben.*

53 Cæterum his non obſtantibus verior videtur contraria opinio, quia habens privilegium eligendi confeſſorem, tenetur eligere illum, qui ab Ordinario habet executionem, qualis eſt curatus, ſeu ab eodem Ordinario approbatus, gloſſa in c. *Omnis utriuſque*, §. *Si quis autem. in ver. Alieno ſacerdote*, & ibidem Cardin. Zabar. *col. 2.* Butr. *num.29.* Abb. *n.14.* & alii communiter, *ſupra eod.* Petr. Ravenn. *in compend. jur. canon. par. 2. in eod. tit. lib.6.* & Vivald. *in Candelabr. aur. in tit. de confeſſ. nu. 26. in fine.* Et omnis rigoroſa reprehenſio Navarri viri alioquin modeſti cōtra prædictam gloſſam, quæ eſt communiter approbata à Canoniſtis, non videtur rationabilis; ſiquidem duæ rationes ab eo allegatæ contra gloſſam, quæ mihi viſæ ſunt magis urgere, tolluntur.

Prima quippe ratio eſt Navarri, & aliorum Theologorum, quod ſacerdos habens juriſdictionem in fori pœnitentialis ſolum habitu, illam recipiat actu quando eligitur vigore privilegii. Quæ tamen ratio ultra particulares, quas recipit, reſponſiones diluitur uno verbo, quod petat principium, quod controvertitur. An ſcilicet per electionem ſimplex ſacerdos conſequatur juriſdictionem fori pœnitentialis: & ideo in eo, de quo diſputatur, non eſt faciendum fundamentum pro deciſione diſputationis, Ripa *in rubr. ſolut matrim. nu 58.*

Secunda ratio eſt ſumpta à ſimili de judice Cartulario; de quo tamquam à diverſis non poteſt argui, quia juriſdictio, quam judex Cartularius habet ſuper eo, qui illud adit, non dicitur conceſſa ab eo privato illum adeunte, qui non poteſt illam concedere, ſed à Principe, qui eam illi judici dedit, & dare potuit. Nos autem non verſamur in juriſdictione à ſuperiore data ipſi confeſſario, ſed in facultate eligendi confeſſorem conceſſa pœnitenti, quæ facultas eligendi judicem fori pœnitentialis intelligitur de judice competenti, non autem de incompetenti, & illam actu non habente, ad Afflict. *deciſ. 257. num. 4.* & Marcabr. *conſ. 84. num. 43. & 43.*

54 Non obſtat, quod privilegium Cardinalium eſſet ſupervacaneum conſiderato privilegio cujuslibet Presbyteri; quia ſtant ſimul ut Presbyter habeat privilegium eligendi, & Cardinalis habeat idem privilegium, quod non propterea dicitur ſupervacuum, & inane, ſed ſatis operatur, quia Presbyter habet illud ut Presbyter, & Cardinalis habet ut Cardinalis, licet non ſit ſacerdos, quia ſacerdotium non eſt de eſſentia, & ſubſtantia Cardinalatus, ut in Conſtitutione Sixti V. quæ incipit, *Religioſa*, 13. *Aprilis* 1587. Accedit quod cùm ſimplices ſacerdotes non ſint ſuper hoc ſpecialiter privilegiati, conſuetudo eligendi confeſſorem illis non ſuffragatur tamquam ſublata in cap. 2. inf. eod lib.6. ut inferius dicetur, & verba illa, etiam ſacerdotum, in *c. 15. ſeſſ. 23.* videntur appoſita ad omne dubium removendum.

N Minus

55 Minus obſtat quod Cardinales non veniant in generali privilegiorum derogatione: ſiquidem contrariam ſententiam, eo quod generalis legis diſpoſitio comprehendat non ſolum cauſas, ſed etjam perſonas privilegiatas, & Cardinalium prærogativæ quamvis multum attendantur in honoribus deferendis; non tamen eximunt eos à vinculis ſacrorum Canonum, & Apoſtolicarum Conſtitutionum, ut per Sarnen. *in proœm. regular. Cancell. qu.* 4. *n.* 5. ubi pluribus rationibus utrimque adductis cōcludit ſententiam affirmativam eſſe firmiorem, & veriorem, quam etiam pluribus fundamentis comprobat Felin. in d. cap. *Quod ſuper his, nu.* 12. *verſ. Et quando dicitur quod in lege, de fide inſtrum.* & idem ante ipſum ſcripſerunt Archid. & Jo. Andr. in cap. *Nemo deinceps, de elect. in.* 6. dum dixerunt illum textum in ver. *Nemo*, comprehendere etiam Cardinales, de quibus non opportuit fieri ſpecialem mentionem, cum indefinita æquipolleat univerſali; quod etiam tenet ibi Gemin. & in d. c. 1. *de ſchiſmat. in* 6. ubi reprobata opinione Jo. Monachi dicit in hoc non eſſe illi credendum tamquam Cardinali, ut refert Felin. loco citato, & pro hac parte ſæpius judicavit Rota, ut teſtatur Sarnen. *d. qu.* 4. *num.* 7.

Inter fundamenta verò, quibus hæc poſterior ſententia fulcitur, duo ſunt præcipua. Alterum eſt, quod conſiderat ibi Felin. quia aliàs ſequeretur, ut ferè nulla lex canonica ligaret Cardinales, cùm rariſſimè de illis fiat mentio; quod eſſet maxime abſurdum, cum ſtatuta Canonum ab omnibus ſint cuſtodienda, cap. 1. *de Conſt.* & maxime ab iis, qui in eminentiori gradu conſtituti, reliquis inferioribus exemplo eſſe debent, cap. *Cum quidam, de jurejur.* c. *Principium, de pœnit. diſt.* 2. l. *Presbiteri, C. de Epiſc. & Cler.* gloſ. in c. 2. §. *fin. in ver. Tamquam, de translat. Epiſc.*

56 Alterum eſt fundamentum, quod adducit Sarnen. ubi ſupra, quia etiam ipſa Auguſta, quæ alioquin irradiatur radiis Auguſti, & gaudet illius privilegiis ut in l. *Fiſcus*, §. *fin. ff. de jure fiſci*, & una, & eadem caro cum Principe reputatur, ſub generali legum vinculo comprehenditur, ut eſt textus notab. in d. l. *Princeps, ff. de legib.* niſi ſpecialiter excipiatur, in quibus terminis procedunt l. *penult. C. de donat inter vir. & uxor.* & in l. *Bene à Zenone C. de quadrien. præſcript.* quas in contrarium adducit Andr. Barbat in c. *In noſtra, in* 2. *col. de reſcript.* ergo idem dicendum in Cardinalibus licèt eodem modo ſint pars corporis Papæ, ſicut Auguſta Imperatoris: præſertim quia Cardinales nil aliud ſint, quàm Papæ Conciliarii, c. *Fundamenta*, §. *Decet, de elect lib.* 6. & c. *In parochia,* 16. *qu.* 1. cum concord. Item Patritii. Conſules, & Senatores, c. *Conſtantinus,* 96. *diſt.* c. *Eccleſia,* 16. *q.* 1. Innoc. in c. *Cum te, nu.* 1. *de re judic.* At nemo dixerit Senatores, aut Conciliarios legum vinculis non arctari, à quibus ſolus Princeps ſolutus dicitur in d. l. *Prin-*
57 *ceps, ff. de legib.* qui tamen à naturali illorum ratione immunis non eſt, ut l. *Digna vox, C. eod.* ubi Bald. *in princ.* ait Principem non eſſe ſub lege fori, ſed tamen eſſe ſub lege poli, naturæ, rationis: de quo per Felin. in cap. 1. *nu.* 31. *& ſeqq. de Conſt.*

Sed quidquid ſit de veritate harum opinionum,
58 quas fœdere diſtinctionis nititur conciliare Sarnen. *in proœm. reg. d. qu. nu.* 5. *in fine.* quatenus pro regula admittenda ſit opinio negativa; illa tamen communiter à Doctoribus limitatur, ut non procedat quando derogatoria diſpoſitio reſpicit favorem publicum, & animæ utilitatem, vel periculum, quia tunc complectitur etiam Cardinales, ut tradit Prepoſ. in c. *Non licet, in princ.* 10. *diſt,* Bartholom. Belenzin. *in tract. de charit. ſubſid. qu.* 66. *nu.* 16. *&* 17. idque per viam regulæ tradit Jo. Monach. in Extravag. Bonifacii VIII. quæ eſt prima in ordine ſuo ſub *tit. de ſenten. ex comm.* in extravag. *commun.* gloſſatis per eundem in ver. *Clericos,* & ſequitur Sarnen. *in proœm. regul. q.* 4. *n.* 6. *& in reg. de infirm. q.* 3. *nu.* 4. ubi teſtatur hanc videri communem reſolutionem, ſive de commodo, ſive de præjudicio eorum agatur.

Ratio eſt, quia in his, quæ concernunt ſalutem animæ, Cardinalis non differt à quolibet populari, ut poſt Roman. & alios, quos refert, tradit Belen. loco citato, & Sarnen. *in reg. de publ. reſign. q.* 13. *n.* 3. ubi præterea tenet illam regulam comprehendere etiam Cardinales, cùm ſit fundata in bono animæ, ut fraudes, & doli evitentur, & idem cenſet quoad regulam de infirmis *in q.* 3. *n.* 3. at Concilium Tridentinum in d. *c.* 15. *ſeſſ.* 23. concernit publicum favorem, & ſalutem animæ, dum committit Ordinariis cognitionem, & approbationem ſacerdotum ad confeſſiones audiendas; ad D. Thom. *in* 4 *diſt.* 17. *q.* 3. *art* 3. *q.* 4. & propterea videmus decre-
59 tum Concilii generalis in c. *Omnis utriuſque, ſupra eodem* comprehendere etiam Cardinales, licèt de illis mentionem non faciat per ea, quæ dicit Abb. in c. *Omnes. de major & obed.* & in c. *Novit, in* 3. *col. de judic.* & firmat Sarnen. *in proœm. d. q.* 4. *n.* 6. Et ſane nemo dixerit Cardinales non teneri ſemel in anno peccata ſua confiteri, & ſacram communionem ſuſcipere, cùm ſanctiores cæteris eſſe debeant, ut per Sarnen. *in reg. de impetr. benef. viven. q.* 6. *n.* 1. Et quemadmodum Cardinales ſunt ſubjecti peccato, quia nulla dignitas à peccato excuſat, c. *Magnæ de voto*: ita & juri tractanti de remiſſione peccati, ut in Papa arguit Anton. de Butr. in d. c. *Omnis utriuſque, n.* 28. Ergo idem decedum de Concilio Tridentino; & eo magis, quia in *d. c.*
60 15. *ſeſſ.* 23. derogatur privilegiis, & conſuetudinibus quibuſcumque etiam immemorabilibus, quæ tamen derogatio non legitur in d. c. *Omnis utriuſq*; unde quatenus etiam hoc caſu ageretur de diſpoſitione pœnali, & odioſa odio irrationabili, & exorbitanti, quo caſu communis opinio videtur, ut non includat Cardinales ſecundum Sarnen. *in reg. de infirm. q.* 3. 4. & *in proœmio q.* 4. *nu.* 8. *verſ. Tertius caſus*: tamen ſuccederet doctrina Felini in c. *Cum juris peritus. de off. de leg. & in rubr. de major. & obed.* ubi ait defendi non poſſe opinione illam quod Cardinales non comprehendantur in diſpoſitione generali habente clauſulas prægnantes: cujus dictum refert, & ſequitur Sarnen. *in reg. de valore, q.* 1. *n.* 6.

61 Similiter non obſtat, quod verba Concilii ſint directa ad audientes confeſſiones, non autem ad pœnitentes: quia confeſſor, & pœnitens, item audire confeſſiones, & confiteri ſunt relativa; & ita decretum Concilii loquens de uno comprehendit aliud: nam lex corrigens in uno ex correlativis. corrigit etiam in alio, l. *fin.* ubi hoc tenent Bart. Angel. & Doct. *C. de iudic.* *ſi vidui tollen.*

62 Poſtremò jam S. Congregatio declaravit privilegium eligendi confeſſorem, quod competit Epiſcopis in vim hujus Decretalis non eſſe quidem à Concilio ſublatum; ſed tamen non poſſe ſibi eligere

gere ſacerdotem ſibi non ſubditum, niſi aut parochiale beneficium habeat, aut à ſuo Ordinario approbatus fuerit ad confeſſiones audiendas, ad præſcriptum d. *cap.* 15. *ſeſſ.* 23. idemque declaravit Gregorius XIII. audita relatione Congregationis; cujus reſolutionis fundamenta habentur in præcedenti quæſtione *à n.* 6. *uſque ad n.* 30. Ergo idem dicendum in Cardinalibus per ea, quæ tradit Sarnen. *in reg. de valore q.* 1. *nu.* 6. præſertim verò, quia in diſputatione illius articuli multas rationes perpendit S. Congregatio, quæ plurimum hanc ſententiam confirmant.

63 Quod ſi objicias, ſi Cardinales in Curia reſidentes tenentur confiteri ſacerdotibus approbatis, ergo nihil eis prodeſt privilegium, contra c. *In his*, de privileg. quia ſacerdotibus approbatis omnis utriuſque ſexus in Curia degens poteſt confiteri, juxta *d. cap.* 15. *ſeſſ.* 23. neque hac in parte eſt opus privilegio.

64 Reſpondetur privilegium prodeſſe Cardinalibus in quatuor. Primò, quia poſſunt eligere alienum ſacerdotem curatum, quem circumſcripto privilegio eligere non poſſunt, cum non ſit proprius eorum ſacerdos, juxta c. *Omnis, ſupra eod.* ibi enim omnes notant, & eſt ex mente S. Congregationis Parochum non poſſe audire confeſſiones alterius Parochiani ſine proprii ſacerdotis licentia etiam infra limites propriæ parochiæ, cùm confeſſio ſacramentalis ſit actus judicialis, qui exerceri non poteſt in eum, in quem ſacerdos ordinariam, vel delegatam non habet juriſdictionem, ut eſt diffinitum in *cap.* 7. *de caſ. reſerv. ſeſſ.* 15. Concilii Tridentini.

65 Secundò, quia ſtante privilegio, Cardinales in urbe poterunt confiteri cuicumque ſacerdoti etjam extra urbem ab Ordinario loci approbato, cui ſine privilegio confiteri non poſſent, cùm ſacerdos ſive ſæcularis, ſive regularis aqprobatus in una diœceſi non poſſit audire confeſſiones extra illam diœceſim, ut ſimiliter aliàs reſolvit S. Congregatio.

66 Tertiò prodeſt privilegium, quia Cardinalis extra Curiam poterit ſecum ducere confeſſorem in urbe approbatum, & illi confiteri in quacumque diœceſi, quod non liceret circumſcripto privilegio, quia ſacerdos in una diœceſi approbatus ex ſententia S. Congregationis non poteſt in alia diœceſi audire confeſſiones etiam perſonarum illius diœceſis, in qua eſt approbatus, licèt Parochus, qui juriſdictionem habet ordinariam poſſit audire confeſſiones ſuorum Parochianorum in quacumque diœceſi.

67 Quartò, & ultimo prodeſſe poteſt privilegium, quia Cardinalis extra curiam poterit confiteri cuicumque ſacerdoti etiam ſæculari ab Ordinario loci approbato, aut ibi parochiale beneficium habenti, quod abſque privilegio non liceret; quia quidquid ſit in regularibus, ſacerdos ſæcularis in una diœceſi approbatus, ex ſententia itidem Sacræ Congregationis non poteſt audire confeſſiones ſibi non ſubditi, ut oſtenſum eſt ſupra *in* 1. *caſu*.

68 Neque in ſupradictis quatuor caſibus ſuffragatur quævis contraria conſuetudo: quia ut legitur in cap. 2. *de pœnit. & remiſ. lib.* 6. nulla poteſt conſuetudine introduci, quod aliquis præter ſui ſuperioris licentiam confeſſorem ſibi eligere valeat, qui eum poſſit ſolvere, vel ligare; idque etiamſi conſuetudo ſit longiſſimi temporis, ut ibi per Jo. Andr. qui ad hoc ponderat ilam dictionem univerſalem negativam, *nulla*: imo etiamſi ſit immemorabilis, ſecundum Gemin. *col.* 1. *verſ Quæro circa ſecundum*, & Franc *col.* 1. *n.* 3. *verſ Tertiò nota*, atque ita in hoc majoris eſt potentiæ privilegium, quàm conſuetudo, ut ibi per Franc.

Proſp. Fagn. in 2. *par.* 5. *lib. Decretal.*

De Sententia excommunicationis.

Cap. Cum non ab homine.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatus pro violentia manuum injectione ix Clericos ante denuntiationem vitandus eſt, niſi ſit occultus.*

2 *Excommunicatus non eſt interficiens Clericum, qui contempto Clericali habitu ſe enormitatibus immiſcuit.*

1 CUM NON AB HOMINE. Ante denunciationem vitandus eſt excommunicatus pro violenta manuum injectione in Clericos, niſi ſit occultus. Hoc primo Interficiens Clericum, qui contempto clericali 2 habitu ſe enormitatibus immiſcuit, excommunicatus non eſt. Hoc dicit ſecundo Jo Andr. Quoad primam partem Decretalis hodie ex Conſtitutione Martini V. in Concilio Conſtantienſi edita, quæ incipit, *ad evitanda*. Excommunicati ante denunciationem non ſunt vitandi, niſi ſint notorii Clericorum percuſſores; de quo dic ut plenè ſcripſi in cap. *Quod à prædeceſſore, à n.* 39. *ſupra de ſchiſmat.* Quo vero ad ſecundam partem, ſi quæris an Clericus, qui dimiſſo clericali habitu, & tonſura ingerit ſe enormitatibus, perdat privilegium Canonis, vel fori, diſtingue, ut dixi in cap. *Perpendimus infra eod.* præſertim à *nu.* 12 *uſque in finem.*

De Sententia excommunicationis.

Cap. Pervenit.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus non poteſt abſolvere eum, qui leviter percuſſit Clericum, ſive ſpeciali commiſſione, juxta unum intellectum, & num. ſeqq.*
Qui reprobatur, nu. 4. *& ſeqq.*

3 *Epiſcopus abſolvit pro leviſſima injuria Clerico illata.*

5 *Lectura fugienda, ſunt, per quas Decretales reducuntur ad gratiam.*

6 *Diſpoſitio reſpiciens duo determinabilia debet utrumque pariformiter determinare.*

7 *Dictio, etiam, eſt implicativa caſus præcedentis cum eiſdem qualitatibus.*

8 *Excommunicati pro levi manuum injectione in Clerirum poſſunt per Epiſcopum abſolvi.*

9 *Excommunicati ob percuſſionem Clericum quibus caſibus per Epiſcopum abſolvi poſſint compendioſa diſtinctio.*

10 *Prælatus inferior habens juriſdictionem quaſi Epiſcopalem an poſſit abſolvere ſubditos ab excommunicatione ob levem Clerici percuſſionem, & num. ſeqq. uſque in fin.*

11 *Abſolutio ab excommunicatione ob levem Clerici percuſſionem regulariter ſpectat ad ſolum Epiſcopum.*

12 *Declaratur.*

13 *Prælatis inferioribus habentibus jura Epiſcopalia competunt ea omnia, quæ ad epiſcopalem juriſdictionem pertinent.*

14 *Prælatus inferior habens jura epiſcopalia poteſt abſolvere ab excommunicatione Canonis, quando Canon eam non reſervat.*

15 *Canones loquentes de Epiſcopis, & Diœceſanis verificantur etiam in inferioribus habentibus juriſdictionem quaſi epiſcopalem in his, quæ juriſdictionis ſunt.*

16 *Vicarius Epiſcopi, & Vicarius Capituli ſede vacante abſolvunt ab excommunicatione Canonis ſi levis ſit percuſſio.*

1 PERVENIT. Plures habet intellectus. Quidam enim opinati ſunt, quod hic dicitur de abſolutione ob levem manuum injectionem in Clericum vendicare ſibi locum ex ſpeciali gratia, & indulgentia: & in hac opinione fuerunt Vincentius, Alanus, Philippus, Tancredus, & Innocen. *hic num.* 1. & Abb. Antiq. *num.* 1. *&* 2. ponderantes hanc litteram ibi, *Tuæ fraternitatis arbitrio duximus committendum*: quaſi
2 dicat non alterius, niſi & ſpecialiter ei committeretur: & pro hac opinione facit textus in cap. *Si vero, il ſecondo, infra eodem*, ubi in caſu ſpeciali abſolvit Epiſcopus quando injuria non eſt enormis. Ad id etiam facit cap. *Quoniam, ſupra de vita, & honeſtat. Clericor.* ubi ex privilegio ſpeciali Clerici communiter viventes abſolvuntur ab Epiſcopo ſi injuria non eſt enormis. Si eſt ſpeciale in illis caſibus, ergo in contrarium eſt jus commune, l. *Ius ſingulare*, & l. *Quod verò contra, ff. de legibus.* Et juxta hunc intellectum Decretalis ſic ſummari poteſt. Epiſcopus poteſt abſolvere injicientem manus in Clericum leviter, ſi hoc ſibi ſpecialiter cōmittatur
3 Goffredus verò in *Summa hoc tit.* §. *Qui poſſit ab hac, in* 2. *col. & ſeq* diſtinguit in hæc verba: (Ut Decretalis hæc benè intelligatur, puto inter perſonarum conditionem, injuriamque gravem, levem, & leviſſimum arbitrio boni viri fore perſpicaciter diſtinguendum] Deinde unumquodque membrum declarat concludens hanc litteram non intelligi de gravi percuſſione, cum illam excludat. Si de levi intelligatur, procedit de gratia, & commiſſione ſpeciali juxta primam opinionem Vincentii, & ſequacium. Si vero intelligatur de leviſſima, tunc omnino continet jus commune. Facit text. in l. *Item apud Labeonem*, §. *Prætor ait ſi quid aliud, ff. de injuriis.* ubi cavetur, ut qui percutit ſervum leviter, vel mal dicit, non teneatur injuriarum. Et hanc Goffredi diſtinctionem in effectu approbat Hoſtienſis *hic in princ.* & latius in *Summa hujus tituli*, §. *Quis poſſit ab hac ſententia abſolvere, verſ. Sed ut dicunt quidam*, niſi quod à ſecundo membro de levi percuſſione excludit perſonas privilegiatas, quas Epiſcopus poteſt abſolvere de jure communi, ut nota ibidem Hoſtien. in §. *Quis poſſit excommunicare, verſ ſuper illo autem canone*: & juxta hanc diſtinctionem Goffredi, & hoſtien intelligendo hanc litteram de leviſſima, Decretalis ſummatur ſic: Pro leviſſima injuria Clerico illata abſolvit Epiſcopus.
4 Verum prædictos intellectus merito refellit Io. Andr. *hic num.* 3. *verſ. Et ibi conſuetudo*: Nam tu, qui dicis Epiſcopum in leviſſima tantum poſſe abſolvere, indica jus ſuper hoc, ſed non habes aliud, quam iſtud, quod de levi loquitur; aut ergo
5 neges de qualibet, aut de levi concedas. Item fugiendæ ſunt lecturæ per quas reducuntur Decretales ad gratiam, ut inquit idem Joann. Andr. in cap. *Ex parte Adæ*, *num.* 19. *de teſtibus*, quem ſequuntur Doctores, ut dicit Felin. *hic in fine.* Et ſanè ſi hæc Decretalis procederet de ſpeciali commiſſione, nec egrederetur perſonam illius Epiſcopi, cui facta fuit commiſſio, ut quid occuparet membranas? & ad quid inſerta eſſet in volumine Decretalium, contra id, quod legitur, [& notatur ſupra *in proœmio*, §. *Sanè*, & in cap. *Canonum ſta-*
6 *tuta*, *de Conſtitut.* Pro hac parte inducitur etiam integra relata ab Anton. Auguſt. *collect.* 2. *Decretal. lib.* 5. *tit.* 18. *cap.* 6. In cujus principio cautum erat, ut Epiſcopi poſſent liberè abſolvere mulieres, ſenes, & pueros, qui in Canonem inciderent; poſtea ſequebatur, (De iis etiam, qui Clericis non enormem, ſed modicam, vel levem injuriam irrogarunt, Tuæ fraternitatis arbitrio duximus committendum.) qua ſi dicat ſicut illis poterat Epiſcopus jure ordinario, & communi abſolutionis beneficium impendere, ita & in iſtis, quia ubi una diſpoſitio reſpicit duo determinabilia, debet utrumque pariformiter determinare, l. *Iam hoc jure*, §. *Si autem*, & ibi Bart. *num.* 1. *ff. de vulgat. & pu-*
7 *pillar.* cum ſimul Præſertim ponderando particulam, *etiam*, quæ eſt implicativa caſus præcedentis cum ejuſdem qualitatibus, ut notant omnes in l. *etiam, ff. ſolut. matrim.* C. *Si Tutor, vel Curator*, & in l.
8 *Qui ſe Patris*, C. *Unde liber.* Decian. *conſ.* 17 *Quæſtio iſta*, *num.* 9. *lib.* 1. Communis igitur lectura eſt hanc Decretalem continere jus commune, ut atteſtatur Abb. *hic in princip.* & Marian. Socin. *n.* 4. & juxta hanc lecturam communiter ſic ſummatur. Excommunicati pro levi manuum injectione in Clericum poſſunt per Epiſcopum abſolvi. Hoc dicit, Jo. Andr. Butr. Card. Anchar. Abb. Jo. de Anan. Mar. Socin. & Felin. & tenent Lapus *allegat.* 76. *Quidam Presbyter*, Romanus, *ſingular.* 16. Cardin. *conſ.* 42. *Reverendiſſime Pater ſuper caſu ſupraſcripto*, & paſſim Doctores, & hic intellectus eſt amplectendus, tum quia benignior eſt, tum quia continet aliquam dubitationem, & utilius providet; tum quia conſuetudo eum approbavit, ut hic per Abbatem *num.* 1. & Marian. Socin. *num.* 5. 6. *&* 7.
9 Non obſtant allegata in contrarium pro prima opinione: nam ad hunc textum dum dicit, *duximus committendum*: poteſt reſponderi, ſcilicet de jure communi juriſdictionem ſuam excitando, ut cap. *Licet, ſupra de offic. Ordinar.* Ad ſecundum argumentum deſumptum ex juribus ſupracitatis, *num.* 2. Reſponderi poteſt diſtinguendo tres caſus, ſecundum Jo. Andr. *hic num.* 3. *verſ. Et ad contrariorum ſolutionem*; nam aut injuria eſt levis, & pro iſta abſolvit Epiſcopus de jure communi, ut hic: aut injuria eſt mediocris, ab illa non poteſt abſolvere Epiſcopus niſi privilegiatos, ut Oſtiarium officialem, ſervum, Clericum, communiter viventes, & profeſſor: & ita procedunt cap. *Si verò*, & cap. *Quoniam*, in contrarium allegata, & alia ſimilia jura. Aut injuria eſt gravis, ſeu enormis, & Epiſcopus ſine ſpeciali commiſſione non abſolvit niſi eos, qui Papam non poſſunt adire ut ſenes, & mulieres, pueros, valetudinarios, & hujuſmodi, de quibus hic in integra, & in cap. *Ea noſcitur*,

noſcitur, cap. *Mulieres*, *ſupra eodem*, *& infra* cap. *Quamvis*, & cap. *final.* Et hanc diſtinctionem Joan. Andr. ſequitur *hic* Abbas *num.* 2. Marian. Socin. à *num.* 7. & communiter Doctores.

10 Nunc QUAERO, An Prælatus inferior habens juriſdictionem quaſi Epiſcopalem poſſit abſolvere ſubditos ab excommunicatione ob levem Clerici percuſſionem.

11 Et ſi facultas abſolvendi ab excommunicatione Canonis, Si quis ſuadente, ubi levis eſt percuſſio, ſolis Epiſcopis competat, non autem inferioribus Prælatis, per hanc Decretalem, quæ dirigitur dumtaxat Epiſcopo, ut patet ibi, *fraternitatis tuæ*: juncto cap. *Quam gravi*, *ſupra de crim. falſ.* & *hic* notat Abb. *num.* 2. *in verb. Fraternitatis tuæ*, & Marian. Socin. *num.* 8. Felin in cap. *Paſtoralis*, *nu.* 10. *verſ. Limita hanc primam fallentiam*, *de off. Ordinar.* Tolet. *in Summa lib.* 1. *cap.* 32. Hoc
12 tamen non habet locum in Prælatis jura Epiſcopalia habentibus, ut declarat Abbas in cap. *Monachi*, *ſub num.* 3. *verſ. Hoc verum. ſupra eodem* poſt Feder. de Senis, *conſ.* 14. Monachus Petuſinus, *num.* 4. *verſ. Si tamen dictus Abbas*, quos refert, & ſequitur Franc. in cap. *Religioſo*, *in ult. notab. verſ. Et ita determinat*, *de ſent. excomm. lib.* 6. Felin. qui alios plures allegat in d. c. *Monachi*, *nu.* 4. *verſ. Primò limita*, Tabien. *in Summa*, *ver. Abſo-*
13 *lutio*, 2. *n.* 4.

Ratio eſt, quia inferioribus Prælatis habentibus jura epiſcopalia competunt ea omnia, quæ ad Epiſcopalem juriſdictionem pertinent, licèt non competant ea, quæ Ordinis ſunt Epiſcopalis, gloſ. in Clem. 1, *in ver. Proprii*, *de reb. Eccleſ. non alienan.* Innocen. relatus à Card. in cap. *Ex ore*, *in fin. de privileg.* & in c. *At ſi Clerici*, §. *De adulteriis*, *nu.* 13. *de Iudic.* Feder. de Senis d. *conſ.* 14. *num.* 4. Abb. in cap. *Sicut unire*, *num.* 3. *verſ. Et circa hoc do regulam*, *de exceſſ. Prælat.* & idem Abb. poſt Io. And. in cap. *Ioannes*, *n.* 2. *de teſtam.* Gloſ. *pragm. Sanct. par.* 2. *tit. de concub.* §. *Et nihilominus*, *ver. Superiores*; Abſolutio autem ab excommunicatione can. *Si quis ſuadente*, non eſt Ordinis Epiſcopalis, ſed juriſdictionis, Cardin. *conſ.* 42. *Reverende Pater*, *nu.* 3. *in fin.* Ergo hæc facultas competit etiam
14 inferioribus juriſdictionem quaſi epiſcopalem habentibus: ideoque eos poſſe indiſtinctè abſolvere excommunicatum à Canone, quando canon non reſervat abſolutionem, ſcripſit Calder. *conſ.* 538. *alias* 6. *de ſent. excomm.*

Neque obſtat, quod Clemens III. in hoc cap reſcribat Epiſcopo, ibi: *Tua fraternitatis arbitrio duximus committendum*: cùm inferiores ab Epiſcopo Papa non appellat fratres, ſicut Epiſcopos, ſed filios, ut in d. cap. *Quam grave*, *de crimine falſ.* & quod propterea Sylveſt. *in verb. Abſolutio*, *num.* 5. Dixerit hanc facultatem non competere Abbati juriſdictionem quaſi Epiſcopalem haben-
15 ti, ea ratione, quia non eſt Epiſcopus. Reſpondetur enim etſi Canones loquatur de Epiſcopis, & Diœceſanis: tamen in his, quæ juriſdictionis ſunt, verificari etiam in inferioribus Prælatis juriſdictionem Epiſcopalem habentibus, excluſis Epiſcopis, ut tradit gloſ. not. in Clem. 1. *in ver. Diœceſanis*, *de foro compet.* quam illic ſequuntur communiter DD. Rota *deciſ.* 297. *in fin. p.* 2. *diverſ.*

Ideoque quamvis Concilii Tridentini decretis dicatur ad Epiſcopum pertinere Sacerdotes approbare ad confeſſiones audiendas, licentias prædicandi concedere, Virginum Deo dicandarum voluntates explorare, pias diſpoſitiones, litteras Apoſtolicas exequi, caſus ſibi reſervare, & alia quamplura id genus: tamen hæc omnia competunt etiam inferioribus Prælatis, de quibus loquimur, ut in caſibus contingentibus ſæpius reſolvit S. Congregatio. Quinimo in *c.* 20. §. *Ad hæc*, *ſeſſ.* 24. Decernitur, ut cauſæ matrimoniales & criminales non inferiorum judicio, ſed Epiſcopi tantum examini, & juriſdictioni relinquantur; & ſic Conciliũ loquitur taxativè: & tamen per ea verba non excluduntur inferiores Prælati proprium territorium & juriſdictionem quaſi epiſcopalem habentes, ut ſimiliter S. Congregatio declaravit.

Et eodem modo inferiores Prælati juriſdictionem ordinariam habentes ex ſententia ipſius Congregationis non excluduntur à cognitione cauſarum contra Clericos concubinarios, quamvis Cõcilium in *cap.* 14 *ſeſſ.* 25. decernat, ut illarum cognitio ad Epiſcopos ipſos pertineat; ponderando dictionem, *ipſos*, quæ cum ſit perſonaliſſima, habet vim taxativæ, Bald. *conſ.* 304. *Nobilis vir. n.* 1. *lib.* 5. Quod eam præcipuè habet rationem, quia hujuſmodi Prælati in his, quæ ſunt juriſdictionis, ſimiles ſunt Epiſcopis, Abb. & DD. in cap. *Dilectis*, *de appellat.* & alii ſupra citati *n.* 13. Dictio autem taxativa in diſpoſitione legis non includit cauſas ſimiles, & eamdem rationem habentes, Gloſ. in l. *Ob as*, *C. de Præd. Minor.* Abb. *conſ.* 63. *Vt veritas*, *col. penult. in fin. verſ. Nec obſtat*, *lib.* 2. Iaſ. in l. 1. *verſ. Secundò limita*, *ff. Si qui jus dicenti non obtemper.*

16 Et in hac ipſa materia abſolutionis ob levem percuſſionem videmus abſolvendi facultatem cõpetere etiam Vicario Epiſcopi, ſecundum Cardin. *d. conſ.* 43. *n.* 3. *verſ. Vel eius Vicarii Generalis.* Et tamen idem Vicarius non eſt Epiſcopus, licèt utriuſque ſit idem tribunal, & Auditorium, c. *Non putamus*, *de conſuet. lib.* 6. Geminian. *conſ.* 114. *Si Procurator Epiſcopi*, *n.* 5. *in fin. verſ. Non obſtat ratio*, Abb. *conſ.* 21. *Viſo dubio*, *n.* 2. *lib.* 1.

Similiter videmus eamdem facultatem competere Vicario Capitulari per Gloſſam in cap. *un. in verb. Iuris*, *de major. & obed. lib.* 6. & tamen nec ipſe eſt Epiſcopus, ſed Epiſcopi ſucceſſor in his, quæ juriſdictionis ſunt, ut per DD. in dicto cap unico.

De Sent. Excomm.

Cap. A nobis, il primo.

S V M M A R I V M.

1 Excommunicatio generalis non ligat niſi ſubditos proferentis.

2 Verba generalia ſtatuentis, vel ſententiam proferentis reſtringuntur ad limites poteſtatis ſuæ.

3 Diſpoſitio generalis commenſuratur agentis poteſtati.

4 Verborum larga prolatio commenſuratur organizantis potentiæ.

5 Exercitium non excedit metas habitus à quo ut à cauſa, dependet exercitii vires.

6 Statutum laicorum puniens declinantes juriſdictionem poteſtatis, ad Clericos non extẽditur.

7 Statutum laicorum prohibens alienationem ſtabilium in non ſubditos, non includit clericos.

8 Statutum imponens pœnam excommunicationis an liget ſubditos delinquentes extra territorium ſtatuentis.

9 Statutum eſt lex territorii.

10 *Conſtitutio ſynodalis regni Poloniæ inhabilitans dimiſſos à Societate Ieſu ad Prælaturas, & Canonicatus Cathedralium Eccleſiarum, an obſtet quominus ſic dimiſſus poſsit eſſe Epiſcopi ſuffraganeus, & n. ſeqq. uſque ad n. 22.*

11 *Synodus provincialis non poteſt inhabilitare ſubditos ad epiſcopatus in partibus infidelium.*

12 *Statutum non porrigit vires extra territorium ſtatuentis.*

13 *Synodi provincialis ſtatuta non obligant extra provinciam.*

14 *Epiſcopatus clero, & populo carentes ſunt ad liberam proviſionem Papæ.*

15 *Ejecti extra Religionem degentes ſunt perpetuò ſuſpenſi ab exercitio Ordinum.*

16 *Societatis Ieſu Religioſi, qui vota ſubſtantialia ſimplicia emiſerunt, non comprehenduntur in decretis de apoſtatis, & ejectis.*

17 *Poſſunt à Societate dimitti à Præpoſito Generali, & ſic dimiſsi non ſunt apoſtatæ, & ſunt liberi ab omni obligatione dictorum votorum.*

18 *Statuta laicorum quantumvis generalia non extenduntur ad Eccleſias, & perſonas eccleſiaſticas.*

19 *Satutum excludens à minoribus dignitatibus multò magis cenſetur excludere à majoribus.*

20 *Niſi quoad majores ſit defectus in poteſtate.*

21 *Suffraganeatus non eſt Prælatura, ſed officium.*

22 *Statutum imponens certam pœnam, puta excommunicationis an liget forenſem delinquentem in territorio ſtatuentis, diſtinguitur ut nu. ſeqq. uſque ad n. 45.*

23 *Statutum generaliter loquens, data illius ſciẽtia, ligat etiam forenſem in loco ſtatuti delinquentem, & n. ſeq.*

24 *Forum quis ſortitur ratione delicti.*
Et pluribus aliis modis, ut n. 26.

25 *Indulgentia conceſſa ab Epiſcopo non prodeſt non ſubditis, & n. ſeq.*

27 *Archiepiſcopus non poteſt deputare officiales in diœceſibus ſuorum ſuffraganeorum pro appellationibus ad eum interponendis.*

28 *Statutum, & ſententia in quo differant, & n. 51 & ſeqq. uſque in fin.*

29 *Statutum eſt quædam lex, quæ ſemper loquitur, & niſi expreſsè revocetur, ſemper durat, & n. 44. & 51.*

30 *Habet tractum ſucceſsivum, & incipit ligare tempore patrati delicti, & n. 51. & n. ſeqq.*

31 *Statutum Epiſcopi excommunicans ludentes ad Azardum in ſua diœceſi an liget Metropolitanum ibi ludentem.*

32 *Statutum puniens factum à jure damnatum ligat forenſes etiam data ignorantia.*
Contrarium, n. 36.
Sed primum verius, n. 37.
Niſi quoad pœnam excommunicationis, n. 38.

33 *Statutum puniens factum non damnatum à jure non ligat ignorantes, & n. 35.*
Niſi ignorantia ſit craſſa, vel ſupina.

39 *Excommunicatio regulariter non ligat niſi ex contemptu.*

40 *Ignorans non dicitur contemnere.*

41 *Forenſis an in dubio præſumatur ignorare pœnam ſtatuti.*

42 *Statutum Patriarchæ excommunicans Archiepiſcopos ſuffraganeos in ſua provincia delinquentes valet.*

43 *Statutum Archiepiſcopi imponens pœnam excommunicationis Archiepiſcopis, qui in provincia ſua fecerint ante ſe Crucem ferri, an valeat.*

44 *Statutum durat etiam poſt mortem, vel receſſum ſtatuentis. & n. 51. & ſeq. uſque ad n. 57.*

45 *Capitulum ſede vacante an poſſit præcipere Sacriſtæ ſub pœna ſuſpenſionis, ne aſportet ſacram ſupellectilem extra Eccleſiam abſque Capituli licentia, & num. ſeq.*

46 *Ante hoc præceptum expiret per ingreſſum Epiſcopi & n. 50. & ſeq. uſque in finem.*

47 *In Capitulum ſede vacante tranſit omnis juriſdictio, & ſic etiam poteſtas ſuſpendendi.*

48 *Vicario ſede vacante per Capitulum conſtituto non abdicatur juriſdictio ab ipſo Capitulo.*

49 *Nec in eum tranſeunt quæ requirunt ſpeciale mandatum.*

50 *Licentia, vel præceptum an expiret morte concedentis, vel præcipientis.*

51 *Statutum Capituli ſede vacante etiamſi imponat pœnam pro futuro delicto, non expirat ſede plena.*

52 *Præceptum per modum ſententiæ, vel interdicti expirat per mortem præcipientis.*

53 *Sententia ſimpliciter lata non durat poſt obitum, vel remotionem proferentis, niſi ſucceſſor eam confirmet, & ratam habeat, & n. ſeqq. uſque in finem*

54 *Sed ſi lata ſit ſub conditione, expirat per mortem proferentis ante conditionis implementum & n. 59. & 61.*

55 *Sententia excommunicationis à Delegato prolata in contradictores expirat mortuo, vel revocato Delegato.*

56 *Sententia, quæ tempore proferentis injecit vinculum, durat ultra tempus proferentis.*

57 *Excommunicatus per Epiſcopum remanet excommunicatus etiam poſt mortem Epiſcopi.*

58 *Sententia reſpectu proceſſus, vel effectus producendi in futurum, tollitur per remotionem proferentis.*

60 *Interdictum magiſtratus ne quis exerceat certam artem, expirat ipſo facto finito magiſtratu.*

A NOBIS, il primo. Generalis excommunicatio non ligat niſi ſubditos proferentis. Hoc dicit ſecundum Io. Andr. & omnes: & ſunt duæ partes. In prima ponitur quæſtio. In ſecunda ſolutio, ibi, *ad quod.*

2 Nota ex textu ibi, *nonniſi ſubditi obligantur:* juncto themate quæſtionis: verba generalia ſtatuentis, vel ſententiam proferentis reſtringi ad limites poteſtatis ſuæ, ita ut quamvis ex propria ſignificatione ſint apta comprehendere etiam non ſubditos, tamen ob defectum poteſtatis reſtringuntur

guntur, ut non comprehendant niſi ſubjectos, ut hic eſt caſus apertus: Nam quæſtio proponitur, de ſententia excommunicationis prolata per hæc verba generalia: Quiſquis furtum fecerit excommunicatus ſit, & Papa determinat hac ſententia non niſi ſubditos obligari: & ita hic notat Cardin. *n.* 1. *verſ. Ex quo nota*, Anchar *in* 5. *notab.* Abb. *nu.* 4. &
3 Marian. Socin. *in* 3. *notab.* & concordat Butr. *nu.* 2. *&* 3. qui ex textu colligit tria pulchra notabilia idèm importantia. Primum ſcilicet, generalis di-
4 ſpoſitio commenſuratur agentis poteſtati. Secundum, verborum larga prolatio commenſuratur organizantis potentiæ. Tertium, exercitium non
5 excedit metas habitus, à quo, ut à cauſa, depen-
6 dent exercitii vires. Quod ſecundum Abb. & Ma-
7 rian. Socin. multum confert ad intellectum ſtatutorum generaliter loquentium, ut non extendantur ad non ſubditos; unde ſtatutum laicorum puniens declinantes juriſdictionem poteſtatis non extenditur ad Clericos: de quo vide plenius per eumdem Marian. Socin. in cap. *Si Clericus laicum nu.* 10. *de foro competen.* & idem dicendum ſecundum Abb. *hic nu.* 5. & Marian. Socin. *nu.* 7. in ſtatuto laicorum prohibente alienationem bonorum ſtabilium in non ſubditus, quia ad Clericos non extenditur ob generale privilegium, quod habent in acquirendo, de quo in cap. *fin. de immunit. eccleſiaſt. lib.* 6. & ita in hac ſpecie ibi determinat Io. And. *nu.* 4. *verſ. Cum tamen de Eccleſia*, cum quo concordat ibi Ancharan. *n.* 1. *quæſt.* 1. *verſ. Quæro*, poſt Jo. Andr. Geminiã *n.* 3. *verſ. Sed pone*, & Franc. *n.* 2. *verſ. Et ultra etiam*, & alii plurimi, quos cumulavi in cap. *Eccleſia Sanctæ Mariæ. n.* 2. *ſupra de Cõſtitut.* ubi pleno videas.

8 In gloſſa ſecunda pro declaratione materiæ QUAERO, An ſubditus delinquens extra territorium ſtatuentis incidat in pœnam excommunicationis à ſtatuto impoſitam.

Innocentius *hic in princip.* diſtinguit an ſententia excommunicationis proferatur per hæc verba: quiſquis in diœceſi mea furtum fecerit, excommunicatus ſit. An vero indeterminate juxta verba Decretalis, videlicet, *Quiſquis furtum fecerit ſit excommunicatus.* In primo caſu delinquens extra diœceſim non ligatur ex defectu voluntatis ſtatuentis, quia verba ſententiæ ſunt reſtricta ad delinquentes in diœceſi, & hoc planum. In ſecundo autem caſu putat Innocentius ſubditum ſtatuentis ligari, etiam ſi delinquat in alia diœceſis, vel territorio. Sed hoc ſecundum membrum eſt extra textum in cap. *Vt animarum, de Conſtitution. lib.* 6. Bartol. vero aliter diſtinguit in l. *Cunctos populos, in* 8 *quæſt. num.* 45. *verſ. Aliquando civis delinquit, & nu:* 47. *C. de Summ. Trinit. & fid. Cathol.* videlicet quod aut ſtatuens expreſſit ſe velle ligare etiam delinquentes extra territorium veluti ſi dicat: quicumque commiſerit furtum ubivis locorum, ſit excommunicatus, & hoc caſu ligantur ſubditi etiamſi extra territorium delinquant. Aut verba ſtatuti ſunt generalia, & tunc reſtringuntur ad territorium ſtatuẽntis; & Bartoli diſtinctionem ſequitur Mar. Socin. *in conſ.* 302. *Videbatur, nu.* 1. *lib* 1 ſed Bartoli diſtinctionem reprobat Angel. in l. *fin. nu.* 8. *verſ. Sed valde miror de dicta diſtinctione, ff. de juriſdict. omn. iudic.* & in ſua diſputatione incip. *Bononienſis à ſua civitate annitus, in* 1. *dubio* ſimiliter Abbas *hic n.* 11 his diſtinctionibus rejectis dicit verius eſſe, ut nullo caſu delinquentes extra territorium afficiantur pœna ſtatuti per rationem l. *finalis ff. de juriſd. omn. judic* & d. cap. *Vt animarum*: quia extra territorium jus dicenti impune non paretur, & quia ſtatutum proprie eſt lex territorii, l. *Omnes populi, ff. de juſtit. & jur.* unde non poteſt extra limites territorii vires ſuas extendere, aliàs ibi legem dicere videretur, de quo plenius idem Abb. diſſerit in cap. 2. *de foro competenti.* eandem opinionem pluribus tuetur Federic. de Senis *in conſ.* 16. *Capitulum Eccleſiæ, nu.* 10. *verſ. Quidam verò ſcriptor*, ubi latè firmat ſtatutum Epiſcopi excommunicans malefactorem non porrigere vires contra ſubditum delinquentem extra diœceſim ſtatuentis, Fulgoſ. *conſ.* 156. *Viſis themate, in princip.* & hanc late tuetur Alex. *conſ.* 111. *Ponderatis verbis, in princip. & per tot.* ubi *col.* 3 *in fin.* dicit communem *lib.* 1.

10 Et ex hoc etiam textu cum in S. Congregatione rerum Conſiſtorialium propoſitum fuerit dubium an conſtitutio ſynodalis in Regno Poloniæ edita, qua cautum eſt ne ejectis, vel dimiſſis è Societate Jeſu ad Cathedralium Eccleſiarum Prælaturas, & Canonicatus ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ gratia aditus pateat: obſtet quominus Joannes RaKoviſKi è dicta Societate jam pridem dimiſſus, nunc ad ſuffraganeatum Culmen. cuius præconium in ipſius perſona iam fuit factum, promoveri poſſit:
11 Die prima Aprilis 1652. reſolutum fuit non obſtare, quia aut conſideramus titulum Epiſcopatus in partibus infidelium, ad quem ſic dimiſſus debet aſſumi pro exercitio Pontificalium, aut conſideramus ipſum Suffraganeatum Eccleſiæ Culmen.
12 Si primum, Conſtitutio non obſtat, quia non porrigit vires ſuas extra territorium ſtatuentium, ut *hic*, & in cap. *Animarum, de Conſtitutionib. lib.* 6. & in l. *fin. ff. de juriſdiction. omn, jud.* & dictum eſt ſupra *nu.* 8. Sed Epiſcopatus Titulares ſunt in partibus infidelium, & ſic extra provinciam, & territorium ſtatuentium: ergo Conſtitutio ad hujuſmodi Epiſcopatus non porrigitur, cùm præſertim illius verba ſint generalia, nec ſpecifice loquantur de Prælaturis extra provinciam; unde etiam ex veriſimili mente ſtatuentium reſtringi debent ad Prælaturas provinciæ, juxta ſecuundum membrum diſtinctionis Bartol. in l. *Cunctos populos in* 8. *qu. nu.* 47. *C. de Summa Trinitat.* quem ſequntur ibi Bald. & Salic. Jo. de Lignan. & Abb. in cap. 1. *ſupra de raptor.* & alii apud Marian. Socin. *d. conſ.* 302. *nu.* 1. *lib.* 1. & quem admodum ſi ſubditus ſtatuentis delinquat extra territorium, non ligatur pœna ſtatuti, ut ex communi oſtenſum eſt ſ Ẽpra *nu.* 8. *&* 9. Simili modo ſubditus non ligatur ſtatuto ſi contra illius prohibitionem extra territorium Prælaturiam accipiat, idque tum ex defectu intentionis, quia, ut prædixi, verba ſunt generalia, tum ex defectu poteſtatis, ad cujus limites verba ſtatutorum ſemper reſtringuntur, ut eſt caſus expreſſus in hac Decretali ſecundum ea, quæ dicta ſunt
13 ſupra in ultim. notab. Et in ſpecie ſtatuta Synodi provincialis non habere vim obligandi extra provinciam, probant jura in cap. 1. 5. *qu.* 2. in cap. *Decernimus* 3. *qu.* 9. & ſcripſi in cap. *Canonum ſtatuta, nu.* 14. *ſupra de Conſtitut.*

14 Rurſus proviſiones Epiſcopatuum titularium clero, & populo carentium ſunt ad liberam proviſionem Romani Pontificis, ut eſt tex. in Clem. *In pleriſque, de electiion.* & conſequenter non eſt in poteſtate Synodi provincialis quemquam excludere ab hujuſmodi Epiſcopatibus novam inhabilitatem inducendo, quia ſic per indirectum reſtrin-

ſtringeret poteſtatem Papæ contra tex in cap. *Inferior*, 21. *diſtinct.* & Clemen. *Ne Romani, in princip. de election.* cum concordant. ut pulchrè per Io. Andr in cap. *Cui licet, nu, 3. de reg. jur. lib. 6 in Mercurial.*

15 Quamquam enim ex decretis de apoſtatis, & electis, §. *Item ut ejecti*, ſtatutum ſit, ut ejecti extra religionem degentes ſint perpetuo ſuſpenſi ab exercitio Ordinum, ſublata Ordinariis locorum facultate dictam ſuſpenſionem relaxandi, aut moderandi: tamen hæc decreta non afficiunt Reli-

16 gioſos, qui vota ſubſtantialia ſimplicia in Societate Ieſu emiſerunt, ut alias cenſuit S. Congregatio Concilii: tales enim poſſunt à Præpoſito generali rejici, ſeu dimitti è Societate, & à votis liberari

17 ex rationabili cauſa, ut in Conſtitutione Greg XIII. *Quanto fructuoſius*, & ſic dimiſſi non ſunt apoſtatæ, & remanent liberi ab omni obligatione prædictorum votorum, ut in Conſtitutione 10. Gregorii XIV. *Eccleſiæ Catholicæ*: quamobrem Conſtitutio ſynodalis injicit ſic dimiſſis novam inhabilitatem: ideoque verba ipſius Conſtitutionis ut cumque generalia ad Epiſcopatus titulares non extenduntur ex utroque defectu poteſtatis, & voluntatis, juxta tex. hic. Et quemadmodum ſtatu-

18 ta laicorum quantumvis generalia non extenduntur ad Eccleſias, & perſonas eccleſiaſticas, quæ ſunt omnino extra poteſtatem ſtatuentium, ut declarat Antonius de Butr. in cap. *Eccleſia Sancta Maria, prope fin. verſ. Unum tamen adverte* & ibi dixi *num.* 2. *ſupra de Conſtitution.* & patet ex dictis ſupra *nu.* 6, & 7. Ita nec Conſtitutio hæc ſynodalis extenditur ad Prælaturas, ſeu dignitates Epiſcopales, quæ ſunt extra omnem poteſtatem ipſorum ſtatuentium, cùm utroque caſu ſit defectus in juriſdictione, à qua poteſtas ſtatuendi dependet, ut notat Bartol. in l. *Omnes populi in* 1. *qu. in princip. ff. de iuſt. & iur.* Abb. in cap. *Eccleſia Sancta Maria nu.* 10. & ibi etiam Decius *n.* 8. *de Conſtit.* Præterea dum conſtitutio ſynodalis excludit dimiſſos è Societate Jeſu à Prælaturis Cathedralium Eccleſiarum, non debet intelligi de ipſis Cathedralibus, arg. cap. *fin. ſupra de præben.* ſed debet intelligi de dignitatibus in Cathedralibus, putà Præpoſituris, & Archidiaconatibus, quæ appellantur Prælaturæ tam ex conſuetudine Regni Poloniæ, quam de jure communi, ut eſt tex. in cap. 1. *de ætat. & qualit.* & ibi dixi *in* 4. *notab.* poſt Hoſt, & Jo. Andr. *num* 3. *in verb. Prælationes*, & Butr. *in ultim. notab.* Non

19 obſtat quod dum Conſtitutio inhabilitat ad Prælaturas inferiores, multò fortius videatur inhabilitare ad prælaturas, & dignitates ſuperiores, quales ſunt Epiſcopatus, per tex. in l. *Relegatorum*, §. *Solet ff. de interdictis*, & relegatis ibi: Si tamen ut ſi cui honore uno interdictum ſit, non tantùm eum honorem petere non poſſit, verum nec eos quoque, qui eo honore majores ſunt: eſt enim per quam rediculum eum, qui minoribus pœnæ cauſa prohibitus, ad majores aſpirare: quoniam re-

20 ſpondetur non eſſe licitum arguere à minori ad majus ubi eſt defectus in poteſtate, & in radice juriſdictionis, quia majoritas rationis, & cauſa graviſſima defectum poteſtatis non ſupplet, ut notat Bald. in l. *Cunctos populos*, *nu.* 55. *verſ. Iſta ratio non valet*, *C. de Summa Trinit. & fide Cathol.* Butr. in cap. *Eccleſia Sancta Maria*, *num* 20. & ibi etiam Felin. *nu.* 39, *verſ. Dicuntur juſta*, *de conſtitutionib.* & fuſius dixi in cap. *Quæ in Eccleſiarum*, *nu.* 44. *eod. tit.* Neque obſtat quod d. Conſtitutio Synodalis fuerit confirmata à S. de Apoſtolica; quia confirmatio dat robur actui confirmato, ſed illum non extendit, l. *Aurelius.* §. *Teſtamentum*, *ff. de liberat. legat.* Bald. in l. 1. *in fin. C, Si ad verſ. rem judicat.* Paul. de Caſtro *in conſ.* 187. *Notandum in princ. lib.* 2. Rota *deciſ.* 301. *num.* 1. *par.* 1. *recent.* & aliàs paſſim.

21 Si vero conſideramus Suffraganeatum, ſimiliter dicta Conſtitutio non obſtat, quia Suffraganeatus non eſt Prælatura, nec titulus, ſed officium, ut ex ſententia Sacræ Congregationis Concilii dixi in cap. *Epiſcopalem*, *nu.* 55. *de privileg.* & in cap. *Ad hæc*, *nu.* 34. *de præben.* nec ſuffraganeus intrat Capitulum, ſed tantùm exercet ea quæ ſunt ordinis Epiſcopalis; unde cùm Suffraganeatui non adaptentur verba Conſtitutionis, quæ de Prælaturis, & Canonicatibus loquitur, conſequenter nec illius diſpoſitio adaptari debet, l. 4. §. *Toties*, *ff. de damno infecto*, cum ſimilib.

22 Secundò QUAERO, An ſtatutum imponens certam pœnam, puta excommunicationis, liget forenſem delinquentem in territorio ſtatuentis.

23 Hæc quæſtio eſt ſatis involuta, ſed pro faciliori ſolutione conſtituenda ſunt duo membra principalia.

Primum eſt quando ſtatutum generaliter loquitur, ita ut ſit aptum comprehendere non ſolum ſubditos, ſed etiam non ſubditos, ut ſi dicat: quiſquis furtum fecerit in territorio meo ſit excommunicatus. Et in hoc primo membro duo caſus ſunt diſtinguendi: nam aut forenſis delinquens in

24 territorio ſtatuentis habet ſcientiam ſtatuti, aut illud ignorat. In primo caſu, id eſt data ſcientia ſtatuti, extra dubium eſt forenſem ligari, quia forum ſortitur ratione delicti, cap. *ult de for. competen.* cap. *Tuarum*, *de privileg.* Authen. *Qua in provincia*, *C Ubi de crim. agi oport.* cum concord. de quibus hic in gloſ. 2. *in princip.* & forum ſortiri & ſtatutis ligari à pari procedunt, cap. *Ut animarum*, *de Conſtitut. lib.* 6. Archid. in cap. *Quo jure*, *nu.* 16. 8. *diſtinct.* Butr. poſt Innoc. in *rubric. de conſuetudin. nu.* 7. *verſ. Nam regulam habetis*, Seraphin. *deciſ.* 1018 *nu.* 6. & ita in hoc primo membro determinat gloſ. 2. *hic* Hoſt. *ante num. primum, verſ. Si vero non ſubditus* Henric. Boich. *nu.* 15 *verſ. Aut ſcientes.* Butr. *nu.* 19. Cardin. *nu.* 2. *poſt med. verſ. Dic ergo*, Anchar. *nu.* 7. *verſ. Quandoque non ſubditus*, Abb. *num.* 7 *verſ. Conclude*, Felin. *nu.* 4. *verſ. Circa primam quæſtionem*, ubi alios refert, & Marian Socin. *nu.* 13. dicens poſt Abb *nu.* 6. hanc eſſe communem opinionem Legiſtarum in l. 1. *C. de Summa Trinit. & fid. Cathol.* Calder. in cap. 1. *in* 9. *col. verſ. Quinto quæro*, *ſupra*, *de raptor.* & nullus diſcrepat.

25 Sed objicies: Indulgentia conceſſa ab Epiſcopo non prodeſt in non ſubditis, ut eſt caſus in c. *Quod autem*, *ſupra de pœnit. & remiſſ.* & tamen eſt favorabilis: ergo & longe minus debet eis obeſſe pœna ſtatuto Epiſcopi impoſita, quæ odioſa eſt arg. l. *Cum quidam ff. de liber. & poſt* & cap. *Odia*, *de reg. jur. lib.* 6. At reſpondetur cum Hoſt. *hic nu.* 3. & Henric. Boich. *nu.* 15. *verſ. Nec obſtat*, hæc fieri propter ſalutem animarum: idcirco enim indulgentia non prodeſt non ſubditis, ne pœnitentiæ enerventur, quod expedit animabus, cap. *Cum ex eo*, §. *Ad hæc*, *ſupra de pœnit. & remiſſ.* Sed pœna ſtatuti afficit non ſubditos, ut medicina percepta de delicto, quod commiſerunt, citius pœnitentiam

agant,

agant, quod ſimiliter expedit animarum, ut legitur. & notatur in cap. *Cum medicinalis, infra eod. lib. 6.* Quare, ut inquit Hoſtien. *d. num.* 30. Hanc pœnam dilatamus, quia ipſam non odioſam, ſed favorabilem judicamus, ut patet in eo, quod leg. & notat. in cap. *Si quem, infra eodem*, vel dic forenſem ligari pœna ſtatuti, quia ratione delicti fortitur forum in territorio ſtatuentis; & ſic de non ſubdito
26 efficitur ſubditus, ut in juribus ſupracitatis *num.* 24. Sed ratione indulgentiæ non efficitur ſubditus, cùm hoc non reperiatur jure cautum: nam ſubditus quis dicitur tantummodo vel ratione domicilii, vel ratione originis, vel ratione delicti, vel contractus, aut rei ſitæ, ut in cap. *Volentes, de privileg. lib. 6.* & in cap. *Nullus, de tempor. ordin. eodem lib.* & *hic* notat Henrich Boich. *num.* 15. *verſ. Aut quæris*, & quia à non ſuo judice nullus ligari poteſt, vel abſolvi; meritò non ſubditis indulgentiæ non ſuffragantur, ut dicitur in prædicta Decretali, *Quod autem.*

27 Sed urgebis: tempore, quo fit ſtatutum, ſtatuens non habet juriſdictionem in actu in non ſubditos; unde cùm ſtatutum aſſumat vires tempore promulgationis, non eſt potens ad comprehendendum non ſubditos, cum antequam veniat caſus juriſdictionem tribuens, ideſt patratum delictum in loco ſtatui nequeat ſtatuens ſuam juriſdictionem actualiter exercere, argumen. cap. 1. *de off. Ordinar, lib. 6.* ubi deciditur Archiepiſcopum non poſſe deputare officiales in diœceſibus ſuorum Suffraganeorum pro appellationibus ad eum interponendis, quia ex quo appellationes non ſunt interpoſitæ, juriſdictionem actu exercere non de-
28 bet. Verum reſpondetur objectum non obtinere in ſtatuto ſed in ſententia, quæ regulariter jus præſens reſpicit, & ſuper certis præteritis, vel præſentibus bene rimatis eſt tantum ferenda, non autem ſuper futuris. ut §, *Curare, Inſtitut. de action.* & cap.
29 *Iudicantem, 30. quæſt. 5.* At ſecus eſt in ſtatuto quia fertur ſuper futuris, & ſic incertis, ut cap. *Cognoſcentes*, & cap. *fin. ſupra de Conſtitut.* Cum enim ſtatutum ſit quædam lex, quæ ſemper loquitur, l. *Arianus, C. de hæret. & Manich.* niſi expreſsè revo-
30 cetur, ſemper durat, cap. *fin. ſupra de offic. Delegat.* & ſic cum habeat tractum ſucceſſivum injicit vinculam tempore delicti. Et hanc rationem differentiæ inter ſententiam, & ſtatutum aſſignat Ioan. Andr. & Cardin. in cap. *Sacro* §. *Caveant, ſuper verb. Profuturis, infra eodem*, Guil. de Monte Laudun. & Gemin. in cap. 1. *ſuper verb. A ſententiis, de privileg. lib. 6.* quos hic refert, & ſequitur Henrich Boych. *num.* 5. ubi etiam *num.* 6. & 7. ponit alias octo differentias inter ſtatutum, & ſententiam quoad pœnam excommunicationis, quas non refero, quia ad rem præſentem non faciunt. Item propoſitam rationem diverſitatis reddit etiam Marian. Socin. *hic num.* 29 & plerique alii, & eod. modo reſponderi poteſt ad l. *Obſervandum, ff. de offic. Proconſul.* ubi Proconſul non poteſt cauſam delegare, antequam ingrediatur provinciam, quia adhuc non habet juriſdictionem in actu, licèt habeat in habitu; & ad l. *Vſusfructus, ff. de ſtipulat. ſervor.*

31 Ampliant nonnulli concluſionem ſuperiùs firmatam, ut locum habeat etiamſi forenſis delinquens in territorio ſtatuentis ſit ei ſuperior, quia nihilominus data ſcientia ligatur pœna ſtatuti generaliter loquentis, quod ſenſit Innocen. *hic* poſt med. ibi, *quia non eſt generalis, à contrario ſenſu*: nec non ibi, *licèt Archiepeſcopi alias legem in ſubditos factam ſervare teneantur.* Unde ſi ſtatuto Epiſcopi caveatur: quiſquis in diœceſi mea luſerit ad Azardum ſit excommunicatus, ſi Metropolitanus ludat in diœceſi Epiſcopi data ſcientia ligatur pœna ſtatuti, ut tenuerunt Hugo, & Barthol. Brixien. relati à Io. Andr. in reg. *Cui licet. num. 9. de regul. jur. lib. 6.* Archid. in cap. *Vt animarum, n. 2. verſ. Ego credo, de conſtit. eod. lib.* Et hanc partem ſequutus fuit Paulus de Biaſuciis diſputando in civitate Senenſi, ut refert Marian. Socin. *hic nu.* 15.

Sed contrariam opinionem probarunt Laurentius, Ioannes, & Bernardus Bovincialis relati à Io. Andr. in d. reg. *Cui licet num.* 8. Hoſtien. *in Summa hujus tituli*, §. *Quis valeat excommunicari*; *verſ. Quid ergo*, ubi ait: certò certius teneas, quod ſicut ſententia, vel canon proferentem non ligat, ita nec proferentis Superiorem, Ioan. Calder. in cap. 1. *ſupra de raptor.* Gaſpar. de Calder. *in repetit.* cap. *Noſtro, de pœnit. & remiſſ.* Petr. de Anchar. in cap. 1. *in 12. quæſt. principali de conſtitution.* Demum pro hac opinione poſt prolixam diſputationem concludit Ioan. Andr. in dicta regula, *Cui licet à num.* 2. Et idem tenet ſuccinctè in cap. *Cum inferior, nu. 2. de major & obedient.*

In hoc opinionum conflictu Henrich Boych in eod. cap. *Cum inferior num.* 9. credit ſecundam opinionem eſſe veriorem in foro judiciali, ſed in foro pœnitentiali primam eſſe tenendam, quia tutior, & ſecurior pro anima, argum. cap. *Iuvenes, de ſponſalib.* cum concordantib. per eum allegatis. Similiter Marian. Socin. *hic num.* 17. dicit in foro judiciali communiorem, & veriorem eſſe ſecundam opinionem, ſed in foro animæ ſibi magis placere primam per rationem Henrich Boych. Hoc tamen eſt optimum conſilium, ſed non præceptum, quia ubi in aliquo articulo utrinque ſunt opiniones, etiam in foro pœnitentiali licitum eſt ſequi opinionem veriorem, ſeu probabiliorem, licèt contraria ſit tutior, c. *Placet, in fine, de converſ. conjugat.* & can. *Nicæna, 31. diſt.* & fuſiùs probavi in cap. *Ne innitaris, num. 169. & ſeqq.* & *num. 236. de Conſtitution.*

32 In ſecundo caſu, ideſt data ignorantia ſtatuti, ſubdiſtingue: nam aut ſtatutum punit factum à jure communi damnatum, puta homicidium, furtum, ſacrilegium, & hujuſmodi: & tunc forenſis utcumque ignorans ligatur pœna ſtatuti, quia in facto generaliter damnato non poteſt allegari juſta
33 ignorantia. Aut punit factum aliàs non damnatum à jure, puta ſal vendere extra civitatem, vel provinciam frumentum aſportare, vel mercimonia deferre non ſolutis vectigalibus: & hoc caſu forenſis contraveniens pœna ſtatuti non ligatur. Ita notabiliter diſtinguit gloſſ. 2. *hic.* quo concordat Butr. *num. 7. verſ. Ideo ego pondero*, Anchar. Bart. & alii quos citat & ſequitur Marian. Socin. *num.*
34 36. Quod tamen procedit ſi ignorantia ſit probabilis, ſecus verò ſi ſit craſſa, vel ſupina, ut notat. gloſſ. in cap. 2. *in ver. Supina*; *de conſtitut. lib. 6.* Veluti ſi forenſis in loco ſtatuti traxerit tantam moram, ut veriſimiliter debeat eſſe informatus de illius pœna, vel ſi in partibus circumſtantibus id communiter ſtatutum reperiatur, juxta notata per Bart. in l. *Cunctos populos, C. de ſumm. Trinit. & fide Cathol.* & per Jo. Andr. in d. c. 2. quos refert, & ſequitur Butr. *hic nu.* 9.

Tu

35 Tu verò adverte, quia quoad ſecundam partem
hujus diſtinctionis , ſcilicet ignorantes non ligari
pœna ſtatui punientis factum à jure alias non dā-
narum , conveniunt unanimiter omnes , prout
hanc eſſe communem opinionem omnium Do-
ctorum atteſtatur Marian. Socin. *hic nu.* 49 Sed
quoad primam partem ſcilicet, quando ſtatutum
36 punit factum aliàs damnatum, Io. Andr. *hic num.* 5.
verſ. Imo dic, & in cap. 2. *in gloſ. Ordinaria, in verb.
Ignorantes, de Conſtitut. lib.* 6. contra gloſſ. noſtram
tenet ignorantes non ligari , quia licèt ſciant factū
damnatum à jure, tamen ignorant novam pœnam
à ſtatuto impoſitam. In hac varietate Butr. *hic num.*
37 9. *verſ. Si verò ignorat.* putat primam opinionem
gloſſæ eſſe veram, & Abb. *num.* 9. *verſ. Et hæc opinio
videtur* affirmat eam eſſe veriorem de rigore juris:
opinionem verò Jo. Andr. eſſe æquiorem, & ſic
reſidet, Marian. Socin. luculenter diſputat hunc
articulum in utramque partem *à num.* 26. *uſque ad
num.* 47. *& num.* 36. concludit ſibi placere primam
opinionem gloſſæ, licèt fateatur eſſe ſatis dubiam:
præcipuè movetur quia cùm delinquens non ig-
noraverit factum [illegible] damnatum , videtur con-
ſentire in omne genus pœnæ, argum. l. 1. §. *Beſtias,
ff. de poſtul.* & [illegible] *ff. de crim. expil. hæred.* cum ſimi-
lib. ut per eum.

Opinioni gloſſæ ego etiam adhæreo , tum per
ratione Marian. Socin. quæ multum ſtringunt, tū
quia eam ſequuntur ferè omnes Doctores: & mul-
38 tos refert idem Marian. Socin. *ad num.* 36. Sed
eam limito in pœna excommunicationis, prout li-
mitat Anton. de Butr. *hic num,* 9. *verſ. Sed quidquid
ſit*, ubi ait ſe credere opinionem gloſſæ eſſe veram
in aliis pœnis præterquam excommunicationis, &
39 paulò infra rationem reddit, quia ſententia excom-
municationis regulariter non ligat niſi ex con-
temptu, ut cap. *Sacro, infra eod. cum ſimilib.* Sed ille,
qui ignorat, non dicitur contemnere, ut inquit gloſ.
40 *notab.* in l. *Si ignorans, in verb. Contemnit, ff. Locati:*
ergo nec ligari poteſt cùm in ignorantem non ſit
dare contemptum : quod non contingit in aliis
pœnis: & hoc idem probat tex. noſter non violan-
do litteram, ſecundum eum.

41 In dubio autem an delinquens præſumatur ha-
bere ſcientiam, vel ignorantiam ſtatuti, bonus ju-
dex arbitrabitur ex conjecturis, puta ex mora, quam
ibi traxit, modica, vel magna , ut tetigi ſupra *n.* 34.
& in dubio ſtandum eſſet illius juramento, cap. *Si
verò il ſecundo, [illegible] eod.* ſecundum Hoſtien. *hic num.*
1. *verſ. Tu autem [illegible]*, Henrich Boich, *num,* 15. *verſ.
Verum quis præſumatur* Cardin. *num.* 2 *prope fin.
verſ. Dic ergo arbitrandum*, Abb. *num.* 10. & Ma-
rian. Socin. *num.* 49. & 50 ubi plenius declarat
quando delinquens præſumatur ſcire, vel ignorare
pœnam Statuti.

42 Secundum membrum principale eſt quando
Statutum eſt particulare, & comprehendens cer-
tas perſonas dumtaxat; & tunc refert: nam aut ſta-
tutum loquitur de non ſubditis, qui ſunt inferiores
ipſi ſtatuenti, puta ſi Patriarcha habens Archiepiſ-
copos ſuffraganeos ſic ſtatuat: Quicumque Archi-
epiſcoporum fecerit ante ſe Crucem ferri in pro-
vincia mea, ſit excommunicatus : & tunc Innoc.
hic poſt med. verſ. Si autem Patriarcha, tenet ſtatu-
tum valere, quia in ſubditos, & Archiepiſcopos li-
gari: & eum ſequitur Hoſtien. *nu.* 3. argum. cap.
Quæ contra mores, 8. *diſtinct.* & Anchar. *nu.* 7. *verſ.*
43 *Tertia eſt opinio*; Aut ſtatutum loquitur de non ſub-
ditis, qui ſunt pares ipſi ſtatuenti, ut ſi Archiepiſco-
pus ſtatuat : Quicunque Archiepiſcoporum fecerit
ante ſe Crucem ferri in provincia mea, ſit excom-
municatus : & tunc ſunt opiniones. Innocentius
hic circa med. verſ. Unde ſi aliquis, tenet ſtatutum non
valere, quia non eſt generale, & quia non compre-
hendit ſubditos , cum nullus Archiepiſcopus ha-
beat ſubditos Archiepiſcopos , contra quos non
licet facere legem. Sed Hoſtien. *hic num.* 3. *verſ. Quod
autem Archiepiſcopus*, tenet contrarium, id eſt Archi-
epiſcopum ligari, & movetur per tex. in cap. *Ex
tuarum, in fin. de auth. & uſu pall.* Item quia ex opi-
nione Innocentii ſequeretur, ut quis non poſſet fa-
cere ſtatutum contra peregrinos delinquentes in
loco juriſdictionis ſuæ: quod eſt falſum. Similiter
Abb. *hic num.* 7. *verſ. Articulus iſte*: quamvis fateatur
hunc articulum eſſe dubium, tamen dicit poſſe te-
neri opinionem Hoſtien. quia cùm ſtatutum ha-
beat tractum futurum, & ſic lex territorii feratur
in tempus habile videtur ſtatutum valere, cum di-
cat juriſdictionem in territorio ſuo , & ſequitur
Marian. Socin. *n.* 27.

44 Ultimò quærunt hic DD. cum gloſſ. 2. an Sta-
tutum, vel ſententia duret ultra tempus ſtatuentis,
vel ſententiam proferentis , & concludunt ſtatu-
tum durare, quia cùm ſit lex quædam , perpetuò
durat, niſi revocetur expreſsè. In ſententia verò di-
ſtinguunt ut hic per Abb. *un.* 12. Hanc differen-
tiam tetigi ſupra *num.* 28. *&* 29. Sed latius proſe-
quar in quæſt. ſequenti in 2. *parte à num.* 50. *uſque
in finem.*

45 Ex facto quæſitum eſt an Capitulum ſede va-
cante potuerit præcipere Sacriſtæ ſub pœna ſu-
ſpenſionis, ne aſportaret ſacram ſuppellectilem ex-
76 tra Eccleſiam abſque Capituli licentia : An verò
hujuſmodi præceptum per ingreſſum Epiſcopi ex-
piraverit.

47 Prima pars quæſtionis eſt clara , quia in Capitu-
lum ſede vacante tranſit omnis juriſdictio c. 1. &
cap. *Cum olim*, ubi omnes notant, *de majorit. &
obedien.* cum concord. Ideoque etiam poteſtas ſu-
ſpendendi Bellamer. *concl.* 244 Joan. Franciſ. Pa-
vin. *de offic. & poteſt.* Cap. *Sed vacant. in* 2. *parte prin.
quæſt.* 6. *in fin.*

Et eo magis hoc caſu , quia ſtatuit circa res ad
cuſtodiam ipſius Capituli pertinentes, ut not. Ar-
chid. & Ioan. Andr. in cap. *Generalem , de elect.
lib.* 6.

48 Quod procedit etiam conſtituto Vicario juxta
formam Concilii Tridentini *cap.* 16. *ſeſſ.* 24. quia
Vicarius exercet juriſdictionem nomine Capitu-
49 li, & propterea non abdicatur ab ipſo Capitulo ju-
riſdictio ; imò in Vicarium non tranſeunt quæ re-
quirunt ſpeciale mandatum , ut ſæpius reſpondit
Sacra Congregatio Concilii.

50 Quoad ſecundam partem dubia eſt quæſtio, an
licentia, vel præceptum expiret per mortem con-
cedentis, vel præcipientis, quam tractant DD. in
Clem. *fin. de elect.* & communiter recipitur opi-
nio negativa, quæ eſt Cardin. ibi *in* 5. *qu.* ſed quia
res eſt controverſa, & multi aliter ſentiunt , ideò
quod pertinet ad hanc quæſtionem, videtur vera
51 diſtinctio gloſſæ 2. hic : nam aut Capitulum ſede
vacante procedit per modum ſtatuti; & tunc etiā
ſi ſtatutum imponat pœnam pro futuro delicto,
non expirat ſede plena. In hoc celebris eſt prælle-
gata quæſtio Feder. de Senis 16. *num.* 1. quæ inci-
pit , *Capitulum Eccleſiæ Cathedralis* , & dicit Pa-
vin.

vin. *qu. 6. primæ partis principalis, num.* 4. *verſ. Et fateor*, ſe non reperiſſe aliquem famoſum Doctorem contrarium tenentem; & in Epiſcopis eſt tex. in cap. *clericos* 3. *qu.* 4. & hic non eſt caſus noſter, quia Capitulum non proceſſit ſtatuendo generaliter.
52 Aut Capitulum procedit per modũ ſententiæ, vel interdicit, qui eſt caſus noſter; & tunc præceptum expirat per mortem præcipientis: ad hoc eſt tex expreſſus in l. *final. ff. de pœn*, Hæc diſtinctio
3 in effectu eſt gloſſæ magnæ hic, cujus hæc ſunt verba (Quid ſi moriatur, vel transferatur ad aliam Eccleſiam qui tullit illam ſententiam, numquid tenet poſt mortem, vel receſſum, ut qui contrafaciant ſint excommunicati? videtur quod ſic, quia ſcripta Epiſcoporũm anathematizant etiam poſt mortem, & facere poſſunt decretum, itaut qui contrafaciat, puniatur, 3. *quæſt.* 4. nullus, &c. arg. contra: dicit lex quod interdictum non durat ultra juriſdictionem interdicentis, l. *ult. ff. de pœn.* Dici poteſt quod interdictum, ſive ſententia excommunicationis ſimpliciter lata non durat ultra tempus proferentis, niſi ſucceſſor etiam confirmet, & ratam habeat; ſed cum diffiniendo ſtatutum, ſeu decretum aliquod facit, ligat etiam poſt receſſum, quia ſtatuta hujuſmodi perpetua ſunt. *de offic. deleg.* c. *ult.* niſi expreſſim per ſucceſſorem revocantur) Sequitur Ant. de Butr., *hic n.* 10. ubi ait (Dic quod ſtatuta, quæ ut edicta dependentiam nõ habent perpendiculariter ſuper potentia ſtatuentis, & ſic ipſam non aſſumit pro cauſa permanendi, ſed producendi, ex eo quod prodita à ſe vires ſumunt, durant, & non extinguuntur extinctione juriſdictionis: ſententia verò, quæ perpendiculariter habuit ſuum effectum, & vim promovendi à provinciante, & ab ejus poteſtate perpendiculariter dependent, prout ſententia eſt in fieri, quia nondum ex contraventione laqueum injecit, extinguitur) hæc Butr. Item Anchar. *nu.* 9. (Tu dic quod quædam emanant per viam ſtatuti: & tunc mortuo, vel translato ſtatuente, vel aliter ejus juriſdictione finita ligabitur qui poſtea contrafecit, cap. *ult. de offic. Leg.* Quædam emanant per viam ſententiæ; & tunc aut ſententia fuit purè lata, & perpetuò ligat: ſi verò ſententia non fertur pura, ſed ſub conditione; & tunc ſi exiſtat conditio poſt mortem judicantis, vel extinctam juriſdictionem: & non ligat: & pro tanto dicit Innocent. in c. *Pro illorum, de præbend.* quod ſi delegatus profert excommunicationis ſententiam generalem in contradictiones, & rebelles, non erit illa perpetua, ſed expirat mortuo, vel revocato delegato: & idem dicit Io. Andr. *ne ſede vacant.* cap. 1. *lib.* 6. In Ordinario mortuo, vel translato, quod ejus ſententia conditionalis non ligabit contrafacientem ſede vacante, vel in tempus ſucceſſoris) Item Abb. *hic nu.* 12. dicens (Nunquid ſtatutum, ſeu ſententia ducat ultra tempus diſponentis? Concludit quod ſtatutum cùm ſit lex quædam, perpetuò durat, niſi revocetur expreſsè: unde dicit Federic. quod ſi Capitulum ſede vacante fecit ſtatutum, durat etiam creato Epiſcopo, niſi expreſsè revocetur per Epiſcopum. In ſententia dic concludendo notabiliter, quod aut ſententia iniecit vinculum tempore proferentis, aut non. Primo caſu durat ultra tempus proferentis, exemplum in excommunicatione: unde excommunicatus per Epiſcopum remanet excommunicatus poſt mortem Epiſcopi, cap. *Paſtoralis*, §. 1. *de offic. Ordin.* ſed reſpe-

58 ctu proceſſus, vel effectus producendi in futurum, ſententia tollitur per remotionem judicis, qui ſententiam tul.t) & idem Abb. in cap. *Cum ad hoc. de Cleric. non reſiden. ſub. n.* 9. Idem eſt in qualibet alia
59 ſententia lata generaliter ſub conditione, quæ expirat per mortem proferentis, ex quo non habuit in vita effectum conſumatum. Ad idem poteſt adduci textum in l. *fin. ff. de pœn.* ubi diſponitur, ut ſi a-
60 liquis magiſtratus interdicit alicui ob novum delictum ne exerceat certam artem, tollitur hoc interdictum, ſeu prohibitio ipſo facto finito magiſtratu illius. Item Federic *d qu.* 16. *n* 6. poſteaquam conclusit Capitulum poſſe facere ſtatuta pœnalia duratura etiam in tempus Epiſcopi. (Non obſtat, inquit, ff. de pœn. l. *ultim.* cum ſimilib. cum ibi notat. nam illud locum habet cùm interloquendo, vel ſine cognitione alicui interdictum eſt uti arte ſua: ſecus ſi diffiniendo, vel legem condendo, quod cum magna ſolemnitate fit.)

Contrarium cenſuit Io. de Do in hac quæſt. Si Epiſcopus excommunicavit Clericum, qui in pro-
61 prio fundo ædificavit Eccleſiam, ſi Eccleſiam illam in aliquos Religioſos ſine ſuo conſenſu transferret, quam eo mortuo, & ſede vacante religioſo loco univit: clericus eſt excommunicatus, quia ſententia juſta à ſuo judice lata, nec fuit appellatũ, licèt lata ſub cõditione, cap. *Romana*, §. *caveãt*, *de appel. lib.* 6.

Verumtamen ejus opinio reprobatur ab Ægidio de Soſa, ut per Pavin. *de off. & poteſt cap. ſed vacan. qu.* 6. *p. par. princ. n.* 10.

Confirmantur prædicta in caſu præſenti, quia Capitulum prohibuit aſportationem ſine ſua licentia: ſed hanc licentiam non poteſt Capitulum concedere aſſumpto Epiſcopo: ergo ejus mens fuit ligare tantùm per tempus, quo ad eum pertinebat licentiam concedere; & ſic aſſumpto Epiſcopo interdictum non ligat ex defectu voluntatis interdicentis ſecundum ea, quæ dicta ſunt ſupra *num.* 8. & 12.

De Sent. Excomm.

Cap. Perpendimus.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicati ob violentam manuum injectionem in Clericum non tenentur in mulmultis caſibus adire Sedem Apoſtolicam.*

2 *Clericus dimiſſo habitu ſe enormitatibus ingerere perdit privilegium Canonis, & n.* 13. *Sed non privilegium fori, n.* 4. 5. 8. & 17. *Et quid poſt Concilium Tridentinum n.* 15.

3 *Percutiens, ſeu interficiens Clericum, qui dimiſſo habitu ſævis enormitatibus ſe immiſcuit, non eſt excommunicatus, & n* 13.

4 *Clericus, qui dimiſſo habitu ingreditur bellum, vel aggreſsiones, captus debet reſtitui eccleſiaſtico judici.*

5 *Clericus, qui dimiſſo habitu, & tonſura commiſcet ſe enormitatibus, poteſt puniri per judicem ſæcularem, licèt non fuerit ter monitus, ſecundum unam opinionem.*

7 *Saltem ſi in enormitatibus diu perſeveravit, ſecundum aliam opinionem.*

8 *Contrarium.*

9 *Pri-*

9 Privilegium Canonis quo jure interdictū fuerit. Facilius perditur, quam privilegium fori. ibid. Et quid poſt Concilium Tridentinum, n. 16.

10 Extenſio de caſu ad caſum fieri non debet, etiā ex majoritate rationis ubicumq; poteſtas conceditur laicis ſuper juribus, & perſonis eccleſiaſticis.

11 De privilegio clericali ſecundum Canones eſt judicandum, nec ſuper his ſtandum eſt legibus, ſtatutis, vel conſuetudinibus laicorum.

12 Clerici, qui dimiſſo habitu, & tonſura ingerūt ſe enormitatibus, an, & quando perdant privilegium clericale, & n. ſeqq uſque in finem.

13 Quid de privilegio Canonis. Et quid de privilegio fori, n. 15. & 16.

14 Clerici habitum clericalem dimittentes ex vanitate, vel negligentia non perdunt privilegium Canonis ante trinam monitionem; ſecus ſi ex iniquitate, vel malitia.

PERPENDIMUS. Difficilis eſt hæc Decretalis quoad caſus poſitionem; ſed difficillima, & maximè intricata in materia quoad conciliationem, & extricationem jurium, quæ illi contradicere videntur, ut inquit Cardinalis Zabarella in ſua ſolemni repetitione in princip.

1 Ad faciliorem intelligentiam præmitte Canonē, *Si quis ſuadente, 17. quæſt. 4* continere duas regulas. Prima eſt, quod injiciens manus violentas in Clericum, excommunicatus eſt. Secunda, quod pro abſolutione obtinenda tenetur Sedem Apoſtolicā adire; & quamvis hæ duæ regulæ ita ſe habeant ad invicem, ut una veniat in conſequentiam alterius: hoc tamen non eſt perpetuū, quia multi excipiuntur caſus, in quibus percuſſores Clericorū ſunt excommunicati, & tamen non ſunt mittendi ad Curiam pro abſolutione, ut c. *Mulieres*, cap. *De cætero*, *ſupra eod.* & cap. *Cum illorum*, cap. *Quamvis*, ubi cōplures caſus exprimuntur, & cap. *ultim. infra eod.* unde non ſequitur per neceſſe, Percutiens Clericū eſt excommunicatus: ergo eſt cogendus adire Sedem Apoſtolicam. Sed bene ſequitur; Non eſt cogendus adire Sedem Apoſtolicam, ergo excommunicatus non eſt, cùm multi incidant in hujuſmodi excommunicationem, qui tamen ad Curiam non ſint mittendi, ut in præcitatis juribus, & in aliis concordantibus.

Hoc præmiſſo, cùm in hoc cap. dicatur interfectores iſtius ſacerdotis non eſſe cogendos ire ad Curiam pro abſolutione: hinc etiam referunt duo principales intellectus ad hanc Decretalem. Primus eſt, quod iſte ſacerdos gaudebat privilegio clericali, & ideo illius interfectores inciderent in excommunicationem, quæ eſt prima regula prædicti Canonis, *Si quis ſuadente*; ſed tamen in odium dicti ſacerdotis, qui dimiſſo habitu ſeditionem fecerat, relevabantur ab onere adeundi Sedem Apoſtolicam, quæ eſt ſecunda regula eiuſdem Canonis, & juxta hanc lecturam Cardinalis, & Mar. Socin. ſummant ſic: Percutiens Clericum, qui habitu clericali dimiſſo ſævis enormitatibus ſe immiſcuit, pro abſolutione ab excommunicatione, quam incurrit, non eſt ad Sedem Apoſtolicam mittendus. Hoc dicit, & ſecundum hunc intellectum, quem Jo. Andr. *hic nu. 2.* dicit eſſe ſatis amicum litteræ, Abbas antiquus ſic ponebat caſum; non eſt mittendus ad Curiam interfector Clerici in ſeditione occiſi, & Abbas Siculus: Percutiens, vel interficiens clericum ſe dimiſſo habitu clericali ſævis enormitatibus immiſcentem non tenetur ire pro abſolutione ad Sedem Apoſtolicam, licèt iſti caſus utriuſque Abbatis ſint generales ad utramque lecturam, ut mox patebit.

2 Secundus intellectus eſt, quod iſte ſacerdos non gaudebat privilegio clericali, & illius interfectores propterea non tenebantur ire ad curiam pro abſolutione, quia non erant excommunicati: & ſecundum hanc lecturam Decretalis communiter ſic ſummatur: Clericus dimiſſo habitu ſe enormitatibus ingerens perdit privilegium clericale, ſcilicet Canonis Hoc dicit Io. Andr. Butr. Card. Anchar. & Felin. vel aliter ſecundum Marian. Socin.

3 Percutiens, ſeu interficiens clericum, qui dimiſſo habitu ſævis enormitatibus ſe immiſcuit, non eſt excommunicatus. Loquitur ergo hæc Decretalis de privilegio Canonis, & ſic facit ad titulum;

4 non autem de privilegio fori, quod non amittit Clericus, qui dimiſſo habitu, & tonſura ſe immiſcet enormitatibus ante trinam monitionem, ut

5 cap. *Contingit, il ſecondo*, & ibi dixi *n. 6. & n. 9. infra eod.* & hunc intellectum amplectitur hic Io. Andr. *n. 5.* dicens, Si clericus ſumptis armis, & dimiſſo habitu ingreditur bellum, vel aggreſſiones, quoad illos, qui tunc eum percutiunt, perdit privilegium, ſed non quoad forum: unde tunc captus debet reſtitui eccleſiaſtico judici: & eumdem intellectum dicit eſſe veriorem, & magis communem Alex. in *conſ. 8. Videtur ſuper primo n. 3. lib. 1.* & ſecundum hoc conſ. Alex. millies, imò ſemper fuiſſe judicatum per Curiam & Concilia Neapolitana, atteſtatur Grammaticus *ſuper Conſtitutionibus Regni fol. 29. col. 1. verſ. Decimo utique.*

6 Non diffiteor tamen multos intelligere hoc c. etiam in privilegio fori, adeout clericus, qui dimiſſo habitu, & tonſura immiſcuit ſe enormitatibus, puniendus ſit per judicem ſæcularem, etiamſi non fuerit ter monitus à Prælato ſuo; & hanc opinionem tamquam magis communem pluries ſervatam fuiſſe atteſtantur Boer. *deciſ. 69. & ſeq.* & Guilelm. de Benedict. *in 2. p. repet. cap. Raynutius, fol. 81. n. 149. & ſeq.* ſecundum quam etiam deciſum fuit per Parlamentum Tholoſanum teſte Guido Pap. *deciſ. 138. In Camera Conſilii*, quos refert, & ſequitur Iulius Clarus *in practic. crimin. §. fin. qu. 36. verſ. Quæro modo*, concludens ſecundum magis communes deciſiones, & conſuetudine approbatas; Clericum ſive in ſacris, ſive in minoribus conſtitutum, qui dimiſſo habitu clericali aliquod enorme delictum committit etiam nulla monitione præcedente amittere privilegium fori, & poſſe à judice laico puniri; & putat ab hac opinione non eſſe conſulendo, aut judicando recedendum.

7 Alii verò eamdem opinionem ſequuntur in eo tantùm caſu, in quo tales Clerici in enormitatibus diu perſeverant, & deprehenduntur in illis; ita Hoſt. *hic ante num. 1. in ver. Non propulſando*, ubi ait ſpeciale eſſe in illis Clericis, qui non ex vanitate, vel negligentia, ſed ex iniquitate, & malitia habitum clericalem dimittunt, & contra Deum, & juſtitiam, & honeſtatem cleri inverecundè tyrannidi, & enormitati ſcelerum ſe immiſcent, & deprehenduntur, ut ipſo facto privilegium abjiciant clericale, ut hic, & in cap. Cum non ab homine,

mine, §. *In articulo*, *ſupra eodem*, & in c. 2. *Ne Cler. vel Monach.* & hanc opinionem tamquam magis communem obſervari, & ſuo tempore obſervatam fuiſſe affirmat Stephanus Aufrer. *in tract. de poteſt. ſecular. ſuper eccleſ. & perſon. eccleſiaſt. in 1. reg numero 27. tom. 14 Tractatuum fol. 392.* quem refert. Covar. *pract. quæſt. 32. poſt num. 2. verſ. Tertiò hic erit*, ſubdens ſe credere eam moribus receptā in Clericis primæ tonſuræ, ſed & Caſſan. *ſuper conſuetud. Burgund. fol. 50. num. 55* ait ſe vidiſſe hanc opinionem communiter ſervari.

8 Sed certè hæc opinio non probatur in hoc cap. quia loquitur de privilegio Canonis, ſecundum magis communem intellectum, cui multum applaudit littera, dū dicit interfectores dicti ſacerdotis non eſſe cogendos Apoſtolicam Sedem adire pro abſolutione obtinenda: quæ verba videntur magis congruè excommunicationi, quę incurritur ex dicto Canone *Si quis ſuadente*, quàm illi, quæ incurritur propter violatū privilegium fori per cap. *final. de immunit. Eccleſ. lib. 6.* Nec refragatur quod iſte Comes violaverit etiam fori privilegium, ex quo de ipſius mandato ſacerdos fuit fuſtigatus, & patibulo traditus: & tamen tenendo ſecundam lecturam non incidit in excommunicationem: nam reſpondetur Comitem hæc mandaſſe ut personam privatam; & ita communiter intelligitur hoc capitulū, ut inquit. Cardin. *hic num. 5. in prima oppoſ. & num. 8. in 13 oppoſ.* Nec repugnant verba illa textus: à B Comite juſſus eſt fuſtigari, qui poſtea de ejus mandato traditus patibulo expiravit, quia poſſunt congruere etiam privato, quicquid contra ſenſerit Alex de Nævo, & ideo textus hos appellat interfectores; quod verbum propriè convenit privatis perſonis, & interfectores vocat non ſolum eos, qui presbyterū duxerunt ad patibulum, ſed etiam Comitem, qui hæc fieri mandavit, ut inquit Hoſt. *hic ante num. 1. in verſ. Interfectores*; unde Comes non fuit excommunicatus ut violator privilegii Canonis, quia hoc privilegium ſacerdos amiſerat dimittendo habitum, & ſævis ſe immiſcendo.

9 Ratio autem cur facilius amittatur privilegium Canonis, quàm fori eſt, quia privilegium Canonis eſt inductum ex conſuetudine Eccleſiæ, nempe ex decreto Innocentii II. edito in Concilio Lateranen. II *cap. 15.* licèt aliud videatur innuere Concilium Triburienſe *cap. 20.* ut dixi in cap. *Cum contingat, num. 81. de ætat. & qualit.* At privilegium fori eſt de jure divino, cap *Si imperator*, *96 diſtinct.* & Conſtitutiones eximentes Clericos à ſæculari poteſtate non continent jus novum, ſed ſunt juris divini declarationes, ut ibi ait gloſ. *penult.* & nos fusè probavimus in cap. *Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, n. 10. de Conſtitution.*

Non obſtat cap. *Cum non ab homine*, § *In articulo ſupra eodem.* & cap *1. de Apoſtat*, quia loquuntur expreſsè de privilegio Canonis, nec debent extendi ad privilegium fori, quod difficilius perditur, ut prædiximus.

Item non obſtat cap. *Ex parte il terzo, de privileg.* quia ibi non conſtabat eos, qui habitum Clericorum in fraudem reaſſumpſerunt, verè eſſe Clericos, licèt pro talibus reputarentur, ut ibi notat gloſ *final.* & dixi in cap. *Contingit, il ſecondo, numero. 12. infra eodem*, poſt Alex. *conſ. 8. numero 3. lib. 1.*

Non etiam obſtat cap. *2. Ne Cler. vel Monach.* *Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.* ubi Clericis in fraude deprehenſis non ſubvenitur ab Eccleſia: nam reſpondetur dupliciter, ut ibi in gloſ. ultim.

10 Rurſus non obſtat cap. *1. d. vita, & honeſt. Cler. lib 6.* quia loquitur de Clericis ioculatoribus, & hiſtrionibus, qui artē illam ignominioſam per annum exercent. & cum ſit pœnale, & exorbitans, non debet extendi ad alios caſus, etiam ex majoritate rationis, ut eſt. tex. notabilis in l. *Sciendum, ff. ad l. Pompeiam, de Parric. id.* quem ad hoc ponderat Aretin, in cap. *Cum non ab homine num. 60, & 61. ſupra de iudiciis.* Præterea ubicumque poteſtas concedatur laicis ſuper juribus, & perſonis eccleſiaſticis, etiam ex majoritate rationis extenſio fieri non debet, ut in cap. *Tua, il primo, ſupra de decimis*, juncta cap. *Cum in tua, eodem tit.* ſecundum Aretin, *ubi ſupra.*

11 Demum non obſtat contraria conſuetudo quæ viget in aliquibus tribunalibus ut dicunt DD. ſupracitati *num 6 & 7.* nam ut reſpondet Guilel. de Monte Laudun & poſt eum Steph. Aufrer *in repet. Clem. 1 num. 64 & 65 de off. Ordinar. tom 6. eorum. fol. 41.* de privilegio clericali ſecundum Canones eſt judicandum, nec ſuper his ſtandum eſt legibus, ſtatutis, vel cōſuetudinibus laicorum; ſolus enim Papa generalia cleri, & clericorū privilegia poteſt interpretari, ampliare, vel declarare, & ex cauſa reſtringere, ut patet in cap. *Alienationis, de bigamis lib. 6.* cum non reperiantur limitata in hoc ſpeciali caſu niſi quoad privilegium Canonis, in aliis ſtandum erit eorum exemptioni à poteſtate laicali, arg. l. *Sancimus, C. de teſtament.* & l. *Præcipimus, in fin. C. de appell.* cum ſimilibus.

12 Cæterū in hac materia ut planè intelligas quid certò ſit tenendum, cùm quæritur an Clerici, qui depoſito habitu & tonſura immiſcent ſe enormitatibus, perdant privilegium clericale, diſtingue latius: Aut tales Clerici fuerunt ter moniti à Prælato ſuo, aut non: ſi fuerunt ter moniti, perdunt eo ipſo privilegium clericale, ut de privilegio fore eſt text. in cap. *Contingit, il ſecondo, infra eodem*, de privilegio Canonis in cap. *In audientia, infra eod. tit.* & de privilegio exemptionis ab oneribus laicalibus in cap. *ultim de vit. & honeſt. Cleric.* & in Clem. *1. eod. tit.* & in hoc primo membro concordant omnes. Si verò non fuerunt ter moniti,
13 tunc ſubdiſtingue: nam aut quæris de privilegio Canonis, aut de privilegio fori: ſi de privilegio Canonis dic hujuſmodi Clericos ſive in minoribus, ſive in ſacris Ordinibus conſtitutos perdere hoc privilegium eo ipſo, ut eſt caſus expreſſus in d. cap. *Cum non ab homine*, § *In articulo, ſupra eodem*, ibi: (Occiſores Clericorum, aut Presbyterorum, qui contempto clericali habitu tyrannidi, & enormitati ſe inverecūdè immiſcent in odiū clericalis exceſſus, & terrorem, atque correctionem ſimilium canone latæ ſententiæ minimè coercentur. Idem probatur in hoc textu intelligendo cum de privilegio Canonis, prout communiter à
14 DD. intelligitur. Nec obſtant jura, quæ dicunt Clericum non perdere privilegium Canonis per dimiſſionem habitus & tonſuræ ante trinam monitionem, ut cap. *In audientia* & cap. *Contingit, il ſecondo, infra eodem* Quoniam hæc jura loquuntur de clericis, qui ex vanitate, vel negligentia dimittunt habitum, non autem in illis, qui eum dimittunt ex iniquitate, & malitia, ut in caſu hujus Decretalis ſecundum Hoſtien. *hic ante num. 1. in*

ver. Non propulſando: & eſt gloſ. notab. in d. cap. *Cum non ab homine, in verb. Minimè coercentur, ſupra eodem.* Si verò quæris de privilegio fori: tunc refert an agatur de Clericis minorum Ordinum, an verò de Clericis in ſacris. Si de Clericis minorum Ordinum, ceſſat omnis difficultas, quia ex jure noviſſimo Concilii Trident. *cap. 6. ſeſſ. 23.* nullus prima tonſura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus conſtitutus gaudet privilegio fori, niſi beneficium eccleſiaſt. cum habeat, aut habitum, & tonſuram deferens alicui eccleſiæ inſerviat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua ſchola, vel univerſitate de licent. Epiſcopi verſetur. Neque ad hoc requiritur, ut præcedat aliqua admonitio, ſed eo ipſo quod caret aliquo ex prædictis requiſitis, perdit privilegium fori, ut ex ſententia ſacræ Congregationis dixi in cap. *Si*
6 *quis, numero 21 de foro competent.* Quare minores Clerici hodie Ordine inverſo difficilius perdunt privilegium Canonis, quam fori: nam illud non perdunt per ſolam dimiſſionem habitus, & tonſuræ, niſi vel præceſſerit trina monitio, ut in d. cap. *Cum non il ſecondo, infra eodem*, vel ſævis enormitatibus ſe immiſcuerint, ut *hic* & in d. cap. *Cum non ab homine, § in articulo, ſupra eodem.* At privilegium fori perdunt per ſolam dimiſſionem habitus, vel tonſuræ, vel ſervitii Eccleſiæ, licèt non fuerint tertio moniti, nec ſe immiſcuerunt enormitatibus, ut in d. cap. 6. de cujus materia vide quod plenè ſcripſi in d. cap. *Si quis, à num. 19. uſque*
7 *ad num 72. de foro compet.* Si verò agitur de Clericis in ſacris, tunc ſunt opiniones, ſed verior, & communior ſententia eſt eos non perdere privilegium fori, ut oſtenſum eſt ſupra *à num. 4 uſque ad num. 12.* & hoc ſervat Curia, ut dixi in cap. *Cum non ab homine, n. 106. ſupra de judiciis.*

De Sent. Excomm.

Cap. In audientia.

SVMMARIVM.

1 **C**Lericus ut laicus incedens tertiò monitus non reſipiſcens perdit privilegium clericale.

2 *Clericus, qui depoſito habitu arma militaria geſtat, non perdit privilegium clericale ante trinam monitionem, niſi etiam ſævis enormitatibus ſe immiſceat.*

3 *Talis quis eſſe præſumitur in quali habitu reperitur.*

4 *Matronæ pudicitiam attentans in habitu meretricali deprehenſa non tenetur de injuria.*

1 **I**N AUDIENTIA. Clericus, qui à Prælato ſuo tertiò monitus arma militaria non deponit, perdit privilegium clericale. Hoc dicit ſecundum Io. Andr. cum quo Butr. Card. & cæteri concordant: vel generalius ſecundum Abb. Clericus ut laicus incedens, tertiò monitus non reſipiſcens, perdit privilegium clericale. Hoc dicit, & loquitur ſpecificè de privilegio Canonis. Idem tamen juris eſt in privilegio fori, ut cap. *Contingit, il ſecondo infra eodem* & in privilegio immunitatis ab oneribus laicalibus, ut in cap. *ult. ſupra, de vit. & honeſt. Clericor.* & in Clem. *1. eod. tit.*

Nota primò ibi, *Qui arma militaria relicto habitu clericali geſtare nullatenus erubeſcunt.*
2 Clericos non amittere privilegiũ clericale ex eo, quod in habitu laicali arma militaria geſtant, niſi ter moniti non deſiſtant; & ita hic eſt caſus apertus ſecundum omnes. Sed tu hoc limita, niſi ſimul arma militaria aſſumant, & enormitatibus ſe immiſceant, quia tunc cùm aſſumant actum omnino contrarium ordini clericali, ſtatim perdũt privilegium ſine ulla admonitione, ut hic à contrario ſentit gloſſa Bernardi poſt caſum, & firmat Innoc. in cap. *1. num. 3. verſ. Sed alii contradicunt, de Apoſtat.* & Alex. *conſ. 8. Videtur ſuper primo, num. 3. lib. 1.* Aliàs declarationes ad regulam hujus Decretalis poſui in d. cap. *Contingit, il ſecondo infra eod.* ubi plenè videas à *num. 6. uſque ad n. 25.* & ad jura, quæ videntur oppoſitum innuere, videlicet cap. *Perpendimus, ſupra eodem* & cap. *Ex parte, il terzo, de privileg.* reſpondi in prædicta Decretali *Contingit, num. 12. & 13.*

3 Secundò nota ibi, *Si in veſte*: quod talis quis eſſe præſumitur in quali habitu reperitur, ad hoc cap. *Si iudex laicus. de ſent. excomm. lib. 6.* ibi (Iuſtum eſt enim, ut ipſe talis. quem geſtat ex habitu quouſque appareat aliud, præſumatur qualis is eſſe, cujus fert habitum) comprobatur, cap. *Ut Apoſtolicæ, de privileg. eodem lib.* cap. *Si verò, ſupra eodem* & l. *Item apud, § Si quis virgines, ff. de ritu nupt.* ubi eſt caſus ſecundum Bart. *in ſumm. text.*

4 Quo fit, ut ſi quis attentaverit pudicitiam matronæ in veſte meretricali deprehenſæ, de injuria non teneatur, ut hic in littera, & in d. §. *Si quis virgines*: non enim injuriatur matrimonio qui ipſum ignoravit, l. *Si ea, C. de adult* ut *hic* in gloſſ. *in ver. injuriarum*, ubi habes alia ſimilia. An autem percutiens laicum credens percutere Clericum incidat in Canonem, conclude ut in ead gloſ. quæ cõmuniter tenetur: & quid ſi credidit percutere Titium laicũ, & in perſona errans percuſſit Martinum Clericum, vide gloſ. in cap. *Si verò, in ver. Ignoraverit*, & ibi Doctores, *ſupra eod.* & quod plenè ſcripſi in cap. *Ad audientiam, ſupra de homicid.* in quæſt. An mandans committi homicidiũ in perſonam unius, ſi ſequatur in perſonam alterius irregularis ex homicidio voluntario *à num. 53. uſque ad num. 72.*

De Sententia excommunicationis.

Cap. Cum pro cauſa.

SVMMARIVM.

1 **E***Xcommunicatus ex pluribus cauſis, ſi in abſolutione omnes non expreſſit, non habetur pro abſoluto.*

2 *Excommunicatione una, vel pluribus ligatus, & ex pluribus cauſis, an poſſit abſolvi unica abſolutione.*

3 *Clauſtrum Eccleſiæ violans dicitur violare immunitatem ipſius Eccleſiæ.*

4 *Immunitatis privilegium non reſtringitur ad portas, vel parietes Eccleſiæ tantùm; ſed extenditur circumquaque per 40. vel 30. paſſus.*

5 *Abſolutio à cenſuris ob violatam immunitatem eccleſiaſticam in terminis Bullæ Gregorii XIV. an ſit Sedi Apoſt. reſervata, & numero ſeqq. uſque in fin.*

Immu-

6 *Immunitatem Eccleſiæ violantes inde extrahendo perſonas, vel res de iure veteri non erant excommunicati, ſed excommunicandi.*

7 *Incendiarii, & effractores Eccleſiarum incidunt in excommunicationem Sedi Apoſtolicæ reſervatam.*

8 *Immunitatem Eccleſiæ violans in clauſtro laïcum verberando an ſit excommunicatus, & num ſeqq.*

9 *Denuntiatio non addit vinculum.*

10 *Violentia corporum maior eſt quàm rerum.*

11 *Caſus violationis immunitatis Eccleſiæ à DD. qui ſcripſerunt ante Paulum II. recenſentur inter caſus Epiſcopales ex conſuetudine, & n. 34.*

12 *Violantes libertatem Eccleſiæ in terminis Bullæ Cœnæ non incidunt in excommunicationem Papæ reſervatam, niſi id fecerint per viam ſtatuti, vel conſuetudinis, & num. 14. & 34.*

13 *Opinio Epiſcopi Montis Marani ſentientis abſolutionem in terminis Bullæ Gregorii XIV. non eſſe reſervatam, expenditur.*

15 *Refellitur & num. ſeqq. uſque in fin.*

16 *Libertatis eccleſiaſticæ offenſa eſt caſus Papæ reſervatus in Extravag Pauli II. & Sixti IV.*

17 *Iuramentum præſtari non poteſt per relationem ad ſcripturam iuratam.*

18 *Pro forma exigit ſpecificam mentionem, & formalitatem verborum.*

Præſtari debet corporaliter, & requirit pro forma tactum ſcripturarum, num. 20.

Sub dictione, &. cætera, *non includitur num. 22.*

Nec ſub obligatione Camerali n. 23.

19 *Relatiua diſpoſitio non ſufficit in iis, quæ ſunt formalia, ut in guarentigiis.*

21 *Forma impleri debet in ſpecie, & non per æquipollens.*

24 *Caſuum reſervatio non requirit formalitatem verborum, & poteſt fieri per relationem ad aliud, & numero ſeqq.*

25 *Conſtitutio nova per relationem ad ius commune perinde operatur, ac ſi ius commune eſſet in ea inſertum.*

26 *Relatum verè, & propriè dicitur eſſe in referente.*

Imò dicitur pars referentis, num. 30.

27 *Iuramentum eſt vinculum perſonale, nec tranſit in ſucceſſorem.*

28 *Reſervatio afficit etiam ſucceſſorem, ſi fiat per modum legis, ſeu ſtatuti.*

29 *Expreſſio per relationem ad aliud ſufficit etiam in his quæ ſpecificam mentionem requirunt.*

31 *Reſervatio abſolutionis poteſt dici pœna.*

32 *Immunitas, & libertas eccleſiaſtica an, & in quo differant.*

33 *Immunitas Eccleſiæ quid ſit.*

35 *Extrauagans.* Inter cunctas, de Privilegiis, *quæ violationem immunitatis Eccleſiaſticæ ponit inter caſus reſervatos ex conſuetudine fuit revocata in Concilio Viennenſi.*

36 *Abſolutio a cenſuris ob violatam immunitatem in terminis Bullæ Gregorianæ recenſetur inter caſus Papales in decretis Clementis VIII.*

1 CUM PRO CAUSA. Excommunicatus ex pluribus cauſis, ſi in abſolutione omnes non expreſſit, nō habetur pro abſoluto. Hoc dicit Io. Andr. Butr. Cardin. & Auenar. vel aliter ſecundū Abbatē, Felinum, & Mariā. Socin. ligatus pluribus excommunicationibus, licèt ex eodem facto, obtinens abſolutionē expreſſa una cauſa, ſeu una excommunicatione, nō habetur pro abſoluto quoad aliam Hoc dicit.

2 Generaliter autem an ligatus una, vel pluribus excōmunicationibus, & ex pluribus cauſis abſolvi poſſit unica abſolutione, an verò ſint neceſſariæ plures, Doctores non conveniunt, ut hic in gloſ. 2. Sed placet magiſtralis diſtinctio Abbatis *numero 6.* verſ. Sed conclude, vel latius diſtingue, ut per Hēric. Boich. *in princ.* & Couar. in cap. *Alma mater, hoc tit. lib. 6. par. 1. §. 11. numero 13. verſ. Quid autem de illo,* ubi hunc articulum explicat dilucidè per ſeptem concluſiones, quas per te videas. Decretalis dividitur in duas partes. Prima narrat caſum. Secunda dat judicem ibi, *Diſcretioni.*

3 Nota primò, ibi, *& eum traxiſſe verberando per clauſtrum*: quod violans clauſtrum alicujus Eccleſiæ dicitur violare immunitatem ipſius Eccle-
4 ſiæ: & eſt ratio, quia privilegium immunitatis non reſtringitur ad portas, vel parietes Eccleſiæ tantùm; ſed per quadraginta, vel ſaltem per triginta paſſus extenditur circumquaque, ut cap. *Sicut antiquitus*, & cap. *Quiſquis, 17. q. 4.* & hic notant Hoſtien. *num. 2.* Ioann. Andr. *num. 7.* Abb. *in ult. notab.* Felin, *num. 2.* & Marian Socin *num. 10.* Turrecrem. in cap. *Cum devotiſſimam numero 4.* & ibi etiam Præpoſit. *num. 2. 12. q. 2.* Meritò clauſtrum Eccleſiæ inhærens gaudet immunitate ipſius Eccleſiæ: ex quo infertur, ut ſicut non poteſt quis capi in Eccleſia, ita nec in clauſtro Eccleſiæ, ut per Abb. & Felin *ubi ſupra*, facit text. in l. *Præſenti*, & quod ibi notat Bart. *num. 2. C. de his, qui ad Eccl. confug.*

Secundò nota ex textu argum. Pro, & contra, quod violans Eccleſiæ immunitatem eſt ipſo jure excommunicatus: ſed hoc latius examinabitur infra *num. 6.* Hodie hoc eſt expeditum per jura extravagantium, & per Conſtitutionem Gregorii XIV. hac de re editam, ut mox dicitur.

5 QVÆRO, utrum abſolutio à cenſuris ob violatam immunitatem eccleſiaſticam juxta terminos Conſtitutionis Gregorii XIV. quæ incipit, *Cum alias nonnulli.* Sit Sedi Apoſtolicæ reſervata, nec ne.

In vim prædictæ Conſtitutionis qui extrahunt reos ab Eccleſiis contra formam ibi præſcriptam, ipſo facto incidunt in cenſuras, & pœnas, quæ cōtra libertatis juris, & immunitatis eccleſiaſticæ violatores per ſacros Canones, & Concilia generalia, Pontificumque Conſtitutiones ſunt promulgatæ; idque certum eſt & citra controverſiam. Sed quænam ſint ejuſmodi cenſuræ, ac pœnæ, quoniam ea Conſtitutio non aperit, inſpiciendum erit, an ex ſacris Canonibus, Conciliis, vel Conſtitutionibus Apoſtolicis, ad quæ omnia ſe refert Conſtitutio ſtatuta ſit cenſura aliqua Sedi Apoſtolicæ reſervata contra hujuſmodi violatores.

6 Porrò in cap. *Sicut antiquitus, 17. q. 4.* ſtatuitur, ut qui confinia Eccleſiarum confringere tentaverit, aut perſonam hominis vel bona ejus inde ſubtraxerit, niſi publicus latro fuerit, quouſq; emendet, & quod rapuerit reddat, excommunicetur. In canone *frater eadem cauſ. & quæſt.* Gelaſius iubet arceri ab ingreſſu Eccleſiæ, qui aliquem ab Eccleſia violenter abſtraxerit Ioannes VIII. in cap. *Quiſquis, ead. quæſt.* Si quis inquit, Domum Dei violaverit, & aliqua inde abſtulerit, donec in Conventu admonitus legitimè ſatisfaciat, ſciat ſe

communione privatum, aliàs legitur; ſciat ſe fore communione privatum, ut ibi notatur in margine, & infra ſequi Eccleſias infringunt, & depoſita vel alia quælibet exinde abſtrahunt, damnum novies componant. & immunitatem tripliciter, & veluti ſacrilegi canonicæ ſententiæ ſubigantur, Alex. II. *ibidem* in cap. *Si quis deinceps* : eum, qui clericum ab Eccleſia expulerit, jubet cononicæ pœnitentiæ, atque depoſitioni ſubjacere, ac ſi contumax fuerit, excommunicari, Auguſt *Epiſt. 187. ad Boniſac* eum qui hominem ab Eccleſia rapuit, communione interdici, ut refertur loco citato in cap. *Miror* Concilium Toletanum duodecimum *cap. 10.* Diffinivit, ut nullus audeat confugientes ad Eccleſiã, vel reſidentes inde abſtrahere; ac deinde ſtatuit, ſi quis hoc decretum tentaverit violare, eccleſiaſticæ excommunicationi ſubjaceat, & ſeveritatis Regiæ feriatur ſententia, cap. *Diffinivit*, *ead. cauſ. & quæſt.* Concilium Aurelianenſe relatum ibi cap. ſeq. idipſum decrevit, & violatores Eccleſiæ immunitatis non ſolum à communione Eccleſiæ, verum etiam Catholicorum convivio juſſit ſeparari. Concilium Tridentinum *cap. 20. ſeſſ. 25* Tantùm innovat Canones, & Concilia generalia omnia, nec non alias Apoſtolicas ſanctiones in favorem Eccleſiarum, libertatis eccleſiaſticæ, & contra ejus violatores editas

7 Ex his patet violatores immunitatis eccleſiaſticæ ex veterum Canonum ſententia eſſe excommunicandos, ſed non eſſe ipſo facto excommunicatos, exceptis incendiariis, & effractorib⁹ Eccleſiarũ, qui ipſo facto incurrunt excommunicationis ſententiam Sedi Apoſtolicæ reſervatam, ut cap. *in litteris*, & ibi gloſ. *in verb. Anathematis ſupra de raptoribus*, & cap. *Tua nos*, & cap. *Conqueſti*, *ſupra eodem* & de incendiariis, effractoribus intelliguntur duo Capitula quæ in oppoſitum conſuetum eſt allegari, videlicet cap. *Canonica*, *11. qu. 3.* & cap. *Omnes*, *17. quæſt. 4.* alii verò non ſunt excommunicati ipſo jure, ſed excommunicandi, ut not. gloſ. in d. cap. *Conqueſti*, *in verb. Excommunicatos nuntietis*, & in d. cap. *Tua nos*, *in verb. Publicati*, *ſupra eod.*

8 Sed prædictis multum videtur obſtare hæc Decretalis : nam iſte Archiepiſcopus fecit publicè denunciari excommunicatum Archidiaconum ob duplicem cauſam videlicet, quia in Clericum manus injecerat violentas, & quia eum traxerat verberando per clauſtrum, ut in littera. Ergo etiã ex hac ſecunda cauſa violationis clauſtri prius e-

9 rat excommunicatus à jure, quoniam denunciatio non addit vinculum cap. *Paſtoralis*, *de appellat.* gloſ. 3. in d. cap. *Tua nos*, *ſupra eodem*, & ſecundum hoc idem eſſet ſi in clauſtro laicum verberaſſet, arg. d. cap. *Omnes*, *17 q. 4* & hunc intellectum ap-

10 probat Hoſtien. *hic n. 2.* quia inferentes vim in Eccleſia, & quæ intus ſunt ſpoliantes ſunt excommunicati. Ergo multò fortiùs in ipſa homines verberantes, quia major eſt violentia corporum quàm rerum arg. c. *Præcipimus*, *12. q. 1.* c *Cum*, *infirmitas*, *in fin. ſupra de pœnit. & remiſſ* l. *Sancimus*, *la prima*, *C. de ſacroſ. Eccleſ.*

Huic objectioni ita reſpondetur Papa hic narrat factum Archiepiſcopi, ſed illud non approbat, quin potius in dubium revocat, dum dicit: ſi vobis conſtiterit dictum Archidiaconum ob duplicem cauſam excommunicatum fuiſſe ex his enim verbis apparet Papam dubitaſſe de excommunicatione hoc autem verificari non poteſt in excõmunicatione lata à jure, quia in Papam, qui habet omnia jura in ſcrinio pectoris non cadit juris ignorantia, ut cap. *1 de conſtitut. lib. 6.* Tantùm ergo dubitavit, num Archidiaconus incidiſſet in excommunicationem latam ab homine, quia fortè lata fuit ſententia ab Archiepiſcopo, ut quicumque violaret Eccleſiæ immunitatem, eſſet excommunicatus, ut notat gloſ. *1. hic in fin.* Innoc. *in princip. in verb. Violationem.*, & Archid. in cap. *Omnes numero 1. 17. qu. 4.* Argumentum verò à rebus ad perſonas, quo utitur Hoſtien, aſſumit pro fundamento id, de quo diſputatur, quia ſupponit abſtrahentes res ab Eccleſia eſſe excommunicatos, quod eſt falſum, ut ex dictis conſtat, & in oppoſitum eſt tex. clarus in cap. *fin. ſupra de furtis*; ubi etiam rapiens ſacra vaſa non eſt excommunicatus ipſo facto: & ita tenet hic gloſ *1.* Innoc. *in princ. in verb. Violationem*, *& num. 2.* ubi exponit verbum, *duplicem*, ideſt ob injectionem manuum ipſo jure, & violationem clauſtri ab Epiſcopo latam, Ioann. Andr. *num. 2.* ubi concludit cum gloſ. contra Hoſtien. Butr. *num. 23. verſ. Prædicta vera* dicens ſacrilegum eſſe excommunicatũ ipſo jure ubi Clericus verberatur; Si verò Laicus in Eccleſia verberatur, ſic verberantem ratione loci nõ incurrere ipſo jure excommunicationem maiorem, Card. *in princ. verſ. Item colligunt aliqui*, dicens hoc verius, & *numero 1. in fin. in 4. oppoſition.* ubi dicit gloſſam veram, Anchar. *num. 4. verſ. Sed opponitur*, & Abb. *num. 5* & hoc teneas.

11 Itaque hoc veteri jure inſpecto nulla cenſura (nedum Sedi Apoſtolicæ reſervata) ſtatuta erat ipſo jure in eos, qui aliquem ab Eccleſia extraherent. Ideo Doctores quotquot ante Paulum II. ſcripſerunt, vel qui notitiam non habuerunt conſtitutionis ab ipſo editæ unanimes tradiderunt, violantes hoc modo immunitatem Eccleſiæ præter incendiarios, & effractores non eſſe ipſo jure excommunicatos, ſed excommunicandos. Inter quos recenſentur Goffred. & Hoſtien. ſibi contrarius *in Summ. de Immunit. Eccleſ. in fin.* Aſten. *ibidem art 7.* Sylveſt. *in verb. Immunitas*, *3 in fin.* Io. Faber. in l. *2. C. de his*, *qui ad eccleſ confug.* Abb. in cap. *pen. in fin. de immunit. eccleſ.* & alii plures apud Remigium *in tractat. hac de re edit. quæſt. 9.*

Qua etiam ratione qui caſus reſervatos collegerunt, violationẽ eccleſiaſticæ immunitatis poſuerunt inter caſus Epiſcopales ex conſuetudine, ut Sylveſt. *in verb. Caſus*, *ſub num. 4.* & Armill. *ibid. num. 6.* Habita ſcilicet ratione veterum canonũ, & in ſpecie Conſtitutionis Benedicti VI. quæ inci-

12 pit, *Inter cunctas*, quæ tamen fuit poſtea revocata, ut inferiùs dicetur & Caietan. *in Summ. in verb. Excommunicatio*, *cap. 31.* Scripſit non omnes violatores eccleſiaſticæ libertatis incidere in cenſuras reſervatas Papæ, ſed ſolum, qui illas violant ſtatutis, vel conſuetudine : quod etiã ſcripſit Nauarr. *in Manuali cap. 27. num. 117.* Verum uterqùe ipſorum loquitur in terminis Bullæ Cœnæ, quæ revera non afficit niſi violantes immunitatẽ eccleſiæ per viam ſtatuti, vel conſuetudinis, ut in §. *15.* neuter tamen exprimit an in aliis caſibus

13 violatio hujuſmodi ſit reſervata per ſacros Canones, vel Apoſtolicas Conſtitutiones. Epiſcopus tamen Montis Marani, quem noviſſimè ſequutus eſt Ste-

Stephanus Gratianus *diſceptat. forenſ. tom. 3. cap.*
414. & alii nonnulli ex modernioribus *in ſua pra-*
xi Archiepiſcopali, cap. 18. num. 3. interpretans hanc
ipſam Gregorii XIV. Conſtitutionem opinatus eſt
abſolutionem hoc caſu non eſſe Sedi Apoſtolicæ
reſervatam, ſed ad Ordinarium pertinere. Mo-
uetur primò per regulam cap. *Nuper infra eodem*
ibi: quia tamen conditor Canonis ejus abſolutio-
nem ſibi ſpecialiter non retinuit eo ipſo conceſſiſ-
ſe videtur facultatem aliis relaxandi. Deinde
quia in Bulla Cœnæ non omnes violatores immu-
14 nitatis Eccleſiæ excommunicantur, ſed ſtatuen-
tes dumtaxat, ut in cap. *unic. de his quæ vi met.*
cauſ. lib 6. Ultimò quia Gregorius decrevit vio-
lantes immunitatem incidere in cenſuras, nulla
facta mentione reſervationis; quæ tamen quali-
tas, cum requirat ſpecialem mentionem per dict.
cap. *Nuper*, non includitur in diſpoſitione referen-
te per text. in cap. *penult. de iureiur.*
15 Quibus tamen non obſtantibus verius videtur
abſolutionem ab his cenſuris eſſe reſervatam Sũ-
mo Pontifici ex infraſcriptis.
16 Primò per tex. ad litteram in cap *Etſi Domini-*
ci, de pœnit. & remiſſ. in Extravag. *com.* ubi Paulus
II. ſtatuit, ut in quibuſcumque conceſſionibus, &
facultatibus abſolvendi certi caſus tamquam ſpe-
cialiter Sedi Apoſtolicæ reſervati ſemper intelli-
gerentur excepti: & inter hoc primo loco enume-
rat offenſam eccleſiaſticæ libertatis. Quod ſimi-
liter & Sixtus IV. poſtea decrevit in Extravagant.
ejuſdem initii ſub eod. tit. ubi ſub pœna excõmu-
nicationis latæ ſententiæ prohibet quibuſcumque
ſacerdotibus, ne prætextu cujuſuis facultatis quẽ-
quam abſolvant à caſibus ibi expreſſis abſque ſpe-
ciali ejus licentia: & inter hos caſus immediatè
recenſet offenſam eccleſiaſticæ libertatis. Cujus
quidem Conſtitutionis meminit Cajetan *in ſum.*
verb. Excommunicatio cap. 77. oſtendens excommu-
nicationem in caſibus ibi expreſſis eſſe Papalem.
Quamobrem cum per Conſtitutionem Grego-
rii XIV. extrahentes aliquem ab Eccleſiis inci-
dant in cenſuras à Conſtitutionibus Apoſtolicis
promulgatas contra violatores eccleſiaſticæ im-
munitatis, quinimo & libertatis, ut inferius dice-
tur, & per Conſtitutiones Apoſtolicas Pauli, &
Sixti excommunicatio ob violatam libertatem
Eccleſiæ ſit Pontifici reſervata, aperte ſequitur, ut
ex Conſtitutione Gregorii abſolutio ad alium non
ſpectet, quàm ad Summum Pontificem. Atque
ita eliditur primum motivum Epiſcopi Montis
Marani, quod hoc caſu abſolutio non reperiatur
expreſsè reſervata: nam cõtrarium colligitur ex
dictis Extravagantibus, quas fortè ipſe non vidit.
17 Ideoque nec urget ſecundum illius motivum,
quod Gregorius etſi cenſuras irrogaverit, nullam
tamen expreſſam mentionem fecerit reſervatio-
nis, ut requirebatur per tex. in d. cap. *Nuper*, iuncto
cap. *penult. de iureiuran.* nam reſpondetur diſpoſi-
tionem d. cap. *pen.* eſſe ſpecialem in juramento,
quod per relationem ad aliud præſtari non poteſt;
18 tum quia pro forma exigit ſpecificam mentionẽ,
& formalitatem verborum, quemadmodum de-
clarat Anton. de Butr. in d. cap. *penult. num. 1.* & So-
cin. *conſ. 99. Sereniſſimus Rex, num. 56. verſ. Septimò*
19 *dicitur lib. 3.* In iis autem, quæ ſunt formalia, ut
in guarentigia, nõ ſufficit relativa diſpoſitio. Cra-
uett. *conſ. 668. num 6 & ſeqq* & ita intelligendus eſt
Dec. in cap. *Conſuluit, il ſecondo, col. 2. num. 10. verſ.*
Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.
20 *Sed tamen non videtur, de appellat.* Tum quia
præſtari debet corporaliter, & requirit pro for-
ma tactum ſcripturarum c. *Hortamur, 3. q. 9* & tra-
dit gloſ in cap. *Vt circa, in ver. Corporali de elect.*
lib. 6. & Abb. poſt. Hoſt. in d. cap. *penult. num. 10. de*
21 *iureiur.* forma autem impleri debet in ſpecie, &
non per æquipollens ut in juramento eſt text in
l. *Qui per ſalutem, ff. de iureiur.* & notat. gloſ præ-
alleg. & generaliter tradunt Bald. & DD. in l. *1 ff.*
de liber. & poſthum. Oldr. *conſ. 304. Infraſcriptæ*
concluſiones, in princip. numero 2. verſ. Circa hoc nam-
que, plenè Alex. *conſ. 212. Ponderatis iis, in princ.*
lib. 6. & in his terminis Dec. in d. cap. *Conſuluit,*
22 *n. 11.* Ideoque ſub dictione, *&c.* juramentum non
includitur, ſecundum Butrium in d. cap. *penult. n 2.*
quod Abb. ibi dicit eſſe notabile *col. penult.* & ſe-
quitur Dec. in cap. *Nam concupiſcentia in 2. lectur.*
numero 5. de Conſtitut. & eodem modo, ſi quis ſe
23 obliget in forma Cameræ, quamvis obligatio Ca-
meralis de conſuetudine habeat juramentum; ta-
men non cenſetur jurata niſi expreſsè ſit dictum;
& ita juravit, Galleſ. *de oblig. Camer. in de in-*
ſtrum, quæſt. 2. num. 17. verſ. Sed diligenter, cum
24 *ſeqq.* At reſervatio non eſt hujuſmodi, quia li-
cet caſus intelligatur alteri conceſſus, niſi illum
Pontifex ſpecialiter toti reſervaverit; tamẽ cùm
id nullam formalitatem requirat, ut juramen-
tum, nihil prohibet quominus fieri poſſit per re-
lationem ad ſacros Canones, in quibus reſerva-
25 tus reperitur, ut Gregorius fecit; nova enim Con-
ſtitutio per relationem ad jus commune eſſet in
ea inſertum, & incorporatum, ut ait Angel. Are.
26 *conſ. 36. Videtur, nu. 18.* & relatum verè & pro-
priè dicitur eſſe in referente, l. *Aſſe toto, ff. de hæred.*
inſtituen. Bald. *conſ. 212. Ea, quæ veniunt, lib. 5.* Dec.
conſ. 647. Requiſitus, num. 3, Cravett, *conſ. 45. Qui-*
dam homines, num. 4.
27 Præterea ut Bald. inquit *conſ. 347. Imperator,*
in princip. lib. 1. Iuramentum eſt character, cujus
forma, & figura ſubſtantiæ eſt in anima jurantis;
ideò eſt perſonale, nec tranſit ad ſucceſſorem. At
28 reſervatio etiam ſucceſſorem afficit, ſaltem ſi fiat
per modum legis, ſeu ſtatuti, ut patet in prædicta
Extravag. *Etſi Dominici, de pœnit. & remiſſ.* & in
omnibus reſervationibus clauſis in corpore juris,
de quibus per Sylveſt. & Summiſtas *in verb. Ca-*
ſus: unde patet non benè in hac materia inferri à
juramento ad reſervationem, quæ nec formalita-
tem verborum, nec actum corporalem requirit,
nec perſonalis eſt Et quamvis debeat fieri ex-
29 preſsè, tamen paria ſunt aliquid nominatim ex-
primi, vel per relationem, l. *Ait ibi, §. 1.* & ibi
notat Bart. *in princip. ff. de re iudic.* Paul. de Caſtro
conſ. 91. In cauſa appellationis, in fin. lib. 1. Pariſ.
conſ. 122. Clariſſimus, col. 2. n. 3. & ſeq. lib. 1. Quin-
30 imo relatum dicitur pars referentis, cap. *Cum*
venerabilis, de exceſſ. Prælat. Alex. *conſ. 35. Viſo pro-*
ceſſu, num. 8. lib. 4 quod procedit in materia
pœnali ſecundum Bald. *conſ. 13. Magnifico, lib. 5.*
Natt. *conſ. 204. num. 12.* Surd. *conſ. 288. n. 14.* Atque
ita idem fuit ſtatuere, ut violatores immunitatis
incidant in cenſuras Conſtitutionum Apoſtolica-
rum, atque ſtatuere, ut incidant in cenſuras reſer-
vatas, cùm cenſuræ contra violatores hujuſmodi
ſint Papæ reſervatæ per Apoſtolicas Conſtitutio-
nes Pauli II. & Sixti IV.
31 Quod eo magis procedit, quia Conſtitutio Gre-
gorii extrahentibus aliquẽ ab Eccleſiis imponit

non modo cenſuras, ſed etiam pœnas à Conſtitutionibus Apoſtolicis promulgatas contra violatores eccleſiaſticę immunitatis, &c. reſervatio autē, de qua in dictis Extravagātibus pæna dici poteſt, tum ob difficultatem adeundi Summum Pontificem ac veniæ impetrandæ; tum quia reſervationis idem eſt finis, ac pœna, ut colligitur ex iiſdemmet Extrauagantib (Ne cujuſuis remiſſionis, vel facultatis obtentu Chriſti fideles procliviores ad illicita impoſterum committenda reddantur, aut veniæ facilitas peccandi ei tribuat incentivum) Imo reſervatio ſive Apoſtolica, ſive Epiſcopalis tamquam gravis ſubditis adiici non debet, niſi atrocioribus quibuſdam, & gravioribus criminibus, ut habetur in Concil. Trident. *cap. 7 ſeſſ. 14. de caſ. reſervat.* unde Suarez *de pœnit. diſt. 30 ſect. 4. n. 2. in fin.* appellat reſervationem onus pœnitentium, ut à peccatis arceantur. Ergo Conſtitutio Gregoriana hanc quoque pœnam reſervationis imponit extrahentibus aliquem ab Eccleſiis.

32 Rurſus nō obſtat quod Conſtitit. Gregorii innovet cenſuras promulgatas cōtra violantes immunitatem eccleſiaſticam; Conſtitutiones autem Pauli & Sixti reſervent Sedi Apoſtolicæ offenſam libertatis non autem immunitatis eccleſiaſticæ. Nam etſi Cajet. *in ſumm. de immunit. Eccleſ. verſ. 6.* dixerit, ad diſcernendum cenſuras Canonum, & caſus reſervatos diſtinguendum eſſe inter eccleſiaſticam immunitatem, & libertatem, & per immunitatem intelligendam loci ſacri exemptionem, per libertatem verò exemptionem perſonæ eccleſiaſticæ ita ut propterea reus violatæ immunitatis non incidat in pœnas violatæ libertatis.

In hoc tamen Cajetan reprobatur à Couar. *lib. 2. var reſol. cap 20. num. 1.* ubi oſtendit etiam ad cenſuras diſcernendas unum, & idem eſſe immunitatem, ac libertatem eccleſiaſticam, quod etiam docuit Cardin. in cap *Pe pendimus, num. 12. ſupra eod.* Felin. in cap. *Eccleſia Sancta Maria num. 69. verſ. Et ideo, de Conſtitut* Sylveſt. *in verb. Immunitas, 1. num 1. in fin.* Aſten. Angel & alii Summiſtæ *ibid* unde Goffred. *eod.* tit Immunitatem diffinit eſſe libertatem, quæ competit eccleſiaſticis perſonis, & rebus ad eas ſpectantibus; & ſecundum Archidiaconum in cap *Cum devotiſſimam, num. 3 12. qu. 2.*

33 Immunitas, & libertas, vel ſecuritas ipſius Eccleſiæ; & conſentiunt ibi Bellam *n. 5.* & Gemin. *n. 2.*

Deinde quod omnem tollit difficultatem, Gregorius innouat pænas à ſacris Canonibus promulgatas non ſolum contra violatores immunitatis, ſed etiam libertatis eccleſiaſticæ ibi (Declaramus eum ipſo facto cēſuras, & pœnas eccleſiaſticas incurrere, quæ contra libertatis, juris, & immunitatis eccleſiaſticæ violatores per ſacros Canones, & Conciliorum generalium, noſtrorumque prædeceſſorū Conſtitutiones ſunt promulgatę) Quod cum ita ſit hunc caſum eſſe Papalem videtur probari hoc argumento.

Ex Conſtitutione Gregorii extrahentes reos ab Eccleſiis incidunt in cenſuras à Conſtitutionibus Apoſtolicis promulgatas contra violatores libertatis eccleſiaſticæ: ſed cenſuræ à Conſtitutionibus Apoſtolicis promulgatæ cōtra violatores libertatis eccleſiaſticæ ſunt Sedi Apoſtolicæ reſervatæ in dictis Extravag. ergo ex Conſtitutione Gregorii extrahentes reos ab Eccleſiis incidunt in cenſuras Sedi Apoſtolicæ reſervatas.

Ad hæc eccleſiaſticam violare immunitatem, ut ait Cajetan. *in ſumm. eodem tit. in princ.* eſt tamquam generale peccatū ad omnes ſacrilegii ſpecies; violatur ſiquidem eccleſiaſtica libertas injuriam inferendo & perſonis, & locis, & rebus ſacris. Et Gregorius in d. Conſtitutione innovavit pœnas omnes contra ſingulas ſacrilegii ſpecies à ſacris Canonibus inflictas, ut indicant verba illa Conſtitutionis (Declaramus eum cenſuras & pœnas eaſdem incurrere, quę contra libertatis, juris, & immunitatis eccleſiaſticæ violatores, &c.) verbum enim libertatis ad perſonas refertur, verbum juris ad bona, verbum immunitatis ad loca: ſed violantes, ſeu offendentes perſonas, bona, & loca in certis caſibus incidunt in pœnas, & cenſuras Sedi Apoſtolicæ reſervatas, ut de perſonis eſt expreſſum in c *Siquis ſuadente*, 17. q. 4. in c. *Non dubium*, cap *Porro*, & cap. *Ea noſcitur, ſupra eod.* & in hoc cap. cum multis concordan. De bonis patet in caſibus cap. *Clericis, §. Nos igitur, de immunit. Eccleſ. lib. 6.* & c. *Quicumque, de ſent. excomm. eod. lib. de locis* juxta terminos cap. *Conqueſti* & cap. *Tua nos, ſupra eod.* ergo & violantes immunitatem in terminis prædictæ Conſtitutionis.

34 Et hac ratione tollitur aliud fundamentum praxis Archiepiſcopalis, quod in Bulla Cœnæ excōmunicentur ſolum ſtatuentes contra libertatem Eccleſiæ: nam cum Gregorius generaliter innovaverit pœnas, & cenſuras, à Conſtitutionibus Apoſtolicis ſtatutas pro qualibet ſpecie violationis libertatis, ſeu juris, ſive loci materialis Eccleſiæ, ut probatum eſt, non incongruè dici poteſt innovaſſe etiam cenſuras per Bullam Cœnæ ſtatutas contra illam ſpeciem violationis Eccleſiæ, quæ fit per viam ſtatuti, vel conſuetudinis. Atque ita eum, qui reos inconſulto Epiſcopo, extrahit ab Eccleſia incidere in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ſentit, licèt id aliàs non probet, Anton. Faber. *in ſuo Codic. diſfinit. forenſ. tit de his, qui ad Eccleſ. confug. n. 17.*

Præterquam quod etſi Bulla Cœnæ ad hunc caſum non pertineret, ſatis eſt tamen ut per alios Canones, & Conſtitutiones cenſuræ impoſitæ propter offenſam libertatis Eccleſiæ ſint reſervatę Sedi Apoſtolicæ. Quinimò etſi Gregorius ſuā Cōſtitutionem non edidiſſet, adhuc tamen excōmunicatio extrahentium reos ab Eccleſiis in caſibus non exceptis eſſet reſervata per dictas Extravagantes: quæ cum caſum offenſæ libertatis eccleſiaſticæ recenſeant tamquam reſervatam, nec diſtinguant ſpeciem offenſionis: certè non minus intelligi debent de offenſione libertatis eccleſiaſticæ, quæ fit extrahendo aliquem ab Eccleſia, quā de alia offenſionis ſpecie, & qualitate: utroque enim modo dicitur offendi, ac violari Eccleſiæ libertas, ut patet in cap. *Reum*, in cap. *Frater*, & in c. *Diſſinivit*, 17. q. 4 & dictum eſt ſupra.

35 Neque his obſtat Extravag. *Inter cunctas*, quæ eſt prima in tit. de privil. inter communes, ubi Benedictus XI. ponit violationem immunitatis, & libertatis Eccleſiæ inter caſus reſervatos ex conſuetudine.

Reſpondetur enim dict. Extravagant. fuiſſe poſtea revocatam à Clem. V. in Concil. Vien. ut patet in Clem. *Dudum, in princ. de ſepultur.* ut illic advertit gloſ. *in verb. Aliam*, & in d. Extravag. *Inter cunctas, in verb. Conſtitutionem*, & Ang. *in verb. Ceſus.*

36 Poſtremò in confirmationem hujus ſententiæ affe-

afferuntur duo Decreta Clementis VIII. ex voto Sacræ Congregationis Epiſcoporum edita, quæ ſatis apertè dirimunt hanc controverſiam: etenim in primo Decreto prohibetur quibuſcumque cōfeſſariis, ne quemquam abſolvant à caſibus quomodocumque Sedi Apoſtolicæ reſervatis. In ſecundo declaratur, quinam ſint hi caſus; & inter alios cōmemoratur violatio immunitatis eccleſiaſticæ in terminis Conſtitutionis Gregorii XIV. Quare manifeſtum eſt hodie hunc caſum eſſe reſervatum Pontifici. Quod autem in ſecundo Decreto Clementis in prima parte agatur de caſibus Papæ, nō autem Epiſcopo reſervatis, ex eo patet, quia de reſervatis Epiſcopo ſpecialiter agitur paulò inferius in verſ. *Item omnes caſus*.

Neque obſtat ut notatur in praxi Archiepiſcopali Montis Mariani in addit. quod Decretū Clem. præſervet poteſtatem Epiſcoporum, & non afficiat niſi confeſſarios: nam reſpondetur dictum Decretum, qua parte prohibet abſolutionem à reſervatis, non comprehendere quidem Ordinarios locorum; ſed ubi docet caſum violatæ immunitatis eſſe reſervatum Pontifici, neceſſariò inſinuat illius abſolutionem ad Ordinarios non pertinere. Hæc enim importat reſervatio, ut cap. *Nuper*, *infra eod*. cap. 2. *de pœnit. & remiſſ. lib. 6.* cap. *ult de offic. Vic. eod. lib.* cap. *Quod tranſlationem*, cum ibi not. *ſupra de off. Leg* cum ſimilib. Atque ita quamvis de novo non prohibeat, indicat tamen hanc eſſe juris prohibitionem, quæ adimit Epiſcopis abſolvendi facultatem.

Propoſito ſupraſcripto dubio in Sacra Congregatione Cardinalium Tridentini Concilii interpretum, videlicet: An abſolutio à cenſuris ob violatam immunitatem eccleſiaſticam juxta terminos Conſtitutionis Gregorii XIV. quæ incipit, *Cū alias nonnulli*, ſit Sedi Apoſtolicæ reſervata, necne? Sacra Congregatio cenſuit eſſe Sedi Apoſtolicæ reſervatam.

De Sententia excommunicationis.

Cap. A nobis il ſecondo.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus, in quo apparuerunt in morte contritionis evidentia ſigna, poſt mortem abſolvitur ab eo, à quo vivens fuerat abſolvendus, & num. 14. & 30.*

2 *Et hæredes ab Eccleſia pro eo ſatisfacere compelluntur, & num. 3. & n. 31.*

3 *Excommunicato defuncto non eſt communicandum ante abſolutionem, nec pro ipſo orandum, licèt ſit quoad Deum abſolutus.*

4 *Veritas & opinio in quo differant, & n. ſeqq.*

5 *Vero omnia conſonant.*

6 *Veritas eſt ſolidiſſima res, & murus inexpugnabilis.*

7 *Opinio poteſt ſe habere ad verum, & ad falſum.*

8 *Eccleſia quandoque errat ligando non ligandum.*

9 *Et quid in Eccleſia univerſali,*

10 *Contritus eſt abſolutus quoad Deum etiam ante abſolutionem ſacramentalem.*

11 *In contritione tamen ſacramenti votum includitur.*

12 *Pœnitentia, & ea quæ conſiſtunt in animo, probantur per ſigna exteriora.*

13 *Pœnitentiæ ſigna quæ ſint.*

14 *Abſolutionis formula pro excommunicato, qui in excommunicatione deceſſit.*

15 *Mortuus poteſt creari miles.*

16 *Mortuus an poßit fieri Doctor.*

17 *Mortuo poteſt iniuria inferri, & num. ſeq. fictè tamen, ſed non verè, n. 21.*

18 *Legatarius carnaliter cognoſcens uxorem teſtatoris poſt eius mortem, indignus eſt legato.*

19 *Mortuum ſpolians dicitur eum offendere.*

20 *Mortuos exterrantes, membratim concidentes, aut aquis coquentes, excommunicati ſunt.*

21 *Exanimatum corpus vulnerans non punitur tamquam de vulnere.*

22 *Irregularis an ſit Clericus, qui volens occidere hominem, eidem mortuo caput amputavit, & num. ſeq.*

23 *Irregularis non eſt dans cauſam abortui fœtus inanimati.*

24 *Irregularitas non contrahitur niſi in caſibus in iure expreßis.*

25 *Mortuum Clericum percutiens an ſit excommunicatus, & num. ſeqq.*

26 *Mortuus poteſt tradi eccleſiaſticæ ſepulturæ tempore interdicti, ſi vivens habebat privilegium de ingrediendo in Eccleſiam.*

27 *Privilegium Canonis an datum fuerit in favorem Ordinis Clericalis, & n. 29.*

28 *Mortuus non poteſt tradi ſepulturæ in civitate, in qua vivens morari non poterat.*

31 *Hæredes eius, qui poſt mortem debet abſolvi, compelluntur ab Eccleſia ſatisfacere iniuriam paſſo, quamvis ſint laici.*

32 *Hæredes an teneantur ſatisfacere pro excommunicato abſolvendo, licèt ad eos nihil pervenerit ex bonis defuncti, & n. ſeqq.*

33 *Quid ſi defunctus dederit ſigna contritionis.*

34 *Et quid ſi non dederit huiuſmodi ſigna.*

35 *Votum defuncti tenetur hæres adimplere.*

1 A NOBIS, il ſecōdo. Excommunicatus, in quo apparuerunt in morte contritionis evidentia ſigna, poſt mortem abſolvitur ab eo, à quo vivens fuerat abſolvendus. Ad ſatisfactionem verò ad quam tenebatur compelluntur hæredes. Hoc dicit Ioan.
2 Andr. Butr. Cardin. & Ancharan. vel plenius ſecundum Abbatem, Felin. & Marian. Socin excōmunicato decedenti in excommunicatione quantumcumq; contritus deceſſerit, non eſt cōmunicandum ante abſolutionem, nec pro eo orandum, licèt ſit quoad Deum abſolutus: ſed ſi conſtet Eccleſiæ de contritione præcedenti, abſolvetur etiā poſt mortem ab eo, à quo vivus fuerat abſolvendus; & hæredes ejus compelluntur per Eccleſiam ad ſatisfactionem pro eo. Hoc dicunt. Dividitur in duas partes principales, & ſecunda ſub dividitur in ſeptem, ut per Io. Andr.
3
Nota primò ibi, *veritati, quæ non fallit &c.* differentiam eſſe inter veritatem, & opinionem:
4 nam veritas nec fallere, nec falli poteſt, quia, ut dixit Philoſophus *in 1. Ethicor.* vero omnia conſonant & veritas eſt perpetuæ exiſtentis rei tan-
5 ta ſoliditas, ut cæteris defluentibus, ipſa in ſuo eſſe maneat inconcuſſa, ſecundum Io. Andr. in c. *Damnamus, n. 11. de Summ. Trinit. & fid. Cathol.* & eſt ſolidiſſima res, & murus inexpugnabilis, ut legitur
6

igitur *Eſdræ 3.* cap. 4.]& notat Bald. in cap. *Sicut n. 11. verſ. Quia veritas, de probation.* cum ſimilib. ut
7 per Afflict. *deciſ. 253. num. 7.* Opinio verò poteſt ſe habere ad falſum, & ad verum : & à Philoſophis diffinitur eſſe aſſenſus pro una parte cum formidine alterius, ut dixi in cap. *Ne innitaris, num. 44. ſupra de Conſtitution.* & ideò falli, & fallere poteſt ut hic.

8 Secundò nota ibi, *Iudicium autem Eccleſiæ*, quandoque Eccleſiam errare ligando non ligandum, vel abſolvendo non abſolvendum: & rationem habes in textu, quia illius judicium nonnumquã innititur opinioni, ſecundum quam judicat de iis, quæ prorſus manifeſta non ſunt: meritò falli, ac fallere poteſt; & ſic errare, cum errare aliud non ſit, quàm unum pro alio putare, cap. *In quibus, 22. quæſt. 2.* cap. *Quamvis, 28. diſtinct.* quod
9 tamen intelligit Hoſtien. *hic num. 3.* de eccleſia particulari, non autem de generali ſimul congregata quia illa numquam errare poteſt, cap. *A recta, 24. q. 1.* ſecundum eum, ſed Abb. *hic nu. 2.* dicit hoc verum eſſe in his, quæ pertinent ad fidẽ: ſeu articulos fidei. In reliquis verò ſecundum eum Eccleſia univerſalis poteſt errare, cùm ducatur opinione, quam fallere ſæpe contingit, & falli, ut hic dicitur: quemadmodum & generale Conciliũ univerſalem Eccleſiam repræſentans errare poteſt excommunicando fortè Prælatum, qui non erat excommunicandus: & hoc magis placet etiam Marian. Socin. *hic n. 10.* Sed de hac materia tu vide omnino quod ſcripſi in cap. *Maiores, à nu. 3. uſque ad n. 37 ſupra de Baptiſm.* ubi latiſſimè examinavi an, & quando judicium Eccleſiæ, & Concilii ſit infallibile.

10 Tertiò nota ibi, *quamvis abſolutus apud Deum fuiſſe credatur*, argum. quod eo ipſo quod quis eſt de peccato contritus, eſt abſolutus quoad Deum etiam ante abſolutionem ſacramentalem; & ſic contritio peccatum remittit, dummodo ſit in actu,
11 vel fide, ſeu ſpe ſuſcipiendæ abſolutionis, Marian. Socin *hic n 13.* Hodie hoc diffinitum eſt à Tridentina Synodo *ſeſſ. 14. in doctrina de Sacramen. Pœnit. ca. de contrit.* ibi: (Docet præterea etſi contritionem hanc aliquando charitatem perfectam eſſe contingat, hominemque Deo reconciliare, priuſquam hoc Sacramentum actu ſuſcipiatur, ipſam nihilominus reconciliationem ipſi contritioni ſine Sacramenti voto, quod in illa includitur non eſſe adſcribendam.)

12 Quartò nota ibi, *per evidentia ſigna conſtiterit*: Pœnitentiam, & ea, quæ conſiſtunt in animo,
13 probari per ſigna exteriora. Sunt autem pœnitentiæ ſigna verbalis deteſtatio delicti, petitio abſolutionis, oblatio Sacramenti de parendo mandatis Eccleſiæ, elevatio oculorum, & manuum ad cælum, percuſſio oris, & pectoris, quia fortè loqui non poteſt, & his ſimilia, cap *Qui recedunt*, cap *Præcedent. & tribus ſeqq. 26. quæſt. 6.* Hoſtienſ *hic n 1.* Ioan. Andr. *num. 2,* & alii communiter & adde quod ſcripſi in cap. *Ad abolendam, à num. 15. ſupra de hæretic.*

14 Quintò nota ibi, *Defuncto etiam abſolutionis beneficium impendatur*: non tantùm vivum, ſed etiam mortuum qui ante obitum dedit evidentia ſigna pœnitentiæ, abſolvi poſſe ab excommunicatione: & ita fuiſſe practicatum in perſona inclyti Capitanei Domini de Forte Brachio, refert hic Marian. Socin. *in 8. notab.* & ego ſæpius vidi obſervatum in Sac. Pœnitentiaria. Formalia autem pro abſolutione illius, qui in excommunicatione deceſſit, eſt hujuſmodi videlicet, (Quare ſi ſic vobis viſum fuerit, vobiſque de prædictis N viventis pœnitentia per evidentia ſigna conſtiterit, ut eundem ſic defunctum, dummodo illius hæredes injuriam paſſis, quibus ille, ſi viveret, occaſione præmiſſorum ſatisfacere teneretur, prius competenter ſatisfaciant, vel per eos non ſtet, quominus arbitrio veſtro ſatisfaciant competenter in eo, in quo tenentur, ab excommunicationis ſententia, quam propter præmiſſa incurrit, abſolvere in forma Eccleſiæ conſueta, & in foro conſcientiæ tantùm licitè valeatis ad effectum dumtaxat, ut pro illius anima publicæ, & privatæ orationes, ac preces fieri, ejuſque corpus eccleſiaſticæ tradi ſepulturæ poſſint, facultatem, & auctoritatẽ vobis concedimus. Dat &c.)

15 Ex prædictis infertur, ut poſt mortem poſſit quis nobilitari, & creari miles, ut hic firmat Abb. *n. 7* dicens hoc voluiſſe Bartol. in l. *1. C. de dignitat. lib. 12.* licèt Bart. *ibi n. 27.* non loquatur de mortuo, ſed tantùm dicat poſſe quem effici militem in puncto mortis; tamen cum Abbate conſentit Felin. *hic n. 2.*

16 Et per prædicta in publicis concluſionibus, quas triduò defendi Peruſiæ in Aula Palatii, dum eſſem Scholaris, diſputandum ſuſtinui mortuum poſſe Doctoratus laurea inſigniri, ut in meo libello Typis excuſo, qui inſcribitur, Problemata cum methodo juris univerſi in *132. Problemate.* Oppoſitum tamen tenet Abbas hic *numero 8.* dicens ſe aliàs in facto fuiſſe de hoc interrogatum, & reſpondiſſe poſt mortẽ non poſſe quem doctorari, quia hæc dignitas confertur ad docendum alios, l *Magiſtros, C. de profeſſor. & medicis, lib. 12.* quod non poteſt mortuus: & eum ſequitur Felin *d. num. 2.*

17 Et tenendo hanc opinionem non obſtat quod mortuus videatur poſſe honoribus, & inſigniis decorari, quia etiam poteſt injuria affici, ut notat
18 Bart. in l. *1. num. 3. ff. de his quibus ut indign.* qui ex hoc inducit verum eſſe quod dicit gloſ. in l. *Sororem, in fin C. eod.* videlicet quod ille, qui concubuit cum uxore teſtatoris poſt ejus mortem indignus eſt legato, & ſic applicatur fiſco; quia ſi vivo defuncto hoc feciſſet, ipſum ad iracundiã pro-
19 vocaſſet: ergo idem poſt mortem. Vnde & qui mortuum ſpoliat dicitur eum offendere, ut l. *Qui*
20 *ſepulchra, C. de ſepulchr. violat* Facit ad hoc Extravag Bonif. VIII. *Detest. de ſepult.* ubi excommunicantur exterrantes mortuos, aut eos in fruſta concidentes, aut aquis coquentes. Cujus Canonis mate-
21 ria, ut inquit Cardin Cajet. *in Summ. in verb. Excommunicatio, cap. 70.* eſt crudelitas, & immanitas in cadavera humana Id, inquam, non obſtat, quia dictum Bartol. procedit fictè, ſed non verè, ut declarat Bald. in dict. l. *Sororem num. 2. & 3. Cod de his quib. ut indignis*: unde ſecundum eum qui exanimatum corpus vulnerat, non punitur tamquam de vulnere, quia corpus mortuum injuriam non ſentit, ut l. *1. C. Qui accuſari non poſſ.* ſequitur Felin. *ubi ſupra.*

22 Et per hoc infertur ad aliam quæſtionem quã ſic format Archid. in cap. *Si quis, il ſecondo, num. 2. 15. q. 1.* videlicet. Pone quod Clericus animo deliberato iter arripuit ad interficiendum hominẽ, ſed non potuit quia eum invenit mortuũ, nihilominus iræ ſuæ ſatisfacere volens, eidem mortuo

caput

caput amputavit: quæritur an ſit irregularis.

Quidam dicunt hunc Clericum irregularem propter intentionem cum opere ſubſequuto, arg. cap. *Nuper*, & cap. *ult. ſupra de Bigam.* pro quibus facit quod notatur in cap. *Si quis, 51. diſtinct.* & in cap. *fin. 23. quæſt. ult.* & melius in cap. *Pernicio-*
23 *ſà, in fin. de pœniten. diſt. 1.* Contrarium determinat ibi Archidiac. quia hic non erat homo, ſed mortuus: nam cadaver non eſt homo, ut patet in cap. *In quadam, de celebrat Miſſ.* ubi dicitur ad eſſe hominis duo eſſe principaliter neceſſaria, ſcilicet corpus, & animam Item cap. *Charitas, verſ. Item corpus, de pœnit. diſt. 2.* & lex promotionis factum requirit, ut in d. cap. *Si quis, id eſt*, ut homo jam animatus actu interficiatur, ut patet expreſsè in c. *Sicut, il ſecondo, de homicid.* & in cap. *Quod verò 32. quæſt. 2* In quibus juribus patet dantem cauſam abortioni non eſſe homicidam, neque irregularem, ſi conceptus nondum erat vivificatus anima
24 rationali. Item irregularitas non contrahitur niſi in caſibus in jure expreſſis, ut in cap. *Is, qui, de ſent. excomm, lib. 6.* Nec iſto caſu invenitur impoſita, ſecundum Archidiac. qui dicit idem notaſſe Alanum, Vincent, & Bernard. in cap. *Si aliquis, de homicid.*

25 Et per hanc poteſt decidi alia quæſtio, numquid percutiens Clericum mortuum incidat in excommunicationem Canonis, *Si quis ſuadente, 17. quæſt. 4.*

26 Et quidem Felin. *hic num. 4* putat hunc eſſe excommunicatum. Movetur primò per tex. in ſimil. in cap. *Quod in te, de pœnit. & remiſſ.* ubi privilegium datum Clericis de ingrediendo eccleſiam tempore interdicti habet locum, ut mortuus ibi tradatur eccleſiaſticæ ſepulturæ Deinde mo-
27 vetur quia privilegium Canonis non eſt datum ratione Ordinis, cum ſit datum etiam converſis, laicis, & novitiis, cap. *Non dubium, ſupra eodem* cap. *Religioſo, eod. tit. lib. 6.* qui tamen non habent
28 Ordines. Pro hac parte facit tex. in l. *Si quis in inſulam, ff. de cadaverib. punitor.* ubi Bartol. (Nota inquit hanc litteram, quia non reperies alibi, & habes quod ille, qui in vita non poteſt morari in civitate, poſt mortem non poteſt duci ad civitatem ad ſepulturam.) & eum ſequitur Card. in Clem. *1. in fin. de pœnit. & remiſſ.*

29 Contrarium puto verum, quia negari non poteſt, quin privilegium Canonis datum ſit in favorem Ordinis Clericalis: nam quicquid dicat Felin. de hoc eſt tex rotundus in cap. *Contingit, il primo, infra eodem* ibi (Cum ille canon non tam in favorem clerici ordinati, quam in favorem ordinis clericalis fuerit promulgatus.) & in cap. *unico, de Cleric. coniugat. lib. 6.* ibi, (Privilegium retineant Canonis ab Innocentio Papa II. editi in favorem totius Ordinis Clericalis,) Mortuus autem non habet Ordines cap. *Licitè, 32. qu. 2.* Nec refert quod privilegium hoc datum ſit etiam converſis, & novitiis non ordinatis: quoniam datur eis dum vivunt, non autem poſt mortem: & Canon. *Si quis ſuadente*, loquitur de Clericis. Mortuus autem non eſt Clericus, quia characterem non habet, cum character non imprimatur corpori, ſed animæ. ut in Concilio Tridentino *ſeſſ 7. de Sacram. can. 7.* Item prædictus Canon. excommunicat injicientem manus violentas in Clericũ: at mortuo non poteſt inferri violentia, ut ex Bald. dictum eſt ſupra *n. 21.* Item ſicut præcidens caput mortui non incidit in irregularitatem, ut dictum eſt in præcedenti quæſtione, ita nec percutiens Clericum mortuum incidit in excommunicationem, quia ſicut irregularitas non contrahitur niſi in caſibus in jure expreſſis, ut dictum eſt ſupra *n. 24.* ita nec pœna excommunicationis, gloſ. *1. in Clemen. 1. de conſanguinit & affinit.* Facit gloſ *penult.* in cap. *fin. ſuper de iurepatr.*

30 Sextò nota ibi, *A quibus dum viverent fuerant abſolvendi.* In caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis decedenti in excommunicatione impendendam eſſe abſolutionem à Summo Pontifice dumtaxat: In aliis verò non reſervatis poſſe impendi etiam ab inferiore, qui poterat viventem abſolvere, ut in littera: & hoc non ex indulgentia hujus Decretalis, ſed de jure communi, ut *hic* in gloſ. *in verb. Cæteris.*

31 Ultimò nota ex fine textus caſum notabilem in quo Eccleſia exercet juriſdictionem in laicos, compellendo ſcilicet hæredes ejus, qui poſt mortem debet abſolvi, ut pro eo ſatisfaciant injuriam paſſo, licèt ipſe dum viveret expreſsè hoc non mandaverit: nam ex quo dedit ſigna exteriora contritionis, ſatis videtur debitam ſatisfactionem tacitè injunxiſſe, ut hic in gloſ *fin* unde cum iſte actus reſpiciat favorem animæ defuncti, & hæredis, & piam cauſam, meritò Eccleſia vendicat ſibi juriſdictionem ſecundum Abb *hic n. 5.* & Marian. Socin. *num. 24.* Concordat tex in cap. *ult. ſupra de ſepultur.* & in cap. *In litteris, de raptor.* ibi: (Hæredes eius moneas, & compellas, ut his, quibus ille per incendium, vel alio modo damna contra juſtitiam irrogaverat juxta facultates ſuas condignè ſatisfaciant, ut ſic à peccato valeat liberari.) aliàs legitur, valeant, id eſt hæredes ſecundum Vincen & Io. Andr. *ibi in fin.*

32 Sed hic inſurgit quæſtio an hæredes excommunicati teneantur pro eo ſatisfacere injuriam paſſo, etiamſi ad eos nihil pervenerit ex bonis defuncti.

33 Pro ſolutione breviter ſic diſtingue; aut excõmunicatus præbuit ante obitum ſigna pœnitentiæ, ſeu contritionis, aut non præbuit. Primò caſu hæredes tenentur etiamſi nihil ad eos pervenerit: & in hoc caſu intelligi debet hoc cap. & gloſ *fin.* in cap. *ult. de ſepultur.* dum ex eo tex. colligit de jure canonico hæredes teneri ad ſatisfactionem pro delicto defuncti etiamſi ad eos nihil pervenerit, & lis cum defuncto non fuerit conteſtata: nam ex quo deceſſit contritus, & ſic voluit illud conſequens ſcilicet abſolutioné, meritò videtur voluiſſe antecedens neceſſarium ad ipſum conſequens, quod eſt ſatisfactio, argum. c. *Cum*
34 *ſuper, ſupra de off. Delegat.* quod perpetuò ſingulariter notabis ad limitationem eorum, quæ ſemper dicuntur, quod regulariter hæres non tenetur ex delicto defuncti, niſi quatenus ad eum pervenit, quia iſtud procedit ſi ſine cõtritione mortuus eſt, ut mox dicetur, aliàs ſecus. Quod eſt ſingulari nota dignum, & quotidie poteſt contingere, & multi falluntur, ut dicit Marian. Socin *hic n 29.* Secundò autem caſu cum ſcilicet defunctus ſigna contritionis non dedit, dicendũ eſt hæredes non teneri, niſi quatenus ad eos pervenit ex bonis illius; & ita intelligi debet tex in d cap *ult. de ſepultur.* ibi: (Sed ejus hæredes, & propinqui, ad quos bona pervenerunt ipſius, ut pro eodẽ ſatiſfaciant, cenſura ſunt eccleſiaſtica compellendi.)

Et

Et ſic cogendi ſunt tantummodo reſtituere rem illicitè acquiſitam, quia res tranſivit cum onere ſuo, ut cap *Ex litteris*, *ſupra de contrahen. empt.* c. *Sæpè*, *de reſtitut. ſpoliat.* nam & votum defuncti tenetur hæres adimplere, ut legitur, & notatur in cap, *Licet*, §. *1. & 2. ſupra de voto*; ita formaliter diſtinguit Hoſtien. *hic num. 21. & 22.* cujus diſtinctionem poſtea probat Ioan. Andr. *num. 18.* Butr. *num. 30.* Cardin. *num. 5.* Anchar. *num. 8.* Abb. *n. 5.* Felin. *circa finem*, *verſ. Nota ſingulariter hanc gloſ.* & Marian, Socin. *n. 25.*

De Sententia excommunicationis.

Cap. Nuper.

SUMMARIUM.

1 *Excommunicatus eſt qui Clericum detinet in cuſtodia publica, vel privata, aut in vinculis etiam ſine corporali læſione, & n. 4.*
Declaratur procedere ſi hoc faciat animo inferendi iniuriam, ſeu violentiam Clerico. Secus ſi aliam ob cauſam, n. 12.

2 *Communicans excommunicato ſcienter in crimine excommunicatus eſt, & non poteſt abſolvi niſi ab excommunicatore, vel ipſius ſuperiore, & cum iuramento, & n. 14.*

3 *Communicans excommunicatum extra crimen incurrit minorem excommunicationem, & reconciliari poteſt ſine iuramento per ſimplicem ſacerdotem, & n. 14.*

4 *Et quid poſt Conſtitutionem Concilii Conſtantienſis, n. 15. verſ.* Cæterum adverte.

5 *In carcere, vel in vinculis detinere an differant.*

6 *Carceratus, vel detentus in vinculis non dicitur lædi corporaliter.*

7 *Carcer, & vincula principaliter non ſunt ad pœnam, ſed ad cuſtodiam.*

8 *Violentia in Clericum perpetratur etiam citra iniectionem manuum, ſeu corporalem læſionem; quod pluribus exemplis oſtenditur.*

9 *Excommunicatus eſt qui rem de manu Clerici rapit, vel quæ illius corpori adhærent, aut eum per veſtem tenet, aut per frænum equi.*
Equum occidens, cui Clericus inſidet, non incidit in Canonem, ibidem.

10 *Caſtrum obſidens non animo detinendi in cuſtodia Clericum ibi exiſtentem, ſed capiendi caſtrum, vel faciendi Clerico verecundiam, non eſt excõmunicatus.*

11 *Clericum cogens per metum ad ſe redimendum, vel exeundum è domo ut ipſam occupet, excommunicationem non incurrit.*

12 *Communicans criminoſo in crimine præſtando illi conſilium, auxilium, vel favorem, tenetur eadem pœna cum principali.*

13 *Communicare excommunicato quis dicitur non ſolum comedendo, loquendo, vel deoſculando, ſed etiam cum ipſo orando.*

15 *Communicans ſcienter excommunicato extra crimen an peccet mortaliter, remiſſivè.*

16 *Abſolvere poteſt inferior ab omni excommunicatione lata à Canone, quoties Conditor Canonis ſibi non reſervavit abſolutionem, & n. 29.*
Quod habet locum nedum in Canone Papæ, ſed etiam in ſtatuto Epiſcopi, vel Prælati, ibidem.

17 *Ingrediens ſepta monaſterii Monialium abſque licentia Ordinarii, vel alterius ſuperioris an incurrat excommunicationem Papæ reſervatam ex Bulla Gregorij* XIII. *& num. ſeq. uſque ad num. 37.*

18 *Cauſa etiam iniuſta excuſat quem à contumacia.*

19 *Culpa ubi eſt maior, ibi debet eſſe maior vindicta.*

20 *Diſpoſitio pœnalis iniungens pœnam excommunicationis non reſtringitur, ſed extenditur.*
Contrarium, n. 30.

21 *Proœmii verba denotant cauſam finalem Conſtitutionis.*

22 *Lex non imprimit effectum ſuum, niſi in illas perſonas, quibus verba legis congruunt.*

23 *Ingrediens ſepta monaſterij Monialium prætextu licentiæ revocatæ, aut Ordinarij licentia abutentes, magis delinquunt, quàm ingredientes ſine licentia & n. ſeq.*

24 *Frequentia delicti eſt iuſta cauſa reſervationis abſolutionis.*

25 *Epiſcopi non debent promiſcuè ſibi reſervare caſus, quibus à iure annexa eſt excommunicatio, niſi fortè propter frequentiam, ſcandalum, vel aliam neceſſariam cauſam.*
Statuens contra libertatem Eccleſiæ magis punitur, quàm ſtatuens contra ius Eccleſiæ, licèt minus delinquat, & cur? ibidem verſ. Hinc etſi ſtatuens.

26 *Eccleſiarum fructus, & bona ſurripientes non incidunt in excommunicationem, niſi id faciant authoritate uſurpata, & ſub ratione bonorum Eccleſiæ.*

27 *Domini temporales, & magiſtratus quicumque impedientes libertatem matrimonij, incidunt in excommunicationem* cap. 9. ſeſſ. 24. de reformat. *matrim. Concilij Tridentini, non autem privata perſona.*

28 *Caſus omiſſus in lege nova remanet in diſpoſitione iuris antiqui.*

29 *Monaſterium Monialium ingredientes ſine licentia ex Concilio Tridentino incidunt in excommunicationem, non tamen Sedi Apoſtolicæ reſervatam.*

30 *Pœna nulla eſt maior in Eccleſia, quàm excommunicatio; ideoque in una non debet fieri extenſio, ſed potius reſtrictio.*

31 *Clericum pedibus percutiens, vel perfundens aqua, aut in eum ſpuens, vel eius veſtem frangens excommunicatus eſt.*

32 *Reſervatio caſus non inducitur ex eo quod Summus Pontifex abſolutionem ab illo caſu impertitus fuerit, & n. ſeq.*

33 *Pœnitentes habent tres iudices, qui nomine proprii ſacerdotis comprehenduntur, Papam, Epiſcopum, & Parochum.*

34 *Papa ſi aliquid faciat de plenitudine poteſtatis, non præiudicat inferioribus, nec contra eos præſcribit.*

35 *Mulieres abſque licentia monaſteria virorum ingredientes, ex declaratione Pij V. incidunt in excommunicationem Papæ reſervatam.*

36 *Excommunicatio propter ingreſſum in monaſteria Monialium ad malum finem, eſt Sedi Apoſtolicæ reſervata.*

37 *Abſolutio à cenſuris, in quas incidunt Prælati ingredientes monaſteria Monialium contra formam Conſtitutionis Gregorij* XIII. *an ſit Papæ reſerva-*

ſervata, *& n. ſeqq.*

8 Statuimus, *&* decernimus *ſunt verba novi iuris inductiva.*

9 *Prælati ingredientes monaſteria Monialium in caſibus non neceſſariis, vel cum magno comitatu quas pœnas incurrant.*

1 NVPER. Detinens Clericum in cuſtodia, vel vinculis, etiam ſine læſione corpo-
2 rali, excommunicatus eſt: & communicans excommunicato ſcienter in crimine eſt excommunicandus, & niſi difficultas impediat, abſolvi debet ab excommunicatore,
3 vel ipſius ſuperiore, & cum juramento. Communicans extra crimen reconciliari poteſt per ſimplicem ſacerdotem ſine juramento. Hoc dicit. Dividitur in duas partes. In prima ponitur bimembris conſultatio. In ſecunda bimembris reſponſio ibi, *nos igitur*: & utraque ſubdividitur, ut per ſe patet.

4 Nota primò quoad incurrendam excommunicationem Can. *Si quis ſuadente*, paria eſſe Clericũ percutere, aut eum in cuſtodia publica, vel privata aut in vinculis detinere etiam ſine læſione corporali, ut hic eſt caſus ſecundum omnes: quod tamen declara, ut dicam infra *n. 12.*

5 Secundò nota ibi, *vel etiam detrudunt in vincula*: aliud eſſe in carcere, & aliud in vinculis detinere, ut *hic* per Butr. *num. 2* quod nota pro ſtatutis ſecundum Marian. Socin. *n. 5.*

6 Tertiò nota ibi, *corporalis læſio non fuerit ſubſequuta*: ex ſola detruſione in carcerem, vel in vincula non dici quem corporaliter lædi, ſecundum Ioan. Andr *hic nu. 1. in ver. Læſione*, & Butr. *eodem n. & ver.* & *in 4. notab.* Abb *nu. 3* & Marian Soc. *n 6.* Ratio eſt, quia conſiderari debet quod principaliter agitur, cap. *Cum voluntate*, *infra eodem*, carcer autem, & vincula principaliter non ſunt ad pœnam, ſed ad cuſtodiam, ut l. *Aut damna*, §. *Solent*, *ff. de pœn.* quod ſimiliter nota pro ſtatutis, ut hic per Anchar. *n. 5.* nam quoad effectum incurrendi excomunicationem latæ ſententiæ ob violentam manuum injectionem in Clericum, hæc non differunt, ut dixi ſupra *in 1. notab.*

8 Quartò nota ibi, *citra quam violentia ſæpius circa Clericos nequiter perpetratur*, violentiam Clerico inferri poſſe etiam ſine manus injectione, ſeu corporis læſione. Ratio eſt, quia debemus in his magis attendere injuriam, & violentiam, quæ ſapiunt cauſam finalem, quàm manus, quæ ſapiunt demonſtrationem, ut hic per Cardin. *nu. 3.* & plenius dicam infra *nu 30. in fin.* exemplum ponit Innoc *n 1. & 2.* velut ſi quis enſem vibret, vel aliter necem comminetur, niſi carcerem ingrediatur. Vel ſi Clerico in domo propria, vel aliena exiſtenti clauſis foribus, vel poſitis cuſtodibus adimatur libertas exeundi: neque enim, ut Innocen. ait videtur vis eſſe an clauſus ſit carcere, an ligatus funibus, an cuſtodibus vallatus: omnes enim iſti in cuſtodia ſunt & in perſonam violentiam patiuntur, quia detinentur ne quo velint, abire poſſint: nec multum differt à ſpecie ſervitutis, cui libertas recedendi non datur. l. *3 de liber. hom. exhiben.*

9 Eodem modo violentia eſt ſi res de manu Clerici rapiatur, vel quæ aliàs ipſius corpori adhærent; aut ſi Clericus detineatur per veſtem, qua induitur, vel per frenum equi, cui inſidet, licèt ſecus eſſet ſi equus interficeretur: ita Innoc. cum quo tranſeunt *hic* Hoſt. & Abb. Antiq. ambo *n. 1.* Ioan. Andr. *num. 2. in ver. Detrudunt*, Card *nu. 4.* Anchar *n. 2 & 3.* & reliqui omnes.

10 Hæc tamen notabiliter limitant Doctores, ut procedant dummodo fiunt animo inferendi injuriam, ſeu violentiam Clerico, ſecus ſi aliam ob cauſam. Vnde ſi quis Clericum in caſtro obſideret non animo detinendi eum in cuſtodia, ſed capiendi caſtrum, vel faciendi Clerico verecundiam utique in Canonem non incideret, ſecundum Innoc. *n. 1 verſ. Sed quando* & Card. *n. 4 verſ. Hoc procedit.*

11 Et idem eſſe ſi quis citra manuum injectionem, vel detentionem corporalem per metũ cogeret Clericum ad ſe redimendum, vel exeundum è domo ſua, quam poſtea occuparet: non enim eſſet excommunicatus, quia hæc perpetravit potius animo lucrandi, quam inferendi injuriam, nec in perſonam manus injecit, vel quaſi injecit violentas, ut dicunt Hoſt. *hic n. 1 verſ. Quid enim ſi quis*, Ioan. Andr. *n. 2. verſ Dicimus ergo*, & Card. *nu 4. verſ. Per hoc etiam infertur*, ubi tandem concludit excommunicationem incurri quandocumque fit violentia Clerico, per quam ſcilicet impeditur ei libertas præcisè, non cauſativè & quando fit hoc animo ut impediatur, alias ſecus.

12 Quintò nota ibi, *ei conſilium impendendo* Communicantem criminoſo in crimine, ideſt præſtando illi conſilium, auxilium, vel favorem, teneri eadem pœna cum principali. Rationem habes in littera, quia facientem, & conſentientem par pœnâ conſtringit, de quo in l *Is qui opem. ff. de furt.* & in c. *1. ſupra de offic. deleg.* & latiſſimè per Marian. Socin. in cap. *Ad audientiam*, *ſupra de homicid. in 7. principali artic. à quæſt. quinquageſima uſque ad centeſimam.*

13 Sextò nota ibi, *aut aliàs in oratione*, intelligi, quem participare cum excommunicato non ſolũ comedendo, loquendo, aut deoſculando: ſed etiã ſecum orando, concordat cap *Cum excommunicato*, & cap. *Qui communicaverit, 11 quæſt. 3.* cap. *Significavit*, *ſupra eod.* & notat gloſ in cap *Statutimus*, *in ver. Conſtitutionibus*, *infra eod. lib 6* de quo plenè per eumdem Marian Socin. in cap. *Sacris*, *in 19 principali artic infra eod.*

14 Septimò nota in verſ. *Secundo verò caſu*: & ſigna differentiam inter communicantem in crimine, & communicantem extra crimen: ille enim incidit in excommunicationem majorem & abſolvi non poteſt niſi ab excommunicatore, vel ejus ſuperiore, & cum juramento de parendo illius mãdato: hic verò ligatur minori tantùm excommunicatione, abſolvi poteſt à ſimplici ſacerdote ſine

15 juratoria cautione, ut ſit textus. An autem ſcienter communicans excommunicato extra crimen peccet mortaliter, examinat Archidiac. in cap. *Rogo, 11 quæſt. 3.* & Ioan Andr. in cap. *Sacris*, *nu. 20. ſupra de his quæ vi met cau.* Cæterum adverte ne decipiaris, quia hodie ex Conſtitutione Martini V. in Concilio Conſtantienſi edita, quæ incipit, *Ad evitandum*, permiſſum eſt communicare cum excommunicatis à Canone, vel ab homine, etiam in adminiſtratione, & receptione ſacramentorum, vel aliis divinis, præterquam in duobus caſibus, videlicet ſi excommunicati ſint publicè denunciati, aut notorii Clericorum percuſſores, qui dicuntur excomunicati non tolerati. Et in his duobus caſibus dumtaxat, non autem in excommunicatis toleratis locum habet,

quod

quod hic dicitur de incurſu excommunicationis majoris propter participationem cum excõmunicatis in oratione, & de incurſu excommunicationis minoris propter participationem cum excommunicatis extra crimen; quod benè notabis ad limitationem hujus textus. De intellectu autem illius Conſtitutionis ſcripſi latiſſimè in cap. *Quoniam de coſſere, à num. 39. ſupra de Schiſmat.* ubi etiam *num. 56.* dixi an eidem Conſtitutioni fuerit derogatum quoad notoriè excommunicatos per aliam Conſtitutionem Concilii Lateranen. Noviſſimi ſub Leone X,

16 Vltimò nota ibi, *quia tamen conditor Canonis*: textum optimum, & notabilem ut hic ait Felin. *n. 1. in ult. notab.* quod ab omni excommunicatione lata à Canone poteſt inferior abſolvere quotieſcumque conditor Canonis abſolutionem ſibi non reſervavit: & ad hoc quotidie allegatur hic textus. & locum habet nedum in Canone Papæ, ſed etiam in Canone, ſeu ſtatuto cujuslibet Epiſcopi vel Prælati eccleſiaſtici, ut excommunicatus per illius ſtatutum abſolvi poſſit à proprio Sacerdote ex quo conditor Canonis ſibi non reſervavit abſolutionem: & hoc nota, quia quotidie occurrit in practica ſecundum Abb. *hic num. 5.* Locum tamen habet in abſolutione prout loquitur, non autem in diſpenſatione, ut ſcripſi plene aſſignando rationem differentiæ in cap. *Dilectus, à nu. 10. uſque ad 16. ſupra de tempor. ordin.*

17 Ex prædicta regula infero ad quæſtionem an ingrediens ſepta monaſterii Monialium abſque licentia Ordinarii, vel alterius Superioris incurrat excommunicationem Sedi Apoſtolicæ reſervatam ex Conſtitutione Gregorii XIII. edita *ſub anno 1575* quæ incipit, *Vbi gratiæ.*

Ex iis, qui poſt Gregorianam Conſtitutionem ſcripſerunt, nonnulli opinati ſunt non eſſe conſtituendam differentiam an quis prætextu licentiarum, an verò ſine illis clauſuram monaſterii Monialium ingrediatur, ſed utroque caſu abſolutionem eſſe ſummo Pontifici reſervatam ob idẽtitatem,

18 ſeu potius majoritatem rationis ne deterioris ſit conditionis qui temere ac proprio auſu ingreditur, quàm qui aliqua cauſa, licèt injuſta ſe excuſat, arg. cap. *Illud, verſ. Licet autem, de Cler. excomm. miniſtr.* Hoc enim eſt quod dicunt gloſſæ ordinariæ, in l. *Ex conſenſu, §. fin. ff. de appellat.* & l. *1. §. Si quis iudic. non obtemper.* non ſolum juſtam cauſam, & rationabilem quem à contumacia excuſare, ſed etiam injuſtam, & quod legitur in l. *1. in fin ff. de abigeis,* & in l. *Plagii, §. ff. ad leg. Flau. de Plagiar.* in quibus eſt expreſſum non ſolum legitimam, ſed & illegitimam cauſam excuſare à dolo: quam regulam dixit communem Dec. *conſ.*

19 *170. Viſo themate, col. ult. in princ.* Item ubi eſt culpa major, ibi debet eſſe major vindicta, cap. *Excommunicamus, §. Credentes, de hæret.* & ubi magis exceditur, ibi eſt ſeveriùs vindicandum, cap. *fin. ad fin. de exceſſ. Prælat.* Collectar. in cap. *1. num. 2. ſupra de Schiſmat.* pœna enim debet commenſurari dilicto cap. *Non afferamus, 23. q. 1.* & notat gloſ. 2. in cap. *Propoſito, 27. q. 1.* Bart. in l. *Levia in princ. ff. de accuſat.* Bald. in Auth. *Clericus, col. 2. C. de Epiſc. & Cler.* Dec. in cap. *Eccleſia S. Mariæ, num. 1.*

20 *de Conſtit.* Et confirmatur, quia, ut inquit Cardin, hic in *1. notab.* diſpoſitio pœnalis injungens pœnam excõmunicationis non reſtringitur, ſed extenditur: Papa enim hic extendit Can. *Si quis ſuadente, 17. quæſt. 4.* ut comprehendat non ſolum injicientem manus, ſed etiam aliàs turbantem libertatem Clerici.

Et primò inter hos Authores adducitur Martinus Alphonſus de Vivaldo *in ſuo Candelabro Aureo in tract. de excomm.* Et extravaganti, & Concilio *fol. 31.* in ſeptuageſima, & ultima excommunicatione ubi inter excommunicatos excommunicatione ſoli Papæ reſervata virtute Gregorianæ Conſtitutionis enumerat ingredientes ſepta Monialum ſine licentia Superioris: & idem confirmat *fol. 36* Loquens de excommunicatione ex Concilio Trident. ibi, *Sexageſima quarta eſt.* dum dicit: nunc verò eſt reſervata Papæ per Gregorium.

Secundò adducitur Ludovicus de Beia *in ſuo tract. reſol. caſ. Conſcien. Caſu 3.* incipien. *Vrſula*, quem ſequitur Lelius Zecchius in Elucidatione caſuum Epiſcopis reſervatorum, *in caſu 10. fol. 625.* Et eorum opinioni videtur ſuffragari quod ſummus Pontifex alias ad ſupplicationem pœnitentium, & etiam Epiſcoporum conceſſit abſolutionem prædicti caſus tamqum ſibi reſervatam; per quod videtur inductus uſus reſervationis ejuſdem caſus.

Vltimò affertur authoritas Navarri in cap. *Statuimus, ſub num. 62 in 7. notab 19 quæſt. 3. Comment. 4. de Regular.* & in *Man. cap. 27. ſub num. 150.* ubi affirmat dictam Conſtitutionem includere etiam intrantes ſepta monaſterii non habentes licentiam, & ſe credere hanc fuiſſe mentem ejuſdem Gregorii.

His tamen non obſtantibus contrarium verius videtur: Nam Conſtitutio Gregorii expreſsè loquitur de ingredientibus prætextu licentiarum revocatarum, & de his, qui habent licentiam ab Ordinariis in caſibus permiſſis, eaque abutuntur,

21 ut patet ex rubrica, & ex verbis Conſtitutionis, preſertim in procemio, à quo cauſa finalis colligitur, l. *1. ff. ad Macedon.* l. *1. ff. de hæred. inſtit.* l. *Titia, §. Idem reſpondit, ff. de verb. oblig.* Oldrad. *conſ. 103. Quæſtio eſt. verſ. Secundo ex hoc.* & ad cujus limites reſtringitur generalitas diſpoſitionis, Bald. *conſ. 159. Eleganter, & copioſe numero 4. verſ. Niſi dicamus, lib. 2* Roman. *conſ. 16 Viſo themate, numero 4 & ſeq* in quo quidem procemio verbum nul-

22 lum legitur de excommunicatione contra ingredientes abſque licentia. Vnde cum eis non conveniant verba Conſtitutionis, conſequens eſt, ut nec conveniat illius diſpoſitio, l. *4. §. Toties, ff. de dam. infect.* quia lex non imprimit effectum ſuum niſi in illas perſonas, quibus verba legis congruunt, & adaptantur, ut inquit Gemin. *conſ. 68.* Innocentius, *ſub num. 4. verſ. Cum ergo concurrant,* & ſi Gregorius voluiſſet comprehendere ingredientes abſque licentia, expreſſiſſet, ſicut expreſſit de ingredientibus prætextu licentiarum, &c. cap. *2. de translat. Epiſc.* cap. *Ad audientiam de decim.* & in materia excommunicationis eſt bona gloſ. in cap. *Prudentiam, §. Sexta, in ver. Vinculo*

23 *excommunicationis, de off. Deleg.*

Et eo magis, quia conſideratur etiam diverſitas rationis inter eos, qui abſque licentia ingrediuntur, & eos, qui ingrediuntur prætextu licen-

24 tiæ revocatæ, aut abutuntur licentia Ordinarii Siquidẽ licentia præbet ingredientibus anſam multò liberiùs, & frequentius delinquendi, exemplo tutoris ſuſpecti fidejuſſionem præſtantis, quo velamine

lamine datur ei occaſio diutiùs graſſandi in re pupillari, § *fin inſtit. de ſuſpect. tutor.* juncta gloſ. *in verb. Præſtat.* l. *Suſpectus*, & l. *Quia ſatiſdatio*, *ff. eodem.* At verò ibi deficit licentia, ingrediens non ſolum ſe exponit pœnæ à Concilio Tridentino inflictæ in *cap. 5. ſeſſ. 25. de Regular.* Sed etiam temporali, quæ conſuevit imponi per Magiſtratus ſæculares; ideoque metu utriuſque pœnæ magis retrahitur à delinquendo, cap. *1.* & ibi gloſ. *in ver. A Domino, de homicid. lib. 6.* cap. *1.* §. *Superior*, *de ſent. excomm. eod. lib.* Frequentia autem, & libertas ſecuriùs delinquendi fuit juſta cauſa cur Gregorius potius reſervaverit Sedi Apoſtolicæ abſolutionem eorum, qui prætextu licentiæ delinquunt, quàm eorum, qui omnino carent licen-
5 tia. Vnde quamvis S. Congregatio Epiſcoporum, & Regularium negociis præpoſita olim admonuerit locorum Ordinarios ne ſibi illos caſus promiſcuè reſervarent, quibus annexa eſt excomunicatio maior à jure impoſita: illico tamen adjecit hanc limitationem, niſi fortè propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam aliqui hujuſmodi caſus nominatim reſervandi viderentur, ut in litteris ſcriptis ad Cardinalem Archiepiſcopum Neapolitanum ſub *die 26. Novembris 1602.* quam quidem frequentiam, & ſcandalum conſideraſſe Gregorium in reſervatione hujus caſus, ſatis conſtat ex verbis Conſtitutionis, ibi (Ac omnia quæ illas (ideſt Moniales) à ſpiritualium rerum cogitatione, & exercitio avocant, impedimenta tollere, periculaque, & ſcandala ab eis removere cupientes, &c.)

Hinc etſi magis delinquat ſtatuens contra jus Eccleſiæ, quàm contra libertatem Eccleſiæ, quia in primo caſu tollit jus commune, in ſecundo autem tollit privilegium, argum l. *Eius militis*, §. *Militia miſſus*, *ff. de teſtam. milit.* & tradit Dec. in cap. *Eccleſia S. Mariæ*, *num. 1. de Conſtit.* Tamen magis punitur ſtatuens contra libertatem, quam contra jus Eccleſiæ, ſecundum Bald. *in rubr. eod. tit. in princ. verſ. Quæro an ſit differentia*, quia, ut inquit Dec. *ubi ſupra*, non ſemper pro majori delicto major pœna imponitur: nam propter delicti frequentiam, vel propter majorem inclinationē ad delinquendum major pœna quandoq; pro minori delicto imponitur, ut per gloſ. 2. in cap. *Propoſuiſti*, *27. q. 1.* & in cap. *Admonere*, *in ver. Exiſtimes*, *33. qu. 2.* per illum textum, ubi major pœnitentia imponitur interficienti uxorem, quàm matrem, quia, ut gloſ. ibi dicit, homines proniores ſunt ad interficiendum uxores, Laici verò Clericos oppido infeſtos habent, ut legitur in c. *Laicos*, *2. q. 7.* Maximè propter libertatem eccleſiaſticam, in qua Clerici ſunt melioris conditionis, quàm ſęculares, & propterea maior concitatur invidia. Vnde cùm ſint procliviores Laici ad ſtatuendum contra libertatem eccleſiaſticam, & ſic contra privilegia Eccleſiarum, vel Clericorum: meritò ut retrahantur ab eo in quo magis inclinantur, majori pœna afficiuntur.

5 Præterea gravius videntur delinquere, & magis contemnere legislatorem qui ingrediuntur palam, & authoritativè prætextu licentiarū, quā qui ingrediuntur clam, & nullâ ſuffulti licentiâ, exemplo eorum, qui fructus, & reditus ad Sedem Apoſtolicam, & eccleſiaſticas perſonas ratione eccleſiarum pertinentes uſurpant: neque enim incidunt in excommunicationem decimamſeptimam Bullæ Cœnæ niſi qui id faciunt authoritate, & poteſtate uſurpata, ſecundum Cajetan. *in Summa*, *in ver. Excommunicatio*, *num. 27* *verſ. Deinde circa ſecundam materiam*, & Navarr, *in Man. cap. 27. num. 70. verſ. Sexta*, quod per illa verba, ſicut ex decreto Concilii Tridentini *cap. 11. ſeſſ. 22. de reform.* non incidunt in excommunicationem qui res, & bona Eccleſiæ ſurripiunt tamquam fures; ſed tantùm qui illa authoritativè: & ſub ratione bonorum Eccleſiæ uſurpant, ut aliàs S Congregatio declaravit.

27 Et idem modò cùm aliàs dubitatum fuerit an prohibitio *cap. 9. ſeſſ. 24. de reform. matrim.* Circa matrimonii libertatem comprehendat privatas perſonas. S. Congregatio cenſuit non comprehēdere, ſed tantùm dominos temporales, & magiſtratus cujuſcumque gradus conditionis, &c. Ingredientibus ergo ſepta monaſterii Monialium abſque licentia, nec verba, nec rationes Gregorianæ Conſtitutionis conveniunt; & conſequenter nec illius reſervatio, gloſ. *magna in fin. in Clem.*
28 *1. de ſent. excomm.* unde hic caſus tanquam omiſſus remanſit in eo ſtatu, in quo prius erat, l. *Commodiſſimè*, *ff. de liber. & poſthum.* gloſ. in c *Si pater*, *in verb. Trebellianica*, *de teſtam. lib. 6.* Conſentaneum eſt enim jura juribus concordare ad correctionem vitandam, l. *Præcipimus*, *in fin. C. de appellat.* & l. *Sancimus*, *C. de teſtam.* cum ſimil

29 Ante ipſam verò Conſtitutionem ex decreto Concilii Tridentini in cap. *5. ſeſſ. 25. de Regular.* ingredientibus ſepta monaſterii Monialium abſq; legitima licentia imponitur ſimpliciter pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda, nec illius abſolutio expreſsè reſervatur ſummo Pontifici. Ergo cenſetur aliis conceſſa per hanc Decretalē, ubi quando conditor Canonis abſolutionem excommunicationis ſibi non retinet, cenſetur aliis relaxaſſe. Et eſt præcipua regula in materia abſolutionis à cenſuris latis à Canone: patet ex dictis ſupra *in ult. not.* Et hanc ſententiam ſequuntur Moderni *in Praxi Archiepiſcopi*, cap *6. num. 3. lib. 3.* ubi agentes de materia prædictæ Gregorianæ Conſtitutionis affirmant in ea non comprehendi niſi qui prætextu licentiarum revocatarum ingrediuntur, non autem qui ſine licentia, licèt incurrant excommunicationem latæ ſententiæ à Conc. Trid. inflictam d. cap. 5. Nec etiam Moniales in illum ingreſſum prohibitum conſentientes incidere in excommunicationem, ſed tantùm peccare mortaliter. Idipſum cenſet Rodriq. *de Regular. to. 1. q. 48. art. 2.* & Suar *de Cenſur. diſp. 22. ſect. 6. excomm. 6.*

Quibus non obſtant adducta in contrarium: nam ad primum patet reſponſio ex dictis: cùm enim Gregoriana Conſtitutio nec in rubro, nec in nigro, nec in verbis narrativis, nec diſpoſitivis loquatur niſi ingredientibus prætextu licentiarū revocatarum, aut abutentibus Ordinarii licentia, non debet extendi ad alium caſum non expreſſum, præſertim habentem rationes diverſas, & in materia pœnali.

30 Neque obſtat quod ſecundum Card. diſpoſitio pœnalis injungens pœnam excommunicationis non reſtringatur, ſed extendatur: imo enim cùm nulla pœna ſit major in Eccleſia, quàm excommunicationis, cap. *Corripiantur*, *24. qu. 3.* cap. *Abſit*, *11. quæſt. 3.* cap. *Sacro*, *ſupra eod* non debet in ea fieri extenſio, ſed potius reſtrictio, cap. *Quæſivit de his*,

bis quæ fi. à maior. par. Cap. & notat gloſ. in c. *Prudentiam, in ver. Vinculo excommunicationis, de off. Deleg.* & Innoc. *hic num 2. verſ. Et in excommunicatione.* In hoc textu autem fit potius declaratio, quàm extenſio ſecundum Anchar *hic. in princ.* quia debemus magis conſiderare injuriam, ſeu violentiam, quæ ſapit cauſam finalem, quàm manus, quæ ſapiunt demonſtrationem. Vnde eodem
31 modo in excommunicatione incideret qui Clericum non manibus, ſed pedibus percuteret, vel perfunderet aqua, aut in eum ſpueret, vel ejus veſtem frangeret, quia violentia fit perſonæ, ut notatur in d. cap *Si quis ſuadente, 17. q. 4. in gloſ. in ver. Manus*. & per Innoc. & DD. *hic*, & ita videtur ſeipſum declarare Cardin. *hic in 1. oppoſit. n. 4.* licèt hoc caſu non agatur de illius reſervatione.

32 Ad id, quod dictum eſt de abſolutionibus, quas Summus Pontifex impertitus eſt à prædicto caſu, reſpondetur hinc non rectè inferri ad generalem reſervationem: nam ſi Papa vellet caſum eſſe ſibi reſervatum, expreſsè declararet per Conſtitutionem generalem, non autem per peculiarem proviſionem ad petitionem unius, vel alterius
33 Ordinarii, vel ſacerdotis. Præſertim verò quia cũ pœnitentes habeant tres judices, videlicet Parochum, Epiſcopum, Papam, qui omnes comprehenduntur ſub nomine proprii ſacerdotis in cap. *omnis utriuſque, de pœnit. & remiſſ.* ut ibi notatur, & in Extravag. *Vas electionis, de hæret.* utique
34 procurando ſibi abſolutionem à Papa tamquam à fonte habente plenitudinem poteſtatis, cap. *Qui ſe ſcit, 2. q. 6.* cap *Præceptis, 12. diſt* cap. *Ignamvus.* c. *Dudum, & c. Multum, 3. q. 6.* nullum intulerunt præjudicium aliis inferioribus, nec contra eos ex hoc induci potuit uſus, vel conſuetudo: ad hoc quod notat Innocen. in c. *Bonæ, il ſecondo, num. 2. in fin. de poſtul. Prælat.* ubi determinat quod ſi Papa aliquid facit de plenitudine poteſtatis, non præjudicat inferioribus, quia cùm ſit abſolutè dominus, non indiget aliqua acquiſitione juris. Idem tenet Specul. *in tit. de præſcr, verſ. Illud,* dicens Papam non præſcribere contra inferiores, cùm ipſe jam ſine præſcriptione ſit univerſalis dominus: & ſequitur Abb. *conſ. 101 in quæſtione, num. 6. verſ. Nec Papa exercendo hoc ius lib. 1* Et propterea ex eo, quod in cap. *Litteras, ſupra de fil. Presbyt.* Papa diſpenſaverit, non bene infertur ut prohibita ſit diſpenſatio, quia hæc ab ipſo fuit petita, ut notabiliter dicit gloſ. *un.* in cap. *fin.* & ibi etiam Butr. *num. 5 verſ. Non obſtat quod ſolus Papa diſpenſat, eod. t. t.*

35 Ad ultimum reſpondetur de declaratione Gregorii nullibi conſtare, & eam negari à Rodriquez *tom. 1. quæſt. regular. art. 2.* & à Suar. *de cenſ. diſp. 22. ſect. 6. excomm. 6.* Nec Navarr. de hujuſmodi declaratione atteſtatur, ut ei imponitur à quibuſdam, ſed tantùm ait credendum eſſe hanc fuiſſe mentem conditoris: quo verò ad ingredientes monaſteria virorum, quia negari non poteſt quin Pius V. declaraverit Conſtitutionem comprehendere etiam illas, quæ abſque litteris Apoſtolicis ingrediuntur, ſtandum erit huic declarationi in ſuo ſpeciali caſu dumtaxat.

36 Vnde rejectis contrariis concludendum videtur caſum propoſitum non eſſe Sedi Apoſtolicæ reſervatum, niſi ingreſſus, ſeu violatio clauſuræ monaſterii Monialium fieret ad malum finẽ, juxta Decretum S. Congregationis Epiſcoporũ Clementis VIII juſſu editum ſuper abſolutione à caſibus reſervatis: & ita declaravit Gregorius XIII Conſtitutionis conditor, ut in ſubjecta declaratione.

Epiſcopus Comen. declarari petiit, an Bulla Sanctiſſimi imponens pœnã excommunicationis ingredientibus monaſteria vigore facultatum Apoſtolicarum, etiam eos comprehendat, qui abſque talibus facultatibus ingrediuntur, ut ſciri poſſit an abſolutio ſit reſervata Summo Pontifici, S. Cõgregatio cenſuit agendum cum Sanctiſſimo, quia Concilium non reſervavit Papæ, & non videtur adeſſe majoritas rationis, quia abutentes litteris Apoſtolicis majori pœna digni ſunt Sanctiſſimus declaravit Bullam non comprehendere eas perſonas, quæ ingrediuntur propria auctoritate abſque licentiis. Sed Apoſtolicæ: & quod attinet ad Bullam Pii V. de ingredientibus monaſteria virorum, ex quo idem Pius V declaravit comprehendere etiam illos, qui abſque litteris Apoſtolicis ingrediuntur, fiat ſtrma declaratio.

37 Juxta prædicta QUÆRO, An abſolutio à cenſuris, in quas incidunt Epiſcopi, & ſuperiores regulares, qui ſui auctoritate officii ſepta monaſterii Monialium ingrediuntur non ſervata forma Conſtitutionis Gregorii XIII. ſit Papæ reſervata.

Ad partem affirmativam facit, quia Gregorius in Conſtitutione, quæ incit, *Ubi gratiæ*, primum ſanxit, ut ingredientes clauſuram monaſterii Monialium prætextu licentiarum revocatarum incidant in excommunicationem Sedi Apoſtolicæ reſervatam. Ac deinde ſuborta dubitatione an ead. Conſtitutio comprehendat eos, qui ad ingrediendum alterius licentiã non indigent, ſed ſui auctoritate officii nituntur: declaravit Prælatos omnes tam ſæculares, quàm regulares, quibus cura, & regimen monaſteriorum Monialium incumbit, ita demum uti poſſe facultate ingrediendi illorũ ſepta ſibi ex officio attributa, ſi id faciant in caſibus neceſſariis, & à paucis, iiſque ſenioribus, & religioſis perſonis comitati, ut in Declaratoria incip. *Dubiis*, quæ emergunt in Bullar *tom. 2. pag. 394.* ſi igitur Epiſcopi, & Prælati regulares in 1. Conſtitutione comprehenduntur, & excommunicatio in illa Conſtitutione indicta eſt Papæ reſervata; videtur conſequens, ut etiam excommunicatio contra ipſos impoſita in Conſtitutione declaratoria ſit reſervata: nam qualitates omnes, quæ inſunt legi declaratæ, cenſentur ineſſe illius declarationi, ut eſt text. in l. *Nihil*, & ibi Bart. *in princip. ff. de conjungen. cum emancip. liber.* & in Authen. *de filiis ante dotal. inſtrum. natis, ad fin.* Roman. *conſ. 93. num. 4. verſ. Quia in lege nova*, Paul. de Caſtr. *conſ. 339. col. fin. num. 5. verſ. Quinto quæritur lib. 1.*

38 Contrarium puto verum, quia ſecunda Conſtitutio Gregorii non ſtat in puris finibus declaratoriæ, ſed in ea parte, in qua pœnas imponit, inducit naturam novæ Conſtitutionis, & idcirco non utitur ver. *Declaramus*, ut fecit in *1. parte*, ſed ver. *Statuimus*, atque *decernimus*, ut in §. *Quod ſi contrafecerint*: quæ quidem verba non Conſtitutionem declaratoriam juri præexiſtentis, ſed novi juris promulgatoriam ſignificant, Clem. *ult.* §. *fin. de reſcript* gloſ. in Extravag *Suſcepti Ioannis XXII. in ver. Statuimus*, Clem. 2. & ibi gloſ. *in ver Decernimus, de præben.* & gloſ in Clem. *Eos, in ver. Deinceps, de regular.* Cum igitur Gregorius de novo ſtatuat, atque decernat, ut ingredientes clauſuram mona-

monaſterii Monialium non ſervata forma ibi præſcripta, ſi Epiſcopi ſint, pro prima vice ſint ingreſſu Eccleſiæ interdicti; pro ſecunda, à munere Põtificali, & à divinis ſuſpenſi; ac deinceps excommunicati: Regulares verò omni officio, & miniſterio privati, ac pariter excommunicati: & abſolutionem ab hujuſmodi pœnis ſibi, & Sedi Apoſtolicæ non reſervaverit: utique ſuccedit regula textus noſtri, videlicet ut ab his cenſuris latis à Canone poſſit inferior abſolvere, cum conditor Canonis abſolutionem ſibi non retinuerit, ut dixi ſupra in *ult not.* & *in præced. quæſt. num. 29.*

Præterea manifeſtum eſt quantum ad pœnas interdicti, & ſuſpenſionis Epiſcopos non comprehẽdi in 1. Conſtitutione, cùm illa Conſtitutio has pœnas non imponat: ergo non comprehenduntur quoad pœnam excommunicationis, quia una determinatio reſpiciens plura determinabilia debet intelligi ut omnia æqualiter determinet, l. *Iam hoc iure*, §. *Sed ſi*, & ibi Bart. *num. 1. de vulgar. & pupillar.* & l *fin. C. de ſent. cum ſimil.* & conſequenter nulla ex his pœnis eſt Sedi Apoſtolicæ reſervata: & circa prędictam Conſtitutionem Gregorii vide quod ſcripſi in cap. *Vt iuxta, n. 29.* & ſequitur ſupra, *de offic. Ordinar.*

De Sent. Excomm.

Cap. Cum illorum.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus, qui ſcienter recipit Ordines, deponendus, ſi eſt Clericus ſæcularis, ſi regularis ab executione Ordinum eſt ſuſpenſus, & numero. 8.*

2 *Diſpenſat ſolus Papa cum Clerico ſæculari, qui ignorans ius, vel factum in excommunicatione recipit Ordines.*

3 *Sed cum regulari diſpenſat Abbas, ſi ignorantia eſt probabilis, & factum non eſt grave, & numero. 26.*

4 *Excommunicatus pro violenta manuum iniectione in Clericum regulariter non abſolvitur niſi à Papa.*

5 *Fallit in caſibus hic enumeratis & num. ſeq.*

6 *Religioſi excommunicatione Canonis*, Si quis ſuadente, *abſolvi poſſunt per proprium Prælatum, ſi ipſum habeant, & ſit Presbyter; alioquin per diœceſanum, & num. 11.*

7 *Declaratio dubiorum in iure conſiſtentium à Sede Apoſtolica petenda eſt.*

8 *Diſpenſat ſolus Papa cum Clerico ſæculari, qui in excommunicatione recipit Ordines, etiamſi ab illa excommunicatione Epiſcopus poſſit abſolvere.*

9 *Diſpenſandi poteſtas maior eſt, quàm poteſtas abſolvendi ab excommunicatione.*

10 *Argumentum à minori ad maius non procedit affirmativè, ſed negativè.*

11 *Abbas poteſt abſolvere Monachos ſuos ab excommunicatione ob violentam manuum iniectionem, dummodo exceſſus non ſit enormis.*

12 *Sive in excommunicationem inciderint poſt ingreſſum Religionis, ſive ante.*

13 *Sed ab aliis excommunicationibus eos tantum, qui inciderunt poſt ingreſſum.*

14 *Diſpenſandi poteſtatem habens cum ſubdito delinquente non poteſt diſpenſare cum eo qui deliquit antequam eſſet ſubditus.*

15 *Qualitas adiecta verbo intelligitur ſecundum tempus verbi.*

16 *Enormis exceſſus dicitur reſpectu quantitatis facti.*
Item reſpectu qualitatis perſonæ, n. 20.
Item reſpectu ſcandali, n. 22.
Item reſpectu loci, n. 23.

17 *Membri appellatione quæ intelligantur.*

18 *Percuſſio cum ſanguinis effuſione an, & quando dicatur enormis.*

19 *Iniuria atrox reſpectu quantitatis facti quando dicatur.*

20 *Enormis ſemper dicitur exceſſus in Epiſcopum, vel Abbatem, vel alium Superiorem.*

21 *Et idem ſi in patrem, vel in magiſtrum.*

23 *Iniuria atrox æſtimatur ſi in theatro, in foro, vel in conſpectu Prætoris facta ſit.*

24 *Idem ſi in Eccleſia, vel Cœmiterio.*

25 *Circumſtantia, quæ aggravant, vel extenuant delictum, remiſſive.*

27 *Prælati regulares an poſſint diſpenſare ſuper irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus in vim Concilii Tridentini* cap. *6.* ſeſſ. 24. *& num. ſeqq. uſque in fin.*

28 *Irregularitas eſt impedimentum canonicum, quo prohibetur promotio ad Ordines, & illorum executio.*

29 *Prælatis inferioribus non competunt ea, quæ ſacris Ordinibus annexa ſunt, vel illis concernunt.*

30 *Diſpenſatio in irregularitate eſt diſpenſatio circa Ordines.*

31 *Epiſcopi appellatione in materia exorbitanti non venit non conſecratus etiamſi ageretur de exercenda iuriſdictione.*

32 *Epiſcopus electus ante conſecrationem non poteſt concedere indulgentias.*

33 *Prælatis inferioribus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus in locis ſuæ iuriſdictionis uti non licet facultate Epiſcopis attributa decreto Concilii Tridentini* cap. *6.* ſeſſ. *24.*

1 CVM ILLORVM. Qui excomunicatus pro manuum injectione ſcienter recipit Ordines, deponendus, ſi eſt Clericus ſæcularis, ſi Regularis, ab executione Ordinum eſt ſuſpenſus. Qui ignorans jus, vel factum
2 ſic excommunicatus recipit Ordines, ſi eſt Clericus ſæcularis, diſpenſat cum eo ſolus Papa: Si Re-
3 gularis, Abbas cum eo diſpenſat, ſi ignorantia eſt probabilis, & factum non eſt grave. Hoc dicit ſecundum Io. Andr. cum quo Butr. Cardin & cæteri concordant. Dividitur ut per Mar. Socin.

4 Nota primò ex principio textus, excommunicatum pro violenta manuum injectione in Clericum regulariter abſolvi non poſſe niſi à Sede Apoſtolica, quia Papa ſibi reſervavit abſolutionem, ut *hic* & in cap. *Porrò*, in cap. *Non dubium*, in cap. *Ea noſcitur*, in cap, *Tua nos*, & in cap. *Quamvis, infra eodem*, & orginaliter in cap. *Si quis ſuadente, 17.*
5 *quæſt. 4.* Fallit tamen hæc regula in multis caſibus, qui comprehenduntur his verſibus.

Regula, mors, ſexus, hoſtis, puer, officialis,
Deliciosus, inops, æger, ſenexque, ſodalis,
Ianitor, aſtrictus, dubius cauſæ, levis ictus.
Debilis abſolvi ſine ſumma ſede merentur,
Atroces verò ſoli Papæ retinentur.

6 *Regula*. Hic comprehenduntur omnes Religio-
ſi, qui abſolvi poſſunt per proprium Prælatum,
ſi ipſum habeant, ut *hic* in §. *Nos tamen dummodo
ſacerdos ſit*, cap. *Canonica*, *infra eod.* cap. *Nuper*, §.
penul. ſup. eod. uti de hoc, alioquin per Diœceſa-
num de monialibus, *infra eodem*, cap. *Monachi ſu-
pra eodem*, *mors*, ut in cap *Non dubium ſu-
pra eod ſexus*, ut in cap. *Mulieres*, *ſupra eod. hoſtis*,
ut cap. *De cætero*, *ſupra eod puer*, cap. *Quamvis*, &
cap *fin. infra eod.* & *ſupra cap. 1. officialis*, cap. *3.* §.
1. ſupra eod. delicioſus, ſed in iſto prius conſulitur
Romanus Pontifex, cap *Mulieres*, *ſupra eod*, *inopſ-
que*, & nobilis cui oſtiatim ire verecundum eſt,
de quo dic, ut plenè notatur in cap. *Quod de his*,
ſupra eod. & infra in cap. *Ex noſcitur*, *ſenex*, ut in
d. cap. *Quod de his*, & cap. *Ex noſcitur*, *æger*, æger-
que incurabilis, vel de cujus morte dubitatur, vel
morbus chronicus eſt, & longus: de quo dic ut
in juribus proximè citatis, *ſodalis*, ut cap *Quoni-
am* §. *fin ſupra de vita, & honeſtat. Cleric.* & cap. *Ex
tenore*, *in fin. ſupra eod*, *ianitor*, ut cap. *3. in 1. reſponſ.
ſupra eod. aſtrictus* patriæ poteſtati, vel dominicæ,
ut cap *Mulieres*, *ſupra eodem*, & infra cap. *Rela-
tum*, de quo dic ut plenè legitur, & notatur in
cap *Cum deſideres*, § *2* & cap. *Si verò aliquis*, *ſupra
eodem cauſæ*, ſcilicet juſtæ, quodcumque præ
ſtent impedimentum Sedem Apoſtolicam non a-
deundi, cap *De his*, ubi de hoc, & cap. *De cæte-
ro ſupra*, & *infra* cap *Quamvis levis ictus*, ut cap. *Per-
venit*, *ſupra eod debilis*, ut cap. *Ex noſcitur*, *ſupra eo-
dem. Abſolvi ſine ſumma Sede merentur*, *atroces* verò
ſoli Papæ retinentur, ut cap. *Relatum*, & cap. *Ca-
nonica*, *infra eod.* Hos verſus recitat, & ut ſupra
exponit Hoſt *hic nu. 1* & in ſumma hujus tituli, §.
Quis poſſit excommunicare, *num. 4. ſub verſ. Secunda
regula*, dicens fuiſſe Iacobi Serenæ Ebredunen-
ſis, & concordant *hic* Ioan. Andr. *nu. 2* Henric.
Boich. *eodem num.* Butr. *nu. 26.* Anchar. *num. 1.* &
Abb. *in 1. notab.* & latiùs proſequitur Marian So-
cin in cap. *Officii*, *infra eod* ubi ponit regulam cum
tribus declarationibus, ſeu ampliationibus. *n. 30.
cum tribus ſeqq.* & viginti quatuor fallentias *à num.
34. uſque ad num. 58.* & prædictis adde compendio-
ſam diſtinctionem, quam poſui in cap. *Pervenit*,
num. 9. infra eod. poſt Ioan. Andr. *ibi num. 3. verſ.
Et ad contrariorum ſolutionem.*

7 Secundò nota ibi, *Apoſtolicum ſæpius oraculum
imploratur*. Pro declaratione dubiorum conſi-
ſtentium in jure ad Sedem Apoſtolicam eſſe recur-
rendum, de quo dic ut ſcripſi plenè in cap. *Cum
veniſſent*, *ſupra de iudic.*

8 Tertiò, nota in verſ. *Circa quos*, qua pœna ſit
puniendus Clericus ſæcularis ſuſcipiens Ordines
dum exiſtit in excommunicatione: debet enim
deponi ab illo Ordine, nec poteſt cum eo alius
citra papam diſpenſare: quod locum ſibi vendi-
cat non ſolum in excommunicatis, quorum abſo-
lutio eſt Sedi Apoſtolicæ reſervata, ut in caſu hu-
jus cap ſed etiam in aliis excommunicatis, quos
Epiſcopi poſſunt abſolvere, quia nihilominus nõ
poterunt Epiſcopi diſpenſare cum ſic ordinatis,
quia effecti ſunt irregulares & indiſpenſabiles ab
alio, quàm à Romano Pontifice, ut *hic* firmat Io.
Andr *num. 6.* cum quo concordant Henric. Boich.
num. 14. Anton. de Butr *n. 18.* Abb. *in 2. notab.* &
alii communiter; & videtur probari in cap. *1. & 3.
de eo, qui furtiv ordin. recep.* ubi cum recipiente Or-
dinem poſt excommunicationem ſolus Papa di-
ſpenſat.

9 Quartò nota ibi, *Cum maiora intelligantur illis
prohibita*, *&c.* poteſtatem diſpenſandi majorem
eſſe, quàm poteſtatem abſolvendi ab excommu-
nicatione; unde non valet conſequentia: Poteſt
10 quis abſolvere; ergo & diſpenſare, quia non pro-
cedit arg. à minori ad majus affirmativè, videli-
cet, ſi poſſum id quod minus eſt: ergo & id quod
majus eſt: ſed è converſo valet conſequentia, qui
non poteſt abſolvere, nec poteſt diſpenſare, quia
procedit argumentum à minori negativè ſum-
ptum; unde ſequitur: qui non poteſt id, quod mi-
nus eſt; nec poteſt id, quod majus eſt, ut notatur
in c *Cum in cunctis*, *de elect* cum majora intelligan-
tur illis prohibita, quibus vetita ſunt minora, ut
dicitur in littera; & ita hic notant Io. Andr. *n. 6.
verſ. Nec obſtat iſta littera* Henrich Boich. *num. 14.
eodem verſ.* Butr. *num. 18. verſ. Non hæc littera*, Ab-
bas *in 3. notab.* Marian. Socin. *num. 6.* & Felin *n.
1. in 4. notab.*

11 Quintò, nota in § *Quod ſi clauſtrales*, Abbatem
poſſe abſolvere Monachos ſuos ab excommuni-
catione inflicta à Canone pro violenta manuum
injectione, dummodo exceſſus non ſit enormis,
12 ſive in excommunicationem inciderint poſt in-
greſſum Religionis ſive ante; & in hoc extenditur
c *Monachi*, *ſupra eod* ubi dabatur Abbati poteſtas
abſolvendi Monachos ſuos in eo tantùm caſu, in
quo inciderant in excommunicationem poſt in-
13 greſſum. Diſpoſitio tamen hujus Decretalis re-
ſtringitur ad ſolam excommunicationem pro
violenta manuum injectione, cum Papa hic pro-
cedat per modum indulgentiæ, ut patet ibi, *ma-
iorem eis gratiam exhibere volentes*: necnon ibi, *in-
dulgemus*: unde in aliis caſibus Abbas non poterit
abſolvere excommunicatos ante Religionis in-
greſſum; ſed cum eis ſervabimus jus præcedens,
de quo in d. c. *Monachi*, cum non reperiatur immũ-
tatum, niſi in hoc ſpeciali caſu injectionis ma-
nuum in Clericum. l. *Sancimus*, *C. de teſtamen.* l. *Præ-
cipimus in fin. C. de appell.* & hic tenet Abb *in 4 no-
14 tab.* & in d. c *Monachi*, qui ex hoc notabiliter infert,
ut habens poteſtatem diſpenſandi cum ſubdito
delinquente in certo caſu, non intelligatur ha-
bere poteſtatem diſpenſandi cum eo, qui delictũ
illud commiſit antequam eſſet ſubditus, niſi ſpe-
cifice hoc fuerit conceſſum, quod dicit eſſe ſingu-
lare Marian. Socin *hic in 3. notab.* & ſequitur Fe-
lin. *num. 1. poſt med. verſ. Nota ſecundum D. Abbatem*,
15 adducens rationem, quia qualitas adjecta verbo
intelligitur ſecundum tempus verbi, ut eſt caſus
in l. *In delictis* §. *Si extraneus*, *ff. de noxalibus*, de
quo latè per Bart. in l. *Ex facto*, *num. 1* *de vulgar. &
pupill.*

16 Sextò nota ibi, *Niſi exceſſus ipſorum*: quis dica-
tur exceſſus enormis. nam hîc conſideratur enor-
mitas triplici reſpectu. Primò ſcilicet reſpectu
quantitatis facti: & de hoc habes in textu duo
exempla: unum eſt ſi membrum fuerit mutila-
tum, ut patet in textu ibi, *utpotè ſi ad mutilationem
membri eſt proceſſum*: quod intelligas de quolibet
membro magno, vel parvo: Non enim hic di-
ſtinguitur inter hæc, ſicut aliàs, ut in cap. pe-
nult de corpor viciat & in cap *2. de Cleric. ægr.*
17 ſecundum gloſſ *hic in verb. Mutilationem membri*,
quam approbant DD. ut inquit Felin. *n. 3.* qui etiã
prote-

proſequitur an membri appellatione veniant ungula, digitus, caput. barba, mamilla, dens, à *d. n. 3.*
18 *uſque ad num. 12.* Alterum exemplum eſt quando fuit proceſſum ad effuſionem ſangvinis, quod dicunt DD. intelligendum ratione illius membri, de quo facilè ſanguis exire non conſuevit; unde non intelligitur ſi modica, & levis fuit percuſſio in naſo, & ſanguis exivit ab eo maximè, cui exire conſuevit, præſertim in æſtate Ita poſt Innoc. *hic poſt med in verb. Effuſionem*, declarat Hoſtienſ. *numero 10. in verb. Vel effuſionem.* Ioan Andr. *num. 19.* & communiter Doctores, Marian. Socin.
19 in cap. *Officii, num. 59. infra eodem.* Rurſus hoc primo reſpectu quantitatis facti dicitur exceſſus enormis, ſeu atrox, ſi oculus effodiatur, cap. *Si evangelica, 55. diſtin.* Si quis vulneretur, ſi fuſtibus cædatur, ut in §. *Atrox, inſtit de iniuriis*, ſecundum Hoſtien *hic n. 10.* & Marian. Socin *loco cita-*
20 *to.* Secundo principali dicitur exceſſus enormis reſpectu qualitatis perſonæ, veluti ſi in Epiſcopum, vel Abbatem ſit violenta manus injecta, ut hic in littera, Talis enim exceſſus ſemper gravis eſt, & enormis, ut patet in cap *Ille proculdubio, 93. diſt.* ſecundum Hoſtien. *hic num. 10 in fin. in verb. Aut in Epiſcopum*: & idem eſt ſecundum eundem ſi in Priorem ſuum locum Abbatis tenentem, argum. cap. *Cum in Eccleſiis, ſupra de maiorit. & obed.* & idem intelligas quando inferior, & ſubditus in Superiorem ſuum manus inijcit violentas, ſecun-
21 dum Hoſtien. *ubi ſupra*: & idem ſi filius in patrem, vel diſcipulus in magiſtrum, ſecundum Marian. Socin, *d. numero 59 circa med. verſ. Et idem arbitror.*
22 Tertiò principaliter exceſſus æſtimatur enormis reſpectu ſcandali, ſcilicet ubicumque ſcandalum imminet, ut patet in textu ibi, *Cum exceſſus tales nequeant ſine ſcandalo præteriri.* Nihil enim faciendum eſt cum ſcandalo, ut patet in eo, quod legitur, & notatur in cap. *Nihil, ſupra de præſcript.*
23 & in cap. *Niſi cum pridem, §. Pro gravi quoque ſcandalo, de renunciat.* Sed & reſpectu loci injuria dicitur atrox, veluti ſi in theatro, in foro, vel in conſpectu Prætoris facta ſit, dicit tex. in d. §. *A-*
24 *trox, inſtitut, de iniur.* Fortius ergo ſi in Eccleſia, vel Cœmeterio, cap. *Cum pro cauſa, ſupra eodem*, cap. *Quiſquis, & §. Qui autem, 17 quæſt. 4.* ſecundum Hoſtien. *in Summa huius tit. §. Quis poßit ab hac abſolvere, verſ. Sed quæ dicatur atrox*, de quibus dic pleniùs, ut per Marian. Socin. in dict. cap. *Officii, num. 59. infra eodem*: & quæ circumſtantiæ
25 aggravent, vel extenuent delictum, ſeu injuriam, dic ut per eundem Marian, in cap. *Licèt, num. 21. in fin. verſ. In cauſa autem cognitione ſeptem veniunt principaliter conſideranda, & num. ſeqq. uſque in fin. ſupra de pœn.*
26 Septimò nota in verſ. *Circa reliquos verò*, Abbatem quandoque poſſe diſpenſare ſuper irregularitate, ſcilicet cum Monacho ſuo, qui exiſtens in excomunicatione propter exceſſum non gravem ex ignorantia probabili ſuſcipit Ordines, ut *hi.* per Abb *in 7. & 8. not.* Marian. Socin *n. 20. & 21.* & quod dictum eſt de Abbate, intelligas etiam de quolibet Priore Conventuali, vel Prælato Regulari, ſecundum Innoc. *hic n. 1. in verb. Abbatis*, quod latiùs proſequitur Hoſtien. *n 13. & 14.*
27 QUÆRO, an facultas diſpenſandi ſuper irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus attributa Epiſcopis ex decreto Concilii Tridentini *ſeſſ. 24. cap. 6.* Prælatis Regularibus competat. *Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.*

28 Circa intellectum d. cap. *6.* videtur conſiderari poſſe irregularitatem eſſe impedimentum canonicum, quo prohibetur promotio ad eccleſiaſticos Ordines, vel eorumdem executio, ut patet ex deſcriptione, quam ponit Specul. *in titul. de legat. §. Iuxta, in princ.* Archid. & Ioan. Andr. in cap. *1. de reg. iur. lib. 6.* Hoſtien. in cap. *2. num. 5. ſupra de Cler. excomm. miniſtr.* & Marian. Socin. in cap. *Ad audientiam, num. 12. ſupra de homi id.* Unde
29 diſpenſatio ſuper irregularitate non videtur ſimplicis juriſdictionis epiſcopalis, cujus capaces ſint inferiores habentes juriſdictionem quaſi Epiſcopalem: Nam ad ea, quæ ſacris Ordinibus annexa ſunt, vel illos concernunt, non refertur generalis illa adæquatio, de qua per Abbatem in cap. *At ſi Clerici, §. De adulteriis, num. 3. de iudic.* & in cap. *Sicut unire, num. 3. verſ. Et circa hoc do regulam, ſupra de exceßib. Prælat.* Ita Anton de Butr. in ſuo celebri *conſ 19 num. 10.* & patet ex Conc. Trid. in cap *10 ſeſſ. 23.* & alibi in materia Ordinum, & dimiſſoriarum ad ordines.

Poſſet tamen fortè dici Abbates regulares, quibus de jure competit facultas minores ordines conferendi ut cap. *Quoniam, 69. diſt* & cap. *Cum contingat, ſupra de ætat. & qualit.* Subditis tamen ſuis regularibus, & Concil *d. cap. 10.* poſſe cum eis ſuper irregularitate diſpenſare, ut non impediant ſuſcipere minores Ordines, aut in eiſdem ſuſceptis miniſtrare. Pro quo facit iſte textus, ubi patet Abbatem poſſe diſpenſare cum Monacho irregulari quoad Ordines: & intelligitur communiter etiamſi irregularitas eſſet contracta poſt ingreſſum, ut patet in cap. *Quod ſi claustrales*: & dixi
30 ſupra in *5. notab.* ex quo textu juncta gloſ. *in verb. Diſpenſare*, & Innoc. *circa fin in verb. Abbatis*, colligitur diſpenſationem in irregularitate eſſe diſpenſationem circa Ordines.
31 Quod autem generaliter decretum Concil. Trident. in d. cap *6. ſeſſ 24.* Non ſit intelligendum, ut comprehendat omnes juriſdictionẽ quaſi epiſcopalem habentes, ſuadetur ex verb Epiſcopis, quod in materia ſtrictè, & propriè interpretanda, ut puta exorbitanti, pleriq; dixerũt interpretandũ eſſe pro conſecratis tantũ, etiamubi ageretur de exercenda juriſdictione, ut per Felin.
32 in c. *Eam te, num 5. de reſcript.* Hinc etiam communiter tenetur Epiſcopos electos ante conſecrationem non poſſe cõcedere indulgentias, quamvis id videatur eſſe actus juriſdictionis tex. in cap. *Quod autem, ſupra de pœnit. & remiſſ.* ita Felin. ubi ſupra *n. 1.* & Ant. de Butr. *in præalleg. conſ. 19. nu 21.* ubi diſtinguit, ut quædam ſint fori pœnitentialis naturalis pertinentia ad Ordinem Epiſcopalem, ut eſt abſolvere à peccatis quibuſcumque, in quibus aliqua ſunt reſervata Epiſcopis: & talia ſunt communcabilia cum inferioribus, quia ſui origine pertinent etiam ad inferiores; quædam verò non naturaliter, ſed per accidens inhærent Ordini Epiſcopali, ut eſt indulgentias concedere: & talia, licèt ſint de foro pœnitentiali, non tamen adaptantur inferioribus.

Ad hæc ſi paſſim omnia epiſcopalia eſſent communicanda iſtis inferioribus, paulatim introduceretur uſus Correpiſcoporum, ut ad propoſitũ dicit Butr. *ubi ſupra*, & auctoritas Epiſcopalis vileſceret.

Huc etiam pertinet quod cùm aliàs dubitatum fuerit in Congregatione Concilii, an Cardinales,

qui habent titulos Eccleſiarum Vrbis, poſſint in ſuis Eccleſiis titularibus, & eorum ſubditis uti illis facultatibus, quæ à Concilio Tridentino tributæ ſunt Epiſcopis in ſuis civitatibus, & diœceſibus, & ſpecialiter illis, quæ comprehenduntur *ſeſſ. 24. cap. 6.* facta relatione Gregorio XIII. Sanctitas ſua dixit nolle, ut ea, quæ Epiſcopis conceſſa ſunt à Concilio, competant Cardinalibus in ſuis titulis, quia licèt habeant quaſi Epiſcopalem juriſdictionem, ibi tamen verè, & propriè non ſunt Epiſcopi: & in ſpecie cùm aliàs quæſitum eſſet, an facultate conceſſa Epiſcopis decreto Concilii *ſeſſ. 24. cap. 6.* etiam inferioribus juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus in locis ſuæ juriſdictionis uti liceat: *Die 9. Decembris 1582.* Sacra Congregatio cenſuit non licere.

Ac poſtremò cùm Abbas Aquiſaneten. Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectus, & juriſdictionẽ quaſi Epiſcopalem habens in ſubditos declarari poſtulaſſet, an facultas tributa Epiſcopis à Concilio decreto *cap 6. ſeſſ 24* ipſum comprehenderet: Sacra Congregatio cenſuit non comprehendere.

De Sententia excommunicationis.

Cap. Vt famæ.

VT FAMÆ. Prælatus Clericum ſuum incorrigibilem incarcerare debet, & poteſt Hoc dicit primò Laici de Prælatorum licentia capere poſſunt Clericos, & ad iudicium ducere, Io. Andr. ſecunda pars ibi, *Laici.*

Pro intellectu hujus Decretalis vide quod ſcripſi in cap. *Cum non ab homine, n. 103. de iudic.*

De Sententia excommunicationis.

Cap. Per tuas.

SVMMARIVM.

1 *EXcommunicatus ab Epiſcopo, ſi ad Metropolitanum appellet, poteſt ab illo abſolvi.*
2 *Metropolitanus tamen Suffraganeo deferens poteſt eum remittere abſolvendum.*
3 *Et tenetur remittere ſi eius exceſſus fuerit manifeſtus.*
4 *Excommunicatus appellans ab iniuſtitia excommunicationis non auditur, niſi prius petat abſolutionem, & num. 10.*
5 *Secus ſi dicat ſententiam nullam, & num. 8.*
6 *Opinioni, vel magiſtro cuilibet non eſt credendum.*
7 *Nullitas & iniuſtitia excommunicationis in quibus differant, & n. ſeqq. uſque ad n. 26.*
8 *Excommunicationem qui dicit nullam, auditur licèt non petat abſolutionem purè, vel ad cautelam, & numero 44.*
9 *Et quid ſi fuerit excommunicatus propter notorium exceſſum, n. 47. & 48.*
Exempla non reſtringunt regulam, vel illius rationem.
10 *Excommunicationem qui dicit iniuſtam, volens probare eius iniuſtitiam, non auditur, niſi ante omnia petat abſolutionem.*
11 *Excommunicatio etiam iniuſta ligat quoad Eccleſiam militantem.*
12 *Eventus nihil operaturus non eſt expectandus.*
13 *Excommunicatus iniuſtè non petendo abſolutionem, videtur contemnere ſententiam eccleſiaſticam; & ex huiuſmodi contemptu ligatur etiam quoad Deum.*
14 *Excommunicatus poteſt appellare, & appellationem proſequi, licèt abſolutionem non petat, nu. 14. & 35.*
Declaratur, n. 16. & 40.
15 *Appellatio eſt ſpecies defenſionis, quæ excommunicato non denegatur.*
17 *Excommunicationem dicens iniuſtam abſolvitur purè, ſed dicens eam nullam, quamvis non egeat abſolutione, tamen ſolet abſolvi ad cautelam.*
18 *Niſi diceretur, & infra octo dies probaretur excommunicatus pro manifeſta offenſa.*
19 *Appellatio ab excommunicatione operatur effectum devolutivum, non ſuſpenſivum.*
20 *Excommunicatio trahit ſecum executionem.*
21 *Excommunicationem ubi quis dicit nullam non modo iuriſdictio ad ſuperiorem devolvitur, ſed etiam ſuſpenditur effectus ſententiæ.*
22 *Appellatio à comminatione excommunicationis datur, ad utrumque effectum.*
23 *Secus à comminatione declaratoria.*
24 *Appellatio à declaratoria excommunicationis datur ad effectum devolutivum, & ſuſpenſivum, & num. 45. cum duobus ſeqq.*
25 *Appellatio non datur à gravamine, quod reparari poteſt per appellationem à diffinitiva.*
26 *Appellare quis poteſt à declaratoria excommunicationis, & appellationem proſequi abſque eo, quod petat abſolutionem.*
27 *Abſolutionem petens fatetur ſe excommunicatum, niſi proteſtetur.*
28 *Appellans à declaratoria excommunicationis quamvis non egeat abſolutione, tamen ad cautelam poteſt abſolvi à metropolitano.*
30 *Niſi abſolutio ſit Sedi Apoſtolicæ reſervata.*
31 *Auditor Cameræ eſt iudex ordinarius appellationum à ſententiis per Ordinarios latis etiam extra ſtatum eccleſiaſticum.*
32 *Non tamen poteſt abſolvere etiam cum reincidentia, vel ad cautelam excommunicatos ob violatam libertatem, vel immunitatem eccleſiaſticam, & num. 33.*
Declaratur, n. 43.
33 *Auditor Cameræ in cauſis pendentibus in ſuo tribunali debet ſuperſedere, ſi partes recurrant ad S. Congregationem immunitatis pro alicuius dubii declaratione, & illam exequi.*
34 *Monitoria, & inhibitiones in tribunali Auditoris Cameræ an dari poſſint excommunicatis ob violatam immunitatem eccleſiaſticam.*
36 *Fine permiſſo videntur permiſſa illa omnia, per quæ pervenitur ad illum, & excluſus à medio, excluditur à fine.*
37 *Exceptio excommunicationis repellit à limine iudicii, & impedit litis ingreſſum.*
38 *Et poteſt opponi in qualibet parte iudicii.*
39 *Excommunicatus eſt officio iudicis repellendus, licèt excommunicationis exceptio non opponatur.*
40 *Appellare quis poteſt à gravamine, & appellationem proſequi non obſtante exceptione excommunicationis:*

Etiamſi

1 *Etiamſi fuerit excommunicatus pro eadem cauſa, pro qua eſt in iudicio.*
2 *Auditor Cameræ poteſt appellantem ab iniuſtitia excommunicationis per ſeipſum abſolvere, vel eum remittere ad excommunicatorem.*
3 *Excommunicatio ab homine non fertur niſi pro contumacia.*
4 *Auditor Cameræ poteſt audire excommunicatum ab Epiſcopo dicentem excommunicationem eſſe nullam.*
5 *Item poteſt audire appellantem à declaratoria excommunicationis ab Epiſcopo lata.*
6 *Non tamen poteſt eum abſolvere ad cautelam, vel cum reincidentia, ſi excommunicatio ſit Papæ reſervata, & n. 47.*
Appellans à declaratoria excommunicationis non auditur ſi exceſſus ſit notorius, ibid. n. 48.

1 PER TVAS. Si excommunicatus ab E-
piſcopo ad Metropolitanum appellat,
ab illo poteſt abſolvi; ille tamen Suffra-
2 ganeo deferens poteſt eũ remittere ab-
3 ſolvendum. Tenetur etiam remittere, ſi ejus ex-
4 ceſſus fuerit manifeſtus. Ante abſolutionem verò
non audietur volens probare ſe excommunicatũ
5 injuſtè, ſecus ſi vellet probare ſententiã eſſe nul-
lã. Hoc dicit Io. Andr. Butr Cardin. Anchar. Abb.
Io. de Anan. Felin. & Marian. Socin. Dividitur in
quatuor partes principales. In prima, ſuper caſu
ponit falſam opinionem. In ſecunda allegat pro
Archiepiſcopo. In tertia contra ipſum. In quarta
ſolvit diſtinguendo. Secunda ibi, *verum*. Tertia
ibi, *in Sardicen.* Quarta ibi, *nos igitur*.
6 Nota primo ibi, *videtur aliquibus*. Non eſſe
credendum cuilibet opinioni, neque cuilibet ma-
giſtro, ad idem cap. *Neque quorumlibet*, & cap.
Ego ſolis, 9. diſt. & *hic* notat Hoſt. *num. 1.* quod fa-
cit contra modernos, qui dicunt ſolam auctorita-
tem alicujus probati Authoris reddere opinionẽ
probabilem, de quo dic latius, ut ſcripſi in cap.
*Ne innitaris, à num. 403. uſque ad nu. 449. ſupra de
Conſtitut.* & vide quæ in propoſito idem Hoſt. no-
tat in cap. *1, n. 10. & ſeqq. de decim.* & plenius in c.
unico, n. 51 cum ſeptem ſeqq. de ſacra unct.
7 Secundò nota ex textu, & menti commenda
plures differentias inter nullitatem, & injuſtitiã
excommunicationis.
8 Prima differentia eſt, quia dicens excommuni-
catorem nullum auditur, licèt non petat abſolu-
tionem purè, vel ad cautelam, ut in tex. ibi, *Ad
probationem eorum, etiamſi abſolutionem non petat,
debet admitti*: & notant Abb. *num. 3.* & Mar. So-
cin. *in 11. not.* Io. Andr. & omnes in *ſummar. text* in
extremis verbis: quod locum habet non ſolum
in duobus caſibus hic expreſſis in verſ. *Nos igitur*,
videlicet, cum ſententia excommunicationis eſt
nulla, quia lata fuit poſt appellationem interpo-
ſitam, ſecundum ea, quæ leguntur, & notantur in
cap. *Paſtoralis, §. Verum, de appellat* & in cap. *Li-
cet, de ſent excomm. lib 6* & per Lap. *alleg. 47 alias
48.* incip. *Magiſter Hoſpitalis, num. 3* Vel quia in ea
fuerit expreſſus intolerabilis error, ſcilicet juris,
ut hic notat gloſ. *in verb. Intolerabilem errorem*,
ſed etiam in omnibus aliis caſibus, in quibus
allegaretur nullitas, de quibus in cap. *Cum contin-
gat, ſupra de offic. Delegat.* per Abb. Antiq. *hic in
fin. verſ. Ad gloſ. duobus*, & per Marian. Socin. in
cap. *Perpendimus, in decimo principali articulo, qu. 19,*
9 *ſupra eodem.* Iſti enim duo caſus hic ponuntur ex-
empli gratia, & ideò non reſtringunt Regulam,
vel ejus rationem: Ad hoc cap. 1. & quod ibi not.
in gloſ. *1. ſupra Ne Cler. vel Monach.* & tenent Do-
ctores, *hic* præſertim Abb *n. 3. verſ. Et ex prædictis
infertur*, & Marian Socin. *num. 10. circa fin. verſ.
Et adverte*, & ante eos Io Andr. in cap. *Solet, n. 15.*
10 *de ſent. excomm. lib 6.* At verò dicens ſententiam
excommunicationis injuſtam non auditur, volens
probare ejus injuſtitiam, niſi ante omnia petat
abſolutionem, ut patet in textu ad finem, ibi, *ve-
rum in aliis* (ideſt ubi non proponitur excommu-
nicationis nullitas, ſed injuſtitia) *niſi gratiam ab-
ſolutionis imploret, non debet audiri*: & tenet gloſ. in
ver. In aliis, Io. Andr. & ſequentes *ſupra in ſumm.*
Butr. *nu. 14.* Abb. & Mar. Socin. *locis citatis.* Oldr.
conſ. 93. Magiſter Ordinis, nu. 19. verſ. Non obſtet, &
ad hoc quotidie allegatur hoc cap. concordat
textus in cap. *Cùm contingat, ſupra de offic. Delegat.*
ubi qui dicit ſententiam nullam, admittitur ad
probationem antequam abſolvatur; ſed qui di-
cit eam injuſtam, ante abſolutionem non ad-
11 mittitur. Ratio differentiæ eſt, quia excommuni-
catio etiam injuſta ligat quoad Eccleſiam militan-
tem, cap. 1. & cap. *Si Epiſcopus forte, 11, q. 3.* cap. *A
nobis, il ſecondo, ſupra eodem*: & cùm ſit in omnem
12 eventum neceſſaria abſolutio, ne fruſtra expecte-
tur eventus nihil operaturus, juxta notata in l. *Si
quis ita ſcripſerit hæred inſtituen. ff. de petit. hæred.* &
in l. *Aliquando, §. final. ff. ad Vellejan.* meritò ante
omnia debet peti abſolutio. Creſcit enim homo
per meritum obedientiæ parendo iniquæ ſenten-
tiæ, cap. *Sciendum, 8. quæſt. 1.* cap. *Quid, 11. quæſt. 3.*
gloſ. in cap. *Cum medicinalis, in verb. Non contem-
nat; infra eod. lib. 6.* Quinimo excommunicatus
non petendo abſolutionem videtur contemnere
ſententiam eccleſiaſticam: & ex hujuſmodi con-
temptu magis ligatur, ut hic dicitur in littera; &
notat præcitata gloſ. adeout tunc incipiat ligari
etiam quoad Deum, Feder. de Sen. *conſ. 11. Quæ-
ritur, An excommunicatio, in princ.* Sed cum pro-
ponitur nullitas, tunc effectus eſt maximus, quia
probata nullitate non erit opus abſolutione, ut
declarant hinc Butr *n. 14.* Abb. *d. n. 3.* & Mar. Socin
n. 10 ante medium, verſ. Et ratio.
14 Sed propoſitæ diſtinctioni videntur apertè ob-
ſtare multa jura, quæ dicunt excommunicatum
poſſe appellare, & appellationem proſequi, licèt
15 abſolutionem non petat; quia appellatio eſt ſpe-
cies defenſionis, quæ excommunicato non dene-
gatur, prout hæc probantur in c. *Cum inter Prio-
rem*, in cap. *Significarunt*, & in cap. *ult.* ubi eſt ca-
ſus, *ſupra de except.* in cap. *Intelleximus, de iudic.*
cum multis concordan Fruſtra igitur diſtinguitur
inter injuſtitiam, & nullitatem ſententiæ cũ utro-
que caſu excommunicatus ſit audiendus in ſuis
defenſionibus, ut *hic* per Butr. *in 2. not.* Pro ſolu-
16 tione breviter ſic diſtingue: nam aut quis appel-
lat ab ipſamet excommunicatione, quã dicit in-
juſtam, & ſic litigium eſt ſuper juſtitia, vel inju-
ſtitia ipſius excommunicationis; & habet locum
hæc Decretalis, quia ex quo fatetur ſe ligatum,
licèt injuſtè, debet ante omnia petere abſolutio-
nem præſtita cautione, cũ nullus ſit effectus hujus
dilationis: nam ſive probetur injuſtitia, ſive non,
in omnem eventum eſt petenda abſolutio, ut in
cap *Cum contingat, de offic. deleg.* aut excommu-
catus appellat ſuper alio articulo, & adverſarius
excipit

excipit contra eum de excomunicatione & tunc quia appellans non fatetur ſe excommunicatum, non eſt neceſſe, ut petat abſolutionem; imò ſi ſibi opponatur de excommunicatione, poterit replicare de hoc non eſſe diſputandum, quia tenet locũ rei, & in aliud tempus poterit differri quæſtio ſuper nullitate, vel injuſtitia; ex hoc enim non impugnatur excommunicatio, & in hoc caſu loquuntur jura contraria, ut benè declarat Abbas *hic n. 7.* & in d.c. *fin. n. 6 de except.*

17 Secunda eſt differentia inter injuſtitiã, & nullitatem excommunicationis, quia appellans ab injuſtitia abſolvitur purè, & ſimpliciter. Ratio eſt, quia excommunicatio etiam injuſta ligat quoad Eccleſiam, ut dictum eſt ſupra *n. 12.* & ſi contemnitur ligat etiam quoad Deum ut *num. 13.* & ideo abſolutio eſt ſimpliciter neceſſaria, ſed proponens nullitatem excommunicationis, & intendens eam probare, quamvis ſit audiendus, licèt abſolutionem non petat purè, vel ad cautelam, ut oſtenſum eſt ſupra *n. 8.* tamen ad cautelam abſolvi poteſt, quia etiam tales, ideſt qui dicunt ſententiam excommunicationis nullam, Sedes Apoſtolica ad cutelam conſuevit abſolvere, ut hic dicitur, & in concordantibus allegatis in gloſ. in
18 *ver. ad cautelam*: idque non obſtante contradictione excommunicatoris, vel adverſarii, niſi ab eis diceretur, & infra octo dies probaretur excõmunicatus pro manifeſta offenſa, ut in cap. *Solet*, & ibi Io. Andr. & DD. *de ſent. excomm. lib. 6.*

19 Tertia eſt differentia inter injuſtitiam, & nullitatem excommunicationis, quia ubi appellatur ab injuſtitia devolvitur juriſdictio ad Superiorẽ, cap. *Reverentia, 3. qu. 9.* & cap. *Cum in Eccleſia, ſupra de appellat.* Sed effectus excommunicationis non ſuſpenditur, & ſic appellatio operatur effectum devolutivum, ſed non ſuſpenſivum, ut in princip. textus ibi, *Vocem non habent appellandi*: & in cap. *Is cui, de ſent. excomm. lib. 6.* & in cap. *Paſtoralis, §. Verum, ſupra de appellat.* ubi redditur ratio,
20 quia executionem excommunicatio ſecum trahit. Item non eſt homo, qui ligat, ſed Deus, cap. *Nemo, il primo, 11. q. 3.* item nemo excommunicatur niſi præcedente culpa mortali, & pro contumacia, cap. *Nemo, il ſecondo, ead. cauſ. & quæſt.* & contumax non auditur appellans, cap. *Sunt quorum, 2. quæſt. 6.* & ita hic notant gloſ. 2. Innoc. *num. 1. verſ. ſed decepti fuerunt*, & *num. 3. in fin. verſ. Sed hoc non placet*: dicens appellationem nihil valere quoad excommunicatorem, quia ſemper excommunicatio ſecum trahit executorem: ſed facere quoad principale negocium, quia ſi juſta cauſa eſt appellatum illud trahit ad cognitionem Superioris, Hoſtien. *num. 2. in ver. Vocem non habeat appellandi*, Ioan. Andr. *num. 12. in gloſ. 2.* Abb. *in 1. not.* Marian Socin. *num. 3.* & alii communiter
21 Capell. Tholoſ. *deciſ. 298.* At verò ubi quis dicit ſententiam excommunicationis nullam, non modo cauſa, & juriſdictio ad Superiorem defertur, ſed etiam ſuſpenditur effectus ſententiæ; & ſic dictio, *nullitatis*, operatur utrumque effectum devolutivum, & ſuſpenſivum ex notatis per Innoc. in cap. *Paſtoralis, num. 3. ſupra de offic. Delegat.* & tenet Lapus *allegat. 2 diſputat. hic, num. 4. verſ. Et hæc concludit vera.*

22 Et hinc reſultat quarta differentia: nam ſi judex citet aliquem ad dicendum cauſam quare non debet excommunicari, à tali excommunicatione datur appellatio ad utrumque effectum, quia cùm cenſura ſecum trahat executionem, & ſic inferat gravamen irreparabile, ut in d.c. *Paſtoralis, §. Verum, de appellat.* Ratio poſtulat, ut citatus à tali gravamine ſe tueri poſſit præſidio appellationis, ut l. *2. de appellat. recip.*

23 At verò ſi judex citet ad dicendũ cauſam quare non debeat declarari incidiſſe in excommunicationem à comminatione talis declaratoriæ non
24 datur appellatio. Ratio eſt, quia à declaratoria poſtea lata poterit appellari, & appellatio operabitur utrumque effectum devolutivum, & ſuſpenſivum, ut per Rotam *deciſ. 2. num. 5. de dolo, & contum. in novis*, & ſcripſi in cap. *Super eo, il ſecondo,*
25 *num. 49. & 50. ſupra de appellat.* Vndè cùm gravamen declaratoriæ reparari poſſit remedio appellationis, conſequens eſt, ut à comminatione talis declaratoriæ appellare non liceat; ut in Concilio Tridentino *ſeſſ. 24. cap. 20. in prin. ibi.* (Neque appellationes recipiantur, niſi à diffinitiva, vel à diffinitivæ vim habente, & cujus gravamen per appellationem à diffinitiva reparari nequeat.) quod etiam prius jure civili ſancitum fuerat, ut in l. *2. ff. de appellat. recipien.* & notat gloſ. in Clem. *1. in ver. Ipſo iure, de hæret.* & ita aliàs declaravit S. Congregatio Cardinalium ejuſdem Concilii Interpretum.

26 Sed hic inſurgit pulchra dubitatio à DD. non excitata. Pone, Epiſcopus declaravit aliquem excommunicatum, numquid talis ab hujuſmodi declaratoria poſſit appellare, & appellationẽ proſequi abſque eo, quod prius petat abſolutionem. Videtur reſpondendum poſſe, nec indigere abſolutione, quia hoc caſu appellans non fatetur ſe excommunicatione ligatum, nec contemnit cenſuram eccleſiaſticam non petendo abſolutionem, quæ eſt ratio, quopter quam dicens excommunicationem injuſtam non auditur, niſi prius abſolutionem petat, ut patet ex dictis ſupra *n. 10* nec vertitur litigium ſuper juſtitia, vel injuſtitia excommunicationis, ſed ſolum ſuper facto, quia appellans negat ſe commiſiſſe delictum, pro quo à jure pœna excommunicationis infligitur: nam per declarationem, ſeu denunciationem non ligatur, ut d. c. *Paſtoralis, Verum, ſupra de appellat.* & cùm ſuper facto Epiſcopus potuerit decipi ex falſis teſtibus, judex appellationis poterit pronunciare bene appellatũ, quo caſu nulla indigebit abſolutione, nec appellationis effectus erit fruſtratorius, c. *Sollicitudinem, de appellat.* & notat Innoc. *hic in fin.* & conſequenter in appellatione à declaratoria nõ militat ratio, quæ militat in excommunicatione injuſta, à qua in quocumque eventu neceſſaria eſt abſolutio, ut conſtat ex dictis ſu-
27 pra *n. 10. & duobus ſeqq.* Item cùm appellans à declaratoria neget ſe excommunicatum, & in hoc conſiſtat ſubſtantia defenſionis ſuæ in judicio appellationis, utique ſi teneretur petere abſolutionem, per indirectum cogeretur ſuæ defenſioni renunciare contra ea, quæ leguntur, & notantur in cap. *Cum inter Priorem, in gloſ. 1.* cap. *Dilecti filii*, cap. *Dilecte*, & c. *Significaverunt, de except.* quia petens abſolutionem fatetur ſe excommunicatum, ut c. *Venerabilem, §. Sunt enim notoria*: & ibi notat gloſſ. *in ver. Poſtulavit*, & communiter DD. *ſupra de elect.* niſi proteſtetur, ut hic per Innoc. *nu. 2. verſ. Alii dicunt contrarium*, item cùm à declaratoria excomunicationis detur appellatio ad utrumque effe-

effe-

effectum, ut oſtenſum eſt ſupra *num. 24*. Ergo appellans non debet interim ſe habere pro excommunicato, prout ſe haberet ſi abſolutionem peteret, ut in d. cap. *Venerabilem*, item in hoc eſſet ſibi contrarius, quia appellãdo à declaratoria diceret ſe nõ excommunicatum, & petẽdo abſolutionem diceret ſe excommunicatum: unde tamquam præponens contraria non eſſet audiendus, d. cap. *Sollicitudinem de appellat.* Itaque in effectu idem ſunt dicere excommunicationem nullam, ac dicere declaratoriam injuſtam, quia qui dicit declaratoriam injuſtam, conſequenter dicit ſe non ligatum, & ſic nullam ibi eſſe excommunicationem. Unde ſicut dicens excommunicationem nullam non tenetur petere abſolutionẽ, ut hic deciditur, ita nec dicens declaratoriam injuſtam, & appellans ab illius injuſtitia: quod bene nota.

28 Cæterum adverte, quia & ſi appellans à declaratoria excommunicationis, ut prædixi, non eget abſolutione, poteſt tamen à Metropolitano abſol-
29 vi ad cautelam: nam & nulliter excommunicati, qui abſolutione non indigent, à Sede Apoſtolica cenſuerunt ad cautelam abſolvi, ut oſtenſum eſt ſupra *num. 17*. Et quod dicitur de Sede Apoſtolica, intelligunt DD. etiam cùm nullitas excommunicationis proponitur coram aliis judicibus, ut hic
30 per Butr *n 23*. Sed hoc limitabis, niſi appellans declaratus fuerit inciđiſſe in excommunicationem Papæ reſervatam, puta ex Canone, *Si quis ſuadente, 17. q. 4.* quia tunc Metropolitanus nullo modo poteſt eum abſolvere. cap. *Porro, ſupra eodem* etiam ad cautelam, ſicut aliàs poſſet ceſſante reſervatione, cap. *Solet*, & ibi gloſ. 2. & communiter DD.
31 *de ſent. excomm. lib. 6.* Quemadmodum & Auditor Cameræ, quamvis ſit judex Ordinarius appellationum, quæ à ſententiis per quoſcumque Ordinarios etiam extra ſtatum eccleſiaſticum latis ad Sedem Apoſtolicam interponuntur, ut in Conſtitutione *28. alias 20.* Pauli V. incip. *Eximiæ fi-*
32 *delitatis*, §. *10*. Tamen non poteſt appellantes abſolvere etiam ad cautelam, vel cum reincidentia ab excommunicatione inflicta ex cauſa violentæ libertatis, vel immunitatis eccleſiaſticæ, cum caſus ſit Papæ reſervatus in Extravag. *Et ſi Dominici, de pœnit & remiſſ.* & in Bulla Cœnæ Domini, § *15.* *juncto* §. *22*, ſecundum ea, quæ plenius adnotavi in cap. *Cum pro cauſa, à numero 5. uſque in finem ſupra eodem*, ut in ſubjecta declaratione S. Congregationis Cardinalium, & Prælatorum à ſan. mem Vrbano VIII. alias deputatæ, & à Sanctiſſimo D. Noſtro Innocentio X. renovatæ ſuper appellationibus, & inhibitionibus tribunalis Auditoris Cameræ, & aliorum tribunalium Curiæ Romanæ in præjudicium Nunciorum, Epiſcoporum, ac Superiorum Regulariũ tenoris infra aſcripti, videlicet.

33 Dubitatum fuit, An in tribunali Auditoris Cameræ, & in aliis tribunalibus Curiæ Romanæ poſſint concedi inhibitiones, ſeu monitoria cum abſolutione etiam cum reincidentia, vel ad cautelã excommunicatis per Epiſcopos & alios Ordinarios ex cauſa violatæ juriſdictionis immunitatis, vel libertatis eccleſiaſticæ appellantibus, vel aliàs recurrentibus ad ſupradicta tribunalia. Secundò, an in cauſis, quæ agitantur in ſupradictis tribunalibus Curiæ Romanæ poſſit recurſus haberi ad ſacram Congregationem ſuper immunitate, & cõtroverſiis juriſdictionalibus pro reſolutione, vel declaratione an ſit, vel non ſit commiſſa violatio juriſdictionis, immunitatis, vel libertatis eccleſiaſticæ, & an ſit locus reintegrationi hujuſmodi violationis, & interim debeant dicta tribunalia ſuperſedere uſque ad reſolutionem, ſeu declarationem ejuſdem Sacræ Congregationis, illamque ſequi, & exequi.

Die 4. & 11. Auguſti 1626. Dubiis ſupradictis cum interventu omnium Illuſtriſſimorum DD. Cardinalium, & Reverendiſſimorum Prælatorũ deputatorum maturè diſcuſſis, ac rationibus hinc inde deductis diligenter ponderatis, unanimi cõſenſu cenſuit, quoad primum tribunal Auditoris Cameræ, nec non alia tribunalia ſupradicta non poſſe hujuſmodi abſolutiones concedere, etiam cum reincidentia, vel ad cautelam. Quo verò ad ſecundum licere partibus ad dictam Congregationem ut ſupra recurrere, & interim ſupradicta tribunalia expectare debere reſolutionem, ſeu declarationem, & illam omnino ſequi, & exequi.

Quibus quidem decretis eidem Sanctiſſimo die 5. Septembris ejuſdẽ anni 1626. plenè relatis una cum rationibus, & auctoritatibus ſua Sanctitas approbavit, & confirmavit, illamque omninò exequi juſſit, & ad hunc effectum notificata fuerunt. Et ſubinde cum de ſupradictis dubiis iterum actũ eſſet in Congregat. habita *die 27 Aprilis 1650* nemine diſſentiente, reſolutum fuit, Auditorem Cameræ debere decreta ut ſupra edita omnino obſervare, ac præcipere, ut à ſuis Miniſtris, & Officialibus exactè obſerventur.

34 Circa primam declarationem in eadem Congregatione hæſitatum eſt, numquid in tribunali Auditoris Cameræ poſſint concedi inhibitiones, ſeu monitoria excommunicatis ex cauſa violatæ libertatis, vel immunitatis eccleſiaſticæ. Ratio dubitandi fuit, quia ad propoſitum dubium, An monitoria, & inhibitiones hujuſmodi poſſint cõcedi cum abſolutione à cenſuris Congregatio nihil dixit de monitoriis & inhibitionibus, ſed reſpondit ſimpliciter tribunal Auditoris Cameræ non poſſe hujuſmodi abſolutiones concedere etiam cum reincidentia, vel ad cautelam. Vnde quod negavit de abſolutionibus videtur de monitoriis, & inhibitionibus conceſſiſſe, arg. cap. *Nonne de præſumpt.* cum ſimilibus, & cum Auditor Cameræ ſit judex Ordinarius quarũcũque appellationum, ut dictum eſt ſupra *num. 31*. Dubitandum non videtur, quin in cauſis ad ſuum tribunal per appellationem devolutis poſſit inhibitiones concedere, ut cap. *Non ſolum*, §. *Illa verò*, *de appell. lib. 6.* cum concordant.

35 Nec refert quod non poſſit excommunicatum abſolvere etiam ad cautelam ubi caſus eſt Sedi Apoſtolicæ reſervatus; quoniam hoc caſu non videtur neceſſaria abſolutio, quia excommunicatus poteſt non modo appellare, cum hæc ſit ſpecies defenſionis, quæ excommunicati non denegatur, cap. *Cum inter Priorem, de except.* Innocen. *hic nu. 1. verſ. Non enim eſt verum.* ſed etiam appellationem proſequi, ut cap *ult. eodem tit.* & notat gloſ. in d. cap *Cum inter, in ver. Legitima defenſio*, Nihil enim excommunicato appellare prodeſſet, ſi non poſſet appellationem ſuam proſequi, ut dicitur in dict. cap. *ult in fin.* & ſic Auditor Cameræ poterit uti ſuis facultatibus, & appellantem audire abſque eo, quod eum abſolvat ad effectum agendi, quia in cauſa appellationis non agit, ſed ſe de-

defendit, licèt aliud ſit in reconventione, ne quod in defenſionis remedium ſuſtinetur ad impugna-
36 tionis materiam extendatur, ut in d. cap. *Cum inter in fin.* Adde quod cùm Auditor Cameræ poſſit cognoſcere cauſas appellationum, conſequenter videtur poſſe facere illa omnia, quæ ad hanc cognitionem ſunt neceſſaria, quia permiſſo fine omnia videntur permiſſa, per quæ pervenitur ad illum ut hic probatur in verſ. *Verum*, & notat Butr. *n. 8* & Marian. Socin. *in 6. not.* facit cap. *Præterea*, *ſupra de offic. Deleg.* & tex. in l. *Ad Legatum*, & in l. *Ad rem mobilem ff. de procurat.* alioquin facultas cognoſcendi eſſet fruſtratoria, quia, ut inquit Butrius *hic in 1. notab.* excluſus à medio juriſdictionis delativo, excluditur à fine juriſdictionis deferendæ: ad quod vide bonam gloſ. in Clem. *Religioſus, in ver. Suſtineri de procur.*

37 In contrarium facit, quia appellans ab injuſtitia excommunicationis non debet audiri, niſi prius petat abſolutionem, ut eſt caſus in hac Decretali, & fuſius dictum eſt ſupra *num 10.* Sed Auditor Cameræ non poteſt ſic appellantem abſolvere etiam cum reincidentia, & ad cautelam, ut in declaratione S. Congregationis: ergo nec poteſt eum in cauſa appellationis audire, quia exceptio excōmunicationis repellit appellantem à limine judicii, ut hic, & in cap. *Cum contingat*, *ſupra de offic. Deleg.* & impedit litis ingreſſum cap. *Intelleximus, cum materia*, *ſupra de iudiciis*, Federic. de Senis
38 *conſ. 116. Mirandum eſt, in princ.* Et poteſt opponi in qualibet parte judicii ne quiſquam in periculū animæ ſuæ excommunicato communicare cogatur, cap. *Exceptionem*, *de except.* Sed etſi hujuſ-
39 modi exceptio non opponatur, tamen excommunicatus eſt judicis officio repellendus, ut ibi dicitur *in fin.* & in cap *Pia itidem in fin. eod. tit lib. 6.* quomodo ergo Auditor Cameræ poterit uti ſuis facultatibus in judicio appellationis ſi non poteſt excommunicatum abſolvere, etiam cum reincidentia, vel ad cautelam, & ante abſolutionem debet eum etiam ex officio repellere.

40 Pro ſolutione quæſtionis diſtingue: Nam quandoque reus appellat non ab ipſa excommunicatione, ſed ab alio gravamine, & in judicio appellationis opponitur ei exceptio excommunicationis: & tunc auditor Cameræ proculdubio poteſt eum audire, etiamſi abſolutionem non petat, eiq; inhibitionem concedere, quia hæc eſt ſpecies defenſionis, quæ ut prædixi, excommunicato non interdicitur: & in hoc caſu loquuntur inducta ad partem negativam *num. 37.* Et quamvis textus in
41 d. cap. *ult. de except.* loquatur quando appellans fuerat excōmunicatus ex aliis cauſis, tamen procedit, etiamſi fuerit excommunicatus pro eadem cauſa, pro qua eſt in judicio, & ſatis eſt, ut appellaverit ab indebito gravamine, ut ibi, & in cap. *Cum inter Priorem*, *eodem tit.* & pro hoc allegatur cap. *1. de reſcript. lib. 6* & ita intelligunt DD. d. cap. *ult.* ut ibi notat Abbas *num. 7.*

42 Quandoque autem reus appellat à ſententia excommunicationis, quam dicit injuſtam; & tunc Auditor Cameræ poteſt talem abſoluere per ſeipſum, vel eum remittere abſolvendum ad Epiſcopum excommunicatorem, ſicut poteſt Metropolitanus ad Suffraganeum, ut hic patet; & cōſequēter poſt impertitā abſolutionē poterit eum in judicio appellationis audire, & Epiſcopo inhibere.

Neque hoc caſu obſtabit declaratio S. Congregationis, quia loquitur in terminis excommunicationis Sedi Apoſtolicę reſervatę ex cauſa violatæ libertatis eccleſiaſticæ: & quamvis dubium fuerit conceptum de excommunicatis ab Epiſcopo, tamen videtur intelligēdum de declaratis, ſeu denunciatis; aliàs enim non video quomodo excommunicatio lata ab Epiſcopo poſſit eſſe reſervata Sedi Apoſtolicæ, cum ſit excommunicatio ab homine, & non à jure, & conditor Canonis abſolutionem conceſſerit excommunicatori, cùm eam ſibi non retinuerit, ut cap. *Nuper*, *ſupra eod.* nec Epiſcopus poſſit quemquam excommunicare ob violatam immunitatem; ſed tantùm denunciare, cùm excommunicatio ab homine ferri non poſſit niſi pro contumacia, cap. *Nemo, il ſecondo, 11. qu. 3.* & ibi Præpoſ. *num 3. verſ. Item nota*, quod nemo eſt excommunicandus niſi pro contumacia, Abb. *ſupra in hac Rubrica, num. 1.* Capell. Tholoſ.
44 *deciſ. 298* Quandoque excommunicatus non appellat ab injuſtitia, ſed dicit ſententiam excommunicationis nullam: & hoc caſu abſque dubio poteſt audiri in Tribunali Auditoris Cameræ, & inhibitionem obtinere, quia non indiget abſolutione, ut deciditur in hoc cap. & dictum eſt ſupra *num. 8.*

45 Quandoque demum reus appellat non à ſententia excommunicationis ſed ab illius declaratoria: & tunc ſimiliter Auditor Cameræ non prohibetur in cauſa procedere, & inhibitionem decernere, etiam ſi agatur de declaratoria excommunicationis Sedi Apoſtolicæ reſervatæ putà ex cauſa violatæ libertatis, vel immunitatis eccleſiaſticæ. Ratio eſt, quia à tali declaratoria, niſi exceſſus ſit notorius, datur appellatio tam ad effectū devolutivum, quam ſuſpenſivum, & interim appellans non debet ſe habere pro excommunicato, nec tenetur petere abſolutionem, ut probatum eſt ſupra *num 24.* unde nihil obſtat quominus audiri poſſit, & inhibitionem obtinere in tribunali Auditoris Cameræ: dummodo tamen ſic declaratum
46 ex cauſa violatæ libertatis, vel immunitatis Auditor Cameræ non abſolvat etiam ad cautelam, vel cum reincidentia: obſtat enim reſervatio Apoſtolica, & declaratio S. Congregationis ſecūdū ea quæ dicta ſunt ſupra *num. 31 32 & 33.*

47 Atque ita *die 27. Aprilis 1650.* in S. Congregatione ſuper hujuſmodi appellationibus, & inhibitionibus dictum fuit in tribunali Auditoris Cameræ poſſe quidem concedi monitoria & inhibitiones iis, qui ab Epiſcopis, vel aliis Ordinariis declarati fuerint excommunicati ob violatam juriſdictionem, libertatem vel immunitatem eccleſiaſticam & ad Sedem Apoſtolicam appellarunt, cùm ab hujuſmodi declaratoria, niſi exceſſus ſit notorius, detur appellatio ad utrumque effectum devolutivum, & ſuſpenſivum. & Auditor Cameræ ſit judex ordinarius quarumcūque appellationū, quæ à ſententiis per Ordinarios latis etiam extra ſtatum eccleſiaſticum ad eamdem Sedem interponuntur; ſed non poſſe eos abſolvere etiam cum reincidentia, vel ad cautelam, obſtante decreto hac de re edito, & à ſan mem. Urbano VIII approbato, quod Sacra Congregatio obſervari mādavit.

48 Dictum eſt, niſi exceſſus ſit notorius, quia talis non auditur appellans cap *Cum ſit Romana*, §. *Præterea*, cap. *Pervenit, il primo* cap. *Conſuluit*, cap. *Propoſuit*, *ſupra de appellationibus.* & hic notat.

Abb.

Abb. Antiq. *n. 2. circa finem, in ver. Non debet* poſt Innoc. in cap. *Tua nos, num. 4. ſupra de cohabitat. Clericor. & mulier.* & hic junge quæ in propoſito ſcripſi in cap. *Cum ex iniuncto, num. 5. & ſeqq. de nov. oper. nunciat.*

De Sententia excommunicationis.

Cap. Contingit il ſecondo.

SVMMARIVM.

1 *Clericus ſi à Prælato ſuo tertiò monitus non reaſſumit habitum, & tonſuram, perdit privilegium clericale.*

2 *Clericus quamvis habitum, & tonſuram dimittat, & negociis ſæcularibus ſe immiſceat, non perdit privilegium Canonis, niſi tertiò monitus noluerit ſe emendare.*

3 *Clerici à laicis diſcernuntur in modo tonſuræ, in veſtimentorum forma, & negociorum qualitate.*

4 *Facta ſunt potentiora, quàm verba, & n. ſeq.*

5 *Clericus non poteſt verbis renunciare privilegio fori; nec Canonis; poteſt tamen facto ipſo.*

6 *Clericus per dimiſſionem habitus, & tonſuræ ante trinam monitionem non perdit privilegium fori, & numero 9*

Nec privilegium Canonis, n. 10. & 13.

Et quid poſt Concilium Tridentinum, n. 25.

7 *Et monitio fieri non poteſt per iudicem ſæcularem, vel alium, ſed per Epiſcopum, vel alium Prælatum habentem Epiſcopalem iuriſdictionem.*

8 *Nec ſufficit una monitio pro omnibus, ſed debet eſſe trina.*

11 *Clericus, qui dimiſſo habitu, & tonſura immiſcet ſe negociis ſæcularibus, non perdit privilegium immunitatis ab oneribus laicalibus, niſi ter monitus à negociationibus non deſiſtat.*

12 *Intellectus cap.* Ex parte, il ſecondo, de privileg.

13 *Intellectus cap.* Perpendimus, de ſententia excommunicationis.

Sacerdos, qui depoſito, habitu, & tonſura in ſævis enormitatibus deprehenditur, non gaudet privilegio Canonis, ibidem, & n. ſeq.

Gaudet tamen privilegio fori, niſi ter monitus non deſiſtat, n. 13. & n. ſeq.

14 *Clericus deprehenſus in enormitatibus, & captus ſine habitu; & tonſura remittendus eſt ad iudicem eccleſiaſticum.*

15 *Clerici etiam in ſacris per annum exercentes artem ioculatoriam, vel hiſtrionum, perdunt ipſo facto privilegium clericale: ſed ſi breviori tempore requiritur trina monitio.*

16 *Clericus, qui miles efficitur, & ſæva exercet, perdit eo ipſo privilegium clericale.*

17 *Clerici coniugati non incedentes in habitu, & tonſura, clericale privilegium ſine ulla monitione amittunt.*

18 *Clericus incorrigibilis quando perdat privilegium fori.*

19 *Clericus aſſaſinus ſine ulla monitione, vel ſententia relinquitur Curiæ ſæculari.*

20 *Clericus de aſſaſino imputatus ſi reperiatur carceratus per iudicem laicum, an ſit remittendus ad iudicem eccleſiaſticum, ut ferat declaratoriam ſuper facto, & nu. ſeqq. uſque ad n. 25.*

21 *Clerici habent iuris aſſiſtentiam ſuper omnimoda exemptione à ſæculari poteſtate.*

22 *De qualitate iuriſdictionem tribuente ante omnia conſtare debet.*

23 *Iudex laicus ante declaratoriam iudicis eccleſiaſtici ſuper aſſaſinio neſcit ſe iudicem contra Clericum.*

24 *Sententia abſolutoria, vel condemnatoria in uno foro parit exceptionem rei iudicatæ in alio.*

25 *Clericus minorum Ordinum non beneficiatus, niſi habitum, & tonſuram deferat, & Eccleſiæ inſerviat, ex Concilio Tridentino fori privilegium perdit ſine alia monitione.*

1 CONTINGIT il ſecondo. Clericus ſi à
Prælato ſuo tertiò monitus non reaſſu-
mit habitum, & tonſuram, perdit privi-
legium clericale. Hoc dicit Ioan Andr.
Butr Card. Anchar. & Felin. Vel ſecundum Mar.
2 Socin ut expreſſius conveniat titulo: Quamvis
Clericus dimittat habitum, & tonſuram, & ne-
gociis Clerico non convenientibus ſe immiſceat,
non perdit tamen privilegium Canonis niſi ter-
tiò monitus noluerit ſe emendare. Hoc dicit. Pri-
mò ponitur Comitis querela. Secundò proviſio,
ibi, *verum quia.*
3 Nota primò ibi, *nec in modo tonſuræ*, Clericos
in tribus diſcerni à laicis. Primò ſcilicet in mo-
do tonſuræ, ſeu coronæ, ut in cap. *Duo ſunt gene-
ra, 12. quæſt. 1.* in cap. *Clericus, 1. & 2. de vita, &
honeſtate Cleric.* Secundò in forma veſtimentorum,
de quo in cap. *Clericus, il ſecondo eod. tit.* ubi habetur
veſtem debere eſſe talarem, & aliam formam non
legimus, ſecundum Abb. *hic num. 2. verſ. Et cave-
tur ut portent veſtes uſque ad talos.* Tertiò in quali-
tate negociorum, ut in cap. *fin. de vit. & honeſt.
Cleric.* cap. *1. & 2. Ne Cleric. vel Monach* cap. *Per-
venit, 86. diſtinct.* & *hic* notant Ioan. Andr. *num. 2.*
Cardin. *num. 1.* Butr. *num. 2.* Anchar. *nu. 1.* Abb.
& Mar. Socin. *in 1. notab.*
4 Secundò, nota ibi, *factis*, ad amiſſionem privi-
legii clericalis potentiora eſſe facta, quàm verba
cap. *ult. ſupra de vit. & honeſtat. Cleric.* Nam Cle-
5 ricus non poteſt verbis renunciare privilegio fo-
ri, nec judicem laicum ſibi conſtituere, etiamſi
proprium juramentum, & adverſarii conſenſus
accedat, ut eſt caſus in cap. *Si diligenti, ſupra de
foro competent.* & idem in privilegio Canonis, ut
cap. *Contingit, ſupra eod.* & tamen poteſt hujuſmo-
di privilegiis renunciare facto ipſo, ſi poſt dimiſ-
ſionem habitus, & tonſuræ tertiò commonitus ſe-
ipſum contempſerit emendare, ut hic in littera,
& in cap. *In audientia, ſupra eod.* facit cap. *1, 44. di-
ſtinct.* cap. *Si quis uxorem, 26. quæſt 2.* & cap. *Dile-
cti, de appellation.* & eſt gloſ. notat in c. *Perpendimus,
in verb. Cogantur, ſupra eod.*
Tertiò nota ibi, *ut tales ſi tertiò à te commoniti.*
Per dimiſſionem habitus, & tonſuræ Clericum
non perdere privilegium clericale ante trinam
monitionem; & ita hic eſt caſus ſecundum, Ab-
batem in ſumm. tex. & cùm in littera dicatur, *à
te commoniti*, & ſupra, *in diœceſi tua.* Hinc collige
hujuſmodi monitionem fieri non poſſe per judi-
cem ſæcularem, vel alium quemcumque, ſed fieri
debere per Diœceſanum, ut hic obſervant Ioan.
Andr. *num. 1 in verb. A te*, Anchar. *n 3* & Abb. *n. 5.*
tamen Decretalis *in audientia, ſupra eod.* generaliùs
loquitur de Prælatis; unde per illum textum di-

cedum eſt hanc monitionem fieri poſſe per quemcumque Prælatum habentem juriſdictionem Epiſcopalem, ut benè *hic* per Abb. d. *nu. 5.* & in ſimili notat gloſ. in Clem. *1. in verb. Proprii*, *de reb. Eccleſ. non alien.* & in Clem. *1. in verb. Diœceſanis*, *de foro competen.*

8 Rurſus cùm textus noſter dicat tertiò commoniti; ex hoc collige in hac materia privationis privilegii clericalis non ſufficere unicam monitionem pro omnibus, ſed abſolutè trinam monitionem eſſe neceſſariam, ex quo ad pœnam incurrendam, jus tertiam monitionem requirit, ut notat gloſ. ſingularis in Clem *1. in verb. Tertiò*, *de vita, & honeſt. Clericor*, Io. Andr. in cap. *Tuæ*, *nu. 4. in verb. Trinæ*, *de Cleric. non reſident.* & Abb. *hic num. 4. in verb. Tertiò*, quod nota perpetuò ad limitationem cap. *Conſtitutionem*, §. *Statuimus*, *de ſent. excomm. lib. 6.*

9 Stat igitur concluſio, quod Clericus apoſtatando ab habitu, & tonſurâ, non perdit privilegium clericale hoc jure inſpecto, niſi præceſſerit trina monitio; & hæc eſt communis opinio, ut atteſtatur Covarr. *pract. quæſt. 32. n. 1.* & Iul. Clar. *in § fin. qu. 36. verſ. Hæc autem quæ de Clerico.* & videtur communiter practicari, ut inquit Imola in *c. fin. poſt num. 7. verſ. Adverte tamen*, *de vita, & honeſt. Cleric.* & irrefragabiliter probatur in hoc c. Et quamvis Marian. Socin. intelligat hunc tex. de privilegio Canonis *Si quis ſuadente, 17. qu. 4.* ut faciat ad titulum: verè tamen loquitur de privilegio fori, ut patet ibi, *Ad pœnæ ſubterfugium.* Item ibi, *ad publica judicia pertrahuntur*, necnon ibi, *ut poſſint circumvenire vindictam*: unde Bernardus format caſum in quibuſdam, qui nec in tonſura, nec in forma veſtimentorum, nec in qualitate negociorum aliquid de Clerico oſtendebant, ſed ut pœnam poſſet aliquando evitare ſe pro Clericis exhibebant, & cum ſuper exceſſibus conveniebantur, circumciſis crinibus allega-

10 bant fori privilegium. Verumtamè idem juris eſt in privilegio Canonis, quod non perdit Clericus gerens ſe pro laico ante trinam monitionem, ut eſt caſus in cap. *In audientia*, *ſupra eod.* & idem in pri-

11 vilegio immunitatis, & oneribus laicalibus, quibus non privatur Clericus, niſi tertiò monitus à negociationibus ſæcularibus non abſtineat, ut eſt expreſſum in cap. *ultim. ſupra de vita, & honeſtat. Cleric.* & de privilegio clericali in rebus, & perſonis eſt textus in Clem. *1. eod. tit.*

12 Prædictis non obſtat textus in cap. *Ex parte*, *il terzo ſup. de privil.* ubi eſt caſus, quod qui in habitu, & tonſura, & cæteris ut laici converſantur, deprehenſi in maleficiis, ſe pro Clericis non defendunt: quoniam ille text. procedit quando non conſtat eos verè eſſe Clericos, licèt aliquando aſſumpſerint habitum clericalem, & tonſuram, & poſtea depoſuerint: nam per hoc defendi non poſſunt ut Clerici, ſi delicto fuerint deprehenſi, & antea communi opinione non putabantur Clerici, etiamſi deinde velint reaſſumere habitum, & tonſuram, ut ibi declarat gloſ. *penult.* Abb. *n. 4. in princip.* juncto fine, & communiter Scribentes, Alex. *in conſ. 8. Videtur ſuper primo dubio*, *num. 2. verſ. non obſtat id, quod habetur*, *lib. 1.* licèt aliter intelligant illam Decretalem Abbas Antiq. *hic* in ſua plena diſtinctione *num. 1.* Io. Andr. *num. 5* & Anchar. *n. 4.*

Item non obſtat cap. *1, de Apoſtat.* quia plures habet intellectus, ut ibi per Doctores, & per Alex. *dicto conſ. 8 n. 2. circa fin. verſ. non obſtat etiam*, & gloſ. *ultim.* ibi intelligit textum quando præceſſit trina monitio, quo ſenſu illa Decretalis concordat cum textu noſtro.

13 Rurſus non obſtat cap. *Perpendimus*, *ſupra eodem*, ubi ſacerdos, qui dimiſſo habitu, & tonſura ſe immiſcuit ſævis enormitatibus, privilegium amittit: nam & ille textus multiplices habet intellectus, de quibus per gloſ. & DD. ibi, & per Alex. *dicto conſil. 8. num. 2. verſ. Et ad*, dict. cap. *Perpendimus*, *lib. 1.* Capyc. *deciſ. 161. In cauſa Cruſtoni*, & Iul. Car. *in §. fin. q 38. verſ. Quaro modo*, & magis communis intellectus eſt, quod Decretalis illa locum habeat tantummodo in privilegio Canonis, *Si quis ſuadente*, *17. qu. 4.* non autem in privilegio fori, quod non amittitur, niſi præceſſerit trina monitio. Cui intellectui multùm applaudent verba illius cap. dum dicit interfectores dicti Sacerdotis non eſſe cogendos Apoſtolicam Sedem adire pro abſolutione obtinenda. Quæ verba videntur magis congruere excom-

14 municationi, quæ incurritur ex Canone, *Si quis ſuadente*: quam illi, quæ incurritur propter violatum privilegium fori: & hunc intellectum poſuit ibi Io. Andr. *n 5.* dicens, ſi Clericus ſumptis armis, & dimiſſo habitu ingreditur bellum, vel aggreſſiones quoad illos, qui tunc eum percutiunt, perdit privilegium, ſed non quoad forum; unde tunc captus debet reſtitui judici eccleſiaſtico: ſimiliter Petr. de Ancharan. in cap. *1. num. 2. verſ. Si verò reliquit*, *de Apoſt.* concludit Clericum, qui dimiſſo habitu, & tonſura ſævis enormitatibus ſe immiſcet, & perſeverat, ac deprehenditur in illis per judicem ſæcularem, non poſſe ab eo puniri, ſed eſſe remittendum ad judicẽ eccleſiaſticum, niſi monitio præceſſerit: idq; probat multis juribus, & allegat gloſ. quæ idem videtur dicere in cap. *Ex parte il terzo*, *in verb. Deprehenſi*, *de privileg* & ſequitur Alex. *dicto conſ. 8. num. 3. lib. 1.* dicens veriorem, & magis communem intellectum eſſe quod d. cap. *Perpendimus*, locum habeat in privilegio Canonis, non autem in privilegio fori, quod ſecundum eum non amittitur niſi poſt trinam monitionem, & ſecundum illud conſilium Alex. dicit millies, imò ſemper fuiſſe judicatum per Curiam, & conſilia Neapolitana Grammaticus *ſuper Conſtitutionib. Regni fol. 29 col. 1. verſ. Decimò ubique*, quicquid contra ſcripſerit Alex. de Nævo *in conſ. 59. poſt n. 20.* & alii plures relati à Iulio Claro *d. § fin. q. 36. verſ. Quaro modo*, *circa finem*: licèt hodie hæc altercatio ceſſet quoad Clericos primæ tonſuræ, vel minorum Ordinũ propter decretum Concilii Tridentini *cap. 6. ſeſſ. 23.* ut dicam infra *n 25.*

15 Declara primò regulam hujus textus, ut locum non habeat in Clericis, qui ſunt publici joculatores, vel hiſtriones, etiam artem ignominioſam per annum exercent, carent enim ipſo jure ante ullam monitionem omni privilegio clericali; licèt ſi breviori tempore quàm per annũ integrum exercuerit artem illam, tunc privilegium non perdant, niſi ter moniti ab Epiſcopo non reſipuerint, ut eſt caſus ad litteram in c. *1.* & ibi omnes, *de vita, & honeſtate clericorum*, *lib. 6.* quod per Papam ſtatui deſideraverat Hoſt. in cap. *Perpendimus*, *numero 1, & 2. ſupra eodem* Licèt aliter & non bene illud cap. fuerit ſummatum à Compila-

tori-

toribus, & procedit ille textus etiam in Clericis ſacrorum Ordinum ſecundum Archid. Io. Andr. Geminian. & alios communiter licèt Io. Monach. contra.

6 Declara ſecundò, ſupradictam regulam, ut locum non habeat in Clerico, qui dimiſſu habitu & tonſura fecit actum omnino contrarium ordini clericali, ut quia miles efficitur & ſæva exercet: nam ſine ulla monitione perdit eo ipſo privilegium clericale, ut cap. *Quiſquis, 84 diſtinct* & tenet Innocent. in cap. *1. num. 3. verſ. Sed alii contradicunt, de apoſtat.* Cum quo concordant ibi Hoſtien. *num. 4. verſ. Alii contra*, Ancharan. *nu. 2.* & reliqui omnes, Alexand. *d. conſil. 8. num. 3. lib. 1.* & ſentit à contrario ſenſu gloſ. Bernardi poſt caſum in cap. *In Audientia ſupra eodem*, dum ait Clericos, qui arma ſumunt, dummodo ſe enormibus non immiſceant, retinere privilegium clericale uſque ad tertiam admonitionem; quod nota pro limitatione, & intellectu illius Decretalis; ſed hoc intelligas de privilegio Canonis, non autem de privilegio fori, ut conſtat ex dictis ſupra *n. 13. & 14.*

7 Declara tertiò, regulam hujus Decretalis, ut procedat in Clericis non conjugatis, non autem in Clericis conjugatis, quia per dimiſſionem habitus, & tonſuræ ſine ulla monitione amittunt eo ipſo privilegium clericale, ut cap. *Unico, §. In cæteris, de Cleric. coniugat. lib. 6.* & hoc omnes fatentur, ut inquit Covar. *practic. quæſtion. 32. poſt num. 1.* quem refert, & ſequitur Clar. *in §. fin. q. 36 verſ. Hæc autem.*

8 Declara quartò eandem regulam, ut non procedat in Clerico incorrigibili, qui ſervatis gradibus præſcriptis in cap. *Cum non ab homine, de Iudic.* ſtatim efficitur de foro ſæculari, nec requiritur traditio judicis eccleſiaſtici ſecundum opinionem Ioan. Andr. licèt alii contra, ut ibi dixi *num. 25. & 26.* Eo tamen caſu Clericus non perdit privilegium fori ſine monitione, quam poſt depoſitionem debet excommunicari quod non fit niſi competenti monitione præmiſſa, ut cap. *Sacro, ſupra eodem*, cap. *Conſtitutionem, eodem titulo lib. 6.* & ſic non eſt incorrigibilis, niſi ter monitus non deſiſtat, ut poſt Io. Andr. notat Butr. in d. cap. *Cum non ab homine, n. 22.*

9 Declara quintò, regulam hujus cap. ut locum non habeat in clerico Aſſaſſino, qui abſque ulla monitione, vel ſententia tanquam publicè diffidatus ipſo jure, & facto relinquitur Curiæ ſæculari, ut eſt textus notabilis in cap. *Pro humani, de homicid. lib. 6.*

10 Sed hic incidit dubitatio, an Clericus imputatus de aſſaſſinio, ſi reperiatur carceratus per judicem laicum, remittendus ſit ad judicem Eccleſiaſticum, ut ferat declaratoriam ſuper facto.

11 Solutio, Cùm Clericus habeat regulam pro ſe, & juris aſſiſtentiam ſuper omnimoda exemptione ſæculari poteſtate, cap. *Continua*, cap. *Si quiſquam*, cap. *Clericum*, cap. *Volumus*, cum pluribus ſequentibus, *11. quæſt. 1* cap. *Si diligenti, de foro competenti*, cum multis ſimilibus, ut dixi in cap.

12 *Eccleſia ſanctæ Mariæ numero 10. de Conſtitution.* & judex laicus ad regulæ limitationem fundet intentionem ſuam ſuper aſſaſſinio: utique de hujus modi qualitate juriſdictionem tribuente in primis, & ante omnia conſtare debet, l. 2. §. *Si*

13 *dubites*, & l. *Si quis aliena, ff. de iudic.* conſtare *Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.* autem non poteſt, niſi per declaratoriam judicis competentis, cap. *Cum ſecundum, de hæret. lib. 6.* Ergo non videtur ambigendum, quin curia ſæcularis teneatur hunc Clericum remittere ad ſuum judicem, qui ferat ſententiam declaratoriam ſuper facto; quandoquidem ante eam laicus neſcit ſe judicem, cap. *Si iudex laicus, de ſentent. excommunicat. eodem libro*, atque ita in terminis clerici aſſaſſinii per hanc rationem concludit Cardinal. Alban. *conſil. 13.* & de communi teſtatur Alexander *conſil. 166. num. 5. lib. 7.* & latiùs dicetur inferius.

Ac propterea non obſtat c. *1. de homic. lib. 6.* ubi diſponitur, ut talis ipſo facto incurrat ſententias excommunicationis, & depoſitionis ab Ordine, officio, beneficio, & nullatenus alia ſententia adverſus eum requiratur. Nam, etſi non requiratur ſententia declaratoria incurſus pœnarum, requiritur tamen declaratoria, quod talis commiſerit aſſaſſinium, ut probat littera ejuſdem Decretalis ibi; *& poſtquam probabilibus conſtiterit argumentis aliquem ſcelus tam execrabile commiſiſſe*; & ita tenet ibi Archid. Ioan. Andr. Gemin. & alii omnes Capic. *deciſ. 112. num. 7.* Dum enim in principio ejus deciſionis legitur, videlicet eſſe communem opinionem quod talis Clericus poſſit puniri à laico ſine ſententia ſaltem declaratoria, puto litteram eſſe corruptam per ablationem particulæ negativæ *non*, aliàs nec verba proxima cohærerent ſine ſententia ſaltem declaratoria, nec ratio congrueret, ibi: *Sine enim tali ſententia*; & contradiceret ſibi Capic. *in fin. n. 7.*

Hæc autem declaratio fieri debet per judicem Eccleſiaſticum DD. in dicto cap. *1.* Clar. *in § fin. quæſt. 36. verſic. Sed quæro*, ibi *Sed numquid talis declaratoria.* Et eſt ratio, quia ſi juriſdictio, & poteſtas, circa hoc data ſæculari non exercetur niſi declarata qualitate juriſdictionem conferente, talis declaratio fieri debet per judicem eccleſiaſticum, alioquin cognitione, & ſententia emanaret à non habente juriſdictionem, ut arguit Capic. *d. dec. 112. prope fin.* & quamvis, ut teſtatur idem Capic. *d. dec. 112.* & *deciſ. 155. n. 25.* obſervantia in Curia Neapolitana aliter ſe habeat, & Clar. referat ſimiliter obſervari in ſuo Mediolanenſi, ut ſi talis Clericus ſit in poteſtate judicis ſæcularis rejecta exceptione Clerici procedatur ad ulteriora, & perfecto proceſſu, conſtitoq; aſſaſſinio, feratur per judicem ſæcularē declaratoria ſimul & condemnatio: tamen contra hujuſmodi obſervantiam ſtant jura, & DD. communi calculo, teſtibus eiſdem Capic. & Clar.

24 Ubi autem judex eccleſiaſticus prævenit cognoſcendo, & ſententiando ſuper eodem delicto, judex ſæcularis deberet omninò quieſcere; ſiquidem ſententia ſive condemnatoria, ſive abſolutoria lata in uno foro parit exceptionem rei judicatæ in alio, cap. *1, de except. lib. 6.* l. *Cum quæritur*, & l. *Et an eadem, ff. de excep. rei iudicat.* Federic. de Senis *conſ. 157.* Alexander Epiſcopus *num. 2. verſ. Præterea Dominus Papa Bonifacius*, Aret. *conſ. 58. num. 12.* Boſſ. *in tract. de foro competenti, num. 100.*

25 Declara ultimò regulam hujus textus, ut vendicet ſibi locum inſpecta juris communis diſpoſitione, ſecundum quam Clericus, qui habitum, & tonſuram depoſuit, non perdit privilegium clericale ante trinam monitionem. Sed hodie ex jure

noviſſimo Concilii Tridentini Clericus non beneficiatus fori privilegio non gaudet, niſi habitũ clericalem, & tonſuram deferens alicui Eccleſiæ inſerviat, ut in cap. *6. ſeſſ. 23.* neque ad hoc ulla requiritur admonitio, ut ex ſententia Sacræ Congregationis dixi in cap. *Si quis*, *num. 21. ſupra de foro competent.* loquitur tamen decretum illud de Clericis minorum Ordinum, ut patet ibi, *prima tonſura initiatus*, *aut etiam in minoribus Ordinibus conſtitutus*. Quæ verba cenſentur repetita in ver. *Is etiam*, unde in Clericis Sacrorum Ordinum ſervabitur regula hujus Decretalis cum declarationibus ſupraſcriptis: nam quod non mutatur, &c l. *Sancimus*, C. *de teſtam.* l. *Præcipimus*, *in fin.* C. *de appellation.* Item loquitur Concilium in privilegio fori: unde quoad privilegium Canonis *Si quis ſuadente*, & reliqua privilegia clericalia, de quibus notatur in cap *Altercationis*, in gloſ. *in verb. Omni privilegio*, *de bigam. lib. 6.* ſervabitur regula hujus cap. *Cum ſuis declarationibus*, ut ſimiliter ex Sacræ Congregationis ſententia dixi in d. cap. *Si quis*, *num. 72. & 73. de foro competent.* & ibi plenè videas quæ requirantur ex Concilio Tridentino ad hoc ut Clericus fori privilegio gaudeat, à *n. 19. uſque ad n. 72.*

De Sent. Excomm.

Cap. Si aliquando.

SVMMARIVM.

1 *Papa ſi ſuis litteris excommunicatum ſalutet, non propter hoc cenſetur eum abſolvere.*

2 *Sive excommunicatio lata fuerit à judicibus inferioribus, ſive à Sede Apoſtolica.*

3 *Excommunicatus etiam per litteras ſalutari non debet.*

4 *Pœna gravis eſt inter homines verſari, & eorum carere ſuffragiis.*

5 *Certa ſcientia excluditur ab actu ex negligentia, multiplici occupatione agendorum, & ſubreptione.*

6 *Vitij remiſſio, ſeu approbatio ex ſola communione non inducitur, niſi data ſcientia in communicante.*

7 *Papa an cenſeatur excommunicatum abſolvere ſi eum ſalutet ex certa ſcientia, & num. ſeqq. uſque ad n. 15.*

8 *Abſolutionis forma non ſervata excommunicatus non intelligitur abſolutus.*

9 *Litteras ſcribens ſervo tamquam Decurioni, vel ancillæ tamquam ſorori non cenſetur eis tribuere libertatem.*

Declaratur num. 14.

10 *Excommunicatus non præſumitur quem Papa ad oſculum ſcienter admiſit.*

11 *Papa nullis ſubjacet formis iuris poſitivi.*

12 *Excommunicati vigore Conſtitutionis, quam Papa vult haberi pro infecta, non indigent abſolutione.*

13 *Prælati inferiores, quamvis per ſalutationem remittant injuriam, tamen pœnam non relaxant, niſi formiter abſolvant.*

15 *Papa participando cum excommunicato, quem nolit eſſe abſolutum, non incidit in Canonem.*

16 *Penſionarius, qui per epiſtolam interpellavit Titularem excommunicatum ut penſionem ſolveret, eumque in fine epiſtolæ ſalutavit an inciderit in excommunicationem, & n. ſeq. uſque in finem.*

17 *Excommunicato licitum eſt communicare in his, quæ pertinent ad ſalutem animæ.*

18 *Non tamen ſalutando eum, aut cohabitando, vel orando cum eo.*

19 *Contrarium n. 21. & ſeq.*

Excommunicato licitum eſt communicare etiam per litteras in ſpectantibus ad ſalutem.

Epiſtola quid ſit ibidem.

20 *Verba ſuperflua ſtipulationem non vitiant.*

21 *Excommunicatum alloquens correctionis cauſa poteſt etiam interſerere verba placentiæ, & ſigna dilectionis oſtendere.*

22 *Imo & cum eo participare in menſa, & cohabitatione, dummodo hoc faciat principaliter ut eum ad pœnitentiam inducat.*

1 SI ALIQUANDO. Si Papa ſuis litteris excommunicatum ſalutet, non propter hoc intelligitur eum abſolvere. Hoc dicit. Primò dictum ponit. Secundò cauſam reddit ibi, *Cum per ignorantiam.*

2 Nota primò excommunicatum etiam ab Apoſtolica Sede non cenſeri abſolutum ex eo quod Papa ſuis litteris eum ſalutet: dum enim loquitur hæc Decretalis de excommunicato à Papa, exprimit caſum magis dubitabilem: unde idem, & fortiùs dicendum in excommunicato à judicibus inferioribus, ſecundum intellectũ Io. Andr. *in princip.* qui ſupplet verbum, *maximè*, Butr. in *1 notab.* Anchar. *nu. 1.* Marian. Socin. *in 2. notab.* & aliorum communiter. Ratio autem dubitandi in excommunicato auctoritate Apoſtolica potuit eſſe duplex. Primò, quia cùm Papa illi communicet in ſalutatione, & communicare non debeat, niſi prævia abſolutione, videbatur eum velle abſolvere ut neceſſarium antecedens. Deinde quia cum ei ſalutem impertiatur, ipſique ſalus eſſe non poſſit ſine abſolutione; idcircò videbatur velle ipſi abſolutionis beneficium impertiri. Cujus tamen contrarium hic deciditur, & rationes decidendi habet in textu, quia per ignorantiam, vel negligentiam, vel occupationem nimiam, aut etiam ſubreptionẽ contingit hujuſmodi litteras impetrari. Neque verò vis fieri debet in formula verborum ſalutationis: nam ſive Papa eum ſalutet ſimpliciter ſive per illa verba, *Salutem in Domino, & Apoſtolicam benedictionem*, vel conſimilia, non intelligitur excommunicationis vinculũ relaxare, ſecundum Io. Andr. *in princ. in ver. Alloquio*, & Marian. Socin. *n. 2. verſ. Item procedit niſi tamen.*

3 Secundò nota ex eo quod Papa hic videatur ſe excuſare, quod excommunicatum ſuis litteris ſalutaverit ignoranter, argumentum optimũ, quod excommunicatus, etiam per litteras ſalutari non debet, ut hinc deducit gloſ. 1. Hoſtien. *in princip.* Cardin. *num. 1.* Butrius & Abb. ambo *in primo*
4 *not.* quod duplicem habet rationem. Altera reſpicit ſalutantem, ne ſcilicet per ſalutationem videatur excommunicato conſentire, ſecundum eos, & Marian. Socin. in cap. *Inter alia*, *n. 42. verſ. Et quod dictum eſt de ſalutatione*, *ſupra eodem* arg. c. *Cũ Hadrianus*, *in fine*, & ibi gloſ. *ultima*, *63. diſtinct.* & probatur in d. cap. *Omnis*, *24. qu. 1.* ibi, *Nec, ave ei dixeritis*: qui enim dixerit illi, Ave, communicat ejus malignis operibus. Altera ratio reſpicit ipſum

ipſum excommunicatum, ut ſcilicet facilius reſipiſcat cùm viderit, ſe contemni, cap *Pia, de exception. lib. 6.* gravius enim pœna eſt inter homines verſari, & eorum carere ſuffragiis, l. *His qui, C. de Apoſt.*

5 Tertiò nota, quæ excludunt certam ſcientiam ab actu, & ex quibus probatur, & præſumitur ignorantia, videlicet negligentiam, multiplicem occupationem agendorum, & ſubreptionē, ſecundum Anton de Butr. *num 4.* & Marian. Socin., *num. 3* Et quod dixit negligentiam, intellige Officialium ad hoc deputatorum: nam, ut inquiunt Hoſtien. *num 3.* & Ioan. Andr. *in princ. in ver. Negligentiam*, abſit ut Papam de negligentia publicè arguamus, argum. cap. *Aliorum 9, qu 3.* & cap. *Si quis Abbas, 18, quæſt 2.*

Vltimò nota ex ſola communione non induci approbationem, vel remiſſionem vitii, niſi detur ipſius vitii ſcientia in communicante. Quod ſecundum Anton. de Butr, *num. 3.* nota pro eo, qui ex aliquo actu vult probare vitii purgationem, ſeu approbationem, ut illius vitii articulet ſcientiam.

In gloſſa prima ibi, *ſed pone*, QUÆRO, an Papa ſalutando excommunicatum ex certa ſcientia cenſeatur illum abſolvere.

Pro parte negativa facit primò, quia in abſolvendo præſcripta eſt certa forma, qua prætermiſſa excommunicatus non videtur abſolutus, cap, *Cum deſiderez*, cap *Quod in dubiis, in princip.* & cap. *Sacris, ſupra eodem.* Deinde pro hac parte facit, quia ſcribens litteras ſervo tanquam Decurioni, vel Ancillæ tanquam ſorori, non exinde cenſetur eis tribuere libertatem, l. *Iubemus, Cod. de liberal. cauſ.* & l. *Non Epiſtolis, Cod. de probation.*

In contrarium facit, quia ut legitur in capitulo *Cum olim, ii primo ſupra de privilegiis*, non præſumitur excommunicatione ligatus quem Papa ad oſculum ſcienter admiſit Ergo in dubio cenſetur eum abſolvere. Præterea Summus Pontifex nullis ſubjacet formis juris poſitivi, ſed quod vult, lex eſt, ſi de illius ſcientia appareat, cum legibus ſit ſolutus, l. *Digna vox, Cod. de legibus*, & l *Princeps, ff. Eodem.* Poſita ergo licentia Papæ, & voluntate, excommunicatus intelligitur abſolutus, licèt Papa non dicat: *Abſolvo te* Patet, quoniam Papa tribuit poteſtatem Canonibus, ipſique ab eo vigorem ſumunt, & non è converſo, cap, *Significaſti, ſupra de elect.* Quidquid ergo vult Pontifex, ſervetur, conſtito de illius voluntate quidquid dicant jura. Demum hoc probatur hic à contrario ſenſu: Nam dum textus dicit: *Cum per ignorantiam, &c.* utique contrarium innuit ſi per ſcientiam: alioquin ſi Papa non poſſet excommunicatum abſolvere, niſi ſervata juris forma, non eſſet major poteſtas Papæ, quam inferiorum judicum Et pro hac parte concludit gloſſa, & conſentiunt Goffred *in proœmio Decretalium*, Vincent. Philipp. Tancr. & Hoſtienſis hic relati à Ioann; Andr. *n. 4.* & Ancharan *eodem num.* Idem notat gloſ in c. *Si inimicus, in ver. Expectare 93. diſt.* ubi ait. Si Papa excommunicato communicaret intendendo eum abſolvere, facto, etiam ſi non verbo, habendus eſſet pro abſoluto cum Princeps ſola voluntate libertatem concedat, l *Apud ff. de manumiſſ.*

Iudic excommunicatum per hujuſmodi ſa-

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

lutationem intelligi abſolutum, ſi conſtet de certa ſcientia Papæ, de qua conſtare dicitur, ſi hoc exprimat; aliàs ſecus; Caſus eſt in Clem. *Si ſummus, de ſentent. excommunicat.* & firmat *hic* Ioann. Andr. *num. 4. verſic. Iudic.* Butr. *numero 6.* Cardinal. *num. 1. verſic, Quæro ſi Papa, & verſic. Quæro quomodo conſtabit*; Ancharan. *numero 4. verſ. Oportet ergo*, Abb. *num. 3. & 4.* Marian Socin. *num. 2. ad finem.*

12 Non obſtat, quod in abſolutione forma Eccleſiæ non fuerit ſervata; quia Papa ejuſmodi forma non adſtringitur, ut dictum eſt *num. præcedenti.* Et propterea ſi Papa revocet aliquam Conſtitutionem, & velit eam haberi pro infecta excommunicati vigore illius Conſtitutionis non indigent abſolutione, ut notabiliter tenet gloſ. in Clem. *1. in ver. Pro infectis, de Immunitate Eccleſiarum*: maxima enim eſt Papæ poteſtas circa jus poſitivum, ut ibi notatur, & probatur in cap. *Propoſuit, de exceſſ prælend.* Et eam gloſſam ſequitur Abb *hic numero 4.*

13 Et hinc collige aliud eſſe in inferioribus Prælatis, quia cum forma ſint adſtricti, quamvis per ſalutationem videantur injuriā remittere, ut *inſtit. de injur §. ſi i* pœnam tamen non relaxant niſi formiter abſolvant ut hic dicunt Doctores, præſertim Petr de Anchar. *n 1.*

14 Item non obſtat, quod dictum eſt de litteris ad ſervum tanquam liberum: quoniam leges illæ loquuntur quando libertas in litteris enunciativè narratur. Quo caſu non conſtat de ſcientia Domini. ſed ſi conſtaret eum ex certa ſcientia nuncupaſſe ſervum liberum, animo tribuendi libertatem, & hoc exprimeret, dubium non eſſe quin ſervus libertatem conſequeretur, cùm datio libertatis pendeat ex libera voluntate Domini, ſecundum Ant de Butr. *in fine.*

15 In eadem gloſſa in fine QUÆRO numquid Papa incidat in excommunicationem minorem ſi participet cum excommunicato, quem ex tali participatione nolit eſſe abſolutum.

Non, quia ſolutus eſt legibus. Ita concludit gloſ. hic & in cap. *Si inimicus, in ver Expectare 93. diſtin.* dicens Papam non incidere in Canonem, quia non ligatur à Canone, ut c. *Innotuit, ſupra de elect.* & l. *penult. ff. de Arbitris.* Idem notat gloſ. *unica*, in cap. *Nulli ſupra eod.* & ſequuntur *hic* Hoſtien, *numero 2. verſ. Sed numquid incideret*, Ioann. Andr. *in fine*, & alii communiter. Subdit tamen Abbas *num. 5.* Papam non debere cum excommunicatis communicare, ut notatur in d. cap. *Nulli*, & ideo ſervari ut cum legati Principum, ſeu ut vocant Ambaſiatores petunt audientiam, Pontifex faciat eos abſolvi, & explicata ambaſciata, ut verbis Abbatis utar, reducit eos in priſtinam excommunicationem

16 QUÆRO, Penſionarius quidam ſcripſit epiſtolam ad Titularem excommunicatum ob penſionem non ſolutam, eumque interpellavit, ut ſolveret, & in fine epiſtolæ, ut moris eſt, ſalutavit, numquid propterea in excommunicationem inciderit.

17 Hoſtien. in cap. *Cum voluntate, num. 2. in verſ. In locutione infra eod.* tenet illam Decretalem dum decidit licitum eſſe excommunicato participare in locutione in his, quæ pertinent ad ſalutem animæ, non habere locum in oratione, in menſa,
18 & in aliis, de quibus in cap. *Nuper, §. In ſecunda, ſupra*

praeod. & mox ſubdit: Sed & caveat participans à ſalutatione, & cohabitatione, cap *Omnis*, 24. *quaſt 1.* videtur ergo Hoſtien ſentire in locutione poſſe quidem cum excommunicato aliquem participare in ſpectantibus ad ſalutem animæ, dummodo tamen à ſalutatione, & cohabitatione abſtineant, quod etiam innuit ibidem Henr. Boich. *col. 4, poſt princip.* dicens poſſe aliquem participare cum excommunicato in locutione, inducendo ipſum ut ad Eccleſiam revertatur, non autem ſalutando eum, vel orando cum eo. Idem videtur ſentire gloſ. *1. hic circa medium*, dum ait: quamvis non debeamus excommunicatos ſalutare, poſſumus tamen cum eis loqui de rebus pertinentibus ad ſalutem animæ: & ita vult gloſ. ut converſionis cauſa fas ſit excommunicatum alloqui, ſed non ſalutare.

19 Contrarium videtur verius, quia quod dicitur de locutione in d. cap. Cum voluntate habet locum etiam in ſcriptione, cùm epiſtola nihil ſit aliud quam abſentium colloquium, ut hic probatur ibi, *noſtra littera cum ſalutationis alloquio*; & in l. *Si procuratorem, ff. de procurator.* & ſcripſit *Cic. 2. Philippicarum* (Amicorum, inquit, abſentium colloquia epiſtolæ) & ad *Attic. 7.* (Litterarum aliquid ad te darem ut loquerer tecum abſens) unde Barr. in l. *Nuda, num. 4. verſ. Hic verò fuit ſcriptura, ff. de donat.* dicit epiſtolam loqui cum eo, ad quem mittitur: quamobrem ſi licet excommunicatum alloqui in pertinentibus ad ſalutem animę, & alia verba interponere, ut eſt caſus in d. c. *Cum voluntate* Ergo etiam licet ad eum litteras mittere

20 cum ſalutatione. Et quidem hoc de plano procedit, ſi ſequamur opinionem Innocentii in d. c. *Cum voluntate, in princ. in ver. Incidenter*, exiſtimantis licitum eſſe excommunicatum alloqui cōverſionis cauſa, & alia verba interſerere, etiamſi verba hujuſmodi nec ad abſolutioné, nec ad ſalutem faciant: nam & verba ſuperflua ſtipulationem non vitiant, l. *Quæ extrinſecus, ff. de verb. obligat.* ſecundum Hoſtien. & Io. Andr. *ibi num 2.* & Butr. *nu. 11. in fine*, ſed etſi ſequamur opinionem Hoſtienſis *nu. 2 in eod. ver.* requirentis ut talia verba aliquo modo, licèt non principaliter, proficiant ad ſalutem, nihilominus talis videtur ſalutatio, quia benevolentiam captat; & ſic diſponit, ut ex familiaritate ſalutis verba facilius recipiātur, ut conſiderat D. Thom. in *4. ſent. diſtin. 18. q. 2. ar. 4. in corpore*: alioquin verendum eſſe ne debitor inſalutatus, ac veluti contemptus, & correctionis acrimonia exaſperatus obſtinatior fieret: ad hoc cap. *Cum beatus, 45 diſtin.* ibi (Aſperitatis autem nimiæ increpatio nec correctionem recipit, nec ſalutem) & Conc. Trid. in cap *1. ſeſſ. 13.* ibi (Cùm ſæpè jus erga corrigēdos agat benevolētia, quàm

21 auſteritas, &c.) Ob quam rationem, ut inquit Hoſtien. *loco cit.* alloquens excommunicatum in tendentibus ad ſalutem, non ut illi faveat, ſed ut eum magis attrahat, poterit etiam dicere verba placentia, & oſtendere ſigna dilectionis, quam ad ipſum, & ejus genus habuit: unde non apparet cur etiam non poſſit ſalutationem interſerere, & cum Hoſtien. tranſeunt ibidem Io. Andr. *nu. 2. in eodem ver* Butr. *n. 11* & Cardin. *n 2.*

Neque verò hoc caſu vigent rationes cur excōmunicati ſalutari non debeant, quarum ſuperiùs meminimus *n. 3.* quandoquidem rationes hujuſmodi vendicant ſibi locum ſi ſalutatio fiat principaliter, ſecus ſi incidenter, ut ſalutis verba apud eum magis proficiant, ut in d. cap. *Cum voluntate*, & in cap. *Cum excommunicato, 11. qu. 3.* & in cap. *Reſponſo, infra eod.*

Et eodem modo reſponderi poteſt ad doctrinam Hoſt. & gloſ. *hic* ut ſupra ponderatam pro contraria parte, quia debet intelligi ſi ſalutatio ſit nuda, & ſimplex, ſecus ſi admixta cum verbis ad ſalutem pertinentibus, ut in juribus prææallegatis.

22 Quinimo Petr. de Anchar. in d. cap. *Cum voluntate, in 2. notab. n. 5.* (Si quis, inquit, principaliter ad hoc tendit ut excommunicatum ad pœnitentiam reducat verbis perſuaſivis, ſi cum tali locutione immiſceat incidenter potum, vel comeſtionem in menſa, vel cū eo cohabitet principaliter ad finem conventionis, talis non incidit in Canonem) Ad quod inducit principium illius Decretalis, *Cum voluntate, & propoſito, &c.* Item quia hæc incidenter eveniunt, & per conſequens non curantur, ut ibi; *illa enim, quæ incidunt, nec ad abſolutionem faciunt, nec ad ſalutem*: puta quærit de uxore, & liberis ad dilectionem, quam habuit erga illius genus, & his ſimilia: ad hoc l. *Quæ extrinſecus, ff. de verb. obligat.* ſi ergo ſecundum Anchar. incidenter licet cum excommunicato participare etiam cohabitatione ad finem converſionis, longè magis licebit ſalutem dicere, arg. cap. *Ex parte, il terzo, de decim.*

De Sententia excommunicationis.

Cap. Reſponſo.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatis, & interdictis prædicari poteſt verbum Dei.*

2 *Excommunicati licitè poſſunt Eccleſiam ingredi, dummodo officium non audiant.*

3 *Excommunicatus permittendus eſt per Eccleſiam tranſire.*

4 *Excommunicato Miſſam audiente extra Eccleſiam Sacerdos ceſſare debet, niſi incœperit Canonem.*

5 *Orare licet in Eccleſia, in qua excommunicatus exiſtit non orandi cauſa.*

6 *Excommunicatis licitum eſt communicare ad finem ut ad pœnitentiam reducantur.*

7 *Excommunicatus ſive occultus, ſive manifeſtus nullo tempore intrare debet Eccleſiam, niſi ad audiendam prædicationem verbi Dei.*

8 *Eccleſia quid ſit.*

9 *Excommunicationis gladius nervus eſt eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ſi contemnatur, perniciem potiùs parit, quàm ſalutem.*

10 *Excommunicatio eſt medicinalis, non mortalis.*

11 *Excommunicatis non denunciatis, nec publicis Clericorum percuſſoribus an liceat Eccleſiam ingredi poſt Conſtitutionem Concilii Conſtantienſis.*

12 *Excommunicati minore excommunicatione Eccleſiam intrare non prohibentur.*

13 *Divinorum appellatione an veniat prædicatio verbi Dei, & nu. ſeqq. uſque ad n. 22.*

14 *Prædicatio verbi Dei non eſt actus Ordinis ſacri, & demandari poteſt etiam Clerico in ſacris non conſtituto, & num. 19.*

15 *Non tamen mero laico, & num. 19.*

16 *Prædicatio verbi Dei non incumbit ex officio niſi Epiſco-*

Epiſcopo, & Parocho.

17 *Monachus etiam Diaconus, vel Sacerdos de iure communi prædicare non poteſt ſine licentia Epiſcopi, vel Curati.*

18 *Epiſcopus etiam non conſecratus, & Parochus non Sacerdos tenetur prædicare populo verbum Dei.*

20 *Suſpenſus à divinis non intelligitur ſuſpenſus à prædicationis officio, nec è converſo.*

21 *Suſpenſus à divinis celebrando efficitur irregularis, ſecus in ſuſpenſo ab officio prædicationis.*

22 *Intellectus Clem.* Quamvis, *de foro* compet.

23 *Interdicti tempore adminiſtrari poſſunt Baptiſmi, & Confirmationis Sacramenta etiam adultis, & num. 27.*

24 *Item Sacramentum Pœnitentiæ etiam ſanis.*

25 *Viaticum decedentibus non denegatur.*

26 *Eucharistia ſanis non conceditur.*

27 *Confirmatio eſt complementum Baptiſmi, & ante eam quis non dicitur plenè Chriſtianus.*

28 *Interdicti tempore permittitur Chriſmatis confectio in die Cœnæ Domini, & conſecratio olei baptizandorum.*

29 *Extrema Vnctio denegatur.*

Et quid de Ordine, & Matrimonio, ibidem remiſſivè.

30 *Cives unius civitatis omnes, & ſimul poſſunt non tantum interdici, ſed etiam excommunicari*

31 *Vniverſitas an excommunicari poſſit, & num. ſeq. uſque in fin.*

32 *Vniverſitas unde dicta.*

33 *Quid ſit.*

34 *Et quot homines faciant univerſitatem.*

35 *Vniverſitatis nomine quid veniat.*

36 *Communitas quid ſit.*

37 *Collegium quid, & in quo differat ab univerſitate.*

38 *Epiſcopus cum Capitulo faciunt unum corpus.*

39 *Excommunicationis pœna quàm gravis ſit.*

40 *Excommunicatus traditur Diabolo corporaliter, & ſpiritualiter.*

41 *Interdici quis poteſt pro peccatis alienis, ſed non excommunicari, & nu. ſeq. & n. 51.*

42 *Regnum interdicitur pro peccatis Regis, civitas pro peccatis Epiſcopi vel Domini, & monaſterium pro peccatis Abbatis.*

43 *Vniverſitas ex more ſacrorum Canonum interdicitur, ſingulares perſonæ excommunicantur.*

44 *Excommunicantur in Bulla Cœnæ omnes, & ſinguli appellantes ad futurum Concilium; univerſitates verò, & Collegia interdicuntur.*

45 *Officiales laici relegantes perſonas eccleſiaſticas excommunicantur ab Vrbano VI. eorumque civitates, & terræ ſupponuntur eccleſiaſtico interdicto.*

46 *Conſules mercatorum non faciunt Collegium.*

47 *Legatos, & Nuncios Apoſtolicos impedientes excommunicantur, & eorum regna, & terræ interdicuntur.*

48 *Lucana civitas, & dominium interdicitur, Vexillifer, Antiani, & Officiales nunciantur excommunicati ob violatam libertatem eccleſiaſticam.*

49 *Princeps, & multitudo non eſt excommunicanda.*

Declaratur ibidem.

50 *Multitudo etiam notorii peccati rea excommunicari non debet.*

Declaratur, n. 57.

51 *Vniverſitatem excommunicari non poſſe qui Auctores ſenſerint.*

52 *Vniverſitas, & Capitulum de iure veteri poterant excommunicari.*

53 *Intellectus cap.* Si autem vobis, 11. q. 3.

54 *Populum quod homines faciant.*

55 *Vniverſitas duplex.*

56 *Intellectus cap.* Romana, §. In univerſitatem, de ſent. excomm. lib. 6. *& num. 72. 79. 80. 84. & num. 94. & 109.*

57 *Multitudo an, & quando excommunicari poſſit.*

58 *Multitudo peccantium patrocinium errori non parit.*

59 *Multitudini an ſit parcendum, qui numerus requiratur.*

60 *Vniverſitas dupliciter accipitur, & n. 77.*

61 *Vniverſitas prout eſt quid abſtractum à ſingularibus perſonis nulla auctoritate excommunicari poteſt, & n. ſeq. uſque ad n. 72.*

62 *Vniverſitas, Communitas, Societas, Collegium, ſeu Capitulum dicuntur unum, non ſimpliciter; ſed aggregativè.*

63 *Gregem faciunt decem oves.*

64 *Collegium, & univerſitas non dicitur perſona vera, ſed ficta, & repreſentata carens anima, & Baptiſmo, & num. ſeqq.*

65 *Excommunicatio non ligat niſi perſonam veram, & num. 69.*

66 *Actus activorum ſunt in patiente benè diſpoſito.*

67 *Excommunicatione non ligatur niſi perſona rationabilis, & baptizata.*

68 *Vniverſitatis res non ſunt ſingulorum, neque è converſo.*

69 *Animæ ſingulorum non ſunt univerſitatis, ibid.*

Actus, & paſſiones prout conſiſtunt in facto, ſunt ſingulorum, non univerſitatis, & n. 81.

70 *Excommunicatione ut quis ligetur quas qualitates habere debeat.*

71 *Vniverſitas ut eſt quid præſcindens à ſingularibus perſonis non eſt capax interdicti.*

72 *Excommunicare univerſitatem, vel omnes de univerſitate non differunt.*

Declaratur, num. 89.

73 *Interdictum corporis in materia cuius corpus non eſt capax, reſpicit ſingulos.*

74 *Capitulum eſt nomen intellectuale, & res incorporabilis, & nihil facere poteſt niſi per membra ſua.*

75 *Vniverſitas, Collegium, vel Senatus an poſſint per Papam excommunicari,* & *num. ſeq. uſque ad num. 79.*

76 *Papa prædeceſſorum ſuorum Conſtitutionibus non ligatur, tam ex defectu voluntatis, quàm poteſtatis.*

77 *Senatus Venetus excommunicatus nunciatur à Paulo V. & dominium Venetum ſubiicitur eccleſiaſtico interdicto.*

78 *Hieronymus, & Auguſtinus contra auctoritatem Papæ ſententiam ſuam non defendunt.*

79 *Vniverſitas, vel Collegium an ab inferioribus à Papa excommunicari valeat, & num. ſeq. uſque ad num. 88.*

80 *Prohibitio numquam fit generaliter ad cautelam eorum, quæ poſſunt contingere.*

81 *Communitas non præſumitur ita tota ad malum conſentire, quin aliqui ſint diſſentientes.*

82 *Iuſtus cum impio non eſt condemnandus.*

83 *Epiſcopi non poſſunt Sedis Apoſtolicæ decreta in totum, vel in partem convellere, vel mutare.*

84 *Excommunicari poſſunt ab Epiſcopo Priores, & omnes de univerſitate mandatis eius rebelles.*

85 *Collegij maior pars, ſi delinquat, Collegium ipſum dicitur deliquiſſe.*

86 *Capituli alia eſt cauſa, alia Canonicorum.*

87 *Canonici ſingulares citati, etiamſi fuerint contumaces, non poſſunt excommunicari pro Capitulo non comparente, ubi decreta fuit citatio contra Decanum, & Capitulum.*

88 *Excommunicatio lata à Papa in univerſitatem an valeat.*

89 *Et an liget innoxios.*

90 *Et quid in foro poli.*

91 *Infantes excommunicationis ſententia ligari non poſſunt, & num. 109.*

92 *Eccleſia non poteſt per excommunicationem excludere à Regno Dei niſi indignos, qui per peccatum mortale charitatem amiſerint.*

93 *Excommunicatio lata in univerſitatem ab inferioribus à Papa an liget, & timenda ſit, & num. ſeq. uſque in fin.*

94 *Penitus prohibere quid importet, & num. 105.*

95 *Excommunicatio lata in in univerſitatem non poteſt referri ad ſingulos, & nu. ſeqq.*

Contrarium, nu. 106. & ſeqq.

96 *Capitulo excommunicato an cenſeantur excommunicati ſucceſſores.*

97 *Genere exiſtente incapaci non fit diſtributio, vel diffuſio in eius ſpecies.*

Contrarium, n. 111.

98 *Sententia lata contra privilegium non tenet, & num. 115.*

99 *Potentia eſt de genere bonorum.*

100 *Excommunicatio ſive iuſta, ſive iniuſta timenda eſt, & num. 112. & ſeqq*

101 *Si lata ſit ab Ordinario, & in talem, qui quamvis ſine culpa, tamen culpam committere potuit.*

102 *Excommunicationis ſententia contra Canonis prohibitionem tenet, ſi feratur ab Ordinario, ſecus ſi à Delegato.*

103 *Geſta contra prohibitionem legis non procedentis ad irritationem actus an, & quando ſint nulla, & num. 112.*

104 *Opinio tutior ex præcepto eligenda eſt inter opiniones utrinque probabiles, ubi vertitur ſalutis periculum.*

105 *Sententia lata à non ſuo iudice eſt ipſo iure nulla.*

106 *Univerſitas nihil aliud eſt, quàm ſinguli homines, qui ibi ſunt.*

107 *Excommunicans Capitulum cenſetur excommunicaſſe ſingulos, & n. ſeq.*

108 *Actus, qui non poteſt applicari univerſitati, applicatur ſingularibus perſonis.*

109 *Excommunicatio generaliter lata in univerſitatem referri non poteſt niſi ad capaces excommunicationis.*

110 *Diſpoſitio quantumcumque generalis recipit reſtrictionem de habilitate, & poſſibilitate.*

112 *Excommunicatio in Suffraganeos lata ab Officialibus Archiepiſcopi, qui de facili poteſt haberi, ligat, quamvis ferri non debeat.*

113 *Excommunicatio lata ab Epiſcopo non ſervata forma c. 3. ſeſſ. 25. Concilii Trid. valida eſt, licet ſit iniuſta, & excommunicatus indiget abſolutione.*

114 *Prohibitio legis non eſt inutilis, licet geſta contra prohibitionem ſint valida.*

115 *Excommunicatio lata in univerſitatem an dicatur lata contra illius privilegium.*

1 RESPONSO. Excommunicatis, & inter-
dictis prædicari poteſt verbum Dei, &
tempore generalis interdicti concedi
poteſt Baptiſmus, & Chriſmatio in
fronte, & pœnitentia morientium. Hoc dicit. Sunt
duæ partes principales. Secunda ibi, *Præterea*:
& quælibet ſubdividitur in conſultationem, &
reſponſionem: & ſecunda utriuſque incipit, *Super eo.*

2 Nota primò ibi, *apud aliquam Eccleſiam convocare*, juncto verſ. *Dummodo*, excommunicatos poſ-
ſe Eccleſiam ingredi, dummodo officium non au-
diant, ut *hic* notat Innoc. *in fine*, Anton. de Butr.
nu. 4. Cardin. *nu. 2.* & Marian. Socin. *nu. 3. in 4.
notab.* & tenet gloſ. in cap. *Qui ſtudet, in ver. Dimiſit,
1. qu. 1.* ubi dicit quemlibet peccatorem, & etiam
excommunicatum poſſe intrare Eccleſiam oran-
di cauſa, dummodo non interſit divinis officiis,
cum non inveniatur prohibitum, cap. *Nuper, ſupra
eodem*: idem firmat Bartholomæus Brixien. in d.
cap. *Qui ſtudet*, Ant. de Butr. & Io. de Imola in c.
1. de vit. & honeſt. Clericor. & Sylveſ. *in ver. Excom-*
3 *municatio, 5. nu. 2. verſ. Unde ſi Eccleſiam ingreſſus*,
nec diſſentit Ioan. Andr. in cap. *Sacro, in ver. In-
greſſum, infra eod.* dum tenet excommunicatum
permittendum eſſe tranſire per Eccleſiam. Idem
4 videtur ſentire Innocen. in d. cap. *Nuper, nu. 5. in
ver. Orando*, ubi primò dicit: Nullo modo debe-
mus orare ubi excommunicatus orat, quia vide-
mur ſibi communicare, cùm eumdem Deum ſi-
mul pro populo Chriſtiano rogemus: unde etiam
ſi ſit excommunicatus extra Eccleſiam, & audiat
Miſſam, ſtatim Sacerdos debet ceſſare, & alii orã-
tes recedere, niſi fortè incœpiſſet Canonem Miſ-
ſæ, quia tunc debet ibidem Miſſam perficere, quia
non capit diviſionem, cap. *Nihil, 7. qu. 1.* Deinde
5 ſubjungit: Tamen ſi in Eccleſia eſſet excommu-
nicatus non cauſa orandi, ſed pro alio ſuo nego-
cio, non video quare in eadem Eccleſia orare
non poſſim, quia ſibi non communico in oratio-
ne, quia non orat; & ſequitur Archid. in cap. *Si-
cut Apoſtoli, num. 2. verſ. Sic intelligit* Innocentius XI.
quæſt. 3. & *hic* Petr. de Anchar. *num. 2. notab.* &
Card. *num. 2.*

6 Sed alii contradicunt intelligentes hunc textũ
procedere in hoc ſpeciali caſu, quando excomũ-
nicatus in Eccleſiam ingreditur ut audiat verbũ
Dei. Et ratio ſpecialitatis eſt, ut facilius ad cor-
rectionem inducatur. Quod ſatis innuit littera
ibi, *& eoſdem ad correctionem inducas*: licitum eſt
enim excommunicatis communicare ad finem ut
ad pœnitentiam reducantur, cap. *Anteceſſor, 11.
q. 3.* & cap. *Cum voluntate, infra eod.* & notant *hic*
Butr. Abb. Marian. Socin & Felin. omnes *in 2. no-*
7 *tab.* Sed extra hunc caſum exiſtimant excommu-
nicato eſſe prohibitum ingreſſum Eccleſiæ per
textum in cap. *Perlectis, 25. diſtinct.* & cap. *Cleros,
21. diſtinct.* ubi dicitur ad oſtiarium pertinere cla-
ves Eccleſiæ, ut fideles recipiat, excommunica-
tos, & infideles reſpuat: & hoc tenet Raym. *in
ſumm. hoc tit. § Sed numquid*, ubi dicit excommu-
nicatos ſive occultos, ſive manifeſtos nullo tem-
pore debere intrare in Eccleſiam, & concordat
Goffred. *hic*, & Aſten. *lib. 7. tit. de damn. excomm.
in princip. verſ. Item Eccleſiam.*

Nec obſtat ſi dicatur, Alius non debet excom-
municatum occultum prodere, vitando eum in
publico; ergo multo minus idem excommunica-
tus

tus debet prodere ſeipſum : quoniam non eſt ſi-
mile, cùm non ſit in poteſtate alterius excommu-
nicatum corrigere, taliter eum] vitando, ſicut eſt
in poteſtate ſua ſeipſum corrigere, & abſolutioné
impetrare, ut poſt gloſ. Guil. Aſten. & Io. Friburg.
formaliter *hic* dicit Henric. Boich. *poſt. princ* & in
hoc videtur reſidere Holt. *n. 3.* dum dicit (Diſpen-
ſatur enim hoc caſu propter favorem animarum,
& ita poſſunt intrare Eccleſiam; verbo tamen fini-
to ſtatim exeant, & fugiant, quia nec licet eis di-
vina audire, ut notatur in cap. *Quod in te*, §. *1. ſu-*
pra tit. prox) & idem repetit in *ſumma hoc tit.* §.
fin verſ. Sed numquid, & apertius Io. Andr. in dicto
cap *Nuper, in ver. Orando, numero 5. ſupra eod.* ubi con-
cludit excommunicatum non debere Eccleſiam
ingredi, licèt ibi non celebrentur divina, niſi cau-
ſa audiendi verbum Dei, ut hic & ſequitur Mar.
Socin. in cap. *Sacris*, *in 9. principali articulo*, *in 17.*
dubio, *num. 124. & ſeq. ſupra eod.* ubi dicit hanc eſſe
regulam ut excommunicatus extra caſum prædi-
cationis verbi Dei non poſſit ingredi Eccleſiam,
etiamſi intraret alia cauſa, quàm audiendi divina,
ſubdens hanc partem eſſe de jure veriorem, licèt
8 contraria ſit æquior. Ergo adhæreo huic ſecundæ
opinioni; tum quia cùm Eccleſia nihil aliud ſit,
quàm cœtus, & communio fidelium, cap *Legimus*
circa med, *93. diſt.* cap. *Multa. 1 qu. 1.* cap *Loquitur*
Dominus, *24 qu. 1* ſicut excommunicatus eſt à
communione fidelium excluſus, cap. *Nihil*, & cap.
Canonica, *11. qu. 3* cap *Viduas*, *27. q. 1.* & cap. *Tam*
ſacerdotes, *24. q. 3.* ita conveniens eſt, ut excluda-
tur ab Eccleſia materiali, ubi fideles Deum depre-
caturi conveniunt, cap. *Oratorium*, *& cap. ſeq. 42.*
diſt. & cap. *2 de immunit. Eccleſ. lib. 6* tum quia ju-
ra præallegata in d. cap. *Cleros*, & cap. *Perlectis*,
generaliter, & indiſtinctè arcent excõmunicatos
ab Eccleſia, nec apparent limitata, niſi in caſu præ-
dicationis verbi Dei, ut hic, in aliis, ergo ſtabimus
regulæ, *quia quod non mutatur*, &c. l. *Sancimus.*
C. de teſtam. l. *Ab ea parte*, *ff. de probat.* & not. gloſ.
1. in fine in cap. *Inter hæc*, *32. qu. 2.* Tum denique
9 quia excommunicationis gladius nervus eſt ec-
cleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio
populos valde ſalutaris, ac ſi contemnatur, perni-
ciem potius pariat, quàm ſalutem, ut legitur in
cap. 3. ſeſſ. 25. Concilii Tridentini. Per hoc autem
quod excommunicatus excluditur ab Eccleſia:
cenſura magis formidatur, ob quam rationem
amplectitur hanc opinionem, & veriorem putat
etiam Felin. *hic in princ.* & tutiorem Henr. Boich.
10 *circa med.* Neque hoc in odium excommunicati,
ſed ad illius utilitatem, & medicinaliter ſancitum
eſt, ut ſcilicet citiùs reſipiſcat & ſpiritus ejus ſal-
vus fiat, cap. *Multi*, *2. qu. 1.* cap. *Audi*, *11. qu. 3.* cap.
Cum medicinalis, *de ſent. excomm. lib. 6.* Rota. *de-*
ciſ 35. incipien. *Si quis in cauſa*, *aliàs 10. num. 2. de*
11 *ſenten. excomm. in novis.* Procedit autem hæc con-
cluſio etiam poſt Conſtitutionem Concilii Con-
ſtantienſis, quæ incipit, *Ad evitanda*: nam etſi per
eam indulgeatur Catholicis ut communicare poſ-
ſint cum excommunicatis, non tantùm in divinis
officiis, ſed etiam in adminiſtratione, & percep-
tione Sacramentorum, exceptis tantummodo pu-
blicè denunciatis per ſententiam, & notoriis Cle-
ricorum percuſſoribus: non tamen per hoc ipſi
excommunicati in aliquo relevantur, ut ibi ex
preſsè cavetur in fine: unde quoad eos remanet
antiqua prohibitio ingrediendi Eccleſiam etiam
ex alia cauſa, quàm audiendi divina, cùm non re-
periatur immutata, l *Præcipimus*, *in fine*, *C. de ap-*
pellat. cum ſimil. & de intellectu, & robore præ-
dictæ Conſtitutionis vide quæ ſcripſi latiſſimè in
cap. *1. ſupra de ſchiſmat.* Intellige prædicta in ex-
12 communicatis majori excommunicatione: ſecus
ſi minori, quia non prohibentur Eccleſiam ingre-
di, arg. cap. *A nobis*, *ſupra de excep.* & cap. *Qui ſtu-*
det, *in fine 1. qu. 1.* & reprobata Hugonis opinione
tenet Guiliel. in cap. *Is cui*, *inf. eod. lib. 6.* & Henric,
hic in princip.

13 Secundò nota divini officii appellatione non
venire prædicationem verbi Dei: nam textus de-
cidit primò excõmunicatos, & interdictos poſſe
in Eccleſiam convocari ad prædicationem verbi
Dei. Deinde ſubjicit limitationem, dummodo
nullum in eis divinum officium celebretur. Et ſic
ſub illis verbis, *nullum divinum officium*, licèt
univerſalibus negativis nõ includitur prędicatio.
In contrarium eſt gloſ. in Clem. *Quamvis*, *in verb.*
Ad divina, *de foro competen.* ubi determinat di-
vinorum appellatione comprehendi etiã prædi-
cationem verbi Dei, allegat cap *Inter cætera*, *ſu-*
pra de offic. Ordin. & pro gloſſa facit text. in cap.
Perlectis, §. *Ad Diaconum*, *diſt.* ubi dicitur per-
tinere ad Diaconum prædicare Evangelium, &
Apoſtolum: concordat cap. *In ſancta*, *92. diſt.* ibi
(Quos, ideſt Diaconos, ad prædicationis officium
vacare congruebat) Item pro gloſſa facit text. in
cap. *Adiicimus*, *16. qu. 1.* ubi ſtatuitur ut nullus præ-
ter Domini Sacerdotes, prædicare audeat. Item
prædicationis munus dicitur Epiſcoporum præci-
puum eſſe à Concilio Tridentino, in *cap. 4. ſeſſ. 24.*
& ſic videtur actus Ordinis ſacri, & conſequenter
comprehendi divinorum appellatione: unde ſicut
quis ſuſpenditur aliquãdo ab officio ſacerdotali,
cap. *Sanè il ſecondo*, *ſupra de off. deleg* & cap. *2. eod.*
tit. lib 6. ita & prædicationis officio, ut eſt textus
in Clem. *Cupientes*, *de pœn.* Sed Doctores com-
14 muniter tenent oppoſitum, quia nullo jure appa-
ret prohibitum: quominus prædicandi munus de-
legari poſſit Clerico in minoribus Ordinibus con-
ſtituto: & quamvis ſtatutum ſit ne quis prædicet,
niſi mittatur, ut ad *Roman. 15.* cap. *Ad abolendam*,
& cap. *Cum ex iniuncto*, *de hæret.* non tamen re-
peritur ſtatutum, ut mittendus eſſe debeat ſacro
Ordine initiatus, ut plenè reſpondit Navar. *conſ 7.*
incipien. *An prædicare ſit actus Ordinis ſacri*, *in*
15 *tit. de off. iud. deleg.* qui amplius putavit, licèt non
benè, ut paulò poſt patebit, etiam merum laicum
poſſe prædicare de licentia Sacerdotis, & Clerico-
rum per cap. *Mulier*, *23 diſt.* Et abſolutè officium
prædicationis nõ eſſe Ordini annexum ſentit etiã
Sylveſt. *in ver. Suſpenſio, num. 1.* dum dicit ſuſpenſio-
nem quandoque fieri non ab Ordine, ſed ab aliquo
alio, putà ingreſſu Eccleſiæ, actu prædicationis, &
hujuſmodi. Non obſtat text. in d. cap. *Perlectis*, &
in cap. *In ſancta*, quia intelligi poſſunt de cantio-
ne, vel lectione Evangelii ad Miſſam, ut notat gloſ.
utrobique, & Navarr. *ubi ſupra*, & dixi in c. *Cum*
contingat, *ſupra de ætat. & qualit.* Item non obſtat
16 cap. *Adiicimus*, & Concilium Tridentinum in *d.*
cap 4. quia intelliguntur de prædicatione exercẽ-
da auctoritate propria, & ratione ſui officii, quale
non habent niſi Sacerdotes Curati, & Epiſcopi.
17 Qua ratione Monachus etiamſi ſit Diaconus, vel
Sacerdos ſimplex non habens Eccleſiam curatam
non poteſt prædicare niſi de licentia Epiſcopi, vel
Sacer-

18 Sacerdoti Curati, ut probatur in d. cap. *Adiicimus*, iuncto §. *Ecce*, At è converſo Sacerdos curatus etiam nondum promotus ad Sacerdotium, poteſt, & debet prædicare populo verbum Dei, ſicut & Epiſcopus non conſecratus, qui prohibetur ea tantùm exercere, quæ ſunt Ordinis, non autem ea, quæ ſunt juriſdictionis, vel officii, ut in cap. *Tranſ-*
19 *miſſam* & cap. *Quod ſicut* §. *Praterea*, *de elect.* & in cap. *Quamvis Chorepiſcopus*, *68. diſtinct.* & hanc partem aliàs probavit Sacra Congregatio Concilii articulo diligenter examinato; nam propoſito dubio an officium ſolemnis prædicationis in Eccleſia poſſet ſimplici Clerico in ſacris minimè conſtituto ab Epiſcopo delegari: Die 23. Iunii 1590. cenſuit munus prædicationis per Epiſcopũ committi poſſe etiam Clerico, qui non ſit in ſacris Ordinibus conſtitutus. Dictum tamen fuit in Sacra Congregatione, laico committi non poſſe. Et ita videbatur tota Congregatio ſentire tum per allegata capitula de hæret. tum per Concilium Lateranenſe, *ſeſſ. 11.* ſub Leone X.

20 Concludo igitur prædicationem verbi Dei regulariter non venire divinorum appellatione, ut hic probatur. Et propterea de illa nihil agitur in *tit. de celebr. Miſſ.* & divinis officiis, ſed *in titulo de offic. Ordin.* ut in cap. *Inter cætera*, Vnde ſuſpenſus à divinis non intelligitur ſuſpenſus à prædicationis officio, nec è converſo, ut not. gloſſ. in d. Clem. *Cupientes in ver. Suſpenſi*; Quæ propterea advertit ſuſpenſionem ab officio prædicandi eſſe
21 novam ſuſpenſionis ſpeciem. Sic etiam quamvis ſuſpenſus à divinis celebrando efficiatur Irregularis. cap. *Is cui eod. tit. lib. 6.* c. *Si quis Epiſcopus*, *11. q. 3.* Innoc. in cap. *Cum æterni*, *in ver. Divinis*, *de ſent. & re iudic. lib. 6.* tamen ſecus eſt in ſuſpenſo à prædicationis officio, ut notatur in cap. *Cum dilectus*, *de conſuet.* in cap. *Si celebrat*; *de Cler. excomm. miniſtr.* & in d. Clemen. *Cupientes*. *de pœn.* & per
22 Sylveſtr. *in ver. Suſpenſio*, *numero 4. in 5. quæſt.* fallit ſi ſubjecta materia, & idẽtitas rationis aliud ſuadeat. Et ita intelligo gloſſam in d. Clem. *Quamvis in ver. Ad divina*, *de foro compet.* ibi enim conſiderantur divina reſpectu concurſus Populi ad hoc ut facta citatio ad expulſores Epiſcoporũ pervenire veriſimilis præſumatur, ut legitur in textu, & not. Ioan. Andr. in c. *fin. num. 5. in ver. In Eccleſiis*, *ſupra de clandeſt. deſponſ.* Vnde non mirum ſi appellatione divinorum etiam prædicatio comprehenditur, quia non minus ad ſacras conciones audiendas, quàm ad divina officia fideles confluere conſueverunt. Et adde Sylveſtr. *in ver. Interdictum 5. numero 5. verſ. Secundum*, ubi dicit divinorum nomine ſolum venire ordinatum in Breviario, & Miſſali.

23 Tertiò nota tria Sacramenta, quæ adminiſtrari poſſunt tempore generalis interdicti. Primum eſt Baptiſmus. Et quamvis hic. & in cap. *Non eſt*, *ſupra de ſponſal.* exprimatur de parvulis habito reſpectu ad id, quod eſt frequentius; tamen idem eſt in adultis, ut in cap. *Quoniam*, *hoc tit. lib. 6.*
24 Secundum eſt pœnitentia morientium; ſed hodie non tantummodo morientes, ſed etiam viventes tam ſani, quàm infirmi ad pœnitentiam licitè admittuntur, ut in cap. *fin. eodem titulo*, *& lib.* Hæc enim duo Sacramenta ſemper excipiũtur de quolibet interdicto, quia ſunt Sacramenta neceſſitatis, d. cap. *Non eſt.* juncta gloſſ. *in ver. Baptiſmum*
25 *parvulorum*, Et per pœnitentiam intelligitur etiam Viaticum, quod decedentibus conceditur, ut in cap. *Quod in te*, *ſupra tit. prox.* ibi. (In illo verbo, per quod Pœnitentiam morientibus non negamus; Viaticum etiam, quod verè pœnitentibus exhibetur, intelligi volumus, ut nec ipſum decedentibus denegetur) & notat gloſ. *hic in ver. Præter baptiſma*: Hæc enim eſt regula à Canone tradita, ut nulli pœnitenti ſit denegandum in morte] Viaticum, cap. *Pœnitentes*, *in fine*,
26 *5. diſtinct.* Sed ſanis tempore interdicti Euchariſtia non conceditur, ut tenet gloſſa in cap. *final. in ver. Admittantur*, & Abb. *hic in ultimo notab. num. 4.* & Navarr. *in Manual. cap. 27. numero 178.* Tertium Sacramentum eſt Chriſmatis. Et quamvis textus ſimiliter exprimat de pueris, tamen
27 idem in adultis, ut in dicto cap. *Quoniam*: nam etſi hoc Sacramentum regulariter non ſit neceſſitatis, eſt tamen complementum Baptiſmi, ut in dict. cap. *De his verò*, *de conſecr. diſtinct. 5.* & ibi gloſſ. *final.* Atque, ut Urbanus inquit *epiſt. 1. ad omnes Chriſtianos*, *cap. 7.* (Omnes fideles per manus impoſitionem Epiſcoporum Spiritum ſanctum poſt Baptiſmum accipere debent, ut pleni Chriſtiani inveniantur) refertur in cap. *Omnes*, *eadem diſtinct.* & not. gloſ. *fin. hic*, & Hoſt. *in fine*, *in ver. Ad confirmationem*, non quod prima gratia per Confirmationis Sacramentum conferatur, & ante Confirmationem per Baptiſmum originale peccatum non deleatur, qui eſt perverſus nonnullorum hæreticorum error; ſed quia per Confirmationem baptiſmalis gratia roboratur, ut explicat Suarez *tom. 5. diſput. 34. ſect. 2.* Ad
28 hoc cap. *Spiritus Sanctus*, *de conſecrat. diſt. 5.* Et eadem ratione in die Cœnæ Domini permittitur conſecratio Chriſmatis: quæ ad Confirmationẽ, & Baptiſmum eſt neceſſaria, ut in dicto cap. *Quoniam*, *inf. eodem lib. 6.* & conſecratio olei bapti-
29 zandorum, ut per Navarr. *loco citato.* Sed Sacramentum extremæ Unctionis denegatur, ut in dict. cap. *Quod in te*, & not. hic gloſſa *in ver. Præter baptiſma*, Hoſtienſ. *num. 4. in eodem ver.* Abb. *num. 1.* & reliqui, Anton. de Butr. in d. cap. *Non eſt vobis*, *ſupra de ſponſal.* & Sylveſt. *in ver. Interdictum*, *5. numero 8*, *in fine in 7. quæſt.* De matrimonio autem & Ordine dic ut notatur per DD. in d. cap. *Non eſt vobis*, & per Sylveſt. dict. *quæſt. 7. num. 9. verſ. Quinta exceptio*, & *verſ. Sexta eſt in Ordinum collatione.*

30 Ultimò nota ibi, *Ferrarienſes Cives excommunicationis*, *& interdicti ſententiis ſint ligati*: omnes cives unius civitatis pariter, & ſimul poſſe non tantum interdici, ſed etiam excommunicari, prout hic notant Abb. *in 4. notab. n. 4.* & Felin. *num. 3.*

31 QUÆRO utrum Vniverſitas excommunicari poſſit.

32 Ad evidentiam præmitto ſecundum Ioan. Mon. & Ioan. Andr. in cap. *Romana*, *num. 7. infra eod. lib. 6.* Vniverſitatem dictam eſſe ab Vniverſo, & univerſum dici quaſi in unum verſum, cum ſcilicet plures habent jus, vel cauſam vertendi ſe in unum, ut faciant Vniverſitatem, eo quod reperiatur hoc eis conceſſum ab his, qui ſuper hoc jus
33 habent, ut l. 3. *ff. de Colleg. illicit.* Vnde, ut ipſi diffiniunt, Vniverſitas eſt plurium corporum inter ſe diſtantium uno nomine ſpecialiter eis deputato collectio, ut ſecundum Oldrad. *conſil. 315.* Circa iſtud. Vniverſitas eſt multorum in unum Congre-

Congregatio eidem capiti ſubjectorum, vel ut Roman. inquit *conſil. 400. Quæritur numero 9.* eſt corpus quoddam, quod ex multis invicem collectis conficitur, non autem ex una ſola perſona, licet in una propter caſus ſupervenientiam jus ejus conſervari poſſit, ut l. *Sicut, ad fin. ff. Quod cuiuſque Univerſ. nom.* & not. in cap. *1. ſup. de elect.*
34 & in cap. *Gratum de poſtulat. Prælat.* & quinque homines faciunt Univerſitatem caſtri, vel villæ, ut notat Bald. in d. cap. *1. numero 8. ſup.* per text. in l. *fin C. de teſtam.* ubi propterea infert ut ſi ſtatuto caveatur, ut villa teneatur emendare damna commiſſa in ſuo territorio & in villa non ſint quinque viri, id eſt Patres familiæ, non comprehendatur in ſtatuto; ſed gloſſa *fin.* in d. l. *Sicut*, tenet Univerſitatem poſſe conſtitui per tres, & eam ſequitur Bartol. in l. *Prætor, la ſeconda, numero 1. ff. de vi*
35 *bonorum raptor.* Et Univerſitatis nomine cenſentur ſynodus, concilium, cœtus, conventus, de quibus Iſidor *in cap. 1. 15. diſtinct.* Et ſunt quaſi ſynonyma, ſeu idem importantia Univerſitas, Communitas, Collegium, Corpus, Societas, ut dicunt Ioan. Monach. & Ioan. Andr. in d. cap. *Ro-*
36 *mana*: nam *Communitas* dicta eſt à *communi*, & eſt *commune* compoſitum à *cum*, & *munium*, id eſt officium, quaſi Communio plurium in unum officium cap *Conſulti*, *ſuprà de Procur.* ut quia habent arcam communem, ſigillum commune, & unum Rectorem, & ſimilia, arg. c. *Dilecta*, *ſupra de exceſſ. Prælat.* not. Bald in cap. *Cum omnes, numero 36. de conſtit.* & dixi in d cap. *1. de*
37 *elect.* Collegium autem dicitur quaſi in unum collectum, & eſt Societas Collegarum in uno honore poſitorum, ſecundum Ioan. Mon. & Ioann. Andr. ubi ſupra Vel ut dicit Prob in eodem cap. *Romana, num. 6.* Collegium eſt collectio plurium corporum rationabilium conſtituens unum corpus repræſentatum; omne tamen Collegium eſt Univerſitas, ſed non è contra, ut l. *Omnibus, ff. ad Trebell.* & not. Bald. in cap. *Tertio loco numero 3.*
38 *ſupra de probat.* Et hoc poteſt dici Capitulum, de quo per Ioann. Andr. & DD. in cap. *Capitulum ſupra de reſcr* Et Epiſcopus cum Capitulo faciunt unum corpus, cujus Epiſcopus eſt caput, Canonici membra, cap. *Novit. ſupra de his, quæ fi. à Prælat.*

Quibus præmiſſis quæſtio propoſita duas habet inſpectiones Prima eſt an Univerſitas excommunicari poſſit licitè. Secunda eſt, an excommunicari poſſit validè, ita ut ſententia excommunicationis quamvis ferri non debeat, tamen ſi feratur, liget, & tenenda ſit.

Circa primam inſpectionem, ut videtur expedita per Conſtitutionem Innocentii IV. in dicto cap. *Romana, § In Univerſitatem, de ſentent. excommunic. lib. 6.* ubi diſertis verbis prohibetur ferri ſententia excommunicationis in Univerſitatem, vel Collegiũ, jubeturque promulgari in illos dũtaxat de Collegio, quos culpabiles eſſe conſtiterit. Unde cum de hoc ibi ſit caſus apertus, fruſtra verſantur, qui in dubium revocant an Univerſitas poſſit excommunicari: cùm præſertim Conſtitutio illa rationi innitatur ſanctæ, quæ in littera exprimitur ibi (Volentes amicorum periculum vitare, quod exinde ſequi poſſet, cùm nonnunquam contingeret innoxios hujuſmodi ſententia irretiri.)

39 Et confirmatur, quia excommunicationis pœna graviſſima eſt, imò nulla major in Eccleſia Dei cap. *Corripiantur, 24. quæſt. 3* cap. *Abſit, 11. quæſt. 3.* ſeparat enim à Deo, cap *Certum, 24. quæſt. 3.* Ab Eccleſia fidelium removet, cap. *Omnis*, & cap. *Seq. 11. quæſt. 3.* tradit Satanæ, cap. *Audi*, & æternam damnationem inducit, cap. *Nemo Epiſcoporum, eadem cau. & quæſt.* Unde S. Tho-
40 mas *in 4. diſtinct. 18. quæſt. 2. art. 1. quæſt. 2.* ad tertium poſt Magiſtrum Sententiarum docent excommunicatum triplex incommodum incurrere, quia privatur gratiâ Dei, & protectione ejus ſpeciali, & traditur Diabolo corporaliter, & ſpiritualiter. Quamobrem cum tot, & tam gravia mala per excommunicationem inferantur, ad vitandum periculum feriendi innoxios providè ſancitum eſt, ut cenſura hujuſmodi feratur tantummodo in perſonas culpabiles, de Univerſitate, non autem in ipſum corpus Univerſitatis, vel Collegii.

41 Atque ita non obſtat quòd civitas, vel Univerſitas poſſit interdici, ut hic patet, & ſic quandoque puniantur qui non peccaverunt, ut cap. *Non*
42 *eſt vobis, ſupra de ſponſal.* & cap *Sanè, il ſecondo, de offic. delegat.* Quoniam hoc verum eſt in pœna interdicti: nam pro peccatis Regis regnum interdicitur, ut in d. cap. *Non eſt vobis*, Civitas pro peccatis Epiſcopi, ut in d cap. *Sanè*, vel Domini, aut Rectoris, ut in cap. *Si ſententia, de ſent. excommunic. lib. 6.* & monaſterium pro peccatis Abbatis, ut in cap, *Cum dilectus, ſupra de relig. domib.* non autem in pœna excommunicationis, quâ quis plecti non debet pro peccatis alienis, ut egregiè probat Auguſtinus in cap. *Si habes, 24. quæſt. 3.* & notat *hic* gloſſa *in ver. Interdicto* ſuppoſita Hoſt. Io. Andr. & alii inferius relati, *num. 51.*

Rationem diverſitatis aſſignat Divus Thom. in *4. diſtinct 18. quæſt. 2. art. 3 quæſt. 2. ad ſecundum.* quia interdictum non eſt tanta pœna, quanta excommunicatio; quia interdicti non fraudantur Eccleſiæ ſuffragiis, ſicut excommunicati.

43 Unde mos ſacrorum Canonum eſt ſingulares tantùm perſonas anathematis mucrone ferire. Univerſitates verò interdicto ſupponere, ut cap. *Sicut, il terzo, de iureiurand.* cap. *Cum dilecti, verſ. Mandantes, de relig. domib.* & cap. *P. & G. de offic. delegat.* nam etſi in compilatione, qua utimur, ſcriptum ſit (excommunicationis, & interdicti ſententias in perſonam, & terram ejus promulgares) melius tamen in manuſcriptis legitur (excommunicationis in perſonam, & interdicti in terram ſententias promulgares) ut ibi eſt adnotatum in gloſſ. *marginali.* Et hæc differentia colligitur etiam ex textu noſtro: nam in prima parte, ubi agitur de excommunicatione, loquitur de civibus Ferrarienſibus, In ſecunda verò agens de interdicto loquitur de civitate ipſa, ut obſervat Ioan. Andr. *num. 3. verſ. Et nota quod ſupra dixit Cives.*

44 Et propterea in Bulla Cœnæ, § *2. Omnes*, & ſinguli cujuſcunque ſtatus, gradus, ſeu conditionis fuerint ab ordinationibus Apoſtolicis ad univerſale futurum Concilium appellantes excommunicantur, Univerſitates verò, Collegia, & Capitula interdicuntur Quod caput deſumptum eſt ex Conſtitutione Pii II. contra appellantes ad futurum Concilium, quæ incipit *Execrabilis, in fine,*
45 & habetur in Bullar, *tom. 1. pag. 316.* Et ſimiliter Urba-

Vrbanus VI. in Bulla contra officiales laicos relegantes, ſeu proſcribentes quoquo modo perſonas Eccleſiaſticas, incipien. *Quia ſicut*, §. *1. eodem tom. pag. 229.* (Talia, inquit, præſumentes, ſi ſingulares perſonæ fuerint, earum ſingulas; ſi verò Communitates, vel Vniverſitates extiterint omnes, & ſingulos eorum Poteſtates, Capitaneos, Scabinos, Rectores, Iudices, Conſules, & Officiales, & Conſiliarios, & privatas perſonas, quæ hujus ſacrilegii principaliores patratores extiterint, excommunicationis ſententias nec non eorum Civitates, Terras, Oppida, & Caſtra inter-
6 dicto ſubjacere volumus ipſo facto.) Vbi obſervandum eſt, per excommunicationem latam in Officiales, vel Conſules, non cenſeri excommunicatum corpus aliquod Vniverſitatis, vel Collegii; quia ut Bald. inquit in cap. *Duobus, num. 15. ſupra de ſentent. & re iudic.* Conſules Mercatorum non faciunt Collegium quia eſſent duo Collegia in eodem ſubjecto, ſed ſunt Patres Collegii.

7 Et eodem modo in extravag. Ioan. XXII. *ſuper gentes, de conſuet.* excommunicantur Impedientes ne Legati & Nuncii Sedis Apoſtolicæ recipiātur, aut liberè exerceant officium ſuum; & eorum Regna, Terræ, & loca quælibet interdicuntur, quamdiù in contumacia duxerint perſiſtendum.

8 Quem morem hoc ipſo tempore ſervatum vidimus in caſu Reipublicæ Lucanæ: nam civitatem, ſtatum, & dominium nuper interdixit Epiſcopus civitatis Caſtelli Commiſſarius Apoſtolicus; Vexillifero verò, Antianos, & Officiales, qui pro tempore extiterunt nominatim excommunicatos nunciavit, eo quod nōnullos familiares Cardinales Epiſcopi, & Inquiſitoris cum armis repertos, duoſque ejuſdem Cardinalis fratres germanos in contemptum, & depreſſionem libertatis eccleſiaſticæ carceribus mancipaverint, & eundem Commiſſarium à S. D. N. ſuper his ſpecialiter ablegatum admittere recuſaverint.

Suffragatur etiam huic ſententiæ gloſſa Auguſtini *Matth. 13.* ad hoc propoſitum relata à Divo Thoma *in 4. diſtinct. 18. quæſt. 2. art. 3. quæſt. 2. verſic. in contrarium*, ubi dicit: Princeps, & multitudo non eſt excommunicanda, ideſt princeps cum multitudine, ſeu Vniverſitate: Nam de Principe ſolo non ambigitur, quin excommunicari queat, cap. *Valentinianus, 63. diſtinct.* cap. *Quoniam.* & ibi gloſſa *in ver. Communione, 18. diſtinct.* cap. *Duo ſunt, 96. diſtinct.* ubi dicitur: (Plerique Pontificum alii Reges, alii Imperatores excommunicaverunt,) & cap. *Ad Apoſtolicæ, de re iudic.* & apertiùs hoc ipſum docuit idem Auguſtinus *lib. 3. contra epiſt. Parmen.* ubi valdè deteſtatur excommunicationis ſententiam latam adverſus multitudinem, etiam manifeſti, & notorii peccati ream, refertur in cap. *Non poteſt, 23. quæſt. 4.* Ad idem textus in cap. *Conveſſationes, in fine, 44. diſtinct.* ubi dicitur: leviſſimis quidem, ſed inſtantiſſimis admonitionibus multitudo frāgatur. Ergo non excommunicatione. Et ita ad hoc ponderat illum textum Felin. in cap. *Dilectæ, numero 1. verſic. Aliam rationem, ſupra de except.* & Philipp. Prob. in d. cap. *Romana, numero 5. de ſent. excomm. lib. 6.*

Quamobrem Vniverſitatem non eſſe anathema feriendam cenſuerunt in d. cap. *Romana infra eodem lib. 6.* Innocentius illius Conſtitutionis Conditor Hoſtien. Arch. Ioan. Mon. Ioann. Andr. Lap. Gemin. Ancharan. & Franc. & in hac Decretali gloſſa *in ver. Ime dicti ſuppoſita*, Innocent. *in princip.* ubi exponit verbum *Cives*, hic poſitum, ideſt Conſiliarii, vel alii, qui delinquerent, arg. cap. *Veniens, ſuprà de Simon.* & cap. *Lator, de Cler. excomm. miniſtr.* quia, inquit, civitates non poſſunt excommunicari: vel Vniverſitas, cap. *Romana infra eodem* cap. *Si habes, 24. quæſt. 3.* vel quod ſpeciales cives erant excommunicati, ſed tota civitas interdicta, Hoſt. *num. 3.* dicens (Civitas excommunicari non poteſt, & ideo eſt interdicenda; & Conſiliarii, & Majores, per quos regitur civitas, excommunicari poſſūt: excommunicari enim non debet unus pro alio, ſed bene interdici.) Ioan. Andr. *num. 3.* (Nota, inquit, quod ſupra dixit, *Cives*, hoc pro eo, quia civitas non excommunicatur, ſed cives ſcilicet Conſiliarii, & Majores, per quos civitas regitur, excommunicari poſſunt, allegat d. cap. *Romana, infra eodem lib. 6.* cap. *Dilectus, il ſecundo, de ſimon.* & cap. *Significaverunt, de except.* Nec enim excommunicatur unus pro delicto alterius, licèt benè interdicatur, ſecundum eum Anton. de Butr. *num. 8.* (Vniverſitas, inquit, non excommunicatur, quia pœnâ excommunicationis pro delicto alterius quis non ligatur. Sed cives ſingulariter benè poſſunt excommunicari, ut principales civitatem regentes) Idemque totidem ferè verbis repetit Petr. de Ancharan. *num. 1 in 1. notab.* & ſequitur Abb. *num. 4 in 4. notab.* ubi ait (Nota quod omnes cives unius civitatis pariter, & ſimul excommunicari poſſunt; Et intelligo, quod excommunicatio feratur in perſonas capaces: nam in univerſitatem non debet ferri excommunicatio. Et idem dicit Felin. *num. 3.* Idem docuit ſanctus Thom. *in 4. diſtinct. 18. quæſt. 2. artic. 3. quæſt. 2* & Turrecremat. in cap. *In criminalibus, numero 1. 5.* quæſt. & ex recentior. Covarr. *lib. 2 variarum reſolut. cap. 8. numero 8 in fine* ubi teſtatur de communi opinione, Navarr. *conſil. 24 numero 1. hoc tit. in antiq.* Henriq. *in Summa lib. 13. cap. 25. §. 4. littera B.* & Sayr. *de cenſuris, lib. 1. cap. 8. num. 15.*

52 Cœterum etſi prædicta videantur ſatis clara; in oppoſitum tamen conſidero Conſtitutionem Innocentianam in d. cap. *Romana, §. in Vniverſitatem, hoc tit. lib. 6.* Ius novum continere, propterea enim non procedit per viam declarationis. Vnde ante ipſam conſtitutionem Vniverſitas, vel,
53 Collegium benè poterat excommunicari. Ad quod allego tria jura; Primò ſcilicet textum in cap. *Si autem nobis, 11 quæſt. 3.* ubi Populi, qui non obedierint Epiſcopo, fiunt extorres à Regno Dei, & à conſortio fidelium, & à liminibus Eccleſiæ alieni, & ita excommunicationis ſententia innodantur, ut ibi explicant gloſſ. Archid. & DD. & clarè probatur ex littera; nam illa tria non congruūt niſi excommunicationi, quæ excludit à Regno Dei, cap. *Certum. 24. q. 3.* à conſortio fidelium ſeparat. c. *Nihil* & cap. *Canonica, 11 q. 3.* & arcet à liminib. Eccl. c. *Cleros, 21. diſt.* & c. *Perlectio, 25. diſt.*
54 Populus enim nō eſt unum ſimpliciter, ſed aggregativè, ſeu collectivè: nam decem homines faciunt populum, cap. *Vnico, 10. qu. 3. gloſ. 1.* & DD.
55 in cap. *1. ſupra de elect.* & Bartol. in l. *Prætor, la ſeconda, numero 4 ff. de vi bonorum raptorum*, & ut inquit.

quit Bald. in cap. *In pertractandis, num. 1. ſupra ut lite non conteſt.* Vniverſitas eſt duplex, quædam diſcretorum tantùm, ut Monachorum, & artificum; quædam non diſcretorum, ut populus: & hanc appellat mixtam, & confuſam Vniverſitatem. Secundò allego textum in cap. *Significaverunt. verſ. Sed à parte, ſupra de except.* ubi contra Capitulum Tornac. in gradu appellationis fuit oppoſita excommunicationis exceptio, & textus decidit per hujuſmodi exceptionem Capitulum non repelli à proſequutione appellationis; quia omnis legitima defenſio excommunicato in judicio reſervatur: & ita clarè admittit Capitulum potuiſſe excommunicari: unde benè Anton. de Butr. ibi *n. 2.* (Nota, inquit, Capitulum poſſe excommunicari, licèt ſubdat hodie hoc eſſe intelligendum ut in d. §. *In Vniverſitatem*, & Hoſt. *ibi n. 1 in ver. Contra Capitulum*, dicit illum textum loqui in ſimplicitate antiqui juris, ſecundum quam & Capitulum, & Vniverſitas excommunicabantur, & dicebantur poſſe excommunicari. Tertio ad idem allego textum in cap. *Vnico in princip. ſupra de lit. conteſt.* nam, ut ibi dixi *n. 1.* & patet in compilatione antiqua, & recitant ibi Io. Andr. & Abb. uterq; *num. 2.* Capitum S. Quintini irrogaverat injurias Epiſcopo Novienſi, & Epiſcopus propter ejuſmodi injurias illud excommunicavit: & quamvis textus ſimpliciter narret factum, tamen illud non improbat, nec proceſſum irritum decernit ex eo quod Capitulum non potuerit excommunicari, ſed ex eo quod litis conteſtationem non invenit eſſe factam, ut ibi dicitur: & ita Capitulum, & Vniverſitas olim excommunicabatur ſecundum Io. Andr. & Abb. *ubi ſupra*, & Butr. *n. 6. in ſecunda*
26 *oppoſ.* Cum igitur de jure veteri liceret Vniverſitatem, vel Collegium excommunicare, dicimus non eſſe recedendum à diſpoſitione antiquorum Canonũ, niſi quatenus jure novo reperiantur expreſſè correcti, l. *Sancimus, C. de teſtam.* & l. *Præcipimus in fine, C. de appellat.* expedit enim jura juribus concordare, c. *Cũ expediat, de elect. in 6* nova autem Conſtitutio Innocen. in d. cap. *Romana*, §. *In Vniverſitatem, infra eodem lib. 6.* non corrigit jus vetus niſi in eo caſu, in quo in Vniverſitate reperiantur, aut reperiri poſſint innoxii, & non culpabiles.

Movetur enim ratione periculi animarũ, quod ſequi poſſet, cùm nonnunquam contingeret innoxios hujuſmodi ſententia irretiri, ut expreſsè ibi legitur. Et hanc rationem conſiderat Hoſt. Ioan. Andr. Butr. Cardin. & alii ſupracitati *n. 51.* dum firmant idcirco Vniverſitatem excõmunicari non poſſe, ſed interdici, quia pro delicto alterius non poteſt quis excommunicari, ſed benè interdici. Atque ita loquuntur de Vniverſitate illa, in qua aliquis reperitur innoxius: nam ſi omnes eſſent culpabiles per excommunicationem Vniverſitatis, unus non ligaretur pro delicto alterius, ſed unuſquiſque pro ſuo delicto. Et hanc ipſam rationem ponderat S. Thom. *in 4. diſt. 18 qu. 2. art. 1. q. 2.* dum dicit Eccleſiam providè ſanxiſſe ut tota Cõmunitas non excommunicetur, ne cum zizaniâ, id eſt cum delinquentibus, eradicetur & triticum, id eſt feriantur inſontes, & non culpabiles, Ergo ſi ceſſet hæc ratio, eo quod appareat totam Communitatem deliquiſſe, nõ erit prohibitum in eam proferre excommunicationis ſententiam: quod expreſsè docuit Dominus meus Io. Franciſcus Fagnanus in libello de juſt. & validit. cenſurar. Pauli V. in Rempubl. Venetam *in 5. par. de cenſur. pag. 136. verſ. Præterea*, ait enim: Ideò in Conſtitutione Innocentii prohibita eſt excommunicatio in Vniverſitatem, vel Collegium; quia cùm probabile non ſit aliquam multitudinem in totam delicto conſenſiſſe, juſtus cum impio non eſt condemnandus, ut apertè inſinuat dicta Innocentii Conſtitu-
29 tio. Quamobrem quoties conſtat totam Vniverſitatem, vel totum Collegium deliquiſſe, ceſſante tunc dictæ Conſtitutionis ratione, poteſt excommunicari, allegat Hoſt. *in ſumma, tit. de Contumac. §. fin. verſ. Ergo ſi conſtat*, Lap. Petr. de Anch. & Domin. quos ſequitur Franc. in d. cap. *Romana*, §. *In Vniverſitatem*, verſ. in gloſ. *final. in fine.* Et hanc opinionem tanquam dictæ Conſtitutioni Innocentii, & S. Thomæ verbis congruentem ſequitur Tabiena *in ver. Excommunicatio, 2. verſ. Vel accipitur Collegium pro perſonis applicatis.*

Nec obſtat auctoritas Auguſtini in d. cap *Non poteſt, 23. qu. 4.* quoniam intelligenda eſt ubi ſcandalum timetur, & multorum ſtrages jacent, ſi ſervetur rigor, ut in cap. *Vt conſtitueretur, in fine, 50. diſt.* aliàs verò ſi non contemnatur diſciplina Eccleſiæ in populo, ſed ſperari poſſit fore ut patienter ſuſtineant, ferienda eſt multitudo, cap. *fin. de pœnit. diſtinct. 6* Hæc ſunt verba gloſſæ in c. *Latores, in ver. Multitudinem, de Cler. excomm. miniſtr.* & tenet Sylveſt. *in ver. Excommunicatio, 1. numero 10. verſ. Nec debet.* Multitudo quippe peccantium patrocinium errori non parit, ut Hieron. inquit *epiſt. 2. ad Ruffinum*, relatus ab Henr. Boich.
30 in d. cap. *Latores*, adde D. Thomam in *22. qu. 108. art. 1. ad quintum*, ubi dicit, quando tota multitudo peccat eſſe de ea vindictam ſumendam, ſicut Ægyptii proſequentes filios Iſrael ſubmerſi ſunt
31 omnes in mari rubro, *Exodi 14.* ſequitur Felin. alia cumulans in cap. *Dilectæ, n. 6. de exception.*

Demum cùm in hac materia qui numerus requiratur ut multitudini impunè ſit deliquiſſe, à judicis arbitrio dependeat, ut ibidem gloſ. Henr. & cæteri declarant, meritò S. Auguſtinus Donatiſtarum eorumq; populorum, qui majorem Africæ partem occupabant, multitudinem utpotè im-
32 menſam, arbitratus eſt non debere excommunicatione feriri: undè ſecus dicendum eſt in particulari Vniverſitate, vel Collegio. Ad hoc d. cap. *Latores*. ibi (Si verò multitudinem magnam in hoc deliquiſſe cognoveris, &c.) & hanc partem tenet expreſsè Io. de Anan. in cap. *Dilectus, il ſecondo, in 9. col. verſ. Vel adde prædictis, de Simon.* & Felin. poſt eum in cap. *Dilecta in Chriſto, num. 1. col. 2 verſ. Limita tamen, ſupra de except.* ubi notabiliter limitant d. §. *In Vniverſitatem*, Niſi omnes de Vniverſitate eſſent capaces doli, aut culpæ; quia tunc ſi omnes eſſent culpabiles, poſſent excommunicari per nomen collectivum: & exemplificant in Collegio Doctorum, in Capitulo, in Conventu Monachorum, in Conſilio populi, & ſimilibus, in quibus ceſſat ratio d. §. *Induxunt*, Bart. in l. *Si grege, ff. delegat. 1.* & aliis in locis, ubi tetigit an ſucceſſores Capituli, quod erat excommunicatum, ſint etiam excommunicati: ergo ſupponit Capitulum eſſe excommunicabile.

His in utramque partem adductis pro veritate conſidero Vniverſitatem poſſe accipi dupliciter ex Sylveſt. *in ver. Excommunicatio, 1. num 10.* Vno modo prout eſt quid abſtractum, & præſcindens à ſingu-

ſingularibus hominibus : & hoc modo ſumpta
Vniverſitas nulla auctoritate etiam Summi Pon-
tificis excommunicari poteſt; tum quia non com-
municat, cùm communicatio in actibus ſit ſin-
gularium, quorum ſunt actiones; & conſequenter
à communione fidelium non poteſt excludi: tum
quia cùm ſit quid fictum, & intellectuale carens
anima, & baptiſmo, impoſſibile eſt ut per excom-
municationem excludatur à Regno Dei, & tra-
datur Satanæ juxta textum in cap. *Centum*, 24.
qu. 3. & cap. *Audi*, 11. *qu.* 3. & in ſpecie not. Ar-
chid in d. cap. *Romana*, *num.* 5 *in ver. In Vniver-*
62 *ſitatem*: & hoc intendunt ibi Io. Mon. & Io. Andr.
ambo *nu.* 9. dum dicunt Vniverſitatem, Commu-
nitatem, Societatem, Collegium, ſeu Capitulum
dici unũ non ſimpliciter, ſed aggregativè, ut Arca
63 eſt unum aggregatione, & Domus, & Grex, quia
decem oves faciunt gregem, ut l. *Oves*, *ff de abig.* &
ob hoc nullum horum eſt perſona vera, quæ eſt rei
64 rationabilis individua ſubſtantia Vnde Collegi-
um, & alia hujuſmodi dicuntur perſona non vera,
65 ſed repræſentata, ut l *Mortuo*, *ff. de fideiuſſor.* Item V-
niverſitas caret anima, & baptiſmo: ergo non eſt
capax impreſſionis excommunicationis quæ non
ligat niſi perſonam veram, cap. *P. & G. ſupra de
off. d leg.* cap. *Sicut il terzo*, *de iureiur.* & principa-
66 liter animam, ut in cap 1 *infra hoc tit. lib.* 6. Et ſi
contra fiat nihil agitur, quia ſecundum Philoſo-
phum 2. de Anima; Actus activorum ſunt in pati-
ente benè diſpoſitio: ad quod facit l. *Pater Severi-
nano*, §. *Conditionum*, *ff. de condit. & demonſtr.* ita
Io Mon. & Io. Andr. *ubi ſupra*, & idem Monach.
in cap. *Vt circa*, *de elect. lib.* 6. Gemin. & Præpoſ.
in cap. *Sicut vir*, 7 *qu.* 1. relati à Philippo Probo in
d. cap. *Romana*, *nu.* 5. *verſ. Vt veniamus ad intentum*, *in-
fra eod. lib.* 6 & Marian. Socin. in cap. *Mulieres*, *in
7. principali articulo n.* 15. *ſupra eod.* Oldrad. *conſ.* 65.
in fine, *verſ. Punitur etiam pœna*. ubi refert Ioannem
XXII. ſemel in Conſiſtorio dixiſſe Vniverſitatem
non poſſe excommunicari: & hoc quia non habet
animam, nec perſonam veram, ſed fictam, Fe-
der. de Sen *conſ.* 15. *Quæſtio talis eſt*, *nu* 6. *verſ. eo-
dem modo*, & Turrecrem in cap *In criminalibus*, *n.*
15 *qu.* 3 ubi ait Vniverſitatem, vel Collegium pu-
niri poſſe non capitaliter, non corporaliter, vel
ſpiritualiter, ideſt per excommunicationem, cùm
ſit corpus inanimatum. Et hoc ipſum firmat Hoſt.
67 in d cap. *Romana*, *n.* 5. ait enim (Dicas ergo quod
quantumcumque Vniverſitas, vel Collegium ex-
communicetur, numquam Vniverſitas eſt excom-
municata, nec excommunicari poteſt; quia cum
hæc ſententia ligetur anima ſolummodo creatu-
ræ rationabilis, cap. *Si quis Presbyterorum*, *ſupra de
reb. Eccleſ. non alienan.* & baptizatæ, cap. *Omnis
Chriſtianus*, 11. *qu.* 3. patet quod Vniverſitas, quæ
68 nec animam habet, nec baptizata eſt, excommu-
nicari non poteſt. Sicut enim res Vniverſitatis
non ſunt ſingulorum, nec contra, §. *Qui manumit-
titur*, 12. *qu.* 2. ſic nec animæ ſingulorum ſunt V-
niverſitatis: nam Vniverſitas unum corpus eſt, l. 1.
ff Quod cuiuſque Vniverſit. & monſtruoſum eſſet ut
unum corpus Vniverſitatis haberet plures ani-
mas: ſed ſi animæ ſingulorum conſiderarentur,
tot haberet corpus Vniverſitatis animas, quot
ſunt ſinguli, niſi forſan videantur animam pone-
re, quam falſo fingit Averroes, quæ ſecundum ip-
ſum hominibus eſt communis, quod eſſet hæreti-
cum dicere, & inſanũ; ideoq; hac naturali ratione
conſiderata ad excommunicandum tale corpus,
ſicut eſt Vniverſitas vel Collegium, naturaliter
non eſt aptum) Hæc Hoſtienſis.
69 Eodem argumento utitur Gemin. nam actus,
& paſſiones prout conſiſtunt in facto, ſunt ſingu-
lorum, non Vniverſitatis, cap. 2. *de teſtib. lib.* 6. &
cap. *Si ſententia*, §. 2. *de ſentent. excomm. eod. lib.* V-
niverſitas autem, vel Collegium non eſt quid ſin-
gulare, niſi per repræſentationem, l. *Mortuo*, *ff de
fideiuſſor.* Tunc arguit ſic (Excommunicatio ligat
per perſonam veram, non repræſentatam (cap.
P. & G. de off. deleg. & cap. *Sicut il terzo*, *de iureiur* &
habentem animam rationalem. cap. *Si quis*, *de reb.
eccleſ. non alien.* ſed hæc omnia ceſſant in Vniver-
ſitate: ergo Vniverſitas non eſt excommunicabi-
lis, ita Gemin. in cap. *Sicut vir*, *in gloſ.* 3. 7. *qu.* 1.
& Felin. poſt alios in cap. *Dilecta in Chriſto*, *num.* 1.
verſ. Tu vide Dominicum, *ſupra de exception.* Itaque
70 ſi hoc modo ſumatur Vniverſitas, quæſtio propo-
ſita eſt de indubitabili, quia ad hoc ut quis ligetur
ſententia excommunicationis infraſcriptæ qua-
litates ex neceſſitate requiruntur, videlicet ut ſit
creatura, ſeu perſona vera, rationabilis, morta-
lis, baptizata, ſubdita, doli capax, quam theori-
cam ponit, & per partes explicat Marian. Socin.
in d. c. *Mulieres*, *in 7. principali articulo*, *nu.* 12. *ſupra
eod* Nulla autem ex his qualitatibus concurrere
poteſt in Vniverſitate, ſi accipiatur ut quid ab-
ſtractum, & ſegregatum à ſingularibus perſonis,
ut ad ſenſum patet.
Quinimò hoc modo ſumpta Vniverſitas non
modo non eſt capax excommunicationis, ſed nec
71 interdicti. Textus eſt, ni fallor, ſatis clarus, in c.
Si ſententia, *infra eod. lib.* 6 ubi interdicta civitate,
vel populo fit reſolutio in ſingulares perſonas, Et
redditur ratio, ne alioquin ſententia effectu ca-
reat, cùm divinorum auditio & Sacramentorum
perceptio populo ut univerſis non competant: er-
go inanis eſt ſententia interdicti lata in Vniverſi-
tatẽ, ut eſt quid præſcindẽs à ſingularib⁹ perſonis:
quod clarius patebit ex dicendis infra *n.* 73. *& ſ q.*
Alio modo accipi poteſt Vniverſitas pro ſin-
72 gularibus perſonis omnibus collectivè, ita ut cum
controvertitur an Vniverſitas excomunicari poſ-
ſit, hoc ſit in quæſt. an ſinguli de Vniverſitate poſ-
ſint collectivè omnes, & univerſaliter excõmuni-
cari, ſive dicatur, excommunico totam Vniver-
ſitatem, vel Collegium, ſive omnes de Vniverſi-
tate, vel Collegio, hæc enim non differunt ſecun-
dum Sylveſt ubi ſupra. In quibus terminis loqui-
tur d. §. *In Vniverſitatem*: non enim prohibet, ut mul-
ti putarunt, quominus excommunicari poſſit V-
niverſitas ut eſt quid abſtractum, & præſcindens à
ſingularibus perſonis, quia huic abſtracto non
congruit ratio illa periculi animarũ in textu ex-
preſſa, ſed loquitur de Vniverſitate in ordine ad
perſonas de Vniverſitate exiſtentes, quæ poſſunt
eſſe innoxiæ, & ideo non debent excommunica-
tionis ſententia irretiri, ut ibi declarat Franc. *n.* 3.
verſ. Loquitur enim iſte textus quando profertur
in Vniverſitatem animo ligandi ſingulos: & Fe-
lin cap. *Dilectæ*, *num.* 1. *ſupra de except* In mate-
ria enim, cujus corpus non eſt capax, interdictum
73 corporis reſpicit ſingulos, ut inquit Io. Andr in
d. cap. *Romana*, *num.* 2. per d cap. *Si ſententia*, *inf.
eod. lib.* 6 Vnde ut dicebat Innoc. in d. c. *Romana*,
74 *nu.* 3. *verſ. Ex iſto loco*, & poſt eum Io. Andr *d n* 2.
ſi litteræ impetrentur contra Capitulũ, ut coga-
tur

tur ad alicujus receptionem, Delegatus compellet ſingulos Canonicos ad receptionem ipſius, licèt litteræ tantùm contra Capitulum, & non contra ſingulos Canonicos ſint impetratæ: & hoc eſt ea ratione, quia mandatum factum Capitulo ut aliquid faciat, intelligendum eſt, ut Canonici, & alia membra Capituli illud faciant, c. *Pro illorum*, *ſupra de præben.* quia Capitulum, quod eſt nomen intellectuale, & res incorporalis nihil facere poteſt, niſi per membra ſua.

75 In Vniverſitate autem hoc ſecundo modo conſiderata credimus eſſe diſtinguendum inter Papã, & Prælatos inferiores. Et quidem à Papa ambigendum non eſt quin Vniverſitas, Collegium, Senatus, & hujuſmodi excommunicari poſſint Ra-
76 tio eſt, quia prohibitio Innocentii in d. cap. *Romana*, §. *In Vniverſitatem*, *infra eod. lib. 6*, eſt juris merè poſitivi, cùm nulla ratio naturalis, aut divina repugnet, quin perſonæ de Vniverſitate, ſi omnes ſint culpabiles, ſimul, & collectivè excommunicari valeant ſub nomine Vniverſitatis: quid enim intereſt inſpecto jure naturali, & divino, an ſententia excommunicationis feratur in omnes de Collegio, an in Collegium? Iure autem veteri hoc non erat prohibitũ, ut oſtenſum eſt ſupra *nu. 52* At Romanus Pontifex prædeceſſorum ſuorum Conſtitutionibus non adſtringitur, cùm ſit ſupra omne jus humanum poſitivum, cap. *Propoſuit*, *de conc. præb.* §. *Hu its*, 25 *q. 1.* ubi dicitur (Sacroſancta Romana Eccleſia jus, & auctoritatem ſacris Canonibus impertitur, ſed non eis alligatur; habet enim jus condendi Canones, utpotè quæ caput eſt, & cardo omnium Eccleſiarum, à cujus regula nemini diſſentire licet: ita ergo Canonibus auctoritatem præſtat, ut ſeipſam non ſubjiciat eis) Hæc ibi Vnde Conſtitutio Innocentii non ligat ſucceſſores, tam ex defectu voluntatis, quàm poteſtatis; textus eſt ſingularis in cap. *Innotuit*, § *Quamvis autem*, *ſupra de elect.* ibi (Cum ea non fuerit prohibentis intentio, qui ſucceſſoribus ſuis nullum potuit in hac parte præjudicium generare, pari poſt eum; imò eadem poteſtate functuris, cũm nõ habeat imperium par in parem (Et docet S. Tho. *quodlib. 4. art. 13.* & *in 1 2. q. 96. art. 5 ad. 3.* Et in terminis prædictæ prohibitionis Innocentii tenet Sylveſt. *in ver. Excommunicatio, primo, nu. 10. verſ. Si autem Papa excommunicet*, qui non ſubjicitur d. cap. *Romana*, & Dominus meus Ioan. Franciſcus Fagnanus *in præcitato libello de juſt. & validit. cen-*
77 *ſur. par. 5. de cenſur. fol. 136. verſ. Reſpondetur Pontificem iuri poſitivo*, quod habetur in dict cap. *Romana* non ſubeſſe. Et huic ſententiæ obſervantia etiam ſubſequuta auctoritatem contulit temporibus noſtris, ut in *eod libello d. par. 5.* unde temerarium eſſet hoc amplius in dubium revocare.

78 Nam obſervantia, & conſuetudo Romanæ Eccleſiæ prævalet auctoritati cujuſcumque Doctoris, ut inquit S. Thom. *in 2. 2. qu. 10. art. 12.* unde *art. 2.* docuit contra auctoritatem Romani Pontificis nec Hieronymum, nec Auguſtinum, nec aliũ ſacrum Doctorem ſuam ſententiam defendere: & eum refert, & ſequitur Turrecr. in cap *1. diſt. 2*. Atque ita non obſtat quod dixit Auguſtinus de excommunicatione in multitudinem non ferenda præter ea, quæ dicta ſunt ſupra *n. 57.* Hæc de Summo Pontifice.

79 Cæterùm inferioribus Prælatis exiſtimo abſolutè prohibitum eſſe excommunicationis ſententiam ferre in Vniverſitatem, vel Collegium: nam etſi poſſibile ſit omnes de aliqua Communitate deliquiſſe, tamen rarò hoc contingit, & jura adaptantur ad frequentius accidentia, l. *Nam ad ea*, *ff. de legib.* Ergo ſtandum eſt generali prohibitioni Innocentii in d. cap. *Romana*, §. *In Vniverſitatem*, *infra eodem, lib. 6*, licèt in aliquo ſpeciali caſu omnes, & ſinguli de Vniverſitate deliquerint. Quam rationem ponit Richard. *in 4 diſtinct. 18. q 5. ar. 3.* & poſt eum Felin. in cap. *Dilectæ, num. 1. verſ Aliam rationem*, *ſupra de exception.* & Philipp. Prob. ad
80 Monach. in d. cap. *Romana*, *num. 5. eodem verſ. Præterea textus in d.* §. *In Vniverſitatem*, non fundat ſuam prohibitionem in eo, quod in Vniverſitate actu reperiantur innoxii, ſed in eo, quia poteſt contingere ut reperiantur: atque ita ſe fundat in ſola poſſibilitate ut ſic eligatur pars tutior, & periculum animarum vitetur. Et quia ſemper eſt poſſibile, ut in communitate reperiatur aliquis, qui delicto non conſenſerit; propterea nullo caſu ab inferioribus à Papa tota Communitas ferienda eſt anathemate: non enim eſt novum in jure ut prohibitio generaliter fiat ad cautelam eorũ, quæ poſſunt contingere, ut cap. *Dixit Dominus*, 32. *qu. 1.* l. *Divortio*, *ff. de negot. geſt* cap. *Licet*, *ſupra de elect.* cap. *Ad aures*, *de tempor. ordinat.* cum concord. in propoſito adductis per gloſ in d. § *In Vniverſitatem*, *in ver. Eſſe poteſt*, & Hoſt *num 5. in*
81 *eodem ver.* Et hoc apertè ſenſit D. Thom. *in 4 diſt. 18. qu. 2. art. 3 q. 2.* ait enim (Excommunicari non debet aliquis, niſi pro peccato mortali; peccatum autem in actu conſiſtit; actus autem non eſt Communitatis, ſed ſingularum perſonarum ut frequẽter) & ideo ſinguli de Communitate excommunicari poſſunt, non autem ipſa Communitas: & quamvis quandoque actus ſit totius alicujus multitudinis, ut quando multi navim trahunt quam nullus trahere poſſet, non eſt probabile ut aliqua Communitas ita tota ad malum conſentiat, quin
82 aliqui ſint diſſentientes. Et quia non eſt Dei, qui judicat omnem terram, ut condemnet juſtum cum impio, ut dicitur *Gen 18* Eccleſia, quæ judicium Dei imitari debet, ſatis providè ſtatuit ut tota Communitas non excommunicetur, ne col-
83 lectis zizaniis ſimul eradicetur & triticum. Servent ergo Epiſcopi Conſtitutionem Innocentii, ſicut tenentur, quia ſunt cuſtodes Canonum, cap. *Cum quibus*, 24. *qu. 3.* & debitores omnes ſacras regulas cuſtodire, cap. *Confidimus*, 9. *qu. 3.* nec poſſunt inſtitutionis Apoſtolicæ decreta in totũ, vel in partem aliqua ratione convellere, vel mutare, cap. *Inſtitutionis*, 25. *qu. 2.* plenè Archid. in cap *Licet canon. nu. 3. verſ. Et ita aſſertivè dixit, de elect. lib 6.* Federic. de Sen. *conſ 17.* *quæſtio talis eſt, per totum*, Petr. de Anchar. *in repet. cap. 1. n. 188. verſ. In contrarium*, & *num. 190. verſ. Accedit his utilis quæſtio*, *ſupra de Conſtitut.* & dixi latiſſimè in cap. *Cum dilectus*, *de tempor. ordinat.*

84 Præſertim verò, quia nulla ratio cogere poteſt Epiſcopum ad ferendam ſententiam excõmunicationis in ipſam Vniverſitatem, vel Collegium, cum circa tranſgreſſionem prohibitionis Innocentii poſſit habere intentum dicendo: *Excommunico Priores, & omnes de tali Collegio, qui parere noluerunt, vel mandato meo rebelles*: Hoc enim non obviat Decretali Innocentii, & licitè fieri poteſt, ut docet Hoſt. *in ſumm. tit. de contumacia*, §. *fin. verſic. Ergo ſi conſtat*, & allegat cap. *Proponi*, *ſupra de*

Proſſ, Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

de Cler. excomm. miniſtran. & cap. *Pro illorum*,
de præben. & idem firmat, in d cap. *Romana*,
num. 7. in ver. Innoxios, & ibi etiam Lap. Gemin.
& Ancharan. quos ſequitur Franc. in gloſſ *fi-
nal. in fine*, & Philipp. Prob. *num. 9.* & Felin in
cap. *Dilecta in Chriſto*, *num. 1. ſupra de excep-
tion.*

Nec obſtat ſi dicas cum Sylveſtro *in ver. excom-
municatio*, *1. n. 10* idem eſſe excommunicare to-
tum Collegium, vel omnes de Collegio. Ete-
nim hoc debet intelligi ſi excommunicentur om-
nes de Collegio ſimpliciter; ſecus ſi omnes de Col-
legio, qui fuerunt mandato rebelles, vel culpabi-
les, prout loquitur Hoſt hic enim modus multum
differt ab excommunicatione ſimpliciter lata in
Collegium. Ratio differentiæ eſt, quia quando ex-
communicantur omnes de collegio, qui fuerunt
culpabiles, nullũ ſubeſt periculum irretiendi in-
noxios; & ſic ceſſat ratio prohibitionis d. §. *In
Univerſitatem*

85 Secus eſt quando excommunicatur ipſum Col-
legium, vel Vniverſitas delinquens; quia ſtant ſi-
mul ut Collegium dicatur deliquiſſe, & tamen
aliqui de Collegio reperiantur innoxii, ut con-
tingit quando delinquit major pars Collegium
repræſentans: Nam ipſum Collegium deliquiſſe
dicitur, l. *Quod maior*, *ff. ad municip* Oldrad. *con-
ſil. 3 5. circa iſtud*, *num. 4* plenè Ancharan. *con-
ſil. 158. Ex narratis*, *num. 12, & ſeq.* Hoſt in d. cap.
Romana, *num. 9.* & ita in excommunicatione
Collegii, ſeu Vniverſitatis ſemper viget ratio pe-
riculi animarum in textu conſiderata, quæ non
viget in excommunicatione omnium de Collegio
86 qui fuerunt culpabiles, alia eſt enim cauſa Capi-
tuli, alia Canonicorum, §. *Qui manumittitur*, *12.
quæſt. 2.* Innoc. in d. cap *Romana*, *num. 2. in ver.
Culpabiles*, & Hoſt. *numero 11. in eodem ver.* Fede-
ric de Sen. *conſ. 15. in princip. verſ. Præterea aliud*,
87 & aliud delictum Vniverſitatis, vel Capituli, a-
liud ſingulorum, ut latè deducit Rota *deciſ. 1* in-
cipien. *Citatis Decano cum Capitulo*, *de dolo*, *& con-
tumac. in antiquior.* ubi propterea reſolvit Ca-
nonicos ſingulares citatos, etiamſi fuerint con-
tumaces, non poſſe excommunicari pro Capitu-
lo non comparente: ubi decreta fuit citatio con-
tra Decanum, & Capitulum. Et idem dixit *de-
ciſ. 315.* incipien. *Nota quòd ubi mandatur citati De-
canus*, *& Capitulum*, *alias 1. de ſenten. excommun.
in antiquis.*

88 Circa ſecundam inſpectionem, an ſcilicet ex-
communicatio in Vniverſitatem lata liget, & ti-
menda ſit; ſi quidem feratur à Summo Pontifice,
non eſt dubitandum, quin liget omnes de Vniver-
ſitate; quia ipſe non ſubjacet prohibitioni juris
poſitivi, d. c. *Roman*, §. *In Vniverſitatem*, *infra
eodem lib. 6.* ut latè oſtenſum eſt ſupra, *num. 75.
89 & ſeqq.* Quinimo hujuſmodi ſententiâ ligantur
etiam innoxii, clarè deducitur ex littera dicti §.
In Vniverſitatem, dum prohibet excommunicari
Vniverſitatem, vel Collegium, ne irretiantur
innoxii. Ergo circumſcripta illa prohibitione,
90 cui non ſubjacet Romanus Pontifex, etiam inno-
xii, & non culpabiles per hujuſmodi excommu-
nicationem irretiuntur, intellige, quoad Eccle-
ſiam; ſecus quoad Deum, cujus judiciũ nec fallit,
nec fallitur, cap. *A nobis*, *il ſecondo*, *ſupra eodem*,
& ita tenet, & declarat gloſſa in d. §. *In Vniverſi-
tatem*, *in ver. Irretiti*, & Ioann. Andr. & Franc.

91 uterque *num. 3. in eodem ver.* Item intellige quo-
ad perſonas capaces excommunicationis: nam
infantes, vel furioſi non ligantur, etiam quoad
Eccleſiam. Nec mirum, quia excommunicari
quis non poteſt, niſi pro gravi contumacia &
culpa mortali, cap. *Nemo*, *11. quæſt. 3.* ſed tales
non poſſunt delinquere, nec mortaliter peccare,
ut in cap. *1. & 2. ſupra de dilect. puerorum.* Ergo nec
ligari excommunicationis ſententia, ita Marian.
92 Socin. in cap. *Mulieres*, *num. 41. ſupra eodem* Ec-
cleſia enim non poteſt per excommunicationem
excludere à regno Dei, niſi indignos, qui per pec-
catum mortale charitatem amiſerint, ut per Div.
Thomam *in 4. diſtinct. 18. quæſt. 2. articulo 1.
quæſt 3.*

93 Sin autem excommunicatio in Vniverſitatem
feratur ab inferioribus à Papa, duæ ſunt opinio-
nes. Prima eſt Hoſt. Ioan. Mon Archid. & Fran.
quorum meminit gloſ. in d. cap. *Romana*, §. *In
Vniverſitatem*: *in ver. Penitus*, *infra eodem lib. 6.*
exiſtimantium ſententiam non tenere, & idem
Archid. in cap. *Sicut*, *in gloſſa 2. 7. quæſt. 1.* Phi-
lipp Franc. in d §. *In Vniverſitatem*, *numero 2* &
Philipp. Prob, *in addit Monach. numero 12* Felin.
in cap. *Dilecta in Chriſto*, *numero 6.* *ſupra*, *de
except.* ubi etiam allegat Richard. *in 4 diſtinct.
18. quæſt. 5. artic. 3.* & Rotam *deciſ. 1. de dolo*, *&
contumac. in antiquioribus*, quam retuli ſuprà,
num. 87.

94 Fundatur principaliter hæc opinio in verbis
d §. *In Vniverſitatem*, ibi, *penitus prohibemus*, quæ
dicuntur poteſtatis privativa, ut notat Ioan.
Andr. in cap *Vnico*, *numero 2. de poſtul. Prælat.
lib. 6.* ibi, *penitus*, ac ſi dicat ipſo jure, & ſine ex-
ceptionis ope; ideoque hujuſmodi excommuni-
cationis ſententia dicitur ipſo jure nulla, tanquã
à non ſuo judice lata, cap. *At ſi Clerici*, *ſupra de
iudic.* cum ſimilibus, & ita Hoſt. in d. cap. *Roma-
na*, *num. 4.* exponit verbum, *penitus prohibemus*,
quaſi dicat, in hac parte poteſtatem omnino ſub-
trahimus. Et ſic in hoc caſu de cætero lata ſen-
tentia nulla erit, arg. cap. *1. de verborum ſignific.
lib. 6.* & idem dixit Ioan. Monac. & alii præalle-
gati. Secus ſi diceretur proferre non præſumat,
in quibus terminis ſecundum Hoſtien. loquitur
textus in cap. *Romana*, §. *Officiales*, *de offic. Ordin.
lib. 6.*

Præterea, ut poſt Ioann Andr. advertit Franc.
in d. §. *Vniverſitatem*, *numero 3. verſic. Et ex his
verbis liquet*, ibi, *eſt fortior prohibitio*, *quàm in d. §.
Officiales*, cùm illic ſit vera perſona, & etiam
materia capax, & apta ad recipiendum hanc
pœnam, licèt modus non ſit aptus. At ſecus eſt
in Vniverſitate, ut mox dicitur. Deinde pro nul-
litate ſententiæ adducitur ponderatio, de qua
ſupra *num 64* quia Vniverſitas non eſt materia
capax impreſſionis excommunicationis, cum ſit
perſona ficta, & intellectualis ſine anima, & bap-
tiſmo.

95 Nec dicatur: Excommunicatio lata in Vniver-
ſitatem referenda eſt ad ſingulos de Vniverſitate;
ſiquidem ſi hoc eſſet, ſequeretur abſurdum, ut
etiam puer unius diei, & abſentes ligarentur, ut
in d. cap *Romana*, conſiderant Innocent. *num. 1.
96 in ver. in Vniverſitatem*, Hoſt. *num. 8* Ioan Mon.
num. 10. & Ioann. Andr. *num. in fine.* Item ſe-
cundum gloſſ. in cap. *Sicut vir*, *7. quæſt. 1* hinc ſe-
queretur aliud abſurdum; nam mortuis omnibus
de

de Capitulo excommunicato & aliis ſubſtitutis eſt idem Capitulum, ut l. *Sicut*, § *final. ff. quod cuiuſque Univerſ. nom*. Ergo adhuc eſſet excommunicatum, ſi priores Canonici non fuiſſent abſoluti. Quod an ſit verum quærit Bart. in l. *Inter ſtipulantem*, §. *Sacram*, *in fin. ff. de verborum oblig*. & in l. *Quod in rerum*, §. *final. de legat. 1.* nihil tamen decidit, ſed remittit ad Canoniſtas in cap. *Adverſus*, *ſupra de immun. Eccleſ*. & Innoc. in cap. *Gravem*, *ſupra eodem*, quos videas, & gloſ. in cap. *Si habes*, *24. quæſt. 3*. & quod notatur in cap. *Si ſententia*, *eodem tit. in 6* & Marian. Socin. in cap. *Nulli*, *in 7. principali articulo*, *q. 3. ſupra eodem*.

97 Et confirmatur ex motivo Saliceti in cõſ. Schiſmatis edito per Vrbanum VI. incipien *Factum aliàs de curia Romæ transmiſſum*, *in 23. col.* relati à Felin in cap. *Dilecta numero 1. col. 2. verſ. Et illum paragraphum*, *ſupra de exception*: videlicet præſuppoſito genere non deducibili incapaci in ſua generalitate, non ſit diſtributio, vel diffuſio in ejus ſpecies, ut illæ intelligantur per ſe deductæ; unde excommunicata Vniverſitate, & ſic genere incapaci, non ſunt excommunicati ſinguli, licèt excommunicabiles

Ac poſtremò ſi teneret excommunicatio, non eſſet proviſum periculo animarum, cui obviare voluit text. in d. §. *In univerſitatem*, ut conſiderant Richard. de Media villa, & Felin. *locis citatis*.

98 Addit Franciſc. Bottinus in d. cap. *Romana*, relatus ibi à Ioan. Andr. *num. 7. verſ. Et idem Franciſcus*, hoc eſſe privilegium Vniverſitatis, contra quod ſententia lata non tenet, ut in cap. *Quia cunctis*, *de conceſſ. praben. lib. 6*. & in cap. *Volentes*, *de privileg. eodem lib*. & ſequitur Philipp. Franc. *in d. §. In Vniverſitatem, num. 2*.

99 Non obſtat illud generale; *Si non valet ut ago, valeat ut valere poteſt*, de quo in cap. *unic. de deſponſ. impuber. lib. 6.* quoniam intelligi debet niſi ſequatur inconveniens, ut ibi. Hoc autem etiamſi per talem ſentẽtiam ligarentur ſinguli de Vniverſitate, contingerit unius diei puerum vel abſentem ligari, quod eſſet abſurdum, ut dictum eſt ſupra proximè, *num. 95*. unde agere in ſingulis in hoc caſu non eſt poſſe, cùm potentia ſit de genere bonorum ſecundum Philoſophum. Et propterea illud poſſumus, quod commodè poſſumus, l. *Nepos Proculo*, *ff. de verborum ſignificationibus*, Et quod de jure poſſumus, cap. *Niſi cum pridem*, §. *Perſonæ verò*, & ibi gloſ. *in ver. Non oportuerit*, *ſupra de renunciat*. cum concordant, de quibus per Prob. in d. cap. *Romana numero 10. in fine*: *in ver. Bonorum & numero ſeqq*. Et ita ad hanc objectionem reſpondent ibi Ioan. Monach. & Ioan. Andr. *num 9. in fine*, *verſ. Nam ſi referatur*, & Franc. *in §. In Vniverſitatem*, *numero 3. verſ. Nec obſtat ſi diceretur*.

100 Item non obſtat quod etiam ſine culpa ligari quis poſſit ſententia excommunicationis, ut videtur deduci ex d §. *In Vniverſitatem*, *in ver. Innoxios*, eo quod ſententia Paſtoris ſive juſta ſit, ſive injuſta, ſemper timenda eſt, cap. *1. & § Cum*

101 *ergo*, *11. quæſt 3*. Etenim ut reſpondet Archid. in d. cap. *Romana*, *num. 6*. hoc verum eſt quando lata eſt per Paſtorem, & Iudicem ordinarium. & in talem, qui etiam ſi ſit ſine culpa, tamen culpam committere potuit pro qua excommunicatus eſt, ſicut ſi eſſet doli capax; verùm ſi nec culpam commiſit, nec committere potuit, ut infans; tunc non ligat, nec timeri debet. Sicut in ſimili ſi excommunicetur notoriè eunuchus eo quod ex Moniali filium generaverit prætextu talis excommunicationis vitari non debet, licèt in ſentẽtia expreſſum non fuerit eum eſſe eunuchum, cum culpam. pro qua fuit excommunicatus, nec cõmiſerit, nec committere potuerit, ſecundum Archidiac.

Si autem excõmunicatio in Vniverſitatem promulgata referenda eſſet ad ſingulos, ligaret etiã infantes, quod eſt abſurdum, & conſequenter qui excommunicat Vniverſitatem non intendit irretire ſingulos, ſed corpus ipſum Vniverſitatis, quod eſt impoſſibile, cum ſit ſine anima, & baptiſmo, ut ex dictis patet.

102 Contrariam opinionem, id eſt ſententiam excommunicationis latam in Vniverſitatem eſſe validam, & ligare ſingulos de Vniverſitate doli capaces, tenet Bernard. & poſt eum gloſſ. in d. cap. *Romana*, §. *in Vniverſitatem* in ver. *Penitus*, *hoc titulo lib. 6.* & ſequuntur ibi antiqui teſte Felino in cap. *Dilecta in Chriſto numero 6. ſupra de exception*. Idem tenet Anton. de Butr. in cap. *Vnico*, *numero 6. ſuprà de litis cont. ſtat* ubi ait: Olim excommunicabatur Capitulum, hodie ſtandum cõtrario, ut in d. §. *In Vniverſitatem*, ſi tamen feratur; excommunicatio etiam hodie tenet, ut hic, Petr. de Anchar. in d. cap. *Romana*, *num. 4*, *in ver. Prohibemus*, ubi dicit eo verbo non obſtante ſententiam latam tenere, licèt ſit injuſta. Et idem ſecundum eum tenet Lab. Abb Et propterea in ſimili ſententia excommunicationis lata contra Conſtitutionem, cap. *Sacro*, *ſupra eodem*. & cap. *Cum medicinalis*, *eodem tit. lib. 6.* non eſt nulla ſecundum Bernard. Hoſtien. & alios, dummodo feratur ab Ordinario, ut in d §. *In Vniverſitatem*, & in cap. *Sententia Paſtoris*, & ibi per Archidiac, *in ver. De hoc 11. quæſt. 3*. Secus ſi feratur à Delegato, quia tunc eſt nulla ſecundum Ancharan. qui de hoc remittit ad notata per Archid. in cap *Cum in illis*, *de prabend. lib. 6*. & in cap. *1. de offic. de legat. eodem lib*. ſubdens hæc eſſe verba ipſius. Et ejuſdem ſententiæ videtur eſſe Innocen. in c. *Capitulum*, *numero 1. in ver. Appellationem*, ubi tenet in caſu illo ſentẽtiam excommunicationis latam in Capitulum non ſolum fuiſſe validam, ſed etiam juſtam. Et hanc partem tanquam tutiorem amplectitur etiam Dominus meus Ioan. Franciſcus Fagnanus *in eodem libello de Inſtit. & validit. cenſur. Pauli V. par. 5. de cenſur. fol. 137*.

103 Doctores pro hac ſententia nihil adducunt, ſed ſimpliciter dicunt illam eſſe tutiorem, Probari tamen poteſt, hoc præcipuo fundamento: nam etſi actus geſtus contra prohibitionem legis ſit ipſo jure nullus, etiamſi lex ulteriùs non procedat ad imitationem actus, ut l. *Non dubium.*, & ibi not. Bart. Bald, & Legiſtæ, *C. de legibus*, quæ eſt canonizata in cap *Imperiali*, *25 quæſt. 2*. tamen hoc habet locum dumtaxat ſi eodem contextu lex tribuat poteſtatem faciendi actum illum, & præſcribat conditiones, & modificationes prohibẽdo ne aliter fiat; tunc enim recipitur poteſtas qualificata, ſeu modificata; & ideò actus non ſervatis modis præſcriptis à lege, redditur nullus ex defectu poteſtatis. Secus verò ſi lex conditiones præſcribat, & prohibitionem facit ei, qui priùs poteſtatem, vel juriſdictionem habebat, quia tunc actus

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

contra legis prohibitionem geſtus ſuſtinetur in vim poteſtatis præexiſtentis, licèt tranſgrediens ſit puniendus, & ſententia eſt injuſta, ſed non eſt nulla. Hæc eſt ſingularis theorica gloſſæ in Clem. *1. in ver. Inhibentes. verſ. Sed quæro, de iurepat.* quam ſequitur Petr. de Anchar. in cap. *Statutum §. fin. verſ. Adverte, de reſcript. in 6.* Abb. in cap. *Ex parte, num. 5. ſupra de Conſtitut.* Roman. *conſ. 203. Quoad primum, num. 7.* ſed Epiſcopi, & locorum Ordinarii ante prohibitionem Innocentii in d. cap. *Romana* habebant poteſtatem excommunicandi Vniverſitatem, vel collegium, ut probatum eſt ſupra *n. 52.* ergo excommunicatio lata in Vniverſitatem cõtra prædictam prohibitionem non eſt nulla, licèt ſit injuſta. Et hanc differentiam poſt Archid. optimè agnovit Petr. de Ancharan in d. cap. *Romana, num 4. in ver. Prohibemus*, dum dixit excommunicationem tenere non obſtante prohibitione illius textus, ſi lata fuerit ab Ordinario, & Paſtore, Nimirum quia facultas excommunicandi, quamprius habebat non fuit ei per illam prohibtionem adempta; ſecus verò ſi feratur à delegato, qui eodem contextu accipit juriſdictionem reſtrictam, & modificatam ad terminos ejuſdem prohibitionis.

4 Et hanc partem arbitror eſſe amplectendam, quia cùm in hoc articulo adſint utrinque graviorum Canoniſtarum auctoritates, & rationes ſuaſibiles; atque ita verſemur in concurſu duarum opinionum probabilium: ex præcepto eligenda eſt opinio tutior, propter periculum animæ, ut latiſſimè probavi in cap. *Ne innitaris, ſupra de Conſtitu.* & in materia excommunicationis docet Sanctus Thom. *quodlib. 4. art 14.*

5 Non obſtat quod verba illa, *penitus prohibemus*, quæ habentur in d. §. *in Vniverſitatem*, ſint poteſtatis ablativa: ſiquidem nullibi hoc jure probatur, ſed tantummodo fuit intellectus Hoſtienſis, & ſequacium, contra quos ſtat auctoritas gloſſæ, & & aliorum, retulimus ſupra *num. 102.* dum enim tenent ſententiam excommunicationis latam in Vniverſitatem valere, non obſtante prohibitione illius textus; in neceſſariam cõſequentiam tenent per illa verba non eſſe ademptam excommunicãdi poteſtatem; aliàs enim ſententia eſſet nulla ex defectu poteſtatis ut in cap. *At ſi Clerici de iudic.* & in l. *ult. C. ſi à non compet. iud.* cum multis ſimil.

6 Non obſtat quod Vniverſitas tamquam perſona ficta ſine anima, & Baptiſmo non ſit materia capax excommunicationis: nam hoc procedit ſi Vniverſitas accipiatur in abſtracto, præſcindendo à ſingularibus hominibus: ſecus verò ſi accipiatur pro ſingularibus perſonis omnibus collectivè, ut diſtinximus ſupra *nu. 60.* Hoc enim modo ſumpta Vniverſitas nihil aliud eſt, quàm ſinguli homines, qui ſunt ibi, ut inquit Petr. de Anchar. *conſ. 158. Ex narratis, num. 22. ad fin* poſt gloſ. in l. *Sicut, §. Si quid. in ver. Non debetur, ff. Quod cuiuſque Vniverſ. nomine*, & not Bart. in l. *Aut facta, §. Nonnunquam, num. 3. ff. de pœn.* dicens hoc tenere omnes Philoſophos, & Canoniſtas, qui tenent totum realiter non differre à ſuis partibus, & ſubdit eos verum dicere ſi loquamur realiter, verè, & propriè, licèt ſecus ſit ſecundum fictionem juris.

7 Unde egregiè Imol. in cap. *Capitulum penult. col. de reſcript.* dicit valere excommunicationem, ſi conſtet excommunicantem utentem verbo collectivo vel excommunicare ſingulos, ut res potius valeat, quam pereat, cap. *Abbate inf. de verb. ſignificat.* & ſequitur Felin in cap. *Dilecta in Chriſto, num 1. col. 2. verſ. Dixit etiam egregiè Imola, ſupra de exception.*

108 Quinimò id conſtanter tenendum videtur: nam ridiculum eſſet, ut judex intenderet ſententiã excommunicationis ligare corpus illud phantaſticũ, ſeu imaginarium, quod eſt nomen juris in abſtracto, ſicut homo in communi non capax parentelæ ut inquit Feder. de Sen. *conſ. 15. Quæſtio talis, in princip.* hoc enim modo poſſet excommunicari etiam Chimæra, & Hippocentaurus: quotieſcumque autem aliquis actus ſit contra Vniverſitatem, qui non poteſt applicari Univerſitati, ut eſt excõmunicatio, quæ non afficit niſi animam baptizatam; tunc applicatur ſingulis perſonis, cap. *Si ſententia, in fine, de ſenten. excomm. lib. 6.* Federic. de Sen *d. conſ. 15. num. 4 verſ. Nam quando.* Et hoc intendit Hoſtien. in cap *Significaverunt, in ver. Contra Capitulum, num. 1. & 2. ſupra de exception.* dum dixit impoſſibile juris eſſe ut Capitulum, & Vniverſitas excommunicetur, niſi intellegatur Capitulum, ideſt ſinguli de Capitulo, facit textus optimus juncta gloſſ. in cap. *Præſentium de teſtib.* nam cum textus ibi dicat juramentum eſſe recipiendum in animas Conventuum, gloſſa exponit illud verbum, *Conventum*, ideſt ſingulorum de Conventu; quia, inquit, Conventus, ſicut Vniverſitas non habet animam.

109 Nec urget replicatio, de qua ſupra *n. 95.* quod ſi ſententia excommunicationis lata in Vniverſitatem referenda eſſet ad ſingulos de Vniverſitate, ſequeretur inconveniens ut tali ſentẽtia ligaretur etiam puer unius diei; quoniam negatur hæc conſequentia: nam etſi poſſibile ſit ut tali ſententia irretiantur innoxii, ut probat littera d. cap *Romana, §. In Vniverſitatem, infra eodem. lib. 6.* nihilominus hoc intelligi debet de his tantùm, qui quamvis ſint ſine culpa, tamen culpam committere poſſunt; & ita procedit ille textus, dum dicit, *quia nonnunquam contingeret, &c.* non autem de his, qui nec ſunt, nec poſſunt eſſe culpabiles, ut declarat Archid. in d. cap. *Romana, num. 6* & dictum eſt ſupra *num. 101.* & probatur apertiſſimè: nam excõmunicatio ſi feratur in ſingulos de Vniverſitate, valida eſt ſecundum omnes hic, & in d. cap. *Romana*, & tamen non ligat infantes. Item tenet excommunicatio lata à Summo Pontifice in Vniverſitatem, ut fusè probatum eſt ſupra *num. 75 & 88.* & tamen per eam non ligantur qui doli non ſunt capaces, ut dixi *num 91.* ergo non eſt bona cõſequentia, excommunicans Vniverſitatem intendit excommunicare ſingulos de Vniverſitate, & ſic ligat ſingulos: ergo ligat etiam puerum unius

110 diei, quia diſpoſitio quantumcumque generalis ſemper recipit ſanum intellectum ut reſtringatur ad perſonas habiles, & capaces, cap. *unic. de ætat. & qualit. lib.* Dec. in cap. *Cum omnes in 2. lect. n. 2. ſup. de Conſtit.* Iaſ. in l. *2. §. Præter, num 3 ff qui ſatiſd. cogan.* Item reſtringi debet ad id quod eſt poſſibile, arg. cap. *Erit autem lex. 4. diſt.* at non eſt poſſibile ut infans unius diei anathemate innodetur, ut oſtenſum eſt ſupra eod. *num. 91.*

111 Non obſtat motivum Saliceti, de quo ſupra *n. 97.* nam reſponſio patet ex dictis *num 73. & 108* ubi oſtenſum eſt in materia, cujus corpus non eſt capax, fieri diſtributionem in ſingulis; & ita corruit illius

illius motivum: & contra eum videtur text. apertus in cap: *Si ſententia*, in fine ponderatus ut ſupra *n. 71.*

112 Non obſtat conſideratio Riehardi de Media Villa, quod aliàs non eſſet conſultum periculo animarum: etenim eadem objectio fieri poſſet in qualibet ſententia excommunicationis injuſta; quæ prohibetur ferri propter animarum periculum, & tamen lata ab Ordinario, & Paſtore tenet, ut in cap. *Sententia Paſtoris*, & ibi per Archid. *in ver. de hoc, 11. qu. 3.* & in ſpecie in cap. *Romana*, §. *Officiales, de offic. Ordin. lib. 6.* Archiepiſcopo exiſtente in provincia, vel circa illam, ejus officiales prohibentur ferre excommunicationis ſententiam in Suffraganeos; & tamen lata tenet ſecundum Bernar. ibi in glo. *in ver. Non attentent*, quam ſequuntur Doctores ibi, & *hic* Hoſt *num. 4. in ver. penitus*, & alii communiter. Et eſt ratio ſecundum gloſ. quia quamvis ſufficiat legislatorem aliquid prohibuiſſe, etiamſi non adjiciat actum fore nullum, ut l. *Non dubium*, *C. de legib.* tamen ſpeciale eſt in ſententia excommunicationis, ut injuſtè lata liget, cap. *1. 11. quæſt. 3.* cap. *Sacro*, *infra eod.* & docet S. Thomas *in 4. diſtinct. 18. q. 2. art. 1. quæſt. 4.*

113 Vnde Sacra Congregatio Concilii conſulta an excommunicationes latæ ab Epiſcopo non ſervata forma Concilii cap. 3, *ſeſſ. 25.* ſint ipſo jure nullæ, vel annullandæ; reſpondit eſſe validas, & excommunicatũ indigere abſolutione, per ea, quæ tradit Abb. poſt gloſ. in cap. *1. de exceſſ. Prælator.* & Felin. in cap. *Rodulphus, nu. 76 de reſcript* videlicet excommunicationem latam ſine citatione, & monitione, vel juris ordine non ſervato tenere, quamvis injuſta ſit, licèt Sacra Congregatio noluerit ut darent litteræ publicæ ſed ut Cardinalis Alciatus privatis litteris ſcriberet ad Epiſcopum valere excommunicationem, ſed illum ſeriò moneret ut in poſterum omni diligentia ſervaret formam Concilii.

114 Nec eſt novum in jure, ut propter animarum periculum aliquid prohibeatur; & tamen ſi contra fiat, teneat, ut in cap. *Nos novimus*, *17. qu. 2.* in cap. *Si vir, 27. diſt.* & in cap. *Ad Apoſtolicam*, *ſupra de regular.* Nec tamen propterea Innocentiana prohibitio erit inanis quia Ordinarii cum majori circumſpectione, & rariùs procedent ad ſententiam excommunicationis contra Vniverſitatem: nam contrafacientes puniri poterunt tamquam illius Canonis violatores, ut dicitur in d. §. *Officiales*, & ibi not. gloſ. prææalleg.

115 Demum ad motivum Franciſci Boattini, de quo ſupra *num. 98.* reſponderi poteſt prohibitionem *d. §. In Vniverſitatem*, non fuiſſe editam in favorem Vniverſitatis, ſed ob ſpecialem rationem periculi animarum, ne irretiantur innoxii, nec ibi legitur verbũm, *concedimus*, ſeu *indulgemus*, vel aliud ſimile, ex quo deprehendi poſſit Papam voluiſſe privilegiare Vniverſitatem, ad notata in c. *Porrò, ſupra de privileg.* & in c. *Si Papa, eod. tit. lib. 6.* Deinde deſtruitur hoc motivum per textum in d. §. *Officiales*; nam ibi magis videtur conceſſum Epiſcopis Suffraganeis in privilegium, ut excommunicari nequeant ab Officialibus Archiepiſcopi; quia in textu exprimitur ratio concernens favorem eorumdem Suffraganeorum, videlicet ob reverentiam Pontificialis officii; & tamen ſententia excommunicationis ab Officialibus contra tenorem dictæ conceſſionis valida eſt, ut dictum eſt ſupra proximè: ergo multo magis valere debet ſententia lata contra prohibitionem d. §. *In Vniverſitatem*, in qua exprimitur alia ratio non cernens favorem Vniverſitatis.

Concludit ergo excommunicationem latam in Vniverſitatem, vel Collegium ligare, & timendã eſſe, dummodo lata fuerit ab Ordinario, & Paſtore, ſecus ſi à Delegato per ea, quæ dicta ſunt ſupra *num. 103.*

De Sentent. excom.

Cap. Inquiſitioni.

INQVISITIONI. Si conjux ſcit pro certo impedimentum matrimonii, non debet reddere debitum, ſed potius excommunicationem pati, reddit autem, ſed non exigit, ſi credit ex cauſa probabili, & diſcretam, ſed ſi ex levi, & temeraria, reddit, & exigit. Hoc dicit
56 ſecundum Io. Andr. & communiter Doctores Et primò ad caſum, de quo quæritur, diſtinguit: & primum membrum proſequitur ibi, *in primo.* Circa ſecundum ſubdiſtinguit ibi, *in ſecundo:* & tertium ſubdiſtinctionis membrum proſequitur ibi,
57 *Verum eam.*

Nota ex hac Decretali differentiam inter fidem, ſeu plenam credulitatem, & opinionem, & ſcrupulum: & pro intelligentia horum terminorum, & textus vide quod plenè ſcripſi in repetitione cap. *Ne innitaris*, *à num. 240. uſque ad num. 262. ſup. de Conſtit.*

De Sent. excomm.

58

Cap. Sacro.

SVMMARIVM.

Prælatus excommunicare non debet niſi monitione præmiſſa, & ex manifeſta, & rationabili cauſa, & n. 4. 1

2 *Subditus qui falsò conquæritur ſe excommunicatum iniuſtè, punitur.*

3 *Excommunicatio dicitur iniuſta ex cauſa, ex animo, & ex ordine, & nu. ſeqq.*

5 *Excommunicatio fertur propter contumaciæ perſeverantiam, & n. 12. & n. 22 & n. 29.*

6 *Excommunicatio ferri non debet niſi trina monitione præmiſſa: vel una pro omnibus cum competentibus dierum intervallis, n. 16.*

Et quid poſt Concilium Trident. n. 19.

7 *Prælatus excommunicans unica monitione præmiſſa, non incidit in pœnam huius Decretalis*

8 *Monitio ex cauſa eſt arbitraria, & poteſt omitti quando eſt periculum in mora.*

9 *Monitio debet præmitti quando excommunicatio fertur pro culpis præteritis, ſecus ſi pro futuris.*

10 *Monitio non requiritur ſi exceſſus ſit notorius.*

11 *Contrarium.*

12 *Declaratur.*

13 *Monitio non eſt neceſſaria ſi excommunicatio feratur ad defenſionem ſui iuris.*

14 *Prælatus Regularis ſi excommunicet Monachum non præmiſſa monitione, & non in ſcriptis, an incidat in pœnam interdicti per menſem ab ingreſſu* Eccleſiæ, *& num. ſeq.*

15 *Regulares excuſantur ab apicibus Iuris quoad extenuandam delicti gravitatem, non quoad excludendum delictum in totum.*

17 *Excommunicatio non præmiſſa monitione eſt iniuſta, ſed non eſt nulla, niſi feratur in participantes, & num. 24. & 26.*

18 *Excommunicatio ex Concilio Tridentino non fertur niſi in ſubſidium, ideſt ubi executio realis, vel perſonalis in cauſis tam civilibus, quam criminalibus fieri non poteſt & num. 25 & 35.*

Si tamen feratur ea forma non ſervata eſt valida, & excommunicatus indiget abſolutione, n. 26.

20 *Monitio ex Concilio Tridentino poteſt fieri etiam per edictum, ſed de iure communi fieri debet perſonaliter.*

21 *Fallit quatuor caſibus hic poſitis.*

23 *Excommunicationis pœna nulla eſt maior in Eccleſia.*

24 *Separat à Corpore Chriſti, & non infligitur niſi pro culpa mortali cum contumacia, & num. 29.*

27 *Excommunicationis materia, & illius cognitio ſpectat ad iudicem Eccleſiaſticum tantùm, & num. ſeqq. uſque ad num. 34.*

28 *Eius uſus fuit in Eccleſia etiam temporibus Apoſtolorum.*

30 *Iudici ſæculari nefas eſt prohibere iudici Eccleſiaſtico ne quem excommunicet, vel mandare, ut latam excommunicationem revocet.*

Nefas, ideſt impium, & execrabile, ibidem.

31 *Parlamenti Dolenſis edictum circa cenſuras à iudicibus Eccleſiaſticis latas improbatur, & numero ſeqq.*

32 *Excommunicatio ubi minus ritè, rectève lata fuit, ad ſolum Superiorem Eccleſiaſticum ſpectat errorem corrigere.*

33 *Epiſcopi, & Prælati ſunt executores decretorum Concilij; Principes verò tantùm ſunt moniti, ut ad ea exequenda Prælatis auxilium præſtent.*

34 *Iudex ſi velit excommunicare contumaces an ſit neceſſe, ut conſtet in actis executionem realem, vel perſonalem fieri non poſſe, & num. ſeqq. uſque ad num. 41.*

35 *Remedia ſeveriora non ſunt adhibenda, ubi leviora ſufficiunt.*

36 *Iudex debet iudicare ſecundum acta, & probata.*

37 *Notorium iudici ut iudici ex actis conſtare debet eſſe tale.*

38 *Principis aſſertioni bona ob rebellionem publicantis non ſtatur, niſi de rebellione conſtet.*

39 *Excommunicationes ad finem revelationis relinquuntur arbitrio iudicis.*

40 *Auditoris Cameræ ſtylus in cenſuris decernendis, & numero 55.*

41 *Cenſuræ an poſſint relaxari contra unum ex duobus reis inſolidum obligatis in forma Cameræ, ſi contra alium tamen poſſit fieri executio realis, vel perſonalis, & n. ſeqq. uſq. ad n. 54.*

Et quid ſi ex inſtrumento obligationis; vel ex actu iudiciario ſuſceptionis cenſurarum tam legitimè fuerit irrogata excommunicatio, & ſi agatur de declaratione excommunicationis iam incurſa, n. 54. 55 & 56.

42 *Obligationis Cameralis practica antiqua hic relata, fuit abolita poſt Concilium Tridentinum, & reformationem Pij V.*

43 *Penſionarij declarari poſſunt excommunicati etiam ſi contra eos executio realis vel perſonalis fieri poſſit, & num. 56.*

44 *Cenſuræ ſecundum ſtylum hodiernum obligationis Cameralis non ſunt relaxandæ contra reos, ſi fieri poſſit executio realis, vel perſonalis.*

45 *Pronomen* ipſum, *eſt perſonaliſſimum, & demonſtrativum ad oculum.*

46 *Reis duobus inſolidum obligatis, creditor à quo maluerit poteſt debitum exigere.*

47 *Nec conventus poteſt opponere exceptionem diſcuſſionis, ut correus conveniatur.*

Declaratur num. 53.

48 *Ordinario remedio quandiu locus eſſe poteſt, non eſt confugiendum ad extraordinarium.*

49 *Fideiuſſor excutiendus eſt prius quàm deveniatur ad carcerationem principalis.*

50 *Confideiuſſoris facultates aggregatæ cenſentur, cum quæritur, an ſolvendo ſit principalis fideiuſſor.*

51 *Excommunicationis ferendæ cauſa in obligatos in forma Cameræ eſt contumacia.*

52 *Iudex ſuum non tuum tibi denegat auxilium.*

53 *Iudex ſupplet ex officio, ubi vertitur periculum animarum.*

55 *Excommunicationis gladius ex Concilio Tridentino in ſubſidium eſt adhibendus, ubi agitur de excommunicatione ferenda; non autem ubi agitur de declaratione excommunicationis iam incurſæ.*

56 *Tridentinum Concilium* cap. 3 verſ. In cauſis ſeſſ. *25. non habet locum in penſionarijs vigore litterarum, quibus cavetur, ut lapſo termino ſententiam excommunicationis incurrant.*

57 Incurrat *verbum, importat excommunicationem ipſo iure.*

58 *Monitoria ad finem revelationis quoad ſubditos Abbatis iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentis petenda ſunt à Sede Apoſtolica.*

59 *Et quid ſi Abbas habeat dictã iuriſdictionem in una parte Diœceſis, ſed appellationes ab ipſo ad Epiſcopum interponantur, & n. ſeqq uſque in fin.*

60 *Prælati inferiores habent iuriſdictionem in certa parte Diœceſis duplici modo.*

61 *Iiſque negligentibus an ſuccedat in eorum iuriſdictionem Papa, an Epiſcopus.*

62 *Papa eſt Iudex ordinarius exemptorum.*

63 *Prælatus inferior quomodo poſſit præſcribere iura Epiſcopalia in aliqua parte Diœceſis.*

64 *Appellatio ab inferiori Prælato ad Epiſcopum eſt effectus iuriſdictionis habitualis apud Epiſcopum remanentis.*

1 SACRO. Prælatus excommunicare non
debet niſi monitione præmiſſa, & ex mani-
2 feſta, & rationabili cauſa, & contra fa-
cientem pœna imponitur; ſecundò punit ſub-
ditum, qui falsò conqueritur ſe excomunicatum
injuſtè. Tertiò dicit quid juris ſi Prælatus dicens
ſe erraſſe vult excommunicatum abſolvere, &
adverſarius appellat. Secunda ibi *verum*. Tertia
ibi *ſi verò* Io. Andr. Butr. Card. Anchar. Abb. Fe-
lin & Mar. Soccin.

3 Nota ex hoc textu ſententiam excommunicationis dici injuſtam tribus modis, de quibus plenè habetur in cap. *Epiſcopus*, §. *Si ergo*, & cap. *Non debet* §. *Cum ergo*, *11. quæſt. 3.* & in cap. *Cum medicinalis*, *infr. eod. lib. 6.* & hic notat gloſ. 3 Hoſt. *num. 3.*

num. 3. Io. Andr. *num. 14* Butr. *n. 18.* & alii communiter. Roman. *conſ. 368. circa Primum, numero 13. verſ. Quod autem*, Primò enim dicitur injuſta ex-cauſa, ideſt quando non ſubeſt legitima, aut vera, ut patet in tex. ibi: *abſque manifeſta, & rationabili cauſa*, & latius dicam infra *num. 5. 12. & 22.* ſecundò ex animo, ſcilicet, quando fertur potius ad vindictam, quam ad correctionem: nam quod ſeveriùs caſtigare neceſſe eſt non plectatur ſævientis animo, ſed medentis, cap. *Odio 86. diſt.* tertiò ex ordine, ſcilicet quando competens monitio non
4 præceſſit, ut in littera, & notant omnes in ſumm. tex. ſicut enim citatio prærequiritur ad alias ſententias, ita etiam monitio ad ſententiam excom-
5 municationis, quia excommunicatio fertur propter contumaciæ perſeverantiam, cap. *Nemo, il ſecondo, 11. quæſt. 3* & ibi Præpoſ. *numero 3. verſic. Item nota*, quod nemo, Abb. *ſupra in hac rubrica, num. 1* Felin. *hic num. 7.* unde monitio requiritur, vt à contumacia deſiſtat ut bene hic per Bu-
6 trium *num. 2.* Dicitur autem monitio competens, id eſt trina, cap. *de illicita, 24. quæſt. 3.* & cap. *Contingit, il ſecondo, ſupra eodem*, cum concord. ibi poſitis in gloſſ. *in verb. Tertiò*, & hic notant gloſſ. *1.* Hoſt. *in princip. in verb. Niſi competenti*, Butr. *numero 21.* Si tamen Prælatus excommuni-
7 caret ſubditum unica tantùm monitione præmiſſa non incurreret pœnam hujus Decretalis, & quandoque expedit; ita fieri ſecundum Innocent. *hic, numero 1. in verb. Admonitione*, arg. cap. *Tua, ſupra ut lit. non conteſt*, & cap. *1. in fin. 4. quæſt. 5.*
8 Quinimo ex cauſa monitio arbitraria eſt: quid enim ſi paratæ ſint partes ad arma, & ad monitionem Epiſcopi ſupervenientis nolunt à pugna deſiſtere; & ideo ad ipſos refrænandos ſtatim excommunicat omnes pugnantes: utique ab omni pœna excuſabitur arg. l. *æquiſſimum, ff. de uſufruct.* cap. *1. ſupra, de tregu. & pac* cap. *Si quis contriſtatus*, & cap. *ſeqq. 90 diſtinct.* & notatur in cap. *Statuimus, §. 1. de offic. delegat lib. 6.* & hic firmat Hoſt. *in princip. verſic. Vel ex cauſa arbitraria*, ſubdens & alia multa poſſe afferri exempla in quibus una monitio ſufficit: plerumque enim nec tempus, nec locus patitur pleniùs deliberandi conſilium, l. *1. reſp. 1. ff. de exercit. act. & ff. de damn. infect.* & propterea hæc decretalis cautè non dixit trina, ſed competenti, quaſi dicat arbitraria, arg. cap. *fin. ſupr. de tranſact.* Et cum Hoſt. concord. Fel. *hic num. 4.* ubi aliis relatis concludit Prælatum poſſe excommunicare non præmiſſa monitione, quando periculum eſt in mora. Et ſit prima declaratio ad regulã hujus Decretalis.
9 Declaratur ſecundò, ut locum habeat ſi excommunicatio feratur pro culpis præteritis: ſecus verò ſi pro culpis futuris, quia tunc nulla requiritur monitio, ut *hic* declarant Innoc. *num. 1.* Hoſt *eod. num.* qui ad hoc allegat cap. fin in fin. ſuprà de locat. Io. Andr. *num. 2.* & Felin. *num. 5.* plenè Lapus *alleg. 73. Prælatus Regularis num. 1. & 2.*
10 Declaratur tertiò, ut non procedat ſi exceſſus ſit notorius, quia tunc nulla requiritur monitio, Ita poſt. Innocent. Hoſt Butr. & DD. concludit Felin *hic n. 3. in 1. limitation.*
11 Sed oppoſitum ex idametro determinat idem Innoc. *hic num. 1.* dicens monitonem eſſe neceſſariam etiam in notoriis, & in omnibus præteritis. Et eum totidem verbis ſequuntur Hoſt. *numero 1.* Io Andr. *num 2.* Archid. in cap. *indignè, numero 2, 12. quæſt. 2.* & notat gloſ. 1. in cap. *Ecce 24 quæſt. 3.* ubi ait eſſe ibi argumentum quod monitio requiritur etiam in notoriis. Item gloſ. in cap. *De illicita in verb. Manifeſtorum eadem cauſ. & quæſtione.* ubi ſimiliter ait eſſe ibi argumentũ quod in manifeſtis criminibus præcedit admonitio, Feder de Senis *conſ. 11.* Incip. *Quæritur an excommunicatio n. 10. verſ. Quod quartò*, dicens quantumcunque delictum ſit notorium, nunquam poſſe aliquem propter hoc excommunicari juſtè, niſi primò moneatur, ut ſatisfaciat.
12 Pro concordia, dicas hanc ultimam opinionẽ Innoc & ſequacium procedere ubi ſolum delictũ eſt notorium, ſed non conſtat de contumacia: cũ enim excommunicatio ab homine feratur tantũmodo contra perſeverantem in contumacia, ut conſtat ex dictis ſup. *n. 5.* ſemper requiritur admonitio, ut à contumacia deſiſtat, quantumcunq; delictum ſit notorium, ut probatur in d. c. *De illicita, 24. q. 3* ubi delictum ſupponitur manifeſtũ, & tamen requiritur trina monitio, vel una pro omnibus peremptoria, ut ſi parere noluerit adverſus eum quaſi in contumacem judicari poſſit, ut dicicitur in littera, ut notat gloſ. in c. *Cum medii inalis in verb. Cauſam, infra eod. lib 6* & ſic ponderatur cõtumacia, quæ ſurgit p. ſt monitionem, licèt delictum ſit manifeſtum Prima autem opinio locum habet quando ipſa contumacia eſt notoria, tunc enim ſupervacua eſt admonitio c. *Venerabilibus, §. Porrò*, ibi (Secus autem ſi ſe contumacem confiteatur, vel aliàs de ſua contumacia conſtet) *de ſent. excom. lib. 6.* & hic junge quæ ſcripſi in c. *Cum ex iniuncto n. 43. cum quatuor ſeqq. ſupra de nou. oper. nunciat.* & ad præſcripta vide Aretinum *conſ. 163. n um. 9. verſ. Et tamen iis non obſtantibus.*
13 Declaratur quartò niſi excommunicatio feratur ad ſui juris defenſionem, quia tunc Prælatus poteſt vim propulſare, & jus ſuũ tueri armis ſpiritualibus, ut cap *Dilecto, infra eod. lib. 6.* nec ulla requiritur cauſæ cognitio, aut monitio, quia non procedit ut judex ſed ut pars. Ita Innoc. in cap. *Venerabili, num. 4. verſ. Quia illa habent*, & ibi etiam Butr. *num. 10. verſ. Quarto ſupra de cenſib.* quos ſequitur Felin. *hic num. 6.* Lap. *d. alleg. 73 num 3* dixi plenè in cap. *Procurationes à n. 27.* & præſertim *num. 3 de cenſib.*
14 Declaratur quintò in Prælato Regulari, quia ſi monachum excommunicat non præmiſſa monitione, & non in ſcriptis non incidit in pœnam interdicti per menſem ab ingreſſu Eccleſiæ, de qua in hoc cap, *Vt concludit*, Felin *hic num. 7.* allegando tex. in c. *1. de ſent. excomm. lib. 6.* & Lap. *d. alleg. 73.* ubi plenè.
15 Sed contrarium tenet Idem Lap. *alleg. 13* incip. *Hic concludit*, ubi firmat Prælatum religioſum, qui excommunicavit monitione non præmiſſa, non excuſari ab errore juris, neque ab irregularitate, ſi ſic ſuſpenſus ignoranter celebravit quia licèt excuſetur, tamen quoad extenuandam gravitatem delicti, non quoad tollendum delictum ex toto, In *1. alleg.* Lap. videtur loqui de excommunicatione lata pro culpis futuris, in 2. verò pro culpis præteritis
16 Extra præſcriptos caſus, etſi qui ſint alii, non debet quis excommunicari niſi monitione præmiſſa, & monitio debet eſſe trina, vel una pro omnibus cum aliquot dierum competentibus intervallis, ut eſt determinatum in cap. *Conſtitutionem*,

§ *Statuimus infra eod. tit. lib. 6.* & hic notant Butr. *num. 20.* & Felin. *num 1.* ad hoc cap. *De illiciat, 24. q. 3.* practicam ponit Covarr. in cap. *Alma mater, hoc tit. lib. 6. par. 1. prælect.* §. *9. num. 5.* videlicet, moneo te ad hoc faciendum, vel non faciendum infra quindecim dies, quorũ quinque pro prima, quinque pro ſecunda, & reliquos quinque pro tertia monitione aſſignamus.

7 Cæterũ ſi monitio præmittatur, non propterea excommunicatio redditur nulla niſi in caſu cap. *Statuimus infra eod. lib. 6.* videlicet cum excommunicatio fertur in participantes cum excommunicato, & ita intelligas gloſ. *2 hic in fin.* ibi (Non tenet ſententia, ſi admonitio non præcedat) ut *hic* declarat Felin. *num. 2* poſt Io. Andr. & alios per eum allegatos, quibus addo Feder de Sen. *d. conſ. 11. Quæritur an excommunicatio, num. 1. & 7. verſ. Et per hoc tolluntur*, & alii in reſponſione ipſius Federic. *ibi num. 10.* quibus in locis firmat excommunicationem latam non præmiſſa trina monitione non eſſe nullam, ſed injuſtam, & ideo timendam; quod etiam tenent Domini de Rota *deciſ. 7. num. 1 de ſent. excomm. in novis.* Hactenus de injuſtitia excommunicationis ex cauſa, ex animo, & ex ordine in terminis juris communis.

18 Se de jure noviſſimo Concilii Tridentini hæc tria non ſufficiunt, ſed requiritur ut excommunicatio in ſubſidium feratur: nam Sancta Synodus animadvertens excommunicationis gladium ſi temere, aut levibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari, præcepit omnibus judicibus eccleſiaſticis, ut in cauſis civilibus abſtineant ſe à cenſuris, ubi executio realis, vel perſonalis propria auctoritate ab ipſis fieri poterit: quod ſi hujuſmodi executio non poſſit fieri, ſitque erga judicem contumacia, tunc eos etiam anathemate arbitrio ſuo ferire poſſit. Sed & in cauſis criminalibus ita demum cenſuris uti liceat, ſi executioni reali, vel perſonali facilè locus eſſe non poſſit, & delicti qualitas præcedente bina ſaltem monitione etiam per edictum id poſtulet, ut in *c. 3. ſeſſ. 25. de reformat.*

19 Ex hoc contextu collige primò tria requiſita ad hoc, ut quis poſſit juſtè excommunicari. Primum eſt, ut præcedat monitio ſaltem bina, & ita hàc in parte receditur à diſpoſitione juris cõmunis, quod regulariter trinam requirebat, vel unam pro omnibus cum competentibus dierum intervallis, ut
20 oſtenſum eſt ſupra *num. 6 & 16.* Item ex Concilio ſufficit monitio etiam per edictum; cum tamen de jure veteri debeat fieri perſonaliter, ut determinat Innoc. in cap. *Si adverſarius, num. 1. verſ. Eſt enim ſemper citandus, ſupra de eo, qui mitt. in poſſ. cauſ. rei. ſervan.* Rota *deciſ. 28. numero 5. de appell. in antiq.* niſi in quatuor caſibus. Primus, quan-
21 do excommunicatus latitat, vel in fraudem ſe abſentat, Rota *in novis deciſ. 11. in fin. de dol. & contum.* Secundus, quando ſemel fuit citatus perſonaliter, ut in *deciſ. unica de feriis in novis.* Tertius, quando monitio, vel citatio ad domum pervenit ad notitiam citati. Quartus, quando fuit malè abſolutus, & agitur de reincidentia, Rota *deciſ. 7. de ſent. excomm in novis*, Covar. in cap. *Alma mater, in 1. par. relect.* §. *9. numero 4. hoc tit. lib. 6.*

22 Secundum requiſitum, quod eligitur ex Concilio in d. *cap. 3. ſeſſ. 25.* ad hoc ut quis poſſit juſtè excommunicari pro cauſa civili, eſt contumacia, ut patet ibi, ſitque contra judicem contumacia, veluti ſi peremptoriè citatus coram judice renuit comparere, de juſtitia reſponſurus: vel quia juſſus, ut infra talem diem centum Titio ſolveret, ad quæ illi ex cauſa depoſiti tenebatur, facere recuſavit, ut declarat gloſ. in cap. *Cum medicinalis, in verb. Cauſam, de ſenten excomm. lib. 6.* quod & jure veteri ſancitum erat, ut cap. *Nemo, il ſecondo, 11. qu. 3.* cap. *De illicita, 24. q 3.* & dictum eſt ſupra *num. 5. & 12.* Et in cauſis criminalibus præter
23 contumaciam exigitur, ut delicti qualitas id poſtulet, & meritò, quia pœna excommunicationis nulla eſt major in Eccleſia, cap. *Corripiantur, 24. qu. 3. & qu. 1.* cap. *Non affirmamus.* Illa enim ſepa-
24 ratà corpore Chriſti, quod eſt Eccleſia. cap. *penult infra eod.* & cap. *Engeltrudam, qu 4.* gloſ *hic in verb. Tantam infligere pœnam*, & ideo non infligitur niſi pro culpa mortali cum contumacia, dicto cap. *Nemo, il ſecondo, 11. qu. 3.* Capella Tholoſan. *deciſ. 298.*

25 Tertium requiſitum eſt ut cenſura in ſubſidiũ feratur, ſcilicet ubi fieri non poteſt executio realis, vel perſonalis ſive cauſæ ſint civiles, ſive criminales, quod jure communi cautum non erat, quin potius ordine inverſo primò utendum erat gladio excommunicationis, eoque non proficiente in ſubſidium deveniendum erat ad capturã, ſeu perſonalem diſtrictionem, ut cap. *Odoardus*, & ibi Abb. *in 1 & 2. notab. de ſolutation.* dixi in cap. *Licet, num. 22. de pœnis.*

26 Verumtamen Sacra Congregatio ejuſdem Cõcilii Interpres conſulta, an excommunicationes latæ ab Epiſcopo non ſervata forma cap. *3. ſeſſ. 25. de reform* ſint ipſo jure nullæ, vel invalidæ, reſpõdit eſſe validas, & excommunicatum indigere abſolutione, per ea quæ tradit Abb. poſt gloſ. in c. *1. de exceſſ. Prælat.* & Felin. in cap. *Reduiphus, n 76. de reſcript.* excommunicationem latam ſine citatione, vel monitione, vel ejus ordine non ſervato tenere, quamvis injuſta ſit.

27 Deinde collige ex præcitato cap. *3* §. *Sane, ſeſſ. 25* excommunicationis materiam, & illius cognitionem ad eccleſiaſticos judices pertinere privativè ad judices laicos: ad idem cap *Corripiantur*, cum gloſ *1. 24. q 3.* cap. *Cum ab Eccleſiarum*, ubi etiã gloſ. *1. ſupra de offic Ordin.* nam excommunicatio mucro epiſcopi dicitur, gladius eccleſiaſticus, ſpiritualis defenſio & nervus eccleſiaſticæ diſciplinæ, cap. *Viſis, 16. q 2* & cap *Dilecto, de ſent. excom. lib 6* cujuſque uſum fuiſſe in Eccleſia & tempori-
28 bus Apoſtolorum patet ex verb. *Matth. 28. Si autem Eccleſiam non audierit, &c.* & *1. ad Corin. 5* cujus
29 etiam meminit Cyprianus in hæc verba (Interfici juſſit Deus Sacerdotibus ſuis non obtemperantes judicibus à ſe ad tempus conſtitutis obedientes; & tunc quidem gladio occidi debent, quando & circumciſio carnalis manebat: nunc autem quia circumciſio ſpiritualis eſſe ad fideles ſervos Dei coëgit ſpirituali gladio ſuperbi, & contumaces necantur, dum de Eccleſia ejiciuntur: neque enim vivere foris poſſunt, cùm domus Dei una
30 ſit & nemini ſalus niſi in Eccleſia eſſe poſſit) Hæc ille. Quamobrem Sancta Synodus ne magiſtratus ſæculares ex eo decreto anſam arriperent ſibi aliquam juriſdictionem vindicandi in materia excommunicationis providè ſtatuit per hæc formalia verba (Nefas autem ſit) ideſt ut Droſæus ait in methodo juris, impium, & execrabile, de

quo

quo ne fari quidem liceat (ſæculari cuilibet magiſtratui prohibere eccleſiaſtico judici, ne quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem revocet ſub prætextu, quod contenta in præſenti Decreto non ſint obſervata, cùm non ad ſæculares, ſed ad eccleſiaſticos hæc cognitio pertineat) Hæc ibi.

31 Sed nihilominus cùm in Curia Parlamenti Dolenſis relatum eſſet à Regis Secretario, quod Côcil. Tridentini decretis interdictus, & prohibitus erat uſus gladii excommunicationis pro contumacia, & executione ſententiarum eccleſiaſticarũ quotieſcumq; executio realis, vel perſonalis fieri poſſit, & quod ejus Majeſtas, ut tam ſancto Decreto effectum daret, voluerat ut omnes ſententiæ eccleſiaſticorũ judicum, quæ ipſo jure deberent exequutioni mandari, non obſtante appellatione, ſuſpendantur, donec obtentum ſit mandatum in Curia dicti Parlamenti, in qua declarabitur an ſit locus executioni reali, vel perſonali. Prohibuit Senatus Curiæ, ne aliqui ſe cenſuris non ſervata dicta forma laceſſerent ſub pœnis, &c. Sacra Côgregatio Concilii cenſuit hoc Decretum convellere juriſdictionem eccleſiaſticã contra Canones veteres, contra Concilium, quod dedit hoc arbitrium Epiſcopis, contra Bullam Cœnæ Domini, quæ eos excommunicat, qui quomodolibet impediunt juriſdictionem eccleſiaſticã: Regem autẽ, vel Senatum non potuiſſe ſibi quicquam juriſdictionis vindicare in materia excommunicationis. Si qui autem in ea abuſus irrepſerint, debuiſſe, conſulere Pontificem, ad quem ſolum ſpectat tollere eos: ideo Cardinales Vrſinus, & Senonenſis cenſuerunt mittendum Nuncium ad Regem: cæteri verò ne detegatur hoc negocium, & aliis de cauſis ſcribendum ad Nuncium ut alloquatur Regẽ cum informatione plena, quæ à Congregatione firmabitur, in qua adducantur rationes, quod hoc eſt contra Canones, contra Bullam Cœnæ Domini, contra ſervitium Dei, ſalutem illarum animarum, contra publicam utilitatẽ illius provinciæ, contra etiam privatum intereſſe ipſius Regis, quia hac via ei ſubtrahitur obedientia Regni, quia Hugonotti nihil aliud affectant, quàm evertere poteſtatem Epiſcoporum Catholicorũ. Ideoque inſtet omninò, & jubeat revocari hoc edictum, & aboleri, & abradi de libris, in quibus ſcriptum eſt: quod ſi rex ſe difficilẽ oſtendens, dicat expreſsè, Sanctiſſimum ſi viderit Regem non providiſſe, coactum iri exercere poteſtatem ſpiritualem contra Senatum Dolenſem.

Rationes autem, quibus mota eſt Congregatio ſeparatim ſunt adnotatæ manu Cardinalis Alciati in hanc formam.

32 (Tota materia excommunicationis eſt ſolius judicis eccleſiaſtici, cap. *Corripiantur* ubi gloſ. *24. qu. 3.* & cap. *Cum ab Eccleſiarum*, ubi gloſ. *de offic. Ordin.* Abb. *in rubr. de ſent. excomm. n. 3.* & quando excommunicatio minus ritè, rectève lata eſt ab ipſo judice eccleſiaſtico, ad ſolum Superiorem eccleſiaſticum pertinet hos errores corrigere, cap. *Per tuas*, cap. *Sacro*, *de ſent. excomm.* ubi Abb.

33 Idque præcipuè dicendum ſi facta ſit contra formam Decretorum Concilii, quorum obſervandorum cura mandata eſt tantùm Epiſcopis, & aliis Prælatis eccleſiaſticis; Reges autem, & alii Principes tantùm ſunt moniti, ut ad ea exequẽda Prælatis, cùm opus fuerit, auxilio ſuo adſint; & ſi quid in hoc difficultatis emerſerit, conſulendus eſt Summus Romanus Pontifex, ut Decreto ejuſdem Concilii ſancitum eſt *ſeſſ. 25, tit. de recip. & obſervand.* Præterea Concilium *d. cap. 3.* dicit, quod ſi executio realis, vel perſonalis hac ratione, ideſt propria auctoritate, & per proprios executores à judicibus eccleſiaſticis fieri non poterit, tunc anathemate ferire poſſunt: Ergo non hac forma, & modo, quo ſententiæ Regiæ. Item, hæc cognitio, & juriſdictio data eſt ab eodem Concilio judicibus eccleſiaſticis, etiam contra laicos, ut legitur d. cap. 3 ibi (Liceat eis in cauſis civilibus ad forum eccleſiaſticum contra quoſcunque etiam laicos) unde hæc manifeſta eſt uſurpatio eccleſiaſticæ juriſdictionis, propter quam uſurpantes incurrunt excommunicationem contentam in Bulla Cœnæ Domini, ut per ſumma Angel. *in verb. Excommunicatio V. caſu 28.*

34 QVÆRO, An ſi judex velit excommunicare contumaces ex cap. *3. ſeſſ. 25* Trident. Concil. ſit neceſſarium, ut conſtet ex actis realem, vel perſonalem executionem fieri non poſſe, an verò ſufficiat id extra judicium liquere.

35 Excommunicatio, quæ eſt pœnarum graviſſima, c. *Corripiantur, 24. q. 3.* à Synodo d. c. *3. verſ. Liceat.* tunc demum à judice ferri permittitur in contumaces, cùm nulla alia illis remedia proſunt: nec enim ſæviora ſunt adhibenda, cùm leviora ſufficiunt, S. Thom. *in 4. diſt. nct. 18.* Tabiena in *verb. Excommunicatio 1. n. 3. verſ. Vtrum excommunicatio poſſit infligi*: itaque ſi poſſet adverſus reos fieri realis, vel perſonalis executio, non eſſet deveniendum ad excommunicationem, ut in *d. cap. 3. verſ. Quod ſi executio*: non eſſe autem locum reali, vel perſonali executioni, videtur neceſſarium, ut conſtet ex actis, ad hoc ut judex ritè adhibere valeat excommunicationis remedium.

36 Primò enim judex ex ſeipſo nihil judicare debet, ſed ex auditis, viſiſque apud acta judiciorum ut colligitur ex cap. *Iudicet, 3. quæſt. 7.* & ſententiam ferre tenetur ex allegatis in judicio, & probatis, quæ ſibi ut judici nota ſunt, non autem ex his, quæ privatim, & extra judicium cognovit, gloſ. in cap. *1. de off. Ordin. in verb. ſecundum quod Canones*, Bart. in l. *1. num. 4. C. Vt quæ deſ. advoc. partium iud. ſup.* Feder de Sen. *conſ. 21. Numquid hæres, num. 2.* Covarr. *lib. 1. variar. reſol. cap. 1. nu. 1.* & ſcripſi plenius in cap. *Canonum ſtatuta, à nu. 52. ſupra de Conſtit.*

37 Secundò etiam notoria, quæ nulla indigent probatione, c. *De manifeſta, 2. q. 1* cap. *Evidentia, de accuſat.* l. *1. ff. de in integr. reſt.* tamen debet conſtare judici ut judici ex actis eſſe notoria, Felin. in cap. *Paſtoralis, n. 23. verſ. Limita primò de off. Ordin.* ergo longè magis debebit conſtare judicialiter non poſſe fieri realem, vel perſonalem executionem, ut judex poſſit devenire ad cenſuras.

38 Tertiò ubicumq; non licet procedere ad actũ, niſi aliqua præcedant, conſtare debet illa præceſſiſſe, ut actus geri validè poſſit, nec ſtatur aſſertioni agentis, ſicut probat Alex. *conſ. 101. num. 6. vol. 1.* ubi ait non ſtari aſſertioni Principis alicujus bona ob rebellionem publicantis, niſi de rebellione, vel cauſa ingratitudinis conſtet: cùm enim præcedere debeat cauſa, ob quam uti rebellis côdemnetur, non creditur Principi de cauſa, niſi aliter conſtet, quàm per ejus aſſertionem, ut not. DD in l. *Si forte, ff. de Cler. pec.* Itaque cum judex in caſu noſtro

noſtro ad cenſuras procedere non poſſit, niſi cùm locus nō fuerit reali, vel perſonali executioni cōſequitur debere id cōſtare in judicio legitimè, nec ejus aſſertioni eſſe quoad hoc fidem adhibendā.

39 Quartò hanc opinionem confirmant verba d. cap. 3. in quo excommunicationes illæ, quæ ad finē revelationis decernūtur penitus relinquūtur arbitrio judicis. At in cauſis judicialibus vult omnia remedia tentari, nec niſi in ſubſidiū ad cēſuras aditum patere, unde colligitur nō ſat habuiſſe Patres, ut extra judiciū ſciret judex cœtera remedia nō prodeſſe: nam potuiſſent etiā in hoc judicis arbitrium tribuere ſicut in ſuperiori fecerunt.

40 Et ita in tribunali Auditoris Cameræ uſus obtinuit: nec enim ibi aliter decernuntur cenſuræ, quam ſi ex legitimis probationibus apud acta cōſtet non eſſe locū reali, vel perſonali executioni.

Quare propoſito dubio, an ſi judex deficientibus cœteris remediis velit excommunicare contumaces ex decreto cap. 3 *ſeſſ. 25. ver. Quod ſi executio*, neceſſarium ſit, ut ex actis conſtet realem, vel perſonalem executionem fieri non poſſe; an verò ſufficiat hoc extra judiciū liquere: Sac Cōgregatio cenſuit non ſufficere, ſed neceſſarium eſſe, ut conſtet ex actis per relationem Nuncii.

41 Secundò Quæro, ſi duo ſint inſolidum obligati in forma Cameræ pro eodem debito, & contra unum tantùm poſſit deveniri ad executionem realem, vel perſonalem, an contra alterum, adverſus quem non poteſt fieri executio realis, vel perſonalis, poſſint ad inſtantiam creditoris in ſubſidium relaxari cenſuræ.

42 Præmittendum eſt, Primò poſt Conciliū Trid. & reformationem Pii V. practicam in obligationibus Cameralibus, de qua per Galeſ. *ad 2. par. q. 3. fol. 8.* ſecundum parvam impreſſionem abolitam eſſe: Nam prius debitor confitebatur debitum coram judice, & judex ex tunc condemnabat eū ad ſolvendum creditori, & conſentiente debitore ferebat excommunicationem ſub conditione niſi ſatisfaceret in termino, & tunc elapſo termino erat excomunicatus ſine alia monitione. Hodie juxta reformationem Pii V. judex præſenti, & ſe obliganti præcipit, ut die certa ſolvat, monens ſi ea die ſponte non ſolverit, nulla exinde facta perſonali citatione ad executionem contra ipſum procedet, & in ſubſidium ubi executio realis, vel perſonalis facile fieri non poterit, in ipſum tanquam contumacem, contemptoremq; ſui præcepti excommunicationem decernet, ut in Bulla 113. Pii V incip. *Inter illa*, in Bullar. *tom. 2. pag. 318.* unde infertur, ut etiamſi ſuſceptio cenſurarum validè proceſſerit coram judice competenti, non propterea cenſeatur ulla irrogata excōmunicatio, ſed dumtaxat præſtitus conſenſus excommunicationi ferendæ.

Deinde præmittendum ſecundum formam antiquam non eſſe locum quæſtioni, quia cùm ſupponatur lata ſententia excommunicationis, ſolū ſupereſt ejus publicatio ad effectum, ut excommunicatus evitetur ſecundum ea, quæ ponit Ga-

43 leſ. ubi ſupra de proceſſu ipſo *fol. 251. cum ſeq.* qua ratione Sac. Cōgregatio Concilii declaravit cum penſionariis non eſſe neceſſariò ſervandā diligētiam quam requirit Concil. c. *3 ſeſſ 25.* hi enim vigore clauſulæ in litteris Apoſtolicis inſertę elapſo termino ſententiā excomunicationis incurrūnt, nec agitur amplius de illis excommunicandis, ſed tantum de declaratoria in eos ferenda.

44 Tertiò, Præmittendum ſtante ſuſceptione cenſurarum, præcepto, & monitione ſecundum ſtylum hodiernum, cenſuras non eſſe relaxandas, ubicumque ex mente Concilii d *cap. 3.* executio realis, vel perſonalis fieri poteſt. Siquidem reformatio obligationis Cameralis ab ipſo Concilii decreto manavit; ac proinde excommunicatio in ſubſidium decernitur, & adhuc ipſius judicis arbitrio relinquitur per Concil. d *c. 3. in verſ. Quod ſi executio.* ibi (Tunc etiam anathematis mucrone arbitrio ſuo præter alias pœnas ferire poterit juncta l. *Non quicquid, de iudic.*

His præmiſſis cenſuras de rigore relaxari poſſe in reum contra quem executio realis, vel perſonalis fieri non poteſt, etiamſi alter reus ſimiliter in ſolidum obligatus ſolvendo ſit, & contra eum executio facilis ſit, videtur ſuaderi poſſe ex infraſcriptis.

Primò, quia quando duo ſunt obligati inſolidum, ſunt etiam duæ principales obligationes paris poteſtatis, l. *Si reus*, & l *Eadem in fine*, *de duob. reu*, nec una dependet ab altera: Ergo concurrentibus in unum requiſitis à Concilio, & ſecundum formam obligationis, cenſurarum relaxatio fieri poterit contra eundem. Requiſita à Concilio adſunt, quia ſupponitur contra eum executionem fieri non poſſe. Item adeſt debitum, obligatio Cameræ, præceptum iudicis, & monitio contra ipſum facta, nec non ipſius contumacia Quare ſi pœ-

45 na delicti tenere debet authorem, l. *Sancimus. Cod. de pœnis*, excommunicatio huic debita eſt ponderando pronomen *ipſum* in *dict. cap 3* appoſitum, quod eſt perſonaliſſimum, & demonſtrativum ad oculum, ut Bald ait *in conſ. 3. 4. Nobilis vir. n. 1. in fin. vol 5* Soccin Iun. *conſ 144. n 14 vol 3.*

46 Secundò ubi ſunt plures rei creditor poteſt exigere debitum à quo voluerit, l. *2 Cod. de duob reu*, nec auferenda ei eſt hæc electio, l *Exprimere*, *eodem tit.* At auferretur, ſi omiſſa via cenſurarum contra unum, teneretur invitus alium excutere ergo, &c.

47 Tertiò ipſe reus conventus utpotè principalis non poteſt opponere exceptionē diſcuſſionis, ut correus conveniatur. Alex *conſ 32 num. 12. vol 4.* Gabr. *comm. concl. lib. 3. de fideiuſſ concl. 7. n. 84. & n. 99. & concl. 2. in fin.* Ergo neque judex.

Quibus tamen non obſtantibus æquius videtur, & proprius ad mentem Concilii, ut quandiu alter correus ſolvendo eſt & contra eum executio fieri poteſt, abſtineat judex à cenſuris contra alterum Primò, quia cum re inſpecta una tantùm ſit obligatio correorum, l. *3. §. ubi duo eod. tit. & actio*, quæ ex obligatione oritur, ſit jus proſequēdi quod ſibi debetur; *Inſt. de action in prin* ſufficere debet creditori, ut à quocunque ſibi obligato debitum conſequi poſſit; ut ab actione ſubſidiaria; quæ ultimum affert præſidium, excludatur, arg. §. *Sciendum Inſtit. de ſat iſd. tutor.* Ergo ſimiliter judex abſtinebit à Cenſuris, quæ dumtaxat in ſubſidium decernuntur etiam in vim obligationis Cameralis.

48 Confirmatur, quia acceptio plurium reorum eſt remedium proviſum ab homine, & excommunicatio eſt remedium juris: Ergo quandiu poteſt eſſe locus remedio ordinario, non eſt confugiendum ad extraordinarium, Bart, in l. *3. in prin. de nov. oper. nunciat.*

Secundò

49 Secundò, antequam ad carcerationem debito-
ris perveniatur, excutiendus eſt etiam fidejuſſor
Roman. *conſ. 320. in princ.* ergo antequam inno-
detur vinculo excomunicationis unus reus, alte-
50 rius rei facultates excutiendæ erunt. Facit quia
Confidejuſſoris facultates aggregatæ cenſentur,
quando quæritur, an ſolvendo ſit principalis fi-
dejuſſor, l. *Si plures*, §. *Præterea*, *de fidejuſſor.* jun-
cto, quod ubi ſunt duo correi, partes quoque à ſin-
gulis peti poſſunt, quemadmodum à reo, & à fide-
juſſore, l. *3. de duobus reis.*

Tertiò, Per Concilium quandocumque in una
cauſa poteſt aliter fieri executio contra reos, à cẽ-
ſuris abſtinendum eſt, d. cap. *3* §. *In cauſis verò.*
At quando pro eodem debito duo ſunt obligati
in ſolidum, una cauſa eſt, & una obligatio: ergo
non poteſt non iniquum videri, ut uno ſuſtinente
cenſuras, nihilominus fiat, ſeu fieri poſſit pro
eodem debito executio contra alterum.

Non obſtat quod videatur auferri electio cre-
ditori, & quodammodo id, quod inductum eſt in
ejus favorem, in odium retorqueatur, quatenus
51 cogitur exigere ab eo, à quo forte nollet. Quia
advertendum eſt proviſionem, ſeu pactum homi-
nis non eſſe cauſam hujus excommunicationis,
ſed contumaciam, & delictum ſpreti præcepti ju-
dicis, ad tradita per DD. in cap. *P. G. de off. deleg.*
52 & declarat Galeſ. *in 2. par. q. 3. fol. 83.* unde judex
denegando hoc caſu excommunicationem ſuum
non tuum tibi denegat auxilium, juxta dictum
gloſſæ in l. *Sive apud acta in verb. Pacto, C. de tranſ-
53 act.* tex. in l. *Ex aſſe ff. ad Trebellian.* Non obſtat
quod ipſe reus non poteſt opponere hujuſmodi
exceptionem, quia judex ſupplet ex officio ſuo,
prout ſæpe facere debet, maximè ubi vertitur pe-
riculum animarum ad notata per Abbatem in cap.
In literis in princ. de reſtit. ſpoliat. Non obſtat quod
Concilium in verbis nihil diſponat expreſſe hoc
caſu, quia ſatis oſtendit in ſua ratione quid ob-
ſervandum & quanta cum circumſpectione hoc
remedio utendum ſit, cui concordat forma obli-
gationis, ſecundum quam ad cenſuras non deve-
nitur, niſi in ſubſidium, & ita reſolutum, ut in
ſubjecta declaratione videlicet. Præſuppoſito
quod ſint duo inſolidũ obligati in forma Cameræ
pro eodem debito, & quod contra unum tantùm
poſſit deveniri ad executionem realem, vel perſo-
nalem: An contra alterum, contra quem non po-
teſt fieri executio realis vel perſonalis, poſſint ad
inſtantiam creditoris in ſubſidium relaxari cenſu-
ræ: Sac. Congregatio cenſuit non poſſe.

54 Quæ deciſio videtur intelligenda juxta noviſ-
ſimam formulam obligationis in forma Cameræ
præſcriptam Conſtitutione Pii V. ſecundum quam
non irrogantur cenſuræ niſi in ſubſidium. Quod
ſi obligatio cõtineret præceptum de ſolvendo ſub
pœna excommunicationis ipſo jure juxta antiquã
formulam, ſecus eſſet, ut declaratur ex ſequenti
deciſione, edita tempore Cardinalis Alciati.

55 Cum Titius, & Mævius eſſent obligati inſolidũ,
& in forma Cameræ ad ſolvẽdum Sempronio cer-
tam pecuniarum quantitatem, & Titius ſolvendo
non eſſet, Sempronius contra eum ad cenſuras
procedere volebat. Sed cùm Mævius dives Sem-
pronio ſatisfacere poſſet, fuit dubitatum an Con-
cil. *3. ſeſſ. 25. In cauſis*, obſtaret Sempronio, ut con-
tra Titiũ ad cenſuras procedere non poſſet ex eo,
quod poterat ſibi à Mævio correo ſatisfieri,

Cum viſum eſſet Inſtrumentum obligationis, in
quo erat clauſula, quod lapſo termino incurrat
excommunicationem, ut in penſionariis: Sac. Cõ-
gregatio dixit, quod ſi ex inſtrumento obligatio-
nis in forma Cameræ, vel ex actu judiciario ſu-
ſceptionis cenſurarum appareat, quod validè, &
ab habente poteſtatem fuerit jam irrogata excõ-
municatio, ita ut nunc non agatur de irroganda
excommunicatione, ſed de declarandi tantùm,
jam irrogatam fuiſſe legitimè; ſicque ſit declara-
tio excommunicationis jam incurſæ: non intrare
tunc decretum Concilii. Quod ſi nulla excom-
municatio facta jam appareat, tunc intrare Con-
cilium, & locum habere, ut ſcilicet nõ imponatur
excommunicatio Titio, ſi aliunde poteſt creditor
ſuum conſequi, adjiciendum erit, quod etiam
ſuſceptio cenſurarum valida fuiſſet, non tamen
eſt excommunicatio facta, ſed ſolum præſtitus cõ-
ſenſus excommunicationi faciendæ à judice: &
ideo ſi nõdum facit judex, & creditori poſſit aliũ-
de ſatisfieri, debebit abſtinere, & ita elicitur ex
praxi, quæ ſervatur in ſuſceptione cenſurarum, ut
fiat per menſem diligentia, ſi aliunde, &c. & poſtea
relaxatur mandatum.

56 Tertiò, QVAERO, an *cap. 3 ſeſſ. 25* Trid. Cõ-
cilii, verſ. In Cauſis procedat in penſionariis vigo-
re literarum Apoſtolicarum, quibus inſerta ſunt
illa verba, elapſo termino, ſententiam excommu-
nicationis incurrat.

57 Ad hoc dubium Sac. Congregatio reſpondit,
non procedere, quia cum verb. *incurrat*, impor-
tet excommunicationem ipſo jure, Tiraquell *in
l. Si unquam in verſ. Revertatur. num. 145. & 146.
C. de revocandis donationibus* lata jam à Papa ſenten-
tia, Auditor Cameræ, & quilibet alius inferior
non poteſt non exequi ſententiam, & licèt Con-
cilium dicat in procedendo, intelligitur quando
judex ex ſe procederet, non quando Papa jam ex-
communicavit.

58 Quartò, QVAERO, Poſita deciſione Sacræ
Congregationis, qua declaratum fuit jus decer-
nendi excommunicationes, quæ pro rebus deper-
ditis, vel ſubtractis ferri ſolent quoad ſubditos
Abbatis exempti, & juriſdictionem quaſi Epiſco-
palem habentis non pertinere ad Epiſcopum, ſed
adeundam eſſe Sedem Apoſtolicam.

59 An hæc deciſio procedat in caſu, quo Abbas
habeat quidem juriſdictionem quaſi Epiſcopalem
in certa parte diœceſis, ſed appellationes ab eo ad
Epiſcopum interponantur.

60 Videtur reſpondendum non procedere: nam
inferior Epiſcopo poteſt habere juriſdictionẽ in
certa parte diœceſis duplici modo, prout nulla ju-
riſdictio penes Epiſcopum remaneat neque actu,
neque habitu, ut ſi ſit exemptus, & immediatè
61 ſubjectus Papæ, quo caſu data negligentia, vel im-
potentia ipſius, non ſuccedit in juriſdictione Epi-
ſcopus, ſed Papa Abbas in c. *Grave ad finem* per
illum tex. *de off. Ordin.* Felin. in cap. *Irrefragabili,
in princ. verſ. Declarat prædicta, eodem tit.* Et hoc
caſu propriè procedit deciſio Congregationis:
nam cùm Concilium ademerit inferioribus jus
decernendi hujuſmodi excõmunicationes, in
caſu impotentiæ illorum non debet ſuccedere E-
piſcopus nullam habens in eorum ſubditos juriſ-
dictionem neque in actu, neque in habitu, ſed
62 Papa, qui eſt judex ordinarius exemptorum. Do-
ctores in cap. *Si Papa, eod. tit.* & libr. gloſ. in cap.
Aucto-

Auctoritate, in verb. Sedis Apoſtolicæ, de privil. lib. 6.
Secundo modo inferior poteſt habere juriſdictionem actu, itaut habitu remaneat penes Epiſcopum, ut puta per privilegium, quod tribuat huic inferiori juriſdictionem, ſed eum non ſubjiciat immediatè Papæ, vel ſi hic inferior nõ habeat privilegium, ſed per præſcriptionem acquiſiverit juriſdictionem in certa parte diœceſis, quo caſu non poteſt eam ita præſcripſiſſe, ut conſtituat caput in eadem diœceſis parte, cùm una diœceſis nõ poſſit habere duo capita, ſed ita potuit acquiſiviſſe, ut ipſe ſit ſub Epiſcopo, & Epiſcopus ha-
63 beat univerſalem juriſdictionem habitu, ſecundum opinionem Hoſt. & Ant. de Butr. in c. *Cum contingat, de foro competen.* quam ibi ſequuntur Abb. *n 18.* Felin. dicto c. *Irrefragabili, in princ.* Balb. *de præſcript. in 1. part. 5. partis prin. qu. 11. n 9* Rota *deciſ. 114. n. 1. & 2.* In hoc ſecundo caſu cùm Concilium ademerit hujuſmodi inferiori jus decernendi excõmunicationes ad effectum revelationis, illud videtur pertinere ad Epiſcopum, & non eſſe neceſſe adire Sedem Apoſtolicam: nam hoc caſu juriſdictio habitualis, quæ eſt penes Epiſcopum operatur ut cum inferioribus vel non vult, vel non poteſt exereere juriſdictionem, in ea Epiſcopus ſuc-
64 cedat, & habitus reducatur ad actum, Abb. d. c. *Cum contingat, n. 13.* & in cap. *Cæterùm, num. 5. de iudiciis,* Balb. *ubi ſupra,* Nos verſamur in ſecundo caſu, quo juriſdictio habitualis eſt penes Epiſcopum, quia ut in dubio ſupponitur ab inferiori habente juriſdictionem in certa parte diœceſis ad Epiſcopum appellatur, qui recenſetur à DD. inter alios effectus juriſdictionis habitualis apud Epiſcopum remanentis, ut per Abb. in dicto cap *Cum contingat, n. 1.* Felin & Balb. in locis ſuprà citatis, & ex conſequenti adempta ei per Concilium juriſdictione hujuſmodi excommunicationes decernendi in illo jure Epiſcopus ſuccedit.

De Sentent. excom.

Cap. Cum voluntate.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatum alloquens in his, quæ pertinent ad ſalutem, etiamſi alia verba interponat, excommunicatus non eſt, & n. 8.*
2 *Prædicatores, præſertim qui aliter ſuſtentari non poſſunt, ab excommunicatis, & detinentibus aliena poſſunt eleemoſynam recipere, & n. 12.*
3 *Voluntate, & propoſito maleficia diſtinguuntur.*
Meretricem ancillam alienam recipiens furti non tenetur.
5 *In delictis primaria cauſa ſurgit à voluntate, & ab anima rationali.*
Maleficia an tranſcendant animum, & voluntatem.
Furtum æris, non auri committit, qui æs ſurripuit putans aurum ſurripere.
Pœnam ſtatuti participantis cum bannito non tenetur, qui cum eo participat, ut ad ſatisfactionem inducat.
Excommunicato an liceat communicare, in ſpectantibus ad ſalutem corporis.
Et quid in oratione, menſa, & cohabitatione.
12 *Excommunicatum alloquens converſionis cauſa an poſſit verba interſerere, quæ ad abſolutionem non faciunt.*
13 *Prædicatoribus an liceat abſque neceſſitate eleemoſynam recipere ab excommunicatis, & detentoribus rerum alienarum, & numero ſeq. uſque ad num. 27.*
14 *Eleemoſynas cur liceat recipere ab excommunicatis & furibus, non autem oblationes.*
15 *Viatores, & peregrini an in terra excommũnicatorum poſſint ab ipſis aliquid recipere.*
16 *Dictio,* præſertim, *quid importet, & n. ſeq.*
17 *Intellectus huius cap 1. & num. ſeq. uſque ad num. 24.*
18 *Neceſſitas excuſat à furto, & rapina.*
19 *Neceſſitatis tempore omnia ſunt communia, præſertim cibaria.*
20 *Prædicatores qui intelligantur quoad hoc ut poſſint accipere eleemoſynam ab excommunicatis, & detinentibus aliena.*
21 *Et cur liceat eis huiuſmodi eleemoſynas recipere.*
22 *Negotium ſufficit ab initio fuiſſe utiliter cœptum, licèt res effectum non habeat.*
23 *Negotiorum geſtores vivere debent ſumptibus eorum, quorum negotia utiliter gerunt.*
24 *Eleemoſyna licitè poteſt recipi ab excommunicatis, & peccatoribus etiam notorijs de rebus licitè acquiſitis.*
25 *Eleemoſynam de rebus reſtitutioni obnoxijs recipere non poſſunt non habentes officium prædicandi, niſi ob neceſſitatem famis.*
26 *Et quid in habentibus officium prædicandi.*
27 *Confeſſori an liceat aliquid accipere à pœnitente ex iniuſtè acquiſitis, & n ſeq.*
28 *Simoniæ ſuſpicione non caret accipiens pecuniam etiam ſponte oblatam in actu adminiſtrationis ſacramenti.*
29 *Clericum percutiens quibus caſibus in excommunicationem non incidat, & n. ſeqq.*
30 *Prælatis & magiſtris licet ſubditos, & ſcholares etiam in ſacris Ordinibus conſtitutos leviter percutere ſine incurſu excommunicationis.*
31 *Intellectus huius cap. in* §. Si qui verò.
32 *Membra honorabiliora exceptis gravioribus culpis non ſunt verberibus ſubjicienda.*
33 *Magiſter maiorem habet poteſtatem in diſcipulum, quam pater in filium.*
34 *Pater percutiens filium in ſacris conſtitutum incidit in ſententiam canonis.*
35 *Ordo ſacer an ius patriæ poteſtatis ſolvat, remiſſivè.*

1 CUM VOLUNTATE. Alloquens excommunicatum in his, quæ pertinent ad ſalutem etiamſi alia verba interponat, excommunicatus non eſt. Hoc dicit
2 primò Prædicatores, præſertim qui aliter ſuſtentari non poſſunt, ab excommunicatis, & detinentibus aliena eleemoſynam recipere poſſunt Hoc ſecundò. Tertiò ponit quoſdã caſus, quibus percutiens Clericum excommunicatus non eſt. Diviſio patet per paragraphos. Secunda ibi, *Prædica-*
3 *tores,* Tertia ibi *Si qui verò.*

Nota primò ex principio litteræ inſignem regulam in materia maleficiorum videlicet ex voluntate, & propoſito delinquentis maleficia qualificari, & diſtingui, ut hic. & in l. *Qui iniuriæ cauſa, in princip.* unde hæc regula deſumpta eſt, *ff de furt,* con-

concordant tex in l. 1. *ff. ad l. Cornel. de ſicariis*, ibi; Crimen enim contrahitur ſi & voluntas nocendi intercedit, & in l. eum qui duas, ff. ad l. *Jul. de adult.* ibi (In ea namque re non juris effectus, ſed animi deſtinatio cogitatur) & in l. *Verum*, *ff. de furt.*
4 ubi qui meretricem alienam ancillam rapuit, furti non tenetur, quia non factum quæritur, ſed cauſa faciendi: cauſa autem faciendi libido fuit, non furtum: unde ut notabiliter hic dicebat Anton. de Butr. *n. 3.* In delicto primaria cauſa ſurgit
5 à voluntate, & ab anima rationali; & ſic conſideratur voluntas in delictis, etiam prout temporaliter puniuntur, non autem ſimplex, & rude factū: ad hoc § *Contra animum*, *cum ſex capp. ſequentibus 50. diſtin.* cap. *Si virgo*, & cap *In lectum, 34 quæſt. 2.*
6 Ex his videtur inferri poſſe, ut maleficia voluntatem, & propoſitum non tranſcendant. Sed contra.
7 dicunt text. in l *Vulgaris* §. *Si quis æs*, *ff. de furt* ubi qui æs ſurripuit putans aurum ſurripere, comittit furtum non auri, quod ſurripere intendit, ſed æris, quod re ipſa ſurripuit: & ſic ſpectatur opus, non animus, & in l. *Qui ſaccum*, *ff. eod.* & in cap. *Qui ſaccum*, *50. diſtinct.* ubi qui ſaccum ſurripuit habentem pecuniā, furti actione tenetur, etiam pro ſacco, quamvis non ſit ei animus ſaccum ſubripiendi, in l. *Quoniam multa facinora*, *C. ad l. Iuliam*, *de vi publ.* & in cap. *Is qui mandat de homicid. lib. 6.* ubi mandanti aliquem verberari ſecuta mors imputatur, licèt expreſsè inhibuerit ne occideretur. Pro ſolutione vide hic plenè per Henr. Boich. *poſt princip.* ubi quærens an, & quando in delictis aliquis ultra propoſitum teneatur, ponit prolixam diſtinctionem, & materiam luculenter examinat ferè per tres columnas.
8 Secundò nota ſpecialem caſum, in quo comunicans excommunicato in excommunicationem etiam minorem non incidit, videlicet cùm eum alloquitur converſionis cauſa, etiamſi alia verba incidentia interſerat, ut hic eſt caſus, & docet D. Thomas in *4. ſentent. diſt. 18. qu. 2. art. 4. in corpore* dicens Eccleſiam inſtituiſſe excommunicationem non ad interitum, ſed ad medelam; ac proinde de his, quæ pertinent ad ſalutem, poſſe hominem licitè loqui cum excommunicato, & etiam alia verba interſerere, ut faciliùs ſalutis verba ex familiaritate recipiantur.
9 Hinc inferunt Anton. de Butrio, Abb. & Felin. omnes in *ſecundo notab.* ut ſi ſtatuto caveatur ut participans cum bannito certam pœnam incurrat: qui cum eo participat ut inducat ad ſatisfactionem, in pœnam ſtatuti non incidat: quod etiam firmat idem Butr. in cap. *Si aliquando*, *n. 5. ſupra eod.*
10 QUÆRO, cùm liceat excommunicato communicare in his, quæ pertinent ad ſalutem animæ, ut hîc dicitur, & in c. *Reſponſo ſupra eod.* quid in pertinentibus ad ſalutem corporis.

Videtur reſpondendum non licere, quia cùm hæc littera de uno concedat, à contrario videtur de alio negare, cap. *Diſciplina, 45. diſt.* c. *Per Eſaiam 1. qu. 1.* cap. *Qui ſitit.*, *33. qu. 5.* gloſ. in cap. *Qualis*, *in ver. Negatur, 25. diſt* cùm præſertim infirmitas corporis ſæpè proveniat ex infirmitate animæ, cap. *Cum infirmitas*, *ſupra de pœnit. & remiſſ.* & ita concludunt Doctores, & in ſpecie Card. *n. 1.* ſed hoc intelligit Ioan. Andr. *n. 1. in ver. Salutem animæ*, & Anchar. *num. 2. in ſecundo notab.* verum eſſe in eo, qui negligit, vel contemnit, ut in dicto

Proſp. Fagn. in 2 par. 5. lib. Decretal.

cap *Cum infirmitas*, aliàs ſecus.
11 Item QUÆRO, cùm hic permittatur participatio cum excommunicato in locutione, quid in oratione, menſa, & aliis, de quibus in cap. *Nuper*, *ſupra eod.*

Dic ſecus, imò & in locutione caveat participans à cohabitatione, cap. *Omnis*, *24. q. 1.* c. *Cum deſideres* §. *in fin. ſupra eod.* ſecundum Hoſtien. & Ioan. Andr. *hic n. 2 in verb Locutione*, & Card. *n. 1.* Quid autem juris ſit in ſcriptione, & ſalutatione, dic ut ſcripſi in cap. *Si aliquando*, *à nu 16. uſque ad finem*, *ſupra eod.* Hodie tamen in his ſervari debet Conſtitutio Concilii Conſtantienſis, de qua infra ſub *n. 24. verſ. Sed hodie.*
12 Item QUÆRO, cùm textus dicat in locutione cum excommunicato in pertinentibus ad ſalutem poſſe etiam incidenter alia verba interponi, quæ dicantur hujuſmodi verba incidentia.

Innoc. *hic in princip.* exponit incidentia, ideſt quæ nec ad abſolutionem, nec ad ſalutem faciunt, Sed Hoſt. *num. 2. in ver. Incidenter hoc temperat*, intelligens verba incidentia, quæ ad abſolutionem, & ſalutem non faciunt principaliter, ſed tamen inducunt, ut ſi quærat de uxore, & liberis, & præmittat dilectionem, quam habuit erga illum, & ejus genus, & his ſimilia. Et hoc videtur magis congruere litteræ, quæ admittit interpoſitionem verborum incidentium, ut alloquens apud eum magis proficiat. Et ſic videtur requirere, ut verba hujuſmodi aliquo modo ejus ſaluti conducant, licèt non principaliter, & cum Hoſt. tranſeunt Ioan. Andr *num. 2. in eodem verb* Henr Boich. *col. 4. in princ. verſ. Aut quæris utrum poſſit cum eo participare in locutione*, Anton. de Butr. *num. 11.* & Card. *num. 2.*
13 Tertiò nota in § *Prædicatores*, ab excommunicatis, & detentoribus rerum alienarum licitum eſſe Prædicatoribus eleemoſynam recipere: quod procedit de plano ſi Prædicatores in loco aliàs ſuſtentari non poſſint.

Sed QUÆRO num eis hoc liceat ceſſante neceſſitate.

Negant gloſ. *in verb Præſertim*, Innoc. *num. 2.* Hoſtien. *num. 1.* Ioan Andr. *num. 1. in gloſ.* præſertim Butr. *num. 5.* Card *in hoc* §. *num. 2 verſ. Nota de dictione præſertim*, Abb. *in 3. notab.* & *num. 6.* & Felin. *in 3. notab.*

Pro hac ſententia gloſ allegat cap. *Oblationes*, & cap *Quia in omnibus*, *ſupra de uſur.* ad idem text. in cap. *Non eſt putanda*, *1. q 1*, ubi Gregor. adducit illud *Proverb. 22. Hoſtiæ impiorum abominabiles, quæ offeruntur ex ſcelere.*
14 Sed hæc jura non admodum urgent, quia non loquuntur de eleemoſynis, ſed de oblationibus, quæ à tam malis, & famoſis perſonis non ſunt recipiendæ, ut notatur in cap. *Ex tranſmiſſa*, *ſupra de decim.* ſecundum Innoc. *hic nu. 1. verſ. Oblationes autem*, cum quo tranſeunt Hoſt. Io. Andr Henric. Boich & reliqui omnes. Ratio autem differentiæ cur eleemoſynæ recipiantur à perfidis, non autem oblationes, ea eſt ſecundum Innoc. & Doctores, quia oblationes fiunt in Eccleſia, in & publico, quæ prohibentur ne exinde peccator conſolationem ſuſcipiat, neve peccatum ipſius videatur Eccleſia publicè approbare: ſed eleemoſynæ fiunt in occulto, de quo nihil ad Eccleſiā, cap. *Sicut tuis*, *in fin. de ſimon.* Et quamvis nonnunquam etiam eleemoſyna fiat palam, nihilominus hoc eſt per

S acci-

accidens, nec propterea mutatur jus, de quo hic, quia ſemper natura eleemoſynæ conſideranda eſt, quæ fieri debet clam, ſecundum Hoſt *nu. 3. verſ. Et quid dices ſi eleemoſyna fiat in publico*, & Henric. Boich. *col. 4 circa med. verſ. Idem tamen eſt.*

15 Pro eadem ſententia videtur magis urgere c. *Quoniam, multos, 11. qu. 3.* ibi (Quicumque orator, ſive peregrinus, aut viator in terram excommunicatorum devenerit, ubi non poſſit emere, vel non habeat unde emat, ab excommunicatis accipiendi licentiam damus) Ex quibus verbis liquet ita demum licere aliquod ab excommunicatis recipere, ſi ſubſit neceſſitas: ad idem textus in cap. *Inter alia*, § *fin. ſupra eod.* ubi viatores, peregrini, & mercatores tenentur à communione excommunicatorum abſtinere niſi articulus neceſſitatis immineat.

16 Et tenendo hanc partem non obſtat dictio, *præſertim* hic poſita, quia ſecundum gloſ. exponitur ideſt maximè, & referri debet ad verbum *Prædicatores*, itaut ſit ſenſus, tempore neceſſitatis omnes poſſunt recipere eleemoſynam ab excommunicatis, præſertim Prædicatores: & hoc modo gloſ concordat cum Innoc & habuit bonum intellectum, licèt fuerit malè poſita, ut dicunt Butr. *num. 17.* & Abb. *num. 6.* vel certè ſecundum Innoc. dictio, *præſertim*, exponi debet, ideſt tantùm; quia Prædicatores non debent recipere eleemoſynam à talibus, niſi quando aliter ſuſtentari non poſſunt. Adde non eſſe novum ut hæc dictio ponatur pro *tantùm*, ut patet in cap. *Diſcretionem, ſupra de eo qui cogn. conſang. uxor. ſuæ*, in cap. *Licet, de foro competen.* & in l. *fin. ff. de iis, quæ in teſtam. delen.* & notat Calder. *conſ. 548. aliàs 3. de verbor. ſignific.*

17 Sed his non obſtantibus contrariam opinionē, videlicet Prædicatores poſſe eleemoſynam recipere ab excommunicatis, & detinentibus aliena, etiam ceſſante neceſſitate, efficaciter judicio meo probat hæc Decretalis non cavillando litteram. Primò in illis verbis (eleemoſynas licitè poſſunt ab illis recipere, præſertim ſi aliàs non valeant in illo loco ſuſtentationem habere: ponderanda eſt enim dictio *præſertim*, quæ importat idem eſſe ſi poſſint habere ſuſtentationem, cùm ex ſui natura ſit ampliativa caſus magis dubitabilis, cap *Ex litteris, il ſecond.* & ibi gloſ *fin. ſup. de homicid.* cap. *Illud*, ubi gloſſ. *in ver. præſertim, de præſumptione*, l. *Quod & tex.* juncta gloſ. *in eod. ver. ff. de lib. hom. exhib.* & notat Ioan. Andr *in addit. ad Specul. in tit. de teſte*, § *1. verſ Item excipitur quod eſt impubes*, ibi, *ſed nunquid fratres*: unde ſenſus eſt, Prædicatores eleemoſynā ab illis recipere generaliter, & indiſtinctè, ſed multò magis ſi in loco non valeant ſuſtentationem habere.

18 Deinde ſi hæc littera intelligeretur tantummodo in defectum neceſſariæ ſuſtentationis, fruſtra reſtringeretur ad Prædicatores, quia eo caſu non tantùm Prædicatoribus, ſed cuilibet permittitur accipere eleemoſynam à detentoribus rerum alienarum; quinimò & rapere, quia neceſſitas excuſat à furto, & rapina, cap. *Diſcipulos*, & ibi gloſ. *fin.* & cap. *Quidquid enim, de conſecr. diſtinct. 5.* & cap. *Si quis, ſupra de furtis.* Et eſt ratio, quia tempore

19 neceſſitatis omnia ſunt communia, cap. *Sicut hi, 47. diſtinct.* & maximè cibaria, l. *2.* §. *Cum in eadem navi, in fine ff. ad leg. Rhod. de iact.* & notat gloſ. præalleg. in d. cap. *Diſcipulos*, & gloſſ. *unica* in d. cap. *Si quis*, & tamen Innoc. *numero 2.* dicit quod hic ſtatuitur eſſe ſpeciale in Prædicatoribus ob rationem, de qua infra in quarto fundamento, *num. 21.*

20 Tertiò quamvis hoc cap. loquatur ſimpliciter de Prædicatoribus, & audientibus confeſſiones, tamen Doctores illud reſtringunt ad eos, qui prędicant, & confeſſiones audiunt ex officio, & ſic ad Præsbyteros Curatos, quibus unuſquiſq; proprius Parochianus tenetur confiteri, c. *Omnis, de pœnit. & remiſſ.* Rurſus hoc intelligunt de Vicariis Papæ, ſicut ſunt legati, arg. c. *ſupra de officio legati*, cap *fin. 23. diſt.* cap. *24. diſt* & de Epiſcopis viſitantibus, vel eorum vicariis ad hoc miſſis, c. *Inter cætera, ſupra de offic. Ordin* Ac demum de fratribus Prædicatoribus, vel Minoribus, qui habent univerſale officium prædicandi, & à Papa ſunt approbati, ut in Clem *dudum, de ſepul.* & in extravag. *Vas electionis, de hæret.* quinimò pro ipſis edita fuit hæc Conſtitutio, ut putat Hoſt. *hic num. 2. in ver. Vel confeſſiones*, & poſt eum Ioan. Andr. *n. 3. in eod. ver.* Butr. *n. 12.* & plerique alii.

At hujuſmodi reſtrictiones ineptæ eſſent, ſi hæc littera intelligeretur tantummodo in defectum neceſſariæ ſuſtentationis; quia eo caſu nedum ſacerdotibus curatis, & aliis prædictis, ſed cuilibet licitum eſt hujuſmodi eleemoſynas accipere, ut ſupra proximè oſtenſum eſt

21 Quartò, dum tex. determinat licere Prædicatoribus ab excommunicatis, & detinentibus alienas res eleemoſynam recipere, fundat ſe in ratione illa, quia in prædicationibus, & confeſſionibus quaſi gerunt cauſam, vel curam eorum, ad quos res ipſæ ſpectare noſcuntur, videlicet ſecundum Hoſt *n. 2* & Io. Andr. *n. 3* quia in prædicationibus oſtendunt res alienas ab eis illicitè occupari, & detineri, ac niſi reſtituant, pœnas æternas eis comminantur: & in confeſſionibus dicunt peccatum non remitti niſi reſtituatur ablatum, cap. *Si res aliena, 14 qu. 6* cap *Cum tu* § *1. ſupra de uſur.* quaſi dicat: quamvis a detentoribus rerum alienarum non liceat eleemoſynam recipere in detrimentū eorum, ad quos res ipſæ noſcuntur pertinere, tamen quia Prædicatores, & Cōfeſſores ſuadēt occupantibus illarum reſtitutionem; idcirco æquum eſt ut de iiſdem rebus recipiant eleemoſynā quaſi mercedem, & ſtipendium laborum, cùm gerant negocium eis utile: & hoc conſiderat gloſ. *4 hic*, & Hoſt *nu. 2. in verb. quaſi gerant*: dicunt enim Prædicatores hujuſmodi poſſe accipere eleemoſynas quaſi negociorum geſtores, quia illi, quorum res aguntur, licitè ab occupatoribus ſua recipere poſ-

22 ſunt. Et ſic iſti Prædicatores licitè ea recipiunt pro eleemoſynis: & quamvis res non habeat effectum, ſufficit ut ab initio negocium ſit utiliter cœptum, l. *Sed an ultro*, §. *is autem qui, ff de negoc. geſtor.* poteſt agere ad ſumptus, quos fecerit, ut

23 ibi dicitur. Idem notat Innoc *circa finem* dicens hoc caſu Prædicatores, cùm ſint negociorum geſtores, poſſe vivere de rebus eorum, quorum negocia gerunt: ſubdit tamen in hoc eos agere contra jus civile, ſecundum quod non debent propria auctoritate recipere ut l. *Extat, ff quod met. cauſ.* Item quia non poſſunt hoc agere contradicente ſpoliato, ut l. *ult. C. de negot. g. ſi.* Supradicta autem ratio, in qua tex. ſe fundat, & conſiderationes Doctorum apertè demonſtrant Prædicatores poſſe hujuſmodi eleemoſynas recipere etiamſi aliunde

habeant

habeant ſuſtentationem , quia non deben vivere
de proprio, ſed ſumptibus eorum, quorum nego-
tia utiliter gerunt.

Et hanc ſententiam ſatis clarè amplectitur
Ant de Butr. *hic n. 17.* exponendo gloſ. *verb. Præ-
ſertim*, ait enim (Gloſſa dicit optimè , nam ſi
ſubeſt neceſſitas, licitum eſt recipere Prædicato-
ribus, & non Prædicatoribus: ſi non ſubeſt neceſ-
24 ſitas, eſt licitum Prædicatoribus, non aliis) Con-
cludendo diſtingue. Aut quæritur an liceat elee-
moſynam accipere ab excommunicatis, & pec-
catoribus de rebus licitè acquiſitis, aut de illicitè
acquiſitis, & reſtitutioni obnoxiis

Primò caſu non tantùm Prædicatores, ſed etiã
quicunque accipere poſſunt eleemoſynam ab ex-
communicatis, & peccatoribus quantumcumque
notoriis; nam ad eas tenentur omnes c. *Non ſatis*,
in fin. 86. diſt & ſunt omnibus maximè ſuadenæ ,
ut ad pœnitentiam meriantur citius pervenire,
cap. *Deinde, 26. diſt.* ſecundum Innoc. *hic num. 1.*
Hoſt. *num. 2. in ver. Eleemoſynas* , Henr. Boich.
col. 4. ſuper, §. *Prædicatores, verſ. Si quæris utrum ab
excommunicatis*, & Card. *num. 2* licèt Hoſt *infr.
numero 5.* dicat nihil eſſe recipiendum ab excom-
municato , nec cum eo comunicandum in aliquo,
niſi in caſu à jure conceſſo, ut legitur, & notatur
in cap. *Si verè 1. reſponſ.* & cap. *Cum deſideres*, §. *in
fin. ſupr. eod.* & cum eo concordat Raymun. *hoc
titulo* §. *Trigeſimo nono ſuper ver. Nomine ipſius*, dicens
non licere accipere eleemoſynam ab excommu-
nicatis, niſi in caſibus exceptis , ſcilicet in caſu
neceſſitatis, & ſimilibus, quod tamen non cre-
dit eſſe reſtringendum ad extemam neceſſita-
tem , ſed ſufficere ad excuſationem ut indi-
geat, & non poſſit commodè , & de facili ha-
bere neceſſaria aliunde Et idem recitat Ioannes
Friburg. *in ſumm. confeſſ. hoc tit. quæſt. 117.* inci-
pien. QUÆRO *An liceat, &c.* & Aſten, *lib. 7.
tit. de perſonis communic. cum excommun. art. 5. in
princ.*

Sed hodie ceſſant hujuſmodi ambages , quia
ex conſtitutione edita à Martino V. in Conc. Con-
ſtantien. quæ incipit, *Ad evitanda*, licitum eſt cui-
libet participare cum excommunicatis, non tan-
tùm in temporalibus, ſed etiam in ſpiritualibus ,
& Sacramentorum adminiſtrationibus, præter-
quam in duobus caſibus, videlicet cum excomu-
nicati ſunt publicè denunciati , aut notorii cleri-
corum percuſſores, ut ſcripſi latiſſimè in cap. *1. in-
fra de ſchiſmat.* Unde ad hos caſus dumtaxat hodie
reſtringuntur Doctorum opiniones.

25 In ſecundò autem caſu ſcilicet cùm res ſunt il-
licitè acquiſitæ, & reſtitutioni obnoxiæ, Aut quę-
ritur de non habentibus officium prædicandi, &
iſtis non licet de prædictis rebus eleemoſynam
accipere, niſi ob neceſſitatem famis juxta textum
in cap. *Diſcipulos , de conſecr. diſt. 5.* & patet ex di-
ctis ſupra *num. 18. & ſequ.* de quo vide pleniùs
per Henr. Boich. in cap. *Pervenit , diſt. 1. verſ. Aut
quæritur de iniuſtè , & illicitè ſupra de decimis* , & in
26 cap. *Ex eo*, §. *Cum igitur de pœnit. & remiſſ.* Aut quæ-
ritur de habentibus officium prædicandi, de qui-
bus loquitur hoc capitulum. Et iſti ſi aliunde non
habeant ſuſtentationem , abſque dubio poſſunt
eleemoſynam accipere etiam de illicitè acqui-
ſitis , ut hic eſt caſus, & in hoc conveniunt om-
nes. Si verò aliunde ſuſtentationem habeant,
tunc ſunt opiniones, Innoc. *num. 1.* dicit eleemo-
ſynas nominatim non eſſe recipiendas de illicitè
quæſitis, & exponit verbum *Præſertim* , ideſt *tan-
tùm* , & hoc eſt tutiùs ſecundum Hoſt, & alios ſu-
pra *cit. n. 3.* Contrarium tamen videtur verius in
puncto juris, ut conſtat ex dictis *à num. 17.*

27 Quartò nota in eod. §. *Prædicatores* , ſecundum
Abb. *in 4. notab.* Sacerdotem licitè recipere ali-
quid eleemoſynæ à pœnitente, etiam ſi illud ſit
injuſtè quæſitum, & ſubjectum reſtitutioni. Hoc
ego intelligo cum duobus temperamentis. Pri-
mum eſt ut ſacerdos aliàs non valeat in eo loco
ſuſtentationem habere, prout intelligit Felin. *ver.
Item nota quod audiens in confeſſione.* Et hoc ſi ſequa-
mur opinionem Innoc. de qua in præcedenti no-
tabili; nam hæc littera ſub ead. clauſula determi-
nat Prædicatores, & Confeſſores. Sed de Prædi-
catoribus intelligitur in caſu neceſſitatis tantùm,
ſecundũ Innoc. Ergo & in Confeſſoribus, ut utrũ-
que determinabile uniformiter determinet , ad
l. *Iam hoc iure , § fin ff. de vulgar. & pupillar.* & l.
28 *final. Cod. de ſent.* cum ſimilibus. Alterum eſt ut
hujuſmodi eleemoſynam accipiat extra Sacra-
mentum pœnitentiæ, alioquin ſi illam reciperet
in ipſo actu audiendi confeſſionem , non careret
ſuſpicione ſimoniæ, arg. cap. *Conſtitutus de tranſ-
act.* & l. *Unica, ff. ad* l. *Iul. de ambitu* Opus enim per
ſe laudabile ratione temporis reprobatur, ne ma-
lignandi occaſionem præbeat, Ideoque quamvis
opus pietatis ſit nummos in concham mittere pro
ſuſtentatione miniſtrorum , & manutentione lu-
minarium Eccleſiæ ; tamen id reprobatur tem-
pore, quo baptizandus offertur, ne ſacerdos, quod
gratis accepit, pretio diſtrahere videatur, ut dicit
tex. in cap. *Emandari , 1. quæſt. 1.* præſumitur enim
ſimonia, ut ibi notat gloſ. 1. Hugo, Archid. & Do-
ctores, & ſecundum communem intellectum ha-
bet locum ille tex. etiam in his , quæ ſpontè offe-
runtur , quia in ipſa collatione Sacramenti nec
ſpontè oblatum licet accipere.

29 Ultimò nota in §. *Si qui verò* ſex caſus, in qui-
bus percutiens clericum non incurrit ſententiam
Canonis, quos præſtringit gloſſ. *in ver. De familia*,
& unà cum aliis pluribus continentur in ſequen-
tibus carminibus poſitis ab Hoſt *num. 12.* videli-
cet *Officium*, ut hic in textu, & in cap. *Univerſitatis* ,
§. *laici* , & cap. *3. reſponſ. 1. & §. 1 ſupra eodem* &
Zeluſque , ut *hic* & in cap. *Veniens ſupra eod. in* &
eſt ſimile in l *Apud Labeonem* , §. *Adjicit , ff. de in-
iur. Pater , Doctorumque Propinquus* , de quibus
ſimiliter probatur hic. *Affectus* ſcilicet *matris* ,
filiæ , ſororis , & uxoris , cap. *Si verò , ſupra eod.*
& *inf.* §. *fin. Dominus* familiam corrigens , ut hic
Vis , hic caſus reſpicit inferentem vim *cap. 3.* §. *Si
verò. ſupra eod* & enormitatibus ſe immiſcentem,
cap. *Perpendimus*, & cap. *Cum non ab homine , ſu-
pra eod* Et *correctio* , hic caſus reſpicit levitatem
reprehenſibilem clericorum, & omnes caſus qui
ipſos incorrigibiles reddunt trina motione præ-
miſſa , cap. *Contingit* , & cap. *In audientia , ſupra
eod. ludus* , ſupra cap. *1.* §. *1. in fin. Quiſque ſit exce-
ptus* , ſcilicet à pœna canonis. *Si ſit moderamine
ſeptus* ; ideſt niſi ſit enormis exceſſus , & niſi in
defendendo excedatur modus. Ita Hoſt. qui eoſ-
dem caſus latius explicat in ſumm. *hoc tit.* §. *quis poſ-
ſit ſuc.* §. *Super illo autem canone*, & eum totidem ver-
bis ſequuntur hic Io Andr. *n. 8* Butr. *n. 23* Cardin.
in hoc §. *Si quis vero, n. 3* Alios verſus poſuit Abbas
Antiquus, quos recitat Io. Andr. *circa finem.*

Neq; verò circa hoc aliquid novi ſtatuit Conc. Trid. in *c. 6 ſeſſ. 23.* quia decretum illud loquitur de privilegio fori, non autem de privilegio Canonis, ut ſæpius fuit reſolutum: unde percutiens Clericum carentem requiſitis ibi præſcriptis, incidit in ſententiam Canonis ad eum modum, quo ante Concilium incidebat.

30 In gloſſas *in ver. de familia* pondera hanc gloſ.
prope fin. quæ notabiliter vult, ut Prælatis, & Magiſtris liceat ſubditos, & ſcholares etiam in ſacris Ordinibus conſtitutos leviter percutere ſine incurſu excommunicationis.

31 Et dictum gloſſæ efficaciter probatur in hoc §.
Si qui verò: nam in princ. ubi textus loquitur de
percutientibus ratione officii, quod in Eccleſia
obtinet, ac de Clericis ſenioribus, qui zelo devo-
tionis percutiunt Clericos turbantes divina offi-
cia, adjicit illa verba, *In minoribus Ordinibus con-*
32 *ſtitutis*: nã membra honorabiliora, exceptis gra-
vioribus culpis, non ſunt verberibus ſubjicien-
da, *cap. Cum beatus, 45 diſt.* gloſ. *hic in ver. In mi-*
noribus, Hoſt. *nu. 8.* & ſimiliter in fine ubi agit de
correctione familiarium, & propinquorum, ad-
dit verba, inferiorum graduum. at verò in me-
dio ubi agit de Prælatis, & Magiſtris, non reſtrin-
git ſe ad Clericos in minoribus, ſeu inferiorum
graduum, ſed ſimpliciter loquitur de ſubditis, &
ſcholaribus, innuens propterea licitum eſſe illos
correctionis cauſa moderatè percutere, ſive ſint
in minoribus ſive in ſacris Ordinibus, & ita poſt
gloſ. firmat Hoſt. *n. 8. in ver. Prælationis*, dicens:
Iſti (ſcilicet Prælati, & Magiſtri) etiam majores,
& conſtitutos in ſacris leviter corrigere poſſunt,
allegat text. in cap. *Ea quæ, ſupra de ſtat. Monach.* c.
fin. de Regular. cap. *Ut famæ*, §. *Laici*, & cap. *Ex te-*
nore, § *fin. ſupr. eod.* & ſequuntur Io. Andr. *n. 8. verſ.*
Et ibi, & magiſtris Butr. *nu. 22.* Anchar. *nu. 6* Card.
in *hoc* § *Si qui verò* *n. 3. verſ. 33.* & ibi magiſtris, &
33 Fenn. *circa med. verſ. Secus à Prælato*, vel à Magi-
ſtro. Idem tenet gloſ. in cap. *1 in ver. Et à Magi-*
ſtris, 23. q. 5. quæ propterea hinc infert majorem
poteſtatem habere Magiſtrum in diſcipulum,
quam patrem in filium, quia Magiſtrum poſt ſa-
crum Ordinem adhuc habet eum in poteſtate, ut
hic, & in cap. *Super eo, ſupra eod.* ſed patri datur po-
teſtas corrigendi filium quouſque ſacrum Ordi-
nem receperit.

34 Gloſ. ultima ponderando illa verba *Inferiorum graduum*, colligit à contrario patrem, qui correctionis cauſa verberat filium in ſacris Ordinibus conſtitutum, incidere in ſententiam Canonis: & in hoc gloſ. communiter approbatur, licèt Barthol. Brixien. *in ſuis quæſtionibus venerabilibus, quæſt. 87.* & quidam alii ex antiquis contrarium ſenſerint, ut *hic* per Abb. *num. 8.* & ſcripſi pleniùs in cap. *Indecorum, num. 47. verſ. Infertur ſecundò, ſupra de ætate, & qualit.*

35 Deinde gloſ. hinc deducit ſacrum Ordinem liberare à patria poteſtate, quia liberat à ſervili, quod plus eſt, *Si ſervus, ſciente 54. diſt.* ſed in hoc ſecundo dicto gloſ. communiter reprobatur, ut dixi in d. cap. *Indecorum, à num. 17. uſque in fin.* ubi pleniſſimè diſputavi hunc articulum, an Ordo ſacer jus patriæ poteſtatis ſolvat.

De Verborum ſignificatione.

Cap. Olim.

SVMMARIVM.

1 *Privilegiorum verba ſunt interpretanda largiſſimè.*
Declaratur n. 15.
2 *Privilegium quandoque appellatur beneficium.*
3 *Beneficia Principum ſunt latiſſimè interpretanda, & num. 12.*
Declaratur num. 13. & 14.
4 *Beneficium in genere quid ſit.*
5 *Beneficii appellatione an veniat privilegium, & reſcriptum, & num. 13.*
6 *Beneficium ſtricte ſumptum quid ſit.*
7 *Privilegium quid.*
8 *Privilegio fruſtra impetratur, quod iure communi competit.*
9 *Reſcriptum quid ſit, & quid impetretur.*
10 *Reſcripta contra ius elicita non valent.*
11 *Reſcriptum quotuplex, & an beneficium, vel privilegium dici poſſit.*
12 *Principis liberalitatē temerarium eſt in diminutionem interpretari.*
13 *Beneficium Principis, quatenus concernit præiudicium tertii, ut privilegium debet ſtrictè interpretari.*
14 *Verba etiam in beneficiis Principum tenaciſſime obſervari debent.*
15 *Privilegia quatenus concernunt præiudicium concedentis, ſunt latiſſimè interpretanda.*
16 *Verba generalia, & indefinita in præiudicium concèdentis ad futura extenduntur.*
17 *Eccleſia Romana non præſumitur in ſui præiudicium voluiſſe quemquam privilegiare.*
18 *Privilegii verba in præiudicium tertij ſunt ſtrictè accipienda.*
19 *Nec extenduntur de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, etiam ex maioritate rationis.*
20 *Receſſus omnis à iure communi eſt odioſus.*
21 *Interpretatio in dubio fit pro iure communi, quando concurrit cum privilegio*
22 *Privilegium recipit interpretationem paſſivam à iure communi.*
23 *Privilegia etiam contra tertium ſunt latè interpretanda quatenus patitur verborum proprietas.*
24 *Privilegium etiam in præiudicium alterius debet latè interpretari, ut aliquid conferat.*
25 *Item favore divini cultus.*
26 *Privilegium contra legem communem debet ſtrictiſſimè interpretari.*
27 *Secus ſi contra ſtatutum, vel conſuetudinem.*
28 *Reſcripta ad lites ſunt interpretanda ſtrictiſſimè.*
29 *Lites ſunt potius reſtringendæ, quàm ampliandæ.*
30 *Interpretatio fit contra eum, qui potuit legem apertius dicere.*
31 *Reſcripta ad beneficia ſunt ambitioſa, & ſtrictiſſimè intelligenda.*
32 *Privilegia in dubijs recipiunt intellectum ſecundum intentionem concedentis.*
33 *Infamis eſt, qui reſcriptum Principis aſtutè, vel malitioſè interpretatur.*
34 *Privilegij interpretatio pertinet ad Principem concedentem.*

Citatio,

35 *Citatio, vel præſentia partis an requiratur in modificatione, vel interpretatione privilegij.*
36 *Diſtributiones quotidianæ debentur privilegiato ſuper fructibus in abſentia percipiendis, ſi reditus omnes in his diſtributionibus conſiſtant, uſque ad num. 41.*
Intellectus huius cap. ibidem, & num ſeqq.
37 *Canonia non datur ſine præbenda.*
38 *Diſpenſatus ſuper fructibus in abſentia percipiendis habetur pro præſente, non autem pro intereſſente.*
39 *Papa non conſuevit reſcribere, ut Canonici abſentes habeantur pro intereſſentibus.*
40 *Canonico ex iuſta cauſa abſenti debentur poſt Concilium Tridentinum duæ tertiæ partis quotidianarum diſtributionum, ſi nulli ſint fructus à diſtributionibus diſtincti.*
41 *Manualia beneficia quæ dicantur, & n. 44.*
42 *Talis intereſt divinis officiis pro denario, qui non intereſſet pro Deo.*
43 *Canonicus, qui pro lucrandis quotidianis diſtributionibus intereſt Choro an ſimoniam committat.*
44 *Diſtributiones quotidianæ quæ ſint, & quibus nominibus appellentur, & num. 48.*
45 *Diſtributiones quotidianæ an dicantur reditus illi, qui in fine anni dividuntur pro rata ſervitii cuiuſque horæ, & num. ſeqq. uſque in fin.*
47 *Seminario non eſt contribuendum ex diſtributionibus quotidianis, & num. 64.*
48 *Fructuum appellatione non veniunt quotidianæ diſtributiones.*
49 *Diviſio proventuum in fine anni fit gratia commodioris ſolutionis.*
50 *Diſtributiones quotidianæ non lucrantur abſentes ſtudiorum cauſa, nec valet contraria conſuetudo.*
51 *Et quid ſi nulli ſint fructus à diſtributionibus diſtincti.*
52 *Et quid poſt Concilium Tridentinum.*
53 *Diſtributiones duplices an debeantur obtinenti in eadem Eccleſia dignitatem cum Canonicatu.*
54 *Decimæ Papales, & ſpolia an deducantur ex diſtributionibus quotidianis.*
55 *Et quid ſi reditus omnes in diſtributionibus conſiſtant.*
56 *Conſuetudine, vel Conſtitutione Eccleſiæ an poſſit induci, ut divinis intereſſentes non lucrentur quotidianas diſtributiones.*
57 *Conſtitutio Eccleſiæ ut abſentes per quinquaginta vices amittant integras diſtributiones quotidianas, an valeat.*
58 *Diſtributiones quotidianæ ad quem finem inſtitutæ fuerint.*
59 *Inducta ad augmentum divini cultus non debent operari diminutionem.*
60 *Diſtributiones quotidianæ, in quibus univerſi reditus conſiſtunt, in materia favorabili, & privilegiatæ ſuccedunt in locum præbendæ.*
61 *Secus in materia odioſa, & reſtringibili.*
62 *Fidei profeſſionem non emittentes an perdant diſtributiones quotidianas, in quibus univerſi reditus conſiſtunt.*
63 *Diſpoſitio partim favorabilis, & partim odioſa reſtringi debet quatenus præiudicat tertio, vel cultui divino.*
64 *Seminario non eſt contribuendum ex quotidianis diſtributionibus, etiamſi dividantur in fine anni,* *& in illis univerſi Capituli reditus conſiſtant.*

Proſp. Fagn. in 2. par. 5. lib. Decretal.

OLIM. Verba privilegiorum ſunt interpretanda largiſſimè. Hoc dicit ſecundũ 1
Io. Andr. Card. & Anchar. Secundum alium intellectum. Verba privilegiorũ quæ conſonant juri communi, ut beneficia, latiſſimè ſunt interpretanda. Dividitur in duas partes. Primò ponit mandatum. Secundò ipſius interpretationem, & ejus cauſam. Secunda ibi, *quia verò.*

Nota primò privilegium appellari beneficium,
2 ut patet ibi, *cum beneficia*; & ſigna textum contra nonnullos tacito nomine hic relatos à Io. Andr. *n 9* qui reprehendunt gloſſas, quę privilegia contra jus conceſſa vocant beneficia, dicentes beneficia propriè eſſe liberalitates, & gratias præter jus, pro quibus facit c. *Cum dilecti, de donat* ubi ponuntur eademmet verba, quæ habētur hic in verſ. *Cum beneficia*, & tamen textus ibi loquitur de donatione gratuita, ſed gloſſæ prædictæ, ut inquit Io. Andr. defenduntur per hunc textum, & per Decretalem *Ordinarii*, §. *Si vero*, *de offic. Ordin. in 6.* ubi diſpenſatio ſuper pluralitate dicitur beneficium: ad idem textus in cap. *Quia circa de privileg.* ubi exemptio à ſolutione decimarum Epiſcopalium ſimiliter beneficium appellatur.

Secundò nota ex littera beneficia Principum
3 eſſe latiſſimè interpretanda, concordat d. c. *Cum dilecti*, *in fin.* cap. *Per tuas*, *de donat* & l. *fi. ff. de Conſtit. Princip*, cum aliis hîc allegatis in gloſ. *ultim.* de hoc notatur in cap *Cauſam*, *infra eod.* ſecundum Innocentium.

Sed pro pleniori doctrina dicendum eſt ſecũ-
4 dum Doctores, præſertim Io. Andr. *nu 9.* Butr. & Abb. *n. 7.* beneficium eſſe nomen generis: & hoc modo nihil eſt aliud beneficium, quàm benevola actio tribuens gaudium capientibus, ut diffinitur in *tit. In quib. cauſ. feud. amitt. verſ. Beneficium*, *in uſib. feudor.* & notat Io. Andr. in cap. *Ad aures*, *de pœnis*, & DD. *hic* Beneficium ut genus eſt, dividitur in beneficium propriè ſumptum, & ſic aſſumit
5 nomen ſpeciei, ſicut de arrogatione, & adoptione dicitur in l. *3. ff. de iuriſdict. omn. iudic.* & in l, *1. ff. de adoption.* Item dividitur in privilegium, & in reſcriptum: & ſecundum hoc, omne privilegium, & reſcriptum poteſt appellari beneficium, ſed non è converſo. Si beneficium accipiatur ut ſpecies,
6 & ſic in ſtrictiori ſignificatione, aliud eſt beneficium aliud privilegiũ, & aliud reſcriptum: nam beneficium eſt actio benevola præter jus, ſecundum Io. Andr. *ubi ſupra*: unde donatio beneficium dicitur in præalleg. c. *Cum dilecti, de donat.* Vel ſecundũ Abb. *n. 7.* beneficium dicitur liberalitatis quædã, ſeu gratia conceſſa ſine alterius præjudicio præter jus commune; & idem recidit quod ait Butr *d. numero. 7.* videlicet beneficium ſtrictè accipiendo eſſe quando aliquid conceditur ex largitate concedentis, non ad præjudicium alterius, vel juris, ſed ad præjudicium concedentis tantùm.

7 Privilegium dicitur lex privata, c. *Privilegium*, *3. diſt* c. *Abbate*, *infra eod.* cum concord. & dicitur jus privatum, vel ſingulare, quia eſt contra jus commune, l. *Ius ſingulare*, *ff de legib.* l. *1. in fine*, *ff. ad municip.* quapropter ubi ſcriptum eſt jus commune, à quo Princeps aliquem eximit, illud eſt privilegium propriè; & dicitur actio bona cõtra jus, ſecundum Io. Andr. *nu. 10.* & ita ſumitur *ſupra de privi-*

8 privileg. per totum. Ideoque dici ſolet, quod jure
communi competit, fruſtra per privilegium im-
petratur, l. 1. C. de theſaur. lib. 10.
9 Reſcriptum ſecundum Io. And. n. 11. dicitur bo-
na factio ſecundum jus; & ſic ſumitur ſupra, de re-
ſcript. & C. de diverſ. reſcr. in rubro, & nigro: impe-
tratur enim ad juris obſervantiam, ut impetranti
10 fiat juſtitia, & ideò dicit lex canonizata, non va-
lere reſcripta, contra jus elicita, c. Reſcripta, 25. q.
2. plenè Oldrad conſ. 326. Quod articuli, n. 1. in fine,
verſ. Cum etiam ſit legale. Item reſcriptum ſecun-
11 dum Anton de Butr. n. 7. eſt in duplici differentia:
quandoque enim datur ad lites, & hoc poteſt ap-
pellari beneficium, ſed certo reſpectu poteſt dici
privilegium, quia ſcilicet emanat in præjudicium
poteſtatis ordinariæ: quandoque datur reſcriptũ
ad beneficia, & tunc poteſt ſimiliter dici benefi-
cium, ſed certo reſpectu privilegium, quia ema-
nat ad poteſtatem Ordinario adimendam.
12 Quibus præhabitis, cùm quæritur qualis inter-
pretatio in prædictis facienda ſit, conclude bene-
ficium ſtrictè ſumptum, & prout eſt ſpecies, eſſe
largiſſimè interpretandum, ut in juribus hic alle-
gatis in gloſ. ultima: nam temerarium eſt, & abſur-
dum liberalitatem Principis in diminutionẽ vel-
le interpretari, ut l. Hac ſaluberrima, C. de agen. in
reb. lib. 12. & ita præter DD. hic, reſpondit Oldrad.
conſ. 300. in princ. incipien. Factum tale eſt, Magiſtro,
ubi hoc extendit pluribus modis Abb. conſ. 101. in
quæſt. in fin. n. 11 lib. 1 Anchar, conſ. 245. Pro clariori,
in princ. & n. 3. Alex conſ. 160. Viſo themate, n. 3. verſ.
Secundò præſuppono, lib. 2.
13 Non me latet multos ex Doctoribus hoc limi-
tare ut non procedat quando beneficium Princi-
pis redundaret in præjudicium tertii, ut in ſpecie
Oldrad. conſ 50 Gratia, in fine, verſ. Non obſtat, An-
char. conſ. 161 Viſo diligenter, in princ. Io. de Imo-
la, conſ. 121. n. 2. Iaſon multa cumulans in l. fin. n. 19.
& ſeq. ff. de Conſtit. Princip. Alex. conſ. 215. Non ob-
ſtat, n. 4 & ſeq. verſ. Item licet, lib. 7. & Anton.
de Butr. hic n. 7. verſ. Modò ſi quæritur, ubi dicit be-
neficium Principis eſſe latè interpretandum, quã-
do non præjudicat alteri, nec privat legẽ, ſed ſo-
lum concernit præjudicium concedentis. Imò in-
certus Author poſt regulas Socini reg 1. ponit hãc
regulam, videlicet: Beneficiũ Principis in præju-
dicium tertii ſtrictè interpretandum, eámque am-
pliat ſex modis, & limitat decem Sed tamen Do-
ctores citati, & paſſim alii, qui ſic loquuntur, ac-
cipiunt beneficium non ſtrictè, prout eſt benevola
actio præter jus, & conceditur non ad præjudiciũ
alterius, vel juris, ſed ad præjudicium conceden-
tis tantùm, ut idemmet Butr fatetur d n. 7. verſ. Ta-
men ſtrictè loquendo, & dictum eſt ſupra n. 6. ſed u-
ſurpant nomen beneficii in latiori ſignificatione
pro privilegio, vel reſcripto: & ita etiam intelli-
gi debet Butr. dum loquitur de beneficio, quod
privat legem: hoc enim non congruit beneficio
ſtrictè ſumpto, ſed prout ſonat privilegiũ: quod,
ut idem Butr. dixerat paulò ante, eſt quod con-
ceditur contra legem, & privat legem; nam ſecũ-
14 dum aliquos dictum eſt privilegium quaſi pri-
vans legem. Itaque ſtatuitur generalis concluſio
ut in beneficio ſtrictè ſumpto latiſſimè ſit inter-
pretandum, ita tamen ut verba tenaciſſimè ob-
ſerventur, & concurrant alia, quæ ponit Ludovic.
Roman. in conſ. 89. Viſis iis, n. 4.
15 In privilegiis verò diſtingue ſecundum Docto-
res. Aut agitur de præjudicio ſolius concedentis;
& contra eum fit latiſſima interpretatio Text. eſt
in c. Quia circa, de privil. ubi gloſ. fin reddens ra-
tionem, ideo, inquit, in privilegiis contra dan-
tem fit interpretatio, ne excogitata fraude ſuæ
obviet liberalitati, c 1. 16. q. 2. l. Si quis argentum,
§. fin. Cod. de donat. & ita tenet Feder de Sen. conſ.
61. n. 2. verſ. Non obſtat, Abb. conſ. 70. Id de jure,
in fi. lib. 2. Alex. conſ. 110. Adeò gravis, nu. 10. verſ.
16 Quia privilegium, lib. 6. & DD. hic. Et propterea
in præjudicium concedentis verba generalia, &
indefinitè prolata ad futura extenduntur, ut eſt
caſus in d. c. Quia circa, & ibi notat gloſ. ult. &
Calderin. conſ. 527. circa fin. aliàs 12. de privil. &
17 Guido Papa deciſ. 489 Fallit in privilegio conceſ-
ſo ab Eccleſia Romana, quæ in ſui præjudicium
non præſumitur voluiſſe quemquam privilegia-
re, text. eſt in c Cum inſtantia, cum ſua gloſſa in
ver. Non credimus, de cenſib. quem ad hoc dicit nota-
bilem Ludov. Roman. conſ. 498. In caſu, nu. 8. verſ.
Quinta ratio.
18 Aut agitur de præjudicio tertii, vel juris com-
munis, & fit ſtricta interpretatio, c Relatum, de
præben. & c. Archidiaconum Florentinum, 85. diſt. gloſ.
ult. & DD. hic, Roman. conſ. 180. Si admittimus, in
fin. Alex d. conſ. 110. n. 10. & ſeq lib. 6 verba e-
nim privilegiorum ſecundum Innoc. ita ſunt in-
terpretanda, ut non trahantur ad iniquum gra-
vamen alterius, l. Ex facto, ff. de vulg. & pupill. &
ut inquit Oldrad. conſ. 168. Quæſtio eſt, in princ. n. 1.
verſ. Sed in contrarium: privilegium civiliter, &
temperatè eſt intelligendum, ita ut quantò minus
fieri poſſit, juri alieno præjudicet.
19 Quod adeo verum eſt, ut neque ex identitate,
imò neq; ex majoritate rationis privilegium ex-
tendatur de caſu ad caſum; & eſt communis opi-
nio, ut teſtatur incertus Author poſt regulas So-
cini reg 8. Privilegia debent ſtrictè interpretari in
prima ampliatione; nec de perſona ad perſonam
ſecundum Ant. de Butr, in c. Sanè, de privil. &
Bald. in l. 1. in princ. ff. de legib. Gemin. in c. Ne a-
liqui, in 4. notab. de privileg. in 6.
20 Alia ratio hujus concluſionis eſt, quia omnis
receſſus à jure communi eſt odioſus, c 1 & 2 de fil.
presbyt. lib. 6 c Quod dilectio, de conſang. & affin. Abb.
21 hic n. 3. Quare in dubio fit interpretatio pro jure
communi, quando concurrit cum privilegio, ut
22 per Feder. de Sen. conſ. 256. Circa med. verſ. Item
quando ius commune: nam privilegium recipit in-
terpretationem à jure communi, & debet inter-
pretari, ut minus lædat jus commune, quàm fieri
poſſit, cap 1. & ibi DD. de reſcript § Numquid, ubi
Gemin. in 1. notab. de privileg. lib. 6. l. Si quando, ubi
Bart & alii, C. de in off. teſtam. c Dudum, ubi Anton.
de Butr de donat. Aret. conſ 163. Diligenter, col. fi.
23 Declaratur nunc ſupradicta concluſio, ut pro-
cedat in dubio; ſecus ſi verba privilegii ſint clara,
quia tunc fit lata interpretatio etiam in præjudi-
cium tertii, quatenus patitur verborum proprie-
tas, ita declarat Dec. conſ. 113. Viſo tenore, nu 6. verſ.
Et ideo, & ſentit Abb hic n. 4 verſ. Et ex h. c, ubi
dicit privilegium contra jus commune debere
largiſſimè interpretari, ubi verba hoc patiuntur:
& probatur hic ſecundum intellectum eorũ, qui
dicunt Papam hic voluiſſe providere Canonico
contra jus commune; ſed conſtare de illius inten-
tione, quia mandavit eidem provideri ſicut uni
ex aliis reſidentibus.

Decla-

24 Declaratur ſecundò, ut procedat dūmodo privilegium aliquid conferat; aliàs enim fit lata interpretatio, etiamſi agatur de alterius præjudicio, ne privilegium ſit inutile, cap. *Paſtoralis, de privileg.* tex. in c. *In his*, qui quotidie ad hoc ſolet à Doctoribus allegari, *eod. tit.* l. *Quod verò, ff. de legib.* Oldrad. *d. conſ. 268. n. 1. verſ. Sed in contrarium.*

25 Declaratur tertiò, ut non procedat favore cultus divini, quia tunc in privilegiis fit lata interpretatio etiam in præjudicium tertii, ut per Calder. *conſ. 422. aliàs 6. de privileg.* quod eſt Petri de Anchar. & Gaſpar. Calderin.

Supradictam diſtinctionem in effectu poſuit hic breviter Io. Andr. *num. 10. verſ. In iſto procedit:* ait enim, contra concedentem eſſe largè interpretandum; contra alios, quorum jus læditur, ſtrictè, dūmodo tamen privilegium aliquid conferat, & à verbis non recedamus.

26 Sed Anton. de Butr. *hic num. 7.* diſtinguit ſic: Aut privilegium privat legem communem, & ſemper debet ſtrictiſſimè interpretari, c. *Privilegia 3. diſt.*
27 c. *1. de reſcr.* Aut privat legem privatam, ideſt conſuetudinem, vel ſtatutum; & tunc latiſſimè debet interpretari, vt hic probatur ſecundum intellectū eorum qui dicunt in hac Decretali fuiſſe impetratum privilegium de percipiendis fructibus à Canonico præſente, quia obſtabat aliquod ſtatutum, puta primæ reſidentiæ, vel ordinum, ne prædicta perciperentur: qui intellectus magis placet Ioan. Andr. *hic num 8. in gloſ. 1.* & pro eo facit littera ibi, *aliis reſidentibus.*

Sed primum membrum hujus diſtinctionis videtur intelligendum in præjudicium tertii, nō autem in præjudicium concedentis, contra quem fit lata interpretatio etiamſi privilegium privet legē communem, ut in d. c. *Quia circa de privileg.* & latius dictum eſt ſupra.

28 Denique in reſcriptis ad lites planum eſt fieri ſtrictiſſimam interpretationem, c. *Sedes, de reſcript.*
29 Tum quia præjudicant ordinariæ poteſtati, præbentq; materiam litigandi, & ideo ſunt odioſa, cū lites ſint potius reſtringendæ, quàm ampliandæ,
30 c. *Nonnulli*, & c. *fin. eod. tit.* Tum quia conſueverunt impetrantes illis abuti, ut in d. c. *fin.* tum demum, quia imputandum eſt illi, qui potuit legem apertius dicere, cap. *Contra eum, de reg. iur. lib. 6.* & ita concludit *hic* gloſ. *fin.* Hoſt. *n. 5* Io. Andr. *in fi.* Butr. *num. 7. verſ. in reſcriptis ad lites*, Abb *n. 7. verſ. Sed ſi datur ad lites*, & alii communiter. Et idem dicendum in reſcriptis ad beneficia, quia ſunt ambitioſa, & præjudicāt ordinariæ poteſtati; & ideo fit in eis ſtrictiſſima interpretatio ſecundum Abb. in fin.
31 imò fortius in eis, quia agitur de majori præjudicio, c. *Quamvis, de præben. in 6.* ut per But. *ubi ſupra;* & de materia vide gloſ. in c. *Licèt, de tranſact.* & Legiſtis in l. *Si quando, C. de in off. teſtam.*

32 Tertio nota ibi, *noſtrum aperiendum duximus intellectum*, privilegia in dubiis recipere intellectum ſecundum intentionem concedentis, c. *Dilecto, infra eod.* cap. *Mandatum, & ſeq. de reſcript.* & l. *Neratius, ff de reg. iur.* Innoc. *hic in ver. Intellectum:* qui verò reſcriptum Principis aſtutè, vel malitioſè interpretatur, infamis eſt, ut inquit gloſ. noſtra in *ver Aliter quam doceat*; & eſt expreſſum in l. *2.* ibi; Infamiæ notam ſubituro, eo quod vel aſtutè eam interpretari voluerit, &c. *C. de legib.*

34 Quartò nota in eod. verſ. interpretationē privilegii pertinere ad Principem concedentē, concordat c. *Cum veniſſent, de iudic.* Et eſt ratio, quia ejus eſt interpretari, cujus eſt concedere, c. *Inter alia, ſupra tit. prox.* c. *Sicut*, §. *Ex his, 11 q. 1.* l. *fin. C de legib.* gloſ. 1. & DD. in d c. *Cum veniſſent*, Hoſt. *hic n. 5. in ver. Aperiendum*, & Abb. *n. 2.*

35 Hanc autem interpretationem poteſt Princeps facere etiam parte abſente, ut hic. Sed circa hoc Innocentius diſtinguit inter modificationem, & interpretationem, nam modificatio eſt cū aliquid detrahitur privilegio: & hæc fieri debet præſentibus partibus, ut in c *Nuper, de decim.* poſſet tamen Papa etiā in abſentia partium hanc modificationem facere: interpretatio verò, nempè ubi Princeps reſpondet de intentione ſua, ſiquidem fiat extrajudicialiter, nō eſt neceſſe ut partes ſint pręſentes, ſed talis interpretatio obeſt partibus etiā abſentibus, & non vocatis, itaut ad ejuſmodi interpretationem ſervandam cogantur, ut hic patet: & talis dicitur propriè declaratio, l. *Hæredes palam*, §. *1. ff de teſtam.* ad hoc c. *Cum tibi*, & c. *Dilecto, infra eod.* Si autem fiat in forma judicii, tunc ſive Princeps declaret ſecundum proprietatem verborum, ſive aliter, hæc declaratio fieri debet parte præſente, vel citata, ut ſupra c. *prox* & latiùs *hic* per Innoc. *n 1.* Hoſt. *n. 5. verſ. Sed contra*, Anton. de Butr. *n. 5 verſ. Eſt etiam dare interpretationem*, & Abb *n. 2 verſ. Secundò collige.*

De multiplici autem interpretatione, quam hic proſequitur Innoc. ſcripſi latiſſimè in c *fin de Conſtit.* & in d. c. *Cum veniſſent, de iudic.* poſt gloſ. in cap. *1. in ver. Interpretatus, de poſtulat. Prælator.* & gloſſam juris civilis in l. *Si de interpretatione, ff. de legib.* & Cardin. in c. *Cum dilectus, de conſuetud.*

36 Quintò nota privilegiato ſuper fructibus præbendæ in abſentia percipiendis deberi etiam manualia beneficia, ſeu diſtributiones quotidianas, ſi in Eccleſia nulli alii ſint fructus à quotidianis diſtributionibus diſtincti, ſed reditus omnes in his diſtributionibus conſiſtant, prout erat in caſu hujus Decretalis, ponderando litteram ibi, *de communibus*, & in fine ibi, *de communi*, quæ innuit Canonicos habuiſſe omnia communia, ut accuratè obſervat Hoſtien. *n. 1 in ver. Reſidentibus*, & *ver. De communibus*, & fuſiùs infra *n. 8.* & Ioan. Andr. *n. 1. in fine in eod. ver.*

Hujus concluſionis duplex eſt ratio. Altera quia in illis Eccleſiis, ubi nulli alii ſunt reditus, quam hujuſmodi manualia, ſeu diſtributiones quotidianæ, ſi privilegiatus illas non perciperet, privilegium eſſet prorſus inutile, contra tex. in cap. *In his de privil.* & c. *Si Papa, eod. tit. lib 6* & fuſius dictum eſt ſupra *n. 24.* quam rationem aſſig-
37 nant Hoſt. & Io. Andr. *ubi ſupra.* Altera ratio eſt, quia non datur Canonia ſine præbenda, cap. *Relatum*, & c. *Dilectus, il primo, de præben.* & ideo in illis Eccleſiis, ubi non ſunt præbendæ diſtinctæ ſeu fructus, ut vocant, groſſi, diſtributiones quotidianæ ſuccedunt in locum præbendæ: quam rationem cum prima per Hoſt. adducta ponit gloſ. *penult. verſ. Et ad hoc facit*, & *verſ Sed quid dicis*, in c. *unico*, *de Cler. non reſiden. lib. 6.* quam ibi ſequuntur Gemin. §. *Qui verò*, *n. 14.* Franc. *n. 8.* & cæteri omnes, & ſcripſi latius in c. *Licet*, *nu. 124.* poſt gloſ. ibi, *ſupra de præben*

Itaque in Eccleſia, de qua agitur in hac Decretali, reditus omnes conſiſtebant in his manualibus beneficiis: alioquin ſi diceremus in illa fuiſſe fructus præbendæ à quotidianis diſtributionibus diſtin-

diſtinctos, hæc Decretalis eſſet ratione.

Et, ut verbis Hoſtien. utar *num. 2. verſ. Etſi de talibus*, quærenti cur Papa cõceſſerit hujuſmodi manualia à fructibus diſtincta Canonico privilegiato ſuper fructibus in abſentia percipiendis, non poſſum reſpondere, niſi quia ita placuit, ut cap. *In memoriam*, 19, *diſtin.* & *inſtit. de iure natur.* §. *Sed & quod Principi*, ſequitur Io. Andr. *n.* 2. ideſt, non debuit Papa ſic interpretari, ut explicat Butr. *num 6. verſ. Videtis*: nam cum diſtributiones quotidianæ, ubi ſunt fructus diſtincti, non dentur his qui in ſervitio Epiſcopi, vel etiam Papæ ſunt, nec Theologiæ ſtudentibus, ut c. *De cætero*, cap. *Cum dilectus*, & cap. *Ad audientiam, de Cler. non reſiden.* & cap. *Licet, de Præben.* perquam durum eſſet, ut Papa illas conceſſiſſet huic Canonico, & ita eſſet pro ratione
38 voluntas. Adde quod generaliter diſpenſatus ſuper fructibus in abſentia percipiendis, percipere debet fructus præbendæ tantùm, non autem diſtributiones quotidianas, ut eſt tex. in d. c. *Licet, de præben.* ſecundum intellectum Abb. & aliorum, ut ibi dixi in princ. Rationem reddit gloſ. in c. *unico, in ver. Adfuerint, de Cler. non reſiden. lib. 6.* & Io. Andr. *hic num 5. in ver. Plenè*, quia diſpenſatio hæc facit ut Canonicus reputetur pro præſente, nõ autem pro intereſſente divinis officiis: ſed ſi præſens eſſet, & officiis non intereſſet, has diſtributiones non perciperet, ut in d. c. *unico*. Ergo nec diſpen-
39 ſationis vigore percipiet; & quamvis ſecus eſſet ſi diceretur in gratia, ut reciperet, ac ſi præſens eſſet, & divinis officiis intereſſet: tamen ſubdit gloſſa ſe numquam vidiſſe talem formam ab Apoſtolica Sede emanaſſe. Nec eam formam obſervavit Papa in terminis hujus Decretalis, ſed ſimpliciter reſcripſit, ut Canonico Paduano daretur præbenda, quæ tantũ reſidentibus de cõmuni confertur: unde dicendum eſt in ea Eccleſia non fuiſſe corpus præbendæ diſtinctum, ſed omnia conſtitiſſe in quotidianis diſtributionibus: quo modo Decretalis fulcitur optima ratione, & vitantur omnia contraria. Et hunc eſſe verum intellectum hujus textus affirmat, & pluribus cõprobat Hoſt. *n.* 3. Io. Andr. *n.* 2. quos referunt, & ſequũtur gloſ. pragm. ſanct. *tit. Quo tempore quiſque debet eſſe in Choro*, § *Iubet, in ver. Diſtributiones*, & Pariſ. *conſ. 32. numero 7. lib. 4.* de quo vide quod ſcripſi in eod. c. *Licet in 2. membro principali, in 1. valentia, num. 124. & ſeq. de præben.*

40 Itaque inſpecta juris communis diſpoſitione Canonici privilegiati ſuper fructibus in abſentia percipiendis lucrãtur ſine diminutione hujuſmodi diſtributiones, ut hic patet in fine ibi, *plenè ſicut uni ex aliis reſidentibus.* Verum poſt Concilium Trid. quod in *cap. 81. ſeſſ. 21.* jubet converti tertiam partem fructuum in diſtributiones quotidianas, ſic abſentes percipere debent tantummodo duas tertias illarum partes, amiſſa alia tertia, quæ inſervientibus accreſcit, ut fuſius oſtendi in c. *De cætero, à n. 29. uſque in fin. de Cler. non reſiden.* & in d. c. *Licet, n. 126. de præben.*

41 Vltimò nota manualia beneficia eſſe proventus illos, qui dietim dividuntur inter eos, qui divinis officiis interſũt, ut per gloſ. 2. Innoc. & Io. Andr. in *ver. Et manualia*; & ſic appellantur; qui traduntur de manu in manum illis tantùm, qui ſingulis die-
42 bus, & horis perſonaliter interſunt, ſicut fit pluribus in locis, ut melius Eccleſiæ ſerviatur; quia talis intereſt pro denario, qui non intereſſet pro Deo, ut verbis Hoſtien. utar *hic nu. 2. in eod. ver. Et ma-*
43 *nualia*: qui propterea etiam concludit ſic intereſſentes non committere quidem ſimoniam veram, cum nulla pactio, nulla conditio expreſſa intercedat, ſed tamen graviter peccare, & committere ſimoniam mentalem pro qua ſufficit ſine diſpenſatione aliqua per ſolam pœnitentiam ſuo ſatisfacere Creatori, de quo dicitur legitur, & notatur in c. *Tua nos*, & c. *fin. ſupra de ſimon.*

44 Itaque Papa hic appellat manualia beneficia diſtributiones quotidianas, quæ ſcilicet Canonicis quotidie pro diurnis, & nocturnis horis diſtribuuntur ſine fraude; quæ ſunt verba Extravag. *Cum nonnulla la prima*, § *Præterea, de præbend.* quæ etiam alibi vocantur victualia, ut in c. *De cætero, ſupra de Cler. non reſiden.* & utriuſq; nuncupationis meminit tex. in c. *unico, eod. tit. in 6.* ibi, *diſtributiones quotidianas, quæ alias manualia beneficia, ſeu victualia nuncupantur.*

45 QUÆRO, An proventus, qui in fine anni dividuntur inter eos tantùm, qui divinis officiis interfuerunt pro rata ſervitii cujuſque horæ, ſint verè, & propriè diſtributiones quotidianæ, itaut propterea ex illis non ſit contribuendum Seminario erecto juxta formam Concilii Tridentini in cap. *18. ſeſſ. 23.*

46 Hic caſus contigit in prima Congregatione Concilii, cui ego interfui ut Secretarius die 20 Aprilis 1613 in Collegiata Eccleſia Aquavivæ Barenſis Diœceſis, in qua non ſunt præbendæ diſtinctæ, ſed reditus omnes dividuntur non quotidie, ſed in fine anni inter Canonicos, habito tamen reſpectu ad ſervitium quotidianum cujuſque horæ, itaut qui minus Eccleſiæ in Choro inſervierit, minus percipiat. Et orta controverſia inter Archiepiſcopum Barenſem, & Capitulum prædictæ Eccleſiæ, an ex reditibus, & proventibus hujuſmodi eſſet contribuendum Seminario ad præſcriptum *d. c. 18. ſeſſ. 23.* emanavit propoſitum dubium.

47 Pro cujus ſolutione ſupponendum eſt ex diſtributionibus quotidianis non eſſe contribuendum Seminario, quia Concilium in *eod. c. 18. in verſ. Et*
48 *quia ad Collegij fabricam*, jubet detrahi portionem Seminario applicandam ex fructibus integris menſæ epiſcopalis, & Capituli, Dignitatum, Canonicatuum, & beneficiorũ quorumcumque fructuum autem appellatione non veniunt diſtributiones quotidianæ, ut probatur in c. *unico, de Cler. non reſid. lib. 6.* in c. *fin.* §. *In illis, de conceſſ. præben. eod. lib.* & in c. *Licet*, & ibi dixi *in 1. notab. ſupra de præben.* & decidit Caſſador. *deciſ. 1. de Cler. non reſid.* unde ex his diſtributionibus quotidianis non eſſe contribuendum Seminario ſæpius reſpõdit S. Cõgreg. Concilii, & conſuluit Mandoſ. *conſ. 15.* quẽ recentiores communiter poſtea ſequuti ſunt.

49 Quibus præhabitis verius videtur, proventus, ſeu reditus, de quibus agitur, eſſe verè, & propriè diſtributiones quotidianas; quia tametſi dividãtur in fine anni, hoc tamen fit gratia commodioris ſolutionis: & cùm dividantur inter eos tantũ, qui divinis interſunt pro rata ſervitii diurni, & abſentes nihil percipiant: hinc neceſſario concluditur, ut ſint quotidianæ: text. eſt in Extravag. *Poſtulaſti, Io. XXII. verſ. Licet autem. de præben.* cui nõ adverſatur Extravag. *Cum nonnulla, la prima*, § *Præterea, de præben.* ut probavi in c. *Licet, n. 20. eod. tit.* & ita firmat Rot. apud Achill. *deciſ. unica, de diſtribut.* & Caputaq. *deciſ. 29 p. 2.* & in individuo reditus

tus hujus Eccleſiæ Aquavivæ eſſe diſtributiones quotidianas non obſtante quod dividantur in fine anni, decidit Rota coram Card. Seraph. *deciſ. 1141. num. 2.*

Nec relevat reſponſio Archiepresbyteri, quod Rota intellexerit de relictis incertis, qui dietim diſtribuuntur; imò enim deciſio Seraph loquitur apertè de illis reditibus, qui dividuntur in fine anni, & ſic de certis, ut in verſ. *Neque obſtare quod non videantur*, &c. Et pro hac parte etiam reſolvit S. Congregatio, licèt una tantùm parte informante, ut in litteris, ad Archiepiſcopum datis: unde in hoc non videtur ulterius immorādum, cùm pro Capitulo extet deciſio Rotæ, & reſolutio Sacræ Congregationis.

Tantùm ſuper eſt, ut reſpondeatur ad objecta, quæ fiunt pro Seminario.

50 Opponitur enim primò, quod emolumēta prædicta percipi conſueverunt in abſentia ab Archipresbytero, & aliàs juſſu S. Congreg. Epiſcoporū aſſignata fuerunt cuidam Canonico ſtudiorū cauſa abſenti: ergo non ſunt diſtributiones quotidianæ, quas non lucrantur abſentes ex prædicta cauſa, c. *Poſtulaſti*, § *Licet autem*, & cap. *Cum nonnullæ, il primo*, §. *Præterea*, *de præben.* in Extravag. *commun.* nec valet contraria conſuetudo, c *unico, de Cler. non reſiden. lib. 6.*

At reſpondetur adverſus Archipresbyterū extare deciſionem Seraphin. *ſupra cit* qua reſolutum fuit, ei non eſſe dandum mandatum de manutenēdo in perceptione prædictorum emolumentorū in abſentia, quia cùm ſint diſtributiones quotidianæ, reſiſtit jus, & decretum Concilii Tridenti-

51 ni in *cap. 12. ſeſſ. 24.*

Quoverò ad Canonicum, reſpondetur, idcircò fuiſſe illi aſſignata emolumenta, quia in his omnes reditus Capituli conſiſtunt: quo caſu ex juris cōmunis diſpoſitione debētur ſine diminutione Canonicis abſentibus ſtudiorum cauſa, quia ſuccedunt in locum præbendæ, ne alioquin detur Canonia ſine præbenda, & privilegium ſit eluſoriū: ita tenet gloſ. communiter approbata in d. c. *Licet, in ver. Diſtributiones*, *verſ. Sed quid dices, de præb.*

52 & latius oſtenſum eſt ſupra in *5. notab.* Et hoc caſu cùm ſcilicet univerſi Capituli reditus quotidianis diſtributionibus conſtant, S. Congregatio conſuevit reſcribere ut Canonicis ex legitima cauſa abſentibus aſſignentur duæ tertiæ illarum partes, amiſſa alia tertia, quæ inſervientibus accreſcit propter decretum Concilii *c 3 ſeſſ. 21.* ut ſcripſi in d. c.

53 *De cætero, in fin. de Cler. non reſiden.*

Opponitur ſecundò, Archipresbyter dum intereſt divinis, percipit duas partes horum provētuum: ergo non ſunt diſtributiones quotidianæ, quæ non debentur duplicatæ, eidem perſonæ ratione duorum officiorum, non enim magis præſens eſt qui ſimul Archipresbyter, & Canonicus eſt, quàm qui ſolus Canonicus, cap. *Cum olim, de re iudic.*

Sed objectum tollitur, quia ſecundum magis communem Canoniſtarum opinionem obtinenti in eadem Eccleſia dignitatem cum Canonicatu debentur duplices diſtributiones, quam ſequuti ſunt Io. Andr Abb & Felin. in d c. *Cum olim*: & de communi teſtatur Couarr. *lib. 3 variar. reſol. c. 13. n. 6.* & ita reſpondit Sac. Congreg in cauſa Alberti Luti Archipresbyteri, & Canonici Metropolitanæ Eccleſiæ Senenſis *die 7. Maii 1602.*

54 Opponitur tertiò, quod cum ex prædictis proventibus deducātur onera ſpoliorum, & decimarum Papalium, hinc etiam videtur inferri, ut non ſint quotidianæ diſtributiones, quæ hujuſmodi oneribus non ſunt obnoxiæ, d. Extrav. *Poſtulaſti*, § *Licet autem, de præben* Gemin. *conſ 58 num. 18.* Mantica *conſ. 1. per tot. lib. 1.* Ferrett. *conſ. 237. per totum lib. 2.*

55 Ad reſpondetur ut ſupra ad 1. oppoſit. videlicet id non procedere hoc caſu, in quo univerſi Capituli reditus conſiſtunt in diſtributionibus, ut declarat Tiber. Decian. *reſpon. 43. nu. 14. vol. 1.* ubi dicit abſurdum eſſe contrarium aſſerere, cùm præſertim uſus quotidianus doceat de his diſtributionibus ſolvi ſupradictas impoſitiones; & tamen de his ex ſententia S. Congregationis non eſt contribuendum Seminario.

56 Opponitur demum, quod in diſtributionibus quotidianis conſuetudine induci non poſſit, ut intereſſentes Choro eas non percipiant, Lap. *alleg. 43. in princ.* Mill. *in repert. in ver. Conſuetudo* non valet, & tamen ex conſtitutione prædictæ Eccleſiæ, qui abfuerunt per quinquaginta vices, integras diſtributiones amittunt, itaut quamvis poſtea inſerviant, tamen nihil percipiant. Ergo ſignum eſt, hos proventus non eſſe diſtributiones, quia alioquin conſtitutio non valeret, ſicut non valet conſuetudo, ut in terminis tradit Lap. *ubi ſupra in fin.* & Franc. in cap. *unico*, § *Statuimus, in fine, de Cler non reſid. lib. 6.*

57 Cęterum reſponderi poteſt prædictam Conſtitutionem non diſponere principaliter, ut inſervientes Eccleſiæ nihil lucrentur, ut in caſu Lapi, & Franchi, ſed ut abſentes per quinquaginta vices amittant integras diſtributiones. Et quamvis in quamdam conſequentiam inde eveniat, ut qui eas amiſerunt poſtea inſerviendo nihil lucrentur: tamen hoc non debet attendi, ſed quod principaliter eſt actū, l. *1. ff. de au hor. tut.* Bart in l. *Ambitioſa, in 2. reg decret. ab ord. fac.* præſertim quia inter u-

58 trumq; caſum eſt evidens ratio diverſitatis: nam conſuetudo vel ſtatutū ut inſervientes nihil percipiant, propterea non valent, quia ſunt damnoſa Eccleſiæ: reddunt enim Canonicos ad inſerviendum ſegniores, quibus nulla merces laborū præſtituta eſt; & ſic deſtruunt finem augmenti cultus divini, propter quem inſtitutæ ſunt diſtributiones quotidianæ, Abb. in c. *Licet, in 2. notab. de prab n.* Rota *deciſ. 134. in novis*, Decian. *reſpon. 69 n. 2. vol. 2.* & conſtat ex c. *3. ſeſſ. 21* Conc. Trid & dictum eſt

59 ſup. *n. 41.* At per contrarium Conſtitutio prædictæ Eccleſiæ metu pœnæ reddit Canonicos ad inſerviendum promptiores: unde cum reſpiciat Eccleſiæ utilitatem, & divini cultus augmentum, potius cenſeri debet præſervata à Concilio, arg. d. c. *3. verſ Salvo tamen, ſeſſ 21 c. 3. verſ. Hæc in ijs tantùm Eccleſiis, ſeſſ. 22.* & c *12. verſ. Salvo nihilominus, ſeſſ. 24.* Et cùm d Conſtitutio edita fuerit in augmentum ſervitii Eccleſiæ, operari non poteſt, ut prædicta emolumenta ſortiantur naturam fructuum præbendæ, quia cùm fructus hujuſmodi dentur etiam abſentibus ex legitima cauſa, ſublatis diſtributionibus, minueretur ſervitium Eccleſiæ, & inducta in augmentum operarentur diminutionem, contra l. *Legata inutiliter, ff de adimen. legat.* l *Quod favore, C. de legib.*

60 Sed præter oppoſitiones ſuperius propoſitas, adhuc videtur urgere contra Canonicos, quod in illis

illis Eccleſiis, ubi reditus univerſi in quotidianis diſtributionibus conſiſtunt, hujuſmodi diſtributiones ſuccedunt in locum præbēdæ, & ſortiuntur naturam fructuum, ut fusè oſtenſum eſt ſupra in penult. notab. ſed ex fructibus præbendæ clarum eſt contribuendum eſſe Seminario: ergo ſimiliter contribuendum eſt ex his diſtributionibus, quæ loco fructuum ſunt ſubrogatæ.

Verum reſponderi poteſt prædictā ſubrogationem in locum præbendæ habere locum dumtaxat favore illorum, qui habent privilegia de percipiēdis fructibus in abſentia, ut in Canonicis abſentibus pro ſervitio Epiſcopi, vel in ſtudio Theologię, & his ſimilibus: tunc enim, ne aliàs privilegium ſit eluſorium, percipere debent hujuſmodi diſtributiones, quæ loco fructuum ſuccedunt de jure communi integrè, & poſt Cōcil. Trid pro duabus partibus, ut dixi ſupra *num. 51 & 52.* & in d. c. *Licet, à n.*
61 *124 de præben.* At verò in materia odioſa, & reſtringibili diſtributiones quotidianę retinent propriam naturam, nec ullatenus ſuccedunt in locum præbendæ. Ad quod induco hanc Decretalem: nam Papa hic mandat aſſignari Canonico privilegiato ſuper fructibus percipiendis, victualia beneficia, ſeu diſtributiones quotidianas, in quibus univerſi reditus conſiſtebant, ut probatum eſt ſup. *in 5. notab.* & reddit rationem cur hoc mandaverit, quia ſcilicet beneficia Principum ſunt largiſſimè interpretanda. Ergo ut diſtributiones ſuccedant in locum præbendæ non ex natura rei, aut ex proprietate, ſed per viam interpretationis extenſivæ. At hujuſmodi interpretatio, ſeu extenſio fit in favorabilibus tantùm, nō autem in odioſis, quia odia reſtringi, & favores convenit ampliari, ut in regula Sexti, *Odia.*

62 Et in hanc partem aliàs reſpondit S. Congregatio Concilii: nam cùm Canonici S. Iuvenalis de Narnia non habentes diſtinctas præbendas, ſed omnia bona in communi maſſa diſtributionum quotidianarum, quæ poſtea in fine anni diſtribuūtur inter intereſſentes in genere abſq; eo quod aliquid certi habeant, petierint declarari, an iſtæ diſtributiones veniant appellatione fructuum, juxta tradita per Gemin in c. *Præſenti, col. 5. verſ. Ex his, de offic. Ordin. lib. 6* adeo ut qui non emiſerunt Fidei profeſſionem, ipſas diſtributiones amittant ad præſcriptum *cap. 12. ſeſſ. 24. verſ. Proviſi autem:* & quatenus amittant, an cæteris Canonicis accreſcant, vel Eccleſiæ debeantur: S. Congregatio cenſuit dicendum primò ut Canonici ſupplicent Sanctiſſimo pro gratia. Secundò ſi præbenda adeſt diſtincta à quotidianis, Canonicos lucrifacere quotidianas. Tertiò etiam dato quod non lucrifecerint, non ideo diſtributiones acceſſuras aliis Canonicis, quia diſtributiones non ſervientium accreſcunt ſervientibus; ſed iſti Canonici ſervierūt: ergo, &c. Quartò ſi contendatur omnes reditus eſſe in quotidianis, licèt aliàs S. Congregatio in una Piſtorien. inclinaverit, ut tunc habeantur loco fructuum, & ideo perdantur; tamen quia materia hæc eſt pœnalis, cenſuit amplius deliberandum.

Sanctiſſimus grātiam fecit prædictis Canonicis ut quamquam omiſerint profeſſionē Fidei; tamen fructus faciant ſuos, non obſtante decreto Concilii: idque ſive fructus ſint verè, ſive & multo magis diſtributiones, quas jure lucrifeciſſe eos Sanctitas Sua dixit, prout & Congregatio cenſuit: ſive etiā omnes fructus eſſent in quotidianis; quo caſu quotidianæ videntur loco fructuum, licèt S. Congregatio in hac materia pœnali nondum id declaraverit, ſed in omnem eventum eiſdem Canonicis Sanctiſſimus gratiam fecit.

Quod ſi inſiſtas, materiam contributionis Seminarii eſſe favorabilem, propter Eccleſiæ, & augmentum divini cultus, ut colligitur ex contextu d. cap. 18. *ſeſſ. 23.* præſertim ibi, *Quorum indoles, & voluntas ſpem afferat eos eccleſiaſticis miniſteriis perpetuo inſervituros:* & ibi, *Studium præſeferant Deo, & Eccleſiæ inſerviendi:* nec non ibi, *ut hoc Collegium Dei miniſtrorum perpetuum Seminarium ſit:* ergo diſtributiones ſuccedere debent loco fructuum, quemadmodum ſuccedunt in aliis caſibus favora-
63 bilibus, & privilegiatis. Reſpondebimus hanc materiam eſſe mixtam, partim enim eſt favorabilis, reſpectu ſcilicet Seminarii, & Eccleſiæ generalis, cui ex Collegio ſuppeditantur miniſtri; partim verò odioſam, ideſt reſpectu Canonicorum, quibus ſubtrahitur pars diſtributionum, & reſpectu cultus divini in cujus favorem diſtributiones quotidianæ ſunt inſtitutæ, ut dictum eſt ſupra *n. 41. & n. 58.* At diſpoſitio partim favorabilis, & partim odioſa reſtringi debet, quatenus præjudicat alteri, vel cultui divino, ut in hac ipſa materia diſtributionum notat Abb. per illum text. in c. *Licet in 2 notab. n. 3. de præben.* & conſequenter non
64 eſt locus ſupradictæ ſubrogationi. Idque jam probavit S. Congregatio, dum reſpondit ex diſtributionibus quotidianis non eſſe contribuendum Seminario, etiamſi dividantur in fine anni, & in illius univerſi Capituli reditus conſiſtant.

De verborum ſignificatione.

Cap. Novimus.

SVMMARIVM.

1 *Clericus traditur Curiæ ſæculari, quia degradatur ſæculari poteſtate præſente, cui etiam denunciatur, ut recipiat illum in ſuum forum, & n. 3. & 5.*

2 Aliud, *diſtinctio eſt repetitiva ſimilium, & facit poſitionem eiuſdem qualitatis ad præcedentia.*

Degradatio fieri non poteſt pro quolibet flagitio damnabili, & damnoſo, niſi in caſibus in iure expreſſis, ibid.

3 *Iudex laicus non poteſt prævenire Epiſcopum in proceſſu, & ſententia contra Clericum ſuper crimine atrociſſimo, niſi poſt actualem degradationem, & traditionem Curiæ ſæculari.*

4 *Privatio præſupponit habitum.*

5 *Traditio Curiæ ſæculari intelligitur fieri quando ab ipſo Epiſcopo fit degradatio ſæculari poteſtate præſente, & pronunciatur, ut in ſuum forum recipiat degradatum.*

6 *Nec requiritur traditio manualis, ſed verbalis.*

7 *Carcer perpetuus eſt gravior pœna, quæ poſſit Clericis imponi ab Eccleſia.*

8 *Et proportionatur morti naturali.*

9 *Carcer perpetuus non debet eſſe ita durus, ut infra paucos dies carceratus moriatur.*

Nec debet tantum ſubtrahi de victu neceſſario, ut veriſimiliter debeat mori.

10 *Et Officiales hæc facientes ſunt homicidæ, & irregulares, & num. 13. & 14.*

Mors

11 *Mors magis eſt afflictiva, quæ cum longiori languore fit.*
12 *Miſericordiæ genus eſt, citò occidere.*
14 *Prælatis Regularibus nefas eſt damnare ſubditum, ut fame pereat, præcipiendo aliis ne cibos deferant.*

1 NOVIMUS. Clericus traditur Curiæ ſæculari, quia degradatur ſæculari poteſtate præſente, cui etiam denũciatur ut recipiat illum in ſuum forũ. Hoc dicit Io. And. Butr. Cardin. Anchar. & Abb. Finis nõ reſpicit titulum, & ſecundum aliquos ponit gratiã, de quo per Io. Andr. *n. 6.* Gardin. *n 3.*

2 In textu ibi. *propter hoc, vel aliud flagitium grave, non ſolùm damnabile, ſed damnoſum fuerit degradatus.* Pondera illam dictionem, *aliud*, quæ oſtendit non pro quolibet flagitio damnabili, & damnoſo Clericum eſſe degradandum, & tradendum Curiæ ſæculari, ſed pro illo dumtaxat, pro quo expreſsè cautum eſt in jure, ut debeat degradari: nam cùm tex. primò loquatur de falſario litterarum Apoſtolicarum, de quo eſt expreſſum in jure, ut degradetur, ut *hic*, & in cap. *Ad falſariorum ſupra de crim. falſi* & ad hoc crimen ſe referat, dum dicit propter hoc: utique dum poſtea immediatè ſubjungit, vel aliud flagitium, intelligi debet de alio ſimili, & ſic de expreſſo in jure, cùm dictio, *aliud*, ſit repetitiva ſimilium, & facit poſitionem ejuſdem qualitatis ad præcedentia, l. *Si fugitivi*, & ibi gloſ. *in ver. Alia*, *C. de ſervis fugit.* gloſ. in l. *1. ff. Mandati*, Bald. in l. *final*, *n. 1. C. de his qui à non Domin.* & quamvis Innoc. *hic n. 1.* generaliter adnotaverit, pro quolibet crimine, dummodo ſit damnabile, & damnaſum, poſſe aliquem tradi Curiæ ſæculari, tamen hoc non firmat, imò ſe poſtea remittit ad ea, quæ ſcripſit in cap. *Excommunicamus, de hæred.* ubi *num. 1.* concludit pro tribus tantùm criminibus poſſe Clericum degradari, videlicet pro crimine hæreſis, pro falſificatione litterarum Apoſtolicarum, & prò conſpiratione in propriũ Epiſcopum, prout etiam tenet gloſ. *hic in ver. Tradatur*, quàm communiter ſequuntur Doctores, nec in materia degradationis poteſt fieri extenſio de caſu ad caſum etiam ex identitate, vel majoritate rationis, ut efficaciter probavi in c. *Cum non ab homine*, *num. 66. & 83. uſque ad n. 90. ſupra de iudiciis*, ubi plenè videas.

3 In textu ibi, *& in ſuum forum recipiat degradatum.* Pondera benè hanc litteram, quia per eam apertè reprobatur opinio Abbatis in c. *At ſi Clerici*, *n. 41. de iudiciis*, ubi dixit poſſe dari novã doctrinam, quod ubicumque lex civilis pro crimine atrociſſimo imponit aliquam pœnam ex ſæviſſimis, poſſit judex laicus procedere in Clericum ſuper tali crimine, & Epiſcopum prævenire in proceſſu, & ſententia; & eo degradato, legali pœna punire. Hoc enim patet eſſe falſum, quia etiam pro crimine, pro quo expreſſum eſt in jure, ut Clericus debeat degradari, ſicut eſt falſificatio litterarum Apoſtolicarum, de quo hic in tex tamen reus non efficitur de foro ſæculari, nec judex laicus habet in eum juriſdictionem, niſi poſtea quam ab Epiſcopo fuerit actualiter degradatus ſæculari poteſtate præſente, & pronunciatum, ut in ſuũ forum recipiat degradatum: per hoc enim intelligitur tradi Curię ſęculari ut in littera: & ita ante degradationem, & traditionem hujuſmodi reus non intelligitur ab Eccleſiaſtico foro projectus: nec judex laicus poteſt ſuper tali cauſa ſe ullatenus immiſcere, ut *hic* per Io. Andr. *n. 3. in ver. Pronunciandum*, & Abb. *n. 7.* ad idem c. *Degradatio, in fin. de pœnis, lib. 6.* ubi præſcribitur forma degradationis, ſecundum quam Epiſcopus pronunciat, *Exuimus te omni ordine, beneficio, & privilegio Clericali*, ut etiam habetur in Pontificali Romano *in Rubr. de Degradatione*: ergo ante actualem degradationem non erat exutus, quia privatio præſupponit habitum, l. *Decem*, *ff. de ver. oblig.* cap. *Ad diſſolvendum*, *de deſponſat. impuber.* Quod latius proſequor in primo allegato c. *Cum non ab homine*, *à n. 83. uſque ad n. 92. de iudic.*

4

5 In textu ibi, *Per hoc enim intelligitur tradi Curiæ ſæculari.* Nota hanc litteram contra eos, qui dixerunt degradatum ſtatim exutum eſſe omni privilegio Clericali, nec opus eſſe ut tradatur Curiæ ſæculari, prout communiter teneri aſſeruit Alciat, in d. c. *Cum non ab homine*, *num. 108. de iudic.* quem referunt Villalob. *in ſua Collectar. commun. opinion. littera C. n. 71.* & Iul. Clar. *in praxi criminal. §. fin. q. 36. verſ. Scias autem*: etenim cùm degradatio fiat ſæculari poteſtate præſente, quando Epiſcopus pronunciat, ut judex laicus in ſuũ forum recipiat degradatum, tunc intelligitur facta traditio, ut dicitur in littera. unde benè Io. Andr. & ſequaces in ſumm. textus dicunt Clericum tradi Curiæ ſæculari, quia degradatur ſæculari poteſtate præſente, & ei denunciatur, ut illum in ſuũ
6 forum recipiat. Salvari tamen poſſunt Doctores ſi dicamus non requiri, ut degradatus tradatur, ideſt actu conſignetur in manibus Curiæ ſæcularis quia hoc fieri intelligitur per ipſam derogationẽ, & pronunciationem, ut ſupra: quod benè declarat Io. Andr. *hic nu. 3. in ver. Pronunciandum*, dicens non ſolum fit degradatio, ſed etiam pronunciatio verbalis, non tamen fiet manualis traditio, ſicut quidam dicunt, ne tam rigidæ juſtitiæ ſanguinis conſentire videatur Prælatus, c. *Clericis*, & c. *Sententiam*, *Ne Cleric. vel Monach.* & ita non fit traditio actualis, ſed verbalis, ſecundum Abbatem Siculum *num. 7.*

7 In §. *Pro illo verò*, ibi, *In perpetuum carcerem ad agendam pœnitentiam eum includas.* Nota hanc pœnam carceris perpetui: nam, ut inquit Innoc. *hic ad finem in ver. In perpetuum*, Eccleſia non poteſt Clericis graviorem pœnam imponere; quod etiam tenet Archid. in cap. *In memoriam*, *num. 11. 19 diſt.* & Cardin. *hic n. 3.* quinimo ut dicit idem Cardin. in c. *Cum non ab homine*, *n. 4. verſ. Oppono*, & poſt eum Aretin. *n. 53. de iudiciis*: hujuſmodi
8 pœna detruſionis in monaſterium ad agendam pœnitentiam eſt loco ultimi ſupplicii, & proportionatur morti naturali, ſaltem in eo caſu, in quo ſic detruſus ſuſtentatur pane doloris, & aqua anguſtiæ, juxta text. hic; minor enim pœna eſt ſtatim mori, quàm diu affligi, & ſalutem non ſperare.

Cæterum adverte, quia Officiales, qui condemnant Clericos in perpetuum carcerem non debẽt condemnatos ponere in tali loco, vel carcere, in quo vivere non poſſint, ſicuti ſunt multi carceres Epiſcoporũ Regni Franciæ pro Clericis de atroci crimine damnatis, ubi nõ vivunt ultra ſex, vel octo dies, quorum pœna, ſeu mors eſt gravior patibulo ſuſpenſorum, cùm peiori, & duriori morte
10 magis languendo intereant. Et Officiales tali morte aliquos exponentes homicidæ, & irregu-
11 lares reputantur: magis enim eſt afflictiva illa mors,

mors, quæ cum longiori languore fit, c. *Nihil enim, il ſecondo, de conſecrat. diſtinct. 5.* Vnde Seneca (Acerbiſſima eſt crudelitas, quæ pœnam trahit: ſicut è converſo, miſericordiæ genus eſt citò occidere) d. cap. *Nihil enim:* & ita in prædictis concludit Guliel. de Monte Laud. in Clem. *prima, 5. quæſt. de pœnit. & remiſ.* quem ibi ſequuntur Car-
29 dinal *nu. 9.* Anchar. *n. 8. & 9* & Imol. *n 13* Henr. Boich *in hoc cap. nu. 4.* Et hoc veriſſimum putat Anchar. *ubi ſupra nu. 9.* cum de victu quotidiano, vel aliis vitæ neceſſariis tantùm detrahitur, ut veriſimiliter debeat mori: hoc enim occidere eſt, l. *Necare: ff. de liber. agnoſc.* cap. *Paſce fame, 86. diſt.* nec fuit intentio Canonum, dum ad pœnitentiam peragendam dant panem doloris, & aquam anguſtiæ voluiſſe ut homines citò morerentur, quia ſic via indirecta exercerent Clerici judiciũ ſanguinis contra omnia jura, ut cap. *In Archiepiſcopatu, de raptor.* & d. cap *Clericus*, & cap. *Sententiam, Ne Clér. vel Monach* & faciunt hæc ſecundum Anchar. contra Epiſcopos, & Prælatos, qui Clericos de atroci crimine damnatos ponunt in gabia, vel in loco, in quo modico tempore veriſimiliter vivere poſſunt, ut ex hoc homicidæ, & irregulares ſint cenſendi, ut dicit Laurentius Ex quibus etiam patet quàm ſit cavendum ab opinione quorũdam Modernorũ, qui exiſtimarunt Prælatos Regulares poſſe damnare ſubditum, ut fame pereat in carcere, præcipiendo aliis ſubditis, ne cibos ei deferant, inter quos Suarez. *tom. 4. de Religion. lib. 2. cap. 10. n. 10. & 11.*

Lector.

HÆc habui, quæ mihi olim collecta in quinque Decretalium Libros tecum Pontificio nutu juſſus communicarem: in quibus ſi quid utile, aut bonum deprehẽdas, utere, nec id ingenio, vel labori meo in acceptis refer, ſed æternæ Sapientiæ, quæ aperit os mutorum, & linguas infantium facit eſſe diſertas: Si quid ſecus, & animadverſione aliqua, vel ſeveriore oculo dignum, ut humanus es, veniam imbecillitati humanæ, & infirmitati meæ ne deneges. Cæterum quicquid eſt, totum Sacroſanctæ Catholicæ & Apoſtolicæ Romanæ Eccleſiæ Matris omnium fidelium, & Magiſtræ fidei, & veritatis judicio, ac cenſuræ ſubjectum volo, ut ſi quid mihi exciderit dictum, ſcriptumve, quod vel minimum ab illius mente abire videatur, pro non dicto, ſcriptove ſit. Et ita profiteor, & teſtificor coram Deo, & Chriſto JESU, qui eſt ſuper omnia benedictus in ſæcula. Amen.

FINIS.

PROSPERI
FAGNANI
REPERTORIUM
IN
COMMENTARIOS
Super quinque libros Decretalium.

INDEX GENERALIS
RERUM AC VERBORUM
IN COMMENTARIOS
PROSPERI FAGNANI
SUPER QUINQUE LIBROS
DECRETALIUM,

Alphabetica ſerie digeſtus, & juxta materiarum varietatem ſubdiſtinctus.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Apud HÆREDES IOANNIS WIDENFELT.

ANNO M. DC. LXXVI.

Cum Privilegio Sacræ Cæſareæ Majeſtatis ad Decennium.

Canon numerarius.

1 Primus numerus marginalis indicat primam partem libri primi Decretalium.
2 Secundus, ſecundam partem primi libri Decretalium.
3 Tertius, ſecundum librum Decretalium.
4 Quartus, primam partem tertii libri Decretalium.
5 Quintus, ſecundam partem tertii libri Decretalium.
6 Sextus, quartum librum, & primam partem libri quinti Decretalium.
7 Septimus, ſecundam partem quinti libri Decretalium.

Ita ut materia, cui primus numerus marginalis præfixus eſt, quæratur in volumine, cui titulus eſt In primam partem primi libri Decretalium.

Et materia, cui numerus ſecundus eſt præfixus, quæratur in volumine, cui titulus eſt In ſecundam partem primi libri Decretalium; & ſic de reliquis.

INDEX

INDEX

RERUM ET VERBORUM.

A.

3. A PRÆPOSITIO deſignat principium temporis,& terminum à quo,in cap.Ego N.n.38.de jurejur. pag.213

4. Et ex ſui natura eſt excluſiva,præſertim conjuncta tempori , in c. Super inordinata,num.29.de præben. 188

7. A dictio denotat cauſam efficientem,in c.Cum olim,il ſecondo,n.15.de Privil. 15

Abbas Ioachimus,vide *Ioachimus Abbas.*

2. *Abbas Panormitanus*,& Ludovicus Romanus habiti in Concilio Baſileenſi tanquam duo orbis ſydera, in cap.Significaſti,num.45.de elect. 15

2. Iidem hoſtes acerrimi Pontificiæ dignitatis,ib.n.49.& 56. 15

2. Abbas Archiepiſcopus Panormitanus in ſchiſmate Baſileenſi creatus fuit Cardinalis à Felice Antipapa,ib.n.56. 16

2. Introducentibus in Concilium multitudinem Presbyterorum ob defectum Epiſcoporum liberè contraxit,ib.n.57. 16

2. Abbas Siculus ab aliquibus incautè allegatur ſuper capitibus hujus tituli,in cap.Ex tranſmiſſa,n.6.de filiis Presbyter. 320

2. Abbatis Panormitani , & aliorum error circa præſidentiam Papæ in Concilio Africano,in c.Antigonus,n. 1. & 65. de Pact. 532

5. Abbas Panormitanus authoritatis Concilii contra Papam acerrimus propugnator,in c.Majores,n.3.de Baptiſmo. 322

Abbas , communia.

2. Abbates ex conſuetudine alicubi dicuntur RectoresEccleſiarum ſæcularium,in c.Ex transmiſſa,n.2.de Renunc. 243

2. Et alibi reperiuntur Abbates ſæculares,ibidem num.3. 143

2. Et multis in locis conſules, & rectores artium Abbates appellantur,ibid.n.4. 143

2. Sed Abbas propriè eſt caput monaſterii Monachorum, ibid. num.5. 143

6. Abbas venit appellatione Monachorum in materia indifferenti,in c.Mandato,n.1.& n.4.de Simonia. 178

1. Abbas in cauſa monaſterii convenitur per reſcriptum,in quo nulla fit mentio de conventu , nec propriè appellari poteſt, niſi Abbatis, & Conventus bona eſſent diſtineta omnino,in c.Edoceri,n.1.de reſcript. 245

Abbas quoad curam animarum.

5. Abbas monaſterii cui animarum cura perſonarum ſæcularium incumbit ob non promotionem infra annum non incidit in pœnam,c.Licet Canon.de Elect.lib.6.in cap. In Eccleſiis, n. 8.deCappell.Monach. 222

5. Abbas monaſterii curati an habeat ſaltem curam habitualem, ibid.n.12. 223

2. Abbas curam habet ſaltem fori Pœnitentialis reſpectu Monachorum ſuorum,in c.Cum in cunctis,n.148.de elect. 51

Vide in ver.*Regulares quoad curam animarum,Prælatus.*

Abbas quoad degradationem.

5. Abbates non debent intereſſe examini,vel proceſſui degradationis,ſed tantùm actuali degradationi aſſiſtere ut Aſſeſſores, in c.Aqua,n.32.de conſecr.Eccl.vel Altar. 293

Vide in ver.*Degradatio.*

Abbas quoad dignitatem, officium,& poteſtatem.

5. Abbates Titulares in Synodis , & aliis functionibus præcedunt Commendatariis,in c.In Eccleſiis,n.22.de Capell.Monach. 224

1. Abbas ante benedictionem poteſt exercere ea, quæ ſunt officii,in c.Quanto,num.24.de Conſuetud. 262

7. Abbates habent dignitatem excellentiæ,& primam poſt Epiſcopalem,in c.Accedentibus,n.28.de exceſſ.Prælat. 14

7. At ſi proprium territorium habeant cum juriſdictione quaſi Epiſcopali excluſis Epiſcopis,veniunt appellatione Diœceſani,ibidem n.29. 14

2. Abbas an debeat prius benedici , an in Presbyterum ordinari in c.ut Abbates,n.4.de ætat.& qualit. 217

7. Abbas de jure antiquo eſſe poterat etiam in minoribus Ordinibus conſtitutus,quinimo,& laicus,ibid.n.8. 217

2. Abbates,Decani,præpoſiti,Archidiaconi,& Archipresbyteri ſunt Prælati,ibid.n.14 218

2. Abbates Titulares,vel habentes uſum Mitræ in Synodis provincialibus præcedunt Commendatariis,ibid.n.17 218

2. In Concilio Tridentino ſedebant immediatè poſt Epiſcopos, ibid.n.18 219

2. Abbas Claravallenſis ſedit inter Abbates primus,ibid. 219

4. Abbates Vallis-Umbroſæ tenentur reſidere in loco Abbatiæ, vel Prioratus , licet ibi non poſſit Collegium Monachorum ſuſtentari,in c.Licet,n.66.de Præb. 168

2. Abbas ſemel benedictus non poteſt iterum benedici, in cap. Presbyter,n.3.de ſacr.non iteran. 305

2. Abbas propter contumaciam Epiſcopi in benedicendo recipit poteſtatem alios benedicendi,perinde ac ſi eſſet benedictus,in c.Statuimus.n.1.de ſuppl.neglig.Prælat. 169

2. Abbas ante benedictionem non conſequitur poteſtatem ſpiritualem,id eſt,facultatem benedicendi Monachos,& minores Ordines conferendi,ibid.n.2 169

2. Benedictio Abbatis,& conſecratio Epiſcopi in quibus differant,ibid.n.3. 169

2. Abbates, & alii inferiores Prælati in quo actu jurisdictionem accipiant,ibid.n.22. 171

2. Abbas eligi non poteſt non profeſſus,in c.Cum magiſtrum,n. 1.de elect. 109

5. Abbas ſolus non poteſt quemquam recipere ad habitum, & profeſſionem , ſed cum majori parte Conventus, in c. Ad Apoſtolicam,n.16.de Regular. 72

5. Abbas poteſt Monachi receptionem demandare alteri etiam laico,ibid.n.18 72

5. Abbas diſpenſare non poteſt ut Monachus vivat diſſolutè, in cap.Sicut nobis,num.5 de Regular. 78

4. Abbas tacitè profeſſus quamvis amoveri poſſit ab Abbatia, tamen cogendus eſt expreſſam profeſſionem emittere , in c. Quia ingredientibus,n.33.de Teſtam. 317

3. Abbas an habeat juriſdictionem de jure communi,quæ prærogari poſſit etiam per Clericos ſæculares, in c. Significaſti, n.2.& ſeq.uſque ad n.11.de for.compet. 94

7. Abbas monaſterium ſuum alteri ſubjicere,vel unire non poteſt ſine authoritate Diœceſani , etiam de Metropolitani conſenſu,in c.Sicut unire,n.1.de exceſſ.Prælat. 2

4. Abbas propter ſenium,aut nimiam ægritudinem non debet ab officio removeri,ſed dandus eſt illi Coadjutor, in cap. Conſultationibus,num.4.& 71.de Cler.ægrot. 202

2. Abbatiali ſede vacante Epiſcopus de jure ſuccedit in facultate dandi licentiam Monacho acceptandi executionem teſtamenti,in cap.His quæ,n.41.de major.& obed. 507

2. Abbas agere poteſt pro Eccleſiis,ſeu Capellis ſuo monaſterio ſubjectis ne indebitis graventur oneribus, in c. Conquerente,n.4.de offic.Ordinar. 463

2. Sed ſi illarum Rectores agere voluerint, erunt præponendi, ibid.n.5 463

2. Abbas eſt nomen potius ſollicitudinis, quàm honoris, in cap. Quia propter.num. 10.de elect. 92

2. Dicitur tamen Paſtor, & per ejus obitum Eccleſia remanet viduata,ibid.n.11 92

2. Abbas,& Conventus unum corpus conſtituunt,in cap. Cum Eccleſia Vulterana,num.24.de elect. 84

2. Abbas poteſt compromittere in ipſum Capitulum, in cap. Licet de vitanda,num.70.de elect. 29

2. Abbas,vel Abbatiſſa poſſunt eſſe in judicio ſine conſenſu Monachorum,vel Monialium,in c. Per latum,n.2.de iis quæ vi met.cauſ. 578

5. Abbas poteſt ſuper regula diſpenſare quantum ad eſum carnium , & in aliis caſibus hic expreſſis,in c. Cum ad monaſterium,n.18.de ſtat.Monachor. 191

5. Sed contr,ibid.n.19. 191

3. Abbas poteſt abſolvere Novitium ab excommunicatione Canonis,*Si quis ſuadente*, niſi Clericum percuſſerit ante ingreſſum Religionis,in c.Cum inter vos,n.18. de ſent.& re judicat. 238

7. Abbas poteſt abſolvere Monachos ſuos ab excommunicatione ob violentam manuum injectionem, dummodo exceſſus

non ſit enormis, in cap. Cum illorum, num 11. de ſent. excomm. 172
7 Sive in excommunicationem inciderint poſt ingreſſum Religionis, ſive ante ibid. n. 12 172
7 Sed ab aliis excommunicationibus eos tantum, qui inciderunt poſt ingreſſum, ibid. n. 13 172

Abbas exemptus, vel nullius diœceſis.

2 Abbates, qui in Parochos, & Parochianos, quaſi Epiſcopalem habent jurisdictionem privativè ad Epiſcopos, an poſſint ſuis ſubditis ſæcularibus litteras dimiſſorias ad Ordines concedere, in c. Significaſti, n. 12. & ſeq. uſque in fin. de Offic. Archid. 380
2 Abbates, & Monachi an, & quando ſint conveniendi coram Epiſcopo ex Concilio provinciali Gneſnenſi à Sede Apoſtolica confirmato, in c. Quod ſuper his, num. 16. de major. & obed. 496
2 Abbas Presbyter, & benedictus de jure communi poteſt minores Ordines conferre, & dimiſſorias concedere tam ſuis ſubditis Regularibus, quàm ſæcularibus, in quos habet ordinariam jurisdictionem in c. Significaſti, n. 13. de Offic. Archid. 380
2 Abbatibus etiam nullius, & utramque jurisdictionem habentibus, ſive intra, ſive extra fines diœceſis, non licet ſuis ſubditis Regularibus Tonſuram, & minores Ordines conferre, nec dimiſſorias dare, ſed commendatitias tantum, ibidem, num. 24. & 34 382
2 Abbas Caſſinenſis à Sixto V. & Cavenſis à Paulo V. jus habent dimiſſorias concedendi, ibid. num. 25 382
2 Abbates, & Commendatarii Farfen. S. Laurentii in Campo, & Caſtri Durantis non poſſunt ſuis ſubditis ſæcularibus minores Ordines conferre, nec literas dimiſſorias concedere, ibid. n. 27. & 32 382
2 Abbates habentes uſum Mitræ, & Baculi prohibentur à Concilio Tridentino concedere dimiſſorias ſuis ſubditis ſæcularibus, ibidem, num. 28 283
7 Abbates, & alii inferiores Prælati Indulgentias concedere non poſſunt, in cap. Accedentibus, num. 7. & ſeq. uſque ad n. 20 de exceſſ. Prælat. 13
7 Abbates nullius diœceſis habentes Ordinariam jurisdictionem quaſi Epiſcopalem in clerum, & populum excluſis Epiſcopis, an poſſint cauſas matrimoniales, & criminales cognoſcere, ibid. n. 20. & ſeqq. uſque in fin. 14
7 Abbates ex Concilio Tridentino prohibentur cauſas matrimoniales, & criminales cognoſcere, ibid. n. 27 14
7 Declaratur, ibid. n. 48. & 50 14
Abbates ſi proprium territorium habeant, cum jurisdictione quaſi Epiſcopali excluſis Epiſcopis veniunt appellatione Diœceſani, ibid. num. 29 14
7 Abbatibus, & aliis Inferioribus ſunt committendæ diſpenſationes matrimoniales, litteræ in forma Significavit, & alia hujusmodi quoad eorum ſubditos, ſi modo ipſi jurisdictionem quaſi Epiſcopalem, & proprium territorium habeant, jurisdictionem pleno jure Epiſcopalem, & temporalem, ibid. n. 37 15
7 Abbates in locis ſibi pleno jure ſubjectis quoad jurisdictionem ſunt ſimiles Epiſcopis, ibid. num. 44 16
7 Et valet argumentum de Abbatibus habentibus Epiſcopalem jurisdictionem ad Epiſcopos, ibid. n. 45 16
3 Abbates multi referuntur habentes territorium, & jurisdictionem ordinariam excluſis Epiſcopis, in cap. Cum contingat, num. 27. de for. compet. 88
3 Abbati Caſtri Durantis an ſit committenda executio litterarum Apoſtolicarum, ibid. n. 30. & ſeq. 89
3 Abbas ſi incipiat præſcribere jura Epiſcopalia contra Epiſcopum fit interruptio ſi Epiſcopus ſaltem una vice iisdem juribus utatur ante completam præſcriptionem, in c. Auditis, n. 4. de præſcr. 222
3 Declaratur, ibid. n. 6. & ſeqq. 222
3 Abbas in Capellis præſcribere poteſt jura Epiſcopalia, ſed obtinet in his ſolis, quæ præſcripſit, in cap. Cum olim, num. 1. & 10. de præſcript. 225
3 Abbates allegantes utramque jurisdictionem onerantur duriori probatione, quàm allegantes ſtatum nullius diœceſis, ibid. n. 53 230
5 Abbates, Abbatiſſæ, & Præpoſiti monaſteria in titulum obtinentes, vel habentes adminiſtrationem Eccleſiarum non tenentur reddere rationem Epiſcopo, in c. Ad hæc, n. 48 de Religioſ. domib. 209
3 Abbates Benedicti an poſſint Tonſuram, & minores Ordines conferre ſæcularibus, in quos habent ordinariam jurisdictionem, non obſtante cap. 10. ſeſſ. 23 Concilii Tridentini, in cap. Nonnulli, num. 20. uſque in finem, de reſcript. 223
3 Abbatum privilegium ordinandi ſæculares, in quos habent ordinariam jurisdictionem an ſit inſertum in corpore Juris, ibid. n. 25 224
2 Abbatis S. Facundi ſupplicatio pro facultate conferendi Sacramentum Confirmationis ſuis ſubditis, in c. Cum veniſſet, § Per frontis, num. 1. de ſacra Unctione. 302
2 Abbati petenti confirmationem facultatis conferendi Chriſma an obſtet Concilium Tridentinum, anne expediat dictam confirmationem concedere, ibid. n. 9 303
2 Abbas Caſſinenſis, qui ex privilegio poteſt omnia, quæ ad Epiſcopum ſpectant, præterquam Chriſma conficere, & ſacros Ordines conferre, non poteſt adminiſtrare ſacramentum Confirmationis, ibid. n. 10 304
2 Conceditur tamen eià Sanctiſſimo hæc facultas de licentia Ordinarii, ibid. n. 12 304
7 Abbates exempti, & jurisdictionem ordinariam quaſi Epiſcopalem habentes non poſſunt unire beneficia ſimplicia Præbendis Canonicalibus in vim c. 15 ſeſſ. 24 Concilii Tridentini, in c. Sicut unire, num. 28 de exceſſ. Prælator. 4
1 Abbatibus, & aliis inferioribus etiam exemptis, & jurisdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus non licet præbendas ſupprimere, ex c. 15 ſeſſ. 24 in c. Ex parte, n. 18. de Conſtit. 170
1 Nec Capitulo Sede vacante, ibid. n. 19 171
Vide in ver. *Exemptus. Prælatus.*
3 Abbates, Priores, Præpoſiti, & Archypresbyteri nullius diœceſis, quibus litteræ Apoſtolicæ à Dataria, & Cancellaria diriguntur, qui ſint, in cap. Cum contingat, num. 43 de for. compet. 92
2 Abbates nullius diœceſis, de quibus in cap. 10 ſeſſ. 23 propriè dicuntur qui habent jurisdictionem ordinariam in Clerum, & populum privativè ad Epiſcopos, in c. Significaſti, n. 11 de Offic. Archid. 381
2 Nullius diœceſis exiſtere, & habere proprium territorium ſeparatum à diœceſi Epiſcopi, idem important, ib. n. 19 381

Abbas quoad Ordines.

2 Abbas ſi ſit Presbyter, & benedictus, poteſt ordinem Clericalem conferre, in c. Cum contingat, n. 1 de ætat. & qual. 255
2 Poteſt conferre Lectoratum, ibid. n. 2
Et quid de aliis minoribus Ordinibus, ibid. d. n. 2 & ſeq. 255
2 Ut poſſit Tonſuram, & minores Ordines conferre quæ requirantur, ibid. n. 4 256
2 Conferens Tonſuram, vel minores Ordines Monacho alterius Monaſterii, imprimit characterem ſi ſit Presbyter, & benedictus, ibidem num. 5 256
5 Abbates Presbyteri, & benedicti de Epiſcopi conſenſu, vel cum ſpecialibus ejus dimiſſoriis an poſſint Tonſuram, & minores Ordines conferre ſæcularibus eidē Epiſcopo ſubjectis in c. Aqua, n. 8. & ſeq. uſq; ad n. 20. de conſ. Eccl. vel Alt. 385
5 Abbas Presbyter, & benedictus quoad non ſubditos caret poteſtate jurisdictionis, ſed non poteſtate ordinis; & ideo ordinando illos, imprimit characterem, ibidem, n. 11 & ſeq. 290
5 Abbas invitatus poteſt Tonſuram, & minores Ordines conferre etiam ſubditis alterius monaſterii, ibid. n. 15 291
5 Abbas, qui ſine Epiſcopi conſenſu contulit Tonſuram, & minores Ordines Regularibus alterius Religionis dimiſſis à ſuis ſuperioribus incidit in pœnam ſuſpenſionis ab exercitio Pontificalium, & ſic ordinati ſunt ſuſpenſi ab executione ordinum, ibid. n. 18 291
1 Abbas non poteſt primā tonſurā, & minores Ordines conferre niſi ſit Presb. & benedict. in c. Quanto, n. 21 de conſuet. 262
1 Abbas non benedictus non poteſt minores Ordines conferre, niſi Epiſcopus tertiò requiſitus eum benedicere recuſaverit, ibid. n. 22 262
1 Abbas benedictus conferens minores Ordines ſæculari imprimit characterem, ſecus ſi non ſit benedictus, ib. n. 25. 262
1 Abbas non benedictus quamvis ex privilegio habeat uſū Pontificalium, non tamen poteſt Ordines conferre, ib, n. 29. 263
2 Abbas Presbyter, & benedictus de jure cōmuni poteſt minores Ordines conferre; & dimiſſorias concedere tā ſuis ſubditis Regularibus, quàm ſæcularibus, in quos habet ordinariam jurisdictionē, in c. Significaſti, n. 13 de Offic. Arch. 380
2 Abbas benedictus ordinando poſt Eccleſiæ prohibitionem, ſeu mandati revocationem, non imprimit characterem, in c. Requiſivit, n. 36 de ordin. ab Epiſcopo. 206
1 Abbas ſi ſit Presbyter, & benedictus poteſt Novitio ſui monaſterii primam clericalem conferre Tonſuram, licet conſultius ſit ut obtineat, in c. Nonnulli, n. 26. de reſcript. 224
2 Abbates non conſequuntur poteſtatem conferendi minores Ordines ex vi ſolemnis benedictionis, ſed ex conceſſione Eccleſiæ, & adminiculo habiti ſacramenti, in c. Statuimus, n. 6. & 29. de ſupplen. neglig. Præl. 170
2 Abbas etiam benedictus ordinando contra prohibitionem Eccleſiæ, nihil confert, ibid. 9 170
Declaratur, ibid. n. ſeq. & n. 31. & ſeq.
2 Abbatum poteſtas conferendi minores Ordines poteſt ab Eccleſia ex toto auferri, ſed non pro parte, ſicut nec poteſt pro parte concedi, ibid. n. 10. 32. 35. 46. & 50 170
2 Abbas benedictus conferens Tonſuram, ac minores Ordines Regularibus, etiam ſibi non ſubditis imprimit characterem, ibid. n. 12 170
2 Tonſuratus ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc fa-

facultatẽ ex privilegio debet iterum tonſurari, ib.n.13. 170
2 Abbas non benedictus habens privilegium ante Concilium conferendi primam tonſuram,& minores Ordines,ita demum ordinando characterem imprimit, ſi habeat ſubditos Regulares,aliàs ſecus,ibid.n.14.& 31. 170
2 Abbates,& alii inferiores Prælati in quo actu accipiant poteſtatem Ordines conferendi,ibid.n.20. 171
2 Abbates, & alii inferiores Prælati in quo actu juriſdictionem accipiant,ibidem num.22. 171
2 Abbates benedicti poteſtatem habent conferendi primam tonſuram,& minores Ordines ex conſtitut.Eccleſiæ,ib.n.29. 172
2 Abbatum juriſdictio quoad Ordinum collationem ad quas perſonas reſtringatur, ibidem num.30. 172
2 Abbas non benedictus poteſt Lectoratum conferre, poſtquam Epiſcopus ter requiſitus eum benedicere recuſaverit, ibidem num.31. 172
2 Abbas facultatem habens ex privilegio conferendi primam tonſuram,& minores Ordines,& faciendi ea, quæ poteſt Abbas benedictus, ordinando non ſubditos characterem imprimit,ibidem num.39. 173
2 Abbas Presbyter & benedictus an poſſit minores Ordines conferre in Dominicis,& Feſtis diebus,in c.De eo,num.2.de tempor.ordinat. 176
Vide in ver. *Tonſura*, in ver. *Ordinum miniſter.*
2 Privilegium conferendi minores ordines conceſſum Abbatibus in ſeptima Synodo expenditur, in c. Nonnulli, n.24.de Reſcript. 224
2 Abbas in Eccleſiis ſibi pleno jure ſubjectis poteſt primam Tonſuram conferre ſuis ſubditis,etiam ſæcularibus,in c.Cùm inter vos,num.3.& 5.de ſent.& re judic. 236
3 Secus poſt Concilium Tridentinum,ibidem num.6. 236
3 Abbas an poſſit Novitio ſui monaſterii primam tonſuram conferre,ibidem num.7.& ſeqq.uſque in fin. 237
Abbas quoad renunciationem.
2 Abbas exemptus ſine licentia Papæ renunciare non poteſt, in c.Dilecti, n.1.de renunc. 164
2 Quamvis ſe inſufficientem agnoſcat,ibid. num.2. 164
2 Et ad arctiorem Religionem tranſire velit, ibid. num.3. 164
2 Et quid ſi non ſit exemptus,ibidem num.4. 164
Abbas quoad Synodum.
2 Abbates in diœceſi Epiſcopi exiſtentes tenentur accedere ad illius Synodum diœceſanam ſi habeant populum, licet ſint exempti,in c.Quod ſuper his,n.1.de major.& obed. 495
2 Abbates habentes uſum Mitræ, & Baculi, quorum Abbatiæ nec curam habent,nec Conventum, non tenentur accedere ad Synodum Epiſcopi , ſi populum non habeant , etiamſi exempti non ſint,ibid. num.6. 495
2 Declaratur ibidem. 495
2 Abbas poteſt per Vicarium Synodo intereſſe,ſi per eum curam animarum exerceat, ibid.n.7. 495
2 Abbates,& Monachi Parochialium Rectores, quorum exemptio confirmata fuit poſt Concilium Trid. ad diœceſanam Synodum accedere non tenentur, ib. n. 12 496
2 Item nec Sacerdotes,qui in aliena diœceſi dumtaxat obtinent beneficium,& ibi morantur, ibidem unm. 13. 496
Vide in ver. *Synodus Diœceſana.*
5 *Abbatia* commendata nullius diœceſis non poteſt viſitari à proximiori Epiſcopo, in c. In Eccleſiis, n.18.de Capell. Monach. 224
2 Abbatia, Decanatus, Præpoſitura, & Archipresbyteratus de jure requirunt ordinem Sacerdotalem, in c. Cùm in cunctis, num.40.de elect. 39
2 Abbatia in Eccleſia Collegiata cui nulla imminet cura, nec pœnitentialis,nec juriſdictionalis obtineri poteſt in vigeſimo ſecundo anno abſoluto, ibid.num. 49. 40
3 Abbatia Caſtri Durantis an ſit nullius diœceſis, in c. Cùm contingat,num.29.uſque in fin.de for.compet. 89
3 Abbatia Caſtri Durantis hodie Urbanea eſt Epiſcopalis, ibid. num.42. 91
4 Dum Regularis erat, non poterat viſitari ab Archiepiſcopo Urbinatenſi,in c.Nullus,num.39. de Paroch. 381
2 Abbatia an,& qualis ſit dignitas in c.Ut Abbates, num.15.de ætat.& qualit. 218
2 Et an cõprehendatur in c.Licet, de præbend.l. 6. ib.n.16. 218
4 Abbatia S.Joannis in Venere eſt intra fines Theatinæ diœceſis,in c.Cùm olim, n.37.de præſcript.& in c.Nullus, n.21.de Paroch. 379
5 Abbatia de Balneo an ſit nullius diœceſis,vel exempta : & an Epiſc.Burgi S.Sepulchri poſſit jure ordinario illam viſitare in c.Cùm Dilectus,n.19. uſque in fin. de relig. domib. 217
5 Status dictæ Abbatiæ conſideratur juxta tria temp.ib.n.20. 217
2 Abbatiæ in multis æquiparantur Epiſcopatibus, in c.Quia propter,num.11.de elect. 92
Vide ſuprà in ver. *Abbas quoad dignitatem.*
2 *Abbatiſſa*, & Prioriſſa in qua ætate eligi poſſit, in c. Cùm in cunctis,n.113.uſque ad n.124. de elect. 48
5 Et in cap.Cùm ſis,num.30.& 74. de converſ.conjug. 141
2 Et quid poſt Concilium Tridentinum,,ibidem,n.114. 48
2 Abbatiſſa eligi non poteſt ex alio monaſterio ſi in proprio ſit Monialis annorum quadraginta ætatis, & octo profeſſionis, ,ibid.num.115. 48
2 Sin minùs liberum eſt Monialibus aliam eligere in proprio monaſterio,quæ ſit annorum triginta ætatis, & quinque profeſſionis,nec tenentur quadragenariam eligere in alio monaſterio,ibid.num. 117. 48
2 Et quid ſi talis in proprio monaſterio non reperiatur,nec quadragenaria in alio ejuſdem ordinis,,ibid.n.117. 48
2 Abbatiſſa nullo caſu eligi poteſt, quæ trigeſimum annum non expleverit,ſed poſtulanda eſt a Sede Apoſtol. ib.n.118. 48
2 Abbatiſſa eligi debet,quæ ſit cæteris magis idonea, ſi nulla ſit in monaſterio cum qualitatibus à Concilio requiſitis, & in provincia non ſit aliud monaſterium ejuſdem ordinis,ibidem num.119. 48
7 Abbatiſſæ electioni an Epiſcopus intereſſe poſſit, in c. Cum Capella,n.30.de privil. 61
5 Abbatiſſa an poſſit novitias recipere ſine ſuorum Superiorum licentia,in c.Porrectum,n.31.de Regular. 62
4 Abbatiſſa teſtari non poteſt, etiamſi numquam induiſſet habitum monachalem,in c.Quia ingredientibus,n.1.de teſt. 314
4 *Abbatiſſatus* eſt actus,qui non convenit niſi profeſſis, ibidem num.30. 1317
4 Abbatiſſa negans ſe profeſſam, reddit ſe indignam Abbatiſſatu,& juſtè privari poteſt,ibid.num.31. 317
2 Diſpoſitum in Abbatiſſa non habet locum in Abbate, in cap. Cum in cunctis,num.121.de elect. 48
4 Abbatiſſa an habeat dignitatem, in cap. Ad hæc,num.38.de præbend. 106
2 Abbatiſſa dignitatẽ habet,in c.Quia propter,n.12. de elect, 92
2 Et eligi debet juxta hoc capitulum,ibid.num.13. 92
2 Si habet monaſterium in titulum;aliàs ſecus,ib.n.16.& ſeqq. 92
1 Abbatiſſa,vel Prioriſſa exire debet clauſura ad hommagium, & juramentum fidelitatis præſtandum pro feudo, quod monaſterium habet à domino temporali, in c. Quæ in Eccleſiarum,num.72.de Conſtit. 138
1 Secus poſt Bullam Pii V.ibid.num.73. 138
2 Monialis illegitima an poſſit eligi in Abbatiſſam, vel Prioriſſam abſque diſpenſatione Apoſtolica,in c.Ut filii,num.25.de filiis Presbyter. 314
2 Et quid in Italia ubi Abbatiſſæ ſunt triennales, ib. n.36. 314
2 Moniales illegitimæ non comprehenduntur in Conſtitutione Sixti V.contra illegitimos,ibid.num.33.& 54. 315
2 Abbatiſſæ in Italia ex Conſtitutione Sixti V.eligi non poſſunt niſi ad triennium,ibid.num.36. 315
2 Abbatiſſa quæ non eſt perpetua,nec habet monaſterium in titulum,non dicitur habere dignitatem, ibidem,num.37. 315
2 Declaratur, ibidem num.56.& 57. 315
2 Abbatiſſa habet dignitatem,ibidem num.38. 315
2 Abbatiſſa non habet jus à defuncta, ſed à Canonica electione; & ideo in dignitate non habet ſucceſſionem hæreditariam, ſed ſucceſſionem ſimpliciter, ibidem num.49. 316
2 Pœnitentiaria diſpenſat cum monialibus in utroque foro, ut non obſtante defectu natalium poſſint eſſe Abbatiſſæ , ibid. num.51. 316
2 Etiam triennales,ibid.num.60 316
2 Monialis illegitima in Abbatiſſam non eligitur, ſed poſtulatur,ibidem num.52. 316
2 Diſpenſare tamen poſſunt Superiores Ordinum juxta eorum privilegia,ut illegitimæ poſſint eſſe Abbatiſſæ,ib.n.53. 316
2 Abbatiſſæ in Italia durante triennio removeri non poſſunt,niſi ex juſta cauſa,& juris ordine ſervato,ibidem n.58. 317
2 Curia Romana diſpenſat cum Monialibus , ut defectu natalium non obſtante poſſint eſſe Abbatiſſæ etiam temporales, ibid.num.60. 317
5 *Abdia* Babylonio, & ejus libro quæ fides ſit adhibenda , in c. Cùm ad monaſterium,n.77.de ſtatu Monach. 196
1 *Abſcedere* non dicitur qui priùs non receſſit,in c.Eam te,n.37. de Reſcript. 206
4 *Abſentes* dicuntur Eccleſiam deſerere, in c. Ex parte,n.31.de Cler.non reſid. 50
4 Abſentes pro ſervitio domini ſui pro præſentibus ſunt habendi,in c.De cætero,n.4.de Cler.non reſid. 42
4 Abſentes pro ſervitio Epiſcopi quatenus Epiſcopus eſt, cenſentur abeſſe pro ſervitio Eccleſiæ,ibid.n.12. 43
1 Abſentes vocati,aut non vocati in caſibus, in quibus non ſunt vocandi, tenentur ſtare deliberationi factæ à majori parte præſentium,in c.Cùm omnes,n.42.de Conſtit. 130
4 Abſens per decennium præſumitur habuiſſe animum non revertendi,in c. Significavit,num.51. de Paroch. 387
4 Abſens in ſtudio Theologiæ percipit fructus præbendæ, non autem diſtributiones quotidianas,in c.Licet,num. 1. de præbend. 163
4 Studiorum cauſa abſentes lucrantur fructus præbendæ amiſſi,

diſtributionibus quotidianis,ibidem num.96. 171
4 Et quid ſi reditus omnes in diſtributionibus conſiſtant,n.97.& 124.& ſeqq.& num.129. 171
2 Abſentium vocatio non pertinet ad ſubſtantiam electionis, ſed ad juſtitiam,in c. Quia propter,n.38.de elect. 94
2 Declaratur, ibidem num.40. 94
4 *Abſentia* cauſa quædam probabilis eſt, quædam neceſſaria, in c.De cætero,n.16.de Cler.non reſid. 43
4 Abſentia pro ſervitio Epiſcopi, & ſtudiorum cauſa æquiparantur,ibidem num.21. 44
2 Abſentia illicita beneficiato non permittitur etiam cum licentia in c. Relatum,n.31.de Cler.non reſid. 37
4 Abſentia quæ cenſeatur remota arbitrarium eſt,ibid.n.35. 37
4 Cauſa legitima abſentiæ fingit quem haberi pro reſidente,non autem pro divinis intereſſente,in c.Licet,n.11. de Præb. 164
3 Abſentia à loco cum obligatione alibi manendi, morti æquiparatur,in c.Præſentata,n.11.de teſtib. 195

Abſolvere, Abſolutio, Abſolutus.

1 *Abſolvere* poteſt inferior ab excommunicatione lata tam à Canone Papæ, quàm Epiſcopi, ſi illius conditor abſolutionem ſibi non reſervavit,in c.Canonum ſtatuta, n.32.de Conſtitut. pag. 21
2 Abſolvere poteſt Epiſcopus ab excommunicatione lata ab Ordinario ſibi ſubjecto ſi injuſta ſit; aliàs ſecus, in c. Cum ab Eccleſiarum,n.11.de offic.Ordin. 455
6 *Abſolutio* à cenſuris in litteris Apoſtolicis proviſionum quid operetur,in c. Quod à prædeceſſore,n.76.de Schiſmat. 236
7 Abſolutio non eſt deneganda non valenti ſatiſfacere ſine periculo,licèt delictum videatur habere effectum continuationis,in c.Officii, num.2. de pœnit. & remiſſ. 119
5 Abſolvere poteſt Epiſcopus quos de jure communi , vel ex Concilio Tridentino poteſt excommunicare, in cap. Ad hæc num. 22.de relig.domib. 207
6 Abſolutio Sacramentalis eſt actus judicialis, qui in non ſubditum exerceri non poteſt,in c. Quod à prædeceſſore,n.90.de Schiſmat. 237
2 Abſolutio ab excommunicatione eſt favorabilis, diſpenſatio autem odioſa,in c.Dilectus n.11.de tempor.ordinat. 198
2 Abſolvi poteſt forenſis in Sacramento Pœnitentiæ ab Epiſcopo,in cujus diœceſi commoratur, ſed non diſpenſari, ibidem num.35. 200
2 Etiamſi materia ſit conjuncta ex qua peccatum, & irregularitas incurratur,ibid.num.36. 200
2 Abſolutus,& diſpenſatus ab Epiſcopo in materia delicti perpetrati coram duobus,vel tribus teſtibus,non eſt tutus in conſcientia,ibidem num.37. 201
7 Abſolvere poteſt inferior ab omni excommunicatione lata à Canone quoties conditor Canonis ſibi non reſervavit abſolutionem,in c.Nuper,n.16.& 29.de ſent.excomm. 168
7 Quod habet locum ne dum in Canone Papæ, ſed etiam in ſtatuto Epiſcopi,vel Prælati,ibidem num.16. 168
7 Abſolutio ab excommunicatione in quam incidunt ingredientes ſepta monaſterii Monialium abſque licentia Ordinarii,vel alterius ſuperioris an ſit Papæ reſervata ex Bulla Gregorii XIII.ibidem num.17.&n. ſeqq.uſque ad n.37. 168
7 Et quid ſi Epiſcopi, vel Prælati Regulares, qui ingrediuntur ſui auctoritate officii, non ſervata forma ibi præſcripta, ibid. num.37.& ſeqq. 170
5 Abſolutio ab excommunicatione,quam incurrunt laici collectantes eccleſias hodie eſt Papæ reſervata,in c. Non minus, n.37.de Imm.Eccleſ. 369
4 Abſolutio non fit ab excommunicatione injuſta,ſed relaxatio, in cap.Odoardus,n.5.de Solut. 294
Vide in ver. *Excommunicatio quoad abſolutionem.*
4 Contrarium.ibidem num.6. 294
4 Declaratur ſi injuſtitia ſit notoria,ibid.n.9.10. & 11. 294
4 Abſolutio ab excommunicatione injuſta datur ſine juramento, & cautione de parendo mandatis Eccleſiæ, & ſolutionis expenſorum, ibidem num.8. 294
4 Abſolutio competit in dubio , relaxatio quando de injuſtitia evidenter conſtat, ibid.n.9.& 11. 294
6 Abſolutio pœnitenti non eſt deneganda, in cap. Ad abolendam,num.48.de Hæret. 217
6 Impœnitenti præſertim relapſo non eſt concedenda, ibidem num.49. 217
6 Abſolutio impœnitenti non eſt concedenda cujuſvis periculi vitandi cauſa,ibidem num.62.
Vide in ver. *Hæreticus.*
7 Abſolutio ab excommunicatione ob levem Clerici percuſſionem regulariter ſpectat ad ſolum Epiſcopum,in cap.Pervenit, num.11.de ſent.excomm. 149
7 Declaratur ibidem num.12. 149
Vide in ver. *Epiſcopus quoad abſolutionem.*
6 *Abſolutus* in foro pœnitentiali in vim Bullæ Cruciatæ,aut Jubilæi non cenſetur abſolutus in foro exteriori, in c. Poſtulaſtis,num.14.& 32.de Cler.excomm. 338
6 Abſolutio ab excommunicatione in foro animæ non tollit pœnas fori externi,ibidem num.21. 339
Vide in verbo *Excommunicatio quoad abſolutionem*, & in ver. *Excommunicationis effectus.*
6 Abſolvendi facultas in utroque foro ſatisfacta parte aliquando conſuevit concedi in Bulla Cruciatæ,vel Jubilæi, ibidem num.26.& 29. 339
6 Abſolutio in foro pœnitentiali probatur dicto Presbyteri atteſtantis ſe abſolviſſe, ibidem num.28. 340
6 Abſolutio in foro externo ad effectum validitatis gratiæ probatur dicto ſolutionis Pœnitentiarii,ibidem num. 30. 340
6 Abſolutus à Simonia occulta, ac diſpenſatus ab Epiſcopo in vim Concilii Trid. cap.6.ſeſſ.24. non cenſetur abſolutus, ac diſpenſatus ad beneficia obtinenda, ibid. num.31. 340
7 Abſolutio ſacramentalis eſt actus judicialis, qui in non ſubditum exerceri non poteſt,in cap.Cùm & plantare, num.12.de Privileg. 43
4 *Acceptio* perſonarum non debet eſſe apud Papam, in cap. Ex parte,n.63.de Cler.non reſid. 53
1 Acceptio perſonarum gravius eſt peccatum in diſpenſatione rerum ſpiritualium, quàm temporalium, in c. Ne innitaris, num. 302.de Conſtitut. 89
2 *Acceſſio* non poteſt fieri niſi rei quæ præexiſtit, in c. Cùm contingat,n.59.de ætat.& qualit. 262
4 *Acceſſus* ante Concilium Tridentinum Clerico illegitimo reſervatus per deceſſum ultimi poſſeſſoris ad beneficium, quod antè ejus Pater obtinuerat, an potuerit ſortiri effectum defuncto ultimo poſſeſſore poſt Concilium, latè diſcutitur, in c.Dilectus il ſecondo n.6. & num.ſeqq. uſque in finem de Præbend. 139
4 Acceſſus non tribuit jus in re, ſed ſpem quandam beneficium obtinendi,ibidem num.12. 140
6 *Accuſatio* ſola non conſtituit aliquem reum vel crimino ſum, in c. Omnipotens,n.3.de Accuſat. 112
6 Accuſationis pendentia præjudicat in quærendis, ſed non in quæſitis,ibid. num.10. 112
6 Accuſatio ſuperveniens non impedit jam promotum adminiſtrare,niſi ſit ſuſpectus de dilapidatione,ibid. num.11. 112
6 Accuſatio de crimine etiam famoſo ſi fiat civiliter, non infamat,ibid.num.15. 113
6 Accuſatio, denunciatio, & exceptio electionem impediunt ſi infamia præceſſerit, ibid.num.29. & ſeq. 114
Vide in verbo *Infamia.*
3 Accuſatio ſola, vel inquiſitio facit ut delictum non ſit occultum quoad hoc ut Epiſcopus non poſſit diſpenſare, in c. Veſtra,num.126.de Cohabit.Cler.& Mulier. 20
6 Accuſatio,vel inquiſitio,denunciatio, & exceptio an impediant promotionem,in c.Accuſatum, n. 10.de Simon. 148
3 Accuſatio civilis infamiam non irrogat, nec repellit à promotione, in c. Non debet,num.6. de teſtibus. 200
3 Accuſationis pendentia præjudicat in quærendis, ſed non in quæſitis, ibid.num.8. 201
6 Accuſationem legitima præcedere debet inſcriptio,in c. Qualiter,& quando il ſecondo,n.25.de Accuſat. 124
6 Fallit in quinque caſibus,remiſſivè, ibidem num.26. 124
6 Accuſatio, & denunciatio fit etiam de occultis criminibus, dummodo probari poſſint; inquiſitio ſecus, ibid.n.72. 128
6 Accuſationem legitima præcedere debet inſcriptio, denunciationem charitativa correctio, inquiſitionem clamoſa inſinuatio,ibid. num.82. 129
1 *Accuſatore* non probante reus abſolvitur,in cap. Ne innitaris, num.359.de Conſtit. 107
1 Etiamſi reus nihil probaverit, ibidem n.360. 107
3 Accuſator in criminalibus forum rei ſequi debet, in c. Si Clericus,num.23.de foro compet. 66
6 Accuſator ſi in probatione deficiat,tenetur pœna talionis, in c.Falſidicus,num.131.de crimin.falſ. 316
6 Item efficitur infamis,& communione privatur,ib.n.132. 316
6 *Accuſatus* de Simonia,de qua prius erat infamatus, eſt ipſo jure ſuſpenſus tam quoad ſe,quàm quoad alios,in c.Accuſatum, num. 1.de Simon. 148
6 Et quid poſt Conſtitutionem Martini V. Ad evitanda, ibid. num.9. 148
6 Accuſatus de Simonia non præcedente infamia eſt ſuſpenſus quoad ſe,ſed non quoad alios, ibidem num.3. 148
6 Simoniacus pendente accuſatione ab adminiſtratione Divinorum prohibetur,ibidem num.4. 148
6 Prohibitio Divinorum eſt ſuſpenſio,ibid.n.5. 148
6 Accuſatus de Simonia interim ſuſpenditur à celebrat. Miſſæ, ibidem num.6. 148
6 Accuſatus, & infamatus de Simonia hodie non eſt ſuſpenſus quoad alios,niſi ſit publicè denunciatus per ſententiam, ibid. num.9. 148
3 Accuſatus criminaliter pendente accuſatione non poteſt in teſtem produci niſi in criminibus exceptis, in c. Non debet, num. 1. de teſtibus. 200

Et quæ

5 Et quæ ſint hujuſmodi crimina, ibid. num. 2. 200
5 Item non poteſt alium accuſare, nec Ordines ſuſcipere, nec eſſe alterius procurator, ibid. num. 9. 200
5 Secus ſi fuerit accuſatus civiliter, ibid. num. 3. 200
5 Quod verum eſt ſi ſit emendatus de crimine, nec eum comitetur infamia, ibid. num. 4. 200
5 Cùm accuſatur quis de crimine, ſtatim gravatur ejus opinio, ibid. num. 5. 200
5 Accuſatus, vel denunciatus de aliquo crimine, interim ad dignitates, officia, vel beneficia promoveri non poteſt, in c. Omnipotens, num. 1. & 2. de Accuſat. 112
5 Sive ſint dignitates Eccleſiaſticæ, ſive ſæculares, ibidem num. 5. 112
5 Et licèt infamia non præceſſerit, ibid. num. 12. 32. & 33. 112
5 Fallit primò ſi ex accuſatione, vel denunciatione orta ſit infamia apud perſonas viles duntaxat, ibid. num. 13. 112
5 Fallit ſecundò ſi accuſatio non tenet, ibid. n. 14. 112
5 Fallit tertiò, ſi accuſatio fiat civiliter non ad pœnam, ſed ad intereſſe, ibid. num. 15. 112
5 Fallit quartò, ſi accuſetur Collegium, ibidem num. 16. 112
5 Fallit quintò, ſi crimen ſit leve, ibidem num. 17. 112
5 Accuſati opinio gravatur ex ſola pendentia accuſationis, ibid. num. 2. 112
5 Accuſatus etiam ante ſententiam honores petere prohibetur, ſecus poſt annum, niſi per ipſum ſteterit, quo minus cauſa expediretur, ibidem num. 6. 112
5 Accuſatus pendente accuſatione à quibus actibus prohibeatur, ibid. num. 7. & ſeqq. 112
5 Et à quibus non, ibidem num. 8. & ſeqq. 112
5 Accuſatione pendente Notarius poteſt conficere inſtrumenta, de quibus eſt rogatus, ſed novum officium aſſumere non poteſt, ibid. num. 9. 112
5 Accuſato Collegio illius perſonæ promoveri poſſunt, niſi in accuſatione ſint ſpecialiter nominati, ibid. num. 16. 113
5 Accuſatus ſi pendente judicio fuerit promotus, & poſteà repertus innocens, an talis promotio teneat, necne, ibid. 19. & num. ſeqq. uſque ad num. 25. 113
5 Accuſatus an poſſit eligi accuſatione pendente, ibidem. n. 25. & ſeqq. uſque in finem. 114
5 Accuſatus, vel denunciatus, aut contra quem excipitur eligi poteſt ſi infamia non præceſſit, ibid. num. 32. 114
Vide in ver. *Infamia*.
5 Accuſatus ſuper occultis reſpondere compellitur, quia jurat de calumnia, in c. Qualiter, il ſecondo, num. 73. de Accuſat. pag. 128
Accuſatus, vel inquiſitus etiam poſt accuſationem, vel inquiſitionem non præſumitur culpabilis, niſi delictum probetur, in c. Ne innitaris, num. 362. de Conſtitut. 107
5 Accuſatus non debet ingredi domum judicis, in c. Tua nos, num. 28. de Simonia. 175
5 Accuſatus de crimine capitali non poteſt judici ſecundùm Juris formam interroganti veritatem celare ſine mortali peccato, in c. Falſidicus, n. 125. & 155. de crimin. falſ. 315
4 Accuſatus non ſtatim reus eſt, ſed qui convincitur criminoſus, in c. Veſtra, num. 125. de Cohabit. Cler. & Mulier. Declaratur, ibidem num. 126. 20
Accuſari quis poteſt eod. libello de duobus criminibus capitalibus, in c. Pervenit, il primo num. 3. de teſtib. cogen. 201
Acolytho an imprimatur character in acceptione Candelabri, an verò Urceoli, in c. Cùm veniſſet, num. 15. & 63. de Sacr. Unct. 292
Acolytho tradendum eſt tam Candelabrum, quàm Urceolus. Sed ſi unum ſine alio tradatur, imprimitur character in traditione Urceoli, ibidem num. 63. 296
Acolythus ſuggeſta pro Euchariſtia, & Calices Diaconis præparat, in c. Multi, n. 94. Ne Cler. vel Monach. 401
Acta quid ſit, in c. Ad audientiam, il primo num. 37. de Eccleſ. ædifican. 359
Acta ſive Inſtrumenta communia debent edi poſtulanti ad fundandam intentionem, etiam in cauſa reconventionis, in c. G. Perpetuus, num. 8. de fid. Inſtrum. 205
3 Appellans ſi culpa judicis, vel partis acta primæ inſtantiæ ad judicem appellationis transferre nequit, quo remedio ſit ei ſuccurrendum, ibidem num. 19. & 20. & num. ſeqq. uſque ad num. 31. 205
3 Acta omnia primæ inſtantiæ tenetur appellans expenſis producere coram judice appellationis, tam de jure communi, quam ex Concilio Trident. ibidem num. 10. 205
3 Sive procedatur ex officio, ſive ad querelam partis, ibidem num. 11. 205
3 Et teneatur transferre etiam acta, quæ occaſione ejuſdem cauſæ coram alio judice geſta fuerint, ibid. num. 12. 206
3 Etiamſi acta ad Juſtitiam etiam non faciant, ibidem num. 13. pag. 206
3 Quod ex Concilio locum habet etiam in prophanis ſpectantibus ad forum Eccleſiaſticum, ibidem num. 14. 206
3 Non autem in prophanis per appellationem ad Judicem Eccleſiaſticum devolutis, ibid. n. 17. 206
3 Item locum habet etiam in actis factis coram Delegato Apoſtolico, ibidem num. 15. 206
3 Et Judex, & Notarius cogi poſſunt exhibere acta originalia, ſi de fide exempli ſit dubium. ibidem num. 16. 206
3 Item habet locum etiamſi cauſa fuerit evocata ad Curiam, ibidem num. 18. 206
3 Sententia non viſis actis etiam probatoriis eſt nulla, ibidem num. 19. 206
3 Acta tradenda ſunt appellanti per judicem à quo intra 30. dies, alioqui ſine illis cauſa prout Juſtitia ſuaſerit, terminanda eſt, ibidem num. 21. 206
3 Et Judex, vel Notarius in hoc culpabiles puniuntur, ut hic, ibidem num. 22. 206
3 Acta ſi Judex à quo, vel appellatus negaverit ſe habere, vel noluerit exhibere, Judex ad quem abſolvet appellantem, & pronunciabit acta ſi numquam reperiantur fore caſſa, & vana, ibid. num. 23. & 29. 206
3 Acta primæ inſtantiæ Judex à quo quantum in ſe eſt, tenetur appellanti gratis exhibere; Notarius verò congrua mercede accepta, ibidem num. 31. 207
3 Niſi ſit Cancellarius Epiſcopi, & non Notarius, ibidem n. 32. pag. 207
3 Appellans tenetur ad expenſas actorum ſi ipſe, non autem appellans proſequi cauſam voluerit, ibidem num. 33. 207
3 Actio ex locato quamvis non ſit in rem ſcripta, tamen propter concurſum realis trahitur ad ejus naturam, in cap. Si Clericus, num. 29. de foro compet. 67
3 Actio quid ſit, in cap. Olim, num. 25. de lit. conteſtat. 105
3 Actionis verbum quandoque refertur ad ſimplicem petitionem in judicio factam, in c. Si quis, num. 3. de foro compet. pag. 40
4 Actio oritur quotieſcunque lex mandat aliquid ſervari, in c. Quoniam, num. 28. de decim. 391
4 Actio ſimultanea Epiſcopi, & Parochi ſuper decimis admittitur, ibid. num. 31. 391
1 Actionis verbum hîc poſitum quo ſenſu accipiatur, in cap. Canonum Statuta, num. 7. & 8. de Conſt. 19
1 Actiones à jure civili ſunt proditæ, in c. Quæ in Eccleſiarum, num. 133. de Conſtitut. 142
4 Actio eſt inanis, quam inopia debitoris excludit, in cap. Odoardus, num. 26. de ſolutionibus. 297
Vide in ver. *Paupertas*.
3 *Actor* ſequitur forum rei, in cap. Si Clericus, num. 20. de foro compet. 66
3 Actor admitti non debet ad litigandum, niſi libello in ſcriptis porrecto, in c. Olim, num. 16. & ſeq. De litis conteſt. 105
3 Actor ſicut per reſponſionem rei, ita & reus per poſitionem Actoris relevatur ab onere probandi, ibidem num. 58. 108
1 Agens poſſeſſorio recuperandæ repellitur exceptione amotionis à beneficio, & excommunicationis, in cap. Dilectus, il primo, num. 7. de reſcript. 248
1 Actor originalis ſi fiat reus in judicio reconventionis, aut appellationis, vel aliàs citari poteſt etiam ultra duas dietas à finibus ſuæ diœceſis, in cap. Nonnulli, num. 10. de Reſcript. pag. 222
1 Actor in judicio reconventionis dicitur potiùs citare, quàm citari, ibidem num. 11. 222
3 Actor habet electionem conveniendi reum plures judices habentem ſub quo maluerit judice, in c. Licet, num. 41. de foro compet. 83
2 Actor an, & quando cogi poſſit ſuam petitionem ſpecificare, in c. Conquerente, num. 6. & 40. de offic. Ordin. 463
2 *Actus* ejus eſt, cujus eſt potentia, in c. Cùm contingat, n. 122. de ætat. & qualit. 271
5 Actus qui referri poteſt ad bonum, & malum, in dubio referri debet ad bonum, in cap. In Eccleſiis, de Capell. & Monach. pag. 225
4 Actus ubi per Prælatum ut Prælatum & Capitulum explicandus eſt, unus non ſupplet negligentiam alterius, in c. Poſtulaſti, num. 6. de Conceſſ. præben. 249
4 Secus ſi unus ſit effectus inhabilis, ibidem num. 7. 249
1 Actus argumentandi eſt apud infinitos, concluſio reſpondendi, & medicina ſanandi apud paucos, in c. Ne innitaris, n. 502. de Conſtitut. 92
1 Actus contra prohibitionem legis eſt ipſo jure nullus; quamvis lex non procedat ulterius irritando actum, in c. Cùm acceſſiſſent, num. 14. de Conſtit. 146
1 Niſi eadem, vel alia lex declaret actum valere, ibid. num. 15. & 38. 146
1. Actus contra legis præſcriptum factus ab eo, qui priùs juriſdictionem non habebat, eſt nullus: ſecus ſi habebat. ibid. n. 37. 148.

1 Actus contra legem non habentem perpetuam cauſam prohibitionis non eſt irritus, ibidem num. 39. 149
1 Actus contra ſtatuti prohibitionem ſi fiat ab ipſiſmet ſtatuentibus valet, ibid. num. 40. 149
1 Actus ipſo jure nullus, & cui lex reſiſtit nec naturalem parit obligationem, in c. Eccleſia S. Mariæ, num. 22. de Conſtitut. pag. 163
2 Actus contra legem celebratus eſt nullus quando lex adimit potentiam actum celebrandi, in c. Cauſam, num. 20. de elect. pag. 58
2 Actus ſuſcipientis curam paſtoralem neceſſariò requiritur, ubi in corpus myſticum accipitur poteſtas, in c. Cùm in cunctis, num. 30. de elect. 38
2 Actus geſti à Superioribus non legitimè profeſſis ſuſtineri poſſunt ex communi reputatione, in c. Perlatum, num. 54. de iis, quæ vi met. cauſ. 586
6 Actus qui ſonat in vitium, & non in vitium in dubio interpretari debet in non vitium, in cap. Præterea, num 54. Ne Prælat. vic. ſuas. 192
6 Actus geſtus contra prohibitionem non habentem cauſam perpetuam valet, in cap. Litteræ quas, num. 15. Ne Præl. vic. ſuis. 82
2 Actus tribuitur primæ cauſæ, in c. Antigonus, num. 46. de Pactis. 537
7 Actus voluntariæ juriſdictionis poſſunt etiam in alieno territorio exerceri, in c Ne pro dilatione, num. 36. de pœnit. & remiſſ. 142
5 Actus cenſetur factus in executionem obligationis præcedentis, in c. Significatum, num 6. de Regular. 42
5 Actus continuatus cenſetur unus per relationem ad principium ſui temporis, ibidem num. 11. 43
5 Ratihabitio actus invalidi an requirat ſcientiam nullitatis cum qualitatibus, & voluntatem eam ſanandi, ibidem num. 12 & 41. pag. 43
5 Actus factus ex cauſa erronea an, & quando ſit nullus, ibidem num. 29. & 38. 45
7 Actus activorum ſunt in patiente bene diſpoſito, in cap. Reſponſo, num. 66. de ſent. excomm. 192
7 Actus & paſſiones prout conſiſtunt in facto ſunt ſingulorum, non Univerſitatis, ibidem n. 69. & 81. 192
7 Actus qui non poteſt applicari Univerſitati, applicatur ſingularibus perſonis, ibid. num. 108. 196
2 Actus contra legis prohibitionem factus an, & quando ſit nullus, in cap. Statuimus, num. 37. & 44. de ſuppl. negl. Prælat. pag. 173
2 Actus paſcendi eſt principalis actus Epiſcopi, in cap. Niſi cum pridem, num. 71. de renunciat. 159
2 Actus legitimi non recipiunt conditionem neque diem, in c. Cùm in magiſtrum, num. 29. de elect. 111
5 Actus quilibet a conſenſu regulatus exigit habilitatem agentis intrinſecè, & libertatem ut vim non patiatur ab extrinſeco, in c. Nullus, num. 2. de Regul. 2
5 Actus requirens ſpontaneum conſenſum non valet ſi metus interceſſerit, ibidem num. 23. 5
2 Actus ex ſe perfectus, & conſummatus per contrarium eventum non reſolvitur, in c. Publicato, num. 57. de elect. 124
2 Etiamſi poſtea eveniat caſu à quo non potuit inchoari, ibidem num. 58. 124
2 Actus imperfectus remanet nullus ſive caſu, ſive culpa accidat ut nequeat perfici, ibid. num. 62. 125
2 Actum nihil dicitur cùm quid ſupereſt agendum, ibid. num. 64. pag. 125
3 Actus ſpiritualis eſt penetrabilior, quàm actus humanus, in c. Super eo, il ſecondo, num. 52. de appellat. 346
6 Actus ſi non valet ut agitur an valeat ut valere poteſt, in cap. Navigante, num. 64. & num. 66. & ſeq. de uſur. 301
6 Actus in dubio cenſetur factus omni meliori modo, ibidem num. 66. 302
2 Actus confirmari non poteſt ſi adſit inhabilitas perſonæ à principio, in c. Accepimus, num. 10. de Pactis. 5[illegible]
4 Actus momentaneæ interpoſitionis non excludunt continuum, in cap. De multa, num. 47. de Præbend. 148
1 Actus licèt inſpecta unitate orationis videatur unicus, tamen propter diverſitatem effectuum cenſentur duo, & utilis ab inutili non inficitur, in cap. Cùm M. num. 69. de Conſtitut. pag. 158
3 Actus & paſſiones, quæ in facto conſiſtunt ſunt ſingulorum, non autem Collegii, vel Univerſitatis, in cap. In præſentia, num. 104. de probat. 178
7 Actus contra legis, vel ſtatuti prohibitionem eſt nullus, licèt non adſit decretum irritans, in c. Qui Presbyterum, num. 31. de pœn. & remiſſ. 107
7 Præſertim in his, quæ habent perpetuam cauſam prohibitionis, ibid. num. 32. 107
7 Limitatur quatuor modis, ibidem num. 74. uſque ad num. 93. pag. 107
5 Actus omnis requirens voluntatem ſpontaneam, ſeu liberam ſi fiat per voluntatem coactam non valet, in c. Majores, n. 10 de Baptiſmo. 3[illegible]
6 Actus illicitus quando dicatur, in c. Quidam, num. 2. de Homicidio. 27
3 Actus perfectè geſti à Novitio non reſolvuntur per egreſſu è Religione, in c. Cùm inter vos, n. 20. de ſent. & re judic. 2[illegible]
2 Actus juriſdictionis contentioſæ comprehenduntur ſub generali commiſſione, in c. Quoniam, num. 42. de off. deleg. 40
3 Actus habitus tempore, aut loco inhabili, valet ſi illius effectus conferatur in tempus, aut locum habilem, in c. Conqueſtu num. 41. de Feriis. 11
3 Declaratur, ibidem num. 47. 11
1 Actus humanos, ut ſint recti, & habeant bonitatem moralem præcedere debent verbum verax, & conſilium ſtabile, in ca Ne innitaris, num. 60. & 87. de Conſtit. 4
2 Actus activorum non cadunt in ſubjecto inhàbili, in c. Maſſan. num. 4. de elect. 11
2 Actus collegialiter geſtus ab habilibus, & inhabilibus ignoranter admiſſis ſuſtinetur propter habiles, ſecus ſi ſcienter, n. 33. ibidem num. 31. 11
2 Et quid ſi unus tantùm ſit habilis, reliqui verò inhabiles, ibid num. 32. 11
2 Actus principalis habens in ſua eſſentia debitam formam, non vitiatur ex ſupervacua adjectione, ibid. num. 34. 11
5 Actus contra juris prohibitionem valet, ſi idem vel alia jura dicant factum valere, in c. Præterea, num. 16. de converſ. conjug. 13
3 Actus ſpirituali eſt penetrabilior, quàm actus humanus, in c. Super eo, il ſecondo, de Appellat. 24
6 *Ac ſi*, dictio fictionem importat, in c. Per tuas. num. 15. de Simonia. 16
6 *Adam* ſi hodie viveret, non poſſet cum aliqua matrimonium contrahere, in c. Vir qui, num. 25. de Conſang. & affinit. 7
4 *Adhibitus* idem importat quod rogatus, in c. Cum eſſes, n. 2[illegible] de Teſtam. 33
1 *Adjectio* non repugnans contractui, vel actui qui geritur, non vitiat, nec vitiatur, in c. Cùm in Eccleſiis, num. 6. de Major. & obed. 50
3 *Adminicula* ſola non ſufficiunt ad obtinendam manutentionem, cùm non ſint probationes, ſed auxilia probationum, in cap. In nomine Domini, n. 35. & 37. de teſtib. 18
6 Adminicula plura pro quaſi poſſeſſione qualificatæ legitimitatis recenſentur, in cap. Lator, num. 32. Qui filii ſint legit. 9
4 *Adminiſtrationi* ſe intrudere ante obtentam confirmationem caſſatam paria ſunt, cap. Cùm jam dudum, num 4. de Præbend. 11
4 Adminiſtrationis appellatione continentur omnia Eccleſiaſtica officia, in c. Ad hæc, num. 21. de Præbend. 10
5 *Adminiſtratores* hoſpitalium, & piorum locorum cogi poſſunt quotannis ab Epiſcopo ad reddendam rationem adminiſtrationis, in c. Ad hæc, num. 31. de relig. domib. 20
5 Non obſtante contraria conſuetudine, etiam immemorabili num. 32. & ſeqq. 20[illegible]
5 Adminiſtratores fabricæ majoris Eccleſiæ Cremonen. qualiter rationes adminiſtrationis Epiſcopo reddere teneantur ibid. num. 33. 208
5 Adminiſtratores hoſpitalis Corduben. tenentur reddere rationem adminiſtrationis Epiſcopo, non obſtante privilegio immemorabili, & ſententia ſuper his lata, ibid. num. 35. 208
5 Adminiſtratores tenentur librum rationum deferre ad Epiſcopum, & in domo ejus rationem reddere, ibid. num. 36. 209
5 Ordinarius debet rationibus intereſſe illis diebus, quibus ex privilegio, conſuetudine, vel ſtatuto reddenda eſt ratio, ibid. num. 38. 209
5 Non tamen dum Horæ Canonicæ recitantur, ibid. n. 39. 209
5 Item adhiberi debet etiamſi aliis ad id deputatis ratio reddenda ſit, n. 40. 209
5 Et tam in ratione reddenda, quàm in liberatione facienda, ibid. num. 41. 209
5 Et ejus votum connumerari debet cum voto cæterorum in abſolvendo, vel condemnando, n. 42. 209
5 Epiſcopus cogere poteſt Adminiſtratores ad voluntatem fundatoris exequendam, non obſtante contraria lege fundationis, ibidem num. 46. & 59. 209
5 Adminiſtratores piorum locorum etiam privatorum malè adminiſtrantes cogi poſſunt ab Epiſcopo rationes reddere, & exequi voluntatem fundatoris, non obſtante ipſius prohibitione, ibidem num. 59. 210
5 Adminiſtratores qui piorum locorum reditus in ſuos uſus convertunt, incidunt in excommunicationem Papæ reſervatam, num. 60. 211
5 Epiſcopus poteſt exigere rationes ab adminiſtratoribus omnium piorum locorum etiam merè laicorum, & in caſibus à jure non conceſſis, ibid. num. 57. 211
5 Niſi ſecus in fundatione expreſſè cautum fuerit, n. 58. 211

5 Adminiſtrator cum libera facultate diſponendi de fructibus dicitur habere uſumfructum, in c. Monachi, n. 42. verſ. Ratio diverſitatis, de ſtatu Monach. 169
2 Adminiſtratores bonorum alterius an, & quibus caſibus prohibeantur ordinari ante dimiſſum officium, & reddita ratiocinia, in c. Magnus, n. 22. & ſeqq. de oblig. ad ratioc. 343
2 *Adrianus* I. Carolo Magno, & Leo VIII. Othoni I. dederunt poteſtatem eligendi, ſeu confirmandi Romanum Pontificem, in c. Accepimus, n. 25. de Pactis. 563
2 Contrarium, ibidem num. 64. 563
2 Declaratur, num. 65. 563
6 Adulter amittit jus revocandi conjugem à monaſterio in c. Ex litteris, n. 17. de Divortiis. 108
Vide in verbo *Conjux*.
2 *Adulterii* nomen eſt mixti fori, in c. Perniciosſam, num. 15. de offic. ordin. 427
3 Adulterii pœna depoſitio, & perpetua detruſio in monaſterium, in c. Pervenit, il primo, n. 21. de teſt. cogen. 203
3 Adulterii pœna ſecundum leges in laico eſt mors naturalis, ſecundùm Canones in Clerico eſt depoſitio, & detruſio in monaſterium, in c. Cùm non ab homine, num. 63. de Judic. 13
6 Adulterium ſuperveniens rei judicatæ præjudicat conjugi, pro qua lata eſt ſententia, in c. Ex litteris, n. 9. de Divortiis. 107
6 *Adultus* cùm baptizatur, niſi ipſemet reſpondeat, præſumitur fictè ad baptiſmum accedere, in c. Tuæ fraternitati, num. 33. de Sponſ. & matrim. 11
3 *Advocatus* qui docuit clientulum falſum reſpondere tenetur parti damna reſarciri, in c. Olim, n. 96. de lit. conteſtat. 111
3 Advocatorum prava ſuggeſtio in poſitionibus negandis, ibid. num. 97. 111
6 Advocatus licitè vendit patrocinium ſuum, in cap. Quoniam, num. 10. Ne Prælat. vices ſuas. 200
5 Advocatus ſumitur pro patrono, & jus advocationis pro Jurepatronatus, in c. Cùm autem, n. 3. de Jurepatron. 246
2 Advocatus Clericus an poſſit ſalarium exigere, in cap. Clerici, num. 8. de poſtuland. 574
2 Advocatus in cauſa propria poteſt eſſe quilibet Clericus, nec cogitur Procuratorem conſtituere, ibid. num. 14. 574
2 Advocatus pro Eccleſia ſua quilibet Clericus eſſe poteſt, ibid. num. 16. 574
2 Item pro miſerabilibus perſonis, ibid. num. 17. 574
2 Et quid ſi tales ſint divites, nec ſit timor oppreſſionis, ibidem num. 18. 574
2 Item pro perſonis conjunctis, ibidem num. 19. 575
2 Advocationis, & procurationis munera Clerici in Romana Curia exercent ex tolerantia Pontificis, ibid. num. 22. 575
2 Advocatus in cauſa ſanguinis Clericus eſſe non debet, etiam pro reo, ibidem num. 23. 575
3 Advocati confeſſionem eadem die revocatam ſi Judex velit habere pro lite conteſtata, vel proceſſum ſubdelegati ratificat, ab eo licitè appellatur, in c. Cum cauſam, num. 1. de Appellat. 254
1 Advocato non licet pro utraque parte ſcienter patrocinari, in c. Ne innitaris, n. 313. & n. 315. de Conſtit. 91
1 Advocato an, & quando liceat patrocinari ſecundùm opinionem probabilem, ibidem num. 381. & numeris ſeqq. uſque ad num. 392 110
1 Advocatus in cauſa, in qua utrinque ſunt opiniones æquè probabiles ſi proponat clientulo rem tamquam certam, mentitur, & tenetur ei ad damna, & intereſſe, ibidem num. 382. 110
1 Sed non prohibetur in cauſa dubia patrocinari ſi aperiat clientulo rem dubiam eſſe, ibid. num. 383. 110
1 Advocati recti meliorem vitam faciunt, quàm Fratres Prædicatores, vel alii Religioſi, ibidem num. 386. 111
1 Advocato non licet patrocinari pro parte minus probabili contra probabiliorem, ibidem num. 287. 111
1 Etiamſi pandat clientulo rationes adverſarii eſſe probabiliores, ibidem num. 388. 111
1 Et etiam ſi non ſit cauſa ſanguinis, vel majoris partis bonorum, ibid. num. 390. 111
1 Advocatus qui in principio litis credidit rationes ſui clientuli eſſe probabiliores, ſi in proceſſu appareat contrarium, tenetur cauſam deſerere, aut illum ad concordiam inducere, ibid. num. 389. 111
2 Advocationis officium Sacerdoti exercere non licet, in cap. Cùm Sacerdotis, num. 1. de poſtuland. 576
2 Etiam in foro Eccleſiaſtico, ibid. num. 2. 576
2 Niſi in quatuor caſibus hic expreſſis, n. 5. & ſeqq. 576
2 Advocationis officium coram Judice Eccleſiaſtico Clerici etiam in ſacris, & Beneficiati exercere poſſunt etiam pro laico; Sacerdotes ſecus, ibid. num. 4. 576
2 Advocatus poteſt eſſe Sacerdos pro ſe, & Eccleſia ſua, ibidem num. 5. 576
2 *Ædificans* bona fide in ſolo alieno repetit ſumptus rei valore inſpecto, in c. Veniens, num. 23. de in integr. reſtit. 595
2 Idem in eo qui reficit domum quam ex cauſa fideicommiſſi tenetur reſtituere, ibid. num. 24. 595
2 Idem ſi in re communi ædificaverit communi nomine ſocio ſciente, & patiente, ibid. num. 25. 595
2 Ædificans ſcienter in ſolo alieno ſumptus non repetit, & ædificatum cedit domino ſoli, ibid. num. 35. 596
2 Ædificans in re communi nomine proprio non repetit melioramenta, ibidem num. 41. 566
1 *Ægrotum* melius eſt in manu Creatoris relinquere, quàm periculo exponere dubitabilis medicinæ, in cap. Ne innitaris, num. 374. de Conſtitut. 109
4 Ægrotum ab officio removere ex ſola cauſa ægritudinis peccatum eſt, in c. Conſultationibus, num. 45. & ſeq. de Cler. ægrotan. 206
4 Ægroti ſi ab officiis removeantur, Clerici hoc exemplo deterrentur à Clericatu, & ſtatus Eccleſiæ turbatur, ibidem num. 49. 206
2 *Æqualitas* eſt ſervanda in actibus ultrocitroque obligatoriis, in c. Admonet, num. 29. de renunciatione. 148
4 *Aeris* intemperies an Parochum à reſidentia excuſet, in cap. Clericos, num. 35. & 48. de Cler. non reſid. 79
4 Et an excuſet Canonicos; in c. Licet, num. 46. & 57. de Præbend. 166
2 Aeris intemperies an & quando ſit juſta cauſa petendi ceſſionem, in cap. Ad ſupplicationem, num. 15. & num. ſeqq. uſque in fin. de Renunciat. 150
Vide in verbo *Epiſcopus quoad renunciationem*.
2 Tranſlatus ad ſecundum beneficium ignorans malignitatem aeris habet regreſſum ad primum, ibidem num. 16. 150
2 Aeris intemperies an a reſidentia excuſet. ibidem num. 18. & num. 22. 150
5 *Aeſtimatio* licèt non fuerit petita in libello, tamen quando aliquid dari, vel tradi eſt in obligatione, Judex poteſt condemnare ad rem, vel ad illius æſtimationem, in cap. Olim, n. 5. de Cenſibus. 272
5 In æſtimatione valoris inſpicitur tempus ſolutionis, ibidem num. 23. 274
5 Æſtimatio facit venditionem, ibidem num. 25. 274
6 Æſtimatio rei pretium eſt, & fieri debet ſecundùm præſentem valorem, in c. In civitate, num. 23. de Uſuris. 292
6 *Æſtimum* patris ſuffragatur filio ſtante ſtatuto, ne quis admittatur ad officium niſi habeat cenſum in bonis, in cap. Quoniam, num. 9. de Magiſtris. 202
4 Æſtimum patris filii reputatur, in cap. Epiſcopus, num. 22. de Præbend. 86

Ætas, Communia.

6 *Ætas* diſcretionis quandoque dicitur poſt ſeptennium, ſed regulariter poſt annum decimum quartum in maſculo, & duodecimum in fœmina, in cap. Tuæ litteræ, num. 14. de Cler. per ſalt. promot. 343
5 Ætates hominum quot ſint, & qualiter diſtinguantur, in cap. Cùm ſis, num. 14. de Converſ. Conjugat. 139
5 Ætas virilitatis, & ſenectutis non determinatur à jure generaliter quoad omnes; ætas augmenti ſecus, & cur, ibidem num. 15. 140
5 Ætates hominum ſecundùm ſubjectam materiam diverſimodè limitantur, & terminantur, ibidem num. 26. 141
2 Ætas matura quæ dicatur, in cap. Cum in cunctis, num. 4. de elect. 36
2 Ætas triginta annorum perfecta, ibidem num. 23. 38
2 Ætas an ſit computanda à tempore conceptionis, an nativitatis, vel baptiſmi, ibidem num. 133. 50
2 Ætas quid ſit, ibid. num. 134. 50
2 Ætas diſcretionis quæ dicatur in c. Super inordinata, num. 42. de Præbend. 190
5 Ætas pubertatis quæ ſit, in c. Nullus, num. 5. de Regular 3
5 Ætas legitima, ſeu perfecta dicitur 25. annorum, niſi ſubjecta materia aliud ſuadeat, ibid. num. 12. 4
6 Ætas qualiter probetur ex matrimonio, in cap. Lator, num. 15. Qui filii ſint legitimi. 89

Ætas in beneficiis.

2 Ætas legitima quæ dicatur ad Canonicatus, Præbendas, & Portiones in Eccleſiis Cathedralibus, in c. Cùm in cunctis, num. 51. uſque ad num. 78. de elect. 41
2 Ætas quæ requiratur ad Canonicatus, & Præbendas in Collegiata Eccleſia, ibid. num. 78. uſque ad num. 87. 45
2 Quid de jure communi, ibidem num. 79 45
2 Et quid ex Concilio Tridentino, ibidem num. 81. & ſeqq. 45
2 Et quid ex Regula Cancellariæ, ibidem num. 85. 45
Vide in verbo *Canonicatus*, & in ver. *Præbenda quoad ætatem*.
2 Ætas quæ requiratur ad titulum Beneficii, requiritur ad illius Coadjutoriam, ibidem num. 86. 46

2 Ætas quæ requiratur ad obtinendas capellas, & beneficia ſimplicia de jure communi, ibidem num. 87. & num. ſeqq. 46
2 Et quid ex Concilio Tridentino, ibidem num. 88. 46
2 Ætas quatuordecim annorum à Concilio Tridentino præfixa ad obtinendum beneficium ſimplex non requiritur in penſione, ibid. num. 102. 47
Vide in verbo *Aetas in penſionibus.*
4 Aetas quæ requiratur de jure communi ad obtinenda beneficia ſimplicia, & Canonias in Cathedrali Eccleſia, in c. Super inordinata, n. 10. & ſeqq. de præben. 186
4 Aetas quatuordecim ſaltem annorum hodie requiritur ad beneficium obtinendum, ibidem num. 13. 186
4 Et collatio anteà facta ab Epiſcopo eſt ipſo jure nulla, & proviſus non facit fructus ſuos, ibidem num. 14. 186
4 Sufficit tamen annum 14. eſſe inchoatum, ibid. num. 15. 187
4 Aetas quæ requiratur ad ſingula beneficia tam ſæcularia, quàm Regularia obtinenda, ibidem num. 18. remiſſivè. 187
4 Aetas 25. annorum an requiratur ad obtinendam præbendam, cui annexa eſt parochialis, in c. Expoſuiſti, num. 37. & 39. de præbend. 183
Aetas in Parochialibus.
Vide in ver. *Parochialis quoad ætatem.*
2 Jus conferendi beneficia poteſt competere majori annis quatuordecim tam ex privilegio, quàm ratione Eccleſiæ à qua collatio dependet, in c. Indecorum, num. 13. de ætat. & qualit. 233

Aetas in dignitatibus.

2 Aetas quæ requiratur in promovendis ad Dignitates, Officia, & Ordines Eccleſiaſticos, latiſſimè diſcutitur per duodecim quæſtiones, in c. Cùm in cunctis, à num. 15. uſque ad n. 137. de elect. 37
2 Aetas quæ requiratur ad obtinendum Epiſcopatum, & ſuperiores Dignitates, ibidem num. 16. & ſeqq. uſque ad num. 25. pag. 37
2 Aetas triginta annorum perfecta, ibid. num. 23. 38
2 Aetas triginta annorum an requiratur in S.R.E. Cardinalibus de jure communi, ibid. num. 25. 38
2 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 26. 38
2 Aetas quæ requiratur ad dignitates ſæculares, quibus cura animarum incumbit, & Parochiales Eccleſias, ibid, num. 31. & ſeqq. uſque ad num. 34. 38
2 Et quid ſi cura ſit juriſdictionalis, ibidem num. 32. 39
2 Et quid ſi dignitas ſit principalis Collegiata Eccleſia, ibidem num. 33. 39
2 Et quid in dignitatibus ſæcularibus, vel perſonatibus, quibus cura animarum nulla ſubeſt, ibid. num. 34. & ſeqq. uſque ad num. 51. 39
2 Aetas quæ requiratur ad dignitates, & perſonatus, quibus cura animarum non incumbit ex Concilio Tridentino, ibidem num. 37. & ſeq. 39
2 Et quid ſi dignitati annexum ſit beneficium Curatum perpetuò, & acceſſoriè, ibidem num. 38. 39
2 Aetas quæ requiratur ad obtinendas dignitates non Curatas, quibus annexus eſt Ordo Presbyteratus, ibidem num. 39. & ſeqq. 39
2 Aetatem vigintiduorum annorum Concilium Tridentinum præfixit ad obtinendas dignitates non curatas in Eccleſiis tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, ibid. num. 49. & ſeqq. pag. 40
2 Et refellitur contraria declaratio tanquam apocrypha, ibid. num. 50. 40
2 Ætas legitima quæ ſit ad obtinendas dignitates ſæculares, ibidem num. 107. 47
2 Quid in Abbatia, & Prioratu Conventuali, cui cura animarum incumbit, ibid. num. 108. 47
2 Et quid in dignitatibus non conventualibus curam animarum habentibus, ibid. num. 109. 48
2 Et quid ſi dignitatibus cura animarum non immineat, ibid. num. 110. 48
2 Aetas viginti duorum annorum præfixa ad obtinendas dignitates, quibus animarum cura ſubeſt, an habeat locum in dignitatibus Regularibus, ibid. num. 111. 48
2 Et quid in commendis monaſteriorum, remiſſivè, ibid. n. 112. pag. 48
2 Ætas provectior requiritur in Abbatiſſa, quàm in Abbate propter ſexûs imbecillitatem, ibid. num. 120. 48
2 Ætas major cur requiratur in Inquiſitore, quàm in Epiſcopo, qui tamen Inquiſitor eſt, ibid. num. 215. 49

Ætas in Jejunio.

5 Ætas quæ in viris eſt ſexagenaria incongruè dicitur quinquagenaria in mulieribus quoad effectum jejunii, in cap. Cum ſis, num. 95. de Converſ. Conjugat. 147
Vide in verbo *Jejunium.*

Ætas in matrimonio, & ſponſalibus.

5 Ætas congrua nubendi quæ ſit ex ſententia Ariſtotelis, in c. Cùm ſis, num. 71. de Converſ. Conjug. 144
6 Ætas pubertati proxima, & potentia coeundi an copulativè requirantur ad validitatem matrimonii ante ætatem legitimam, in cap. De illis, il ſecondo, num. 7. de deſponſat. impub. pag. 22
6 Ætas legitima relevat ab onere probandi pubertatem, quæ anteà non præſumitur, niſi probetur, ibidem num. 21. 23
6 Ætatem prævenienti ſuccurrendum nuptiarum remedio propter periculum fornicationis, ibidem num. 40. 25
6 Ætatis impedimentum non eſt ſimplex, & abſolutum; ſed conditionale, niſi malitia ætatem præveniat, ibidem num. 38. pag. 25
4 Ætas ſeptennii ſufficit ad ſponſalia contrahenda, in c. Super inordinata, num. 43. de præbend. 190
6 Ætas qualiter probetur ex matrimonio, in c. Lator, n. 51. Qui filii ſint legitimi. 89

Ætas in Ordine.

2 In promovendis ad ſacros Ordines, dignitates, & officia Eccleſiaſtica requiritur ætatis maturitas, morum gravitas, & litterarum ſcientia, in c. Cùm in cunctis, n. 6. de elect. 36
2 Ætas quæ requiratur ad Ordines ſuſcipiendos, ibid. num. 130. & num. ſeqq. uſque ad num. 137. de elect. 49
2 Quid in ordine Epiſcopali, ibidem. 49
2 Et quid in ordine Presbyteratus, Diaconatus, & Subdiaconatus, ibid. num. 131. 49
2 Et quid in minoribus Ordinibus, & prima Tonſura, ibidem num. 132 50
4 Ætatem nullam præfinivit Concilium Trident. ad primam Tonſuram, in c. Super inordinata, num. 21. & 41. de Præben. pag. 187
4 Ætatis decem, & octo annorum Lectoribus præfinitæ, in cap. Nemo, 78. diſt. nulla eſt habenda ratio, & cur, ibid. num. 22. pag. 187
4 Ætas minorum Ordinum ex decreto Zozymi Papæ, ibidem num. 24. 187
4 Item ex decreto Siricii, ibidem num. 25. 188
4 Item ex Concilio Toletano, ibid. num. 26. 188
4 Item ex opinionibus gloſſarum, & Doctorum, ibidem num. 27. pag. 188
4 Item ex conſuetudine generali, ibid. num. 32. 188
4 Item ex Pontificali Romano, ibidem num. 33. 188

Ætas in penſionibus.

2 Ætas quæ requiratur ad penſiones obtinendas, in c. Cùm in cunctis, num. 89. uſque ad num. 107. de elect. 46
2 Quid ſi penſio aſſignetur pro vitæ ſuſtentatione, ibid. n. 90. pag. 46
2 Quid ſi pro officio requirente maturitatem conſilii, ibidem num. 91 46
2 Et quid ſi pro ſervitio Eccleſiæ impendendo, ibid. n. 92. 46
2 Et quid ſi ex cauſa remunerationis, ibidem num. 93. 46
2 Ætas quatuordecim annorum à Concilio Tridentino præfixa ad obtinendum beneficium ſimplex non requiritur in penſione, ibidem num. 102. 47
Vide in ver. *Penſio quoad ætatem.*

Ætas in profeſſione.

2 Ætas legitima ad Monachatum quæ ſit, in c. Cùm in cunctis, num. 126. de elect. 49
5 Ætas legitima quæ dicatur ad profeſſionem expreſſam tam de jure communi, quàm ex Concilio Tridentino in cap. Nullus, num. 4. & ſeq. de Regular. 2
5 Et quid in profeſſione tacita, quæ inducitur ex geſtatione annali habitus indiſtincti, vel indiſtinctiſſimi, ibid. num. 7. 3
5 Et quid in profeſſione tacita, quæ inducitur ex ſuſceptione habitus profeſſorum, vel aliis modis, ibid. num. 10. 3
5 Statuta Ordinum quæ requirunt ætatem majorem ſexdecim annorum ad profitendum Concilio Tridentino non adverſantur, ibid. num. 15. 4
5 Aetatem profitentis majorem, vel minorem is probare debet, qui ſe fundat in ea, ibidem num. 17. 4
5 Utriusque tamen probationes recipi poſſunt, ibidem num. 19. pap. 4
Vide in verbo *Profeſſio quoad ætatem.*
6 *Affinitas* contracta inter conſanguineos viri, & uxorem ipſius non tranſit ad conſanguineos uxoris, nec è converſo, in cap. Quod ſuper, n. 3. de conſang. & affinit. 71

Affinitas non cauſat affinitatem,ibid.n.4. 71
Affinitas quid,num.5. 71
Affines non ſunt vir,& uxor,ſed cauſa affinitatis, ibidem n. 6. pag. 72
Affinitatis impedimentum in ſecundo & tertio genere ſublatum eſt,in c.Non debet,num. 1. & 14. de conſanguinitate, & affinit. 74
Idem de impedimento, quo ſoboles ſuſcepta ex ſecundis nuptiis conjungi non poterat conſanguineis prioris viri, ibidem num.2.& 15. 74
Affinitatis genera quæ ſint,& in quo differant à gradibus,ibid. num. 14. 75
Affinitatis impedimentum quod oritur ex fornicatione poſt Concilium Tridentinum ultra ſecundum gradum non extenditur,ibidem num. 16. 75
Etiamſi ſuperveniat poſt matrimonium contractum , ibidem, num.17. 75
Et ultra ſecundum gradum nec dirimit matrimonium, nec ſponſalia de futuro, ibid.num. 18. 75
Nec impedit contrahendum,ibid.num.19. 75
Affinitas ex fornicatione an hodie dirimat matrimoniũ in ſecundo & tertio gradu,in c.Vir qui,num. 10. & ſeqq. uſque ad num.17.de conſang.& affinit. 77
Affinitatis impedimentum ex fornicatione reſtrictum eſt à Concilio Tridentino ad primum & ſecundum gradum, ibid. num. 11. 77
Affinitas quæ ex fornicatione poſt contractum matrimonium ſuperveniens debiti exactionem impedit,an cenſeatur ad primum & ſecundum gradum reſtricta à Concilio Tridentino, num.17.& ſeqq. 78
Affinitas ex fornicatione ultra ſecundum gradum nec cauſat impedimentum dirimens,nec impediens, ibid. n. 18. 78
Affinitas eſt quid naturale,& oritur etiam ex copula illicita, & inter infideles, in cap.Per tuas,num. 12,de probat. 183
Afflictis non eſt addenda afflictio, in c. Licet, num. 3. & 12. de conſil. 277
Afflictio non eſt addenda afflicto; ſed potius illius miſeriæ eſt miſerendum, in cap. Ex parte, num.5. & ſeq.de Cler. ægrot. pag. 199
Afflictus in uno in alio eſt relevandus, ibid. n.6. 199
Afflictis afflictionem addere peccatum eſt, in cap. Cæterum, n.55.de Reſcript. 193
Agenti poſſeſſorio recuperandæ in prophanis objici non poteſt vitium proprietatis etiam notorium, in c. Conſtitutus, n.7.de fil.Presbyter. 339
In beneficialibus ſecus ſive ſit notorium de jure, ſive per Confeſſionem ſpoliati, ſive per evidentiam facti, vel probationum judicialium,ibid.n.8. 339
2 *Agere* per ſeipſum facilius eſt, quàm alium conducere, in cap. Clerici,num. 15.de poſtulan. 574
1 Agere incertum, & dimittere certum in materia morali eſt peccatum mortale,in c.Ne innitaris,num.341.de Conſt.105
4 *Agris* ſuis ſitientibus alieni non ſunt irrigandi, in c. Ex parte, num.45.de Cler.non reſiden. 51
5 *Agricultura* autem in agro Romano Clerici ex Bulla Clementis VIII. tam per ſe, quàm per alios exercere poſſunt in caſalibus propriis,& non conductis,in c.Multa,num.45. Ne Cler.vel Monach. 397
5 Agriculturæ operam dare Presbytero non eſt prohibitum, in c. Presbyter.num.9.de celebrat.Miſſarum. 294
2 *Alienare* prohibitus an poſſit compromittere, in c. Cum tempore, n. 19. uſque in fin.de arbitr. 605
2 Alienare prohibitus cogi poteſt ad compromittendum juxta formam Statuti,ibidem num.39. 607
5 *Alienatio* perſonarum major,& gravior cenſetur,quàm rerum, in c.Licet,n.26.& 39.de Regular. 85
Alienatio emphyteuſis.
Vide in verbo *Emphyteuſis.*
4 Pacto privatorum conveniri poteſt ne res in Eccleſia alienentur,in cap. Potuit,num.29.de Locat.& conduct. 281
4 Idem caveri poteſt in ultima voluntate,ibidem num.30. 281
4 Alienans omnia bona ſua,vel majorem partem etiam interpellatis vicibus præſumitur hoc feciſſe in fraudem creditorum in c.Odoardus,n.37.de ſolut. 297
4 Alienans bona ſua in fraudem Creditorum,non gaudet beneficio c.Odoardus,ibidem num.46. 298
4 Alienationis verbum comprehendit etiam hæredis inſtitutionem,in c.Prudentes,num.19.de Donat. 302
4 Alienatio in ultima voluntate dicitur favorabilior,quàm inter vivos,ibid.num.24. 303
4 Alienationis verbo quæ contineantur,in c.Nulli, num.34. de Reb.Eccleſ.non alien. 278
4 Alienationis verbum largè ſumitur, quando lex, teſtator, vel pactio prohibet alienari,ibidem num.35. 278
4 Alienatio ſtrictè accipitur pro eo contractu, quo transfertur dominium,ibid.num.36. 278

Alienatio rerum Eccleſiæ.

4 Alienari non debent res Eccleſiarum immobiles , & pretioſæ mobiles,in cap. Nulli,num. 1. & 2.de Reb. Eccleſ.non alien. pag. 275
4 Alienatio bonorum Eccleſiæ per Canones prohibetur quibuſcunque Clericis , & multo magis Laicis, ibidem num.3. & 5. 275
4 Alienatio bonorum Eccleſiæ requirit cauſam, & ſolemnitatem,ibidem num.7. & 13. 275
4 Et cauſæ alienationis quæ ſint,ibid.num.8. 275
4 Alienatio bonorum Eccleſiæ quam ſolemnitatem requirat, & an ſufficiat ſolemnitas introducta de conſuetudine, ibid.n.9. & 11. 275
4 Conſuetudo aliquid addens ſolemnitati à jure requiſitæ in alienatione rerum Eccleſiæ valida eſt ſi ſit Eccleſiæ utilis,ibid. num. 10. 276
4 In Alienatione rerum Eccleſiæ Decretum judicis non requiritur,ſed ſufficit cauſæ cognitio,ibid.num. 11. 276
4 Alienatio rerum Eccleſiæ etiam cum cauſa, & ſolemnitate poſt Extravagant. Pauli II. fieri non poteſt Papa inconſulto, ibid.num. 12.& num.ſeqq. uſque ad num. 19. 276
4 Fallit in 5. caſibus,ut num. 19. uſque ad num.29. 276
5 Feudalia bona Eccleſiæ poſſunt infeudari non obſtante juramento de non alienando Papa inconſulto, ibidem num. 20. pag. 277
Vide in ver. *Feudalia bona.*
4 Alienantur licitè ſine beneplacito Apoſtolico fructus, & bona Eccleſiæ,quæ ſervando ſervari non poſſunt, ibidem num.22. pag. 277
4 Et talia dicuntur quæ non durant triennio, vel uſu conſumuntur,& non fructificant,ibid.num.23. 277
4 Alienari poſſunt terrulæ,vel vineolæ de conſenſu Epiſcopi tribus concurrentibus,ibid.num.24. 277
4 Terrulæ exigui valoris quæ dicantur ad hoc ut alienari poſſint ſine beneplacito Apoſtolico,ibid.num.26. 277
4 Alienatio bonorum Eccleſiaſticorum , quæ fit ex neceſſitate juris,non requirit ſolemnitatem, ibid.num.27. 278
4 Alienatio, & ſpecialis hypotheca differunt, ibid.n.29. 278
Hypotheca bonorum Eccleſiæ.
Vide in verbo *Hypotheca.*
4 Alienantes bona immobilia Eccleſiarum quas pœnas incurrant,in d. c.Nulli,n.44.& 46.de reb. Eccleſ. non alien. 279
4 Alienationis contractus ſi ſit Eccleſiæ utilis , poteſt per eam ratificari,nec ab illo receditur niſi Eccleſia volente, ibidem num.46. 279
4 Alienationes rerum Eccleſiæ quæ fiunt ex neceſſitate juris non requirunt ſolemnitatem : ſecus ſi fiant voluntariæ , licèt ex cauſa neceſſitatis, vel utilitatis Eccleſiæ, in c. Paſtoralis, num. 11.de his quæ fiunt à Prælat. 264
2 Alienationis contractus aliàs legitimè celebratus non eſt nullus ex eo,quod Eccleſia enormiter ex illo ſit læſa, ſed annullandus ope reſtitutionis in integrum,in c.Requiſivit,num. 15. de in integr.reſtitut. 594
2 Alienatio prædiorum decimalium facta ſub conditione de non ſolvendis decimis,tenet,ſed conditio vitiatur, in c.Sanè, il ſecondo,n.20.de off.Deleg. 392
Vide in ver. *Feudi alienatio* : & in ver. *Papa quoad infeudationem.*
4 Alienatio rerum Eccleſiæ etiam cum cauſa Epiſcopo eſt prohibita,in c. Niſi eſſent,n.56.de præbend. 135
4 *Alienum* eſſe à lege divina quid importet, in c. Cùm eſſes, num. 109.de teſtam. 340
4 *Alimenta* quid comprehendant, in c. Epiſcopus, n.8.de Præben.Et qua ratione taxari debeant,ibid.n.9. 85
2 Alimenta ſunt privilegiata etiamſi diviti relinquantur, in c. Significantibus,n.46.de offic.Deleg. 414
3 Alimentis legatis veniunt non ſolùm cibaria,habitatio, & veſtitus,ſed etiam medicinæ,ſalarium medici,ſtratum, & omnia ad victum neceſſaria,in c.In præſentia,n.58.de probat. 172
3 Alimenta , & annuæ præſtationes, quæ ſortem principalem conſtituunt, debentur etiam decurſa ante petitionem, & interpellationem,in c.Gravis,n.127. de reſtit.ſpoliat. 156
4 Alimoniæ quid importent,in c. Non liceat,n.4.de præb. 82
6 *Aliquid* dictio verificatur in qualibet minima re, in c. Naviganti,num.14.de Uſur. 296
6 Aliquis verbum quamvis ſit relativum diverſitatis, eſt tamen diſtributivum,& verificatur etiam in uno,in c.Nobis,n.17.de Simon. 153
3 *Aliud* dictio eſt repetitiva ſimilium,in c.Cùm non ab homine, num,49.& ſeq.de judic. 11
7 *Aliud* dictio eſt repetitiva ſimilium, & facit poſitionem ejuſdem qualitatis ad præcedentia,in c. Novimus, num.2. de verborum ſignificat. 215
2 Aliis multa indulgemus,quæ nobis indulgere non poſſumus,in c.Accepimus,num.63.de Pactis. 567

Alle-

2 *Allegationibus* multis ſe dilatare inutile eſt, in c. Cùm ſit ars, num. 16. de ætat. & qualit. 280

2 Præterquam in compilatione librorum in legibus, & in gloſſis, ibidem num. 17. 280

4 Allegatio generalis admittitur, in c. Non liceat, num. 2. de Præben. 81

4 *Altare* unum non debet diſcooperiri ut aliud cooperiatur, in c. Ex parte, num. 46. de Cler. non reſiden. 51

7 Altaris viatici privilegium Epiſcopis conceſſum cur non ademptum à Concilio Trident. in c. In his, num. 10. de privil. 89

7 Altaris viatici privilegium poteſt Epiſcopus de jure concedere in ſua diœceſi tantum, & ſolus Papa in univerſo orbe, ibid. num. 3. 88

7 Altaris portatilis uſum Epiſcopus poſt Tridentinum Concilium concedere non poteſt, etiam in locis publicis, ibidem num. 20. 91

Fratrum Prædicatorum, & Minorum privilegium celebrandi in altari viatico.

Vide in ver. *Fratres Prædicatores.*

6 Altare ſemel conſecratum non conſecratur iterùm, niſi fuerit diſſipatum, in c. Quod à Prædeceſſore, n. 32. de Scluſ. 230

5 Altare privilegiatum conceditur ipſi Eccleſiæ, in c. Quidam, num. 24. de celebr. Miſſar. 301

7 Altaris viatici privilegium an competat Cardinalibus, in c. Quod nonnullis, num. 5. & ſeq. uſque in fin. de privil. 81

7 Altaris viatici privilegium quod habent Epiſcopi, & eorum Superiores ex c. fin. de privil. lib. 6. non fuit ſublatum à Concilio Trident. ibidem num. 6. 81

7 Et Epiſcopi eo uti poſſunt ex rationabili cauſa, etiam extra tempora abſentiæ, ibidem num. 7. 81

7 Altaris viatici privilegio uti poteſt Epiſcopus in aliena diœceſi etiam contradicente Epiſcopo diœceſano, ibid. n. 9. 81

Altaris portatilis privilegio an gaudeant Cardinales, & Epiſcopi.

Vide in ver. *Cardinalium privilegia.*

7 Altaris portatilis privilegio uti poteſt Epiſcopus electus, & confirmatus, licèt non conſecratus, in d. c. Quod nonnullis, num. 15. & 23. de Privil. 82

7 Altaris viatici privilegium favore cultus Divini eſt latè interpretandum, quatenus patitur verborum latitudo, ibid. n. 16. & 30. 82

7 Altaris portatilis privilegium conceſſum FF. Prædicatoribus, & Minoribus non extenditur ad Epiſcopos, ib. num. 27. 83

4 *Alternativa* à natura eſt ut alterutrum ſufficiat, in c. Qualiter, num. 32. de Cler. non reſiden. 61

4 Alternativa, *vel*, an ſit ordinis, vel electionis, ibid. n. 35. 61

4 Alternativa in electione tam Provincialium, quam Generalis in pluribus religionibus etiam non Mendicantibus inſtituta eſt, in c. Cùm dilectus, num. 37. de conſuet. 271

4 Alternativa ut verificetur, ſatis eſt alteram partem eſſe veram, in c. Inter cæteras, n. 2. de reſcript. 197

1 Alternativa diſpoſitio unum in effectu continet, ibid. n. 3. 197

1 Alternativè petens non dicitur præciſè alterum petere, ibid. num. 4. 197

1 Alternativa ambiguitatem, & obſcuritatem inducit, ib. n. 7. 197

1 Alternativa petitio pendet à voluntate debitoris, cujus eſt electio, ibidem num. 8. 197

1 Alternativa poſita inter perſonas, reſolvitur in conjunctivam, & requirit concurſum utriuſque copulati, ibid. num. 9. 197

1 Alternativa negativa ut verificetur an ſufficiat alterum non factum eſſe, an verò requiratur ut neutrum ſit factum, ibidem num. 10. 197

1 Obligatus ad duo alternativè poteſt præſtare quod maluerit ut deliberationem conſequatur, ibidem num. 41. 200

1 In alternativis electio regulariter eſt debitoris, ibid. n. 42. 200

1 Fallit in legatis alternativis, quorum electio in dubio eſt legatarii, ibid. num. 43. 200

1 Item fallit in pœnis alternativè appoſitis, quarum electio eſt judicis, non rei niſi in caſibus, num. 44. 201

1 Alternativa regulariter eſt electionis, non ordinis, ibidem num. 46. 201

1 Fallit ſi ſit poſita inter diverſas perſonas, & in primò nominatis ſubſit major ratio, ibidem num. 47. 201

6 In alternativa prohibitiva ſufficit alterum verificari ut ſit locus pœnæ, in c. Inſinuante, num. 53. Qui Cler. vel voven. 57

3 Alternativa quando ponitur inter genus & ſpeciem, ſtat reſtrictivè, & exponitur pro idest, in c. Cùm non ab homine, num. 5. de Judiciis. 6

3 Quando ſtatuit plura circa idem factum, ponitur pro conjunctiva, ibidem n. 6. 16

1 Alternativè petens non cenſetur præciſè alterum petere: fallit ſi alternativa non poſſit niſi in uno verificari, in c. Super litteris, num. 36. de Reſcript. 215

4 Electio in pœnis alternativis eſt judicis in c. A crapula, n. 23. de Vit. & honeſt. Cler. 3

Ambitio quod ſit, in c. Quia in tantum, n. 3. de Præbend. 92

4 *Ambitioſus* quas pœnas incurrat, ibid. n. 4. 92

4

5 *Amentibus*, & dormientibus, qui non conſentiunt baptiſmo actuale peccatum non dimittitur, nec etiam originale, in c. Majores, num. 60. de Baptiſm. 32

5 Amentes, vel dormientes recipiunt characterem Baptiſmi, ſi prius propoſitum habuerunt Baptiſmum ſuſcipiendi: alias ſecus, ibidem num. 64. 32

5 Baptizari debent in furore etiamſi contradicant, aut injuriam inferant Sacramento, ibid. num. 64. 32

5 Fallit in amentibus, qui ante uſum rationis in amentiam inciderunt, qui baptizantur ſicut parvuli ex intentione Eccleſiæ ibidem num. 65. 32

5 Niſi habeant dilucida intervalla, ibidem num. 66. 32

5 Amentes ſunt baptizandi ſi periculum timeatur, alioquin melius eſt expectare, ut ſint ſanæ mentis, ibid. num. 67. 32

5 Amentes, vel dormientes, qui nunquam conſenſerunt Baptiſmo, vel aliquando conſenſerunt, ſed poſteà contradixerunt characterem non recipiunt, ibid. num. 72. 32

1 *Amicis* duobus in contrariis opinionibus exiſtentibus ſanctius eſt pro veritate pugnare, in c. Ne innitaris, num. 316. de Conſtituт. 9

1 Amicus an admittatur pro amico in judicio, in c. Cum M. n. 5 de Conſtit. 15

2 Amicus intimus fraterna charitate dilectus poteſt dici conjunctus, in c. Cum Sacerdotis, num. 11. de poſtulan. 57

4 *Amittat* verbum an importet privationem ipſo jure, in c. Qui nonnulli, num. 7. de Cler. non reſid. 3

4 *Ambroſius* Catharinus fortè omnium primus aſſeruit Paſtorum reſidentiam eſſe de jure poſitivo humano, in c. Ex parte num. 21. de Cler. non reſiden. 4

6 *Amphibologia*, ſeu æquivocatione dolosè uti in judicio, eſt mortale peccatum, etiamſi verba ex communi intelligentia utrumque ſenſum admittant, in c. Falſidicus, num. 149. de crimine falſ. 31

6 Amphibologia qua uſus eſt B. Franciſcus an ſalvetur à mendacio, ibidem num. 148. 31

1 *Anathema* eſt mucro Epiſcopalis, & major pœna, quæ ſit Eccleſia Dei, in c. Cùm olim, num. 14. de major. & obed. 51

6 Anathema quis eſſe non poteſt pro peccatis alienis, in c. Nobis, num. 75. de Simonia. 15

3 Anathema, & excommunicatio an, & in quo differant, in c. Cùm non ab homine, num. 21. & 23. de Judic. 7

3 Anathematis ſolemnitas quæ ſit, ibid. num. 24.

1 *Andreas* de Iſernia Reginæ Joannæ Conſiliarius Neapoli trucidatus, in c. Ne innitaris, num. 369. de Conſtitut. 1c

5 *Angariis* Eccleſiæ & Eccleſiaſticæ perſonæ affligi non debent in c. Non minus, num. 5. & ſeq. de Immun. Eccleſ. 36

5 Angariæ, & perangariæ, quæ dicantur, & in quo differant, ibid. num. 6. 36

2 *Anima* occiditur per ſubtractionem panis ſpiritualis, ſicut corpus per ſubtractionem materialis, in c. Inter cætera, num. 3 de offic. Ordinar. 45

2 Animæ ſunt de juriſdictione Papæ, & ſpiritualium Patrum, c. Cum veniſſet, num. 24. de ſacr. Unct. 29

3 Animi judicium ex perſeverantia dijudicatur, in c. Si quis num. 50. de foro compet. 4

2 Animalia quæ arant, & ſemina portant ad agrum, gaudent ſecuritate ſicut Presbyteri, nec pignori dari poſſunt, in c. Innovamus, num. 10. de Treug. & Pace. 53

6 Animal, quod ita ſanatum eſt, ut in priſtinum ſtatum reſtitueretur, perinde habendum eſt, quaſi numquam morboſum fuiſſet in c. Omnipotens, num. 21. de Accuſat. 11

5 Animus probatus per extrinſeca non admittit contrariam probationem per juramentum, in c. Vidua, num. 9. de Regular.

3 Animus perpetuò habitandi quando præſumatur, in c. Præſentata, num. 4. de teſtib. 19

2 *Annata* non ſolvitur de beneficiis unitis, in c. Dudum, il ſecondo, num. 33. de elect. 7

6 Annatæ utrum in Curia Romana exigantur licitè, & ſine labe ſimoniæ latiſſimè diſcutitur, in c. Præterea, num. 6. & ſeq. uſque in fin. Ne Prælati vices ſuas. 18

6 Annatæ à quibus impugnentur, ibid. num. 7. 18

6 Annata unde dicatur, quid ſit, & quot illius ſpecies, ib. n. 8. 18

6 Annata propriè ſumpta quæ, & quanta ſit, & de quibus beneficiis ſolvatur, ibid. n. 9. 18

6 Annata Bonifaciana quæ, ibid. n. 10. 18

6 Commune ſervitium quid ſit, ibid. n. 11. 18

6 Minuta ſervitia, quæ, ibid. n. 12. 18

Quindennium quid ſit, ibid. n. 13. 18

6 Annatarum origo, & antiquitas, ibid. n. 14. & ſeq. 18

6 Damaſi Papæ teſtimonium de annatis, ib. n. 15. 18

6 Annatarum juſtitia deducitur ex jure divino, & naturali, ibidem n. 17. & ſeqq. 18

6 Annata ſolvitur Papæ loco decimarum, ib. n. 18. & 25. 18

6 Joannis Andreæ propoſitio in Concilio Viennenſi de vigeſima redituum totius orbis à Clericis perſolvenda pro ſuſtentatione Papæ & Cardinalium, ib. num. 20. & 75. 19

Anna

6 Annatarum juſtitia fulcitur jure gentium,ib.n.41.Item jure Eccleſiaſtico, n.43. Item jure civili, n.47. 191
6 Martini V. decretum de annatis Papæ ſolvendis approbante Concilio Conſtantienſi,ib.num.44. 191
6 Romanam Eccleſiam excuſat neceſſitas cùm non poſſit de ſuo omnibus providere,ibid.n.46. 192
6 Annatæ temporis diuturnitate ex voluntariis factæ ſunt neceſſariæ,ibid.num.53. 192
6 Baſileenſis Concilii decretum contra annatas refertur, ibid. num.58. Refellitur num.59. 193
6 Petri de Monte Epiſcopi Brixienſis oratio pro annatis ad Regem Angliæ, ibid.num.59. 193
6 Angli ante ſubtractionem obedientiæ ſolvebant Romanæ Eccleſiæ communia,& minuta ſervitia, non autem annatam Bonifacianam, & cur,ibid. num. 60. 193
6 Denarii S.Petri qui ſint,num.61. 193
6 Gloſſatoris Pragmaticæ Sanctionis invectiva contra annatas retunditur,ibidem num.63. 194
6 Annalia,& vacantia differunt ab Annatis, ibid.n.64. 194
6 Annata eſt onus impoſitum fructibus beneficii, non autem beneficiato,ibidem num.66.& 81. 195
6 Conſuetudo Normandiæ,& Diœceſis Pariſienſis exigendi annalia pro deportu an ſit reprobata,ib.num.67. 195
6 Annatarum ſolutioni nulla ineſſe poteſt licitationis ſuſpicio, & cur,ibidem num.68. 195
6 Annata pro Eccleſiis Conſiſtorialibus, tertiam partem fructuum,& pro inferioribus dimidiam veri valoris non excedit, ibidem num.69. 195
6 Communia & minuta ſervitia pro Epiſcopatibus, & monaſteriis Galliæ in patria reductis ſextam partem veri valoris non excedunt,ibidem n.73,& 75. 196
6 Viennenſe Concilium quid egerit circa annatas & vigeſimam fructuum, ibidem num. 76. 196
6 Joannis Gerſonis ſententia de annatis,ibid.n.77,& 97. 196
6 Annata non eſt pretium beneficii,aut collationis,ſed fructuum qui debentur Cameræ Apoſtolicæ, ib.n.78. & ſeq. uſque ad num.99.maximè,num.83. 196
6 Conſuetudo ut dimidia fructuum primi anni præſtimoniorum vacantium cedat in utilitatem menſæ Capitularis non eſt ſublata à Concilio Tridentino, ibid. n.81. 197
6 Annata ſolvitur non in actu proviſionis beneficii, ſed ex deditionis litterarum,quæ multoties non expediuntur, ibid.n.83. pag. 197
6 Annata, & ſervitia pro beneficiis,bis, vel pluries eodem anno vacantibus non ſolvuntur niſi ſemel,ibid.n.87. 197
6 Annata minuitur pro rata reſervationis fructuum,ib.n.91. 197
6 Annata non ſolvitur pro expectativis,reſervationibus, & aliis gratiis ad incerta beneficiorum corpora, ibid. num.92. 197
6 Nec pro beneficiis compermutatis,aut quorum valor 24. Ducatos non excedit,num.93. 197
6 Annata,aut commune,& minuta ſervitia non ſolvuntur ex diſtributionibus quotidianis, cujuſcumque ſint valoris, ibidem num.94. 197
6 Duareni ſententia de annatis refellitur,ibidem num. 99. 198
1 Annata ſicut ſolvitur de beneficiis excedent.24. Ducatos, ita hodie de penſionibus ultra ſummam Ducatorum quatuordecim,in c. Ad audientiam, il ſecondo, n.88.de reſcriptis, 240
1 Et in expeditione litterarum proviſionis beneficii ſuper quo eſt penſio reſervata ſolvitur detracta penſione, ib.n.89. 240
6 Annata pro beneficiis de novo inſtituendis ab Epiſcopo exigi non debet: Notario verò proceſſum ſcribenti aliquid honeſtum ſolvere non videtur inconveniens, in c. In ordinando,num.43.de Simonia. 147
2 Annatæ an in Curia Romana licitè exigantur, & ſine labe Simoniæ, in c. Cum pridem, n.140.de Pactis. 559
1 *Anniverſaria*, & Officia Defunctorum Epiſcopus poteſt reducere ad præſcriptum Concilii Tridentini c.4.ſeſſ.25. in c. Ex parte,num.30.de Conſtit. 171
5 Anniverſarium quid ſit,in can.Cum creatura,num. 1,& 12,de celebr.Miſſar. 312
5 Anniverſarium Defunctorum ſi occurrat in feſto, fieri debet ſaltem in privato,ibidem num.6. 313
5 Contrarium,num.9. & 23. 313
5 Anniverſario pro Defunctis non ſatisfit dicendo miſſam de Feria,ibidem num.9.11.& 23. 313
5 Anniverſario occurrente in Collegiatis Eccleſiis cantari debent duæ Miſſæ,una pro Defunctis, alia de Feſto, vel feria, ibidem num.23. 314
5 Idem in die depoſitionis defuncti, ibidem. 314
5 *Annus* probationis debet eſſe completus, in c. Ad noſtram, num.14.de Regul. 31
5 Dies additus biſſexto neceſſarius eſt ut annus probationis ſit completus,ibidem num.26. 32
5 Profeſſio facta ante annum probationis nullam parit obligationem etiam ad religionem in genere,ib.num.34. 34
5 Favor eſt tam profeſſi quam religionis ut annus probationis duret uſque ad ultimum momentum, ibidem num. 33. 33
6 Probatio fieri debet in ſolitudine & ſilentio, in cap. Inſinuante,num.27.Qui Cler.vel voven. 52
6 Annus probationis debet eſſe continuus, ibid.n.33. 53
6 Annus probationis interrumpitur ſi Novitius animo tranſeundi ad aliam religionem duas horas in alio Conventu moratus fuerit,ibidem num.36. 54
6 Secùs ſi animo fugiendi aliquantiſper latitaverit intra clauſtrum,num.37. 54
5 Novitiatus ſeu probationis tempus quamdiu duret ex veterum Can. diſpoſitione variæ referuntur ſententiæ. In cap. Ad Apoſtolicam,n.2. & ſeq.uſque ad num.23.de Regular. 70
5 Probationis tempus ex generali conſuetudine omnium ferè ordinum ultra annum non extenditur,ibid. num.4. 71
5 Probationis tempus à ſuperioribus regularibus ultra annum prorogari non poteſt, ibidem num.8. 71
5 Declaratur,n.11. verſ. Fateor tamen. 71
5 Prorogatur à Sede Apoſtolica novitiæ morbo correptæ etiam ultra ſex menſes à finito anno, donec duret ſpes recuperandæ valetudinis, ibid.num.9. 71
5 Item Novitiæ quæ verebatur ne emiſſa profeſſione bona ſua apud mercatores exiſtentia recuperare non poſſet, ibidem num.11. 71
5 Trid.Concil.c.16.verſ.Finito,ſeſſ.25. de Regularibus, comprehendit etiam Moniale. 71
5 Anno probationis hodie nec tacitè, nec expreſsè poteſt denunciari,& in hoc corrigitur c.Ad Apoſtolicam de Regularibus, ibidem num.23. 72
5 Annus probationis reſtringi non poteſt à ſuperioribus regularibus,etiamſi per ingreſſum fiat alteri grave præjudicium,ibid. num.26. 73
5 Annus probationis ad quid inſtitutus, n.1. 74
4 Annus probationis ex Concilio Tridentino non incipit niſi poſt ſuſceptum habitum,in c. Quia ingredientibus, num.7.de teſtam. 315
5 Anno probationis etiam in Ordinibus non Mendicantium poſt Concilium Tridentinum renunciari non poteſt, in c.Ex publico, num.24. de converſ.conjug. 155
6 Anno probationis poſt Concilium Tridentinum renunciari non poteſt,in c.Ex litteris,num.23. de divort. 108
6 Quibus ex cauſis liceat derogare anno probationis, ibidem n.24. 108
6 Annus probationis eſt juris poſitivi, ibid.n.26. 109
5 Annus probationis inſtitutus eſt ut Religio probet mores Novitii,& Novitius auctoritatem Religionis, in c. Significatum, n.39.de Regul. 46
7 Annus probationis ad validè profitendum requiritur etiam in Religione Sancti Joannis Hieroſolymitani, in c. Qui Presbyterum,n.113.de Pœnit. & remiſſ. 115
7 Fallit in Bohemis,quibus indultum eſt, ut non teneantur eſſe in probatione,niſi per ſex menſes, ibidem n.114. 115
7 Annus probationis non ſufficit ut ſit completus, ſed uſque ad profeſſionem continuari debet,aliàs irrita eſt profeſſio, ibid. num.115. 115
Contrarium ibid. 115
1 *Amydum* an ſit materia conveniens ad faciendum panem conſecrabilem,in c. Ne innitaris,num.215. de Conſtit. 70
2 *Annum* legitimum ſufficit attigiſſe in dignitatibus tam ſæcularibus,quàm Eccleſiaſticis,excepto Epiſcopatu,in c. Cùm in cunctis,num.18.de elect. 37
2 Annus legitimus debet eſſe completus in matrimonio tam ſpirituali,quàm carnali,ibidem num.19. 37
2 Annus trigeſimus in Epiſcopo cur debeat eſſe completus, cùm in aliis dignitatibus ſufficiat inchoatus,ibid. n.21. uſque ad num.25. 37
2 Annus quadrageſimus in Abbatiſſa an debeat eſſe completus, ibidem num.123. 48
2 Annus ubi requiritur completus, an ſufficiat ultimum diem attigiſſe,an vero tempus currat de momento in momentum, ibidem num.136. 50
7 Annorum diſcretionis tres gradus conſtituuntur in cap. Omnis,n.34.de Pœnit.& remiſſ. 128
5 Annus naturalis in quo differat à civili, in c. Ad noſtram,n.14. de Regul. 31
5 Annus ex conſuetudine civiliter accipitur, ibid. n.16. 31
5 Annus naturalis conficitur diebus 365. & horis ferè ſex, ex quibus annus biſſextilis,ibidem num.18. 31
5 Annus ubi incipit,ibi deſinit,& reſolvitur, ibid. n.20. 32
5 Annus unde dictus,ibid. num.21. 32
5 Annus biſſextilis non dicitur majus ſpatium, quàm anni, ibid. num.25. 32
5 Annus tacitæ profeſſionis quando incipiat,& finiatur, ibidem num.30 32
2 Annus integer judicio Eccleſiæ qui dicatur, in cap. Litteras, num.2.de tempor.ordinat. 180

Annus

4 Annui reditus inter immobilia computantur, in c. Nos quidem,n.20.de teſtam. 322

Vide *Reditus.*

6 *Antecedens* in omni materia includitur in conceſſione conſequentis,in cap.Quod a prædeceſſore,n.84.de Schiſmat. 237

6 Declaratur ibid.num.91. 237

7 *Antianitas* in militibus Hieroſolymitanis currit à die ſoluti paſſaggii,in c. Qui Presbyterum,num. 119. de pœnit.& remiſſ. 115

7 Sed ea Equites non fruuntur niſi à die profeſſionis,ibid.n.120. pag. 115

5 *Antichriſtus* numquam faciet aliqua vera miracula, in c. Audivimus,n.7.de Reliq.& Vener. Sanctorum. 331

1 *Antiqui* magni,& veræ Philoſophiæ Authores, in c. Ne innitaris,num.350.de Conſtitut. 106

6 *Antipapa* dicitur hæreſiarcha,in c.Quod à prædeceſſore,n.22 de Schiſmat. 229

2 *Apocriſarii,* qui ſint,in c. Significaſti,num.3.de Elect. 9

6 *Apoſtaſia* eſt temerarius receſſus à ſtatu fidei obedientiæ, vel religionis,in c.Conſultatione,n.19.de Apoſtat. 248

5 *Apoſtata* à religione dicitur qui ad ſæculum redit non ſervatâ formâ à Concil.Trid.præſcripta,in c. Si quis,num.56. de Regular. 15

5 Apoſtata eſt excommunicatus,& peccat mortaliter, ibidem num.57. 15

5 Apoſtata à religione eſt infamis,in c.Conſulti, num.3.de Regular. 90

6 Apoſtata propriè non dicitur Religioſus,niſi habitum temerè dimittat,& ad ſæculum redeat, in c. Conſultationi,num.7. & 12.de Apoſtat. 246

6 Apoſtatæ propriè non dicuntur, niſi qui legem Chriſtianam dimittunt, vel qui relicta Profeſſione quam dimittere non licet,dimittunt ſine cauſa,ibidem num. 12. 247

6 Apoſtatæ à fide, vel ex voto Religionum deſerentes in Apoſtaſia ordinati carent executione, nec poſſunt ab alio, quam à Papa diſpenſari,ibidem num. 14. 247

6 Apoſtatarum duo ſunt genera,ib.n.17. 248

6 Apoſtatæ unde dicantur,ibid.num.20. 248

2 *Apoſtoli* qui dantur appellationibus,cur dicantur dimiſſoriæ, in c.Significaſti,num.4.de offic.Archid. 379

2 Apoſtoli non receperunt immediatè poteſtatem à Chriſto,ſed à Petro,in c.Pernicioſa,num.47. de off.Ordinar. 430

2 Apoſtoli populos Chriſtus non diviſit, ibidem n. 52. 431

2 Apoſtoli quando, & quibus verbis fuerint ordinati Sacerdotes, & acceperint poteſtatem ligandi, & ſolvendi in c. Cum venilſet,num.58.de ſacr.Unct. 296

2 Et in c.Presbyter,num.20.de Sacram.non iteran. 307

4 Apoſtoli dicta prævalent dictis Imperatorum, in c. Cum eſſes, num.134.de teſtam. 341

Appellatio,communia.

3 Appellationis remedium ad quid inſtitutum,in c. Ad noſtram, num. 2.& 4.de Appellat. 239

2 Introductum eſt ad corrigendam judicum iniquitatem,vel imperitiam,in c.Cum tempore,num.37.de Arbitr. 607

5 Appellatio unius prodeſt omnibus ſi defenſio ſit communis, & eadem ratio vincendi, in c. Cùm propter, num.56. de Jurepatr. 259

1 Appellationis remedium ad innocentiæ præſidium inſtitutum,in c.Dilectus,num.32. de Reſcript. 250

2 Appellatio,& negligentia quoad devolutionem juriſdictionis ad ſuperiorem æquiparantur,in c. Irrefragabili, §. Exceſſus, num.23.de offic.Ordinar. 449

2 Declaratur, ibidem num.32. 449

2 Appellatio eſt à minori judice ad majorem provocatio, in c. Studuiſti,n.31.de offic.Legat. 422

3 Appellationis quatuor ſunt ſpecies,in c.Paſtoralis, num. 19. de Appellat. 251

6 Appellandi jus non competit niſi indebitè, & contra juſtitiam gravato,in c.Mandato,num.19.& ſeqq.de Simonia. 179

6 Appellatio eſt provocatio iniquæ ſententiæ querelam continens,ibidem num.20. 179

6 Et illius uſus fuit inventus ad corrigendum judicantium iniquitatem,vel imperitiam, ibidem num.21. 179

4 Appellationis remedium non eſt ad defenſionem iniquitatis, ſed ad præſidium innocentiæ inſtitutum,in c. Veſtra, n.105. de Cohabit.Cler.& Mulier. 17

2 Appellatio eſt de minori ad ſuperiorem judicem provocatio, in c. Significaſti,num.59.de Elect. 16

Appellatio quando admittenda, vel non.

2 Appellatio Clerici renuentis ordinari propter impedimentum an ſit admittenda,in c.Quæris,n.45.de ætat.& qualit. 253

3 Appellatio à correctione legitima non admittitur, in c. Ad noſtram,num.4.de Appellat. 239

2 Appellatio contra Canones non valet, in c. Cùm in cunctis, §.Inferiora, num. 14.de Elect. 53

5 Appellatio generalis à quocunque gravamine non tenet, in c. Recolentes,num.27.de ſtat.Monachor. 27

1 Appellatio in his, ubi de viſitatione, & morum correctione agitur ad effectum ſuſpenſivum, non admittitur, niſi modu[s] excedatur,in c.Dilectus,num.29.de Reſcript. 25

1 Appellatio in cauſis ordinariis admittitur ad utrumque effectum,etiamſi in viſitatione diœceſis cognoſcantur,ibid.n.30 & 32. 25

3 Appellationi ab indebita carceratione Ordinarius tenetur deferre,& proceſſum transmittere ad Metropolitanum, reo tamen interim manente in carceribus,in c.Super eo, il ſecondo num.44.de Appellat. 24

3 Appellatio in judicio non admittitur à futuro gravamine ni[ſi] illud ſit irreparabile,ibid.num.48. 24

3 Appellationi frivolæ deferendum non eſt, licèt appellatio in reſcripto non ſit inhibita,in c. Paſtoralis,num. 14. de Appellat. 25

3 Appellatio manifeſtè frivola ſemper inhibetur à judice, & jure,ibidem num.20. 25

3 Appellatio latens frivola inhibetur à jure, ſed non à judic[e] quamdiu falſitas latet,ibidem num.25. 25

3 Appellatio ex cauſa probabili non expreſſa in jure non ſuſpendit juriſdictionem judicis procedentis appellatione remot[a] quin poſſit ſententiam exequi,ibidem n.28. 25

3 Fallit in tribus caſibus hic expreſſis,ibidem num.29. 25

4 Appellatio à converſione fructuum in diſtributiones quand[o] ſublata ſit à Concilio Trid. in c. Quia nonnulli, num. 18.d[e] Cler.non reſiden. 3

2 Appellare an,& quando liceat à ſententia arbitri, in c. Cum tempore,num.35.de arbitr. 60

2 Appellari poteſt ab inquiſitione, quæ fit contra ſubditum no[n] præcedente fama,in c. Pernicioſam,num.5.de offic.Ordinar. pag. 42

Vide in ver. *Appellatio devolutiva.*

3 Appellatio ſub conditione quatenus propoſita petitio no[n] admittatur,non valet,in c.Super eo, il ſecundo, num.25.d[e] Appellat. 24

2 Appellari poteſt à pœna arbitraria, non autem à pœna in ju[re] expreſſa,in c.Irrefragabili, §.Cæterum,num.18.de Offic.Ordinar. 45

3 Appellans temerè punitur de jure civili, non autem de jure canonico,in c.Super eo,il ſecundo,num.4.de Appellat. 24

3 Appellari poteſt ſecundùm Canones etiam, extra judicium non ſecundùm leges,ibidem num.5. 24

3 Appellari an poſſit viva voce dum ſententia excommunicationis profertur,ibidem num.51.& ſeq. 24

2 Appellans debet cauſam talem exponere,quæ ſi foret probata deberet legitima judicari,in c. Eam te, num.35. de ætat.& qualitat. 24

Appellatio an admittatur contra elect.

Vide in ver. *Electio quoad appellationem.*

3 Appellationi interpoſitæ ad Papam non deferens mittitur cum litteris Ordinarii ad Curiam puniendus. in c. De Priore num.1.de Appellat. 24

3 Appellari poteſt à correctione Prælati etiam Regularis ſi ſit manifeſtè criminoſus,ibidem num.3. 242

3 Contrarium,ibidem num.5. 242

3 Appellationi etiam extrajudiciali non deferens puniendus eſt,ibid. num.8. 242

3 Si appellatio ſit juſta,& rationabilis; aliàs ſecus, ib.n.9. 242

3 Judex peccat deferendo appellationi manifeſtè frivolæ, ibid. num.10. 242

3 Et quid in appellatione ab interlocutoria, ibid.num.11. 242

3 Appellatio in dubio præſumitur juſta,eique deferendum, ibid. num.12. 242

3 Appellatio à correctione morum non admittitur, ibid. n.13. 29.& 34. 242

3 Niſi Prælatus etiam Regularis modum excedat in corrigendo, ibidem num. 14. 242

2 Appellatione remota privari poteſt beneficio qui neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ exigente contumaciter renuit ſuſcipere Ordines beneficio non annexos, in c. Quæris, num.48.de ætat.& qualit. 253

2 Appellatio ad Metropolitanum non impeditur per litteras commiſſionis excitativas juriſdictionis Ordinarii, in c.Grave,num.3.de Offic.Ordinar. 478

2 Appellatio in reſcripto Papæ in tribus modis removeri poteſt, in c.Studuiſti,num.40.de Off.Legat. 423

2 Appellatio qualiter, & quando prohibeatur per clauſulam, *Appellatione remota,* ibidem num.43.& ſeq. 423

2 Indulgetur à jure in quinque caſibus ibi expreſſis prædicta clauſula non obſtante,ibidem num.45. 424

3 Appellatione remota an, & qualiter intelligatur remota recuſatio,in c.Super eo,il ſecundo,nu.7.& 14.de Appellat. 242

Vide in ver. *Clauſula appellatione remota.*

3 Appellatio non admittitur, ubi de Regulari diſciplina,& mo-

rum correctione agitur,niſi adſit exceſſus, in cap. De Priore, num.29. de Appellat. 244
4 Appellatio an detur à ſententia lata ſuper notorio, in c. Veſtra,n.103.de Cohabit.Cler.& Mulier. 17
3 Appellari poteſt à judice qui parti hoc petenti non facit edi communia inſtrumenta, in c.G.Perpetuus,num.1.de fide inſtrum. 205
3 Appellatio in his quæ ad viſitationem,& morum correctionem ſpectant, admittitur ad effectum devolutivum tantum, non autem ſuſpenſivum, in c. Ad noſtram,num.5.& ſeqq. de Appellat. 239
3 Appellare non licet in cauſis Viſitationis,& correctionis ante diffinitivam ſententiam à quocumque gravamine, ibid. nu.6. pag. 240
Niſi à diffinitiva appellari non poſſit, aut gravamen ſit irreparabile,ibid.num.7. 240
3 Concilium Tridentinum à decretis Viſitationis, & correctionis ſuſtulit appellationem ſuſpenſivam , non devolutivam, ibid.num.9. 240

Appellatio ad quem.

2 Appellatio ad proximum ſuperiorem devolvitur, nec omiſſo medio eſt appellandum,in c.Irrefragabili, §. Exceſſus,nu.24. de Offic.Ordin. 450
2 Appellatio ad parem interponi non poteſt,ib.n.25.&28. 450
2 Appellatio in cauſa alteri delegata ab uno ex duobus ſociis in jurisdictione non devolvitur ad delegantem, ſed ad ſuperiorem amborum,ibid.num.29. 450
2 Appellatio à ſententiis Capitulorum in Cathedralibus Hiſpaniarum non conſuevit interponi ad Epiſcopos , ſed ad alios Superiores, ibid. num.30. 451
5 Appellatio ab Epiſcopo procedente authoritate delegata in eo caſu,in quo uti poterat etiam authoritate ordinaria, ad quem ſit interponenda,in c. Ad audientiam, il primo, nu.45. uſque ad num.49.de Eccleſ.ædific. 360
5 Et quid ſi procedere non poterat authoritate ordinaria, ibid. num.47. 360
5 Appellatio ab erectione Parochialis factæ ab Epiſcopo infra limites Parochiæ Regularibus ſubjectæ interponi non poteſt niſi ad Papam,ibid.num.48. 361
2 Appellatio à ſententiis,& gravaminibus Commiſſarii Cruciatæ in illius caſibus, in quibus non eſt prohibita per clauſulam appellatione remota,an interponi poſſit ad Collectorem, an verò ad Papam ſit interponenda,in c. Studuiſti,n. 496.& ſeq. de offic.Legati. 424
4 Appellatio omiſſo medio valet parte non excipiente, in c. Referente,num.4. de Præbend. 95
Conſuetudo ut à Delegato Papæ appelletur ad Legatum de Latere non valet, in c. Studuiſti, num. 33. de officio Legati. pag. 422
Conſuetudo appellandi ad parem,ſeu ad æqualem, eſt contra ſubſtantiam appellationis, ibidem num.35. 422
4 Conſuetudo appellandi ab Ordinario inferiori ad Metropolitanum omiſſo medio,valida eſt,in c. Referente, num. 3. de Præbend. 95
4 Appellandum eſt in dubio à collatione ſimultanea Epiſcopi, & Capituli,non ad Epiſcopum,ſed ad Superiorem, in c. Poſtulaſti,num.32.de conceſſione Præbend. 251
2 Appellari poteſt à ſententia Concilii ad Papam,ſed non è converſo,in cap. Significaſti,n.60.de elect. 16
2 Appellantes à Romano Pontifice ad futurum Concilium, eorumque Conſiliarii,& fautores incurrunt pœnas excommunicationis; & læſæ majeſtatis humanæ, & Divinæ, ex Bulla Pii II. ibid. num.62. 16
2 Item declarantur Schiſmatici, & hæretici ex Bulla Julii II. ibid.n.63. 17
7 Excommunicantur in Bulla Cœnæ omnes,& ſinguli appellantes ad futurum Concilium ; Univerſitates verò,& Collegia interdicuntur,in c. Reſponſo,num.44. de ſentent. excomm. pag. 189
2 Appellare non licet à ſententia Papæ ad Tribunal Chriſti, in c.Quanto,n.9.de translat.Epiſcopi,& in c. Significaſti,n.61. de Elect. 16
2 Appellari non poteſt à ſententia Delegati Papæ ad Legatum de Latere, in c.Studuiſti, n.30.de offic. Legati. 422
2 Appellari non poteſt à ſententiis,& gravaminibus Conſervatorum,niſi ad Papam,ibid.n.32. 422
2 Appellari non poteſt à Delegato niſi ad Delegantem, ibid. num.36. 422
2 Appellari poteſt ad Papam omiſſo medio, ibid. num.49. 425
2 Appellandi facultas ad Patriarcham non cenſetur ſublata, licèt per mille annos fuerit ſemper appellatum ad Papam, in c. Treugas,num.65. de Treug. & Pace. 528
7 Appellatio ab inferiori Prælato ad Epiſcopum eſt effectus juriſdictionis habitualis apud Epiſcopum remanentis, in c. Sacro,num.64. de ſent. excomm. 204

Vide in verbo *Iudex quoad Appellationem.*
Vide in ver. *Auditor Cameræ.*
3 Appellari poteſt ad Metropolitanum, vel ad Papam omiſſo medio à ſententiis per Ordinarios latis in cauſis Regularium ſibi ſubjectorum,in d.c.De Priore,n.17.& n.37. de Appell. pag. 243
3 Appellari non poteſt de jure civili ad Imperatorem omiſſo medio,ſed gradatim eſt procedendum, ibid. num.18. 243
3 Appellatio cùm ſit ſpecies defenſionis, quæ eſt de jure naturali qualiter tolli poſſit à Principe, in c. Paſtoralis,num.6.de appellat. 249
3 Appellationis remedium nulli denegandum, ibid.n.9. 250
2 Appellare non licet à ſententia Papæ ad Tribunal Chriſti, in c. Quanto,n.9. de Elect. 131

Appellatio devolutiva, vel ſuſpenſiva.

2 Appellatio non impedit executionem eorum, quæ ad morum reformationem,& correctionem pertinent,in c. Irrefragabili, num.6.de offic.Ordin. 445
2 Admittitur tamen ad effectum devolutivum,ibid.n.8. 446
2 Et admittitur ad utrumque effectum ſi Prælatus limites viſitationis,ſeu correctionis excedat, ibid. num.9. 446
2 Appellatio devolutiva à Decretis ab Epiſcopo in viſitatione editis jure delegato interponi poteſt etiam ad Metropolitanum,in c.Studuiſti,n.47.de offic.Legati. 424
2 Appellatio inſpecto futuro eventu ſententiam ſuſpendit, ſed inſpecto ſtatu præſenti eam extinguit, in c. Significantibus, num.11.de offic.Delegati. 410
4 Apppellatio à datione coadjutoris , & aſſignatione congruæ datur ad effectum devolutivum tantùm,in c.De Rectoribus, num.11.de Cler.ægrot. 195
3 Appellari poteſt poſt diffinitivam in cauſis viſitationis & correctionis,ſed appellatio non ſuſpendit executionem,in c. Ad noſtram,num.8.de appellat. 240
3 Appellari poteſt ad utrumque effectum, ſi Prælatus excedat modum in corrigendo,& procedat tela judiciaria,ibid.n.11. &ſeqq.uſque in fin. 240
5 Appellari non poteſt ab erectione novæ Parochiæ ad effectum ſuſpenſivum,ſed devolutivum tantùm, in c. Ad audientiam, il primo,num.12.de Eccleſ.ædificand. 356
3 Monachus,ſicut & Clericus appellare poteſt à correctione, ſi fiat in forma judicii, in c. Ad noſtram,n.12.de appellat. 240
Appellatio à cenſura, vel illius cominatione, aut declaratoria.
Vide in ver. *Cenſura,* & in ver. *Excommunicatio quoad appellationem.*
Vide in ver. *Appellatio quando admittenda.*

Appellatio à diffinitiva.

3 Appellatio à diffinitiva cum expreſſione cauſæ manifeſtè frivolæ non tenet, in cap.Super eo,il ſecondo,num.19.de Appellat. 243
3 In Appellationibus recipiendis à diffinitiva,& inhibitionibus decernendis ſervari debet forma,c.Romana,de Appell.lib.6. & decretum Sac.Congregationis Epiſcoporum,ibid.num.23. pag. 243
3 Appellatio à diffinitiva in multis caſibus non admittitur, ibid. num.35. 244
3 Appellari poteſt ſecundùm Canones tam ante, quàm poſt litis conteſtationem in actu prolationis ſententiæ, & poſt ſecundùm leges verò poſt ſententiam dumtaxat, in cap. Super eo,il ſecondo,n.1.& 16.& ſeqq.de appellat. 241
3 Et ratio differentiæ triplex aſſignatur, ibid.num.2, 241
3 Appellari poteſt poſt ſententiam diffinitivam etiam nulla cauſa expreſſa,& ſufficit dicere, Appello, ibid.num.16. 243
3 Quod procedit etiam in cauſis electionum, licèt in his tutius ſit cauſam exprimere,ibid.num.17. 243
3 Item procedit etiam in appellatione,quæ fit à judice extra judicium,ibid.num.18. 243
3 Et quid in appellatione extrajudiciali, quæ fit à parte contra partem, ibid. remiſſivè, num.20. 243
3 Appellari non poteſt à diffinitiva,niſi gravet, ibid.n.21. 243
3 Sufficit tamen qualecunque gravamen,etiam modicum, ibid. num.22. 243
3 Appellari poteſt poſt ſententiam diffinitivam etiam in cauſis viſitationis,& correctionis,ſed ad effectum devolutivum tantùm,non ſuſpenſivum, niſi gravamen ſit irreparabile , ibid. num.30. 244
Vide in ver. *Appellatio ab interlocutoria.*

Appellatio ab interlocutoria.

3 Appellatio admittitur ſecundùm Canones ab interlocutoria, vel gravamine aliquo,dummodo concurrant decem, quæ hic exprimuntur, in c. Super eo,il ſecondo,num. 24. de appellat. pag. 243
3 Appellatio ab interlocutoria, vel alio gravamine ante diffinitivam in quibus caſibus admittatur ex Concilio Trident. ibid.num.29.& ſeq.uſque ad n.51. 244

3 Appellare non licet in cauſis viſitationis, & correctionis ante diffinitivam ſententiam à quocunque gravamine, in c. Ad noſtram, num.6. de appellat. 240

3 Niſi à diffinitiva appellari non poſſit, aut gravamen ſit irreparabile, ibid. num.7. 240

3 Appellari poteſt ab interlocutoria de jure civili, quando non expectatur alia diffinitiva, in c. Super eo, il ſecondo, num.26. de Appellat. 244

3 Item à gravamine quod per diffinitivam, vel per appellationem à diffinitiva reparari non poteſt, ibid. n.28. 244

3 Appellari poteſt à gravamine etiam reparabili quando judex extrajudicialiter procedendo gravat partes, ibid. n.37. 245

7 Appellatio non datur à gravamine, quod reparari poteſt per appellationem à diffinitiva, in cap. Per tuas, n.25. de ſent. excomm. 176

7 Appellare quis poteſt à gravamine, & appellationem proſequi non obſtante exceptione excommunicationis, ibid. n.40. 178

Vide in ver. *Excommunicatio quoad appellationem*: & in ver. *Excommunicationis exceptio.*

3 Appellatio non datur ſecundùm leges niſi à diffinitiva, ſed ſecundùm Canones appellatur à quocunque gravamine, in cap. Venerabilis, n.5. de Judiciis. 36

3 Et quid ex Concilio Tridentino, ibid. num.12. 36

Vide in ver. *Appellatio quando admittenda.*

Appellatio à mala Epiſcopi electione, & reprobatione examinatorum.

2 Appellatio devolutiva in vim Concilii Tridentini datur à reprobatione examinatorum, ſed non ab irrationabili judicio Epiſcopi, in cap. Eam te, n.26. de ætat. & qualit. 240

2 Appellatio à mala Epiſcopi electione ex ſententia Rotæ ita demùm conceditur ſi Epiſcopus dolosè, & irrationabiliter judicaverit, ibid. num.30. 241

2 Et irrationabilitas, & dolus liquidè probari debent, ibidem d. num.30. 241

2 Contrarium ex ſententia Sac. Congregationis Concilii, ibid. num.31. uſque ad num.40. 241

2 Appellare poteſt magis idoneus poſtpoſitus à mala Epiſcopi electione, & provocare præelectum ad novum examen ex Conſtitutione Pii V. ibid. num.27. 240

2 Appellans à reprobatione examinatorum, & à mala Epiſcopi electione poteſt provocare præelectum ad novum examen, ibid. num.36. 243

2 Appellare non liceat in concurſu Parochialis Eccleſiæ à reprobatione examinatorum Synodalium, & ad novum examen provocare, in c. Cùm ſit ars. n.50. & ſeqq. uſque in fin. de ætat. & qualit. 285

2 Appellari poteſt à reprobatione Epiſcopi, qui judicium examinatorum ſequutus, unum magis idoneum prætulerit, ibid. num.53. 286

Vide in verbo *Concurſus.*

Appellatione pendente.

6 Appellatione pendente ſtatus condemnati integer eſt, nec inter infames interim eſt habendus, in c. Omnipotens, nu.4. de accuſat. 112

Appellatio quoad translationem actorum.

3 Appellans tenetur expenſis ſuis acta omnia primæ inſtantiæ producere coram judice appellationis, in cap. G. Perpetuus, num.10. de fide inſtrum. 205

Vide in verbo *Acta.*

5 *Approbare*, & credere eſſe validum in quo differant, in c. Significatum, n.13. de Regular. 43

5 *Approbatus* ad aliquod officium non poteſt in ſimili officio reprobari requirente eamdem perſonæ idoneitatem, in c. Ad Apoſtolicam, n.44. de Regular. 71

2 Approbato ad ordines, aut ad officium, vel beneficium objici non poteſt quod ſit criminoſus, vel irregularis, niſi poſtea nova cauſa ſupervenerit, in c. Accepimus, nu.2. de ætat. & qual. pag. 274

2 Ampliatur, ibid. num.3. & 37. 274

2 Declaratur, num.4. & 38. 274

2 Approbatus ad ſacros Ordines cenſetur etiam approbatus ad beneficium, nec debet iterum examinari, ibid. n.13. 32. & 35. pag. 275

2 Fallit in beneficio curato, num.40. 275

2 Item fallit quando Epiſcopus per alium examinavit, ibid. n.15. pag. 257

2 Item fallit in Epiſcopo ſucceſſore, ibid. num.16. & 42. 275

2 Item fallit in ordinato qui eligitur ad beneficium in alia diœceſi, ibidem num.17. 275

2 Approbatus ad dignitatem eſt examinandus ad ordinem eidem dignitati annexum, niſi ſtatim cum collatione dignitatis examinatus, & ordinatus fuerit, ibid. num.17. 275

2 Approbatus ſemel poteſt reprobari ex nova cauſa ſupervenientе reſpectu criminis, ſed non reſpectu illiteraturæ, ibidem num.38. 277

2 Approbatus ad ordines poteſt ad beneficium ab Epiſcopo ſucceſſore iterùm examinari, & reprobari, ibid. n.42. 277

2 Approbatio non eſt ſententia diffinitiva, ſed decretum admiſſorium, ibid. num.43. 277

2 Approbatus ad duas Parochiales debet ad tertiam æqualem, vel minorem iterùm examinari, ibid. num.45. 277

2 Approbatus ſemel Regularis ab Ordinario ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas an, & quando poſſit iterùm examinari, & reprobari, in cap. Grave, n.50. de offic. Ordin. 484

2 Prælatus poteſt contra factum proprium venire reprobando prorſus illiteratum, quem ſemel approbavit, in c. Accepimus, n.47. de ætat. & qualit. 278

2 Approbatus ſemel poteſt reprobari favore publicæ utilitatis, in cap. Quoniam, n.32. de offic. Delegat. 402

5 *Aquileienſis* Concilii decretum de translatione Sanctorum Corporum, & Reliquiarum refertur, in cap. Cum ex eo, n.33. de Reliq. & vener. Sanctorum. 341

2 *Arbiter* procedit in ſubſtantialibus ſervato ordine judiciali, in c. Contingit, n.22. de arbitr. 610

2 Arbiter eſſe non poteſt, qui non poteſt eſſe judex, in cap. Cum tempore, n.10. de arbitr. 605

2 Nec poteſt arbiter quod non poteſt judex, ibid. num.14. 605

2 Arbiter an habeat coercitionem, ibid. num. 14. 605

2 Arbitri, vel judicis ſententia an, & quando poſſit pro parte valere, & pro parte non, ibid. num.18. 605

2 Arbiter citare debet partes, & præfigere illis terminum ad audiendam ſententiam, in cap. Ex parte, n.8. de arbitr. 613

2 Arbitri, & arbitratores habent ſolam notionem, nec pœnam, vel mulctam poſſunt partibus infligere, ibid. num.36. 615

2 Arbitri poſſunt ordinare ut una pars de facto dimittat beneficium, in quo jus non habet, & pecuniam à collitigante recipiat, in c. Non ſine, n.6. de arbitr. 598

2 Arbitris an, & quando liceat ordinare ut una pars cedat liti ſpirituali, & recipiat aliquid temporale, ibid. num8. 598

2 Arbitro non creditur ſi de compromiſſo non conſtat, licèt aſſerat in laudo factum fuiſſe compromiſſum, in cap. Cùm in jure, num.39. de off. Delegat. 407

2 Niſi laudum ſit latum partibus præſentibus, & non contradicentibus, ibid. num.40. 407

2 *Arbitramentum* eſt quædam transactio, in c. Contingit, n.20. de arbitr. 610

2 Arbitramentum non dicitur propriè ſententia, vel quaſi, neque actio oritur ex arbitramento, ſed ex compromiſſo, ibid. n.26 pag. 610

2 Arbitramentum iniquum etiam juratum per ſuperiorem emendatur, in cap. Non ſine, n.2. & 26. verſ. Quarto nota de Arbitr pag. 597

2 *Arbitrarii* de re ſpirituali non eſt actus ſpiritualis, in c. Contingit, n.10. de Arbitr. 605

2 *Arbitrator* eligitur ut differentiam amicabiliter componat ſine ordine judiciario, in cap. Contingit, n.25. de Arbitr. 61

2 Arbitrator non fert ſententiam, nec coram ipſo judicium vertitur, in c. Ex parte, n.24. de Arbitr. 61

4 Arbitratores pronunciando pro bono pacis poſſunt excedere limites juris: ſed judices contra jus pronunciare non poſſunt, in cap. Niſi eſſent, n.6. & 41. de Præbend. 13

2 *Arbitria* redacta ſunt ad inſtar judiciorum, in cap. Contingit, num.21. 61

2 Et in c. Cum tempore, num.10. de Arbitr. 60

2 Arbitrium quid ſit, in eod. c. Contingit, n.23. 61

2 Arbitrium latum ſuper pluribus capitibus ſuſtinetur quoad illa quæ à Compromittentium poteſtate dependent, in cap. Cum tempore, n.16. de Arbitr. 605

2 Arbitria tot videntur, quot ſunt res, de quibus fuit compromiſſum, ibid. num.17. 605

2 Arbitrium eſt quædam tranſactio in arbitrium boni viri arbitrio moderanda, ibid. num. 22. 606

Declaratur, num.29. verſ. Et in hoc caſu.

2 Arbitrium, & judicium in quibus differant, in cap. Ex parte remiſſivè, n.19. de Arbitr. 613

2 Arbitrium ſimoniacum, & doloſum non valet, in c. Non ſine, num.1. de Arbitr. 597

2 Arbitrium ut una pars cedat liti ſuper beneficio, & recipiat pecuniam ab altera eſt Simoniacum, ibid. num.3. 597

2 Fallit ſi intercedat authoritas Papæ, ibidem num.5. 597

2 Item fallit ſi renuncians nullum jus habeat in beneficio, ibid num.6. 597

2 Et quid in dubio, ibidem num.8. 597

5 Arbitrium in ſenectute dijudicanda qualiter ſit regulandum, in c. Cùm ſis, n.22. de Converſ. Conjugat. 141

1 Arbitrium judicis ſuccedit in his tantum, quæ à lege non ſunt determinata, in c. Nonnulli, num.19. de reſcript. 223

4 Et in cap. Cùm contingat, num.51. de Decim. 398

2 Arbitrium regulatur à jure, in cap. Ut juxta, num.34. de Offic. Ordin. 473

1 Arbitrium liberum, & abſolutum nullis ſubjacet regulis juris poſitivi,in cap.Ne innitaris,n.238. de Conſtitut. 73
1 Arbitrii verbum in dubio viri boni,& à jure regulatum ſignificat,ibid. num.239. 73
Clauſula arbitrio Rotæ quid importet,ibid.num.240. 73
Arbitria redacta ſunt ad inſtar judiciorum in c.Olim,num.19. de litis conteſt. 105
Vide in verbo *Iudicii arbitrium.*
5 *Arcana* Regni alieni ſcrutari non convenit, in c. Sicut olim, num.4.de Accuſat. 133
Archidiaconi opinio ſuper ſexto libro Decretalium prævalet communi opinioni,in c. Ne innitaris,n.164.de Conſtit. 63
Archidiaconus, & Archipreſbyter Auximanus tenentur reſidere,licèt nullos habeat reditus,ſed ſolum ſtallum in Choro, in cap.Cum omnes,n.26. de Conſtit. 128
Archidiaconi,Decani,& aliorum inferiorum appellatione non veniunt Abbates nullius diœceſis habentes jurisdictionem ordinariam excluſis Epiſcopis,in c. Accedentibus, num.32.de exceſſ.Prælat. 15
5 Archidiaconus contra prohibitionem Epiſcopi an poſſit exercere officium ſuum,in c. Litteræ quas,num.22. de Matrim. contract. cum interd. Eccl. 83
Archidiaconi, & Archipresbyteri officia quomodo invicem ſe habeant,& in quibus diſtinguantur, in c. Ad hæc,num.1. & ſeq.uſque in fin.de offic.Archid. 374
Dubia plura inter Archidiaconum, & Archipresbyterum Adrienſem, ibid.num.2. & 10.verſ. Ex ſupradictis. 374
Archidiaconus,& Archipresbyter Vicarii Epiſcopi à jure ſunt conſtituti,ibid.num.3. 374
Dignitates Archidiaconatus, & Archipresbyteratus habent ſe tanquam excedentia,& exceſſa,ibid.n.4. 374
Archipresbyter eſt major ordine, Archidiaconus eſt major adminiſtratione,ibid.n.5. 374
Archidiaconi poteſtas quæ complectatur,ibid. num.6. 374
Archidiaconus unde dicatur, ibid.num.7. 375
Archidiaconus eſt Vicarius Epiſcopi quoad jurisdictionem, Archipresbyter quoad Sacerdotalia, ibidem num.9. 375
Divinorum celebratio an ſpectet ad Archidiaconum, vel Archipresbyterum,ibid.num.13. 375
Archidiaconi,Præpoſiti,& Decani ferè tot ſunt ex conſuetudine quot ſunt Eccleſiæ,ibid.num.15. 375
Archidiaconus poſt Epiſcopum omnibus præeſt, ib. n.16. 376
Si ſit Presbyter in quibus præſit Archipresbyter,ib. n.17. 376
Euchariſtiæ cuſtodia an ſpectet ad Archidiaconum, vel ad Archipresbyterum, ibid.num.21. 377
Abbates,& Abbatiſſas ponere in ſede, & inſtitutio corporalis ſpectat ad Archidiaconum,ibidem num.22. 377
Archidiacono quæ competant de jure communi, ibidem n.23. pag. 377
Archidiaconi jus examinandi promovendos ad ordines,& beneficia an ſit ſublatum à Concilio Trident.ibid.num.25. 377
Archidiaconus cur dicatur oculus Epiſcopi,ibid.num.26. 377
Poteſt modicam pœnam imponere, & ad modicum tempus ſuſpendere, ibid.n.27. Habet curam,n.28. Eſt Vicarius Epiſcopi in omnibus,& habet jurisdictionem ordinariam, ibid. num.29. 377
2 Archidiaconatus dignitas poſt Epiſcopalem eſt major dignitas in Eccleſia Dei,& ſic major Abbatiali,ibid. num.30. 377
2 Epiſcopus an poſſit removere Archidiaconum à Vicaria, & illius munera exercere, ibidem num.31. 378
2 Archidiaconus eſt Vicarius non ab Epiſcopo aſſumptus, ſed datus à jure,ibid.n.32. 378
2 Archidiaconus non dat commendatitias ad Ordines, in c. Significaſti,n.1.de offic. Archid. 379
2 Archidiaconus de jure communi an poſſit concedere dimiſſorias abſente Epiſcopo,ibid.n.11. 380
2 Archidiaconatus eſt dignitas in Cathedrali, nec comprehenditur in c. Statutum,de elect.in 6.in c. Cùm in cunctis,§. Inferiora,n.31.de Elect. 54
2 Archidiaconatus de jure annexum habet ordinem Diaconatus,in cap. Ut Abbates,n.12. de ætat.& qualit. 218
2 Sed ex ſtylo ubi eſt prima dignitas poſt Pontificalem requirit Ordinem Presbyteratus,ibid.n.13. 218
2 Archidiaconus de jure eſt prima dignitas poſt Pontificalem,& Caput Capituli, ibid.n.26. 219
2 Et ad eum ſpectat Capitulum convocare,ibid.n.27. 219
2 Ac ſi renuerit,cogi poteſt ab Ordinario,ibid.n.28. 219
2 Archidiaconatus dignitas an ſit major Abbatiali, vel è converſo, ibid.n.29.& 31. 219
7 Archidiaconi plures eſſe poſſunt in eadem Eccleſia, in cap. Licet,n.2.de Pœnis. 92
7 Et an omnes debeant eſſe Doctores, ita ut optari non poſſint à Canonicis non Doctoribus,ibid. 92
4 Archidiacono habenti nudum jus præſidendi in Choro dum reſidet in locis ſuæ jurisdictioni ſubjectis non debentur diſtributiones,in cap. Licet,n.162. de Præbend. 176
4 Debentur tamen abſentibus pro exercitio curæ animarum ſuæ dignitati,vel Canonicatui incumbentis, ibid.n.163. 176
4 Dum ſunt in actu adminiſtrandi Sacramenta, vel ea exercendi, quæ ad curam ſpectant,n.164. Et dummodò hoc præſtent per ſeipſos,ibid.n.165. 176
5 Archidiaconi,Decani,& alii inferiores viſitare debent per ſeipſos, aſſumpto Notario de conſenſu Epiſcopi, in cap. Procurationes,n.8.de Cenſib. 277
5 Nec hodie poſſunt viſitare per alios in caſu legitimi impedimenti,ibidem num.9. 277
5 Archidiacono per alium viſitare volenti prohibere poteſt Epiſcopus,non obſtante quòd ab immemorabili per alium viſitaverit,ibid.num.10. 277
4 Archidiaconus qui abjuravit inſtitutiones, & cuſtodias vacantium Eccleſiarum,non poteſt eas repetere,in cap. Cum veniſſet,n.29.de Inſtitut. 227
2 Archidiaconus in Monaſteriis jurisdictionem non habet, niſi quantum tribuit ei generalis,vel ſpecialis conſuetudo, in c. Dilecto, n.1. de Offic. Archid. 383
4 *Archiepiſcopus* poteſt procedere contra Epiſcopos deſerentes Eccleſias ſuas excommunicando, & ſuſpendendo, non autem removendo eos ab Epiſcopatu,vel adminiſtratione, in cap. Ex tuæ,n.16.de Cler.non reſidentibus. 66
4 Archiepiſcopus,qui propria temeritate ab Eccleſia receſſit, & commonitus non redit,poteſt ſpoliari Archiepiſcopatu,in c. Qualiter,n.1.de Cler.non reſid. 58
1 Archiepiſcopus ante ſuſceptum pallium, & Epiſcopus non conſecratus poſſunt exercere ea quæ ſunt jurisdictionis tantùm,in cap. Quanto,n.37.de Conſuetud. 264
2 Archiepiſcopus non dicitur niſi recepto pallio, in cap. Licet de vitanda, n.8. de elect. 21
3 Archiepiſcopus Theatinus an ſit manutenendus in poſſeſſione viſitandi loca ſubjecta Abbatiæ S. Joannis in Venere, donec Commendatarius probaverit per rem judicatam ſe in illa utramque jurisdictionem exercere, in cap. Cum olim, n.36.& ſeq.uſque in fin.de præſcript. 228
1 Archiepiſcopus in viſitatione provinciæ Epiſcopo negligente poteſt in criminibus notoriis procedere, & pœnas ordinarias imponere,in c. Dilectus,il primo,n.39.de reſcript. 251
3 Archiepiſcopus poteſt cognoſcere cauſas feudatorum Suffraganei in prima inſtantia negligente, non autem conſentiente Epiſcopo, in c. Significaſti,n.36. de foro compet. 98
7 Archiepiſcopus licet ſit judex ordinarius ſuorum Suffraganeorum,nullam tamen jurisdictionem exercere poteſt in eorum diœceſibus,niſi in caſibus in jure expreſſis, in cap. Sicut unire,n.8.de exceſſ.Prælat. 3
5 Archiepiſcopus qui aliquid aufert ex bonis Epiſcopi accedens ad Provinciale Concilium pœna quadrupli eſt puniendus,in c.Procurationes,n.26. de Cenſibus. 278
2 Archiepiſcopus habet juriſdictionem in ſubditum Suffraganei,qui publicè per beneficium detinet illicitè, in c. Ad extirpandas, num.2.de fil. Presbyter. 324
2 Et eſt judex in communi vitio Provinciæ, ibid. num.3. 324
2 Archiepiſcopus in viſitatione poteſt uti opera tribus Canonicorum Eccleſiæ ſuæ,in c.Ut juxta, n.11. de off. Ordin. 471
2 Et quid in Epiſcopo, ibid.num. 12.& 25. 471
3 Archiepiſcopus qui proceſſum contra ſe fabricatum ſubtraxit,an habeatur pro convicto de criminibus, de quibus fuit accuſatus,an ve,& qua pœna pro ſubtractione ſit puniendus, in cap.Pervenit,il primo,n.10.& ſeqq. uſque in fin. de teſtib. cogend. 202
1 Archiepiſcopus appellari poteſt ante ſuſceptionem Pallii, in cap.Eam te, n.10. de Reſcript. 204
2 Archiepiſcopo qui ex juſta cauſa ceſſit, licitè de Epiſcopatu vacante provideri poteſt,in c. Cùm ex illo,n.20.de tranſlat. Epiſc. 128
2 Imò & de Parochiali, ibid. num.21. 128
2 Secùs ſi ceſſio facta fuerit in fraudem ad obtinendum Epiſcopatum locupletem, ibid.num.22. 128
2 Sed qui fraudem allegat,probare debet,,ibid. num.23. 128
2 Archiepiſcopus poteſt celebrare ſine pallio, & ſandaliis, in c. Quia nos,num.1.& 5.de Author.& uſu pall. 141
Vide in ver. *Pallium.*
Vide in ver. *Metropolitanus.*
2 Archiepiſcopus ab omnibus Suffraganeis eſt conſecrandus : aliàs irrita eſt conſecratio, in cap. Si Archiepiſcopus,num.1. & 9.de Tempor.Ordinat. 188
2 Archiepiſcopus conſecrari non poteſt niſi in Civitate Metropoli ; Comprovincialibus ibi convenientibus, ibid. num.6. pag. 188
2 Archiepiſcopi juſſus in conſecratione Suffraganei eſt actus juriſdictionis,non ordinis,ibid. num.13. 188
2 Archiepiſcopus in conſecratione Epiſcopi debet ſtare ſententiæ majoris partis Suffraganeorum, ibid. num. 15. 188
2 Sed ſi eam non ſequitur,nihilominus tenet conſecratio, ibid. num.16. 188

7 Archiepiſcopus non pōteſt deputare Officiales in diœceſibus ſuorum Suffraganeorum pro appellationibus ad eum interponendis, in c. A nobis, il primo, n.27. de ſentent.excomm. pag. 153

2 Archiepiſcopatui renuncians definit eſſe Archiepiſcopus, & remanet tantùm Epiſcopus, & exhibet obedientiam Archiepiſcopo, & in cujus diœceſi moratur, in cap. Ad ſupplicationem, num.3. de Renunciat. 149

2 Archiepiſcopus qui renunciavit Archiepiſcopatui poteſt exercere Pontificalia in loco exempto etiam ſine licentia Ordinarii, vel de alienis Clericis ſibi miſſis, ſed Pallio uti non poteſt, etiam de Diœceſani licentia, ibidem num. 5. 149

2 *Archimandrita* idem eſt quod Abbas, in c. Ut Abbates, nu.6. de ætat.& qualit. 217

5 Archimandritæ Meſſanen. palatium etiam conductitium non fixum, & habens Eccleſiam conjunctam in civitate Meſſanèn. gaudet immunitate Eccleſiaſtica ſtante legitima conſuetudine, in c. Eccleſiæ, num.35. de immun. Eccleſ. 389

5 Familiares Archimandritæ gaudent privilegio fori ſtante etiam conſuetudine, ibid. num.37. 389

5 Archimandrita in Civitate Meſſanen. degens poteſt Magiſtratus coercere cenſuris ſuam juriſdictionem turbantes, ibidem num.38. 389

2 *Archipresbyteri*, & Archidiaconi officia quomodo invicem ſe habeant, & in quibus diſtinguantur, in c. Ad hæc, num. 1.& ſeq. uſque in fin. de off. Archid. 374

2 Archipresbyteri officium quod ſit, ibid. num.8. & ſeq. 375

2 Archipresbyter in quibus ſubſit Archidiacono, ibid. num. 10. & 16. 375

2 Archipresbyter poteſt vices ſuas alteri delegare, ibid. num. 12. pag. 375

2 Archipresbyter habet curam animarum, & ideo debet in Presbyterum ordinari, in c. Ut Abbates, n.4. de ætat.& qual. 217

1 Archipresbyter an ſit major Archidiacono, ibidem num. 30. remiſſive. 219

Archipresbyter Saponariæ,
Vide in ver. *Eccleſia Collegiata.*

4 *Argentina* Eccleſiæ Canonicorum inordinata ordinatio de ſui nepotibus in Canonicos aſſumendis, redarguitur ab Hoſtienſi, in cap. Grave, n.8. de Præbend. 150

2 *Argumentum* à majori ad minus qualiter procedat, in c. Cùm contingat, n.48. de ætat.& qualit. 261

4 Argumentum de tanquam, ſeu reſpectivis, in cap. Poſtulaſti, num.14. de conceſſ. Præbend. 249

5 Argumentum à communiter accidentibus valet, in c. Cùm ſis, n.57. de converſ. Conjugat. 143

6 Argumentum à contrario ſenſu non ſumitur ubi alia jura contradicunt, in cap. De illis, il ſecondo, num.6. de ſponſ. impub. pag. 22

2 Argumentum à minori ad majus ſumitur affirmativè; à majore autem ad minus ſumitur negativè, in c. Cùm in cunctis, num.9. de elect. 36

3 Argumentis frequenter, & collationibus latens veritas aperitur, in cap. Cùm veniſſent, num.98. de judic. 34

4 Argumentum à poteſtate ordinis ad poteſtatem juriſdictionis, & è converſo validum eſt, in c. Nullus, n.2. de Paroch. 377

4 Declaratur, ibidem num.3. uſque ad num.7. 377

4 Argumentum ab etymologia vocabuli validum eſt jure, in c. Cùm ſecundum, n.7. de Præbend. 130

4 Si negativè ſumatur, ſed ſi affirmativè ita demùm valet ſi definitioni rei non contradicat, ibid. num. 10. 110

4 Et quid in etymologia nominis proprii, ibidem num. 11. 110

4 Argumentum à genere ad ſpeciem affirmativè non valet, ſed negativè, ibid. num. 12. 110

4 Argumentum à conſecratione Eccleſiæ ad conſecrationem miniſtri, & è converſo valet, ibidem num.22. 110

5 Argumentum ab identitate rationis non procedit in materia correctoria, in c. Cùm unum, n. 14. de Regular. 52

5 Argumentum de ſervo ad Monachum non procedit ubi contrarium reperitur in jure expreſſum, in cap. Monachi, nu.22. de ſtatu Monach. 167

5 Argumentum à ſimili, vel ab identitate rationis non habet locum in his, quæ exorbitant à jure communi, in cap. Quod Dei timorem, n.11. de ſtatu Monach. 186

5 Argumentum de parte ad totum, vel de ſingulis ad univerſos multoties vacat, in c. Recolentes, n.25. de ſtatu Monach. 179

2 Argumentum à matrimonio carnali ad ſpirituale validum eſt, in c. Quanto, n.3. de translat. Epiſc. 130

2 Argumentum à contrario ſenſu eſt fortiſſimum in jure, & quando ſecus, in c. Publicato, n.49. de elect. 123

3 Argumentum à contrario ſenſu quamvis fortiſſimum in jure, tamen aliquando vacat, in c. Nullus, num.6. & ſeqq. de foro compet. 52

2 Argumentum de pacto ad legem validum eſt, in cap. Conquerente, n.59. de offic. Ordin. 467

5 Argumentum de bello ad peſtem validum eſt, in cap. Non minus, num.60. de immunit. Eccleſ. 373

2 Argumentum à contrario ſenſu non procedit ad correctionem juris communis, nec quando non ſumitur à contrario ſenſu rationis, ſeu mentis legis, ſed ſimpliciter à contrario ſenſu litteræ, in cap. Ad extirpandas, n.18. de fil. Presbyter. 326

5 Argumentum à contrario ſenſu aliquando vacat, in c. Sicut te, num.26.& 29. ne Cler. vel Monach. 426

6 Argumentum à matrimonio ſpirituali ad carnale validum eſt, in cap. Tuæ fraternitati, num. 10. de ſponſ.& matrim. 8

6 Fallit ibid. num.34. 8

1 Argumentum à pacto, vel teſtamento ad legem, ſtatutum, vel conſuetudinem, an, & quando procedat, in c. Quæ in Eccleſiarum, n.50.& n.ſeq. de Conſtitut. 136

3 Argumentum ab acquiſitione ad uſucapionem non valet, & multi poſſunt acquirere, qui non poſſunt uſucapere, in cap. Gravis, n.105.& 134. de reſtit. ſpoliat. 153

4 Argumentum quid ſit, & quot modis, in c. Veſtra, n.21. de Cohabit. Cler.& Mulier. 10

4 Arguitur quandoque de intrinſecis ad extrinſeca, in cap. Quia diverſitatem, n.5. de conceſſ. Præbend. 238

4 Argumentum à ſpeciali validum eſt in jure, in c. Quia diverſitatem, n.27. de conceſſ. Præbend. 240

4 Argumentum à feudo ad emphyteuſim an, & quando procedat, in c. Inſinuatione, n.13. & ſeqq. de feud. 284

4 Argumentum de feudo ad emphyteuſim non procedit quando obſtant regulæ, vel diſpoſitio juris communis, ibid. num. 16. & ſeqq. 284

4 Argumentum de feudo ad emphyteuſim in materia juris accreſcendi non procedit affirmativè, ibid. n.18. & ſeq. 284

4 Feudalia jura an poſſint allegari in emphyteuſi ad deciſionem cauſarum, ibid. n. 14. & ſeqq. 284

6 Argumentum à partium enumeratione validum eſt in jure, in c. Licet, n.4. de crimin. falſ. 322

6 Si ſpecies omnes enumerentur, aliàs ſecus, ibid. n.32. 322

7 Argumentum à minori ad majus non procedit affirmativè, ſed negativè, in c. Cum illorum, num. 10. de ſent. excomm. 172

6 Argumentum à contrario ſenſu non ſemper pro lege, & certa ratione ſuſcipitur, in c. Licet Heli, n.25. de Simon. 165

1 Argumentum à communiter accidentibus validum eſt, in c. Ne innitaris, num.263. de Conſtitut. 81

6 Argumentum à contrario ſenſu non procedit ubi appoſitum reperitur ſtatutum à jure, in cap. Pervenit, n.24. de adulter.& ſtupro. 284

1 *Ariſtoteles* in primo Ethicorum, cap. 3. Expenditur, in c. Ne innitaris, n. 100. de Conſtitut. 52

1 *Arma* deferendi licentia adverſus edictum Principis laici à quo ſit Clericis concedenda, in cap. Eccleſia S. Mariæ, nu.24. de Conſtitut. 163

1 Arma Clerico ablata à Curia ſæculari an ſint ei reſtituenda, ibid. n.27. 163

1 Armorum uſus jure Canonico eſt Clericis interdictus, ibidem num.35. 165

1 Arma edicto Principis ſæcularis prohibita an liceat miniſtris Curiæ laicalis in Eccleſia perquirere, & inde auferre, ibid. num.37. 165

7 *Aromatarius* qui fabarum farinam miſcuit in cera candelarum puniri poteſt à Prælato habente in laicos juriſdictionem Epiſcopalem, in cap. Licet, n.8. de Pœnit. 93

1 *Aromatariarum* uſus Fratribus Minoribus qualiter permittatur, in c. Nimis prava, n.59. de exceſſ. Prælat. 27

6 *Ars* faciendi taxillos prohibita eſt, in c. De cætero, n.13. de homicid. 259

2 Ars artium eſt regimen animarum, in c. Cùm ſit ars, num.2. de ætat.& qualit. 279

3 *Articulus* quid ſit, in c. Olim, n.91. de lit. conteſtat. 111

3 Teſtes ſuper articulis debent deponere de ſcientia per ſenſus corporeos, non autem de credulitate, ibid. num.92. 111

3 Articuli concluſivi ſunt loco libelli, & per reſponſionem datam ad illos oritur litis conteſtatio, ibid. num.51. 108

5 *Artificium* Clericis, & Monachis eſt permiſſum ſi neceſſitas ſubſit, & non ſordidè exerceatur, in c. Multi, num.25. de Cler. vel Monach. 396

5 Artificio an Clericus vacare liceat extra caſum neceſſitatis, ibid. num.46.& ſeqq. uſque ad num.52. 397

5 Artificium eſt licitum Clericis, & Monachis ad victum quærendum, ad otium tollendum, ad concupiſcentiam refrenandam, & ad eleemoſynas faciendas, ibid. num.47. 397

5 Non autem ad purum lucrum, ibid. num.53. 397

5 Artificium in quo differat à negotiatione, ſeu mercatura, in c. Secundum, n.6. Ne Cler. vel Monach. 405

5 Artificium an liceat Clericis, vel Monachis lucri cauſâ exercere, ibid. num. 10. 406

3 *Aruſpices*, & Sortilegi de jure Canonico deponuntur, & detruduntur in Monaſterium, in c. Cùm non ab homine, num. 86. de judic. 15

3 Et

3 Et quid in laicis de jure Civili,ibid.num.87. 15

Arx,Domus, Principis Palatia.
Vide in verbo *Oratorium.*

3 *Aſſaſsinus* abſque ulla depoſitione, vel ſententia ſtatim relinquitur Curiæ ſæculari,in cap. Cùm non ab homine, num.72. de Judic. 14

3 Nec requiritur ſolemnis degradatio, ibidem num.73. 14

3 Requiritur tamen declaratio Judicis Eccleſiaſtici ſuper crimine,ibid. num.74. 14

7 Clericus aſſaſſinus ſine ulla monitione, vel ſententia relinquitur Curiæ ſæculari, in cap.Contingit,il ſecondo, num.19. de ſentent.excomm. 181

7 Clericus de aſſaſſinio imputatus ſi reperiatur carceratus per judicem laicum an ſit remittendus ad judicem Eccleſiaſticum,ut ferat declaratoriam ſuper facto,ibid.num.20.& ſeqq. uſque ad num.25. 181

7 Judex laicus ante declaratoriam Judicis Eccleſiaſtici ſuper aſſaſſinio neſcit ſe judicem contra Clericum, ibid.n.23. 181

Aſſertiones plurimæ à facultate Theologica Lovanienſi cenſuratæ,
Vide infrà in ver. *Opinio probabilis.*

4 *Aſſignetur* eſt verbum facti requirens hominis miniſterium, in c. Cùm contingat,n.49.de Decim. 398

4 *Aſſiſtere* an importet corporalem præſentiam, in c. Ex parte, n.12.& 31.de Cler.non reſid. 48

4 *Aſſumi*,vel *admitti*,hæc verba verificantur tam in electione, quàm in collatione,& inſtitutione, in c. Præterea, num.7. de ætat.& qualit. 246

5 *Atrium* & porticus Eccleſiæ adhærens immunitate gaudet, in c. Eccleſiæ,n.15. de Immunit. Eccleſ. 387

6 *Attendere* non debemus quod fieri poſſit de facto, ſed quod fieri debeat de jure,in cap.Mandato,n. 26. de Simon. 180

6 Attendi non debet quod fuit,ſed quod eſt, in cap. Omnipotens, nu.22. de Accuſat. 113

1 *Attentata* ante omnia ſunt revocanda, prævia tamen cauſæ cognitione,in c. Cùm M.num.54. de Conſtit. 156

1 Attentare eſt delictum,ibid.num.55. 156

1 Attentata ſunt plenè probanda, ibid. 156

1 Attentata turbida non ſunt revocanda, & poteſt Rota illa non attendere, quando cauſa fuit commiſſa ejus arbitrio, ibid.num.56. 157

5 *Attentio* interna tanquam onus importabile hîc non præcipitur,ſed ſuadetur, in cap. Dolentes, num. 34. de celebrat. Miſſar. 307

Contrarium num.38.& ſeqq. 307

Declaratur,num.68. 307

5 Attentio virtualis intelligitur perdurare, quando aliquis ad officium accedit cum intentione Deo debitum obſequium reddendi,etiamſi in proſecutione mens ad alia rapiatur, ibid. num.47. 309

5 Niſi tanta ſit evagatio, ut omninò depereat jus primæ intentionis,ibid.num48. 309

5 Attentio virtualis omninò deperit per voluntariam diſtractionem,ibidem num.50. 309

2 *Attrebatenſis* Epiſcopi concordia, ſeu exemptio an fuerit à Concilio Tridentino ſublata,in c.Veniens, n.9. & ſeq.uſque in fin.de Tranſact. 569

2 *Attritus* non fit contritus ſi abſolvatur à Sacerdote poteſtatem non habente,in c.Cùm veniſſet,n.97.de ſacr.Unct. 302

4 *Avaritia* notatur magis in pluralitate Præbendarum, quàm Canonicatuum, in cap. Cùm jam dudum,nu.21. de Præbend. pag. 119

3 *Auditor* Nuntii an poſſit cognoſcere cauſas ad Nuntii forum pertinentes,quamvis non habeat requiſita,cap. Statutum de reſcript.lib.6 & Concilii Trident.cap.10.ſeſſ.25.& in c. Cùm cauſam,n.8.& ſeqq. uſque in fin.de Appellat. 254

3 Auditores Nunciorum non poſſunt cognoſcere cauſas appellationum à ſententia Epiſcopi, vel ejus Vicarii in criminalibus lata, ibid. num.9. 254

3 Et ſententiæ ab eis latæ in cauſis appellationis hujuſmodi non ſuſtinetur ex communi errore, ibidem num.10. 254

3 Auditores Legatorum an habeant juriſdictionem ordinariam,vel delegatam,ibid.num.11.& ſeqq. 254

3 Auditores Legatorum an cenſeantur Ordinarii, licèt cauſas cognoſcant ex delegatione ſpeciali, ibid.num.13. 254

Auditor Cameræ.

4 Auditor Cameræ procedit contra Epiſcopos non reſidentes uſque ad ſententiam diffinitivam excluſivè, in cap. Qualiter, n.23.de Cler non reſiden. 60

3 Auditor Cameræ an poſſit cognoſcere, & terminare in prima inſtantia cauſam criminalem Clerici Epiſcopo ſubjecti de ipſius Epiſcopi conſenſu,in cap. Significaſti, num.23. & ſeq. uſque in fin.de foro compet. 97

2 Auditor Cameræ & Mareſcallus habent ordinariam, quæ per obitum Papæ non expirat,in c.Cùm olim,num.70. de major. & obed. 518

3 Auditor Cameræ generalem habet facultatem procedendi contra Epiſcopos, eoſque puniendi abſque Signatura Papæ, in cap. Pervenit,il primo num.27. & num.ſeqq.de teſtib. cogend. 204

3 Etiam pro delictis,pro quibus veniret imponenda pœna depoſitioni ,vel privationis,ibid.num.29. 204

3 Monitoria tamen ut perſonaliter compareant decernere, non poteſt ſine commiſſione manu Papæ ſignata, ibid. num. 27. pag. 204

7 Auditor Cameræ eſt judex Ordinarius appellationum à ſententiis per Ordinarios latis, etiam extra ſtatum Eccleſiarum, in c. Per tuas,num.31.de ſent.excomm. 177

7 Non tamen poteſt abſolvere etiam cum reincidentia, vel ad cautelam excommunicatos ob violatam libertatem, vel immunitatem Eccleſiaſticam,ibid.num.32.& 33. 177

7 Declaratur,ibid.num.43. 177

7 Auditor Cameræ in cauſis pendentibus in ſuo tribunali debet ſuperſedere ſi partes recurrant ad ſacr. Congregationem immunitatis pro alicujus dubii declaratione, & illam exequi, ibid.dum.33. 177

7 Monitoria,& inhibitiones in Tribunali Auditoris Cameræ an dari poſſint excommunicatis ob violatam immunitatem Eccleſiaſticam,ibid.num.34. 177

7 Auditor Cameræ poteſt appellantem ab injuſtitia excommunicationis per ſeipſum abſolvere, vel eum remittere ad excommunicatorem,ibid.n.42. 178

7 Auditor Cameræ poteſt audire excommunicatum ab Epiſcopo dicentem excommunicationem eſſe nullam,ib.n.44. 178

7 Item poteſt audire appellantem à declaratoria excommunicationis ab Epiſcopo lata,ibid.num.45. 178

7 Non tamen poteſt eum abſolvere ad cautelam, vel cum reincidentia,ſi excommunicatio ſit Papæ reſervata, ibid. num. 46. & 47. 178

7 Auditoris Cameræ ſtylus in cenſuris decernendis, in c. Sacro, n.40.& 55.de ſent.excomm. 202

3 Auditor Cameræ an in cauſis Regularium poſſit concedere monitoria,& inhibitiones,& cum quibus clauſulis, diſtinguitur, in cap. De Priore,n.15.& num. ſeqq. uſque in fin.de Appellat. 243
Vide in verbo *Obligatio Cameralis.*

3 Quid in cauſis Regularium Epiſcopis ſubjectorum, ibidem num.16. 243

3 Quid in cauſis ordinariis, quæ vertuntur inter diverſas Religiones,ibid.num.20. 243

3 Et quid in cauſis inter Regulares,& ſæculares, ſive Clericos, ſive laicos, ibid.n.21. 243

3 Et quid in cauſis Prælatorum Regularium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectorum, ibid.n.22. 243

3 Et quid ſi agatur de debito ſalario, vel contractu in Curia inito,ibid.num.23. 243

3 Et quid ſi agatur de executione litterarum Apoſtolicarum, vel Decretorum ſacrarum Congregationum,ibid.n.24. 243

3 Et quid ſi rei ſponte ſe conſtituant in carceribus, ibid.num.26. pag. 243

3 Et quid in criminibus atrocioribus, ibid.n.27. 243

3 Et quid ſi agatur de Regularium diſciplina, & morum correctione,ibid.n.28. 243

3 Auditor Cameræ eſt judex appellationum, quæ à ſententiis quorumcunque Ordinariorum ad Sedem Apoſtolicam devolvuntur, ibid.n.19. 243

3 Auditor Cameræ pro executione litterarum Apoſtolicarum,& Decretorum,ſeu Declarationum Congregationum dat monitoria etiam in cauſis,& negotiis Regularium,ib.n.24. 243

3 Et quid in hoc fuerit proviſum per Congregationem à Sanctiſſimo deputatam,ibid.n.25. 243

3 Auditor Cameræ an poſſit procedere in prima inſtantia in cauſis Ordinariis tam civilibus, quàm criminalibus inter Religioſos ejuſdem Ordinis,ibid.n.30. 244

3 Et quid in gradu appellationis, ibid.n.36.& ſeqq. uſque in fin. pag. 244

3 Auditor Cameræ poteſt cognoſcere de exceſſibus exemptorum privativè quoad omnes,ibid.n.31. 244

3 Declaratur ſi exempti ſint Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecti,& alium judicem non habeant,ibid.n.32. 244

3 Auditor Cameræ prohibetur quidquam decernere quod locorum Ordinarios impedire poſſit, ne ad executionem decretorum Concilii Tridentini,& correctionem morum liberè procedant,ibid.n.34. 245

3 Et ejus facultates limitantur, ut non obvient Concilii decretis, ibid.num.35. 245

3 Monitoria pro executione litterarum Apoſtolicarum, &c. in negotiis Regularium qualiter ab Auditore Cameræ ſint concedenda,ibid.num.35. 245

7 *Auguſta* quamvis gaudeat privilegiis Auguſti, tamen ſub generali legum vinculo comprehenditur, in c. Ne protdilatione, num. 56. de Pœnit. & remiſſ. 146

2 *S. Auguſtinus* non ſucceſſit, ſed acceſſit Valerio adhuc viventi, in cap. Quanto, num. 52. de translat. Epiſc. 134

4 Auguſtinus non fuit ſucceſſor, ſed coepiſcopus Valerii Hipponenſis Eccleſiæ Epiſcopi, in cap. Nulla, n. 81. de conceſſ. Præbend. 237

5 *Aurora* unde dicta, in c. Dolentes, num. 4. de celebrat. Miſſar. pag. 305

4 *Authoritas* eadem, quæ requiritur in conſtructione actûs, requiritur in illius deſtructione, in c. Novit, num. 37. Ne Sede vacante. 255

1 Authoritatis pondus inclinat ad actum, præcipuè ſi gravе ſit, in cap. Ne innitaris, n. 423. de Conſtitut. 120

2 *Authoris* Commentaria poſt cœcitatem inchoata, in c. Niſi cùm pridem, n. 83. de renunciat. 160

5 Authores pro opinione negativa expenduntur, in c. Tuam, num. 41. & n. ſeqq. ad n. 44. & n. 61. de ordin. cognit. 138

3 Item pro opinione affirmativa, ibid. num. 6. 138

2 Authoritas non eſt niſi ſuperioris, in cap. Significaſti, num. 19. de elect. 11

2 Authoritas actum præcedit, in c. Antigonus, num. 38. de Pactis. 536

4 Authoritas in facto proprio ita demùm interponi poteſt palàm, & bona fide ſi hoc fiat coram ſuperiore, in c. Expoſuiſti, num. 32. de Præbend. 182

Vide in verbo *Doctor, Opinio.*

B

2 *Balneoregienſis* Epiſcopi ceſſio admittitur propterea quod in ea civitate, vel diœceſi ob aeris intemperiem ſine mortis periculo morari non poterat, in cap. Ad ſupplicationem, n. 25. de Renunciat. 151

4 *Baptiſmalis* Eccleſia eſt Parochialis totius Plebanatus ratione adminiſtrationis Baptiſmi, in c. Cùm contingat, num. 34. de Decim. 396

4 Et dicitur etiam matrix & cur, ibidem num. 35. 396

4 Non tamen eſt abſolutè Parochialis, ibid. num. 58. 399

4 Baptiſmalis fons an eſſe debeat in omnibus Parochialibus, ibidem num. 59. 400

5 *Baptiſmus* qui ab hæreticis datur in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, eſt verus baptiſmus, in c. Si quis puerum, num. 1. de Baptiſmo. 316

5 Baptiſmi effectum quis poteſt intendere implicitè, & explicitè, ibid. num. 5. 316

5 Baptiſmus conferri poteſt etiam à Pagano, & Judæo, ibidem num. 15. 318

5 Baptiſmus non habet efficaciam à miniſtro, ſed à principali agente, qui eſt Chriſtus, ibid. num. 16. 318

7 Baptiſmus eſt fundamentum, & janua omnium Sacramentorum, in c. Omnis, n. 2. de Pœnit. & remiſſ. 125

3 Baptiſmus, id eſt jus tenendi in Eccleſia fontem baptiſmalem poteſt præſcribi, in c. Cùm olim, n. 17. de præſcript. 227

6 Baptiſmus non confertur fari valentibus, niſi ipſimet reſpondeant, in cap. Tuæ fraternitati, n. 8. de ſponſ. & matrim. 8

6 Declaratur, ibidem num. 32. & 33. 8

5 Baptiſmus utiliter confertur parvulis, licèt actu non credant, nec intelligant; & remittitur eis peccatum originale, in c. Majores, num. 1. & 40. de baptiſ. 321

Baptiſmus, & Circumciſio.

Vide infrà in ver. *Circumciſio.*

5 Baptiſmus continet virtutem Chriſti, qui eſt univerſalis cauſa ſalutis omnium, & remiſſionis omnium peccatorum, ibidem num. 46. 324

5 Baptiſmus ſi tempore Circumciſionis fuiſſet, Januam Regni cœleſtis non aperuiſſet, ibid. num. 48. 324

5 In Baptiſmo parvulorum infunduntur virtutes Cardinales, & morales quoad habitum, licet non quoad uſum, ib. n. 53. 325

5 In Baptiſmo adultorum requiritur intentio ex parte baptizati ex neceſſitate Sacramenti, adeò ut baptizatus, ſine intentione ſit denuò baptizandus, ibidem num. 68. & ſeqq. uſque ad num. 80. 325

5 Sed ſi non conſtet an habuerit intentionem, eſt rebaptizandus ſub conditione, Si non es baptizatus, &c. ibid. n. 69. 326

5 Non tamen requiritur intentio actualis, ſed ſufficit virtualis, ibid. num. 70. & ſeq. 326

5 Baptiſmo eſt naturaliter, & eſſentialiter annexa obligatio profitendi fidem, ibidem num. 109. 329

5 Finis intentionis in baptiſmate duplex eſt, in c. Si quis puerum, num. 4. de baptiſ. 316

5 *Baptizans* cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, licèt credat nihil per baptiſmum conferri, tamen verè baptizat, in cap. Si quis puerum, num. 13. & 17. de baptiſ. 317

5 Baptizans non requiritur, ut ſciat quid ſit baptiſmus, vel baptiſmum eſſe Sacramentum, ibid. num. 17. 318

6 Baptizans filium in extrema neceſſitate ab uxore non eſt ſeparandus, in c. Si vir, num. 7. de cognat. ſpiritual. 64

6 Licèt contrahat cum ea cognationem ſpiritualem, ibidem num. 8. & 10. 64

5 Baptizandus eſt puer in periculo mortis conſtitutus, ſi quid appareat extra uterum, in c. Ne innitaris, num. 378. de Conſtitut. 109

5 Baptizare poſſunt in caſu neceſſitatis etiam laici, & mulieres, imò etiam pagani, & hæretici, in c. Si quis puerum, n. 9. & 15. de baptiſ. 317

5 Baptizare ſe ipſum nemo poteſt, aut ſibi ipſi beneficium conferre, in c. Porrectum, num. 21. de Regular. 60

2 Baptizari poſſunt in privatis domibus non ſolùm filii Regum, & Principum, ſed etiam nepotes, & alii deſcendentes, in cap. Ex tranſmiſſa, num. 16. de fil. Presbyter. 321

5 Baptizati à Calviniſtis an ſint iterùm baptizandi, necnè, in cap. Si quis puerum, num. 1. & ſeq. uſque in fin. de baptiſ. 316

5 Baptizati à puero Athanaſio, qui ſe Epiſcopum ſimulaverat, juſſi non fuerunt iterùm baptizari, ibidem num. 10. 317

5 Baptizati à Donatiſtis, & à Græcis ſchiſmatici. juſſi non ſunt rebaptizari, ibidem num. 12. 317

1 Baptizati à Calviniſtis ſunt verè baptizati, nec ſunt iterùm baptizandi ſub conditione, in c. Quoniam, num. 24. de Conſtit. pag. 179

6 Baptizati, & ordinati ignoranter per ſimoniacam hæreſim recipiunt characterem, & gratiam Sacramentalem, in c. Nobis, num. 82. verſ. Quinimmo de Simon. 159

6 Baptizatus, & de ſacro Fonte ſuſceptus efficitur filius ſpiritualis baptizantis, & ſuſcipientis, in cap. Ex litteris, num. 3. & 13. de cognat. ſpiritual. 70

6 Baptizatum de jure communi prohibentur plures de ſacro Fonte ſuſcipere, ſed ex Concilio Tridentino unus tantùm, & una ad ſummum ſuſcipere debent, ibidem num. 4. 70

6 Si tamen plures deſignati ſuſceperint, & tetigerint, nec appareat quis prior ſint deſignatus, contrahunt omnes cognationem ſpiritualem, ibid. num. 5. 70

5 Baptizatus, vel ordinatus per coactionem abſolutam nec rem, nec characterem recipit Sacramenti, in cap. Majores, num. 81. & 91. de baptiſ. 327

5 Sed per vim conditionalem recipit Sacramentum, ſed non rem Sacramenti, ibidem num. 83. & ſeq. & num. 115. 327

5 Baptizatus per vim conditionalem compellitur ad obſervantiam fidei, & illius ſequelam, ibid. num. 98. & num. 109. 327

6 *Barbitonſoris*, Phlebotomantis artem exercens an efficiatur irregularis, in cap. Ad audientiam, n. 39. de homicid. 265

3 *Baronia* ſi donentur Eccleſiæ ſimpliciter, Princeps donator laicus nullam habet in Eccleſiam juriſdictionem, in c. Verùm, num. 16. de foro compet. 75

3 Et Eccleſia in nullo tenetur donatori, nec etiam ad munera, quæ prius ſubibat Baronia, ſed tantum ad munera, quæ donator ſibi retinuit in donatione, dummodo ſint honeſta, ibidem num. 18. 75

Vide in ver. *Feudalis cauſa.*

5 *Barones* etiam extra locum Baroniæ præferuntur nobilibus juriſdictionem non habentibus, in cap. Nobis, num. 24. de jurepatr. 252

6 *Bartholi* doctrina in l. Si priùs, num. 8. ff. de nov. oper. nunc. explicatur, in cap. Lator, num. 54. & num. ſeqq. uſque ad num. 63. 96

2 *Baſileenſe* Concilium poſt translationem non Synodus Eccleſiæ, ſed Satanæ, & miniſtrorum ejus Synagoga appellatum, in cap. Significaſti, n. 18. de elect. 10

2 Baſileenſe Concilium à Leone X. in Concilio Lateranenſi appellatur Conciliabulum, præſertim poſt translationem, ibid. num. 25. 11

2 Baſileenſis Concilii Conſtitutiones quæ fuerint à Nicolao V. approbatæ, aut improbatæ, ibidem num. 27. 11

6 Baſileenſis Concilii Canon an derogaverit Conſtitutioni Concilii Conſtantienſ. Ad evitanda, in cap. Quod à prædeceſſore, n. 41. de ſchiſmat. 231

6 Moguntinum Concilium etſi innovaverit Conſtitutionem Concilii Baſileenſis, tamen non derogavit decreto Conſtantienſis Concilii, ibidem num. 48. 252

6 Baſileenſe Concilium quo tempore ab Eugenio IV. translatum, ſeu diſſolutum fuerit, ibidem num. 42. 231

6 Baſileenſis Concilii acta in quibus approbata, aut reprobata fuerint, ibidem num. 45. 232

5 *Baſilica* propriè quæ dicatur, in c. Eccleſiæ, n. 3. de immunit. Eccleſ. 385

3 *Beguinæ*, & Canonicæ ſæculares ſunt ſub juriſdictione Eccleſiæ, licèt earum ſtatus non ſit approbatus, in c. Nullus, n. 56. & 59. de foro compet. 59

4 *Bellum* veriſimiliter non duraturum non eſt juſta cauſa percipiendi

piendi Sacramenta in aliena parochia, in c. Significavit, n. 34 de Paroch. 386

2 Bellum, & treuga largè dici poſſunt etiam inter privatos, in c. Treugas, num. 13. de treug. & pac. 523

1 Bellum ex utraque parte juſtum non datur, in c. Ne innitaris, num. 306. & num. 318. de Conſtitut. 90

1 Bellum à ſpoliato moveri poteſt ſolùm incontinenti, non autem ex intervallo, ibidem num. 308. 91

1 Bellum eſt perditio animæ, corporis, & ſubſtantiæ, ibid. n. 310. pag. 91

1 *Benedictio* Abbatis eſt de ſubſtantia quoad poteſtatem ordinis conferendi, ſed non quoad hoc ut electus dicatur Abbas, in c. Quanto, num. 23. de Conſuetud. 262

1 Benedictio proportionaliter id tribuit Abbati, quod conſecratio Epiſcopo, ibidem num. 26. 263

2 Benedictio ſolemnis eſt ordinis Epiſcopalis, in cap. Vel non eſt compos, n. 38. de tempor. ordinat. 195

5 Benedictio nubentium non reiteratur, in c. Vir autem, num. 4. de ſecund. nupt. 109

6 Benedicendæ an ſint nuptiæ, quæ ſunt ſecundæ reſpectu viri, non autem reſpectu mulieris, ibidem num. 6. 109

6 Conſuetudo benedicendi conjuges quando vir ſecundam duxit virginem, an valeat, ibidem num. 7. & num. ſeqq. 109

6 Benedictio nubentium fieri debet à proprio Parocho, non autem ab alio Sacerdote, niſi de ipſius Parochi, vel Ordinarii licentia, non obſtante immemorabili, vel privilegio, ibidem num. 9. & num. 14. 110

6 Et Sacerdos contraveniens eſt ſuſpenſus quamdiu ab Ordinario proprii Parochi abſolvatur, ibidem num. 11. 110

6 Conſuetudo immemorabilis Venetiarum, ut Parochus mulieris benedicat conjuges poſtquam mulier fuit traducta ad domum viri in alia Parochia habitantis, an ſit ſublata à Concilio Trident. ibid. num. 12. & num. ſeqq. uſque in fin. 110

Vide rel qua in ver. *Abbas.*

4 *Beneficiati* an, & quando teneantur præcepto charitatis, vel juſtitiæ reditus beneficiorum ſuorum pauperibus erogare, in c. Si quis ſane, num. 1. & ſeqq. uſque in fin. de pecul. Clerici. pag. 304

4 Reditus ſuperfluos Beneficiorum ſuorum pauperibus non erogantes an teneantur ad reſtitutionem, ibid. & num. ſeq. uſque ad num. 6. & n. 23. 304

4 Faciunt fructus ſuos, & comparantur uſufructuario in vita, & uſuario in morte, ibidem num. 3. 306

4 Declaratur ibid. num. 5. & 11. uſque ad n. 17. 306

4 Poſſidentes ſufficiens patrimonium an poſſint vivere de fructibus beneficii patrimonio in alios uſus collato, ibid. num. 6. uſque ad num. 17. 306

4 Habentes patrimonium poſſunt liberè teſtari de bonis patrimonialibus, & vivere de reditibus beneficii, ibid. num. 8. 307

4 Declaratur ibidem, à num. 11. uſque ad n. 17. 307

4 Poſſunt excedere de fructibus beneficii non ſolùm in neceſſariis, ſed etiam in iis, quæ decent, ſervata ratione conditionis, ſtatus, & perſonæ, ibidem num. 17. 310

4 Poſſunt licitè diſtribuere proventus beneficii in eos, qui quamvis habeant neceſſaria ad victum, non tamen habent ſic ſufficiens pro qualitate conditionis, & decentia ſtatus, ibid. n. 18. pag. 310

4 Item poſſunt uſque ad ſtatûs decentiam donare conſanguineis, & familiaribus ſuis, & dotare ſorores, vel alias conſanguineas indigentes, ibidem num. 19. 310

4 De reditibus Eccleſiaſticis poſſunt remunerare accepta ſervitia, ibidem num. 21. 311

4 Si detracto decenti victu ex fructibus beneficii nihil ſuperſit, an nihilominus teneantur unam portionem fabricæ Eccleſiæ, & alteram pauperibus applicare, ibid. num. 27. uſque in fin. pag. 312

4 Alimenta debentur beneficiatis ex juſtitia, & pauperibus ex charitate, ibidem num. 31. 312

4 Non tenentur ad reparationem Eccleſiæ niſi ex fructibus qui ſuperſunt detractis neceſſariis, ibid. num. 32. 313

1 Intitulantur, & obligantur Eccleſiæ, in cap. Ad audientiam, num. 103. de Reſcript. 241

2 Non habent dominium utile, nec directum, ſed ſunt conſtituti procuratores, & adminiſtratores à Papa, in c. Quanto, n. 49. de tranſlat. Epiſc. 133

4 Beneficiati Regulares, & ſeculares æquiparantur quoad poteſtatem diſpenſandi fructus beneficiorum. In cap. Ad audientiam, n. 18. de Cler. non reſid. 73

5 Beneficiatus, qui horas Canonicas recitat cum diſtractione voluntaria, non tenetur ad reſtitutionem fructuum, in cap. Dolentes, n. 22. de celebrat. Miſſar. 306

5 Contrarium, n. 3?. & ſeqq. maximè n. 57. 365

3 Beneficiati duo in eodem beneficio ſimul eſſe non poſſunt, in c. Si quis, n. 44. foro compet. 45

2 Beneficiatus nec habet dominium utile, nec directum, ſed eſt conſtitutus procurator, & adminiſtrator à Papa, in c. Quanto, num. 49. de translat. Epiſcopi. 133

4 Beneficiati, vel Capellani, quibus diebus tenentur Miſſam celebrare ratione beneficii, vel ſalarii an poſſint ab aliis eleemoſynam accipere, & unicâ Miſsâ omnibus ſatisfacere, in c. Fraternitatem, n. 89. de ſepultur. 373

4 Beneficiatus poteſtatem non habet dandi ſucceſſorem in beneficio, in c. Nulla, n. 41. de conceſſ. Præbend. 233

2 Beneficiatus ſine licentia Prælati ſui beneficio renunciare non poteſt, in cap. Admonet, n. 1. & 4. de renunciat. 145

2 Beneficiatus ut tranſeat ad aliam Eccleſiam ejuſdem diœceſis, ſufficit conſenſus tacitus Prælati, ſed ſi ſit alterius diœceſis requiritur expreſſus, ibid. num. 13. 146

2 Beneficiatus tranſire poteſt ad Religionem licentiâ petitâ, licèt non obtentâ. ibid. num. 17. 146

2 Beneficiatus an poſſit beneficium dimittere acceptando aliud beneficium incompatibile contra voluntatem ſuperioris, ib. num. 23. & ſeqq. uſque in fin. 147

4 Beneficiatus poſt collationem non poteſt opponere quod beneficium ſit tenue, ſed tempore collationis tantum, in c. Conquerente, num. 7. de Cler. non reſid. 39

4 Beneficiatus non fruitur beneficio, c. Odoardus, contra Penſionatum ſi per ſeipſum conſentit reſervationi penſionis, in c. Odoardus, n. 79. & ſeqq. de ſolut. 300

4 Secus ſi ſucceſſiſſet in beneficio gravato, & non conſenſerit per ſeipſum, ibid. num. 80. 300

2 Beneficiati tenentur ordines beneficiis annexos per ſeipſos exercere, in c. Cùm pridem, n. 135. de Pactis. 558

6 Beneficiatus quoad ſui præjudicium poteſt ſe obligare ad pœnam perdendi beneficium: ſecùs quoad præjudicium ſuperioris, in cap. Ex conſcientia, n. 5. de crim. falſi. 331

6 Beneficiatus an cogi poſſit edicto Epiſcopi ad oſtendendum titulum ſui beneficii, in c. Licet Heli, num. 17. & ſeqq. de Simonia. 164

6 Beneficiatus an cogi poſſit oſtendere titulum ſui beneficii, ſi ejus poſſeſſio ſit antiqua, ibidem num. 27. & num. ſeqq. 165

6 Et an ſit admittendus ad probationem per juramentum, ibid. num. 28. 29. 30. & 32. 165

6 Et quæ poſſeſſio ad hunc effectum dicatur recens, vel antiqua, ibidem num. 31. 166

6 Beneficiatus qui per decennium poſſedit plura beneficia incompatibilia, & allegat ſe titulum amiſiſſe, an ſit admittendus ad probationem tituli per juramentum, ibid. num. 32. 166

Vide in ver. *Beneficium quoad pluralitatem, &c.*

5 Beneficiatis non curatis tenetur Ordinarius dare licentiam ſtudendi in publica Univerſitate Theologiæ, vel Juri Canonico ſi ſtatus Eccleſiæ patiatur, & minores ſint triginta annis, in cap. Super ſpecula, num. 34. Ne Cler. vel Monach. 436

Beneficium Principis.

7 Beneficia Principum ſunt latiſſimè interpretanda in cap. Olim, num. 3. & 12. de verbor. ſignif. 209

7 Declaratur, ibid. num. 13. & 14. 209

7 Beneficii appellatione an veniat privilegium, ibidem num. 5. & num. 13. 209

7 Beneficium Principis quatenus concernit præjudicium tertii, ut privilegium debet ſtrictè interpretari, ibid. num. 13. 210

7 Verba etiam in beneficiis Principum tenaciſſime obſervari debent, ibidem num. 14. 210

2 Beneficium non confertur in invitum quando agitur de commodo ipſius contradicentis tantùm, in c. Admonet, num. 35. de Renunciat. 148

6 Beneficium Principis eſt latiſſimè interpretandum, in c. Mandato, num. 10. de Simon. 179

Beneficium quid, quotuplex, & ad quid inſtitutum.

2 Beneficii appellatione ex ſtylo Concilii Tridentini non venit penſio, in cap. Cùm in cunctis, num. 106. de elect. 47

2 Beneficium in Eccleſia aliud eſt, quàm beneficium Eccleſiæ, in c. Cùm in cunctis, §. Inferiora, num. 7. & ſeqq. de elect. 52

2 Beneficium omne latè ſumpto vocabulo poteſt appellari beneficium, ibid. num. 13. 53

2 Beneficium Sacerdotale quod dicatur, in c. Ut Abbates, n. 61. de ætat. & qualit. 223

2 Obſervantia plurimum valet ad cognoſcendam qualitatem beneficii, ibid. num. 99. 229

4 Miniſteria Eccleſiaſtica, beneficia, & Eccleſiæ an, & in quo differant, in c. Nulla, n. 3. de conceſſ. Præbend. 229

4 Beneficia ad divinum cultum, & ad Eccleſiaſtica munia obeunda ſunt conſtituta, in cap. Licet, n. 24. de Præb. 165

2 Beneficium eſt ſequela officii, & ſine ſpiritualibus non poteſt conſiſtere, in c. Cùm pridem, n. 109. de Pactis. 555

1 Beneficium poſſideri non poteſt niſi canonicè habeatur, in c. Ad audientiam, n. 23. de Reſcript. 234

1 Beneficium ſuper alio Beneficio creari poteſt, dummodo id fiat ſine labe Simoniæ, & abſque ſciſſura beneficii, ibidem num. 43. 236

1 Beneficium Eccleſiaſticum ex ſui natura debet eſſe perpetuum, ibid. num. 98. & 118. 241

2 Beneficium requirit canonicam erectionem, aliàs non eſt beneficium, ibid. num. 100. 241
2 Beneficium quid ſit, ibidem n. 110. 242
2 Beneficiorum etiam manualium fieri debet mentio in litteris, ibidem num. 116. 242
2 Beneficia manualia verè, & propriè ſunt beneficia, ibid. n. 118. pag. 243
2 Etiamſi authoritate Epiſcopi ſint fundata, ibid. num. 119. 243
2 Beneficia ſæcularia ſunt perpetua; Regularia verò manualia, in cap. Ad aures, n. 19. de tempor. ordin. 187
7 Beneficium in genere quid ſit, in c. Cùm olim, n. 4. de verb. ſignificat. 209
7 Beneficium ſtrictè ſumptum quid ſit, ibidem num. 6. 209
7 Manualia beneficia quæ dicantur, ibidem num. 41. & 44. 212
2 Beneficia omnia mundi ſunt manualia Papæ, in cap. Quanto, num. 38. de Tranſlat. Epiſcopi, 133
2 Declaratur, ibid. num. 77. 133
3 Ad Beneficium Eccleſiaſticum conſtituendum quæ requirantur, in c. Si quis, n. 28. de foro compet. 44
3 Beneficium nullius reditus obtinens non dicitur beneficium habere, ibid. num. 29. 44
3 Beneficii ſola collatio, aut inſtitutio jus tribuit etiam ſine poſſeſſione, ibid. num. 30. 44
3 Beneficia æquiparantur ultimis voluntatibus, ibid. num. 31. 44
4 Beneficii appellatione non venit beneficium exiſtens in Cathedrali, in c. Expoſuiſti, n. 20. de Præbend. 180
4 Beneficia Eccleſiaſtica debent eſſe perpetua, in cap. Ex parte, n. 8. de Cler. ægrot. 200
4 Beneficia Regularia duplicia quæ dicantur, in cap. Non amplius, n. 82. de inſtit. 222
2 Beneficium intelligitur cum apprehenſione poſſeſſionis, in c. Ad extirpandas, n. 31. de fil. Presbyter. 328
2 Beneficiato quid conferat Prælatus in collatione beneficii, in cap. Cùm pridem, n. 52. de Pactis. 548
2 Beneficium non pertinet ad eum, qui non debet gerere officium, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 62. de Conſtit. 136
6 Beneficii nomen includit Rectorias, & Dignitates, in c. Mandato, n. 5. & 37. de Simonia. 178
6 Niſi obſtet intentio ſcribentis propter alterius præjudicium, ibidem num. 7. & 42. 178
6 Beneficii appellatione in materia odioſa, & reſtringibili non venit curatum, ibid. num. 40. 181
4 Beneficium quantum ad ipſius ſubſtantiam non eſt diviſibile, nec quantum ad fructus quando diviſio eſt realis, ſeu perpetua, in c. Niſi eſſent, n. 7. & n. 43. de Præbend. 130
4 Beneficium ſcinditur per impoſitionem penſionis realis, ſeu perpetuæ, ibidem num. 43. 134
Vide in verbo *Beneficii ſectio.*
6 Beneficii aſſecutio eſt actus pertinens ad forum externum, in cap. Poſtulaſti, n. 15. de Cler. excomm. 339
6 Beneficii poſſeſſio non ſufficit ſine Canonica inſtitutione, in c. Licet Heli, n. 23. de Simonia. 165
4 Beneficium ſufficiens quod dicatur, in cap. Epiſcopus, num. 10. de Præbend. 85
4 Beneficii appellatione non venit beneficium exiſtens in Cathedrali, in cap. Expoſuiſti, n. 20. de Præbend. 180
2 Beneficia electiva non comprehenduntur in mandato de providendo, ſi certi modi ſint expreſſi, in c. Nullus, num. 18. de elect. 13
2 Secus ſi Papa ſimpliciter mandet provideri de beneficio vacaturo, ibid. 3

Beneficium quibus conferendum.

6 Beneficii collatio facta ſchiſmatico, ſeu hæretico, aut excommunicato eſt ipſo jure nulla, in c. Quod à Prædeceſſore, n. 60. 73. & 77. de Schiſmat.
6 Beneficiorum proviſiones in perſonas hæreticorum vires, & effectum non habere ſanxit Gregor. XIII. ibid. num. 70. 235
6 Beneficii collatio facta excommunicato non tenet, ibid. n. 73. pag. 236
6 Etiamſi excommunicatio ſit occulta, ibid. num. 74. 236
6 Beneficii collatio facta excommunicato nulla eſt etiam in foro conſcientiæ, ibidem num. 75. 236
6 Beneficii impetratio non fit ab excommunicato ratione publici officii, ac propterea ex communi errore, & titulo putativo non ſuſtinetur, ibidem num. 137. 244
2 Beneficia ſecularia ſæcularibus, Regularia Regularibus ſunt conferenda, in cap. Cùm ad noſtram, n. 3. de elect. 87
2 Si dentur in titulum, ſecùs ſi in commendam, quia tunc ordine inverſo ſæcularia Regularibus commendantur, ibid. n. 4. 87
2 Beneficium, cujus proviſio ob negligentiam electorum ad ſuperiorem devolvitur, conferri non poteſt niſi habenti qualitatem, cui primi Electores adſtricti erant, in c. Cùm in magiſtrum, n. 6. de elect. 109
2 Beneficia certo perſonarum generi affecta multoties conferri poſſunt iis, qui tempore collationis non ſunt de genere, ibid. num. 10. 110
2 Beneficio abſenti collato Epiſcopus dicitur functus officio ſuo, & ideo variare non poteſt, in c. Publicato, n. 9. de elect. pag. 118
2 Laicus non eſt capax beneficii Eccleſiaſtici, in c. Super eo, n. 4. de bigam. 364
4 Beneficia indignis conferentes poſt ſecundam correctionem ſuſpenduntur per Concilium Provinciale à beneficiorum collatione, in cap. Grave, num. 1. de Præbend. 150
4 Et illam ſuſpenſionem relaxat ſolus Papa, vel Patriarcha, ibid. num. 2. 150
4 Ad Beneficia Eccleſiaſtica in defectum idoneorum aſſumi poſſunt indigni, ibidem num. 3. 150
4 Niſi ſit tanta indignitas, ut eis provideri non poſſit ſine mortali peccato, vel ſine gravi aliorum ſcandalo, ibid. n. 4. 150

Beneficium qualiter, & ubi conferendum.

6 Beneficium non cenſetur collatum, aut confirmatum, niſi illud per verba diſpoſitiva conferatur, in c. Quod à Prædeceſſore, n. 120. de Schiſmat. 242
2 Papa ſolus confert beneficia ſub conditione, & ex tempore, ſive ad tempus, in c. Cùm in magiſtrum, n. 28. de elect. 111
2 Beneficia ad tempus conferri non poſſunt, niſi per Papam, in c. Veniens, n. 16. de fil. Presbyt. 319
6 Collatio beneficii ſub conditione *ſi redierit*, valida eſt, in cap. Tua nos. n. 18. de Simon. 175
6 Collatio beneficii facta eo pacto, ut proviſus ſolvat penſionem collatori debitam non eſt ſimoniaca, ibidem num. 19. 175
7 Collatio beneficii litigioſi pendet à futuro eventu, in c. Sicut unire, n. 55. de exceſſ. Præl. 10
6 Collatio clandeſtina quamvis non careat ſuſpicione, tamen valet, ubi de ea fuerit facta fides, in c. Si quis, nu. 3. de Clandeſt. deſponſ. 26
3 Collatio beneficii facta à Vicario Epiſcopali poſteà quam à diœceſi, ubi erat Vicarius, abſceſſit, & ad locum ſui Canonicatus ſe contulit, an valeat, in c. Præſentata, n. 2. & ſeqq. uſque in fin. de Teſtibus. 194
3 Vicarius Epiſcopi habens ſpeciale mandatum ad conferendum beneficia poteſt ea conferre etiam extra diœceſim, ibid. num. 12. 195
3 Niſi per abſentiam extra diœceſim Vicariatus expiraverit, ibid. num. 13. 195
6 Beneficia ſub conditione non dantur, nec ad tempus, in c. Per tuas, il primo, n. 30. de Simonia. 171

Beneficium à quibus conferendum.

6 Beneficiorum collatio à Schiſmaticis factæ ſunt ipſo jure nullæ, in cap. Quod à Prædeceſſore, n. 25. de Schiſmat. 230
6 Beneficii collatio fit ab Epiſcopo ratione publici muneris, ibid. num. 51. 233
6 Beneficii collatio facta ab excommunicato non tolerato eſt irrita ipſo jure, ibid. num. 59. 234
6 Beneficiorum collationes factæ in Schiſmate ab Antipapis, quo tempore præſtabatur eis obedientia, ſuſtinentur ex communi reputatione, ibid. num. 127. 243
6 Contrarium, ibid. num. 132. 243
6 Beneficii reſervati collatio facta à Prælato putativo etiam ratione publici officii non valet, ibidem num. 133. 244
2 Beneficia omnia mundi ſunt manualia Papæ, in cap. Quanto, num. 38. de Tranſlat. Epiſcopi. 133
2 Declaratur, ibid. num. 77. 133
3 Beneficia conferendi facultas Vicario attributa non tranſit in ſucceſſorem, in c. Præſentata, n. 15. de Teſtibus. 195
2 Collatio Canonicatuum, & Præbendarum in Cathedrali Eccleſia ad quem ſpectet de jure communi, in c. Cùm Eccleſia Vulterana, num. 2. de elect. 81
2 Collationem habens de conſenſu alterius dicitur habere liberam collationem, ibid. num. 5. 82
2 Collatio Præbendæ facta ſine conſenſu Capituli an ſit nulla, ibid. num. 7. & 9. 82
2 Et an tertius poſſit hanc nullitatem opponere, aut judex allegationem ſupplere, ibid. num. 8. 82
2 Collatio beneficiorum requirit conſilium, vel conſenſum illius, cujus principaliter intereſt, ibidem num. 10. 82
2 Collatio Præbendarum in Cathedrali de jure eſt ſimultanea inter Epiſcopum, & Capitulum ſecundùm communem opinionem, quam ſervat Rota, ibidem num. 11. & 13. 83
2 Collatio inferiorum beneficiorum in Cathedrali fieri poteſt ab Epiſcopo ſine conſenſu, vel conſilio Capituli, ibid. nu. 36. pag. 85
2 Collatio beneficiorum ſonantium in nomen Rectoriæ ſpectat ad Epiſcopum cum Capituli conſilio ſi majora ſint, ſi minora ad Epiſcopum ſolum, ibid. n. 41. 86
5 Collatio beneficii reſervati facta per Papam abſque derogatione juriſpatronatus habet locum etiamſi Beneficium pertineat ad præſentationem Clerici, & laici ſimul, in c. Cùm propter, num. 23. de jurepatr. 256

5 Contrarium,ibid.num.32. 256

5 Collatio facta ab exiſtente in quaſi poſſeſſione conferendi ſuſtinetur,licèt jus conferendi non habeat, in c.Conſultationibus ?,7.de Jurepatronat. 244

3 Collatio beneficii facta à Vicario Epiſcopali poſteaquam à Diœceſi,ubi erat Vicarius,abſceſſit,& ad locum ſui Canonicatus ſe contulit,an valeat,in c.Præſentata,n.2.& ſeqq.uſque in finem,de teſtibus. 195

3 Collatio beneficiorum non poteſt demandari ab Epiſcopo niſi Vicario Generali, ibid.n.14. 195

2 Privilegium quod habet Epiſcopus, vel Capitulum ut alter eorum ſine altero poſſit conferre, ſervandum eſt, in c. Cùm Eccleſia Vulterana,num.29.de elect. 85

2 Et quid in fundatione Eccleſiæ, ibid.num.30. 85

4 Impetrans beneficium non tenetur facere mentionem de collatione priùs alteri facta à non habente poteſtatem conferendi,nec de poſſeſſione inde ſequuta,in c. Illa, num.3. de Sede vacante. 257

4 Collatio facta à non habente poteſtatem non imprimit colorem tenendi,ibidem num.4. 257

Vide in ver. *Gratia.*

4 Collatio beneficiorum vacantium poſt obitum Epiſcopi reſervatur Epiſcopo ſucceſſori,& ſi periculum ſit in mora, recurritur ad Papam,ibid.num.8. 257

4 Sed ex Regula 2. Cancellariæ pertinet ad Papam indiſtinctè, ibidem num. 19. 257

4 Viſitator Eccleſiæ vacantis non confert beneficia, niſi ſit datus à Papa,ibid. num.31. 239

6 Beneficia conferendi facultas includit etiam Curata, in cap. Mandato,num.35.de Simonia. 181

6 Niſi agatur de præjudicio tertii, ibid. num.42. 181

6 Vicarius,cui data eſt poteſtas ab Epiſcopo conferendi beneficia,poteſt conferre etiam Curata,ibid. num.36. 181

Beneficium quando conferendum.

4 Beneficia conferri debent infra ſex menſes, quibus elapſis de Epiſcopo ad Capitulum, & è converſo,& demùm ad proximum ſuperiorem collatio devolvitur, in cap. Nulla, num.2. & 34.de conceſſ.Præbend. 229

4 Beneficium qui diſtulit conferre ultra ſex menſes, privatur ea vice poteſtate conferendi,ibidem num.24. 231

4 Et tempus ſex menſium currit à die ſcientiæ, nec requiritur monitio, ibidem num.25. 231

4 Et moram purgare, aut in integrum reſtitutionem petere non licet,ibidem num. 26. 231

4 Tempus ſex menſium eſt utile inquantum non currit ignoranti,aut conferre non valenti, ibid.num.27. & 33. 231

4 Sed eſt continuum in quantum currit etiam diebus feriatis, ibidem num.28. 231

6 Beneficii collatio tanquam actus legitimus non poteſt eſſe in pendenti,ſed aut ſtatim tenet, aut vitiatur, in cap. Quod à prædeceſſore,n.97.de Schiſmat. 239

4 Collatio pertinens ad Capitulum, & Prælatum ut Prælatum lapſu temporis ad alium non tranſit, in c. Poſtulaſtis,num.1. & 6.de conceſſ.Præbend. 248

4 Collatio primi beneficii vacantis per aſſecutionem ſecundi ad proximum ſuperiorem devolvitur,ſi Epiſcopus infra ſex menſes non conferat,in c.De multa,n.18.de Præb. 145

4 Et tantundem ex ſuis proventibus tenetur Epiſcopus illi Eccleſiæ aſſignare,quantum ex fructibus ipſius durante vacatione conſueverit eſſe perceptum, ibid. num.19. 145

4 Quod ſi proprios proventus non habeat, aliter puniatur arbitrio judicis, ibidem num.20. 145

4 Et ſex menſes computari debent à die, quo Epiſcopus ſcivit proviſum habuiſſe poſſeſſionem pacificam ſecundi beneficii, ibidem num.21. 145

4 Semeſtre ad eligendum,ſeu conferendum à jure præfixum non currit legitime impedito, In cap.Quia diverſitatem, n.1.& 7. de conceſſ.Præbend. 238

4 Nec incipit currere niſi à die notitiæ vacationis, ibid. num.2. & 9. 238

4 Impedimenti tempus non computatur à ſemeſtre dato ad conferendum,ſive impedimentum ſit juris,ſive facti, ibid.num.7. pag. 238

Beneficium quoad ætatem.

1 Beneficii collatio facta minori quatuordecim annorum eſt ipſo jure nulla,& proviſus non facit fructus ſuos, in c. Cùm dilectus,num. 59. de Conſuetud. 274

2 Beneficii collatio facta minori quatuordecim annorum eſt ipſo jure nulla,in c. Cauſam, num.22. de elect. 58

2 Beneficia Sacerdotalia reſpectu aptitudinis non exigunt ætatem ad Sacerdotium requiſitam in actu collationis, niſi ſint Dignitates,vel Beneficia Curata, in c. Cum in cunctis, §.Inferiora,num.12.de elect. 53

2 Collatio beneficii facta minori 14. annis eſt ipſo jure nulla, in cap. Indecorum,n.7.de ætat.& qualit. 232

5 Collatio Apoſtolica facta pupillo coram Papa exiſtenti de dignitate Cathedralis Eccleſiæ non tenet, niſi in litteris fuerit derogatum contrariis Conſtitutionibus editis à Papa in Concilio,in cap. Ex parte,num.18.de Capell. Monachor. 228

Vide in ver. *Ætas in beneficiis.*

Beneficium quoad aſſecutionem alterius.

4 Beneficii aſſecutio tractum ſucceſſivum non habet, ſed unico momento perficitur,,in cap.Epiſcopus,n.62.de Præbend. 190

Vide infra *Beneficium quoad pluralitatem.*

4 Beneficium primum vacat per receptionem ſecundi,dummodo utrumque ſit Curatum : aliàs ſecus,in c. De multa, num.2. de Præbend. 143

4 Et quid poſt Concilium Trident.ibidem num.3. 143

4 Beneficium primum quo ipſo jure privatus eſt per aſſecutionem ſecundi ſtatim non dimittens in manibus Ordinarii, privatus eſt etiam ſecundo, & inhabilis ad Ordines, & beneficia, ibidem num.7. 144

4 Beneficium Curatum obtinens, & aliud ſimile recipiens olim non erat privatus ſecundo,ſed erat privandus per ſententiam, hodie ſecus,ibidem num.8. 144

4 Beneficium curatum non vacat per aſſecutionem alterius ſimilis,niſi poſt adeptam poſſeſſionem ſecundi,ibid. num.9. 144

4 Et poſſeſſio debet eſſe pacifica, ibidem num.10. 144

4 Et an requiratur adminiſtratio majoris partis bonorum, ibid. num.11. 144

4 Beneficium curatum vacat adepta poſſeſſione ſecundi ſimilis etiamſi proviſus ſit infra tempora promotionis ad ordines, aut vi occupet ſecundum,ibidem num.12. 144

4 Vel primum habeat de jure, & non de facto, eod. num. 144

4 Beneficium in multis caſibus non vacat per aſſecutionem alterius incompatibilis,remiſſivè, ibidem num.15. 145

4 Beneficium vacans per aſſecutionem alterius, poteſt, & debet ab Epiſcopo ſtatim conferri etiam irrequiſito poſſeſſore, ibid. num. 16. 145

4 Sed poſſeſſio tradi non poteſt niſi poſſeſſore requiſito, ibid. num.17. 145

4 Beneficium primum ſufficiens vacat per aſſecutionem pacificam ſecundi,& per retentionem cum primo vacat utrumque, in c.Cùm jam dudum,num.37.& 44.de Præbend. 121

4 Beneficium ſimplex vacat ipſo jure per aſſecutionem alterius ſimilis in eadem Eccleſia,in c.Litteras,num.17.& 65.de conceſſ.Præbend. 243

4 Et quid ſi in diverſis Eccleſiis,ibid. num.18. 243

Beneficium commendatum.

5 Beneficia Regularia commendata quibus cura animarum incumbit,non ſubjacent formæ examinis per concurſum,in cap. Eccleſiis, n.24. de Capell. Monachor. 224

Vide in ver. *Concurſus.*

Et in verbo *Commenda.*

2 Beneficium etiam perpetuò commendatum propriè non vacat per obitum Commendatarii, in cap.Cùm ſit ars,n.40.de ætat. & qualit. 284

2 Beneficia ſæcularia regularibus,& regularia ſæcularibus commendantur,in cap. Cum ad noſtram, n.3.de elect. 87

2 Beneficia commendari poſſunt à Summo Pontifice tantùm, non autem ab Ordinariis inferioribus,ibid. num.7.& 14. 87

4 Beneficium vacans per aſſecutionem alterius incompatibilis an Epiſcopus ex Bulla Pii V. prohibeatur conferre nepoti ſuo,in cap. Dilecto,num.4. de Præbend. 137

Beneficia quoad concurſum.

5 Beneficia regularia commendata, quibus cura animarum incumbit,non ſubjacent formæ examinis per concurſum, in c. In Eccleſiis,n.24. de Capell. Monachor. 224

Vide in verbo *Concurſus.*

Beneficium curatum.

2 Beneficium nullam habens juriſdictionem fori contentioſi,vel pœnitentialis non poteſt dici curatum, in cap. Indecorum, num.11.de ætat.& qualit. 233

2 Beneficium omne curatum habet annexum ordinem Presbyteratus,in c. Cùm in cunctis,§. Inferiora,n.2.de elect. 52

2 Et quid ſi cura ſit juriſdictionalis, ibid. num.3. 52

Vide in ver. *Beneficium quoad ætatem.*

2 Beneficium curatum, & Parochialis Eccleſia an, & in quibus differant,ibid.num.5.& ſeqq. 52

2 Beneficium dicitur curatum etiam ratione juriſdictionis in foro contentioſo,ibid.n.9. 52

1 Beneficium curatum in mandato de providendo non comprehenditur beneficii appellatione,in cap. Ad audientiam,n.67. de reſcript. 138

4 Epiſcopi judicium eſt an beneficium ſit curatum habitu tantùm ,necne,in cap. Extirpandæ, §.Qui verò,num.46.de Præbend. 159

4 Bene-

4 Beneficium habitu tantùm curatum regulatur ut curatum actu ſi ſubſit ſpes reverſionis Parochianorum, aliàs ſecus, ibid. n. 48. & 55. 159
4 Beneficium per annexionem Parochialis non fit curatum, in c. Expoſuiſti, num. 13. de Præbend. 179
4 Beneficia habitu tantùm curata, an debeant regulari, & conferri ut curata; an verò ut ſimplicia, & an comprehendantur in hac Conſtitutione Concilii Generalis, in c. De multa, n. 34 & ſeqq. uſque ad n. 48. de Præbend. 146
4 Status ultimus attenditur ad cognoſcendum an beneficium ſit curatum, necne, ibidem num. 39. & ſeqq. 147
4 Beneficium curatum habitu non cenſetur curatum niſi ſubſit ſpes ut de proximo revertantur Parochiani, ibid. n. 43. 147
Vide in ver. *Cura, Parochialis, Beneficium quoad pluralitatem.*
2 Juriſdictio ſola ſine obligatione reſidentiæ non efficit Beneficium curatum, in c. Indecorum, num. 16. de ætat. & qualit. pag. 233
5 Juriſdictio ſpiritualis in foro contentioſo an efficiat propriè monaſterium curatum, in cap. In Eccleſiis, num. 3. de Capell. Monachor. 221

Beneficium quoad expectativas.

4 Beneficia non vacantia concedi, vel promitti non debent, in c. Nulla, n. 1. de Conceſſ. Præbend. 229
4 Beneficii vacaturi promiſſio non valet, nec ullam inducit obligationem ſive fiat in ſpecie, ſive in genere, ibid. num. 4. 230
4 Beneficium promittens non poterit, olim obligabatur; hodie ſecus, ibidem num. 6. 230
4 Beneficia vacantia poſſunt per Prælatum promitti, ſed ex hoc non adeò afficitur beneficium ut annulletur collatio alteri facta, ibid. num. 11. 230
4 Quantò quis eſt ſanctior, tantò faciliùs abſtinere debet à promiſſionibu vacaturorum beneficiorum, ibid. num. 14. 230
4 Beneficii vacaturi collatio vel promiſſio non inducit votum captandæ mortis cauſaliter, ſed occaſionaliter; & ideo Papa poteſt ſuper hoc diſpenſare, ibid. num. 15. & 18. 230
4 In Beneficiis Eccleſiaſticis expectatio futuræ ſucceſſionis eſt contra omnia jura, ibid. num. 17. 231
2 Beneficium non poteſt alicui conferri ab Epiſcopo cum pacto ut ei poſt mortem alius ſuccedat, in cap. Accepimus, num. 14. de Pactis. 566

Beneficium quoad fundationem, & onera.

2 Fundationi beneficii per clauſulas generales Papa non cenſetur derogare, in cap. Ut Abbates, num. 50. de ætat. & qualit. pag. 221
2 Fundator Beneficii in dubio cenſetur ſe retuliſſe ad univerſalem conſuetudinem, ibidem num. 98. 229
4 Prælatus, & Capitulum poſſunt Præbendæ vacanti honeſtum onus imponere, ad quod Præbendarius teneatur, in cap. Significatum, num. 1. de Præbend. 97
4 Beneficio novum onus celebrationis Miſſarum ab Epiſcopo imponi non poteſt, ibidem num. 3. 98
4 Etiam ex conjecturis veriſimilibus, ibid. num. 5. 98
4 Vicarius Apoſtolicus, cui facultas in litteris Apoſtolicis tributa non fuit, non poteſt beneficium onerare novo onere celebrationis Miſſarum, ibid. num. 6. 98
4 Beneficii inſtitutio qua quis adſtringitur ad celebrandum quotidie per ſeipſum eſt illicita, ibid. num. 9. 98
4 Secus ſi in inſtitutione cautum non ſit ut celebret per ſeipſum, ibid. num. 10. 98
Vide in verb. *Præbendarum onera.*

Beneficium juriſpatronatus.

2 Beneficia Patronatus Eccleſiaſtici pertinent ad liberam collationem Papæ in menſibus reſervatis, in cap. Querelam, nu. 24. de elect. 75
Reliqua vide in ver. *Juſpatronatus, Patronus, Præſentatio.*

Beneficium quoad Ordines.

2 Beneficium ea lege fundatum, ut conferri debeat Sacerdoti, ſeu conſtituto in ordine Sacerdotali requirit ordinem Presbyteratus tempore collationis, in cap. Cum in cunctis, n. 67. de elect. 43
2 Beneficium omne curatum habet annexum ordinem Presbyteratus, in c. Cum in cunctis, §. inferiora, n. 2. de elect. 52
2 Et quid ſi Cura ſit juriſdictionalis, remiſſivè, ibid. num. 3. 52
2 Beneficia in aliis Eccleſiis, quàm Cathedralibus, vel Collegiatis non comprehenduntur in Clem. Ut ii, de ætat. & qualitat. etiamſi in illis eſſent diſtributiones, ibidem num. 41. 56
2 Beneficium quodlibet Curatum habet ordinem Presbyteratus annexum, in cap. Ex parte, num. 6. de off. Vicar. 386
2 Beneficium Sacerdotale an requirat, ut quis actu ſit Presbyter tempore collationis, an vero ſufficiat aptitudo, latè diſcutitur, in c. Ut Abbates, à n. 37. uſque ad num. 60. de ætat. & qualit. 221
2 Quid ſi Eccleſia ſit Parochialis, ibidem num. 38. 224
2 Quid in dignitate Curata, & Collegiata Eccleſia etiam Parochiali, ibid. num. 39. 221
2 Quid ſi ſit dignitas non Curata, ibid. num. 40. 221
2 Et quid in Canonicatibus, Præbendis, aut Portionibus, Presbyteralibus in Cathedrali, vel Collegiata Eccleſia, ibidem num. 41. 221
2 Beneficia ſimplicia de jure communi non habent certos ordines annexos, ſed ad illa obtinenda ſufficit prima Clericalis tonſura, ibidem num. 42. 221
2 Aliquando tamen habent ordines annexos ex fundatione, privilegio, conſuetudine, vel ſtatuto, ibid. n. 43. 221
2 Beneficia Sacerdotalia regulariter non requirunt Sacerdotium actu, ſed aptitudine, ibid. num. 59. 223
2 Beneficium Sacerdotale quod dicatur, ibid. n. 61. 223
2 Beneficium ea lege erectum, ut Præbendarius ſingulis diebus teneatur Miſſas celebrare, & Divinis Officiis intereſſe, non eſt Sacerdotale, ibid. num. 67. 225
2 Beneficia obtinentes in Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis compelli debent Divina Officia obire per ſeipſos, ibid. num. 81. 227
2 Beneficium quodlibet requirit ſaltem primam Tonſuram, in c. Cùm pridem, n. 94. de Pactis. 553
4 Beneficia Sacerdotalia exigunt ſolam habilitatem ad Sacerdotium, in cap. Conquerente, n. 28. de Cler. non reſid. 41
2 Beneficiati an, & qualiter cogi poſſint ad ſuſcipiendos ordines ſuis beneficiis annexos, in cap. Quæris, n. 29. & ſeq. uſque ad num. 42. de ætat. & qualit. 251
2 Quid ſi Beneficium ſit Parochiale, vel Prioratus Conventualis, ibid. num. 30. 251
2 Et quid ſi Beneficium ſit Collegiatum, & Curatum, ibidem, num. 31. 251
2 Et quid in dignitatibus non Curatis, ibid. n. 32. 251
2 Et quid in Canonicatibus, Præbendis, & Portionibus, ibidem, num. 33. 251
2 Beneficiati qui propter impedimentum non ſuſcipiunt ordines ſuis beneficiis annexos, an & quando amoveri poſſint, aut ad ordines compelli, ibid. num. 35. 252
2 Quid ſi impedimentum fuerit contractum ante adeptum beneficium, ibid. num. 36. 252
2 Et quid ſi poſt, ibid. num. 40. 252
2 Beneficiatus qui ſine culpa ſua poſt adeptum beneficium in impedimentum incidit, non poteſt privari ob non promotionem ad Ordines, ibid. n. 40. 252
2 Secus ſi culpa ſua, ibid. num. 41. 252
2 Beneficiati an, & quando cogi poſſint ſuſcipere Ordines ſuis beneficiis non annexos, ibid. n. 42. & ſeqq. uſque ad fin. 253
2 Quid ſi nulla ſubſit neceſſitas, vel utilitas, ibid. num. 42. 253
2 Et quid ſi ſubſiſtente cauſa neceſſitatis, vel utilitatis renuant ordinari propter crimen, ibid. n. 43. 253
2 Et quid ſi propter impedimentum, ibid. num. 45.
Et quid ſi pro ſola voluntate, ibid. num. 46. 253
2 Beneficiati per privationem beneficii arctantur ad Ordines ſumendos, quos beneficia requirunt, in c. Ut Abbates, num. 1. de ætat. & qualit. 217
2 Beneficiati tenentur Ordines beneficiis annexos per ſeipſos exercere, ibid. num. 135.
Vide in ver. *Præbenda quoad Ordines.*

Beneficium quoad pluralitatem, & incompatibilitatem.

2 Beneficia plura curata obtinens ſine diſpenſatione Papæ ineligibilis eſt tam ad Cathedrales Eccleſias, quàm ad minora Beneficia, in cap. Dudum, il ſecundo, n. 1. & ſeq. de elect. 68
2 Beneficia plura detinens incurrit infamiam Canonicam, ibid. num. 3. 68
2 Item avaritiæ, & cupiditatis vitium committit, ibid. num. 4. 68
2 Item furtum cum ſacrilegio, ibid. num. 5. 68
2 Beneficia duo Curata, quorum unum dependet ab alio poſſunt ſimul retineri abſque diſpenſatione, ibid. num. 30. 71
2 Beneficium unum Curatum obtinere in titulum, & aliud in Commendam non eſt prohibitum de jure communi, ibidem, num. 34. 71
2 Secus ex Concilio Tridentino, ibidem num. 35. 71
4 Beneficiorum pluralitas quibus ex cauſis improbetur, in cap. Quia tantum, n. 2. de Præbend. 92
4 Beneficia plura obtinere abſque rationabili diſpenſatione an ſit peccatum mortale, ibid. num. 5. & ſeq. uſque ad n. 20. 92
4 Opinionum diverſitas circa pluralitatem beneficiorum an excuſet à peccato, ibidem num. 6. 92
4 Beneficiorum pluralitas quas habeat deformitates, & inordinationes, ibidem num. 9. 92
4 Et quibus ex cauſis hujuſmodi deformitates evacuentur, vel augeantur, ibidem num. 10. & ſequent. 92
4 Beneficia plura obtinere etiam ex legitima cauſa jure Eccleſiaſtico non licet abſque diſpenſatione, ibid. num. 12. 93

Beneficium ſecundum ex Concilio Tridentino ita demùm poteſt uni conferri, ſi primum ſit inſufficiens, & utrumque perſonalem reſidentiam non requirat, ibid. num. 19. 93
Beneficium ſimplex obtinenti an, & quando Epiſcopus poſſit conferre ſecundum ex juris communis diſpoſitione, in cap. Super inordinata, n. 3. & ſeq. de Præbend. 185
Et quid ex Concilio Tridentino, ibid. num. 7. 185
Beneficium obtinens, quod perſonalem reſidentiam requirit, de jure communi eſt inhabilis ad aliud obtinendum, ibidem num. 6. 185
Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 7. 185
Beneficia duo perſonalem reſidentiam requirentia quantumcunque modici ſint valoris, hodie ſunt incompatibilia, ibid. num. 8. 186
Collatio ſecundi Beneficii incompatibilis valida eſt, ſed adepta pacifica poſſeſſione ſecundi vacat primum, ibid. n. 9. 186
4 Beneficium ſufficiens quod dicatur, in cap. Epiſcopus, nu. 10. de Præbend. 85
4 Quid in ordinato ad ſacros Ordines ſine titulo, ibid. n. 11. 85
4 Et quid in Rectore Parochialis Eccleſiæ, ibid. num. 12. 85
4 Et quid in eo, qui ratione nobilitatis, vel ſcientiæ pluribus indiget Beneficiis, ibid. n. 13. 86
1 Beneficiorum etiam manualium fieri debet mentio in litteris, in cap. Ad audientiam, n. 116. de reſcript. 242
4 Beneficiorum incompatibilium pluralitas cur ſit prohibita, in c. Extirpandæ, §. Qui verò, n. 38. de Præbend. 158
4 Beneficia duo incompatibilia obtinens abſque diſpenſatione an, & quando cogi poſſit unum eligere, & alterum dimittere, in cap. Referente, n. 5. de Præbend. 95
4 Declaratur, ibid. num. 6. uſque ad n. 9. 95
4 Beneficia duo incompatibilia ſi alicui ab Epiſcopo conferantur eodem inſtanti an alterum ipſorum, vel utrumque dicatur vacare; an verò liceat unum eligere, & alterum dimittere, ibidem, num. 9. 96
4 Et quid poſt Concilium Trident. ibid. num. 10. 96
4 Tempora quinque conſiderari debent ad dignoſcendum an pluralis in beneficiis habeat optionem, an verò privetur primo, vel ſecundo, vel utroque, ibidem num. 6. 95
4 Beneficium ſufficiens habenti poteſt conferri aliud, ſed habita poſſeſſione ſecundi vacat primum ſufficiens, in cap. De multa, num. 4. de Præbend. 143
4 Beneficia plura ratione reſidentiæ, aut aliàs incompatibilia præſumens poſt Concilium Tridentinum retinere incidit in pœnam c. 4. ſeſſ. 7. ibid. num. 5. 143
4 Beneficia plura incompatibilia quando quis retinere dicatur ad hoc ut omnibus ipſo jure privatus exiſtat, ibid. nu. 6. 143
4 Beneficiorum ſimplicium pluralitas ante Concilium Trident. erat permiſſa ex generali conſuetudine, in c. Cùm jam dudum, n. 15. & 30. de Præbend. 118
4 Beneficia plura perſonalem reſidentiam requirentia ſunt incompatibilia, ibidem num. 27. 119
4 Beneficiorum pluralitas an tantùm inhibita quoad peccatum in foro animæ, an verò quoad pœnam in foro fori, ibid. n. 28. & 37. 120
4 Beneficium unum tantùm ex Concilio Tridentino regulariter eſt ſingulis conferendum etiam S. R. E. Cardinalibus, ibidem, num. 33. 120
4 Tridentinum Concilium ſeſſ. 24. c. 17. de beneficiorum pluralitate expenditur, ibid. num. 31. & ſeq. uſque ad num. 38. & num. 57. 120
4 Beneficium inſufficiens obtinenti poteſt Ordinarius conferre ſecundum, ſed non ultra duo, ibid. num. 35. 45. & 71. 120
4 Beneficium ſufficiens obtinenti nec in titulum, nec in commendam licet obtinere ſecundum, ibid. num. 36. 121
4 Beneficium primum ſufficiens vacat per aſſecutionem pacificam ſecundi, & per retentionem cum primo vacat utrumque, ibidem num. 37. & 44. 121
4 Beneficia plura perſonalem reſidentiam requirentia ſunt hodie incompatibilia, ſive illam requirant ratione curæ animarum, ſive ratione ſervitii, ibid. num. 38. 121
4 Beneficia incompatibilia propter reſidentiam ratione curæ quæ ſint, ibid. num. 39. 121
4 Et quæ ratione ſervitii, ibid. 121
4 Beneficium ſufficiens obtinenti poteſt Ordinarius conferre ſecundum etiam inſufficiens, ibidem num. 43. 211
4 Beneficium inſufficiens obtinenti an poſſit ab Ordinario conferri ſecundum quod per ſe ſit ſufficiens, ibid. num. 44. & 55. pag. 121
4 Beneficia duo obtinenti non poteſt auctoritate ordinaria conferri tertium, etiamſi omnia ſimul ſint inſufficientia, ibid. num. 45. & 71. 121
4 Beneficium ſufficiens habenti ſi Ordinarius aliud conferat an collatio ſit nulla, an verò adepta pacifica poſſeſſione ſecundi vacet primum ipſo jure, ibid. num. 51. & 56. 122
4 Beneficium obtinens quod per ſe ſufficiat præſumitur moveri ad impetrationem ſecundi ex ambitione, & avaritia, ſed non è contra, ibid. num. 58. 123
4 Beneficia duo incompatibilia obtinens ante Concilium Lateran. habebat optionem alterum retinendi, ex eodem Concilio debebat privari ſecundo; poſt Concilium vacabat primum, & poſt Execrabilem primum illicò erat dimittendum, ibidem num. 61. 124
4 Beneficia duo incompatibilia obtinens etiam ex diſpenſatione inhabilis eſt ad aliud ſimile aſſequendum, ibid. num. 64. & 66. 124
4 Beneficia compatibilia ex lege fundationis non cenſentur compatibilia reſpectu tertii, ibidem num. 65. 124
4 Beneficiorum pluralita æquè prohibita eſt in una Eccleſia, atque in diverſis, in cap. Ad hæc, n. 4. de Præbend. 103
4 Beneficii tertii collatio uni facta ab Ordinario non eſt nulla de jure communi, in c. Litteras, n. 2. de conceſſ. Præbend. 242
4 Niſi omnia beneficia in eadem Eccleſia exiſtant, ibid. num. 3. & 59. 242
4 Vel niſi aliàs ſint incompatibilia, ibid. num. 4. 242
4 Et quid ex Concilio Tridentino, ibid. num. 5. 242
4 Beneficiorum pluralitas magis eſt inhibita in una Eccleſia, quàm in diverſis, ibidem num. 6. & ſeqq. 242
4 Beneficia plura conformia ſub eodem tecto cùm in una perſona uniuntur, frangitur ibi numerus: ſecus ſi ſint difformia, ibidem num. 41. 245
4 Beneficia quorum onera ad Parochialem tranſlata ſunt eò, quòd eorum Eccleſiæ in ſilvis eſſent ſitæ, non ſunt incompatibilia quaſi ſub eodem tecto, ibid. num. 46. 246
4 Beneficia tria etiam difformia ſub eodem tecto vigore conſuetudinis obtineri non poſſunt, ibid. n. 59. 247
4 Beneficium etiam unitum computatur ad inducendam incompatibilitatem in eadem Eccleſia, ibid. num. 61. 247
4 Beneficia duo conformia ſub eodem tecto obtineri non poſſunt abſque diſpenſatione Apoſtolica, non obſtante contraria conſuetudine etiam immemorabili, ibid. n. 64. 247
4 Niſi ſecus cautum ſit lege fundationis ab Ordinario approbata, ibid. num. 64. & 66. 247
4 Beneficium ſervitorium, & præſtimonium in eadem Eccleſia ſunt conformia, ac primum vacat per aſſecutionem ſecundi, ibidem num. 65. 247
4 Beneficia duo difformia ſub eodem tecto obtineri non poſſunt abſque proviſione Apoſtolica, niſi id dictet Eccleſiæ ſtatutum, vel conſuetudo, aut Epiſcopus expreſsè diſpenſet, ibid. num. 67. 247
4 Proviſi ab Ordinario de duobus beneficiis difformibus ſub eodem tecto tutius eſt ut petant novam proviſionem à Sede Apoſtolica, ibid. n. 68. 248
4 Beneficia plura obtinens ex diſpenſatione an teneatur pluries Officium recitare, in cap. Quia nonnulli, num. 2. de Cler. non reſid. 32
4 Canonum inſtituta beneficiorum pluralitatem prohibentia unde originem duxerint, ibid. n. 3. 32
4 Beneficia perſonalem reſidentiam requirentia ſunt incompatibilia, ibid. num. 4. 32
4 Beneficia plura obtinens ad ſuſtentationem ſufficientia privari poteſt ſicut non reſidens, in c. Conquerente, nu. 5. de Cler. non reſid. 39
4 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 6. 39
4 Epiſcopi permittere non debent quem plures Eccleſias, vel Præbendas obtinere, in cap. Quia in tantum, num. 1. de Præbend. 92
3 Beneficiati duo in eodem beneficio ſimul eſſe non poſſunt, in c. Si quis, n. 44. de for. compet. 45
4 Eccleſias plures habens alteram eligere, & alteram dimittere compellitur, in cap. Referente, n. 1. de Præb. 95
4 Eccleſias plures obtinens videtur ſpiritualis adulter, in cap. Ad hæc, num. 3. de Præbend. 103
4 Collatio ſecundi beneficii incompatibilis valida eſt, ſed adepta pacifica poſſeſſione ſecundi vacat primum, in cap. Super inordinata, num. 9. de Præbend. 186
4 Collatio tertii beneficii incompatibilis de jure communi eſt nulla, in cap. Cùm jam dudum, n. 63. & 64. de Præb. 124
4 Et quid in tertio Beneficio, quod eſſet compatibile de jure, effectum eſt tamen incompatibile ex Concilio Tridentino, ibidem num. 63. 124
4 Collatio tertii Beneficii incompatibilis vigore ſtatuti non inducit vacationem aliorum incompatibilium, ibid. n. 68. 125
Vide in vet. *Diſpenſatio ad Beneficia plura*, & in ver. *Parochialis quoad incompatibilitatem.*
4 Collatio ſecundæ dignitatis, vel Parochialis ex Lateranenſi Concilio an valeat, in c. Quia nonnulli, n. 6. de Cler. non reſiden. 32
2 Jura nihil magis abhorrent, quàm unum occupare officia plurium, in cap. Ad hæc, num. 18. de off. Archid. 376
6 Beneficia plura curata, vel aliàs incompatibilia obtinentes cogi poſſunt ab Ordinariis ad ſuas diſpenſationes exhibendas, in c. Licet Heli, n. 20. de Simon. 165

4 Et

6 Et quid in obtinentibus unum, vel plura compatibilia, ibid. num.21. & ſeqq. 165

Vide in ver. *Parochialis quoad incompatibilitatem*, & in ver. *Præbendarum pluralitas*, & in ver. *Conſuetudo irrationabilis*.

6 Beneficia incompatibilia obtinentes cogi poſſunt ab Epiſcopo ad diſpenſationem exhibendam, & titulos oſtendendos, non obſtante temporis longinquitate, niſi Beneficia ad juriſdictionem Epiſcopi non ſpectarent, in d.c. Licet Heli, num.33. de Simonia. 166

2 Conſuetudini conferendi Beneficia non curata in minori ætate conſtitutis plurimum defertur, in cap. Indecorum, n.12. de ætat. & qualit. 233

3 Conſuetudo obtinendi plura Beneficia ſi unum ſit ſufficiens ad ſuſtentationem an valeat, in c. Cùm omnes, n.17. de Conſtitut. 127

2 Conſuetudo an poſſit immutare ſtatum beneficii, in cap. Ut Abbates, n.167. de ætat. & qualit. 230

4 Conſuetudo nutriens pluralitatem Beneficiorum non valet, in c. Quia in tantum, n.17. de Præbend. 93

4 Conſuetudo obtinendi plura beneficia ſimplicia, ſi unum ſit ſufficiens, eſt corruptela, ibidem num.18. 93

4 Conſuetudo generalis plura beneficia ſine cura obtinendi abſque diſpenſatione, an excuſet a peccato, in cap. Cùm jam dudum, n.30. de Præbend. 120

4 Conſuetudo poteſt efficere ut dignitas perdat primævam naturam, & tranſeat in naturam beneficii ſimplicis, in c. Ad hæc, num.46. de Præb. 107

4 Conſuetudo obtinendi duas Præbendas in eadem Eccleſia de jure communi non valet: ſecus in diverſis Eccleſiis, in cap. Litteras, num.7. & 10. de Præbend. 242

4 Conſuetudo obtinendi in eadem Eccleſia duas Præbendas non valet, etiamſi unam Præbendam quis habeat ut principalem, & aliam ut annexam, ibid.n.12. 243

4 Conſuetudo obtinendi duo diſformia ſub eodem tecto ex collatione Ordinarii an locum habeat in Præbenda Theologali cum Archidiaconatu, ibid. num.51. & ſeq. uſque in fin. pag. 246

4 Conſuetudo obtinendi duo diſformia ſub eodem tecto de jure communi valida eſt, ibidem, num.52. 246

Beneficium quoad privationem.

4 Beneficiis ſuis aliquem ſpoliare non decet honeſtatem Superioris ſine manifeſta, & rationabili cauſa, in c. Conſultationibus, num.47. de Cler. ægrot. 206

4 Beneficio ſuo ſine cauſa quis privari non debet etiam per Papam, in c. Cùm percuſſio, n.4. de Cler. ægrot. 191

2 Beneficium collatum remunerationis cauſa non eſt gratuitum, nec eo privari quis poteſt propter ingratitudinem, in c. Cum Sacerdotis, num.17. de poſtulan. 577

6 Beneficio ſuo privatur, qui per colluſionem illud conſtituit cenſuale, in c. Audivimus, num.1. de colluſ. deteg. 333

6 Colludens in cauſa beneficiali privari debet benefic. ibid. n.2.

Beneficium quoad regreſſum.

4 Beneficium ſponte dimittenti non datur regreſſus ad jus ſemel extinctum, in c. Super inordinata, n.61. de Præbend. 90

4 Beneficium conſequutus à Principe ſi facto Principis illud amittat, debet ad ſuam gratiam ipſo jure redintegrari, ibid. num.67. 91

3 Regreſſum habens dicitur habere jus ad beneficium, in c. Ad audientiam, num.124. de Reſcript. 243

Beneficium Regulare.

2 Non profeſſus aſſumi non poteſt ad Abbatiam, Prioratum, vel adminiſtrationem Eccleſiæ Regularis, in cap. Cum cauſam, num.11. & 34. de elect. 77

2 Et ad hoc requiritur expreſſa profeſſio, nec ſufficit tacita, ibid. num.13. 77

2 Aliàs irrita eſt proviſio, ibid. num.14. & 34. 77

2 Nec valet contraria conſuetudo, ibidem num.23. 77

2 Et Ordinarii inferiores non poſſunt Abbatias, & Beneficia adminiſtrationem habentia conferre niſi profeſſis, ib.n.38. 77

2 Et in proviſionibus, quas faciunt non profeſſis, non eſt apponendum decretum Ex nunc prout ex tunc, & poſtquam, ibid. num.39. 77

2 Et nulla eſt proviſio de dignitate Regulari facta Clerico ſæculari ab Archiepiſcopo Cæſar auguſtano cum decreto ut infra annum habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneatur, ibidem num.40. 77

2 Reges Hiſpaniarum in vim Indulti Adriani VI. præſentare non poſſunt perſonas ſæculares ad Præfecturas Regulares, ibid. num.12. 77

2 Epiſcopus præfici poteſt regimini Eccleſiæ Regularis, licèt ſit Clericus ſæcularis, ibid. num.17. & ſeq. uſque ad num.23. 78

2 Beneficia Regularia adminiſtrationem habentia conferri non poſſunt niſi Religioſis ejuſdem Ordinis expreſsè profeſſis; reliqua verò conferri poſſunt etiam Clericis ſæcularibus, qui habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, ibid. num.34. 79

2 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num.36. 79

2 Proviſus de beneficio Regulari, cujus ſtatus fuit immutatus, non tenetur habitum Regularem ſuſcipere, vel profeſſionem emittere, ibid. num.41. 80

2 Beneficii Regularis collatio facta ſæculari Clerico tanquam de beneficio ſæculari non valet, ibid. num.42. 80

2 Ordinarii Collatores an poſſint Beneficia in titulum Regularibus provideri ſolita conferre ſæcularibus, qui illius Ordinis habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, in cap. Cùm in magiſtrum, num.10. & ſeqq. uſque in fin. de Elect. pag. 109

2 Quid de Abbatiis, Prioratibus, & Adminiſtrationibus, ibidem num.11. 109

2 Et quid de Portionibus Monachalibus, & Canonicalibus, ibid. num.13. & 33. 109

2 Et quid de aliis Beneficiis, quæ in titulum Regularibus conferri ſolent, ibid. n.19. 109

2 Beneficia certo perſonarum generi affecta multoties conferri poſſunt iis, qui tempore collationis non ſunt de genere, ibid. num.20. 110

2 Beneficia Regularia in defectum Religioſorum poſſunt conferri ſæcularibus, ibid. num.21. 110

2 Regula de triennali tuetur Clericum Regularem in poſſeſſione Beneficii Regularis, ibid. n.22. 110

2 Tridentinum Concilium præcipiens beneficia Regularia conferri ſæcularibus, vel iis, qui habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, procedit in inferioribus Collatoribus, ibid. num.24. 111

2 Beneficia unius Ordinis prohibentur conferre Regularibus alterius Ordinis, ibid. num.25. 111

2 Collatio Beneficii Regularis facta ſæculari cum decreto ut teneatur habitum recipere, & profeſſionem emittere non pendet ex tempore, aut conditione, ibid. n.36. & 38. 111

2 Beneficia Regularia in Francia an, & quando provideantur non expreſsè profeſſis, ibid. n.32. 111

2 Collatio beneficii Regularis facta ſæculari ex nunc prout ex tunc, & poſtquam profeſſionem emiſerit eſt conditionalis, & non poteſt fieri niſi à Papa, ibid. num.35. 112

2 Idem ſi adjiciatur ut elapſo anno, & non ſequuta profeſſione expreſſa beneficium vacet ipſo jure, ibid. n.36. 112

2 Collatio Beneficii Regularis Clerico ſæculari qua formula ab Ordinariis inferioribus ſit concipienda, ibid. num.37. 112

2 Facta ſub obligatione profitendi non eſt conditionalis, ſed modalis, ibid. num.38. 112

4 Beneficia Regularia duplicia quæ dicantur, in cap. Non amplius, num.82. de Inſtit. 222

4 Et quæ ſimplicia, ibid. num.83. 222

4 Beneficia Regularia etiam non Curata requirunt majorem reſidentiam, quàm Beneficia ſæcularia; tamen rationabilis cauſa excuſat, in cap. Ad audientiam, num.25. de Cler. non reſid. 74

4 Beneficiati ſæculares abeſſe poſſunt tempore permiſſo, etiam abſque licentia Superioris: Regulares ſecus, ibid. n.27. 74

5 Beneficia Regularium ex ſui natura ſunt manualia, in cap. Cùm ad Monaſterium, n.30. de ſtat. Monachor. 192

6 Beneficia Regularium ſunt manualia, niſi ſint electiva, in cap. Per tuas, il primo, num.11. de Simon. 168

Beneficium quoad reſervationem, & affectionem.

6 Beneficia propter hæreſim vacantia ſunt Sedi Apoſtolicæ reſervata ex Conſtitutione Pii V. & eorum impetrationes non valent, niſi modus vacationis propter hæreſim ſit expreſſus, in cap. Quod à prædeceſſore, n.69. de Schiſmat. 235

7 Beneficium ratione litis cenſetur affectum, in cap. Sicut unire, num.52. de exceſſ. Prælator. 9

7 Beneficium eſſe litigioſum minùs eſt, quàm eſſe reſervatum, ibid. num.53. 9

Beneficium quoad reſidentiam, & ſervitium.

4 Beneficium Clerici, qui tribus edictis citatus infra ſex menſes non revertitur ad reſidentiam, confertur quaſi vacans ſine alia ſententia privationis, in cap. Ex tuæ, num.13. de Cler. non reſid. 65

4 Beneficia ſunt illis conferenda, qui poſſint, & velint reſidere, & curam per ſeipſos exercere, in cap. Relatum, n.3. de Cler. non reſiden. 35

4 Beneficium recipiens non intendens reſidere, vel intendens donec aliud pinguius adipiſcatur, non dicitur canonicè promotus, ibid. num.4. 35

3 Beneficia omnia de jure communi ſcripto reſidentiam requirunt, in cap. Cum omnes, num.12. de Conſtitut. 127

3 Beneficium datur propter officium, ibidem num.13. 127

Beneficia ſimplicia de generali conſuetudine perſonalem reſidentiam non requirunt, ibid.n.14. Sed ſatis eſt illis deſervire per ſubſtitutum, ibid.n.15. 127

Vide in ver. *Reſidentia*.

Beneficia ſimplicia ex generali conſuetudine perſonalem reſidentiam non requirunt, in c. Ut Abbates, n.63.74.& 97.de ætat.& qualit. 224

Beneficia obtinentes in Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis compelli debent Divina Officia obire per ſeipſos, ibid. num.81. 227

Beneficia obtinentes in Cathedrali, vel Collegiata cum onere inſerviendi Divinis, tenentur intereſſe Miſſæ Conventuali, ibid.num.85. 227

Beneficia ſimplicia de jure communi perſonalem reſidentiam requirunt, in c.Super inordinata, n.5.de Præbend. 185

Beneficium acceptans cenſetur ex quaſi contractu ſe obligare ad illius adminiſtrationem, in c. Quanto, n.85. de translat. Epiſc. 137

Imputandum eſt ei, qui beneficium tenue acceptavit, in cap. Exturpandæ, §.Qui verò, n.7.de Præb. 155

Beneficia duo incompatibilia obtinens poteſt reſidere, in quo maluerit ſi ſint æqualia; aliàs reſidere debet in majori, ibid. n.26. 156

Beneficia ſimplicia ex generali conſuetudine non requirunt reſidentiam, in cap.Expoſuiſti, n.21. de Præbend. 180

Beneficia ſimplicia obtinentes non tenentur deſervire per ſe, nec per ſubſtitutum, in c.Significatum, n.4.de Præben. 98

Beneficium acceptans cenſetur ex quaſi contractu ſe obligare ad illius adminiſtrationem, in cap. Conſultationibus, n.62.de Cleric.ægrot. 208

Beneficia ſimplicia obtinentes an teneantur in Divinis deſervire per ſeipſos, in cap. Quia nonnulli, n.5.de Cler. non reſid. pag. 32

Beneficia ſimplicia obtinentes non poſſunt cogi ad reſidentiam in Diœceſi, in cap.Admonet, n.34. & 37.de renunciat. pag. 148

Beneficium quantumcumque minimum de jure communi perſonalem reſidentiam requirit, in cap.Conquerente, n.2.& 18. de Cler.non reſid. 39

Beneficia ſimplicia ex generali conſuetudine non requirunt reſidentiam, niſi aliud ſit inductum de jure ſpeciali, ibidem num.4. 39

Beneficia Regularia etiam non curata requirunt majorem reſidentiam, quàm beneficia ſæcularia, tamen rationabilis cauſa excuſat, in cap.Ad audientiam, num.26.de Cler.non reſid. pag. 74

Beneficiatus non reſidens privatur, ſi monitus non redeat, nec juſtam executionem alleget, in c. Clericos, n.1. de Cler. non reſid. 77

Beneficiati an, & quando ad breve tempus ad aliam Diœceſim tranſire poſſint ſine licentia Epiſcopi, ibid. num.6. 77

Beneficiatus abſens an, & quando teneatur inſervire per ſubſtitutum, ibid. num.4. 77

Quibus ex cauſis à reſidentia excuſetur, ibidem num. 7. 77

Abſens ſi ignoretur ubi ſit, tribus edictis citatus, & infra ſex menſes non reverſus beneficio privabitur, in cap. Ex tuæ, n.1. de Cler.non reſid. 64

Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num.31.& ſeqq. pag. 64

Numquam citari debet per edictum ut redeat ad reſidentiam ſi perſonaliter citari poſſit, ibid. num. 4.& 9. 64

Et quid poſt Concilium Tridentinum, n.31.35.& 36. 64

Abſens perſonaliter citatus niſi redeat infra terminum ſibi præfixum beneficio ſpoliari poteſt etiam non expectatis ſex menſibus, ibid. num.9. 65

Abſens quamdiu ſit expectandus, ut beneficio privari poſſit, ibid.num.11. 65

Beneficiatis abſentibus de jure communi nihil debetur de reditibus beneficii, in c.De cætero, n.3. de Cler. non reſid. 42

Beneficiati Cathedralis Eccleſiæ ſicut & Canonici abſentes pro ſervitio Epiſcopi percipiunt integrè fructus beneficiorum ſuorum, ibidem num.14. 43

4 Beneficiatus ut licitè abeſſe poſſit requiritur Prælati licentia petita, & obtenta, in cap. Relatum, n.12.& 29.de Cler.non reſid. 35

4 Et Prælato renuente poteſt adiri ſuperior qui eum compellat licentiam concedere ſubſiſtente legitima cauſa, ibid.num.13. pag. 35

4 Beneficiatus ut licitè abeſſe poſſit copulativè requiritur honeſta cauſa, & Prælati licentia, ibid. num. 10.& 29. 35

4 Si neceſſitas repentina occurrat, poteſt abſcedere etiam Prælato inconſulto, ibid.num.14. & 33.& ſeqq. 36

4 Beneficiatis abeſſe non licet ſtudiorum cauſa ſine licentia Epiſcopi petita, & obtenta, in cap. Cùm ad hoc, n.3. de Cler. non reſid. 75

4 Aliàs coguntur redire per ſubtractionem fructuum, & beneficii, ibid.num.4. 75

4 Etiamſi Univerſitas ſit privilegiata ſuper fructibus in abſentia percipiendis, ibid. num.5. 75

4 Beneficiati, qui in ſtudiis morantur ſine licentia Epiſcopi præſumuntur facere in fraudem legis, ibid. num.13. 76

Vide in verbo *Scholares*.

Beneficium quoad reſignationem, & dimiſſionem.

2 Beneficia in eorum manibus reſignata Ordinarii prohibentur ſuis, aut reſignantium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus conferre ex Bulla Pii V. in c. Non ſine, n.33.de arbitr. pag. 600

2 Beneficium vacans per profeſſionem, & matrimonium poteſt dimitti coram Ordinario, ibidem num.40. 601

2 Beneficium matrimonii cauſa dimiſſum non vacat ante matrimonium reipſa contractum, ibid. num. 42. 601

2 Beneficia reſignata cur Ordinarii prohibeantur ſuis, aut reſignantium conſanguineis conferre, ibid.num.47. 602

Vide in ver. *Reſignatio, Dimiſſio, Renunciatio, Bulla Pii V.*

2 Beneficia per reſignationem vacantia hodie ab Epiſcopo conferri non poſſunt ejus, aut reſignantium conſanguineis, vel familiaribus, in cap. Ex parte, n.8.de off. Deleg. 397

2 Idem in vacantibus per dimiſſionem ob alterius incompatibilis aſſecutionem, ibid. num. 9. 397

1 Beneficium ſecundum volens obtinere poteſt in pactum deducere reſignationem primi, in cap. Ad audientiam, num. 15. de Reſcript. 233

1 Beneficium quamvis reſignari non poſſit, penſio tamen poteſt extingui ſine ſuperioris auctoritate, ibid.num. 106. 241

4 Beneficium vacans etiam ex cauſa reſignationis de jure communi non prohibetur quis conferre nepoti ſuo, in cap. Dilecto, num.2. de Præb. 137

4 Secus ex Bulla Pii V.ibid.num.3. 137

4 Et quid ſi beneficium vacet per aſſecutionem alterius incompatibilis, ibid.n.4. 137

2 In dimiſſione beneficii requiritur illius authoritas, quæ requiritur in beneficii aſſecutione, in c.Admonet, n.2. & 3. de renunciat. 145

2 Beneficiatus ſine licentia Prælati ſui beneficio renunciare non poteſt, ibid.n.1.& 4. 145

2 An poſſit beneficium dimittere acceptando aliud beneficium incompatibile contra voluntatem ſuperioris, ibid.n.23.& ſeq. uſque in fin. 147

Beneficii ſectio.

4 Præbendæ duæ ex una poſſunt conſtitui ſi rationabilis cauſa ſubſit, in c. Niſi eſſent, n.34.de Præb. 133

4 Beneficium ſcinditur per impoſitionem penſionis realis, ſeu perpetuæ, ibid.n.43. 134

4 Beneficii ſectio de jure eſt prohibita, ibid. n.44. 134

4 Et in hoc non diſpenſat Epiſcopus etiam ex magna cauſa, ibid. num.45. 134

4 Beneficia Eccleſiaſtica ſine diminutione ſunt conferenda, ibid.n.47.& 49. 134

Beneficium quoad Simoniam.

6 Beneficium Eccleſiaſticum vendere an ſit ſimoniacum, quia prohibitum, vel è converſo, in cap.Prætereà, n.5. Ne Prælat. vic.ſuas. 188

2 Beneficium vendere an ſit prohibitum quia ſimoniacum: & quid de exactione Annatarum, in c. Ex parte, n.23.de offic. Deleg.remiſſivè. 399

Vide in verbo *Annata*.

2 Beneficium Eccleſiaſticum vendere an ſit prohibitum quia ſimoniacum, an è converſo, in c.Cùm pridem, n.30. & ſeqq.de Pactis. 545

2 Beneficii Eccleſiaſtici venditores domum Dei ſpeluncam latronum faciunt, ibid.n.41. 546

2 Beneficio Eccleſiaſtico inſunt Clericatus, & Præbenda, ibid. num.93. 553

2 Beneficium eſt ſequela Officii, & ſine Spiritualibus non poteſt conſiſtere, ibid.n. 109. 555

2 Venditio beneficii Eccleſiaſtici an cadat directè ſuper jure ſpirituali, ibid.n.123. 556

Vide in verbo *Simonia*.

2 Beneficium vendere habenti ordinem requiſitum, vel non habenti an æqualiter ſit ſimoniacum, ibid.n.134. 558

6 Beneficium obtinens à ſe fundatum cum pacto præſentandi ſeipſum an faciat fructus ſuos, in c.Tua nos, n.7.& ſeq. uſque ad n.15.de Simon. 174

Vide in ver. *Præbenda quoad Simoniam.*

Beneficium quoad titulum ordinandi.

4 Beneficium quod conſequitur jam ordinatus ad titulum patrimonii,

monii, non ſuccedit loco tituli, in c. Epiſcopus, num. 46. de Præbend. 89

4 Nec prohibetur reſignare à Concilio Tridentino, ibid. nu. 47 pag. 89

Vide in verbo *Clericus quoad titulum*, & in ver. *Ordo quoad titulum*, & in verbo *Patrimonium*.

4 Beneficia conſtitui non debent, niſi ſufficientia ad congruam Clerici ſuſtentationem, in cap. Cùm jam dudum, n. 29. de Præben. 120

Beneficium quoad vacationem.

2 Beneficium vacans per profeſſionem, & matrimonium poteſt dimitti coram Ordinario, in cap. Non ſine, n. 40. de Arbitr. pag. 601

2 Beneficium matrimonii causâ dimiſſum non vacat ante matrimonium re ipsâ contractum, ibid. num. 42. 601

4 Beneficium Clerici qui tribus edictis citatus infra ſex menſes non revertitur ad reſidentiam, confertur quaſi vacans ſine alia ſententia, in cap. Ex tuæ, n. 13. de Cler. non reſid. 65

1 Beneficium non vacat per obitum beneficiati in tribus caſibus, id eſt, ſi ſit ſuppreſſum, ſi Præbendæ non ſint diſtinctæ, & ſi ſit de menſa, in c. Cùm acceſſiſſent, n. 11. de Conſtitut. 145

2 Beneficium annexum impetrari non poteſt, quia non vacat, in cap. Dudum, il ſecondo, n. 31. de elect. 71

2 Beneficia promoti ad Epiſcopatum non vacant ante illius conſecrationem, & adeptam poſſeſſionem Eccleſiæ, in cap. Quanto, n. 27. de tranſlat. Epiſc. 132

2 Idem ſi proviſus fructus Epiſcopatûs non acceperit eò quòd ad certum tempus alteri debeantur, ibid. num. 28. 132

2 Beneficia electi, & in Curia conſecrati conferuntur ex ſtylo Curiæ etiam ante adeptam Eccleſiæ poſſeſſionem, ibid. n. 29. pag. 132

5 Beneficium ingredientis Religionem an ſit alteri conferendũ infra annum probationis, in cap. Statuimus, num. 15. & ſeqq. uſque ad n. 22. de Regular. 106

5 Quid de jure communi, ibid. num. 16. 106

5 Et quid ex Concilio Tridentino, ibid. num. 18. 106

5 Beneficium ingredientis Religionem etiam eo conſentiente, aut reſignante alicui conferri non poteſt, niſi intra duos menſes ante profeſſionem, nec reſignatio effectum ſortitur, niſi profeſſione ſequuta, ibid. num. 18. & 22. 107

5 Reſignatio beneficii facta à Novitio in undecimo menſe à ſuſceptione habitus valida eſt, etiamſi profeſſio ultra annum differatur, ibid. num. 19. 107

5 Beneficium ingredientis Religionem non vacat ante profeſſionem, & ideo alteri conferri non poteſt, ibid. num. 20. & ſeqq. 107

5 Beneficium ingredientis Religionem ante pubertatem quando alteri conferri poſſit, in c. Nullus, n. 8, de Regular. 3

3 Beneficium vacat per obitum proviſi, licèt ſolam ſupplicationem ſignatam habeat, in cap. Si quis, n. 32. de foro compet. 44

5 Beneficium Novitii vacat per propoſitum mutandi vitam abſolutè, in cap. Conſulti, n. 34. de Regular. 95

5 Beneficium non vacat per votum Religionis niſi illud ſit ſolemne, ibid. num. 35. 95

4 Beneficia non vacant per promotionem ad Epiſcopatum, & adeptam poſſeſſionem niſi poſt ſex menſes præfixos ad conſecrationem ſuſcipiendam, in cap. De multa, n. 14. de Præben. pag. 145

4 Beneficium quandoque vacat de jure, ſed non vacat de facto, & è converſo, in cap. Litteras, n. 14. 27. & 30. de conceſſ. Præbend. 243

4 Beneficium vacans de jure, licèt non de facto conferri poteſt ab Ordinario abſque eo, quòd cogat detentorem ad dimittendum, ſed non à Delegato; & cur, ibid. n. 24. 243

4 Beneficium an vacare debeat de jure, vel de facto, vel utroque modo ad hoc ut conferri poſſit ab Ordinario, vel à Delegatò, ibid. n. 27. 244

4 Beneficium vacans de jure, ſed non de facto an poſſit conferri priuſquam poſſeſſor facto ipſo renunciaverit, ibid. num. 30. & ſeqq. uſque ad n. 36. 244

4 Quid ſi poſſeſſio ſit colorata, ibid. num. 31. & 34. 244

4 Et quid ſi nullum habeat colorem, ibid. n. 32. 244

4 Beneficium vacat per mortem coadjuti tam naturalem, quàm civilem, in c. Ex parte, n. 10 & ſeq. de Cler. ægrot. 200

4 Beneficium, vel officium minimè vacans Papa non intendit conferre, in c. De Rectoribus, n. 43. de Cler. ægrot. 198

Beneficium quoad unionem.

2 Beneficium annexum amittit nomen Beneficii, & induit naturam beneficii, cui unitur, & fit illius prædium, in c. Dudum, il ſecondo, n. 31. de elect. 71

2 Et impetrari non poteſt, quia non vacat, ibid. n. 32. 71

Vide in ver. *Unio.*

4 Beneficium annexum induit materiam beneficii, cui perpetuò, & acceſſoriè eſt unitum, in cap. Licet, n. 68. de Præben. 169

7 Beneficia unius diœceſis ex quacunque cauſa ab Epiſcopo uniri non poſſunt beneficiis alterius diœceſis, in c. Sicut unire, n. 10 de exceſſ. Prælat. 3

4 Beneficium per annexionem Parochialis non fit curatum, in c. Expoſuiſti, n. 13. de Præb. 179

4 Beneficium etiam unitum computatur ad inducendam incompatibilitatem in eadem Eccleſia, in c. Litteras, n. 61. de conceſſ. Præben. 247

Vide in ver. *Præbendarum ſuppreſſio.*

3 *Beneplacitum* Apoſtolicum non interceſſiſſe probatur ex regiſtris, in quibus non reperitur deſcriptum, in c. Cùm Eccleſia, n. 22. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. 140

2 Beneplaciti Apoſtolici præſumptio ex obſervantia quadraginta annorum non intrat niſi data ſcientia ſpecifica, & patientia Papæ, in c. Dilectus, n. 21. de off. Ordin. 476

3 Beneplacitum Apoſtolicum ex curſu triginta annorum cum obſervantia ſubſecuta, præſumitur etiam contra Eccleſiam de jure communi, in cap. Conſuetudines, num. 45. de conſuet. pag. 256

1 Sive fuerit reſervatum, ſive non, ibid. num. 46. 256

1 Secùs poſt Bullam Urbani VIII. ibid. nu. 47. 256

1 Beneplacitum quamvis præſumatur ex obſervantia triginta annorum etiam ubi agitur de magno præjudicio; tamen ex regiſtro probari poteſt non interveniſſe, ibidem num. 48. pag. 257

2 *Bigamia* irregularitas cur inducta, in cap. Super eo, nu. 38. de Bigam. 362

2 Apoſtoli prohibitio ſuper bigamia de quibus Ordinibus intelligatur, ibid. num. 27. 361

2 Bigamiæ quot ſint ſpecies, in cap. A nobis, n. 2. de Bigam. 365

2 Bigamia vera quæ ſit. ibidem num. 3. 365

2 Bigamia interpretativa quæ dicatur, ibid. n. 5. & 12. & ſeq. 365

2 Et quæ ſimilitudinaria, ibid. num. 6. 365

2 Bigamiæ irregularitatem an incurrat Clericus in ſacris, vel profeſſus contrahens cum unica, & virgine, ibid. num. 6. & num. ſeqq. 366

2 Bigamiæ pœnam non incurrit Subdiaconus contrahens cum vidua, niſi illa ſit corrupta, ibid. num. 8. 366

2 Bigamia vera an incurratur ex matrimonio cum vidua legitimè contracto, & conſummato, ibid. num. 12. 367

2 Bigamia cur inducat irregularitatem, ibid. num. 13. 367

2 Bigamia etiam interpretativa per ſolemnem profeſſionem non aboletur, ibid. num. 18. 368

2 Bigamia interpretativa eſt in duplici differentia, ibid. nu. 22. pag. 368

2 Bigamiam contrahens ex eo quòd reddat debitum uxori adulteræ clericale privilegium non perdit, ibid. num. 26. 369

2 Nec qui contraxit plura matrimonia de facto, ibid. n. 27. 369

2 Bigamiæ irregularitatem an incurrat Clericus Minorum Ordinum, vel laicus contrahens invalidè matrimonium cum vidua, vel corrupta, ibid. n. 40. & ſeqq. uſque in fin. 371

2 Bigamiæ pœnam incurrit Clericus Minorum Ordinum, vel laicus, qui ſecundam uxorem accepit de facto propter quodcunque impedimentum dirimens, ibid. n. 44. 372

2 Bigamiæ pœnam inducit matrimonium invalidè contractum in omnibus caſibus, in quibus contractum validè induceret bigamiam, ibid. num. 45. 373

2 *Bigamus* quamvis ordinari non debeat, tamen ſi ſecus fiat, characterem recipit, in c. Super eo, n. 1. de Bigam. 358

2 Bigamus qua ratione ſit irregularis, ibid. n. 4. & 10. 359

2 Bigamus ordinari prohibetur non propter culpam, ſed propter Sacramenti defectum, ibid. n. 10. 359

2 Bigami omni clericali privilegio nudati ſunt, & ſub anathemate prohibentur tonſuram, vel habitum clericalem deferre, ibid. num. 31. 361

2 Bigami, etiamſi cœlibes deficiant, prohibentur ſuffici ab Epiſcopo in Minorum Ordinum miniſteriis, ibid. 41. 363

2 Bigamus ordinatus ab Epiſcopo ad primam tonſuram non habet ordinis executionem, nec eſt capax beneficii, ibid. n. 43. pag. 364

2 Bigamus, unde dictus, in cap. A nobis, n. 4. de Bigam. 365

2 Bigami ex matrimonio validè contracto, & conſummato cum vidua, vel corrupta ſpoliati ſunt omni privilegio clericali, ibid. n. 23. 368

2 Bigami, & viduarum mariti per omnia æquiparantur, ibidem num. 24. 368

2 Bigami nudantur clericalibus privilegiis ſi ſint in minoribus tantùm ordinibus conſtituti: ſecùs ſi in ſacris, ibid. num. 39. pag. 371

6 Bigamus non eſt benedicendus, in c. Vir autem, n. 2. de ſecun. nupt. 109

2 Epiſcopus ordinans Bigamum, quas pœnas incurrat, in cap. Super eo, n. 2. de Bigam. 359

Vide in ver. *Diſpenſatio ſuper Bigamia.*

2 *Bis* de eodem hominis facto quæri non debet, in cap. Accepimus, num. 34. de ætat. & qualit. 277

3 *Blaſphe-*

Blaſphemia, ſeu adulterii punitio non comprehenditur correctionis morum appellatione, quando Epiſcopus judicialiter proceſſit, in c. Ad noſtram, n. 14. de Appellat. 240

Bona fides excuſat à culpa, & pœna, ſed non convalidat actum nullum, in cap. Super eo, n. 15. de crim. falſ. 321

Bona fides in his, quæ ſunt juris naturalis poteſt excuſare à peccato, ſed non à reſtitutione, in cap. Naviganti, num. 81. de Uſur. 304

Bonæ fidei poſſeſſor quis, & an, & quando faciat fructus ſuos.
Vide in ver. *Poſſeſſor bona fidei.*

Bona fides abeſſe præſumitur, ubi enormis læſio reperitur, in c. Super litteris, n. 3. de Reſcript. 212

Bona Minorum alienari prohibentur ſine cauſæ cognitione, & decreto; nec valet laudum ſuper his prolatum, in cap. Cum tempore, num. 21. & 40. de arbitr. 606

Bona Eccleſiaſtica jure conſanguinitatis acquiri non debent, in cap. Non ſine, num. 48. de arbitr. 602

Bona Eccleſiaſtica ſunt Dei, in c. Ex parte, n. 64. de Cler. non reſid. 53

Bona Eccleſiarum, & Clericorum exempta ſunt à juriſdictione Principis ſæcularis jure tam Divino, quàm humano, in cap. Eccleſia S. Mariæ, n. 15. de Conſtit. 162

Bona Clerici damnati devolvenda ſunt in fiſcum Eccleſiæ, in cap. Presbyteri, num. 6. de pœnis. 96

Confiſcatio ex delicto Clerici fit Cameræ Epiſcopali ubicumque ex delicto laici veniunt confiſcanda bona ipſius laici, ibid. num. 7. 96

Bona Clerici decedentis ſine hærede ex Teſtamento, vel ab inteſtato devolvuntur ad curiam Eccleſiaſticam; non autem ad curiam Principis ſæcularis, ibid. num. 8. 96

Bona præſumuntur diſmembrata à territorio cui adjacent, in c. Nullus, num. 24. de Paroch. 389

Bona Eccleſiarum ſunt patrimonium JESU Chriſti, in cap. Cùm ſecundum, num. 6. de Præbend. 109

Bona Eccleſiarum pauperum ſunt, ibid. num. 32. 111

Bona ſunt acceſſoria ad perſonam, in cap. Epiſcopus, num. 31. de Præbend. 87

Bona patrimonialia Clericorum non gaudent privilegiis bonorum Eccleſiæ niſi in caſibus in jure expreſſis, ibid. num. 35. pag. 88

Et qui ſint hujuſmodi caſus, ibid. num. 41. 88

Bona patrimonialia Clericorum præſcribuntur ſicut bona laicorum, ibidem num. 36. 88

Reſtitutio in integrum non competit Clerico in bonis patrimonialibus, ſicut competit in bonis Eccleſiæ, ibid. n. 37. 88

Compromittere poteſt Clericus in laicum de bonis patrimonialibus, non autem de bonis Eccleſiaſticis, ibid. num. 38. 88

Bona patrimonialia, ad quorum titulum Clerici ordinantur, cenſentur quaſi dotalia, & alienari non poſſunt ſine licentia Epiſcopi, ibid. num. 40. 88

Bona patrimonialia Clericorum an, & pro qua parte ſint obnoxia ſolutioni onerum cameralium, ibid. n. 41. 88

Bona ingredientis monaſterium acquiruntur eidem loco in ſpecie in quo eſt profeſſus tacitè, vel expreſsè, in c. Quia ingredientibus, num. 18. de teſtam. 315

Bona profeſſi in genere generaliſſimo ſunt religionis in genere arbitrio Epiſcopi diſtribuenda, in c. Conſulti, num. 28. de Regular. 94

Bona Clericorum de jure Divino immunia ſunt à collectis, & impoſitionibus laicorum, in cap. Non minùs, num. 4. de Immun. Eccleſ. 366

Bona Eccleſiarum quoad fundationem, manſum, vel dotem Eccleſiæ immunia ſunt à tributis, & oneribus laicalibus etiam privatis, & anteà impoſitis, ibid. num. 8. 367

Bona tranſeunt ad Eccleſiam cum oneribus anteà impoſitis, dummodò hujuſmodi onera ſint vera, realia, perpetua, & invariabilia, ibid. num. 9. 367

5 Bona poſtquam ſunt effecta Eccleſiæ immunia ſunt à tributis, & oneribus laicalibus de novo imponendis, ibid. num. 10. 367

5 Bona patrimonialia Clericorum ut bona Eccleſiarum quoad immunitatem à collectis à pari procedunt, ibid. num. 16. 368

5 Bona Religioſorum, & bona Hoſpitalium immunia ſunt à collectis, & impoſitionibus laicalibus, ibidem num. 17. & 19. pag. 368

5 Bona Eccleſiarum ſunt deputata publico uſui ſpirituali; laicorum verò pro uſu Reipublicæ mundanæ, ibid. n. 47. 370

1 Bona patrimonialia Clericorum an gaudeant privilegio bonorum Eccleſiæ, in c. Conſuetudinis, n. 27. de conſuetudine. pag. 255

2 Bona Eccleſiæ locari poſſunt ſub annuo cenſu, & in emphyteuſim concedi, ſervatis tamen ſolemnitatibus requiſitis, in c. Requiſivit, n. 3. & 5. de in integ. reſtitut. 594

Bona in emphyteuſim, vel feudum concedi ſolita,
Vide in verbo *Feudalia bona.*

5 Bonorum appellatio Univerſitatem continet, ſicut hæreditas, in c. Ex litteris, n. 28. 29. 46. & 56. de jure patr. 242

5 Bonorum appellatione veniunt etiam jura, & actiones, ibid. num. 30. 242

5 Præſertim ſi adſit dictio univerſalis, *omnia*, ibid. nu. 31. 242

5 Etiam in materia odioſa, ut confiſcationis bonorum omnium, ibid. num. 32. 242

5 Bonorum omnium, ac jurium appellatio non continent Univerſitatem quando eſt reſtricta ad certum locum, alias ſecus, ibid. num. 47. & ſeq. 242

1 Bona patrimonialia Clericorum non ſunt de foro laicorum: nec eorum ſtatutis ligantur, in cap. Quæ in Eccleſiarum, n. 2. de Conſtitut. 133

3 In Bonis à Jo. Galeatio donatis monaſterio Carthuſiæ Papien. fiſcus Regius Ducatus Mediolani nil prætendere poteſt, nec Magiſtratus Extraordinarius ullam juriſdictionem ibi vendicare, in cap. Verum, n. 21. de foro compet. 76

3 Sed ipſorum dominium habet Carthuſia cum onere tamen diſtribuendi in pauperes annuos floren. 10. mil. auri, ibid. n. 22. & ſeq. 76

3 Et eorum augmentum ſpectat ad Carthuſiam, non ad pauperes, vel quoſcunque alios, ibid. num. 23. 76
Vide in ver. *Baronia.*

6 Bonorum appellatione etiam beneficia Eccleſiaſtica continentur, in c. Ad abolendam, n. 32. de Hæreticis. 213

4 Bonorum diviſionem frater major facit, & minor eligit, ſecundum opinionem Canoniſtarum, in cap. Si Epiſcopus, nu. 5. & 13. de Paroch. 376

4 Et major intelligitur non reſpectu ætatis, ſed reſpectu adminiſtrationis, ibid. num. 7. 376
Vide in ver. *Diviſio.*

5 Bona ſtatim atque ſunt donata Eccleſiæ, ſunt immediatè acquiſita Deo, in c. Relatum, n. 37. Ne Cler. vel Monach. 413
Vide in ver. *Res Eccleſiæ.*

2 *Bonifacius* II. in Concilio Romano Vigilium ſibi ſucceſſorem inſtituit, ſed factum illud in Synodo iterum congregatâ fuit ab omnibus reprobatum, in c. Accepimus, n. 21. & 66. de Pactis. 563

2 *Bonus* quilibet præſumitur, in c. Cùm in jure, n. 5. de offic. pot. Jud. Deleg. 405

2 Fallit in quinque caſibus, & præſertim cùm agitur de præjudicio alterius, ibid. num. 6. 405

2 *Boves* aratorii executioni non ſunt obnoxii, in c. Innovamus, num. 11. de Treug. & pace. 530

2 Boves aratorii, & inſtrumenta ruſtica in diſtrictu urbis quibus gaudeant privilegiis, ibid. num. 12. 530

6 *Brachii* ſæcularis invocatio de jure communi eſt remedium extraordinarium, ſecus poſt Concilium Tridentinum, in cap. Pervenit, num. 31. de Adulter. 285

6 Brachii ſæcularis auxilium qualiter ab Epiſcopis ſit implorandum, ibid. num. 37. 286

7 Brachii ſæcularis invocatio eſt arbitraria Epiſcopo etiam contra laicos, in c. Licet, n. 27. de pœnis. 95

3 Brachii ſæcularis auxilium Eccleſia poteſt implorare, & judex laicus illud præſtare tenetur, in cap. Cum non ab homine, n. 32. de Judic. 9

5 *Breviario* Monaſtico reformato utentes gaudent iiſdem privilegiis, quibus gaudent utentes Breviario Romano, in cap. Presbyter, n. 3. de celebrat. Miſſar. 297

6 *Bullarum* expeditio non requiritur ad gratiæ perfectionem, ſed tantum ad illius probationem, in c. Præterea, num. 85. Ne Præl. vices ſuas. 197

6 Bullæ non ſunt producendæ, niſi ubi agitur de canonizanda gratia, ibid. num. 86. 197

2 Proviſus per Papam in Conſiſtorio eſt verus Prælatus ante levatas Bullas, in c. Nihil, n. 27. de elect. 107

2 Promoti, vel etiam confirmati ad Cathedrales, vel Regulares Eccleſias non debent per Eccleſiam recipi tanquam Prælati, niſi litteras promotionis, vel confirmationis oſtendant, in cap. Qualiter, n. 4. de elect. 66

2 Promotus in conſiſtorio ante oſtenſas Bullas non poteſt quidquam de bonis Eccleſiæ adminiſtrare, etiamſi habeat certiſſimum nuntium ſuæ promotionis, ibidem num. 5. 66

2 Et contravenìens, aut litteras intra annum non expediens, eſt ipſo jure privatus, ibid. num. 7. verſ. Tu verò. 66

2 Litteræ non ſunt de ſubſtantia gratiæ, ſed probationis, ibid. num. 7. 66

2 Gratia ante confectionem litterarum eſt informis, & imperfecta, ibid. d. num. 7. 66
Vide in ver. *Litera.*

6 Bulla Cœnæ non ſolùm tollit præteritas conſuetudines, & præſcriptiones contra impedientes juriſdictionem ordinariam, ſed etiam futuras impedit incheare, & inchoatas interrumpit, in cap. Pervenit, n. 44. de Adulter. 287

1 Publicatur quotannis ad damnanda, & vitanda Eccleſiæ & perſonis Eccleſiaſticis præjudicialia cum eorum uſibus, & obſervantiis, etiam immemorabilibus, in c. Conſuetudines, n. 63. de Conſuet. 258

7 Bulla Clementis VI. ſuper tranſlatione Capituli Leodienſis ex cauſa rebellionis contra Epiſcopum refertur, in c. Cùm ex injunćto, n.55. de Nov. oper. nunciat. 34

2 Bulla Clementis VII. contra illegitimos an fuerit correcta per Concilium Tridentinum, in c. Ad extirpandas, num.17. de fil. Presbyter. 326

2 Sex differentiæ inter jus commune, & jus noviſſimum conſtitutionis Clementis VII. & Concilii Tridentini circa ſucceſſionem illegitimorum in beneficiis parentum, ibid. num. 20. uſque ad num.26. 325

Vide in verbo *Filius illegitimus.*

1 Bulla Clementis VII. adimens in criminalibus privilegium fori Clericis domini Reipub. Venetæ refertur, in cap. Ad audientiam, n.122.& 127. de Reſcript. 243

3 Bulla Clementis VII. de Conſervatoribus an ſit innovanda, & cum quibus additionibus, & clauſulis, in cap. Si Clericus, num. 39. de foro compet. 68

3 Conſtitutio de Conſervatoribus compilatur in Congregatione Concilii, ibid. num.43. 69

3 An ſit contra Concilium Tridentinum, ibid. num.53. 70

Vide in ver. *Conſervatores.*

5 Clementis VIII. decreta de Novitiis non recipiendis niſi in conventibus deſignatis, expenduntur, in c. Cum virum, n.49. de Regul. 56

Vide in ver. *Novitius in Conventibus deſign.*

Et in ver. *Profeſſio in Conventibus deſign.*

Bulla Cruciata.

Vide in verbo *Oratorium.*

5 Bulla Cruciatæ interpretari debet, ut minùs deroget juri communi, & Concilio Tridentino, quàm fieri poteſt, in cap. Auctoritate, num.30. de Cenſib. 287

7 Cruciata non obſtat quominùs Religioni S. Antonii liceat colligere eleemoſynas formâ à S. Congregatione Concilii præſcripta, in cap. Cum ex eo, n.28. de Pœnit. & remiſſ. 138

Bulla Eugeniana.

Vide in ver. *Eugeniana Conſtitutio.*

2 Bulla Gregorii XIII. an reſtringat numerum perſonarum, quas viſitatores de jure poſſunt ſecum ducere intra clauſtra monaſterii Monialium, in cap. Ut juxta, num.31. de off. Ordin. 472

2 Bulla Gregorii XV. in electione Papæ per ſcrutinium habet præcipuam rationem ſecreti, in c. Licet de vitanda, num.85. de elect. 31

Vide in ver. *Electio Papæ.*

Bulla Gregorii XV. de exemptorum privilegiis.

Vide in ver. *Regulares quoad Confeſſiones.*

Et in ver. *Monaſterium Monialium quoad clauſuram.*

Bulla Gregorii XV. de Conſervatoribus.

Vide in verbo *Conſervatores.*

Et in ver. *Regulares quoad Conſervatores.*

7 Bulla Gregorii XV. de exemptorum privilegio per quam fit reditus ad jus commune eſt favorabilis, & latè interpretanda, in cap. Quanto, num.23. de Privileg. 87

4 Bulla S.D.N. Innocentii X. ſuper receſſu Cardinalium à ſtatu Eccleſiaſtico ſine licentia Papæ, & reditu eorum ad Romanam Curiam, in c. Ex geſtis, n.22. de Cler. non reſid. 34

4 Conſtitutio ejuſdem circa ſtatum Regularium compilata in Congregatione refertur, in c. Non amplius, num. 10. verſ. Sed quia decreta, de Inſtitut. 213

5 Bulla Innocentii X. ſuppreſſionis parvorum conventuum Italiæ, & Inſularum adjacentium in Congregatione ſuper ſtatu Regularium compilata, in c. Relatum, num. 46. Ne Cler. vel Monach. 416

5 Refertur, ibid. num.47. 416

5 Cauſa ſuppreſſionis, ibidem num. 48. 416

5 Suppreſſio, & reductio ad ſtatum ſæcularem, ibid. nu.49. 417

5 Reſervatio facultatis Congregationis, & reſervatio jurium fundatorum, ibidem num.50. 417

5 Termini præfixio ad dimittendos Conventus ſuppreſſos coram loci Ordinario, ibid. num.51. 417

5 Facultas Regularium aſportandi prophanam ſupellectilem, ibid. num.52. 417

5 Pœnarum adjectio, ibid. num.53. 417

5 Prohibitio faciendi Divina in Conventibus ſuppreſſis ſub pœna interdicti, ibid. num. 54. 417

5 Ordinariorum facultas expellendi Regulares à Conventibus ſuppreſſis, & cætera, ibd. num.55. 417

5 Deputatio Sacerdotum ſæcularium ad curam animarum dictis Conventibus incumbentem, ibid. num.56. 417

5 Applicatio bonorum, ibid. num.57. 417

5 Prohibitio erigendi nova loca Regularia, ibid. num. 58. 417

5 Declaratio intentionis Papæ providendi extra Italiam, ibid. num.59. 418

5 Obſtaculorum remotio, ibid. d. num.59. 418

5 Contrariorum derogatio, ibid. num.60. 418

5 Archiepiſcopi Gneſnenſis litteræ ad Innocentium X. pro extenſione Bullæ ad Regnum Poloniæ, ibid. num.61. 418

6 Bulla Julii II. an ſit intelligenda de illa tantum ſimonia, quæ notoria eſt, in cap. Nobis, n.12.& 78. de Simon. 152

6 Irritat electionem Papæ factam per ſimoniam etiam conventionalem, ibid. num.13. 152

6 An irritet electionem quando ſolus electus ſimoniam committit, non autem eligentes, ibid. num.25. uſque ad num.30. pag. 154

6 An comprehendat electum per ſimoniam ab alio commiſſam ipſo ignorante, ibid. num.53. & 71. 156

6 Supponit crimen in ſimoniacè electo, cui graviſſimas pœnas infligit, ibid. num.72. 158

6 Intelligi debet ſimonia vera, non autem de præſumpta, quæ elicitur ex ſcientia, & taciturnitate electi, ibid. n.101. 161

Vide in ver. *Electio Papæ per Simoniam.*

6 Bulla Nicolai V. ſuper exemptionibus cenſuum in Regno Siciliæ ad rationem decem pro centenario continet diſpenſationem, in cap. In civitate, num.20. de Uſuris. 292

Vide in verbo *Cenſus.*

2 Bulla Pii IV. in quo immutaverit jura antiqua quoad juriſdictionem Cardinalium Sede vacante in caſibus urgentis neceſſitatis, & imminentis periculi, in cap. Cùm olim, num.61. de major. & obed. 518

2 Et quid ſtatuerit de illorum authoritate circa ſtatum temporalem Romanæ Eccleſiæ, ibid. num. 62. remiſſivè. 518

Vide in ver. *Cardinales ſede vacante.*

Bulla Pii IV. prohibens Tridentini Concilii interpretationem.

Vide in ver. *Tridentini Concilii interpretatio.*

Bulla Pii IV. contra decoctos.

Vide in ver. *Ceſſio bonorum.*

2 Bulla Pii V. ſuper collatione Parochialium Eccleſiarum expenditur, in cap. Eam te, n.31.& ſeqq. uſque ad num.36. de ætat. & qualit. 241

2 Bulla Pii V. recipit interpretationem paſſivam à jure communi, pag. 241

2 An obſtet quò minùs Ordinariis ſuis, aut dimittentium conſanguineis, &c. conferre poſſint Parochiales per dimiſſionem vacantes ob alterius Parochialis aſſecutionem, in cap. Non ſine, n.34.& n. ſeqq. uſque in fin. de arbitr. 600

2 Verbum *admittentium* in eadem Bulla mendosè appoſitum, ibid. num.45. 600

2 Quoad pœnam requirit temeritatem, & præſumptionem, ibid. num.50. 601

Habet locum etiam in Parochialibus per reſignationem vacantibus, quæ per concurſum conferuntur, ibid. n.53. 602

4 An prohibeatne Epiſcopus conferat nepoti ſuo beneficium vacans per aſſecutionem alterius incompatibilis, in cap. Dilecto, num.4. de Præb. 13[illegible]

Vide in ver. *Reſignatio, Beneficium quoad reſignationem*

3 Bulla Pii V. declarans Societatem Jesu eſſe mendicantem expenditur, in cap. In præſentia, num. 106.& n. ſeqq. uſque ad num. 112. de probat. 179

5 Bulla Pii V. contra non recitantes Divinum Officium refertur, in cap. Presbyter, n.21.& ſeqq. de celebr. Miſſar. 295

5 Bulla Pii V. ſuper Breviario Romano quoad Officium Beatæ Mariæ Virginis expenditur, ib. n.32.& ſeqq. uſque in fin. 297

5 Bulla Pii V. de Novitiis non recipiendis niſi poſt decimum octavum annum an, & quomodo ſit temperanda, in cap. Cùm virum, num.47. de Regul. 56

Bulla Pii V. Durum nimis,

Vide in ver. *Simonia quoad Canonicos.*

Bulla Pii V. de non infeudandis locis Romanæ Eccleſiæ,

Vide in verb. *Papa quoad infeudationem.*

2 Conſtitutio Pii V. ſuper adminiſtratione Sacramentorum in Indiis non eſt revocata; ſed non ſuffragatur niſi in locis ubi non ſunt Parochi, in cap. Sanè, il ſecondo, n.66. de off. & poteſt. Judic. Delegat. 396

4 Bulla Sixti V. præcipiens Epiſcopis ut examinent qualitates ordinandorum intelligenda eſt de propriis ſubditis tantùm, in cap. Cùm ſecundum, num.57. de Præbend. 113

De hac Bulla,

Vide in verb. *Ordines quoad titulum.*

7 Bulla Sixti V. diſponens aliquos non eſſe admittendos ad profeſſionem, niſi priùs facta inquiſitione de eorum qualitatibus, inducit formam, in cap. Qui Presbyterum, n. 36. de Pœnit. & remiſſ. 107

2 Bulla Sixti V. contra illegitimos redacta fuit ad terminos juris à Gregorio XIV. in cap. Ut filii, n.17. de Presbyter. 314

1 Bulla Urbani VIII. improbans, & caſſans quæcumque præjudicialia Sedi Apoſtolicæ, vel jurisdictioni, aut libertati Eccleſiæ, Eccleſiis, & perſonis Eccleſiaſticis earumque bonis, ac juribus per partes refertur, in c. Conſuetudines, n.59. & ſeqq. uſque in finem, de Conſuetud. 258

De hac Bulla vide in cap.Eam te, à num. 4. de Reſcript.
Vide in ver. *Conſuetudo contra Eccleſiam.*
4 Bulla Urbani VIII. ſuper reſidentia Epiſcoporum refertur, in cap.Qualiter,num.11.de Cler.non reſid. 58
Vide in ver. *Epiſcopus quoad reſidentiam.*
4 Bulla Urbani VIII. ſuper præſervatione jurium Sedis Apoſtolicæ, & inferiorum Eccleſiarum tollit conſuetudines etiam immemorabiles,& cum fama privilegii,in cap.Maſſana, n.17. de elect. 114
4 *Burgi* Sancti Donini erectio in Epiſcopatum non obſtat jurisdictioni Præpoſiti Buneti, in cap. Cùm veniſſent, num.10.de Inſtitut. 225
4 Quæ jurisdictio eſt cumulativa cum Epiſcopo, ibid.num. 10. pag. 225

C

4 *Caducitas* cenſetur remiſſa, ſi dominus Canonem accipiat, in cap.Potuit,n.10.de Locato, & conduct. 280
4 Sive ſit canon temporis futuri,ſive præteriti, ibid.n.11. 280
1 *Cæcitas* non eſt juſta cauſa removendi aliquem ab officio prius obtento, quamvis ſit officium Eccleſiaſticum, in c. Cæterum, num.39. & 44. de Reſcript. 192
1 Et quamvis detur principaliter propter exercitium,& non propter dignitatem,ibid.nu.62. & ſeqq.uſque in fin. 192
Vide in ver. *Officium, Officialis.*
4 *Cæcus* non tenetur Horas Canonicas recitare, in c. Licet, n.143.de Præbend. 175
4 Nec choro intereſſe, & tamen lucratur diſtributiones, ibidem num.144. 175
4 Cæcitas non privat voto quod quis haberet ſi cæcus non eſſet, ibid.num.145. 175
2 Cæcus non numeratur inter perſonas miſerabiles niſi ſit pauper,in c.Significantibus,n.39. de off. Delegat. 413
2 Sed contra,ibid.num.50. 413
2 Cæcitatis calamitas quanta ſit,ibid.d.n. 50.& 52. 415
2 Cæcitas corporis,& cæcitas mentis quid ſint, ibid.n.50. 415
2 Cæci,& ſenio confecti licèt divites,ſunt pauperibus miſerabiliores, ibid. num.52. 415
5 Cæcus ad collectas cogi non debet in c.Licet,num.1.de cenſibus. 266
5 Cæcus eſt perſona miſerabilis, & peccatum eſt inhumanitatis eum affligere in ſolutione collectæ, ibid.num.2.& 12. 266
5 Cæco inopia laboranti ſubveniendum eſt per impoſitionem collectæ,ibid.n.4. 267
5 Jus canonicum an potuerit ſtatuere ut cæcus laicus ad collectas cogi non debeat,etiam in terris Imperii, ibidem num.6. 12.& 21. uſque ad num.29. 267
5 Cæcus eſt de foro Eccleſiæ tanquam miſerabilis perſona, ibidem num.8. 267
5 Cæcus non pauper an ad collectas teneatur, & de quo cæco intelligatur hoc cap.ibid.num.9.& ſeq.uſque ad n.15. 267
5 Cæcus non pauper à quibus collectis ſit immunis, ibid. num. 15.& ſeq. uſque in fin. 269
5 Cæcus ſi ſit ſapiens cogi poteſt ire ad Concilium, & conſulere,ibid.num.23. 270
4 Officialis Pœnitentiariæ an ex ſola cauſa quòd cæcus evaſit, juſtè potuerit per litteras Papales ab officio removeri,& alius in ejus locum ſubrogari,adeò ut privatio, & proviſio hujusmodi ſit caſſanda per Pontificem ſucceſſorem,in cap. Conſultationibus,n.24.& ſeq.uſque in fin. de Cler.ægrot. 203
4 Cæcus quamvis ad nóvum magiſtratum adſpirare prohibeatur, tamen retinet magiſtratum priùs acceptum,ibid.num.42. 205
4 Idem in furioſo, ibid.num.43. 205
2 Cæci ſunt Epiſcopi erga nepotes, in c. Accepimus,num.46. de Pactis. 565
4 Cæcus an teneatur choro intereſſe, ita ut alioquin non lucretur diſtributiones quotidianas, in c. Cùm percuſſio, nu.12.& ſeq.uſque ad num.28. de Cler. ægrot. 192
4 Cæcus excuſatur à muneribus perſonalibus,ibid. nu.23. 192
4 Cæcus non tenetur dicere Horas Canonicas, ibid.n.25. 193
4 Cæcus tanquam miſerabilis perſona eſt ſub protectione Eccleſiæ,ibid.n.26. 193
4 Cæcus retinet magiſtratum, & officium prius obtentum, in c. De Rectoribus,n.33. & 41. de Cler.ægrot. 195
4 Electus, & confirmatus qui ante conſecrationem officium linguæ,vel oculorum amiſit,conſecrari non debet, ſed in totum amoveri,in c.Conſultationibus, n.7. de Cler.ægrot. 207
4 Et quid in inferiori Prælato, ibidem. 207
1 Cæcus qui perdit viſum,non perdit officium, in c. Cæterum, num. 40. de Reſcriptis. 192
1 Senatorium Ordinem retinet, & judicantis officio fungitur, ibid.num.41. 192
1 Retinet Magiſtratum priùs acceptum, ibid.
1 A tutela non removetur,ſed datur illi curator, vel coadjutor, ibid.n.42.& 73. 192
1 Cæcis eſt miſerendum, & eis de novo ſubveniendum, ibidem num.59. 193
1 Cæcus non poteſt dici inhabilis ad officium vel Magiſtratum, nec reſpectu tituli,nec reſpectu exercitii,ibid. n.81. & ſeqq. uſque in fin. 195
1 Non excuſatur à conſilio,vel patrocinio,ibidem num.82. 195
1 Si ſit ſapiens,cogi poteſt ire ad Concilium,& conſulere, ibid. num.83. 195
1 Non privatur voto,quod aliàs haberet ſi cæcus non eſſet, ibid. num.84. 195
Vide in ver. *Officium, Officialis, Cæcitas, Mutus, Infirmus.*
1 Non dicitur inhabilis ad legendum, vel ſcribendum, cùm à lege ſit habilitatus ad hæc implenda per ſubſtitutum,ibid.n.85. pag. 195
1 Cæcis vis ingenii,& intellectus perſpicacior eſt,ibid.num. 86. & ſeq. 295
4 Cæcus poteſt contrahere,& donare inter vivos, ſicut quilibet alius,in cap. Cùm eſſes, num.86. de teſtam. 338
4 Cæcus de jure communi eſt inhabilis ad teſtandum niſi ſervata forma.l.Hac conſultiſſima, C. Qui teſt.fac.poſſ.ibid. n.96. pag. 339
3 *Cœleſtinus* Papa de mane conferebat gratiam, & de ſero auferebat,& alteri conferebat, in c.Cùm olim,num.8. de ſentent. & re judicata, 233
2 *Calicis*, & patenæ traditio ex ſententia antiquorum Canoniſtarum non eſt de eſſentia Ordinis Sacerdotalis, in cap.Cùm veniſſet,n.4.de ſacr.Unct. 290
2 Eadem ſententia quibus fundamentis nitatur, ibid.n.10. 291
Reliqua vide in verbo *Character*.
5 Calix, & Chriſma ab Epiſcopo conſecrata quocumque portentur ſunt ab omnibus veneranda,in cap. Audivimus, n.26. de Reliq.& vener.Sanctorum. 333
5 *Calviniſtarum* error circa Sacramentum Baptiſmi, in cap. Si quis puerum,n.2.de Baptiſ. 316
5 Calviniſtæ etſi nullam vim tribuant Baptiſmo, tamen debitam ſervant materiam, & formam, & neceſſariam habent intentionem ad baptizandum, ibidem num.18. 319
2 *Camerarii*, & Pœnitentiariorum Papæ officium mortuo Papa non expirat, iisque deficientibus poteſt Collegium Apoſtolicum alios ſubrogare pro tempore vacationis, in cap. Cùm olim,n.58. de major.& obed. 517
4 Camerarius Papæ cùm adminiſtrationem habeat cum jurisdictione,dici poteſt habere dignitatem, in c. Ad hæc, n.40. de Præbend. 106
3 *Camera* an poſſit redimere officia, & loca montium pro pretio,quo in prima erectione condita fuerunt, vel potiùs pro pretio ultimarum venditionum, in c. Ex epiſtolæ, n.9.& ſeq. in fin.de probat. 158
3 Loca montium ceſſante pacto de redimendo an poſſint per Cameram redimi,ibid.num. 17. uſque in fin. 159
7 *Campanæ* in Oratoriis publicè teneri non poſſunt, in cap. Patentibus,n.5.& 22.de privileg. 45
7 Campanas habere in loco publico, & elevato eſt ſignum loci publici,& ſacrati,ibid.num.2. 45
7 Campanarum plurium quæ ſint cauſæ, ibid.num.10. & n. 12. & 22. 46
7 Campanarum ſonus eſt adinventus ad convocandam populi multitudinem ad audiendum verbum Dei, ibidem num. 12. & 22. 46
7 Campanulas habere, & privatim pulſare non eſt prohibitum Religioſis in eorum officinis,& in privatis Oratoriis, ibid.nu. 21.& 24. 47
7 Campanam in privato Oratorio Religioſis publicè tenere, & pulſare non licet,ibid.num.22. 47
2 Campanarum uſus multiplex,& ad quid fuerit adinventus, in c. Cuſtos Eccleſiæ,num.3.& ſeqq.de off.Cuſtod. 384
2 Campanæ cur benedicantur,ibid.num.6. 384
2 Tintinabulorum ſex ſunt genera, ibid. num.7. 384
6 *Cancellaria* an & quando ab Epiſcopo vendi poſſit,aut locari ſub annuo cenſu, in cap. Quoniam, n.15. Ne Præl. vic. ſuas. pag. 200
Vide in verbo *Iurisdictionis venditio.*
6 Clementis VIII. decretum ne Prælati Cancellarias ſuorum tribunalium locent, ſed illas per proprios miniſtros mercede conductos exerceant, ibid.num.23. 201
6 *Cancellarius* pro ſingulis litteris dimiſſoriis, ſeu teſtimonialibus decimam unius aurei partem poteſt accipere, ibid. nu.26. pag. 201
6 Item pro qualibet ſcriptura collationis,vel inſtitutionis poteſt accipere mercedem ſuo labori convenientem, quæ omnibus computatis unum aureum non excedat, ibid.num.27. & 29. pag. 201
6 Et quartam partem ducati pro examine teſtium in executione litterarum Apoſtolicarum, ibid. num.31. 201
6 Dummodò ei nullum ſalarium pro officio exercendo conſtitutum ſit, & ex illius commodis Epiſcopo nihil emolu-

menti directè,vel indirectè provenire poſſit, ibid. n.28. 201
2 Cancellaria non dat litteras laico contra laicum ratione peccati,vel pacti,ſeu contractus bonæ fidei niſi de antiqua conſuetudine ad Curiam ſpectet cognitio, in cap. Antigonus, num.12.de Pactis. 533
5 Cancellaria derogat patronatui mixto unius laici, & plurium Clericorum,& non dat de reſervato, in cap. Cùm propter, n.64.de jure patr. 260
Reliqua vide in ver. *Notarius*.
5 Cancellarii,ſeu Actuarii Epiſcoporum ubique ſunt laici,in cap. Sicut te,n.63.ne Cler.vel Mon. 428
6 Cancellarius quam mercedem poſſit accipere pro qualibet ſcriptura collationis,vel inſtitutionis, in cap. In ordinando, n.31.34.& 35.de Simonia. 155
5 *Canicies* quale indicium ſit ſenectutis, in c. Cùm ſis, num.18. de converſ.conjugat. 140
5 *Canones* editi à Papa in Concilio dicuntur Conciliares quoad effectum derogationis,in cap.Ex parte,num.15.& ſeq.de Capell.Monach. 227
2 Canones ita ſunt interpretandi, ut minus corrigant jus commune,quàm fieri poſſit,in c.Cùm in cunctis,§.Inferiora,n.26. de Elect. 54
2 Canon imponens pœnam ipſo jure ſuper facto per aliud jus jam damnato dicitur illius executivus,ibidem num.32. 55
2 Canonum violatores dejiciuntur tam ab obtentis, quàm obtinendis,in c.Dudum,il ſecondo,n.2.de elect. 68
6 Canoni ſtandum eſt etiam in terris imperii, & in foro ſæculari in materia, in qua non eſt expreſſa deciſio juris Civilis, ſed tantummodò ſunt opiniones inter Legiſtas, in c. Interfeciſti, n.21.de homicid. 253
3 Canones,& leges interpretari is tantùm poteſt, qui poteſt condere,in c.Cùm veniſſent,n.12.de judic. 21
3 Canonum diſciplina eſt Theologiæ ſubalternata, ibid.n.101. pag. 34
3 Canonum ſtatuta Principum Conſtitutionibus adjuvantur, ibid.num.56. 28
2 Canon Apoſtolorum primus expenditur, in cap. Requiſivit, num.87. de Ordinat. ab Epiſc. 213
2 Canones ignorare periculoſum eſt Theologis, & Catholicis omnibus, in cap. Cùm ſit ars, n.11.de ætat.& qualit. 280
2 Canon Provincialis Concilii allegari poteſt ad deciſionem cauſarum, in ea parte quæ clauſa eſt in corpore juris, in cap. Antigonus,num.14.& n.20. verſ. Ad hanc difficultatem,de Pactis. 533
2 Canones non ligant Papam,ſicut nec leges Imperatorem, in c. Cùm pridem,num.66.de Pactis. 549
4 Canones Apoſtolorum quot ab Eccleſia recipiantur ut Canonici,in c. Si quis ſanè,num.8.de pecul. Cleric. 304
1 Canonibus Apoſtolorum præjudicatur per poſteriores canones,in cap.Nonnulli,num.45.de Reſcript. 229
2 Codex canonum qui ſit,in c.Statuimus, num. 43. de ſuppl.neglig. Prælat. 173
4 Canonis imperantis,vel prohibentis transgreſſio ex ſui na ra eſt culpa lethalis,in c. A crapula,num.21. de vita, & honeſt. Cler. 3
3 Canonis privilegium non extenditur ad uxores Clericorum, nec ad alias perſonas non Eccleſiaſticas fori privilegio gaudentes,in c. Nullus,num.45.58.& 61.de foro compet. 58
3 Canonis privilegium an fuerit ademptum Clericis non habentibus qualitates,c.6.ſeſſ.13.Concilii Tridentini,in c. Si quis, num.72.& ſeq.uſque in fin. de foro compet. 49
3 Canonis privilegium facilius amittitur de jure communi,quàm privilegium fori,ibid.num.74. 50
5 Canones à legibus diſcrepantes in materia civili, & inter laicos ſervari debent in terris Eccleſiæ, non autem in terris imperii,in c. Licet,n.22.de cenſib. 270
4 Canones non dedignantur leges Gentilium imitari, in c. Nulla,num.16.de conceſſ.Præbend. 230
4 Canonum inſtituta beneficiorum pluralitatem prohibentia unde originem duxerint, in cap.Quia nonnulli,num.3.de Cler. non reſid. 32
1 Canonum ſtatuta quot modis accipiantur, in c. Canonum ſtatuta,num.1.de conſtit. 18
1 Canones tranſgredi non licet in Eccleſiaſticis negotiis, vel judiciis,& proprium ſenſum ſequi, ibid. num.8. 19
1 Canonis appellatione in latiori ſignificatione venit omnis conſtitutio Eccleſiaſtica,ibid.n.11.& 18. 19
1 Canon ſtrictè accipitur pro conſtitutione in generali Concilio edita,ibidem num. 19. 20
1 Canones qui dicantur ex ſtylo Concilii Tridentini, ibid. num.20. 20
1 Canonis nomine frequentiùs uſurpantur conſtitutiones in corpore juris clauſæ, ibid. num. 21. & ſeqq. 20
1 Clauſula in his quæ ſacris Canonibus,Trident. Conc. decretis, & Conſtitutionibus Apoſtolicis non adverſantur, de quibus Canonibus intelligatur,ibid. num.23. 20
1 Canones fidei non continent jus novum, ſed juris Divini declarationem, ibid. num.25. 21
1 Canonum appellatione an veniant ſtatuta Epiſcopi,ibid.n.27. & ſeq.uſque ad num.37. 21
1 Quid in materia odioſa,& pœnali, num.28. 21
1 Et quid in materia favorabili,num.30. 21
1 Canonis appellatione in materia favorabili venit etiam conſtitutio Capituli, ibid.n.31.& 33. 21
1 Canonis appellatione indiſtinctè venit ſtatutum Epiſcopi, ſi à Papa ſit confirmatum, in dicto c. Canonum ſtatuta, nu.35. de conſtitut. 22
1 Et idem ſi ſtatutum ſit ſecundùm terminos juris communis, ibid.num.36. 22
1 Canones omnes ſunt in præcepto, ibid. num.47. 23
1 Canonum transgreſſores ex contemptu,vel neglectu, aut concupiſcentia qualiter peccent,& puniantur, ibid.num.48. 23
1 Canonum conditori, & Vicario Creatoris ſubjecta eſt omnis creatura,ibid. num. 56. 24
6 Canonum antiquorum rigor cur noſtris temporibus non ſit uſquequaque obſervandus,in cap.Non debet, n.6. de conſang. & affinit. 74
1 Canone, vel lege deficiente recurrendum eſt ad rationem naturalem,in c. Quæ in Eccleſiarum,n.48.de conſtitut. 135
7 Canones loquentes de Epiſcopis, & Diœceſanis verificantur etiam in inferioribus habentibus juriſdictionem quaſi Epiſcopalem in his,quæ juriſdictionis ſunt, in c. Pervenit,n.15. de ſent.excomm. 149
1 Canones Concilii Tridentini circa dogmata juris Divini ſunt declarationes, & ideo non incipiunt obligare à Kal. Maij 1564. ſicut alia decreta reformationem concernentia, ſed à Divina inſtitutione, in c. Quoniam,n.55.de conſtit. 183
1 Conſtitutiones canonum ligant omnes, & eorum ritu tam in procedendo,quàm in decidendo judicia ſunt regulanda, in c. Canonum ſtatuta, n.6. de conſtit. 18
1 Conſtitutiones canonicæ ab omnibus ſunt ſervandæ tam in foro externo,quàm in foro conſcientiæ, ibid.num.9. 19
1 Ligant omnem creaturam, ibid. num. 55. 24
1 Et an hoc ſit reſtringendum ad ſubditos, ibid. & num. ſeqq. uſque ad num.93. 27
1 Conſtitutiones Decretorum ſingularibus opinionibus ſunt præferendæ, in c. Ne innitaris,n.1. de conſtit. 37
2 *Canonia* non datur ſine Præbenda, in c.Cùm pridem, n.96. de Pactis. 554
2 Jus Canoniæ ſpirituale eſt,& invendibile,in d.c.Cùm pridem, num.125. 557
7 Canonia poteſt obtineri cum beneficio curato de jure communi. Secùs poſt Concilium Tridentinum, in c. Cum capella, num.5.de privileg. 59
6 Jus Canoniæ eſt ſpirituale, & non cadit in laicum, in c. Tua nos, num.2.de Simon. 173
1 Canonia poteſt eſſe actu ſine Præbenda, ſed non ſine ſpe, & expectatione futuræ Præbendæ, in cap. Cum M.n.17.de conſtitut. 152
1 Canonia aliud eſt, aliud Præbenda, ibid.num.25. 154
1 Canonia quid ſit,ibid.num.26. 154
7 Canonia non datur ſine Præbenda, in cap. Olim, num.37.de verborum ſignific. 211
4 Canonica portio an de obligationibus Epiſcopo debeatur, in c.Paſtoralis,num. 33. de his quæ fi. à Prælat. 267
5 Canonica portio quæ ex relictis piis jure debetur Epiſcopo præſervata eſt à Concilio Trident. in c. Venerabili, n.17.de cenſibus. 282
Vide in verbo *Præbenda*.
4 *Canonicatuum*,& Præbendarum collatio in Cathedrali de jure communi eſt ſimultanea inter Epiſcopum,& Capitulum,in cap. Poſtulaſti, num.2.de conceſſ.Præb. 249
2 Canonicatus non requirit de ſubſtantia maturitatem conſilii, & vocem in Capitulo, in c.Cùm in cunctis,n.55.de elect. 41
2 Canonicatus in Cathedrali an vigore conſuetudinis conferri poſſit majori ſeptennio propter certum miniſterium illi annexum,ibid.num.58. 42
2 Canonicatus habentes ordinem ſacrum annexum requirunt ut proviſus ſit in ætate ad talem ordinem requiſita, ibid.nu.59. & 63. 42
2 Aliàs proviſio etiam facta ex cauſa permutationis eſt nulla, ibid.num.60. 42
2 Quod procedit ſive illi ſit annexus Ordo Presbyteratus, ſive Diaconatus, ſive Subdiaconatus,ibid.num.61. 42
2 Item ætas Ordinis requiritur tempore datæ,niſi ſit ad vacatura in genere,ibid.num.62. 42
2 Sed hodie obtinentes dignitates, Canonicatus, & portiones, quibus Ordines ſacri ſunt annexi, ſatis eſt ut ſint in tali ætate, ut infra annum promoveri valeant, ſive Ordines ſint annexi certis Præbendis, ſive incertis, quæ tamen poſteà certificatæ ſunt,ibid.n.63.& n.66. 42
2 Canonicatus in Cathedrali Eccleſia conferri poteſt etiam non exiſtenti

exiſtenti in tali ætate,ut infra annum ad Subdiaconatum promoveri valeat,ſi nondum facta ſit Ordinum diſtributio, ibid. num.71. & num.74. 44

1 Canonicatus conferri poteſt ante ætatem à jure, vel à Tridentino Concilio præſcriptam, ſi ita in illius fundatione ſit cautum, ibid.num.72. 44

1 Canonicatus noviter erectus in Cathedrali Eccleſia, cui nondum ſacer Ordo ſit annexus etiam hodie conferri poteſt in ætate à jure communi præſcripta,ibid.num.74. 45

Vide in verbo *Præbenda quoad ætatem*.

Et in ver. *Ætas in beneficiis*.

1 Canonicatus & Præbenda includitur appellatione beneficii de quo loquitur Concilium Tridentinum cap.6. ſeſſ.25.ibidem num.83. 45

1 Canonicatus in Collegiata ubi vigore ſtatuti proviſi ante realem poſſeſſionem tenentur expectare per biennium, conferri non poteſt conſtituto in 13.ætatis anno, ibidem num.84. 45

1 Canonicatus, & Præbenda ex proprietate vocabuli comprehenditur beneficii appellatione,in cap.Cùm in cunctis, §.Inferiora,num.38.de elect. 55

1 Canonicatum vendere, vel aliud ſimplex beneficium an ſit ſimoniacum quia prohibitum,vel è converſo, in cap. Cùm pridem,num.39.& ſeqq.uſque ad num.53.& num. 67. de Pactis. pag. 546

1 Canonicatibus Cathedralium Eccleſiarum quo tempore ſacri Ordines annexi fuerint, ibidem num. 43. 546

2 Simoniacum eſſe vendere titulum Canonicatus,quibus rationibus probetur , ibidem num. 51.pag. 548

1 Canonicatum vendens dicitur vendere jus eligendi Epiſcopum Canonicatui annexum, ibid. num.87. 553

1 Canonicatus comprehenduntur in indulto conferendi beneficia Clericorum, in c.Bonæ memoriæ, n.4.de poſtulat. Prælat. 276

4 Canonicatus, & portiones Cathedralis Eccleſiæ hodie annexum habent Ordinem Presbyteratus , Diaconatus,vel Subdiaconatus,in cap.Super inordinata,n.17. de Præbend. 187

4 Canonicatus, & Præbendæ in Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis cùm hodie perſonalem reſidentiam requirant, ſunt incompatibiles,in c. Cùm jam dudum,num.34.de Præb. 120

4 Canonicatum, & officium habenti in eadem Eccleſia quæ ex fundatione compatibilia ſunt ſi Epiſcopus Canonicatum alterius Eccleſiæ contulerit an collatio ſecundi Canonicatus ſit irrita,necne, ibid.num. 59.& ſeqq.uſque in fin. 124

4 Canonicatus cum Capella in eadem Eccleſia obtineri poteſt ex diſpenſatione Epiſcopi,in c.Litteras,n.43. & 45. de conceſſ.Præbend. 245

4 Item Canonicatus cum Archipresbyteratu cui ex conſuetudine annexa eſt duplicata Præbenda,ibid. num.44.& 49. 245

4 Canonicatus erectio ſine Capituli conſenſu eſt nulla, in cap. Dilecto,num.27. de Præb. 138

Vide in verbo *Præbenda*.

Canonici, communia.

2 Canonicorum Regularium Lateranenſium Congregatio præ antiquitate præcedit omnes alias Religiones, in cap. Cum certum,n.19.de major.& obed. 490

2 Canonici Congregationis S. Georgii in Alga Venetiarum veniunt Cleri ſæcularis appellatione, & ideo præcedunt Canonicis Regularibus Lateranenſibus, ibid. num. 10. 491

2 Canonici, Abbates,Commendatarii,Dignitates, & Procuratores Cathedralium quem locum habeant in Concilio Provinciali,ibid.num.13. 491

4 Canonicus, & Præbendatus abſque diſpenſatione quis poteſt eſſe in pluribus Eccleſiis etiam diverſorum Epiſcopatuum, ſecundùm opinionem Innocentii,in c.Cùm jam dudum,n.14. & 32. de Præb. 118

4 Canonicus in una Eccleſia , & Præbendatus in alia tenetur ſervare ſtatuta Eccleſiæ in qua eſt Canonicus, ibid.num.24. pag. 119

1 Canonici non poſſunt ſupprimere aliquam dignitatem in Eccleſia, & illius reditus ſibi applicare ſine authoritate Papæ, in cap.Cùm acceſſiſſent, n.5. de Conſtit. 145

1 An poſſint in ſervitio Eccleſiæ,& Chori ſeſe ſubſtituere, in c. Cùm omnes,n.28. de conſtit. 128

1 Et quid in abſentibus à civitate, ibid. num.29. 128

1 Et quid in pernoctantibus in ſuburbiis, ibid. num.30. 128

1 Poſſunt ſe obligare ad pœnam quaſi conventionaliter pro obſervantia ſtatuti,ibid. num.39. 129

2 Canonicus Pœnitentiarius debet eſſe Magiſter, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia,vel jure Canonico,& annorum quadraginta, in c. Cùm in cunctis,n.75. de elect. 45

2 Et annus quadrageſimus debet eſſe completus, ibid.n. 76. 45

2 Defectus tamen ætatis non obſtat ubi aliàs aptior pro loci qualitate non reperitur,ibid.num.77. 45

2 Canonici, & Portionarii ad ordines ſuis beneficiis annexos non promoti hodie quas pœnas incurrant, in cap. Cùm in cunctis, §. Inferiora,num.39.de elect. 55

2 Canonicorum receptio in Cathedrali Eccleſia pertinet ſimul ad Epiſcopum,& Capitulum, in c. Cum Eccleſia Vulterana, num. 17. de elect. 84

2 Canonici tantùm de jure communi habent jus eligendi Prælatum,non autem Portionarii,in c.Nullus, n.32.de elect. 5

2 Canonici ſoli de jure communi faciunt Capitulum, ibid. n.33. & 42. 5

3 Canonici Cathedralium de jure communi non poſſunt eligi conſervatores,ſecùs poſt Conſtitutionem Gregorii XV. de Conſervatoribus,in cap.Si Clericus,nu.56. de foro compet. pag. 71

2 Canonicus, qui principaliter intereſt Divinis pro denario committit ſimoniam mentalem, in cap. Ex parte,num.16.de offic.Delegat. 398

1 Canonici veniunt clericorum appellatione in materia favorabili,vel indifferenti, in cap. Bonæ memoriæ, nu.2. de poſtul. Prælat. 276

1 Clericorum appellatione an veniant Canonici, & Dignitates obtinentes in materia odioſa, & reſtringibili, ibid.num.5. & ſeq. 276

1 Canonici cenſentur exempti per exemptionem Clericis Eccleſiæ conceſſam,ibid.num.6. 277

1 Canonici ſunt digniores Clericis, ibid.num.9. 277

1 Et appellantur Eccleſiæ Senatus, ibid.num.10. 277

4 Canonicos Cathedralis Eccleſiæ jura præſumunt eſſe peritos, & conſilio maturos,in c.Super inordinata,n.12. de Præbend. pag. 186

5 Juramentum à Canonicis Inſularum præſtitum de non impedienda tranſlatione eorum Eccleſiæ ad Ordinem Ciſtercienſem,valet in eorum præjudicium, in c. Recolentes, n.13.de ſtatu Monachor. 178

5 Canonicis Sarnenſibus ex conventione obſtrictis cantare Miſſam ter in hebdomada denegatur facultas omittendi Miſſam de feria, in cap. Cùm creatura,n.8.de celebrat. Miſſar. pag. 313

4 Canonico in Eccleſia numerata ſi conferatur ſecundus Canonicatus,collatio nihil operatur, in c. Litteras, nu.42.de conceſſ.Præbend. 245

4 Canonicorum munus eſt pſallere in choro, in c. Cùm percuſſio,num.15.de Cler ægrot. 192

2 Canonici in viſitatione adeſſe debent in habitu, cum quo intrant in chorum cum cappa,& ſuper pelliceo, c.Ut juxta,n.20. de offic.Ordin. 472

5 Canonicis prohibendum eſt ne Eccleſiæ bona conducant, & locationes ſunt irritæ, in cap. Multa, num. 7. Ne Cle. vel Monach. 394

4 Canonicorum appellatione etiam Canonici Regulares continentur,in c. Ad audientiam,n.21.de Cler.non reſid. 73

1 Canonicus pro Concanonico non poteſt agere ſine mandato, in c.Cum M.n. 8. de Conſtit. 151

1 Canonicus præbendatus ſi aliud beneficium impetret facta mentione de Præbenda,& non de Canonicatu,gratia non eſt ſubreptitia,ibid.num.29. 154

1 Et quid in caſu converſo, ibid.num.30. 154

4 Si duo Canonici recipiantur ad unam Præbendam, non tenet receptio etiamſi Legati authoritas intervenerit, in c. Dilecto,num.1.& 7.de Præbend. 137

2 Canonicus poteſt recuſari in cauſa Concanonici, in c.Noſti, num.14.de elect. 63

4 Canonicorum munus eſt pſallere in choro, in c. Cùm percuſſio,num.12.de Cler.ægrot. 192

2 Canonici,& Clerici ejuſdem Eccleſiæ veniunt conjunctorum appellatione, in cap. Cum Sacerdotis,num.10.de poſtulan. pag. 577

Canonici cum expectatione Præbendæ.

1 Canonici an recipi poſſint cum expectatione futuræ Præbendæ,in c.Cum.M.num.57.& ſeqq.uſque in fin.de Conſtit. 157

1 Quid ſi receptio fiat purè, & ſimpliciter , cum intentione tamen ut Canonicus habeat Præbendam cùm primum vacaverit, ibid. num. 58. 157

1 Et quid ſi primò recipiatur purè, & poſtea ex intervallo promittatur ei Præbenda proximè vacatura,ibid.num.59. 157

1 Et quid ſi eodem tempore fiat receptio,& promiſſio ſub diverſa conceptione verborum, ea tamen intentione, ut ſtatim ſit Canonicus, ſed Præbendam non habeat niſi cùm vacaverit, ibid.num.64. 157

1 Et quid ſi effectus utriusque conferatur in tempus vacaturæ, ibid.num.67. 157

1 Et quid ſi receptio,& promiſſio fiant ſub unica verborum ſtructura,ibid.n.68. 157

1 Canonicus receptus cum promiſſione vacaturæ Præbendæ, debet illam habere non ex vi promiſſionis , ſed ex vi receptionis,ibid. num.62. 157

4 Canonici receptio ad vacaturam Præbendam non valet, in c. Dilecto,n.8.de Præbend. 137

Vide in ver. *Expectativa, Præbenda, Canonia.*

4 In Canonicum recepto quàm citò facultas ſe obtulerit Præbenda debetur, & interim quotidianas diſtributiones habebit, in cap. Cùm dilectus, n. 1. de Præbend. 126

4 Canonici receptio non vitiatur ex infecta promiſſione futuræ Præbendæ, ibid. n. 3. 126

4 Quod procedit ſi recipiatur ea intentione, ut ſtatim ſit Canonicus, ſed Præbendam non habeat, niſi cùm vacaverit, ibid. num. 4. 126

4 Secùs ſi effectus tam receptionis, quàm promiſſionis differatur in tempus vacaturæ, ibid. num. 5. 126

Canonicus quoad diſtributiones quotidianas.

Vide in ver. *Diſtributiones.*

Canonicorum receptio per Simoniam.

Vide in ver. *Simonia in admiſſione ad Canonicatum.*

Canonici quoad Præbendas, & Ordines annexos.

Vide in ver. *Præbenda quoad Ordines.*

Canonicus irregularis.

Vide in ver. *Irregularis.*

Canonici Regulares.

2 Canonicorum Regularium Lateranenſium Congregatio præ antiquitate præcedit omnes alias Religiones, in cap. Cùm certum, n. 9. de major. & obed. 490

4 Canonici Regulares poſſunt cum licentia ſuorum Superiorum ex rationabili cauſa abeſſe per id tempus, quod ipſis permittitur, in cap. Licet, n. 63. de Præbend. 168

4 An poſſint in abſentia diſtributiones quotidianas percipere, ibid. num. 130. 173

5 Canonicorum Regularium, vel Monachorum Hiſpaniæ ſtatus, quibus ſolvuntur annuæ penſiones, quas vocant privilegiatas, an ſit reprobatus à jure, vel à Concilio Tridentino, in cap. Monachi, n. 6. & 62. de ſtat. Monachor. 165

4 Canonico Regulari, quem teſtator conſtituit executorem ad annuum reditum diſtribuendum cum facultate aliquid ſibi applicandi, an obſtet Concilium Tridentinum, in c. 2. ſeſſ. 25. de Regularibus, in cap. Joannes, n. 12. de teſtam. 355

4 Et an poſſit eſſe executor ultimæ voluntatis, ibid. n. 14. 355

5 Poteſt præfici Parochiali etiam ſæculari cum ſocio ſui Ordinis ſi commodè fieri poſſit, in cap. Quod Dei timorem, num. 1. de ſtat. Monachorum. 185

5 Canonici Regulares, & Monachi æquiparantur, ibid. num. 5. pag. 185

5 Canonici Regulares quando, & à quibus inſtituti, ibid. nu. 8. & ſeq. 185

5 Eorum Religio in proceſſionibus, & aliis actibus publicis præcedit omnes alias Religiones, ibid. num. 9. 185

5 Eorum Præpoſiti an infra annum ad Sacerdotium promoveri debeant ſicut Priores Conventuales ex Conſtitutione Clementis V. ibid. num. 10. 186

5 Monachorum appellatione an veniant Canonici Regulares, ibid. num. 10. & ſeq. 186

5 An poſſint hodie præfici Parochialibus Eccleſiis ſæcularibus, ibid. num. 13. 186

5 Etiam ad tempus prohibentur aſſumi ad curam animarum ex decreto Gregorii XIII. ibidem num. 16. 187

5 De jure communi ſunt incapaces beneficiorum ſimplicium ſæcularium, ibid. num. 19. 188

2 An poſſint eligi in Abbates, in cap. Cùm in Magiſtrum, n. 7. de elect. 109

4 Canonicorum appellatione etiam Canonici Regulares continentur, in cap. Ad audientiam, num. 21. de Cler. non reſid. pag. 73

4 Canonici Regulares, & Portionarii ſæculares in Eccleſia Regulari an gaudeant vacatione trium menſium à Concilio Tridentino, ibid. num. 24. 74

4 Canonici Regulares abeſſe poſſunt cum licentia Superioris, etiam ultra 40. dies ex conſuetudine permiſſos citra amiſſionem aliquam fructuum, ibid. n. 29. 74

5 Canonicus Regularis qui non poteſt vivere ſine carnibus, dicitur tranſire ad Monachos ex temeritate, in cap. Licet, n. 34. de Regular. 86

Vide in ver. *Regulares quoad tranſitum.*

5 Canonicus Regularis ſi fiat Monachus Religionis arctioris manet Monachus, ſed ſi laxioris, redire compellitur, in cap. Sanè, n. 1. de Regular. 36

5 Regula Canonicorum Regularium eſt laxior, quàm Regula Monachorum, ſed per conſtitutiones poteſt eſſe ſtrictior, ibidem num. 3. 36

5 Canonici Regulares veſcuntur carnibus, Monachi ſecùs, niſi in caſibus, &c. in c. Cùm ad Monaſterium, nu. 2. & 20. de ſtat. Monachor. 190

5 Utuntur lineis camiſiis, ibidem num. 1. 190

2 Canonici Regulares inobedientes Priori ſuo per ipſum excommunicari poſſunt, & ſi fuerint incorrigibiles, de Fratrum conſortio expelli debent, in cap. Cùm in Eccleſiis, num. 1. de Major. & obed. 500

5 Canonicorum Regularium Lateranenſium granciæ, & Parochiales ab Innocentio X. declarantur comprehendi in ejus Bulla, Inſtaurandæ, in cap. Relatum, num. 68. Ne Cler. vel Monach. 420

2 Canonicus Regularis an poſſit eligi in Abbatem, in c. Cùm in Magiſtrum, n. 7. de elect. 109

Canonici quoad reſidentiam, fructus, & diſtributiones.

4 Canonici de jure communi ſunt adſtricti ad perſonalem reſidentiam, in cap. Cum jam dudum, n. 19. de Præbend. 118

4 Canonici, & alii Beneficiati in Cathedralibus, & Collegiatis ex capite non reſidentiæ privari non poſſunt titulo, niſi poſt lapſum trium annorum, in c. Ex tuæ, n. 14. & 35. de Cler. non reſid. 65

4 Canonicus abſens ultra ſex menſes primo anno privari debet dimidia parte fructuum ad ratam menſium quibus abfuit, ſi non integer eſt annus; ſecundo omnibus fructibus, ibid. n. 15. pag. 66

4 Non reſidens poſt lapſum trium annorum quia forma ſit privandus canonicatu, ibid. num. 35. 68

4 Exiſtens in ſervitio Epiſcopi percipit fructus beneficii, ſed non diſtributiones quotidianas, in cap. De cætero, n. 1. de Cler. non reſid. 42

4 Et quid de exiſtente in ſervitio inferioris Prælati, ibid. num. 2. & 6. 42

4 Canonici duo, vel Beneficiati abſentes pro ſervitio Epiſcopi an percipere debeant ſine diminutione diſtributiones quotidianas, in quibus univerſi Capituli reditus conſiſtunt, ibid. num. 11. & ſeqq. uſque in fin. 43

4 Canonici duo cogi poſſunt etiam inviſi Epiſcopo inſervire, ibid. num. 15. 43

4 Canonici nullum detrimentum ſentire debent ex abſentia cùm non ſtat per eos quominus reſideant, ibid. n. 24. 44

4 Abſentes pro ſervitio Epiſcopi poſt Concilium Tridentinum percipere debent duas tantum tertias partes diſtributionum, ubi alii non ſunt reditus à diſtributionibus ſeparati, ibid. n. 29 & ſeqq. uſque in fin. 45

4 Abſentes ſtudiorum cauſa poſt Concilium Tridentinum lucrantur duas tertias partes diſtributionum quotidianarum, in quibus reditus omnes conſiſtunt, amiſſa alia tertia quæ accreſcit inſervientibus, ibid. n. 34. 45

4 Canonici ut abeſſe poſſint tribus menſibus à Concilio permiſſis nec Epiſcopi, nec Capituli licentia, nec cauſa requiritur, in c. Relatum, n. 16. de cler. non reſid. 36

1 Canonici Collegiatarum Eccleſiarum etiam non inſignium, quibus cura animarum incumbit, tenentur reſidere non obſtante contraria conſuetudine etiam immemorabili, in cap. Cum omnes, n. 33. de conſtit. 128

1 Canonici abſentes tribus menſibus à Concilio permiſſis non lucrantur diſtributiones etſi ab immemorabili tempore illas percipere conſueverint, ibid. num. 35. 129

4 Canonicatus, & Beneficia obtinentes in Cathedralibus, vel collegiatis Eccleſiis an, & quibus caſibus percipere poſſint in abſentia reditus beneficiorum ſuorum, in cap. Licet, num. 15. & ſeqq. uſque in fin. de Præbend. 165

4 Canonici de jure communi in abſentia fructus Præbendæ non percipiunt, ibid. num. 22. 165

4 Declaratur, ibid. num. 25. 165

4 Abſentes non ſunt ipſo jure privati fructibus Præbendarum ſuarum, ſed privandi ad præſcriptum Concilii Tridentini, ibid. num. 25. 165

4 Non reſidentes hodie non poſſunt privari titulo niſi poſt lapſum trium annorum, ibid. n. 26. 165

4 Nec ſunt privandi diſtributionibus, in quibus univerſi reditus conſiſtunt, quia ſatis ſunt illis privati, ibid. num. 27. 165

4 Abſentes in ſtudio Theologiæ non percipiebant fructus Præbendæ ante cap. Super ſpecula, de Magiſtris, ibid. n. 38. 166

4 Facultatem non habent diſtributiones, aut fructus abſentibus remittendi, ibid. num. 39. 166

4 Abſentes à ſervitio Eccleſiæ puniendi ſunt, licèt ſint præſentes in civitate, ubi Eccleſia conſiſtit, ibid. n. 41. 166

4 Canonici etſi ſuæ obligationi ſatisfaciant quoad ſervitium chori, & altaris, tamen non poſſunt tutâ conſcientiâ ordinariè abeſſe à Capitulo, ibid. n. 42. 166

4 An poſſint ſumere dies abſentiæ permiſſos in diebus Capituli, ſeu congregationum Capitularium, ibid. n. 44. 166

4 Abſentibus pro defenſione jurium Eccleſiæ Parochialis, in qua ſunt intitulati, non debentur fructus ſuorum Canonicatuum, ibid. num. 45. 166

4 Canonicis ita demùm tres menſes ſingulis annis abeſſe licet ſi hoc habeat ſtatutum, vel conſuetudo Eccleſiæ, ibid. num. 48. pag. 167

4 Conſtitutiones quæ longius ſervitii tempus requirunt quàm

novem menſium, præſervantur à Concilio Tridentino, ibid. num.49. 167
4 Canonici, qui majori ſervitio Eccleſiæ quàm novem menſium ſunt adſtricti ſi non reſederint, ſubjacent pœnis Concilii Tridentini, ibid.num.50. 167
4 Ut abeſſe poſſint tres menſes à Concilio permiſſos nec Epiſcopi, nec Capituli licentia, nec cauſa requiritur, ibid.n.52. 167
4 Et tunc abſentes pro negotiis privatis aliàs non ſunt mulctandi, quàm amiſſione quotidianarum diſtributionum, ibid.n.53. pag. 167
4 Canonici non poſſunt à ſervitio Eccleſiæ abeſſe ultra tres menſes ſive continuos, ſive interpellatos, ibid.n.54. 167
4 Nec omnes ſimul abeſſe poſſunt, ſed ea tantùm, quota pars quæ videbitur arbitrio Epiſcopi, & Capituli, ibid.n.55. 167
4 Horæ cujuslibet diei non ſunt computandæ ad conficiendos tres menſes abſentiæ, ſed dies integri abſentiæ tantùm, ibid. num.56. 167
4 Canonici Regulares poſſunt cum licentia ſuorum Superiorum ex rationabili cauſa abeſſe per id tempus, quod ipſis permittitur, ibid.num.63. 168
4 Canonicatum, vel dignitatem obtinens cum Parochiali ex diſpenſatione Apoſtolica tenetur in Parochiali reſidere, & tunc lucratur fructus Canonicatus, vel dignitatis, ibid.n.67. pag. 169
4 Canonici duo in ſervitio Epiſcopi exiſtentes percipiunt in abſentia fructus Præbendæ, ibid. n.71. 169
4 Canonici familiares Papæ percipiunt fructus in abſentia, non obſtante contraria conſtit. ibidem num.72. 169
4 Canonici ſtudentes in publica Univerſitate integrè percipiunt in abſentia fructus Præbendæ, modò ultra quinquennium non abſint, ibid.num.73. 169
4 Idem in docentibus etiam in Eccleſia, ibid.num.115. 169
4 Canonici in illis caſibus, in quibus in abſentia lucrantur diſtributiones, multo magis percipere debent fructus Præbendæ, ibid. num.74. 169
4 Canonicis abeſſe non licet à ſervitio Eccleſiæ niſi ex cauſis in jure expreſſis, quæ an veræ ſint Epiſcopi eſt judicium, ibid. num.75. 169
4 Canonicis an liceat ſe invicem ſubſtituere, ibid. num. 84. 170
4 Canonici Baſilicæ S. Petri tam de jure communi, quàm ex Concilio Tridentino tenentur ad pſallendum in choro, ibid.n.89. pag. 170
4 Canonici non poſſunt mutuam remiſſionem punctaturarum facere, & portionem quam ſibi invicem remiſerint, debet Epiſcopus applicare fabricæ Eccleſiæ, vel alteri pio loco, ibid. num.90. 170
4 Et quid poſtquam portiones non reſidentium perceperunt, ibid.num.91. 170
4 Abſentes tres menſes à Concilio permiſſos percipiunt fructus Præbendæ, ſed non diſtributiones, non obſtante immemorabili, ibid.num.92. 170
4 Canonicis, qui peſtis cauſa abfuerunt, an debeantur quotidianæ diſtributiones, ibid.n.95. 171
4 Canonici tenentur aſſiſtere Epiſcopo etiam non pontificaliter celebranti, ſi ita ſe habeat conſuetudo, ſed diſtributiones non percipiunt, ibid.n.108. 172
4 Abſentes ex cauſis in jure permiſſis lucrantur diſtributiones quotidianas, ſi Præbendas diſtinctas, aut fructus groſſos non habeant, ibid.num.124. 172
4 Sed poſt Concilium Tridentinum lucrantur duas tertias illarum partes amiſsâ aliâ tertiâ, quæ inſervientibus accreſcit, ibid.num.126. & ſeq. 172
4 Canonici Regulares an poſſint in abſentia diſtributiones quotidianas percipere, ibid. num.130. 173
4 Canonicus infirmus percipere debet etiam portionem accreſcentem, ibidem num. 139. 174
4 Canonico conceduntur diſtributiones illius curæ, cui ſine vitæ periculo intereſſe non poteſt, ibid. num. 141. 174
4 Canonico à ſecreto Regis Portugalliæ in rebus Eccleſiaſticis ex gratia conceduntur in abſentia diſtributiones quotidianæ, ibidem num. 161. 176
4 Canonicus abſens pro negotiis Capituli lucratur diſtributiones quotidianas, nec tenetur inſervire per ſubſtitutum, ibid. num.167. 177
4 Canonici qui tenentur aſſiſtere Epiſcopo Pontificalia exercenti in Cathedrali tenentur etiam in aliis civitatis locis, & ſuburbiis, & tunc lucrantur diſtributiones, ibid. num. 168. pag. 177
4 Canonicis pro ſervitio Epiſcopi, vel ſtudiorum cauſa abſentibus de jure communi debentur integræ diſtributiones quotidianæ, in quibus univerſi reditus conſiſtunt, in cap. Quia in tantum, n.32. de Præbend. 94
4 Idem ſi fructus Præbendæ ſint admodùm tenues, ibid.n.33. 94
4 Sed poſt Concilium Tridentinum debentur tantùm duæ tertiæ illarum partes, amiſsâ aliâ tertiâ, quæ inſervientibus accreſcit, ibid.num.34. 94
7 Papa non conſuevit reſcribere, ut Canonici abſentes habeantur pro intereſſentibus, in cap. Olim, num. 39. de verb. ſignific. pag. 212
7 Abſentibus ex juſta cauſa poſt Concilium Tridentinum debentur duæ tertiæ partes quotidianarum diſtributionum, ſi nulli ſint reditus à diſtributionibus diſtincti, ibid.n.40. 212
7 Canonici qui pro lucrandis diſtributionibus interſunt choro, an ſimoniam committant, ibid.num.43. 212
2 Si ſine juſta cauſa ceſſent à Divinis, Epiſcopus caſſationem non ſervabit, & Metropolitanus cognoſcet, in cap. Irrefragabili, §. Cæterum, n.1. de off. Ordin. 453
2 Abſentibus ultra tres menſes à ſervitio Eccleſiæ poteſt Epiſcopus pœnam privationis fructuum ante ſententiam, vel in actu ſententiæ augere, vel diminuere, & non in totum remittere, ibid.num.28. 455
4 Habentes Præbendam æquè principaliter unitam cum Parochiali tenentur in Parochiali reſidere tanquam in digniori, in cap. Expoſuiſti, num.16. de Præb. 180
4 Reditus Canonicorum quot modis augeri poſſint ex proventibus Eccleſiæ Parochialis, ibid.num. 35. & ſeqq. uſque in fin. pag. 182
4 Infirmi, vel ſenio confecti non tenentur inſervire per ſubſtitutum, in cap. Nulla, n.73. de conceſſ. Præbend. 236
4 Et an percipere debeant etiam portionem quotidianarum diſtributionum, quæ à Canonicis abſentibus amiſſa inſervientibus accreſceret, in c. Cum percuſſio, n.28. & ſeqq. uſque in fin. de Cler. ægrot. 193
4 Canonici duo abſentes pro ſervitio Epiſcopi fructus Præbendarum ſuarum percipiunt, non obſtante conſtitutione contraria, in c. Ad audientiam, n.1. & 7. de Cler. non reſid. 71
4 Idem in abſentibus pro ſervitio Papæ, ibid.num.7. 71
Canonici de jure communi nullam habent certam vacationem à ſervitio Eccleſiæ, ibid.num.14.
1 An poſſint in ſervito Eccleſiæ, & Chori ſeſe ſubſtituere, in c. Cum omnes, n.28. de conſtit. 128
1 Et quid in abſentibus à civitate, ibid.num.29. 128
1 Et quid in pernoctantibus in ſuburbiis, ibid.num.30. 128
7 Talis intereſt Divinis Officiis pro denario, qui non intereſſet pro Deo, in cap. Olim, n. 42. de ver. ſignific. 212
4 Fundationum privilegiis, quibus ultra tres menſes Canonicis abeſſe licet, an Concilium Tridentinum derogaverit, in cap. Licet, num.58. de Præbend. 167
4 Privilegia Apoſtolica percipiendi in abſentia diſtributiones quotidianas non ſunt ſublata à Concilio Tridentino, ibid. num.133. 174
4 Canonici, & Præbendati, qui abſque Epiſcopi licentia ſe contulerunt judiciorum cauſa ad univerſitatem privilegiatam an poſſint ab ea revocari ad reſidentiam, præſertim ſi Eccleſia miniſtrorum defectum patiatur, in c. Cùm ad hæc, num.2. & ſeqq. uſque in fin. de Cler. non reſid. 74
4 Canonici non ultra duos de licentia Epiſcopi abeſſe poſſunt ſtudiorum cauſa, ibid. num. 14. 76
4 Quod verum eſt ubi imminueret præjudicium Eccleſiæ, ſi plures mitterentur ad ſtudia, ibid.num.15. 76
Reliqua in ver. *Diſtributiones, Reſidentia Canonicorum, Statutum quoad reſidentiam.*
2 Canonicis, qui ultra tres menſes abfuerunt à ſervitio Eccleſiæ, poteſt Epiſcopus pœnam privationis fructuum ante ſententiam, vel in actu ſententiæ augere, vel diminuere, & non in totum remittere, in c. Irrefragabili, §. Cæterum, nu.28. de off. Ordin. 455

Canonici ſupranumerarii, & numerarii.

4 Canonici ſupranumerarii cur ingrediantur locum Canonicorum decedentium intra numerum, Moniales ſecùs, in c. Non amplius, num.50. de Inſtitut. 219
1 Canonicis ſupranumerariis Capitulum de fructibus ſupercreſcentibus providere tenetur, non obſtante conſtitutione de certo numero, & contraria proteſtatione, in cap. Cum M. n. 1. de Conſtitut. 150
1 Reditus ſuperexcreſcentes debentur eis, etiamſi provenerit ex Canonicorum induſtria, ibid.num. 39. 155
1 Quod procedit ſi prædia ſint communia, & reditus communiter augmententur, ibid. num. 40. 155
1 Secùs ſi Præbendæ ſint diſtinctæ, ibidem. 155
1 Supranumerariis non tenentur Canonici antiqui communicare ſuas Præbendas, ſed tantum reditus ſuperexcreſcentes, ibid. num.49. 156
1 Ultra numerum receptis debentur fructus ſuperexcreſcentes uſque ad quantitatem valoris Præbendarum antiquarum, & non ultrà, ibid. num.51. 156
1 Et quid ſi fructus non ſufficiant niſi ad unam Præbendam, ibidem num.52. 156
1 Supranumerarii qualiter ab Epiſcopo creari poſſint ex ſententia S. Congregationis Concilii, ibid. n. 65. 158
1 Ultra numerum recepti non poſſunt Præbendam poſteà vacantem

vacantem propria authoritate apprehendere, niſi eis conferatur, nec habent jus in re, ſed jus ad rem, ibid. num. 66. 158

4 In Canonicum cum quis recipitur in Eccleſia non numerata creatur quoddam jus de novo, quod naſcitur, & extinguitur cum perſona, in cap. Dilecto. n. 13. de Præbend. 137

4 Canonico vita functo in Eccleſia non numerata ſi ejus Canonicatus impetretur non valet impetratio, ibid. n. 14. 138

4 Numerus Canonicorum an poſſit ab Epiſcopo augeri de Capituli conſenſu, ibid. num. 16. & ſeqq. uſque in fin. 138

4 Quid ſi numerus non ſit per ſtatutum juratus, nec confirmatus, ibid. num. 17. 138

Et quid ſi ſit juratus, ſed non confirmatus, ibid. num. 19. 138

4 Et quid ſi ſit juratus, & confirmatus cum decreto irritanti, ibid. num. 22. 138

4 Et quid ſi reditus Eccleſiæ ſint aucti, ibid. num. 23. 138

4 Numerus Canonicorum neque ab Epiſcopo augeri poteſt ſine Capitulo, neque à Capitulo ſine Epiſcopo, ibid. n. 18. 138

4 Numerus Canonicorum etiam juratus, & confirmatus cum clauſula decreti habet in ſe conditionem reſolutivam, niſi Eccleſiæ facultates excreverint, ibid. n. 23. 138

4 Supranumerarios poteſt Epiſcopus creare, ita tamen, ut nullum jus ad vacaturam Præbendam ſibi vendicent ex tali creatione, ibid. n. 25. 138

4 Canonico ſupranumerario debetur Præbenda cùm ſe facultas obtulerit non ex vi promiſſionis, quæ nulla eſt, ſed ex vi receptionis, in c. Dilectus, num. 7. de Præb. 126

4 Canonicus recipi poteſt ſine beneficio, ſeu Præbenda, ibidem num. 8. 127

4 Dummodò id fiat ex cauſa, & non multi ſic recipiantur, ibid. num. 8. 127

4 Nec interveniat pactum, & receptus nihil participet, ibidem num. 10. 127

4 Canonicus ſupranumerarius vacante Præbenda extinguitur, & numerarius efficitur, ibid. num. 14. 127

4 Secus in Monialibus ſupranumerariis, ibid. num. 15. 127

4 Canonici ultra numerum recepti an habere debeant ſtallum in Choro, vocem in Capitulo, & quotidianas diſtributiones, ibid. num. 16. 127

4 Quid ſi ſuper hoc extet conſuetudo Eccleſiæ, ibid. num. 17. pag. 127

4 Et ceſſante conſuetudine quid in receptis voluntariè à Capitulo, ibid. 127

Vide in ver. ***Statutum circa numerum Canonicorum,***

Et in ver. ***Præbendarum ſuppreſſio, & reductio numeri,***

4 Et quid in receptis de mandato Papæ, ibid. 127

4 Conſuetudo quæ communiter eſt ubique ut recepti ultra numerum non habeant jura Canonicalia, nec diſtributiones quotidianas, valida eſt, & obſervanda, ibid. num. 18. 128

4 Canonici expectantes dici non poſſunt beneficiati, & vocantur Canonici in herbis, ibid. 128

4 Canonici ultra numerum ad limites inſtallationis vocem conſequuntur, ibid. num. 19. 128

4 Numerus frangitur, ſi receptio ultra numerum fiat à Capitulo ſimpliciter: ſecus ſi cum adjectione, ut receptus ſit ſupranumerarius, ibid. n. 2. 128

4 Canonicus ultra numerum receptus poteſt eſſe Delegatus Papæ, ibid. num. 22. 128

4 Item poteſt eſſe conſervator poſt Bullam Gregorii XV. de Conſervatoribus, ibid. 128

4 Canonicus ultra numerum à Capitulo receptus eo adjecto, ut ſit ſupranumerarius non conſequitur, niſi jus quoddam præparatorium ad jus integrum obtinendum, ibid. n. 24. 128

4 Numerus non frangitur ſi Papa mandet quem recipi in Canonicum ultra numerum ſimpliciter, ibid. n. 25. 128

4 Clauſula, Cum plenitudine juris canonicalis, includit quotidianas diſtributiones, ibid. num. 26. 128

6 ***Canoniſtarum*** opinio circa matrimonii contractum prævalet opinioni Theologorum, in cap. Si per eo, num. 5. de condit. appoſ. 38

6 Canoniſtarum opinio præferenda eſt opinioni Theologorum ſuper interpretatione juris Divini in ſpectantibus ad moralem Philoſophiam, in c. In civitate, num. 11. de Uſur. 290

2 Canoniſta in locis de hæreſi non ſuſpectis præferendus eſt Theologo, in c. Eam te, num. 43. de ætat. & qualit. 244

2 Canoniſtæ à Theologis diſſentiunt tam in identitate Tonſuræ & Pſalmiſtatus, quàm in numero Ordinum, in cap. Cùm contingat, n. 44. de ætat. & qualit. 260

2 Canoniſtarum opiniones de Simonia in Beneficiis expenduntur, in cap. Cum pridem, n. 136. de Pactis. 558

4 Canoniſtæ, & Theologi referuntur pro opinione affirmativa, in cap. Fraternitatem, num. 15. de Sepulturis. 362

5 ***Canonizare*** quid ſit, in cap. Audivimus, num. 2. de Reliq. & vener. Sanctorum. 331

5 Canonizari ut quis poſſit quæ ſint inquirenda, & probanda, ibidem num. 3. 331

5 Canonizationis modus, qui nunc ſervatur, in primitiva Eccleſia non ſervabatur, & cur, ibid. num. 16. 332

5 ad ***Canonizationem*** an ſufficiat excellentia vitæ ſine miraculis, ibid. num. 13. 331

5 ad Canonizationem Sanctorum qua maturitate, & conſilio, quove ordine ſit procedendum, ibid. num. 15. 332

5 Canonizationis quis ſit effectus, ibid. num. 17. 332

5 Canonizatio eſt unum ex ſpecialibus Papæ reſervatis, ibidem nu. 20. & ſeq. uſque ad num. 28. 332

5 Nec fieri poteſt ab Epiſcopo in ſua diœceſi, & cur, & ibid. n. ſeqq. pag. 332

5 Canonizatio Sanctorum eſt una ex majoribus cauſis, quæ inter Chriſtianos proponi poſſit, ibid. num. 27. 333

5 in Canonizatione alicujus Sancti ſi Eccleſia erraret, quod non eſt credendum, Deus tamen acceptaret preces in illius honorem porrectas, ibid. num. 28. 333

5 Canonizatus conſtituitur omnibus communiter adorandus, ibid. num. 22. 332

3 Canonizari ut quis poſſit pro Sancto copulativè requiruntur ſanctimonia vitæ, & miracula, in cap. Venerabili, num. 2. de Teſtib. 196

3 Canonizatio Sanctorum eſt ex his, quæ ſpectant ad ſtatum univerſalem totius Eccleſiæ, ibid. n. 31. & n. 38. 199

3 Canonizatio Sanctorum eſt medium inter diffinitiones fidei, & alias ſententias, quæ ad particularia facta pertinent, ibid. num. 38. 199

3 in Canonizatione Sanctorum Divina Providentia præſervat Eccleſiam ne medio fallibili atteſtationum fallatur, ibidem, num. 40. 199

2 Canonizatio Sanctorum, translatio, depoſitio, & ceſſio Epiſcoporum pertinent ad ſolum Papam, non tam conſtitutione canonica, quàm inſtitutione Divina, in cap. Pernicioſam, num. 57. de off. Ordin. 432

3 Papa ante actum canonizationis inducit populum ad orandum, ut Deus non permittat ipſum errare in hoc negocio, in cap. Venerabili, num. 19. de Teſtibus. 198

3 Papa canonizando aliquem ſecundum informationem ſibi factam quantumcunque vera non approbet, tamen non errat, ibid. num. 24. 190

2 ***Cantor*** non eſt nomen ordinis ſpecialis, ſed officii, in cap. Cùm contingat, num. 19. de ætat. & qualit. 158

2 Contrarium, ibid. num. 56. uſque ad num. 62. & 71. 258

2 Cantoria, ſeu Pſalmiſtatus in primitiva Eccleſia erat Ordo Eccleſiaſticus à Lectoratu diſtinctus, ibid. n. 71. 263

2 Cantorum, ſeu Pſalmiſtarum ordo conſtitutione Eccleſiæ ſupprimi, aut deſuetudine aboleri non potuit, ibid. n. 78. & ſeqq. pag. 265

7 ***Capella*** Principum, & earum Capellani ſubſunt locorum Ordinariis, non autem Capellarum magiſtris, in cap. Cum capella, num. 6. de privil. 59

7 Capellæ Regiæ viſitari poſſunt ab Epiſcopo ex decretis Concilii Tridentini, ibid. num. 8. 59

7 Concilium Tridentinum in c. 11. ſeſſ. 24. verſ. ***Et quoad Capellanos Regios,*** non habet locum niſi extra viſitationem, ibid. num. 10. 59

7 Capellani Regii, milites, eorumque familiares, an, & quomodo locorum Ordinariis ſubjiciantur, in c. Tuarum, num. 41. de privileg. 55

1 Capellania ſi ex perpetua fiat amovibilis ad nutum deſinit eſſe beneficium, in cap. Ad audientiam, il ſecondo, num. 120. de Reſcript. 243

5 Capella ſi intra Eccleſiam ædificetur, & ab alio dotetur Eccleſia efficitur patrona, in c. Ad audientiam, il primo, n. 40. de Eccleſ. ædific. 360

4 Capellæ appellatione quid veniat, & quot ſint Capellarum ſpecies, in cap. Expoſuiſti, n. 3. de Præbend. 188

4 Capellæ appellatione non venit portio, ibid. n. 22. 188

2 ***Capellania*** Sacerdotalis in Cathedrali obtineri poteſt in vigeſimo quarto anno inchoato, in cap. Ut Abbates, n. 10. de ætat. & qualit. 218

2 Capella, in cujus fundatione cautum eſt, ut Capellanus per ſeipſum Miſſas celebrare teneatur, conferri poteſt ſimplici Clerico, in ea tamen ætate conſtituto, ut intra annum poſſit in Presbyterum ordinari, ibid. n. 52. 222

2 Capellaniæ in Cathedrali, quarum Capellani à Capitulo electi tenentur Miſſas Conventuales canere, & Divinis intereſſe ſunt Sacerdotales aptitudine, ibid. n. 53. 222

2 Capellania, cui eſt annexum onus Miſſarum celebrandarum an ſit Sacerdotalis, anve Capellanus teneatur per ſeipſum Miſſas celebrare, ibid. n. 60. & ſeq. uſque ad n. 85. 233

2 Capellania ea lege erecta ut Capellanus teneatur Miſſas celebrare, & in Divinis deſervire non eſt Sacerdotalis, & conferri poteſt Clerico quatuordecim annorum, ibid. n. 62. 66. & 70. 224

2 Hæc verba ***Miſſas***, vel ***Divina Officia celebret***, aut ***in Divinis deſerviat***, non important perſonale ſervitium, ibid. num. 64. 70. 73. & 74. 224

Declaratur,ibid.num.88.97.100.& 102. 224
Capellania ſic inſtituta ut Capellanus quotidie Miſſam celebret, & ſi negligens fuerit,certam pœnam incurrat, non requirit perſonalem reſidentiam, ibid. num.68. 225
Idem ſi cautum ſit ut domus pro Capellano ædificetur ubi habitet,& ſerviat Divinis,alioquin amoveri poſſit, ibid.nu.69. pag. 225
Capella ſic ordinata ut eligatur idoneus Capellanus Presbyter,qui Miſſam celebret,eſt Sacerdotalis, ſed Capellanus non tenetur inſervire per ſeipſum,ibid.num.71. 225
Declaratur,num.79. 225
Capellania in Cathedrali Eccleſia ſic fundata, ut Capellanus debeat celebrare diu, noctuque Divinum Officium non requirit ut Capellanus debeat eſſe Presbyter,ibid.num.72. 225
Capellaniam non requirere ſervitium perſonale declaratur ex obſervantia ſubſecuta, ibidem num.75. & 99. 226
Capellano habenti onus per ſeipſum celebrandi Miſſas in Eccleſia à Teſtatore deſtinata potiùs indulgetur ut celebret in eadem Eccleſia per ſubſtitutum,quàm alibi per ſeipſum, ibid. num.75.verſ. Nec adverſatur. 226
Capellanus tenetur per ſeipſum Miſſas celebrare, ſi id verbis expreſſis, aut æquipollentibus cautum fuerit in fundatione Capellaniæ,ibid.num.76. 226
Reſidentia perſonalis,& obligatio Miſſas celebrandi, & inſerviendi per ſeipſum in Capellis,& beneficiis ſimplicibus, quibus caſibus cenſeatur inducta ex ſententia S. Congregationis Conc.ibid.num.78. 226
Capellas,& beneficia Sacerdotalia obtinentes in Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis tenentur Miſſas celebrare, & onera adimplere per ſeipſos, ibid. num.79.& ſeq. 227
Capellaniæ erectæ in Cathedrali,vel Collegiata Eccleſia cum onere Miſſarum celebrandarum non comprehenduntur in decreto Concilii Tridentini, c.4.ſeſſ.22. niſi ordinem annexum habeant, ibid.num.80.& 90. 227
Capellam obtinens an, & quando teneatur eſſe Presbyter, & Miſſas,ac Divina officia celebrare per ſeipſum,compendioſa diſtinctio,ibid.n.87. 228
Capella ſic fundata in Collegiata Eccleſia ut illam obtinens obligatus ſit in dicta Eccleſia Miſſas dicere, eique in Divinis deſervire an requirat ut Capellanus hæc munia expleat per ſeipſum, ibid.num.89. & ſeq. uſque in finem. 228
Capellania cum onere inſerviendi choro requirit perſonale ſervitium, ibid. n. 90.
Capellaniæ,quibus incumbit onus celebrandi Miſſas,& choro inſerviendi,non ſunt compatibiles cum Canonicatibus, & Parochialibus,quamvis per earum conſtitutiones liceat ſervire per ſubſtitutum,,ibid.num.93. 229
Capellaniæ Cathedralis Eccleſiæ, quarum reditus in diſtributionibus quotidianis conſiſtunt, perſonalem reſidentiam requirunt, ibid.num.94. 229
Capella etiam in Collegiata non dicitur Sacerdotalis ex eo quòd cautum ſit in fundatione ut Capellanus teneatur Miſſas celebrare, ibid.num.95. 229
Capellania extra Cathedralem, vel Collegiatam Eccleſiam ea lege erecta ut Capellanus teneatur in Divinis deſervire, non requirit ſervitium perſonale, ibid.n.96. 229
Reſidentia intelligitur de perſonali ex vulgari modo loquendi eorum,qui fundant capellanias in Cathedralibus,& Collegiatis, ibid. num.101. 230
Capellania cum onere intereſſendi Divinis Officiis in Cathedrali,vel Collegiata requirit perſonale ſervitium,ibid.n. 103 pag. 230
Capellaniæ cum onere Miſſas, & Divina Officia celebrandi, quarum reditus diſtribuuntur inter præſentes, requirunt reſidentiam juxta formam Concilii, non obſtante contraria conſuetudine,ibid.num.104. 230
4 Capellæ adminiſtrator non poteſt fructus ſuâ induſtriâ, & labore excreſcentes pro ſe retinere, in cap. Tua nobis,num.8. de teſtam. 349
4 Ordinarius non poteſt ſe immiſcere adminiſtrationi, & viſitationi Capellanum contra tenorem fundationis à Sede Apoſtolica approbatæ, niſi in caſu negligentiæ adminiſtratorum, ibid.num. 15. 350
4 Capellanorum tenuitati, aut fabricæ, vel Sacriſtiæ in Cathedrali Epiſcopus providere non poteſt remedio,c. 15.ſeſſ.24. Concilii Tridentini,in cap. Expoſuiſti,nu.23.de Præb. 180
2 Capellæ Monaſterio ſubjectæ an,& quando teneantur Epiſcopo ad jura Epiſcopalia, in cap.Conquerente, num. 10.de off. Ordin. 463
4 Capellania ea lege fundata ut uſufructuariæ manutenere debeant Capellanum,qui omni die celebret, & reſideat in Eccleſia,&c. an ſit Sacerdotalis, in cap. Conquerente,num. 10. & ſeq.uſque in fin.de Cler.non reſid. 39
4 Capellanus non tenetur celebrare per ſeipſum,niſi in fundatione cautum ſit ut per ſeipſum celebret,ibid.num. 11. 40
4 Ad dignoſcendum an capella ſit Sacerdotalis multum faciunt proviſiones ſubſequutæ, ibidem num. 22. 40
4 Capella ex eo quòd Capellanus debeat eſſe Presbyter eſt Sacerdotalis, ſed non propterea Sacerdos tenetur per ſeipſum celebrare,ibid.num.26. 41
4 Capellania Sacerdotalis poteſt conferri ſimplici clerico in ea ætate conſtituto, ut infra annum poſſit ad Sacerdotium promoveri, niſi aliud ex fundatione caveatur,ibid.n. 29. 41
6 in Capellania dignitati unita Epiſcopus retinet omnia jura ſibi ante unionem competentia, niſi ſecùs in litteris Apoſtolicis diſponatur,in cap.In ordinando, n.44. de Simon. 147
4 Conſtitutio, quâ abſentes ultra duos menſes privantur capellaniis, quomodo ſit intelligenda, in cap. Licet,num.29.de Præbend. 165
2 Capellaniam obtinens non tenetur ſacros Ordines ſuſcipere, ſed Miſſarum oneri poteſt per alium ſatisfacere,niſi in fundatione cautum ſit,ut per ſeipſum celebret, in cap. Ut Abbates, n.65.de ætat.& qualit. 224
2 *Capitulum* Sanctorum,70. diſtinct. an fuerit indiſtinctè correctum per cap. De multa, de Præb. in cap. Dudum il ſecondo, n.19.& 28.de elect. 69
5 Cap.Denique 4.diſt.non eſt B.Gregorii, licèt ſub illius nomine referatur,in cap. Explicari,n.45.de obſerv.jejun. 353
5 Cap.ut lit.pend.lib.6.an habeat locum in duobus præſentatis, in cap.Cùm autem,n.13. de jurepatr. 247
2 Cap.Odoardus,de ſolut.non ſuffragatur doloſo, in cap. Magnus, n.31. de obligat.ad ratioc. 346
2 Cap. Adrianus,& in cap.In Synodo,63.diſt. authoritas, & fides expenditur, in c. Accepimus, n.64.de Pactis. 568
2 Cap.Quia propter, de elect. eſt favorabile, nec debet multum ſtrictè interpretari,in c. Quia propter,n.33.de elect. 93
5 Cap. Anaſtaſiu ,19.eſt apocryphum, & falsò tribuitur Anaſtaſio,in cap.Majores,num.9.de Baptiſ. 322

Capitulum, communia.

2 de Capitulo eſſe poſſunt ex conſuetudine etiam penitùs extranei,in cap.Nullus,n.36.de elect. 5
2 Capitula cathedralium, & collegiatarum Eccleſiarum curam animarum habentium, & eam per Vicarios temporales exercentium,an cogi poſſint ad conſtituendos Vicarios perpetuos, qui eam curam exerceant, in c. Ex parte, n. 9. & ſeq. uſque ad n.14.de off.Vicar. 386
2 An ve expediat ut Sedes Apoſtolica decernat de cætero hujuſmodi Vicarios perpetuos in prædictis Eccleſiis inſtituendos, ibid.num. 11.& ſeqq.uſque in fin. 386
7 Capitulum eſt nomen intellectuale,& res incorporalis,& nihil facere poteſt,niſi per membra ſua,in c. Reſponſo,num.74.de ſent.excomm. 192
7 Capituli alia eſt cauſa,alia Canonicorum, ibid.num.86. 194
7 Canonici ſingulares citati etiamſi fuerint contumaces, non poſſunt excommunicari pro Capitulo non comparente, ubi decreta fuit citatio contra Decanum,& Capitulum, ibidem num.87. 194
7 Capitulo excommunicato an cenſeantur excommunicati Canonici ſucceſſores, ibidem num. 96. 194
7 Excommunicans capitulum cenſetur excommunicaſſe ſingulos,ibid. num. 107.& ſeq. 196
4 Capitulum S. Petri de Urbe habet curam animarum habitu, exercitium verò eſt penes Vicarium perpetuum privativè ad Capitulum,in c. Expoſuiſti, n.41.de Præbend. 183
2 Capituli jus in uno conſervatur, in c. His quæ,n.63. de major. & obed. 509
5 Capitulum majoris Eccleſiæ aliquando Concilium appellatur, in cap. Cum ex eo, num.30. de Reliq. & venerat.Sanctorum. 341
7 Capitulum eſt Senatus Eccleſiæ, in c. Cùm ex injuncto, n.33. de novi oper. nunc. 32
6 Capituli jus in uno Canonico conſervatur, in c. Abſolutos, n.26.de hæreticis. 224
4 Capitulum ex præſcriptione, vel privilegio poteſt in certis Eccleſiis ſibi acquirere jura Epiſcopalia excluſo Epiſcopo, in c. Tuæ,n.6.de Cler.non reſid. 69
4 Capitulum Civitatem,quam juriſdictionem habeat in Eccleſiis ſibi ſubjectis,in d.c. Tuæ,n. 11. de Cler.non reſid. 69

Capitulum quoad abſentes.

7 Capitulares actus ex contemptu aliquorum non ſunt nulli,ſed nec etiam debent caſſari, niſi ipſis proſequentibus contemptum,in c.Cùm ex injuncto, n.51.de Nov.oper.nunciat. 34
7 Abſentes non ſunt vocandi,niſi in tribus caſibus hìc expreſſis, & in aliis conſimilibus,& multùm arduis,ibidem num. 52. 34
7 Et an ſint citandi abſentes extra provinciam,ibid.num.53. 34
7 De quàm longinquo loco ſint vocandi, ſtatur conſuetudini, ibid.num.54. 34

Capituli conſenſus.

5 Capituli conſenſus non requiritur, ſi nova Parochia ab Epiſcopo erigatur in Parochia Regalibus ſubjecta, in cap. Ad audientiam, il primo,num.54.de Eccleſ.ædifican. 361

5 In

5 In unionibus,& aliis actibus, quæ fiunt auctoritate Delegata, non requiritur Capituli conſenſus,ibidem num.53. 361
5 Declaratur,ibid.num.54. 361

Capituli convocatio.

2 Capitulum convocare ſpectat ad Decanum de conſuetudine, in cap.Ut Abbates,n.28.de ætat.& qualit. 219
2 Capitulum poteſt congregari ab antiquiore in defectum ejus, ad quem id ſpectat de jure, vel conſuetudine, in cap. Quia propter,n.75.de elect. 97
7 Epiſcopus poteſt Capitulum convocare, ſi aliquid Canonicis ad deliberandum proponat, nec de re ad ſuum, vel ſuorum commodum ſpectante agatur,in cap.Cùm ex injuncto, n.26. de Novi oper.nunciat. 31
7 Nec ad id admittitur Vicarius Epiſcopi ſi capitulum ſit exemptum,ibid. num.27. 31

Capituli, & Capitularium exceſſus.

2 Capitula quæ conſuetudine, privilegio, vel alio jure ſpeciali ſe tuentur adverſus juriſdictionem Epiſcopi, quâ formâ procedere debeant in cauſis criminalibus Capitularium, in c. Irrefragabili, §. Exceſſus,num.9. & ſeq.& num.21.de off.Ordinar. 447
2 Capitulo negligente in corrigendis exceſſibus Capitularium an,& quando juriſdictio ad Epiſcopum devolvatur,ibid.num. 11.& ſeqq.uſque ad num.22. 448
2 Quid ſi Epiſcopus interſit Capitulo tamquam Prælatus, ibid. num.13. 448
2 Et quid ſi interſit tanquam Canonicus, ibid. num.14. 448
2 Et quid ſi vocem in Capitulo non habeat, ibid. num.18. 448
2 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 20. & ſeq. pag. 448
2 Epiſcopus de jure communi eſt caput Capituli, ibid. num.12. pag. 448
2 Canonici ſinguli non ſunt conjudices, ubi capitulum conſuevit exceſſus illorum corrigere,ſed ipſum Capitulum eſt judex, & penes ipſum eſt juriſdictio, ibid.n.15. 448
2 Epiſcopus ad quem propter negligentiam Capituli devoluta eſt juriſdictio,tenetur procedere contra Canonicos cum Capituli conſilio,vel aſſenſu,ibid.n.16.& 26. 448
2 Item tenetur cauſam appellationis ad ſe interpoſitæ alteri delegare ſi interfuit Capitulo tanquam Canonicus, & animum ſuum propalavit,ibid.n.17. 448
2 Juriſdictio negligente Capitulo propriè ad Epiſcopum non devolvitur,ſed impedimentum removetur,ibid.num.19. 449
2 Juriſdictio ad Epiſcopum non devolvitur ſi adjuncti à Capitulo electi una cum Epiſcopo negligant, vel recuſent procedere contra Capitulares, ſed cogi debent à Metropolitano, vel a Sede Apoſtolica,ut procedant, ibid. num.21. 449
2 Epiſcopus in cauſis criminalibus contra Capitulares de jure communi procedere debet cum conſenſu Capituli, ibidem num.26. 450
2 Capitulum in cauſis Capitularium an de jure communi ſit conjudex cum Epiſcopo,ibid.num.27. 450
5 Capitula exempta Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum nequeunt ab Epiſcopis viſitari,niſi per ſeipſos, in c. Procurationes,n.11.de cenſibus. 277
2 Capitulum congregatum ex permiſſis, & prohibitis Capituli authoritatem non habet,in cap. Maſſana,n.27.de elect. 114
Vide in ver. *Viſitatio Capituli exempti,*

Capituli locus, & translatio.

7 Capitulum Cathedralis Eccleſiæ an, & quando ab Epiſcopo, vel aliis Canonicis ad alium locum intra, vel extra diœceſim transferri poſſit,latè diſcutitur,in cap. Cùm ex injuncto,num. 16.& num.ſeqq.uſque in fin.de Nov.oper. nunciat. 30
7 Quid de jure communi, ibid. num. 17. 30
7 Et quid ex Bulla Clement. VI. ibid.n.39. 30
7 Capitulum celebrari debet in Eccleſia,& loco ad hoc determinato, ibid.num.17. 31
7 Nec Epiſcopus poteſt domi ſuæ illud convocare, ſed ad aulam capitularem ubi antè ſolitum fuit convenire,ibid.n.18. 31
7 Capitulum cum non poteſt tuto convenire in Eccleſia,vel loco Capitulari,ad alium locum transferri poteſt,ibid.num.21. 31
7 Et juſta cauſa transferendi eſt repulſio Epiſcopi ab ingreſſu in civitatem,ibid.num.23. 31
7 Canonici præſentes in Eccleſia à Tyranno occupata pro negociis communibus tenentur ire ad Canonicos forinſecos, etiam pauciores: & quando ſecùs,ibid.num.34.& 36. 32
7 Et quid in abſentibus ob privatas inimicitias,ibid.num.35. 32
7 Bulla Clementis VI.ſuper translatione Capituli Leodienſis ex cauſa rebellionis contra Epiſcopum refertur, ibid.num.55. pag. 35
7 Confirmatio Innocentii X. translationis Capituli Leodienſis,ibid.n.56. 35

Capitulum quoad majorem partem.

7 Ad Capitulum conſtituendum regulariter non ſufficit major pars,ſed requiritur ut duæ tertiæ partes ſint præſentes,in cap. Cùm ex injuncto.n.48.de Nov.oper.nunciat. 33
7 Declaratur, ibid.num.49. 33
1 Major pars Capituli ſine rationabili cauſa non poteſt tollere conſuetudinem,utilitatem privatam nutriendo, in cap. Cùm omnes.n.10.de Conſtitut. 126
1 Major pars Capituli non poteſt præjudicare minori in jure eligendi,ſed requiritur omnium, & ſingulorum conſenſus, in c. Cùm dilectus,n.13.de Conſuet. 269
1 Declaratur, n.47.48. & 50. 269

Capituli poteſtas.

4 Capitulum quamvis non poſſit citare Epiſcopum, poteſt tamen eum monere ut redeat ad reſidentiam, in cap. Qualiter, n.2.de Cler.non reſid. 58
4 Capitulum quantumcunque moneat Prælatum ad reſidentiam, non tamen poteſt procedere ad electionem alterius ſine auctoritate Papæ, ibid.n.8. 58
4 Capitulum ſolum an poſſit Præbendas conferre ſtantè abſentia Epiſcopi in Curia, cujus reditus facilè non ſperabatur, in cap.Poſtulaſti,n.8.de conceſſ.Præbend. 249
1 Capitulum ſine Epiſcopi conſenſu non poteſt ſtatuere ſuper reſidentia, nec ſuper ſtatu univerſali Eccleſiæ, in cap. Cùm omnes,n.4.de Conſtitut. 125
1 Capitulum Cathedralis etiam ſine Epiſcopo poteſt ſtatuere de his, quæ propria ipſius Capituli negotia reſpiciunt, ibid. n.37. 129
1 Et an poſſit ejusmodi ſtatutis,quò firmiùs obſerventur, pœnas adjicere,ibid.num.37.& ſeqq. uſque in fin. 129
1 Capituli major pars ubicunque de neceſſitate,vel utilitate Eccleſiæ agitur, poteſt præjudicare minori in his, quæ competunt Canonicis ut univerſis, ibid. num.41. 125
1 Capitulum poteſt pœnas adjicere quaſi conventionaliter in his,quæ pacto privatorum promitti, ac in conventionem deduci poſſunt,ibid.n.43. 130
1 Et ſufficit conſenſus majoris partis, ibid.num.44. 130
1 Capitulares poſſunt juri electionis paſſivæ renunciare, in cap Cùm dilectus, n.30.de conſuet. 270
1 Capituli major pars poteſt ex juſta cauſa excludere certam nationem ab electione paſſiva; ibidem num.47. 271
2 Capitulum non poteſt eſſe judex ſi aliquod dubium oriatur inter majorem partem Capituli, & aliquos ſingulares de Capitulo, in c.Licet de vitanda,n.46. de elect. 25
2 Capitulum ſi Canonicorum exceſſus conſuevit corrigere, niſi hoc faciat infra terminum ab Epiſcopo præfixum, Epiſcopus corriget,in cap.Irrefragabili, §.Exceſſus,n.1.de offic.Ordin pag. 446
2 Capitulum ex conſuetudine poteſt habere poteſtatem corrigendi exceſſus Canonicorum, ibid. num.2. 446
2 Etiam excluſo Epiſcopo,ibid.num.7. 446
2 Et quid in criminibus gravibus, ibid. num. 3. & 10. 446
2 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 9. 446
2 Terminus Capitulo præfixus ab Epiſcopo ad corrigendos Capitulares non eſt expectandus ſi Capitulum dicat ſe nolle corrigere, ibidem num.6. 446
4 Capitulum poteſt in facto proprio authorizare, ubi agitur principaliter de intereſſe ſingulorum, & ſecundariò de intereſſe Capituli; ſed non èconträ, in c. Expoſuiſti, n.29. de Præbend. 181
4 Capitulo poteſt competere jus conferendi beneficia etiam privativè ad Epiſcopum, in c.Nulla,n.40. de conceſſ.Præb. 232
2 Ad Capitulum Epiſcopo exiſtente hæretico ſpectat facultas concedendi dimiſſorias, in c.His quæ,n.62.de major.& obed. pag. 509
1 Capitulum ex cauſa publicæ utilitatis poteſt ſtatuta facere contra antiquam Eccleſiæ conſuetudinem, etiam de ea non facta mentione, in c.Cum M.n.13. de Conſtit. 152
1 Etiamſi conſuetudo foveat utilitatem publicam, & ſtatutum ſit nutritivum utilitatis privatæ, ibid. num.14. 152
1 Dum principaliter, & directè concernat utilitatem Eccleſiæ, & fiat de Epiſcopi conſenſu,ibid.n.15. 152
4 Ordinatio majoris partis Capituli per contradictionem, & appellationem minoris nil rationabile opponentis impediri non debet, in c. Cùm in cunctis,n.1. de his quæ fiunt à major. par.Capituli. 272
Vide in ver. *Statutum Capituli,*

Capitulum Regularium.

1 Capitulum generale an poſſit recedere à Conſtitutionibus per Sedem Apoſtolicam confirmatis, præſcribentibus tempus faciendi decreta circa electionem Generalis in Sede vacante, in cap. Cùm acceſſiſſent, n.13. & ſeqq. uſque in fin.de Conſtitut. 146

1 An

An poſſit ſtatuere ut Prælatus Generalis eligi non poſſit de eadem natione, de qua fuit immediatus prædeceſſor, in cap. Cùm dilectus, n. 9. & ſeqq. uſque in finem de conſuetud. 268
Non poteſt ſtatuere contra Canones, ibidem num. 12. 269
Non ſtatuit contra jus privatum juri alterius detrahendo, ibidem num. 14. 269
Poteſt ſtatuere ut electio generalis fieri debeat ex certo gremio perſonarum, ibid. n. 25. uſque ad n. 39. 270
Capitulum generale de jure communi poteſt conſtitutiones facere, ibid. n. 56. 274
An poſſit revocare decreta à ſe priùs edita in vim privilegiorum Sedis Apoſtolicæ, ibid. num. 61. 274
Sicut poteſt Vicarios eligere, ſic poteſtatem eos deputandi poteſt in Generalem transferre, in c. Nullus, n. 51. de elect. pag. 7
Capitulum Fratrum Eremitarum S. Auguſtini Provinciæ Betticæ, cui laicus miniſter interfuit, declaratur nullum ob laicæ poteſtatis abuſum, in cap. Quiſquis, num. 39. de elect. 104
Capitula celebrari nec ſolent, nec debent ſine Præſidente, in cap. Quia propter, n. 72. de Elect. 97
Capitulum Provinciale ſufficit celebrare in fine primi triennii, & ſtatim in principio ſecundi celebrare aliud, in cap. Ego N. n. 51. de jurejur. 25
Capitulum Provinciale Religioſorum non ſufficit celebrare in fine primi triennii, & ſtatim in principio ſecundi aliud celebrare, ſed inter unum, & aliud debet triennium intercedere, in c. In ſingulis, n. 1. de ſtat. Monachor. 197
Vide in ver. *Conſtitutio Capituli Generalis.*
Fieri debet ſalvo Jure Epiſcopi Diœceſani, ibid. n. 2. & 5. 197
Et tam à Religioſis exemptis, quàm non exemptis, ibid. nu. 3. pag. 198
Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 7. & ſeqq. & num. 11. 198
Et convenire debent univerſi Abbates, & Priores provinciæ ejuſdem Ordinis, ibid. n. 4. 198
Et malitioſè impedientes ne Capitula celebrentur ſententiam excommunicationis incurrunt, ibid. n. 6. 198
Capitula in aliquibus Religionibus, vel Congregationibus Monachorum an ſit permittendum ut celebrentur ſingulis annis, & Præſides eligantur annales, ibid. n. 12. 199

Capitulum ſede vacante.

Capitulum ſede vacante poteſt ſuper jure eligendi litigare, in cap. Cùm dilectus, n. 4. de conſuet. 268
Non concedit litteras formatas, quibus Clericus abſolvitur à poteſtate ſui Epiſcopi, in cap. Significaſti, n. 3. de off. Archid. pag. 379
Capitula tam Cathedralium, quàm Collegiatarum Eccleſiarum ſede vacante prohibentur ſub pœna interdicti dare dimiſſorias ad Ordines infra annum, niſi arctatis occaſione beneficii recepti, vel recipiendi, ibid. num. 7. 379
Capitulum vacante Epiſcopatu confirmat electiones ab Epiſcopo confirmandos, in c. Cùm olim, n. 1. de major. & obed. pag. 512
Juriſdictio Epiſcopi ſede vacante ad Capitulum devolvitur, ibid. n. 2. 512
Capitulum ſede vacante non confert beneficia ad ſolius Epiſcopi collationem ſpectantia, ibid. num. 34. 514
Capitulum ſede vacante poteſt ſtatuta condere; Collegium Cardinalium ſecus, ibid. num. 57. 517
Capitulum vacante titulo Cardinalatus ſuccedit in juriſdictione niſi pro bono pacis aliquid ſit exceptum, in cap. His quæ, n. 2. de major. & obed. 503
Capitulum an ſuccedat in juriſdictione Prælati vacante Eccleſia, ibid. n. 31. uſque in fin. 505
Quid in Capitulo Eccleſiæ Collegiatæ, quæ eſt titulus Cardinalis, ibid. num. 32. & 42. 505
Et quid in Capitulo alterius Collegiatæ, ibid. num. 32. 36. & 39. pag. 505
Et quid in Capitulo Eccleſiæ Cathedralis, ibid. n. 49. 505
Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 67. 505
Capitulum Eccleſiæ in qua eſt titulus Cardinalis mortuo titulari non ſuccedit in juriſdictione quoad jus puniendi crimina, & fulminandi cenſuras, ibid. n. 33. & 42. 505
Et an hoc procedat de jure communi, an verò propter reſervationem, de qua hic, ibid. num. 34. 505
In Capitulum ſede vacante an tranſeat juriſdictio competens inferiori Prælato de jure ſpeciali, ibid. num. 39. & ſeq. uſque ad num. 49. 506
In Capitulum ſede vacante non tranſeunt quæ competunt Prælato de jure ſpeciali, ibid. num. 43. & 46. 507
Capitulum Paduanum ſede vacante non ſuccedit in facultate conferendi gradum Doctoratùs, & Magiſterii, ibid. num. 44. pag. 507
Capitulum ſede Epiſcopali vacante poteſt judicare, abſolvere, & excommunicare, ſed non anathematizare, ibid. num. 49. pag. 508
2 Item poteſt viſitare, & procurationes recipere, ibid. num. 50. & 75. 508
2 Item poteſt delictis etiam extra viſitationem contra certas perſonas inquirere, ibidem num. 51. 508
2 Item poteſt Syndicare Fiſcalem Epiſcopi prædefuncti, ibid. num. 52. 508
2 Item poteſt ſtatuta condere, non tamen duratura in tempus ſucceſſoris, ibid. num. 53. 508
2 Capitulum Sede vacante non ſuccedit in juriſdictione Epiſcopo delegata, etiam ex generali delegatione Sedis Apoſtolicæ, ibid. n. 54. 508
2 In Capitulum ſede vacante non tranſeunt ea, quæ ex Concilio Tridentino competunt Epiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, ibid. num. 55. 508
2 Niſi detur Epiſcopo facultas procedendi etiam authoritate Apoſtolica, ibid. num. 56. 508
2 Capitulum Sede Epiſcopali vacante non poteſt beneficia conferre, licèt poſſit præſentationes admittere, & inſtituere, ibid. num. 57. 508
2 Item non poteſt bona Eccleſiæ alienare, ibid. n. 58. 508
2 Item non poteſt dare licentiam Clerico tranſeundi ad aliam Eccleſiam, ibid. n. 59. 509
2 Item non poteſt dimiſſorias ad Ordines concedere infra annum à die vacationis, niſi arctatis ratione beneficii recepti, vel recipiendi, ibid. n. 60. 509
2 Et quibus caſibus Capitulum poteſt dimiſſorias concedere, poteſt etiam interſtitia remittere, non autem Capituli Vicarius, niſi ex mandato ſpeciali, ibid. n. 61. 509
4 Capitulum ſede vacante ſuccedit in juriſdictione compellendi executores, in c. Joannes, n. 8. de teſtam. 355
2 In Capitulum Sede Epiſcopali vacante an, & quomodo tranſeant ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, in d. cap. His quæ, n. 64. & ſeq de major. & obedient. 509
2 Capitulum ſede vacante de jure communi non arctatur ad conſtituendum Vicarium, ſed poteſt juriſdictionem per ſeipſum exercere, ibid. n. 66. 509
2 Capitulum infra octo dies poſt mortem Epiſcopi ex Concilio Tridentino tenetur Vicarium, ſeu Officialem conſtituere, vel exiſtentem confirmare, ibid. n. 67. 509
2 Capitulum Sede Epiſcopali vacante poſt Concilium Tridentinum ita demùm poteſt duos Vicarios in ſolidum, vel alternis menſibus conſtituere, ſi ita ſe habeat immemorabilis conſuetudo, ibid. num. 68. 509
2 Sede vacante juriſdictio reſidet principaliter penes Capitulum, exercitium verò penes Vicarium, ibidem num. 73. 510
2 Ad Capitulum Sede vacante non ſpectat ſubſtitutio facienda propter abſentiam Vicarii, vel aliorum Officialium, ſed ad ipſos Officiales, ibid. num. 74. 510
2 Capitulum Sede vacante abſque Vicario non poteſt Viſitatorem eligere ad viſitandam Diœceſim, ibid. n. 75. 510
2 Item non poteſt eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpicionum Vicarii, ſed per ſeipſum cognoſcere, ibid. n. 76. pag. 510
2 Capitula Cathedralium dumtaxat arctantur à Concilio Tridentino ad eligendum Vicarium, non autem Capitula Collegiatarum, ibid. n. 77. 510
2 Juriſdictione Epiſcopi Sede vacante ad Capitulum devolvitur, in cap. Cum olim, n. 2. de major. & obed. 512
2 Juriſdictio ſimultanea inter Prælatum Eccleſiæ inferioris, & Capitulum: item adminiſtratio bonorum tranſit in Capitulum ſede vacante. In cap. His quæ, n. 48. de major. & obed. pag. 507
1 Sede vacante ſi Papa ſcribat Capitulo uti vices gerenti, ut Præbendam conferat, Epiſcopus ibi creatus mandatum adimplere tenetur, in c. Eam te, n. 1. de Reſcript. 203
1 Capitulo ſi diriguntur monitoriæ, vel præceptoriæ ſuper receptione alicujus, & ad Epiſcopum ſpectat receptio, Epiſcopus qui tempore datæ erat de Capitulo, exequi tenetur, ibid. n. 2. pag. 203
Vide in ver. *Vicarius Capituli ſede vacante.*
4 Capitulum Sede vacante non confert beneficia ſpectantia ad collationem ſolius Prælati, in cap. Illa, n. 1. & 8. de Sede vacante. 256
4 Secus ſi collatio inter Epiſcopum, & Capitulum ſit ſimultanea vel ad Capitulum tantùm pertineat, ibid. n. 2. & 16. 256
4 Capitulum Sede vacante ſuccedit in jure confirmandi electiones, ſed non in jure conferendi beneficia, & quæ ſit ratio diverſitatis, ibidem num. 10. & ſeqq. 257
4 Capitulum Sede vacante non ſuccedit in juriſdictione voluntaria, ſed in neceſſaria tantùm, ibid. n. 13. 257
4 Non ſuccedit in dandis indulgentiis, ibid. num. 14. 257
4 Succedit in præſentationibus admittendis, & inſtitutionibus faciendis, ibid. n. 15. 258
4 Capitulum Sede vacante, vel Decanus nullam auctoritatem ſibi vendicat in examinibus per concurſum pro collatione Parochialium Eccleſiarum, ſed infra octo dies poſt

... in Epiſcopi Vicarium conſtituit, ibid.n.17.& 25. 258

4 Capitulum Sede vacante non poteſt conferre Parochialem vacantem in commendam temporalem ei, qui magis idoneus fuerit judicatus, ibid. n. 26. 258

4 Nec ei fructus concedere durante commendâ, ibid. num. 27. pag. 258

Capitulum quoad concurſum Parochialium.
Vide in verbo *Concurſus.*

4 Capitulum Sede vacante non ſuccedit in poteſtate deducendi jura Epiſcopi in judicium etiam defendendo, in cap. Novit. n.22.Ne Sede vacan. 254

4 Item non ſuccedit in poteſtate alienandi jura, & bona Eccleſiæ, ibid.n.23.& 31. 254

4 Etiamſi magna urgeat neceſſitas, ibid.num.24.& 29. 254

4 Capitulum Sede vacante alienare poteſt res, quæ ſervando, ſervari non poſſunt, dummodò pretium ſervetur, ibid.num.31 pag. 254

4 Idem ſi Eccleſia diu eſſet vacatura, & ex dilatione periculum immineret, ibidem num.32. 254

4 Debet tamen Eccleſiæ dari curator, aut defenſor, cujus auctoritate fiat alienatio, & eſt ſpeciale in Eccleſiis inferioribus, ibidem n.32.& 33. 254

3 Capitulum Sede vacante non ſuccedit in jurisdictione Epiſcopo competente ratione feudi, niſi feudum eſſet commune Epiſcopo, & Capitulo, in cap. Verum, n.4. & 8. de foro compet. 74

3 Succedit in his, quæ competunt de jure ſpeciali, niſi hæc communiter ſpectent tam ad Epiſcopum, quàm ad capitulum, ibid. num.5.& 7. 74

3 Poteſtas devolvitur ab Epiſcopo ad capitulum in iis, quæ ad Epiſcopum pertinent proprio jure, ſecùs verò ſi ex quodam jure accidentali, putà jure devoluto propter negligentiam clericorum, ibid. num.6. 75

3 Cap.unicum Ne Sede vacante, lib.6. locum habet non modò in collatione beneficiorum, ſed etiam in aliis, quæ ſpectant communiter ad Epiſcopum, & Capitulum, ibid.num.9. 75

6 Capitulum Sede vacante ſuccedit in poteſtate jurisdictionali Epiſcopi, etiam quoad judicandum hæreticos, in cap. Ad abolendam, n.13. de hæreticis. 212

4 Prælato excommunicato, vel ſuſpenſo an jurisdictio devolvatur ad capitulum, ita ut ſit locus electioni Vicarij Capitularis, in cap. Quia diverſitatem, num.16. & ſeqq. uſque in fin. de conceſſ. Præb. 239

4 Epiſcopo à Paganis, vel Schiſmaticis capto Sedes quaſi vacat, & jurisdictio tribuitur capitulo, ibid.num.28.& ſeqq. 240

7 Capitulum Sede vacante an poſſit præcipere Sacriſtæ ſub pœna ſuſpenſionis ne aſportet ſacram ſuppellectilem extra Eccleſiam abſque capituli licentia, in cap. A nobis, il primo, n.45.& ſeqq. de ſent.excomm. 154

7 Anve hoc præceptum expiret per ingreſſum Epiſcopi, ibidem n.46.& n.50.& ſeqq. uſque in finem. 154

7 In Capitulum Sede vacante tranſit omnis jurisdictio, & ſic etiam poteſtas ſuſpendendi, ibidem num.47. 154

7 A Capitulo non abdicatur jurisdictio per deputationem Vicarii Sede vacante, ibid.num.48. 154
Vide in ver. *Sede vacante.*

7 Capituli ſtatutum Sede vacante etiam ſi imponat pœnam pro futuro delicto, non expirat Sede plena, in d.c. A nobis, il primo, n.51. de ſent.excomm. 154

2 Capitulum Sede vacante poteſt ponere Oeconomos in beneficiis vacantibus, quorum collatio pertinet ad Epiſcopum, in cap. Cum vos, n.11. de off. Ordinar. 440

2 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num.12. 440

2 Jurisdictio delegata non tranſit in Capitulum Sede vacante, in cap. Quoniam, n.12. de off. Delegat. 400

Capituli tempus.

2 Ad Capitulum, vel Congregationem ſubditi convenire debent non ad voluntatem Superioris, ſed temporibus conſuetis, in cap. His quæ, n.14. de major.& obed. 504

1 *Captioſi*, & nimium de ſe præſumentes volunt omnes opiniones ſuas aliis prævalere, in cap. Ne innitaris, n.12. de conſtit. 37

6 *Captivitas* eſt mors civilis, quæ non æquiparatur naturali niſi in caſibus in jure expreſſis, in cap. Per tuas, il primo, n.16. de Simon. 169

6 De Captivitate Clerico redeunti Eccleſia debet reſtitui quantocumque tempore detentus fuerit, ibid.num.28.& 37. 170

6 Captivorum calamitati eſt miſerendum, in c. Per tuas, il primo, n.23.& 26. de Simon. 169

6 *Captura* in civilibus regulariter eſt prohibita, ſecùs in criminalibus, in cap. Pervenit, n.34. de Adulter. 285

6 Captura eſt arbitraria judici, ibid.num.41. 287

5 In domo propria nullus debet capi, in cap. Inter alia, n.81. de Immunit. Eccleſ. 382

6 Capti in bello ſervi capientium efficiuntur, ſi bellum ſit juſtum, in cap. Per tuas, il primo, n.17.& 38. de Simon. 169

6 Hoc tamen non obtinet in Chriſtianis captis à Turcis, vel Saracenis, ibid.n.19. 169

6 Captus ab hoſtibus, & poſteà reverſus recuperat omnia jure poſtliminii tam ſecundùm leges ſæculi, quàm ſecundùm Canones, ibidem num.27.& ſeqq.& n.33.& 43. 170
Vide in ver. *Poſtliminium.*

6 Captus à Piratis, vel latronibus etiam ſecundùm leges civiles liber permanet, & retinet omnia jura ſua, & fictio poſtliminii non eſt neceſſaria, ibid.num.45. 172

Provincialis Carmelitarum captus à Barbaris,
Vide in ver. *Provincialis.*

6 *Capite* langueſcente cætera quoque membra inficiuntur, in c. Præterea, n.27. Ne Præl.vic. ſuas. 190

2 Caput unde dictum, in c. Pernicioſam, n.41. de off. Ordin. 403

5 A Capite non licet membra diſcedere, in c. Cum dilectus, n.13. de relig.domib. 217

6 *Carcer* de jure civili eſt ad cuſtodiam, de jure canonico eſt etiam ad pœnam, in c. Pervenit, n.35. de Adulter. 286

3 Carcer infert onus, & gravamen continuum, & numquam tranſit tempus appellandi à gravamine carcerationis, in c. Super eo, il ſecondo, n.40. de Appell. 245

3 Carcer regulariter inſtitutus eſt ad cuſtodiam, & locus ſanctus eſt, ibid.n. 41. 245

3 Carceratus etiam cuſtodiæ cauſa dicitur luere pœnam in corpore, ibid.n.42. 245

3 Carcer infamiam irrogat, & damnum irreparabile, ibid. n.43. pag. 245

7 In carcere, vel in vinculis detinere an differant, in c. Nuper, de ſent.excomm. 167

7 Carceratus, vel detruſus in vincula non dicitur lædi corporaliter, ibidem n.6. 167

7 Carcer, & vincula principaliter non ſunt ad pœnam, ſed ad cuſtodiam, ibid.n.7. 167

6 Carceratus injuſtè peccat non fugiendo de carcere, in c. Falſidicus, n.128. de crimin.falſ. 315

6 Contrarium, ibid.num.130. 315

4 Privilegio ne quis detrudatur in carcerem renunciari non poteſt etiam cum juramento, in cap. Odoardus, nu.75. de ſolut. pag. 300

4 Carceris ſqualor eſt contra naturalem æquitatem, ibid. n.76. pag. 300

4 Carcer eſt ſpecies ſervitutis, ibid.n.77. 300

3 Carceris perpetui pœna proportionatur pœnæ mortis naturalis, in c. Cùm non ab homine nu.60. de judic. 12

7 Carcer perpetuus eſt gravior pœna, quæ poſſit clericis imponi ab Eccleſia, in c. Novimus, n.7. de verbor.ſignific. 215

7 Et proportionatur morti naturali, ibid.num.8. 215

7 Carcer perpetuus non debet eſſe ita durus, ut infra paucos dies carceratus moriatur, ibid. num.9. 215

7 Nec debet tantum ſubtrahi de victu neceſſario, ut veriſimiliter debeat mori, ibid. num.13. 215

7 Et Officiales hæc facientes ſunt homicidæ, & irregulares, ibidem num. 10.& 13.& 14. 215

2 E carceribus dimiſſus ſub fidejuſſione de ſe repræſentando cenſetur adhuc detentus, in c. Magnus, n.86. de oblig. ad ratiocin. 356

Cardinales, communia.

2 Cardinalis à Turrecremata in dubio magis favebat opinionibus Theologorum, quàm Canoniſtarum, & cur, in cap. Cùm contingat, n.135. de ætat. & qualit. 275

4 Ejus invectiva in Epiſcopos non reſidentes, in cap. Qualiter, n.13. de cler. non reſid. 59

2 Cardinalis Turrecrematæ judicium de opinione Canoniſtarum circa Simoniam in Beneficialibus, in cap. Cum pridem, n.71. de Pactis. 550

2 Referuntur Authores pro opinione affirmativa, ibid.n.72. 550

1 Cardinalis Zarabella in opinionibus nulli cedebat, niſi urgente ratione, in cap. Ne innitaris, nu. 411. de conſtit. 118

2 Cardinalis Diaconus creari poteſt in vigeſimo ſecundo ætatis anno, in c. Cùm in cunctis, n.27. de elect. 38

2 Cardinalis dum allegatur ab Henrico Boich, & Bellamera, intelligitur Joannes Monachus, non autem Zarabella, qui fuit illis poſterior, in c. Cùm Eccleſia Vulterana, num.12. de Elect. 83

2 Cardinalis Cajetani invectiva in ſublimes perſonas, qui munia paſtoralia per ſe non obeunt, ſed alteri delegant, in cap. Dudum, il ſecondo, n.27. de elect. 70

2 Cardinalis Cajetani judicium de opinione Canoniſtarum in ſimonia beneficiali, in c. Cum pridem, n.124. de Pactis. 555

2 Cardinalis Zarabella quomodo ſe geſſerit circa Romani Pontificis authoritatem, in c. Significaſti, n.58. de elect. 16

2 Cardinales Presbyteri qui dicantur, in c. Ad hæc, num.11. de off. Archid. 375

1 Cardinales Eccleſiæ Compoſtellanæ, Ravennaten. & Mediolanen. dicuntur Cardinales ſicut dicitur Rex Scaccorum, in cap. Bonæ memoriæ, n.14. de poſtul. Prælat. 277

1 Et

1 Et ſunt Cardinales ſine pileo rubro, & ſine ſacco, ibidem num. 15. 277
1 Cardinalis Epiſcopus ad aliam Cathedralem non eligitur, ſed poſtulatur, ibid. n. 16. 277
1 Et quid in Cardinali non Epiſcopo, ibid. n. 17. 277
7 Cardinales quatuor à Paulo II. creati per literas in forma Brevis poſt ejus obitum exhibitas, in cap. Ex parte, n. 30. de Privileg. 70
7 Cardinales non ſunt Papæ familiares, ibid. n. 36. 71
1 Cardinales cùm rationes ſunt utrinque probabiles, quomodo debeant in Conſiſtorio reſpondere, in c. Ne innitaris, n. 183. de Conſtit. 64

Cardinalium aſſertio.

Cardinali aſſerenti aliquid factum de mandato Papæ, ut ſit credendum, tria debent concurrere, in c. De Rectoribus, n. 40. & ſeq. de Cler. ægrot. 198
Cardinalis etiam majoris Pœnitentiarii aſſertioni non ſtatur in præjudicium tertii, ibid. n. 42. 198
Cardinali aſſerenti ſe legatum creditur etiam ſine literis, in c. Cùm in jure, n. 45. de off. Deleg. 408
Idem ſi aſſerit ſe delegatum in aliqua cauſa, ibid. nu. 46. & 50. pag. 408
Sed contrà, ibid. num. 47. 408
Declaratur, ibidem n. 48. & ſeqq. 408
Cardinali aliquid aſſerenti de mandato Papæ creditur tribus concurrentibus, ibid. num. 51. 408

Cardinalium depoſitio.

Cardinalis deponitur, qui in titulo ſuo non reſidet, in c. Ex geſtis, n. 1. & 17. de Cler. non reſid. 29
Cardinalis an poſſit per Papam deponi ſine Concilio, ibidem num. 4. 29
Et an ſine conſilio fratrum, ibid. num. 7. 29
Cardinalis, qui ſpreta Parochia ſua tanquam vagus in alienis demoratur, deponi poteſt, ibid. n. 16. 30
Vide in ver. *Cardinalium reſidentia.*

Cardinalium dignitas, & officium.

Cardinales cum rationes ſunt utrinque probabiles quomodo debeant in Conſiſtorio reſpondere, in c. Ne innitaris, n. 183. de Conſtit. 64
Cardinalis eſt major Epiſcopo dignitate, & officio, Epiſcopus eſt major ordine, in cap. Requiſivit, n. 65. & 67. de ordin. ab Epiſc. 210
Cardinalis depoſitus non retinet dignitatem, ſed ordinem ſacrum, qui erat impreſſus, ibid. num. 76. 211
Cardinales dignitate, & officio ſunt ſuperiores Epiſcopis, in cap. Ne pro dilatione, n. 40. de pœnit. & remiſſ. 143
Cardinales ſunt Papæ immediatè ſubjecti tanquam ipſorum judici Ordinario, ibid. n. 43. & ſeqq. 144
Familiares Cardinalium à ſolis Cardinalibus judicantur, ibid. num. 44. 144
Cardinales comprehenduntur in generali derogatione reſpiciente favorem publicum, & ſalutem animæ, ibid. num. 58. pag. 146
Ideoque comprehenduntur, in cap. Omnis utriusque ſexûs, de pœn. & remiſſ. ibid. num. 59. 146
Item in generali derogatione habente clauſulas prægnantes, ibid. num. 60. 146
Cardinales quibus caſibus comprehendantur in diſpoſitione generali, in cap. Bonæ memoriæ, n. 26. de poſtul. Prælat. 279
Cardinales ſunt Coadjutores Papæ, ibidem num. 34. 279
Cardinalium conſilio apud Romanum Pontificem univerſalis Eccleſiæ adminiſtratio innititur, ibid. num. 35. 279
Eorum inſtantia eſt ſollicitudo omnium Eccleſiarum, ibid. num. 36. 279
Cardinales non ſunt Papæ familiares, in cap. Ex parte, n. 36. de privileg. 71
Cardinalium Collegium eſt honorabilius Eccleſiæ membrú, in c. Accepimus, n. 52. de Pactis. 566
Cardinales ſunt Sacerdotes Levitici generis, Coadjutores, & Conſiliarii Papæ, & cum eo judicant orbem, in cap. Ex geſtis, num. 12. de Cler. non reſid. 30
Et ſunt membra, & pars corporis Papæ, ibid. num. 13. 30
Ejusque Collaterales, ibidem num. 14. 30
Cardinalis officium verſatur in frequenti Papæ aſſiſtentia, & Sedis Apoſtolicæ negociis, ibid. num. 19. 30
Cardinales ſunt majores Epiſcopis dignitate, & officio, ſed minores ordine, in c. Quod nonnullis, n. 11. & 13. de Privil. pag. 82
Cardinalatu nulla eſt major dignitas in Eccleſia Dei, & in Cardinalibus reſidet tota majeſtas Chriſtianæ Reipublicæ, ibid. n. 12. & 21. 82
Vide in ver. *Papa quoad conſenſum, & conſilium Cardinalium.*

Cardinales quoad electionem Papæ.

2 Cardinales an validè poſſint hodie compromittere electionem Papæ in perſonas extra Collegium, in cap. Cauſam, n. 8. & ſeqq. uſque ad n. 35. de elect. 58
2 Cardinalium cœtus non poteſt modificare, corrigere, vel immutare Conſtitutiones ſuper electione Papæ, ibid. n. 19. 58
2 Cardinales an poſſint ſuper electione Papæ compromittere in unum tantùm ex Collegio, ibid. num. 35. & num. ſeqq. uſque in fin. 59
2 Cardinales vel non peccent communicando cum excommunicatis in electione Papæ, in c. Licet de vitanda, num. 13. de elect. 21
2 Cardinales in Conclavi præſentes an hodie poſſint ordinare ut electio valeat celebrata à majori parte Collegii, ibid. n. 28 & ſeqq. uſque ad n. 71. 23
2 Cardinales de jure communi convenire poſſunt ut valeat electio celebrata à majori parte Collegii, ibid. num. 31. & ſeqq. uſque ad n. 37. & 60. uſque ad n. 72. 23
2 Declaratur, ibidem num. 87. uſque in fin. 23
2 Cardinales poſſunt tacitè renunciare Decretali, in c. Licet de vitanda, de elect. licèt non poſſint expreſsè, ibid. n. 35. 23
2 Cardinales unanimiter de jure communi convenire poſſunt ut valeat electio celebrata à pluribus de Collegio etiam partium comparatione minorum, ibid. n. 36. & n. 88. uſque in fin. pag. 24
2 Cardinales nemine diſſentiente poſſunt compromittere eligendi poteſtatem pluribus de Collegio in numero ſibi grato, ibid. num. 37. 24
2 Cardinales de jure communi cur poſſint inter ſe ordinare, ut valeat electio Papæ celebrata à majori parte Collegii, ibid. num. 41. 25
2 Formæ eligendi Romanum Pontificem renunciare non poſſunt, ibid. num. 53. 25
2 Quomodo, & quando convenire poſſint ut valeat electio celebrata à duabus partibus, vel à majori parte Collegii, declaratur ſeptem caſus diſtinguendo, ibid. num. 78. uſque in fin. pag. 30
2 Cardinales in difficultatibus emergentibus qua ratione poſſint conſulere celeritati electionis, ibid. num. 26. & ſeq. 23
2 Ad Cardinales in conclavi non licet mittere Nuncium, vel ſcripturam, nec eis loqui etiam publicè, & palàm, non tamen excommunicatur niſi hæc faciant ſecretè, in cap. Cùm olim, n. 80. de major. & obed. 520
2 Cardinalium Collegium jure eligendi Romanum Pontificem privari non poteſt, in cap. Accepimus, n. 52. de & ſeq. de Pactis. 566
6 Cardinalis qui dicit ſe non dediſſe votum electo, à quo pecuniam recepit, non eſt audiendus, & electio eſt nulla ſi proceſſum fuerit per formam ſcrutinii, in cap. Nobis, nu. 21. de Simonia. 153
6 Idem ſi quaſi per inſpirationem, ibid. n. 23. 153
6 Et quid ſi per compromiſſum, ibid. n. 24. uſque ad n. 30. 153
6 Cardinales ſi fuerint accuſati, & convicti, quòd Papam ſimoniacè elegerint, non propterea electus erit deponendus, ibid. num. 59. 157

Cardinales quoad Epiſcopatus.

4 Cardinales ex eo quòd in Epiſcopatibus prope urbem, vel in urbe in ſuis titulis reſederint, non excuſantur à reſidentia in Cathedralibus quibus præfecti ſunt, in cap. Qualiter, n. 22. de cler. non reſid. 60
4 Cardinalibus Epiſcopis quomodo, & quamdiu à ſuis Cathedralibus abeſſe liceat ex cauſa vacationis Sedis Apoſtolicæ, ibid. num. 26. 60
2 Cardinalis Cajetani invectiva in ſublimes perſonas, quæ munia Paſtoralia per ſe non obeunt, ſed alteri delegant, in cap. Dudum, il ſecondo, n. 27. de elect. 70
1 Cardinalatus de jure eſt incompatibilis cum Epiſcopatu, in c. Bonæ memoriæ, n. 20. uſque ad n. 24. de poſtul. Prælat. 278
1 Et quid ex Concilio Tridentino, ibid. num. 24. 278
1 Et quid de conſuetudine, ibid. num. 21. & 23. & 31. n. 5. 278
1 Cap. De multa, de Præben. an habeat locum in Cardinalatibus, & Epiſcopatibus, ibid. n. 12. 278
1 Cardinali in Curia reſidenti Epiſcopatus non datur in titulum, ſed in commendam, ibid. n. 23. 278
1 Concilium Tridentinum non habet Cardinalatum pro incompatibili cum Epiſcopatu; & refellitur contraria opinio Alphonſi Heredæ, ibid. n. 24. 278
1 Epiſcopatus plures nemo etiam Cardinalis poteſt ſimul retinere in titulum, ſeu in commendam, ibid. n. 25. 278
1 Epiſcopi etiam Cardinales tenentur præcepto Divino in ſuis Epiſcopatibus reſidere, ibid. n. 27. 279
1 Cardinales an expediat Metropolitanis, vel Cathedralibus Eccleſiis præficere, ibidem n. 33. 279
2 Cardinalium Epiſcoporum reſignationes admitti ſolent etiam non probatis cauſis expreſſis, in cap. Niſi cum pridem, num. 57. de Renunciat. 158

2 Cardinales ad Epiſcopatum promovendi cur examen non ſubeant, ibid. n. 63. 158
1 Epiſcopatus plures nemo etiam Cardinalis poteſt ſimul retinere in titulum, ſeu commendam in c. Bonæ memoriæ, n. 25. de poſtulat. Prælat. 278
1 Epiſcopatus non vacat per promotionem ad Cardinalatum, ibid. num. 31. 279
1 Epiſcopatus Cardinales habent in Romana Curia reſidentiam, ibid. num. 38. 279

Cardinalium indultum.

7 Cardinalis Epiſcopus an unire poſſit Seminario ante vacationem ea beneficia, quæ ſi ipſo vivente vacarent non obſtantibus reſervationibus ad ſuam collationem pertinerent, in cap. Sicut unire, n. 38. & ſeqq. uſque ad n. 47. de exceſſ. Prælat. 7
7 Cardinalis Epiſcopus habens indultum an unire poſſit Seminario beneficia duplici reſervatione perſonali reſervata, vel affecta, non obſtante decreto Clementis VIII. ibid. num. 47. uſque ad n. 51. 81
Vide in verbo *Seminarium.*

Cardinalium poteſtas.

2 Cardinales de jure communi tonſuram conferre non poſſunt, niſi ſubditis, in quos jurisdictionem habent quaſi Epiſcopalem, in c. Cùm contingat, n. 9. de ætat. & qualit. 257
Vide in ver. *Cardinales in ſuis titulis.*
5 Cardinalium cœtus diſpenſare non poteſt contra conſtitutiones editas à Papa in Generali Concilio, in c. Ex parte, n. 22. de capell. Monachor. 229
1 Cardinalium authoritas in dubiis, & cauſis decidendis tam ex veteri, quàm ex novo teſtamento cauſam trahit, in cap. Quoniam. n. 13. de conſtitut. 177
2 Cardinales non poſſunt jus Papæ immutare, in c. Licet de vitanda, n. 33. de elect. 23
2 Cardinalium cœtus non diſpenſat contra generale Concilium ex defectu poteſtatis, in cap. Nimis, num. 13. de fil. Presbyter. pag. 333
7 Familiares Cardinalium à ſolis Cardinalibus judicantur, in c. Ne pro dilatione, n. 44. de pœnit. & remiſſ. 144
Vide in ver. *Cardinales quoad electionem Papæ.*
2 Cardinalium cœtus poteſt mittere Cardinalem Legatum ad Papam electum in abſentia, in c. Cùm olim, n. 43. de major. & obed. 515
2 Item poteſt Legatum miſſum à Papa revocare ex magna, & evidenti cauſa. Alias ſecus, ibid. n. 45. 516
2 An poſſit Cardinalibus nuper creatis inſignia Cardinalatus tradere, & os aperire Sede vacante, ibid. num. 47. 516
2 Et an poſſit ad effectum electionis faciendæ Cardinales à cenſuris abſolvere, & cum eis ſuper irregularitate diſpenſare, ibidem num. 49. 516
2 Cardinalium Collegium duobus de Papatu contendentibus, aut electione ſimoniaca celebrata; poteſt generale Concilium indicere. ibid. num. 50. 516
2 Item poteſt intruſum in Papatu anathematizare, ibid. num. 51. pag. 517
2 Non tamen eſt judex intruſi, niſi deviaret à fide, ibid. num. 52. pag. 517
4 Cardinalium poteſtas à ſolo Papa emanat, in cap. Ex parte, n. 22. de feud. 287
7 Cardinalis Regni Protector poteſt inquirere ſuper qualitatibus promovendi, & examen ſuper aliquo articulo ſubdelegare. Sed proceſſus Nuntii provenientis per ſe, vel per alium impinguare non poteſt, in cap. Ne pro dilatione, n. 42. verſ. & per prædicta, de Pœnit. & remiſſ. 143
Vide in ver. *Papa quoad conſenſum, vel conſilium Cardinalium.*
Et in ver. *Papa quoad infeudationem.*

Cardinalium poteſtas in ſuis titulis.

7 Cardinales etiam non Epiſcopi in ſuis titulis habent jurisdictionem quaſi Epiſcopalem, & minores Ordines conferunt; non tamen uti poſſunt facultatibus, quæ à Concilio Tridentino Epiſcopis tribuuntur, in cap. Ne pro dilatione, n. 42. de pœnit. & remiſſ. 143
2 Cardinales de jure communi tonſuram conferre non poſſunt, niſi ſubditis, in quos jurisdictionem habent quaſi Epiſcopalem. in c. Cùm contingat, num. 9. de ætat. & qualit. 257
2 Cardinales in ſuis Titulis urbis uti non poſſunt facultatibus, quæ tribuuntur Epiſcopis à Concilio Tridentino, in cap. Dilectus, n. 27. de tempor. ordinat. 260
2 Cardinalium jurisdictio in ſuis titulis Apoſtolica Sede vacante non extinguitur, in cap. Cum olim, n. 68. de major. & obed. pag. 518
2 Declaratur, ibid. num. 84. 518
2 Cardinales in Conclavi exiſtentes poſſunt in ſuis titulis jurisdictionem exercere non perſonaliter, ſed per ſuos miniſtros, ibid. d. num. 84. 520
2 Cardinali titulari Presbyteri, & Clerici capellarum titulo ſubjectarum debent obedientiam & alia, de quibus hic, in cap. His quæ, n. 1. de major. & obed. 503
2 Cardinales habent in ſuo titulo, & in Eccleſiis titulo ſubjectis Epiſcopalem jurisdictionem, ibid. num. 15. & ſeq. uſque ad num. 27. 504
2 Non tamen quoad ea, quæ à Concilio Tridentino Epiſcopis ſunt conceſſa, ibid. num. 16. 504
2 Quod intellige, ut num. 52. 504
2 Cardinales Presbyteri in ſuis titulis, & Diaconi, in ſuis Diaconiis, & in capellis ſubjectis habent jus Epiſcopale, ibidem num. 18. 504
2 Id eſt corrigendi, & cenſuras fulminandi, ibid. num. 19. 504
2 Item jus viſitandi in ſuis titulis, ſicut Epiſcopi in ſuis Epiſcopatibus, ibid. num. 20. 504
2 Item inſtituendi, & deſtituendi, ibid. num. 21. 505
2 Unde poſſunt conferre beneficia ſuarum Eccleſiarum Titularium, ibid. num. 22. 505
2 Dummodò ſint præſentes in curia, alioquin ſolus Papa confert, ibid. n. 23 505
2 Item jus habent reſignationes admittendi, ibid. & n. 37. 505
2 Item utendi inſigniis Pontificalibus, & ſolemniter benedicendi more Epiſcoporum, licet Epiſcopi non ſint, ibid. num. 24. pag. 505
2 Item ſuis ſubditis, & familiaribus in ſuis titulis primam Tonſuram, & minores Ordines conferendi, ibid. n. 25. 505
2 Cardinales in ſuis titulis habentur loco Epiſcoporum quoad jurisdictionalia tantùm, non autem quoad Epiſcopalia, niſi ſint Epiſcopi, ibidem num. 26. 505
2 Cardinalis in ſua Eccleſia habet titulum, & per ejus obitum Eccleſia dicitur vacare, ibid. num. 27. 505
2 Cardinales Presbyteri tantùm habent titulum, & cum titulo inſcribuntur, præter unum, ibid. num. 28. 505
2 Cardinalibus Presbyteris quinquaginta tituli, & quatuordecim Diaconis totidem Diaconiæ aſſignantur à Sixto V. ibid. num. 29. 505
2 Cardinales in ſuis titulis habent jus pinguius, quàm Plebani, ibid. n. 37. 506
4 Cardinalis in ſuo titulo curam habet animarum tam fori pœnitentialis, quàm contentioſi, in cap. Ex geſtis, n. 11. de cler. non reſid. 30

Cardinalium privilegia.

7 Cardinales in vim, c. Ne pro dilatione, de pœnit. & remiſſ. an poſſint ſibi eligere Confeſſorem non curatum, nec approbatum ab Ordinario, juxta Concilium Tridentinum, in cap. 15. ſeſſ. 23. in d. cap. Ne pro dilatione, n. 31. & ſeq. uſque in finem. de pœnit. & remiſſ. 142
7 Cardinalis Epiſcopus, aut Legatus de Latere indubiè habet privilegium ſibi eligendi confeſſorem, n. 32. 142
2 Cardinales de jure communi confiteri debent Papæ, vel majori ejus Pœnitentiario, ibid. num. 39. 143
7 Cardinales gaudent privilegio Altaris portatilis, ibid. num. 46 pag. 144
7 Cardinalium privilegia non comprehenduntur in generali privilegiorum derogatione, ibid. num. 52. 145
7 Contrarium, ibid. num. 55. 145
7 Declaratur, ibid. num. 58. & 60. 145
7 Cardinalium prærogativæ quamvis multùm attendantur in honoribus deferendis, non tamen eximunt eos à vinculis ſacrorum Canonum, & Apoſtolicarum conſtitutionum, ibid. n. 55. pag. 146
7 Cardinales, & Epiſcopi an Romæ utantur privilegio Altaris portatilis abſque indulto Papæ, in cap. Quod nonnullis, n. 10. & 31. de privileg. 81
7 Cardinales ſicut Epiſcopi poſſunt ſibi eligere confeſſorem, qui tamen vel Parochiale beneficium habeat, vel ſit approbatus ab Ordinario ad confeſſiones audiendas, ibid. n. 17. 82
7 Privilegia Epiſcopi conceſſa ratione Pontificalis officii competunt etiam Cardinalibus, ibid. n. 19. 82
7 Cardinales an gaudeant privilegio c. Quia periculoſum, de ſent. excomm. lib. 6. ut pœnas ſuſpenſionis, vel interdicti non incurrant, niſi in ſententia ſint expreſſi, n. 24. 83

Cardinales quoad reditus beneficiorum.

4 Cardinales de fructibus commendatorum beneficiorum integrè diſponere poſſunt uſque ad decentem perſonæ, atque familiæ ſuſtentationem, & remunerationem familiarium, in c. Si quis ſanè, n. 33. de pecul. cleric. 313

Cardinalium reſidentia in Curia.

7 Cardinales non poſſunt recedere à Curia ſine licentia Papæ, in cap. Ne pro dilatione, n. 36. de pœnit. & remiſſ. 142
7 Tenentur reſidere in ſuis Titulis, ibid. n. 37.
1 Cardinales habent alas ligatas ſicut Epiſcopi, in cap. Bonæ memoriæ, n. 18. de poſtulat. Prælatorum. 277

1 Cardinales reſidentes in curia æquiparantur ſtellis fixis, quæ non moventur niſi motu Orbis, ibidem. 278
4 Cardinalis deponitur, qui in titulo ſuo non reſidet, in cap. Ex geſtis, n. 1. & 17. de cler. non reſid. 29
4 Cardinalis in ſuo titulo non reſidens privari non debet, niſi legitimè monitus non redeat, ibid. num. 9. 30
4 Cardinales tenentur in Romana Curia reſidere, nec poſſunt inde abſcedere ſine licentia Papæ, & cur, ibidem num. 10. & ſeq. uſque ad n. 17. 30
4 Fallit in Cathedralibus, qui Cathedralibus, & majoribus Eccleſiis præfecti ſunt, ibid. num. 16. & 24. 30
4 Reſidentes in curia æquiparantur ſtellis fixis, Legati verò Planetis, ibid. num. 15. 30
4 Cardinalis qui ſpreta Parochia ſua tanquam vagus in alienis demoratur, deponi poteſt, ibid. n. 16. 30
4 Et tempus, quo expectari debet, eſt arbitrarium, ibid. n. 18. 30
4 Secùs poſt Bullas Leonis X. & Innocentii X. ibid. num. 19. & 22. 30
4 Cardinales à Romana Curia abſentes ex Bulla Leonis X. quas pœnas incurrant, ibid. n. 20. 31
4 Et quid ex Decreto Pauli III. ibid. n. 21. 31
4 Et quid ex Bulla Innocentii X. ibid. num. 23. 31

Cardinales Sede vacante.

2 Cardinalium Collegium an ſuccedat in jurisdictione Papali Sede vacante, in cap. Cùm olim, n. 3. & ſeq. uſque ad num. 63. de major. & obed. 512
2 Quid inſpecto tempore ante Decretalem, ubi periculum, de elect. lib. 6. ibid. n. 4. 512
2 Et quid poſt illam Decretalem uſque ad tempus Clem. Ne Romani, de elect. ibid. n. 38. 512
2 Et quid poſt dictam Clem. uſque ad tempus conſtitutionis Pii IV. ibid. n. 53. 512
2 Et quid poſt ipſam conſtitutionem, ibid. n. 59. 512
2 Cardinales quam jurisdictionem habeant Sede vacante ex ſententia veterum Canoniſtarum, ibid. n. 5. 512
2 Cardinalium Collegium Sede vacante habet exercitium jurisdictionis Papæ in his tantùm, quæ ſunt neceſſaria, vel utilia Eccleſiæ, ſeu Reipublicæ Chriſtianæ ex ſententia Hoſtienſis, ibidem num. 9. & 17. 513
2 Declaratur, ibid. num. 26. 513
2 Cardinales Sede vacante olim utebantur jurisdictione Papali ex conſuetudine, ibid. num. 10. & 36. 513
2 Hodie ſecùs, ibid. num. 37. 513
2 Cardinales Epiſcopi Romano Pontifice obeunte funguntur vice Metropolitani, ibidem num. 11. 513
2 Cardinales Sede vacante poſſunt anathematizare, ibid. n. 13. & 51. 513
2 Cardinales Sede vacante non ſunt ſine capite, ibid. num. 15. & ſeq. 513
2 Cardinalium cœtus ante Concilium Lugdunenſe habebat in habitu Sede vacante plenitudinem poteſtatis Papæ, ibidem num. 18. & 21. 513
2 Contrarium, ibid. num. 22. 513
2 Cardinales Sede vacante nullam habent jurisdictionem in his, quæ ratione excellentiæ, & dignitatis Papæ tantum ſunt reſervata, ibid. num. 19. & 31. 513
2 Cardinalium Collegium Sede vacante ad minùs eam habet jurisdictionem in Eccleſia univerſali, quam habet Legatus Sedis, ibid. n. 20. & 28. 513
2 Contrarium, ibid. n. 29. 513
2 Cardinalis Oſtienſis conſilium circa clauſuram Conclavis, & cibaria Cardinalibus ſubtrahenda, ibid. num. 27. 514
2 Cardinalium Collegium Sede vacante beneficia conferre non poteſt, ſicut nec inferiora Collegia, ibid. num. 30. & 34. 514
2 Cardinales Sede vacante nec poſſunt Epiſcopos creare, nec confirmare, nec deponere, ibid. num. 32. 514
2 Quamvis poſſint Sede vacante Papam eligere, non tamen poſſunt Cardinales creare, ibid. num. 33. 514
2 Cardinalium cœtus Sede vacante an poſſit Cardinales per Papam creatos rehabilitare ſaltem ad vocem, ibid. num. 35. 515
2 Cardinales Sede vacante non poſſunt ſe de alio negotio intromittere, quàm electionis Papæ, ibid. num. 38. 515
2 Fallit, ibid. num. 40. & 61. 515
2 Cardinalibus per Capitulum ubi periculum, de elect. lib. 6. non adimitur jurisdictio Sede vacante, ſed jurisdictionis exercitium, ibid. num. 39. 513
2 Secùs ex Clem. Ne Romani, de elect. & Bulla Pii IV. ibidem n. 53. & 59. 515
2 Cardinalium cœtus mortuo Papa pro terra Eccleſiæ defendenda cum evidenti periculo poteſt mittere unum Cardinalem qui non erit propriè Legatus cum jurisdictione, ſed Nuncius ad illum actum, ibid. num. 41. 515
2 Nec mitti poterit niſi volens, ibid. num. 44. 515
2 Cardinalium Collegium eſt deterioris conditionis, quàm ſint inferiora Collegia, in quæ tranſit jurisdictio Sede vacante, ibid. n. 55. 517
2 Et quæ ſint eorum differentiæ, ibid. n. 56. 517
2 Cardinalium jurisdictio in ſuis titulis Apoſtolica Sede vacante non extinguitur, ibid. n. 68. 518
2 Declaratur, ibid. num. 84. 518
2 Cardinales Sede vacante nec in arduis poſſunt ſe immiſcere, niſi pro terra Eccleſiæ defendenda, & grandi periculo imminente, ibid. n. 79. 520
2 Mortuo Papa plenitudo poteſtatis eſt penes Romanam Eccleſiam, in cap. Cùm olim, num. 6. de major. & obed. 512
7 *Cardinare* quid importet, in cap. Epiſcopalia, num. 40. de Privileg. 39
3 *Carentia*, & non exiſtentia an, & in quo differant, in c. Olim, n. 66. de lit. conteſt. 109
4 *Carmelitarum* Diſcalceatorum Congregationem B. Mariæ Fulienſis, & Clericorum Regularium S. Pauli Decollati indulta erigendi Monaſteria de ſola Ordinarii licentia expenduntur, in cap. Non amplius, n. 71. de Inſtit. 221
Vide in ver. *Fratres Carmelitani.*
5 *Carnium* eſus in Quadrageſima ægrotis eſt indulgendus, in c. Conſilium, n. 3. de obſerv. Jejun. 343
5 Carnium eſus an aliquo caſu ſit neceſſarius ad liberandum infirmum à mortis periculo, ibid. n. 5. 343
5 Carnibus non veſcebantur homines in prima ætate, id eſt, ante diluvium, ibid. n. 6. 343
5 Carnibus in Quadrageſima veſci non licet etiam ex legitima cauſa ſine licentia Epiſcopi, ibid. n. 8. 344
5 Et quid ſi ſit cauſa urgens, ibid. n. 10. 344
5 Carnium abſtinentia ſecluſa conſuetudine in ſola die Veneris per totam hebdomadam eſt in præcepto, ibid. n. 19. 344
5 Carnes comedere in Sabbatho eſt mortale, ubi non eſt conſuetudo comedendi, aliàs ſecùs, ibid. n. 20. 344
5 Carnium uſus apud Græcos in die Sabbathi eſt tolerandus ubi ſine ſcandalo fieri poteſt, ibid. n. 21. 344
5 *Cathalani*, & Francigenæ, qui in ſuis partibus ſolent veſci carnibus in die Sabbathi peccant, ſi alibi veſcantur ubi non eſt ſolitum, ibid. n. 34. & 40. 345
5 Idem in Mediolanenſibus, qui alibi comedunt carnes in diebus carniſprivii, ibid. n. 35. 345
5 Et in Caſtellanis, qui in Sabbatho veſcuntur extremis, vel interioribus partibus animalium in Luſitania, & Navarra, ubi non eſt conſuetum, ibid. n. 36. 346
5 Cathalani exiſtentes in ſtudio Tholoſano peccant ſi juxta conſuetudinem Cathaloniæ veſcantur carnibus in Sabbatho, ſed non è converſo, ibid. n. 40. 346
5 Carnibus veſci licet, ſi Feſtum Nativitatis contingat in ſexta Feria exceptis profeſſis, & voventibus, in cap. Explicari, n. 1. de obſerv. jejunj 349
5 Carnibus veſci non poſſunt in die Nativitatis Domini, qui voverunt illas numquam comedere, ibid. n. 11. 350
5 Vovens abſtinere à carnibus in ſextis Feriis an teneatur abſtinere, ſi ea die occurrat feſtum Nativitatis, ibid. n. 12. & num. ſeq. uſque ad num. 30. 350
5 Vovens abſtinentiam à carnibus in die, in qua perveniet ad locum peregrinationis, vel in qua occurret Salutatio Virginis, tenetur abſtinere etiam in Dominica Reſurrectionis, ibidem num. 15. 350
5 Votum abſtinentiæ à carnibus in die Veneris an obliget in die Nativitatis, ubi non apparet de intentione voventis, ibidem, num. 16. & 24. 351
5 Et quid ſi votum fuerit emiſſum in memoriam Paſſionis Domini, ibid. num. 17. 351
5 Votum abſtinentiæ à carnibus in die Veneris niſi comprehendat diem Nativitatis, eſt deciſorium, ibid. n. 20. Contrarium num. 22. 351
5 Vovens abſtinere à carnibus in diebus aliàs permiſſis tenetur abſtinere etiam in die Nativitatis, ibid. n. 24. 351
5 Caro non poteſt dici corrupta, niſi mens priùs corrupta fuerit, in cap. Ex publico, n. 47. de converſ. conjugat. 157
5 *Carolus Magnus* ex tolerantia Romanæ Eccleſiæ colitur ut Sanctus in ſola ſua Capella Aquisgrani, in cap. Audivimus, n. 25. de Reliq. & vener. Sanctor. 333
5 Carthuſia eſt ſtrictiſſima omnium Religionum, in c. Ad Apoſtolicam, n. 38. de Regular. 74
Vide in ver. *Religio ſtrictior.*
Et in ver. *Regulares quoad tranſitum.*
5 Carthuſiani petita, & non obtenta à ſuis Superioribus licentia recipi poſſunt ab Heremitis Camaldulenſibus, ibid. n. 39. 74
Carthuſia Papien.
Vide in ver. *Bona Eccleſiæ.*
5 Carthuſienſium ſtatus, qui languentibus in extrema neceſſitate carnes non concedunt an ſit periculoſus, in c. Conſilium, n. 4. & ſeqq. de obſerv. Jejun. 343
4 *Ceſſatio* deducit rem de eſſe ad non eſſe, in cap. Cùm jam dudum, n. 5. de Præbend. 117

2 Caſſationis cauſa eſt nullitas, & iniquitas, & caſſatur de facto etiam quod nullum eſt, in c. Etſi unanimiter, num. 6. de poſtulat. Prælator. 283

4 *Caſſinenſis* Eccleſiæ ſtatus, in c. Nullus, n. 18. de Paroch. 379

4 Caſtrum Cetrarii in quo Abbas Caſſinenſis exercet utramque juriſdictionem, non poteſt ab Epiſcopo viſitari, ibid. n. 42. pag. 381

5 Caſtrum de Balneo exemptum eſt à juriſdictione Epiſcopi Burgi S. Sepulchri, in cap. Cùm dilectus, num. 35. de Relig. domib. 219

4 *Caſtaldi*, Syndici, Procuratores, Vicedomini, & alii habentes onus officio annexum ut Præpoſiti Eccleſiæ Carnoten. dicuntur habere officium, in c. Ad hæc, n. 54. de Præben. 108

6 *Caſtigatio* levis dicitur ſi fiat cum molli cingulo, in c. Ad audientiam, n. 12. de homicid. 263

6 Caſtigatio an ſit moderata necne, judicis arbitrio relinquitur, ibid. n. 13. & ſeqq. 263

6 Caſtigatio levis in robuſto poteſt eſſe gravis in debili, vel infirmo, ibid. num. 14. 263

6 Caſtigatio dicitur gravis, aut levis ex genere inſtrumenti, ibid. num. 15. 263

6 Item ex parte corporis in qua quis percutitur, ibid. n. 16. 263

7 *Caſtrum* obſidens non animo detinendi in cuſtodia clericum ibi exiſtentem, ſed capiendi caſtrum, vel faciendi clerico verecundiam, non eſt excommunicatus, in cap. Nuper, n. 10. de ſent. excomm. 167

Caſus reſervati.

7 Caſus Papæ reſervati qui ſint, remiſſivè, in c. Sicut unire, n. 7. de exceſſ. Prælator. 3

7 Caſus, quibus annexa eſt excommunicatio, non debet Epiſcopus ſibi promiſcuè reſervare propter frequentiam, ſcandalum, vel aliam neceſſariam cauſam, in cap. Nuper, num. 25. de ſent. excomm. 169

2 Opinio Navarri, & nonnullorum Theologorum circa diſpenſationes in caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis, refellitur, in c. Nimis, n. 27. de fil. Presbyter. 336

Caſus violationis immunitatis Eccleſiæ.

Vide in ver. *Immunitas Eccleſiæ quoad pœnam.*

7 Caſuum reſervatio non requirit formalitatem verborum, & poteſt fieri per relationem ad aliud, in c. Cùm pro cauſa, n. 24 & ſeqq. de ſent. excomm. 161

Caſus violationis libertatis Eccleſiæ.

Vide & in ver. *Libertas Eccleſiaſtica.*

Vide in ver. *Excommunicatio reſervata, vel non.*

7 Regulares ab Epiſcopo approbati cum facultate abſolvendi à caſibus illi reſervatis an poſſint abſolvere confluentes ex aliena diœceſi à reſervatis in diœceſi pœnitentium dumtaxat, in cap. Omnis utriusque, n. 78. & ſeqq. uſque in fin. de pœnit. & remiſſ. 132

2 Caſus eventitii non computantur, in cap. Cùm tempore, n. 34. & ſeqq. de arbitr. & in cap. Cum terra, n. 15. de elect. 65

4 Caſus repentini æquiparantur neceſſitati, quæ non ſuccumbit legi, in c. Relatum, n. 37. de Cler. non reſid. 37

2 Caſus mortis, ægritudinis, ceſſionis, & abſentiæ æquiparantur, in c. Nullus, n. 54. de elect. 7

6 Caſus eſt in agente præter intentionem, in cap. Ad audientiam, n. 57. de homicid. 267

6 Caſus venientes ex aliquo opere præter operantis intentionem non ſunt voluntarii, niſi per accidens, ibid. num. 58. 267

7 Caſus omiſſus in lege nova remanet in diſpoſitione juris antiqui, in cap. Nuper, n. 28. de ſent. excomm. 169

7 Caſus eventitii attendi, & conſiderari non debent, in c. Sicut unire, n. 42. de exceſſ. Prælat. 7

4 Caſus exceptus à jure communi extenditur ad alios caſus conſimiles, in cap. Ad audientiam, n. 5. de Cler. non reſid. 71

4 Caſus non proviſus à ſtatuto relinquitur in diſpoſitione juris communis, ibid. num. 6. 71

6 Caſus omiſſus habetur pro expreſſo ſi in eo concurrat ſimilitudo, vel identitas rationis, in c. Vir qui, n. 20. de conſang. & affinit. 78

6 Idem ſi aliàs ſequeretur abſurdum, ibid. num. 21. 78

5 Caſus omiſſus in fideicommiſſo relinquitur diſpoſitioni juris communis, in cap. Perlatum, n. 20. de Jurepatr. 232

3 Caſuum fortuitorum renunciatio non validatur juramento ob defectum conſenſus, in cap. Veniens, n. 17. de Jurejuran. 220

6 Caſus non imputatur danti operam rei licitæ, in c. Quidnam, n. 8. de homic. 273

2 Caſus nullus reperitur, in quo concilium habeat authoritatem in eum qui certus ſit Pontifex, in cap. Significaſti, num. 70. de elect. 17

2 Catechiſmus Romanus quid ſenſerit de clericali Tonſura, in cap. Cùm contingat, n. 40. & 133. de ætat. & qualit. 260

6 Catechiſmus parit impedimentum impediens contrahendum, ſed non dirimens contractum, in cap. Veniens, nu. 20. de Cognat. ſpirit. 68

Cathalani, & Francigenæ veſcentes carnibus in die Sabbathi. Vide ſuprà in ver. *Carnes.*

2 *Cathedrales*, vel Metropolitanas plures in titulum, ſive commendam nemo poteſt recipere, & ſimul retinere, in c. Dudum, il ſecondo, n. 36. de elect. 71

2 Cathedralem unam in titulum obtinenti an poſſit commendari altera, non obſtante Concilio Tridentino, in cap. 2. ſeſſ. 7. ibid. num. 37. 71

2 Cathedralem unam obtinens in titulum an poſſit habere aliam in commendam ad tempus, vel eſſe illius Procurator, ibidem num. 40. 72

2 Cathedrales Eccleſiæ, & Monaſteria excedentia valorem ducentorum Ducatorum auri ſunt Papæ reſervata per ſecundam Regulam Cancellariæ, in cap. Nullus, num. 7. de elect. 2

2 Cathedralis Eccleſiæ ſtatus deducitur ex electione Vicarii Capitularis, in cap. Cùm certum, n. 32. de major. & obed. 494

1 Cathedralem unam in titulum obtinere, & aliam in commendam an adverſetur Concilio Tridentino, in cap. 2. ſeſſ. 7. in c. Bonæ memoriæ, n. 28. de poſtul. Prælat. 279

4 Cathedralis Eccleſia ſi habet limitatam Parochiam, fundat intentionem in perceptione Decimarum in totum infra ſuos limites, in c. Cùm contingat, n. 27. de Decim. 395

4 Idem ſi Decimæ non ſint in Parochia alicujus Eccleſiæ, ibid. num. 28. 396

4 Idemque ſi Parochiæ non ſint diſtinctæ, aut in diœceſi non ſit alia Parochia, quàm Cathedralis, ibid. num. 29. & ſeq. 396

5 *Cathedraticum* non eſt ſublatum à Concilio Tridentino, non tamen ſolvi debet in viſitatione, ſed extra, & in Synodi celebratione, in c. Venerabili, n. 16. de Cenſib. 282

2 Ad Cathedraticum Monaſteria non tenentur, utpotè exempta à lege diœceſana, ſed eorum capellæ ſolvunt hoc nomine duos ſolidos, in c. Conquerente, n. 43. de off. Ordin. 465

2 Cathedraticum, ſeu Synodaticum cur ita appellatum, ibidem n. 44. & 53. 466

2 Pro Cathedratico ad cujus monetæ æſtimationem duo ſolidi ſint ſolvendi, ibid. num. 66. 466

2 Cathedraticum an ſit ſublatum à Concilio Tridentino, ibid. num. 48. & ſeqq. uſque in fin. 466

2 Eſt de juribus Epiſcopalibus, & adeò privilegiatum, ut in totum præſcribi non poſſit, ibid. num. 49. 466

2 Non comprehenditur in generali diſpoſitione, niſi de ea fiat mentio ſpecialis, ibidem num. 50. 466

2 Fuit introductum ex Concilio Bracharenſi ſecundo, ibidem num. 51. 466

2 Cathedraticum eſt cenſus duorum ſolidorum, qui ſolvuntur Eccleſiæ Cathedrali in ſignum ſubjectionis, & honorem Cathedræ, ibid. num. 52. 466

2 Non exigitur in Viſitatione, ſed in Synodo, ibid. n. 53. 466

2 Eſt de lege diœceſana, Viſitatio de lege juriſdictionis, ibid. num. 54. 446

Cauſa, communia.

6 Cauſa quantumcunque rationabilis defectum poteſtatis non ſupplet, in cap. Utrum autem, num. 19. & 22. de Cognat. ſpirit. pag. 62

2 Cauſa principalis ſemper eſt potior effectu, in c. Significaſti, num. 20. de elect. 11

2 Cauſa utilitatis, vel neceſſitatis in diſpenſatione Epiſcopi debet eſſe magna, in c. Nimis, n. 7. de fil. Presbyter. 332

2 Cauſa magna de novo emergens, & impedimentum recurſus non ſufficiunt ad diſpenſandum, niſi periculum ſit in mora, ibid. num. 28. 336

2 Cauſarum diſſimilium diſſimiles debent eſſe effectus, in cap. Cùm pridem, n. 48. de Pactis. 547

2 Cauſa expreſſa in lege, vel diſpenſatione cenſetur rationabilis, niſi ſit manifeſtus error, in c. Cùm veniſſet, §. Per frontis, n. 6. de ſacr. Unct. 303

7 Cauſa etiam injuſta excuſat quem à contumacia, in c. Nuper, n. 18. de ſent. excomm. 168

5 Cauſa per effectum cognoſcitur, & demonſtratur, & per exteriora de interioribus judicatur, in c. Quod Dei timorem, n. 2 de ſtat. Monachor. 185

2 Cauſa præſumitur in Principe etiam in his, quæ competunt alicui de jure gentium, vel de jure Divino, ubi ſolitum eſt diſpenſari, in c. Quanto, n. 121. de tranſlat. Epiſcopi. 140

2 Continentia cauſæ non debet dividi, in c. Magnus, num. 42. de obligat. & ratiocin. 348

2 Declaratur, ibidem num. 49. 348

6 Cauſa eadem contrariorum naturaliter eſſe non poteſt, in cap. Nobis, n. 63. de Simon. 157

7 Cauſa rei ceſſans, rei finem imponit, & perſeverans eam ampliat, & extendit, in c. Patentibus, n. 11. de privileg. 46

Cauſa delegatio.

2 Cauſæ ab Apoſtolica Sede delegantur Canonicis Cathedralium, non autem Collegiatarum Eccleſiarum, in cap. Cùm in cunctis, n. 80. de elect. 45

Vide

Vide in ver. *Delegatio, Delegatus.*

Cauſæ à Sede Apoſtolica quibus ſint committendæ ex Concilio Lugdunenſi, in cap. Cùm olim, il ſecondo, nu. 7. de privilegiis. 56

Et an ſint committendæ Monacho Eccleſiæ cathedralis Monachalis.

Et quid ex Conſtitutione Bonifacii VIII. & ex Concilio Tridentino, ibid. n. 8. & 12. 56

Vide in ver. *Monachus, communia.*

Cauſa Eccleſiaſtica.

Cauſa ſpiritualis ſimul clerico, & laico delegari non poteſt, in cap. Contingit, num. 10. de arbitr. 609

Cauſa ſpiritualis quamvis non poſſit tranſigi, poteſt tamen amicabiliter componi, ibid. n. 30. 611

Cauſæ Eccleſiarum per conſtitutiones laicorum diffiniri non debent, in c. Eccleſia S. Mariæ, n. 1. de conſtit. 159

Cauſa individua plurium laicorum, & unius clerici agi debet coram Eccleſiaſtico, in c. Cùm propter, num. 58. de Jurepatr. pag. 259

Cauſæ Eccleſiaſticæ decidendæ ſunt ſecundùm Canones, & non ſecundùm leges, in cap. Canonum ſtatuta, num. 49. de Conſtit. 23

Cauſa etiam in foro ſæculari ſecundùm Canones eſt decidenda, ſi de re Eccleſiaſtica agatur actione reali, ſecùs ſi actione perſonali, ibid. num. 50. 23

Sed in præparatoriis judicii indiſtinctè ſervandæ ſunt leges fori ubi cauſa ventilatur, ibid. num. 51. 23

Cauſæ Eccleſiaſticæ quæ coram judice laico tractari poſſint, dicuntur ratione perſonæ, delicti, aut rei, in cap. Clerici, n. 11 & ſeqq. de poſtulan. 574

Cauſæ matrimonii, legitimitatis, juriſpatronatus, decimarum, & hujuſmodi in judicando tractari non poſſunt niſi à clericis, in c. Multa, n. 17. Ne clerici, vel monachi. 395

Vide in ver. *Cauſa matrimonialis.*

Et in ver. *Cauſa natalium.*

Cauſæ contra debitores, emphyteutas, conductores, & cenſuarios menſæ Epiſcopalis ſunt fori Eccleſiæ, & judex Eccleſiaſticus eſt judex Ordinarius, in cap. Noſti, n. 22. de elect. pag. 64

Cauſa Eccleſiæ non dicitur propria ipſius Rectoris, in cap. Cum Sacerdotis, n. 6. de poſtulan. 576

Cauſa Epiſcoporum.

Cauſæ criminales graviores contra Epiſcopos à ſolo Romano Pontifice cognoſcuntur; Minores verò à Concilio Provinciali, in cap. Non poteſt, n. 4. de ſent. & re judicat. 231

Cauſa appellationis à mala Epiſcopi electione priùs Rotæ commiſſa in tertia inſtantia remittitur à Sanctiſſimo ad Congregationem Concilii, in cap. Eam te, n. 41. de ætat. & qualit. 244

Cauſa feudales.

Feudales cauſæ coram quibus ſint tractandæ.

Vide in ver. *Vaſallus quoad forum.*

Cauſa finalis, vel impulſiva.

Cauſa finali conſtitutionis ceſſante ceſſat ipſa conſtitutio, in c. Cùm acceſſiſſent, n. 34. de conſtit ut. 148

Cauſa in dubio an præſumatur finalis, vel impulſiva, in cap. Ne pro dilatione, n. 49. de pœnit. & remiſſ. 144

Cauſa finalis in prooœmio expreſſa regulat totam diſpoſitionem, in c. In præſentia, n. 111. de probat. 179

Ratio quando non eſt generalis ad omnes, eſt impulſiva, qua ceſſante non ceſſat Conſtitutio, in cap. Dilecti, num. 33. de renunciat. 167

Cauſa in Curia tractanda.

Cauſæ quæ ſecundùm Canonicas ſanctiones in curia ſunt tractandæ, & ab Ordinariis cognoſci non poſſunt in prima inſtantia quæ ſint, in c. Licet, num. 30. uſque in finem de foro compet. 82

Cauſæ Beneficiorum reſervatorum cognoſcendæ apud Sedem, & ſunt de exceptis à Concilio, ſive emergant principaliter, & directè, ſive incidenter, ibid. num. 31. 82

Cauſæ executivæ vigore obligationis Cameralis, aut litterarum Apoſtolicarum non ſunt de comprehenſis à Concilio, in c. 20. ſeſſ. 24. ibid. n. 33. 83

Cauſa in prima inſtantia eſt cognoſcenda in Curia, ubi Papa providit de beneficio uti reſervato, vel aliàs, & Ordinarius providit, ut de ſpectante ad ſuam collationem, ibid. n. 34. 83

Cauſæ ad Curiam devolutæ ſemper ſunt exceptæ decreto, c. 20. ſeſſ. 24. ibidem num. 36. 83

Cauſæ ad curiam devolutæ quæ dicantur, ibid. num. 37. 83

Cauſa de conſenſu Epiſcopi non poteſt in prima inſtantia in Curiam introduci, niſi partes etiam conſentiant, ibid. num. 38. pag. 83

3 Declaratur, ibid. num. 39. 83

3 Concilium Tridentinum in c. 20. ſeſſ. 24. nihil imminuit Sedis Apoſtolicæ auctoritatem in cauſis cognoſcendis, ibid. nu. 35. pag. 83

3 Cauſa ſemel effecta curialis numquam exilit de Curia, niſi Papa illam deleget, vel ad Ordinarium remittat, in cap. Verum, num. 25. de foro compet. 76

3 Delegatus à Papa ſi eſt mortuus, Ordinarius ſe intromittere non poteſt, ibid. num. 26. 76

3 Delegatus à Papa etiamſi nulliter procedat, cauſa revertitur ad delegantem, ibid. n. 27. 76

3 Cauſa miſerabilis perſonæ, quæ juxta canonicas ſanctiones tractari debet in Curia, ut validè committatur, an requirat ſubſcriptionem Papæ, in c. Ex parte, n. 7. & ſeqq. uſque in fin. de foro compet. 93

3 Cauſa in qua agitur de interpretatione litterarum Apoſtolicarum apud Sedem eſt cognoſcenda, ibid. num. 11. 94

3 Signaturæ Juſtitiæ commiſſio ſufficit in cauſis, quæ in curia tractari debent, ibid. num. 12. 94

Cauſa in prima inſtantia.

3 Cauſæ etiam criminales ad forum Eccleſiaſticum pertinentes in prima inſtantia cognoſci debeant coram Ordinario loci, & non coram alio, niſi de ipſius Ordinarii, & partium conſenſu, in c. Significaſti, n. 31. de for. comp. 97

3 Cauſæ civiles, & criminales ad Eccleſiam cathedralem ſpectantes ratione directi dominii, quod habet in bonis ab ea in feudum conceſſis an comprehendantur decreto Concilii Tridentini, cap. 20. ſeſſ. 24. in c. Verum, num. 28. & ſeqq. de foro compet. 76

3 Juriſdictio cumulativa Epiſcopi, & inferioris pertinet ad utrumque in prima inſtantia, & eſt locus præventioni, ibidem num. 31. 77

3 Cauſæ omnes ad forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentes, ex Concilio Tridentino infra biennium terminari debent, quo elapſo liberum eſt partibus judices ſuperiores adire, in c. Venerabilis, n. 11. de Judiciis. 37

3 Cauſæ tam civiles, quàm criminales ex Concilio Tridentino coram Ordinario infra biennium ſunt terminandæ, ibid. n. 15. pag. 37

3 Quod non procedit in ordinario Commiſſario, ibid. n. 16. 38

3 Et quid ſi cauſa Ordinario fuerit delegata ad juriſdictionem excitandam, ibid. num. 17. 38

Vide in verbo *Inſtantia.*

2 Cauſæ majores Eccleſiæ ex Divina inſtitutione ad Romanam Eccleſiam referuntur, in cap. Perniciosam, num. 56. de off. Ordinar. 432

5 Majores Eccleſiæ cauſæ ad Romanam Eccleſiam ſunt referendæ, in cap. Recolentes, n. 31. de ſtat. Monachor. 180

2 Sedes Apoſtolica in cauſis majoribus magna circumſpectione, & maturitate procedere conſuevit, in cap. Quanto, n. 74. de translat. Epiſc. 136

3 Cauſæ commiſſio contra Epiſcopos debet eſſe ſpecialis, & manu Papæ ſignata, in cap. Pervenit, il primo, nu. 26. de teſt. cogen. 204

3 Epiſcopi citari, vel moveri non poſſunt ad perſonaliter comparendum, niſi pro criminibus, pro quibus pœna depoſitionis veniret imponenda, ibid. num. 29. 204

5 Cauſæ majores, & præſertim fidei ſpectant ad Papam privativè quoad omnes, in cap. Majores, num. 2. de Baptiſ. 321

2 Cauſæ majores Eccleſiæ ad Papam pertinent non ex vi reſervationis Apoſtolicæ, ſed ex inſtitutione Divina, in c. Cùm ex illo, n. 2. de translat. Epiſcopi. 126

2 Et hæc auctoritas ab inferioribus acquiri non poteſt conſuetudine, aut præſcriptione etiam immemorabili, ibid. num. 3. pag. 126

2 Translationes Epiſcoporum, ac Sedis mutationes ſunt ex majoribus Eccleſiæ cauſis, ibid. num. 8. 127

Cauſæ criminales Epiſcoporum

Vide in ver. *Cauſa Epiſcoporum.*

Cauſa matrimonialis, & criminalis.

2 Cauſa matrimonii majores judices requirit, nec compoſitionem admittit, in cap. Ex parte, n. 5. de Arbitr. 612

7 Cauſas matrimoniales cognoſcere eſt dignitatis Epiſcopalis, in c. Accedentibus, n. 2. de exceſſ. Prælat. 12

7 Cauſarum matrimonialium cognitio acquiri poteſt, ne dum privilegio, ſed etiam conſuetudine legitimè præſcripta, ibid. num. 3. 13

7 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 6. verſ. Hodie verò. 13

7 Cauſas matrimoniales, & criminales an poſſint cognoſcere Abbates nullius Diœceſis, habentes ordinariam juriſdictionem quaſi Epiſcopalem in clerum, & populum excluſis Epiſcopis, ibid. num. 20. & ſeqq. uſque in finem. 14

7 Cauſæ matrimoniales cùm ſint graves itidem & criminales, non ſunt per quoslibet tractandæ, ibid.num.21 21
7 Cauſæ matrimoniales olim committebantur inferioribus Prælatis juriſdictionem habentibus ordinariam, vel delegatam, ibid.n.30. 14
7 Cauſæ matrimoniales, & criminales an olim ex ſtylo Curiæ committerentur Abbatibus, & an hic ſtylus ſervari debeat, ibid. num.36. 15
4 Cauſæ matrimoniales exigunt majores judices, nec ſunt tractandæ ab inferioribus Prælatis ſine ſpeciali conceſſione, in c. Cùm dilectus, n.25. de Religioſ.domib. 218
5 Cauſæ matrimonii legitimitatis, Juriſpatronatus, Decimarum, & hujusmodi in judicando tractari non poſſunt niſi à Clericis, in cap.Multa, Ne Cler.vel Monach. 395
5 Cauſæ matrimonialis tractatus, & cognitio ad Epiſcopum pertinet, in cap. Ex publico, n.2. de converſ.conjugat. 153
3 Cauſa natalium pendente coram Judice Eccleſiaſtico quæſtio hæreditatis per ſæcularem judicem inchoari non debet, in cap.Tuam, n.1.& 6.de ordin.cognit. 130
3 Cauſa natalium ad Eccleſiam pertinet tam principaliter, quàm incidenter, & per viam exceptionis, ibid. num.7. 130
3 Etiamſi de illa agatur poſt obitum parentum, ibid.num.8. 130
3 Cauſa natalium eſt ſpiritualis, & matrimonialis, ibid.num.10. pag. 131
3 Cauſa hæreditatis prout dependet à quæſtione legitimitatis non pertinet ad judicem Eccleſiaſticum, ibid.n.17. 131
3 Niſi coram Papa, vel coram Epiſcopo habente juriſdictionem temporalem in loco, in quo quæſtio legitimitatis, & hæreditatis ſimul proponatur, ibid. num.18.& 32. 131
3 Cauſa principalis, & incidens ubi ſunt tractandæ coram diverſis judicibus, pendentia incidentis ſuſpendit juriſdictionem in principali, ibid. num.19.& 22. 131
Vide in verbo *Quæſtio*.
3 Cauſa natalium ſi ſit contentio an quis ſit filius hujus, vel alterius, tractari non poteſt coram judice laico, coram quo incidit: ſecùs ſi ſit contentio an matrimonium ſit contractum, ibidem num.41. & ſeqq. 134
3 In cauſa legitimitatis libellus qualiter formetur, ibid. nu.42. pag. 134

Cauſa naturalis, & accidentalis.

2 Ubi concurrunt duæ cauſæ, una naturalis, & alia accidentalis, prævalet naturalis, in cap. Ad hæc, n.20.verſ. Nam ubi concurrunt, de offic. Archid. 376
1 Cauſæ ordinariæ extra viſitationem ſunt cognoſcendæ, in cap. Dilectus, il primo, n.45.de Reſcript. 151

Cauſa Regularium.

Vide in ver. *Regulares quoad cauſas, & judicia.*
6 Cauſa remota, quæ nullo modo eſt ordinata ad homicidium, non parit irregularitatem, in cap. De cætero, num.12. de homicid. 259
6 Etiamſi præbens hujusmodi cauſam det operam rei illicitæ, ibid.n.13. 259
6 Ars faciendi taxillos prohibita eſt, ibid.d.num.13. 259
6 *Cautela* mirabilis ad extorquendam confeſſionem à debitore, in cap. Tuæ litteræ, n.62.de Cler.per ſalt. promot. 348
4 Cautela recipiendi pecuniam ab ingredientibus in Monaſterium ſine labe ſimoniæ, in c.Non amplius, n.25.de Inſtitut. pag. 216
2 Cautela ad dimittendum beneficium invito Epiſcopo, in cap. Admonet, n.18.de Renunc. 146
6 Cautela pro mulieribus contra viros, qui in matrimonio apponunt conditiones contra illius ſubſtantiam, in c.Si conditiones, n.5.de condit.appoſ. 39
2 Cautela pro conferendis Minoribus Ordinibus extra tempora, in c.De eo, n.32.de tempor.ordin. 179
4 *Cautionis* nomine nuda promiſſio intelligitur; ſed cùm additur idonea, vel ſufficiens, debet eſſe pignoratitia, vel fidejuſſoria, in c. Odoardus, n.69.de ſolut. 299
7 *Celebrans* in Eccleſia polluta non eſt ipſo jure ſuſpenſus, ſed ſuſpendendus, ſecus in Eccleſia interdicta, in cap. Tuarum, n.4.de privileg. 49
6 Celebrans in loco interdicto ſi Clericus eſt, à beneficio deponitur, ſi Monachus, vel Monialis in arctius Monaſterium detruditur, in cap.Poſtulaſtis, num.2.de cler.excomm. 337
5 *Celeriter* Adverbium quid importet, in c. Non eſt vobis, n.27. de Regul. 28
6 *Cenſura* de jure communi erat remedium ordinarium, poſt Concilium Tridentinum eſt extraordinarium, & in ſubſidium, in c. Pervenit, n.30. de Adult. 285
Vide in ver. *Excommunicatio in ſubſidium.*
3 Cenſura Eccleſiaſtica trahit ſecum executionem, & ab ipſa appellatur ad effectum devolutivum tantùm, non autem ſuſpenſivum, in cap. Super eo, il ſecundo, num.46.de Appellat. pag. 246
3 Sed à comminata cenſura datur appellatio ad utrumque effectum, ibid.n.47. 246
6 *Cenſualis* contractus ad tempus limitatum an ſit de jure licitus, in cap.In civitate, n.13.& ſeqq.uſque ad 18.de Uſuris. 290
6 Et quid ſi non agatur de cenſu antiquitùs conſtituto, ſed de eo, qui conſtituitur tempore contractus, ibid.n.14. 291
6 Et quid ſi emptor computatis ſolutionibus annuis totius temporis aliquid ultra pretium conventum ſit recepturus, ibidem num. 15. & ſeqq. 291
6 Cenſualis contractus eſt illicitus ſi excedat annuatim reditum, quem emptor de tanta pecunia in terra empta poſſet habere, ibid. num.17.& 30. 291
6 Cenſualium redituum emptiones omni tempore vitæ ſunt ſuſpectæ, ibid.num.19. 291
6 Cenſuali contractui poſſunt accedere obligationes camerales, fidejuſſiones, & hypothecæ, ibid.num.29. 292
6 In Contractu cenſuali non emitur res, ſed jus petendi penſionem, ibid.n. 30. & 34. 292
6 Cenſualis contractus in quibus differat à contractu emphyteutico, ibid.n.34. 293
5 *Cenſus* ſolutio ſubjectionem arguit, in c.Cùm dilectus, n.24.de relig.domib. 218
6 Cenſus vitalitius in quo perpetuò pecunia fit recipientis, ſortitur naturam emptionis, in c. Naviganti, n.43.de Uſuris. 299
Cenſualis contractus.
Vide in ver. *Contractus cenſualis.*
6 Cenſus pecuniarius certi, & determinati temporis ſupponitur Bullæ Pii V. in cap.In civitate, n.18. de Uſuris. 291
6 Cenſualium redituum emptiones omni tempore ſunt ſuſpectæ, ibid.num.19. 291
6 Bulla Nicolai V. ſuper emptionibus cenſuum in Regno Siciliæ ad rationem decem pro centenario continet diſpenſationem, ibid.num.20. 291
6 In Cenſuum emptione non videtur certum pretium generaliter ſtatuendum, ibid. n.21. 291
6 Cenſus annales non eſt tutum decernere, ut certam ſummam non excedant, ibid.n.24. 292
6 Cenſus emptio licita eſt, ſi illius reditus & penſio incerta ſit, ibid. n.25. 292
6 Cenſus annui minoris valent, quàm fructus, qui liberè ex prædio percipiuntur, ibid.n.26. 292
6 Pretium cenſûs qua ratione ſit minuendus propter pactum de redimendo, vel alia onera emptioni adjecta, ibid. nu.28. 292
6 Cenſus conſtitui non poteſt niſi ſuper re, ex ſui natura fructiferè, ibid. num.31. 292
6 Cenſus pro parte perimitur re pro parte perempta, vel reddita infructifera, ibid. num.32. 292
6 Cenſus reſervativus qui ſit, & qui cenſus conſignativus, ibid. num.33. 293
5 Cenſus præſcribi non poteſt, in cap. Olim, num.16.de cenſib. pag. 273
5 Quod verum eſt in totum, ſed in parte ſecus, ibid. n.17. 273
5 Niſi debitor ſit in mala fide ſolvendo denarios Papienſes pro Lucenſibus, ibid.num.18. 273
Cenſus in qua moneta ſolvi debeat.
Vide in verbo *Moneta*.
4 Cenſus Eccleſiæ impoſitus ex cauſa tranſactionis ſine auctoritate Epiſcopi non excedit vitam ejus qui ſolvit, in cap. Niſi eſſent, num.33.de Præben. 133
4 Eccleſia non poteſt conſtitui cenſualis auctoritate Epiſcopi, ibid.num.50. 135
4 Declaratur, ibidem num. 64. 135
4 Eccleſiæ duæ ſi litigent ſuper ſubjectione, poteſt ſubjecta conſtitui cenſualis Epiſcopi authoritate, ibid.num.64. 136
2 *Ceremoniale* continens ritus electionis Papæ, à Gregorio XV. & Urbano VIII. confirmatum, in cap. Licet de vitanda, n.27. de elect. 23
1 *Certitudo* moralis de honeſtate operationis ſufficit ad honeſtè operandum, in cap.Ne innitaris, n.47. de Conſtit. 44
1 Certitudo alia ſupernaturalis, alia naturalis, alia moralis, ibid. num.48. 44
1 Certitudinem mathematicam non oportet in cunctis quærere, ibid.num.50. 44
1 Moralis materia non nititur certa demonſtratione, ſed conjecturis groſſis, & figurantibus, ibidem num.51. 44
1 Declaratur, ibid.n.99. 44
1 Certitudo eſt determinatio intellectûs ad unum, ibid.n.52. 45
1 Certitudo ſaltem moralis de rectitudine, & honeſtate operationis requiritur ad rectè, & honeſtè operandum, ibid. n.70. & 98. 47
1 Certitudinem ex probabilibus ſufficere in moralibus quomodo ſit intelligendum, plenè explicatur, ibid.n.99. & n.ſeqq. uſque ad num.111. 51
1 Certitudinem moralem habere de omnibus eligibilibus non eſt ſupra humanam facultatem, in d.cap. Ne innitaris, n.112. & num.ſeqq.de Conſtitut. 54

1 Certus

1 Certis incerta præponens in rebus ad ſalutem animæ pertinentibus graviter peccat, in cap. Ne innitaris, n. 290. de conſtitut. 87
4 *Cereviſiæ* immoderatus potus an ſit crapula, vel ebrietas, in cap. A crapula, n. 10. de vit. & honeſt. cler. 2
4 *Ceſſio* bonorum fieri debet uſque ad ultimum quadrantem, in cap. Odoardus, n. 15. de ſolut. 296
4 Non tamen auferuntur panni de dorſo, ibid. n. 16. 296
4 Debitor laicus niſi cedat bonis pro debito civili in ſolidum conveniri, & in carcerem detrudi poteſt, ibid. n. 14. 296
4 Debitor laicus ſi quid acquirat poſt ceſſionem bonorum, non convenitur niſi in quantum facere poteſt, ibid. n. 17. 296
4 Miles, maritus, donator, & alii privilegiati de jure civili ſine ulla bonorum ceſſione conveniuntur quatenus facere poſſunt, ibidem n. 18. 296
Vide in ver. *Clericus quoad privilegium, cap. Odoardus.*
4 Doloſus non eſt admittendus ad beneficium ceſſionis, vel ad beneficium cap. Odoardus, vel cap. Pervenit, de fidejuſſor. ibid. num. 44. 297
4 Ceſſio bonorum quamvis infamiam juris non irroget, tamen ſigillat ſtatum cedentis ſaltem quoad infamiam facti, in d. c. Odoardus, n. 59. de ſolut. 299
4 Ceſſio bonorum alicubi fit cum infamia, & vituperio, ibidem num. 60. 299
4 Romæ fit ſuper leonem marmoreum penes ſcalam Capitolii, ibid. n. 61. 299
4 Beneficium c. Odoardus, & c. Pervenit ex Conſtitutione Pii IV. non datur debitoribus in Urbe, niſi geſtent birretum viride, ibid. n. 62. 299
4 Ceſſio bonorum de jure fit nudo verbo coram judice, ibidem num. 63. 299
4 Ceſſio bonorum poteſt reiterari, ibid. num. 67 299
2 *Character* Ordinis imprimitur in actu traditionis inſtrumenti, in c. Cùm contingat, n. 69. de ætat. & qualit. 263
2 Character interior eſt eſſentialiter, & principaliter Sacramentum Ordinis, ibidem num. 93. 267
2 Character quid ſit, ibid. num. 99. 267
2 Character imprimitur in collatione Tonſuræ ex ſententia ſacr. Congregationis Concilii, ibid. num. 18. 270
2 Character Epiſcopalis animæ infixus à Deo per miniſterium hominis deleri non poteſt, in cap. Requiſivit, num. 3. & 34. & ſeqq. de ordinat. ab Epiſc. 203
2 Character Ordinis, habitus, & exercitium qualiter conſiderentur in ordinante, ibidem num. 7. 203
2 Character Sacerdotalis in impoſitione manuum extenditur ad poteſtatem ligandi, & ſolvendi, ibidem num. 28. 205
2 Contrarium, num. 91. 205
2 Character Sacerdotalis non extenditur in ordinatione Epiſcopi, ſed novus imprimitur, ibid. n. 91. 214
2 Character Ordinis prærequirit ex neceſſitate Sacramenti characterem Baptiſmi, ibid. num. 94. 214
2 Calicis, & patenæ traditio ex ſententia antiquorum Canoniſtarum non eſt de eſſentia Ordinis Sacerdotalis, in cap. Cùm veniſſet, n. 4. de ſacr. Unct. 290
2 Eadem ſententia quibus nitatur rationibus, ibid. num. 10. 291
2 Character in Sacramento Confirmationis imprimitur in ipſa unctione, ibid. num. 11. 291
2 Character idem in Sacramento Ordinis iterari non poteſt, & cur, ibid. num. 14. 292
2 Character Ordinis poteſt animæ infigi per inſtitutionem Eccleſiæ ex ſententia Canoniſtarum, ibid. n. 23. 293
2 Contrarium, num. 67. 293
2 Characterem Ordinis Presbyteratus non imprimi ſi porrigatur calix ſine vino quibus fundamentis probetur, ibid. nu. 33. uſque ad num. 89. 294
2 Character in quolibet ordine imprimitur per ſuſceptionem illius ſigni exterioris in quo principalis actus, quem reſpicit ille ordo, ſignificatur, ibid. n. 29. 294
2 Manûs impoſitione non imprimitur character Ordinis Presbyteratus, ſed tantùm confertur poteſtas ligandi, & ſolvendi, ibid. num. 42. & 58. 295
2 Character Ordinis infigitur animæ immediatè à Deo, ab Eccleſia autem infigi, aut deleri non poteſt, ibid. num. 67. & ſeq. pag. 297
6 Character Ordinis non confertur per miniſtrum, ſed imprimitur animæ immediatè à Chriſto, in cap. Quod à prædeceſſore, num. 3. & 31. de ſchiſmat. 228
2 Character quid ſit, in c. Statuimus, n. 51. de ſuppl. neglig. Prælat. 174
2 Character Sacramentalis non imprimitur præciſè coacto, in c. Quanto, n. 14. de tranſlat. Epiſc. 131
Reliqua vide in ver. *Ordo.*
7 Character Ordinis non imprimitur ſine traditione inſtrumenti ad illum Ordinem ſpectantis, in cap. Qui Presbyterum, n. 15. de pœnit. & remiſſ. 106
5 Characterem tunc Sacramentalis imprimit operatio, cùm obicem voluntatis contrariæ non invenit obſiſtentem, in cap. Majores, num. 78. de Baptiſm. 326
5 Procedit in his, qui aliquando conſenſerunt, nec poſteà contradicendo obicem poſuerunt, ibid. num. 7. & 9. 326
Vide in ver. *Ordines quoad characterem.*
Et in ver. *Ordines quando iterandi.*
3 Character Ordinis durat etiam poſt mortem, & clericus reſuſcitatus non eſſet iterùm ordinandus, in cap. Non poteſt, n. 5. de ſent. & re judicat. 231
4 *Charitatis* Ordo exigit, ut primùm quis ſubveniat ſibiipſi, deinde proximo, in cap. Si quis ſanè, n. 30. de pecul. Clericor. pag. 312
4 Charitas non minuitur ſi effectus ejus dividatur in multos, imò magis augetur, in cap. Fraternitatem, n. 71. de ſepultur. pag. 370
5 Charitas ſola dividit inter filios Regni, & inter filios perditionis æternæ, in cap. Audivimus, num. 12. de Reliq. & vener. Sanctor. 331
2 *Charitativum* ſubſidium quas ob cauſas ſit ab Epiſcopo poſtulandum, & an ſit liberalitas, in cap. Conquerente, num. 38. de off. Ordin. 465
2 Et quâ verborum formulâ ſit petendum, & an Reges poſſint illud imponere, ibid. num. 39. 465
6 *Chirurgus* an ſit irregularis ſi ex aduſtione, vel inciſione quam fecit, ſequuta fuerit mors, vel mutilatio, in c. Ad audientiam, n. 38. & 40. de homicid. 265
6 Chirurgus ut ſit immunis ab irregularitate quæ requirantur, ibid. num. 42. 265
6 Chirurgiæ ars eſt Clericis interdicta, ibid. n. 40. 265
7 *Chorepiſcopi* qui, & eorum officium, in c. Epiſcopalia, nu. 42. de privileg. 40
7 Ordo ipſorum ab Eccleſia reprobatus, ibid. n. 43. 40
2 Chorepiſcopi qui ab uno fiunt Epiſcopo, non ſunt Epiſcopi, in cap. Nec Epiſcopi, n. 6. de tempor. ordinat. 189
5 Epiſcopo accedenti ad conferendum chriſma populus, vel clerus non tenetur victualia miniſtrare, in cap. Venerabili, n. 19. de cenſib. 282
Reliqua vide in ver. *Confirmationis Sacramentum.*
7 *Chriſtianorum* duo ſunt genera, in cap. Ut privilegia, n. 3. de privileg. 77
5 Chriſtiano indecens eſt ſi radius Solis ipſum in lecto dormientem inveniat, in cap. Dolentes, n. 5. de celebr. Miſſar. 305
5 *Chriſti* conceptio ex Spiritu Sancto fuit miraculum miraculorum, in cap. Cùm ſis, n. 73. de converſ. conjug. 145
2 Chriſtus in trigeſimo anno completo baptizatus eſt, & prædicavit, & refellitur contraria opinio gloſſæ, Hugonis, Archidiaconi & Abbatis, in cap. Cùm in cunctis, n. 22. & 24. de elect. 37
2 Chriſtus ſolus eſt propriè ſponſus Eccleſiæ, in cap. Quanto, n. 116. de elect. 139
2 Chriſti omnis actio noſtra eſt inſtructio, in cap. Accepimus, n. 18. de Pactis. 562
2 Declaratur, ibid. num. 55. 562
6 Chriſtus fuit verus Deus, & verus homo: ſentiens oppoſitum hæreticus eſt, & excommunicatus, in cap. Cùm Chriſtus, n. 1. de hæreticis. 210
6 *Cibus* etiam non nutriens, & per modum medicinæ ſumptus poſt mediam noctem impedit Miſſæ celebrationem, in cap. Si conſtiterit, n. 17. de Accuſat. 117
4 Cibus nullus, vel potus eſt illicitus niſi per accidens, in c. A crapula, n. 17. de vita, & honeſt. cleric. 3
4 Cibus, & potus moderatus ſano poteſt eſſe ſuperfluus infirmo, & è converſo, ibid. n. 35. 5
7 *Cingulum* militiæ in Religione Hieroſolymitana de ſubſtantia profeſſionis Regularis in gradu militum, ita ut illius omiſſio irritet profeſſionem expreſſam, & impediat tacitam, in c. Qui Presbyterum, n. 2. & n. ſeqq. uſque in fin. de pœnit. & remiſſ. 105
7 Cingulum militiæ quid, ibid. num. 3. & 4. 105
7 Cinguli ſolemnitas de jure communi eſt ſubſtantialis in milite ſæculari, ibid. num. 4. & num. ſeqq. uſque ad n. 24. 105
7 Contrarium, ibidem num. 61. 105
7 Declaratur, ibid. num. 63. 105
7 Cingulum venit appellatione habitûs, ibid. n. 23. 106
7 Declaratur, ibid. num. 71. 106
7 Cinguli decoratio ex ſtatutis Ordinis Hieroſolymitani eſt de ſubſtantia profeſſionis in gradu militum, ibid. num. 24. & ſeqq. uſque ad num. 46. 106
7 Contrarium, ibid. n. 73. & ſeqq. uſque ad n. 99. 106
7 Item ex ordinationibus Capitularibus ejuſdem Religionis, ibid. num. 46. 106
7 Contrarium, ibidem num. 99. 106
7 Cingulum militiæ non materialiter tantùm, ſed formaliter eſt accipiendum, ibid. n. 39. 108
7 Cinguli ornatus in militibus Regularibus de jure non requiritur, ibid. n. 58. & 69. uſque ad n. 73. 109

7 Cinguli

7 Cinguli,ſeu ſpathæ ceremonia in creatione militis Regularis fuit prætermiſſa in Pontificali reformato juſſu Clementis VIII.ibid.n.59.& 72. 109

7 Cur adhibeatur in creatione militis ſæcularis, &non regularis,ibid.n.60. 110

7 Cingulo decorari dicitur qui miles creatur, etiamſi cinguli ſolemnitas non ſervetur, ibid.n.65. 110

7 Cingulo cœleſtis militiæ præcingi dicitur Clericus, ibid.n.66. pag. 110

7 Cingulum in jure quandoque pro dignitate ipſa uſurpatur, ibid.num.67. 110

7 *Cippos*,vel truncos, aut capſulas pro eleemoſynis Miſſarum Fratribus Minoribus habere non licet, in cap. Nimis prava, n.60.de exceſſ.Prælat. 27

5 *Circuitus* non eſt inutilis quando per eum ſatisfit Canoni, in c. Licet,n.58.de Regular. 88

5 *Circumciſio*, & Baptiſmus, quæ Circumciſioni ſu ceſſit, in quibus conveniant,& in quibus differant,in c. Majores, n.37. & ſeqq.uſque ad num.53.de Baptiſ. 324

5 Conveniunt primo, quia ſicut olim per circumciſionem, ita hodie per baptiſmum remittitur originale peccatum, ibidem num.38. 324

5 Et ideo circumciſio non reiterabatur, ſicut nec hodie baptiſmus,ibid.n.39. 324

5 Secundò,quia ſicut circumciſio tam adultis, quàm parvulis ex præcepto Domini conferebatur, ita hodie baptiſma,ibidem num.40. 324

5 Tertiò,quia ſicut olim ſine circumciſione nullus ſalvari poterat,ita nec hodie ſine Baptiſmo, ibid.n.41. 324

5 Differunt primo, quia Baptiſmus tam maſculis, quàm fœminis eſt conferendus, ſed circumciſio ad fœminas non pertinebat, ibid.n.42. 324

5 Secundo,quia multò plùs confert Baptiſmus Chriſtianis,quam olim circumciſio Judæis, ibid.n.47. 324

5 Tertiò,quia Baptiſmus eſt ſignificantior,decentior,& facilior circumciſione,ibid.n. 50. 324

5 Quartò,quia circumciſio non imprimebat characterem, ſicut nunc imprimit Baptiſmus, ibid.n.51. 324

5 Quintò, quia circumciſio conferebat gratiam juſtificantem ex opere operante; nunc verò Baptiſmus illam confert ex opere operato, ibid.n.52. 324

5 Circumciſio inſtituta fuit ut ſignum fidei Abrahæ, qui credidit ſe Patrem futurum Chriſti ſibi repromiſſi,ibid.n.45. 324

5 Circumciſio ſi hodie locum haberet, Paradiſi januas aperiret, ſicut Baptiſmus,ibidem num.49. 324

2 *Circumſtantiæ* notabiliter aggravantes an ſint neceſſario in confeſſione aperiendæ ab eo, qui putat utramque opinionem eſſe probabilem,vel unam alterâ probabiliorem, in c.Ne innitaris,ibid. num.226.de conſtit. 71

7 Circumſtantia quæ exprimi non poteſt ſine manifeſtatione alterius peccati an neceſſariò ſit confitenda, in cap. Omnis, num.28.de Pœnit.& remiſſ. 127

7 Circumſtantiæ notabiliter aggravantes an ſint neceſſariò in confeſſione aperiendæ, ibid.n.48. 129

7 Circumſtantiæ, quæ mutant ſpeciem peccati, ſunt neceſſariò exprimendæ in confeſſione,ibid.n.49. 129

7 Et quæ ſint hujuſmodi circumſtantiæ, ibid. num. 50. 129

7 Circumſtantiæ quæ aggravent,vel extenuent delictum,remiſſivè, in cap. Cum illorum, n.25.de ſent.excomm. 173

2 *Ciſtercii* Monaſterium eſt caput Ordinis, & illius Abbas eſt Generalis totius Ordinis Ciſtercienſis, in cap. Cùm ad noſtram,n.12.de elect. 87

4 Ciſtercienſes, Templarii, & Hoſpitalarij de fructibus poſſeſſionum,quas acquiſiverunt poſt generale Concilium, tenentur Decimas ſolvere, ſi priùs ex illis Decimæ ſolvebantur, in cap.Nuper,n.1.de Decim. 402

4 Ciſtercienſes emere non poſſunt prædia decimalia, niſi pro monaſteriis fundandis, & acquiſita ex largitione fidelium, vel empta pro monaſteriis fundandis debent tradere aliis excolenda,ibid.n.2. 402

5 Ciſtercienſis ſi abſque licentia Abbatis alium Ordinem profitetur,regredi compellitur, in cap. Non eſt vobis,num.1.de Regular. 26

Vide in ver. *Regulares quoad tranſitum.*

Et in ver. *Religio.*

5 Ciſtercienſium Ordo eſt ſtrictior cæteris Ordinibus,ibid.n.21. & 24. 28

5 Contrarium, ibid.num. 25. 28

4 *Citatio* per edictum contra Clericum abſentem affigi debet valvis Eccleſiæ ſuæ,in cap. Ex tuæ,n.3.de Cler.non reſid. 64

4 Citatio contra beneficiatum abſentem fieri poteſt etiam extra provinciam,ſed ad id judex non tenetur, ibid. num.5. 64

4 Citatio per edictum ubi requiritur trina, non ſufficit unica,licèt peremptoria, ibid.num.6. 65

4 Et an ſufficiat unica peremptoria ad pœnam incurrendam, ſi fuerit perſonaliter exequuta,ibid.n.7.& 10. 65

5 Citatio trina,& unica peremptoria,cum competentibus intervallis regulariter æquiparantur, ibid.n.8. 65

4 Citationis edicta ſex menſium ſpatio præſumuntur deduci ad notitiam citati,ibid. num.12. 65

4 Citatio,& ſententia in notoriis non requiritur, in c. Qualiter,n.7.de cler.non reſid. 58

1 Citatio partium in declaratione legis an, & quando requiratur,in cap. Quoniam,n.40.de Conſtitut. 181

3 Citationis executio non eſt actus judicialis, & ideo poteſt per nuncium exerceri etiam extra territorium, in c. Licet, n.13. de foro compet. 80

3 Citatio judicis contractus non conſtituit abſentem in contumacia quoad hoc ut poſſit excommunicari, vel mulctari, ſed tantùm quoad hoc ut poſſit miſſionem pati,ibid. n. 19. 80

3 Citatio ut ſit legitima,fieri debet ad inſtantiam partis, in cap. Propoſuiſti,n.2.de foro compet. 99

3 Niſi judex procedat ex officio, ibid.num.3. 99

3 Citatio debet fieri à judice, ſeu de illius commiſſione, aliàs non valet, ibid.n.4. 99

3 Citationis commiſſio eſt decretum quoddam interlocutorium, ibid.num.5. 99

3 Citatio realis requirit ſpecialem judicis commiſſionem, ſed in perſonali ſufficit generalis, ibid. n.6. 99

3 Citatio nulla ex defectu commiſſionis validatur per comparitionem partis,de hoc defectu non opponentis,ibid. num.7. pag. 99

3 Per Citationem fruſtratoriam non prævenitur, nec perpetuatur juriſdictio,ibid. num. 8. 99

3 Citatio ut ſit legitima,non eſt neceſſe ut fiat tribus edictis,ſed ſufficit unicum peremptorium, ibid.num.9. 100

3 Citatio quotuplex ſit, qui judices poſſint citare, & quot modis,remiſſivè,ibid. num. 10. 100

3 Juriſdictio perpetuatur per ſimplicem citationem judicis, ſive Ordinarii,ſive Delegati, ibid.n.12. 100

3 Citatio eſt principium, & fundamentum judicii, ibid.num. 13. pag. 100

3 Citatio reſpectu contumacis habetur pro circumducta, ibid. num.14. 100

3 Et quid ſi contumax velit purgare moram ſolutis expenſis, & dato fidejuſſore de judicio ſiſti, ibid.num.15. 100

2 Citatio quæ fit die feriato pro non feriato non tenet, in cap. Accepimus,n.9.de Pactis. 562

3 Citatio ad videndum committi Notario juramenta teſtium non ſuffragatur,niſi etiam dicatur ad videndum jurare, & hic defectus eſt inſanabilis,in c. In nomine Domini,n.13. & 14. de Teſtibus. 186

7 Citatio non eſt neceſſaria, ubi certum eſt abſenti nullum jus competere,in cap. Cùm ex injuncto,n.47. de Nov.oper. nunciat. 33

3 Citatio in impetratione gratiæ tertio præjudicialis non requiritur,in cap. Cùm olim,num.24.de ſent. & re judic. 234

3 Dummodò Princeps procedat de plenitudine poteſtatis, ibid. num.31. 234

3 Et adverſarius non ſit præſens in Curia, ibid.n.32. 234

3 Declaratur,ibidem num.33. 234

3 Ubi privilegium conceditur, non eſt de more, nec de jure, ut aliquis citetur, ibid.n.25. 234

3 Citatio generalis in litteris præjudicialibus non ſufficit quando adverſarius eſt præſens in Curia, ſed Procurator citandus eſt ad hoſpitium, ibid. num.28. 235

3 Procedit in litteris juſtitiæ,non autem in litteris gratiæ, ibid. num.29. 235

3 Citatio quamvis non requiratur in impetratione gratiæ tertio præjudicialis, tamen jus illis quæſitum non aufertur, ibidem num. 30. 235

3 Stylus Curiæ quoad citationem in impetrationibus litterarum eſt ſervandus,ibid.num.34. 235

3 Citatio quamvis non requiratur in impetratione gratiæ præjudicialis, requiritur tamen in proceſſu ad ulteriora, ibidem num.35. 235

3 Etiamſi citatio per Principem fuerit remiſſa, ibid.n.36. 235

3 Citatio eſt de jure Divino,& naturali,ideo per Principem tolli non poteſt, ibid.num. 38. & 47. 235

3 Citatio requiritur etiam in notoriis, niſi conſtet reo nullam defenſionem competere, ibid. n.42. 235

Vide in ver. *Notorium.*

3 Citatio requiritur quantumcunque factum ſit notorium, ubi pœna corporalis debet infligi, ibid. num. 45. 236

3 Declaratoria excommunicationis an requirat citationem partis,in cap. Non poteſt,num.9.& 17. de ſent. & re judic. 231

3 Citatio non poteſt decerni ab Epiſcopo contra exemptum, ibidem num.10. 231

3 Citatio eſt decretum interlocutorium, ibid. num. 11. 231

3 Citatio requiritur in diſcuſſione cauſæ etiam publicæ, ob quam fertur declaratoria,ibid.n.19. 232

1 Secus ſi cauſa ſit notoria,ibid.n.20. 232

Citatio pro declaratoria ob notoriam excommunicationem contra exemptum non eſt arctatoria, ibid.n.23. 232
Citatio quatenus ſua putet intereſſe, poteſt fieri etiam non ſubdito, ibid. n.24. 232
Citandus non eſt cui notorium eſt defenſionem non competere, ibid.num.21. 232
Citatio in die feriata, & ad diem feriatam.
Vide in ver. *Feria.*
Citationis triplex eſt actus, in cap. Conqueſtus, n.42. de Feriis. pag. 120
Mandatum de citando an fieri poſſit in die feriata ad diem non feriatam, ibid.num.43. & n.46. & 49. 120
Citatio eſt de proceſſu, & fundamentum judicii, ibid.num.48. pag. 120
Citationis commiſſio eſt actus extrajudicialis non requirens cauſæ cognitionem, ibid. num.50. 120
Et fieri poteſt etiam in territorio alieno, ibid.num.51. 120
Citatio conturbat mentem citati, & plerumque eum provocat ad iracundiam, ibid.num.54. 121
Citationis executio eſt de judiciali proceſſu, ibid.n.55. 121
Citatio non inſerta copia delegationis cenſetur emanaſſe tanquam à privato, & non valet, in c. Cùm in jure, n. 16. de offic. Delegat. 405
Sed contra, ibid. num.17. 405
Vide in ver. *Delegatus.*
Citatus extra territorium ab Ordinario delicti non dicitur contumax, cùm non teneatur comparere, in cap. Licet, n.16. de foro compet. 80
Citatus ad cauſam ſi poſteà mutat forum, in cauſa illa coram primo judice reſpondere tenetur, in cap. Propoſuiſti, n.1. & 25. de foro compet. 99
Citatus ad dicendum cauſam quare non debeat excommunicari poteſt appellare, in cap. Super eo, il ſecondo, num.49. de Appellat. 246
Secus ſi citetur ad dicendum cauſam quare non debeat declarari excommunicatus. 246
Citari debet pars in receptione teſtium ut audiat illos jurantes, non autem deponentes, in c. In nomine Domini, n.11. de teſtibus. 185
Si citetur dominus, & nõ procurator, vel unus ex duobus procuratoribus in ſolidum an valeant atteſtationes, ibid. nu. 16. pag. 186
Citatus ad domum qui non comparuit allegans ſe citationem ignoraſſe audiri debet ad opponendum in perſonas teſtium, licèt non ſervaverit formam, cap. Præſentium, de Teſtib. ibid. num.51. & 53. 189
4 Citatus ad actum debet admitti, & fortiùs expectari, in cap. Etſi membra, n.6. de iis quæ fiunt à Prælat. ſine conſ. Cap. 269
4 Niſi de novo perveniat ad citantis notitiam, citatum non habere jus, ibid.num.7. 269
4 Vocantes tamen non tenentur præciſè vocatum admittere, ſed ei non admiſſo tenentur ad intereſſe, ibidem num.8. 269
2 Citatus ad locum non tutum non tenetur comparere, in cap. Ad ſupplicationem, n.10. de Renunc. 150
2 Guelphus non tenetur comparere ſi citatur in loco, ubi regnant Gibellini, ibidem num.11. 150
2 Citatus excuſatur à comparendo in loco, ubi viget peſtis, ibid. n.17. & 20. 150
2 Citatus in loco, ad quem acceſſus eſt multiplex, non excuſatur, niſi probet nullum ex illis acceſſibus eſſe tutum, ibid. num.24. pag. 151
2 Citatus tenetur comparere ſi Delegatus ponat in citatione cauſam juriſdictionis, ut ſi dicat ſe Delegatum, in c. Cùm in jure, n.18. de off. Delegat. 406
4 *Civilitatem* ratione originis non poteſt quis ſola voluntate à ſe abdicare, in cap. Significavit, n.13. de Paroch. 384
7 *Cives* unius civitatis omnes, & ſimul poſſunt non tantùm interdici, ſed etiam excommunicari, in cap. Reſponſo, n.30. de ſent. excomm. 188
2 Cives eligentes ſibi poteſtatem an poſſint variare, in cap. Publicato, n.47. de elect. 123
2 Cives habent facultatem condendi ſtatuta in ſuis civitatibus, in c. Quæ in Eccleſiarum, n.3. de conſtit. 132
2 Etiam contra jus commune, ibid.n.5. 132
2 Dum tamen ſint licita, & de rebus eorum juriſdictioni ſuppoſitis, ibid.num.4. 132
3 *Civitas* aratrum paſſa deſinit eſſe civitas, in cap. Expoſuiſti, n.2. de foro compet. 110
2 Civitas quælibet hodie habet ſua regimina, in c. Significantibus, n.75. de offic. Delegat. 417
5 Civitas non comprehenditur ſub diſpoſitione, c. Felicis, de pœn. in 6. in c. Ad [illegible], n.65. de relig. domib. 212
7 Civitates majores dumtaxat privilegio Epiſcopatus ſunt honorandæ, in cap. Epiſcopalia, n.26. [illegible]. & ſeqq. de Privileg. 37
7 Ad eſſe civitatis requiritur Epiſcopus, & num.3. & ſeqq. uſque ad num.18. 37
7 Civitates erant ante adventum Chriſti, ibid. num.5. 37
7 Civitas quæ proprium necavit Epiſcopum, perpetuò privatur dignitate Epiſcopali, non tamen deſinit eſſe civitas, ibidem num.10. 38
Saraceni habent civitates, & non habent Epiſcopos, niſi fortè abuſivos, ibid. num.11. 38
7 Princeps poteſt facere civitatem, & tamen non poteſt facere Epiſcopum, nec ſedem Epiſcopalem creare, ibid.num.13. 38
7 Civitas in Italia ex communi interpretatione appellatur illa tantùm, quæ habet Epiſcopum, ſed Ultramontani hoc non recipiunt, ibid.num. 14. 38
7 Papa erigit civitatem, & dat Epiſcopum unico contextu, ibid. num.15. 38
7 Et concedit pro maximo dono hanc dignitatem, ibid.n.16. 38
7 Civitas an erigi poſſit à populo ſine Principis authoritate, ibid. n.18. 38
7 Muros municipales nec reficere licet ſine authoritate Principis, vel Præſidis, ibid. num.19. 38
7 Civitas dicitur civium unitas, ibidem num.20. 38
7 Structuræ autem murorum non dicuntur civitas ſed urbs, ibid. num.21. 38
7 Civitas eſt multitudo hominum Societatis vinculo adunata, ibid. num.22. 38
1 Civitas interficiens electum non incidit in pœnam interficientis Epiſcopum, in cap. Eam te, n.17. de Reſcript. 204
Vide in ver. *Epiſcopatus dignitas.*
2 Civitas, vel diœceſis pertinet ad juriſdictionem Epiſcopi in ſpiritualibus, in cap. Sane, il ſecondo, n.7. & 14. de offic. Delegat. 391
2 Non tamen dicitur propria ipſius Epiſcopi, ibid.num.8. 391
2 Contrarium, ibid.num.14. 391
7 *Clavis* juriſdictionis non eſt quid Sacramentale, in cap. Accedentibus, n.10. de exceſſ. Prælat. 13
7 *Clauſtrum* Eccleſiæ violans dicitur violare immunitatem ipſius Eccleſiæ, in cap. Cum pro cauſa, n.3. de ſent. excom. 159
Vide in ver. *Immunitas Eccleſiæ quoad loca.*

Clauſula, communia.

7 Clauſula una ſecundùm diverſos reſpectus diverſimodè accipitur, in c. Omnis, n.31. de pœnit. & remiſſ. 127
3 Clauſula utcumque odioſa in reſcripto appoſita debet intelligi ut aliquid operetur ultra jus commune, in cap. Paſtoralis, n.8. & ſeqq. de Appellat. 250
2 Clauſula in litteris apponi conſueta ſemper ſubintelligitur, in cap. Accepimus, n.5. de ætate & qualit. 274
2 Clauſula apponi ſolita in reſcripto ſi fuerit omiſſa, reſcriptum non vitiatur, ibid.num.9. 274
1 Clauſulæ conſuetæ omiſſio reſcriptum non vitiat, in c. Cum M. num.42. de conſtit. 155
7 Clauſulæ aptæ importare executorem mixtum in litteris gratiæ nihil operantur, niſi adſit clauſula vocatis vocandis, in c. Qui Presbyterum, n.96. de pœnit. & remiſſ. 113
1 Clauſula in reſcripto poſita debet ad ſtatum juris reduci, ubicumque ſita reperiatur, in cap. Cauſam quæ, nu.2. de Reſcriptis. 208
4 Clauſula in medio poſita refertur ad proxima, non autem ad omnia præcedentia, in cap. Nulli, n.14. de Rebus Eccleſ. non alien. 276
4 Clauſula in fine poſita refertur ad omnia præcedentia, ibid. num.15. 276
6 Clauſula abſolutionis à cenſuris in litteris Apoſtolicis proviſionum quid operetur, in cap. Quod à Prædeceſſore, n.76. de Schiſmat. 236
6 Clauſula abſolutionis à cenſuris in litteris Apoſtolicis reddit gratiam efficacem, & validam, non obſtante exemptione excommunicationis, in cap. Poſtulaſtis, n.7. de cler. excomm. pag. 338
4 Clauſula *Ad ſui vitam*, perpetuitatem importat, in cap. Conſultationibus, n.36. de cler. ægrot. 204
2 Clauſula, *Aliter fieri non poſſit*, importat decretum irritans, in cap. Cauſam, n.24. de elect. 58
Vide in ver. *Poteſt.*
2 Clauſula, *Anteferri*, facit de poſteriore priorem, in c. Ex parte, n.11. de off. Legat. 398
2 Eſt odioſa, & ſtrictè intelligenda, ibid.num.12. 398

Clauſula appellatione remota.

2 Appellatio qualiter, & quando prohibeatur per clauſulam, *appellatione remota*, in cap. Studuiſti, n.43. & ſeqq. de off. Legat. 423
2 Indulgetur à jure in quinque caſibus ibi expreſſis, prædicta clauſula non obſtante, ibid.n.45. 423
3 Appellatione remota an, & qualiter intelligatur remota recuſatio, in c. Super eo, il ſecondo, n.15. de Appellat. 243
2 Clauſula *appellationis poſtpoſita*, quæ habetur in Bulla Cruciatæ an

tæ an ſolùm tollat appellationem contra reſiſtentes de facto, an verò etiam contra reſiſtentes de jure, in c. Studuiſti, n. 38. de offic. Legat. 423

3 Clauſula *appellatione remota* in medio litterarum appoſita quid operetur, in c. Super eo, il ſecondo, n. 15. de Appellat. pag. 243

3 Clauſula *appellatione remota* tollit omnem appellationem, quæ à jure non eſt expreſsè permiſſa, in c. Paſtoralis, num. 1. de appellat. 249

3 Et datur à Summo Pontifice tantùm in terris Eccleſiæ indiſtinctè, ſed in terris Imperii in cauſis ſpiritualibus, vel mixti fori, aut inter perſonas Eccleſiaſticas, ibid. num. 2. & 4. 249

3 Non datur à Congregationibus Cardinalium, nec à Signatura juſtitiæ, ibid. num. 3. 249

3 Datur ab Imperatore in locis Imperio ſubjectis in cauſis temporalibus, & inter laicos, ibidem num. 4. 249

3 Item à Regibus, & Principibus non recognoſcentibus ſuperiorem in temporalibus, ibid. num. 5. 249

3 Clauſulam *appellatione remota* ab interlocutoria an judices inferiores dare poſſint in ſubdelegatione cauſarum, ibid. n. 7. pag. 250

3 Clauſula *appellatione remota* tollit appellationem, quæ à jure non indulgetur expreſsè ad effectum ſuſpenſivum tantùm, non autem devolutivum, ibid. n. 15. 250

3 Ex ſtylo curiæ quoad partes nihil operatur, ſed tantùm quoad judicem, ne teneatur deferre, ibid. n. 16. 251

3 Et gravamina à judice illata poſt appellationem non revocantur per viam attentati, ſed per viam querelæ, ibid. num. 17. & 30. 251

3 Clauſula *appellatione remota* an hodie aliquid operetur, & quid, ibid. num. 18. & ſeq. uſque in fin. 251

3 Nihil operatur reſpectu appellationis, quæ à jure indulgetur expreſsè, ibid. n. 21. & 23. 251

3 Et quando appellatio dicatur à jure expreſsè indulgeri, ibid. n. 22. 251

3 Clauſula *appellatione remota* non impedit appellationem, ubi manifeſtè quis gravatur, ibid. n. 24. 252

3 Clauſulæ *appellatione remota* effectus octodecim, remiſſivè, ibid. n. 31. 253

3 Clauſula *appellatione remota* nihil operatur de conſuetudine ſi apponatur in literis executorialibus, quæ expediuntur per contradictas, ſecùs ſi in litteris commiſſionis, ibid. nu. 32. pag. 253

Vide in ver. *Appellatio quando admittenda.*

3 Clauſula *amoto quolibet detentore*, intelligitur Juris ordine ſervato, in cap. Cùm olim, n. 41. de ſent. & re judic. 235

1 Clauſula, *arbitrio Rotæ*, quid importet, in cap. Ne innitaris, n. 240. de conſtit. 73

2 Clauſula, *auctoritate noſtra procedas*, importat jurisdictionem delegatam in c. Grave, n. 4. de offic. Ordinar. 478

7 Clauſula codicillari, vel *omni meliori modo*, quid operetur, in cap. Nimis prava, n. 39. de exceſſ. Prælator. 23

2 Clauſula *contradictores*, jurisdictionem non confert, niſi contra reſiſtentes de facto, in cap. Studuiſti, num. 40. de offic. Legat. 423

5 Clauſula derogatoria, *non obſtante*, non requiritur quando Princeps reſcribit per viam privilegii, in cap. Ex parte, nu. 3. verſ. Ac proptereà, de capell. Monachor. 226

1 Clauſulæ derogatoriæ in litteris Apoſtolicis ſemper apponi conſueverunt, in cap. Cæterum n. 27. de Reſcript. 191

Vide in ver. *Derogatio*

1 Clauſula decreti, videtur data forma cui renunciari non poteſt, in cap. Cùm acceſſiſſent, n. 18. de conſtitut. 146

1 Declaratur, ibid. num. 22. 146

2 Clauſula decreti poſita in fine Bullæ electionis Magni Magiſtri Hieroſolymitani ſublata eſt, in ejus locum ſuffecta eſt alia perſtringens ſubſtantialia electionis, in cap. Cauſam, n. 29. de elect. 59

7 Clauſula decreti in fine poſita refertur ad omnia præcedentia, in cap. Qui Presbyterum, n. 91. de pœnit. & remiſſ. 113

Vide in verbo *Decretum irritans.*

Clauſula *Dummodo*, an faciat penſionem conditionalem, Vide in ver. *Penſio, communita.*

6 Clauſula *& non aliàs*, &c. facit diſpoſitionem conditionalem, in c. Tua nos, n. 12. de Simon. 174

1 Clauſula *ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis*; item clauſula *quorum tenores*, in generali privilegiorum derogatione annullant etiam privilegia habentia clauſulam derogatoriam ad ſequentes contrarias diſpoſitiones, in cap. Nonnulli, n. 48. de Reſcript. 229

1 Clauſula *ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis* ſtante intentionis defectu nihil operatur, in c. Cauſam quæ, n. 21. de Reſcript. 209

4 Clauſula *Ex nunc prout ex tunc*, non operatur niſi eveniente conditione, nec conſideratur niſi à tempore conditionis purificatæ, in c. Dilectus, il ſecondo, n. 9. de Præb. 140

7 Clauſula generalis ſubſequens quando in lege, vel canone ſunt enumeratæ minores, vel inferiores perſonæ, nunquam comprehendit majores, vel ſuperiores, in c. Accedentibus, n. 39. de exceſſ. Prælat. 16

5 Clauſula generalis ſubſequens aliquibus ſpecificatis, omnia comprehendit, in c. Multa, n. 10. Ne cler. vel Monach. 394

4 Clauſula in fine poſita refertur ad præcedentia in eod. cap. ſed non in Capitulis ſeparatis, in c. Ex tuæ, n. 23. de cler. non reſiden. 67

5 Clauſula *in virtute ſanctæ obedientiæ* eſt præceptiva, & de neceſſitate ſalutis, in c. Cum ad monaſterium, n. 4. de ſtat. Monachor. 190

2 Clauſula *juſto impedimento ceſſante*, ſubintelligitur in reſcripto, licèt non exprimatur, in c. Accepimus, num. 8. de ætat. & qualit. 274

4 Clauſula *non ſe tamen adſtringens ad omnia probanda*, quid operetur, in cap. Cùm jam dudum, n. 10. de Præb. 117

1 Clauſula *non obſtante collatione alteri facta*, intelligitur de collatione invalida, ne tertio præjudicetur, in c. Cauſam quæ, n. 28. de Reſcript. 209

2 Clauſula *omni meliori modo*, operatur ut quis cenſeatur uſus ea validiori poteſtate, qua uti poterat, in cap. Ex parte, n. 37. de arbitr. 616

7 An, & quando faciat, ut quatenus non valeat inſtitutio directa, valeat per indirectum, in c. Nimis prava, num. 27. & 38. de exceſſ. Prælat. 21

7 Clauſula *omni meliori modo*, vel codicillaris quid operetur, ibid. num. 39. 23

1 Clauſula *de plenitudine poteſtatis* operatur etiam in præjudiciū tertii, in c. Cæterùm, n. 24. de Reſcript. 191

Clauſulæ præſervativæ.

1 Clauſula *In his*, quæ ſacris Canonibus, & Tridentini Concilii decretis, & conſtitutionibus Apoſtolicis non adverſantur, de quibus canonibus intelligatur, in c. Canonum ſtatuta, n. 23. de conſtitut. 20

7 Clauſula *dummodò ſacris Canonibus, & Tridentini Concilii decretis non adverſentur*, quæ ponitur in litteris confirmationis, & communicationis privilegiorum, intelligitur de canonibus inſertis in corpore juris, in cap. Tuarum, num. 26. de Privileg. 52

3 Clauſulæ *ſine præjudicio, vel dummodò non ſit alteri jus quæſitum*, & aliæ præſervativæ, intelliguntur, præter quam in expreſſis, in cap. Pervenit, il primo, n. 30. de teſtib. cogend. 204

6 Clauſula *quatenus non tollatur jus quæſitum*, reddit gratiam conditionalem, & ſtante præjudicio gratia à principio eſt nulla, nec convaleſcit ex ſatisfactione ſubſequuta, in c. Mandato, n. 69. de Simon. 184

2 Clauſula *quòd partes redeant ad primos judices*, in compromiſſo appoſita non ſapit compromiſſum, in cap. Significantibus, n. 18. de offic. deleg. 411

2 Clauſula, *quorum tenores*, in ſupplicatione cum facultate inſerendi tenorem in litteris inducit ſcientiam Papæ fictam, non autem veram, in c. Veniens, n. 23. de tranſact. 571

3 Clauſula, *rebus ſic ſtantibus*, ſemper in contractibus ſubintelligitur, in cap. Ex epiſtolæ, n. 14. de probat. 159

3 Idem in privilegiis, ibid. num. 15. 159

2 Clauſula *rebus ſic ſtantibus* ſubintelligitur in reſcripto, licèt non exprimatur, in cap. Accepimus, n. 7. de ætat. & qualit. 274

6 Clauſula *ſatisfact a parte* ſolet apponi in Bullis, quando datur facultas abſolvendi in utroque foro, in cap. Poſtulaſti, n. 29. de cler. excomm. 340

7 Clauſula *ſervatis ſervandis*, non refertur niſi ad ſubſtantialia, in cap. Qui Presbyterum, n. 93. de Pœnit. & Remiſſ. 113

7 Clauſula *ſervatis ſervandis*, & conſimiles non ſonant in conditionem, ſed in monitionem, nec dant novam formam mandati, ſed inſtruunt executorem, ibid. num. 98. 113

2 Clauſula *ſi eſt idoneus, & beneficio non indignus* an, & in quo differant, in cap. Accepimus, n. 10. de ætat. & qualit. 274

6 Clauſula *ſine alterius præjudicio* in litteris tacitè ſubintelligitur, ſed non facit gratiam conditionalem, in c. Mandato, n. 71 de Simonia. 185

2 Clauſula *ſi preces veritate nitantur*, ſubintelligitur in reſcripto, licèt non exprimatur, in c. Accepimus, num. 6. de ætat. & qualit. 274

5 Clauſula *ſub obteſtatione divini judicii* oſtendit tranſgreſſorem eſſe reum culpæ lethalis, in c. Cùm ad monaſterium, n. 5. de ſtat. Monachor. 190

2 Clauſula, *ſui ordinis periculo ſubjaceat*, quid importet, in cap. Treguas, num. 9. de Tregu. & Pac. 523

7 Clauſula ſuſpenſiva quarumcunque unionum in litteris reſignationis ſuſpendit etiam uniones factas Seminariis, in c. Sicut unire, num. 28. de exceſſ. Prælat. 5

Clauſura.

Vide in ver. *Monaſterium Monialium quoad clauſuram.* Et in ver. *Monaſterium virorum.*

7 Clau-

Clauſuræ nomen genus eſt tam ad interiorem, quàm ad exteriorem, in cap. Quanto, n. 18. de Privileg. 86
Clementis Epiſtola prima de ejus ſubſtitutione in Papatu refertur, in cap. Accepimus, n. 20. de Pactis. 563
Illius fides expenditur, ibid. num. 59. 563
Clemens à Petro electus renunciavit Papatui, & cur, ibidem num. 58. 567
Clericatus eſt de jure Divino, in cap. Cùm pridem, num. 97. de Pactis. 554
Clericatus quid ſit, ibid. 554
Per Clericatum mutatur ſtatus, & forus, quinimò & genus fori, in cap. Magnus, n. 47. de oblig. ad ratiocin. 349
Clericatus poteſt probari per unum teſtem, in cap. Licet univerſis, n. 16. de Teſtibus. 193

Clericus agens contra laicum, vel Clericum.

Clericus pro poſſeſſione Præbendæ poteſt laicum convenire coram judice Eccleſiaſtico, in cap. Si Clericus, n. 6. de foro compet. 65
Clericus ſi allegat oppreſſionem, vel fraudem, aut contractum minùs legitimum, vel ſpolium, & laicus neget, procedit judex Eccleſiaſticus, ibid. n. 19. 66
Clericus agens contra laicum poteſt, & debet litigare coram judice ſæculari, & poteſt ab eo condemnari in expenſis, ibid. num. 21. 66
Clericus agens rei vendicatione pro rebus ſuis, vel Eccleſiæ poteſt convenire laicum in foro Eccleſiaſtico etiam ceſſante allegatione ſacrilegii, ibid. n. 27. 67
Et quid ſi agatur actione perſonali, ut ex locato, vel legato, ibid. num. 28. 67
Clericus in cauſa merè civili poteſt convenire laicum coram judice Eccleſiaſtico, ſi ita ſe habeat conſuetudo, ibid. n. 30. pag. 67
Clerico ex ſtylo curiæ indiſtinctè dantur litteræ contra laicum ſuper quacunque quæſtione, ſive judices ſint negligentes, ſive non, ibid. n. 33. 67
Et laico opponenti declinatoriam fori, & appellanti non dantur litteræ appellationis, ibid. num. 34. 67
Nec judex ſæcularis poteſt inhibere laico, ne reſpondeat coram Eccleſiaſtico, ibid. num. 35. 68
Clericus agens contra laicum in foro ſæculari, poteſt ibi civiliter reconveniri, in cap. Magnus, num. 57. de oblig. ad ratioc. pag. 350
Clericus in curia reſidens non poteſt reum abſentem ad curiam trahere, ſed illius forum ſequi debet, in cap. Licet, n. 47. de foro compet. 84
Vide in ver. *Eugeniana conſtitutio.*
Clerici ſunt humaniter tractandi, ne alii deterreantur à Clericatu, in cap. Cum percuſſio, n. 3. de Cler. ægrot. 191
Clerici dicuntur milites Eccleſiæ, ibid. num. 6. 191
Clericus inſtar militis non convenitur, niſi inquantum facere poteſt, ibid. num. 9. 191

Clericus quoad Beneficia Regularia.

Clericus ſæcularis præfici non poteſt Regularibus, ſed Regularis Clericus poteſt præfici ſæcularibus, & quæ ſit ratio differentiæ, in cap. Cùm cauſam, n. 15. de elect. 78
Clericus ſæcularis non poteſt eſſe Clericus in monaſterio, ibid. nu. 26. 78
Si habeant jus in participatione ſpiritualium, ſecùs ſi ſimpliciter recipiatur ad officiandum, ibid. n. 27. & 29. 78
Item non poteſt eſſe Canonicus, ſeu Præbendatus in Eccleſia Regulari, ibidem, num. 28. 78
Et quid ſi Præbendatus non faciat Collegium cum Regularibus, ibid. num. 30. & 32. 78
Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 31. 78

Clericus conjugatus.

Clerici conjugati non ſunt adhibendi in miniſteriis Ordinum, niſi cum deficiunt Clerici cœlibes, in cap. Super eo, num. 41. de Bigam. 363
Clericus conjugatus non gaudet niſi privilegio fori, & canonis, in cap. Ut privilegia, n. 31. de Privileg. 79
Clericus conjugatus, qui poſt dimiſſum habitum, & tonſuram deliquit, & in curia ſæculari condemnatus fuit, & deinde habitum, & tonſuram reaſſumpſit, & Eccleſiæ inſervire cœpit, an poſſit à judice laico judicari, & puniri, in cap. Magnus, n. 73. & 81. & ſeqq. de oblig. ad ratioc. 353
Clericus conjugatus per dimiſſionem habitus non perdit perpetuò privilegium fori, ſed ad tempus, quamdiu habitum non defert, ibidem num. 82. 355
Clericus conjugatus non incedens in habitu, & tonſura conveniri non poteſt coram judice Eccleſiaſtico, niſi ratione præventionis, in cap Propoſuiſti, n. 27. de foro compet. 101
Clericus conjugatus habens requiſita Conſtitutionis Bonifacii VIII. & Concilii Tridentini an gaudeat privilegio fori in civilibus, ibid. num. 28. 101
Vide in ver. *Tonſura.*
5 Clerici conjugati an teneantur ad cuſtodiam murorum civitatis, perinde ac laici, in cap. Pervenit, num. 16. de Immunit. Eccleſ. 365
5 Clerici conjugati non bigami habitum, & tonſuram deferentes gaudent privilegio fori, & Canonis, non autem immunitate à muneribus, ibid. d. n. 16. 365
4 Clericus conjugatus non beneficiatus non cogitur deferre tonſuram, in cap. Joannes, n. 1. de Cler. conjug. 27
4 Declaratur, ibid. num. 2. 27
4 Clericus conjugatus non bigamus habitum, & tonſuram deferens retinet privilegium Canonis, & Eccleſiæ inſerviens etiam privilegium fori, ſed reliqua privilegia perdit ipſo jure, ibid. num. 2. 27
4 Nec poteſt eſſe Vicarius Epiſcopi in Spiritualibus, ſed bene in temporalibus, ibid. num. 3. 27
4 Clericus conjugatus in habitu laicali in contumaciam condemnatus in curia ſæculari an poſſit reaſſumpto habitu, tonſura, & ſervitio Eccleſiæ pro eodem delicto à judice laico perſonaliter diſtringi, ibid. num. 4. & ſeqq. 27
7 Clerici conjugati non incedentes in habitu, & tonſura clericale privilegium ſine ulla monitione amittunt, in cap. Contingit, il ſecondo, num. 17. de ſent. excomm. 181

Clericus quoad degradationem, & traditionem Curia ſæculari.

3 Clericus depoſitus incorrigibilis per Curiam ſæcularem comprimitur, c. Cùm non ab homine, n. 1. & num. 25. & 29. de Judic. 6
3 Eccleſia optat hominis ſalutem, & non interitum, ideo gradatim emendando procedit, & non fulminat degradando, ibid. num. 2. 6
Vide in ver. *Clericus incorrigibilis.*
3 Degradatus actualiter eſt ipſo facto nudatus omni privilegio Eccleſiaſtico, nec requiritur actualis traditio curiæ ſæculari, ibid. num. 16. & num. 90. & 91. 7
3 Clericus an pro crimine atrociſſimo, vel pro pluribus criminibus depoſitione dignis ſtatim ſit degradandus, & tradendus curiæ ſæculari, licèt non ſit incorrigibilis, ibid. num. 36. & ſeqq. uſque in fin. 9
3 Referuntur Authores, & fundamenta opinionis affirmativæ, ibid. num. 37. & 38. & ſeqq. uſque ad n. 65. 9
3 Item Authores, & fundamenta opinionis negativæ, ibidem à num. 65. uſque ad n. 104. 9
3 Item Authores hoc relinquentes arbitrio judicis, ibid. n. 104. pag. 9
3 Et conſulto Romano Pontifice, ibidem num. 105. 6
3 Eccleſia tradendo Clericum judici ſæculari debet efficaciter intercedere, ut citra mortem ſententia moderetur, ibid. n. 46. pag. 11
3 Degradatio Clerici, & traditio curiæ ſæculari fit pro quolibet flagitio damnabili, & damnoſo, ibid. num. 48. 11
3 Declaratur, ibid. num. 50. 11
3 Degradandus non exuitur privilegio fori antequam ab Epiſcopo fuerit actualiter degradatus, & traditus curiæ ſæculari, ibidem num. 90. & n. 102. 15
3 Traditio curiæ ſæculari quomodo fieri intelligatur, ibid. n. 91 pag. 15
3 Homicidia, vel furta iterata non ſufficiunt ad tradendum curiæ ſæculari non data incorrigibilitate, ibid. num. 95. & ſeqq. pag. 15
Vide in ver. *Degradatio.*
3 Sacerdos Regularis apoſtata, qui decem furta qualificata commiſit ex voto Congregationis à Sanctiſſimo deputatæ ad triremes in perpetuum tranſmiſſus fuit, ibid. n. 106. 17
7 Clericus traditur curiæ ſæculari, quia degradatur ſæculari poteſtate præſente, cui etiam denunciatur, ut recipiat illum in ſuum forum, in cap. Novimus, num. 1. 3. & 5. de verbor. ſignif. pag. 215
7 Traditio curiæ ſæculari intelligitur fieri, quando ab ipſo Epiſcopo fit degradatio ſæculari poteſtate præſente, & pronunciatur, ut in ſuum forum recipiat degradatum, ibid. n. 5. 215
7 Nec requiritur traditio manualis, ſed verbalis, ibid. n. 6. 215
6 Clericus de hæreſi convictus non ſtatim eſt tradendus curiæ ſæculari, ſed priùs eſt degradandus, in cap. Ad abolendam, num. 14. de Hæret. 212
6 Clericus pro crimine quantumvis enormi de jure non degradatur, nec traditur curiæ ſæculari, niſi in tribus caſibus hîc expreſſis, ibid. n. 44. 215

Clericus quoad delicta, & pœnas.

6 Clericus propter ſtuprum cum virgine commiſſum punitur pœnâ depoſitionis, in cap. Pervenit, n. 9. de Adult. 282
6 Pœnis legalibus affici non debet abſque eo quòd à judice Eccleſiaſtico tradatur curiæ ſæculari, ibid. n. 15. 283

2 Degradatur ab ordine Clericus primæ tonſuræ, in cap. Cùm contingat, n.61.& ſeqq. uſque ad n.71. de ætat. & qual. 262

6 Deponendus eſt Clericus homicida, & perpetuò detrudendus in monaſterium, in cap. Henricus, n.10. de Cler. pugnan. in duell. 275

4 Cum armis prohibitis deprehenſus quâ pœnâ ſit puniendus, in cap. Eccleſia S. Mariæ, n.28. de Conſtitut. 163

4 Clericus crapuloſus, vel ebrioſus monitus non deſiſtens, ab officio, vel beneficio ſuſpenditur, in cap. A crapula, n.1. de vit. & honeſt. Cler. 2

4 An liceat Clericis bibere ultra tertiam vicem, ibid. n.6. 2

4 Clerici bibentes vinum ſine aqua qualiter peccent, ibid. n.16. pag. 2

3 Clericus beneficiatus ſolitus incedere in habitu, & tonſura, licèt aliquando talem geſtationem intermiſerit, non incidit in pœnam privationis Beneficii ex Bulla Pii V. in cap. Si quis, num.26. de foro compet. 43

5 Clerici pro honeſtate Eccleſiæ debent in ea verberari per Clericum, & non per Laicum, in cap. Inter alia, n.75. de Immunit. Eccleſ. 381

Vide in ver. *Occultum.*

3 Clericus etiam minorum Ordinum ratione delicti eſt deponendus, in cap. Cùm non ab homine, n.13. de judic. 7

3 Clericus pro furto, homicidio, vel perjurio poteſt deponi, ibid. n.14. 7

3 Depoſitus etiam pro crimine irregularitatem inducente non perdit ipſo jure privilegium fori, ibid. num.15. 7

3 Irregularis ex homicidio non eſt depoſitus ipſo jure, ſed deponendus, ibid. num.17. 7

3 Deprehenſus in flagranti crimine non poteſt ſtatim condemnari, niſi etiam ſit convictus, vel confeſſus, ibid. num.18. 8

3 Si tamen factum ſit notorium, ſtatim condemnari poteſt, ibid. num.19. 7

3 Clericus depoſitus, & incorrigibilis an ſtatim efficiatur de foro ſæculari ante actualem degradationem, & traditionem, ibid. num.25. & ſeq. 8

3 Et quid ſi notoriè conſtet de incorrigibilitate, ibid. n.27. 8

Vide in ver. *Clericus incorrigibilis.*

4 Clericus concubinarius in Officiis vitandus non eſt, niſi ſit notorius, in cap. Quæſitum, n.1. de cohabit. clericor. & mulier. pag. 23

4 Clericus à jure ſuſpenſus propter notoriam fornicationem illicò poſt pœnitentiam recuperat officii executionem quoad alios, ibid. num.2. & 17. 23

4 Clericus non tantùm pro fornicatione, ſed & pro quolibet peccato mortali eſt ſuſpenſus quoad ſe, & peccat graviſſimè miniſterium alicujus Ordinis exercendo, ibid. num.3. & 21. pag. 23

4 Non tamen propterea efficitur irregularis, ibid. num.4. & 21. pag. 23

4 Sacerdos notoriè criminoſus non eſt ſuſpenſus quoad alios, nec eſt vitandus, niſi ſit præciſus notorius fornicator, vel ſimoniacus, ibid. num.5. 23

4 Et quid poſt extravagantem Martini V. ad evitanda, ibidem num.6. & 26. 23

4 Notorius fornicator an celebrando efficiatur irregularis, in c. Quæſitum, n.7. & ſeqq. uſque in fin. de cohabit. Clericor. & mulier. 24

4 Concubinarius notorius ipſo jure ſuſpenſus quoad ſe, & quoad alios: & quamvis pœniteat, non debet celebrare ante diſpenſationem, alias fit irregularis, ibid. n.9. & 12. 24

4 Concubinarius notorius non eſt ſuſpenſus ſimpliciter, ſed quamdiu non pœnituerit, ibidem num. 17. 24

4 Contrarium, ibid. num. 13. 24

4 Diſtinguitur, ibid. num.21. 24

4 Concluditur, ibid. num.22. 24

4 Concubinarii Clerici, vel Epiſcopi ex Concilio Tridentino quas pœnas incurrant, ibid. n.29. 27

4 A Clerico fornicario non notorio licitè audiuntur Divina, & percipiuntur Sacramenta; ſi autem eſt notorius, abſtinendum eſt, in cap. Veſtra, n.1. & 10. & 14. & ſeq. de cohabit. Clericor. & mulier. 7

4 Et quid poſt conſtitutionem Concilii Conſtantienſis, ibidem num.17. 7

4 Clericus fornicarius eſt ſuſpenſus quoad ſe, ſicut quilibet exiſtens in peccato mortali, & graviſſimè peccat celebrando, in cap. Veſtra, n.11. de cohabit. Clericor. 8

4 Non tamen incurrit irregularitatem, ibid. n.12. 8

4 Clericus fornicarius ſi ſit occultus, ſeu ab Eccleſia toleratus, non eſt ſuſpenſus quoad alios, ibid. n.14. 8

4 Secùs ſi ſit notorius notorietate juris, ibid. num.15. 8

4 Et quid ſi ſit notorius per operis evidentiam, ibid. n.16. 8

4 Sacerdos notoriè concubinarius an ſit vitandus in Divinis Officiis, & Sacramentis antequam ſit monitus ab Epiſcopo, ibidem num.16. 8

4 Poſt conſtitutionem Concilii Conſtantienſis non eſt vitandus niſi fuerit nominatim denunciatus per ſententiam, ibid. n.17. & ſeq. 9

4 Sacerdos notoriè fornicarius an celebrando efficiatur irregularis, ibidem num.18. 9

7 Sacerdotes Græci procurantes, vel ſtudioſè negligentes oppreſſionem filiorum ſuorum deponuntur; & ſi eſt publicum publicè puniuntur, in cap. Quæſitum, n.1. de Pœnit. & remiſſ. pag. 116

Vide in ver. *Pœnitentia publica.*

Et in ver. *Pœnitentia ſolemnis.*

7 Clericus Presbytericida eſt irregularis, & perpetuò deponendus, ibid. num.17. & ſeq. 118

Clerici falſantes litteras Principis, vel inferioris,

Vide in ver. *Falſum.*

Clerici falſantes litteras Papæ,

Vide in ver. *Falſarius.*

Clericus in magno crimine deprehenſus, depoſitus, in Monaſterium detruditur, in cap. Tuæ, n.1. de Pœnis.

Clericus quoad exemptionem ab oneribus.

4 Clerici volentes mittere ſua animalia ad paſcua Univerſitatis, tenentur ad onera ſtatuto Univerſitatis impoſita, in cap. Cùm in cunctis, n. 20. de his quæ fiunt à major. parte Cap. 273

4 Secùs ſi paſcua ſint ad uſum Clericorum, & Laicorum, ibidem num.21. 274

Vide in ver. *Collecta.*

5 An teneantur Clerici ad cuſtodiam murorum civitatis perinde ac Laici, in cap. Pervenit, n.9. & ſeqq. uſque in fin. de Immun. Eccleſiaſt. 36[illegible]

5 Et quid in Clericis primæ Tonſuræ, ibid. num.14. 36[illegible]

5 Et quid in Clericis conjugatis, ibid. n.16. 36[illegible]

5 Clerici etiam primæ Tonſuræ gaudent Immunitate à muneribus realibus, & perſonalibus, ibid. num.14. 36[illegible]

5 Etiamſi habitum, vel Tonſuram non deferant, niſi tertiò moniti contumaces extiterint, ibid. num.15. 36[illegible]

5 An teneantur Clerici ad refectionem murorum civitatis, ibid. num.17. 36[illegible]

5 Sunt Clerici cum eorum familia immunes ab angariis, & perangariis, niſi pro vigiliis murorum, & ratione feudi, in cap. Non minùs, n.7. de Immunit. Eccleſ. 36[illegible]

5 Tenentur ad onera, quæ ratione quadam naturali ipſis rebus incumbunt, ut reficere iter ante domum, & purgare puteum neceſſarium toti viciniæ, num.12. 36

5 Et vicini poſſunt hoc caſu propria auctoritate collectam indicere, ibid. num.13. 36

5 Clerici, & eorum mancipia, & coloni ad ſordida munera non tenentur, ibidem num.14. & ſeq. 36

5 Clerici ut licitè ſolvant collectas, & impoſitiones laicorum ſe requiruntur, ibid. num. 22. & ſeq. uſque ad num.33. 36

5 Primo, deliberatio Epiſcopi, & Cleri, ibid. n.23. 36

5 Secundo magna neceſſitas, vel utilitas, ibid. n.25. 36

5 Tertiò, ut hæc neceſſitas, vel utilitas ſit communis tam laicorum, quàm Clericorum, ibid. n.26. 36

5 Quartò, ut laicorum facultates non ſuppetant, ibid. n.30. 36

5 Quintò, ut contributio fiat ſine ulla exactione laicali, ibidem num.31. 36

5 Sextò, ut Romanus Pontifex conſulatur, ibid. n.32. & 52. 36

5 Nullo caſu ad collectam ſunt compellendi per ſæcularem, ſed per Eccleſiaſticum judicem, de cujus foro ſunt perſonæ, licet res ſint de foro laici, ibid. n.31. 36

5 An teneantur ad contributionem gabellæ pro annona civitatis impoſita, ibid. n.28. uſque ad n.55. 36[illegible]

5 Clerici ſunt membra Reipublicæ, ibid. num.40. 37[illegible]

5 Declaratur, ibidem num.49. 37

5 Tenentur ad inſtructionem viarum, & pontium, ibid. n.41. 37[illegible]

5 Contrarium, ibidem num.50. 37[illegible]

5 Tenentur contribuere pro conſtruendis, vel inſtaurandis muris, fontibus, & ſimilibus ad communem utilitatem ſpectantibus, ibidem num.42. 37[illegible]

5 Contrarium, ibid. num.50. 37[illegible]

5 Tenentur ad collectam impoſitam ad redimendam vexationem, & incurſionem hoſtium patriam deprædari volentium ibid. num.43. 37[illegible]

5 Contrarium, n.45. verſ. Contraria opinio, & n. ſeqq. 37[illegible]

5 Tenentur contribuere ubi agitur de communi utilitate laicorum, & clericorum, ibid. num.44. 37[illegible]

5 Contrarium, ibid. n.45. verſ. Contraria opinio, 37[illegible]

5 Quas ob cauſas Clerici non teneantur ſubire onera Reipublicæ laicalis, ibid. n.49. & 61. 37

5 An teneantur contribuere ad collectas, quæ fiunt propter peſte in locis, ubi peſtis graſſatur, ib. n.55. & ſeqq. uſq; in fin. 37

4 Panormitani ad ſedandam populi commotionem aboleverunt gabellas, in cap. Novit, n. 19. Ne ſed. vacant. 25[illegible]

4 Et cùm nonnullas ſede vacante repoſuiſſent etiam ab Eccleſiaſticis perſolvendas, ſupplicatio confirmationis fuit rejecta ibidem num.20. 25[illegible]

4 Vica-

Vicarius Capitularis cum Clero ſede vacante non ſupplet conſenſum Epiſcopi,ad hoc ut Eccleſiaſtici graventur gabellis, ibid. num.21. 254
Clerici an, & quando eximi poſſint per laicum ab obligatione legis de armis non deferendis,in cap Eccleſia ſanctæ Mariæ, num.34.de conſtit. 165

Clericus quoad exemptionem à ſæculari jurisdictione.

Clerici ſunt exempti à ſæculari jurisdictione jure humano,& Divino,in c.Eccleſia S.Mariæ,n.10.de conſtit. 161
Clerici ad legum ſæcularium obſervantiam, quæ de Clericis, & eorum bonis expreſsè diſponunt etiam de honeſtate non tenentur,ibid.num.21. 164
Clerici an edicto Principis ſæcularis de armis non deferendis ligentur vi coactiva, ibid.num.25. 163
Et an vi directiva rationis,ibid.num.26. 163
Clerici cum armis reperti an poſſint à curia ſæculari armis ſpoliari,ibidem num.26. 163
Arma Clerico ablata à curia ſæculari an ſint ei reſtituenda, ibidem num.28. 163
Vide in ver. *Clericus quoad delicta.*
Et in ver. *Conſuetudo quoad forum.*
Et in ver. *Laicus quoad immunitatem Eccleſiarum.*
Et in ver. *Clericus quoad fori privilegium.*
Et in ver. *Statutum laicorum.*
Clerici an ſint membra Reipublicæ, & veniant populi appellatione,in c.Eccleſia S. Mariæ de conſtit. 163
Clericis non licet judicem ſæcularem adire pro licentia deferendi arma,ibid. num. 30. 164
Clerici an, & quomodo eximi poſſint per laicum ab obligatione legis de armis non deferendis, ibid. num.34. 165
Jurisdictionem judicis Laici non poteſt Clericus prorogare, in c. Significaſti,n.77.de elect. 18
Clerici ſunt Laicis ſuperiores,& exempti ab eorum jurisdictione,in cap.Cùm in cunctis,n.19.de his quæ fiunt à major.part. Cap. 273
Clerici etſi ſint membra Reipublicæ non tamen ligantur ſtatutis Univerſitatis laicalis,ibidem num.22. 274
Coercitio Clerici eſt jurisdictionis merè ſpiritualis, quæ non cadit in laicum,in c.Magnus,n.49.de obligat.ad ratioc. 349
Declaratur,ibid. num.56.& ſeq. 349
Exemptionem Clericorum Eccleſia poteſt declarare in aliquibus caſibus non ſuffragari,ibidem num.88. 356
Clerici ſunt res ſpirituales,& ante omnem humanam conſtitutionem exempti à jurisdictione Imperatoris, in c.Nullus,n.2. & 4.de foro compet. 52
Laicis quantumcunque & qualicunque fulgeant dignitate non licet Clericos judicare, in c. Cùm non ab homine,num.7.de judic. 1
Clerici etiam primæ Tonſuræ non poſſunt à ſæculari poteſtate judicari,ibid.n.11. 7
Clericus in crimine deprehenſus non poteſt capi à curia ſæculari,niſi auctoritate Prælatorum,ibid.n.20. 7
Clericorum exemptio à ſæculari poteſtate non tantùm Canonicis ſanctionibus, ſed etiam Divina ordinatione fuit conſtituta,ibid.n.66.& n.79. 13
Et Papa ſolus poteſt hujusmodi exemptionem limitare, ſeu declarare,ibid.num.67. 13
Clericus natus in terris Principis laici dicitur eſſe originaliter, & naturaliter de dominio, & ditione ipſius Principis, in cap. Ad falſariorum,n.20.de crimin.falſ. 326
Non tamen contra eum dici poteſt committere crimen læſæ Majeſtatis,ibid.num.21. 326
Clericus deprehenſus in enormitatibus,& captus ſine habitu, tonſura,remittendus eſt ad judicem Eccleſiaſticum,in c.Contingit,il ſecondo,n.14.de ſent.excomm. 180
Clerici habent juris aſſiſtentiam ſuper omnimoda exemptione à ſæculari poteſtate,ibidem num.21. 181
Clericus an generaliter,& indiſtinctè coram proprio Epiſcopo ſit conveniendus,in c.Si quis,n.9.& n. ſeqq.uſque ad n. 27. de foro compet. 41

Clericus incorrigibilis.

Clericus depoſitus incorrigibilis per curiam ſæcularem comprimitur, in cap. Cùm non ab homine, num. 1.n.25.& 29.de Judic. 6
Eccleſia optat hominis ſalutem,& non interitum, ideo gradatim emendando procedit,& non fulminat degradando, ibid. num.2. 6
Vide in ver. *Clericus quoad degradationem, & traditionem curiæ ſæculari.*
Clericus depoſitus,& incorrigibilis an ſtatim efficiatur de foro ſæculari ante actualem degradationem, & traditionem, ibid.n.25.& ſeq. 8
Et quid ſi notoriè conſtet de incorrigibilitate, ibid. n. 27. 8
3 Clericus etiam non depoſitus, qui tertiò monitus ingerit ſe enormitatibus,perdit ipſo jure privilegium clericale, ibidem num.26. 8
3 Incorrigibilis an ſit Clericus cognoſci debet per JudicemEccleſiaſticum,ibid.n.28. 8
3 Clericus depoſitus,& incorrigibilis ita demùm comprimendus eſt per curiam ſæcularem, ſi Eccleſia de facto non habeat ultra quid faciat,ibid.n.29.& 97. 8
3 Et quis dicatur incorrigibilis, ibid. d.n.29. & n.33. 34. & 39. pag. 8
3 Clericus incorrigibilis ut tradi poſſit curiæ ſæculari, qui gradus ſint ſervandi,quando pœna incipit à crimine,ibid.n.34.9
3 Et quid ſi pœna incipiat à contumacia, ibid.n.35. 9
3 Incorrigibilis quis dicatur,ibid.n.96. 15
3 Clericus incorrigibilis non eſt tradendus curiæ ſæculari, niſi priùs Eccleſia ſit experta omnes modos correctionis, ibidem num.98. 15
7 Clericus incorrigibilis quando perdat privilegium fori, in c. Contingit,il ſecondo,n.18.de ſent.excomm. 181
7 Clericum incorrigibilem Prælatus incarcerare poteſt,& debet, in cap. Ut famæ,n.1.de ſent.excomm. 174

Clericus quoad irregularitatem.

6 Clericus pro defenſione vitæ poteſt invaſorem occidere, ſecùs pro defenſione rerum,in cap.Interfeciſti,n.17.de homic. pag. 153
6 Pugnans etiam contra Saracenos irregularis eſt ſi aliquem illorum occidit,& in dubio abſtinebit, in cap. Petitio, n. 1. de homicid. 270
6 In bello juſto poſſunt adeſſe,& hortari, ſed non propria manu pugnare,ibid. num. 2. 270
6 In bello juſto poſſunt deferre arma defenſiva tantùm, ibidem num.3. 270
6 Interficiens Clericum ob neceſſariam proximi defenſionem non eſt excommunicatus,ibidem,num.5. 271
6 In bello juſto ex percuſſione etiam cum ſanguinis effuſione citra mortem non fit irregularis,ibid.n.14. 272
Vide in ver. *Irregularitas.*
6 Non licet Clerico pro rebus conſervandis latronem interficere,licèt aliter res conſervari non poſſint, in cap. Suſcepimus,n.5. & 7. uſque in fin.de homicid. 255
6 Occidens furem, vel ſpoliatorem pro neceſſaria rerum defenſione an efficiatur irregularis, ibid.num.7. uſque in fin. 255
6 Clerici ſæculares,& Monachi quoad irregularitatem contrahendam non differunt,ibid. num.9. 255
6 Latronem capere,& ligare licitum eſt etiam Clerico,dummodò id fieri poſſit ſine homicidio, & gravi ſanguinis effuſione, ibid.num.10. 255
6 Licitum eſt Clerico proſequi delinquentem uſque ad ſatisfactionem damni,& non ultrà,ibid.n.12. 256
6 Non licet Clerico ob res ſuas tranſitorias armis ſe tueri,& interficere ſpoliatorem,licèt hoſtis fortior ſit, & ſine armis impetat,& ſpoliet,ibid.n.13. 256
6 Valerii Reginaldi opinio, quod pro ſalvandis rebus trium,vel quatuor Ducatorum licet Clerico furem occidere, reprobatur,ibid.n.14. 256
6 Licet Clerico res proprias manuum injectione baculo, & gladio defendere, dummodò non procedat ad ſæva, ibid.n.27. pag. 257
6 Occidens, aut cauſam præbens occiſioni pro defenſione perſonæ,& rerum an, & quando incurrat irregularitatem, ibid. num.28. 257
6 Clericis prohibentur omnia illa,ex quibus ſequitur, vel ſequi poteſt vitæ amiſſio,vel ſanguinis effuſio, in cap. Sententiam, num. 1.Ne Cler.vel Monach. 430
Vide in ver. *Clericus quoad judicium ſanguinis.*
6 Irregularis efficitur Clericus equitans, ſi equus diſrupto fræno hominem prætereuntem occiderit,in cap. Quidam,n.7.de homicid. 273
6 Caſus non imputatur danti operam rei illicitæ, ibid. num. 8. pag. 273
6 Clerici non debent movere arma corporalia,etiam contra hoſtes,nec propria perſona pugnare, ſed tantùm adeſſe,& hortari,in cap.Per tuas, il primo, n.40. de Simon. 172

Clericus quoad judicium ſanguinis

5 Clericis prohibentur omnia illa,ex quibus ſequitur, vel ſequi poteſt vitæ amiſſio, vel ſanguinis effuſio, in cap. Sententiam, num.... Ne Cler.vel Monach. 430
5 Clericus nec dictare,nec proferre ſententiam ſanguinis debet, nec quicquam aliud exercere per quod ad vindictam ſanguinis tendatur,nec purgationi vulgari opem ferre,ibid.n.2.430
Vide in ver. *Clericus quoad irregularitatem.*
Et in verbo *Irregularis.*

Clericus quoad Horas Canonicas.

4 Clerici ceſſantes à Divinis Officiis tenentur ad reſtitutionem fructuum, in c. Ad audientiam, n.31. de Cler. non reſid. 74
5 Clerici in Minoribus non beneficiati an teneantur ad Horas Canonicas, in c. Presbyteri, n.26. & ſeqq. de celebr. Miſſar. pag. 296
Vide in ver. *Hora Canonica.*
5 Clericus an peccet, qui dum eſt in officiis, cogitat ſuper aliquo bono ſpirituali, vel temporali, in cap. Dolentes, n.52. de celebr. Miſſar. 310
5 Et quid ſi non intelligat quæ ibi dicuntur, vel leguntur, ibid. num.53. 310
5 Et quid ſi nimium fatigatus ſpiritu de aliis cogitet, ibid. n.54. pag. 310

Clericus quoad negotia ſæcularia.

5 Clerici dignitatem, vel perſonatum habentes, aut Presbyteri excommunicati ſunt poſt duos menſes à die, qui inceperunt leges, vel medicinam audire, in cap. Super ſpecula, n.17. Ne Cler. vel Monach. 434
5 Parochi non Presbyteri, qui leges audiunt, vel medicinam non ligantur Conſtitutione c. Super ſpecula, niſi Eccleſiæ fuerint Plebaniæ ſub ſe Capellas habentes, in quibus inſtituuntur Clerici perpetui, ibidem num.16. 434
5 Clerici ſæculares prohibiti ligantur ubivis audiant, ibid. n.23. pag. 435
2 Poteſt Clericus ſui beneficii fructus vendere, & locare, in cap. Cùm pridem, n.110. de Pactis. 555
4 Clericus, & laicus poſſunt ſimul deputari executores in teſtamento, in cap. Joannes, n.4. de Teſtam. 355
4 Clerici, & Religioſi deputati poſſunt eſſe executores in teſtamento etiam ad non pias cauſas, ibid. num.11. 355
2 Clerici non poſſunt eſſe Procuratores, nec Advocati in foro ſæculari, niſi pro Eccleſia, miſerabilibus perſonis, conſanguineis, & quorum negotia de jure gerunt, in cap. Magnus, n.2. de oblig. ad ratiocin. 341
2 Secùs in foro Eccleſiaſtico, ibid. num.3. 341
2 Non prohibentur Clerici unum negotium laicorum in foro ſæculari procurare, ibid. n.4. 341
2 An poſſint eſſe Coadjutores, ibid. n.5. 341
2 Poſſunt emere fructus Eccleſiæ ad tempus, ibid. num.6. 341
2 Prohibentur adminiſtrationes ſuſcipere, ſed non prohibentur eligi dum tolerantur, ibid. num.13. 341
2 Debent tamen ſuſpendi ab executione Ordinum quouſque rationes reddiderint, ibid. n.14. 341
2 Patrocinari poſſunt pro miſerabilibus perſonis etiam divitibus, quæ Advocatum non reperiunt, in cap. Significantibus, n.55. de offic. Delegat. 415
5 Clerici in ſacris compellendi ſunt per beneficiorum ſubtractionem, ut deſiſtant à Tabellionatus exercitio, in cap. Sicut te, n.1. Ne cler. vel Monach. 424
6 Clerici etiam in ſacris ſi egeant, poſſunt honeſtam negotiationem exercere, ac proinde etiam Tabellionatus officio uti, ibid. num.11. & 23. 324
5 Negotiari non licet Clericis habentibus unde vivant, ſive ex beneficio, ſive ex patrimonio, ibid. d. n.28. 426
5 Patrocinari poſſunt Clerici pro defenſione miſerabilium perſonarum, ſed tamen gratis, in cap. Multa, n.5. Ne Clerici, vel Monachi. 394
5 In cauſa ſanguinis non poſſunt eſſe Advocati etiam pro reo, ibid. num.16. 395
5 Artificiolo, vel agricultura ſibi victum parent, ibid. num.26. pag. 396
5 Alienarum poſſeſſionum conductores, vel adminiſtratores eſſe non poſſunt avaritiæ cauſa; ſecùs ad ſui, & ſuorum ſuſtentationem, ibid. num.29. & 43. 396
5 Locare poſſunt animalia, quæ habent ex Decimis, vel ſucceſſione, aut aliàs ſibi data, & eorum fructus vendere, ibid. n.30. & 44. 396
5 Item ſi habeant paſcua, poſſunt emere animalia, ut illa depaſcant ad ſuſtentationem ſuam, ſuorum, & pauperum, ibid. n.31 & 35. 396
5 Secùs ſi emant ut tradant ad crementum, ibid. num.32. 396
5 Item ad ſui, & ſuorum ſuſtentationem poſſunt emere equi pullum nutriendum, & tabulam pingendam, ut carius vendant, ibid. num.33. 396
5 Item poſſunt agros ſuos opera laicorum colere abſque reatu illicitæ negotiationis, ibid. num.34. & 38. 396
5 Item poſſunt pro ejuſmodi culturæ uſu boves, & alia animalia neceſſaria coemere, illorumque fœtus juſto pretio, atque honeſta ratione vendere, dummodò tamen, &c. ibid. num.36. & 40. 396
5 Item poſſunt arborum folia in eorum bonis exiſtentium laico concedere ad medietatem, lucri ex bombicibus provenientis, ibidem num.37. & 41. 396
5 Item poſſunt ſuarum arborum foliis arti ſericæ operam dare pro ſua, & familiæ ſuſtentatione cum perſonis tamen non ſuſpectis, & de licentia Epiſcopi, ibid. n.42. 397
5 Item poſſunt ob ſuam, ſuæque familiæ neceſſitatem terras Eccleſiaſticorum conducere, non autem laicorum, niſi ex mera præciſè neceſſitate, ibid. num.43. 397
5 Clerici minorum Ordinum ſi competens beneficium non habeant an poſſint eſſe Advocati, ibid. num.82. & 96. 400
5 Clerici in ſacris, & minoribus Beneficiati in multis æquiparantur, in cap. Presbyteri, n.18. de celebr. Miſſar. 295
5 Clericis, vel Monachis non licet lucri cauſa negotiari, cap. Secundum, n.1. & 8. Ne Cler. vel Monach. 405
5 Clericus negotiator mortaliter peccat, & ſi monitus non deſiſtat, debet excommunicari, ibid. num.4. 405
5 Non licet Clericis aliorum poſſeſſiones conducere, niſi urgente neceſſitate, ibid. num.11. 406
2 Clericus in ſacris, vel minoribus beneficiatus in foro ſæculari poſtulare non debet niſi pro ſe, vel pro ſua Eccleſia, vel miſerabili perſona, in cap. Clerici, n.1. de poſtulan. 572
2 Opprobrium eſt Clericis ſi ſe peritos diſceptationum forenſium oſtendunt, ibid. num.2. 573
2 Clerici in minoribus non beneficiati non prohibentur eſſe Advocati etiam pro laico in foro ſæculari, ibid. n.3. 573
2 Et quid ſi aliunde habeant unde commodè vivere poſſint, ibid. num.5. 573
2 Et quid in Clerico in ſacris non beneficiato, & indigente, ibidem num.9. 574
2 Clerici etiam in ſacris, & Beneficiati coram Eccleſiaſtico judice etiam pro laico patrocinari non prohibentur, ibid. n.7. 574
2 An poſſit Clericus Advocatus ſalarium exigere, ibid. n.8. 574
2 Clerici quamvis generaliter prohibeantur eſſe Advocati, tamen unum negotium adminiſtrare non prohibentur, ibidem num.9. 574
2 Clerici in ſacris non Beneficiati poſſunt in foro ſæculari eſſe Advocati pro negotiis, & cauſis Eccleſiaſticis, ibid. n.10. 574
2 Clericus poteſt pro Clerico eſſe Advocatus in foro ſæculari, ibid. n.12. 574
2 Non prohibetur Clericus in ſacris, & Beneficiatus domi conſulere etiam in ſcriptis, ibid. n.20. & n. ſeq. 575
6 Clericus vacans rei mechanicæ, vel ædificationi an dicatur rei illicitæ operam dare, in cap. Quidam, n.4. de homicid. 273
6 Clericis opus rurale permiſſum eſt, ibid. n.5. 273

Clericus quoad nomen, & dignitatem Clericalem.

2 Clerici an ſint membra Reipublicæ, & veniant Populi appellatione, in cap. Eccleſia S. Mariæ, n.29. de conſtit. 16
4 Sunt laicis ſuperiores, exempti ab eorum juriſdictione, in cap. Cùm in cunctis, n.19. de his quæ fiunt à major. Par. Capituli pag. 27
4 Etſi ſint membra Reipublicæ, non tamen ligantur ſtatutis Univerſitatis laicalis, ibid. n.22. 27
1 An appellatione Clericorum veniant Canonici, & dignitate obtinentes in materia odioſa, & reſtringibili, in cap. Bonæ memoriæ, n.5. de poſtulat. Prælator. 27
1 Nomen Clericorum eſt generale, & comprehendit parvos, & magnos, ibid. n.8. 27
4 Appellatione Clericorum veniunt etiam conſtituti in minoribus Ordinibus, in cap. Non licet, n.6. de Præben. 8
4 Clerici tanquam digniores ſunt præmittendi, ubi fit ſermo de Clericis, & laicis, in cap. Joannes, n.2. de teſtam. 35
4 Sunt Clerici humaniter tractandi ne alii deterreantur à Clericatu, in cap. Cùm percuſſio, n.3. de Cler. ægrot. 19
4 Dicuntur Milites Eccleſiæ, ibid. n.6. 19
4 Appellatione Clericorum Regularium non comprehenduntur Monachi, & Moniales, in c. Non ampliùs, num.8. de inſtitut. pag. 21
5 Clerici ſunt membra Reipublicæ, in c. Non minùs, num.40. de Immunit. Eccleſ. 37
5 Declaratur, ibid. n.49. 37
5 Clerici primæ Tonſuræ etiam non beneficiati dicuntur Milites Dei, in c. Multa, n.88. Ne Cler. vel Monach. 40
5 Et coronam habeant ab inſtitutione Eccleſiæ antequam eſſent tituli beneficiales, ibid. n.89. 40
5 Nec ſunt de corpore Reipublicæ mundanæ, ſed Eccleſiæ, ibid. num.90. 40
5 Clerici in ſacris, & minoribus beneficiati in multis æquiparantur, in c. Presbyter. n.18. de celebr. Miſſar. 29
1 Clericorum appellatione in materia feudali veniunt Clerici etiam Regulares, & Epiſcopi, etiamſi vocetur Clericus major natu, in cap. Quæ in Eccleſiarum, n.91. & 93. de conſtitut. pag. 13
5 Clericorum genus habet ſub ſe duas ſpecies, id eſt Clericos ſæculares, & Religioſos, & appellatione unius non venit alter, in c. Sanè, 19. de Regular. 3
3 Dignitas nulla ſæcularis Sacerdotio adæquatur, in c. Cùm non ab homine, 8. de judic.

6 Cleri-

Clericorum appellatione veniunt Clerici Minorum Ordinum, in cap. Si quis Presbyter, num. 5. de cler. excomm. miniſtran. pag. 334

Clerici omnes dici poſſunt Sacerdotes, in c. Nulli, n. 4. de Reb. Eccleſ. non alien. 275

Clericus quoad obedientiam, & ſubjectionem Epiſcopo.

Clerici non poſſunt cogi ab Epiſcopo ad præſtandum aliquod ſervitium non expreſſum in jure, in cap. Conquerente, n. 8. de off. Ordinar. 463

Clerici, & laici quantumcunque potentes tenentur Epiſcopo ad canonicam obedientiam, ibid. num. 12. 463

Clericus ſæcularis tranſire poteſt ad Religionem non petita Epiſcopi licentiâ, imò & ipſo contradicente, in c. Licet, n. 28. de Regular. 85

Epiſcopus tamen poſſet eum repetere, ſi Eccleſia gravem pateretur jacturam, licèt tranſiviſſet de ejus licentia, ibid. n. 29. pag. 85

Clericus quoad officium Clericale.

Clerici officium in ſpiritualibus conſiſtit, in cap. Cùm pridem, num. 98. de Pactis. 554

Clerici inferiores qualiter teneantur laicos excedere in cognitione diſtincta fidei, in cap. Firmiter, n. 22. & 50. de Summa Trinit. 5

An liceat Clericis explicitæ cognitioni articulorum fidei præponere alia opera pietatis, aut alias ſcientias, ibid. num. 22. 6

An ſufficiat Clericis habere fidem implicitam de articulis ab Eccleſia diffinitis, ibid. num. 50. 11

Clerici debent eſſe ſancti, & in ſuis actibus relucere, in c. Inter alia, n. 76. de Immunit. Eccleſiaſt. 381

Clerici à laicis diſcernuntur in modo Tonſuræ, in veſtimentorum forma, & negotiorum qualitate, in cap. Contingit, il ſecondo, num. 3. de ſent. excomm. 179

Clericus quoad Ordines.

Clericus non exiſtens in ſacris olim non poterat aſſumi ad beneficium curatum, niſi diſpenſativè, in cap. Præterea, n. 3. de ætat. & qualit. 246

Beneficium ſimplex obtinens compellitur ſuſcipere Ordines ſacros ſuis beneficiis non annexos ex cauſa neceſſitatis, vel utilitatis Eccleſiæ, in cap. Quæris, n. 1. de ætat. & qualit. 248

Etiamſi beneficium ſit modici valoris, ibid. n. 4. 248

Vide in ver. *Ordines.*

Numeroſam Clericorum multitudinem quibus ex cauſis expediat competere, in cap. Cùm ſit ars, num. 14. de ætat. & qualit. pag. 280

Numerum Clericorum augere favorabile eſt, in cap. Cùm ſecundum, n. 30. de Præbend. 111

Clerici non beneficiati habentes de patrimonio unde vivant, licitè poſſunt ad ſacros Ordines promoveri, in cap. Epiſcopus, num. 17. de Præbend. 86

Et quid ex Concilio Tridentino, ibid. num. 24. 86

Clerico non arctato ratione tituli an poſſit ob occultum crimen prohiberi aſcenſus ad Ordines, in cap. Ex tenore, n. 11. de tempor. ordin. 182

Clerici præſertim in ſacris conſtituti minùs capaces reperti poſſunt ab Epiſcopo ſuſpendi ab executione Ordinum, ibid. num. 17. 184

Filius habens patrem divitem poteſt promoveri ad ſacros Ordines abſque patrimonio, in cap. Quoniam, n. 10. de magiſtr. pag. 202

Contrarium, ibidem, num. 11. 202

Clericus quoad privilegium.

De privilegio Clericali ſecundùm Canones eſt judicandum, nec ſuper his ſtandum eſt legibus, ſtatutis, vel conſuetudinibus laicorum, in cap. Perpendimus, num. 11. de ſent. excomm. pag. 157

Clericus quoad privilegium fori, & Canonis.

Clerici primæ Tonſuræ gaudent privilegio Canonis, & fori jure Divino, in cap. Cùm contingat, n. 82. & 112. de ætat. & qualit. 265

Clericus minorum Ordinum poteſt retrocedere, & pro laico ſe gerere, & omnibus privilegiis clericalibus ſe exuere, ibidem num. 131. 272

Clerici an ſint membra Reipublicæ, & veniant populi appellatione, in cap. Eccleſia S. Mariæ, n. 29. de conſtit. 163

Clericus primæ Tonſuræ, qui beneficium Eccleſiaſticum à ſe poſſeſſum reſignavit, reſervata ſibi penſione an gaudeat fori privilegio, licet habitu, & tonſura non incedat, in cap. Ad audientiam, n. 121. & 127. de Reſcript. 243

Conſtitutio Clementis VII. adimens in criminalibus privilegium fori Clericis dominii Reipub. Venetæ, refertur, ibidem num. 122. 243

1 Clericus penſionem obtinens an veniat appellatione Clerici non beneficiati, de quo prædicta conſtitutio loquitur, ibidem num. 123. 243

1 Clericis indultum eſt fori privilegium jure Divino, ibidem num. 126. 243

1 Clericus beneficiatus gaudet privilegio fori, licèt clericalem habitum, & tonſuram non deferat, & Eccleſiæ non inſerviat, in c. Inter cæteras, n. 3. de Reſcript. 197

2 Clericus, qui dimiſſo habitu, & tonſura, deliquit, & poſteà habitum, & tonſuram ſumpſit, & Eccleſiæ inſervivit, gaudet privilegio fori, niſi reaſſumpſerit habitum in fraudem, in cap. Magnus, n. 29. de obligat. ad ratioc. 345

2 Clericus, qui dimiſſo habitu, & tonſura dedit mandatum ad committendum delictum, quod fuit commiſſum poſtquam habitum, & tonſuram aſſumpſit, & Eccleſiæ inſervivit, gaudet privilegio fori, niſi reſumpſerit habitum in fraudem, ibidem num. 34. 346

2 Clericus hæres laici conventi in foro ſæculari an teneatur ibi cauſam proſequi, ibid. n. 58. & 61. verſ. Non obſtat. 350

2 Clericus primæ tonſuræ incorrigibilis non poteſt puniri à judice laico antequam fuerit traditus curiæ ſæculari prævia declaratione Eccleſiaſtici ſuper delicto, ibid. n. 68. 352

2 Clericus aſſaſſinus poteſt à judice laico puniri etiam abſque alia degradatione; requiritur tamen declaratio Ordinarii ſuper qualitate aſſaſſinii, ibid. n. 69. 353

2 Clericus immiſcens ſe enormitatibus an perdat privilegium fori, ibid. num. 83. 355

2 Clericus non inſerviens Eccleſiæ cui Epiſcopus beneficium contulit dum detineretur in carceribus curiæ ſæcularis, puniri poteſt à judice laico, etiam pœna corporis afflictiva, ibidem num. 87. 356

3 Clericus in quatuor caſibus hîc expreſſis, & in aliis pluribus coram judice ſæculari conveniri poteſt, in c. Nullus, nu. 3. de foro compet. 52

3 Clericus ut fori privilegio gaudeat quæ requirantur ex Concilio Tridentino, in c. Si quis, n. 19. de foro compet. 42

3 Clericus ſi habitum à ſe geſtari ſolitum aliqua occaſione ad breve tempus depoſuerit, non ideo fori privilegium amittit, ibid. num. 20. 42

3 Monitio non requiritur ut Clericus carens qualitatibus à Concilio Tridentino requiſitis fori privilegium amittat, ibidem num. 21. 43

3 Clericus in minoribus habitum, & tonſuram deferens, & Eccleſiæ inſerviens, licèt ſine mandato Epiſcopi, gaudet fori privilegio, ibidem num. 22. & ſeq. 43

3 Idem ſi inſerviat alteri Eccleſiæ, quàm cui Epiſcopus mandavit, ibid. num. 23. 43

3 Clericus beneficio privatus ex Bulla Sixti V. eò, quòd habitum & tonſuram non detulerit, fori privilegium non amittit ante latam à judice Eccleſiaſtico declaratoriam ſuper facto, ibid. num. 24. 43

3 Clericus beneficiatus ſolitus incedere in habitu, & tonſura, licèt aliquando talem geſtationé intermiſerit, non incidit in pœnam privationis Beneficii ex Bulla Sixti V. ibid. n. 26. 43

3 Clericus primæ tonſuræ de Capella Sacerdotali inſtitutus an gaudeat privilegio fori, licèt illius poſſeſſionem ob litem ſibi motam non acquiſierit, ibid. n. 27. & ſeq. uſque ad nu. 45. pag. 43

3 Clerici ante Concilium Tridentinum an deberent eſſe in Eccleſia intitulati, aut illius ſervitio adſcripti ad hoc ut fori privilegio gauderent, ibid. n. 40. & ſeq. uſque ad n. 60. 45

3 Clericus Eccleſiæ deputatus qui ad ſacrificium quotidianum non acceſſerit, pro Clerico non habetur ex Concilio Toletano, ibid. num. 42. 45

3 Clericus non beneficiatus ſolitus Eccleſiæ inſervire, & in habitu, & tonſura incedere, ſi noctu, vel interdiu in habitu laicali deprehendatur cum armis, an fori privilegio gaudeat, ibid. num. 45. & ſeqq. uſque ad n. 59. 45

3 Clericus beneficiatus ex Concilio Tridentino fruitur fori privilegio, licèt habitum, & tonſuram non deferat, ibid. num. 46. pag. 45

3 Clerici cœlibes de jure communi etiam non beneficiati ante monitionem gaudent privilegio fori, licèt in habitu non incedant; Clerici conjugati ſecùs, ibid. n. 47. 46

3 Sed hæc differentia ſublata eſt à Concilio Tridentino, ibid. num. 48. 46

3 Clericis non habentibus requiſita Concilii Tridentini non adimitur perpetuò privilegium fori, ſed ſuſpenditur ad tempus, ibid. n. 49. 46

3 Clericus deferens ad breve tempus veſtes virgatas, & partitas non incidit in pœnam Clem. Quoniam de vita, & honeſt. Cler. ibid. num. 56. 47

3 Clerici incedentes in habitu, vel tonſura de jure communi, gaudebant privilegio fori, licèt Eccleſiæ non inſervirent, ibid. num. 60. 48

3 Clerici quamvis fori privilegio non gaudeant, tamen puniri poſſunt ab Epiſcopo præveniente ſi pro Clericis adhuc publicè ſe gerant, ibid. n. 75. 50

2 Clericus qui cum vidua de facto matrimonium contraxit, & eam cognovit, an privilegio clericali gaudere debeat, in cap. A nobis, n. 20. uſque ad n. 29. de Bigam. 368

2 Quid in Clerico Minorum Ordinum, ibid. num. 21. 368

2 Et quid in conſtituto in ſacris, ibid. num. 28. 368

2 Clericus fori privilegio nec expreſsè, nec tacitè renunciare poteſt, in cap. Magnus, n. 48. de oblig. ad ratioc. 349

2 Declaratur, ibidem num. 56. & 59. 349

3 Fori privilegio quænam perſonæ præter Clericos gaudere debeant, latiſſimè diſcutitur in cap. Nullus, à num. 16. uſque in finem de for. compet. 54

2 Fori privilegium conceſſum eſt Clericis propter characterem, qui è perſona non egreditur, ibid. num. 36. & 41. & in cap. A nobis, n. 36. de Bigam. 370

3 Fori privilegium quas ob cauſas à Concilio Tridentino fuerit limitatum, in c. Si quis, n. 73. de foro compet.

4 Clericus non habens requiſita Concilii Trident. quamvis non gaudeat privilegio fori, tamen ſi gerat ſe pro Clerico, poteſt puniri etiam ab Epiſcopo, & eſt locus præventioni, in cap. Odoardus, n. 25. de ſolut. 297

4 Privilegio fori expreſsè renunciare non poteſt Clericus etiam cum juramento: poteſt tamen tacitè habitum, vel tonſuram non deferendo, aut Eccleſiæ non inſerviendo, ibid. num. 72. & 78. 300

Vide in ver. *Laicus in fraudem factus Clericus, vel profeſſus.*

Vide in ver. *Forus.*

Et in ver. *Eugeniana Conſtitutio.*

Et in verbo *Penſionarius.*

Et in ver. *Iudex laicus in Clericos.*

2 Clerici primæ tonſuræ in Eccleſia militanti gaudent privilegio Canonis, & fori jure Divino, in cap. Cùm contingat, n. 82. & 112. de ætat. & qualit. 265

7 Clericum pedibus percutiens, vel perfundens aqua, aut in eum ſpuens, vel ejus veſtem frangens excommunicatus eſt, in cap. Nuper, num. 31. de ſent. excomm. 170

7 Clericum cogens per metum ad ſe redimendum, vel exeundum domo, ut ipſam occupet, excommunicationem non incurrit, ibid. num. 11. 167

7 Clericus ſi à Prælato ſuo tertiò monitus non reaſſumit habitum, & tonſuram, perdit privilegium clericale, in cap. Contingit, il ſecondo, n. 1. de ſent. excomm. 179

7 Clericus quamvis habitum, & tonſuram dimittat, & negotiis ſæcularibus ſe immiſceat, non perdit privilegium Canonis, niſi tertiò monitus noluerit ſe emendare, ibid. num. 2. 179

7 Clericus non poteſt verbis renunciare privilegio canonis, nec fori; poteſt tamen facto ipſo, ibid. num 5. 179

Vide infrà *Clericus per dimiſſionem.*

7 Clericus dimiſſo habitu ſe enormitatibus ingerens perdit privilegium Canonis, in cap. Perpendimus, n. 2. & 13. de ſent. excomm. 156

7 Sed non privilegium fori, ibid. n. 4. 5. & 17. 156

7 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 15. 156

7 Clericus qui dimiſſo habitu ingreditur bellum, vel aggreſſiones, captus debet reſtitui Eccleſiaſtico judici, ibid. n. 4. 156

7 Clericus, qui dimiſſo habitu, & tonſura immiſcet ſe enormitatibus, poteſt puniri per judicem ſæcularem, licèt non fuerit ter monitus, ſecundùm unam opinionem, ibid. num. 5. 156

7 Saltem ſi in enormitatibus diu perſeveravit, ſecundùm aliam opinionem, ibid. n. 7. 156

7 Contrarium, ibidem num. 8. 156

7 Privilegium Canonis quo jure inductum fuerit, ibid. n. 9. 157

7 Faciliùs perditur, quàm privilegium fori, ibid. d. n. 9. 157

7 Et quid poſt Concilium Tridentinum, n. 16. 157

4 Clericus ut gaudeat fori privilegio quoad perſonam, inſpicitur in quo ſtatu reperiatur, cùm judex laicus incipit eum diſtringere, in cap. Joannes, n. 5. de Cler. conjug. 28

7 Clerici qui dimiſſo habitu, & tonſura ingerunt ſe enormitatibus an, & quando perdant privilegium clericale, in cap. Perpendimus, num. 12. & ſeqq. uſque in finem, de ſent. excomm. pag. 157

7 Quid de privilegio Canonis, ibid. n. 13. 157

7 Et quid de privilegio fori, ibid. num. 15. & 16. 157

7 Clerici habitum clericalem dimittentes ex vanitate, vel negligentia non perdunt privilegium Canonis ante trinam monitionem; ſecus ſi ex iniquitate, vel malitia, ibid. n. 14. 157

7 Clericus per dimiſſionem habitus, & tonſuræ ante trinam monitionem non perdit privilegium fori, in cap. Contingit, il ſecondo, n. 6. & 9. de ſent. excomm. 179

7 Nec privilegium Canonis, ibid. num. 10. & 13. 179

7 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 25. 179

7 Et monitio fieri non poteſt per judicem ſæcularem, vel alium, ſed per Epiſcopum, vel alium Prælatum habentem Epiſcopalem juriſdictionem, ibid. n. 7. 179

7 Nec ſufficit una monitio pro omnibus, ſed debet eſſe trina, ibid. num. 8. 179

7 Clericus qui dimiſſo habitu, & tonſura immiſcet ſe negotiis ſæcularibus, non perdit privilegium immunitatis ab oneribus laicalibus, n. ſi ter monitus à negotiationibus non abſtineat, ibidem num. 11. 180

Sacerdos an gaudeat, &c.

Vide in ver. *Sacerdos.*

7 Clericus deprehenſus in enormitatibus, & captus ſine habitu, & tonſura remittendus eſt ad judicem Eccleſiaſticum, ibid. num. 14. 180

7 Clerici etiam in ſacris per annum exercentes artem jaculatoriam, vel hiſtrionum perdunt ipſo facto privilegium clericale; ſed ſi breviori tempore, requiritur trina monitio, ibid. n. 15. pag. 180

7 Clericus qui miles efficitur, & ſæva exercet, perdit ipſo facto privilegium clericale, ibid. num. 16. 181

7 Clericus Minorum Ordinum non beneficiatus niſi habitum, & tonſuram deferat, & Eccleſiæ inſerviat, ex Concilio Tridentino fori privilegium perdit, ſine alia monitione, ibid. n. 25. pag. 181

7 Clericus ut laicus incedens tertiò monitus non reſipiſcens perdit privilegium clericale, in cap. In audientia, n. 1. de ſent. excomm. 158

7 Clericus qui depoſito habitu arma militaria geſtat, non perdit privilegium clericale ante trinam monitionem, niſi etiam ſævis enormitatibus ſe immiſceat, ibid. num. 2. 158

7 Qui in habitu, & tonſura, & cæteris ut laici converſantur, deprehenſi in maleficiis, puniri poſſunt à judice ſæculari, in cap. Ex parte, il terzo, num. 1. de privil. 87

Clericus quoad privilegium, cap. Odoardus.

4 Clericus, qui non eſt ſolvendo, non debet excommunicari, nec aliter moleſtari, præſtabit tamen cautionem ſaltem juratoriam de ſolvendo cùm pervenerit ad pinguiorem fortunam, in cap. Odoardus, n. 2. de ſolut. 294

4 Clericus pro debito civili excommunicari poteſt, ſi contumaciter reſiſtat præcepto judicis de ſatisfaciendo, ſed non debet carceribus mancipari, ibid. num. 3. 294

4 Sed ex Concilio Tridentino excommunicari non debet niſi in ſubſidium, ibidem num. 4. 294

4 Milites armatæ, legalis, & cœleſtis militiæ æquiparantur quoad beneficium, ut non conveniantur niſi in quantum facere poſſunt habita ratione ne egeant, ibid. num. 19. 296

4 Clerici etiam primæ tonſuræ gaudent beneficio c. Odoardus, ibid. num. 20. 296

4 Quamvis non ſint beneficiati, nec habitum, & tonſuram deferant, vel alicui Eccleſiæ inſerviant, ibid. num. 21. 296

4 Tridentinum Concilium c. 6. ſeſſ. 23. non ademit Clericis non habentibus requiſita, niſi privilegium fori; Privilegium verò cap. Odoardus, & reliqua remanſerunt in diſpoſitione juris communis, ibid. n. 22. 296

4 Clericus conjugatus gaudet privilegio fori, & Canonis, ſed non privilegio cap. Odoardus, ibid. nu. 23. 296

4 Clericus qui abjecto habitu clericali gerit ſe publicè pro laico, non gaudet beneficio, d. c. Secùs ſi gerat ſe pro clerico, licèt non habeat requiſita Concilii Trident. ibid. num. 24. 296

4 Solutio partis debiti regulariter non admittitur creditore invito, ſed fallit in clerico, qui pro parte non eſt ſolvendo, ibid. num. 29. 297

4 Clericus non gaudet privilegio cap. Odoardus, ſi creditor ſit ipſo pauperior, ibid. num. 30. 297

4 Clericus ut gaudeat beneficio c. Odoardus, paupertatem probare debet, ibid. num. 31. 297

4 Clericus, qui in ludis prohibitis, vel luxurioſè vivendo bona ſua diſpenſavit non gaudet beneficio cap. Odoardus, ibidem n. 35. & 39. & 40. 297

4 Contrarium, ibid. num. 41. 297

4 Clericus cenſetur tacitè renunciare beneficio cap. Odoardus, ſi dolo, vel fraude factus eſt inops, ibid. n. 36. 44. & 46. 297

4 Vel ſi prioribus creditoribus præpoſuit poſteriores, ibidem num. 38. 297

4 Alienans bona ſua in fraudem creditorum non gaudet beneficio cap. Odoardus, ibid. n. 46. 298

4 Doloſus non eſt admittendus ad beneficium ceſſionis, vel ad beneficium c. Odoardus, vel c. Pervenit, de fidejuſſor. ibidem num. 44. 297

4 Spoliator qui fraudem adhibuit, non admittitur ad beneficium cap. Odoardus, ibid. n. 45. 298

4 Alienans bona ſua in fraudem creditorum non gaudet dicto beneficio, ibid. n. 46. 298

4 Clericus non gaudet beneficio hujus cap. Niſi conveniatur civiliter, vel pro maleficio ad intereſſe præſtandum, ibid. n. 47. pag. 298

4 Secùs

4 Secùs ſi agatur criminaliter ad pænam, vel pœnitentiam imponendam, quia non fit commutatio pœnæ pecuniariæ in corporalem, niſi actore volente, ibid. n. 48. 298
4 Et hoc ſi pœna applicetur parti, ſecùs ſi applicetur fiſco, ibid. num. 50. 298
4 Clericus ita demùm gaudet privilegio hujus cap. ſi conveniatur actione perſonali, ſecùs ſi actione reali, ut depoſiti, &c. ibid. num. 52. & 54.
4 Clericus non gaudet privilegio cap. Odoardus, niſi debitum confiteatur, ibid. num. 55. 298
4 Et multò minùs ſi debitum pertinaciter neget, ibid. num. 57. & 58. 298
4 Si cedat bonis antequam condemnetur, vel debitum in jure confiteatur, non eſt audiendus, ibid. num. 56. 298
4 Clericus gaudet privilegio cap. Odoardus, abſque ulla bonorum ceſſione, ſecùs in perſonis non privilegiatis, ibid. n. 58. & ſeqq. uſque ad n. 64. 298
4 Beneficium cap. Odoardus, & c. Pervenit ex Conſtitutione Pii IV. non datur debitoribus in urbe, niſi geſtent birretum viride, ibidem num. 62. 299
4 Clericus inops cum ad pinguiorem fortunam pervenit, non tenetur in totum, ſed in quantum facere poteſt, habita ratione ne egeat, ibid. n. 65. 299
4 Clericus ſemel admiſſus ad beneficium c. Odoardus non prohibetur iterùm admitti, ibid. num. 66. 299
4 Clericus non admittitur ad beneficium c. Odoardus, niſi præſtat juratoriam cautionem de ſolvendo, cùm ad pinguiorem fortunam devenerit, ibid. num. 68. & ſeq. 299
4 Beneficio ne quis conveniatur ultra quam facere poteſt, ſi competat ratione perſonæ privilegiatæ, non poteſt renunciari: ſecùs ſi ratione contractûs, in d. c. Odoardus, n. 70. 299
4 Fallit in renunciatione tacita, quæ fit per actum contrarium, ibid. num. 71. 300
4 Clericus an poſſit cum juramento renuntiare beneficio cap. Odoardus, ibid. n. 73. 300
4 Beneficium d. c. Odoardus habet duos effectus, ibid. n. 74. 300
4 Privilegio ne quis detrudatur in carcerem, renunciare non poteſt etiam cum juramento, ibidem n. 75. 300
4 Privilegium ne quis conveniatur ultra quam facere poteſt, ſi competat ob reverentiam perſonæ, renuntiari non poteſt etiam cum juramento, ibid. num. 78. 300
4 Beneficiatus non fruitur beneficio c. Odoardus contra Penſionarium, ſi per ſeipſum conſenſerit reſervationi penſionis, ibid. n. 79. & ſeqq. 300
4 Secùs ſi ſucceſſerit beneficio gravato, & non conſenſerit per ſeipſum, ibid. num. 80. 301

Clerici quoad reditus Eccleſiaſticos.

2 Clerici vivere debent de patrimonio JESU Chriſti, in cap. Cum pridem, n. 95. de Pactis. 553
2 In collatione Præbendæ non confertur Clerico novum jus, ſed juri quod habet à Deo determinatur ab Eccleſia certa poſſeſſio, ibidem num. 103. 554
3 Clericis deſervientibus debita ſunt Eccleſiæ ſtipendia, ex ſacrarum litterarum teſtimoniis, in c. Si quis ſane, nu. 7. de pecul. cleric. 307
3 Et quomodo Eccleſiæ deſervire intelligantur, ibid. n. 12. 307
3 Authoritates Hieronymi, Auguſtini & Proſperi aſſerentium Clericos, qui bonis parentum, aut ſuis ſuſtentari poſſunt, peccare ſi reditus Eccleſiæ percipiant, in quos ſenſus à Doctoribus accipiantur, ibid. n. 9. & ſeq. uſque ad n. 17. 307
3 Clerici in primitiva Eccleſia nihil poſſidebant proprii, ſed omnia erant communia, & erat aliquis modus vivendi ab Eccleſia approbatus, ibid. num. 15. 309
3 Poteſt Clericus pro libito diſponere de portione, quam per ſuos labores ab Eccleſia meretur, aut quam ſibi ſubtrahit de iis, quæ ad decentem ſtatum ſunt neceſſaria, nec ſi profundat, tenetur ad reſtitutionem, ibid. n. 23. 311
3 Clerici in urbe, & ejus diſtrictu intra decem milliaria decedentes ex Bulla Pauli V. liberè poſſunt diſponere de bonis ibi conſiſtentibus, etiam provenientibus ex reditibus Eccleſiaſticis tam inter vivos, quam in ultima voluntate, eiſque inteſtatis ſuccedunt hæredes ab inteſtato, ibid. num. 24. 311
4 Clerici habentes patrimonium quamvis poſſint vivere de bonis Eccleſiæ, tamen ſi illa inſumant in uſus inhoneſtos, tenentur ad reſtitutionem, in cap. Cùm ſecundum, num. 4. de Præb. 109
4 Mendicitas Clericorum cedit in opprobrium Ordinis Clericalis, & opprobrium ejus, in cujus ſortem aſſumpti ſunt, ibid. num. 28. & 69. 111
3 Humaniter ſunt tractandi Clerici, ne alii deterreantur à Clericatu, in cap. Cùm percuſſio, num. 3. de Cleric. ægrotant. pag. 191
3 Non convenitur Clericus inſtar militis, niſi in quantum facere poteſt, ibid. n. 9. 191
Beneficiati an, & quando teneantur reditus beneficiorum ſuorum pauperibus erogare.

Vide ſuprà in verbo *Beneficiati.*

Clerici Regulares.

5 Clericis Regularibus Theatinis, & miniſtrantibus infirmis interdictum eſt, ne quenquam ad habitum Regularem recipiant ante pubertatem, in cap. Cùm virum, num. 47. de Regular. pag. 56
4 Clericorum Regularium appellatione Monachi, & Moniales non comprehenduntur, in cap. Non ampliùs, num. 7. de Cler. ægrot. 213

Clericus quoad reſidentiam.

4 Clericus habens beneficium reſidentiam requirens non poteſt ad aliam diœceſim morandi cauſa tranſire ſine ſui Prælati licentia, in cap. Clericos, n. 2. de cler. non reſid. 77
1 Vagabundus poteſt ad reſidentiam revocari, licèt ejus beneficium perſonalem reſidentiam non requirat, in cap. Cùm omnes, n. 19. de conſtitut. 127

Vide in ver. *Reſidentia.*

4 Non poteſt Clericus ex una ad aliam Eccleſiam vel civitatem tranſire ſine litteris Epiſcopi proprii, in cap. Significavit, n. 4. de Paroch. 383
2 Clerici in ordinatione adſcripti ſervitio Eccleſiæ, non debent eam deſerere ſine licentia Epiſcopi, quamvis non ſint intitulati, in c. Admonet, num. 15. & 37. de Renunciat. 146

Clericus quoad beneficium patrimonii, vel beneficii.

4 Clericos non debere ſine titulo ordinari quibus ex cauſis conſtitutum fuerit, in c. Non liceat, num. 3. & 9. de Præben. pag. 81
4 Minorum Ordinum Clericis cur Epiſcopus non cogatur titulum aſſignare ſicut conſtitutis in ſacris, ibidem num. 13. 83
4 Clerici non beneficiati habentes de patrimonio unde vivant, licitè poſſunt ad ſacros Ordines promoveri, in cap. Epiſcopus, n. 17. de Præben. 86
4 Et quid ex Concilio Tridentino, ibid. num. 18. 86
4 Clericorum mendicitas cedit in dedecus Ordinis Clericalis, & opprobrium ejus, in cujus ſortem aggreſſi ſunt, in cap. Cùm ſecundum, n. 28. de Præben. 111
4 Ad onus qui eligitur non debet repelli à mercede, ibid. nu. 29. pag. 111
4 Epiſcopus in ſuo officio generali providere debet ne quis Clericorum egeat, ibid. num. 31. 111

Vide in ver. *Ordinis quoad titulum.*
Et in ver. *Patrimonium.*

Clericus quoad Tonſuram Clericalem.

2 Clericus primæ tonſuræ non eligitur in militiam Dominicam, ſed in ſortem Domini, in cap. Cùm contingat, num. 26. de ætat. & qualit. 259
2 Contrarium, ibid. num. 129. 259
2 Poteſt Tonſuram clericalem dimittere, & ad ſtatum laicalem redire, ibid. n. 55. 259
2 Degradatur ab ordine, ibid. num. 61. & ſeqq. uſque num. 71. pag. 262
2 Gaudet privilegio Canonis, & fori jure Divino, ibid. num. 82. & num. 112. 265
2 Sicut in Eccleſia militanti per tonſuram, ita in triumphanti per characterem Clerici à laicis diſtinguuntur, ibid. num. 98. pag. 267
2 Clerici etiam primæ tonſuræ malè promoti ab executione ordinis ſunt ſuſpenſi, ibidem num. 116. 270
2 Per primam tonſuram tranſeunt à ſtatu laicali ad Clericalem, & veniunt propriè Clericorum appellatione, ibidem n. 128. pag. 271
2 Item efficiuntur milites cœleſtis militiæ, ibid. num. 129. 271

Vide in ver. *Tonſura.*

Clericus ubi conveniendus.

2 Clerici in judicem non ſuum etiam Eccleſiaſticum ſine propria Epiſcopi licentia conſentire non poſſunt, in cap. Significaſti, num. 78. de elect. 19
3 Clerici ſuper exceſſibus coram Epiſcopo ſuo conveniri debent, non coram illis, quibus ſerviunt, niſi conſuetudo, vel privilegium aliud inducat, in cap. Cùm contingat, num. 1. de foro compet. 86
3 Clerico in Curia Romana convento non competit declinatoria fori, competit tamen ſibi ex cauſa jus revocandi domum, in cap. Licet, nu. 1. de foro compet. 79
3 Clericus an in Curia Romana conveniri poſſit in prima inſtantia non obſtante decreto Concilii Tridentini in cap. 20. ſeſſ. 24. ibid. num. 25. uſque in fin. 81
3 Poteſt Clericus conveniri in loco originis, vel ubi contraxit

ante Clericatum,ſed non coram primo judice, in cap.Propoſuiſti,n.24.de foro compet. 101
3 Clericus,qui citatus coram Epiſcopo, poſteà de illius conſenſu ad aliam diœceſim ſe tranſtulit,tenetur coram primo judice cauſam proſequi,ibid.n.26. 101
3 Clericus conveniendus eſt coram proprio Epiſcopo ſive conveniatur à clerico,ſive à laico, in cap.Si quis,num.15.de foro compet. 42
3 Et in cauſis tam civilibu-, quàm criminalibus,ibid.n.16. 42
3 Etiamſi ſit Clericus primæ tonſuræ,ibid.n.17.& 19. 42
3 Vel ſuſpenſus,excommunicatus,interdictus, depoſitus,aut irregularis,ibid.n.18. 42
2 Clericus ſine licentia proprii Epiſcopi non poteſt ſubjicere ſe alieno,& illius juriſdictionem prorogare, in cap. Super his, n.18.de major.& obed. 497
3 Clericus ſine diœceſani licentia non poteſt ſe ſubmittere juriſdictioni non ſui judicis, in cap. Significaſti,num. 1.de foro compet. 94
3 Clericus debet conveniri coram ſuo Epiſcopo, in cap. Si quis, num.1.& 9.de foro compet. 40
3 Clericus non poteſt prorogare juriſdictionem alterius judicis, etiam Ordinarii abſque conſenſu Epiſcopi proprii, ibid. n.4. & 7. 41
3 Epiſcopus proprius quis dicatur ad hoc ut clericus coram ipſo conveniri debeat ibid.n.10. 41
Vide in ver. *Clericus quoad fori privilegium.*
4 *Clerus* etiam donando Papæ non poteſt obligare Epiſcopum ad ſolvenda datia à ſe indicta, in cap. Novit.n.27. Ne ſede vacante. 254
2 *Coact* duplex,id eſt abſoluta, ſeu præciſa, & conditionalis, ſeu cauſativa, in ca . Sacris, num.2. & num.23. de his quæ vi met. 588
2 Coactio abſoluta eſt major rei impetus,qui repelli non poteſt, ibidem num.3. 588
2 Fit per manuum attractionem,vel detentionem, ibid. num. 4. & 9. 589
2 Conſenſum prorſus excludit,ibid.num.5. 589
2 Coactionis abſolutæ exempla, ibid. n.9. 589
2 Coactio abſoluta, ſeu oppreſſio ad copulam cadit in mulierem,ſed non in virum, ibid.n.12. 589
2 Coactio abſoluta non poteſt intervenire in emiſſione verbi, ibid.num.7. ibid. n.14. 589
2 Coactio conditionalis,ſeu vis compulſiva,& metus idem ſunt, ibid.num. 17. 589
5 Coactio abſoluta conſenſum prorſus evacuat, in cap. Majores,num.80.de baptiſm. 327
2 *Coactus* à prædominio ſi quis vult, magis non vult quàm vult, in cap. Quiſquis,n.27.de elect. 103
2 Coactus abſolutè magis pati, quàm agere convincitur, & dormienti æquiparatur, in cap. Sacris,num.5.de his,quæ vi met. cauſ. 589
2 Nec meretur,nec demeretur,ibid. num.7. 589
5 Coactus per metum dicitur conditionaliter volens, licèt abſolutè non velit,In cap. Majores,n.84.de Baptiſm. 327
4 *Coadjutoriæ* quæ dantur hodie à Sede Apoſtolica cum futura ſucceſſione an adverſentur juri communi, vel decretis Concilii Tridentini,in c.Nulla,n.42.& ſeqq.uſque in fin. de conceſſ.Præb. 233
4 Coadjutoriæ gratia non eſt merè præventiva, ſed habet fomentum juris propter conſenſum coadjuti,ibid.num.43. 233
4 Coadjutorias hodiernas eſſe odioſas, & à jure communi exorbitantes,qui authores ſenſerint,n.46. 233
4 Coadjutoria cum futura ſucceſſione in Cathedralibus,& Monaſteriis an, & quo reſpectu dicatur eſſe contra Canones, ibid.num 47.& ſeqq. 233
4 Coadjutoriæ cum futura ſucceſſione quæ dantur à Papa in Canonicatibus, & aliis beneficiis in Cathedrali, & Collegiata Eccleſia an exorbitent à jure communi,ibid.num.50.& ſeqq. uſque ad num.69. 234
4 An vero exorbitent à Concilio Tridentino, num. 69. 234
4 Coadjutoria cum futura ſucceſſione in inferioribus beneficiis eſt prorſus incognita ſacris Canonibus, ibid. num.51. 234
4 Coadjutoria hodierna hæreditariæ ſucceſſionis imaginem referr,ibidem num. 52.& num.75. 234
4 Coadjutoria cum futura ſucceſſione ingerit votum captandæ mortis,quod non excluditur per conſenſum coadjuti, ibid. num.53. 234
4 Coadjutoria cum futura ſucceſſione propter conſenſum coadjuti eſt minus odioſa, quàm gratia merè præventiva, ibidem num.56. 234
4 Coadjutoria hodierna in quibus differat à coadjutoria ſecundùm formam juris communis, ibidem num. 57. uſque ad num.69. 234
4 Coadjutoria perpetua requirit conſenſum coadjuti, alioquin gratia eſt nulla,ibid. num.58. 234
4 Coadjutoria de jure non datur propter benemerita, aut in favorem perſonæ, ſed ob Eccleſiæ neceſſitatem, ibid. num.61 pag. 234
4 Coadjutoria cum futura ſucceſſione continet duas gratias æquè principales,unam in favorem Coadjutoris,alteram in favorem coadjuti, ibid. num.62. 234
4 Coadjutoria temporalis non datur niſi decrepitis, vel morbo incurabili impeditis officium exercere, ibid.n.63. 234
4 Coadjutoria temporalis dari poteſt ab eo ad quem ſpectat deſtitutio,vel ceſſionis admiſſio,ibid.n.67. 235
4 Coadjutoriam perpetuam non dat Legatus de Latere, ſed ſolus Papa, ibid.num.68. 235
4 Coadjutoriæ cum futura ſucceſſione permittuntur à Concilio Tridentino in Cathedralibus,& Monaſteriis dumtaxat, non autem in beneficiis inferioribus,& num.ſeqq.uſque ad n.78. pag. 235
4 Et quæ ſit ratio differentiæ,ibid.num.72. 235
4 Coadjutoriæ utilitas non eſt tanta, ut illi non præponderent gravamina plurima,quæ ex futura ſucceſſione Eccleſiis, & perſonis Eccleſiaſticis inferuntur : & quæ ſint hujuſmodi gravamina,ibid.n.75. &ſeqq.& n.79. 236
4 Ad Coadjutoriam obtinendam exiguntur litteræ commendatitiæ aut Epiſcopi,aut Capituli.ibid.n.76. 236
1 Coadjutoria concernit principaliter publicam utilitatem,non autem remotio officialis infirmi ab officio, in cap. Cæterum, num.50.de Reſcript. 193
1 Coadjutoriæ gratia cur non requirat derogationem regulæ de jure quæſito non tollendo,ibid.n.53. 193
4 Coadjutoria cum futura ſucceſſione ante Concilium Tridentinum obtenta non poteſt poſt Concilium effectum ſortiri, in cap.Dilectus, il ſecondo, n.21.de Præb. 141
4 Coadjutoria duplex, in c. Ex parte,n.14.de cler. ægrot. 200
4 Coadjutoria cum futura ſucceſſione quando expiret, ibidem num.15. 200
2 *Coadjutor* Canonici cum futura ſucceſſione poteſt puniri ab Epiſcopo ſine adjunctis Capitularibus, niſi in litteris Coadjutoriæ conceſſa ei fuerint omnia privilegia, quæ habent Canonici,in cap. Nullus,n.41.de elect. 5
2 Coadjutor Canonici cum futura ſucceſſione non eſt Canonicus,nec Capitularis,ibid.n.42. 6
2 Coadjutores perpetui in cura animarum ea lege ad reſidentiam tenentur, qua Rectores Parochialium Eccleſiarum. In Capitulo ex parte,n.4.de off.Vicar. 385
2 Nec poſſunt ſibi alios Vicarios ſubſtituere, ibid. n.5. 386
4 Coadjutor dandus eſt Archidiacono loqui non valenti,in cap. Conſultationibus, n.1. de Cler.ægrot. 202
4 Prælatus inhabilis propter morbum ſupervenientem ab officio non amovetur,ſed datur illi coadjutor,ibid.n.2.& 6. 202
4 Idem in habente perſonatum , vel quodcumque beneficium certi monaſterii & officii,ibid.num.3. 202
4 Idem in Abbate, ibid. num.4.& 71. 202
4 Idem in Generali Religionis, ibid.num.5. & 40. 202
4 Coadjutor ut infirmo dari poſſit aut debeat talis eſſe debet infirmitas,ut eum impediat officium ſuum exercere,ibid.num.8. pag. 203
4 Item debet eſſe perpetua,& mirabilis,ibid. num.10. 203
4 Et talis cenſetur licèt tolli poſſit per Divinum miraculum,ibidem n.11. 203
4 Coadjutor non datur ægroto ſi morbus ſit curabilis, ſed ipſemet poteſt ſibi Vicarium temporalem conſtituere ab Ordinario approbandum,ibid. num. 12.& ſeq. 203
3 Coadjutor datur illi,qui officium linguæ,vel oculorum amiſit , ibid.num.14.& 41. 203
4 Non autem monoculo, ibid.n.15.& 70. 203
4 Non datur Epileptico, ibid. n.16. 203
4 Item decrepito,n.17. 203
4 Item dementi,vel furioſo,n.18. 203
4 Leproſus ſi ſit Epiſcopus,vel Superior non cogitur cedere,ſed datur illi Coadjutor.Inferior autem removetur in totum,ibid num. 19.& ſeq. 203
Et quæ ſit ratio differentiæ, ibid. num.21. 20[illegible]
Sed contrà,ibid.verſ. Tu dic melius. 20[illegible]
4 Coadjutor quid ſit,unde dicatur,quis detur,cui,& quibus caſibus,& per quem, quod ſit ejus officium ; quæ poteſtas, & quando expiret; an detur invito, & cujus expenſis , an plures uni,& unus pluribus dari poſſit, ibid. num.22. 20[illegible]
4 Coadjutores de jure communi non ſumebantur niſi propter neceſſitatem regendi Eccleſias, & hi non cum futura ſucceſſione,ibid. num.23. 20[illegible]
4 Coadjutor cum futura ſucceſſione reſpectu beneficii nec titulum habet,nec poſſeſſionem,ſed eſt fictus beneficiatus, in cap. Nulla,n.54.& 66.de conceſſ.Præb. 23[illegible]
4 Coadjutor de jure communi tenetur reſidere,ibid. nu.59. 2[illegible]
4 Coadjutor cum futura ſucceſſione non poteſt Choro,aut Capitulo intereſſe, nec aliquid jurium Canonicalium exercere contradicente Coadjuto,ibid.num.60. 23[illegible]

4 Coad-

4 Coadjutori de jure datur certa portio ex reditibus beneficii in compenſationem laborum, ibid. num. 64. 235
4 Coadjutor cum futura ſucceſſione diſtributiones non lucratur ſibi, ſed ad utilitatem coadjuti, nec quidquam percipit ex fructibus beneficii, ibid. n. 64. 235
4 Coadjutor temporalis poteſt quandocunque amoveri, & alius in ejus locum ſubrogari, ibid. num. 66. 235
4 Coadjutor cum futura ſucceſſione quibus conditionibus detur Epiſcopo ſecundùm antiquos Canones, ibid. num. 79. 236
4 Coadjutor dandus eſt Epiſcopo, qui propter incurabilem morbum paſtorale officium exercere non poteſt, in cap. Ex parte, n. 1. de Cler. ægrot. 199
4 Coadjutorum datio Epiſcopis, & Superioribus Prælatis eſt de cauſis majoribus, & pertinet ad ſolum Papam, ibidem n. 2. pag. 199
4 Coadjutor datur etiam invito, ibid. num. 2. 199
4 Coadjutoris officium quando expiret, ibid. num. 9. 200
4 Coadjutor unde dictus, ibid. num. 13. & 20. 200
4 Coadjutoria cum futura ſucceſſione quando expiret, ibidem num. 15. 200
4 Coadjutori cum futura ſucceſſione acquiritur in beneficio jus ad rem, quod eveniente vacatione per obitum coadjuti efficitur jus plenum, nec eſt opus nova collatione, ibid. n. 16. 200
4 Coadjutor datus Epiſcopo cum futura ſucceſſione an poſſit adminiſtrare ea, quæ ſunt juriſdictionis ſpiritualis, ſeu temporalis ipſo Epiſcopo contradicente, ibid. num. 17. & ſeq. uſque ad num. 25. 200
4 Quid ſi ſit datus dementi, vel aliàs omninò inhabili, ibidem num. 18. 200
4 Et quid ſi datus ſit impedito vel non prorſus inhabili, ibidem num. 19. 200
4 Coadjutor quid ſit, ibid. num. 21. 200
4 Coadjutus retinet in habitu poteſtatem, & juriſdictionem, ibid. num. 22. 200
4 Coadjutor an, & quando poſſit beneficia conferre, ibid. n. 24. pag. 200
4 Coadjutus alteri delegare non poteſt ea, quæ coadjutor vult, & poteſt per ſeipſum exercere, ibid. num. 25. 201
4 Coadjutus non poteſt revocare quæ coadjutor geſſit in caſibus ſibi à jure, vel conſuetudine permiſſis, ibid. n. 26. 201
5 Coadjutori conveniens habitatio eſt concedenda in ædibus Epiſcopalibus, ibid. n. 27. 201
4 Coadjutor in conſueto tribunali Epiſcopi jus reddere debet, ibid. num. 28. 201
4 Coadjutor dicitur habere curam animarum quoad exercitium, non autem quoad jus, & habitum curæ, in cap. De Rectoribus, n. 6. & 34. de Cler. ægrot. 195
4 Coadjutor vivere debet de Eccleſiæ proventibus; & inde recipere congruam portionem, ibid. n. 8. 195
4 Appellatio a donatione coadjutoris, & aſſignatæ congruæ datur ad effectum devolutivum tantùm, ibid. n. 11. 195
4 Coadjutori, & coadjuto ſi reditus Eccleſiæ non ſufficiant uter ſit præferendus, ibid. n. 12. & ſeq. 195
2 Coadjutor nec titulum habet, nec poſſeſſionem; ſed nudum exercitium; titulus verò, & poſſeſſio remanet penes Coadjutum, ibid. n. 35. 197
5 Coadjutor Vicarii Parochi poteſt matrimonio intereſſe, & aliis dare licentiam ut interſint, in cap. Quod à nobis, n. 32. de clandeſt. deſponſ. 30
4 Coadjutor datur Prælato inhabili, nec juriſdictio tranſit in Capitulum, in cap. Quia diverſitatem, n. 32. de conceſſ. Præb. pag. 240
Vide in ver. *Papa quoad coadjutorias.*
4 *Codicilli* non veniunt appellatione teſtamenti, niſi largè, & impropriè, in cap. Cùm eſſes, n. 5. de Teſtam. 332
5 *Cœmeterium* gaudet immunitate Eccleſiaſtica, in cap. Immunitatem, n. 1. de Immun. Eccleſ. 389
5 Cœmeterium, & Eccleſia gaudent eodem privilegio; & uno violato, cenſetur & aliud violatum, in cap. Eccleſiæ, n. 21. de Immun. Eccleſ. 387
5 *Cogitationis* pœnam nemo patitur, in cap. Dolentes, n. 24. de celebr. Miſſar. 306
5 Declaratur, num. 64. 306
3 *Cognati* unde dicti, in cap. Per tuas, n. 9. de Probat. 182
6 Cognationem ſpiritualem an contrahat compater, qui in actu Baptiſmi infantem non tetigit, ſed Presbytero tradidit baptizandum, vel baptizatum de manu Presbyteri ſuſcepit, in cap. Veniens, n. 1. & ſeqq. uſque in fin. de cognat. ſpirit. 66
6 Cognatio ſpiritualis an poſſit contrahi per procuratorem, ibidem num. 5. & 19. 66
6 Cognationis ſpiritualis diffinitio, ibid. num. 6. 66
6 Cognatio ſpiritualis ex Concilio Tridentino requirit tactum, & deſignationem, ibid. n. 8. 66
6 Cognatio ſpiritualis inducta eſt de jure poſitivo ad inſtar generationis, & nativitatis naturalis, ibid. num. 9. 67
6 Cognatio ſpiritualis imitatur naturam, ibid. n. 11. 67
6 Cognatio ſpiritualis inter fidelem, & paganum non poteſt contrahi, ibid. n. 14. 67
6 Sed benè cum Chriſtiano mox futuro, ibid. num. 20. 67
6 Cognationis ſpiritualis impedimenta reſtricta ſunt ad terminos Concilii Tridentini, cui non eſt derogatum per Bullam Pii V. in cap. Utrum autem, num. 1. verſ. Hodie, de cognat. ſpirituali. 59
6 Cognatio ſpiritualis non contrahitur per eum, qui in actu baptiſmi nullum præſtat miniſterium, ibid. num. 3. 60
6 Cognatio ſpiritualis an contrahatur inter concubinarium, & concubinam, quæ filium ex eo ſuſceptum baptizatum tenuit, in cap. Si vir, num. 5. & ſeqq. uſque in fin. de cognat. ſpiritual. 64
6 Cognatio ſpiritualis contrahitur à laico baptizante in extremo neceſſitatis articulo, ibid. num. 6. 64
6 Cognatio ſpiritualis quam contrahit pater baptizando proprium filium ex concubina ſuſceptum impedit matrimonium contrahendum, & dirimit poſt contractum, ibid. num. 9. 65
6 Cognationem ſpiritualem non contraxit, qui baptizatum non tetigit, ſed candelam tenuit juxta conſuetudinem loci, in cap. Super eo, n. 2. de cognat. ſpirit. 65
6 Cognatio ſpiritualis de jure communi oritur inter baptizatum, & filium baptizantis impediens, & dirimens matrimonium inter eos contrahendum, in c. Ex litteris, n. 1. de cognat. ſpiritual. 69
6 Cognatio ſpiritualis olim triplex, paternitas, compaternitas, & fraternitas, ſed hæc ultima ſublata eſt à Concilio Tridentino, ibidem num. 2. 69
6 Filii duorum compatrum niſi conſuetudo repugnet, licitè contrahunt, ſi per eorum neutrum deventum eſt ad compaternitatem; aliàs ſeparantur, in cap. Utrum, n. 1. de cognat. ſpirit. pag. 59
6 Cognationis ſpiritualis impedimentum eſt juris merè Eccleſiaſtici, d. c. Ex litteris, n. 7. de cognat. ſpirit. 70
6 Et an dotis acceſſio ſit cauſa ſufficiens diſpenſandi, ibid. n. 8. & num. 17. 70
6 Cognatio ſpiritualis major eſt; & difficiliùs ſolvitur, quàm carnalis, ibid. n. 14. 70
6 Cognationem ſpiritualem contraxit puella novem annorum, quæ infantem levavit de ſacro fonte, & cum ea Gregorius XIII. noluit diſpenſare, ibid. n. 15. 70
6 Magis vitanda eorum conjugia qui ad nos per ſpiritualem, quam per carnalem cognationem attinent, ibid. n. 12. 70
6 Cognationis legalis impedimentum à Concilio Generali non eſt ſublatum, in c. Non debet, n. 25. de conſang. affinit. 76
3 Cognitio quæ tendit ad deſtructionem, vel confirmationem actus debet ab eo præcedere, qui poteſt actum celebrare, in cap. Cùm veniſſent, n. 13. de judic. 21
5 *Coitus* primus inter conjuges non eſt gratuitus, in c. Ex publico, num. 5. de converſ. conjugat. 153
4 *Collatio* Beneficii dicitur donatio, in c. Poſtulaſti, n. 5. de conceſſ. Præben. 249. & in cap. Cùm acceſſiſſent, n. 9. de conſtitut. pag. 145
4 Collatio beneficii non obſtante collatione alteri facta intelligitur de invalida, in cap. Conſultationibus, num. 54. de Cler. ægrot. 207
2 Collatio beneficii non eſt actus Ordinis, ſed juriſdictionis, in cap. Vel non eſt compos, n. 24. de tempor. ordinat. 194
4 Collatio beneficiorum alia neceſſaria, alia voluntaria, in c. Ex frequentibus, n. 3. de inſtitut. 223
4 Collatio neceſſaria non eſt donatio, ibid. num. 6. & ſeq. 223
4 Collatio Parochialis eſt debita magis idoneo prælecto in concurſu, ibid. num. 7. 223
Reliqua in ver. *Beneficium.*
Et in ver. *Præbendarum collatio.*
4 Collatio ſi ſit ſimultanea inter Epiſcopum, & Capitulum, Epiſcopo ſuſpenſo, jus conferendi ad Capitulum devolvitur, in cap. Quia diverſitatem, n. 15. de conceſſ. Præben. 239
Collatio beneficii facta excommunicato,
Vide in ver. *Excommunicationis effectus.*
2 Collatio cur habeat vim electionis, & confirmationis, in cap. Nullus, n. 25. de elect. 4
4 Collatio pertinens ad Capitulum, & Prælatum, lapſu temporis ad alium non tranſit, in cap. Poſtulaſtis, n. 1. de conceſſ. Præben. 248
5 *Collecta* ſi imponatur Epiſcopo pro ſe, & Clericis patronis pro ſe, Eccleſia debet contribuere ſimul cum clericis, non autem cum Epiſcopo, in cap. Cùm propter, n. 18. de Jurepatron. 256
5 Collecta quæ imponitur perſonis pro rebus eſt munus patrimoniale, in cap. Licet, n. 19. de cenſib. 269
5 Collecta an ſit munus extraordinarium; & an ex ſtatuto inferiorum poſſit fieri ordinarium, ibidem num. 30. 271
2 Collecta aliqua ab Epiſcopo imponi non poteſt Eccleſiis ſibi ſubjectis præter charitativum ſubſidium, in cap. Conquerente, n. 9. & 38. de offic. Ordin. 463

5 Colle-

5 Collectam imponentes Eccleſiis, vel Clericis excommunicati ſunt, etiamſi Imperiali, vel Regali præfulgeant dignitate, de Immunit. Eccleſ. 366
5 Collectam pro ſubſidio laicorum Epiſcopus imponere non poteſt clericis ſine conſenſu Cleri, ibid. n. 23. 368
5 Nec ſufficit conſenſus Capituli, ibid. n. 24. 368
5 Collectam Clerici nec tenentur, nec poſſunt ſolvere ad relevandas neceſſitates, vel utilitates laicorum tantùm, ibidem num. 26. 368
5 Sed ubi verſatur neceſſitas, vel utilitas laicorum ſimul, & Clericorum, poſſunt clerici illam ſolvere concurrentibus aliis requiſitis, ibidem. 368
5 Collectam tenentur ſolvere omnes qui gravari poterant oneribus in quorum locum collecta ſucceſſit, ibid. n. 45. 370
5 Ad Collectas, quæ ob peſtem imponuntur de jure civili, tenentur etiam habentes exemptionem generalem ab oneribus perſonalibus, realibus, & mixtis, ibid. n. 56. 372
5 Secùs de jure can. ibidem num. 57. 372
1 Collectæ Eccleſiis, ac perſonis Eccleſiaſticis earumque bonis ſine Apoſtolica authoritate per laicos, vel alios imponi, & exigi non poſſunt, etiam à ſponte dantibus, in cap. Conſuetudines, n. 68. de conſuetudine. 258
Vide in ver. *Clericus quoad exemptionem ab oneribus.*
2 *Collector* Decimæ ſi capiat calices vel miſſalia, aut alia ornamenta Divinis Officiis deputata, an poſſit puniri ab Ordinario, in cap. Studuiſti, n. 17. de offic. Legati. 421
2 Collector Portugalliæ an poſſit cognoſcere cauſas appellationum à ſententiis Commiſſarii Cruciatæ, non obſtante clauſula Appellatione remota, ibid. num. 28. & ſeq. uſque in fin. 422
2 Quid de jure communi, ibid. num. 29. 422
2 Et quid vigore facultatum, num. 37. 422
2 Collector Portugalliæ facultatem habet cognoſcendi cauſam tam per viam querelæ, quàm appellationis quibusvis judicibus etiam Sedis Apoſtolicæ Delegatis, ibid. num. 37. 423
2 Collector Portugalliæ ex conſuetudine admittit appellationes etiam ad Papam interpoſitas, ibid. num. 48. 425
2 Subcollectoris commiſſio facta à Collectore poteſt per teſtes probari, in cap. Cùm in jure, n. 36. de off. Delegat. 407
2 *Collegiatam* etiam Parochialem obtinens infra annum non promotus ad Ordinem Presbyteratus non eſt privatus ipſo jure, ſed privandus monitione præmiſſa, in cap. Cùm in cunctis, n. 22. & n. ſeq. uſque ad n. 35. de elect. 53
2 Collegiata omnis naturaliter electiva eſt reſpectu Prælati, in cap. Nullus, n. 45. de elect. 6
4 Collegiata Eccleſia non dicitur quæ per deſuetudinem deſiit eſſe collegiata, in cap. De multa, n. 44. de Præben. 148
Vide in ver. *Eccleſia Collegiata.*
2 *Collegium* ipſum cenſetur eligere cùm electio fit à compromiſſariis, in cap. Cauſam, n. 9. de elect. 57
2 Collegium ex univerſo ſumitur, & loco unius perſonæ habetur, in cap. Nullus, n. 29. de elect. 4
2 Collegium non facit ſocietas privata, ſed publica authoritas, ibid. num. 44. 6
2 Collegium quandoque repræſentat ſingularis perſona, licèt Collegium non faciat, in cap. Licet de vitanda, n. 66. de elect. pag. 28
5 Collegium in quo ſunt pariformiter clerici, & laici in dubio cenſetur Eccleſiaſticum, in cap. Non magnoperè, num. 11. Ne Cler. vel Monach. 403
5 Collegium Doctorum utriusque juris quale cenſeatur, ibidem num. 12. 403
5 De Collegiis diverſis an, & quando quis eſſe poſſit, ibid. n. 27. pag. 404
2 Collegio ſublato an Eccleſia deſinat eſſe Collegiata, in c. Cùm ſit ars, n. 33. de ætat. & qualit. 283
2 Collegium conſervatur in uno, ibid. num. 35. 283
7 Collegium quid, & in quo differat ab Univerſitate, in c. Reſponſo, n. 37. de ſent. excomm. 189
7 Conſules mercatorum non faciunt Collegium, ibid. n. 46. 190
7 Collegium, & Univerſitas non dicitur perſona vera, ſed ficta, & repræſentata carens anima, & baptiſmo, ibid. num. 64. & num. ſeqq. 192
7 Univerſitas vel Collegium an ab inferioribus à Papa excommunicari valeat, ibid. num. 79. & ſeq. uſque ad n. 88. 193
7 Collegii major pars ſi delinquat, Collegium ipſum dicitur deliquiſſe, ibid. num. 85. 194
Collegio Judæorum, vel aliàs illicito legari non poteſt, ſingularibus perſonis ſecùs, in cap. Recolentes, n. 26. de ſtatu Monach. 179
2 Ad eſſe Collegii non requiritur ut habeat Prælatum, in cap. Quia propter, n. 73. de elect. 97
2 Collegia ceſſante exemptione habent Ordinarium pro capite; exempta verò Papam, ibid. n. 74. 97
3 Collegium aſſumit naturam à perſonis, ex quibus componitur, in c. In præſentia, n. 105. de probat. 178
2 Collegium habet intentionem fundatam ſuper jure eligendi Prælatum in Collegiata Eccleſia, in cap. Cùm terra, n. 2. de elect. 65
4 Collegium tres homines faciunt, duo Congregationem, in c. Veſtra, n. 91. de cohabit. Cler. & mulier. 15
1 Major pars Collegii non ſufficit in ſtatutis, quæ fiunt contra jus alicui competens, in cap. Cùm Dilectus, n. 15. de conſuet. pag. 269
1 Major pars Collegii non poteſt præjudicare minori, ſi actus ſint voluntarii, ſecùs ſi neceſſarii, vel ob publicam utilitatem, ibid. n. 48. 271
1 Majoris partis factum in jure Univerſitatis, vel Collegii præjudicat minori, ſecùs in jure ſingulari, ibid. num. 50. 273
6 Collegio accuſato illius perſonæ promoveri poſſunt, niſi in accuſatione ſint ſpecialiter nominatæ, in cap. Omnipotens, num. 16. de Accuſat. 113
5 Collegii jus, & quaſi poſſeſſio ex quibus colligatur, in cap. Poſtulaſti, n. 5. & 15. de Jurepatr. 264
5 Collegii jus de jure communi habent Eccleſiæ Cathedrales, & Regulares, quæ ad Congregationem tenendam ſufficienter ſunt dotatæ, & quæ in communi vivunt, ibid. num. 6. 264
5 Collegii jus in uno retinetur, ibid. num. 7. 264
6 *Colludens* in cauſa beneficiali, privari debet beneficio, in cap. Audivimus, n. 2. de colluſ. deteg. 333
6 *Colluſio* quid ſit, ibid. num. 4. 333
6 Geſta per Colluſionem non tenent, ibid. num. 5. 333
5 *Colores* an liceat mercari ad colorandam mulierem, vel virum, in cap. Multa, n. 61. Ne cler. vel Monach. 398
2 *Columba* per quam Ravennates Archiepiſcopi eligebantur, à Corvo dicitur occiſa, in cap. Quia propter, n. 4. de elect. 91
5 *Commenda* non mutat ſtatum beneficii, in cap. In Eccleſiis, n. 16. de capell. Monachor. 223
5 Commenda ceſſante per obitum Commendatarii beneficium non vacat per obitum, ſed eo modo, quo vacabat ante commendam, ibid. num. 17. 223
5 Commenda non eſt verè titulus, ibid. num. 19. 224
2 Commendæ noſtri temporis magis participant de collatione & vero titulo, quàm de depoſito ſimplici, in cap. Dudum, il, ſecondo, n. 38. de elect. 71
2 Commendæ de jure communi non inducebant incompatibilitatem, ſecùs poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 43. 72
2 Commendæ ad ſex menſes in beneficiis curatis, quæ fieri poterant ab Ordinariis, poſt Concilium Tridentinum locum non habent, ſed deputari debent Vicarii, ibid. num. 44. 72
2 Commenda Parochialis Eccleſiæ fieri non poteſt niſi actu Sacerdoti, In cap. Ut Abbates, n. 47. de ætat. & qualit. 221
2 Commendæ noſtri temporis redactæ ſunt ad inſtar titulorum, in cap. Cùm ſit ars, n. 38. de ætat. & qualit. 283
2 Commenda etiam perpetua non mutat ſtatum beneficii, ibid. num. 39. 283
1 Commendæ de jure communi erant temporales, & ideo non erant incompatibiles cum titulis, in cap. Bonæ memoriæ, n. 29. de poſtul. Prælator. 279
1 Commendæ noſtri temporis ſunt perpetuæ, & habent rationem tituli, & Commendatarius facit fructus ſuos, ibid. nu. 30. pag. 279
2 Commendæ cur adinventæ, in c. Cùm ad noſtram, n. 5. de elect. pag. 87
2 Commenda quid ſit, ibid. num. 6. 87
Commendæ noſtri temporis an ſint à jure, vel à Concilio Tridentino improbatæ, ibid. n. 8. 87
2 Et an à Concilio Lateranenſi ſub Leone X. ibid. n. 14. 87
2 Commendæ perpetuæ de jure antiquo non erant cognitæ, ibid. d. num. 9. 87
2 Tridentinum Concilium non prohibet quin monaſteria, quæ ſuos habent conventus, dentur de commenda in commendam, ibidem num. 10. 87
2 Niſi monaſteria hujusmodi ſint capita Ordinum, n. 11. 87
2 Commendæ graviter lædunt monaſteria tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, n. 14. 88
2 Commenda non mutat ſtatum beneficii, ibid. num. 24. 89
2 Commenda ceſſante beneficium vacat eo modo, quo ante commendam vacabat, ibid. n. 25. 89
2 Etiamſi commenda ſit perpetua, ibid. num. 26. 89
Vide in ver. *Monaſterium commendatum.*
5 *Commendatarii* Monaſteriorum S. Benedicti, vel S. Baſilii, quibus cura animarum incumbit, an teneantur perſonaliter reſidere, & curam per ſeipſos exercere, in cap. In Eccleſiis, n. 1. & ſeq. uſque in finem, de Capell. Monachor. 221
5 Commendatarius monaſterii, cui imminet jurisdictio temporalis tantùm, non tenetur ſacris initiari, nec reſidere, ibidem dicto num. 1. 221
5 Commendatarius cui jurisdictio ſpiritualis incumbit in foro contentioſo, an arctetur ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, & perſonaliter reſidendum, ibidem num. 2. 221
5 Commendatarius, cui incumbit cura animarum in foro pœnitentiali,

tentiali, an teneatur Ordines ſacros ſuſcipere, & reſidere, ibid.n.4.& ſeqq.uſque in fin. 221

Commendatarii hodie habentur pro veris titularibus, ibidem num.5.& 22. 222

Commendatarii monaſteriorum non ſunt cogendi ſacros Ordines ſuſcipere, nec reſidere ſi cura animarum ſacramentalis incumbat Eccleſiæ, vel monaſterio, non autem perſonæ commendatarii, ibid.n.6. 222

Commendatarius non eſt propriè Prælatus, ſed quaſi depoſitarius, ibid.n.20. 224

Commendatarius ſubrogatus eſt in locum Abbatis titularis, etiam quoad jura perſonalia, ibid.n.23. 224

Commendatarii olim non faciebant fructus ſuos, in cap.Dudum, il ſecondo, n.39. de elect. 72

Commendatarii monaſteriorum ſi menſa ſit ſeparata à conventuali, quartam; ſi verò ſit communis, tertiam fructuum partem tenentur erogare in fabricam, ſeu ornamenta Eccleſiæ, vel alimoniam pauperum, in c.Si quis ſane, n.28. de pecul. Cleric. pag. 312

Declaratur, ibidem num.33.& ſeqq. 312

Commendatarii, ſeu beneficiati alimenta ſecundùm decentiam ſtatus anteponenda ſunt ſuſtentationi pauperum, ibid.n.29. pag. 312

Commendatarii tenentur procurare Viſitatorem Apoſtolicum à quo poſſint viſitari, in cap. Venerabili, num.6. de cenſibus. pag. 281

Commendatarius Prioratus Canonicorum Regularium, cui animarum cura perſonarum ſecularium incumbit, an teneatur in Prioratu reſidere, & curam animarum per ſeipſum exercere, in c.Quod Dei timorem, num.20.& ſeqq.uſque in fin.de ſtat. Monachor. 188

Commendatarii monaſteriorum an poſſint ſe immiſcere in his, quæ concernunt regularia inſtituta, in c.Edoceri, n.4.de Reſcript. 245

Commemorationi pro Defunctis qui legata pro Miſſis reliquerunt quomodo ſatisfiat ex ſententia Sac.Congregationis Concilii, in cap. Cum creatura, n.19. de celebr.Miſſar. 314

Commiſſio facta ab habente duplicem dignitatem cenſetur facta nomine ejus dignitatis, quæ facit actum valere, etiamſi illa expreſſa fuerit per dictionem, & cætera, in c.Ex parte, n.38.de Arbitr. 616

In Commiſſionibus cauſarum quando in ſupplicatione non exprimitur articulus certus juris, jubetur addi clauſula, Dummodo non agatur de interpretatione Decretorum Concilii, in cap.Quoniam, n.39.de Conſtitut. 181

Commiſſio Papæ præſumitur conformis libello, in c. Conſtitutus, n.16.de fil.Presbyter. 340

Commiſſarius Cruciatæ non eſt conſtitutus judex, ſed exequutor, in cap.Studuiſti, n.39. de off.Delegat. 423

Commiſſarii ad teſtes examinandos an ſubdelegare poſſint, in c.Venerabili, n.9.de Teſtibus. 197

Commiſſarius tenetur non modò oſtendere litteras ſuæ commiſſionis, ſed etiam illarum copiam parti dimittere, in c. Cùm in jure, num.23.de off.Delegat. 406

Commiſſarii, qui de provincia ad provinciam mittuntur, debent præſentare litteras ſuæ facultatis Præſidi provinciæ; aliàs poteſt eis reſiſti, ibid.num.40. 407

Committere quis non dicitur per ſe, vel alium qui prorſus ignorat, in cap.Nobis, n.77.de Simon. 158

Commodum non debet quis conſequi ex eo quod facit invitus, in c.Quoniam, n.39.de Jurepatr. 237

Commodè ſuſtentari, & ſine penuria an differant, in cap. Non ampliùs, n.15.& ſeqq.uſque ad n.20. de Inſtit. 216

Commoditas æſtimatur ſecundùm conſuetudinem regionis, & utilitatem perſonæ, ibid.n.16. 216

Commune ſervitium quid ſit, in c. Præterea, num.11. Ne Præl. vic.ſuas. 188

Communia, & minuta ſervitia pro Epiſcopatibus, & Monaſteriis Galliæ in patria reductis ſextam partem veri valoris non excedunt, ibid.num.73.& 75. 196

Commune pluribus ut ſingulis, vel ut univerſis quando aliquid eſſe dicatur, in cap.Licet de vitanda, n.69.de elect. 28

Communis uſus loquendi prævalet verborum proprietate, in c. Cum veniſſent, n.67.de Judic. 30

Declaratur, num.68. 30

Communicatio privilegiorum in forma communi non comprehendit facultatem conferendi Ordines, in cap.Quanto, n.27. de conſuetud. 263

Communicatio quantumvis ampla, & generalis, non comprehendit facultatem ordinandi, cùm ſit difficillimæ conceſſionis, ibid.num.28. 263

Communicatio privilegiorum quantumvis ampla exemptionem à decimis prædialibus non includit, in cap. Nuper, n.33. de Decim. 406

Vide in ver. *Privilegium, communicatio.*

Communicare in die Cœnæ non jejuno ſtomacho quamvis non licuerit, hodie tamen eſt mortale, in cap. Si conſtiterit, n.3.de Accuſat. 116

7 Communicantes in Hebdomada ſancta, vel infra octavam Paſchæ, ſatisfaciunt præcepto Eccleſiæ ex declaratione Eugenii IV. in cap. Omnis-num.41. de Pœnit. & remiſſ. 129

7 Communicare non licet in ipſa die Reſurrectionis de manu Regularium, etiam devotionis cauſa, ibid.num.42. 129

7 Communicantes quolibet anni die in Inſulis Philippinis ſatisfaciunt præcepto Eccleſiæ, ibid. num. 47. 129

7 Epiſcopus poteſt procedere ad excommunicationem in eos, qui negligunt adimplere præceptum cap.Omnis utriuſque, ac eleemoſynas pro loco applicandas injungere, ſed non expedire, ut ſibi abſolutionem reſervet, ibid. num.46. 129

7 *Communitas* quid ſit, in cap. Reſponſo, num.36.de ſent.excomm. 189

7 Communitas non præſumitur ita tota ad malum conſentire, quin aliqui ſint diſſentientes, ibid.n.81. 189

4 *Commutatio* legati annui Fratribus Minoribus relicti an ſit nulli ex defectu intentionis, eò quòd Papa ignoraverit hæredes fuiſſe vocatos in eventum commutationis, in cap. Nos quidem, n.48.& ſeqq.uſque ad n.65.de Teſtam. 325

4 Commutatio voluntatis locum non habet, ubi teſtator providit quid fieri debeat de legato, ſi in uſum deſtinatum converti nequeat, ibid.num. 49. 326

4 Et in quibus caſibus commutatio impugnari poſſit ex defectu intentionis, eò quòd Papa ignoraverit præciſionem Teſtatoris, ibid.num.50.& n.ſeqq. 326

1 Commutatio voluntatis ab inferiori à Principe regulariter fieri non poteſt, in cap. Ex parte, n.22.de conſtit. 170

1 Et quid ſi proventus hæreditatis non ſufficiant ad onera adimplenda, ibid.num.23.& ſeqq. 170

1 Voluntas teſtatoris poteſt ab Epiſcopo in alium pium uſum commutari, ſi de jure, vel de facto adimpleri non poſſit, ibid. num.27. 171

1 Commutandi ultimas voluntates, ſi quæ facultas Epiſcopis competebat, non eſt ſublata à Concilio Trident.ibid.num.28. pag. 171

Vide in ver. *Papa quoad commutationem voluntatum.*

7 *Compoſitivum* ſupponit poſitivum, licèt impropriè aliquando ponatur pro poſitivo, in cap.Epiſcopalia, n.7.de Privileg. 57

2 *Compagi* ſunt caligæ Epiſcoporum, in cap.Quia hos, num.4.de Auth.& uſu pall. 141

6 *Compaternitas* ſcienter, vel ignoranter inter conjuges ſuperveniens, conjugium non diſſolvit, in cap. Si vir, num.1.de cognat.ſpirit. 64

6 *Compater*, qui in actu Baptiſmi infantem non tetigit, ſed Presbytero tradidit baptizandum, vel baptizatum de manu Presbyteri ſuſcepit, an contrahat cognationem ſpiritualem, in c. Veniens, n.1.& ſeq.uſque in fin.de cognat.ſpirit. 65

6 Compatrum duorum filii per quorum neutrum deventum eſt ad compaternitatem, licitè invicem matrimonium contrahunt, niſi obſtet loci conſuetudo, in cap. Super eo, n.1.de cognat.ſpirit. 65

Reliqua in ver. *Cognatio ſpiritualis.*

1 Compatres fidei rudimenta ignorantes quomodo ex Concilio Mediolanenſi prohibeantur infantes de ſacro fonte ſuſcipere, in cap.Firmiter, n.47.de Summ.Trinit. & fid.Cathol. pag. 10

3 *Compenſatio* delictorum non fit, ubi pœna venit fiſco applicanda, ſive ſit ſpiritualis, ſive temporalis, ſive pecuniaria, in cap.Veniens, n.10.de jurejur. 219

5 *Completum* dicitur, licet ſuperſit aliqua pars illius, in cap. Ad noſtram, n.19.de Regular. 32

4 *Compoſitio* ſuper Decimis facta per Parochiam ſine beneplacito Apoſtolico, an tranſeat in ſucceſſorem, in cap. Nuper, num.25.de Decim. 405

5 Componere eſt pro damno dato, vel offenſa, vel injuria pecuniariter ſatisfacere, in cap.Inter alia, n.17.de Immun.Eccleſ. pag. 376

4 Compoſitio ſuper jure beneficii præſumitur ſimoniaca, niſi facta fuerit auctoritate ſuperioris, in cap. Niſi eſſent, nu.3.de Præbend. 130

5 Compoſitio amicabilis ſuper ſpiritualibus valida eſt, licèt tranſactio ſtricta non valeat, ibid.num.4.& n.42. 130

4 Oportet tamen ut compoſitio capiat initium ab auctoritate ſuperioris, & non à pactione partium, ibidem num. 5. 130

4 Compoſitio ſuper juribus Eccleſiæ poteſt fieri à Rectore in præjudicium ſucceſſorum, etiam ſine conſenſu ſuperioris, ibidem num.30. 132

4 Compoſitio ſuper re ſpirituali fieri poteſt, ſed non tranſactio, in cap.Dilectus, n.2.de Præbend. 126

2 *Compromiſſarius* in dubio an cenſeatur pronunciaſſe ut arbiter, an, & ut arbitrator, in cap. Contingit, num.34.de arbitr. pag. 611

2 Compromiſſarius an ſit Procurator compromittentium, in cap. Cauſam, n.11. 13.& 16. de elect. 57

2 Com-

2 Compromiſſarius arbitrari debet, an Prælatus ſit idoneus ad officium Prælaturæ, ibidem num. 13. 57
2 Compromiſſarii poſſunt eſſe alii à Capitulo, dummodò ſint viri religioſi, & Clerici, ibid. num. 17. 57
2 Compromiſſarii eligere poſſunt, & honeſtius eſt ut eligant per ſcrutinium ſecretum, in cap. Licet de vitanda, n. 51. & 61. de elect. 25
2 Compromiſſarii à principio poſſunt eſſe incerti, certificandi tamen per eos, quibus data eſt eligendi poteſtas, ib. n. 59. 27
2 Compromiſſarii non arctantur ad eligendum ſervatâ formâ ſcrutinii, ibid. num. 61. & 67. 27
2 Compromiſſarii licèt procedant per viam ſcrutinii, non tamen arctantur ad formam, c. Quia propter, in cap. Publicato, n. 45. de elect. 123
6 Compromiſſarii ſimpliciter dati non arctantur ad eligendum per ſcrutinium ſecretum, in cap. Nobis, n. 24. de ſimon. 154
2 Compromiſſarii non arctantur ad ſecretum, in cap. Quia propter, n. 26. de elect. 93
2 *Compromittentes* in arbitrium, vel arbitratorem de jure Canonico poſſunt ſe juramento obſtringere ad obſervantiam arbitrii, vel arbitramenti, in cap. Non ſine, n. 18. de arbitr. 599
2 Et hoc jus Canonicum ſervari debet etiam in foro civili, ibid. num. 19. 599
2 Compromittentes tenentur recipere electum à Compromiſſario, dummodò ſit idoneus, in cap. Cauſam, n. 1. de elect. 57
2 *Compromiſſor*, & compromiſſarius idem eſſe non poteſt, in cap. Licet de vitanda, n. 45. & 58. verſ. Neque dicas, de elect. pag. 25
2 *Compromiſſum* de rebus ſpiritualibus in laicum fieri non poteſt, in c. Contingit, n. 1. & ſeq. de arbitr. 608
2 Etiam authoritate Epiſcopi, ibid. num. 5. 609
2 Compromiſſum initum contra legis prohibitionem eſt irritum, quamvis lex non procedat ulteriùs ad irritationem actus, ibidem num. 2. 608
2 Compromiſſum de re ſpirituali fieri poteſt, in clericum, & laicum ſimul, ibid. n. 8. 609
2 Etiamſi unus ſit clericus, & plures laici, ibid. n. 9. 609
2 Dummodò tamen fiat authoritate ſuperioris, ibid. n. 10. 609
2 Compromiſſum de jure, & de facto ſuper beneficio, vel jure ſpirituali fieri non poteſt etiam in clericum, ibid. num. 16. 610
2 Compromiſſum factum in laicum de re ſpirituali tanquam in arbitrum arbitratorem an ſuſtineatur, ibid. num. 33. 611
2 Compromiſſum cur fieri non poſſit ab Eccleſia exempta in præjudicium libertatis, in cap. Cùm tempore, n. 6. & n. ſeqq. uſque ad n. 16. de arbitr. 604
2 Compromiſſum ab initio eſt voluntatis, poſt factum neceſſitatis, ibid. num. 13. 605
Compromiſſum ſuper his, quæ alienari prohibentur ſi fiat de facto, non valet, ibid. num. 28. & n. ſeqq. 606
2 Secùs ſi de jure, ibid. num. 30. & ſeqq. uſque in fin. 606
2 Compromiſſum non valet per quod Eccleſia obligetur, ibidem num. 29. 606
2 Compromiſſum ſuper juriſdictione Archidiaconali, item ſuper quæſtione ſpirituali Hoſpitalis valet, etiamſi authoritas ſuperioris non interveniat, ibid. num. 32. 607
2 Compromiſſum fieri poteſt de omnibus etiam tangentibus jus alterius, ſed arbitrium non tenet in alterius præjudicium, ibidem, n. 38. 607
2 Compromiſſum expirat morte alterius compromittentium, in cap. Ex parte, n. 1. de arbitr. 612
2 Etiamſi ante mortem fuerit concluſum in cauſa, & præfixus terminus ad ſententiam, ibid. num. 15. 612
2 Compromiſſum eſt ſtricti juris, nec extenditur ad hæredes, vel alios, de quibus expreſſè non eſt cautum, ibid. n. 18. 613
2 Compromiſſum fieri poteſt in judicem, ut in arbitratorem tam ſecundùm leges, quàm ſecundùm Canones, ibid. n. 21. 614
2 Sive ſit judex Ordinarius, ſive delegatus, ibid. n. 22. 614
2 Compromiſſum cenſetur factum ut in arbitratorem, ſi data ſit poteſtas procedendi de jure, & de facto, & renuntiatum reductioni ad arbitrium boni viri, ibid. n. 43. 616
2 Compromiſſum ſub nomine dignitatis factum an tranſeat in ſucceſſorem, ibid. n. 44. 616
2 Compromiſſum ſuper beneficio Eccleſiaſtico, ſeu jure ſpirituali licitè fieri poteſt, in cap. Non ſine, n. 9. de arbitr. 598
2 Si fiat de jure, ſecùs ſi de facto, ibid. n. 10. 598
2 Compromiſſum de jure, & de facto alienationem includit, & habet vim tranſactionis, ibid. n. 11. & ſeqq. 598
2 Compromiſſum de re ſpirituali in laicum fieri non poteſt, ibid. num. 13. 599
2 Compromiſſum etiam juratum generaliter initum in laicum non includit cauſam ſpiritualem, ibid. n. 14. 599
2 Compromiſſum de jure civili prohibetur fieri cum juramento tam arbitrorum, quàm partium, ibid. n. 21. 599
2 Compromiſſum juratum quamvis de jure civili actionem non producat, tamen ſecus eſt de jure Canonico, ibidem, num. 26. pag. 599
2 Compromiſſum ſuper electione poteſt fieri in unum tantùm, in c. Cauſam, n. 6. & 38. de elect. 57
2 Item fieri poteſt in extraneum à Collegio, ibid. num. 7. 57
2 Compromiſſum ſuper electione Papæ à Cardinalibus initum in unum tantum de Collegio an valeat, ibid. num. 45. 61
2 Compromiſſum in aliquos initum hac forma, ut compromiſſarii teneantur eligere nominatum à majori parte Capituli, validum eſt, in cap. Licet de vitanda, n. 29. de elect. 23
2 Declaratur, ibid. num. 56. & ſeqq. & 86. 23
2 Compromiſſum initum in aliquam partem Collegii, an videatur initum in perſonas incertas, ibid. num. 42. 25
2 Compromiſſum de incerta perſona aſſumenda non tenet, ibid. num. 43. 25
Declaratur, ibid. num. 59. 25
2 Compromiſſum factum in aliquem ex Collegio Cardinalium hâc formâ, ut ille votis ſingulorum ſecretò exquiſitis eum eligat, in quem major pars Collegii conſenſerit, hodie non valet, ibid. num. 56. & 85. verſ. Quantus caſus. 26
2 Compromiſſum initum in aliquem ex Collegio hâc formâ, ut ille eligat eum, in quem liberè, an nulla forma ſervata major pars Collegii conſenſerit, validum eſt, ibid. num. 57. & 86. pag. 26
2 Compromiſſum fieri poteſt ſub hac forma, ut compromiſſarius eligat eum, quem poſteà elegerint aliqui de Collegio, ibid. num. 58. 27
2 Compromiſſum factum à Cardinalibus directè in majorem partem Collegii, an valeat, ibid. n. 60. uſque ad n. 72. & 87. uſque in finem. 27
2 Compromiſſum factum in quotam partem Collegii, non dicitur in perſonam incertam, ibid. n. 62. 27
2 Compromiſſum fieri poteſt in Collegium, immò & in Concilium generale, & poſteà ſufficit conſenſus majoris partis, ibid. num. 63. 28
2 Compromiſſum factum in majorem partem Collegii an videatur factum in ſeipſum, ibid. num. 64. 28
2 Compromiſſum an requirat conſenſum ſingulorum, vel ſufficiat in communi, ibid. n. 68. 28
2 Compromiſſum in aliquos ex Cardinalibus initum hâc formâ, ut compromiſſarii eligere debeant eum, in quem votis ſingulorum inquiſitis duæ partes Collegii conſenſerint an fieri poſſit à duabus ex tribus partibus Cardinalium, ibid. n. 72. & ſeq. uſque in fin. 29
2 Compromiſſum initum hâc formâ ut compromiſſarii teneantur eum eligere, in quem major pars Capituli conſenſerit valet, & eſt expeditior forma quam habeamus, ibid. n. 72. 29
2 Compromiſſum à Cardinalibus initum eâ formâ, ut compromiſſarii votis ſingulorum per ſecretum ſcrutinium inquiſitis teneantur eum eligere, in quem duæ partes Cardinalium conſenſerint, an valeat, ibidem num. 78. 30
2 Et an fieri poſſit à duabus ex tribus partibus Cardinalium, ibidem num. 79. 30
2 Et quid ſi compromiſſum ſit cum forma, ut ſimpliciter vota ſingulorum exquiri debeant, ibid. n. 80. 30
2 Compromiſſum cum forma ut compromiſſarii teneantur eligere eum, in quem conſenſerint duæ partes Collegii votis ſingulorum per ſcrutinium apertum inquiſitis, an valeat, ibidem num. 81. 31
2 Et an fieri poſſit à duabus ex tribus partibus Cardinalium, ibidem n. 82. 31
2 Compromiſſum cum forma ut compromiſſarii teneantur eligere nominatum à majori parte Collegii requirit conſenſum omnium nemine diſſentiente, ibidem num. 86. 32
2 Compromiſſum directè factum in majorem partem Collegii non valet, ſi ſit cum forma, ut vota ſingulorum exquirantur, ibid. n. 87. 32
2 Et hoc fieri poteſt etiam in plures de Collegio partium comparatione minorum, ibid. n. 89. 32
2 Vitiatur tamen, ſi vel unus diſſentiat, ibidem n. 90. 32
5 Compromiſſum de cauſa Eccleſiaſtica fieri poteſt in duos laicos ob adjunctionem unius clerici, in cap. Cùm propter, n. 53. de Jurepatr. 259
2 Opinio Lapi, quòd in compromiſſo limitato ſufficiat conſenſus majoris partis Capituli, declaratur, in cap. Licet de vitanda, n. 83. de elect. 31
Vide in ver. *Iudex quoad compromiſſum*,
Et in ver. *Arbiter, Arbitrator.*
3 Compromiſſum ubi agitur de crimine criminaliter, non poteſt fieri in privatum, in cap. Veniens, num. 5. de jurejur. 219
3 Secùs ubi de crimine agitur civiliter, ibid. n. 6. 219
3 Compromiſſum ſuper ſatisfactione injuriarum fieri poteſt non ſolùm in extraneum, ſed etiam in ipſum offenſum tanquam amicabilem compoſitorem, ibid. n. 7. 219
3 Secùs tanquam in arbitrum, ibidem n. 8. 219
Vide in ver. *Injuria.*
3 Compromiſſi verba quantumcumque lata relata ad arbitrium tertii

tertii proferuntur ſub quadam confidentia legalitatis, & bonitatis ejus in quem compromittitur, ibid. num. 22. 220

Compromiſſum ſuper electione an poſſit fieri in laicum, in cap. Cauſam, num. 10. & num. ſeq. uſque ad num. 18. de elect. 57

Compromitti poteſt in laicum de rebus Eccleſiæ non ſpiritualibus, ſed merè civilibus, in cap. Contingit, num. 12. de arbitr. pag. 609

Nec requiritur conſenſus judicis Eccleſiaſtici, ibid. num. 13. pag. 609

Compromitti non poteſt de liberali cauſa, in cap. Cum tempore, n. 8. de arbitr. 604

Compromittere poteſt Clericus in ſui præjudicium, non autem in præjudicium Eccleſiæ, ibid. num. 20. 26. & 29. 605

Declaratur, num. 38. 605

Compromitti poteſt de rebus temporalibus Eccleſiæ etiam in mulierem habentem juriſdictionem de jure, vel de conſuetudine, ibid. num. 30. 606

Etiam ſine authoritate Epiſcopi, ibid. num. 31. 606

Compromitti poteſt ſuper beneficio, dummodò arbiter ex vi compromiſſi beneficium adjudicare non poſſit titulum non habenti, ibid. num. 33. 607

Compromitti poteſt ſuper electione, & matrimonio ſpirituali, in cap. Ex parte, n. 3. de arbitr. 612

Secùs ſuper matrimonio carnali, ibidem n. 4. 612

Compromitti non poteſt de libertate hominis, ſecùs de libertate Eccleſiæ in præjudicium compromittentium, ibid. nu. 6. pag. 613

Compromitti non poſſunt de facto quæ alienari prohibentur de jure, in cap. Non ſine, n. 12. de arbitr. 598

Compromitti poteſt de juribus Eccleſiæ in Clericos ipſius, in cap. Cùm olim, n. 3. de præſcript. 225

Compromittere poteſt Clericus in Laicum de bonis patrimonialibus, non autem de bonis Eccleſiaſticis, in cap. Epiſcopus, n. 38. de Præb. 88

Concedimus, ſeu *indulgemus*, hæc verba relata ad id, quod erat conceſſum de jure communi, nil novum concedunt, ſed jam conceſſum oſtendunt, in cap. Tuarum, n. 22. de privileg. pag. 52

Conceſſa omnia videntur, quæ non inveniuntur prohibita, in c. Parentibus, n. 8. de privileg. 46

Declaratur, ibidem num. 14. 46

Conceſſione aliqua ut ens ejus qualitates reſpuere non debet, in cap. De eo, n. 33. de tempor. ordin. 179

Conceſſio indeterminata intelligitur juxta formam petitionis, in cap. Innovamus, n. 6. de Treug. & pace. 530

Concilium, communia.

Concilium unde dictum, in cap. Ex parte, n. 10. de Capell. Monach. r. 227

Conciliorum inſtitutum eſt non ſolùm hæreticos confutare, ſed etiam Catholicos orthodoxam fidem docere, in cap. Cùm contingat, n. 74. & ſeqq. de ætat. & qualit. 264

Concilium primum ubi, quando, & cur ab Apoſtolis celebratum, in cap. Antigonus, n. 39. de Pactis. 536

Concilium tertium Apoſtolorum fuit plenaria Conciliorum forma poſtmodum à Summis Pontificibus obſervata, ibidem num. 40. 537

Concilium Oecumenicum quod dicatur, in c. Firmiter, n. 8. de Summ. Trinit. & fid. Cathol. 3

Concilia Oecumenica quæ, & quot in Eccleſia fuerint hactenus celebrata, ibid. num. 9. 3

Conſtitutiones in Concilio generali an edendæ ſint nomine Papæ, an nomine Concilii, in cap. Antigonus, n. 31. uſque in fin. de Pactis. 535

Conſtitutiones in Conciliis Generalibus præſente Papa variis nominibus reperiuntur conceptæ, ibid. n. 34. 536

Conſtitutiones quæ fiunt à Papa de conſilio Concilii denominari debent à Papa, & illius nomine promulgari, ibid. num. 35. pag. 536

Idem ſi de conſenſu Concilii contra diſtinctionem Abbatis, vel de conſilio, & conſenſu ſimul, ibid. n. 36. 536

Conſtitutiones in Concilio edendæ ſunt nomine Papæ, ſi materia legis originatur à Papa, & nomine Concilii ſi materia originatur à Concilio, ibid. n. 37. 536

Contrarium, ibid. n. ſeqq. uſque in finem, 536

Declaratur, ibidem n. 41. 536

Concilia ſunt cœtus Epiſcoporum, & Sacerdotum, & fiunt propter Eccleſiaſticas cauſas, in c. Etſi membra, n. 31. de his, quæ fiunt à Prælat. conſ. Capituli. 270

Vide in ver. *Tridentinum Concilium*, *Congregatio*, *Declarationes*.

Reges in Concilio,

Vide in ver. *Synodo Provinciali qui debeant intereſſe*.

Concilii Epheſini II. diffinitiones Leo Papa tanquam hæreticas damnavit, in c. Majores, n. 30. de Baptiſ. 323

1 Concilia nationalia, quibus Summi Pontifices, vel eorum Legati præfuerunt an, & quomodo univerſalia, ſeu generalia nuncupari poſſint, in c. Firmiter, n. 7. de Summ. Trinit. & fid. Cathol. 3

2 Concilium Florentinum, & Tridentinum expenduntur pro ſententia Theologorum, in cap. Requiſivit, n. 12. de ordin. ab Epiſc. 204

2 Concilium Carthaginenſe IV. expenditur pro ſententia Canoniſtarum, ibid. n. 43. 207

2 Patres in Concilio exiſtentes non poſſunt aliquid ſtatuere ſine auctoritate Papæ, in cap. Antigonus, n. 55. de Pactis. 538

Concilii Generalis authoritas.

2 Conciliorum diffinitionibus obtrudere non licet defectum cauſæ, in cap. Cùm contingat, n. 73. de ætat. & qualit. 264

2 Concilia non reſtringunt Papam, ſed conſtringuntur ab ipſo, in c. Significaſti, n. 10. & ſeqq. de elect. 9

2 Concilia omnia per Romanæ Eccleſiæ authoritatem facta ſunt, & robur acceperunt, ibid. n. 15. 10

2 Concilium non dicitur, ſed conciliabulum, ſeu conventiculum quod ſine authoritate Summi Pontificis celebratur, ibidem n. 16. 10

2 Concilium legitimè congregatum poſt diſſolutionem remanet acephalum, & ſchiſmaticum, ibidem num. 17. 10

2 Concilia non dederunt primatum Romanæ Eccleſiæ, ſed datum immediatè à Domino explicarunt, ibid. n. 21. 11

2 Concilia generalia quomodo Romani Pontificis ſuperioritatem agnoverint, ibid. num. 51. & ſeqq. 15

2 Statuta Papæ à Concilio non confirmantur, ſed ſtatuta Concilii confirmantur à Papa tanquam Superiore, ibid. num. 54. pag. 16

2 Concilium eſt judex in ſchiſmate cùm duo, vel plures contendunt de Pontificatu, ibid. n. 64. & ſeq. 17

2 Concilium cognoſcit, quando electio Papæ non fuit Canonica, ibid. n. 65. 17

2 Item in caſu hæreſis formalis, non autem alterius criminis etiam notorii, & ſcandaloſi, ibidem n. 66. 17

2 Concilia omnia Oecumenica debent obſervari ſicut Evangelia, in cap. Nimis, n. 14. de Presbyter. 333

2 Decreta in Conciliis, quibus Summi Pontifices non præſunt, aut concipiuntur imperativè ſeu imperſonaliter, aut nomine Concilii, in cap. Antigonus, n. 32. de Pactis. 535

2 Decreta in Concilio, cui Papa præſidet, ita demùm edenda ſunt nomine Concilii ſi Papa in hoc conſentiat: aliàs ſecùs, ibid. num. 41. & ſeqq. uſque in fin. 537

2 Concilia omnia univerſalia congregantur, & authoritatem accipiunt à Romano Pontifice, ibid. num. 44. 537

2 Concilia generalia, & eorum Canones à Romano Pontifice confirmantur, aliàs nullum habent robur, ibid. n. 47. 537

5 Concilia generalia ſervanda ſunt ſicut quatuor Evangelia, in cap. Si quis, n. 40. de Regular. 13

1 Concilia omnia Oecumenica manant ex eodem fonte Apoſtolicæ poteſtatis, ſine qua non habent firmamentum, in cap. Nonnulli, n. 44. de Reſcript. 229

1 Conciliaria decreta ita ſunt interpretanda, ut non ſint inania, & eluſoria, ibid. num. 46. 229

2 Conciliorum diffinitionibus firmiter adhærendum, in cap. Cùm veniſſet, n. 79. de ſacr. Unct. 299

1 Conciliorum generalium præſtantia quibus ex cauſis ſit deſumenda, in cap. Firmiter, n. 2. de Summ. Trin. & fid. Cathol. 2

1 Conciliorum quatuor univerſalium dignitas, ibid. num. 5. 2

1 Concilia omnia univerſalia ſolius Romanæ Eccleſiæ authoritate fiunt, & roborantur, ibid. num. 10. 3

5 Concilii ſtatuta concernentia jus poſitivum poſſunt per Papam tolli, & abrogari etiam ſine Concilio, in cap. Majores, n. 8. de Baptiſm. 322

5 Concilii, & Papæ poteſtas eſt major, quàm ſolius Papæ extenſivè, non autem intenſivè, ibid. num. 10. & 17. 322

5 Concilium non eſt Eccleſia univerſalis, niſi repræſentativè, ibid. num. 23. 323

5 Concilii judicium in quæſtionibus fidei an, & in quibus caſibus ſit infallibile, ibid. n. 24. & ſeqq. uſque ad n. 37. 323

5 Quid ſi Concilium ſit congregatum ſine authoritate Papæ, ibidem n. 25. 323

5 Et quid ſi authoritate Papæ ſit congregatum, & Papa ibi ſit præſens, ibid. n. 26. & 36. 323

5 Et quid ſi Papa ſit abſens, ibid. n. 27. & 36. 323

5 Concilium ſine authoritate Papæ congregatum eſt acephalum, ſchiſmatica conventicula, & Synagoga Satanæ, ibidem num. 25. 323

5 Concilii diffinitiones cui Papa præſidet, ſunt infallibiles, ibid. n. 26. & 36. 323

5 Aliàs ſecùs niſi poſt confirmationem Apoſtolicam, ibid. n. 28. & 36. 323

5 Vel ſi Papa committat Concilio, ut talem articulum ſic diffiniat, ibid. n. 36. 323

5 Concilium legitimè congregatum habet poteſtatem ſtatuendi pleno jure, ſed ejus determinationes non ſunt infallibiles, niſi in tribus caſibus, ibid. n. 27. & 36. 323
5 Concilium etiam legitimè congregatum errare poteſt, prout aliquando erravit, ibid. num. 28. 323
5 Concilii Epheſini II. diffinitiones Leo Papa tanquam hæreticas damnavit, ibid. n. 30. 323
5 Conciliorum decreta Romani Pontifices olim confirmabant congregata Synodo Prælatorum ſub Patriarchatu Romano, & prævia diligenti examinatione, ibid. n. 31. & 36. 323
5 Concilii diffinitiones poſt impartitam illi authoritatem à Papa cenſentur Papales, non tamen infallibiles, niſi in caſibus, ut n. 36. ibid. num. 32. 323
Vide in ver. *Papa quoad Concilium.*
Et in ver. *Papa quoad fidei articulos.*
4 Conſtitutio edita à Papa in Concilio non impedit quin ſucceſſor poſſit contra eam privilegium, vel diſpenſationem concedere, in cap. Nuper, n. 26. de Decimis. 405

Concilio derogatio.

5 Concilia Generalia habent tacitè clauſulam annullativam eorum, quæ in contrarium fiunt, in cap. Ex parte, n. 8. & 26. de Capell. Monach. 227
5 Concilio Generali in contrariis reſcriptis, & privilegiis cur debeat ſpecialiter derogari, ibid. num. 9. 227
2 Concilia Generalia habent clauſulam derogatoriam ad ſequentes contrarias diſpoſitiones, in cap. Quanto, num. 42. de conſuet. & in c. Nimis, n. 19. de fil. Presbyt. 334
1 Concilio Generali debet expreſsè, & ſpecialiter derogari, nec ſufficit generalis derogatio, in cap. Nonnulli, n. 22. de Reſcript. 223
1 Contrarium, ibid. num. 37. verſ. Nec eſt omittendum. 223
1 Declaratur, ibid. n. 28. & ſeq. 223
1 Conciliaria decreta non includuntur in derogationibus generalibus, ſi derogationes hujuſmodi ponantur in litteris gratiæ, & reſcriptis contra jus, ibidem num. 28. 225
1 Concilia Generalia habent clauſulam derogatoriam ad ſequentia reſcripta contraria, non autem ad ſequentes conſtitutiones, etiam ſint ſolius Papæ, ibid. num. 30. 225
1 Concilii generalis poſterius decretum tollit primum contrarium, quamvis generali Concilio expreſsè non deroget, aut de illo mentionem non faciat, ibid. num. 31. & ſeqq. & n. 35. uſque ad n. 38. & 42. uſque ad n. 49. 225
1 Reſcriptum contra generale Concilium non valet, niſi Concilio fuerit ſpecialiter derogatum, ibidem num. 32. 225
1 Litteræ Apoſtolicæ in quibus generali Concilio non derogatur ſunt invalidæ, non ex defectu poteſtatis Papæ, qui eſt ſupra Concilium, ſed ex defectu voluntatis, ibid. num. 34. 226
1 Conſtitutiones conciliares ſi invicem ſunt contrariæ, quænam ex illis ſervari debeat, ibid. n. 37. 226
3 Concilia generalia habent clauſulam derogatoriam ad ſequentes diſpoſitiones contrarias, in cap. Si quis, n. 66. de foro compet. 48
3 Et quid in Concilio Tridentino, ibidem num. 67. 48
5 Conſtitutio edita à Papa in Concilio an dicatur conciliaris quoad hoc ut contraria reſcripta, vel privilegia non valeant, niſi Concilio fuerit derogatum, in cap. Ex parte, n. 1. & ſeqq. uſque in fin. de Capell. Monachor. 226
5 Conſtitutionibus Papæ, vel Decretalibus Epiſtolis in privilegiis non eſt opus ullatenus derogare, & in reſcriptis ſufficit derogatio generalis, ibid. num. 2. 226
5 Declaratur, ibid. num. 21. 226
5 Conſtitutiones editæ à Papa in Concilio appellantur ſimpliciter conſtitutiones Papæ, ibid. num. 5. 227
5 Contrarium, ibidem num. 1. 227
5 Declaratur, ibid. num. 2. 227
5 Conſtitutionibus conciliaribus debet ſpiritualiter derogari in contrariis privilegiis, & litteris gratiæ, ibid. num. 14. & 27. pag. 227
5 Conſtitutiones editæ à Papa, & Concilio ſimul ſunt majoris authoritatis, quàm conſtitutiones ſolius Concilii, ibid. n. 17. pag. 228
5 Conſtitutio edita à Papa ſacro approbante Concilio dicitur conciliaris, ibid. n. 20. 228
5 Contradicente Concilio valet, ſed non eſt conciliaris, nec eget ſpeciali derogatione in contrariis reſcriptis, & privilegiis, ibid. n. 25. 230
1 Conſtitutiones conciliares ſi invicem ſint contrariæ, quænam ex illis ſervari debeat, in cap. Nonnulli, n. 37. de reſcript. 226
4 Conſtitutio c. Nuper, ad effectum ut requiratur derogatio eſt conciliaris, in c. Nuper, n. 30. de Decimis. 406
6 Conſtitutio poſterior tollit priorem conciliarem etiam ſine ſpeciali derogatione, in cap. Quod à prædeceſſore, n. 71. de Schiſmat. 235
1 Privilegium Papæ contra Concilium abſque derogatione non valet, in c. Quanto, n. 42. de conſuet.

Concilium provinciale.

Vide in ver. *Synodus provincialis.*
2 *Concordatis* Germaniæ non obſtant reſervationes non inſertæ in corpore juris, in c. Nullus, n. 11. de elect. 3
2 Concordata an obſtent quin valeat nominatio Regis de perſona ſæculari ad Abbatiam Regularem, in cap. Cum in magiſtrum, n. 23. de elect. 110
3 *Concorditer* fieri non dicitur, ſi vel unus contradicat, in c. Cùm Eccleſia, n. 8. de cauſ. poſſ. & propriet. 139
2 *Concordia* plena non dicitur niſi omnes conſentiant nemine diſcrepante, in c. Licet de vitanda, n. 2. de elect. 21
2 Concordiæ per Papam confirmatæ ex certa ſcientia, & cum cauſæ cognitione non ſunt ſublatæ à Concilio, cap. 4. ſeſſ. 6. & cap. 6. ſeſſ. 25. in c. Veniens, n. 6. & 10. de transact. 569
2 Secùs in pacto gratuito, ibid. n. 7. 569
2 Concordia ex quibus diverſificetur à pacto gratuito, ſeu privilegio, ibid. n. 11. 569
2 Concordia in latiori ſignificatione accipitur prout contradiſtinguitur à diſcordia, ibidem n. 17. 571
3 Concordiæ à Sede Apoſtolica confirmatæ, non ſunt ſublatæ à Concilio Tridentino, c. 6. ſeſſ. 25. in c. Si quis, n. 24. & 34. de confirm. util. vel inutil. 254
3 An hoc procedat in confirmationibus tantùm ex certa ſcientia, an verò etiam in confirmationibus in forma communi, ibid. n. 25. & ſeqq. uſque in fin. 254
3 Concordiæ ut ſint reales, & obligent ſucceſſores, debent eſſe confirmatæ ex certa ſcientia, aliàs ſunt perſonales, ibid. n. 32 pag. 25[illegible]
3 Concordiæ à Sede Apoſtolica confirmatæ in forma communi intelligitur derogatum à Concilio Tridentino, etiam cum ea concurrat immemorabilis conſuetudo, ibid. num. 37 pag. 27[illegible]
6 *Concubinarii*, & adulteri quibus pœnis ab Epiſcopo ſint puniendi, in c. Pervenit, n. 36. de adulter. 2[illegible]
2 Concubinarii tam ſoluti, quàm uxorati ſi ter admoniti concubinas non ejecerint excommunicari poſſunt ex Concilio Tridentino, in cap. Pernicioſam, n. 18. de offic. Ordinar. 42
2 Etiamſi cum diverſis concubinis ſucceſſivo tempore fuerint deprehenſi, ibid. n. 19. 42
2 Monitio trina contra adulteros, & concubinarios non eſt neceſſaria, niſi quando ad excommunicationem proceditur, [illegible] puniri poſſunt aliis pœnis, etiam non expectato anno po[illegible] excommunicationem, ibid. n. 20. & 22. 42
2 Concubinarii in prima, ſecunda, & tertia monitione puni[illegible] poſſunt pœna pecuniaria piis locis, vel apparitoribus appl[illegible]canda, ibid. n. 21. 42
2 Pœnæ à jure communi, vel ſtatutis Synodalibus contra concubinarios inflictæ non ſunt ſublatæ à Concilio Tridentino ibid. num. 22. 42
2 Pœna ejectionis extra oppidum contra mulieres adulteras, [illegible] concubinas non habet locum in viris, ibid. num. 23. 42
3 Concubina Clerici an ipſius Clerici forum ſortiatur, in cap. Nullus, n. 25. & ſeq. uſque ad n. 33. de foro compet. 5
3 Concubina Clerici dicitur committere ſacrilegium, ibid. n. 2[illegible] pag. 5
1 Concubinarius ex cujuſdam Theologi ſententia non tenetur concubinam è domo expellere, ſed tantùm polliceri ſe cum ipſa non peccaturum, quando ea dimiſſa triſtius vitam duceret, in cap. Ne innitaris, n. 324. de conſtitut. 5
Vide in ver. *Clericus quoad delicta, & pœnas.*
2 In *Concurſu* Parochialis præferri debet is, cujus mores probati ſunt, doctiori, cujus vita ignoratur, & multò magis ſi prava ſit, in cap. Eam te, n. 18. de ætat. & qualit. 23
2 Judex appellationis ex Bulla Pii V. an poſſit vocare prælectum ad novum examen antequam rejectus doceat per al[illegible] documenta de irrationabili judicio Epiſcopi, ibidem num. 2[illegible] & ſeq. uſque in finem. 2[illegible]
2 Concurſus plures in urbe habiti ex decreto Sac. Congr[illegible] Conc. inter appellantem, & præelectum, ibid. num. 37. 2[illegible]
2 Concurſus novus ex ſtylo Congreg. Concilii in urbe inſtituitur, ubi appellans de irrationabili judicio dederit fumum ibid. num. 39. 2[illegible]
2 Concurrentium qualitates ſunt invicem conferendæ, ut queat uter eorum ſit magis idoneus, ibid. num. 42. 2[illegible]
2 Epiſcopi affectus inordinatus in præelectione minùs idonei quibus eliciatur, ibid. num. 48. 2[illegible]
1 Concurſus non requiritur in Parochiali juriſpatronatus mixti laicorum, & Eccleſiaſticorum, in cap. Quoniam, n. 58. de conſtitut. 18
2 Concurſus an requiratur in Dignitatibus, & Manſionariis, ſi Hebdomadariis curam animarum habentibus in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſiis, in cap. Cùm ſit ars, n. 19. & ſeq. uſque ad n. 28. de ætat. & qualit. 28

2 Con-

Concurſus an requiratur in Parochialibus non Collegiatis, ubi cura animarum per plures exercetur, aut in parochialibus habentibus nomen dignitatis, ibid. n. 24. & 27. 282

Item an requiratur in Prioratu commendari ſolito, qui eſt dignitas habitu, & non actu, cuive cura imminet animarum, ibid. num. 29. & ſeq. uſque ad n. 41. 282

Concurſus non requiritur in beneficiis regularibus curatis etiam clericis ſæcularibus commendari ſolitis, ibid. num. 37. & ſeq. uſque ad n. 41. 283

Concurſus habitus infra terminum decem dierum non eſt nullus, ſi nemo poſt examen comparuit, qui ſe læſum prætendat, ibidem n. 48. 285

Idem ſi aliqui fuerint examinati infra decem dies, alii verò poſt; ita ut nullus ex concurrentibus remanſerit non examinatus, ibid. n. 49. 285

Deciſio S. Congreg. Conc. quòd in Parochialibus patronatus laicorum non requiratur forma examinis per concurſum, an habeat locum quando plures à patrono laico ſunt præſentati, in cap. Cùm autem, n. 31. & ſeq. uſque in fin. de Jurepatr. pag. 249

Concurſus an requiratur in Parochialibus patronatus laicorum, quarum collatio ob lapſum tempus ad præſentandum præfixum ad Epiſcopum eſt liberè devoluta, in cap. Cùm propter, n. 7. & ſeq. uſque ad n. 13. de Jurepatron. 255

Concurſus non requiritur in Parochialibus ad Sedem Apoſtolicam devolutis ob lapſum temporis Epiſcopo ad providendum præfixi, ibid. n. 8. 255

Concurſus fieri debet inter plures ab eodem patrono laico ad parochialem vacantem cumulativè præſentatos, ibid. n. 10. pag. 255

Concurſus à Concilio Tridentino præſcriptus in Parochialibus Juriſpatronatus Eccleſiaſtici an ſit etiam obſervandus in Parochialibus patronatus partim Eccleſiaſtici, & partim laicalis, ibid. n. 21. & ſeq. uſque ad n. 39. 256

Et quid in Parochialibus Juriſpatronatus quod origine erat totum laicale, ſed pro duabus tertiis partibus ex donatione laicorum effectum poſteà fuit Eccleſiaſticum, ibidem n. 39. & ſeq. uſque ad n. 74. & n. 80. 256

Concurſus eſt præjudicialis patronis, quorum libertas in præſentando reſtringitur, ibid. n. 34. & 37. 257

Concurſus non requiritur in Parochiali Juriſpatronatus pro una parte laicalis, & pro duabus Eccleſiaſtici, ibid. num. 80. pag. 262

Concurſus habitus coram Examinatoribus non Magiſtris, ſeu Doctoribus aut Licentiatis in Theologia, vel Jure Canonico non eſt nullus, in cap. Inter cæteras, num. 54. de Reſcript. pag. 202

Concurſus non requiritur in beneficiis Regularibus curatis, & quæ regularibus in titulum conferri conſueverunt, ſed ſufficit ut regularis præficiendus ſit ab Ordinario examinatus, atque probatus, in cap. Cùm ad noſtram, n. 22. de elect. 89

Concurſus non requiritur in Parochialibus patronatus laicorum, & Vicariis perpetuis, ibid. n. 28. 89

Concurſus requiritur in Parochialibus etiam litigioſis, in cap. Sicut unire, n. 63. de exceſſ. Prælat. 11

Electo detrectante novum examen ſubire infra præfixum terminum jubetur appellans coram urbis Vicario examinari, in cap. Eam te, n. 38. de ætat. & qualit. 243

Vide in ver. *Appellatio à mala Epiſcopi electione.*

Et in ver. *Parochialis Juriſpatronatus.*

Concurſus fieri debet ab Epiſcopo, licèt collatio Parochialis ad alium ſpectet, in c. Illa, n. 33. Ne ſede vacante. 259

Capitulum habens jus conferendi Parochialem non poteſt edicta proponere pro concurrentibus, ſed hoc jus pertinet ad Epiſcopum, ibid. num. 36. 259

Concurſus ſede vacante,

Vide in verb. *Vicarius Capituli Sede vacante.*

Vicarius Apoſtolicus quoad concurſum,

Vide in ver. *Vicarius Apoſtolicus.*

Examen per concurſum requiritur in qualibet vacatione, nec ſufficit ut quis fuerit aliàs in concurſu approbatus, in d. cap. Illa, n. 21. Ne Sede vacante. 258

Electio magis idonei, & collatio ſunt diverſa, & ex una ad aliam non infertur, ibid. n. 32. 259

Collatio Parochialis eſt debita magis idoneo præelecto in concurſu, in c. Ex frequentibus, n. 7. de Inſtitut. 223

5 Parochialis Eccleſia ex juſtitia eſt debita digniori inter probatos in concurſu ab Examinatoribus Synodalibus, in cap. Mandato, n. 17. & n. 26. & ſeq. de Simon. 179

5 Et poſtpoſitus poteſt appellare ab irrationabili judicio Epiſcopi ex Bulla Pii V. ibid. n. 18. & 27. 179

5 Parochialem impetrans in concurſu tacendo ſuam inhabilitatem occultam, peccat contra juſtitiam, & ad reſtitutionem tenetur, ibidem n. 22. & n. ſeqq. uſque ad n. 33. 179

5 Impediens ne beneficium detur digniori in concurſu, reſtituere tenetur, ibidem num. 29. 182

Vide in ver. *Examinatores.*

Et in ver. *Epiſcopus quoad Parochialium collationem.*

6 Parochiales Eccleſiæ in pluribus caſibus hic relatis conferuntur ſine forma examinis per concurſum, ibid. num. 51. 182

6 Revalidatio beneficii in concurſu obtenti eſt ſui natura præjudicialis, ibidem num. 62. 183

2 Concurſus, in quo una cum tribus Examinatoribus Synodalibus alii quoque non Synodales fuerunt adhibiti non valet, in cap. Maſſana, n. 28. de elect. 114

5 Concurſus an requiratur in Parochiali Eccleſia, quam Epiſcopus confert jure devoluto ob lapſum temporis Patrono laico ad præſentandum præfixi, in c. Quoniam, n. 62. de Jurepatr. pag. 239

5 *Concuſſionis* crimen punitur in quadruplum, in cap. Procurationis, n. 25. de cenſibus. 278

3 *Condemnatio* in beneficialibus ex ſtylo Rotæ non fit niſi cum fructibus perceptis, & ſub fructibus ſemper comprehenduntur diſtributiones quotidianæ, in cap. Gravis, n. 86. de Reſtitut. ſpoliat. 152

6 *Condemnatus* in pœnam quæ aufert libertatem, perdit teſtamenti factionem, ſed non ea, quæ ſibi competunt ratione publici Officii, in cap. Qualiter, & quando, il ſecondo, n. 92. de Accuſat. 130

3 *Condictio* ſine cauſa datur ex æquitate contra eum qui factus eſt locupletior, non modò ex re mea, ſed etiam ex re mihi debita, in cap. Gravis, n. 58. de reſtit. ſpoliat. 149

1 *Conditio* ſi puella non nupſerit alicui ex certo genere perſonarum non eſt contra libertatem matrimonii, ſi alii ſupe ſint, quibus poſſit nubere, in cap. Cum dilectus, n. 41. de conſuet. pag. 271

2 Conditio formam ſubſtantialem inducit, in cap. Cauſam, n. 25. de elect. pag. 58

6 Conditio quæ non poteſt impleri de jure, ſufficit ut impleatur de facto, in cap. Litteræ quas, n. 11. de matrim. contract. cum interd. Eccl. 81

4 Conditio ſatis eſt, ut per momentum temporis impleatur, licèt implementum non duret, in cap. Epiſcopus, n. 54. de Præben. pag. 90

4 Niſi non duret facto illius, qui conditionem implevit, ibidem num. 61. 90

4 Aut niſi aliter conſtet de mente diſponentis, n. 64. 90

4 Conditionem non ſufficit ſemel extitiſſe, ubi ſequitur effectus juris, ibid. num. 65. 91

4 Modus, vel conditio impoſſibilis ſi ad nullum honeſtum finem adjiciatur legato, impleri non debet; ſi verò ad honeſtum finem ſit converſio in alium uſum, in c. Nos quidem, n. 24. de Teſtam. 323

4 Conditio impoſſibilis in ultimis voluntatibus habetur pro non ſcripta ſi contineat aliquid turpe; ſecus ſi nihil turpe, quia impleri debet de facto ſi non poteſt de jure, ibid. num. 27 pag. 323

4 Conditio adjecta legato facto religioſo ne ſuperior poſſit ſe de illo intromittere, alias ſit ademptum tanquam turpis habetur pro non adjecta, ibidem num. 39. & ſeqq. 325

4 Conditio per indirectum habilitans fratres Minores ad reditus annuos eſt turpis, ibid. num. 45. 325

5 Conditio habetur pro non adimpleta, quando implementum non durat facto illius, qui tenetur adimplere, in c. Porrectum, n. 55. de Regul. 64

2 Conditio nihil ponit in eſſe etiamſi ſit tacita, & à jure ſubintellecta, in cap. Treugas, n. 47. de Treug. & Pac. 525

6 Conditiones quæ matrimonii ſubſtantiæ, ſeu illius bonis adverſantur, vitiant matrimonium, in cap. Si conditiones, n. 1. & ſeq. de condit. appoſ. 39

6 Conditio contra matrimonii ſubſtantiam illud non vitiat, ſi alter conjux oppoſitioni conditionis contradicat, ibid. n. 3. pag. 39

6 Et idem ſi taceat quia cenſetur contradicere, & cur, ibid. n. 4. pag. 39

6 Cautela pro mulieribus contra viros qui in matrimonio apponunt conditiones contra illius ſubſtantiam, ibid. num. 5. 39

6 Conditio contra naturam matrimonii vitiat illud, etiamſi ſit reſolutiva, ibid. num. 6. & n. ſeq. 39

6 Conditio ut liceat viro aliam ducere ſi uxor adulterium commiſerit, an vitiet matrimonium, ibid. num. 7. 39

6 Conditio turpis, vel impoſſibilis, quæ matrimonii ſubſtantiæ, ſeu illius bonis adverſatur habetur pro non adjecta, nec matrimonium vitiat, nec vitiatur. ibid. num. 9. 40

6 Idem in ultimis voluntatibus, ibid. n. 10. 40

6 Secùs in contractibus, qui vitiantur ex conditione turpi, ut impoſſibili, ibid. num. 10. 40

6 Conditiones impoſſibiles de jure, vel de facto, aut natura æquiparantur, ibid. n. 12. 40

6 Conditio contraho tecum ſi es legitima, an vitiet matrimonium, ſi poſtea appareat mulierem illegitimam eſſe, ibidem, num. 13. 40

6 Conditio de præterito, vel de præſenti non ſuſpendit actum, ibid. num. 16. 40
6 Conditio ſi eſt legitima, poſſibilis & honeſta eſt, ibid. n. 19. 41
6 Conditiones ex ſui natura impoſſibiles rejiciuntur à matrimonio, non autem impoſſibiles ex accidenti, ibid. num. 20. 41
6 Conditio de futuro non reddit actum nullum ab initio, ſed ſuſpendit; ſecùs ſi conditio ſit de præſenti, vel de præterito, ibid. num. 23. 41
6 Conditionis turpis defectus in contractu matrimonii appoſitæ non vitiat matrimonium, ſed vitiatur, in cap. Quicumque, n. 1. de condit. appoſ. 36
6 Conditio reſolutiva an vitiet matrimonium, vel potiùs vitietur, ibidem num. 2. 37
6 Conditio an, & quando matrimonium ſuſpendat, aut vitiet, remiſſivè, ibid. num. 3. 37
5 Conditio impoſſibilis natura vitiat ſtipulationem, in cap. Falſidicus, n. 100. de crim. falſ. 313
6 Conditione purificata perinde eſt ac ſi diſpoſitio à principio fuiſſet pura, in c. Mandato, n. 70. de Simon. 185
4 Conditionali gratia ſuperveniente impedimento ante implementum conditionis expirat, in cap. Dilectus, il ſecondo, n. 7. de Præbend. 140
4 Conditionis adimpletæ dies non retrotrahitur ad tempus diſpoſitionis quando ante impletam conditionem ſupervenit impedimentum, ibid. num. 8. 140
4 Diſpoſitio facta ſub duplici conditione evaneſcit, niſi utraque conditio adimpleatur, in cap. Prudentes, n. 14. de donat. pag. 302
4 Verba quæ reperientur, ſive quæ reperirentur tempore obitus, faciunt legatum conditionale, ibid. num. 13. 302
2 Conditio quæ non adverſatur ſubſtantiæ Religionis, ſi ſit licita, tenet; ſi illicita vitiatur, ſed non vitiat profeſſionem, in cap. Cùm in Eccleſiis, n. 7. de major. & obed. 501
2 Conditio reſervationis proprii, licèt adverſetur ſubſtantiæ Religionis, tamen ex communi opinione vitiatur, & non vitiat ingreſſum, ibidem num. 9. 501
2 Conditio reſolutiva alias honeſta an vitiet matrimonium carnale, ibid. num. 10. & 14. 501
5 *Conducere* aliquem pretio pro aliquo ſæculari quæſtu an, & quando clericis, vel monachis liceat, in cap. Multa, n. 3. Ne cler. vel monach. 394
5 Conducere res ſæcularium clericis non licet, niſi cogente neceſſitate, ibid. num. 6. 29. & 43. 394
5 *Conductori* laico ſi clericus ſuccedat jure hæreditario poteſt in conductione remanere uſque ad præfinitum tempus locationis, ibid. num. 8. 394
5 Conductor ad modicum tempus nullum dominium habet, nec poſſeſſionem, ſed nudam detentationem, in cap. Ex litteris, n. 14. de Jurepatr. 239
4 Conductio ad non modicum tempus dicitur, quando excedit decennium, vel eſt ad decennium, in cap. Nulli, n. 41. de reb. Eccleſ. non alien. 279
Vide in ver. *Locatio.*
4 Conferre habens de conſilio alterius illo in remotis agente poteſt ſolus conferre, in cap. Poſtulaſti, n. 9. de conceſſ. Præbend. 249
4 Secùs ſi collatio ſit ſimultanea, vel fieri debeat de conſenſu alterius, ibidem num. 10. 249
2 Conferre aliud eſt, aliud conferenti conſentire, in cap. Cùm Eccleſia Vulterana, n. 5. de elect. 82
2 Conferre habens de capituli conſenſu habere debet conſenſum ſaltem majoris partis, aliàs nulla eſt collatio, ibid. num. 9. pag. 82
4 *Conferatur* verbum qualiter ſit accipiendum, in cap. Cùm jam dudum, n. 52. 54. & 70. de Præb. 122
4 Conferens ignoranter beneficium tenetur ei, cui contulit, ad conſimile beneficium, in cap. Litteras, n. 29. de Præb. 244
2 *Confeſſio* occulti criminis propter quod clericus renuit ſuſcipere Ordines ſuo beneficio non annexos an ei præjudicet, ita ut beneficio privari poſſit, in cap. Quæris, n. 20. & n. ſeqq. uſque ad n. 25. de ætat. & qualit. 250
2 Quid ſi confeſſio emanaverit in foro contentioſo, ibid. nu. 21. pag. 250
2 Et quid ſi in foro pœnitentiali, ibid. num. 22. ibid. num. 9. 250
2 Et quid ſi in foro mixto, ibidem num. 23. 250
7 Confeſſio ſacramentalis an ſit nulla ſi fiat Sacerdoti in aliena diœceſi commoranti etiam ibi approbato ab Ordinario, in cap. Ne pro dilatione, n. 19. de pœnit. & remiſſ. 141
7 Confeſſio mulieris auditur quæ ſibi partum alienum ſuppoſuit, vel proprium ex adulterio ſuſcepit, & hoc marito non vult detegere, in cap. Officii, n. 1. de pœnit. & remiſſ. 119
7 Sigillum confeſſionis ſicut & confeſſio eſt de neceſſitate Sacramenti, de jure Divino, ibid. n. 27. 121
7 Sigillum confeſſionis ſine pœnitentis licentia nullus mortalium violare poteſt, etiam pro ſalute totius mundi, ibid. n. 32. pag. 121
6 Confeſſio ſacramentalis ubi, quando, & à quo inſtituta, in cap. Omnis, n. 22. de pœnit. & remiſſ. 126
7 Confeſſio peccatorum omnibus poſt Baptiſmum lapſis jure Divino neceſſaria exiſtit, ibid. n. 23. 127
7 Confeſſio debet eſſe integra, ibid. n. 26. 127
7 Confeſſio ſacramentalis eſt actus judicialis, ibid. n. 53. 130
7 Confeſſiones ſæcularium etiam Sacerdotum ex Concilio Tridentino nullus Presbyter audire poteſt, niſi aut parochiale beneficium, aut Epiſcopi approbationem obtineat, ibid. n. 59. pag. 131
2 Confeſſiones quas audit Sacerdos non approbatus ſunt irritæ, in cap. Presbyter, n. 25. de Sacram. non iteran. & in cap. Statuimus, n. 45. de ſupplen. negl. Prælat. 173
2 Ad Confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas Regularis ſemel ab Epiſcopo approbatus an, & quando poſſit iterum examinari, & reprobari, in c. Grave, n. 50. de offic. Ordin. 484
6 Confeſſioni conjugum ſtandum eſt ſuper matrimonio jam contracto, in c. Quod à nobis, n. 5. de clandeſt. deſponſ. 28
6 Et proles ante publicationem ſuſcepta pro legitima eſt habenda, ibid. n. 6. 28
6 Niſi agatur de præjudicio alterius matrimonii publicè contracti, ibid. 28
6 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 19. 28
3 Confeſſio etiam ſpontanea coram judice incompetenti non valet, in c. Tuam, n. 57. de ordin. cognit. 137
3 Confeſſio ficta, vel præſumpta non poteſt magis operari, quàm vera, in c. Pervenit, n. 12. de teſt. cogen. 202
7 Epiſcopus etiam quoad ſubditos non poteſt limitare juriſdictionem Sacerdotis ſibi non ſubditi, in cap. Omnis, n. 82. de pœn. & remiſſ. 133
3 Confeſſionem Advocati eodem die revocatam ſi judex velit habere pro lite conteſtata, vel proceſſum Subdelegati ratificet, ab eo licitè appellatur, in c. Cùm cauſam, n. 1. de Appell. pag. 254
Vide in ver. *Sacerdos quoad Confeſſiones.*
7 Conſuetudo, ac privilegium eligendi confeſſorem non approbatum ad confeſſiones audiendas ſublata ſunt à Concilio Tridentino, in cap. Ne pro dilatione, n. 17. de pœnit. & remiſſ. 141
7 Conſuetudo etiam immemorabilis, ut quis præter ſui Superioris licentiam confeſſorem ſibi eligere valeat, reprobatur, ibidem num. 68. 147
7 Conſuetudo abſolvendi confluentes à caſibus in aliena diœceſi reſervatis quoad Sacerdotes ſæculares, an valeat, in d. c. Omnis, n. 95. 134
7 *Confeſſor* eligendus ex privilegio c. Ne pro dilatione, de pœn. & remiſſ. debet eſſe habilis ad confeſſiones audiendas, in d. c. Ne pro dilatione, n. 6. 140
Vide in ver. *Privilegium eligendi confeſſorem.*
7 Confeſſorem eligere eſt illius juriſdictionem prorogare, ibid. num. 11. 140
7 Confeſſor electus in vim d. c. An cenſeatur ordinarius, ibidem num. 16. 141
7 Confeſſor eligendus in vim Bullæ Cruciatæ debet eſſe approbatus ab Ordinario ipſius confeſſoris, licèt in Bulla id non exprimatur, ibid. num. 18. 141
7 Confeſſor ab Epiſcopo electus poteſt illius confeſſiones audire etiam extra diœceſim approbantis, ibidem num. 25. 141
7 Confeſſor ſive ſæcularis, ſive regularis in una diœceſi approbatus, non poteſt extra illam audire confeſſiones etiam perſonarū illius diœceſis, in qua eſt approbatus, ib. n. 65. & ſeqq. 141
7 Confeſſor quomodo ſe debeat gerere cum muliere, quæ prolem ſuſcepit ex adulterio, in cap. Officii, n. 15. de pœn. & remiſſ. 121
7 Confeſſor pro conſilio obtinendo poteſt peccatum ſibi confeſſum detegere ſine expreſſione perſonæ, ibid. n. 22. & 25. 121
7 Confeſſor an prohibeatur revelare non tantùm peccatorem, ſed etiam peccatum in Sacramento Pœnitentiæ ſibi decretum, ibid. n. 23. & ſeq. uſque in finem. 121
7 Confeſſor revelans peccatum ſine expreſſione perſonæ an ſit deponendus, & in monaſterium detrudendus, ibid. n. 38. 122
7 Et an aliquo caſu poſſit illud cum fructu revelare, ibid. n. 39. & 42. 122
7 Confeſſor an poſſit Epiſcopo revelare caſum reſervatum in pœnitentia ſibi detectum pro obtinenda facultate abſolvendi, ibid. num. 44. 123
7 Confeſſario abſenti non licet confiteri per epiſtolam, vel internuncium, & contrariam propoſitionem ut temerariam, & ſcandaloſam damnavit Clemens VIII. in cap. Omnis, n. 38. de pœnit. & remiſſ. 128
7 Confeſſor non poteſt validè abſentem abſolvere, etiamſi priùs præſens illius confeſſionem audierit, ibid. num. 39. 128
7 Confeſſori an liceat revelare peccatum ſine revelatione peccatoris, ibid. n. 51. 130
7 Confeſſores in locis exemptis approbandi ſunt ab Epiſcopo diœceſano, ibid. nu. 76. 132

7 Confeſ-

Confeſſorem oportet ſcire à quibus caſibus non poſſit abſolvere, ibid. num. 88. 134
Confeſſori an liceat aliquid accipere à pœnitente ex injuſtè acquiſitis, in c. Cum voluntate, n. 27. de ſent. excomm. 207
Confeſſores ex Concilio Provinciali Mediolanenſi V. quomodo prohibeantur abſolvere pœnitentes, qui memoriter neſciunt orationem Dominicam, Angelicam ſalutationem, Symbolum fidei, & Præcepta Decalogi, in c. Firmiter, n. 47. de Summa Trinit. & fid. Cathol. 10
Vide in ver. *Sacerdos quoad confeſſiones.*
Confiteri ſtatim an ſit in præcepto poſt lapſum in mortale, in cap. Ne innitaris, n. 227. de conſtit. 72
Confiteri ſacramentaliter ſemel in anno ut quis teneatur quæ requiſita ſint neceſſaria, in c. Omnis, n. 1. de pœnit. & remiſſ. pag. 125
Infans, furioſus, vel mentecaptus non habens dilucida intervalla non ligantur edicto de confitendo ſemel in anno, ibid. num. 5. 125
Peccata venialia tantùm habens an teneatur jure poſitivo ſemel in anno confiteri ut ſatisfaciat præcepto Eccleſiæ, ibid. num. 14. 125
Chriſtianus qui ſaltèm ſemel in anno non confitetur, eſt ſuſpectus de hæreſi, ibidem num. 15. 125
Confiteri ſemel in anno ex præcepto Eccleſiæ, non tenentur illi, quibus ex gratia collatum eſt ut ſint immunes à peccato veniali, ibidem num. 16. 126
Peccata venialia non tenetur quis confiteri ſemel in anno ſpecialiter & numeraliter, ſed in generali, ibid. num. 17. 126
Hermaphroditus an teneatur confiteri ſemel in anno, ibidem num. 18. 126
Papa an adſtringatur edicto de confitendo ſemel in anno, & communicando in Paſchate, ibidem, num. 20. & ſeqq. uſque ad n. 26. 126
Pueri tenentur ſemel in anno confiteri cùm ſunt doli capaces, quod ut plurimum contingit circa ſeptennium, ibid. num. 32. pag. 127
Confiteri quis debet proprio Sacerdoti, non alieno, niſi de proprii licentia petita, & obtenta, ibid. num. 52. 130
Confeſſi Sacerdotibus Regularibus ſatisfaciunt præcepto Eccleſiæ, nec tenentur iterùm confiteri Parochiali Presbytero, ibid. num. 57. & 73. 130
Confirmationis Sacramentum conferri poteſt per ſolos Epiſcopos, non autem per ſimplices Sacerdotes, in cap. Quanto, n. 2. de conſuet. 260
Confirmationis materia eſt Chriſma confectum ex oleo, & balſamo, in cap. Cum veniſſet, n. 53. de ſac. Unct. 295
Manus impoſitio, & unctio cur ſit de eſſentia Sacramenti Confirmationis, non autem Ordinis, ibid. n. 56. 296
Abbatis S. Facundi ſupplicatio pro facultate conferendi Sacramentum Confirmationis ſuis ſubditis, in cap. Cùm veniſſet, §. Per frontis, n. 1. de ſacra Unct. 302
Confirmationis Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus, Delegatus tamen poteſt eſſe etiam non Epiſcopus, ibid. n. 4. 303
Papa poteſt munus adminiſtrandi Sacramentum Confirmationis committere etiam ſimplici Sacerdoti, ibid. n. 2. 303
Epiſcopus eſt ordinarius miniſter Confirmationis, delegatus tamen poteſt eſſe etiam non Epiſcopus, ibid. n. 4. & 8. 303
Chriſma conferendi facultas ex quibus cauſis per Sedem Apoſtolicam ſit concedenda inferiori Prælato, ibid. num. 5. 303
In Sacramento Confirmationis datur Spiritus Sanctus ad robur, ſicut datus eſt Apoſtolis in die Pentecoſtes, ibid. n. 7. 303
2 Abbati petenti confirmationem facultatis conferendi Chriſma an obſtet Conc. Tridentinum, anve expediat dictam confirmationem concedere, ibidem, num. 9. 303
2 Abbas Caſſinen. qui ex privilegio poteſt omnia quæ ad Epiſcopum ſpectant, præterquam Chriſma conficere, & ſacros Ordines conferre, non poteſt adminiſtrare Sacramentum Confirmationis, ibid. num. 10. 304
2 Conceditur tamen ei a Sanctiſſimo facultas de licentia Ordinarii, ibid. num. 12. 2
7 Confirmatio eſt complementum Baptiſmi, & ante eam quis non dicitur plenè Chriſtianus, in cap. Reſponſo, n. 27. de ſent. excomm. 188
5 Epiſcopo accedenti ad conferendum Sacramentum Confirmationis populus, vel Clerus non tenetur victualia miniſtrare, in cap. Venerabili, n. 19. de cenſibus. 282
1 Confirmatio dat robur actu confirmato, ſed illum non extendit, in cap. Canonum ſtatuta, n. 15. de conſtit. 19
1 Confirmatio Pii IV. cum clauſula decreti non operatur ut omnia geſta contra Concilium Tridentinum ſint nulla, in cap. Cùm acceſſiſſent, n. 28. de conſtit. 147
2 Confirmatio quotuplex, in c. Studuiſti, n. 27. de off. Legat. 422
1 Confirmatio in forma communi quid operetur, in cap. Ex parte, n. 4. de conſtit. 168
1 Confirmatio ſubreptitia non convalidat Præbendarum ſuppreſſionem nullam, ibid. num. 5. 168
2 Confirmatio eſt manifeſtum ſignum ſuperioritatis, in c. Significaſti, n. 53. & ſeq. de elect. 15
2 Confirmatio dicitur ex certa ſcientia ſi illius tenor ſit inſertus in litteris, non autem in ſupplicatione, in cap. Veniens, n. 22. de tranſact. 571
4 Confirmatio Apoſtolica dat jus perpetuum, & irrevocabile, in c. De Rectoribus, n. 23. de cler. ægrot. 196
3 Confirmatio rei litigioſæ etiam ex certa ſcientia non facta mentione litis eſt ipſo jure nulla, nec impedit judicem in cauſa procedere, in c. Si quis, n. 2. de confirm. util. vel inutil. 256
3 Declaratur, ibidem num. 17. 256
3 De re ſcienter confirmata per Papam judex inferior non cognoſcit niſi tempore confirmationis res eſſet litigioſa, vel confirmatio aliàs ſubreptitia, ibid. n. 1. 256
3 Confirmatio ex certa ſcientia quando dicatur, ibid. num. 11. & 28. & 29. 257
3 Confirmatio in qua inſeritur tenor rei confirmatæ dicitur in forma ſpecifica, ibid. n. 12. 257
3 Confirmatio in qua exprimitur ſubſtantia rei, probat abſque eo quòd doceatur de confirmato, ibidem n. 13. 257
3 Confirmatio ex certa ſcientia ligat manus judicis quominus poſſit cognoſcere de quæſtione exorta ſuper re confirmata, ibid. num. 14. 257
3 Niſi conſtet notoriè confirmationem eſſe ſubreptitiam, ibidem num. 15. & 17. 257
3 Confirmatio in forma communi, quæ ſit, ibid. n. 18. 257
3 Parum, aut nihil operatur, ibid. n. 19. 257
3 Non impedit judicem cognoſcere de re confirmata, ibid. n. 20. pag. 257
3 Dat cauſam, & titulum legitimum præſcribendi, ibid. num. 23. pag. 257
3 Confirmatio ſine cauſæ cognitione an ſit vera, vel falſa, ſolus Papa cognoſcit, ibidem num. 21. & 26. 257
3 Confirmationum Apoſtolicarum Concilium Tridentinum non meminit niſi in c. 14. ſeſſ. 24. ibid. n. 26. 257
3 Confirmatio in forma communi, & ex certa ſcientia in quibus differant, ibid. n. 27. 257
3 Confirmatio an ſit ex certa ſcientia ſi fiat cum clauſula, Sicut juſtè poſſides, ibid. n. 28. 258
3 Et quid ſi cum clauſula, ex certa ſcientia, n. 29. 258
3 Confirmatio ut ſuos producat effectus duo requiruntur, id eſt ut fiat ex certa ſcientia, & cum cauſæ cognitione vocatis partibus, ibidem n. 30. 258
3 Per Confirmationem in forma communi Papa non cenſetur præjudicare Ordinariis, n. 33. 258
3 Confirmationis appellatione in dubio venit illa quæ fit ex certa ſcientia, ibidem num. 34. 258
3 Confirmatio facta judiciali ordine obſervato habet vim diffinitivæ, in cap. Conſtitutis, il ſecondo, num. 19. de Appellat. pag. 248
3 Confirmatio electionis clandeſtinè facta quando dicatur, ibid. num. 20. 248
4 Confirmans non donat, ſed tantummodò ſeras adminiſtrationes ſolvit, & reſerat, in cap. Illa, n. 11. Ne ſede vacante. 257
4 Confirmatio eſt actus neceſſitatis, & ſapit juſtitiam: collatio eſt voluntatis, & ſapit gratiam, ibidem n. 12. 257
4 Confirmatus poteſt liberè adminiſtrare, etiamſi de viribus confirmationis in judicio diſceptetur, in c. Cum jam dudum, n. 6. de Præbend. 117
4 Dummodo à confirmatione appellatum non fuerit, aliàs ſecùs, ibid. num. 7. 117
Confiſcatio.
Et in ver. *Fiſcus.*
7 *Confrater* dici non poteſt qui bona ſua dat religioni, in c. Ut privilegii, n. 13. de privileg. 77
4 *Confraternitates* laicorum ex conſuetudine poſſunt recipere oblationes, dummodo nil ſibi applicent, ſed in pios uſus totum convertant, in cap. Paſtoralis, num. 22. de his quæ fiunt à Prælat. 265
Vide in ver. *Laicus quoad Decimas, & oblationes.*
4 *Congregatio* Clericorum doctrinæ Chriſtianæ unita Religioni Clericorum Regularium de Somaſcha, diſſoluta unione, redacta fuit ad antiquum ſtatum ſæcularem, in cap. Novit, n. 45. Ne ſede vacante. 255
2 Congregationem quot homines faciant, & quot Collegium, in cap. Nullus, n. 27. de elect. 4
2 Congregatio quotuplex ſit, & an differat à Collegio, ibidem, num. 28. 4
4 Congregationem duo homines faciunt; Collegium tres, in c. Veſtra, n. 91. de cohabit. cler. & mulier. 15
4 Congregationis Concilii ſtylus in licentiis non reſidendi inimicitiarum cauſa, in cap. Clericos, num. 25. de cler. non reſid. pag. 79
6 Congregationis Concilii ſtylus in diſpenſationibus ſuper homicidio voluntario, in cap. Henricus, n. 35. de cler. pugnan. in duel. 279

5 Congregationis Concilii declaratio ſuper facultate Abbatum conferendi Ordines minores cum dimiſſoriis Epiſcopi, à quorumdam impugnationibus vendicatur, in cap. Aqua, n.9. de conſecr. Eccleſ. vel Altar. 289

1 Congregationis Concilii declarationes an habeant legis authoritatem, ita ut obligent in utroque foro, in cap. Quoniam, num.6. & num. ſeqq. uſque ad num.69. de conſtit. 174

1 Congregationis Concilii inſtitutio, & facultas, ibid. n.7. & 35. & ſeqq. 175

1 Congregationis Concilii authoritas in decretis Tridentini Concilii interpretandis eſt Apoſtolica, & facit jus quoad omnes, ibid. num.8. & n. ſeqq. 175

1 Declarationes à Congregatione Concilii fieri debent conſulto Romano Pontifice, & cur, ibidem num. 10. 176

1 Congregatio Concilii in ſuis reſcriptis frequentius utitur verbo *cenſuit*, & cur, ibid. num. 20. 179

1 Congregationis Concilii declarationes inſunt Concilio, & obligant in utroque foro ex vi legis declaratæ, ibid. num.21. pag. 179

1 Congregatio Concilii inhibet Officialibus Urbis in cauſis Conciliaribus, in quibus habet juriſdictionem privativè quoad omnes, ibid. num.36. 180

1 Congregationis Concilii declarationes non requirunt publicationem, ibid. num.45. & ſeqq. 181

1 In declarationibus Congregationis Concilii non conſuevit apponi tempus, neque locus, & cur, ibid. n.52. 183

1 Congregationis Concilii declarationes an careant legis authoritate eò quòd aliquando videantur ſibi contrariæ, ibid. num.56. 184

1 Declarationibus Congregationis Concilii impreſſis, vel manuſcriptis ſigillo, & ſubſcriptione carentibus, an, & quæ fides ſit adhibenda, ibid. n.59 185

1 Congregationis Concilii interpretatio non eſt probabilis tantùm, ſed neceſſaria, ibid. n.61. 185

1 Congregatio Concilii reſpondet ad dubia juris, ea verò, quæ factum concernunt rejicit ad judices ordinarios, ibid. nu.65. pag. 186

1 Congregationis Concilii declarationes quamvis edantur in aliquo ſpeciali caſu, tamen faciunt jus quoad omnes, ibidem num.66. 186

1 Congregationis Concilii authoritas in decretis Tridentini Concilii interpretandis eſt Apoſtolica, & facit jus quoad omnes, in cap. Quoniam, n.8. de conſtit. 175

1 Congregationis Concilii ſtylus in dubiis decidendis, & cauſis expediendis, ibid. n.35. 180

1 In declarationibus Congregationis Concilii non conſuevit apponi tempus, neque locus, & cur, ibid. n.52. 183

1 Congregationis Concilii reſcripta ſunt veluti reſponſa prudentum, ibid. n.68. 186

1 Congregatio Concilii occaſione viſitationis Liminum, & recognitionis conciliorum provincialium reſpondet etiam ad dubia non conciliaria, ibid. n.69. 186

2 Congregationis Concilii deciſio de collatione ſimultanea incautè à quibusdam refertur, in cap. Cùm Eccleſia Vulterana, n.14. de elect. 83

3 Congregationis Concilii declarationes ſigillo, & ſubſcriptione munitæ etiamſi editæ fuerint in aliquo ſpeciali caſu faciunt jus quoad omnes, perinde ac ſi à Papa editæ eſſent, in cap. Cùm veniſſent, n.17. de Judic. 21

3 Congregatio Concilii à Pio IV. ad Concilium Tridentinum non interpretandum, ſed exequendum aſſumpta hæſitavit an ab initio ei licuiſſet Concilium interpretari, ibid. n.30. 24

4 Congregationis Concilii declarationes non publicantur, & cur, in cap. Nullus, n.47. de Paroch. 382

2 Congregatio Concilii conſulitur à Nuncio Apoſtolico in Belgio de conſenſu Concilii privati Archiducis in ſcriptis habito, in cap. Veniens, n. 10. de Tranſact. 569

1 Papa dat literas in forma Brevis, & Auditor Cameræ monitoria pro obſervatione declarationum Congregationis Concilii, in cap. Quoniam, n.41. de conſtit. 181

1 Rotæ Romanæ teſtimonium de authoritate reſolutionum Sac. Congregationis Concilii, ibidem n.70.71. & 72. 187

1 Stylus in cauſis Rotalibus cùm dubia emergunt ad interpretationem Concilii pertinentia, ibidem n.38. & n. ſeq. & n.72. pag. 180

5 Congregationis Ordinis S. Benedicti in Belgio erectio cum facultate aggregandi monaſteria non exempta in congregationem rerum conſiſtorialium examinatur, in cap. In ſingulis, n. 10. de ſtat. Monachor. 198

4 Congregationis Concilii decretum de rebus regularium non alienandis non comprehendit generalem hypothecam, in cap. Nulli, n.32. de rebus Eccl. non alien. 278

3 Congregatio Concilii quæſtiones facti rejicit ad judices competentes, in cap. Cùm olim, n.40. de præſcript. 228

4 Congregatio ſuper bono regimine conſulit Congregationem Concilii de pluribus dubiis ſpectantibus ad interpretationem c.2. ſeſſ.21. in c. Epiſcopus, n.34. de Præb. 88

2 Congregatio examinis Epiſcoporum coram Papa à Clemente VIII. inſtituta, in cap. Niſi cùm pridem, n.61. de renunc. 158

2 Congregationum Cardinalium juriſdictio an expiret, vel ſit ſuſpenſa Apoſtolica Sede vacante, in cap. Cùm olim, n.63. & ſeq. uſque in fin. de major. & obed. 518

2 Congregationum quindecim à Sixto V. inſtitutarum juriſdictio eſt ordinata, ibid. n.64. & n. ſeqq. 518

2 Congregationum à Sixto V. inſtitutarum facultates ſunt perpetuæ, & durant etiam in tempus Pontificum Succeſſorum, ibid. n.72. 519

2 Congregationum Cardinalium juriſdictio non includitur in prohibitione Clem. Ne Romani, de elect. nec Bullæ Pii IV. circa juriſdictionem Collegii Apoſtolici Sede vacante, ibid. n.73. 519

2 Congregationum Cardinalium facultates creato novo Pontifice non conſueverunt renovari, ibid. n.76. 519

2 Congregationum juriſdictio Cardinalibus in conclavi manentibus debet conquieſcere quoad negotia, quæ in congregatione expediuntur per ſubſcriptionem Cardinalis Præfecti, ibid. n.78. 519

2 Secùs ſi manerent extrà, n.8. 519

2 Congregationum negotia, quæ in communi forma à Secretario expediri poſſunt Sede vacante, ibid. n.85. 520

2 Congregatio Epiſcoporum jubet expungi decretum Epiſcopi declarans in collatione tonſuræ non imprimi characterem, in cap. Cùm contingat, num. 117. de ætat. & qualit. 270

1 Congregatio Epiſcoporum de iis quæ ad interpretationem Concilii pertinent, aut de ipſis Congregationis Concilii decretis cognoſcere non poteſt, in cap. Quoniam, n.37. de conſtit. & in cap. Cùm veniſſent, n.18. de Judic. 180

3 Congregatio Epiſcoporum non habet jus Tridentini Concilii decreta interpretandi, in cap. Cùm veniſſent, n.18. & ſeqq. de Judic. 22

3 Congregatio Epiſcoporum, & Regularium cognoſcit cauſas vertentes inter diverſas Religiones, dummodo formam judiciariam non requirant, in cap. De Priore, n.20. de Appellat. pag. 243

4 Congregationi peregrinorum Ordinis Prædicatorum conceditur ut ſine Epiſcopi conſenſu poſſint conventus erigere, ubi non ſunt Epiſcopi, in cap. Non amplius, n.67. de Inſtit. 121

7 Congregationis Fabricæ S. Petri decretum circa legata annua Fratribus Minoribus relicta refertur, in cap. Nimis prava, n.61. de exceſſ. Prælat. 27

5 Congregatio ſuper ſtatu Regularium ab Innocentio X. inſtituta, in cap. Relatum, n.42. Ne cler. vel Monach. 414

Reliqua vide in ver. *Tridentinum Concilium, De larationes.*

4 *Congrua* portio coadjutoribus, & Vicariis aſſignanda ex præſcripto Concilii Tridentini an, & quando taxari debeat arbitrio Epiſcopi, in cap. De Rectoribus, n.9. de cler. ægrotant. pag. 195

4 Et qualiter arbitrium ſit moderandum, ibid. num.10. 195

7 *Conjugalis* ſtatus non eſt incompatibilis cum ſtatu oblati, in c. Ut privilegia, n.29. de Privileg. 79

5 *Conjugatus* non eſt ordinandus ad ſacros Ordines, niſi uxor continentiam promittat, in cap. Conjugatus, n.1. de converſ. conjugat. 148

Vide in ver. *Maritus, Uxor.*

5 Quòd ſi ordinatus fuerit, an uxor teneatur Religionem profiteri, aut ſaltem cogi poſſit ad perſeverandum in clauſura alicujus monaſterii Monialium in habitu ſæculari, ut vitentur ſcandala, ibid. num. 2. & ſeq. uſque ad fin. 148

5 Conjugatus non poteſt ad ſacros Ordines aſcendere abſque uxoris licentia etiamſi matrimonium non fuerit conſummatum, & ſi aſcendat, revocari poteſt ab uxore, & tenetur ei debitum reddere, ſed exigere non poteſt, ib. d. n. 13. & ſeq. 150

5 Conjugatus, qui poſſit ad ſacros Ordines promoveri, & uxor Religionem ingredi an requiratur licentia Epiſcopi, ibidem num. 12. 150

2 *Conjugium* ſpirituale quod inter Epiſcopum, & Eccleſiam contrahitur non humana, ſed Divina potius poteſtate diſſolvitur, in cap. Niſi cum pridem, n.22. de Renunc. 155

3 Conjugium non repugnat ſubſtantiæ Ordinis ſacri, & prohibitio inducta ex prohibitione Eccleſiæ, in cap. Nullus, n.35. de foro compet. 57

2 *Conjuncti* dicuntur conſanguinei, & affines ex licita copula uſque ad quartum gradum, in cap. Cum Sacerdotis, n.8. de poſtulan. 576

2 Illicita verò uſque ad ſecundum, ibid. n.9. 577

5 *Conjux* non adulter poteſt Religionem profiteri, licèt remanens in ſæculo ſit juvenis, & caſtitatem non promittat, in cap. Cùm ſis, n.4. de converſ. conjug. 138

5 Conjux invita uxore ordinatus poteſt ab ea revocari etiam poſt ſententiam divortii, in cap. Conjugatus, num. 14. de converſ. conjugat. 150

5 Conjux

5 Conjux non poteſt ad ſacros Ordines aſcendere uxore id ignorante,& non conſentiente, etiamſi præceſſerit ſententia divortii,ibidem num.17. 151

5 Conjux ante matrimonium conſummatum poteſt altero invito Religionem ingredi; ſed remanens in ſæculo poteſt ad ſecunda vota tranſire, in cap. Verùm, n.1.de converſ.conjug. pag. 135

5 Conjux Religionem ingreſſurus cautionem præſtare debet, quòd vel Religionem profiteri, vel ad conjugium redire debeat infra duos menſes,ibid.num.10. & ſeqq. 136

5 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid.num.11. 136

6 Conjuges in multis caſibus continere coguntur ſine culpa, ſed non ſine cauſa,in cap. Conſuluit,n.26.Qui cler. vel vov. 46

1 Conjux qui habet conſcientiam impedimenti ex crudelitate levi,non poteſt exigere debitum, niſi prius deponat ſcrupulum, in cap.Ne innitaris,n.96. & 241.de conſtit. 50

5 Conjux tranſire non debet ad Religionem altero in ſæculo remanente cum voto caſtitatis ſine licentia Epiſcopi, in cap. Præterea,n.13.de converſ.conjug. 134

5 Conjuges in occultis caſibus ſine culpa, ſed non ſine cauſa continere coguntur, in cap.Ex publico,num.20. de converſ. conjug. 154

Vide in ver. *Sponſa.*

6 Conjux innocens ob adulterium conjugis liberatur ab omni ſervitute,quam illi debet ratione conjugii,in cap. Ex litteris, n.16.de Divort. 108

Vide in ver. *Adulter.*

6 Conjuges non benedicuntur, ſi ambo, vel alter fuerit benedictus,in cap.Vir autem,n.1.de ſecun. nupt. 109

6 Conjuges monendi ſunt,ut non cohabitent ante benedictionem in templo ſuſcipiendam, ibid.n.10. 110

6 *Connexorum* alterum recipiens cenſetur ad alterum ſe obligare,in c.Tuæ litteræ,n.59.de cler.per ſalt.promot. 348

3 *Conſanguinitas*,ſeu cognatio eſt quid naturale, in c.Per tuas, n.8.de probat. 182

3 Conſanguinitas quid ſit,ibid. num.10. 182

3 Conſanguinitatis vinculum oritur etiam ex complexu infidelium,ibidem num.11. 182

3 Conſanguinitas eſt fortius vinculum, quàm affinitas, ibidem num.13. 183

2 *Conſanguinei*, vel familiares Epiſcopi, aut reſignantis admitti non debent ad concurſum Parochialis ſic reſignatæ, in cap. Non ſine,n.53.de Arbitr. 602

6 Conſanguinei mariti cum conſanguineis uxoris licitè contrahunt,in c.Quod ſuper,n.1.de conſang. & affinit. 71

3 Conſanguinei ſi impediant teſtes actoris, punitur reus, de cujus voluntate hoc fieri præſumitur, in cap. Conſtitutis, il primo,n.2.& 5.de teſt. & atteſtat. 193

6 Conſanguinei,& affines de jure antiquo prohibebantur copulari uſque ad ſeptimum gradum,in cap. Vir qui,n.12.de conſang.& affinit. 78

4 *Conſcientia* ſuæ quis relinquitur in materia indifferenti, non autem in prohibita,in c.Relatum,n.51.de cler.non reſid. 38

1 Cum Conſcientia erronea etiam erroneitate juris operari non licet abſque peccato,in c.Ne innitaris,n.213.de conſtit

2 Conſcientia erronea deponenda eſt ad conſilium, & determinationem Romani Pontificis, in cap. Niſi cum pridem, n.19. de Renunc. 155

5 Conſcientiæ ſuæ quis relinquitur, ubi de animo non apparet per actus exteriores,in c.Vidua, n.12. de Regular. 22

Conſcientia dubia.

Vide in ver. *Opinio dubia.*

4 Conſcientia regulari debet ex his, quæ à jure ſunt diſpoſita,in c.Cùm eſſes,n.102.de teſtam. 339

2 Conſcientiam ſuam tenetur quis informare ſecundùm leges,in cap.Ut filii,n.10.de filiis Presbyter. 313

2 Et quid ſi habeat conſcientiam læſam, ibidem num.12. 313

1 Conſcientia quid ſit, in cap. Ne innitaris,num.260. & ſeq.de conſtitut. 80

1 Conſcientia eſt quædam conſonantia, & harmonia cum veritate,ibid.num.396. 113

1 Lex conſcientiæ debet dici lex Evangelica à Patre luminum oriens,ibidem num.397. 113

1 Conſcientia eſt Angelus mentis præſes. ibid.d.n.397. 113

5 *Conſecrans* Eccleſiam indotatam tenetur eam competenter dotare,in c.Quoniam,n.36.de Jurepatr. 237

5 Et in defectum Epiſcopi conſecrantis tenetur fundator, ibid. num.37. 237

4 Conſecrans Eccleſiam ſine competenti dote tenetur de ſuo eam dotare,in c. Cùm ſecundum,n.21. de Præb. 110

2 *Conſecrationis* actum perficere poſſunt plures Sacerdotes ſimul, & unà omnes eamdem Hoſtiam conſecrant, in cap.Cùm contingit,n.25.de ætat. & qualit. 271

2 Conſecratio Papæ ad poteſtatis plenitudinem nihil addit, in cap.Licet de vitanda, n.4. de elect. 21

2 Conſecratio omnis,vel poteſtas in conſecratione collata auferri poteſt per Papam præter Sacramentalem,in cap.Requiſivit,num.39.de ordinat. ab Epiſc. 206

2 Conſecrationes aliquæ ſubtrahi poſſunt ab Eccleſia, ſed quamdiu ſuſtinentur repugnant venalitati, in c.Cùm pridem, n.128.de Pactis. 557

2 Conſecratio veſtium in quo differant à conſecratione miniſtrorum, in cap.Cùm veniſſet,n.55.de ſacr Unct. 296

5 Conſecratio ſacramentalis per nullum Eccleſiæ Prælatum poteſt auferri. ſecùs in aliis conſecrationibus, quæ ſunt de jure poſitivo, in cap. Cum ad Monaſterium,n.71.de ſtat. Monachor. 196

5 Conſecratio ſeu benedictio, in qua conſiſtit ſolemnitas, non eſt ſacramentalis,ſed ex ſtatuto Eccleſiæ.ibid.num. 72. 196

3 Conſecrationes ſpectant ad Præſules Eccleſiæ, in cap. Conqueſtus,n.63.de feriis. 122

6 *Conſenſus* liber voventis eſt de intrinſeca ratione voti,in cap. Tuæ litteræ,num. 50. de cler.per ſalt. promot. 347

2 Conſenſus defectus in matrimonio tam carnali, quàm ſpirituali ſuppleri non poteſt, in c. Perlatum,n.48.de iis, quæ vi met. cauſ. 585

5 Conſenſus in matrimonio tam carnali, quàm ſpirituali eſt de jure naturali, & Divino, in c. Si quis,n.32. de Regular. 11

2 Conſenſus ſicut requiritur in conjugio ſpirituali contrahendo, ita & in diſſolvendo, in cap. Quanto,n.23. de tranſlat.Epiſc. pag. 132

2 Declaratur,num.91. 132

4 Conſenſus ſemper exquirendus eſt ab eo, penes quem reſidet jus principale, in c. Nos quidem,n.68. de teſtam. 328

3 Conſenſus partium,vel conſuetudo, non removet incapacitatem judicis laici in ſpiritualibus,in cap. Tuam,n.58.de ordin. cognit. 137

6 Conſenſus legitimus in matrimonio qualiter dicatur,in c. Tuæ fraternitati,n.56.de ſponſ. & matrim. 11

4 Conſenſus titularis intelligitur præſtitus ſub eadem conditione,ſub qua penſio fuit reſervata, in cap. Ad hoc,n.26.de ſolut. 2 2

3 *Conſervator* ſi offenſa negetur notoria, debet ſuper hoc prius probationes recipere ad ſuam juriſdictionem fundandam, in cap.Si clericus,n.14.de foro compet. 56

3 Conſervatores an poſſint vices ſuas alteri committere,ibidem num.42. 69

3 Conſervatores Regularium an poſſint procedere per cenſuras contra Ordinarium,ibid.num.47. 70

3 Et an poſſint exercere juriſdictionem extra locum,in quo ſunt deputati, ibid. num.48. 70

3 Poſt Bullam de Conſervatoribus an ſint iterùm eligendi, ibid. n.49. 70

3 Et eorum mutatio qualiter ſit permittenda,ibid.num.50. 70

3 Epiſcopi, & eorum Vicarii an poſſint eligi in Conſervatores Regularium, ibid. num. 52. 70

3 Conſervatores Regularium an debeant eſſe judices Synodales, ibid.num.55. 71

3 Conſervatores ubi non extant judices Synodales quomodo eligendi,ibid. num.57. 71

7 Conſervatoriæ in cauſis criminalibus, & mixtis nemini ſuffragantur,quin poſſit coram Epiſcopo accuſari, & contra eum procedi,& quid in cauſis civilibus,in cap. Tuarum,n.37.de Privileg. 54

3 Conſervatores Religionum an ex Concilio Tridentino teneantur infra biennium cauſas terminare,in cap.Venerabilis, n.18.de judiciis. 38

6 *Conſilium*,& eventus exigitur à juriſconſulto, in cap. Ad audientiam,n.63.de homicid. 267

2 Conſilium reverentiæ obligationem non excludit,in cap. Perniciofam,n.73.de offic.Ordinar. 434

5 Conſilio, & verbis hortatoriis parendum eſt ſi materia ſit de præcepto,in cap.Recolentes,n.3. de ſtat. Monach. 176

4 Conſilium perfectionis non eſt obligatorium, in c. A crapula, n.20.de vita,& honeſt.cler. 3

3 Conſilium accipitur pro conſenſu quando exigitur ab eo, de cujus ſuperioritatis præjudicio agitur, in cap. Si quis, n.5.de foro compet. 41

Et prolatum à jure importat neceſſitatem, ibid.num.6. 41

1 Conſilii lex regulariter non eſt obligatoria, in cap. Canonum ſtatuta,n.97.de conſtit. 28

1 Conſilii legem non ſervans ex contemptu mortaliter peccat, ibid.num.98. 28

1 Conſilium reverentiæ quod dicatur, ibidem num.99. 28

5 Conſilium in ſpiritualibus à laicis petere non eſt prohibitum, in cap. Cùm ex eo, num. 19. de Reliq. & vener. Sanctor. 340

5 Conſilium petere qui tenetur,illud ſequi non cogitur, ibidem num.20. 340

5 Conſilium, & conſenſus ſibi invicem compatiuntur, ibidem num.21. 340

2 Conſilium quandoque ponitur pro conſenſu, vel authoritate, in c.Admonet,n.3. de Renunc. 145

5 Conſi-

5 Conſilium qui tenetur requirere, non ſequi adſtringitur, in c. Licet, n. 14. de Regular. 84

2 *Conſiſtorium* Dei, & Papæ unum & idem eſt cenſendum, in c. Quanto, n. 8. de translat. Epiſc. 131

6 *Conſtantienſis* Concilii conſtitutio Ad evitandam, recipienda eſt ut canonica, & perpetua, in cap. Quod à prædeceſſore, n. 39 de Schiſmat. 231

6 Abbatis, Nicolai de Autmo, Felini, & Navarri error circa conſtitutionem Concilii Conſtantienſis, ibid. num. 44. 232

6 Conſtantienſis Concilii conſtitutioni de vitandis excommunicatis fuit derogatum per contrariam conſtitutionem Concilii Lateranenſis ſub Leone X. ibid. num. 53. & ſeqq. 233

6 Conſtantienſis conſtitutionis tenor refertur, ibid. num. 54. 233

6 Conſtantienſe Concilium non relevat excommunicatos, vel interdictos, nec eis in aliquo ſuffragatur, ibid. n. 72. 235

6 Conſtantienſis Concilii conſtitutio indulget Catholicis, ut poſſint recipere Sacramenta etiam hæreticis, & ſchiſmaticis non denunciatis, ibid. n. 83. 237

6 Conſtantienſis Concilii conſtitutio, Ad evitanda, habilitans Catholicos ad Sacramenta recipienda ab excommunicatis in reliquis ſupponit terminos habiles, ibid. num. 86. uſque ad num. 94. 237

6 Conſtitutio, Ad evitanda, quibus ex cauſis edita fuerit in Concilio Conſtantienſi, ibid. num. 100. 239

6 An habeat locum in proviſis de Parochialibus Eccleſiis, vel dignitatibus poſt excommunicationem, ſeu ſchiſma, ibidem n. 101. & ſeqq. uſque ad n. 126. 239

6 In quibus conſuluerit timoratis conſcientiis, & ſcandalis obviaverit, ibid. num. 103. 240

6 Extendi non debet ad rehabilitationem ad beneficia ad ulteriorem correctionem juris communis, ibid. num. 109. 241

6 Nec in favorem Catholicorum ſanavit defectus titulorum, ſeu Canonicæ inſtitutionis, ibid. num. 95. 238

6 Excommunicati in vim dictæ conſtitutionis retinent juriſdictionem reſpectu non excommunicatorum privilegio alieno non proprio, ibidem num. 94. 238

2 Conſtantienſis Concilii conſtitutio de non promotis ad Ordines beneficio annexos refertur, in cap. Cum in cunctis, § Inferiora, n. 23. de elect. 54

2 Expenditur, ibid. n. 24. & ſeqq. uſque in fin. 54

2 Imponens pœnam privationis tituli ipſo jure ob non promotionem ad Ordines in quibus beneficiis hodie ſit ſervanda, ibid. n. 41. 56

2 Conſtantienſis Concilii canon de poteſtate Concilii in Romanum Pontificem, expenditur, in cap. Significaſti, n. 22. de elect. 11

2 Conſtantienſis Concilii decreta, quæ ad fidem pertinent dumtaxat, à Martino V. confirmata fuerunt, ibidem num. 23. 11

2 Conſtantienſe Concilium qualiter dici poſſit habuiſſe immediatè poteſtatem à Chriſto, ibid. n. 24. 11

6 Conſtantienſe Concilium ſpeciali conſtitutione revalidavit collationes & titulos eorum, qui in Concilio Piſano fuerunt à ſuis dignitatibus depoſiti, in cap. Quod à prædeceſſore, n. 93. & 110. de Schiſmat. 238

3 *Conſtantinopolitanum* Concilium de Eremitis Comatis ad ſolitudines rejiciendis expenditur, in cap. Nullus, n. 60. de foro compet. 60

Vide in ver. *Excommunicatio quoad participationem.*

Conſtitutio, communia.

1 Conſtitutio quid ſit, & an illius appellatione veniant declarationes Apoſtolicæ, in cap. Quoniam, n. 5. de conſtitut. 174

Vide in ver. *Declaratione.*

7 Conſtitutio, & conſuetudo ſunt duæ ſpecies juris inter ſe differentes, in cap. Ad audientiam, n. 10. de cler. non reſid. 72

4 Et appellatione unius non venit alia, etiam materia, in qua verba impropriantur, ibid. num. 11. 72

1 Conſtitutiones Papales non continentes tempus, & locum an valeant, in cap. Quoniam, n. 52. de conſtitut. 183

4 Conſtitutio Leonina quæ dicatur, in cap. Nulli, n. 44. de rebus Eccleſ. non alien. 279

5 Conſtitutio Innocentii X. pro numero perſonarum in ſingulis Monaſteriis præfigendo in Congregatione ſuper ſtatu Regularium compilata, in cap. Relatum, n. 43. Ne cler. vel Monach. pag. 414

5 Refertur, ibidem num. 44. 414

4 Conſtitutio Innocentii X. ſuper receſſu Cardinalium à ſtatu Eccleſiaſtico ſine licentia Papæ, & reditu eorum ad Romanam Curiam compendiosè per partes refertur, in cap. Ex geſtis, n. 22. de cler. non reſid. 31

Vide in ver. *Bulla, & ſtatutum, lex.*

Conſtitutionum abrogatio, derogatio.

1 Conſtitutiones per contrariam legem, vel conſuetudinem abrogatæ non ſunt ſervandæ, in c. Canonum ſtatuta, num. 95. de conſtitut. 28

1 Et illis utentes incidunt in pœnam falſi, ibid. num. 96. 28

2 Conſtitutiones Apoſtolicæ non tolluntur per non uſum, vel contrarium uſum, niſi ſpatio annorum 40. cum ſcientia, & patientia Papæ, in c. Treugas, n. 74. de treug. & pac. 529

1 Conſtitutiones factæ authoritate Papæ cenſentur Papales, & ab inferioribus revocari non poſſunt, in cap. Quoniam, n. 9. de conſtit. 176

6 Conſtitutio revocata, vel illius ratio ad deciſionem cauſarum allegari non poteſt, in c. Naviganti, n. 79. de uſur. 304

2 Conſtitutio poſterior tollit priorem, licet de ipſa mentionem non faciat, ſed non tollit locorum ſpecialium conſuetudines, vel ſtatuta, in c. Cum in cunctis, n. 47. de elect. 40

5 Conſtitutionibus Papæ, vel Decretalibus epiſtolis in privilegiis non eſt opus ullatenus derogare, & in reſcriptis ſufficit derogatio generalis, in c. Ex parte, n. 2. de capell. Monachor. pag. 226

5 Declaratur, ibid. num. 21. 226

7 Conſtitutio poſterior edita motu proprio, & ex certa ſcientia derogat primæ contrariæ etiam habenti clauſulam derogatoriam ad futuras diſpoſitiones, in cap. Ex parte, num. 29. de privileg. 70

1 Conſtitutio poſterior tollit priorem directè contrariam etiam conciliarem, licèt de illa mentionem non faciat, in cap. Nonnulli, n. 29. de Reſcript. 225

3 Conſtitutiones Papales quando cenſeantur abrogatæ per contrarium uſum, in cap. Si quis, n. 70. de foro compet. 49

5 Conſtitutiones Ordinis tolli poſſunt per contrarias conſtitutiones, ſed regula per conſtitutiones tolli non poteſt, in cap. Sane, n. 8. de Regul. 36

1 Conſtitutio Capituli ſuper his quæ pertinent etiam ad Epiſcopum, ſine Epiſcopo facta non valet, in cap. Cum omnes, n. 2. de conſtitut. 125

1 Conſtitutio Capituli, quæ non eſt communis omnibus, & per quam tollitur antiqua conſuetudo, non valet, ibid. n. 8. 126

1 Conſtitutio Collegii in damnum aliquorum, & commodum aliorum ceſſante rationabili cauſa non tenet, ibid. n. 9. 126

Vide in ver. *Capitulum.*

1 Conſtitutio Capituli Generalis confirmata à Sede Apoſtolica cum clauſula decreti, à ſtatuentibus revocari non poteſt, etiam quatenus concernit eorum favorem, in cap. Cùm acceſſiſſent, n. 17. de conſtit. 146

1 Contrarium, ibid. num. 21. 146

1 Conſtitutio Capituli Generalis qua cavetur, ne in Priores monaſteriorum eligantur plures, quàm tres de una natione, valida eſt, in cap. Cum dilectus, n. 36. de conſuet. 271

1 Excludens perſonas unius tantum nationis ab electione paſſiva non eſt contra libertatem electionis, ibid. num. 39. 271

1 Conſtitutionibus omnium ferè Ordinum Regularium reperiuntur aliqui inhabilitati ad electionem paſſivam, ibid. n. 45. pag. 272

1 Conſtitutio arctans ad eligendum Abbatem ex gremio certi monaſterii intelligitur ſi, ibi reperiatur aliquis idoneus, ibid. num. 51. 273

2 Conſtitutiones Ordinum ſecundùm quas deputatio Vicarii pertinet ad Abbatem, approbantur à jure, in cap. Nullus, n. 52. de elect. 7

7 Conſtitutio Capituli Generalis confirmata per Papam donec revocata non fuerit per ſequens generale Capitulum dicitur perpetua quamdiu non revocatur, in cap. Qui Presbyterum, num. 50. de pœn. & remiſſ. 109

Vide in ver. *Capitulum Regularium.*

Conſtitutiones Eccleſiæ.

4 Conſtitutio qua abſentes ultra duos menſes privatur Capellanus quomodo ſit intelligenda, in c. Licet, n. 29. de Præb. 165

4 Conſtitutiones quæ longius ſervitii tempus requirunt quàm novem menſium, præſervantur à Concilio Tridentino, ibid. num. 49. 167

4 Et cur in cathedralibus, vel collegiatis Eccleſiis ſint præſervatæ à Concilio Tridentino, & non conſuetudines, in c. Ad audientiam, n. 12. de cler. non reſid. 72

Vide in ver. *Canonic. quoad reſidentiam.*

Conſtitutionum interpretatio, & extenſio.

1 Conſtitutiones Parochiales reſpectu certorum locorum, vel perſonarum, ad alia loca, vel alias perſonas non extenduntur, in c. Canonum ſtatuta, n. 94. de conſtit. 28

1 Conſtitutio loquens per verba univerſalia, & geminata non recipit reſtrictivam à jure communi, in c. Conſuetudines, n. 25 de conſuet. 254

5 Conſtitutio nova non tollit ſpeciales locorum conſuetudines, vel ſtatuta, in c. Presbyter, n. 36. de celebr. Miſſar. 298

1 Conſtitutio futura reſpicit, non præterita, niſi in ea de præteritis caveatur, in c. Quoniam, n. 4. de conſtit. 174

2 Conſtitutio diſponens idem quod jus commune, recipit interpretationem paſſivam à jure communi, in c. Cauſam, n. 3. & in c. Licet de vitanda, n. 76. de elect. 29

2 Con-

Conſtitutio reſpicit futura,diſpenſatio autem præterita,in cap. Nimis,n.31.de fil.Presbyt. 337
Conſtitutio tollens conſuetudinem, non tollit interpretativam,in cap.Cùm veniſſent,n.86.de Judic. 32
Conſtitutionem implicat eſſe declaratoriam,& non habere locum in præteritum, in cap. Super ſpecula, n. 4. Ne cler. vel Monach. 432
Vide in ver. *Declaratio.*
Conſtitutio pœnalis debet potiùs reſtringi, quàm ampliari, ibidem num. 10. 433
Conſtitutio prohibens perſonis Eccleſiaſticis audire leges, vel medicinam,an ſit odioſa,vel favorabilis, ibid.num.13.& ſeqq.uſque ad num.18. 433
Conſtitutio juris veteris declaratoria novum jus non inducit, ſed quod priùs latebat manifeſtat, in cap. Ex parte,nu.43. de privileg. 72
Conſtitutio exorbitans ſtrictè intelligi debet, ut minùs lædat jus commune,quàm fieri poſſit,in cap. Ad audientiam,n.125 de Reſcript. 243
Conſtitutio tollens privilegia non tollit clauſa in corpore juris, in cap. Licet,n.52.de foro compet. 85
Conſtitutio trahitur ad præterita ſi ſit declaratoria,non autem ſi ſit novi juris,ſeu privilegii inductiva, in cap. In præſentia, n.107.de probat. 179
Conſtitutio in favorem animæ recipit latam interpretationem,licèt ſit exorbitans,& pœnalis, in cap. Eam te,n.26. de Reſcript. 205
Conſtitutio prohibens uſum alicujus rei,vel actus comprehendit etiam uſum rei præteritæ, in cap. Dilectus, il ſecondo,nu. 20.de Præben. 141
Conſtitutio nova recipit interpretationem paſſivam à jure antiquo,dummodò ſit clarum, & non habens varios intellectus, in cap. Immunitatem n.29. de Immunit. Eccleſ. 392
Quod multipliciter intelligitur, illius veritas ignoratur, ibid. num.30. 392
7 Conſtitutiò juris antiqui declaratoria trahitur etiam ad præterita, in c. Cùm & plantare, n.3.de privileg. 43
2 Conſtitutio juri communi conformis recipit ab eodem jure interpretationem paſſivam,in cap. Cauſam,n.39.de elect. 60

Conſtitutio nova.

7 Conſtitutio nova per relationem ad jus commune perinde operatur ac ſi jus commune eſſet in ea inſertum, in cap. Cùm pro cauſa,n.25.de ſent. excomm. 161
4 Conſtitutio nova comprehendit diſpoſitionem, quæ habet factum de præterito,quod expectat perfectionem de futuro, ſi antequam perficiatur nova conſtitutio ſuperveniat, in c. Dilectus,il ſecondo,n.10.de Præb. 140

Conſtitutionum publicatio.

1 Conſtitutiones canonicæ ligant omnem creaturam,in cap. Canonum ſtatuta,n.55.de conſtit. 24
1 Et an hoc ſit reſtringendum ad ſubditos, ibidem & num. ſeq. uſque ad n.93. 24
1 Conſtitutiones Eccleſiaſticæ ante publicationem non ligant, in c. Canonum ſtatuta,n.93. de conſtit. 27
1 Conſtitutiones Apoſtolicæ ante illarum publicationem an, & quando ligent ignorantes, in c. Quoniam,n.47.de conſtitut. pag. 182
1 Conſtitutio nova etiam ante publicationem ligat eos, qui illius habent notitiam, ibid. num. 51. 183
3 Conſtitutiones Papales cenſentur effectum ſortitæ cùm primùm ſunt promulgatæ,in c.Si quis,n.69. de foro compet. 49
3 Et quando cenſeantur abrogatæ per contrarium uſum,ibidem num.70. 49
3 Exceptio quod non fuerunt uſu receptæ,non admittitur,ibid. num.71. 49
Vide in ver. *Publicatio.*

Conſtitutio Synodalis.

7 Conſtitutio Synodalis Regni Poloniæ inhabilitans dimiſſos à Societate JESV ad Prælaturas, & Canonicatus cathedralis, an obſtet quò minùs ſic dimiſſus poſſet eſſe Epiſcopi Suffraganeus,in cap. A nobis,il primo,n. 10. & n. ſeqq. uſque ad n.22. de ſent.excomm. 151
Vide in ver. *Synodi Provincialis auctoritas, & acta.*

Conſtitutio uſu recepta.

6 Conſtitutionibus Apoſtolicis objici non poteſt quòd non ſint uſu receptæ,ſed benè objici poteſt,quòd per contrarium uſum ſint abrogatæ, in c. Naviganti,n.82. de Uſur. 304
2 Conſtitutiò de treuga ſervanda hodie non tenet, nec Epiſcopi cenſentur illius transgreſſores,quia non ſunt moribus utentium approbata,in c.Teugas,n.17. de Treug. & pace. 523
2 Contrarium, ibid.num. 22. 523
2 Declaratur,ibid.num.71. 523
1 Conſtitutionibus Apoſtolicis ad ſuſtinenda Eccleſiis præjudicialia objici non poteſt quòd non ſint publicatæ, vel uſu receptæ,in c. Conſuetudines,n.65.de conſuet. 358
3 Exceptio quòd conſtitutiones Papales non fuerunt uſu receptæ,non admittitur, in c.Si quis,n.71. de foro compet. 49
5 *Conſtructionis* nomine includitur etiam fundatio,in cap. Quoniam,n.25.de Jurepatr. 236
7 *Conſules* mercatorum non faciunt collegium,in cap. Reſponſo, n.46.de ſent.excomm. 190
1 *Conſultatio* Papæ etiam edita in aliquo particulari caſu facit jus commune inter omnes, in c. Quoniam,n.11.de conſtit. 176
4 *Contemptus* plus juris habet ad annullandum geſta majoris partis,quàm plures præſentes,& contradicentes, in cap. Cùm in cunctis,n.6.de his quæ fiunt à major.part.Cap. 273

Conſuetudo, communia.

6 Conſuetudo ut dicatur legitimè præſcripta quæ requirantur, in cap.Utrum autem,n.17. de cognat. ſpirit. 62
6 Conſuetudo ut vincat legem,requirit ſcientiam, & approbationem ejus,qui poteſt ſuper ea jus condere,ibidem n.18. 62
1 Conſuetudo non inducitur per obſervantiam juris communis, in cap. Cùm omnes,n.5.de conſtit. 126
1 Conſuetudo in tantum valet, in quantum nititur tacito conſenſu ejus,qui poteſt jus condere, in cap. Cum dilectus,n.28. de conſuetud. 270
6 Conſuetudo præſumitur habuiſſe bonum initium,in cap. Præterea,n.55.Ne Prælat.vic.ſuas. 192
6 Conſuetudo Normandiæ, & Diœceſis Pariſienſ. exigendi annalia pro deportu,an ſit reprobata, ibidem num. 67. 195
5 Conſuetudo requirit potentiam cum voluntate Principis, cujus eſt legem abrogare,in cap. Explicari,nu.43. de Obſervan. Jejun. 353
3 Conſuetudo juri communi conformis ſublata intelligitur eodem jure ſublato,in c. Si quis,n.61.de foro compet. 48
3 Conſuetudo diſponens idem, quod jus antiquum correctum, præſumitur rationalis, ibid.num.64.68. & 73. 48
5 Conſuetudo in quo differat à præſcriptione,in cap. Venerabili, n.26.& 28.de cenſibus. 282
1 Conſuetudo ut ſit ſervanda,debet eſſe rationabilis, & religioni conveniens, in c.Conſuetudines,n.5. de conſuet. 253
1 A Conſuetudine ſine magna cauſa non eſt recedendum, ibid. num.14. 254
4 Conſuetudo in quibus differat à ſtatuto, in cap. Ad audientiam,n.13.de cler.non reſid. 72
4 Conſuetudo juri communi conformis ſublata cenſetur jure communi ſublato, ibidem num.15. 73
3 Conſuetudines à Sede Apoſtolica confirmatas an Concilium Tridentinum ſuſtulerit, in c.Si quis,n.38. de confirmat, util. vel inutil. 259
2 Conſuetudines etiam ſpeciales, & privilegia tolluntur per clauſulam generalem non obſtantibus conſuetudinibus,& privilegiis,in c. Significaſti,n.21.de off. Archid. 381
4 Conſuetudo laudabilis, ut Princeps, & Magiſtratus tempore peſtis miniſtros Sacramentorum conducant mercede ex ærario,in c.Clericos,n.44.de cler.non reſid. 80
3 Conſuetudinem intentans... videtur utrumque cumulare, in cap.Cùm Eccleſia,n.13.de cauſa poſſeſſ. propriet. 140
5 Conſuetudo in actibus merè facultativis non inducitur per non uſum, in cap. Cùm ad Monaſterium, n.37.de ſtat.Monachorum. 193
4 Conſuetudo generalis poteſt concurrere cum jure communi, eique aliquid addit,ſaltem illud confirmando, & roborando, in cap.Cùm veniſſent,num.4.de inſtitut. 225
2 Conſuetudine induci non poteſt,ut laici admittantur ad actus ſpirituales,etiamſi ſit immemorabilis,in cap.Maſſana,n.12.& 16.de elect. 113
1 Conſuetudo,& ſtatutum non differunt, niſi ſicut tacitum, & expreſſum, in c. Conſuetudines,n.8.de conſuet. 254
2 Conſuetudine induci non poteſt, ut electus adminiſtret, non habita confirmatione à ſuperiore, in cap. Cùm Venerabilis, n.2.7.& 13.de conſuetud. 265
2 Conſuetudo circa ſimultaneam collationem Epiſcopi, & Capituli eſt juris communis obſervantia, in cap. Cùm Eccleſia, n.28.de elect. 85
Conſuetudo dandi aliquid in ſua receptione,
Vide in ver. *Simonia in admiſſionem ad Canonicatum.*
2 Conſuetudo eligendi Prædicatorem in Cathedrali; eique præſtandi eleemoſynam,an, & quomodo ſit obſervanda, in c. Inter cætera,n.20.de offic.Ordinar. 458
2 Et quid ſi ſit immemorabilis,ibid. num.21. & num.ſeqq.

Conſuetudinis authoritas.

6 Conſuetudo poteſt limitare, augere, & interpretari jus Divinum,in c. Utrum,n.5.de cognat. ſpiritual. 60

6 Dero-

6 Derogat juri poſitivo ſi ſit rationabilis,& legitimè præſcripta, ibidem,num.13. 62
5 Poteſt plurimum in his quæ ſunt jurisdictionis, ſed in his quæ ſunt Ordinis nihil poteſt,in c. Aqua,n.3. de conſecr. Eccleſ. vel Altar. 289
1 Non habilitat Presbyteros ad ea, quæ ſunt reſervata Ordini Epiſcopali.In cap.Quanto,n.1. de conſuet. 260
1 Conſuetudo Romanæ Eccleſiæ prævalet authoritati cujuscunque Doctoris,ibid.num.5. 260
1 Conſuetudo circa poteſtatem Presbyteris tribuendam in his, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis,nihil poteſt,ibidem n.19. 262
1 Contra Concilia generalia validè introduci non poteſt, ibid. num.43. 265
3 Conſuetudo,& privilegium æquiparantur, in cap. Cùm contingat,n.2.de foro compet. 86
3 Conſuetudo ſicut privilegium dat jurisdictionem, territorium aſſignat,& jura territorii ampliat,ibidem num.3.& 26. 86
3 Conſuetudine acquiri poteſt quicquid poteſt acquiri privilegio,ibid.n.4. 86
3 Præſertim ſi conſuetudo ſit immemorabilis, ibidem n.5. 86
Declaratur, ibidem num.8.& 11. 86
3 Conſuetudinem non valere in his, quæ per privilegium conceduntur,quomodo ſit intelligendum,ibid.n.10. 86
3 Conſuetudo tribuere poteſt ordinariam jurisdictionem etiam privatæ perſonæ,ibidem num.12. 87
3 Si ſit approbata Superioris authoritate, aliàs ſecùs, ibid.n.13 pag. 87
3 Conſuetudo non poteſt tribuere privatæ perſonæ facultatem deponendi clericos,ibidem num.14. 87
3 An poſſit tribuere ſimplici clerico facultatem excommunicandi,ibid.num.16. 87
3 In ordine judiciorum poteſt diſponere contra jus commune, in c.Si clericus,n.31.de foro compet. 67
3 Conſuetudo contra conſtitutionem Apoſtolicam habentem decretum irritans, & infligens pœnam excommunicationis, validè introduci non poteſt, in c. Cùm veniſſent,n.60. de judiciis. 28
6 Conſuetudo Eccleſiæ Romanæ prævalet authoritati cujuscunque Doctoris,in cap.Præterea,n.16.Ne Prælati vic.ſuas. 189
3 Conſuetudo univerſalis Eccleſiæ cenſetur traxiſſe originem ex traditionibus Apoſtolorum , vel ex Generalibus Conciliis,in cap. Explicari,n.28.de obſervat.jejun. 352
5 Ratione legis manente non conſuetudo, ſed lex conſuetudinem vincit,ibid.num.40. 353
5 Conſuetudo in delictis excuſat multitudinem à pœna temporali.ſed non a gehennali, ibid.n.47. 353
2 Conſuetudines,& conſtitutiones diverſæ per diverſa loca valent in omnibus,in cap. Ad hæc,n.14.de off.Archid. 375
2 Conſuetudo longæva, licèt irrationabilis, inducit probabilem dubitationem.in cap. Cum cauſam,n.2.de elect. 76
2 Niſi ſit contra jus naturale,vel Divinum, ibid. num.4. 76
2 Conſuetudine induci non poteſt ut clericus ſæcularis præficiatur regimini Eccleſiæ Regularis,ibid.n.23. 78
2 Conſuetudo an valeat contra jus commune, ibid.n.43. 80
1 Conſuetudo Eccleſiæ Romanæ facit jus, in cap. Bonæ memoriæ,n.32.de poſtul. Prælat. 279
2 Conſuetudo immemorabilis inferiorum Prælatorum cognoſcendi cauſas matrimoniales, & criminales non eſt ſublata à Concilio Tridentino,in cap. Significaſti, num.22. de offic. Archid. 381
4 Conſuetudo univerſalis Eccleſiæ quamvis ſit contraria juri ſcripto,pro lege ſervanda eſt,in cap.Super inordinata, n.32. de Præbend. 189
5 Conſuetudo immemorabilis , vel ſtatutum non obſtant, quominus Epiſcopus viſitare poſſit hoſpitalia , & loca pia ſuæ diœceſis,in cap.Ad hæc,n.24.de Relig. Domibus. 207
5 Conſuetudo an excuſet à pœna excommunicationis, ibidem num. 70. 212
6 Conſuetudo contra Concilium Generale non valet, in cap. Quod a prædeceſſore,n.61.de Schiſmat. 234
3 Conſuetudo dat jurisdictionem,in cap.Nullus,n.47. & 64. de for.compet. 58
3 Conſuetudo contra Concilia Generalia non poteſt validè introduci, in cap. Si quis,n.65.& ſeqq.de for. compet. 48
1 Conſuetudinis transgreſſor puniendus eſt ut transgreſſor legis,,in cap.Irrefragabili,§.Cæterum,n.21.de off.Ordin. 455
4 Conſuetudine introduci poteſt ut officium in Eccleſia quod nullam habet prærogativam jurisdictionis ſit dignitas, in c. Ad hæc,n.43.de Præb. 107
4 Conſuetudo poteſt efficere ut dignitas perdat primævam naturam,& transeat in naturam beneficii ſimplicis,ibid.nu.46. pag. 107
4 Conſuetudo, & communis reputatio non ſolùm defert, ſed etiam adimit dignitatem, ibidem num. 48. 107
2 Conſuetudo de licito facit illicitum,in cap. De eo,n.10. de tempor.Ordinat. 177
4 Conſuetudo Eccleſiæ generalis ita obligat, ſicut præceptum, in c.Cum eſſes,n.123.de teſtam. 341
4 Conſuetudinis Eccleſiæ transgreſſio inducit culpam lethalem ſicut transgreſſio præcepti, ibid.num.129.& 130. 341
2 Conſuetudo nihil poteſt contra ſubſtantiam rei, in c. Studuiſti,n.34.de offic.Legat. 422
Vide in ver. *Conſuetudo irrationabilis.*

Conſuetudo contra Eccleſiam, & Eccleſiaſticas perſonas.

2 Conſuetudo contra Eccleſiaſticam libertatem non valet, in c. Quisquis,n.18.de elect. 102
1 Conſuetudo inferens gravamen Eccleſiis,ſeu eis onerosa, non tenet,in cap.Conſuetudines,n.1.de conſuet. 253
1 Et de facto revocari debet, ibid.num.4. 253
1 Conſuetudo ut ſit ſervanda debet eſſe rationabilis, & Religioni conveniens,ibid.n.15. 253
1 Conſuetudo ut ſit Eccleſiæ præjudicialis ratione caret, ibid. num.6.& 33. 253
1 Conſuetudo ut dicatur Eccleſiis onerosa, non ſufficit qualecunque præjudicium,ſed requiritur magnum,ibid.n.10. 254
1 Quod judicis arbitrio relinquitur, ibidem num.11. 254
1 Et quid poſt Bullam Urbani VIII.ibidem num.21.& ſeq. 254
1 Conſuetudo qua Parochus tenetur ſuis Parochianis in Paſchate dare agnum paſchalem,vel paſtum, aut certa die candelas de cera alba,an valeat, ibid.num.17. & 18. 254
1 Et quid in conſuetudine qua Pi[illegible]nus dare debet cuilibet Parochianorum certas libras ca[illegible]s porcinæ ante ſolutionem Decimarum,ibid.num.19. 254
1 Conſuetudo gravans clericos, eorumque bona patrimonialia an ſit nulla, ibid. num. 26.& ſeq. 255
1 Et quid poſt Bullam Urbani VIII. ibid.n.31. 255
1 Conſuetudines Eccleſiis præjudiciales per hoc cap. ſublatæ quæ ſint, ibid.num. 30.& ſeqq.uſque ad n.58. 255
1 Quid ſi conſuetudo ſit inter laicos, ibid.n.33. 255
1 Et quid ſi præjudicet Eccleſiæ aliter,quàm reſpectu immunitatis,aut libertatis Eccleſiaſticæ,ibid. num.34. 255
1 Et quid in conſuetudine interpretativa,ibid.n.35. 255
1 Et quid in conſuetudine inductiva 10.vel 20.annorum, ibid. num.37.& 42. 255
1 Et quid in centenaria,ibid.n.40. 255
1 Et quid in quadragenaria,ibid.num.41. 255
1 Et quid in immemorabili,ibid.num.48. 255
1 Et quid ſi cum immemorabili concurrat fama privilegii, ibid. num.52. 255
1 Conſuetudo multum gravans Eccleſiam eſt nutritiva peccati, & impræſcriptibilis,ibid. num.33. 255
1 Conſuetudo minoris temporis , quàm annorum quadraginta contra Eccleſiam non procedit, ibid.num.37. 256
1 Conſuetudo laicorum non poteſt clericos adſtringere, ibid. num.39. 256
1 Conſuetudo, vel præſcriptio centenaria procedit etiam contra Eccleſiam Romanam concurrentibus de jure requiſitis, ibid.num.40. 256
1 Conſuetudo, vel præſcriptio quadragenaria obtinet contra Eccleſiam, ibid. num.41.& 44. 256
3 Conſuetudo ut judex laicus ſit competens in cauſa civili reconventionis contra clericum, ſervanda , cùm articulus ſit dubitabilis,in cap.Tuam,n.35. & 59. de ordin cognit. 133
1 Conſtitutio Urbani VIII. improbans, & caſſans quæcunque præjudicialia Sedi Apoſtolicæ, vel jurisdictioni aut libertati Eccleſiæ,&c.per partes refertur,in c. Conſuetudines,n.60. & ſeqq. uſque in finem de conſuet. 258
2 Conſuetudo contra libertatem Eccleſiaſticam non valet, in c. Cùm terra,n.6.de elect. 65
2 Etiamſi ſit immemorabilis, ibidem num.7. 65
5 Conſuetudo præjudicialis immunitati Eccleſiæ eſt nulla, & impræſcriptibilis etiam per tempus immemorabile,in cap.Inter alia,n.94.de Immunit. Eccleſ. 383
2 Conſuetudo contra Eccleſiaſticam libertatem eſt impræſcriptibilis,in cap.Maſſana,n.13.de elect. 113
2 Conſuetudine induci non poteſt ut clerici ſolvant collectam etiam de bonis patrimonialibus,ibid.num.14. 114
2 Conſuetudo mala amittit nomen conſuetudinis , & dicitur corruptela,ibid.num.15. 114
Vide in ver. *Immunitas.*
Et in ver. *Laicus quoad immunitatem Eccleſiaſticam.*

Conſuetudo quoad electionem.

Vide in ver. *Electionis libertas.*
Et in ver. *Conſuetudo, communia.*
6 Conſuetudo in Sacramentalibus non valet niſi Papa ſciat, & toleret,in cap.Vir autem,n.8.de ſecun.nupt. 109

Conſuetudo quoad extenſionem.

4 Conſuetudo,quæ habet fomentum juris,& nemini præjudicat, exten-

extenditur ad caſus ſimiles, in cap. Litteras, n. 53. de conceſſ. Præb. 246

Conſuetudo obſervata in Monaſteriis Religionis extenditur ad nova ejusdem Religionis Monaſteria, ibidem n. 54. 246

Conſuetudo quamvis ſit favorabilis, tamen non extenditur in materia valde præjudiciali, in c. Cùm contingat, n. 10. de Decim. 393

Conſuetudo non valet ultra probationem plenam exigens juramentum, in cap. Sicut, n. 1. & n. 8. de probat. 161

Conſuetudo exigens juramentum ultra plenam probationem adverſatur juri naturali, ſcripto, & Divino, ibid. num. 8. 162

Conſuetudo invalidans plenam probationem, aut eam reſtringens non valet, ibid. num. 9. 162

Conſuetudo quoad forum, & jurisdictionem.

Conſuetudo qua clerici habitum, vel tonſuram deferentes fori privilegio gaudent, licèt beneficium non habeant, nec alicui Eccleſiæ inſerviant, an ſit obſervanda, in cap. Si quis, n. 59 & ſeqq. uſque ad n. 72. de foro compet. 48

Conſuetudo cur fuerit ſublata à Concilio Tridentino ſeſſ. 23. cap. 6. quoad clericos conjugatos tantùm, ibid. num. 62. 48

Conſuetudo quòd Clerici conjugati gaudeant privilegio fori, licèt habitum, & tonſuram non deferant, an valeat de jure communi, ibidem num. 63. 48

Conſuetudo conveniendi Regulares coram Ordinario ſublata fuit ex privilegiis Apoſtolicis, in cap. Quod ſuper his, n. 19 de major. & obed. 467

Conſuetudo Anglorum, qua clerici conjugati etiam in ſacris conſtituti conveniuntur coram judice ſæculari, improbatur, in cap. A nobis, n. 37. de Bigam. 370

Conſuetudo ut judex laicus ſit competens in cauſa civili reconventionis contra clericum, ſervanda eſt, cùm articulus ſit dubitabilis, in cap. Tuam, n. 55. & 59. de ordin. cognit. 133

Conſuetudo in articulo dubitabili propter varietatem opinionum declarat judicis competentiam, ibid. d. num. 59. 137

Vide in ver. *Fori privilegium, Clericus quoad fori privilegium.*

Conſuetudo ſecundùm quam de jure communi Epiſcopus non proceſſit ad capturam contra laicos, fuit ſublata à Concilio Tridentino, in cap. Pervenit, num. 28. de Adulter. 286

Conſuetudo trahendi laicos ad forum Eccleſiaſticum ex qua cauſa fuerit introducta, in cap. Si clericus, num. 32. de foro compet. 67

Conſuetudo tribuit jurisdictionem aliàs non habenti, in cap. Noſti, n. 27. de elect. 64

Conſuetudo immemorabilis.

Conſuetudo immemorabilis habet vim tituli, ſeu privilegii, in cap. Cùm contingat, n. 6. de foro compet. 86

Etiam in his, quæ ſunt Principi reſervata, ibidem num. 7. 86

Conſuetudine ſimpliciter ſublata an, & quando cenſeatur ſublata immemorabilis, in cap. Ad hæc, n. 34. & 36. de Religioſ. domib. 208

Ad immemorabilem conficiendam computari debent anni elapſi uſque ad tempus controverſiæ motæ, in cap. Conſultationibus, n. 13. de Jurepatr. 244

1 Immemorabilis poteſt Eccleſiis præjudicare, quia habet vim tituli, in cap. Conſuetudines, n. 49. de conſuet. 257

1 Contrarium, ibid. num. 50. 257

1 Declaratur, ibidem num. 52. 257

1 Immemorabilis non habet vim privilegii, quando eſt à jure reprobata, vel quando eſt in materia, in qua non eſt veriſimile, ut Papa aliquem privilegiaverit, ibid. n. 51. 257

1 Immemorabilis conſuetudo, vel præſcriptio præjudicialis Eccleſiæ quibus caſibus tollatur per Conſtitutionem Urbani VIII. ibid. n. 52. 257

1 Immemorabilis à jure reprobata non ſuſtinetur poſt Bullam Urbani VIII. etiam concurrente fama privilegii Apoſtolici, ibid. num. 53. 257

4 Immemorabilem habens poteſt allegare meliorem titulum de mundo, in cap. Cùm Apoſtolica, n. 6. de his quæ fiunt à Prælat. 260

4 Fallit in laico quoad ſpiritualia propter ejus incapacitatem, ibid. n. 7. 261

4 Immemorabilis ſola non ſuffragatur laico in perceptione Decimarum, ibid. n. 8. 261

4 Niſi laicus poſſediſſet Decimas tanquam vaſſallus, & ut talis fuiſſet agnitus ab Eccleſia, ibid. n. 11. 261

4 Vel niſi una cum immemorabili concurrat fama privilegii, ibid. n. 12 261

4 Et quid poſt Bullam Urbani VIII. ibid. n. 13. 261

4 Immemorabilis eſt infinita, & capit omne tempus, ibid. n. 9. & in cap. Cùm propter, n. 6. de Jurepatr. 261

1 Immemorabilis poſſeſſio quando habeat vim tituli, in cap. Quanto, n. 33. de conſuet. 264

6 Conſuetudo immemorabilis intelligitur ſublata, quando lex damnat conſuetudinem uti corruptelam, in cap. Quod ſuper, n. 8. de conſang. & affinit. 72

1 Immemorabilis conſuetudo dimittendi Prælaturas, vel adminiſtrandi non habita Superioris licentia, non valet, in cap. Cùm venerabilis, n. 8. de conſuet. 266

1 Immemorabilis non habet vim tituli, ubi conſuetudo à jure eſt reprobata, ibid. n. 9. 266

2 Conſuetudo immemorabilis habet vim privilegii, in c. Noſti, n. 28. de elect. 64

1 Conſuetudo immemorabilis ſecundùm quam ex quavis cauſa, & ultra tres menſes ab Eccleſiis Cathedralibus abeſſe licet, ſublata eſt à Conc. Trid. in cap. Cùm omnes, n. 22. de conſtit. pag. 128

Conſuetudo interpretativa.

6 Conſuetudo faciliùs admittitur ad interpretandum, quàm ad inducendum, in cap. Veniens, n. 22. de cogn. ſpirit. 69

1 Eſt optima legum interpres, in c. Cùm dilectus, n. 7. de conſuet. pag 268

3 Conſuetudo in legibus interpretandis primo loco ſpectanda eſt, deinde propria ſignificatio verborum, in c. Cùm veniſſent, n. 87. de Judic. 32

4 Conſuetudo interpretativa faciliùs, & minori tempore inducitur, quàm novi juris inductiva, in cap. Super inordinata, n. 32. de Præben. 189

4 Non oportet ut ſit præſcripta, ſed ad eam inducendam ſufficiunt decem anni, in cap. Nos quidem, n. 72. de teſtam. 328

5 Conſuetudo poteſt legem interpretari, & tollere, in cap. Ad Apoſtolicam, n. 5. de Regular. 71

2 Conſuetudini interpretativæ potiùs ſtandum eſt, quàm communi, in cap. Irrefragabili, §. Exceſſus, n. 31. de foro compet. pag. 106

1 Conſuetudo interpretativa non cenſetur ſublata per ſtatutum tollens conſuetudinem, in cap. Conſuetudines, n. 35. de conſuetud. 255

1 Favorabilior eſt quàm inductiva, & ſufficit probare obſervantiam ſine præſcriptione, ibid. n. 36. 255

4 Conſuetudo interpretativa non requiritur ut ſit præſcripta, in c. Tuæ, n. 15. de cler. non reſid. 70

2 Conſuetudini interpretativæ potiùs ſtandum eſt, quàm communi opinioni, in c. Irrefragabili, §. Exceſſus, n. 31. de off. Ordin. pag. 451

Conſuetudo irrationabilis.

6 Conſuetudo irrationabilis dicitur quæ reprobatur à ſacris Canonibus, aut juri Divino adverſatur, in cap. Utrùm autem, num. 14. de cognat. ſpirit. 62

6 Conſuetudo qua accuſans, & accuſatus adſtringitur ad pugnandum, damnata eſt, in c. Henricus, num. 2. de cler. pugn. in duell. 274

3 Conſuetudo à jure improbata etiamſi immemorabilis ſit, vim privilegii non habet, niſi data fama privilegii, in c. Cùm contingat, n. 11. de foro compet. 86

5 Conſuetudo irrationabilis, & impræſcriptibilis eſt, quæ diſcrepat ab inſtituto univerſalis Eccleſiæ, aut quæ eſt contra Eccleſiaſticam diſciplinam, in c. Explicari, n. 41. de obſervat. Jejun. 353

2 Conſuetudo quæ morum reformationem, & correctionem impedit, non valet, in cap. Irrefragabili, n. 4. de off. Ordin. 445

2 Conſuetudo longæva licèt irrationabilis inducit probabilem dubitationem, in cap. Cùm cauſam, n. 2. de elect. 76

2 Niſi ſit contra jus naturale, vel Divinum. ibid. n. 4. 77

2 Conſuetudo mala eſt radicitùs extirpanda, ibid. n. 6. 77

4 Conſuetudo nutritiva peccati extirpanda eſt, in cap. Extirpandæ, n. 2. de Præben. 152

4 Idem in conſtitutione, appellatione, juramento, & privilegio, ibidem n. 3. 152

Et ſuper talibus ad Papam, non ad Imperatorem eſt recurrendum, ibid. n. 4. 152

5 Conſuetudo ſecundùm quam Prælati Regulares non revocant ad monaſterium ſuos ejectos, & fugitivos, eſt nutritiva peccati, in cap. Ne Religioſi, n. 7. de Regular. 113

5 Conſuetudo nutritiva peccati eſt corruptela, ibid. n. 12. 113

6 Conſuetudo irrationabilis, & nutritiva peccati dicenda eſt potiùs corruptela, quàm conſuetudo, in c. Quod à Prædeceſſore, n. 65. de ſchiſmat. 234

6 Conſuetudines pravæ, & corruptelæ debent ab Eccleſia radicitus extirpari, in c. Tuæ fraternitati, n. 29. de ſponſ. & matrim. pag. 10

1 Conſuetudo per quam ſine cauſa jus alterius aufertur, non valet, in cap. Quæ in Eccleſiarum, n. 15. de conſtit. 141

1 Conſuetudo dimittendi dignitatem, vel ad aliam ſe transferendi ſine Superioris licentia non valet, in c. Cùm venerabilis, n. 1. & 6. de conſuet. 265

Vide in ver. *Conſuetudo immemorabilis.*

1 Conſuetudine induci non poteſt, ut electus adminiſtret non habita

habita confirmatione à ſuperiore, ibid.n.2.7.& 13. 265

1 Conſuetudo non valet per quam rumpitur nervus Eccleſiaſticæ diſciplinæ, ibid.num.4. 265

1 Conſuetudo pernicioſa eſt,per quam omittitur inquiſitio,quæ in confirmatione ſervari debet, ibid.num. 10. 266

2 Conſuetudo contra jus Divinum eſt corruptela, & omninò impræſcriptibilis, in cap.Cum ex illo,n.4.de Tranſlat.Epiſc. pag. 126

2 Conſuetudine ſublata tanquam irrationabili cenſetur ſublata etiam immemorabilis,in cap.Si Archiepiſcopu ,n.8. de tempor.Ordin. 188

2 Conſuetudo per quam detrahitur ſubſtantiæ actus ipſo actu remanente non tenet,in c.Cum terra,n.12.de elect. 65

4 Conſuetudo nutriens pluralitatem beneficiorum non valet, in c.Quia in tantum,n.17.de Præb. 93

4 Conſuetudo obtinendi plura beneficia ſimplicia , ſi unum ſit ſufficiens,eſt corruptela, ibid.num.18. 93

Vide in ver. *B neficium quoad pluralitatem.*

Conſuetudo laudabilis.

5 Conſuetudo favens immunitati Eccleſiæ tanquam pia eſt attendenda,in c.Inter corporalia,n.79.de Immun.Eccleſ. 381

Conſuetudo quoad reſidentiam.

Vide in verb. *R ſid ntia.*

5 *Contemplationis* opus duplex,oratio,& lectio,in c.Sanè,n.38. de Regular. 38

Vide in ver. *R l gio.*

5 *Contentiones*,lites,& rixæ in quibus differant, in cap. Multa, n.4.Ne Cler. vel Monach. 394

3 *Conteſtari* quid ſit,in c.Olim,n.41. de lit.conteſt. 107

Conteſtatio litis.

Vide in ver. *Litis conteſtatio.*

3 *Continuè* habitare in civitate quis dicitur , etiamſi tempore meſſium ruri permaneat,in cap.Si quis,n.53.de foro compet. pag. 46

2 *Continentia* cauſæ non debet dividi, in c. Magnus,num.42.de oblig.ad ratioc. 348

2 Declaratur,ibidem num.49. 348

5 Continentia præterita non eſt de ſubſtantia Monachatus, ſed futura tantùm,in cap.Vidua,n.2. de Regular. 21

5 Continentia eſt res voti,non præcepti, nec debet eſſe niſi voluntaria,in c.Majores,n.101.& 105. de Baptiſm. 328

5 Continentia requirit libertatem à coactione,ibid.n.105. 328

2 *Contractus*,& officia ſpiritualia lege Eccleſiæ determinantur, ſicut officia humana legibus humanis,in c.Cum pridem,n.14 de Pactis. 543

3 Contractus etſi ab initio ſint voluntatis,tamen poſt factum etiam cum Principe ſunt neceſſitatis,in c.Ex epiſtolæ,n.8. & 23 de probat. 158

3 Contractus à Principe initus etiam cum ſubdito irrevocabilis eſt,ibid.n.20.

3 Quod maximè procedit cum Principe Eccleſiaſtico,n.21. 158

3 Contractus omnes, qui à Principe celebrantur, habent naturam bonæ fidei,ibid.n.28. 160

3 Contractus ratione conſenſû ſunt de jure naturali, cui etiam Princeps ſubjicitur, ibid. n.32. 160

2 Contractus ſine cauſa diſſolvi non poteſt etiam per Principem,in c.Quanto,n.86.de elect. 137

5 Contractus bonæ fidei dolo initus,eſt ipſo jure nullus, in cap. Sicut nobis,n.16.de Regular. 79

5 Contractus claudicare non debent,in cap.Nullus,num.36.de Regular. 6

5 In Contractibus ultro citroque obligatoriis diſpoſitum in uno ex correlativis cenſetur diſpoſitum in alio, ibid.n.37. 7

6 Contractus præſumitur qualis in ſui figura apparet,in c. Naviganti,n.41.de Uſur. 299

6 Contractus mutui quoad uſurariam pravitatem multum differt à contractu innominato,ibid.n.59.& 62. 301

6 Contractus in quo datur alicui pecunia cum pacto duplum reſtituendi ſi accipiens ducat uxorem, aut Presbyter fiat, non eſt uſurarius,ibid.n.60. 301

6 Contractus non à nomine, ſed à conventionibus, & circumſtantiis ſortiuntur naturam, ibid.n.65. 301

6 Contractus in dubio neque injuſtus, neque uſurarius eſt judicandus,ibid.n.68. 302

6 Contractus natura hoc non patitur: ergo eſt contractus injuſtus,erronea eſt conſequentia,ibid.num.76. 303

6 Contractus quando dicatur jure poſitivo, vel naturali prohibitus,ibid.num.77. 303

5 Contractus initi cum prodigo poſt judicii interdictum non valent,in cap.Sicut te n.37.Ne Cler.vel Monach. 427

4 Contractus talis denominatur à contrahentibus : ergo talis eſt judicandus, non eſt bona conſequentia, in cap. Poſuit, n.25.de locat.& conduct. 281

Contractus emphyteuticus.

Vide in ver. *Emphyteuſis.*

4 Contractus feudalis, & emphyteuticus ſunt ejuſdem naturæ, cap.Inſinuatione,n.8 de feud. 283

4 Et deciſiones loquentes de feudo locum habent in emphyteuſi ſi ſit eadem ratio, & contrarium non reperiatur in jure expreſſum,ibid.num.9.& 13.& 14. 283

4 Contractus conditionis dicitur,ubi prædium conſtituitur tributarium,in cap.Nulli,n.37.de Reb.Eccleſ. non alien. 279

contractus cenſualis,

Vide in verbo *Cenſualis.*

5 *Contradicere* plus eſt,quam minimè conſentire, in cap. Majores,n.82.de Baptiſm. 327

Contradictoria,

Vide in verbo *Propoſitio.*

6 Contrahentes matrimonium contra conſuetudinem poſſunt tantùm ſeparari ad pœnitentiam peragendam,vel ad tempus, in cap. Utrum autem,n.7.de cognat.ſpirit. 61

3 Contrahens cum tranſeunte quando poſſit eum convenire in loco celebrati contractus,in cap.Licet,n.7. de foro compet. pag. 79

5 Contrahentibus in foro animæ non licet ſe decipere, in cap. Si quis,n.30.de Regular. 11

1 *Contrarietas* turpis eſt in Doctore,in c.Ne innitaris,n.315.92

2 *Contrariorum* quandoque non eſt eadem diſciplina, in c. Studuiſti,n.26.de offic.Legati. 422

6 Contraria mutuò ſe expellunt, & vincit quod eſt potentius, in c.Quod à nobis,n.14.de cland. deſponſ. 29

1 Doctorem ſibi non eſſe aliquando contrarium eſt ferè impoſſibile,in c.Ne innitaris,n.138.de conſtit. 59

1 In paritate contrariorum motuum oportet quieſcere, quod pluribus exemplis oſtenditur,ibid. num.154. 61

3 *Contumacia* non eſt juſta cauſa, ut quis jure ſuo privari debeat,in c.G.Perpetuus,n.25. de fide inſtrum. 207

3 Nec audientia propter contumaciam denegatur in perpetuû, ſed ad tempus,ibidem num.26. 207

2 Niſi interveniat etiam contemptus, ibidem num.27. 207

3 Vel in præcepto fuerit comminata pœna, ibid.num.28. 207

7 *Contritus* eſt abſolutus quoad Deum, etiam ante abſolutionem ſacramentalem, in c. A nobis,il ſecondo,n.10.de ſent. excomm. 164

7 In contritione tamen votum Sacramenti includitur, ibidem num.11. 164

2 *Contumax* dici non poteſt qui negat juriſdictionem,in c.Cùm in jure,n.27. de off. Delegat. 406

2 *Conventuales* Eccleſiæ ex proprietate vocabuli intelliguntur Regularium,non Clericorum ſæcularium,in cap.Cùm in cunctis,§.Inferiora,n.29. de elect. 54

2 Conventualis Eccleſia per unionem æquè principaliter non efficitur Cathedralis,in cap.Cùm certum,n.34. de major. & obed. 494

3 Conventualis Eccleſia ex proprietate vocabuli dici poteſt Collegiata tam ſæcularis, quam Regularis, in cap. Cum Eccleſia,n.9.& 11.de cauſ.poſſ. & propriet. 139

3 Et quid ex communi uſu loquendi, ibid. num. 10. 139

3 *Conventus* dicitur Religioſorum, Capitulum ſæcularium, in cap.Cum Eccleſia,n.11.de cauſ.poſſ. & propriet. 140

2 Conventus quid importet, in cap. Antigonus,n.16.de Pactis.

Conventus parvi.

5 Conventus parvi ſtatim transferri poſſunt ad Clericos ſæculares,nec ſervandi ſunt gradus, cap. Inter quatuor, de Relig. domib.in cap Relatum,n.8.Ne cler.vel monach. 408

5 Conventus in quibus ali non poteſt competens numerus Religioſorum ſunt incapaces reformationis, ſive id contingat ob redituum tenuitatem, ibidem num.9.& 12.& 28. 409

5 Sive ob aeris intemperiem,ibidem num. 10. 409

5 Sive ob infeſtationem pravorum hominum, ibidem num. 11. pag. 409

5 Conventus parvi, circumſcriptis exemptionibus reduci poſſunt ad ſtatum ſæcularem auctoritate Epiſcopi,ibid.num.13. 410

5 Joannis Mauburni invectiva in parvos Prioratus,ibid.num.14 pag. 410

5 Generales Ordinum cur abſtinuerint à dimiſſione parvorum Conventuum,ibidem, num.15 & n.ſeqq. 410

5 Bona ſuppreſſorum Conventuum cur non potuerint applicari majoribus Monaſteriis alibi exiſtentibus, ibid.num.15. verſ. Vel demum quia, & n.20. 410

5 Conventus parvi ab Innocentio X. ſuppreſſi in tota Italia, & Inſulis adjacentibus,ibid.num.16. & n.26. 410

5 Et bona ipſorum applicata piis uſibus in iiſdemmet locis, ubi Conventus exiſtunt ibidem num.19.& n.40. 410

5 Papa poteſt applicare bona parvorum Conventuum ſuppreſſorum aliis piis uſibus etiam de poteſtate ordinaria, ibidem num 20.& 36. 411

5 Religiones plurimæ, & Monaſteria per Papam ſuppreſſa , &

eorum bona aliis piis uſibus applicata referuntur, ibid.n.40. pag. 413
Hiſtoria ſuppreſſionis parvorum Conventuum refertur, ibid. n.41.& n.ſeqq.uſque in finem. 414
ulla Innocentii X. ſuppreſſionis parvorum Conventuum Italiæ,& Inſularum adjacentium.
Vide in verbo *Bulla Innocentii X.*
itteræ Archiepiſcopi Gneſnenſis ad Innocentium X. pro extenſione Bullæ Inſtaurandæ ad Regnum Poloniæ,in d.c. Relatum;n.61.Ne Cler.vel Monach. 419
Litteræ circulares Congregationis exprimentes nominatim Conventus ſuppreſſos, & exquirentes Epiſcoporum, & Capitulorum ſententias pro bonis applicandis, ibid. num.62. pag. 419
Relationes applicationis bonorum Conventuum ſuppreſſorum Papa ad ſe relatas approbavit, ibid.num.63. 419
Litteræ circulare ſuper granciis, & membris etiam curatis Monaſteriorum,ibidem num.64. 419
n granciis, & membris Monaſteriorum habitare non poſſunt Regulares Sacerdotes,ſed converſi tantùm pro bonorum adminiſtratione, n.65. 419
Miſſæ in Capellis granciarum quando, & à quibus celebrandæ,ibid.num.66. 419
Cura animarum in granciis, & membris Monaſteriorum exerceri non poteſt per Regulares, ſed per Vicarios perpetuos, vel amovibiles ab Ordinario deputandos,ibid. num.67. 420
Granciarum bona reſervantur ipſarum Monaſteriis,ibid.n.67. pag. 420
Canonicorum Regularium Lateranenſium granciæ, & Parochiales ab Innocentio X. declarantur comprehendi in ejus Bulla Inſtaurandæ, ibidem num.68. 420
Conventus plurimi primum ſuppreſſi, ac deinde ex rationabilibus cauſis à Papa Religionibus reſtituti, ibid.num.69. 420
Unio parvorum Conventuum ejuſdem Religionis in eodem loco exiſtentium qua lege facta fuerit,ibid.num.69.verſ.Præterea. 420
Decretum Innocentii X. ſuper ſubjectione nonnullorum Conventuum juriſdictioni Ordinarii loci refertur, ibid. n.70.& num.ſeq. 420
Declarationes ad hoc decretum,in cap.Quanto,n.42.de offic. Ordinar.
Conventus ſuppreſſi, ac poſteà Religionibus reſtituti ſubjiciuntur Ordinario quamdiu actu non alunt duodecim Religioſos,in cap.Relatum,n.71.Ne Cler.vel Monach. 420
Quòd ſi non alant quatuor Sacerdotes,& duos converſos,gratia reſtitutionis nulla eſt,ibid.n.72. 420
Conventus numquam ſuppreſſi, in quibus non aluntur ad minus quatuor Sacerdotes,& duo converſi,ſunt ſubjecti juriſdictioni Ordinarii loci,ibid.n.73. 420
Decretum Urbani VIII. ſuper Monaſteriis erectis cum pauciori numero, quàm duodecim Religioſorum præſervatur in decreto Innocentii X. Ut in parvis,ibid.n.74. 421
Converſus Eccleſiæ Regularis cum perſona cenſetur etiam bona obtuliſſe,in cap. Ut privilegia,n.16.de privileg. 78
Secùs in converſo Eccleſiæ ſæcularis,ibid. 78
Converſi,& Oblati in quibus differant,ibid.n.24. 78
Converſum in uſum,& utilitatem propriè non dicitur quod reſtitui debet,in cap.Ad hæc,n.67.de relig.domib. 212
Converſi recipi non poſſunt ad habitum regularem ante annum vigeſimum inchoatum,in cap.Nullus,n.16.de Regular. pag. 4
Converſi non veniunt Monachorum appellatione,in cap.Non eſt vobis,n.6.de Regular. 26
Profitentur tamen eamdem Regulam, & eorum educatio non prætermittenda,ibid.n.7. 27
Converſi novitii dormitorium habere debent ſeparatum à Novitiatu Clericorum,ſed tamen ſubſunt Novitiorum Magiſtro, & Superioribus Monaſteriorum,ibid.n.8. 27
Ad profeſſionem non admittuntur ante expletum vigeſimum primum ætatis annum,ibid.n.9. 27
Converſi ad Clericorum ſtatum etiam durante anno probationis tranſire non poſſunt,ibid.n.10. 27
Converſi,& Oblati magis adſtricti ſunt monaſterio,quàm Monachi,& ideo tranſire non poſſunt ad arctiorem Religionem licentia petita,niſi etiam ſit obtenta, ibid.n.11. 27
Contrarium quoad converſos,ibid.n.12.& ſeqq. 27
Et quoad Converſos non profeſſos,ſeu Oblatos, ibid.n.16.uſque ad num.21. 27
De Converſis judicatur ut de Monachis,ibid.n.13. 27
Converſi quid differant à Monachis, in cap. Cum dilectus, n.12.de ſucceſſ.ab inteſtat. 358
Converſi laici poſſunt electionibus Regularium intereſſe ex conſuetudine,in cap. Maſſana,n.18. de elect. 114
Convertitæ ſunt perſonæ Eccleſiaſticæ,quæ alicui religioni addictæ ſolemniter pœnitent,in cap. Ad Apoſtolicam,n.29.de Regular. 73
5 Et poſſunt profeſſionem emittere juxta diſpoſitionem juris communis,earumque Conſtitutiones,ibid.30. 73
5 Tenentur tamen ad clauſuram formalem, & emiſſionem trium votorum, nec in earum monaſteriis reponi poſſunt Moniales aliorum monaſteriorum correctionis cauſa, n.31. 73
5 Convertitis,ſeu monaſterio domus piæ an liceat exigere dotes in ſuſceptione habitûs non obſtante Concil.Trid.in c.16.verſ. Sed neque,ſeſſ.25.de Regular.in cap.Statuimus,n.60.de Regular. 111
3 *Convivium* quid,& unde dictum,in cap.Veniens,n.3. de jurejuran. 219
6 *Copula* actualis non requiritur ad hoc ut malitia ſuppleat ætatem,ſed ſufficit aptitudo ad copulam,quæ ex aliis ſignis probari poteſt,in cap.De illis,il ſecondo,n.5. de deſponſ.impub. pag. 21
6 Copula *Et*,reſolvitur in disjunctivam ubi neceſſe eſt, aliàs requirit amborum concurſum, in cap.Interfeciſti,n.9.& ſeqq. de homicid. 251
2 Copula requirit concurſum omnium copulatorum, & conjungit æquè principaliter,in cap.Cum veniſſet,num. 49. de ſacr. Unct.& in c.Inſinuante,n.54. Qui cler. vel vovent. 295
5 Copula carnalis quamvis nihil addat quoad ſubſtantiam matrimonii,tamen addit quoad multa, in cap.Verum,num.5.de conceſſ.conjugat. 135
5 Copula carnalis complet tranſlationem corporis unius conjugis in poteſtatem alterius, & uterque intrat in poteſtatem ſibi traditæ poteſtatis,in c.Ex publico,n.15.& 51.de converſ. conjug.
6 Copula carnalis inducit conſenſum conjugalem, licèt nullus proferatur ſi aliquis tractatus præceſſerit: aliàs ſecùs,in c.Ad noſtram,n.16.& 18.de conjug.ſervor. 58
6 Et quid poſt Concilium Tridentinum,ibid.n.19. 58
5 *Cor* hominis vagum,& mobilius omni mobili, in c. Dolentes, n.49.de celebr.Miſſar. 309
5 *Cornelia* è Scipionum familia poſt ſexageſimum ſecundum annum Voluſium peperit, in c. Cùm ſis,n.51.de converſ. conjugat. 143
2 *Coronationis* dies dicitur ortus Imperii, in c. Licet de vitanda, n.6.de elect. 21
1 In *Corpore* vitiatis non peccat anima,ſed natura, in cap. Niſi cum pridem,n.83.de renunc. 160
5 Corpora Sanctorum an Epiſcopus poſſit de Eccleſia ad Eccleſiam transferre ſine authoritate Papæ, in c. Cùm ex eo,n.14. & ſeqq.uſque ad n.29.de Reliq.& vener.Sanctorum. 339
5 Corpora Sanctorum injuſſu Principis non ſunt transferenda, ibidem num.17. 339
5 Corporum defunctorum tranſlatio cur legibus imperialibus interdicta,ibidem num.24. 341
5 Corpora excommunicatorum, & hæreticorum exhumari debent, ibid. num.25. 341
5 Corpora Sanctorum transferre an poſſit Epiſcopus ſine Capituli conſenſu,ibid.num.29. 341
5 Corpora Sanctorum de loco ad locum ſine juſta cauſa transferri non debent,ibid.num.31. 341
5 Corpora Sanctorum transferens ſine legitima licentia qualiter ſit puniendus,ibidem num.34. 341
3 Corpora multa Sanctorum veneramur in terris,quorum animæ cruciantur in inferno, in cap. Venerabili,nu.20.de Teſtibus. pag. 108
5 Corpus mulierum non vis maculat, ſed voluntas, in cap. Ex publico,n.48.de converſ. conjugat. 157
3 Corpus delicti conſtare debet etiamſi reus verè, vel fictè ſit confeſſus,nec aliàs poteſt ſequi condemnatio, in cap. Pervenit,il primo,n.11.& ſeqq. de teſtibus cogen. 202
3 Corpus delicti conſtare debet, ut damnari poſſit contumax, qui in vim ſtatuti, vel conſuetudinis habetur pro confeſſo, ibid. num.13. 202
4 Diverſitatem corporum diverſitas ſæpè ſequitur animorum in c.Quia diverſitatem,n.4.de conceſſ.Præbend. 238
3 *Correctio* fit ad pœnitentiam, in cap Ad noſtram,n.13. de Appellat. 240
2 Correctionis fraternæ regula an ſit ſervanda cum Summo Pontifice,in c.Significaſti,n.67.de elect. 17
7 Correctio legum induci non debet per ſubauditos & tacitos intellectus,in c.Accedentibus,n.31.de exceſſ.Prælat. 15
6 Correctio debet eſſe levis,& moderata, in c.Ad audientiam, n.10.de homic. 262
1 Correctio an depoſitionem continet, in cap. Dilectus, il primo,n.24.de Reſcript. 250
4 Correctio juris eſt favorabilis quando fit reditus ad jus commune antiquum,in cap.Non amplius,n.63. de Inſtit. 220
2 Correctio,& reformatio an,& in quo differant,remiſſivè,in c. Conquerente,n.22.de off.Ordin. 464
6 Crimen qui poteſt emendare, & non corrigit, ipſe committit, in cap.Ad abolendam,n.56. de Hæret. 218

4 Correctio jurium induci non debet per ſubauditos intellectus, in cap. Cùm dilectus, n. 5. de ſucceſſ. ab inteſtat. 357
6 Correctio duplex coactiva, & oſtenſiva, ſeu fraterna, & utraque eſt in præcepto, in cap. Licet Heli, n. 5. de Simon. 163
6 Correctio coactiva eſt actus juſtitiæ, correctio fraterna eſt actus charitatis, ibidem num. 6. 163
Vide in ver. *Prælatus quoad correctionem ſubditorum.*
Corrector Pœnitentiariæ.
Vide in verbo *Pœnitentiaria.*
Et in ver. *Officialis*
3 ***Corrigere*** quid ſit, in cap. Ad noſtram, n. 15. de Appellat. 240
6 Clerico licet propriam familiam corrigere etiam moderatè verberando, nec caſus mortis inde contingens illi imputatur, in cap. Ad audientiam, n. 8. de homicid. 262
2 ***Correlativa*** poſita ſe ponunt, & perempta ſe perimunt, in cap. Pernicioſam, n. 42. de offic. Ordin. 430
2 Correlativa in eodem ſubjecto eſſe non poſſunt, in cap. Cùm pridem, n. 142. de Pactis. 560
2 Correlativorum natura eſt, ut conceſſo uno cenſeatur conceſſum, & aliud. ibid. num. 146. 560
7 Prohibitio facta uni ex correlativis cenſetur etiam alteri facta, in cap. Quanto, n. 20. de Privil. 86
6 ***Correſpectativitas*** præſumitur ex proximitate temporis, in c. Navigantes, n. 23. de Uſur. 297
5 ***Corrupta*** indecorum eſt ut præſit virginibus, in cap. Cùm ſis, n. 77. de converſ. conjugat. 145
2 Corrupta per vim abſolutam dormiendo, vel in furore exiſtens non poteſt inter virgines velari, in cap. Sacris, num. 11. de his quæ vi met. cauſ. 589
5 Corrupta violenter perdit virginitatem, non tamen ejus beneficium quantum ad Deum, in cap. Ex publico, n. 29. & 55. de converſ. conjug. 154
5 Corrupta violenter inter virgines conſecrari non poteſt, ibid. num. 55. 157
6 ***Covarruvias*** opinio adſtruens ebrium ſua culpa non eſſe irregularem ex homicidio refellitur, in cap. Si conſtiterit, n. 33. de Accuſat. 119
4 ***Crapula*** quid ſit, & unde dicatur, in cap. A crapula, n. 8. de vita, & honeſt. Cleric. 2
4 Crapula quandoque inebriat, & mentis exilium inducit, ibid. num. 12. 2
7 ***Creare*** eſt ex nihilo aliquid facere, in cap. Qui Presbyterum, n. 8. de pœnit. & remiſſ. 105
3 ***Credens*** ut loquitur etiamſi falſa loquatur, fideliter loquitur; & è converſo, in cap. Venerabili, n. 23. de Teſtibus. 198
5 ***Credo*** verbum à Legislatore prolatum non importat opinionem, ſed veritatem, in cap. Conſulti, n. 4. de Regular. 90
3 ***Credimus*** ver. Exponitur, id eſt ſcimus, in cap. Cùm olim, n. 18. de ſent. & re judic. 233
6 ***Credimus*** verbum à Legislatore prolatum inducit juris diſpoſitionem, in cap. Per tuas, il primo, n. 1. de Simonia. 168
6 Idem de verbo *videtur*, ibidem num. 2. 168
6 Prælatus non debet eſſe facilis ad credendum in præjudicium alterius, in cap. Licet Heli, n. 7. de Simon. 163
6 Credendi facultas ceſſante proximi præjudicio eſt ſimplicitatis, & juſtitiæ, ibid. num. 8. 163
5 ***Creditor*** an poſſit furari rem debitoris ſui ſibi naturaliter obligati, in cap. Si quis, n. 44. verſ. Quinimò licet ei, de Regular. pag. 13
1 ***Credulitas*** quotuplex, & per quos gradus ad plenam credulitatem perveniatur, in cap. Ne innitaris, n. 261. de conſtit. 80
2 ***Creſcere*** invitus nemo cogitur, in c. Quanto, n. 18. de translat. Epiſc. 132
5 ***Crimina*** ſunt ſuſtinenda ratione ſcandali, vel ſchiſmatis, in c. Explicari, n. 46. de obſerv. Jejun. 353
7 Crimen ſuum non tenetur quis prodere cum gravi honoris detrimento, in c. Officii, n. 10. de pœnit. & remiſſ. 119
4 Crimina regulariter morte extinguuntur in cap. Cùm ſecundum, n. 27. de Præb. 111
2 Crimina multa licèt occulta impediunt ordinis executionem, etiam poſt peractam pœnitentiam, in cap. Dilectus, n. 24. de tempor. ordin. 200
5 Ob Criminis immanitatem receditur à communibus regulis juris, in cap. Immunitatem, n. 7. de Immunit. Eccleſ. 390
6 Crimina gravia quæ ſint, & quæ levia, in c. Omnipotens, n. 17. de Accuſat. 113
2 ***Criminoſi*** non prohibentur admitti ad concurſum, cùm ſit in facultate Ordinarii eos non approbare, in c. Eam te, n. 19. de ætat. & qualit. 240
2 Criminoſus poſt peractam pœnitentiam incipit eſſe quod non erat, in c. Super eo, n. 9. de Bigam. 359
2 Criminoſus ineligibilis eſt, in c. Cùm in cunctis, n. 11. de elect. pag. 36
1 Item impoſtulabilis, in cap. Bonæ memoriæ, nu. 74. de poſtul. Prælat. 281
2 Criminoſus occultus moveri poteſt ne promoveatur ad Ordines, ſed prohiberi non debet, in cap. Ex tenore, n. 1. de tempor. ordinat. 181
2 Criminoſus occultus pœnitentia, vel illius parte peracta poteſt in ſuſceptis miniſtrare, etiamſi crimen ſit degradatione dignum, ibid. num. 2. 181
2 Et quid ſi crimen impediat ordinis executionem, etiam poſt peractam pœnitentiam, ibid. num. 6. 181
2 Satisfactio criminoſi occulti an ex præcepto præcedere debeat celebrationem Miſſæ, ibid. num. 3. 181
2 Crimen etiam enorme ſi ſit occultum non impedit quominus acta pœnitentia poſſit quis ſine peccato officio ſuo uti, & ad majores ordines aſcendere, ibid. n. 4. 181
2 Nec requiritur diſpenſatio Epiſcopi, ibid. n. 5. 181
2 Fallit ſi crimen impediat officii executionem etiam poſt peractam pœnitentiam, quia tunc non licet ſine peccato aſcendere, vel miniſtrare, ibid. num. 6. 181
2 Et quæ ſint ejusmodi crimina, ibid. n. 7. 181
2 Epiſcopus ob crimen occultum quantumcunque enorme non poteſt de jure communi interdicere ſubdito aſcenſum ad ordines, ibid. n. 8. 181
2 Etiamſi crimen ſit tale, ut poſt peractam pœnitentiam impediat ordinis executionem, ibid. n. 9. 181
2 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 12. 181
2 Vindictæ ratio ceſſat in occultis criminibus, ibid. num. 10. 182
2 Epiſcopus ex Concilio Tridentino poteſt ob crimen occultum extrajudicialiter prohibere ſubdito aſcenſum ad ſacros Ordines, cumque ſuſpendere à ſuſceptis Ordinibus, gradibus, & dignitatibus, ibid. num. 12. 182
2 Epiſcopus an poſſit ex cauſa etiam extrajudicialiter interdicere Subdiacono aſcenſum ad Ordines Diaconatus, & Presbyteratus, ibidem num. 13. & ſeq. uſque in fin. 183
2 Epiſcopus poteſt ob occultum crimen ſuſpendere jam promotum ad ſacros Ordines ne miniſtret, etiam ſub pœna excommunicationis, n. 19. 18.
2 Crimen impediens Ordinis executionem poſt peractam pœnitentiam eſt juſta cauſa cedendi Epiſcopatui, in cap. Niſi cum pridem, n. 15. de Renunc. 15.
2 Crimina, quæ poſt peractam pœnitentiam impediunt offic executionem quæ ſint, ibid. num. 17. 15
2 Crimen hæreſis, & aſſaſſinii inducunt privationem tituli ipſ jure, ibid. num. 44. 15
6 Crimen qui poteſt emendare, & non corrigit, ipſe committi in cap. Ad abolendam, n. 56. de hæreticis. 21
Criminis ſocius,
Vide in ver. *Socius.*
6 ***Criminoſi*** regulariter condemnari, & puniri debent etiam pœniteant, in d. c. Ad abolendam, n. 16. de hæreticis. 21
6 Fallit in hæreticis, & cur, ibid. num. 17. 21
6 Criminoſus primò eſt arguendus, ſecundò increpandus, ſu pendendus, quartò excommunicandus, quintò deponendu in cap. Qualiter, & quando, il ſecondo, n. 23. de Accuſat. 11
Cruciata
Vide in ver. *Bulla Cruciata.*
Et in verbo *Oratorium.*
2 ***Culpa*** deletur per pœnitentiam, irregularitas ſecùs, in c. Sup eo, n. 6. & 9. de Bigam. 35
6 Culpa leviſſima an ſufficiat ad irregularitatem contrahenda in cap. Ad audientiam, n. 34. de homicid. 26
7 Culpa ubi eſt major, ibi debet eſſe major vindicta, in cap. N per, n. 19. de ſent. excomm. 1
2 Culpa licèt tollatur per pœnitentiam, tamen in omnibus n deletur infamia, in cap. Niſi cum pridem, num. 18. de renur pag. 1
6 Culpa leviſſima in committendo tranſit in culpam levem, in Quidam, n. 10. de homicid. 2
6 Culpa tunc adeſt, ſi omnia facta ſunt quæ diligentiſſim quisque obſervaturus fuiſſet, ibid. n. 11. 2
5 ***Cura*** habitualis an, & quando obliget ad reſidentiam, in c In Eccleſiis, n. 14. de Capell. Monachor. 2
5 Cura animarum in Monaſterio ubi eſt Congregatio Mo chorum, non incumbit Abbati & Monachis, ſed Monaſter ſeu Eccleſiæ ipſorum, ibid. num. 15. 2
2 Cura animarum incumbit Capitulo, non autem Epiſcopo, c Eccleſia Collegiata habet Parochiam, in cap. Ex parte, n. 1 de offic. Vicar. 3
2 Cura animarum in Cathedralibus, & Collegiatis curatis n eſt penes ſingulares perſonas, ſed penes Capitulum, ibid num. 14. 3
2 Cura non eſt dividenda inter Sacerdotes, ſed unus conſtitue dus qui eam regat, ibid. n. 15. 3
2 Curam animarum exercentes quas qualitates habere debe ex ſacrorum Canonum præſcripto, ibid. n. 17. 3
7 Cura quid ſit, in cap. Omnis, n. 56. de pœnit. & remiſſ. 1
5 Curam animarum habentes tenentur jure Divino oves ſu cognoſcere, & illarum cuſtodiæ incumbere, in c. Ne Religi ſi, n. 5. de Regular. 1

4 Cura

4 Cura animarum cæteras omnes ſuperat,& excellit, in cap. Extirpandæ,§.Qui vero,n.27.de Præb. 156
4 Cura habitualis in foro animæ an ſit penes Canonicum, cujus Præbenda unita eſt Parochiali, in cap. Expoſuiſti, n.36. de Præb. 183
2 *Curator* datus hæreditati jacenti compromittere non poteſt, in c. Cum tempore,n.24.& 28.de arbitr. 606
2 Poteſt tamen cogi ad compromiſſum ex forma ſtatuti, ibidem num.40. 606
2 Curator dari poteſt etiam pupillo,in cap. Magnus, n.7.de oblig.ad ratiocin. 341
4 *Curatus* inferioribus non licet abeſſe etiam per hebdomadam abſque licentia Epiſcopi in ſcriptis, in cap. Relatum,n.32.& 49.de Cler.non reſid. 37
2 Curato non licet Eccleſiam deſerere ut tranſeat ad vitam eremiticam,in cap.Niſi cum pridem,n.4. de Renunciat. 153
4 Curatus,& Rector Parochialis annexæ quis dicatur, in cap. Expoſuiſti,n.33.de Præb. 182
4 Quid ſi Parochialis ſit annexa Præbendæ Canonicali, ibidem num.35. 182
4 Et quid ſi ſit annexa Capitulo,vel menſæ capitulari,ibid.n.41 pag. 182
4 Et quid ſi ſit aſſignata certa portio ſuper fructibus Parochialis alicui ex Canonicis,vel Capitulo, ibidem, num.42. 182
2 Curati tenentur præſtare Prælato obedientiam per juramentum,nec ſufficit manualis; in c. His quæ,num.6.de major. & obed. 503
7 *Curia* Romana committit cauſas matrimoniales Epiſcopis, & ſi alios adjungit,ponit clauſulam, Quod ſi non omnes, tu frater Epiſcope,in c. Accedentibus,n.22.de exceſſ. Prælat. 14
3 *Curialis* ſi conveniatur in partibus coram loci Ordinario an poſſit opponere declinatoriam, & petere ut cauſa ad Curiam remittatur,in c. Licet,n.40.& ſeq.uſque in fin. de foro compet. 83
3 Quid de jure communi,ibid.num.41. 83
3 Et quid vigore Eugenianæ,ibid.num 43. 83
3 Procurator Curialis litem conteſtando in partibus coram loci Ordinario cenſetur illius juriſdictionem prorogare ; & excludit principalem à beneficio Eugenianæ,ibid.num.54. 85
2 *Cuſtos* Eccleſiæ dicitur is,cui ea, quæ Eccleſiæ competunt cuſtodienda committuntur ſub obedientia Archidiaconi, in c. Cuſtos Eccleſiæ,n.1.de off. Cuſtod. 384
2 Cuſtodis officium quid ſit, ibid.num.2. 384
2 *Cuſtodia* Eccleſiæ vacantis ad quem ſpectet, in cap. Cùm vos, n.13.de offic.Ordinar. emiſſivè. 440

D

3 *Dæmonium* non ſufficit ejicere per pœnitentiam in oratione, & jejunio,niſi reſtituantur fructus injuſtè percepti, in c. Gravis,n.90.de reſtit.ſpoliat. 152
1 *Damnare*, & reprobare an, & in quo differant,in cap.Damnus n.4.de Summa Trinit.&fid. Cathol. 13
6 *Damnatus* ad mortem peccat aufugiendo de carcere, in cap. Falſidicus,n.126.de crimin.falſ. 315
4 Damnatis ad ultimum ſupplicium veſtes non auferentur, in c. Odoardus,n.16.de ſolut. 296
6 *Damnificans* aliquem videtur & auferri id, in quo ipſum damnificat,in cap. Mandato,n.23.de Simon. 180
6 Damnificans aliquem impediendo ne adipiſcatur quod erat in via habendi,tenetur aliquam recompenſationem facere, ſecundùm conditionem perſonarum,& negotiorum,ibid.n.32. pag. 180
Vide in verbo *Concurſus*.
5 *Damnum* non debet quis ſuſtinere unde meruit gratiam reportare,in cap. Ne Religioſi,n.25. de Regular. 114
4 Duplici damno quis affici non debet, in cap. Ex parte, n.7.de Cler.ægrot. 199
8 *Datarius* qualiter admittere debeat ſupplicationes illas quibus habens Parochialem,vel ſimplex ſufficiens petit ſibi aliam Parochialem,vel aliud ſimplex, in c. Cùm jam dudum,n.53. de Præb. 122
6 *Datæ* tempus non attenditur in mandatis de diſpenſando, vel conferendo quoad habilitatem impetrantis,in cap. Mandato, n.67.de Simon. 184
6 Habilitas ſufficit quando potentia explicatur ad actum, ibid. d.n.67. 184
4 Datæ tempus,vel receptionis an attendatur in reſcriptis ad lites,vel ad beneficia,in cap. Dilectus,il ſecondo de Præbend. pag. 139
4 Quoad habilitatem, vel inhabilitatem impetrantis in litteris ad beneficia inſpicitur tempus executionis,& non datæ, ibid. num.2.& ſeqq. 139
4 Niſi à principio fuerit commiſſa ſubreptio, ibid. 139
4 *Datum* ob cauſam repeti poteſt cauſa non ſequuta, in c. Significatum,n.35.de Præb. 101
6 *Dare* verbum liberalitatem notat,non neceſſitatem, in cap. In ordinando,n.7.de Simon. 142
4 *Debet* verbum regulariter neceſſitatem importat,in cap. Quaſiter,n.37.de Cler.non reſid. 62
2 *Debet* ver. ex proprietate vocabuli eſt neceſſitativum, in cap. Et ſi membra, n.4. de his quæ fiunt à Prælat.ſine conſ.Cap. pag. 269
2 *Debet* verbum non ſemper eſt præcepti,in cap. De eo, n.37.de tempor.ordinat. 179
2 *Debet* verbum non eſt ſemper præcepti, in cap. De eo,n.37.de tempor.ordinat. 179
7 *Debeat* verb.præceptum,& neceſſitatem importat, & ſi quando ſapiat honeſtatem,illud eſt ſpeciale, in cap. Qui Presbyterum,n.28.de pœnit.& remiſſ. 107
2 *Debilitas* corporis impediens executionem paſtoralis officii eſt juſta cauſa cedendi, in cap. Niſi cum pridem,n.49. de Renunc. 157
2 Debilitatem corporis non ſequitur debilitas cordis, intellectû ,& ſpiritûs, ibidem num.55. 157
5 Debilitas corporis excuſat à muneribus perſonalibus quæ corpore,non quæ conſilio adimplentur, in c. Licet,n.18.& 23. de cenſib. 269
4 *Debitor* qui luit in corpore, liberatur ab obligatione ſolvendi pœnam pecuniariam,in d.cap. Odoardus, n.51.de ſolution. pag. 298
6 Debitor ſi juravit ad certam diem ſolvere ſub certa pœna, ſi non ſolvat creditori in hæreſim lapſo , pœna non committitur,nec eſt perjurus,in cap. Abſolutos,n.8. & ſeqq. de hæreticis. 223
6 Debitoris juramentum habet tacitam conditionem ſi creditor in eodem ſtatu manſerit,ibid.n.9. 223
6 Debitor lapſi in hæreſim tenetur ſolvere fiſco ſi bona ſunt publicata.ibid.n.10. 223
6 Debitor excommunicati non tenetur ei debitum ſolvere , ſed illud deponere debet apud ædem ſacram, donec ab excommunicatione fuerit abſolutus,ibid.n.11. 223
6 Debitor eſt mutuanti naturaliter obligatus ad antidora, in c. Conſuluit,n.6.de Uſuris. 293
4 Debitor in officiis,& muneribus perſonalibus non liberatur ſi per alium facit,in cap. Ex parte,n.50.de Cler. non reſid. 52
5 Debitor non poteſt prævenire tempus ſolutionis, quando dilatio appoſita eſt creditoris gratia,in c. Presbyter,n.7.de celebrat.Miſſar. 294
4 Debitor qui non eſt ſolvendo excommunicatus, quia non ſolvit, abſolvitur cum cautione de ſolvendo ſi ad pinguiorem fortunam devenerit,in c.Odoardus,n.1.de ſo ut. 294
4 Excommunicatio notoriè injuſta, ut quæ ſit lata contra debitorem, qui notoriè non eſt ſolvendo, an ſit ipſo jure nulla, ibid.n.11.& ſeq. 294
4 Debitor ad hoc ut gaudeat beneficio c.Odoardus, quæ requiſita debeant concurrere,ibid.n.15.& ſeqq. uſque ad num. 70. pag. 296
Vide in verbo *Clericus quoad privilegium, cap. Odoardus*.
4 Debitor laicus niſi cedat bonis , pro debito civili in ſolidum conveniri,& in carcerem detrudi poteſt, ibid. n.14. 296
4 Debitor laicus ſi quid acquirit ; poſt ceſſionem bonorum, non convenitur, niſi in quantum facere poteſt, ibid. n. 17. 296
1 Decanatus Clodien. habens nudam præeminentiam in Eccleſia ſine juriſdictione,ſine ſtabus dote, voce, & loco in Capitulo,reſidentiam non requirit, in cap. Cum omnes,num.27. de Conſtit. 128
2 Decanatus an ſit dignitas, in cap.Ut Abbates,n.21.de ætat.& qualit. 219
2 Decanus an ſit major Archidiacono, vel è converſo, in cap. Cum in cunctis,§.Inferiora,n.1.de elect. 52
2 Decanus eſt honorabilior de Capitulo,in c.Ut Abbates, n.20. de ætat.& qualit. 219
2 Decanus non eſt de Capitulo niſi ſit etiam Canonicus, vel hoc habeat conſuetudo,ibidem num.22. 219
2 Decanus an ſit major Præpoſito,vel econtrà. ibid.n.32. 220
4 Decem homines poſſunt infamare Presbyterum, ut ei ſit purgatio indicenda,in cap. Veſtra,n.58.& 118.de cohabit.Cler. & mulier. 12
Vide in verbo *Populus*.
1 *Decernere* neceſſitatem inducit. & referri poteſt tam ad novæ legis editionem,quàm ad legis jam editæ declarationem, in cap. Quoniam,n.12.de Conſtit. 177

Decima, communia.

4 Fructuum appellatione veniunt Decimæ, & quicquid ex fundo naſcitur,& renaſcitur,in cap. Cùm contingat,n.45.& ſeq.de Decimis. 397
4 Oblationum,& obventionum appellatione veniunt etiam Decimæ,ibidem num.41. 397
5 Decimæ, & alia jura merè ſpiritualia cum univerſitate non tranſeunt,in cap. Ex litteris,n.7. de Jurepatr. 240

5 Decimæ in generali donatione non includuntur, ibid.num.9. pag. 240
5 Niſi tale jus donetur Eccleſiæ quòd habeat in ſe temporalia jura, ut Præbenda, ibid.num.10. 240
4 Decimas integre non ſolventes excommunicari debent, & ſic mortaliter peccant, in cap. In aliquibus, n.2. de Decimis. 400
3 Decimarum cauſa ſi ſit quæſtio ſuper jure decimandi ſpectat ad forum Eccleſiæ tantùm; ſecùs ſi ſuper facto, in cap. Tuam, n.39. de ordin.cognit. 133
4 Decimæ communes, non autem ex pacto, pollicitatione, vel voto comprehenduntur in Clem. Diſpendioſam, de Judiciis, in cap. Nuper, n.5. de Decimis. 403
Vide in ver. *Cauſa Eccleſiaſtica.*

Decimarum conſuetudo, præſcriptio privilegium.

4 Conſuetudo plurimum valet in transferendo jus decimarum de una ad aliam Eccleſiam, in cap. Cùm contingat, n.18. & 36 de Decim. 394
4 Conſuetudo ut oblationes factæ imagini alicujus Sancti debeantur laico domino muri ubi depicta eſt illa imago, non valet, in cap. Paſtoralis, n.19. de his, quæ fiunt à Prælat. 265
4 Etiam reſpectu adminiſtrationis, ibid.num.20. 265
4 Fallit, ibidem num.21. & 22. 265
4 Conſuetudo ut oblationes non debeantur Parochiali, ſed alteri Eccleſiæ, ſeu perſonæ Eccleſiaſticæ valida eſt, ibid.nu.36. pag. 267
4 Conſuetudo etiam immemorabilis non poteſt in totum eximere quemquam laicorum à ſolutione decimarum prædialium, in cap. Nuper, n.20. de decim. 404
4 Et quo caſu poſſit eximere Religioſos ab hujuſmodi ſolutione, ibid.num.21. 404
4 Conſuetudo eximens à ſolutione decimarum an ſit attendenda, in cap. In aliquibus, n.10. & ſeq. de Decim. 401
4 Quid in Clericis, & Religioſis, ibid.num.11. 401
4 Et quid in laici, ibid.num.12. 401
4 Conſuetudine induci non poteſt, ut laici ex toto ſint exempti à ſolutione decimarum prædialium, ſed ad hoc requiritur vel privilegium, vel immemorabilis cum fama privilegii, ibidem num.13. 401
4 Et quid poſt Bullam Urbani VIII. ibid. n.14. 401
4 Conſuetudine induci non poteſt, ut Decimæ nulli Eccleſiæ ſint ſolvendæ, in cap. Significavit, n.17. de Paroch. 384
Vide in ver. *Laicus quoad Decimas, & oblationes.*
4 Decimas qui præſcribit in aliena Parochia, ſi ibi inſurgunt novalia, ipſorum decimas non habebit, in cap. Cum contingat, n.1. de Decim. 393
4 Decimas præſcribere una poteſt Eccleſia in Parochia alterius Eccleſiæ, ibid.n.3. 393
3 Requiritur tamen quadragenaria cum titulo, vel immemorabilis, ibid.num.3. 393
4 Decimas an poſſit Clericus præſcribere non intuitu Eccleſiæ, ibid.num.4. 393
4 Decimarum perceptio in aliena Parochia non extenditur ad novalia ſi competat ex præſcriptione, vel conſuetudine: ſecus ſi ex privilegio, & quæ ſit ratio differentiæ, ibid.num.5. & ſeqq. uſque ad n.11. 393
4 Decimas petens ex præſcriptione de ſingulis prædiis probare debet, ibid.n.6. 393
4 Decimæ poſſunt præſcribi à Religioſis, aut Clericis ſæcularibus tam activè, quàm paſſivè, in cap. Nuper, n.36. de Decim. pag. 406
4 Requiritur tamen immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, ibid.num.37. 406
4 Decima omnium fructuum prædii debetur ei, qui præſcripſit ſibi decimas; ſed ad aliud prædium præſcriptio non extenditur, in cap. Cùm in tua, n.1. de Decim. 400
4 Privilegium ſuper Decimis an ſit latè, vel ſtrictè interpretandum, in c. Cùm contingat, n.8. de Decim. 393
4 Decimarum conceſſio includit etiam futura, ibid.n.9. 393
4 In Decimis prædialibus, quæ debentur Eccleſiis non Parochialibus ex privilegio, vel præſcriptione, aut alio jure ſpeciali, an habeat locum, cap. Nuper, de Decimis, ibid.n.3. & ſeqq. uſque ad num.10. 403
4 Quid ſi decimæ debeantur Eccleſiæ Cathedrali, ibid.n.8. 403
4 Et quid ſi debeantur inferioribus Eccleſiis ex conſuetudine, vel privilegio, aut præſcriptione, ibid.n.9. 403
5 Privilegium exemptionis à decimis prædialibus conceſſum Religioſis Societatis JESV abſque derogatione cap. Nuper, de decimis, validatur à Gregorio XIII. in c. Ex parte, n.9. de Capell. Monach. 228
4 Privilegium quod habent Religioſi non ſolvendi decimas de novalibus, quæ propriis manibus excolunt, per hoc capitulum non fuit ſublatum, in cap. Nuper, n.22. de Decim. 405
2 Locatio prædiorum decimalium in eo, qui ex conſuetudine non ſolvit decimas, eſt prohibita, in c. Sanè, il ſecondo, n.21. de offic.delegat. 392

Decimarum infeudatio.

4 Decimarum donatio, quas laicus ante Concilium Lateranenſe habuit in feudum, facta per eum Eccleſiæ de ſolius diœceſani conſenſu valida eſt, in c. Cum Apoſtolica, n.1. de his quæ fiunt à Prælatis. 260
4 Decimarum infeudatio in laicum quo tempore primùm fuerit prohibita, ibid.num.4. 260
Vide in ver. *Laicus quoad decimas, & oblationes.*
6 Decimæ Papales exiguntur pro ingruentibus Eccleſiæ neceſſitatibus, nec ſunt perpetuæ, in c. Præterea, n.25. Ne Prælat. vices ſuas. 190

Decimæ perſonales.

4 Decimæ perſonales ſolvi debent Eccleſiæ, ubi quis habet domicilium, prædiales verò ubi prædia ſita ſunt, in c. Significavit, n.15. de Paroch. 384
4 Niſi ex conſuetudine alteri Eccleſiæ debeantur, ibid.num.16. pag. 384
4 Decimæ perſonales pertinent ad Eccleſiam, ubi quis audit Divina, & percipit Sacramenta, in c. Cùm contingat, n.20.32. & 36. de Decim. 394
4 Decimæ perſonales tranſeunt in Parochialem noviter erectam, etiam ante ullam Epiſcopi aſſignationem, ibid.n.52. & ſequent. 399
4 Decimæ perſonales non debentur primæ Parochiali, ſi quis mutaverit domicilium, ſed ſecundæ, ibid.n.53. 399
4 Decimæ perſonales cui Eccleſiæ debeantur ſi quis perceperit Sacramentum baptiſmi in Eccleſia matrice, & reliqua Sacramenta in Parochiali, ibid.n.55. 399
4 Decimæ perſonales ſunt dividendæ inter plures Eccleſias pro rata temporis, quo Parochiani in eis audiunt Divina, & recipiunt Sacramenta, ibid.num.56. 398
Vide in ver. *Decimæ quo jure, & quibus; &c.*

Decimæ de quibus ſolvendæ.

4 Decimandi jus an, & quando extendatur de ſpecie ad ſpeciem, in cap. Cum contingat, n.11. & ſeqq. uſque ad n.16. de Decim. 393
4 Quaſi poſſeſſio decimandi fructus unius fundi, ex quo ſolum frumentum colligebatur, extenditur etiam ad milium, ibid. num.13. 39[illegible]
4 Decimas percipiens ex paſcuis, piſcariis, aut nemoribus obtinere debet etiam de novalibus, quæ ibi inſurgunt, ibid. n.14 pag. 39[illegible]
4 Idem ſi percipiat decimas ex agro pro parte culto, qui poſte[a] pro alia parte factus novalis, ibid.n.15. 39[illegible]
4 Ad Decimas præſtandas Epiſcopus etiam non requiſitus poteſt ex officio compellere poſſeſſores terrarum, in cap. Quoniam, n.6. de Decimis. 38[illegible]
4 Decima etiam de fructibus prædiorum dotalium Eccleſiæ, [et] monaſterii ſolvi debent illis Eccleſiis, quibus anteà ſolvebantur, in cap. Nuper, n.10. de Decim. 40[illegible]
4 Item ſolvi debent de fructibus fundi, vel manſi monaſterii ante illius conſtructionem, ſive excolatur propriis manibus, ſi[ve] alii excolendus tradatur, ibid.num.11. 40[illegible]
4 Secus poſtquam monaſterium fuerit ibi ædificatum, ibid.n.12 pag. 40[illegible]
4 Decimæ prædiales à Regularibus privilegiatis ſolvendæ ſunt de fructibus illarum poſſeſſionum, quas acquiſiverunt poſt da[tam] Concilii Generalis, ibidem num.14. 40[illegible]
4 Secus de acquiſitis ante, ibid. num.16. 40[illegible]
4 Decimas de poſſeſſionibus acquiſitis poſt Generale Concilium Regulares privilegiati ita demum tenentur ſolvere, ſi de il[lis] anteà decimæ ſolvebantur, ibid.n.18. 40[illegible]
Aliàs ſecus, ibid.num.19. 40[illegible]
4 Et quid ſi Decimæ anteà ſolvebantur ratione ſolius adminiſtrationis Sacramentorum, ibid.num.23. verſ. Quod autem dictum eſt. 40[illegible]
3 Decimæ prædiales ſolvi debent ſine ulla deductione ſeminum & aliorum ſumptuum, qui fiunt in agricultura, in cap. Gravi n.6. de Reſtitut. ſpoliat. 14[illegible]

Decimæ quo jure, & quibus debeantur.

6 Decimarum decimæ Summo Sacerdoti in lege veteri ex præcepto Divino à Levitis præſtabantur, in cap. Præterea, n.1[illegible] Ne Prælat. vices ſuas. 1[illegible]
6 Decimæ debentur jure Divino omnibus curam animarum habentibus, ibid.n.21. 1[illegible]
4 In Decimis percipiendis quis fundet intentionem de jure communi in cap. Cum contingat, num.16. & ſeqq. uſque in finem de Decimis. 3[illegible]
4 Quid ſi Epiſcopus concurrat cum Eccleſia baptiſmali, vel Parochiali, ibid.n.17. & ſeqq. uſque ad n.31. 39[illegible]
4 Et quid ſi baptiſmalis cum Parochiali concurrat, ibid.num.3[illegible] & ſeqq. uſque in fin. 3[illegible]

4 Paro-

4 Parochialis Eccleſia de jure communi fundat intentionem ſuper decimis prædialibus ex fructibus, qui colliguntur infra limites Parochiæ ſuæ, ibid. num. 21. 395
4 Sive Parochialis ſit etiam baptiſmalis, ſive non, ib. n. 12. 395
4 Epiſcopus fundatam habet intentionem de jure communi ſuper quarta decimarum ſui Epiſcopatus, ibid. n. 23. 395
4 Sive concurrat cum Eccleſia baptiſmali, ſive cum Parochiali, ibid. n. 24. 395
4 Epiſcopus an fundet intentionem quoad petitionem decimarum in totum faciendam nomine Parochialium Eccleſiarum, anve pro ſua quarta decimarum agere poſſit immediatè contra Parochianos, remiſſivè, ibid. num. 25. 395
4 Cathedralis Eccleſia ſi habeat limitatam Parochiam, fundat intentionem in perceptione decimarum in totum infra ſuos limites, ibid. n. 27. 395
4 Idem ſi decimæ non ſint in Parochia alicujus Eccleſiæ, ibidem num. 28. 396
4 Idemque ſi Parochiæ non ſint diſtinctæ, aut in diœceſi non ſit alia Parochia, quàm Cathedralis, ibid. num. 29. 396
4 Decimæ in Parochia noviter erecta de jure communi an ſpectent ad Eccleſiam matricem, an verò ad novam Parochialem, ibid. num. 31. & ſeqq. uſque ad n. 43. 396
4 Et quid poſt Concilium Trident. ibid. n. 43. uſq; ad n. 52. 396
4 Et quid in decimis perſonalibus, ibid. n. 52. 396
4 Decimæ de jure communi non ſunt plebibus ſubtrahendæ, ut dentur Capellis, ibid. n. 33. & 42. 396
4 Eccleſia eo ipſo quod habet limitatam Parochiam de jure communi, debentur illi reditus ſpirituales provenientes ex prædiis intra Parochiam incluſis, ibid. n. 40. 397
4 Oblationum, & obventionum appellatione veniunt etiam decimæ, ibidem n. 41. 397
4 Decimæ, vel alia corpora redituum matricis Eccleſiæ ab Epiſcopo aſſignari poſſunt Rectori Parochialis noviter erectæ, ibid. num. 44. 397
4 Decimæ prædiales debentur Eccleſiæ, in cujus Parochia ſita ſunt prædia, perſonales verò ubi ſpiritualia recipiuntur, ibid. num. 2. 388
4 Decimarum quartam Epiſcopus exigere poteſt immediatè à Parochianis, ibid. n. 7. & 27. 389
4 Contrarium, ibid. num. 14. & 17. 389
4 Diſtinguitur à num. 20. uſque in fin. 389
4 In decimarum perceptione Epiſcopus, & Parochus ſunt quaſi Portionarii, ibid. n. 8. 16. & 29. 389
4 Decimæ prædiales totius Epiſcopatus integræ ad Epiſcopum pertinent, ſi prædia decimatoria non ſint infra limites alicujus Parochiæ, aut incertum ſit de cujus Parochia exiſtant, ibid. num. 9. & ſeqq. 389
4 Decimæ prædiorum exiſtentium in altera ex duabus Parochiis ſunt dividendæ inter utramque Eccleſiam, ſi non appareat infra cujus limites prædia ſint ſita, ibid. n. 11. 389
4 Inſula ſi in mari appareat, decimæ novalium cui debeantur, ibid. num. 12. 389
4 Epiſcopus an pro ſua quarta decimarum agere poſſit immediatè contra Parochianos, an verò illam petere debeat à Parochis, ibidem num. 13. 389
4 Quid ſi Parochi jam exegerint à Parochianis integras decimas, ibid. num. 21. 389
4 Et quid ſi nondum exegerint, ſed tamen non negligunt illas petere, ibid. num. 22. 389
4 Et quid ſi ſint negligentes an tunc Epiſcopus agere poſſit nomine Eccleſiæ contra Parochianos pro integris decimis, ibid. num. 23. & ſeq. 389
4 Et an jure proprio poſſit agere actione directa pro ſua quarta Canonica, ibid. num. 26. 389
4 Anve poſſit agere officio judicis nobili, ibid. n. 33. 389
4 Epiſcopus in prædiis decimatoriis habet jus reale, & coæquale cum Parochis, ibid. num. 16. & 29. 390
4 Quæ realitas, & coæqualitas tolli non poteſt per negligentiam, vel malitiam Parochorum non comparentium, ibidem num. 17. & 30. 390
4 Parochiani per ſolutionem decimarum factam Parocho conſequuntur liberationem, nec ſuper quarta poſſunt ab Epiſcopo moleſtari, ibid. n. 21. 390
4 Decimæ qua ratione dicantur eſſe in poteſtate Epiſcopi, ibid. num. 24. 390
4 Actio ſimultanea Epiſcopi, & Parochi ſuper decimis admittitur, ibid. n. 31. 391
4 Decimarum quarta debetur Epiſcopo propter conjunctionem, & curam univerſalem, quam habet in Eccleſiis ſubjectis, ibid. n. 33. 391
4 In Decimis debitis Cathedralibus Epiſcopus fundat intentionem de jure communi, in cap. Nuper, n. 8. de decim. 403
4 Decimæ ſaltem prædiales etiam hodie ſunt ſolvendæ de jure Divino, in cap. In aliquibus, n. 3. & ſeqq. uſque ad n. 10. & n. 16. de decim. 400
4 Quid in decimis perſonalibus, ibid. n. 5. & 15. 400
4 Decimarum præceptum in lege veteri partim fuit morale, partim judiciale, partim ceremoniale, ibid. n. 4. 6. & 8. 400
4 Reſpectu quotæ hodie eſt de jure Eccleſiaſtico, ibid. n. 9. 400
4 Epiſcopus fundatam habet intentionem de jure communi ſuper quarta decimarum ſui Epiſcopatus, in cap. Cùm contingat, n. 23. de decimis. 395
4 Sive concurrat cum Eccleſia baptiſmali, ſive cum Parochiali, ibid. num. 24. 395
4 Epiſcopus an fundet intentionem quoad petitionem decimarum in totum faciendam nomine Parochialium Eccleſiarum, anve pro ſua quarta immediatè contra Parochianos, ibidem num. 25. remiſſivè. 395
2 Vicarius perpetuus fundat intentionem ſuam ſuper Decimis, in cap. Ex parte, n. 29. de offic. Vicar. 388
2 Decimalia prædia alienari prohibentur ſub conditione de non ſolvendis decimis: tenet tamen alienatio, ſed conditio vitiatur, in cap. Sanè, il ſecondo, num. 20. de offic. & poteſt. Judic. deleg. 392
2 Epiſcopus an præcipere poſſit ſuis ſubditis ne alienent prædia Regularibus privilegiatis, niſi reſervatis Eccleſiæ decimis, ibid. n. 19. 391
Vide in verbo *Decima perſonales.*
Et in ver. *Parochus quoad decimas.*

Decimarum tranſactio.

4 Super Decimis tranſactio, ſeu compoſitio fieri poteſt inter Eccleſiaſticas perſonas ſine beneplacito Apoſtolico, & afficit etiam ſucceſſores, in cap. Cùm contingat, n. 19. de decim. 394
1 *Declarans* non inducit jus novum, ſed tantum manifeſtat quod prius latebat, in cap. Quoniam, n. 15. de Conſtitut. 178
1 *Declarare* quid ſit, ibid. num. 17. 178
3 *Declaratoria* facti ſemper requiritur quantumcunque lex imponat pœnam ipſo jure, in cap. Si quis, n. 25. de foro compet. pag. 43
7 Declaratoria ſuper facto rebellionis non requiritur quando de illa incidenter agitur, in cap. Cùm ex injuncto, n. 44. de Nov. oper. nunciat. 33
7 Nec quando rebellio eſt totaliter notoria, ut nulla poſſit tergiverſatione celari, aut defendi, ibid. n. 45. 33
1 *Declarationes* Apoſtolicæ an dicantur ſtatuta Canonum, in c. Canonum ſtatuta, n. 24. de Conſtit. 20
1 Declarationes editæ Principis authoritate habent vim Conſtitutionis generali, in cap. Quoniam, n. 9. verſ. Et in terminis, de Conſtitut. 176
3 Declaratio dubiorum emergentium ex decretis Generalium Conciliorum à Sede Apoſtolica petenda eſt, in cap. Cùm veniſſent, n. 13. de judiciis. 21
1 Declaratio legis ab eo facta, qui à Principe authoritatem habet legem interpretandi, eſſentialiter non differt à lege declarata, ibid. n. 14. 178
1 Declaratio legis etiam obſcuræ, & dubiæ publicationem non requirit, ibid. n. 44. 181
1 Declaratio triplex, & propriè fit ſuper dubio, ibid. n. 45. verſ. Et ſanè. 182
1 Declaratio legis trahitur etiam ad præterita, imò & ad pendentia, ibid. n. 45. & 53. & ſeqq. 182
1 Declaratio legis habet vigorem ex tempore legis declaratæ, ibid. num. 53. 183
5 Declaratio Papæ quamvis edita in aliquo ſpeciali caſu, facit jus commune quoad omnes, in cap. Super ſpecula, num. 5. Ne Cler. vel Monach. 432
6 Declaratio retrotrahitur ad principium actus declarati, in c. Quod à nobis, n. 20. de cland. deſponſ. 29
3 Declaratio dubii ardui, & difficilis circa intelligentiam Canonis à Sede Apoſtolica petenda eſt, in cap. Capellanus, n. 1. de fer. 111
5 Declaratio novum jus non inducit, in cap. Super ſpecula, n. 2. Ne Cler. vel Monach. 432
De declarationibus Congregationis Concilii,
Vide in ver. *Congregatio Concilii.*
3 Declaratio Apoſtolica alicujus conceſſionis ſi non conveniat actui declarato, habendus eſt Pontifex pro circumvento, in cap. Cùm olim, n. 15. de ſent. & re judicata. 234
3 Declaratio Papæ iniqua eſt ipſo jure nulla, & tribuenda circumventioni, vel importunitati, aut errori, ibid. n. 16. 234
3 Declaratio poſt appellationem eſt valida, in cap. Non poteſt, n. 14. de ſent. & re judicata. 231
7 Declaratio dubiorum in jure conſiſtentium à Sede Apoſtolica petenda eſt, in cap. Cùm illorum, n. 7. de ſent. excomm. 172

Declaratoria excommunicationis.

Vide in ver. *Excommunicatio quoad denunciationem.*
6 Declaratoria non requiritur ubi factum eſt notorium, in cap. Abſolutos, n. 24. de hæret. 224

6 Declaratur,ibid.num.34. 224
2 Declinatoria for noviter orta opponitur etiam poſt litem conteſtatam,in cap. Magnus,n.44. de oblig. ad ratioc. 348
3 Decretalium quot compilationes fuerint, & qui illarum gloſſatores,in cap.Cum veniſſent,n.62.de Judic. 28
4 Decreta Conciliorum, Decretales, & leges civiles à Gratiano volumini ſuo inſertæ non aliam habent authoritatem, quàm leges ipſæ,decreta,& decretales, in cap. Super inordinata, n.23.de Præb. 187
2 Decretales Epiſtolæ etiam non clauſæ in corpore juris habent legis auctoritatem,in cap.Statuimus,n.42.de ſupplen.neglig. Prælat. 173
1 Decretalis Epiſtola, decretum, dogma, mandatum, interdictum,& ſanctio in quibus differant,in cap.Canonum ſtatuta, num.18.de Conſtitut. 20
5 Decretales debent eſſe communes, nec facilè judicari debent locales,in c. Pervenit,n.11.de immunit.Eccleſ. 364
4 Suppletiones ad Decretales non ſunt permiſſæ, & qui ſuppiet, corrigit,in cap.Relatum,il primo,n.7.de Teſtam. 346
5 Decretum irritans importat formam, in cap. Ad noſtram,n.23 de Regular.& in cap. Ad Apoſtolicam,n.24.eod.tit. 32
5 Decreta Sedis Apoſtolicæ transgrediens quas pœnas incurrat,in c.Si quis,n.29.de Regular. 12
2 Decretum fidei Eugenii IV. editum in Concilio Florentino adſtringit etiam Græcos, in cap.Cum veniſſet,n.93. de ſacr. Unct. 301
1 Decreti liber in quibus hodie intelligatur approbatus, ibid. num.46. 23
3 Decreto irritanti à partibus renunciari non poteſt, niſi tantùm privatam reſpiciat utilitatem, in cap. Licet, num.55. de foro compet. 85
2 Decretum irritans tollit contrariam conſuetudinem tam præteritam,quàm futuram,in cap.Cum olim,num.37. de major.& obed. 515
2 Decretum irritans operatur ut quidquid contra fit irritum ſit ipſo jure,ibid.n.53. 517
2 Et inficit titulum,& poſſeſſionem,ibid.num.54. 517
4 Decretum irritans tollit conſuetudinem nedum præteritam, ſed etiam futuram,in c. Non amplius,n.30. de inſtit. 217
4 Et operatur ut non poſſit dari de non uſu Conſtitutionis, ibid. num.31. 217
Vide in ver. *Clauſula decreti.*
2 Decretum irritans quoad pœnas non ligat ignorantes, in cap. Non ſine,n.51.de arbitr. 602
1 Decretum appoſitum in regreſſu, vel alia gratia non habet effectum niſi volente eo,in cujus favorem eſt appoſitum , in c. Cùm veniſſent,n.26.de Conſtit. 147
1 Decretum irritans in confirmatione Conſtitutionum, quarum aliquæ habent clauſulam annullativam actus contrarii,& aliæ non,minimè inducit nullitatem quoad omnia, ibid. num. 27. uſque ad num.34. 147
1 Decretum irritans apponitur ad finem removendi obſtacula impedientia executionem actûs, ſuper quo decernitur, ibid. num.33. 148
1 Decretum irritans non impedit manutentionem, dum diſcutitur an principalis diſpoſitio locum habeat, nec ne, ibidem num.35. 148
1 Decreta Apoſtolica,& Conciliaria obligandi vim habent, etiam ſub reatu mortalis peccati, in cap. Quoniam,num.22.de Conſtit. 179
2 Decreta Clementis VIII. de Novitiis ad habitum, & profeſſionem non recipiendis ad quos terminos reſtringantur, in c. Perlatum,n.53.de iis,quæ vi met.cau. 586
2 Decreta in Conciliis, quibus Summi Pontifices non præſuerunt, aut concipiuntur imperativè, ſeu imperſonaliter, aut nomine Concilii,in c. Antigonus,n.32.de Pactis. 535
2 Decreta in Concilio cui Papa præſidet ita demùm edenda ſunt nomine Concilii, ſi Papa in hoc conſentiat, aliàs ſecus, ibid.n.41. & ſeq. uſque in fin. 537
4 Decreta generalia ante publicationem non ligant, in c.Nullus.n.45. de Paroch. 381
4 Sufficit tamen publicatio facta Romæ,ibid.n.46. 381
6 Pro Decretis in teſtamentis Clericorum interpoſitis ſi quid Epiſcopus de jure vel conſuetudine poteſt accipere, non debet excedere taxam conſuetam,in cap.In ordinando, n.36.de ſimon. 146
6 Decretum Gratiani à Gregorio XIII. approbatur ut pars corporis juris Canonici, in cap. Tua, n.22.de deſponſ. impuber. pag. 18
2 Decretum prohibens Regularibus acceſſum ad monaſteria Monialium an deroget Conſtitutioni Gregorii XIII. in cap. Ut juxta,n.35.de offic.Ordinar. 473
7 Decretum irritans formam ſubſtantialem inducit, in cap.Qui Presbyterum,n.47.de pœn.& remiſſ. 108
6 Decretum irritans impedit ne Epiſcopus poſſit diſpenſare in criminibus infra adulterium, in cap. Vergentis, num.33. de Hæret. 221
5 Decretum Innocentii X. ſuper ſubjectione nonnullorum conventuum juriſdictioni Ordinarii loci refertur,in c. Relatum, n.70.& ſeqq.Ne Cler.vel Monach. 420
5 Decretum Urbani VIII. ſuper monaſteriis erectis cum pauciori numero quàm duodecim Religioſorum præſervatur in Decreto Innocentii X.Ut in parvis, in cap.Relatum,num.74.Ne Cler.vel Monach. 421
Decreta pro Novitiis recipiendis,
Vide in ver. *Novitius, communia.*
5 Decretum irritans in aliqua diſpoſitione appoſitum operatur ut pars non poſſit illi renunciare, in cap. Ex publico, n.25. de converſ.conjugat. 155
2 Decretum irritans inducit formam, cui renunciari non poteſt, in c.Licet de vitanda,n.54.de elect. 25
4 Decretum Pii V.non extenditur ad loca nullius diœceſis, in c.Nullus,n.48.de Paroch.& alien.Parochian. 382
5 Decretum irritans inducit formam, in cap Ad Apoſtolicam, n.24.de Regular. 73
5 Decreta Clementis VIII. ad Regularium reformationem an ſint innovanda,in c.Ne Religioſi,n.57.de Regular. 120
De declarationibus Congregationis Concilii,
Vide in ver. *Congregatio Concilii.*
6 *Defectus* principiorum naturalium ſuper quibus fundatur eſſentiæ vis,ipſam tollit,in c. Nobis,n.42. de Simon. 155
1 *Defenſio* non competit ei qui poteſt juſte, & impunè offendi,in c.Ne innitaris n.318.de Conſtit. 92
6 Defenſio rerum temporalium regulariter non eſt in præcepto, in cap.Suſcepimus,num.24. de homicid. 257
1 Defenſio à Judice,vel à Principe tolli non poteſt, in cap.Dilectus, il primo,n.34. de Reſcript. 250
5 Defenſio propriæ vitæ præponitur defenſioni patriæ,& parentum,in c.Audivimus,n.68.de Reliq. & vener.Sanct. 337
2 *Degradatio* ſolemnis quid ſit, in cap. Cum contingat,n.63.de ætat.& qualit. 263
2 Degradationis forma in Clericis primæ tonſuræ, ibid. n. 64. pag. 263
2 Degradatio actualis non fit ab officiis,& dignitatibus,ſed tantum verbalis depoſitio.ibid.n.66. 263
5 Degradatio Clericorum an poſſit demandari ab Epiſcopo Abbatibus Presbyteris,& benedictis, in cap. Aqua,n.20.de conſecr.Eccl.vel altar. 292
5 Degradatio eſt ordinis Epiſcopalis, ibid.n.21. 292
5 In Degradatione Presbyteri olim ſex Epiſcopi erant adhibendi,tres in degradatione Diaconi,vel Subdiaconi, ibid.n.25. pag. 293
5 Degradatio ſolemnis fieri poteſt ad Epiſcopos per ſeipſum,adhibitis tamen ſex Abbatibus uſum mitræ, & baculi habentibus,ibid.n.27. 293
5 Vel aliis perſonis Eccleſiaſticis, etiam non diœceſanis, ſi Abbates commodè intereſſe non poſſint,ibid.n.28.& 33. 293
7 Degradatio poſt Concilium Tridentinum fieri poteſt ab Epiſcopo aliis Epiſcopis non adhibitis, non ſolum in caſu hæreſis,ſed etiam in aliis criminibus,in quibus ad actualem degradationem ſit procedendum,ibid.n.29. 293
1 Degradatio,ſeu depoſitio ab ordinibus eſt ordinis Epiſcopalis,in cap.Quanto.n.40.de conſuet. 264
2 Degradatio fit ab ordine tantùm, depoſitio verò ab officiis,& dignitatibus,in cap.Requiſivit,n.74.de ordin.ab Epiſc. 211
2 Degradatio an requiratur in Clerico primæ tonſuræ , in cap. Magnus,n.67.& 70.de oblig.ratioc. 352
1 Degradari an poſſit Clericus, & tradi curiæ ſæculari pro crimine parricidii,ſi non ſit incorrigibilis,in cap. Canonum ſtatuta,n.11.de Conſtit. 29
7 Degradatio Clerici fit ut exauthorizatio ejus qui militiæ deſervit armatæ,in cap.Qui Presbyterum, num.20. de pœnit. & remiſſ.pag. 106
7 Declaratur,ibidem num.68. 106
2 Epiſcopus in caſibus à jure expreſſis actualiter degradatur adhibitis duodecim Epiſcopis, in cap. Requiſivit, num.73.de ordinat. ab Epiſc. 211
Clericus an,& quando ſit degradandus, & tradendus curiæ ſæculari,
Vide in ver. *Clericus quoad degradationem,&c.*
3 Degradationis pœna, & traditionis curiæ ſæculari ſecundùm Canones ſuccedit in omnibus delictis, pro quibus ſecundùm leges imponitur pœna mortis naturalis, in cap.Cùm non ab homine,n.56.de Judic. 12
3 Contrarium,ibid.num.62. 12
3 Degradationis pœna imponitur tantùm in caſibus in jure expreſſis,in d.cap.Cùm non ab homine,n.68. & n.79. 13
3 Id eſt Hæreſis,ibid.n.69. 13
3 Falſificationis litterarum Apoſtolicarum, ibid. n.70. 12
3 Conſpirationis in proprium Epiſcopum, ibid. n.71. 13
3 Incorrigibilitatis,ibidem num.75. 13
3 Vitii nefandi, ibid.n.76. 13
3 Miſſarum celebrationis, & auditionis confeſſionis à non ordinato

nato in Presbyterum,ibid.num.77. 13
Falſificationis monetæ,ibid.n. 8. 13
4 Degradatio non fit extra caſus in jure expreſſos etiam in identitate,vel majoritate rationis, etiam ubi lex civilis imponit aliquam pœnam ex ſæviſſimis,ibid.n.85.& 90. 14
7 Degradatio fieri non poteſt pro quolibet flagitio damnabili, & damnoſo,niſi in caſibus in jure expreſſis,in cap. Novimus, n.2.de verb.ſignific. 215
5 Degradationis pœna de jure communi non imponitur niſi in tribus caſibus hic expreſſis, in cap. Ad falſariorum, n.41.de crimin.falſ. 328
Degradatio falſanti litteras Apoſtolicas,
Vide in verbo *Falſarius*.
5 Degradatio accipitur etiam pro verbali depoſitione, in cap. Qualiter,il ſecondo,n.76.de Accuſat. 129
5 Et eſt pœna capitalis,ibid.n.77. 129
6 ***Delator*** quâ pœnâ ſit mulctandus, in cap. Si quis,n.4. de Homicid. 249
1 ***Delegari*** poſſunt ab Epiſcopo Clericis etiam minoribus quæ ſunt jurisdictionis,non autem quæ ſunt Ordinis, in c. Aqua, n.2.de conſecr.Eccleſ.vel altar.& in c. Quanto, num.38. de conſuet. 264
4 Delegari non poſſunt ea, in quibus eſt electa induſtria perſonæ,in c.Extirpandæ,§.Qui verò,n.2.de Præben. 154
4 ***Delegatio*** ſi fiat Epiſcopo, & unus habeat Epiſcopatum habitu,& alius exercitio, erit judex qui habet habitu, in cap. De multa,n.35.de Præbend. 147
Vide in verbo *Iudex delegatus*.
2 Delegatio facta Vicario non tranſit in Epiſcopum, in c.Quoniam,n.14.de offic. Deleg. 400
2 Delegatio cauſarum ab Apoſtolica Sede fit Canonicis Cathedralium,non autem Collegiatarum Eccleſiarum; in cap. Cùm in cunctis,n.80.de elect. 45
2 ***Delegatus*** Papæ in cauſa ſibi commiſſa jurisdictionem habet ſuper ordinarium,& quemcunque majorem, in cap.Sanè, il ſecundo,n.1.de off.Deleg. 390
2 Delegatus Papæ poteſt procedere etiam contra Epiſcopum, qui in cauſa ei delegata contumax, aut rebellis extiterit, ibid.n.3.& 15. 390
2 Delegatus à Sede Apoſtolica gerit vices Papæ, ibid. n.5. 390
2 Delegatus Apoſtolicus poteſt procedere contra Epiſcopum rebellem,aut contumacem,etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, ibid.num.15. 391
2 Debet tamen in his deferre dignitati Pontificali, & ſervare ordinem hic deſcriptum,ibid.n.16.& 38. 391
1 Delegati jurisdictio de facili per Ordinarium judicem revocatur,in cap.Cæterum,n.71. de Reſcript. 194
2 Delegatus Papæ an procedere poſſit contra exemptos, ſi in litteris non ſit facta mentio exemptionis, in c. Grave, n.5. de offic.Ordinar. 478
1 Delegatus non poteſt beneficio privare niſi hoc exprimat commiſſio ei facta, in c. Dilectus,il primo,n.16. de Reſcript. pag. 249
2 Delegatus Papæ in cauſa ſibi commiſſa eſt major quolibet Ordinario etiam de Latere Legato, in cap. Studuiſti, num.3. de offic.Legati. 419
2 Delegatus Papæ quamvis ſua facultate abutatur, tamen à Legato prohiberi non poteſt,ibid.n.10. 420
2 Contrarium,num.14.& 19. 420
2 Si Delegatus procedat contra formam commiſſionis,vel aliàs nulliter legatus poteſt de nullitate cognoſcere,ib.n.14. 420
2 Delegatus Papæ an ſortiatur forum ordinarii loci, ubi delinquit,ibid.n.18.& ſeq. 421
2 Delegatus exigens immoderatas ſportulas poteſt puniri ab Ordinario,ibid.num.19. 421
2 Delegatus qui pronunciavit ſe jurisdictionem non habere etiam de conſenſu partium cauſam non reaſſumit, in cap. Significantibus,n.1.de off.Delegat. 410
2 Delegatio cauſæ inter laicos ad petitionem miſerabilis perſonæ non pauperis non eſt nulla ab initio, ſed pendet validitas ex negligentia judicis ſæcularis,ibid.n.43. 414
2 Delegationis littera contra laicos ad petitionem viduæ pauperis ſunt validæ ab initio,ibid.n.62. 416
7 Delegatus non ſervans formam mandati,tunc demum nulliter procedit, ſi conditiones in commiſſione adjectæ ſint præter jus; ſecùs ſi de jure inſint,& aliâ non ſint ſubſtantiales, in c.Qui Presbyterum,n.97.& ſeq.de pœn.& remiſſ. 113
3 Delegatus à Papa ſi eſt mortuus, Ordinarius ſe intromittere non poteſt,in c.Verum,n.26.de foro compet. 76
3 Delegatus à Papa etiamſi nulliter procedat, cauſa revertitur ad delegantem,ibid.n.27. 76
4 Delegati gerta præter, vel contra formam reſcripti ſunt ipſo jure nulla,in cap.Cùm veniſſent,n.12.de inſtitut. 325
3 Delegatus lapſu triennii non obſtante poteſt in cauſa procedere,in c.Venerabilis,num.6.de Judic. 36
3 Niſi Princeps delegans præfixiſſet inſtantiam triennio minorem, ibid.n.7. 37
3 Delegatus ab alio quàm à Principe non poteſt cauſam alteri delegare,in cap.Cùm cauſam,n.2. de Appellat. 254
3 Delegatus ab inferiori à Principe ad univerſitatem cauſarum poteſt unam cauſam ſubdelegare,ibid.n.3. 254
3 Delegatus ad univerſitatem cauſarum ordinario æquiparatur, ibid.n.4.& n.ſeqq.& n.15. 254
3 Et idem poteſt quod ordinarius,ibid.n.5. 254
3 Et ab ejus ſententia non appellatur ad delegantem, ſed ad ſuperiorem ipſius delegantis,ibid.n.7. 254
2 Delegatus Papæ poteſt ſubdelegare, licèt datus ſit ex officio, vel de partium conſenſu, vel cum clauſula, Quid ſi non omnes,in c. Quoniam,n.1.& 9. de off.deleg. 400
2 Delegatus Papæ in cauſa ſibi commiſſa eſt major Ordinario, ibid.n.16. 400
2 Delegatus quis non creditur niſi delegationem probet, in c. Cùm in jure,n.1.de off.& poteſt. Judic.deleg. 404
2 Delegatus Papæ in ſuis litteris dicit noſtris, ſeu veriùs Apoſtolicis, parere mandatis,& cur,ibid.n.2. 404
2 Delegatus poteſt præcipere Ordinario ut exequatur factum ſuum,ibid.n.3. 404
2 Delegato non tenetur Ordinarius fidem adhibere, nec ejus mandatis obtemperare, niſi ille ſuam delegationem probet, ibid.num.4. 404
2 Hæc regula ampliatur tredecim modis, ibid.num.7. uſque ad num.44. 404
2 Et declaratur duobus modis, ibid.à d.n.44. uſque ad fin. 404
2 Delegatus quis non præſumitur,licèt præſumatur bonus, ibid. num.5. 405
2 Delegatio Principis probari non poteſt niſi per litteras delegationis,ibid.n.7.& num.35. 405
2 Delegatio probari debet per mandatum originale, ibid.nu.9. pag. 405
2 Vel per exemplum ab originali ſolemniter ſumptum,ibid.n.10. pag. 405
2 Delegatus ſi citet aſſerendo ſe Delegatum, non tenetur citatus comparere,niſi in citatione inſeratur tota copia reſcripti, ibid.num.15. 405
2 Contrarium,ibidem num.17. 405
2 Citatio non inſertâ copiâ delegationis cenſetur emanaſſe tanquam à privato, & non valet,ibid.n.16. 405
2 Sed contra,ibidem num.17. 405
Vide in verbo *Citatio*.
2 Delegatio creditur in minoribus etiam non oſtenſis litteris delegationis, in d.c.Cùm in jure,n.19. de off. Delegat. 406
2 Delegatus tenetur inſerere in citatione copiam reſcripti quando eſt perſona incapax delegationis, ibid.n.20. 406
2 Idem quando citatus eſt in loco longinquo, ibid.n.21. 406
2 Niſi citatio fiat per Nuntium publicum, & notum, putà Curſorem Papæ,ibid.num.22. 406
2 Exceptio quòd non conſtet de delegatione, poteſt opponi etiam in actu executionis,ibid.n.25. 406
2 Delegato jurisdictionem exercenti non oſtenſis litteris ſuæ commiſſionis poteſt Ordinarius de facto reſiſtere,ibid.n.32. & 43. 407
2 Delegato etiam ab inferiore à Principe non eſt credendum,niſi delegationem probet,ibid.n.34. 407
2 Delegatio Papæ, vel Imperatoris non probatur, niſi per ſcripturam,ſed delegatio inferioris probari poteſt etiam per teſtes,ibid.num.35. 408
2 Delegationis litteræ non oportet ut ſint ſcriptæ, vel ſubſcriptæ à delegante,ſed ſufficit ut ſint ejus ſigillo munitæ,ibidem num.37.d. 407
3 Delegatus lapſu triennii non obſtante poteſt in cauſa procedere, in c. Venerabilis,num.6.de judiciis. 36
3 Niſi Princeps delegans præfixiſſet inſtantiâ triennio minorem, ibidem. 36
5 ***Delictum*** transferentis Sanctorum Corpora cui aſſimiletur,in c.Cùm ex eo,n.36.de Reliq. & vener. Sanctor. 341
3 Delictum conſanguinei,amici,vel famuli præſumitur commiſſum de voluntate illius, in cujus commodum reſultat, in cap. Conſtituti ,il primo,n.6.de teſt. & atteſtat. 193
3 Dummodò habeat cauſam continuam, ſeu ſucceſſivam: ſecus ſi delictum ſit momentaneum,ibid.n.8. 193
6 Delicto unico poteſt quis lædere plures perſonas, & tenetur omnibus ſatisfacere, in cap. Falſidicus, num.3. de crimin.falſ. pag. 307
6 Et qui in pluribus offendit,in pluribus punitur,ibidem num.4. pag. 307
3 Delicto ob frequentiam ſeverius aliquid ſtatuitur,in cap.Cum non ab homine,n.52.de Judic. 12
6 Delictum gravius eſt in perſonam Principis,cui delinquens eſt ſubjectus,quàm in extraneum, in c. Ad falſariorum,n.18.de crimin.falſ. 326
6 Delictum in ebrietate commiſſum non conſtituit novam ſpeciem peccati, ſed eſt circumſtantia peccati præcedentis, in c. Si confiteterit,n.35. de Accuſat. 119

7 In delictis primaria cauſa ſurgit à voluntate, & ab anima rationali, in c. Cum voluntate, nu. 5. de ſent. excomm. 205

1 *Delinquens* in Eccleſia non privatur immunitate niſi propter homicidium, vel membri mutilationem, in c. Eccleſia S. Mariæ, n. 39. de Conſtitut. 165

2 Delinquens nullam pertimeſcit culpam, cùm ſperet eam nummis redimere, in cap. Irrefragabili, §. Cæterum, num. 9. de offic. Ord. 454

5 Delinquens non debet eſſe melioris conditionis, quàm non delinquens, in c. Ex publico, n. 28. & 43. de converſ. conjugat. pag. 155

1 *Dementia* non eſt juſta cauſa removendi ab officio perpetuo, ſed ſolum dandi Coadjutorem, in c. Cæterum, n. 60. de Reſcript. 194

6 *Denarii* S. Petri quid ſint, in c. Præterea, num. 61. Ne Prælat. vic. ſuas. 193

2 *Denominatio* fieri debet à ſuperiore confirmante, c. Antigonus, num. 48. de Pactis. 537

2 Denominatio fieri debet à majori, & digniori, ibid. num. 51. pag. 538

2 Denominatio facienda eſt ab eo qui producit effectum, ibid. num. 59. 538

2 Item a potentiori, ibidem. 538

2 Denominatio ſumitur quandoque à cauſa, quandoque à loco, in c. Conquerente, n. 45. de offic. Ordin. 466

2 Denominatio ſola facit aliquem malæ fidei poſſeſſorem, in c. Requiſivit, n. 40. de in integ. reſtit. 596

7 *Denunciationes* matrimoniales remitti non poſſunt ab Ordinariis inferioribus, ſed ab Epiſcopo tantum, in c. Accedentibus, num. 26. de exceſſ. Prælat. 14

7 Denunciationes matrimoniales non ſunt de ſubſtantia, & ideo ſi omittatur à Delegato ad diſpenſandum cum clauſula Servatis ſervandis, actus non vitiatur, in cap. Qui Presbyterum, n. 94. de pœnit. & remiſſ. 112

1 Matrimonia contracta non præmiſſis denunciationibus valida, in c. Cum acceſſiſſent, n. 29. de Conſtitut. 147

7 Denunciatio non addit vinculum, in c. Cum pro cauſa, n. 9. de ſent. excomm. 160

6 In Denunciationis judicio judex non debet pœnam ordinariam imponere, ſed ad pœnitentiam compellere, in c. Qualiter, il ſecondo, n. 78. & ſeq. de Accuſat. 129

6 Denunciatio triplex Evangelica, judicialis, & Canonica; & in qualibet diverſæ feruntur ſententiæ, ibid. n. 79. 129

6 Denunciationis finis eſt emendatio fratris: Accuſationis verò punitio criminis ad publicam vindictam, ibidem num. 81. pag. 129

6 Matrimonialia cùm ſunt contrahenda, debent per Presbyteros in Eccleſia edicta proponi, aſſignato termino ad opponenda impedimenta, in c. Cum inhibitio, n. 1. de clandeſt. deſponſat. 34

6 Nec de jure poſſunt Epiſcopi ſuper hoc diſpenſare, ibid. num. 2. pag. 34

6 Secus ex Concilio Tridentino, ibid. n. 3. 34

6 Denunciationes matrimoniales qualiter ex Concilio Tridentino ſint præmittendæ, aut remittendæ, ibid. d. n. 3. 34

6 Ordinarius, de quo loquitur Concilium Tridentinum in denunciationibus emittendis intelligitur Epiſcopus Diœceſanus, & non alii, qui ſunt Ordinarii de jure ſpeciali, ibid. nu. 6. & num. 9. 35

6 *Deponitur* quis à minoribus Ordinibus ſicut à majoribus, ibid. num. 7. & 13. 335

7 *Depoſitarius* pœnarum ex Capitulo conſtitui debet, qui Epiſcopo præſente Capitulo rationem adminiſtrationis reddat, in cap. Presbyteri, n. 33. de pœnis. 99

6 *Depoſitionis* pœna olim dignum erat quodlibet peccatum mortale, in cap. Non debet, n. 9. de conſang. & affinit. 75

3 Depoſitio habetur inſtar mortis, in cap. Cum ab homine, n. 42. de judiciis. 11

7 Depoſitio eſt ab Altaris miniſterio perpetua remotio, in cap. Quæſitum, n. 18. de pœnit. & remiſſ. 118

3 Sacerdos ſine juſta cauſa non eſt ab Epiſcopis etiam in unam ſententiam concordantibus, deponendus, in cap. Non poteſt, n. 1. de ſent. & re judicat. 230

3 Depoſitio, & degradatio Epiſcoporum, Presbyterorum, & aliorum Clericorum quem numerum Epiſcoporum requirat, ibidem, num. 2. 231

3 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 3. 231

1 Depoſitionis pœna infligi non poteſt niſi pro culpa mortali, in cap. Ne innitaris, n. 243. de Conſtitut. 74

6 Depoſitio habetur inſtar mortis, in cap. Si quis, n. 5. de homicidio. 249

4 Depoſitio Epiſcoporum jure divino eſt Papæ reſervata, in cap. Ex tuæ, n. 17. de Cler. non reſid. 66

5 Depoſitio ab ordine ad eum ſpectat, ad quem ſpectat ordinatio, in cap. Aqua, n. 22. de conſecr. Eccleſ. vel Altar. 293

5 Declaratur, ibid. num. 23. & ſeqq. 293

5 Depoſitio verbalis ab Ordinibus etiam ſacris fieri poteſt ab Epiſcopo tam per ſeipſum, quam per ejus Generalem Vicarium, ibidem num. 26. 293

5 Depoſitione ſolvitur ſpirituale conjugium inter Prælatum, & Eccleſiam, in cap. Ne Religioſi, n. 35. de Regular. 115

2 Depoſitio Epiſcopi in dubio cenſetur facta ex juſta cauſa, in cap. Quanto, n. 78. de tranſlat. Epiſc. 136

3 Depoſitio includit in ſe ſuſpenſionem, in cap. Cùm non ab homine, num. 23. de judic. 8

Reliqua in verbo *Degradatio.*

6 *Depoſitus* vel ſuſpenſus celebrans, & monitus non deſiſtens excommunicatur, & ſi nec ſic deſiſtat per ſæcularem poteſtatem ad requiſitionem Eccleſiæ exilio damnatur, in cap. Si quis Presbyter, n. 1. de Cler. excomm. miniſtr. 334

6 Beneficia ejus qui per ſententiam fuit depoſitus, poſſunt per Epiſcopum alteri conferri, in c. Qualiter, il ſecondo, n. 93. de Accuſat. 130

6 Depoſitus ſpoliari poteſt etiam beneficiis, quæ poſſidet in aliis diœceſibus, ibidem num. 94. 131

7 *Derogatio* non fit niſi ad contraria, in cap. Tuarum, num. 49. de privileg. 56

1 Derogatio generalis numquam operatur circa ignorata in facto conſiſtentia, in c. Nonnulli, n. 3[illegible]. de Reſcript. 227

4 Derogatio c. Nuper, in privilegio exemptionis à decimis prædialibus non requiritur quoad illa prædia, de quibus decimæ prius non ſolvebantur, in c. Nuper, n. 2[illegible]. de decim. 405

4 Sed quoad illa de quibus antea ſolvebantur neceſſaria eſt derogatio, alias privilegium eſt nullum ex defectu intentionis in concedente, ibidem num. 25. 405

4 Derogatio primæ partis hujus cap. Nuper, non cenſetur conceſſa niſi in ſpecie fuerit expreſſa, ibidem num. 29. 406

4 Derogatum cenſetur c. Nuper, ſi in litteris exemptionis à decimis prædialibus derogetur alicui Concilio Generali, & poſteà addatur clauſula Et aliis Conciliis, ibidem num. 51. 406

4 Idem ſi dicatur Non obſtante aliqua conſtitutione in generali Concilio edita, ibidem num. 52. 406

Vide in verbo *Con[illegible] [illegible]rogatio.*

Et in ver. *Conſtitution[illegible] [illegible]rogatio, derogatio.*

Et in ver. *Privilegii [illegible].*

4 *Deſerere* quid ſit, in cap. Ex parte, n. 14. de Cler. non reſid. 48

2 *Deſervire in Divinis*, hæc verba intelligenda ſunt ſecundum ſubjectam materiam, in c. Ut Abbates, n. 104. de ætat. & qualit. 230

2 Divinis inſervire, aut intereſſe, in Cathedrali, vel Collegiata Eccleſia importat ſervitium Chori, quod adimpleri non poteſt per ſubſtitutum, ibid. num. 88. 97. 103. & 105. 230

2 Ad Deſponſationem verbalem non poteſt quis abſolutè compelli, ſed bene ad actualem per annuli immiſſionem, in c. Sacris, n. 16. de iis quæ vi met. cauſ. 589

2 *Deſtituere* qui poteſt, multo magis poteſt corrigere, ſed non è converſo, in cap. Conquerente, n. 21. de off. Ordinar. 464

2 *Deſtitutio* ad eum ſpectat, ad quem inſtitutio, in cap. Quanto, n. 45. de tranſlat. Epiſc. 133

4 *Deſtruere* ejus eſt, cujus eſt condere, in cap. Ex parte, n. 23. de Cler. non reſid. 49

2 Deſtruere poteſt jus qui illud condidit, in cap. Quanto, n. 46. de tranſlat. Epiſc. 133

4 *Detentatio* pura nec collationem impedit, nec impetrationem, in c. Litteras, n. 32. de conceſſ. Præb. 244

4 Declaratur, ibidem num. 36. verſ. Tene igitur. 244

2 *Deſuetudo* habens principium vitioſum non excuſat, in cap. Treugas, n. 23. de treug. & pace. 524

2 Declaratur, ibidem num. 29. & 41. 524

2 Deſuetudo ut legem abroget quæ debeant concurrere, ibid. num. 73. 529

2 Deſuetudo non excuſat contravenientes ſi aliqui in eodem loco legem ſervaverint, ibid. num. 75. 529

2 *Determinatio* una reſpiciens duo determinabilia, debet utrumque pariformiter determinare, in cap. Cùm ex eo, n. 8. de Reliq. & vener. Sanctorum. 338

5 Niſi in uno diverſa ſit ratio quàm in alio, ibidem num. 9. & 21. pag. 339

5 Vel niſi aliàs induceretur juris correctio, ibid. num. 22. 339

4 *Detinere* idem eſt quod rapere, & idem eſt auferre quod non dare, in cap. In aliquibus, n. 7. de Decimis. 400

5 *Detruſi* in monaſterium ad agendam pœnitentiam non coguntur habitum regularem ſuſcipere, in cap. Cum virum, n. 22. de Regular. 53

5 Pœna detruſionis in monaſterium Monialium an poſſit infligi mulieribus ſæcularibus, in cap. Cum virum, n. 19. de Regular. pag. 53

4 *Devolutio* poteſtatis conferendi fit ad Superiorem, ſi is, ad quem ſpectat ultra ſex menſes conferre neglexerit, in cap. Nulla, n. 29. de conceſſ. Præb. 231

4 Quod procedit in omnibus dignitatibus, officiis, & Præbendis, dummodo ſint diſtinctæ, vel certus numerus ſit ſtatutus, ibid.

ibidem num.30. 232
4 Item procedit etiam in Epiſcopatibus,& Abbatiis, ſed minùs tempus datur ad eligendum, id eſt, trium menſium, ibidem num.31. 232
4 Devolutionis pœna locum non habet contra eum,qui beneficium non contulit propter impotentiam juris, vel facti, etiam culpa contingentem,ibid.n.33. 232
4 Devolutio ob negligentiam non conferentis beneficium fit ad proximum ſuperiorem gradatim,& quilibet ipſorum habet ſex menſes ad conferendum,ibid.n.34. 232
4 Devolutio poteſtatis conferendi non fit ad Metropolitanum, niſi omnes inferiores intra certum tempus conferre neglexerint,ibid.num.35. 232
4 Devolutio poteſtatis conferendi fit etiam de ſuperioribus ad minores, velut ab Epiſcopo ad Capitulum, ibidem num.39. pag. 232
2 Devolutio jurisdictionis non inducitur niſi in caſibus in jure expreſſis,in cap.His quæ,n.40.de major. & obed. 570
Vide in verbo *Iuriſdictio devolvitur.*
2 *Dei* voluntas, à qua lex Divina proficiſcitur, eſt immutabilis, in cap.Cùm pridem,n.78.de Pactis. 551
3 Deus quoque ex ſua promiſſione obligatur, in cap. Ex epiſtolæ,n.22.de probat. 160
2 Deus non eſt author iniquitatis, ſed omnia aut juſto judicio facit, aut ſuo permiſſu ita fieri ſinit, in cap. Quanto,n.67.de translat.Epiſc. 135
5 Deus quo ſenſu intelligatur non poſſe ſuſcitare virginem poſt ruinam,in cap.Cum ad monaſterium, n.55.de ſtatu Monach. pag. 194
3 Deus regit infima per inferiores Angelos, media per ſuperiores, ſuprema per ſeipſum, in cap. Ex parte, num. 4. de foro compet. 93
6 Deus audit verba noſtra prout ex intimis proferuntur: humanæ aures prout foris ſonant, in cap. Falſidicus,n.28.& 70.de crim.falſ. 308
6 Declaratur,ibid.num.76.& 80.& 162.verſ. Non obſtat ſecunda. 308
1 Deus,& lex non obligant ad impoſſibile, in cap. Ne innitaris, num.55.de conſtit. 45
1 Dei judicium ſemper innititur veritati, quæ nunquam fallit, nec fallitur,ibid.n.146. 60
2 Deus ſolus poteſt facere ut aliquis mortalium ſit major Apoſtolico,in c.Nullus,n.72. de elect. 18
2 *Deuteronomii* authoritas, *Non arabis in bove ſimul, & aſino* exponitur,in cap. Cum cauſam,n.8.de elect. 77
2 *Diaconi* in primitiva Eccleſia fuerunt ordinati per manûs impoſitionem abſque traditione libri Evangeliorum, in cap. Cum veniſſet,n.16.& 65.de ſacr.Unct. 292
2 Diacono imprimitur character in traditione libri Evangeliorum,ibid.num.62. 296
2 Diaconi poteſtas eſt media inter poteſtatem Subdiaconi, & Sacerdotis,ibidem num.61. 296
3 Diaconi Selvatici quot in ſingulis Eccleſiis deputari poſſint,& quibus privilegiis fruantur ex decreto juſſu Gregorii XV. hac de re edito,in cap Nullus,n.19.de foro compet. 54
4 Diaconus cui oculus fuit effoſſus in Presbyterum ordinari non poteſt,in cap.Conſultationibus,num.70.de Cler.ægrot. pag. 209
1 *Dictamen* rationis quid ſit, in cap. Ne innitaris, num.258.de Conſtitut. 79
4 *Dictio* una abſonum eſt ut reſpectu unius determinabilis ſtet alternativè,& reſpectu alterius copulativè, in c.Cùm jamdudum,n.23.de Præben. 119
2 Dictio,*etiam*,eſt implicativa, in cap. Quoniam,n.7.de off.delegat. 400
7 Dictionis taxativæ natura eſt ponere quod affirmat, & præter id quod ponit omne aliud excludere, in cap. Accedentibus, n.24.de exceſſib.Prælat. 14
7 Declaratur,n.41.& ſeq.uſque ad num.46. 14
7 Dictio taxativa in diſpoſitione legis non excludit caſus ſimiles,vel eandem rationem habentes: & ſufficit, ut ſint ſimiles quoad id de quo diſputatur, ibid. n.43. & n.45. 16
2 *Alioquin*, orationem conditionalem facit, & inducit conditionem in caſu contrariò,in cap.Irrefragabili,§.Exceſſus,n.7. de offic.Ordin. 447
4 Venit adverſativè ad præcedentia,& includit ex propria ſignificatione contrarium intellectum,in c.Quoniam,n.10.de Decimis. 389
7 *Aliorum*, infert omnimodam ſimilitudinem ad expreſſa, & quamvis juncta ſit cum dictione *omnium*; tamen non comprehendit majora,quam expreſſa, in cap. Accedentibus,n.38.de exceſſ.Prælator. 16
2 *Alius* eſt implicativa & repetitiva ſimilium, in c.Cùm contingat,n.114.de ætat.& qualit. 269
1 Implicat ſimilia,in cap.Ad audientiam,il ſecondo,n.53.de Reſcript. 237
1 Niſi per alia jura declaretur aliquid non eſſe ſimile,ibid. n.56. pag. 237
1 Denotat diverſitatem in ſuppoſito, & identitatem in ſubſtantia,& eſt implicativa ejuſdem generis, ibid. n.57.& 65. 237
2 Importat diverſitatem in ſubſtantia, & identitatem in qualitate,in cap.Significantibus,n.40.de off.deleg. 404
2 Eſt repetitiva ſimilium etiamſi ei adjuncta ſit dictio univerſalis,in c.Conquerente,n.58.de offic.Ordin. 467
4 *Amodò*, quid importet,in c.Nuper,n.15. de Decim. 204
4 *Aſſiduè, ſemper, indeſinenter*, & conſimiles dictiones non ſunt amare intelligendæ,ſed civiliter,& cum aliquo temperamento,in c.Significatum,n.11. de Præb. 98
5 *Autem* dictio eſt adverſativa præcedentium,& in caſu contrario retinet idem thema præcedens, in cap. Monachi n.53.de ſtat.Monachor. 171
2 *Cætera* eſt implicativa ſimilium,in cap.Requiſivit, n. 8. de ordin.ab Epiſc. 208
7 *Circa*, quid importet, in c. Quanto,n.17.de Privileg. 86
4 *Coram*, id eſt præſentibus,& intelligentibus, in c.Cum eſſes, n.16.de Teſtam. 332
2 *Cum* conjungit per modum acceſſorii, non autem principalis diſpoſitionis,in c.Antigonus,n.43. de Pactis. 537
2 *Deinceps* quid importet,in c.Cùm pridem,n.44.de Pactis. 546
4 *Donec*, collata in incertum eventum importat conditionem, in c.Epiſcopus,n.53.de Præb. 00
3 *Etiam* eſt ampliativa,& implicativa præcedentium, in c. Cum contingat,n.40.de foro compet. 91
1 Importat caſum magis dubitabilem, in c. Inter cæteras,n.53. de Reſcript. 202
7 Eſt implicativa caſus præcedentis cum eiſdem qualitatibus in c.Pervenit,n.7.de ſent.excomm. 147
7 *Etiamſi* ampliat diſpoſitionem, & implicat caſum magis dubitabilem,in c.Sicut unire,n.56.de exceſſ.Prælator. 10
2 *Ex tunc* denotat temporis extremitatem, in cap. Irrefragabili, n.8.de offic.Ordinar. 447
2 *Forſitan* quandoque ponitur affirmativè,in cap. Niſi cùm pridem,n.16.de Renunciat. 154
4 *Idem* quandoque importat identitatem in genere, & diverſitatem quoad ſpecificas qualitates, in cap.Ex tuæ,num.22. de Cler.non reſid. 67
5 *Liberè* quid importet,in c.Statuimus,n.3.de Regular. 105
4 *Mox* quid importet,in c. Super inordinata,n.31.de Præb. 189
2 Et in cap.Quia propter,n.56.de elect. 95
5 *Nec*, negat,& copulat præcedentia cum ſuis qualitatibus, in c. Monachi,n.37.de ſtat.Monach. 169
7 *Nullatenus* quid importet, in cap. Nimis prava,n.37.de exceſſ. Prælator. 22
5 *Omnimodò* quid importet, in c. Cùm dilectus,n.37. de Relig. domib. 219
2 *Omnino* quid importet,in c.Relatum,n.19. de Cler.non reſid. pag. 36
Et in c. Cùm in magiſtrum,n.76.de elect. Et in c. Ad audientiam,n.16.& ſeq.de ſpon.ſ. & matrim. 111
2 *Per*, cauſam efficientem ſignificat, in c.Presbyter,n.34.de Sacram.non iterand. 310
2 *Porrò*, eſt diverſificativa præcedentium, in cap. Cum ſit ars, n.44.de ætat. & qualit. 284
2 *Præſertim*, quid importet, in c.Cum voluntate,n.16. de ſent. excomm.& in c.Ex tenore,n.18. de tempor.ordinat. & in c. Significaſti,n.26.de elect. 11
5 *Quacunque de cauſa*, quid importet,in cap.Si quis,num.66. de Regular. 16
4 *Quandocunque*, comprehendit omne tempus, in c. Qualiter, n.21.de Cler.non reſid. 36
2 *Quaſi*, aliquando non importat diminutionem, ſed exceſſum, in c.Cùm in cunctis,n.21. de elect. 38
7 *Quicunque*, eſt effrænata & comprehendit omnes etiam in ſublimiori dignitate conſtitutos,in cap. Ex parte,n.14.& 45.de Privileg. 68
3 *Quocunque modo*, extendit diſpoſitionem etiam ad impropria,& aliàs non comprehenſa in diſpoſitione generali, in c. Cum venient,n.70.de Judic.
3 Includunt omnem modum tam principalem,& directum,quàm incidentem,in c.Venient,n.81.de Judic. 30
2 *Quodcunque* univerſaliter omnia includit, in c. Cùm in cunctis,§.Inferiora,n.33.de elect. 55
2 Niſi per aliud jus aliquis caſus reperiatur exceptus, ibid.n.34. pag. 55
6 *Quoque*, eſt copulativa,& repetitiva præcedentium, in c. Pervenit.n.33.de Adulter. 385
2 *Quoquomodo*, includit generalem modum, in c. Ad extirpandas,n.21.37.& 43.de fil.Presbyt. 326
6 *Saltem*, eſt ſubſidiaria, in cap. Quia nonnulli,n.21.de Magiſtris. 205
2 *Semper*, quid importet, in c. Requiſivit,n.21. de reſtitut. in integr. 594

1 Seu

1 *Seu* ex ſui natura eſt augmentativa, in cap. Inter cæteras, n. 17. de Reſcript. 198
1 Contrarium, ibid. n. 21. 199
1 Regulariter eſt disjunctiva, ſeu alternativa, ibid. n. 21. 199
1 Unita cum relativo auget diſpoſitionem, ibid. n. 24. 199
1 *Seu, & ſive* dictiones ſunt alternativæ propriè, & ſimpliciter, ſed habent naturam mixtam, in cap. Inter cæteras, num. 12. de Reſcriptis. 198
1 Et ſunt indifferentes ad disjunctam, & conjunctam, ibid. n. 13. pag. 198
1 Contrarium, ibid. n. 21. 198
1 Declaratur, ibid. n. 34. 198
1 In diſpoſitione favorabili ut in legatis ſtant ampliativè, in non favorabili, ut in contractibus, ſtant disjunctivè, ibid. num. 14. pag. 198
1 Contrarium, ibid. n. 17. 198
1 Quando ponuntur inter illa, quæ habent conformitatem, & convenientiam ſtant ampliativè, ibid. n. 27. 199
1 Inter ſynonyma ſtant expoſitivè, pro id eſt, ibid. n. 30. 199
1 Inter genus, & ſpeciem ſtant conjunctivè, ſeu expoſitivè, ibid. num. 31. 199
1 Ad vitandum abſurdum, quamvis verba disjungant, ſenſum tamen conjungunt, ibid. n. 32. 200
1 Augent, disjungunt, & exponunt, prout ſuadet mens diſponentis, & ſubjecta materia, ibid. n. 33. 200
1 Habent ſymbolum cum conjuncta, in quam facilius transeunt, quàm dictiones *aut*, & *vel* ibid. num. 34. 200
4 *Si*, adjecta verbo futuri temporis conditionem importat, in c. Qualiter, n. 30. de Cler. non reſid. 60
2 *Sicut* eſt exemplificativa, in c. Requiſivit, n. 78. de Ordinat. ab Epiſcopo. 212
3 *Sicut*, importat omnimodam ſimilitudinem, in cap. Conqueſtus, n. 78. de feriis. 123
1 *Sive* propriè importat alternativam, ſeu disjunctivam, in cap. Inter cæteras, n. 23. de Reſcript. 199
Vide ſuprà in dictionibus *Seu, & ſive*.
5 *Tantum* dictio taxativa in diſpoſitione legis non excludit caſus ſimiles, vel eamdem rationem habentes, in c. Accedentibus, n. 43. de exceſſ. Prælator. 16
7 Et ſufficit ut ſint ſimiles quoad id, de quo diſputatur, ibidem num. 45. 16
7 Taxativæ natura eſt ponere quod affirmat, & præter id quod ponit omne aliud excludere, ibid. n. 24. 14
7 Declaratur, ibid. num. 41. & ſeqq. uſque ad n. 46. 14
5 *Tunc* denotat extremitatem temporis, & idem importat, quod eo caſu, in cap. Cùm virum, n. 33. de Regular. 54
2 *Ve*, quandoque ſtat copulativè, in cap. Ex parte, nu. 28. de arbitr. 615
1 *Vel* & *Aut*, ſunt dictiones propriè, & ſimpliciter alternativæ, quæ & ſenſum disjungunt, in c. Inter cæteras, num. 11. de Reſcript. 198
Vide ſuprà in dictionibus *ſeu*, & *ſive*.
1 *Verò*, eſt adverſativa præcedentium, & adverſatur in jure, & in facto, in c. Ad audientiam, il ſecondo, num. 70. de Reſcript. pag. 238
4 *Vnà*, in c. Cùm jam dudum, n. 23. de Præb. 23
3 *Vſque*, dictio ponitur excluſivè, in cap. Conqueſtus, n. 38. de feriis. 119
2 *Vt* an cauſam finalem inducat, vel impulſivam, in cap. Ad aures, n. 11. & 15. de tempor. ordinat. 185
6 *Vt ſuprà*, inducit repetitionem præcedentium, in c. Pervenit, num. 33. de Adulter. 285
1 *Dictis* Sanctorum Patrum an, & quando ſit ſtandum, in c. Ne innitaris, n. 5. de conſtit. 37
1 Dicta SS. Patrum in philoſophicis non ſunt majoris authoritatis, quàm dicta Philoſophorum, quos ſequuntur, ibid. nu. 9. pag. 37
4 Dictum ſancti fulcitum auctoritate veteris, vel novi Teſtamenti prævalet dictis aliorum omnium, in cap. Si Epiſcopus, n. 14. de Paroch. 376
6 *Digeſtio* cibi, vel potus an debeat præcedere ſumptionem Euchariſtiæ, in c. Si conſtiterit, n. 13. de Accuſat. 117

Dies Feſti.

5 Conſuetudo regionis ſervari debet in colenda feſtivitate S. Bartholomæi, in cap. Conſilium, num. 26. de obſervat. jejun. pag 345
5 Idem in feſtivitate B. Margaritæ, ibid. num. 30. 345
5 Diebus feſtis licet, non tantùm ſpiritualiter, ſed etiam corporaliter honeſtè lætari in cibis, & veſtibus, in c. Explicari, n. 18. de obſervat. jejun. 351
2 Dies feſti, in quibus minores Ordines licet conferre, qui ſint, in cap. De eo, n. 3. de tempor. Ordinat. 177
3 Diebus feſtis licet dare operam rebus ad vitam neceſſariis, & tempore peſturis, in c. Conqueſtus, n. 18. de feriis. 116
3 Dies feſti de præcepto qui ſint hodie ex Conſtitutione Urbani VIII. ibid. num. 23. 116
3 Dies feſti de præcepto ſunt etiam feriati quoad judicialia, ſed non e converſo, ibidem num. 26. 117
3 Dies feſtos ſolus Papa in Eccleſia univerſali poteſt indicere, & ſinguli Epiſcopi in ſuis diœceſibus, ibid. num. 27. & n. ſeq. & num. 58. 117
3 Diei Dominici obſervatio ſuccedit obſervantiæ Sabbathi, non ex vi præcepti legis, ſed ex conſtitutione Eccleſiæ, & conſuetudine Populi Chriſtiani, ibidem num. 28. 117
3 Diem feſtum an poſſit Epiſcopus indicere ſine populo, ibid. n. 31. & ſeq. 117
3 Dies feſtos ſolus populus, ſeu laicalis poteſtas indicere non poteſt, etiam quoad judicialia, ibidem num. 33. 118
3 Princeps laicus an ſtatuere poſſit ut dies alicujus Sancti ab Eccleſia canonizati a ſuis ſubditis ſervetur, ac ſi eſſet dies feſtus ex præcepto Eccleſiæ, ibid. num. 57. & n. ſeq. uſque in finem. pag. 121
3 Dierum feſtorum indictio eſt actus ſpiritualis, & pertinens ad Paſtores Eccleſiæ, ibid. num. 61. 122
3 Dierum feſtorum indictio eſt quædam conſecratio temporis, ibid. num. 64. 122
3 Diem feſtum ſi Princeps, vel Civitas ſtatuat ſub certa pœna colendum, transgreſſores culpam non incurrunt, ſed pœna exigi poteſt, ibidem num. 70. 122
3 Contrarium, ibidem num. 71. 122
3 Statutum laicale poteſt pœnam imponere violantibus dies feſtos ab Eccleſia inſtitutos, ibidem num. 73. 123
3 Princeps laicus non poteſt ſtatuere, ut ejus ſubditi in die alicujus Sancti ab operibus ſervilibus abſtineant, ibidem n. 75. pag. 123
3 Diei feſti celebrationis formalitas in quibus conſiſtat, ibidem num. 79. 124
3 Declaratio Apoſtolica nullitatis litterarum Senatus Mediolani, & edicti Gubernatoris Status Mediolanenſis ſuper obſervatione feſtivitatis S. Dominici in dicto ſtatu ibid. nu. 80. pag. 124
6 Dies in Eccleſia Romana incipit à media nocte, in cap. Si conſtiterit, n. 12. de Accuſat. 117
5 Dies ſictè expletus dicitur poſt veſperas, in cap. Conſilium, n. 53. de obſervat. jejun. 347
5 Dies cœpta in materia profeſſionis non habetur pro completa, ſed tempus currit de momento ad momentum, in cap. Ad noſtram, n. 9. 21. 22. & 23. de Regular. 30
5 Dies cœpta in favorabilibus habetur pro completa, ibid. n. 11. pag. 31
5 Dies cœpta habetur pro completa prout ſuadet favor, vel odium ut duret, vel finiatur, ibidem num. 31. 33
2 Dies in actibus qui commodè nocturno tempore exerceri non poſſunt non naturaliter, ſed artificialiter ſunt computandi, in c. Treugas, n. 3. de treug. & pace. 522
2 Dies quotuplex ſit, ibidem num. 4. 522
2 Dies, & locus non ſunt de ſubſtantia electionis, in cap. Quia propter, n. 67. & n. 69. de elect. 96
2 Etiamſi in Conſtitutionibus Eccleſiæ, vel Ordinis certus dies, aut locus ſit præfinitus, ... decretum irritans, ibid. n. 68 pag. 96
3 Dies cœpta habetur, vel non habetur pro completa, prout favor aut odium ſuadet ut habeatur, vel non habeatur, in cap. Ego N. n. 44. de jurejur. 214
4 Dies ſtatuta interpellat pro homine, in cap. Potuit, n. 8. de loc. & conduc. 280
4 Dies conditionis adimpletæ non retrotrahitur ad tempus diſpoſitionis, quando ante impletam conditionem ſupervenit impedimentum, in cap. Dilectus, il ſecondo, n. 8. de Præben. pag. 140
1 *Dietæ* non computantur à loco, ubi reus domicilium habet, ſed à finibus ſuæ diœceſis, in cap. Nonnulli, num. 6. de Reſcript. pag. 222
1 Si agatur actione perſonali, n. 7. 222
1 Et quid ſi actione reali, aut perſonali in rem ſcripta, vel quæ datur ad certam rem, ibid. n. 8. 222
1 Dietæ hodie reſtrictæ ſunt ad unam tantùm, ultra quam ſi fiat delegatio, non valet ſententia, ibid. n. 15. 222
1 Dietarum tria ſunt genera, & de quibus dietis intelligatur, ibid. n. 16. 223
7 In *Differentibus* ſpecie in eo quod plus eſt non continetur id quod eſt minus, in cap. Sicut unire, num. 59. de exceſſ. Prælat. pag. 10
7 Quæ differunt in quantitate temporis, non differunt ſpecie, ibid. n. 61. 10
1 *Diffinitio* quid ſit, in c. Ad audientiam, il ſecondo, n. 107. de reſcript. 242
1 Quidditatem rei oſtendit, ibidem n. 108. pag. 242

1 Et

1 Et differentiæ ſpecierum non cognoſcuntur niſi per diffinitionem,ibid.n.109. 242
2 *Diffinitum* cui convenit impoſſibile eſt non convenire diffinitionem,in cap. Cùm veniſſet,n.86.de ſacr.Unct. 299
3 Diffinitio Authoris ponitur, & per partes explicatur, in cap. Olim,n.55.uſque in finem de litis conteſt. 108
2 *Diffinitores* Ordinis Prædicatorum nullam habent dignitatem Eccleſiaſticam,nec poſſunt eſſe Conſervatores, in cap.Sanè,il ſecondo,n.34.de off.& poteſt.jud. delegat. 393
2 *Dignitas* non conſtituitur ex nudo miniſterio conferendi beneficia,in cap.Indecorum,n.10.de ætat.& qualit. 233
2 Dignitas Patritiatûs,&Conſulatûs jus patriæ poteſtatis ſolvit, ibid.num.29.& 56. 234
2 Dignitas, quæ jure hæreditario defertur, non comprehenditur,in cap.Quoniam Abbas, de off. deleg. in cap. Ex parte, n.45.de arbitr. 616
4 Dignitatem obtinens,cui ſit annexum beneficium curatum,reſidere debet in dignitate,& conſtituere Vicarium perpetuum in Parochiali,in c.Ex parte,n.66.de Cler. non reſid. 54
Vide in verbo *Reſidentia*.
1 Dignitatis collatio devolvitur ad Papam ſi omnes collatores habuerunt ſex menſes ad conferendum, & neglexerunt conferre,in c.Cum acceſſiſſent,n.1.de Conſtit. 144
1 Dignitas, perſonatus, & officium an differant, ibid.n.3. 144
2 Dignitates non curatæ, quibus annexus eſt Ordo Presbyteratus requirunt annum vigeſimum quartum inchoatum, in cap. Cùm in cunctis,n.42.de elect. 40
2 Quod procedit ſi talis ordo ſit annexus de jure ſpeciali, ibid. n.43. 40
2 Secùs ſi de jure communi, quia tunc ex Concilio Tridentino ſufficit annus vigeſimus ſecundus completus,ibid.num.44. 40
2 Et quæ ſit ratio differentiæ,ibid.num.46. 40
2 Dignitates in Collegiata,quibus animarum cura nulla ſubeſt, requirunt annum vigeſimum ſecundum completum , etiamſi ſint primæ,ibid.num.48.& n.ſeq. 40
2 Dignitates non curatæ de jure etiam requirunt annum vigeſimum quintum inchoatum, ex Concilio Tridentino vigeſimum ſecundum completum,in c.Cùm in cunctis, §.Inferiora, n.4.de elect. 52
2 Dignitas Eccleſiæ unica non comprehenditur in litteris expectativis de dignitate in Eccleſia, ibid.num.8. 52
2 Dignitatum collatio in Cathedrali Eccleſia an ſit ſimultanea, in cap.Cùm Eccleſia Vulterana,n.18. & ſeq. de elect. 84
2 Dignita ,& jura Eccleſiæ poſſidentur pariter per Epiſcopum, & Capitulum,ibid.num.19. 85
2 Dignitates omnes originaliter Romana fundavit Eccleſia, in cap.Nullus,n.3.& 6.de elect. 2
2 Dignita es majores poſt Pontificalem in Cathedralibus, & primæ in Collegiatis Eccleſiis reſervantur in tertia regula Cancellariæ, ibid. n.9. 3
2 Item reſervantur dignitates conventuales,& Præceptoriæ generales,non tamen militiarum,ibid.num.10. 3
2 Dignitas electiva non comprehenſa in gratia ad dignitatem, pertinet ad quamlibet diſpoſitionem quorumcunque, ibidem num.23. 4
2 Dignitates obtinentes in Cathedrali Eccleſia de jure communi ſunt de Capitulo,ibid.n.43. 6
2 Dignitates etiam ſæculares non debent pluribus de eadem domo ſucceſſivè deferri, in cap. Ex parte,n.7. de offic.deleg. pag. 397
2 Dignitates omnes inſtituit,& fundavit Romana Eccleſia, in c. Pernicioſam,n.37.de off.Ordinar. 429
2 Dignitates,Abbatiæ,Decanatus, Præpoſituræ, & Archipresbyteratus jure annexum habent Ordinem Sacerdotalem,in c. Ut Abbates,de ætat.& qualit. 217
2 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid.n.5. & ſeqq. 217
2 Dignitates omnes, quibus animarum cura nulla ſubeſt hodie obtineri poſſunt in vigeſimo ſecundo anno completo,ac proinde non ſunt presbyterales, ibidem num.5. 217
2 Dignitates curatæ in Cathedrali, vel Collegiata an veniant Parochialis appellatione,in c. Cùm ſit ars,n.20. de ætat. & qualit. 281
2 Dignitas habitu tantùm curata an comprehendatur appellatione Parochialis,ibid.num.30.& ſeqq. 283
7 Dignitati non ſolùm Regiæ, ſed etiam Pontificali renunciandum eſſet,ſi ex his conſcientia non eſſet tuta,in cap.In officii, num.19.de pœnit.& remiſſ. 120
4 Dignitates obtinentes licitè poſſunt ſtudiorum cauſa abeſſe,in cap.Licet,n.6.de Præb. 164
4 Dignitates,Canonicatus, vel Portiones obtinentes in Cathedralibus,vel Collegiatis tenentur perſonaliter reſidere, ibid. num.21. 165
4 Dignitates obtinentes in Cathedrali ſine ullis fructibus tenentur reſidere,non obſtante contraria conſuetudine , ibid. num.40. 166
4 Dignitates,quibus perpetuò & acceſſoriè annexus eſt Canonicatus, non tenentur niſi ad reſidentiam dignitatibus injunctam,ibid.num.69. 169
4 Secùs in obtinentibus dignitates cùm Canonicatibus ex conſuetudine,vel diſpenſatione Apoſtolica,ibid.n.70. 169
4 Dignitates obtinentes non obſtante contraria conſuetudine tenentur per ſeipſos celebrare Miſſas , ſicut cætera officia, ibid.n.83. 170
4 Dignitatem, vel perſonatum , aut beneficium curatum obtinens,ſi ſecundum tale recipiat,vacat primum, quod ſi retinere contenderit etiam ſecundo privabitur, in cap.De multa, n.1.de Præb. 143
4 Dignitas aliud eſt,aliud perſonatus, ibid. n.29. 146
4 Dignitates plures obtinens abſque diſpenſatione Apoſtolica ineligibilis eſt, & inhabilis ad beneficia obtinenda, in cap. Cùm jam dudum,n.2.de Præb. 116
4 Dignitates plures,vel perſonatus in una, vel diverſis Eccleſiis quis habere non poteſt, in cap.Ad hæc,n.1. de Præben. 103
4 Dignitatum, ac perſonatuum pluralitas eſt omni rationi contraria,ibid.n.2. 103
4 Dignitates,& officia requirunt reſidentiam continuam, ibid. num.5. 103
4 Dignitas,perſonatus,& officium quid ſint, & an inter ſe differant,ibid.n.6.& ſeq.uſque in finem. 103
4 Dignitas,perſonatus, & officium quandoque accipiuntur ut ſynonyma,ibid.n.7. 104
4 Quandoque ut diverſa,ibid,n.8.14.& 15. 104
4 Dignitas largè comprehendit etiam perſonatum , vel cuſtodiam ſeu officium aut inferius miniſterium, ibid.n.9. 104
2 Dignitatis appellatione an veniant Epiſcopatus,& majores dignitates,ibid.n.10.& 17. 104
4 Inter Dignitatem,perſonatum,& officium jura non conſtituunt ſpecificam differentiam,& nominum diverſitas introducta eſt ex diverſis conſuetudinibus Eccleſiarum,ibid.n.12. 104
4 Contrarium,num.14. 104
4 Dignitas ſe habet ad perſonatum, & officium tanquam genus ad ſpecies,ibid.n.16. 105
4 Contrarium,num.18. 105
4 Dignitas ſumitur largè, & ſtrictè ſecundùm ſubjectam materiam,vel intentionem proferentis,ibid.n.17. 105
4 Dignitatem habens dicitur etiam habere perſonatum. Sed non econtrà,ibid.num. 19. 105
4 Dignitatis diffinitio quæ,ibid.num.20. 105
4 Dignitatis ventoſæ nullus alius eſt effectus, quàm ut invidiam generet,& ſcandalum ſeminet inter fratres, ibidem num. 22. pag. 105
4 Dignitas Eccleſiaſtica non conſtituitur niſi ſit perpetua, ibid. num.23. 105
4 Dignitas Eccleſiaſtica ſatis eſt ut habeat adminiſtrationem rerum temporalium ad Eccleſiam pertinentium, ibid. nu.30. pag. 106
4 Dignitas eſt excellentior gradus,ibid.num.31. 106
4 Dignitas quæ ſit major in Eccleſia ex quibus deprehendatur, ibid.num.32. 106
4 Dignitatis præeminentia ex quatuor cauſis conſtituitur, ibid. num.33. 106
4 Dignitas Eccleſiaſtica cognoſcitur ex eo quòd habeat adminiſtrationem rerum Eccleſiaſticarum cum juriſdictione, ibid. num.34.& ſeq. 106
4 Dignitas,adminiſtratio,& juriſdictio ſunt annexa, & quaſi inſeparabilia,ibid.num.35. 106
4 Dignitas propriè dicitur cùm in illius inſtitutione cautum eſt ut ſit dignitas,ibid.n.41. 106
4 Dignitas cenſetur, quæ ex conſuetudine Eccleſiæ reputatur dignitas,licèt de jure non ſit talis, ibid.n.42. 107
4 Dignitates non tantùm adminiſtrationem habentes cum juriſdictione ; ſed etiam quæ ſolùm ex conſuetudine Eccleſiæ pro dignitatibus habentur præſervatæ ſunt à Concilio Tridentino in c.6.ſeſſ.24.ibid.n.44. 107
4 Dignitatem habere non dicitur exercens miniſterium ſpectans ad dignitatem, ſi in loco non reputetur dignitas,ibid.nu.45. pag. 107
4 Dignitas an conſtituatur ex eo quòd vocetur aliquo nomine dignitatis in jure expreſſæ,ibid.n.47. 107
4 Dignitas cognoſcitur,quando habet nomen dignitatis,& prælationis,& prærogativam in Choro, & in Capitulo, licèt non habeat rerum adminiſtrationem,vel juriſdictione, ut Archidiaconus Parmen.ibid.n.49. 107
4 Dignitates plures, vel Eccleſiæ uni conferri non debent, & cur,in cap.Quia nonnulli,n.1.de Cler. non reſid. 32
4 Dignitas quot modis accipiatur, ibid.n.9. 33
4 Dignitates in Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis quale ſervitium requirant, & an eas obtinentibus liceat quotannis ultra tres menſes ab Eccleſia abeſſe,ibid.n. 10.& ſeq.uſque in finem. 33
4 Dignitatum duo genera à Concilio Tridentino conſtituuntur in Cathedralibus,& Collegiatis Eccleſiis,ibid.n.12. 33

4 Dignitates habentes reditus ſeparatos à Capitulo de jure communi non obligant ad reſidentiam, ibid. num. 13. 33

4 Nec ſunt incompatibiles cum aliis beneficiis reſidentiam requirentibus, ibid. n. 14. 33

4 Dignitatibus ſeparatos reditus habentibus poteſt Epiſcopus arbitrio ſuo competens ſervitium aſſignare, ibid. nu. 19. 33

4 Dignitates Cæſaraugeſtanæ eodem jure cenſeri debent quo aliæ de quibus agitur à Concilio Tridentino ſeſſ. 22. c. 3. 33

4 Et Archiepiſcopus poteſt illis congruum ſervitium ſtatuere, & diſtributiones pro tertia parte fructuum deductis penſionibus aſſignare, ibidem num. 21. 34

6 Dignitas acquiſita per ſimoniam ſe ignorante commiſſam dimittenda eſt in foro animæ non in pœnam criminis, ſed ex natura rei, quæ vendibilis non eſt, in cap. Nobis, n. 52. de Simon. 156

6 Contrarium, ibidem num. 80. & ſeq. 156

6 Declaratur, n. 82. 156

4 Dignitatem omnino novam Epiſcopus ſolus erigere non poteſt, in c. Dilecto, n. 26. de Præben. 138

4 Epiſcopus de Capituli conſenſu poteſt in Cathedrali novas dignitates erigere, uſitatas tamen, & ſacris Canonibus recognitas, ibidem num. 69.

2 In Dignitatibus Eccleſiaſticis non licet de majori ad minorem tranſire, in c. Cùm ex illo, num. 9. & 15. de Tranſlat. Epiſcop. pag. 127

Declaratur, ibidem num. 20. & ſeq. 127

Vide in verbo *Epiſcopus quoad tranſlationem*.

2 Subreptitia eſt impetratio dignitatis facta ſub narrativa ceſſionis Epiſcopatus, ſi ceſſio fuit invalida, ibid. n. 19. 127

4 Dignitatis jura Prælato irrequiſito Epiſcopus diminuere non poteſt, in c. Niſi eſſent, n. 22. de Præb. 131

7 Dignitas, & officium præponderat ordini in prælationibus, in cap. Quod nonnullis, n. 14. de Privileg. 82

2 Dignitatem perdens poteſt deſcendere ad minorem, in cap. Ad ſupplicationem, n. 4. de Renunc. 149

1 Dignitas perſonarum compenſatur cum numero, in cap. Ne innitaris, n. 446. de Conſtitut. 123

4 Dignitates plures habens alteram dimittere compellitur, in cap. Præterea, de Præb. 108

2 *Dignior* ad officium regiminis eſſe poteſt, qui tamen non excellit gratia ſanctitatis, in cap. Eam te, n. 12. de ætat. & qualit. pag. 259

2 *Dignum* eligens poſthabito digniori peccat contra juſtitiam diſtributivam, ibidem num. 21. 240

2 Minus idoneus ad Sacerdotium promoveri, vel ad regimen animarum aſſumi non debet, in cap. Cum ſit ars, n. 1. de ætat. & qualit. 279

5 Magis dignum trahit ad ſe minus dignum, ubi eſt favor magis digni ut trahat, & non trahatur, in cap. Cùm propter, n. 24. & 33. de Jurepatr. 256

6 *Dilapidatio* dicitur, cùm res immobiles alienantur, cùm verò mobiles dicitur quaſi dilapidatio, in cap. Licet Heli, n. 15. de Simon. 164

Vide in ver. *Prælatus quoad alienationem, &c.*

2 *Dimiſſorias* concedendi facultas an includatur in generali mandato, in cap. Significaſti, n. 5. de off. Archid. 379

4 Dimiſſorias concedere poteſt Epiſcopus etiam abſenti, & examen committere ordinario loci, in quo ille degit, in cap. Cum ſecundum, n. 60. de Præb. 113

2 Dimiſſorias ſufficit obtinere ab uno ex Canonicis, ſi reliqui propter hæreſim ſint diſperſi, vel adeunda eſt Sedes Apoſtolica, in cap. His quæ, n. 62. de major. & obed. 509

6 Dimiſſorias concedendi facultas ſpectat ad Capitulum, Epiſcopo exiſtente notoriè hæretico, in cap. Ad abolendam, n. 36. de Hæreticis. 214

6 Dimiſſoriæ Epiſcopo exiſtente hæretico an ſint concedendæ à Capitulo Cathedralis Eccleſiæ, in cap. Abſolutos, n. 16. & ſeq. uſque in fin. de Hæretic. 223

6 Et quid ſi Canonici uno excepto propter hæreſim ſint diſperſi, ibid. n. 17. & n. 19. & 25. 223

6 Et quid ſi omne abſint, ibid. n. 27. & ſeqq. uſque in fin. 223

6 Dimiſſorias concedere ſede vacante non ſpectat ad Canonicos, ut ſingulos, ſed uti repræſentantes Capitulum, ibidem num. 25. 224

6 Dimiſſoriæ ſede vacante dari non poſſunt à Canonicis abſentibus, ibid. n. 27. 227

6 Dimiſſorias concedendi poteſtas Epiſcopo, & Capitulo non extantibus, conſervatur penes Eccleſiam, nec devolvitur ad Archiepiſcopum, ibid. num. 28. 224

6 Epiſcopus in viſitatione poteſt compellere Clericos ad oſtendendas dimiſſorias, quarum vigore ordinati ſunt, in cap. Licet Heli, n. 54. de Simon. 166

1 *Dimittere* quid importet, cap. non ſine, n. 44. de Arbitr. 601

3 *Diœceſanus* dicitur ſolus Epiſcopus, in cap. Cum olim, n. 7. de præſcript. 226

3 Diœceſani appellatione an, & quando veniat inferior Prælatus, ibid. num. 9. 226

3 *Diœceſis* appellatione in dubio comprehenditur diœceſis domicilii, in cap. Licet, n. 10. de foro compet. 80

2 Diœceſis appellatione etiam civitas includitur, in c. Pernicioſam, n. 26. de offic. Ordinar. 428

4 Diœceſum diviſio, in c. Nullus, n. 15. de Paroch. 378

5 Diœceſis tota eſt unum corpus, cujus caput eſt Epiſcopus, in cap. Cùm dilectus, n. 12. de relig. domib. 217

2 *Diſcordia* verbum comprehendit etiam privatorum diſſidia, in c. Treuguas, n. 12. de Treug. & pac. 523

5 *Diſcretio* in Religionibus præfertur jejuniis, vigiliis, & hujuſmodi obſervantiis, in c. Sanè, n. 37. & 46. de Regular. 38

Vide in verbo *Religio*.

1 *Disjuncta* poſita inter perſonas inter quas cadit affectio ordinata non reſolvitur in conjunctam, in cap. Inter cæteras, nu. 48. de Reſcript. 201

Reliqua in ver. *Nullius diœceſis*.

Diſpenſatio quid, & quotuplex.

4 Diſpenſatio dupliciter accipitur, in cap. Ex parte, n. 57. de Cler. non reſid. 53

6 Diſpenſationis gradus tres, in c. Henricus, n. 24. de Cler. pugnan. in duello. 277

6 Diſpenſatio eſt quædam miſericordia, ibid. n. 13. 275

2 Diſpenſatio dicitur vulnus, & cur, in cap. Cum in cunctis, num. 36. de elect. 39

2 Diſpenſatio quid ſit, in cap. Nimis, n. 4. de fil. Presbyter. 331

2 Diſpenſatio eſt juris relaxatio, ſeu vulneratio, in cap. Dilectus, n. 4. de tempor. ordinat. 198

2 Diſpenſare majus eſt, quàm abſolvere, ibid. num. 19. 198

5 Diſpenſare non eſt legem tollere, ſed ordinare ex cauſa, ne liget eo caſu quo diſpenſatur, in c. Cùm ad mon aſterium, n. 75. de ſtat. Monachorum. 196

7 Diſpenſandi eſt major poteſtas, quàm poteſtas abſolvendi à excommunicatione, in cap. Cum illorum, n. 9. de ſent. excommun. 172

2 Diſpenſatio ad ſimilia non extenditur, in cap. Nihil, n. 14. de elect. 106

Diſpenſatio quibus caſibus Epiſcopo ſit permiſſa.

Vide in ver. *Epiſcopus quoad diſpenſationem.*

Diſpenſatio quibus caſibus à Papa concedi poſſit.

Vide in ver. *Papa quoad diſpenſationem.*

Diſpenſatio ad quæ extendatur.

4 Diſpenſatio cum Monacho ad beneficium curatum non extenditur ad ſimplex, in c. Quia in tantum, n. 21. de Præb. 93

4 Diſpenſatio extenditur ad acceſſoria, vel connexa, ſeu conſecutiva, & dependentia, ibidem num. 23. 93

2 Diſpenſationis edictum eſt prohibitorium, in c. Dilectus, n. 2. de tempor. ordinat. 196

2 Diſpenſatio reſpectu diſpenſantis non eſt ſtricti juris, ſed quid favorabile, ibid. num. 20. 199

4 Diſpenſationes ſunt odioſæ, & in eis non valet argumentum de majori ad minus, in cap. Quia in tantum, num. 2. de Præben. pag. 93

4 Diſpenſatio ut quis tranſire poſſit ad Archiepiſcopatum non habet locum in Epiſcopatu, ibid. n. 22. 93

2 Diſpenſatio ad plura Curata neceſſario includit diſpenſationem ſuper reſidentia in alterutro ipſorum, in c. Dudum, il ſecondo, n. 21. de elect. 70

2 Diſpenſatus ad beneficium non intelligitur diſpenſatus ad ordinem beneficio annexum, in c. Quæris, n. 38. de ætat. & qual. pag. 252

4 Diſpenſatus ſuper fructibus in abſentia percipiendis quotidianas diſtributiones non percipit, in cap. Licet, num. 2. de Præb. pag. 163

4 Diſpenſatus ad duo beneficia incompatibilia cenſetur diſpenſatu ſuper reſidentia alterius, in cap. Quia in tantum, n. 27. de Præb. 94

4 Et conſequenter ad percipiendos fructus in abſentia, ib. n. 28. pag. 94

1 Diſpenſandi facultas ut favorabilis eſt ampliandа, niſi agatur de præjudicio tertii, in cap. Ex parte, num. 32. de Conſtitut. pag. 172

1 Diſpenſandi facultas in ſimplicibus non extenditur ad mixta, ibid. n. 33. 172

4 Diſpenſatus ad plures dignitates non cenſetur diſpenſatus ad plures dignitates in ead. Eccleſia, niſi hoc exprimatur, in cap. De multa, n. 23. de Præb. 145

Vide in ver. *Diſpenſatio tacita*.

6 Diſpenſandi poteſtas eſt latè interpretanda, in cap. Mandato, n. 3. & n. ſeqq. uſque ad n. 13. & 33. de Simonia. 178

6 Fallit

Fallit in ſex caſibus, ibid. n. 10. 178
Diſpenſandi poteſtas eſt beneficium datum diſpenſanti, & non delinquenti, & ideò largè interpretatur, ibid. num. 9. 179
Diſpenſatio eſt odioſa, & ſtrictè accipienda, ibidem num. 33. 180
Diſpenſandi poteſtas ſuper beneficijs extenditur etiam ad beneficia Curata, ubi de nullius præjudicio agitur, ibid. n. 34. 180
Aliàs ſecus, ibid num. 41. 180
Diſpenſandi poteſtas quando agitur de præjudicio alterius, quàm Principis concedentis eſt odioſa, & reſtringenda, ibid. n. 39. 181
Diſpenſandi poteſtas utrumque ampla, & exuberans non extenditur in præjudicium tertii ſine derogatione reg. de jure quæſ. non toll. ibid. num. 48. 182
Diſpenſandi poteſtas non extenditur etiam ex majoritate rationis de uno caſu ad alium ſublata verborum ſignificatione non comprehenſum, ibidem n. 63. 184
Diſpenſatio nunquam porrigitur ad defectus ſuppreſſos, in c. Super literis, n. 31 de Reſcript. 214
Sufficit tamen exprimere qualitates in genere, ibidem num. 32. 214
Diſpenſandi poteſtatem habens cum ſubdito delinquente non poteſt diſpenſare cum eo, qui deliquit antequam eſſet ſubditus, in c. Cum illorum, num. 14. de ſent. excom. 172
Diſpenſatus ſuper fructibus in abſentia percipiendis habetur pro præſente, non autem pro intereſſente, in c. Cum, olim, n. 38. de verb. ſignif. pag. 212

Diſpenſatio ad beneficia plura.

Diſpenſatio ad duo Curata eſt de jure poſitivo, & ideo concedi poteſt per papam, etiam ſine ulla cauſa, in c. Ex parte, n. 23. de Cler. non reſiden. 49
Contrarium, ibid. n. 56. & ſeqq. 59
Declaratur, ibid. n. 61. 53
Diſpenſatio ad plura beneficia curata quam cauſam requirat, ibid. n. 59. & ſeqq. pag. 53
Diſpenſatio ad plura Curata ob prærogativam meritorum fit principaliter propter bonum publicum, in c. Dudum, il ſecondo, n. 17. & 18. de elect. 69
Diſpenſatio ad plura curata neceſſariò includit diſpenſationem ſuper reſidentia in alterutro ipſorum, ibidem num. 21. 70
Diſpenſatio Papæ ad plura curata talem cauſam requirit, ut jus Divinum in caſu illo verè ad reſidentiam non obliget, ibid. n. 25. pag. 70
Diſpenſatio ſuper retentione plurium Eccleſiarum in Germania quam ob cauſam concedi ſoleat, ibidem num. 29. 70
Vide in ver. *Beneficium quoad pluralitatem.*
Diſpenſatio ad plura beneficia ſine rationabili cauſa non reddit tutum diſpenſatum quoad Deum, in cap. Quia in tantum, n. 13. de præb. pag. 93
Diſpenſatio nulla requiritur ut quis poſſit habere Perſonatum cum cura, & Præbendam, cui ſit annexa Eccleſia Parochialis, in c. Extirpandæ, §. Quiverò, n. 37. de præben. 158
Diſpenſationibus veris ſuper pluralitate incompatibilium à Concilio Tridentino ſublatis multò magis cenſentur ſublatæ præſumptæ, in c. De multa, n. 49. de præbendis. 149
Diſpenſatio ad duo incompatibilia nihil operatur reſpectu collationis tertii beneficii, in cap. Cum jam dudum, n. 66. de præbend. 124
Diſpenſatio ad duo difformia ſub eodem tecto quam cauſam requirat, in c. Litteras, n. 48 & 68. de conceſſ. præben. 246
Diſpenſare non poteſt Epiſcopus ad duo curata, vel ad dignitatem cum Parochiali ob prærogativam meritorum, in c. Dudum, il ſecondo, n. 13. & ſeqq. de elect. 69
Et quid ob utilitatem, vel neceſſitatem eccleſiæ, ibid. n. 14. & ſeqq. uſque ad n. 30. pag. 69
Diſpenſatus ad plura beneficia cenſetur etiam diſpenſatus ſuper fructibus alterius in abſentia percipiendis, in c. Quia in tantum, n. 24. & 28. de præben. 93
Diſpenſatus ad Parochialem cum Canonicatu dum reſidet in Parochiali an percipere debeat integras diſtributiones quotidianas, in quibus univerſi reditus Capituli conſiſtunt, vel aliquam eorum partem, ibid. n 26. & ſeqq. uſque in fin. 93
Diſpenſatus ad duo incompatibilia cenſetur diſpenſatus ſuper reſidentia alterius, ibid n. 27. 94
Et conſequenter ad percipiendos fructus in abſentia, ibid. n. 29. 94
Epiſcopis diſpenſare non licet in retentione beneficiorum, & fructuum perceptorum cum eis, qui beneficia in irregularitate occulta obtinuerunt, in cap. Dilectus, n. 7. de tempor. Ordinat. 197
4 Diſpenſare poteſt Papa cum ſublimibus, & literatis perſonis ad plures dignitates, & beneficia etiam curata, in c. De multa, n. 30. de præben. 146
4 Et quæ ſit forma talis diſpenſationis, ib. n. 31. 146
4 Diſpenſare nequeunt Epiſcopi ad plura curata ob prærogativam perſonæ, ibid. n. 32. 146
4 Neque ob urgentem eccleſiæ neceſſitatem, vel evidentem utilitatem, ibid. n. 33. 146
4 Diſpenſare an poſſit Epiſcopus ſuper pluralitate beneficiorum ſimplicium, in c. Cum jam dudum, n. 46. de præben. 121
4 Quid ſi beneficia exiſtant in diverſis eccleſiis, ibid. n. 47. & 49. 121
4 Et quid ſi in eadem eccleſia, ibid. n. 48. & 50. pag. 122
4 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 49. 122
4 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus ad duos Canonicatus, & duas præbendas in eadem eccleſia, in c. Litteras, n. 13. 39. & 41. de conceſſ. præb. pag. 243
4 Diſpenſare an poſſit Epiſcopus ad dua beneficia in eadem eccleſia, ib. n. 38. & ſeqq. uſque ad n. 51. 245
4 Quid ſi beneficia ſint conformia, ibid. n. 39. pag. 245
4 Et quid ſi difformia, ibid. n. 40. 245
4 Diſpenſare poteſt Epiſcopus ad dignitatem cum Canonicatu in eadem eccleſia, ib. n. 40. 43. & 45. 245
4 Contrarium, ibid. n. 49. 245
4 Diſpenſare non intelligitur Epiſcopus conferendo ſimpliciter duo beneficia difformia ſub eodem tecto, ſed requiritur diſpenſatio expreſſa, ibid. n. 47. & 67. 246
4 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus ad duo difformia ſub eodem tecto, ſi præciſam reſidentiam requirant, ibid num. 48 & 68. 246.
4 Idem ſi primum ſit ſufficiens ad congruam ſuſtentationem, ibid. n. 50. 246
2 Diſpenſare non licet Epiſcopis in retentione beneficiorum, & fructuum perceptorum cum eis, qui beneficia in irregularitate occulta obtinuerunt, in c. Dilectus, n 7. de tempor. ordinat. pag. 197
4 Diſpenſatio ad beneficia in Eccleſia in qua Pater non extenditur ad beneficium patris, in cap. Dilectus, il ſecondo, n. 26. de præbend. 141

Diſpenſatio ſuper bigamia.

2 Diſpenſatur facilius cum ordinante bigamum, quàm cum ordinato, in c. Super eo, n. 5. de bigam. 359
2 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus cum bigamo in ſacris Ordinibus, ibid. n. 7. 359
2 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus cum bigamo in ſacris ordinibus, ibid. n. 7. 359
2 Diſpenſare an poſſit Epiſcopus authoritate ordinaria cum ſibi ſubdito vero bigamo ad primam tonſuram, & beneficia ſimplicia, ib. n. 19. & n. ſeqq. uſque in fin. 360
2 Quod ſi diſpenſet, & tonſuram, ac beneficium conferat quas poenas tam ipſe, quàm ſic promotus incurrant, ibid. n. 20. & 44. & ſeqq. 360
2 Diſpenſare poteſt Epiſcopus cum Clerico in ſacris, qui de facto contraxit cum unica, & Virgine, in c. A nobis, n. 10. de bigam. 366
2 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus, ſed ſolus Papa cum Subdiacono, qui de facto contraxit cum vidua, ibidem num. 15. 367
2 Et an hoc procedat tam in officio, quàm beneficio, ibid. num. 16. 367
2 Et quid ſi contraxerit ignoranter, ibid. n. 17. 367
Vide in ver. *Bigamia.*
Et in ver. *Papa quoad diſpenſationem.*
Et in ver. *Epiſcopus quoad diſpenſationem.*

Diſpenſatio ex cauſa.

2 Diſpenſatio nulla concedi debet ſine juſta cauſa, in cap. Super eo, n. 40. verſ. Cæterùm de bigam. 363
4 Diſpenſatio non habens reſpectum ad bonum commune irrationabilis eſt, in cap. Ex parte, n. 62. de Cler. non reſiden. 53
4 Diſpenſatio intuitu carnalitatis, & affectionis non dicitur diſpenſatio, ſed diſſipatio, ibid n. 65. 53
4 Diſtinctio Abbatis ſuper diſpenſatione quæ fit principaliter ob prærogativam meritorum, & ſecundariò ob utilitatem eccleſiæ refellitur, in c. Dudum, il ſecondo, n. 20. uſque ad n. 30. de elect. 69
2 Diſpenſatio cauſam requirit communis utilitatis, vel neceſſitatis, in c. Nimis, n. 6, & ſeqq de fil. Presbyt. 332
2 Cauſa utilitatis, vel neceſſitatis in diſpenſatione Epiſcopi debet eſſe magna, ibid. n. 7. 332
2 Diſpenſatio fieri debet cum cauſæ cognitione, aliàs cenſetur ſubreptitia, ibid. n. 8. 332

2 Diſpen-

2 Diſpenſatio ſine juſta cauſa dicitur diſſipatio, ib n.9. 332
2 Cauſa magna de novo emergens, & impedimentum recurſus non afficiunt ad diſpenſandum niſi periculum ſit in mora, ibid n 28. pag. 336
Diſpenſatio inferioris contra legem ſuperioris juſtam
2 cauſam requirit, in c. Cum pridem, n.77. de pactis. 551
4 Diſpenſatio irrationabilis diſſipatio dicenda eſt, in cap. Quia in tantum, n. 14. de Præbend. pag. 93
4 Papæ voluntas in diſpenſationibus habetur pro ratione, ibid.n.15. 93
4 Declaratur, ibid. n. 16. 93
2 Diſpenſatio nulla fieri debet niſi ad honorem Chriſti, vel utilitatē Eccleſiæ, in c. Quanto, n.90. de transl. Epiſc 137
2 Diſpenſatur facilius in delictis, quæ pœnitentiâ tolluntur, quàm in defectibus, qui durant etiam poſt Baptiſmum, in c. Super eo, n. 36. de Bigam. pag 362
6 Diſpenſare non poteſt inferior à Papa niſi ex cauſa magnæ utilitatis, vel neceſſitatis Eccleſiæ, in c. Henricus, n.12. de Cler. pugn. in duell. pag. 275
Vide in ver. *Diſpenſatio ad beneficia plura.*
2 Diſpenſatur facilius ſuper jam facto, quàm ſuper faciendo, in c. Nimis, n.35. de fil. Presbyter. pag. 327
2 Diſpenſatus ab eo, à quo aliàs non poterat, ceſſante impedimento tenetur recurrere ad ſedem Apoſtolicam pro nova diſpenſatione, ibid. n 41. 339
2 Diſpenſatoris principale objectum debet eſſe Eccleſiæ utilitas, vel neceſſitas, non autem prærogativa perſonæ, in c. Dudum, il ſecondo, n.28 de Elect. 70
3 Diſpenſationes, & privilegia conceduntur nemine citato, in c. Cum olim, n.27. de ſent & re iudicat. 234
Vide in ver *Citatio.*

Diſpenſatio circa electionem.

6 Diſpenſat Epiſcopus cum electo reprobato propter vitium ſimoniæ, in c. Nobis, n. 2. & 9. de Simon. 151
6 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus poſt electionem caſſatam cum ſimoniacè electo, etiam ignorante, ib. n.9. 152
2 Diſpenſare an poſſit Epiſcopus ad dignitates cum electo per laicæ poteſtatis abuſum, in c. Quiſquis, num 7. de elect. 101
2 Diſpenſare tacitè intelligitur Papa cum ineligibili ſi eum ſcienter provideat, ibid. n.8. pag. 101
2 Secus in aliis ſuperioribus citra Papam, ib. n.9 101
5 Diſpenſatio in his, quæ ſunt contra votum tacitum, vel expreſſum, & in aliis, quæ ſunt contra Evangelium non prodeſt, niſi ex cauſa fiat, & peccat diſpenſans, & is, cum quo diſpenſatur, in c. Cum ad monaſterium, n. 80. de ſtat. Monachor. 197

Diſpenſationis executio.

7 Diſpenſationes matrimoniales, litteræ in forma Significavit, & aliæ hujuſmodi ſunt committendæ Abbatibus, & aliis inferioribus quoad eorum ſubditos, ſi modò ipſi juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & proprium teritorium habeant, vel juriſdictionem pleno jure epiſcopalem, & temporalem, in c. Accedentibus, n.37. de exceſſ. Prælator. 15
6 Diſpenſatio ab Epiſcopo, & Vicario ſunt gratis exequendæ non obſtante immemorabili: Notarius quartam partem aurei accipere poteſt pro examine teſtium, in c. In ordinando, n. 38. de Simon. 146
5 Diſpēſationes matrimoniales committuntur Abbati nullius diœceſis, ſed non Commendatario, quia non eſt Abbas, in c In Eccleſiis, n. 22. verſ. Et aliàs cum Cardinalis Vercellen. de Capell. Monachor. 224
Vide in ver *Simonia*, *Notarius.*

Diſpenſatio contra Concilium.

2 Diſpenſatio contra Concilium cenſetur prohibita eo ipſo, quod non reperitur conceſſa, in cap Super eo, n.35. de Bigam. 362
2 Diſpenſatio contra generale Concilium difficiliùs conceditur, quàm contra alios Canones non Conciliares, in c. Nimis, n.18. & ſeqq. de fil. Presbyter. 334
2 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus contra Canonem Concilii etiam ex cauſa utilitatis, vel neceſſitatis Eccleſiæ, in c Dudum, il ſecondo, n. 15. de elect. 69
4 Diſpenſare an poſſit Epiſcopus contra Concilium generale de ſui Capituli conſenſu, in cap Paſtoralis, n.4. de his quæ fiunt à Prælat. pag. 262
1 Diſpenſare poteſt Epiſcopus ex magna cauſa neceſſitatis, & utilitatis contra generale Concilium ex ſententia Rotæ, in c. Canonum ſtatuta, n. 13. de Conſtit. 29
1 Contrarium. ibid. n.121. 29
1 Declaratur, ibid n. 122. 29
Vide in ver. *Papa quoad diſpenſationem.*
4 Diſpenſatio ad jus naturale non pertinet, ſed ad poſitivum, in c Ex parte, n.60. de Cler non reſid. 53
2 Diſpenſatio nulla fieri poteſt contra legem Divinam, in c. Cum pridem, n.76. & ſeqq. uſque ad n.76. de Pact. 55
4 Diſpenſatio ad jus naturale non pertinet, in cap. Quia in tantum n 11. de Præben. 93
2 Cauſa præſumitur in Principe etiam in his, quæ competunt alicui de jure gentium, vel de jure divino, ubi ſolitum eſt diſpenſari, in c. Quanto, n. 121. de Translat. Epiſc. 140
2 Diſpenſare in præceptis Divinis non poteſt niſi Deus, vel is, cui Deus ipſe commiſit, in c. Dudum, il ſecondo, n 23. de elect. 70
Diſpenſatio cum illegitimis.
Vide in ver. *Illegitimus.*
Diſpenſatio contra jus Canonicum.
Vide in ver. *Epiſcopus quoad diſpenſationem.*

Diſpenſatio cum malè promotis.

2 Diſpenſat Epiſcopus ſuus cum ordinato ad minores, vel ignoranter ad ſacros ab Epiſcopo, qui renuntiavit Epiſcopatui, in c Requiſivit, n.1. de ordin. ab Epiſc. 202
4 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus cum ordinato ſine titulo ad aliquem ex ſacris ordinibus, ut ſine novo titulo ad altiores ordines aſcendat, & refellitur contraria opinio, in c. Epiſcopus, n. 4. de præben. 85
2 Diſpenſare poteſt Epiſcopus cum ordinato ante ætatem, ſi ad legitimam ætatem pervenerit, & defectus ſit occultus, in c Dilectus, n 9. de tempor ordinat 198

Diſpenſatio circa matrimonium.

5 Diſpenſatio ſuper matrimonio rato quibus ex cauſis ſit concedenda, in c. Ex parte, il ſecondo, n.20. de conver. Conjugat. 160
5 Diſpenſationem ſuper matrimonio rato non conſummato quæ debeant præcedere, ibid. n 26. 16[illegible]
6 Diſpenſatio an ſit concedenda contrahendi matrimonium cum ea, quam quis in ſacramento Confirmationis tenuit ob dotis acceſſionem, & ad tollendas lites, in c Ex litteris, n.6. & ſeqq. uſque in finē, de cog. ſpiritual pag. 7[illegible]
6 Diſpenſatio in ſecundo gradu non concedenda niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam, ib n.10. 7[illegible]
6 Et an hoc procedat in cognatione ſpirituali, ib. n.11. 7[illegible]
6 Diſpenſare an ſoleat Eccleſia in primo gradu cognitionis ſpiritualis, ib n 15. & ſeq. pag. 7[illegible]
6 Diſpenſatio an filiæ invito patre ſit concedenda ſuper impedimento publicæ honeſtatis in primo gradu ex matrimonio rato non conſummato, in c. Tua, n. 10. & ſeqq. uſque in fin. de deſponſ. impuber. 1
6 Diſpenſatio cum aliquibus, ut poſſint contrahere in quarto gradu, intelligitur ſi uterque diſtat quarto, dummodo hoc approbet conſuetudo, in c. Quod dilectio n. 1 de conſang. & affinit. 7
6 Et an gradus remotior indiſtinctè attendatur tam in diſpenſationibus, quàm in impedimentis, ibid. n. 2. remiſſivè. 7
5 Diſpenſandum an ſit cum nobili conjugata, ut in domo Turris ſpeculorum Urbis emittat tria vota ſubſtantialia in manibus delegati Apoſtolici, ita ut per hanc proviſionem ſolvatur matrimonium non conſummatum, in c. Ex parte, il ſecondo, n.12. & ſeqq. uſque in fin. de converſ. conjugat. 15
1 Diſpenſare poteſt inferior in articulo mortis in impedimento dirimente, ne publica ſalus regni periclitetur, in c. Nimis, n. 42. de fil Presbyter. 33
2 Diſpenſari non poſſe ab Eccleſia in nonnullis conſanguinitatis, & affinitatis gradibus, qui in Levitico exprimuntur, eſt hæreſis, in c. Cum contingat, n. 75. de ætat. & qualit. 26
2 Opinio Navarri, & nonnullorum Theologorum circa diſpenſationem in caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis refellitur, in c. Nimis, n.27. de fil. Presbyter. 33
5 Papa diſpenſat in matrimonio rato non conſummato, in c. Verum, n. 8. de converſ. conjug pag. 13
5 Et an ingreſſus in Religionem Societatis Jeſu ſit cauſa ſufficiens, ibid. n. 9. & ſeqq. pag. 13
5 Et quid de promotione ad Epiſcopatum, ibid. n.12. 13
5 Diſpenſatio an ſit concedenda, ut matrimonium ratum diſſolvatur per vota ſimplicia à viro emittenda in Religione Societatis Jeſu, in cap. Verum, n. 6. & ſeqq. uſque in fin. de converſ. Conjugat. 1[illegible]
6 Diſpenſatio obtenta à Papa non valet ſuper matrimonio inter conſanguineos contracto, ſi ibi falſa cauſa ſit expreſſa, niſi eam poſtea Papa confirmet in c. Quia circa n.1. de conſang. & affinit.
6 Diſpenſandi cauſa legitima ſuper matrimonio contracto in gradu prohibito eſt ſoboles ex eo ſuperſtes, ib. n.6.
6 Diſpenſatur ſuper matrimonio tam contracto, quàm contrahendo, ſi timeantur ſcandala, vel futuræ inimicitiæ, ibid. n. 7. & ſequent. pag.
6 Declaratur, ibid. n. 12. & 14.

6 Propt

Propter ſcandalum receditur à diſpenſatione juris poſitivi, ibid. n. 8. 73
Diſpenſatio an ſit concedenda in ſecundo affinitatis gradu ad vitandas inimicitias, & lites inter familias illuſtres, ibid. n. 9. 73
Diſpenſatio in ſecundo gradu ex Concilio Tridentino non concedenda niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam, ibid. n. 10. pag. 73
Quod locum habet tam in ſecundo affinitatis, quàm conſanguinitatis, ibid. d. n. 10. 73
Et copula, &c. reſolvitur in diſjunctivam, ib. n 11. 73
Periculum ne civitas factionibus dividatur eſt juſta cauſa diſpēſandi in ſecundo gradu conſanguinitatis, ib. n. 13. 73

Diſpenſatio cum ordinato per ſaltum.

Diſpenſare poteſt Epiſcopus cum Presbytero ordinato per ſaltum ut poſtquàm pœnitentiam egerit, & ordinem omiſſum receperit, in Presbyteratu miniſtret, in c. Tuæ litteræ, n. 16. de Cler. per ſalt. promot. 344
Et quid ſi miniſtraverit in ordine, quo carebat ibid n. 17. & 20. 344
Et quid ſi ordinatus fuerit ſcienter, & doloſè, ibid. n 16. verſ. Verum Hoſtienſis. 344
Et quid poſt Concilium Tridentinum, ib. n 21. 344
Diſpenſare quis poſſit cum ordinato per ſaltum poſt annum ætatis decimumquartum, ibid n. 18. 344
Diſpenſare an hodie poſſit Epiſcopus cum ſcienter ordinato per ſaltum, ibid. n. 24. 345
Vide in ver. *Ordines per ſaltum.*

Diſpenſatio ſuper reſidentiâ.

Diſpenſationes de non reſidendo, & de fructibus in abſentia percipiendis non ſuffragantur, niſi Ordinarii conſenſus accedat, in c Cum ad hoc n. 8. de Cler. non reſid. 75
Vide in ver. *Reſidentia.*

Diſpenſatio ſuper irregularitate ex homicidio.

Diſpenſari poteſt cum homicida voluntario ad obtinendum beneficium, etiam in titulum, in c. Henricus, n. 8. de Cler. pugn. in duell. pag 275
Et an hæc diſpenſatio ſit debita adeo ut ſuperior peccet non diſpenſando, ibidem, n 9 pag. 275
Diſpenſare poteſt cum homicida voluntario etiam Epiſcopus ad beneficium ſimplex, ſed ad Curatum non diſpenſat niſi Papa. ibid. n. 1.. & 27. uſque in fin. 270
Diſpenſare an poſſit Epiſcopus cum homicida voluntario ad beneficium curatum prius obtentum, ibid. 16. verſ. Et quamvis. 276
Et quid ad beneficium non curatum, cui ſit annexum onus miniſtrandi in ſacris Ordinibus per ſeipſum, ibid. n. 17. 276
Et quid ſi alter beneficium impetraverit in eventum privationis ante accuſationem inſtitutam, ibid. n. 17. verſ. An autem Epiſcopus. pag. 276
Diſpenſare an poſſit Epiſcopus cum occulto homicida etiam in ſacris, ibid. n. 21. 277
Vide in ver. *Diſpenſatio ſuper irregularitate occulta.*
Concilium Tridentinum ſeſſ. 14. c. 7. excludens voluntarium homicidam à ſpe diſpenſationis an habeat locum in jam promoto ad ſacros Ordines, ib. n. 23. & ſeqq. 277
Concilium Tridentinum nec voluit, nec potuit adimere Papæ poteſtatem diſpenſandi in ſacris Ordinibus cum voluntario homicida, ibid. n. 26. 278
Doctores aſſerentes Eccleſiam non diſpenſare ſuper homicidio voluntario expenduntur, ibid. n. 33. 279
Diſpenſari poteſt cum Eccleſiaſticis irregularibus ex homicidio ob neceſſariam patriæ, vel parentum defenſionem, in c. Petitio, n. 15. de homicid. 272
Tridentinum Concilium cap. 7. ſeſſ. 14. A regula diſpenſationem prohibente excipiens homicidium ad ſui defenſionem, comprehendit etiam homicidium ad defenſionem parentum, ibid. d. n. 15. 272
Diſpenſatio in irregularitate eſt diſpenſatio circa ordines, in c. Cum illorum, n. 30. de ſent. excom. 173

Diſpenſatio ſuper irregularitate occulta.

Epiſcopi ex Concilio Tridentino diſpenſant in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto provenientibus, in c. Dilectus, n. 22. de tempor. ordinat. 199
Item abſolvunt à caſibus occultis & Sedi Apoſtolicæ reſervatis in foro conſcientiæ tantùm, ibid. n. 23. 200
Prælati Regulares, & Abbates juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes diſpenſare, & abſolvere nequeunt in caſibus occultis Concilio Tridentino, ib. n. 26. 200
Diſpenſare poteſt Epiſcopus in irregularitate occulta ex mutilatione membri, licet non poſſit in irregularitate ex homicidio occulto, ibid. n. 28. 200
Diſpenſatus, & abſolutus ab Epiſcopo in materia delicti perpetravi coram duobus, vel tribus teſtibus non eſt tutus in conſcientia, ibid. n. 37. 201

6 Concilium Tridentinum ſeſſ. 24. c. 6. expenditur, in c. Henricus, n 43 de Cler. pugnan. in duell. 280
4 Occultum delictum quando dicatur ad effectum ut Confeſſores in vim literarum S. Pœnitentiariæ, vel Epiſcopi in vim Concilii Tridentini poſſint diſpenſare ſuper irregularitate ex eo proveniente, latè diſcutitur; in c. Veſtra, n. 106. & ſeqq. uſque in fin. de cohabit. Cler. & mulier. 17
Vide in verb. *Epiſcopus quoad diſpenſationem.*

Diſpenſatio tacita.

6 Diſpenſatio tacita ſuper defectu inducitur quando aliàs ex gratia nulla utilitas perciperetur, in c. Quod a prædeceſſore, n. 85 de ſchiſmat. 237
4 Diſpenſatio Apoſtolica ex diuturnitate temporis in inſolitis non præſumitur, in c. De multa, n. 51. de præb 149
4 Diſpenſatio tacita non inducitur ex ſimplici tolerantia Papæ in his, quæ ſunt contra jus, in c. Cum jam dudum, n. 11. de præb. 117
2 Diſpenſare non cenſetur inferior à Papa faciendo actum ſuæ Conſtitutioni contrarium, in Cum pridem, n. 147. de pactis. 560
4 Diſpenſare non intelligitur Epiſcopus conferendo ſimpliciter duo beneficia difformia ſub eodem tecto, ſed requiritur diſpenſatio expreſſa, in c. Litteras, n 47. & 67. de conceſſ. præb. 246
Vide in ver *Diſpenſatio ad quæ extendatur.*
2 Diſpenſare an tacitè cenſeatur Epiſcopus ſi ſcienter conferat filio legitimo beneficium, quod pater habuit immediatè, in c. Veniens, n. 1. de fil. Presbyt. 318
2 Diſpenſare intelligitur Epiſcopus quotieſcunque facit ſcienter quod eſt contra jus commune, & materia eſt talis, in qua poteſt diſpenſare, ib n. 5. 318
2 Dummodo ſuper cauſa præcedat ſummaria cognitio, & cauſa in diſpenſatione exprimatur, ib n. 6 318
2 Diſpenſare tacitè intelligitur Papa cum ineligibili ſi eum ſcienter providerat, in c. Quiſquis n. 8 de elect 101
2 Secus in aliis ſuperioribus citra Papam, ib. n. 9. 101

Diſpenſationis effectus.

2 Diſpenſatus ſuper impedimento cogi poteſt Ordines ſuſcipere, perinde ac ſi impedimentum non contraxiſſet, in c Quæris, n. 37. de ætat. & qual. 252
2 Diſpenſatus ſuper defectu ætatis ad præbendam ob non promotionem ad ordinem eidem præbendæ annexum privari non poteſt, ibid. n. 30. 252
6 Diſpenſati a Legato extra limites ſuæ legationis non ſunt tuti ex titulo putativo, & communi errore, in c. Super eo, n. 13. de crimin. falſ. pag. 321
2 *Diſpoſitio* media congruè interponitur in tranſitu de ſtatu ad ſtatum, à quo non datur receſſus, in c. Cum contingat, n. 120 de ætat. & qual. 272
1 Diſpoſitio generalis non comprehendit illicita, in c. Eccleſiæ S. Mariæ, n. 1. de conſtit. pag. 160
2 Diſpoſitum in Abbatiſſa non habet locum in Abbate, in c. Cum in cunctis, n 121. de elect. pag. 48
2 Diſpoſitionis verbum generale eſt, & idem ſonat quod ordinatio, in c. Nullus, n, 22. de elect. pag 4
4 Diſpoſitio in primo actu verificatur ſi actus effectum ſortitus fuerit, in c. Epiſcopus, n. 59. de præben. 90
4 Quod procedit in diſpoſitione legis, ſecùs in diſpoſitione hominis, ibid. n 60. 90
7 Diſpoſitio pœnalis injungens pœnam excommunicationis non reſtringitur, ſed extenditur, in c Nuper, n. 20. de ſent. excomm. 168
7 Contrarium. ib. n. 30. 168
7 Diſpoſitio quantumcunque generalis recipit reſtrictionem de habilitate, & poſſibilitate, in c. Reſponſo, n. 110. de ſent. excomm. pag. 196
7 Diſpoſitio partim favorabilis, & partim odioſa reſtringi debet quatenus præjudicat tertio, vel cultui divino, in c. Olim, n. 63. de verb. ſignificat. 214
5 Diſpoſitio omnis ſimpliciter concepta veſtitur à jure communi, & ad illius intellectum eſt redigenda, in c. Porrectum, n. 64. de Regular. pag. 65
5 Diſpoſitio intelligitur de actu valido, in c. Conſulti, n. 59. de regular. 99
6 Diſpoſitio loquens de aliquo actu in materia ſtricta non comprehendit fictum, in c Nobis, n. 94 de ſimon. 160
1 Diſpoſitio quælibet intelligitur rebus ſic ſtantibus, in c. Cum M. n. 44. de conſtit. 155
2 Diſpoſitio loquens de ſolo Epiſcopo non excludit Capitulum ratione conjunctionis, in cap. Ut juxta, n. 38. de off. Ordin. 473
2 Quod procedit in materia, quæ communiter explicatur, ibid n. 39. 473
6 Diſpoſitio conditionalis per adventum conditionis perficitur perinde ac ſi ab initio purè facta eſſet, in c. Super

 7 Diſpo-

60, n.3. de condit. appoſ. pag. 37

7 Diſpoſitio reſpiciens duo determinabilia debet utrumque pariformiter, determinare, in c. Pervenit, n. 6. de ſent. ex comm. 148

7 Diſpoſitio generalis commenſuratur agentis poteſtati, in c. A nobis, il primo, n. 3. de ſent. excom. 151

7 Diſpoſitio contra filios legitimos multò magis habet locum in ſpuriis, ſecus ſi conferat filiis illegitimis aliquod beneficium, in c. Per tuas, n. 14. de probat. 183

4 *Diſputare* non licet de factis Papæ, in c. Ex parte, n. 16. de Cler. non reſiden. 53

Et in c. Quanto, n. 80. de elect. 146

3 Diſputare publicè, vel occultè de articulis fidei an liceat Clericis, vel laicis, in c. Cum veniſſent, n. 103. de Judiciis. 34

5 *Diſſimulatio* aliquando accipitur pro approbatione. in c. Præterea, n. 10. de converſ. conjug. 133

5 Diſſimulatio peccatorum in Prælato eſt culpa mortalis, in c. Irrefragabili, n. 2. de offic. Ordinar. & in c. Ne Religioſi, n. 3. de Regular. pag. 112

6 *Diſſimulare poteris*, hæc verba habent vim diſpenſationis, in c. Quia, n. 3. de conſanguinit. & affinit. 73

Diſſolutionis materia generatur ex introductione Clericorum ſæcularium intra clauſtra Monaſterii, in c. Ut juxta, n. 3. de offic. ordin. pag. 470

7 *Diſtinctio* an modus licitus adjectus fuerit ſi in legatis particularibus tantum, non autem in ſucceſſione univerſali, in c. Nimis prava, n. 36. de exceſſ. Prælat. 22

5 *Diſtractio* voluntaria in officio ſi ſit ſecundùm actum interiorem, eſt quidem gravis, & temeraria, ſed non mortale. in c. Dolentes, n. 29. de celebr. Miſſar. 307

5 Contrarium, n. 38. & ſeqq. 307

5 Diſtractio voluntaria non eſt culpa mortalis niſi tanta ſit, ut notabilem officii, vel Miſſæ partem abſumat, ib. n. 51. & n. ſeqq. uſque ad n. 57. 310

Diſtributiones quotidianæ, communia.

4 Diſtributionum quotidianarum quæ ſit natura, in cap. De cætero, n. 10. de Cler. non reſid. pag. 43

4 Diſtributiones quotidianæ ſuccedunt loco fructuum præbendæ, ubi nulli ſunt reditus à diſtributionibus diſtincti, ibidem n. 18. & 23. pag. 43

4 Diſtributiones quotidianæ propriè quæ ſint, ib. n. 28. 45

6 Diſtributiones quotidianæ non veniunt appellatione fructuum, in c. Præterea, n. 95. Ne Prælati vices ſuas. 197

6 Nec comprehenduntur in regulis de valore, ibidem num. 96 197

2 Diſtributiones quotidianæ aſſignantur pro Miſſa Conventuali, ſicut pro horis, in c. Ut Abbates, n. 4. de ætat. & qual. 228

4 Diſtributiones quotidianæ ſunt reditus caſuales, & incerti, in c. Licet. n. 5. de præb. 164

4 Diſtributiones quotidianæ cur inſtitutæ, ib n. 14. 164

4 Diſtributiones quotidianæ cenſentur etiamſi dividantur in fine anni, dummodo diviſio fiat pro rata ſervitii, & abſentes nihil percipiant, ib. n. 18. 164

4 Seminario Clericorum non eſt contribuendum ex diſtributionibus quotidianis, ibid n. 19. 164

4 Diſtributiones in quibus univerſi reditus conſiſtunt, habentur loco præbendæ, & eſt locus erectioni præbendæ Theologalis, ibid. n. 25. pag. 173

4 Diſtributiones an ſuccedant in locum præbendæ ubi tenues ſunt fructus à diſtributionibus diſtincti, ibidem num. 127. 173

4 Et quomodo hæc tenuitas ſit æſtimanda, ib. n. 128. 173

4 Et quid ſi fructus quartam partem diſtributionum non ſuperent, ibid. n. 129. 173

4 Diſtributiones quotidianæ ubi nulli ſunt, fructus ſuccedunt in locum præbendæ, & ideo debentur abſentibus ex juſta cauſa. in c. Quia in tantum, n. 29. de præben. 93

7 Diſtributiones quotidianæ quæ ſint, & quibus nominibus appellentur, in c. Olim, n. 44. de verb. ſignif. 212

7 Diſtributiones quotidianæ an dicantur reditus illi, qui in fine anni dividuntur pro rata ſervitii cujuſque horæ, ib. n. 45. & ſeqq. uſque in finem. 212

7 Fructuum appellatione non veniunt quotidianæ diſtributiones, ibid. n. 48. 212

7 Diſtributiones duplices an debeantur obtinenti in eadem Eccleſia dignitatem cum Canonicatu, ib. n. 53. 213

7 Decimæ Papales, & ſpolia an deducantur ex diſtributionibus quotidianis, ibid. n. 54. pag. 213

7 Et quid ſi reditus omnes in diſtributionibus conſiſtant, ibid n. 55. 213

7 Diſtributiones quotidianæ ad quem finem inſtitutæ fuerint, ib n. 58. 213

7 Diſtributiones quotidianæ, in quibus univerſi reditus conſiſtunt, in materia favorabili, & privilegiata ſuccedunt in locum præbendæ, ib. n. 60. 21

7 Secus in materia odioſa, & reſtringibili, ib. n. 61. 214

7 Fidei profeſſionem non emittentes an perdant diſtributiones quotidianas, in quibus univerſi reditus conſiſtunt, ib. n 62. 214

3 Diſtributiones quotidianæ non computantur inter fructus, nec fructus dicuntur, in c. Gravis, n. 77. & 81. de reſtit. ſpoliat. 151

3 Contrarium, ib. n. 85. 15

3 Declaratur, ib. n. 84. 15

3 Diſtributiones quotidianæ nihil commune habent cum corpore beneficii, ſed dantur in recompenſam ſervitii, ib num. 78. 152

3 Quandoque manualia, quandoque victualia appellantur, ib. n. 79 152

3 Dantur pro opere diurno, & tanquam merces laboris, ib num. 80. 152

3 Declaratur, ib. n. 8?. 89. & 91. 152

3 Diſtributiones quotidianæ pleniùs acquiruntur, quàm fructus præbendæ, & ideo Clericus de eis teſtari poteſt, ib. n. 82. 152

3 Diſtributiones quotidianæ non computantur in valore fructuum, ib. n 84. 152

3 Sed tamen ſub fructibus comprehenduntur, pag. 152

4 Diſtributiones quotidianæ ubi nulli ſunt fructus ſuccedunt in locum præbendæ; & ideo debentur abſentibus ex juſta cauſa, in c. Quia in tantum, n. 29. de præben. 94

Diſtributiones quotidianæ quibus accreſcant, vel applicentur

4 Diſtributiones Canonicorum abſentium primo applicandæ ſunt fabricæ Eccleſiæ ſi indigeat, ſin minus alteri pro loco arbitrio Ordinarii, in c. Qualiter, n. 36. de Cler. non reſiden. pag. 61

4 Diſtributiones quas perdit abſens ultra tempus à Concilio permiſſum non accreſcunt inſervientibus, ſi reditus omnes in diſtributionibus conſiſtant, in c. Licet, n. 2? de præbend pag. 165

4 Diſtributiones quando accreſcant inſervientibus vel applicentur fabricæ Eccleſiæ, in c. Quia nonnulli, n 16. & 21. de Cler. non reſid. pag. 3

Vide in ver. *Ius accreſcendi*

Diſtributionum converſio.

4 Diſtributiones ubi nullæ ſunt, vel tenues, tertia pars fructuum ſeparari debet, & in diſtributiones converti, in c De cætero n 30. de Cler. non reſid. 4

Fructus præbendæ dignitatum qualiter ſint convertendi in diſtributiones, in c. Quia nonnulli, n. 11. & 21. de Cler. non reſiden. 3

Diſtributiones quotidianæ quibus debeantur vel non.

4 Diſtributiones quotidianæ abſentibus non debentur quantumcunque abſint ex juſta cauſa, in c. De cætero n. 9 de Cler. non reſiden. pag. 4

4 Diſtributiones quotidianas de jure communi integrè lucrantur duo Canonici in ſervitio Epiſcopi exiſtentes, ſi univerſi Capituli reditus diſtributionibus conſtent, ibid n. 17. 4

4 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ib. n. 29. uſque in fin. 43

4 Diſtributiones quotidianæ debentur Canonico ab Eccleſia per vim expulſo, ib n. 25. pag. 44

4 Item injuſtè excommunicato aut carceri mancipato, ſi antea ſolitus erat Divinis intereſſe, ib n 26 44

3 Diſtributiones quotidianæ jubentur aſſignari Canonicis, qui Epiſcopum limina viſitantem comitati ſunt, vel qui ejus nomine viſitarunt, in c. Ego N, n. 81. de Jurejur. 218

4 Diſtributiones quotidianas non recipiunt, niſi qui ſtatis horis interfuerint, in c. Licet, n. 76. de Præbend. 169

4 Statuta ut diſtributiones debeantur non intereſſentibus ſublata ſunt à Concilio Tridentino, ibid. n. 80. 169

4 Diſtributiones non lucrantur abſentes, licet per ſubſtitutum inſerviant, ib. n. 82. 170

4 Diſtributiones debentur his, qui verè Divinis interſunt, non autem his, qui fictè, aut juris interpretatione, ibid. num. 202. 171

4 Diſtributiones quotidianæ non debentur Inquiſitoribus, nec examinatoribus Synodalibus, nec his, qui voluntariè ſe confeſſionibus audiendis exponunt, ib. n. 104. 171

4 Nec familiaribus Epiſcopi eum comitantibus, aut illi inſervientibus dum Miſſam particulariter celebrat, ibid. num. 105. 171

4 Nec duobus Canonicis in ſervitio Epiſcopi exiſtentibus, niſi reditus omnes, &c. ib. n. 106. & 124. & ſeqq. 171

4 Nec aſſociantibus Epiſcopum volentem audire Miſſam in Eccleſia non Cathedrali, ib. n. 107 171

4 Diſtributiones non lucrantur inſervientes Epiſcopo in Monialibus velandis, in examine promovendorum in Semi-

Seminario, aut in cognitionibus S. Officii, ibidem num.109. 172
Nec comitantes Epiſcopum in viſitatione diœceſis, ib. num.110. 172
Nec Canonicus Vicarius Epiſcopi non obſtante immemorabili conſuetudine, ib.n. 111.pag. 172
Nec electus, judex in vim reſcripti, aut Judex Synodalis niſi abſit pro exequendis ſibi commiſſis, ib.n.112. 172
Nec aſſiſtens Congregationi rerum ſpiritualium, ibidem num.113. 172
Nec ſermocinantes ex debito ſui officii, ib.n. 114. 172
Diſtributiones non lucrantur Canonici Miſſam celebrantes ſubmiſſa voce dum horæ Canonicæ recitantur, niſi illa hora ad celebrandum compulſi fuerint, ib.n 118. 172
Nec peregrinantes devotionis cauſa, ib n.119.pag. 172
Et quid in abſentibus tempore jubilei, ib.n.120 172
Diſtributiones debentur abſentibus ſi ita cautum ſit lege fundationis, ib.n.131 pag. 173
Vel ſtatuto à ſede Apoſtolica confirmato, ib. n. 132 172
Privilegia Apoſtolica percipiendi in abſentia diſtributiones quotidianas non ſunt ſublata à Concilio Tridentino, ib.n.133.pag. 174
Diſtributiones debentur viſitantibus limina pro Epiſcopo, aut eum in eadē viſitatione cōitantibus, ib n.134 174
Ordinarius poteſt ſine Capituli conſenſu excuſare Canonicos à ſervitio Chori ex cauſis tantùm expreſſis in Conſtitutione Bonifacii VIII ib n. 135. 174
Diſtributiones quotidianæ debentur infirmis abſentibus, etiam non probata conſuetudine illas in abſentia percipiendi, ib n.136 pag. 174
Statutum Capituli ut ægrotis non dentur diſtributiones, non valet, ib.n.138. 174
Tempus infirmitatis non eſt computandum pro tempore vacationum, ib n. 140. pag. 174
Diſtributiones debentur podagra impedito, ib.n.142. 145
Diſtributiones debentur ſenio confectis alias reſidere ſint ſoliti, ib n.146. 175
Item infirmis ex propria culpa, & peccato. ib n 147. 175
Dummodo antea eſſent ſoliti Choro intereſſe, ibidem num.148. 175
Et an debeantur ei, qui dum abeſſet tribus menſibus vacationum, vel ex cauſa Jubilei in morbum incidit, ibid. num. 149. 175
Diſtributiones quotidianæ debentur abſentibus ob juſtam, & rationabilem corporalem neceſſitatem, ibidem n 150. 175
Unde debentur ei, qui medicinam ſumpſit, aut ſaguine minutus eſt, ib. 175
Item expulſo à civitate propter ſeditiones, ib.n. 151. 175
Etiam non probata conſuetudine, ut diſtributiones debeantur abſentibus ex juſta cauſa, ib.n. 152. 175
Item indebitè conjectis in carcerem ubique locorum: & quid de fructibus præbendæ, ſeu maſſæ groſſæ, ibidem num. 153. 176
4 Item abſenti ut injuſtam Judicis vexationem redimeret, ib.n.154 176
4 Item citato ob cauſam criminalem, qui ſe innocentem præbuit, ibid. n. 155. 176
4 Item condemnato, vel excommunicato. & poſtea abſoluto per ſententiam, quæ in judicatum tranſiit, ibid. num.156. 176
4 Diſtributiones quotidianæ debentur abſentibus ob evidentem Eccleſiæ utilitatem, ib.n. 158 pag. 176
4 Niſi probetur conſuetudo, ſecundum quam abſentes ob dictam cauſam diſtributiones non percipiant, ibidem n. 159. 176
4 Archidiacono habenti nudum jus præſidendi in Choro, dum reſidet in locis ſuæ juriſdictioni ſubjectis non debentur diſtributiones, ib.n.162. 176
4 Debentur tamen abſentibus pro exercitio curæ animarum ſuæ dignitati, vel Canonicatui incumbentis, ibid. num. 163 176
4 Dum ſunt in actu adminiſtrandi ſacramenta, vel ea exercendi, quæ ad curam ſpectant, ib.n.164. 176
4 Et dummodo hoc præſtent per ſeipſos, ib.n.165 176
4 Diſtributiones debentur Theologo præbendato in diebus in quibus legit, ib.n. 169. pag. 177
4 Item Pœnitentiario audienti confeſſiones in Eccleſia, ſive in Confeſſionario. ſive extra dum divina celebrantur, ib.n.170. 177
4 Item dum Capitulum comitatur corpus defuncti ad ſepulturam, ib.n.171. 177
4 Diſtributiones quotidianæ debentur privilegiato ſuper fructibus in abſentia percipiendis, ſi reditus omnes in his diſtributionibus conſiſtant, in c. Olim, n.30. uſque ad n.41. de ver. ſig. 112
7 Diſtributiones non lucrantur abſentes ſtudiorum cauſa, nec valet contraria conſuetudo, ib.n.50. 213
7 Et quid ſi nulli ſint fructus à diſtributionibus diſtincti, ib.n.51. 213
7 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ib.n.502. 213
7 Diſtributiones duplices an debeantur obtinenti in eadem Eccleſia dignitatem cum Canonicatu, ib.n.53. 213
7 Conſuetudine, vel conſtitutione Eccleſiæ an poſſit induci, ut divinis intereſſentes, non lucrentur quotidianas diſtributiones, ib.n.56.pag. 213
7 Conſtitutio Eccleſiæ ut abſentes per quinquaginta vices amittant integras diſtributiones quotidianas, an valeat, ib.n.57. 213
2 Diſtributiones quotidianæ debentur ſenio confectis, ſi aliàs reſidere ſint ſoliti, in c. Niſi cum pridem, n.53. de renunciat. 157
2 Item infirmis ex propria culpa, & peccato, ib n.54. 157
4 Diſtributiones quotidianæ debentur Canonico, qui amiſit officium linguæ, quamvis Choro non interſit, in c. Cum percuſſio, n. 13. de Cler. ægrot. 192
7 Fidei profeſſionem non emittentes an perdant diſtributiones quotidianas, in quibus univerſi reditus conſiſtunt, in c. Cum olim, n.62. de ver ſignif. 214
Vide in ver. *Canonici quoad reſidentiam, fructus & diſtributiones.*
Vide in ver. *Infirmus.*

Diſtributiones quotidianæ quando reſtituendæ.

3 Diſtributiones quotidianas perceptas, & quas percipere potuiſſet, an malæ fidei poſſeſſor reſtituere teneatur, in c. Gravis, n.76.&ſeqq.uſque ad n.97.de Reſtit. ſpoliat 151
3 Diſtributiones quotidianas quas malæ fidei poſſeſſor percipit Divinis intereſſendo, tenetur reſtituere, etiamſi ex parte impediti nulla præceſſerat proteſtatio, ib. num 83. & 95. 152
3 Et quid in percipiendis, ib.n. 99. 152
3 Diſtributiones quotidianæ perceptæ ſine titulo, vel cum titulo reprobato, & ſine juris fomento reſtituendæ ſunt, ib n.87. 152
3 Et eas percipiens cum titulo reprobato committit furtum, vel rapinam, ib.n.88.pag. 152
3 Non debentur inſervientibus niſi ſint canonicè inſtituti, ib.n.89 152
3 Diſtributiones quotidianas, quas malæ fidei poſſeſſor divinis intereſſendo percipere potuiſſet, non tenetur reſtituere, niſi præceſſerit proteſtatio ſpoliati, ib.n.94.& ſeq. 153
3 Fallit in caſibus, remiſſivè, ib.n.96. 153
3 Condemnatio in Beneficialibus ex ſtylo Rotæ non fit niſi cum fructibus perceptis; & ſub fructibus ſemper comprehenduntur diſtributiones quotidianæ, ib.n. 86. 152
3 Diſtributiones quotidianas non tantum perceptas, ſed etjam quas percipere potuiſſet bonæ fidei poſſeſſor tenetur reſtituere à die controverſiæ mortæ, ib.n.117. 155
3 Sed quoad eas, quæ percipi potuiſſent, neceſſaria eſt proteſtatio, ib.n.118. 155
Vide in ver *Fructuum condemnatio.*
4 *Diverſitatem* corporum diverſitas ſequitur animorum; in c Quia diverſitatem, n.4 de conceſſ. præb. 238
4 *Divertiſſe* non videtur populus ſtatim reverſurus, in c. Extirpandæ, §. Qui vero, n.51. de præbend. 159

Diviſio bonorum.

4 Diviſionem bonorum frater major facit, & minor eligit, ſecundum opinionem Canoniſtarum, in c. Si Epiſcopus, n 5.& 12.de Paroch. 376
4 Et major intelligitur non reſpectu ætatis, ſed reſpectu adminiſtrationis, ibid.n 7. 376
4 Frater minor non provocat ad diviſionem, ſed provocatur à fratre majore, ib. n.6. pag. 376
4 Fratres ſi debeant aliquam hæreditatem dividere, non major natu debet diviſionem facere, ſed ille qui diutius res paternas adminiſtravit, ib.n.8. 376
4 Frater major ſecundum Legiſtas non tenetur facere portiones, nec minor eligere, ſed diviſio facienda eſt judicis officio, vel ſortes mittendæ, ib.n.10.& ſeq. 376
4 Frater poteſt fratrem ad diviſionem vocare judicio familiæ excifcundæ, vel communi dividundo, ib. n.11. 376
4 Judex quomodo ſe gerere debeat in diviſione facienda inter fratres, ib n.12 376
4 Conſuetudo ut frater major dividat, & minor eligat, teſte Auguſtino, traxit originem à diviſione Abrahæ, & Loth, ib n. 13.& ſeqq. 376
4 Diviſio inter ſocios ſtudii fieri debet ab eo, qui diutius in ſtudio fuit, in c. Si Epiſcopus, n. 9.de Parochiis. 376
7 Diviſio proventuum in fine anni fit gratia commodioris ſolutionis, in c. Olim, n. 49. de ver. ſignif. 212

2 *Diuturn-*

4 *Diuturnitas* temporis ſine veritate, & ratione eſt vetuſtas erroris, in c. Irrefragabili, n. 4. de offic. Ordinar. 445

4 *Diu* dictio quod tempus importet, in c. Nulla, n. 21. de conceſſ. præb. 231

2 *Docere* prius quàm doceri præpoſterum eſt, & impoſſibile, in c. Cum in magiſtrum, n. 3. de elect. 109

3 *Doctores*, & magiſtri prohibentur gloſſas, commentarios, adnotationes, & ſcholia ſuper decretis Concilii Tridentini typis mandare, atq; impreſſa edere, in c. Cum venissent, n. 51. & ſeq. uſque ad n. 63 de judic. 27

3 Doctoribus, & magiſtris non licet gloſſas, commentarios, adnotationes aut ſcholia ſuper decretis Concilii Tridentini manaſcripta evulgare, ib. n. 63. & ſeqq. 29

3 Declaratur, n. 71. & 76. 29

3 Doctores antiqui mittebant ſibi invicem libros manuſcriptos propter illorum penuriam, ib. n. 74. 30

3 Doctores qui gloſſas, & commentarios manuſcriptos ſuper decretis Concilii Tridentini non evulgant, ſed ad uſum ſuum ſibi reſervant non incidunt in pœnas Conſtitutionis Pii IV. ib. n. 76. 31

3 Doctores, & Advocati qui aliquod Tridentini Concilii decretum incidenter interpretantur, eamque interpretationem ſcriptam, aut impreſſam edunt excuſantur à cenſuris Bullæ Pii IV. ib. n. 80. 31

3 Magiſtri, & doctores licitè poſſunt in ſcholis Trident. Concilii decreta oretenus interpretari, ib. n. 89. & ſeqq. uſque in finem. 33

3 Doctores, & Magiſtri de jure communi facultatem habent leges, & canones interpretandi, ib. n. 92. 33

2 Doctor poteſt interdum ſubrogare ſcholarem, in c. Cum ſit ars, n. 4. de ætat. & qualit. pag. 279

5 Doctor reſpondens per verbum *videtur* intelligitur de jure reſpondere, quod facit pro dictis Innocentii, in cap. Cum virum, n. 31. de Regular. 54

4 Doctor ignarus perinde ac nullus in c. Inter cæteras, n. 55. de Reſcript. 202

4 Doctorum opinio non habens contradicentem dicitur caſus legis, in c. Quoniam, n. 18. de decim. 390

Reliqua in ver. *Authoritas, Opinio.*

2 Doctor ſemel probatus reprobari poteſt, in c. Accepimus, n. 44. de ætat & qual. 277

2 Doctori atteſtanti de ſtylo Curiæ non eſt credendum, in c. Quia propter, n. 46. & n. 53 de elect. 95

2 Doctor habens ſalarium à civitate, non prohibetur contra eam eſſe Advocatus, in c. Cum Sacerdotis, n. 18. de poſtulan. 577

1 Doctores Catholici in principio, vel in fine librorum ſuorum quam faciant proteſtationem ad evitandam hæreſim, in c. Damnamus, n. 23. & ſeqq. de Sum. Trinit. & fid. Cathol. 14

6 Doctor reſpondens per verbum *videtur*, intelligitur affirmativè reſpondere, in c. De cætero, n. 3. de homicid. 258

6 Doctores aſſerentes Eccleſiam non diſpenſare ſuper homicidio voluntario expenduntur, in c. Henricus, n. 33. de Cler. pugn. in duel. pag. 279

1 Doctorem non eſſe ſibi aliquando contrarium eſt ferè impoſſibile, in c Ne innitaris, n. 138. de conſtit. 59

1 Doctoris unius authoritas per contrariam authoritatem alterius enervatur, ib. n. 166. pag. 63

1 Doctor referens plures opiniones in dubio, quam cenſeatur approbare, ib. n. 271. 84

1 Doctor qui ſimpliciter approbat unam opinionem cenſetur contrariam refellere, ib. n. 272. 84

1 Idem ſi dicat unam opinionem eſſe probabiliorem, ſeu veriorem, ib. n. 273. & ſeq. pag. 84

1 Doctoribus antiquis magis deferendum eſt, quàm modernis, ib. n. 349 & quatuor numeris ſeqq. 106

1 Doctores antiquos relinquens ut modernis adhæreat, non rectè ſapit, ib. n 351. pag. 106

1 Doctorum dictis in tantum eſt credendum in quantum Canonicis ſcripturis deſerviunt, ib. n. 408. 117

Doctoris unius authoritas an faciat opinionem probabilem,

Vide in ver. *Opinio probabilis.*

1 Doctori atteſtanti de conſuetudine vel de communi uſu loquendi non creditur, in d. c. Ne innitaris, n 410 de conſtit. 118

1 *Doctoratus* inſignia, ideſt liber, & infula an ſint de ſubſtantia Doctoratus, in c. Qui Presbyterum, n. 13. de pœnit. & remiſſ. 106

6 Doctoratus in jure Canonico in quinque annis ſi velit in alia facultate ſtudere, ad reſidentiam revocari non poteſt, in c. Super ſpecula, n. 13 de magiſtris. 209

2 *Doctrina* ſufficiens requiritur de ſubſtantia in Paſtore, Sanctitas verò tanquam conditio ſine qua non, in cap. Eam te, n. 10. de ætat. & qual. pag. 239

1 Doctrina de libera electione opinionis probabilis und originem duxerit, in c. Ne innitaris, n. 23. & 306. de conſtit. 4

Vide in ver. *Opinio.*

1 Doctrina de libera electione probabilium opinionum valde utilis eſt Chriſtianæ Reipublicæ, ib. n. 41 4

1 Imò valdè pernicioſa, ibid. à n 209. uſque ad num. 236. & n. 310. 4

6 Doctrina non eſt tradenda de his, quæ melius eſt neſcire, quàm ſcire, in c. Licet, n. 2. de crimin. falſ. 322

2 Docendi licentiam vendere an ſit prohibitum quia ſimoniacum, in c. Cum pridem, n. 86. de Pactis. 553

4 Docentes, & ſtudentes tam in Theologia, quàm in jure Canonico in publica Univerſitate gaudent privilegio de percipiendis fructibus in abſentia, in c. Licet, n 8. & 129. de præbend. 164

4 Etiamſi præbendæ ſitæ ſint in Cathedrali ejuſdem civitatis, ib. n. 9. 164

4 Et quid in docentibus in Eccleſia, n. 115. pag. 164

6 *Doli* capax & voto, & Sacramento ſe obligare poteſt, in c. Tuæ litteræ, n. 29. de Cler. Per ſalt. permot. 345

6 Declaratur, n. 32. & 45. 345

5 Dolus in ſpiritualibus non vitiat contractum, in c Sicut nobis, n. 9. de Regular. 79

5 Dolus bonus dicitur quo quis ad meliorem vitam inducitur, ib. n. 16. 79

5 Declaratur, n. 13. 79

5 Dolus malus quid ſit, ib. n. 11. 79

5 Dolo allici quis non debet ad Religionem ingrediendam, ib. n. 13. 79

5 Dolus ſuus nemini debet eſſe lucroſus, n. 15. pag. 79

5 Dolus dans cauſam contractui ita demum nocet ſi ſit dolus ipſius contrahentis, ſecus ſi alterius, ib n. 17. 79

5 Dolus an debeat eſſe Abbatis, & monaſterii adhoc ut bona ſeducti ad Religionem ſint hæredibus reſtituenda, ib. num. 18. 80

5 Dolus tutoris, vel curatoris dans cauſam contractui nocet pupillo, ib. n. 20. 80

5 Dolus non præſumitur in his quæ habent juris aſſiſtentiam, ib. n. 35. 81

1 Dolum non præſumitur quis commiſiſſe in re modica, in c. Super litteris, n. 43. de Reſcript. pag. 215

1 Dolus præſumitur in eo, qui in facto proprio non antiquo, neque intricato falſum narrat, etiam in litteris Juſtitiæ, ib. n. 44. & 46. 215

1 Dolus in litteris gratiæ præſumitur in eo qui expreſſit falſum, vel tacuit verum in facto proprio, ibidem numero 46. 216

1 Dolus in eo, qui ſuggeſſit falſum, vel tacuit verum in reſcripto, ex quibus probetur, ib. n. 50. 216

Vide in ver. *Subreptio doloſa.*

6 Dolus in dubio præſumitur quando ex officio, vel ex natura actus prærequiritur diligens indagatio, in c. Ad falſariorum, n. 11. de crimin. falſ. 325

6 Dolus præſumitur in his, quæ ſunt de genere prohibitorum, in c. Ex conſcientia, 12. de crimin. falſ. 332

4 *Doloſus* non eſt admittendus ad beneficium ceſſionis vel ad beneficium c. Odoardus, vel cap. Pervenit, de fidejuſſor, in c. Odoardus, n. 44. de ſolut. 297

3 *Domeſtici* præſumuntur non facere niſi quod placet majori ſuo, in c. Conſtitutis, il primo, n. 7. de teſt. & atteſtat. 194

3 Hæc tamen præſumptio admittit probationem in contrarium, ib. n. 9. 194

4 *Domicilij* conſtitutio ſicuti eſt voluntaria, ita & illius extinctio, vel mutatio, in c. Significavit, num. 3. de Paroch. 383

4 Domicilii tranſlatione quis ſubtrahitur juriſdictioni prioris Epiſcopi, i6. n. 8. 384

4 Domicilium transferre ex loco originis non eximitur à juriſdictione naturalis domini nec quoad ſpiritualia, nec quoad temporalia, ib. n. 11. 384

4 Domicilium ad effectum recipiendi eccleſiaſtica ſacramenta ibi quis dicitur habere ubi habitat, ib. n. 18. 27. & 31. & ſeq. 384

4 Relegatus in loco, in quo relegatus eſt, interim neceſſarium domicilium habet, ib. n. 35. pag. 386

4 Domicilium an transferatur eo ipſo quod quis aliò ſe confert ad habitandum, an verò ad hoc ſit aliquod tempus à jure præfinitum, ib. n. 40. & ſeq. uſque in fin. 287

4 Domicilium de jure civili non conſtituitur, niſi per habitationem decem annorum, ib. n. 41. pag. 387

4 Contrarium, n. 44. Declaratur. n. 52. 387

4 Habitator ſimplex non cenſetur in loco domicilium contrahere niſi per decennium habitaverit, ib. n. 42. 387

4 Declaratur, n. 57. 387

Domicilium non conſtituitur ſine animo perpetuò habitandi, ibidem num. 44. 387

4 Impubes, qui diu penes tutricem, vel tutorem ſtetit, non dicitur ibi domicilium contraxiſſe, ibid. num. 45. 387

4 Domicilium conſtituitur animo, & facto ſimul, nec ſufficit vnum ſine altero, ibidem num. 46. pag. 387

4 Animus verò ex coniecturis deprehenditur, num. 47. 387

Et quæ ſint eiuſmodi coniecturæ, ibid. num. 48. pag. 387

Domicilium conſtitui poteſt minori tempore quàm decem annorum ſi alia concurrant indicia, ibidem num. 49 387

Domicilium ſufficienter demonſtratur per habitationem decennalem, ibidem, num. 50. pag. 387

Scholares non contrahunt domicilium vbi ſtudiorum cauſa morantur, niſi tranſacto decennio, & cur, ibidem num. 52. 387

Idem in mercatore, & lectore publico, num. 53. pag. 387

Domicilium cenſetur quis immediatè conſtituere in loco, ad quem ſe tranſtulit cum familia, & fortunis ſuis; ſi ibi poſſeſſiones emerit, aut animum ſuum declarauerit, ibid num. 54. & 56. pag. 387

Alioquin tempus erit arbitrarium, num. 55. pag. 387

Domicilium ceſſantibus alijs coniecturis non conſtituitur per ſimplicem habitationem, niſi ſit decennalis, ibid n. 57. 388

Domicilium vt contrahatur requiritur animus perpetuo habitandi, in c. Præſentata, n. 3. de Teſtib. 194

Domicilij tranſlatio ex quibus probetur, ibid. n. 5. 194

Domicilium Clerici facilè præſumitur in loco beneficij reſidentiam requirentis, ibid. num. 7 pag. 194

Ad Domicilium contrahendum an ſufficiat ſola animi declaratio ſine alia probatione, ibidem num 8. 195

Reliqua in ver. *Laicus quoad Domicilium.*

Domini iuriſdictionem habent ſuper familiam, ſicut magiſter ſuper diſcipulos, Pater in filium, & maritus in vxorem, in cap. Cum contingat, num. 20. & ſeq. de foro compet. 88

Domini temporales & magiſtratus quicunque impedientes libertatem matrimonij incedunt in excommunicationem, cap. 9. ſeſſ. 24. de reform. Conc Trid. non autem priuatæ perſonæ, in cap. Nuper, num. 27. de ſenten. excommun pag. 169

4 Dominus temporalis ſi ſuperiorem non recognoſcit, æquiparatur principi, ſi recognoſcit, Præſidi, in cap. Nobis, n. 22. de Iurepatr. 252

Dominium, vel poſſeſſio non poſſunt eſſe in ſolidum apud plures, in cap. Ex parte, num. 14. de Arbitr. 613

Dominium in dubio intelligitur de directo non de vtili, in cap Significauit, num. 4. de foro compet. 94

Dominium ſequuta traditione transfertur ex contractu etiam inutili, non tamen nullo, & contra legem, in cap. Tua nos, n. 11. de Simon. pag. 174

Dominium rei mutuatæ conſumptione amittitur & fit alterius, in c. Nauiganti, num. 11. de Vſur. pag. 296

Dominium quandoque difficiliùs perditur, quàm poſſeſſio, regulariter contra, in cap. Litteras, num. 15. de conceſſ. præben. 243

Declaratur, ibidem, num. 16. 243

Dominia ſunt de iure gentium, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 110 de Conſtit. 141

Sed modi acquirendi per ius ciuile diſtinguuntur, ibidem n. 116. 141

In Dominio potior habetur, cui res primò tradita eſt, licet alius in titulo præuenerit, in c Cum olim, n. 14. de ſenten. & re Iudic. 234

Sed hoc non procedit in Clericis, ibid. n. 14 pag. 234

Dominium rerum Eccleſiarum propriè loquendo non eſt apud aliquam Eccleſiam particularem, ſed apud Chriſtum, in c. Relatum, num. 32. & num. 37. Ne Cler. vel Monach. 412

Vide in ver. *Papa quoad ius quæſitum.*

Domus venerabilis appellatione includitur etiam monaſterium, in cap Nos quidem, num. 4. de Teſtam. 321

Domus Principis, Arces, & Palatia.

Vide in ver. *Miſſa vbi celebranda.*

Et in ver. *Oratorium,*

Donum, Donans, Donatio Donare, Donator, Donatus.

Donatio cauſa mortis.

4 Donatio cauſa mortis facta reuocatur ſequuta reconualeſcentia, in c. Cum eſſes, num. 67. de Teſtam. 337

4 Donatio cauſa mortis non eſt mera vltima voluntas, & tout in eſſe deducitur, æquiparatur contractui, ibidem, num. 85. 338

4 Donatio facta à Clerico concubinæ non valet, ſicut nec facta meretrici à milite, in cap. Cum percuſſio, num. 8. de Cler. ægrot. 191

3 Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum facta Eccleſiæ valida eſt, in cap. In præſentia, num. 6. de Probat. 168

4 Donationes quæ fiunt ab Imperatore videntur fieri contemplatione eius, in quem conferuntur, in c. Poſtulaſti, num. 20. de conceſſ. Præben. pag. 250

Donatio ingredientis monaſterium.

Vide in ver. *Nouitius quoad renunciationem.*

Res Eccleſiæ donata.

Vide in ver. *Res Eccleſia.*

Donans ſimpliciter, omnia iura ſibi competentia conceſſiſſe videtur, in cap Verum, num. 19. de foro compet. 75

Vide in ver. *Bona Eccleſia.*

Et in ver. *Baronia.*

4 Donare eſt proprium animi nobilis, in c. Prudentes, num 3. de donat. 301

4 Donatio propriè dicitur cum aliquis dat non aliam ob cauſam, quàm vt liberalitatem exerceat, ibid. num. 5. 301

4 Donatio perfecta reuocari non poteſt niſi in caſibus hic expreſſis, ibidem num. 7. 301

4 Donans vni Eccleſiæ bona, quæ ſuperfuerint tempore ſui obitus, an poſſit in prædictis bonis aliam Eccleſiam ſibi hæredem inſtituere, ibid. n. 8. & n. ſeqq. vſque in fin. 301

4 Donans bona, quæ acquiſita reperirentur tempore ſui obitus cenſetur reſeruaſſe ſibi facultatem diſponendi de bonis donatis, ibid. num. 9. pag. 302

4 Donatio bonorum, quæ acquiſita reperientur tempore obitus includit duplicem conditionem, ib. num. 11 302

4 Donatio perfecta per teſtamentum reſcindi non poteſt. ibid. num. 15. 302

4 Secus ſi donatio ſit conditionalis, ibid. n. 16, 302

4 Donans bona quæ reperientur tempore ſui obitus, an poſſit de illis diſponere in vltima voluntate, ibi dem num. 17. & num. 26. 302

4 Donatio inter viuos dicitur perfecta, licet effectus ſuſpendatur in tempus mortis, ibid. num. 21. pag. 302

4 Idem in donatione cauſa mortis, ibid. num. 22. pag. 302

4 Donator, qui reſeruauit ſibi facultatem diſpo nendi in vita de bonis donatis, poteſt illa teſtamento relin quere, ibidem num. 23. 303

4 Mitius agitur cum eo, qui ex mera liberalitate conuenitur, quàm qui ex debito, ibid num. 25. pag. 303

4 Donatio cauſa mortis confirmatur morte ciuili, ſicut naturali in cap. Quia diuerſitatem, n. 22. de conceſſ. Præben. 239

5 Donans prædium monaſterio ſub conditione vt recedentibus fratribus prædium redeat ad donantem, illud non recuperat ſi fratres recedant de mandato Papæ, in cap. Relatum, n. 28 de Cler. vel Monach. 413

2 Donatio facta Magiſtro ex cauſa diſciplinæ, non eſt mera donatio, nec indiget inſinuatione, in cap. Cum Sacerdotis, num 19. de poſtulan. pag. 577

4 Donatum ſocio occaſione Societatis cedit lucro Donatarij, in cap. Poſtulaſti, n. 17. de conceſſ. Præben. 250

4 Donator non tenetur de euictione. in cap. Cum ſecundum, num. 43. de præben. 112

5 Donatum monaſterio ob cauſam erroneam validitatis profeſſionis poteſt repeti, in cap. Significatum, n. 15. de Regular. 43

2 Donata res acquiritur donatario, ſed non irreuocabiliter quia poteſt illam reſpuere in cap. Quanto, num. 22. de transl. Epiſc. 132

4 Donatio facta à Principe ex cauſa remunerationis reuocari non poteſt etiam propter ingratitudinem ſuperuenientem, in c. Conſultationibus, num. 63. & 65. de Cler ægrot. 208

4 *Donati*, ſeu oblati quid differant à Conuerſis, in cap. Cum dilectus, num. 13 de ſucceſſ. ab inteſt. pag. 358

Vide in ver. *Oblati.*

4 *Donorum* qualitas an ſit attendenda ad dignoſcendum cuius intuitu fuerint collata, in cap. Poſtulaſti, n. 21. & ſeqq. de conceſſ. præbend. pag. 250

4 Donorum magnitudo ſpectanda eſt non tam ex perſona illius, cui conferuntur, quàm ex perſona eius qui confert, ibid. n. 24. 251

5 Donum fidei eſt ſupereminens fidei certitudo ad inſtruendum alios, in c. Maiores, num. 34. de Baptiſm. 325

6 *Dormitio* poſt cibum, vel potum an debeat præcedere celebrationem Miſſæ, in c. Si conſtiterit, n. 10. & 13. de accuſat. 116

5 *Dotis* augmentum non ſufficit ad acquiſitionem iuriſpa-

tronatus,ſed requiritur totalis dotatio,in cap. Cum propter,num.67. de iurepatr.pag. 260
5 Dos modica non efficit quem patronum,in cap. Quoniam,num.27.de Iurepatr. 234
5. Dotans eccleſiam prius fundatam , & conſtructam de conſenſu diœceſani Iuriſpatronatus acquirit, ibidem, num.40. 237
5 Et fingitur ab initio eam dotaſſe,ibid.num.48,pag. 238
5 Dotis conſtitutio de diœceſani conſenſu retrotrahitur ad tempus fundationis,& conſtructionis eccleſiæ, ibidem.num.48. 238
2 Dos ſine matrimonio eſſe non poteſt, in c. Quanto, num.19.de tranſlat. Epiſc. 132
2 Dotis promiſſio intelligitur ſub conditione ſi nuptiæ ſequutæ fuerint,ibidem num.20. 132
5 Dos ante Tridentinum Concilium monaſterio ſoluta poſt concilium reſtitui debet ſi puella ante profeſſionem deceſſerit,deductis tamen impenſis alimentorum , in c. Statuimus,n.37.de Regular. 108
5 Dos nouitiæ decedentis ante profeſſionem debet hæredibus reſtitui vna cum fructibus deducto tamen illius victu,& veſtitu,ibidem num.38 pag. 108
5 Non obſtante pacto vt ſi puella poſt annum deceſſerit facta, vel non facta profeſſione,dos monaſterio acquiratur,ibid.verſ. Quinimò.pag. 108
4 Dos Eccleſiæ non poteſt conſtitui ad tempus, in cap. Cum contingat,num.47. de Decim.pag. 398
2 Dos dicitur cauſa pia ſiue detur pauperi , ſiue diuiti, in c. Significantibus,n.47.de off. Deleg.pag. 414
4 Dotis taxatio in ducatis ducentis indifferenter facta ab Epiſcopo in Monaſterijs Monialium Maioricen. non probatur à S. Congregatione Concilij , in c. Non amplius,num.51. de Inſtit. pag. 216
4 Dos Monialis numerariæ an licitè recipi poſſit à monaſterio,ibidem num.24. 216
4 Dos Monialis ſupra numerariæ quanta eſſe debeat , ibid num.42. 218
6 Dotis acceſſio an, & quando ex ſtylo Curiæ ſit iuſta cauſa diſpenſandi in gradibus prohibitis in cap. Ex litteris,n.17. de cognat.ſpiritual pag. 71
6 *Dubitans* an ſit irregularis debet tutiorem partem eligere,& abſtinere à miniſterio altaris,in c. Ad audientiam, num.2. de homicid. 261
1 *Dubitatio* vnde oriatur,in c. Ne innitaris, num. 147. & num. ſeqq & num.162.de conſtit. 60
1 Dubitatio quid ſit,ib.num 150.& num. 153. & 159. 61
1 Dubitans applicat animum ſuum ad plura & neſcit quid eligat,ibid.num.157. 62
1 Dubitatio fit ex principijs tam intrinſecis rationum, quàm extrinſecis authoritatum , ſi vtrinque ſint æquales,ibid.num.162. & num ſeqq.vſque ad n.171. 62
6 Dubia res dicitur vbi ſunt opiniones ex vtraque parte probabiles,in c. Si conſtiterit,num 50.de Accuſat. 120
6 Dubia contra ſeipſum in deteriorem partem ſunt interpretanda,ſecus contra proximum,in cap. Ad audientiam,n.6 de homicid. 261
6 *Dubius* tenetur tutiorem partem eligere in omni materia, in qua ſubeſt periculum ſalutis æternæ, ibid. num.5. 262
Vide in ver. *Opinio dubia*,
Et in ver. *Opinio tutior*.
1 Dubius ſimile quiddam ligatis patitur,in c. Ne innitaris,num.152. de conſtit. 61
1 Dubia emergentia in audientia Papæ referenda ſunt ad ipſum Apoſtolicum,in c. Quoniam , num. 11. de conſtit. 176
6 Dubia in foro iudiciali ſunt interpretanda in meliorem partem,ſed in foro animæ in duriorem , in cap. Nauiganti,num.33.de vſur.pag. 298
1 Dubium quid ſit,in cap. Ne innitaris , num.151.& 158. de conſtitut. 61
1 Dubium eſt motus indifferens in vtramque partem contradictionis,ibid.num.158. 62
1 Quieſcere oportet in paritate contrariorum motuum, quod pluribus exemplis oſtenditur , ibid. num. 154. 61
1 Dubium iuris dicitur cum rationes pro , & contra congruunt,vel vbi ſunt diſcordes Doctorum opiniones,nec conſtat de communi,ibid.num.169.& num 183. 63
1 Referuntur aliquot Theologorum aſſertiones de conſcientia dubia,videlicet. 64
1 Dubitans an ſit excommunicatus ſiue dubium ſit iuris , ſive facti, non debet ſe habere pro excommunicato , nec tenetur petere abſolutionem , ibid. num. 174. 64
1 Item dubitans an lex imponens pœnam excommunicationis ſit vſu recepta poteſt exiſtimare non eſſe receptam,ibid.num.175. 64
1 Item dubitans an caſus ſit reſeruatus, poteſt ab illo abſolvere,ibid num.176. 64
1 Item dubitans an commiſerit peccatum mortale, non tenetur illud confiteri,ibid.num 177.pag. 64
1 Item dubitans de legitima poteſtate Prælati, non tenetur illi obedire.ibid.n.178. 64
1 Item dubitans an Beneficium ſit tenue,non tenetur officium recitare,ibidem num.179. 64
1 Item dubitans in die Iouis an media nox ſit tranſacta, poteſt comedere carnes,ſecus ſi dubitet in die Sabbathi , ibidem num.180. 64
1 Aſſertiones ſupraſcriptæ confutantur,ibidem num.181 & numeris ſeqq. vſque ad num.212 pag. 64
1 Dubia cum conſcientia operari non licet,niſi prius dubium deponatur,ibidem,num.182 pag 64
1 Dubia cum eſt abſolutio Epiſcopus iubetur excommunicatum vitare,ibid.num.185. 6
1 Dubitans de validitate ſponſalium cum puella ſeptennio proxima ſeparatur ab illius conſobrina , quam poſtea duxit in vxorem,in d.cap. Ne innitaris, num. 186 de conſtitut. 6
1 Presbyteri ordinati ab Epiſcopis incognitis , de quibus dubium eſt an ſint Epiſcopi,ſunt iterum ordinandi,ibid.num.187. 6
1 Paruuli à parentibus ſubtracti, de quibus dubitatur an ſint baptizati , ſunt iterum baptizandi. ibid. num 188. 6
1 Eccleſia de qua incertum eſt , an fuerit conſecrata, iterum conſecrari debet,ibidem n. 189.pag. 6
1 Matrimonium de quo dubitatur an valeat, non eſt iterum contrahendum,ſed præſumitur pro illius validitate , ibidem.num.190.pag. 6
1 Epiſcopus quamuis ſit in poſſeſſione communicans cum fidelibus,tamen dicitur deponendus, eo quod in dubio non geſſit ſe pro excommunicato , ibid. num 190. 6
1 Mulier dubitans de morte prioris coniugis non poteſt pergere in poſſeſſione debitum exigendi à ſecundo marito,ibid num.193. 6
1 Iudex in dubio non debet iudicare quemquam irregularem,ſed quilibet in dubio tenetur ſe irregularem iudicare,in d. cap. Ne innitaris,n.197. de conſtit. 6
1 Interpretatio in dubio contra tertium facienda eſt in meliorem partem,contra ſe ipſum in deteriorem,& ct ibid.n.199. 6
1 In obligationibus quæ concernunt Deum tutius eſt præſumere quem ligatum , quàm ſolutum , ibid. num 200. 6
1 Dubium iuris habens an ſit excommunicatus , tenetur ſecuriorem partem eligere,ibid.num.224.pag. 7
1 In Dubijs omnibus tres maximæ ſunt ſeruandæ ex ſententia Scoti,ibid.num.216. 7
1 Dubium perſonæ quo ſenſu accipiatur à iuriſperitis, ibid.n.217. 7
1 Dubijs in rebus non eſt de facili præſtandus aſſenſus ibidem num.170. 6
Vide in ver. *Opinio tutior*.
Et in ver. *Pars tutior*.
Et in ver. *Doctor*.
6 *Duellum* purgationis vulgaris quibus rationibus reprobetur,in c. Henricus,num.3.de Cler.pugn.in duello.27
6 Duellum purgationis vulgaris quo iure ſit prohibitum ibid.num.7. 27
3 *Duo* vbi copulatiuè requiruntur, non ſufficit alterum adimpleri,in cap. Cum non ab homine, num.99.de iudic 1
6 Duos ſimul in eodem beneficio ius habere impoſſibile eſt , in c. Ex parte num.11. & num. ſeqq. de arbitr. 61
5 *Duplicitas* à Deo,& à iure reprobatur,in cap. Vt Clerici num.2. de Regular. 2

E

Ebrietas , Ebrioſus , Ebrius.
4 Clericus crapuloſus, vel ebrioſus monitus non deſiſtens,ab officio,vel beneficio ſuſpenditur, in cap. A crapula de vita,& honeſtate Cler.num.1.
4 Ebrius quid differat ab ebrioſo,ibid n.2.
4 *Ebrietas* inducit exilium mentis,& libidinis incentiuum ibid. num.3.
4 Ebrietatis quæ, & quanta ſint mala, ibidem num 4.

Vin

Vinolentium Sacerdotem & Apoſtolus prohibet,& ve-
tus Lex damnat,ibid.num.5, 2
Clericis an liceat bibere vltra tertiam vicem , ibidem
num,6. 2
Moniales debent vinum fugere ſicut venenum. ibi d.
num,7, 2
Ebrietas quid.ibid.num.9. 2
Cereuiſiæ immoderatus potus an ſit crapula vel ebrietas.
ibid. num,10. 2
Obligantium ſe ad potus æquales abuſus reprobatur,
ibid. n.13 2
Sponſio quod alter alterum inbibendo ſuperabit, non
ſt rata,ibid n 15. 2
Clerici bibentes vinum ſine aqua qualiter peccent,ibi-
dem,num.16. 3
Cibus nullus vel potus eſt illicitus niſi per accidens. ib.
n.17. 3
Vinum bibere an propter ſcandalum ſit peccatum, ib-
n.num.18. 3
Ebrietas an ſit peccatum mortale,ibidem n.24. pag. 3
Ebrietas tripliciter poteſt contingere, ibidem,n.29. 3
Rationis vſu ſeipſum priuare,an ſit culpa lethalis, ibid.
num.31. 4
Ebrietatem eſſe peccatum mortale ſi ſit aſſidua quo-
modo intelligendum ſit,ibid.n.32. 4
Ebrietas voluntaria ad valetudinem recuperandam an
ſit peccatum,ibid.n,33. 4
Aegrotus frequenti ebrietate à periculoſo morbo de
conſilio Medici liberatus,ibidem num.34. 4
Cibus,& potus moderatus ſano poteſt eſſe,ſuperfluus
nfirmo,& è conuerſo,ibidem num.35 4
Inebrians ſe ad vomitum prouocandum an peccet,ibid.
num.36. 5
Inebriare ſe num liceat ſine peccato ad vitandam ty-
anni ſæuitiam,ibid num.37. 5
Ebrietas ſola non eſt ſufficiens cauſa priuationis Bene-
icij,in c. Si conſtiterit,num.5.de Accuſat. 116
Ebrietas cognita licet non aſſidua ſemper ſecundum ſe
ſt mortale peccatum,ibidem num.7. 116
brietas quot modis accipiatur,& quando ſit peccatum,
n c. Audiuimus,num.32. 39. & 63. de Reliq & vener.
Sanctorum. 333
Ebrietatis peculiare vitium eſt ſecretum nullum cuſto-
dire,ibidem,num 34.& ſeqq & num.45.pag. 333
Ebrietas quæ mala producat, ibidem num. 35. 55.
& 64. 334
Ebrietas voluntaria non eſt intrinſecè mala, ibidem
num 37. Contrarium,num.63. 334
Ebrietas formalis,vel materialis quando dicatur, ib d.
num.38. & 65. 334
Ebrietas incœpit à Noe qui primus plantauit vineam,
bid. num 39. 334
Ebrietas licita eſt ad euitandam ſæuitiam tyranni ibi-
dem num.41. Contrarium,n.67. 334
Ebrietatis tortura grauior eſt quid torturâ conſuetâ, ib.
num.53. 335
Ebrietas eſt mater omnium flagitiorum . ibidem
num.64. 336
Ebrietas cur ſit licita ad valetudinem corporalem, non
autem ad ſalutem Reipublicæ, vel ad euitandam ſæui-
iam tyranni,ibid.num.65.& 67. 337
Ebrietas an ſit peccatum,in c. Si conſtiterit, num. 22.
de Accuſat. 118
Ebrietas dupliciter accipitur,ibid. 118
brietas continetur ſub gula,ſicut ſpecies ſub genere,ibi-
dem num 23. 118
brietas contracta ignoranter,& ſine culpa nullam pœ-
nam meretur,ibidem num.27. 118
In ebrietate oportet veniam habere,ibid.num.44. 120
Delinquentes per ebrietatem non dicuntur ſtudioſè
delinquere,ſed impetuoſè,& ideo mitius puniuntur ar-
bitrio Iudicis,num.45. 120
Ebrietas voluntaria quæ dicatur,ibid. n. 46.pag. 120
Ebrietas voluntaria eſt culpa mortalis,ibid.n.48. 120
Ebrius vino ſepultus ignorat quid loquatur in c. Si
conſtiterit, num.8.de accuſat. 116
Ebrij quæ ſit pœna,ibidem num.24. 118
Ebrius in foro temporali ſi ſteterit in meris finibus ebrie-
tatis nulla pœna tenetur,ibid.num.25.pag. 118
Ebrius ſi ſua culpa in ebrietatem incidit , & ebri-
us exiſtens hominem interfecit, vel mutilavit , an
& quando ſit irregularis, ibid.num.26. & ſeq.vſque in
finem. 118
Ebrius meretur duplices maledictiones. ib. num.31. 118
Ebrius, & furioſus æquiparantur.ibid. num. 34.pag. 119
Ebrii ſunt in duplici differentia,ibid. n.41. & 46. 119
6 Ebrij pluries iniuriantur,quam ſobrij,ibid.n.47. 120
6 Ebrius ſuâ culpâ qui in ebrietate homicidium com-
miſit indiſtinctè abſtinere debet à miniſterio altaris, ib.
num.49. 120
5 Ebrij teſtimonium non valet , in c. Audiuimus,num.
57.de Reliq & vener. Sanctor. 336
5 Ebrij quandoque effutiunt falſa,ibid.num.62.pag. 336
5 Ebrioſi Regnum Dei non poſſidebunt , ibidem
num.63. 336

Eccleſia , communia.

2 Eccleſia minor in præiudicium Papæ de libertate com-
promittere non poteſt,in c. Cum tempore,num.1. & 6.
de arbitr. 603
2 Declaratur, ibid.n.11. & 28.& ſeqq.& num.38.pag. 603
4 Eccleſia S. Hyppolyti de Fauentia eſt Sedes ordinaria
Generalis Camaldulenſis,in c. Nullus, num. 41.de Pa-
roch. 381
3 Eccleſia Græca ab Eccleſia Latina diſcrepare non po-
teſt in eſſentialibus Sacramentorum , in cap. Cum ve-
niſſet,num.25.de ſacr.Vnct 293
3 Eccleſia & pupillus tenentur in eo,in quo facti ſunt lo-
cupletiores,in c. Epiſtolæ,num.13.de probat. 159
2 Eccleſia reſtituitur aduerſus contractum aliàs legitimè
celebratum,in cap. Requiſivit,num.1. de in integr. re-
ſtitut. 593
2 Eccleſia ſi ſit læſa vltra dimidium iuſti pretij non iuua-
tur beneficio reſtitutionis , ſed experiri debet remedio
iuris ordinario,ibid.num.18.pag. 594
5 Eccleſia nulla præter Cathedralem fundat inten-
tionem ſuper ſubiectione alterius eccleſiæ etiam fun-
datæ infra limites Parochiæ alterius etiam inuito Re-
ctore,in cap. Ad audientiam,il primo,num.10 de Eccl.
ædif 356
2 Eccleſia tam Cathedralis , quàm inferior poteſt dici ec-
cleſia ipſius epiſcopi, in cap. Vt iuxta, num.21.de of-
fic. Ordin. 472
4 Eccleſia eſt in epiſcopo,in c. De cætero , n.13. de Cler.
non reſiden. 43
2 Eccleſiæ omnes diœceſis in poteſtate epiſcopi ſunt con-
ſtitutæ,in c. Nullus,num.6.de elect.pag. 2
4 Eccleſiam ſæcularem non poteſt epiſcopus in Regula-
rem erigere,nec monaſterium de nouo conſtruere ſine
conſenſu Capituli,in c.Paſtoralis,num 10. de his, quæ
fiant à Prælat.pag. 263
4 Eccleſia ſæcularis ab epiſcopo erigi poteſt in monaſteri-
um de conſenſu quorum intereſt,& ſine præiudicio Re-
ctoris,in c. Non amplius,num.68. de Inſtitut. 221
4 Eccleſias & altaria dedicare ſolus epiſcopus poteſt, non
autem Vicarius,ibidem num.78 pag. 222
2 Eccleſia S Laurentij in Damaſo eſt titulus Cardinalis,
& perpetuo aſſignata Vice-Cancellario pro tempore ex-
iſtenti,in cap. His quæ n.30. de maior. & obed. 505
4 Eccleſias plures obtinens videtur ſpiritualis adulter, in
c. Ad hæc,num.3. de præben. 103
4 Eccleſias plures habens alteram eligere, & alteram di-
mittere compellitur, in c. Referente, num.1. de præ-
ben. 95
4 Eccleſia quid ſit, in c. Reſponſo, num.8. de ſent. ex-
commm. 187
6 Eccleſiæ vltioni non ſubduntur quæ in finibus nu-
dæ voluntatis conſiſtunt,in c. Tua nos,num. 45.de Si-
mon. 177
5 Eccleſia vix orat pro occiſo in ebrietate , in cap.Audi-
vimus,num.30. de reliq. & ven. Sanctor.pag. 333
4 Eccleſia nunquam humanis legibus conſtringitur,in c.
Eccleſia S. Mariæ,n.16 de Conſtit.pag. 162
4 Eccleſia eſt extra territorium iudicis laici , ibid.
num.38. 165
2 Eccleſiarum bona nunquam vacant, ſed ſunt de domi-
nio,& patrimonio Chriſti, in c. Dudum, il ſecondo,
num 10 de elect. 69
2 Et dicuntur ab Eccleſia poſſideri,ibid. n.11. 69
2 Res Eccleſiaſticæ dona Dei ſunt, in cap. Cum pridem,
num 42 de pact. 547
2 Res eccleſiaſticæ ſunt Papæ vt principalis diſpenſatoris,
non autem vt domini , & poſſeſſoris , ibidem
num.85. 552
7 Surripientes fructus, & bona eccleſiarum non inci-
dunt in excommunicationem niſi id faciant authori-
tate vſurpata , & ſub ratione bonorum eccleſiæ, in c.
Nuper,num.26.de ſent.excomm. 169
2 Eccleſiæ conductitijs Sacerdotibus non committendæ ,
in cap. Ex parte,n.34. de offic. Vicar.pag. 388
5 Eccleſiæ ſine ſubſtantia rerum deſeruiri non poteſt, in
cap. Quoniam,num.47. de Iurepatr. pag. 238
5 Eccleſiæ etiam per laicos fundatæ cum dotibus ſu-
is

ſe olim ad ordinationem pertinebant epiſcoporum. ibid. num. 5. 234

5 Eccleſia vel Baſilica appellari non poteſt niſi in conſtructione ſit eo vſque proceſſum, vt poſſint ibi diuina officia celebrari, ib d. num 30. 236

4 Eccleſiæ ſi habeant populum habent ius funerandi, dummodo cœmeterium fuerit eis ab epiſcopo deputatum, in c. Fraternitatem, num. 4 & 6 de ſepult. 361

4 Eccleſiæ de iure communi regulariter non habent cœmeterium, ibidem n. 3. 361

Eccleſia vacat eo ipſo, quo Papa inuitum transfert, nec ad eam datur regreſſus, in c. Quanto, n. 33. de tranſl. Epiſc. 132

2 Eccleſia ſecunda dicitur viduata per obitum Epiſcopi ad eam tranſlati, ibid. num. 113. 139

Vide in ver. *Viduata*,

2 Eccleſia per quorum obitum viduata remaneat, in cap. Quia propter, num. 7. & ſeqq. vſque ad num. 36 de elect. 91

4 Eccleſia recipiens rem oblatam cum onere celebrationis Miſſarum facto ipſo naturaliter obligatur ad oneris implementum; in cap. Significatum, num. 30. de præben. 100

1 Eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ, nec in ſe iniuſtum patitur, nec in alium to erat, in cap. Quæ in eccleſiarum, n. 43. de Conſtit. 135

4 Eccleſia comparatur pupillo, & iure minoris fungitur, in c. Nouit, n, § Ne Sede vacant pag. 254

4 Et ſine decreto epiſcopi nil alienare poteſt ib n. 16. 254

5 Eccleſia non præſumitur quem priuilegiaſſe contra ſe, in cap. Inter alia n. 67. de immun. Eccleſ. 380

5 Eccleſia non eſt de territorio Principis ſæcularis, ibid. num. 97. 384

5 Nec habet territorium niſi in his, quæ pertinent ad forum eccleſiaſticum, ibid num 98 384

6 Eccleſia non protert ſententiam ſanguinis, in c. Si quis, num. 1. de hom. c 249

6 Eccleſia ad ſui regimen indiget viris litteratis, & non porcis, vel aſinis ferratis, in cap Super ſpecula, n 12. de Magiſtr. 109

3 Eccleſia per ſententiam, à qua non fuit appellatum, poteſt ſubijci inferiori Prælato, in c Cum inter vos, num 1. de ſent & re iudic. 236

3 Eccleſia dicitur pleno iure ſubiecta inferiori cum epiſcopus nullum ius epiſcopale ibi exercet, ſed tota iuriſdictio ad inferiorem pertinet, ibid num. 4. 236

6 Eccleſia per captiuitatem prælati non vacat verè, ſed fictè, ſeu interpretatiuè, in cap. Per tuas, il primo, n. 14 de Simon 169

7 Eccleſia vtens duplici priuilegio licet ex vno ſuccumbat, ex alio poterit obtinere, in c. Cum olim, ii ſecundo, num. 1 de Priuileg. 56

4 Eccleſia pleno iure ſubiecta dicitur in qua quis habet ordinariam, & quaſi epiſcopalem iuriſdictionem, in c. Tuæ, num 7. de Cler. non reſid pag 69

6 Iudices ſæculares poſſunt compelli per eccleſiam ad iuſtitiam faciendam, in c Vergentis, n 6 de Hæret. 218

5 Eccleſia ſæcularis poteſt ab epiſcopo fieri regularis, ſed non è conuerſo niſi deficientibus Regularibus, in cap. Relatum, num 7 Ne Cler. vel Monach 408

3 Eccleſia de qua incertum eſt an fuerit conſecrata, iterum conſecrari debet, in c. Ne innitaris, n, 189. de Conſtitut. 65

4 Eccleſia quo ſenſu dicatur pollui ab indignis, in cap. Veſtra, de cohabit. Cler. & mulier n 7. pag. 8

5 Eccleſia non poteſt præcipere, vt officium recitetur, vel Miſſa audiatur cum attentione interna, in cap. Dolentes, num. 23. & n. ſeqq. vſque ad n. 33. de celebr. Miſſar. 306

5 Contrarium, n. 58. 306

5 Declaratur, n. 64. 306

4 Eccleſia Baptiſmalis licet non ſit curata, tamen requirit perſonalem reſidentiam, & eſt incompatibilis cum Canonicatu, vel Parochiali, in c. Extirpandæ, §. Qui verò, num 21 de Præben. pag. 156

4 Cancellaria inter ſigna Eccleſiæ curatæ præcipuè attendit an in ea ſit fons baptiſmalis, ibid. n. 22, pag. 156

1 Eccleſiarum ciuitatis appellationi in litteris Beneficialibus non includitur Cathedralis, in cap. Ad audientiam, num. 68. de Reſcript. 238

2 Eccleſia poteſt declarare Clericorum exemptionem à ſæculari poteſtate, licet de iure Diuino in aliquibus caſibus non ſuffragari, in c. Magnus, num. 88. de obligat. ad ratiocin. pag. 356

4 Eccleſiæ, & monaſteria in patria reducta quæ dicantur, in cap. Præterea, num. 74. Ne Prælat. vices ſuas. 196

5 In Eccleſia Collegiata ſi omnes de Collegio ſint mortui, eliget epiſcopus non nomine ſuo, ſed nomine eccleſiæ, ibid n. 8. 265

5 Electio, & collatio præbendarum in Collegiata eccleſia ex fundatione, privilegio, vel conſuetudine poteſt pertinere ad epiſcopum, vel alios Clericos, ibidem numero 9. 265

5 Eccleſia de Saponaria Marticen. diœceſis an ſit Collegiata, ib. n. 10 & n. 13. uſque ad n. 18 pag. 265

5 Et an electio Archipresbyter in dicta eccleſia pertineat ad Collegium, ibid. n. 11. & n. 18 pag. 265

5 Anne juriſdictio civilis, criminalis & mixta in Clericos ejuſdem eccleſiæ ſpectet ad Archipresbyterũ, ex qualiter, ibid. n. 12. & 10 pag. 265

5 Eccleſia ex enuntiativis inſtrumentorum in antiquis probatur eſſe Collegiata ſaltem præſumptivè, quandiu non probatur oppoſitum, ibid. n 14. 267

5 Eccleſia probatur eſſe Collegiata ex fama, & communi reputatione in antiquis, ibid. n 17. pag. 265

5 in Eccleſia Collegiata electio de jure communi pertinet ad Collegium, ib. n 18. pag. 265

5 Eccleſiæ Conventualis appellatione comprehenditur omnis Collegiata, in c. Nobis, n 15. de Jurepatr. 251

2 Eccleſiarum curatarum appellatione ex ſtylo Concilii Tridentini non veniunt eccleſiæ Regulares commendatæ, in c. Cum ad noſtram, n. 27 de elect. 89

4 Cancellaria inter ſigna eccleſiæ curatæ præcipuè attendit an in ea ſit fons baptiſmalis, in c. Extirpandæ, § Qui vero, n. 2.. de præbend. pag. 156

Vide in ver *Parochialis, Concurſus.*

2 Eccleſiæ Collegiatæ non debent provideri de Prælato per collationem, ſeu proviſionem, ſed per electionem Collegis, in c Nullus, n. 1. de elect. 2

2 Collegiatæ nemo inferior à Papa poteſt Prælatum præficere, ſed fieri debet electio per illos de Collegio, ibid. num. 14. 3

5 Eccleſia Collegiata quæ dicatur, remiſſivè, in c Nobis, n. 16. Jurepatr. 251

5 Eccleſia ex quibus probetur collegiata, in c. Poſtulaſti, n. 2 & n. 13 uſque ad n 18. de Jurepatr. 264

5 Eccleſia non poteſt fieri Collegiata ſine conſenſu Patroni, & aliorum, qui ex mutatione ſtatus læderentur, ibid. num 3. 264

5 Eccleſia cum dubitatur an ſit Collegiata Clerici, vel Patroni us manutenentur in ea poſſeſſione, in qua reperiuntur, ib n 4. 264

Vid. in ver *Collegiata*.

Eccleſia quoad ædificationem, & deſtructionem.

7 Eccleſia ædificata poſt nuntiationem novi operis deſtruenda eſt expenſis conſtruentis, in c. Cum ex injuncto, n. 1. de Novi oper nunciat. p g. 29

7 Deſtructa eccleſia, vel loco propter aliquorum delicta, nullus debet vocari Clericus illius eccleſiæ, vel municeps illius loci, ibid. n. 10 pag 30

7 Secus ſi deſtruatur ab hoſtibus, quia omnia privilegia retinent, ib. n. 12. 30

7 Idem ſi deſtruantur terræmotu, ib n. 13. pag. 30

7 Et idem ſi in alium locum transferantur, vel uniantur, ib. n. 14. 30

7 Quod locum habet etiam in civitatibus, & aliis locis prophanis, ib. n. 17. 30

7 Reædificatum auctoritate ſuperioris recuperat omnia privilegia, ib. n. 11. 30

5 Eccleſia ædificari non debet niſi prius aſſignentur, quæ neceſſaria ſunt pro luminibus, pro cuſtodia, & pro ſtipendiis miniſtrorum, in c. Quoniam, n. 34 de Jurepatr. 237

5 Eccleſia de facto conſtructa ſine dotis aſſignatione conſecrari non debet, niſi prius fundator illam dotet, ibid. num 35. 237

5 Eccleſiam reædificans funditus dirutam ſine Diœceſani conſenſu, non efficitur patronus, ibidem numero 53. 238

5 Eccleſiam conſtructam reædificare favorabilius eſt, quàm de novo conſtruere, ibid. n. 54. pag. 238

5 Eccleſiam per totalem deſtructionem remanet execrata, ib. n 55. 238

Eccleſia quoad immunitatem, & libertatem.

1 Eccleſia eſt immunis tam quoad perſonas, quàm quoad bona, in c. Eccleſia S. Mariæ, n. 40. de conſtit. 165

1 Eccleſia non poteſt ſe ſubmittere ſuperioritati, ac legibus Imperatoris, in cap. Quæ in Eccleſiarum, n. 28. de conſtitut. 134

5 Eccleſia non conſecrata, in qua divina celebrantur gaudet

Immunitate, in cap. Eccleſiæ num. 1. de Immunit. eccleſ. 385
Eccleſiæ appellatione venit etiam non conſecrata, ibid. num. 2. 385
Eccleſia non conſecrata gaudet immunitate etiamſi diuina officia ibi nondum fuerint celebrata, ibid. n. 5. 8. & 10. 386
Eccleſia non conſecrata eodem priuilegio gaudet quo conſecrata, ibidem num. 6. 386
Et cum fundata eſt ſpectat ad ordinationem epiſcopi, & eſt locus deuotus, & religioſus, ibid. num. 7. 386
Statuta Præfecti Vrbis ſaluant confugientes ad ipſam, ibid. num. 9. 386
Eccleſia interdicta gaudet priuilegio immunitatis, ibid. num. 11. 387
Idem in eccleſia polluta, ibid. 387
Eccleſia deſtructa gaudet immunitate, dummodo ſubſit ſpes reædificationis, & auctoritate epiſcopi deſtructa non fuerit, ibid. num. 14. 387
Eccleſia gaudet immunitate per circuitum quadraginta vel triginta paſſuum, etiamſi cœmiterium minori ſpatio perſtringatur, ibid. n. 18. pag. 387
Niſi infra dictos paſſus alia domus laicorum interponatur, ibid. n. 19. & n. 30. 387
Quid ſi ſeruetur de conſuetudine, ib. n. 19. pag. 387
Vide in ver. *Immunitas, Libertas, Conſuetudo, Statutum Laicorum, &c. Lex ciuilis. Lex ſæcularis.*
Eccleſia matrix, ex cuius obuentionibus erigitur noua Parochia efficitur patrona ſimul cum alio dotante, in cap. Ad audientiam, il primo, num. 38. de eccleſ. ædif. 359
Non acquirit iuſpatronatus in eccleſia fundata intra ſuos limites, niſi de ſuo aliquid contulerit, quamuis oblationes futuræ dicantur eſſe loco dotis, ibid. num. 39. 359
Eccleſia noua poteſt in Parochia ædificari propter nimiam diſtantiam Parochialis, eique certa portio aſſignari ex reditibus eccleſiæ antiquæ in c. Ad audientiam, il primo. num. 1. de eccleſ. ædif. 355
Vid in ver. *Parochialis.*
Eccleſia Parochialis quandoque erigi poteſt ſine dote, in c. Ad audientiam, il primo, num. 7. de eccleſ. ædif. 355
Eccleſia eo ipſo quod habet limitatam parochiam de iure communi debentur illi reditus ſpirituales prouenientes ex prædijs intra Parochiam incluſis, in cap. Cùm contingat, n. 40. de decim. 397
Vide in ver. *Parochialis quoad erectionem.*
Et in ver. *Parochialis quoad decimas.*
In Eccleſia Regulari an Clerici ſæculares habere poſſint præbendas, & beneficia aut ſtipendia, in cap. Ad audientiam, num. 17. de Cler. non reſiden. 73
Eccleſiæ Regulares an comprehendantur in c. vn. de Cler. non reſid. lib. 6. & in c. 12. §. Diſtributiones, ſeſſ. 22. Concilij Tridentini, ibid. num. 19. 73
Veniunt appellatione eccleſiarum, ibidem n. 20. pag. 73
Eccleſia quoad conſecrationem & reconciliationem.
Eccleſia polluta per Sacerdotem ſimplicem reconciliari non poteſt, etiamſi aqua fuerit per Epiſcopum benedicta, in c. Aqua, num. 1. de conſecr. eccleſ. vel altar. 289
Eccleſia per ſimplicem Sacerdotem non poteſt reconciliari, & contraria conſuetudo eſt corruptela, in c. Quanto, n. 35. de conſuetud. 264
Conſecrans Eccleſiam indotatam tenetur eam competenter dotare, in c. Quoniam, num. 36. de iurepatr. 237
Et in defectum Epiſcopi conſecrantis tenetur fundator, ibid. num. 37. 237
Eccleſia per totalem deſtructionem remanet execrata, ibid. num. 55. 238
Celebrans in eccleſia polluta non eſt ipſo iure ſuſpenſus, ſed ſuſpendendus; ſecus in eccleſia interdicta, in cap. Tuarum, num. 4. de priuileg. pag. 49

Eccleſia Romana, & vniuerſalis.

Eccleſiæ Romanæ obſeruantia præualet authoritati cuiuſcunque Doctoris, in cap. Henricus, num. 39. de Cler. pugn. in duell. 279
Eius doctrina eſt regula fidei, in c. Ne innitaris, num. 7. de conſtitut. 37
Eccleſia Militans exemplata eſt diuinitus à Triumphante, in cap. Significaſti, num. 38. de elect. 13
Eccleſia Catholica non ab Apoſtolis, ſed à Chriſto primatum obtinuit, ibid. num. 41 & ſeqq. pag. 14
Eccleſia aſſimilatur Congregationi Politicæ Conuentus, vel Parochiæ Congregationi œconomicæ, in c. Accedentibus, num. 14. de exceſſ. Prælat. 18
6 Eccleſia eſt vnum corpus myſticum in multa membra diffuſum inſtar corporis humani, in c. Præterea, n. 26 Ne Prælat. vices ſuas. 190
6 Eccleſiæ omnes prodierunt ex vtero eccleſiæ Romanæ, ibidem, num. 28. 190
6 Et Romanæ ſubſunt eccleſiæ, ibidem, num. 33. pag. 191
6 Et quidquid habent in peculio habent ſeparatum quodammodo à rationibus Dominicis Domini permiſſu, ibidem n. 34. 191
6 Eccleſia Romana cum aliquid percipit ab eccleſiis inferioribus nil noui acquirit, ſed retinet quod ſuum eſt, ibidem num. 35. 191
2 Eccleſiæ omnes reguntur per authoritatem eccleſiæ Romanæ, in c. Pernicioſam, num. 36. de Offic. Ordinar. 429
2 Eccleſiæ particulares ad Eccleſiam Romanam comparantur ſicut radij ad Solem, riuuli ad fontem, & rami ad radicem, ibidem num. 40. pag. 430
2 Eccleſiæ Romanæ auctoritas in exponendis ſacr. Scripturis, in cap. Cum pridem, num. 45. de pactis. 547
2 Eccleſia Romana vſque ad Vrbanum I. dicitur abſque reditibus vixiſſe, ibid. num. 70. 550
2 Eccleſia Græca in ordinationibus, & conſecrationibus ſeruare debet vnctiones, quas ſeruat Eccleſia Romana, in c. Cum veniſſet, num. 1. de ſacr. Vnct. 288
2 Eccleſia Græca ab eccleſia Latina diſcrepare non poteſt in eſſentialibus Sacramentorum, ibid. num. 25. 293
2 Eccleſia univerſalis eſt vnum corpus myſticum multorum Epiſcoporum concordi numeroſitate diffuſum, cuius caput eſt Papa, in c. Quanto, num. 60. de tranſlat. Epiſcop. 134
7 Eccleſia Romana in præiudicium ſuum non præſumitur voluiſſe quemquam priuilegiare, in c. olim, num. 17. de ver. ſignif. 210
4 Eſt caput Vniuerſalis eccleſiæ & ideo eius eſt ad ſingula membra alimenta transfundere, in cap. Si ſignificatum, num. 24. de præbend. pag. 100
4 Eccleſia eſt fideliſſima interpres inſtitutionis Chriſti, in cap Fraternitatem, num 54. de ſepultur. 368
1 Eccleſia authoritatem Dei habet ſuper regna in cap. Canonum ſtatuta, num 76. de conſtitut. pag. 26
1 Eccleſia Romana authoritatem Canonibus impertitur, ſed non eis alligatur, ibidem num. 102. pag. 28
4 Eccleſiæ intereſt habere plures Conſiliarios, & Miniſtros, in cap. Dilecto. num. 24. de præbend. pag. 138
1 Eccleſia tenetur tolerare incommoda non multum lædentia propter conſuetudinis authoritatem, in cap. Conſuetudines, num. 13. de conſuetud. 254
5 Eccleſia vix orat pro occiſo in ebrietate, in cap. Audiuimus, num. 30. de Reliq. & venerat. Sanctorum. 333
3 Eccleſia in Canonizatione Sanctorum an poſſit errare, in c. Venerabili, num. 10. & ſeqq. vſque in fin. de teſtib. 197
3 Eccleſia quantum poteſt debet ſe conformare iudicio Dei, ibid. num. 16. 198
6 Non iudicat de occultis, ſed ſequitur ea, quæ apparent, licet non ſint, in c. Tuæ fraternitati, n. 24. de ſponſ. & matrim. 10
5 Eius iudicium in quæſtionibus fidei eſt infallibile ſi Eccleſia conſideretur prout eſt vnum corpus, cuius caput eſt Papa, in cap. Minores, num. 17. & 21. de baptiſm. 321
5 Secus ſi conſideretur ſeorſim à capite, ibid. num. 18. & ſeqq. 322
5 Eccleſiæ corpus non eſt ſine capite, & omnis à capite defluit in membra poteſtas, ibid. num. 19. pag. 322
5 Eccleſiæ vnum caput eſſe exiſtimantur Chriſtus, & Papa, ibid. num. 20. 323
5 Eccleſia prout eſt collectio omnium fidelium, non eſt poſſibile, vt in vnum conueniat ad determinandum quæſtiones fidei, ibid. num. 22. & ſeq. 323
1 Romanæ Eccleſiæ poteſtas dicitur neruoſa, quia non frangitur, licet in cortice vulneretur, in c. Cum venerabilis, num. 5. de conſuetudine, pag. 265
7 Eccleſia an errare poſſit ligando non ligandum, vel abſoluendo non abſoluendum, in c. A nobis il ſecondo. num. 28. de ſenten. excomm. pag. 164
6 Eccleſia poteſt mitigare duritiem legis ciuilis, in c. Peruenit, num. 5. de adulter. 281
6 Habet carcerem, & infligit pœnam relegationis, ibidem, num. 19. 283
6 Non poteſt quemquam inuitum obligare ad votum continentiæ, in c. Tuæ litteræ, num. 51. de Cler. per ſalt. promot. 347

6. Nunquam diſpenſat ſuper homicidio voluntario, etiam ex conſuetudine, in cap. Henricus, num. 28. & 33. de Cler. pugn. in duell. 178
6. Contrarium, ibidem, num. 34. 278
1 Eccleſia effectum Sacramenti impedire non poteſt quando concurrunt ea, quæ ſunt de neceſſitate Sacramenti, in cap. Quanto, 16. de conſuetud. 261
5. Poteſt conſtituere vt matrimonium ratum diſſolvatur, ſi alter coniugum labatur in hæreſim, in c. Ex parte, il ſecondo, num. 5. de converſ. coniugator. 158
5 Secus ſi matrimonium ſit conſummatum, ibid num. 9. 158
6 Non diſpenſat in ſubſtantialibus Sacramentorum, in cap. De illis, il ſecondo, num. 28. de deſponſ. impub. 24
Vide in ver. *Diſpenſatio, Papa quoad poteſtatem, Papa quoad diſpenſationem.*
6 Eccleſia tripliciter ſe habet in his, quæ ad matrimonium pertinent, in c. Litteræ quas, num. 6. de matrim. contract. contra interd. eccleſ. pag. 81
2 Habet iuriſdictionem etiam in laicos, vt pax ſeruetur, in cap. Antigonus, num. 10. de pact. pag. 533
2 Idem vbi igitur de materia peccati, ib. num. 11. pag. 533
2 Eccleſia an potuerit ſimoniam inducere in his, quæ ex ſui natura non ſunt ſimoniaca, in cap. Cum pridem, num. 11. de pactis. 543
2 An re ipſa ſtatuerit, vt ſimoniacum eſſet, quod prius non erat, ibid. num. 15. & ſeqq. vſque ad num. 30. 543
7 Eccleſia habet fiſcum, non tamen ad explendam epiſcoporum auaritiam, in c. Presbyteri, n. 27. de pœnis. 98.
7 Ubi vertitur ſalutis periculum multoties generaliter ſtatuit, aut prohibet ad cautelam eorum, quæ poſſunt contingere, in c. Officii, num. 34. de pœnit. & re-miſſ. 122
7 In neminem iudicium exercet, qui non prius in ipſam per Baptiſmi ianuam fuerit ingreſſus, in c. Omnis, num. 3. de pœnit. & remiſſ. 125
5 Non poteſt quemquam invitum Religioni alligare, in c. Si quis, num. 31. & 72. de Regular. pag. 11
5 Declaratur, ibidem num. 73. 11
2 Eccleſia ſicut non poteſt noua Sacramenta inſtituere, ita nec materiam, nec formam Sacramentorum immutare, in c. Cum veniſſet. num. 20. de ſanct. Vnct. 293
2 Ordinem Sacerdotalem non tradit diuerſo modo ab inſtitutione Chriſti, ibidem num. 87. pag. 299
6 Eccleſia non iudicat de occultis, in c. Tua nos, num. 41. de ſimon. 177
2 In traditione poteſtatis adponere poteſt legem, quam vult, in c. Statuimus, num. 25. de ſupplen. neglig. Prælator. 173
2 Declaratur, ibidem num. 40 44. & 46. 173
2 Poteſt agere contra Epiſcopum translatum, vt redeat, in cap. Quanto, num. 35. de tranſlat. epiſcopi. 133
5 Non poteſt iuſtè obligare quemquam invitum ad Religionem in genere, in c. Conſulti, num. 30. de Regular. 95
5 Exercet iuriſdictionem etiam in laicos vbi agitur de violentia, & peccato, in c. Licet, num. 7. 13. & 14. de cenſib. 267
6 Poteſt quoſdam inhabilitare, ad matrimonium contrahendum, in c. Quod à nobis, num. 25. de Clandeſt. deſponſat. 29
6 Eccleſiæ vltioni non ſubduntur quæ in finibus nudæ voluntatis conſiſtunt, in c. Tua nos, n. 45. de Sim. 177
2 Eccleſia poteſt ſub mortali obligare ad aliquid vitandum, vel faciendum etiam cum periculo mortis, in c. Sacris, n. 48. de his quæ vi met. cauſ. 592
6 Eccleſia non iudicat de occultis, ſed ſequitur ea quæ apparent, licet non ſint, in c. Tuæ fraternitati, num. 24. de ſponſ. & matrim. 10
1 Eccleſiaſtica poteſtas lege euangelica à Chriſto ſupernaturaliter conſtituta eſt, in c. Eccleſia S. Mariæ, num. 13. de conſtit. 162
Eccleſia non poteſt ſe ſubmittere ſuperioritati, ac legibus Imperatoris, in c. Quæ in eccleſiarum, num. 28. de conſtit. 134
7. Eccleſia quandoque errat ligando non ligandum vel abſoluendo non abſoluendum, in c. A nobis, il ſecondo, num. 8. de ſentent. excomm. pag. 164
Et quid in eccleſia vniverſali, ibidem n. 9.
Vide in ver. *Eccleſia Romana, &c.*
3 Eccleſiæ poteſtas non extenditur ad peccatum, in cap. Licet vniuerſis, num. 16. de Teſtibus, pag. 192
5 Eccleſia cum diſpenſat in voto, non diſpenſat in præcepto iuris naturalis, ſed determinat id, quod cadebat ſub obligationem deliberationis humanæ, in c. Cum ad monaſterium, num. 74. de ſtat. Monachor. 196
4 Eccleſia damnat in genere, & verbalem pœnam infligit pro crimine occulto, ſed occultum peccatorem manifeſtè, & ſpecificè non punit, in c. Veſtra, num. 47. de cohabit. Cler. & mulier. pag. 11
4 Eccleſia in quibus caſibus habeat iuriſdictionem in laicos in c. Cum dilectus, n. 7. de ſucceſſ. ab inteſtat. 357
4 Eccleſiaſtica poteſtas non ſolet ſe immiſcere in iuriſdictione aliena, ibid. n. 6. 357
1 Eccleſiaſtica poteſtas lege euangelica à Chriſto ſupernaturaliter conſtituta eſt, in cap. Eccleſia S. Mariæ, n. 13. de Conſtit. 162
Vide in ver. *Eccleſia Romana.*
2 *Edicta* contra non revelantes concubinarios, & vſurarios publicari poſſunt ab epiſcopo etiam non adhibitis duobus de Capitulo, in cap. pernicioſam, n. 9. de offic. Ordinar. 427
6 Edictum an epiſcopus poſſit facere, vt quilibet Clericus oſtendat titulum ſui beneficii ſub pœna priuationis, in c. Licet Heli, n. 17 & n. ſeqq. de Simon. 164
2 *Educari* non debet apud ſubſtitutum ex fideicommiſſis, cui per obitum ſuccedendum eſt, in cap. Accepimus num. 4. de Pactis, pag. 567

Electio, communia.

5 Electio in dubio eſt debitoris, in cap. Quidam, n. 29. de celebr. Miſſar. 30
2 Electio ſecunda eſt attentata ſi lite pendente inter duos electos alter moriatur, in c. ex parte, n. 9. de Arbitr. 61
2 Etiamſi ſuperſtes nullum ius habeat, ibid. num. 10. pag. 61
2 Electiones duæ de eodem ad eandem non valent, ibidem, num. 12. 61
1 Electio, poſtulatio, & nominatio in quibus conueniant, in c. Bonæ memoriæ, num. 39. & ſeqq. uſque ad n. 57. de poſtul. Prælat. 28
1 Et in quibus differant, ibid num. 57. & ſeqq. vſque in fin. 28
1 Electio, poſtulatio, & nominatio fieri debent collegialiter, alias per ſubſequentem conſenſum ſingulorum non conualeſcunt, ibid. num 46. pag. 28
1 Electio quid ſit, ibidem n 58. 28
2 Electiones, & poſtulationes in Cathedralibus, & Monaſterijs quatenus ſublatæ fuerint in Gallia ex concordatis, in cap Nullus, n. 12 de elect pag.
3 Electio licet ſemper facta fuerit ex gremio vnius eccleſiæ, non tamen per hoc cenſetur præſcriptum quo minus fieri poſſit ex gremio alterius in cap. Treguas, num. 94 de Tregu & pace, pag. 52
2 Electores dici poſſunt actu electionis inchoato, licet non conſummato, in c Publicato, n 2 de elect. 11
2 Electi in ſchiſmate dicuntur hæreſiarchæ, & eorum geſta ex communi errore non ſuſtinentur in cap. Nil cum pridem, num 34 de renunciat pag. 15
4 Opponenti plura contra electum ſufficit alterum probare quod ad caſſationem ſufficiat, in c. Cum iamdudum, num. 1. de pr. ben. 11
1 Conſuetudine induci poteſt, vt una eccleſia de Collegio alterius teneatur ſibi prælatum eligere, in c. Cum dilectus, num. 1. & 26. de conſuetud. 26
1 Conſuetudo eligendi prælatum ex certo genere perſonarum valet, ibidem num 26. 27
2 Conſuetudo in electionibus, & beneficiorum collationibus ſpectanda eſt, in c. Cum eccleſia Vulterana, n. 25 de elect. 8
2 Siue collationem det ſoli Prælato, ſiue ſoli capitulo, ſiue alteri eorum de conſenſu, vel conſilio alterius, ibid num. 26. 8
2 Dummodo tamen ſit legitimè præſcripta, ibid num. 27. 8
2 *Electio* ſufficit probare eligentem tempore electionis poſſediſſe, in c. Querelam, num. 1. de elect. 7
2 *Eligendi* ius quod habent Capitula eccleſiarum non eſt de iure Diuino, vt malè affirmat Ferrettus, in c. Nullus, num 13 do elect.
5 Eligendi poteſtas ad Superiorem non deuoluitur, licet quæſtio ſuper iure eligendi infra tempus ad eligendum præfixum non fuerit diffinita, in c Quoniam, n. 21. de iure patr. 23
2 Ad electionis canonicæ probationem de iure ſufficit ſolum decretum, in c. Nihil, num 32. de elect. 107
2 Per electionem ſpirituale matrimonium non initiatur, & acquiritur electo ius adminiſtrandi in habitu, ibid num. 32. 107

ectio magis idonei, & collectio ſunt diverſa, & ex
a ad aliam non infertur, in cap. Illa, n. 32. Ne ſede
ante. 259
igendi jus ſpirituale eſt & non cadit in laicum, in
Cum terra, n. 9. de elect. 65
ligere eſt unum ex pluribus capere, ibid. n. 13. p. 65
ectionem habens ex diſpoſitione teſtatoris eligen-
indigunm privatur ipſo facto poteſtate eligendi,
c. Cum vos, n. 41. de off. Ordin. pag. 443
em ſi habeat electionem ex gratia, vel ex privile-
, ibid. num. 42. 443
Declaratur, ibid. num. 54. 443
ectio dat jus in re, præſentatio verò jus ad rem,
d. num. 52. 444
ectio paſſiva majorem libertatem requirit, quàm
tiva, in c. Cum dilectus, nu. 23. de conſuet. pag. 269
Per reſervationem dignitatum fuit ademptum ele-
ctionibus jus eligendi, in cap. Nihil, num. 18. de
elect. 106
Quod tamen fuit præſervatum in concordatis Ger-
maniæ, quibus non obſunt reſervationes non clau
ſæ in corpore juris, ibid. num. 19. pag 106
ectio eſt favorabilis, collatio, & inſtitutio odio-
in cap. Præterea, nu. 8. de ætat. & qualit. p. 247

Electio á quo.

ctio facta à non exiſtente in quaſi poſſeſſione ju-
eligendi quamvis ſit nulla; tamen conſtituit eum
quaſi poſſeſſione, in c. Vidua, n. 23. de Regular. 21
ectio non adſcribitur eligenti, ſed potius tribuenti
ultatem eligendi, in cap. Quod à nobis, num 42.
Clandeſt. deſponſat 32
ectio Prælati in Cathedrali, Collegiata, vel Con-
tuali Eccleſia de jure communi pertinet ad Capi-
um, Colleg. vel Conventum, in cap. Cum Ec-
ſia Vulterana, num. 39. de elect. 86
nfirmatio ad proximum ſuperiorem, ib n. 40. 86
ctio Prælati in Cathedralibus, & Collegiatis Ec-
ſiis tributa fuit Capitulis ex conceſſione Apoſto-
æ ſedis, in c. Nullus, nu. 4. & 13 de elect. 2
ectio Prælati fit per Collegium utriuſque Eccleſiæ
uè principaliter unitæ, in cap. Cum certum, num.
de major. & obed. 494
ctio Prælati pertinet ad Canonicos, non autem ad
eriores Beneficiatos, in cap. Bonæ memoriæ, num
e poſtulat. Prælat. 276
ctio Canonicorum de conſuetudine poteſt ad ſo-
n Capitulum pertinere, in cap. Cum Eccleſia Vul-
ana, num. 1. de elect. 81
ctio Prælati non competit Beneficiatis Eccleſiæ
llegiatæ, niſi ſint ibi ut Collegium, in c. Nullus
n. 31. de elect. 5
ctores non poſſunt ſuffragium ferre per procura-
em, niſi ſint canonicè impediti, in cap. Quia pro-
r. Illud autem, num 1. de elect. pag. 97

Vide in ver. *Electionis forma.*

Electio ubi celebranda.

ctio quamvis fieri debeat in Eccleſia, tamen ſi
alibi non propter hoc eſt nulla, nec annullanda,
. Cum ex injuncto, num. 19. & ſeqq. de novi oper
aciat. 31
cus non eſt de ſubſtantia electionis, ibid. num 20
31

Vide in ver. *Electionis forma.*

Electionis forma.

Electionibus forma cur introducta, in cap. Pub-
ito, num 26. de elect. 102
ctio non ſervata forma hujus cap. non valet, & e-
entes privandi ſunt pro illa vice poteſtate eligendi,
c. Quia propter, num. 1. de elect. pag. 91
rmæ electionis ſunt ſcrutinij, compromiſſi, &
aſi inſpirationis, ibid. num. 2. 91
Concilio Tridentino non ſunt ſublatæ, ib. n. 20. 92
ectio ad dignitates, Perſonatus, & Canonicatus in
thedralibus Eccleſiis neceſſario fieri non debet jux-
d. c. Quia propter, ibid. num. 34. pag. 93
ſi aliud habeat conſuetudo Eccleſiæ, ib. n. 35. 93
ctionis actus non debet eſſe ſingularis, ſed Colle-
gialis. ibid. num. 37. 94
2 Electio Clandeſtina quæ dicatur, ib. n. 65. pag. 94
6 Electio non valet ſi ſit clandeſtina, in cap. Si quis, n.
4. de clandeſt. deſponſ. 26
6 Electio tenet, licet electi, & eligentium conſenſus
eodem tempore non concurrant, in cap. Licet, num.
4. de ſponſ. duor. 36
2 Electio caſſari non debet niſi ad petitionem contem-
pti, nec per alium, quàm per ſuperiorem, & interim
variare non licet, in c. Publicato, n. 18. de elect. 119
2 Non vitiatur ex contemptu aliquorum, ſed caſſari
debet ipſis pro ſequentibus contemptum, in c. Quia
propter, num. 39 de elect. 94
2 Electio Epiſcopi fieri debet ſecundum formam hujus
cap. ibid. num. 8. 92
2 Electio Prælatorum principalium Eccleſiarum Col-
legiatarum, qui generalem habent juriſdictionem
fieri debet ſecundum hujus cap. formam, ibidem
num 31. 93
1 Electio debet eſſe Canonica, in c. Bonæ memoriæ,
num. 75. de poſtul. Prælat. 281

Electio per inſpirationem, vel quaſi.

2 Electio quaſi per inſpirationem quando fieri dicatur
in cap. Licet de vitanda, num. 47. de elect. 25
2 Electio quaſi inſpirata non dicitur, ſi vel unus con-
tradicat, ibid. num. 48. 25
2 Prævio tractatu celebrata potius dicitur per inſtiga-
tionem, quam per inſpirationem, ib nu. 50. 25
2 Electio ſuperiorum Regularium per viam compro-
miſſi, vel quaſi inſpirationis eſt ſublata à Concilio
Tridentino, in c. Quia propter, num. 25. & ſeqq.
& num. 30. de elect. 93
2 Electio per veram inſpirationem eſt immediatè à Deo
nec redigitur ad aliquam formam juris poſitivi, ibid.
num. 3. 91
2 Electio quaſi inſpirata quæ dicatur, ib. n. 27. p. 93
3 Non eſt abſolutè à Deo, ſed quaſi a Deo, ib. n. 28. 93
2 Subjacet legi poſitivæ, & indiget canonica appro-
batione, ibid. num. 29. 93

Electio per ſcrutinium.

2 Electionis per viam ſcrutinij primum ſubſtantiale
eſt ut fiat per congregatos in unum, in cap. Quia pro-
pter, num. 36. & ſeqq. de elect. pag. 94
2 Secundum, ut ſcrutatores aſſumantur à Collegio.
ibid. num. 42. 94
2 Tertium, ut ſcrutatores ſint tres, ib. n. 43. pag. 94
2 Quartū, ut ſcrutatores ſint de Collegio, ib. n. 45. 94
2 Quintum, ut vota ſingulorum exquirantur ſecretè,
ibidem num. 47. 94
2 Sextum, ut vota exquirantur ſingillatim, ibidem
num. 48. 94
2 Septimum, ut exquirantur vota cunctorum, ibidem
num. 49. 94
2 Octavum, ut vota in ſcriptis redigantur, ib. n. 53. 94
2 Nonum, ut vota in communi publicentur, ibidem
num. 55. 94
2 Decimum, ut publicentur mox, ibid. n. 56. pag. 94
2 Undecimum, ut fiat collatio numeri ad numerum,
meriti ad meritum, & zeli ad zelum, ib, n. 57. 94
2 Duodecimum, ut collatio fiat incontinenti poſt pub
licationem, ibid. num. 58. 94
2 Decimumtertium, ut fiat communis electio, ibid.
num 59. 94
2 Decimumquartum, ut eadem electio fiat ſtatim poſt
collationem, ibid. num. 60. 94
2 Decimumquintum, ut electio fiat de illo, in quo
major, & ſanior pars Capituli conſenſit, ib. n. 61. 94
2 Decimumſextum, ut electio fit verbalis, ib. n. 63. 94
2 Decimumſeptimum, ut electio non ſit clandeſtina,
ibidem num. 64. 94
2 Decimumoctavum, ut prædictorum omnium ordo
ſervetur, ibid. num. 66. 94
2 Electio facta à minori parte de conſenſu totius Capi-
tuli an valeat, in c. Licet, de vitanda, num. 40. de
electione. 24
2 Electio ex votis ſingulorum publicatis, & invicem
collatis immediatè producitur; in c. Cum pridem,
num. 88. de pactis. 553

1 Electio fieri debet à majori parte Collegij, in c. Bonæ memoriæ, num. 40. de poſtulatione Prælator. pag. 280
1 Fallit in electione Papæ, in qua duæ partes requiruntur, ibidem num. 41. 280
2 Electio an ſit differenda ſi aliquis publicato ſcrutinio probare velit nominatum eſſe ineligibilem, in c. Publicato, num. 44. de elect. 123
2 Electio non valet ſi poſt collationem protrahatur per ſimplicitatem, vel negligentiam electorum: ſecus ſi mala fide, ibidem num. 61 pag. 125
2 Electio, in qua ultra ſolitos ſcrutatores electi fuerunt alij tres laici, non valet, in cap. Quiſquis, num. 38. de elect. 104
2 Electio fieri non poteſt niſi ſint præſentes duæ partes vocandorum, in c. Quia propter, num. 40. de electione 94
2 Et in numero duarum partium qui debeant computari, ibid. num. 41. 94
2 Electio communis poſt collationem votorum qua forma fieri debeat, ibidem num. 59. 96
2 Electio ut ſit valida non ſufficit ut quis habuerit majorem ſuffragiorum partem, niſi etiam illa ſit ſanior, & idem in caſu converſo, ibidem num. 61. 96
2 Electio publicari debet in Capitulo, & tutum eſt ut & populo publicetur, ibidem num. 64. pag. 96
2 Electio honeſtum eſt ut fiat in Eccleſia vacante, ſed hoc non eſt de ſubſtantia, niſi aliud habeat conſuetudo, ibidem num. 69. 97
2 Electio ut celebretur antequam cadaver Prælati ſit traditum ſepulturæ, non eſt de ſubſtantia, ibidem num. 71. 97

Vide in ver. *Scrutinium, Scrutatores.*

2 *Electoris* cujuſlibet intereſt conſenſum ſuum explicare per ſecretum ſuffragium in c. Licet de vitanda, nu. 84. de elect. 31
1 Scrutinio publicato Electoribus variare non licet, in c. Bonæ memoriæ, num. 48. de poſtulat. Prælatorum. 281
2 Electores ſcrutinio publicato non poſſunt variare, ſed cogi debent ad collationem, & electionem, in c. Publicato, num. 1. de elect. 117
2 Ampliatur ſex modis, ibidem num. 11. uſque ad num 23. 117
2 Et fallit in novem, ibidem à num. 45. uſque ad nu. 52. pag. 117
2 Electores publicato ſcrutinio ſunt compellendi ad collationem, & electionem à ſuperiore, ad quem ſpectat confirmatio, ibidem num 3. pag 117
2 Electoribus cur non liceat variare ſcrutinio publicato ibidem num. 5. & ſeqq. 118
2 Electores nec ſingulariter, nec in communi variare poſſunt ſcrutinio publicato, ibid. num. 11. pag. 119
2 Electoribus ſicut poſt publicationem ſcrutinij non permittitur variatio, ita nec ſubſtitutis in eorum locum, ibid num 12 119
2 Idem in Metropolitano, ad quem jus eligendi ſit devolutum, ibid. num. 13. 119
2 Electores poſt ſcrutinij publicationem excommunicati, ac deinde abſoluti variare non poſſunt, ibidem num. 14. 119
2 Et an poſſint facere electionem ante abſolutionem, ibidem num. 15. remiſſive. 119
2 Electoribus aſſerentibus ſe non conſenſiſſe in eum, qui in ſcrutinio reperitur nominatus, non creditur, ibid. num. 16. 119
2 Scrutinio publicato ſi ſuperveniat defectus in forma an electores ad novum ſcrutinium procedentes teneantur eligere jam nominatum, ibid. num. 19. & ſeq. & num. 28. & ſeqq. 120
2 Electores in forma peccantes privati ſunt ea vice poteſtate eligendi, ibid. num. 22. 120
2 Scrutinij publicatione inchoata, ſed non conſummata an liceat electoribus variare, ibid. num. 35. 121
2 Et quid ſi publicato ſcrutinio vota appareant æqualia, ibid. num. 36. 122
2 Et an pars minor variare poſſit accedente majori, ibidem num. 37. 122
2 Et quid ſi nominatus in ſcrutinio juri ſuo renunciaverit, ibid. num. 39. 122
2 Et quid ſi notorium ſit nominatum eſſe ineligibilē, ibidem num. 40. 122
2 Et quid ſi dubitetur an ſit poſtulandus, vel eligendus, ibidem num. 43. 122
2 Et quid in Compromiſſarijs eligentibus per viam ſcrutinij, ibidem num. 45 122
2 Et quid in Patronis Eccleſiarum, ibidem num. 46 pag. 122
2 Electoribus variatio non eſt prohibita, niſi in præjudicium nominati, ibidem num. 30 & ſeqq. 122
2 Variare poſſunt Electores ante publicationem ſcrutinij, ibidem num. 52. 119
2 Idem in ſuperiore, ad quem jus eligendi ſit devolutum, ibid. num. 54 124
2 Et quid ſi ſcrutatores receſſerint à loco ſcrutinij, ibid. num. 54. 124
2 Eligentium vota debent in ſcriptis redigi vel per ſcrutatores, vel per tabellionem extraneum, in c. Quia propter, num 53. de elect. 95
2 Electio Prælati per laicos, & Canonicos facta non valet, etiamſi hoc habeat conſuetudo, in c. Maſſana, num 1. de elect. 113
2 Eligendi jus in Collegiata Eccleſia non cadit in laicum, ibidem num. 2. 113
2 Electio à Canonicis celebrata an irritatur ex eo, quod laici ignoranter fuerint admiſſi, aut violenter ſe intruſerint, ibidem num. 11. 113
2 Electus in ſcrutinio poteſt diſſentire, etiam poſt electionem ſibi præſentatam, in c. Publicato, num. 39 de elect. 122
5 Electus nulliter ob non ſervatam formam Concilij generalis an ſine peccato beneficium retineat, in c. Si quis, num 45. verſ. Ad quod facit, de Regular. 13
1 Electus à minori parte Capituli an, & quando ſit præferendus ſi electio facta a majori parte ſit nulla, in c. Publicato, num. 21. de elect 120
2 Electio Procuratoris ad eligendum non poteſt fieri ſorte, in c. Quia propter. §. Illud num. 2. de elect. 98
2 Electores abſentes non poſſunt votum ſuum dare ſcripto obſignatum, ibid. num. 3. 98

Vide in ver. *Electio à quo.*

6 Electio celebrata nudo conſenſu eligentium non ſervata forma cap. Quia propter, ſuffragatur electo in foro conſcientiæ quo ad hoc tantum ut cedere non teneatur, ſed non valet in foro externo, in cap. Poſtulaſtis, num 22. de Cler excomm. 339

Electio per compromiſſum.

2 in Electione per compromiſſum factum in majorem partem Collegij debent omnes ſuffragium ferre, in c. Licet, de vitanda, num. 44. de elect. 25
2 Declaratur, ibidem num. 67. 25
2 Electio Papæ per viam compromiſſi uno ex Cardinalibus diſſentiente initi irrita eſt, ib. n 74. & ſeq. 29
2 Et quid ſi compromiſſum ſit limitatum cum forma, ut ſingulorum vota ſcrutari debeant, ibid. num. 75. & ſeqq & num. 82. & 83. 20
2 Electio ſuperiorum Regularium per viam compromiſſi, vel quaſi inſpirationis eſt ſublata à Concilio Tridentino, in c. Quia propter, num. 25. & ſeqq. & num. 30. de elect. 93
2 Electio fieri poteſt per viam compromiſſi, quamvis ab immemorabili tempore facta fuerit per viam ſcrutinii in c Treugas, num. 63. de treug. & pace. 528
2 Electio facta à minori parte de conſenſu totius Capituli an valeat, in c. Licet de vitanda, num. 40. de elect. 24

Vide in ver. *Compromiſſum.*

2 Eligendi poteſtas utilius committitur pluribus, quam uni, in c. Cauſam, num. 37. de elect. 51
2 Melius tamen expeditur per unum, quam per plures ibidem num. 38. 61
2 Eligendi poteſtas conſultius committitur in impari numero, ibidem num 42. 6
6 Eligere ſeipſum nemo poteſt, etiam cum procedi tur per viam compromiſſi, in c. Nobis, num. 29 de ſimonia. 15
2 Opinio Lapi quod in compromiſſo limitato ſufficiat conſenſus majoris partis Capituli declaratur, in c. Licet de vitanda, num. 82. de elect. 3

Electionis libertas.

1 Electio non dicitur libera ſi facultas eligendi reſtringatur, ita ut certum genus perſonarum, imo una perſona eligi non poſſit, in c. Cum dilectus, num. 22. de conſuetud 269

1 Declaratur, ibidem num. 29. 35. 39. & 55.

1 Electio paſſiva majorem libertatem requirit, quàm activa, ibid. num. 23. 269

1 Electio de certo genere perſonarum facta per metum, vel impreſſionem an valeat, ibidem num. 31. 270

3 Electionis libertas non violatur ſi ab ipſiſmet Capitularibus, quorum intereſt, reſtringatur electio, ibid num. 55. 273

2 Electio non poteſt pendere ex conſenſu alterius ſive ille ſit Clericus, ſive laicus, in c. Quiſquis, num. 14. de elect. 101

3 Regis tamen aſſenſu poteſt requiri ſuper electione jam facta, ibidem num. 15. 102

2 Electio quæ fit contra libertatem Eccleſiæ nulla eſt, in c. Quis quis, ibidem num. 37. 104

Vide in ver. *Electio per abuſum laicæ poteſtatis.*

3 Electorum libertas non læditur ex eo quod non reperiatur niſi unus idoneus in Monaſterio, de cujus gremio tenentur eligere, in c. Cum dilectus, num. 52 de conſuetud. 273

2 In electionibus liberum debet eſſe arbitrium non ſolum ab oppreſſione manifeſta, ſed etiam ab occulta formidabili, in c. Quiſquis, num. 33 de elect. 103

6 Electus quamvis non concurrat in ſua electione activè, concurrit tamen paſſivè, in c. Nobis, num. 26. & 29. de ſimon. 154

2 Eligentes per metum, vel impreſſionem non puniuntur, in cap. Quiſquis, num. 26 de elect. pag. 103

1 Conſuetudine induci poteſt ut una Eccleſia de Collegio alterius teneatur ſibi Prælatum eligere, in c. Cum dilectus, num. 1. & 26. de conſuetudine pag. 268

1 Conſuetudo eligendi Prælatum ex certo genere perſonarum valet, ibidem num. 26. 270

2 Conſuetudo in electionibus, & beneficiorum collationibus ſpectanda eſt, in c. Cum Eccleſia Vulterana, num. 25. de elect. 85

2 Siue collationem det ſoli Prælato, ſive ſoli Capitulo, ſive alteri eorum de conſenſu, vel conſilio alterius, ibidem num. 26. 85

2 Dummodo tamen ſit legitimè præſcripta, ibidem num. 17 pag. 85.

3 Electio, an, & quando poſſit reſtringi ad duos, in c Conſtitutis, num. 2. de appellat. 246

3 Electio honeſtius eſt ut fiat de idoneo de eodem Collegio, quàm ut fiat tranſitus ad magis idoneum alterius Collegij, ibidem num. 3 246

Vide in ver. *Statutum circa electionem.*

2 Electio debet eſſe in libertate eligentium, nec valet contraria conſuetudo, in cap. Cum terra, num. 1. de elect. pag. 65

2 Conſuetudo ſecundum quam electio non eſt in libertate eligentium, ſed pendet ex arbitrio tertij ſine Eccleſiaſtici, ſine laici extirpanda eſt, ibidem num. 8. pag. 65

2 Conſuetudo per quam in totum tollitur electio, valida eſt, ibidem num. 10. 65

2 Secus ſi libertas eligendi remanente electione in totum tollatur, ibidem num. 11. 65

2 Electio ſi ſit facienda de certo gremio, & ibi non ſit niſi unus idoneus, ille eſt eligendus, ibidem num. 14. pag. 65

Electio per abuſum laicæ poteſtatis.

2 Electio quarumcunque dignitatum à Clericis celebrata per abuſum laicæ poteſtatis eſt ipſo jure nulla, in cap. Quiſquis, num. 2. & ſeq. de elect. 100

2 Electioni de ſe factæ per ſæcularis poteſtatis abuſum conſentiens efficitur ineligibilis ad dignitates, & beneficia curata, non autem ad canonicatus, ibidem num. 4. 100

2 Et quid in electo in Papam, ibidem num. 6. p. 100

2 Electio an, & quando dicatur celebrata per ſæcularis poteſtatis abuſum, ibidem num. 12. & ſeqq. uſque in fin. pag. 101

2 Quid ſi electores requirant Principem laicum ſuper perſonis eligendis, ut conſenſum præſtet, ibidem num. 13. 101

2 Et quid ſi Princeps laicus interſit electioni ex privilegio, vel conſuetudine, ibidem num. 16. 101

2 Et quid ſi laicus interſit ut Tabellio, ibidem num. 19. pag. 101

2 Et quid ſi interſit ut privatus ad coeligendum, ibid num. 22. 101

2 Et quid ſi laicus Princeps, vel Poteſtas incutiat metum electoribus, ut certam perſonam eligant, ibid. num. 23. 101

2 Et quid ſi electioni interſit authoritatiuè, ut coeligat, vel alias juriſdictionem exerceat, ibidem num. 28. pag. 101

2 Et quid ſi aſſiſtat electoribus extra aulam Capitularem ad protegendum, ibidem num. 29. 101

2 Et quid ſi in ipſa aula Capitulari, ibidem num. 30. pag 101

2 Electio per abuſum poteſtatis ſæcularis eſt contra libertatem Eccleſiaſticam, ibidem num. 17. 102

2 Electio facta per impreſſionem laicorum non valet propter abuſum poteſtatis ſæcularis, ibidem num. 23 pag. 102

5 Et quando dicatur facta per impreſſionem, & quæ minæ illam inficiant, & quid differat metus ab impreſſione, ibidem num. 25. 103

Vide in ver. *Electionis libertas.*

2 Eligentes per ſæcularis poteſtatis abuſum ab officijs & beneficijs ſuſpenduntur, & tunc eligendi ſunt poteſtate privati, in cap. Quiſquis, num. 1. & 11. de electione pag. 100

2 Eligendi jus ſpirituale eſt, & non cadit in laicum, in c. Cum terra, num. 9. de elect. 65

Vide in ver. *Laicus quoad electionem.*

Electionis appellatio.

3 Appellatio contra electum, & confirmatum, non admittitur ad impediendum electionis, vel confirmationis effectum, in cap. Conſtitutis, il ſecondo, nu. 1. & 17. de Appellat. 246

3 Fallit primo in appellatione judiciali, ibidem num. 18. & 19. 246

3 Fallit ſecundo in confirmatione clandeſtinè facta, ibidem num. 20. 246

3 Fallit tertio ſi in loco vigeat conſuetudo confirmandi non poſitis edictis, ibidem num. 21. pag. 246

3 Fallit quartò in collatione, ſeu proviſione, ibidem num. 22. 246

Electionis confirmatio.

2 Electio ipſo jure nulla an poſſit confirmari, in c. Publicato, num. 30. de elect. 121

1 Electio caſſatur ſi electus ſe immiſceat adminiſtrationi Eccleſiæ ante confirmationem, in c. Bonæ memoriæ, num 53. de poſtul. Prælator. pag. 280

2 Confirmatio electionis Prælati in Cathedral, Collegiata, vel Conventuali Eccleſia de jure pertinet ad proximum ſuperiorem, in c. Cum Eccleſia Vulterana, num. 40. de elect. 86

Vide in ver. *Confirmatio.*

1 Electo acquiritur jus petendi confirmationem, in c. Bonæ memoriæ, num. 47. & 77. de poſtulat. Prælator pag. 280

1 Electo quale jus acquiratur ante confirmationem num. 77. pag. 281

2 Confirmans electum indignum ad regimen animarum perdit poteſtatem confirmandi primum ſucceſſorem, & à perceptione proprij beneficij ſuſpenditur ad beneplacitum ſuperioris, ſi per negligentiam id fecerit, in cap. Nihil, num. 1. & 7. de electionibus pag. 105

2 Si verò per malitiam, grauius punitur ſuperioris arbitrio, vel pœna depoſitionis, ibidem num. 8. pag. 105

2 Electi immediatè ſubjecti Papæ per ſe, aut per perſonas inſtructas debent adire Papam pro Confirmatione, ibidem num 2. & num. 10. 105

2 Et ſi ſint electi in concordia, & ſint ultra Italiam interim adminiſtrant, ita tamen, ut nil alienent, ibid. num. 3. & num. 11. 13. 24. 105

2 Niſi in provincia ſit Legatus de latere, ibid. num. 19 verſ Limitabis. 105

2 Et dicuntur electi in concordia ſi nullus diſcrepet, ibidem num. 12. 105

2 Confirmator antequam confirmet, debet electionis proceſſum, & merita electi diligenter examinare, ibidem num. 5. 105

2 Idque vocatis oppoſitoribus, &c. aliàs confirmatio non valet, ibidem num. 6. 105

2 Legatus de latere poteſt electos confirmare ex officio legationis, ſed alij Legati hoc non poſſunt ſine ſpeciali mandato, ibidem num. 10. & 19. verſ. Limitabis. pag. 106

2 Electus ut poſſit adminiſtrare ante confirmationem, quæ requirantur, ibidem num 11 & num. 24. 106

2 Suffraganeus quamvis ſit valde remotus à ſuo Metropolitano, tamen adminiſtrare non poteſt ante confirmationem, ibid. num. 13. & ſeqq. 106

2 Extravagans Injunctæ de electione, non habet locum in inferioribus à Papa confirmantibus, ibidem num. 17. pag. 106

2 Adminiſtrationem Prælaturæ an Epiſcopus in partibus remotis ſuſcipere poſſit ob urgentem Eccleſiæ neceſſitatem ante receptas Bullas, ibid. num. 20. 106

2 Adminiſtrare poteſt Epiſcopus ſi litteras ſuæ conſecrationis habere non potuit propter obitum Papæ, ibidem num 21. & 34. 107

2 Electus in concordia in partibus remotis non cecidit à jure ſuo ex eo quod ante confirmationem adminiſtraverit ob neceſſitatem Eccleſiæ, licet Curia ſiit ultra montes, ibid. num. 25. 107

2 Electus ſi non habeat ſufficientem ſcientiam, vel ante confirmationem adminiſtret, ejus electio caſſari debet in c. Qualiter, num. 1. de elect. 66

2 Electus non poteſt ſe ingerere adminiſtrationi Prælaturæ ante obtentam confirmationem nec valet contraria conſuetudo, ibidem num. 2.

3 Electus an poſſit permittere ſe inſtallare ante confirmationem, ibidem num. 3. & ſeq. 66

2 Inſtallare quid ſit, ibid. d. num. 3. 66

2 Promoti, vel etiam confirmati ad Cathedrales vel Regulares Eccleſias non debent per Eccleſiam recipi tanquam Prælati, niſi litteras promotionis, vel confirmationis oſtendant, ibidem num. 4. 66

2 Electus qui ante confirmationem per ſe vel per alium adminiſtrat in ſpiritualibus, vel temporalibus eo ipſo privatus eſt jure ex electione quæſito, ibidem num. 9. pag. 67

2 Siue adminiſtret œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio quouis quæſito colore, ſiue tanquam electus, ibidem num. 10. 67

2 Fallit in electo in concordia extra Italiam, ibidem num. 11. pag. 67

2 Proviſio Conſiſtorialis habet vim electionis, & confirmationis, in c. Nihil, nu. 24. de elect. 107

3 Confirmatio facta judiciali ordine obſervato habet vim diffinitiuæ, in c. Conſtitutis, il ſecondo. num. 19. de Appellat. 248

3 Confirmatio electionis clandeſtinè facta quando dicatur, ibidem num. 20. 248

3 Conſuetudo confirmandi electum non poſitis edictis valida eſt, ibidem nu. 21. 248

1 Licentia adminiſtrandi ante confirmationem non ſufficit petita, niſi fuerit obtenta, in c. Cum venerabilis num. 7. de conſuetud. 266

8 Electus poteſt adminiſtrare ante confirmationem, ſi hoc habeat ex privilegio, ut Ciſtercienſes, & Præmōſtratenſes, ibidem num. 11. 269

8 Electi in partibus remotis ſtante conſuetudine poſſunt adminiſtrare ante confirmationem, etiamſi Curia ſit ultra montes, ibidem num. 12. 266

1 Electi in concordia extra Italiam, & Papæ immediatè ſubjecti adminiſtrare poſſunt ante confirmationē, niſi eſſet Legatus in Provincia, ibid. nu. 14. 266

Vide in ver. *Conſuetudo irrationabilis.*

4 Epiſcopus electus, & confirmatus repellitur ſi ſiat inhabilis ante conſecrationem, in c Dilectus, il ſecondo, nu 16. de Præbend. 14

2 Electiones Præpoſiti generalis S. Hieronymi de Feſulis nulliter celebratæ convalidantur, in c. Quia propter, §. illud autem, num. 8. de elect. 9

2 Electus ante confirmationem beneficia conferre, vel aliter adminiſtrare non poteſt, in cap. Noſti, num. 1 de elect. 6

2 Poteſtas conferendi beneficia, & adminiſtrandi, pendet ex confirmatione non autem ex electione Collegij, ibidem num. 2. 6

2 Electio dat jus Prælaturæ, & jus adminiſtrandi in actu in d. cap. Noſti, num 3. de elect. 6

6 Electio non caſſatur ſi crimen in modum exceptionis probatum contra electum ſit modicum, in cap. Omnipotens, num. 18. de Accuſat. 11

Electio de digno.

2 Electio de digno poſthabito digniori poſt factum ſuſtinetur de jure communi, in cap. Eam te, num. 2 de ætat. & qualit. 24

2 Præſumitur pro Ordinarij judicio, ibid. nu. 24. 24

2 Et ad irrationabilitatem Ordinarij excludendam ſufficit ut poſſint in electo concurrere majores qualitates, ibidem num. 25. 24

1 in electione qualibet eligendus eſt melior, & vita ſanctitate præſtantior, in cap. Cum dilectus, num 18. de conſuet. 26

1 Declaratur, ibidem num. 53. 2[illegible]

1 Electio de digno omiſſo digniori regulariter ſuſtinetur, ſed peccant ſic eligentes, ibidem num. 1 pag. 2[illegible]

1 Electio non eſt ſemper facienda de digniori ſimpliciter, ſed de digniori quoad aliquid, ibidem num. 53. pag. 2[illegible]

1 Electio fieri debet de digniori licet ſuſtineatur de digno, in cap. Bonæ memoriæ, num. 71. de poſtulat. Prælator. pag. 2[illegible]

Vide in ver. *Concurſus.*

1 Eligentes ſcienter indignum ſunt ipſo jure privati pro illa vice poteſtate eligendi, ibid num. 43. 2[illegible]

2 Eccleſiæ Dei nihil tam pernicioſum, quam ut indigni aſſumantur Prælati ad regimen animarum, in cap. Nihil, num. 14. de elect. 1[illegible]

2 Prælatus indignus debet dejici, etiamſi fuerit confirmatus, ibidem num. 7. 1[illegible]

3 Electoribus deferri poteſt juramentum à ſuperiore, ut magis idoneum eligant, in cap. Conſtitutis, il ſecondo, num. 4 de Appellat. 2[illegible]

3 Electio in foro conſcientiæ debet fieri de magis idoneo ibidem num. 8. 2[illegible]

3 Eligens dignum poſthabito digniori mortaliter peccat ibidem num. 9. 2[illegible]

3 Et magis idoneus dicitur non tantum reſpectu ſui, ſed etiam in ordine ad utilitatem Eccleſiæ, ibid n. 14. 2[illegible]

3 Electio de digno omiſſo digniori in foro externo valida eſt, nec debet retractari, ibid. num 10. 2[illegible]

3 Quod procedit non obſtante juramento de eligendo magis idoneo, ibid num. 11. 2[illegible]

3 Et quid ſi à contraria electione fuerit appellatum, ibidem num. 12. 2[illegible]

3 Et quid in concurſu Parochialium Eccleſiarum, ibidem num. 13. 2[illegible]

2 Electio ſi ſit facienda de certo gremio, & ibi non ſit niſi unus idoneus, ille eſt eligendus, in cap. Cum terra, num 14. de elect.

6 Electio non caſſatur ſi crimen in modum exceptionis probatum contra electum ſit modicum, in cap. Omnipotens, num. 18. de Accuſat. 11

Accuſatus an ſit eligibilis,

Vide in ver *Accuſatio*, *Accuſatus.*

Infamia an repellat ab electione, & promotione.

Vide in ver *Infamia*

4 Epiſcopus qualis ſit eligendus in cap. Ex parte, num 53. de Cler. non reſiden.

Electio nulla.

6 Electio invalida ob occultam irregularitatem convalidatur per diſpenſationem, in c. Mandato, num. de ſimonia. 3

6 Niſi ante diſpenſationem alius fuerit canonicè electus, ibidem num. 60. 3

6 Elect

6 Electio facta per vota non ſecreta non eſt irrita ubi non ſunt niſi duo vocales, in c. Abſolutos, num. 32. de hæret. 224

Electio ſimoniaca.

6 Electio ſimoniaca eſt caſſanda ſi electoribus propter hoc ſit promiſſa pecunia, quamvis electus ignoret, in c. Nobis, num 1 de ſimon. 151

6 Eſt ſimoniaca etiam cùm pecunia promittitur uni tantum ex electoribus, licet electus hoc ignoret, ibidem num 3. & 16. & ſeqq. 141

6 Cur tota inficiatur ex voto unius ſimoniaci, non autem ex voto unius excommunicati ignoranter adhibiti ibidem num. 4 151

6 Eſt ſimoniaca eodem modo ſi pecunia electoribus ſit promiſſa, ac ſi ſoluta fuerit, ibidem num. 6. 152

6 Quamvis electio ſit ſimoniaca, non tamen vitiatur quando pecunia eligentibus datur, vel promittitur malitiosè, & in fraudem electi, ibidem num 8. & 32. pag. 152

6 Non ſuſtinetur electio ſimoniaca ex eo quod eligentes dicant ſe non fuiſſe pecunia motos ad eligendum, quia aliàs electuri erant, ibid num. 19. 153

6 Declaratur, ibidem num. 20. & 108. 153

6 Electio facta per ſimoniam cum electoribus commiſſam electo ignorante an ſit nulla ipſo jure, ibid. num 35 & ſeq uſque ad num. 83 15

6 Electio eſt nulla de jure naturali quando quis eſt intruſus, vel ſimoniace electus, ibidem num, 40. & 52. pag. 155

6 Contrarium, ibidem num. 80. 155

6 Declaratur, ibidem num 82. 155

6 Electio ob defectus intrinſecos redditur nulla etiam electo ignorante, ibid. num. 47. 155

6 Electionem inferiorem per ſimoniam electo ignorante commiſſam non eſſe nullam quibus fundamentis probetur, ibid. num. 67. 157

Vide in ver. *Electio Papæ per ſimoniam.*

6 Electus offerens Ordinatori, vel Conſecratori ſuo electuarium, vel aliud quidpiam modici pretij non cenſetur ſimoniacus, in c. Tua nos, num 37. de ſimon. pag. 176

6 Electus aliquando eſt ſimoniacus, ſed non ſimoniacè electus, in cap Nobis, num. 27. 54. & 111. de ſimon. pag. 154

6 Electus nonnumquam eſt ſimoniacè promotus, ſed non ſimoniacus, ibidem num. 54. 156

6 Simoniaca eſt electio, licet electores dicant ſe non fuiſſe motos propter pecuniam ſibi datam vel promiſſam, quia aliàs electuri erant, in cap. Naviganti, num. 22. de uſuris. 297

Electio Papæ.

2 Electionis Papæ forma ſubſtantialis præſcribitur in Conſtitutione Gregorij XV. in §. Quod ſi electio, in cap. Cauſam, num. 28. de elect. 58

2 Canones loquentes de electionibus inferiorum, an, & quando locum habeant in electione Papæ, ibid. num 43. & 45. verſ. Et cum ſimiliter. 19

2 Electionis Papæ nullus mortalium poteſt eſſe judex, in c. Licet, de vitanda, num 21. & ſeq. de elect. 22

2 Et quid de Concilio, ibid. num 22. 22

2 Electio per ſcrutinium requirit ſecreta ſcedularum ſuffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium in Conclavi præſentium, ibid. num. 39. 24

2 Electio Papæ per viam compromiſſi uno ex Cardinalibus diſſentiente initi irrita eſt, ibid. nu. 74. & ſeq. 29

2 Et quid ſi compromiſſum ſit limitatum cum forma ut ſingulorum vota ſcrutari debeant, ibidem num. 75 & ſeq. & num. 82 & 83 29

2 Electio Papæ ſi nulla ſit ex defectu formæ præſcriptæ in Conſtitutione Gregorij XV. An Cardinalibus in novo ſcrutinio liceat variare, in c Publicato, num 23 & ſeq. uſque ad num. 35. de elect. 120

2 Electio quamvis nulla ex defectu formæ; tamen ſi adſit conſenſus eligentium, & electi, dicitur Canonica de jure naturali, ibid nu 24. 120

2 Et poſt conſecrationem nihil poteſt objicere Eccleſia de forma non ſervata, ibid. num. 25. 120

2 Contrarium, ibid. num. 28. & ſeq. 120

2 Electio Papæ an vitietur ex eo, quod aliquot ſchedulæ deperierint ante conſummatam ſcrutinij publicationem, ibidem num. 56. & ſeq. uſque in fin 124

2 Et quid ſi hic caſus contingat in ſcrutinio, & acceſſu ibidem num. 65. 124

2 in Electione Papæ quanta ſit virtus Spiritus ſancti, in cap. Accepimus, num. 40. de pactis. 565

6 Electio Papæ per ſcrutinium debet eſſe ſecreta, ita ut nomen eligentis numquam publicetur, in cap. Nobis num. 22. de ſimon. 153

6 Electio Papæ quaſi per inſpirationem pro forma requirit, ut nullus præcedat de perſona ſpeciali tractatus, atque ut fiat ab omnibus Cardinalibus communiter nemine diſſentiente, ibidem num. 23. 153

2 in Electione Papæ an ſint ſervandæ formæ ſcrutinij, compromiſſi, & quaſi inſpirationis, remiſſivè, in cap. Quia propter, num. 35. in fin. de elect. 93

3 Miſſa non eſt de forma electionis Papæ, in cap. Cum eccleſia, num. 3. de cauſ. poſſ. & proprietat. pag. 139

2 Miſſæ ſacrificium an ex forma præcedere debeat electionem Papæ, in cap. Cauſam, num. 33. de electione. pag. 59

Vide in ver. *Papa quoad electionem*

Et in verb. *Cardinales quoad electionem Papæ.*

Et in ver. *Papa quoad ſucceſſorem.*

2 Electus in Romanum Pontificem poteſt ſtatim ſcribere Pontificatum, in cap Licet de vitanda, num. 3. de elect pag 21

2 Electo in Papam an poſſit objici quod Cardinales eligentes non ſint ſaltem in Diaconatus ordine conſtituti, ibidem num. 18. 21

2 Vel quod forma Conſtitutionis Gregorij XV. non fuerit obſervata, ibidem num. 19. 22

2 Et quid de exceptionibus intrinſecis electionis, vel juris naturalis, & divini, ibid num. 20. 22

2 Electus a majori parte Cardinalium de conſenſu omnium, non à majori parte tantum, imo a toto Collegio electus cenſetur, ibidem num. 34. & ſeqq. & num. 39 23

2 Electus in Papam non ſervata forma Conſtitutionis Gregorij XV. non eſt Apoſtolicus, ſed Apoſtaticus, in c. Publicato, num. 27. de elect. 121

2 Eligendi poteſtas tribus modis a Cardinalibus poteſt transferri in majorem partem Collegij, in c. Licet de vitanda, num. 55. & num. 85. verſ. Quartus caſus, uſque in fin. de elect. 26

2 Electio Papæ an reddatur irrita ex eo, quod ſchedulæ poſt illarum publicationem apparuerint eſſe plures numero, quam Cardinales, & num. ſeqq. uſque in fin in cap. Maſſana, de elect. num 21. 1 4

2 Quid ſi electus habuerit tantum duas tertias partes ſuffragiorum habita ratione numeri Cardinalium, non autem numeri ſchedularum, ibidem num. 22. pag. 114

2 Et quid ſi habuerit duas tertias partes ſuffragiorum, etiam ſuperfluis non computatis, num. 26 & num. ſeqq. uſque in fin ibidem d. num 22. 114

2 Vota eligentium debent eſſe certa, aliàs non valent, & num. 25. ibidem num 23. 114

2 Electionis actus eſt individuus, ibidem num. 28. & ſeqq. pag. 114

2 Electio vitiatur propter admiſſionem inhabilium etiam ignoranter facta, ibidem num. 29. 115

2 Contrarium, num. 31. & ſeqq. 115

6 Electio Papæ per ſimoniam celebrata an, & quando ſit ipſo jure nulla, in c. Nobis, nu. 10. & ſeqq. uſque ad nu. 102. de ſimon. 152

6 Quid ſi ipſemet electus cum Cardinalibus votum dantibus ſimoniam commiſerit, ibidem num. 11. & 56. pag. 152

6 Et quid ſi alius eam commiſerit electo contradicente ibidem num 30. 152

6 Et quid ſi ille hoc fecerit malitiosè, & in fraudem ibidem num 82. 152

6 Et quid ſi non malitiosè, ſed tamen electo ignorante ibidem num 35. uſque ad num. 83. 158

6 Et quid ſi electus poſtea ratum habuerit, ibid. num. 83 pag. 1 4

6 Et quid ſi ſimonia per alium commiſſa fuerit electo ſciente, & tacente, ibid. num. 96. 152

6 Electio Papæ celebrata per ſimoniam commiſſam cum

cum Cardinalibus votum dantibus ab ipſomet electo, vel ab alio de illius voluntate eſt ipſo jure nulla ex Conſtitutione Julij II. ibidem num. 11. & 56. pag. 152
6 Nec per ſucceſſiuam inthronizationem, vel adorationem, aut curſum temporis convaleſcit, ibidem num. 12. 152
6 Electio ſimoniaca eſt nulla, etiamſi pecunia de voluntate electi promiſſa fuerit uni tantum ex Cardinalibus votum dantibus, ibidem num. 16. & 55. 153
6 Etiamſi votum illud non ſit neceſſariò ad integrandam electionem, ſed ſuperabundet, ibidem num. 18. 153
6 Electio ſimoniaca non ſuſtinetur ex eo, quod eligentes dicant ſe non fuiſſe pecunia motos ad eligendum, quia aliàs electuri erant, ibidem num. 19. 153
6 Declaratur, ibidem num. 20. & 108. 153
6 Electio Papæ de jure communi non inficitur ex eo, quod electus ratam habeat pecuniæ ſolutionem ſuo nomine factam eligentibus, ibidem num. 90 160
6 Et quid ex Conſtitutione Julij II. ibidem num. 93. pag. 160
6 Electio Papæ propter ſimoniam commiſſam de voluntate electi cum aliquo votum non habente an ſit irrita nec ne, ibidem num. 102. 161
6 Et quid ſi pecunia alicui magnati ſoluta fuerit ad hoc ut libertatem electionis de facto non impediat, ibidem num. 103. 161
6 Et quid ſi fuerit ſoluta ad hoc ut quempiam ex electoribus inducat ad eligendum, ibidem & num. 107 pag. 161
6 Electo à duabus partibus Cardinalium objici poſſunt defectus intrinſeci, qui inficiunt naturalia electionis principia, ibidem num. 40. 155
6 Et qui ſint hujuſmodi defectus, ibid. num. 41.
6 Electum in Papam à duabus partibus Cardinalium non repellunt defectus extrinſeci, & qui ſint tales defectus, ibidem num. 43. 155
Vide in ver. *Bulla Iulij II.*
Et in ver. *Simonia in electione.*
6 Electo à duabus partibus Cardinalium de jure communi non poteſt objici, quod electio ſit ſimoniaca, etiamſi ipſe ſimoniam commiſerit, ibidem num. 56. & 60. pag. 156
6 Et quid ex Conſtitutione Julij II. ibid. num. 71. 156
6 Electus, qui novit ſimoniam cum eligentibus commiſſam tacendo, & non contradicendo, conſentire videtur, ibidem num. 96. 160

Electio Regularium.

1 Electio Provincialis facta non præuio juramento de eligendo digniorem contra Conſtitutiones ordinis confirmatas cum decreto irritanti non eſt nulla, in c. Cum acceſſiſſent, num. 32. de conſtit. 148
1 Electio Abbatis Generalis tam actiua, quam paſſiua liberè ſpectat ad univerſam Congreg. in c. Cum dilectus, num. 10. de conſuetud. 268
1 Epiſcopus cum ſuo Capitulo poteſt ſtatuere ut Monachi unius Monaſterij eligant ſibi Prælatum de gremio alterius Monaſterij, ibidem nu. 33. 270
1 Ut electio ab uno Monaſterio fiat de gremio alterius non eſt contra, ſed præter jus, ibidem nu. 34. 270
1 Electio generalis, quæ in aliquibus Religionibus fit ex ſingulis provinciis per turnum an ſit rationabilis, ibidem num. 38. 271
2 Electio Prioris de jure ſpectat ad Conventum, confirmatio ad ſuperiorem, in cap. Nullus, num. 47. de elect. 6
2 Electio Prælatorum Regularium facienda eſt ſecundum formas præſcriptas in hoc cap. Quia propter, num. 9. de elect. 92
2 Quod procedit ſi Prælati Regulares ſint intitulati, aliàs ſecus, ibid. num. 14. & ſeq. 92
2 Electio Abbatum fieri debet juxta formam cap. Quia propter, ibid. num. 10. 92
2 Si ſint perpetui; ſecus ſi temporales, ibidem num 14. & ſeqq. 92
2 Electio Generalium, & aliorum ſuperiorum Regularium etiam perpetuorum, qui Monaſteria non habent in titulum, fieri non debet ſecundum formam hujus cap. ibidem num. 14. & 18. 9
2 Sed ſufficiunt ſingulares conſenſus Capitularium dummodo præſtentur in communi, ibidem num 15. pag. 9
2 Et electio fiat per vota ſecreta ad præſcriptum Concilij Tridentini, ibidem num. 16. & 30. 9
2 Electio Regularium, in qua duo, vel tres ſuſcipiun vota eligentium non eſt conformis diſpoſitioni Concilij Tridentini, ibid. nu 22. 9
2 Et quid in electione Abbatiſſæ, ibidem num. 5 pag. 9
2 Idem ſi ſcriba communis det ſingulis electoribu plures ſcedulas cum nomine unius tantum eligendi ibidem num. 23. 9
3 Electio ſuperiorum Regularium per viam compromiſſi, vel quaſi inſpirationis eſt ſublata à Concilio Tridentino, ibidem num. 25. & ſeqq. & num 30. pag. 9
2 Fieri debet tantum per vota ſecreta, ibidem num 30. pag. 9
2 Electio ad Eccleſiam quam obtinet Novitius etiam ipſo conſentiente non valet, collatio ſecus: & qua ſit ratio differentiæ, in cap. Admonet, num 19. d renunciat. pag. 14
2 Electio de non profeſſo ad regimen Eccleſiæ Regularis caſſatur, conſuetudine non obſtante, in cap Cum cauſam, num. 1. de elect 7
5 Eligere ſpectat ad profeſſos tacitè, vel expreſsè, in c Vidua, num. 21. de Regular. 2
2 Regulares in electionibus votum non habent ni ſaltem ſint Subdiaconi, in cap. Quia propter, §. Illud autem, num. 6. de elect.

Electio ad ſecundam Eccleſiam.

2 Electus ad ſecundam Eccleſiam non poteſt ſe transferre ſine licentia Epiſcopi, ad quem pertinet prima Eccleſia, in cap. Admonet, num. de renuncia pag. 14
2 Licet contrarium ſervetur de facto, ibidem num 1 verſ. Verumtamen. 14
2 Et ſi tranſierit, ab Epiſcopo revocari poteſt, ibi num. 9 & 10. 14
2 Ac ſi monitus non redeat, eſt excommunicandus ibid. num. 10. 14
2 Et quando ſecundæ Eccleſiæ de alia perſona ſit providendum, ibid. num. 11. 14
2 Tranſiens ad ſecundam Eccleſiam ſine licentia ſuperioris non eſt ipſo jure privatus prima, ſed privari poteſt infra ſex menſes: Secus ſi tranſeat cum licentia, ibid num. 12. 14
2 Electus ad ſecundam Eccleſiam poteſt electioni de ſe factæ conſentire ſine ſuperioris licentia, & eum eligentes non peccant, ibid. num. 20. 14
2 Fallit in Epiſcopo, qui non poteſt eligi, ſed poſtulari, ibid. num. 21. 14
2 Electioni de Clerico factæ ad ſecundam Eccleſiam, Epiſcopus primæ Eccleſiæ malitioſe renuat conſentire, per ſuperiorem eſt cogendus, in cap. Admonet num. 22. de Renunc. 147

Electionis tempus.

Vide in ver. *Beneficium quando conferendum.*
Elector, electus
Vide in ver. *Electio.*
Electoribus an, & quando liceat variare.
Vide in ver. *Electio per ſcrutinium, verſ. Electori*

Eleemoſyna.

7 Eleemoſynarum quæſtores ſine Apoſtolicis, vel Diœceſanorum litteris admitti non debent, in cap. Cum ex eo, num. 1. & 40. de pœnit & remiſſ. 13
7 Debent eſſe modeſti, & diſcreti, & à locis, & expenſis incongruis abſtinere, ibid nu. 2 & 9. 13
7 Eleemoſynarum quæſtores indigent litteris Papæ vel Epiſcopi ſi eleemoſynas quærant nomine alieno ſecus ſi proprio, ibid. num. 5. 13
7 Quæſtores non poſſunt pro eleemoſynis colliger dis aliud populo proponere, vel prædicare, quàm

in eorum litteris continetur, ibid. nu. 6. 136

Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 18. & 22. pag. 136

Quæſtorum abuſus corrigere ad officium Epiſcoporum pertinet, non obſtante exemptione, ibid. num. 7. & nu. 24. 139

Litterarum forma pro colligendis eleemoſynis, qua uti ſolet Sedes Apoſtolica, ſecundum quam Epiſcopi debent ſuas litteras moderari, refertur in textu, ibidem num. 8. 136

Beguinarum fictarum hoſpitia ſunt quaſi proſtibula à quibus modis omnibus eſt cavendum, ibidem num. 10. pag. 136

Eleemoſynarum quæſtores, qui per ſe, vel per alios prædicare præſumunt ab Ordinarijs locorum ſunt puniendi, non obſtantibus privilegijs, ibidem num. 18. & nu 24 pag. 137

Quæſtorum nomen, atque uſum aboleri juſſit Concilium Tridentinum, ibid. nu 19. 137

Epiſcopi eleemoſynas, & oblata ſibi charitatis ſubſidia colligere poſſunt, nulla tamen mercede accepta, ibid nu 20. 137

Formula litterarum in S. Congregatione Concilij compilata ad colligendas eleemoſynas pro Hoſpitalibus actu hoſpitalitatem exercentibus refertur, ibidem num 21 pag. 137

Eleemoſynarum collectores hodie quas qualitates habere, & quæ obſervare debent in quærendis eleemoſynis, ibid num. 22. 137

In Eleemoſynis colligendis campanellæ uſus ſoli Religioni Sancti Antonij a Sede Apoſtolica fuit conceſſus, ibidem num 23 137

Eleemoſynarum collectores non obſervantes leges ſibi præſcriptas, publicè ſunt puniendi, & ſtatim removendi ab Epiſcopo Diœceſano, ibidem num. 24. pag. 137

Eleemoſynarum collectio Monachis S. Aotonij non eſt prohibita à Concilio Tridentino, quam faciunt tempore æſtatis, ibidem nu. 25. 137

Presbyteri non prohibentur à Concilio Tridentino accedere ad accipiendas primitias frugum, ſiue animalium, ibidem num 26. 237

Eleemoſinas quærere, & earum nomine triticum, & vinum tempore meſſium, & vindemiarum, & alias res colligere Fratres Ordinum Mendicantium non prohibentur, ibid. num. 27. 138

Dummodo id non faciant per alios, ſed per ſeipſos ibidem num. 30. & 32. 138

Cruciata non obſtat quominus Religioni ſancti Antonij liceat colligere eleemoſinas forma à S Congregatione Concilij præſcripta, ibidem num. 28. pag. 138

Eleemoſynas colligere juxta propriorum locorum neceſſitatem non eſt prohibitum, ibidem num. 31. pag. 138

Regulares quærentes eleemoſynas extra Diœceſim in qua ſitum eſt Monaſterium, teneantur ſuorum ſuperiorum licentiam Ordinario oſtendere, & illius conſenſum obtinere, ibidem num. 32. 138

Epiſcopus poteſt tam in ſua Diœceſi, quam in aliena de Diœceſani conſenſu per perſonas ſpectatæ probitatis, ac fidei eleemoſynas quærere pro Eccleſijs, & pijs locis ſuæ Diœceſis, ibidem num. 33. pag. 138

Eleemoſynarum uſus an habeat locum inter Clericum, & Clericum, in cap. Præterea, num. 56. Ne Præl. vic ſuas. 192

Eleemoſynam obſtrictus facere nomine alterius poteſt eam ſibi conferre, ſi in evidenti neceſſitate ſit conſtitutus, in cap. Presbyteri, num. 19. de pœnit. pag. 97

Eleemoſynas cur liceat recipere ab excommunicatis, & furibus non autem oblationes, in cap Cum voluntate, num. 14 de ſententia excommunicat. pag. 205

Eleemoſyna licitè poteſt recipi ab excommunicatis, & peccatoribus etiam notorijs de rebus licitè acquiſitis, ibidem num. 24. 207

Eleemoſynam de rebus reſtitutioni obnoxijs recipere non poſſunt non habentes officium prædicandi, niſi niſi ob neceſſitatem famis, ibidem num. 25. pag. 207

7 Et quid in habentibus officium prædicandi, num. 26. pag. 207

1 Eleemoſynas pauperibus erogandas Epiſcopus reducere non poteſt in vim cap. 4. ſeſſ. 25 Concilij Tridentini, in cap. Ex parte, num. 31. & ſeqq. de conſtit. pag. 172

4 Eleemoſynam dantes pro Miſſa communiter intendunt ut ſacrificium ſibi applicetur, in cap. Significatum, nu. 44. de Præben 102

5 Eleemoſynam parare etiam proprijs manibus laborando tenentur ex præcepto Clerici, & laici, ut ſubveniant extremè indigenti, in cap. Multa, num. 50. Ne Cler. vel Monach. 397

1 Eleemoſynam tempore egeſtatis poteſt facere Monachus de bonis Monaſterij etiam ſine licentia Prælati, in cap. Quæ in Eccleſiarum, num. 9. de conſtitut. pag. 133

1 Si neceſſitas ſit extrema, aliàs ſecus, ibidem num. 10. pag. 133

1 Eleemoſyna pro nutrimento indiſtinctè, danda eſt, ibid. num. 12. pag. 133

Vide in ver. *Regulares quoad eleemoſynam.*

2 Eleemoſynam alterius nomine facere obligatus poteſt eam facere ſibiipſi ſi ſit in neceſſitate conſtitutus, vel ſuis conſanguineis ſi ſint peuperes, in cap Dilectus, nu. 16. de off. Ordin 476

2 *Eligentes* ſcienter indignum ſunt ipſo jure privati pro illa vice poteſtate eligendi, in cap. Cum vos num. 30. nu. 44. & num. 50. de officio Ordinarij pag. 441

Vide ſupra in ver. *Electio*

5 *Eliſabeth* conceptio miraculoſa, in cap. Cum ſis, nu. 72. de converſ. conjug. 145

5 *Emere* totum frumentum, vel merces omnes nemini licet ut coactis alijs à ſe emere vendant ſuo arbitratu, in cap. Multa, num. 71. Ne Clerici vel Monach pag. 399

5 Tempore tamen ubertatis poteſt quis multa victualia emere ut abundet tempore egeſtatis, ibid. nu. 72. pag. 399

5 Vel ut alijs poſſit vendere pretio tunc currenti dummodo hoc faciat ne in terra ſua victualia deficiant, ibid. num. 73 pag. 399

5 Secus ſi ut vendat carius, ibid. nu. 74. 399

6 *Emptionis*, & venditionis nomine in diffinitione ſimoniæ venit omnis contractus non gratuitus in cap. In ordinando, nu. 5 de Simon. 142

3 *Emptor* in redemptione officij recuperare debet ne dum pretium, ſed etiam pretij acceſſionem, in cap. Ex epiſtolæ, num. 11. de reſtitutione ſpoliat. pag. 159

4 *Emphyteuſis* ob canonem non ſolutum infra ſtatutum tempus non reſcinditur ipſo facto, ſed ita demum ſi domino placuerit, in cap. Potuit, nu. 9. de locatione & conductione 280

4 Caducitas cenſetur remiſſa ſi dominus canonem accipiat, ibid. nu. 10. 281

4 Siue ſit canon temporis futuri, ſiue præteriti, ibid. num. 11. pag. 281

4 Emphyteuticus contractus eſt medius inter venditionem, & locationem, & particeps utriuſque, ibid num. 13. pag. 281

4 Propius tamen accedit ad naturam locationis, ibid num. 14, pag. 281

4 Emphyteuſis, & locatio in quibus differant, ibid. num. 15. pag 281

4 In emphyteuſis contractu diſpoſita trahi non debent ad contractum locationis perpetuæ, ibidem num. 16. pag. 281

4 Emphyteuſis, & locationis perpetuæ contractus inter ſe magnam habent ſimilitudinem, ibidem nu. 17. pag. 281

4 Et de utroque idem eſt iudicandum, ibidem num. 18. pag. 281

4 In neutro transfertur dominium directum ſed tantum utile, ibid. num. 19. pag. 281

4 Non tamen ſunt per omnia ſimiles, & æquiparati ibid. nu. 20. 281

4 In emphyteuſi ſoluitur quid minimum pro recognitione, ibid nu. 21. 281
4 In locatione penſio debet eſſe magna, id eſt fructibus correſpondens, ibid. nu. 22. 281
4 Locatio judicatur ex magna penſione, ex modica verò emphyteuſi, ibid. nu. 23. 281
4 Etiamſi contrahentes in inſtrumento appellaverint locationem, vel emphyteuſim, ibidem num. 24. pag. 281
4 Emphyteuſi conceſſa ad tertiam, vel quartam generationem repetitur locatio, ſi penſio fructibus correſpondeat, ibid. num. 26. 281
4 Pacta ne bona emphyteutica elienentur in Eccleſia an ſint contra immunitatem eccleſiaſticam, ibidem num. 28 & ſeqq. uſque in finem. 281
4 Alienatio emphyteuſis etiam in caſibus alias permiſſis fieri non poteſt in perſonam potentiorem, ibid. num. 31. 281
4 Et talis dicitur etiam Hoſpitale, ibid. nu. 30. 282
4 Item eccleſia, ibid. nu. 33. 282
2 in emphyteuſi cenſus debet eſſe modicus, in locatione verò debet eſſe magnus, ita ut fructibus correſpondeat, in cap. Requiſiuit, num. 4. de in integ. reſtitut. 194
4 Emphyteuſis contractus de bonis eccleſiæ poteſt fieri ſine beneplacito Apoſtolico ſi tres conditiones concurrant, in c. Nulli, num 16. de Rebus eccleſiæ non alienandis. 277
4 *Emphyteuta* poteſt meliorationes ſuas vendere, & jus emphyteuticum in alium transferre, concurrentibus tamen ſeptem requiſitis, de quibus hic, in cap. Poſuit num. 1. & 3. de locatione & conductione. 280
4 Emphyteuta eccleſiæ ceſſans in ſolutione Canonis per biennium cadit à jure ſuo, niſi moram celeriter purgaverit, ibid. nu. 2 & 4 280
4 In privato autem requiritur triennium, ibidem num. 5. pag. 280
3 Emphyteutæ laici ſi contendant de dominio utili quod habent ab Eccleſia, cauſa coram judice eccleſiaſtico agi debet, in cap. Nullus, num 47. de foro competenti. 58
5 *Enthuſiaſtarum* error ab Auguſtino damnatus, in cap. Multa, num. 48. Ne Cler. vel Monach. 397
1 *Enucleare* quid ſit, in cap. Quoniam, num. 15. verſ. quod ſatis confirmant, de conſtit 178
5 *Enunciativæ* infra centum annos non dicuntur antiquæ nec probant ſaltem contra tertium, in cap. Cum dilectus, num 28 de Relig domib. 218
5 Enunciatiuæ eliduntur contrarijs præſumptionibus ibid. num. 29. 218
2 Enunciatiuæ Papæ per modum ſtatuti plenè probant ſituationem in diœceſi, in cap. Cum ab eccleſiarum, num. 16. de conſtit. 436
2 Enunciatiuæ plures, & antiquiſſimæ plenè probant ſituationem, ibid. nu. 19. 437
2 Præſertim ſi ſint aliis adminiculis, & probationibus fulcitæ, ibid. nu 20. 437
2 Enunciatiua partis non probat, ibid. nu. 26. 438
2 Licet Papa in ea ſe fundet, ibidem num. 38. verſ. Item non obſtat. 438
2 Enunciatiua unica non probat etiamſi ſit ſupra centũ annos, cùm ad minus debeant eſſe duæ, ibidem num. 27. pag. 438
2 Enunciatiuis Papæ in litteris ad ſupplicationem non ſtatur in præjudicium tertij, in cap. Veniens, num. 19. de tranſactione. 571
1 Enunciatiuæ juriſpatronatus, & quædam aliæ per incuriam Miniſtrorum in expeditionibus litterarum inſertæ declarantur erroneæ, in cap. Conſuetudines, num. 76. & ſeq. de conſuetud 259
3 Enunciatiuæ antiquiſſimæ probant famam, quæ eſt loco tituli, in cap. Cum Eccleſia, num. 40. de cauſ. poſſ. & propriet. 142
6 Enunciatiua verba non propter ſe, ſed propter aliud prolata non probant, neque diſponunt, in cap. Quod à Prædeceſſore. num. 122. de ſchiſmat. 242
5 *Epheſini* Concilij II. diffinitiones Leo Papa tanquã hæreticas damnavit, in cap. Majores, num. 30. de baptiſm. 322
1 *Epieiceia* an, & quomodo judicibus uti liceat, in cap. Canonum ſtatuta, num. 114. de conſtit. 30

Epiſcopalis dignitas.

2 Dignitas Epiſcopalis jus patriæ poteſtatis ſoluit tam de jure civili, quàm Canonico, in cap. Indecorum, num. 18. de ætat. & qualit. 233
4 Inſtituta eſt à Domino propter Officium, in cap Ex parte, num. 33. de Cler. non reſid. 50
4 Actus epiſcopales ſunt in triplici differentia, ibid. num. 71. 54
2 Epiſcopatus dicitur ſummum beneficium, in c. Cum in cunctis, num. 17. de elect. 37
2 Epiſcopatuum proviſio olim ad Papam tantùm pertinebat, in cap. Nullus, num. 2. de elect. 2
2 Epiſcopatus nomen eſt oneris, non honoris, in cap. Niſi cum pridem, num. 9. de renunciatione pag. 153
2 Epiſcopos eſſe Presbyteris ſuperiores in Eccleſiaſtica Hierarchia ex inſtitutione Divina eſt de fide, in cap. Cum contingat, num. 76. de ætat. & qualit. pag. 264
1 Epiſcopi etiam in primitiva eccleſia, & Sacerdotes gradu, ordine, & poteſtate differebant. in cap. Quanto, num. 7 de conſuetud. 261
1 Epiſcopi ſucceſſerunt in locum Apoſtolorum, Presbyteri verò in locum Diſcipulorum, ibidem num. 8. pag. 261
1 Epiſcopi, & Presbyteri unde dicti, ibidem num. 11. pag 261
7 Epiſcopus ſolus propriè Prælatus eccleſiæ dicitur in c. Accedentibus, nu 15. de exceſſ. Prælat. 13
2 Epiſcopi ſinguli in ſingulis urbibus ſunt conſtituendi, in cap. Pernicioſam, num. 2. de officio Ordinarij pag. 427
2 Epiſcopi vocati ſunt ab eccleſia Romana in partem ſollicitudinis, non in plenitudinem poteſtatis, ibid. num 31. & 67. 429
2 Epiſcopos eſſe poſitos à Spiritu ſancto regere eccleſiam Dei quomodo ſit intelligendum, ibid. n. 50. 431
Ordo Epiſcoporum quadripartitus eſt in cap. Requiſivit, num 11. de ordin ab epiſcopo. 204
1 Epiſcopi declarantur eſſe Presbyteris ſuperiores, & ſoli miniſtros eccleſiæ ordinare, in c. Quanto, num. 41 de conſuetud. 264
2 Jacobus frater Domini fuit primus Epiſcopus ab Apoſtolis ordinatus, in cap. Requiſivit, num. 18. de ordinat. ab Epiſcopo 204
2 Non habet Epiſcopus quoad Sacramentum Euchariſtiæ poteſtatem ſuperiorem ſimplici Sacerdote, ibid. num. 21. 205
2 Declaratur, ibid. num. 88. 91. & ſeq. 205
2 Actus principalis Epiſcopi eſt miniſtros eccleſiæ ordinare, ibid. num. 82. 212
2 Petrus fuit primus Epiſcopus à Chriſto inſtitutus, ibidem num. 85. 213
4 Inſtitutio Epiſcoporum, & majorum Prælatorum, in c. Nullus, num. 14 de Paroch. 378
4 Per excellentiam dicuntur epiſcopi eccleſiarum Rectores, in c. Conſultation. nu 20. de cler ægrot. 201
2 Non præſumitur epiſcopus violare Canonicas ſanctiones in cap. Accepimus, num. 18. de ætate & qualit. pag. 276
2 Sanctior præſumitur quolibet Monach vel Abbate, in c Cum cauſam, nu. 21. de elect. 78
2 Epiſcopus ſolus de jure communi habet jus deferendi annulum, in cap. Quanto, num. 6. de tranſlat. epiſcopi. 131
2 Epiſcopus dicitur Officialis communis, in cap. Sanè il ſecondo, num. 13 de offic. Delegat. 391
1 Epiſcopatus eſt nomen oneris, non honoris, in c Cæterum, num 74. de Reſcript. 194
7 Epiſcopalis dignitas non debet tribui niſi locis inſignibus, & populoſis, in c. epiſcopalia, num. 1. & 23. & ſeq. de privileg. 37
7 Civitates majores dumtaxat privilegio epiſcopatus ſunt honorandæ, ibid. num. 2. 6. 23. & 24. 37

Vide in ver. *Civitas.*

7 Epiſcopalis dignitas poſt Chriſti adventum inſtituta ibidem num 4. 37
7 Epiſcopi non in caſtellis, & modicis civitatibus debent conſtitui. ibidem num. 8 37
7 Epiſcopus poteſt eſſe ſine Civitate, ibid. n. 12. 38

7 Princeps poteſt facere civitatem, & tamen non poteſt facere Epiſcopum, nec Sedem Epiſcopalem creare, ibidem num. 13. 38

Vide in ver. *Civitas.*

7 Epiſcopalis dignitas ſui numeroſitate vileſcit, ibid. num. 23. 38

7 Epiſcopi dicuntur ſanctiſſimi Chriſti Legati, & columnæ Eccleſiæ, ibid. num. 25. 39

Item beatiſſimi, ac Sereniſſimi, & Principes Terræ, ibidem num. 26. 39

7 Epiſcopatus dicitur excellentiæ dignitas, ibidem num. 27. 39

7 Item culmen dignitatis, ibidem num. 28. 39

7 Epiſcopalis ſublimitas quanta ſit, ibidem num. 29. pag. 39

7 Locus, aut divitiarum potentia, vel paupertatis humilitas Epiſcopum ſublimiorem, vel inferiorē non faciunt, ibidem num. 30. 39

7 Declaratur, ibidem num. 31. & 33. 39

4 Epiſcopatus dividitur modo hic expreſſo inter Epiſcopum ſubſtitutum Epiſcopo hæretico, & ipſum hæreticum reverſum, & ex diſpenſatione receptum, in cap. Si Epiſcopus, num. 1. de Paroch. 375

4 Epiſcopi duo ex magna cauſa poſſunt conſtitui in uno Epiſcopatu, ibidem num. 2. 375

3 Epiſcoporum appellatione veniunt etiam eorum ſuperiores, in cap. Quod nonnullis, num. 20. & 30. de privileg. 83

3 Epiſcopi appellatione venit etiam nondum conſecratus in materia proportionabili tam confirmato, quam conſecrato, ibid. num 23. 83

9 Epiſcopi appellatione in materia exorbitante non venit non conſecratus etiamſi ageretur de exercenda juriſdictione, in cap. Cum illarum, num. 31. de ſent. excom. 173

6 Epiſcopatum appetere non licet, in cap. Tua nos, n. 34. de ſimon. 176

7 Epiſcopalis dignitas poſt Chriſti adventum inſtituta in cap. Epiſcopalia, num. 4. de privileg. 37

Epiſcopalis Ordo.

2 Ordo Epiſcopalis ſupponit neceſſariò ordinem Sacerdotalem, in cap. Indecorum, num. 38 de ætat. & qualit. 235

2 Ordo Epiſcoporum eſt de jure Divino, & præcipuus in eccleſiaſtica hierarchia, in cap. Perniciosam, num 71. de offic. Ordinar. 434

1 Ordo Epiſcopalis an prærequirat characterem Presbyteralem ex neceſſitate Sacramenti, in cap. Tuæ litteræ, num. 6. de Cler. per ſalt. prom. 142

2 Conſecrationis Epiſcopalis fundamentum eſt Sacerdotium, ſine quo nihil recipitur, in c. Requiſivit num. 15. de ordinat. ab Epiſc. 204

2 Contrarium, ibidem num. 79. 204

2 Declaratur, ibidem num. 81. 264

2 Poteſtas Epiſcopalis in quo excedat poteſtatem Sacerdotalem, ibid. num. 93. 214

2 Status Epiſcopalis perfectior eſt quàm ſtatus Religionis, in cap. Niſi cum pridem, num. 7. de Renunciat. pag. 153

2 Jura Epiſcopalia, quæ competunt Epiſcopo in Eccleſiis ſuæ Diœceſis etiam inferiori Prælato ſubjectis ſunt decem & octo hic per ordinem enumerata, in cap. Conquerente, num. 11. uſque ad num. 40 de offic. Ordinar. 468

Epiſcopatus eſt Ordo, in c. Aqua, num. de conſecrat. Eccleſ vel Altar. 289

An ſit Ordo ſacramentalis imprimens characterem latiſſimè diſcutitur, in cap. Requiſivit, à num. 1. uſque in finem, de Ordin ab Epiſcopo. 203

Opinio eorum qui dixerunt Epiſcopatum non fuiſſe à Chriſto inſtitutum, refellitur tanquam erronea, ibidem num. 9. & 89. & ſeqq. 203

Epiſcopatum non eſſe ordinem prout eſt Sacramentum, ſed prout eſt officium, & poteſtas ad actiones Hierarchias, qui Authores ſenſerint, ibidem num. 10 pag. 203

Ordinis ſacramentum confertur in Sabbatho quatuor temporum, Epiſcopatus verò tantum in Dominicis, ibidem num. 16. 204

2 Epiſcopatum eſſe ordinem ſacramentalem; ſed non diſtinctum ab ordine Sacerdotali, qui Theologi tradiderint, ibidem num. 26. 205

2 Epiſcopalem ordinem imprimere characterem, & non eſſe Sacramentum, non compatiuntur, ibidem num. 27 pag. 205

2 Ordo Epiſcopalis eſt ſuperior presbyterali, ibidem num. 32. & 63. 206

2 Canoniſtæ in quo differant ab opinionibus Theologorum circa ordinem Epiſcopalem, ibidem num. 33 pag. 206

2 Epiſcopatum eſſe ordinem ſacramentalem, & diſtinctum ab ordine presbyterali deducitur ex Concilio Tridentino, ibidem num. 47. 208

2 Canones loquentes de ordine, & ordinatione Epiſcopi, generaliter expenduntur, ibid. num. 49. 208

2 Ordini Epiſcopatus convenit diffinitio ordinis, & ſacramenti, ibidem num. 54. 209

2 Materia ordinis Epiſcopalis quæ ſit, ibidem num. 55. pag. 209

2 Unctiones in conſecratione Epiſcopi non ſunt de ſubſtantia, ibidem num. 56. 209

2 Opinio aſſerentium impoſitionē libri Evangeliorū non eſſe materiam ordinis Epiſcopalis, ſed manuum impoſitionem, refellitur, ibid. nu. 57. 209

2 Græci conveniunt cum Romana Eccleſia in impoſitione libri Evangeliorum ſuper cervice Epiſcopi conſecrandi, ibid. nu. 58. 209

2 Forma in ordinatione Epiſcopi quæ ſit, ibidem nu. 59. pag. 210

2 Ordo Epiſcopalis eſt ex Divina inſtitutione, ibid nu. 69. & ſeqq. 210

2 Ordinis Epiſcopalis collatio an teneat ſi Epiſcopus non ſit Sacerdos, ibid. nu. 79. & ſeqq. 212

2 Epiſcopatus cur prærequirat characterem ordinum inferiorum, ibid. nu. 81. 212

2 Epiſcopatus eſt ſummus ordo, ibid. nu 84. 212

2 Ordo Epiſcopalis quam relationem habeat ad Euchariſtiæ Sacramentum, ibid. nu. 89. 213

2 Epiſcopatus habet annexum ordinem Diaconatus reſpectu actus, majores verò reſpectu aptitudinis, in cap Ut Abbates, num. 46. de ætate & qualitate, pag. 221

2 Epiſcopatus eſt merè, & propriè Ordo Sacramentalis, in cap. Vel non eſt compos num. 29. de tempor. ordinat. pag. 194

2 Epiſcopus ordine non eſt minor Archiepiſcopo. Presbyter, Archipresbytero, in cap. Ad hæc, num. 19. de offic Archid. 376

2 Poteſtas Epiſcopi quamvis ſit indelebilis, tamen non habet rationem characteris, in c. Requiſivit, nu. 25. de ordin ab Epiſc. 205

2 Contrarium, ibid nu 34. & ſeqq. 205

2 Non eſſe Epiſcopos Presbyteris ſuperiores, vel poteſtatem, quam habent confirmandi, & ordinandi eſſe cum Presbyteris communem, eſt hæreſis, ibid. nu. 62. & 89. 210

2 Sunt Epiſcopi pares Apoſtolico quantum ad ordinem, & poteſtatem conſecrationis, ibidem num 66. pag. 210

2 Eſt Epiſcopus major ordine Presbytero Cardinale, ibidem nu. 67. 210

2 In primitiva Eccleſia Epiſcopum non fuiſſe diſtinctum à Presbytero in collatione ſacramentorum eſt error, ibid. nu. 72. 211

2 Epiſcopi ſoli manus imponunt ob honorem Sacerdotij, non ob legis neceſſitatem, in c. Cum veniſſet, §. Per frontis, nu 3. de ſacr. Unct. 303

2 Non habent Epiſcopi communem cum reliquis inferioris gradus poteſtatem chriſmandi, & ordinandi, in cap. Statuimus, nu. 4. de ſupplen. neglig. Prælator. 169

2 Ordo Epiſcoporum quadripartitus eſt, in c. Requiſivit, nu. 11. de ordinat ab Epiſcopo. 204

2 Actus principalis Epiſcopi eſt Miniſtros Eccleſiæ ordinare, ibid. nu. 81.

2 Epiſcopalis juriſdictio tota reducitur ad ea, quæ ſunt ordinis, juriſdictionis, & ſimplicis poteſtatis, ſeu dignitatis, in c. Dilectus, nu. 4. de offic. Ordin. 475

2 Ordinis Epiſcopalis quæ ſunt non veniunt in generali conceſſione, niſi de illis fiat ſpecialis mentio, in c. Cum veniſſet, §. Per frontis, n. 11. de S. Unct. 304

7 Epiſcopa-

7 Epiſcopatus Clero, & populo carentes ſunt ad liberam provisionem Papæ, in c. A nobis, il primo, nu. 14. de ſent. excom. 151

Epiſcopus, communia.

4 Epiſcopi appellatione in materia juriſdictionis veniunt etiam inferiores Prælati ſimilem juriſdictionem habentes, in c. Tuæ, num. 17. de Clericis non reſiden. 70

4 Secus ſi habeant ſolum jus conferendi, ibidem num 20. pag. 70

1 Epiſcopus quamvis ſit in poſſeſſione communicandi cum fidelibus, tamen dicitur deponendus eo quod in dubio non geſſit ſe pro excommunicato, in cap. Ne innitaris, num. 192. de conſtit. 65

4 Epiſcopus qualis ſit eligendus, in cap. Ex parte nu. 53. de Cler. non reſid. 52

5 Epiſcopus debet quolibet die Dominico in propria Eccleſia præſens eſſe, & ſaltem ſemel in hebdomada celebrare, in c. Dolentes, num. 15. de celebratione Miſſarum. 306

5 Nec decet eum tranſire ullam diem quin Miſſam celebret, vel audiat, ibidem num. 16. 306

2 Epiſcopum quem fieri ex mero laico repugnat Canonicis inſtitutis, in cap. Cum contingat, num. 120. de ætat. & qualit. 270

2 Epiſcopus in viſitatione inquirere poteſt ne dum de rebus ſcandaloſis, & publicis, ſed etiam ſecretis in c. Pernicioſam, num. 8. de offic. Ordinarij pag. 427

2 Epiſcopus ludens cum ſubdito non ligatur pœna excommunicationis ſuo ſtatuto contra ludentes impoſita, in c. Cum pridem, num. 144. de pactis. pag. 560

4 Epiſcopus tenetur ſervare juramentum in his, quæ ſunt ſeparabilia à præjudicio Eccleſiæ, in cap. Cum veniſſent, num. 28. & 30. de Inſtitut. pag. 227

Epiſcopus quoad abſolutionem.

1 Abſolvere non poſſunt Epiſcopi à caſibus occultis in Bulla Cœnæ Sedi Apoſtolicæ reſervatis, in cap. Quoniam, num. 29. de Conſtit. 180

1 Item poſt Bullam Pij V. nequeunt abſoluere Moniales in materia clauſuræ ſecreto delinquentes, ibid. num 30. 180

1 Abſolventes, ac diſpenſantes in caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis incidunt in Bullam Cœnæ, ibidem num. 31. 180

Vide in ver. *Abſolutio*, *Caſus reſervati*, *Excommunicatio*, *Suſpenſio*.

2 Epiſcopi Regionum, in quibus Concilium Tridentinum non eſt receptum, uti non poſſunt facultate ſibi tributa, in c. 6. ſeſſ. 24. in c. Dilectus, num 25. de tempor. ordinat. 200

2 Abſoluere non poteſt Epiſcopus à caſibus occultis poſt Concilium Tridentinum Sedi Apoſtolicæ reſervatis, ibidem num. 30. 200

2 Epiſcopis, & inquiſitoribus ex Bulla Cœnæ adempta eſt facultas, quam habebant ex Concilio Tridentino abſolvendi ab hæreſi occulta, ibid. num. 31. 200

7 Epiſcopus non poteſt abſolvere eum, qui leviter percuſſit Clericum ſine ſpeciali commiſſione, juxta unum intellectum, in cap. Pervenit, num. 1. & ſeqq. de ſent. excom. 148

7 Qui reprobatur, ibid. num 4. & ſeqq. 148

7 Epiſcopus abſoluit pro leuiſſima injuria Clerico illata, ibidem num. 3. 148

7 Abſolutio ab excommunicatione ob leuem Clerici percuſſionem regulariter ſpectat ad ſolum Epiſcopum, ibidem num. 11. 149

7 Declaratur, ibidem num. 12. 149

Vide in ver. *Excommunicatio quoad abſolutionem.*

2 Epiſcopus ſuſpenſus ab ordinibus conferendis non poteſt abſoluere ſubditum à ſuſpenſione, de qua, in c. 1. de re judic. lib. 6. in cap Vel non eſt compos, num. 44. de tempor. ordinat. pag. 195

4 Epiſcopus qui eſt in ſtudio, ut ſcholaris, in actibus ſcholaſticis ſedere debet poſt Rectorem univerſitatis in c. Poſtulaſtis, num. 17. de conceſſ. Præbendar. pag. 291

7 Epiſcopus dicitur habere fiſcum, in c. Presbyteri, n. 3. de Pœnis. 96

7 Epiſcopus non poteſt concedere ſuo ſubdito ut abſolvatur in aliena Diœceſi à Sacerdote non habente juriſdictionem, in c. Omnis, num. 85. de pœnis & remiſſ. pag. 133

7 Epiſcopus vel Delegatus ab eo poteſt abſoluere pœnitentem non obſtante prohibitione Prælati, vel inferioris, vel æqualis, ibidem num. 92. 134

Epiſcopus quoad Altare viaticum,

Vide in ver. *Altare.*

Et in ver. *Cardinalium privilegia.*

Epiſcopus quoad Beneficiorum collationem.

2 De jure communi fundat intentionem ſuper collatione omnium beneficiorum ſuæ diœceſis, in cap. Eam te, num. 6. de ætate & qualit. 238

2 Conferens Epiſcopus Beneficium reſignatum contra Bullam Pij V. quas pœnas incurrat, in c. Non ſine, num. 52 de Arbitr. 608

2 Qui ignoranter contulit Parochialem ob aſſecutionem alterius dimiſſam, ſuo conſanguineo, an incidat in pœnas Bullæ Pij V. ibidem num. 49. 602

Vide in ver. *Beneficium*, *Collatio.*

4 Qui contulit beneficium alterius an teneatur providere de æquivalenti beneficio, in c. Cum ſecundum, num. 42. de præbend. 112

3 Epiſcopus ſi mandet uni beneficium conferri non poteſt variare etiam re integra, in c. Cum olim, num. 5. de ſent. & re judic. 216

Epiſcopus quoad Capitulum & Canonicos.

3 An poſſit ſine adjunctis procedere ad privationem Canonicorum, ex eo quod ordines ſuis præbendis annexos non ſuſceperint, aut non reſederint, in c. Quæris, num 34. de ætat. & qualit. 25

4 Aliquando intereſſe poteſt Capitulo tanquam Canonicus, in c. Poſtulaſti, num. 11. de conceſſ. Præbend pag. 24

4 Quo in loco ſedere debeat quando intereſt Capitulo tanquam Canonicus, ibidem. num. 25. & ſeqq pag. 25

2 Poteſt Epiſcopus ſolus ſine Adjunctis procedere contra Portionarios, licet ex conſuetudine, privilegio, vel ſtatuto habeant in Capitulo ſemper, vel ut plurimum vocem, in c. Nullus, num. 40. de elect. pag. 5

6 Epiſcopus cum Capitulo faciunt unum corpus, in c. Quod à Prædeceſſore, num. 38. de ſchiſmat. 23

2 Epiſcopus Abulen. an poſſit cognoſcere de cauſis Capitularium a ſententiis contra eos latis à Capitulo pro delictis in Eccleſia patratis, in c. Irrefragabili, §. Exceſſus, num. 12 & ſeqq. uſque in fin. de off. Ordin. pag. 445

Vide in ver. *Capitulum*, *Prælatus quoad Capitulum*, *Viſitatio Capituli exempti.*

7 Epiſcopus & Canonici ſunt unum corpus, in cap. Cum ex injuncto, num. 24. de Nou. oper. nunc pag. 31

7 Nec decet Epiſcopum in negotiis Eccleſiæ omiſſis membris aliorum conſilio uti, ibid num. 25. 31

7 Epiſcopus quæ negotia expedire non poſſit ſine conſenſu, vel conſilio Capituli, in c. Ad abolendam, n. 12. de Hæret. 212

2 Epiſcopus de Capituli conſenſu poteſt in Cathedrali novas dignitates erigere, uſitatas tamen, & ſacris Canonibus cognitas, in cap. Pernicioſam, num. 70 de offic. Ordin. 431

Epiſcopus captivus, vel expulſus.

4 Epiſcopo ab hoſtibus capto juriſdictio jure proprio pertinet ad Papam, in c. Quia diverſitatem, num. 3 de conceſſ. præben. 24

6 Epiſcop

6 piſcopo à Paganis, vel Schiſmaticis captus non inſtituitur alius in locum ipſius, ſed Capitulum adminiſtrat ad tempus, in cap. Per tuas, il primo, num. 13 & num 21. & 35. de Simon. pag. 169
6 piſcopus à Paganis, & Schiſmaticis bello captus non efficitur ſervus capientium, ibidem num 20.
6 piſcopus ab hoſtibus expulſus, & in alia Eccleſia intitulatus, ceſſante hoſtilitate reſtituendus eſt primæ eccleſiæ, & qui medio tempore fuit ſubſtitutus debet dimittere, ibidem num. 29. pag. 171
4 piſcopus civitatis ab hoſtibus captivatæ, alteri eccleſiæ eſt præficiendus, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, num. 49. de præbend. 159
4 fficium paſcendi cui innititur obligatio reſidentiæ, ceſſat ovibus deficientibus, ibid. num. 50. pag. 159

Vide in ver. *Prælatus, communia.*

2 piſcopus nullum habens titulum verum, nec putativum non ſolum poteſt, ſed etiam debet ex ſe ipſo Epiſcopatum dimittere, in cap. Niſi cum pridem, n. 7. de renunc. 155
2 piſcopus propter perſecutionem ſubditorum an debeat fugere, & Eccleſiam deſerere, ibidem num. 2. pag. 159
piſcoporum cauſæ,

Vide in ver. *Cauſæ Epiſcoporum.*

Epiſcopus quoad confeſsiones.

7 piſcopi, & alij ſuperiores, & minores Prælati exempti poſſunt ſine alia licentia ſibi eligere confeſſorem, in c. Ne pro dilatione, num. 1. de pœn. & remiſſion. 140
7 oſſunt Epiſcopi ſibi eligere confeſſorem etiamſi exempti non ſint, ibidem num. 2. 140
7 An Epiſcopus hodie poſſit eligere confeſſorem ſibi non ſubditum, qui à proprio Ordinario non fuerit approbatus ad præſcriptum Concilij Tridentini, in c. 15. ſeſſ. 23. ibidem num. 5. & ſeqq. uſque ad num. 61. & 62. 140
7 Eligendo confeſſorem ſibi ſubditum videtur illum approbare, ibidem num 15. 141
7 Non decet Epiſcopum iter agentem confeſſorem eligere in ſingulis diœceſibus, ibidem num. 30. 142
7 De jure communi confiteri debet Archiepiſcopo, Archiepiſcopus Patriarchæ, Patriarcha Papæ, ibid. num. 34. & ſeqq & num. 39. 142
7 Poſſunt eligere ſibi Confeſſorem, ſed non tenentur eligere Curatum, ſeu approbatum ab Ordinario, ibidem num. 62. 146
2 Epiſcopus lapſus in aliquod delictum poteſt etiam in Urbe ad ſe abſolvendum diputare proprium Confeſſorem ex Concilio Tridentino, c. 6. ſeſſ. 24. in c. Dilectus, num. 34. de tempor. Ordinat. pag. 200

Vide in ver. *Confeſsio, Confeſſor, & Prælatus quoad Confeſſorem.*

Epiſcopus quoad conſecrationem.

1 piſcopus qui renunciavit Ordini, poteſt de licentia Papæ executionem reaſſumere ſine nova conſecratione, in c. Requiſivit, nu. 6. de Ordinat. ab Epiſcopo. 202
2 piſcopalis conſecrationis fundamentum eſt Sacerdotium, ſine quo nihil recipitur, ibid. nu. 15. 204
2 Contrarium, ibid. num. 79. 204
2 Declaratur, ibid. num. 81. 204
2 piſcopi conſecratio non fuit inſtituta immediatè à Chriſto, ibid. num. 17. 204
2 Contrarium, ibid. nu. 68. & ſeqq. & num. 85 p. 204
1 Poteſtatem conſecrandi non admittunt Epiſcopus, vel Sacerdos excommunicatus depoſitus, & degradatus, in c. Quanto, num. 18. de conſuet. 262
1 Non conſecratus ordines conferre non poteſt, ibidem num. 26. 263
1 Tres Epiſcopi in conſecratione Epiſcopi ſunt adhibẽdi ex neceſſitate ſacramenti, in c. Requiſivit num. 86. de ordinat. ab Epiſcopo. pag. 213
4 Ante conſecrationem non poteſt Epiſcopus exercere ea quæ ſunt ordinis, ſed tantum ea, quæ ſunt juriſdictionis, in c. Nullus, n 5. de Paroch. 378
5 Electus, & confirmatus ante conſecrationem an poſſit indulgentiarum litteras dare, in cap. Accedentibus, num. 9. & ſeqq. de exceſſ. Prælator. 13
7 Et quid ſi non ſit Presbyter, ibid. num. 11. 13
2 Cum conſecratur Epiſcopus inungitur Chriſmate in capite, & manibus, quod ſi fuerit omiſſum, per tres Epiſcopos eſt ſupplendum, in c. Cum veniſſet, num. 2. de ſacr. unct. 288
6 In conſecratione Epiſcopus non ſolum hæreſim ſed etiam ſchiſma anathematizat, in c. Quod à Prædeceſſore, num. 15. de ſchiſmat. 229
2 Poteſtas quæ confertur epiſcopo per conſecrationem eſt indelebilis, & remanet in epiſcopo etiam excommunicato, depoſito, & degradato, in c. Statuimus, num. 7. de ſupplen. neglig. Prælator. 170
1 Poteſtatem accipiunt epiſcopi conferendi ordines in conſecratione, ibid num. 19. 171
2 Iuriſdictionem accipiunt in confirmatione etiam ante conſecrationem, ibid. num. 21. 171
2 Semel conſecratus perpetuò retinet nomen conſecrationis, in c. Niſi cum pridem, n. 8. de renunciat. 153

Vide in ver. *Conſecratio.*

2 Epiſcopus electus non poteſt invitus conſecrari, ſed ſatis eſt ut dignitati cedat, in cap. Quanto, num. 13. de tranſlat. epiſcop. 131
4 Electus, & confirmatus, qui ante conſecrationem officium linguæ, vel oculorum amiſit conſecrari non debet, ſed in totum amoveri, in cap. Conſultationibus, num 5 de Cler. ægrot. pag. 202
4 Et quid in inferiori Prælato, ibid num. 202
4 Electus, & confirmatus in Epiſcopum non eſt Epiſcopus niſi poſt conſecrationem, in c. De multa, num 14 de præben. 145
1 Promotus non dicitur quis ante conſecrationem, licet ſit electus, & confirmatus, vel proviſus, in c. Eam te, num. 3. & 5. & 15. de Reſcript. pag. 203
1 Contrarium, ibid. num 23. & ſeqq 203
1 Declaratur, ibid. num. 30. & 38. 203
1 Epiſcopus non dicitur ante conſecrationem, ſed electus, ibid num. 6. & 28. 203
1 Declaratur duobus modis, ib. nu. 30. & 38. 203
1 Electio & conſecratio unum faciunt Epiſcopum, ibid num. 7. 203
1 Proviſus à Papa ante conſecrationem non dicitur Epiſcopus ſed electus, ibid. num. 9. 204
1 Declaratur, ibid num. 30. & 38. 204
1 Proviſio, ſeu pronunciatio Papæ in Conſiſtorio habet vim electionis, & confirmationis, ibidem num. 15. pag. 204
1 Epiſcopi, vel Pontificis appellatione in materia pœnali non venit electus confirmatus ante conſecrationem, ibidem num 16. 204
1 Contrarium, ibidem num. 25. 204
1 Civitas interficiens electum non incidit in pœnam interficientis Epiſcopum, ibid. num. 17. pag. 204
1 Proviſi a Papa etiam ante conſecrationem appellantur promoti, ibid. num. 24. & 27. 204
1 Proviſi nondum conſecrati accedentes ad Eccleſias, & adminiſtrantes ante levatas Bullas incidunt in pœnas extravag. Injunctæ, de elect. ibid. n. 25. 204
1 Præfecti Cathedralibus Eccleſiis dicuntur etiam non conſecrati, ibidem num. 29. 205
1 Epiſcopi appellatione venit etiam electus quando in eo militat ead. ratio, quæ in conſecrato, ib. n 30. 205
1 Epiſcopus electus, & confirmatus tenetur perſonaliter reſidere, ſicut conſecratus, ib. n. 31. & ſeq & 40. 205
1 Et inter eum, & eligentes contrahitur ſpirituale conjugium, ibidem num. 32. 205
1 Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem non poteſt exercere ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, ſed ea tantum, quæ ſunt juriſdictionis, ibidem num. 35. 205
1 Epiſcopi appellatione venit tantum conſecratus in concernentibus exercitium, & decorem ordinis Epiſcopalis, ibidem num. 38. 206
1 Sed in concernentibus juriſdictionem venit etiam electus, confirmatus, vel proviſus per Papam, ibid. num. 39. 206
1 Electus confirmatus poteſt dare licentiam Clerico ſe abſentandi à Parochiali ſtudiorum cauſa, ibid. num 41. 206

Epiſco-

2 Epiſcopus qui infra ſex menſes munus conſecrationis non ſuſcipit eſt ipſo jure privatus Eccleſia, in cap. Cum ex illio, num. 13. de tranſlat. Epiſcop. 127
2 Non tamen poteſt cedere propria authoritate, niſi factum ſit notorium, vel declaratum per ſententiam ibidem. num. 14. 127
2 Sed bene poteſt, ac debet cedendi licentiam poſtulare, ibidem num. 24. 127
2 Conſecratio Epiſcopi à tribus ſaltem Epiſcopis facienda eſt, in cap. Nec Epiſcopi, num. 1 de tempor. ordinat. 189
2 Et hoc eſt de ſubſtantia conſecrationis, ibidem num 3. & ſeqq. & num. 9. 189
2 Nec eſt Epiſcopis qui minus, quàm à tribus authoritate etiam Metropolitani factus eſt Epiſcopus, & num. 5. 189
2 Quod ſi in provincia non ſint tot Epiſcopi, vel unus ſolus, convocari debent vicinorum auxilia, ibidem num. 2. 189
2 Conſecrationis Epiſcopi formam ab Apoſtolis introductam poteſt Papa immutare, ibidem num. 4. 8 & ſeqq. 189
2 Et ſolus ordinando cenſetur diſpenſare, ib. n. 10. 189
2 Conſecrationem Epiſcopi unus Epiſcopus perficit, alij verò duo ſunt aſſiſtentes ib. num. 7. pag. 189
2 Diſpenſandum an ſit, ut in provincia, in qua Epiſcoporum copia haberi non poteſt, loco duorum Epiſcoporum, qui conſecrationi Epiſcopi intereſſe debent, ſubrogentur duo Abbates, vel duo alij in dignitate eccleſiaſtica conſtituti, ibid. n. 8. 9. & 10. 189
3 Epiſcopus chriſmate conſecratur in capite, in c. Cum non ab homine, num. 19. de judic. 7
7 Epiſcopi appellatione venit etiam nondum conſecratus in materia proportionabili tam confirmato, quam conſecrato, in c. Quod non à nullis, num. 23. de privilegijs 83
7 Epiſcopus electus ante conſecrationem non poteſt concedere indulgentias, in c. Cum illorum num. 32. de ſentent. excom. 173
2 Epiſcopus olim eligebatur ab univerſo Clero, in c. Cum certum, num. 33. de major. & obed. pag: 494

Epiſcopus quoad delegationem.

4 Epiſcopi tam præſentes, quàm abſentes an poſſint paſtoralia munia alijs delegare, in c. Ex parte, num. 11. & 28. & 67. verſ. Demum non obſtat, de Cler. non reſiden. 48
5 Poteſt alteri Epiſcopo ea, quæ ſunt Ordinis demandare, in c. Aqua, n. 14. de conſecr. Eccleſ. pag. 291
1 Non licet Epiſcopis, nec unquam licuit committere Sacerdoti ut conferat Chriſma, in cap. Quanto, nu 3 de conſuet 260
2 Non poteſt Epiſcopus clericorum cauſas delegare laico, & clerico ſimul, nec clerico conjugato, in cap Pernicioſam, n. 60 de off. ordinar. 432
1 An poſſint Epiſcopi, Archiepiſcopi, & Legati cauſas delegare ultra duas dietas, in c. Nonnulli, num. 2. de reſcript. 221
1 Extra diœceſim Epiſcopus cauſas audire, vel delegare non poteſt, ibid. num. 3. 221
3 Non poteſt Clericum invitum ſubmittere jurisdictioni alterius Epiſcopi, in cap. Significaſti, num. 19 & 30 de for. compet. 96
3 Non poteſt cauſam committere extra diœceſim, niſi & litigantes conſentiant, ib. n. 29 & 31. 97

Vide in ver. *Delegatio, cauſa.*

Epiſcopus quoad delicta.

7 Epiſcopus cujus auctoritate homicidium eſt commiſſum à miniſtro altaris, & officio pontificali, & Epiſcopatus adminiſtratione deponitur. In cap. Ex litteris, num 1. de exceſſ. Prælator. 11

Epiſcopus quoad diſpenſationem.

2 Epiſcopus an poſſit diſpenſare ſuper defectu ætatis ad beneficia, in c. Indecorum, num. 8. de ætate & qualitate. 232
2 Præficere parochiali Eccleſiæ non idoneum ætate, moribus, vel doctrina, etiam diſpenſativè non poteſt, in c. Eam te, num. 8. de ætat. & qualit. 238
2 Non diſpenſant Epiſcopi contra Apoſtolum, in c. Super eo, num. 8. de bigam. 359
2 Nec contra Canonem etiam non conciliarem ſtatuentem per ver. Non poteſt, ibid. num. 34. verſ. Adſunt etiam. 362
2 Cur diſpenſet Epiſcopus cum illegitimo, & non cum bigamo, ibid. num. 37. 362
2 Quo caſu poſſit ſuper bigamia diſpenſare, ibidem num. 40. 363
2 An poſſit cum bigamo diſpenſare ad beneficia ſimplicia, ibidem num. 42. 364

Vide in ver. *Diſpenſatio.*

2 Diſpenſat cum illegitimo, in d. c. Super eo, num. 24. de bigam. 360
2 Item cum Diacono, qui matrimonium contraxerat, ibidem num. 25. 361
2 Item cum Monialibus, & Monachis, qui nubendo bigamiam contraxerunt, ibid num. 26. 361
2 An poſſit Epiſcopus ex neceſſaria cauſa contra generale Concilium diſpenſare, ibid. num. 32. pag. 361
4 De jure communi diſpenſare poſſunt cum Parochis ut ad ſeptennium ſtudiorum cauſa abeſſe poſſint, & interim non teneantur ad Sacerdotium promoveri, in c. Clericos, num. 21. de Cleric. non. reſid. 78
4 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ib. n. 21. 78
5 Non habent Epiſcopi facultatem diſpenſandi contra Conſtitutiones Conciliares, ſicut nec Legati, in cap. Ex parte. num. 6. de Capell Monach. 227
5 Secus ſi conſtitutiones ſint editæ à Papa in Concilio, ibidem num 7. 227
5 Contrarium, ibidem. num. 22. 227
5 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus cum ſibi ſubdito vero bigamo ad primam Tonſuram, & beneficia ſimplicia, ibidem num. 23. 229
6 Poſt Concilium Tridentinum an poſſit diſpenſare ſuper homicidio voluntario ſaltem occulto ad executionem minorum ordinum, & beneficia ſimplicia, in cap. Henricus, num. 42. de Cler. pugnan. in duell. 280
1 Ex magna cauſa neceſſitatis, & utilitatis poteſt contra generale Concilium diſpenſare ex ſententia Rotæ, in c. Canonum ſtatuta, n. 10. de Conſtit. 29
1 Contra Canones diſpenſare non poteſt niſi reperiatur eis à jure permiſſum, ib. num. 111. pag. 31
1 Non poteſt diſpenſare cum vero bigamo ad primam tonſuram, aut beneficia ſimplicia, in c. Quoniam, num. 32. de conſtit. 180
6 Non diſpenſat ſuper impedimentis dirimentibus, in c. De illis, il ſecundo. n. 32. de deſponſ. Impub. 24
6 An ex urgentiſſima cauſa diſpenſare poſſit ut puella pubertati proxima matrimonio copuletur, ibidem num. 37. 24
6 Compilato proceſſu ſuper malitia quid agere debeat ibidem num. 37. 25
2 Diſpenſare non poteſt contra Concilium Generale, licet Concilium non prohibeat diſpenſationem, in c. Nimis, num. 2. de fil. Presbyt. & num. 44. ubi refellitur contraria opinio. 331
2 An poſſint Epiſcopi ex magna cauſa diſpenſare contra generale Concilium, ib. n. 11. uſque in fin. 331
2 Sine juſta cauſa diſpenſans eſt deponendus, ſi de hoc fuerit accuſatus, ibid. num. 10 332
2 Contra Canones non diſpenſant, niſi diſpenſatio illis appareat permiſſa. ibid num. 16. 333
2 Cum vero bigamo ad primam tonſuram, & beneficia ſimplicia diſpenſare non poteſt etiam ex magna cauſa utilitatis, vel neceſſitatis, ibid. num. 20. 334
2 Contra generale Concilium Epiſcopum non diſpenſare etiam ex magna cauſſa qui authores ſenſerint, ibidem num. 21. 334
2 Concurrentibus requiſitis poſſunt Epiſcopi rigorem Canonum relaxare per viam diſpenſationis, non per viam ſtatuti, ibid. num. 30. pag. 337
2 Cæteris concurrentibus diſpenſat Epiſcopus in impedimentis ſi ſint occulta, & matrimonium publicum, & ſeparatio ſine magno ſcandalo fieri non poſſit, ibid. num. 33. 337
2 Sed non diſpenſat in matrimonio contrahendo in articulo mortis ad legitimandam prolem, & refellitur contraria opinio, ib. num. 34. pag. 337

2 Declara-

2 Declaratur, ibid. num. 43. 337
2 Facultas Epiſcoporum diſpenſandi in impedimentis & irregularitatibus occultis habet locum in foro conſcientiæ tantum, ibid. num. 37. 337
2 Et dummodo matrimonium ſit contractum cum probabili ignorantia impedimenti, ibidem num. 38 pag. 337
2 Non poteſt diſpenſare cum Vicario perpetuo ſuper ætate, in cap. Ex parte, num. 27. de offic. Vicar 387
2 Diſpenſat Epiſcopus ſuus cum ordinato ad minores, vel ignoranter ad ſacros ab Epiſcopo, qui renunciavit loco, & dignitati, in cap. Requiſivit, num. 1. de ordin ab Epiſc. 202
2 Diſpenſant Epiſcopi cum ſimoniacis in præambulis ad Ordinem quoad pœnam juris poſitiui tantum, in cap. Cum pridem, num. 89. de Pactis, pag. 553
Vide in ver. *Irregularitas*, *Bigamia*, *Beneficiorum pluralitas.*
6 Nequeunt diſpenſare ad Parochiales Eccleſias cum Minoribus 25. annorum, ut illegitimis, criminoſis, aut corpore vitiatis in cap. Quod à Prædeceſſore num. 96. de ſchiſmat. 238
5 Nequeunt etiam pro una vice, & de Patroni conſenſu diſpenſare contra legem in fundatione beneficii, in cap. Recolentes, num. 42. de ſtat. Monach. pag. 182
2 Epiſcopi Regionum, in quibus Concilium Tridentinum non eſt receptum uti non poſſunt facultate ſibi tributa in cap. 6. ſeſſ. 29. in cap. Dilectus, nu. 25. de tempor. ordinat 200
2 Diſpenſare an poſſit Epiſcopus cum filio legitimo ad Eccleſiam paternam, in cap. Veniens, num. 7. de fil. Presbyter. 318
3 Diſpenſare an poſſit Epiſcopus cum illiterato, anve illum promovendo cenſeatur cum eo tacitè diſpenſare, in cap. Accepimus, num. 46. de ætat. & qualitate pag. 278
4 Diſpenſatio in criminibus exceptis prohibetur propter ſcandalum, in c. Veſtra, num. 116. de cohabit. Cler & mulier. 18
4 Diſpenſatus ab Epiſcopo in materia delicti perpetrati coram duobus, vel tribus teſtibus, licet non ſit notorium, non eſt tutus in conſcientia, ex ſententia S. Congregationis Concilij, ibidem num. 127 pag. 20
4 Diſpenſare poteſt Epiſcopus cum occultè excommunicato, qui publicè celebrauit, ibidem num. 148 pag. 22
4 Secus ſi publicè ſit excommunicatus, & celebraverit occultè, ibid d. num. 148. 22
4 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus in materia delicti ad forum contentioſum deducti, & per ſententiam puniti, & refellitur contraria opinio, ibidem num. 140. 21
4 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus cum inquiſitis de delicto, quod non potuit probari, ſi nec diffinitiuè, nec alio modo fuerint abſoluti, ſed dimiſſi cum cautione de ſe præſentando, ibid. num. 136. 21
2 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus contra Canonem non Conciliarem reſervatam Summo Pontifici diſpenſationem, in cap. Dudum, il ſecondo num. 16. de elect. pag. 69
2 Diſpenſare non poſſunt Epiſcopi contra Canones niſi appareat eis expreſsè permiſſum, in cap. Dilectus num. 2. & ſeqq. uſque ad num 22. de tempore ordinat. pag. 197
2 Diſpenſare non poteſt in lege humana niſi is, à quo lex authoritatem habet, ibid num. 3. 197
2 Epiſcopi in criminibus diſpenſare poſſunt niſi eis appareat prohibitum, ibid nu. 14. 198
2 Diſpenſare nunquam poteſt Epiſcopus niſi ei conceda tur à Canone etiamſi in Canone reperiatur quod Papa diſpenſet, ibidem num. 15. 198
2 Diſpenſare poteſt Epiſcopus ubi Canon permittit diſpenſationem, licet eam Epiſcopo non indulgeat, ibid. nu. 17 pag. 199
2 Et quid ſi Canon ſit Conciliaris, ibid nu. 18. 199
2 Caſus in quibus Epiſcopi poſſunt, vel non poſſunt diſpenſare, ibid num. 21. 199
2 Diſpenſare poteſt Epiſcopus cum Clerico in ſacris, qui de facto contraxit cum unica, & virgine, in c. A nobis, num. 10. de Bigam. 566
2 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus, ſed ſolus Papa cum Subdiacono, qui de facto contraxit cum vidua, ibid. nu. 15. 567
2 Et an hoc procedat tam in officio, quàm beneficio, ibid. nu. 16. 567
Et quid ſi contraxerit ignoranter, ibid. nu. 17.
Vide in ver. *Diſpenſatio ſuper Bigamia.*
1 Diſpenſare qui poteſt ſuper irregularitate impoſita à Canone, poteſt diſpenſare cum Monacho irregulari ex celebratione poſt incurſam excommunicationem latam ex conſtitutione Ordinis, in cap. Canonum ſtatuta, num. 33. de Conſtitut. 21
1 Diſpenſare nequeunt Epiſcopi contra Canones niſi quatenus eis reperiatur permiſſum, ibidem num. 121 pag. 31
2 Diſpenſare poteſt Epiſcopus contra Canonem in articulo dubio propter diverſas opiniones ſaltem quoad hoc ut non poſſit contravenire, in cap Veniens, num. 8. de fil. Presbyter 318
4 Prælatus etiam in caſibus à jure permiſſis ſine juſta cauſa non diſpenſat contra jus, in c Relatum, num. 11. de Cler. non reſid. 35
6 Epiſcopus poteſt diſpenſare cum excommunicato ut retineat beneficium poſt excommunicationē ſibi collatam, in cap. Poſtulaſtis, num. 4. de Clericis excommun. pag. 338
6 Dum tamen non ſit ille idem Epiſcopus, qui ſcienter contulit, ibid. nu. 5. 338
6 Et quid ſi collatio fuerit ei facta per Papam, ibidem num. 6. & ſeq. 338
6 Epiſcopus an poſſit diſpenſare cum filijs hæreticorum ad officia, & beneficia, in cap. Vergentis, num. 32. & ſeq uſque ad finem, de Hæret. 221
6 Decretum irritans impedit ne Epiſcopus poſſit diſpenſare in criminibus infra adulterium, ibidem num 33. pag. 221
6 Diſpenſare non poteſt Epiſcopus cum ijs, qui à Canone ſunt perpetuo privati beneficijs obtentis, vel inhabiles ad illa obtinenda, ibid nu. 34. 221
6 Nec in concernentibus fidem, vel ſtatum univerſalis Eccleſiæ, ibid. num. 35. 221
6 Epiſcopus an poſſit diſpenſare cum filijs interficientis Prælatum, ibid. nu. 36. 2 1
6 Epiſcopus diſpenſare poteſt ubicumque in materia pœnali Canon permittit diſpenſat. ibid. nu. 37. 222
4 Epiſcopus diſpenſare non poteſt cum ordinato ſine titulo ad aliquem ex ſacris Ordinibus, ut ſine novo titulo ad altiores ordines aſcendat, & refellitur contraria opinio Henriquez, in cap. Epiſcopus, num. 4. de præben. pag. 85
4 Diſpenſare an poſſit Epiſcopus contra Concilium generale de ſui Capituli conſenſu, in cap. Paſtoralis, num. 4. de his quæ fiunt à Prælat. 262
6 Non diſpenſat Epiſcopus cum electo reprobato propter initium ſimoniæ, in cap. Nobis, num. 2. & 9. de Simon. 151
Epiſcopus quoad electionis confirmationem.
Vide in ver. *Electionis confirmatio.*
Et in ver. *Conſuetudo irrationabilis.*
Et in ver. *Epiſcopus quoad conſecrationem.*

Epiſcopus quoad executionem, & commutationem ultimarum voluntatum.

4 Epiſcopus propter negligentiam hæredis exequitur piam voluntatem teſtatoris, in cap. Nos quidem, num. 1. de teſtam. 321
4 Omnium piarum diſpoſitionum tam inter vivos, quam in ultima voluntate in caſibus à jure permiſſis ſunt executores, ibid. num. 9. 322
4 Succedit Epiſcopus hærede, vel executore negligente in facultate exequendi etiam ad non pias cauſas ibid. num. 10. 322
Vide in ver. *Executio*, *Commutatio.*

Epiſcopus quoad feuda.

Vide in ver. *Feudi ſucceſſio.*

Et in ver. *Feudalia bona*
Et in ver. *Epiſcopus Regularis.*
Et in ver. *Regulares quoad ſucceſsionem feudalem.*

1 Vaſallus factus Epiſcopus cenſetur habilitatus ad inſerviendum per ſubſtitutum, licet feudum requirat ſervitium perſonale, in cap. Quæ in Eccleſiarum, n. 83. de conſtit. 139

1 Epiſcopus eſt ſucceſſibilis in feudo paterno, ibidem num. 84. 139

1 Epiſcopi, & Cardinales retinent feuda ad ſe devoluta jure ſucceſſionis, ibidem num. 85. 139

1 Epiſcopi propter excellentiam dignitatis non comprehenduntur in Capitulis feudalibus excludentibus Clericos, & Monachos à ſucceſſione, ibid. nu. 101. 140

1 Epiſcopus ſi fiat vaſallus eccleſiæ Romanæ, non deſinit eſſe miles Chriſti, ibid. num. 104. 140

1 Feudum apertum Religioſo ad epiſcopatum aſſumpto tranſit in Cathedralem eccleſiam quoad commoditatem dominii utilis durante vita naturali ipſius epiſcopi, ibid. nu. 105. & 107. 140

Epiſcopus quoad fructus beneficiorum.

4 Epiſcopus antequam beneficium conferat ſi aliquid ſubtrahat de fructibus illius in pios uſus expendendum non eſt illicitum, in cap. Niſi eſſent, nu. 31 verſ. Tertio ad idem, de præben. 132

4 Eccleſia non poteſt conſtitui cenſualis auctoritate epiſcopi, ibid. nu. 50. 135

4 Declaratur, ibid num. 64. 135
Vide in ver. *Cenſus.*

Epiſcopus quoad iuriſdictionem, & iudicia.

1 Epiſcopus habet imperium merum in ſua diœceſi, in cap. eccleſia, num. 31. de conſtitut. 164

1 Poteſt ac debet habere familiam armatam immunitate eccleſiaſtica gaudentem, ibid. nu. 45. 166

3 Epiſcopus ſolus de jure communi eſt Ordinarius, & habet imperium in tota diœceſi, in cap. Cum contingat, num. 23. de form. compet. 88

6 Tenetur ex officij ſui debito juriſdictionem gratis adminiſtrare, in cap. Quoniam, nu. 11. Ne Prælat. vic. ſuas. 100

2 Poſſunt epiſcopi in ſuis Diœceſibus crimina inquirere, & punire, & cum opus fuerit invocare brachium ſæculare, in cap. Pernicioſam, num. 1. de offic. Ordin. 427

2 In ſua Diœceſi habet epiſcopus juriſdictionem ordinariam & merum, & mixtum imperium, ibid. num. 25 & ſeqq. 428

2 An poſſint epiſcopi in ſua Diœceſi quidquid poteſt Papa in univerſali eccleſia exceptis his, quæ Papa ſibi reſervavit, ibid. num. 28. & ſeqq. uſque ad num. 72. pag. 428

2 An accipiant poteſtatem juriſdictionis immediatè à Chriſto, an verò à Papa, ibidem num. 29. & ſeqq. uſque ad num. 57. 429

2 Poſſunt cauſas fidei ventilare, ſed non definire, ibid. num 55. pag. 431

4 Poteſtatem juriſdictionis accipiunt immediatè à Papa, ſed poteſtatem ordinis immediatè à Deo, in cap. Ex parte, num. 54. de Clericis non reſiden. pag. 52

3 Fundat intentionem de jure communi ſuper juriſdictione univerſali in omnibus eccleſiis ſuæ Diœceſis, in cap. Cum olim, num. 5. de præſcription. pag. 226

3 Si juriſdictio ſpiritualis ſit, aliàs ſecus, ibid num. 6. pag. 226

3 Poteſt cauſas matrimoniales, & criminales cognoſcere, prædicandi licentias concedere, & Confeſſores approbare in locis intra ſuæ Diœceſis fines exiſtentibus, donec probetur ſtatus nullius Diœceſis, ibidem num. 38. 228

3 Habet aſſiſtentiam juris, & Concilij Tridentini ſuper juriſdictione ſpirituali in omnibus eccleſiis etiã Regularibus intra fines ſuæ Diœceſis, quamdiù non probentur exemptæ, ibid. num 42. 229

7 Fundat intentionem in tota Diœceſi, & in qualibet ipſius parte ſuper exercitio ordinariæ juriſdictionis in cap. Cum capella, num. 7. de privileg. 59

6 An poſſit inhibere inferioribus poteſtatem circa ea, quæ illis commiſſa ſunt, in cap. Litteræ, quas, nu. 19. de matrimonio contract. interd. eccleſ. 82

6 Poteſt ſuſpendere à totali Curæ exercitio, ibidem num. 23. pag. 83

5 Qui non utitur juriſdictione ſibi attributa in exemptos in caſibus, in quibus Concilium Tridentinum utitur verbis præceptiuis, ſeu obligativis, peccat mortaliter, in cap. Si quis, num, 40. verſ. In ſpecie vero de Regular. 13

7 Non poſſunt epiſcopi ſedis Apoſtolicæ decreta in totum, vel in partem convellere, vel mutare, in cap Reſponſo, num 83. de ſent. excom. 193

5 Non poſſunt epiſcopi, & Prælati Regulares ſupprimere Religionem à ſede Apoſtolica approbatam, in cap. Recolentes, num. 35. de ſtatu Monachorum. pag. 180

2 Juriſdictionem accipiunt in confirmatione etiam ante conſecrationem, in c Statuimus, num 21. de ſupplen. neglig. Prælator. 171

2 An epiſcopus poſſit omnia in ſua Diœceſi, quæ poteſt Papa in univerſo orbe exceptis reſervatis, in cap Dilectus, num. 16. de tempore ordin. 199

5 Subſunt epiſcopo omnia loca pia, & ad ejus ſollicitudinem debent ordinari ad uſum deſtinatum, in cap. De xenodochiis, num. 1. de Religioſ. domib pag. 201

2 An poſſit reo gratiam facere poſt ſententiam, in cap Irrefragabili, §. Cæterum, num. 36. de offic. Ordinar. pag. 456

2 Et quid in inferiori Prælato, ibid. nu. 456
Vide in ver. *Gratia.*

5 Tueri poteſt poſſeſſionem ſuam armis materialibus, & ſpiritualibus, in c. Procurationes, nu. 29. & 44. de cenſib. 279

5 Prudenter agit ſi tanquam pars, & non tanquam judex procedat pro ſuo jure tuendo, ibid. nu. 35. 279

5 In cauſa eccleſiæ ſuæ judex eſſe non debet ſi commodum veniat ſibi applicandum, ibid. n. 41. & 43. 279

5 Fallit conſentiente adverſario, & alio procuratore conſtituto ab Epiſcopo ad cauſam defendendam, ib. num 47. 279

5 Imo ſatis eſt ut non recuſetur, ibid. nu. 48. 279

2 In eccleſiis diœceſis ſuæ debet eſſe contentus juribus epiſcopalibus, in c. Conquerente, num. 1. de offic. Ordinat. pag. 461

2 Ab Eccleſiis ſibi conjectis non poteſt petere niſi jura epiſcopalia in jure expreſſa, ibid. nu. 7. 463

2 Fundat intentionem ſuper jure inſtituendi, & deſtituẽdi in eccleſiis omnibus ſuæ diœceſis, ib. n. 19 464

2 De jure communi procedere poteſt contra omnes Clericos ſuæ diœceſis, licet ſubſint inferiori Prælato ibid num. 23. 464

2 Declaratur, ibid. num. 24. 264

3 Proprius epiſcopus quis dicatur ad hoc ut Clericus coram ipſo conveniri debeat, in cap. Si quis, num. 20. de for. compet.
Vide in ver. *Iuriſdictio.*

2 Jura epiſcopalia, quæ competunt epiſcopo in eccleſiis ſuæ diœceſis etiam inferiori Prælato ſubjectis ſunt decem & octo hic per ordinem enumerata, in cap. Conquerente, num. 11. uſque ad num. 40. de offic. Ordinar. 463

3 Juriſdictio epiſcopalis quibus conſtet, in cap. Cum olim, num. 48. de præſcript. 229

7 Epiſcopi expulſi poſſunt omnimodam juriſdictionem exercere in aliena diœceſi petita, licet non obtenta licentia à diœceſanis locorum, in cap. Cum ex injuncto, nu. 29. de Nou. oper. nunc. 31

7 Et dicuntur expulſi etiam non admiſſi, ib. n. 30. 31

5 Epiſcopus judicat in eccleſiis, vel in palatio ſuo, & quandoque damnat Clericum ad perpetuum carcerem quandoque ad verbera, in cap. Inter alia, num. 74. de Immunit. eccleſ. 381

2 Epiſcopus poteſt eſſe judex in cauſa eccleſiæ ſuæ in c Noſti, num 6. de elect. 62

2 Melius eſt tamen, ut id expediat per Delegatos, ibic num. 17. pag. 62

2 Cauſa eccleſiæ non eſt epiſcopi, in cap. Noſti, num 10. de elect. pag. 62

2 Epiſco-

2 Epiſcopus in cauſa Eccleſiæ ſuæ poteſt recuſari, ibid. num. 12. 63
2 Idem in ejus conſanguineo, ibid. nu. 13. 63
2 Epiſcopus in cauſa ſuæ menſæ non poteſt eſſe judex, ibidem num. 18. 63
2 Nec teſtis, ibid. num. 19. 63
2 Et quid ſi fundet intentionem de jure communi; ſeu notorium ſit bona ad menſam Prælati pertinere, ibid num. 20. 63
2 Epiſcopus poteſt eſſe judex in cauſa ſuæ menſæ ſi id jus præſcripſerit ex antiqua conſuetudine, ibidem num. 26. 64
2 Epiſcopo ex privilegio poſſunt committi cauſæ ſuæ menſæ recuſatione remota, ibid. num. 29 64
2 Epiſcopi, & Vicarij non eſt idem tribunal in materia recuſationis, ibid. num. 30. 64
4 Epiſcopus etiam de Capituli conſenſu non poteſt abdicare a ſe juriſdictionem in totum, in cap. Cum venniſſent, num. 27. de inſtitut. 227
3 Juriſdictio Epiſcopalis tota reducitur ad ea, quæ ſunt ordinis, juriſdictionis, & ſimplicis poteſtatis, ſeu dignitatis, in cap. Dilectus, num. 4. de offic. Ordinar. pag. 475
Vide in ver. *Lex quid, & quotuplex.*
Et in ver. *Epiſcopalis Ordo.*
6 Epiſcopus non debet contra ſubditum in criminalibus procedere, niſi adhibitis ſecum Canonicis Eccleſiæ Cathedralis, in cap Qualiter, & quando, il ſecondo, num. 12. de Accuſat. 122
6 Epiſcopus in cauſis criminalibus non tenetur ſequi conſilium Capituli, ſed ſatis eſt ut illud requirat, ibid num. 13. pag. 123
6 Sed de conſuetudine procedunt Epiſcopi ſoli ſine Capitulo, & valet talis conſuetudo, ibid. num. 14. pag. 123
6 Et quid ſi Capitula ſint exempta, ibid. nu. 15. 123
3 Epiſcopus habens facultatem etiam ut Delegatus poteſt jure ordinario procedere in his, quæ prius ei competebant de jure communi, in cap. Quoniam, num. 6. de offic. delegat. 400
3 Epiſcopus in cauſa ſibi delegata non procedit ut Epiſcopus, ſed ut Delegatus, ibid num. 12. 400
3 Epiſcopus non poteſt alteri, quàm Vicario Generali delegare facultatem decernendi excommunicationes ad finem revelationis, ibid. num. 43. 403
5 Eccleſia ſita in Diœceſi Epiſcopi, tenetur ei in Epiſcopalibus reſpondere, niſi appareant remiſſa, in cap. Conſtitutus, num. 1. de Relig. domib. 215
5 Et poteſt Epiſcopus remittendo ſpiritualia cenſum ſibi retinere, ibid. 214
5 Epiſcopi præcipuè pertinent ad Hierarchicum ordinem divina ordinatione inſtitutum, in cap. Quanto, num. 15. de conſuet. 261

Epiſcopus quoad iuriſdictionem in laicos.

6 Epiſcopus in cauſis criminalibus Eccleſiaſticis, vel mixti fori an poſſit laicos ſibi aliàs in temporalibus non ſubditos carceri mancipare, & corporaliter punire, licet ex conſuetudine adverſus laicos ad perſonalem diſtrictionem procedere non conſueuerit, in cap. Pervenit, num. 10. & ſeqq. uſque in fin. de adulter. pag. 282
6 In delictis ad ejus forum pertinentibus poteſt contra laicos pœnis etiam pecuniariis procedere, ibid. num 11. pag. 282
6 De jure communi debet primò uti cenſura Eccleſiaſtica, & in ſubſidium, brachii ſæcularis auxilio, ibidem num. 14 & 28. 283
6 Carcerat laicos pro criminibus ſacrilegii, & ſtupri, quæ ſunt mixti fori, ibid. nu. 17. & ſeq. 283
6 Tribuitur Epiſcopo facultas procedendi contra laicos in cauſis ad ejus forum pertinentibus, non ſolum per ſacros Canones, ſed etiam per leges Regias & Imperiales, ibidem num. 25. 284
6 An Epiſcopus poſſit procedere ad capturam contra laicos, ex c. 3. ſeſſ. 25. Concilii Tridentini, ibid nu. 29 pag. 285
6 In criminibus Eccleſiaſticis inquirere poteſt contra laicos privatiuè àd judicem ſæcularem in c. Pernicioſam, nu. 12. de offic. Ordinar. 427
2 In criminibus mixti fori procedit tam judex Eccleſiaſticus quàm ſæcularis, & eſt locus præventioni, ibidem num. 13. 427
2 Cogere poſſunt judices laicos ad præſtandum brachii ſæcularis auxilium, ſed è converſo, ibid. n. 72. 434
7 In cauſis ſpiritualibus, vel mixti fori Epiſcopus, vel alius judex Eccleſiaſticus an poſſit contra laicos ſibi in temporalibus non ſubditos pœnis pecuniariis procedere, in cap. Licet, nu. 14. de pœn. 93
7 Quid in terminis juris communis, ibid. num. 15. & 18. pag. 93
7 Ex Concilio Tridentino an poſſit procedere contra laicos in cauſis ad ejus forum pertinentibus etiam pœnis pecuniariis, ibid. num. 21. & ſeq. 94
Vide in ver. *Laicus quoad forum.*
Et in ver. *Laicus in fraudem factus Clericus, vel profeſſus.*
3 Epiſcopus in his, in quibus vertitur intereſſe laicorum non poteſt ſtatuere ſine illorum conſenſu, vel
4 ſaltem debent eſſe præſentes, in cap. Conqueſtus nu. 32. de feriis. 117
Epiſcopus an poſſit indicere dies feſtos ſine populo.
Vide in ver. *Dies feſti.*

Epiſcopus quoad iuriſdictionem in Regulares. & exemptos.

Vide in ver. *Exempti, Regulares quoad exemptionem & Monaſterium quoad exemptionem.*
2 Epiſcopi ſunt executores Decretorum Concilii Tridentini, non tamen contra exemptos, niſi in caſibus in quibus hæc facultas ſpecialiter eis attribuitur, in cap. Sanè, il ſecondo, num. 24. & 46. de off. & poteſtate judicis Delegati. 391
Vide in ver *Regulares quoad Confeſſiones, &c.*
Et in ver. *Regulares quoad Conſervatores.*
7 Statutum Epiſcopi excommunicans accedentes ad Monaſterium Monialium exemptum ſine eius licentia an valeat, in cap. Quanto, num. 3. & ſeqq. de privileg pag. 85
Vide in ver. *Monaſterium Monialium quoad clauſuram.*
Et in ver. *Excommunicatio quoad denunciationem.*
2 Regulares reſiſtentes Epiſcopo exercere volenti Pontificalia in eorum Eccleſiis, non ab ipſo Epiſcopo, ſed ab eorum ſuperioribus Regularibus ſunt compellendi, in cap. Quia nos, num. 19. de auth. & uſu Pallii. pag.
5 Epiſcopi qui non utuntur juriſdictione ſibi attributa in exempto. in caſibus, in quibus Concilium Tridentinum utitur verbis præceptivis, ſeu obligativis, peccant mortaliter, in cap. Si quis, num. 40. de Regular. pag. 13

Epiſcopus quoad loca exempta, & nullius diœceſis.

7 Epiſcopus in locis ipſis nullius diœceſis excepta viſitatione iure Delegato nullam prorſus authoritatem exercere poteſt, in cap. Accedentibus, num 33 de exceſſ. Prælat. 15
7 Etiam quoad ordinationem Clericor ibid. n. 34. 15
7 Vel concernentia curam animarum, & ſacramentorum adminiſtrationem, ibid. num. 35. 15
2 Epiſcopus Marſicanus non poteſt viſitare oppidum Cavenſe, in quo Abbas Caſſinenſis utramque juriſdictionem exercet, poteſt tamen hominibus dicti loci dimiſſorias concedere, in cap. Significaſti, num. 22 de offic. Archid 383
2 Epiſcopus obtinens in Commendam monaſterium exemptum, non poteſt ibi ordinare ſæculares ſubditos ratione dicti monaſterii, ibid. num. 30. 383
4 Proximior poteſt perſonas nullius diœceſis ordinare, ſed non judicare, in c. Nullus num. 6. de Paroch. pag. 378
4 An, & quomodo poſſit loca nullius diœceſis viſitare & illorum perſonis ordines conferre, ac dimiſſorias concedere, ibid. num. 10. & ſeq uſque in fin. 378
4 Qui poteſt viſitare Eccleſias nullius diœceſis, poteſt etiam illarum ſubditos ordinare, eiuſque dimiſſorias concedere, ibid. num. 11. 378

4 Vicinior habet jus viſitandi loca nullius diœceſis ſi ſint extra fines utriuſque diœceſis, ſi vero intra, hoc jus competit Epiſcopo intra cujus diœceſis fines exiſtunt, ibid. num. 23. & 26. 380

4 Proximitas à Cathedrali, non à Diœceſi ſumenda eſt, ibid. num 25. 380

4 Manutenetur in quaſi poſſeſſione juriſdictionis in locis quæ probaverit eſſe intra fines ſuæ Diœceſis, donec ab inferiori Prælato probetur ſtatus nullius diœceſis per rem judicatam, ibid. num. 27. 380

4 Vel exercitium utriuſque juriſdictionis, ibidem nu. 33. pag. 380

4 Et quando hoc procedat, ibid. num. 28. 380

4 Admittendus eſt ad plenariam viſitationem locorum nullius Diœceſis, ibid. num. 29. 380

4 Et quid in ejus Vicario, ibid. 380

4 Viſitans loca nullius Diœceſis debet declarare ſe id facere, ut Delegatus Sedis Apoſtolicæ, ibidem num. 32. pag. 380

4 In viſitatione locorum nullius Diœceſis cauſas ordinarias cognoſcendo nulliter procedit, ibidem nu. 49. pag. 382

4 Secus in viſitatione Diœceſis, ſed tunc datur appellatio ad utrumque effectum, ibid num. 49. 382

4 Non poteſt ordinare Clericos nullius Diœceſis, niſi in ſua Diœceſi, ibid num. 52. 382

4 In Diœceſi ſua ordinare poteſt etiam ſubditos illorum locorum, in quibus capita ordinum ſedem principalem habent, vel alij inferiores utramque juriſdictionem exercent ibid num 53. 382

3 Poteſt cauſas matrimoniales, & criminales cognoſcere, prædicandi licentias concedere, & Confeſſores approbare in locis intra ſuæ Diœceſis fines exiſtentibus, donec probetur ſtatus nullius Diœceſis, in cap Cum olim, num. 38. de præſcript. 228

3 Habet aſſiſtentiam juris, & Concilij Tridentini ſuper juriſdictione ſpirituali in omnibus Eccleſiis etiã Regularibus intra fines ſuæ diœceſis quamdiu non probentur exemptæ, ibid. num. 42. 229

1 Viſitans loca exempta, ut nullius Diœceſis in vim Concilij Tridentini an poſſit cauſas ordinarias cognoſcere, & diffinire, in cap. Dilectus, il primo, num. 26. & ſeqq. uſque in finem de præſcription. pag. 250

1 Extra viſitationem nullam habet juriſdictionem in locis nullius Diœceſis, ibidem num. 31. & num. 35. pag. 250

1 In loco exempto non poteſt tribunal erigere, ibidem num. 35. pag. 250

Vide in ver *Exemptio*, *Nullius Diœceſis*, *Prælati inferioris authoritas*, *Prælatus inferior quoad præſcriptionem*.

7 Epiſcopus vicinior non poteſt ordines conferre, aut Pontificalia exercere in locis nullius Diœceſis ſine Ordinarij licentia, ſed ſubditos dictorum locorum debet ordinare in ſua Diœceſi, in cap. Epiſcopalia, num. 62. de Privileg. 47

2 Epiſcopus viſitare volens Eccleſias exemptas, vel nullius Diœceſis exprimere debet ſe id facere ut Sedis Apoſtolicæ delegatum, in cap. Quoniam, num. 34 de offic. Delegat. 401

2 Et poſt eos viſitare etiam per Vicarium generalem, cum ſpeciali tamen in ſcriptis facultate ibidem nu. 35. pag. 401

5 Viſitare poteſt Epiſcopus hoſpitalia, & loca pia ſuæ Diœceſis, etiamſi exemptionis privilegio ſint munita, in cap. Ad hæc, num. 20. de Religioſ. domib. pag. 207

Epiſcopus quoad Moniales.

2 Epiſcopus non eſt de Collegio Monialium, licet ſit ipſarum Caput, in cap. Cauſam, num. 8. de elect 57

5 Negligente Abbatiſſa an poſſit Moniales creare, ſi monaſterium abundet, & Monialium defectum patiatur, in cap. Porrectum, num. 28. & ſeqq. de Regular. pag. 61

5 Non ſpectat ad Epiſcopum ſupplere negligentiam Monialium exemptarum, ſed ad earum ſuperiores, vel ad Sedem Apoſtolicam, ibid. num 29. 61

5 Non poteſt transferre Monialem ab uno ad aliud monaſterium ex cauſa furoris, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, in cap. Recolente, num. 49. de ſtatu Monachor. 18

Vide in ver. *Moniales*, *Monaſteria*, *Monialium*.

Epiſcopus quoad officium Epiſcopale.

4 Epiſcopus non eſt dicendus qui tantum præeſſe deſiderat, & non prodeſſe, in cap. Ex parte, num. 8. de Cler. non reſiden. 47

6 Indicere debet obſervantiam conſuetudinis inducentis jejunium, vel abſtinentiam a carnibus in ſua Diœceſi, in cap. Conſilium, num. 18. de obſervat. jejun. pag. 344

2 Debent Epiſcopi in Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis inſtituere viros idoneos pro Prædicationibus, viſitationibus, & confeſſionibus audiendis, in cap. Inter cætera, num. 1. de offic. Ordin. 457

2 Actus principalis Epiſcopi eſt miniſtros Eccleſiæ ordinare, in cap. Requiſiuit, num. 82. de ordin. ab Epiſcopo. 212

4 Ex ſuo officio generali providere debent ne quis Clericorum egeat, in cap. Cum ſecundum, num 31. 44 & 46. de præben. 111

1 Tenentur de fidei articulis reddere rationem omni poſcenti, & hæreticos perſequi, & confutare, in c. Firmiter, num. 24 de Summa Trinitate & fide Catholica. 6

2 Sunt cuſtodes Canonum, & jurant ſacras Regulas defendere, & retinere in cap. Dilectus, num. 6. de temp ordinat. 197

2 Sunt executores Canonum, & diſpenſatores, ibid. num. 19 pag. 199

2 Præcipuorum Epiſcoporum munus eſt ſubditorum vitia redarguere, in cap. Ex tenore, num. 15. de tempore ordinat. 183

4 Eſt Epiſcopus ordinator non ſolum ſpiritualium, ſed etiam temporalium ad Eccleſiam pertinentium, in c. Cum contingat, nu. 38 de Decim. 397

4 Epiſcopi ex præcepto Divino tenentur ad curam animarum propter illarum ſalutem, qui eſt finis obligationis Epiſcopalis, in c. Ex parte, num. 32. de Cleric. non reſid. pag. 50

4 Debet in ſeipſo oſtendere qualiter alios in domo Dei oporteat converſari, ibid nu 43. 51

2 Sanctior præſumitur quolibet Monacho, vel Abbate in c. Cum cauſam, nu. 21. de elect. 78

2 Et Religione debet omnibus præeminere, ibidem num. 22. pag. 78

4 Paria ſunt habere Epiſcopum inutilem, vel non habere, in c. Ex parte, num. 16. de Cler. non reſid. 48

2 Non præſumitur Epiſcopus violare Canonicas ſanctiones, in c. Accepimus nu. 18. de ætat & qual. 276

2 Epiſcopus dicitur officialis communia, in cap. Sanè il ſecondo, num 13. de off. Delegat. 291

7 Epiſcopus poteſt de jure concedere privilegium Altaris viatici in ſua Diœceſi tantum, & ſolus Papa in univerſo orbe, in cap. In his, num. 3 de Privileg. 88

Vide in ver. *Prædicatio*, *Reſidentia*, *Prælatus quoad correctionem*.

Epiſcopus quoad ordines.

2 Epiſcopus qui ſubdito alterius Epiſcopi primam tonſuram contulit, declaratur non incidiſſe in pœnam ſuſpenſionis, in cap. Cum contingat, num. 38. de ætat & qualit. pag. 259

2 Non tenetur credere Beneficiato aſſerenti ſe non poſſe ordines recipere propter conſcientiam læſam, in cap. Quæris, num. 5. de ætat. & qualit. 248

2 Poteſt Clericos ab ordinibus repellere, & ſuſpendere ex delicto etiam occulto, dummodo illud noverit extra ſacramentum Pœnitentiæ, ibid. nu. 24. 250

2 An, & qualiter poſſit cogere Clericos ſibi ſubditos, ad ordines ſuſcipiendos, ibid. num. 25. & ſeqq. uſque in fin. pag. 251

2 Quid de Clericis non Beneficiatis, ib. n. 26. 251

2 Et quid in expectantibus, ibid. nu. 27. 251

2 Et quid in penſionariis, ibid. nu. 28. 251

2 Ordinans bigamum quas pœnas incurrat, in cap. Super eo, num. 2. & 44. de Bigam. 356

4 Non

4 Non poteſt Epiſcopus, cui commendatum eſt monaſterium exemptum, ordinare ſæculares ſibi ſubdi-:os ratione monaſterij, in cap. Poſtulaſti, num. 14. de conceſſ. præben. 249

6 Si conferat ordinem Diaconatus, quem non habet, :haracterem non imprimit, in cap. Tuæ litteræ, nu. 8. de Cleric. per ſalt. promot. 343

2 :piſcopus obtinens in Commendam monaſterium :emptum non poteſt ibi ordinare ſæculares ſubditos ,tione dicti monaſterij, in cap. Significaſti, num. 30 e off. Archid. 383

2 :piſcopus qui renunciavit loco tantum, invitatus po-:ſt ordinare ſicut prius, ſi verò & dignitati, characterem imprimit, ſed non co .fert executionem, , cap. Requiſivit, num. 1. & ſeqq. de ordinat. ab .piſc. pag. 202

2 Ordinem quem non habet conferre non poteſt, ibidem num. 83. 212

4 Parochianum alterius nec ordinare poteſt, in cap. Nullus, num. 1. de Paroch. 377

4 Ordinans etiam ad primam tonſuram alterius Diœceſanum ſine Ordinarij licentia eſt ſuſpenſus per annum à collatione ordinum, ibidem num. 7. & ſeqq. pag. 378

4 Proprius Epiſcopus quoad ordines conferendos dicitur ratione originis, beneficij, vel domicilij, ibidem num. 9. 378

Reliqua in ver *Ordo*, *Character*.

4 Ignoranter ordinando ſubditum alienum, qui furtiuè, aut ex ſimplicitate ſe in numerum ordinandorum ingeſſit, aut litteras detulit furtiuè, impetratas in pœnam ſuſpenſionis non incidit, in cap. Cum ſecundum, num. 62. de præben. 114

4 Qui ordinavit aliquem ad ſacros Ordines ſine titulo non habentem de ſuo unde vivat, ei de proprio providere tenetur donec aliquem titulum fuerit conſecutus, in cap Epiſcopus, num. 1. de præbend. licet talis jam eſſet in ſacro Ordine conſtitutus, ibidem num. 2. pag. 85

4 Clericum ordinans ſine titulo ei in neceſſarijs providere tenetur, in cap, Non liceat, num. 1. & 3. de præbend. pag. 81

4 Promouens aliquem ſine titulo ad Minores Ordines an teneatur ei vitæ neceſſaria miniſtrare, ibidem nu 1. & ſeqq. uſque in fin. 81

Prohibitus a Papa chriſmate, vel ordines conferre, ſi contempta prohibitione ſecus faciat, imprimit characterem, in cap. Statuimus, num. 8. de ſupplen. neglig. Prælator. pag. 170

Ordinando Clericos alienos imprimit characterem ſed ordinis executionem non confert, ibidem num. 4. pag. 171

Idem in Epiſcopo, qui renunciavit Epiſcopatui. ibidem num. 25. 172

Et in Epiſcopo hæretico, excommunicato, vel degradato, ibidem num. 27. 172

De jure communi monere poteſt criminoſos occultos ne ordinentur, ſed prohibere non debet, in cap. Ad aures, num. de tempor. ordinat 185

De jure communi Epiſcopi, & Prælati Regulares non poterant ſuſpendere criminoſos occultos a ſuſceptis Ordinibus, ibid num. 6. 185

Ex Concilio Tridentino poteſt Epiſcopus ſuſpendere ſubditos ab ordinibus, gradibus, & dignitatibus jam ſuſceptis ex cauſa etiam occulta, & extrajudicialiter, ibid. num. 7. 185

Item a ſuſcipiendis, ibid. num. 9. & 12. 185

Recuſante Epiſcopo aliquem ordinare qui ſtylus ſervetur in Dataria, ibid. num. 22. 187

Conferens eidem una die plures ſacros ordines etiã de mandato Metropolitani ab ordinandi poteſtate ſuſpenditur, in cap. Dilectus, num. 1 de tempore ordinat. pag. 196

De Diœceſani licentia ordinat ſuum ſubditum extra diœceſin jure proprio, non jure concedentis licentiam, in cap. Quod a Nobis, num. 43. de clandeſt. deſponſ. pag. 32

Vide in ver. *Ordo*.

Epiſcopus poteſt ordinare eum, qui momento temporis declaratione ſua acquiſivit domicilium in diœceſi, in cap. Cum inter vos, num. 17. de ſenten. & re judicat pag. 238

2 Epiſcopus ordinans Bigamum, quas pœnas incurrat, in cap. Super eo, num. 2. de Bigam. 359

Epiſcopus quoad Parochialium collationem, & concurſum.

2 Epiſcopus etiam diſpenſatiuè non poteſt præficere Parochiali Eccleſiæ non idoneum ætate, moribus, vel doctrina, in cap. Eam te, num. 8. de ætate & qualitate. pag. 238

2 In concurſu Parochialis an teneatur omninò præeligere digniorem, ita ut aliàs liceat poſtpoſito appellare, ibid num. 20. & ſeq. uſque ad num. 40. 240

2 Quid de jure communi, ibid. num. 21. 240

2 Quid ex Concilio Trident. ibid num. 24. 240

2 Quid poſt Bullam Pij V. ibid. num 25. 240

2 Judicium Epiſcopi in præelectione unius ex concurrentibus ad Parochialem Eccleſiam ex quibus depræhendatur eſſe irrationabile, ibid. num. 40. & 42. uſque in fin. 243

2 Epiſcopus qui ignoranter contulit Parochialem ob aſſecutionem alterius dimiſſam, ſuo conſanguineo an incidat in pœnas Bullæ Pij V. in cap. Non ſine, nu. 52. de arbr. pag. 602

2 Poteſt differre electionem magis idonei uſque ad ſex menſes ſi Parochialis in ſuo menſe vacaverit, & uſque ad quatuor ſi vacaverit in menſe Sedi Apoſtolicæ reſervato, in cap. Cum ſit ars, num. 42. de ætate & qualit. 284

Vide in ver. *Concurſus*.

Et in ver. *Examinatores*

Epiſcopus quoad penſiones.

Vide in ver. *Penſio à quo reſervanda.*

Epiſcopus quoad Pontificalia.

Vide in ver. *Pontificalia.*

Epiſcopus quoad prædicationem.

4 Epiſcopi, & Parochi per ſeipſos, ac ſi legitimè impediti fuerint, per alios prædicare tenentur, in c. Ex parte, num. 35. & ſeqq. de Cler. non reſiden. 50

2 Epiſcopi ſi legitimè impediti non fuerint tenentur prædicare per ſe ipſos, in cap. Inter cætera, num. 10. de offic. ordinar. 457

2 Nec excuſantur in vim contrariæ conſuetudinis vel prætextu, quod aptitudinem non habeant ad concionandum, ibid. num. 11. 457

2 De jure communi Epiſcopus fundat intentionem ſuper deputatione Prædicatorum in tota ſua diœceſi, ibidem num. 12. 19. & ſeqq. 458

2 In Cathedrali an, & quomodo poſſit vendicare ſibi electionem Prædicatoris populo competentem ex immemorabili conſuetudine, ibid. num. 24. 459

2 Quando & quomodo poſſit vendicare ſibi electionem alteri ex conſuetudine competentem in alia Eccleſia quàm Cathedrali, ibid. num. 27 & 31. 460

Vide in ver. *Prædicatio*.

7 Epiſcopus etiam non conſecratus, & Parochus non Sacerdos tenentur prædicare populo Verbum Dei, in c. Reſponſo, num. 18. de ſentent. excomm. 188

Epiſcopus quoad promotionem, electionem, & poſtulationem.

2 Epiſcopum quem fieri ex mero laico, repugnat Canonicis inſtitutis, in cap. Cum contingat, num. 120 de ætat. & qualit. 270

4 Qualis ſit eligendus, in cap. Ex parte, num. 53. de Cler. non reſid 52

2 In eminentiori gradu debet habere qualitates requiſitas in inferioribus ordinibus, & miniſterijs Eccleſiaſticis, in cap. Cum in cunctis, num. 7. de elect. 36

2 Debet eſſe natus de legitimo matrim, ibid. n. 12. 37

2 Olim eligebatur ab univerſo Clero, in c. Cum certum, num 33. de major. & obed 494

2 Poteſt præfici regimini Eccleſiæ Regularis, licet ſit Clericus ſæcularis, in c. Cum cauſam, num. 17. & ſeqq. uſque ad num. 23. de elect.

2 Et dicitur Epiſcopus, & Abbas, & Monachis immediatè præeſt, eoſque ad profeſſionem recipit, ibidem num. 18 pag. 78
2 Et Monachi debent illi obedientiam, quam debent Abbati, ibid. num. 19. 78
Vide in ver. *Electio, Poſtulatio.*
5 Formula qua utitur Papa in promovendis Epiſcopis in Conſiſtorio, in cap. Eam te, num. 34. de Reſcript. pag. 205
Promotus an dicatur ante conſecrationem.
Vide in ver. *Epiſcopus quoad conſecrationem.*
1 Epiſcopus poſtulandus eſt, non eligendus, in cap. Et ſi unanimiter, num. 1 de Poſtulat. Prælat. 282
1 Fallit ſi nulli ſit alligatus eccleſiæ, ibidem num. 2. & 3. pag. 282
1 Concordia plena non ſupplet defectum modi in providendo, nec poſtulandum facit eligibilem, ibidem num. 2. pag. 282
1 Electio de perſona poſtulanda non valet, ibidem nu. 4. pag. 283
Vide in ver. *Electio, Poſtulatio, Prælatus qualis, & à quo eligendus.*
1 Epiſcopus ſi de facto eligatur ad aliam dignitatem non debet electio per ſuperiorem confirmari, in cap Etſi unanimiter, num. 8. & ſeqq. de Poſtulat Prælator. pag. 283
1 Epiſcopus non poteſt electioni ſuæ conſentire, ibid. num. 10. & ſeqq. 283

Epiſcopus quoad renunciationem.

4 Epiſcopus poteſt cedere Epiſcopatui ſi in diœceſi non poteſt ſecurè morari, vel propter aeris intemperiem, vel propter inimicitias, in cap. Clericos, num. 49. de Cler. non reſiden. 80
2 Non licet Epiſcopo Epiſcopatui renunciare propter frugem melioris vitæ, in cap. Niſi cum pridem, nu. 2. de renunciat. 153
2 Non poteſt curam paſtoralem deſerere ut tranſeat ad Monachatum, ibidem num. 5. & ſeqq. uſque ad nu. 11. pag. 153
2 Tamdiu obligatur ad retinendam curam paſtoralem quamdiu poſſit ſubditis proficere ad ſalutem, ibidem num 13. 154
2 Pro crimine quantumcunque graui renunciare non poteſt ſine licentia Papæ, ibid. num. 20. 155
2 Tranſlatio, depoſitio, & ceſſio Epiſcoporum ſunt ſoli Papæ reſervata, non tam conſtitutione Canonica, quam inſtitutione Divina, ibidem nu 23. 155
2 Intruſus an poſſit Epiſcopatui renunciare ſine licentia Papæ, ibidem num. 25. uſque ad nu. 49. 155
Vide in ver. *Intruſus.*
2 Epiſcopatum accipiens Regia ordinatione tenetur illi cedere ſine licentia Summi Pontificis, ibidem num. 37 pag. 156
2 Item proviſus ab Antipapa, vel alio ſchiſmatico, ibidem num. 38. 156
2 Privatus ob crimen notorium, vel declaratum per ſententiam cedere poteſt abſque ſuperioris authoritate, ibidem num. 46. 157
2 Secus ſi crimen ſit occultum, ibidem num. 48. verſ. Aut crimen. 157
2 Si propter debilitatem corporis ſit inhabilis ad ſpiritualia, ſeu temporalia, poteſt, non autem cogitur renunciare, ſed datur illi coadjutor, ibidem num. 56. pag. 157
2 Propter ſcandalum aliquando non ſolum poteſt, ſed etiam debet renunciare, ibidem nu. 73. 160
2 Epiſcopus, qui propter crimen renunciavit Epiſcopatui ad Religionem deſcendens, ad Epiſcopatum reaſſumi non poteſt: ſecus ſi renunciavit propter aliam cauſam, in cap. Poſt tranſlationem, num. 1. de renunciat. pag. 161
Vide in ver. *Renunciatio.*
2 Simoniacus an poſſit Epiſcopatum reſignare ſine authoritate ſuperioris, in cap. Niſi cum pridem, num. 42. de Renunciat. 157
2 Electus à minori parte tenetur cedere, dummodo de non canonica electione conſtet in figura judicij, ibid. num. 39 pag. 156
5 Epiſcopus poteſt eccleſiam deſerere, ut tranſeat ad Religionem ſine licentia Papæ, nec debet hujuſmodi licentiam petere, aut obtinere quamdiu ſuis ſubditis prodeſſe poteſt, in cap. Licet, num. 16. de Regular. pag. 84
5 Epiſcopus non poteſt monachari, ſed Religioſus poteſt Epiſcopari, ibidem num. 18. 84
Vide in verb. *Prælatus quoad renunciationem.*
2 Renunciatio Epiſcopi non valet niſi per Papam fuerit admiſſa, in cap. Cum ex illo, num. 11. de tranſlat. Epiſcopi. pag. 127
1 Epiſcopus eſt eccleſiæ ſuæ alligatus vinculo matrimoniali, quod diſſolvi non poteſt niſi per Papam authoritate Divina, in cap. Etſi unanimiter, num. 9. de poſtulat. Prælator. 283
2 Papa concedit licentiam cedendi Epiſcopo, qui ſine mortis periculo in eccleſia ſua morari non poteſt, in c. Ad ſupplicationem, nu. 1. de Renunciat. 149
2 Renunciationis legitima cauſa eſt cum Epiſcopus acceſſum non habet ad eccleſiam ſine periculo mortis, ibidem num. 2. 149
2 Renuncians Archiepiſcopatui deſinit eſſe Archiepiſcopus, & remanet tantum Epiſcopus, exhibet obedientiam Archiepiſcopo, in cujus diœceſi moratur, ibidem num. 3. 149
2 Epiſcopus poteſt petere ceſſionem à Papa, cùm habet in eccleſia ſua capitales inimicitias, ibidem num. 6. & num. ſeq uſque ad num 15. 149
2 Declaratur, ibid. num. 13. & 14. 149
Vide in ver. *Papa quoad Epiſcoporum promotionem.*
2 Inimicitiæ capitales præbent legitimam cauſam cedendi, dummodo ſint veriſimiliter duraturæ, ibid. num. 13 pag 150
2 Et dummodo ſubditorum ſaluti poſſit per alium provideri, ibid. num. 14. 150
2 Aeris intemperies an, & quando ſit juſta petendi ceſſionem, ibid. num 15. & ſeq. uſque in fin. 150
2 Peſtilentia præbet juſtam cauſam cedendi, dummodo ſit perpetua, vel longo tempore duratura; aliàs ſecus ſecundum opinionem Bald. ibid. n. 21. 150
2 Sed contra, ibid. num. 22. 150
2 Declaratur. num. 23. 150
2 Balneoregienſis Epiſcopi ceſſio admittitur propterea quod in ea civitate, vel diœceſi ob aeris intemperiē ſine mortis periculo morari non poterat, ib. n. 25. 151
2 Epiſcopus qui renunciavit ordini, poteſt de licentia Papæ executionem reaſſumere ſine nova conſecratione in cap. Requiſivit, num. 6. de ordinat. ab Epiſcop. pag. 205
Vide in ver. *Papa quoad promotionem.*

Epiſcopus quoad reſidentiam.

4 Epiſcopus peſtis tempore an continuè reſidere, & Parochis infectis ſacramenta miniſtrare teneatur, in cap Clericos, num. 46. de Cler. non reſid. 80
4 Et an ad aliquam ſuæ diœceſis partem, in qua peſtis non vigeat, ſe poſſit conferre, ibid. nu. 47. 80
4 Quamuis poſſit aliquando gregem deſerere corporaliter, nunquam tamen poteſt illum deſerere ſpiritualiter, in cap. Ex parte, num. 17. de Cler. non reſident. pag. 48
4 An Epiſcopi, & alij inferiores, quibus cura animarum incumbit, teneantur de divino in ſuis Epiſcopatibus, vel eccleſiis perſonaliter reſidere, ibid. nu. 10. & ſeq. uſque ad num. 75. 49
4 Ambroſius Catharinus fortè omnium primus aſſeruit Paſtorum reſidentiam eſſe de jure poſitiuo humano, ibid num. 21. 49
4 Tenentur Epiſcopi præcepto divino oves ſuas verbi Dei prædicatione, ſacramentorum adminiſtratione, & bonorum operum exemplo paſcere, ibidem num. 29. pag. 50
4 Tenentur Epiſcopi præcepto Divino ad curam animarum propter illarum ſalutem, qui eſt finis obligationis Epiſcopalis, ibid num. 32. 50
4 Epiſcopus pauper ut extra ſuam diœceſim alteri Epiſcopo inſerviat, abuſus eſt inteſtabilis, ibid n. 44. 51
4 In diœceſi aliena Epiſcopus non eſt paſtor, ſed mercenarius, in d. c. Ex parte, nu. 49. de Cler. non reſident. pag. 51
4 Quandoque per accidens ad perſonalem reſidentiam non tenetur, ibid. num. 74. 55

4 Quibus

4 Quibus ex cauſis excuſetur à perſonali reſidentia, ibidem num. 75. 55

4 An poſſit ab Eccleſia abeſſe ex cauſa infirmitatis, ibid. num. 77. 55

4 An poſſit abeſſe à diœceſi pro tuendis juribus eccleſiæ ſuæ, ibid. num. 80. & 88. 55

4 Et quid pro neceſſitate ſpirituali alterius Epiſcopi, ibidem num. 81. 55

4 Licitè epiſcopi ſunt Legati ad pacem inter Principes Chriſtianos, ibidem num. 82. 55

4 Secus ad negotia temporalia, ibid. nu. 83. 56

4 An, & quando epiſcopus licitè abeſſe poſſit à diœceſi pro negotiis univerſalis eccleſiæ, vel pro ſervitio Papæ, in d. cap. Ex parte, num. 84. & ſeq. de Cler. non reſid. 56

4 An epiſcopus eſſe poſſit Officialis in Romana Curia. ibid. num. 85. 56

4 Videtur habere eccleſiam pro derelicta epiſcopus, qui commonitus non redit ad reſidentiam, in cap. Qualiter, num. 4. de Cler. non reſid. 58

4 Habens eccleſiam pro derelicta poteſt ea ſpoliari per Papam ſine citatione, & ſententia, ibid nu. 6 58

4 Quas pœnas Epiſcopi non reſidentes incurrant ex decretis Concilii Tridentini, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, ibidem num. 9. 11. & ſeqq. 58

4 Et quibus ex cauſis abeſſe poſſint, ib. d. nu. 9. 58

4 Ab Imperatore, ſeu Rege vocati an excuſentur à reſidentia, in d cap Qualiter, num. 14. de Cleric. non reſient. pag. 59

4 Et quid ſi à Principe habeant regalia, ibidem num. 15. & ſeqq. 59

4 Habens feudum à Principe ſive à Papa, etiam poſt regiam præceptionem relictis omnibus regalibus ſequatur Papam, ibidem num. 17. & ſeqq. 59

4 Vocatus à Metropolitano ad Concilium, vel ad cauſam, item vocatus à Rege, cui potius parere teneatur ibidem num. 18. 59

4 Non habens regalia à Principe illius præceptis non eſt obnoxius, ibid. num. 19. 60

4 Ratione muneris, aut Reipublicæ officij epiſcopatibus adjuncti quomodo excuſantur à reſidentia, ibidem num. 21. 60

4 Ultra, vel citra montes quamdiu ex cauſa viſitationis liminum abeſſe poſſint, ibid. nu. 24. 60

4 An hodie ſingulis annis abeſſe poſſint tribus menſibus à Concilio Tridentino permiſſis, in d. cap. Qualiter, num. 27. de Cler. non reſid. 60

4 Temporibus Adventus, Quadrageſimæ an in Cathedrali Eccleſia reſidere teneantur, an verò ſatis ſit ut in diœceſi reſideant, ibidem num. 27. & ſeqq. uſque in finem. 60

4 Abſens à Cathedrali, ſi à diœceſi reſideat, an incidat in pœnas Tridentini Concilij, ibid nu. 28. 60

4 Ante Concilium Tridentinum tenebantur omni tempore in Cathedrali reſidere, ibid. num. 34. 61

4 An uti poſſint abſentia trium menſium à Concilio permiſſa temporibus Adventus, & Quadrageſimæ, ibid. num. 39. & 44. 92

4 Ut æqua ex cauſa poſſint quotannis duos, vel tres menſes abeſſe Papæ, vel Metropolitani licentia non exigitur, in cap. Relatum, num. 17. de Cleric. non reſid. pag. 36

2 Tenetur præcepto Divino paſcere oves ſibi commiſſas non tantum verbi Dei prædicatione, & Sacramentorum adminiſtratione, ſed etiam bonorum omnium exemplo, in cap. Cum in cunctis, num. 10. de elect. pag. 36

2 Tenentur Epiſcopi etiam Cardinales præcepto Divino in ſuis epiſcopatibus reſidere, in cap. Bonæ memoriæ, num. 27. de poſtulat. Prælat. 279

2 Epiſcopus Civitatis, & Diœceſis ubi ſunt tantùm Græci Schiſmatici an ad reſidentiam teneatur, in cap. Poſt translationem, num. 2. de renunciat. pag. 161

2 Ob intrinſecam perſecutionem cogi debet ab eccleſia recedere, ibid. num 5. 163

2 Ob duritiem plebis non poteſt abſcedere à reſidentia abſque Sedis Apoſtolicæ licentia, ibidem num. 7. pag. 163

4 Cardinalis à Turrecremata invectiva in Epiſcopos non reſidentes, in cap. Qualiter, num. 13. de Cler. non reſid. pag. 59

2 Cardinalis Cajetani invectiva in ſublimes perſonas quæ munia paſtoralia per ſe non obeunt, ſed alteri delegant, in cap. Dudum, il ſecondo, num. 27 de elect. pag. 70

1 Epiſcopatus Cardinales habent in Romana Curia reſidentiam, in cap. Bonæ memoriæ, num. 38. de poſtulat. Prælat. 279

1 Epiſcopi promoti in Curia an ex Bulla Urbani VIII teneantur ſe conferre ad reſidentiam infra menſem computandum à die proviſionis, an verò à die conſecrationis, in cap. Eam te, num. 4. & ſeqq. uſque in fin. de reſcript. pag. 203

Vide in ver. *Epiſcopus quoad conſecrationem.*

1 Epiſcopi æqua ex cauſa poſſunt ſingulis annis duos, vel tres menſes abeſſe ab eccleſia, in cap. Eam te, nu 20. & 36. de Reſcrip. 204

1 Et hæc facultas non fuit eis adempta per Conſtitutionem Urbani VIII. ſuper reſidentia, ibidem num. 21. pag. 204

1 Et illa uti poſſunt à principio ſuæ promotionis etiam antequam ſe conferunt ad reſidentiam, ibid. num. 22. pag. 204

1 Contrarium, ibidem num. 37. 204

4 Epiſcopus an poſſit jungere trimeſtrem abſentiam unius anni cum trimeſtri anni ſequentis, in cap. Qualiter, num 40. & 44. de Cler. nnon reſiden. 62

4 Epiſcopus in caſibus, in quibus ex rationabili cauſa abeſſe poteſt, an primò uti debeat tribus menſibus à Concilio permiſſis, & non niſi ipſis conſumptis licentiam petere non reſidendi, ibidem num. 41 & 46. pag. 63

4 Epiſcopus viſitans limina in fine unius triennij non poteſt in principio triennij ſequentis iterum viſitare nec ab Eccleſia abeſſe per octo continuos menſes ex Bulla Urbani VIII ibid. nu. 42. & 47. 63

4 Epiſcopo an poſſit concedi, ut per tres menſes abeſſe queant ex ſola cauſa, quid per multos annos continuos reſederit, ibid num 43. & 48. 63

4 Conditio perſonæ an, & quando excuſet Epiſcopum à reſidentia, in cap. Ex parte, num. 86. de Cler. non reſid. pag. 56

Reſidentia Epiſcopi.

Vide in verb. *Reſidentia Epiſcopi*, *Cardinales quoad Epiſcopatum*, *Prælatus quoad Reſidentiam*

Epiſcopus quoad reſidentiam Canonicorum.

4 Epiſcopi habere poſſunt duos Canonicos tantùm pro ſervitio ſuo; etiam ſine Capituli conſenſu, & non probata utilitate eccleſiæ, in cap. De cætero, num. 5. de Cler. non reſid. 42

4 Declaratur, ibid num. 12. 42

4 An, & qualiter Epiſcopus pro ſuo ſervitio habere poſſit ultra duos Canonicos, ibid nu. 7. & ſeq. 42

4 Debet concedere Canonicis licentiam non reſidendi ad quinquennium ſtudiorum cauſa, ac ſi renuerit, cogi poteſt à Superiore, in cap. Licet, num. 7. præbend. pag. 164

4 Declaratur, ibid. num. 73. 164

Vide in ver. *Canonicus, Reſidentia Canonicorum Diſtributiones.*

Epiſcopus quoad reſidentiam Parochorum.

4 Epiſcopo non licet pro Cathedralis eccleſiæ ſervitio, vel ſuo aliquem ex curatis extra ipſorum curam adhibere, in c. Clericos, nu. 17. de Cler. non reſid. 78

4 Nec pro viſitatione diœceſis, niſi pro tempore à Concilio permiſſo, & tunc conſtituto in Parochiali idoneo Vicario, ibid. num. 18. 78

4 Nec pro Vicario foraneo, vel ſervitio Seminarij, ib. num 19. 78

4 Nec pro cura monaſteriorum monialium etiam ob Sacerdotium penuriam, ibid. nu. 20. 78

4 De jure communi Epiſcopi diſpenſare poſſunt cum Parochis, ut ad ſeptennium ſtudiorum cauſa abeſſe poſſint, & interim non teneantur ad Sacerdotiũ promoveri, ibid num. 21. 78.

4 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. d. nu 21. pag. 78

4 Eſt ab Epiſcopi arbitrium procedere contra Parochos non reſidentes, vel cenſuris, vel ſequeſtratione, & ſubtractione fructuum, vel privatione Parochialis, in cap Ex tuæ, num. 18. & 20. verſ. Poſtremo, de de Cler. non reſidend. 66

4 Quoties Epiſcopus in pœnam non reſidentiæ vult Parochis ſubtrahere partes fructuum, quos fecerunt ſuos, quoad interualla, & quotas, ſervare debet præſcriptum Concilij in cap. 1. ſeſſ. 6. ibidem num. 24. pag. 67

4 Secus in executione facienda ſuper fructibus, quos pro rata temporis abſentiæ ſuos non fecerunt, ibid. num. 25 pag. 67

4 Judicium Epiſcopi qualiter ſit informandum in cauſis abſentiæ Parochi, in cap. Relatum, num. 46. de Cler. non reſid.

Vide in ver. *Reſidentia Parochorum.*

Et in ver. *Parochus quoad reſidentiam.*

Epiſcopus quoad ſcientiam.

4 Epiſcopum oportet eſſe Doctorem, in cap. Ex parte, num 35. de Cler non reſid 51

4 Dicuntur Epiſcopi lux mundi, ibid. nu. 41. 51

2 Debet habere notitiam ſcrutabiliter novi, & veteris teſtamenti in cap Cum in cunctis, num. 141. de electiõ. pag. 50

2 Item habere debet ſcientiam juris, cum ſecundum illud debeat judicare, ibidem num. 142. 50

1 Epiſcopus ordinandus ſuper quibus examinari debeat ex decreto Concilij Carthaginenſis IV. in cap. Firmiter, nu. 25. de Sum. Trinit. & fide Catholica. 6

1 Legem ſcire debent ſcrutabiliter, non perfunctoriè, ibid. num. 49. 10

1 Tenentur de fidei articulis reddere rationem omni poſcenti, & hæreticos perſequi, & confutare, ibid. num. 24. 6

Epiſcopus quoad Synodum.

7 Epiſcopus poteſt in Synodo conſtitutiones facere de conſilio Capituli tantum, in cap. Cum olim, il ſecondo, num. 17 de privileg. 57

Vide in ver. *Synodus.*

2 Scientia conveniens ſufficit in Epiſcopo, in cap. Qualiter, num. 18. de elect. 67

Epiſcopus quoad translationem.

2 Epiſcopus qui propria authoritate de ſua Eccleſia ſe transfert ad aliam, carebit utraque, in cap. Quanto, num. 1. de translat Epiſc. 130

2 Translatio Epiſcopi fieri non poteſt niſi à Papa, ibidem, num. 10 131

2 Papa an poſſit Epiſcopum invitum transferre, ibid. latiſſimè diſcutitur à num. 11. uſque in fin. 131

2 Epiſcopus electus, & confirmatus, ſed nondum conſecratus non poteſt invitus transferri ad alium Epiſcopatum, ibid. num. 12. 131

2 Papam non poſſe Epiſcopum transferre invitum quibus rationibus probetur, ibidem num. 15. uſque ad num. 32. pag 131

2 Epiſcopus per translationem abſolvitur à vinculo prioris Eccleſiæ non purè, ſed ſub conditione quatenus conſenſerit, idid. num. 16. 131

2 Declaratur num. 91. 131

2 Translatio quantumcumque pura intelligitur ſub conditione ſi nuptiæ cum ſecunda Eccleſia ſequutæ fuerint, ibid. num. 21. 132

2 Translatus quis non dicitur niſi ſecundæ Eccleſiæ poſſeſſionem quæſiverit, ibidem num. 26. 132

2 Contrarium, num. 99. 132

2 Papam poſſe pro libito voluntatis Epiſcopum transferre qui Authores ſenſerint, ibidem nu 32 132

2 Eccleſia vacat eo ipſo quod Papa invitum transfert, nec ad eam datur regreſſus, ibid. n. 33. 132

2 Epiſcopus quoad translationem liberum diſſenſum non habet, ſed Monacho æquiparatur, ibidem nu. 34. & 37. pag. 132

2 Declaratur, num. 75. 132

2 Eccleſia poteſt agere contra Epiſcopum translatum ut recedat, ibidem num. 35. 133

2 Epiſcopus ab initio nemo cogitur fieri invitus, ibid num. 36. pag. 133

2 Papam non transferre Epiſcopum invitum niſi ex cauſa neceſſitatis, vel utilitatis Eccleſiarum qui authores ſenſerint, ibid num. 58. 134

2 Translationis juſta cauſa eſt inſuperabilis reſiſtentia populi etiam injuſta, ibidem num. 59. 134

2 Papa ſi videt membrum Eccleſiæ ideſt Epiſcopum eſſe inutilem ob perſecutionem quam patitur debet illum amovere, & ad aliam Eccleſiam transferre, ibidem num. 61. 135

2 Conjugium ſpirituale inter Epiſcopum & Eccleſiam eſt de jure Divino, ejuſque diſſolutionem Deus ſuo judicio reſervavit, ibid. num. 63. 135

2 In translationis materia ſemper jura ponderant juſtam cauſam utilitatis, vel neceſſitatis Eccleſiarum, ibidem num. 72. 135

2 Opinionum conciliatio circa translationem Epiſcopi inviti, num. 73. 136

2 Translatio Monachi quid differat à translatione Epiſcopi, ibid num. 75. 136

2 Epiſcopos eſſe ad nutum amovibiles repugnat ſacris Regulis, ibid. nu 77. 136

2 Translatio facta in gratiam Epiſcopi non inducit vacationem Eccleſiæ niſi poſt conſenſum præſtitum ad ſecundam, ibid. num. 91. uſque ad num. 98. 137

2 Translatio in favorem ſolius translati improbatur à ſacris Canonibus, ibidem nu. 92. 137

2 Epiſcopus tranſiens ad aliam Eccleſiam ſine juſta cauſa dicitur adulterium committere, ib. n 84. & 109. 138

2 Diſpenſatus ad majorẽ cur non poſſit tranſire ad parem, ibidem num. 95. 138

2 Translatio in dubio cenſetur fieri de Epiſcopo non invito, ibid. num. 96. & 120. 138

2 Translatio facta in gratiam Epiſcopi requirit illius conſenſum non ex defectu poteſtatis Papæ, ſed voluntatis, ibidem num. 97. 138

2 Et ſufficit conſenſus præſumptus, ibid nu. 98 138

2 Vacatio Eccleſiæ inducitur eo ipſo quod Epiſcopus translationi conſenſit ante adeptam poſſeſſionem ſecundæ, ibid. num. 99. 138

2 In translatione duo extrema ſunt conſideranda, ibid. num. 100. 138

2 Epiſcopatus vacat eo ipſo quod Epiſcopus ex cauſa transfertur invitus, nec ad eum datur regreſſus, ibid. num. 101. 138

2 Epiſcopus an contrahat ſpeciale conjugium cum Eccleſia, ad quam transfertur, ibid. num. 102. uſque ad num. 118. 138

2 Vinculum fortius eſt inter Epiſcopum & Eccleſiam quam inter profeſſum, & religionem, ibid. n. 105. 138

2 Ex translatione locus tantummodo variatur, non autem dignitas Epiſcopalis, ibid nu. 107. 139

2 Locus vel ſublimiorem, vel inferiorem non reddit Epiſcopum, ibid. nu. 108. 139

2 Epiſcopus durante vinculo prioris Eccleſiæ non poteſt conſentire alteri matrimonio ſpirituali, aliàs contingeret matrimonium ſpirituale, ibid nu. 109. 139

2 Translatio eſt modus providendi Eccleſiæ ſicut electio, ibidem num. 110. 139

2 Translatus quoad primam Eccleſiam habetur pro mortuo, ibid. num 112. 139

2 Eccleſia ſecunda dicitur viduata per obitum Epiſcopi ad eam translati, ibid. nu. 113. 139

2 Epiſcopus æque abſolvitur à vinculo Eccleſiæ per translationem, ac per ceſſionem, vel depoſitionem, ibid. num 117. 139

2 Epiſcopus an cogi poſſit cauſativè ut translationi ad ſecundam Eccleſiam conſentiat, ibid. nu. 119. 140

2 Epiſcopus in dubio an cogatur tranſire ubi non apparet an translatio fuerit facta ex cauſa necne, ibid. nu. 120. pag. 140

2 Translatio an cenſeatur facta de Epiſcopo non invito cum non apparet an Papa proceſſerit providendo, vel jubendo, ibid. num 123. 140

2 Epiſcopi qui ad aliam Eccleſiam transferuntur novo examini non ſubjiciuntur, in c. Niſi cum pridem, nu 64. de renunciat. 158

4 Epiſcopus civitatis ab hoſtibus captivatæ alteri Eccleſiæ eſt præficiendus, in c. Extirpandæ, §. Qui vero, nu 49. de præben. 159

Vide in ver. *Translatio.*

2 Translatio

2 Translationes Epiſcoporum, ac ſedium mutationes unt ex majoribus Eccleſiæ cauſis, in cap. Cùm ex illo nu 8. de tranſlat. 122
2 piſcopus qui propria authoritate ad aliam Eccleſiam transfert carere debet utraque, ibid. nu. 12. 127
2 Ab Epiſcopatu ad ſcholaſtriam tranſire nõn licet, ibidem num. 15. 127
2 Tranſlatio Epiſcopi requirit cauſam utilitatis, vel neceſſitatis Eccleſiæ, ibidem num. 16. 127
Et aliter tranſiens dicitur ſpiritualis adulter ibid. nu. 18. pag. 127
Epiſcopus translatus ad Patriarchatum.
Vide in ver Patriarcha.
4 piſcopus canonicus dum adeſt ex cauſa viſitationis ſuæ diœceſis diſtributiones quotidianas non lucratur, in c. Licet, num 98. de præb. 171

Epiſcopus excommunicatus vel ſuſpenſus.

4 piſcopo excommunicato, vel ſuſpenſo nec ejus officialis, nec alius poteſt jus reddere niſi Papa, in c. Quia iverſitatem, num. 25. de conceſſ. Præb. 240
piſcopo excommunicato vel ſuſpenſo an juriſdictio evolvatur ad Capitulum.
Vide in ver. Capitulum ſede vacan.
piſcopi ſuffraganei excommunicati juriſdictio non evolvitur ad Metropolitanum, ibid. num. 26. 240

Epiſcopus infirmus.

piſcopus quem non crimen, ſed infirmitas ab off. educit, Eccleſia privari non debet invitus, in cap. Quanto, num. 31. de tranſlat. Epiſc.
Vide in ver. Coadiutor, reſidentia Epiſcopi.
Epiſcopus quoad renunciationem.

Epiſcopus Regularis.

polia Epiſcopi Regularis morientis ab inteſtato in Indijs Orientalibus ad propriam Eccleſiam pertinent cap. Quæ in Eccleſiarum, num. 80. de conſtitutione. pag. 138
Regularis factus Epiſcopus an ſuccedat in feudo.
Vide in ver. Regulares quoad ſucceſſionem feudalem
Monachus factus Epiſcopus paternam hæreditatem endicat non ſibi, ſed Eccleſiæ, in d. cap. Quæ in Eccleſiarum, num. 79 de conſtit. 138
egularis ſi fiat Epiſcopus non per hoc abſolvitur à oto paupertatis, ibidem num. 86. & 89. 139
cum nihil habeat, nihil donare poteſt, ib. n. 87. 139
egularis Epiſcopus quicquid poſt ſuam conſecrationem acquirit, non ſibi, ſed Epiſcopatui acquirit, ib. um. 88. 139
rater Minor ſi fiat Epiſcopus non efficitur capax ſucceſſionis, ſed tamen bona in ſuam Eccleſiam deferuntur, ibid. nu. 89. 139
Epiſcopus Regularis Eccleſiæ poteſt Monachos ſibi ſubditos ad profeſſionem admittere, in c. Porrectum n. 27. de Regular. 61
em in Epiſcopo Eccleſiæ ſæcularis, cui Monaſteria ita ſunt ſubjecta, ut ad eum ſpectet receptio Monachorum, vel monialium, ibid num. 32. 62

Epiſcopus ſchiſmaticus & hæreticus.

piſcopus ſchiſmaticus nec poteſt excommunicare, nec abſolvere, nec indulgentias concedere, ac ſi fecerit nil eſt actum, in c. Quod à Prædeceſſore, num. 33. Schiſmat 230
In vim conſtitutionis Conſtantienſis validè juriſditionem exercet, & beneficia confert, ibid. num. 50. ſeqq. pag. 233
ontiarium, ibid. num 53. uſque ad nu. 126. 233
arochialium collationes factæ a ſchiſmaticis non alent, ibidem num. 58. 234
piſcopo exiſtente hæretico an ſubditi ab illius obedientia liberentur, in c. Abſolutos, num. 29. & 34. de hæreticis. pag. 224
quo debeant ſuſcipere ordines.
Vide in ver. Ordinum miniſter.
Et à qua dimiſſorias petere.
Vide in ver. Dimiſſoria.
Propter hæreſim Epiſcopi an ſedes vacet.
Vide in ver. Sede vacante,
Et in ver. Hæreticus,
6 Epiſcopus in hæreſim lapſus Epiſcopatum non recuperat niſi ex miſericordia, in c. Vergentis, num. 10. d. hæret. pag. 218
4 Epiſcopus hæreticus ad fidem converſus recuperat primum locum diſpenſatiuè, in c. Si Epiſcopus, num. 3. de Paroch. & alien. Parochian. 379

Epiſcopus Suffraganeus.

Vide infra in ver. Epiſcopus titularis.
Et in verb. Suffraganeus, & ſuffraganeatus.
4 Epiſcopi titulares in Eccleſia ſunt per accidens, in cap Ex parte num. 47. de cler. non reſiden. 52
4 Quos ſine rationabili cauſa creare abuſionis eſt, ibid num. 48. pag 52
5 Poſſunt ordines conferre de licentia Epiſcopi Diœceſani, in cap. Aqua, num. 13. de conſecr. 291
2 Habent poteſtatem ordinis, ſed non executionem, ſeu poteſtatem juriſdictionis, in c. Perniciosam, nu. 46. de off. ordinar. 430
2 In decreto de Reſidentia non comprehenduntur, in c Poſt tranſlationem, num. 6. de renunc. 169
3 Epiſcopi titulares, & Comites Palatini non dicuntur propriè tales, ſed abuſiuè, in c. Si quis, num. 35. de for. competenti. pag. 44
3 Declaratur, ibid. num. 39. 44
3 Quamuis Clero, & populo Chriſtiano careant tamen ſunt veri Epiſcopi, in cap Ego N. num. 83. de Jurejur. pag. 218
4 Beneficia promoti ad Epiſcopatum titularem non vacant, cum per eum non ſtet poſſeſſionem adipiſcatur, in c. De multa, num. 11. verſ. Et ex hoc de præben. pag. 144
7 Epiſcoporum titularium creatio quibus rationibus improbetur, in cap. Epiſcopalia, num. 34. & ſeq. & num. 47. & 53. de priuileg. 39
7 Epiſcopi titulares ſerenitatem Pontificalis obnubilant dignitatis, ibid num. 35. 39
7 Quærunt Vicarias Epiſcoporum maximè habentium amplas diœceſes, ibidem num. 36. 39
7 Adhærent Principibus, qui honoris cauſa quærunt habere Capellanos Epiſcopos, ibidem num 36. 39
7 Ferè vagabundi ſunt, & permanentem ſedem non habent, ibid. num. 37 39
7 Quaſi Epiſcopalē Cathedram eligunt in locis nullius diœceſis, ibidem dict. 37. & 57. 39
7 Epiſcopus titularis an ſit creandus pro Pontificalibus exercendis in nonnullis oppidis militiarum nullius diœaeſis, ibid. nu. 38. & ſeq. uſque in fin. 39
7 Epiſcoporum titularium origo ibid nu. 39. 39
7 Epiſcopi titulares ex Concilio Lateranenſi nouiſſimo conſtitui poſſunt Suffraganei in Eccleſiis Cardinalium Epiſcoporum, ibid. num 41. 39
7 Et quid ex decreto Pij V. ibid. nu. 48. 39
7 Epiſcopus titularis abſque urgenti neceſſitate creari non debet, ibid. num. 45. & 53. 40
7 Etiã mortuo Epiſc. ab infidelibus expulſo, ib n. 46. 40
7 Et hic abuſus maximè viget in Religioſis, & cur, ib. num. 47. 40
7 Et quando creandus, & quibus conditionibus ex decreto Pij V. ibid. num. 48. 40
7 Epiſcopi titulares, & Suffraganei dos quanta, & qualis eſſe debeat, ibidem num. 49. 40
7 Pontificalia exercere non poteſt niſi in diœceſi, cui datus eſt Suffraganeus, ibid nu. 50 54. & 55 40
7 Creari non debet Epiſcopus titularis, ut ſit Coadjutor Archiepiſcopi Arboren. abſentis propter infirmitatem, & capitales inimicitias, ibid. num. 51. 40
7 Epiſcopi titulares ea, quæ ſunt ordinis exercentes in locis nullius diœceſis ſunt ſuſpenſi per annum ab exercitio Pontificalium, ibid. num. 52. 40
7 Propoſitio Eccleſ. Tuniten. facta in Conſiſtorio à Cardinali Pacuchio pro exercendis Pontifical. in locis Ordinis S. Jacobi de Spatha, ibid. nu 54. 41
7 Epiſcopum titularem non deceat ſubeſſe inferiori Prælato, ibid. nu. 56. 60 & 61. 41
7 Epiſcopum titularem non debet eſſe ſuffraganeum inferioris Prælati, ibid. num. 60. 42
7 Epiſcopi titulares ſunt veri Epiſcopi, ibidem num. 61. pag. 42

7 *Epiſtola* quid ſit, in cap. Si aliquando, num. 19. de ſent excom. 184

7 *Equum* occidens. cui Clericus inſidet non incidit in canonem, in c. Nuper, nu. 4. de ſent. excomm. 176

3 *Eremita* an ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & exempti à ſæculari poteſtate, in cap. Nullus, num. 50. & ſeqq. uſque ad nu. 65. de foro competen. 59

3 Eremitæ quamuis non abrenuncient propriis, tamen annexum habent votum continentiæ, nec debent eſſe acephali, ibid num. 51. 53. & 58. 59

3 Non ſunt tamen verè religioſi, niſi dent ſe alicui ex religionibus approbatis, ibidem num. 52. & ſeq. pag. 59

3 Eremitæ ſunt ſicut locuſtæ ſine rege, ibidem num. 53. pag. 59

3 Declaratur, num. 63. 59

3 Eremitarum quatuor ſunt ſpecies, ibid. nu. 54. 59

3 Eremitæ viventes in Congregatione, & habentes vivendi modum ab Epiſcopo approbatum non prohibentur teſtari, ibid num. 55. 59

3 Eremiticam vitam ducentes de Superiorum licentia in habitaculis eremi, non concluduntur in prohibitione de novis domibus non recipiendis, ibidem num. 57. pag. 60

3 Concilium Conſtantinopolitanum de Eremitis comatis ad ſolitudines rejiciendis expenditur, ibidem num. 60. pag. 60

3 Eremitæ, & alij exiſtentes in ſtatu pœnitentium, & habitantes in Oratoriis authoritate Prælati dicuntur perſonæ Eccleſiaſticæ, & eorum caput eſt Chriſtus, ibidem num. 61. 60

3 Eremitæ an gaudeant privilegio Canonis, ibidem nu. 62. pag. 60

5 Eremitæ miraculum, cui Angelus interdum deferebat uvas acerbas, interdum maturas, interdum marcidas, in cap. Presbyter, num. 8. de celebratione Miſſarum. pag. 294

Eremitæ Camaldulenſes, & Montis Coronæ. Vide in ver. *Vnio Monaſteriorum*.

5 *Ergaſtulorum* pœna Regularibus quando imponenda, in cap. Ne religioſi, num. 30. de Regular. 115

5 Ergaſtulorum remedium ad coercendos Monachos incorrigibiles periculoſum, ibid. num. 55. 119

Error, errare.

6 Error an excuſet homicidium involuntarium, in cap. Ad audientiam, num. 68. de homicid. 268

5 Errantis, & ignorantis nullus eſt conſenſus, in cap. Significatum, num. 7. 21. & 41 de regular. 42

5 Errans an præſumatur facturus fuiſſe ſi ſciuiſſet quando ex actu oritur obligatio, ibidem num. 35. & nu. 38. pag. 46

6 Error communis ad validitatem eorum, quæ geruntur ab excommunicato, vel irregulari debet eſſe facti non juris, in cap. Quod à prædeceſſore, num. 135. de ſchiſmat. pag. 244

Vide in ver. *Prælatus putatiuus*.

1 Erranti in fide non imputatur ſi ex ſimplicitate deficiat & fidem ſuam ſupponat fidei Eccleſiæ, in cap. Firmiter num. 20. de Summa Trinitate & fide Catholica. pag. 5

1 Error, id eſt aliud pro alio putare in his, quæ ad fidem aut mores non pertinent an, & quando liceat, ibidem num. 53. 11

2 Error ſtultus Joannis Uvicleff. in cap. Accepimus, nu. 53. de Pactis 566

2 Error communis excuſat Prælatos non ſervantes legem uſu non receptam à transgreſſione, & à pœna, in cap. Treugas, num. 31. de Treug. & pace. 524

2 Contrarium, ibid à num. 47. 524

6 Error qualitatis non excludit conſenſum à matrimonio, in cap. Si conditiones, num. 14. de cond. appoſ. pag. 40

6 Fallit ſi qualitas apponatur in conditione, ibidem num. 15. pag. 40

3 Errare poteſt qui nititur medio fallibili, in cap. Venerabili, num. 12. de Teſtib. 197

3 Declaratur, ibid num 40. 197

3 Errare nihil aliud eſt quàm unum pro alio putare, ibid num. 25. pag. 198

3 Error damnabilis in Eccleſia eſſe non poteſt, ibidem num. 32. pag. 199

3 Error circa Reliquiarum approbationem non eſt præſumendus, maximè in Eccleſia Romana, ibidem num. 45. pag. 200

3 Error juris dubij dat juſtam cauſam præſcribendi, & æquipollet errori facti, in cap. Cum Eccleſia, num. 39 de cauſ. poſſ. & propriet. 142

6 Error conditionis dirimit matrimonium jam contractum, in cap. Ad noſtram, num. 4. de conjug ſervor. pag. 58

6 Procedit ſi error ſit conditionis deterioris, ibid. num 6. & 13. 58

6 Secus ſi ſit conditionis melioris, ibid. nu. 8. 58

6 Et quid in errore qualitatis perſonæ, ibidem. num. 11 pag. 58

6 Error eſt unum pro alio putare, ibid. nu. 9. 58

6 Errantis nullus eſt conſenſus, ibid. num. 5. 58

6 Declaratur, ibid. num. 8. & ſeqq. 58

4 Error expreſſus in ſententia an eam reddat nullam ipſo jure, in cap. Odoardus, num. 12. de ſolut. 295

6 *Eſſe*, & non eſſe contradictoriè ſunt oppoſita, in cap. Falſidicus, num. 101. de crimin. falſi. 314

2 *Ethica* diviſio in monaſticam, œconomicam, & politicam, in cap. Indecorum, num. 6. de ætate & qualitate pag. 232

4 *Etymologia* dat verbis proprium ſignificatum, ubi definito non repugnat, in cap. Cum ſecundum, num. 8. de præben. pag. 110

4 Etymologia quid ſit, ibid. num. 9. 110

4 Etymologia non convertitur, ſicuti diffinitio cum diffinito, ſed generalior eſt, ibid. nu. 11. 110

2 *Evangeliorum* liber non potuit eſſe materia conſecrationis Epiſcopalis ante obitum Chriſti, & cur, in cap. Requiſivit, num. 19. & 86. de ordinat. ab Epiſcopo pag. 204

2 Evangelium quibus temporibus ſcriptum fuerit ab Evangeliſtis, in cap. Cum veniſſet, num. 18. de ſacra Unct. pag. 292

6 *Euchariſtia* cur à jejunis tantùm ſumenda ſit, in cap Si conſtiterit, num. 4 de accuſat. 11[illegible]

2 Euchariſtiæ cuſtodia an ſpectet ad Archidiaconum, vel ad Archipresbyterum, in cap. Ad hæc, num. 21. de offic. Archid. pag. 37[illegible]

2 Actus conſecrandi Euchariſtiam qui ad Sacerdotem pertinet, eſt principalior, & nobilior quam actus conſecrandi miniſtros, qui pertinet ad Epiſcopum, in cap. Requiſivit, num. 30. & 93. de ordinat. ab Epiſcopo pag. 20[illegible]

7 Euchariſtia in qua ætate ſit pueris exhibenda, in cap Omnis, num. 33. de pœnit. & remiſſ. 12[illegible]

7 Euchariſtia an amentibus, & phreneticis præberi poſſit, ibid. nu 34. verſ. An authoritatem non habens. 121

7 Euchariſtia ſemel tantum in anno, ideſt in Paſchate ſumenda eſt ex neceſſitate præcepti, ibidem num. 40 pag. 12[illegible]

7 Euchariſtiam ad minus in Paſchate non ſumere eſt ſignum hæreſis, & malæ credentiæ, ibid. nu. 44 125

7 Paſchale tempus ad Euchariſtiam ſumendam poteſt à proprio Sacerdote ex cauſa prorogari, ibid. num 46. pag. 125

7 Epiſcopus non poteſt certa tempora præſcribere quibus viris conjugatis, negotiatoribus, & mulieribus liceat Euchariſtiam ſumere, in cap. Omnis, num. 45 de pœnit. & remiſſ. 125

7 *Eventus* nihil operaturus non eſt expectandus, in cap Per tuas, num. 12. de ſent. excomm. 17[illegible]

Vide in ver. *Fruſtra*.

7 *Eugeniana* conſtitutioni quoad obtinentes beneficia non fuit derogatum à Concilio Tridentino niſi in cauſis criminalibus, in cap. Ex parte, num. 10. de privileg. pag. 9[illegible]

3 Eugeniana conſtitutio eximens curiales ab Ordinariorum juriſdictione comprehendit tam laicos, quàm clericos, in c. Licet, num. 43. de foro compet. 84

3 Eſt favorabilis, & pro tutela curialium, ibidem num 44. pag. 84

3 Suffragatur reſidentibus in curia Romana, non autem venientibus ad eam pro aliquo momentaneo negotio, & requiritur reſidentia ſaltem per annum, ibidem num. 45. 84

3 Non

3 Non tuetur curiales, qui recedunt à curia animo non redeundi, vel diu extra curiam morantur, ibidem nu. 46. pag. 84
3 Locum non habet ſi curialis ſit actor, ſed tantum ſi ſit reus, ibid. num. 47. 84
3 ugeniana non juvat curialem qui intentat remedium diffamari, niſi poſſideat, ibid. num. 48. 84
3 Item non vivat obtinentes beneficium extra curiam quin ratione illorum beneficiorum conveniri poſſint coram loci Ordinario, ibid. num. 49. 84
3 t quid in Referendarijs, ibid. num. 50. 84
3 ugeniana non tuetur curialem quin poſſit conveni- in partibus vigore l. unicæ, C. Quando Imper. in- er. pupill & vid ibidem num. 51. pag. 84
3 ugenianæ beneficio non gaudet curialis non appo- ens in partibus declinatoriam fori ante litem conte- atam, ibidem num. 53. 85
Vide in ver. *Clericus agens contra laicum, &c.*
2 *xamen* inter rejectum, & prælectum in concurſu oram judice appellationis fieri debet non ſolum quo- d ſcientiam, ſed etiam quoad alias qualitates, in cap am te, num. 2. & nu. 42. de ætate & qualitate. ag 241
2 xaminis forma à Concilio Tridentino præſcripta n Parochialibus conferendis quæ ſit, in cap. Cum t ars, num. 18. de ætate & qualitat. 281
4 xamen de qualitatibus ordinandorum quamuis ſit aciendum ab Epiſcopo dimiſſorias concedente, non utem ab ordinante, tamen ſi Epiſcopus alienus tiret aliquem criminoſum peccaret ordinando, in ap. Cum ſecundum, numer. 59. de præbendis. ag. 113
Vide in ver *Ordines quoad examen.*
5 xamen teſtium ſuper vita, & miraculis canonizan- i poteſt committi in partibus, in cap. Venerabili, am 8. de Teſtib. 197
3 xamen teſtium non poteſt dici extra terminum, uando teſtes intra terminum jurarunt in cap. Ego . num. 46. de jurejur. 214
Examen per concurſum,
Vide in ver *Concurſus.*
2 xaminatores in concurſu Parochialium eccleſiarum a debeant vota ſua palam dare, in cap. Eam te, nu. . de ætat & qualit. 239
2 xaminatores niſi retulerint concurrentes idoneos uoad omnes qualitates concurſus eſt nullus, ibid. um. 15 pag. 239
2 Sufficit tamen ſi renuncient ſimpliciter aliquem idoneum, vel non idoneum approbatum, vel reprobatum, num. 16. 239
2 xaminatorum officium eſt idoneos judicare, ele- io autem magis idonei ad ſolum Epiſcopum per- net, in cap. Cum ſit ars, num. 52. & ſeqq. de ætat. qualitate. pag. 286
2 xaminatorum Synodalium authoritas an, & quan- o expiret, & an Epiſcopus in locum demortuorum oſſit alios extra Synodum ſubſtituere, ibidem nu . pag. 286
2 Concurſus in quo una cum tribus examinatoribus Synodalibus alij non Synodales fuerunt adhibiti eſt nullus, & collatio Parochialis ad Sedem Apoſtolicam devolvitur, ibid. num. 55. 286
4 Litteris examinatorum creditur, in cap. Cum ſecum, num. 56. de præbend. 113
3 xaminatores Synodales an ſint neceſſario eligendi agiſtri, Doctores aut Licentiati, an verò ſit in ptione Epiſcopi eligere alios Clericos his quali- atibus carentes, in cap. Inter cæteras, num. 45. in in. de reſcript. 201
3 Examinatores Epiſcoporum quoad juramentum præ- tent ante ſuſceptum officium, in cap. Niſi cum ridem, num. 66. de renunc. 159
6 Examinatores pro examine, & approbatione ad Pa- ochiales nihil poſſunt accipere, in cap. In ordinando, num. 39. de ſimon. 146
Vide in ver. *Concurſus.*
4 Examinatorum Synodalium authoritas an, & quando expiret, in cap. Illa, num. 20. Ne ſede vacante. pag. 258
4 Examinatores Synodales non unum ſolum, ſed plures, quos judicaverint idoneos debent renunciare, ibidem num. 21. pag. 258
4 Ex quibus non examinatores, ſed Epiſcopus vel Vicarius Capituli ſede vacante magis idoneum eligat, ibidem num. 23. 258
2 Examinandi non ſunt quoad doctrinam proviſi de Canonicatibus in forma dignum ſi jam Diaconi vel Presbyteri ſunt, in cap. Accepimus, num. 14. de ætat. & qualit pag. 275
2 Examinatus, & promotus ad ordinem ſacrum an quoad doctrinam ſit iterum examinandus ad beneficium juriſpatronatus requirens eumdem ordinem, ibid. nu 30 & ſeqq. uſque in fin. 276
2 Examinatus ſemel quoad doctrinam regulariter non debet iterum examinari, ibid. num 32 277
2 Examinatus ad ordines non poteſt ratione inſufficientiæ à beneficio repelli, ibid num. 35. 277
Declaratur, ibid. 277
Vide in ver *Ordines quoad examen.*
2 Examinatus ad beneficium, vel officium non tenetur ad aliud ſimile ſe iterum examini ſubjicere. Secus ſi ad majus, vel diſſimile, ibidem num 30. pag. 277
1 *Exceptio* negativa pro parte rei non eſt probanda, in c. Ne innitaris, num. 36. de conſtit. 107
7 Exceptio in uno caſu non firmat regulam in contrarium in aliis caſibus qui ſunt ſimiles excepto, in c Officij, num. 42. de pœnit. & remiſſ. 122
7 Etiamſi caſus fuerit exceptus per dictionem taxativam, ibidem nu. 43. 122
5 Exceptio non numeratæ pecuniæ poſt biennium an habeat locum in foro conſcientiæ, in cap. Si quis, num. 29. de regular. 11
2 Exceptio regulam firmat, ſed non ampliat, in cap. Cum veniſſet, § Per frontis, num. 12. de ſacr. Vnct. pag. 304
4 Exceptio debet eſſe de regula, aliàs eſt inepta & impertinens, in cap. Paſtoralis, num. 8. de his, quæ fi. à Prælat pag. 263
2 Exceptio criminis contra ordinatum de æquitate ſemper eſt admittenda, in cap. Accepimus, num. 4. de ætate & qualit. 274
2 Exceptiones frivolas executor debet rejicere rationabiles admittere, & interim ſuperſedere. ibidem num. 23 pag. 276
2 Exceptio ætatis dummodo adſit rationis uſus contra electum à duabus partibus Cardinalium non admittitur, in cap. Accepimus, num. 50. de pactis. 566
9 Exceptio qua ſubjectum negatur ſemper admittenda eſt, in cap. Nobis, nu. 42. de ſimon. 155
2 Exceptio facta per ditionem taxativam non excludit alias ſimiles exceptiones, in c. Conquerente, nu. 60. de offic. ordin. 467
2 Exceptio quæ non eſt de regula, deriſoria, in cap. Vt juxta, nu. 8. de offic ordin. 471
2 Declarat regulam de materia exceptionis eſſe intelligendam, ibid. nu. 9. 471
3 Exceptio illegitimatis eſt peremptoria, & ſuſpenſiva juriſdictionis laici, in c. Tuam, num. 3. de ordin. cognit. pag. 130
3 Et litis conteſtationem non inducit, ibid. nu. 4. 130
6 Exceptio turbida, & altiorem requirens indaginem non admittitur in judicio poſſeſſorio legetimitatis, in c. Lator, nu. 70. & 81. Qui filij ſint legit. 101
3 Exceptio conſanguinitatis admittitur contra mulierẽ petentem aliquem in maritum, in cap. Intelleximus, num. 2. de ordin. cognit. 125
3 Si agat judicio petitorio: ſecus ſi poſſeſſorio reintegrandæ, ibid. num. 3. 125
3 Et quid ſi maritus offerat probationes in continenti paratas, ibid. num. 4. 125
3 Exceptionem peremptoriam non expedit reo proponere ante fundatam intentionem actoris, ibid num. 5 & 13. 125
3 Exceptio peremptoria eſt quæ perimit petitionem actoris, ibidem num 6 126
3 Exceptio dicitur actionis concluſio, ibidem num 7. pag. 128
3 Exceptio omnis peremptoria debet diſcuti antequam diffiniatur negotium principale, ibidem nu. 8. pag. 126

3 Lite tamen prius conteſtata, ibidem num. 9. & num. 34. pag. 126
3 Niſi ſit exceptio litis finitæ, ibid. nu. 10. 126
3 Vel ſit notoria, ibid. nu. 11. 126
3 Aut contineatur in inſtrumento; vel reus offerat ſe illam in continenti probaturum ibid nu. 12. 126
3 Exceptio peremptoria etiamſi veniat cognoſcenda coram diverſo judice, debet diſcuti ante diffinitionem articuli principalis, ibid. nu. 14. & 31. 126
3 Exceptiones dilatoriæ regulariter ſunt proponendæ ante litis ingreſſum, ibid. nu. 16. 126
3 Exceptio dilatoria ſolutionis proponi debet ante litem conteſtatam, non tamen priuſquam actor fundaverit intentionem ſuam, ibid nu. 18. 126
3 Exceptio dilatoria, quæ incipit competere, aut venit ad notitiam rei poſt litem conteſtatam, tunc proponi poteſt, ibid nu 19. 127
3 Exceptio quæ limites exceptionis excedit non perimit quæſtionem principalem, ſed ſunt duæ petitiones viciſſim tractandæ, & terminandæ, ibid. nu 20. 127
3 Exceptiones peremptoriæ quamvis proponi debeant ante litis conteſtationem, tamen non probantur, niſi lite conteſtata, ibid. nu. 34 128
3 Exceptio illegitimitatis an ſit præjudicialis, vel peremptoria, ibid. num. 36. 128
4 Exceptio firmat Regulam in caſibus non exceptis, in cap. Illa, nu. 31. Ne ſed. vacan. 259
5 Exceptio non firmat Regulam in caſibus non exceptis quando alij caſus excipiuntur à jure, in cap Inter alia num 34 & 38 de immun. eccleſ. 377
5 Etiamſi exceptio ſit cum dictione taxativa. ibidem num. 35. pag 377
5 Exceptio non exludit caſus ſimiles exceptis, ib. n. 53 378
3 Exceptio non excludit caſus ſimiles, in cap. Cum non ab homine, num. 80. de judic. 14
6 Exceptiones tot non recipiuntur contra Regulares, quot contra ſæculares, in cap. Qualiter, il ſecondo, num. 101. de Accuſat. 131
5 Exceptio regulariter non prodeſt niſi opponatur, in c. Ex publico, num. 34. de converſ. conjugat. 156
2 Exceptio quod non conſtet de delegatione poteſt opponi etiam in actu executionis, in cap Cum in jure, num 25. de offic delegat. 406
2 Exceptionis à jure naturali, & Divino provenientes non ſunt ſublatæ per Decretalem Licet, de elect. in cap. Cum in cunctis, num 29. de elect. 38
7 *Exceſſus* enormis dicitur reſpectu quantitatis facti, in cap. Cum illorum, num. 16. de ſentent. excommun. pag. 171
7 Item reſpectu qualitatis perſonæ, ibid n. 20 171
7 Item reſpectu ſcandali, ibidem nu 22. 171
7 Item reſpectu loci, ibid. num. 23. 171
7 Enormis ſemper dicitur Exceſſus in Epiſcopum, vel Abbatem, vel alium ſuperiorem, ibid. n. 20. 172
7 Et idem ſi in patrem, vel in magiſtrum, ibidem num. 21. 172
3 *Excommunicandi* poteſtas eſt juriſdictionis, in cap. Cum contingat, num 17. de foro compet. 87

Excommunicatio, & Excommunicatus, communia.

4 Excommunicatio non infligitur niſi pro culpa mortali, in c. Relatum, n. 40. de Cler. non reſiden. 37
5 Excommunicationis pœna induci non debet, niſi in caſibus in jure expreſſis, in cap. Ad hæc, nu. 62. de Relig. domib. 211
5 Excommunicatio juris ſemper ſupponit peccatum mortale, ibid. num. 68. 212
7 Pœna nulla eſt major in eccleſia quàm excommunicatio, & ideo non debet in ea fieri extenſio, ſed potius reſtrictio, in cap. Nuper, num. 30. de ſent. excommun. pag. 169
7 Excommunicationis gladius nervus eſt eccleſiaſticæ diſciplinæ, ac ſi contemnatur perniciem potius parit, quam ſalutem, in cap. Reſponſo, num. 9. de ſent. excommun. 187
7 Excommunicatio eſt medicinalis, non mortalis, ibidem num 10. 187
7 Excommunicat. pœna quam gravis ſit, ibid. n. 39. 189
7 Excommunicatio ſive juſta, ſive injuſta timenda eſt ibid. nu. 100. & 112. & ſeq. 192
7 Si lata ſit ab Ordinario, & in talem, qui quamvis ſit ſine culpa, tamen culpam committere potuit, ibid. num 101. pag. 195
7 Excommunicationis ſententia contra Canonis prohibitionem tenet, ſi feratur ab Ordinario, ſecus ſi à Delegato, ibid. nu. 102. 195
5 Excommunicatio eſt mucro Epiſcopi, in c. Procurationes, num. 30. de cenſib. 279
2 Excommunicatio ſequitur perſonam, ſicut lepra leproſum, in c. Treugas, nu. 7. de treug. & pace. 522
5 Excommunicatio quæ annexa eſt Apoſtaſiæ non incurritur niſi pro peccato mortali, in c. Conſultationi nu. 8. de Apoſtat. 247
6 Excommunicati largè dicuntur ſchiſmatici, in cap. Quod à Prædeceſſore, nu. 8 de ſchiſmat. 228
6 Excommunicati publicè, vel occultè non differunt in his, quæ geruntur ratione publici offic. ib. n. 138. 244
7 Excommunicatus non præſumitur quem Papa ad oſcula ſcienter admiſit, in c. Si aliquando, num. 10 de ſent. excomm. 183
3 Excommunicatus poteſt iterum excommunicari, in cap Nullus, nu. 12. & ſeq. de foro compet. 91
2 Excommunicatus in una diœceſi haberi debet pro excommunicato in univerſo orbe, in cap. Treugas, nu. 6. de Treug. & pace. 522
7 Excommunicationis uſus fuit in Eccleſia etiam temporibus Apoſtolorum, in cap. Sacro, num. 28. de ſent. excomm. pag. 200
3 Excommunicatio, & anathema an, & in quo differant in c. Cum non ab homine, n. 21. & 23. de judic. 7
3 Excommunicationis verbo major excommunicatio intelligitur, ibid. num. 22. 37
3 Gladius ſpiritualis Eccleſiæ non eſt ad mortem, ſed ad medelam, ibid. num. 45. 11
6 Excommunicatus & ſuſpenſus à jure poteſt excommunicari, & ſuſpendi ab homine, in cap. Accuſatum, num. 7. de ſimonia. 148
Vide in ver. *Cenſura*.
3 Excommunicationis ſententia, & declaratoria in quo differant, in c. Non poteſt, n. 18. de ſent. & re jud. 232
6 Excommunicatus retinet beneficia prius obtenta, licet non poſſit de novo acquirere, in cap. Ad abolendam, num. 40. de hæret. 214
7 Excommunicationis pœna nulla eſt major in eccleſia, in c Sacro, nu. 23. de ſent. excommunic. 200

Excommunicatio à quo.

5 Excommunicandi jus non competit non Prælato, in c. Procurationes, num. 49 de cenſib. 280
7 Excommunicationis materia, & illius cognitio ſpectat ad judicem Eccleſiaſticum tantum, in c. Sacro, nu. 27 & ſeqq. uſque ad num 34. de ſent. excom. 200
7 Ejus uſus fuit in Eccleſia etiam temporibus Apoſtolorum, in c. Sacro, nu. 28. de ſentent. excomm. 200
7 Judici ſæculari nefas eſt prohibere judici eccleſiaſtico ne quem excommunicet, vel mandare ut latam excommunicationem revocet, ibid. nu. 30 200
7 Excommunicatio ubi minus ritè, rectèue lata fuit, ad ſolum ſuperiorem Eccleſiaſticum ſpectat errorem corrigere, ibid. num. 31. 201
2 Excommunicatio lata in Ordinarium à Delegato non oſtenſis litteris ſuæ commiſſionis, eſt ipſo jure nulla, in c. Cum in jure, nu. 29. de offic. Delegat. 406

Excommunicatio in quos.

3 Excommunicatio lata in Capitulum an teneat, in c. Olim, nu. 2. de lit. conteſt. 104
5 Excommunicatio prohibetur ferri in univerſitatem, in c. Ad hæc, nu. 66. de Relig. domibus. 212
7 Excommunicatio non ligat niſi perſonam veram in c. Reſponſo, nu. 65. & 69. de ſent. excomm. 192
7 Excommunicatione non ligatur niſi perſona rationalis & baptizata, ibid. nu. 67. 192
7 Excommunicatione ut quis ligetur quas qualitates habere debeat, ibid. nu. 70. 192
7 Excommunicatio lata à Papa in univerſitatem an valeat, ibid. num. 88. 194
7 Et an liget innoxios, ibid. num. 89. 194
7 Et quid in foro poli, ibid. nu. 90. 194
7 Eccleſia non poteſt per excommunicationē excludere à regno Dei niſi indignos, qui per peccatum mortale charitatem amiſerint, ibid. num. 92. 194

7 Excom

7 Excommunicatio lata in univerſitatem ab inferioribus à Papa an liget, & timenda ſit, ib.n. 93. & ſeq. uſque in fin. 194

7 Excommunicatio lata in univerſitatem non poteſt referri ad ſingulos, ib.n.95. & ſeqq pag. 194

7 Contrarium, ib.n. 106. & ſeqq. 194

7 Excommunicatio generaliter lata in univerſitatem referri non poteſt niſi ad capaces excommunicationis, ibid. num.109. 196

7 Excommunicatio lata in univerſitatem an dicatur lata contra illius privilegium, ib.n.115. pag. 197

Excommunicatio lata ab Epiſcopo in Abbatem renuentem viſitari.

Vide in ver. *Viſitationem impedientes.*

5 Epiſcopus qui excommunicat exemptum renuentem viſitari non eſt puniendus, niſi appareat de illius malitia, vel craſſa ignorantia, in c. Procurationes, num. 37 de cenſ. 379

Excommunicatio Epiſcopi in exemptos renuentes viſitari,

Vide in ver. *Viſitationem impedientes.*

Excommunicatio an, & quando ferri poſſit in Clericum non ſolventem.

Vide in ver. *Clericus quoad privilegium cap. Ordoardus.*

Excommunicatio in debitorem,

Vide in ver. *Debitor.*

7 Privilegiati quod excommunicari non poſſint ab Ordinariis, non debent excommunicari etiam indirectè, in c. Quanto, n. 1 de privil. pag. 85

7 Excommunicatio lata ab Epiſcopis in ſubditos ſuos, qui molunt in molendinis vel coquunt panem in furnis Regularium exemptorum, non tenet. ib.n. 4 85

Excommunicatio generalis non ligat niſi ſubditos profeſſentis, in c. A nobis, il primo, n.1. de ſent. excom. 156

Excommunicatio in Suffraganeos lata ab Officialibus Archiepiſcopi, qui de facili poteſt haberi, ligat, quamvis ferri non debeat, in c. Reſponſo, num. 112. de ſent. excom. 197

Excommunicatio quoad abſolutionem.

Excommunicationibus pluribus ligatus poteſt abſolvi ab una, nec cenſetur à reliquis abſolutus, in c. Majores, n.6. de Baptiſm. pag. 325

Ab excommunicatione injuſta non fit abſolutio, ſed relaxatio, in c. Odoardus, n.5. de ſolut. pag. 294

Contrarium, ib.n.6. 294

Declaratur ſi injuſtitia ſit notoria, ib.n. 9. 10. & 11. 294

Excommunicatus à ſuo Epiſcopo non poteſt abſolvi ab alieno, in c. Omnis, n. 80 de pœn. & remiſſ. 133

Abſolutionis forma non ſervata excommunicatus non intelligitur abſolutus, in c. Si aliquando, n.8 & 13. de ſent excommun. pag. 183

Excommunicatus non præſumitur quem Papa ad oſculum ſcienter admiſit, ib n 10. pag. 183

Excommunicati vigore conſtitutionis, quam Papa vult haberi pro infecta, non indigent abſolutione, ibidem n. 11. 183

Excommunicatus non debet abſolvi niſi prius de injuria ſatisfaciat, in c. Nullus, n. 15 de foro compet. 54

Excommunicatus ab Epiſcopo ſi ad Metropolitanum appellet, poteſt ab illo abſolvi, in c. Per tuas, n.1. de ſent. excom. 175

Metropolitanus tamen ſuffraganeo deferens poteſt eum remittere abſolvendum, ib.n. 2. pag. 175

Et tenetur remittere ſi ejus exceſſus fuerit manifeſtus, ib. n.3. 175

Vide in ver. *Excommunicatio quoad appellationem.*

Abſolutionem petens fatetur ſe excommunicatum niſi proteſtetur, ib n.27. 176

Auditor Cameræ an poſſit appellantes abſolvere ab excommunicatione,

Vide in ver. *Auditor Cameræ.*

Excommunicatus in quo apparuerunt in morte contritionis evidentia ſigna, poſt mortem abſolvitur ab eo, à quo vivens fuerat abſolvendus, in c. A nobis, il ſecondo, n.1. & 14. & 30. de ſent. excom. 163

Vide in ver. *Abſolutio.*

Et in ver *Excommunicatio nulla vel injuſta.*

Hæredes ab Eccleſia pro ipſo ſatisfacere compelluntur, in d. c. A nobis, il ſecondo, num. 2. & 3. & 31. de ſent. excom. 163

Excommunicato defuncto non eſt communicandum ante abſolutionem, nec pro ipſo orandum, licèt ſit quoad Deum abſolutus, ib. n. 3. 163

Vide in ver. *Excommunicatio quoad participationem.*

7 Abſolutionis formula pro excommunicato, qui in excommunicatione deceſſit, ib. n 14. pag. 164

7 Excommunicatus ex pluribus cauſis ſi in abſolutione omnes non expreſſit, non habetur pro abſoluto, in cap. Cum pro cauſa, n.1. de ſent. excom. 159

7 Excommunicatione una, vel pluribus ligatus, & ex pluribus cauſis an poſſit abſolvi unica abſolutione, ib. num.2. 159

7 Epiſcopus non poteſt abſolvere eum, qui leviter percuſſit Clericum ſine ſpeciali commiſſione, juxta unum intellectum, in c. Pervenit, num. 1. & ſeqq de ſent. excom. 148

7 Qui reprobatur, ib.n. 4. & ſeqq.

7 Epiſcopus abſolvit pro leviſſima injuria Clerico illata ib. num. 3. 148

Vide in ver. *Epiſcopus quoad abſolutionem.*

7 Excommunicati pro levi manuum injectione in Clericum poſſunt per Epiſcopum abſolvi, ib n. 8. 148

7 Excommunicati ob percuſſionem Clericorum, quibus caſibus per Epiſcopum abſolvi poſſint, compendioſa diſtinctio, ib.n. 9. 148

7 Prælatus inferior habens juriſdictionem quaſi epiſcopalem an poſſit abſolvere ſubditos ab excommunicatione ob levem Clerici percuſſionem, ib.n 10. & ſeqq uſque in finem pag. 149

7 Abſolutio ab excommunicatione ob levem Clerici percuſſionem regulariter ſpectat ad ſolum epiſcopum, ib. num.11. 149

7 Declaratur, ib.n.12. 149

4 Prælatus inferior habens jura epiſcopalia poteſt abſolvere ab excommunicatione Canonis quando Canon eam non reſervat, ib.n.14. pag. 149

7 Vicarius Epiſcopi, & vicarius Capituli Sede vacante abſolvunt ab excommunicatione Canonis ſi levis ſit percuſſio, ib.n.16. pag. 149

6 Excommunicatus licet abſolutus in foro animæ, non poteſt ſe immiſcere Divinis Officiis, in c. Poſtulaſtis, n. 16. de Cler. excomm. pag. 339

6 Et in publico debet ſe gerere tanquam excommunicatum, ib. n 17. 339

6 Et puniri poteſt in foro judiciali, ib n.18 pag. 339

6 Excommunicatus per abſolutionem in foro pœnitentiali à quibus liberetur, n. 20. & ſeqq. pag. 339

6 Abſolutio ab excommunicatione in foro animæ non tollit pœnas fori externi, ib n. 21. pag. 339

6 Excommunicatus abſolutus in foro conſcientiæ tantum, parte opponente nunquam debet admitti ad participationem ſacramentorum ac divinorum celebrationem, ib. n 23 pag. 339

Vide in ver. *Excommunicationis effectus.*

5 Excommunicatus pro manifeſta offenſa non abſolvitur cum cautione, ſed ſatisfactione præmiſſa, niſi ſatisfacto concernat ſpiritualia, in c. Ex publico, n. 8. de converſ. conjugat pag. 153

1 Abſolvere poteſt inferior ab excommunicatione lata à Canone tam Papæ, quàm Epiſcopi, ſi illius conditor abſolutionem ſibi non reſervavit, in c. Canonum ſtatuta, n. 32. de Conſtit. 21

Excommunicatio quoad appellationem.

7 Excommunicatus ab Epiſcopo ſi ad Metropolitanum appellat, poteſt ab illo abſolvi, in c. Per tuas. n. 1. de ſentent. excommun. pag. 175

7 Metropolitanus tamen Suffraganeo deferens poteſt eum remittere abſolvendum, ib.n. 2. pag. 175

7 Et tenetur remittere ſi ejus exceſſus fuerit manifeſtus ib.n.3. 175

7 Excommunicatus appellans ab injuſtitia excommunicationis non auditur, niſi prius petat abſolutionem, ib.n.4. & n.10. 175

7 Secus ſi dicat ſententiam nullam ib. n.5. & 8. pag. 175

Vide in ver *Excommunicatio nulla, &c.*

Et in ver. *Excommunicationis exceptio.*

7 Excommunicatus poteſt appellare, & appellationem proſequi, licet abſolutionem non petat, ibidem num. 14. & 35. 175

7 Declaratur, ib.n.16. & 40. 175

7 Appellatio eſt ſpecies defenſionis quæ excommunicato non denegatur, ib.n.15. 175

7 Appellatio ab excommunicatione operatur effectum devolutivum, non expenſivum, ib.n.19. 176

7 Excommunicatio trahit ſecum executionem, ibidem num.20. 176

7 Appellatio à comminatione excommunicationis datur ad utrumque effectum, ib.n. 22. pag. 176

7 Secus à comminatione declaratoriæ, ib. n. 2. pag 176

7 Appellatio à declaratoria excommunicationis datur ad effectum

effectum devolutivum, & ſuſpenſivum, ib.n. 24.& 45. cum duobus ſeqq.pag. 176

7 Appellare quis poteſt à declaratoria excommunicationis, & appellationem proſequi abſque eo quod petat abſolutionem, ib. n. 26.pag. 676

7 Appellans à declaratoria excommunicationis quamvis non egeat abſolutione,tamen ad cautelam poteſt abſolvi à Metropolitano, ib.n. 28. 177

7 Niſi abſolutio ſit Sedi Apoſtolicæ reſervata, ibidem numero 30. 177

7 Appellans à declaratoria excommunicationis non auditur ſi exceſſus ſit notorius, ib.n. 47.& 48. 178

Appellatio à comminatione, vel declaratoria cenſurarum,

Vide in ver. *Cenſura.*

Excommunicatio quoad denuntiationem.

1 Excommunicatus per declarationem amplius non ligatur, cùm ab initio ligatus jam fuerit, in c. Quoniam, n. 54.de Conſtit. pag. 183

3 Regulares excommunicati ob notorium delictum an poſſint ab Epiſcopo denuntiari, in c. Non poteſt, n. 7. & ſeqq. uſque in fin. de ſent.& re judic. 231

3 Miles Hieroſolymitanus qui Parochum publicè percuſſit, non poteſt ab Epiſcopo declarari excommunicatus, ib. n. 8.& 12.pag. 231

3 Declaratoria excommunicationis an requirat citationem partis, ib n. 9.& n. 17.pag. 231

3 Regulares ſacramenta adminiſtrantes ſine Parochorum licentia poſſunt ab Epiſcopo denunciari excommunicati, ib. n. 12.pag. 231

3 Denunciatio, & declaratio circum ſcripta citatione non eſt actus juriſdictionis, ib.n 13.& 15. 231

2 Declaratio poſt appellationem eſt valida, ib.n.14. 231

3 Exemptus notoriè excommunicatus poteſt declarari ab Epiſcopo, ib n.16 231

3 Excommunicationis ſententia, & declaratoria in quo differant, ib.n. 18. 232

Excommunicationis effectus.

6 Excommunicatus vel ſuſpenſus etiam non denunciatus de jure communi eſt deſtitutus omni facultate beneficia conferendi, in c. Quod à prædeceſſore, num. 78. de ſchiſmat. 236

6 Et quid in occultè excommunicato, ib.n.79. 236

6 Excommunicati non ſunt privati beneficiis ante excommunicationem canonicè obtentis, nec ſunt privandi niſi in excommunicatione inſorduerint, ib n.92. 238

6 Excommunicati in vim Conſtitutionis Ad evitanda, retinent juriſdictionem reſpectu non excommunicatorum privilegio alieno, non proprio, ibidem numero 94. 238

6 Excommunicatus proviſus à Papa de Parochiali cum clauſula abſolutionis à cenſuris poteſt non excommunicatis adminiſtrare Sacramenta ex Concilio Conſtantienſi, ſecus de jure communi, ib.n 112. 241

7 Excommunicatis & interdictis prædicari poteſt verbum Dei, in c. Reſponſo, n. 1. de ſent. excomm. 186

7 Excommunicati licitè poſſunt eccleſiam ingredi, dummodo officium non audiant, ib. n. 2.pag. 186

7 Contrarium, ib.n 6. & ſeqq. 186

7 Excommunicatus permittendus eſt per eccleſiam tranſire, ib n. 3. 186

7 Excommunicato Miſſam audiente extra eccleſiam Sacerdos ceſſare debet niſi incœperit Canonem, ib. n. 4. 186

7 Orare non licet in eccleſia in qua excommunicatus exiſtit non orandi cauſa, ib,n.5 pag. 186

7 Excommunicatis licitum eſt communicare ad finem ut ad pœnitentiam reducantur, ib.n.6 186

7 Excommunicatus ſive occultus, ſive manifeſtus nullo tempore intrare debet eccleſiam niſi ad audiendam prædicationem verbi Dei, ib.n.7. 186

7 Excommunicatis non denuntiatis, nec publicis Clericorum percuſſoribus, an liceat eccleſiam ingredi poſt conſtitutionem Concilii Conſtantienſis, ib.n. 11. 187

7 Excommunicatus traditur Diabolo corporaliter, & ſpiritualiter, ib.n.40. 189

5 Excommunicatorum corpora non ſunt exhumanda ſi à fidelibus diſcerni non poſſint, in c. Cum propter, n 54. de jurepatr. 259

2 Excommunicatus in una diœceſi haberi debet pro excommunicato in univerſo Orbe, in c. Treugas, n. 6. de Treug & pac. 522

6 Excommunicatio impedit promotionem, in c. Ex literis, n.3. de furtis. 287

Violans immunitatem eccleſiæ an ſit excommunicatus.

Vide in ver. *Immunitas Eccleſiarum.*

7 Excommunicatio ſeparat à corpore Chriſti, in c. Sacro, n.24. de ſent. excom. 200

7 Excommunicatus pro violenta manuum injectione in Clericos ante denuntiationem vitandus eſt, niſi ſit occultus, in c. Cum non ab homine, n. 1. de ſent. excom. 147

Vide in ver. *Excommunicatio quoad participationem.*

6 Excommunicationis notitiam habens per famam, & celebrans deponitur de rigore, in cap. Illud, num. 1. de Cler excom. miniſt. 337

5 Excommunicatus eccleſiam conſtruens de conſenſu epiſcopi, quamvis non debuerit admitti, tamen efficitur patronus, ſed exercitium non habebit ante abſolutionem, in c. Nobis, n. 12. de jurepatr. 251

7 Excommunicatus etiam poſt mortem epiſcopi, in c. A nobis, il primo, n. 57. de ſenten. excomm. 155

6 Excommunicato beneficii collatio facta non valet, & ſcienter conferens à beneficiorum collatione ſuſpenditur, in c. Poſtulaſtis, n. 1.& 3.& 8. de Cler. excom. 337

6 Secus ſi ignoranter, ib.n. 9 337

6 Excommunicatus tenetur cedere beneficio poſt excommunicationem obtento, nec poteſt illud ſalva conſcientia retinere, ib.n.3. 337

6 Excommunicato etiam occulto collatio beneficii facta eſt nulla, ib. n.9. & ſeq. 338

6 Excommunicato collatio beneficii facta non tenet, etjamſi communi reputatione habeatur pro abſoluto, in d. c. Poſtulaſtis, n.11. de Cler. excomm. 338

6 Nec validatur per ſequentem abſolutionem, ib.n.12. 338

6 Collatio beneficii facta excommnicato abſoluto in foro pœnitentiali in vim bullæ Cruciatæ, vel Jubilæi an ſit valida necne, ib n. 13.& ſeqq. uſque in fin. 338

6 Excommunicatus licet abſolutus in foro animæ non poteſt ſe immiſcere Divinis officiis, ib.n. 16. 339

Vide in ver. *Excommunicatio quoad abſolutionem.*

6 Et in publico debet per ſe gerere tanquam excommunicatum, ib.n.17. 339

6 Et puniri poteſt in foro judiciali, ib.n. 18. pag. 339

6 Excommunicatus quibus pœnis afficiatur in foro animæ, & in quibus in foro externo, ib.n.20. 33[illegible]

6 Excommunicatio occulta in foro externo non impedit beneficii aſſecutionem, ib.n.24 pag. 33[illegible]

7 Excommunicatus qui ſcienter recipit ordines deponendus eſt, ſi eſt Clericus ſæcularis, ſi Regularis ab executione Ordinum eſt ſuſpenſus, in c. Cum illorum, n. 1 & 8. de ſenten excomm. 17

7 Diſpenſat ſolus Papa cum Clerico ſæculari, qui ignorans jus, vel factum in excommunicatione recipit ordines, ib.n.2. 17

7 Sed cum Regulari diſpenſat Abbas ſi ignorantia eſt probabilis, & factum non eſt grave, ib.n.3. & n. 16. 17

Excommunicationis exceptio.

3 Excommunicationis exceptio quamvis ſit dilatoria, tamen proponi poteſt quandocumque etiam poſt ſententiam, in c. Intelleximus, n. 17. de ordin. cognit. 12[illegible]

7 Exceptio excommunicationis repellit à limine judicii & impedit litis ingreſſum, in cap. Per tuas, n. 37. de ſentent. excom. 17[illegible]

7 Et poteſt opponi in qualibet parte judicii, ib. n.38. 17[illegible]

7 Excommunicatus eſt officio judicis repellendus, licè excōmunicationis exceptio non opponatur, ib.n.39 17[illegible]

7 Appellare quis poteſt à gravamine, & appellationem proſequi, non obſtante exceptione excommunicationis, ib.n. 40. 17[illegible]

7 Etiamſi fuerit excommunicatus pro eadem cauſa, pro qua eſt in judicio, ib.n.41.pag. 17[illegible]

Vide in ver. *Excommunicatio quoad appellationem.*

Excommunicatio ad finem revelationis.

7 Monitoria ad finem revelationis decerni non poſſunt al Abbatibus nullius diœceſis habentibus epiſcopalem juriſdictionem, ſed petenda ſunt à Sede Apoſtolica, in c. Accedentibus, n. 25. & 47. de exceſſ. Prælat. 1[illegible]

2 Legati de Latere non prohibentur à Concilio Tridentino hujuſmodi excommunicationes decernere, in c. Quoniam, n. 44. de offic. Delegat. 4[illegible]

Quid in vicario Epiſcopi,

Vide in ver. *Vicarius Epiſcopi.*

7 Excommunicationes ad finem revelationis relinquuntur arbitrio judicis, in c Sacro, n. 39. de ſent. excom. 20

7 Monitoria ad finem revelationis quo ad ſubditos Abbatis juriſdictionem quaſi epiſcopalem habentis petenda ſunt à Sede Apoſtolica, ib.n 58. 20

7 Et quid ſi Abbas habeat dictam juriſdictionem in una parte diœceſis, ſed appellationes ab ipſo ad epiſcopum interponantur, ib.n.& ſeqq. uſque in fin. 20

Monitoria ad finem revelationis pro locis nullius diœceſis petenda ſunt à ſede Apoſtolica, in c. Quoniam, n. 44. de offic. Delegat. 403

Excommunicatio minor

Excommunicati minori excommunicatione in eccleſiam intrare non prohibentur, in c. Reſponſo, n. 12. de ſent, excom. 187

Communicans excommunicato extra crimen incurrit minorem excommunicationem, & reconciliari poteſt ſine juramento per ſimplicem Sacerdotem, in c. Nuper, n. 3. & 14. de ſent. excom. 167

Et quid poſt conſtitutionem Concilii Conſtantienſis, ib. n. 15. verſ. Cæterum, pag. 167

Vide in ver. *Excommunicatio quoad participationem.*

Excommunicatio lata ſententia, vel deferenda.

Excommunicatio latæ ſententiæ an inducatur per hæc verba, *ſicut excommunicatus ab omnibus evitetur*, in c. Super ſpecula, num. 1. uſque ad num. 8. Ne Cler. vel Monach. 431

ncurrat ver. importat excommunicationem ipſo jure, in c. Sacro, n. 57. de ſenten. excom. pag. 205

Vide *Verba lata ſententia.*

Excommunicatio quoad monitionem.

Prælatus excommunicare non debet, niſi monitione præmiſſa, & ex manifeſta, & rationabili cauſa, in cap. Sacro, n. 1 & 4. de ſenten. excom. 198

Excommunicatio ferri non debet, niſi trina monitione præmiſſa, ib n. 6. 199

7 Vel una pro omnibus cum competentibus dierum intervallis, ib. n. 16. 199

7 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ib. n. 19 199

7 Prælatus excommunicans unica monitione præmiſſa non incidit in pœnam c. Sacro, ib. n. 7. 199

7 Monitio ex cauſa eſt arbitraria, & poteſt omitti quando eſt periculum in mora, ib. n. 8. pag. 199

7 Monitio debet præmitti quando excommunicatio fertur pro culpis præteritis, ſecus ſi pro futuris, ib. n. 9. 199

7 Monitio non requiritur ſi exceſſus ſi notorius, ibidem n. 10. 199

7 Contrarium, ib. n. 11. 199

7 Declaratur, ib. n. 12. 199

7 Monitio non eſt neceſſaria ſi excommunicatio feratur ad defenſionem ſui juris, ib. n. 13. pag. 199

7 Prælatus Regularis ſi excommunicet Monachum non præmiſſa monitione, & non in ſcriptis an incidat in pœnam interdicti per menſem ab ingreſſu eccleſiæ, ib. n. 14, & ſeq. pag. 199

7 Excommunicatio non præmiſſa monitione eſt injuſta, ſed non eſt nulla, niſi feratur in participantes, ib. n. 17. & 26. 200

7 Monitio ex Concilio Tridentino poteſt fieri etiam per edictum, ſed de jure communi fieri debet perſonaliter, ib. n. 20. 200

7 Fallit in quatuor caſibus, ib. n. 21. 200

Excommunicatio nulla, vel injuſta.

7 Ab excommunicatione injuſta non fit abſolutio, ſed relaxatio, in c. Odoardus, n 5. de ſolut. 294

7 Contrarium, ib. n 6. 294

7 Declaratur, ſit injuſtitia ſit notoria, ib. n. 9. 10. & 11. 294

7 Excommunicatus injuſtè repetit fructus medii têporis, in c. Licet n. 157. de præb. 176

7 Nullitas, & injuſtitia excommunicationis in quibus differant, in c. Per tuas, n. 7. & ſeqq. uſque ad n. 26. de ſentent. excom. 175

7 Excommunicationem qui dicit nullam auditur, licet non petat abſolutionem purè, vel ad cautelam, ib. n. 8, & 44. 175

7 Et quid ſi fuerit excommunicatus propter notorium exceſſum, ib. n. 47. & 48. 175

7 Excommunicationem qui dicit injuſtam volens probare ejus injuſtitiam non auditur niſi ante omnia petat abſolutionem, ib. n. 10. pag. 175

Vide in ver. *Excommunicatio quoad abſolutionem.*

Et in ver. *Excommunicatio. quoad appellationem.*

7 Excommunicatio etiam injuſta ligat quoad Eccleſiam militantem, ib. n. 11. 175

7 Excommunicatus injuſtè non petendo abſolutionem videtur contemnere ſententiam eccleſiaſticam, & ex hujuſmodi contemptu ligatur etiam quoad Deum, ib. n. 13. 175

7 Excommunicationem dicens injuſtam abſolvitur purè, ſed dicens nullam, quamvis non egeat abſolutione, tamen ſolet abſolvi ad cautelam, ib. n. 17. 176

7 Niſi deceretur, & infra octo dies probaretur excommunicatus pro manifeſta offenſa, ib. n. 18. 176

7 Excommunicationem ubi quis dicit nullam, non modo juriſdictio ad ſuperiorem devolvitur, ſed etiam ſuſpenditur effectus ſententiæ, ib n. 21. 176

7 Subditus qui falsò conqueritur ſe excommunicatum injuſtè, punitur, in c. Sacro, n. 2. de ſent. excom. 198

7 Excommunicatio dicitur injuſta ex cauſa, ex animo, & ex ordine, ib. n. 3 & ſeqq. pag. 198

7 Excommunicatio ubi minus ritè, rectéve lata fuit ad ſolùm ſuperiorem eccleſiaſticum ſpectat errorem corrigere, ib. n. 32. pag. 201

Excommunicatio quoad participationem.

1 Excommunicatum vitare jubetur Epiſcopus quoties abſolutio eſt dubia, in cap. Ne innitaris, num. 18. de Conſtit. 65

6 Excommunicati omnes etiam non denuntiati ante Concilium Conſtantienſe dicebantur non tolerati, in cap. Quoad a Prædeceſſore, n. 36. de ſchiſmat. 231

6 Excommunicati denunciati dumtaxat, aut Notorii Clericorum percuſſores ex Concilio Conſtantienſi dicuntur non tolerati, ib n. 40. 46. & 54. 231

6 Excommunicato notoriè niſi ſint denunciati, aut notorii Clericorum percuſſores ex Concilio Conſtantienſi non ſunt vitandi, ib. n. 46. & 54. 232

6 Excommunicati omnes notoriè ex Conſtitutione Lateranenſis viſitari debent etiamſi non ſint nominatim denunciati, aut notorii Clericorũ percuſſores, ib. n. 56. 233

6 Communicatio in Divinis cum excommunicatis eſt culpa mortalis, ib n. 62. 234

6 Et quid extra Divina, ib. d n. 62. remiſſivè. pag. 234

6 Communicantes in divinis cum excommunicatis incidunt in excommunicationem majorem, quæ non infligitur niſi pro mortali reatu, ib. n. 63. 234

6 Excommunicati in quibus actibus de jure communi ſint vitandi, ib n. 105. 240

6 Notoriè excommunicati vitari debent etiam ante declarationem, ib. n. 105. 240

6 Communicatio cum excommunicatis majori excommunicatione extra crimen an ſit mortalis, ib. n. 106. 240

6 Excommunicato in Eccleſiam ad orandum ingrediente ceſſandum eſt à divinis etiam Miſſa inchoata, ſi nondum cœptus ſit Canon, ib. n. 107. 240

6 Communicatio cum excommunicatis in adminiſtratione, vel receptione ſacramentorum eſt culpa lethalis, ib. n. 108. 240

7 Excommunicatum alloquens in his quæ pertinent ad ad ſalutem etiamſi alia verba interponat excommunicatus non eſt, in cap. Cum voluntate, n. 1. & 8. de ſent. excom 204

7 Excommunicato an liceat communicare in ſpectantibus ad ſalutem corporis ib. n. 9. pag. 205

7 Et quid in oratione, menſa, & cohabitatione, ib. n. 11. 205

7 Excommunicatum alloquens converſionis cauſa an poſſit verba interſererere, quæ ad abſolutionem non faciant, ib. n 12. 205

7 Excommunicatus etiam per litteras ſalutari non debet, in c. Si aliquando, n. 3. de ſent. excom pag. 183

7 Excommunicato licitum eſt communicare in his quæ pertinent ad ſalutem animæ, ib n. 17. pag. 183

7 Non tamen ſalutando eum, aut cohabitando, vel orando cum eo, ib. n. 18. 182

7 Contrarium, ib. n. 21. & ſeq. 183

7 Excommunicato licitum eſt communicare etiam per litteras in ſpectantibus ad ſalutem ib. n. 19. 184

7 Excommunicatum alloquens correctionis cauſa poteſt etiam interſere verba placentia, & ſigna dilectionis oſtendere, ib. n. 21. 184

7 Imo & cum eo participare in menſa, & cohabitatione; dummodo hoc faciat principaliter, ut eum ad pœnitentiam inducat, ib. n. 22. pag. 184

7 Communicans excommunicato ſcienter in crimine excommunicatus eſt, & non poteſt abſolvi, niſi ab excommunicatore, vel ipſius ſuperiore, & cum juramento, in c. Nuper, n. 1 & 14. de ſent. excom. 167

7 Communicans excommunicato extra crimen incurrit minorem excommunicationem, & reconciliari poteſt ſine juramento per ſimplicẽ Sacerdotẽ, ib. n. 3. & 14 167

7 Et quid poſt conſtitutionem Concilii Conſtantienſis, ib. n. 15. verſ. Cæterum adverte, pag. 167

7 Communicans criminoſo in crimine præſtando illi conſilium, auxilium, vel favorem tenetur eadem pœna cum principali, ib. n. 2. pag. 167

7 Communicare excommunicato quis dicitur non ſolum commedendo, loquendo, vel oſculando, ſed etiam cum ipſo orando, ib. n. 13. pag. 167

7 Com-

7 Communicans ſcienter cum excommunicato extra crimen, an peccet mortaliter, ib.n.15 remiſſivè. 167
2 Excommunicatus non eſt qui abſolutè coactus cum excommunicato communicat: ſecus ſi coactio fuerit conditionalis, in c Sacris, n.1. de his qui vi met. cauſ. 588
2 Excommunicato ſcienter communicans an peccet mortaliter, in c. Sacris, n 25. & ſeqq. uſq. in fin. 590
2 Quid ſi communicet per metum cadentem in conſtantem virum, ib. n. 2?. 31. & 45 pag. 590
2 Quid ſi communicet in oratione, convivio, & ſimilibus, ib. n.33. & 35. 590
2 Et quid ſi nimis frequenter, ib. n.41. 590
2 Quid ſi excommunicatio ſit lata etiam in participes, ib. n.34. & 40. 590
2 Quid ſi communicet in Divinis, ib. n.35. & 40. pag. 590
2 Quid ſi in crimine, ib. n.35. 36 & 40 pag. 590
2 Quid ſi communicet cum excommunicatis à Canone, vel ab homine, ib. n 39 pag. 590
2 Quid ſi in contemptum clavium, vel ſuperioris, ib. n.39. & 40. 590
2 Et quid poſt concilium Conſtantienſe, ib. n. 43 590
2 Excommunicato excommunicare quis poteſt licitè ad emendum, vel recipiendum victui neceſſaria, ne fama pereat, ib. n 26 & 32 pag. 590
2 Excommunicato communicans etiam ſimpliciter ligatur in ajori excõmunicatione ſi lata fuerit etiam in participes, ib. n 3? & 40 pag. 590
2 Idem ſi communicet in crimine, in Divinis, vel in contemptum, ib n. 3?. & ſeq & 40 pag. 591
2 Cum Excommunicato communicans etiam in Divinis ob metum motus non peccat mortaliter, ib n. 36. 591
2 Contrarium, ib. n. 38 & 46. 591
2 cum Excommunicatis à Canone, vel ab homine poſt Concilium Conſtantienſe licitum eſt communicare etjam in [illegible] publicè denunc.ati, vel Notorii [illegible] ib n.4?. 592
Vide in ver. *Conſtant.e/ſi Concilii conſtitutio.*
2 Et cum publicè d[illegible] ſcienter communicare etjam ſimpliciter eſt mortale peccatum, ib n.44. 592
2 Nec excuſat metus etiam cadens in conſtantem virum, ib. n 45 592
2 cum Excommunicatis communicare in oratione, convivio, & ſimilibus, imo etiam in Divinis eſt prohibitum ex conſtitutione Eccleſiæ, ib. n. 47. 592
2 cum Excommunicato defuncto non eſt communicandum ante abſolutionem, nec pro ipſo orandum, licet ſit quoad Deum abſolutus, in c. A nobis, il ſecondo, n. 3. de ſent. excom. pag 163
Vide in ver *Excommunicatio quoad abſolutionem.*
Excommunicatus pro violenta manuum injectione in Clericos ante denunciationem vitandus eſt niſi ſit occultus, in c. Cum non ab homine, num.1 de ſent. excom. 147
Excommunicatio ob perſecutionem Clerici, &c.
6 Excommunicatus eſt qui volens percutere unum Clericum percuſſit alium, in cap. Ad audientiam, n. 70. de homic. 268
6 Excommunicatus eſt permittens Clericum percuti ſi potuit prohibere, & non prohibuit, in c. Suſcepimus, n.22 de homicid. 257
7 Excommunicatus eſt qui Clericum detinet in cuſtodia publica, vel privata, aut in vinculis etiam ſine corporali læſione, in c. Nuper, n. 1 & 4. de ſent. excomm. 167
7 Declaratur procedere ſi hoc faciat animo inferendi injuriam, ſeu violentiam Clerico, ſecus aliam ob cauſam, ib. n.1?. 167
7 Excommunicatus eſt qui de manu Clerici rapit, vel quæ illius corpori adhærent, aut eum per veſtem tenet, aut per frænum equi, ib. n.9. pag. 167
7 Mortuum Clericum percutiens an ſit excommunicatus, in c A nobis, il ſecondo, num. 25. & ſeqq. de ſent. excom. 165
7 Excommunicatus non eſt interficiens Clericum, qui contempto Clericali habitu ſe enormitatibus immiſcuit, in c. Cum non ab homine, num. 2. de ſent. excom. 147
7 Excommunicati ob violentam manuum injectionem in Clericum non tenentur in multis caſibus adire Sedem Apoſtolicam, in c. Perpendimus, n. 1. de ſentent. excom. pag. 156
7 Percutiens ſeu interficiens Clericum qui dimiſſo habitu ævis, & enormitatibus ſe immiſcuit, non eſt excommunicatus, ib. n. 3 & 13 pag. 156
7 Excommunicatus pro violenta manuum injectione in Clericum regulariter non abſolvitur niſi a Papa, in c. Cum illorum, n.4. de ſent excom. pag. 171
7 Fallit in caſibus hic enumeratis, ib. n.5. & ſeq. pag. 71
6 Clericum interficiens ob neceſſariam proximi defenſionem non eſt excommunicatus, in c. Petitio, n.5. de homic. [illegible]
7 Clericum percutiens quibus caſibus in excommunicationem non incidat, in c Cum voluntate, n.29. de ſent. excom. 27
Excommunicatio quas ob cauſas.
Excommunicatio lata ab Epiſcopo in Abbatem renuentem viſitari.
Vide in ver. *Viſitationem impedientes,*
5 Epiſcopus tueri poteſt poſſeſſionem ſuam armis materialibus, in c Procurationes, n. 29. & 44 de cenſ. 29
5 Epiſcopus excommunicans rebelles pro conſervatione ſuæ poſſeſſionis non procedit ut judex, ſed ut pars, ib. n. 23 & 40. 29
5 Declaratur, ib. n 49 29
5 Poſſeſſionem ſuam poteſt Epiſcopus excommunicatione tueri, etiam lite pendente coram Papa, vel Metropolitano, ib. n.53. pag 29
5 Excommunicatio lata ab Epiſcopo in rebelles pro conſervatione ſuæ poſſeſſionis tenet, etiam ſi cauſæ cognitio, & monitio non præceſſerit, ib n.54. [illegible]
5 Declaratur, ib. n. 40 29
Excommunicatio in Clericum non ſolventem,
Vide in ver *Clericus quoad privilegium c. Odoardi.*
Excommunicatio in debitorem
Vide in ver *Debitor.*
3 Excommunicatus poteſt iterum excommunicari in c. Nullus, n 12 & ſeq. de foro compet pag. 3
7 Excommunicatio ab homine non fertur niſi pro contumacia, in c Per tuas, n. 43. de ſent. excom. 8
7 Mortuos exenterantes, membratim concidentes, aut quis coquentes excommunicati ſunt, in c. A nobis, il ſecondo, n.10. de ſenten. excom. pag. 4
Vide in ver *Mortuus.*
Excommunicatio ob violatam immunitatem, vel libertatem eccleſiaſticam,
Vide in ver. *Immunitas eccleſiarum.*
Et in ver. *Libertas eccleſiaſtica.*
7 Prælatus excommunicare non debet, niſi monitione præmiſſa, & ex manifeſta, & rationabili cauſa, in c. Sacro, n 1. & 4. de ſent. excomm. pag. 8
7 Excommunicatio fertur propter contumaciæ perſeverantiam, ib n.5. 12. & 22. & 29 pag. 9
7 Excommunicatio non infligitur niſi pro culpa mortali cum contumacia ib. n 24. 10
7 Excommunicationis ferendæ cauſa in obligatos in forma Cameræ eſt contumacia, ib n. 51. 13
7 Excommunicatio regulariter non ligat niſi ex contemptu, in c A. nobis, il primo, n. 39. de ſent. excom. 4
Excommunicatio reſervata, vel non.
7 Excommunicatio propter ingreſſum in monaſteria Monialium ad malum finem eſt Sedi Apoſtolicæ reſervata, in c. Nuper, n.3? de ſent. excom 10
5 Excommunicatio in dantes, & accipientes aliquid ex bonis Novitii ante profeſſionem non incurritur ipſo jure, nec eſt Sedi Apoſtolicæ reſervata, in c. Statuimus, n. 58. de Regular. pag. 1
7 Incendiarii, & effractores eccleſiarum incidunt in excommunicationem ſedi Apoſtolicæ reſervatam, in c. Cum pro cauſa, n. 7 de ſent. excom. 10
Excommunicatio ob violatam immunitatem, vel libertatem eccleſiaſticam,
Vide in ver. *Immunitas eccleſiarum.*
Et in ver. *Libertas eccleſiaſtica.*
7 Epiſcopus poteſt procedere ad excommunicationem contra non communicantes in Paſchate, ſed non expedit, ut abſolutionem ſibi reſervet, in c. Omnis, n. 4. de pœnit. & remiſſ. pag. 1?
Excommunicatio in ſubſidium.
7 Excommunicatio lata ab epiſcopo non ſervata forma Concilii Tridentini, c.3. ſeſſ. 25. valida eſt, in c. Reſponſonum. 113. de ſent. excomm pag. 17
7 Epiſcopus de jure cõmuni prius debebat uti cenſura in executione ſuæ ſententiæ, & in ſubſidium invocare brachium ſæculare. Contra poſt Concilium, in c. [illegible] cet. n. 12. de pœnis. 4
Vide in ver. *Cenſura.*
7 Excommunicatio ex Concilio Tridentino non fertur niſi in ſubſidium, id eſt ubi executio realis vel perſonalis in cauſis tam civilibus, quam criminalibus fieri non poteſt, in c. Sacro, n. 18. 25. & 55 de ſent. excom. 20
7 Si tamen feratur ea forma non ſervata eſt valida & excommunicatus indiget abſolutione, ib. n. 26. 20

7 Judex ſi velit excommunicare contumaces, an ſit neceſſe, ut conſtet in actis executionem realem, vel perſonalem, fieri non poſſe, ib.n.34. & ſeqq. uſque ad numerum 41. 201

7 Cenſuræ an poſſint relaxari contra unum ex duobus reis in ſolidum obligatis in forma Cameræ, ſi contra alium tantum poſſit fieri executio realis, vel perſonalis, ib.n. 4.&ſeqq. uſque ad n. 54. 202

7 Et quid ſi ex inſtrumento obligationis, vel ex actu judiciario ſuſceptionis cenſurarum jam legitimè fuerit irrogata excommunicatio, & ſic agatur de declaratione excommunicatonis jam incurſæ, ib n.54.55.&56.pag 202

7 Cenſuræ ſecundum ſtylum hodiernum obligationis Cameralis non ſunt relaxandæ contra reos ſi fieri poſſit executio realis, vel perſonalis, ib n. 44. 202

7 Excommunicationis gladius ex Concilio Tridentino in ſubſidium eſt adhibendus ubi agitur de excommunicatione ferenda, non autem ubi agitur de declaratione excommunicationis jam incurſæ, ib.n. 55. 203

7 Tridentinum Concilium c.3 verſ. In cauſis ſeſſ 25. non habet locum in penſionatiis vigore litterarum, in quibus cavetur, ut lapſo termino ſententiam excommunicationis incurrant, ib n 56. 203

5 *Excubiæ* fieri debent viciſſim, & ſucceſſivè niſi tanta ſit neceſſitas ut oporteat omnes ſimul adeſſe, in c. Pervenit, n.7.de Immun. eccleſ pag. 363

2 *Executio* non debet præcedere ſententiam, in c. Pernitioſam, n. 10. de offic. Ordin. 427

7 Executio eſt pars juriſdictionis, in c. Cum capella, n.27. de privileg. 61

2 Executio ſententiæ capitalis an ſit differenda ſi compareat aliquis dicens reum eſſe ſibi obligatum ad reddendam rationem alicujus adminiſtrationis, vel negotiationis, in c. Magnus, n. 1.de oblig ad ratiocin 342

2 Executionem, & publicationem ſententiæ ſuæ judex unius territorii poteſt committere judici alterius territorii, in c. Treugas, n. 8 de treug. & pac 522

Vide in ver. *Simonia in executione litterarum Apoſtolicarum.*

3 *Executor* litterarum Apoſtolicarum tribuens jus inſtituendi præter fines reſcripti præbet juſtam cauſam præſcribendi, in c. Auditis, n 9. de præſcript. 223

4 Epiſcopus cogit executores ad exequẽdas pias voluntates defunctorum, etiamſi teſtator hoc interdixerit, in c. Tua nobis, n.1. de teſtam. pag. 348

4 Et dicitur pia voluntas adhunc effectum, etiam ad non pias cauſas, ib. n. 5. verſ Pia autem voluntas 348

4 Epiſcopus exequitur ultimam voluntatem cum certis executor deputatus non eſt, vel ſi eſt, detrectat exequi, ib.n.3. 348

4 Et quid ſi teſtator providerit ſibi de alio executore in caſum negligentiæ primi, ib. n. 3 pag 349

4 Epiſcopi ſunt executores piarum diſpoſitionum in caſibus à jure conceſſis, ib. n 4. 340

4 Sed rationes exigere poſſunt ab adminiſtratoribus piorum locorum etiam privatorum, & in caſibus non conceſſis a jure, ib. n. 5. 349

4 Executores teſtamentorum falcidiam non detrahunt, ib.n.6. 349

4 Executores compelli poſſunt ad exequendam piam teſtatoris voluntatem etiam per cenſuras, ib. n. 9 349

4 Executoris officium ſibi delatum in teſtamento non cogitur quis acceptare, ib 349

4 Monitiones quot, & quales requirantur ut executor cogi poſſit ad implendam teſtatoris voluntatem, ibidem n. 10. 349

4 Executores teſtamentorum eſſe poſſunt Clerici, & Religioſi etiam ad non pias cauſas, ib.n. 18 350

4 Fratres Minores non poſſunt eſſe executores teſtamentorum, ib. 350

4 Legatarius an executor quis ſit ex quibus probetur, ib. n. 21. 351

4 Executor cenſetur qui habet facultatem diſponendi ad libitum juxta voluntatem ſibi à teſtatore ſecretò communicatam, ib. n. 25. pag. 351

4 Executoris officium conſiſtit in perſona, nihilq; ordini acquiritur, ib.n. 26. 351

4 Executori atteſtanti de voluntate teſtatoris ſibi ſecretò commiſſa creditur, ib.n.27. 351

4 Legatarius cui imminet reſtitutio, habetur loco executoris, ib.n.29. 351

4 Executor an teneatur revelare voluntatem teſtatoris ſibi ſecretò communicatam, ib n 36 pag. 352

4 Juramentum executoris de non revelando ſuperiori ſecretam teſtatoris voluntatem eſt temerarium, ibidem n.37. 352

4 Executor ſecundum mentem teſtatoris tenetur reddere rationem, ib.n. 49. 353

4 Executori revelanti ſecretam mentem teſtatoris an ſit credendum, ib.n. 50. 353

4 Monachus executor poteſt à ſuperiore privari facultate exequendi ſi voluntatem teſtatoris revelare noluerit, ib.n 52. 353

4 Epiſcopus poteſt ſibi vendicare executionem alteri à teſtatore commiſſam ſi ſit ſuſpicio fraudis, ib.n.54. 353

4 Et fraudis ſuſpicio ex quibus oriatur, ib.n. 55. 353

4 Executoris fidei ſtandum non eſt quando non eſt perſona legalis, ib.n.56. 354

4 Executore renuente ſecretam mentem teſtatoris revelare quomodo ſit facienda executio, ib.n. 58. 354

4 Executor teſtamentarius qui ſuſcepit officium illud exequi compellitur, in c. Joannes, n.1. de teſtam. 355

4 Clericus & laicus poſſunt ſimul deputari executores in teſtamento, ib.n.4. 355

4 Alternativa in deputatione plurium executorum reſolvitur in conjunctivam, ib.n.5. 355

4 Executio teſtamentorum pertinet ad epiſcopum etiam quoad temporalia, ib.n.6. 355

4 Prælati inferiores habentes in loco juriſdictionem quaſi epiſcopalem poſſunt compellere executores ad exequẽdam teſtatoris voluntatem, ib. n. 7. 355

4 Capitulum ſede vacante ſuccedit in juriſdictione compellendi executores, ib n.8, 355

4 Executores teſtamentarii quibus nominibus appellentur, n.9. 355

4 Executores propriè qui ſint, n. 10. 355

4 Clerici & religioſi deputari poſſunt executores in teſtamento etiam ad non pias cauſis, ib 11. 355

4 Canonico Regulari quem teſtator conſtituit executorem ad annuum reditum diſtribuendum cum facultate aliquid ſibi applicandi an obſtet Concilium Tridentinum, c. 2. ſeſſ 25. de Regul ib n 17, 355

4 Canonicus Regularis an poſſit eſſe executor ultimæ voluntatis, n.14. 356

4 Executor ad diſtribuendũm in pios uſus non poteſt ſibi aliquid applicare, ib. n. 15. 356

4 Executor ad diſtribuendum dicitur adminiſtrator, numero 17. 356

4 Executio voluntatis teſtatoris fieri debet infra annum computandum à die monitionis factæ per judicem, in c. Nos quidem, n. 2. de teſtamen, 321

4 Executores habentes ex teſtamento facultatem declarandi voluntatem teſtatoris à declaratione ſemel facta reſilire non poſſunt, ib.n. 70. pag. 328

3 Executor poteſt recuſari, & tamen ab eo appellari non poteſt niſi excedat fines mandati, in c. Super eo, il ſecondo. n.14. de appellat. 242

2 Executor reſcripto præſentato ſuper modo providendo in beneficialibus quomodo debeat procedere, in c. Accepimus, n.22. de ætat. & qualit. 276

4 Executor Apoſtolicus beneficium conferre non poteſt niſi prius cogat detentorem ad renunciandum de facto, in c Litteras, n. 20. 23. de conceſſ præb. 243

2 Executor poteſt admittere exceptiones ſententias infringentes, & de eis cognoſcere in c. Cum ab eccleſiarum, n. 9. de offic. ordin. 438

7 Executores ſi hæredis inſtitutio non valeat an cenſeantur inſtituti hæredes, & rogati bona erogare in uſus à teſtatore præſcriptos, in c Nimis prava, n. 28. & 41. de exceſſ. Prælat. 21

1 Executor cùm aſſumit partes judicis judicatur de eo ſicut de judice, in c. Ad audientiam. n35. de reſcr. 235

2 Executor ſpecialis ad maritandas virgines poteſt illis dotes conſtituere, non autem generalis executor, in c. Studuiſti, n. 25. de offic. legati. pag. 428

2 Executores litterarum Apoſtolicarum non habent juriſdictionem niſi contra reſiſtentes de facto, ib.n.42. 428

2 Executori de cujus facultate non conſtat, impunè non paretur, in c. Cum in jure, n. 41. de offic. Delegat. 407

7 Executor datus cum poteſtate limitata nulliter procedit ſi fines mandati non ſervet, in c. Qui Presbyterum, n. 42. de pœnit, & remiſſ. 108

7 Declaratur, ib n 93. & ſeqq. uſq. ad n. 95. pag. 108

7 Executor non eſt mixtus, ſed merus ubi commiſſio dirigitur parti impetranti, ib.n. 95. pag. 113

7 Executor cui aliquid certo loco expediendum committitur, ſi de eo loco ſecurè non poſſit, extra locum poterit expedire, in c. Cum ex injuncto, n.18. de Nov. oper nunc. 31

5 *Exemplum* malũ Monachorum eſt contagioſum, & alios inficit, in c. Relatũ, n. 2. Ne Clerici, vel Monachi. 408

5 Maximè ſi proveniat à Prælato, ib.n.3. pag. 408

4 Exem-

4 Exemplum vitæ eſt veluti quoddam perpetuum prædicandi genus, in c. Ex parte, n.22. de Cler. non reſid. 51

7 Exempla regulam non reſtringunt, in c. Ego N, n.23. & de jurejur. 221

Et in cap. nimis prava, nu. 6. de exceſſ. Prælat. pag. 19

5 Exemplum declarat diſpoſitionem de ſimilibus eſſe intelligendam, in cap Non minus, nu. 29. de Immun. Eccleſ. 369

5 Exempli cauſa ſunt pauca exprimenda, in cap. Multa, n. 1. Ne Cleric. vel Monachor. pag. 394

7 Exempla non ſtringunt regulam, vel illius rationem, in c. Per tuas, nu. 9 de ſent. excom pag. 175

Exemptio, Exemptor, Exemptus.

2 Exemptionis priuilegio Eccleſia exempta non poteſt renunciare in c. Cum tempore, n.2. de Arbitr. 603

3 Exemptionis privilegium eximit à ſubjectione, non à ſituatione, & denominatione, in c. Cum contingat, n. 33. de foro compet. 89

3 Exemptio quotuplex ſit, & quando eximas à diœceſi, ibidem num. 39. 91

1 Exemptionis materia eſt ſtrictè accipienda, in c. Bonæ memoriæ, nu. 7. de poſtulat. Prælat. pag. 277

3 Exemptio non inducitur ex ſola receptione ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, in c. Cum olim, num. 49. de præſcrip. 229

7 Receptio generalis perſonæ tantum, aut perſonæ, & rerum ſub protectione Papæ non eximit perſonam nec res à jurisdictione Epiſcopi, in cap. Ex parte, nu. 1 de priuileg. 65

7 Exemptio alia eſt merè perſonalis, alia localis vel mixta, ibid. verſ. Secundo nota. 66

7 Tridentini Concilij decretum c. 11. ſeſſ. 24. procedit in cauſis criminalibus tantum, non autem in ciuilibus, ibid. n. 8. 67

7 Exemptio à viſitatione ſub generali exemptione à jurisdictione non comprehenditur, ibid. nu. 24. 69

7 Declaratur, n. 30. & ſeq. 69

7 Exemptionis priuilegium potius intelligi debet ut in ſuo caſu corrigat jus præcedens, quam ut ſit inane, & eluſorium, ibid. nu. 25. pag. 68

7 Exemptiones à jurisdictione Ordinarij etiam in poſterum concedendæ, quæ titulis honorariis ſunt annexæ, ſublatæ ſunt à Concilio Tridentino, ib n. 28. 70

7 Exemptio à jurisdictione Ordinarii quantumcunque lata reſtringitur ad tres caſus exceptos in c. Volentes, de privil. in 6 ib. n. 45. pag. 73

7 Exemptio non inducitur per ſolam receptionem ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, ib. n. 47. pag. 73

7 Exemptiones merè perſonales non ſunt reſtrictæ ad tres caſus delicti, contractus, aut rei de quibus, in c. Volentes, de privil. in 6. ſed mixtæ tantum, ib. n. 49. 73

7 Exemptio ſuper certo articulo conceſſa ad alium articulum non extenditur, in cap. Cum capella, n. 11. de privileg. 59

7 Exemptiones ut duobus vel tribus denariis religioni oblatis acquirantur indignum eſt, in c. Ut privilegia, n. 19. de privileg. 78

7 Tridentini Concilii requiſita in c. 11. ſeſſ. 24. ſunt neceſſaria ad vitandum forum Ordinarii, non autem judicis laici, ib. n. 27. pag. 79

7 Exemptiones quantumcunq; generales locum non habent cum exempti delinquunt, ſeu contrahunt, aut res litigioſa conſiſtit in loco non exempto, in c. Tuarum, n. 1. & 14. de privil. pag. 50

7 Exemptiones contra generale Concilium non valent niſi Concilio fuerit ſpecialiter derogatum, ibidem numero 12. 50

7 Exemptiones ſpeciales etiam ratione delicti commiſſi, contractus celebrati, aut rei ſitæ in loco non exempto non fuerunt ſublatæ, aut reſtrictæ per c. Volentes, de privil. in 6. ib. 16. & ſeq. 50

5 Exemptionem monaſterii allegans probare debet in c. Cum dilectus, n 15. de relig. domib. pag. 217

5 Dummodo antea Epiſcopus probaverit illud intra fines ſuæ diœceſis exiſtere, ib. n. 16. pag. 217

3 Exemptionis privilegium eximit univerſaliter à jurisdictione judicis ordinarii, niſi privilegium ſit præventum per actum citationis, in c. Propoſuiſti, n. 29. de foro compet. 102

5 Exemptione revocata à viſitatione an cenſeatur revocata exemptio à procurationе, in c. Venerabili, n. 21. de cenſib. 283

2 Exemptio ſupponit exiſtentiam in diœceſi, in c. Cum ab Eccleſiarum, n. 24. de offic. Ordin. 457

2 Exemptionis privilegium ab Epiſcopo conceſſum non obligat ſucceſſorum, in c. Veniens, n. 12. de tranſact. 570

4 Exemptio à decimis prædialibus poſt generale Concilium obtenta an valeat, in c. Nuper, n. 25. & ſeqq. uſque ad n. 32. de Decim. pag. 405

4 Quid ſi in privilegio fuerit expeſsè derogatum huic cap. Nuper, ib. n. 25. 405

4 Et quid ſi derogatum non fuerit, ib. n. 27. pag. 405

4 Exemptio à Decimis prædialibus non conceditur niſi magna cum difficultate, & cauſæ cognitione, ibidem n. 34. 406

4 Exemptio à Decimis intelligitur de extraordinariis, non autem de ordinariis, ib. n. 35. pag. 406

Vide in ver. *Privilegium exemptionis.*

2 *Exempti* actu exercentes utramque jurisdictionem non tenentur Synodo Epiſcopi intereſſe ratione parochiarium eccleſiarum, in c. Quod ſuper his, n. 11. de major & obed. 496

2 Exemptus excommunicatus à jure in caſu Papæ non reſervato an poſſit abſolvi ab Ordinario loci, in c. Grave, n. 8. de offic. Ordin. pag. 478

2 Eccleſiæ, & perſonæ exemptæ, vel nullius diœceſis tam ſæculares, quàm regulares an, & quibus caſibus hodie ſubſint viſitationi, & jurisdictioni Epiſcopi, ib. n. 9. & ſeq. uſque in fin. pag. 479

2 Locus exemptus in quo differat à loco nullius diœceſis ib. n. 10. 479

7 Exempti Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecti non ſubſunt viſitationi Ordinarii, in c. Ex parte, n. 33. de privileg. 71

7 Exemptorum duæ ſpecies, ib. n. 41. 72

7 Exempti generaliter, & indefinitè gaudent exemptione etiam cum delinquunt, ſeu contrahunt, aut res litigioſa conſiſtit in loco, ubi domicilium habent, quamvis idem locus exemptus non ſit, ib. n. 46. 7

7 Exempti à jurisdictione Ordinarii ex hoc ipſo Papæ ſunt immediatè ſubjecti, ib n. 48. pag. 7

7 Exempti etiamſi exiſtant in loco exempto ſi tamen delinquant in loco non exempto puta projiciendo lapides &c. puniri poſſunt ab Ordinario, ib n. 50. 7

7 Exemptus conveniri non poteſt in loco domicilii ſi alibi delinquat, vel contrahat, aut res litigioſa conſiſtat n. 51. 7

7 Exemptus ratione certæ rei, vel loci non cenſetur exemptus reſpectu certæ rei, vel loci, in c. Cum capella, n. 1 de privil. 5

7 Exemptis Eccleſiæ Canonicis, vel Clericis Eccleſia cenſetur exempta, ib. n. 3. 5

7 Exemptus reſpectu certi loci ſi extra illum delinquat non gaudet privilegio exemptionis, ib. n. 4 5

7 Exemptus ut ſuſpendi interdiu, vel excommunicari non poſſit in reliquis puniri poteſt ab Ordinario, ib. n. 12. 5

7 Exemptus ratione Canonicatus reſpectu Parochial ſubeſt jurisdictioni Epiſcopi, ib. n. 14. 6

7 Exemptus ſubeſt Epiſcopo ratione rei non exemptæ, ib n. 15. 6

7 Exempta eccleſia nec Parochus quoad curam animarum, nec Parochiani intelliguntur exempti, ibidem n. 16. 6

7 Exempti tam ſæculares quàm regulares ſacramentum aliquod de facto adminiſtrantes, & in aliis caſibus hi expreſſis an ſint ſubjiciendi jurisdictioni, & punitioni Epiſcopi Diœceſani, ib. n. 18. & ſeqq. uſque in finem pag. 6

7 Conſtitutionis Gregorii XV. de exemptorum privilegiis origo, & compilatio, ib. n. 19. pag. 6

7 Exempti delinquentes circa clauſuram, vel perſonas intra ſepta degentes, vel adminiſtrationem monaſteriorum Monialium an ab Epiſc. puniri valeant, ib. n. 29 6

7 Exemptus perſonaliter tantum ubilibet delinquat, contrahat, aut res ſita ſit, forum Ordinarii non ſortitur, in c. Tuarum, n. 5. de privil. pag. 4

7 Exemptus reſpectu certi loci ſi delinquat in loco exempto à Diœceſano puniri non poteſt, ib. n. 6. 4

7 Niſi effectus delicti extendatur, ſeu explicetur extra locum exemptum, n. 7. 4

7 Projiciens lapidem extra locum exemptum; vel aliter turbando Ordinarium cum campanis exiſtentibus in loco exempto ab eodem Ordinario coerceri poteſt, ibidem. 4

7 Exempti reſpectu certi loci ſortiuntur forum Ordinarii ratione delicti commiſſi, contractus initi, aut rei ſitæ extra locum exemptum, ib. n. 9. 4

7 Exemptorum à jurisdictione Ordinarii, duæ ſunt ſpecies, ib. n. 14. 5

7 Exemptorum tres ſunt ſpecies, & quibus caſibus à Tridentino Concilio ſint ſubjecti Ordinariorum jurisdictioni, ib. n. 40. 5

Exempti à procuratione pecuniaria, non videntur exempti à procuratione in victualibus, ſed tantum ab indebita extorſione, in cap. Venerab. li, num. 31. de cenſib. 283

Exemptus à juriſdictione epiſcopi non cenſetur exemptus à jure reverentiali, in c. Conquerente, n. 16. de off. Ordin. 463

Eximere à ſe pleno jure non poteſt Epiſcopus eccleſias ſibi ſubjectas, in c. Veniens, n. 25. de tranſact. 572

Exempti ſimpliciter a juriſdictione Epiſcopi ſunt Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecti, ib. n. 26. pag. 572

In exemptis poſſunt procedere Epiſcopi tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati extra viſitationem ſi in ſuis eccleſiis reſideant, aliàs ſecus, in c. Ex parte, n. 13. de priv. 68

Tridentinum Concilium tribuit juriſdictionem Epiſcopis tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, ubi noluit exemptorum privilegia vulnerare, in c. Cum dilectus, n. 42. de Relig. domib. pag. 219

Juriſdictio contentioſa in exemptos non cenſetur tributa niſi in caſibus in jure expreſſis, in c. Cum capella, n. 27. de privileg. pag. 60

Excommunicatio Epiſcopi in exemptos,
Vide in ver. *Viſitationem impedientem.*

Exempti ſubſunt Ordinariis ſuper his quæ contra hæreticos inſtituuntur, in c. Ad abolendam, n. 8. de Hæret. 211

Exempti delictum ſi extendit vires ſuas, & effectum extra locum exemptum, licet committatur in loco exempto, poteſt per Ordinarium puniri, in c. Patentibus, n. 4. de privil. pag. 45

Declaratur, ib. n. 5. 45

Exemptus an poſſit à quo maluerit epiſcopo ordines ſuſcipere, in c. Abſolutos, n. 30 de Hæret. 224
Vide in ver. *Papa quoad exemptiones.*

Exempta loca quamvis ſint in diœceſim, in c. Quia nos, n 15. & 17. de Auth. & uſu Pallii, pag. 142

Procedit quoad juriſdictionem contentioſam, non quoad voluntariam, ib n. 16. & ſeq. 142

Exemptus non tenetur promittere obedientiam Diœceſano, non tamen poteſt ſine ipſius licentia in loco non exempto eccleſiam conſtruere, c. Cum olim, il ſecondo, n. 2. de privileg. pag. 56

Exequi debent Epiſcopi ſententias juſtas Prælatorum ſibi ſubjectorum, in c. Cum ab eccleſiarum, n. 8. de off Ordin. 455

Exequi poſſunt minores judices ſententias ſuas verbaliter, non autem realiter, ib n. 10. pag. 435
Vide in ver. *Executio, Executor.*

Exercere verbum in diſpoſitione pœnali verificatur in unico actu, in c. Ad falſariorum, num. 26. de crim. falſ. 326

Exercitium cum nec ſubeſt re, nec ſpe, nunquam comprehenditur in lege conjunctim reſpiciente habitum, & actum, in c. Cum ſit ars, num. 31. de ætat, & qualitat. 283

Exercitium non excedit metas habitus, à quo ut à cauſa, dependent exercitii vires, in cap. A nobis, in primo, n. 5. de ſent. excom. 151

3 Exhæredatio valet licet fiat verbis contumelioſis, & turpibus, in c. Olim, n. 19. de lit. conteſtat. 105

3 *Exilii* pœna eſt Canonica, in c. Cum non ab homine, n. 31. de judic. 8

2 *Expectantes* ad titulum beneficii, quandiu expectant ordinari non poſſunt, in c. Quæris, n. 27. de ætat. & qual. 251

2 Expectans Apoſtolicus an poſſit acceptare præbendam, cui reſpectu actus annexus eſt ordo Sacerdotalis, ſi actu non ſit Sacerdos, in c. Ut Abbates, n. 49. de ætat & qual. 221

1 Expectans poteſt renuntiare litteris impetratis, & earum commodo non ſolum expreſsè, ſed etiam tacitè, in c. Ad audientiam, n. 4 de reſcript. 132

1 Expectans nullum contrahit vinculum ſpirituale cum beneficio, quod expectat, nec habet jus in re, ib. n. 5. 233

1 Expectans an poſſit renuntiare litteris pro pecunia ſine labe ſimoniæ ib. n 6. uſque ad n. 13. 233

1 Expectans non conſequitur jus in re, nec jus ad rem, ſed jus quoddam præparatorium ad beneficium obtinendum, ib. n. 8. 333

1 Imo conſequitur jus ad rem, n. 9. 233

1 Et quamvis non habeat jus ſpirituale completivè, habet tamen intuitivè, ib. n. 10. pag. 233

1 Expectans non poteſt ſecundum beneficium adipiſci, niſi renunciet litteris, ib. n. 14. pag. 233

2 *Expectativa* ad beneficium ſpectans ad collationem Epiſcopi, & Capituli non includit beneficium ad collationem Epiſcopi cum Capituli conſenſu, in c. Cum eccleſia Vulterana, n. 6. de elect. 82

4 Expectativa ſuper beneficio ſpectante ad collationem unius non poteſt impleri in beneficio cujus collatio ad eum ſimul cum alio pertinet, in c. Fraternitatem, n. 91. de ſepultur. 373

4 Expectativæ reſervationes mentales, & quæcunque gratiæ ad vacatura, & indulta ad alienas eccleſias ex Concilio Tridentino nemini ſunt concedenda etiam S.R.E. Cardinalibus, in c. Nulla, num. 8. de conceſſ. præb. 230

4 Expectativæ ad beneficia vacatura; ab inferioribus à Papa concedi non poſſunt, ib. n. 71. pag. 235

4 Expectativæ conceſſæ à Papa ſuſtinentur, etiamſi Concilio Tridentino derogatum non fuerit, ib. n 85. 237

4 Expectativa ad beneficium ſimplex an comprehendat beneficium curatum habitu tantum, in c. De multa, n. 45. & ſeqq. de præbend. pag. 148

1 Expectativæ ſunt ambitioſæ, & reſtringendæ, in c. Super literis, n. 23. de Reſcript. 214

5 Expenſæ quas domi ſuæ qui feciſſet, non repetuntur, in c. Venerabili, n. 10. & 11. de cenſibus. 281

2 Expenſæ repetuntur rei valore inſpecto, in c. Requiſivit, n. 20. de reſtit. in integr. 595

7 Expenſæ tribunalis ad epiſcopum pertinent, in c. Presbyteri, n. 37. de pœnis. 98
Vide in ver. *Impenſa.*

3 *Expreſſio* ejus quod tacitè ineſt debet aliquid augere, in c. Paſtoralis, n. 11. de appell 250

1 Expreſſio ejus quod de jure ineſt quandoque eſt illicita, in c. Cum M. n. 60 de conſtit. 157

1 Maximè ſi alio modo exprimatur quàm inſit. ibidem n 61. 157

6 Expreſſum dicitur etiam quod verbis generalibus exprimitur, in c. Quod nobis, num. 30. de clandeſt. deſponſat 30

3 *Extenſio* in pœnalibus non eſt facienda de caſu ad caſum, in c. Cum veniſſent, n. 95. de judic. pag. 33

2 Extenſio non fit de caſu ad caſum etiam ex identitate rationis, in his quæ exorbitant à jure communi, in c. Cum ad noſtram, n. 19. de elect. 89. & in c. Statuimus, n. 44. de Regular. pag. 109

5 Niſi ſint correlativa, in c. Nullus n. 39. de Regular. 7

2 Extenſio in odioſis, prohibitivis, & exorbitantibus non fit ad caſum, qui licet videatur ejuſdem rationis tamen non eſt omnino ſimilis, in c. Extranſmiſſa, n. 23. de fil. Presbyter. 322

5 Extenſio non fit in pœnalibus ex identitate rationis, in c. Immunitatem, n. 12. de Immunit. eccleſ. 390

5 Fallit quando agitur de puniendis delictis, ib. n. 13. 390

5 Item fallit quando ratio eſt expreſſa in lege ib. n 14. 390

7 Et quid ſi lex ſimul ſit pœnalis & exorbitans, & minuat eccleſiæ immunitatem, ib. n. 31. pag. 390

7 Extenſio de caſu ad caſum fieri non debet etiam ex majoritate rationis ubicumque poteſtas conceditur laicis ſuper juribus, & perſonis eccleſiaſticis, in c. Perpendimus, n. 10. de ſent. excom. 175

4 *Extingui* aliud eſt, aliud ceſſare, vel in ſuſpenſo manere, in c. Dilecto, n. 15. de præb. 138

5 *Extravagans* ambitioſæ locum habet in alienantibus res temporales, non autem ſpirituales, in c. Cum ex eo, n. 37. de Reliq. & vener. Sanctor. 242

2 *Extrema-Unctionis* materia eſt oleum olivæ ab epiſcopo benedictum, in cap. Cum veniſſet, num. 52. de ſacr. Unct. 295

2 Oleum non ſanctificatum ſi adhibeatur in extrema Unctione non fit ſacramentum, ib. n. 51. 295

2 *Extruſus* per ſententiam non dicitur cedere ſed recedere, in c. Niſi cum pridem, n. 47. de renuntiat. 157

F

5 *Facies* naturalis ſine peccato alterari non poteſt, in c. Multa, n. 62. Ne Cler. vel Monach. 398

6 *Faciens* per alium per ſeipſum facere videtur, in c. Ad falſariorum, n. 34. & 43 de crimin falſ. pag. 327

6 Item procedit etiam in ſtatutis pœnalibus; quæ juri communi non obviant, ib. n. 35. & ſeq. 327

2 *Factum* non attenditur, ſed potius quid fieri debeat, in c. Cum cauſam, n 5. de elect. pag. 77

2 Facta contra jus habentur pro non factis, & quæ de facto proceſſerunt, de facto retractari debent, ib. n. 7. 77

5 Factum aliquid non cenſetur ſi factum non duret, in c. Porrectum, n. 62. de Regular. 65

4 Factum hominis an, & qualiter concurrat cum miniſterio juris, in c. Cum contingat, n. 50. & ſeq. de decim. 398

9 Facti quæſtio habet complicationem, & mixturam inſeparabilem cum quæſtione juris, in c. Tuam, n. 54. de ordin. cognit. 136

6 Facta ſunt potentiora, quàm verba ad conſtituendum in quaſi poſſeſſione legitimitatis, in c. Lator, n. 30. & 65. Qui filii ſint legit. 92

2 Factum ſuum illicitum, & peccati nutritivum quandoque Epiſcopus retractare non poteſt, in cap. veniens, n. 10. de fil. Presbyt. 318

4 Factis non minus loquimur & conſenſum exprimimus, quàm verbis, in cap. Tuæ fraternitati, num. 15. de ſponſ. & matrim. 10

4 Imo potentiora ſunt facta, quàm verba, ib. n. 26. 10

6 Facto qui mentitur, & mente concipit verum non eſt à mendacio immunis, in c. Falſidicus, num. 116. & 146. de crimin. falſ. 314

6 Factis aut verbis ſignificare id, quod non eſt, nunquam licet, ſed prætermittere ſignificare id quod eſt, aliquando licet, ibidem n. 164. pag. 318

1 Factum contra legis prohibitionem non valet quamuis lex non procedat ad annullationem actus, in c. Etſi vnanimiter, num. 5. pe Poſtulat. Prælat. 283

4 Factum legitimè non retractatur, licet deveniat ad eum caſum, à quo inchoare non potuit, ſi actus fuerit perfectus, & conſummatus, alias ſecus, in c. Cum dilectus, il ſecondo, num. 11. de Præben. 140

4 Factum ab honeſta, & prouida perſona, licet alias videatur de genere malorum, non præſumitur factum illicitè, in c. Niſi eſſent, nu. 2. de Præben. 130

7 Facta ſunt potentiora quàm verba, in c. Contingit, il ſecondo, num. 4. & ſeq. de ſent. excom. pag. 179

4 Factum idem diuerſis reſpectibus poteſt ſimul approbari, & reprobari in cap. Dilectus, n. 6. de præben, 126

6 *Falli* & errare eſt vnum pro alio, ſeu falſum pro falſo putare, in c. Falſidicus, num 85. crim. falſ 313

6 Fallit quiſquis falſum loquitur, etiam ſi audiens non fallatur, quia fallaciam intendit ſecundum quod eſt in fallente, ibidem num. 88. & ſeqq. 313

Falſarius & falſitas litterarum Apoſtolicarum.

6 Falſantes per ſe, vel per alium literas Papæ excommunicati ſunt cum ſuis fautoribus, in c. Ad falſariorum, num. 1. & 27. de crimin. falſ. pag. 325

6 Et Clerici officiis, & beneficiis priuati ſunt, ibidem nu. 2. & 38. 325

6 Item ſunt degradandi, & Curiæ ſæculari tradendi, ibid. n. 3. & 40. 325

6 Falſis litteris Apoſtolicis vtentes ſi Clerici ſunt, officiis, & beneficiis privantur, ſi laici excommunicati ſunt, ibid. num 4 47. & 48. pag 325

6 Falſis litteris vtens cum ignorantia craſſa mitius punitur, quàm cum dolo expreſſo, ibid. n. 14. 326

6 Clerici falſantes litteras Principis, & Imperatoris quas pœnas incurrant, ibid. num. 15 & 16. pag. 326

Vide in ver *Falſum*.

6 Falſans litteras Apoſtolicas etiam ſemel tantum, puniendus eſt pœna, in c. Ad falſariorum ib. n. 27. 326

6 Falſantes litteras Papæ ſunt excommunicati ſiue ſint laici ſiue Clerici, ſiue Monachi, ibid. n. 29. 327

6 Et quid in Epiſcopis, ibid. n. 56. 327

6 Et abſolutio eſt Sedi Apoſtolicæ reſervata, ib n. 20. 327

6 Falſarii litterarum Apoſtolicarum, vel falſò eas fabricantes, aut ſupplicationes falſò ſignantes excommunicantur in Bulla cœnæ, ibid. num. 31. pag. 327

6 Excommunicatio Bullæ Cœnæ & excommunicatio c. Ad falſariorum, de crimine falſi contra falſarios litterarum Apoſtolicarum in quibus differant, ibidem numer. 32. pag. 327

6 Falſans litteras Papæ per alios, an incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ibid. nu. 33. pag. 327

6 Falſans ſupplicationes manu Papæ ſignatas incidit in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ibid. n. 37. 328

6 Et an incidat in pœnas, cap. Ad falſariorum, ibidem d num. 37. 328

6 Falſantium litteras Papæ beneficia impetrari poſſunt tanquam vacantia, ibid. num. 38. 328

6 Falſantes litteras Papæ ſi laici ſunt, ſuis dignitatibus & officiis non ſunt ipſo jure privati, ibid num. 39. 328

6 Falſarii litterarum Apoſtolicarum prævia degradatione judicis Eccleſiaſtici traduntur Curiæ ſæculari pœna legali puniendi, ſcilicet mortis naturalis, ibid numero 40 328

6 Falſans litteras Papæ non per ſe, ſed per alium an ſit degradandus, & Curiæ ſæculari tradendus, ibid. n 41. 328

9 Laicus ratione rei Eccleſiaſticæ falſificando reſcriptum Papæ ſubjicitur foro Eccleſiæ, ibid. num. 44. 329

6 Falſis litteris Apoſtolicis utentes ſunt ipſo facto excommunicati, etiamſi ab illarum uſu deſiſtant infra viginti dies, ibid. num. 48. 329

6 Secus in habentibus litteras falſas, quia non ſunt excommunicati ſi illas infra viginti dies laceraverint, vel reſtituerint, ib. n 49 pag. 329

6 Falſis litteris Clerici ſcienter utentes an ſint excommunicati, ibid. n. 50. 329

6 Falſificantium litteras Papæ, & falſis litteris utentium pœnæ ſunt in triplici differentia, ib. n. 51. 329

6 Falſis litteris utentes, & falſas litteras impetrantes ſed non exercentes per ſe falſitatem æquiparantur, ibidem numero 54. 329

6 Falſitatis ſuggeſtione litteras à Papa impetrantes qua pœna puniantur, ib. n. 55. 329

6 Falſantes Epiſcopi litteras Papæ non incidunt in pœnam cap. Ad falſariorum, de crim. falſ. ib. n. 56. 330

6 Sunt tamen excommunicati ex Bulla Cœnæ, ib. n. 57. 330

6 Falſarius litterarum Apoſtolicarum etiam occultus incurrit pœnam excommunicationis, & privationis officiorum & beneficiorum, eo ipſo, quod crimen committit, ibid. num 58. pag. 330

6 Sed pœna degradationis ei infligitur tantum ſi criminaliter ſit convictus, ibid. n. 63 pag 330

6 Sive per viam accuſationis, ſive inquiſitionis, ibidem num. 64. 330

6 Si verò civiliter actum fuerit, mitius punitur, ib n 59. 330

6 de Falſitatis litterarum Apoſtolicarum crimine an alius quàm Papa poſſit cognoſcere, ib. n 66. 330

Falſæ an probentur litteræ Apoſtolicæ ex ratura. Vide in ver. *Litterarum Apoſtolicarum ratura.*

6 Falſantur litteræ Apoſtolicæ novem modis expreſſis in c. Licet, n. 2. de crim. falſ. 322

6 Falſantes ſupplicationes, ſeu confingentes ſignaturam ſupplicationis Papalis, ſcribendo verbum *fiat*, an incurrat pœnas falſantium litteras Apoſtolicas, ib. n. 3. & num ſeqq. uſque in fin. pag. 32[illegible]

6 Falſarii ſupplicationum gratiam, vel juſtitiam concernentium a Papa ſignatarum excommunicantur in Bulla Cœnæ, ibid. n 7 32[illegible]

6 Falſificatio litterarum Apoſtolicarum enormius eſt delictum, & ſeverius judicandum, quàm falſificatio ſupplicationum ſignatarum, ib n 10 pag. 32[illegible]

6 Contrarium, ib. n. 16. & ſeqq uſque in fin. pag. 32[illegible]

6 Falſitates facilius committuntur in ſupplicationibus quam in litteris, & cur, ib. n. 29 pag. 32[illegible]

6 Falſare ſignaturam Papæ, ſeu fiat propriiſſime eſt falſar[e] litteras Apoſtolicas, ib. n 31. pag. 32[illegible]

6 Falſæ litteræ juriſdictionem non conferunt, in c. ſuper e[a] n 2. & 8. de crim. falſ. 31[illegible]

6 Falſa cauſa non obligat profitentem, in c. Significatum num. 16 de Regular. 4

5 Falſa cauſa obligat religioni ubi conſtat de intentione profitentis, ibidem n 30. 4

1 Falſitas, vel ſubreptio in uno ex diſiunctivè narratis non vitiat reſcriptum, in cap. In er cæteras, n. 35. de reſcript. 20[illegible]

6 Falſum exprimere deteſtabilius eſt, quàm verum tacere in cap. Quia circa, n. 5. de conſang. & affinit 7

1 Falſitas non præſumitur in litteris ad lites, ſicut præſumitur in litteris ad beneficia, in c. Super litteris, n. 14. de Reſcript. 21

1 Falſi crimen nemo præſumitur committere propter litteras de ſimplici juſtitia, ib. num. 42. pag. 21

1 Falſitas, quæ non inducit Principem ad gratiam facilius concedendam, ſed eſt ſuperflua, non præſumitur doloſa ibid num. 48. 21[illegible]

1 Idem ſi vero expreſſo Princeps difficilùs conceſſiſſet, ib num. 49. 21[illegible]

Vide in ver. *Subreptio.*

6 Falſi pœna tenetur teſtis non modo ſi falſum dicit, ſed etiamſi veritatem occultat, in cap. Falſidicus, num 2. & 124. & ſeqq. de crimin. falſ. pag. 30[illegible]

Declaratur, ib. num. 5. 6. & ſeqq & n. 144 pag. 30[illegible]

6 Falſum non committitur ſine dolo, in c. Ad falſariorum n. 11. de crim. falſ. 32[illegible]

6 Clerici falſantes litteras Principis, ſeu Imperatoris qua[s] pœnas incurrant, ib. n 15. & 16. pag. 32[illegible]

6 Et quid in falſantibus litteras, ſeu ſigillum Regis, ibid num. 23. 32[illegible]

6 Et quid in falſantibus litteras majoris Pœnitentiarii, vel Nuntii, aut Brevia Papæ, ibid num 24. pag. 32[illegible]

6 Et quid in falſantibus litteras Epiſcopi, vel Capituli ibid. num. 25. 32[illegible]

Vide in verb. *Falſarius litterarum Apoſtolicarum.*

6 Falſi pœna de jure civili quæ ſit, ibid n.45.& 46. 329
1 *Fama* in judicio inquiſitionis obtinet vicem accuſatoris, in cap. Pernicioſam, n. 4. de offic. Ordinar. 427
7 Bona famæ altioris ordinis ſunt, quàm rei familiaris, in cap. Officii, num. 11. de pœnit, & remiſſ. 119
6 Fama probatur per teſtes deponentes per verba *publicè, & palam dicebatur*, in cap. Lator, n.38. Quifilii ſint legit. pag. 94
6 Fama legitimitatis non eſt neceſſariò probanda in loco originis, ſed ſufficit in loco ubi filius fuit educatus, vel converſatus, ib. n. 39. pag. 94
6 Fama probat filiationem legitimam, & illegitimam, & ſufficit major pars vicinæ, in c. Per tuas, num. 7. qui filii ſint legit. 105
3 Fama poteſt ſe habere ad bonum, & ad malum, in c. De priore, n 7. de Appellat. 142
4 Fama quid ſit & quotuplex, in cap veſtra, n.27. de cohabit. Cler & mulier. 10
4 Fama de homine deſcribitur, ib. d.n.27.& 42. pag 10
4 Fama propriè loquendo non poteſt eſſe niſi bona ib. d. n. 28. & n. 42. 10
4 Famam ſuam negligens crudelis eſt, ib n.29. pag. 10
4 de Fama cum dubitatur, in loco converſationis eſt quærendum, ibid. n. 30.
4 Famę inter homines deſcriptiones variæ, ibid. n. 38. & ſeqq. 11
4 Fama eſt pica rei geſtæ, vel quæ reputatur pro geſta, ib. num. 40. 11
4 Fama vulgaris eſt publicus præco virtutis, infamia vitiorum, ibid. n. 42. 11
Vide in ver. *Infamia*.
4 Famam ſubtractam an, & quando detractores reſtituere teneantur, ibid. n.43. 11
4 Famam, ſeu manifeſtum facit clamor tot hominum, quot ex clamore ſcandalum ſuſcitatur, in c. Veſtra, n.60. & 116. de Cohabit. Cler. & mulier. 12
4 Famoſum omne, & manifeſtum contra diſtinguitur à notorio, ibid. n. 110 18
4 Sacerdotibus pro crimine famoſo, & non notorio inducitur Canonica purgatio, & ſi in purgatione defecerint ſunt deponendi, ibidem n.111. 18
6 Fama in inquiſitionis iudicio tenet locum Accuſatoris, in cap Qualiter, & quando, il ſecondo, num. 17. de Accuſat. 13
Vide in ver. *Inquiſitio*.
6 Probationes ſuper fama leuiores ſufficiunt contra ſubditum, quàm contra Prælatum, ib. n.48. 125
6 Fama qualiter probetur, ib. n.84. pag. 129
6 Teſtes ſuper fama interrogati qualiter debeant deponere, ibid num.85. 129
6 Fama in criminalibus an aliquem gradum probationis conſtituat, ibid. n.86. & ſeqq. pag. 130
6 Fama eſt ſufficiens indicium ad inquirendum contra eum, qui maleficium commiſit, ib. n 87. 130
6 Fama in criminalibus nec ſemiplenam facit probationem niſi de crimine ciuiliter agatur, ib n.88. 130
6 Et ſine adminiculis an ſit ſufficiens indicium ad torturam, ibid. n 89. 130
3 Fama non probatur per teſtes deponentes ſe audiviſſe à multis, in c. Per tuas, n.26. de Probat. pag. 184
1 *Familia* Epiſcopi de ipſius licentia an poſſit deferre arma prohibita edicto Principis ſæcularis, in c. Eccleſia S. Mariæ, n. 42. de conſtitut. pag. 166
1 Familia Epiſcopi exempta eſt à juriſdictione ſæculari, ibidem n. 44. 166
3 Familiæ appellatione qui veniant, in cap Nullus, num. 21. de foro compet. 55
3 Familia Epiſcopi exempta eſt à ſæculari juriſdictione, ibid. num. 23. 55
5 *Familiares* Archimandritæ gaudet privilegio fori ſtante conſuetudine, in c. Eccleſiæ, n.37. de Immun. Eccl. 389
3 Familia Epiſcopi gaudet priuilegio fori, in cap. Cum nō ab homine, n. 12. de Iudic. pag. 7
5 Familia Epiſcopi gaudet priuilegio fori, licèt ſit ſæcularis, in cap. Eccleſiæ, n.31. de Immunit Eccleſ. 388
4 Familiares Papæ non percipiunt in abſentia diſtributiones quotidianas, in c. Licet, n.99 de Præbend. 171
4 Nec priuilegiati ſuper fructibus in abſentia percipiendis, ibid. num.100. 171
4 Etiamſi in reſcripto dicatur ut pro præſentibus habeantur, num, 171
4 Secus ſi dicatur, perindeac ſi diuinis intereſſent ibidem num 103. 171
7 Familiaritas vera, & non ficta conſtituitur ex commenſalitate, & ſervitio, in c. Ex parte, num. 35. & ſeqq. de Priuileg. 71
7 Familiares veri non conſtituuntur ex eo quod recipiantur à Papa in veros, ac proprios familiares, niſi inſiſtant circa ſervitia, & viuant expenſis illius, ib. n.37. 71
3 Familiaris perpetuus habet priuilegium perpetuum ſicut dominus, temporalis autem non niſi durante familiaritate, in cap. Nullus, n. 22. de foro compet. 55
1 *Famulus* an poſſit ducere concubinam in domum heri abſque peccato in c. Ne innitaris, n 43. de conſtit. 43
4 Famulo ægroto an debeatur ſalarium, in c. Licet, n.137 de præben. 174
3 Famuli Clericorum an gaudeant privilegio fori, in c. Nullus, n.20 & ſeqq. de foro comp. 54
4 *Farfenſe*, ac Sublacenſe monaſterium ſunt in Provincia Romana, in cap. Nullus, n.17. de paroch. 379
6 Farfenſis Abbatiæ Commendatarius quamuis habeat juriſdictionem quaſi epiſcopalem, tamen non poteſt denuntiationes remittere, in cap. Cùm inhibitio, n. 5. de Clandeſt. deſponſat. pag. 35
5 *Federici* Imperatoris mater quinquagenaria publicè voluit parere, & cur, in c. Cum ſis num. 54. de converſ. conjugat. 143
5 *Ferrum* ex vera deducere, colare, & diſtinguere, & aliò lucri cauſa aſportare non eſt negotiatio, ſed artificium, de quo monachi non tenentur ad gabellam, in c. Secundum, n.7. Ne Cler. vel Monach. 405
5 *Feſta* Sanctorum non omnia ubique ſunt veneranda, in c. Audivimus, n.23 de reliq. & vener. Sanctor. 333
Vide in ver. *Dies Feſti*.
Et in ver. *Feria*.

Feria.

3 Feriis introductis ob honorem Dei, & Sanctorum, niſi ob neceſſitatem, vel pietatem judicium exerceri non poteſt, etiam de conſenſu partium, in c. Conqueſtus, n. 1. & 3. de Feriis. 115
3 Feriis favore hominum introductis poſſunt partes renunciare, ibid. num 2. 115
3 Feriæ Sanctorum ſunt principaliter introductæ ob reverentiam Dei, ibid. num. 4. 115
3 Iudex non debet in cauſis procedere, nec etiam citare ad diem feriatem, ib. n. 5. pag. 115
3 Citatus in die feriata comparere poteſt, ib. n.6. 115
3 Feriis introductis in honorem Dei partes renunciare non poſſunt, ib. n.7. 115
3 Feriis repentinis nequeunt partes renunciare, ib. n.8. 115
3 Feriis meſſium, & vindemiarum partes renunciare poſſunt etiam tacitè, ibid. n. 9 pag. 115
3 Arbiter tenetur ſervare ferias ſolemnes, ib. n. 10. 115
3 Feriæ in honorem Dei partes compromittendo tanquam in arbitrum, renunciare non poſſunt, ib. n. 11 115
3 Secus ſi tanquam in arbitratorem, ibidem numero 11. & n.20. 115
3 Sententia lata, & proceſſus habitus in die feriata non tenent, ibid n. 12. 115
3 Feriatis diebus judicium exerceri poteſt ſi ſubſit neceſſitas tam circa temporalia quàm circa ſpiritualia, ibidem num. 13 116
3 Feriatis diebus agi poſſunt cauſæ miſerabilium perſonarum, ibid. n.14 & n.16 pag. 116
3 Item cauſæ ſpirituales electionum decimarum uſurarum, inquiſitionum, & matrimoniales ib n. 15. 116
3 Decretum alienatione rerum minoris in die feriata interponi non poteſt, ib. n. 17. pag. 116
3 Feriatis diebus expediri poſſunt quæ pertinent ad pacem, vel concordiam, & pacta, & tranſactiones fieri ibidem num. 19. 116
3 Feriatis diebus fieri poteſt compromiſſum tanquam in arbitratorem, ib. n. 20 116
3 Appellatio interponi poteſt quolibet die feriato, ſed eam proſequi non licet, ibid. n.21. pag. 116
3 Executio ſententiæ an fieri poſſit tempore feriato, ibid. num. 22. 116
3 Feriati dies quoad judicialia qui ſint, ibid. num. 24. & n. 25. & 26. 117
3 Ferias indicere non poſſunt Epiſcopi in die alicuius Sancti ab Eccleſia non canonizati, ib. n. 30. 117
3 Feriarum ſpecies quot ſint, & à quibus indicantur. ibid. n. 35. & ſeq. 118
3 Feriæ ruſticæ ſuffragantur etiam non occupatis in meſſibus, & vindemiis, ſi à judice ſint indictæ, ibidem numero 36. 118
3 Citatio an fieri poſſit in die non feriata ad feriatam ibid. n. 37. & 39 119
3 Mandatum de citando an fieri poſſit in die feriata ad diem non feriatam, ibid. n. 43. & n. 46, & 49. 120

3 Executio

3 Executio mandati de citando an die feriata fieri poſſit, ib. n. 44. & 46. & 53. 120

3 Proceſſus ex citatione inchoandus fieri non poteſt die feriata, ib n. 45. 120

3 Mandatum de citando in die feriata non poteſt fieri à judice pro tribunali ſedente, ib. n. 52. 120

3 Feriæ repentinæ à Principe indictæ non ſunt ſervandæ in foro Canonico, ib. n. 61. 122

3 Feriis in honorem Dei, & Sanctorum Princeps laicus derogare non poteſt, ib. n. 65. 122

3 Conſtantini lex de obſervatione diei Veneris in honorem Dominicæ Paſſionis non fuit recepta ab Eccleſia, ibid. n. 66. 122

3 Statuto civitatis poſſe introduci ferias in honorem Dei quo ſenſu ſit accipiendum, ib. n. 67. pag. 122

3 Conſuetudo non poteſt inducere ferias in honorem Dei, niſi interveniat conſenſus Epiſcopi, & Cleri, ibidem n. 69. 122

3 Feriæ repentinæ quæ ſint, & quas ob cauſas à Principe indicantur, ib n. 76. 123

2 *Feudatarius* ſatis eſt ut juret fidelitatem eccleſiæ, in c. His quæ, n. 5. de major. & obed. 503

2 Feudatarius obſtrictus certo ſervitio non poteſt invito domino feudum renunciare, in c. Admonet, n. 27. de Renunc. 147

Feudalis cauſa.

Cauſæ feudales coram quibus ſunt tractandæ.
Vide in ver. *Vaſallus quoad forum.*

3 Feudalis juriſdictio tanquam ſuper inducta, & præjudicans juriſdictioni ordinariæ eſt reſtringenda, in c. Cæterum. n. 25. de judiciis. 4

3 Poſſeſſorium quæſtio eſt facti, non juris, nec tangit ſubſtantiam feudi, ib. n. 27. 4

3 Feudi dominus ſive eccleſiaſticus, ſive ſecularis feudalem cauſam cognoſcit, etiamſi vaſalli ſint Clerici, in c. Verum, n. 10. & 12. de for. compet. 74

3 Et ſi plures prætendantur domini, non poteſt unus cognoſcere, maximè alio abſente, ib. n. 2. 74

3 Res ſi negetur feudalis de hoc ante omnia cognoſci debet, in c. Si Clericus, n. 12. de foro compet. 65

Feudum quid, & quotuplex.

1 Feudum perpetuum redigitur ad inſtar proprietatis, & poteſt appellari francum, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 54 de conſtitut. 136

1 Feudum eſt beneficium Principis, & latiſſimè interpretandum, ib. n. 90. 139

1 Feudum proveniens ab Eccleſia Romana eſt Eccleſiaſticum, ib. 102. 140

1 Et ad illud non extenduntur jura feudalia excludentia à ſucceſſione feudi Clericos, & Monachos, ibidem numero 103 140

1 Feudum eſt contractus ultro, citroque obligatorius, ib. n. 11. 117. 142

3 Feudum an ſit Eccleſiaſticum vel ſæculare attenditur prima cauſa conceſſionis feudalis, in c. Verum, n. 29. de foro compet. 76

Feudi alienatio.

4 Vaſallus alienans feudum ſine conſenſu domini directi cadit ipſo jure à feudo, in cap. Ex parte, num. 12. de feud. 287

2 Vaſallus non poteſt ſuper feudo compromittere ſine licentia domini, in cap. Cum tempore, n. 23. & 28. de arbitr. 606

1 Alienationem feudi in Eccleſiam an Capitula feudalia prohibere poſſint in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 42. & n. ſeqq. uſque ad n. 94. & ſeqq. de Conſtitut. 135
Vide in ver. *Papa quoad infeudationem.*

Feudalia bona.

4 Bona infeudari, vel emphyteuticari ſolita non ſunt de menſa Eccleſiæ, in c. Ex parte, n. 4. & 9. de feud. 386

4 Bona Eccleſiæ dicuntur ſolita dari in feudum, vel emphyteuſum quando infra quadraginta annos bis fuerunt data, ib. n. 7. 286

4 Bona deſinunt eſſe feudalia quando Prælatus ea deſcripſit inter bona menſæ Eccleſiæ, vel quando ex illis fructus collegit tanquam ex bonis menſæ incorporatis, ib. n. 8. pag. 286

4 Bona feudalia per alienationem vaſalli ad Eccleſiam devoluta Epiſcopus de novo infeudare poteſt filio, vel conſanguineo alienantis, non obſtante juramento de non in feudando, ib. n. 10. 286

4 Item poteſt illa infeudare etiam extraneo, ſi ſit talis, ut mediante illius perſona poſſit Eccleſia bona ſic alienata recuperare, ib. n. 11, pag. 286

4 Bona infeudari ſolita poſſunt de novo in feudum concedi, & cauſa præſumitur ab initio interveniſſe, ibidem n. 28. 288

4 Feudalia bona Eccleſiæ poſſunt infeudari non obſtante juramento de non alienendo Papa inconſulto, in cap. Nulli, n. 30. de Reb. Eccleſ. non alien. 277
Vide in ver. *Papa quoad infeudationem.*

4 Juramentum de non alienendo Papa inconſulto refertur tantum ad bona, quæ nunquam fuerunt infeudata, non autem ad bona feudalia, in c. Ex parte, num 4. de feud. 286

4 Juramentum de non infeudando intelligitur ut terram non feudalem conſtituat feudalem, ib n. 5 286

4 Juramentum de non alienando non extenditur ad bona in emphyteuſi dari ſolita, ib. n. 6. 286

Feudales conſuetudines.

1 Feudales conſuetudines ſpecificè diſponentes de rebus ſpectantibus ad Eccleſias, vel perſonas Eccleſiaſticas ratione utilis dominii non valent, in c. Quæ in Eccleſiarum n. 52. 94 & ſeqq. de conſtitut. 136

1 Feudorum liber eſt authenticus, & alligari poteſt ad deciſionem cauſarum, & ligat etiam Eccleſiam & Eccleſiaſticas perſonas, ib n. 94. pag. 139

1 Fallit quoad Capitula quæ de Eccleſiis, vel perſonis, ac rebus earum ſpecificè diſponunt ib. n. 95. 139

1 Feudorum liber non emanavit à Principe, ſed à privatis hominibus non habentibus authoritatem legis condendæ, ib. n. 97. 140

1 Et ideo ſecundum aliquos non ligat, ib. n. 98. pag. 140
Sed contra, & cur, ib. n. 99. 140

1 Conſuetudines feudorum cum ſint ſupra hominum memoriam, habent vim privilegii, & videntur ab eccleſia approbatæ, ib. n. 99. 140

1 Fallit in Capitulis quæ ſunt contra immmunitatem eccleſiaſticam, ib. n. 100. 140

1 Feudalia jura excludentia à ſucceſſione feudi Clericos, & Monachos non extenduntur ad feudum proveniens ab Eccleſia Romana, ib. n. 102. & 103. 140

4 Feudalia jura an poſſint allegari in emphyteuſi ad deciſionem cauſarum, in c. Inſinuatione, n. 14. & ſeqq. de feud. 284
Vide in ver. *Argumentum à feudo.*

Feudum quoad juramentum fidelitatis, & ſervitium.

1 Feudi ſervitium an, & quando poſſit explicari per ſubſtitutum, in c. Quæ in eccleſiarum, n. 66. & n. ſeqq. uſque ad n. 79. de conſtitut. 137

1 Feudum ſi ſit nobile, antiquum, & honorificum, liberum, francum, & expeditum vaſallus intelligitur abſolutus ab omni ſervitio præterquam ab expreſſo in inveſtitura, ib. n. 67. pag 137

1 Servitium quod præſtatur in ſignum recognitionis, cum ſit anulum, in quocumque ſtatu præſtari poteſt, ibid. n. 68. 137

1 Obſequia à vaſſallo præſtanda ſunt ad inſtar eorum quæ libertus debet patrono, ib. n. 69. 138

1 Homagium, & ſacramentum fidelitatis honeſtè à Religioſo vaſſallo præſtari poteſt per ſeipſum, ib. n. 71. 138

1 Abbatiſſa, vel Priorifſa exire debet clauſura ad homagium, & juramentum fidelitatis præſtandum pro feudo, quod monaſterium habet à domino temporali, ibidem n. 72. 138

1 Secus poſt Bullam Pii V. ib. n. 73. 138

1 Forma fidelitatis nihil continet, quod à vaſſallo Religioſo, & Epiſcopo non poſſit honeſtè per ſe, vel per alium explicari, ib. n. 74. 138

1 Vaſallus ex forma fidelitatis non tenetur ad militandum, præſertim in propria perſona, ib. n. 75. 138

1 Et eſt in optione ipſius an ad expeditionem bellicam velit ire, vel mittere, an ſubminiſtrare dimidium reditus unius anni, ib. n. 76. & 78. pag. 138

1 Non tenetur ſequi dominum in bello, neque ad alia ſervitia perſonalia, niſi hoc expreſsè ſit cautum in inveſtitura, ib. n. 77 138

1 Inhabilis ad ſerviendum feudo ſi habilitetur ad ſuccedendum, cenſetur etiam habilitatus ad ſerviendum per ſubſtitutum, ib. n. 91. 139
Vide in ver. *Regulares quoad ſucceſſionem feudalem.*
Et in ver. *Homagium.*

Feudi ſucceſſio.

4 Feudum perſonale ad filium non extenditur, in cap. Ex parte, n. 2. de feud. 286

Vide in ver. *Regulares quo ad ſucceſſionem feudalem.*
Et in ver. *Homagium.*

Feudi ſucceſſio.

Feudum perſonale ad filium non extenditur, in c. Ex parte, num. 2. de feud. 286
Fœmina non ſuccedit in feudo, niſi expreſsè ſit cautum in inueſtitura, ibid. n. 3 286
Feudum an tranſeat in monaſterium ſi Feudatarius fiat Monachus, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 53. & 57. vſque ad num. 66. & de conſtitut. pag. 136
Feudum perpetuum ad omnem hæredem tranſit, quia redigitur ad inſtar proprietatis, & poteſt appellari francum ibid. num. 54. 136
Sed ſi ſit ad vitam, morte naturali finitur, ib. n. 55. 136
Clericorum appellatione in materia feudali viniunt Clerici etiam Regulares, & Epiſcopi, etiam ſi vocetur Clericus major natu, ibid. num. 91. 139
Vide in ver. *Epiſcopus quoad feuda.*
Et in ver. *Regulares quoad ſucceſſionem feudalem.*
Fictio. non eſt tantæ potentiæ quantæ eſt veritas, & naturalis actus, in c. De cætero, n. 31. de Cler. non reſiden. 45
Fictiones ſeu præſumptiones non habent locum in foro animæ, in c Si quis, n. 24. de Regular. pag. 11
Declaratur, num. 69. & ſeq, 11
Fictio non generat fictionem, in c. Quod à prædeceſſore, num. 131. de ſchiſmat. 243
Fictio idem operatur in caſu ficto, quod veritas in caſu vero, in c. Nos quidem, n. 57. de teſtamen. 326
Fingens ſe fœminam, & profeſſionem faciens in monaſterio Monialium obligatur ad religionem in genere, in cap. Conſulti, num. 54. de, Regular. 98
Fictio non debet eſſe majoris efficaciæ quàm veritas, & naturalis actus, in c. De multa, n. 50. de præbend. 149
Fictio non poteſt operari quod veritas ipſa non operatur, in c. Nobis, n. 91. de ſimon. 160
Fictum non habet eſſe realiter, ſed intellectualiter, ibidem num. 92 160
Fictio fundatur ſuper falſo, ibid. num. 95. 160
Ficta præſentia an æquiparetur veræ, in cap. Cum percuſſio, num. 31. de Cler. ægrot. 193
Fictio locum non habet niſi in caſibus in jure expreſſis, in c. In præſentia, num. 23. de probat. pag. 169
Actus fictus non debet eſſe majoris potentiæ, quàm Actus naturalis, & verus, in c, Quia diuerſitatem, n. 23. de conceſſ. præbend. 239
Fingentes ſe Monachos aut intrare, aut exire compelluntur, in c. Vt Clerici, n. 1. de Regul. pag. 20
Fingere aliud eſt, & aliud opinari, in c. Ne innitaris, nu. 140 & n 141. de conſtit. 59
Ficti qui non ore, ſed corde diſſentiunt Baptiſmi ſuſcipiunt ſacramentum, in c. Majoris, nu. 73. de Baptiſ. 326
Et dicuntur ficti qui apparenter oſtendunt ſe rectam fidem habere, & ſacramentum venerari, & velle ſe Chriſto conformari, & corde diſſentiunt, ib n. 74. & ſeq. 326
Ficti quot modis dicantur, ibid. nu 75 pag. 326
Ficti accedentes ad Baptiſmum ſuſcipiunt ſacramentum, ſed non effectum ſacramenti, ibid nu. 76. 328
Et recedente fictione per cordis contritionem Baptiſmus cipit prodeſſe in remiſſionem peccatorum, ib n. 77. 326

Fidei commiſſum.

Puellæ monaſterium ingredi volenti an ſit indulgendum, ut fidei commiſſum non purificetur per illius profeſſionem, ſed prorogetur uſque ad diem mortis naturalis, in cap. Cum ſimus, nu. 13 & ſeqq vſque in finem, de Regular. pag. 68
Præjudicium quod ex prorogatione fit vocatis ex fideicommiſſo conditionali, non eſt conſiderabile, ibidem numero. 17. 68
Subſtitutis quale præjudicium generetur ex prorogatione fideicommiſſi, & quo remedio ſit eis conſulendum, ibidem numero. 18. 69
Vide *Monaſterium quoad ſucceſſionem.*
Fidei commiſſarius univerſalis eſt hæres in effectu, in c. Nimis praua, nu. 45. de exceſſ. Prælat pag. 24
Fidejubens judicatum ſolui donec lata fuerit ſententia diffinitiua liberatur lata ſententia abſolutoria, licet illa poſtea revocetur, in cap. Epiſcopus, numero 58. de præben. 90
Fidejubere non poteſt Clericus, pro laico, & tamen poteſt pro Clerico, in cap. Clerici, nu. 13. de poſtul. 574
Fidejuſſor excutiendus eſt priuſquam deveniatur ad carcerationem principalis, in cap. Sacro, num. 49. de ſent. excom. 203
7 Confidejuſſoris facultates aggregatæ cenſentur cum quæritur an ſolvendo ſit principalis fidejuſſor, in c. Sacro, num. 50. de ſent. excomm. 230
5 *Fides* de neceſſitate in baptizante non requiritur in cap. Si quis puerum, n. 14. de Baptiſm pag. 318
2 Fides alia eſſe non poteſt apud Græcos, alia apud Armenos, alia apud Latinos, in c. Cum veniſſet, nu. 94. de ſac. Vnct. 301
1 Fides una eſt ſimplex, & incommutabilis, quæ in omnibus univerſalibus Conciliis declaratur in c. Firmiter, nu. 4. de Summ. Trinit. & fide Cathol. 2
1 Fidei diffinitio quæ, ibidem nu. 13. & ſequen. pag. 4
1 Fidei articulos explicitè credere an neceſſarium ſit ad ſalutem cuilibet habenti uſum liberi arbitrij, an verò ſufficiat illos credere implicitè, ib. n. 15. & ſeq. uſque in fin. 4
1 Fides implicita & explicita quid ſit, ibid. n. 17. 5
1 Adulti omnes etiam ſimplices, & laici tenentur explicitè credere Deum eſſe, & eſſe remuneratorem omnium bonorum, ibidem num. 18. pag. 5
1 Laicis, & ſimplicibus an ſufficiat implicitè credere articulos fidei, ibid. nu. 19. 41. & ſeqq. pag. 5
1 Erranti in fide non imputatur ſi ex ſimplicitate deficiat, & fidem ſuam ſupponat fidei eccleſiæ, ib. n. 20. 5
1 Clerici inferiores qualiter teneantur laicos excedere in cognitione diſtincta fidei, ib. n. 21. & 50. 5
1 Clericis an liceat explicitæ cognitioni articulorum fidei præponere alia opera pietatis, aut alias ſcientias, ib. n. 22. 6
1 Prælati eccleſiarum, & alii curam animarum habentes, & officium docendi fidem, tenentur explicitè ſcire articulos Symboli Patrum, & Athanaſii, ibidem numero 23 & 49. 6
1 Epiſcopi tenentur de fidei articulis reddere rationem omni poſcenti, & hæreticos perſequi, & confutare ibid. num. 24. 7
1 Fidei articuli in Symbolo Apoſtolorum comprehenſi qui ſint numerentur & qualiter ſinguli ſingulis Apoſtolis attribuantur, ibidem num 29. pag 7
1 Fidei profeſſionis formula à pio IV. præſcripta ſymbolum appellari poteſt, ibid nu. 37. 8
1 Articulus fidei quid ſit, ibidem. nu. 39. 8
1 Articulus fidei tripliciter accipitur, ibid. n 40. 8
1 Fidei articulos qui continentur in ſymbolo Apoſtolorum explicitè credere unicuique neceſſarium eſt ad ſalutem, ibid. num. 41. 9
1 Laicos non teneri ad aliquem fidei articulum explicitè credendum eſt hæreſis, ibid num. 42. pag. 9
1 Fidei objectum duplex, n. 43. 9
1 Clericis an ſufficiat habere fidem implicitam de articulis ab Eccleſia diffinitis, ibid. num. 50. pag. 11
1 De articulis circa fidem continentibus ſententiam veram, ſed ab Eccleſia non diffinitam an liceat dubitare, aut contrarium aſſerere, ibid. nu. 51. 11
1 Propoſitionum in fide peccantium tres ſunt gradus, numero. 52. 11
1 Errare id eſt aliud pro alio putare in his, quæ ad fidem, aut mores non pertinent, an, & quando liceat, ibidem numero 53 11
1 Propoſitiones multæ ab Inquiſitoribus hereticę pravitatis cenſura temeritatis notantur in articulis non diffinitis, ſi ratio, & authoritate ſint deſtitutæ, ib. n 54. 12
1 Actus fidei duplex, n. 55. 12
5 Fides præ cæteris virtutibus in miraculis operatur, in c. Audivimus, n 9. de reliqu. & vener. Sanctor. 331
5 Fidem maximam quis poteſt habere ſine charitate, ita ut illius virtute faciat miracula, ibid. nu 10. 331
5 Fides ſine charitate pro canonizandis adultis non ſufficit ibid. nu. 11. 331
5 In fide Chriſti omnia purgantur, ibid n. 29. pag. 313
6 Fides officialis ſuper qualificata legitimitate facit adminiculum, in c. Lator, n. 35. Qui filii ſint legitimi. 93
1 Laicis, & ſimplicibus an ſufficiat implicitè credere articulos fidei, in c Firmiter, nu. 19. de Sum. Trinit. & fid. Cathol. 5
1 Laicos non teneri ad aliquem fidei articulum explicitè credendum, eſt hæreſis, ibid. nu. 42. pag. 9
4 Fides magis adhibetur indigenis ignotis, quàm extraneis, in c. Cum eſſes, num. de Teſtam pag. 338
1 Errorem in fide nulli fas eſt defendere, in cap Damnamus, n. 7. de Sum. Trinit. & fid. Cathol pag. 13
1 De fide publicè diſputare an, & quando liceat, ibidem numero 8, 13
1 Fides, opinio, ſuſpicio, & dubitatio in quibus differant, in cap. Ne innitaris, nu. 261. de Conſtitut. 80
5 Fidem Chriſtianam committere arbitrio vnius hominis periculoſum, in c. Majores, nu. 6. de Baptiſm. 322
5 Declaratur, ibid nu. 11. 322

5 Fidei

5 Fidei diffinitiones Papa etiam cum Cõcilio revocare non poteſt, ſed tantum explicare, ib.n.7. 322
3 Fides una debet eſſe totius Eccleſiæ, ib. n. 16.pag. 322
5 *Fieri* multa prohibentur quæ facta tenent, in c. Ad Apoſtolicam, n 20. de Regular. 72
6 *Filiationis* quaſi poſſeſſio non relevat ab onere probandi legitimitatem, in c. Lator, num. 75. Qui fil. ſint legit. 102
6 Filiationem, & legitimitatem probandi quatuor ſunt ſpecies, in cap. Per tuas, num. 6. & n. ſeqq. Qui fil. ſint legit. 105
4 Filiatio verè probari non poteſt, ſed jus vehementer præſumit eum filium, qui natus eſt ex nuptiis, in c. Veſtra, n.86. de cohabitat. Cler & mulier. 15
5 Filiatio vera prævalet fictæ, in c. Cum ſimus, num. 5. de Regular. 67
3 Si quis nominet aliquem filium, & ita communiter reputatur, non creditur alteri eorum juranti contrarium, in cap. per tuas, n.1. de probat. 181
3 Filiatio etiam ex damnato coitu probatur præſumptivè extractatu, & nominatione parentum, ib.n 2. 181
3 Et diſſolvit matrimonium cum conſanguinea patris, ib. d. n.2. verſ. Secunda concluſio, pag. 181
3 Filiatio vulgò quæſiti probatur per aſſertionem matris, & tractatum ejus, qui eam domi aluit, ib. n. 23. 184
3 Filiatio per ſolam famam non probatur, ibidem numero 25. 184
3 Filiatio præſumpta ex tractatu, & nominatione parentum, imp d.t contrahendum, & dirimit contractum in gradibus prohibitis, etiam inter illegitimos, ibidem n 27. 184
5 *Filia* minor duodecim annis à parentibus monaſterio tradita ſi major ... ſponte veletur ad ſeculum redire non poteſt, in c. Cum virum, n.1.de Regular. 50
5 Religioni an filius impubes alligetur ex oblatione parentum, ib.n. 3. & 24. 50
5 Profeſſus tacitè cenſetur per vim oblatus religioni à parentibus ſi poſt pubertatem habitum profeſſorum ſuſceperit, ib.n. 4. 51
5 Et hæc eſt præſumptio juris, & de jure, ib.n.5.pag. 51
5 Et quid poſt Concilium Tridentinum, n. 8 pag. 51
5 Puella minor duodecim annis à parentibus monaſterio oblata an habitum regularem ſuſcipere poſſit, non obſtante Concilio Tridentino, ib. n. 9. & ſeqq. uſque ad n.23. 51
5 Fil i poſt pubertatem non poſſunt inviti à parentibus religioni offerri, ib. n 16. 52
5 Et quid poſt pubertatem, n.17. 52
5 Parentes qui cogunt puellas invitas ad ingrediendum in monaſterium ante duodecimum annum an ſint excommunicati, ib. n. 18. pag. 52
5 Licentiæ admittendi ad habitum regularem puellas duodecim annis minores peti conſueverunt a S. Congregatione Epiſcoporum, & Regularium, ib.n.23. 53
5 Parentes, vel tutores an poſſint religioni offerre impuberem invitum, invitum, ib.n. 24. uſque ad n.45. 53
5 Filius impubes poteſt monaſterio tradi à parentibus, ib. n 25. 53
5 Tutores ſicut poſſunt pupillum è monaſterio revocare, ita & religioni offerre, ib.n.26.pag. 53
5 Oblatio parentum de impubere ſe habet ad profeſſionem ſicut ſponſalia ad matrimonium ibid. n. 28. 53
5 Filius ipubes poteſt monaſterio tradi à parentibus, ibid. n.25. 63
5 Contrarium, n. 41. 53
5 Parentes, vel tutores poſſunt è monaſterio revocare impuberem, licet invitum, ib. n.34.pag. 54
5 Puellæ in electione propoſiti non coguntur ſequi parentum imperium, ſi ſint in ætate nubili; aliàs ſecus, ibid. n.32. 54
6 Filia nubens invitis parentibus mortaliter peccat, in cap. Tua, n. 12. de deſponſat impub.pag. 16
6 Saltem ſi ex juſta cauſa contradicant, & filia non habeat legitimam cauſam obediendi, ib. n.15. 17
6 Filia nubens ante annum vigeſimum quintum invitis parentibus ſecundum leges poteſt ab eis exhæredari, ib. n.18. 18
6 Et quid ſecundum Canones, ib.n.19.pag. 18
2 Cujus filiam habere non licet, nec ejus neptem, In cap. Ex tranſmiſſa, n. 12.de fil.Prebyt.pag. 370
2 Contrarium, ib.n.18. & 19. 320
6 Filiæ tenentur alere matrem inopem jure naturæ in c. Prætera, n. 31 Ne Prælat. vices ſuas, pag. 191
3 Filia etiam nefaria admittitur ad vindicandam necem parentum, in c. Per tuas, n. 20.de probat. 183
6 Filia non committit ingratitudinem quæ poſt vigeſimum quintum annum innupta peccat in corpus ſuum in c. Ex literis, n. 7. de Divort. 10
Vide in ver. *Novitius quoad conſenſum.*

Filius, communia.

6 Filii duorum compatrum niſi conſuetudo repugnet, licitè contrahunt, ſi per eorum neutrum deventum eſt ad compaternitatem, aliàs ſeparantur, in c. Utrum autem n.1. de cognat ſpirit. 5
5 Filii tergemini in utero eſſe à jure præſumuntur, in cap. Cum ſis, n.61. de converſ. conjug. pag. 14
5 Filius natus octavo menſe an ſuccedat, & hæreditatem tranſmittat, ib.n.62. 14
6 Filius in quibus cenſeatur eadem perſona cum patre, in Suſcepimus, n. 18. de homicid. 25
2 Filius præeſſe poteſt Eccleſiæ cui pater præfuit mediatè in cap. Ex tranſmiſſa, n.1. de fil. Presbyter. 31
2 Filius unde dicatur, ib.n. 8. 31
2 Filiorum appellatione deſcendentes omnes continentur ib.n.9. 32
2 Contrarium, ib.n.15. 32
2 Declaratur, ib.n.21.& 22. 32
2 In filio, & nepote diverſæ ſunt ſpecies, & diverſi gradus ib.n 19. 32
2 Filius præeſſe poteſt Eccleſiæ in qua pater ſine titulo miniſtravit, in cap. Conſtitutus, num.1. de fil. Presbyter. 33
2 Et quid poſt concilium Tridentinum, & Conſtitutionem Clementis VII. ib.n. 27. 33
5 Filii non obligantur ex ſponſalibus contractis per parentes niſi conſentiant tacitè, vel expreſsè, in c. Si quis, n. 15. de Regular.
4 Filiorum favor major eſt, quam piæ cauſæ, in c. Cum eſſes, n.111. de teſtam. 34
4 Declaratur, ib. n.155 & 155.& 156. 34
4 Filium exhæredare volens, & Eccleſiam inſtituere quæ rat alium, qui ſuſcipiat, quam Auguſtinum, ib. n. 11 & 156. 34
4 Religio divina eſt carior filiis, ib.n.155. pag. 34
Vide in ver. *Teſtamentum ad pias cauſas.*
4 Filius non tenetur ad debita patris, niſi creditores probent eum ſe immiſcuiſſe hæreditati paternæ, in c. Ad hoc, n. 2. de ſolut. 28
4. Et tunc tenetur etiam ultra vires hæreditatis ſi eam adierit ſine inventario. ib.n. 3. pag. 29
4 Et quid de æquitate Canonica, & in foro animæ, ibid. n. 4. 29
6 Filii quandoque puniuntur temporaliter propter criminis paterni immanitatem, in c. Vergentis, num. 11. de hæret. 21
6 Non autem ſpiritualiter, ib.n. 13. 21
6 Filius regulariter puniri non debet pro delicto patris, ib. n. 13. 21
6 Presbytericidæ filii à Pœnitentiaria redduntur inhabiles ad beneficia obtinenda, ib. n 12.pag. 21
6 Filius hæretici an ipſo jure privatus, vel privandus beneficiis obtentis, & penſionibus ſibi reſervatis antequam pater condemnaretur, ib.n. 20. & n. ſeqq. uſque in fin. 21
6 Et quid in Congregatione Generalis Inquiſitionis, ibid. n. 31. 21
Vide in ver. *Hæreticus*
6 Filii percutientium Cardinales ſunt ipſo jure privati beneficiis obtentis, ib.n.22. pag. 22
6 Ratio ubi eſt eadem lex non dicitur extendi, ſed enucleari, ibid, n. 23. 22
6 Et ubi habet locum legis ratio circa id prodita, dici debet lex, ibid.n. 24. 22
6 Etiam in materia pœnali correctiva, ib.n. 25. 22
3 Filiorum appellatione veniunt etiam naturales quando verba diſpoſitionis ſonant in nomen potius naturale quàm civile, in c. Per tuas, n.19. de probat, 18
6 Filius tenetur jure naturæ ſubvenire patri egeſtate laboranti, in c. Ex literis, n. 6. de Divortiis. 10
5 Filius offerri poteſt Religioni à parentibus, etiam inviti. Tutoribus, in c. Si quis, n. 9. de Regular. 5
5 Filius invitus an poſſit a parentibus offerri Religioni, an ve ſic oblatus exire poſſit etiam ante annos pubertatis ib.n. 13. 5
5 Filius impubes à patre oblatus Monaſterio cogitur ibi remanere uſque ad pubertatem, ſed factus pubes liberè exire poteſt, in c. Cum ſimus n.3. de Regularibus. 67
2 Filios adoptivos abhorret lex, in c. Quanto, n. 25. de tranſlat. Epiſcopi. 13
2 Filiusfamilias pater cum ſit in poteſtate alterius, filiam

te poteſt, in cap. Cum ſimus numero 3. de Regularibus. 67
Filios adoptivos abhorret lex, in c Quanto, n. 75. de tranſlat. Epiſcopi. 132
Filius familias pater cum ſit in poteſtate alterius, filiam non habet in poteſtate, nec eam poteſt occidere cum adultero, in c. Indecorum, n 22. de ætat. & qualit 234
Filius familias per ſacrum ordinem non eximitur à patria poteſtate in rebus patrimonialibus, & profectitiis, ib. n. 23. & 41. 234
Secus in rebus eccleſiaſticis, & in his, quæ agit ratione ordinis, vel dignitatis, ib, n. 34. & 44. pag. 234
Filius fam per ſacrum Ordinem non ſolvitur à naturali reverentia, quam tenetur patri exhibere, ib. n. 4. 235
Filius fam. Clericus in beneficialibus, & aliis cauſis ſpiritualibus, & ab eis dependentibus ſine authoritate patris agere poteſt ib n. 5. & ſeq. 235
Si major ſit 14 annis agit per ſe, vel per Procuratorem; ſi minor per Procuratorem ſibi datum ad lites auctoritate judicis eccleſiaſtici ib n. 46. 236
Filius familias per ſacrum Ordinem eximitur à poteſtate patris quoad peculium adventitium, & quæſita poſt Clericatum, ib n 51. pag 236
Licet alias de illis teſtari non poſſit, etiam permittente patre, ib n. 52. 236
Filius familias Presbyter quicquid acquirit ex cauſa adventitia, & non contemplatione Sacerdotalis officii acquirit ſibi pleno jure, ib. n 53. 236
Filius familias jure civili non obligatur voto, jure Canonico ſecus, in cap. Cum eſſes, n. 106 de teſtamen. 345
Filius habens patrem divitem poteſt promoveri ad ſacros ordines abſque patrimonio, in c. Quoniam, n. 10. Ne prælat vices ſuas. 202
Contrarium, ib. n. 11. 202
Filius etiam legitimus non poteſt immediatè ſuccedere in beneficio patris, in c. Ex parte, n. 4. de offic. Delegat. 397
Idem in nepote ex filio, & aliis deſcendentibus ib. n. 5. 397
Filius etiam legitimus removetur ab Eccleſia in qua immediatè ſucceſſit Patri Vicario, vel Rectori, in c Ad extirpandas, n 1 & 5. de fil Presbyter. 324
Filius legitimus quamvis non poſſit immediatè ſuccedere in beneficio patris, poteſt tamen beneficiari in Eccleſia cui pater præfuit, ib. n. 5. pag. 324
Secus in filio illegitimo, ib n. 324
Filius natus ex ſecundo matrimonio publico cenſetur legitimus non autem natus ex primo clandeſtino, in c. Quod a nobis, n. 7. de clandeſt deſponſat. 28
Filius in dubio præſumitur natus poſt matrimonium, & contrarium dicenti incumbit onus probandi, in c Lator, n 14. Qui fil ſint legitim 89
Etiamſi vir uxorem ante matrimonium cognoverit, ib. n. 16. 89
Filius probatur legitimus ab origine ex quaſi poſſeſſione præſentis legitimitatis etiamſi dubium ſit an mulier fuerit uxor, vel concubina, ib n 55 & 61. 96
Filius ſuſceptus ex ſponſa de futuro carnaliter cognita eſt legitimus licet matrimonium nunquam fuerit publicatum, in c. Per tuas, n. 2. Qui filii ſint legit. 105
Secus poſt Concilium Trident ib n 3. 105
Filius legitimatus per reſcriptum Principis prohibetur obtinere beneficium in Eccleſia in qua pater: ſecus ſi ſit legitimatus per ſubſequens matrimonium, in c. Ad extirpandas, n. 33 de fil. Presbyter 328
Vide in ver *Legitimatus*.
Filius natus ex uxore præſumitur eſſe filius mariti, in c. Cum eſſes, n. 103. de teſtamen. pag. 339
Et fatuus reputatur, ſi credat matri aſſerenti eum ex adulterio genitum, ib n 104. pag. 339
Contrarium, ib. n 112 verſ. Nec applicatur. 339
Vide in ver. *Filius illegitimus*
Filius judicatur qui conſtante matrimonio natus eſt, niſi probetur abſentia, vel infirmitas, ſeu impotentia generandi, in c. Ut filii, n 11 de filiis Presbyter 313
Filius an teneatur credere matri aſſerenti eum ex adulterio conceptum, in c. Officii, num. 20 de pœnit & remiſſ 120
Filius illegitimus de jure communi poteſt intitulari in beneficio, quod pater obtinuit mediatè, in c. Ad extirpandas, n. 7 de fil. Presbyt pag 325
Secus ex Conſtitutione Clementis VII & Conc Tridentino, ib n 9. & 12 325
Filii illegitimi non modo Presbyterorum, ſed etiam Clericorum hodie repelluntur a Beneficiis parentum, ib n. 11. 325
Filius illegitimus non poteſt obtinere beneficium in eccleſia in qua pater de præſenti eſt beneficiatus, ibid. n. 13. 325
2 Poteſt tamen de jure communi habere aliud beneficium ab eo, quod in eadem Eccleſia pater habuit in præteritum, niſi in caſu, &c. ib. n. 14. 325
2 Secus ex Concilio Tridentino, ib. 325
2 Filius illegitimus poteſt intitulari in Eccleſia cui pater præfuit ſine titulo, & tanquam Capellanus adnutum amovibilis, ib. n 15. 325
2 Secus ex Conſtitutione Clementis VII. ib. n 16. 325
2 Conſtitutio Clementis VII. contra illegitimos an fuerat correcta per Concilium Tridentin. ib. n 17. 326
2 Filius illegitimus hodie non poteſt eſſe Capellanus amovibilis in eccleſia in qua pater fuit intitulatus, ibid. n. 19. 326
2 Item nec Cautor, ib. n. 20. 326
2 Filius illegitimus an hodie poſſit celebrare devotionis gratia in Eccleſia in qua pater, ib. n. 22. 327
2 Filii illegitimi non poſſunt hodie obtinere penſiones ſuper Beneficiis, quæ eorum patres habent, vel habuerunt, ib. n. 23. 327
2 Filius illegitimus poteſt obtinere beneficium in Eccleſia in qua pater olim fuit intitulatus, ſed poſſeſſionem nec per ſe, nec per procuratorem habuit, ib n. 30. 327
2 Filius illegitimus prohibetur obtinere beneficium, quod olim ejus pater abſque legitimo titulo, & minus pacificè aliquandiu poſſedit, ib n. 32. 328
2 Filius illegitimus cujus pater fuit Rector Eccleſiæ matricis, an poſſit obtinere filialem dependentem, ſeu aliàs illi unitam, ib. n. 34. pag. 328
2 Filii illegitimi quas ob cauſas excludantur à beneficiis parentum, ib. n. 47 229
2 Filius illegitimus de Capella patris ſcienter proviſus, & ad illius titulum ordinatus, ac deinde ſpoliatus debet ad eam reſtitui amoto alio inſtituto, in c. Veniens, n. 3. de fil. Presbyt pag. 318
2 Filius illegitimus poteſt licitè retinere beneficium paternum ſibi ab Epiſcopo ſcienter collatum, ad cujus titulum fuit ordinatus, ib. n. 9. & ſeqq. uſque ad n. 15. 318
2 Filii illegitimi promotio ad Eccleſiam paternam, ad cujus titulum ſcienter fuit ordinatus, licet non valeat quoad alios valet tamen quoad promoventem ut retractare non poſſit, n. 11. 318
2 Filius illegitimus ſpoliatus beneficio paterno debet reſtitui antequam cognoſcatur de Canonico ingreſſu, ibid. n 12. 318
2 Licet vitium innotuerit Epiſcopo, ib n. 13 pag. 318
2 Filius illegitimus ab Epiſcopo ignoranter promotus ad Eccleſiam paternam, ad cujus titulum fuit ordinatus, poteſt eam licitè retinere, donec in alia Eccleſia ſibi provideatur, ib. n. 15. 319
2 Et interim erit Prælatus ex tacita diſpenſatione Papæ, ib. n. 17. 319
2 Vel Commendatarius, ib. n. 18. 319
5 Filius an potius præſumatur natus ex patre ſeptuagenario, quam ex adulterio, in c. Cum ſis, n. 69. de converſ. conjugat. 144
2 Filius vulgo conceptus nullum agnatum habet, neque cognatum, in c Magnus, n. 10. de oblig ad ratioc. 341
7 Filius qui matri eum ſpurium aſſerenti fidem adhibuit, & regno renunciavit, deluditur à Legiſtis, laudatur à Canoniſtis, in c. Officii, n. 18 de pœnit. & remiſſ. 120
2 Filius an teneatur credere matri aſſerenti eum ex adulterio ſuſceptum, ib. n. 2 & in c. Ut filii, n 8. & ſeqq. uſque ad n. 13. de fil. Presbyter. 313
2 Filius illegitimus in Religione in qua pater ſive ante, ſive poſt nativitatem filii profeſſus fuit, non admittitur patre vivente, ib. n. 18. 314
2 Filius obeſſe non debent iniquitates parentum, ibid. n. 31. 315
2 Venia ſunt digni qui alieno vitio laborant, ib n. 32. 315
3 Filius natus ex concubina an, & quando præſumatur eſſe filius illius, qui eam domi retinebat, in c. Per tuas, n. 4 verſ. Secundò idem, & n. 22. de Probat. 182
Vide in ver. *Illegitimus*.
3 Filii ſpurii etiam nefarii quoad effectum matrimonii dicuntur conſanguinei, & affines, ib. n. 15. 183
3 Filii nati ex damnato coitu non reputantur cognati patris quoad effectus civiles tantum, ſecus verò quoad naturale vinculum, & jura ſanguinis, ib. n. 16. 183
3 Filii ex inceſtuoſis nuptiis non debentur alimenta de jure civili, ſecus de æquitate Canonica ib. n. 1. 183
1 Filius Sacerdotis non concluditur in Sacerdotio genitus, in c. Inter cæteras, n. 36. de reſcr pt. pag 200
1 Filius Sacerdotis non excluditur a beneficio niſi probetur genitus poſt ordinem ſacrum, ib. n. 38. 200

1 Fallit ſi agatur de beneficio paterno, ib.n. 39.pag. 200
1 Item fallit in Eccleſia Orientali, ib.n. 40 pag. 200
2 Filius Sacerdotis appellatur etiam genitus ante Sacerdotium, in cap. Ad extirpandas, num. 4. de fil. Presbyter. 324
2 Filium Sacerdotis legitimum Epiſcopus amovere non poteſt ab Eccleſia paterna, quam ei contulit ſcienter, in c Veniens, n.1. de fil. Presbyter. 318
3 Filius ex Presbytero, & conjugata genitus ex quo genere ſpuriorum ſit, in c. Per tuas, n. 3. de Probat. 182
3 Filius Sacerdotis probatur ex tractatu, & nominatione ipſius, ib n. 4. 184
2 *Finis* eſt potior iis quæ ſunt ad finem, in c. Requiſivit, n. 31. de ordinat. ab Epiſcop. pag. 206
2 Finis in qualibet obligatione attendi debet. in cap. Poſt tranſlationem, n. 4. de renunc pag 162
2 Finis attendi debet ad dignoſcendum an diſpoſitio cenſeatur favorabilis, vel odioſa, in c. Ad extirpandas, n. 44. de fil. Presbyter pag. 329
Vide in ver. *Inducta, &c.*
7 Fine perir iſſo videntur permiſſa illa omnia per quæ pervenitur ad illum; & excluſus à medio, excluditur a fine, in c. Per tuas, n 36. de ſent. excom. 178
7 Finis cui conceditur, videntur conceſſa omnia quæ ad illum finem tendunt, in c. Quanto, n. 6. de privil. 85
4 *Finitum* in plures diviſum minus habetur a ſingulis, in c. Fraternitatem, n 49. 53. & 91. de ſepultur. 367
1 Finito jure datoris, Finitur jus acceptoris in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 56. de Conſtitut. pag. 136
5 ad *Firmam* dare, ideſt ad annum cenſuum concedere, ſeu locare etiam ad longum tempus, in c. Ex litteris, n.12 & ſeq de Jurepatr. pag. 240
1 *Firmitas* quid ſit, in c Firmiter, n. 12. de Summ. Trinit. & fid Cathol. 4

Fiſcus.

7 Bona Clerici damnati devolvenda ſunt in Fiſcum Eccleſiæ, in c. Presbyteri, n. 6. de pœn. pag. 96
7 Confiſcatio ex delicto Clerici fit Cameræ Epiſcopali, ubicunque ex delicto laici veniunt confiſcanda bona ipſius laici, ib.n.7. pag. 96
7 Bona Clerici decedentis ſine hærede ex teſtamento, vel ab inteſtato devolvuntur ad curiam Eccleſiaſticam, non autem ad Curiam Principis ſæcularis, ib n 8. 96
3 Fiſcus Regius Ducatus Mediolani nihil poteſt prætendere, nec Magiſtratus extraordinarius ullam juriſdictionem ſibi vindicare in bonis a Joanne Galeazzio donatis monaſterio Chartuſien. Papien. in c. Verum, n 21. & n. ſeqq. uſque in fin. de foro compet. 76
3 *Flagitia* quædam ſunt quæ potius per judices ſæculares, quam per Eccleſiaſticos vindicantur, in c. Cum non ab homine, n. 55. de Judic. pag. 12
2 *Florentini* Concilii diffinitio de primatu Romani Pontificis in univerſum orbem, in c. Significaſti, n 50. de elect. 15
6 Florentini Concilii diffinitio de cauſa efficiente matrimonii expenditur, in c. Tuæ fraternitati, n 30 de ſponſ. & matrim. 10
1 *Fluctuans* quantum ſapit fluctuationis, tantum ſapit indeterminationis, in c. Ne innitaris, n. 89. & 96. de conſtit. 50
5 *Fœmina* in veteri teſtamento non circumcidebantur, ſed decima quarta die in templum offerebantur, ibique nomen eis imponebatur, in cap. Majores, n. 44. ſeq. de Baptiſm. pag. 324
7 *Forenſis* an in dubio præſumatur ignorare pœnam ſtatuti, in c. A nobis, il primo, n. 41. de ſent. excom. 154
Vide in ver. *Statutum quoad forenſes.*
2 *Forma* in Sacramentis tantum ſunt præfinitæ non autem in collatione officiorum, ſeu dignitatum, in c. Cum contingat, n. 49 de ætat. & qualit. 261
2 Forma, & materia Sacramentorum ſunt ex inſtitutione Chriſti, ib.n.51. 261
2 Formæ omnium Sacramentorum cur non habeantur ex ſacris litteris, ib. n. 52. pag. 261
2 Forma in ordinatione Epiſcopi quæ ſit, in c. Requiſivit, n. 59. de ordinat. ab Epiſcop. pag. 209
2 Formas quibus in ordinatione imprimitur character, eſſe ex inſtitutione Eccleſiæ erroneum eſt aſſerere, in c. Cum veniſſet, n. 66. de ſacr. Unct. 297
2 Forma quid, in c. Statuimus, n. 52. de ſupp. negl. Prælat. 175
2 Forma in electionibus cur introducta, in c. Publicato, n. 26 de elect. 120
2 Forma ubi ex aliquo caſu adventitio ſervari non poteſt, valet actus etiam tali forma non ſervata ib n. 59. 124
2 Formæ hic ſtatutæ non ſunt ſervandæ, niſi in electione illorum Prælatorum, per quorum mortem Eccleſiæ ſunt viduatæ, in c. Quia propter, n. 6. de elect. 91
2 Forma electionis per compromiſſum quæ ſit, ib.n 76. 97
6 Forma ſubſtantialis inducitur ubi lex utitur verbis neceſſitatem importantibus, in c. Tuæ Fraternitati, n. 5. de ſponſ. & matrim. 7
6 Declaratur, ib n 18. 19. & 22. 7
6 Forma dat eſſe rei, & impleri debet præcisè, & non per æquipollens, ib.n. 6. 7
6 Declaratur, ib.n 22 & 27. 7
7 Forma ſubſtantialis inducitur ex verbis neceſſitatem deſignantibus, in c. Qui Presbyterum, n.26. de pœn. & remiſſ. 107
7 Declaratur quadrupliciter, ib. à n.74. uſque ad n.93 10[illegible]
7 Forma in actibus humanis eſt partium ordinatio ſecundum prius, & poſterius, ib. n. 37. pag. 108
7 pro Forma non eſt abſurdum ut inducatur etiam aliquod præambulum, ib. n 41. 108
7 Forma ſervari debet etiam in minimis, alias actus eſt nullus, ib.n. 51. 109
7 Forma a jure tradita in dubio cenſetur ſubſtantialis, & de eſſentia actus, ib n 52 pag. 109
7 Forma ſtatuti circa profeſſionem Regularem non cenſetur ſubſtantialis, niſi habeat decretum irritans, ibid. n. 80. 112
7 Etiamſi datus datus ſit ordo per prius, & poſterius, ib. n. 81. 112
7 Forma impleri debet in ſpecie, & non per æquipollens, in c Cum pro cauſa, n 21 de ſent. excom 161
2 Forma quibus verbis inducatur, in c. Cauſam, n. 23. de elect 58
1 Formæ renunciari poteſt quando privatam reſpicit utilitatem, in c. Cum acceſſiſſent, n.22 de Conſtit. 147
5 Formæ an poſſit renunciari quatenus concernit privatam utilitatem ipſius renunciantis, in c. Ad Apoſtolicam. n.25. de Regular. pag. 7[illegible]
2 Forma juſtitiæ appellatur forma communis, in c. Accepimus n. 21. de ætat. & qualitat pag. 27[illegible]
2 Forma juſtitiæ regulatur ſecundum naturam obligationis præcedentis, ib.n. 28. pag. 27[illegible]
1 *Formula* qua utitur Papa in promovendis Epiſcopis in Conſiſtorio, in c. Eam te, n.34. de Reſcript. 2[illegible]
5 Formula deſcribendi ſtatum cujuſque monaſterii de mandato Congregationis ſuper ſtatu Regularium confecta, in c. Relatum, n 45 Ne cler vel Monach. 41
1 *Formido* quid ſit, in c. Ne innitaris, n.93. de Conſtit. 5
1 Formido morali certitudini non præjudicat, ib. n. 25 verſ. Moventur ſeptimò, pag. 7
1 Contrarium, n.398. verſ. Ad ſeptimum, pag. 7
1 Declaratur, ib. verſ. Ad rationem quintam, pag, 7
1 Formido duplex, ib. 7
6 ob *Fornicationem* ſimplicem olim deponebatur non ſolum Clericus, ſed etiam Epiſcopus, in cap. Non debet n.7. de conſang. & affinit. pag. 7
6 Hodie ſecus niſi fornicatio ſit notoria, vel ſcandaloſa aut diù continuata, ib.n. 8. pag. 7
3 Fornicationis ſimplicis pœna quæ ſit, in c. Pervenit, primo, n. 22. de Teſtib. cogen. pag. 20
6 *Fortitudo* nulla ſine juſtitia eſt laudanda, in c. Henricus n.6. de Cler pugnan in duell pag. 27
1 *Forum* ſortiri, & ſtatutis ligari a pari procedunt, in c. Canonum ſtatuta, n. 79. de Conſtitut. pag. 2
Et in c Quæ in eccleſiarum, n. 23. eod tit. pag. 13
3 Forum quis ſortitur, in cujus territorio delinquit licet aliàs ei ſubjectus non ſit, in c. Licet, n. 2. de foro compet. 7
3 Forum quis ſortitur in loco ubi contrahit, vel fingitur contraxiſſe, ib n.5. 7
3 Forum ut quis ſortiatur ratione contractus quæ requirantur, ib.n.6. & n. 15. & ſeq. pag. 7
3 Forus domicilii dicitur proprius & naturalis forus, ib n.9. 8
3 Forum quis ſortitur ubi res litigioſa ſive illius poſſeſſio ſita eſt, ſive res ſit mobilis, ſive immobilis, ibidem numero 20. 8
3 Forum ſortiendi quinquaginta duo modi numerantur Speculatore, ibid. num. 28. 8
5 Habitatio de præſenti ſufficit ad ſortiendum forum pœnitentialem, nec requiritur domicilium, in c. Conſilium, n. 41. de obſerv. Jejun. pag. 34
5 Forus conſcientiæ non erroneæ ſemper nititur veritate in c. Si quis, n. 25. de Regular pag.
5 Forus conſcientiæ regulariter ſequitur forum judicialem, ib. n.59.
5 Forus conſcientiæ diſtinguitur à foro judiciali quando lex præcipit ut diſtinguatur, ib.n.61. & 77.

2 Declin

Declinatoria fori noviter orta opponitur etiam poſt litem conteſtatam, in c. Magnus, n. 44. de oblig. ad ratioc. 348

Fori adjectio aliud eſt, & aliud mutatio, ib. n. 46. 349

In Foro domicilii, vel originis, aut contractus, vel delicti an, & quomodo Clericus abſens conveniri poſſit, in c Licet, n, 41. de foro compet. 84

Forum mutans ante citationem eximitur à juriſdictione primi judicis; ſecus ſi non fiat mutatio, ſed accumulatio, in c. Propoſuiſti, n. 11. foro compet. 100

Forus domicilii eſt mutabilis, ib. n. 16. pag. 100

Et quid in foro contractus, n. 17. 100

Et quid in foro originis, ib. n. 21. & ſeqq. pag. 100

Fori mutatio poſt citationem in quibus caſibus non eximat à juriſdictione primi judicis, ib n. 25. 101

Debitor ſi in loco ſui domicilii mecum contraxerit, & poſtea etiam ante citationem aliò domicilium transtulerit, potero eum convenire in loco contractus, ibidem n. 18. 100

Et an potero eum convenire in loco domicilii, quod habebat tempore contractus celebrati extra locum domicilii, ib n. 19. pag. 100

Fori privilegio quænam perſonæ præter Clericos gaudere debeant, latiſſimè diſcutitur in c. Nullus, n. 16. uſque in fin. de foro compet pag. 54

Forum privilegiati ſortitur non privilegiatus in cauſa individua, ib n. 30 56

Fori privilegium conceſſum eſt Clericis propter characterem, qui perſonam non egreditur, ib. n. 26. & n. 41. 57

Forus domicilii cum cæteris omnibus concurrunt, in c. Si quis, n. 10. de foro comp. 41

Forum qualiter ſortiatur Clericus ratione beneficii, ib. n. 11. 41

In Foro originis propriæ, vel paternæ Clericus convenire poteſt, dummodo ibi ſit præſens, licet alibi domicilium habeat, ib. n. 12. 42

Forum an ſortiatur Clericus ratione ordinis collati, ib. n. 13. 42

Fori privilegium quas ob cauſas à Conc. Tridentino fuerit limitatum, ib. n. 73 49

Fori privilegium conceſſum eſt Clericis propter characterem animæ indelebiliter impreſſum, in c. A nobis, n. 36. de bigam. 370

Vide in ver. *Clericus quoad fori privilegium.*

Forum quis ſortitur ratione delicti, in c A nobis, il primo, n. 24. de ſent excom. 152

Et pluribus aliis modis, ib n. 26. 152

Forus conſcientiæ & forus judicialis tendunt ad diverſos fines, in c. Poſtulaſtis, n. 19. de cler excom. 339

Vide in ver. *Abſolutio.*

de Foro Eccleſiæ ſunt omnes homines de mundo in concernentibus animam, in cap. Nulli, n. 6. de Reb Eccleſ non alienan. 275

Franchitias in Urbe prohibuit Julius III. etiam quoad omnes Principes, & S. R. E. Cardinales, in c. Eccleſiæ, n 34. de Immunit. Eccleſ pag. 389

Frater major ſi in re communi amplum ædificium fecerit, à fratre minore ſumptus non repetit, in c Requiſivit, n 26. de reſtit. in integr. pag. 595

Frater major quoad diviſionem bonorum.

Vide in ver. *Diviſio.*

Fratres Carmelitani.

Fratrum Carmelitarum Indultum quod occaſione cap. Volentes, nullum præjudicium generetur eorum exemptioni, quomodo ſit intelligendum, in c. Tuarum, n. 28. de privileg. 53

Carmelitarum Diſcalceatorum Congregatio B. Mariæ Fulienſis, & Clericorum Regularium S. Pauli Decollati indulta erigendi monaſteria de ſola Ordinarii licentia expenduntur, in cap Non amplius, n. 71. de inſtitut. 221

Vide in ver. *Monaſterii erectio.*

Fratres Conventuales qui ſint, in c. In præſentia, n 79. de probat. 175

Fratres S. Io. Hieroſolymitani.

Fratres Capellani S. Joan. Hieroſolymitani curam animarum habentes tenentur Synodo intereſſe, in c. Quod ſuper his, n 9. de major. & obed 406

Fratris nuncupatio in Religione Hieroſolymitana non convenit niſi profeſſis, in c. Qui Presbyterum, n. 109. de pœnit & remiſſ. 114

Vide in ver *Milites.*

Fratres B. Joannis Dei an ſint exempti ab ordinariorum juriſdictione, in c. Tuarum, n. 25. de privileg. 52

Fratres & Adminiſtratores Hoſpitalium B. Joan. Dei tenentur ſingulis annis reddere Ordinario rationem ad miniſtrationis, in c. Ad hæc, n. 49. de Relig. dom. ib. 216

Fratres Mendicantes.

2 Fratres Mendicantes quo ordine inter ſe præcedere debeant, & quid de Confratribus Societatum, in c. Cum certum, n. 22. de major. & obedien. 491

4 Mendicantibus ex Conſtitutione Bonifacii VIII. non licebat nova loca recipere, vel recepta mutare ſine licentia Papæ, niſi pro eremitica vita ducenda, in c. Non amplius, n. 59. de Inſtit. 220

4 Mendicantes qui ſint, ib. n. 62. 220

3 An ſint capaces acquiſitionis bonorum immobilium in communi, in c. In præſentia, n. 38. & n. ſeqq uſque ad n. 69. de probat. 171

3 Mendicantes exceptis Minoribus de jure poſſunt acquirere bona immobilia in communi, etiam per viam inſtitutionis non ut retineant, ſed ut vendant, & ſe alant, ib. n. 65. 174

3 Et quid ex Concilio Tridentino, ib. n. 67. & 117. 174

3 Mendicantes exceptis Capuccinis, & Minoribus de obſervantia ex Concilio Tridentino poſſunt in communi bona immobilia poſſidere, & excludunt ſubſtitutum ad inſtar non Mendicantium, ib. n. 68. 174

3 Mendicantes qui ſint, ib n. 87. 176

3 Mēdicantes habent pro dote mendicitatem, ib. n. 88. 176

3 Mendicantes ordines à non Mendicantibus differunt ſpecie, ib. n. 93. 177

3 Mendicantes ad vitam activam, Monachi verò ad contemplativam ſunt inſtituti, ib. n. 94. pag. 177

3 Mendicantibus non licet ad non Mendicantes tranſire, ut ibi officia, & adminiſtrationes aſſumant, ib. n. 99. 178

3 Mendicantium Ordinum, Monaſteriorum, vel Collegiorum nomine intelliguntur illorum perſonæ, non autem ædificia, vel univerſitas prout eſt perſona ficta, ib. n. 102. 178

3 Mendicantium ſtatui, & eſſentiæ non repugnat bona immobilia in communi poſſidere, ib n. 115. 180

3 Mendicantes ſunt qui ex fundatione ſuæ Regulæ non habent reditus, licet de facto, vel ex privilegio non mendicent, ib n. 116. 180

2 Mendicantes tranſeuntes ad non Mendicantes ſine licentia Papæ ſunt eo ipſo excommunicati per extravag. Martini IV in c Dilecti, n. 30. de renunciat. 167

2 Etiamſi tranſeat ex juſta cauſa. 167

2 Et refellitur contraria opinio, ib. n. 31. 167

Vide in ver. *Regulares quoad tranſitum*

7 Mendicantibus poſt Extravagantem Joan. XXII Quia cunctos non licet in ſuis Conventibus habere niſi unam campanam, in c. Patentibus, n. 18. & n. 25. de privileg. 46

7 Et quid ſi unam habebant pro ſe, & aliam pro Univerſitate, ib. n. 19. 47

7 Et quid ſi antea plures habuerint ſine contradictione, ib. n 20. & 26. 47

7 Et quit ſi ita ſe habeat conſuetudo, ib. n. 27. pag. 47

7 Et quid ſi habeant Parochias, ib. n. 28. 47

7 Fratres Ordinum Mendicantium non prohibentur eleemoſynas quærere, & eorum nomine triticum; & vinum tempore meſſium, & vindemiarum, & alias res colligere, in c. Cum ex eo, n. 27. de pœnit. & remiſſ. 138

7 Dummodo id non faciant per alios, ſed per ſeipſos, ib n. 30. & 31. 138

Fratres Minores

7 Fratres minores an ſint capaces inſtitutionis ea lege factæ, ut bona hæreditaria vendantur, & pretium erogetur in reparationem Eccleſiæ, &c. & quatenus inſtitutio non valeat jure legati, in cap. Nimis prava, num. 20. & ſeq. uſque ad n. 46. de exceſſ Prælator. 20

7 An, & quomodo ſint capaces bonorum ex diſpoſitione, c. Exiit, de ver. ſignif. lib. 6. ibid. n. 21. & 25. 20

7 Sunt incapaces ſucceſſionis, ib n 23 20

7 Fratrum Minorum inſtitutio in perſonam Eccleſiæ Romanæ non ſuſtinetur, & c. Exiit, in hoc revocatur per Extravag. Ad conditorem, ib. n. 24. 20

7 Fratribus Minoribus in bonis eis, ſive Ordini relictis, vel oblatis nullum jus, ſeu dominium acquiritur, ibid. n. 25. 20

7 An ſubveniatur officio judicis, ut impleatur teſtatoris voluntas, ib n. 30. & 41. 21

7 Fratres Minores ſunt incapaces annui reditus cùm inter immobilia reputetur, ib n. 31. pag. 21

7 Sunt incapaces fidei commiſſi, & legati univerſalis, ib. n. 40. 44. 23

7 Fratres Minores tam de familia, quàm ex Reformatione quorum Legatorum ſint capaces, ib. n. 46. & ſeqq. uſque in fin. 24

7 Quid

7 Quid de Legatis bonorum mobilium, quæ unica proteſtatione adimplentur, ib n. 47 & 51. pag. 24
7 Et quid de legatis annuis factis fabricæ Eccleſiæ, vel Sacriſtiæ, ib n. 48. & 52. 24
7 Et quid de legatis annuis, quæ fiunt ipſis fratribus cum onere celebrationis Miſſarum, ib. n. 49. & 53 24
7 Et quid de legatis annuis ſine onere, ib. n. 50. & 54. 24
7 Fratres Minores Ciſmontanæ familiæ quibus conditionibus permiſſi fuerint Novitios ad habitum, & profeſſionem recipere, ib. n. 55. pag. 26
7 Fratres Minores non prohibentur annuos reditus recipere à ſponte dantibus per modum eleemoſynæ, ibidem n. 56. 26
7 Fratres Minores legata annua cum onere, vel ſine onere accipientes quam proteſtationem facere teneantur, ib. n. 57. & ſeq. 26
7 Fratrum Minorum incapacitas ex doctrina D. Bonaventuræ, ib. n. 58. 26
7 Fratribus Minoribus qualiter ſit interdictum aromatariarum uſus, ib. n. 59. 27
5 Fratres Minores obligantur ex voto profeſſionis ad omnia, quæ in Regula ipſis ſub verbis obligatoriis indicuntur, & in ſpecie ad jejunandum in ſextis feriis, in c. Explicari, n. 6. & 7. de obſervat. 349
1 Fratres Minores ad Cathedralem non eliguntur, ſed poſtulantur, in c. Bonæ memoriæ, n. 73. de poſtul. prælator. 281
4 Fratres Minores non poſſunt eſſe executores teſtamentorum, in c. Tua nobis, n. 13. de teſtamen. 350
4 Fratres Minores ſunt incapaces annuorum redituum, in c. Nos quidem, n. 19. de teſtam. pag. 322
4 Poſſunt recipere legata annua à ſponte dantibus per modum eleemoſynæ dummodo de illis per Papam non fuerit diſpoſitum, ib. n. 28. pag. 323
4 Fratres Minores ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna prohibentur impedire proviſos Apoſtolicos de beneficiis, quibus legata annua ipſis fratribus relicta applicata fuerint, ib. n. 29. 323
4 Fratres Minores habentes contra Regulam reditus annuos, peccant mortaliter, ib. n. 46. pag. 325
5 Fratres minores tranſeuntes ad Ordinem Canonicorum Regularium anno probationis renunciare non poſſunt, in c. Ad Apoſtolicam, n. 37. & 64. de Regular. 74
5 Fratres Minores ad Conventuales ejuſdem Ordinis tranſeuntes ſunt incapaces ſucceſſionis ex Bulla Alexandri VI ib. n. 66. 77
4 Fratres Minores poſſunt bona immobilia ſub modo licito ſibi legata vendere ſine ulla ſolemnitate, in c. paſtoralis, n. 12. de his, quæ fiunt à Prælat. 264
3 Fratres Minores ſunt incapaces hæreditariæ ſucceſſionis etiam in communi, in c. In præſentia, num. 39. de probat. 171
3 Sunt fundati in arctiſſima paupertate ſupra omnes Mendicantes, ib. n. 40. 171
3 Frater Minor ſi hæres inſtituatur perinde eſt ac ſi mortuus inſtitutus fuiſſet, ib. n. 41 pag. 171
3 Fratres Minores non ſunt capaces fidei commiſſi univerſalis, ib. n. 43. 171
3 Nec jure Legati habere poſſunt hæreditatem, ibidem n. 44. 171
3 Nec legata particularia jure inſtitutionis, ib. d. n. 44 171
3 Fratres Minores ſi hæredes inſtituantur ea lege, ut vendant, & pretium convertant in ſuas neceſſitates, inſtitutio non valet, ib. n. 45. pag. 171
3 Idem ſi inſtituantur ea lege, ut pretium erogent in conſtructionem Eccleſiæ, ib n. 46. 171
3 Fratres Minores non excludunt ſubſtitutum ſub conditione ſi deceſſerit ſine liberis, ib. n. 47. 172
3 Et bona profitentis Religionem Fratrum Minorum ſi de illis antea non diſpoſuerit, deferuntur venientibus ab inteſtato, ib. n. 48. pag. 172
3 Fratres Minores ſunt capaces legati rei immobilis, vel annui reditus ad effectum vendendi, & convertendi pretium in ſuas neceſſitates. ib n. 52. 172
3 Dummodo pretium ſit moderatum, ib n. 53. pag. 172
3 Et legatum fiat ſub modo licito, & ſimpliciter, ibidem n. 54. 172
3 Infirmariæ fratrum Minorum an validè fieri poſſit legatum annui reditus, ib n. 55. & ſeqq. uſque ad n. 65. 172
3 Fratribus Minoribus conceditur recurſus pro pecunia ad amicos ſpirituales pro neceſſitatibus infirmorum, & fratribus inducendis dumdaxat, ib. n 56. 172
3 Fratribus Minoribus legari non poteſt annuus reditus pro alimentis, ib. n. 57. 172
3 Fratribus Minoribus annuos reditus habere non licet, ib. n. 59 173
3 Niſi pro divino cultu, ib. n. 60. 173
3 Fratrum Minorum Eccleſiæ relinquere idem eſt quod relinquere ipſis fratribus, ib. n. 62. pag 173
3 Frater Minor tranſiens ad Tertium Ordinem S. Franciſci an recuperet jus ſuccedendi in bonis ſibi ex teſtamento, vel ab inteſtato poſt translationem delatis, ib. n. 69. & ſeqq. uſque ad n. 81. 175
3 Fratres Minores S. Franciſci de Obſervantia tranſeuntes ad Conventuales ſunt incapaces ſucceſſionis, ibidem n. 78. 175
1 Frater Minor ſi fiat Epiſcopus non efficitur capax ſucceſſionis, ſed tamen bona in ſuam Eccleſiam deferuntur, in c. Quæ in eccleſiarum, n 89. de Conſtit 139
Teſtamentum in quo Fratres Minores ſunt inſtituti, an valeat,

Vide in ver. *Teſtamentum, communia.*

4 Fratres Minores alienare poſſunt ſine ſolemnitate bona immobilia eis legata ſub modo licito, vel ſimpliciter, in c. Nulli, n. 28 de Rebus Eccl. non alien. 278
5 Fratres Ciſmontanæ familiæ qualiter fuerint redintegrati ad recipiendos Novitios, in c. Cum virum, n. 50. de Regular. 57

Fratres Prædicatores.

7 Fratres Prædicatores præferuntur fratribus Minoribus, in cap. Nimis prava, num. 1. & ſeq. de exceſſ. Prælator. 18
7 Exempti ſunt à Proceſſionibus ex privilegio Joannis XXII. ib. n. 9. 19
7 Fratres Prædicatores non ſecus ac fratres Minores ſunt in ſtatu arctiſſimæ paupertatis, ib. n. 12. 19
7 Et nihil proprii habere poſſunt, etiam in communi, ib. n. 13. 19
7 Item ſunt incapaces annui reditus perpetui, ibidem n. 14. 19
7 Fratres Prædicatores ſunt Mendicantes ex Conſtitutionibus, fratres Minores ex Regula, ib. n. 15. 19
7 Fratres Prædicatores ex privilegiis ſunt capaces reditus perpetui, & hæreditatum, ib n. 17. pag. 20
7 Fratres Prædicatores, & Minores an poſſint in clauſtro monaſterii ſui Ordinis in Altari portatili Miſſam celebrare etiam invito Epiſcopo, & quid de illius licentia in c. In his, n. 1. & ſeqq. uſque in fin. de privil. 88
7 Fratres Prædicatores, & Minores ex indulto Honorii III. uti poterant Altari viatico, etiam Epiſcopo non permittente, ib. n. 4. pag. 88
7 Fratres Prædicatores, & minores etiam ante Concilium Tridentinum uti non poterant Altaris viatici privilegio, poſteaquam habuerunt Eccleſias conſecratas, ib n. 5. 88
7 Altaris viatici privilegium fuit innovatum à Sixto IV & Alexandro VI quoad Minores tantum, non autem quoad Prædicatores, ib. n. 6. 89
7 Fratrum Prædicatorum, & Minorum privilegium in Altari viatico celebrandi fuit ſublatum à Concilio Tridentino, ib n. 8. pag. 89
7 Fratres Prædicatores, & Minores non poſſunt in clauſtris ſuorum monaſteriorum celebrare in Altari portatili etiam de Epiſcopi licentia ib. n. 14. & 19. 90
7 Secus ſi altare ſit fixum in Oratorio ad Divinum cultum dedicato, ib. & n. 22. 90
7 Fratrum Prædicatorum, minorum, S. Auguſtini, Carmelitarum, Servorum, Minimorum, & Clericorum Regularium de Somaſcha exemptio à juriſdictione Ordinariorum etiam ratione delicti, contractus ac rei, in cap. Tuarum. n. 19. de privil. 51
5 Fratres S. Dominici, & Servorum mutare poſſunt Conſtitutiones ſuas, ſed non originalia inſtituta Religionis, in c Recolentes, n. 44 de ſtat. Monachor. 182
7 Ordines Prædicatorum, & Minorum quo tempore fuerint per Sedem Apoſtolicam approbati, in c. Nimis prava, n. 2. de exceſſ. Prælat. 18

Fratres S. Spiritus in Saxia.

5 Fratres Commendatarii S. Spiritus Saxia an poſſint diſponere ultra victum, & veſtitum de fructibus ſuarum Commendarum, in c. Monachi, num. 6. de ſtat. Monachor. 169
3 *Fratres Tertii Ordinis* S. *Franciſci* ſunt capaces bonorum immobilium in communi ex inſtituto, Fratres Conventuales ex privilegio, in c. In præſentia, n. 79. & 80. & n. ſeq. de probat. pag. 176
2 *Fraus* in omni diſpoſitione intelligitur excepta in c. Magnus, n. 30. de oblig. ad ratioc. pag. 346

Fraudis ſuſpicio ſicut excluditur ex temporis intervallo, ita arguitur ex brevitate temporis, ib.n.37. & ſeq. 346
Fraus an præſumatur ex infamia criminis ante Clericatum, ib. n. 39. 347
Fraus per conjecturas probatur, in cap. Nobis, n. 33. de Simon. 154
Fraus omnis eſt prohibibita de jure naturali, in c. In præſentia, n.64. de probat. 174
Frequentia delicti eſt juſta cauſa reſervationis abſolutionis, in c. Nuper, n.24. de ſent. excom. pag. 168
Frigiditas viri, & tranſitus ad cœlibatum an ſint juſta cauſa diſpenſandi ſuper matrimonio rato, in c. Ex parte, il ſecondo, n. 21. de converſ. conjugat. 160
Frigiditatis impedimentum perpetuum dirimit matrimonium, in c. Verum, n.13. de converſ. conjugat. 136
Et ſi superveniat poſt matrimonium ratum, an ſit juſta cauſa diſpenſandi ſuper eo, ib. n. 14. pag. 136

Fructus, communia.

Fructus intelliguntur deductis impenſis, quæ quærendorum, colligendorum, conſervandorum eorum gratia fiunt, in c. Gravis, n.2. de reſtit. ſpoliat. 145
Vide in ver. *Impenſa.*
Fructus alii ſunt naturales, alii induſtriales, alii civiles, ib.n. 18. 146
De quibus vide infra ſuis locis.
Fructus an; & quando faciat ſuos poſſeſſor bonæ, vel malæ fidei,
Vide in ver. *Poſſeſſor.*
Fructuum quoad acquiſitionem ſpectanda ſunt ſingula temporis momenta bonæ, vel malæ fidei, in c. Gravis, n 106. de reſtit. ſpoliat. pag. 154
Fructus qui petuntur non acceſſoriè, ſed principaliter tanquam ſors, & capitale, reſtituendi ſunt, à bonæ fidei poſſeſſore, etiam ante motã litẽ, ib.n.123. & 127. 155
Fructus beneficiorum vacantium ut Epiſcopo, vel alteri ex juſtã cauſa ſint reſervati introduci poteſt privilegio, conſuetudine, vel ſtatuto, in c. Præterea, n.45. Ne Prræl. vic. ſuas, pag. 191
Fructus beneficiorum à cõmuniter accidentibus præſumuntur potius aucti quam diminuti, ib.n.70. 195
Fructus beneficii an, & quando vendi poſſint ſine labe ſimoniæ, ib. n. 79. 196
Diſpenſatus ſuper fructibus in abſentia percipiendis, quotidianas diſtributiones non percipit, in c. Licet, n. 2. de Præben. 163
Fructuum appellatione veniunt non diſtributiones quotidianæ, ib. n. 3. 163
Niſi materia largè interpretãda aliud ſuadeat, ib.n.4. 163
Fructus beneficiorum non debentur non reſidentibus, niſi in caſibus in jure expreſſis, ib.n. 16. 164
Fructus præbendæ, & diſtributiones quotidianæ in quibus differant, ib.n.17. 164
Pœna amiſſionis fructuum ob non reſidentiam non habet locum in diſtributionibus, quas Canonicus inſerviens jam lucratus eſt, ib.n. 30. 165
6 Fructuum deductiones, & ſolutiones, quæ ex pravã conſuetudine, aut conſtitutionibus fiunt tempore ingreſſus, vel poſſeſſionis reprobantur à Concilio Tridentino, & Conſtitutione Pii V. in c. Tua nos, n. 30. de Simonia. 175
Diſpenſatus ſuper fructibus in abſentia percipiendis habetur pro præſente, non autem pro intereſſente, in c. Olim, n. 38. de verb. ſignif. 212
Fructuum appellatione non veniunt quotidianæ diſtributiones, ib.n. 48. 212
Fructuum appellatione veniunt decimæ, & quid ex fundo naſcitur, & renaſcitur, in cap. Cum contingat, n. 45. de Decim. 397
Fructuum aſſignatio facta Eccleſiæ in perpetuum dat utile dominium, ib.n.48. 398
Fructus præbendæ dignitatum qualiter ſint convertendi in diſtributiones, in cap. Quia nonnulli, n.15. & 21. de Cleric. non reſiden. pag. 33
Vide in ver. *Diſtributionum converſio.*
Fructus ſuperexreſcentes debentur Canonicis ultra numerum receptis quando præbendæ non ſunt diſtinctæ, ſed fit diviſio per certam menſuram fructuum, in c. Cum M, n. 3. de Conſtit. 150
Fructus induſtriales cedunt lucro præbendati ubi præbendæ ſunt diſtinctæ, ib. n. 4. & 40. pag. 151
Fructus pertinent ad bonæ fidei poſſeſſorem, non ad proprietarium, in c. Conſultationibus, n.6. de Jurepatr. 44
Fructus Eccleſiæ vacantis ſucceſſori ſunt reſervandi, in c. Cum vos, n.21. de off. Ordin. pag. 441
2 Niſi ſint tales, qui ſervando ſervari non poſſint, ibidem n. 22. 441
2 Vel niſi ſint fructus, ſeu ſpolia Beneficiati præmortui, ib. n.23. 441

Fructus civiles qui.

3 Fructus civiles qui dicantur, in c. Gravis, n. 31. & n. ſeqq. de reſtit. ſpoliat. 147
3 Penſiones domorum, uſuræ, vecturæ navium, mercedes iumentorum, & operæ ſervorum dicuntur fructus civiles, ib.n.32. & ſeq. pag. 147
3 Penſiones domorum quo ſenſu ab aliquibus vocentur fructus induſtriales, ib.n. 34. pag. 147
3 Fructus civiles magis accedunt ad naturales, quam ad induſtriales, ib. n. 35. 147
3 Penſiones eccleſiaſticæ abſque dubio inter fructus civiles computantur, ib.n.36. pag. 147

Fructus induſtriales qui.

3 Fructus induſtriales qui ſint, in c. Gravis n. 20. de reſtit. ſpoliat. 146
3 Fructus an judicari debeant induſtriales, vel naturales, relinquitur arbitrio judicis, ib.n. 21. pag. 147
3 Et quomodo hujuſmodi arbitrium ſit regulandum, ib. n. 22. 146
3 Oliva, & oleum ſunt fructus induſtriales, ib. n. 23. 147
3 Fructus omnes qui ſeminantur, induſtriales ſunt, ibid. n. 24. 147
3 Fœnum, & palea fructus induſtriales dicuntur, ibidem n. 25. 147
3 Item lana, & lac, ib.n.26. 147
3 Item aucupia, venationes, & piſcationes, ib. pag. 147
3 Item lapidicinæ, & cretofodinæ, ib n.28 qag. 147
3 Item cereviſia, ib n 29. 147
3 Paſcua ſunt fructus induſtriales ſi falce ſecentur; aliàs ſecus, ib.n.30. 147

Fructus naturales qui.

3 Fructus naturales qui ſint, in c. Gravis, n. 19. de reſtit. ſpoliat. 146
3 Fructus an judicari debaant naturales, vel induſtriales, relinquitur arbitrio judicis, ib. n. 21. pag. 146
3 Et quomodo hujuſmodi arbitrium ſit regulandum, ib. n.22. 147
3 Paſcua ſunt fructus naturales niſi falce ſecentur, ibidem n. 30. 147
3 Conſumptio, in fructibus naturalibus idem operatur, quod induſtria & cultura in induſtrialibus, ibid. n. 47. & 62. 148
Vide in ver. *Poſſeſſor bonæ fidei quoad fructuum, &c.*

Fructuum condemnatio.

3 In fructibus preceptis ante motam litem regulariter non fit condemnatio, niſi expreſsè petantur in libello, in c. Gravis, n. 13. & 15. de reſtitut. ſpoliator. 146
3 Fallit quando agitur de vi expulſiva, aut compulſiva, vel petitione hæreditatis, ib. n. 14. pag. 146
3 Fructus quando acceſſoriè petuntur in libello; ſi in eis non fiat condemnatio non poteſt de eis amplius agi, nec ſuper omiſſo ſententia ferri, ib.n.16. 146
3 Secus, ſi petantur principaliter, & jure actionis, ibidem n.17. 146
3 Condemnatio in beneficialibus ex ſtylo Rotæ non fit niſi cum fructibus perceptis, & ſub fructibus ſemper comprehenduntur diſtributiones quotidianæ, ibidem n. 86. 152
Vide in ver. *Poſſeſſor malæ fidei.*
Et in ver. *Poſſeſſor bonæ fidei.*
Et in ver. *Diſtributiones quotidianæ quando reſtituendæ.*

2 Frugis appellatione quid veniat, in c. Niſi cum pridem, n.3. de renunc. 153
2 *Frui* pro parte poſſumus, uti parte non poſſumus, c. Statuimus, n 49. de ſuppl. neglig. Prælat. 174
4 *Fruſtra* fieri dicitur cùm non perficitur id cujus gratia fit, in c. Fraternitatem, n. 55. de ſepultur. pag. 368
7 Fruſtra expectatur eventus nihil operaturus, in c. Per tuas n. 12. de ſent. excom. 175
5 Fruſtra legis auxilium invocat qui committit in legem, in c. Immunitatem, n. 10. & 17. de Immunit. Eccleſ. 390
5 *Fucatio* ex ſui natura eſt illicita & prohiberi poteſt per ſtatutum Epiſcopi, in c. Multa, n. 64. ne Cler. vel Monach. 398
5 Non tamen eſt peccatum mortale niſi fiat propter laſciviam, vel Dei contemptum, ib.n.65. 398
7 *Fumus* enumeràtur inter corporalia, in c. Parentibus, n. 17. de privileg. 26

Fundare, fundatio, fundator.

5 *Fundare* quid ſit in cap. Quoniam, n. 24. de jurepatr. 236

5 Fundans non efficitur patronus ſi nec alius eccleſiam conſtruat, & dotet, nec conſtruens ſi nemo aliusdotem aſſignet, nec dotans ſi nullus eccleſiam fundet, & conſtruat contra Lambertinum, ib. n. 26. & ſeq. uſque ad n. 49. pag. 236

5 Fundator qui compulſus eccleſiam dotat, an ex dotatione efficiatur patronus, ib. n. 38. pag. 237

4 Fundationis qualitatibus non poteſt Ordinarius derogare etiam de conſenſu patronorum, in c. Conquerente, n. 24 de Cler. non reſid. pag. 41

4 Obſervantia longè poſt fundationem non poteſt eſſe interpretativa actus fundationis, ib. n. 23. 40

4 Fundationis verba quando non reſpiciunt actum præſentationis, ſed illius proſecutionem non requiritur Sacerdotum actu ib. n. 27. pag. 41

4 Fundationis verba, pro ſuſtentatione Clerici qui divinis inſerviat, non reſpiciunt actum præſentationis, ibid. n. 32. 41

4 Epiſcopus poteſt in erectione Canonicatus in Cathedrali admittere conditionem, ut inſtituatur Clericus, licet decimumſextum ætatis annum non exegerit, in c. Cum in cunctis, n. 73. de elect. 44

5 *Funiculus* duplex difficilius rumpitur, in c. Explicari de obſerv. jejun. 351

2 Funiculus triplex difficile rumpitur, in c. Treugas n. 10. de Treug. & pac. 523

2 *Furioſus* etiamſi reſipuerit, promoveri non poteſt abſque diſpenſatione Apoſtolica, in c. Eam te, n. 47. de ætat. & qualit. 244

6 Furioſus habens dilucida intervalla in Subdiaconum ordinatus an continere teneatur, & an ſit ei concedenda diſpenſatio ut poſſit contrahere matrimonium, in cap. Tuæ litteræ 80. de Cler. per ſal promot. 350

6 Et quid ſi dum erat compos mentis intentionem habuit ſuſcipiendi Diaconatum, ib. n. 81. 350

6 Et quid ſi tempore ſuſceptionis non agitabatur furore, ib. n. 82. 350

6 Et quid in dubio, n. 83. 350

1 Furioſus habens dilucida intervalla ad Subdiaconatum promotus an teneatur continere, in c. Ne innitaris, n. 221. de conſtit. 71

6 Furioſus qui culpa propria incidit in furorem an ſit irregularis ex homicidio in furore commiſſo, in c. Ad audientiam, n 24. de homicidio. 264

6 Furioſus ex culpa ſua puniendus eſt, ſed mitiori pœna, & refellitur contraria opinio Menochii, ib. n. 25. 264

6 Furioſus quod facit perinde eſt, ac ſi à quadrupede, vel tegula per ſe cadente factum eſſet, ib. n. 26. 264

2 Furioſus ſeu fatuus, vel idiota præſumitur qui venit contra jura, in c. vel non eſt compos n. 2. de tempor. ordinat. 191

2 *Furoris* qualitas ex quibus probetur, in c. Eam te, n. 45. de ætat & qual. 244

2 Furor probatur per teſtes ſingulares, ib. n. 46 pag 244

1 Fur de jure communi an ſit ſuſpendendus pro unico furto magnæ quantitatis, in c. Ne innitaris, n. 370 de conſtit. 108

2 Fur ſacrilegus Judæ comparatur, in c. Dudum, il ſecondo, n. 6. de elect. 68

6 Fur qui equis ſubtractis mulierem confregit non tenetur lege Cornelia de Sicariis, in c. Ad audientiam, n. 60. de homicid. 267

6 Fur & latro an, & in quo differant, c. Interfeciſti, verſ. Quibus ponderatis, n. 2 & 12. de homic. 250

6 Furem vel latronem occidere an liceat laico pro neceſſaria rerum defenſione, ib. n. 3. & ſeqq. uſque in fin. 250

6 Quid de jure civili, & in foro contetioſo, ib. n. 4. & 18. 250

6 Et quid de jure Canonico, & in foro pœnitentiali, ib. n. 5. & ſeq. 250

6 Fur nocturnus, vel diurnus an, & quando poſſit impunè occidi, ib. n. 11. 251

2 Fures & invaſores quo diutius rem detinent eo magis peccant, in c. Niſi cum pridem, n. 28. de renunciat. 155

3 Contra furem omnis actio degenerat, in c. Gravis, n. 68. de reſtitut. ſpoliator. 151

6 Fur occultus poteſt poſt reſtitutionem, & pœnitentiam ad ſacros Ordines promoveri, in c. Ex litteris, n. 1. de furtis. 287

1 Furti actio datur etiam pro re minima, in c. Ne innitaris, n. 391. de conſtit. 111

2 Furtum propriè non committitur in re immobili, aut incorporali, in c. Dudum, il ſecondo, n. 7. de elect. 68

2 Furtum non committitur rei quæ caret domino, ut hæreditatis jacentis, ib. n. 9. 68

6 Furtum unde dictum, in c. Suſcepimus, n. 4. de homicid. 255

5 Furtum an committat, qui re aliena utitur ad alium uſum quam dominus conſenſerit, in c. Ad hæc, n. 73. de Relig. domib 215

7 Furtum æris, non auri committit qui æs ſurripuit putans aurum ſurripere, in c. Cum voluntate, n. 7 de ſent. excom. 205

3 Furtum committere dicitur malæ fidei poſſeſſor ſine titulo fructus conſumendo, non autem pecipiendo, in c. Gravis, n. 67. & 69. 78. & 133. de Reſtit ſpoliat. 156

3 Furtum cum ſacrilegio non punitur pœna degradationis, in c. Cum non ab homine, n. 94. de judic. 15

3 Sacerdos Regularis apoſtata, qui decem furta qualificata commiſit, ex voto Congregationis à Sanctiſſimo deputatæ ad triremes in perpetuum traſmiſſus fuit, ibid. n. 106. 17

Vide in ver. *Clericus quoad degradationem*, &c.

6 Furari, & occidere licet in neceſſitate, non autem fornicari, & cur. in c. Ex literis, n. 8 de Divortiis. 107

2 Futurum & præteritum non eſt in Deo, in c. Cum pridem, n. 133. de pactis. 558

G

Gabella.

Vide in ver. *Collecta.*

Et in ver. *Clericus quoad exemptionem ab oneribus.*

5 *Geminatio* actûs multum operatur, in c. Vidua, 35. de Regular. 24

4 *Genus* comprehendit ſpecies, ſed non infert, ſpecies verò infert genus, ſed non comprehendit, in c. Cum ſecundum, n. 13. de præben. 110

7 Genere exiſtente incapaci non fit diſtributio, vel diffuſio in ejus ſpecies, in c. Reſponſo, n. 97. de ſent. excom. Contrarium, n. 11. 195

4 Generis poſitio neceſſariò ſequitur ad poſitionem ſpeciei, in c. Ad hæc, n. 18. de præben. pag. 105

4 Genus idem operatur quoad omnia quod ſpecies, quoad ſpeciem, in c. Litteras, n. 11. de conceſſ. præben. 243

1 Genus à quo removetur, & quælibet ejus ſpecies, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 36. de conſt t. pag. 135

1 *Generalis* non licet in electione Provincialium, & aliorum officialium aliquos nominatim proponere, ex quibus unus Canonice eligatur, in c. Cum dilectus, n. 21. de conſuetud. 269

1 Generalis Ordinis Sylveſtrinorum an poſſit ſuis ſubditis regularibus primam tonſuram, & minores ordines conferre; ut conſuevit ab immemorabili tempore, in cap. Quanto, n. 20. & ſeq uſque in fin. de conſuetud. 262

2 Generalis Præpoſiti facultas deputandi Vicarium in locum alicujus Præpoſiti defuncti an adverſetur ſacrorum Canonum, & concilii Tridentini decretis, in c. Nullus, n. 46 uſq. ad n 53 de elect. 6

2 Generalis facultas deputandi Vicarium in locum defuncti an extendatur ad cauſas infirmitatis, abſentiæ, ceſſionis, & conſimiles, ib. n. 53. pag. 7

2 Generales Ordinum in concilio Tridentino poſt Abbates collocati fuerunt, & inter hos primus Generalis Ordinis Prædicatorum, in c. Ut Abbates, n. 19. de ætat. & qual. 219

4 Generalis Religionis perpetuus propter ægritudinem factus inhabilis non debet ab officio removeri, ſed eſt dandus illi Coadiutor, in c. Conſultationibus, n. 5. de Cler. ægrotan. pag. 202

2 Generalis Ciſtertienſis, & Cluniacenſis ſunt etiam Abbates perpetui, ac proinde eligi debent ſecundum formam hujus c. Quia propter, n. 19. de elect. 92

2 Generales Ordinum Regularium quinam hodie ſint perpetui, in c. Ut filii, n. 59. de fil. Presbyter. 317

7 Generales & provinciales indulgentias concedere non poſſunt, in c. Accidentibus, n. 19. de exceſſ Prælat. 13

1 *Gentilis* poteſt licitè puniri per Papam ſi contra legem naturæ faciat, ut ſi colat Idola, in c. Canonum ſtatuta, n. 67. de conſtit. 25

5 Gentiles in lege veteri ſignificantur nomine advenarum, & peregrinorum quando ponuntur ad differentiam filiorum Iſrael, in c. Inter alia, n. 63. de Immun. Eccleſ. 380

6 *Germania* appellatione ex ſtylo in facultatibus non venit Belgium, in c. Super eo, n. 14 de crimin falſ. 321

4 *Gerundium* importat conditionem, in c. Qualiter, n. 31. de Cler. non reſiden. 60

2 Gerundium unde dictum, & quam vim habeat, in c. Ut Abbates, n. 57. de ætat & qual. 223

1 Geſta

1 *Geſta* contra Conſtitutiones Ordinis confirmatas cum decreto irritanti non valent, in c. Cum acceſſiſſent, n. 16. de conſtit. 146
1 Declaratur, ib. n. 21. & 27. 146
6 Geſta à Prælato putativo non ſuſtinentur ex communi errore, ſed requiritur etiam titulus ab habente auctoritatem, in c. Super eo, n. 9. de crim. falſi. 320
Vide in ver. *Prælatus putativus.*
2 Geſta contra formam ſunt ipſo jure nulla, in c. Cauſam, n. 26. de elect. 58
6 Geſta ab excommunicato ut valeant requiritur titulus putativus à legitimo ſuperiore, nec ſufficit à ſuperiore putativo, in c. à Quod prædeceſſore, n. 130. de ſchiſmat. 243
6 Geſta ab intruſo non ſuſtinentur etiam ſi gerantur prætextu publici officii, ib. n. 132. 243
6 Geſta ab occultè excommunicato non ſuſtinentur quoad eos qui ſciunt impedimentum, ib. n. 134. 244
2 Electi in ſchiſmate dicuntur hereſiarchæ, & eorum geſta ex communi errore non ſuſtinentur, in c. Niſi cum pridem, n. 34. de renunc. 156
7 Geſta contra prohibitionem legis procedentis ad irritationem actus, an, & quando ſint nulla, in c. Reſponſo, n. 103. & 112. de ſent. excom. ...
5 Geſta ratione publici officii non tenent poſt interdictum Superioris, in c. Sicut te, n. 38. & 40. ne Cler. vel Monach. 427
4 Geſta in Concilio perpetuam fidem faciunt in c. Ex geſtis, n. 2. de Cler. non reſid. 29
4 Dummodo ſint deſcripta per perſonam publicam, vel reperiantur in Archiviis authenticarum perſonarum, ib. n. 3. 29
4 Geſta extrajudicialia ſunt, acta verò judicialia, ib. n. 4. 29
2 Geſta per electum toleratum an ſuſtineantur ex titulo putativo. & communi errore, remiſſivè, in c. Nihil, n. 35. de elect. 108
Geſta contra prohibitionem legis non procedentis ad irritationem actus an, & quando ſit nulla, in c. Reſponſo, n 103. de ſent. excom. pag. 195
Gladius uterque reſtitutus Sacerdotibus ab Ethnicis Principibus uſurpatus, in cap. Cum ex eo, n. 27. de Reliq. & vener. Sanctor. 341
Gloſſa Cardinalis Antonii Carafæ, & Epiſcopi Mauricolæ ſuper decretis Concilii Tridentini, in c. Cum veniſſent, n. 77. & ſeq. de Judic. pag. 31
Gloſſæ authoritas quæ, in c. Ne innitaris, n. 105. & 109. de Conſtitut. 63
Gloſſe authoritas omnes alias antecellit, ib. n. 352. 106
Gneſnenſis Archiepiſcopi litteræ ad Innocentium X. pro extenſione Bullæ ſuppreſſionis parvorum conventuum ad Regnum Poloniæ, in c. Relatum, n. 61. Ne Cler. vel Monach. pag. 419
Graduatio, & degradatio fit per inſignia, in c. Qui Presbyterum, n. 11. de pœnit. & remiſſ. pag. 106
Graduum Eccleſiæ appellatione intelliguntur ordines eccleſiaſtici, in cap. Cum contingat, n. 57. de ætat & qualit. 262
Graduum, & ordinum diſtinctio cur à Deo conſtituta fuerit in Eccleſia militante, in c. Cum certum, n. 3. de major. & obed. 490
Gradus appellatione quid veniant, in c. Requiſivit, n. 41. de ordinat. ab Epiſcop. 207
Gradibus conſanguinitatis, & affinitatis ſublatis, cenſentur etiam ſublati gradus honeſtatis, in c. Ad audientiam, n. 19 de ſponſ. & matrim. pag. 4
Gradu quarto, vel citeriori diſtans à ſtipite cum diſtante quinto, vel ulteriori contrahere poteſt, in c. Vir qui, n. 1. de conſag. & affinit. pag. 77
Gradu quoto remotior perſona diſtat à communi ſtipite, toto diſtat à quolibet alio deſcendente per aliam lineam, ib. n. 2. 77
Etiamſi eorum alter diſtet à ſtipite in primo gradu, ib. n. 3. & ſeq. & n. 8. 11. & ſeqq. 77
Gradum remotiorem in diſpenſationibus matrimonialibus non ſufficit exprimere ſi alter ex conjunctis primum gradum quoquo modo attingat, ibidem n. 4. & n. 7. 77
Sed in aliis gradibus remotior attenditur, & trahit ad ſe propinquiorem, ib. n. 5. pag. 77
Gradus in aſcendentibus tot ſunt quot perſonæ dempto ſtipite, ib. n. 6. 77
Gradus primus non autem remotior attenditur quoad obtinendam diſpenſationem, non autem ad inducendum impedimentum conſanguinitatis, vel affinitatis, aut publicæ honeſtatis, ib. n. 7. & n. ſeq 77
Gradus primus & ſecundus publicæ honeſtatis ſublatus eſt à Concilio Tridentino, cum fiat computatio à remotiori, ib. n. 9. pag. 77
6 Gradus propinquiorum in diſpenſationibus ſit attendendus, ib. n. 14. & n. ſeqq 78
6 Et Conſtitutione Pii IV. gradus propinquior exprimendus; non tamen ſuper eo diſpenſandum, ib. n. 15. 78
6 Eadem Conſtitutio quoad expreſſionem gradus propinquioris revocata eſt à Pio V. præterquam quoad primũ gradum, & declarationẽ ſuper remotiori, ib. n. 16. 78
6 Gradus nullus jure Divino hodie prohibitus eſt, qui idem non ſit prohibitus jure naturæ, ib. n. 29. & n. 31. 79
Grancia & membra monaſteriorum.
Vide in ver. *Conventus parvi.*
2 Gratia gratum faciens datur in Sacramentis, non autem in ſacris, & ceremoniis non eſſentialibus, in cap. Cum contingat, n. 90. de ætat. & qualit. 267
Et in c. Requiſivit, n. 50. de ordin. ab Epiſcop. pag. 208
6 Gratis recipi poteſt gratia oblatum, in c. Tua nos, n. 24. de ſimon. 175
6 Gratis data gratis dari debent, in cap. Nobis, n. 81. de ſimon. 159
6 Gratia ex ſola ſignatura ſupplicationis perficitur, in c. Præterea, n. 84. ne Prælati vic. ſuas, pag. 197
2 Gratiam facere reo eſt actus juriſdictionis, in c. Irrefragabili, §. Cæterum, n. 35. de off. Ordin. pag. 456
2 Epiſcopus an poſſit reo gratiam facere poſt ſententiam, ib. n. 36. 456
2 Et quid in inferiori Prælato, n. 37. 456
4 Gratia ad beneficium curatum verificatur in curato tempore vacationis licet tempore datæ litterarum eſſet ſimplex, in c. De multa, n. 41. de præben. 147
4 Gratia nulla ab initio ex ſupervenience cauſa confirmari non poteſt, ib. n. 42. 147
4 de Gratia adverſarii, quæ nulla eſt, non tenetur quis in gratia ſua facere mentionem, in c. Illa n. 5 Ne ſede vacante. 257
Vide in ver. *Beneficium à quibus conferendum.*
Et in ver. *Subreptio.*
6 Gratia ſui natura præjudicialis non dicitur illa quæ frequenter præjudicat, ſed illa, quæ præjudicat ſemper, & per neceſſe, in c. Mandato, n. 50. de ſimon. 182
4 Gratia ab initio ſubreptilia ob ætatis defectum per ſupervenientiam legitimæ ætatis non convaleſcit, in c. Dilectus, il 2 n. 5. de præben. 139
4 Gratia conditionalis ſuperveniente impedimento ante implementum conditionis expirat, ib. n. 7. 140
2 Gratiæ tenor poteſt probari per teſtes, ſi litteræ ſint perdita, in c. Nihil, n. 30. de elect. pag. 106
5 Gratiæ gratis datæ non poſſunt alteri communicari niſi à Deo, in c. Majores, n. 34. de Baptiſm. 323
1 Gratia ſecunda quamvis faciat mentionem de prima, tamen non tollit primam niſi in ſecunda fuerit expreſsè derogatum Regulæ de jure quæſito non tollendo, in c. Cæterum, n. 13 & 17. de reſcript. 190
Vide in ver *Regula de jure quæſito, &c.*
1 Gratia ex ſui natura præjudicialis quando dicatur, ib. n. 29 30. & 31. 192
3 Gratia ſecunda nunquam præſumitur præjudicare primæ alteri conceſſæ, in c. Cum olim, n. 10. de ſent. & re judic. 233
3 Et potius præſumitur circumventio, quàm variatio, ib. n. 11. 233
3 Et probatio in contrarium non admittitur, ib. n. 17 233
3 Etiam in gratia motu proprio, ib. n. 21. pag. 233
3 Gratia ſecunda etiamſi videatur revocatoria primæ, tamen ſi de mente Papæ non appareat clarè, nunquam præſumitur revocatio, ib. n. 13. 234
1 *Gratiani* dicta non ſunt pro canonibus recipienda, in cap. Canonum ſtatuta, n. 37. de conſtit pag. 22
1 Gratianus quid egerit coram Pontifice ut ſe Decreti authorem oſtenderet. ib. n. 44. pag. 22
5 *Gratificatio* datur Epiſcopo inter plures ſucceſſivè præſentatos à patrono laico, ſed inter præſentatos ab eccleſiaſtico potior eſt primò præſentatus, in c. Cumautem, n. 2. de Iurepatro. pag. 246
5 *Gratificari* poteſt Epiſcopus alteri ex præſentatis à patrono laico, ſi merita ſint æqualia, ib. n. 14. & 20. 247
5 Gratificari an poſſit Epiſcopus alteri ex præſentatis in diſcordia, an verò teneatur inſtituere digniorem, in c. Quoniam, n. 61. remiſſivè, de Jurepatr. 239
5 *Gravatus* in uno, in alio relevatur, in c. Cum dilectus, n. 45. de rel. domib. 220
2 *Græci* conveniunt cum Romana Eccleſia in impoſitione libri Evangeliorum ſuper cervice Epiſcopi conſecrandi, in cap. Requiſivit, numero 58. de ordin. ab Epiſc. 209

2 Græci qua utantur forma in ordinatione Epiſcopi, Presbyteri, & Diaconi, ib. n. 63. pag. 210

2 Græci in ordinatione Sacerdotum an utantur porrectione calicis, & patenæ, an verò ſola manuum impoſitione, in c. Cum veniſſet, n. 27. & ſeq. uſq. ad n. 69. & n. 90. uſque in fin de ſac. Unct. 293

2 Græcorum ritus ordinandi Presbyteros per ſolam manus impoſitionem an olim extiterit in Eccleſia Græca, ibid. n. 69. 297

2 Græci an receperint canones Concilii IV. Carthaginenſis, ib. n. 70. 298

2 Græcos in ſacra ordinatione habere uſum porrectionis inſtrumentorum multis rationibus ſuadetur, ib. n. 71. & ſeqq. 298

2 Græci an adeſſent in Concilio Florentino quo tempore edsctum fuerit ab Eugenio decretum fidei, ib n 74 298

2 Materia ordinis Presbyteratus quæ dicatur eſſe in Eccleſia Græca, n. 75. 298

2 Græci quam formam, & materiam adhibeant in ordinibus conferendis oſtenditur ex eorum Ritualibus, ibid. n. 90 300

2 Græci in ordinationibus non utuntur inſtrumentis tanquam materia, n. 91. 300

2 Græcorum Euchologio manuſcripto quod aſſervatur in Monaſterio Cryptæ Ferratæ an, & quæ ſit adhibenda n. 92. 301

2 Decretum fidei Eugenii IV. editum in Concilio Florentino adſtringit etiam Græcos, ib n. 93. pag. 301

2 Græci non tenentur canere inter Miſſarum ſolemnia Symbolum Patrum cum additione, *filioque*, ibidem n. 95. 301

2 Tenentur tamen credere Spiritum Sanctum etiam à Filio procedere, ſed & pronunciare ſi ſubeſſet ſcandalum, aut neceſſitas poſtularet, ib. 96 301

6 Græci qui ab unitate Eccleſiæ Romanæ recedunt ſunt ipſo jure excommunicati, in cap. Quod à prædeceſſore, n. 13. de ſchiſm. 218

6 Græci ſchiſmatici noſtri temporis ſunt formaliter hæretici, ib. n. 16 229

6 Patriarcha, Archiepiſcopi, & Abbates Græci ſchiſmatici in Concilio Florentino ut tales indifferenter agniti, & tractati fuerunt, ib. n. 102. & 116. 240

6 Imperator, Græcus, & Patriarcha Conſtantinopolitanus cur ut tales habiti, & tractati fuerint in Concilio Florentino, ib. n. 124. pag. 242

6 Græci Epiſcopi, & Sacerdotes ſchiſmatici an cenſeantur in ſuis regionibus Ordinarii, & Parochi ſaltem putativo, & errore communi, ibidem num. 126. uſque ad n. 139. 243

6 Clementis VII. Conſtitutio prohibens divortia fieri quoad vinculum inter Græcos an habeat locum in matrimoniis Græcorum ſchiſmaticorum, ib. n 140. 245

6 Græci ſchiſmatici Latinos ritus abominantur, ibidem n. 141 245

6 Græci Epiſcopi non ſunt admittendi ad Ordines vel alia ſacramenta conferenda, nec Sacerdotes in Parochialibus inſtituendi niſi abjurato ſchiſmate, ib. n. 142. 245

2 Græci legem continentiæ non ſuſceperunt, in c. A nobis, n. 32. & 37. de Bigam 369

4 *Gregorius* dicitur quaſi gregem regens, in c Cum ſecundum, n. 16. de præbend. 10

6 Gregorii VIII. reſponſum petenti diſpenſationem ad matrimonium impuberis, in c. De illis, n. 46. de deſponſ Impuber. 25

7 Gregem faciunt decem oves, in c. Reſponſo, n. 63. de ſent. Excom. 192

Gubernatoris Mediolani edictum ſuper feſto S. Dominici,

Vide in ver. *Dies feſti.*

2 *Guelphus* non tenetur comparere ſi citatur in loco ubi regnant Gibellini, in c. Ad ſupplicationem, n. 11. de renunc. 150

H

2 *Habere* proprie eſt jure dominii poſſidere; in c. Cum olim, n 60. de major. & obed. 518

4 Habere proprie quis dicitur jure dominii, in c. De Rectorib. n. 18 de Cleric. vel Monach. ægrotan. 196

3 Et in c. In præſentia, n. 89. de probat. 177

3 Habere quid importet, in c. Si quis, n. 34. & 37. de for. compet. 44

2 *Habilitas* non eſt præſcriptibilis, in c. Cum cauſam, n. 24. de elect. 78

2 Præſertim contra jus divinum, & rationem naturalem, ib. n. 25. 78

7 Habilitas ſufficit quando potentia explicatur ad actum, in c. Mandato, n. 67. de ſimon. ...

4 Habilitas perſonæ ſatis eſt, ut adſit quando potentia excitatur ad actum, in c. Dilectus, il ſecondo, n. 3. de preben. 130

4 Habilitas quando conſideretur utriuſque extremi, ib. n. 18. 140

6 Habilitas premoti attenditur tempore promotionis, & declaratio innocentiæ præcedere debet, in c. Omnipotens, n. 24. de Accuſ 114

4 *Habitatio* qualis requiratur ad hoc ut quis dici poſſit alicujus eccleſiæ Parochianus, latè diſcutitur, in c Significavit, n. 20. uſque ad n. 40. de Paroch. 385

4 Habitatio longior an requiratur ad recipienda ſacramenta voluntaria, quam ad neceſſaria, ibid. n. 26. 32. & 33. 385

4 Habitatio ſaltem annalis requiritur ad jus parochiæ acquirendum, ib n. 23. 385

4 Contrarium, n 27. 385

5 Habitus Regularis quotuplex, in c. Ex parte, n. 3. de Regular. 100

5 Habitus non facit Monachum ſed profeſſio regularis, in c. Porrectum, n. 11 de Regular. 59

5 Et quid in habitu profeſſionis, ib. n. 12. & ſeqq. 59

5 Habitum portans diu extra monaſterium non cenſetur tacitè profiteri, n. 13. 59

5 Habitum profeſſorum ſuſcipiens in ingreſſu Religionis an infra triennum ſit profeſſus, n. 14. 60

5 Et quid poſt Concil. Tridentinum, n. 16. 60

5 Ingreſſus Monaſterii, & habitus Religionis de jure communi non ſunt de ſubſtantialibus Monachatus, ibid. n. 17 60

5 Veſtes profeſſionis tempore debent benedici ut à Noviciorem habitu diſtinguantur, in c. Statuimus, n. 1. de Regular. 105

5 Habitus Religionis quotuplex ſit, ib. n. 7. pag. 106

5 Habitus profeſſorum habet votum profeſſionis annexum, quod impedit matrimonium contrahendum, & dirimit poſt contractum, ib. n. 8. 106

5 Habitus novitionis, vel profeſſionis extra monaſterium ſumptus non facit Monachum, ib. n. 9. 106

3 Habitus Novitiorum aut patenter aut latenter diſtinguitur ab habitu profeſſorum, ibid. n. 10. & 12. verſ. Quod autem. 106

5 Benedictio habitus probationis facit ut ſit cenſendus habitus profeſſionis, n 11. 106

5 Habitum recipiens benedictum, vel alias latenter diſtinctum ab habitu Novitiorum, ſciens qualitatem illam cenſetur tacitè profiteri, ib. n. 12. 106

5 Adultus qui per annum defert habitum latenter diſtinctum ab habitu profeſſorum cenſetur tacitè profeſſus, ib n 13. 106

5 Pacta ſuper conviviis exhibendis dum puella habitum ſuſcipit, vel profitetur an ſint toleranda, in c. Statuimus, n. 57. de Regular pag. 111

4 Habitus Religionis non requiritur neceſſariò ad validitatem profeſſionis, in c. Quia ingredientibus, n. 2. de teſtam. 314

4 Et quid poſt Concilium Tridentinum, n. 7. pag. 314

4 Habitus non facit Monachum, ſed profeſſio regularis, ib n. 3. 315

4 Habitus Clericorum ſæcularium debet eſſe diſtinctus ab habitu Monachorum, & Monialium, nec valet contraria conſuetudo, ib. n. 4. pag. 315

4 Moniales portare poſſunt pannum ſecundum conſuetudinem loci, ib n. 5. 315

4 Ad Epiſcopum ſpectat compellere Monachos, & Moniales ad deferendum habitum religioni congruentem, ib. n. 6. 315

3 Habitus an ſit Clericalis judex eccleſiaſticus cognoſcit, in c. Si quis, n. 21. de foro compet. pag. 43

3 Habitus Clericalis non prodeſt ei qui antea ſe gerebat pro Laico, ib. n. 51. 46

5 Qui ad monaſterium convertitur habitum ſumendo Novitii poteſt infra annum ad ſæculum redire, niſi appareat eum voluiſſe vitam mutare omnino, in c. Conſulti, n. 1. de Regular. 90

5 Habitus religionis triplex, ib. n. 2. 90

5 Habitum probationis aſſumens in dubio non præſumitur vel velle profiteri, ſed tantum probare auſteritatem religionis, ib. n. 3. 93

5 Habitus profeſſorum extra monaſterium aſſumptus tacitam profeſſionem non inducit, ib. n. 37. 96

5 Fallit ſi præceſſerit votum conſiſtentiæ, ibidem numero 38 96

Habitus profeſſionis aſſumptio,& exercitium actus profeſſorum idem operantur, in cap. Vidua num.18.de Regular. 22
Habitus Religionis non eſt de ſubſtantia Monachatus, in c Qui Presbyterum, n. 70. de pœnit.& remiſſ. 110
Habitus profeſſorum in Militibus Hieroſolymitanis eſt Crux alba in pallio, ibid. n. 104. & ſeq. 114
Habitus profeſſorum geſtatio in dubio cenſetur fieri potiusex cauſa neceſſaria, quàm voluntaria ib.n.116. 104
Clericus ſæcularis utens habitu, & nomine monachali cogitur ut fiat Monachus, vel ab hoc deſiſtat, in cap Vt Clerici, n. 3. de Regular. pag. 20
Habitus profeſſorum extra monaſterium ſuſceptus etiam de manu habentis poteſtatem incorporandi Religioni non ſolemnizat votum, ib. num.4. 20
Inducit tamen votum ſimplex, quod impedit matrimonium contrahendum, licet non dirimat contractum, ib. num 5. 20
Habitus profeſſorum ſuſceptus extra monaſterium, & de manu non habentis poteſtatem incorporandi Religioni, impedit matrimonium contrahendum, ſed non dirimit contractum, in c. Conſulit, num.1. & 2. Qui Cler. vel vouentes, 43
Idem ſi fuerit ſuſceptus extra monaſterium de manu habentis poteſtatem, ibid.num. 3. 4 & 5. 43
Habitus profeſſorum in legitima ætate inducit tacitam profeſſionem dummodo ſuſcipiatur intra Clauſtra, aliàs ſecus, ibid.num.5. 43
Habitus profeſſorum extra monaſterium ſuſceptus inducit votum ſimplex, quod impedit matrimonium contrahendum, ſed non dirimit contractum ib.n.6. 43
Et quid poſt Concilium Tridentinum, remiſſiue, ibid. num.7. 43
Vide in ver. *Profeſſio tacita.*
Hæreditatem cenſetur adire gerens actus, qui fieri non poſſunt citra nomen, & jus hæredis, in c. Vidua, num. 19. de Regular. 23
Hæreditatem petenti obſtat exceptio nativitatis, quæ debet prius coram Eccleſiaſtico judice terminari, in cap. Tuam, num. de ordin. cognit. pag. 130
Hæreditas eſt quid Vniverſum, in cap. Ex litteris, num. 53. de Iure patr. 243
Hæres ſemel nunquam deſinit eſſe hæres, in cap. Nimis prava num. 34. de exceſſ. Prælat pag. 21
Hæredes ad quæ teneantur, ib.n.38. 22
Hæredes ſecundũ Canones etiam ex maleficio defuncti obligantur, in c. Cum ſecundum, n. 38. de præben. 112
Hæredes an ſint diſcutiendi priuſquàm inveniatur ſucceſſor in dignitate ſuper alimentis promoti ad ſacros ordines ſine certo titulo, ib. num.39. 112
Hæres non conficiens inventarium an teneatur in foro conſcientiæ ultra vires hæreditarias, in c. Si quis, num. 28.& 71.de Regul. 11
Hæredi à ſeipſo legari non poteſt in c. Nos quidem, n. 66.de teſtam. 327
Hæres poteſt inſtitui in tempus cum capere poterit, in c.Accepimus, num 11. de Pactis. 562
Hæres habens malam fidem, cùm defunctus haberet bonam, fructus ſuos non facit, in c.Gravis, n. 98.de reſtit. ſpoliat. 153
Vide in ver. *Poſſeſſor cont. fidei quoad fructuum acquiſ.*
Hæredis bona fides, qui ſucceſſit defuncto malam fidem habenti non prodeſt quoad fructuum acquiſitionem, ibid.num.130. 156
Hæres ſuccedit etiam in vitium, & malam fidem defuncti, ibid num. 132. & ſeq. 156
Hæres poſt litem conteſtatam tenetur de fructibus perceptis, & percipiendis, ib num 131.pag. 156
Hæredis inſtitutio eſt caput, & teſtamentum totius teſtamenti, in c.Cum eſſes, num.74.de teſtamen. 337
Hæredes ab inteſtato, qui non credunt duobus, vel tribus teſtibus fidem adſtruentibus teſtamenta ad non pias cauſas, non cenſentur habere conſcientiam læſam, ibid.num.101.pag. 339
Contrarium, ibid.num 103. 339
Vide in ver. *Teſtamentum ad pias Cauſas.*
Hæredes eius, qui poſt mortem debet abſolvi, compelluntur ab Eccleſia ſatisfacere injuriam paſſo, quamvis ſint laici, in cap. A nobis, il ſecondo, n.31. de ſent. excom. 165
Hæredes an teneantur ſatisfacere pro excommunicato abſolvendo, licet ad eos nihil pervenirit ex bonis defuncti, ibid.num.32.& ſeqq. 165
Quid ſi defunctus dederit ſigna contritionis, ib.n.33. 165
Et quid ſi non dederit hujuſmodi ſigna ib.n.34. 165
Votum defuncti tenetur hæres adimplere, ib.n.35. 166
4 Hæres rogatus reſtituere quicquid ſuperfuerit tempore ſui obitus, poteſt alienare bona fideicommiſſo ſubjecta, reſervata tamen quarta parte fidei commiſſariis, in c. Prudentes, n.10. & n.26.de donationib. 302
4 Hæres tenetur ſolvere omnia debita defuncti qualiterunque contracta, in c. Ad hoc, n.6. de ſolut. 290
2 *Hæreſis* exceptio an poſſit opponi contra electum in Romanũ Pontificẽ, in c.Licet de vitanda, n. 16. de elect. 21
2 Hæreſes in eccleſia unde exortæ, in c. Significaſti, n. 43. de elect. 14
2 Hæreſeon cauſa Paſtorum abſentia, in c. Ex parte, n. 18.de offic. Vicar. 382
2 Hæreſis Macedonii, & ſequacium tolerabilior eſt quam ſimonia, in c. Cum pridem, n. 10. de pactis. 543
6 Hæreſis eſt error in fide cum pertinacia, in cap. Quod à prædeceſſore, n.17. de ſchiſmat. pag. 229
2 In cauſa hæreſis concurrunt Legatus, & Epiſcopus cum Inquiſitore, in c. Studuiſti, n. 7. de off. Legati 420
6 Hæreſis ſtrictè ſumpta objici poteſt contra electum in Romanum Pontificem, in c.Nobis, n.60. de ſimon. 157
3 Hæreſis crimen eſt merè Eccleſiaſticum etiamſi ſit quæſtio ſuper facto, in c. Tuam, n. 48. & n. 50. de ordin. cognit. 136
1 Hæreſes plures 10. de Parma de doctrina Abbatis Joachimi, in c. Damnamus, n. 14. de Summ. Trinit. & fid. Cathol. 14
Vide in ver. *Ioachimus Abbas.*
1 Hæreſis initium eſt error in intellectu, hæreſis complementum eſt pertinacia in voluntate, ib. n. 21. 14
1 Ad hæreſim evitandam Doctores Catholici in principio, vel in fine librorum ſuorum quam faciant proteſtationem, ib.n 23 14
1 Almarici hæreſes quæ, ib. n.28. 25
6 Suſpectus de hæreſi ſi ſe purgat punitur eadem pœna, qua punitur hæreticus, in c. Ad abolendam, n. 4. de hæret. 211
6 Hæreſis cauſa ſpectat ad judicem Eccleſiaſticum etiam contra exemptos, & laicos, ib. n. 10 pag. 212
6 Sed ſi dubitetur an aliqua aſſertio ſit Catholica ſolius Papæ eſt hoc diffinire, ib. n 11. 212
6 Epiſcopus non cognoſcit de cauſa hæreſis ſine conſenſu, vel conſilio Capituli, ib.n. 12. 212
6 Capitulum Sede vacante ſuccedit in poteſtate juriſdictionali Epiſcopi, etiam quoad judicandum hæreticos, ib.n. 13. 212
6 Hæreſis crimen eſt merè Eccleſiaſticum, ib.n. 21. 213
6 Et judex laicus ſolam habet executionem, ib. n. 22. 213
6 Judex laicus in executione ſententiæ contra hæreticum latæ non poteſt cognoſcere de nullitate proceſſus, ibid. n 23. 213
6 Conſtitutiones Apoſtolicæ contra hæreticam pravitatem, quæ Decretalibus Sexti non obviant, præſervantur, ib. n.34. 214
5 Hæreſis perficitur ex ſola mentis cogitatione, in c. Dolentes, n. 60. de celebr. Miſſar.pag. 311
4 *Hæreticus* eſt qui negat aliquem ex articulis ab Eccleſia diffinitis, in c. Ex parte, n. 19. de Cler non reſid. 84
2 Hæreticus eſt qui de Sacramentis aliter ſentit, aut docet, quàm Romana Eccleſia prædicat, & obſervat, in c. Cum veniſſet, n. 96. de ſac. Unct. 508
6 Hæretici dicuntur qui extollunt ſe contra Romanam Eccleſiam, & hi qui principales ſunt hæreſiarchæ, in c. Quod à prædeceſſore, n. 14. de ſchiſmat. 228
6 Hæreticus eſt ſchiſmaticus, ſed nõ è cõverſo, ib.n 20. 229
6 Hæretici, vel ſchiſmatici de jure communi nullam ordinũ executionẽ, vel juriſdictionẽ habent, ib.n.37. 231
6 Hæretici, & ſciſmatici non dicuntur denunciati in Bulla Cœnæ, ib.n.47. 232
6 Hæretici, & ſchiſmatici ex conſtitutione Pauli IV. ſunt ipſo jure privati omnibus dignitatibus, & beneficiis eccleſiaſticis, ib. n.66. pag. 235
6 Pauli IV. Conſtitutio Cum ex Apoſtolatus, expenditur, ib.n. 67. 235
6 Hæretici, & ſchiſmatici noſtri temporis ſunt irregulares, & inhabiles ad beneficia obtinenda, ib.n.77. 236
6 Hæretici, ſeu ſchiſmatici non ſolum ſunt inhabiles ad beneficia obtinenda, ſed etiam ipſo jure privati beneficiis ante hæreſim, vel ſchiſma canonicè obtentis, ib. n.98. 238
6 Hæreticorum filiis ex conſuetudine, & pietate relaxantur beneficia, ib. n.99. 238
6 Hæretici, & ſchiſmatici in Conciliis generalibus conſueverunt admitti diſputationis gratia, & ad eorum errores confutandos, ib.n. 125.pag. 243
6 Hæretici dum tolerantur in aliqua dignitate, & ſunt occulti poſſunt excommunicare, beneficia conferre, & litteras impetrare, ib.n.128. pag. 243

3 Hæreti-

3 Hæreticum eſt ſentire contra determinationem Concilii, in c. Venerabili, n. 34. de teſtib. pag. 199
1 Hæreticus cenſeri non debet errans in fide ſi Romanæ Eccleſiæ fidem ſuſcipere ſit paratus, in c. Damnamus, n. 1. & 20. de Summ. Trinit. & fid. Cathol. 13
1 Hæretici dictum, etſi bonum ſit, reprobatur quantum ad hoc, ut authoritatem in ſe contineat: aliàs quaſi verum, non tamen authorizabile, approbatur, ib. n. 18. 14
1 Hæreticorum libros continentes hæreſim, vel de Religione tractantes qui legunt, aut retinent, excommunicantur in Bulla Cœnæ, ib. n. 19. pag. 14
Vide in ver. *Liber.*
1 Joan. de Poliaco Doctor Pariſienſis non fuit hæreticus, quia licet errorem ſuum defendere niteretur, tamen ſe ſubmiſit definitioni Apoſtolicæ Sedis, ib. n. 20. 14
6 Hæreticus malè ſentiens, vel docens de ſacramentis Eccleſiæ excommunicatus eſt, in cap. Ad abolendam, n. 1. de Hæret. 211
6 Et niſi ſe corrigat, & errorem abjuret ſi Clericus eſt, degradatur, & traditur Curiæ ſæculari, ib. n. 2. 411
6 Per quam etiam laicus legitimè punitur, ib. n. 3. 411
6 Hæreticus relapſus ſæculari judici ſine ulla audientia eſt relinquendus, ib. n. 45. 417
6 Hæretico relapſo in caſu poſito in cap. Ad abolendam, an per Sedem Apoſtolicam ſit concedenda abſolutio, ac rehabilitatio ad honores, & dignitates, ib. n. 46. & ſeqq. uſque in fin. 417
6 Hæreticus relapſus poteſt per Sedem Apoſtolicam nedū abſolvi, ſed etiam ad honores rehabilitari, ib. n. 47. 417
6 Relapſus non eſt recipiendus ad ſacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ, niſi manifeſta dederit ſigna pœnitentiæ, ib. n. 50. 217
6 Hæreticus ſe impœnitentem oſtendit, qui nondum obtenta abſolutione intereſt Divinis, ib. n. 57 219
6 Relapſo non ſufficit levis pœnitentia ad abſolutionem obtinendam, ib. n. 61. 219
Vide in ver. *Pœnitentia.*
Et in ver. *Abſolutio.*
6 Impœnitentiæ ſignum nullum majus in relapſo quàm hæreticos provehere, d. c. Ad abolendam, num 55 de Hæret. 218
6 Pœnitentiæ ſigna hæretici relapſi quæ ſint, ib. n. 51. 218
6 Hæreticus eſt non ſolum qui malè ſentit de articulis fidei, ſed etiam de corpore, & ſanguine Chriſti, in d. c. Ad abolendam, n. 9. de Hæret pag. 212
6 Hæreticus converſus ut effugiat pœnam mortis quæ requirantur, ib n. 15. 212
6 Hæretici ad fidem redeuntes quamvis evitent mortem; tamen in perpetuum carcerem detruduntur, ib. n. 18 212
6 Niſi ſponte compareant antequam ſint denunciati, vel accuſati, ib. n. 19. 212
6 Et quid ſi pœniteant ſtatim poſt capturam, vel ante publicationem teſtium, ib. n. 20. pag. 213
6 Hæreticus relapſus non eſt audiendus, licet iterum velit abjurare, ib. n. 25. 213
6 Etiamſi tempore primæ abjurationis crimen non fuerit plenè probatum, ib n. 26, pag. 213
6 Hæretici an ſint ipſo jure beneficiis privati, an verò privandi per ſententiam, ibidem n. 28 & n. ſeqq. uſque ad n. 44. 213
6 Hæretici beneficia an vacent ubi hæreſis incurritur, an verò ubi lata eſt ſententia declaratoria, ib. n. 33. 214
6 Hæretici beneficia impetrari poſſunt uti vacantia, etiam ante ſententiam declaratoriam, ib. n 41. 214
6 Hæreticus tamen non poteſt à poſſeſſione amoveri antequam ſit pronunciatum ſuper crimine, ib. n 42. 214
6 Hæreticorum filii ſi à Papa inhabilitentur uſque ad quartam generationem an hoc intelligatur tam de filiis filiarum, quàm de filiis filiorum, ib. n. 43. 217
6 Epiſcopus hæreticus ad fidem converſus recuperat primum locum diſpenſativè, in c. Si Epiſcopus; n. 3. de Parochiis. ...
6 Epiſcopo notoriè hæretico facultas concedendi dimiſſorias pertinet ad Capitulum, in c. Quia diverſitatem, n. 24. & 34. de conceſſ. Prælat. ....
5 Hæreticus baptizando, aut levando de ſacro fonte acquirit cognationem ſpiritualem, ſed Eccleſiam conſtruendo non acquirit patronatum, in c. Nobis, n. 10. de Jurepatr. 251
6 Hæreticus perdit ipſo jure fidelitatis, homagii, & quamcunque aliam obligationem eo ipſo quod eſt hæreticus, in c. Abſolutus, n. 1. & 4. de Hæret. 222
6 Hæretici amittunt ipſo jure dominium omnium bonorum à die commiſſi criminis, ib. n. 3. & n. 14. & 15. 222
6 Et eorum familiares, ſervi, liberti, & mercenarii ſunt ſoluti omni obligatione, qua eis tenebantur, ib. n. 5. 222
2 Hæreticorum filii liberantur à patria poteſtate, & emancipatio facta à patre non tenet, ib. n. 7. 223
Hæretici debitor,
Vide in ver. *Debitor.*
6 Hæreticorum bona ſunt ipſo jure confiſcata, etiamſi ſint occulti, ib n. 14. 223
6 Hæretici beneficium vacat ipſo jure, ſed detentor non poteſt dejici a poſſeſſione ante declaratoriam ſuper facto, ib n 21. 224
6 Declaratoria tamen non requiritur ubi factum eſt notorium, ib. n. 24. 224
6 Declaratur, ib. n 34. 224
6 Sedes Epiſcopalis an vacet propter hæreſim Epiſcopi, ib. n 18. & 23. 223
Hæretici feudum,
Vide in ver. *Vaſallus.*
Hæretico exiſtente Epiſcopo à quo ſint concedendæ dimiſſoriæ,
Vide in ver. *Dimiſſoria.*
Vide in ver. *Epiſcopus ſchiſmaticus.*
6 Hæreticorum bona confiſcantur etiamſi Catholicos habeant filios? & in terris Eccleſiæ applicantur fiſco Eccleſiæ, in Terris Imperii fiſco ſæculari, in c. Vergentis, n. 1 n. 3. & 16 de Hæretic. s. 218
6 Hæreticorum bona licet ſint ipſo jure cnofiſcata, tamen apprehendi non poſſunt per poteſtatem ſæcularem, niſi prius Judex eccleſiaſticus pronunciaverit ſuper crimine, ib n 5. 218
6 Hæretici etiam ſponte abjurantes non recuperant bona niſi ex miſericordia, ib. n. 9. 218
6 Hæretici committunt crimen læſæ majeſtatis Divinæ, quod eſt gravius, quàm læſæ majeſtatis humanæ, ib. n. 14. & n. 18. & 71. pag. 218
6 Hæreticorum filiis etiam orthodoxis nihil relinquendum eſt ex bonis parentum, licet poſt mortem fuerint damnati, ib. n. 16. 219
6 quod locum habet etiam in terris Imperii, ib. n. 17. 219
6 Hæretici filius an ſit ipſo jure privatus, vel privandus beneficiis obtentis, & penſionibus ſibi reſervatis antequam pater condemnaretur, ib. n. 20. & ſeqq. uſque in fin. 219
6 Et quid ſervetur in congregatione generalis Inquiſitionis, ib. n. 31. 219
6 Nicolai III. Conſtitutio privans filios hæreticorum beneficiis obtentis, & inhabilitans ad obtinenda refertur, ib. n. 28 221
6 Conſtitutiones pœnales ad hæreſes arcendas ſunt favorabiles, ib. n 7 22.
1 Hæreticus, & erraticus qualiter differant, in c Firmiter n. 20. de Sum. Trinit. & fid. Cathol. pag. 5
5 Hæreticus qui non proceſſit in opus externum, ſed hæreſim tenet in corde tantùm, non eſt excommunicatus in c. Dolentes, n. 27. de celebr. Miſſar. 307
5 Contrarium, n 60. 307
7 *Hermaphroditus* an teneatur confiteri ſemel in anno, in c. Omnis, n. 18. de pœn & remiſſ. pag. 126
7 Hermaphroditus qui in ſexu fœminineo incaleſcit, non recipit ordinis characterem, nec poteſt cum fœmina matrimonium contrahere, ib. n. 19. 126
2 *Hierarchia* Eccleſiæ ſanctis, & celeſtibus hierarchiis conformis eſt, in c. Cum contingat, n. 103. de ætat. & qualit. 261
2 Hierarchia in Eccleſia Catholica divina ordinatione inſtituta eſt, in c. Significaſti, n. 34. de elect. 12
2 Hierarchiam eccleſiaſticam confundit qui affirmat omnes in Eccleſia pari poteſtate præditos eſſe, in c. Cum certum, n. 6. de major & obed. pag. 490
2 Hierarchia eccleſiaſtica conſtat ex Epiſcopis, Presbyteris, & miniſtris, in c. Requiſivit, num. 71. de ordin. ab Epiſc. 211
1 Hieronymi authoritas cur prævaluerit ſententiæ Concilii, in c Ne innitaris, n. 8. de conſtit. pag. 37
7 Hieronymus, & Auguſtinus contra authoritatem Papæ ſententiam ſuam non defendunt, in c. Reſponſo, n. 78. de ſent. excom. 193
7 *Hieroſolymitana* Religio à primæva illius fundatione non tantum ad hoſpitalitatem, ſed etiam ad militandum pro fide fuit inſtituta, in c. Qui Presbyterum, n. 29. de pœnit & remiſſ. pag. 107
7 Hieroſolymitani milites non deſcripti in matricula non habentur pro fratribus, nec privilegiis fruuntur, ib. n 44. & n 66 & n. 100. pag. 108
7 In Hieroſolymitana Religione profeſſio fieri non poteſt niſi in gradibus militum, Cappellanorum, & ſervientium, & factis probationibus nobilitatis, aliàs non valet, ib. n. 46, 91. & 99. 108

7 Hieroſ

Hieroſolymitani ſexdecim Capitulares facultatem non non habent decernendi contra ſtatuta Ordinis, ib. numero 48. 108
Sed ſolum Generale Capitulum, ib. n. 54. pag. 108
Et eorum ordinationes ſunt temporales uſque ad novum Capitulum Generale, etiamſi contigerit eas à Sede Apoſtolica confirmari, ib. n. 49. 108
Declaratur, ib. n. 50. 108
Hieroſolymitani profeſſi non ſervata forma ſtatutorum olim dejiciebantur ad gradum inferiorem, ib. n. 74. & ſeqq 111
Hieroſolymitani milites per cingulum diſtinguntur à Capellanis, & ſervientibus, ib n. 78. ſeqq. 111
Hieroſolymitana Religione fratris nuncupatio non convenit niſi profeſſis, n. 109. pag. 114
Reliqua vide ſupra, in ver. *Cingulum.*
Et infra in ver. *Miles.*
Hiſtoria ſuppreſſionis parvorum Conventum refertur, in c. Relatum, n. 41. & n. ſeqq. uſque in fin. Ne Cler. vel Monach. 414
Vide *Conventus.*
Homagium facere pro habendis ſpiritualibus ſimoniacum eſt, in c. Ex diligenti, n. 1. de ſimon. pag. 148
Homagium eſt munus ab obſequio, ib n. 2. 148
Homagium & ſacramentum fidelitatis honeſtè à Religioſo vaſſallo præſtari poteſt per ſeipſum, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 71. de Conſtit. pag. 138
Vide in ver. *Feudum quoad juramentum fidelitatis.*
Homagium facere pro habendis ſpiritualibus ſimoniacum eſt, in c. Ex diligenti, n. 1 de ſimon. pag. 148
Homagium eſt munus ab obſequio, ib n. 2. pag. 148
Homicida incorrigibilis debet deponi, & tradi Curiæ ſæculari ut moviatur, in c. Si quis, n. 3. de homicid. 249
Homicida ex propoſito debet deponi ab Altaris miniſterio, ib. n. 6. 249
Homicida voluntarius in ſacris ordinibus non diſpenſatur, in c. Henricus, n. 18 de Cler. pugnan. in duello. 176
Et quid in minoribus, ib n 19. 176
Homicida voluntarius etiam occultus ex Concilio Tridentino omni ordine, beneficio, & officio Eccleſiaſtico perpetuò carere debet, ib n 22 277
cum Homicida voluntario ad effectum ingrediendi Religionem qualiter diſpenſetur, ib. n. 36 279
cum Homicida voluntario nunquam diſpenſatur ad Ordines ſuſcipiendos, ib n. 41 281
Homicida eſt qui potuit hominem à morte liberare, & non liberavit, in c. Suſcepimus, n 20 de homicid. 250
Homicida voluntarius, ejuſque ſocius poteſt obtinere, & obtentas retinere penſiones abſque diſpenſatione, non obſtante c. 7 ſeſſ. 14 Concilii Tridentini, in c. Ad audientiam, il ſecondo n. 124. de reſcript. 244
Homicida, & ſpurius licet tonſurari non debeant, tamen tonſurati recipiunt characterem, ſed non ordinis executionem, in c Magnus n 75. de oblig. ad ratioc. 254
Homicidium per inſidias exponitur, ideſt proditoriè, & ſub ſpecie amicitiæ, in c. Inter alia, n. 49. de Imunit. Eccleſ 378
Homicida proditorius eſt qui veneno aliquem necat, ib. n. 50. 378
Homicida quoad immunitatem Eccleſiæ,
Vide in ver. *Immunitas Eccleſiæ quoad perſonas.*
Homicida proditorius non gaudet immunitate Eccleſiæ, in c. Cum non ab homine, n. 41. de judic. 50
Homicidium caſuale imputatur ei qui dabat operam rei licitæ, ſi non adhibuit diligentiam quam debuit, in c. Ad audientiam, n. 1 de homicid. 262
Homicidium caſuale tunc imputatur danti operam rei illicitæ quando actus ille eſt ordinatus de ſui natura ad homicidium ſubſecutum, ib. n. 61. 267
Homicidium culpoſum, non doloſum quando dicatur, ib. n 62. 267
5 Homicidium furis por ſola rerum defenſione an ſit permiſſum de jure civili, in c. Interfeciſti, num. 18. de homicid. 253
5 in Homicidio ebrii conſiderari poſſunt tres actus, in c. Si conſtiterit, n 42 & 46. de accuſat. pag. 119
Homicidium, & mutilatio membri in quibus æquiparentur, in c. Dilectus, n. 29. de tempor. ordinat. 200
Homicidia, vel furta iterata non ſufficiunt ad tradendum Clericum Curiæ ſæculari, non data incorrigibilitate, in c. Cum non ab homine, n. 05 & ſeqq. de judic. 15
Vide in ver. *Clericus quoad degradationem, &c.*
Homicidium cauſale non imputatur ei, qui dedit operam rei licita, nec fuit in culpa, in cap. Quidam, n. 1. de homicid. 273
Actus illicitus quando dicatur, ib. n. 2. pag. 273
6 Homicidium caſuale quando imputetur danti operam rei illicitæ, ib. n. 3. 273
6 Homicidium imputatur Clerico ad irregularitatem ſi proveniat actu conſervandi bona etiam extra propoſitum, ib. n. 12. 274
Vide in ver. *Clericus quoad irregularitatem.*
6 Clericum interficiens ob neceſſariam proximi defenſionem non excommunicatur, in cap. Petitio, n. 5. de homicid. 271
6 Laico an liceat occidere latronem pro neceſſaria rerum defenſione, in c. Suſcepimus, n. 29. de homicid 257
2 *Homo* non dicitur qui eſt in utero, in c. Cum in cunctis, n. 135. de elect. 50
3 Homo videt quæ foris apparent, Deus autem intuetur cor, in c. Venerabili, n. 2. de teſtib. pag. 198
5 Hominem ſimul univerſis fulciri virtutibus impoſſibile eſt, in c Licet, n. 8. de Regular. 83
5 Profeſſionis diverſæ homines an, & quando poſſint in eodem officio ſociari, in c. Non magnopere, n. 26. Ne Cler. vel Monach. 404
2 *Honores* & munera etiam inter perſonas eccleſiaſticas diſtribui debent ſecundum diſtinctionem graduum & ordinum, in c. Cum certum, n. 2. & ſeqq de major. & obed. 490
3 Honor quem Sactis exhibemus, eſt quædam fidei profeſſio, in c. Venerabili, n. 38. de teſtib. pag. 199
5 *Honorari* præ cæteris debet, qui majorem habet juriſdictionem, in c Nobis, n. 21. 24. & 37. de jurepatr. 252
5 Honor proceſſionis qui debetur patrono quotuplex, ib. n. 25. & ſeqq. 252
Vide in ver. *Patronus.*

Horæ Canonicæ.

5 Horarum momenta non ſunt digna animadverſione legiſlatorum, in c Ad noſtiam, n. 1. de Regular 31
5 Horis congruis non accedens ad actum explicandum non cenſetur eidem intereſſe, in c. Ad audientiam, il primo, n 3. de eccleſ ædifican. pag. 355
4 Horarum Canonicarum majorem partem qui recitare non poteſt, ad partem ſuperſtitem quam poteſt non obligatur, in c. Cum percuſſio, n. 19. de Cler ægrot 92
4 Horas Canonicas recitare impeditus non tenetur alia die eas reaſſumere, ib. n. 21. pag. 192
4 Horas Canonicas Beneficiatus recitare tenetur quantumcumque beneficium ſit tenue, & nullum omnino ſervitium requirat, in c. Conquerente, n 8. de Cler non reſid. 39
4 Quod procedit non modo ſi beneficiatus ſit dubius, ſed etiamſi ſit omnino certus de tenuitate beneficii, ibid. n 9. 39
5 Horas Canonicas dicere tenetur Presbyter horis debitis, ei tamen ex cauſa permittitur, ut manè illas dicat uſque ad veſperam incluſivè, in c. Presbyter, n. 1. de celebr. Miſſar. 294
5 Horæ Canonicæ ex aliqua rationabili cauſa poſſunt in ſimul dici uſque ad veſperam incluſivè, ib. n. 4. 294
5 in Horis Canonicis dicendis ſatius eſt prævenire, quàm præveniri, ibidem n 5. 294
5 Ceſſante legitimo impedimento horis debitis ſunt perſolvendæ, ita ut hora officii reſpondeat horæ diei, ibid. n. 6. 294
5 Horæ Canonicæ an ſint ſeptem, vel octo, ib. n. 10. 294
5 Horas Canonicas dicere qui teneantur, ib. n. 12. & n. ſeq. uſque ad n. 30. 295
5 Quid in Presbyteris, ib n. 13. 295
5 Et quid in Diaconis, & Subdiaconis, ib. n. 14. & 19. 295
5 Et quid in Clericis Minorum Ordinum Beneficiatis, ib. n. 17. & n. ſeqq. uſque ad n. 26. pag. 295
5 Et quid in non Beneficiatis, ib. n. 26. & ſeqq. pag. 295
5 Et quid in Clericis profeſſis, ib n. 28. pag. 295
5 Horas canonicas omittentes Clerici in ſacris etiam non beneficiati graviter peccant, & puniuntur à Concilio Provinciali Mediolanenſi, ib. n. 16 & n 15 295
5 Horas Canonicas an Clerici in ſacris, vel in minoribus Beneficiati teneantur dicere de jure Divino, ibidem numero 19. 295
5 Quilibet Clericus habens officium cum cura, & ſine cura ſi poſt ſex menſes officium divinum non dixerit, fructus ſuos non facit pro rata omiſſionis & temporis, & Beneficio privari poteſt ex Concilio Lateranenſi, ib. n. 20. 295
5 Et quomodo hæc rata ſit accipienda ex Bulla Pii V. ib. n. 21. 295
5 Horas Canonicas qui primis ſex menſibus poſt obtentum Beneficium non dicit, graviter peccat, ibidem numero 22. 296

5 Horas

Horas Canonicas tenentur dicere etiam obtinentes præſtimonia, vel alia Beneficia nullum ſervitium requirentia, ibid. n. 23. 269

5 ab Horis Canonicis dicendis non excuſatur qui febre, vel adverſa valetudine leviter laborat, ibid. num 25 296

5 ad Horas Canonicas tenentur profeſſi Clerici etiam in ordinibus minoribus conſtituti, ib. n. 28. 297

5 Fallit in Clericis Societatis Jeſu, ib. n. 29. pag. 297

Vide in ver. *Monachus quoad officium Divinum.*

5 Horæ Canonicæ ſine ſyncopa celebrari debent, in c. Dolentes, n. 6. de celebr. Miſſar. 305

5 Syncopa quid ſit, ibid. n. 7. 305

5 Horas Canonicas celebrans cum ſyncopa quando habeatur pro celebrante ſecundum opinionem Vincentii, ibid. num. 8. 305

5 Non peccat niſi venialiter ſi ex negligentia aliquam dictionem, aut verſum omittat, nec tenetur ad caput pſalmi propter hoc reverti, ibid. num. 9. 305

5 Nec ſi omittatur pſalmus, ad illum eſt redeundum, ibid. num. 10. 305

5 Non eſſet tamen inconveniens pſalmum prætermiſſum dicere, ſive eſſet in eodem, ſive in alio nocturno, aut in pſalmis veſpertinis, niſi timor ſcandali ſubeſſet, ibid. n. 10. 305

7 *Hoſpitalarii* qui mittunt pro eleemoſynis cruce falſo ſignatos privantur prædicationis officio, & miſſi ſi ſunt laici excommunicantur, ſi Clerici ab officio & beneficio ſuſpenduntur, in c. Tuarum n. 1 de privileg. 49

5 Hoſpitalarii poſſunt in præjudicium ſive ſe, & domum ſuam alteri religioſæ domui ſubjicere, in c, Recolentes, num. 14. & numero 46. verſ. Ad tertium de ſtatu monach. 178

3 Hoſpitalarii leproſarii, & huiuſmodi an ſint de foro Eccleſiæ, in c. Nullus, n. 71 & ſeq. foro compet. 62

2 *Hoſpitalia* quæ in titulum conferuntur verè, & propriè ſunt beneficia eccleſiaſtica, in c. Cum pridem, n. 138. de pactis. 559

2 Adminiſtrationes Hoſpitalium, & officiorum temporalium poſſunt committi etiam laicis, & illas vendere non eſt ſimoniacum, niſi quia prohibitum, ibidem numero 139. 559

5 Hoſpitale quilibet etiam laicus poteſt ſibi conſtruere in domo propria, ſed non erit religioſum niſi fuerit fundatum auctoritate Epiſcopi, in c. Ad hæc n. 2. de Relig. domib. pag. 206

5 Hoſpitalia & loca pia an ſubſint viſitationi, & juriſdictioni Epiſcopi Diœceſani, ibidem n. 6. uſque ad numerum 59. 206

5 Hoſpitalia auctoritate Epiſcopi fundata ſubſunt illius viſitationi, ibid. num. 7. 206

5 Idem in aliis locis piis, num. 8. 206

5 Hoſpitalia & alia pia loca viſitari poſſunt ab Epiſcopo tam per ſe ipſum, quam per Vicarium, ſeu alios viſitatores, ibid n. 9 206

5 Etiamſi illorum cura ad laicos pertineat, ibid. num. 10. & ſeqq & n. 27. 206

5 Hoſpitalium Adminiſtratores, imo & Rectores eſſe poſſunt non tantum Clerici, ſed etiam laici, n. 11. 206

5 Iudices ſæculares non prohibentur à Concilio Tridentino viſitare Hoſpitalia, Confraternitates, eleemoſynas, & alia pia loca, ſi aliàs eis hoc jus viſitandi legitimè competat, n. 12 pag. 206

5 Confraternitas laicorum, & hoſpitale ei adjunctum viſitari poteſt ab Epiſcopo, ſed eleemoſynarum diſtributio relinquenda eſt Confraternitati ſi bene utatur, ibidem num. 13. 206

5 Schola ſeu domus hoſpitalis S. Mariæ Mediolan. viſitari poteſt ab Archiepiſcopo, 14. 207

5 Hoſpitalia, & loca pia ſubſunt viſitationi Epiſcopi, etjamſi illorum adminiſtratores laici à Principe deputentur, num. 15. 207

5 Hoſpitale majus Eugubinum viſitari poteſt ab Epiſcopo, licet ex privilegio à ſeptem laicis à Duce Urbini confirmandis gubernetur, ibidem num. 17. 207

5 Hoſpitalia ſubſunt viſitationi Epiſcopi, licet ſint ſub cura Univerſitatum, num. 18. 207

5 Cauſa ſuper viſitatione Hoſpitalis Plateæ nidi Neapolis committitur in Rota ſine retardatione viſitationis Ordinarii, ibid. num. 23. 207

5 Conſuetudo immemorabilis, vel ſtatutum non obſtat quominus Epiſcopus viſitare poſſit hoſpitalia, & loca pia ſuæ diœceſis, num. 24. pag. 207

5 Epiſcopus in viſitatione hoſpitalium, & piorum locorum poteſt ſtatuere quæ ad rectam adminiſtrationem pertinent, ibid, num. 25. 208

5 Hoſpitalium adminiſtratio. Rectoriſque & miniſtrorum deputatio de jure communi ad Epiſcopum pertinet, n 26. 208

5 Ex conſuetudine tamen vel privilegio poteſt competere etiam laicis, n. 27. 208

5 Mulier an poſſit præfici curæ hoſpitalis, n. 28. pag. 208

5 Adminiſtratores hoſpitalium, & piorum locorum cogi poſſunt quotannis ab Epiſcopo ad reddendam rationem adminiſtrationis, ib. n. 31. 208

5 Non obſtante contraria conſuetudine etiam immemorabili, n. 32. & ſeq. 208

5 Hoſpitalia & alia loca pia, quæ ſunt ſub immediata Regum protectione ab Epiſcopo viſitari nequeunt ſine illorum licentia, ib n 43. pag. 209

5 Epiſcopus viſitare non poteſt hoſpitalia, & loca pia ex lege fundationis exempta, nec rationes exigere, ibid. n. 44. & 58. 209

5 Et in fundatione ſufficit diœceſani cōſenſus, ib n 45. 209

5 Hoſpitalia & alia pia loca Militarium Ordinum, & aliorum Religioſorum Epiſcopus viſitare poteſt, nec rationes adminiſtrationis exigere ib. n. 147. 209

5 Fratres & Adminiſtratores hoſpitalium B Joannis Dei tenentur ſingulis annis reddere Ordinario rationem adminiſtrationis, ib. n 49 pag 210

5 Religioſi an præfici poſſint hoſpitalibus, n. 50 pag. 210

5 Hoſpitale conſtructum ſine authoritate Epiſcopi non eſt religioſum, ſeu eccleſiaſticum, nec ſubeſt illius viſitationi, n. 51. 210

5 Hoſpitale ſine authoritate Epiſcopi fundatum an poſſit ad prophanos uſus reduci, n. 53 pag. 210

5 Ordinarius non habet auctoritatem viſitandi Hoſpitalia, neque Confraternitates, quæ à laicis reguntur, niſi in caſibus à jure expreſſis, n. 54. 210

5 Hoſpitale privatum eſt locus pius, & mortuo patrono ſpectat ad ſolicitudinem Epiſcopi ut voluntas fundatoris executioni demandetur, ib. n. 55. 210

5 Hoſpitale fundatum ſine auctoritate Epiſcopi eſt privatum; poteſt tamen ab Epiſcopo viſitari in iis tantum quæ ad obſervandam voluntatem fundatoris pertinent, n. 56. 211

1 Hoſpitale an ſit beneficium, an verò de eo in litteris ſit facienda mentio, in c. Ad audientiam, n. 61. & 63. de reſcript. 237

4 Epiſcopus in fundatione excluſus à viſitatione, & adminiſtratione Hoſpitalis poteſt, tamen in his ſe immiſcere adminiſtratoribus negligentibus, in c. Tua nobis, n. 16. de teſtam. 350

5 Epiſcopus fundat intentionem de jure communi ſuper ſubjectione, adminiſtratione, & ordinatione hoſpitalium, aliorumque piorum locorum ſuæ diœceſis, in c. De Xenodochiis, n. 2. de Relig. domib. 201

5 Hoſpitale qui dicit exemptum, probare debet ſtatuto in fundatione, vel præſcriptione, aut privilegio, ibidem n. 3. 201

5 Sed poſt Concilium Tridentinum exemptionis privilegium, & conſuetudo etiam immemorabilis non ſuffragantur, ib. n. 4. 201

5 Hoſpitale Papæ poteſt ab Epiſcopo viſitari non obſtante privilegio Nicolai V. ib n. 5 pag. 201

5 Xenodochium propriè quid ſit, & de variis hoſpitalium nuncupationibus, n. 6. 201

5 Hoſpitalium reditus in quibus ſubſint Epiſcopi diſpoſitioni, n. 7. 201

5 Ordinarii curare debent ut Hoſpitalia quæcunque à ſuis adminiſtratoribus etiam exemptis fideliter, & diligenter gubernentur, ib. n. 8. 201

5 Item ut eleemoſynæ ab adminiſtratoribus fabricæ expendantur in uſum deſtinatum, & omnia fideliter peragantur, ib. n. 9. 201

5 Hoſpitalia & loca pia ita demum ſubſunt viſitationi Ordinarii ſi ſint religioſa, ideſt fundata authoritate Epiſcopi, alias ſecus, ib. n. 10. pag. 201

5 Hoſpitale privatum mortuo patrono ſpectat ad curam Epiſcopi, ut pia voluntas executioni demandetur, ib. n. 11. 202

5 Hoſpitalis adminiſtratoribus decretantibus exequi voluntatem fundatoris, jus exequendi ad Epiſcopum devolvitur, ib n. 13. 202

5 Hoſpitalium etiam privatorum adminiſtratores tenentur quotannis reddere Epiſcopo rationem adminiſtrationis, n. 14. 202

5 Hoſpitalia ſub immediata Regum protectione, quæ ex fundatione, vel privilegio, aut conſuetudine non probantur exempta an poſſint ab Epiſcopo viſitari, ibidem n. 15. uſque ad n. 30. 202

5 Viſitatio Hoſpitalium reſtringitur à Concilio ad caſus à jure

à jure conceſſos; jus exigendi rationes non item, ibid. n. 18. 202
Hoſpitalia ſub immediata Regum protectione non eximuntur per Concilium Tridentinum à viſitatione Epiſcopi, ſed præſervatur illorum exemptio, ib.n.19. 202
Fundatio eccleſiæ & hoſpitalis ſub Regia protectione non ſpectat ad laicos, ſed ad ſedem Apoſtolicam, vel Ordinarium, ib.n. 23 pag. 203
Hoſpitale fundatum ſub juriſdictione Epiſcopi non fit exemptum ex eo quod poſtea illius eccleſia fundetur ſub Regis protectione, ib.n 27. 203
Monaſterium unitum, & Commendatum Hoſpitali ſub Regia protectione exiſtenti poteſt ab Ordinario viſitari, ib. n. 28. 203
Hoſpitalia exiſtentia in ſtatu Mediolani non comprehenduntur in c. 8. ſeſſ. 22. Concilii Tridentini, niſi quæ expreſsè reperiuntur ſub Regia protectione, ibidem n. 30. 203
Epiſcopo viſitare volenti, ſi opponatur quod Hoſpitale ſit ſub Regia protectione, cognitio exceptionis non ad judices ſæculares, ſed ad ipſum Epiſcopum pertinet, ib. n. 31. pag. 203
Fructus Hoſpitalium ad uſum peregrinorum ſi in loco non ſint peregrini convertitur in uſum inſtitutioni proximiorem ab Ordinario cum duobus de Capitulo, in c. Nos quidem, n. 17. de teſtam 322
Hoſpitalium reditus univerſi in uſum pauperum infirmorum ſunt erogandi, in c. Venerabili, n. 37. 39. & 41. de cenſib. 283
Hoſpitalium miniſtris ex reditibus ipſorum merces eſt perſolvenda, alias non tenentur inſervire, ibidem n. 38. & 40. 284
Hoſpitalium miniſtris quod erogatur in uſum pauperum erogari intelligitur, ib.n 41 pag. 284
Hoſpitalium adminiſtrationem laici non poſſunt ſuſcipere, nec ſuſceptam deſerere ſine diœceſani licentia, in c. Admonet, n. 16. de renunciat. 146
Hoſpitalia & Oratoria cùm non apparent conſtructa auctoritate Epiſcopi ex quibus ſignis præſumantur publica, vel privata, in c. Patentibus, n. 3. de privileg. 45
Hoſpitalia gaudent immunitate ſi conſtructa ſint auctoritate Epiſcopi, in cap. Eccleſiæ, n. 27. de immun. Eccleſiar. 388

Vide in ver. *Unio Hoſpitalium.*

Hoſtienſis ex villa Secuſia oriundus, in c. Nonnulli, n. 17. de reſcript. 223
Humilitas quæ contra obedientiam erigitur eſt ſuperbia, in c Niſi cum pridem, n. 11. de renunc. 154
Humani moris eſt illum vereri, cujus voluntate nunc erigitur, nunc deprimitur, in c Ex parte n. 11. de capell. Monach. 227
Hymni Te Deum Laudamus decantatio non eſt de ſubſtantia electionis Papæ, in cap. Cum eccleſia, n. 5. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. 139
Hypotheca ſpecialis bonorum Eccleſiæ eſt prohibita, in c. Nulli, n. 30. de Reb Eccleſ. non alien. pag. 278
Et quid in Hypotheca generali, ib. d.n. 30. pag. 278
Hypotheca generalis bonorum Eccleſiæ in caſu permiſſo an fieri poſſit ſine auctoritate Epiſcopi, ibidem n. 31. & 32. 278
Hypotheca generalis non comprehenditur in decreto Congregationis Concilii de Reb. Regularium non alienan. ib. n. 32. 278
Hypotheca in quo differat à pignore, ib. n. 33. 278
Hypotheca non oritur ex aſſignatione redituum ſuper certo fundo, niſi aſſignatio fiat pro alimentis, in c. Ad hoc, n 14. de ſolut. 291
Contrarium, ib. n. 16. in fin. 291

I

Iacobus frater Domini fuit primus Epiſcopus ab Apoſtolis ordinatus, in c. Requiſivit, n. 18. & 85. de Ordinat. ab Epiſc. 204
Jacobum fratrem Domini tres Apoſtoli conſecrarunt, ſed unus tantum Epiſcopus, ideſt Petrus, ibidem numero 87. 213
Idolis thurificare per vim abſolutam coactus notam alicujus reatus non incurrit, in c. Majores, num. 82. de Baptiſmo. 327
Idoneus reputatus ad unam Dignitatem ſi eligatur ad aliam debet ſimiliter idoneus reputari in c. Accepimus, n. 24. de ætat. & qualit. pag. 176
2 Declaratur, ib. n. 39. 176

Iejunium.

5 Conſuetudo an in jejuniis ſit ſervanda, in c. Conſilium n. 15. & ſeq. uſque in fin. de obſerv. jejun. 344
5 Quid in conſuetudine jejunii inductiva, ibidem n. 16. 344
5 Et quid in jejunii tranſlativa, ib. n. 44. pag. 344
5 Conſuetudo in jejuniis non extenditur de loco ad locum, ib. n. 26. 345
5 Nec de uno ad aliud genus perſonarum, ib. n. 27. 345
5 Conſuetudo laicorum in jejuniis non ligat Clericos, nec Clericorum ſæcularium Religioſos, ib. 345
5 Conſuetudo de uno in alium diem ex rationabili cauſa jejunium transferens ſervanda, ib. n. 28. 345
5 Conſuetudo jejunii relaxativa valida ſi ſit generalis in tota Eccleſia, ib. n. 44. 347
5 Conſuetudo particularis ex rationabili cauſa poteſt in partem jejunium relaxare, ſeu interpretari quoad horam, collationem, & cibos, ib. n. 45. & ſeq. 347
5 Conſuetudo quæ in totum relaxat jejunium, an valeat, ib. n. 55. 348
5 Quid in jejuniis ſolemnibus, ib. n. 56. pag. 348
5 Conſuetudo poteſt jejunium modificare ſi ex rationabili cauſa ſit introducta, non autem ut homines intendant ventri, in c. Explicari, n. 29. de obſer jejun. 352
5 Conſuetudo præſertim jejunii relaxativa ut tolla legem, debet eſſe rationabilis, & legitimè præſcripta, ib. n. 39. & 43. 352
6 Jejunium naturæ, & Eccleſiæ in quo differant, in c. Si conſtiterit, n. 18. de accuſat. 117
5 Jejunium an, & quando poſſit quis ſolvere propria auctoritate, in c. Conſilium, n. 10. de obſer. jejun 344
5 Quid ſi cauſa ſit evidens, n. 11. 344
5 Et quid ſi dubia ſit, n 12. 344
5 Et quid ſi ſubſit periculum ſcandali, ib. n. 13. 344
5 in Jejunio an ex juſta cauſa diſpenſare poſſit proprius Sacerdos, ib. n. 14. 344
5 Jejunium quid ſit, ib. n. 16 344
5 Jejunia conſuetudinaria ſervanda ſunt à diœceſanis, & indigenis perinde atque indicta ab Epiſcopo, ibidem n. 17. 344
5 Epiſcopus indicere debet obſervantiam conſuetudinis inducentis jejunium, vel abſtinentiam à carnibus in ſua diœceſi, ib n. 18. pag. 344
5 Jejunium in ſexta feria non eſt ex præcepto, ſed ex conſilio tantum, ib. n. 23. 345
5 Jejunium in Adventu Domini non eſt in præcepto niſi hoc habeat conſuetudo, ib. n. 24. pag. 345
5 Idem in vigiliis Rogationum, ib n. 25. pag. 345
5 Jejunium propter magnam loci ſolemnitatem poteſt authoritate Epiſcopi in aliam diem transferri, ibidem n. 31. 345
5 In Gallia ubi ſunt eccleſiæ S. Quintini non jejunatur in vigilia omnium Sanctorum, ſed in tertia præcedenti die, ib. n. 32. 345
5 Peregrini, & viatores in jejuniis, & abſtinentia à carnibus debent ſe conformare conſuetudini loci ubi reperiuntur, ib. n. 33. 345
5 Contrarium, n. 37. Declaratur, n 38. 345
5 Exteri in jejuniis tenentur ſervare conſuetudinem loci, ſi eò venerunt animo habitandi; aliàs ſecus ſecluſo ſcandalo, ib. n. 38 346
5 de Jejunii integritate quæ ſint, ib. n. 46. pag. 347
5 Jejunium ſolvitur ex geminata commeſtione, ibidem n. 47. 347
5 Secus ſi aliquid ſumatur pro collatione ſerotina magis ad ſuſtentationem naturæ, quàm ad delitias, ibidem n. 48. 347
5 Et refellitur quorundam opinio circa collationem in die Natalis Domini, ib. n. 49. pag. 347
5 Hora comedendi in diebus jejunii quæ ſit de conſuetudine, ib. n. 50. 347
5 Et quæ de jure ſcripto, ib. n. 51. 347
5 Cur in quadrageſima ſit hora veſperarum, ibidem n. 52. 347
5 Ovis, & lacticiniis veſci licet in jejuniis extra quadrageſimam niſi obſtet conſuetudo, ib. n. 54. 347
5 Jejunia quæ à ſingulis diœceſanis per ſingulas diœceſes indicuntur ab omnibus ſubditis ſunt ſervanda, ibidem n 58. 348
2 Jejunium frangere an ſit peccatum inobedientiæ, vel gulæ, in cap. Cum pridem, num. 6. 22 & 28 de Pactis. 542
2 Jejunium conſtituit Eccleſia in virtute obedientiæ, ibid. n. 18. 544

5 Opinio Cajetani, & Navarri circa jejunium ſenum expenditur, in c. Cum ſis, num. 80. de converſ. Conjugat. 145
Vide in ver. *Senes.*
5 Opinio Sanchez quæ excuſat mulieres quinquagenarias à jejunio Eccleſiæ refellitur, ib.n. 89. 147
5 Mulieres jejunium facilius tolerant, quàm viri, & cur, ib.n.96. 147
6 *Iejunus* quando quis dicatur ad effectum ſumendi Euchariſtiam, in c. Si conſtiterit, n.11.& ſeqq.& n. 16. & 19. de Accuſat. 116
5 Jejunantes ſine corporis detrimento, imò & cum utilitate utuntur modica refectione loco cœnæ, in c Cum ſis, n.98.de converſ.conjugat. pag. 147
5 Jejunare vovens in ſextis feriis tenetur etiam in die Natalis Domini, in c. Explicari, n.27. de obſer.jejun. 372
4 Jejunandi cauſæ plures ſi concurrant eadem die unico jejunio poteſt omnibus ſatisfieri, in c. Fraternitatem, n. 24. & 79. de Sepultur. pag. 364
4 Jejunare obſtrictus certa die, ſi in ea non poteſt, non tenetur in alia, in cap. Cum percuſſio, n. 20. de Cler. ægrot. 192
3 *Ieſuatorum* ſtatus fuit approbatus à Martino V. & Hodie profitentur regulam S. Auguſtini, & gaudent privilegiis Mendicantium, in c. Nullus, n.75. de foro compet. 63
Ieſuitæ,
Vide in ver. *Societas Ieſu*

7 *Ignorans* non dicitur contemnere, in c. A nobis, il primo, n. 40. de ſent.excom. 154
2 *Ignorantia* juris valdè dubii, & intricati an excuſet Epiſcopum à pœna, in c. Super eo, n. 5. de Bigam. 364
4 Ignorantia juris non excuſat Parochum abſentem etiam ex juſta cauſa ſine licentia Epiſcopi, in c. Relatum, n 49. de Cler.non reſiden.pag. 38
6 Ignorantia craſſa, & ſupina non excuſat, in c. Tuæ litteræ, n. 18.& ſeq. de Cler. per ſalt. promot. 344
6 Ignorantia non eſt tolerabilis in facto proprio maximè recenti, & ſolemni, ib.n. 19 pag. 344
6 Ignorantia, & error perindè ac furor & ebrietas excludunt conſenſum, in cap. Si conſtiterit, n. 37. de Accuſat. 119
1 Ignorantia juris dubii an, & quando excuſet, in c. Quoniam, n.33. de conſtit. 180
1 Ignorantia declarationum Congregationis Concilii an, & quando excuſet, ib.n.46.& 50. pag. 182
1 Ignoratia juris dubii non excuſat quando conſuli poſſunt peritiores, ib. n.49. 183
1 Ignorantia juris an, & quando excuſet, ib.n.50. 183
5 Ignorantia juris non eſt probabilis in juriſperito, in c. Cum ſis, n. 1. de converſ. conjug. pag. 138
2 Ignorantia promoti probatur per examinationem, in c. Cum ſit ars, n.6. de ætat. & qualitat. 279
5 Ignorantia facti, & juris in quibus differant, in c. Ex parte, n. 7. de Regular. 101
5 Ignorantia juris nullitatis profeſſionis expreſſæ an proſit militibus, mulieribus, & Minoribus quo minus cenſeantur tacitè profeſſi ex perſeverantia annali in religione, ib.n.8. pag. 101
5 Ignorantia juris prodeſt militibus, minoribus, ruſticis, ac mulieribus quando agitur de excuſando eos à pœna, vel de damno vitando, aliàs ſecus, ib. n. 10. 101
5 Ignorantiæ juris exceptio ad excludendum conſenſum in matrimonio, profeſſione, & ſacris Ordinibus non admittitur, ib.n 12.pag. 102
5 Ignorantiæ præſumptio non prodeſt niſi allegetur, in c. Significatum, n 2. de Regular. pag. 42
5 Ignoranti non currit tempus. ib.n.18. 44
5 Ignorantia, & error an, & quando excludant voluntarium, ib. n. 21. & ſeqq. 44
5 Ignorantia antecedens, & concomitans quæ ſit, ibidem n.22. 44
5 Ignorantia an ſit antecedens, vel concomitans quibus regulis cognoſcatur, ib.n.23. pag. 44
5 Ignorantia non excuſat in his, quæ quis tenetur ex officio inquirere, in c. Nullus, n. 47. de Regular. 7
4 Ignorantia juris excuſat militem, ſed non Clericum, in c. Cum percuſſio, n. 10. de Cler. ægrot pag. 191
6 Ignorantia excludit delictum, ſed non legitimat actum, in c. Nobis, n. 48.de ſimon. 156
6 Et quamvis excuſet à pœna non tamen dat robur actui aliàs invalido, ib n 49. 156
6 Ignorantia excludit delictum, ib. n.73. & 76. pag. 158
6 Ignorantia ſimoniæ probatur per juramentum electi, niſi ex adjuncto probetur ſcientia, ib.n.78. 158
5 Ignorantia allegari non poteſt ubi publica emanavit prohibitio, in cap. Sicut te, num. 39. Ne Cler vel Monach. 427
1 Ignorantia in facto proprio non præſumitur, in c. Super litteris, n. 47. de Reſcript.pag. 216
7 Ignorantia eorum affectata eſt qui potuerunt certiorari, & noluerunt, in c. Quæſitum, num. 8. de pœnit. & remiſſ. 117
4 Ignorantia excludit negligentiam, in c. Quia diverſitatem, n.10. de conceſſ præben. 238
6 Ignorantia quamvis præſumatur in delictis hoc tamen fallit quando debet præcedere diligens inquiſitio, in c. Ad falſariorum, n. 10.& ſeq.de crim. falſ. 325
6 Ignorantia affectata, craſſa, & ſupina quæ, ibidem n. 13. 325
1 Ignorantia vincibilis, & affectata æquiparatur ſcientiæ, in c. Ne innitaris, n. 262.de Conſtit. 80
1 Ignorare jus licet indoctis, ac rudidus, non autem eis qui ſua prudentia inſtructi ſunt, ib.n. 426. 121
1 Illiteratus debet conſulere peritiores, alioquin ex juris ignorantia non excuſatur. ib.n. 427 & ſeq. 121
1 Ignorantia nulla invincibilis eſt peccatum, ibidem numero 429 121
1 Ignorantia craſſa, & ſupina neminem excuſat, numero 430. 121
1 Et quæ dicatur hujuſmodi ignorantia, ib. n.431. 121
Vide in ver. *Opinio probabilis, &c.*

2 *Illegitimus* abſque diſpenſatione Papæ dignitatem, Perſonatum, vel Beneficium curatum promoveri non poteſt, in c. Nimis, n.1. de fil. Presbyter 33
1 Illegitimus ſicut non eſt capax beneficii, ita nec penſionis ſine diſpenſatione, in c. Ad audientiam, n. 90.de reſcr. 24
2 Privilegium habilitandi illegitimos ad dignitates & gradus aliquibus Religionibus conceſſum non eſt ſublatum à Concilio Tridentino, in cap. Pernicioſam n 24. de offic. Ordinar. pag. 42
2 Cum Illegitimo ad dignitatem, perſonatum & beneficium curatum ſolus Papa diſpenſat: ad ſimplex vero beneficium diſpenſat etiam Epiſcopus, in c. Ad extirpandas, n. 24.de fil. Presbyter. 32
2 Sed ad beneficium paternum etiam ſimplex requiritu[r] diſpenſatio Apoſtolica, ib.n.25. pag. 31
2 Illegitimus diſpenſatus ad Ordines cenſetur etiam diſpenſatus ad penſiones, & beneficia ſimplicia, ibide[m] n. 7. 32
2 Sex differentiæ inter jus commune, & jus noviſſimu[m] Conſtitutionis Clementis VII. & Concilii Tridenti[ni] circa ſucceſſionem illegitimorum in beneficiis paren[]tum, ib.n.10. uſque ad n.26. 32
2 Diſpoſitio excludens illegitimum ab Eccleſia, in qu[a] pater, cenſetur favorabilis, & amplianda, ib. n. 21. 3[] & 44. 32
2 Privilegium habilitandi illegitimos ad dignitates, [] gradus aliquibus Religionibus conceſſum non eſt ſu[]blatum à Concilio Tridentino, in c.Pernicioſam, n.2. de offic. Ordin. pag. 4[]
2 Illegitimus non ordinatur niſi Religioſus fiat, nec tu[n]c præficitur, in c. Ut filii, n. 1. de fil. Presbyter. 3[]

2 Illegitimus etiam ex fornicatione genitus, nec ad ſacro[s] nec ad minores Ordines promovetur, ib. n.2. 3
2 In minoribus tamen diſpenſat Epiſcopus, in ſacris ve[ro] diſpenſat ſolus Papa, ib.n. 3. pag. 3
2 Illegitimus tribus ex cauſis repellitur à promotione, i[b.] n.5. 3
2 Illegitimi ut plurimum parentum vitia, & incontine[n]tiam imitari ſolent, ib.n.6. 3
2 Illegitimus ignoranter promotus excuſatur ſi ignoran[tia] ſit probabilis, aliàs ſecus, ib.n.7. 3
2 Profeſſio emiſſa in monaſterio Monachorum, vel Can[o]nicorum Regelarium, aut alterius Ordinis tollit irreg[u]laritatem ex defectu natalium, ib n. 13. 3
2 Procedit quoad Ordines ſuſcipiendos, & exercendo[s] ib.n.14. 3
2 Non autem quoad effectum obtinendi dignitates, & prælationes, ib n.15. 3
2 Conſtitutio Sixti V. contra illegitimos redacta fuit [ad] terminos juris à Gregorio XIV. ib.n.17. 4
2 Illegitimus per ingreſſum Religionis non habilitatur [ad] Prælationem, nec in monaſteriis ſui vel alterius Or[di]nis, nec in Eccleſia ſæculari, ib.n.19. 4
2 Poreſt tamen obtinere adminiſtrationem ad nutum P[ræ]lati, dummodo curam non habeat, ib.n 20. 4
2 Illegitimus per Papam diſpenſatus ad Sacerdotiu[m],

Non cenſetur diſpenſatus ad Eccleſiam curatam, ibidem num. 21. 314
Papa ſolus diſpenſat cum Religioſo illegitimo ad dignitates, ibid num. 22. 214
Poſſunt tam Superiores Ordinum diſpenſare iuxta eorum privilegia], dummodo ſint in uſu & ſub ullis revocationibus non comprehenſa, ibid. n 23. 314
Illegitimus à ſæcularibus dignitatibus non repellitur, ibid. n. 24. 314
Filiis obeſſe non debent iniquitates parentum, ibidem num. 31. 315
Venia ſunt digni qui alieno vitio laborant, ibid. numero 32. 315
Illegitimum eſſe eſt nota defectûs, & vacillat eius opinio, ibid. num. 44. 316
Collatio beneficii facta filio illegitimo in Eccleſia in qua pater, eſt ipſo iure nulla, etiamſi aliàs mendicare cogeretur, in c. Veniens, n. 20 de fil. Presbyt 319
Niſi ad illius titulum fuiſſet Presbyter ordinatus, ibid. num. 21. 319
Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid, n. 22. 319

Vide in ver. *Filius illegitimus*.

Penſionem habens ſuper Parochiali, ad quam fuit præſentatus, cum facultate transferendi, an poſſit eam transferre in filium illegitimum ad penſiones obtinendas diſpenſatum, in c Ad extirpandas, n. 26 de fil. Presbyt 327
Illegitimus maximè ſpurius ſi inſtituitur in Eccleſia, in qua inſtitutus eſt pater, inſtitutio non valet, & inſtituens à ſuis beneficiis ſuſpendetur, in c. ad abolendam, n. 1. de fil. Presbytere 330
Illiterati etiam dociles, & ex magna cauſa neceſſitatis promoveri non debent ad ſacros Ordines, in c. Cum in cunctis, n 151. & ſeqq. de elect. 51
Sed iam promotis conferri poſſunt Parochiales quando litteratiores inveniti nequeunt, ibid. n. 152 51
Illiteratus an poſſit privari beneficio obtento & à promovendo, in c Accepimus, n 48. de ætat. & qual. 278
Illiterati an & quando repellantur à promotione, in c. Grave, n. 6 de præben. 150
Imaginari poſſumus ut libet, opinari autem non eſt in nobis, in c. Ne innitaris, n. 139. & 140 de conſtitut. 59
Imagines ſunt res religioſæ quarum uſumfructum privatus habere non poteſt, in c. Paſtoralis, numer. 15. de his quæ fil. à Prælat. 264

Immunitas à muneribus.

Immunitas à muneribus publicis includit extraordinaria tantum, nec porrigitur ad ordinaria, in c Licet n. 24. de cenſib, 270
Immunitas à tutela ſuffragatur Clericis & Monachis quamdiu apud Eccleſiam vel Monaſteria permanent, in cap Quoniam n 3, du privileg. 75

Immunitas Eccleſiæ, communia.

Immunitatis & libertatis Eccleſiaſticæ violationes generaliter improbantur, in c. Conſuetudines num 70 & 71. de Conſuetudine. 258
Et ad cautelam revocantur cum conſuetudinibus etiam immemorabilibus, & cum fama Privilegii, ib, n. 47. 258
Immunitati Eccleſiaſticæ & Eccleſiis, ac perſonis eccleſiaſticis earumque bonis præjudicialia quæcunque ſunt irrita, nec unquam fuerunt convalidata etiam ex immemorabili cum fama privilegii, ſcientia & permiſſione Romanorum Pontificum, ibid. n. 72. 258
Et ad cautelam revocantur, ibid n 74. 258
Et Eccleſiæ in integrum reſtituuntur, ibid. n. 75. 258

Vide in ver. *Conſuetudo contra Eccleſiam*.

7 Immunitas & libertas eccleſiaſtica an, & in quo differant, in c. Cùm pro cauſa, n 32. de ſenten. excomm. 162
7 Immunitas Eccleſiæ quid ſit, ibid. n. 33. 16
7 Lex civilis non potuit reſtringere immunitatem Eccleſiæ Dei ordinatione, & Canonicis ſanctionibus conſtitutam, in c. Inter alia. n. 38. & 64. de immun. Eccl. 377
5 Immunitatis privilegium, quod conſequitur liber homo ad Eccleſiam confugiens in quibus conſiſtat, ibid. n. 9. & ſeqq. uſque ad n. 20. 375
5 Reus ſi indebitè extrahatur ab Eccleſia poteſt petere ſe eidem reſtitui, ibid. n. 10. 375
5 Confugiens ad Eccleſiam damnari non poteſt ad mortem vel aliam pœnam corporis afflictivam, ibid. numer. 11. & 17. 375
5 Iudices ſæculares in perniciem animarum ſuarum proferunt ſententias capitales, vel corporis afflictivas in confugientes ad eccleſias, vel ibi reſidentes ibid. numero 12. & ſeq. 376
5 Confugiens ad eccleſiam non poteſt criminaliter accuſari ibid. num. 13. 176
5 Nec in carcerem conjici, ibid n. 19. 376
5 Poteſt tamen detrudi in monaſterium ad agendam pœnitentiam ibid. n. 14. & 66. 376
5 Quod declara, ut num. 15. & 96. 376
5 Item poteſt puniri pœna pecuniaria, ibid. n. 16. & ſeq. 376
5 Item pœna exilii, n. 18. 376
5 Principes & Prælati qualiter delinquant circa immunitatem eccleſiaſticam, ibid, num. 20. 376
5 Confugiens ad eccleſiam an in caſibus non exceptis poſſit extrahi per Iudicem eccleſiaſticum, ibid. num. 65. & ſeqq. 380
5 Conſuetudo favens immunitati Eccleſiæ tanquam pia eſt attendenda, ibid. n 79. 381
5 Et in c Eccleſiæ, n 10 eod. tit. 387
5 *Immunitas* in majori Eccleſia ad quadraginta paſſus extenditur circumquaque, in minoribus verò Eccleſiis, vel Capellis ad triginta, ibid num. 16. 387
6 Niſi Eccleſiæ minores, vel Capellæ ſint in caſtellis, ib. num. 17. 387
5 Immunitatem violat qui ſtans extra cœmeterium trahit illum qui ſtat intus per partem pallii, ibid. n. 22. 388

Immunitas Eccleſiæ quoad pœnam violantium & abſolutionem.

7 Abſolutio à cenſuris ob violatam immunitatem Eccleſiaſticam in terminis Bullæ Gregorii XIV. an ſit Sedi Apoſtolicæ reſervata, in c. Cum pro cauſa, n. 5 & ſeqq. uſque in fin. de ſenten excomm. 159
7 Immunitatem Eccleſiæ violantes inde extrahendo perſonas, vel res de jure veteri non erant excommunicati, ſed excommunicandi, ibid n. 6. 159
7 Immunitatem Eccleſiæ violans in clauſtro laicum verberando an ſit excommunicatus, ibidem numero 8. & ſeqq. 160
7 Caſus violationis immunitatis Eccleſiæ, à DD. qui ſcripſeruntante Paulum II. recenſetur inter caſus Epiſcopales ex conſuetudine, ib. n. 11. & 34. 160
7 Extravagans Inter cunctas de privilegiis, quæ violationem immunitatis Eccleſiæ ponit inter caſus reſervatos ex conſuetudine, fuit revocata in Concilio Vienneníi, ibid. n. 35 pag. 162
7 Abſolutio à cenſuris ob violatam immunitatem in terminis Bullæ Gregorianæ recenſetur inter caſus Papales in decretis Clementis VIII. ib. n. 36. 162
6 Immunitatem Eccleſiæ violans vaſa ſacra ſurripiendo non eſt ipſo jure excommunicatus, in c. Ex litteris, n. 2. de furtis. 287
6 Immunitatem Eccleſiæ violantes ſecundum Canones non ſunt excommunicati, ſed excommunicandi, ib. num. 4. 287
6 Fallit in incendiariis, & effractoribus Eccleſiæ, ibidem num. 5. 287
5 Immunitas eccleſiaſtica violatur etiam per violentam extractionem rerum ab Eccleſiis, & locis immunibus, in c. Inter alia, n. 100. de immun. Eccleſ. 384
5 Et extrahentes ſunt ſacrilegi, & excommunicandi, ibid. num. 101. 384
5 Non tamen incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ibid. num 103 384
5 Sed ſi abſtractio fiat auctoritativè, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini ib. n. 103. 384
5 Formula litterarum S. Congregationis Immunitatis pro extrahendis rebus ad eccleſiam delatis ad evitandam executionem mandati, ib. n. 104. 384

Immunitas Eccleſiæ quoad perſonas.

5 Malefactor fugiens ad Eccleſiam immunitate gaudet, niſi in duobus caſibus: ſervus verò reſtituitur domino de ipſius impunitate juranti, in c. Inter alia, num. 1. & 10. de immunit Eccleſ. 375
5 Immunitate eccleſiaſtica reus ad Eccleſiam confugiens non eſt privandus propter quamcunque criminis atrocitatem, ibid. num 8. 375
5 Latro publicus immunitate Eccleſiæ non gaudet, ibid. num. 21. & 49. 376
5 Depopulator nocturnus agrorum non gaudet immunitate Eccleſiaſtica, ibid. num. 27. 376
5 Immunitate Eccleſiæ non gaudet committens in ipſa Eccleſia homicidium, vel mutilationem membri, ibid. num. 29. & 47. 377
5 Item nec aſſaſſinus, qui tamen extrahi non poteſt, niſi per judicem eccleſiaſticum, ib. n. 70. & 99. 377

5 Item nec homicida proditorius, ibidem numero 31. 49. & 54. 377
5 Item nec hæreticus, ibid. num. 33. 377
5 Item nec reus læſæ Majeſtatis in perſonam ipſiuſmet Principis, ibid, n, 33. 377
5 Immunitate eccleſiaſtica de jure civili non gaudent homicidæ, adulteri, & raptores virginum, ibid, n,36. 377
5 Secus de jure Canonico, cui ſtandum eſt, ibid, n, 37, & ſeq. 377
5 Immunitate Eccleſiaſtica gaudent fures, ibidem numero 39. 378
5 Sacrilegi, ibid, n, 40. 378
5 Blaſphemi, ib, n, 41. 378
5 Excommunicati, ibid, n, 41. 378
5 Banniti, ibid, n, 43. 378
5 Tranſeuntes per Eccleſiam dum ad ſupplicium ducuntur, ibid, n, 44, 85, & 91. 378
5 Homicidæ animo deliberato, ſeu ex propoſito an gaudeant immunitate Eccleſiaſtica, ibid. n. 45. 378
5 Immunitate Eccleſiaſtica gaudent rei in omnibus caſibus non exceptis in Bulla Gregorii XIV. etiamſi in illis ſit eadem, vel major ratio, quàm in exceptis, ibid. n. 51. & 55 pag. 378
5 Et quid in terminis juris communis, ib. n. 52. 378
5 Immunitate Eccleſiæ non gaudet homicida inſidioſus, etiamſi non ſit publicus latro, ibid. n. 54. 379
5 Immunitate eccleſiaſtica an gaudeat delinquens in ipſa eccleſia, ibid. n. 56. 379
5 Et quid in confugiente ad eccleſiam pro debito civili, ibid. num. 57 & num. ſeq. & 81. 379
5 Iudæi vel Pagani an gaudeant immunitate Eccleſiæ, ibid. n. 59. & ſeqq. uſque ad n. 65. pag. 379
5 Confugiens ad Eccleſiam an in caſibus non exceptis poſſit extrahi per judicem eccleſiaſticum, ibid. num. 65. & ſeqq. 380
5 Clerici & Religioſi an gaudeant immunitate Eccleſiæ, ita ut non poſſint per judicem proprium inde violenter extrahi, latè diſcutitur, ibid. num. 70. & ſeqq. uſque ad n. 99. 380
5 Religioſi ſecundum eorum inſtituta, & jura communia poſſunt per ſuperiorem in monaſterio coërceri, verberari & in carcerem detrudi, ib. n. 73. & 77. 381
5 Nec per hoc violatur Eccleſiæ immunitas, ibidem. numero 93. 381
5 Epiſcopus judicat in Eccleſiis, vel in palatio ſuo, & quandoque damnat Clericum ad perpetuum carcerem, quandoque ad verbera, ibid. n. 74. 381
5 Epiſcopus tenetur omnes confugientes ad eccleſiã præcipuè Clericos defendere, ibid. num. 83. 382
5 Immunitas conceditur non ſolum confugientibus ad Eccleſiam, ſed etiam in ea reſidentibus, nec attenditur qua intentione ad eam ſe contulerint, ibid. num. 85. & 86. 382
5 Immunitatis privilegio non poteſt reus renunciare permittendo ſe capi in eccleſia, ibid. n. 87. 382
5 Immunitas Eccleſiæ non violatur ſi confugiens ad eam ſe offerat juſtitiæ, & ſponte exeat, ib. num. 90 383
5 Religioſi quando ab uno Monaſterio in aliud arctius detruduntur eccleſiæ immunitas non violatur ib. n. 383
5 Clericus ad Eccleſiam confugiens in illis caſibus, in quibus non gaudet immunitate an poſſit extrahi per judicem ſecularem, an verò ſit extrahendus per judicem eccleſiaſticum tantum, ibid. n. 96. & ſeqq. 383
5 Et quid ex Bulla Gregorii XIV. ib. n. 100. pag. 383
3 Homicida proditorius non gaudet immunitate Eccleſiæ, in cap. Cum non ab homine, n. 41 de judic. 10
5 Immunitas an ſuffragetur delinquentibus in ipſa eccleſia, in c. Immunitatem, n. 2. & n. ſeqq. uſque in fin. de immun. eccleſ. 389
5 Immunitate non gaudet committens homicidium, vel mutilationem membri in eccleſia vel illius cœmeterio, ibid. n. 4. 390
5 Etiam ex improviſo, & non ſub ſpe immunitatis, ſecundum opinionem quæ hodie eſt approbata, ibidem num, 28. 390
5 Immunitate gaudent, indiſtinctè committentes in eccleſia ſacrilegium, homicidium, vel aliud crimen juxta ſecundam opinionem Goffredi, quæ reprobatur quoad homicidium, ib. n. 5. & 6. 390
5 Immunitate non gaudet committentes in Eccleſia adulterium, raptum, furtum, vel aliud crimen ſecundum aliam opinionem, in d. c. Immunitatem, n. 8. & ſeqq. de Immun Eccleſ. pag. 390
5 Quæ reprobatur, ib. n. 20. & 28. 390
5 Immunitate non gaudet ſecundum aliquos delinquens in una Eccleſia, & ad aliam confugiens, ib. n. 25, 390
5 Item in eo, qui ſemel deliquit in Eccleſia, iterum deliquit extra Eccleſiam, & poſtea ad Eccleſiam confugit, ibid num 16. 391
5 Immunitate non gaudent graviter in Eccleſia delinquentes, etiam ſine ſpe immunitatis conſequendæ ibidem mero 17. 391
5 Contrarium, ibid. n. 20. & 28. 391
5 Immunitate non gaudent, qui ſub ſpe immunitatis in Eccleſiis delinquunt, ſecundum tertiam opinionem ib. n. 23. & n. ſeqq. 391
5 Quæ reprobatur, ibid. n. 28. 391
5 Et quando dicantur delinquere ſub ſpe immunitatis, ib. num. 25. 391
5 Delinquentes prope Eccleſiam animo ad eam confugiendi ſecundum aliquos non gaudent immunitate, ibid. num. 24. 391
5 Sed declaratur, ibid. num. 28. 391
5 Delinquens ex propoſito in Eccleſia præſumitur hoc feciſſe ſub ſpe immunitatis præſumptione juris, & de jure, ibid. n. 25 391
5 Subveniretur tamen ei ſi probaretur hoc non feciſſe ſub ſpe immunitatis, ibid. num. 26. pag. 391
5 Immunitate non gaudet committens homicidium, vel mutilationem membri in Eccleſia ſub ſpe immunitatis, aliàs ſecus, ſecundum quartam opinionem, quæ hodie reprobatur, ibid. num. 27. 391
5 Homicidia, vel mutilationes membrorum in Eccleſia committentes etiam in pura rixa, & ſine ſpe immunitatis conſequendæ ex Bulla Gregorii XIV. immunitate non gaudent, ibid. num. 28. 392

Immunitas Eccleſiæ quoad loca.

1 Immunitas conceſſa fuit Eccleſiæ non intuitu perſonæ, ſed ob reverentiam Deo, & ejus Eccleſiæ debitam, in c. Eccleſia S. Mariæ, n. 41. de Conſtit. 166
7 Immunitate Eccleſiæ an gaudeat exiſtens extra Eccleſiam, qui ſagitta interfecit aliquem in Eccleſia, in cap. Tuarum, n 8. de Privileg. pag. 49
2 Immunitas non fuit conceſſa perſonis ad Eccleſiam confugientibus, ſed ipſi Eccleſiæ, in cap Magnus, n. 61. de obligat. ad ratiocin. pag. 351
7 Clauſtrum Eccleſiæ violans dicitur violare immunitatem ipſius Eccleſiæ, in cap. Cum pro cauſa, n. 3. de ſent. excom. 159
7 Immunitatis privilegium non reſtringitur ad portas, & parietes Eccleſiæ tantum, ſed extenditur circumquaque per 40. vel 30. paſſus, ib. n. 4. 159
7 Immunitatem Eccleſiæ violans in clauſtro laicum verberando, an ſit excommunicatus, ibid. n. 8. & ſeqq. 160
5 Iudæorum ſepulchra gaudent immunitate, in c. Inter alia, n. 60. de immunit Eccleſ. 379
5 Immunitatis privilegium non conceditur intuitu perſonarum, ſed propter honorem & reverentiam, quæ locis ſacri, & divino cultui debetur, ibid. n. 61. 380
5 Cœmeterium gaudet immunitate eccleſiaſtica in c. Immunitatem, n. 1. de Immunit Eccleſ. pag. 389
Impediens,
Vide in ver. *Damnificans*
Et in ver. *Concurſus*.
Et in ver. *Reſtitutio*.
4 *Impedimentum* duplex, in c. Ex parte, n. 76. de Cler. non reſid. 55
6 Impedimentum cognationis ſpiritualis ex conſuetudine inductum non dirimit matrimonium poſtea contractum, in c. Utrum autem, n. 6. de cognat. ſpiritual. 60
2 Impedimentum recurſus ad Papam ex qua diſtantia ab Urbe conſtituatur, in cap. Nimis, num. 26. de fil. Presbyt. 336
3 Impedimentum juſtitiæ publicæ honeſtatis quod oritur ex matrimonio contra formam Concilii contracto, & non conſummato non fuit à Concilio ſublatum, & durat uſque ad quartum gradum, in c. Cum veniſſent, n. 49. de Iudic. 26
7 Impedimento uno ex duobus ſublato actus expediri non poteſt, in cap. Ne pro dilatione, num. 7. de pœnit. & remiſſ. 140
5 Impedimentum oritur etiam ex actu nullo, in c. Conſulti n. 47. de Regular 97
3 Impedimentum citati notum judici reddit ipſo jure nullam ſententiam tam diffinitivam, quàm interlocutoriam, qualis eſt receptio teſtium, in cap. In nomine Domini, n. 50. de teſtibus, pag. 189
3 Secus ſi iudex impedimentum ignorabat, quia tenet proceſſus ipſo jure, ſed debet retractari, ib. n. 54. 189
6 Impedimenta matrimonium dirimentia poſſe conſtitui ab

ab Eccleſia eſt de fide, in c. Quod à nobis, num. 24. de clandeſt. deſponſ.
5 Impedimentum publicæ honeſtatis, quod oritur ex matrimonio etiam irrito ex alia cauſa quàm ex defectu conſenſus, & non conſummato, non fuit à Concilio Tridentino ſublatum, ſed durat in omnibus caſibus, & gradibus in quibus ante oriebatur, in cap. Tua, n. 24. de deſponſ. impuber. 18
6 Impedimentum conſanguinitatis, & affinitatis ultra quartum gradum non extenditur, in cap. Non debet, n. 3. & 16. de conſang. & affinit. pag. 74
5 Impedimentum publicæ honeſtatis, quod olim oriebatur ex ſecundo & tertio genere affinitatis, ſublatum eſt à Concilio generali, ib. n. 20. pag. 75
6 Idem in publica honeſtate, quæ oriebatur ex ſecundis nuptiis inter ſobolem ex illis ſuſceptam, & conſanguineos primi viri ibid. n. 22 pag. 76
6 Sed publica honeſtas quæ oritur ex ſponſalibus de futuro, non eſt ſublata, ibid. n. 23. pag. 76
6 Et multò minus illa quæ oritur ex ſponſalibus de præſenti, ib n. 24. 76
6 de Impedimento publicæ honeſtatis tollendo, vel reſtringendo actum fuit in Concilio Lugdun. ſed nihil obtentum; ib n. 26. 76
6 At ex Tridentino hoc impedimentum non oritur ex ſponſalibus nullis, ſed ex validis primum gradum non excedentibus, ibid. n. 27. 76
6 Et hoc in ſponſalibus de futuro, ſed in ſponſalibus de præſenti adhuc durat ad præſcriptum juris veteris ibid. num. 28. 76
5 in Impedimento publicæ honeſtatis inducendo Eccleſia magis reſpexit ad factum, quam ad jus in cap. Ad audientiam, n. 7. & 21 de ſponſ. & matrim. 3
5 Impedimentum publicæ honeſtatis ex ſponſalibus nullis omnino ſublatum eſt a concilio Tridentino, & ex validis reſtrictum eſt ad primum gradum, ibidem numero 8. 3
5 Impedimentum publicæ honeſtatis an oriatur ex matrimonio contracto contra formam Concilii Tridentini, & non conſummato, ibid. n. 11. & n. ſeqq. uſque ad n. 22 3
Et quatenus oriatur an fuerit reſtrictum ad primum gradum per Concilium Tridentinum, ib. n. 22. & n. ſeqq. uſque in fin. 3
Impedimentum publicæ honeſtatis, quod oritur ex matrimonio rato, & non conſummato, non eſt ſublatum à Concilio Tridentino, ib n. 21. & 22. 3
Impedimentum publicæ honeſtatis an obſtet in foro conſcientiæ ſi matrimonium ſit omnino occultum, ib. num. 28. 5
Impedimentum publicæ honeſtatis oritur ex ſponſalibus mutuo conſenſu diſſolutis, ibid. n. 29. 5
Impedimentum publicæ honeſtatis oritur inter ſponſam, & conſanguineos ſponſi, impediens, & dirimens matrimonium inter eos contrahendum, in c. Sponſam, n. 1. de ſponſ. matrim. pag. 6
Et durat uſque ad quartum gradum ſi ſponſalia ſint de præſenti, licet contracta fuerint non ſervata forma Concilii Tridentini, ib. n. 2. pag. 6
Si vero ſponſalia ſint de futuro, & validè contracta, primum gradum non excedunt, ib. n. 3. 6
Impedimenta an teſtibus, vel inſtrumentis probari debeant, in cap. Ego N, n. 9. de Jurejur. pag. 210
Anve, & quando probari poſſint juramento, ibidem num. 10. 210
Et an hoc pendeat ex arbitrio judicis, in d. cap. Ego N, n. 11. 210
Juramento impediti ſtandum eſt quando veriſimilis præſumptio eſt pro jurante, ib. n. 12. pag. 210
Impedimentum adeſſe non ſufficit niſi ob illud quis impediatur, ibid. n. 17. 211
Nec ſatis eſt illud in genere allegare, niſi etiam exprimatur factum, & cauſa impedimenti ib. n. 18. 211
Impeditus probare debet ſe non potuiſſe impedimentum removere, ib. n 19. 211
Impedimenta legitima quæ ſint, relinquitur arbitrio judicis, ibid. n. 20 211
Impedimentum juſtum dicitur neceſſitas præciſa, ſeu impoſſibilitas, ib. n. 25. 212
Impedimentum quando abſorbet omnem diligentiam prius adhibitam, tota dilatio debet inſtaurari, ibidem num. 35. 213
Impedimentum ſuperveniens in ultimo momento non excuſat quando quis poſuit ſe in neceſſitate ultimi momenti diei, cum potuerit antea eſſe diligens, ibidem num. 57. 215
4 Impedimenti tempus non computatur à ſemeſtri dato ad conferendum, ſive impedimentum ſit juris, ſive facti, in cap. Quia diverſitatem, numero 7. de conceſſ. præben. 238
3 Impedimentum dirimens matrimonium oritur in gradibus prohibitis etiam inter illegitimos, & natos ex damnato coitu, in cap. Per tuas, num. 7. & num. ſeqq. uſque in fin. de probat. pag. 182
3 in Impedimentis matrimonii conſtituendis Eccl. ſia magis reſpexit ad jus naturale, quam civile, ibidem n. 18. 183
2 *Impeditus* ex juſta cauſa ſuſcipere ordines ſuo beneficio annexos, quamvis non ſit ipſo jure beneficio privatus, tamen privari debet, in cap. Vt Abbates, n. 33. de ætat. & qualit 220
2 Quod procedit ſi culpa ſua ad talem ſtatum pervenit ut promoveri non poſſit, aliàs ſecus, ſecus ib. n. 34. 220
2 Item procedit in eo, qui impedimentum prius contractum in ordinatione ſua ſubticuit, ib. n. 35. 220
2 Infirmitas præbet juſtam cauſam excuſationis à privatione beneficii ob non promotionem ad Ordines, licet ex propria culpa provenerit, ibid. n. 36. 220
3 Impeditus ex juſta cauſa non poteſt dici contumax, in c. In nomine Domini, n. 49. de Teſtib. pag. 189
3 Impeditus citari debet ut ſaltem compareat per procuratorem ſi eſſet cauſa nimis gravis, ibid. n. 54. 184
4 Impeditus juſtè non poteſt dici negligens, in cap. Quia diverſitatem, n. 8, de conceſſ. præben pag. 238

Impenſa.

3 Fructus intelliguntur deductis impenſis, quæ quærendorum, colligendorum, conſervandorumque eorum gratia fiunt, in cap. Gravis, numero 2. de reſtit. ſpoliat. 145
3 Impenſas pro quærendis, colligendis, & conſervandis fructibus deducit etiam Prædo, ibid. n. 3. 145
3 Et nullus caſus intervenire poteſt, qui hoc genus deductionis impediat ſi impenſæ ſint neceſſariæ ibidem numero 4. & 5. 145
Vide in ver. *Expenſa.*
1 *Imperator* recognoſcit imperium ab Eccleſia, in cap Eccleſia S. Mariæ, n. 17 de Conſtitut. pag. 162
2 Imperator non dicitur niſi corona ſuſcepta, in cap Licet de vitanda, n. 7. de elect. 21
3 Imperator in cauſa cum ſuo ſubdito in temporalibus ſubeſt Papæ tantum, non autem inferiori. In ſpiritualibus vero ſubeſt etiam Epiſcopo ſuo, in cap. Ex Epiſtola, n. 2. de probat pag. 158
3 Imperator, vel Papa nec de plenitudine poteſtatis poſſunt contravenire contractui, ib. n. 23. pag. 160
3 Idem in ſucceſſore, n. 24. 160
6 Imperator Græcus, & Patriarcha Conſtantinopolitanus cur ut tales habiti, & tractati fuerint in Concilio Florentino, in cap. Quod à prædeceſſore, n. 124. de ſchiſmat. 242
2 Imperator poteſt auferre rem privati, & dare militibus in præmium, in c. Quanto num. 475, de tranſlat. Epiſc. 133
4 Imperator dicitur oriri in die coronationis, nec antea poteſt ſe immiſcere adminiſtrationi imperii, in cap. Quia ingredientibus, n. 10. de teſtam. 315
4 Imperator non comprehenditur in decreto Concilii Trident. ſeſſ. 24. c. 19. in c. Nulla, n. 10. de conceſſ. præben. 230
3 Imperator unico verbo etiam procedendo, & extra ordinem prolato poteſt facere quem Doctorem, in cap. Canonum ſtatuta, n. 104 de Conſtit. 18
2 Imperator & omnes Principes Epiſcopis ſuis in ſpiritualibus ſunt ſubjecti, in c. Conquerente n. 13. de offic. ordin. 463
7 Imperator adminiſtrationem Imperii non recipit ante coronationem, in c. Qui Presbyterum, n. 9. & 14. de pœnit. & remiſſ. 105
7 Imperator non dicitur graduatus niſi poſt quàm coronantem receperit infulam, ib n. 14. pag. 106
1 Imperator quamvis habeat juriſdictionem in univerſos, non tamen habet dominum rerum privatarum, in cap. Quæ in eccleſiarum, n. 113 de Conſtitut. 141
4 Imperator eſt Vicarius Dei, & ideo non poteſt venire contra factum Domini, in c. Cum eſſes, num. 116. de teſtam. 340
1 Imperator non dicitur ante coronationem, in c. Eam te n 14 de Reſcript. 204
5 Imperator Federicus natus eſt ex matre Conſtantia quinquagenaria, quæ fuerat Monialis in c. Cum ad Monaſterium, n. 69. de ſtat. Monach. pag. 196

2 Imperator poteſt eſſe judex in cauſa fiſci in cap. Noſti, n. de elect. 62

2 Imperatores ex privilegio ſibi olim conceſſo eligendi, ſeu confirmandi Romanum Pontificem, nullum jus ſpirituale transferebant, in cap. Maſſana. numero. 8. de elect. 113

4 *Imperfecta* plura in ſua ſpecie non faciunt unum perfectum, in c. Veſtra, n. 146. de cohabit. Cler. & mulier. 22

5 Imperfecta duo quandoque faciunt unum perfectum, in c. Conſulto n. 5. de Regular. 90

2 *Imperium* merum quid ſit, in cap. Pernicioſam, n. 17. de offic. Ordinar. 428

3 Merum Imperium an ſit præſcriptibile, in cap. Cum contingat, n. 18. de foro compet. 88

5 Imperium merum, & ea in quibus eligitur induſtria perſonæ ſubdelegari non poſſunt, in c. Majores, n. 35. de baptiſmo 323

6 Imperium Romanum à Græcis cur in Germanos tranſlatum à Leone III. in cap. Vergentis, numero 8. de hæret. 218

Impetrans, Impetratio.

2 Impetrans dignitatem in Eccleſia primo vacaturam præfertur ſecundò impetranti certam dignitatem ipſius eccleſiæ cum vacaret, in cap. Ex parte, num. 1. de offic. deleg. 397

1 Impetrans an teneatur facere mentionem de litteris ad beneficia prius renunciatis, in c. Ad audientiam, n. 1. de reſcript. 232

1 *Impetratio* beneficii vacantis, non facta mentione receptionis vigore litterarũ ad vacatura, valet ſi receptus velit renunciare juri quod habet ex priori receptione, ibid. num. 2. 232

1 Impetrans non tenetur facere mentionem de beneficio jam reſignato, ibid. n. 3. 232

3 Impetrans certo modo qui litem infra præſcriptum tempus non movit tanquam beneficio privatus ex vi regulæ de annali non gaudet fori privilegio, in cap. Si quis n. 43. de foro compet. 45

1 Impetratio beneficii ex taciturnitate ſuppreſſionis nullæ non redditur ſubreptitia, in cap Ex parte, n. 7. de Conſtitut. 168

3 Impetratio ſubreptitia beneficii, vel privilegii non valet in c Si quis n. 3. de confir. util. vel inutil. 256

6 *Impietas* quædam infidelitatis eſt à Deo dimidiam ſperare veniam, in cap. Ad abolendam, numero 54 de hæret. 218

6 *Impoſſibile* dicitur quod fieri non poteſt de jure communi, ſed tantum ex diſpenſatione Papæ in cap. de illis, il ſecondo, n. 42. de deſponſ impub. 25

2 Impoſſibilia reputantur, quæ pendent à voluntate Principis, & concedi non conſueverunt, in cap. Cum ſit ars, n. 31 de ætat & qual. pag. 283

4 *Impoſſibilitas* juris, & naturæ æquiparantur, in c. Nos quidem, n. 56. de teſtam. 3[illegible]6

4 Impoſſibile dicitur quod ſalva dignitate fieri non poteſt, ibid. n. 62. 327

6 *Impotentia* coëundi non dirimit matrimonium jure naturæ, niſi ſit perpetua, in c. De illis, il ſecondo, n. 16. de deſpon. impub. 23

6 *Impubes* poteſt ad alia vota ſe obligare, non autem ad votum continentiæ, & cur, in cap. Tuæ litteræ, n. 45. de Cler. per ſalt. promot. pag. 346

5 Impubes monaſterium ingreſſus poſt annum à parentibus revocari non poteſt, in c. Si quis, num. 1. de Regular. 9

5 Impubes Religione oblatus infra annos pubertatis exire non poteſt, ibid. n. 11. 9

6 Impuberes ambo, vel alter niſi pro bono pacis conjungi non debent, in cap. Ubi non eſt, num. 1. de deſponſ. impub. 18

5 *Impugnare* non debet is, qui defendere debet in c. Inter alia, n. 69. & 85. de immunit. Eccleſ. pag. 380

7 *In* dictio deſignat intrinſecitatem in loco, ſeu in actu, in cap. cum olim, n. 16. de Privileg. 57

7 *Incendiarii* & effractores Eccleſiarum incidunt in excommunicationem Sedi Apoſtolicæ reſervatam, in c. Cum pro cauſa, n 7. de ſenten. excomm. 160

2 *Incertum* dicitur quo ignoratur, in cap. Maſſana, n. 24. de elect. 114

2 Incertitudo in cauſa inducit incertitudinem in effectu, ibid. n. 25. 114

2 *Inceſtus* committitur etiam in gradibus prohibitis ex Conſtitutione Eccleſiæ, in cap. Cum pridem, n. 12 de Pactis. 543

2 Inceſtus quid ſit, ibid num. 13. 543

2 *Incluſio* juris unius in beneficio eſt excluſio alterius, in cap. Ex parte n. 13. de arbitr. 613

7 Incluſio unius caſus in materia juriſdictionis omnes alios diverſos excludit, in cap. Tuarum, num. 43. de privileg. 55

4 *Incola* eſt aſtrictus muneribus tum loci domicilii, tum loci originis, in cap. Significavit, numero 14. de Paroch. 384

4 Incola non cenſetur niſi qui in loco moratus fuit per decennium, ibid. n. 43. 387

5 *Incontinentia* periculum oritur ex hoc ſolo quod conjux ſit juvenis, in cap. Cum ſis, num. 10. de converſ. conjugat. 139

2 Incontinentiæ paternæ ſuſpicio magis viget in filia, quàm in filio, in cap. Ut filii, numero 45. de fil. Presbyter. 316

5 *Incorporalia* dividi non poſſunt, in cap. Perlatum n. 10. de Iurepatr. 231

6 *Incurrat* verbum eſt latæ ſententiæ, niſi habeat relationem ad antiquas pœnas, quæ requirant ſententiam hominis, in cap Sicut olim, n. 108 de Accuſat. 140

5 *Indefinita* legis æquipollet univerſali, etiam in odioſis, in c. Monachi, n. 57. de ſtatu Monach. pag. 172

5 Præſertim ſi ſit negativè concepta, ib. n. 58. 172

6 Indefinita teſtis æquipollet univerſali, ut reſponſio congruat interrogationi, in cap. Lator, n. 37. qui filii ſint legit. 93

2 Indefinita æquipollet Univerſali, in cap. De eo n. 9. de tempor. Ordinat. 175

2 *Indignus* ſcientia, moribus, vel ætate ad eccleſiam curatam inſtitui non debet in cap. Eam te, n. 1. & 8 de ætat. & qual. 238

2 Indignus in uno officio debet indignus haberi in alio, in c. Accepimus, n. 25. & ſeq. de ætat. & qual. 276

1 *Inditia* etiam vehementia ad infligendam pœnam ordinariam non ſufficiunt, in c. Ne innitaris, n 365. de conſtit. 107

3 *Inducta* ad majorem confirmationem actus non debent eius infirmationem operari, in c. Cum veniſſent, n. 102 de judic. 34

7 Inducta ad augmentum divini cultus non debent operari diminutionem, in cap. Olim, numero 39. de verb. ſignif. 213

Indulgentia.

7 Indulgentias Epiſcopi concedere non poſſunt in dedicatione Baſilicæ ultra annum, & in anniverſario dedicationis, & pro quibus libet aliis caſibus ultra quadraginta dies, in cap Cum ex eo, num. 3. & num. 14. de pœnit. & remiſſ. 136

7 Indulgentia per Prælatos concedenda debet eſſe moderata, & ſecundum quantitatem, & qualitatem cauſæ ibid. n. 11. 137

7 Per indulgentias indiſcretas, & immoderatas clave[s] Eccleſiæ contemnuntur, & pœnitentialis ſatisfacti[o] enervatur, ibid. n. 12. 137

7 Indulgentiæ proſunt ne dum in purgatorio, ſed etiam quoad pœnitentiam hic injunctam, ibid. n. 13. 137

7 Papa, poteſt reſtringere poteſtatem Epiſcoporum in concedendis indulgentiis ibid. n. 14. pag. 13[illegible]

7 Indulgentiæ quæ ab Epiſcopis conceduntur ultra annum in dedicatione Eccleſiæ, & ultra quadraginta dies in aliis caſibus ſunt ipſo jure nullæ in ea parte, in qu[a] excedunt, ibid. n. 15. 13[illegible]

7 Epiſcopi habent poteſtatem concedendi indulgentias Papa ipſe verò à ſolo Deo, ibid. n. 16. 13[illegible]

7 Indulgentias ultra numerum dierum hic taxatum no[n] prohibentur Epiſcopi concedere in foro pœnitentiali ibid. n. 17. 13[illegible]

7 Indulgentiæ adhibitis duobus de Capitulo debitis temporibus ab Epiſcopo ſunt publicandæ ibidem numero 20. 13[illegible]

7 Indulgentias quæſtuandi facultatem quomodlibet con tinentes revocavit Pius V. & prætextu indulgentiarum, & facultatem quæſtas fieri prohibuit, ibidem n. 29. 1[illegible]

6 Indulgentiæ conceſſæ à falſis Prælatis ob commune errorem an valeant, in cap. Super eo, num. 6. & num. [illegible] de crim. falſi. 52

6 Indulgentiæ à falſis Prælatis conceſſæ quomodo intelligantur eſſe meritoriæ, ibid. n. 11. pag. 3[illegible]

7 Indulgentias concedere non poſſunt Abbates, & a[lii] inferiores, in c. Accedentibus, n. 7. & ſeq. uſque ad 20. de exceſſ. Prælat. [illegible]

7 Ind

7 Indulgentiæ partim accedunt ad dignitatem Epiſcopalem, partim ad Ordinem, ibid.n. 8. 13
7 Indulgentiæ non pertinent ad diſpenſationem ſacramentorum, ſed ad diſpenſationem bonorum communium eccleſiæ, ibid. n. 10. pag. 13
n. 11. 13
7 Indulgentiæ pertinent ad clavem juriſdictionis, ibidem
Indulgentiæ dari non poſſunt ab inferioribus Prælatis etiam juriſdictionem quaſi epiſcopalem habentibus, ibid. num. 12. ſed ab Epiſcopo tantum, n.13. 13
7 Indulgentias dare non poteſt Vicarius generalis Epiſcopi, nec Capitulum ſede vacante, ib.n. 17. 13
7 Et an valeat contraria conſuetudo ib n. 18. pag. 13
7 Indulgentias concedendi poteſtas plenè reſidet in Papa, in Epiſcopis verò eſt taxata ſecundum Papæ ordinationem, ibid n. 66. ...
Indulgentias animæ defunctorum non conſequuntur à Sacerdote celebrante, ſed à Pontifice concedente per modum ſuffragii, in c. Quidam, num. 15. de celebr. Miſſar. 301
Indulgentia non acquiritur niſi conditio ſub qua conceditur, adimpleatur, n.16. 301
Indulgentiarum materia eſt favorabilis, ibid.n. 26. 302
Indulgentia pro defunctis non eſt privilegium, ſed beneficium nulli noxium, & latè interpretandum, ibid. n.27. 302
Indulgentiæ tantum valent, quantum ſonant, ibid. n. 28. 302
Indulgentiarum litteras an poſſit dare Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem, in cap Accedentibus, n 9. & ſeqq. de exceſſ. Prælator. 13
Et quid ſi non ſit Presbyter, ib.n. 11.pag. 13
Indulgentiam plenariam pro recitantibus Salutationem Angelicam ad tria ſigna Campanæ in Solis occaſu dicitur conceſſiſſe Adrianus VI. in c Cuſtos Eccleſiæ, n. 4. de offic. Cuſtod.pag. 384
Indulgentia an poſſit ab Epiſcopo concedi ſubditis pro opere conſtruendo in alterius diœceſi abſque diœceſani conſenſu, remiſſivè, in cap. Quanto num. 7 de privileg. 85
Indulgentia conceſſa ab Epiſcopo non prodeſt non ſubditis, in cap. A nobis, il primo, n. 25. & ſeq. de ſent. excom. 152
Indulgentias concedendi poteſtas plene reſidet in Papa, in Epiſcopis verò eſt taxata ſecundum Papæ ordinationem in cap. Pernicioſam, n.66. de off. Ordin. 433
Indulta perpetua de non reſidendo etiam ex juſtis, & rationabilibus cauſis conceſſa non ſuffragantur, in cap. Clericos, n. 5. de Cler non reſiden. 77
Indulta Apoſtolica de non reſidendo ſtudiorum cauſa non ſuffragantur niſi accedat conſenſus Ordinarii loci ubi beneficia conſiſtunt, in cap. Licet n. 10. de præben. 164
Indultum Capituli Caurien. vacandi quinque menſes ſingulis annis à ſervitio Eccleſiæ ob aëris intemperiem, ibid.n. 47. 167
Indultum vacandi tres menſes à ſervitio Eccleſiæ non conceditur Canonicis majori ſervitio adſtrictis, numero 51. 167
Indultum Cardinalium non ampliat poteſtatem ordinariam conferendi, ſed præſervat tollendo obſtacula, in c, Sicut unire, n 4' & 46. de exceſſ Prælat. 7
Indultum Cardinalium non comprehendit beneficia reſervata duplici affectione perſonali, ſeu coæquali, ib. n. 48. & 50. 8
Et quid ſi reſervationes ſint diſpares, ib. Sin autem. 8
Indulta miſerationis cauſa non tolluntur per generales non obſtantias, in cap Significantibus, num. 80. de offic. Delegat. 418
Nec poteſt illis expreſsè renunciari, ibid. n.81.pag. 418

Inebriare.

4 Ægrotus frequenti ebrietati à pericoloſo morbo de conſilio Medici liberatus, in c. A crapula, num. 34. de vit. & honeſt. Cler. 4
4 Inebrians ſe ad vomitum provocandum an peccet, ib. num. 36. 5
4 Inebriare ſe num liceat ſine peccato ad vitandam tyranni ſævitiam, ibid. n. 37. 5
5 Inebriare aliquem an liceat ad detegendum aliquod ſecretum concernens publicam ſalutem, ut proditionis patriæ, vel conjurationis in Principem, in cap. Audivimus, num. 33. & ſeq. uſque in finem, de reliqu. & veneiat. Sanctor.pag. 333
Infallibilitas in determinationibus fidei eſt donum Dei Petro, & ſucceſſoribus datum, quod non eſt alteri communicabile, in cap. Majores, num. 33. & ſeqq. de Baptiſm. 323
4 *Infamia* quid ſit, & quomodo contrahatur, & aboleatur, in cap. Veſtra, num. 31, de Cohabit. Cler. & mulier. 10
4 Infamia juris quæ ſit, ibid. n. 32. 10
4 Infamia facti quæ ibid. n. 33. 11
4 Infamiam facti removere ſolius Dei eſt, ibid. num. 34. pag. 11
4 Infamia ſurgens à malevolis & inimicis non ſufficit ad inquirendum, ib. n. 35. & ſeq. pag. 11
4 Orta ex ſententia judicis laici contra Clericum non attenditur, ibid.n.139. 11
4 Quod oritur ab inimicis, & æmulis ſuſpicione, & invidia non caret, ibid.n. 36 11
4 Infamia Canonica per peccatum contrahitur, & per pœnitentiam aboletur, ib. n. 37. 11
4 Infamia eſt publicus præco vitiorum, fama virtutum, ibid num. 42. 11
Vide in ver. *Fama.* 11
6 Infamia facti reddit quem ineligibilem, etiam ſine aliqua litis motione, in cap. Omnipotens, num. 30. de Accuſat. Etiamſi pœnitentiam egerit, ibid n.31. 114
6 Infamia ſola quæ oritur ex accuſatione, denunciatione, & exceptione, non impedit electionem ibid.n.33. 114
Vide in ver. *Accuſatio, Accuſatus.*
6 Infamia quæ ex pœna procedit evidentior eſt, quàm quæ ex ſententia, in cap. Qualiter, il ſecondo, n. 97. de Accuſat. 131
6 Infamia juris per ſolum Principem aboleri poteſt, non per Epiſcopum, in c. Vergentis n. 38. de Hæret. 222
7 *Infans*, furioſus, vel mente captus non habens dilucida intervalla non ligantur edicto de confitendo ſemel in anno, in cap. Omnes, n. 5. de pœn & remiſſ. 125
4 Infantiæ proximus quis dicatur, in cap. Super inordinata, n. 30. de præben. 188
7 Infantes excommunicationis ſententia ligari non poſſunt, in cap. Reſponſo, n. 91. & 109 de ſent. excom 194
5 Infans an poſſit religionem ingredi, & habitum ſuſcipere, in c. Nullus, n. 13. de Regular. pag. 2
5 Infans tradi poteſt Religioni a Parentibus, in cap. Cum virum, n. 44. de Regular. 55
6 Infantes ſunt matrimonii incapaces jure naturæ ob defectum conſenſus, in cap. De illis, il ſecondo, n. 29 de deſponſ. Impub. 24
2 *Inferior* conſtitutionem Superioris tollere, modificare, aut illi aliquatenus detrahere non poteſt, in cap. Contingit, n. 6. de Arbitr pag. 609
2 Inferior à Papa non diſpenſat contra præceptum Apoſtoli, in c. Super eo, n. 33. de Bigam pag. 362
7 Inferiorum appellatione veniunt omnes Epiſcopo inferiores, in cap. Accedentibus, num, 23. de exceſſ. Prælat. 14
2 Inferior contra legem Superioris in caſibus inopinatis non diſpenſat, ſi ad Superiorem poſſit haberi recurſus, in cap. Nimis num 25. de fil. Presbyter 335
2 Inferior à Principe non diſpenſat ſuper jure prohibitorio, ibid. num. 36. 337
5 Inferiores à Papa non poſſunt facere de Monacho non Monachum, in cap. Ne Religioſi, numero 34. de Regular. 115
2 Inferior jura ſuperioris non relaxat, in c. Electus, n 6. de temp. ordin 197
2 Inferior non prohibetur cognoſcere de geſtis per Superiorem ubi geſta ſunt nulla, in cap. Studuiſti, n.15. de offic Legat. 421
4 Inferior non ſupplet negligentiam Superioris, vel partis, niſi in jure ſit expreſſum, in c. Nulla, num. 39. de conceſſ. præben. 232
2 Inferior aliquando juriſdictionem habet in ſuum Superiorem, & poteſt in eum animaduertere, in cap. Sanè, il ſecondo, n. 4. de off. Delegat. pag. 390
2 Inferior non diſpenſat in lege Superioris, in c. Dilecti, n. 29. de renunc. 167
6 Inferioribus expreſſis adjecta clauſula generali non veniunt Superiores, in cap. Mandato, n. 6. de Simon 178
2 Inferior à Papa regulariter non poteſt eſſe judex in cauſa propria, in cap. Noſti, n. 15. de elect. pag. 63
2 Sed Papa regulariter contra ibid. n. 16. pag. 63
Vide in ver. *Iudex in cauſa propria.*
Infeudatio,
Vide in ver. *Feudalia bona.*
Et in ver. *Papa quoad infeudationem.*
1 *Infideles* ad fidem, & obſervantiam novæ legis non coguntur inviti, in c. Canonum ſtatuta, num. 5, 7, & 8. de conſtit, 18

1 Paga-

1 Pagani, & Infideles an, & in quibus ſubſint juriſdictioni Eccleſiæ, ibidem numero 64. & ſeq. uſque ad numero 93. 25

1 Infidelibus detinentibus terram, in qua juriſdictio[illegible]n habuerunt Chriſtiani Principes Papa poteſt pro[illegible] nè injuſtè divexent Chriſtianos, & contrafac[illegible] juriſdictione, & dominio privare, ibid. n. 70. [illegible]

1 Item poteſt infidelibus præcipere ut admittant Prædicatores Evangelii in terris eorum juriſdictioni ſubjectis, ibid. num. 71. 26

1 Infidelium dominium, ſeu Prælatio ſuper fideles poteſt juſtè tolli per ſententiam, & ordinationem Eccleſiæ, ibid. n. 75. 26

1 Infideles non ſunt directè de foro Eccleſiæ, ſed alieni à Chriſto, & ſervi Diaboli, ib n. 77. pag. 26

1 Infideles Eccleſia non excommunicat, ib. n. 78. pag. 26

6 *Infidelium* ſectas ore profiteri, ſubaudiendo in corde, ſi mihi liceat, nefas eſt Chriſtiano, in cap Falſidicus, n. 106. de crimin. falſ. pag. 314

4 *Infinitorum* nullum virtutem habet finitam, in c. Fraternitatem, n. 21. de ſepultur. 363

3 Infirmariæ Fratrum Minorum an validè fieri poſſit Legatum annui reditus, in cap. In præſentia, n. 55. & n. ſeqq. uſque ad n 65. de probat. pag. 172

Vide in ver. *Fratres Minores.*

4 *Infirmitas* an excuſet Parochum a reſidentia, in cap. Clericos, n. 8. & n. ſeqq. uſque ad n. 16. de Cler. non reſid. 78

4 Et quid ſi in morbum incidat extra locum beneficii, ibid. num. 9. 78

4 Et quid ſi infra limites Parochiæ, ibid. n. 10. pag. 78

5 Et quid ſi deſit ibi copia Medicorum, medicinarumue, ibid. n. 11. 78

4 Et quid ſi oporteat cælum mutare, vel ire ad balnea, ibid. num. 12. 78

Reliqua in ver. *Parochus, Peſtis, Reſidentia.*

2 Infirmitas præbet juſtam cauſam excuſationis à privatione beneficii ob non promotionem ad Ordines, licet ex propria culpa provenerit, in cap. Ut Abbates, num. 36. de ætat. & qualitat. pag. 220

4 Tempus infirmitatis non eſt computandum protempore vacationum, in cap. Licet n. 140. de præben 174

4 Declaratur, n, 149. 174

2 Infirmitas eſt juſta cauſa cedendi etiamſi proveniat ex propria culpa, in c. N, ſi cum pridem, num. 52. de renunc. 157

4 Infirmitas debilis, aut vetus quartana non eſt juſta cauſa percipiendi in abſentia reditus beneficii, in c. Conſultationibus, num. 9 de Cler ægrot. 203

3 Infirmitas quando excuſet Epiſcopum à liminibus per ſeipſum viſitandis, in cap, Ego N, numero 24, de Jurejur 211

1 *Infirmi* remotio ab Officio, vel beneficio eſt contra jus, & utilitatem publicam in cap. Cæterum, n, 54, & ſeqq, de reſcript. 193

1 Infirmus ab officio removeri poteſt de poteſtate ordinaria, quando officium datur principaliter non propter dignitatem, ſed propter exercitium ibid n. 62. 194

1 Contrarium ibid, num, 73, & ſeqq, uſque in finem 194

1 Declaratur primò ut procedat in officio temporali, non autem in ſpirituali & perpetuo, ibid. n, 65. 194

6 Declaratur ſecundò, ut procedat in officiali, qui ex propria culpa in morbum incidit, ibid, n, 68, 194

1 Sed contra ſecundùm Canones, ibid, n, 69. 194

3 Declaratur tertiò, ut procedat in remotione ab adminiſtratione, non autem à titulo, & habitu officii ibidem num. 70. 194

1 Declaratur quartò, ut non procedat ſtante conſuetudine inſerviendi per ſubſtitutum, ibid. n. 78. 194

1 Declaratur quintò, ut non procedat in officiali, qui factus eſt cæcus, ibid. n, 80. 194

1 Iudices propter longinquam infirmitatem inutiles ab adminiſtratione removentur, & alii in eorum locum ſubrogantur, ibid, n. 63. 194

1 Contrarium, ibid. n, 67, & 73. 194

1 Declaratur multis modis, ibid, num, 65, & ſeqq. uſque in fin. 194

1 Iudex datus mutari jubetur ſi propter infirmitatem diu fuerit ibid, n. 64. 194

1 Procedit in judice delegato, ibid, n. 71, pag. 194

1 Iudex propter furorem, vel cæcitatem ſupervenientem non debet removeri, ibid, n, 67. pag. 194

1 Iudices ob adverſam valetudinem inutiles removentur ob adminiſtratione, ſed non ab officio, ibidem numero 70. 194

1 Infirmi ſive Epiſcopi, ſive Parochi, ſive ſimplices Beneficiati, ſive Officiales non removentur, ſed eis dantur Coadjutores, ibid, n, 7 & n, ſeqq. 195

2 Infirmus poteſt vovere, & profiteri niſi ſit extra mentem in cap, Ex tranſmiſſa, n, [illegible], de renunc, pag. 143,

Vide in ver *Cæcus. Officialis, Officium, Mutus.*

4 Infirmus integrè percipit beneficii ſui fructus in c. Cum percuſſio, n, 1, de Cler, ægrot, pag. 191

[illegible] Infirmo debentur etiam diſtributiones quotidianæ, dummodo infirmitas ſit principalis cauſa reſidendi, ibid. n, 11, & 26. 192

4 Infirmus qui horas Canonicas recitare non poteſt non tenetur illas audire, ibid, n, 24, pag. 193

5 Infirmus juris fictione habetur pro intereſſente, ibidem num. 29. 193

4 Infirmi percipiunt in abſentia fructus præbendæ, diſtributiones, & portionem accreſcentem, quatenus infirmitas eſt cauſa non reſidendi, vel non inſerviendi, in c. Ad audiendam, n, 7, de Cleric, non reſiden 71

Vide in ver. *Diſtributiones quotidianæ quibus debeantur.*

Et in ver. *Epiſcopus infirmus.*

1 *Ingenio* non procedendum, ſed auctoritatibus inſiſtendum, in cap, Ne innitaris, n, 416, de Conſtitut. 119

2 *Ingratitudo* aboletur religionis ingreſſu, in cap, Magnus, n, 17, de oblig, ad ratioc. 342

7 *Ingrediens* ſepta Monaſterii Monialium abſque licentia Ordinarii, vel alterius ſuperioris an incurrat excommunicationem Papæ reſervatam ex Bulla Gregorii XIII, in cap, Nuper n, 17, & ſeqq, uſque in fin de ſenten, excommunic, pag. 168

7 Ingredientes ſepta Monaſterii Monialium prætextu licentiæ revocatæ, aut Ordinarii licentia abutentes magis delinquunt, quam ingredientes ſine licentia, ibid, num, 23, & ſeq. 168

1 *Inhiare* quid ſit, in c, Ex parte, n, 3, de conſtitut, pag. 167

4 *Inimicitia* an excuſent Parochum à reſidentia, in cap. Clericos, num, 22, de Cler, non reſiden, pag. 78

4 Inimicitiæ, graves, & graviſſimæ, ſeu capitales quæ dicantur ibid, n, 29 79

3 Inimicitiæ capitales contrahuntur ex verbalibus injuriis, in cap, Veniens, n, 2, de Jurejuran, pag. 219

6 Inimicitiæ privatorum non referuntur ad publicam cauſam, in cap, Quia circa, num, 12, de conſanguinit, & affinit 73

6 Inimicitiæ in criminibus exceptis niſi ſint capitales, non repellunt teſtes, ſed fidem minuunt, in cap Per tuas, il primo, n, 5, de ſimon, pag. 168

3 Inimicitiæ capitales an excuſent à reſidentia, in cap. Ad ſupplicationem, n. 12. de renunciat. 15[illegible]

Inimicitiæ, [illegible]

Vide in ver, *Epiſcopus quoad renuntiationem.*

4 [illegible] *inimicis* capitalibus non debet quis ſe committere et[illegible] [illegible] conductus, in c. Clericos, 24. de C[illegible] non reſiden. 79

7 Inimicis ſe credere nemo tenetur etiam cum litteris conductus, & aſſecurationis, in c. Cum ex injuncto, n. 37 de Nov. oper. nunciat. pag 32

2 *Initium* ſi deſit, deeſt initiatum, in c. Publicato, n. 6. de elect. 118

3 de *Injuriis* illatis, & earum ſatisfactione poteſt compromitti, in c. Veniens, n. 4. de Jurejur. pag. 219

Vide in ver. *Compromiſſum.*

3 de Injuriis utrinque illatis fieri debet mutua compenſatio ſi civiliter agatur ad pœnam parti applicandam: ſecus ſi criminaliter, ib. n. 9. & ſeq. 21[illegible]

7 Injuria quot modis inferatur, in c. Quanto, n. 22. de privileg. 87

7 Injuria atrox reſpectu quantitatis facti quando dicatur in c. Cum illorum, n. 19. de ſenten. excom. 17[illegible]

7 Injuria atrox æſtimatur ſi in theatro, in foro, vel in conſpectu Prætoris facta ſit, ib. n. 24. pag. 17[illegible]

7 Idem ſi in Eccleſia vel Cœmeterio, ib. n. 24. pag. 17[illegible]

6 Injuriam inferens Titio quem putabat eſſe Cajum quâ pœna puniatur, in cap. Ad audientiam, 69. de homicid. 26[illegible]

6 Injuria omnis corporalis major eſt qualibet reali, in c Interfeciſti, n. 20. de homicid. pag. 2[illegible]

6 Injuriam proximi, & vicini qui negligit propulſare, videtur injuriantem fovere, in c. Suſcepimus, n. 21. de homic. 25[illegible]

2 Injuriam non infert qui jure publico utitur, in c. Sanè, [illegible] ſecundo, n. 31. de offic. Deleg. pag. 39

4 Injuriarum actio proponitur tantum ad vindictam, in c Odoardus, n. 49. de ſolut. 29

Injuria an inferatur mortuo,
Vide in ver. *Mortuus.*
5 Injuria aggravatur ex dignitate perſonæ cui irrogatur, in c. Ad falſariorum, n. 17. de crim. falſ. 326
5 Injuriæ remiſſæ ob nova delicta renaſcuntur, in c. Ex litteris, n. 20. de Divort. 108
5 *Injuſtitia* notoria nullitati æquiparatur, in c. In civitate, n. 1. de uſuris. 288
1 *Innocentia* verbum importat omnimodam carentiam, criminis, & doli, in c Veſtra, n. 132. de cohabit. Cler. & mulier. 20
Innocentii, Hoſtienſis, & Joan. Andreæ authoritas quanta ſit, in c. Ne innitaris, n. 163. de conſtit. 62.
Innocentii doctrina de arbitrio tranſgredi leges expenditur, in c. Canonum ſtatura, n. 115. uſque ad n. 121. de conſtit. 30
Innocentius IV. pater Juris, & cur. in c. Quoniam, n. 62 de Conſtit. 185
Innocentii X Decretum de parvis conventibus Ordinario ſubjectis expenditur, in c. Quanto, n. 36. de offic. Ordinar poſt pag. 444
Declarationis Congregationis ſuper ſtatu Regularium ad prædictum decretum, ibidem numero 42. poſt pag. 444
Innovatio, jus novum non tribuit, ſed antiquum conſervat, in c. Tuarum, n. 49. de privileg. pag. 56
Inobedientia, & offenſa quælibet, aut rebellio contra Papam, & Sedem Apoſtolicam ſunt caſus Sedi Apoſtolicæ reſervati in Extrav Pauli II. & Sixti IV. c. Quod à prædeceſſore, n. 24. de ſchiſmat. 329
Inobedientia regularis excluditur ex licentia Prælati petita, & obtenta, in c. Non magnopere, n. 4. Ne Cler. vel Monach. 402
Inopia & impotentia ſolvendi non extinguit obligationem, ſed ſuſpendit illius effectum in tempus proſperioris fortunæ, in c. Odoardus, n. 64. de ſolut. 199
Inquirere debet ſuperior contra ſubditum maximè Prælatum de his tantum, ſuper quibus præceſſit infamia, in c. Qualiter, & quando il ſecondo, num. 1. de Accuſat. 122
Inquirenda eſt veritas ab eo, contra quem fit inquiſitio, prius quàm à teſtibus, ib. n. 5. pag. 122
Inquirentis officium eſt veritatem invenire, ibidem numero 80. 192
Inquiſitio extraordinaria, & generalis quæ ſit, in c. Pernicioſam, n. 6. de offic. Ordinar. 427
Fieri poteſt etiam fa[illegible]a non præcedente ſummariè, & ſine ſtrepitu judiciali, ib. n. 7. pag. 427
Inquiſitio, vel accuſatio, denunciatio, & exceptio an impediant promotionem, vel electionem, in c. Accuſatum, n. 10. de ſimon. pag. 148
Inquiſitio non fit niſi contra infamatum, in c. Omnipotens, n. 26. & 34. de Accuſat pag. 114
Inquiſitio in caſibus, in quibus poteſt fieri non præcedente infamia, non impedit electionem, ibidem numero 28. 114
Inquiſitio eſt permiſſa non ſolum cùm agitur ad vindictam publicam, ſed etiam ubi agitur civiliter ad utilitatem Eccleſiæ, in c. Qualiter, & quando, il ſecondo n. 6. de accuſat. 123
Inquiſitio in cauſis civilibus eſt permiſſa ſi ſpectant ad publicam utilitatem principaliter ib. n. 7. 123
Inquiſitio facienda eſt in loco, ubi quis laborat infamia, ib. n. 8. 123
Ad Inquiſitionem ex fama, ut procedi poſſit tam contra ſubditum, quàm contra Prælatum quæ requirantur, ib. n. 9. 123
Inquiſitio ut fieri debeat, requiritur ut fama ad aures ſuperioris pervenerit, nec ſufficit ut pervenerit ad alios, ib. n. 10. 123
Inquiſitio nec contra Prælatum, nec contra ſubditum fieri poteſt, niſi infamia præceſſerit, ib. n. 11. 123
Inquiſitio jam incœpta ceſſat ſuperveniente Accuſatore, ib. n. 19 123
Inquiſitio non ita facilè eſt facienda contra Prælatum ſicut contra ſubditum, ib. n. 27. pag. 124
Contra Prælatum requiritur infamia, quæ ſine ſcandalo diſſimulari non poteſt, vel ſine periculo tolerari, ib. d. n. 27. & 47. 124
Vide in ver. *Fama.*
Inquiſitio quando fit contra aliquem debet eſſe præſens, ib. n. 28. 125
In inquiſitione quis ordo ſit ſervandus, ibidem numero 29. 125
Inquiſitio ſi primò fieret, & poſtea traderentur capitula, nihil ageretur, ib. n. 30. 125
6 Quod procedit in inquiſitione ſpeciali, ſecus in generali, in qua non dantur capitula, ib. n. 31. 125
6 Inquiſitionis proceſſus non traditis reo Capitulis valet ſi non apponatur, ib n. 32. pag. 125
6 Inquiſitio quotuplex ſit, & an in qualibet inquiſitione ſit ſervanda forma hujus Capituli, ib. n. 40. & ſeqq. uſque ad n. 66. 125
6 Inquiſitio generaliſſima quæ dicatur, ib. n. 41. pag. 125
6 Et quæ inquiſitio generalis, ib. n. 42. 125
6 Capitula tradi non debent quando inquiritur ſuper ſtatu Eccleſiæ, n. 43. 126
6 Inquiſitio ſpecialis quæ ſit, ib. n. 44. & 55. pag. 126
6 Si fiat non ad pœnam imponendam, ſed ex debito officii non requiritur infamia, ib n. 45. 126
6 Idem ſi fiat ad denunciationem publici officialis, ibidem n 46. 126
6 Inquiſitio contra Regularem ſi fiat ad correctionem, non requirit formam hujus, c. ib. n. 49. 126
6 Si verò fiat ut ab adminiſtratione removeatur, ſervanda eſt hæc forma quoad quædam, ibidem numero 50. & 98. 126
6 Inquiſitio alia eſt præparatoria, ſeu generalis ad inveniendum delinquentem, alia ſolemnis ad puniendum, quæ à Canoniſtis dicitur ſpecialis, ibidem numero 54. & 56. 126
6 Inquiſitionis ſpecialis diffinitio, ibidem numero 55. pag. 126
6 Inquiſitionis generalis, & ſpecialis communis practica quæ ſit, ibid. n. 56. & n. ſeq. & 60. pag. 127
6 Inquiſitio generalis, quæ fit ad inveniendum delinquentem non requirit infamiam, ibidem numero 57. 127
6 Inquiſitio generalis tranſit in ſpecialem quando teſtes in genere interrogati nominant delinquentem in ſpecie, ibid. n. 58. & 61. 127
6 Inquiſitio ſpecialis contra certam perſonam ſive ex officio ſive ad denunciationem alterius fieri non poteſt, niſi infamia præcedente, ibid. n. 59. 127
6 Inquiſitio ſpecialis non præcedente diffamatione eſt nulla, nec obſtat contraria conſuetudo, ib. n. 60. 127
6 Inquiſitio generalis in qua per teſtes aliquis nominatur ſine alia forma, aperit viam ad ſpecialem inquiſitionem, ibid, num. 61. 127
6 Inquiſitio ſuper crimine, quæ fit ex mero judicis officio, an, & in quo differat ab inquiſitione, quæ fit ad querelam, ſeu denuntiationem partis, ibid. num. 61. & ſeqq. uſque ad num. 68. 128
6 Inquiſitionis judicium in quo differat à judicio per viàm accuſationis, & per viam denuntiationis, ibid. num. 68. & ſeqq. uſque ad num. 84. pag. 128
6 Inquiſitio quæ formatur contra Regulares quot habeat ſpecialia, ibid. n. 98. 131
6 Ordo juris in inquiſitione quæ fit contra Regulares, non eſt ad unguem obſervandus quoad ſubſtantialia judicii: ſecus quoad veritatis probationem, ibidem n. 99. 131
6 Exceptiones tot non recipiuntur contra Regulares quot contra ſæculares, ibid. n. 101. pag. 131
2 *Inquiſitores* hæreticæ pravitatis cujus ætatis eſſe debeant in c. Cum incunctis, nu. 124. de elect. pag. 49
5 Inquiſitionis officiales in regno Siciliæ ab Epiſcopo cogi poſſunt ſolvere legata pia, non obſtan. allegatis exemptionibus, in cap. Ad hæc n. 21. de Relig. domib. 207
5 Inquiſitor poteſt punire hæreticum mentalem ſi liqueat de hæreſi per illius confeſſionem, in cap. Dolentes, n. 61. de celebr. Miſſar. pag. 311
6 *Inquiſitus* pendente inquiſitione ineligibilis eſt, in cap. Omnipotens, n. 26. & 34. de Accuſat. pag. 114
6 Inquiſitus non poteſt confeſſionem ſuam impugnare ſub prætextu, quod capitula ſibi tradita non fuerint, vel infamia non præceſſerit, in c. Qualiter, & quando, il ſecondo, n. 33. de Accuſat. 125
6 Inquiſitus de dilapidatione interim ab adminiſtratione removetur, conſtito de ſuſpicione: ſecus in accuſato, ib. n. 74. 128
Vide in ver. *Prælatus quoad alienationem, & adminiſtrationem.*
2 *Inſtallare* quid ſit, in c. Qualiter n. 3. de elect. pag. 66
2 *Inſtantia* cauſæ in judicio non perimitur per mortem alterius conlitigantium, ſed in hæredem continuatur, in cap. Ex parte, n. 16. de Arbitr. pag. 613
2 Secus in arbitrio, ib. n. 17. 613
6 Inſtantiam dare ſufficit reſpondenti, in c. Interfeciſti, n. 14. de homic. 252
3 Inſtantia cauſarum ante litis conteſtationem non currit, in c. Olim, n. 7. de lit. conteſt. pag. 104
2Inſtan-

Inſtantia contra laicum inchoata an tranſeat in Clericum ſucceſſorem, refertur votum D. Robuſterii à Signatura juſtitiæ approbatum, in cap. Magnus, num 50. & 57. de oblig. ad ratioc. pag. 549

3 Inſtantia cauſarum de jure civili perit triennio, ſed de jure Canonico cauſæ inſtantiam non habent, & cur, in c. Super eo, il ſecondo, num. 3. de Appellat. 142

3 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. num. 29. in fine. 142

3 Inſtantia judicii non petit per lapſum triennii de jure Canonico, ſecus de jure civili, in cap. Venerabilis, n. 1. & ſeq. de Iudiciis. 35

3 Et quæ ſit ratio diverſitatis, ibidem. num. 3. & ſeqq. pag. 35

3 Inſtantia perempta omnia acta perierunt, datur novus libellus, lis iterum conteſtatur, & omnia fiunt de novo, ibid. n. 4. & 13. pag. 36

3 Inſtantia non perit triennio ſecundum Canones in cauſis tam ordinariis, quàm delegatis, ibid. n. 6. 36

3 Inſtantia in cauſa appellationis tam ſecundum leges, quàm ſecundum Canones perit lapſu unius anni, vel ex cauſa triennii, ibid. n. 8. pag. 37

3 Criminalium cauſarum inſtantia an de jure Canonico pereat per lapſum triennii, ſicut perit de jure civili, ib. num. 9. 37

3 Inſtantia perit etiam de jure canonico, quando reus abſolvitur propter irreptum judicium, ibid n. 10. 37

3 Inſtantia de jure civili perit triennio, ſed non perit juriſdictio ib. n. 13. 37

3 Inſtantia ex Concilio Tridentino per lapſum bienni perit judici, cujus juriſdictio expirat, ſed non perit partibus, nec pereunt acta, ibid. n. 14. 37

3 Inſtantia ex Concilio Tridetino an currat cum non ſtat per judicem quominus cauſa infra bieñium terminetur, ſed vel ob qualitatem cauſæ, vel ob partium cavillationes, ib. n. 19 & ſeqq. uſque in fin. 38

3 Inſtantia non currit ſi lis protrahatur ultra præfixum tempus ob cauſæ magnitudinem, ib. n. 20 38

3 Inſtantia non currit cum cauſa protrahitur partium cavillationibus, ib n. 22. 38

3 Contrarium, ibid. n. 22. 38

3 Sententia lata poſt inſtantiam peremptam nulla eſt, ib. num. 24.

2 *Inſtituere* quid ſit, in cap. Cum pridem, n. 91. de Pactis. 553

Vide in ver. *Ius inſtituendi*.

4 Inſtituere, & deſtituere ſpectat ad ordinariam juriſdictionem, in cap. Tuæ, numero 13. de Cler. non reſiden. 69

4 Inſtitui ſcienter ſe patiens in beneficium viventis hoc ipſo pellendus eſt, & nihilominus deponendus, in c. Literas, n. 28 de Præben. pag. 144

2 Inſtitutio beneficiorum de jure communi ad Epiſcopum ſpectat, in cap. Eam te, n. 2. de ætat. & qualit. 238

2 Inſtitutio authorizabilis non competit inferioribus Prælatis etiam ex conſuetudine, vel præſcriptione, ib. num. 3. 238

2 Niſi habeant juriſdictionem quaſi epiſcopalem in Clerum, & populum privativè ad Epiſcopum, ibid. n. 4. 238

2 Inſtitutio corporalis de jure communi ad Archidiaconum pertinet, ibid. num. 5. 238

2 Inſtitutio collativa poteſt competere inferiori ex conſuetudine, ibid. num. 7. 238

2 Inſtitutio in beneficiis juriſpatronatus, quæ poſt Concilium Tridentinum acquiruntur, reſervari non poteſt alteri quàm Epiſcopo, in cap. Cum Eccleſia Vulterana, num. 31. de elect. 85

2 Etiam in Eccleſiis exemptis; niſi rector ordinaria fungeretur juriſdictione, ibid, num. 32. pag. 85

2 Inſtitutiones quæ ante Concilium ex immemorabili ad inferiores ſpectabant an ſint ſublatæ, ib, n. 33. 85

7 Inſtitutio de Fratribus Minoribus facta ad effectum vendendi bona hæreditaria & pretium convertendi in uſum fabricæ, vel ſacriſtiæ an teneat, in cap. Nimis prava, n. & 39. 26. & ſeq. de exceſſ. Prælat. 20

7 Inſtitutio cum eſt pro non ſcripta, modus etiam illi adiectus eſt pro non ſcripto, ib. num. 35 pag. 22

7 Inſtitutio de monaſterio, ſeu eccleſia Fratrum Minorum an valeat, & an ſuſtineatur in perſona Eccleſiæ Romanæ, ibid. num. 43. 23

5 Inſtitutio de digno omiſſo digniore inter duos præſentatos à patrono laico quamvis à principio fieri non debeat, tamen facta tenet, in cap. Cum autem, n. 29. & 36. de Iurepatron. pag. 249

6 Inſtitutio authorizabilis eſt de lege juriſdictionis, in c. Quod à prædeceſſore, num. 38. de ſchiſmat. 231

6 Inſtitutio canonica tanquam ſolemnitas extrinſeca hîc non præſumitur ſed probari debet, ibid. n. 121. 24

2 Inſtitutio cui de jure communi competit, eidem & deſtitutio, in c. Conquerente, n. 18, de off. Ordin. 47

2 Secus ſi de jure communi, ibid. n. 19. 46

2 Præſcripta inſtitutione non cenſetur præſcripta deſtitutio, ibid. n. 20. 464

2 Canonica inſtitutio dicitur quæ eſt ſine vitio conferentis, recipientis, vel formæ, in cap. Conſtitutus, n. 10. de fil. Presbyter. 340

6 Inſtitutio in bonis, quorum non eſt capax niſi procreatus ex legitimo matrimonio, conſtituit in qua poſſeſſione legitimitatis veræ, & non fictæ, in cap. Lator n. 17. Qui filii ſint legit. 90

3 Inſtitutionum tres ſunt ſpecies, in cap. Cum Eccleſia, num. 28. de cauſ. poſſ. & propriet. 141

8 Inſtitutio corporalis pertinet ad Archidiaconum de jure communi ibid. n. 29. 141

3 Inſtitutio authorizabilis non poteſt fieri ab Archidiacono, ibid. n. 30. 141

3 Nec præſcribitur ſine titulo, aut immemorabili ib. n. 31.

3 Inſtitutio collativa quamvis ſpectet ad Epiſcopum, tamen Canones non reſiſtunt quin competat inferiori ibid. num. 32 142

Inſtitutio hæredis,

Vide in ver. *Hæredis inſtitutio*.

4 Inſtitutio præſentatorum eſt juriſdictionis neceſſariæ non voluntariæ, in c. Illa, n. 15. Ne ſede vacante. 258

4 Inſtitutio beneficiorum ſpectat ad Epiſcopos, vel eorum Officiales, in cap. Ex frequentibus numero 1. de inſtitut. 223

4 Inſtitutiones, & cuſtodiæ poſſunt de jure ſpeciali ad inferiorem pertinere, & pendente lite cum Diœceſano, in poſſeſſione defenditur, in cap. Cum veniſſent, n. 1. de Inſtitut. 224

4 Epiſcopus fundat intentionem de jure communi ſuper inſtitutione perſonarum in beneficiis ſuæ diœceſis, ibid. num. 2. & 11. 224

4 Declaratur, ibid. n. 3. 224

Vide *Ius Inſtituendi*.

5 *Inſtitutus* ad præſentationem eius qui tunc ius patronatus poſſidebat & credebatur patronus non removetur licet illud jus ab eo poſtea evincatur, in c. Conſultationibus, n. 2, de jurepatr. 24

8 Inſtitutus ab ingrediente Religionem Fratrum Minorũ, ſtatim ſequuta illius profeſſione poteſt capere hæreditatem etiam non expectata morte naturali, in c. In præſentia, n 51. de Probat. 17

2 *Inſtruendi* munus alicui ex debito incumbens poteſt alteri demandari, in cap. Cum ſit ars, num. 3. de ætate & qualit. 27

2 *Inſtructio* de qualitatibus promovendi extra Curiam quibus ſumenda, in cap. Niſi cum pridem, num. 67. de renunc. 15

6 *Inſtrumenta* rogata à notario contra prohibitionem ſtatuti valent, in cap. Litteras quas, n. 10. de matrim. contrac. contr. interd. Eccl. 8

5 Inſtrumenta à notariis Clericis confecta, in cap. Sicut te, num. 33. & ſeq. uſque ad num. 42. Ne Cler. vel Monach. 41

5 Et quid poſt interdictum notariatus officium, ibid. n. 34. & 37. 42

6 Inſtrumentum ſumptum ex ſumpto non probat, in cap. Lator, num. 44. Qui filii ſint legit. pag. 9

6 Inſtrumentum in quo milleſimum repugnat indictioni vitiatur in totum, ibid. n. 45. pag. 9

6 Et ſaltem non probat datam, ib. n. 46. & 66. pag. 9

3 Inſtrumentum ſi alicui ſubtractum fuerit ſtatur illius juramento, vel ei arbitrio boni viri juramentum defertur in c. Intimavit, n. 12. de teſt. & atteſtat. 19

3 Inſtrumentorum appellatione veniunt etiam teſtes, in cap. Pervenit, il primo, n. 7. de teſt. cogen. 20

3 Procedit in materia lata, ſecus in reſtringibili, ib. n. 8. 20

1 Inſtrumenti unius falſitas, & defectus fidei influit etiam in alia inſtrumenta, in cap. Ad audientiam, il primo num. 14. de Reſcript pag. 20

3 Inſtrumenta communia debent edi poſtulanti ad fundandam intentionem etiam in cauſa reconventionis, in cap. G. perpetuus, n. 8. de fid. Inſtrum. 21

Vide in ver. *Acta*.

7 Inſtrumenti perditi tenor probari poteſt per teſtes, qui illud perlegerunt, & deponunt, quod erat ſine vitio, in c. Cum olim, il primo, n. 1. de privil

7 Inſtrumentum fuiſſe amiſſum non ſufficit probare, niſi etiam probetur illius tenor unàcum ſolemnitatibus neceſſariis, ibidem num. 9. & 10. pag.

Teſtes deponentes ſuper inſtrumentis deperditis debent eſſe periti ib. n. 9. 58

Inſtrumentum diſcrepans à matrice, ſeu protocollo debet tantum illud corrigi, & emendari in c. Licet, n. 23. de crim. falſi. 323

Inſtrumenti regiſtratio facta in actis partibus præſentibus, & non contradicentibus probat originale, in cap. Cum in jure, n. 11. de off. Delegat. 405

Secus ſi ſolus Notarius exemplaverit originale inſtrumentum reducendo illius tenorem ad acta ibid. numero 13. 405

Inſtrumēta cum producuntur ſola productio eſt de actis & non tenor, ib. n. 14. 405

Inſula ſi in mari appareat, decimæ novalium cui Eccleſiæ debeantur, in cap. Quoniam, num. 12. de Decim. 389

Intellectus rectus eſt qui dirigitur à prudentia, ſcientia, & opinione vera, non rectus verò qui dirigitur ab eorum contrariis, in c Ne innitaris, n. 68 de Conſtit. 47

Intellectus rectus, & non rectus qui dicatur ex ſententia Alexandri de Ales, & D. Thomæ, ibidem num. 79. & 80. 48

Intellectus inclinatur in objectum ſuum per modum naturæ ib. n. 83. 49

Intellectus ſpeculativi, & practici virtus in quo conſiſtat, ib. n. 86. 49

Intellectus ſpeculativus, & practicus an, & in quibus differant, ib n 137. & n 18 pag. 58

Intellectus ita movetur ab objecto veri, ſicut appetitus ſenſitivus bruti ab objecto delectabili, ib. n. 155. 61

Voluntas habet libertatem contrarietatis: intellectus ſecus, ib n. 156. 63

Intellectus Divinus, & Angelicus cognoſcunt compoſitionem, & diviſionem per intellectum ſimplicis quidditatis, in d. c Ne innitaris, n. 168. de conſtit. 63

Intellectus humanus cognoſcit componendo, dividendo, & ratiocinando, ibid. n. 168. pag. 63

Intellectum eſſe certum practicè, & dubium ſpeculativè, vel è converſo non eſt poſſibile, ib. n. 219. 70

Intellectus non habet libertatem opinandi ut libet, ſed violenter inclinatur in eam partem, in qua ſunt fortiora motiva, ib n. 257. pag pag. 79

Intellectus capitulorum Decreti, Decretalium, & Sexti.

c. *Ad abolendam*, in c. Ad extirpandas, n. 6. de fil. Presbyter. 324

c. *Ad Apoſtolicam*, de Regular, in c. Cum acceſſiſſent, 38. de conſtit. 149

c. *Aliter*, 30. q 5. in c. Tua, n 21. de deſponſat. impuber. 17

c *Altercationis*, lib. 6. in c. A nobis, n. 21. & ſeq. uſque ad n. 29. de bigam. 368

c. *Auditis*, n. 5. de præſcript. 222

c. *Beneficium*, de Regular. lib. 6. in c. Conſulti, n. 34. de Regular. 95

c *Canones*, & c. *Sicut*, 15. diſt. in c. Nimis, n. 14 de fil. Presbyter. 333

c. *Canonum ſtatuta*, de Conſtit. in eodem c. à n. 1. uſque ad n. 10. 18

c. *Cauſam*, de elect. in c. Quia ingredientibus, n. [illegible]4. & 32. de teſtam. 316

c. *Charitatem*, 12. q. 2. in c. Venerabili, n. 11. & 13. de cenſib. 281

c. *Clerici*, 1. q. 2. in. c. Significatum, num. 42. de præben. 101

c. *Clerici*, de poſtul. in c. Multa, n. 96. Ne Cler. vel Monach. 401

c. *Cleros*, 21. diſt. in c. Cum contingat, 56. de ætat. & qual. 202

1 c. *Cleros*, 21. diſt. in c. Requiſivit, n. 40. de ordin. ab Epiſcopo. 207

1 c. *Concilia*, §. Hinc etiam, 17. diſt in c. Significaſti, n. 73. de elect. 18

4 c. *Conquerente*, de off. Ordinar. in c. Quoniam, n. 15. 17. & 21. & 32. de decim. 389

2 c. *Conſtitutus*, de Relig. domib. in c. Cum pridem, n. 38. de pact. 546

1 c. *Conſtitutus*, de fil. Presbyter. in eod. c. Conſtitutus, n. 6. uſque ad n. 27. 339

6 c. *Conſuluit*, de Uſuris, in c. In Civitate, num. 4. de Uſuris. 288

5 c. *Corpora ſanctorum*, de conſecrat. diſt. 1. in c. Cum ex eo, n. 16. de Relig. & venerat Sanctor. 339

1 c. *Cum cauſam*, de elect. in eodem cap. Cum cauſam, n. 25. 79

2 c. *Cum creatura*, de celebrat, Miſſar. in c. Ut Abbates, n. 86. de ætat. & qual. 228

2 c. *Cum in cunctis*, §. Inferiora, de elect. in d. c. Cum in cunctis, n. 35. 39

4 c. *Cum in ſua*, de Decimis, in c Cum contingat, n. 11. eod. tit. 393

2 c. *Cum contingat*, de ætat. & qual in d. c. Cum contingat, n. 46. & ſeqq. uſque ad n. 55. pag. 261

1 c. *Cum Martha*, §. Quæſiviſti, de celebr. Miſſar in c. Ne innitaris, n 274. de conſtit. 84

4 c. *Cum non deceat*, de elect. lib. 6. & conciliatio cum c. Un. de Cler. non reſid. eodem lib. 6 in c. Licet, n. 159. de præb. 176

4 Et cujus Eccleſiæ utilitas ad hoc requiratur, ibidem numero 160. 176

1 c. *Cum omnes*, triplex intellectus, in d. c. Cum omnes n. 1. & ſeqq. uſque ad n. 11. de conſtit. 125

4 c. *Cum percuſſio*, 7. q. 1. in c. Conſultationibus, n. 48. de Cler ægrot. 206

5 c. *Cum perſona*, de privileg. lib. 6. in c. Procurationes, n. 42 de cenſib. 280

2 c. *Cum tempore*, de Arbitris, in c. Ex parte de arbit. 614

2 c. *Cum voluntate*, de ſenten. excom. in c Indecorum, n. 26. & 48. de ætat. & qualitat pag 234

2 c. *Decernimus*, de judiciis, in c. conting[i]t, n. 29. de Arbitris. 611

6 c. *De Francia*, de ſponſal. in c. Utrum, n. 15. de cognat. ſpirit. 62

2 c. *De his*, 12. diſt. in cap. Ut Abbates, num 83. de ætat. & qual. 227

6 c. *Delatori*, 5. q. ult. in cap. Si quis, numero 4. de homicid. 249

4 c. *De multa*, de præben. in c. Dudum, il ſecondo, num. 28. & ſeqq. de elect. 4. & in c Cum jam dudum, n. 22. de præb. 119

6 c. *Diaconus*, 17. diſt. in c Tuæ litteræ, n. 58 de Cler. per ſalt. promot. 348

2 c *Diaconos*, 93. diſt. in c. Requiſivit, n. 1. de Ordin. ab Epiſcopo. 207

6 c. *Didicimus*, & c *Pudenda*, 7 q. 1. in c. Quod à prædeceſſore, n. 34. de ſchiſmat. 230

6 c. *Dilecto*, de ſent. excom. lib. 6. in c. Suſcepimus, n 26. de homicid. 257

3 c. *Dilecto filio*, de offic. Archid. in c. Nullus, n. 24. de for. compet. 55

1 c. *Domino ſancto*, 50. diſt. in c. Nonnulli, n. 37. de Reſcript. 226

1 c. *Ego ſolis*, diſt. 6. in cap. Ne innitaris, num. 118. de Conſtitut. 56

5 c. *Eam te*, de ætat. & qualit. in c. Ex parte, n. 16. de capell Monach. 228

3. c. *Edoceri*, de Reſcript. in cap paſtoralis, num. 27. eod. tit. 253

3 c. *Eos*, 32. diſtin. in cap. Nullus, num. 29. de for. compet. 56

4 c. *Epiſcopus*, 88. diſt. in c. Nos quidem, num. 1[illegible]. de teſtam. 322

5 c. *Epiſcopus*, n. 77. diſt in c. Conjugatus, n. 11 de converſ. conjugat. 150

5 c. *Et hoc attendendum*, de conſecr. diſt 1. in c. Cum creatura, n. 28 de celebrat. Miſſar pag. 315

2 c. *Ex diligenti*, de Simonia, in c Cum pridem, n. 49. de pactis & in d. c. Ex diligenti, n [illegible]4. & ſeqq. uſq. in fin. de ſimon. 547

2 c. *Exeo*, de elect. lib. 6. in cap Cum in cunctis, n. 53. & 56. de elect. 41

2 c. *Ex litteris*, de exceſſ. Prælator. in c. Requiſivit, n. 80. de ordin. ab Epiſcopo. 212

2 c. *Ex multis*, 1. q. 3. in cap. Cum pridem, n. 42. de pactis. 546

2 c. *Ex parte, il terzo*, de privileg. in c. contingit, il ſecondo, n. 12. de ſent. excom. 180

6 c. *Ex parte*, de tempor, ordinat. in c. Conſultationi, n. 6. de Apoſtat. 246

2 c. *Ex tenore*, & c. Ad aures, de tempor ordin. in d. c. Ex tenore, n. 11. 182

4 c. *Ex ſua*, in §. Contra eos, de Cler. non reſid. in d. c. Ex tuæ, n. 2. & 18. 64

4 c. *Extirpandæ* §. Qui vero, de præben. in c. Niſi eſſent, n 48. eodem tit. 134

5 c *Gonſaldus*, 17 q 2 in c Conſulti, n. 35 de Regular 95

1 c *Gratia*, de præb lib 6 in c Super litteris de Reſcript 219

6 c *Humanæ aures*, 12 q. 5 in c Falſidicus, n [illegible]0 & ſeqq. uſque ad n 80 maximè, n. 76. & 162 verſ Non obſtat ſecundum, de crim falſ. 311

5 c *Illa*, 12. diſt. in c Conſilium, n. 37 de abſerv. Jejun 46

2 c. *Illud*.

2 c. *Illud.*77.diſt.in c. Cum contingat, num. 13. & n.19. de ætat. & qual. 257

1 c. *Illud*, de Cler excom.miniſtr.in c.Ne innitaris,n.242. de Conſtit. 74

5 c. *In Eccleſiis*, de Capell Monachor. ſecundum Abbatem, refellitur, in d. c. In Eccleſiis, num. 11. verſ. Sed obiicies. 222

2 *in iſtis*, §. leges, 4. diſt in c. Treugas, n. 25. 32. 39. 49. & 56. de treuga, & pac. 524

7 c. *Innotuit*, de malic. & c. Poſtulaſti, de Iudæis, in c. Licet, n.18 de pœnis. 94

5 c *in nova*, 16. q. 7. in. c. Non magnopere, n.26. Ne Cler. vel Monach. 404

2 c. *In novo*, 21. diſt. in c. Perniciosſam, n. 34. de offic. Ordinar. 429

6 c. *In ordinando*, de ſimon. in c. Tua nos, n. 45. de ſimon. 177

1 c *Inquiſitioni*, de ſent.excom. in c. Ne innitaris,n 241. de Conſtitut. 73

1 c. *In ſingulis*, §. ordinentur de ſtat. Monachor. in c Delictus, il primo, n.19.de Reſcript. 249

6 c. *Interfeciſti*, de homicid. in eod. in c.Interfeciſti, n. 7. & ſeq.uſque ad n. 13. 251

6 c. *Interfeciſti*, de homicid. in c. Suſcepimus, 25. de homicidio. 257

4 c. *Ipſis Sacerdotes*, 1. q. 1. in cap. Fraternitatem, n. 35. de ſepultur. 365

5 c. *Iuvenculus*, 20. q.1 in c. Cum ſis, n. 74. de Converſ. conjugat 145

2 c. *Lector*, 34. diſt. in c. Super eo, n. 23. & 32. verſ. Ad primum igitur de bigam. 360

2 c. *Licet*, de regular. in cap. Admonet, num. 17. de renunciat. 146

4 c. *Licet univerſis*, de teſtib. in cap Cum eſſes, n. 149. de teſtam. 343

1 c. *Litteras*, de reſtit. ſpoliat. in c. Ne innitaris, n.399. & n. ſeq. de conſtitut. 114

5 c. *Litterarum*, de vot. in c. Conſulti, n. 15. & 20. de Regular. 91

6 c. *Naviganti*, intellectus varii Theologorum ad c. Naviganti, de uſur. in eod. c Naviganti, n. 55. uſque ad ad n.59. 296

4 c *Neminem*, 70. diſt. in c. Non liceat, num. 7. de præben. 82

2 c. *Nemo*, 9. q. 3. in c Significaſti, n. 47. de elect. pag.15

7 c *Nimis iniquè*, de exceſſ. Prælat. in c. Patentibus, n.7. &13. de privileg. 45

2 c. *Niſi eſſent*, de præben. in c. Non ſine, n. 5. & ſeqq. de arbitr. 598

5 c *Non magnopere*, ne Cler. vel Monach. in c. ſuper ſpecula, n. 39 eod.tit. 436

4 c. *Non mediocriter*, de conſecr diſt 5. in c Fraternitatem, n. 67.& ſeqq.uſque ad n.74 de ſepultur. 369

5 c. *Non minus*, in ver. communes, de Immunit. Eccleſ. in eodem c. Non minus,n. 27. 369

5 c. *Nonnulli* de Reſcript. in c.Ex parte, n. 13. & 26 de Capell Monachor. 227

2 c. *Nos ſi incompetenter*, 2. q.7. in c. Significaſti, n. 75. de elect. 18

6 c. *Novatianus*, 7. q 1 in c. Qud à predeceſſo re, n.30. de ſchiſmat. 230

3 c. *Novimus*, de ver. ſignif. in c. Cum non ab homine, n. 47. de judic. 11

6 c. *Novimus*, §. fin. de ver ſignif. in c. Ad falſariorum, n. 61. & 65. de crimin. falſ. pag. 330

2 c. *Nunc autem*, 21. diſt. in cap Significaſti, num. 74. de elect. 18

4 c. *Olim*, de ver. Signif. in cap. De cætero, n.19. de Cler. non reſid. 44

1 c. *Olim*, 95. diſt in c. Quanto, num. 10. de Conſuetud. 261

6 c. *Omnis*, de pœnit. & remiſſ. in c. Officii, n. 36. eodem tit. 122

2 c. *Omnium*, 32. diſtin. & c. *Quia ſanctitas*, 50. diſt.in c. Requiſivit, n.45. de Ordin. ab Epiſcopo. 208

4 c. *Ordinarius*, §. in conferendis, de offic. Ordinar.lib.6. in cap Cum jam dudum, n. 62. & ſeq. & n. 67. de præben. 124

6 c. *Ordinarii*, de offic. Ordinar. lib. 6. in c. Licet Heli, n. 20. & n. 21.& n. 25. de ſimon. pag. 165

2 c. *Perlectis*, 25. diſt. in c Requiſivit, n. 42. de Ordin. ab Epiſc. 207

7 c. *Perpendimus*, de ſent. excom. in c. Contingit, n.13. eod. tit. 180

2 c. *Pervenerabilem*, in princ. Qui filii ſint legit. in c. Indecorum, n. 37. de ætat. & qualit. pag. 235

1 c. *Pervenerabilem*, § Rationibus, Qui fil. ſint legitim in cap. Quoniam, n. [illegible] de Conſtitut. pag. 17

6 c. *Pervenit*, de Adulter [illegible] Pervenit, n.8. pag. 28

5 c. *Pervenit*, de Immun. Eccleſ. [illegible]ellectus quatuor in eod. c. Pervenit, n 10 36

4 c. *Petiiſti*, 7. q. 1. in c. Nulla, 48. & 78. de conceſſ. præben. 23

4 c. *Poſtulaſtis*, de conceſſ. præben. in d. cap. Poſtulaſtis n. 3. 24

2 c. *Poſtulaſtis*, de conceſſ. præben. in c. Cum Eccleſia Vulterana, n. 16. de elect. 8

2 c. *Presbyter*, 23. diſt in c. Cum veniſſet, n. 64. de ſacr Unct. 29

7 c. *Presbyteri*, de pœnis, in eodem cap. Presbyteri n.13. 9

4 c. *Præſul*, 2. q. 4. in cap. Cum eſſes, num. 144. de teſtamen. 34

4 c. *Præter hoc*, 3 . in c. Quæſitum, n 11. 19. & 26. de cohabit Cler & mulier. 26

6 c. *Præterea*, de deſponſ. impuber. in c. De illis, il ſecondo, n.34. de deſponſ. impuber. 24

2 c. *Pſalmiſta*, 23 diſt. in c. Cum contingat, n 7. de ætat & qual. 25

6 c. *Quacunque arte*, 22. q. 5 in c. Falſidicus, n 67. & ſeqq uſque ad n 81 maximè n. 76. de crimin. falſi. 31

1 c. *Quamvis* de præben. lib. 6. in c. Ad audientiam, il ſecondo, n. 66 de reſcript. 23

3 c. *Quicunque*, § Inhibemus, de hæret. lib. 6. in c. Cum veniſſent, n. 103. de judic. 3

2 c. *Qui ſe jecit*, & cap *Decreto*, 2. q. 6. in c. Perniciosſam, n. 32 de offic. Ordinar. 42

6 c. *Quod interrogaſti*, 27. diſt. in c. Conſuluit, n. 18. & n. 25. & 38. Qui Cler. vel voven. pag. 4

5 c *Quomodo*, 31. q. 1 in cap. Cum ſis, n. 76. de Converſ conjug. 14

1 c. *Quoniam*, 76. diſt. in c. Nonnulli, n. 24. & ſeq. de reſcript. 22

5 c. *Quoniam*, 18. diſt. in c. Procurationes, n. 23. & ſeq de cenſibus. 27

2 c. *Relatio*, & c. ſeq. 21. q. 1. in c. Dudum, il ſecondo, n n. 21. de elect 7

2 c. *Religionum*, de Relig. domib lib 6. in c. In præſentia n.112. de probat. 18

6 c. *Res Eccleſiæ*, & c. Si quis objecerit, 1. q. 3. in c. Præterea, n. 80. Ne Prælat. vices ſuas, pag. 1

7 c. *Romana* §. In univerſitatem, de ſent. excom. lib 6. in c. Reſponſo, n. 56. 72. 80. 84. & ſeq. & 94. & 109. de eod. tit 19

5 c *Sabbatho*, de conſecr diſt. 3 & c *Quia dies*, in c Conſilium, n. 22 de obſervat Jejun pag 34

2 c *Salvator*, 1 q 3 in cap Cum pridem, num 46 de Pactis. 54

4 c *Scripſit*, 7. q 1 in c Conſultationibus, n. 45. de Cler ægrot 20

4 c *Si ad Epiſcopum*, Ne ſede vacan lib 6. in cap Poſtulaſti, n 9 de conceſſ præben 24

2 c *Si annum*, de Judic, lib. 6. in c Cum in cunctis, n. 54 & 57 de elect. 4

7 c *Si autem vobis*, 11. q 3 in c Reſponſo, n 53. de ſent. excom. 19

6 c *Si conſtiterit*, de Accuſat in d c Conſtiterit, n 6 uſque ad n 22 11

2 c *Si cui*, de elect. lib. 6. in c. Licet, de vitan. n 40 & 5[illegible] de elect. 2

2 c *Sicut*, 15. diſt. in cap. Significaſti, num. 12. de elect. pag 1

6 c. *Sicut dignum*, § final de homic. in c. Petitio, n 12 de homic. 27

1 c *Si eo tempore*, de reſcript. lib 6. in c Super litteris, n. 35 de reſcript. 215

4 c. *Si Epiſcopus*, 18 diſt. & cap. Si vobis fratres, 23. q. ult in c. Qualiter, n 16 de Cler non reſiden. 59

4 c *Si Evangelica*, 55 diſt. in c Conſultationibus, n 70 de Cler ægrot. 205

6 c *Si fortè*, 65. diſt in c. Tuæ litteræ, n. 60 de Cler. per ſalt. promot. 34

3 c *Si judex laicus*, de ſent excom lib 6 in c Tuam, n. 45 & ſeq & n. 52. & ſeqq de ordin cognit. 13

2 c *Si quis*, de Regular, in c. Perlatum, n. 13. de his quæ vi met. cauſ. 58

5 c. *Si quis* de homic. in c Inter alia, n 48. de Immun Eccleſ. 37

2 c. *Si quis dator*, 1. q. 3. in c Cum pridem, n. 47. de pactis 54

6 c *Si quis pecunia*, 79. diſt. in cap Nobis, num. 57. de Simon. 15

5 c. *Si vir*

c. *Si vir, & uxor*, 27. q. 2. in c. Præterea, n. 15. de converſ. conjug. 134
c. *Statuimus*, de Regular. & c. *Non ſolum*, eod. tit. lib. 6. in c. Conſulti, n 22. 32. & 52. de Regular. pag. 93
c. *Statuimus*, 19. q. 3 in c. Licet, n. 38 de Regular. pag. 86
c. *Statutum*, de elect. lib. 6. in c. Cum ſit ars, n. 21. 25. & 29 de ætat. & qualit. 281
c. *Super eo*, de cognat. ſpirit. in c. Utrum, n. 8. & ſeq. & eod. tit. in cap. Tuæ litteræ, de Cler. per ſalt. promot. 60
c. *Suſcepimus*, de homic in eod cap. Suſcepimus, numero 8. 255
c. *Tua nos*, de homic. in c. Ad audientiam, num. 41. de homic. 265
c. *Tua de* pœnis, in c. Cum non ab homine, n. 100. de Judic. 16
c *Vbi non eſt*, de deſponſat. impuber. in d. c. Ubi, n. 2. & ſeqq. uſque ad n. 12. 18
c. *Veniens*, de Presbyter. non baptiz. in c. Ne innitaris, n. 245. de Conſtit. 74
c. *Viduas*, il primo, 27. q. 1. in c. Conſuluit, n. 19. & ſeq. Qui Cler. vel nov. 45
Vidua, de Regular. in eod. c. Viduo, num. 7. 32. 37. & ſeqq. 21
Volentes, de privil. lib. 6. in c. Ex parte, n. 42. ſeq. & n. 45. de privil. 71
c. *Vt fama*, de ſent. excom. in c. cum non ab homine, n. 103. de Judic. 16

Intellectus Clementinarum.

Clem. 1. § final. de Sum. Trinit. & fid. Cathol. in c. Ne innitaris, n 353. de conſtit. 106
Clem. *Quamvis*, de ſent. excom, in c. Reſponſo, n. 22. de ſent. ecom. 188
Clem. *Quia contingit*, de Relig domib. in c. Significatum, n. 22. de præben. 100
Clem. *Quia regulares* de ſupplen. neglig. Prælat. in cap. Cum caulam, n. 57. de elect. 80
Clem. *Si furioſus*, de homic in c. Suſcepimus, n. 15. de homic. 256
Clem. *Si ſummus*, de ſent. excom. in c. Quod à Prædeceſſore, n. 118. de ſchiſmat. 242

Intellectus extravag.

Extravag. *Ambitioſæ*. de reb Eccl. non alien. in c. Nulli, n. 15 & ſeqq. uſque ad n. 18. & 21. eod tit. 276
Extravag. *Cum nonnulli*, la prima, de præben. in c. Licet. n. 20 de præben. 165
Extravag, Io. XXII. *Sancta Sanctorum*, §. Quidam autem, in c. Nimis, n. 11. de fil. Presbyter. pag. 333

Intellectus Legum, Digeſtorum, & Codicis.

l. *Barbarius*, ff. de offic. Prætor. in c. Quod à Prædeceſſore, n. 129. uſque ad n. 139. de ſchim. pag. 243
l. *Bona fides*, ff. de acquir rer. dom. in c. Gravis, n. 103. & 109. de reſtit. ſpoliat. 153
l. *Cui jurisdictio*, ff. de juriſd. omn. judic. in c. Propoſuiſti, n 20. de foro compet. 100
l. *Epiſcopale*, C. de Epiſc. audien. in c. Significaſti, n. 22. de foro compet. 97
l. *Nemo clericus*, C. de Summ. Trinit. & fide Cathol. & cap. 2. §. Inhibemus, lib 6. in c Cum veniſſent, 103. de ludic. 34
l. *Per iniquum*, C. de juriſd. omn. Judic. in c. Quoniam, n. 6. de privileg. 75
l. *Pomponius*, §. Ex facto, ff. de acquir. poſſeſſ in c. Ad hæc, n. 72. de Relig domib. 212
l. *Qui ſcit* § Bonæ fidei, ff. de Uſur in c. Gravis, n. 102. & 107. de reſtit ſpoliat. 153
l. *Qui bona fide*, ff. de acquir rer domin. ib. n. 107. 154
l. *Scyphi*, ff de opt. legat. in c. Cum dilectus, n. 17. & 56. de conſuet. 269
l. *Sed et ſi in ſervum*, §. Si quis judex, ff. de arbitr. in c. Ex parte, n. 26 & ſeqq uſque ad n 34. de Arbitr. 614
l. *Si imperialis*, C. de legib. l. 2. § Si quid vero, C. de ver. jur enucl. & l Non poſſunt, ff. de legib. in c Cum veniſſent, n 24. de Judic pag. 22
l. *Si quis ita legaverit*, de aur. & arg. legat. in c. Inter cæteras, n 15 17. 24 & 27. de reſcript. pag. 198
l. *Si quos judicis*, C. de off. præf Præt. orien. in c. Cæterum, n. 63. & ſeqq. uſque in fin. de reſcr. pag. 194

Intellectus Authentic.

Auth. *Decernit*. C. de arbitr. in c. Non ſine, n. 26. de Arbitr. 599

4 §. *Si quis ædificationem*, in Auth. de Eccl. tit. in c. Nos quidem, n. 3. & 6. de teſtam. 321
2 §. *Si quis Oratorii domum*, in Authen. de Sanct Epiſcopis, in c. Cum vos, n. 40. & 53. de offic. Ordin. 445
5 *Intentio* quid ſit, in cap. Si quis puerum, n. 3. de Baptiſm. 316
5 Intentio generalis, ſeu implicita in Baptiſmo tripliciter exprimi poteſt, ib. n. 6. 316
5 Intentio univerſalis in Baptiſmate aut eſt actualis, aut virtualis, aut habitualis, ib. n. 7. pag. 316
5 Intentio reſpectu effectus proximi, & non ſupremi requiritur in baptizante, & ſufficit implicita, ibidem n. 8. 317
5 Intentio faciendi quod facit Eccleſia neceſſaria eſt in Baptiſmate, ib. n. 11. 317
5 Non autem faciendi propter id quod facit Eccleſia, ibid. n. 16. 317
4 Ignorantia diſpoſitionis à jure improbatæ ſubreptionem, aut defectum intentionis non parit, in c. Nos quidem, n. 53. de teſtam. pag. 326
4 Intentionis defectus non oritur niſi ex ignorantia eorum quæ ſi Princeps ſciviſſet, aut nullo modo, aut difficilius conceſſiſſet, ib. n. 58. pag. 326
5 Intentio baptizati per ſe non requiritur ex neceſſitate ſacramenti, ſed tantum per accidens, videlicet quando prius contradixit, ſecundum opinionem Cajetani, in c. Majores, n. 78. de Baptiſ. 326
5 Sed contra, ib. n. 79. 326
6 Intentio non debet verbis deſeruire, ſed verba intentioni, in c. Falſidicus, n. 71. de crim. falſ. pag. 311
1 Intentionis defectus ſemper opponi poteſt licet in motu proprio ſublata ſit facultas de eo dicendi, in c. Cauſam quæ, n. 22. de reſcript. pag. 209
1 Onus tamen probandi incumbit allegant, ib. n. 23. 209
3 Intentionem ſuam fundare quis dicitur quando plenè probat id, quod intendit, vel quando habet pro ſe juris aſſiſtentiam, in c. Sicut, n. 2. de probat. 161
2 *Interdictus* ab ingreſſu Eccleſiæ irregularitatem incurrit ſi Miſſam celebret in ipſa Eccleſia, in c. Vel non eſt compos, n. 18. de tempor. ordinar pag. 193
2 Secus ſi in privato Oratorio, vel Altari viatico, ibidem n. 19. 193
7 Interdictus, & excommunicatus in una Eccleſia intelligitur ubique interdictus, & tanquam excommunicatus vitari debet etiam ab exemptis, in c. Cum & plantare, n. 4. de privileg. pag. 43
7 Interdicti tempore adminiſtrari poſſunt baptiſmi, & Confirmationis ſacramenta etiam adultis in c. Reſponſo, n. 23 & 27. de ſent. excom. pag. 188
7 Item ſacramentum Pœnitentiæ etiam ſanis, ibidem n. 24. 188
7 Viaticum decedentibus non denegatur, n. 25. pag. 188
7 Euchariſtia ſanis non conceditur, ib. n. 26 pag. 188
7 Interdicti tempore permittitur Chriſmatis confectio in die Cœnæ Domini, & conſecratio olei baptizandorum, ib. n. 28, 188
7 Et quid de ordine & matrimonio, ib remiſſivè. 188
7 Cives unius civitatis omnes & ſimul poſſunt non tantum interdici, ſed etiam excommunicari, ibidem n. 30 188
7 Interdici quis poteſt pro peccatis alienis, ſed non excommunicari, ib n. 41. & ſeq. & n. 51. 189
7 Regnum interdicitur pro peccatis regis, civitas pro peccatis Epiſcopi, vel Domini, & Monaſterium pro peccatis Abbatis, ib n, 42. pag. 189
7 Interdictum corporis, in materia cujus corpus non eſt capax reſpicit ſingulos. ib n. 73. pag. 192
6 Interdictum violat qui in officio ſuo miniſtrat ſicut prius, licet ſit Clericus Minorum ordinum, & irregularitatem incurrit, in c. Si quis Presbyter, n 14 & ſeqq. uſque in fin de Cleric. excom. miniſtran. 336
6 Secus ſi exerceat aliquid non deputatum certo ordini, ut cantare Reſponſoria, dicere Pſalmos, & hujuſmodi, ib n 15. 336
6 Item ſecus ſi ſit deputatum certo ordini, ſed ex conſuetudine exerceatur etiam per laicos, ut in Epiſtola, quæ ſine apparatu dicitur per quemcunque, ib. n. 16. 336
6 Sed declaratur, ib n. 18 & 19. 336
1 *Interdictum*, uti poſſidetis, ſeu retinendæ datur vel cum poſſeſſor ab alio turbatur, vel cum duo contendunt de poſſeſſione, in c. Ne innitaris, n 194 de Conſtit 65
1 Interdictum retinendæ ut locum habeat, quæ requirantur, ib. n. 195. 95

1 Interdi-

1 InterdictumUti poſſidetis, non datur in materia nutritiva peccati, ib. n. 209. 69

1 Nec quando jus reſiſtit, ib. n. 210. 69

5 Interdictum Prætoris non debet eſſe eluſorium, in c. Sicut te, n. 36. Ne Cleric. vel Monach. pag. 427

2 Interdicto an ſupponi poſſit tota civitas, vel diœceſis ob contumaciam Epiſcopi, in c. Sanè, il ſecondo, n. 6. & ſeqq uſque ad n. 15. de offic. Deleg. 390

2 Interdici poteſt terra ob delictum domini, vel rectoris, ib. n. 9. & 12. 391

2 Regnum ob delictum Regis, & terra feudalis ob delictum vaſalli, ib. n. 10. 391

2 Interdictum eſt pœna ſpiritualis, ib. n. 11. 391

3 Interdictum Recuperandæ ad quæ ſe extendat, in c. Gravis, n. 7. de reſtitut. ſpoliator. 146

Vide in ver. *Spoliatus.*

7 Interdicti generalis tempore clam celebrare poſſunt Epiſcopi non prohibiti, qui non fuerunt interdicti culpabiles, in c Quod nonnullis, n. 1. de privileg. 81

7 Idem in c. Cardinalibus, ib. n. 4. 81

7 Privilegium celebrandi clam tempore interdicti non ſuffragatur eis, quorum culpa, vel fraude interdictum fuit poſitum, ib. n. 3. 81

7 Interdictum magiſtratus ne quis exerceat certam artem expirat ipſo facto finito magiſtratu, in cap. A nobis, il primo, n. 60. de ſent excomm. pag. 155

2 *Interpretatio* in dubio facienda eſt ut evitetur perjurium, in c. Cum tempore, n. 26. de arbitr 606

2 Interpretatio latiſſima fieri debet ubi agitur de fraude tollenda, in c. Non ſine, de arbitr. n. 46. pag. 602

6 Interpretatio paſſiva admittitur in omni materia, in c. Tuæ litteræ, n. 25. de Cler. per, ſalt promot. 345

1 Interpretatio in dubio contra tertium facienda eſt in meliorem partem, contra ſcipſum in deteriorem, & cur. in c. Ne innitaris, n 199, & n. ſeqq. de Conſtit. 66

1 Interpretatio ſtatuti dicitur ſtatutum ſi ſit intrinſeca, & ſubſtantialis & inſeparabilis à ſtatuto, in c. Quoniam, n. 16 & 19. de Conſtit. pag. 178

1 Interpretatio quid ſit, & quid differat à declaratione, ib. n. 19. 178

1 Interpretatio legis quotuplex ſit, ib. n. 60. pag. 185

3 Interpretationum quatuor ſunt ſpecies Principis, Conſuetudinis, Judicis, & Magiſtrorum, & in quibus differant, in c. Cum veniſſent, n 1. & ſeq. de Judic. 19

3 Interpretatio quam Princeps facit non ut legislator, ſed ut magiſter probabilis eſt, non neceſſaria, ib. n. 2. 19

3 Interpretatio tranſlativa quæ ſit, ib. n. 3. pag. 19

3 Interpretatio argumentalis, & extrinſeca propriè non ineſt legi, ib. n. 4 19

3 Interpretatio impropria quotuplex ſit, ib. n. 5. 19

3 Interpretatio propriè quid ſit, ib. n. 6. 20

3 Interpretatio alia eſt literalis, alia quæ in obſcuritate ſenſus, ſeu dubietate verborum conſiſtit, ibidem numero 8. 20

3 Interpretationis prohibitio non afficit ubi copia Principis haberi non poteſt, ib. n. 40. pag. 25

3 Interpretatio dubiorum ſuper litteris Apoſtolicis emergentium indiſtinctè petenda eſt à Papa ſi ſit præſens in loco, ib. n. 43 26

3 Interpretationi locus non eſt, ubi verba ſunt clara, ibid. n. 45. 26

3 Interpretatio Papæ, vel habentis auctoritatem ab ipſo habet vim generalis Conſtitutionis, etiamſi in aliquo ſpeciali caſu ad conſultationem alicujus edita fuerit, ib. n. 16. 21

3 Interpretatione prohibita non cenſetur prohibita interpretatio quæ fit obiter, & incidenter ib. n. 88. 32

3 Litteralis expoſitio abſolutè neceſſaria eſt ad intelligentiam legum, ib. n. 91. 33

3 Interpretatio legum naturaliter neceſſaria eſt, & ideo per Conſtitutionem, vel ſtatutum tolli non poteſt, ibid. n. 96. 33

3 Interpretatio Canonum ad dogmata pertinentium aliter fieri debet à Lectoribus Theologiæ, atque à Profeſſoribus juris Pontificii, ib. n. 100. 34

2 Interpretatio obſequi debet Evangelio, aliàs non eſt interpretatio, ſed corruptio, in c. Cum pridem, n. 81. de pact. 551

1 Interpretatio lata fit etiam odioſis quatenus patitur verborum proprietas, in cap. Inter cæteras, num. 18. de reſcript. 198

1 Interpretatio ſtricta fit in legatis ut minus gravetur hæres quàm fieri poſſit, ib. n. 19. pag. 198

7 Interpretatio in dubio fit pro jure communi, quando concurrit cum privilegio, in c. Olim, num. 21. de verb ſignif. 21c

7 Interpretatio fit contra eum, qui potuit legem apertius dicere, ib. n. 30. 211

1 Interpretatio gratiarum, & diſpoſitionum Apoſtolicarum in favorem ſupremorum Principum Regularibus, & aliis quibuſcunque interdicta eſt ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, in c. Conſuetudines, n. 79. de conſuetud. 259

3 Statutum prohibens interpretationem intelligitur de extrinſeca, in c. Cum veniſſent, n. 97. de judiciis. 33

Interpretatio ſtatuti,

Vide in ver. *Statutum quoad interpretationem.*

6 Interpretatio ſemper fieri debet excluſiva præjudicii tertii, etiam verba impropriando, in c. Mandato, n 47. de ſimon. 181

7 Interpretatio in dubio fit pro jure communi quando concurrit cum privilegio, in c. Quod nonnullis, n. 26. de privileg. 82

Vide in ver. *Privilegii interpretatio.*

Et in verb. *Legis interpretatio*

3 Interpretandi poteſtas cohæret perſonæ, & in alium non tranſit, in c. Cum veniſſent, n. 19. de judic. 22

3 Interpretandi licentia, quæ in Doctoratu confertur, quid operatur, ib. n. 93. 33

Vide in ver. *Declaratio.*

3 *Interrogatoriis* principale negotium tangentibus non cogitur pars reſpondere niſi dentur diſpoſitivè medio juramento per modum poſitionum, in c. Olim, n. 60. de lit. conteſtat. pag. 109

3 Si tamen reſpondeat, & confiteatur ſibi præjudicat, n. 61. 109

3 *Interruptio* non fit ſine animo, in c. Auditis, num. 16. de præſcript. 224

2 *Interſtitia* temporum etiam in minoribus ordinibus ſunt ſervanda, niſi aliud Epiſcopo magis expedire videatur, in c. De eo, n. 11. de tempor. Ordinat.

Vide in ver. *Ordinum interſtitia.*

6 *Intervallum* medii temporis modicum non vitiat obligationem, in c. Licet, n. 8. de ſponſ. duor. pag. 3[illegible]

6 Declaratur, ib. n. 9. 3[illegible]

3 *Intitulatus* plenè non dicitur in beneficio ſi alius percipi fructus, in c. Si quis, n 38. de fort. compet 4

2 *Introducere* verbum quid importet, in c. Presbyterum n. 15. de ſacr. non iteran. 30

2 *Intruſi* in quatuor ſpecies diſtinguuntur, in c. Niſi cum pridem, n. 26. de renunc. 15

2 Intruſus propriè quis dicatur, ib. n. 29. 32. & 36. 15

2 Prædo maximus eſt intrudens ſe in Eccleſiam, & falſu Prælatus, ib n. 30. 15

2 Intruſus potius dicitur incubator quàm poſſeſſor, ibid n. 31 15

2 Intruſi habentes titulum putativum, ſed non à legitimo ſuperiore cedere poſſunt, ac debent abſque alia Papæ licentia, ib. n 32. 15

2 Prælatus intruſus non poteſt conferre ſacramenta, ac conferat executionem non confert, ib. n. 35. 15[illegible]

2 Intruſus dicitur non ſolum qui ſine electione, ſed etiam qui ex electione non canonica, putà minoris partis beneficium occupat, n. 36. 15[illegible]

2 Intruſus habens titulum putativum à legitimo ſuperior cedere non poteſt ſine licentia Papæ, ib, n. 40. 15[illegible]

2 Intruſus cum titulo colorato in articulo mortis poteſt beneficium dimittere non expectata ſuperioris licentia ib. n. 43. 15

2 Paria ſunt intrudere ſe in beneficio, vel retinere beneficium, quo aliquis canonicè eſt privatus, ib. n. 45. 15

2 Intruſus poſt rem judicatam, & executoriales non auditur, n. 48. 1[illegible]

4 Intruſus eſt qui ingerit ſe adminiſtrationi ante confirmationem, vel præter authoritatem ejus ad quem ſpectat, etiamſi præceſſerit electio, in c. Cum jamdudum n. 3 de præben. 11

4 Intruſus propriè quis dicatur, in c. Quia diverſitatem n. 6. de conceſſ. præben. 23

Vide in ver. *Prælatus intruſus.*

3 *Inventarium* non vitiatur ex omiſſione ſigni Crucis, c Cum Eccleſia, n. 6. de cauſ. poſſ. & propriet. 1

3 Inventarii conficiendi obligatio non impedit quin veritas aliunde probari poſſit, in cap. Sicut, n 12. probat. 1[illegible]

Inveſtitura, pignorationes, & aliæ diſpoſitiones temporales de bonis Sedis Apoſtolicæ, vel inferiorum Eccleſiarum prorogari,au perpetuari non poſſunt,in c.Conſuetudines, n.71.de Conſuetud. 258
Invitato jus acquiritur ex invitatione, in c. Et ſi membra, num. 5. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſ. Capit. 269
Invitus&penitus contradicens nec ſacramentum recipit, nec rem ſacramenti,in cap. Majores, num. 117. de Baptiſm. 329
Invocatio nominis Domini præmittenda eſt in actionibus noſtris, in c.In nomine Domini,n.2.de Teſtib.185
Item in arduis,perpetuiſque inſtrumentis,ib n.3.& 7.185
Item in ſententia, ib n.4. 185
Invocatio nominisDomini qualiter ſit facienda,ib.n.5.185
Poteſt fieri à Notario Chriſtiano etiam in contractibus Judæorum, ib.n.6. 185
An ſit de ſubſtantia inſtrumenti, ib. n.7. pag. 185
Facta à Notario in principio protocolli trahitur ad omnia inſtrumenta in eo comprehenſa, ib.n. 8. 185
Invocatio nominis Machometti in terris Chriſtianorum fieri non debet publicè,etiam à Saracenis,ib.n.9. 185
Privatim an ſit eis prohibita, n 10. 185
Ioachimus Abbas dicitur habuiſſe ſpiritum Prophetiæ; in cap. Damnamus, num.9.de Summa Trinit & fide Cathol. 13
Prædixit Ordines Prædicatorum,& Minorum,ib.n.1 . 13
De illius vaticiniis judicium, ib.n.11.& ſeqq. 14
Vide in ver *Prophetia*.
Joachimus Abbas non fuit hæreticus,ſed erraticus, ib. n. 24.& 26. 15
Ejuſdem epiſtola, qua ſcripta ſua Apoſtolico ſubjecit examini, refertur, ib.n 25. 15
Joachimus declaratur Catholicus ab Honorio III. licet ejus libellus fuerit à Concilio damnatus,ib. n.26. 15
Errores illius qui fuerint, ib.n.27. 15
Hæreſes plures Joannis de Parma de Doctrina Abbatis Joachim. ib.n.14. 14
Ioannis Andreæ pater quis fuerit, in c. Inter cæteras, n. 37. de reſcript. 200
Joannis Vvicleff. error aſſerentis omnes eſſe ſimoniacos qui ſe obligant ad orandum pro ſubvenientibus, damnatur in Concilio Conſtantienſi, in c. Significatum, n. 40. de præb pag. 101
Joannis de Anania reſponſum circa legatum uſusfructus factum Infirmariæ Fratrum Minorum, refellitur, in c. In præſentia, n. 61. & n. ſeqq. 173
Ioſeph Prorex Pharaonis ſubjecit eidem, ac tributariam fecit univerſam terram Aegypti præter Sacerdotum, quæ libera ab hac conditione fuit, in c. Non minus, n. 28.de Immun.Eccleſ. 369
Ipſum eſt pronomen perſonaliſſimum, demonſtrativum ad oculum, in c. Sacro n. 45. de ſent. excomm. 202

Irregularis, Irregularitas.

Irregularis efficitur qui miniſtrat in ordine, à quo eſt ſuſpenſus in c. Tuæ litteræ, n. 23. de Cler. per ſalt. promot. 344
Irregularis eſt Clericus ſi pugil ab eo datus adverſarium occidit, diſpenſatur tamen cum eo ad beneficium, in c. Henricus, n.1. de Cler. pugnan in duell. 274
Irregularis non eſt præbens homicidio cauſam remotam, & ad homicidium non ordinatam etiamſi daret operam rei illicitæ, in c Si conſtiterit, n. 43. de accuſat. 119
Et in c. Ad audientiam, n 33.& 61.de homic.pag. 254
Clericus qui venando telum in feram miſit, & hominem occidit irregularis eſt, etiamſi omnem,adhibuerit diligentiam, in c. Ad audientiam, num. 20. de homicid. 263
Clericus qui porcos ex agro fugaturus projecit lapidem, & puerum necavit, non eſt irregularis, ib.n 21. 263
Conſulens alicui jactum machinæ, vel balliſtæ, aut expugnationem Caſtri an ſit irregularis, ib.n.28. 264
Aſſocians euntem ad aliquem interficiendum an, & quando incurrat irregularitatem, ib.n.29. 264
Irregularis non eſt qui caſu interfuit homicidio abſque participatione,licet ex ejus præſentia aliquod robur accreverit adverſariis, ib n.30. 164
Irregularis efficitur inflammans animum Regis ad odiũ, ſi inde ſequatur mors,ib.n.31.pag. 264
Irregularis eſt ex homicidio caſuali,qui non adhibuit diligentiam quam debuit, licet daret operam rei licitæ,ib. n.35. 265
Dormiens an,& quando fiat irregularis ex homicidio in ſomnis commiſſo, ib n.37. 265
6 Urſum, aprum, vel leonem tenens ſi aliquem interficiat an ſit irregularis, ib. n. 43. 265
6 Clericus è campanili ſurſum trahens chordam Campanæ an ſit irregularis ſi puer funi appenſus ceciderit, & expiraverit,ib n.44. 266
6 Irregularis efficitur cauſam præbens homicidio animo nocendi, licèt aliàs daret operam rei licitæ, ibidem n.45. 266
6 Feneſtram faciens ea intentione ut alter ſe per eam præcipitaret irregularis efficitur, ſi mors ſequatur, ibidem n.46. 266
6 Clericus ſe defendens in rixa an ſit irregularis, ſi ſuperveniant inimici adverſariorum, & aliquem interficiant,ib. n.47. 66
6 Cultellum tenens in manu an ſit irregularis ſi alter in eum inſiluerit, & vulnus lethale acceperit, ibidem n.48. 266
6 Irregularis ex eodem facto unus eſſe poteſt ex homicidio voluntario, alter ex caſuale, ib.n.54. [illegible]
6 Irregularis non eſt qui omni conatu niſus eſt occidere, ſed non occidit, ib.n.56. 267
6 Irregularis an ſit conſulens alicui homicidium, ſi ille, dum aggreditur occiditur, ib.n. 65.pag. 268
6 Clericus tradens officiali furem, petens ut eum puniat citra ſanguinis effuſionem, an ſit irregularis ſi officialis occidat, vel mutilet, ib.n. 49. 266
6 Clericus expellens latronem de eccleſia qui juſtitia mediante ſuſpenſus eſt, an ſit irregularis, ibidem n 50. 266
6 Portans ligna ad comburendos hæreticos ut indulgentiam conſequatur an ſit irregularis, ibidem n.52. [illegible]
6 Occidens hominem etiam infidelem eſt irregularis, ib. n.72. 268
6 Irregularis eſt dans cauſam homicidio, in c Decætero, n 1. & 7. de homic. 258
6 Irregularis removetur ab omni altaris miniſterio, ibid. n. 7. 258
6 Irregularis eſt præbens cauſam proximam homicidio, licet det operam rei licitæ, ib n.8. 258
6 Irregularis eſt judex qui protulit ſententiam ſanguinis, ſi exinde ſecuta ſit mors, ib.n 9.pag. 259
6 Teſtis quoque deponens in cauſa ſanguinis ſequuta morte irregularis efficitur, ib n. 10 pag. 259
6 Puer qui turgidam veſicam frangens dedit cauſam abortui mulieris prægnantis an ſit irregularis, ibidem n 14. 259
6 Irregularis non eſt accedens armatus neptem adulteram, ut cogat adulterum cum ea contrahere, ſi adulter metu ſe præcipitaverit, ib.n 15. 259
6 Adulter irregularis non eſt ob necem à marito illatam uxori adulteræ, ib.n. 16. 259
6 Inſtans apud Regem pro remedio facinorum an ſit irregularis ſi malefactores juſſu Regis necati fuerint, ibid. n. 17 259
6 Clerici poſſunt de ſuis malefactoribus conqueri coram judice ſæculari ſine pœna irregularitatis, dummodo proteſtentur expreſsè, ib n 18 pag. 260
6 Judex eccleſiaſticus tradens Clericum degradatum curiæ ſæculari prævia proteſtatione non eſt irregularis, ibid. n.19. 260
6 Epiſcopi deputantes ballivos in ſua juriſdictione temporali non fiunt irregulares, licet pœna ſanguinis inferatur, ib.n.20. 260
6 Princeps qui legem condidit ſub pœna mortis non efficitur irregularis ſi legis authoritate aliqui ultimo ſupplicio affecti fuerint, ib n.21 260
6 Judex committens alteri cauſam irregularis eſt, ſi commiſſarius ad mortem condemnet, ib. n.23. 260
6 Irregularis an ſit Clericus, cui epiſcopus commiſit ut eligat juſtitiarium, ſi juſtitiarius procedat ad pœnam ſanguinis, ib n 24.pag. 260
6 Irregularis non eſt qui conſulit alteri ut morti ſe exponat pro nomine, ſive honore Chriſti, vel pro fide, aut pro ſtatu Eccleſiæ, ib. n.25 pag. 260
6 Inquiſitores pronunciantes aliquem hæreticum, licet ſciant eum morti tradendum, aut aliàs id procurent, excuſantur ab irregularitate, ib.n. 26 260
6 Irregularis eſt laicus occidens furem pro ſola rerum defenſione, in cap. Interfeciſti, numero 21. de homicid. 253
6 Irregularis non eſt qui intereſt bello injuſto ad ineundam pacem, licet ex illius præſentia robur accedat ſuis, & timor adverſariis dummodo abſit dolus, in c. Petitio, n.13. de homicid. 272

6 Irregularis eſt Clericus qui in bello injuſto auxilium, vel conſilium dedit, vel culpabilis, aut negligens fuerit, ſi exinde ſequuta ſit mors, ib. n. 11. 272

6 Irregularis eſt is ex cujus illicita opera homicidium ſequitur, in c. Suſcepimus, n. 1. de homicid. 255

6 Irregularis eſt qui pro neceſſaria parentis, filii, conjugis, vel alterius conjuncti defenſione interficit aggreſſorem, ib. n. 16, 256

Irregularis eſt committens homicidium pro neceſſaria defenſione proprii honoris, ib. n. 19. pag. 256

6 Irregularis an efficiatur Clericus qui pro neceſſaria rerum defenſione furem, vel ſpliatorem occidit, in cap. Suſcepimus, n. 7. uſque in fin de homic. 255

2 Irregularis efficitur promotus ante ætatem ad unum ex ſacris ordinibus, etſi miniſtret in majoribus in legitima ætate ſuſceptis, in c. Vel non eſt compos, n. 14. de tempor. ordinat. pag. 192

2 Niſi ignoranter hoc fecerit, ib. n. 15 pag. 192

2 Irregularis an ſit Clericus, qui fratrem ſuum criminaliter accuſatum ſuo patrocinio adjuvit, propter quod accuſatus fuit decapitatus, in c. Clerici, n. 24. de poſtulan. 574

6 Canonicus irregularis ex homicidio voluntario an poſſit in Choro cum aliis pſallere, in c. Sicut dignum n. 1. & ſeqq. de homic. 254

6 Lectiones non legit, nec reſponſoria ſeparatim cantat, ib. n. 2. 254

6 Clericus fit irregularis, & eſt deponendus non ſolum propter homicidium per ſe commiſſum, ſed etiam propter homicidium commiſſum ejus auxilio, conſilio, vel favore, ib. n. 3. & 5 pag. 254

6 Nec miniſtrat in ordinibus etiam minoribus, ibidem n. 4. 254

6 Irregularis an ſit Clericus, qui volens occidere hominem, eidem mortuo caput amputavit, in c A nobis, il ſecondo, n 22 & n ſeqq. de ſent. excom 164

9 Irregularis non eſt dans cauſam abortui fœtus inanimati. ib n 23. 165

3 Irregularis ex homicidio non eſt depoſitus ipſo jure, ſed deponendus, in c. Cum non ab homine, n. 17. de Judic. 7

6 Irregularis an efficiatur Clericus minorum Ordinum ſuſpenſus, excommunicatus, vel interdictus miniſtrando in aliquo ex dictis Ordinibus, in c. Si quis Presbyter n 2 & n. ſeqq. uſque in fin. de Cler. excom. miniſtran. 334

6 Irregularis in dubio prohibetur miniſtrare in Ordinibus ſacris, in minoribus verò permittitur diſpenſativè, ibid n 8. 335

4 Et an hoc caſu diſpenſet Epiſcopus, ib. n. 9. pag. 335

6 Irregulares fiunt Clerici miniſtrantes in prima tonſura, & minoribus Ordinibus ſimoniacè ſuſceptis, ex Conſtitutione Sixti V hac in parte non revocata per Clem. VIII. ib. n. 11. pag. 335

6 Clerici ſuſpenſi, excommunicati, vel interdicti, qui tanquam Clerici ex officio ſuo exercent actum alicui ex dictis ordinibus deputatum irregularitatem incurrunt ex voto S Pœnitentiariæ ib. n 1. 336

4 Suſpenſus ab homine ſi celebret antequam ſententialiter abſolvatur irregularis efficitur, in c. Quæſitum, n. 8. & 20. de cohabit Cler. & mulier. 24

4 Irregularis non eſt Clericus condemnatus à judice laico ut particeps homicidii, quod non commiſit, licet contra eum eſſet publica vox, & fama, in c. Veſtra, n. 139. de cohabit. Cler. & mulier 21

5 Irregulares ſunt Teſtes, Judices, Officiales, Aſſeſſores, Advocati, Medici, & Chirurgi, conſilium, vel auxilium, aut cauſam præbentes ad mortem, vel membri mutilationem, remiſſive, in c. Sententiam, n. 3. Ne Cler. vel Monach. pag. 30

3 Irregularis an ſit qui in cauſa fuit, ut artifex per tectum incederet, ſi ille decidens obierit, in c. Quidam, n. 6. de homic. 273

6 Irregularis an ſit clericus qui puerum per funem dimiſit in puteum ad res perquirendas, ſi puer dirupto fune decidens obierit, ibidem num, 1. & ſeqq. uſque in finem. 273

6 Irregularis cenſetur percutiens, de cujus vulnere an fuerit lethale, nec ne, ſciri non poteſt, ſi percuſſus ab aliis occiſus extiterit, in c. Significaſti, il ſecondo, n. 1. de Homicidio, pag. 269

6 Irregularis non eſt qui judici ſæculari dedit inſignia furis, à quo fuit vulneratus, licet ille poſtmodum occidatur, in c Tua nos, n. 2 de Homic 269

6 *Irregularitas* cauſata ex homicidio volũtario an ſit de jure divino, in cap. Henricus, num. 29. de Cler. pugn. in duello. 279

6 Irregularitas contrahitur ex homicidio ignoranter, & præter intentionem commiſſo, quoties culpa præceſſit caſum, in c. Si conſtiterit, n. 38. de Accuſat. 119

6 Irregularitas contrahitur etiam ex cauſa remota ad homicidium ordinata quando quis dabat operam rei illicitæ, ib. n. 40. 119

6 Irregularitatis inſtituendæ cauſa quæ fuerit, ibidem n. 52 120

6 Irregularitas in foro contentioſo in dubio non eſt præſumenda, in c Ad audientiam, n. 3 de homic. 262

6 Secus in foro pænitentiali, vel quaſi pœnitentiali, ibid. num 4. 262

9 Irregularitas ex homicidio, vel mutilatione in quibus caſibus contrahatur, ib n. 17. uſque in fin. 263

6 Irregularitas ex homicidio, vel mutilatione eſt in duplici differentia, ib. n. 18. 263

6 Irregularitas ex homicidio caſuali contrahitur ab eo, qui dabat operam rei illicitæ, ib. n. 19. 263

6 Irregularitas ex homicidio voluntario qualiter contrahatur, ib. n. 51. 266

6 Irregularitas incurritur etiam cum merito, in c. Decætero, n. 8. & in c. Petitio, n. 6. de homic. 258

6 Irregularitas ex homicidio voluntario contrahitur indiſtinctè ab eo qui dat cauſam proximam homicidio, ſed oportet ut homicidium ſit in ſe volitum, ibidem n. 27. 260

6 Irregularitas an, & quando oriatur ex cauſa remota ad homicidium ordinata, ib. n. 16. pag 259

6 Irregularitas an contrahatur ex homicidio, vel mutilatione pro neceſſaria defenſione patriæ, vel parentum, in c. Petitio, n. 1 & ſeq. uſque in fin. de homic 270

6 Irregularitas ex occiſione, vel mutilatione ad ſui defenſionem quando incurratur, ib. n. 3. pag. 270

6 Irregularitas contrahitur etiam ex merito, ib. n. 6. 271

6 Irregularitas incurritur ex homicidio patrato ob neceſſariam honoris defenſionem, ib. n. 9. pag. 271

6 Irregularitas contrahitur ex ſola præſentia in homicidio ab aliis patrato in bello injuſto, ſecus ſi bellum ſit juſtum, ib. n 11. 272

6 Irregularitas contrahitur ab eo qui ligavit furem, ſicut ab eo qui interfecit, in c. Suſcepimus. n. 6. de homic. 255

6 Irregularitatem an, & quando incurrat Clericus occidens, aut cauſam præbens occiſioni pro defenſione perſonæ, & rerum, ib. n. 28. 207

2 Irregularitas inducitur ex violatione ſuſpenſionis non ſolum per actum alicui ordini competentem jure divino, ſed etiam jure eccleſiaſtico, in c. Vel non eſt compos, n 39. de temp. ordinat. 195

2 Irregularitas non inducitur niſi in caſibus in jure expreſſis, ib n 41. 195

2 Irregularitas quid ſit, & in quo differat à ſuſpenſione, in c. Niſi cum pridem. n 80 de renunc. 160

2 Irregularitas tribus modis contrahitur, ibidem num. 81. pag. 160

2 Irregularitas nativa quæ dicatur, ib. n 82. pag. 160

2 Irregularitates omnes, & earum pœnæ ſunt de jure poſitivo, ib. n. 84. 161

Irregularitas an tollatur per profeſſionem,

Vide in ver. *Profeſſio quid operetur.*

Et in ver. *Illegitimus.*

7 Irregularitas non contrahitur niſi in caſibus in jure expreſſis, in c. A nobis, il ſecondo, num. 24. de ſent excom. 16

6 Irregularitas ex defectu difficiliùs tollitur, quàm irregularitas ex miniſtratione in cenſura, in cap. Mandato, n 64. de Simon. 18

6 Irregularitas non incurritur niſi in caſibus in jure expreſſis, & dicens aliquem irregularem debet dare caſum juris, in c. Si quis Presbyter, n. 4. de Cler. excommun miniſtran pag 33

4 Irregularitas non contrahitur, niſi ſit expreſſum in jure in c. Quæſitum, n. 14. de cohabit Cler. & mulier. 2

4 Irregularitas an contrahatur ex leviſſima culpa, in ca Quidam, n. 9. de homic.

7 Irregularitas contrahitur ex lata culpa ad homicidium commiſſa, quantumcunque crimen ſit occultum, in Quæſitum, n. 5. de pœn. & rem. iſſ. 1

7 Idem ſi culpa ſit levis, ſecus ſi leviſſima, ib. n. 10. 1

7 Irregularitas eſt impedimentum Canonicum, quo prohibetur promotio ad ordines, & illorum executio, in c. Cum illorum, n. 28. de ſent. excom. 3

Diſpenſatio in irregularitate eſt diſpenſatio circa ordines, ib. n 30. 173
1 Judex in dubio non debet judicare quemquam irregularem, ſed quilibet in dubio tenetur ſe irregularem judicare, in c. Ne innitaris, n. 197. de conſtit. 88
5 Irregularitas an contrahatur ex leviſſima culpa, in cap. Quidam, n 9. de homic. 273
5 *Italia* omnium provinciarum domina, in c. Inter alia, n. 46. de Immun. Eccleſ. 378
1 *Iteratum* non intelligitur quod factum eſſe neſcitur, in cap Tuæ litteræ, n. 9. de Cler. per ſalt. promot. & in c. Cum veniſſet, n. 55. de ſacr. Unct. 296
1 *Judæi* poſſunt per Papam judicari ſi contra Evangelium faciant in moralibus, vel hæreſes circa ſuam legem inveniant, in c. Canonum ſtatuta, num. 68. & 83. de conſtit. 25
1 Judæi delinquentes contra legem Moyſis per legem Canonicam puniuntur, ib. n. 83. 27
Idem ſi obſint fidelibus, vel delinquant in opprobrium Chriſtianæ religionis, ib. n. 84, pag. 27
Item ſi Dominicis, & feſtis diebus mercimonia vendant, & artificia ſeu opera mechanica exerceant, ibidem numero 85. 27
Item ſi in die Paraſceves oſtia, vel feneſtras apertas habeant, aut in publicum proſiliant, ib. n 86. 27
Judæi, & Pagani non ligantur c. Omnis utriuſque, de pœnit. & remiſſ. ib. n. 87. 27
Judæi ſi matrimonium contrahant in gradibus lege Canonica tantum prohibitis ad fidem converſi non ſeparantur, & eorum proles legitima eſt, ib. n. 88. 27
Nec tenentur ſervare formam à Concilio Tridentino præſcriptam in matrimoniis contrahendis, ib n, 89 27
Judæi in ſucceſſionibus utuntur lege veteris Teſtamenti, ib. n. 91. 27
Judæi quamvis per circumciſionem damnationis periculum evitarent, tamen non intrabant in regnum *Cælorum*, quod fuit omnibus obſeratum uſque ad mortem Chriſti, in c. Majores, n. 47. de Baptiſ. 324
Judæus nil poteſt probare minus quam per duos teſtes fideles, & honeſtos ſi agat contra Chriſtianum, in c. Licet univerſis, n. 1. de Teſtibus. pag 191
Judæi teſtimonium contra Chriſtianum non admittitur, ib. n. 3. 191
Judæi ſub defenſione, & protectione Romanæ Eccleſiæ recepti ſunt, in c. Inter alia, numero 62. de Immun. Eccl. 380
Judæi, & eorum ſepulchra quoad Immunitatem,

Vide in ver. *Immunitas Eccleſiæ quoad perſonas, & quoad loca.*

Iudæus, vel Paganus non acquirit juſpatronatus ſi Eccleſiam fundet, vel conſtruat, in c. Nobis, n. 7. de Iurepatr. 251
Tenetur tamen eam dotare, ib. n. 9. pag. 251
Iudæus, vel Paganus puerum baptizans, aut levans de ſacro fonte non contrahit cognationem ſpiritualem, ib. n. 8. 251
Iudæorum bona, qui facti ſunt Chriſtiani, & poſtea labuntur in hæreſim, reſervantur filiis Catholicis, in c. Vergentis, n 19. de Hæret. pag. 219
Iudæus qui percuſſit Clericum, temporaliter punitur, vel interdicitur commercio donec ſatisfaciat, in c. Poſtulaſti, n. 1. de Iudæis, pag. 210
Iudicis officium,
Vide in ver. *Officium Iudicis.*
Iudex infirmus,
Vide in ver. *Infirmus.*

Iudex, communia.

Iudex major quomodo poſſit ſe ſubjicere minori in juriſdictione contentioſa, in cap. Significaſti, num. 76. de elect. 18
Iudici ſuſpecto de jure civili Epiſcopus datur adjunctus, in c. Nullus, n. 32 de Regular. pag. 6
Iudex dicitur habere dignitatem, in c. Ad hæc, n 27. de præben. 105
Iudicem qui tentat corrumpere, litem perdit, ſive privata ſit lis, ſive publica, ſive fiſcalis, in c. Pervenit, il primo, n 16. de teſtib. cogen. pag. 202
Iudex ſuum non tuum tibi denegat auxilium, in c Sacro, n. 52, de ſent. excom. 203
Iudex qui malè judicavit qualiter ſit puniendus, in c. Dilectus, il ſecondo, n. 4 de reſcript. pag. 248
Iudex inquiſitor veritatis debet cuncta rimari, nec ſe adſtringere ad unam ſpeciem probationis, in c. Ne innitaris, n. 108. de Conſtitut. pag. 53
1 Iudex, cum variæ ſunt opiniones, nec diſcernitur quæ ſit verior, ſi unam ſequatur, an faciat litem ſuam, ibidem n. 170. 63
1 Iudex condemnando innocentem peccat contra proximum, abſolvendo nocentem peccat contra Rempublicam, ib. n. 201. 66
1 Satius tamen eſt impunitum relinqui facinus nocentis, quàm innocentem damnari, ib. n. o . & 267. 66
1 Iudex poteſt differentiam dividere ſi opinio, & veritas ſe invicem confundant, ib. n. 236. pag. 73
1 Iudicem poſſe judicare pro parte minus probabili oſtenditur eſſe abſurdum, in d. c. Ne innitaris, n. 298. & n. ſeqq. & n. 35; 89
1 Iudex eſt Miniſter Dei, & decet confirmare judicium cum veritate, ib. n. 299. 89
1 Nec poteſt contra eam pronunciare cum libera conſcientia, & ſecura, ib. n. 300. pag. 89
1 Iudex gloſſis diſcrepantibus eligere debet opinionem, cui magis ratio intellectus ſui conſentit, ib. n 343. 105
1 Iudex ſpectare non debet, an probationes Fiſci præponderent probationibus rei, ſed an ex proceſſu reſultet probatio ſufficiens ad condemnandum. ibid. num. 358. & ſeqq. 107
1 Judex abſoluto proceſſu offenſivo, & defenſivo quomodo ſe debeat gerere in reo condemnando, vel abſolvendo, ib. n. 363. 107
1 Judices proniores eſſe debere ad abſolvendum, quàm ad condemnandum, & conſimiles regulæ quomodo habeant locum, ib. n 367. pag 108
3 Iudex ex officio poteſt recipere teſtes non obſtante partium juramento, quod veritas aliter probari non poſſit, quam per ſcripturam, in cap. Sicut, numero 24. de Probat. 164
2 Iudex Ordinarius ſi dicat ſe procedere authoritate delegata, quam non habet, an ſententia ſuſtineatur, & quid in caſu converſo, in c. Ex parte, n. 39. de Arbitr. 616
3 Iudex non impartitur officium ſuum niſi volenti, & petenti, & in c Venerabilis, n. 1 de Iudiciis. 38
3 Iudex debet litium brevitati ſtudere, & artibus litigatorum occurrere, ib. n. 23. 38
7 Iudex debet judicare ſecundum acta, & probata, in c. Sacro, n. 36. de ſenten. excomm. pag. 201
7 Iudex ſuum, non tuum denegat auxilium, ibidem n 52. 203
7 Iudex ſupplet ex officio ubi vertitur periculum animarum, ib. n. 53. 203

Iudex quoad appellationem.

3 Iudici etſi non fiat injuria per appellationem, fit tamen aliquale præjudicium ex retractatione ſententiæ, in c. Dilectus, il terzo, n 3. de Reſcript. 247
7 Iudex à quo regulariter non eſt citandus in cauſa appellationis ſi proceſſerit per inquiſitionem, ſeu ad inſtantiam partis, ib. n. 5 pag. 248
1 Secus ſi ex officio, ib. n. 6. 248
2 Iudicis appellationis juriſdictio expirat per ſententiam, in c. Irrefragabili, §. Cæterum, num. 34. de offic. ordinar. 456
3 Iudex appellationis juſtificato gravamine ante diffinitivam an debeat principalem cauſam remittere ad Ordinarium, in cap. Super eo, il ſecondo, num. 45. de appellat. 245
3 Iudex datus cum clauſula *appellatione remota* an hodie teneatur deferre appellationi ex cauſa probabili, quæ à jure non indulgetur expreſsè, & an hoc c. ſit correctum per c. Ut debitus, infra eod. c. Paſtoralis, n. 6. de appellat. 252
1 Iudex admitti debet ad defendendam ſententiam, in c. Dilectus, il primo, n. 2. de Reſcript. 247

Vide in ver. *Appellatio.*

Iudicis arbitrium.

1 Iudex ex magna cauſa poteſt tranſgredi Canones, in c. Canonum ſtatuta, n. 108 de Conſtitut. 29
1 Contrarium, ib n. 114. uſque in finem, pag. 29
1 Iudices ex cauſa poteſtatem habent pœnas temperandi, ib. n 116. 30
5 Iudex ob publicam ſalutem poteſt recedere à jure communi, in cap. Audivimus, n. 42. de Reliq. & vener. Sanctor. 334
5 Contrarium, ib. n. 69. 334

Declaratur, ib.n.49. & 70. 534
Vide in ver. *Iudex quoad pœnas.*
Et in ver. *Arbitrium.*

Iudicis competentia.

6 Judex tam Eccleſiaſticus, quàm laicus eſt competens in cauſis mixti fori, & eſt locus præventioni in c. Pervenit, n. 39. de Adulter. pag. 287
3 Judex an poſſit cognoſcere de delicto ſuæ familiæ, in c. Cum contingat, n. 21. de for. compet. 88
3 Judex ubi negatur qualitas jurisdictionem tribuens, poteſt de qualitate illa ſummariè cognoſcere, ut videat an ſua ſit jurisdictio, in c Si Clericus, n. 8 & 10. de for. compet. pag. 65
3 Declaratur, ib. n. 15. 65
3 Opinio Bartoli, & Jacobi de Arena, quod ſufficiat ſola allegatio qualitatis tribuentis juriſdictionem, etiamſi negetur ab adverſario, refellitur, ib. n. 9. 65
3 Judex cujus juriſdictio negatur, cognoſcere poteſt an ſua ſit juriſdictio, ib. n 11. 65
3 Judex debet prius cognoſcere an quis contraxerit, vel deliquerit in ſuo territorio, ſi hoc negatur, ad ejus juriſdictionem declinandam, ib n. 13 65
3 Judex Eccleſiaſticus cognoſcit ſi laicus negat raptum, vel invaſum in bonis Eccleſiæ, ib. n. 18. 66
2 Judicis eſt non tantum æſtimare, ſed etiam pronunciare an ſua ſit juriſdictio, in c Significantibus, n. 19. de offic. Deleg. 411
Cauſæ contra debitores, emphyteutas, conductores, & cenſuarios menſæ Epiſcopalis.
Vide in ver. *Iudex eccleſiaſticus in laicos.*

7 De qualitate juriſdictionem tribuente ante omnia conſtare debet, in c. Contingit, il ſecondo, n. 22. de ſent. excom. 181

Iudex quoad compromiſſum.

2 Judex non poteſt partes cogere, ut in ſeipſum compromittant, in c. Ex parte, n. 26. de Arbitr. 614
2 Judex in quem initum eſt compromiſſum an in dubio cenſeatur judicare uti judex, an verò uti arbiter, ib. n. 34. & ſeqq uſque in finem. 615
2 Judicis, & arbitri, ſeu arbitratoris poteſtas poteſt ſimul concurrere, ib. n. 41. 616
Vide in ver. *Compromiſſum.*

3 Judex contractus non poteſt abſentem directè de debito condemnare niſi reus eſſet præventus, vel ibi aliquando comparuiſſet, in c. Licet, n. 17 de for. compet. 80
3 Poteſt contrahentes citare extra locum, & diœceſim contractus, ib. n. 18. 80

Iudex in criminalibus.

2 Judex non poteſt ad ordinariam, & ſpecialem inquiſitionem contra aliquem procedere niſi clamoſa inſinuatione præcedente, in c. Perniciosam, n. 3. de Offic. Ordinar. 427
6 Judex in judicio inquiſitionis locum accuſatoris non tenet in c. Qualiter, & quando, il ſecondo, n. 16. de Accuſationibus. 123
Vide in ver. *Inquiſitio.*
Et in ver. *Fama.*

6 Judex quot modis procedere poſſit ſuper crimine, ibid. n. 34. 125
6 In Romana Curia agitur de crimine duobus modis, ib. n. 36. 125
6 Judex inquirens ex mero officio recipit juramentum ab illis, contra quos eſt facienda inquiſitio, ſecus ſi ad alterius inſtantiam, ibid. n 63. pag. 128
6 Judex procedens ſuper crimine ex officio non tenetur recipere probationes ſuper forma, ſed ſatis eſt, ut de ea ſibi conſtet, ib n. 64. pag. 128
6 Judex procedens ad inſtantiam alterius admittit probationes ſuper bona fama, ſecus quando procedit ex officio, ib. n. 65. 128
6 Judex in judicio denunciationis non debet pœnam ordinariam imponere, ſed ad pœnitentiam compellere, ib. n. 78. 129
Vide in ver. D*enunciatio.*
3 Judex delicti an poſſit citare extra territorium, in c. Licet, n. 4 & 15. de foro competen. pag. 79
Vide in ver. *Exempti.*
3 Judex Delegatus in cauſa ſibi commiſſa fungitur vice Papæ, & eſt major Ordinario, in c. Cum veniſſent, n. 36. de Judic. 24
7 Judex Delegatus, vel Ordinarius an poſſit mittere in poſſeſſionem bonorum laicalium ſuper quibus ſententiam tulit, in c. Licet, n. 17. & 20. de pœn. 94
4 Judex Delegatus nulliter procedit extra fines delegationis, in c. Nullus, n. 50. de Paroch. pag. 382
2 Poſt latam ſententiam ſi victus inquietat victorem inductum in poſſeſſionem, an poſſit de injuria hujuſmodi cognoſcere, in cap Magnus, num. 91. de oblig. ad ratio. 357
Vide in ver. D*elegatus.*

Iudicis deputatio.

3 Judices in cauſis civilibus ut deputari poſſint regularibus à Magiſtratu ſæculari, quæ debeant concurrere, in c. Si Clericus, n. 40 & 45. de foro compet. 68
3 Judex an dari debeat de partium conſenſu, in c. Si quis, n. 7. de foro compet. 41
3 Et quid ſervet Curia, ib n. 8. 41

Iudex Eccleſiaſticus in Clericos.

1 Judex Eccleſiaſticus cognoſcit de Clericis vivis, & mortuis, in c. Eccleſia Sanctæ Mariæ, n. 12. de Conſtitut. 162
2 Cognoſcit tantum an Clericus fuerit ordinatus in fraudem, an duxerit unicam, & virginem, & an inceſſerit in habitu, & tonſura, & interim judex laicus conquieſcit, in c. Magnus, 74. de oblig ad ratioc. 353
3 Judex eccleſiaſticus qui ſine permiſſu Epiſcopi diſtringit Clericum alterius juriſdictionis, excommunicatus eſt, in c. Nullus, n. 8. de foro compet. 52
Vide in ver. *Clericus quoad fori privilegium.*

Iudex eccleſiaſticus in laicos.

6 Judex eccleſiaſticus in cauſis ſpiritualibus, vel mixti fori non poteſt de jure communi procedere ad capturam contra laicos, in c. Pervenit, n. 12. de Adulter. 282
6 Contrarium, ib n. 18. 282
6 An poſſit mittere in poſſeſſionem corporalem bonorum laicalium, ib. n. 16. 283
6 Non poteſt pœnam mortis infligere, debet reum ſive Clericum, ſive laicum tradere Curiæ ſeculari, ib. n. 21. & 27. 284
2 Interris Imperii regulariter non ſe ingerit contra laicos in delictis non eccleſiaſticis aut mixtis, in c. Perniciosam, n. 14. de off. Ordin. pag. 427
2 Procedit tantum in crimine adulterii quando agitur ad ſeparationem thori, ib. n. 17. pag. 428
2 Poteſt procedere ad obſervantiam pacti etiam contra laicum in c. Antigonus, n. 9 de pactis, pag. 533
7 Pro criminibus ad ejus forum ſpectantibus poteſt punire laicum etiam ſibi in temporalibus non ſubjectum, in c. Licet, n. 7. de pœnis pag. 93
7 In criminibus ſui fori non poteſt laicos carceribus mancipare, ib. n 16. 93
7 Contrarium, ib. n. 20. 93
3 Ad judicem eccleſiaſticum ſpectat tam cognitio, quàm executio in cauſis civilibus, vel criminalibus, in quibus laici forum Eccleſiæ ſortiuntur, ib. n. 25. 65
7 Judex eccleſiaſticus in cauſa reſtitutionis dotis an poſſit ſententiam exequi in bonis laicalibus, ib. n. 24. 95
2 An teneatur ſtare ſententiæ judicis laici contra Clericum, qui dum laicus eſſet, in exilium damnatus fuit pœna adjecta in caſu tranſgreſſionis, in c. Magnus, n. 92. de oblig. ad ratioc. 357
2 Judex ſæcularis quando dicatur negligens ad effectum ut Judex eccleſiaſticus procedere debeat in cauſis miſerabilium perſonarum non pauperum, in c. Significantibus, n. 70. de off. Delegat. 417
2 Et quid ſi ſit ſuſpectus de malitia, ib. n. 71. 417
3 Judex eccleſiaſticus poteſt de quæſtione temporali cognoſcere incidenter, vel per reconventionem, in c. Tua n. 31. de ordin cogn. pag. 132
Vide in ver. *Laicus*

2 Judex eccleſiaſticus eſt judex ordinarius in cauſis contra debitores, emphyteutas, coadiutores, & cenſuarios menſæ Epiſcopalis, in c. Noſti, n. 22 de elect. 64
3 Judex eccleſiaſticus cognoſcit ſi laicus neget raptum, vel invaſum in bonis Eccleſiæ, in c. Si Clericus, n. 18. de foro compet. 66

Iudex quoad executionem.

6 Judex qui habet poteſtatem cognoſcendi, an etiam habeat exequendi, in c. Pervenit, n. 22. de Adulter. 28-

7 Judex

Judex eccleſiaſticus in cauſa reſtitutionis dotis an poſſit ſententiam exequi in bonis laicalibus in c. Licet, n. 24. de pœnis. 95
Vide in ver. *Executio.*

Iudex in cauſa propria.

Judex nemo eſſe poteſt in cauſa ſua, in c. Noſti, n. 8. de elect. 62
Et qui jus ſibi dicit in re ſibi debita cadit à jure ſuo, ib. n. 8. 62
Imperator poteſt eſſe judex in cauſa fiſci, ib. n 9. 62
Inferior à Papa regulariter non poteſt eſſe judex in cauſa propria, ib. n. 15. 63
Sed Papa regulariter contra, ib. n. 16. pag. 63
Qui tamen cauſas proprias ex conſuetudine aliis delegat, ib n 17. 63
Epiſcopus an poſſit eſſe judex in cauſa ſuæ Eccleſiæ vel menſæ,
Vide in ver. *Epiſcopus quoad juriſdictionem, & judicia.*
Vicarius in cauſa menſæ Epiſcopalis,
Vide in ver *Vicarius Epiſcopi.*

Iudex ſuper incidenti.

Judex hæreditatis cognoſcit incidenter de cauſa ſtatus, licet de alia principaliter cognoſcere non poſſit, in c. Tuam, n. 10. de ordin cognit. pag. 130
Judex qui merum, & mixtum imperium non habet, ratione incidentiæ, vel prorogationis, non poteſt de his cognoſcere, quæ ſunt meri, vel mixti imperii, ibidem n. 27. 132
Judex ante ſententiam de peremptoria exceptione cognoſcit, ſufficit tamen ut ſuper principali pronunciet, in c. Intelleximus, n 1 de ordin. cognit. 125
Judex an, & quando ſuper incidenti debeat pronunciare, ib. n. 21. & 3 uſque ad n. 32. pag. 127
Judex pronunciando ſuper principali cenſetur tacitè pronunciare ſuper incidenti, ib. n. 25. pag. 127
Judex eccleſiaſticus poteſt de quæſtione temporali cognoſcere incidenter, vel per reconventionem, in c Tuam, n. 31 de ordin. cognit. 132
Vide in ver. *Iudex laicus quoad cauſas ſpirituales.*

Iudex quoad juris interpretationem.

Judicibus an, & quomodo liceat jura interpretari, in c. Cum veniſſent, n. 22. & ſeqq. uſque ad n. 25. & n. 38. uſque ad n 44. de Judic. pag. 22
Judicem oportet legum, & canonum ſenſus, & mentem ſcrutari, etiam poſthabita verborum proprietate, quod ſine interpretatione fieri non poteſt, ib. n. 38. 25
Judex ſuper paucis tantum, quæ juridica ſententia decidi non poſſunt, debet Principem conſulere, ibidem n. 39. 25
3 Declaratur ib n. 51. 25
Judex in dubiis decidendis quem ordinem ſervare teneatur, in c. Cum veniſſent, ib. n. 51. pag. 27
Vide in ver. *Concilium Tridentinum.*

Iudex laicus, communia.

6 Judices ſæculares poſſunt compelli per Eccleſiam ad juſtitiam faciendam, in cap. Vergentis, num. 6. de Hæret. 118

Iudex laicus quoad cauſas ſpirituales.

3 Judex laicus de quæſtione ſpirituali nec principaliter, nec incidenter poteſt cognoſcere, in cap Tuam, n. 9. & n. ſeq. & n 25. de ordin. cognit. 130
3 Iudex laicus coram quo incidit quæſtio natalium, cur debeat ſuperſedere in cauſa hæreditatis, ib. n 16. 131
3 Judex eccleſiaſticus coram quo pendet quæſtio incidens præjudicialis, poteſt inhibere judici laico, ne interim procedat aut proceſſum inchoet ſuper principali, n. 20. 131
3 Et inhibitio fieri poteſt ſine cauſæ cognitione, ibidem n. 21. 131
3 Et an proceſſus ante inhibitionem ſit nullus parte opponente, vel appellante, ib. n. 23. pag. 131
3 Judex laicus non poteſt etiam incidenter cognoſcere de exceptione excommunicationis ſimoniæ vel intruſionis, ib. n. 28. 132
3 Et quid in periurio, ib. n. 29. 132
3 An poſſit incidenter cognoſcere de cauſa legitimitatis, ſi controverſia non in jure, ſed in facto conſiſtat, ibid n 36. 133
3 Judex laicus coram quo aliquis accuſatur de adulterio, ſi opponatur quod matrimonium ſit contractum, debet hunc articulum ad Epiſcopum remittere, ibidem n 43. 134
3 Etiam incidenter non poteſt cognoſcere de quæſtione facti, an quis ſit ſimoniacus, intruſus, vel baptizatus, ib. n. 49. & 51. 136
3 Nec incidenter poteſt cognoſcere de quæſtione facti, an captus inceſſerit, in habitu, & tonſura, ib. n 53. 136
3 In ſpiritualibus judex ſæcularis eſt competens ſi cadant in laicum activè, & quæſtio ſit ſuper facto, aliàs ſecus, ſecundum diſtinctionem Ancharani, ib n. 46 135
3 Sed contra ib n. 49 & ſeqq. uſque ad n. 61. pag. 135

Vide in ver. *Iudex ſuper incidenti.*
Et in verb. *Laicus.*
Et in ver. *Iudex laicus in Clericos.*

7 Parlamentis Dolenſis edictum circa cenſuras à judicibus Eccleſiaſticis latas, improbatur, in c. Sacro, n. 31. de ſent. excom. 201

Iudex laicus in Clericos, & Eccleſias.

2 Judex laicus qualiter, & quando poſſit procedere contra Clericum ordinatum lite pendente, perſtringitur octo concluſionibus ex dictis Jo Andr & Canoniſtarum, in c. Magnus, n. 54. de obligat. ad Ratiocin & concluſiones rediguntur ad unam, ib. n. 55. 350
2 Juriſdictio judicis laici in cauſa ante Clericatum præventa perpetuatur in Clericum propter principium habile, licet devenerit ad caſum, à quo non potuit inchoari, ib. n. 56. pag. 350
3 Judex ſæcularis ſi Clericum per ſe diſtringit, aut condemnat, excommunicari debet, in c. Nullus, n. 1. de for. compet. 52
3 Non poteſt Clericum judicare etiam ex delegatione Epiſcopi, ib. n. 7. 52
2 Papa an poſſit generaliter concedere ut judex laicus Clericum diſtringat, vel condemnet, ib. n. 9. 53
3 Judex laicus non prohibetur ex delegatione Epiſcopi cognoſcere cauſam Clerici merè ciuilem ib. n. 10. 53
3 Judices laici qui Clericos coercent, aut judicant, dicuntur Eccleſiæ Dei injuriam irrogare, ib. n. 11. 53
3 Judex laicus qui ſine perſonali diſtrictione Clericum condemnat, non eſt excommunicatus, licet excommunicari debeat, ib. n. 13. pag. 53
3 Hodie ſecus ex Bulla Cœnæ, ib. n. 14. pag. 53
3 Inſtituendo proceſſum contra mulierem ſuper delicto commiſſo cum tali Clerico incidit in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ib. n. 31. pag. 56
3 Retinens in carcere Clericum deprehenſum in habitu laicali an, & quando excuſetur a cenſuris, in c. Si quis, n. 58. de for. compet. pag. 47
3 Laicus nec directè, nec indirectè poteſt de crimine Clericorum cognoſcere, in cap. Cæterum, num. 30. de Judiciis. 4
7 Judici ſæculari nefas eſt prohibere judici Eccleſiaſtico ne quem excommunicet, vel mandare ut latam excommunicationem revocet, in c. Sacro, n. 30. de ſent. excomm. 200
5 Judex laicus non poteſt in Eccleſia ullam juriſdictionem exercere, in c. Inter alia, n. 99. de Immunit. Eccleſ. 384
7 Judex laicus non poteſt prævenire Epiſcopum in proceſſu & ſententia contra Clericum ſuper crimine atrociſſimo, niſi poſt actualem degradationem, & traditionem Curiæ ſæculari, in c. Novimus, n. 3. de verbor. ſignif. 215

Vide in ver. *Clericus quoad fori privilegium.*

4 Judex laicus ſi cauſam prævenit contra Clericum in habitu non incedentem, poteſt cauſam modo à perſona abſtineat, ad finem deducere, non obſtante reaſſumptione habitus: ſi verò prævenit per ſonam, reaſſumptio habitus non impedit quominus judicium contra perſonam proſequi valeat, in c. Joannes, n. 6. de Cler. conjug. 28
3 Judices ſæculares minime poſſunt leges Canonicas, & conciliares interpretari, in c. Cum veniſſent, n. 54. de judiciis. 27
3 Judex laicus non poteſt etiam incidenter cognoſcere de exceptione excommunicationis, ſimoniæ, vel intruſionis in c. Tuam, n 28. de Ordin. cognit. 132

3 Et quid in periurio, ib. n. 29. 132
3 Judex laicus an poſſit cognoſcere de cauſa Eccleſiaſtica per viam reconventionis, ib. n. 33. & n. ſeqq. 132

Iudex quoad litteras Apoſtolicas.

3 Iudices ſuper dubiis litterarum Apoſtolicarum nullatenus poſſunt judicare, ſeu pronunciare, ſed tantum cognoſcere incidenter, in c. Cum veniſſent, n. 41. de judic. 25
3 Iudex in dubio arduo, & inexplicabili ſuper litteris Apoſtolicis etiam incidenter cognoſcere non poteſt, ſed debent Papam conſulere, ib. n. 42. 26
3 Judex inferior non cognoſcit de quæſtione, an confirmatio Apoſtolica ſit valida, necne, in c. Si quis, n. 16. de confir. util. vel inutil. 257
3 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ib. n. 26. 257
3 Iudex in dubiis decidendis quem ordinem ſervare teneatur, in c. Cum veniſſent, n. 51. de judic. 27

Iudicis officium.

Vide in ver. *Officium judicis.*

Iudex quoad pœnas & cenſuras.

7 Judex Eccleſiaſticus in cauſis criminalibus an poſſit pœnas pecuniarias infligere, in c. Licet, n. 9. de pœn. 93
7 Quid ſi pro crimine Ius ſtatuat certam pœnam pecuniariam eſſe imponendam, ib. n. 10. pag. 93
7 Et quid ſi jus ſtatuat certam pœnam ſpiritualem, vel corporalem, non autem pecuniariam, ib. n. 11. 93
7 Et quid ſi de pœna imponenda nihil ſit jure cautum, ib. n. 12 93
7 Iudex qui ſuper crimine diſpenſare non poteſt, an poſſit pœnam à jure ſtatutam in pecuniariam commutare, ib. n. 13. 93
7 Iudex Eccleſiaſticus abſtinere debet à cenſuris etiam contra laicos ubi executio realis, vel perſonalis fieri poteſt, ib n. 23. 94
2 Iudex ordinarius poteſt contra contumaces procedere etiam per mulctas pecuniarias, ſi illæ magis timeantur, in c. Irrefragabili, §. Cæterum, num. 4. de offic. Ordinar. 452
2 Et quid in Judice Delegato, ib. n. 5. pag. 453
2 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ib. n. 6. 453
2 Et quid ſi in litteris data ſit certa forma procedendi per cenſuram eccleſiaſticam, ib. n. 7. 453
2 Judex eccleſiaſticus ubi certa pœna non eſt à jure ſtatuta, poteſt judicialiter pecuniariam infligere, ſi videat illam magis timeri, & abſit avaritiæ ſtudium, ibidem n. 16. 454
2 Judex Eccleſiaſticus qui poteſt ſuper crimine diſpenſare, ut Epiſcopus, poteſt per ſententiam, ſuam pœnam jure, vel conſuetudine ſtatutam, in pecuniariam commutare ib. n. 19. & ſeqq. 454
2 Secus ſi diſpenſare non poſſit, ut inferior Prælatus, Judex Delegatus, ib. 454
2 Contrarium, ib. n. 22. 454
2 Judex quilibet qui poteſt de cauſa cognoſcere poteſt pœnam à jure ſtatutam alterare, & commutare, dummodo id faciat cauſa cognita, & in ipſa ſententiæ prolatione, ib. n. 22. pag. 455
2 Quod procedit tam in judice ordinario, quàm delegato, ib. n. 23. 455
2 Judex delegatus, qui cauſa cognita temperat pœnas à jure impoſitas, non excedit fines mandati, nec jura tranſgreditur, ib. n. 24. pag. 455
2 Judex etiam delegatus poſt Concilium Tridentinum uti non debet cenſuris niſi in ſubſidium, ib. n. 23. 455
2 Judex quibus ex cauſis temperare poſſit pœnas à jure inflictas, ib. n. 29. 455
2 Judex Eccleſiaſticus poſt ſententiam non poteſt pœnam à jure ſtatutam in pecuniariam commutare, ibidem n. 30. 455
2 Niſi poſſit ſuper illo crimine diſpenſare, ib. n. 31. 455

Vide in ver. *Cenſura, Excommunicatio, Pœna.*

Iudicis quale iudicium.

1 Iudex non debet judicare ſecundum propriam opinionem, ſed ſecundum decreta Patrum, & aliorum habentium auctoritatem legis condendæ, in c. Ne innitaris, n. 10. de Conſtit. pag. 37
3 Iudicem oportet legum, & canonum ſenſus, & mentem ſcrutari, etiam poſthabita verborum proprietate, quod ſine interpretatione fieri non poteſt, in c. Cum veniſſent, n. 38. de judic. 25
3 Judex ſuper paucis tantum, quæ juridica ſententia decidi non poſſunt debet Principem conſulere, ibidem n. 39. 25
3 Declaratur, ib. n. 51. 25
1 Iudex an debeat judicare ſecundum conſcientiam, an verò ſecundum acta, & probata, in c. Canonum ſtatuta, n. 52 & ſeqq. de Conſtit. 24
1 Iudicis conſcientia triplex, ib n. 53. 24
6 Judex debet ſolam veritatem indagare pro adminiſtratione juſtitiæ, in c. Falſidicus, n. 155. de crim falſ. 318

Iudicis recuſatio.

2 Judex ordinarius quando allegatur ſuſpectus, datur adjunctus, in c. Noſti, n. 23. de elect. pag. 64

Vide in ver. *Recuſatio.*
Et in ver. *Viſitatoris recuſatio.*

Iudex ſynodalis.

7 Judices ſynodales an ſint deputandi ab Epiſcopo de conſenſu ſynodi, vel de ejus conſilio tantum, in cap. Cum olim, il ſecondo, n. 13. & n. ſeqq. uſque in fin. de privileg. 57
3 *Iudicium* petitione omiſſa eſt nullum, in c. Olim, n. 15. de lit. conteſtat. 104
3 Judicium non debet claudicare, ib. n. 59. pag. 108
5 Et in c. Nullus, n. 4. de Regular. 7
5 Judicii verbum ſapit diſcretionem, & arbitrium boni viri, in c. Cum autem, n. 21. de jurepatron. 248
3 Judicium incipit à litis conteſtatione, in c. Tuam n de ordin. cognit. 130
3 Judicium Eccleſiæ aliquando ſequitur opinionem, quæ ſæpe fallit, & fallitur, in c. Venerabili, num. 14. de Teſtib. 198
3 Quod procedit etiam in Eccleſia univerſali in his, quæ ad fidem non pertinent, ib. n. 15. pag. 198
3 Declaratur, ib. n. 40. & 42. 198
3 Judicium aliud eſt ſecundùm præſentem juſtitiam, aliud ſecundùm æternam ſententiam, ibid. n. 21. 198
3 Judicium eorum qui præſunt Eccleſiæ poteſt errare in quibuslibet, ſi perſonæ eorum tantum reſpiciantur. Secus ſi conſideretur Divina providentia, ib. n. 35. 199
1 Judicium ſolvitur vetante eo, qui juſſit judicare, in c. Cæterum, n. 72. de Reſcript. 194
1 Judicandi munus magis conſilio prudentis viri, quàm corporeexplendum eſt, ib n 87. pag. 195
3 Judicia ſua non præſumitur quis velle impugnare, in c. Cum olim, n. 3 de ſent & re judicat pag. 23
4 Judicium quid ſit, & unde dicatur, in c. Veſtra, n. 26. de cohabitat. cler. & mulier. 1c
1 Iudicium duplex in quolibet ratiocinato, in cap. Ne innitaris, n. 81 de conſtit. 45
1 Judicii bonitas non conſiſtit in ſola veritate, ſed in eo, quod ſit firmum, & ſtabile, ib. n. 87. pag. 47
1 Judicium fori contentioſi non differt à judicio in foro animæ quoad obligationem eligendi opinionem magis probabilem, ib. n 301 pag. 89
6 *Inæqualitas* in judiciis reprobatur, parilitas approbatur, in c. Henricus, n. 5. de Cler. pugn. in duel. 275

Iuramentum, communia.

6 Juramentum non poteſt præſtari per relationem ad ſcripturam juratam, niſi fiat in continenti, in c. Veniens, n. 15. de cognat. ſpirituali pag. 68
4 Juramento Parochi ſuper neceſſitate cauſarum abſentiæ non ſtatur. in c. Relatum, num. 50. de Cler non reſiden. 38
1 Juramenti forma in electione Romani Pontificis quæ, in c Cum dilectus, n. 54. de Conſuetud. pag. 273
2 Juramentum exigi poteſt per Nuncium, ſeu Procuratorem, in c. Significaſti, n 4. de elect. pag. 9
1 Juramentum poteſt remitti ab eo, in cujus favorem eſt juratum, in c. Inter cæteras, n. 8. de reſcript. 197
2 Juramentum non violat qui in melius commutat in c. Magnus, n. 18. de oblig. ad ratiocin. pag. 342
6 Juramentum facit ut actus etiam nullus defectu formæ valeat omni meliori modo, quo poteſt, in c. Naviganti, n. 67. de Uſur. 302
5 Iuramenti forma à Clemente V. præſcripta in creatione Tabellionum, in c. Sicut, te, n. 19. & 55. Ne Cler. vel Monach. 425
3 Iuramen tum eſt fortius vinculum, quàm confirmatio in forma communi, & firmat actum invalidum, in c. Si quis, n. 31. de confirm. util. vel in util. 258
6 Iuramentum eſt actus latriæ, in c. falſidicus, n. 107. de crim. falſ. 314

3 Iuramentum nunquam eſt deferendum illi, contra quem vehementer præſumitur de tranſgreſſione, in c. Conſtitutis, il ſecondo, n.7. de Appellat. 246
3 Conſenſus eſt de ratione intrinſeca juramenti in c. Veniens, n.16. de Iurejuran. 219
7 Juramentum habet vim roborativam, non extenſivam, in c. Quoniam, n. 7. de privileg. pag. 75
7 Et in eo ſemper intelligitur excepta Superioris authoritas, ib. n. 8. 75
5 d Juramentum verbale quis cogi non poteſt præcisè, ſecus ad actuale, in cap. Sacris, num.15. de his, quæ vi met. cauſ 589
7 Juramentum eſt vinculum perſonale nec tranſit in ſucceſſorem, in cap. Cum pro cauſa, num. 27. de ſent. excom. 161
7 Juramento partis quando ſit ſtandum ſuper ſcripturis deperditis, in cap. Cum olim, il primo, num. 7. de privil. 58
7 Juramento damnum paſſi de rebus ſubtractis, vel abſumptis ſtatur tantum contra eum, qui damnum dedit, non contra tertium, ib. n. 8. pag. 58
7 Juramentum ſuppletorium tunc demum eſt deferendum, cum aliæ probationes deficiunt, dummodo tamen ſaltem ſemiplenè ſit prolatum, in c. Sicut, n. 5. de probat. 162
7 Et habito reſpectu ad legalitatem perſonæ, & quantitatem cauſæ, ib. n. 6. & n. ſeqq. pag. 162
7 Juramentum in ſupplementum, ut deferri poſſit, quæ requiſita debeant concurrere, & in quibus caſibus non ſit deferendum, ib. n. 7. pag. 162
7 Juramentum non debet eſſe vinculum iniquitatis ibid. n.19. 163
7 Item contra bonos mores non eſt obligatorium, ibid. n 20. 263
7 Nec de re vetita ob publicam utilitatem, ib n.21. 163
7 Juramentum contra publicam utilitatem ſecundariò, non autem principaliter valet, ib. n. 22 pag. 163
7 Juramentum de teſtibus non inducendis non obſtat, quin produci poſſint exuberantis fidei, & authoritatis, ib. n.25. 164

Iuramentum amphibologicum, ſeu æquivocum.

6 In Iuramento uti amphibologia, ſeu æquivocatione etjam ex juſta cauſa, vel jocosè eſt mortale peccatum, ſi verba ex communi audientium uſu non admittant ſenſum verum, quem jurans intendit, in c. Falſidicus, n. 145. de crim. falſ. 317
6 Secus ſi verba utrumque ſenſum admittant, ib. n 147. & 152. 317
6 Quod tamen fallit in judicio, ib. num. 149. pag. 317
6 Jurare joci cauſa Principem eſſe in oppido, intelligendo pictum, eſt grave peccatum, ſed non mortale, ibidem n. 24. 308
6 Imò eſt mortale, ib. n. 145. & ſeq. 308
6 Jurans Italico idiomate *perd'io* cum apoſtropho, ut audientem fallat, intendens ſignificare *perdo io*, perjurium committit, ib n.140 pag. 316
6 Idem in eo, qui jurat per verbum *uro*, ſupprimendo litteram *i*, ib. n. 141. 316
6 Idem in eo, qui pronunciat juramenti verba interrogativè, ut contrarium ſenſum inducant, ib. n. 142. 316
6 Idem in eo, qui intendit ironicè loqui ad fallendum proximum, ib. n. 143. 316
6 Jurans non obligatur niſi ſecundum intentionem ſuam, ſi verba ita duplicia ſint, ut æqualiter diverſos ſenſus exprimant, ib n. 147. pag. 317
6 Juramenti verba ſi non admittunt ſenſum quem jurans mente concipit, à perjurio non excuſant, in c. Falſidicus, n. 94. de crim. falſ. pag. 313
3 Juramentum temerarium an, & quando repellat à teſtimonio, in c. Intimavit, n. 2. & ſeqq. uſque ad n. 8. de teſtib. & atteſtat, 190
5 Juramentum ubi prohibetur, temerarium tantum cenſetur prohibitum, in c. Licet, n.3. de Regular. 83
7 Juramentum in ſupplementum defertur ſemiplenè probanti, in c. Cum Eccleſia, n. 18. de cauſ poſſeſſ. & propriet. 140
7 Niſi adverſarius habeat juris aſſiſtentiam, aut jurare velit ſe non debere, ib. n. 19. pag. 140

Iuramentum qualiter interpretandum.

6 Juramentum in foro Animæ an ſit interpretandum juxta intentionem recipientis, vel jurantis, latè diſtinguitur, in c. Falſidicus, n. 66. & ſeqq. uſque ad n. 80. de crimin. falſ. pag. 311
6 Juramentum in conſilio animæ ſecundum intentionem jurantis recipit interpretationem, ſed in judicio ſecundum jus ex ſententia Innocentii, ic n.73. 311
6 Contrarium, ib. n. 74. 311
6 Declaratur, ib. n 76. 311
6 Juramentum ſi non ſit eadem intentio jurantis, & ſuſcipientis in foro animæ, accipiendum eſt juxta ſanum intellectum, ejus qui dolum non adhibet, ib. n. 76. & 80. & n.16 . verſ. Non obſtat ſecundum. 312
6 Juramentum eſt accipendum juxta propriam, & communem verborum intelligentiam, ib. n 146. 317
6 Jurantis intentio non eſt ita attendenda, ut ſit in libertate ſua exponere verba ut vult, ſed ſecundum id, quod communiter intelligitur, ib.75. 311
6 Jurantis, & recipientis ſimplicem intentionem conſiderat Deus, & ex parte utriuſque artem aſpernatur, & odit, ib. n.77. 312

Vide in ver. *Iuramentum artificioſum.*
Et in ver. *Iuramentum amphibologicum.*

3 Juramentum non extenditur ad ea, de quibus non fuit verſimiliter cogitatum, in c. Veniens, n. 11. & 24. de Jurejuran. 219
3 Jurans parere mandato alicujus ſi præcipiatur aliquid, quod non adverſetur priori juramento, ſed tamen ſit ita grave, ut de eo verſimiliter non cogitaverit, an teneatur illud ſervare, ib. n.1 . & ſeqq. 219
3 Conſenſus eſt de ratione intrinſeca juramenti, ibidem n.16 219
3 Juramentum non extenditur, niſi ad rationabilia, poſſibilia, & honeſta, ib. n. 18. pag. 220
3 Jurans ſtare mandato Epiſcopi, & non appellare, ſi Epiſcopus præcipiat ut renunciet beneficio, appellare poteſt, nec eſt opus petere relaxationem à juramento, ib. n 10. 220
3 Iurans petere reductionem ad arbitrium boni viri ſi enormiter lædatur, poteſt illam petere juramento non obſtante, ib. n.21. 220
3 Etiamſi dictum fuerit, ut Compromiſſarius poſſit enormiter lædere, ib. n.21. 220
3 Juramentum generaliter præſtitum de parendo mandatis alicuius non extenditur niſi ad ea, de quibus cogitandum eſt, vel debuit meritò cogitari ib. n.24. 220
3 Juramentum ſpecificè præſtitum in foro animæ, juxta intentionem virtutis recipit interpretationem, ibid. n.26 220
3 Procedit quando jurans dolum adhibet: alioquin interpretatur ſecundum ſanum intellectum ſuſcipientis, ib. n.26. 220
3 Juramentum in foro judiciali recipit interpretationem, ſecundum jus, ib. n.27. 220
5 in Iuramento, & voto ſemper intelligitur excepta Superioris auctoritas, in c. Non eſt vobis, n.15. de Regular. 27
5 Iuramento obligatus ad aliquid ſcribendum, prohibetur ingredi Religionem, ib. n.19. pag. 27
4 Iuramentum non porrigitur ad incogitata, in c. Cum veniſſent, n. 23. de Inſtitut. 227
4 Iuramentum habet tacitam conditionem rebus ſic ſtantibus ib. n 34. 227
7 Iuramentum habet vim roborativam, non extenſivam, in c. Quoniam, n. 7. de Privileg. pag. 75
7 Et in eo ſemper intelligitur excepta ſuperioris auctoritas, ib. n 8. 75
6 Iuramentum debitoris habet tacitam conditionem ſi creditor in eodem ſtatu manſerit, in c. Abſolutos. n. 9. de Hæret. 223

Vide in ver. *Debitor.*

Iuramentum qualiter præſtandum.

7 Iuramentum præſtari non poteſt per relationem ad ſcripturam juratam, in c. Cum pro cauſa, n. 17. de ſent. excom. 161
7 Pro forma exigit ſpecificam mentionem, & formalitatem verborum, ib. n. 18. pag. 161
7 Præſtari debet corporaliter, & requirit pro forma tactum ſcripturarum, ib. n. 20. pag. 161
7 Subdictione, *&c.* non includitur, ib. n. 22. pag. 161
7 Nec ſub obligatione Camerali, ib. n. 23 pag. 161
3 Iuramentum fidelitatis, de quo, in cap. Ego N, de jurejur. eſt legitimũ, & præſtatur ab Epiſcopis ſemel tantum in actu conſecrationis, non autem in viſitatione Liminum, in d. c. Ego N, n.71. de Iurejur. 217

5 Iura-

5 Iuramentum fidelitatis prohibetur Clericus præſtare laico, à quo nihil habet temporale, in cap. Sicut te, n. 12. Ne Cler. vel Monach. pag. 424
3 Juramenti forma ſeptem capitula continens, ſecundum quam Papæ jurant Epiſcopi, in c Ego N, num 1 de Jurejur. 209
3 Juramentum quod Epiſcopi præſtant Papæ in actu conſecrationis eſt ligium, ib. n. 71. pag. 217
6 Juramenti finis eſt determinatam veritatem aperire, in c. Falſidicus, n. 22. & n. 133. & ſeqq. de crim. falſi. 308
6 Juramentum quoad huic fini adverſatur non inducit mortale peccatum in materia levi, ib d. n 133. 308
6 Contrarium, ib n. 137. 308
6 Juramentum inſtitutum eſt non per quod ſe homines fallant, ſed per quod quiſque in alterius notitiam cogitationes ſuas proferat, ib. n. 133. 310

Iuramenti implementum.

1 Jurans non venire contra contractum an ſit perjurus ſi petat pretium ſuppleri, vel contractum reſcindi, in c. Inter cæteras, n. 5. de reſcr. pag. 197
6 Jurans cum aliqua contrahere ſi non ſubeſt impedimentum, per cenſuram eccleſiaſticam contrahere compellitur, in c Ex litteris, il ſecondo, n. 1. de ſponſal. 6
6 Etiam poſt Concilium Tridentinum quod de ſponſalibus nihil ſtatuit, ib. n. 2. 6
3 Juramentum licitum tranſgrediens eſt perjurus, & mortaliter peccat, in c. Veniens, n 13 de Jurejur. 219

Iuramentum quando obligatorium, & licitum.

2 Juramentum à quacunque lege etiam Canonica, imo & Divina prohibitum ſervandum eſt, ſi fieri poteſt ſine interitu ſalutis æternæ, in c. Non ſine, num. 25. de Arbitr. 509
5 Juramentum, & votum non ligant cum ſine interitu ſalutis corporalis ſervari non poſſunt, in c. Concilium, n 7 de obſer. Jejun. 343
2 Juramenta contra utilitatem Eccleſiæ perjuria potius dicenda ſunt, in c. Veniens, n. 20. de Tranſact. 571
2 Juramentum Prælati de non repetendis juribus Eccleſiæ ſuæ non valet, ib. n. 21. 571
3 Juramentum de non teſtificando contra aliquem non eſt obligatorium, & cur in c. Conſtitutis, il primo, n. 3. & ſeq. de teſtib. & atteſtat. 193
3 Juramentum de teſtimonio contra aliquem non ferendo eſt illicitum, ac temerarium, in c. Pervenit, il primo, n. 5. de teſtib. pag. 201
2 Jurare in quibus caſibus liceat, in c. Significaſti, n. 8. de elect. 9
6 Jurans falſum ſuper lapidem perjurus eſt, in c. Falſidicus, n. 68. de crim. falſi. 311
3 Juramentum de parendo alicujus mandato non eſt ſervandum ſi præcipiatur aliquid, quod obviet juramento prius licitè facto, in c. Veniens, num. 1. & 12. de Jurejuran. 219
3 Et quid ſi obviet promiſſioni non juratæ, ib n. 23. 219
3 Juramentum non eſt obligatorium quando ſervari non poteſt ſine interitu ſalutis æternæ, ib. n. 14. 219
3 Caſuū fortuitorum renunciatio non validatur juramento ob defectum conſenſus, ib. n. 17. 220

Vide in ver. *Perjurium.*

Et in ver. *Iuramentum amphibologicum.*

Et in ver. *Iuramentum artificioſum.*

4 Juramentum à prælato præſtitum in damnum Eccleſiæ ab ipſo Prælato ſervandum eſt, in c. Cum veniſſent, n. 22. de Juſtit. 227
4 Si ſit ſeparabile à præjudicio Eccleſiæ, aliàs ſecus, ib. n. 28. 227
4 Juramenta non ſunt, ſed perjuria, quæ contra utilitatem Eccleſiæ attentantur, ib n. 23 pag. 227
4 Juramentum præſtitum ab Epiſcopo Antuerpienſi de ſervandis conſuetudinibus, & privilegiis Collegiatæ Eccleſiæ an poſt erectionem d. Eccleſiæ in Cathedralem obſtet, quominus Epiſcopus uti poſſit ſua juriſdictione in ejuſdem Eccleſiæ Capitulum, & perſonas ejuſdem civitatis, ib. n. 24. 227
4 Juramentum generale de obſervandis privilegiis an extendatur ad revocata, ib. n. 25. & 35. 227
4 Juramentum de ſervando ſtatuto tollitur per ſtatuti revocationem, ib. n. 26. & 36. pag. 227
4 Juramenta ab Epiſcopis præſtita in materia viſitationis ac privationis Capitularium ſuos obligant authores ib. n. 31. 227
4 Juramentum non porrigitur ad incogitata, ibid numero 32. 227
4 Juramentum per relationem ad aliud perinde habetur, ac ſi eſſet præſtitum ſuper re certa per ſe, ibidem n. 33. 227
4 Juramentum habet tacitam conditionem rebus ſic ſtantibus, ib. n. 34. 227

Iuramentum artificioſum, vel per ſubauditionem.

6 Juramentum quoties exigitur ad faciendum peccatum, poteſt quis jurare ſe facturum, ſubintelligendo intra ſe ſi abſque peccato id ſibi licuerit, in c. Falſidicus, n. 45. de crim falſ. 310
6 Contrarium, ib n. 80. uſque in fin. 310
6 Juramentum artificioſè compoſitum ad fallendum proximum accipit Deus, ſecundum quod is, cui juratur, intelligere debet juxta rectam intelligentiam verborum, ib. n. 80. pag. 312
6 Juramentum in quacunque materia eſt mortale, ſi verba ſunt falſa, n. 86 313
6 Juramenti verba ſi non admittunt ſenſum, quem jurans mente concipit à perjurio non excuſant, ibidem numero 94. 313
6 Juramento firmare id, quod nihil eſt, perjurium eſt n 108. 314
6 Juramentum cui veritas non eſt comes, eſt perjurium, ib. n. 110. & 113. 314
6 Juramentum inſtitutum eſt, non per quod ſe homines fallant, ſed per quod quiſque in alterius notitiam cogitationes ſuas proferat, ib. n. 133. 316
6 Juramenti finem deſtruit modus jurandi per internas ſubauditiones verborum ſenſum invertentes, ibidem n. 135. 316
6 Juramenti comes principalis eſt veritas in audientis notitiam delata, ib. n. 136 pag. 316
6 Jurans falſum ſubaudiendo aliquid in mente quod reddat ſenſum verum, an peccet mortaliter, in c. Falſidicus, num 20. & num. ſeqq uſque in fin. de crim. falſi 308
6 Quid ſi id faciat ſine juſta cauſa, ib. n. 26. & ſeqq. uſque in fin. 308
6 Jurare joci cauſa Principem eſſe in oppido intelligendo pictum, eſt grave peccatum, ſed non mortale, ibidem n. 24 308
6 Imo eſt mortale, ib. n. 145. & ſeqq. pag. 308
6 Iurare falſum ex juſta cauſa ſubaudiendo aliquid in mente, quod reddat ſenſum verum, nullam eſſe culpam qui authores ſenſerint, ib. n. 26. 308
6 Et quibus fundamentis, ibidem n. 27. & ſeqq. uſque ad n. 35. 308
6 Jurare ſe aliquid neſcire, quod expedit ſub ſecreto tegere ſubaudiendo in mente ita ut expediat revelare, multi opinantur non eſſe perjurium, ib. n 36. 309
6 Idem in eo, qui coactus jurat ſe pecuniam ſoluturum, ſubaudiendo intra ſe, ſi erit debitor, ibidem n. 37. 309
6 Idem in eo qui per metum jurat ſe accepturum aliquam in uxorem, ſubintelligendo, ſi mihi placuerit, ibidem n. 38. 309
6 Idem in muliere, quæ ſciens occultum impedimentum dirimens metu excommunicationis jurat ſe velle viro cohabitare, ſubaudiendo ſi mihi licebit, ibidem n. 39. 309
6 Idem in eo, qui pecunia egens jurat ſe illam non habere intelligendo ad mutuandum, ib n. 40. 309
6 Idem in adultera, quæ jurat ſe adulterium non commiſiſſe, ſubaudiendo in alio die, vel loco, ibidem. n. 41. 309
6 Idem in Clerico, qui ut ſe eximat ab indebita ſolutione Gabellæ jurat ſe nihil portare, ſubaudiendo ex quo gabellam ſolvere teneatur, ib. n. 42. 309
6 Idem in viatore veniente ex loco, qui peſte infectus creditur, & jurat ſe inde non venire, ſubintelligendo tanquam ex loco infecto, ib. n. 43. 309
6 Idem in pœnitente, qui malè interrogatus à Sacerdote, falſò negat ſe confeſſum fuiſſe aliquod peccatum, ſubaudiendo ita ut illud dicere teneatur, ibidem numero 44 309
1 Iurans falſum in judicio ex juſta cauſa ſubaudiendo in mente

mente aliquid, quod reddat ſenſum verum, non peccat ſecundum aliquos, ib n. 49. 310

6 Idem putant in eo, qui occidit hominem ad ſui defenſionem, vel putans eſſe feram, & negat in judicio ſe occidiſſe, intelligendo intra ſe de facto criminoſo, ib. n. 50. & 127. & 153. & ſeqq. 310

6 Idem in eo, qui ut ſibi ſatisfaciat de juſta taxa, negat in judicio ſe fraudaſſe, intelligendo, ita ut deliquerit, ib. n. 31. 310

6 Idem in eo, qui ut ſe eximat ab imputatione homicidii, quod non commiſit, in judicio negat gladium repertum penes cadaver eſſe ſuum, ſubaudiendo in mente, quatenus eſt judicium illius delicti, ib. n. 52. 310

6 Idem in eo, qui ad ſui ſuſtentationem abſcondit bona, ne à creditoribus capiantur, & negat judici ſe illa habere, ſubaudiendo ita ut teneatur manifeſtare, ibidem numero 53. 310

6 Idem in eo, qui cum pecunias mutuò acceptas reſtituerit, in judicio negat mutuum, ſubintelligendo ita ut teneatur ſolvere, ib n. 54 pag. 310

6 Contrarium in prædictis, ib. n 120. & 149. pag. 310

6 Jurare falſum ſubaudiendo aliquid in mente, quod reddat ſenſum verum, eſſe peccatum mortale latiſſimè oſtenditur, ib. n. 79. & ſeqq. uſque ad n. 138. 312

6 Jurat is dolo, in cujus mente eſt non ſic ſe facturum ut promittit, ib. n. 104. 314

6 Jurans falſum in judicio, & ſubaudiens in mente verum, eſt obnoxius Deo, ib. n. 120 pag. 315

6 Item judici, ibid. num. 121. & ſeqq. uſque ad num. 132. pag 315

6 Item parti, ib. n. 131. & ſeqq. 315

6 Jurans alta voce aliquid falſum, & ſuperaddens aliquid voce ſubmiſſa, & imperceptibili, quod reddat ſenſum verum, mortaliter peccat, ib. n. 138. 316

6 Opinio adſtruens perjurium non eſſe, verbis falſum jurare, & interna ſubauditione verum concipere, eſt probabilis, & ideo eligi poteſt licet oppoſita ſit probabilior, & tutior, in cap. Falſidicus, num. 35. de crim. falſ. 309

5 Contrarium, ib. n. 166. 309

2 *Iurgii* appellatione quid veniat, in c. Ad hæc n. 24. de off. Archid. 377

Iuriſdictio communia.

Jurisdictio ſive ordinaria, ſive delegata ſolo verbo committitur, & revocatur; poteſtas Ordinis ſecus, in c. Aqua, n. 4. de conſecr. Eccleſ 289

Juriſdictiones omnes ſunt principaliter apud Principem tanquam apud fontem, in cap. Quoniam, num. 64. de Conſtit. 186

2 Juriſdictio haberi poteſt ab alio immediatè dupliciter in c. Pernicioſam, n. 30. Offic. ordinar. pag. 429

2 Juriſdictio omnium Prælatorum Eccleſiæ dependet ab Eccleſia Romana non modo quoad executionem, ſed etiam quoad ſubſtantiam poteſtatis ib. n 38. 429

2 Juriſdictio non eſt ſine ſubditis, ibidem num. 42. & ſeq. 430

2 Juriſdictio non poteſt eſſe niſi in ſubjecto, & cohæret perſonæ, ib. n 49. 431

2 Juriſdictio non debet eſſe vaga, & incerta, ibidem n. 53. 431

3 Juriſdictio ſi fundetur ſuper ſola dubietate qualitatis juriſdictionem tribuentis, negatio qualitatis nihil operatur, ſed ſatis eſt illam in libello allegare, in c. Si Clericus, n. 16. de foro compet. 66

3 Ut ſi negetur Clericatus, vel contractus uſurarius, aut matrimonialis, ib n. 17. 66

7 Juriſdictio multoties conceditur ad cognoſcendum, non autem ad exequendum, vel perſonaliter diſtinguendum, in c. Cum capella, n. 23, de privileg. 60

2 Juriſdictio an ſit indiviſibilis, in c. Statuimus, n. 47. de ſupplend. negligen. Prælator pag. 174

3 Juriſdictionis verbum intelligitur de ordinaria, in c. Significaſti, n 3. de for. compet. pag. 94

2 Juriſdictionem multoties habet quis habitu, licet non actu, in cap. Cum olim, num. 8. & 39. de major. & obed. 512

2 Juriſdictio tributa ad limites conſuetudinis non competit niſi probata conſuetudine, in c. Cum ab Eccleſiarum, n. 28. de offic. Ordinar pag. 438

3 Juriſdictio in temporalibus habitu eſt penes Eccleſiam, in c. Tuam, n. 32. de ordin cognit pag 132

7 Juriſdictio baſſa facilius præſcribitur, quam merum imperium, in c. Cum olim, n. 19. de præſcript. 227

2 Juriſdictione conceſſa cenſentur conceſſa omnia, ſine quibus juriſdictio explicari non poteſt, in c. Cum ex injuncto, n. 31. de Nov oper nunc pag. 31

7 De qualitate juriſdictionem tribuente ante omnia conſtare debet, in c. Contingit, il ſecondo, n. 22. de ſent. excom. 181

3 Juriſdictio ſpiritualis, & temporalis à Deo ſunt diſtinctæ, in c. Conqueſtus, n. 60. de feriis, pag. 122

2 Juriſdictiones ſunt principaliter apud Principem tanquam apud fontem, in c. Pernicioſam, n. 39. de offic. Ordin. 46

3 Juriſdictio ordinaria ad ſui eſſentiam non requirit territorium, in c Poſt ceſſionem, n 4. de Probat. 165

3 Juriſdictio acquiritur devolutione, delegatione, & prorogatione, in c. Significaſti, numero 27. de For. compet. 97

2 Juriſdictiones ſæculares nemo poteſt propria auctoritate adipiſci, nec adeptas renunciare, niſi in manibus ſuperioris, in c. Admonet, n 5 de Renunciat. 145

5 Iuriſdictio civilis, criminalis, & mixta poteſt acquiri ab inferiori Prælato ex immemorabili præſcriptione, quam Concilium Tridentinum non ſuſtulit, in c. Poſtulaſti, n. 20 de jurepatr. 265

5 Iuriſdictio ex præſcriptione regulariter cenſetur acquiſita privativè ad Epiſcopum, ib. n. 21. pag. 266

Iuriſdictio amittitur.

2 Iuriſdictio extincta non poteſt per partes reſuſcitare, in c. Significantibus, n. 15. de offic. Legat. 411

2 Iuriſdictio licet competat ipſo jure, tamen ſi ope exceptionis ſit elidibilis, per pronunciationem ſuper exceptione ipſo jure extinguitur, ib n. 20. 411

2 Iuriſdictio ſemel extincta etiam cauſa extinctionis ceſſante non reviviſcit, in c. Cum olim, n. 77. de major. & obed. 519

3 Iuriſdictio expirat ſi judex recedat à loco, in quo debet judicare, & transferat ſe ad locum, in quo tenetur reſidere, in c. Præſentata, n. 1. 6. & 11. de teſtib. 194

2 Iuriſdictiones ſæculares nemo poteſt propria authoritate adipiſci, nec adeptas renunciare niſi in manibus ſuperioris, in c. Admones, n. 5. de renunc. 145

3 Iuriſdictionem à ſe excutit, qui eam denegat exhibere, in c. Cæterum, n. 34. de Iudiciis. pag. 4

Iuriſdictio devolvitur.

3 Devolutio juriſdictionis in prima inſtantia non fit ad Legatos, & alios quoſcunque vigore facultatum niſi Epiſcopo prius requiſito, & negligente, in c Significaſti, n. 28. & 33 de foro compet. 97.

3 Negligentiam debet præcedere monitio, ut ſit locus devolutioni juriſdictionis, ib. n 34. pag. 98

3 Et an debeat eſſe trina, vel ſufficiat unica, ib n. 35. 98

Iuriſdictionis devolutio à Capitulo ad Epiſcopum.

Vide in ver. *Capituli poteſtas.*

2 Devolutio juriſdictionis non inducitur niſi in caſibus in jure expreſſis, in c. His quæ, num. 40. de major & obed. 507

Vide in ver. *Devolutio.*

3 *Iuriſdictio perpetuatur* per ſimplicem citationem Iudicis ſive Ordinarii, ſive Delegati, in c. Propoſuiſti, n. 12 de foro compet. 100

3 Iuriſdictionem exercens in uno actu retinet in omnibus, ſi habeat conceſſionem ab eo, qui jus concedendi habet, in c. Cum olim, n. 32 de Præſcript. 228

Iuriſdictio probatur,

Vide in ver. *Iudicis competentia.*

Iuriſdictio prorogatur.

2 Iuriſdictio Delegati qui pronunciavit ſe incompetentem, etiamſi alias eſſet competens ex pacto prorogari non poteſt, in c. Significantibus, n. 14. & ſeqq. uſque ad n. 19. de off. Legat. 411

3 Iuriſdictio judicis an, & quando ex incidentia cauſæ prorogetur ad aliam ſpeciem juriſdictionis, in c. Tuam, n. 24. & ſeqq. de ordin. cognit. 132

Quid

3 Quid ſi ſpecies ſint omnino diverſæ naturæ, & altioris gradus, ib n 25. 132
3 Et quid ſi ſit talis ex accidenti ratione perſonæ, ibidem n. 34. 132
3 Et quid ſi ſpecies non ſit ſeparatæ naturæ, nec altioris, ſed inferioris gradus, ib. n. 30. pag. 132
3 Prorogatio cadit ſuper ſimili ſpecie juriſdictionis, quæ prorogatur, in cap. Significaſti, num. 5. de foro compet. 95
3 Prorogatio juriſdictionis poteſt fieri etiam in cauſis ſpiritualibus ſi judex poſſet aliàs de illis cognoſcere, ibidem n 6. 95
3 Prorogari non poteſt de perſona ad perſonam juriſdictio limitata, ib. n. 7. Declaratur, n. 9 & 14. 95
3 Juriſdictio ejus, qui præeſt Collegio eſt prorogabilis, ib. n. 8 95
3 Prorogari poteſt juriſdictio ordinaria competens alicui de conſuetudine, vel alio jure ſpeciali, ib n. 10. 95
3 Prorogatio juriſdictionis ut fieri poſſit à clerico quæ requirantur, ib n. 11. 95
3 Prorogatio juriſdictionis, judicis non ſui, an inducatur ex tacito conſenſu partium, ib n 12 95
3 Laicus poteſt prorogare juriſdictionem judicis alieni etiam ſine conſenſu judicis proprii, Clericus autem non poteſt, & cur, ib. n. 13 & 37. 96
3 Prorogatio juriſdictionis fieri non poteſt niſi in Judicem ordinarium, ib. n. 14. 96
3 Juriſdictio delegata non eſt prorogabilis de perſona ad perſonam, ſed bene de re ad rem, ib n. 15. 96
3 Prorogare non poteſt Clericus juriſdictionem judicis laici, etiam de Diœceſani conſenſu, ib. n 16. 96
3 Niſi in cauſis merè civilibus, n. 17. 96
3 Prorogatio juriſdictionis, & delegationis in quibus differant, ib n 18. 96
3 in Prorogantibus juriſdictionem judicis præſentis, & acceptantis non eſt locus pœnitentiæ, ib. n. 20. 96
3 Appellatur a ſententia judicis ex prorogatione juriſdictionis ad illius ſuperiorem, ib. n 2: pag. 97
3 Prorogatio juriſdictionis poteſt fieri etiam in criminalibus ubi proceditur per viam accuſationis, ibidem n. 24. & 32. 97
3 Et quid ſi procedatur per viam inquiſitionis, n 25. 97
3 Ad prorogationem juriſdictionis ſufficit conſenſus illius, de cujus præjudicio agitur, ibid pag. 97
2 Prorogatio juriſdictionis impeditur ſi partes errant in jure, vel in facto, in cap. Significantibus, n. 17 de off. De-leg. 411

Iuriſdictio ſuſpenditur.

2 Juriſdictio minoris judicis non expirat per præſentiam majoris, ſed ſuſpenditur uſus inſigniorum, in c. Studuiſti, n. 2. de offic Legati. pag. 419

Iuriſdictio cumulativa, & privativa.

7 Juriſdictione in certum genus perſonarum taxativè collata, non cenſetur derogatum juriſdictioni alterius in eaſdem perſonas, in c. Accedentibus, n. 41. de exceſſib. Prælator. pag. 16
3 Actus juriſdictionis Epiſcopi etiam unicus an, & quando interrumpat præſcriptionem juriſdictionis inferioris, in c. Auditis, n. 7 de præſcript. 122
3 Juriſdictionis Epiſcopi exercitium ita demum interrumpit actus inferioris ſi inferior præſcribat per modum excluſionis Epiſcopi, ib. n 10. 125
3 Juriſdictio poteſt eſſe penes plures in ſolidum, ut penes Epiſcopum, Archidiaconum, & Archipresbyterum, ib. n. 13. 125
7 Juriſdictio conceſſa Epiſcopo in ſcholares an ſit privativè ad Rectorem univerſitatis, in c. Ut privilegia, n. 39. de privil. 80
7 Juriſdictio Epiſcopi quibus caſibus ſit cumulativa cum inferioribus Prælatis, ib n 40. pag. 80
5 Juriſdictio Epiſcopalis ex quibus cenſeatur tranſlata in inferiorem Prælatum privativè ad Epiſcopum, in cap. Cum dilectus, n. 36. de Relig domib. 219
5 Juriſdictio in favorem certarum perſonarum cenſetur tributa privativè, non autem cumulativè, ibidem numero 39. 219
5 Idem in juriſdictione acquiſita per præſcriptionem, ibid. n. 40. 219
3 Juriſdictio à Concilio Tridentino Ordinariis attributa in prima inſtanti a ceteris aliis adempta, in c. Significaſti, n. 20. de foro compet. pag. 97

Iuriſdictio feudalis.

3 Feudalis juriſdictio tanquam ſuper inducta, & præjudicans juriſdictioni ordinariæ eſt reſtringenda, in c. Cæterum, n. 23 de judic pag.

Vide in ver. *Vaſallus quoad forum.*

2 Juriſdictio in parvis conventibus Ordinario attributa ex Decreto Innocentii X. an cenſeatur ſuperioribus Regularibus adempta, & privativè in Ordinarium tranſlata, & n. ſeqq. uſq. ad n. 43. in c. Quanto, n. 26. de offic. Ordinar. poſt. pag. 44
2 Juriſdictio ſpecialis à lege uni tributa, non cenſetur aliis adempta, ib n. 28 poſt pag. 44
2 Juriſdictio in dubio cenſetur cumulativè collata ibid. 29. poſt pag. 44
2 Juriſdictio inter Epiſcopum Burgi S. Donini, & Præpoſitum Buxeti eſt cumulativa, ib. n 30 poſt pag. 44
2 Juriſdictio Epiſcopo tributa a Conc. Tridentino, ſeſſ. 7. & 8 & ſeſſ. 25. de Regular c. 11 intelligitur cumulativè cum inferioribus, ib. n. 31 poſt. pag. 44
2 Juriſdictio data favore certarum perſonarum cenſetur privativè collata, ſecus ſi ratione cauſarum, ib. n. 32. poſt pag. 44
2 Juriſdictio an cenſeatur collata privativè, vel cumulativè, in primis ſpectanda eſt mens concedentis, ib. n. 33 poſt pag. 44
2 Monaſteria omnia de jure communi ſubjecta ſunt juriſdictioni Epiſcopi diœceſani, ſed cumulativè cum Prælatis Regularibus, ib n. 34. & 39 poſt pag. 44
2 Juriſdictio delegata eſt extraordinaria, & odioſa, ib. n. 40. poſt. pag 44
2 Juriſdictio ordinaria eſt favorabilis, neceſſaria, & ampliandа, ib. dict n 41 poſt. pag. 44

Iuriſdictio Epiſcopalis.

Vide in ver. *Epiſcopus quoad juriſdictionem.*

6 Juriſdictio Eccleſiaſtica, & ſæcularis diſtinctæ ſunt, in c. Pervenit, n 13. & 16. de Adulter pag. 28
6 Juriſdictiones eccleſiaſtica & ſæcularis à Deo diſtinctæ invicem confundi non debent, in c. Utrum autem, n. 20. de cognat. ſpiritual. pag. 6

Iuriſdictio delegata.

3 Juriſdictio Papæ reſervata non comprehenditur in conceſſione juriſdictionis quantumcunque generali, in c. Cum veniſſent, n 18. de judic. 2
2 in Juriſdictione univerſali conceſſa, vel abdicata non includitur juriſdictio alteri ſpecialiter attributa, in cap. Cum olim n. 74. de major. & obed. pag. 51
2 Juriſdictio delegata poteſt præveniri per ordinariam antequam litteræ delegationis fuerint Delegato præſentatæ, in c. Studuiſti, n. 12. de offic. Legat. 42

Vide in ver. *Delegatus.*

2 Juriſdictio delegata non extenditur de perſona ad perſonam, in c. Quoniam, n. 11. de off Delegat. 40
2 Juriſdictio delegata non tranſit in Capitulum ſede vacante, ib. n 13. 40

Iuriſdictio ordinaria.

6 Juriſdictionem ordinariam impedientes excommunicantur in Bulla Cœnæ, in c. Pervenit, n. 43. de Adulter. 28
2 Juriſdictio ordinaria quæ dicatur, in c. pernicioſam, n 25 de offic. Ordinar. 42
2 Juriſdictio ordinaria, & univerſalis cohæret territorio ib. n. 54. 43
7 Juriſdictione Ordinarii ſublata non cenſetur ſublata juriſdictio per ſedem Apoſtolicam delegata, in c. Ex parte n. 23 de privileg. pag. 6
7 Declaratur, ib n 25. 6
3 Juriſdictionis verbum intelligitur de ordinaria, in c. Significaſti, n. 3. de foro competen pag 9
2 Juriſdictio quæ defertur à lege, vel ſtatuto, & ad univerſitatem cauſarum, vel unum negotium univerſale ordinaria eſt, in cap Cum olim, num 65 de major. & obed. 51
2 Etiamſi inter plures judices ſit partita, ib. n. 66. 51
2 Juriſdictio ordinaria mortuo Papa non expirat. ib n. 67 & ſequent uſque ad n. 72. pag 51
3 Juriſdictio ordinaria [illegible] non requirit territorium, in c. Poſt ceſſionem, n 4. de probat. 16

2 Juriſdi

2 Juriſdictio Ordinarii cenſetur notoria, & ideo non eſt opus de ea fidem facere, in c. Cum in jure, n. 28. de off. Delegat. 406

Vide in ver. *Ordinarius.*

Et in ver. *Epiſcopus quoad juriſdictionem.*

Et in ver. *Iudex Ordinarius.*

Iuriſdictio in ſubditum.

7 Juriſdictio ſive voluntaria, ſive contentioſa non poteſt exerceri in non ſubditum, in c. Omnis n. 81. de pœnit. & remiſſ. 113

4 Juriſdictio Epiſcopi expirat eo ipſo, quod incola inde diſcedit, in c. Significavit, n. 9. de Paroch. pag. 384

4 Et transfunditur in Epiſcopum loci quo tranſlatum eſt domicilium, ib. n. 10. 384

Iuriſdictionis venditio, ſeu locatio.

6 Juriſdictio Epiſcopalis eſt quid ſpirituale, & pretio conferri non poteſt ſine labe ſimoniæ, in c. Præterea, n 2. Ne Prælat. vic ſuas pag. 187

6 Juriſdictiones eccleſiaſticas, ſeu facultates deputandi Vicarios in ſpiritualibus, locare non licet in c Quoniam, n. 1. Ne Præl vic ſuas pag. 198

6 Et conceſſiones etiam à ſede Apoſtolica factæ cenſentur ſubreptitiæ, ib. n. 2. 199

6 Locatio juriſdictionis ſuper damnis bonorum Eccleſiæ illatis prohibita eſt ib n. 3 pag. 199

6 Juriſdictio eccleſiaſtica eſt quid ſpirituale, & ſimoniacum eſt illam vendere, ib n. 4. & ſeq uſque ad n. 11. 199

6 Juriſdictio etiam mere temporalis prohibetur vendi, ib. n. 5. 199

6 Juriſdictio eſt res inæſtimabilis, ſicut patria poteſtas, ib. n. 6. 199

6 Juriſdictionem temporalẽ vendere propriè non eſt ſimoniacum, eſt tamen turpe lucrum, & ementes committunt ſimoniam laicalem, ib. n. 7. 199

6 Juriſdictionis venditio redundat in ſubditorum gravamen, ib. n. 12. 22 & 23. 200

6 Fructus, & obventiones eccleſiarum ex juriſdictione provenientes vendi non poſſunt juriſdictionem exercenti etiam ſeorſim à juriſdictione, ib. n. 13. 200

6 Non provenientes verò ex juriſdictione vendi poſſunt etiam juriſdictionem exercenti, dummodo juriſdictio ipſa non vendatur, ib. n. 14 pag. 200

6 Epiſcopus tenetur ex officii ſui debito juriſdictionem adminiſtrare, ib n. 11. 200

Jus, & illius executionem vendere paria ſunt, in c. Cum pridem, n. 112. de Pactis. 555

Vide in ver. *Cancellaria.*

Juriſdictio voluntaria non poteſt exerceri extra territorium quando eſt conceſſa ab inferiore à Principe, in c. Quod à nobis, n. 36. & 40. de Clandeſt. deſponſat. 31

Ius, communia.

Jus ſemel extinctum non reviviſcit, in c. Epiſcopus, n. 57. de præben. 90

Jus ſemel extinctum ex certa ratione, vel cauſa reviviſcit ratione illa, vel cauſa ceſſante ib. n. 63. 90

Jura conſtituuntur ex iis quæ frequentius accidunt in c. Cum ſis, n. 56. de converſ. conjugat & in c Super ſpecula, n. 44. Ne C er vel Monach pag. 143

Declaratur, in d c. Cum ſis, n 60 & ſeqq pag. 143

Jus deſtruere is poteſt qui poteſt condere, in c. Cum ad monaſterium, n. 79 de ſtat. Monach pag. 196

Jura non adaptantur ad ea, quæ ſemel tantum, aut bis contingere poſſunt, in c. Mandato, 52. de Simon. 182

Jura Epiſcopalia,

Vide in ver *Epiſcopalis Ordo.*

Et in ver *Epiſcopus quoad juriſdictionem.*

Propter concurſum juris quandoque quid annectitur ad naturam alterius, in c. Ad audientiam, num. 16. de Reſcript. 233

Jura non conſtituuntur ex iis, quæ uno aliquo caſu accidere poſſunt, in c. Super ſpecula, n 44. Ne Cler. vel Monach. 437

Ius ad rem.

Jus ad beneficium perditur ſi inhabilitas jus habenti ſuperveniat, antequam beneficium conſequatur, in c. Dilectus, il ſecondo, n. 15. de pra ben 140

Jus in re difficilius amittitur, quàm ad rem, in c. Dilectus, il 2. n. 17. de Præben. 140

Ius Canonicum.

2 Jus Canonicum majoris eſt authoritatis, quàm conſuetudo, in c. Ex parte, n. 31. de arbitr. pag. 615

2 Jus Canonicum in juramentis, & aliis ſpiritualibus ſervari debet, etiam ex præſcriptio legis civilis, in c Non ſine, n. 24. de Arbitr. 599

1 Juris Canonici ſtatuta ligant omnem creaturam in materia eidem adaptabili, in c. Canonum ſtatuta, n. 81. de Conſtit. 26

5 Jus Canonicum eſt potentius, ac dignius jure civili, in c. Non magnopere, n. 1. Ne Cler. vel Monach 403

2 Jus Canonicum in cauſis mixti fori ſervari debet in foro Eccleſiæ, etiam inter laicos ſubjectos imperio, non autem jus civile diſcrepans à Canone, in c. Antigonus. n. 29. de pactis. pag. 535

2 Jus Canonicum contrarium juri civili prævalet etiam in merè temporalibus, & inter laicos in locis in quibus Papa habet temporalem juriſdictionem, ib. n. 30. 535

2 Jus poſitivum dupliciter conſideratur, in c. Cum pridem, n. 127. de pactis. 557

5 Jus Canonicum an potuerit ſtatuere ut cæcus laicus ad collectas cogi debeat, etiam in terris Imperii, in c. Licet, n 6. 21. & ſeqq. de Cenſib. 267

5 Jus Canonicum ubi aliquid reperitur expreſsè deciſum, quod jure civili ſit dubium, ſervari debet deciſio juris Canonici, etiam in foro civili, ib. n 25. 270

5 Jus Canonicum prævalet juri civili etiam in terris Imperii ubi agitur de naturali æquitate, ib. n. 26. 270

5 Item ubi rigor juris civilis induceret iniquum, ibidem n. 27. 270

5 Item in cauſis miſerabilium perſonarum, ib n. 28. 270

6 Jus canonicum in materia peccatum concernente in totum derogat juri civili, in cap. Naviganti, num. 9. Uſur. 96

6 Jus canonicum eſt jus humanum, ſed largè dicitur jus Divinum, in c. Non debet, n 15. de conſang. & affinit. 75

1 Juris Canonici corpus quæ complectatur, in c. Canonum ſtatuta, n. 22. & 56 de Conſtit pag 20

2 Differentia non eſt conſtituenda inter jus Canonicum, & jus civile, niſi ubi clarè id reperitur expreſſum, in c. Ex parte, n. 32. de Arbit. pag. 615

Vide in ver. *Lex Canonica.*

Ius civile.

2 Jus civile ubi eſt dubium, & jus Canonicum clarum, ſervari debet ubique jus canonicum, in c. Ex parte, n. 33. de arbit. 615

5 Studium juris civilis ad intelligentiam Canonum regularibus aut Clericis ſæcularibus perſonatum habentibus, vel Presbyteris non prohibetur, in c. Super ſpecula, n. 30. ne Cler vel Monah 435

5 Studentibus juri civili an debeantur fructus præbendarum in abſentia, ib n. 33. 436

5 Studium principale juris civilis an ſit permiſſum in Camera Apoſtolica Eccleſiaſticis, de quibus in d. c Super ſpecula, ib. n. 35. 436

6 Jus civile non poteſt tollere naturalem conſenſum, ſed tantum illius effectus, in c. Ad audientiam, n. 5. de ſponſ. & matrim. pag. 5

7 Jus civile ab omnibus ſervari debet ubi contrarium non reperitur ſtatutum per jus Canonicum, in c. Qui Presbyterum, n 34. de pœnit. & remiſſ 107

1 Jus merè civile tolli poteſt ab eo, qui juriſdictioni præeſt ſi ſuper eo faciat legem municipalem, in c. Quæ in eccleſiarum, n. 140. de conſtitut. 143

Vide in ver *Princeps quo jus quæſitum non toll.*

4 Inter jus civile, & canonicum diſcrepantia non eſt inducenda, ubi jus civile non reperitur expreſsè immutatum per jus Canonicum: & lex civilis ſervari debet etjam in foro Eccleſiæ, in cap. Cum eſſes, num. 18. de Teſtam. 334

Vide in ver. *Lex civilis.*

4 Jus civile contradicens juri canonico in his, quæ merè ſpiritualia non ſunt, aut à ſpiritualibus non dependent obſervandum eſt in terris Imperii, & jus Canonicum in terris Eccleſiæ, ib. n 98. 339

1 Nec Papa poteſt tollere leges civiles quantum ad eos, qui non ſunt de ſua temporali juriſdictione, ibidem n. 99. 339

4 Juris

4 Juris civilis authoritas non poteſt aliquem à peccato excuſare, ib. n 139. 342
4 Jus civile correctum non dicitur amplius jus civile, ib. n. 167. 345

Iuris civilis, & Canonici differentia.

4 Pœnæ à jure civili latæ contra ſecundò nubentes infra annum luctus per jus canonicum hodie ſunt ſublatæ, in c Cum eſſes, n.168. de Teſtam. 345
4 Nec habent locum inter perſonas ſubjectas ſtatuto urbis, ib. n. 169. 345
4 Leges multæ referuntur quæ tanquam foventes peccatum ſunt ſublatæ per jus Canonicum, ibid. num. 170. & ſeqq. 345
4 Ordinandi ad Sacerdotium jure civili debent aliquid offerre ordinanti, & Notario, ſed jure Canonico eſt ſimoniacum, ibid. n. 170. pag. 345
4 Pro fure judicando licitum eſt jure civili pecuniam accipere: jure Canonico ſecus, ib. n. 171. 345
4 Jurare per creaturas jure Canonico non eſt permiſſum: jure civili ſecus, ib. n. 172. pag. 345
4 Pupillus à jure civili non tenetur ſervare juramentum: jure Canonico ſecus, ſi ſit doli capax, ib. n. 173. 345
4 Contrahentes jure civili licitè ſe invicem decipiunt: ſecus jure Canonico, ib. n. 174. pag. 345
4 Bona fides non requiritur jure civili in præſcriptione: jure Canonico ſecus, ib. n. 175. pag. 345
4 Filiusfamilias jure civili non obligatur voto: jure Canonico ſecus, ib. n. 176. 345
4 Patri ſecundum leges licet occidere adulterum cum filia deprehenſum, dummodo etiam filiam occidat: ſed non ſecundum Canones, ib. n. 177. 345
3 Differentia ut inducatur inter jus civile, & jus Canonicum ſatis eſt, ut in foro Canonico jus civile non fuerit uſu receptum, in c. Venerabilis, n. 2. de Judic. 36
1 Jus commune difficilius tollitur, quam privilegium, in c. Eccleſia S. Mariæ, n. 5. de conſtit. pag. 160
7 Juri communi non eſt opus derogare, ſed ſatis eſt, ut Princeps ſtatuat contrarium ejus, quod jus commune diſponit, in c. In his, n. 11. de Privileg. 89
7 Receſſus omnis a jure communi eſt odioſus, in c. Olim, n. 20. de verb. ſignif. 110
1 Jus municipale non eſt jus Commune, in c. Canonum ſtatuta, n. 29. de conſtit. 21
4 Jus divinum nulla poteſt deſuetudine aboleri, in c. Ex parte, n. 18. de Cler non reſiden. pag. 48
2 Juris naturalis, & divini tranſgreſſio periculum ſalutis inducit, in c. Antigonus, n. 8. de Pact. pag. 532
7 Jus divinum poſitivum in concurſu cedit juri divino naturali, in c Omnes, n. 20. de pœnit. & remiſſ. 126
5 Jus naturale in ſpiritualibus præfertur poſitivo, vel civili in c. Si quis, n. 5. de Regular. pag. 9
6 Jus divinum an dici poſſit ab Eccleſia extenſum, in c. Ex diligenti, n 6, de Simon. 149
2 Papa ex cauſa limitat jus divinum ejus, quæ prohibitionem relaxat, in c. Cum pridem, n. 73. de Pactis. 550
2 Declaratur, ib n. 81. 550
1 Princeps ſæcularis an poſſit diſtinguere, limitare, & interpretari jus divinum, in cap. Quæ in Eccleſiarum, n. 14 . de Conſtit. 143
4 Apoſtoli dicta prævalent dictis Imperatorum, in cap. Cum eſſes, n 134. de Teſtam. 341
5 Jus honorificum in quibus conſiſtat, in c. Nobis, n. 20. & 25. de Jurepatr. 252
1 Jus municipale non eſt jus commune, in c. Canonum ſtatuta, n. 29. de Conſtit. 21
Vide *Statutum*.

Ius naturale, vel gentium.

1 Jus gentium dicitur etiam jus naturale, in c. Quæ in eccleſiarum, n. 111. de Conſtit. 141
4 Legi naturæ quicquid contrariatur peccatum eſt, in c. Cum eſſes, n. 128 de Teſtamen. pag. 341
4 Princeps quamvis ex juſta cauſa poſſit ſtatuere contra jus gentium: tamen ubi ceſſat illa cauſa conſtitutio ſervanda non eſt, ib. n. 138 pag. 342
1 Lex naturæ eſt impreſſio Divini luminis in rationabili creatura, in c Ne innitaris, n. 267 de Conſtitut 83
1 Lumen naturale intellectus eſt manifeſtatio veritatis, ib. n. 2 8. 83
Vide in ver. *Ius divinum*
2 Jus publicum in ſacris, in Sacerdotibus, in Magiſtratibus conſiſtit, in cap. Indecorum, num. 25. de ætat. & ſal. & qualit. 234
2 Juri publico privatorum pacto renunciari non poteſt, c. Licet de vitanda n. 32. de elect.
Vide *Ius eligendi.*
4 Jus accreſcendi in quibus dignitatum reditibus habe[t] locum, in c. Quia nonnulli, n. 17. de Cler. non reſid.
4 Portio portioni accreſcit, non perſonæ, & aſſumit na[turam] portionis cui accreſcit, in c. Percuſſio, n. 32. [de] Cler ægrot 19
4 Jus accreſcendi an habeat locum in emphyteuſi à duo[bus] fratribus empta ex communi pecunia in c. Inſtitu[tione], n. 10 & n. ſeqq uſque in fin de Feudis. 28
4 Jus accreſcendi in feudo, vel emphyteuſi non habet l[ocum] cum plures pro ſe, & filiis à principio ſtipulantu[r], ib. n. 11. 28
4 Et quid ſi feudum, vel emphyteuſis fuerint acquiſita [ex] bonis communibus, ib n 12. & ſeqq. 28
4 Jus accreſcendi cur habeat locum in feudo empto à fra[tribus] tribus ſimul habitantibus ex communi pecunia, ib[id.] n. 15. 28
4 Jus accreſcendi non habet locum in contractibus. ibi[d.] n. 17. 28
4 Jus accreſcendi an habeat locum in emphyteuſi plur[i]bus conceſſa ex cauſa oneroſa, ib. n 19. pag. 28
Vide in ver *Diſtributiones quibus accreſcant.*
2 Jus Collegii etiam in uno retinetur, in c. Nullus, n. 3[0] de elect.

Vide in ver. *Collegium.*

Ius conferendi.

3 Jus conferendi beneficia poteſt competere majori ann[is] quatuordecim, tam ex privilegio, quàm ratione Eccl[e]ſiæ a qua collatio dependet, in c. Indecorum, n. 13. [de] ætat. & qualit. pag. 23
1 Jus conferendi Eccleſiam liberè ad Epiſcopum devolv[i]tur, ſi quæſtio ſuper patronatu laicali infra quadrimeſtr[e] aut Eccleſiaſtico infra ſemeſtre, non fuerit terminata in c. Quoniam, n. 16 de Jurepatr. 2
5 Sive quæſtio ſit ſuper quaſi poſſeſſione præſentandi, ſi[ve] ſuper proprietate, ib n 17. pag. 2
5 Quod procedit ſi quæſtio inter compatronos verſatur, [ſe]cus ſi inter Epiſcopum, & patronum, quia tunc œc[o]nomus deputabitur, ib. n 18. 2
5 Item ſecus ſi lis vertatur inter ipſos præſentatos, aut i[n]ter patronos, & præſentatos, ib n. 19. 2
5 Item ſecus ſi quæſtio ſit ſuper idoneitate præſentati, a patroni concordare non poſſint in perſona præſenta[n]da, ib. n 20. pag. 2
1 Jus eligendi Generalem ex corpore totius congregati[o]nis eſt publicum, quod pacto, vel ſtatuto tolli non p[o]teſt, in c cum dilectus, n 16 de conſuetud. 26
1 Jus eligendi ex collegio alterius Eccleſiæ non eſt publ[i]cum, ſed commune, ib n 49. pag. 2
3 Jus eligendi Epiſcopum unà cum canonicis Eccleſiæ c[a]thedralis poteſt præſcribi à clericis inferiorum Eccl[e]ſiarum, etiam ſine titulo, in c. cum Eccleſia, n. 23. [de] cauſ. poſſeſſ & propriet. 1
5 in Jure eligendi attenditur uſus, & conſuetudo per teſt[es] probata, in c. Poſtulaſti, n. 19. de jurepatron. 2

Vide in ver *Electio.*

Ius inſtituendi, & deſtituendi.

1 Inſtituendi, ac deſtituendi jus manat ab eodem fonte, c. Quanto, n. 40. de conſuetud. pag 21
4 Jus inſtituendi an competat Præpoſito Buxeti tam beneficia in ſuo privilegio expreſſa, quàm ad alia p[o]ſtea erecta infra limites Præpoſituræ, in c. cum ven[iſ]ſent, n. 9. & ſeqq. uſq; ad n. 22 de inſtit. 2
4 Jus inſtituendi in Beneficiis juriſpatronatus non per[ti]net ad Prælatum Eccleſiæ inferioris, ſed ad Epiſc[o]pum præviâ Patronorum præſentatione, n. 11. 2
4 à Jure deſtituendi non infertur ad jus inſtituendi ſi j[us] deſtituendi ſit ex privilegio, ſecus de jure commu[ni] ib n. 13. 2
4 Jus inſtituendi poteſt præſcribi ab inferiore, ib. n. 16. 2

Vide in ver. *Prælati inferioris auctoritas.*

Et in ver. *Prælatus inferior quoad præſcriptionem.*

4 Jus inſtituendi, ac juriſdictio ex præſcriptione, an c[on]ſeatur privativè ad Epiſcopum, vel cumulativè, in c. cum veniſſent, n. 20. de inſtit pag. 16

Jus inſtituendi in beneficiis juriſpatronatus de jure non ſpectat ad inferiorem, ſed ad Epiſcopum, poteſt tamen acquiri præſcriptione, in c. Auditis, de Præſcript. 221

Vide in ver. *Inſtitutio.*

Jus paſcendi quod habent Clerici, & Laici in diœceſi Caputaquenſi an locari poſſit ab univerſitate Clericis contradicentibus, in c. Cum in cunctis, n. 8. de his quæ fiunt à major. par. Capituli. 273

Jus paſcendi eſt commune pluribus ut ſingulis, non ut univerſis, ib. n. 9. 273

Jus patriæ poteſtatis à jure naturali ſumpſit originem, in c. Indecorum, n. 39. de ætat. & qual. pag. 235

Et quoad vinculum naturale debet immutabile permanere. ib. n 40. 235

Jus patriæ poteſtatis ſolvitur per mortem civilem, ſicut per naturalem, in c. Cum ſimus, n. 12. de Regular. 68

Vide in ver. *Patria poteſtas.*

Jus præſentandi in multis differt à jure eligendi, in cap. Quoniam, n. 22. de Jurepatr. 235

Vide in ver. *Præſentatio, Patronus, Ius patronatus.*

Jus revocandi domum quid ſit, & an reverſus teneatur cavere de judicio ſiſti, in c. Licet, n. 24. de for. compet. 81

Jus ſepulchri accedit emptioni Univerſitatis, in c. Ex literis, n. 6. de jurepatr. 240

Jus ſepulchri ad quod non patet aditus niſi per fundum, tranſit in emptorem ipſius fundi, ib. n. 20. 241

Ius patronatus, communia.

Jus patronatus eſt penes omnes patronos in ſolidum, in c. Cum propter, n. 62 de Jurepatron pag. 260

Juriſpatronatus origo, & prærogativæ, in c Quoniam, n. 6. & 31. de Jurepatron. pag. 234

Juriſpatronatus conceſſio poſtea quàm redacta eſt in corpore juris non dicitur gratia, ſed juſtitia, ib. n. 12. 234

Jus patronatus quid ſit, ib. n. 31. 236

Juriſpatronatus quæſtio ſive ſit iuris, ſive facti ad judicem laicum non pertinet, in c. Tuam, n. 47. de ordin. cognit. 135

Jus patronatus non poteſt dici de bonis laici, in c. Ex literis, n. 43. de Jurepatr. 241

Vide in ver. *Patronus.*

Jus patronatus inter hæredes dividi non poteſt, in c Perlatum, n. 2. de Jurepatr. 231

Declaratur, ib. n 3. & ſeqq. 231

Jus patronàtus eſt individuum, & eſt in ſolidum penes unumquemque hæredem, ib n. 8 pag. 231

Etiamſi ex diverſis, & inæqualibus partibus ſint hæredes, ib. n. 9. 231

Jus patronatus alicubi ex conſuetudine dividitur per uncias, ib. n. 11. 231

Iuſpatronatus acquiſitum.

Juſpatronatus acquiritur ex fundatione, vel dotatione, etiam ſine expreſſa reſervatione, dummodo patronatui non fuerit renunciatum, in c Cum Eccleſia Vulterana, n. 35. de elect pag. 85

Juſpatronatus poteſt acquiri ex ſolo privilegio Apoſtolico, in c. Cum propter, n. 68 de Jurepatr. 260

Juſpatronatus ex fundatione acquiritur; quod ſi plures ſint fundatores, omnes efficiuntur Patroni, in c. Quoniam, n. 2. de jurepatron. pag. 234

Ex fundatione, vel dotatione non acquiritur mero jure, ſed ex gratia, & conceſſione Eccleſiæ, ib n. 4. 234

Juſpatronatus an acquiratur ex ſola fundatione, an verò etiam requiratur conſtructio, & dotatio Eccleſiæ, ib. n. 23. uſque ad n. 50. pag. 235

Juſpatronatus ex tribus cauſis acquiritur, ib. n 28. 235

Declaratur, ib n. 49. 235

Juſpatronatus eſt indiciduum, & ſemel quæſitum ex una cauſa, non poteſt ex alia acquiri, ib. n. 41. 237

Juſpatronatus quomodo intelligatur acquiri ex tribus cauſis alternativè, ib n 45. pag. 237

Juſpatronatus acquiritur ſi unus det fundum, alius Eccleſiam conſtruat, & alius aſſignet dotem, & omnes in ſolidum efficiuntur Patroni, ib. n. 49. pag. 238

Juſpatronatus an acquiratur ex reædificatione, ſeu refectione Eccleſiæ, ib n 50. & ſeqq uſque ad n. 61. 237

Quid ſi Eccleſia non ſit funditùs deſtructa, ib. n. 52. 238

5 Et quid ſi à fundamentis ſit diruta, ita ut egeat nova conſecratione, ib. n. 53. 238

5 Et quid ſi reædificetur ex iiſdem cæmentis, ibidem n. 58. 238

5 Juſpatronatus Eccleſiæ quæ dotem, vel fundum amiſit acquiritur ei, qui de novo dotat, aut fundat, non autem patrono antiquo, ib. n. 59. pag. 239

5 Jus patronatus conceſſum ex augmento dotis non cenſetur mixtum ex cauſa onoroſa, & privilegio, ſed abſolutè ex privilegio, in cap. Cum propter, n. 46 de Jurepatr. 258

7 Jus patronatus conceſſum à Papa cum clauſula ut ſit perinde ac ſi eſſet ex fundatione, vel dotatione laicorum etiam Regum cenſetur ex privilegio, eſt abrogatum à Concilio Tridentino, in c. Ex parte, n. 38. de Privileg. pag. 71

5 Juſpatronatus Eccleſiæ noviter ædificatæ infra limites alicujus Parochiæ quibus ſit reſervandum, in c. Ad audientiam, il primo, n 55. de Eccleſ. ædifican. 359

5 Juſpatronatus acquiritur ex conſtructione Eccleſiæ facta de conſenſu Epiſcopi, in cap. Nobis, num. 1. de Jurepatr. 250

5 Etiamſi conſtruens explicitè jus patronatus ſibi non reſervaverit, dummodo expreſsè illud non remiſerit. ibid. n. 3. 250

5 Juſpatronatus, ſeu præſentandi Prælatũ in Eccleſia Conventuali, ſeu Collegiata non acquiritur ex fundatione, vel conſtructione Eccleſiæ ſine privilegio Apoſtolico, ib. n 14. pag. 251

5 Excommunicatus Eccleſiam conſtruens de conſenſu Epiſcopi quamvis non debuerit admitti, tamen efficitur patronus, ſed exercitium non habebit ante abſolutionem, ib. n. 12. pag. 251

Iuſpatronatus amittitur.

5 Juſpatronatus amittitur ſi Eccleſia funditus deſtruatur, in c. Quoniam, n. 32. & 56. & 58. de Jurepatr. 237

5 Juſpatronatus per totalem deſtructionem Eccleſiæ radicitus amittitur, ib. n 56 & 58. pag. 238

5 Juſpatronatus ſurgens ex dotatione, vel fundatione non amittitur ex ſola deſtructione Eccleſiæ eaque reædificata erunt tres Patroni ex diverſis cauſis, ib. n. 60. 239

Iuripatronatus derogatur.

5 Juripatronatus merè laicali Papa indiſtincte derogat pro medietate, mixto derogat in totum, beneficia verò patronatus Eccleſiaſtici confert abſque derogatione, in c. Cum propter, n. 25. 30 & 38. de Jurepatr. 257

5 Juripatronatus etiam Eccleſiaſtico quandoque derogatur, licet derogatio non ſit neceſſaria, ib n. 259

Iuſpatronatus probatur.

5 Juſpatronatus de jure communi probatur ex immemorabili etiam in perſonis potentibus, & univerſitatibus, in c. Cum propter, n. 77. de Jurepatr 261

5 Juſpatronatus univerſitatis de jure communi an præſumatur ex uſurpatione, ib. n. 78 & 87. pag. 261

5 Parochiani in Italia cœperunt juſpatronatus uſurpare propter receſſum Curiæ, ib. n. 79. pag. 262

5 Juſpatronatus mixtum æquali portione univerſitatis, & familiæ privatæ non requirit probationes à Conc. Tridentino præſcriptas in Potentibus, ib n. 82. 262

5 Juſpatronatus pro majori parte univerſitatis non præſumitur ex uſurpatione, ibidem num. 83. & ſeqq. uſque in fin. 262

5 Uſurpatio juriſpatr. quæ in univerſitate præſumitur, privatis perſonis nocere non debet, ib n. 85. 262

5 Juriſpatronatus titulus hodie probari debet ad præſcriptum Conc. Trident nec ſufficit poſſeſſio præſentandi, in cap. Conſultationibus, num. 8. & ſeqq. de Jurepatr. 244

5 Juſpatronatus non probatur ex præſcriptione, niſi illa ſit immemorabilis, ib. n. 12. pag. 244

2 Juſpatronatus qualiter ex Conc. Triden. probari debeat à perſonis privatis, vel aliis, in quibus præſumitur uſurpatio, in c. Querelam, n 5. de elect 73

2 Juriſpatronatus uſurpatio in quibus præſumatur, ib n. 13. & 15. 74

2 Juſpatronatus Abbatis temporalem juriſdictionem habentis an requirat probationes, quas expoſuit Conc. Triden.

Triden. in perſonis, in quas cadit præſumptio uſurpationis, ib.n.14. & ſeq. uſque in fin. 74

2 Juſpatronatus Baronum perpetuam juriſdictionem habentium probari debet juxta formam à Concilio Trid. præſcriptam in potentibus.ib.n. 15. 74

2 Juſpatronatus non præſumitur ex uſurpatione ſi in ead. perſona concurrunt qualitates potentiæ, quæ præſumptionem uſurpationis includit & qualitas Eccleſiaſtica quæ illam excludit, ib n.20 75

2 Juſpatronatus de jure communi etiam in Potentibus probatur per immemorabilem, ib.n.25. 75

7 Juſpatronatus Ducis Trajecti ſuper Prioratu ſancti Gregorii an probetur juxta formam Concilii Triden. in c. Cum olim. il primo, n.2.de privileg. 57

7 Juſpatronatus perſonarum, in quibus præſumitur uſurpatio ultrà immemorabilem probari debet per præſentationes quinquaginta annorum effectum ſortitas, ibid. n. 8. 57

Vide in ver. *Iuſpatronatus mixtum.*

Iuſpatronatus dividitur, &c.

Vide in ver. *Iuſpatronatus, communia.*

Iuſpatronatus præſcribitur.

2 Juſpatronatus ab Eccleſia præſcribitur per 40. annos: in laico requiritur immemorabilis, in c. Querelam, n. 22. de elect. 75

Iuſpatronatus transfertur.

5 Juſpatronatus donari poteſt perſonæ Eccleſiaſticæ ſine diœceſani conſenſu, ſed non ſæculari, in c. Cum propter, n. 17. de jurepatr. 256

2 Juſpatronatus transferri poteſt in Eccleſiam abſque conſenſu Epiſcopi; ſecus in laicum, in c.Querelam, n. 23. de elect. 75

5 Juſpatronatus prohibetur transferri per contractum non gratuitum, niſi talis contractus celebretur ſuper aliqua univerſitate, in c. Ex litteris, n, 5. & 45. de Jurepatr 240

5 Donans Epiſcopus villam cum omnibus, quæ illic habet, non transfert jura ſpiritualia, ib. n 8. 240

5 Juſpatronatus particulariter donari poteſt de conſenſu Ordinarii, ib.n.42. 241

5 Juſpatronatus competens filiis & ſucceſſoribus dicitur translatum per ceſſionem à filio factam de omni jure, quod in hæreditate habebat, ib.n.54. 243

5 Jus patronatus conceſſum univerſitati non poteſt transferri in eos, qui ſunt extra univerſitatem, in c. Perlatum, n.18. & 27. de jurepatr.pag. 232

Iuſpatronatus tranſit.

5 Juſpatronatus eſt tranſmiſſibile ad quoſcunque hæredes, in c. Quoniam, n.3. de Jurepatr.pag. 234

2 Jus patronatus tranſit vendita Villa, vel Caſtro cum univerſitate bonorum, in c. Cum pridem, num.121. de pactis. 556

2 Nec ſuper ipſo cadit venditio directè, vel indirectè, ib. n 122. 556

2 Jus patronatus Eccleſiæ competens non tranſit ad conſanguineos Prælati, in c.Querelam, n. 19. de elect. 75

5 Jus patronatus conſiſtens in aliqua univerſitate temporalium tranſit cum ipſa univerſitate, in c. Ex litteris, n.1 3. & 35. de Jurepatron.pag. 240

5 Etiamſi univerſitas tranſeat tantum quoad utile dominium, ib.n 2. 11 & 15. 240

5 Niſi juſpatronatus ſpecificè ſit exceptum, ib.d. n.& 17. verſ. Limitatio Regulæ. 240

5 Juſpatronatus in quemcunque cum univerſitate, cui adhæret etiā ſine auctoritate Epiſcopi, ib.n.3. & 45. 240

5 Villa eſt quid univerſale, ib.n. 4.23 25.& 38 pag. 240

5 Jus præſentandi non tranſit in conductorem villæ ad modicum tempus, ib. n.13 pag. 241

5 Juſpatronatus ut tranſeat cum univerſitate non ſufficit civilis, vel naturalis poſſeſſio, ſed omnino requiritur ut univerſitas transferatur quoad dominium directum, vel utile, ib.n. 15.pag. 241

5 Juſpatronatus non tranſit in creditorem, qui tenet villam pignori obligatam, ib.n. 16 pag. 241

5 Juſpatronatus quando dicatur tranſire cum univerſitate, ib.n. 8. & ſeqq. uſq. in fin. 241

5 Quid ſi quis vendat fundum, vel Palatium, intra cujus fines Eccleſiam habeat, numquid jus patronatus tranſeat in emptorem, ib.n.pag. 24

5 Et quid ſi ſit talis fundus, qui univerſitatem conſtituat ib.n.21. 241

5 Et quid ſi quis vendat omnia jura quæ habet in aliqua Villa, ib. n. 22. & 47. 241

5 Et quid ſi vendat omnia bona quæ habet in tali loco, ib n. 24. 241

5 Et quid ſi dicat ſimpliciter, Vendo omnia bona mea, ib n. 27.& 50. 241

5 Et quid ſi dicat, Vendo omnia bona mea, jura, & actiones, ib. n. 33.& ſeqq. uſque ad n. 53. 241

5 Et quid ſi vendat hæreditatem, ib. n.36. & 53. 241

5 Iuſpatronatus ut veniat in contractu non gratuito, requiritur ut res quæ alienatur ſit talis, quæ ſine expreſſione univerſitatem, vel juſpatronatus in ſe contineat, ib. n. 23.& 40. 241

5 Ius patronatus ut tranſeat cum univerſitate, requiritur ut univerſitas ſit realis, non verbalis, ibidem num.26. & 48. 242

5 Rotæ deciſio in Lucana juriſpatronatus refertur, ibid. n 34. 242

5 Expenditur, ib.n. 47 & ſeqq. uſque ad n. 53.pag. 242

5 Iuſpatronatus tranſit ad hæredes quoſcunque mediante titulo univerſali hæredis ib. n. 36.pag. 242

5 Item tranſit in emptorem hæreditatis, ib.n.37.pag. 243

5 Iuſpatronatus non tranſit mediante venditione, ſeu ceſſione etiam omnium bonorum, jurium, & actionum, niſi ſub dicta ceſſione tale quid univerſale verè comprehendatur, cui juſpatronatus adhæreat, ibidem n.38. 243

5 Contrarium, ibidem num.44.& ſeqq.uſque ad num.53. pag. 243

1 Ius patronatus tranſit cum univerſitate temporalium ſine conſenſu Epiſcopi, ſive contractus ſit gratuitus, ſine non, ib n. 45 pag 243

5 Ius patronatus tranſit cum hæreditate vendita etiamſi in ea nil aliud ſit quàm juſpatronatus, ib n 49. 244

5 Ius patronatus tranſit cum univerſitate non miniſterio hominis, ſed miniſtero juris tanquam acceſſorium rei venditæ, ib. n.52.pag. 244

5 Ius patronatus venit in legato omnium bonorum, ib. n. 55. 245

5 Ius patronatus magis competit uſufructuariæ omnium bonorum, quàm hæredi, ib.n. 57.pag. 243

5 Præſcribens univerſitatem an præſcribat jus patronatus ei immixtum, ib n.58.pag. 243

5 Ius patronatus an tranſeat ſi exprimatur in venditione univerſitatis, ib.n.59 & ſeqq. uſque in finem. 243

5 Quid ſi exprimatur declarativè, ib. n. 61. 243

5 Et quid ſi conjunctivè, ib.n. 62. 243

5 Et quid ſi vendatur villa cum jure patronatus, ib.n. 63. & ſeq. 243

5 Et quid ſi vendatur villa, & Iuſpatronatus, ibidem n. 64. 243

5 Ius patronatus eſt tranſitorium etiam ad extraneos hæredes, in c. Perlatum, n. 12. de Iurepatr. pag. 231

5 Non tantum maſculos, ſed etiam fœminas, ibidem n.14. 231

5 Licet fuerit inſtitutum per modum majoratus, ibidem n. 14. 231

5 Ius patronatus gentilitium an extincta familia tranſeat ad extraneos hæredes, ibidem num. 15.& ſeqq. uſq. in fin. 232

5 Iuſpatronatus conceſſum filiis videtur denegatum extraneis hanc qualitatem non habentibus, ib.n.16. 232

5 Contrarium, ib. n.19. 232

5 Declaratur, ib.n. 23.& 26. 232

5 Relictum filiis, in eorum defectum non tranſit ad fœminas, ſed Eccleſia remanet libera, ib.n.17. 232

5 Contrarium, ib.n 19 232

5 Declaratur. ib.n.23.& 26. 232

5 Ius patronatus reſervatum illis de familia taxativè ad extraneos hæredes non tranſit, ib. n. 23 pag. 231

5 Ius patronatus conceſſum illis de familia ſine taxatione in eorum defectum tranſit ad hæredes extraneos, non ex proviſione hominis, ſed ex proviſione legis, ibidem n. 25. 231

5 Ius patronatus an veniat in confiſcatione bonorum, in c.Nobis, n.11. de jurepatron pag. 25

Ius patronatus Eccleſiaſticum.

5 Ius patronatus origine laicale, ſi ex donatione laicorum tranſeat in Eccleſiam, efficitur eccleſiaſticum, in cap. Cum propter, n.40 de Iurepatr.pag. 25

5 Jus patronatus competens univerſitati ſcholarium dicitur eccleſiaſticum ſi in ea ſint plures Clerici, quàm laici: & è converſo, ib n. 4. pag. 258
5 Declaratur, ib. n. 70 258
2 Jus patronatus competens Prælato ratione temporalis dominii quod habet Eccleſia, cenſetur eccleſiaſticum, in c. Querelam, n. 16 de elect. pag 74
4 Prælatus in dubio cenſetur Eccleſiam fundaſſe, vel dotaſſe de bonis Eccleſiæ, in c. Querelam, num. 17. de elect. 75

Ius patronatus quoad institutionem.

5 Epiſcopus an inter plures præſentatos à Patronis laicis, teneatur inſtituere digniorem, an verò poſſit alteri gratificari, in c. Cum autem, n. 20. & ſeq. ad n. 31. de Jurepatr. pag. 247
5 Quid ſi duo ſint præſentati à duobus patronis, vel à duabus partibus patronorum, ibidem num. 22. uſque ad n. 29. 247
Et quid ſi duo ſimul, aut ſucceſſivè ſint præſentati ab eodem Patrono, ib. n. 29. pag. 247
Epiſcopus inter duos præſentatos à duobus patronis laicis poteſt alteri gratificari, immo & de extraneo providere ſi lapſi ſint quatuor menſes, ib. n. 25. 248
Idem ſi patroni promiſerint ab initio non variare, ibid. n. 26. 248
Aut conſenſerint ut Epiſcopus habeat gratificationem, ib. n. 28. 248

Ius patronatus mixtum.

Jus patronatus mixtum regulatur ut Eccleſiaſticum quando Eccleſiæ, vel eccleſiaſticæ perſonæ magis prodeſt, in c. Cum propter, n. 22. de Jurepatr. 256
Declaratur, ib. n. 37. 256
Jus patronatus mixtum quoad formam examinis per concurſum cur cenſeatur potius laicale, quam Eccleſiaſticum, ib n 41 258
Juſpatronatus mixtum cum dubitatur an ſit laicale, vel Eccleſiaſticum attẽdenda eſt qualitas magis privilegiata, & magis favens patronatui, ib n. 26. & 30. 257
Juſpatronatus mixtum cenſetur totum Eccleſiaſticum quoad præſcriptionem, ib. n 28 pag. 257
Item quoad tempus præfixum ad præſentandum, ibid. n. 29. 257
Sed quoad derogationem cenſetur totum laicale, ibid. n. 30. 257
Item quoad reſervationem ib. n. 32. 257
Jus patronatus ex dotatione bonorum laicalium, & Eccleſiarum quale cenſeatur, ib. n. 49. & 71. 258
Juſpatronatus plurium laicorum, & unius Clerici cenſetur Eccleſiaſticum ſi hoc magis proſit patronatui, ib. n. 63. 260
In Jure patronatus mixto ſeptem officialium laicorum nomine univerſitatis laicalis, & trium Eccleſiaſticorum privato nomine præſentantium an requirantur probationes, quas exigit Concilium Tridentinum in Potentibus, ib n. 74. & ſeqq uſque in fin. 261
Laicus propter mixturam Clerici non debet privari jure ſuo, ib. n. 35. 257
Laici a fundationibus Eccleſiarum non ſunt retrahendi, ib n. 43. 258

Vide in ver. *Iuſpatronatus probatur.*

Iuſtificatio quid ſit, in c Omnis, n. 10. de pœnit. & remiſſ. 125
Iuſtitia humana exemplatur à juſtitia divina, in c. Fraternitatem, n. 51 de Sepultur. 367
Juſtitia ex opere non conſummatur, niſi etiam voluntas affuerit, in c. Dolentes. n. 43. de celebr. Miſſar. 309
Iuſtus juſtior, & perfectus perfectior fieri poteſt, in cap. Super ſpecula, n. 14 de Magiſtris. 209
Iuvenis dicitur quis ante ſexageſimum annum quoad hoc ut poſſit cum eo ſuper inceſtu diſpenſari, in c. Cum ſis, num. 29. & 73. verſ. Et ex his de converſ. Conjugat. 141

Vide in ver. *Senectus*

L

Læſio enormis, vel magna judicatur Judicis arbitrio, in c. Conſuetudines, n 12. de Conſuetudine. 254
2 Læſio dici poteſt manifeſta ſi de illa conſtet per teſtes, vel alia legitima documenta, in c. Requiſivit, n. 7 de reſtit. in integr. 104
1 Læſæ majeſtatis crimen an committat occidens Conſiliarium Principis, in c. Ne innitaris, n. 368. de Conſtit. 108
5 Læſæ majeſtatis crimen committitur etiam à conſpirantibus in Baronem, in c Nobis, n 23. de jurepatr. 252
6 Læſæ majeſtatis crimen non committit non ſubditus, in c. Ad falſariorum, n. 19. de Crim. falſ. 326

Laicus quoad Decimas, & Oblationes.

5 Laicis locari non poteſt adminiſtratio Eccleſiæ, nec decimæ, vel obventiones, in c. Secundum, n. 12 de Cler. vel Monach 406
5 Niſi magna inſtante neceſſitate, ib. n. 14. pag. 406
5 Sed bona temporalia, vel mola Eccleſiæ, item fructus decimarum poſſunt eis locari, ib. n. 13. 406
4 Laici etiam hodie licitè poſſunt decimas poſſidere, quas ab Eccleſiis obtinuerunt ante Concilium Lateranen. in c. Cum Apoſtolica, num. 3. de his, quæ fiunt à Prælat. 260
4 Laicus in perceptione decimarum non poteſt ſe tueri immemorabili præſcriptione, ſed neceſſarius eſt titulus, ib. n 5. & ſeqq. 260
4 Laici nec ante, nec poſt Concilium Lateranenſe fuerunt decimarum capaces, ib n. 10 261
4 Laicus poteſt eſſe Collector oblationum, & fructuum decimarum, non jure proprio, ſed ex deputatione Parochi, & tanquam nudus miniſter, in c. Paſtoralis, n. 21. de his quæ fiunt à Prælat. 265
4 Confraternitates Laicorum ex conſuetudine poſſunt recipere oblationes dummodo nil ſibi applicent, ſed in pios uſus totum convertant, ib. n. 22. 265
4 Laico domino muri, ubi S. Imago depicta eſt, non poteſt Epiſcopus concedere, ut oblationes diſpenſet ad libitum ſuum, ib. n. 23. 265
4 Laicis non licet de altari immediatè oblationes accipere, ib. n. 43. 268

Vide in ver *Oblationes*, & in ver. *Decimarum conſuetudo.*

Laicus quoad Domicilium.

4 Laicus poteſt de uno in alium Epiſcopatum transferre domicilium, etiam non habita prioris Epiſcopi licentia, in c. Significavit, n. 2. & ſeqq. de Paroch. 383
4 Laicus poteſt liberè domicilium transferre tam quoad temporalia, quam quoad ſpiritualia, ib. n. 5. 384
4 Non tamen poteſt ex contemptu proprium Parochum dimittere ſine translatione domicilii, ib. n. 6. 384

Vide in ver. *Domicilium.*

Laicus quoad Electionem.

2 Laici poſſunt intereſſe electionibus Clericorum ex privilegio, non autem ex conſuetudine etiam immemorabili, in c. Quiſquis, n. 16, de elect. 102
2 Laicus non poteſt intereſſe authoritativè ad aliquem actum juriſdictionis exercendum, ib. n. 28. 103
2 Poteſt tamen extra aulam Capituli aſſiſtere electionibus ad protegendum etiam armatâ manu, ibid. num 29. & 31. 103
2 Laica poteſtas an poſſit in ipſa aula Capitulari aſſiſtere electoribus, ne veniant ad arma, vel aliud ſcandalum oriatur, ib. n. 30 & ſeqq. uſque in fin. 103
2 Laicorum preces, & acclamationes ſunt in electionibus prohibitæ, ib. n. 34 & 39 103
2 Laici excludendi ſunt à Collegiatis Eccleſiis, ubi electiones celebrantur, ib n. 35 & 37. 103
2 Laicus Princeps vel poteſtas ut interſit electionibus non eſt uſus, ſed abuſus, ib. n. 36. 104
2 Laici in electione Prælati admitti poſſunt non ad coëligendum, ſed ad protegendum electores etiam armatâ manu, in c. Maſſana, n. 7. de elect. 113

Vide in ver. *Electio per abuſum laicæ poteſtatis.*

Laicus quoad forum.

2 Laici non miſerabiles nunquam poſſunt in eorum cauſis temporalibus contra laicos directò, & principaliter ad Eccleſiam recurrere, in c. Significantibus, n. 72. & 84. de offic. delegat. 417

2 Niſi quando in provincia nullus extat Judex ſæcularis, vel ſi extat, recuſatur, aut negligit juſtitiam adminiſtrare, ib. n. 74. 417
2 Idem ſi Judex non extet in Civitate, ib. n. 75. 417
2 Laici non miſerabiles regulariter nec habitu nec actu ſunt de foro Eccleſiæ, ib. n. 84. pag. 418
6 Laicus in delictis Eccleſiaſticis, vel mixtifori efficitur de foro Eccleſiæ, in c. pervenit, numero 20. de Adulter. 284
3 Laicus eod. modo ſortitur forum Epiſcopi ratione delicti, ac ratione contractus, ib. n. 32. 285
3 Laicus an, & quando pro rebus Eccleſiæ, vel Clerici conveniri poſſit coram Judice Eccleſiaſtico, in c. Si Clericus, n. 1. de for. compet. 64
3 Laicus pro rebus Clerici, vel Eccleſiæ ſi id non neget, conveniri poteſt coram Judice Eccleſiaſtico, ibidem n. 25. 67
3 Laici detinentes res Eccleſiæ, vel Clerici, dicuntur quaſi ſacrilegi, & malefactores Eccleſiæ, ib. n. 26. 68
3 Laico contra laicum Papa non concedit litteras, niſi in certis caſibus, ib. n. 37. 67
2 Laici adulteri poſſunt ab Epiſcopo excommunicari, & in monaſterium detrudi, in c. Pernicioſam, num. 16. de Offic. Ordinar. 472
2 Laicus ad obſervationem pacti cogi poteſt per Eccleſiam, ſaltem indirectè, & per Evangelicam denunciationem, in c. Antigonus, n. 13. & 25. de pactis. 533
5 Laicus propter mixturam Clerici non debet privari jure ſuo, in cap. Cum propter, numero 35. & 42. de jure patr. 257
3 Laicus poteſt prorogare juriſdictionem judicis alieni etjam ſine conſenſu judicis proprii: Clericus autem non poteſt, & cur, in c. Significaſti, n. 13. & 37. de for. compet. 96
3 Laicus in cauſa ſpirituali an poſſit prorogare juriſdictionem judicis non ſui, ib. n. 37. 98
4 Laici, qui non ſunt de temporali juriſdictione Eccleſiæ non tenentur poteſtati Eccleſiaſticæ obedire in non concernentibus animam, in c. Significatum, n. 18. de præben. 99
1 Laici in merè temporalibus, & prophanis non ligantur Conſtitutionibus Canonicis, niſi in Terris Eccleſiæ, in Canonum ſtatuta, n. 92. de conſtitut. 27
2 Laicis poteſt Eccleſia indicere ferias in actu, ex cujus exercitio arguitur quædam quaſi irreverentia Altiſſimi, in c. Treugas, n. 5. de Treug. & pac. 522

Vide in ver. *Epiſcopus quoad juriſdictionem in laicos*, & in ver. *Papa poteſtas, communia*.

Laicus in fraudem factus Clericus, vel Profeſſus.

2 Laicus, qui ſine ulla fraude factus eſt Clericus, an judicari, & puniri poſſit à judice ſæculari pro obligationibus contractis, vel delictis commiſſis ante Clericatum, in cap. Magnus, num. 25. & 64. de obligat. ad raciocin. 344
2 Laicus conventus in Curia ſæculari, qui poſtea factus eſt Clericus, an pro illa cauſa à Judice Laico judicari, & puniri poſſit, ibidem num. 41. & ſeqq. uſque ad num. 77. 347
2 Theorica notabilis Jo. Andr. à DD. approbata ſuper juriſdictione in laicum, qui lite pendente effectus eſt Clericus, vel profeſſus, ib. n. 51. 349
2 Laicus, qui dum detineretur in carcere Curiæ ſæcularis factus eſt Clericus, vel profeſſus poteſt à Judice laico diſtringi, & puniri etiam in perſona, ibid. numero 52. & 85. 349
2 Laicus poſt commiſſum delictum ſine ulla fraude primâ tonſurâ initiatus omninò eximitur à juriſdictione judidicis laici tam quoad perſonam, quam quoad bona, ſententia S. Congregationis Concilii, ib. n. 64. 352
2 Sed ſi in fraudem, eximitur nihilominus quoad perſonam, ib. n. 65. 352
2 Sed non quoad bona, ib. n. 71 352
2 Præcedere tamen debet declaratio ſuper fraude, ibidem n. 74. 352
2 Quæ declaratio pertinet ad judicem Eccleſiaſticum, i b. verſ. Quinta concluſio. 352
2 Laicus conventus in Curia ſæculari, qui poſtea in aliqua Religione profeſſionem emiſit, an poſſit pro illa cauſa à judice laico judicari, & puniri, ibidem. num. 77. & ſeq. 354
2 Et quid infra annum probationis, ib. n. 79. 354
2 Et quid in eo, qui factus eſt Beuhettus, vel Tertiarius aut miles S. Gaudentii, ib. n. 80. 354
2 Laicus inquiſitus, & carceratus in curia ſæculari & poſtea dimiſſus ſub fidejuſſione de ſe repræſentando, ſi interim fuerit ordinatus an poſſit pro cauſa illa a judice laico ad carceres revocari, & puniri, ibid. num. 84. & ſeqq. 355
2 Laicus in exilium pulſus à judice ſæculari cum hoc ut ſi exilium non ſervaret, incideret in pœnam triremium, ſi poſtea ordinatus exilium non ſervaverit, & propterea ab eod. judice in carcerem conjectus fuerit, an ſit remittendus ad judicem Eccleſiaſticum, ib. n. 89. 356
7 Laicus effectus Clericus, vel Monachus poſt commiſſum delictum ſubeſt judici ſæculari prævenienti quoad bona, ſed non quoad perſonam, in c. Cum cappella, n. 24. de privileg. 60
2 Ordinatus in fraudem fori ſæcularis an pro maleficiis commiſſis ante Clericatum coërceri, & puniri poſſit à judice laico. in c. Magnus, n. 28. & n. ſeqq. uſq ad n. 35. & 65. de ſoblig. ad ratioc. 345
7 Ordinatus poſt commiſſum delictum, & cauſam præventam in foro laicali, non gaudet fori privilegio, in c omnis, n, 100. de pœnit, & remiſ. 135
2 Promotus in fraudem non poteſt à judice laico perſonaliter diſtringi, niſi perſona ſit præventa, in c. Magnus, n. 32. 51. & ſeq & 71. de obligat ad ratioc. 346
2 Cognitio an Clericus fuerit ordinatus in fraudem ſpectat ad judicem Eccleſiaſticum, & interim judex laicus non poteſt procedere, ibidem numero 33. & ſeqq. & 74. 346
2 Fraus an præſumatur ex hoc ſolo, quod quis fuerit ordinatus poſt maleficium commiſſum, an verò requiratur, ut ante Clericatum fuerit in Curia ſæculari conventus, vel accuſatus, aut in crimine deprehenſus, ib. n. 35. & ſeqq. uſq. ad n. 41. & 72. 346
2 Quid ſi fuerit ordinatus longe poſt commiſſum delictum, ib. n. 36. 346
2 Et quid ſi incontinenti, ibid. n. 38. 346
2 Clericus, qui poſt quæſtionem ſibi motam in foro ſæculari ordinatus eſt, non ſponte, ſed tractus à Superiori an in cauſa illa teneatur coram judice laico reſpondere ib. n. 62. 351
2 Clericus poſt delictum in fraudem promotus an ſit degradandus, & tradendus Curiæ ſæculari perſonalite puniendus, ib. n. 66. 351

Vide in ver. *Clericus quoad fori privilegium*.

Laicus quoad immunitatem Eccleſiarum.

7 Officiales laici relegantes perſonas Eccleſiaſticas excommunicantur ab Urbano Sexto, eorumque civitates, & terræ ſupponuntur eccleſiaſtico interdicto, in c. Reſponſo, n. 45. de ſent. excom. 185
1 Laicus nullo unquam tempore poteſt præſcribere jus decimandi, niſi concurrente fama privilegii, in c. Conſuetudines, n. 55 de conſuetud. 257
1 Item nec per immemorabile acquirit jus nominand. Capellanos amovibiles in Parochialibus Eccleſiis, niſi cum prædicta fama, ib. n. 56. 257
1 Secus poſt Bullam Urbani VIII. ib. n. 57. 258
1 Laicorum attentata contra Eccleſias, ac perſonas Eccleſiaſticas etiam ab immemorabili, & cum fama privilegii, ſunt ipſo jure nulla, ib. n. 69. 258
5 Laici Collectas imponentes Eccleſiis, vel Clericis, vel juriſdictionem illorum uſurpantes, ſi moniti non deſiſtunt, excommunicati ſunt cum ſuis fautoribus, in cap. Non minus, num. 1. 33. & 36. de immunit, Eccleſ. 366
5 Laici Collectantes Eccleſias, vel Clericos, aut Prælatorum juriſdictionem impedientes non ſunt excommunicati ex hoc cap. Niſi poſt canonicam monitionem ſe non correxerint, ib. n. 33. 369
5 Et ſufficit unica monitio, ib. n. 34. 369
5 Sed hodie ex Bulla Cœnæ ſunt excommunicati ipſo jure, ib. n. 36. 369
1 Laici ſuper eccleſiis, eorumque perſonis, ac bonis nullàm habent juriſdictionem, in c, Quæ in eccleſiarum, n. 16. 26. & 31. de conſtitut. 133

Vide in ver. *Immunitas*, & in ver. *Statutum laicorum quoad res, & Perſonas eccleſiaſticas*, & in ver. *Conſuetudo contra Eccleſiam*, & in ver. *Lex civilis*, & in ver. *Eccleſia* quoad immunitatem.

Lhiu.

Laicus quoad onera.

7 Laicus tenetur ad onera laicalia pro emphiteuſi Eccleſiæ, in c. Ut privilegia, n. 20. de privileg. 78
5 Laici non tenentur ad impoſitiones Clericorum, niſi reſpiciant communes utilitates, vel neceſſitates, in c. Non minus, n. 46. de immunit Eccleſ. 370

Laicus quoad Spiritualia.

2 Laico delegari non poteſt cauſa ſpiritualis, niſi per Papam, in c. Contingit, n. de Arbitr. 609
3 Laici ſpiritualia negotia tractare non debent, ibidem num. 4. 609
2 Declaratur, ib n. 29. 609
2 Laicus nec incidenter poteſt eſſe arbiter in cauſa ſpirituali, ib. n. 7. 690
2 Laicus non eſt capax juris ſpiritualis etiam admixto Clerico, ib. n. 11. 690
2 Laicus an poſſit eſſe arbitrator in cauſa ſpirituali, ibid. n. 51. & ſeqq. uſque in fin. 610
2 Laici nec principaliter nec miniſterialiter tractare poſſunt negotia Eccleſiæ, ibidem num. 17. 610
2 Contrarium, ib. n 27 610
2 Laicus cur non poſſit eſſe arbiter in cauſa ſpirituali, & tamen poſſit eſſe arbitrator, ibidem numero 24. & ſeqq. 610
2 Laicus etiam in ſpiritualibus Procurator eſſe poteſt, & acceptare beneficium pro Clerico, ibidem numero 27 611
2 Laico cauſa civilis eccleſiaſtica ab Epiſcopo delegari poteſt, ib. n. 28. 611
2 Laicus ſimul cum Clerico poteſt eſſe arbiter in cauſa ſpirituali, in c. Non ſine, n. 15 de arbit. 599
2 Etiamſi unus ſit Clericus, & plures laici, ibidem numero 16. 599
2 Laicus in cauſa ſpirituali poteſt eſſe arbitrator, ibidem n. 17. 599
2 Laicus non eſt capax beneficii eccleſiaſtici, in c. Super eo, n. 42. de bigam. 364
5 Laici quantumvis graves non poſſunt hodie degradationi aſſiſtere ſicut poterant de jure communi in caſu hæreſis, in cap. Aqua, num. 30. de conſecr. eccleſ. vel altar. 293
2 Laicus ex cauſa poteſt ad Synodum vocari, in c. Quod ſuper his, n 4 de major & obed. 495
5 Laicus circumſcripta diſpenſatione eccleſiæ, non eſt capax juriſpatronatus, quod eſt ſpirituali annexum, in c. Quoniam, n. 8. de jurepatr. 254
3 Laicus cognoſcere poteſt cauſas criminales Clericorum, & abſolvere ab excommunicatione ex commiſſione Papæ, non autem ex conſuetudine etiam immemorabili, in cap. Cum contingat, numero 9. de for. compet. 86
2 Laicus an ex conſuetudine poſſit acquirere jus eligendi etiam in Collegiata, in cap. Quærelam, numero 2. de elect. 73
5 Laicis non debet Eccleſia titulo conductionis concedi, in cap. Secundum, num. 3. & 12. De Cler. vel Monach. 405
5 Declaratur, ib. n. 14. 405
1 Laicus quamvis non poſſit eſſe Canonicus, poteſt tamen eſſe præbendatus, in cap Cum M. numero 31. de conſtit. 154
1 Secus ex ſtylo curiæ, ib. n 32. 154
5 Laici ex Concilio Tridentino poſſunt eſſe Notarii in negotiis, litibus, & cauſis eccleſiaſticis, & ſpiritualibus, in c Sicut ſe, n. 65 Ne Cler. vel Monach. 429
1 Laicus eſt incapax juris conferendi etiam ex conditione in limine fundationis ex immemorabili, niſi fama privilegii concurrat in c. Conſuetudines, n. 54. de conſuetud. 257
5 Laici vacare debent Reipublicæ mundanæ, Clerici verò Reipublicæ Eccleſiaſticæ, in c. Multa n. 22. & 90. Ne Cler. vel Monach. 395
3 Laicus non intromittat ſe in negotiis eccleſiaſticis, nec ejus judicio, nec præcepto debent judices eccleſiaſtici juſtitiam miniſtrare, in c. Decernimus, num. 1. de judic. 1
7 Laici de Prælatorum licentia capere poſſunt Clericos, & ad judicium ducere, in c. Ut famæ, num. 2 de ſent. excom. 174
2 Laici ſpiritualium non ſunt capaces, etiam admixtis clericis, in c. Maſſana, n. 3. de elect. 113
2 Spiritualia à laicis poſſideri non poſſunt, ibidem numero 16. 114
5 Laicus poteſt eſſe procurator in ſpiritualibus, & acceptare beneficium pro clerico abſente, in c. Cauſam n. 12. de elect 57
2 Laicus non poteſt eſſe arbiter in ſpiritualibus, ibidem n. 14. 57
2 Laicus non probibetur miniſterialiter tractare negotia eccleſiaſtica, ib. n 15. 57
2 Et poteſt eſſe arbitrator in ſpiritualibus, ibidem numero 16 57
1 *Lateranenſe* Concilium ſub Innocentio Tertio cur ſimpliciter generale Concilium fuerit appellatum, in cap. Firmiter, n. 1. de Summa Trinit & fide Cathol. 2
4 Lateranenſe Concilium ſub Innocentio Tertio quo tempore fuerit celebratum, in cap. Nuper, n. 17. de decimis. 404
4 Lateranenſe Concilium ſub Alexandro Tertio, quo tempore fuerit celebratum, in c. Cum Apoſtolica, n. 2. de his quæ fiunt à Prælat. 260
4 Ubicumque in jure fit mentio ſimpliciter de Generali Concilio intelligitur de Lateranenſi ſub Innocentio Tertio, in c Ex poſuiſti, n. 2 de præbend. 178
1 *Latinitas* falſa vitiat reſcriptum Papæ, in c. Ad audientiam, il 1. n. 1 de Reſcript. 207
1 Amplia etiamſi falſa latinitas ſit in uno tantum ex capitulis ſeparatis, ib. n. 4. 207
1 Limita ſi ſit in ſupplicatione, & narrativa partis, ibid. n 8. 207
3 *Latrocinium* eſt delictum gravius, quàm furtum, in c. Cum non ab homine, n 101. de Judic 16
6 *Latrocinantes* qui dicantur, in c. Suſcepimus, n. 3. de homicid 255
5 *Latro* publicus immunitate Eccleſiæ non gaudet, in c. Inter alia, n. 21. & 49 de immunit Eccleſ. 376
5 Et dicitur latro publicus qui palam, & publicè furatur, ib. n 21. 376
5 Et idem eſt quid Graſſator viarum, ib. n 23. 376
5 Et tales occidere licet ſine pœna, & etiam ſine peccato. ib. n. 24. 376
5 Non tamen ſine irregularitate, niſi pro neceſſaria vitæ defenſione, ib n. 25. 376
5 Item in tales omni die jus redditur, ib n, 26. 376
2 *Lauda* arbitrorum ex conſuetudine mandantur executioni judicis officio, ſicut ſententiæ judicum, in c. Cum tempore, n 15 de arbitr. 605
2 Laudum arbitri appellari poteſt ſententia diffinitiva, in c. Ex parte, n. 7 de arbitr. 613
2 Laudum latum ab arbitro, & arbitratore ſi utroque modo poſſit valere valet fortiori modo, ſin minus ut valere poteſt ib n 40. 616
2 Laudi effectus per arbitrum lati contra compromittentem tranſit ad illus hæredem, ib. n. 46. 616

Lectores S. Theologiæ, & juris Canonici.

6 Prælati, & Capitula ad ſtudia theologiæ ſcholares dociles tranſmittere tenentur, in c. Super ſpecula, n. 1. de magiſtris. 207
6 Magiſtri quandiu publicè in ſcholis theologiam, vel jus Canonicum docuerint, & ſcholares per quinquennium gaudent fructibus beneficiorum ſuorum, amiſſis diſtributionibus quotidianis, ibidem numero 2. & 4. & 11 207
6 Et quid ſi fructus omnes diſtributionibus conſtant, ib. n. 3, 207
6 Et quid ſi præbenda ſit in Cathedrali Civitatis, ubi Lectoris munere fungantur, ib. n 5. 208
6 Lectores Theologiæ ut gaudeant privilegio percipiendi fructus præbendarum ſuarum in abſentia debent eſſe ſtipendiati, & ex numero obtinentium Cathedras, ib. n. 6. & ſeqq. uſque ad n. 10. 208
6 Lectores Theologiæ, & ſcholares promovent utilitatem univerſalis Eccleſiæ, ib. n 7. 208
6 Stipendium ex publico quo jure lectoribus aſſignandum, ib. n. 8 208
6 Lectores ut gaudeant privilegio Lectoribus conceſſo ſatis eſt ut legant in Civitate Regia, vel privilegiata, vel longiſſima poſſeſſione ſuper hoc munita, ibidem numero 9. 208
4 Docentes, & ſtudentes tam in Theologia, quàm in jure Canonico in publica univerſitate gaudent privilegio de percipiendis fructibus in abſentia, in c. Licet. & n. 8. & n. 12 9. de præbend. 164

4 Etiamſi præbendæ ſitæ ſint in Cathedrali ejuſdem Civitatis, ib. n. 9. 164
4 Et quid in docentibus in Eccleſia, ib. 164

Vide in ver. *Theologia, Theologus, Magiſtri, Scholares, ſtudium.*

2 Lectoris appellatione aliquando includuntur etiam reliqui minores Ordines, in c. Cum contingat, n. 3. de ætat. & qualit 216
2 Lectoris officium quod ſit ib. n. 123. 271
Lector Scripturæ Sacræ.
Vide in ver *Scriptura Sacra.*
7 *Lecturæ* fugiendæ ſunt, per quas Decretales reducuntur ad gratiam, in c. Peruenit, n. 5 de ſent. Excom. 148
4 *Legatarius* an exequutor quis ſit, ex quibus colligatur, in c. Tua nobis, n 21 & 30. de teſtament. 351
4 Legatarius cui imminet reſtitutio, habetur loco exequutoris, ib. n. 30. 351
7 Legatarius carnalem cognoſcens uxorem teſtatoris poſt ejus mortem, indignus eſt legato, in c A nobis il 2. n. 18. de ſent excom. 164
1 *Legatum* Sempronio amico relictum ſi duo ſint Sempronii æquâ charitate conjuncti an, & cui debeatur, in c. Ne innitaris, n 161. de Conſtitut. 61
7 Legatum annui reditûs factum fratribus Minoribus ſub modo licito tenet, in c. Minis prava, n. 32 de exceſſ. Prælat. 21
7 Idem ſi ſimpliciter, quia ſub modo licito factum cenſetur, ib n. 32. 21
7 Legatum factum eiſdem ſub conditione, ſi inſtitutio ſit nulla an valeat in caſum nullitatis inſtitutionis, ib. n. 33. & ſeqq. 21
7 Legatum univerſale factum fratribus Minoribus ſub modo licito an teneat, ib n. 44. 24
2 Legatum ſimplex cum onere aſſumendi Ordinem Sacerdotalem, & miſſas celebrandi nullâ eget Ordinarii inſtitutione, in cap. Ut Abbates, numero 77. de ætat. & qual. 226
4 Legatum ſimpliciter factum puellæ pro ſubſidio vitæ, intelligitur factum pro alimentis, in c. Epiſcopus, n. 15. de pr. ben. 86
4 Legatum factum alicui cum filios habuerit debetur nato filio, licèt is poſtea decedat, ib. n. 55 90
1 Legatum pecuniæ, quæ habetur Peruſii, ſeu Paduæ an comprehendat utramque, in c. Inter cæteras, n. 16. & 24. de reſcript. 108
1 Et quid ſi loco dictionis, *ſeu*, poſita ſit dictio, *vel*, ibid. n 3. 108
1 Legato æquo albo, ſeu nigro alter tantùm debetur, ib. n 22. 199
1 Legatis libris impreſſis, ſeu manuſcriptis debentur omnes, ib n 25. 199
1 Legatum Digeſti Veteris, ſeu Infortiati utrumque comprehendit, n 29. 199
5 Legatum factum Monacho ſub conditione, ut nihil quæratur monaſterio, an valeat, in c. Monachi, n. 21. 24. & 47. de Statu Monach. 166
5 Legatum diſtribuendum in uſum pauperum applicari non poteſt Presbytero pro miſſis celebrandis, ib in c. Recolentes, n 46. de Statu Monach. 182
4 Falcidia non detrahitur de legatis ad pias cauſas, in c. Tua nobis, n. 7. de teſtamen. 349
4 Legatum ab uxore diſtribuendum non valet ſtante ſtatuto ut maritus non poſſit aliquid relinquere uxori, ib. n. 57. 354
4 Legatum diſtribuendum ſecundum ſecretam mentem Teſtatoris dicitur ad pias cauſas, & deficiente executore fit caducum, ib n 59. 354
4 Contrarium, n. 60. 355
4 Legatum annuum factum regulari pro uſu ſuo de licentia Superioris percipiendum, an de jure communi ſit validum, in c Joannes, n. 18 de Teſtam. 356
4 Et quid poſt Concilium Trident. n. 19. 356
4 Legatum factum regulari nec momento temporis poteſt eſſe apud eum, ſed illicò acquiritur monaſterio, ib. n. 20. 356
4 Legatum pium non fit caducum ſi impleri non poſſit de jure, vel de facto, ſed in alios uſus converti debet, in c. Nos quidem, n. 14 de Teſtam. 322
4 Legatum pro miſſis canendis convertitur in aliud opus ſi miſſæ non poſſunt cantari propter interdictum, ib. n. 15, 322
Legatum annui reditûs factum fratribus Minoribus an commutari poſſit per Papam in alios uſus non obſtante quod Teſtator id prohibuerit, & legatum ademerit in caſum commutationis, ibidem n. 18. & ſeqq. uſque in fin. 321
4 Legatum annui reditus, vel bonorum ſtabilium relictum fratribus Minoribus ſub modo licito valet, ibid, n 22. 323
4 Legatum Prædicatoribus, vel Minoribus ut ſe conferant ad habitandum in Aedibus Teſtatoris, & ib. divina celebrent, in alium uſum converti debet, ibidem numero 25. 323
4 Prohibitio ne Papa poſſit commutare legatum annuum fratribus Minoribus relictum tamquam turpis habetur pro non adjecta, ib. n. 30. & ſeq. uſq. in fin. 325
4 Legatum ſi de jure, vel de facto juxtà mentem Teſtatoris impleri non poſſit niſi ad uſum convertitur non obſtante prohibitione, quod applicari non poſſit niſi ad uſum diſtinctum, ib n. 31. 324
2 Legatum miſerabilibus perſonis dicitur ad pias cauſas, in c. Significantibus, n. 82 de offic. de leg. 418
2 Nec de illo detrahitur falcidia ib. n. 83. 418
3 Legatum uſusfructûs factum infirmariæ fratrum Minorum eſt in fraudem paupertatis, in c. In præſentia, n. 63. de probat. 174
5 Legatum omnium bonorum intelligitur univerſale, in c Ex literis, n. 56 de jurepatr. 243
5 Legatum Florenorum ſolvi debet ad rationem monetæ, quæ currebat tempore conditi teſtamenti, in c. Olim, n 9. de Cenſibus. 273
5 Idem in legato annuo, ib. n. 10. 273
4 Legata pia peti poſſunt coram judice ſæculari, qui tenetur cauſam decidere, non ſecundum leges, ſed ſecundum Canones, in cap. Relatum, il primo, num. de Teſtam. 346
4 Legatum rei, quæ mea erit cum moriar, extinguitur per ſubſequutam ejuſdem rei alienationem, in cap Prudentes, n 12. de Donat 302
3 Legata annua debentur decurſa non modò ante motam litem, ſed etiam ante apertas tabulas, & ſtatim à die obitus Teſtatoris. in c. Gravis, num. 125. de Reſtit. Spoliat. 156
4 Legati conſueverunt remunerari ab eo, ad quem ſunt miſſi, in cap. Poſtulaſti, num. 19 de conceſſ. præben. 250
2 Legatus Cathedrales Regulares, aut Collegiatas eccleſias, vel Cathedralium dignitates electivas majores poſt Pontificalem conferre, aut ſibi reſervare non poteſt in c, Nullus, n. 15 de elect. 3
7 Legati etiam non Sacerdotes poſſunt Indulgentias concedere, in c. Accidentibus, num. 11. de exceſſ. Prælator. 13
3 Legatus non modo ſuam Conſtitutionem, ſed etiam reſcriptum Papæ poteſt interpretari, in c. Cum veniſſent, n. 15 de judic. 21
3 Legatus de latere Tridentini Concilii decreta interpretari non poteſt abſque ſpeciali facultate, ibidem numero 20. 22
2 Legati Cæſaris cum mittuntur in Provinciam vivere debent expenſis Imperatoris, vel fiſci in c. Inter cætera, n. 15. de offic. Ordin. 58
2 Legati Papæ recipiunt procurationem ab iis, ad quos declinant, ib. n 16. 458
5 Legatus de latere poteſt conferre beneficia patronatus eccleſiaſtici, non autem mixti, in c. Cum propter, n. 31. & 51. de jurepatr. 257
7 Legati facultas conferendi beneficia an compræhendat beneficia Papæ reſervata, in c. Ex parte, num. 32. de privileg. 70
7 Legatos, & Nuncios Apoſtolicos impedientes excommunicantur, & eorum Regna, & Terræ interdicuntur, in c. Reſponſo, n 47. de ſent. excomm. 190
3 Legati, & nuncii poſſunt procedere in prima inſtantia Epiſcopo requiſito, & negligente, non autem conſentiente, in cap. Significaſti, numero 33. de foro compet. 98
2 Legatus Papæ de cauſa alteri ſpecialiter delegata per Papam ſe intromittere non poteſt, in c. Studuiſti, n. 1. de offic legat 419
2 Legatus non poteſt ſe intromittere in cauſa alteri delegata etiam antequam delegatus incipiat cognoſcere, ib. n 4. 419
2 Declaratur, n. 13. 419
2 Nec poteſt adverſus illius ſententiam reſtituere, ibidem num. 5. 419
2 Legatus in cauſis per Papam alteri univerſaliter delegatus an poſſit ſe intromittere, ib. n. 6. & ſeq 419

2 in Cauſa hæreſis concurrunt Legatus, & Epiſcopus cum Inquiſitore, ib. n. 7 420

2 Legatus non poteſt ſupplere negligentiam delegati niſi ubi vertitur periculum animæ, ib. n. 11. 420

2 Legati proceſſus in cauſa alteri delegata valet, niſi opponatur declinatoria ante litis conteſtationem, ibidem n. 13. 420

2 Legatus de latere exequi poteſt ſententiam judicis delegati, ſed ab eo non poteſt compelli, ib n 20. 421

2 Niſi legatus aliàs eſſet ibi Ordinarius, ib. n. 21 421

2 Legatus poteſt cogere delegatum à ſuo prædeceſſore ad ſententiam ferendam, commiſſionem revocare, & malum illius proceſſum corrigere, ib. n. 22. 421

2 Legatus de latere qualiter poſſit confirmare ſententiam delegati Papæ, ib. n. 27. 422

5 Legati, & Nuncii Papæ pro his diebus tantùm quibus moram trahunt procurari debent, in c Procurationes, n. 2. de Cenſib. 276

5 Legati, & Nuncii Apoſtolici habent jus viſitandi, & exigendi procurationem ratione viſitationis debitam, ib. n. 5. 276

2 Legatus de latere confert beneficia intra ſuam legationem vacantia, in cap. Cum olim. numero 19. de major. & obed. 514

2 Legatum mittere ad ſolum Papam de Cardinalium conſilio, ib. n. 42 & 46. 515

2 Legati Apoſtolici officium non expirat per obitum Papæ, ib n. 67. 518

4 Legati nati quamvis poſſint Juriſdictionem exercere in diœceſibus Suffraganeorum ſuorum, non tamen poſſunt conferre beneficia ad eorum collationem ſpectantia, niſi poſt devolutionem, in c. Nulla, n. 38. de conceſſ. præb. 232

4 Legati nati non habent niſi unum ſemeſtre ad conferendum beneficia ad ſe devoluta propter negligentiam inferiorum, ib. n. 38. 232

4 Legatus non diſpenſat contra Concilium, nec contra Canones non Conciliares, in cap. Dilecto, num. 9. de præben. 137

4 Niſi in caſibus in quibus diſpenſat Epiſcopus, ibidem n. 10. 137

Legati, Miniſtri Apoſtolici, & feudatarii ſine ſpeciali mandato Papæ non poſſunt quidquam præjudiciale eccleſiis, vel perſonis eccleſiaſticis facere ſeu tolerare, in c. Conſuetudines, n. 61. de conſuetudine. 258

Si Legatus egrediatur Provinciam animo non redeundi an expiret munus legationis, in c Præſentata, num. 10. de teſtib. 195

5 Legatus in Provincia ſua poteſt cauſas matrimoniales cognoſcere, ac diffinire, in c. Ad noſtram, n. 2. de conjug. ſervor. 58

Et quid poſt Concilium Tridentinum, ib n. 3. 58

Legati de latere poſſunt eſſe plures in una Provincia, in c. Cum venerabilis n. 3. de conſuet. 265

Legatus de Latere quoad uniones,

Vide in ver. *Unio Eccleſiarum exemptarum.*

2 Legatus de Latere non prohibetur à Concilio Tridentino excommunicationes ad finem revelationis decernere, in c. Quoniam, n. 44. de offic delegat. 403

3 Legati æquiparantur Proconſulibus Provinciarum, in c. Cum cauſam, n. 12. de appellat. 254

3 Legati Proconſulis delegatam habent, non ordinariam juriſdictionem, ib n. 12. 254

5 Legatum dotis majoris ſi puella nupſerit, minoris ſi Religionem profiteatur, qua parte debeatur profitenti, in c. Cum ſimus, n. 14. & 16. de Regularib. 78

2 Legati de latere non prohibentur à Concilio excommunicationes ad finem revelationis decernere, in c. Quoniam, n. 44 de off. delegat. 403

2 Legatis ad Curiam Romanam venientibus de ſtylo non creditur ſine litteris, in cap. Cum in jure, n. 48. de off. deleg. 408

2 Legato etiam de latere aſſerenti ſe habere mandatum Principis non creditur ſine programmate legationis in his, quæ directè concernunt præjudicium tertii, ibid. n. 49. 408

2 In aliis ſecus, ib. n. 50. 408

4 Legatus de latere non poteſt contra Concilium diſpenſare, in c. Dilectus, n. 11 de præbend. 127

4 Poteſt beneficium vacaturum reſervare etiam pro certa perſona, ſed non dare jus ad vacaturam, & quæ ſit ratio diverſitatis, ib, n. 12. 127

6 *Legere* volentes non ſunt prohibendi ſi ſint idonei, & contrafacientes puniuntur, in c. Quoniam, n. 3 de Magiſtris. 202

2 *Legitima* debetur Patri in bonis prophanis filii: non autem in eccleſiaſticis, in c. Indecorum, n. 35 de ætat & qual. 234

5 Legitima an debeatur filio ſtatim atque pater in Religione capaci bonorum in communi profeſſionem emittit; an verò expectanda ſit ejus mors naturalis, in cap. Cum ſimus, num. 6. & ſeqq. uſque ad num. 13. de Regul. 67

6 Legitima non debetur filio niſi poſt mortem patris naturalem, vel civilem, ib. n. 11. 68

6 *Legitimatio* prolis facta poſt obitum parentum non præjudicat venientibus ab inteſtato, in c. Mandato, n. 54. de ſimonia. 183

2 *Legitimatus* per ſubſequens matrimoniũ an ſit eligibilis, in c. Cum in cunctis, n. 13. de elect. 37

3 Legitimati per ſubſequens non ſuccedunt in feudo, ad quod vocantur nati, & procreati ex legitimo matrimonio, in c. Tuam n. 44. de ordin. cognit. 135

6 *Legitimus* præſumitur fuiſſe uſque ab initio qui ad præſens eſt in quaſi poſſeſſione legitimitatis, in c. Lator. n. 10. & ſeqq. & n. 54. uſque ad num. 63 qui fil. ſint legit. 88

6 Legitimi appellatione intelligitur legitimè procreatus, non autem legitimatus per ſubſequens ſaltem ex communi uſu loquendi, ib. n. 25. 91

Vide in ver. *Filius legitimus.*

2 Legitimatus per reſcriptum Principis prohibetur obtinere Beneficium in eccleſia in qua pater, ſecus, ſi ſit legitimatus per ſubſequens matrimonium, in c. Ad extirpandas, n. 33 de fil. presbyter. 328

Vide in ver. *Filius illegitimus.*

6 *Legitimitatis* quæſtio oppoſita petenti hæreditatem eſt ad Eccleſiaſticum judicem remittenda, in c. Lator, n. 1. qui fil. ſint legit. 85

6 Legitimitatis cauſa eſt merè ſpiritualis, & Judex laicus nec incidenter, nec alio modo poteſt de ea cognoſcere, ib. n. 2. 85

6 Et quid ſi controverſia non in jure, ſed in facto conſiſtat, ib. n. 3. 85

6 Legitimitatis poſſeſſio relevat ab onere probandi, ibid. n. 4 85

6 In legitimitatis quaſi poſſeſſione ut quis dicatur eſſe, requiritur, vel ut habeatur pro filio legitimo, vel poſſideat bona paterna, vel natus ſit de ea, quæ credebatur uxor, ib. n. 5. 85

6 Legitimitas cum qualitate procreationis ex matrimonio ipſo, & ſimplici quaſi poſſeſſione legitimitatis, ib. n. 9. & n. 73. 88

6 Etiam ſi concubinatus præceſſerit, ib. n. 16. & 74. 88

6 Legitimitatis quaſi poſſeſſio ſufficit ad obtinendum etjam in petitorio, ib. n. 13. 89

9 Legitimitatis poſſeſſio acquiritur filio, ſi fidei commiſſarius patiatur eum ſuccedere in bonis fideicommiſſo ſubjectis, ib. n 27. & n 31. 91

6 Legitimitatis quaſi poſſeſſio probatur per famam, ibid. n. 41. 94

6 Legitimitatis qualitas diverſa eſt à qualitate filiationis, & ex quaſi poſſeſſione unius, non infertur ad quaſi poſſeſſionem alterius, ib. n. 58 & n. 75. 97

6 Legitimitatis probatio præſumpta etiam in fideicommiſſo, quod vocat filios legitimè procreatos, ibidem n 60. 97

6 Legitimitas probatur per teſtes deponentes de matrimonio ante nativitatem, licèt fama viciniæ, & tractatus parentum habeat contrarium, in c. Per tuas, n. 1. Qui filii ſint legitim. 105

6 Legitimitatis probatio per exiſtentiam matrimonii ante nativitatem eſt probatio vera, & vincit famam, & tractatum, quæ ſunt probationes præſumptæ, ibidem n. 9. 105

6 Tractatus legitimitatis vincit teſtimonium parentum, & hoc vincit famam viciniæ, ib. n. 16. 106

4 *Legiſtæ* militant in foro Juſtiniani ſecundum leges, & Canoniſtæ in foro B. Petri, in cap. Cum eſſes, n. 48. de Teſtam. 335

5 *Legiſlatores* non contemnunt ea, quæ præter naturam contingunt, licèt raro, in c. Cum ſis, n. 61. de converſ. conjugat. 143
3 Legum latores ferè omnes ſuarum legum interpretationem prohibuerunt, in c. Cum veniſſent, n. 59. de judic. 28
2 Legiſlatoris poteſtas, & voluntas requiruntur ad hoc, ut ſubditi obligentur ad acceptandam legem, in c. Treugas, n. 50. de Treug. & Pace. 526
2 Legiſlator ſupremus poteſtatem habet legem ferendi abſque ſubditorum conſenſu, ib. n. 51. 526
2 *Leo* Papa quomodo ſe ſubjecerit judicio Roderici Imperatoris, in c. Significaſti n. 75. de elect. 18
4 Leonis, vel ſtatuæ donum an magis congruat Principi, quam Oratori, in c. Poſtulaſti, n. 12. & ſeqq. de conceſſ. præbend. 250
4 *Leproſus* ſi ſit Epiſcopus, vel Superior non cogitur cedere, ſed datur illi coadjutor. Inferior autem removetur in totum in c. Conſultationibus, num. 19. & ſeq. de Cler. ægrot. 203
4 Et quæ ſit ratio differentiæ, ib. n. 21. 203
4 Sed contra, ib. verſ. Tu dic melius. 203
4 Rectori eccleſiæ leproſo dandus eſt coadjutor, qui ſuſtentandus eſt de ſacultatibus eccleſiæ, in c. De rectoribus, n. 1. de Cleric. ægrotan. 194
4 Leproſi à communione hominum ſeparari debent, ibid. n. 2. 194
Eiſque interdici poteſt ingreſſus eccleſiæ, ib. n. 3. 194
4 Leproſus ſive ſit Epiſcopus, ſive inferior non removetur ex toto a prælatione, ſed datur illi coadjutor, ita ut habitus curæ ſit penes coadjutum, exercitium verò penes coadjutorem ib. n. 4. & ſeq. uſq ad n. 8. 194
4 Leproſus privatur officio actualis adminiſtrationis, ſed dignitatem tenet ſive officium, quod in jus reſonat, ib. n. 7. & 39. 195

Lex, communia.

3 Legibus, & non conviciis certandum eſt, in c. Olim, n. 28. de lit. conteſtat. 105
4 Legem vivam periculoſius eſt, majuſque crimen contemnere, quam legem mortuam, in c. Nos quidem, n 42. de teſtam. 325
5 Auxilium fruſtra invocant qui in legem committunt, in c. Nullus, n. 46. de Regular. 7
6 Legum finis eſt invariabilis, in c. Non debet, n. 11. de conſanguinit. & affinit. 75
3 Lex vel Canon habens plures intellectus allegari non poteſt ad deciſionem cauſarum, in c. Cum ab homine, n. 40 de judic. 10
4 Legem poteſt aliquis ſibi imponere, à qua non liceat recedere, in c. Prudentes, n. 6. de donationibus. 301
6 Lex poſitiva quando ejus obſervantia repugnat Legi divinæ, non obligat in foro conſcientiæ, in c. Conſuluit, n. 9. & 23 Qui Cleric. vel vovent. 43
6 Lex debet eſſe poſſibilis, in c. Abſolutos, n. 31. & ſeq. de Hæreticis. 124
7 Lex non imprimit effectum ſuum niſi in perſonas, quibus verba legis congruunt, in c. Nuper, n. 22. de ſent. excom. 168
1 Leges illæ optimè ſunt conſtitutæ, quæ quàm graviſſima reliquerunt arbitrio judicantium, in c. Ne innitaris, n. 49. de Conſtit. 44
4 Lex innovata ineſt legi innovanti, in c. Ex tuæ, n. 27. de Cler. non reſid. 67

Lex quid, & quotuplex.

1 Lex eſt omne, quod ratione conſiſtit, in c. Canonum ſtatuta, n. 50. de Conſtit. & n. 107 ib. 29
5 Lex unde dicta, in c. Super ſpecula, n. 20. Ne Cler. vel Monach. 437
2 Legis denominatio ſumitur à tribuente authoritatem, non à condente, in c. Antigonus, n. 45. de pactis 537
6 Lex divina, & humana quæ dicatur, in c. Ex diligenti, n. 4. de Simon. 149
2 Lex ad ſui eſſentiam tria requirit, ut inſtituatur, ut promulgetur, ut moribus utentium approbetur, in c. Treugas, n. 19. de Treug. & Pace. 523
2 Contrarium, ib. n 48. & 55. 523
4 Lex eſt ſanctio ſancta jubens honeſta, prohibens contraria, c Cum eſſes, n. 132. de teſt. men. 341
5 Lex privata, id eſt inſpiratio divina præjudicat legi publicæ, id eſt communi, in cap. Licet, num. 4. de Regular, 83
2 Lex diœceſana, & lex juriſdictionis ſunt diverſæ, & res judicata in una non obſtat agenti in alia, in c. Dilectus. n. 1. de offic. Ordin. 474
2 Legem duplicem habet Epiſcopus Eccleſiis ſibi ſubjectis, id eſt legem juriſdictionis, & legem diœceſanam, in quibus conſiſtit totum jus, & poteſtas Epiſcoporum, ib n 2. 474
2 Legis diœceſanæ, legis juriſdictionis quæ dicantur, ib. n. 3. 474
1 Lex ante prohibitionem non ligat, in c. Quoniam, n. 42. de Conſtitut. 181

Lex qualis, & de quibus ferenda.

6 Lex non debet ferri ſuper impoſſibili, in c. Si conſtiterit, n. 9. de accuſat. 116
2 Non debet eſſe de indubitabili, in c. Ex parte, n. 29. de arbitr. 615
1 Leges illæ optimæ ſunt conſtitutæ quæ pauciſſima reliquerunt iis, qui judicant, in c. Ne innitaris, n. 49. de conſtitut. 44
1 Lex nihil debet obſcurum, vel ambiguum continere, in c. Quoniam, n. 1. de conſtitut. 174
1 Declaratur, ib. n. 3 verſ. Non tamen intelligas. 174
5 Lex de miraculoſis non fertur, in c. Cum ſis, n. 58. de converſ. conjug. 143
5 Declaratur, ib. n. 64. 143
5 Leges non optantur ad ea, quæ ſemel tantùm, aut bis poſſunt contingere. ib n 63. verſ. Reſpondeo, 2. 144
2 Lex non debet eſſe nutritiva peccati, in c. Perlatum, n. 44. de iis, quæ vi met. cauſ. 585
5 Lex debet eſſe impoſita rebus, & non verbis, in c. Super ſpecula, n. 21 Ne Cler. vel Monach. 434
6 Leges prohibitivæ feruntur ab eccleſia etiam de his, quæ lege divina damnantur, in c. Accepimus, n. 68. de pactis 868
5 Lex juſta ex quibus cauſis conſtituatur, in c. Si quis, n. 62. de Regular. 16
1 Lex injuſta eſt ex Auctore quando fertur ab eo ultra ſibi commiſſam poteſtatem, etiamſi ordinatur ad bonum commune, in c. Quæ in eccleſiarum, n. 45. de Conſtitut. 135
1 Leges auferentes rem alterius ſine juſta cauſa ſunt tyrannicæ, ibid. n. 114. 151

Vide in ver. *Princeps quoad jus quæſitum non tollet.*

1 Lex debet eſſe rationabilis, & poſſibilis, aliàs non eſt obligatoria, in c. Eam te, n. 19. de reſcript. 204
5 Legem ferre non poteſt homo niſi de his, de quibus poteſt judicare, judicium autem hominis non poteſt eſſe de interioribus motibus, qui latent. in c. Dolentes, n. 2. & n. ſeqq uſque ad n. 31. de celebr. Miſſar. 306
5 Declaratur, n. 64. 306
1 Lex etiam pœnalis dicitur favorabilis, & extendenda ubi agitur de ſecuritate animæ, in c. Ne innitaris de Conſtitut, n. 223. 71

Lex uſu recepta.

2 Leges inſtituuntur cum promulgantur, firmantur cum moribus utentium approbantur in c. Treugas, n. 18. de Treug. & Pace. 523
2 Declaratur, ib. n. 18. n. 25. 27. 32 39 49. & 56. 523
2 Lex nullam vim habet, ut ei pareatur niſi ex more, ib. n. 20. 523
2 Leges multæ legibus patriæ non conveniunt, ib. 523
2 Lex ab initio cenſetur lata à principe ſub conditione ſi moribus utentium recipiatur, ib. n. 21. & 47. 525
2 Contrarium, ib. n. 48. 525
2 Lex non tollitur contraria conſuetudine ſi infligat pœnam ipſo jure: ſecus ſi mandet infligi, ib. n. 27. 524
2 Contrarium, ib. n. 72. 524
2 Lex lata ſuper eo, cujus contraventio ex ſe generat mortale non tollitur conſuetudine, etiam ſi à principio non recipiatur, ib. n. 28. & 42 524
2 Lex recepta ab initio non tollitur ex conſuetudine niſi 40. annorum: ſecus ſi non ſit recepta, quia ſufficit decennium etiam Principe ignorante, ib. n. 31. 524
2 Contrarium, ib. n. 40. & 67. 524
2 Lex permittens, vel puniens, aut diſponens, poteſt per deſuetudinem tolli, ib. n. 35. 524
2 Lex præcipiens, aut vetans poteſt deſuetudine abrogari, ſi lata fuerit ad commodum privatum, ibidem n. 36. 524

2 Et

2 Et quid ſi lata fuerit in honorem Dei vel ad commodum publicum, ib. n. 37. 525
2 Lex præceptiva non ligat ſi numquam fuit recepta in obſervantia ſciente legiſlatore, & valente contradicere, & non contradicente, ib. n. 38. 525
2 Nec requiritur tempus ad præſcribendum, ſed ſufficit actus, ib. n. 39. 525
2 Contrarium, ib. n. 66. & ſeqq. 525
2 Lex uſu non recepta Principe ignorante non tollitur conſuetudine niſi illa ſit rationabilis, & annorum quadraginta, ib. n. 40. & 67. 525
2 Legem non recipientes ab initio ex aliqua cauſa rationabili Papa ſciente, & tolerante, non peccant, ibidem n. 41. 525
2 Lex continens jus naturale, vel divinum, aut illius declarationem nulla unquam conſuetudine tolli poteſt, licèt ab initio non fuerit recepta, ib. n. 42. 525
2 Secus ſi aliquid addat juri naturali, vel Divino quia reſpectu additionis de illa judicatur tamquam de lege poſitiva ib. n. 43. 525
2 Lex conſilii tollitur indiſtinctè per deſuetudinem, ibid. n. 45. 525
2 Lex eccleſiaſtica poſt promulgationem an ſtatim liget à principio antequam recipiatur à ſubditis, ib. n. 46. & ſeqq. uſq. ad n. 59. 525
2 Legis non receptio indiſtinctè nihil operatur, niſi tranſeat in conſuetudinem à legiſlatore non ignoratam, ibid. n. 48. 526
2 Lex accipit ex moribus firmitatem authoritatis, ibid. n. 49. 526
2 Legis acceptatio eſt effectus qui ſubſequitur ipſam legem, ideoque impoſſibile eſt ut concurrat ad eſſe legis, vel ad producendam legis obligationes, ibidem n. 55. 527
2 Non uſus legis tribus modis conſiderari poteſt, ib. n. 59. & ſeq. 527
2 Non abrogat legem niſi implicitum habeat contrarium uſum, ib. n. 62. 528
2 Lex per non uſum nullo tempore abrogatur, ſi nunquam accidit caſus, in quo potuerit obſervari, ibidem n. 60. 427
2 Lex eccleſiaſtica non recepta ab initio non tollitur per non uſum minoris temporis, quam annorum, 40. ſive Princeps ſciat, ſive ignoret. ib. n. 67 528
2 Secus in legibus civilibus, quia ſufficit ſpatium 10. annorum, ib. n. 68 528
2 Item ſecus ſi non uſus, non ſit contra, ſed præter legem, ib. n. 69. 528
2 Lex recepta ab initio indiſtinctè abrogatur per deſuetudinem vel contrariam conſuetudinem rationabilem, & legitimè præſcriptam, ib. n. 72. 528
2 Prælati exequi poſſunt conſtitutionem, licèt moribus utentium approbata non fuerit, in c. Treugas, n. 33. de Treug & Pace. 524
2 Prælati, Pace non ſervantes legem uſu non receptam, excuſantur à pœna, ſed non à culpa ſecundum opinionem Cardinalis, ib. n. 34. 524
1 Lex declarata intelligenda erat juxta declarationem habentis auctoritatē eam declarandi, etiam antequam dedeclaratio emanaſſet. in c. Quoniam, n. 48. de conſtitut. 182
5 Lex declarata erat intelligenda juxta declarationem Principis etiam antequam declaratio emanaſſet, in c. Super ſpecula, n. 3. Ne cler. vel Monach. 432

Legis authoritas, & obligatio.

6 Lex naturalis, divina, & civilis quemadmodum poſſint efficere aliquam perſonam illegitimam ad matrimonium contrahendum, in c. Utrum autem, n. 24. de cognat. ſpirit 63
1 Lex habens plures intellectus allegari non debet ad deciſionem cauſarum, in c. Quoniam, num 2. de Conſtitut. 174
1 Lex non habet vim coactivam niſi a Principis poteſtate, in c. Canonum ſtatuta, n 59. de Conſtit. 25
5 Legis tranſgreſſio etiam ſecluſo contemptu indiſtinctè obligat ſub mortali quando impeditur finis legis, in c. Si quis, n. 42. de Regular. 13
5 Lex etiam pœnalis obligat in foro conſcientiæ, & improbatur contraria opinio, ib. n. 58. 16
5 Lex injuſta non obligat quoad Deum, ibidem n. 60. 16
5 Lex etiam injuſta obligat in foro conſcientiæ ratione ſcandali, ib. n. 67. 17
4 Legem vivam periculoſiùs eſt majuſque crimen contemnere, quam legem mortuam, in c. Nos quidem, n 42. de teſtam. 325
2 Lex præcepti neceſſitatem imponit, & contravenientes mortaliter peccant, in c. Treugas, num. 22. & 24. de Treug. & Pace. 523
2 Inter leges præcipientes & leges ſimpliciter ſtatuentes debet eſſe differentia, ib. n. 25. & 44. 524
2 Legis primi tranſgreſſores quamvis peccaverint, tamen ſequentes non peccarunt, ib. n. 29. & 14. 522
2 Contrarium, ib. n 47. 524
1 Lex injuſta eſt ex Auctore quando fertur ab eo ultra ſibi commiſſam poteſtatem etiam ſi ordinetur ad bonum commune, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 45. de Conſtitut. 135
5 Lex correctoria dicitur favorabilis, & latè interpretanda quando per eam fit reditus ad jus antiquum, in c. Nullus, n. 41. de Regul. 7

Legis interpretatio, declaratio, & extenſio.

4 Lex ubi plura copulativè requirit, non habet locum niſi omnia ſimul concurrant, in c. Qualiter, n. 29. de Cler. non reſid. 60
6 Lex nova ſuperveniens in materia diſpoſita per leges antiquas, quamvis generaliter loquatur tamen diſtinguitur pro ut diſtinguebant leges antiquæ, in c. Tuæ litteræ, n. 15. de Cler. per ſalt promot. 545
6 Lex exorbitans à jure communi non extenditur ultra caſum expreſſum, etiam ex identitate rationis, ibidem n. 47. 546

Legis Derogatio.

1 Lex Canonica, vel Civilis habens clauſulam derogatoriam non tollitur per contrarium reſcriptum, niſi fiat mentio de illa ſpecialiter, vel per verba æquipollentia, in c. Nonnulli, n. 33. de reſcript. 226
1 Lex ſpecialis in materia, in qua eſt privilegium clauſum in corpore juris, tollit illud etiam ſi de eo non faciat mentionem ib. n. 41. 228
5 Legis diſpoſitio locum habet data aliqua ratione identitatis, ſed non illius pœna, in c. Super ſpecula, n. 14. Ne Cler. vel Monach. 433
5 Legis intellectus referri debet ad caſum frequentius contingentem, in c. Explicari, num. 16. de obſervat. jejun. 352
6 Lex quantumcunque generalis ſemper reſtringitur ad perſonas habiles, in c. Quod à Prædeceſſore, n. 113. de Schiſmat. 241
6 Lex non imprimit effectum ſuum, niſi in illas perſonas, quibus verba legis congruunt, & adaptantur, ib. n. 114. 241
5 Lex etiam exorbitans, & pœnalis extenditur ad caſus ſimiles, quando aliàs redderetur eluſoria, in c. Statuimus, n. 41. de Regul. 109
5 Legis diſpoſitio non adaptatur ad caſum ad quem verba legis non adaptantur, ib. n. 43. 109
5 Lex nova diſponens in uno ex correlativis cenſetur diſponere in alio etiam ad correctionem juris communis, ubi ead. eſt ratio, in cap. Nullus, num. 38. de Regular. 7
4 Lex loquens in caſu vero an habeat locum in caſu ficto, in c. Cum percuſſio, n 30. de Cler. ægrotan. 193
1 Lex generalis poſterior non tollit legem ſpecialiter loquentem, ſed diſtinguitur, & limitatur per legem antiquam, in c. Cæterum, n. 8. de Reſcript. 195
3 Lex pœnalis, & exorbitans non extenditur ex identitate, vel majoritate rationis, in c. Cum non ab homine, n. 53. & n 81. & 82. de Judic. 11
3 Lex tribuens poteſtatem laico ſuper juribus, & perſonis Eccleſiaſticis etiam ex majoritate rationis non extenditur, ib. n. 54. & 82. 12

Vide in ver. *Interpretatio, Declaratio, Extenſio, Verborum interpretatio, Papa quoad interpretationem.*

6 Jus generaliter, & indiſtinctè loquens generaliter, & indiſtinctè intelligitur, niſi per aliud diſtinguatur, in c. Si quis Presbyter, n. 6. de Cler. excom. miniſtrant. 334
7 Lex etiam pœnalis latè interpretanda eſt, quatenus patitur verborum proprietas, in c. Quanto, n. 24. de privileg. 87

4 Lex

4 Lex generalis poſterior non tollit legem ſpecialiter loquentem, ſed potius diſtinguitur, & limitatur per legem antiquam, in c. Cum eſſes, num 88. & 110. de Teſtam. 338
4 Declaratur, ib. n.141. 338
4 Lex generalis non corrigit legem præcedentem habentem ſpecialem rationem, ib.n. 91. 339
4 Declaratur, ib.n.141.& ſeqq. 339
4 Lex generalis nunquam corrigit legem ſpecialem quando invicem compatiuntur, ib.n. 91. 339

Lex Canonica.

6 Lex Canonica in foro Eccleſiæ prævalet legi civili etjam inter laicos ſubjectos imperio, & in materia non concernente peccatum, in cap. Pervenit, n.7 de adulter 282
5 Legem Canonicam obſcuram male intelligens non peccat mortaliter niſi poſt declaratam ejus ambiguitatem, in c. Quoniam, n. 34. de Conſtitut. & in c Super, ſpecula, n. 7. Ne Cler. vel Monach. 432
5 Legis Canonicæ præcepta, aut prohibitiones obligant in foro conſcientiæ etiam ſub reatu mortalis peccati, in c. Si quis, n. 38. de Regular. 18
6 Lex Eccleſiaſtica prohibens obligat tranſgreſſores & culpam mortalem, in c. Ubi non eſt, n. 3. & 8. de diſpenſat impuber. 19
2 Lex Eccleſiaſtica præceptum, vel prohibitionem continens an obliget tranſgreſſores ad culpam, vel pœnam, ſi uſu recepta non fuerit in c. Treugas, n. 16. uſque in fin. de Treug. & Pace. 523

Vide in ver. *Lex uſu recepta.*

4 Lex Canonica ubi agitur de peccato vitando ſervari debet etiam in Terris Imperii, & in omni foro. in c. Cum eſſes, n 133. de Teſtamen. 341
4 Canones prævalent legibus in his, in quorum obſervatione emergunt peccata, ib, n. 136. 342
5 Lex Canonica ferri poteſt etiam de actibus omnibus occultis, & internis ex ſententia Canoniſtarum, licèt de illis judicare non poſſit quamdiu latent, in c. Dolentes, n 38. de celebrat. Miſſar. 310
1 Legem Canonicam malè intelligens non peccat mortaliter, niſi poſt declaratam ejus obſcuritatem, in c. Quoniam, 34. de Conſtit. 180

Vide in ver. *Ius Canonicum, Canones.*

Lex Civilis.

5 Legales materiæ quamplures in Decretalibus ſunt inſertæ, quarum vix notitia haberi poteſt ſine legali ſapientia, in c. Super ſpecula, num. 24. Ne Cleric. vel Monach. 435
5 Canoniſta legales materias difficiles privato ſtudio aſſequi non poteſt, ib.n.27. 435
2 Lex Civilis dubia intelligi debet ſecundum determinationem legis Canonicæ, in c. Ex parte, num. 3. de arbitr. 615
2 Legis Civilis præcepto controveniens peccat mortaliter, in c. Non ſine, n. 22 de arbitr. 599
2 Lex Civilis non poteſt impedire obligationem juramenti, ib. n. 23. 599
6 Lex Civilis non poteſt inducere nova impedimenta matrimoniis contrahendis, in c. Verum, n. 19. de cognat. ſpirit. 62
1 Lex Civilis generaliter lata ad bonum publicum an comprehendat etiam Clericos vi directiva rationis, in c. Eccleſia S. Mariæ, n. 29 de Conſtitut. 163
1 Legis Civilis non eſt adhibenda ratio, quando opponitur Canonicæ, ib.n.32 164
1 Lex Civilis prohibens uſum amorum non comprehendit familiam Epiſcopi, ib.n.43. uſque in fin. 166
5 Civilis ſcientia eſt pars Divina, & neceſſaria eſt in Eccleſia Dei, ſaltem in temporalibus, in c. Super ſpecula, n. 25. Ne Cler. vel Monach, 435
5 Civilis facultas licèt neceſſaria ad Regimen Reipublicæ, tamen exerceri debet per ſuos miniſtros, ideſt laicos, & Clericos non prohibitos, ib. n, 29. 435
5 Leges Civiles Sacris Canonibus ancillantur, ibidem n.30. 435
5 Civilis ſapientiæ laudes à Petro de Ancharano exoratæ, ib. n.36. 436
5 Lex Civilis in locis non exiſtentibus de temporali dominio Eccleſiæ ſervanda eſt in foro laicali, & lex Canonica in foro Eccleſiæ etiam extra materiam peccati, in c. Antigonus, 27. de pactis. 535

4 Leges Civiles ita demum dicuntur Canoniſtæ ſi à Papa in Canonibus inſerantur, in c. Super inordinata, n. 23. de præben. 18
1 Leges Civiles in volumine Decreti inſertæ, ſi ſint contrariæ Canonibus, non ſunt ſervandæ in foro Eccleſiæ, in c. Canonum ſtatuta, n.38. & 45. de Conſtitut. 2
1 Nec cenſentur canonizatæ, niſi quæ à Papa canonibus inſerantur, ib. n.39. 2
1 Leges Civiles Canonibus non contrariæ ſervari debent etiam in foro Eccleſiæ, ib.n.45. 2
2 Lex Civilis non potuit ſtatuere impedimentum dirimens matrimonium in infinitum inter Aſcendentes, & deſcendentes, in c. Vir qui, n. 27, de conſang. & affinit. 7
1 Lex Ad inſtructionem, C de Sacroſ. Eccleſ. in c. Eccleſia S. Mariæ, n. 20 de Conſtit. 16
5 L. Julia Poppæja prohibens viris poſt ſexageſimum annum, & mulieribus poſt quinquageſimum nuptias contrahere a quibus, & cur fuerit abrogata, in c. Cum ſis n 38. & 65 verſ. Et hæc fuit ratio, de Converſ. Conjug. 141
2 L. Julia de arbitr. non habet locum Romæ, in c. Cum pridem, n. 65. de pactis. 549
5 L. Joachimus, de jure protomiſeos, habet locum etiam in foro conſcientiæ, in c. Si quis, n. 3 .pag. 14
2 L. Unica, C. quando Imper. inter pupill & vid. comprehendit tales etiam divites ſecundum magis communem, & veriorem opinionem, quam ſervat Signatura, in c Significantibus, n. 42 de Offic. delegat. 414
2 L. Unica C. quando Imper. expenditur, ibidem n.25. 414
5 L. Ad inſtructiones, de Sacroſ. Eccl. non fuit correcta per Authen. Item nulla de Epiſcop. & Cler. in c. Non minus, n. 57. de immunit. Eccleſ. 373
7 L. Non dubium, C. de legibus locum habet in Regularibus, & perſonis Eccleſiaſticis, etiam exemptis, contra Vaſquez, in c. qui Presbyterum, n. 33. de pœnit, & remiſſ. 107
2 Papa in ſuo foro poteſt tollere legem civilem etiam ubi non habet temporalem juriſdictionem in c. Antigonus, n.28. de pactis. 555

Vide in ver. *Papa quoad poteſtatem.*

1 Leges debent imitari Canones, ſed non è converſo, in c. Cœterum, n 66. de Reſcript. 194
1 Lex Civilis per Papam inſerta Canoni ſervari debet tamquam lex Canonica, in c. Quæ, in Eccleſiarum, n.29. de Conſtitut. 134

Vide in ver. *Ius Civile.*

1 Lex Civilis poteſt jus naturale diſtinguere, & adjuvare, eique addere, vel detrahere, in d. c. Quæ in Eccleſiarum, n. 141. de Conſtit. 143
4 Leges Civiles requirentes numerum ſeptem, vel octo teſtium, per c. Cum eſſes, de teſtam, non corriguntur, ſed declarantur irrationabiles in d. cap. Cum eſſes, n 53. & 141 336
4 Lex Civilis non contraria Canoni ſervari debet etiam in foro Eccleſiæ, ib n 93. 339
4 Solemnitati legali non detrahitur quatenus invenitur expreſſum, ib. n.97. 339
4 Lex Civilis extra materiam peccati ſervari debet in foro civili, licèt contradicat Canoni, ib. n.105. 339
4 Lex Civilis poteſt jus divinum, & naturale diſtinguere, & adjuvare, illique addere, vel detrahere, ibidem n.106. 340
4 Contrarium, ib. n.143. 346
4 Leges Civiles repugnantes legi Divinæ ſunt penitus excludendæ, ib. n. 115 & 121. 340
4 Legibus Imperatorum, quæ contra Dei veritatem feruntur, qui obtemperare non vult, grande acquirit præmium, ib.n. 117. 340
4 Leges multæ referuntur quæ tamquam foventes peccatum ſunt ſublatæ per jus Canonicum, ib. num. 170. & ſeqq. 345
2 Leges multæ tamquam foventes peccatum abrogatæ per jus Canonicum. Vide in ver. *Iuris civilis, & Canonici differentia.*
2 Lex Civilis quoad numerum teſtium. Vide in ver. *Teſtis*, & in ver. *Teſtamentum quoad teſtes*, & in ver. *Teſtamentum de jure Canonico ad non pias cauſas.*
5 Leges civiles ſtatuentes ſuper immunitate Eccleſiæ quandoque allegantur à Papa in dubiis decidendis, in c. Inter alia, n. 2. de immunitate Eccleſiæ. 375

5 Et po

5 Et per hoc cenſentur Canonizatæ, & non dicuntur amplius leges civiles, ſed Canones, ibidem, num. 6. 375

Vide in ver. *Lex ſæcularis contra libertatem Eccleſiaſticam.*

5 Leges Imperatorum dummodo non offendant, ſunt cum Canonibus permiſcendæ, ibid, n. 7. 375

4 Lex civilis canonizata, ſeu inſerta Canoni dicitur Lex Canonica, in c. Nulli, n. 45. de Reb. Eccleſ. non alien. 279

5 Authentica ſi qua mulier, C. de Sacroſ. Eccleſ. non eſt Canonizata in c. Si qua mulier. 19. q. 3. & cur, in c. Cum ſimus n. 10. de Regular. 68

2 Leges civiles diſponentes de materia ſpirituali annexa, ſicut eſt juſpatronatus etiam in favorem Eccleſiæ non ſunt attendendæ, in c. Cum vos, num. 53. de offic ordinar. 444

2 Lex civilis dubia intelligi debet ſecundum determinationem legis Canonicæ, in c. Ex parte n. 30. de Arbitro. 615

Leges Sæcularis contra libertatem Eccleſiaſticam.

1 Lex ſæcularis generaliter lata ad eccleſias, vel perſonas Eccleſiaſticas, aut earum bona, in earum præjudicium non attenditur, in c. Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, n. 1. de Conſtit. 159

1 Lex ſæcularis diſponens de Eccleſijs perſonis Eccleſiaſticis, vel earum bonis, etiam ſi reſpiciat earum commodum, vel favorem non valet, ibidem, num. 7. 161

1 Leges civiles C. de Sacr. Eccleſ. de Epiſcop. & Cleric, & conſimiles non valent ex defectu poteſtatis, ibidem, nu. 17. 162

1 Leges civiles loquentes de emphiteuſi Eccleſiaſtica non debent ſervari, ibidem, n. 19. 163

Lex civilis generaliter lata ad bonum publicum an comprehendat etiam Clericos vi directiva rationis, ibid n, 29. 163

1 Lex civilis prohibens uſum armorum non comprehendit familiam Epiſcopi, ibid. n. 43, uſque in finem. 166

5 Leges civiles in præjudicium Eccleſiæ, & perſonarum Eccleſiaſticarum non valent, in c. Non minus, num. 50. 53. & 59. de immunitate Eccleſiæ. 371

5 Nec cenſentur Canonizatæ, licèt aliquæ reperiantur inſertæ à Gratiano in volumine Decreti, ibidem, num. 51. 372

1 Leges civiles, quæ loquuntur de emphyteuſi eccleſiæ ſervari non debeat, in c. Quæ in Eccleſiarum, num. 96. de Conſtitut. 140

1 Leges Imperatorum ac Principum de Eccleſiis earumque perſonis, ac bonis ſpecificè diſponentes ſunt nullæ ex defectu poteſtatis, in c. Quæ in Eccleſiarum, num, 25, de Conſtit. 134

1 Etiam in materia, in qua contrarium non reperitur ſtatutum de jure Canonico, ibid. n. 26. 134

1 Nec ſervari debent etiam de honeſtate, ibidem, num 27. 134

Quod procedit etiamſi fuerint editæ ab Imperatoribus ad inſtantiam Eccleſiæ, ibid. n, 28. 134

1 Item procedit etiamſi concernant favorem, & commodum eccleſiarum, ibid, n, 30. 134

Item procedit etiamſi à Gratiano ſint inſertæ in volumine Decreti, ibid. n. 33. 134

Item procedit etiamſi fuerint æditæ ex juſta cauſa, ibid. n. 41. & 44. & ſeqq. 134

Lex Principis generaliter loquens ubi Canon non contradicit, ſervari debet etiam quoad Eccleſias niſi de ipſis Eccleſiis, vel bonis earum ſpecificè diſponat, ibid. n. 32. 134

Leges civiles, quæ procedunt privilegiando eccleſias, vel perſonas Eccleſiaſticas, an valeant, & ibidem n. 34, & n. ſ. qq. uſque ad n 41. 134

Lex civilis ſpecificè diſponens de Eccleſiis inducta ſuper ratione naturali, nec contradicens Canoni ſervatur non ratione legis Principis, ſed ratione naturali ſuper qua fundantur ibid. n. 47. 135

Lex civilis non poteſt inducere nova impedimenta matrimoniis contrahendis in, c. Verum, n. 19. de cognat. ſpirit. 62

Leges Civiles ſtatuentes ſuper immunitate Eccleſiæ quandoque allegantur à Papa in dubiis decidendis, in c. Inter alia, num. 2. de immunitate Eccleſiæ, 375

Et per hoc cenſentur canonizatæ, & non dicuntur amplius leges civiles, ſed Canones, ibidem, num 6. 375

Leges Imperatorum, ac Principum ſtatuentes nominatim de Eccleſiis, & perſonis Eccleſiaſticis, ac bonis earum ſunt invalidæ ex defectu poteſta is, ibidem, num. 3. & 64. 375

Etiamſi redundent in favorem, & commodum Eccleſiarum, & diſponant in materia, in qua contrarium non reperitur ſtatutum de jure Canonico. ibidem num. 4 375

Eccleſia non poteſt etiam ſponte ſe ſubmittere ſuperioritati, ac legibus Imperatoris, ibidem, num. 5. 375

Lex civilis non potuit reſtringere immunitatem Eccleſiæ Dei, ordinatione, & Canonicis ſanctionibus conſtitutam, ibidem, n. 38. & 64. 377

Vide in ver. *Immunitas Eccleſiæ communis.*

Lex Divina.

Vide in ver. *Ius Divinum.*

Lex Eccleſiaſtica poteſt ordinare, & cohibere actus internos in quantum obligantur cum exterioribus, in c. Dolentes, num. 64. & num. ſeqq. de celebr. Miſſar. 311

5 Permittitur aliquando concomitanter, & ratione connexionis quod non permittitur principaliter, & directè, ibid n 66 101

2 Lex diſpenſativa ceſſat ceſſante cauſa diſpenſationis, in c. Nimis, n. 29 de filiis Presbyt. 336

Vide in verb. *Diſpenſatio,*

Lex Corrigens, & Correcta

7 Lex corrigens in uno ex correlativis corrigit etiam in alio, in c. Ne pro dilatione, num. 61. de pœnit & remiſſ. 146

6 Lex correcta, & corrigens idem ſunt, in c. Non debet, n. 2. de conſang & affinit. 75

6 Lex generalis non corrigit legem ſpecialem, in cap. Vir qui, num. 24 & 26. de conſanguinit. & affinit. 79

1 Lex generalis poſterior non tollit legem ſpecialiter loquentem, ſed diſtinguitur, & limitatur per legem antiquam, in cap. Cæterum, num. 80. de Reſcript. 195

4 Ratione legis correcta cenſetur etiam correcta illius diſpoſitio, in c. Ex frequentibus, num. 8. de inſtitut. 224

Vide in ver. *Correctio.*

Lex humana.

3 Lex humana juſta obligat etiam in foro conſcientiæ, in c. Si quis, n. 37. de Regular. 12

4 Legibus humanis non ſubſunt quæ ratione naturali nituntur, in cap. Significatum, num. 36. de præben. 101

6 Lege humanæ variari debent ex temporum varietate, in c. Non debet num. 5. de conſanguinit, & affinit, 74

6 Legum finis eſt invariabilis ibid. n. 11 75

4 Lex humana contradicens divinæ non eſt ſervanda ſed lex divina ſervari debet etiam in foro civili, in c. Cum eſſes, num. 49. 121 133 & ſeqq. de teſtam. 335

6 Lex poſitiva quando ejus obſervantia repugnat legi Divinæ non obligat in foro conſcientiæ, in cap. Conſuluit, num. 9. & 23. Qui Cler. vel voven. 43

4 Lex innovata ineſt legi innovanti, in c Ex tuæ n. 27. de Cler. non reſid. 67

7 Lex innovans non egreditur terminos legis, innovatæ c. Tuarum, n. 30. de de privileg. 33

7 Lex innovata ineſt legi innovanti, cum omnibus ſuis qualitatibus, ibid. n. 33. 34

5 Lex nova diſponens in materia, antiqua recipit interpretationes, & limitationes, quas materia ab antiquis legibus recipiebat, in c. Aqua n. 16. de conſecr. Eccleſ. vel Altar. 291

Vide in ver. *Innovatio.*

Lex naturalis.

Vide in verb. *Ius naturale.*

6 Lex promotionis magis reſpicit ad factum, quam ad voluntatem, in c De cœtero, num. 11. de homicid. 259

2 Lex promotionis conſiſtit in facto, in c. Statuimus, n. 50. de ſupplen. neglig. Prælat. 174

5 Lex promotionis reſpicit factum, non voluntatem in c. Ex publico, num. 31, & num. 54. de converſ. conjugat. 155

6 Lex promotionis conſtat non ſolum in promotione ad ordinem, ſed etiam in ordinis executione, in cap. Significaſti, il ſecondo, num. 2. de Homicid. 269

4 *Libellus* quamvis non requirat cauſæ expreſſionem parte non opponente, tamen ſi exprimatur inepta, reijcitur, in cap. Conſultationibus n. 83 de Cler. ægrot. 211

2 in Libello an tenetur Epiſcopus exprimere Epiſcopalia jura quæ ſunt in jure expreſſa, in c. Conquerente, num. 41. de offic. ordin. 465

2 Secus ſi petat jura ſibi competentia ex conſuetudine, ibidem n. 42. 465

3 Libellus in cauſa legitimitatis qualiter formetur, in cap. Tuam, num 42 de ordin. cognit. 134

2 Libellus ſuper poſſeſſorio non vitiatur ſi in eo narretur aliquid de proprietate, in c. Conſtitutus, num. 14. de l. presb. 339

2 Libellus cognoſcitur ex modo concludendi non narrandi, ibidem, num. 15. 339

2 Libellus coram Papa procedit etiam ſine concluſione, ibid. n. 17. 339

3 Libellum non ſufficit tranſmittere ad domum rei niſi petitio poſtea in judicio reijciatur, in c Olim, num. 18. de litis conteſt. 105

2 *Liber* Sacramentorum, ideſt Miſſale, in c. Cum in cunctis, num. 50. de elect. 58

3 Librorum impreſſio, & evulgatio etiam in materia pœnali pari paſſu ambulant, in c. Cum veniſſent, n 66. de judic. 29

1 Libri continentes opiniones damnatas, vel minus legitimas Bullarum interpretationes etiam permiſſu legatorum editis non ſunt attendendi, in c. Conſuetudines, n. 66. de conſuetud. 258

Libri Hæreticorum. Vide in ver. *Hæreſis, Hæreticus.*

1 Libro damnato non cenſetur damnatus illius Author ſi librum ſupponet correctioni Romani Pontificis, in cap. Damnamus, de ſum. Trinit. & fid. Cath. 14

1 Sed damnato Auctore ejus quoque libri cenſentur damnati, ibidem. 14
1 Etiamſi aliàs,ſint boni,ibid.n.17, 14
2 Declaratur,ibidem,n.18. 14
4 *Liberalis* in donando exiſtimat ſe debere quod donat, in c. Prudentes,n.1.de donat. 301
5 *Liberè* ideſt ſine cauſa,& pro libito voluntatis, in cap. Cum ad monaſterium,num.34.de ſtatu *Monachor.* 102
4 Liberè ideſt ſine alicujus licentia,in c.Tuæ, nu.12. de Cler. non reſident. 69
8 *Liberorum* appellatione veniunt nepotes, & alii deſcendentes,ſed appellatione filiorum regulariter ſecus, in cap. Ex transmiſſa,num.15.de fil. Presbyter. 321
5 *Libertas*,quinquagenaria non tenetur ad operas , in c. Cum ſis,num.42 de converſ.conjug. 142
5 *Libertas* ſi detur ſervienti per annum acquiritur in biſſexto ſi ſerviat per dies 365,in cap. Quidam,num.33.de celebr. Miſſar. 303

Libertas Eccleſiaſtica.

7 Violatores libertatem Eccleſiæ in terminis Bullæ Cœnæ non incidunt in excommunicationem Papæ reſervatam niſi id fecerint per viam ſtatuti,vel conſuetudinis, in c. Cum pro cauſa,n.12.& 14.& 34 de ſent.excom. 160
7 Libertati Eccleſiaſticæ offenſa eſt caſus Papæ reſervatus in extrauag.Pauli II.& Sixti IV.ibidem,num.16. 161
7 Libertas,& immunitas eccleſiaſtica, an, & in quo differant, ibid,n 32. 162
3 *Libertas*,qui contra eccleſiam teſtificatur,in c. Cum Sacerdotis,n.15 de poſtulan. 577
Vide in ver.*Laici quoad libertatem Eccleſiaſticam* , & in ver.*Statuta laicorum in res,&c.*
5 *Libidinis* labes,quæ in juventute contrahitur in ſenectute frequentius expiatur,ſed non ſemper in c. Cum ſis, n.9.de converſ.conjugat. 139
4 *Licentia* quid importet,in c.Clericos, num, 3. de Cler.non reſiden. 77
4 Licentia Capituli non requiritur ut plures Canonici quam duo abeſſe poſſint ex cauſa utilitatis eccleſiæ, ſed ſufficit licentia Epiſcopi,in c.De cætero,n.8.de Cler.non reſid. 42
4 Licentia Epiſcopi an requiratur,ut Beneficiati ab eſſe poſſint temporibus à Concilio permiſſis,in c.Relatum,n.15.de Cler. non reſid. 36
4 Licentia an requiratur ut docentes,vel ſtudentes in Theologia percipiant in abſentia fructus præbendarum ſuarum, ibid,n.18. 36
4 Licentia Superioris ubi requiritur videtur eidem reſervata cognitio an caſus ſit licitus,ibidem,num.30. 37
4 Licentia debet præcedere, & ubi requiritur debet eſſe expreſſa,nec ſufficit tacita,ibidem,nu.48.pag. 38
6 Licentiæ ingrediendi monaſteria monialium pro mulieribus conjugatis an,& quomodo à Sede Apoſtolica concedantur, in c.Præterea,n.20.de converſ.conjugat. 135
6 Licentia contrahendi matrimonium ante annos nubiles ubi malitia ſupplet ætatem non cenſetur adempta Ordinariis ex eo quod Sedes Apoſtolica ſuper hoc diſpenſare conſueverit,in c.De illis,il ſecondo,n.43 deſponſ. Impuber. 25
4 Licentiam quam Capitula Cathedralium Hiſpaniæ ab immemorabili concedere conſuerunt ut Canonici abeſſe poſſint quoad Capitulo viſum fuerit excuſat eos à pœna Concilii,in c.Licet,n.36.de præben. 166
4 Licentiam vacandi à ſervitio Eccleſiæ ultra tres menſes nec Epiſcopus nedum Capitulum concedere poteſt etiam ex rationabilibus cauſis in jure non expreſſis,ibidem,n.37. 166
5 Licentiæ admittendi ad habitum regularem puellas duodecim annis minores peti conſueverunt à S.Congreg. Epiſcoporum,& Regularium,in cap.Cum virum. n.23.de regul. 53
4 Licentia quid ſit,in c.*Non amplius*,num.46.de inſtit. 220
4 Licentia erigendi monaſterium eſt voluntariæ juriſditionis, & gratiam ſapit,ibid.n.77. 222
6 Licentia Parochi unde debeat eſſe ſpecialis ad matrimonium contrahendum an verò ſufficiat generalis, in cap. Quod à nobis,num.57.de Cler.deſponſ. 30
6 Licentia tacita ad matrimonium contrahendum non ſufficit, ibid.n 31.& ſeq. 30
6 Licentia Parochi data contrahentibus,adhibendi quem maluerint Sacerdotem ſufficit ad validitatem matrimonii , ibidem,num.32.verſ.An licentia. 30
6 Licentia ſupponit poteſtatem habitualem in eo, cui conceditur,ibid,n,43. 31
4 Licentia juſtam cauſam includit,in c. Ad audientiam,n.28.de Cleric.non reſid. 74
5 Licentia ubi in aliquo caſu exigitur non ſufficit eam petere ex poſt facto,in cap Licet num.44.de Regular. 87
5 Licentiam vel conſilium, qui debet petere , tenetur debito tempore reſponſum expectare,ibidem,num.47 87
1 Licentia adminiſtrandi ante confirmationem non ſufficit petita,niſi fuerit obtenta,in c.Cum venerabilis, n, 7. de Conſuetud. 266
6 Pro Licentia docendi prætextu alicujus conſuetudinis nil debet exigi,vel promitti.ob hoc promiſſum remittitur, & ſolutum reſtituitur,& illum vendens eſt beneficio privandus,in c.Quoniam,n.2. 4.& 12 de Magiſtris. 202
6 Quaſi ſi moniacum reputatur pro licentia docendi aliquod pretium exigere,ibidem,n,12. 202
6 Et quid ſervandum circa expenſas in aſſumptione Magiſterii,vel Doctoratus,ibid.n 13. 203
4 Licentia Capituli non prodeſt ad hoc ut beneficiatus abeſſe poſſit ſtudiorum cauſa in c.Cum ad hoc, n.9.de Cler. non reſid. 75
7 Licentia,vel præceptum an expiret morte concedentis, vel præcipientis,in c.A nobis,il primo,n 50.de ſent.excom. 154
4 Licentiam dare non reſidendi pertinet ad legem juriſdictionis,in cap.Tuæ, num.9. de Cler.non reſident. 69
4 Et eam dare poteſt non modo Epiſcopus, ſed etiam inferior Prælatus,ibid.n 19, 69
5 Licentias recipiendi novitios Congregatio multis Religionibus conceſſit ante diem 22.Julii 1652. ſed poſtius abſtinuit de mandato Papæ uſque ad diem 3.Julii 1654.in c. Relatum num.75 Ne Cleric.vel Monach 421
5 Licentiam recipiendi novitios poſt die 3 Julii 1654. Quæ Religiones obtinuerint,ibid,n.76. 421
5 Licentiæ recipiendi novitios infra numerum præfixum in qualibet Provincia,ibid,n.78. 421
7 *Ligari*,vel abſolvi à ſeipſo nemo poteſt,in c.Cum pridem,n. 142 de pactis,& in c.Omnis,nu 54.de pœnit & remiſſ. 130
5 Ligandi,& ſolvendi Dominus par jus eſſe voluit, in c. Cum virum,n 35.de regul. 54
2 Ligari,vel abſolvi à ſe ipſo nemo poteſt in c.Cum pridem,n. 142.de pactis. 560
3 *Limina* Apoſtolorum viſitare de jure tenentur Epiſcopi ſingulis annis per ſe ipſos,vel per certum nuncium, ad idque ſe juramento aſtringunt,in c Ego N.num.2. de jurejuran. 209
3 Liminum viſitatio quo tempore in eccleſia primum inſtituta fuerit,ibid,n 3, 209
3 Quibus temporibus ſit facienda,& an Epiſcopi omnes ad id jurejurando ſe obligare debeant de jure communi , ibidem num.4, 205
3 Et quid poſt Conſtitutionem Sixti V.ibidem,num 5. 205
3 Impedimenta , ob quæ Epiſcopi admittuntur ad limita per Nuncium viſitanda,an probentur juramento, ibid.n.6.& n 9.uſque ad n.19. 21[illegible]
3 Et quæ ſint hujuſmodi impedimenta,ibid.n.7.& n. 23. uſque ad n.33. 21[illegible]
3 Liminum viſitatio in quibus conſiſtat, & quid facere oporteat Epiſcopum, vel ejus Nuncium pro illa integrè abſolvenda,ibid.n.8. 21
3 Limina non viſitantium impedimenta ex Bulla Sixti V.probari debent ab Epiſcopis non juramento ſed legitimis probationibus tranſmittendis ad primum Cardinalem Diaconum,& hodie ad S.Congregationem Conc.ibid n.13. 21
3 Liminum viſitatio ad quem finem inſtituta fuerit,idem, n. 21. 21
3 Aſſimilatur hodie Synodo Epiſcopali,ib.n.22. 21
3 Infirmitas quando excuſet Epiſcopum à liminibus per ſeipſum viſitandi,ibid.n.24. 21
3 Regia vocatio non excuſat Epiſcopum à viſitatione liminum ibid.n.26. 21
3 Liminum viſitatio,ſicut à reſidentia excuſat munus, & Reipublicæ officium Epiſcopatibus adjunctum,ibid n.27. 21
3 Item ætas gravis,ibid,n,28. 21
3 Item hoſtilitas,& timor hoſtium,ibid,n.29. 21
3 Item incurſus latronum,ibid,n.30. 21
3 Item peſtis dummodo non ſit levis,ibidem,n.31.pag. 21
3 Item itineris,ſeu viarum impedimentum,ſive terræ,ſive maris,ibid.n.32, 21
3 Ex prædictis impedimentis quædam excuſant à viſitatione perſonali tantùm,quædam verò etiam à tranſmiſſione Procuratoris,ibid.n.33. 21
3 Et hoc caſu tempus ad viſitandum dormit , & ſubducitur tempus impedimenti,eoque ceſſante tantundem tempori inſtauratur,ibid.n.34. 21
3 Limina viſitare quibus temporum intervallis Epiſcopi teneantur,ibid.n.86. 21
3 Et à quo tempore omnibus Epiſcopis incipiat currere triennia,quadriennia,quinquennia,& decennia,ibid num.37.& ſeqq. 21
3 Liminum viſitationis tempora quando incipiat currere Epiſcopis Italiæ,ibid n 39. 21
3 Et quando Epiſcopis Germanis,Gallis,Hiſpanis,&c ib, 40 21
3 Et quando Epiſcopis Aphricanis,ibid.n 41. 21
3 Et quando Epiſcopis Aſiaticis,ibid,n. 42. 21
3 Et quando hæc annorum ſpatia ſint computanda , ibidem num,43. 21

3.L

3 Liminum viſitatio tempus Epiſcopis præfixum durat, uſque ad ultimum momentum diei ſupremæ, & dies termini non computatur in termino, ibidem, num. 43. 213

3 Imo excuſantur Epiſcopi à cenſuris dummodo ad urbem perveniant in ultima die termini, licèt Baſilicas non viſitaverint, nec relationem ſtatus eccleſiæ, exhibuerint ante conſummationem ejus diei, ibidem. n. 45. 214

3 Limina viſitandi tempus effluxum prædeceſſori quomodo intelligatur excurriſſe Epiſcopo ſucceſſor, ibid. n. 47. 214

3 Et quid ſi ſpatium annorum ſit minus breve ad viſitationem perficiendam, ibid. n 48. 214

3 ad limina viſitanda num. admittantur Epiſcopi nuper conſecrati priuſquam ſe ad reſidentiam conferant, ibi. n 49. 214

3 Liminum viſitatio fieri debet in ultimo anno triennii, vel quadriennii, &c. ibid. num. 50. 214

3 Limina viſitandi impedimentum ut ſit legitimum quo tempore debeat contingere, ibid. n. 55. 215

3 Et an obſtacula parum duratura legitimum præſtent impedimentum, ibid. n. 54 215

3 Et quid ſi incidant in anno viſitationis, ibidem, num. 55. 215

3 Et quid ſi Epiſcopus in fine ultimi anni de induſtria viſitationem diſtulerit, ibidem, num. 56 & num. ſeqq. 215

3 Limina non viſitantes ab ingreſſu eccleſiæ, & adminiſtratione tam ſpiritualium, quàm temporalium, & perceptione fructuum ſunt ipſo jure ſuſpenſi, ibid. n. 58. 215

3 Non tamen incidunt in has pœnas niſi tranſacta ultima die ad viſitandum præfixa, ibid. num. 59. pag. 215

3 Et poſt lapſum remanent legati etiamſi antea eos pœnituerit, ibidem, num. 60. 215

3 Liminum viſitatio tribus actibus perficitur, ibid. nu. 61. 216

3 Primus actus eſt viſitatio Baſilicarum SS. Petri, & Pauli de Urbe, ibidem, n. 62. 216

3 Quem actum Epiſcopi non tenentur probare juramento, aut teſtibus, vel fide Sacriſtæ, ſed ſtatur eorum aſſertioni, ibid. n. 63. 216

3 ad Limina viſitanda mandatum ſpeciale requiritur, ibidem, num. 64. 216

3 Et Procuratores in Curia exiſtentes nunquam admittuntur etiam cum ſpeciali mandato, ibidem, num. 65. 216

3 Quod ſervatur etiam in Epiſcopis Indiarum, ibid. n. 67. 216

3 Sed impeditis potius dantur dilationes, vel prorogationes ad viſitandum, ibid. n. 66. 216

3 Limina viſitantium ſecundus actus eſt exhibitio debitæ obedientiæ, & ſubjectionis Romano Pontifici, & ibid. num. 68. & ſeqq. 216

3 Limina Apoſtolorum ibi eſſe dicuntur ubi eſt Papa, ibidem, num 69. 217

3 Nec eſt ſecurus Epiſcopus viſitans Legatum, ibid. n. 70. 217

3 Limina viſitantium tertius actus eſt relatio ſtatus eccleſiæ tam materialis, quam formalis, ibidem, num. 72. 217

3 Status materialis Eccleſiæ in quibus conſiſtat, ibidem, num. 73. 217

3 Et in qualibet liminum viſitatione de ſtatu materiali ſit referendum, ibid. n. 74. 217

3 Status formalis eccleſiæ in quibus verſetur, ibid. n. 75. 217

3 Limina viſitantium relatio Congregationi Concilii exhibenda quid præcipuè continere debeat, ibid. n. 76. 217

3 Congregatio Concilii reſpondet ad dubia ab Epiſcopis limina viſitantibus propoſita etiamſi Concilii Tridentini interpretationem non concernant, ibidem n. 80. 218

3 Diſtributiones quotidianæ jubentur dari Canonicis, qui Epiſcopum limina viſitantem comitati ſunt, aut ejus nomine viſitarunt, ibidem, num. 81. 218

3 Limina viſitare tenentur etiam Epiſcopi, Archiepiſcopi, & Patriarche in partibus infidelium, ibid n. 82. & ſeqq. 218

4 Epiſcopus viſitans limina in fine unius triennii non poteſt in principio triennii ſequentis iterum viſitare, nec ab eccleſia abeſſe per octo continuos menſes, ex Bulla Urbani VIII. in c. Qualiter, n. 42 & 47. de Cler. non reſid. 63

6 *Linguam* ream non facit niſi rea mens, in c. Falſidicus, n. 31. & 72. de Crimine falſ. 308

6 Lingua loquentis eſt turba cordis, ibid. n. 81. 312

6 Lingua capulari, & caput amputari quomodo intelligatur, in c. Si quis n. 4. de homicid. 249

4 Lis ſuper beneficio an excuſet Parochum à reſidentia, in cap. Clericos num. 32. & ſeqq. de Cleric. non reſiden. 79

4 Lite pendente ſuper titulo Parochialis non tenetur Parochus ad Sacros Ordines promoveri, ibidem, n 33 79

3 Litis conteſtatio an, & quando inducatur per negationem rei conventi, in c. Si Clericus, n 2. de foro compet. 64

3 Litis conteſtatio fit per petitionem in jure propoſita, & reſponſionem ſecutam in c. Olim, n. 3. de lit. conteſt. 104

3 Litis conteſtatio quid ſit, ibidem latè diſcuritur à n. 4. uſque ad n 44. 104

3 Litis conteſtatio eſt fundamentum judicii, & litis exordium, ibidem, n 5. 104

3 Lis mota non dicitur ante litis conteſtationem, ibid. n 6 104

3 Inſtantia cauſarum ante litis conteſtationem non currit, ibidem num 7. 104

3 Litis conteſtatio eſt lapis angularis judicii, ibid n. 9. 104

3 Proceſſus ſine litis conteſtatione eſt irritus, ibid. n 10. 104

3 Sententia lite non conteſtata eſt ipſo jure nulla, ibidem, num. 11. 104

3 Nec eſt exequenda etiamſi lapſa ſint fatalia, ibidem, num. 12. 104

3 litis conteſtatio non inducitur per narrationem factam in libello ſine petitione, & concluſione, ibidem, num. 13. 104

3 Nec per productionem actorum ſi nulla appareat petitio, ibidem, num. 14. 104

3 Litis conteſtatio non fit extra judicium, ibid. num. 17. 105

3 Litis conteſtatio fit coram arbitris juris, & habet omnes effectus conteſtationis veræ, vel interpretativæ, ibid. n. 20. 104

3 Secus coram arbitratore, ibid. n. 21. 105

3 Petitio ſola litis conteſtationem non inducit, niſi ſequitur reſponſio Rei, ibid. n. 22. 105

3 Litis conteſtatio non oritur niſi reſponſio rei ſit relativa ad libellum, ibid. n 23. 105

3 Et ſufficit reſponſio juris, ibid. n. 24. 105

3 Litis conteſtatio an fiat ſi reus neget narrata prout narrantur eſſe vera, ibid. n. 26. 105

3 Et quid ſi productis juribus, & parte citata rei Procurator alleget generalia contra, ibidem, num. 27. 105

3 Et quid ſi reus reſpondeat, ut mentiris, ibidem, num. 28. 105

3 Litis conteſtatio non inducitur per confeſſionem rei, ibid. num 30. 105

3 Confeſſio facta animo declinandi juriſdictionem non inducit conteſtationem litis, ibid. n. 32. 106

3 Secus ſi animo litigandi poſt oblatum libellum, ibidem, nu. 33. 106

3 Litis conteſtatio mirabilis ex Hoſtienſi, ibidem, n 34. 106

3 Confeſſio rei in figura judicii an in dubio litis conteſtationem inducat, ibid. n 35. 106

3 Litis conteſtatio fit per reſponſionem datam ad libellum partem confitendo, & partem negando, ibidem, nu. 36 106

3 Litis conteſtatio fit per reſponſionem rei datam ad libellum etiam actore abſente, & ex intervallo, nec verba ſunt neceſſaria ibid. n. 37. 106

3 Et quid ſi actor poſt reſponſionem rei non compareat, nec proſequatur, ibid. n 38. 106

3 Litis conteſtatio dependet ab animo rei, ibidem n. 39. 107

3 Nec inducitur niſi reſponſio fiat propoſito litigandi, ibid. n. 40. & ſeqq 107

3 Conteſtari quid ſit, ibid. n. 41. 107

3 Conteſtandi animus præſumitur ubi verba conteſtationi ſunt apta niſi contrarium appareat per proteſtationem, ibidem, n. 42 107

3 Litis conteſtatio non inducitur per poſitiones, & reſponſiones datas ad eas, ibidem. num. 44. & ſeqq. 107

3 Litis conteſtatio an fiat per generalem poſitionem, & reſpõſionem rei, ibidem, num. 48. 107

7 Lites ſunt potius reſtringendæ quam ampliandæ, in c. Olim, n. 29. de verb. ſignif. 211

7 Lis ſuper beneficio eſt qualitas ſuſpenſiva, & velut inhibitio temporalis, qua manus Ordinarii ligantur, ut interim non conferat in c. Sicut unire, n 54 de exceſſ. Prælat. 10

3 Litis conſors admittitur ſine mandato ad agendum pro conſorte ſicut conjunctus pro conjuncto dummodo caveant de rato, in c. Cum M. n. 6 de Conſtit. 151

1 Et quid in requirentibus ſpeciale mandatum, ibidem, num. 10. 151

1 Litis conſortium indicitur ex ſimultanea lite, & cauſa, ibidem. n. 7. 151

3 Litis conteſtatio non inducitur per exceptionem excommunicationis, in c. Tuam. num. 5. de ordin. cognit. 130

6 Litis vitandæ cauſa an ſit diſpenſandum, in cap. Ex litteris, n. 9. & n. 18. de cognat. ſpirit. 70

Litis mentio. Vide in Ver. *Confirmatio*.

3 Iudex poteſt in cauſa procedere non obſtante privilegio poſt motam litem impetrato ſi in eo litis mentio facta non fuerit, aliàs ſecus, in c. Si quis, n. 4. de confir. vel inutil. 256

3 Litium brevitatis magis conſulitur per Canones, quàm per leges, & cur, in c. Venerabilis, num. 3. de judiciis. 36

3 pro Lite conteſtata ſi Iudex velit habere confeſſionem Advocati eadem die revocatam, vel proceſſum delegati ratificet, ab eo licite appellatur, in c. Cum cauſam, num. 1. de Appellat. 254

6 Litis conteſtatio fit cum promovente inquiſitione quando judex procedit ad denunciationem, in c. Qualiter, il ſecondo, n. 66. de accuſat. 128

3 Lites execrari bonarum mentium eſt, in c. Conqueſtus, n. 53. de feriis. 121

1 Litis plerumque de re dubia inſtituuntur, in c. Ne innitaris n. 38. de Conſtit. 111

7 *Litigium*, & reſervatio in quibus differant, in cap. Sicut unire, n 60, de exceſſ. Prælat. 10

3 *Litigioſa* res eſt de cujus dominio cauſa movetur inter petitorem, & poſſeſſorem judiciaria conventione, in c. Si quis, n.6, de Confirm. util. vel inutil. 256

Idem ſi cauſa moveatur de quaſi dominio directo, vel inutili, ibid. n 7 265

3 *Litigioſi* vitium non negatur ſuper bonis ſi actio perſonalis fuerit intentata, in ibid. n 8. 256

3 Litigioſi vitium non inducitur ſuper proprietate ſi lis moveatur ſuper poſſeſſione, ibid. n. 9. 256

3 Poſſeſſio tamen efficitur litigioſa, ibid. n. 10. 257

1 *Litigare* temerè non dicitur qui dubius eſt, ſed qui ſcit jus non habere, in cap. Ne innitaris, n. 384. de Conſtitut. 110

Litterarum Apoſtolicarum raſura.

6 Falſum non probatur reſcriptum ex raſura paucarum litterarum in loco non ſuſpecto, in cap. Ex conſcientia, n. 1. & 13. de crimin. fal. 331

6 Litterarum multarum raſura puta lineæ in reſcripto inducit ſuſpicionem falſitatis, in cap. Ex conſcientia, ibid. n. 2 331

6 Secus ſi natura ſit talis, quæ animum ſapientis in dubitationem non vertat, ibid. n.3. 331

6 Litteræ Apoſtolicæ non redduntur falſæ ex raſura facta ab Officiali Curiæ etiam in loco ſuſpecto, ibidem, n. 6. 331

6 Litteræ Bullaceæ poſſunt abradi, & corrigi ab Officialibus Cancellariæ quando non concordant cum ſupplicatione, vel quando minus benè fuerunt expeditæ, ibid. n.7. 331

6 in Litteris Apoſtolicis raſura quantumvis modica ab impetrante, ſeu utente facta reddit eas falſas & radens eſt falſarius, & excommunicatus, ibidem n. 8. & ſeq. 331

6 Non tamen incurrit pœnam legis Corneliæ de falſis niſi hoc faciat cum dolo, ibid. n. 10. 331

6 Et dolus præſumitur cum aliquid immutatur ex ſubſtantialibus, vel in loco ſuſpecto, ibidem, n. 11 331

6 Aut cum falſificans talibus litteris utitur, ibid. n 13. 331

6 in Littera Papalis nec punctus fieri, nec deleri poteſt ſine metu excommunicationis, ibid. n.9. pag. 331

6 Litterarum paucarum raſura cum dubium eſt à quo facta fuerit, non reddit litteras falſas ſi ſit in loco ſuſpecto, aliàs ſecus, ibid. n 14. 332

6 Raſura quando reperitur in loco ſuſpecto præſumitur facta per officialem, ſed in loco ſuſpecto præſumitur facta per impetrantem, ibidem, n. 15. 332

6 Et quando dicatur locus ſuſpectus, ibid. n 16. pag. 332

6 Reſcriptum non redditur falſum, nec ſuſpectum ex raſura in narrativa facti, ibid. n. 17. 332

6 Reſcriptum redditur falſum ex raſura ſcripta manu diverſa etiam in loco non ſuſpecto, ibidem, n 18. 332

6 Secus ſi ead. manu, ibid. n. 19. 332

6 Et in dubio præſumitur manus diverſa ſi ſit in loco ſuſpecto, ibid. n. 20. 332

6 Litteræ Apoſtolicæ ſi ſint redditæ clauſæ non vitiantur ex raſura in quocumque loco ſit, ibid. n 21. 333

6 Niſi character in loco raſuræ ſit valde difformis, ibidem, num. 21 333

2 Litteræ *Delegationis* non oportet ut ſint ſcriptæ, vel ſubſcriptæ a delegante, ſed ſufficit ut ſint ejus ſigillo munitæ, in c. Cum in jure n. 37. de off. delegat. 407

Littera Apoſtolica.

6 Litteris Apoſtolicis uti volentes debent prius diligenter illas examinare an ſint veræ, vel falſæ, vel ſuſpectæ, in c. Ad falſariorum, n. 6. de Crimin. falſ. 325

6 Litteræ Papales fiunt magna cum diligentia, & exquiſita curioſitate, ibid. n. 7. 325

6 Et nihilominus in eis quaſi in perceptibiles committuntur falſitates, ibid. n. 8. 325

Vide in ver. *Falſarius litterarum Apoſtolicarum.*

6 Litteræ gratioſæ, vel contra jus, vel contra utilitatem publicam majorem requirunt examinationem, quàm litteræ de ſimplici juſtitia, ibidem, num 9. 325

6 Litteræ Apoſtolicæ non dicuntur expeditæ niſi quando in plumbo ſunt, in c. Licet n. 5. de Crimin. falſ. 322

6 Litterarum expeditio dat formam, & perfectionem gratiæ, ibid. n. 15. 323

6 Et per illas gratia digeſta, & ſuam perfectionem totaliter habere dicitur, ibid. n. 16. 323

Vide in ver. *Supplicatio.*

6 Litterarum regiſtrum, & inde ſumpta debent reformari, & corrigi juxta originalem ſupplicationem, ibid. n. 22. 323

6 Litterarū expeditio non requiritur ad perfectionem gratiæ, ſed ad probationem, ibid. n. 27. pag. 333

6 Expeditiones duæ ſi ſint inter ſe difformes, recurritur ad ſupplicationem tanquam ad matricem, Litteræ Apoſtolicæ quibus committendæ. Vide in ver. *Diſpenſationum executio.*

6 Litteras recipiens, & legens, cenſetur eo ipſo illas approbare, & debitum confiteri, in c. Tuæ litteræ, nu. 61. de Cler. per ſalt. promot. 347

1 Litteræ ad beneficium vacaturum non extenduntur ad beneficium de menſa, in c. Cum acceſſiſſent, n. 1. verſ. Tertius eſt de Conſtit. 145

2 *Litteræ* ad beneficia vacatura ſunt ambitioſæ, & ſtricte intelligendæ, in cap. Nullus, n. 19. de elect. 3

6 Litteræ gratis relaxantur proviſis qui poſſeſſionem beneficii ſtatim non ſunt habituri facta obligatione de ſolvendo annatam cum fructus percipiant, in c. Præterea n. 88. Ne Præl. vic. ſuas, pag. 197

6 Aliquando tamen ex cauſa fit ſolutio habita, vel non habita poſſeſſione, ibid. n. 89. 197

6 Litteræ ſub obligatione de ſolvendo relaxantur habentibus gratiam conditionalem de certo corpore beneficii, vel puram ſi fructus ſint alteri reſervati, ibid n. 90. 197

2 *Litterarum* commendatitiarum, & dimiſſoriarum quot ſint ſpecies, & à quibus concedi poſſint, in c. Significaſti, n. 2. de offic. Archid. 379

2 *Litteræ* commendatitiæ juriſdictionem non conferunt, unde illarum vigore non licet Epiſcopo alienos ſubditos ordinare, ibid. n. 26. 382

2 Litteræ ſecundæ de prioribus mentionem non facientes ſunt ſubreptitiæ ubi ambæ ſuper eodem beneficio reflectuntur, in c. Ex parte n. 10. de offic. deleg. 397

4 *Litteræ* impetrationis beneficii an valeant non facta mentione de bonis patrimonialibus, in c. Si quis ſanè, n. 10. de Pecul Cleric. 208

7 Litteræ Apoſtolicæ quando dicantur gratiam, vel juſtitiam continere, in c. Ex parte, n.6. de privileg. 67

1 Litteræ ad beneficia an cōferātius ſpirituale in c. Ad audientiam, n. 7. & ſeqq de reſcript. 233

1 Litteræ beneficiales ſubreptitiæ ſunt ipſo jure nullæ ibidem num. 20. 234

1 Et de facto revocari debet quidquid illarum vigore intentatum eſt, n. 21. 234

1 Littera in beneficiis per obreptionem obtenſis eſt loco tituli, ibid. n. 24 234

1 Tacitæ conditionis defectus impedit litteras ne producantur in eſſe, ibid. n. 25. 234

1 Litteræ contentioſæ per ſubreptionem non vitiantur ipſo jure, ſed annullari debeat ope exceptionis, ibid. n. 28. 234

1 Litteræ contentioſæ ſuper beneficiis quoad ſubreptionem regulantur, ſicut aliæ litteræ contentioſæ, ib. 32. n. 31. 234

1 Juriſdictio an tribuatur per litteras ſubreptitias, ibidem, num. 38. 235

1 Falſæ litteræ nullam conferunt jurjſdictionem, ibidem, num 39. 236

1 Litteræ Apoſtolicæ in quibus generali Concilio non derogatur ſunt invalidæ non ex defectu paupertatis Papæ, qui eſt ſupra Concilium, ſed voluntatis in cap. Nonnulli, n. 34. & 44. de reſcr. 226

7 Litteras ſcribens ſervo tanquam Decurioni, vel Ancillæ tamquam ſorori non cenſetur eis tribuere libertatem, in c. Si aliquando, n 9 de ſent. excomm. 183

7 Declaratur, ibidem, n. 14. 183

4 Litteræ impetrationis beneficii vacantis de jure, ſed non de facto valent etiam non facta mentione poſſeſſionis alterius, quæ colorata non eſt, in c. Litteras, n. 19. 22. & ſeq. & n. 37. de conceſſ. præbend. 243

Vide in ver. *Iudex quod litteras Apoſtolicas*, & in ver. *Simonia in executioni &c.*

2 Litteræ Apoſtolicæ ſunt de ſubſtantia probationis, ſed non de ſubſtantia gratiæ, in c. Nihil, n 28. de elect. 107

Vide in ver. *Bullarum expeditio.*

2 Litteris miſſivis de promotione Epiſcopi atteſtantibus non eſt credendum, ibid. n. 31. 107

1 Litteræ Apoſtolicæ deficiendo in figura litterarum, deficiunt in figuræ ſubſtantia, in c. Ad audientiam, il primo, n. 2. de Reſcript. 207

1 Et præſumuntur falſificatæ juris, & de jure, ibid. n. 3. 207

1 Litteræ Apoſtolicæ facultatis teſtandi, & transferendi penſiones an ex omiſſione regiſtrationis in Camera cenſeantur nullæ quoad utramque facultatem, an verò quoad facultatem teſtandi dumtaxat, ibid. n. 9. 207

6 Litteræ ab beneficia non facta mentione dependentia Inquiſitionis ſuper infamia, & collatio inde ſequuta, lite non terminata nō valent, in c. Omnipotens, n. 27. de accuſat. 414

2 Litteræ in forma ſignificavit committi poſſunt Abbatibus temporalem, & ſpiritualem juriſdictionem habentibus, in c. Quoniam, n. 45. de off. delegat. 403

3 Litteræ Ordinarii probant quem excommunicatum niſi contrarium doceatur, in c. Poſt ceſſionem, num. 1. de probat. 164

3 Excommunicatus ſi quis probetur per litteras Ordinarii, niſi poſtea abſolutus oſtendatur à procuratione judiciali repellitur, ibid. n. 2. 164.

3 *Litteræ* non tantum Epiſcopi, ſed etiam inferioris Ordinarii probant ſicut publicum inſtrumentum, ib. n. 8. 165

Litteræ circulares ſuper granciis, & mēbris monaſterio. &c.
Vide in ver. *Conventus parvus.*

2 *Locatio* perpetua ſeu ad longum tempus transfert utilè dominium, & in ea ſervari debent ſolemnitates requiſitæ in alienatione bonorum Eccleſiæ, in c. Requiſivit, n. 2. de reſtit. in integr. 593

3 Locatio prædiorum decimalium in eos, qui ex conſuetudine non ſolvunt decimas, eſt prohibita, in c. Sanè, il ſecondo, n. 21. de offic. delegat. 394

4 Locatio cum poteſt fieri in perpetuum, multò magis ad tempus, ideſt ad 3. vel 4. generationem, in c. Potuit, n. 27 de locat. & conduct. 281

Locatio, & emphyteuſis in quibus differant.
Vide in ver. *Emphyteuſis.*

4 *Locare,* & conducere an, & quando ſit alienare, in c. Nulli, n 39. de reb. Eccleſ. non alien. 279

Locatio perpetua quando dicatur, ibid, n. 40. 279

Locatio, & conductio bonorum Eccleſiæ poſt Extravag. Pauli II. fieri non poteſt ultra triennium, ibid. n. 42. 279

4 Et triennium computari debet ex trina fructuum collectione, ibid. n. 43 279

6 *Locator* cur licitè ſalarium recipiat, non autem mutuans, in c. Naviganti, n. 27. de uſur. 298

5 *Locupletior* factus quando quis dicatur in c. Gravis, n. 59. de reſtit. ſpoliat. 149

3 *Locus* nullius neque eſt in diœceſi, neque de diœceſi, locus verò exemptus eſt in diœceſi, licèt non ſit de diœceſi, in c. Cum contingat, n. 32. de foro compet. 89
Reliqua in ver. *Exempti.*

3 Locus an attendatur ubi delictum eſt inchoatum, an ubi eſt conſummatum quoad effectum ſortiendi forum, in c. Licet, n. 3. de foro compet. 79

3 Loca ab hoſtibus capta an deſinant eſſe religioſa, & ſacra, in c. Ego N. n. 84. de jurejur. 218

9 Loca adjacentia quæ cenſentur de juriſdictione illius Civitatis, cujus territorio magis adjacent, in c. Cum olim, n. 2. de præſcript. 225

6 Locus deputatus authoritate Epiſcopi ad Hoſpitalitatis uſum religioſus eſt, & ad mundanos uſus reduci non debet, in c. Ad hæc, n. 1. de Relig. domib. 206

5 Locus fit Religioſus licet non ſacer de jure civili ſi mortuus inferatur etiam in ſolo alieno ibid. n. 3. 206

5 Secus de jure Canonico, n. 4. 206

5 Loci appellatione quid veniat, in c. Venerabili, num. 27. de cenſib. 283

5 Loca montium ceſſante pacto de redimendo an poſſint per Cameram redimi, in c. Ex epiſtolæ, num. 17. uſque in fin. de probat. 159
Vide reliqua in ver. *Camera.*

2 Loca nullius diœceſis aut origine, aut privilegio, aut præſcriptione, in c. Cum ab Eccleſiarum, num. 14 de offic. ordin. 436
Vide in ver. *Nullius diœceſis*

2 Locus probatur eſſe in diœceſi ſi Epiſcopus ibi tribunal erexerit, ibid n. 18. 437

2 Locus eximitur a diœceſi per diſmembrationem territorii, & conceſſionem juriſdictionis in clerum, & populum excluſo Epiſcopo, ibidem, n. 21. 437

2 Loca nullius diœceſis præſcriptione, ibid. n 29. & 34 438

5 Loca ab hoſtibus capta non deſinunt eſſe religioſa, & ſacra, in c. Ego, N. n. 84. & ſeqq. de jurejur. 218

Loca exempta,
Vide in ver. *Exemptio. Exemptus.*

5 Locum qui mutat de minori ad majorem mutare debet, in c. Non eſt vobis, n. 22. de Regul. 28

1 Locus ab authoritate infirmus, & inartificialis, in c. Ne innitaris, n. 422. de Conſtit. 120

2 Locus non tutus dicitur ubi quis habet inimicos capitales, in c. Ad ſupplicationem, n. 9. de Renunc. 149

5 Loca Regia ita demum ſunt exempta a viſitatione Epiſcopi, ſi exemptionem juſto titulo acquiſierint, in c. De Xenodochiis, n. 22. de Relig. Domib. 203

7 *Lucana* civitas, & dominium interdicitur, Vexilliferi, Antiani, & Officiales nunciantur excommunicati ob violatam libertatem eccleſiaſticam, in c. Reſponſo, n. 48. de ſent. excomm. 190

7 *Ludovicus* Romanus. Vide in ver. *Abbas Panormitanus.*

4 *Ludus* aziardi, & alearum multos depauperare conſuevit, in c. Odoardus, n 42. de ſolut. 297

4 *Lumen* ſpirituale eſt magis communicabile quam lumen corporale, in c. Fraternitatem, n 22. & 76. de Sepultur. 363

M.

5 *Magi* Pharaonis an, & quæ miracula operati fuerint, in cap. Audivimus, n. 6. de Reliq. & vener. Sanctor. 331

7 *Magis,* & minus non faciunt rem differre ſpecie, in c. Epiſcopalia, n. 9. de Privileg. 37

9 *Magiſter,* vel dominus baculo percutiens caput diſcipuli, vel ſervi dicitur eſſe in culpa. ſecus ſi manu dando alapam, in c. Ad audientiam, n. 16 de homicid. 263

5 Magiſter artium gaudens privilegiis univerſitatis Oſcen. cogi poteſt ab Epiſcopo ad exhibitionem, & executionem teſtamenti in quo ſunt legata pia ab ipſo ſolvenda, in c. Ad hæc, n. 19. de Relig. domib. 207

7 Prælatis, & magiſtris licet ſubditos, & ſcholares etiam in ſacris ordinibus conſtitutos leviter percutere ſine incurſu excommunicationis, in c. Cum voluntate, n. 30. de ſent. excomm. 208

7 Magiſter majorem habet poteſtatem in diſcipulum quàm pater in filium, ibid. n. 33. 208

2 in Magiſtrum aſſumendus non eſt qui formam diſcipuli non aſſumpſit, in c. Cum ad noſtram, n. 2. de elect. 87

2 *Magiſterii,* ſeu Doctoratus gradum præproperè aſſumentes corripiuntur, in c. Cum in magiſtrum, n 2. de elect. 109

2 Magiſtro non prodeſt quod multoties fuerit approbatus, ſi apertè indignus ſit, ibid, n. 4, 109

5 *Magiſtri* qui jura cum ſalvare poſſunt ſine cauſa corrigunt, terminorum ſunt transgreſſores, in c. Ad Apoſtolicam, n. 3. de regular 70

2 Magiſtrorum authoritas contra leges non excuſat, in c. Treugas, n. 26. de Treug. & Pace. 524

6 Eccleſia Cathedralis, & quælibet Collegiata providere debet de una præbenda magiſtro in Grammatica, qui Clericos ejuſdem Eccleſiæ, & pauperes ſcholares gratis doceat, in c. Quoniam, n. 1. & 4. de *Magiſtris.* 202

6 Magiſter Grammatices in Cathedrali, vel Collegiata deputatus tenetur gratis docere Clericos ejuſdem Eccleſiæ tantum, alios vero non, niſi ſint pauperes, ibid. n. 5. 202

6 *Magiſter* Grammatices eligi debet à Prælato, & Capitulo in qualibet Cathedrali, vel Collegiata in facultatibus ſufficienti: in Metropolitana verò eligi debet etiam Theologus, in c. Quia nonnullis, n. 1. de *Magiſtris.* 203

6 Tridentinum Concilium in quo diſcrepet à jure communi circa electionem *Magiſtri* Grammatices in Metropolitanis Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis, ibidem. num. 2. & ſeqq. uſque ad n. 24. 204

6 Magiſter Grammatices qualis eligendus, ibid. n. 3. 204

6 Magiſter ludi litterarii à communitate electus poteſt ab *Epi*ſcopo examinari in iis dumtaxat, quæ ſpectant ad fidem, doctrinam Catholicam, & bonos mores, ibid. n. 4 204

6 Magiſter Grammatices de jure eligendus eſt ab Epiſcopo cum conſenſu Capituli, ibid. n. 15. 204

6 Sed ex Concilio Tridentino eligi debet cum Capituli conſilio, quod Epiſcopus tenetur petere, ſed ſequi non cogitur, ibid. n. 16. 204

6 *Magiſter* Grammatices tenetur gratis docere Clericos etiam divites illius Eccleſiæ, in qua eſt conſtitutus: alios verò Clericos, & ſcholares non tenetur docere gratis, niſi ſint pauperes, ibid. num. 17. 205

6 Et quid ex Concilio Tridentino, ibid. n. 18. 205

6 *Magiſter* unus tantum, ſcilicet Grammaticus de jure conſtitui debet in Cathedrali, vel Collegiata: in Metropoli autem duo, ideſt Theologus, & Grammaticus, ib. n. 19. 205

6 Sed ex Concilio Tridentino in qualibet ex dictis Eccleſiis conſtituendus eſt Theologus tantum, & in ejus defectum Grammaticus, ibid. n. 20. 205

6 *Magiſtro* Grammatices de jure aſſignandi ſunt à Capitulo reditus unius præbendæ, quos tamdiu percipiat, quandiu perſtiterit in docendo, ibidem, n 22. 205

6 Et quid ex Concilio Tridentino, ibid. n. 23. 205

Magiſtri. Vide in ver. *Lectores.*

2 *Magiſtratus,* & officia laicalia vendere, an, & quale ſit peccatum, in c. Cum pridem, n. 115. de Pactis. 556

1 *Majorum,* & minorum Sacerdotum diſcretio non ab ipſo Chriſto ſumpſit exordiū, in c. Quanto, n 13. de Conſuet. 261

5 Major annis ſeptuaginta an poſſit maſculos procreare, in c. Cum ſis, n. 68. de Converſ. Conjuga 144

5 Major quinquagenaria quæ concepit in quinquageſimo anno non vacat periculo incontinentiæ, ibid n 85 146

2 *Major* in honoribus reverentialibus exhibendis æſtimatur cæteris paribus ex prioritate temporis, in cap. Cum certum, n. 1. de major. & obed. 490

2 Major ordine licet in eccleſia poſterius receptus præfertur in loco, & portione, nec valet conſuetudo contraria, ibid. num. 12. 491

5 *Major* vel minor, quis non præſumitur cum ætas currat de momento in momentum, in c. Nullus, n. 18. de regular. 4

6 *Major Pœnitentiarius* diſpenſat in occultis, etiamſi agatur de homicidio voluntario, & revalidat titulos beneficiorū, in c. Mandato, n. 11 de Simonia. 179

6 Etiam in concurſu obtentorum ab inhabili ob cenſuram, vel mini-

miniſtrationem in cenſura, ibid. n. 12. & n. 61. & 62. 179
6 Major Pœnitentiarius an poſſit revalidare titulos Parochialium extra concurſum obtentarum, ibidem, num. 13. & 33 uſque ad n. 38. 169
6 Et an poſſit in quocunque caſu revalidare titulos Parochialium in concurſu obtentarum non adjecta clauſula, Si. & poſtquam concurrentibus ſatisfecerit, &c. ibid. num 14 & num 38, uſque ad n. 65 169
6 Et an id poſſit cum prædicta clauſula, ibid. n. 15. & nu. 65. uſque ad n. 72. 169
6 Et an, & quomodo eadem clauſula ſit reducibilis ad praxim, ibidem, num. 16. & num. 72. uſque in finem 169
6 Majoris Pœnitentiarii poteſtas revalidandi titulos beneficiorum an ſit ex ſui natura præjudicialis ad effectum, ut nõ intret regula de jure quæſit. non tollen. ibid. n. 49. 182
6 Major Pœnitentiarius poteſt legitimare prolem, & condonare puellis violatis dotes obtentas à Confraternitatibus in præjudicium Virginum, ibidem, n. 53. 182
6 *Major* Pœnitentiarius cur revalidet titulum beneficii in concurſu obtenti ab inhabili ex cenſura, vel illius violatione, non adjecta clauſula Si, & poſtquam ſatisfecerit, ibid. num. 61. & ſeq. 153
Vide in ver. *Pœnitentiaria.*
3 *Mala fides* non præſumitur in eo, qui poſſidet jure non reſiſtente, in c. Cum Eccleſia, n. 34. de cauſ. poſſ. & propr. 146
3 Mala fides ſuperveniens non interrumpit præſcriptionem jam completam, ibid. n 37. 142
Mala fides an, & quando impediat fructuum acquiſitionem. Vide in ver. *Poſſeſſor bonæ fidei quoad fructuum,* &c. & in verb. *Poſſeſſor malæ fidei quoad fructuum,* &c.
Mala fides vera, & præſumpta. Vide in ver. *Poſſeſſor malæ fidei quis.*
7 *Malefica* voluntate, & propoſito diſtinguuntur, in c. Cum voluntate, num. 5. de ſent. excom. 204
7 Maleficia an tranſcendant animum, & voluntatem, ibidem, num. 6. 206
2 Malitia gravius punitur, quàm negligentia, in c. Nihil. n 9 de elect. 106
6 Malitiæ nomine quid intelligatur, in c. De illis, il ſecondo, n. 2. & 45. de deſponſ. impuber. 21
6 Malitia an ſuppleat ætatem, necne, ſpectat ad Ordinarii judicium, ib. n 22. & n. ſeqq. uſque ad n. 26. & n. 47. 23
2 Malitia in matrimonio ſpirituali non ſupplet ætatem ſicut ſupplet in matrimonio carnali, in cap. Cum in cunctis, n. 20. de elect. 37
5 Malitia in profeſſione regulari ætatem non ſupplet, ibidem, n. 129. & in c. Nullus, num 6. de Regular. 3
2 Malitia, ſeu durities ſubditorum eſt juſta cauſa poſtulandi, & obtinendi ceſſionem, in cap. Niſi cum pridem, nu. 70. de renunc. 159
6 Malitia magis punitur, quàm negligentia in c. Ad falſariorum, n. 52. de Crimin. falſ. 329
2 Malitia in profeſſione regulari ætatem non ſupplet, in c. Cum in cunctis, n. 129. de elect 49
6 *Mandans* aliquem verberari, licèt expreſsè inhibeat ne occidatur, irregularis eſt ſi mandatarius occidat, in c Ad audientiam, num. 27. de homicid. 264
6 Mandans aliquem percuti baculo citra mortem, aut cæſim leviter in facie vulnerari non eſt irregularis ex homicidio voluntario ſi mandatarius gladio interfecerit, ib. n. 55. 267
6 Mandans committi homicidium in perſona unius, ſi ſequatur mors in perſona alterius an ſit irregularis ex homicidio voluntario, ibid. n. 53. & ſeqq. uſque in finem. 266
6 Mandans percuti extra Prætorium, ſi percuſſio ſequatur in Prætorio, non tenetur de percuſſione, ibidem, n. 59. 267
6 Mandans capi unum ex tribus Clericis, & alios duos non gravari, ſi mandatarius capiat unum ex duobus, mandans non eſt excommunicatus, ibid. num. 64. 267
6 Mandans quando teneatur ex homicidio ſi mandatarius erraverit in perſona occiſi, ibidem, num. 69. 268
2 *Mandatum* juriſdictionis excitativum non ampliat juriſdictionem, ſed commenſuratur poteſtati juriſdictionis antiquæ excitatæ, in c. Grave, n. 2. de off. ordin. 479
5 Mandatum ſpeciale requiritur ad erigendam noſtram Parochiam, in c. Ad audientiam, il primo, n. 41 de Eccleſ. ædifican. 360
2 Mandatum ſpeciale derogat generali, in c. Studuiſti, n. 23. de off. legat. 421
4 Mandatum generale non includit ea quæ ob ſui gravitatem certæ perſonæ, vel dignitati à jure ſpecialiter ſunt commiſſa, in c. Non amplius, n. 73. & 84. de inſtit. 222
3 Mandati defectus includit etiam defectum citationis quoad ipſum principalem, in c. In nomine Domini, num. 41. de teſtib. 188
3 Et geſta cũ falſo Procuratore ſunt ipſo jure nulla ib. n. 42 188
3 Mandati defectus à ſignatura Papæ ſanari non ſolet neque ex ſtylo Rotæ etiam refectis expenſis, ibidem. n. 43. 188
2 Mandatum generale comprehendit omnes actus juriſdictionis contentioſæ, in c. Quoniam, n 42. de off. deleg. 493
2 Mandatum Principis non probatur niſi per ſcripturam, in c. Cum in jure, n. 8. de off. deleg. 405
2 in *Manifeſtis* non ſunt extenuanda quæ ſcripta ſunt, in c. Cum contingat, n. 54 de ætate, & qualit. 261
4 Manifeſtum quot modis ſumatur, in c. Veſtra num. 54. de cohabit. cleric & mulier. 12
4 Manifeſtũ prout diſtinguitur à notorio quid ſit, ib. n. 55. 12
4 Et in quo differat à publico, ibid. n 56 12
4 Manifeſtum ut inducatur quot homines requirantur, ibid. num. 57. & 88. & 89. & 115. 12
4 Manifeſtũ inducit acclamatio majoris partis populi, ibidem, n. 61. 13
4 Manifeſtum quot homines inducant, relinquitur arbitrio Judicis, dummodo non excedant majorem partem populi, vel viciniæ. ibid. num 62. 13
4 Nec ſint infra decem, ibid num 83. & ſeqq. 13
4 *Manifeſtum*, & famoſum, in quo differant, ib n. 63. 13
4 *Manifeſtum* prout diſtinguitur contra omnino occultum dici poteſt quodlibet probabile per duos teſtes, ib n 64. 13
4 Imo & quod unus tantum vidit, ibid. n 65. 13
4 *Manifeſtum*, vel famoſum ut quid dicatur duo copulativè requiruntur, ibid. n. 115. 18
Vide in ver. *Publicum*, & in verb. *Notorium.*
4 Maſſa communis cujus reditus omnes in diſtributionibus conſiſtunt non ſuccedit loco præbendæ quoad effectum unionis, in c. Expoſuiſti, num. 31. de præben. 182
7 *Mater* an ſuadere debeat filio ſpurio ut religionẽ ingrediatur, & cujus ordinis, in c. Officii, n. 17. de pœnit. & remiſ. 120
7 Cautela matris, quæ induxit filios ad cedendum juri ſuo timore declarationis, quod unus eorum eſſet ſpurius refellitur, ibid. n. 21 120
5 *Mater* an poſſit offerre filium impuberem religione ſine cõſenſu patris, & è contra, in c. Si quis, n. 4. de regular. 9
2 *Materia* ita eſt de neceſſitate Sacramenti ut ſine ea nihil perficiatur, in c. Cum contingat, n. 31. de ætat. & qual. 259
6 in Materia, & forma Sacramenti ſufficit moralis conjunctio, in c. Veniens, n. 15. de cognat. ſpirit. 68
2 Materia ordinis Epiſcopalis quæ ſit, in c. Requiſivit, n. 55. de ordin. ab Epiſc. 209
2 *Materia* debet eſſe diſtincta in Sacramentis in quibus eſt diſtincta forma, in c. Cum veniſſet, n. 44. Sacram. Unct. 295
2 *Materia* in Sacramentis debet ſignificare principaliter rem contentam, ibid. num. 47 295
2 Materiæ defectus in qualibet parte totum inficit Sacramentum. ibid. n. 50. 295
2 *Materia* ſemel determinata in Sacramentis eſt de eſſentia & amplius mutari non poteſt ab eccleſia. ibid. n. 89 299
4 *Matrici* Eccleſiæ non poteſt Epiſcopus in vim Concilii Tridentini aliquam portionem detrahere, eamque aſſignare Parochiali, in qua poſuit baptiſma, in c Cum contingat, n. 57. de decim. 599
2 Matricem Eccleſiam tenentur adire Presbyteri, & Clerici Capellanum pro ſcrutinio, baptiſmo, & Capitulo, in c. His quæ, n 11. de major. & obedien. 504
2 In his tamen prævalere debet conſuetudo, ibid. n 12. 504
2 *Manſionaria*, & alia beneficia quibus eſt annexum ſervitium Chori comprehenduntur in cap. 12. ſeſſ. 24. Concilii Tridentini in cap Ut Abbates, n. 92. de ætat. & qual. 229
6 *Manſuetudini* eccleſiaſticæ convenit potius rerum ſuſtinere jacturam, quam in alios acriter exardeſcere, in c. Suſcepimus, num. 11. de homicid. pag 256
5 *Manualia* opera intelliguntur omnia humana officia ſive manibus, ſive pedibus, ſive lingua fiant, in cap. Multa, n. 49 ne Cler. vel Monach. 397
4 *Manutenere* idem eſt quoad alere, & ſuſtentare, in c. Conquerente, n. 31. de Cler. non reſid. 41
3 *Manutentio* datur ne partes veniant ad arma, & ut ſciatur quis ſit actor, & quis reus, in c. In nomine Domini, n. 26. de teſt. 187
3 Et remedium ſummariiſſimũ, & momentaneũ, ib, n. 27 187
3 Et interim, appellatur, ibid. n. 28 187
3 Manutentio ex ſtylo Rotæ datur pro terminis penſionum decurſus, etiam ante motam litem, quando ad illos principaliter agitur, in c. Gravis, n. 124. de Reſtit. ſpoliat. 151
2 *Manus* impoſitione non imprimitur character ordinis Presbyteratus, ſed tantum confertur poteſtas ligandi, & ſolvendi, in cap. Cum veniſſet, n. 42. & 58. de Sacr. Unct. 295
2 Manus impoſitio, & unctio cur ſit de eſſentia Sacramenti Confirmationis non autem ordinis, ibid. n. 56. 296
2 Manus impoſitio ſi in ordinatione Sacerdotis fuerit prætermiſſa, ſtatutis temporibus ſupplebitur, in c. Presbyter, n. 1. de Sacram. non iteran. pag. 305

2 Ma-

2 Manus impoſitio quotuplex ſit, & quæ iterari poſſit, vel non, ibid. n. 2 205

2 Presbytero cum ordinatur manus imponitur ab Epiſcopo. & Presbyteris adſtantibus, Diacono ab Epiſcopo tantum, ibid. num. 5, 305

2 Ritus impoſitionis manuum,& ordinationis Epiſcoporum ab Apoſtolis introductus eſt, ibidem, n,6, & 13, 306

2 Manus impoſitio in ordinatione Presbyteri, an ſit de eſſentia Sacramenti, vel de ſolemnitate tantum, ibidem, nu. 10, uſque in fin. 306

2 Manus impoſitionem non eſſe de ſubſtantia ordinis qui ſenſerint ex Theologis, & Canoniſtis, ibidem, n. 32. 310

2 Manus impoſitionem eſſe materiam eſſentialem ordinis Presbyteratus, qui Theologi affirmaverint,& quibus fundamentis, ibidem, n. 33, 310

2 Manus impoſitione datur gratia,& Spiritus Sanctus,ibidem, num. 35. 310

Declaratur, num, 37 310

2 Manus eſt organum organorum, n. 36, 310

2 Declaratur, num. 42. 310

2 Manus impoſitio in ordinatione Sacerdotis eſt de eſſentia poteſtatis juriſdictionalis, non ordinis, ibid. n,37. 310

2 Manus quo ſenſu dici poſſit eſſe de eſſentia ordinationis, ibidem, num. 41 311

2 *Marcellinus* Papa à Concilio judicatus non fuit ob defectum juriſdictionis, in c. Significaſti, n. 46, de elect. 15

2 Marcellinus peccavit contra fidei profeſſionem, ſed fidem non amiſit, ibid. n,96. 17

1 *Mariæ* Virginis corpus aſſerere non fuiſſe aſſumptum in Paradiſum, hodie eſt proximum hæreſi, in cap, Ne innitaris, num, 17. de Conſtit. 38

5 *Maritus* ad religionem tranſire non poteſt, niſi & uxor tranſeat, vel non ſuſpecta caſtitatem promittat, in c. Cum ſis, num. 1, de Converſ. Conjugator. 138

Vide in ver, *Conjugatus Uxor*,

5 Maritus cujus profeſſio non tenet, peccat, ſi ſe ab uxore alienet, aut ei cauſam adulterandi præbeat, in c. Præterea, n. 7 de Converſ. Conjugator. 132

3 Marito an, & quando non liceat uxorem verberare, aut in vinculis detinere, in c. Cum contingat, num. 21. de foro compet. 88

6 Maritus, vel pater poteſt occidere adulterum, vel adulteram de jure civili, ſecus de jure Canonico, & in foro animæ, in c. Interfeciſti, num. 6, de homicid. 250

6 Maritum, & uxorem eſſe duos in carne una quomodo intelligatur, in c. Suſcepimus, num. 17. de homicid. 256

4 Maritus non tenetur ultra quam facere poteſt ſi conveniatur actione perſonali, ſecus ſi actione in rem, in c, Odoardus, n. 53. de ſolut. 298

6 Maritus Religionem profeſſus uxore ſciente, & diſſimulante ad ſæculum redire non poteſt in c, Conſuluit, nu. 28. Qui Cler. vel voventes. 56

6 Marito ex captivitate reverſo reddenda eſt, uxor licet medio tempore bona fide alteri nupſerit, nec habenda eſt ratio juris civilis aliud ſtatuentis, in c, Per ſuas, il primo, n. 34 de Simonia, pag. 171

5 Maritus peccat vim inferendo ſponſæ niſi prius adhibeat diligentias ad eam diſponendam, in c. Ex publico, nu. 33. de Converſ. Conjugat. 156

5 Maritus rapiens, & vi corrumpens uxorem non incidit in Conſtitutionem. Si quis in tanta, Sed aliter punitur, ibid. num. 42 157

6 Maritus qui non providet uxori de neceſſariis præbet ei occaſionem adulterandi, in c. Ex litteris, n. 2, de Divortiis 107

6 Maritus poteſt accuſare uxorem de adulterio, licet adulterii tempore denegaverit ei providere in neceſſariis, in d. c. Ex litteris, n. 4, de Divortiis, 107

5 Maritus an poſſit uxorem adulteram ſibi reconciliare invitã, non obſtante ſententia divortii, ibidem, n. 11 107

6 Et quid ſi uxor poſt latam ſententiam divortii religionem ingreſſa, & profeſſa fuerit, ibidem, n. 12 107

in *Martyribus* canonizandis non requiritur examinatio ſicut in Confeſſoribus, in c, Audivimus, n. 16, De reliq & vener. Sanctor. 352

Martyris præclarum triumphatæ incontinentiæ exemplum, in c. Sacris, num, 12, de his quæ vi met. 589

Maſculinum concipit fœmininum, ſed non è converſo, in cap Cum in cunctis, num, 122 de elect. 48

Maſculinum concipit fœmininum in lege non tantum humana, ſed etiam Divina, in c. Majores, n. 43. de baptiſmo 324

Maſculinum concipit fœmininum non ex propria ſignificatione, ſed ex interpretatione, ſeu extenſione, in c. Ut filii, num 26, de filiis Presbyter. 315

Maſculinum in materia differenti non concepit fœmininum, ibid num. 27 315

Nec in materia odioſa odio irrationabili, ib, n. 30. & 5. 315

2 Maſculinum in diſpoſitione legis concipit fœmininum, ibidem, num. 39 316

2 Etiamſi materia ſit odioſa, & pœnalis, ibidem, n, 40. 316

2 *Maſculinum* prolatum à Canone crimina puniente comprehendit fœminas, ibid. n 47 316

6 Maſculinum concipit fœmininum, ut videtur abſurdum, in c. Conſultationi, n. 13. de ſponſal. 12

2 Maſculus, & fœmina à jure in multis æquiparantur, in cap. Ut filii, n. 46 de filiis Presbyt. 316

Matrimonium, communia.

6 Matrimonium quamvis habeat rationem contractus, tamen cum adjunctam etiam habeat rationem Sacramenti inter fideles non ſubeſt poteſtatibus ſæcularibus, in cap. Utrum autem, num. 21. de cognat. ſpiritual. 63

1 Matrimonium, de quo dubitatur an valeat, non eſt iterum contrahendum, ſed præſumitur pro illius validitate, in cap. Ne innitaris, n. 190. de conſtitut. 65

6 Matrimonium inſtitutum eſt à *Deo* primùm in officium naturæ, & poſt lapſum in infirmitatis remedium, in cap. *De* illis, il 2 n. 39 de deſponſ. impuber. 25

6 Matrimonium tripliciter conſideratur, in c. Literas quas, n. 21, de matrim. contr con. interd. *Ecc.* 83

6 Matrimonium in lege Evangelica eſt Sacramentum, ad cujus eſſentiam requiritur materia, forma, & miniſter, in cap. Quod nobis, n. 10, de clandeſt. deſponſ. 33

6 Matrimonii Sacramentum quem habeat miniſtrum, ibid. num. 52 33

6 Matrimonii tria ſunt bona, videlicet fides, proles, Sacramentum,& conditiones hujuſmodi bona extinguentes vitiant, & non vitiantur, in cap. Si conditiones, num. 2, de condit. appoſ. 39

6 Matrimonium quandoque accipitur pro ſponſalibus de futuro, in cap, Tua num. 4, de deſponſ impuber, 15

6 *Ma*trimonii probatio ante procreationem, ac nativitatem in cauſa legitimitatis prolis reſpicit petitorium, in cap. Lator, num. 8. Qui filii ſint legitimi. 88

6 *Ma*trimonium probatum per præſumptiones eſt Matrimonium verum, non fictum, vel præſumptum, ib. n, 59. 97

5 *Ma*trimonii ſeparatio fieri non debet ſine authoritate Eccleſiæ, in cap, Præterea, num. 11 & 13,& ſeqq, de *C*onverſ. conjugat. 133

6 In Matrimonio dicitur legitima probatio, quæ fit per idoneos teſtes, in cap. Conſultationi, n. 3, de ſponſal. 11

6 *Ma*ximè ubi agitur de matrimonio diſſolvendo, ib. n. 4 11

Vide in ver. *Sponſalia, Denunciationes.*

6 *Ma*trimonium difficilius ſolvitur, quàm contrahatur, in d. cap. Conſultationi, n. 5, de ſponſal. 11

6 Matrimonia cum ſunt contrahenda debent per Presbyteros in Eccleſia edicta proponi aſſignato termino ad opponenda impedimenta, in cap. Cum inhibitio, nu 1, de Clandeſt. deſponſat. 34

Vide in ver. *Denunciationes.*

5 *Ma*trimonium poſt lapſum eſt in remedium concupiſcentiæ, in cap. Ex publico, n 23, de converſ. conjugat. 154

5 Matrimonium conſummatum repræſentat unionem Chriſti cum Eccleſia per carnem, & ſortitur effectum à jure Divino, & indiſſolubilitatem, ibid. n. 49 157

6 Matrimonium ſeparatum propter adulterium mulieris redintegratur, ſi vir poſtea fornicatur, in c, *Ex* litteris, num. 1 de Divortiis, 107

6 Matrimonium ſecundum quamvis ſit perfectum Sacramentum, tamen non habet plenam ſignificationem Matrimonii Chriſti, & Eccleſiæ. In cap. Vir autem, num. 5, de ſecun. nupt, 109

1 Matrimonia contracta non præmiſſis denunciationibus valida ſunt, in cap. Cum acceſſiſſent, nu. 29, de conſtit. 147

Matrimonium quoad ætatem.

5 Matrimonium poſt pubertatem in quacũque ætate contrahi poteſt, in c. Cum ſis, n. 39, de converſ. conjugat 142

6 Matrimonium contractum ante ætatem legitimam valet ſi malitia ſuppleat ætatem, in cap. *De* illis, il ſecondo, nu 2, & 19, & 42, de deſponſ, impuber. 21

6 Matrimonium non conſiſtit cum puella minore ſeptennio, quantumcunque fuerit cognita, niſi multum ſit doli capax, & diſcreta, ibid, n. 4, 21

6 Matrimonium jure naturæ in quacunque ætate contrahi poteſt dummodo adſit ſufficiens rationis uſus, ibid, n. 15. & ſeqq. 23

6 Matrimonium inter impuberes ex urgentiſſima cauſa contrahi poteſt ex diſpenſatione *E*ccleſiæ, ibid. n. 17. & 33 23

6 *Ma*trimonium quibus caſibus contrahi poſſit ante ætatem legitimam authoritate Eccleſiæ, ibid. nu. 26, & ſeqq. uſque ad num. 35, & 38. uſque in fin. 24

6 Matrimonium contrahens ante ætatem legitimam ſine juſta cauſa, & licentia Epiſcopi peccat mortaliter, ibidem, num, 35, 24

Q4

6 Ma-

6 Matrimonium puellæ, cujus malitia ætatem ſupplet, impediri non poteſt abſque peccato, ibid n. 41. 25

6 Matrimonium inter puberem, & impuberem contractum ſervata forma Concilii Tridentini eſt nullum, niſi malitia ſuppleat ætatem, nec per cohabitationem, & copulam rectificari poteſt, ibid n. 47. 26

5 Ad Matrimonium ſufficit attigiſſe ultimam diem ætatis quatuordecim annorum, ſecus in matrimonio ſpirituali, & cur, in cap. Ad noſtram, n. 29. de Regular. 33

6 Matrimonium per verba de præſenti inter puberem. & impuberem contractum non ſervata forma Concilii Tridentini valet, in vim ſponſaliorum, in cap. De illis, n. 49. de deſponſ. impub. 26

6 Secus in matrimonio contracto inter puberes, ib. n. 52. 26

6 Matrimonium contractum coram Parocho, & teſtibus, ſed nulliter ob ætatis defectum non convaleſcit per copulam ſubſequutam poſt legitimam ætatem, in cap. Si conditiones, n. 26. de condit. appoſ. 42

6 Matrimonium contrahentes ante pubertatem non poſſunt abſque peccato carnaliter, conjungi in cap. Ubi non eſt, n. 10. de deſponſ. impuber. 19

6 Matrimonium contrahi non poteſt abſque culpa lethali ante expletum annum 12 in fœmina, & 14 in maſculo, niſi ex urgenti cauſa, & de licentia Epiſcopi, ibid n. 11. 20

6 Matrimonium à patre contractum pro filio ante pubertatem conſentiente, valet ut ſponſalia de futuro, ſecus ſi filius nullo modo conſentiat, in cap. Tua num. 3. de deſponſ. impuber. 15

6 Epiſcopus cognoſcit an ſubſit legitima cauſa diſpenſandi cum impubere ſuper matrimonio contrahendo, in cap. De illis, n. 25 de deſponſ. impuber. 24

6 Impuberes ambo, vel alter, niſi pro bono pacis conjungi no debent, in cap. Ubi non eſt, n 1. de Deſponſ. impuber. 18

Matrimonium clandeſtinum.

6 De matrimonio occulto non judicat Eccleſia, ſed per illud publicatum approbat, in c. Quod nobis, num. 1. de Clandeſt. deſponſ. 28

6 Matrimonium clandeſtinum quot modis dici poſſit, ibid. num. 2. 28

6 Matrimonium clam contrahentes non ſunt cogendi ſimul habitare, ſi alter, vel uterque inficiat, & alia probatio non appareat, ibidem, n. 4 28

6 Matrimonium publicum an præjudicet clandeſtino ſi ambo fateantur ſe clam contraxiſſe, & habeant pro ſe unum teſtem cum fama, ib. n. 9. & ſeqq. uſque ad n. 20. 28

6 Matrimonia clandeſtina de jure communi valida erant, ibid. num. 21. 29

6 Secus poſt Concil. Trid ibid. num. 22. 29

6 Quas ob cauſas Eccleſia hujuſmodi matrimonia irrita fecerit, ibid. num. 26. 30

6 Matrimonium clandeſtinum ante Concilium fuit ratum, & verum Sacramentum, & contrarium aſſerere eſt periculoſum in fide, ibid. n. 51. 33

6 Matrimonium clandeſtinum non præſumitur, ſed illud alleganti incumbit onus probandi, in c. Siquis, n. 1. & 5. clandeſt. de ſponſ. 36

6 Et quid poſt Concilium Tridentinum ibid. n. 6. 36

6 Matrimonium Clandeſtinum de jure communi validum eſt quoad Deum indiſtinctè, & quoad Eccleſiam, dummodo ſufficienter probetur, ibid. n 2. 26

Matrimonium ſub conditione.

6 Matrimonium ſub conditione Si es virgo, eſt nullum ſi mulier ſit corrupta, in c. Si conditiones, n. 17. de condit. appoſ. 40

6 Idem de conditionibus Si non es cæca, leproſa, & aliis hujuſmodi, ibid. n. 18. 40

6 Matrimonium contrahens ſub conditione, & ante ejus implementum deponſatam cognoſcens, à conditione recedit, ibid. num. 21. & ſequentibus, 41

6 Matrimonium contrahens ſub conditione non cenſetur à conditione recedere, ſi deſponſatam cognoſcat poſt defectum conditionis, ibidem, n. 24. 41

6 Matrimonium contractum ſub conditione coram Parocho, & teſtibus, purificata conditione per copulam remanet firmum, nec eſt opus formam repetere, ſi conditio ſit de futuro, ibidem, num. 25. 42

6 Matrimonium contrahens ſub conditione non improbata non compellitur illud conſummare ante conditionis eventum, in c. Super eo, n. 1 de condit. appoſ. 37

6 Matrimonium ſub conditione contractum purificata conditione illico eſt perfectum abſque novo conſenſu, ſecundū opinionem Canoniſtarum contra Theologos, ib. n. 2. 37

6 Matrimonium ſub conditione contractum ſervata forma Concilii Tridentini per adventum conditionis ſtatim perficitur, nec eſt opus iterum contrahere coram Parocho, & teſtibus, ibidem, n. 4. 38

6 Matrimonium conditionale ex Concilio Tridentino, non requirit ſolemnitates Parochi, & teſtium, quando receditur à conditione, ſed quando mutuo conſenſu vir, & mulier contrahunt, ibid. n. 6. 38

Matrimonium quoad conſenſum.

5 Matrimonium carnale, vel ſpirituale conſtare non poteſt ex conſenſibus iteratis, in c. Quoniā, n. 44. de Jureiur. 237

5 Matrimonii confirmatio à principio invalidi an requirat certam notitiam amotionis obſtaculi præcedentis, in cap. Significatum, n. 9. de regular. 43

5 Matrimonium contractum cum ancilla ignoranter, eo viro ignorante manumiſſa, non convaleſcit per copulam ſubſecutam, ibid. n. 10. & 16. 43

5 Matrimonium contractum per errorem an, & quando ſit nullum, ibid. n 24. & 27. 44

5 Matrimonium nulliter contractum ſi conjuges validum credentes ſe immiſceant, an, & quando convaleſcat, ibid. num. 26, & 28. 45

2 Matrimonium ſpirituale ſicut & carnale ſine conſenſu contrahi non poteſt, in c Quanto, n. 103. de transl. Epiſcopi. 138

Vir ſolutus à vinculo matrimonii tam carnalis, quam ſpiritualis cogi non poteſt alteri nubere, ibid. n. 118. 140

5 Matrimonium poteſt contrahi etiam in mortis articulo, in c. Sicut nobis, n. 25. de Regular. 80

6 Matrimonium carnale ſicut ſpirituale libertatem conſenſus requirit, in c. Nobis, num. 66. de Simon. 157

6 Matrimonium an valeat ſi inter conſenſum unius, & alterius magnum intervallum intercedat, in cap. Licet, nu [illegible] de ſponſ. duor. [illegible]

6 Matrimonium ſolo interiori conſenſu contrahi non poteſt, in c. Tuæ fraternitati, n. 11 23. & 35. de ſponſ. & matrim. 8

6 Matrimonium ſeparatur ſi liber contraxit cum Ancilla ignoranter, & ex quo ſcivit non conſentit, & cum alia contrahere poteſt, in cap. Ad noſtram num 1 de Conjugio ſervor. 53

6 Is tamen, qui decipit non poteſt divertere inviro libero, ſed cogitur ab Eccleſia ſtare matrimonio, ibid n. [illegible] 58

6 Matrimonium nullum data notitia nullitatis ratificatur per ſupervenientem conſenſum tacito, vel verbis expreſſum, ibidem, n 15. 58

6 Matrimonio probato non auditur negans ſimpliciter conſenſum, ſed aſſerens meticuloſum, & probare volens auditur, in c Conſultationi, n. 1. de ſponſal. 11

5 Matrimonii conſummatio requirit conſenſum ſaltem incluſum in coactione conditionali, in c. [illegible], num 46. & 49. de Converſ Conjug. 157

5 ad Matrimonii conſummationem requiruntur conſenſus animorum, & commixtio corporum, ibidem, n. 51. 157

6 Matrimonium conſenſu contrahitur, licet ſolemnitates, vel conſuetudines patriæ non ſerventur, in c. De Francia, n 1. de ſponſalib. 1

Matrimonium quoad converſionem conjugatorum,
Vide in ver. *Conjugatus, Conjux, Uxor, Maritus.*

Matrimonium quoad diſpenſationem

6 Matrimonia bona fide contracta in gradibus prohibitis vigore diſpenſationem, quos Ordinarii conceſſerunt in vim falſarum litterarum an ſint irrita, nec ne, in c. Super eo, n. 3. & ſeqq, uſque ad n. 13. de Crim. falſ. 319

2 Matrimonium contrahens ſcienter in gradu prohibito caret omni ſpe diſpenſationis, in c. Nimis, n 39. de filiis Presbyter. 938

2 Idem ſi ignoranter quando ſolemnitates requiſitas neglexit, ibid, n. 40. 939

6 Epiſcopus cognoſcit an ſubſit legitima cauſa diſpenſandi cum impubere ſuper matrimonio contrahendo, in c. De illis, num. 25. de deſponſ. impuber. 24

Vide in ver. *Diſpenſatio*, & in ver. *Papa quoad matrimonium.*

Matrimonii impedimenta.

6 Matrimonium ut ſit irritum neceſſe eſt ut fiat irritum ab eccleſia, nec ſufficit legalis authoritas, in c. Utrum autem, n. 22. de cognat. ſpirit. 63

5 Matrimonio exiſtente invalido ob occultum impedimentum mulier non tenetur obedire præcipienti ſub pœna excommunicationis ut adhæreat viro, in c. Siquis, num. 78. de Regular. 18

6 Matrimonium ne contrahatur in caſibus ab eccleſia prohibitis quilibet de populo poteſt ſe opponere, in c. Ad audientiam, num. 4. de ſponſ & matrim. 2

6 Et idem poteſt eſſe denunciator, & teſtis, ibidem, n 5. 2

6 Matrimonium etiam nullum parit infamiæ, & bigamiæ impedimentum, ibid. n. 26. 3

6 Epiſcopus eſt cognitor impedimentorum matrimonialium, in c. De illis, n. 23. & ſeq. de deſponſ. impub. 23

4 Matrimonium per ſuperveniens impedimentum nō diſſolvitur, in c. Dilectus, il ſecondo, n. 14. de Præben. 140

4 Spon-

4 Sponſalia ſecus, ibid. d. n. 14. 140

5 Matrimonium contractum à profeſſo contra formam Decreti Clementis VIII in loco non deſignato ad recipiendos Novitios poſt lapſum quinquennium à die profeſſionis an ſit validum in utroque foro, in c. Conſuluit, n.8.& n. ſeqq. uſque in finem. Qui Clerici, vel vovent. 43

Conſuetudine induci non poteſt impedimentum cognationis ſpiritualis dirimens contractum, ſed tantum impediens contrahendum, & cur, in c. Veniens, n. 21. de cognat. ſpirit. 68

Conſuetudo qua mulier puerum geſtans uſque ad Ianuam Eccleſiæ habetur pro Commatre, licet eum non tengat in actu baptiſmatis, an impediat matrimonium contrahendum, & dirimat contractum, in c. Utrum autem, n.2.& ſeqq, uſque in finem de cognat. ſpirit. 60

Conſuetudo poteſt inducere novum impedimentum matrimoniis contrahendis, ibid. n.4. 60

Conſuetudo inducens cognationem ſpiritualem, quę tantum impediat matrimonium contrahendum, non eſt ſublata à Concilio Tridentino, ibid. n. 5. 60

Conſuetudo inducens impedimentum dirimens ita demum valet ſi ſit à Sede Apoſtolica approbata, ibidem, n. 9. 61

Conſuetudo inhabilitans ad contrahendum ſi habeat concurſum juris veteris,& ex ejus obſervantia oriatur ſcandalum, an valeat, ibid. n. 10. & ſeq. 61

Conſuetudo inhabilitans ad matrimonium contrahendum cum ſit contra jus divinum nullo unquam tempore poteſt præſcribi, ibid. n 16. pag. 62

Conſuetudo etiam immemorabilis non poteſt tollere, nec inducere impedimenta matrimonium dirimnetia, in c. Quod ſuper, n. 7. de conſanguinit. & affinit. 72

Conjux ſciens pro certo impedimentum matrimonii, non debet reddere debitum, ſed potius excommunicationem pati, in c. Inquiſitioni, n. 1. de ſent. excom. 297

Et quid ſi credat ex cauſa probabili, vel temeraria, ibid. 197

Matrimonium infidelium.

6 Matrimonium inter infideles propriè non eſt Sacramentum in c. Utrum autem, n. 25. de cognat. ſpirit. 61

1 Matrimonium validè ab infidelibus contractum poſt converſionem non eſt iterandum coram Parocho, & teſtibus, in c. Canonum ſtatuta, n. 90. de Conſtit. 27

5 Matrimonium infidelium licet ſit verum matrimonium, tamen non eſt verum Sacramentum, in c. Ex parte, il ſecondo, n. 9. de Converſ. Conjugat. 159

Matrimonium in gradibus prohibitis.

6 Matrimonia contrahi non poſſunt in gradibus prohibitis, etiamſi hoc habeat conſuetudo, in c. Quod ſuper, num.2.& 7. de conſanguinit.& affinit. 71

6 Matrimonium an poſſit eſſe inter aſcendentes, & deſcendentes ultra quartum gradum, in c. Vir qui, n. 21. & ſeqq. uſque in fin. de conſanguin. & affinit. 78

6 Infra quartum gradum eſt prohibitum, ſaltem jure eccleſiaſtico, ibidem, n. 23 78

6 In linea recta aſcendentium, & deſcendentium, an & uſque ad quem gradum ſit irritum jure naturæ, ibid.n.28.& ſeqq. uſque in finem, maximè, n. 32 79

6 Non eſt irritum jure divino poſitivo, ibid. n. 29. 79

6 Inter parentes, & filios conſiſtere non poteſt ipſo jure naturali prohibente, ibid. n. 32. 79

3 Si contra petentem reſtitutionem conjugis opponitur conſanguinitas in gradu prohibito, an, & quando ſit facienda reſtitutio, in c. Litteras, n. 1. de reſtit ſpoliat. 157

Matrimonium contra interdictum Eccleſiæ

6 Matrimonium contra interdictum Eccleſiæ vel judicis contractum valet; imponitur tamen pœnitentia ſic contrahentibus,& ſeparantur donec cognoſcatur cauſa interdicti in c. Litteræ, quas, n. 1. de matrim. contr. interdic. Eccleſ. 80

6 Matrimonium celebratum coram Parocho, cui Ordinarius interdixerat ne ejus celebrationi interveniret an valeat nec ne, ſtante decreto Concilii Trident, de reform. matrim. ibid. n. 5. & ſeqq. uſque in fin. 81

6 Matrimonium contractum contra interdictum Papæ an teneat, ibid. n. 8. 81

6 Matrimonium fortius eſt, quàm interdictum, ibid. n. 9. 81

6 Matrimonium ex impedimento temporali impedire non poteſt inferior à Papa, ibid. n. 10. 81

Matrimonium contractum coram Vicario Parochi valet nō obſtante Epiſcopi interdicto, ibid. n. 16. 82

Matrimonium coram Parocho celebri ſolemnitate contrahi poteſt, etiam temporibus ab Eccleſia interdictis, in c. Capellanus, n. 2. & 11 de feriis. 112

Vide in ver. *Nuptiæ.*

Matrimonium invitis parentibus.

Matrimonia invitis parentibus contracta, quamvis ſint valida; tamen improbantur ab Eccleſia, in c. Tua, n. 11. & ſeqq. uſque ad n. 23. de deſponſ. impuber. 16

6 Matrimonium à filio familias contractum ſine conſenſu parentum de jure civili non valet, ibid n. 16. 17

Secus de jure Canonico, ibid. n. 17. 17

6 Matrimonium à filiis familias invitis parentibus contracta an jure eccleſiaſtico irrita fuerint primis eccleſiæ temporibus, ibid. n. 20. & ſeq. 17

Matrimonii libertas.

6 Matrimonium metu contractum in ætate inubili de jure communi convaleſcit per copulam ſubſecutam, non autem per ſolam remotionem impedimenti, in c. Tuæ litteræ, n. 67 de Cler. per ſalt. promot. 348

1 Matrimonium carnale ſicut & ſpirituale omnimodam libertatem requirit, in c. Cum dilectus, n. 40. de conſuet. 271

7 Domini temporales, & Magiſtratus quicumque impedientes libertatem matrimonii incidunt in excommunicationē, c. 9. ſeſſ 14. de reformat. matrim. Concil. Tridentini, non autē privatæ, perſonæ, in c. Nuper. n. 27. de ſent, excō. 169

2 Vir ſolutus à vinculo matrimonii tam carnalis, quàm ſpiritualis cogi non poteſt alteri nubere. in c. Quanto, n. 18. de translat. Epiſcopi. 140

6 Matrimonia debent eſſe libera, in c. Inſinuante, n. 3. Qui Cler. vel vou. 49

6 Matrimonii libertatem impedientes excommunicantur à Concilio Tridentino, ſi ſint Domini temporales, vel Magiſtratus: Secus ſi privatæ perſonæ, ibid. n. 4. 49

2 Matrimonium tam ſpirituale, quàm Carnale non vitiatur ex legitima compulſione Superioris propter principium voluntarium, in c. Publicato, n. 4. de elect. 118

6 Matrimonia non poſſunt pœna conſtringi, in c. Si conditiones, n. 8. de condit. appoſ. 40

6 Matrimonium nulliter contractum ex cauſa metus ſervata in reliquis forma Concilii Tridentini, ſi impedimentum ſit occultum convaleſcit ex mutuo conſenſu Conjugum, in c. Is qui fidem, n. 14 de ſponſal. 13

6 Matrimonium metu contractum per ſpontaneam cohabitationem validatur, & contraria probatio non admittitur, in c. Conſuluit, n. 22. Qui Cler. vel voven. 45

6 Matrimonio probato non auditur negans ſimpliciter conſenſum, ſed aſſerens meticuloſum, & probare volens auditur, in c. Conſultationi, n. 1. de ſponſal. 11

6 Matrimonium non valet ſi probetur contractum per metum cadentem in conſtantem virum, vel mulierem, ibid. n. 37. 11. & 14. 11

Vide in ver. *Statutum circa Matrimonium.*

Matrimonium coram Parocho, & teſtibus.

1 Matrimonium contractum coram Parocho etiam invito, &c. aut ex alia cauſa vocato, adhibito tamen ad illum actū, aut interdicto, vel non Sacerdote validum eſt, in c. Quoniam, n. 25. & ſeq de Conſtitut. 179

6 Matrimonium contractum coram Parocho putativo tenet, in c. Super eo, n. 7. de Crimin. falſ. 320

6 Declaratur, ibid. n. 10. 320

6 Matrimonium coram Parocho intruſo non valet, ibidem, d. n 10. 320

3 Matrimonia ubi non extant Parochi qualiter ſint contrahenda in c. Si Clericus, n. 58. de for. compet. 71

6 Matrimonium celebratum coram Parocho cui Ordinarius interdixerat ne ejus celebrationi interveniret, an valeat nec ne, ſtante decreto Concilii Tridentini de reform matrim. in c. Litteræ quas, n. 5.& ſeqq. uſque in finem, de matrimon. contract. contr. interdictum Eccleſ. 81

Vide in ver. *Matrimonium contra interdictum,* & in ver. *Parochus quoad Matrimonium.*

6 Matrimonium contractum coram Parocho contradicente valet, ibid. n. 14. 82

6 Matrimonium contractum coram Vicario Parochi valet non obſtante interdicto, ibid. n. 16. 82

6 Coram Parocho denunciato excommunicato validum eſt, ibid. n. 25. 83

4 Matrimonium contractum coram Parocho loci ubi mulier juſſu Principis ad quatuor mēſes relegata fuerat, poſt quartum habitationis mentem an valeat, in c. Significavit, n. 19. & ſeqq. uſque ad n. 40. de Paroch. 384

4 Matrimonium ruri contractum an ſit nullum ſi contrahentes ruri eſſe non ſolebant per majorem anni partem, ibid. num. 25. & 36. 385

4 Matrimonium ſcholaris, qui Patavii quinque vel ſex menſes moratus, timens impedimentum à parentibus, ibi duxit mulierem plebejam coram Parocho loci,& teſtibus, validum declaratur, ibid. n. 37. 386

4 Idem de matrimonio alterius, qui ob eamdem cauſam ſe in Angliam contulit ibiq; aliquantiſper moratus contraxit cum meretrice, ibid. n. 38. 368

4 Idem reſponſum de matrimonio Trajectenſium, qui Aquiſgranam

granam ſe contulerunt, ſi ibi ſpatio ſaltem unius menſis morati fuerint, ibidem, num. 39. 386

6 Matrimonia in Ruſsia à Catholicis contracta coram Parochis Ruthenis an ſint irrita necne, in cap. Quod à prædeceſſore, num. 26. uſque in finem, de ſchiſmat. 230

6 Matrimonium celebratum coram Parocho intruſo, & titulum non habente poſt Concilium Tridentinum non valet, ibid. num. 20. 236

6 Matrimonium contractum coram Parocho excommunicato etiam denunciato, validum eſt, ibid. num. 81. 236

6 Matrimonium contractum coram Parocho publico hæretico irritũ eſt, ſi decretum Concil. Trid. de reform. matrim. publicatum fuerit in Parochia, & lapſi ſint triginta dies à die publicationis, ibid. nu. 82. & 97. verſ. Vnde fit. 237

6 Trid. Concil. decretum de reformat. matrim. publicati debet in ſingulis Parochiis ut matrimonium ſit validum, nec ſufficit publicatio facta in ſynodo provinciali, ibid. n. 143. 244

6 Præſumitur tamen publicatum ſi fuerit obſervatum tamquam decretum Concil. ibid. n. 144. 244

6 Matrimonium ex Concil. Trid. qua forma ſit contrahendũ, in c. Quod nobis, n. 22. de Clandeſt. deſponſ. 29

6 Matrimonium contractum in Parochia mulieris coram Parocho viri, & è converſo an ſit validum, num. 33. 31

6 Et quid ſit contractum fuerit in Parochia mulieris coram Sacerdote non Parocho, ſed habente licentiam à Parocho viri, præſertim ſi Parochiæ ſint in diverſis diœceſibus, ibid. num. 34. & ſeqq. uſq; ad nu. 39. 31

6 Matrimonium contractum coram Sacerdote de licentia Parochi contrahentium extra illius Parochiam an ſit validum necne, ibid. n. 39. & ſeq. uſq; ad nu. 48. 32

6 Matrimonium contractum coram Parocho utcunque contradicente valet, ibid. nu. 40. 32

6 Matrimonium cum ſola præſentia Parochi ſine conſenſu, aut alio ejus miniſterio, & coram duobus, vel tribus an valeat, ibid. n. 48. & n. ſeqq. uſq; ad nu. 55. 33

6 Requiritur ut Parochus ſit adhibitus, ibid. n. 54. verſ. Cave tamen. 33

6 Matrimonium cui interfuit Sacerdos juſſu Epiſcopi, ſi Epiſcopus deceptus eſt ratus Sacerdotem illum eſſe Parochum contrahentium, cum tamen non eſſet, an ſit validum, ibid. num. 55. 34

3 Matrimonium coram Parocho ſine celebri ſolemnitate contrahi poteſt etiam temporalibus ab Eccleſia interdictis, in c. Capellanus, n. 2. & 11. de feriis. 111

6 Epiſcopus an poſſit revocare licentiam alii Sacerdoti conceſſam celebrandi matrimonium, in cap. Litteræ quas, n. 17. & 23. de matrim. contract. interd. Eccleſiæ. 82

6 Sacerdos licentiam obtinens à Parocho interveniendi matrimonio dicitur habere authoritatem à Concilio, & non à Parocho in c. Quod nobis, nu. 37. & 42. de Clandeſt. deſponſat. 32

6 Matrimonium contractum coram Parocho publico hæretico eſt invalidum, ſi publicatum fuerit in Parochia decretum Concilii, &c. in c. Ad abolendam, n. 38. de Hæreticis. 214

6 Matrimonium contractum coram Parocho excommunicato etiam denunciato, validum eſt, ibid. num. 39. 214

7 Matrimonium contractum coram Parocho per vim adhibitio, qui affectavit non intelligere, validum eſt, in cap. Quæſitum, num. 7. de Pœnit. & remiſ. 117

Matrimonium quoad publicam honeſtatem.

6 Matrimonium de facto contractum à Monacho producit impedimentum publicæ honeſtatis, in c. Ad audientiam, n. 27. de ſponſ. & matrim. 5

6 Matrimonium ratum non conſummatum non parit impedimentum affinitatis, ſed publicæ honeſtatis juſtitiæ, fortius tamen quàm ex ſponſalibus de futuro, in c. Tua, n. 23. de deſponſ. Impuber. 18

Vide in ver. *Impedimentum publicæ honeſtatis,*

Matrimonium ratum.

5 Matrimonium non conſummatum an ſolvi poſſit per Papam ex alia cauſa, quàm in jure expreſſa, vel omnino ſimili, in c. Ex parte, il 2. n. 2. de converſ. conjugat. 158

5 Matrimonium ratum quo jure diſſolvatur per ſolemnem profeſſionem alterius conjugis, ibid. num. 8. 159

5 Matrimonium ratum ſolvitur ex conſtitutione Eccleſiæ, conjuge ad fidem converſo, ſi infidelis noluerit ei cohabitare, aut non ſine contumelia creatoris, ibid. nu. 10. 159

5 Circa matrimonium ratum latiſsimè patet Papæ poteſtas, ibid. n. 6. 159

5 Non diſſolvitur per ſuſceptionem Sacri Ordinis, ſed per ſolemnem profeſſionem, ibid. n. 14. 159

5 Non diſſolvitur ex voto quod emittunt Tertiariæ, & Vrſulinæ, ibid. n. 22. 160

5 Nec eremiticæ vitæ profeſſione, aut votis, quæ in Societate Ieſu emittuntur à Coadjutoribus formatis, ibid nu. 22. 160

5 Cur diſſolvatur per ſolemnem profeſſionem, non autem per vota ſimplicia, ibid. nu. 23. 160

5 Et an diſſolvatur per ingreſſũ domus leproſorũ, ib. n 24. 161

6 Matrimonium non conſummatum fortitur naturam ex cõſtitutione Eccleſiæ, in c. Quod nobis, n. 23. de Clandeſt. deſponſ. 29

6 Matrimonium ratum non conſummatum non parit impedimentum affinitatis, ſed publicæ honeſtatis juſtitiæ, fortius tamen, quam ex ſponſalibus de futuro, in c. Tua, n. 23. de deſponſ. impuber. 18

6 Matrimonium ratum prævalet ſecundo etiam carnali copula conſummato, in c. Si inter virum, n. 7. de deſponſ. & matrim. 11

6 Matrimonium contrahere plus eſt, quàm debitum exigere, in cap. Vir qui, n. 19. de conſanguinitate & affinitate. 78

5 Matrimonium ratum non conſummatum dirimitur per ſolemnem profeſſionem alterius conjugum, in c. Verum, n. 2. de converſ. conjugat. 135

5 Non autem per ſuſceptionem Sacri Ordinis, ibid. n. 3. 135

5 Matrimonium ratum non diſſolvitur per vota ſimplicia, ibid. n. 7. 136

Diſpenſatio ſuper matrimonio rato, & non conſummato.

Vide in ver. *Diſpenſatio circa matrimonium,*

& in verb. *Papa quoad matrimonium.*

5 Matrimonium ratum non ſolvitur per ingreſſum Religionis, niſi ſequuta profeſſione, in c. Ex publico, n. 13. de Converſ. Conjugat. 153

Vide in ver. *Sponſa.*

5 Matrimonium non conſummatum ſolvitur per profeſſionẽ tacitam, ſicut per expreſſam, ibid. n. 18. & 37. 154

Matrimonium ſpirituale

2 Matrimonium ſpirituale Eccleſia non contrahunt obtinentes beneficia ſimplicia, in c. Indecorum, n. 4. de ætat & qualia. 231

2 Euangelii locus, *Quos Deus conjunxit homo non ſepararet,* intelligitur tam de matrimonio ſpirituali, quam carnali, in c. Quanto, n. 2. & 63. de translat. Epiſcop. 130

2 Argumentum à matrimonio carnali ad ſpirituale validum eſt, ibid. n. 3. 130

2 Euerardi error circa Sacramentum matrimonii, ibid. n 4. 130

2 Matrimonium ſpirituale cum Eccleſia contrahitur ab Epiſcopo tantum, non autem ab inferioribus; Prælatis. ibid. num. 5. 131

2 Matrimonium ſpirituale in latiori ſignificatione qui dicantur cum Eccleſia contrahere, ibid. num. 7. 131

2 Inſtar carnalis initiatur, & conſummatur, ibid. n. 17. 132

2 Matrimonium tam carnale, quàm ſpirituale ad tempus contrahi non poteſt, ibid. n 24. 132

2 Diſſolutio matrimonii ſpiritualis ſicut, & carnalis non conſummati ſine gravi cauſa fieri non debet, ibid n. 93. 138

2 Matrimonium ſpirituale ſicut & carnale ſine conſenſu contrahi non poteſt, ibid. n. 103. 138

5 Ad matrimonium ſpirituale non ſufficit attigiſſe ultimum diem ætatis, ſecus in matrimonio carnali, & cur, in cap. Ad noſtram, n. 29. de Regular. 33

5 Matrimonium tam ſpirituale, quàm carnale conſtare non poteſt ex conſenſibus iteratis, in cap. Quoniam n. 44 de jurepatron. 237

1 Matrimonium ſpirituale quas habeat partes, in cap. Publicato, n 7. de elect. 118

1 Matrimonium tam ſpirituale, quàm carnale celebratum non ſervata forma juris poſitivi eſt nullum, etiam in foro conſcientiæ, ibid. n. 34. pag. 122

6 Matrimonium ſpirituale, ſicut carnale libertatem conſenſus requirit, in cap. Nobis, n. 66. de Simon. 157

2 Matrimonium ſpirituale inter Prælatum inferiorem & eccleſiam propriè non contrahitur, ſed quaſi matrimonium, in c. Quia propter, n. 10. & 32. de elect. 92

6 Matrimonium ſpirituale non contrahitur ſine verbis, in c. Tuæ fraternitati, n. 9. de ſponſ. & matrim. 8

6 Matrimonium ſpirituale, & carnale in pluribus differunt, ibid n. 34. 11

1 Matrimonium ſpirituale in latiori ſignificatione qui dicantur cum Eccleſia contrahere, in c. Quanto, n. 7. de elect. 131

Matrimonium quoad verba.

6 Matrimonium ut ſit validum an contrahentes debeant ſibi mutuo reſpondere antequam ad extranea divertant, in c. Licet, num. 2 & ſeqq. de ſponſ. duor. 36

6 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 5. 36

6 Matrimonium non valet ſi unus ex contrahentibus revocavit conſenſum ante reſponſionem alterius, ibid. n. 6. 36

6 Et an ſit credendum dicenti poſt reſponſionem ſe prius conſenſum revocaſſe, ibid. n. 11. 36

6 In matrimonio contrahendo vir debet prius interrogari, & loqui, quàm mulier, ibid. n. 12. 36

6 Alicubi tamen contrarium ſervatur, & cur, ibid. n. 13. 36

6 Matrimonium an poſſit contrahi ſine verbis conſenſum exprimentibus, in c. Si inter virum, n. 3. de ſponſ. & matrim. 14
6 Matrimonium contrahi poteſt non ſolum per verba conſueta hic expreſſa, ſed etiam per alia conſimilia, ibid. n. 5. 14
6 Nec requiritur, at ambo ſint concordes in forma verborum, ibid. n. 6. 14
6 *Matrimonium* an nutibus, & ſignis contrahi poſſit, an vero in fari valentibus requirantur verba ex neceſſitate, & quæ ſit hujuſmodi neceſſitas, in c. Tuæ fraternitati, n. 1. & ſeqq. & n. 36 de ſponſ. matrim. 7
6 In valentibus loqui ſolo conſenſu non contrahitur ſed ex Conſtitutione Eccleſiæ requiruntur verba, ibidem, n. 2. & 3. & n. ſeqq. 7
6 Contrarium ibidem, n. 22. & ſeqq. 7
6 Verba in fari valentibus requiri ad eſſe matrimonii quibus argumentis probetur, ibid num. 4. & ſeqq. uſ. ad n. 17. 7
6 In matrimonio nomine filiorum à parentibus contracto ſufficit filiorum taciturnitas, ibidem, num. 12. 8
6 Matrimonium uno ex conjugibus verba proferente, non requirit verba ex parte alterius, ſed ſufficiunt ſigna æquipollentia, ibid. n 15. 8
6 Matrimonium facilius probatur, & certificatur eccleſia de conjugali conſenſu ſi verba proferantur, ibidem, n. 17. & ſeq. & n. 31. 8
6 *Matrimonium* an requirat verba ex neceſſitate præcepti, ibid. n 20. 8
6 Non requirit verba ubi præceſſit tractatus de matrimonio contrahendo, ibid. n. 21. 9
6 Solo conſenſu legitimo contrahitur, ſed ad ſolemnitatem probationis in fari valentibus neceſſaria ſunt verba, vel alia ſigna æquipollentia, ibid. num. 22. 9
6 Poſſe ſignis contrahi ſine verbis quibus fundamentis probetur, ibidem, num. 23. & ſeqq. uſque ad num. 36. 9
6 Aptiùs, & decentius contrahitur verbis, quàm ſignis, ibidem, n. 31. 10
6 Verba in matrimonio non ſunt neceſſaria præcisè etiam quantum ad hoc ut eccleſia de matrimonio contracto certificetur, in c. Ad noſtram, n 17 de conjug. ſervor. 59

Matrimonii vinculum.

5 Matrimonium conſummatum per adulterium, vel profeſſionem alterius conjugis non ſolvitur quoad vinculum, in cap. Cum ſis, num. 5. de converſ. coujugat. 138
5 Matrimonium non conſummatum an ſolvi poſſit per Papam ex alia cauſa, quam in jure expreſſa, vel omnino ſimili, in c. Ex parte, il ſecondo, n. 2. de converſ. conjugat. 158
Vide in ver. *Matrimonium ratum.*
5 Matrimonium fidelium eſt Sacramentum, & poſt copulam ab Eccleſia ſolvi non poteſt, ibidem, num. 11. 159
5 Matrimonii ſeparatio fieri non debet ſine authoritate Eccleſiæ, in c. Præterea, n. 11. & 13. & ſeqq de converſ. conjugat. 133
6 *Matrimoniale* vinculum durat etiam poſt ſententiam divortii uſque ad mortem naturalem, in c. Ex litteris, n. 21. de Divortiis. 108
7 *Matrona* pudicitiam attentans in habitu meritricali deprehenſa, non tenetur de injuria, in c. In audientia, n 4. de ſent. excom. 158
5 *Matutinum* debet inchoari media nocte, & explicari mane, in cap. Presbyter, num. 2. de celebr. miſſar. 294
5 Poteſt tamen dici de ſero ex cauſa, aliàs, ſecus, ibid n. 3. 294
4 *Maximè* dictio implicat idem eſſe in caſu contrario, in c. Etſi membra, nu. 12, de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſen. Capituli. 269
2 *Medicus* ſemel approbatus reprobari poteſt cauſa legitima ſubſiſtente, in c. Accepimus, num. 33. de ætat. & qualit. 277
1 Medicus peccat ſi propinet medicinam dubitans an ſit profutura, vel nocitura etiamſi magis credat eam proficere debere, in cap. Ne innitatis, num. 250. & num. 293. de conſtitut. 75
1 Medicus præbens ægroto medicamentum, quod probabilius poſſet obeſſe, peccat contra juſtitiam, & contra charitatem, ibid n. 293. & ſeqq. 87
Medicus ſalutis gratia eſt, ibid. nu. 295.
Medici ſpirituales. Vide, in ver. *Sacerdotes.*
1 Medicus peccat qui ſcienter applicat infirmo medicamenta dubia, etiamſi credat ea probabilius profutura, in dic. Ne innitatis, nu. 373 de conſtitut. 108
1 *Medicus* non opponitur extraneis, ſed extrema ipſa invicem opponuntur, & mutuò ſe perimunt, ibid, nu. 400. 114
5 *Mediolanenſis* an potuerint præſcribere contra numerum quadraginta duorum dierum Quadrageſimæ ab Eccleſia inſtitutum, in c. Explicari, nu. 30. & ſeq. uſque in fin. de obſerv. jejun. 352
5 Mediolanenſes qui in Baptiſmate puerorum pedes lavant. aqua conſecrata, excuſantur ob auctoritatem Ambroſii, ibid. num 37. 352
Mediolani Gubernatoris edictum ſuper feſto S. Dominici. Vide in ver. *Dies feſti.*
4 *Medium* ubi eſt illicitum acquiſitio impeditur, in c. Nos quidem, num. 64 de teſtam. 327
4 *Medium* aggredi non poſſumus, nec ad finem ullatenus pervenire niſi principio mediante, in c. Quia ingredientibus, num. 8. de teſtam. 315
2 *Media* perſona purgat vitium ſucceſſionis, in c. Ad extirpandas, n. 8. de fil. Presbyter. 329
à, Medio excluſus, cenſetur excluſus à fine.
Vide in ver. *Finis.*
2 Media diſpoſitio convenienter interponitur in tranſitu de ſtatu ad ſtatum, in c. Cum contingat, num. 23. de ætat. & qualitat. 258
2 Declaratur, n. 130. 258
4 *Medium*, ſine quo finis eſſe non poteſt, cadit ſub obligatione finis, in c. Ex parte, num. 30. de Cler. non reſiden. 50
4 Media, quibus Epiſcopum uti oportet ad curam animarum, quæ ſint, ibid. n. 34. 50
2 Medium in omni virtute conjecturatur non ſolum ex his, quæ per ſe incidunt, ſed etiam ex ijs, quæ per accidens, in c. Cum pridem, num. 22. de Pactis. 544
5 *Medium* cenſetur electum quod rei gerendæ magis eſt idoneum, in cap. Quidam, num. 22. de celebr. miſſar. 301
1 M*eldenſis* Concilii cauſa, & authoritas quæ, in c. Canonum ſtatuta, n. 10. de conſtit. 19
2 *Melioramenta*, & ſumptus ut repeti poſſint duo ſunt probanda, ideſt tantum in ſumptum, & tantum ad melioratum, in c. Requiſivit, n. 19. de in integ. reſti. 594
2 in Melioramentis, & expenſis repetendis, ſeu deducendis ſemper attenditur, quod minus eſt ſive illud minus ſit inſumptum, ſive melioratum, ibid. n. 21. 595
2 *Melioramenta*, & ſumptus repeti poſſunt à bonæ fidei poſſeſſore, ibid. n. 22. 595
2 *Melioramenta* bona fide facta poſſunt recuperari, vel exequendo ante ſententiam, vel officium judicis per ſententiam implorando, ibid. nu. 27. 595
2 *Melioramenta* ſi nullo modo ſunt liquidata, nec in genere nec in ſpecie non dant retentionem, nec impediunt immiſſionem, aut ſententiæ executionem, ibid. num. 28. 595
2 Et multo minus mandatum de manutenendo, ibid. n. 31. 595
2 Neque hoc caſu petens rem melioratam tenetur cavere de melioramentis reficiendis, ibidem, num 32. 595
2 *Melioramenta* probari debent ab eo qui dicit ſe illa feciſſe, ibid. n. 29. 595
2 Melioramentorum exceptio altiorem requirit indaginem, ibid. nu. 30. 595
2 *Melioramenta* ſi ſint probata in genere tantum non retardant immiſſionem, ſed ſuccurritur bonæ fidei poſſeſſori per cautionem de illis reficiendis liquidatione facta, ibid. num. 33. 596
2 Melioramenta mala fide facta non repetuntur, ibid. n. 34. 596
2 *Declaratur*, n. 42. 596
2 Melioramenta facta in re fideicommiſſo ſubjecta ab eo qui rem illam ſcienter emit, non repetuntur, ibid. nu 36. 596
2 Idem ſi facta fuerint in re ſubjecta retractui, ibid. n 37. 596
2 *Melioramenta* faciens in re aliena domino contradicente fingitur donare, ibid. n. 39. 596
2 *Melioramenta* utilia, & neceſſaria repeti poſſunt etiam à malæ fidei poſſeſſore. Secus ſi ſint utilia tantum. ibid. n. 42. 596
7 *Membra* honorabiliora exceptis gravioribus culpis non ſunt verberibus ſubijcienda, in c. Cum voluntate, n. 32. de ſent. excomm. 208
4 *Mutilare* ſibi membrum putridum corporis corruptivum num liceat ſine incurſu irregularitatis, in c. A crapula, n. 58. de vita, & honeſt. Clericorum. 5
4 *Membrum* ſibi amputare ad vitandam ſævitiam Tyranni non licet. ibid n. 39. 5
3 Membra ſunt illius naturæ, cujus eſt caput, in c. In præſentia, n. 98. de probat. 177
7 *Membri* appellatione quæ intelligantur, in c. Cum illorum, n. 17. de ſent. excom. 172
2 *Mendacium* jocoſum præcepto addito non ſolum eſt peccatum inobedientiæ, ſed etiam linguæ, in c. Cum pridem, nu. 29. de Pactis 544
3 *Mendacium* aliquod ſi in ſcriptura Canonica admittatur, mutabitur fides noſtra, quæ ex illa dependet, in c. Venerabili, num 33. de teſt. & atteſtat. 199
6 *Mendacii* ad rationem verba materialiter ſe habent, ſed formaliter ex mente proferentis eſt accipienda, in c. Falſidicus, nu. 33, in fin. de Crim. falſ. 309
6 Declaratur, ibidem, n, 163. 309
6 *Mendacium* non eſt uti verbis falſum ſignificantibus, quando attentis circumſtantiis recipiunt ſenſum verum juxta interrogantis intentionem, quam reſpondens mente concipit, ibidem, n. 55 pag. 310
6 Contrarium, ibid. n. 153. 310

6 Men-

6 Mendacium omne ex ſuo genere eſt peccatum,ibidem,num. 57. 310

6 Adeo ut nec ad vitandam mortem, aut pudicitiam ſervandam,nec pro ſalute animæ,nec pro Dei gloria mentiri liceat, ibid,d.n 57. 310

6 Mendacio,& odio Dei adeo intrinſecà eſt malitia, ut nec per Omnipotentiam Dei abſolutam poſſit auferri,ibidem,num. 58. 310

6 Mendacium non perniciosum,ſed officioſum , vel jocoſum eſt peccatum veniale,ibid.n.59. 311

6 Sed addito juramento fit perjurium,ibidem,num.60. 311

6 Mendacio interveniente ex univerſali regula juramentum ſemper eſt mortale,ibidem,num.65.& num.82. 311

6 Mendacium juramento firmatum in quacunque materia, & ex quacunque cauſa ſemper eſt mortale peccatum , ibid. n. 82 & 88. 312

6 Mendacium committit qui ſcienter utitur falſa ſignificatione vocis,& aliud ſubaudit in mente , quod reddat ſenſum verum,ibid.n.83. 312

6 Mendacium eſt falſa vocis ſignificatio cum intentione fallendi,ibid,n.84. 312

6 Id eſt falſum dicendi,ibid.n 88.& ſeqq. 312

6 Mendacia ſi non habent quem decipiant, ipſa ſibi mentiuntur,ibid,n.89. 313

6 Mendacii ratio ſumitur à voluntate falſum enunciandi : intentio autem imprimendi falſum in alterius opinionem fallendo ip um,non pertinet ad rationem mendacij , ſed ad quandam illius perfectionem,ibid.d.n.89. 313

6 Mendacii ratio formalis conſiſtit in diſformitate , & diſſonantia verborum ab intentione,ibidem,num.91. 313

6 Mendacium eſt materia omnino contraria juramento tam interiori,quàm exteriori,ibidem,num.103 314

6 Mendacium eſt non ſolum in falſis verbis,ſed etiam in ſimulatis operibus,ibid.n.114. 314

6 Et æquale eſt peccatum,ibid.n 115. 314

6 Mendacium idem eſt quod aſſertio falſi cogniti,ibidem, nu. 146. 317

6 Mendacium ſalvari non poteſt ex interrogantis intentione, quam reſpondens mente concipit attentis circumſtantiis, ibid.n.153. 317

6 Maximè in judicio,ibid.n.15. 318

6 Mendacium per vetus teſtamentum tueri non licet, ibidem, n.160.& 162. 318

6 Et quomodo in Scriptura Divina à mendacio excuſentur, quæ ſecundum litteram videntur falſa,ibidem.n 161. 318

Vide in ver.*Falli*,& in ver.*Iuramentum*,& in ver. *Perjurium*.

1 *Mendacium* committi poteſt tam falſum exprimendo,quàm verum tacendo,in c.Super litteris,num.7. de Reſcript. 213

1 Mendacium necat privilegium,ibidem,n.15. 213

1 *Mea* hæc dictio eſt dominii ſignificativa,in c.Ex litteris,n.50. de Jure patr. 241

6 *Mendax* non eſt qui dirigit greſſus in aliquam partem , ad quam ire non intendit,in c.Falſidicus,num. 34. & 164 de Crimin.falſ. 309

6 Mendax eſt qui lingua profert contrarium ejus,quod mente gerit,ibidem,n.90.& ſeqq. 313

Vide plura ſupra in ver.*Fallacia*.

Mendicantes.

Vide in ver.*Fratres Mendicantes.*

2 *Mentis* indiſcretio ex operibus cognoſcitur, in c. Vel non eſt compos,n.3.de tempor.ordinat.pag. 191

4 Mens offerentium recipit interpretationem à conſuetudine, in c.Paſtoralis,n.38 de his quæ fi.à Prælat. 267

5 Mens Papæ ſecundum Canones interpretanda eſt , in cap. Quidam,num.17.de celebrat.miſſar.pag. 301

Mentis evagatio quotuplex,in c.Dolentes,n.18. de celebr. miſſar. 306

5 Mentis evagatio in officio quando ſit culpa mortalis,ibidem, n.55. 310

1 *Menſa* Conventualis inſtituenda eſt diſtincta, & ſeparata ab Abbatiali,in omnibus monaſteriis commendatis, in cap.Edoceri,num,2.de Reſcript. 245

1 Menſa Abbatialis à Conventuali ſeparari non debet in monaſteriis,quæ dantur in titulum,ibid,num,3. 245

6 *Menſtrua* purgationes in puella ſunt ſignum infallibile pubertatis,in c.De illis,il ſecundo,num. 36,de deſponſ. impuber. 25

6 *Mentiri* eſt contra mentem ire,in cap.Falſidicus, n.32.& n. 163.de Crimin.falſ. 308

6 Mentientis malum eſt unum habere,clauſum in pectore,aliud promptum in lingua,ibidem,num 92. 313

6 Mentiens nihil dicit,quia non dicit quod vox ſignificat, nec dicit quod cogitat,ibidem,n. 111.pag. 314

6 Mentiri aliud eſt quod nunquam licet, aliud veritatem occultare,quod aliquando licet,ibidem,n.144.& 164. 316

2 *Mercatores* ſi in teloneis , vel in pedagiis graventur quando ſunt in itinere,poſſunt conqueri coram Judice eccleſiaſtico, in c. Significantibus,num 31.de off.deleg. 412

2 Item ſi exiſtant in nundinis,ibid,n.33. 412

5 Mercatores,& captores,qui in fraudem decoquendo creditores fallunt,in Hiſpania publici latrones appellantur, in c. Inter alia,n.58.de Immunit.Eccleſ. 379

2 Mercatores gaudent privilegiis, quandiu mercimonia exercent,& peregrini quandiu peregrinantur,& milites quandiu militant,in c.Innovamus,n.3.de Treug.& Pace. 529

3 *Mercedem* prætendere non poteſt gerens negotia mea me invito,nec expenſas repetit,licet utiliter geſſerit, in cap. Gravis,num 92.de Reſtitut.Spoliat. 153

7 *Meretricem* ancillam alienam rapiens furti non tenetur, in c. Cum voluntate,num.4.de ſent,excommun. 205

4 *Meretrices* devorant animas perditorum,in cap. Odoardus, num.40.de ſolut. 297

3 *Metropolitanus* poteſt cognoſcere de exceſſu , ſi Epiſcopus carceret ſubditos in materia correctionis , dummodo non impediat executionem in c.Ad noſtram, n. 10. de appellat. 140

4 Metropolitanus,vel eo abſente ſuffraganeus antiquior reſidens an hodie probare poſſint cauſas abſentiæ Epiſcoporum,in c. Qualiter,nu.12 de Cler.non reſiden. 59

2 Metropolitanus in Concilio Provinciali non poteſt Conſtitutiones facere abſque conſilio , & conſenſu Epiſcoporum ſuffraganeorum,in c.Antigonus,num,60.de pactis. 538

2 Metropolitano & Epiſcopis comprovincialibus in Concilio diſcrepantibus adeundus eſt ſuperior,ibidem,n 61. 538

2 Metropolitanus ſine conſenſu Epiſcoporum Provincialium nihil poteſt ſtatuere neque agere quod pertineat ad communia negotia Provinciæ,nec è converſo,& in diſcordia recurrendum eſt ad Sedem Apoſtolicam,ibid.nu.63 538

1 Metropolitanus non poteſt cauſas audire,vel committere niſi in diœceſi ſua,vel in diœceſis Judicis,à quo fuit appellatum, in c.Nonnulli,nu.5.de reſcript. 221

2 Metropolitanus in cauſa appellationis an poſſit reo ex gratia pœnam remittere,an verò id ſpectet ad Epiſcopum , à quo fuit appellatum,in c.Irrefragabili,§.Cæterum, num. 33.de offic.Ordin. 455

3 Metropolitanus non poteſt cognoſcere de gravamine ante diffinitivam, nec ſimpliciter mandare ut ſibi tranſmittatur copia proceſſus expenſis appellantis,in c.Super eo,il ſecondo,nu.36 de appellat. 245

4 Metropolitanus,& Archiepiſcopus an & in quo differant, in c.Referente,n 2.de Præben. 95

1 Epiſcopi Comprovinciales nec perſonaliter, nec per Procuratorem tenentur accedere ad Metropolitanam Eccleſiam, non obſtante contraria conſuetudine etiam immemorabili, in c. Quoniam,num.57 de Conſtitut. 184

Metropolitanus quoad Synodum provincialem.

Vide in ver.*Synodus provincialis quoad poteſtatem Metropolitani.*

6 *Metus*,& violentia in quacumque ætate incutiantur irritant matrimonium,in c.De illis,il ſecondo,num. 9. de deſponſ. impuber. 22

6 Dummodo potuerint cadere in conſtantem virum, ibidem, num.10. 22

6 Metus,& violentia purgantur per liberum conſenſum ſupervenientem,& matrimonium convaleſcit,ibid.nu.11. 22

6 Sive conſenſus ſuperveniens ſit expreſſus, ſive tacitus, ſive præſumptus,ibid.num.12. 22

6 Et quid poſt Concilium Tridentinum,ibidem,num 13. 22

6 Metus juſtus dicitur ſive interveniat periculum vitæ ſive amiſſionis bonorum,in c.Interfeciſti, num. 10. de homicid. 231

2 Metus mortis qualiter probetur,in c.Perlatum,num.3. de iis quæ vi met.cau. 579

2 Metus mortis in actibus à libera voluntate pendentibus inficit actum ipſo jure,ibid,n,4. 579

2 Metus mortis præſumitur ſemper durare, quamdiu vivit is qui metum incuſſit,ibid.nu,6.Declaratur,num.10.verſ. Limita. 579

2 Metus continuus per patientiam non purgatur , ibidem, num.7. 579

7 Metus ignominiæ viris bonis major quàm mortis eſſe debet, in cap.Suſcepimus,num.23.de homicid.& in c.Officii, num. 9.de pœnit.& remiſſ.pag. 110

5 Metus mortis ita demum inficit profeſſionem ſi in ordine ad illam incuſſus fuerit,in c.Si quis,n.85.de Regular. 19

6 Metus proveniens ex imperio Principis non irritat votum, vel matrimonium,in c.Inſinuante,n 5, & ſeqq. Qui Cler.vel voven. 49

6 Niſi Princeps conſueverit tyrannicè tractare non obtemperantes præceptis ſuis,ibidem,num.8.pag. 49

6 Metus levis non impedit libertatem conſenſus, ibid. n.6. 49
6 Metus non probatur ſufficienter ex dignitate Adverſarij, niſi aliter probetur oppreſſio, ibidem, num.7 50
6 Metus iuſtus non inducitur ex reverentia mariti, niſi proceſſum fuerit ad minas, aut verbera, ibid.num.9. 50
6 Metus illatus tempore emiſſionis voti purgatur ex patientia, & perſeverantia, in delatione habitus regularis, ibid.nu. 20. 51
5 Metus mortis an, & quando vitiet profeſſionem, in c. Sicut nobis, n.24. de regular. 80
5 Quid ſi ſit metus mortis naturalis, ibid.n.26. 81
5 Et quid ſi mortis accidentalis violentæ, ibidem, num.27. 81
5 Et quid ſi metus non fuerit ordinatus ad profeſſionem extorquendam, ibid.n.29. 81
5 Metus mortis cur inficiat profeſſionem ſi ſit incuſſus ab homine, non autem ſi divinitus ſit illatus, ibid.num.28. 81
5 Metum qui allegat probare debet. ſed tamen uterque probare poterit, in c. Nullus. num.26. de regulat. 5
5 Metus, & violentia ſicut excuſant à profeſſione expreſſa, ſic & fortius à tacita, niſi ſequatur ratificatio, in c. Vidua, n. 28 de regular. 23
6 *Metus* electionem inficit ipſo jure, in cap. Nobis, num.6. de Simon. 157
2 Metus inſtantis, vel futuri periculi cauſa, mentis trepidatio, in c Sacris, num 18. de his quæ vi met. cauſ. 589
2 Non excludit prorſus, ſed attenuat conſenſum, ibidem, num.19. 589
2 Eius principium eſt intra, ibid.n.21. 589
2 Facta per metum ſunt magis voluntaria, quàm involuntaria, ibid.n.20. & 24. 589
2 *Metus* excuſat à pœna, ſed non à culpa, in d. c. Sacris, num. 29. de his quæ vi met. cauſ. 590
2 Metus mortis excuſat à peccato quando eſt à cauſa naturali: ſecus ſi ab accidentali, ibidem, nu.23. pag.590. 590
Metus mortis non excuſat à mortali eos, qui tranſgrediuntur præcepta. ne dum Divina, ſed etiam Eccleſiaſtica, ibid. num. 46. 592
Metus levis, ſeu vanus non attenditur etiam in actibus, in quibus requiritur omnimoda libertas, in c. Majores, n.92. de baptiſmo. 327
Et dicitur Metus vanus quem conſtans vir timere non debet, ibid.num 93. 327
Metus cadens in conſtantem virum, eſt juſta cauſa diſpenſandi cum Subdiacono ad matrimonium contrahendum, ibid.n.104. 328
Metus ſicut annullat votum continentiæ expreſſum, ita & tacitum, ſeu annexum ordini, ibid. num.107. 328
Metus, & violentia purgantur per liberum conſenſum ſupervenientem, ibid, nu.114. 329
Metus cadens in conſtantem virum dicitur mortis periculum, vel corporis cruciatus, in c. Conſultationi, nu. 10. de ſponſal. 12
Timor vanus non excuſat. ibid.n.11. 12
5 *Metus* quando dicatur cadere in conſtantem virum, relinquitur arbitrio judicis, ibid n. 12. 12
Metus minor excuſat fœminam quàm maſculum, ibi.14. 12
Meum ex una cauſa, ex alia meum fieri non poteſt, niſi deſinat eſſe meum, in c. Quoniam, n. 42. de Jure patro. 237
Miles armatæ militiæ, & cæleſtis militiæ æqui parantur, in c. Si conſtiterit, n 29. de accuſat. 118
Miles [illegible], qui ſeipſum vulneravit, à malitia removetur, ibid.nu.30. 118
Miles creatus à rege præfertur militi creato ab inferiori ſi ſint pares dignitate, in c. Cum certum, n.15. de major & obed. 491
Miles commeatu accepto remanens in domo ſua non habere militis privilegia, in c. Ut privilegia, num. 26. de privileg. 79
Militem arma magis, quàm leges ſcire decet, in c. Ex parte, n. 9. de regular. 101
Militem voluntarium ſibi eligit Chriſtus, coactum verò ſibi auctionatur diabolus, in cap. Nullus, num. 25, de regular. 5
Milites gaudentes. Vide in ver. *Tertiarii.*
Milites olim non gaudebant privilegijs militaribus, niſi in numeros eſſent relati, in c. Si quis, num. 41. de fori compet. 45
Milites Calatravæ, & Alcantaræ licet uxorati gaudent foro privilegio, in cap. A nobis, nu. 35. de Bigam. 370
Militis exauthorizatio fit per detractionem cinguli militaris, ſicut degradatio Clerici per ablationem inſtrumenti ad ſuum Ordinem ſpectantis, in c. Qui Presbyterum, num.1. de pœnit, & remiſſion. 105
Miles in quo actu recipiat poteſtatem juris militaris, ibid. n. 6. & 10. 105
Militis ſæcularis creatio ex Pontificali Romano, ibid.num 7. & num. 59. 105
7 Miles creatur cùm cingulo circum cingitur, ibid.n. 7. 105
7 *Miles* præſumitur qui portat cingulum, & calcaria deaurata, ibid.n.11. 106
7 Militem, vel *Doctorem* Princeps ſolo verbo creare poteſt ibid.n.12. 106
7 Miles promovetur ad militiam ſæcularem per chlamydis & cinguli dationem, ibid, n. 16. 106
7 Miles eſſe deſinit cum cingulũ militiæ deponit, ib.n.17. 106
7 Milites ſi cingulo ſpolientur, perdunt omne militiæ privilegium, ibid.nu.19. 106
7 Militis regularis creatio ex Pontificali Romano, ibidem, n. 21, & n 59. & 72. 106
7 Miles ſemel remanet ſemper miles quandiu non eſt exauthorizatus, ibid, n. 40. 108
7 Miles non matriculatus cenſetur tamquam privatus, ſeu paganus, ibid.num.43. & 63. 108
7 *Miles* præſumitur inducens profeſſorum, & hæc ignorantia impedit tacitam profeſſionem, ibid.n.56. 109
7 Contrarium, ibid.n.107. 109
7 Miles non præcinctus, aut non matriculatus non gaudet militum privilegiis, ibid.n.63. 110
7 in Militis creatione antiquæ ceremoniæ hodie non ſunt in uſu, ibid.nu.64. 110
Vide in ver. *Fratres S. Io. Hieroſolymitani,*
1 *Miles* ſæculi eſſe deſinit qui factus eſt miles Chriſti, in c. Quæ in Eccleſiarum, num.61. de Conſtitut. 136
1 Declaratur, ibid n.104. 136
4 Milites armatæ, legalis, & cæleſtis militiæ æquiparantur quoad beneficium ut non conveniantur niſi in quantum facere poſſunt habita ratione ne egeant, in c. Odoardus, n. 19. de ſolut. 296
Vide in ver. *Clericus, quoad cap. Odoardus.*
2 Milites gaudens privilegijs quandiu militant, in c. Innovamus, nu.3. de Treug. & pace. 529
3 *Miles* Hieroſolymitanus qui Parochum publicè percuſſit, non poteſt ab Epiſcopo declarari excommunicatus, in c. Non poteſt, n.8. & 12. de ſent. & re judicat. 231
6 Miles factus pendente liberali cauſa, licet poſtea appareat liber, debet exauctorari niſi per calumniam petitus fuerit in ſervitutem, in c. Omnipotens, nu.20. de Accuſat. 113
7 Milites Hieroſolymitani extra Conventum degentes an teneantur ſemel in anno confiteri Presbytero Parochiali, & ab eo in Paſchate ſacram communionem recipere; anve de his teneantur reddere rationem loci Ordinario, in c. Cum & plantare, n 9. & ſeqq. uſque in finem de Privileg 43
7 Milites Hieroſolymitani ſunt verè Religioſi, ibid.n.11. 43
7 Milites Hieroſolymitani confiteri debent Priori, vel fratri Capellano ſui Ordinis, ibid.num.18. 44
7 Milites Hieroſolymitani extra Conventum degentes, qui præcepto Eccleſiæ de confitendo ſemel in anno, & communicando in Paſchate non ſatisfaciunt, ſub ſunt punitioni ordinarii loci tamquam Sedis Apoſtolicæ *De*legati, ibidem, num.19. 44
5 *Minimorum*, & Capuccinorum religiones aliquibus reſpectibus ſunt ſtrictiores Carthuſiana, in c. Ad Apoſtolicam, num. 40. de regular. 74
1 *Minima*, ſeu modica in remedijs Ordinarijs attenduntur, in c. Conſuetudines, num.15. de Conſuetudine. 254
1 Fallit propter authoritatem Conſuetudinis, ibid. nu.16. 254
4 *Miniſteria* eccleſiaſtica, beneficia, & Eccleſiæ an, & in quo differant, in c. Nulla, num.3. de Conceſſ. præb. 229
2 *Miniſteri* Eccleſiæ principaliter ordinantur ad Sacramentum Euchariſtiæ, in c. Cum contingat, num. 30. de ætat. & qualit. 259
7 Miniſtri curiæ epiſcopalis non obſtante conſuetudine, & Eccleſiæ paupertate nihil percipere debent ex pœnis pecuniarijs, in c. Presbyteri, nu 30. & 35. de pœnis. 99
4 Miniſterij opus eſt magis principalis agentis, in c. Fraternitatem, num.61. de ſepultur. 369
5 Miniſtri Altaris *D*omini ſunt non tantum Presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi, ſed etiam inferioris Clerici, in c. multa, num.92. Ne Cleric. vel Monach. 401
5 Miniſteria Sacrorum ordinum ab Oſtiariatu ad *D*iaconatum jubentur à Concilio Tridentino exerceri per Conſtitutos in dictis ordinibus, ibidem num.95. 401
3 *Minores*, ſeu juniores eccleſiæ quæ dicantur, in cap. Nullus, num. 5. & 16. & ſeqq. de foro compet. 52
2 *Minori* quatuordecim annis regimen Eccleſiæ committi non debet, in c. Indecorum, num.1. de ætat. & qualit. 231
2 Minor ſtante ſtatuto tenetur compromittere ſine ſolemnitatibus, in cap. Cum tempore, num.40. de arbitr. 607
1 Minor etiam proximus pubertati pro homicidio numquam poteſt affici ultimo ſupplicio, in cap. Canonum Statuta, num.117. de Conſtit. 30
1 Minor vigintiquinque, & major annis quatuordecim pro attroci-

attroci-

atrocibus delictis non punitur pœna mortis, ibidem, nu. 118. 30
1 Et quid in atrocioribus, ibid. 30
1 Et quid in atrociſſimis, ibid. n. 119. 30
5 Minores tertio ſeptennio non tenentur jejunia eccleſiæ obſervare, in c. Cum ſis, n. 81. de Converſ. Conjugat. 144
6 Minores apti ad matrimonium ex contractu matrimoniali obligantur niſi violentia intercedat, in cap. De illis, il ſecondo, num. 1. de deſponſ. impuber. 21
4 Minori ſatis eſt ab initio adire locupletem hæreditatem, in c. Cum ſecundum num. 45. de præben. pag. 112
5 Minor læſus in profeſſione non reſtituitur, in c. Ad noſtram, num. 12. de regular. 31
5 Minor non dicitur qui diem ſupremam agit anni vigeſimi, ibid. num. 17. 31
5 Minores vigintiquinque annis dicuntur quouſque ad horam Nativitatis pervenerint, ibid. n. 29 33
5 Minor, ſeu mulier ad religionem ſeducti non reſtituuntur, quia non dicuntur læſi, in c. Ex parte, n. 11. de regular. 102
5 Minor 14. annis de jure communi non obligatur religioni niſi factus major ratam habuerit, in cap. Significatum, num. 43. de Regular. 47
3 Minor annis 25. profitendo Religionem alienat bona ſua etiam ſine curatore, & decreto Judicis, in cap. In præſentia, num. 12 de probation. pag. 169. 169
1 Minor petens alternativè ſibi provideri de beneficio Curato, vel ſimplex cenſetur ſe reſtrinxiſſe ad ſimplex cujus eſt capax, in c. Super litteris, num. 36. de Reſcript. 215
6 *Minuta* ſervitia quæ, in c. Præterea, num. 12. Ne Prælati vires ſuas. 189
4 *Miraculum* propriè quid ſit, & quæ requirantur de ratione miraculi, in c. Cum ſis, num. 64 de Converſ. Conjugat. 144
5 Miraculum Paſchaſij celebrantis in Capella Columnæ intus Eccleſiam S. Praxedis, in c. Quidam, num. 35. de celebr. miſſar. 303
5 *Miracula* nova non Canonizati admitti non debent niſi recognoſcente Epiſcopo, in c. Cum ex eo, num 7. & 9. de reliq. & vener. Sanctor. 338
5 Qui tamen debet negotium inſtitutum ad Sedem Apoſtolicam tranſmittere, & ejus reſponſum expectare, ibid. num. 10. 338
5 Miracula ſola ad aliquem canonizandum non ſufficiunt, in c. Audivimus, num. 4. & ſeqq. uſque ad num. 14. de reliq. & vener. ſanctor. 331
5 *Miracula* fiunt quandoque etiam per malos, & peccatores, ibidem num. 5. 7. & 10. 331
5 *Miraculum* poteſt eſſe mendax tripliciter, ibidem, n. 8. 331
3 *Miraculum* ad hoc ut ſufficienter probetur ad effectum Canonizationis quatuor requiruntur, in c. Venerabili, num. 3. de teſtib. 196
3 *Miracula* ex vi verborum, aut ex vi parentelæ ad canonizandum non ſufficiunt, ibidem num. 4. 197
2 *Miſerabiles* perſonæ quæ ſint, in c. Significantibus, num. 21. & ſeqq. uſque ad num. 35. de offic. delegat. 412
2 Et quæ miſerabilia, ibid. num. 22. 412
2 Miſerabiles qui ſint in genere, & cur ſic appellati, ibidem, num. 23. 412
2 *Miſericors* quis, ibidem, num. 24. 412
2 Miſerabilis ut aliquis dicatur num: ſit reliquendum arbitrio Judicis, ibidem, num. 25. 412
2 *Miſerabiles* qui ſint, ibidem, num. 26 uſque ad num. 35. 412
2 Peregrini quoad res quas ſecum deferunt, & injurias quas patiuntur, & contractus in ipſa peregrinatione initos ſunt miſerabiles, & de foro eccleſiæ, ibidem, num. 30. & 85. 412
2 Mercatores ſi in teloneis, vel in pedagiis graventur quando ſunt in itinere poſſunt conqueri coram Judice eccleſiaſtico, ibidem num. 31. & ſeq. pag. 412
2 Idem ſi exiſtant in nundinis, ibidem num. 33. 412
2 *Moniales* an veniant appellatione miſerabilium perſonarum, ibidem, num. 34. remiſſivè. 413
2 Vidua, pupillus, orphani, & conſimiles an ſint miſerabiles perſonæ ſi divites ſint, ibid. n. 35. & ſeq. uſque ad n. 58 413
2 Vidua, & pupillus non gaudent privilegio, l. unicæ, C. quando Imper. inter pupill. & vid. niſi ſint pauperes, ibidem, nu. 36. & ſeq. 413
2 Contrarium, num. 42. 413
Statutum ut de relictis miſerabilibus perſonis non ſolvatur gabella non comprehendit divites, ibidem, n. 37. 413
2 Conſtitutio Regni quæ providet pupillis viduis, & aliis de Advocato non includit tales niſi etiam ſint pauperes, ibid. num. 38. 413
2 Cæcus non numeratur inter perſonas miſerabiles niſi ſit pauper, ibidem, num 39. Sed contra num 50. 413
2 Viduarum, pupillorum, & orphanorum cauſas audit eccleſia negligente Judice ſæculari, etiamſi divites ſint, ibidem, num. 41. 414
2 L. unica, C. quando Imper. inter pupill. & vid. comprehendit tales etiam divites ſecundum magis communem, & veriorem opinionem, quam ſervat Signatura, ibidem, num. 42. 414
2 Delegatio cauſæ inter laicos ad petitionem miſerabilis perſonæ non pauperis non eſt nulla ab initio, ſed pendet validitas ex negligentia Judicis ſæcularis, ibid. nu. 43. 414
2 Regina vidua eſt miſerabilis perſona, & ratione ſpolii, de quo conqueritur, eſt principaliter de foro eccleſiæ, ibidem num. 44. 414
2 L. unica, C. quando Imper. inter pupill. & vid. expenditur, ibid. num. 45. 414
2 *Miſerabiles* perſonæ quoad protectionem, & defenſionem pari paſſu ambulant cum pauperibus, ibidem, num. 48 & 53 414
2 Cæc. & ſenio confecti, licet divites ſunt pauperibus miſerabiliores, ibidem. num. 52 415
2 *Miſerabiles* perſonæ qualiter dicantur quæ res proprias adminiſtrare non poſſunt, ibidem, num. 54. & ſeq. 415
2 Clerici poſſunt patrocinari pro miſerabilibus perſonis etiam divitibus, quæ advocatum non reperiunt, ibidem, num. 55. 415
2 *Miſerabiles* perſonæ an, & quando ſint de foro Eccleſiæ, ibidem, num 58. & num. ſeq. uſque in fin. pag. 416
2 Quid ſi ſint pauperes, ibid. num 59. & 86. 416
2 Et quid ſi ſint divites, ibid. num. 64. & 85 416
2 Cauſæ viduarum, aliarumque miſerabilium perſonarum ſi ſint pauperes principaliter, & immediate ad Eccleſiam pertinent, ibidem num. 60. & 86. 416
2 *Etiam* extra caſum oppreſſionis, & negligentiæ judicum ſæcularium, ibidem, num. 61. 416
2 Delegationis litteræ contra laicos ad petitionem viduæ pauperis ſunt validæ ab initio ibidem, num. 62. 416
2 *Miſerabiles* perſonæ pauperes ſi magnas hæreditates, vel caſtra petant non poſſunt directè agere coram judice eccleſiaſtico, ibidem, num 63. pag. 416
2 *Cauſæ* viduarum, pupillorum, & aliarum miſerabilium perſonarum quæ pauperes non ſunt principaliter ad eccleſiam non ſpectant, ibidem, num. 64 & num. 85. 416
2 Sed ſecundariò, num. 67. & 85. 416
2 Niſi quoad protectionem, & defenſionem, ibid. n. 65. & 77. 416.
2 Miſerabiles perſonæ utcumque divites ſi opprimantur, vel ſpolientur poſſunt conqueri eccleſiæ etiam alijs Judicibus ordinarijs prætermiſſis, ibidem, num. 66. & 86. 416
2 Judex ſæcularis quando dicatur negligens ad effectum ut Iudex eccleſiaſticus procedere valeat in cauſis miſerabilium perſonarum pauperum, ibidem, num. 70. 417
2 Et quid ſi ſit ſuſpectus de malitia, ibidem, num. 71 pag. 417
2 Laici non miſerabiles nunquam poſſunt in eorum cauſis temporalibus contra laicos directè, & principaliter ad eccleſiam recurrere, ibid. num 72. & 84. 417
2 Niſi quando in provincia nullus extat Iudex ſæcularis, vel ſi extat, recuſatur, aut negligit juſtitiam adminiſtrare, ibid. num. 74 417
2 Idem ſi Iudex non extet in civitate, num. 75. 417
2 Cauſas miſerabilium non pauperum audit eccleſia in defectum Iudicis ſæcularis, nec reijcit illos ad proximum ſuperiorem, ibidem, num. 73 pag. 417
2 Miſerabiles perſonæ non pauperes ſi in judicio, vel extra graventur injuſtè, non poſſunt ad eccleſiam recurrere per viam appellationis, ſed per viam ſimplicis querelæ, ibidem num. 76. 417
2 Miſerabiles perſonæ favorabilius ſunt exaudiendæ, quam aliæ non miſerabiles, ibid. num. 77 417
2 Et in eorum cauſis potiori gaudent prærogativa quam Clerici, ibid. num. 78. 417
2 Et reſcriptum contra eas impetratum non valet niſi de illarum miſeria mentionem faciat, ibid. num. 79. 417
2 Indulta miſerationis cauſa non tolluntur per generales non obſtantias, ibid. n. 80. 418
2 Nec poteſt illis expreſsè renunciari, ibid. num. 81 418
2 Legatum miſerabilibus perſonis dicitur ad pias cauſas, ibid num. 82 418
2 Nec de illo detrahitur falcidia, ibid. n. 83 418
2 Laici non miſerabiles nec habitu, nec actu ſunt de foro Eccleſiæ, ibid. nu. 84 418
2 Miſerabiles perſonæ aliquando ſunt de foro Eccleſiæ habitu tantum, aliquando vero habitu, & actu, ibid. num. 85. & ſeq. 418
5 Miſerabiles perſonæ immunes ſunt ab oneribus perſonalibus, & realibus extraordinarijs, non autem ab ordinarijs, in c. Licet, num. 20. de Cenſib. 569
5 Et an jus Canonicum in hoc diſcrepet à jure civili, ibid. nu. 21 & ſeq. uſque ad num. 25. 569
3 Miſerabilis perſona poteſt laicum interdicto Vnde vi coram judice

judice Eccleſiaſtico convenire, etiamſi res ſubtracta dicatur feudalis, in cap. Ex parte, num. 1. de for compet. 93

3 Miſerabiles perſonæ habent electionem fori, & poſſunt convenire adverſarios ſuos etiam in Curia Principis, ibid. num. 2. 93

3 Cauſa miſerabilis perſonæ, quæ juxta canonicas ſanctiones tractari debet in Curia, ut validè committatur an requirat ſubſcriptionem Papæ, ibid. num. 7. & ſeqq. uſque in finem. 93

2 *miſeriam* quilibet naturaliter fugit, & appetit felicitatem, in c. Significantibus, num. 51. de offic. deleg. 411

6 *Miſericordia* quid ſit, in c. Henricus, num. 14. de Cler. pugnan. in duello. 275

2 *Miſericors* quis, in c. Significantibus, n. 24. de off. deleg. 412

1 Miſericordia quid ſit, in cap. Licet, num. 13. de Cenſib. 269

5 Miſericordiam non impendentes conſtitutis in miſeria dicuntur negare Chriſtum, qui miſericordia eſt, ib. nu. 14. 269

7 Miſericordiæ genus eſt cito occidere, in cap. Novimus, n. 22. de verb. ſignificat. 216

Miſſa communia.

2 Miſſæ ſacrificium an ex forma præcedere debeat electionem Papæ, in cap. Cauſam, num. 33. de elect. 59

Vide in ver. *Electio Papæ.*

2 Miſſa, & Jejunium ordinantis, & ordinandi an ſint de ſubſtantia Ordinis, vel de ſolemnitate tantum in c. Cum veniſſent, nu. 8 de Sacr unct. 291

2 Miſſam celebrans coram excom. ob metum ſibi incuſſum ab hæretico mortaliter peccat, ſecus ſi à Tyranno, in c. In ſacris, nu. 37. de his quæ vi met. cauſ. 391

2 Contrarium, ibid. n. 38. & 46. 391

Miſſæ ſacrificium non polluitur ex nequitia Sacerdotis, in c. Veſtra, num. 3. & ſeqq. uſque ad num 10. de cohabit. Cler & mulier. 1

3 Miſſa non eſt de forma intentionis Papæ, in c. Cum Eccleſia, num. 3, de cauſa poſſeſ. & propriet. 139

5 Miſſas duas poteſt Rector Eccleſiæ celebrare propter neceſſitatem Anniverſariorum, in c. Cum creatura, num. 2. de celebrat. Miſſarum. 312

6 Miſſam bis in die celebrandi an, & quando Epiſcopus poſſit licentiam concedere in c. In ordinando, nu. 33. & 37. de Simon. 145

Sacerdos non poteſt obligari pacto, vel ſtatuto ad celebrandum quotidie, aut ſemper de uno Sancto, in c. Significatum, num. 8. de presb. 98

5 In Sacramento Altaris aqua cum vino tranſſubſtantietur, in ſanguinem, in c. Cum Marthæ, §. Quæſiviſti, n. 1. de Celebr. Miſſar. 303

Miſſa quoad applicationem.

4 Eleemoſynam dantes pro Miſſa communiter intendunt, ut ſacrificium ſibi applicetur, in c. Significatum, n. 44. de præben. 102

5 In Miſſis ſingulis orandum eſt pro defunctis, in c. Cum creatura, n. 18. de Celebrat. Miſſar. 314

4 Miſſæ applicatio perficitur ex intentione, & devotione ſacrificantis, in c. Fraternitatem, nu. 26. de ſepultur. 364

4 Contrarium, ibidem, n. 28. & ſeqq. 364

5 Miſſa etiam de officio currente dicenda eſt pro ſalute vivorum, & defunctorum, in cap. Quidam, num. 11. & 34. de Celebrat. Miſſar. 300

5 Miſſarum ſuffragia mortuis tripliciter applicari poſſunt, ibid. num. 21. 301

4 Voluntas eorum, qui dant eleemoſynam pro Miſſis recipit interpretationem à conſuetudine, in c. Fraternitatem, n 85. & 88. de Sepulturis, pag. 372

Vide in ver. *Miſſa valor*, & in ver. *Miſſa quoad ſtipendium*, & in ver. *Parochus quoad Miſſam, Sacerdos quoad miſſam.*

4 Declaratur ſi conſuetudo ſit rationabilis, ibid. nu. 86. 372

Miſſa quoad attentionem.

1 Miſſam audiens, & Divinum officium recitans cum diſtractione voluntaria non ſatisfacit præcepto Eccleſiæ, in c. Ne innitaris, num. 325. de Conſtitut. 93

Miſſa audiendæ preceptum,

5 Miſſam peculiarem audiens in diebus feſtis an ſatisfaciat præcepto Eccleſiæ, in c. Quidam, n. 2. & ſeqq. uſque ad n. 7. de Celebrat. miſſar. 299

5 Miſſas peculiares, ſeu votivas, an, & qualiter quis prohibeatur audire in diebus feſtis, ibidem, num. 3. 299

5 Superſtitiones aliquot referuntur audientium Evangelium, In principio erat Verbum, vel miſſas peculiares, ibidem num. 4. 299

Miſſa Conventualis.

2 Miſſa Conventualis quamvis non ſit de horis, eſt tamen de officio, in c. Ut Abbates, num. 82. de ætat. & qualit. 227

5 Miſſa Conventualis una, vel plures an, & quando celebrari debeant in Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis, in c. Cum creatura, num. 3. & n. ſeqq. uſque in fin. de celebrat. 312

5 Quid de jure communi, & examinantur quatuor intellectus ad hoc capitulum à num. 3. uſque ad num. 21. 312

5 Et quid ex miſſali Romano. ibidem, à num. 21. uſq; in fin 312

5 Miſſæ Conventuales duæ ſcilicet de feſto, vel feria, & pro Anniverſarijs defunctorum in Collegiatis Eccleſijs ſunt celebrandæ, ibidem, n. 3. & 23. pag. 312

5 Miſſa Conventualis pro defunctis in Anniverſario celebrari poteſt etiam in feſto duplici, vel ſemiduplici, ibidem, nu. 4. & 23. 312

5 Miſſa Conventualis de feria propter Anniverſaria defunctorum non eſt omittenda, ib nu. 7. 313

5 Miſſæ duæ Conventuales ſcilicet pro defunctis, & de Officio currente in Collegiatis Eccleſijs quotidie ſunt celebrandæ, & contrafacientes peccant, ibid. num. 12. & 13. 313

5 Contrarium, ibidem, n. 16. & 24. 313

5 Miſſæ duæ, id eſt pro defunctis, & de feria quotidie cantari debent in Eccleſijs Conventualibus, ibid. n. 17. 314

5 Contrarium, ibid. n. 20. & 24. 314

5 Miſſa una Conventualis, id eſt de Officio currente quotidie celebrari debet in Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſijs, ibid num. 21. 314

5 Fallit in caſibus hic enumeratis, in quibus cantari debent duæ miſſæ ibid, nu. 22. 314

5 Miſſa Conventualis pro defunctis in Eccleſijs collegiatis non debet dici quotidie, ſed prima die cujuſque menſis, & & feria ſecunda cujuſque hebdomadæ, ibid. nu. 24 314

5 Quod ſi tunc occurrat feſtum ſimplex, vel feria propriam habens miſſam, cantari debent duæ miſſæ, ibidem, num. 25. 314

5 Miſſa Conventualis pro defunctis niſi occurrat Anniverſarium, vel dies depoſitionis defuncti in feſto duplici, vel ſemiduplici celebrari non debet, ibid. nu. 26. 315

5 Miſſa de feria propter miſſam ſpecialem dimittenda non eſt, in c. Quidam, num. 1. de Celebrat. miſſar. 299

5 Declaratur, ibidem, num. 2. & ſeqq. 299

2 Miſſa Conventualis quamvis non ſit de horis, eſt tamen de officio, in c. Ut Abbates, n. 82. de ætat. & qualit. 227

2 Diſtributiones quotidianæ aſſignantur pro miſſa Conventuali ſicut pro horis, ibid. n. 84. pag. 227

5 *Miſſa Defunctorum* corpore præſente omni die celebrari poteſt præterquam in Paraſceve, & Paſchate, in cap. Cum creatura, n. 5. de celebrat. miſſar. 313

5 Miſſa defunctorum cantari debet à Beneficiatis juxta legem fundationis etiam in illis diebus, in quibus ex præſcripto miſſalis Romani cantatur alia miſſa pro defunctis, ibid. num. 11. 313

5 Miſſa defunctorum præfertur miſſæ de feria, d. cap. Cum creatura, num 13. 313

5 contrarium, ibid. n. 24. & 26. 313

5 Miſſa pro defunctis poteſt celebrari in diebus feſtis etiam ſolemniter, ibid. nu. 14. 313

5 contrarium ibid n. 16. 313

5 Declaratur ibidem, nu. 26. 313

5 Miſſæ privatæ de *Requiem* dici non poſſunt in feſtis duplicibus, & Dominicis diebus, ibidem, n. 27. 315

5 Miſſa pro defunctis poteſt dici peculiaris, in cap. Quidam, n. 9. de celebrat. miſſar. 300

5 Miſſam de S. Maria celebrans dicitur celebrare pro defunctis, & è converſo, ibid. num. 12. 300

5 Miſſa defunctorum an ſit dicenda ad conſequendam indulgentiam Altari privilegiato conceſſam, an verò ſufficiat aliam miſſam dicere, ibid, n. 13. & ſeqq. uſque in finem. 300

5 Privilegij tenor inſpiciendus eſt ad dignoſcendum an pro liberatione Animæ à Purgatorio requiratur miſſa de *Requiem*, ibid. n. 14. 300

5 Miſſa pro defuncto an idem importet quod miſſa de *Requiem*, ibid. n. 18. 23. & 30. 301

5 Miſſa de *Requiem* cur ab Eccleſia inſtituta, ibid. n. 19. 301

5 Magis ſuffragatur Animæ defunctorum, quàm miſſa de feſto. vel feria, ibid. n. 20. 301

5 Declaratur, ibid. nu. 31. 301

5 Miſſarum ſuffragia mortuis tripliciter applicari poſſunt, ib. num. 21. 301

5 Miſſa ex parte ſacrificij æquè prodeſt mortuis de quocunque dicatur, & quid ex parte Orationum, ibid. nu 32. 303

Vide in ver. *Anniverſarium*

Miſſa Pontificalis.

Vide in verb. *Pontificalia.*

Miſſa de S. Maria.

5 Miſſam de S. Maria celebrans dicitur celebrare pro defunctis, & è converſo, in c. Quidam, n. 12. de celebrat. miſſar. 300

Miſſa de Sancto.

5 Miſſam de uno Sancto quotidie celebrare non licet, in c. Quidam, n. 10. de Celebr. miſſ. 300

4 Sacerdos non poteſt obligari pacto, vel ſtatuto ad celebran-

brandum quotidie, aut ſemper de uno Sancto, in c. Significatum, n. 8. de præben. 98
5 miſſæ votivæ ex miſſali Romano dici poſſunt pro arbitrio Sacerdotum quocunq; die officium non eſt duplex, Dominica id tamen paſſim fieri non debet, in c. Quidam, n. 8. de Celebrat. miſſar. 300
5 miſſa votiva pro ſponſo. & ſponſa non dicitur in Dominicis, & feſtis diebus, ibid n. 9. 300

miſſarum reductio.

1 miſſas, & Anniverſaria, aut eleemoſynas pauperibus erogandas, an Epiſcopus ex cauſa tenuitatis reducere poſſit de jure communi, in c. Ex parte, n. 20. de Conſtitut. 170
1 Et an ex Concilio Tridentino, ibid. n. 30. 170
1 miſſarum onera beneficio incumbentia Epiſcopus reducere non poteſt, ibid. n. 24. 170
1 miſſarum onera beneficio injuncta an Epiſcopus moderari poſſit ſi reditus poſtea diminuti ſint, ibid. n. 25. 171
1 Quid ſi ejuſmodi reditus ſpectant ad hæredem, ibi. n. 25. 171
1 Et quid ſi ſpectent ad beneficiatum, ibid. n. 27. & ſeqq. 171.
1 Anniverſaria, & officia defunctorum Epiſcopus poteſt reducere ad præſcriptum Concil. Trid. cap. 4. ſeſſ. 25. ibidem num. 30. 171
1 in miſſis, vel Anniverſariis, aut eleemoſynis reducendis quis ordo ſervari debeat, ibid. n. 34. 172
4 miſſarum onera an, & quando per Sedem Apoſtolicam reduci poſſint, aut debeant, in c. Sgnificatum, n. 14. & ſeqq. uſq. ad n. 37. de præben. 99
4 Quid ſi ſint impoſita ex piis defunctorũ relictis, ibi. n. 16. 99
4 Et quid ſi ex largitionibus inter vivos, ibid. n. 17. & ſeq. uſque ad n. 29. 99
4 miſſarum onera ante Concilium Tridentinum impoſita, aut in beneficij fundatione Epiſcopi, & Generales Ordinum reducere non poſſunt in vim c 4. ſeſſ. 25 ib. n. 15. 99
4 Etiam ſi legatum ſit adeo tenue, ut non ſit qui velit onus illi injunctum ſubire, ibid n. 15. verſ. Quinimo. 99
4 Pecunia pro miſſis celebrandis collata, an ſit reſtituenda ſi illarum numerus reducatur, ibid. n. 20. 99
4 Miſſarum onera futura an per Papam reduci poſſint, ibidem num. 29. 100
4 Eccleſia recipiens rem oblatam cum onere celebrationis Miſſarum facto ipſo naturaliter obligatur ad oneris implementum, ibid. n. 30. 100
4 Leonis X. Indultum Fratribus minoribus conceſſum ſuper futuris eleemoſynis Miſſarum dicitur ſubreptitiè obtentum ibid. n. 37. 101

Miſſa quoad ſtipendium.

4 Obligatus ex pluribus miſſis ad idem numero, ſemel ſolvendo liberatur: ſecus ſi ad idem in ſpecie, in c. Fraternitatem, num. 79. de ſepultur. 371
4 Miſſæ tot celebrandæ quod rationem attributæ eleemoſynæ ab offerente, præſcriptæ fuerint. alioquin quot præſcriptæ fuerint ab Ordinario, ibid. num. 82. 372
4 Miſſæ ſacrificium non eſt inſtitutum ad Sacerdotum inopiam ſublevandam, ibid. n 83. 372
4 Conſuetudine regionis an excuſetur Sacerdos obligatus ad applicationem ſacrificii, qui ab aliis quoque eleemoſynam recipit pro miſſis peculiaribus, & unam miſſam celebrat pro omnibus, ibid. n. 84. & ſeqq uſq. ad n. 89. 372
4 Voluntas eorum qui dant eleemoſynam pro miſſis recipit interpretationem à conſuetudine, ibid. n. 85. & 88. 372
4 Declaratur ſi conſuetudo ſit rationabilis, ibid. n. 86. 372
4 Miſſarum onera ſi Eccleſia non adimpleat res oblatas non facit ſuas, & ad reſtitutionem tenetur, in c. Significatum, n. 34. de præben. 101
4 Simoniacum an, & quando ſit pro celebratione Miſſæ pecuniam accipere, ibid. n. 39 101
4 Res, quæ donantur Eccleſiæ cum onere celebrationis miſſarum, deſinunt eſſe laicales, & tranſeunt in proprietatem Eccleſiæ, ibid. n. 23. 100
Vide in ver. *miſſa quoad applicationem*, & in ver. *Sacerdos quoad miſſam.*

Miſſæ valor.

4 Miſſæ unius celebratione an omnibus ſatisfaciat Sacerdos, qui pro pluribus miſſis plura ſtipendia accepit, in c. Fraternitatem, n. 13. & ſeqq. uſq. in fin. de ſepultur. 362
4 Miſſæ ſacrificium pro pluribus oblatum an tantum proſit ſingulis quantum ſi pro quolibet ipſorum ſingulariter offeratur latiſſimè diſcutitur, ibid. n. 14. uſq. ad n. 79. 362
4 Miſſam pro pluribus dictam non minus prodeſſe ſingulis, quam ſi dicatur pro uno quibus argumentis probetur, ibid. n. 19. & ſeqq. uſq. ad n. 25. 363
4 Miſſa una ex parte ſui eſt valoris infiniti, & ſufficiens ad ſatiſfaciendum pro omni pœna, ibid. n. 20. 47. & 74. 363
4 Miſsa æquè prodeſt iis qui cogitantur in memento, ſi circumſtantes ſint plures, ac ſi pauciores, ib. n. 23. & 77. & 78. 363
4 Miſsa uni debita poteſt pluribus applicari, ſi Sacerdos tot multiplicet gradus devotionis, quot ſunt ij, pro quibus celebrat ex Cajetani ſententia, ibid. n. 25. 364
4 Contrarium, ibid. num. 28. & ſeqq. 364
Miſſæ applicatio perficitur ex intentione, & devotione ſacrificantis, ibid. n. 26. 364
4 Contrarium, ibid. n. 28. & ſeqq. 364
4 In ſacrificio non perpendit Deus, quantum, ſed ex quanto offeratur, ibidem num. 27. 364
4 Declaratur, ibid num. 33. & 35. 364
4 Miſſæ ſacrificium efficaciam habet ex opere operato, nec ulla offerentium malitia inquinari poteſt ibid. nu. 28. 364
4 Miſſæ ſacrificium ex opere operato tantumdem valet ei, cui applicatur ſi fiat à bono, ac ſi à malo Sacerdote, ibidem num. 29. 364
4 Miſſæ ſacrificio placatus Deus peccata dimittit ingentia, ibidem num 30. 365
4 Sacrificii, & Sacramenti effectus in pluribus miſſis multiplicatur, ibidem, num. 31. 365
4 Miſſæ ſacrificium fit ſatisfactorium offerentibus, & iis, pro quibus offertur ſecundum quantitatem ſuæ devotionis, ibidem. num. 32. 365
4 Declaratur. ibidem num. 33. & ſeqq. 365
4 Miſſæ ſacrificium effectum non habet niſi in illis, qui conjunguntur huic Sacramento per fidem, & Charitatem, ibid. num. 34. 365
4 Miſſa melioris Sacerdotis ex opere operantis eſt magis fructuoſa, ibid. num. 35. & 68. 365
4 Miſſa an magis proſit iis, qui ſunt magis digni, quam ei cui applicatur, ibidem num. 36. & ſequentibus. 365
4 Miſſa an tantumdem valeat ſingulis, atque omnibus, ſive Sacerdos moveatur ab uno ad celebrandum, ſive à multis, ibidem, num 39. 366
4 Miſſa pro pluribus dicta licet non tantumdem valeat ſingulis quantum ſi pro quolibet diceretur quoad ſatisfactionem, tamen ſecus eſt quoad impetrationem, ib. n. 40. 366
4 Contrarium, ibid. num. 41 & ſeqq. 366
4 Miſſa extenſivè habet efficaciam finitam tam reſpectu impetrationis, quàm ſatisfactionis, ibid num. 42. 366
4 Miſſæ ſacrificium tam reſpectu remiſſionis pœnarum, quàm aliorum effectuum non operatur per modum effectionis, ut Sacramenta, ſed per modum impetrationis, ibidem num. 43. 366
4 Baſilenſis Concilij diſceptatio de valore miſſæ, & deputatio Epiſcopi Brixienſis ad allegandum, ibid. num. 45. 367
4 S. Thomæ ſententia circa valorem miſſæ expenditur, ibid. num. 46 & 52. 367
4 Miſſam ſpecialem magis prodeſſe, quàm generalem, quibus rationibus oſtendatur, ibid. n. 47, & ſeqq. uſq. ad n. 67. 367
4 Miſſæ valor licet intenſivè, & quantum ad ſufficientiam ſit infinitus, tamen extenſivè, & quantum ad efficientiam finitus eſt, ibid. n. ſeqq uſq ad n. 67 & num 74. 367
4 Miſſæ plures ad unam, & eandem rem obtinendam rationabiliter ab Eccleſia ſunt inſtitutæ, ibidem nu. 54. 368
4 Miſſæ peculiares ab Eccleſia utiliter inſtitutæ, ibid. n 56 368
4 In miſſæ ſacrificio triplex reperitur offerens, videlicet Chriſtus, Eccleſia, & Miniſter, ibidem, nu. 59. 369
4 Miſſæ privatæ cenſentur communes, quia celebrantur à publico Eccleſiæ miniſtro, ibidem, num. 60. 369
4 Miſſæ meritum ex Scoto in tres partes dividitur, & tertiam tantum poteſt diſpenſare Sacerdos. ibidem num. 63. & 94. 369
4 Miſſa una liberari omnes animas è Purgatorio eſt hæreticum, ibid. nu 64. 369
4 Privilegia, quibus indulgetur ut unius miſſæ, vel Anniverſarij celebratione ſatisfiat pluribus oneribus miſſarum in futurum ſuſcipiendis ſunt abrogata, ibid. n. 66 369
4 Miſſa pro pluribus celebrata æqualiter prodeſt ſingulis niſi intuitu unius celebretur, ibidem, num. 67. 369
4 Miſſa ex virtute meriti, & operis operantis tantò eſt fructuoſior, quantò pro pluribus celebratur, ibid. n. 68. & n. 71. 370
4 Miſſa non minus prodeſt ipſi celebranti ſi dicatur pro pluribus, quam ſi pro uno, ibid. num. 69. 370
4 Miſſæ valor triplex, & ex applicatione unius non fit diminutio alterius, ibid. n. 77. & 94. 370
4 Miſſæ fructus ex opere operato taxatus eſt unicuiq; ex circumſtantibus pro modo fidei, & devotionis cujuſque, ibidem num. 78. 371
4 Miſſæ ſacrificio ineſt triplex fructus, ibidem, num. 94. 374
4 Conſuetudo Eccleſiæ ut eadem die non dicatur niſi una miſſa pro mortuis, & unica miſſa ſatisfiat pluribus Anniverſarijs eod. die currentibus an ſit obſervanda, nec ne, in cap. Fraternitatem, num. 87. de ſepultur. 372
4 Sacerdoti non licet accipere unam eleemoſynam pro miſſa celebranda, & aliam pro applicatione fructus ſpecialis ipſius celebrantis, ibidem, nu. 96. 374
Vide in ver. *miſſa quoad applicationem.*

4 Sacer-

4 Sacerdos accipiens unum ſtipendium pro fructu ſatisfactorio, & aliud pro impetrario non ſatisfacit unica miſſa, ibid. num. 97. 375

Miſſa ubi celebranda.

7 Miſſa de jure communi an, & quando poſſit celebrari extra Eccleſiam de licentia Epiſcopi, in c. In his, num. 2. de privileg. 88

7 Principis domus, arces, & palatia, in quibus Barones juriſdictionem exercent, comprehenduntur in prohibitione Tridentini Concilii de miſſa in privatis domibus non celebranda, ibid. num. 16 90

7 Miſſa in privatis domibus celebrari non poteſt etiam in Oratorio ad Divinum cultum dedicato, ſed celebrandi licentia petenda eſt à Sede Apoſtolica, ibid. n. 17. 90

7 Epiſcopus non poteſt permittere, ut à Sacerdotibus ſæcularibus, aut Regularibus miſſa celebretur extra Eccleſiam, & extra Oratoria ad Divinum tantum cultum dedicata, ibidem, num. 19. 91

7 Epiſcopus poteſt concedere ex Tridentini Concilii præſcripto, ut miſſa celebretur in Oratorio ad divinum tantum cultum dedicato, dummodo illud non ſit in privatis domibus, ibid. num. 21. 91

7 Miſſa in Oratoriis conſtructis pro uſu carceratorum, Confraternitatem, Hoſpitalium, & monaſteriorum celebrari poteſt prævia licentia, & approbatione Epiſcopi Diœceſani, ibid. num. 23. 91

7 Miſſam celebrans in Eccleſia polluta non eſt ipſo jure ſuſpenſus, ſed ſuſpendendus: ſecus in Eccleſia interdicta, in cap. Tuarum, n. 4. de privileg. 49

Vide in verb. *Oratorium Capella.*

5 *Mixtum* aſſumit naturam ſpeciei per quam juri alterius minus derogatur, in cap. Cum propter, n. 36. & 42. de Iure patron. 257

5 Mixtum ex duabus naturis aſſumit ſibi naturam à potentiori, & digniori, ibid. n. 44. 259

Declaratur, num. 65. 260

5 In Mixtis naturalibus indifferenter attenditur quod potentius agit in mixtis juris, quod eſt favorabilius, ib. n. 65. 260

5 Mixtionem non efficiunt multa paucis, & magna parvis appoſita, ibid. n. 68. 260

5 Et mixtio eorum non eſt quæ ſunt diverſi generis ibidem, num. 69. 260

5 Mixtum aſſumit naturam ejus ſimplicis per quod jus confortis conſervatur, ibid. n. 81. 262

5 Mixtum aſſumit naturam ſimplicis, quod facit actum valere, & eſt favorabilius, ibid. n. 75. pag. 261

2 In mixtis inſeparabilibus magis attenditur quod nocet, quã quod prodeſt, in c. Maſſana. n. 9. & 28. de elect. 113

2 Declaratur, ibid. & n. 31. 113

1 *moleſtia* Legatis, & Nunciis illatæ in denegando ingreſſum in provinciam, vel eorum facultates impendio, ac eos expellendo damnantur, in c. Conſuetudines, n. 67. de Conſuetud. 258

2 *monachatus* dicitur beneficium ſimplex, in c. Cum in cunctis, n. 127. de elect. 49

2 Monachatus omnem maculam abſtergit, in c. ut filii, n. 35. de filiis presbyter. 315

Vide in ver. *Profeſſio quid operetur*

Monachus communia.

2 Monachi, virgines, & viduæ Deo dicatæ ſeu Diaconiſſæ, & laborantes in ſepeliendis mortuis, quandoque ordines dicuntur à Patribus in cap. Cum contingat, n. 42. de ætat, & qualit. 260

5 monachus ſine monaſterio caret vita, ſicut piſcis ſine aqua, in c. In Eccleſiis, n. 11. de Capell. monachor. 222

2 monachi poſſunt appellari fratres, in c Cauſam, n. 3. de elect. 57

5 monachus per profeſſionem acquirit jus collegi, & habet monaſterium alligatum ad alimenta, in cap. Cum in cunctis n. 128. de elect. 49

2 monachi, & Eremitæ potius egent contemplatione, quàm ſcientia, ibid. n. 146. 51

5 monachi in quibus differant à Canonicis Regularibus, in c. Quod Dei timorem, n. 6. & ſeq. de ſtat. monachor. 185

5 monachorum appellatione an veniant Canonici Regulares ibidem. num. 10. & ſeq. & in c. Cum in magiſtrum, n. 8. de elect. 186

2 monachus fieri non debet ſpem, vel promiſſionem habens ut Abbas fiat, in c. Cum ad noſtram, n. 16. de elect. 88

2 monachi officium eſt legere, ibid. n. 17. 88

4 monachi latè ſumpto vocabulo veniunt appellatione Clericorum, in c. Non amplius, n. 8. de iuſtit. 213

2 monachorum appellatione non veniunt moniales in c. Ut filii, n. 34. de filiis Presbyter. 315

5 monachus nihil aliud eſt, quàm ſolitarius, & triſtis, in cap. Cum ad monaſterium, n. 58. de ſtat. monachor. 194

5 Clericus ſæcularis utens habitu, & nomine monachali cogitur ut fiat monachus, vel ab hoc deſiſtat, in c. Ut Clerici, n. 3. de Regular. 20

Vide in ver. *Regulares, Profeſſio, Monaſterium.*

2 Monachus qui in profeſſione ex pacto ſibi reſervat proprium, in dubio intelligitur reſerva ſſe tanquam obedientiarius monaſterii, in c. Cum in Eccleſiis, num. 8. de major. & obed. 501

6 Monachus, & Religioſus an poſſit aſſumi in magiſtrum, in cap. Quia nonnullis, num. 5. de Magiſtris. 204

6 Monachus non docentis, ſed plangentis habet officium, ibid. num. 6. 204

6 Declaratur, ibidem, num. 11. 204

6 Monachus bonus vix bonum Clericum facit, ibid. num. 9. & 14. 204

6 Monachum ſcientem, & honeſtum ſatius eſt Cathedræ præficere, quàm ſæcularem Clericum ſcientem, & inhoneſtum, ibid. num 10. 204

7 Monacho ſi committatur cauſa à Sede Apoſtolica non expreſſo nomine Monachatus, Delegatio tamquã ſubreptitia non valet, in c. Cum olim, il ſecondo, n 3. & 9. de Privileg. 56

7 Monachi à ſtrepitu cauſarum debent eſſe remoti, ibidem, num. 4. 56

7 Monachus non poteſt eſſe Procurator etiam pro utilitate monaſterii ſine licentia Abbatis, ibid. num. 5. 56

7 Monachus ſi ex certa ſcientia Papa committat cauſam cenſetur ſuper inhabilitate diſpenſar. ibid. num. 6. 56

7 Monacho Eccleſiæ Cathedralis Monachalis an cauſæ à Sede Apoſtolica ſint committendæ, ibidem num. 11. 57

5 Monachi præeminent in contemplatione, Clerici in prærogativa officiorũ, in c. Inter quatuor, n 6. de Relig. domib. 213

5 Monachus appellatur poſt profeſſionem, in c. Eccleſiæ, nu. 4. de Immunit. Eccleſ. 385

Monachus contra Abbatem.

6 Monachi de Simonia, perjurio, dilapidatione, & inſufficientia ſuum denunciare poſſunt Abbatem, in c. Licet Heli, nu. 1. de Simon. 163

monachus quoad Confeſſiones ſæcularium.

7 Monachi ad Confeſſiones ſæcularium à ſuis Abbatibus approbati in locis ubi dicti Abbates utramque juriſdictionem exercent, an poſſint audire confeſſiones confluentium ex aliena diœceſi, in c. Omnis, n. 69. de pœnit. & remiſs. 131

7 Monachi poſſunt audire Confeſſiones confluentium ad diœceſim, in qua ſunt ab Epiſcopo approbati, ibidem, num. 72. 131

Vide in ver. *Regulares quoad Confeſſiones ſæcularium.*

Monachus quoad correctionem.

3 Monachus, ſicut & Clericus appellare poteſt à correctione, ſi fiat in forma judicii, in cap. Ad noſtram, num. 12. de appellat. 240

3 Monachorum etiam Epiſcopo ſubjectorum correctio ſpectat ad Abbatem, in c. De Priore, n 28. de Appellat. 244

5 Monachi incorrigibiles de monaſterio ſunt expellendi, & Monaſterium reformari debet de fratribus alterius Ordinis, ſi de monachis ejuſdem Ordinis reformari non poteſt, in cap. Relatum, num. 1. Ne Cler. vel Monach. 408

5 monachorum malum exemplum eſt contagioſum, & alios inficit, ibid. n. 2. 408

5 Maximè ſi proveniat à Prælato, ibid. nu. 3. 408

Vide in ver. *Appellatio develutiva*, in ver. *Regulares quoad cauſas*, & in ver. *Monaſterium quoad reformationem.*

Monachorum creatio.

2 monachorum creatio de jure communi ſpectat ad Abbatem & Conventum, in c. Cum Eccleſia Vulterana, num. 23. de elect. 84

5 Monachum facit aut paterna devotio, aut propria profeſſio, in c. Cum virum, nu. 2. de Regular. 50

5 monachorum creatio ſpectat ad Abbatem, & Capitulum, in cap. Significatum, num. 48. de Regular. 49

2 Monaſterio vacante an Conventus poſſit Monachos recipere, in c. His quæ, num. 45. de major. & obed. 507

Vide in ver. *Profeſſio quoad conſenſum.*

Monachus quoad curam animarum.

5 Monachi prohibentur curam animarum exercere, in c. In Eccleſiis, n. 7. de Capell. monachor. 222

5 Monachi de jure communi an poſſint præfici Parochialibus ſæcularibus, ibid. num. 9. 222

5 Monachus clauſtralis non poteſt aſſumi ad curam populi monaſterio incumbentem, & cur, ibidem, n. 10. 222

5 Monachus Parochiali Eccleſiæ præfectus an, & quando teneatur ſecum habere ſocium ſui Ordinis, in cap. Quod Dei timorem, num. 7. de ſtat. monachor. 185

5 Monachi de jure communi an poſſint aſſumi ad regimen Parochialium Eccleſiarum ſine diſpenſatione, ibid. n. 12. 186

3 Monachus qui præeſt Eccleſiæ ſæculari non debet ibi Divi-

cap. Præterea, nu. 17. & ſeqq. uſque in fin. de Converſ. Conjugat. 134

5 Ipſe ſummum poteſt concedere licentiam ingrediendi ſepta monaſterij monialium ſi cauſa ſit neceſſaria, & reſpiciat monaſterium ipſum, non autem perſonam ingredientis, ibid. num. 18. 134

Vide in ver. *Moniales*, & in verb. *Viſitatio Monialium*, & in ver. *Clauſura*.

7 Statutum Epiſcopi excommunicans accedentes ad monaſterium monialium exemptum ſine ejus licentia an valeat, in c. Quanto, n. 3. & ſeqq. de Privileg. 85

7 Regularis accedens ad monaſterium monialium Regularibus ſubjectarum, & ibi colloquens cum moniali, an poſſit puniri ab Epiſcopo ibid. n. 8. & ſeqq. uſque in fin. 85

7 Regulares accedentes ad monialium monaſteria etiam exempta incidunt in excommunicationem contra accedentes Epiſcopi edicto propoſitam, ibidem, n. 9. 85

7 Clauſura monaſterij monialium qualiter ab Epiſcopo conſervanda, & ubi collapſa fuerit, reſtituenda, ibid. n. 10. 85

7 Clauſuræ cuſtodiam habentes habent etiam concomitantia, ibidem, num. 11. 85

7 Collocutiones clandeſtinæ cum monialibus ſuſpectæ ſunt Sacris Canonibus ibid. n. 12. 85

7 Epiſcopus tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus poteſt corrigere ab uſus circa clauſuram monialium Regularibus ſubiectarum, ibidem nu. 13. pag. 86

7 Bulla Gregorij XV. ſubijcit juriſdictioni Epiſcopi Regulares delinquentes circa clauſuram monaſteriorum monialium, vel circa perſonas in eis degentes, nu 14 85

7 Et verba Bullæ expenduntur, ibidem, n. 16 & ſeqq. 85

7 Regularis colloquens cum moniali ſine legitima licentia eſt privatus voce activa, & paſſiva, & mortaliter peccat, ibid. num 15. 86

7 Regulares mittens Epiſtolas ad moniales an poſſint puniri ab Epiſcopo, ibid. num. 21. 86

Monaſterium quoad præfixionem numeri.

4 In monaſterijs tam virorum, quàm mulierum non plures ſunt recipiendi, quàm quot de illorum reditibus abſque penuria ſuſtentari valeant, in c. Non amplius, num. 2. de inſtit. 212

4 Monaſterij reditus in præfixione numeri, ad quam rationem pro alimentis uniuſcujuſque de familia computari debeant, ibidem, num. 14. uſque ad num. 26. 216

4 Quid de jure communi, ibid n. 15. 216

Et quid ex Concilio Trid. ibid n 19. 216

4 Monaſteria pro duodecim monialibus nullibi fundantur cum minori reditu, quàm trecentorum ſcutorum præter dotes ordinarias, ibid. num 23 pag 216

4 Monaſteria de novo erigi non poſſunt niſi duodecim ſaltem Religioſi in eo habitare, & commodè alii poſſint, ibid. num. 51. 219

4 Alioquin ſic erecta poſt diem 21. Junij 1625. ſubjecta ſunt omnimodæ juriſdictioni Ordinarij loci, ibidem, num. 51. 219

4 Et nihilominus remanet antiqua prohibitio, ibid. n. 54. verſ. Et noviſſimè. 219

4 Quod locum habet etiam in Religionibus Capuccinorum, Societatis Ieſu, & alijs quæ non conſueverunt onera miſſarum recipere, ibid. n. 53. pag. 219

4 Item locum habet etiam extra Italiam, ibidem, num. 54 219

4 Numerus perſonarum in monaſterijs inſtitui debet ſecundum menſuram facultatum ipſorum, in cap. Non amplius, num. 1. de Inſtit. 212

4 Numerus in monaſterijs ex Concilio Tridentino qualiter conſtituendus, ibidem, num. 6. 213

4 Numeri præfixio in monaſterijs tam virorum, quàm mulierum, ad quem ſpectet, ibidem, n. 9. pag. 213

4 Et qualiter fieri debet in monaſterijs virorum Italiæ, & Inſularum adiacentium, ibid. num 10 pag. 213

4 Conſtitutio Sanctiſſimi D. N. Innocentij X. circa ſtatum Regularium compilata in Congregatione refertur, ibidem, d. num. 10. verſ. Sed quia Decreta. 213

4 Numeri præfinitio in quibus monaſterijs ſit facienda, ibid. num. 11. 214

4 Quid de jure communi, ibid. num. 12. 214

4 Et quid ex Concilio Tridentino, num. 13. 214

4 Numerus familiæ in monaſterijs tam virorum, quàm mulierum ſemel præfinitus an augeri poſſit auctis reditibus, ibidem, num. 33. & ſeq. uſque ad num. 41. 217

4 Numeri præfixio habet tacitam conditionem niſi reditus monaſterij augeantur, ibid. n 34. 217

4 Numerus non rumpitur ipſo jure per augmentationem redituum, ſed inducitur potentia rumpendi, ibid. n 36. 217

4 Numerus augeri non poteſt niſi ex fructibus ſuperexcreſcentibus ſupranumerarij æquale ſtipendium habeant, cum exiſtentibus de numero, ibidem, num. 37. 217

4 Numerus præfixus in monaſterijs virorum Italiæ, & Inſularum adiacentium augeri non poteſt etiam adauctis reditibus ſine licentia S. Congregationis Concilij, ibidem, num. 38. 217

4 Numeri taxatio facta in vim Bullæ Pauli V. non computatis computandis eſt iterum facienda, ibidem, num. 39. 218

1 Numerus familiæ a Capitulis generalibus, vel Provincialibus præfinitus a Superioribus regularibus augeri non poteſt etiam prætextu augmenti redituum abſq. licentia Sacræ Congregationis Concilij, in c. Cum M. n. 48 de Cõſtitut 156

5 Conſtitutio Innocentij X. pro numero perſonarum in ſingulis monaſterijs præfigendo in Congregatione ſuper ſtatu Regularium compilata, in c. Relatum, n. 43. Ne Cler. vel Monach. 414

5 Refertur ibid. n. 44. 414

Monaſterium quoad reformationem, & ſæcularizationem

5 Religioſus locus debet reformari de Religioſis dumtaxat, non de ſæcularibus, niſi in defectu Religioſorum, in c. Inter quatuor, num. 1 de Relig. domib. 213

5 Monaſterium Regularium nullus citra Papam poteſt ſtatum ſæcularem reducere, etiamſi in eo Regula is diſciplina ſit collapſa, ſed reformari debet per ipſoſmet Regulares, ibid. num. 2. 213

5 Quod locum habet tam in monaſterijs Monachorum, quàm Canonicorum Regularium, & aliorum Religioſorum, ibid. num. 3. 213

5 Monaſterium reduci poteſt ad ſtatum ſæcularem, cùm non reperiuntur Regulares, qui poſſunt illud reformare, ibidem num 4. 213

5 Et qui gradus in hoc ſint ſervandi, ibid num. 5. pag. 213

5 Monaſterij S. Victoris Maſſilien. ſæcularizatio denegatur in Sacra Congregatione rerum Conſiſtorialium, ibidem, num. 7. 214

5 Otho Imperator monetur ab Apoſtolo ne monaſterium Sancti Pauli de Urbe ad ſtatum ſæcularem reducat, ibidem, num. 8. 214

5 Monaſterio S. Vincentij Meten. Ordinis S. Benedicti ſæcularizatio denegatur. ibid. num. 9. 214

5 Arces, propugnacula, & hoſpitationes militum non ſunt juſta cauſa ſæcularizandi monaſteria Regularium, ibidem, num 10. 215

5 Monaſteria in quibus alij non poſſunt tot Religioſi, quot ſufficiant pro regulari obſervantia, ſtatim transferri poſſunt ad ſtatum ſæcularem, ibidem num 11. 215

Vide in ver. *Conventus*.

5 Monaſterium reformari debet de Monachis ejuſdem, vel alterius ordinis, nec transferri debet ad Clericos ſæculares niſi in defectum regularium, in cap. Relatum, num. 6 Ne Clerici, vel Monach. 408

5 Declaratur, ibidem num. 8. 408

Vide in ver. *Monachus quoad correctionem*, & in ver. *Conventus parvi*.

Monaſterium quoad ſucceſſionem, & bona Novitij.

4 Monaſterium ſuccedit ex perſona Monachi incapacis, etiam Monacho invito, in c. Tua nobis, 51

5 Monaſterio an liceat durante anno probationis apprehendere poſſeſſionem bonorum ſibi à Novitio donatorum infra duos menſes ante profeſſionem, & cum licentia Epiſcopi, in cap. Statuimus, num 47 & ſeqq. uſque in fin. de Regular. pag. 110

5 Monaſterio nihil tribuendum eſt, vel accipiendum ante profeſſionem ex bonis Novitij, vel parentum, aut conſanguineorum ſub pœna anathematis, ibid. n. 49 & 55. 110

3 Monaſterium facit deficere conditionem ſi hæres deceſſerit ſine filijs, in c In præſentia, num. 2 de probation. 168

3 Monaſterium ingrediens, & profeſſionem emittens fingitur non ſolum decedere cum hærede, ſed etiam cum liberis, ibidem, num. 19. 169

3 Monaſterium habetur loco filij, ibidem, num. 20. pag. 169

3 Procedit in caſibus in jure expreſſis, aliàs ſecus, ibidem, nu. 23. 169

3 Monaſterium Mendicantium non facit deficere conditionem, ſi hæres ſine filijs deceſſerit, ibid. num 36. 171

3 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 67. & 117. 171

Feudum an tranſeat in monaſterium.

Vide in ver. *Regulares quoad ſucceſſionem*.

5 Monaſterium quamvis habeatur loco filij, non tamen excludit filium legitimum, & naturalem à ſucceſſione paterna quantum ad legitimam, in c. Cum ſimus, n. 4. & ſeq. de Regular. 67

5 Puellæ monaſterium ingredi volenti an ſit indulgendum, ut fideicommiſſum non purificetur per illius profeſſionem, ſed prorogetur uſque ad diem mortis naturalis, ibidem, nu. 13. & ſeq. uſque in fin. 88

Vide

Vide in ver. *Novitius quoad renunciationem*, & in ver. *Regulares quoad ſucceſſionem.*
Monaſteria quoad ſuppreſſionem.
Vide in ver. *Conventus parui.*
3 Monaſterij S. Joannis in Venere privilegia quæ, in c. Cum olim. n. 47. de præſcript. 229
5 Monaſterium Turris Speculorum Vrbis non eſt regulare, neque in eo emittuntur niſi duo vota perſeverantiæ, & obedientiæ, in cap. Ex parte, il ſecondo, nu. 16. de Converſ. Conjugat. 159
Monaſterium quoad Clauſuram.
7 Mulieres abſque licentia monaſteria virorum ingredientes ex declaratione Pij V. incidunt in excommunicationem Papæ reſervatam, in cap. Nuper, num. 35. de ſent. excomm. 170
Monaſterium quoad unionem.
5 Monaſterium unum poteſt alteri aggregari, & uniri ordinaria auctoritate, in c. Recolentes, num. 16. de ſtat Monachor.
Contrarium, ibid. num. 24. 179
5 Monaſteriorum fundati onibus Epiſcopi, vel Prælati Regulares derogare non poſſunt, ibid. n. 41. 181
4 Monaſterium, etſi in Cathedralem erigatur, tamen ibi ſervanda eſt Religio, in c. Novit, num. 12. ne Sede vacant. 213
Vide in ver. *Vnio Monaſteriorum.*
Moneta.
5 Cenſus ſolvendi ſunt ad antiquam Monetam, in qua inſtituti fuerint, in c. Cum olim. n. 1. & 2. de Cenſibus. 271
5 Niſi ſit in alterius monetæ ſolutione præſcriptum, ibid. d. n. 14. & ſeqq. 272
5 Monetæ valor alteratur intrinſecè, vel extrinſecè, ibidem, num. 3. 272
5 Monetæ valor cum alteratur intrinſecè fieri debet ſolutio ex antiqua moneta ſi extet, ſin minus ad illius æſtimationem, ibidem, num 4. 272
Amplia primò, ſive monetæ valor fuerit auctus, ſive imminutus, ibid. num. 6. 272
Amplia ſecundò, & ſi creditor per plures vices receperit ſolutionem in alia moneta, ibid. num. 7. pag. 272
Amplia tertiò, etiamſi illam receperit ſine ulla proteſtatione, ibid. num. 8. 272
Amplia quartò, etiamſi in ultima voluntate, nu. 9 pag. 272
Amplia quintò, etiam in penſione, ibidem, nu, 12. pag. 272
Amplia ſextò, ex quacunque diſpoſitione debitum fuerit contractum, ibid. num. 13. 272
Limita niſi fuerit in alterius monetæ ſolutione præſcriptum ibidem, num. 14. & ſeqq. 272
Legatum Florenorum ſolvi debet ad rationem monetæ, quæ currebat tempore teſtamenti, ibidem, num. 9. 273
Idem in legato annuo, ibid, n. 10. 273
Solutio fieri debet ad monetam currentem tempore ſolutionis, quando obligatio eſt incerta, ibid. num. 11. 273
Penſio ſi valor monetæ alteratur intrinſecè, ſolvi debet de pecunia, quæ currebat tempore reſervationis, ibidem, num. 12. 273
Præſcriptio inducitur tam pro debitore, quàm pro creditore ſi ſoluta fuerit moneta unius ſpeciei ſpatio longiſſimi temporis, ibid. n. 15. 273
Præſcriptio ſolutionis in aliena moneta procedit non obſtante proteſtatione creditoris, ibidem, num 19. 273
Præſcriptio cenſus in aliena moneta contra Eccleſiam debet eſſe quadragenaria, contra privatum ſufficit triginta annorum, ibid, n. 21. 273
Monetæ valor ſi alteretur extrinſecè, fieri debet ſolutio habito reſpectu ad valorem monetæ, ſecundum tempus ſolutionis, ibidem, num. 22. 274
Moneta quando fuit taxata ab initio, in ſolutione attenditur valor taxatus, ibidem num. 24. 274
Monetam Principis falſantes de jure civili igne comburuntur, in c. Cum ab homine num. 84. de Iudic. 14
In Gallia in aqua fervente ſuffocantur, ibidem, num. 85. 15
Moniales appellantur ſorores, in c Cauſam, n 2. de elect. 57
Moniales poſſunt compromittere in maſculum electionem Abbatiſſæ, ibid. num 5. 57
Moniales S. Claræ non comprehenduntur in exceptione Concilij Tridentini de fratribus minoribus, in cap. minus prava, num. 19. de exceſſ. Prælator. 20
Moniales agere non poſſunt ad recuperationem ſororis è monaſterio egreſſæ ſine conſenſu Abbatiſſæ, in cap. Prælatum, num. 2. de ijs, quæ vi met. cauſ. 578
Statutum ut moniales pro indumento habeant lucrum manuum ſuarum, validum eſt, in c. monachi, num. 34. de ſtatu monach. 168
Contrarium, ibidem, num 61 & ſeq, 168
Monialis non poteſt ſibi reſervare pecuniam annuam pro ſuis neceſſitatibus, ſed pecunia ipſa non obſtante reſervatione monaſterio acquiritur, ibid. num. 61. 173
5 Monialibus non licet annuos cenſus emere nom ine ſuo, aut monaſterij, nec pecunias monaſterio dare ad hoc ut aliquam ſummam quotannis inde percipiant pro ſuis neceſſitatibus, etiam monaſterij nomine, & ad nutum Abbatiſſæ, ibidem num. 62. 173
5 Monialibus non permittitur ut pecunias aſſervent in proprijs ſcriniolis intus arcam, cujus clavis ſit penes Abbatiſſam, ibid. num. 63. 173
5 Monialibus vitam communem non ſervantibus interdicitur receptio puellarum ad habitum, & profeſſionem, ibidem num. 64. & 66. 173
5 Monialibus vitam communem ſuſcipientibus quomodo conſulatur à Congregatione Regularium, ibid. n. 65. 174
5 Monialibus non viventibus in communi quibus cautelis indulgeatur ut poſſint annuas proviſiones recipere, ibidem num. 66. 174
5 Moniales Tertiariæ an poſſint collegialiter tranſire adſtrictiorem ordinem de licentia provincialis miniſtri, remanente eodem Superiore, & conventu in c. Recolentes, nu. 12. de ſtat. monach. 177
5 Moniales de jure communi poſſunt ad ſtrictiorem religionem tranſire, licentia petita, licet non obtenta, ibidem nu. 18. 178
5 Et quid poſt Concilium Tridentinum, & Bullam Pij V. de clauſura monialium, ibid. num. 19. & 48. pag. 178
5 Monialium tranſitus ab uno ad aliud monaſteriū in quibus caſibus permittatur ex Bulla Urbani IV. ibid. nu. 21. 179
4 Bulla Urbani IV. ſuper tranſitu monialium an ſit ſublata à Concilio Tridentino, & Conſtitutione Pij V. ibidem num. 22. & 49. 179
5 Monialibus licentia ſe transferendi ad aliud monaſterium quibus conditionibus concedatur, ibidem, num. 48. 183
5 Epiſcopus transferre non poteſt monialium ab uno ad aliud monaſterium ex cauſa furoris ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, ibid. num. 49. 183
5 Prælatus regularis concedens licentiam moniali tendenti ad epidimiam exeundi è monaſterio incidit in excommunicationem, ibidem num. 50. pag. 283
5 Monialis poſt Bullam Pij V. educi non poteſt ex uno monaſterio ut præfici poſſit in Abbatiſſam alterius, ibidem, num. 51. 183
5 Bulla Pij V. cur non ſuſtulerit facultatem reducendi moniales ad monaſteria intra Vrbes, ibid. num. 52. 183
5 Monialibus an liceat egredi clauſura in caſu inevitabilis, & periculoſæ neceſſitatis, ibidem, num. 54. 184
2 Bulla Pij V. ſuper clauſura monialium habet locum etiam in caſibus occultis, in c. Dilectus, num. 32. de tempor. ordinat. 200
2 Moniales ſecretò delinquentes in materia clauſuræ ab Epiſcopo abſolvi non poſſunt, ibid. num. 33. 200
4 Moniales debent vinum fugere ſicut venenum, in c. Acrapula, num. 7. de vit. & honeſt. Cleric. 2
6 Pecunia annua quam ſibi monialis reſervavit in actu profeſſionis in quos uſus per Abbatiſſam erogari debeat, in ca. Inſinuatione, num. 23. Qui Cler. vel voven. 51
5 Monialium receptio etiam in monaſterijs non exemptis non pertinet ad Epiſcopum, ſed ad Abbatiſſam, & majorem partem Conventus, in cap. Porrectum, num. 30. de regular. 61
5 Nec poteſt eis præcipere ut certam perſonam recipiant, ibidem, & num. ſeq. 61
5 Monialibus prohibitum eſt dotes accipere ante profeſſionem etiam ſub nomine depoſiti, ſeu præſtita cautione de illis reſtituendis profeſſione non ſequuta, in cap. Statuimus, num. 15. de regular. 110
5 Etiamſi detur cautio bancharia, num. 54. 110
5 Non tamen prohibitum eſt quin dotes realiter deponantur penes tertiumque eas debeat dare monaſterio poſt profeſſionem, ibidem num 52. 110
5 Sed improbatur cautela ut depoſitarius totum, quod in depoſitum recipit ipſi monaſterio ante profeſſionem conſignet, ibidem num 53. 110
5 Indulgetur tamen monialibus monaſterij mediolanen. ut pro diſſolutione æris alieni ante profeſſionem accipiant dotes præſtita per Archiepiſcopum fidejuſſione de illis reſtituendis, ſi receſſerint ante profeſſionem, ibidem num. 54 pag. 110
5 Moniales quæ dotes acceperunt à Virginibus non dum profeſſis abſolvuntur per Papam à peccato ne excommunicari poſſint ab Ordinario, ibidem, num 59. 111
4 Moniales portare poſſunt pannum ſecundùm conſuetudinem loci, in c. Quia ingredientibus, num. 5. de teſtamen. 315
4 Monialis tacitè profeſſa teſtari non poteſt contraria conſuetudine non obſtante, ibidem num. 11 315
4 Teſtandi facultas conceſſa moniali per officium Pœnitentiariæ ſublata eſt à concilio Tridentino, ibid. n. 14. 315

4 Re-

4 Renunciatio Monialis tacitè profeſſæ non valet, n. 15. 315
4 *Monialis* nondum profeſſa teſtari non prohibetur, ibid. num. 16. 315
4 Monialis nondum profeſſa ſi conſentiat ſe eligi in Abbatiſſam ante ætatem 40. annorum an ex hoc cenſeatur tacitam profeſſionem emittere, ibid. n. 17. 318
2 *Moniales* an veniant appellatione miſerabilium perſonarum non pauperum, in c. Significantibus, num. 34. de off. de leg. remiſſive. 413
1 Monialis an poſſint portare crines, in c. Vidua, num. 8. de regular. 81
4 Moniales ſupranumerariæ an, & qualiter recipi poſſint in monaſteriis in quibus numerus eſt taxatus, in c. Non amplius, n. 4. & ſeq. uſq. ad n. 47. de inſtitut. 218
4 Monialium decedentium loca non poſſunt concedi cuiquā puellæ ante vacationem, ibid. num. 43. 218
4 Moniales ſupranumerariæ qualitates requiſitas habere debent tunc temporis cum loca eis promittuntur, vel dantur, ibid. n. 44. 218
4 *Monialibus* ſupranumerariis ſatis eſt ut durante anno probationis alimenta à parentibus miniſtrentur, & poſt profeſſionem ex dote reditus augeantur quantum ſufficiunt puellis recipiendis, ibid. n. 45. 218
4 *Monialibus* ſupra numerum recipiendis in monaſteriis Placentiæ Congregatio Concilii probavit ut propinqui ultra dotem ſe obligent ad annuam præſtationem, ibidem, num. 46. 218
4 Et promiſſio facienda eſt monaſterio, & pecuniæ rectà deferri debent ad manus Abbatiſſæ, ibid. n. 47. 218
4 Moniales ſupranumerariæ non ſubrogantur in locum monialium decedentium intra numerum, ſed ſemper remanent ſupranumerariæ, ibid. n. 48. 219
4 In cœteris tamen ab aliis non differunt, ſed illis per omnia ſunt æquales, ibid. n. 49. 219
2 *Monialium* numerus etiam in monaſteriis exemptis ab Ordinario præfixus augeri poteſt ſi reditus Eccleſiæ augmentur, in cap. Cum M. nu. 45. de Conſtit. 155
2 *Monialium* vota in electione Abbatiſſæ debet Epiſcopus, vel Superior ante cancellorum feneſtellam audire, vel accipere, in c. Quia propter, num. 51. de elect. 95
2 Nec lecto affixæ votum ſuum mittere poſſunt ſed Epiſcopus debet ad eas accedere pro votis accipiendis, ib. n. 52. 95
5 monialibus an liceat de uno monaſterio tranſire ad aliud ſtrictioris obſervantiæ, petita, licet non obtenta Superioris licentia, in c. Licet n. 61. de Regular. 89
2 monialis illegitima an poſſit eligi in Abbatiſſam, vel Prioriſſam abſq; diſpenſatione Apoſtolica, in c. Ut filii, n. 25. de filiis Presbyter. 314
2 Et quid in Italia, ubi Abbatiſſæ ſunt triennales, n. 36. 314
Vide in ver. *Abbatiſſa*.
2 moniales S. Claræ non veniunt appellatione fratrum, ibid. num. 20. & 24. 315
2 moniales veniunt monachorum appellatione, ubi materia æquè convenit mulieribus, ac Religioſis, ibid. n. 41. 316
2 Præcipue ubi militat ead. ratio, ibid. n. 42. 316
2 moniales infirmæ qua ratione debeant in electione ſuffragium ferre, in c. Quia propter, §. Illud autē, n. 4. de elect. 98
Vide in ver. *Monaſterium monialium*.
Monitio.
4 monitio trina perſonalis cur requiratur ut Clerici carnifices, ſeu Tabernarii perdant fori privilegium, in c. Ex tuæ, num. 10. de Cler. non reſiden. 65
4 monitio procedit etiam de inferiori ad Superiorem, & de pari ad parem, in c. Qualiter, n. 3. de Cler. non reſiden. 58
4 monitio una ſufficit in merè extra judicialibus, ſecus in aliis in c. Tua nobis, n. 11. de teſtam. 349
2 monitio non requiritur ut Clericus carens qualitatibus à Concilio Tridentino requiſitis fori privilegium amittat, in c. Si quis, n. 21. de foro compet. 43
5 monitio non requiritur ubi apparet de contumacia manifeſta, in c. Procurationes, n. 36. de Cenſib. 279
Excommunicatio an, & quando requirat monitionem.
Vide in ver. *Excommunicatio quoad monitionem*.
6 monitio in accuſatione, & inquiſitione non requiritur etiā ſi procedatur per inquiſitionem ad denunciationem alterius, in c. Qualiter, il ſecondo, n. 83. de Accuſat. 129
6 monitio requiritur in judicio inquiſitionis etiamſi fiat ad denunciationem alterius, in c. Licet Heli, n. 9. de Simon, 163
Monitoria.
Vide in ver. *Auditor Cameræ*.
monitoria ad finem revelationis.
Vide in ver. *Excommunicatio ad finem revelationis*.
5 *Monoculus* à muneribus non excuſatur, in c. Licet, n. 16. de Cenſib. 289
2 *Monſtruoſum* eſt ut qui legitimus ad ſpirituales ſit actiones, circa ſæculares actus illegitimus remaneat, in cap. Indecorum, num. 28. de ætat. & qualit. 234
4 *Mora* purgari poteſt quando pœna non committitur ipſo jure, in c. Potuit, n. 8. verſ. Ultimo nota, de locat. & conduc. 280
4 Alias ſecus, ibid. num. 12. 280
1 *Moralis* materia non nititur certa demonſtratione, ſed conjecturis groſſis, & figurantibus, in cap. Ne innitaris, num. 51. de Conſtitut. 44
1 Declaratur, ibidem, num. 99. 51
1 in *Moralibus* periculum eſt diverſa ſentire, & admodum utile veritatem inveſtigare, ibid. nu. 113. 55
4 *Moralia* recipiunt ſpeciem non ab his quæ per accidens eveniunt præter intentionem, ſed ab eo quod eſt per ſe intentum, in c. A crapula, nu. 30. de vit & honeſt. Cleric. & in c. Audivimus, nu. 66. de reliq. & vener. Sanctor. 337
Moralis certitudo.
Vide in ver. *Certitudo*.
2 *Morbus* ſonticus quis dicatur, in c. Niſi cum pridem, nu. 50. de renunciat. 157
6 *Morbis* variis parare varias medicinas oportet, in cap. Qualiter, & quando, il ſe condo, num. 24. de accuſat. 124
3 *Moriatur* verbum in dubio intelligitur de morte naturali, & non de civili, in c. Cum non ab homine, n. 39. de judic. 10
3 Moriatur ver. Ad Eccleſiam relatum non intelligitur de morte corporali, ſed de ſpirituali, ibidem, num. 43. 11
6 *Moriatur* verbum qualiter intelligatur in c. Si quis, num. 2. & ſeqq. uſque in fin. de homicid. 249
5 *Mors* civilis an, & quando æquipararetur naturali, in c. Cum ſis, num. 6. de Converſ. Conjug. 138
5 *Mors* in extrema ſenectute ſine dolore, ibidem, n. 92. 147
5 *Morti* proximus non præſumitur immemor ſalutis, æternæ, in c. Sicut nobis, num. 34. de regular. 81
4 Mortem proximi ſperare non licet, in c. Nulla, nu. 13. de Conꝟerſ præben. 230
6 *Mortis* eventus inter caſus fortuitos computatur, in cap. Naviganti, num. 53. de uſur. 300
4 Mortis cogitatione mens turbata alienatur, in c. Cum eſſes, num. 69. de Teſtam. 337
3 Mors duplex, in c. Cum non ab homine, n. 44. de judic. 11
7 Mors magis eſt afflictiva, quæ cum longiori languore fit, in in cap Novimus, num. 11. de verb. ſignificat. 215
4 Mors civilis non æquiparatur naturali niſi in caſibus in jure expreſſis, in c. Quia diverſitatē, n. 29. de Cōceſſ. præb. 240
4 Mors æterna longè magis eſt formidanda quàm mors temporalis, in cap. Ne innitaris, nu. 297. de Conſtitut. 88
1 *Mortuus* ob criminis immanitatem tradi poteſt beſtijs in cibum, in c. Canonum ſtatuta, num. 112. de Conſtitut. 29
4 Mortui an magis participent de ſuffragiis factis in Eccleſia in qua ſepulti ſunt, quam de factis alibi, in c. Fraternitatem, num 9. de ſepultur. 361
5 Mortui ſolvuntur à pænis Purgatorij ad inſtar libertatis per debiti ſolutionem ſive ex bonis liberandi ſive alterius, in cap. Quidam, num. 25. de celebr. Miſſar. 302
7 Mortuus poteſt creari Miles, in c. A nobis il ſecondo, n. 14. de ſent. excom. 164
7 Mortuus an poſſit fieri *Doctor*. ibid. nu. 16. 164
7 mortuo poteſt injuria inferri, ibid. n. 17. & ſeq. 164
Fictè tamen, ſed non verè, ibid. num. 2. 164
7 Mortuum ſpolians dicitur eum offendere, ibid. n. 19. 164
7 Mortuos exenterantes, membratim concidentes, aut aquis coquentes excommunicati ſunt, ibidem, num. 20. 164
7 Mortuum Clericum percutiens an ſit excommunicatus, ibid. n. 25 & ſeqq. 165
7 *Mortuus* poteſt tradi Eccleſiaſticæ ſepulturæ tempore interdicti, ſi vivens habebat privilegium de ingrediendo in Eccleſiam, ibid. nu. 26. 165
7 *Mortuus* non poteſt tradi ſepulturæ in civitate, in qua vivens morari non poterat, ibid. nu. 28. 165
7 Exanimatum corpus vulnerans non punitur tanquam de vulnere, ibid. num. 21. 164
Hæres an teneatur ſatisfacere, & adimplere ea, ad quæ tenebatur defunctus,
Vide in ver. *Hæres*.
2 *Mos* non fit niſi temporis longitudine, in c. Treguas, n. 70. de Treug. & pace. 528
3 *Motus* proprius non firmat gratiam contra præſumptam mentem concedentis, in c. Cum olim, num. 22. de ſen. & re judicata. 234
3 *Maximè* in præjudicium tertij, ibidem, num. 23. & 40. 234
3 Motus proprius Principis facere non poteſt ut quis minus legitimè excludatur a poſſeſſione ibid. num. 37. 235
1 Motus proprius omnem ſubreptionem excludit, in c. Super litteris, n. 37. de Reſcript. 215
1 Dari tamen poteſt de defectu intentionis, ibid. n 38. 215
1 Subreptio duplex, altera quæ provenit ex parte impetrantis, altera quæ oritur ex re ipſa; primam tollit motus proprius, ſecundam non, ibidem d. num. 38. 215

1 Motus

1 *Motus* proprius relevat ab onere juſtificandi gratiam, ſed probato intentionis defectu, nihil operatur, ibidem, n. 39 215
1 Requiritur tamen oris apertio quando in conceſſione eſt ſublata facultas contrarium dicendi, vel operandi, dicto n.39. verſ. In præjudicium, 215
2 *Mucro* ſpiritualis eſt duplex, in c. Aqua, n. 21. de Coſecr. eccl. vel altar. 292
2 *Mulcta* propter inopiam rei poteſt à quolibet Judice etiam poſt ſententiam temperari, in c. Irrefragabili, §. Cæterum, n. 32. de offic. ordin. pag. 451
Vide in ver. *Pœna pecuniaria.*
2 *Mulier* an ſit capax Ordinum, in c. Ut filii, num. 28, de filiis Presbyter. 315
5 Mulier à ſucceſſione temporali repellitur propter illegitimitatem, ibid. n.48 316
5 *Mulier* Eccleſiam conſtruens de Diœceſani conſenſu acquirit jus patronatus, in c. Nobis, n.5, de Jurepatr. 251
1 *Mulier* dubitans de morte primi conjugis non poteſt pergere in poſſeſſione debitum exigendi à ſecundo marito, in c. Ne innitaris, n. 193, de Conſtitut. 65
2 Mulier ſuccedens in officio habente juriſdictionem & curam annexam poteſt per ſeipſam adminiſtrare, ac beneficia conferre, & curam viro committere capaci, talis poteſtatis, in cap. Indecorum, n. 14. de ætat. & qualitat. 233
5 Mulieres ſunt viris frigidiores, in c. Cum ſis, n. 36. de Converſ. Conjugat. 142
5 Mulier non dicitur ſtudere procreationi liberorum à quinquaginta annis ſupra, ibidem n. 41, pag. 142
5 Mulieres quinquagenariæ etiam robuſtæ non tenentur ad jejunia Eccleſiæ, ibid. n. 44 142
5 Mulieres natura ſteriles ſunt præ cæteris libidinoſæ, ibidem n. 47. 142
5 Mulieres natura produxit ad generandum, & infixit eis concupiſcentiam, & deſiderium matrimonii, ibidem, num. 48. 142
5 Mulieres in qua ætate incipiant eſſe ſteriles, ib. n. 50. 143
5 Mulierum exempla, quæ poſt quinquageſimum annum conceperunt, ibidem, n.52. & n.ſeq. pag. 143
5 Mulieres ſexagenariæ Apoſtolorum tempore eligebantur propter prædicationis officium, ut eis pannos lavarent, & inſervirent, ibidem n.76. pag. 145
5 Mulieres jejunium facilius tolerant, quàm viri, & cur, ibid. num. 96 147
Vide in ver. *Jejunium.*
5 Mulierum exempla quæ ſine ullo cibo diu vixerunt, ibidem num. 97 147
2 *Mulier* quæ metu mortis in religionem intravit poteſt quandocumque exire, & matrimonium contrahere niſi mortuo viro ingreſſum ratificaverit, in c. Perlatum, n. 11. de iis quæ vi met. cau. 579
7 Mulier quæ prolem ex adulterio ſuſcepit quid facere debeat ne legitimi hæredes hinc detrimentum patiantur, in cap. Officii, n.3. de pœnit. & remiſſ. 119
7 Quid ſi habeat unde ſatisfaciat, & ſciat quibus ſatisfaciendum, ibidem n. 4. 119
7 Et quid ſi hoc ignoret, ibid. n. 5. 119
7 Et quid ſi non habeat unde ſatisfaciat an teneatur fraudem revelare, ibidem n. 6. 119
7 Etiam cum periculo vitæ, num. 7. aut famæ, n.8. & ſeq. uſque ad n. 13. 119
7 Mulier non tenetur filium ex adulterio ſuſceptum revelare, ſi inde grave malum eſſet proventurum, ibid. n. 12 120
7 Mulier non tenetur partum ſuppoſitum, vel filium ſpurium revelare ſi de hoc non habeat, probationes paratas, ibidem. n. 14, 120
7 Mulier quæ prolem adulterinam marito patefecit eo conſentiente an ſit abſoluta à reſtitutione, ibid. n.16, 120
5 Mulier an poſſit præfici curæ Hoſpitalis, in c. Ad hæc, n.28 de relig. domib. 208
1 Mulierem decet ſubeſſe, non præeſſe, ibid. n. 30. pag. 208
7 *Mulieres* abſque licentia monaſteria virorum ingredientes ex declaratione Pii V. incidunt in excommunicationem Papæ reſervatam, in cap. Nuper, num. 25. de ſent. excomm. 170
Mulieres Canonicæ intrantes in monaſteria, in quibus religio non eſt approbata, gaudent privilegio Canonis ex ſententia Rotæ, in c. Nullus, n. 59. de foro compet. 60
Mulier cum qua quis juravit contrahere ſi ante contractum matrimonium oculos, vel naſum amittat, repelli poteſt. Secus ſi poſt, in c. Conſultationibus, num. 43. de Cler. ægrot. 205
Mulierum honeſtus pretioſus, & placitus ornatus ſine pictura ut viris ſuis magis placeant, non reprobatur, in cap. Multa, n. 68. Ne Cleric. vel Monach. 399
Sed ſi fiat ad provocandum alios ad laſciviam eſt mortale peccatum, ibid. n. 69. 399
5 Si vero ex levitate, aut vanitate non ſemper eſt mortale, ſed quandoque veniale, ibidem n.70. pag. 399
6 *Mulieri* neganti ſe in matrimonium conſenſiſſe non creditur, marito probante contrarium, in c. Conſultationi, num. 2. de ſponſal. 11
6 *Mulieri* dicenti ſe contraxiſſe per metum incumbit onus probandi non ſolum ipſum metum, ſed etiam illius qualitatem, ibid. num. 9. 12
2 *Mulier* à ſucceſſione temporali repellitur propter illegitimitatem, in cap. Ut filij, num. 48. de filijs Presbyter. 316

Multitudo.

7 Princeps, & *Multitudo* non eſt excommunicanda, in cap. Reſponſo, num. 49. de ſent. excom. pag 190
7 *Declaratur*, ibidem, 190
7 *Multitudo* etiam notorij peccati rea excommunicari non debet, ibid. n. 50. 190
7 *Declaratur*, num. 57 190
7 Multitudo an, & quando excommunicari poſſit, ibid. num. 57 191
7 Multitudo peccantium patrocinium errorum parit, ibidem num. 55. 191
7 *Multitudini* ut ſit parcendum qui numerus requiratur, ibid. num. 59. 191
2 Multitudini non eſt parcendum quando excuſat, vel defendit errorem, in cap. Niſi cum pridem, n. 76. de renunc. 160
7 *Multitudo* numeroſa nihil habet honeſtum, in c. Epiſcopalia, n. 24. de Privil. 39
2 *Multitudo* in pluribus reprobatur, in c. Quia propter, §. Illud autem, nu. 9. de elect. 98
5 *Munera* ordinaria quæ ſint, & quæ extraordinaria, in c. Licet, nu. 29 de Cenſib. 271
5 *Munera* etiam ſponte oblata in viſitatione recipientes maledictionem incurrunt à qua non liberantur niſi duplum reſtituant, in c Procurationes, nu. 24. de Cenſib. 278
5 Munera ſordida quæ ſint, in c. Non minus, num. 15. de immunit. eccleſ. 368
6 *Munuſcula* conferentes Prælatis, & rogantes pro beneficio adipiſcendo an ſimoniam committant in c. Tua nos, n. 36. de ſimon. 176
6 Simonia judicio Eccleſiæ non committitur in parvis xeniis, & munuſculis, ibid. n. 37. 176
6 Simonia eſt quoad Deum, & in parvi, & in magnis muneribus, ſi animus judicis ex eis flectatur, ibid n. 39. 176
5 ad *Murorum* cuſtodiam tempore magnæ neceſſitatis tenentur etiam exiſtentes ſub protectione Romanæ Eccleſiæ, in cap. Pervenit, num. 1. de immunit. Eccleſiar. 263
5 Item exempti, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecti, ibid. num. 2. 363
5 Item Eccleſiarum Rectores, ibid. n. 3. 363
5 Compelli tamen debent per ſuos judices, non per ſæcularem poteſtatem, ibid. num. 4. 363
5 ad Murorum cuſtodiam inſtante neceſſitate tenentur homines Eccleſiarum, ut mancipia, ruſtici, & ſimiles, ibid. nu. 11. 364
5 ad Murorum vigilias ut Clerici teneantur quæ neceſſitas requiratur, ibid. num. 13. 364
7 *Muros* municipales nec reficere licet ſine authoritate Principis, vel Præſidis, in c. Epiſcopalia, nu. 19. de Privileg. 38
Vide in ver. *Civitas.*
2 *Mutatio* frequens miniſtrorum eſt plerumque eccleſiis pernicioſa in cap. Ex parte, num. 16. de offic. Vicar. 387
3 Mutationes quæ ſine rationabili cauſa fiunt in officijs, & beneficijs Eccleſiaſticis ſunt contra dignitatem Apoſtolicam, in c. Cum olim, n. 9 de ſent. & re judicata. 233
6 *Mutuans* pecuniam naviganti ſi recipiat aliquid ultra ſortem, uſurarius cenſetur, etiamſi periculum in ſe ſuſcipiat, in c Naviganti. n. 1. & 4. de uſur. 295
6 Quid de jure civili, ibid. nu. 5. 295
6 Et quid de jure Canonico, ibid. nu. 8. 295
6 Quid in foro judiciali, n. 21. 295
6 Et quid in foro animæ, ibid. nu. 24. & 57. 295
6 *Mutuans* cum pacto ut nihil ſibi reſtituatur ſi mutuatarius intra certum tempus moriatur, ſi vivat duplum reſtituat, an committat uſuram, ibi. n. 61. 301
6 *Mutuatarius* ex ratione mutui veri, vel palliati ſubit omne periculum rei mutuatæ, & ſemper obligatur ad ſortis reſtitutionem, ibid. n. 43, 299
6 Mutuans ea mente ut plus ſorte percipiatur tenetur in judicio animarum, in c. Conſuluit, num. 1. & 3. de Uſuris. 293
7 *Mutus*, vel ita æger ut loqui non poſſit ſine periculo, aut exiſtens alterius linguæ quàm confeſſor, per ſcripturam, vel per alium confiteri poſſunt, in cap. Omnis, num. 36. de pœnit. & remiſſ. 128
7 *Declaratur*, ibid, nu. 35. 128
5 Mutus, & ſurdus à natura nutibus, & ſignis expreſsè profiteri

fiteri poteſt,& matrimonium contrahere,in c.Vidua,num. 14.de Regular. 22

6 *Muti*,& ſurdi poſſunt contrahere matrimonium ſine verbis, ſed non ſine ſignis,in c.Tuæ fraternitati,num. 7. & 28. de ſponſ.& matrim. 7

1 Mutus Archidiaconus qui amiſit officium linguæ non removetur ab officio,in c.Cœterum,n.44.de Reſcript. 193

1 Idem ſi amiſerit officium oculorum,ibidem.num.45. 193

6 in *Mutuo* palliato neceſſe eſt ut lucrum quod ſperatur proveniat ex interuſurio temporis,in c.Naviganti,num.45. de Uſur. 299

3 Mutuum per conſumptionem reconciliatur , etiamſi quis cauſam habeat à fure,& prædone,in c.Gravis, num. 43. de Reſtit.ſpoliat. 148

6 Mutuum interpretativum præſumptum implicitum aut indirectum,explicatur,in c.In Civitate,n.6.de Uſuris. 289

1 *Myſteria* Chriſti præcipuè quæ ab Eccleſia ſolemnizantur tam majores quam minores tenentur explicitè credere, in c. Firmiter,n.44. de Summa Trin. & fid.Cathol. 9

N.

6 *Nativitatis* ſuæ diem certò ſcire nemo poteſt, in c. Lator, nu.67.Qui filij ſint legitimi. 100

4 *Natura* primæva facilius retinetur quàm nova inducatur, in c.De cætero,num.32 de Cler.non reſiden. 45

2 Naturam immutare non eſt in poteſtate partium, in c, Maſſana,num 20.de elect. 114

4 *Naturalis* cauſa præfertur accidentali, in cap. De cœtero, num.33.de Cler.non reſiden. 45

6 Naturalia difficilius immutantur quàm accidentalia, in c, Nobis,num.44.de Simon. 155

6 *Natum* eſſe, & procreatum, vel conceptum ex matrimonio nō differunt,in c.Lator,n.40. Qui filij ſint legitimi. 94

3 *Navarri* conſilia multa contra declarationesS Congregationis Concilij,in c.Cum veniſſent,n.8a.de Iudic. 31

6 *Navigare* dicitur qui uxorem duxit,& cur, in c. Naviganti, num.17.de Vſur. 296

6 *Nauticum* fœnus de jure civili etiam uſque ad uſuram centeſi nam permittebatur,in c.Naviganti,n.5.de Vſur. 295

6 *Neceſſarium* quandoque exponitur,id eſt utile,&expediens, in c.Tuæ fraternitati,nu.18,de ſponſ.& matrim. 8

6 Sed ex proprietate vocabuli præceptum, & obligationem importat,ibidem,num.19 & ſeq. 8

7 Neceſſarium quandoque exponitur id eſt utile,&expediens, in c.Qui Presbyterum,num,27.de Pœnit.& remiſſ. 107

7 Neceſſarium ex proprietate deſignat præceptum,& obligationem deſignat,ibidem n,30. 107

Neceſſitas, & utilitas eccleſiæ regulariter æquiparantur,in c. Quæris,n.2.de ætat.& qual. 248

2 Et quæ dicatur neceſſitas,quæve utilitas,ibid.num.3. 248

2 Neceſſitas à rigore juris excepta intelligitur,in c. Nimis, nu, 22 de fil,Presbyter. 335

2 Declaratur,ibidem,num.23. 331

6 Neceſſitas inevitabilis ad evitandam irregularitatem quando dicatur,in c.Petitio,num.4.de homicid. 27

2 Neceſſitas extrema eò redigit,ut cenſeantur omnia communia,in c.Cum pridem,num.74.de Pactis. 550

2 Neceſſitas extrema excuſat à ſimonia,uſura,& furto,ibidem num.83. 552

7 Neceſſitas excuſat à furto,& rapina, in cap. Cum voluntate,num. 18. de ſent.excomm. 206

7 Neceſſitatis tempore omnia ſunt communia, præſertim cibaria,num.19. 206

5 Neceſſitas.vel utilitas quanta eſſe debeat ad hoc ut Clerici licitè ſolvant collectas pro ſubſidio laicorum, pendet ex arbitrio Epiſcopi,& Cleri dijudicare,in c. Non minus, num, 52.de Imm.Eccleſ. 368

2 Neceſſitas facit licitum,quod aliàs eſt illicitum,in c. Nihil,n. 26.de elect. 107

7 *Nefas* id eſt impium,& execrabile,in cap. Sacro, num.30.de ſent excomm. 200

3 *Negatio* facit rem dubiam,in c.Si Clericus, num. 3.de foro competen. 64

3 Si ſit veriſimilis,aliàs ſecus,ibid,num.4. 64

3 Negatio qualitatis in qua juriſdictio fundatur, non excludit funditus juriſdictionem,ſed tantum impedit proceſſum ſuper principali, donec Judex de qualitate illa ſummariè cognoverit,ibid nu.10.Declaratur,num.16. 65

3 Negatio qualitatis juriſdictionem tribuentis quid operetur, ibidem num.15. 66

3 *Negativa* regulariter non eſt probabilis,in c.Olim,num.63. de lit.conteſt. 109

3 Negativa in ſubjecto ſemper eſt probabilis,ibid.n.67. 109

5 Negativa indefinita æquipollet univerſali ex proprietate ſermonis,in cap.Si quis,num,65.de Regular. 16

2 Negativa aliquando habet implicitum contrarium actum, & non facere eſt aliquid facere,in cap. Treugas,num.6 , de Treug.& pace. 518

1 Negativa ſufficienter probatur ex regiſtro , in quo diſpoſitio de qua agitur non reperitur deſcripta,in c. Conſuetudines,num.47.de Conſuetudine. 256

6 Negativa univerſalis,*nullus* excludit etiam minima in cap. In ordinando,num.30.de Simon. 144

3 Negativa quid,quotuplex, qualiter coarctatur , & quibus modi probari poſſit,remiſſivè,in cap Cum Eccleſia, num. 21.de cauſ.& propriet.pag. 140

5 *Negligenter* faciens opus Dei quando maledictionem incurrat,in cap.Dolentes,num 11.de Celebr.Miſſar. 305

6 *Negligentia* diſſoluta prope dolum eſt,in c. Ad audientiam, num.36,de homicid. 265

2 Negligentia Superioris convincitur ex præfixione termini, in c.Irrefragabili,§.Exceſſus,num.5.de offic,ordin. 447

7 Negligentia affectata æquiparatur ſcientiæ, ac dolo etiam in foro pœnitentiali,in c, Quæſitum,num.6. de Pœnit. & remiſſ. 117

6 Negligentia craſſa,& ſupina dolo æquiparatur,in c. Ad falſariorum,num.53.de Crimin falſ. 329

3 *Negotiationem* etiam juſtam extra caſum neceſſitatis Clerico exercere non licet,in c, Multa,num,9, & 46. Ne Cler. vel Monach. 394

5 Negotiatio eſt Clericis prohibita de jure divino , & contra facientes mortaliter peccant,ibidem,num.11. 394

5 Negotiatio alia mundialis,alia ſpiritualis, alia temporalis, ibidem num.14. 395

5 Negotiatio propriè ſumpta in quo differat ab artificio, ibid. num.23. 395

5 Negotiatio,ſeu mercatura quamvis ſit permiſſa laicis,tamen Clericis omnino prohibetur,ibidem,num.24. 396

5 Negotiatio,ſeu mercatura nec laicis eſt licita niſi ad aliquem finem honeſtum,vel neceſſarium,ibidem nu,51. 398

5 Negotiatio aliàs licita an,& quando fieri poſſit illicita, ibid. num.52,& ſeq. uſque ad num.57. 398

5 Negotiatio propter avaritiam, vel alium malum finem eſt culpa venialis,vel mortalis prout eſt ille finis,ibid.n.53. 398

5 Negotiatio eſt opus ſervile quod exerceri non poteſt in Dominicis,& feſtis diebus,ibidem num,54.pag. 398

5 Niſi in nundinis permiſſis,dummodo divina non omittantur,ibidem num.55. 398

5 Negotiationes maximè nundinarum in eccleſijs,& Cœmeterijs ſunt illicitæ,ibidem num.56. 398

5 Negotiatio redditur illicita ex loco ſuſpecto , & inhoneſto, ibidem num.58. 398

5 Negotiatio fit illicita ex materia quæ nec per ſe,nec cum admixto poteſt eſſe utilis,ibidem num.60. 398

5 Negotiationem exercens per ſe licitam,ſed ex accidenti illicitam an teneatur reſtituere lucrum inde perceptum, ibid. num.76. 399

5 Negotiatio quibus Clericis ſit interdicta,ibidem num.77.& ſeqq.uſque in fin. Quid in Clericis in Sacris,num.79. 399

5 Et quid in Clericis minorum ordinum beneficiatis , ibidem num.80. 399

5 Et quid in non beneficiatis,ib.n.81,& n.ſeqq.uſq. in fin. 399

5 Negotiatio eſt Clericis omnibus prohibita ſi habeant unde commodè vivere poſſint ſivè ex beneficio,ſive aliunde,ibidem num.83.& ſeqq.uſque in fin. 400

5 Negotiatorem Clericum quaſi quandam peſtem fuge, ibid. num.84, 400

5 Negotiatio quas ob cauſas ſit Clericis interdicta, ibidem, num.87, 400

5 Negotiatio ut plurimum ſine mendacio,& perjurio exerceri non poteſt ibidem,num.91. 400

5 Negotiatio quæ non fit principaliter propter lucrum non eſt Clericis,vel Monachis interdicta,in c Secundum,num 5. Ne Cler.vel Monach. 405

5 Negotiatio,ſeu mercatura eſt Clericis permiſſa ex cauſa neceſſitatis,ibidem num.8. 405

5 Si tamen victum ſibi quærere poſſunt artificio , & labore manuali,eis negotiari non licet,ibidem num.9. 406

4 *Negotium* excuſans Epiſcopum a reſidentia tripliciter conſideratur,in cap,Ex parte,num.79 de Cler.non reſiden. 55

5 Negotia ſæcularia quæ prohibentur Sacerdotibus regularibus,& ſæcularibus,in cap.Non magnoperè , num.9. Ne Cler.vel Monach. 403

7 Negotium ſufficit ab initio fuiſſe utiliter cœptum, licet res effectum non habeat,in c.Cum voluntate,num.22.de ſent. excomm. 206

7 Negotiorum geſtores vivere debent ſumptibus eorum, quorum negotia utiliter gerunt,ibidem num.23. 206

3 Negotij appellatione venit cauſa tam civilis, quam criminalis,in cap.Siquis,num.2.de foro compet. 40

5 Negotium,& negotiatio quid ſint,in cap. Multa, num. 12, Ne

Ne Cler. vel Monach. 395

1 Negotium quotuplex, & quod ſit Clericis interdictum, ibid. n. 13. & ſeqq. uſque ad num. 32. 395

5 Negotium ſæculare dicitur tribus modis, ibid. nu. 15. 395

5 Negotium ſæculare accipitur largè, ſtrictè, & ſtrictiſſimè, ibidem num. 18. 395

5 Negotium ſæculare prout provenit ex carnali concupiſcentia non frænata ratione eſt omnibus prohibitum, ſed præcipuè Clericis, ibidem num. 19. & 78. 395

2 *Nemo* poteſt per alium facere quod per ſeipſum facere non poteſt, in cap. Accepimus, num. 66. de Pact. 568

1 Nemo cogitur à ſeipſo, ſed tamen à ſeipſo dirigitur, & obligatur, in c. Canonum ſtatuta, n. 62. de Conſtitut. 25

2 *Nepos* ex fratre, vel ſorore non prohibetur immediatè ſuccedere in beneficio patrui, vel avunculi, c. Non ſine, nu. 27. de arbitr. 600

2 Nepotis appellatione propriè intelligitur nepos ex filio, vel filia, ibid. n. 28. 600

2 Sed ex communi uſu loquendi venit etiam nepos ex fratre, vel ſorore in materia quantumcumque odioſa, ibidem, num. 29. 600

2 Nepos de jure poteſt obtinere beneficium vacans per reſignationem avunculi, in c. Ex parte, n. 3. de off. deleg. 397

2 Et quid poſt Conſtitutionem Pij V. ibidem. n. 8. pag. 397

2 Nepos legitimus ex illegitimo patre an admitti poſſit ad beneficium, quod ipſius Avus habuit non obſtante Concilio Tridentino, c. 13. ſeſſ. 25. in c. Ad extirpandas, num. 35. & ſeqq. de Presbyter. 318

2 Nepotes an comprehendantur filiorum appellatione, ibidem num. 36. 318

2 Nepos legitimus ex filio illegitimo an prohibeatur obtinere beneficium avitum vivente avo, & patre, adeo ut in ejus favorem nec avus reſignare nec penſio conſtitui poſſit, ibid. num. 40. pag. 329

2 Nepos legitimus ex patre illegitimo eo mortuo non recidit in poteſtatem avi, ibid. n. 43. 329

2 Nepotes in materia favorabili veniunt filiorum appellatione etiamſi diſpoſitio loquatur de filijs ex ſe natis, ibid. num. 45. 329

2 Nepos illegitimus ex filio itidem illegitimo an excludatur à beneficio avi, ibid. num. 48. 330

2 Nepos an poſſit immediatè ſuccedere in beneficio, avi, in cap. Ex tranſmiſſa, n. 5. & n. ſeqq. uſque ad num. 24. de filijs Presbyt. 320

2 Referuntur Auctores, & fundamenta primæ opinionis, ibid. & num. ſeq. 320

2 Nepotes veniunt filiorum appellatione ex proprietate vocabuli, ibid. n. 7. 320

2 Contrarium, ibid. n. 15. & ſeq. 320

2 Nepos ex filio quamvis ſuccedere poſſit immediatè in beneficio avi vivente patre, non tamen eo mortuo, & cur, ibid. num. 12. 321

2 Contrarium, num. 14. 321

2 Nepos ex filia poteſt immediatè obtinere beneficium avi, ſive mater vivat, ſive non, ibid. n. 13. 321

2 Nepos venit appellatione filiorum ex quadam interpretatione, ibidem n. 17. & 21. 321

2 Quæ locum non habet in materia odioſa pœnali, vel contra jus commune, ibid n. 20. & ſeq. pag. 321

2 Nepos non venit appellatione filiorum, niſi materia ſit favorabilis, & tanta, vel ſimilis ratio ſit in nepote, ac in filio, ibid. num. 22. 322

2 Nepos ex fratre an prohibeatur immediatè ſuccedere in beneficio patrui, vel frater fratris, ibid. n. 24. 322

6 *Neſcio* verbum recipit hanc interpretationem ſcilicet ad revelandum, in c. Falſidicus, n. 48. de crimin. falſ. 310

1 *Nicæni* Conſilii authoritas, & præeminentia quæ in cap. Firmiter, n 3. de Sum. Trin. & fid. cathol. 2

1 Miraculum in Nicæna Synodo, ibid. n 6. 3

4 Ex *Nihilo* nihil producitur, in c. Nos quidem, n. 55. de teſtament. 326

4 Nihil poteſt operari antequam incipiat eſſe, in cap. Quia ingredientibus, n 9. de teſtam. 315

6 Nihil dictio quamcumque quantitatem excludit, in c. naviganti, n. 16. de Uſur. 296

4 Nihil generat ſeipſum, in c. Veſtra, n 75. de Cohabitat. Cler. & Mulier. 14

4 Nihil eſt proprie tale, quod non eſt ſimpliciter tale, ibidem num. 122. 20

4 Quod nihil eſt ſupplementum non recipit, ibid. n. 145. 22

2 Nobilis cæteris paribus ignobili eſt præferendus, in c. Eam te num. 44. de ætat & qualit. 244

4 Nobilis, & doctus pinguiora beneficia conſequi debet, quàm ignobilis, & idiota, in c. Epiſcopus, n. 13. de præben. 86

4 Nobilitas intelligitur non ſolum generis, ſed & animi, & morum, in c. Prudentes, num. 4. de Donat. 301

2 Nolle, & non poſſe in jure æquiparantur, in cap. Quæris, n 12. de ætat. & qual. 249

1 *Nomen* dignitatis non ſufficit in reſcripto, & ſtylo curiæ, ſed requiritur nomen proprium, & cognomen, in c. Cum acceſſiſſent, num. 4. de Conſtit. pag. 145

4 Nomina propria ad beneplacitum imponuntur, in c. Cum ſecundum, n. 15. de præben. 100

1 Nomen debet eſſe conſequens rei, in c. Ad audientiam, il ſecondo, n. 111. de reſcript. 242

4 Nominum diverſitas non ſemper arguit diverſitatem in ſubſtantia, in c. Ad hæc, n. 13. de præben. pag. 104

1 Nomina propria in reſcriptis an, & quando exponi poſſint abbreviatè per primam litteram, in c. Cum *M.* num. 15. de Conſtit. 151

4 Nomina debent eſſe conſequentia rebus, in c. Odoardus, n. 43. de ſolut. 297

2 Nominis proprii expreſſio in materia dignitatem concernente non reſtringit diſpoſitionem ad perſonam, in c. Cum ex illo, n. 7. de Tranſlat. Epiſcop. 127

1 Nominantes indignum ſunt privati pro illa vice poteſtate nominandi, ſi nominatio ſit perfecta, alias ſecus, in c. Bonæ memoriæ, n. 45. de poſtul. Prælat. 280

1 Nominatio facta Superiori tribuit jus nominato ut ea pendente ad electionem non ſit procedendum, ibidem, num. 51. & 78. 280

1 Nominatio, in qua exprimitur conſenſus de præſenti idem eſt quod electio, ibid. n. 52. 280

1 Nominatio quæ fit per unum tantum propriè non dicitur electio, ibid. n. 67. 281

1 Nominatio fit de pluribus, poſtulatio verò, & electio de uno tantum, ibid. n. 68. 281

1 Nominatio fieri poteſt alternativè, poſtulatio non, ib. n 69 281

1 Nominatus primò cenſetur dignior, major, & magis dilectus, ibidem n. 70. 281

1 Nominatio nullum jus tribuit antequam fuerit Superiori præſentata, ibid. n. 78. pag. 282

1 Nominatio quæ fit ante ſcrutinum, non tribuit jus, ibidem, num. 79. 282

1 Nominationum tres ſunt ſpecies, ibid. n. 80. 282

2 ex Nominatione non acquiritur jus niſi nominatio ſit ſolemnis, in c. Publicato, n. 20. de elect. 120

2 Nominantes in ſcrutinio ſcienter indignum an ſint privati pro illa vice poteſtate eligendi, ibid. n. 41. 122

6 Nominatio, & tractatus patris ſuper legitimitate regulariter non nocet tertio, in c. Lator, n. 18. Qui filii ſint legit. 90

6 Fallit primò quoad effectum relevandi poſſeſſorem ab onere probandi legitimitatem, ibid. n. 19. 90

6 Fallit ſecundò in nominatione facta principaliter propter ſe conjuncta cum inſtitutione ibid. n. 20. 90

6 Fallit tertio ſi cum tractatu concurrant alia adminicula, ibid. num. 22. 90

6 Fallit quartò ſi tertius, cujus intereſt, nominationi, & tractatui acquieverit, ibid. n. 23. 90

6 Nominatio patris quando inferat ad veram filii legitimitatem, ibid. n. 24. 91

6 Nominatio patris fortiſſima dicitur conjectura legitimitatis filii, ibid. n. 36. 93

6 Nominatio patris in actu proportionabili filio legitimè procreato conſtituit eum in quaſi poſſeſſione qualificatæ legitimitatis, ibid. n. 78. 102

6 Nominatio ſola abſque tractatu non probat legitimitatem contra tertium, ibid. n. 83. 104

9 Nominatio parentum probat legitimitatem, maximè ſi fiat in actu filio legitimo proportionabili, in c. Per ſuas, n. 8. Qui filii ſint legit. 105

6 Nominatio parentum ſuper legitimitate filii non datur quando tractatus eſt in contrarium, maximè ſi cum tractatu concurrat fama, ibid n. 12. & 15. 106

6 Etiamſi pater nominaverit filium legitimum in extremis, eumque hæredem inſtituerit, ibid. n. 13. 106

Nominatio Papæ.

Vide in ver. *Papa quoad intentionem.*

3 *Notabilis* ideſt infamis redditur quis propter delicta, & malos mores, in c. De priore, n. 6. & n. ſeq. de appellat. 242

6 *Notarii* communiter creantur judices ordinarii, in c. Quoniam, n. 16. Ne Præl. vi. ſuas. 200

6 Et ſunt magiſtratus inter conſentientes, habentque juriſdictionem habitu, licet non actu, ibid. n. 17 200

6 Et dicuntur judices Carthularii, ibid. n. 18. 200

6 Item faciunt præceptum, & guarentigiam, ibid n. 19. 200

6 Eorumque juriſdictio prorogari poteſt de habitu ad actum, ibid. num. 20. 200

6 Et poſſunt expedire ea quæ ſunt voluntariæ juriſdictionis ſi ſibi committantur, ibid. n. 21. 200

6 Notario, ſeu Actuario vendi non poſſunt fructus ex juriſdictione

dictione provenientes, ibid.n. 22. 200
6 Pandecta, ſeu taxa mercedum in ædibus Notariorum affigenda ibid. n. 24. 201
Reliqua in ver. *Cancellarius.*
2 Notarius in cauſa electionis poteſt eſſe laicus, in c. Quiſquis, n. 19. de elect. 102
2 Notarius quoad officium ſuum ſicut eſt ſervus publicus laicorum ita & Clericorum, ibid. n. 20. 102
2 Notarius in cauſa hæreſis, & in Viſitatione Capituli Cathedralis debet eſſe Clericus, ibid. n. 21. 102
2 Notarii duo adhiberi poſſunt in viſitatione Sanctimonialium in c. Ut juxta, n. 18. de off. ordin. 471
5 Et quid in aliis viſitationibus, ibid. n. 19. 471
5 Notarius ipſo jure privatus officio non poteſt valide inſtrumenta conficere, in cap. Sicut te, num. 8. Ne Cler. vel Monach. 424
5 Requiritur tamen declaratio ſuper facto, ibid. n. 9. 424
5 Notariatus eſt vile officium, ibid. n. 14. 424
5 Notarius cum quis creatur quæ debeat jurare, ibid. num. 16. & ſeq. 425
5 Notarius requiri ſolet ſub pœna officii, ut inſtrumentum conficiat; quod ſi non fecerit eſt perjurus, ibid. n. 17. 425
5 Notarius tenetur abbreviaturam, ſeu matricem in ſuo Carthulario ponere, ibid. n. 18. 425
5 Notarii an poſſint creari ab Epiſcopo, ibid. n. 41. 428
5 Notarii creati à Papa, vel Imperatore poſſunt officium exercere per totum orbem, ibid. n. 43 & n. 45. 428
5 Notarios in ſuo regno, vel provincia creare poſſunt reges, & Principes non recognoſcentes Superiorem, ibidem, num. 46. 428
5 Item Comites, Barones, & alii feudatarij in ſuis territoriis, ibid. n. 47. 428
5 Item Univerſitas, ſeu Magiſtratus, ibid. n. 48. 428
5 Itẽ quibus Prælatus in terris ſuæ juriſdictionis, ib n 49 428
5 Notarii creati ab Epiſcopo in regno Franciæ appellantur jurati, ibid. n. 50. 428
5 Notarios creandi authoritas Epiſcopo tributa extra diœceſim non extenditur, ibid. n. 51. & 54. 428
5 Notarii non poſſunt conficere inſtrumenta extra territorium conſtituentis niſi de licentia illius, ad cujus juriſdictionem declinant, ibid. n. 52. 428
5 Confecta tamen intra territorium faciunt ubique plenam fidem, ibid. n. 53. 428
5 Notarios creare eſt actus voluntariæ juriſdictionis, & in ſubditos exerceri poteſt etiam extra territorium, ibidem num. 54. 428
5 Notarii creati ab Epiſcopo authoritate Papæ poſſunt officiũ exercere ubique terrarum, ibid. n. 55. 428
5 Notarius laicus non poteſt in ſpiritualibus, & eccleſiaſticis inſtrumenta conficere, ibidem. n. 57. 428
5 Contrarium, n. 62. & ſeq. 428
5 Notarius quandoque accipitur pro ſcriptore ibid n. 58. 429
5 notariis quibuslibet minus idoneis, aut in officio delinquentibus Epiſcopi ad tempus, vel in perpetuum prohibere poſſunt ejus officij uſum in ſpiritualibus, & eccleſiaſticis, ibid. num. 64. 429
5 notariis Epiſcopus prohibere non poteſt exercendi officii uſum in negotiis, & litibus profanis coram judice laico in terris Eccleſiæ, ibid. n. 66. 429
5 Poteſt tamen quoad negotia, & lites locorum piorum à laicis adminiſtratorum, ibid. n. 67. 430
5 Item quoad contractus perſonarum eccleſiaſticarum ſuper earum bonis patrimonialibus, ibid. n. 68. 430
6 Notarius an pro inſtrumentis conficiendis in collatione ordinis, vel Beneficij, aut pro litteris dimiſſoriis, ſeu teſtimonialibus poſſit aliquam mercedem accipere, ſaltem à ſponte dantibus, in c. In ordinando, n. 14. & n. ſeq. uſq. in fin. de Simon. 143
6 Quid ſi percipiat ſalariũ ex publico, ib. n. 15. & n. 20. & 27. 143
6 Et quid ſi non percipiat, ibid. n. 16. & n. 22. & 27. 143
6 Et quid ſi ſalarium non ſit congruum, n. 21. & 29. 143
6 Et quid in Notario Epiſcopi, ibid. n. 18. & 28. 143
6 Et quid in extraneo, ibid. n. 19. & 23. & 28. 143
6 Et quid ſi officium notarii ſit neceſſarium ad probationem ordinis, ibid. n. 20. & 28. 143
6 Et quid poſt Concilium Trid. ibid. n. 27. 143
6 Notarii Papæ poſſunt mercedem accipere juxta taxationem factam pro qualibet Bulla, ibid. n. 17. 143
6 Notarius accipiendo aliquid ſponte oblatum ab Ordinatis, ſi non ea intentione ab initio ad hoc acceſſit, ſimoniam non committit, ibidem n. 24. 144
6 Præſertim ſi conſuetudo vigeat aliquid offerendi, quod pietatem; & devotionem præ ſe ferat, ibid. n. 25. 144
6 Notarii, & alii miniſtri Epiſcopi abſtinere debent ab omnibus exactionibus inſolitis, vel immoderatis, ibid. n. 47. 147
6 Notarius ſi exigat pro inſtrumento ordinationis, ſeu litteris dimiſſis iis ultra decimam aurei partem committit ſimoniã non tamen jure divino damnatam, ibid. n. 48. 147
2 Notarius laicus poteſt electioni intereſſe, ut ſcribat proceſſum in c. Maſſana. n. 6. de elect. 113
7 *Notoriè* delinquentes etiamſi notorium ſit facti tranſeuntis, audiendi non ſunt appellantes, in c. Cum ex injuncto, n. 45. de nov. oper. nunciat. 33
Notorius Clericus fornicatur, &c.
Vide in ver. *Clericus quoad delicta, & pœnas.*
4 Notoriè criminoſis, excommunicatis, vel ſuſpenſis à Canone poſt Concilium Conſtantienſe licitè communicamus etiam in Divinis, & Sacramentis niſi ſint nominatim denunciati, vel notorij Clericorum percuſſores, in c. Veſtra, n. 19. de Cohabit. Cler. & mulier. 9
Vide in ver. *Excommunicatio quoad participationem*
4 Notorii materiam difficilis eſt, & involuta, ibid. n. 66. 13
4 Notorium quid ſit, & quotuplex, & quæ ejus ſpecies, ibidem num. 67. 13
4 Notorium in genere ſumptum quid ſit, & unde dicatur, ibid. num. 68. & ſeq. 13
4 Notorium aliud juris, aliud facti, aliud præſumptionis, ibid. num. 69. 13
4 Notorium juris qualiter deſcribatur, ibid. n. 70. & 76. 13
4 Confeſſio in jure facta parit notorium, ibid. n. 71. 13
4 Acta judicij faciunt probationem notoriam dummodo ſint publicata, & ſit concluſum in cauſa, aliàs ſecus, ibidem. num 72. 13
4 Sententia inducit notorium ſi ſit canonicè lata ibidem, num. 72. & 140. 13
4 Etiam ſi factum, ſuper quo lata eſt nullo modo ſit probatum ibid. 74. 13
4 Notorij facti deſcriptiones variæ, ibid. n. 77. 14
4 Notorium facti triplex, id eſt facti permanentis, facti tranſeuntis, & facti interpolati, ibid. n. 78. 14
4 Notorium facti permanentis quod dicatur, & ejus exempla, ibid. n. 79. 14
4 Concubinæ publicæ detentio cadit ſub notorio facti permanentis, copula verò ſub notorio præſumptionis, niſi extaret ſoboles, ibidem, n. 80. 14
4 Vox Præconis cum ſit tranſitoria in notorium non tranſit; edictum ſecus, ibid. n. 81. 14
4 Notorij facti tranſeuntis exempla, ibid. n. 82. 14
4 Notorium facti interpolati quod dicatur, & ejus exemplum, in d. c. Veſtra, n. 83. de Cohabit. Cler. & mulier. 14
4 Notorium præſumptionis quid ſit, ibid. n. 84. 15
4 Et illius exempla, ibid. n. 85. 15
4 Notorium præſumptionis ut inducatur quæ requirantur, ibid. n. 87. 15
4 Notorium facti ut inducatur quot hominum ſcientia ſit neceſſaria, ibid. n. 88. & ſeq 15
4 Decem homines faciunt Parochiam, & teſtimonium unius Parochiæ facit crimen eſſe notorium, ibid. num. 89. & 90. & 117. 15
5 Judicis arbitrio relinquitur quot homines faciant notorium, ibid. n. 92. 15
4 Dummodo non ſit major pars viciniæ, nec pauciores quàm decem, ibid. n 93 15
4 In notoriis an ordo juris ſit ſervandus, ibid. n. 94. 15
4 Citatio in notoriis an, & quando requiratur, ibid n. 95. 16
4 Sententia in notoriis an ſit neceſſaria, ibid. n. 96. 16
4 Notorium an requirat probationem, ibid n 97. 16
4 Quid in notorio facti permanentis, in c. Veſtra, n. 98. de Cohabitat. Cler. & Mulier. 16
4 Et quid in notorio juris, vel præſumptionis, ibid. n. 99. 16
Et quid in notorio facti interpolati, ibid. n. 100. 16
4 Et quid in notorio facti tranſeuntis, ibid n. 101. 17
4 Notorium per quot teſtes probetur, ibid. n. 102. 17
4 Appellatio an detur à ſententia lata ſuper notorio, ibidem num. 103. 17
4 Notorius criminoſus non auditur appellans, ibid n. 104. 17
3 Notorium, & publicum in quo differant, in c. non poteſt, n. 22. de ſent. & re judic. 231
3 de notorio ſatis eſt ut conſtet etiam extrajudicialiter, ibidem, num. 25. 232
3 Notorium non inficitur ex ſola negatione, in c. Si Clericus n. 5. & ſeq. de foro compet. 65
2 Notorium facti permanentis nulla eget probatione, c. Perlatum, n. 42. de iis quæ vi met. cauſ. 584
3 Judex non debet permittere, ut factum, cui notoria obſtat exceptio, in judicium deducatur, in c. Intelleximus, n. 11. de ordin. cognit. pag. 126
6 Verba ipſo jure licet non excludant declarationem ſuper facto: tamen ſecus eſt ſi factum ſit notorium, in c. Quoad à Prædeceſſore, n. 68. de Schiſmat. 235
3 Notorium licet non conſtet Judici, tamen ſi verè ſit tale, ſententia irrevocabiliter tenet, ſed Judex peccat, in cap. Cum olim

olim, n. 43. de ſent. & re judicata. 236
3 Sententia non eſt revocanda ſi ex poſt facto conſtat Judici factum eſſe notorium, & abſenti nullam defenſionem competere, ibidem, n. 44. pag 236
3 Notorij dicuntur multi, qui non ſunt, & ideo tutius eſt nullum quantumcumque notorium fore damnandum ſine citatione, ibid. n. 46 236
Vide in ver. *Citatio.*
3 Super notorio poteſt procedi in abſentia partis cognoſcendo, ſed non exequendo, ibidem n. 47. pag. 236
7 Notorium Judici, ut judici ex actis conſtare debet eſſe tale in cap. Sacro, num. 37. de ſent. excom. pag. 201
4 *Novale* Quid ſit in cap. Nuper, n 23. de decim. pag. 405
3 *Novatio* Privilegij non præſumitur niſi de eo expreſsè caveatur, in c. Cum contingat, n. 41. de foro compet. 91
Novitiatus.
5 In Novitiatibus, & profeſſoriis ſuperior, & familia à quibus conſtitui, & amoveri poſſit in c. Relatum, n. 83. Ne Cler. vel Monach. 422
5 Vita communis in novitiatibus, & profeſſoriis exactè obſervanda, ibid. n. 84 422
7 Novitiatus prorogari non poteſt à ſuperioribus regularibus ultra annum, niſi ex juſta cauſa, & ad breve tempus, c. Qui Presbyterum. 122. de Pœnit. & remiſſ. 115
Novitius communiter.
5 *Novitius* profeſſioni proximus acrius tentatur, in c. Ad noſtram, n. 28. de Regular. 30
5 Regis Chriſtianiſſimi inſtantia de novitiis non recipiendis niſi in Religionibus primævum inſtitutum ſervantibus, in c. Cum virum, n. 51. de Regular. 57
2 Novitij lato ſumpto vocabulo Regulares appellantur, in c. Cum magiſtrum, n. 34. de elect. pag. 112
6 Novitius non dicitur per ſolam acceptionem ante actualem habitus ſuſceptionem, in c. Inſinuante, n. 45. Qui Cler. vel vovent. 55
5 Fieri debet intra monaſterij clauſtra, in c. Porrectum, num. 26. de Regular. 61
5 Novitii qui dicantur in c. Statuimus, n. 6. de Regular. 105
5 Novitius non dicitur poſt ſuſceptum habitum probationis, ibidem, n. 42. 109
5 Novitii quamvis cum effectu non ſint Religioſi, ſunt tamen perſonæ Eccleſiaſticæ, & gaudent privilegio fori, & Canonis, ibidem, n. 45. 109
4 Novitius præfici poteſt Abbatiæ per viam poſtulationis, vel collationis in c. Quia ingredientibus, n. 27. de teſtam. 316
4 Contrarium, ibidem, n. 36. 316
5 Novitiatus fieri debet in Religione approbata, aliàs profeſſio eſt nulla, nullamque inducit obligationem, in c. Conſulti, n. 58. de Regular. pag. 99
4 Novitius profiteri poteſt in monaſterio ubi commodè vivere nequit dummodo poſtea collocacetur in alio ubi commodè ali poſſit, in c. Non amplius, n. 40. de Inſtit. 218
3 Novitij qui tendunt ad profeſſionem, dicuntur Religioſi, licet non ſint tales cum effectu, ibid. n. 101. 178
3 Non tenentur ad Horas Canonicas, ſed ad aliquid indeterminatum, in c. Presbyter, n. 2 -. de celebr. Miſſar. 296
7 Novitij poſſunt eſſe in judicio abſque ſuperioris licentia, in c. Qui Presbyterum, n. 110. de pœnit. & remiſſ. 114
2 Novitij licitè recipiunt à monaſterio alimenta, & portiones, quæ in eorum locum ſubrogantur, in c. Cum in magiſtrum, num. 16. de elect. 110
4 Novitius eſt de juriſdictione Eccleſiaſtica, in c. Cum dilectus num. 8. de ſucceſſ. ab inteſt. 357
4 Novitij qui ſint, ibid. n. 9. & 11. 357
3 Novitius contrahit domicilium in loco ubi agit annum probationis, in cap. Cum inter vos, num. 8. de ſent. & re judicat. 237
3 Novitii decedentis canonica portio non debetur Eccleſiæ cujus erat Parochianus ante ingreſſum Religionis ibidem, num. 9. 237
3 Novitius eſt ſub juriſdictione Eccleſiæ, & conveniri debet coram judice Eccleſiaſtico, ibid. n. 11. 237
3 Novitium percutiens eſt excommunicatus ibid. n. 12. 237
3 Novitii mores pro collatione primæ tonſuræ, & minorum Ordinum qualiter præcognati eſſe debeant, ibidem, num. 16. & ſeqq. 238
3 Novitius an, & quo reſpectu Religioſus ſit judicandus, ibid. n. 19. & num. 21. 238
5 Decreta S. Congregationis ſuper ſtatu Regularium pro novitiis recipiendis, in c. Relatum, n. 77. & n. ſeq. uſque in fin. Ne Cler. vel Monach. 421
5 A Novitiis nihil recipiendum excepto victu, & veſtitu tempore probationis, ibid. n. 81. 422
5 Novitii poſt profeſſionem in profeſſorio ſunt collocandi, ibid num. 82. 422
Novitius quoad ætatem.
5 Bulla Pij V. de novitiis non recipiendis niſi poſt decimum octavum annum an, & quomodo ſit temperanda, in c. Cum virum, n. 47. de Regular. 56
5 Ætas nulla eſt in naturalis præfinita à Concilio Tridentino ad ſuſcipiendum habitum Novitiatus, in c. Ad Apoſtolicam, n. 14. de Regular. pag. 71
5 Et quid in mulieribus, ibid. remiſſive. 71
5 Novitius ex voto Religionem ingreſſus profiteri non poteſt ante annum decimum ſextum completum, nec infra annum probationis, in c. Conſulti, n. 42. de Regular. 97
5 Ætas in Novitiis Clericis, & Converſis quæ, in c. Relatum, n. 80. Ne Cler. vel Monach. 422
Vide in ver. *Profeſſio quoad ætatem*, & in ver. *Novitius quoad conſenſum*, & in ver. *Filia.*
Novitius quoad annum probationis.
5 Novitius, qui à monaſterio exiit, ut aliam Religionem ingrederetur, & in ea duas horas permanſit, rediens, tenetur incipere novum annum probationis, in c. Ad noſtram, n. 27. de Regular. pag. 32
6 Novitij ex Regula S. Benedicti qualiter ſint probandi, in cap. Inſinuante, num. 28. Qui Cler. vel voven. 51
6 *Novitius* qui ſtetit ſex menſes in monaſterio, & poſtea exivit ſine licentia Abbatis, & infra triduum ad monaſterium rediit, non poteſt validè profiteri poſt alios ſex menſes, ibid. num. 31. & ſeq. uſque ad 39. 53
6 Novitius qui peracto probationis anno rediit ad ſæculum, num. ad monaſterium reverſus profiteri poſſit ſine novo anno probationis, ibid. n. 32. pag. 53
6 Novitius, qui ternos menſes in monaſterio moratus bis exivit, & reverſus poſt aliòs novem menſes profeſſionem emiſit, habitumque profeſſorum octodecim menſes geſtavit, non obligatur ex profeſſione expreſſa, ſed ex tacita, ibidem, num. 34. 54
6 *Novitius* non tenetur probare omnes aſperitates Religionis in ſpecie, ſed ſatis eſt ut illas probet in genere, ibidem num. 40. 54
6 Novitius qui nunquam ingreſſus eſt monaſterium, ſed extra illud habitum Regularem ſuſcepit poſt Concilium Tridentinum poteſt ad profeſſionem admitti, ibid. n 41. 54
5 Novitiatus, ſeu approbationis tempus quandiu duret ex veterum Canonum diſpoſitione, variæ referuntur ſententiæ in c. Ad Apoſtolicam, num. 2. & ſeq. uſque ad num. 13. de Regular. 70
5 Novitij ex Regula S. Benedicti probantur per duodecim menſes, ibidem n. 6. 71
5 Novitij poſt Concilium Tridentinum expleto anno probationis aut ad profeſſionem ſunt admittendi, aut è monaſterio ejiciendi, ibid. n 7. pag. 71
5 Novitius ob defectum ætatis, vel aliàs ad profitendum inhabilis elapſo anno ejici non debet è monaſterio, ſed expectari poteſt quouſque ſit habilis ad profitendum, ibidem num 13 & ſeq. 71
5 Novitij in Religione Societatis Ieſu probantur biennio, ibid. num. 15. 71
5 Novitiæ Ordinis S. Dominici in articulo mortis profiteri poſſunt ante annum probationis ad effectum lucrandi indulgentiam, & gratias ſpirituales ex indulto Pij V. ibidem num. 32. 73
5 Et quid poſt Bullam Gregorij XIII. In tanta, ibidem n. 33. 73
5 Novitius qui poſt annum probationis exiit è monaſterio, inde ad triennium reverſus, poteſt ſtatim profiteri, niſi Religionis, aut perſonæ conditio ſit immutata, ibidem, num. 43. & 63. 74
5 Novitiatus non exigitur ubi profeſſio non eſt neceſſaria, ibid. num. 46. 75
5 Novitius ex voto Religionem ingreſſus profiteri non poteſt ante annum decimumſextum completum, nec infra annum probationis, in c. Conſulti, n 42. de Regular. 97
7 Novitius, qui tranſacto anno exivit è Religione, ad eam reverſus, poteſt illico profiteri, niſi Religionis, aut perſonæ conditio ſit immutata, in cap. Qui Presbyterum, n. 116. de pœnit. & remiſſ. 115
7 Idem in puella, quæ finito tempore novitiatus exivit è monaſterio ſine licentia Ordinarij, ibidem, num. 117. 115
7 Novitius finito anno probationis arctari non poteſt à Superioribus ad alium annum Novitiatus repetendum, ibidem, num. 121. 115
7 Maximè ſub pœna nullitatis, ibid. num. 123. & 124. 115
5 Diſpenſatur cum muliere, cujus vir Sacros Ordines ſuſcepit ut ſtatim profiteri poſſit cum in habitu laicali quindecim menſes in monaſterio ſteterit, in cap. Ad Apoſtolicam, n. 27. de Regular. 73
3 Novitius contrahit domicilium in loco ubi agit annum proprobationis, in c. Cum inter vos, n. 8. de ſent. & re judic. 237
Novitius in conventibus deſignatis.
5 Clementis VIII. decreta de Novitiis non recipiendis niſi in Con-

Conventibus deſignatis expenduntur, in c. Cum virum. n. 49. de Regular. pag. 56
6 Referuntur, in c. Inſinuante, n. 43. Qui Cler. vel voven. 55
6 Expenduntur, ibidem, n. 52. & ſeqq. 55
6 Acceptatio ad Religionem facta extra Conventum deſignatum ſine habitus traditione an ſit contra Decreta Clementis VIII, ibidem, n. 44. 55
6 Novitius propriè non dicitur per ſolam acceptionem, ante actualem habitus ſuſceptionem, ibid. n. 45. 55
6 Novitij receptio extra locum ad recipiendos novitios nomine Conventus deſignati an ſit nullus, ibidem, n. 46. 55
6 Novitius receptus extra locum non deſignatum, nomine tamen Conventus deſignati ad recipiendos novitios à quo tempore incipiat annum probationis, ibidem, n. 48. 56
6 Novitius quid agere debeat ut recipi poſſit in filium conventus ad recipiendos novitios non deſignati, ibidem num. 55 57
5 Conventus à Congregatione ſuper ſtatu Regularium deſignati pro novitiatibus, & profeſſoriis, in c. Relatum, n. 77. Ne Cler vel Monach 421

Novitii quoad diſceſſum.

5 Novitius volens diſcedere è monaſterio, non poteſt inquietari pro expenſis, in c. Si quis, n. 76. de Regular. 18
5 Novitius ex voto Religionem ingreſſus ſi infra annum ſine ulla cauſa recedat, peccat mortaliter, ſed ſponte ingreſſus, peccat venialiter, in c. Porrectum, num. 71. de Regular. 66
5 Contrarium, ibidem n. 72. 66
5 Novitius infra annum probationis liberè redit ad ſæculum, niſi profeſſione fecerit tacitam, vel expreſſam, vel appareat eum voluiſſe vitam mutare, c. Statuimus, n. 1. de Regular. 105
5 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 21. & 26. 105
5 Novitius recedens è Monaſterio abſque licentia Abbatis non poteſt dici fugitivus, ibid. n. 4. pag. 105
5 Novitius quibus caſibus prohibeatur de jure communi è Monaſterio exire, ibid. n. 5. 105
5 Novitius ad ſæculum rediens ante profeſſionem an reciperet bona, quæ Monaſterio, vel aliis donavit, ibidem, n. 22. & ſeq. uſque in fin. 107
5 Quid ſi fuerit poteſtatus quod in monaſterium intrabat animo probandi Regulam, ibidem, n. 23. 107
5 Et quid ſi nullum fecerit proteſtationem, ibid. n. 25. 107
5 Et quid ſi donaverit expreſſa cauſa propter profeſſionem, ibidem, n. 31. 107
5 Et quid ſi nullum cauſam expreſſerit, ibidem, n. 32. 107
5 Et quid poſt Concilium Trident., ibidem, n. 34. & ſeq. 107
5 Novitio ante profeſſionem abeunti omnia ſunt reſtituenda quæ ſua erant, ibidem. n. 50. 110
5 Novitius ad ſæculum rediens non debet vivere ſæculariter, ideſt diſſolutè, in c. Conſulti, n. 8 de Regular. 91
5 Poteſt tamen veſtes ſæculares deferre, & uxorem ducere, ibidem, n. 9. 91
5 Si tamen veſtes, cum quibus intravit, eſſent laſcivæ, honeſtum eſſet ut illas deponeret, ibidem, n. 10. 91
5 Qui ad monaſterium convertitur habitum ſumendo novitii poteſt infra annum ad ſæculum redire, niſi appareat eum voluiſſe mutare vitam omnino, ibid. n. 1. 90
5 Novitius poteſt ad aliam Religionem tranſire abſque Superioris licentia, in c. Licet, n. 40. de Regular. 89
1 Novitius ante habitum profeſſorum ſuſceptum poteſt liberè redire ad ſæculum, niſi appareat eum voluiſſe vitam mutare, quod in dubio non præſumitur, in c. Conjugatus, n. 4. de Converſ. Conjugat. 149
5 Novitij actus perfectè geſti non reſolvuntur per egreſſum Religionis, in c. Cum inter vos, n. 20. de ſent. & re judicat. 238

Novitius quoad examen, & explorationem voluntatis.

5 Novitiis an de cætero ſint examinandi ab Ordinariis locorum ad præſcriptum Decreti Clementis VIII, in c. Ne Religioſi, n. 58. de Regular. 120
5 Novitii non ſunt ad hoc litum recipiendi niſi facta diligenti perquiſitione de illorum natalibus, moribus, & vita ante acta, in cap. Apoſtolicam, n. 12. de Regular. 71
5 Novitii ex decreto Clementis VIII. olim recipi non poterant ſine approbatione Epiſcopi Diœceſani, hodie ſecus, in c. Porrectum, n. 33 de Regular. 62
5 Tridentinum Concilium, c. 17. ſeſſ. 25. de Regular. expenditur, in c. Cum virum, n. 10. & ſeq. de Regular. 51
5 Voluntatis exploratio ſi puella ſit major 12. annis ex Concilio Trid. facienda eſt tam ante habitus ſuſceptionem, quàm ante profeſſionem: ſin autem minor ante profeſſionem tantum, & cur, ibidem, n. 11. 51
Michaelis Medinæ teſtimonium, qui Concilio Tridentino interfuit, circa decretum, c. 17, ſeſſ. 25. de Regular, ibidem num. 12. 52
5 Voluntas impuberum qui Religionis habitum ſuſceperunt de jure communi explorari non debet, niſi poſt pubertatem ibidem, n. 13. 52
5 Epiſcopus ſi velit, poteſt bis explorare voluntatem puellæ, quæ ante duodecimum annum habitum Regularem ſuſcepit, ibid. num. 15. 52
Vide in ver. *Filia*, & in ver. *Novitius quoad ætatem*.
5 Examen novitiorum, in cap. Relatum, n. 79. Ne Cler. vel Monach. 422

Novitius à quo recipiendus.

5 Prælati immediati Conventum ex communi obſervantia Religionum poſſunt Novitios recipere, in c. Porrectum, n. 35. de Regular. 62
5 Novitios quis poſſit recipere in ordine fratrum Minorum S. Franciſci, ibidem, n. 36. 62
5 Et quid in ordine Prædicatorum, Eremitarum S. Auguſtini, & Carmelitarum, ibidem n. 37. 62
5 Novitii à quibus, & qua forma ſint recipiendi ex Bulla, & Declarationibus Sixti V. ibidem, n. 38. pag. 62
Vide in ver. *Profeſſio, conſenſus profitentis & recipientis.*

Novitius quoad renunciationem.

5 Novitiorum renunciationibus neceſſe eſt adhiberi ſolemnitatem à ſtatuto laicorum requiſitam, in c. Statuimus, n. 45. ver. Hinc S. Congregatio Regular. 109
5 Novitius non poteſt in ingreſſu aliquid donare Monaſterio etiamſi ſit ſui juris, & non habeat parentes, ibidem, n. 56 111
5 Novitia non prohibetur dare pecuniam monaſterio in rationem cenſus ſuper monaſterii bonis per monialem convertendam in dotem illius poſt profeſſionem emiſſam, ibidem num. 57. 111
3 Novitius poteſt licitè exhortari, ut bona ſua donet monaſterio, in c. In præſentia, n. 10 de probat. 168
3 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibidem, n. 10. 168
3 Poteſt in ſua profeſſione præcipere ut al quid ex bonis ejus expendatur maximè in pios uſus, aut ne quid alienetur, ibid. num. 13. 169
3 Novitius in Religione Fratrum Minorum poteſt de bonis ſuis liberè diſponere, ibidem, n. 49. 171
3 Servata tamen forma à Concilio Tridentino præſcripta ſi diſpoſuerit inter vivos, ſecus ſi in ultima voluntate, ibidem, num 50. 172
5 Novitius ad ſæculum rediens ante profeſſionem an reciperet bona, quæ monaſterio, vel alii donavit, l. c Statuimus n. 22, & ſeq. uſque in fin. de Regular. 107
Vide in ver. *Novitius quoad diſceſſum.*
4 Monaſterio an liceat durante anno probationis apprehendere poſſeſſionem bonorum ſibi à novitio donatorum infra duos menſes ante profeſſionem, & cum licentia Epiſcopi, in c. Statuimus, n. 47. & ſeq. uſque in fin. de Regular. pag. 110
5 Monaſterio nihil tribuendum eſt, vel accipiendum ante profeſſionem ex bonis novitii, vel Parentum, aut Conſanguineorum ſub pœna anathematis, ibidem n. 49. & 58. 110
5 Donans bona ſua in ingreſſu monaſterii illa recuperat ſi exeat ante profeſſionem, in c. Statuimus, num. 29. de Regular. 108
5 Oblationi bonorum ineſt tacita conditio ſi ingrediens in religione perſeverat, ibidem, n. 30. 108
5 Donans ex cauſa ingreſſus in Monaſterium, ſi non intret, recuperat bona donata, non obſtante juramento, ibidem, num 31. 107
5 Donatio facta monaſterio in ipſa die ingreſſus licet non ſit nulla ipſo jure, tamen revocari debet ſi profeſſio non teneat ibidem, n. 32. 108
5 Donatio facta monaſterio ſimpliciter, & abſque ulla cauſa revocari non poteſt, n 33. 108
5 Donatio, ſeu renunciatio bonorum facta à novitio etiam cum juramento poſt Concilium Tridentinum non valet niſi fiat cum licentia Epiſcopi, vel ejus Vicarii, & intra duos menſes ante profeſſionem, ibidem, n. 34. 108
5 Nec aliàs effectum ſortitur, niſi profeſſione ſequuta, & in hoc ſublatæ ſunt veterum Doctorum diſtinctiones, n. 35. 108
5 Bona monaſterio donata retineri non poſſunt novitio exeunte aut decedente ante profeſſionem ibidem, n. 36. 108
5 Donationes, ſeu renunciationes factæ ante ſuſceptum habitum probationis an comprehendantur in decreto Concilii Tridentini, in c. 16, ſeſſ. 25. de regular. ibidem n. 40. & ſeq uſque ad n. 47. 109
5 Dominum rei donatæ tranſit in eccleſiam, vel monaſterium etiam ſine actuali traditione, ibidem, n. 48. 110
4 Novitius an poſſit in ipſomet ingreſſu donare ſe ipſum, & omnia bona ſua Religioni, in c. Cum dilectus, n. 4, & ſeq. uſque in fin. de ſucceſſ. ab inteſtat. 357
4 Novitii tranſeuntes ad ſtatum Oblatorum non prohibentur bona ſua monaſterio offerre, ibidem, n. 16. 358

4 Novitius offerens perpetuò, ſe & bona ſua monaſterio cenſetur renunciare novitiatui, ibid. n. 17, pag. 359
2 Dimiſſio beneficii, quam facit Novitius non ſortitur effectum, niſi poſt profeſſionem, in c. Non ſine, num. 41, de Arbitr. 601
Vide in ver. *Monaſterium quoad ſucceſſionem.*

Novitius quoad tacitam profeſſionem.

4 Novitius per annum deferens habitum indiſtinctiſſimum ad ſæculum redire non poteſt, in c. Quia ingredientibus, n. 41, de teſtam. 318
4 Niſi hujuſmodi habitum ſuſceperit ante annos diſcretionis, ibid. n, 46 318
4 Et quid ſi deferat habitum Novitiorum diſtinctum ad habitu profeſſorum, ibidem, n. 42, & 51, 318
4 Et quid ſi habitum profeſſionis aſſumpſerit, ibidem, n. 43, & 49 318
4 Novitius, qui ante ætatem profeſſionis ſuſcepit habitum indiſtinctum non fit profeſſus niſi illum deferat per annum poſt legitimam ætatem, ibid, n. 44 319
4 Aut ingerat ſe in actibus profeſſorum, vel habitus profeſſionis ſuſcipiat, ibid. n, 45 319
4 Novitius fit tacitè profeſſus ſi elapſo anno ſe actibus profeſſorum immiſceat, quamvis deferat habitum patenter diſtinctum ab habitu profeſſorum, ibidem, n. 51, 319
5 Novitius qui per annum geſtavit habitum probationis, & poſtea propoſuit abſolutè vitam mutare, an cenſeatur tacitè profeſſus, in c. Conſulti, n. 43, de regular. 97
5 Novitia, quæ ſponte ſe ingerit actibus Profeſſorum, per hoc cenſetur tacitè profiteri, in c. Vidua n. 1, de regular. 21
5 Declaratur, ibidem, n. 27, uſq. in fin. 21
5 Novitius qui ſe ſcienter immiſcet actibus de jure conſuetudine, vel ſtatuto ad ſolos profeſſos ſpectantibus eſt profeſſus ſi ſponte id faciat, ætatis ſit aptæ, & triduò perſeveret, ibidem, num, 20, & 58 23
5 Novitius quamvis intereſſendo electionibus efficiatur tacitè profeſſus, tamen vox ejus non valet, & cur, ibidem, num. 22 23
5 Novitius per delationem annalem habitus indiſtincti cenſetur tacitè profeſſus præſumptione juris, & de jure niſi aliter fuerit proteſtatus, in c. Conjugatus, n. 5, de Converſ. Conjugat. 149
5 Novitius adverſus tacitam averſionem poteſt ſibi cavere per proteſtationem præcedentem, in c. Ad Apoſtolicam, n. 11 de regular. 71
4 *Novum* dicitur cujus facies immutatur, in c. Non amplius, num. 57, de inſtitut. 220
6 *Nudetur* verbum æquipollet verbo ſpolietur, in c. Ad abolendam, n. 30, de Hæreticis, 213
4 Epiſcopus an, & quomodo poſſit loca nullius diœceſis viſitare, & illorum perſonis ordines conferre, ac dimiſſorias concedere, in c. Nullus, num. 10, & ſeq. uſq. in fin. de Paroch. 378
4 *Nullius* diœceſis loca origine privilegio, præſcriptione, ibid. num. 12 378
4 Nullius diœceſis locorum origo, ibid. n 16 378
4 Nullius diœceſis loca privilegio, ibid. num 18, 379
4 Territorii diſmembratio cum omnimoda juriſdictione in Clerum, & populum excluſo Epiſcopo facit locum nullius diœceſis, ibidem, num. 20, pag. 379
4 Nullius diœceſis loca aut ſunt intra fines alicujus diœceſis, aut extra, ibidem, n. 21 379
4 Nullius diœceſis ſtatus præſcriptione, ibid. n. 22, pag. 379
4 Viſitatio locorum nullius diœceſis fieri non poteſt ab Epiſcopo in tribus caſibus, ibidem, n. 40 381
4 Pii V. decretum circa viſitationem eccleſiarum curatarum in locis ubi regulares exercent utramque juriſdictionem non extenditur ad loca nullius diœceſis, ib. n. 43, & 47, 381
5 Nullius diœceſis ſtatus non conſtituitur niſi procedatur per viam diſmembrationis territorii, in c. Cum dilectus, n, 21, de relig. domib. 218
5 Prælatus inferior non conſtituitur in ſtatu nullius diœceſis, niſi habeat in loco omnimodam juriſdictionem epiſcopalem, vel quaſi, excluſo Epiſcopo, ibid. n. 26 218
5 Et ſit liberatus etiam à jure reverentiali, n. 27, pag. 218
3 Juriſdictio quaſi Epiſcopalis omnimoda privativè ad Epiſcopum conſtituit inferiorem veluti in propria Diœceſi, in c. Cum contingat, n. 37, de foro compet. 90
Vide in ver. *Exempti*, & in ver. *Viſitatio locorum, &c.*
1 *Nullitates* ſolas ex defectu citationis juriſdictionis, & mandati in Urbe, & in ſtatu eccleſiaſtico judices debent attendere, & aliis rejectis ad cauſarum expeditionem procedere, in c. In nomine Domini, n. 47, de teſtib. 188
Nullus eſt dictio univerſalis negativa quæ reſtrictionem non patitur, in c. Multa, n. 8, ne Cler. vel Monachi. 400
Nullus eſt verbum univerſale negativum, in c. Nulli, n. 2, de reb. Eccleſ. non alienan. 275
7 *Nullatenus* dictio importat nullitatem actus ipſo jure, in c. Qui Presbyterum, n. 82, de pœnit. & remiſſ. & habet vim Decreti irritantis, ibid. num. 83 112
1 *Numerus* præbendarum an frangatur per receptionem Canonicorum ultra numerum, & per ſuperexcreſcentiam fructuum, in cap. Cum M. n. 50, de Conſtitut. 156
Numerus in monaſteriis conſtituendus,
Vide in ver. *Monaſterium quoad præfixionem numeri.*
2 Numerus effrænatus vocalium reducitur in c. Quia propter, §. Illud autem, n. 9, de elect. 99

Nunciatio novi operis.

7 Ædificans poſt nunciationem novi operis non ſufficit, ut patientiam præſtet operis demoliendi, ſed ædificium ejus ſumptibus eſt demoliendum, in cap. Cum ex injunctio, n. 2 de novi operis nunciat. 30
7 Et quid ſi nunciatio facta fuerit prædeceſſori ædificantis, ibid n. 3, & ſeqq. 30
7 Interdictum demolitorium novi operis datur hæredi, & in hæredem etiam poſt annum, ibid. n, 4 30
7 Et tranſit in ſingularem ſucceſſorem etiam dignitatis, ibidem num. 5, & 8 30
7 Datur tamen ad patientiam, ſed non ad impenſam, ibidem num. 6 30
7 Niſi ſucceſſor ratum habeat ædificium cœptum, vel ædificet, ibidem n. 30
Vide in ver. *Eccleſia quoad ædificationem*, &c.
5 *Nuntius*, & Procurator in quibus differant, in c. Cum dilectus, n. 2, de relig. domib. 216
5 Nuncius ſimplex non admittitur ad agendum, vel defendendum, n. 3 216
5 Nuncius eſt veluti organum, & pica domini ſui, ib. n. 6 216
5 Et confert verba in perſonam domini, eique acquirit directè, ibidem, num. 7 216
2 Nunciis Principis non creditur ſine litteris, & aliorum bona capientibus poteſt reſiſti de facto, in c. Cum in jure, nu. 33, de Offic. delegat. 407
2 Nuncio, & alii deſtinato ad aliquid non creditur, niſi doceat ſe habere poteſtatem ab eo, qui poteſt dare, ib. n 42, 407
6 *Nuptiæ* undè dictæ, in cap. Naviganti, n. 70, de Uſur. 302
3 Nuptiarum ſolemnitates quibus temporibus jure veteri prohiberentur, in c. Capellanus, n. 4, de fer. 112
3 Et quibus jure noviſſimo Concil. Trident. ibid. n 5 112
3 Nuptiarum benedictiones fieri non poſſunt temporibus ab eccleſia interdictis, & eſt culpa mortalis huic præcepto contravenire, ibidem n. 6, pag. 112
3 Item prohibentur his temporibus nuptialia convivia, ibidem n. 7, & 11 112
3 Item traductiones uxoris ad domum viri etiamſi fiat privatim, ac ſine ſolemnitate, ibidem, n, 10. pag. 112
3 Item carnalis copula, n. 11 112
3 Nuptiarum ſolemnitate cur certis temporibus ſint prohibitæ, ibidem n 9 112
3 Toletani Concilii decretum prohibens carnalem commixtionem, & alias nuptiarum ſolemnitates temporibus ab Eccleſia interdictis refertur, ibidem n. 12 114
6 Nuptiæ ſecundæ cur non ſint benedicendæ, in c. Vir autem, num. 3. & 5. de ſecun. nupt. 109
6 *Nutus* ſunt majoris potentiæ in fari valentibus, quàm in mutis, in c. Tuæ fraternitati, n. 28, de ſponſal. 10

O.

5 *Obedientia*, id eſt prioratus, vel adminiſtratio Eccleſiæ, in c. Monachi, n. 38, de ſtatu Monach. pag. 169
5 Obedientia id eſt prioratus, vel officium certam habens adminiſtrationem, in c. Cum ad Monaſteriam, n. 27, de ſtat. Monach. 192
2 Obedientiam manualem Presbyteri, & ſimplices Clerici tenentur Prælato ſuo, & ſucceſſoribus exhibere, in cap. His quæ, n. 3, de major. & obed. 503
2 Declaratur, ibidem, n. 7, 503
2 Et quæ dicatur obedientia, manualis, ibid. n. 4 503
2 Obedientia, reverentia, & honorificentia an, & in quo differant, ibidem n. 8 504
4 *Oblationum*, & obventionum appellatione veniunt etiam decimæ, in c. Cum contingat, n. 41, de decim. 397
4 Oblationes factæ imagini alicujus Sancti depictæ in pariete extra Parochialem, ſed infra limites Parochiæ cui debeantur, in c. Paſtoralis, n. 4, de his quæ fin. Prælat. 264
4 Oblationes factæ ubivis locorum infra limites Parochiæ debentur Parocho, ibid. n 16, 265
4 Ampliatur ſex modis, ibidem à n. 19, uſque ad n. 29, & declarantur quinque à num. 29, uſque in fin. 265
4 Conſuetudo ut oblationes factæ imagini alicujus Sancti debeantur laico domino muri ubi depicta eſt illa imago, non valet, ibid. n. 19 265

4 Etiam reſpectu adminiſtrationis, ibid. n. 20. 265
4 Fallit, num. 21. & 22. 265
4 Oblationes res ſpirituales ſunt quarum laicus non eſt capax, ibidem, n. 20. & 23. & 29. 265
4 Confraternitates laicorum ex conſuetudine poſſunt recipere oblationes dummodo nil ſibi applicent, ſed in pios uſus totum convertant, ibid. n. 12. 265
4 Laico domino muri ubi ſacra imago depicta eſt non poteſt Epiſcopus concedere ut oblationes diſpenſet ad libitum ſuum, ibidem, n. 23. 265
4 Oblationes factæ ſacræ Imagini exiſtenti in Capella, ſeu oratorio infra limites Parochiæ debentur Parocho non autem Capellano ibi inſtituto, ibidem, n. 24. 265
4 Idem ſi fiant ad altare in Capella alicujus Eccleſiæ ibidem, num. 25. 266
4 Oblationes, quæ fiunt S. Imagini exiſtenti in Cathedrali non quæruntur Epiſcopo, ſed Archiepresbytero curam animarum ibi exercenti, ibid. n. 26. 266
4 Oblationes factæ Presbytero celebranti ſunt Rectoris Eccleſiæ, non autem Presbyteri, ibidem n. 27. 266
4 Niſi ſit Epiſcopus qui Miſſam celebret in Eccleſia Parochiali ibidem, n. 28. 266
4 Oblationes cedunt Parocho in dubio tantum Secus ſi appareant factæ alterius contemplatione, vel in alium uſum ſint deſtinatæ ex pia intentione offerentium, ibidem num. 29. 266
4 Oblationum adminiſtratio ſpectat ad Parochum non ut ſibi applicet, ſed ut diſpenſet in uſus ab offerentibus præſcriptos ibidem, n. 30. 266
4 Oblationes an, & quomodo à Parochis ſint dividendæ, ibid. num. 31. 267
4 Oblationes quæruntur Epiſcopo ſi locus ubi depicta eſt religioſa imago non ſit intra fines alicujus Parochæ, ibidem, num. 32. 267
4 Canonica portio an de oblationibus Epiſcopo debeatur, ibidem, n. 33. 267
4 Oblationes quæ fiunt in Eccleſiis Regularium quæruntur Monaſterio pro Monachis ibi ſervientibus, ibid. n. 34. 267
4 Conſuetudo ut oblationes non debeantur Parochiali, ſed alteri Eccleſiæ, vel perſonæ eccleſiaſticæ valida eſt, ibidem num. 36. 267
4 Oblationes factæ novis Sacerdotibus dum celebrant primas Miſſas quæruntur ipſis, & non Parocho, ibidem num. 37. 267
4 Mens offerentium recipit interpretationem à Conſuetudine ibidem num. 38. 267
4 Sacerdotes novi non prohibentur primas Miſſas decantare, & in illis poſt offertorium in medio altaris ad populum ſe convertere, & oblationes accipere à ſponte dantibus, ſed perambulationes per Eccleſiam, & extenſiones prohibentur ibidem, num. 39. 267
4 Parochi diebus feſtis poſſunt poſt offertorium in medio altaris vertere ſe ad populum, & invitando ad oblationes manipulum, vel aliud offerentibus præbere deoſculandum, ſed aliis Sacerdotibus hoc non licet, ibid. n. 40. 267
4 Parochi ſtante conſuetudine poſſunt recedere ab altari poſt offertorium, & ad infimum locum Eccleſiæ accedere ad recipiendas mulierum oblationes, ibid. n. 41. 268
4 Oblationes an poſſint laicis locari, aut vendi, ibid. n. 42. 268
4 Laicis non licet de altari immediatè oblationes accipere, ibid. num. 43. 268
4 Oblationes quæ fiunt imagini alicujus Sancti depictæ in pariete extra Parochialem Eccleſiam cui debeantur, in c. Quoniam, n. 4. de decim. 388
Vide in ver. *Laicus quoad decimas.*
7 *Oblati* alicujus religionis an ſint judicandi perſonæ eccleſiaſticæ adeo ut à foro ſæculari, & vectigalibus tam quoad perſonas, quàm quoad bona debeant eſſe immunes, in c. Ut privilegia n. 1. & ſeq. uſque in fin. de privileg. & præſertim, num. 26. verſ. Ex his ſequitur. 76
7 Et quatenus ſint immunes an eorum exemptio extendatur etiam ad conjugatos, ibidem, n. 27. pag. 76
7 Et an exemptio à foro ſæculari ſuffragetur pro delictis ante oblationem commiſſis, ibidem, n. 33. pag. 76
7 Et an oblati carentes requiſitis Concilij Tridentini in cap. 11. ſeſſ. 24. ſubſint Epiſcopo tam in ſpiritualibus, quam temporalibus, ibidem, n. 34. 76
7 Et an ſubſint cumulativè, vel privativè ad Superiores religionis cui ſunt oblati, ibidem. n. 36. 76
7 Oblati aſſumunt privilegia religionis, cui oblati ſunt, ibidem n. 2. Declaratur n. 4. & ſeqq. 77
7 Oblati quales eſſe debeant ut privilegiis potiantur, ibidem, num. 4. & n. 11. 77
7 Oblati ſunt ſervi Monaſterij, ibidem, n. 6. 77
7 Oblati acquirunt Monaſterio, non ſibi, ibidem, pag. 77
7 Oblatus plenè non dicitur qui ſibi uſumfructum retinuit, licet gaudeat privilegio ſepulturæ tempore interdicti ibid. num. 7. 77
7 Oblatus plenè non dicitur offerens ſe, ac bona præſentia, ibidem, n. 8. 77
7 Oblatio plena quid requirat, n. 9. 77
7 Oblati promittunt obedientiam licet non monachalem, ibid. num. 10 77
7 Oblatus renunciat proprio, & amittit teſtamenti factionem, ibidem. 77
7 Bona oblata etiam ſine perſona efficiuntur eccleſiaſtica, ibid. num. 12. 77
7 Offerens bona ſine perſona non efficitur perſona eccleſiaſtica, ibidem n. 13. 77
7 Offerens ſe aut ſimpliciter, aut ſine bonis, aut cum reſervatione bonorum non eſt perſona eccleſiaſtica, ibidem num. 14. 77
7 Oblatio cenſetur celebrata juxta eccleſiæ ſtatum, vel conſuetudinem, ibidem, n. 15. 77
7 Offerens ſe ſimpliciter non cenſetur obtuliſſe bona ibidem, num. 17 78
7 Offerens ſe, & majorem partem bonorum non dicitur perſona eccleſiaſtica, ibidem n. 18 78
7 Oblatus non dicitur is, cui pars bonorum oblatorum in emphytheuſim conceditur, ibidem n. 20. pag. 78
7 Concluſiones circa oblatos, n. 21 78
7 Oblatio non excluditur ex detentione, vel uſu facti rei oblatæ permittente ſuperiore, ibidem n. 22 78
7 Oblatio an habitus mutationem requirat, & qualem, num. 23. & 25 78
7 Oblatio an requirat ut ſæculum relinquatur, ibid. n. 25 78
7 Oblati plenè an gaudeant privilegiis ſi ante, vel poſt oblationem matrimonium contraxerint, ibidem n 28 79
7 Oblatus conjugatus gaudet omnibus privilegiis perſonæ eccleſiaſticæ, ibidem n 32 79
7 Oblati poſt delictum commiſſum an, & quando ſubſint foro ſeculari, ibidem n. 33 79
7 Epiſcopi juriſdictio in oblatos reſpicit ſpiritualia tantum, ibidem num. 24 80
7 Oblatus non habentes requiſita an eximantur à juriſdictione Diœceſani, ibidem n. 36 80
7 Concilium Tridentinum quid ſtatuerit circa oblatos præter jus commune, n. 37 80
7 Epiſcopi juriſdictio in oblatos an ſit cumulativa, ibidem num. 38 80
5 Oblatio parentum de impubere an ſe habeat ad profeſſionem ſicut ſponſalia ad matrimonium, in c. Si quis, num. 14. de regular. 9
5 Oblatus religioni poteſt quandocunque exire poſt pubertatem niſi expreſsè, vel tacitè profeſſione emiſerit, ibidem num. 16 10
3 Oblati alicujus religionis an ſint de foro Eccleſiæ, in cap. Nullus, num. 48 de foro compet. 58
3 *Offerens* ſimpliciter ſe, & ſua Eccleſiæ Regulari cenſetur obtuliſſe etiam futura, in c. In præſentia, n. 5 de probat. 168
3 Offerens ſe, & ſua religioni ſine ingreſſu non dicitur mortuus mundo, imo poteſt matrimonium contrahere, ibidem, num. 7. 168
3 offerens ſe religioni ſimpliciter non renunciat propriis, niſi profeſſionem emittat. ibidem, n. 8 168
3 oblationem perſonæ, & bonorum poteſt monaſterium recipere, etiam juramento firmatam, ibid. num. 9 168
2 Clericus bona à ſe collata Eccleſiæ in qua eſt beneficiatus, auferre poteſt, & ſecum in monaſterium transferre, in c. Ex tranſmiſſa, n. 10, de Renunciat. 144
4 oblatio probatur per unum teſtem de veritate, & per confeſſionem etiam incidenter factam, in c. Cum dilectus, n 3. de ſucceſſ. ab inteſtat. 357
4 oblati, ſeu donati qui proprie dicantur, ibidem, n. 10 357
4 Et in quo differant a Converſis, ibidem n. 13 358
4 oblati comprehenduntur in c. 16. ſeſſ. 25 de regular. ibid. num. 14. & ſeqq. 358
7 oblati non gaudent privilegiis religionis, niſi ex toto ſint tranſlati, in c. Cum & plantare, n. 8 de Privileg. 43
5 oblati ſunt ſui juris, proprium habent, & matrimonium contrahunt, in c. Non eſt vobis, n. 17 de Regular. 27
5 oblati cenſentur Eccleſiæ, vel monaſterio ſe obtuliſſe ſub tacita conditione, niſi ad arctiorem regulam tranſire voluerint ibidem n. 18 27
5 oblatus qui ſe, & ſua bona obtulit Eccleſiæ ſæculari, poteſt bona illa ſecum ad aliam Eccleſiam, vel monaſterium transferre, ibidem n. 20 27
2 obligatio ad Religionem in genere an dirimat matrimonium poſtea contractum, in c. Perlatum, n. 34, de iis quæ vi met cauſ. 583
5 obligatio numquam inducitur ubi conſtat de mente legis obligare nolentis, in cap. Explicari, n. 10. de obſerv. jeju. 350

sobli-

5 Obligatio ſemel extincta in perpetuum non reviviſcit, in c. Quoniam, n. 58 de jurepatr. 238

4 Obligatio Epiſcopi ordinantis Clericum ſine titulo oritur ex contractu, vel quaſi, & ideo tranſit ad hæredem, in c. Cum ſecundum, n. 37. de præben. 112

4 Obligatio quæ contrahitur ex ordinatione ſine titulo an ſit realis vel perſonalis, ibid. num. 40. pag. 112

5 Obligatio ad perſeverandum in Religione unde oriatur, in c. Si quis, num. 21, 68, & 72, de Regular. 10

5 Obligatio naturalis oritur ex contractu etiam nullo ex defectu ſolemnitatis, ibidem, n. 44 pag. 13

5 Obligatio naturalis quos effectus producat, ibid. pag. 13

5 Obligatio habetur pro non adimpleta quando impl mentum non durat ſine facto illius, qui adimplere tenetur, in c. Porrectum, n. 58 de Regular. pag. 64

2 Obligatio naturalis non oritur ex conſenſu quando lex poſitiva reſiſtit actui, in c. Publicato, n. 31 de elect. 121

2 Idem quando actus peccat in ſua forma, ibidem, num. 32 121

2 Vel quando lex decernit actum ipſo jure nullum, ibidem n. 33. 121

5 Obligatio ad religionem in genere, quibus modis inducatur, in c. Conſulti, n 6. & n. 44. & 50. de regular. 90

5 Obligatus ad Religionem in genere per ſuſceptionem habitus Novitiorum cum propoſito mutandi vitam poteſt ad laxiorem ordinem pertranſire, ibid n. 7, & 29 91

5 Eccleſia non poteſt obligare quemquam invitum ad Religionem in genere, ibid, n. 30 95

5 Obligatio ad religionem in genere per ſuſceptionem habitus profeſſorum non oritur ex voto ſimplici, ſed ex tacita profeſſione, ibid. num. 36 pag. 96

5 Obligatio ad religionem in genere an dirimat matrimonium poſt contractum, ibid. n. 45. & ſeq. pag. 97

5 Obligatio ad religionem in genere non requirit conſenſum recipientis, ibid n. 55 98

5 Obligatio ad religionem in genere quæ de jure oritur ex profeſſione emiſſa in religione non approbata, an ſublata fuerit a Concilio Tridentino, ibid. n. 57, & ſeq. 99

5 Fingens ſe fœminam, & profeſſionem faciens in monaſterio monialium obligatur ad religionem in genere, ibidem num. 54 98

4 Obligatus ex pluribus cauſis ad idem numero, ſemel ſolvendo liberatur, ſecus ſi ad idem in ſpecie, in c. Fraternitatem, n. 79 de ſepultur. 371

4 Obligatio pſallendi in Eccleſia eſt unica, & individua, in c. Cum percuſſio, n. 16 de Cler. ægrotan. pag. 192

4 in obligationibus individuis qui non tenetur, ad totum ad nihil tenetur, ibid n. 17 192

6 Obligatio naturalis non oritur ex contractu omnino, nullo, in c. Ad audientiam, n. 17. & 24. de ſponſ. & matrim. 3

Obligatio Cameralis.

7 Obligationis Cameralis practica antiqua fuit abolita per Concilium Tridentinum, & reformationem Pii V. in c. Sacro, n. 42 de ſent. excomm. 202

Vide in ver. *Auditor Cameræ.*

2 Obligatus ratiociniis depoſitio onere, & reddita ratione, ordinari poteſt, prius verò non, in cap. *Magnus*, num. 1. & num. 11. & 22. de obligat ad ratiocin. 340

2 Ratiocinia quæ ſint, ibidem, n. 11 341

2 Obligatus ratiociniis prohibetur promoveri ad ordines, ſed non ad Dignitates, ibid. n. 12 341

2 Obligati ratiociniis prohibentur in aliqua religione ad habitum, & profeſſionem admitti, ſed ſi de facto admittantur profeſſio non eſt irrita, ibid n. 15 342

2 Obligatus juramento ad librum ſcribendum, vel aliud ſervitium exhibendum an poſſit religionem ingredi, ibidem num. 10 342

2 Obligati ratiociniis quas ob cauſas prohibeantur ordinari, num. 19 342

2 Adminiſtratores bonorum alterius an, & quibus caſibus prohibeantur ordinari ante dimiſſum officium, & reddita ratiocinia, ibidem, n. 22 & num. ſeqq. 343

2 Quid in adminiſtratoribus eccleſiaſticarum, vel miſerabilium perſonarum, ibid. num. 23 343

2 Et quid in adminiſtratoribus perſonarum ſæcularium non miſerabilium, ibid. n 24 343

3 *Obſequiorum* neceſſitas ſubjectionem arguit, in c. Ex epiſtolæ, num. 6. de probat. 158

1 Obſequia quæ debet patrono libertus ſunt honoris, & reverentiæ, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 70. de Conſtitut. 138

4 *Obſervantia* longè poſt fundationem non poteſt eſſe interpretativa actus fundationis, in c. Conquerente, num. 23. de Cler. non reſid. 40

4 Obſervantia ſubſequuta ſuperat omnes alias probationes, & eſt omnium interpretationum regina, in c. Tuæ, n. 14. de Cler. non reſident. 69

4 *Obtinere* dicitur qui habet ius in re, & legitimè poſſidet, in c. Epiſcopus, n. 27. de præbend. 87

4 Obtinere idem eſt quod habere, in c. De rectoribus, nu. 17 de Clericis ægrotan. 196

4 Obtinere quis dicitur quando canonicè poſſidet, & habet jus in re, ibid. n. 18 196

4 Tamen verificatur etiam in detentatione, ibid. nu. 37 verſ. Et eo magis. 196

4 Obtinendi verbum quid propriè ſignificet, in c. Dilectus, il ſecondo, num 25. de Præben. 141

4 *Obventionum* verbum eſt valide latum, & comprehendit decimas, & alios reditus ſpirituales cujuſcumque ſint qualitatis, in cap. Paſtoralis, n. 18. de his quæ fi. à Prælat. 265

Occaſio peccandi,

Vide in ver. *Peccatum.*

6 *Occidens* furem, vel latronem cum ſe poterat aliter liberare tenetur agere pœnitentiam, de qua, in c. Interfeciſti, de homicid. n. 1 250

6 Occidens eum qui de jure naturali, vel divino poterat occidi non peccat, ſecus ſi de jure poſitivo tantum. ib. n. 8. 251

2 *Occultum* dicitur quod probari non poteſt, in c. Dilectus, n. 38. de tempor. ordinat. 201

6 Occultum dicitur quod factum eſt coram paucis, in cap. Quod nobis, n. 3. de Clandeſt. deſponſ. pag. 28

4 Occultum propriè quid ſit, in c. Veſtra, num. 45. & ſeqq. & n. 121. de Cohabit. Cler. & mulier. 11

4 Solius Dei judicio relinquitur, ibidem, n. 46. pag. 11

4 Occultum penè quod dicatur, ib. n. 48 & ſeqq. & n. 121. 12

4 Occultum, & penè occultum qualiter differant, ib. n. 51. 12

4 Occultum quandoque accipitur prout diſtinguitur contra notorium, ibid. n. 107. & ſeq. & n. 128 pag. 18

4 Contrarium, ibid. n. 109 18

4 Declaratur, ibid. n. 112. & 128. 18

4 Occultum accipitur prout contradiſtinguitur à publico, ibid num. 113 18

4 Contrarium, ibid. n. 116 18

4 Declaratur, ibid n. 117 19

4 Occultum accipitur pro penè occulto, & probabili, ibid. num 118. & ſeq. 19

4 Quod verum eſt largè, ſecus ſecundum proprietatem vocabuli, ibid. n. 121. & ſeqq. & n. 127 pag. 19

4 Occultum propriè dicitur, quod ex ſui natura, vel ex accidenti probari non poteſt, ibid. n. 121. pag. 19

4 Occultum dici poteſt, quod non eſt notorium, ſed Concilium Tridentinum non eſt reſtringendum ad hanc acceptionem, ibid. n. 128. 65

4 Occultum vix conſiderari poteſt in materia Bullarum contra bannitos, & extrahentes frumenta; & ideo hi caſus remittendi per Epiſcopos ad ſedem Apoſtolicam, ibidem num. 129. 20

4 Et quid ſi ab obſervatione judicii, ibid. n. 133 pag. 20

4 Et quid ſi mediis depravatis, & falſis teſtibus, ib. n. 134. 20

4 Et quid ſi accuſator per annum tacuerit, ibid. n. 135. 20

9 Et quid ſi reus non fuerit dimiſſus cum cautione de ſe repræſentando, ibid. n. 136. 20

4 Occultum remanet delictum, non obſtante ſententia judicis ſæcularis contra Clericum lata, & fama inde ſuborta, ibidem, n. 138. & num. ſeq. 21

4 Occultum dicitur delictum ſi complicibus tantum ſit notũ, ibid. n. 141. 21

Vide in ver. *Diſpenſatio ſuper irregularitate occulta.*

6 Crimen Acolythi adjuvantis rebaptizantem ſi eſt occultum non impedit promotionem: ſecus ſi publicum, niſi cum eo Religionem intrante diſpenſetur, in c. Ex literarum, de Apoſtat. & reiteran. baptiſ. n. 1. 246

6 Occultum an dici poſſit crimen ſi aliquibus ſit notum, ibid. num. 2. 246

6 Occultum non diſtinguitur à manifeſto in his, quæ non geruntur ratione publici officii, ſed concernunt privatam utilitatem excommunicati, in c. Poſtulaſtis, num 10. de Cler. excomm. pag. 338

5 occulta per ſe non ſubſunt judicio Eccleſiæ, ſed ſolum occulta per accidens, in c. Dolentes, num. 28. de celebr. Miſſar. 307

5 Contrarium, n. 62. 307

2 *occupatio*, morbus, & hoſtium incurſus æquiparantur, in c. Inter cætera, n. 5. de offic ordinar. pag 457

4 *oculorum* officium amiciſſe durius eſt quàm linguæ, in c. Cum percuſſio, n. 14. de cler. ægrot. 192

5 oculos ſtibio depingere non licet, in c. Multa, n. 66. ne cler. vel Monach. 399

4 *odium* parochianorum non eſt ſufficiens cauſa non reſidendi, in c. Clericos, n. 30. de Cler. non reſidn. 79

5 odium inter conjuges exortum an ſit juſta cauſa diſpenſandi ſuper rato, in c. Ex parte, il ſecondo, n. 25. de Converſ. Conjugat. 161

œcono-

2 *Oeconomus* agit nomine monaſterii, & ſtat in judicio pro cauſis ad monaſterium ſpectantibus, in c. Conquerente, n 2 de offic. ordin. 463
2 Oeconomi appellatione quis veniat, ibidem, num. 3 463
2 Oeconomus in Eccleſia vacante per Epiſcopum eſt ponendus, ſi illius ordinatio ex aliqua cauſa differatur, in c. Cum vos, n. 1, & 4, de offic. Ordinar. 440
2 Oeconomus de jure communi non poteſt conſtitui per Epiſcopum in Eccleſia vacante, ſi ea ſit juris patronatus Eccleſiaſtici, ibidem, num. 3, & n. 8 440
2 Secus ex Concilio Tridentino, ibid, n. 7 440
2 Oeconomum debet Epiſcopus conſtituere Parochiali ſtatim habita notitia illius vacationis, ibidem, d n. 7, 440
2 Oeconomus dicitur cui res Eccleſiæ gubernanda mandatur, ibid. n. 10 440
2 Oeconomus in Eccleſia vacante ab Epiſcopo deputatus habet adminiſtrationem omnium bonorum Eccleſiæ vacantis, etiamſi inſtitutio non ad Epiſcopum, ſed ad inferiorem ſpectet, ibid. n. 15 440
2 Non tamen debet fructus ſibi applicare, ſed in utilitatem Eccleſiæ convertere, vel ſucceſſoribus reſervare, ibidem num. 16 441
2 Item tenetur inventarium conficere, ibidem 17, pag. 441
2 Et debet eſſe Clericus, ibidem, num. 18, 441
2 Debetur tamen illi congrua arbitrio Epiſcopi, ibid, n. 19. 441
2 Et unde hæc portio ſumenda ſit ſi fructus ſunt conſumpti, vel inſufficientes, ibid. n. 20 441
2 Oeconomi deputatio in Eccleſia vacante non pertinet indiſtinctè ad Epiſcopum, ſed ad eum, qui habet jus inſtituendi, ibidem n. 24, 441
2 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibidem n. 25, 441
2 Oeconomi deputatio in Parochialibus vacantibus non ſpectat ad Abbatem habentem jus conferendi, ſed ad Epiſcopum viciniorem, ibidem n. 26 441
6 *Offendere* plures difficilius eſt, quàm unum, in c. Mandato, n. 8, de Simonia 179
4 *Officialis* Pœnitentiariæ an ex ſola cauſa quod cæcus evaſit juſtè potuerit ab officio removeri, & alius in ejus locum ſubrogari, in cap. Conſultationibus, n. 24, & ſeqq. uſque in fin. de Cler, ægrotan. 203
4 Officialis perpetuus habet titulum, ibidem, n. 38, pag. 205
4 Officialis propter morbum perpetuum, & incurabilem effectus inhabilis non poteſt ab officio removeri, ſed dandus eſt illi coadjutor, ibidem num 40 205
4 Officiales Pœnitentiariæ percipiunt in abſentia fructus, & emolumenta quando ſunt legitimè impediti, ibidem nu. 44 verſ. Corroborantur, pag. 205
6 Officialis poteſt inire ſocietatem ſuper fructibus ſibi debitis à recognoſcentibus bonam fidem, in c. Naviganti, num. 63 de uſur. 301
4 Officialis perpetuus propter morbum incurabilem ab officio non removetur, ſed datur illi coadjutor, in c. de Rectoribus, n. 41, de Cler ægrot. pag. 198
5 Officialis dicitur adminiſtrator in utilitatem *Monaſterii*, nec poteſt de fructibus diſponere, in c. Monachi, n. 43, de ſtat. Monach. 170
1 Officialis perpetuus ſine juſta cauſa de poteſtate ordinaria amoveri non poteſt, in cap Cæterum, n. 37, de *Reſcript.* 192
1 Officialis electus, qui ante confirmationem evaſit cæcus, debet in eodem officio remanere, illudque per alium exercere, ibidem num. 45, & 58. pag. 193
1 Officialis, qui ex propria culpa in morbum incidit, removetur ab officio ſecundum leges, ibidem n. 68 194
1 Secus ſecundum Canones, ibidem n. 69 194
1 Officiales Collegiorum Urbis ægritudine, vel ſenio, aut alias legitimè impediti ex conſuetudine inſerviunt per ſubſtitutum, ſibique emolumenta percipiunt, ibid n. 79 195
Vide in ver. *Officium, Cæcus, Mutus, Infirmus,*
1 *Officium* obtinens ad ſui vitam ſi evadat cæcus, an valeat proviſio de eodem officio alteri facta ſine derogatione Regulæ de jure quæſito non toll. diſcutitur in c. Cæterum, n. 35, & ſeqq. uſque in finem de *Reſcript.* 192
1 Officia de ſui natura regulariter ſunt perpetua, præſertim ſi concedantur ad vitam, ibid. n 36, 192
1 Officium obtinens ſive gratuitum, ſive oneroſum ſi fiat inhabilis non privatur officio, ſed inſervit per ſubſtitutum, & retinet ſtipendia ſua, ibidem num 46 193
1 Etiamſi officium requirat induſtriam perſonæ, ibidem nu. 48 193
1 Officio, vel beneficio quem privare ſine culpa perverſum eſt, & contra Eccleſiaſticam cenſuram, ib, n. 57. & ſeq. 193
Vide in ver. *Cæcus, Officialis, Mutus, Infirmus.*
1 Officia perpetua, & ſpiritualia regulantur per omnia ut beneficia Eccleſiaſtica, ibidem num. 76 195
1 Imo difficiliùs quis removetur ab officio, quàm à beneficio, ibidem num. 77 195

Officium judicis.

5 Judex in materia peccati ex officio providere poteſt ubi clauditur os agenti, in c. Præterea, n. 6, de Converſ. Conjugat. 132
4 Officium Judicis nobile ſemper datur ubi deficit actio ad conſequendum quod ſibi debetur, vel ad cogendum obligatos, qui actione directa non poſſunt adſtringi, in c. Quoniam, n. 34, de decim. 391
4 Fundatur in æquitate, ibid & n. 37 391
4 Conceditur ad inſtar actionis, ibid. n. 35. 391
4 Et latè ſumpto vocabulo venit actionis appellatione, ibid, num. 36 391
3 Officio judicis ex æquitate ſuccurritur ubi actio deeſt, in ca. Gravis, n. 56, de reſtitut. ſpoliat. pag. 149
7 Judex ſupplet ex officio ubi vertitur periculum animarum, in c. Sacro, num. 53. de ſent. excom pag. 205
3 Judex non impartitur officium ſuum niſi volenti, & petenti, in c. Venerabilis, num. 21, & 26, de Judic. 38
3 Judex debet litium brevitati ſtudere, & artibus litigatoribus occurrere, ibidem num. 23, 38
2 Officii nomen convenit tam majoribus, quàm minoribus ordinibus, & latiſſimè patet, in c. Cum contingat, nu. 126, de ætat, & qual. 271
4 Officium paſcendi per bonorum operum exemplum perſonaliſſimum eſt, nec poteſt impleri per miniſtros, in c. Ex parte, num. 40, & ſeqq. de Cleric non reſiden. 51
2 Homines diverſæ profeſſionis non ſunt in eodem officium ſociandi, in cap. Cum cauſam, num 8, de elect. 77
1 Si aſſocientur ita ut ſint unum corpus, ſecus ſi tamquam ſinguli, ibidem num 10, 77
4 Officium tunc dicitur Papa voluiſſe alteri tradere, & privare poſſeſſorem quando in locum ejus alium ſubrogat in cap De rectoribus, n. 20, de Cler, ægrotan. 196
4 Declaratur, ibidem n. 39 196
2 Officii divini celebratio non refertur ad celebrationem Miſſæ, in c. Ut Abbates. n. 74. de ætat. & qual. 225
Declaratur, num. 82. & ſeqq.
Vide in ver. *Monachus quoad Officium Divinum.*
Divina officia non requirunt ordinem Sacerdotalem ibidem, num. 106,
3 Emptor in redemptione officii recuperare debet nedum pretium, ſed etiam pretii acceſſionem, in c. Ex epiſtolæ, n. 11, de probat. 159
4 Officiorum omnimoda diſpoſitio in conferendo, transferendo, & removendo pertinet ad Romanum Pontificem, in c. Conſultationibus, n 31. de Cler. ægrot. 204
4 Declaratur, ibid. n. 46, verſ. Quartò & n. 72 & 76 204
4 Officia eccleſiaſtica perpetua regulantur ad inſtar beneficiorum, & dignitatum, quæ in titulum conferuntur, ibidem, n. 37 205
4 Officia, & beneficia conferri debent perſonis, quæ dignè valeant adminiſtrare, in cap. Nulla, n. 22, de Conceſſ. præb. 231
4 Officium quid ſit, in cap. Ad hæc, n. 53, de præben. 108
5 Officium cui interdicitur & executio, in c. Sicut te, nu. 35. Ne Cler, vel Monach. 427
5 Officium nullum Clerici poſſunt habere in Republica ſæculari, in c. Multa, n. 20, Ne Cler. vel Mon. 395
4 Officium tunc dicitur Papa voluiſſe alteri tradere, & privare poſſeſſorem quando in locum ejus alium ſubrogat, in c. De rectoribus, n. 20, de Cler. ægrot. 196
4 Declaratur, ibid. num. 39. 196
4 Officiis manualibus ſacri ordines non annectuntur ibidem, num. 25 197
4 Officia quædam Pœnitentiariæ conferuntur prævio concurſu qui in manualibus non ſervatur, ibid. n. 29 197
4 Officium manuale reſpectu illius, cui ad vitam fuit collatum cenſetur perpetuum, ibid. n. 31. pag. 197
5 Officium Beatæ Mariæ Virginis, ac defunctorum an ex præcepto recitare teneantur Monachi S. Bernardi Hiſpaniarum Ordinis Ciſtercienſis, in c. Presbyter, n. 30, & ſeqq. uſque in finem, de celebr. Miſſar. 297
5 Officium B. Mariæ Virginis, ac Defunctorum, &c. qui ad præſcriptum Rubricarum non dicunt, & pſallunt, non peccant, ibid, n. 32 297
5 Officium B. Mariæ Virginis an eſſet in præcepto ante Bullam Pii, ibid. n. 33. & ſeqq. 297
5 Officium B. Mariæ Virginis eſt in præcepto ſi ita ſe habeat eccleſiæ, vel monaſterii conſuetudo, ibid. n. 35. 298
5 Obligatio prædicti officii unde initiū ſumpſerit, ib. n. 34. 297
2 Jura nihil magis abhorrent, quàm unum occupare officia plurium, in c. Ad hæc, n. 18. de Offic, Archid. 376
5 Officium nullū præter Abbatem in monaſterio eſt perpetuū, in c. Cum ad monaſterium, n. 29, de ſtat. Monachor. 192
5 Officium nocturnum, & diuturnum à Prælatis, & Clericis ſtudioſè

ſtudioſè, & devotè celebrari debet, in c. *Dolentes*, n. 1. de celebrar. miſſar. 305
5 Et quomodo intelligatur verba ſtudioſè, & devotè, ibidem & num. 39. 40. & 42. 305
5 Ad officium divinum teneritur Clerico in ſacris, non autem in minoribus ordinibus conſtituti niſi ſint beneficiati, ibid. num 3. 305
5 Officium divinum dicentes, vel Miſſam audientes cum diſtractione volunt ria an ſatisfaciant præcepto *Eccleſiæ*, ibid. n. 17. & n. ſeq. uſque in fin. 306
5 Quid ſi diſtractio proveniat ex eo, quod quis ſcienter ſe occupet in actu externo, & incompatibili cum interna attentione, ibidem, & num 19. & 35. 306
5 Et quid ſi proveniat ex ſolo actu interiori, ibidem, & n. 20. & ſeq. uſque in fin. 306
5 Referuntur Authores, & fundamenta opinionis affirmativæ ibidem, & n. 21. & ſeq. uſque ad n. 33. 306
5 Officium ſtudioſè, & devotè non celebrantes non obligantur ad culpam, ſed ad pœnam ſuſpenſionis, ibid. n. 35. 307
5 Contrarium, & num. 37. 307
5 Officium recitans, vel Miſſam audiens ſi cor ad *Deum* non habeat, mortaliter peccat, ibidem, n. 38. & n. ſeq. ad n. 51. & num. 55. 308
5 Declaratur, & n. 51. & ſeq. 308
5 Officium debet dici reverenter quantum ad compoſitionem corporis, diſtinctè quantum ad pronunciationem oris, & devotè quantum ad mentis elevationem, ibidem, n. 39. 308
5 In Officio præcipitur devotio inte na, & formalis, quæ eſt donum *Dei*, non autem ſola externa, & materialis quam habent etiam Hypocritæ, ibidem, n. 40. 308
5 Officium recitans, vel Miſſam audiens, & aliud cogitat, mentitur, ibidem, num. 44. 309
5 Officium, ut ſatisfiat præcepto neceſſe eſt, ut non procedat ex ſola imaginatione, ſed ex deliberatione, quæ attentionem requirit, ibidem, n. 45. 309
5 Non tamen oportet ut in proſecutione officii attentio ſemper duret ſecundum eſſentiam actus, ſed ſatis eſt, ut duret ſecundum virtutem, ibid. n. 46. & n. 49. & 68. 309
5 Divina officia non requirunt Ordinem *Sacerdotalem*, in c. ut Abbates, n. 106. de ætat. & qualit. pag. 230
Omiſſio levis non vitiat niſi ſit de forma, in c. Ad noſtram, n. 22. de regular. 32
Opinari quid ſit, in c. Ne innitaris, n. 127. de Conſtitut. 56
Opinari non eſt in nobis, neceſſe enim falſum, aut certum dicere, ibidem, n. 129. & n. 136. & 139. & n. 154. & ſeq. 57
Imaginari quidem poſſumus ut volumus, ſed non opinari, ibidem, n. 139. & 140. 59
Opinari aliud eſt, & aliud fingere, ibid. n. 140. & 141. 59
Opinandi libertatem non habet intellectus, ut libet, ſed cogitur objecto ſe conformare, ibidem, n. 143, & n. 154. & numeris ſequentibus. pag. 601
Intellectus non habet libertatem opinandi, ut libet, ſed violenter inclinatur in eam partem, in qua ſunt fortiora motiva, ibid. n. 157. 79

Opinio communis.

Opinio illa ſemper eſt proferenda, quæ habet pro ſe legem, vel probatam conſuetudinem, in c. Ne innitaris, n. 21. de Conſtitut. 41
Opinio quid ſit, ibid. n. 22. & n. 27. & 91. & ſeq. & n. 127. 41
Opinio ſtabilitatem non habet, ſed variabilis eſt ibid. n. 65.
Opinio intellectus, & fides inquibus differat, ibidem, num. 66. 46
Opinio contradiſtinguitur à virtutibus intellectualibus, ibid. 60. n. 69. & n. 85. & 87. 47
Opinionis diffinitio quæ ſit, ibid. n. 78. & n. 91. & 92. 48
Opinari quid ſit, ibidem, n. 127. 56
Opiniones diverſæ in nobis quotidie generantur propter diverſa phantaſmata, ibidem n. 138. pag. 59
Opinionem veritas, aut falſitas non ſeorſim eſt perpendenda ſed per differentiam, & comparationem ad oppoſita, ibid. num. 167. 63
Opinio vehemens pro conſuetudine habetur, ibid. n. 225. 71
In Opinione deligenda cum non apparet quæ tutior ſit, ſervandæ ſunt regulæ juris, in d. c. *Ne innitaris*, n. 229. & numeris ſeq. uſque ad n. 242. pag. 72
Et quæ ſint ejuſmodi Regulæ, ibidem n. 231. pag. 71
Opinionibus diſcrepantibus ſi res prorſus ambigua ſit, abſtinendum eſt à concilio, & judicio, & conſulendus eſt Princeps, ibidem n. 235. & 244. pag. 73. 73
Opinio, & veritas ſi invicem ſe confundant, poteſt Judex differentiam dividere, ibidem n. 237. pag. 73
Opiniones ſi utrinque ſint probabiles, inducendæ ſunt partes ad concordiam, ibid. n. 237. 73
Doctor referens plures opiniones in dubio quam cenſeatur approbare, ibidem, n. 271. 84
Doctor, qui ſimpliciter approbat unam opinionem, cenſetur contrariam refellere, ibidem n. 272. 84
1 Idem ſi dicat unam opinionem eſſe probabiliorem, ſeu veriorem, ibid. n. 273. & n. ſeq. 84
1 Theodoſij Imperatoris edictum de opinione præferendam diſcordia Juris conſultorum, in dict. cap. *Ne innitaris*, n. 280. de Conſtitut. 85
1 Opinionibus diſcrepantibus conari quis debet habere judicem propitium, non tamen claudicantem, ibid. n. 317. 90
1 Opiniones deſtinguens, & ad concordiam reducens non videtur alias opiniones reprobare, ibidem, n. 400. 114
1 Cardinalis Zabarella nulli unquam voluit in opinionibus cedere niſi urgente ratione, ibidem n. 411. 118
5 Opiniones plures ſimpliciter referens cenſetur ultimam approbare, in c. virum, n. 29. de Regular. 53
5 Fallit ſi quis primo ponat ſuam opinionem, & poſtea ſubdat, alij dicunt, ibid. n. 30. 54
2 Opinio quandoque magis attenditur, quàm veritas, in c. A nobis, n. 19. de Bigamis. 368
3 Opinio media eligenda, in c. Venerabili, n. 39. de teſtibus. 199
6 in Opinionum varietate humanior amplectenda eſt, in c. Si vir, n. 3. de cognat. ſpiritual. 64
7 Opinioni, vel magiſtro cuilibet non eſt credendum, in c. Per tuas, n. 6. de ſent. excomm. 175
7 Opinio poteſt ſe habere ad verum, & falſum, in c. A nobis, n. 7. de ſent. excomm. 164
1 Opinio eſt credulitas cum aliqua levi dubitatione, & tenet medium inter ſuſpicionem, & plenam probationem, in c. *Ne innitaris*, n 92. de Conſtitut. 50
2 Opinionum diverſitas in aliquo articulo excuſat à contemptu, & à pœna, in c. Super eo, n. 46. de Bigam. 364
3 Opinio media eligenda, in c. Venerabili, num. 39. de Teſtibus. 199
7 Opinio Epiſcopi Montis *Marani* ſentientis abſolutionem in terminis Bullæ Gregorii XIV. non eſſe reſervatam, expenditur, in c. Cum pro cauſa, n. 13. de ſent. excom. 160
7 Refellitur, & n. ſeq. u que in fin. 360

Opinio communis.

1 Opinio favens matrimonio, vel poteſtati clavium præferenda eſt opinioni contrariæ etiam communi, in c. *Ne innitaris*, n. 92. 32. de *Conſtitut*. 78
Vide in ver. *Opinio ſingularis*
1 Opinionem communem Judex ſequi tenetur, aliàs facit litem ſuam ibidem n. 233. & num. 275. pag. 72
1 Opinio communis habet vim conſuetudinis, ibidem n. 234. & num. 277. 72
1 Opinio cummunis eſt probabilis, & amplectenda in judicando, & conſulendo, ibid. n. 275. 81
1 *Niſi* contraria ſit probabilior, ſeu verior, ibidem n. 276. & num. 431. 81
1 Opinionem communem ſequens poſthabita veriori excuſatur à pœna in foro externo, ſed non excuſatur in foro conſcientiæ, ibidem, n. 279 85
1 Opinio communis inducit errorem probabilem, ibidem d. num. 279. 85
1 Opinionem communem curia non ſequitur ubi contraria eſt verior, ibidem, n. 347. 106
1 Opinio communis judicanda non eſt ex multitudine, ſed ex pondere authorum materiam diligenter inquirentium, ibid. num. 348. 106
1 Opinionem probabilem non reddit ſola authoritas unius doctoris ſi in contrarium ſit communis opinio, ibidem, num 433. 122
1 Niſi ille Doctor ita ſolveret argumenta contraria, & confirmaret ſua, ut ſuam redderet aut certam, aut longè probabiliorem, ibidem n. 438. 122
1 Vox communis præfertur dictis paucorum, ibid. n. 434 122
1 Rarò benè loquitur qui contra omnes loquitur, ibidem d. num. 434. 122
1 Opinio communis non dicitur quæ plures Doctores habet eam ſequentes perfunctoriè, ibidem n. 435. 122
1 Opinio communior cenſetur ſi ſit approbata à ſex Doctoribus Claſſicis rem ex profeſſo tractantibus, quàm ſi à quinquaginta ſola ferè authoritate priorum ductis, ibidem n. 437. 122
1 ab Opinione communi recedere non licet, niſi habenti pro ſe rationem certam, & convincentem, ibidem, n. 441. 122
6 Opinio ſingularis favens matrimonio an, & quando contra communem ſit tenenda, in cap. Si vir, num. 4. de cognat. ſpirit. 64
Vide infra in ver. *Opinio ſingularis*.
3 Opinio melioribus rationibus fulcita eligenda eſt etiam ſi oppoſita ſit communior, in c. Capellanus, n. 3. de fer. 112

Opinio probabilis, & probabilior

1 Opinionem probabilem an ſequi liceat in quacunque materia latiſſimè diſcutitur, in cap. *Ne innitaris* à num. 13. uſque ad num. 403. de Conſtitut. 37
1 Diviſio tractatus de opinione probabili, ibidem, num. 14. 37

Opinio

1 Opinio etiam minus probabilis eligi poteſt in materia ad fidem, aut mores non pertinente, ibid. n. 15. 38
1 Declaratur, ibid. n. 117. 38
1 Opiniones diverſas ſi Sancti inter ſe habeant in his, quæ ab Eccleſia non ſunt diffinita, licitum eſt cuilibet quod vult dicere, ibidem, n. 16. 38
1 Opiniones non probabiles an ſequi liceat in articulis non diffinitis, remiſſivè, ibidem, n. 18. & n. 117. 38
1 Opinionem alicujus magiſtri eligens contra manifeſtum ſcripturæ teſtimonium, ſive contra id, quod publicè tenetur, ſecundum Eccleſiæ auctoritatem non poteſt ab erroris vitio excuſari, ibid. n. 20. 38
Vide in ver. *Opinio ſingularis*.
1 Doctrinæ de libera electione opinionis probabilis origo, & progreſſus, in d. c. Ne innitaris, n. 23. & ſeq. de Conſtit. 41
1 Probabilitatis gradus tres, ibid. n. 25. 41
1 Referuntur authores Doctrinæ de libera electione opinionis probabilis, & eorum aſſertiones ibidem, d. n. 25. & n. ſeq. uſque ad n. 45. 41
1 Videlicet licere omnibus illam ſequi, & in omni materia, ibid. num. 27. 41
1 Et in ſpecie id licere Lectoribus, & Magiſtris, ibid, n. 28, 42
1 Item Advocatis etiam in cauſa ſanguinis, ibidem n. 29. & n. 381. & 390. 42
1 Item Conſiliariis, & Conſultoribus animarum, ibid. n. 30. & num. 354 42
1 Item judici etiam contra communem, ibidem, n. 31. & n. 298. & 355. 42
1 Ita ut Reo non liceat appellare, etiamſi pro ſe habeat probabiliorem, ibidem, n. 32. 42
1 Item Medico, in d. c. Ne innitaris, n. 33. & n. 293. & 373. de Conſtitut. 42
1 Item Regi in bello gerendo, ibid. n. 34. & n. 306. & 375. 42
1 Item Sacerdotibus in eſſentialibus Sacramentorum, & illorum adminiſtratione, ibid. n. 35. & 303. & 376. 42
1 Ita ut liceat conſecrare in materia incerta, ibidem, n. 36. 42
1 Et Confeſſarius teneatur ſequi opinionem probabilem pœnitentis, etiamſi credat eam eſſe falſam, ibidem, num. 37. & num. 305. 42
1 Et Eccleſia tribuat juriſdictionem ad abſolvendum Sacerdoti eligenti opinionem probabilem, ibidem, num. 39. & num. 380. 42
1 Et ſequi liceat opinionem minus tutam etiam in articulo mortis, ibid. n. 40. 43
1 Doctrina de libera electione probabilium opinionum eſt valde utilis Chriſtianæ Reipublicæ, & ſaluti animarum, in d. c. Ne innitaris, n. 41. & ſeq. de Conſtitut. 43
1 Imo valde pernicioſa, ut late oſtenditur, ibidem, n. 293 & numeris ſeq. uſque ad n. 340. & n. 401. 43
1 Opinionem probabilem ſecundum ſe, an in mortalibus ſequi liceat, præſcindendo à quacunque probabilitate opinionis oppoſitæ latè diſcutitur, ut numeris ſequentibus, uſque ad num. 121. pag. 44
1 Referuntur fundamenta pro opinione affirmativa, ibid n. 45. & n. ſeq. uſque ad n. 59. pag. 44
1 Referuntur fundamenta pro opinione negativa, ibid. à n. 59. uſq. ad n. 111, 44
1 Solvuntur contraria, ibidem à n. 111 uſque ad n. 121 44
1 Et quid ſi fiat reflexus ad opinionem oppoſitam, n. 109. 44
1 Opinionem probabilem eligens in actionibus humanis non agit temerè, ſed prudenter, in d. c. Ne innitaris, n. 46. & n. 56. de Conſtit. 44
1 Contrarium, ibid. n. 66. & 69. & 70. & ſeq. & n. 111. 44
1 Opinionem probabilem eligens non eſt in dubio, licet ſit cum formidine partis oppoſitæ, ibidem, n. 58. 45
1 Declaratur, ibidem, n. 71. 45
1 Opinio probabilis indubitatam rei certitudinem non habet, ibidem, n. 62. & n. 71. 45
1 Veritas nec fallit, nec fallitur, opinio ſecus, ibidem, n. 63. 46
1 Opinio probabilis mortalem certitudinem non habet, ibidem num. 71. & n. 72. & 76. 47
1 Opinio probabilis habet inſeparabiliter annexam formidinē, ibidem, n. 92. & 261. 50
1 Opinionibus contrariis ſiquis adducatur in ſuſpicionem quod actus ſit illicitus ex ſententia *Divi* Thomæ non poteſt illum explicare abſque peccato, in d. c. Ne innitaris, n. 97. de conſtit. 51
1 Certitudinem ex probabilibus ſufficere in moralibus quomodo ſit intelligendum, planè explicatur, ibidem, n. 99. & numeris ſeq. uſque ad n. 111. 51
1 Salomonis judicium non fuit probabile, ſed omnino certum, ibidem, n. 101. 52
1 Opinio probabilis poteſt amplecti quando contraria utcumque tutior, eſt rationibus deſtituta, ibidem, num. 109. 53
1 Opinio probabilis reſpectu non probabilis, poteſt dici probabilior, ibidem, n. 110. 53
1 Ex opinionibus duabus oppoſitis æquè probabilibus an liberum ſit cuilibet ſequi utramque, vel alteram quam maluerit, latè diſcutitur, ibidem, n. 121. & numeris ſeq. uſque ad num 253. 50
1 Referuntur fundamenta pro opinione affirmativa, in d. cap. Ne innitaris, n. 122. de conſtit. 56
Item pro opinione negativa, ibid. à n. 123. uſque ad n. 252. 58
1 Solvuntur contraria, ibid. n. 252. 56
1 Propoſitiones duæ contradictoriæ poſſunt eſſe probabiles, ibidem, num. 122. & 131. 56
1 Opiniones oppoſitas qui judicat eſſe æqualiter probabiles, vel quaſi æqualiter, non eſt moraliter certus, ſed dubius, latè firmatur, ibidem, n. 125. & numeris ſequentibus uſque ad num. 171. 56
1 Opiniones contrarias æquè probabiles eundem intellectum poſſe ſimul opinari non tantum moraliter, ſed etiam naturaliter, & phyſicè, eſt impoſſibile, ibidem, n. 126, & numeris ſequentibus. 56
1 Propoſitionem judicare probabilem, & judicare propoſitionem probabiliter eſſe veram, multum differunt, in d. c. Ne innitaris, n. 130. & n. ſeq. de conſtitut. 57
Orpiniones duæ contradictoriæ poſſunt judicari probabiles, ſed non poſſunt judicari probabiliter eſſe veræ, ibidem n. 131. & numeris ſequentibus. 57
Vide in ver. *Propoſitio*.
1 Opiniones contrarias qui judicat eſſe æqualiter probabiles, non poteſt earum alteram opinari, ibidem num. 139. & num. ſeq. 59
1 Cardinales cum rationes ſunt utrinque probabiles qnomodo debeant in Conſiſtorio reſpondere, ibidem, n. 183. 64
1 Opinionem unam judicans probabiliorem altera non eſt dubius, ſed moraliter certus, ibidem n. 225. pag. 51
1 Opinio probabilior eligi poteſt, quamvis contraria ſit tutior, dummodo deponatur conſcientia opinionis oppoſitæ, num. 228. 72
1 Opiniones ſi utrinque ſint probabiles inducendæ ſunt partes ad concordiam, ibidem n. 237. pag. 73
1 Opinionem habens, quod actus ſit licitus, ſi etiam habeat ſcrupulum de oppoſito agit contra dictamen conſcientiæ, in d. c. Ne innitaris, n. 246. & n. 249. de Conſtit. 74
1 Et multò magis ſi de oppoſito habeat opinionem æquè probabilem, ibidem n. 247. & n. ſeq. 75
1 Opinionem minus probabilem, & minus tantum an ſequi liceat relicta probabiliori, an tutiori, plenè examinatur, ibidem num. 253. & n. ſeq. uſque ad n. 403. 76
1 Referuntur authores, & fundamenta pro opinione affirmativa, ibidem n. 254. & n. ſeq. 76
1 Referuntur quadraginta duo fundamenta pro opinione negativa, ibidem à n. 256. uſque ad n. 392. 76
1 Referuntur, & expenduntur authores pro eadem ſententia, ibidem, à n. 340. uſque ad n. 392. pag. 76
1 Solvuntur contraria, ibidem, à n. 392. uſque ad n. 402 76
1 Opinionem dicens probabiliorem, ſeu veriorem cenſetur contrariam reprobare, in d. c. Ne innitaris, n, 273. & n. ſeq. de Conſtitut. 85
1 Opinio communis eſt probabilis, & amplectenda in judicando, & conſulendo, ibidem num. 275. pag. 85
1 Niſi contraria ſit probabilior, ſeu verior, ibidem n. 276. & num 423. 85
Vide in ver. *Opinio communis*
1 Opinio in concurſu probabilioris non eſt probabilis, ſed reprobabilis, ibidem, n. 284. 58
1 Conſtitutiones nonullorum ordinum præcipiunt ſuis ſubditis Regularibus, ut in controverſiis moralibus ſequantur opiniones magis probabiles, ibidem, n. 286. 86
1 Epiſcopi Graſſenſis Synodalis admonitio ad Confeſſarios nimis indulgentes, qui laxiores, minuſque probabiles opiniones ſequuntur, ibidem n. 287. 86
1 Immunis eſt à peccato relinquens. Opinionem, quàm veram credit, & magis tutam, ut ſequatur contrariam. eſt propoſitio non toleranda, ibidem. n. 289. 86
1 Doctrina de electione opinionis minus probabilis continet multa abſurda, quæ referentur, ibidem, n. 292. & à n. 293. uſque ad n. 340. 83
1 Judicem poſſe judicare pro parte minus probabili oſtenditur eſſe abſurdum, in d. c. Ne innitaris, num. 298. de Conſtitut. 89
1 Opinionem ne dum probabilem, ſed nec probabiliorem ſequi licet in adminiſtratione Sacramentorum quando ſuppetit materia certa, ibidem n. 303. 89
1 Doctrina de libera electione opinionis probabilis invertit ordinem judicij in foro pœnitentiali, ibidem, num. 304. & num. ſeq. 90
1 Opinionem minus probabilem, & minus tutam eligenti non poteſt Confeſſor ſecundum aliquos denegare abſolu-

tionem

tionem, ibid. n. 305. 90
Et denegando peccat mortaliter etiamſi credat pœnitentis opinionem eſſe falſam, ibid. dicto n. 305. 90
Rex qui pacifice regnum poſſidet in paritate opinionum utrinque probabilium iniquum eſt ut de ſua poſſeſſione vi dejiciatur, ibid. n. 307. pag. 96
Doctrina de libera electione opinionis probabilis publicam pacem multoties turbat, & inflammat Principes ab bella gerenda, in d. c. ne innitaris, n. 309. de Conſtit. 91
Opinionum oppoſitarum utrimque probabilium oportet unam eſſe veram, & alteram falſam; & qui conſulit, vel judicat ſecundum utramque neceſſariò pro una parte eligit falſum tam materialiter, quàm formaliter, ibidem num. 311. & num ſeq. 91
Doctrina de libera electione probabilium opinionum vix ad praxim deduci poteſt ſine ſcandalo, ibid. n. 314. 91
Doctrina de libera electione opinionis probabilis convellit libertatem, & immunitatem, Eccleſiæ, ibid. n. 319. 92
Reddit homines ignavos, eoſque ab omni ſtudio contemplandæ veritatis abducit, ibid. n. 320. pag. 92
Relaxat fidelium conſcientias, ibid. n. 322. & n. 337. 93
Parit effrænatam opinionum multitudinem, ibid. num. 330. & num. 338. 93
Aperit viam opinionibus falſis, temerariis, & ſcandaloſis, ib. num. 335. & n. 338 93
Non tollit ſcrupulos, ſed habitat conſcientias, ibidem num. 401. 93
Opinionem minus probabilem Confeſſor poteſt eligere, cùm per eam eximit pœnitentem ab aliqua obligatione ex quorundam Theologorum ſententia, in c. Ne innitaris, n. 327. de Conſtitut. 93
Et tenetur opinionem liberantem, & laxiorem indicare pœnitenti de illa interroganti, ibid. n. 328. 93
Propoſitum habens varios Doctores conſulendi donec aliquem juxta deſiderium ſuum reſpondentem inveniat, an ſit tutus in conſcientia, ibid. n. 329. 93
Opinionem probabilium hodie tam ingens eſt numerus, ut libera illarum electio videatur fovere quandam veluti libertatem conſcientiæ, ibid. n 330 & n. ſeq. 93
Opinionem probabilem an faciat authoritas unius Doctoris ex eo quod generaliter ſic doceant quatuor, vel quinque Doctores, ibid. n. 331. pag. 94
Opiniones probabiles efficere, ut quod olim peccatum erat, hodie amplius non ſit, aſſertio eſt non toleranda, in d. c. Ne innitaris, n. 332. de Conſtitut. 94
Opinionem erroneam ſequens alicujus Magiſtri à peccato non excuſatur, ibid. n. 333. 94
Probabilitatum uſus eſt commentum diaboli ad enervandam vim præceptorum, ibid. n. 334. & n. 337 94
Opiniones plurimæ referuntur, quæ non ſunt tolerandæ, & tamen hodie à quibuſdam Theologis probabilis reputatur, ibidem n. 335. 94
Aſſertiones multæ, quas Parochi Pariſienſes, Rothomagenſes Clero Gallicano auctoritate Superiorum damnandas propoſuerunt, referuntur, ibid. n. 336. 95
Mechlinienſis Archiepiſcopi epiſtola adverſus Confeſſores, qui nimis laxant habenas peccatoribus, innixi pernicioſis opinionibus quorumdam Theologorum, refertur, ibid. n. 337 & numeris ſeq. 97
Aſſertiones ſeptemdecim referuntur excerptæ ex libris non nullorum Theologorum, quas facultas Theologica Lovanienſis judicavit in praxi non tolerandas, in d. c. Ne innitaris, n. 339. de Conſtitut. 98
Item aſſertiones viginti ſex ab eadem facultate cenſura perſtrictæ ad requiſitionem Epiſcopi Gandavenſis, ibid d. n. 339. verſ. His addimus. pag. 98
Item propoſitiones ſex à Congreg. S. Offic. j qualificatæ, ibid. d n. 339. verſ. His demum adjicimus. 98
Judex Gloſſis diſcrepantibus eligere debet opinionem, cui magis ratio intellectus ſui conſentit, ibid. n 343. 105
Sententia judicis ſequentis unam opinionem in materia, in qua eſt magnus conflictus, valet ſi non appareat quæ ſit communior, & illa non ſit apertè falſa, ibid. n. 344. 105
Opinio verior, & probabilior à Juriſperitis pro eod. accipitur ibid. n. 345. 105
Opinionem probabilem relicta probabiliori, ac tutiori ex ſententia multorum Theologorum noſtri temporis ſequi non licet Conſiliario, ſeu Conſultori animarum, ibidem. n. 354 107
Item nec judici, ibid. num. 355. & numeris ſeq. uſq. ad num. 373. 107
Item nec Medico, ibidem. num. 373. & numeris ſeqq. pag. 107
Item nec Regi in bello gerendo, ibidem, n. 375. pag. 107
Et multò minus in eſſentialibus Sacramentorum, ibid. n. 376 & numeris ſeq. uſq. ad n. 381. 107
Judex in cauſis criminalibus ſequi poteſt opinionem probabilem, quæ favet reo relicta probabiliori, quæ faciet fiſco ſi probabilitas verſetur circa factum, ibid. n. 356. 107
Imo tenetur eo caſu Reum abſolvere ex ſententia nonnullorum Theologorum, ibid. n. 357. pag. 107
Contrarium defenditur ſive probabilitas verſetur circa factum, ibid. n 358. & n. ſeq. ſive circa jus, ibid. n. 366. & n. ſeq. uſque ad n. 373. 107
Opinione probabili uti non licet in eſſentialibus ſacramentorum, niſi in caſu extremæ neceſſitatis, ibidem, n. 376. 109
Periculum grave facit ut formido præponderet opinioni, ibidem, n. 377. 109
Sacerdoti eligenti opinionem probabilem Eccleſia minimè tribuit juriſdictionem ad abſolvendum, niſi error ſit communis, & titulus putativus, proveniat à legitimo ſuperiore, ibid. n. 380. pag. 109
Advocato an, & quando liceat patrocinari ſecundum opinionem probabilem, in d. c. Ne innitaris, n. 381. & n. ſeq. uſque ad n. 392. pag. 110
Advocatus in cauſa, in quo utrinque ſunt opiniones æquè probabiles ſi proponat clientulo rem tamquam certam, mentitur, & tenetur ei ad damna, & intereſſe, ibid. n. 382. 110
Sed non prohibetur in cauſa dubia patrocinari, ſi aperiat clientulo rem dubiam eſſe, ibid. n. 383. 110
Advocato non licet patrocinari pro parte minus probabili contra probabiliorem, ibidem, n. 387. 111
Etiamſi pandat clientulo rationes Adverſarij eſſe probabiliores, ibid. n. 388. 111
Et etiamſi ſit cauſa ſanguinis, vel majoris patris bonorum, ibidem, n. 390. 111
Advocatus qui in principio litis credidit rationes ſui clientoli eſſe probabiliores, ſi in proceſſu appareat contrarium tenetur cauſam deſerere, aut illam ad concordiam inducere, ibidem, n. 389. 111
Opinionem minus probabilem ſequens, ac minus tutam, relicta probabiliori, ac tutiori, eſt maximè imprudens, ac temerarius, in d. c Ne innitaris, n. 391. de Conſtit. 111
Epilogus principalium trium quæſtionum, & praxis ſervanda in opinione deligenda cum ſecuritate conſcientiæ, ibid. num. 402. 116
Opinionem probabilem an faciat authoritas unius Doctoris, latè diſcutitur, ibidem, n. 403. & n. ſeq. uſque in finem, 147
Quid ſi authoritas illa ſit rationibus deſtituta, ibidem, n. 406. & n. ſeq. uſque ad n. 418. 117
Et quid ſi nitatur gravi aliquo fundamento, ibidem, num 417 & num. ſeq. 117
Et quid de authoritate alicujus, qui ſit Princeps in aliqua facultate, ibidem, n. 420. 117
Et quid ſi opinio unius Doctoris ſit contra legem Dei, vel Eccleſiæ, ibidem, num. 425. 117
Et quid ſi ſit contra communem aliorum opinionem, ibidem num. 433. & 442. 117
Quid ſi opinio ſingularis ſit verior, quàm opinio communis ibidem n. 438. 117
Et quid ſi ab utraque parte ſint totidem Authores æqualis ponderis, & rationes æquè ſuaſibiles ibidem n. 444. 117
Et quid ſi pro una parte ſint Doctores numero plures, & pro contraria graviores, ibidem, n. 445. 117
Et quid ſi utrinque Doctores æquales numero, ſed pondere inæquales, ibidem 447. 117
Et quid ſi pro una parte ſtet authoritas unius gravis Doctoris, & pro contraria nullus occurret Doctor, & rationes utrinque ſint æquales, ibidem, n. 448. 117
Opinionem probabilem facit authoritas unius Doctoris, etiamſi contineat errorem contra jus Divinum, ibidem, num. 405. 117
Contrarium, ibidem, n. 412. & 421. & 432. 117
Opinionem probabilem in mortalibus non facit ſola authoritas unius doctoris utcumque gravis, & probi, in d. c. Ne innitaris, n. 406. de Conſtitut. 117
Probabilia ſunt quæ videntur omnibus, aut pluribus, aut Superioribus, & his vel omnibus vel pluribus, vel maximè notis, ibidem n. 407. & n. 421. & 434. 117
Opinionem probabilem facit authoritas unius doctoris probi & docti, ſi nitatur gravi aliquo fundamento, & in contrarium nulla occurrat ratio, vel authoritas movens, ibidem, num. 411. pag. 119
Opinionem ſequens alicujus Magiſtri non ſubtiliter indagatam, quæ poſtmodum apparet falſa, excuſatur à peccato quandiu falſa non apparuerit, ibidem, n. 418. 120
Nec peccat mortaliter qui ſequitur intellectum alicujus gravis authoris, etiamſi erret, dummodo error verſetur

ſetur circa ſubtilitates legeram, ibid. n. 419. 120
1 Opinionem probabilem facit ſola authoritas unius ſapientis clariſſimi, & principis in aliqua facultate, ibidem num. 420. 120
1 Authoritas magni *Doctoris* in tantum facit aliquam probabilitatem, in quantum præſumitur in ſcientia verſatus, vel ſapienter loquutus, ibid. n. 424. 120
1 Opinio unius Doctoris quantumvis gravis, & pii ſi ab Eccleſia ſit reprobata aut ſit contra jus divinum, eſt improbabilis, & falſa, ibid. n. 425. pag. 120
1 Opinionem ſequens errantis Magiſtri in ſpectantibus ad fidem, & bonos mores, ex ſimplicitate, & juris ignorantia non excuſatur, ibid. n. *432*. pag. 121
1 Opinionem probabilem non reddit ſola authoritas unius *Doctoris*, ſi contrarium ſit communis opinio, ibidem num. 433. 122
1 Niſi ille *Doctor* ita ſolveret argumenta contraria, & confirmaret ſua, ut ſuam redderet, aut certam, aut longè probabiliorem, ibid. n. 438. pag. 122
1 Opinionem probabilem non facit multitudo Doctorum, ſi eam non confirment optimis rationibus, ibidem num. 436. 122
1 Opinioni, quæ melioribus rationibus fulcitur juſtius, & æquius eſt inhærere, licet Imperator ſit in opinione contraria, ibid. n. 439. 122
1 Opinionem probabilem non facit authoritas unius Doctoris quando in contrarium ſunt plures æqualis, vel majoris ponderis, ibid. 442. 123
1 Niſi opinio paucorum eſſet validioribus rationibus munita, ibid. n. 443. 123
1 Opinionem unius, vel alterius, aut etiam plurium *Doctorum* ſequi non licet, quando in contrarium ſunt totidem *Doctores* æqualis ponderis, & rationes utrinque pares, ibid. n. 444. 123
Idem ſi pro una parte ſint *Doctores* numero plures & pro contraria graviores, ibid. n. 445. 123
1 Secus ſi Doctores utrinque ſint pares numero, ſed graviores pro una parte, ibid. n. 447. 123
1 *Dignitas* perſonarum compenſatur cum numero ibidem num. 446. 123
1 Opinionem probabilem reddit authoritas unius gravis Doctoris, ſi pro contraria nullus occurrat Doctor, & rationes utrinque ſint æquales, ibid. n. 448. 124
5 Opiniones probabiles excuſant a pœna excommunicationis male intelligentes Conſtitutionem, in c. Super ſpecula, n. 6. Ne Cler. vel *Monach*. pag. 432
5 Opinio probabilis à Concilio approbata definit eſſe opinio, & efficitur lex neceſſariò tenenda, in c. *Majores*, n. 118. de Baptiſ. 329
5 Opinio ſi ſpeculativè ſit verè probabilis, eſt etiam tuta practice, in c. *Cum* ſis, n. 90. de Conver. Conjugat. 147

Opinio ſingularis.

6 Opinio ſingularis favens matrimonio an, & quando contra communem ſit tenenda, in c. Si vir, n. 4 de cognat. ſpiritual. 64
1 Opinionibus ſingularibus Conſtitutiones *Decretorum* ſunt præferendæ, in c. Ne innitaris, n. 1. de Conſtit. 37
1 Opinio propria, & ſingularis erronea eſt, & potius eſt quædam ſuperſtitio, ibid. n. 11. 37
1 Opinionem alicujus Magiſtri eligens contra manifeſtum ſcripturæ teſtimonium, ſive contra id quod publicè tenetur ſecundum Eccleſiæ authoritatem non poteſt ab erroris vitio excuſari, ibid. num. 20. 40
1 Opinio favens matrimonio, vel poteſtati clavium præferenda eſt opinioni contrariæ, etiam communi, ibid. n. *232*. 72
1 Opinionem erroneam ſequens alicujus Magiſtri ex ſimplicitate non excuſatur, in d. c Ne innitaris, n. 269. 83
Opinionem probabilem an faciat authoritas unius Doctoris.

Vide in ver. *Opinio probabilis*, verſ. *Opinionem probabilem an faciat*, &c.

Opinio tutior.

1 Opinio tutior ex Canonum præſcripto non eſt eligenda, niſi res dubia ſit, in cap. *Ne* innitaris, n. 57. de Conſtit. 45
1 Declaratur, ibidem n. 118. 55
1 Opinio probabilis poteſt teneri quando contraria utcumque tutior, eſt rationibus deſtituta, ibid. n. 501. 53
1 Opinionem tutiorem ſequi tenetur non tantum qui dubius eſt, ſed etiam qui formidat, & fluctuat, ibidem. num. 118. 55
1 Opinionem tutiorem in dubio eſſe eligendam eſt velut quoddam Sacrorum Canonum axioma, ibid. num. 171. & numeris ſequentibus uſque ad n. 191. 63
1 Et refellitur illorum opinio qui dicunt hoc non eſſe in præcepto, ſed in conſilio tantum, ibid. num. 172. & n. ſeq uſque ad n. 191. 64
1 Opinio tutior in dubio debet eligi ex præcepto, ibid. n. 184. & numeris ſeq. uſque ad n. 191. 65
1 Opinio tutior in dubio eligenda eſt in foro pœnitentiali, vel quaſi pœnitentiali tantum, in foro autem judiciali, ubi agitur ad pœnam, eligenda eſt benignior, in d. c. Ne innitaris, num. 196. & numeris ſeqq. uſque ad num. 201. de Conſtitut. 66
1 Declaratur, ibid. n. 204. 66
1 Opinio tutior cur eligenda ſit in foro conſcientiæ, non autem in foro fori, ibid. n. 198. 66
In judicio propriè non eſt reperire partem tutiorem, ibidem num. 201. 66
1 Opinio tutior in foro conſcientiæ eſt etiam favorabilior, ibid. num. 203. 67
1 Opinionem tutiorem an Iudex aliquando ſequi teneatur, ibid. num. 204. 67
1 Opinio tutior in mortalibus eſt eligenda de jure naturali, & divino, contra quod nulla poſſeſſio, aut præſcriptio, vel conſuetudo ſuffragari poteſt, ibid n. 200. & numeris ſeq. uſque ad n 211. pag. 67
1 Opinio tutior in dubio eligenda eſt ſive dubium ſit facti, ſive juris, vel perſonæ, in d. c. Ne innitaris, n. 212. & numeris ſeq, uſque ad n. 218. de Conſtitut. 69
1 Et tam in dubio juris practico, quàm ſpeculativo, ibidem, num. 218. 69
1 Et in omni materia etiam extra caſum irregularitatis, ibidem num. 220. 69
1 Opinionem ſecuriorem tenetur eligere dubium juris habens an ſit excommunicatus, ibid. n. 214. 70
1 Opinio tutior in dubio eligenda in omni materia ubi vertitur ſalutis periculum, & refellitur contraria opinio, ibidem num. 220. 70
2 in Opinione deligenda ſervandæ ſunt regulæ juris, cùm non apparet quæ ſit tutior, ibid. n. 229. & numeris ſeq. uſque ad num. 242. 72
1 Et quæ ejuſmodi regulæ, ibid n. 231. 72
1 Opinio tutior in dubio quæ dicatur, ibid. n. 230. pag. 72
1 Nemo tenetur ad id, quod perfectius eſt, ſed ſufficit, ut ſequatur perfectum, ac tutum, in dict. cap. Ne innitaris, n. 255. de Conſtitut. 77
1 Declaratur, ibid. n 293. 77
1 Opinio ſemper eligenda, per quam Deus magis glorificatur, & quæ majorem habet conformitatem cum arcta via Evangelii, ibid. n. 288. pag. 86
1 Immunis eſt à peccato relinquens opinionem, quam veram credit, & magis tutam, ut ſequatur contrariam: eſt propoſitio non toleranda ibid. num. 289. 86
1 Opinio tutior ſequenda eſt ubi agitur de periculo animæ, etiamſi oppoſita ſit ſatis probabilis ex ſententia Henrici Boich. & Bellameræ, ibid. n. *346*. 105
1 Periculum grave facit ut formido præponderet opinioni, ibidem n. *377*. 109
6 Opinio tutior in foro pœnitentiali, vel quaſi ex præcepto eligenda eſt tam in dubio facti, quam juris etiam abſoluti, ubi vertitur ſalutis periculum, in c. Si conſtiterit, n. 51 de Accuſat. 120
7 Opinio tutior ex præcepto eligenda eſt inter opiniones utrinque probabiles, ubi vertitur ſalutis periculum, in cap. Reſponſio, n. 104. de ſent. excomm. 196
6 *Oppoſitori* habenti qualitates requiſitas competit jus conſiderabile, ut ei liceat appellare a denegata collatione, in c. Mandato, n. 28. de Simonia. pag. 180
4 *Optio* eligendi unum beneficium, & alterum dimittendi hodie ſublata eſt à Concilio Tridentino in quibuſcumque beneficiis, in c. Referente, num. 8. de Præben. 96
4 Fallit ibidem, n. 10. 96
6 Opus per ſe laudabile ratione temporis reprobatur, in c. Tua nos, n. 28. de Simon. 175
5 Opus Dei eſt quod naſcitur, diaboli quod mutatur, in cap Multa, n. 63. Ne Cler. vel *Monach* pag. 398
3 Opera quæ ſunt communia bonis, & malis non poſſunt teſtimonium perhibere de ſanctitate alicujus, in cap. Venerabili, n. 13 de teſtibus. pag. 197
3 Declaratur ibid. n. 41. 197
5 Opera juſtitiæ præponenda ſunt operibus charitatis, in c. Licet, n. 27. de Regular. 85
4 Oratio ſpecialis an magis proſit quàm generalis, in c. Fraternitatem, n. 15. & n. 56. de Sepultur. 362
4 Orationes aliquas cur Eccleſia pro aliquibus inſtituerit, ibid. n. 37. & n. 56. 365
3 Oratio fit ab Eccleſia etiam ut impleantur quæ Deus promiſit, & infallibilia ſunt, in c. Venerabili, num. 43. de teſtibus. 200

Oratio Dominica.

Vide in ver. *Symbolum Apoſtolorum.*

5 Oratio dicitur quaſi oris ratio, in cap. Dolentes, n. 32. de celebr. Miſſar. 307

5 Oratio quid ſit, ibidem num. 41 308

5 In oratione duo præcipuè requiruntur videlicet affectus cordis, & intentio, ibidem, n. 42 309

5 Oratio quæ habet culpam adjunctam non habet ſuam efficaciam, nec eſt ſatisfactoria, ibidem n. 56 310

4 *Oratori*, ſeu legato quod donatur an cedat lucro ipſius, an verò mittentis, in c. Poſtulaſti, n. 15. & ſeqq. uſque ad n. 25 de Conceſſ. præben. 249

7 *Oratoria* publica, & privata quæ cenſeantur, in c. In his, n. 18 de privileg. 90

5 Oratorium cuilibet privato licet conſtruere in domo propria, dummodo non habeat formam Eccleſiæ, nec ibi celebrentur *Miſſæ*, in c. Ad hæc, n. 52. de relig. domib. 210

4 Oratorium infra quinquennium, Hoſpitale infra annum compleri debet, in cap. Nos quidem, n. 6. de teſtam. 321

7 Epiſcopus poſt Concilium Tridentinum non poteſt concedere licentiam domi celebrandi, ut infirmus pro viatico communicetur, in cap. In his, n. 13. de privileg. 90

7 Tridentini Concilii decretum ſeſſ. 22. de obſer. & evitand. in celebr. *Miſſar.* c. un. §. Neve patiantur expenditur, & expenditur, & explicatur, ibid n. 15 90

7 Epiſcopus non poteſt permittere, ut à Sacerdotibus ſæcularibus, ſeu Regularibus Miſſa celebretur extra Eccleſiam, aut extra Oratoria ad divinum cultum dedicata, ibidem num. 19 91

7 Poteſt concedere ex Tridentini Concilii præſcripto, ut Miſſa celebretur in Oratorio ad divinum tantum cultum dedicato, dummodo illud non ſit in privatis domibus, ibid. num. 21 91

7 Oratoria ad uſum Epiſcopi etiam extra illius Diœceſim conſtructa non comprehenduntur in decreto de non celebrando in privatis Oratoriis, in c. Quod nonnullis, n. 8. de privilegiis. 81

5 Oratoria privata non ſunt ſub poteſtate Epiſcopi quoad viſitationem, & procurationem, in cap. Auctoritate, num. 2 de cenſibus. 285

5 Oratorium, vel Hoſpitale non probatur eſſe publicũ ex eo tantum, quod interdum ibi celebretur, ibidem n. 3 285

5 Niſi actus celebrationis ſit publicus, ibidem n. 4. pag. 285

5 Oratorium, & Eccleſia in quo differant, ibidem num 5 & 27 285

5 Oratoria privata non gaudent immunitate Eccleſiæ, nec poſſunt ibi publicè teneri, aut pulſari campanæ, nec Miſſa celebrari, & quod hodie eſt Oratorium, cras poterit eſſe camera, ibid. n. 6 285

5 *De jure* poteſt ibi celebrari de licentia Epiſcopi, qui tamen non debet eam concedere in magnis feſtivitatibus, ibidem num. 7 285

5 Et quid poſt Concilium Tridentinũ, ibid, n. 9. 17. & ſeqq. 285

5 Oratorium an poſſit deſtrui auctoritate Epiſcopi, ſi honeſtè teneatur, ibidem n. 8 286

5 Commiſſarius *Cruciatæ* an poſſit concedere licentiam celebrandi in oratoriis domeſticis, an verò hæc facultas ſit Papæ reſervata, ibidem n. 11. & ſeqq. uſque in finem. 286

5 Oratorium publicum quid differat à domeſtico ibidem num. 11 286

5 Oratorium publicum tam de jure Canonico, quàm civili conſtrui non poteſt ſine auctoritate Epiſcopi, ibidem n. 12 286

5 Oratorium domeſticum unicuique fidelium licet habere in domo ſua, & ibi orare, ſed *Miſſas* celebrare non licet, ibid. n. 13. & 16 286

5 Tridentini Concilii decretum circa Oratoria expenditur, ibid. n. 17 286

5 Licentia celebrandi Miſſam in Oratoriis privatis non poteſt concedi ab Epiſcopo, ſed petenda eſt à Sede Apoſtolica, ibid. n. 18 286

5 Domus Principis, Arces, & Palatia, in quibus Barones juriſdictionem exercent, comprehenduntur in prohibitione Concilii Tridentini de *Miſſa* in privatis domibus non celebranda, ibid. n. 19 286

5 Miſſa in domo privata ad hoc ut infirmus pro viatico communicetur, celebrari non poteſt de licentia *Epiſcopi*, ibid. n. 20 286

5 Indultum audiendi Miſſam in domo propria ſublatum eſt à Concil. Trid. ibid. n 21 286

5 Licentiæ celebrandi in Oratoriis privatis, quibus conditionibus concedi conſueverunt à S. Congregatione Concilii, ibid n. 22 286

5 Epiſcopus non poteſt concedere licentiam celebrandi in Oratoriis publicis, ibid. n. 23 287

5 Oratorium ut publicum cenſeatur, debet habere oſtium immediate reſpondens in viam publicam ſine ullo aditu, vel proſpectu è loco privato, ibid. n. 24 287

5 Oratoria, quæ in monaſteriis, & Hoſpitalibus Eccleſiaſticis conſtructa ſunt, cenſentur publica, ibid. n. 25 287

5 Oratoria pro infirmaria Monialium qualiter concedantur à Sede Apoſtolica, ibid. n. 26 287

5 Oratorii privati appellatione ex Bulla Cruciatæ non venit domeſticum, ſed publicum, quod privatum appellatur ad differentiam Eccleſiæ conſecratæ, ibid. n. 27 287

5 Oratoria publica poſſunt viſitari ab Epiſcopo, non autem privata, ibid. n. 29 287

5 Oratoria quæ in domibus privatorum ſunt, gaudent immunitate, ſi auctoritate Epiſcopi ſint conſtructa, in c. Eccleſiæ, n. 23. de immunit. Eccleſ. pag. 388

5 Alias ſecus, n. 25 388

Vide in ver. *Miſſa ubi celebranda.*

5 Oratorium auctoritate Epiſcopi ædificatum eſt publicum, & Religioſum, nec poteſt ad humanos uſus deputari, ibid. num. 24 288

5 Privatum verò hodie eſt oratorium, & cras poteſt eſſe camera, ibid. n. 26 288

2 *Orbis* major urbe qualiter eſſe dicatur, in c. Significaſti, n. 35 de elect. 12

2 *Ordinarius* mortuo uno ex duobus electis, qui in eum compromiſerunt procedit ex poteſtate ordinaria ſuperſtitis antequam fiat nova electio c. Ex parte, n. 2. de arbitr. 612

2 Ordinarius an poſſit eſſe arbiter tam de jure civili, quam de jure Canonico, ibid. n. 20 & ſeqq uſque, ad n 34 613

3 Ordinarius domicilii poteſt procedere contra ſubditum licet abſentem, & eum citare tam quoad effectus rem concernentes, quàm quoad perſonam, in c. Licet, n. 12. de foro compet. 80

3 Ordinarius domicilii poteſt contra abſentem procedere, etiam ad ſententiam excommunicationis. ibid. n. 14. 80

3 Ordinarius delicti, vel contractus non poteſt procedere contra abſentem quoad effectus perſonam concernentes; poteſt tamen procedere contra bona ſi in ſuo territorio reperiantur, ibidem, n. 15 & ſeq. 80

3 Ordinarii loci de quibus loquitur, cap. 20. ſeſſ 24. Concilii Tridentini, qui intelligantur, ibidem n. 26 81

2 Ordinarius in vim reſcripti de corrigendis Clericis ſuæ diœceſis non poteſt procedere contra exemptos, in c. Grave, n. 1. de offic. Ordinar. pag. 476

7 Ordinarii debent paucos, & neceſſarios caſus reſervare, in c. Omnis, n. 89. de pœnit. & remiſſ. pag. 134

4 Ordinarius poteſt ſine Capituli conſenſu excuſare Canonicos à ſervitio Chori, ex cauſis tantum expreſſis in Conſtitutione Bonifacii VIII. in c. Licet, n. 135. de præben. 174

3 Ordinarius dicitur quilibet habens in loco ordinariam juriſdictionem, in c. Cum olim, n. 8. de præſcription. 226

2 Ordinarii quorum unus habet juriſdictionem univerſalem, alius ſpecialem, an ſimul concurrant, in c. Studuiſti, nu 9. de offic. legat. remiſſivè pag. 420

4 Ordinariorum appellatione, de quibus fit mentio in Bulla 99. Clementis VIII. qui comprehendantur, in c. Non amplius, n. 87. de inſtitut. 223

2 Ordinarius Epiſcopo ſubjectus ſi in ſibi ſubditum juſtam ſententiam ferat, Epiſcopus eam ſervari faciat, & ſine ſatisfactione non relaxet, in c. Cum ab eccleſiarum, num. 1 de offic. ordin. 435

2 Ordinariam juriſdictionem qui habere dicantur, ibidem num. 3. 435

2 Ordinarius inferior an ſubſit Epiſcopo Diœceſano, ibid. num. 12 436

3 Ordinarius dicitur cui cauſarum univerſitas eſt commiſſa, in c. Cum cauſam, n. 6. de Appellat. pag. 254

3 Ordinarius ex ſpeciali commiſſione non efficitur Delegatus, ibid. n. 14. 255

4 Ordinarii appellatione venit etiam inferior Prælatus inſtitutionem habens, in c. Tuæ. n. 19. de Cler. non reſiden. 70

3 Ordinarii appellatione venit non ſolum Epiſcopus, qui eſt generalis, & major ordinarius, ſed etiam quilibet inferior, & ſpecialis ordinarius, in c. Poſt ceſſionem, num. 3. de probat. 164

3 Quid procedit ſi materia inferiori ordinario ſit adaptabilis, ibid. n. 6 164

3 Item procedit in ordinario conſtituto à jure, non autem in conſtituto ex accidenti à Capitulo, vel à Papa, ibidem num. 10 164

3 Ordinarius dicitur, qui jure ſuo, vel Principis beneficio univerſaliter juriſdictionem exercere poteſt, ibidem num. 5 & num. 12 165

3 Ordinarius accipitur ſecundum ſubjectam materiam, ibid. num. 7. 165

3 Ordinarius reſpectu collationis intelligitur etiam is, qui tantùm habet poteſtatem conferendi, licet aliàs non habeat Ordinariam juriſdictionem, ibid. n. 7 165

3 Ordinarius, de quo in litteris Clem. VIII. ſuppreſſionis Canonicorum Regularium in Principatu Cathaloniæ, non intelligitur Archipresbyter, ſed Epiſcopus, ibid. 11 165

2 Ordinarius poteſt ex officio ſuo petere, ut ſibi exhibeatur reſcriptum Delegationis, etiam parte non petente in c. Cum in jure, n. 31. de off. Delegat. 407

2 Ordinarius prudenter agit ſi parcat Delegato etiam non viſis literis, dummodo ille ſit probata perſona, ib. n. 44. 407

Vide in ver. *Delegatus.*

6 Ordinarii juriſdictioni Concil. Trid. nihil detraxit etiam in locis ſub Regum protectione exiſtentibus, in cap. De Xenodochiis, n. 21. de Relig. Domib. 203

6 Ordinationes generales fieri non debent in Capella privata, ſed in Eccleſia Cathedrali, in c. In ordinando, num. 45. de ſimonia. 147

Ordo, communia.

2 Ordo eſt diſtinctarum perſonarum, in c. Cum contingat, num. 17. de ætat. & qualit. 258

4 Ordo ſedendi in Prætorio S. Pœnitentiariæ, in c. Poſtulaſti, n. 29. de conceſſ. Præben. 251

2 Ordo poteſtatum eſt ut inferiora à Superioribus gubernentur, & ad unum tandem redigantur, in c. Significaſti, n. 29. de elect. 12

2 Ordo judicii in notoriis non requiritur, in c. Perlatum, nu. 43. de iis quæ vi met. cau'. 524

2 Ordo litteræ non eſt attendendus quando ex aliis juribus apparet varius, & inverſus, in c. Ut Abbates, n. 32. de ætat. & qualit. 218

4 Ordinis præpoſteratio non vitiat, in cap. Joannes, n. 3. de teſtam. 315

4 Ordo ſcripturæ in Decretalibus non attenditur quoad hoc ut illa cenſeatur prius edita, quæ in præced. titulo reperitur collocata, in c. Referente, n. 7. de præben. 95

7 Ordo datus per prius & poſterius cenſetur datus de forma, in c. Qui presbyterum, n. 35. de pœnit. & remiſſ. 107

7 Declaratur quatuor modis, ibid. n. 74. uſque ad n. 93 107

4 Ordinare quandoque idem importat quod conferre, vel confirmare, in c. Nulla, n. 80. de Conceſſion. præben. 237

1 Ordo reſcripti interpretationem recipit à jure communi, in cap. Cauſam quæ, n. 1. de reſcript. pag. 208

1 Ordo ſenſus, & intellectus magis ſervandus, quàm abuſivus ordo verborum, ibid. n. 3 208

6 Ordo juris in cauſis Regularium non ſolum in parte remittitur, ſed etiam fit aliqualis remiſſio juſtitiæ, in c. Per tuas il primo, n. 6. de Simon. pag. 168

6 Ordo juris in inquiſitione, quæ fit contra Regulares, non eſt ad unguem obſervandus quoad ſubſtantialia judicius, ſecus quoad veritatis probationem, in c. Qualiter, il ſecondo, n. 99. de accuſat. 131

Vide in ver. *Monachus, communia.*

2 Ordo ſacer non opponitur matrimonio eſſentialiter, in c. Nuper à Nobis, n. 30. De Bigam. 369

7 Ordo ſacer an jus patriæ poteſtatis ſolvat, remiſſivè, in c. Cum voluntate, n. 35. de ſent. excomm. 208

Ordo quid, & quotuplex.

2 Ordo multipliciter accipitur, in c. Cum contingat, n. 41. & ſeq. de ætat. & qualit. 260

2 Ordines novem in Eccleſia numerantur ab Iſidoro, ibidem num. 56 262

2 Ordo importat quemdam dignitatis gradum, & poteſtatem ſupra populum, ibid. n. 97 267

2 Ordines novem numerantur in Eccleſia militanti, ſicut in triumphanti ſunt novem ordines Angelorum, ibidem num. 104. 268

2 Ordinum diſtinctio deprehenditur ex diſtinctione miniſterii, item ex diverſitate materiæ, & formæ, ibid. n. 106. 268

2 Ordo ad ſui eſſe non requirit miniſterium cooperativum in ipſo actu conſecrationis Euchariſtiæ, ibid. n. 111, 269

2 Ordo ad ſui eſſe non requirit, ut per ſolum, & unicum exerceri debeat, ibid. n. 124 271

2 Ordines omnes ſunt unum Sacramentum, in c. Super eo. n 39. de bigam. 363

6 Ordo quilibet in latiori ſignificatione dicitur ſacer. in c. Henricus, n. 20. de Cler. pugn. in duell. pag. 276

2 Ordo ſecundum quod eſt Sacramentum, ordinatur ſpiritualiter ad Sacramentum Euchariſtiæ, in c. Requiſivit, nu. 20, de ordinat. ab Epiſcopo, pag. 205

2 Declaratur, ibid. n. 88. & 92. & ſeq. 213

2 Ordinum diſtinctio eſt propter altaris ſacrificium poſt cujus conſummationem ulterius non eſt ordo, ibid. num. 22. 88. & 93. 205

2 Contrarium, ibid. n. 90 213

2 Ordo duplex, & de quo ordine intelligantur Canones loquentes de ordine, & ordinatione Epiſcopi, ibidem num. 23 205

2 Ordines hierarchici tres à Dionyſio aſſignantur, ibid. n. 24 & 41 205

2 Ordo unus eſt eminentior alio ſecundum quod proximiùs ordinatur ad Sacramentum Euchariſtiæ, ibid. num. 29. & 88. 205

2 Ordo quid ſit, ibid. n. 52 208

2 Ordinum diverſitas elicitur ex diverſitate materiæ, & formæ, ibid n. 60 210

2 Item ex diverſitate miniſteriorum, & poteſtatis ibidem num. 61 210

2 Ordines à Chriſto inſtituti verè, & propriè ſunt Sacramentum, ibid. n. 68 210

2 Ordines novem computantur in Eccleſia ſicut in cæleſti Hierarchia, ibid. n. 77 212

2 Ordo Sacramentalis non requirit ad ſui eſſe miniſterium cooperativum in ipſo actu conſecrationis Euchariſtiæ, ibidem num. 88 213

2 Ordinis executio dicitur ordinis perfectio, in c. Cum pridem, n. 35. de pactis. 545

2 Ordo quid ſit, in c. Cum veniſſet, n. 40. de ſacra unct. 294

2 Ordinum diverſitas oritur ex diverſitate materiæ, & formæ, in c. Presbyter, n. 23. de ſacr. non iteran. 308

5 Ordo quilibet prout eſt Sacramentum ordinatur ad Sacramentum Euchariſtiæ, in c. Multa, n. 93. Ne Clerici, vel Monach. 401

2 Ordines minores Sacramentum eſſe oſtenditur diffinitum à Concilio Florentino, & Tridentino, & refellitur contraria opinio, in c. Cum contingat, nu. 72. de ætat. & qualit. 264

2 Ordinum minorum nomina, & uniuſcujuſque eorum propria miniſteria ab initio Eccleſiæ fuerunt in uſu, ibidem num. 77 265

6 Ordines minores fuerunt in primitiva Eccleſia ex inſtitutione Chriſti, in c. Tuæ litteræ, num. 5. de Cler. per ſalt. promot. 342

2 Ordines minores non veniunt ſacrorum ordinum appellatione, etiam ſi ordines ſacri exprimantur per dictionem univerſalem, in c. Cum in cunctis, n. 1. de elect. 35

2 Ordinationis denominatio cur in ſacris litteris fiat ab impoſitione manuum, in cap. Presbyter, num. 39. de ſacr. non iteran. 311

2 Presbyteratum, & Subdiaconatum eſſe in Eccleſia ordines diſtinctos eſt de fide, in c. Cum veniſſet, num. 45. de Sacr. Unct. 295

Vide in ver. *Tonſura*, & in ver. *Epiſcopalis ordo*, & in ver. *Clericus quoad Tonſuram.*

2 Opiniones de numero ordinum inter Theologos, & Canoniſtas conciliantur, in c. Cum contingat, num. 43. de ætat. & qualit 260

2 Contrarium impugnatur, ibidem n. 44. & n. 135. pag. 260

1 Opinio Butrii, & Abbatis circa poteſtatem Sacerdotalem refellitur tanquam periculoſa, in c. Quanto, n. 6. & ſeqq. uſque ad n. 20. de Conſuetud. 260

2 Ordines minores largè dicuntur ſacri, in c. Ut filii, num. 3. de filii Presbyt. 313

6 Ordines minores in quantum ſunt ſacramentum ordinantur omnes ad Sacramentum Euchariſtiæ in c. Si quis Presbyter, n. 12. de Cler. excom. Miniſtr. 335

6 Et ſecundum ſe ſunt Sacri, ibidem n. 13 335

Ordines quoad ætatem, & uſum rationis.

4 Ordines ſacri non requirunt uſum rationis ex neceſſitate Sacramenti, ſed ex neceſſitate præcepti tantum, in c. Tuæ litteræ, num. 13. de Cler. per ſalt promot. & in c. Super inordinata, n. 37. de præben. 189

4 Et quid in conſecratione Epiſcopali, ibidem n. 38 189

2 Ordo presbyteratus non requirit uſum rationis ex neceſſitate Sacramenti, ordo Epiſcopalis ſecus, in cap. Vel non eſt compos, num. 8. de tempor. ordin. 172

2 Ordinis defectus cur minus obſit impetranti, quàm defectus ætatis, ſcientiæ, & morum, in c. Cum in Magiſtrum, nu. 31 de elect. 111

2 Ordines minores ante ſeptimum annum completum conferri non poſſunt, in c. Cum contingat, num. 121. de ætat. & qualit. 271

2 Ordines minores non requirunt ætatis maturitatem, nec litterarum ſcientiam, in c. Cum in cunctis, num. 2. de elect. 35

Vide in ver. *Ordines Beneficio annexi*, & in ver. *Ætas.*

Largè tamen dicuntur Sacri, ibidem n. 3

4 Ordines minores in qua ætate ab Epiſcopo conferri poſſint, aut debeant, in c. Super inordinata, n. 19. & ſeqq. uſque in finem de præben. 187

4 Ordines minores an de neceſſitate Sacramenti, vel de neceſſitate præcepti, an verò de honeſtate tantum requirant uſum rationis, ibidem n. 35. pag. 189

2 Ordinans puerum tredecim annorum in Diaconum ſuſpenditur à collatione ordinum,& ordinatus ab ipſius executione uſque ad ætatem legitimam, in c. Vel non eſt compos, n. 1 & 10. de tempor. ordinat. 191

2 Ordinans Clericum ad ſacros ordines ante ætatem legitimã non eſt ipſo jure à collatione ordinum ſuſpenſus, ſed ſuſpendendus, ibid. n. 4 191

2 Ordinatus ante ætate legitimam, aut extra tempora characterem recipit, ibidem n. 7. 191

2 Ordinatus ad Sacros ante ætatem à jure præfinitam an ſit ipſo jure ſuſpenſus, an verò ſuſpendendus ab illorum executione. ibid. n. 10 192

2 Et quid poſt Conſtitutionem Pii II. ibid. n. 11. pag. 192

2 Anue ſi celebret irregularitatem incurrat, ibid. n. 42 192

2 Conſtitutio Sixti V. contra Epiſcopos in ordinum collatione peccantes redacta eſt per Clem. VIII. ad terminos juris, Bullæ Pii II.& Concilii Tridentini excepto capite Simoniæ, ibidem n. 12. pag. 192

6 Ordinatus ante ætatem legitimam an recipiat characterem ſi Epiſcopus publico edicto proteſtatus fuerit ſe nolle ordines conferre niſi in legitima ætate conſtitutis, in c. Tuæ litteræ, n. 15, de Cler. per ſalt. promot. 344

6 Ordinatus in ſacris ante annos diſcretionis ad ætatem legitimam perveniens an continere teneatur, ibid. nu. 27, latiſſimè diſcutitur uſque in finem. 345

6 Quid ſi factus adultus ordinationem ſuam ratificaverit expreſse, ibidem n. 40 345

6 Et quid in eo quid vult in ordine remanere,& uti privilegiis Clericalibus, ibidem n. 48, & 69, pag. 345

6 Et quid ſi ordinatus ante uſum rationis poſtea contradixit, & in contradictione perſeveraverit tam ante, quàm poſt finem decimiquarti anni, ibidem n. 50 345

6 Et quid ſi poſt uſum rationis uſque ad finem 14, anni tacuit, ſed poſtea infra triduum reclamavit, ibid. n. 52 345

6 Et quid in caſu converſo, ibid. n. 53 345

6 Et quid ſi ſemper tacuit, & habuit ſe merè negativè, ibidem num. 54 345

6 Et quid ſi tempore ordinationis erat doli capax, & poſt ſuſceptum ordinem ſtatim contradixit, & perſeveraverit in contradictione uſque in finem 14 anni, ſed poſtea tacuit, ibid. n. 70 345

6 Et quid in caſu converſo, ibid. n. 73 345

6 Et quid ſi conſentit tantummodo ante ſuſceptum ordinem, poſtea verò nec conſenſit, nec diſſenſit, ibidem num. 74 345

6 Ordinatus ante annos diſcretionis, qui nec ante, nec poſt finem 14, anni infra triduum contradixit, cenſetur ratificare, ibidem n. 33, 38, & 74, pag. 345

6 Nec eſt opus interrogare ordinatum an velit continere, necne, ibidem n. 34 345

6 Secus in profeſſione, & cur, ibidem n. 35, & ſeqq. & nu. 78 in fine 345

4 Ordinatus infra annos diſcretionis non reordinatur, in c. Super inordinata, n. 39, de præben. pag. 189

4 Ordinantes ad primam tonſuram, vel minores, aut ſacros ordines ante ætatem legitimam quas pœnas incurrant ex Bulla Sixti V. ibid. n. 41 190

1 Ordinans Clericum ætate inhabilem ad unum ex ſacris ordinibus an ſuſpendatur à collatione omnium, in c. Vel non eſt compos, n. 6. de tempor. ordinat. 191

1 Ordinati ad ſacros extra tempora, vel ante ætatem legitimam, aut ſine litteris dimiſſoriis ex Bulla Pii II. an ſint perpetuo ſuſpenſi, ibid. n. 13. 192

1 Ordinatus à majore, major eſt, & præcedit antiquiori ſi ſit ejuſdem ordinis, ſecus ſi inferioris, in c. Cum certum, n. 14 de Majorit. & obed. 491

5 Ordines ſacri non requirunt uſum rationis ex neceſſitate Sacramenti, ſed ex neceſſitate præcepti tantùm, in cap. Tuæ litteræ, n. 13. de Cler. per ſaltum promot. 343

5 Opiniones Doctorum referuntur de continentia ordinati ante annos diſcretionis, ibid. num. 28. & num. ſeqq. uſq. ad n. 40 345

Ordines Beneficio annexi, vel non

1 Ordines ſacri ex Concilio Tridentino annecti non debent Canonicatibus, & Portionibus Collegiatarum Eccleſiarum, nec dignitatibus, & dimidiis portionibus, ſed Canonicatibus tantum,& portionibus Cathedralium, in c. Cum in cunctis, n. 82. & 85. de elect. 45

1 Ordines ſacros Dignitati, Præbendæ, vel portioni annexos in Cathedrali, vel Collegiata Eccleſia infra annum non ſuſcipiens an ſit ipſo jure beneficio privatus, in c. Cum in cunctis, §. Inferiora, num. 35. & ſeqq. uſq. in fin. de electi. 55

2 Quid ex Concilio Vienn nſi, ibidem, n. 36 55

2 Et quid ex Concilio Tridentino, ibidem, n. 39 55

2 Ordines ſacros Epiſcopus in vim Concilii Tridentini annectere non poteſt Dignitatibus, ſed Canonicatibus, & portionibus tantum, in c. Ut Abbates, n. 7. de ætat. & qualitat. 217

2 Ordo annexus beneficio non requiritur contemporaneè in ipſo actu collationis, ibid. n. 9 218

2 Declaratur, ibid n. 11 218

2 Impeditus ex juſta cauſa ſuſcipere Ordines ſuo Beneficio annexos, quamvis non ſit ipſo jure privatus beneficio, tamen privari debet, ibidem, n. 33 220

2 Quod procedit ſi culpa ſua ad talem ſtatum pervenit ut promoveri non poſſit, aliàs ſecus, ibid. n 34 220

2 Item procedit in eo, qui impedimentum prius contractum in ordinatione ſua ſubticuit, ibidem, n. 35 220

2 Ordinum annexio duplex, ibid. n. 44 221

2 Ordinis annexio reſpectu actus requirit ordinem in ipſo actu collationis beneficii, aliàs non tenet collatio, ibidem num. 45 221

2 Ordinis annexio reſpectu aptitudinis non requirit ut quis habeat ordinem annexum tempore collationis, ſed ſatis eſt ut infra tempus à jure ſtatutum ſe faciat promoveri, ibid. n. 48 221

2 Nec requirit ætatem ordinis in ipſo actu collationis, ſed ſatis eſt ut proviſus ſit in ea ætate, ut infra annum promoveri poſſit, ibid. n. 51 222

2 Ordinis annexio an, & quando cenſeatur facta reſpectu actus. vel reſpectu aptitudinis, ibid. n. 54 uſq. ad n. 60 222

2 Exempla annexionis reſpectu actus, ibidem, num 55. & ſeqq. 222

2 Ordo quibus caſibus cenſeatur beneficio annexus reſpectu aptitudinis, ibid. n. 58 223

2 Ordines non ſuſcipere pro nuda voluntate, & ex juſta cauſa æquiparantur, in cap. Quæris, num. 46. de ætat. & qualitat. 253

2 Ordinum annexio reſpectu aptitudinis non requirit ætatem ordinis tempore collationis contra opinionem Abbatis, ſed reſpectu actus dumtaxat, in c. Cum in cunctis, n. 65 & ſeqq. de elect. pag. 43

2 Ordinum annexio duplex, ibid. n. 66 43

2 Ordo dignitati, vel beneficio annexus non requiritur in ipſo actu proviſionis, ſed ſufficit aptitudo, in c. Cum in cunctis, §. Inferiora, n. 10. de elect. 53

2 Niſi annexio facta ſit reſpectu actus, ibid. n. 12. 53

2 Ordinem Presbyteratus dignitati, vel beneficio Curato, aut Parochiali annexum non ſuſcipiens an ſit ipſo jure beneficio privatus, vel privandus per ſententiam, ibid. nu. 15 & ſeqq. uſq. in finem, pag. 53

2 Quid ex §. Inferiora, n. 18 53

2 Et quid ex c. Licet Canon. de elect. lib. 6 ibid. n. 19 53

2 Et quid ex c. Statutum, eod tit. & lib ibidem, n. 22 53

2 Et quid ex Concilio Conſtantienſi, ibid. n. 23 pag. 53

2 Et quid ex Concilio Trid. num. 35 53

2 Ordo procedendi adverſus Beneficiatos renuentes ordinari propter crimen, in c. Quæris, nu. 44. de ætat. & qualit. 253

2 Appellatio Clerici renuentis ordinari propter impedimentum an ſit admittenda, ibid. n. 45 pag. 253

2 Ordo procedendi contra Beneficiatos renuentes ordinari pro ſola voluntate, ibid. n. 47 253

2 Ordines Beneficio non annexos contumaciter renuens ſuſcipere neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ exigente, privari poteſt beneficio, ibidem, n. 48 253

2 Ordines minores an requirantur ad obtinendum Beneficium curatum, an verò ſufficiat prima tonſura, in c. Præterea, n. 2, de ætat. & qualitat. 246

2 Ordines minores requiruntur ad obtinendum Beneficium curatum, tam per viam impetrationis, quàm electionis, vel inſtitutionis, ibidem, n 6 246

2 Ordinari renuentes ob occultum crimen perpetuò beneficiis privantur, niſi ſint valde utiles in aliis Eccleſiæ negotiis, in c. Quæris, n. 6, de ætat. & qualitat. 248

2 Declaratur, ibid n. 16 248

2 Renuentibus verò pro nuda voluntate ſubtrahuntur reditus quouſque ordinentur, ſed beneficia non auferuntur, ibid. n. 7. 249

2 Niſi rebelles extiterint, ibid. n. 8 249

2 Et Epiſcopus contra contumaces proceſſerit per ſubtractionem fructuum, & nihil profecerit, ibid. n. 9 249

2 Ordinari renuentes propter occulta peccata non cõguntur præciſe, ſed cauſativè, ut de nolentibus fiant volentes, ibid. num. 13 249

2 Nec poſſunt excommunicari, ibidem, n. 14 pag. 249

2 Renuentes autem pro nuda voluntate præciſe ſunt compellendi, ibid. n. 15 249

2 Ordinari renuentes propter occulta peccata ſi ſint valdè utiles uni *Eccleſiæ non* privantur beneficiis,ſed tantum coguntur per ſubtractionem proventuum, ibid. n. *16* 249
2 Sacerdotium actu non requiritur ad obtinendas dignitates, quibus annexus eſt ordo Presbyteratus, ſed ſatis eſt ut proviſus infra annum ſe faciat promoveri, in c. Cum in cunctis, n. 41. & 63. de elect. 39
Vide in ver. *Capellania.*
2 Laicus, aut clericus non Beneficiatus non poteſt cogi ad Ordines ſuſcipiendos etiam ex cauſa neceſſitatis, vel utilitatis *Eccleſiæ*, in c. Magnus, num. *63*, de obligat ad ratiocia. 351

Ordines quoad Characterem.
6 Ordo cùm dubitatur an fuerit collatus ab Epiſcopo conferri debet ſub conditione, in c. Tuæ litteræ, n. 10. & 15 de Cler. per ſalt. promot. 343
6 Sive dubium ſit facti, ſive juris, ibid. n. 11 343
2 Ordo non requirit characterem, alterius ordinis ex neceſſitate Sacramenti, in c. Requiſivit, n. 13 & 81 de ordinat. ab *Epiſcopo.* 204
1 Ordinatus ante baptiſmum an recipiat characterem, in c.Ne innitaris, n. *245* de conſtit. 74
3 Ordinati à non habente poteſtatem non ſunt ſuſpenſi, ſed iterum ordinandi, in c. Aqua, n. *19*, de conſecr. Eccleſ. vel Altar. 292
2 Ordinati cum dimiſſoriis Capituli, vel alterius ſuccedentis in juriſdictionem Epiſcopi Sede vacante, ſi in minoribus ordinibus, non gaudent privilegio Clericali, ſi in majoribus ſunt ſuſpenſi ab executione ordinum,in c. Significaſti, n. 8. de offic. Archidiacon. 379
Vide in ver. *Ordinum miniſter*, & in ver. *Ordines quoad ætatem*, & in ver. *Ordines per vim & metum*, & in ver. *Character.*
2 Ordinatus, de quo dubitatur an receperit characterem necne, iterum ordinari debet ſub conditione, in c. Cum veniſſet, n. 98 de ſacr. unct. 302
6 Ordinatis forma Eccleſiæ non ſervata character non imprimitur, in c. Quod à Prædeceſſore, n. 4 de ſchiſmat. 228
2 Ordinis Sacramentum dumtaxat prærequirit Sacramentum Confirmationis ex neceſſitate præcepti, in c. cum contingat, n. *95* de ætat, & qualitat. 267
2 Ordinationem ſacram eſſe verè, & propriè Sacramentum à Chriſto *Domino* inſtitutum, eſt de fide, in c. Cum veniſſet, num. 83 de ſacr. Unct pag. 299

Ordines quoad continentiam.
6 Ordinem ſacrum ſuſcipiens tenetur continere, licet ante ordinationem proteſtatus fuerit ſe nolle continenter vivere, in c. Tuæ litteræ, n. *58* de cler. per ſalt. promot. 348
6 Ordini ſacro annexum eſt votum continentiæ ex Conſtitutione Eccleſiæ, ibid. n. 68 & 77 348
6 Niſi impediat defectus ætatis, ibid. n 69 348
5 Ordini ſacro non eſt annexa obligatio continendi eſſentialiter, ſeu naturaliter, ſed tantum accidentaliter ex ſtatuto Eccleſiæ, in c *Majores*, n. 110 de baptiſmo. 329
6 Ordinationi ſuæ contradicens ante decimum quartum annum cenſetur poſtea in priori diſſenſu perdurare, in c. Tuæ litteræ, n. 71. & ſeqq. de cler. per ſalt, promot. 349
6 Idem in caſu converſo, ibid. n *75* 349
5 Ordinari non poteſt conjugatus ad ſacros ordines in præjudicium uxoris, in c. Majores, n. 95 de baptiſ. 327
6 Etiamſi matrimonium non ſit conſummatum, ibidem num *96* 327
6 *Et* uxor continentiam promittat, ibid n. 97 pag. 327
Ordinatus ante ætatem legitimam an teneatur continere, Vide in ver. *Ordines quoad ætatem.*
Ordinatus coactè an ad continentiam teneatur, Vide in ver. *Ordines per vim & metum.*
Vide in ver. *Ordines per vim, & metum.*

Ordines quoad effectus.
2 Ordo ſacer an eximat à patria poteſtate, latiſſimè diſcutitur, in c. Indecorum, à num. 17. uſque in fin. de ætat. & qualitat. 233
2 Referuntur Authores, & fundamenta pro opinione affirmativa, ibid. n.20.& ſeqq uſq. ad n. *33* pag. 234
2 Item Authores, & fundamenta opinionis negativæ, ibidem n. 33. & 36. & ſeqq. 234
2 Ordo ſacer liberat à ſervitute, ibidem, num. 27. & *55*. 234
2 Ordinibus ſacris initiati, & illuſtres interdum æquiparantur, ibid. n. *31* 234
2 Ordo ſacer non ſoluit omnino jus patriæ poteſtatis, ibidem num. *36* 235
2 Tollit tamen illius effectus ordini ſacro improportionabiles, & incongruos, ibid. n. *44*. & ſeqq. uſque in fin. 235
6 Ordo facit quod votum facere non poſſet, in c. Tuæ litteræ, n. 30 de Cler. per ſalt. promot. 345
6 Contrarium, ibidem num. *51* & 68 345
2 Ordines minores non liberant à patria poteſtate, in c. Indecorum, n. 19 de ætat. & qualit. 234
2 Ordinatio Epiſcopi gratiam confert, in c. Requiſivit, n. *51* de ordinat. ab *Epiſcopo.* 208
Vide in ver. *Epiſcopalis dignitas.*

Ordines quoad examen.
2 Ordinari non debet inhabilis ad ſacros ordines etiam ex cauſa neceſſitatis, vel utilitatis Eccleſiæ, in c. Quæris, n *17* de ætat. & qualitat. 249
2 Ordinandorum habilitas in caſibus neceſſitatis non adeo exquirenda eſt, ibidem, n *19* pag. 249
2 Ordinandus tenetur prodere impedimentum ſuum, alias amoveri debet à beneficio poſt ordinationem obtento ibidem num. *36* 252
2 Ordinatoris delictum probatur eo ipſo, quod conſtat de inhabilitate ordinati, in c. Cum ſit ars, num. 7 de ætat. & qualit. 279
2 Quod procedit ſi per ſeipſum examinaverit, ſecus ſi per alios, ibidem n 8 280
2 Niſi inſufficientes, malos, vel negligentes ad officium examinationis elegerit, ibidem, num. 9 pag. 280
4 Ordinans ſubditum alienum ex commiſſione ſpeciali Epiſcopi proprii non tenetur inquirere an promovendus ſit idoneus, in c. Cum ſecundum, n. 50 & 55 de præben. 113
4 *Et* ſi promotus reperiatur ſine titulo non tenetur ei providere qui ordinavit, ſed qui commiſit, ibidem n. 51 113
2 Ordinati ſine examine, & commendatitiis litteris proprii *Epiſcopi* poſſunt ab eo iterum examinari & ab ordinum exercitio ſuſpendi ex Concilio Trid. c. *3*. ſeſſ. *14*. in c. Accepimus, n. 15. de ætat. & qualitat. 275
2 Quod tamen decretum non comprehendit Ordinatos ab *Epiſcopo* prædeceſſore, niſi nova cauſa ſupervenerit, ibidem, 275
2 Ordinatus poteſt iterum examinari ab Epiſcopo ſucceſſore quoad beneficium ei de novo conferendum, non autem quoad ordinem jam collatum à prædeceſſore, ibidem num. *16* 275
6 Ordinatus ante ætatem legitimam an recipiat characterem ſi Epiſcopus publico edicto proteſtatus fuerit ſe nolle ordines conferre niſi in legitima ætate conſtitutis, in c. Tuæ litteræ, n. 15. de cler. per ſalt. promot. 343
2 Ordinati quis non debet ex cujus ordinatione Eccleſia infamatur, in c. *Magnus*, n. 20 de obligat. ad ratioc. 343
Vide in ver. *Examen, examinatus.*

Ordinum functiones.
2 Ordinum functiones a Concilio Tridentino videntur in *Eccleſia* reſtitui à Diaconatu ad Oſtiariatum, in cap. Cum contingat, n. 37. de ætat. & qualitat. 259
2 Ordinum minorum actus exerceri poſſunt etiam à laicis, non tamen ex officio, ibid. n. *109* 265
4 Ordinum minorum functiones exercentibus ſtipendia aſſignari debent ex reditibus beneficiorum, vel fabricæ *Eccleſiæ*, in c. *Non liceat*, n. *10*. & *14*. de præben 83
2 Miniſtrat in ſuſceptis qui ab uno ordine ſacro, ad alium aſcendit in c. *Ex tenore*, n. 21. de tempor ordinat. 134
6 Ordinum minorum miniſteria exerceri debent per clericos cœlibes tantum, & in eorum defectum per clericos conjugatos, non tamen bigamos, in cap. *Si quis Presbyter*, n. 10 de cleric, excom. Miniſtrat. 335
6 Conſuetudo qua minorum ordinum functiones exercentur promiſcuè à Clericis, ac laicis eſt corruptela à Concilio Tridentino improbata, ibidem n. 18 336
6 Moniales, vel laicus non poſſunt canere, & lectiones in Miſſa ſolemni legere, & ſi neceſſitas urgeat conſulendus Sanctiſſimus ex ſententia S. Congregationis Concilii, ibid. num. 19 336
6 Regulares comprehenduntur in decreto Concilii Tridentini ſeſſ. *23*. cap. 17. de *Minorum* Ordinum functionibus non exercendis, niſi per conſtitutos in eiſdem ordinibus, ibidem n 20 pag. 336

Ordines quoad interſtitia, & tempora.
2 Ordinis Sacramentum confertur in Sabbathis quatuor temporum, *Epiſcopatus* verò tantum in *Dominicis*, in cap. Requiſivit, n. *16*. de ordinat. ab Epiſcopo. 204
2 Ordinum plurium collatio ſimul eſt generaliter interdicta, in cap. De eo, n. 15. de tempor. ordinat. 177
2 Ordines ſacri conferri non poſſunt ab Epiſcopo niſi in Sabbathis quatuor temporum majoris hebdomadæ, & de *Paſſione*, ib. n. *17*. & *28* & *36* 178
2 *Nec* id licet die Dominica immediatè ſequenti etiam continuato jejunio, ibid n. 18 178
2 Ordines ſacros ſemper, & ubique *Papa* poteſt conferre, ibid. n. 19 178

2 Ordines conferre extra tempora à jure ſtatuta, & non ſervatis interſtitiis longe differunt, ibidem n. 22 178

2 Ordines majores cur ſtatutis temporibus ſint conferendi, ibidem n. 38 179

2 Conſuetudo ſuſcipiendi quatuor ordines minores die Veris, & Subdiaconatum die Sabbathi ſequentis an excuſet non obſtante Concilio Trident. ſeſſ. 23. c. 8. ibid. n. 21. 178

2 Conſuetudo conferendi ordines ſacros extra tempora à jure ſtatuta reprobatur, ibidem, n. 27 pag. 178

2 Conſuetudo celebrandi publicas ordinationes die Veneris jejuniorum non valet, liceat eam ſervantes à pœna excuſentur, ibidem, n. 31 179

2 Extra generales ordinationes, & in Capella privata, valida eſt, ibidem n. 34 & ſeqq. 179

2 Expediret tamen ea abolere, ibid. n. 40 190

2 Conſuetudo conferendi minores ordines extra tempora non eſt contra, ſed præter jus, ibidem n. 35. & ſeqq. 179

2 Conſuetudine induci poteſt, ut una die licitè conferantur eidem quatuor minores ordines cum Subdiaconatu, ibid. num. 41 180

4 Ordines minores omnes una die conferri non debent niſi ex cauſa, in c. Super inordinata, n. 44. de præbend. 190

2 Ordines minores conferri poſſunt diebus feſtivis: ſacri verò debent conferri in quatuor temporibus, vel in Sabbatho Sancto, vel Sabbatho de paſſione, in cap. *De eo*, nu. 1. & 2 & 17. de tempor. ordinat. 176

2 Ordines minores extra tempora diebus ferialibus conferri non poſſunt, ibidem n. 3 176

2 Ordines minores extra tempora Epiſcopus una die conferre non poteſt pluribus, quàm duobus, ibidem n. 6 177

2 Ordines quatuor minores an poſſit Epiſcopus eadem die uni conferre, ibidem n. 8. & ſeqq. 177

2 Ordines minores, & ſubdiaconatum recipiens eadem die indignum ſe reddit executione ordinis ſic ſuſcepti, ibidem num. 13 177

2 Ordines quatuor minores ex conſuetudine licitè poſſunt uni eadem die conferri, ibidem num. 23. 26. & 42. in tertio dubio. 178

2 Ordines minores an conferri poſſint die Veneris præcedenti diem Sabbathi, in quo eidem ad minores ordines promoto ordo Sacer eſt conferendus, ibidem num. 24. & 27 uſque in fin. 178

2 Ordines minores conferri non debent ab Epiſcopo niſi in temporibus à jure ſtatutis, vel in Dominicis, & aliis feſtivis diebus, ibid. n 30 178

2 Ordines minores ex conſuetudine conferuntur etiam feria quarta quatuor temporum, ibidem n. 39 179

2 Ordines minores an urgente neceſſitate poſſint conferri extra tempora in diebus ferialibus, ibidem n. 40 180

2 Ordines minores non poteſt Epiſcopus ex conſuetudine privatim aliquibus conferre in die Veneris quatuor temporum ſi ſit dies feſtus, & in Sabbatho ad Diaconatum eos promovere ob neceſſitatem, vel utilitatem Eccleſiæ, ibid. num. 42. pag. 180

2 Ordinationes Sacrorum Ordinum non quolibet die hebdomadæ quatuor temporum, ſed Sabbatho tantum ſunt celebrandæ, in c. De eo, n. 28. de tempor. ordinat. 178

2 Ordinati ad ſacros extra tempora, vel ante ætatem legitimam, aut ſine litteris dimiſſoriis ex Bulla Pii II. an ſint perpetuò ſuſpenſi, in c. Vel non eſt compos, n. 13. de tempor. ordinat. 192

Ordinato una die ad omnes minores an liceat die immediatè ſequenti Subdiaconatum ſuſcipere, in cap. De eo, n. 25. & 41. uſque in finem de tempor. ordinat. 178

Interſtitia temporum etiam in minoribus ordinibus ſunt ſervanda, niſi aliud Epiſcopo magis expedire videatur, in cap. De eo, n. 11. de tempor. ordinat. 177

Ordines ſacri duo non poſſunt conferri eidem uno die, vel duobus continuato jejunio, in c. Litteras, n. 1. de tempor. ordinat. 190

Ordinatus Diaconus in temporibus Quadrageſimæ, poteſt anno ſequenti in eiſdem temporibus ordinari Sacerdos etiamſi Paſcha prævenerit, ibidem n. 2 190

Vide in ver. *Interſtitia*.

Ordines conferri extra tempora à jure ſtatuta, & non ſervatis interſtitiis longe differunt, in c. De eo, nu. 12. de tempor. ordinat. 178

Ordinum materia, & forma.

Ordinis materia quæ ſit, in c. Cum contingat, n. 32. de ætat. & qualit. 259

Ordinum materias Chriſtus non inſtituit in particulari, ſed generaliter, & indeterminatè, in c. Cum veniſſet, num. 28 de Sacr. unct. 293

Contrarium, ibidem n. 80 293

Ordinis materia eſt illud, per cujus traditionem confertur ordo, ibidem num. 32 294

2 Materia in ordine ita eſt ex neceſſitate Sacramenti, ut ſine illa irrita ſit ordinatio, ibidem. n. 35 pag. 294

2 Ordinis cujuſque principalis actus eſt ſecundum quem magis proximè ordinatur ad Euchariſtiæ Sacramentum, ibid. num. 36 294

2 Signi exterioris traditio requiritur ad eſſentiam ordinis, ibidem n. 41 295

2 Ordinum diverſitas oritur ex diverſitate materiæ & formæ, in c. Presbyter, n. 23. de ſacr. non iteran. 308

2 Ordinum materia quæ ſit ex diffinitione Concilii Florentini, ibid. n. 30 309

2 Ordinis materia, & forma cur in actibus Apoſtolorum non exprimatur, ibidem n. 38 311

2 Ordinatio ſacra non ſolum verbis, ſed etiam ſignis exterioribus perficitur, in cap. Cum contingat, n. 67. de ætat. & qualit. 263

2 Ordinatio Presbyteri valida eſt ſi fiat per traditionem vaſis cum altera ſpecierum ex ſententia Henriquez in c. Cum veniſſet, n. 29. de ſacr. unct. 294

2 Contrarium à n. 31. uſque in finem, & præſertim n. 76 294

2 Ordinationis denominatio cur in ſacris litteris fiat ab impoſitione manuum, in c. Presbyter, num. 39. de ſacr. non iteran. 311

2 Ordo presbyteratus an ita requirat porrectionem calicis cum vino, & patenæ cum hoſtia ut ſi unum deſit, character non imprimatur, in cap. Cum veniſſet, nu. 3. uſque in fin. de Sacr. Vnct. 290

2 Calicis, & patenæ traditio ex ſententia antiquorum Canoniſtarum non eſt de eſſentia ordinis Sacerdotalis, ibidem num. 4 290

2 Canoniſtarum ſententia quòd calicis, & patenæ traditio non ſit de ſubſtantia ordinis presbyteratus quibus fundamentis nitatur, ibidem n. 10. pag. 291

2 presbyteratus traditur per calicis cum vino, & patenæ cum pane porrectionem, ibidem n. 32. pag. 294

2 Characterem ordinis presbyteratus non imprimi ſi porrigatur calix ſine vino quibus fundamentis probetur, ibidem n. 33. uſque ad n 89 294

2 Manus impoſitione non imprimitur character ordinis presbyteratus, ſed tantùm confertur poteſtas ligandi, & ſolvendi, ibid. n. 42. & 58. 295

2 Sacerdos ordinatus ante manus impoſitionem eſt verus Sacerdos habens poteſtatem conſecrandi Corpus, & Sanguinem Chriſti, in c. presbyter, n. 26. de Sacr. non iteran. 308

2 Materia ordinis presbyteratus quæ dicatur eſſe in Eccleſia Græca, in c. Cum veniſſet, n. 75. de Sacr. unct. 290

2 Florentini concilii decretum de materia ordinis presbyteratus expenditur, ibidem n. 76. pag. 291

Ordinum miniſter.

2 Ordines ſacros conferendi poteſtas non Epiſcopo delegari non poteſt, poteſtas chriſmandi ſecus, in cap. Statuimus, n 5 de ſupplen. neglig. Prælator. 169

2 Ordinum omnium miniſter eſt ſolus Epiſcopus, in c. cum contingat, n. 21. de ætat. & qualit. pag. 258

2 Declaratur, ibidem num. 94 258

1 Ordines conferre non eſt officii tantum, ſed ordinis, in c. Quanto, n 24 de conſuetud. 262

1 Ordines minores conferre eſt ordinis Epiſcopalis, non juriſdictionis, ibidem nu. 36 264

2 Ordinis poteſtas per reſignationem Epiſcopi mortificatur, ſed non funditus moritur, in c. Requiſivit, num. 2. de ordinat. ab Epiſcopo. 203

2 Ordini renunciare quid importet, ibid. n. 5 203

2 Ordinis poteſtas remanet in Epiſcopo etiam degradato, ibid. num. 39 207

4 Ordines conferre debent Epiſcopi per ſemetipſos, & ægritudine impediti ſubditos ſuos non aliter, quàm probatos, & examinatos ad alium Epiſcopum ordinandos dimittere, in c. Cum ſecundum, n. 52. de præben. 113

6 Ordines ſuſcipere non licet niſi ab Epiſcopo originis, beneficii, vel domicilii, in cap. Quod à Prædeceſſore, num. 88 de ſchiſmat. 237

2 Ordines conferre eſt principalis actus ordinis Epiſcopalis, in cap. Vel non eſt compos, n. 30. de temp. ordinat. 194

2 Ordinum Minorum, & primæ Tonſuræ Ordinarius miniſter eſt ſolus Epiſcopus, ibidem n. 34. & ſeqq. 194

2 Ordinum, & Sacramentorum collatio eſt de lege juriſdictionis, in c. His quæ, n. 65. de major. & obedien. 509

1 Conſuetudo etiam immemorabilis Ordines conferendi non ſuffragatur, in c. Quanto, n. 30 de conſuetud. 263

1 Conſuetudo conferendi Sacramenta ſolis Epiſcopis reſervata improbatur, ibidem n. 32 263

2 Ordinatio Clericorum nullius Diœceſis pertinet ad Epiſcopum intra cujus Diœceſis fines locus ſitus eſt, ac ſi ſit extra fines, ad proximiorem Epiſcopum, in c. Significaſti, n. 23. de offic. Archidiac. 382

4 Et proximitas attenditur Eccleſiæ, non Territorii, ibidem & num. 31 382

6 Ordinationes factæ ab eis, qui à Schiſmaticis Ordines ſuſceperunt, executionem non conferunt, in c. Quod à Prædeceſſore, n. 3. de Schiſmat. pag. 228

6 Ordinationes factæ à Schiſmaticis irritæ ſunt quoad executionem tantum, non autem quoad impreſſionem characteris, ibid n. 2. & 27 228

6 Ordinatio facta in forma Eccleſiæ ab Epiſcopo etiam hæretico, ſeu ſchiſmatico, ſive anathemate, innodato ſive ordinationem receperit in Eccleſia ſive extra, habenda eſt rata quoad veritatem ordinis, ibidem n. 29 230

7 Ordinari poteſt Clericus primæ Tonſuræ ab Epiſcopo beneficii etiam tenuiſſimi, in c. Omnis, n. 98. de pœnit. & remiſſ. 135

4 Ordinatus ab alieno ſine licentia proprii eſt ſuſpenſus ipſo jure ab executione ordinum, quandiu proprio Ordinario videbitur, in c. Nullus, n. 8. de Paroch. 378

Vide *Abbas quoad Ordines.*

4 Ordinari quis poteſt ab Epiſc. originis, licet alibi domicilium habeat, in c. Significavit, n. 12. de Paroch 384

4 Ordinari nemo debet ab Epiſcopo alieno niſi ejus probitas, & mores Ordinarii ſui teſtimonio commendentur, in cap. Cum ſecundum, n 53. de præben. 113

4 Etiam in vim licentiæ Apoſtolicæ de ſe promoveri faciendo ab alieno Epiſcopo, ibid. n. 54 113

4 Ordinans alienum ſubditum de Ordinarii licentia poteſt ſi vult, ſed non tenetur deferre Ordinarii atteſtationi, ibidem num. 55 113

4 Ordinans ſubditum alienum ex commiſſione ſpeciali Epiſcopi proprii non tenetur requirere an promovendus ſit idoneus, in c. Cum ſecundum, n 50. & 55. de præben. 113

4 Et ſi promotus reperiatur ſine titulo non tenetur ei providere, qui ordinavit, ſed qui commiſit, ibid n 52 113

2 Ordinandi poteſtas ex limitatione juriſdictionis reſtringitur cum juriſdictio ad eſſentiam ordinationis non ſpectet, in c. Statuimus, n. 13. de ſupplen. neglig. Prælator. 171

2 Ordinandi poteſtas licet non competat inferioribus Prælatis ex vi conſecrationis, ſed ex conceſſione Eccleſiæ, tamen non reſtringitur ex limitatione juriſdictionis ad certas perſonas, ibidem, n. 28. & ſeqq. 172

2 Ordinandi poteſtatem habens ex indulto Papæ, ordinando poſt prohibitionem non imprimit characterem, ibidem num. 32 172

2 Procedit ſi prohibitio ſit totalis, ſecus ſi reſtricta ad certas perſonas tantum, ibidem n. 33. & 46 172

2 Ordinandi poteſtas cur non poſſit pro parte conferri, & pro parte non ibid. n. 46 174

4 Ordinati ab Epiſcopis ſchiſmaticis etiam ignoranter executionem non recipiunt, in c. Quod à Prædeceſſore, n. 35. de Schiſmat. 231

2 Ordinatus à Prælato non habente poteſtatem ordinis nihil recipit, & debet iterum ordinari, in c. Statuimus, n. 18. de ſupplen. neglig. Prælat pag. 171

2 Ordinati cum dimiſſoriis Vicarii Collegiatæ Eccleſiæ an incidant in pœnas Concilii Tridentini in c. Significaſti, n. 10. de offic. Archid. 380

Vide in ver. *Dimiſſoria.*

6 Ordinari an quis poſſit ab alieno Epiſcopo, vel Metropolitano, ſi proprius Epiſcopus ſit hæreticus, & Canonici omnes ſint diſperſi, in c. Abſolutos, n. 29. & ſeqq. uſq in fin. de Hæreticis, pag. 224

6 Ordinari quando quis poſſit ab alieno ob delictum proprii Epiſcopi, ibid n 33 224

6 Ordines ſuſcipere an poſſit exemptus à quo maluerit Epiſcopo, ibid, n. 30 224

Ordines per ſaltum.

6 Ordinatus ad ſacros ordines prætermiſſis minoribus, characterem recipit, in c. Tuæ litteræ, nu. 3. & ſeqq. uſq. ad n. 6. de Cler. per ſalt. prom. 342

6 Ordinato in Presbyteratum conferendi ſunt ordines inferiores de quibus ignoratur an fuerint collati, ibidem num. 9 343

6 Ordinatus per ſaltum ſi nolit miniſtrare non debet præciſè cogi ſuſcipere ordinem prætermiſſum, n. 12 343

6 Ordinatus per ſaltum ſi miniſtraverit, habetur pro non ordinato in ſui præjudicium, nec poteſt eligi in Epiſcopum, ibid. n. 20 344

2 Ordinatus in Presbyterum omiſſo Diaconatu, vel Subdiaconatu recipit characterem, licet non ordinis executionem, in cap. Requiſivit, num. 14. de ordinat. ab Epiſcopo. 204

6 Ordo Presbyteratus non prærequirit ex neceſſitate Sacramenti Ordinem Diaconatus, in c. Tuæ litteræ, n. 2. de Cler. per ſalt. promot. 342

6 Ordinatus per ſaltum eſt ipſo jure ſuſpenſus ab executione ordinum, ac ſi miniſtraverit irregularitatem incurrit, ibid. num. 22, & n ſeq. 344

Ordines quando iterandi.

2 Ordinationis, & conſecrationis ſubſtantialia quæ ſint, in c. Cum veniſſet, n. 5 de ſacr. unct. pag. 291

2 Ordinatio, ſi quid ex ſubſtantialibus fuerit omiſſum, ex integro eſt iteranda, ac ſi nihil eſſet actum, ibidem num. 6. & 50 291

2 Et in c. Presbyter, n 11. de Sacram. non iter. 306

2 Ordinatio ſi aliquid de ſolemnitate prætermiſſum fuerit, non iteratur, ſed cautè ſuppletur omiſſum, & quæ ſint de ſolemnitate, ibid. n. 7. pag. 291

2 In ordinatione ſi levia fuerint prætermiſſa ſuppleri poſſunt ad cautelam, & quæ dicantur levia, ibid. n. 9 291

2 Ordinatio tota eſt repetenda, ſi aliquid omiſſum fuerit, de quo dubitetur an ſit de ſubſtantia ordinis, necne, ibidem num. 54 295

2 Hoſtienſis dictum contra eos, qui ſuo ſenſu præſumunt articulos dubios diffinire circa ſubſtantialia ordinationis, ibidem n. 77 299

2 Ordinationis tempore ſupplendum eſt quod in ordinatione fuit prætermiſſum, in cap. Presbyter, num 8. de ſacr non iterand. 306

2 Ordinationis denominatio cur in ſacris litteris fiat ab impoſitione manuum, ibidem num. 39. pag. 311

Vide in ver. *Character.*

Ordinum ritus.

2 Ordo nullus confertur niſi in Miſſæ celebratione, in c. Cum contingat, n. 22. de ætat, & qualitat, pag. 258

2 Declaratur, ibid. n. 127 258

6 Ordinationes generales fieri non debent in Capella privata, ſed in Eccleſia Cathedrali, in c. In ordinando, nu. 45. de ſimonia. 147

2 Miſſa, & Jejunium ordinantis, & ordinandi, an ſit de ſubſtantia Ordinis, vel de ſolemnitate tantum, in cap. Cum veniſſent, n. 8. de ſacr. unct. 291

Ordines quoad titulum.

2 Ordo, & titulus ſunt connexa, in cap. Accepimus num 36. de ætate, & qualitate. 277

4 Ordinationes factæ ſine certo titulo olim irritæ erant quoad executionem, in c. Cum ſecundum, num. 18. & 67. de præbend. 110

4 Sed hodie ſecus, ibid. n. 19, & 68 110

4 Ordinato per Epiſcopum ad ſacros ordines ſine titulo nemine præſentante, ordinator, vel ſucceſſor compellitur in neceſſariis providere, donec titulum habeat, in c. Cum ſecundum, n. 1. de præben. 109

4 Ordinato ſine certo titulo an, & quando teneatur vitæ neceſſaria miniſtrare, ibidem n. 20 & ſeqq. uſque in fin. 110

4 Quid ſi ordinatus jam erat conſtitutus in ſacro ordine, ibidem n. 23. 110

4 Et quid ſi plures Epiſcopi ordinaverint ſubditum ratione originis, domicilii, vel beneficii, ibid. n. 24. 111

4 Et quid in Epiſcopo alieno, qui ordinavit ex commiſſione generali Epiſcopi proprii, ibidem n. 25. pag. 111

4 Et quid in ſucceſſore Epiſcopi ordinantis, ibid. n 26 111

4 Et quid ſi ordinatus neglexerit petere alimenta ab ordinatore quando erat ſolvendo, ibidem n. 33. 111

4 Et quid ſi Epiſcopus renunciaſſet Epiſcopatui, aut eſſet depoſitus, ibidem n. 34 111

4 Et quid in hæredibus ordinatoris, ibid n. 36 pag. 111

4 Et quid ſi titulus ordinato evictus fuerit, aut exinanitus, ibid, n. 41 & 45 111

4 Et quid in promoto ad minores ordines ſine certo titulo, ibidem num, 47 111

4 Et quid ſi ordinatus aliunde habeat unde vivere poſſit, ibidem n. 48 111

4 Et quid ſi fuerit ab alio præſentatus, & examinatus, ibid. num. 49 111

4 Et quid in Epiſcopo alieno, cui Diœceſanus commiſit ut certas perſonas ordinaret, ibid. n. 50. & 58 111

4 Et quid in alieno, qui ordinavit in vim licentiæ de ſe promoveri faciendo à quocunque Antiſtite, ibidem num. 59 111

4 Et quid ſi ordinatus furtivè ſe in numerum ordinandorum intruſerit, ibidem n. 61 111

4 Et quid ſi confiƈto titulo ordinatorem deceperit, ibidem num. 62. & 66. uſque in fin. 111

4 Succeſſor cur teneatur ex delicto Epiſcopi, qui Clericum ſine titulo ordinavit, ibidem n. 27. & ſeq. 111

4 Ordinator tenetur conſtituere ordinato ad ſacros ordines ſine certo titulo unde perpetuò vivere poſſit, ibidem num. 35 111

4 Obligatio Epiſcopi ordinantis Clericum ſine titulo oritur ex contractu, vel quaſi, & ideo tranſit ad hæredem, ibid. num. 37 112

4 Obligatio, quæ contrahitur ex ordinatione ſine titulo an ſit realis, vel perſonalis, ibidem n. 40. pag. 112

4 Epiſcopus tenetur providere ordinatis ſi eorum patrimonium pereat caumate, vel alluvione, ibid. n. 46 112

4 Ordinati ad ſacros ſine titulo poſt Concilium Tridentinum an ſint ſuſpenſi ab executione ordinum, ac ſi miniſtraverint irregulares, ibidem n. 63 114

4 Ordinati ſine titulo ex Conſtitutione Sixti V. ſuſpenſi erant ab executione ordinum, ac ſi miniſtraſſent irregulares, ſed ea Conſtitutio redacta fuit à Clemente VIII. ad terminos juris, & Concilii Tridentini, ibid. n. 65 114

4 Ordinatus ad ſacros ordines, qui confiƈto titulo ordinatorem decepit, an incidat in ſuſpenſionem ab ordinum executione, ibidem n. 66. & ſeqq. uſque in finem. 114

4 Ordinati ſine certo titulo beneficii, vel patrimonii quas pœnas incurrant ſecundum jus antiquum, medium, & noviſſimum, ibid. n. 67. 114

4 Ordinatus ad ſacros ordines ſine titulo à pluribus Epiſcopis poteſt quemlibet in ſolidum convenire pro alimentis, in c. Epiſcopus, n. 5. de præben. 85

4 Is tamen qui non ordinavit, non tenetur ex facto ordinatoris, ibid. n. 6 85

4 Ordinato ad ſacros ſine titulo beneficii, vel patrimonii ordinator tenetur vitæ neceſſaria miniſtrare, ibid. n. 7 85

4 Ordinatus ad ſacros ordines ſine certo titulo ſi ex patrimonio ſuſtentari valeat, non poteſt petere alimenta ab ordinatore, ibidem n. 16. & ſeqq. pag. 86

4 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibidem n. 29 86

4 Ordinatus ad ſacros ordines an poſſit petere alimenta ab ordinatore, licet habeat patrimonium ſufficiens ſi ad illius titulum expreſsè ordinatus non fuerit, ibidem n. 18 86

4 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 25. & 29. 86

4 Ordinatus ſi habeat patrem divitem, à quo poſſit exigere alimenta, non poteſt illa petere ab ordinatore, ibidem n. 20 & 23 86

4 Secus poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 26. pag. 86

2 Ordinatus ad ſacros ordines ſine titulo ab ordinatore juſte petit beneficium, niſi poſt ordinationem ſe reddiderit indignum, in c. Accepimus, nu. 1. & ſeqq. de ætat. & qualit. 274

2 Ordinato ad ſacros ſine titulo, ac beneficium petenti, nec ordinator, nec ſucceſſor poteſt objicere quod ſit illiteratus, ibidem n. 11. 274

2 Ordinatus ad titulum patrimonii de jure communi non poteſt invitus detineri in Diœceſi in cap. Admonet, n. 30. de renunciat. 148

2 Secus poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 31. pag. 148

Vide in ver. *Clericus quoad titulum.*

1 Epiſcopus non poteſt quemquam ad ſacros ordines promovere ad titulum penſionis, niſi pro neceſſitate, vel commoditate Eccleſiarum ſuarum, in cap. Ad audientiam, n. 135 de Reſcrip. 244

1 Penſio non eſt titulus ad ordines ſacros niſi diſpenſativè, ibidem n. 136 244

4 Ordinari nemo poteſt ad titulum officii manualis, in c. De Rectoribus, n. 27. de Cler. ægrot. pag. 197

Ordines per vim. & metum.

5 Ordinatus per metum ſi ordinem exerceat ignorans nullitatem an cenſeatur ratificare, in c. Significatum, num. 14. de Regular. 43

5 Ordinatus coactè ad ordinem Subdiaconatus an teneatur ad continentiam, in c. Majores, n. 90. & ſeqq. uſque in finem de baptiſ. 327

5 Quid ſi coactio ſit abſoluta, ibid. n. 91 327

5 Et quid ſi coactio ſit conditionalis, ſeu per metum, ibidem num 92 327

5 Quid ſi metus ſit levis, ibid. num. 92 327

5 Et quid ſi metus ſit cadens in conſtantem virum, ibidem num. 94 327

5 Et quid ſi ordinatus priùs habebat uxorem, ibidem num. 95 & 103 327

5 Et quid ſi uxorem non habebat, ibid. n. 98 327

5 Ordinatus ad Subdiaconatum per coactionem abſolutam non tenetur continere, quia nec recepit characterem, ibid. num. 91 327

5 Ordinato per metum non ſuccurritur actione, quod metus cauſa, quia contra impreſſionem characteris reſtitutio dari non poteſt, ibidem n. 100 328

5 Ordinatus ad ſacros ordines per vim conditionalem, niſi contineat privilegiis Clericalibus non gaudet, ibidem num. 102 328

5 Ordinatus ad Subdiaconatum per vim, & metum non tenetur continere, licet uxorem non habeat, ſecundum opinionem, quam ultimò firmavit Rota, ibidem num. 103. & ſeqq uſque ad n. 113, pag. 328

5 Et ſervat Cancellaria, & Pœnitentiaria, ibid. n. 108. 328

5 Ordinatus ad Subdiaconatum per vim conditionalem tenetur vivere ſecundum eſſentiam Subdiaconatus, ſed non ſecundum illius accidentia, ibidem n. 112 329

5 Ordinatus ad ſacros per metum provenientem ab intrinſeco, & cauſis naturalibus tenetur continentiam ſervare, ibidem n. 116 329

Vide in ver. *coactio*, & in ver. *Ordo quoad continentiam.*

6 *Organum* vocis eſt fallax, in c. Conſultationi, n. 8. de ſponſalib. & matrim. 12

2 *Orientalis* Eccleſia non ideo excuſatur à lege continentiæ quod illam non ſuſceperit, ſed quia Papa ejus conſuetudinem approbavit, in c. Treguas, n. 58. de Treg. & pac. 527

6 *Ore* non aliud loquamur, & aliud corde, ne ſimus Judas, & Herodiani in cap. Falſidicus, n. 166. de crim. falſi 319

2 *Oſtiarii*, & Acolythi officia quæ ſint, in cap. Cum contingat, n. 60. de ætat. & qual. 262

2 *Oſtium* continetur appellatione domus, in c. Cum contingat, n. 134. de ætat. & qual. 275

5 *Oſtraciſmus* laudatur à Xenophonte, in c. Ne religioſi, nu. 54. de Regular. 119

1 *Oves* Chriſti ſunt omnes tam fideles, quam infideles per creationem, licet non ſint de ovili Eccleſiæ, in cap. Canonum ſtatuta, n. 65. de Conſtitut. 25

1 *Ozias* cum minaretur Sacerdotibus, à Deo lepra percuſſus eſt, in cap. Eccleſia S. Mariæ, n. 14. de Conſtitut. 162

P.

6 *Pactum* ut receptus ſolvat penſionem collatori debitam non eſt ſimoniacum, in c. Præterea, num. 82. Ne Præl. vices ſuas, 197

2 Ad Pacti obſervantiam paciſcens compelli debet per cenſuram Eccleſiaſticam, in c. Antigonus, n. 3. de pactis. 532

2 Pacta contra leges, aut bonos mores, vel aliis captioſa non ſunt ſervanda, ibid. n. 4 532

2 Pactum non ſervans peccat mortaliter, & refellitur contraria opinio quorumdam Theologorum, ibid. n. 5. 532

2 Obligatio, quæ ex pacto proficiſcitur habet concurſum juris naturalis, & divini, ibidem n. 6 pag. 532

2 Pacti violatio opponitur juſtitiæ, & charitati, ibid. n. 8 532

2 Pactum quamtumcunque nudum parit actionem ſecundum Canones, ibidem n. 15. uſque ad n. 31 533

2 Deus, & bona conſcientia non diſtinguunt inter pactum nudum, & veſtitum, ibidem n. 17. 534

2 Pactum nudum quid ſit, ibid. n. 18 534

2 Pactum nudum veſtitur ſex modis, ibidem n. 19. pag. 534

2 Pactum nudum veſtitur chirographo, ibid. n. 20. pag. 534

2 Pactum nudum de jure civili parit actionem, ibid. n. 21 534

2 Fallit in octo caſibus, ibidem n. 22 534

2 Pactum nudum de jure Canonico dicitur veſtitum robore Canonicæ ſanctionis, ibidem n. 24 534

6 Ex Pacto nudo in foro Eccleſiæ an poſſit procedi per viam actionis inter laicos ſubjectos Imperio, an verò ſit procedendum per evangelicam denunciationem, ibid. n. 25 535

2 Judex laicus in terris ſubjectis Imperio poteſt repellere agentem contra laicum ex nudo pacto, ibidem n. 26 535

2 Secus in terris Eccleſiæ, ibid. n. 27 535

2 Pactum per quod beneficium debet pecunia reſignari, non valet, in c. Cum pridem n. 1. de Pactis. 541

3 Pacta inita cum Principe cum ſubdito ſervanda ſunt etiam per ſucceſſorem, in c. Ex epiſtolæ, n. 3. de probationib. 108

3 Pactum de redimendo in Bullis erectionum officiorum non apponitur expreſsè, ſed ſupponitur redimendi facultas, ibid. n. 10 153

6 Pactum omne, & conventio in beneficialibus, & aliis ſpiritualibus ſimoniam inducit, in c. Tua nos, num. 15. de Simonia. 175

6 Pactum dandi ſpirituale pro ſpirituali an fieri poſſit ſine vitio ſimoniæ, ibidem n. 22. remiſſivè pag. 175

4 Pacta ſi reſpiciant tantum religionem, immutari poſſunt per Papam etiamſi ſint licita, ſecus ſi reſpiciant commodum temporale, in c. Significatum, n. 26. de præben. 100

4 Pactum inferioris non poteſt præjudicare ſuperiori, ibid. num. 27. 100

4 Papæ authoritas in pactis reſpicientibus religionem, & juramentis ſemper intelligitur excepta, ibidem n 28 100
4 Pactum quantumcumque ſimplex poteſt appellari fides, ibid. n. 31 101
4 Pactum nudum quamvis non pariat actionem, parit tamen exceptionem, & recedens à pacto peccat mortaliter ibidem num. 34 101
5 Inter pactum nudum, & veſtitum nec Deus, nec bona conſcientia diſtinguit, ibid. n. 33 101
2 Judex laicus in terris ſubjectis Imperio poteſt repellere agentem ex pacto nudo, in c. Antigonus, n 26. de pact. 101
Secus in Terris Eccleſiæ, ibid. n. 30 535
2 Pactum de ſuccedendo poſt mortem Prælati in ipſius Eccleſia non valet, in c. Accepimus n. 1 12. & 14. de pact. 561
2 Pactum futuræ ſucceſſionis in beneficiis Eccleſiaſticis votum captandæ mortis inducit, ibid. n. 3 561
2 Pactum de hæreditate viventis valet dummodo ille conſenſerit, & in conſenſu uſque ad mortem perſeveraverit, ibidem n. 5 562
2 Pactum de ſuccedendo in beneficio non ſuſtinetur ex conſenſu beneficiati, ibid. n. 6 562
2 Pactum initum tempore prohibito non, valet licet ejus effectus conferatur in tempus permiſſum, ibid. n. 8 562
1 Pactum juri conſonum ſimoniam inducit, in c. Cum M. n. 36 de Conſtit. 154
1 Pactum initum inter eligentes non nocet electo, ib n 38. 155
4 Pacta ne bona emphyteutica alienentur in Eccleſiam an ſint contra immunitatem Eccleſiaſticam, in c. Potuit, n. 28 & ſeqq. uſq. in finem, de locat. & conduct. 281
4 Pacto privatorum conveniri poteſt ne res in Eccleſiam alienentur, ibid. n. 29 281
4 Idem caveri poteſt in ultima voluntate, ibid. n. 30 281
6 Pactum de redimendo minuit pretium rei, in c. In Civitate, num. 27. de Uſur. 292
3 Pactum juratum de conficiendo inventario rerum reſtituendarum ſoluto Matrimonio an impediat probationem per Teſtes, in c. Sicut, n 10 De probat. 162
3 Pactum ut probatio rerum reſtituendarum ſoluto Matrimonio aliter fieri non poſſit quàm per inventarium, an firmetur juramento, ibid. num. 11. & num. 16. & ſeq. uſq. in finem. 162
3 Pactum, & rerum traditio ſi aliàs quàm per inventarium probari non poſſit, eſt nullum, ibid. n. 15. & n. 18. 163
Et an firmetur juramento, ibid. num. 16. & num 18. & n. ſeqq. uſq. in fin. 163
3 Pactum ut non liceat probare niſi per ſcripturam eſt contra bonos mores, ibid. n. 23 164
2 Pactum per quod Beneficium debet pecunia reſignari, non valet, in c. Cum pridem, n. 1. de pactis. 541
1 Pagani, & infideles an, & in quibus ſubſunt juriſdictioni Eccleſiæ, in c. Canonum ſtatuta, n. 64 & ſeq. uſq. ad n. 93 de Conſtit. 25
5 Palatium Epiſcopi immunitate gaudet, quamvis ſit extra fines Eccleſiæ, vel ultra quadraginta paſſus, & in eo non ſit Capella, in c. Eccleſiæ, n. 29. de immunit. Eccleſ. 388
5 Et quid in palatio inferioris prælati, n. 35. & 36. ibid. 388
5 Familia Epiſcopi gaudet privilegio fori licet ſit ſæcularis, ibid. n. 31 388
5 Palatia Cardinalium an gaudeant immunitate, ibid. n. 32. 388
5 Et quid in Vrbe, ibid. n. 33. 388
1 Paleæ num habeant Canonis authoritatem, unde dictæ, & quis fuerit illarum author, in c. Canonum ſtatuta, n 43. de Conſtit. 22
2 Palea eſt ſine legis authoritate, in c. De eo, n. 29. de tempor. ordinat. 178
1 Palentinum Concilium tempore Urbani VI. celebratum nullam habet auctoritatem, in c. Canonum ſtatuta, n 85. de Conſt. 27
1 Paludes melioratæ cultorum cura non debent ſeparatim cenſeri, in c. Cum M. n. 41. de conſt pag. 155
2 Pallium à Sede Apoſtolica non traditur electo in Archiepiſcopatum niſi prius præſtet fidelitatis, & obedientiæ juramentum, in cap. Significaſti, n. 1. de elect. 9
2 Pallium poteſt tradi per Nuncium, ibidem, n. 3. pag. 9
2 Pallii traditione confertur plenitudo Pontificalis Officii, ibid. n. 7 9
1 Pallio non ſuſcepto Archiepiſcopus poteſt exercere ea, quæ ſunt juriſdictionis tantum, in c. Quanto, num. 37. de conſuetud. 264
2 Pallium eſt pontificale Archiepiſcopi, in cap. Quia nos, n. 2. de Auth. & uſu pall. 141
2 Pallio non utitur Archiepiſcopus in Diœceſi aliena etiam de licentia Diœceſani, niſi ſuper hoc ſit privilegiatus, ibid. num. 7 141
2 Pallii uſus ſtrictior eſt, quàm pontificalium, ibidem num. 8 141
2 Sine pallio, & ſandaliis poteſt Archiepiſcopus celebrare, ibid. n. 1 & 5 141
Vide in ver. *Archiepiſcopus.*
Papa poteſtas, communia.
2 Papam non decet uti plenitudine poteſtatis, in c. Super eo, n. 18. de bigam. 360
1 Papæ juriſdictio non reſtringitur ad limites alicujus territorii, in c. Canonum ſtatuta, n. 17. de conſtitut. 20
1 Papa quamvis non reſtringatur lege poſitiva, adſtringitur tamen mente legis, & æquitate naturali determinante aliquid circa peccatum, ibid n. 60 25
1 Papam non ſolùm ſuper Chriſtianos, ſed etiam ſuper infideles juriſdictionem habet de jure, licèt non de facto, ibidem num. 66 25
1 Contra infideles mandatis ejus inobedientes poteſt juſtè bellum indicere, ibid. n. 72 26
1 Papa in criminibus Eccleſiaſticis exercere poteſt juriſdictionem contra infideles, ſicut contra fideles, ibid. n. 73 26
1 In mixtis verò locus eſt præventioni inter Papam, & Imperatorem, ibid n. 74 26
1 Papa an poſſit verbo facere Sacerdotem, vel Epiſcopum, ibidem n. 103 28
1 Papa dat litteras in forma Brevis, & Auditor Cameræ monitoria pro obſervatione Declarationum Congregationis Concilii, in c. Quoniam, n. 41. de conſtitut. 151
2 Papa an poſſit dare licentiam non Epiſcopo conferendi Ordines ſacros, in c. Quanto, n. 4. de conſuetud. 260
5 Papæ poteſtas duplex, in c. Ex parte, il ſecondo, num. 4. de Converſ Conjugat. 158
6 Papa eſt Ordinarius ſingulorum. & univerſalis Eccleſiæ Epiſcopus, in c. De illis, il ſecondo, nu. 44. de deſponſ. impuber. 25
6 Ac ſi aliquid faciat de plenitudine poteſtatis, inferioribus non præjudicat, ibid. n. 45 25
2 Papa non gerit vices Dei in cognoſcendis conſcientiis, in c. Significaſti, n. 6. de elect. 9
2 Papa ubi primum canonicè eligitur à Collegio Cardinalium, ſupremam à Deo poteſtatem ſine medio conſequitur, ibid. n. 32 12
2 Papa cunctos judicaturus à nullo mortalium judicari poteſt, ſed cœlo tantum debet innocentiam, ibid. n. 42 14
2 Papa non poteſt alteri committere ut ipſum excommunicet, ibid. n. 80 19
3 Papa eſt Judex Ordinarius ſingulorum, in c. Licèt, n. 23 de for compet. 80
6 Papa an poſſit clericis concedere ut ipſi manu propria poſſint hominem occidere, in c. Petitio, n 3. de homicid. 270
6 Status Papæ, & Cardinalium ex Gerſonis ſententia poteſt modum, & quotam ſubventionis præſcribere, etiamſi aliunde ſit dotatus, in c. Præterea, num. 98. Ne prælati vices ſuas. 198
2 Papa in ſuo foro poteſt tollere legem civilem, etiam ubi non habet temporalem juriſdictionem, in c. Antigonus, n. 28. de pactis. 535
2 Papa non ſubjicitur canonibus, nec ab eis authoritatem habet: ſed è contra ibidem n. 57 538
2 Papa facit jus de eo, quod non eſt jus, & naturam rei immutare poteſt, in c. Cum pridem, n. 27. de pactis. 544
7 Papa an adſtringatur edicto de confitendo ſemel in anno, & communicando in paſchate, in c. Omnis, n. 20. & ſeqq. uſque ad n. 26. de pœnit. & remiſ. 126
7 Papa poteſt ligari à Sacerdote, cui ſe ſubjicit in confeſſione, ibidem n. 21 126
1 Papa an ligetur Canone Omnis utriuſque ſexus, de pœnit. in c. Canonum ſtatuta, n. 61. de conſtitut. 25
5 Papa poteſt committere ea quæ ſunt ordinis etiam non Epiſcopo, in c. Aqua, n 5. de Conſecrat. Eccleſ. vel Altar. 289
7 Papa non adſtringitur conſtitutionibus prædeceſſorum etiam in generali concilio editis vi compulſiva, ſed vi directiva rationi in c. Omnis, n. 25. de pœnit. & remiſſ. 127
7 Papa nullis ſubjacet formis juris poſitivi, in c. Si aliquando, num. 11. de ſent. excom. 183
2 Papa poteſt munus adminiſtrandi Sacramentum confirmationis committere etiam ſimplici Sacerdoti, in c. Cum veniſſet, §. per frontis, n. 2. & ſeqq. de ſacr. unct. 303
2 Papa eſt diſpenſator principalis bonorum Eccleſiæ, in cap. Quanto. n 57. 70. & 82. de Tranſlat. Epiſcopi. 134
2 Papæ authoritate, quod fit, dicitur fieri authoritate Dei, ſi ex juſta cauſa fiat, ibid. n. 64 135
2 Papa dicitur habere cæleſte arbitrium, ibidem, n. 65 135
2 Nec puri hominis, ſed veri Dei vicem gerit in terris, ibid. num. 66 135
2 Petri privilegium eatenus manet in Romano pontifice, quatenus ex ipſius fertur æquitate judicium, ib. n. 68 135
2 Papa bonorum Eccleſiæ non eſt abſolutus dominus, ſed diſpenſator, ibid. n. 70, & 79 135

2 In

2 In cauſis majoribus Sedes Apoſtolica magna circumſpectione, & maturitate procedere conſuevit, ibid. n. 74 136
2 *De factis* Papæ diſputare non licet, ibidem dict. n. 74 136
2 Plenitudo Papalis poteſtatis quoad res temporales non exit limites poteſtatis diſpenſativæ, ibidem n. 82 137
2 Papa tanquam habens apicem poteſtatis diſpenſativæ poteſt multò plus diſpenſare de rebus Eccleſiæ, quàm quicumque alius Eccleſiæ alicujus Prælatus, ibidem n. 83 137
2 Judicium ejus debet de vultu Dei prodire, ibid. n. 84 137
7 Inter Papæ poteſtatem, & poteſtatem Epiſcoporum quæ ſit proportio, in c. Sicut unire, n. 2. de exceſ. Prælat. 2
4 Papa ſupra jus, contra jus, & extra jus omnia poteſt, in cap. Conſultationibus, n. 25. de cler. ægrotant. 204
4 Peccatorum correctio ſpectat ad papam, & qui negat poteſtatem papæ, negat ſe Chriſtianum, in c. Nos quidem, n. 47 de teſtam. 325
4 Papæ & Imperatoris limitatæ poteſtates ſunt tributæ à Deo, in c. conſultationibus, n. 39. de cler. ægrotan. 205
4 Papa quandoque concedit non concedendo propter importunitatem impetrantium, ibid. n. 52. pag. 207
4 Quædam ſunt poſſibilia papæ, quæ tamen non ſunt honeſta, nec laudabilia, ut beneficium revocare, ibid. n. 56 207
4 Papa poteſt omnia, clave tamen non errante, ibid. n. 67 208
4 Duplex eſt poteſtas in papa, ibidem n. 72 209
2 Papa non poteſt immutare ſtatum Eccleſiæ, in cap. Accepimus, num. 32, de pactis. 564
2 Papa, & Epiſcopus ſe habent ad Eccleſiam ſicut vir ad uxorem ſuam, ibid. n. 37 564
2 Papa habet immediatè à Chriſto poteſtatem ferendi leges habentes vim obligandi Eccleſiam ad illas acceptandas, & obſervandas, in c. Treguas, n. 52 de Tregu. & pace. 526
2 Papa poteſt facere ut tranſactio, quæ nulla eſt, ſit aliqua, in cap. Veniens, n. 4. de tranſact. 569
6 Papa licet ſupremam habeat authoritatem, timet tamen ſe reprehendi, in c. Non debet, num. 4. de Conſanguinit. & affinit. 74
2 Papa poteſt à ſua ſententia eximere, ſed non licentiam peccandi tribuere, in c. Sacris, num. 30. de his quæ vi metuſve cauſ. 590
1 Papa delegat mero laico cauſas criminales Clericorum, & facultatem excommunicandi, in cap. perniciofam, num. 59 de Offic. ordinar. 432
3 Papa an poſſit generaliter concedere, ut Judex laicus Clericum diſtringat, vel condemnet, in cap. Nullus, num. 9. de for. compet. 53
4 Papa in laicorum actiones poteſtatem non habet, niſi prout diriguntur ad beatè vivendum, in c. Significatum, nu. 22 de præben. 99
Vide in ver. *Laicus quoad forum.*
6 Papa poteſt collectare Eccleſias totius orbis, in cap. Prætetea, n. 39. Ne Prælat. vices ſuas. 191
4 Papæ ratione peccati omnis anima ſubjecta eſt, in cap. Cum eſſes, n. 12. 49. & 133. & ſeqq. de teſtam. 332
4 Papæ authoritas ubi agitur de materia peccati non circumſcribitur limitibus alicujus territorii, ibid. num. 45. 49. 133 & ſeqq. de teſtam. 335
4 Papa non poteſt ſtatuere contra ſtatum univerſalem Eccleſiæ, ibid. num. 181 345
4 Licet receperit à Deo poteſtatem, & dignitatem Pontificatus, non tamen poteſtatem peccandi, ibid. n. 182 345
Vide in ver. *Papa quoad delictum.*
2 Papa in ſpiritualibus omnia poteſt, & nullus poteſt querere poſſeſſionem, quæ illi præjudicet, in cap. Cum ex illo, n. 5 de Tranſlat. Epiſcopi, pag. 127
5 Papa de poteſtate abſoluta poteſt mutare ſubſtantiam rei, & de eo, quod nihil eſt, aliquid facere, in c. Cum ad Monaſterium, n. 54. de ſtat. Monach. 194
3 Papa licet ſit Ordinarius ſingulorum tamen cauſas ab Ordinariis non avocat ſine juſta, & rationabili cauſa, in c. Ex parte, n. 3. de for. compet. pag. 93
3 Et per reſcriptum manu propria ſignatum, ib. n. 6. & 8. 93
3 Papa explet minima per plebanos, & alios inferiores, media per Epiſcopos, & ſuprema per ſeipſum, ibid. n. 5 93
3 Papæ ſubſcriptio in cauſis avocandis ab Ordinariis in prima inſtantia quando requiratur, ibid. n. 9. & ſeqq. 93
6 Papa ratione criminis poteſt abſolvere vaſallos laicorum ab omni obligatione, & alios eiſdem obnoxios à quocumque pacto etiam jurato, in c. Abſolutos, num. 2. de Hæreticis. 222
4 In concernentibus animam omnes homines de mundo ſunt de foro Eccleſiæ, in c. Nulli, n. 6. de Reb. Eccleſ. non alienand. 275
6 Papa in terris Eccleſiæ vendicat ſibi omnia jura temporalia, & habet Cameram fiſcalem, cui applicantur bona confiſcata, in c. Vergentis, n. 2. de Hæret. 218
6 Papa propter injuſtitias, & alias iniquitates poteſt judices ſæculares dignitate privare, ibid. n. 7. pag. 218
3 Papa ſolus habet poteſtatis plenitudinem, & Eccleſiæ principatum, in c. Conqueſtus, n. 29. de fer. 117
5 Papa habet plenitudinem poteſtatis ſingulariter, & univerſaliter in omnibus Eccleſiis, in c. Relatum, nu. 28. Ne cler. vel Monach. 412
5 Poteſt res, & bona omnium Eccleſiarum orbis adminiſtrare, & diſponere pro libito voluntatis, ibid. n. 29. & n. ſeqq. uſque ad n. 36 412
5 Et facere Monachum teſtabilem de bonis Monaſterio acquiſitis, ibidem n. 30 412
1 Et jura uni Eccleſiæ auferre, & dare alteri, ib. n. 31. & 36. 412
1 Papa ad Pater patrum, & cum omni Prælato in poteſtate, & juriſdictione concurrit, ibidem, n. 33 412
5 Papa ex juxta cauſa poteſt rem uni Eccleſiæ auferre, & alteri dare, & ultimas voluntates commutare, ibid. n. 36 412
Vide infra in ver. *Papa quoad jus quæſitum*, & *quoad commutationem.*

Papa quoad beneficia.

1 Papa confert beneficia devoluta poteſtate ſpeciali, non generali tantum, qua poteſt omnia beneficia conferre, in c. Cum acceſſiſſent, n. 2. de Conſtitut. 144
1 Duobus modis conferre poteſt beneficia devoluta ibidem n. 2. verſ. porrò. 144
2 De aliquibus beneficii Conſiſtorialiter providet, in c. Nullus, num. 8. de elect. 2
2 Providere poteſt etiam de beneficiis electivis, ib. n. 17 3
5 Si velit, poteſt liberè diſponere de beneficiis patronatus laicorum etiam invitis patronis, in c. Quoniam, num. 9. de jurepatr. 234
5 Sed non expedit ut ſic diſponat, ne laici à fundationibus retrahantur, ibid. n. 10 234
5 Non cenſetur velle patronatui laicorum derogare, niſi hoc exprimat, ibidem n. 11 234
4 Cum ſcribit pro aliquo beneficiando in pluribus Eccleſiis, conſiderata qualitate perſonæ, quæ ſint conſideranda in beneficii aſſignatione, in c. Epiſcopus, n. 14. de præben. 86
2 Voluntas papæ in beneficialibus eſt pro ratione, in cap. Quanto, n. 39. & 43. de Tranſlat. Epiſc. pag. 133
2 Declaratur, ibid. num. 79 & ſeqq. 133
2 Habet plenitudinem poteſtatis præſertim in Beneficialibus, ibid. n. 42 133
2 Et ſola poteſtas eſt pro cauſa, ibid. n. 43 133
2 Declaratur, ibidem num. 79. uſq. ad n. 88 133
2 Quomodo intelligatur habere liberam diſpoſitionem in beneficialibus, ibidem, n. 81. uſq. ad n. 83 136
2 An habeat æqualem poteſtatem in Epiſcopatibus atque in beneficiis inferioribus, ibidem n. 87. pag. 137
4 Poteſt tribuere jus in beneficiis vacaturis, in cap. Nulla, n. 7 15. & 45. de conceſſ. præben. pag. 230
4 Quamvis poſſit conferre in genere beneficia vacatura, tamen in ſpecie, & ad inſtantiam certæ perſonæ conferre non debet, niſi ea ignorante, ibid. n. 20 231
4 Lapſo primo ſemeſtri ſtatim poteſt de beneficio providere, ibidem n. 36 232
4 Et illius negligentiam nemo ſupplet ibid. n. 37. pag. 232
4 Si beneficium vacans in Curia non conferat infra menſem à die vacationis, Ordinarius confert, ibid. d. n. 37 232
4 Supra jus, contra jus, & extra jus omnia poteſt, in c. Conſultationibus, n. 25. de Cler. ægrotan. pag. 204
4 Maximè in beneficialibus, ibid. n. 26 204
4 Et ideo poteſt quem privare beneficio ſuo etiam ſine cauſa, ibidem n. 27 204
4 Beneficia omnia ſunt papæ Manualia, ibidem, n. 29 204
4 Declaratur, ibidem n. 72. & 76 204
4 Si conferat pluribus idem beneficium, præfertur primus, etiam ſi ſecundus obtinuerit gratiam motu proprio, & poſſeſſionem acceperit, in c. Conſultationibus, num. 55 de cler. ægrotan. pag. 207
4 Quædam ſunt papæ poſſibilia, quæ tamen non ſunt honeſta, nec laudabilia, ut beneficium revocare, ibid. n. 56 207
4 Si de plenitudine poteſtatis auferat alicui beneficium ſine juſta cauſa, tenetur ei ex juſtitia de æquivalenti beneficio providere, ibidem, n. 66. pag. 208
4 Saltem de poteſtate ordinaria non poteſt procedere ad privationem beneficii parte non citata, ib. n. 68. & ſeq. 209
4 De poteſtate ordinaria non poteſt quem privare officio, vel beneficio ſuo ſine juſta cauſa, ibidem, n. 76 210
4 Papa poteſt præbendas conferre etiam non data negligentia inferioris collatoris, in c. Quia diverſitatem, num. 14 de Conceſſ. præben. 239
4 Papæ mandato de providendo non eſt obtemperandum cum peccato mortali, in c. Grave, n. 5. de præben. 150
6 Papa ſub conditione, & ad certum tempus poteſt aliquem inſtituere prælatum, in c. per tuas, il primo, num. 31. de ſimon. 171
Vide in ver. *Beneficium.*

INDEX RERUM

Papa quoad eo adjutoria.

4 Papa ex ſpeciali indulgentia, & diſpenſatione poteſt tribuere Epiſcopo facultatem, ut in ultimo vitæ ſpiritu ſibi ſucceſſorem deſignet, in c. Nulla, num. 49. 78. & 82. de Conceſ. Præben, 233

4 Concedendo in Germania coadjutorias perpetuas in omnibus menſibus non dicitur concordatis contravenire, ibid. num. 77 236

4 Poteſt dare futuram ſucceſſionem in beneficio viventis, non ſecundum ius commune, ſed diſpenſativè, & explenitudine poteſtatis, ibid, n. 82 237

Vide in ver. *Coadjutor Coadjutoria.*

Papa quoad commutationem voluntatum.

2 Papa ſolus poteſt commutare pias diſpoſitiones tam inter vivos, quàm in ultima voluntate, in cap. Perniciosam, n. 67 de offic. ordinar. pag. 433

2 Item derogare juramento, pactis & privilegiis in limine fundationis, ibidem n. 68 433

4 Papa pias diſpoſitiones commutare poteſt etiamſi de jure, & de facto applicari poſſint ad uſum deſtinatum, in cap. Nos quidem, n. 35. de Teſtam. 324

4 Papa poteſt commutare ultimas voluntates, & de hoc dubitare eſt facrilegium, ibid, n. 40 325

4 Ut piæ diſpoſitiones non ſubſint Papæ, repugnat juri nedum Canonico, ſed etiam divino, ibid. n. 44 325

4 Papa in ſignatura nullam habet rationem ultimarum voluntatum prohibentium ne Papa poſſit illas commutare, ibid. n. 59. & 61 326

1 Papa ſolus poteſt alterare uſum illorum, quæ per fideles donata ſunt, vel relicta, in cap. *Ex* parte, num. 21. de Conſtitut. 170

4 Papa in confirmatione poteſt immutare, alterare, & interpretari voluntatem ſtatuentium, teſtantium, & paciſcentium, in c. Significatum, n. 13. & 25. de præben. 99

4 Papa poteſt immutare pias diſpoſitiones tam mortuorum, quàm viventium, ibidem n. 22. 100

5 Papa de poteſtate ordinaria non poteſt fundationibus Monaſteriorum derogare, & voluntates commutare, in c. Relatum, n. 22. Ne Cleric. vel Monachi. 411

5 Nec teſtamentum, vel contractum, aut aliam piam diſpoſitionem reſcindere ibid. n. 23 411

5 Declaratur, ibidem n. 36 411

Vide ſupra in ver. *Papa poteſtas, communia.*

Vide in ver. *Commutatio.*

Papa quoad Concilium.

5 Papæ ſententia prævalet diſcrepantibus ſententiis inter papam, & concilium, in c. Ex parte, num. 12. de capell. Monachor. 227

5 Præſentia Papæ in Generali concilio Patrum libertatem nõ minuit in ſententiis proferendis, ibidem n. 24 229

2 Eſt ſupra concilium, quod latiſſimè probatur, in c. Significaſti, à n. 9. uſque ad n. 80. de elect. pag. 9

2 Standum eſt ſententiæ Papæ ſi contra dicat Eccleſiæ, vel concilio etiam in materia dogmatum, ibid, n. 11 9

2 Primatus Papæ in concilium nititur principiis juris naturalis, & divini, ibid. n. 28. & ſeqq. 11

2 Primatus Papæ in concilium ab ipſiſmet conciliis ſæpius declaratur, ibidem n. 46 15

2 Sententia Papæ prævalet ſententiæ totius mundi, ibidem n. 48 15

2 Auctoritas Papæ in omnibus conciliis patenter excipitur, ibidem num. 52 15

2 Superioritatem Papæ in concilium qui Authores ex canoniſtis, & Theologis tueantur, ibidem n. 55 16

2 Etiam ſponte non poteſt ſe ſubjicere concilio, ibid. n. 71. 18

2 Solius Papæ authoritas in omnibus conciliis cenſetur excepta, in c. Nimis, n. 17. de fil. Presbyter. 333

3 Poteſt Tridentinum concilium interpretari tam per ſeipſum, quàm per eos quibus id munus ſpecialiter demandaverit, in c. cum veniſſent, n. 14 de Judic. 21

2 Pontifices Maximi quibus conciliis univerſalibus præfuerint, in c. Antigonus n. 33. de pactis, pag. 535

2 Aliquando ex humilitate conſenſerunt, ut geſta quæ ſibi ſcribenda eſſent, adſcriberentur concilio, ibid. n. 42. 537

2 Papa eſt ſupra concilium, ibidem n. 50. 537

2 In ordine ſcripturæ præferri debet concilio, ibid. n. 52. 538

2 In concilio poteſt conſtitutiones facere etiam ſine concilio, ibidem n. 53 538

2 Etiam in materia dogmatum, ibid, n. 54 538

2 In concilio deponit Imperatorem, etiam non approbante concilio, ibidem n. 55 538

2 Requirit conſilium patrum in concilio non ex neceſſitate, ſed ex ſolemnitate tantum, ibidem n. 58 538

7 Authoritatem Papæ cur concilium Tridentinum præſervaverit in his tantum, quæ de morum reformatione, atque Eccleſiaſtica diſciplina ſtatuta ſunt, in c. Tuarum, num 26. verſ. Etenim cum canones concilii, de Privileg. 52

1 Poteſt fidei ſymbolum ordinare etiamſi ne concilio, in c. Firmiter, n. 38. de Summa Trinit. & fid. Cathol. 8

Vide in ver. *Concilii authoritas.*

5 Conſtitutiones in concilio edendæ ſunt nomine Papæ, & ab ipſo tamquam dignori, & principaliori ſunt denominandæ, in c. Ex parte, n. 21. de Capell. Monachor. 229

Vide in ver. *Concilium.*

Papa quoad conſenſum, vel conſilium Cardinalium.

4 Papa poteſt ardua explicare ſine conſenſu Cardinalium, in c. Ex parte, n. 18. de feud 287

4 De poteſtate abſoluta, ibidem num. 24 287

4 Nec valet contraria conſuetudo, ibidem n 19, pag, 287

4 Et lex contraria non ligat ſucceſſorem, ibidem n. 23 287

4 Præſcriptio contra ſupremam Papæ authoritatem non valet, ibidem num. 19 287

4 Papa de honeſtate non poteſt ardua tractare ſine Cardinalibus, ibidem n. 21 287

4 Valet tamen conſuetudo in contrarium, ibidem n. 22 287

7 Papa non conſuevit, nec poteſt ardua expedire ſine conſilio Cardinalium de poteſtate ordinaria, ſecus de poteſtate abſoluta, in c. Sicut unire, n. 4, de exceſſ. Prælat. 2

4 Papa de honeſtate non poteſt ardua expedire ſine Cardinalium conſilio, poteſt tamen de plenitudine poteſtatis, in c. Ex geſtis n. 8. de cler. non reſiden. 29

5 Papa non poteſt decidere contra ſtatum Eccleſiæ ſine conſilio Cardinalium, in cap. Majores, n 4, de Baptiſ. 322

5 Contrarium, ibidem num. 7 322

5 Papa poteſt errare in fide, ſed tota Eccleſia errare non poteſt, ibidem n. 5 322

5 Contrarium, ibidem num. 12 322

5 Declaratur, num 13. & 17 & n. ſeqq. uſque ad n. 24 322

Papa quoad contractus.

3 Papa contrahendo obligatur jure naturali, à quo ſurgit æquitas obligationis, in cap. Ex Epiſtolæ, n. 31 de probat. 160

2 Poteſt facere ut tranſactio quæ nulla eſt, ſit aliqua, in c. Veniens, num. 4. de tranſact. 569

Vide in ver. *Cardinalium dignitas & officium.*

Papa quoad delictum

2 Papam incidere in crimen hæreſis an ſit poſſibile, in c. Significaſti, n. 68, de elect 17

2 Si in hæreſim notoriè, & contumaciter laberetur, eo ipſo deſineret eſſe Papa, ibid. num. 70 17

2 Poteſt papa involui ſimonia in prohibitis quia ſimoniacis, non autem in ſimoniacis, quia prohibitis, in cap. Ex parte, num. 22. de offic. Delegat.

2 An poſſit involui crimine ſimoniæ, in c. cum pridem, n. 53 & ſeqq uſque ad num. 141 548

2 Non poteſt ſimoniam committere quoad pœnas juris poſitivi, ibid. n. 55 548

2 Nec incidit in can. Si quis ſuadente, ſi clericum percutiat, ibidem num. 56 548

2 Si pro gratia, & Sacramentis pecuniam reciperet, ſimoniam committeret, & gravius peccaret, quàm quilibet alius, ibid. num 57 548

2 Vendere non poteſt titulum Beneficii, cui ſit annexa poteſtas clavium ſine labe ſimoniæ, ibid. n. 59 549

2 Accipiens pecuniam pro collatione Canonicatus, vel alterius beneficii ſimplicis, an ſimoniam committat, ibidem latiſſimè diſcutitur in utramque partem, num. 60. uſque ad n. 137 549

2 Non involuitur ſimonia in his, quæ ſunt ſimoniaca, quia prohibita, ibidem n 62 549

2 An poſſit ſimoniam committere in Hoſpitalibus, & aliis beneficiis, quorum executio concernit temporalia tantùm, ibid. n 137 559

7 Participando excommunicato quem noliт eſſe abſolutum non incidit in canonem, in cap. Si aliquando, num. 15. de ſent. excom. 83

6 Recipiendo pecuniam pro beneficii collatione, an involuatur crimine ſimoniæ, in c. Ex diligenti, num. 7. de Simonia. 149

Vide in ver. *Electio Papæ per ſimoniam.*

4 Papa licet receperit a *Deo* poteſtatem, & dignitatem pontificatus, non tamen poteſtatem peccandi, in c. cum eſſes, n. 182. de teſtam. 345

4 Papa volens ſine rationabili cauſa turbare ſtatum univerſalis Eccleſiæ non eſt tolerandus, in cap. cum percuſſio n. 5, de cleric. ægrot. 191

6 Papa non poteſt canonicam irregularitatem incurrere, in c. De cætero, n. 22. de homicid. 260

Papa dignitas.

2 Papa eſt major Apoſtolo adminiſtratione, in c Super eo, num. 16. de bigam. 360

2 Nec Pauli, nec Petri præceptis adſtringitur, ſeu Dei, ibidem num. 17 360
2 Ante Conſecrationem, & coronationem ex ſtylo non ſcribit Pontificatum in Data, in c. Licet de vitanda, num. 5. de elect. 21
2 Ante coronationem quomodo ſcribat Datam, qualiter ſe nominet, & det Bullas, ibidem n. 9. pag. 21
2 Et quomodo poſt coronationem, ibidem n. 10. pag. 21
2 Quam gerat perſonam in Eccleſia ex Bernardi Sententia, in c. Significaſti, num. 39. de elect. 13
2 Primatus Papæ in Eccleſia oſtenditur ex pluribus Summorum Pontificum, & Sanctorum Patrum teſtimoniis, ibidem num. 40. & ſeqq. 13
6 In quibus præcellat pontificem legis veteris, in c. Præterea, num. 19. Ne prælat. vic ſuas. 190
6 Eſt ſponſus univerſalis Eccleſiæ, & Pater patrum, ibidem, num. 29. 191
6 Dicitur Princeps principum, & Dominus dominantium, ibidem n. 50. 192
6 Item Judex omnium mortalium, & Ordinarius ſingulorum ibidem, n. 51 192
6 Quod datur Papæ, Petri ſacrario datur, ibidem n. 57 129
2 Papa, & omnes alij Epiſcopi ſunt coæquales in his, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, in c. Ad hæc, n. 20 de Offic, Archid. 376
2 Item ſunt coæquales in poteſtate ordinis, in cap. Pernicioſam, n. 33. de offic. ordinar. 429
2 Aliquando Papa gerit perſonam Regis, in c. Cum cauſam, n. 20. de elect. 78
2 Nec puri hominis, ſed veri Dei vicem gerit in terris, in cap. Quanto, num. 66. de tranſlat. Epiſcop. 135
2 Eſt ſponſus univerſalis Eccleſiæ, ibidem n. 111. pag. 139
2 Vacante Imperio vices Imperatoris geris, in cap. Significantibus, n. 69. de Offic. De legat. 417
2 Eſt Metropolitanus Romanæ eccleſiæ, in c. Cum olim, n. 12 de major. & obedient. 513
2 Solus Papa eſt caput viſibile eccleſiæ, ibidem n. 25. pag 514
2 Papa, & Epiſcopus ſe habent ad Eccleſiam ſicut vir ad uxorem ſuam, in c. Accepimus, n. 37 de pactis. 564
7 Papa eſt Judex ordinarius exemptorum, in c. Sacro, n. 62. de ſent. excom. 203
1 Pontifex non dicitur ante conſecrationem, in c. eam te, n. 8. de Reſcrip. 204
1 Papa ante conſecrationem, & coronationem ex ſtylo non ſcribit nomen ſuum, nec Pontificatum in data, ſed utitur dimidia Bulla, & appellat ſe electum ibidem, n. 11 204
1 Aſſerentes tamen eum non debere ſe Epiſcopum, ſed electum inſcribere, ſunt eo ipſo excommunicati, ibidem num. 12. 204
1 Papa longè præſtat Imperatori, in c. Ad falſariorum, n. 16. de Crimine falſi. 326
1 Papa non ſolus eſt Epiſcopus univerſalis Eccleſiæ, ſed etiam Archiepiſcopus urbis Romæ, & Romanæ Eccleſiæ Epiſcopus, in cap. Licet, il ſecondo, n. 29. de foro compet. 82

Papa quoad diſpenſationem.

1 Papa diſpenſare non poteſt cum bigamo ad ordines ſacros, in c. Super eo, n. 11. de bigam. 359
1 Quamvis in articulis fidei diſpenſare non poſſit, in aliis tamen poteſt, ut in juramento, ibidem, n. 12 359
1 Diſpenſat in omni Conſtitutione Eccleſiæ, ibidem n. 14 359
1 Et quomodo diſpenſet contra Apoſtolum, ibid. n. 15. 359
1 Non diſpenſat cum bigamo de poteſtate ordinaria, ſed abſoluta, ibidem n. 18 360
1 Poteſt jure ordinario ſuper bigamia diſpenſare, ib. n. 34. 362
1 Quomodo diſpenſare poſſit ſuper reſidentia in Epiſcopatibus, & beneficiatis curatis, in c. ex parte, n. 56. & ſeq. de Cler. non reſiden. 33
1 Diſpenſare poteſt ſuper Evangelio illud interpretando, ibidem, n. 58 33
1 In his quæ ſunt juris poſitivi diſpenſare poteſt ſine ulla cauſa & ſic diſpenſati ſunt tuti quoad Deum, in c. Henricus, n. 15. de Cler. pugn. in Duel. 276
1 Declaratur, ibidem n. 15. verſ. Niſi lex Canonica pag. 276
1 Contra jus divinum non diſpenſat. ibid. n. 30. pag. 279
1 Diſpenſat cum promotis ſuper homicidio voluntario aliquando in ſignatura Gratiæ, aliquando remittit ſupplicationes ad Congregationem Concilii, ibid. n. 34 276
1 Diſpenſat ſuper omnibus irregularitatibus, ibid. n, 40 279
1 An poſſit diſpenſare quoad Ordines cum homicidio voluntario, ibid. n. 27 278
Vide in ver. *Diſpenſatio.*
1 Poteſt diſpenſare cum promovendo ad Epiſcopatum ſuper ætate, & aliis qualitatibus hic præſcriptis, in c. Cum in cunctis, n. 14. de elect. pag. 37
1 Solus Papa diſpenſat ad plura Curata etiam propter cauſam utilem, vel neceſſariam Eccleſiæ, in c. Dudum, il ſecondo, n. 18. de elect. 69
2 Quomodo intelligatur diſpenſare ſuper reſidentia in Eccleſiis Curatis, quæ eſt de jure divino, ibid. n. 22 70
2 Diſpenſare poteſt ad duo Curata declarando in Divinum ob aliquam circumſtantiam in illo caſu ad perſonalem reſidentiam non obligare, ibid. n. 24 70
2 Diſpenſat in omnibus ſtatutis Eccleſiæ, in c. Nimis, n. 15. de fil. Presbyter. 333
2 Solus Papa diſpenſat in voto ſolemni paupertatis, & continentiæ, in c. Pernicioſam, n. 58 de off. Ordinar. 432
2 Item diſpenſat contra Apoſtolū ſuper bigamia, ib. n. 64. 433
2 Ex Cauſa diſpenſat contra Evangelium, in c. Cum pridem, n 75. de pactis. 551
2 Contrarium, ibidem n. 81 551
2 Ita ſe habet ad legem Divinam ſicuti quilibet privatus ad legem humanam, ibidem n. 79 551
2 In lege Divina non diſpenſat propriè, ſed declarat eam in aliquo caſu non obligare, ibidem n. 80 551
2 Faciens actum prohibitum, ſuper quo poteſtatem habet diſpenſandi cum inhabili, cenſetur tacitè diſpenſare, ibidem num. 145 560
7 Super ſigillo Confeſſionis diſpenſare non poteſt, in cap. Officij, n. 28. & 30. de pœnit. & remiſſ pag. 121
4 Voluntas Papæ in diſpenſationibus habetur pro ratione, in c. Quia in tantum, n. 15. de præben. 93
4 Declaratur, ibidem n. 16 93
5 Non diſpenſat cum Religioſis juſtè ejectis ab Ordine ut Miſſam celebrent in ſæculo, in c. Ne religioſi, n. 10. de Regular. 113
2 Poteſt ex gravi cauſa diſpenſare, ut in una ſpecie tantum fiat conſecratio, in c. Cum veniſſet, n 30. de ſacra unct. 294
5 An poſſit cum Monacho ſuper proprietate, vel libera peculij adminiſtratione diſpenſare, in c. Monachi, n. 12. de ſtat. Monach. 166
5 Aut facere de Monacho non monachum, ibidem, n. 13. 166
2 In his, quæ ſunt de jure Divino non diſpenſat in caſibus ſibi permiſſis, niſi ex juſta, & rationabili cauſa, in c. Quanto, n. 62. de Tranſlat. Epiſcopi, n. 135. 135
2 Super pluralitate Cathedralium non diſpenſat, nec ſuper matrimonio rato, & aliis hujuſmodi ſine gravi cauſa, ibid. n. 89. & 93. 137
2 In omnibus irregularitatibus etiam bigamiæ diſpenſat, in c. Niſi cum pridem, n. 85, de renunciat. 161
5 Papa, vel Concilium admittendo Clericos ad Tabellionatum exercendum, aut officium tribuendo, videtur eos habilitare, in c. Sicut te, n. 60 & 68. Ne Cler. vel Monach 429
5 Non poteſt Papa diſpenſare ut teſtis deponat ſine juramento eique fides adhibeatur, in c. Audivimus, n. 60, de reliq. & vener. Sanct. 336
2 Diſpenſare poteſt Eccleſia ſuper voto continentiæ ſolemnizato per ſuſceptionem ſacri ordinis, in c. A nobis, n. 31. de bigam. 369
Diſpenſationes matrimoniales, Vide in ver. *Papa quoad matrimonium.*
2 Diſpenſatio Papæ in votis ſine juſta cauſa non prodeſt in foro animæ, in c. Dilecti, n. 21. de renunciat. 166
2 Papa in votis non diſpenſat ſed declarat, ibid. n. 22 166
Vide in ver. *Diſpenſatio.*
5 Papa an poſſit diſpenſare cum monacho, ut habeat propriū, vel uxorem ducat, latè diſcutitur, in c. Cum ad monaſterium, n. 43. & ſeq. uſque in fin. de ſtat. monach. 193
5 Papa in multis præter articulos fidei diſpenſare non poteſt, ibidem num. 45. 193
5 Papa non poteſt diſpenſare in voto ſolemni continentiæ etiam propter multitudinis bonum, ſecundum opinionem D. Thomæ, ibidem, n 46. pag. 193
5 Contrarium, ibidem, n. 56. & 61. 193
5 Papa diſpenſat in voto continentiæ ſolemnizato per ſuſceptionem ſacri ordinis, ibidem n. 49 pag. 194
5 Papa ex magna cauſa poteſt diſpenſare cum monacho ſuper voto continentiæ, & paupertatis, ibid. n. 56. 194
5 Sed ſine hujuſmodi cauſa non poteſt, & quæ ſit magna cauſa, ibidem, n. 61. & 62. & 64. 194
5 Papa pluries diſpenſavit cum Regularibus etiam Sacerdotibus, & Epiſcopus, ut poſſent contrahere matrimonium, ut in exemptis hic poſitis, ibidem n. 66. 195
5 Papa diſpenſare poteſt contra jus poſitivum etiam ſine ulla cauſa, ibidem n. 78. 196
5 Diſpenſatio Papæ ut monachus habeat proprium numquam valet, niſi magna cauſa, & vera ſubſit, ibid. n. 81. 197
5 Secus in diſpenſatione, ut matrimonium contrahat, quia tenet, ſi credat bonam diſpenſationem, licet peccet exigendo debitum, ibidem n. 82. pag. 197
5 Et quæ ſit ratio diverſitatis, ibidem n. 83. 197
3 Papa non poteſt facere ut Monachus habeat uxorem, vel proprium quandiu Monachus eſt; ſed bene poteſt ex magna

magna cauſa facere de Monacho non Monachum, ibid. nu. 67.68.& 70. 195
5 Navarri diſtinctio, quod Papa diſpenſare poſſit, ut Monachus uxorem ducat, non autem ut habeat proprium, refellitur, ib.n.70. 196
Vide in ver. *Regulares quoad votum paupertatis.*
1 Diſpenſat ſolus Papa cum Clerico ſæculari, qui in excommunicatione recipit Ordines, etiamſi ab illa excommunicatione Epiſcopus poſſit abſolvere, in c. Cum illorum, n.8. de ſent. excom.
Vide in ver. *Excommunicationis effectus.*
2 Papa ſolus diſpenſat ut laici admittentur cum collegialibus ad eligendum, in c. Maſſana, n.5 & 29. de elect. 113
2 Papa ſolus diſpenſat in Matrimonio rato non conſumato, in cap. Pernicioſam, n.61. de offic ordinar. 433
2 Item diſpenſat in aliquibus gradibus prohibitis in Levitico, ibid. num.62. 433
2 Item diſpenſat contra Apoſtolum ſuper Bigamia, ibidem num.64. 433

Papa quoad electionem.

2 Papæ electio de jure communi valida eſt quomodocumque quæ partes Cardinalium conſentiant in aliquem, ut in electum, in c. Cauſam, n.27. de elect 58
2 In qua ætate eligi poſſit, in cap. Cum in cunctis, n.28. de elect. 38
2 Eligi debet ſaltem à duabus partibus Cardinalium, & aliter ſe intrudens in Papatum incidet cum ſibi adhærentibus in pœnas Conſtitutionis, in c. Licet de vitanda, de elect. 20
Vide in ver. *Electio Papæ*, & in ver. *Cardinales quoad electionem Papæ.*
2 Nulla exceptio opponi poteſt Papæ electio à duabus partibus Cardinalium, ib.n.11. 21
2 Non poteſt opponi Papæ quod Cardinales eligentes ſint excommunicati, vel ſuſpenſi, ib.n.12. pag. 21
2 Obijci non poteſt Papæ electio quod non ſit uxoratus, vel Monachus, ib.n.14. & ſeq. 21
2 Pontifices ſex poſt Alexandrum III. numerantur electi, qui non erant Cardinales, ib.n.15. pag. 21
2 Electio Papæ multa habet ſpecialia, ib.n.23. pag. 22
2 Et formis non eſt obnoxia, ſed quomodocumque appareat duas partes Cardinalium in unum conſenſiſſe, jus habet, & verus eſt Papa, ib.n.24. pag 22
2 Et quid poſt Conſtitutionem Gregorij XV. ibidem num. 25. 22
2 Electio Papæ requirit duas ex tribus partibus Cardinalium tam de jure communi, quàm ex Conſtitutione Gregorij XV. ib. num.30. 23
2 Electio Papæ ex Gregoriana Conſtitutione redacta eſt ad tres formas Concilij Generalis, ib num.38. 24
2 Electio Papæ quaſi per inſpirationem fieri debet per ver. *Eligo* intelligibili voce prolatum, ib.n.52. 25
2 Ubi primum canonicè eligitur à ſacro Collegio Cardinalium, ſupremam à Deo poteſtatem ſine medio conſequitur, in cap Significaſti, num 32. de elect. 12
2 Electus in papam per ſimoniam non eſt Apoſtolicus, ſed Apoſtaticus, in c. Cum pridem, n.54. de pactis. 548
2 Qualis eligendus, in c. Accepimus, n.49. de pactis. 566
2 Non poteſt alteri tribuere facultatem eligendi Romanum Pontificem, ibid. n.65. 568
7 Miſſa non eſt de ſubſtantia electionis Papæ, in cap. Qui Presbyterum, n.89. de pœnit. & remiſſ. 112

Papa quoad Epiſcopatuum unionem, & diviſionem.

7 Papa poteſt Epiſcopatus unire, etiam ſine cauſa, in cap. Sicut unire, n 3. de exceſſ. Prælat. 2
2 In uno Epiſcopatu poteſt duos Epiſcopos conſtituere, in c. Quanto, n.51. & 89. de tranſlat. Epiſcopi. 134
2 Uni Epiſcopo poteſt concedere duos Epiſcopatus, item plures in unum unire, & unum in plures dividere, n.53.69 & 89. 134
Vide in ver. *Unio Epiſcopatuum.*
2 Papa Epiſcpatum dividere non poteſt ſine juſta cauſa Epiſcopo non conſentiente, ibid. n.69. pag. 135

Papa quoad Epiſcoporum promotionem, renunciationem, tranſlationem, depoſitionem.

2 Papa an poſſit Epiſcopum invitum transferre latiſſime diſcutitur, in c. Quanto, num. 1. & ſeq. uſque in fin. de tranſlat. Epiſcop. 131
2 Non poſſe Papam transferre Epiſcopum invitum quibus rationibus probetur, ib. n.15. & ſeq. uſque ad n.32, 131
2 Poſſe pro libito voluntatis Epiſcopum transferre invitum, qui Authores ſenſerint, ib. n.32. 132
2 Poteſt Epiſcopum deponere etiam ſine cauſa, ib. num.40. 133
2 Contrarium, ibidem num.78. 133
2 Poteſt facere prælatum ad tempus, ibid. nu 41.
2 In uno Epiſcopatu poteſt duos Epiſcopos conſtituere, ibidem num.51. & 89 134
2 Uni Epiſcopo poteſt concedere duos Epiſcopatus, item plures in unum unire, & unum in plures dividere, ibidem num.53 69. & 89 134
2 Si videt membrum Eccleſiæ ideſt Epiſcopum inutilem eſſe ob perſecutionem, quam patitur, debet illum amovere, & ad aliam Eccleſiam transferre, ibidem num. 61 135
2 An habeat æqualem poteſtatem in Epiſcopatibus, atque in beneficiis inferioribus, ibid. n.87 137
4 Poteſt Epiſcopum deponere etiam ſine cauſa, in c. Conſultationibus, n.30. de Cler. ægrot. 204
4 Contrarium, ibidem n.45 & ſeqq uſque ad n.51. & 76. 204
4 Declaratur, ibidem n 72. & 76 204
6 Papa ſolus poteſt promovere ad Epiſcopales, Archiepiſcopales, & alias majores dignitates, in cap. Quod à Prædeceſſore, n.87. de Schiſmat. pag. 237
2 Papa ſolus diſſoluit ſpirituale conjugium, non humana, ſed divina authoritate, in c. Cum ex illo, num. 17. de Tranſlat. Epiſcopi. 127
Vide in ver. *Depoſitio, Renunciatio, Tranſlatio*, & in ver. *Epiſcopus quoad promotionem*, &c. & in ver. *Epiſcopus quoad tranſlationem.*

Papa quoad exemptiones, & privilegia.

2 Papa dum Eccleſiam ab aliis eximit, intelligitur eam ſibi immediate ſubjicere, in c. Cum tempore, n.3 de Arbitr. 604
7 Poteſt concedere privilegium audiendi confeſſiones alterius Diœceſani, etiam Epiſcopo invito, & contraria opinio damnatur uti pericuſoſa in fide, in cap. Omnis, n.71. de pœnit. & remiſſ. pag. 131
4 Poteſt tribuere facultatem teſtandi de reditibus Eccleſiaſticis tam Clericis ſæcularibus, quàm Regularibus, in c. Si quis ſane, n. 25. de Pecul. Cleric. 311
4 Declaratur, ibidem num. 26 311
1 Gratia eſt quicquid facit Papa, in c. Bonæ memoriæ, nu. 65. de poſtulat. Prælat. 281
7 Eſt Judex ordinarius exemptorum, in c. Ex parte, num.27. & 45. de privil. 70
7 Nunquam ita eximit aliquem à juriſdictione, quin ipſe poſſit per ſe, vel Delegatos procedere, ibid n. 22 69
7 Cum tribuit jus procedendi contra exemptos authoritate delegata non violat exemptiones, in c. Tuarum, nu.31. de privileg. 53 53
2 Poteſt à ſua ſententia eximere, ſed non licentiam peccandi tribuere, in c. Sacris, n. 30. de his quæ vi met. cauſ. 590
7 Papa eſt Judex Ordinarius exemptorum, in c. Sacro, n. 62. de ſent. excom. 203
Vide in ver. *Exempti, Exemptio, Privilegium*

Papa quoad fidei articulos.

1 Papa poteſt fidei ſymbolum ordinare etiam ſine Concilio, in cap. Firmiter, num. 38. de Summa Trinit. & fide Cathol. 8
2 Papa cur non poſſit aliquid ſtatuere contra articulos fidei ſemel diffinitos, in c. Significaſti, n. 13 de elect. 10
3 In particularibus actionibus poteſt errare, in cap. Venerabili, num. 11. & 29. & 37. de teſtib. pag. 197
3 In his quæ ſpectant ad fidem, vel ſtatum univerſalem totius Eccleſiæ errare non poteſt, ibidem n.30.40. & 42 199
Vide in ver. *Canonizatio Sanctorum.*
3 Judicio Papæ in determinationibus fidei magis ſtandum eſt, quàm quorumlibet ſapientum in ſcripturis opinioni, ibidem n. 36 199
6 Ut homo privatus errare poteſt in fide, quod tamen hactenus per Dei gratiam non legitur contigiſſe, in c. Majores, n. 13. de Baptiſm. 312
5 Deus non dedit Papæ impeccabilitatem in agendo, dedit tamen infallibilitatem in definiendo ibidem n. 14. 312
Vide in ver. *Concilium generale quoad poteſtatem.*

Papa quoad infeudationem.

Papa an poſſit in præjudicium ſucceſſorum aliquem de feudo nondum devoluto conſentiente vaſſallo inveſtire, in cap. Ex parte num. 13. & num. ſeqq. de feudis. pag. 287
Et quid poſt Bullam Pij V. ibidem à num. 30. & ſeq. uſque in fin. 287
Et an poſſit ſine conſilio, & aſſenſu Cardinalium declarare ſuper evidenti utilitate, ibid. num. 14. 18 & ſeqq. uſque ad num. 30. 287
Succeſſor non tenetur ratam habere inveſtituram non expletam prædeceſſoris de feudo, quod alius tenet, niſi eo conſentiente alius fuerit inveſtitus, ibidem num. 15. pag. 287
Inveſtitura de feudo nondum aperto de conſenſu Vaſalli non expirat morte infeudantis, ibid. nu. 16. 287
Et ligat ſucceſſorem, ibid. num. 17. 287
Cardinalium conſenſus in infeudatione magnæ civitatis de neceſſitate non requiritur, ſed de honeſtate tantum, ibidem num. 25. 287
Princeps poteſt infeudare nedum civitatem, ſed etiam provinciam, & Ducatum, ibid. nu. 26. 287
Cauſa evidentis utilitatis infeudationis an præſumatur in Papa, & an ſit ſtandum illius aſſertioni, ibid. num. 27. pag. 287
Alienatio ritè & rectè facta non poteſt per ſucceſſorem infringi, ibid. num. 29. 288
Civitates, & loca Eccleſiæ Romanæ infeudari, & alienari ſolita ad eam devoluta, & devolvenda ipſo jure Cameræ Apoſtolicæ incorporata cenſentur ex Bulla Pij V. ibid. num. 30. 288
Etiamſi antequam devolvantur, ex declaratoria Innocentij IX. ibid. num. 34. & ſeqq 288
Et de hujuſmodi infeudatione tractantes, eamque Papæ inſinuantes ſunt excommunicati, & alias pœnas incurrunt, ut in eadem Bulla Pij V. ibid. n. 31. 288
Cardinales jurant loca Eccleſiæ Romanæ non infeudare, ibidem num 32. 288
Et idem jurat electus in Papam, ibidem num. 33 pag. 288
Papa poteſt durante generatione inveſtiti in feudo aliis inveſtituram concedere in caſum devolutionis, ibidem num. 36. 288
Secus ſtante declaratione Innocentij IX. ibidem nu. 34. & 35. pag. 288
Bulla Pij V. de non infeudandis locis Romanæ Eccleſiæ comprehendit etiam gubernia ultra triennium, ibidem num. 37 288
Sed non comprehendit terras, & loca confiſcata, ib. num. 38. pag. 289
Item nec loca quæ Camera Apoſtolica emit à Baronibus, ibidem num. 39. 289
Papa poteſt bona Eccleſiæ Curatæ in feudum concedere, & ſtatuere ut cura per Capellanum à feudatario deputandum exerceatur, in cap. Ex parte num. 24 & 65. de Cler. non reſiden. 49
Vide in ver. *Alienatio*, & in ver. *Feudalia bona.*

Papa quoad intentionem.

Papa ſi quem ſub titulo dignitatis etiam ex certa ſcientia nominet, ſeu tractet, per hoc in dignitate illa ipſum approbare non intelligitur, in cap. Quod à prædeceſſore, num. 116 de Schiſmat. 242
Nominatio Papæ in litteris Apoſtolicis non tribuit jus intruſo, aut alias titulum non habenti, ibidem num. 117. pag. 242
Si quem admittat aſſignando ei certam ſedem, vel recipiat tamquam Abbatem ad ſuum officium exercendum non cenſetur eum approbare in ea dignitate, ib. num. 119. 242
Nominatio Papæ non inducit probationem dignitatis, vel tituli, ibid. nu. 123. 242
Si aliquid faciat de plenitudine poteſtatis: non præjudicat inferioribus, nec contra eos præſcribit, in c Nuper, num. 34. de ſent excomm. 170
Non ligatur Papa Prædeceſſorum ſuorum conſtitutionibus tam ex defectu voluntatis, quam poteſtatis, in c. Reſponſo, num. 76. de ſent excomm. 193
Si ſuis litteris excommunicatum ſalutet non propter hoc cenſetur eum abſolvere, in c. Si aliquando, nu. 1. de ſent. excomm. 181
7 Siue excommunicatio lata fuerit à judicibus inferioribus, ſiue à Sede Apoſtolica, ibidem, nu. 2 182
7 An cenſeatur excommunicatum abſolvere, ſi eum ſalutet ex certa ſcientia, ibid. num. 7. & ſeqq. uſque ad num. 15. 183
4 Intentio Papæ non eſt ex bonis alterius aliquid ſibi applicare, in cap Conſultationibus, num. 53. de Cler ægrot. pag. 207
4 Non præſumitur Papa velle contra jus, ib. n. 55. 207
4 Non præſumitur per ſuas litteras dare alicui cauſam litigij, in cap. Litteras, num. 26. de conceſſ. præbend. pag. 244
6 Licet ſupremam habeat authoritatem, timet tamen ſe reprehendi, in cap. Non debet, num. 4. de conſang & affinit. pag. 74
4 Beneficium, vel officium minimè vacans Papa non intendit conferre, in cap. de Rectoribus, num. 43. de Cler. ægrot. 198
Vide in ver. *Subreptio*, & in ver. *Papa quoad ius quæſitum.*
3 Subreptitia dicitur collatio, & non tenet ſi Papa contra pronunciationem ſuam conferat beneficium hoc tacito, in cap. Cum olim, nu. 1. de ſent. & re judic. pag. 233
3 Papa ſi veniat contra factum proprium concedendo alicui officium, vel beneficium à ſe prius alteri conceſſum præſumitur circumventus, & ſecunda conceſſio non valet, ibid num. 2, & 11. 233
3 Et hæc eſt præſumptio juris, & de jure quæ non admittit probationem in contrarium, ibidem, num. 17. pag. 233
3 Etiamſi Papa diſponat motu proprio, ibid n. 21. 233
3 Et per viam declarationis, ibid. nu. 15. 233
3 Judicia ſua non præſumitur quis velle impugnare, ibidem num. 3. 233

Papa quoad interpretationem ſcripturarum.

1 Interpretatio Papæ prævalet dictis Sanctorum Patrum, & contraria opinio Abbatis refellitur tamquã erronea, in c. Ne innitaris, nu. 6. de Conſtit. 37
3 Papa poteſt Tridentin. Concilium interpretari tam per ſe, quàm per eos quibus id munus ſpecialiter demandaverit, in cap. Cum veniſſent, num. 14. de judic. pag. 21
5 Papa poteſt verba dubia Generalium Conciliorũ per modum legis interpretari, in cap. Super ſpecula, nu. 42. Ne Cler. vel Monach. 437
Vide in ver. *Interpretatio*, & in ver. *Congregat. Concilii*

Papa quoad ius civile.

4 Papa poteſt abrogare leges Imperatoris foventes peccatum in c. Cum eſſes, nu 11. de Teſtament. 332
4 Papa ubi peccatum non imminet, non poteſt infringere leges humanas quoad forum civilem in locis ubi juriſdictionem temporalem non habet, ib. nu 13. 332
4 Sed in ſuo foro poteſt tollere legem civilem, etiam in locis Imperio ſubjectis, ibid. nu. 14. 332

Papa quoad ius divinum.

2 Papa ex cauſa limitat jus divinum, ejuſque prohibitionem relaxat, in c. Cum pridem, n 73. de pact. 550
2 Declaratur, ibid. num. 81. 550
4 Papa poteſt immutare authoritatem illam, *in ore duorum, vel trium*, &c. addendo, vel minuendo, in cap. Cum eſſes, num. 107. de teſtam. 340
4 Papa uſque ad animam, & ſanguinem jus Divinum ſervare debet, ibid. nu. 165. 344
2 Princeps etiam Papa ſi condit leges contra ea quæ dicit Dominus, non dicitur condere ſed potius convincitur errare, ibid. num. 180. 345
Vide in ver. *Ius divinum.*

Papa quoad poſitivum.

1 Papa quamuis non conſtringatur lege poſitiua, aſtringitur tamen mente legis, & æquitate naturali determinante aliquid circa peccatum, in cap. Canonum ſtatuta, num. 60. de Conſtitut. 25

1 Papa an ligetur, cap. Omnis utriuſque de pœnit. & remiſs. ibid. num. 61. 25

Papa quoad ius quæſitum non tollendum.

2 Papa poteſt rem uni Eccleſiæ auferre, & dare alteri, in cap. Perniciosam, nu. 69. de offic. Ordinar. 435
2 Papa poteſt auferre rem uni Eccleſiæ, & dare alteri etiam ſine cauſa, nec quiſquam poteſt ei dicere Cur ita facis, in c. Quanto, nu. 48. de translat. Epiſcopi 133
2 Contrarium, ibidem num. 70. 133
2 Declaratur, ibid num. 79. 133
4 Papa auferre rem uni Eccleſiæ, & dare alteri poteſt, ſed ſine cauſa id facere non debet, in cap. Nos quidem num. 36. de teſtament. 324
4 Papa non poteſt ſalva juſtitia jus alteri quæſitum auferre abſque rationabili cauſa, in cap. conſultationibus num. 50. de Cler. ægrotant. 206
4 Declaratur, ibid. nu. 72. & 76. 206
4 Papa non poteſt auferre defenſionem oppreſſo, ibid. num. 69. 209
4 Papa de poteſtate ordinaria non poteſt quem privare officio, vel beneficio ſuo ſine juſta cauſa, ibidem num. 76. pag. 210
4 Papa quo caſu intelligatur poſſe ſine cauſa jus quæſitum auferre de plenitudine poteſtatis, ib n. 77. 210
4 Quædam ſunt poſſibilia Papæ, quæ tamen non ſunt honeſta, nec laudabilia, ut beneficium revocare, ibidem num. 56. 207
1 Papa an ſine cauſa poſſit auferre alicui officium, vel beneficium, remiſſive in cap. Quæ in Eccleſiarum, num 11- de Conſtit. 141
1 Cauſa juſta auferendi rem alterius eſt fauor publicus ibidem num 119. 141
Vide in ver. *Regula de iure quæſito*, & in ver. *Princeps quoad ius quæſitum*, & in ver. *Papa quoad intentionem.*
3 Si Papa det alicui facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, intelligitur niſi poſſeſſio ſit plena, in c. Cum olim, num. 39. de ſent & re judic. 235
5 Papa non eſt proprie dominus bonorum Eccleſiæ, in c. Relatum, nu. 25. Ne Cler. vel Monach. 411
5 Contrarium, ibid. nu. 26. & ſeqq. uſque ad n. 30. 411
5 Papa non poteſt contra alias Eccleſias præſcribere, & cur, ibid. num. 27. 4.2
Vide ſupra in ver. *Papa poteſtas, communia.*

Papa quoad matrimonium.

5 Papa poteſt diſſoluere matrimonium non conſummatum tam per viam ſtatuti, quàm diſpenſationis, in cap Ex parte, il ſecondo, nu. 7. de Converſ. conjugat. 159
5 Papa an poſſit ſtatuere, ut profeſſio emiſſa in domo ſæculari dirimat matrimonium ratum non conſummatum, ibid. num. 17. & ſeqq. 160
5 Papa an poſſit ſtatuere ut matrimonium ratum diſſolvatur per ſecundum conſummatũ, ib. n. 19. & 20. 160
6 Papa ſolus poteſt inhabilitare ad matrimonium contrahendum, in c. Litteræ quas, num. 7. de matrim. contract. contr interd. Eccleſ. 81
2 Papa inducit impedimenta dirimentia, & inhabilitat ad contrahendum, in c. Perniciosam, num 63. de off. Ordinar. 435
2 Papa poteſt matrimonium non conſummatum diſſolvere, in cap. Quanto, num. 54. 89. & 93. de translat. Epiſcopi 134
2 Papa quandoque matrimonium conſummatum diſſolvit, ibid. num. 55. 134
6 Papa non poteſt ſtatuere, ut ſine conſenſu expreſſo vel tacito ſit matrimonium, in cap. Is qui fidem, num 7. de ſponſal. 13
6 Papa ſolus diſpenſat ſuper matrimonio puellæ, quæ ſufficientem habet diſcretionem, ſed non aptitudinem ad copulam, in c. De illis, il ſecondo, num. 30. & 46 de deſponſ impuber. 24
6 Papa diſpenſat cum omnibus perſonis conjunctis, niſi cum patre, & matre, ut matrimonium contrahant, in c. Vir qui, nu 33. de conſang. & affinit. 80
6 Papa quamuis inter fideles non poſſit diſpenſare ſuper matrimonio conſummato, poteſt tamen recipere probationes contra matrimonium præſumptum, in cap Conſuluit, num. 37. Qui Cler. vel vou. 47
Vide in ver. *Diſpenſatio*, & in ver. *Matrimonium quoad diſpenſationem.*

Papa quoad Officium.

4 Papa habet curam, vigilantiam, & ſollicitudinẽ omnium Eccleſiarum, & populi Chriſtiani in univerſo orbe, in c. Ex parte, num. 13. de Cler. non reſiden. 48
6 Conſtitutus eſt Paſtor totius gregis Dominici, in cap. Præterea, num. 23. & ſeqq. Ne Prælat. vices ſuas. pag. 190
6 Eſt ſponſus univerſalis Eccleſiæ, & Pater Patrum, ibidem num. 29. 191
6 Neceſſitatibus Papæ tenentur Eccleſiæ omnes ſubvenire ſi requirantur, ibid. num 38. 191
5 Solus Papa poteſt verba dubia generalium Conciliorum per modum legis interpretari, in cap. Super ſpecula, num 42. Ne Cler. vel Monach. 437
7 Jus divinum uſque ad animam, & ſanguinem ſervare debet, in c. Omnis, nu. 24 de pœnit. & remiſſ. 127
2 Eſt principalis diſpenſator bonorum Eccleſiæ, in cap. Quanto, num. 57. 70. & num. 82. de translat. Epiſcop. 134
5 Peccatorum correctio ſpectat ad Papam, & qui negat poteſtatem Papæ, negat ſe Chriſtianum, in cap. Nos quidem, num. 47. de teſtam 325
4 Ad Officium Romani Pontificis ſpectat illicitas teſtatorum diſpoſitiones corrigere, & emendare, ibid. num. 60. 326
1 Officium Papæ eſt Eccleſiarum indemnitati conſulere, & pernicioſas conſuetudines extirpare, in c. Conſuetudines, nu. 58. de Conſuetudine. 258

Papa quoad obedientiam, reverentiam, & ſubiectionem.

4 Papæ mandato de providendo non eſt obtemperandum cum peccato mortali, in cap. Grave, num. 5. de Præbend. 150

Papa quoad Regulares.

2 Papa poteſt facere de Monacho non Monachum, in c. Requiſivit, nu. 37. de ordinat ab Epiſcopo. 206
5 Papa non facit de Monacho non Monachũ, niſi ex graviſſima cauſa, in cap. Ne Religioſi, num. 1. de Regular. pag. 113
5 Papa poteſt Religioſis etiam ſtrictiorem vitam indicere, quam eorum Regula exigat, in c. Recolentes, num 7. de ſtatu Monachor. 177
5 Item poteſt primævum rigorem Regulæ mitigare, ibidem num. 8. 177
2 Papa poteſt novum Ordinem, ſeu Religionem approbare, & erigere dignitates omnino novas, in cap. Pernicioſam, nu 70. de Offic. Ordinar. 434
Papæ licentia in tranſitu Regulariũ, ad alium ordinẽ. Vide in ver. *Regulares quoad tranſitum.*
5 Papa non poteſt facere, ut Monachus habeat uxorem, vel proprium, quamdiu monachus eſt, ſed bene poteſt ex magna cauſa facere de Monacho non monachũ in cap. Cum ad Monaſterium, num. 67. 68. & 70. de ſtat. Monach. 195
Vide in ver. *Papa quoad diſpenſationem.*
5 Regula omnis Religionis à Romani Pontificis auctoritate vires ſumit, ibid num. 59. 194
5 Papa ſicut Religionis ſubſtantiam approbat, ſic & ipſam tollere poteſt, ibid. num. 60. 194

Papa quoad Succeſſorem.

2 Papa an poſſit ſibi ſucceſſorem ſubſtituere, in c. Accepimus, nu. 16. & ſeq uſque in fin. de pactis 563
2 Referuntur Authores, & fundamenta pro opinione affirmativa, ibid. num 17. & ſeq. uſque ad nu. 29. 562
2 Ante tranſitum ſuum poteſt cum fratribus de ſucceſſore decernere, ac deliberare, ibid. nu. 23.
2 Declaratur, ibid. nu. 62. 563
2 Poteſt ex ſpeciali gratia indulgere Epiſcopo, ut in mortis articulo ſibi ſucceſſorem deſignet, ibid num. 24. & 63. 563
2 Poteſt conſtitutiones facere ſuper electione ſucceſſoris, ibid. nu. 26. Declaratur, ibid. nu. 67. 563
2 Non prohibetur ſibi ſucceſſorem eligere niſi de jure Canonico, ibid. num. 27. 563
2 Contrarium, ibid. nu. 38. & ſeq. 563
2 Non ligatur conſtitutionibus prædeceſſorum etiam in

in Generali Concilio editis, idid. nu. 28. 564
Referuntur Authores, & fundamenta opinionis negativæ, ibid. nu. 29. 564
Non poteſt immutare ſtatum Eccleſ. ib. n. 32. 564
Poteſtati Papæ repugnat poteſtas electiva Papæ, ib. num. 36. 564
Non poteſt alteri tribuere facultatem eligendi Romanum Pontificem, ibid. num. 65. 568
Prohibetur Papa ſibi inſtituere ſucceſſorem jure nedũ Canonico, ſed etiam Diuino, & Naturali, ibid. num 38. & ſeqq. uſque ad num. 54. 564
Conſtitutio à Papa, vel à Collegio Cardinalium validè fieri non poteſt, ut Romanus Pontifex poſſit ſibi ſucceſſorem ſubſtituere, ibid. nu 31. 564
Prælatus non poteſt ſibi eligere ſucceſſorem, niſi cum authoritate Romani Pontificis, ibid nu. 15. 562
Poteſtati Papæ repugnat poteſtas electiua Papæ, in c. Accepimus, nu. 36. de pactis. 564
Pares Curiæ qui ſint, & unde dicantur, in c. Cæterum num. 19. de judiciis, Et à quo eligendi, ibid. nu. 21 3
Paria ſunt ſcire, & ſcire debere, in cap. Veniens, num. 25. de jurejurando. 220
Paria delicta mutua compenſatione tolluntur, in cap. Ex litteris, nu. 10. de Diuortiis. 107
Patria ſunt nocere injuſtè, & juſtè prodeſſe nolle, in cap. Falſidicus, num. 19. de Crimin. falſi 308
Parlamenti Dolenſis edictum circa cenſuras à judicibus Eccleſiaſticis latas improbatur, in cap. Sacro, nu. 31 & ſeqq. de ſentent. excomm. 201
Parlamenti Domini quamuis primam ſedem obtineãt hoc tamen non intelligitur reſpectu conſiliariorum, qui in eos habent juriſdictionem, in cap. Nobis, num. 30 de jurepatr. 252
Parentum appellatione aliquando veniunt attinentes, & non deſcendentes, in cap. Fraternitatem, num. 11. de ſepultur. 362
Parentum appellatione avi, & proavi continentur, in c. Ad extirpandas, nu. 46. de fil. Presbytet. 330
Parentum nomine comprehenduntur omnes deſcendentes, in c. Ex tranſmiſſa, n. 10. de fil. Presbyter. 320
Parentibus carnalibus non licet filios proprios de ſacro fonte ſuſcipere, in c. Si vir, n. 2. de Cognat. ſpirit. 64
Parochia noua erigi non poteſt ex reditibus Eccleſiæ cui non ſuperſunt neceſſaria ad ſuſtentationem Rectoris, in cap. Ad audientiam, il primo, num. 4. de Eccleſ. ædific. 355
Parochia noua erigi poteſt ab Epiſcopo infra limites Parochiæ alterius etiam invito Rectore, ib. n. 11. 356
Parochia noua ut erigi poſſit ab Epiſcopo infra limites alterius Parochiæ quæ requirantur, ibid. nu 13. & ſeq uſque in fin. 356
Parochiæ amplitudo an ſit juſta cauſa erigendi nouã Parochiam, ibid. num. 18. 357
Et quid ſi inter populum alicujus villæ, & Parochialem intercedat flumen, quod tranſmeari non poſſit, ibidem num. 19. 357
Parochia erigi non poteſt ex ſola cauſa quod populus ſit valde numeroſus, ſed tunc cogendus eſt Rector ſibi coadjutores adjungere, ibid. nu 24. 358
à Parochia antiqua non poteſt Epiſcopus loco erectionis nouæ Parochiæ aliquam partẽ populi ſeparare, & alteri commodiori applicare, ibid. n. 25. 358
Nec duas Parochias unire, ibid. nu 26, 358
Parochia ut erigi poſſit quot incolæ ſint neceſſarij, ibidem num. 28. 358
Parochia erigi non poteſt niſi citato Rectore Eccleſiæ matricis, & alijs quorum intereſt, ibid. n. 29. 358
Parochiæ erectio ſi nulla ſit ex defectu citationis, non tamen prohibetur Epiſcopus, ſi cauſa ſubſit, iterum ad erectionem procedere, ibid. n. 30. 358
pro Parochia noviter erigenda poteſt Epiſcopus facere unionem beneficiorum ſi alij reditus non ſuppetant, ibid. num. 33. 359
Et quid de Canonicatibus habentibus curam animarũ annexam in alia Eccleſia non Collegiata, ib. n. 34. 359
Mandatum ſpeciale requiritur ad erigendam novam Parochiam, ibid. nu 41. 360
ad Parochiæ erectionem Epiſcopus an procedere debeat authoritate ordinaria, vel delegata, ib. n. 42. 360
Parochias nouas concurrentibus requiſitis poſſunt Epiſcopi erigere etiam in Parochijs Regularium & Ordinum militiarum, ibid. nu. 43. 360
5 in Parochia erigenda an Epiſcopus teneatur adhibere conſilium, vel conſenſum Epiſcopi, ibid. num. 49. & ſeqq. uſque ad num. 55. 361
5 Quid de jure communi, ibid. nu. 50. & quid ex Concilio Tridentino, ibid. 52. & 54. 361
5 in Parochia diſmembratione requiritur tractatus, ibid. num. 51. 361
5 Capituli conſenſus non requiritur ſi noua Parochia ab Epiſcopo erigatur in parochia Regularibus ſubjecta, ibidem num. 54. 361
4 Parochias ſingulas an primus diſtinxerit Dionyſius Papa, in c. Paſtoralis, nu. 2 de his quæ ſi. à prælat. 262
4 Parochia duplex, in c. Quoniam, n. 25. de decim. 390
6 Parochia unde dicatur, in c. Litteræ quas, num. 12. de matrim. contractum, cum interd. Eccleſ. 81
4 Parochiam faciunt decem homines, & teſtimonium unius parochiæ facit crimen eſſe notorium, in c. Veſtra, nu. 89. & 90. & 117. de Cohabit. Cleric. & Mulier. pag. 15
5 Parochiæ ex juſta cauſa poſſunt dividi etiam invitis Clericis, in cap Ad audientiam, il primo, num. 59. de Eccleſ. ædificand. 364
4 Parochianus ſi domicilium transfert primus, prælatus in eo parochialia jura non vendicat, in cap. Significavit, num. 2. de paroch. 383
4 Parochianus aliò ſe transferens non ex toto priuſquam recipiatur ad Eccleſiaſtica Sacramenta probari debet, & pauliſper expectari, ibid. nu. 7. 384
4 Parochianus ut quis efficiatur requiritur animus perpetuo habitandi, ibid. nu. 21 385
4 Contrarium, nu. 27 & 34. 385
4 Parochianus non efficitur qui propter bellum, vel peſtem fugit ad civitatem, ubi manet cum familia, ibid. num 22. 385
4 Contrarium, nu. 29. declaratur, nu. 34. 385
4 Parochianus Eccleſiæ quis efficitur ex ſola habitatione de præſenti, dummodo non ſit ibi ad ruralia exercenda, vel ex alia breui cauſa, ibid. nu. 27. & 31. 385
4 Parochianus plurium Eccleſiarum quis eodem anno effici poteſt, ibidem num. 28. 385
4 Fugiens propter bellum, vel peſtem de una in aliam Parochiam animo redeundi ad primam, bello ceſſante cenſetur parochianus ſecundæ, ib. n. 29. & 32. 385
4 Declaratur, num. 34. 385
4 Parochiani cogi poſſunt ad contribuendum pro ædificandis ædibus Parochialis Eccleſiæ, cujus fructus ſummam 50. ſcutorum non excedũt, in c. Extirpandæ §. Qui verò, nu. 20. de præben. 156
5 Parochiani cogi poſſunt ſubminiſtrare quæ ſufficiant ad vitam noui parochi ſuſtentandam, ſi Eccleſia matrix reditibus non abundet, in c. Ad audientiam, il primo, num. 5. de Eccleſ. ædificand. 355
5 Et quid ſi parochiani ſint pauperes, ibid. nu. 6. 355
4 Parochianus quis dicitur illius Eccleſiæ in qua inhabitat, in c. Cum contingat, nu. 54. de decim. 399
4 Parochiani cogi poſſunt ad ſumptus coadjutori miniſtrandos ſi alia ratio non ſuppetat, in c. De rectoribus nu. 13. de Cler ægrot. 195
2 Parochiani an poſſint præſcribere præſentationem Rectoris parochialis Eccleſiæ, in cap. Querelam, num. 6 de elect. 73
2 Parochianorum jus patronatus an præſumatur quæſitum ex uſurpatione, ita ut in eo requiratur plenior probatio à Concilio Trid. præſcripta, ibid. nu. 8. 74
2 Et quid ſi univerſitas Parochianorum ſit parua, ibid. num. 9. 74
2 Et quid ſi jus patronatus ſit mixtum Parochianorum & priuatæ familiæ, ibid. num. 10. 74
2 Et quid ſi ſpectat ad quartam partem Parochianorum tantum, ibid. num. 11. 74

Parochialis, communia.

2 Parochialis Eccleſia propriè quæ dicatur, in c Cum in cunctis, §. Inferiora, nu. 6. & 9. de elect. 52
1 Parochialis appellatione non venit Eccleſia Parochialis Collegiata, ſi materia ſit odioſa, in cap. Bonæ mem. num. 13. de poſt. Prælator. 277
4 Parochialem Eccleſiam non facit exiſtentia actus, ſed ſuperioris authoritas, in c. De multa, n. 36. de præb. 147
7 Parochialis Eccleſia ſi campanas tres ſcilicet grandio-

tem, mediam, & minimam habere non poſſit, ſaltem duas debet habere, in c. Patentibus, num. 28. de privileg. pag. 45

4 Parochialium Eccleſiarum paupertati quibus remediis ſit ſuccurrendum, in cap. Extirpandæ, num. 13. de præbend. 152

Vide in ver. *Parochus.*

Parochialis quoad ætatem.

2 Parochialis validè conferri non poteſt ei qui annum vigeſimumquintum non attigerit, in cap. Ut Abbates, num. 11. de ætat. & qualit. 218

2 Parochialis conferri poteſt Clerico in tali ætate, ut infra annum ad ſacros ordines promoveri poſſit, in cap. Præterea, num. 4. de ætat. & qualit.

Vide in ver. *Ætas in beneficiis.*

Parochialis quoad capellas.

4 Eccleſia Parochialis poteſt agere ad demolitionem Eccleſiæ ſeu Capellæ infra Parochiæ limites, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, n. 60. de præbend. 160

Parochialis quoad decimas & oblationes.

4 Parochialis Eccleſia de jure communi fundat intentionem ſuper decimis prædialibus ex fructibus, qui colliguntur infra limites Parochiæ ſuæ, ſiue Parochialis ſit etiam baptiſmalis, ſiue non, in cap. Cum contingat, num. 21. de decim. 395

4 Parochiales Eccleſias, vel obventiones ipſarum Epiſcopus etiam de conſenſu patroni ſine conſenſu Capituli ſui Monaſterio conferre non poteſt, in c. Paſtoralis, nu. 1. de his quæ fiunt à Prælatis. 262

4 Parochialis Eccleſia fundat intentionem de jure communi ſuper omnibus reditibus ſpiritualibus infra limites Parochiæ ſuæ, ibid. nu. 13. & n. 16. 264

Vide in ver. *Parochus quoad decimas.*

Parochialis quoad erectionem.

5 Parochialis Eccleſia quandoque erigi poteſt ſine dote, in cap. Ad audientiam, il primo, num. 7. de Eccleſ. ædifican. 355

5 Parochialis noviter erecta quem honorem debeat impendere matrici Eccleſiæ, ibid. nu 8. 356

5 Et in quibus eidem remaneat ſubjecta, ibidem num 9. & ſeqq. 356

5 Parochialis Eccleſia in alterius Parochja regulariter ædificari non debet, ibid. num. 14. 356

5 Fallit legitima ſubſiſtente cauſa, ibid nu. 15. 356

5 Et cauſa juſta eſt magna difficultas Parochianorũ accedendi ad Eccleſiam matricẽ, ib. n. 16. & 23 357

5 Non tamen requiritur, ut aliquis deceſſerit ſine Sacramentis, ibidem num. 17. 357

5 Parochialis ſi intra civitatem ſita ſit, quibus remediis conſulendum ſit Parochianis extra civitatem exiſtentibus, ibidem num. 20. 357

5 Parochialis noua conſtrui poteſt ob neceſſitatem leproſorum ſine graui tamen præjudicio Parochialis antiquæ, ibidem num. 22. 358

5 Parochiali erigendæ infra limites alterius Parochiæ quo ordine ſit procedendum in aſſignatione dotis, ibidem num. 31. & nu. ſeqq. 359

5 Parochiali erigendæ aſſignari poſſunt reditus Eccleſiæ matricis, etiamſi ſit Cathedralis, non autem aliarum Eccleſiarum, ibid num 32. 359

4 Parochiali nouiter erectæ an poſſit Epiſcopus aſſignare campos, vel alia bona ſua ad Eccleſiam matricem pertinentia, in c. Cum contingat, n. de decim. 396

5 Parochiali, quæ nouiter erigitur, an Epiſcopus in vim Concilij Tridentini poſſit unire aliquem ex Canonicatibus Eccleſiæ Matricis, in cap Ad audientiam, il primo, num. 56. & ſeqq. de Eccleſiis ædificand. pag. 362

Parochialis quoad examen per concurſum.

Vide in ver. *Concurſus.*

Parochialis habitu.

8 Parochialis habitu tantum curata non venit appellatione Parochialis, in cap. Cum ſit ars, num. 36 de ætate & qualitate. 283

4 Parochialis habitu tantum curata reſidentiam requirit, & eſt cum alia Parochiali incompatibilis, in c. Extirpandæ, §. Qui verò, num. 41. & 45. de præben. pag. 158

4 Contrarium, ibidem num. 42. 158

4 Declaratur, ibidem num. 48. 158

4 Parochialis habitu an ſit incompatibilis, cum Cathedrali, ibid num. 43. 159

4 Cancellariæ ſtylus circa collationem Parochialis habitu curatæ, ibidem num. 44. & 47. 159

4 Gregorii XIII. declaratio circa incompatibilitatem Parochialis habitu tantum curatæ, ibidem num. 45. pag. 159

4 Rector Parochialis habitu ab Epiſcopo Seminario unitæ an teneatur reſidere in nouo pago infra limites ipſius Parochialis conſtructo, ibidem num. 53. pag. 159

4 Jus Parochialis extinctum per receſſum Parochianorum, reviviſcit per novorum Parochianorum habitationem, ibidem num. 54. 160

4 Parochialis habitu non poteſt ab Epiſcopo uniri Seminarii, ibidem num. 55. 160

4 Parochiales duæ, quarum una eſt alteri perpetuò, & acceſſoriè unita, altera verò habitu tantum curata, an requirant reſidentiam, & ſint incompatibiles cum alia Parochiali, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, num. 36. uſque ad num 53 & 56. de præben. pag. 158

4 Parochialis habitu non comprehenditur, in cap. Licet Canon. de elect. lib. 6. in cap. De multa, num. 38. præbend 147

4 Parochus tenetur reſidere in Parochiali habitu ſi ſit ſpes ut redeant Parochiani, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, nu. 56. de præbend. 160

Parochialis quoad incompatibilitatem.

2 Parochialis vacans per aſſecutionem alterius non eſt Papæ reſervata, in c. Non ſine, n. 35. de Arbitr. 600

2 Niſi ſecunda Parochialis eſſet collata à Sede Apoſtolica, vel niſi poſſeſſio ſecunda capta fuiſſet in menſe reſervato, aut per proviſum ſtetiſſet quominus in eo menſe caperet, ibid. nu. 36. 600

2 Parochialis prima quamuis vacet ipſo jure adepta pacifica poſſeſſione ſecundæ, proviſus tamen tenetur primam illico dimittere cum effectu in manibus Ordinarii, ibid num 37. 601

2 Parochialem unam in titulum, & aliam in commendam obtinens authoritate ordinaria, ac ſimul retinens, utraque privatus exiſtit in cap. Dudum, il ſecondo, n. 42. & ſeqq. de elect. 72

4 Parochiales duas obtinens non tenetur alteram dimittere, ſi una ex his unita ſit dignitati, vel beneficio ſimplici perpetuò, & acceſſoriè, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, num. 39. de præbend. 158

4 Parochialis acceſſoriè unita non eſt incompatibilis cũ alia Parochiali, in cap. Cum jam dudum, num. 41. de præbend. 118

Vide in ver. *Beneficium quoad pluralitatem.*

Parochialis iuriſpatronatus.

5 Parochialium juriſpatronatus Eccleſiaſtici proviſio qua forma fieri debeat ex Concilio Tridentino, in c. Cum propter, nu. 10 de Jurepatron. 256

5 Et quid in Parochialibus juriſpatronatus laicorum, ibidem. num. 10. 256

Parochialis quoad Ordines.

2 Parochiales, quæ ſunt dignitates, vel perſonatus, licet non ſint Collegiatæ, non comprehenduntur, in c. Licet Canon, de elect. lib. 6. in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora, num. 20. de elect. 18

Parochialis quoad penſiones.

4 Parochiales non ſunt ita prægravandæ fructuum detractionibus ut non ſuperſit ſufficiens portio pro Rectore, in c. Extirpandæ, nu. 26. de præben. 152

4 Et quæ dicatur ſufficiens portio, ibid. nu. 27. 153

Vide in ver. *Penſio.*

Parochialis quoad unionem.

4 Parochialis perpetuò, & acceſſoriè unita amittit nomen Parochialis, efficitur membrum beneficij, cui eſt annexa, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, num. 29. & 36. de præbend. 157

4 Nec in ejus collatione requiritur concurſus, ibidem num. 39. 157

Vide in ver. *Vnio Parochialium.*

Parochus, communia.

5 Parochi poteſtas ſubalternatur Epiſcopo, in cap. Literæ quas, num. 12. & 14. de Matrim. contr. con. interd Eccl. 81

5 Parochus eſt veluti Epiſcopi Vicarius, & Coadjutor, ibidem num. 18. 82

5 Parochus dupliciter illegitimus, ibid. nu. 20. 82

5 Parochi, & Beneficiati, qui ſuo muneri plenè ſatisfecerunt, non prohibentur alios impeditos coadjuvare, ſed pro licentia, ſaltem poſt Concilium Tridentinum nihil exigendum, in cap. In ordinando, num. 46. de ſimonia. 147

Parochus contrahentium debet eſſe talis tempore benedictionis, in cap. Vir autem, num. 15. & num. ſeq. de ſecund. nupt. 110

Vide in ver. *Parochialis.*

Parochus quoad Confesſiones.

Parochus poteſt Confeſſiones ſuorum Parochianorũ ubique locorum audire, aliorum non poteſt, etiam in propria Parochia, in cap Ne pro dilatione, nu. 24. & 29. de Pœnit & remiſſ. 141

Parochus etiam intra limites Parochiæ ſuæ non poteſt audire Confeſſiones alterius Parochiani ſine proprij Sacerdotis licentia, ibidem num. 64. 1·7

Parochi licentia hodie non ſufficit, ut quis confiteri poſſit alieno Sacerdoti non Parocho, aut non approbato, in c. Omnis, nu. 60. de pœnit. & remiſſ 130

Parochus cui debeat confiteri, in c. Conquerente, nu. 27. de offic. Ordinar. 464

Parochus poteſt audire Confeſſiones parochianorum, etiam extra parochiam, in cap. Quod nobis, num. 35. de Clandeſt. deſponſ. 31

Vide in ver. *Confesſio.*

Parochus non eſt proprius Sacerdos Religioſorum, ſed eorum Prælatus, vel delegatus ab ipſo, in c. Cum & plantare, num. 10. & ſeqq. de priuileg. 43

Parochus quoad decimas.

Parochus fundat intentionem de jure communi ſuper decimis, & Epiſcopus ſuper quarta decimarum, in c. Præterea, nu. 22. Ne Prælat. vices ſuas. 190

Parochi diebus feſtis poſſunt poſt offertorium in medio Altaris vertere ſe ad populum, & invitando ad oblationes manipulum, vel aliud offerentibus præbere deoſculandum, ſed aliis Sacerdotibus hoc non licet, in c. Paſtoralis, nu 40. de his quæ fiunt à Prælat. 267

Parochi ſtante conſuetudine poſſunt recedere ab Altari poſt offertorium, & ad infimum locum Eccleſiæ accedere ad recipiendas mulierum oblationes, ibidem num. 41. pag. 268

Vide in ver. *Decima*, & in ver. *Parochialis quoad decimas.*

Parochus infirmus.

Parochus leproſus ab adminiſtrationis officio removetur, ſed de bonis Eccleſiæ ſuſtentatur, in cap. Clericos, nu. 28. de Cler. non reſiden. 79

Vide in ver. *Infirmus Coadjutor.*

Parochus quoad Matrimonium.

Parochus non cognoſcit de impedimento matrimonij inter publicationes ſibi delato, ſed Ordinario denunciat, in cap. De illis, il ſecondo, num. 24. de deſponſ. impuber. 24

Parochus quale miniſterium præbeat in matrimonio, in cap Litteræ quas, nu. 13. de Matrim. contr. cont. interd. Eccleſ. 81

4 Parochus proprius is eſt ad matrimonium contrahendum, qui ad confeſſiones audiendas, in cap. Significavit, num. 33. de Paroch. 386

4 Parochus proprius quoad matrimonium contrahendum dicitur, in cujus parochia contrahentes habitant tempore contractus, ibidem num. 36. & ſeqq. uſque ad num. 40. 386

6 Parochus non aſſiſtit matrimonio ut Miniſter, ſed ut teſtis authorizabilis, in cap. Quo à Prædeceſſore, nu. 139. de Schiſmat. 245

6 Parochi ſervare debent edictum Epiſcopi de ſponſis matrimonio non conjungendis ſine ipſius licentia, quæ tamen gratis dari debet, licet conſuetudo donandi aliquid Epiſcopo in ſignum lætitiæ non videatur penitus improbanda, in cap. In ordinando, num. 41. de ſimon. 146

6 Parochus alterius ex contrahentibus poteſt intervenire celebrationi matrimonij in aliena parochia, in c. Quod à nobis, num. 30. de Clandeſt. deſponſ. 31

6 Parochus in matrimonijs contrahendis nullam juriſdictionem exercet, ſed præſtat nudam præſentiam, ibid. num 39. 32

6 Parochus an ſit miniſter Sacramenti matrimonij, ibidem num. 49. 33

6 Parochus adhibetur in matrimonio, ut teſtis authorizabilis, ibid. num. 54. 33

4 Parochus non ſufficit ut matrimonio interſit, niſi etiam ſit adhibitus à contrahentibus, in c. Cum eſſes, num. 20. de teſtam. 331

Vide in ver. *Matrimonium coram Parocho.*

Parochus quoad Miſſam.

4 Parochus an poſſit eleemoſynam accipere pro Miſſa celebranda in ijs diebus, in quibus tenetur ex præcepto celebrare pro ſuis Parochianis, in cap Fraternitatem num. 61. de ſepultur. 374

4 Parochi an præcepto Diuino teneantur diebus feſtis Miſſæ ſacrificium ſuis parochianis applicare, & Tridentini Concilij decretum c. 1. ſeſſ. 23. expenditur, ibidem num. 93. 374

4 Parochi ex Concilio Mediolanenſi provinciali prohibentur aliud Miſſarum onus ſuſcipere in illis diebus, in quibus tenentur pro populo Miſſas celebrare, ibidem num. 95. 374

4 Parochus licet teneatur ad reſidentiam poteſt tamen per alium celebrare, in cap. Conquerente, num. 15. de Cler. non reſid. 40

Vide in ver. *Miſſa.*

Parochus quoad negocia ſacularia.

3 Parochi non Presbyteri, qui leges audiunt, vel medicinam, non ligantur Conſtitutione, cap. Super ſpecula. Ne Cleric. vel Monach. niſi Eccleſiæ fuerint Plebaiæ ſub ſe Capellas habentes, in quibus inſtituuntur Clerici perpetui, in eodem c. Super ſpecula, n. 16. 434

Vide in ver. *Clericus quoad negotia ſacularia.*

Parochus quoad prædicationem.

2 Parochi an teneantur in ſuis Eccleſiis formiter prædicare, in cap. Inter cætera, num. 33. & ſeqq. uſque in fin. de offic. Ordinar. 460

Vide in ver. *Prædicatio.*

Parochus quoad reſidentiam.

4 Parochialem obtinens cum Canonicatu, vel dignitate ex diſpenſatione tenetur reſidere in parochiali, & tunc lucratur fructus, ſed non diſtributiones, in cap. Licet, nu. 121. de præben. 172

4 Niſi fructus omnes diſtributionibus conſtent, ibid. num. 124 & ſeqq. 172

4 Et an excludatur à ſeruitio Canonico, ib. n. 122. 172

4 Et an teneantur per ſubſtitutum obire onus præbendæ magiſtrali invinctum, ib. verſ. Amplius. 172

4 Et quid in obtinentibus duos Canonicatus, vel Canonicatum cum dignitate, ibid. nu. 123. 172

4 Parochialem obtinens cum dignitate, vel Canonicatu ex diſpenſatione tenetur reſidere in parochiali, & tunc lucratur reditus omnes dignitatis, vel Canonicatus,

præter diſtributiones quotidianas, in cap. Quia in tantum, num. 25. de præbend. 93

4 Parochiales duæ, quarum una eſt alteri perpetuò, & acceſſoriè unita, altera verò habitu tantùm curata an requirant reſidentiam, & ſint incompatibiles cum alia parochiali, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, num. 36. uſque ad num. 53. & 56. de præben. 158

4 Conſuetudo immemorabilis non reſidendi in parochialibus ſublata eſt a Concilio Tridentino tanquam corruptela, ibid. num. 40. 158

4 Parochi ab Eccleſia abſentes contra decretum Concilij Tridentini peccant mortaliter, niſi modicitas temporis eos excuſet, in cap. Relatum, num. 41. de Cler. non reſiden. 37

4 Parochus tenetur reſidere in parochiali habitu ſi ſit ſpes ut redeant Parochiani, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, num. 56. de præbend. 160

Vide in ver. *Parochialis habitus.*

4 Parochi non reſidentes à Concilio Tridentino quibus pœnis ſubjiciantur, in cap. Ex tuæ, nu. 29. de Cleric. non reſiden. 67

4 Parochus abſens etiamſi ignoretur ubi ſit ex Concilio Tridentino citari poteſt per edictum etiam unicum, & non ſolemniter publicatum, ibidem num. 31. & ſeq. pag. 68

4 Et lapſo termino eidem præfixo privari poteſt Parochiali, etiam non expectatis ſex menſibus, ibidem nu. 34. pag. 68

4 Parochialium Rectores tenentur perſonaliter reſidere, eiſque non per Vicarios, ſed per ſeipſos deſeruire, in c. Extirpandæ, §. Qui verò, num. 1 de præbend. 154

4 Parochi cogi debent ad ſubeundum per ſeipſos, & non per ſubſtitutos omnia munia parochialia, ibid. num. 4. pag. 154

4 Et an ſit tolerandum, ut per ſubſtitutos ſuppleant in aliquibus caſibus, & in quibus, ibid. nu. 5. 155

4 Parochus tenetur ad reſidentiam, licet reditus Eccleſiæ ſint valdè tenues, ibid. num. 6. 156

4 Parochus non excuſatur à reſidentia ex eo, quod fructus omnes ſint alteri reſervati, & nihil remaneat pro Rectore, ibid num. 8. 155

4 Parochi inopiæ ſubveniendum eſt ordinario, vel extraordinario auxilio, ibidem num. 9. 155

4 Sed decreta de reſidentia interim ſuſpendi non debent ibidem num. 20. 155

1 Parochus tenetur perſonaliter reſidere, etiam ſi nondum ſit promotus ad Sacerdotium, in cap. Eam te, nu 35. de Reſcript. 206

2 Facultas quam habent à jure Epiſcopi diſpenſandi cum illis, qui parochiales obtinent, ut litterarum ſtudio ad ſeptennium inſiſtant, & interea promoueri non teneantur, niſi ad Subdiaconatum, an ſit ſublata à Concilio Tridentino, in cap. Super ſpecula, nu. 10. & ſeqq uſque in finem. 208

6 Congregatio Concilij non conſuevit concedere ut parochi ſtudiorum cauſa abeſſe poſſint, niſi perrarò, & cum maxima circumſpectione, ib. nu. 15. 209

Vide in ver. *Reſidentia Epiſcopi, & Parochi.*

6 Parochi de licentia Epiſcopi ut abeſſe poſſint à parochiali ſtudiorum cauſa, nouem requiſita hic relata debent concurrere, ibid. nu. 16. & ſeq 209

6 Prælati inferiores diſpenſare non poſſunt cum parochis ut ſtudiorum cauſa abeſſe poſſint, ibid nu. 17. 209

Vide infra in ver. *Parochus quoad cauſas non reſidendi*, & in ver. *Parochus quoad loci reſidentiam.*

4 Forma procedendi adverſus parochos non reſidentes à jure communi præſcripta an immutata fuerit Decretis Concilij Tridentini, in cap. Ex tuæ, num. 19. de Cler. non reſid. 66

4 Forma procedendi contra parochos non reſidentes à jure præſcripta in quibus immutata fuerit à Concilio Tridentino, ibid. nu. 28 67

4 Sententia priuationis beneficij contra parochum non reſidentem eſt nulla, ſi in ultima monitione Epiſcopus comminatus fuerit priuationem fructuum, non autem tituli, ibid. num. 30. 68

4 Forma hujus capituli ad unguem ſervari debent tantum in obtinentibus beneficia perſonalem reſidentiam requirentia extra Cathedrales, & Collegiatas Eccleſias, ibidem num. 36. 68

Parochus quoad cauſam non reſidendi.

4 Parochus qui ad curandam valetudinem morbo gravi inſtante ſine licentia abſceſſit, an ſit liber à culpa, & pœna amiſſionis fructuum, in cap. Clericos, num. 14 de Cler. non reſiden. 78

4 Parochi non excuſantur à reſidentia ob eaſdem cauſas, ob quas excuſantur Canonici, ibid. num. 15. & ſeqq. uſque ad num. 22. 78

4 Parochus, ſi inimicitiæ ſint veriſimiliter duraturæ, inducendus eſt ad reſignandum, vel permutandum, ibidem num. 26. 79

4 Parochus an excuſetur à reſidentia ob aeris intemperiem, ibidem nu 35. & 48. 79

4 Parochus an licitè poſſit abeſſe ut ſe defendat in cauſa criminali, qua fuit condemnatus ab Ordinario, ibidem num. 34. 79

4 Parochi etiam per duos, vel tres menſes abeſſe non poſſunt, niſi cauſa prius per Epiſcopum probata, ac de illius licentia in ſcriptis, in cap. Relatum, num. 20. de Cler. non reſid. 36

4 Conſtitutio Epiſcopi, ut parochi abeſſe non poſſint ultra duos dies valida eſt, ibid. num. 22. 36

4 Statutum prohibens, ne quiſpiam Curatus ab Eccleſia abſit etiam per unicum diem ſine Epiſcopi licentia non eſt contra Concilium Tridentinum, ibid. num. 23. pag. 36

4 Addendum tamen ſtatuto, ut detur facultas Vicariis foraneis concedendi talem licentiam, ib. nu. 24. 37

4 Parocho licet abeſſe ſex, vel ſeptem dies ad inviſendũ parentes ſenes, vel pauperes, ibid. nu. 25. 37

4 Requiritur tamen licentia Epiſcopi, ibidem num. 26. & 49. 37

4 Parochus an poſſit abeſſe ſine Epiſcopi licentia ob ſolam diſtantiam loci ab Epiſcopo cum æqua diſcedendi cauſa, ibidem num. 27. & 29. uſque ad num. 50. pag. 37

4 Et an habens juſtam cauſam abſcedendi per duos vel tres menſes ſatisfaciat ſuæ conſcientiæ ſi juret gravem ſe habere cauſam, & licentiam petat, licet non obtineat, ibidem num. 28. 49. & ſeqq 37

4 Parochus de jure communi abeſſe non poteſt etiam ex juſta cauſa ſine Ordinarij licentia petita, & obtenta, ibidem num. 29. 37

4 Parochus abeſſe non poteſt ſine licentia, niſi cauſa tantam requirat celeritatem, ut Epiſcopus conſuli non poſſit, ibid nu. 33. 37

4 Etiam per hebdomadam, ibidem num. 49. 37

4 Parochus abſens ex cauſa repentina & neceſſaria ſine licentia an excuſetur in foro fori, ibid nu. 45. 38

4 Epiſcopi judicium qualiter ſit informandũ in cauſis abſentiæ Parochi, ibidem num 46. 38

4 Parochus abſcedens ſine licentia ex cauſa repentina non excuſatur à pœna, niſi aut ſtatim revertatur, aut Epiſcopum certiorem faciat, ibidem num. 47. 38

Vide in ver. *Parochus tempore peſtis.*

Parochus quoad loci reſidentiam.

4 Rector duarum Parochialium unitarum, qui permittentibus Epiſcopis reſidet in domo a Parochianis conſtructa in caſtro extra limites utriuſque Parochiæ, fructus fecit ſuos, in cap. Extirpandæ, §. Quia verò, num. 18. de præbend. 155

4 Et permittitur ita pergere arbitrio Epiſcopi dum tamen domunculam ædificet prope alteram Eccleſiam ibique alat Presbyterum, qui curam animarũ exerceat, ibidem num. 19. 156

4 Parochialem obtinens annexam dignitati, vel præbendæ tenetur in majori reſidere, & parochiali deſervire per Vicarium perpetuum, ibid. nu. 24. 156

4 Parochiales duas unitas obtinens, & Præpoſituram curatam ex diſpenſatione tenetur reſidere in Præpoſitura, tanquam in digniori, ib. nu. 30. 157

4 Parochiales duas unitas obtinens æquè principaliter unitas poteſt eligere in qua maluerit reſidentiam, ſi per omnia ſint æquales, ibid num. 31. 157

4 Alias reſidendum in digniori, aut ſi id non conſtet, in frequentiori, & in ea, quæ eſt intra urbem, ib. 157

4 Parochiales duæ, quarum una eſt alteri perpetuò, & acceſſoria unita, altera verò habitu tantum curata, an requirant reſidentiam, & ſint incompatibiles cum alia parochiali, ibidem num. 36. uſque ad num. 53. & 56. pag. 158

4 Parochus etſi teneatur in ædibus parochialibus reſidere,

dere, tamen ſi reſideat extra, dummodo in Parochia, non incidit in pœnas non-reſidentium, in cap. Qualiter, num. 33. de Cler. non reſid. 61
4 Reſidere tenetur Parochus etiamſi eſſent in illa Parochia tres tantum, vel quatuor incolæ, in c. Extirpandæ, §. Qui verò, num. 11 de præben. 155
4 Parochi tenentur habitare in domo Eccleſiæ Parochialis; ac ſi domum non habeant, debent aliquam conducere ſaltem infra limites Parochiæ, ibidem num. 12. pag. 155
4 Ex cauſa tamen quandoque permittitur habitare in ædibus paternis infra limites Parochiæ, ibidem nu. 13. & 17 pag. 155
4 Parochus reſidens in civitate, in qua ſita eſt parochialis, licet extra parochia, non tenetur ad fructuum reſtitutionem, ibid. num. 14. & 16. 155
4 Cogendus eſt tamen reſidere in domo Eccleſiæ, vel ſi non habet, in propinquiore infra limites Parochiæ, ibidem num. 15. 155
4 Parochus juſſus in ædibus Parochialibus reſidere, niſi paruerit, mulctari poteſt ab Epiſcopo, ib. n. 16. 155
4 Epiſcopus permittere poteſt ut parochus, qui neque ex fructibus ædes conſtruere, nec alias intra parochiæ fines conducere poteſt, habitet in domo in viciniori parochiæ ſita, ibidem num. 17. 155
4 Parochialem obtinens cum dignitate, vel Canonicatu ex diſpenſatione tenetur reſidere in parochiali, & tunc lucratur reditus omnes dignitatis, vel Canonicatus, præter diſtributiones quotidianas, in cap. Quia in tantum, num. 25. de præbend. 93

Parochus quoad ſcientiam.

4 Illiteratis parochialium Rectoribus dandi ſunt coadjutores ab Epiſcopo, in cap. Extirpandæ, num. 15. de præbend. pag. 152
Vide in ver. *Approbatus ſemel.*

Parochus quoad ſuſtentationem.

4 Parochialium Eccleſiarum paupertati quibus remediis ſit ſuccurrendum, in cap. Extirpandæ, num. 13. de præbend. 152
4 Parochus non obſtante conſuetudine Epiſcopi, vel patroni debet de reditibus Eccleſiæ ſufficientem habere portionem, in cap. Extirpandæ, num. 1. de præbend. pag. 152
4 Parochi inopiæ ſubveniendum eſt ordinario, vel extraordinario auxilio, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò num. 9. de præbend. 155
4 Sed decreta de reſidentia interim ſuſpendi non debent, ibidem num. 10. 155
4 Parochi non ſunt in totum domini fructuum, & oblationum, ſed diſpenſatores, in cap. paſtoralis, num. 30. 31. de his quæ fiunt a Prælat. 262

Parochus quoad Synodum.

2 Parochi nullius Diœceſis tenentur accedere ad Synodum illius Epiſcopi, qui ex Concilio Tridentino poteſt eos viſitare, in cap. Quod ſuper his, de major. & obed. pag. 496
Vide in ver. *Synodus.*

Parochus tempore peſtis.

4 Parochi an teneantur miniſtrare infectis poſt alia Sacramenta, quam Baptiſmi, & pœnitentiæ, in c. Clericos, num. 38. 40. & 45. de Cleric. non reſiden. 79
4 Et an per ſe, vel per alium, ib. nu. 39. & 45, 80
4 Parochos abeſſe poſſe ex cauſa peſtis, ſicut ob capitales inimicitias conſueverunt multi ex Theologis, & Canoniſtis, ibidem nu. 42. & 49. 80
4 Parochus cur excuſetur à reſidentia propter inimicitias & non propter peſtem, ibid. nu 48. 80
4 Gregorii XIII. decretum de parochorum reſidentia tempore peſtis, ibidem num. 45. 80
4 Archepiſcopi Florentini ſententia de obligatione parochorum tempore peſtis. num. 40. 80
Vide in ver. *Peſtis.*
3 *Parricidium* dolo malo, aut ex inſidiis patratum ruſticitatis, vel ætatis excuſatione non eſt velandum, in c. Canonum ſtatuta, num. 120. de Conſtitut. 91
1 *Pars* periculoſa in controverſiis moralibus quæ dicatur ex ſententia Henrici Gandavenſis, in cap. Ne innitaris, num. 342. de Conſtitut. 105
Pars tutior
Vide in ver. *Opinio tutior*, & in ver. *Dubium.*
1 In judicio propriè non eſt reperire partem tutiorem in cap. Ne innitaris, num. 201. de Conſtitution. pag. 66
1 Pars tutior in foro conſcientiæ eſt etiam favorabilior, ibid num 203. 67
1 Judex an aliquando teneatur ſequi opinionem tutiorem ibid. num. 204. 67
1 Pars tutior in moralibus eſt eligenda de jure naturali, & divino, contra quod nulla poſſeſſio, aut præſcriptio, vel conſuetudo ſuffragari poteſt, ibidem num. 206. & numeris ſeqq. uſque ad numer. 251. pag. 68
6 Pars tutior in dubio eſt tenenda in ſpectantibus ad ſalutem animæ, in cap. Iuvenis, num. 2. de ſponſalibus. pag 1
6 Pars tutior in dubio eſt tenenda etiam extra materiam irregularitatis, in cap. Significaſti, il ſecondo, de Homicid. 269
2 Pars major an, & quando faciat Collegium, in cap. Licet de vitanda num. 64. de elect. 28
2 Pars major Collegium facit per repræſentationem, ſeu per fictionem, ibid. num. 65. 28
4 Geſta à majori, & ſaniori parte univerſitatis regulariter valent, etiam contradicente minore, in cap. Cum in cunctis, num. 1 & ſeqq. de his quæ fiunt a major. par. Capituli. 272
4 Pars major, & ſanior quæ dicatur in cap. Cum in cunctis, num. 3. de his quæ fiunt à major. parte Capituli. pag. 272
4 Pars major in dubio cenſetur etiam ſanior, niſi contrarium probetur, ibidem num. 4. 272
4 Majori parti regulariter ſtandum eſt in quacunque diſpoſitione, ibidem num. 5, 272
4 Contemptus plus juris habet ad annullandum geſta majoris partis, quam plures præſentes, & contradicentes, ibidem num. 6. 273
4 Minoris partis contradictio non impedit geſta à majori parte univerſitatis, niſi cauſa rationabilis probetur coram ſuperiore, ibid. num. 7. 273
4 Major pars non poteſt ſtatuere in præjudicium minoris in iis, quæ competunt pluribus ut ſingulis, ſecus ſi pluribus ut univerſis, ibidem num 12. 273
2 Minor pars uti poteſt re communi ad uſum deſtinata, licet major contradicat, ibidem num. 14. & nu. 16. pag. 273
5 Pars major trahit minorem, in cap Cum propter, num. 45. & num. 50. de jurepatr. Declaratur, ibidem num. 66. 158
1 Pars major, ac ſanior prævalet in omnibus actibus univerſitatis, in cap. Ne innitaris, num. 285. de Conſtitut. pag. 86
1 *Participium* reſolvitur in ſuum verbum cum relativo, in cap. Inter cæteras, num. 26. de reſcript. 199
5 *Partus* quinquagenariæ mirabilis eſt quia rarus, ſed non miraculoſus, in cap. Cum ſis, num. 53. & ſequenter & numero 63. & 64. de Converſ. Conjugatorum pag. 143
1 *Parvuli* à parentibus ſubtracti de quibus dubitatur an ſint baptizati, ſunt iterum baptizandi, in cap. Ne innitaris, num. 188. de Conſtitut. 65
4 *Paſcendi* officium incumbit Epiſcopum ex divina inſtitutione, quæ ab Eccleſia mutari non poteſt, in c. Ex parte, num. 55. de Cler. non reſiden. 53
4 Paſcendi actus eſt principalis actus Epiſcopi, ibidem num. 73. pag. 54
4 Paſcendi officium, cui innititur obligatio reſidentiæ ceſſat ovibus deficientibus, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, nu. 50. de præben. 159
7 *Paſchale* tempus ad Euchariſtiam ſuſcipiendam poteſt à proprio Sacerdote ex cauſa prorogari, in cap. Omnis num. 46. de pœnit. & remiſſ. 129
6 *Paſtellus* quid ſit, in cap. In ordinando, num. 3. de Simon. pag. 142
4 *Paſtor* animarum ubi neceſſe fuerit tenetur mortem ſubire pro ovibus ſuis, in cap. Clericos num. 52. de

Cler. non reſid. 81

4 Paſtor dicitur occidere quos tacendo noluit increpare, in cap. Ex parte, num. 36. de Clericis non reſiden. pag. 50

4 Paſtoris officium præcepto Evangelico incumbit ipſimet Epiſcopo, nec poteſt alteri demandari, ibidem, num. 38. & ſeqq. uſque ad num. 54. 51

4 Paſtorem ita oportet eſſe aſſiduum muniis Epiſcopalibus, ut actum paſcendi ferè nunquam intermittat, ibidem num. 72. 54

4 Paſtor non eſt qui gregem alienum paſcit, ſed mercenarius, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, num. 3. de præbend. 154

2 Paſtore aliquandiu carere minus malum eſt quàm dyſcolum, ſtultum, & malum habere, in cap. Accepimus num. 69. de pactis. 568

2 *Pater* debet reuerentiam filio Sacerdoti in orationibus confeſſionibus, & aliis ſpiritualibus, in cap. Indecorum, num. 43. de ætat. & qualit. 235

4 Pater percutiens filium in ſacro ordine conſtitutum excommunicationem incurrit, ibidem. num. 47. pag. 236

2 Pater ob nimiam egeſtatem diſtrahere non poteſt filiũ in ſacris conſtitutum, ibid. nu. 50. 236

6 Pater qui dormiens in lecto infantem ſuffocavit, an ſit irregularis, in cap. Si conſtiterit, num. 39. de Accuſat. pag. 119

6 Pater poteſt cogere filios ad præſtanda ſibi alimenta ipſos etiam vendendo, in c. Præterea, nu. 30. Ne Prælat. vices ſuas. 191

6 Patri ſpirituali non minus obſequi debemus, quàm carnali, ibidem num. 32. 191

5 Parentes revocare non poſſunt filium impuberẽ è Monaſterio, ſi illius ingreſſui tacitè, vel expreſsè conſenſerint, in cap. Si quis, num. 2. de regular. 9

5 Si verò non conſenſerint revocare poſſunt infra annum dumtaxat, ibidem num. 3. 9

5 Pater non poteſt offerre filium impuberem religioni ſi mater contradicat, nec è converſo, ibidem, num. 6. pag. 9

5 Pater offerre poteſt filium religioni, etiam invito avo qui habet utrumque in poteſtate, ibid. nu. 10. 9

7 Pater percutiens filium in ſacris conſtitutum incidit in ſententiam Canonis, in cap. Cum voluntate, num. 34. de ſentent. excomm. 208

2 Pater prohibitus relinquere filio ſpurio non, cenſetur prohibitus relinquere nepoti legitimo ex filio ſpurio, in cap. Ad extirpandas, num. 38. de fil. Presbyter. pag. 328

2 Patri ſuper fructibus beneficij, quod filius obtinet non acquiritur uſuſfructus ſicut in peculio Caſtrenſi, vel quaſi, ibidem num. 42. 329

2 Pater an prohibeatur immediatè ſuccedere in beneficio filij, in cap. Ex tranſmiſſa, num. 25. de presbyter. pag. 323

2 Pater ſuccedit filio, licet turbato ordine ſicut filius patri, & uterque, habet quærelam ibidem. num. 26. pag. 323

2 Pater an poſſit obtinere beneficium in Eccleſia in qua ejus filius illegitimus de præſenti reperitur intitulatus ibidem num. 27. 323

6 Pater ob neceſſitatem victus poteſt vendere filium, in cap. Ex litteris, num. 5. de Divortiis. 107

6 Patris confeſſio qualiter poſſit habitare incapaces ad ſucceſſionem, etiam in præjudicium tertij. in c. Lator, nu. 64. Qui filij ſint legit. 99

6 Pater in ſuprema ſua voluntate non præſumitur voluiſſe inſtituere filios incapaces, ibid nu. 77. 102

6 Pater cogere non poteſt filium invitum nubere, ſed filiam poteſt, ſecundum leges, niſi dederit ei turpem ſponſum, vel moribus indignum, in c. Tua, nu. 8. de deſponſat. impuber. 16

6 Secus ſecundum Canones, ibid. nu. 9. 16

2 Paternæ incontinentiæ ſuſpicio magis viget in filia, quàm in filio, in cap. Ut filij, num. 45. de fil. presbyt. pag. 316

Vide in ver. *Filius illegitimus.*

6 Pater tenetur alere filios etiam ſpurios de jure Canonico, in c. Quoniam, nu. 7. de Magiſtris. 202

6 Patris divitiæ cenſentur divitiæ filij etiam nil actu habentis, ibid. nu. 8. 202

5 Pater ſi ſe cum bonis ſuis, & filio impubere obtulit Monaſterio, filius factus major exire poteſt, & legitimam à Monaſterio petere, in cap. Cum ſimus, num. 1. de Regular. 67

5 *Patriam* quilibet tenetur defendere, & pro ejus defenſione excuſatur pater occidens filium, in cap. Pervenit num. 8. de immun. Eccleſ. 563

2 Patria poteſtas quantum ad jus publicum non curatur, in cap. Indecorum, num. 24. de ætate & qualitate. pag. 234

2 Patria poteſtas ſolvitur per profeſſionem regularem, ibidem num. 32. & 58. 234

2 Patria poteſtas in quibus differat à dominicali, ibid. num. 55. 236

2 Patria poteſtas ſicut ſolvitur per dignitatem patritiatus, & conſulatus, in temporalibus, ita ſolvitur per dignitatem ſacerdotalem in ſpiritualibus, ibidem nu. 57. pag. 237

Vide in ver. *Ius patriæ poteſtatis.*

6 Patria & parentum defenſio eſt de jure naturæ, in cap Petitio, num. 8. de Homicid. 271

4 *Patriarcha* Hieroſolymitanus, qui eſt etiam Canonicus Baſilicæ S Petri ſedet in Choro poſt Canonicos primo receptos, in cap. Poſtulaſti, num. 28. de conceſſ. præbend. 251

2 Patriarcha Conſtantinopolitanus etiam poſterius ordinatus præfertur inter quatuor Patriarchas, in cap. Cum certum, num. 19. de major. & obedient. 491

6 Patriarcha, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates Græci Schiſmatici in Concilio Florentino ut tales indifferenter agniti, & tractati fuerunt, in cap. Quod à prædeceſſore, num. 102. & 116. de ſchiſmat. 239

2 Patriarchatus, Archiepiſcopatus, & Epiſcopatus Romana fundavit Eccleſia, in cap. Quanto, num. 44. de tranſlat. Epiſcop. 135

2 Patriarcha qui confirmatum in Archiepiſcopum transfert ad Sedem Apoſtolicam Epiſcopalem, ab Epiſcoporum confirmatione ſuſpenditur, in cap. Cum ex illo, num 1. de tranſlat. Epiſcopi. 126

1 in Patriarcham Antiochiæ Maronitarum Epiſcopus de Nauca more illius nationis electus non confirmatur, ſed à vinculo ſuæ Eccleſiæ abſolvitur, & ad Eccleſiam Patriarchalem transfertur in cap. Etſi unanimiter, nu. 13. de poſtulat. Prælator. 283

1 Patriarchalibus ſedibus vacantibus à Canonicis fieri non poteſt electio, vel poſtulatio quouſque ad notitiam Sedis Apoſtolicæ perducatur, ibidem. num. 14. pag. 283

2 Patriarchalis dignitas eſt major quacumque mundana dignitate, in cap. Cum terra, num. 3. de elect. pag. 65

2 Patriarchales ſedes an præferantur presbyteris Cardinalibus, idid. num. 4. 65

2 Patriarchæ ſunt reducti ad inſtar Regum, quia multas regunt Provincias, ibid. num. 5. 65

6 *Patrimonii* ſui an magis quàm vitæ alterius teneatur quis curam habere, in cap. Interfeciſti, nu. 13. de homicid. pag. 252

4 Patrimonium ad cujus titulum Clericus eſt ordinatus ſi ſit minus ſufficiens, tenetur Epiſcopus tamdiu ex proprio ſupplere donec per ipſum Epiſcopum, vel alium in ſua, vel aliena Eccleſia fuerit competens beneficium aſſequutus, in cap. Cum ſecundum, num. 64. de præbend. 114

4 Patrimonium non efficitur titulus Eccleſiaſticus, niſi hoc expreſsè ſit actum, in cap. Epiſcopus, num 19. & 33. de præben. 86

4 Patrimonium hodie non eſt titulus ad ſacros Ordines niſi diſpenſatiuè, ibidem num. 24. 49. & nu. 50. pag. 87

4 Patrimonium patris non eſt patrimonium filij niſi interpretatiuè, & per juris fictionem, ibidem num. 26 pag. 87

4 Patrimonium ad cujus titulum Clericus eſt ordinatus gaudet privilegiis bonorum Eccleſiæ ibidem num. 30. & 33. etiam in caſibus in jure non expreſſis, ibidem num 40. 87

4 Et ſubrogatur in locum beneficij, ibidem num. 32. & 39. pag. 87

4 Patrimonium Clerici ad hoc ut indiſtinctè gaudeat privilegiis bonorum Eccleſiæ exigitur ut Clericus ad illius titulum fuerit expreſsè ordinatus, ibidem num. 33. pag. 88

4Patri-

Patrimonium quod remanet Clerico beneficium reſignanti gaudet privilegio bonorum Eccleſiæ pro ea tantum parte, quæ ad congruam illius ſuſtentationẽ ſufficiat, ibid. nu. 43. 89

Patrimonium reſignantis beneficium ſuccedit loco tituli tametſi Epiſcopus hoc non declaraverit, ibidem num 44. 89

Patrimonium ad cujus titulum Clericus eſt promotus non poteſt ſine licentia Epiſcopi alienari, licet poſtea Clericus adeptus ſit beneficium ſufficiens, ibidem num. 48. 89

Patrimonij titulus eſt ſubſidiarius in Clerico ad Ordines ſacros promovendo, non autem in jam promoto, ibidem num. 50. 90

Titulus patrimonij de Epiſcopi licentias poteſt commutari in titulum beneficij, & è converſo, num. 51.

Privilegium exemptionis ab oneribus Cameralibus conceſſum patrimonio donec Clericus aſſequatur beneficium extinguitur adepto beneficio, nec reviviſcit per beneficij dimiſſionem, in cap. Epiſcopus, num. 52 & ſeqq. uſque ad num. 63 de Præben. 90

Contrarium, num. 63. uſque in finem. 90

Præſertim ſi dimiſſio ſit coacta, ibid. nu. 66. 90

Patrimonium ad cujus titulum quis ordinatur quamvis beneficium repræſentet, non tamen eſt beneficium, in cap. Ad audientiam, il ſecondo num. 59. de reſcript. 237

Vide in ver. *Clericus quoad titulum*, & in ver. *Ordo quoad titulum*.

Patrinus eſt fidei juſſor baptizati apud Deum, eumque in fide catechizat, in cap. Veniens, num. 2. de cognat. ſpirit. 66

Patrinus etſi non excedat plena pubertate baptizatum, tamen contrahit cognationem ſpiritualem, ibidem num. 18. 68

Patronus in Collegiatis Eccleſiis de jure patronatus præſentat Prælatum, & Epiſcopus inſtituit, in cap. Nullus, num. 5. de elect. 2

Patronus laicus uno præſentato poteſt alium præſentare, Clericus hoc non poteſt, in cap. Cum autem, n. 1. de jurepatr. 246

Patronus tenetur Eccleſiam tueri ab omnibus oppreſſionibus, ibid. num. 4. 246

Patronus laicus poteſt duos præſentare ſucceſſiuis temporibus, & plures ſimul eo modo ut Epiſcopus alterũ eligat, & admittat, ibid. num. 5. 246

Patronus laicus poteſt ſecundum præſentare accumulatiuè, non autem ex toto recedendo à primo, ibid. num. 6. 246

Et præſentatio ſimpliciter facta de ſecundo intelligitur facta cumulatiuè non privatiuè, ib nu. 7 247

Patronus laicus poteſt ſemel tantũ variare, ib. n. 8. 247

Niſi prima præſentatio ſit nulla, quia tunc poteſt præſentare tertium accumulando eum ſecundo, ibid. num. 9. 247

Patronus poteſt ex toto recedere à prima præſentatione invalida, ibidem num. 10. & 24. 247

Patronus laicus an poſſit recedere à præſentatione facta de indigno, & alium præſentare, ibidem num. 12. pag. 247

Patronus Eccleſiaſticus non poteſt variare præſentando alium etiam accumulatiuè, ibid. nu 15. 247

Patroni laici non poſſunt recedere à promiſſione de non variando, maximè ſi ſit jurata, ib. nu. 27. 248

Patroni laici an teneantur præſentare digniorem, ibidem num. 42. 250

Patroni laici ſi ad Eccleſiam vacantem intra quatuor menſes non præſentant, Epiſcopus ordinabit Eccleſiam, in cap. Cum propter, num. 1. & 9. de jurepatron. pag. 254

Patronus laicus habet quadrimeſtre tempus ad præſentandum, Eccleſiaſticus verò ſemeſtre etiamſi patronatum à laico acquiſiverit, ibid. nu 2. 254

Patronus laicus, & Eccleſiaſticus in quibus differant ibidem num. 13 & ſeqq. uſque ad nu. 21. 256

Patronus laicus præſentans ſcienter indignum an privetur ea vice jure præſentandi, ſicut patronus Eccleſiaſticus, ibidem num 14. 256

Patrono laico habenti unam vocem an inferatur præjudicium ex concurſu ſi Eccleſia compatronæ habeat duas voces, ibid. num 50. & 72. 258

5 Patrono laico præjudicari non debet ex donatione patronatus facta Eccleſiæ à compatronis, ib. n. 61. 260

5 Patrono Eccleſiaſtico non præſentante infra legitima tempora inſtituendus eſt præſentatus à patrono laico, ibid. num. 73. 261

5 Patronis diſcordantibus præficiendus eſt præſentatus, qui plures habet voces, in cap. Quoniam, num. 1. de jurepatr. 234

5 Patroni quidquid juris habent in Eccleſia totum ex gratia procedit, & de ſpeciali gratia toleratur, ibid. num 7. pag. 234

5 Patronus unus ex duobus poteſt alterum præſentare, licet ex duobus eligentibus unus non poſſit alium eligere, ibid. num. 14. 325

5 Patronus efficitur qui Eccleſiam de non eſſe deducit ad eſſe, ibidem num. 29. 234

5 Declaratur, num. 46 234

5 Patronus antiquus requirendus eſt, & præferendus extraneo in reædificatione Eccleſiæ dirutæ, ibidem num 37. pag. 238

4 Patroni, vel adminiſtratores Eccleſiarum prætextu conſuetudinis congruam portionem Rectoris diminuere non poſſunt, in c. Extirpandæ, n. 5. de præb. 152

4 Conſuetudo, qua Patronus aliquid ſibi vendicat de fructibus Eccleſiæ ultra portionem Rectoris, an valeat de jure communi, ibid. nu. 6. 152

4 Et quid in Patrono laico, ibid 152

4 Patroni qui in fructibus Eccleſiæ ſe ingerunt, ex Conc Trid. quas pœnas incurrant, ibid. nu. 8. & ſeqq. 152

4 Patronis beneficiorum prohibitum eſt bona ipſorum conducere, ibid nu. 9. 152

4 Pœna à Concilio impoſita patronis occupantibus fructus Eccleſiarum locum non habet niſi in doloſa occupatione, num. 10. 152

4 Pater qui ſe ingerit in fructibus Eccleſiæ, cujus non ipſe, ſed filius eſt Patronus an incidat in pœnam Concilij Tridentini, nu. 11. 152

4 Patroni Eccleſiarum Parochialium cogi poſſunt ad aſſignandam congruam portionem Rectoris ibi inſtitutis, num. 12. 152

5 Patroni plures eſt poſſunt unius Eccleſiæ ex cauſa fundationis, vel dotationis, etiamſi inæqualiter dotaverit, in cap. Ad audientiam, il primo num. 36. de Eccleſ. ædifican. 359

5 Patronus poteſt à ſua quaſi poſſeſſione repelli, niſi patronatum probaverit juxta formam Concilij etiamſi Ordinarius poſt Concilium admiſiſſet præſentationẽ ſine cauſæ cognitione, in cap. Conſultationibus, nu. 10. de jurepatr. 244

4 Etiamſi patronus probaverit ſe per 40. annos præſentaſſe, ibid. num. 11. 244

5 Jus conferendi Eccleſiam liberè ad Epiſcopum devolvitur ſi quæſtio ſuper patronatu laicali infra quadrimeſtre fuerit terminata, in c. Quoniã, n. 16. de jurep. 235

Vide in ver. *Ius conferendi.*

5 Patronus non eſt Dominus juriſpatronatus, niſi abuſiuè, in c. Ex litteris, nu. 51. de jurepatr. 242

5 Patronatus in fine inſtrumenti venditionis univerſitatis fateri poteſt ſe deſiiſſe eſſe patronum, ib. n. 60. 243

3 Patronis poteſt Epiſcopus deferre juramentum de præſentando magis idoneum ſi ſubſit ſuſpicio ne moveatur aliquo inordinato affectu, in c. Conſtitutis, il ſecondo, num. 5. de Appellat. 246

3 Fallit ſi contra patronos eſſet præſumptio perjurij, ib. num. 6. 246

5 ob Patronorum diſcordiam ceſſat Eccleſia à divinis, tolluntur inde Reliquiæ, & oſtia clauduntur, in c. Perlatum, num. 1. de Jurepatr. 231

5 Patroni inter ſe convenire non poſſunt, ut unus habeat patronatum in una parte Eccleſiæ, alius in alia, ibid. num. 3. pag. 231

5 Nec fructus, & poſſeſſiones Eccleſiæ, poſſunt inter ſe dividere, ibidem num. 4 231

5 Poſſunt tamen inter ſe paciſci de Rectore alternis vicibus præſentando, ibid. nu. 5. 231

5 Etiam ſiue conſenſu Epiſcopi, ibid. nu. 6. 231

5 Item ſi habeant plures patronatus convenire poſſunt ut unus præſentet in una Eccleſia, & alius in alia, ib. num. 7. 231

5 Patronus in fundatione Eccleſiæ poteſt remittere jus patronatus in totum, aut pro parte, prout ei libuerit, ibidem num. 24. pag. 232

5 Patronus non eligit Prælatum in Conuentuali Eccleſia, ſed in Capella ſic, in cap. Nobis, num. 2. 14. & 28. de Iurepatr. 250

5 Patrono debetur proceſſionis honor, & alimentatur ab Eccleſia ſi vergat ad inopiam, ibid. num. 3. 17. & 25. & ſeqq. pag. 250

5 Patronus an in Eccleſia iuriſpatronatus in ſeſſionibus, & aliis actibus temporali domino loci ſit præferendus, ibid. nu. 18. & ſeqq 251

5 Patrono triplex jus competit in Eccleſia patronata, utile, oneroſum, & honorificum, ibid. nu. 19. 252

5 Et jus honorificum in quibus conſiſtat, ibidem num. 20. & 25. 252

5 Patrono ad Eccleſiam venienti an, & quouſque Clerici obuiam exire teneantur, ibidem nu. 26. 252

5 Patronus in ſeſſionibus, & aliis actibus an ſit cæteris præferendus, ibidem num. 27. & 29. 252

5 Patrono debetur honor proceſſionis, id eſt præſentationis, ibid. num. 28. & 29. 252

5 Patronus laicus præſentans indignum an ſit ipſo jure priuatus poteſtate præſentandi, in c. Cum vos, num. 2. & 34. & ſeqq. uſque in fin. de Offic. Ordinar. 440

2 Patronus Eccleſiaſticus de jure habet cuſtodiam Eccleſiæ vacantis, ibid. num. 4. 440

2 Contra ex Concilio Tridentino, ibid. nu. 6. 440

2 Patronus laicus non poteſt ſe ingerere in rebus Eccleſiæ; nec habet cuſtodiam, ſed defenſionem tantum, ibidem num. 5. 440

2 Patroni tam laici, quàm Eccleſiaſtici poſt Concilium Tridentinum nullatenus poſſunt ſe ingerere in fructibus beneficij, ibidem nu. 6. 440

2 Patronus præſentando indignum an ſit ipſo jure privatus pro illa vice poteſtate præſentandi latiſſimè diſcutitur, ibid. nu. 27. & num. ſeqq. 441

2 Quid in patrono Eccleſiaſtico qui præſentat indignũ ſcienter, ibid. num. 28 & 49. 441

2 Et quid ſi ignoranter, ibid. num. 32. 441

2 Et quid in patrono laico, qui præſentauit indignum ſcienter, ibidem num. 34. & ſeqq. uſque in finem pag. 441

2 Referuntur Authores, & fundamenta pro opinione negatiua, ibidem num. 35. & ſeqq. uſque ad num. 39. pag. 441

2 Item referuntur Authores, & fundamenta pro contraria opinione affirmatiua, ibid. à d. num. 39. uſque ad num. 46. 441

2 Approbatur prima opinio negatiua, ibidem à d nu. 46. uſque ad num. 56. 446

2 Et refellitur diſtinctio Lambertini, ibid. num. 56. & ſeqq. uſque in fin 441

2 Patronus Eccleſiaſticus non poteſt variare, & eo ipſo quod præſentat ſcienter indignum, jus providendi Eccleſiam ad Epiſcopum devolvitur, vel ad eum, ad quem pertinet inſtitutio, ibid. nu 29. & 31. 441

2 Patronus Eccleſiaſticus qui ignoranter præſentavit indignum, poſt collationem poteſt variare, & habet integrum tempus ad præſentandum, ibidem num 32. pag. 441

2 Patronus laicus, qui præſentauit indignum ignoranter, infra quatuor menſes poteſt variare, vel alium præſentare, ibid num 33. 441

2 Patronus Clericus habet ſemeſtre ad præſentandum, quia variare non poteſt, laicus verò quadrimeſtre tantum, quia poteſt variare, ibid. nu. 38. 442

2 Patronus laicus habet poteſtatem præſentandi ex gratia, ibid. nu. 43. 443

Declaratur, ibid. nu. 54. 443

2 Patronus laicus non obſtante reprobatione excommunicatorum de primo præſentato, & appellatione ab eo interpoſita poteſt alterius nomen deferre, ibidem num. 55. pag. 444

5 Patronus poteſt præſentare ad Eccleſiam vacantem nõ obſtante, quod ipſo non conſentiente alius ad præſentationem Rectoris ad titulum Eccleſiæ fuerit ordinatus, in cap. Poſtulaſti, num. 1. de Jurepatr. 264

2 Patroni tam Clerici, quàm laici variant indiſtinctè ante præſentationem, poſtea verò laici tantum, in c. Publicato, num. 46. de elect. 123.

2 *Pauci* qui dicantur, in cap. Ut juxta, num. 31. de off Ordin. 473

5 Pauca dicuntur reſpectiuè ſecundum ſubjectam materiam, in cap. Multa num. 2. Ne Cleric. vel Monach. pag. 394

1 *Paulus* Apoſtolus quamuis homicida divina miniſtrauit, in cap. Henricus, num. 31. de Cler. pugnan. in duello. 279

6 Phinees nepos Aaron fuit diſpenſatus ſuper duobus homicidiis, & permiſſus divina miniſtrare, ibidem num 31. pag. 279

7 Pauli IV. & Pij V. diſpenſationes ſuper ſucceſſione fratrum Minorum an ſint redactæ ad terminos Concilij Tridentini, in cap. Nimis praua, num. 42. de exceſſ. Prælat. 23

2 Paulus III. perſuaſus à Cardinali S. Marci ut ſibi ſucceſſorem eligeret omninò reſpuit, in cap. Accepimus, num. 30 de Pactis. 564

Pauper, & Paupertas.

4 Pauper locare poteſt operas ſuas ſpirituales ſine labe ſimoniæ, in cap. Cum ſecundum, num. 5. de præben. pag. 109

4 Pauper non dicitur, qui patrem habet divitem, in cap. Epiſcopus, num. 21. de præben. 86

4 Paupertas excuſat à procuratione, in cap. Venerabili, num. 33. de Cenſib. 283

4 Paupertas tolerabilior eſt in Canonico, quàm in Rectore Eccleſiæ, in cap. Expoſuiſti, num. 91. 179

5 Pauper quamuis directè agere non poſſit contra diuitem, ut ſibi ſubveniat, poteſt tamen judicis Eccleſiaſtici officium implorare, ut eum compellat, in cap. Licet, nu. 5. de Cenſib. 267

5 Pauperes ad collectas non ſunt cogendi, ibidem, nu. 10. pag. 268

5 Declaratur, num. 11. 268

5 Pauperum appellatione veniunt etiam Clerici, in cap. Non minus, num 18 de immun. Eccleſ. 368

1 Paupertas non eſt juſta cauſa auferendi bona aliena, in c. Quæ in Eccleſiarum, nu. 8. de Conſtitut. 133

1 Pauperi ſubueniendum eſt de proprio, non de alieno, ſiue ſua culpa in egeſtatem inciderit, ſiue non, ibidem num. 11. & ſeqq. 133

1 Pauper, & inops in quibus differant, remiſſiuè, ibid. num. 13. 133

4 Inanis eſt actio quam inopia debitoris excludit, in c. Odoardus, nu. 26. de ſolut. 297

4 Periculo eius qui nihil habet, nihil eſſe poteſt, ibidem num. 27. 297

4 Paupertas in quibus proſit, ibid. nu. 28. 297

4 Paupertas qualiter probetur, ibid. n. 32. 297

4 Mendicans præſumitur pauper, niſi creditores probent contrarium, ibid. nu. 33. 297

4 Paupertas probatur eo ipſo quod aliquis cedit bonis, nec ejus corpus debet poſtea detineri, ibidem num. 34. pag. 297

6 Pauperes non dicuntur qui opibus parentum ſuſtentari valeant, in cap. Quoniam, num. 6. de Magiſtris. pag. 108

6 Paupertas non excuſat adulterium etiam quoad pœnam civiliter inferendam, in cap. Ex litteris, num. 3. de Diuortiis, 107

2 *Pax* eſt finis diſcordiæ, in cap. Treugas, num. 15. d. Treug. & pace 513

6 Pacis bonum eſt urgens neceſſitas diſpenſandi, in cap. Ubi non eſt, num. 12. de deſponſat. impuber. pag. 20

7 *Peccantes* publicè palam ſunt corrigendi, in cap Manifeſta, num. 17. & ſeqq. de pœnitent. & remiſſion. pag. 102

Vide in ver. *Pœnitentia publica*..

5 *Peccare* nemo debet ſub ſpe veniæ, in cap. Immunitatem, nu. 21. de immunit. Eccleſ. 391

2 *Peccator* quilibet occultus poteſt peracta pœnitentia promoueri, & miniſtrare, niſi ſint crimina quæ poſt pœnitentiam impediant Ordinis executionem, in cap. Quæris, num 43. de ætat. & qualit 255

2 *Peccatum* non committitur niſi inobedientiæ in his quæ non ſunt in ſe mala niſi quia prohibita, in cap. Cum pridem, num. 4 de pactis. 542

2 Contrarium, num. 12. & 22. & ſeqq. 542

2 Peccata quandoque ſimili nomine cenſentur, quæ ſimili pœna puniuntur, ibidem num. 23. 544

2 Pecca-

Peccatum quid ſit, ibid. num. 58. 548
Peccata ipſa an cadant ſub ſigillo Confeſſionis Sacramentalis, in cap. Officij, num. 26. & ſeq. uſque ad nu 33. de pœnit. & remiſſ. 121
Revelatio peccati in confeſſione detecti an cadat ſub prohibitione poſitiva Eccleſiæ, ibid. nu. 33. 121
Peccatum originale per Baptiſmum delet r in infantibus indiſtinctè, in adultis per contritionem cordis, in c. Omnis nu. 6. de pœnit. & remiſſ. 125
Peccatum an oporteat eſſe mortale ad hoc ut Pœnitentiæ Sacramentum ſit ad ſalutem neceſſarium, ibid. nu. 8. & ſeqq. 125
Peccata venialia tantum habens non tenetur confiteri jure divino ad obtinendam juſtificationis gratiam, ibidem num. 9. 125
Peccata venialia à gratia Dei non excludunt, ib n. 11. 125
Et quamvis utiliter in confeſſione dicantur, tamen citra culpam taceri, & multis alijs remedijs expiari poſſunt, ibid. num. 12. 125
Fallit in duobus caſibus, num. 13. 125
Peccata venialia tantum habens an teneatur jure poſitivo ſemel in anno confiteri, ut ſatisfaciat præcepto Eccleſiæ, ibid. nu. 14. & ſeqq. 125
Peccata venialia non tenetur quis confiteri ſemel in anno ſpecialiter, & num raliter, ſed in ge ierali, ib. n 17. 126
Peccata propria dumtaxat ſunt in confeſſione aperienda, non autem aliena, ibid num. 27. 127
Peccatum non dimittitur niſi reſtituatur ablatum, in c. Tua nos, num 21. de ſimon. 175
Peccata latentia ſolum Deum habent ultorem, in cap. Ex tenore, num 10 de tempor. ordinat. 182
Peccatum nullum eſt adeo veniale quod non fiat mortale dum placet, in c. A crapula, num. 25. de vita, honeſt. Cleric. 3
Declaratur, num. 31.
Peccatum veniale an, & quando poſſit fieri mortale, ibid num. 27. & 32. 3
Peccata minima ſi negligantur, occidunt, ibidem nu. 28. pag. 3
Peccato mortali non conſentiendum, ſed potius omnia mundi mala toleranda, in c. Sacris, nu. 28. de his quæ vi met cauſ. 590
Peccatum originale ſine conſenſu contrahitur, & ideo ſine conſenſu dimittitur, ſcilicet parvulis, in c. Majores, num 54. de Baptiſm. 325
Actuale verò conſenſu contrahitur, & ideo ſine conſenſu minimè relaxatur, ibid. nu 55. 325
Peccatum originale eſt peccatum Naturæ, Actuale verò eſt peccatum perſonæ, ibid. nu. 56. 325
Peccatum originale non eſt fomes, ſeu pronitas ad peccandum, quæ remanet etiam poſt Baptiſ. ib. n. 57. 325
Peccatum originale quid ſit ibid. nu 58. 325
Languor Naturæ dicitur, ibid. nu. 59. 325
Peccata Deus non dimittit ex parte, ſed ex toto, ibid. num. 61. & ſeqq. 325
Peccati originalis pœna eſt carentia viſionis Dei: actualis verò gehennæ perpetuæ cruciatus, ibid. nu. 63. 325
Peccatum grave, & mortale idem ſunt, in c. Falſidicus num. 146. de crim. falſ. 317
Peccatum eſt dictum, vel factum, vel concupitum contra legem æternã, in c. Cum eſſes, n. 126. de teſtam. 341
Peccatum non eſt quod eſt præter legem Divinam, ibidem nu. 151. 343
Peccati iteratio tranſit in conſuetudinem peccandi, in c. Cum non ab homine, nu. 19. de judic. 12
Peccatum in Spiritum Sanctum eſt peccatum obſtinationis, in c. Immunitatem, nu. 22. de Immunitate Eccleſiæ. pag. 391
Peccatum eadem qualitate purgatur, qua originatur, in c. Manifeſta, n 16. de pœnit & remiſſ. 102
In occaſione proxima peccati ex ſententia cujuſdam Theologi licitum eſt perſeverare ob ſui, vel alterius commodum ſpirituale, vel temporale, in cap. Ne innitaris, nu 321. de conſtitut. 93
Vide in ver. *Concubinarius.*
Pecuniæ, & patrimonium dicuntur vita hominis, in c. Interfeciſti, num. 15. de homicid. Declaratur, ibid. num. 16. 252
Pecunia per ſimoniam collata an, & quando ſit reſtituenda ei qui contulit, in c Tua nos, 13. de ſimon. 174
Pecunia pro monaſterio conſtruendo relicta ſi non ſufficiat, convertitur in alium uſum, in c. Nos quidem, nu. 16. de Teſtamen. 322
4 Pecunia ad certum uſum relicta non poteſt per ſuperiorem ad alium uſum deputari, quando in eum caſum Teſtator providit quid fieri debeat, ibidem num. 32. pag. 314
4 Declaratur, num. ſeqq. 314
2 Pecuniæ obediunt omnia, in cap. Significantibus, nu. 40. de offic. Delegat. 413
2 Declaratur, ibidem 413
6 Pecunia trajectitia quæ ſit, in c. Naviganti, nu. 7. de Vſur. pag. 295
6 Pecuniæ nullus eſt uſus, ibidem nu. 26. 298
6 Pecuniæ receptio libertatem eligentium prorſus non tollit, in c. Nobis, num. 65. de Simon. 157
6 Pecuniam dans ut ſpiritualem juriſdictionem exerceat, officio privatur, & ſic conferens illud amplius conferre non poterit, & canonicè punietur, in c. Præterea num 1. Ne Prælat. vices ſuas. 187
5 *Pedagia* exigentes à Clericis incidunt in excommunicationem latæ ſententiæ, in c. Non minus, num. 35. de Imm. Eccleſiæ 369
4 *Penè*, & *quaſi* dictiones diminuunt aliquid de ſignificatione ejus, cui adjiciuntur, in c Veſtra, num. 50 de Cohabit. Cler. & Mulier. 12
6 *Penitus* dictio importat nullitatem ipſo jure etiam ſi præponatur verbo futuri temporis, in c. Nobis, num. 36. de Simon. 155
2 Penitus, adverbium adjunctum verbo futuri temporis an importet Canonem latæ ſententiæ, in c. Quiſquis, nu. 10. de elect. 101
2 Penitus dictio quid importet, in c. Cum in Eccleſiis, num. 4. de Major. & obed. 500

Penſio communia.

4 Penſio cum clauſula, *Vt melius, & commodius ſuſtentari valeas.* &c. cenſetur reſervata ex cauſa alimentorũ in c. Ad hoc, nu. 13. & 15. de Solut. 291
4 Penſio, cenſus collecta, & decima ſunt debitum reale, & obligant poſſeſſorem etiam pro terminis præteritis, ibidem num. 16. & 19. 291
4 Et an ſit in optione creditoris vel agere contra ſucceſſorem, vel contra antiquum poſſeſſorem, ſeu ejus hæredem, ibid num. 17. & ſeqq. 291
4 Penſionem conditionalem facit clauſula, *Dummodo remaneant mille pro Epiſcopo*, ibid. nu. 24. 291
4 Et in petitorio onus probandi quod mille remaneant incumbit penſionario, ibid nu 25. 291
4 Etiamſi Epiſcopus reſervationi conſenſerit, ibid. 291
4 Et probatio debet eſſe plena, ibid 291
4 Penſio reſervata cum clauſula, *dummodo remaneant tot pro Titulari* ſi ſit exceſſiva, non eſt nulla in totum, ſed reducibilis, ibid. nu. 28. 292
4 Fallit ſi ſit reſervata cum prædicta clauſula, *& cum expreſſione certi valoris*, ibid. nu 29. 292
4 Tridentino Concilio Papa cenſetur derogare reſervãdo penſionem cum clauſula *etiamſi non remaneant mille pro Epiſcopo*, ibid. nu 30. 292
4 Idem ſi ſciat valorem fructuum, juxta quam non remanent mille, ibid. num. 31 292
4 Penſio purè reſervata eſt reducibilis ſi non remaneant mille pro Epiſcopo, & Papa fuerit deceptus in expreſſione valoris facta in cedula conſiſtoriali, ib. n. 32. 292
6 Penſio in materia favorabili venit appellatione beneficij, in c. Vergentis, nu. 30. de Hæret. 221
Vide in ver. *Penſio à quo reſervanda.*

Penſio quid ſit, & quotuplex.

2 Penſio de jure communi eſt quid merè temporale nihil habens ſpiritualitatis annexum, & reſervari poteſt etiã infanti, in c. Cum in cunctis, nu. 99. de elect. 46
2 Penſiones quæ hodie beneficij loco aſſignantur ut commodius quis ſuſtentari valeat, vel ex cauſa reſignationis, ſeu ceſſionis ſunt quid ſpirituale, ſeu ſpirituali annexum, ibid nu. 100 47
2 Penſio non eſt vere, & propriè beneficium eccleſiaſticũ nec venit beneficij appellatione, ibid. nu. 101. 47
2 Declaratur. ibid. nu. 104. 47
2 Penſio venit appellatione beneficij in materia, in qua ſit reditus ad jus commune, ſecus in materia correctoria, & reſtringibili, ibid. nu. 104. 47

2 Penſio

2 Penſio non comprehenditur in litteris ad beneficia, niſi de illa fiat mentio, ibid nu. 105. 47

1 Penſio an ſit beneficium, & veniat beneficij appellatione, in c. Ad audientiam, nu. 40, latiſſimè diſcutitur uſque ad num. 121. de Reſcriptis. 236

1 Penſionum duæ ſunt ſpecies, ibid. nu. 41. 236

1 Penſio ceſſante fraude ſuper fructibus Eccleſiæ conſtitui poteſt nomine beneficij, ibid. nu. 42. 236

1 Penſio quæ in titulum beneficij aſſignatur verè, & propriè eſt beneficium Eccleſiaſticum, ibid. nu 44. 236

1 Diffinitur ſicut beneficium, ibid. nu. 45. 236

1 Item de illa fieri debet mentio in litteris, ſicut de beneficio, ibid. num. 46. 236

1 Item ſimoniacum eſt pro ea obtinenda pecuniam dare ibidem num. 47. 236

1 Penſio quid ſit, & unde dicatur, ibidem num. 48. & ſeqq pag. 236

1 Penſio pendet formaliter à beneficio, à quo detrahitur ſicut uſusfructus à proprietate, ibid. nu. 49. 236

1 Penſio quæ ſimpliciter conſtituitur ſuper fructibus Eccleſiæ, & alicui aſſignatur authoritate ſuperioris, an ſit beneficium, & beneficij nomine intelligatur, ibidem num. 50. & ſeqq. uſque ad num 74. 236

1 Penſio repræſentat ipſum beneficium, ibidem num. 52 pag. 237

1 Penſio non includitur in mandato de providendo alicui de beneficio uſque ad certam ſummam, ibidem num. 66. pag. 238

1 Penſio ex ſtylo Concilij Tridentini non habetur pro beneficio, ibidem num. 69. & 130. 238

1 Penſio eſt ſtipendium merè temporale nihil habens ſpiritualitatis annexum, & cadere poteſt etiam in laicum, ibid. num 7. 81. & 128. 239

1 Item poteſt pretio conſtitui, transferri, ac redimi ſine labe ſimoniæ, ibid. num. 72. 239

1 Nec de illa fieri debet mentio in litteris, ibidem nu 73 & 97. pag. 239

1 Penſio quæ hodie ex ſtylo aſſignatur loco beneficij an ſit beneficium Eccleſiaſticum, & veniat illius appellatione, ibidem num. 74. & ſeqq. uſque ad num. 121. pag. 239

1 Non eſt quid merè temporale, ſed ſpirituale, vel ſpirituali annexum, & prærequirit Clericatum inſtar beneficij, ibidem num. 75. & 81. 239

1 Et in Rotæ auditorio receptum eſt, ut non ſit quid prophanum, ſed annexum ſpirituali, ibid. n. 81. 239

1 Penſio Clerico aſſignari poteſt ſine ulla erectione, aut canonica inſtitutione, ibid. nu. 101. 241

1 Penſio ex ſententia Rotæ eſt quoddam jus temporale, id eſt ad tempus ſeparatum, & formale per ſe diſtinctũ à beneficio, ibid. num. 112. 242

1 Penſio in materia odioſa, & ſtrictè intelligenda non venit beneficij appellatione, ibid. nu. 113. 242

1 Etiamſi beneficium exprimatur per dictionem univerſalem *quodcumque*, ibid. nu. 114. 242

1 Secus ſi materia ſit favorabilis, ibidem num. 117. 123 129. 131. & 134. 242

1 Penſio in materia favorabili venit beneficij Eccleſiaſtici appellatione non ex proprietate vocabuli, ſed per interpretationem extenſivam, ibidem num. 117. & 129. pag. 242

5 Penſio non dicitur beneficium, in c. Multa, nu. 99. Ne Cler. vel Monach. 401

1 Epiſcopus non poteſt quemquam ad ſacros ordines promovere ad titulum penſionis, niſi pro neceſſitate vel commoditate Eccleſiarum ſuarum, in c. Ad audientiam, nu. 135. de Reſcript. 244

Penſiones ſunt fructus civiles.

Vide in ver. *Fructus ciiviles qui.*

4 Penſio perpetua facit Eccleſiam cenſualem, in c. Niſi eſſent, num. 51. de Præbend. 135

4 Penſionis impoſitio eſt alienatio, ſeu donatio rerum Eccleſiæ, ibidem nu, 57. 135

Penſio quoad ætatem.

2 Penſio minori ſeptennio reſervari non poteſt ſine diſpenſatione Apoſtolica, in cap Cum in cunctis, num 98. & 100. de elect. 46

2 Penſio de jure communi eſt quid merè temporale nihil habens ſpiritualitatis annexum, & reſervari poteſt etiam infanti, ibidem num. 99. 47

Vide in ver. *Ætas in penſionibus.*

Penſio ſuper Cathedralibus, & Parochialibus.

4 Penſionibus, & reſervationibus fructuum gravari non debent Cathedrales, quæ ducatos mille, & Parochiales, quæ ducatos centum non excedunt, in cap Extirpandæ nu. 18. de præben. 153

4 Et ducati intelligendi ſunt juxta morem cujuſque Regionis, ibid. num. 19. 153

4 Penſio ſuper beneficio de jure imponi non poteſt niſi ſuperſint reditus ſufficientes ad ſuſtentationem Rectoris, in cap. Niſi eſſent, num. 26. de præben. 131

4 Penſio ſuper fructibus Parochialis an poſſit Epiſcopo conſtitui pro augendis reditibus præbendæ, vel menſæ capitularis, in cap. Expoſuiſti, num. 43. de præbend. pag. 184

Penſionis extinctio.

1 Penſio extingui non poteſt anticipatis ſolutionibus ſine authoritate Papæ, in cap. Ad audientiam, num. 83. de Reſcript. 240

1 Gratis tamen remitti, & condonari poteſt in totum, vel in parte, ſimpliciter, vel ad tempus, ibidem nu. 84. pag. 240

1 Penſio extinguitur per profeſſionem Regularem penſionarij, ibid. num. 91. 240

1 Item per contractum matrimonij, ibid. nu. 92. 240

1 Et quid ſi penſio fuerit reſervata laico de Eccleſia benemerito, aut pro ſervitio Eccleſiæ impenſo, vel impendendo. ibidem num. 93. 240

1 Et quid ſi fuerit reſervata Clerico pro corporali ſervitio, ibid. num. 94. 240

1 Et in gratia penſionis an ſit facienda mentio de obtentis, ibid. verſ. Sexto facit, nu 116. 240

1 Penſio non vacat, ſed extinguitur morte Penſionarij ſicut uſusfructus morte uſufructuarij, ibid. nu. 99. 241

4 Penſio ſuper fructibus beneficij de conſenſu beneficiati auctoritate ſuperioris impoſita extinguitur mortuo ipſo beneficiato, vel beneficium dimittente, in cap. Niſi eſſent, num. 8. & 13. de præbend. 130

4 Quod ſi renunciet, & poſtea eligatur, præſumitur fraus, niſi probetur bona fides, ib. n. 9. 11. & 12. 130

Penſionis mentio in litteris.

1 Penſionis facienda eſt mentio in litteris ad beneficia, ſicut beneficij, in cap. Ad audientiam, num. 51. de Reſcript pag. 236

2 Penſio non comprehenditur in litteris ad beneficia, niſi de illa fiat mentio, in cap. Cum in cunctis, num. 105. de elect. 47

1 De penſione quæ in titulum beneficij aſſignatur fieri debet mentio. in litteris, ſicut de beneficio, in c. Ad audientiam, nu 46. de Reſcript. 236

1 Secus de penſione quæ eſt ſtipendium merè temporale, ibid. num. 73. & 97. 236

Penſio à quo reſervanda.

4 Penſionem an poſſit Epiſcopus imponere cum conſenſu Capituli ſuper fructibus beneficiorum ſuæ diœceſis, in c. Paſtoralis, nu. 5. de his quæ fiunt à Prælat. 265

4 Penſio ſuper fructibus Parochialis an poſſit ab Epiſcopo conſtitui pro augendis reditibus præbendæ, vel menſæ Capitularis, in cap. Expoſuiſti, num. 43. de præbend. 184

4 Penſionem annuam poteſt Judex compromiſſarius pro bono pacis uni ex duobus electis aſſignare, & alterum confirmari, in c. Niſi eſſent, num. 1. de præbend. 130

4 Papa poteſt penſionem imponere nulla cauſa expreſſa ibidem num. 16. 131

4 Penſionem novam Eccleſiis imponi, vel veterem augeri prohibet Concilium Lateranenſe contra quod Epiſcopus non diſpenſat, ibid. num. 46. 134

4 Beneficiatus conſentiendo reſervationi penſionis authoritate Epiſcopi non obligat ſucceſſorem, ibidem num. 52 135

4 Penſio non poteſt imponi ab Epiſcopo in actu collationis beneficij, ibid. num. 54. 135

Et

Et conſenſus titularis eſt ſimoniacus, ibidem, num. 55. pag. 135
Penſio ſuper beneficio, de quo alicui per obitum providetur, imponi non poteſt ſine expreſſa licentia Papæ, ex decreto Pauli IV. ibid. num. 59 & 61. 135
Penſionis ab Ordinario impoſitæ non datur confirmatio Apoſtolica, ſed Papa ex integro reſervat, ibid. num. 60. pag. 135
Penſio alicui Eccleſiæ ab Epiſcopo imponi non poteſt ex declarationibus S. Congregationis Concilii, ibidem num. 62. pag. 136
Penſiones ex uſu, & ſtylo Romanæ Curiæ ſolus Papa reſervat, ibid. num. 63. 136
Penſio reſervata non facta mentione alterius penſionis reſervatæ ſuper eodem beneficio eſt ſubreptitia, ac nulla, in c. Super litteris, num 67. de Reſcript. 218
Epiſcopus an poſſit auctoritate ordinaria penſiones imponere ſuper proventibus beneficiorum ſuæ diœceſis, latè diſcutitur, in cap. Niſi eſſent, num. 14. & n. ſeqq uſque in fin. de Præbend. 130
Sine juſta cauſa non poteſt, ibidem, num. 15. & 17. pag. 131
Nec ſine conſenſu titularis, ibid. num. 22. 131
Nec quando beneficium confert cum pacto ſolvendi penſionem, ibidem num. 18. 131
Nec quando fructus Parochialis non excedunt ducatos centum, ibid. num. 25 131
Nec quando penſio excedit medietatem fructuum, ibidem num. 27. 131
Epiſcopus in collatione beneficij convenire non poteſt ut penſio ſolvatur ſibi, vel alteri, ibidem, num. 18. & 55. 131
Penſio ſuper fructibus beneficii vacantis non poteſt ab Epiſcopo reſervari, ibidem, num. 23. & num. 53. 131
Epiſcopus an poſſit imponere penſionem duraturam ad vitam gravati, ibidem num. 28. & ſeqq. 131
Epiſcopus an poſſit imponere penſionem ad vitam penſionarij, ita ut ſit tranſmiſſibilis ad ſucceſſorem in beneficio, ibidem num. 32. & ſeqq. uſque in finem. pag. 133
Penſio impoſita ab Epiſcopo pro perſona ſibi beneviſa eſt ſimoniaca, & confidentialis ex Bulla Pij V. ibidem num. 36. 133
Epiſcopus poteſt reſervare penſionem per modum quantitatis, non autem per modum quotæ, ibidem num. 37. 133
Sed contra, ibidem num. 38. 133
Epiſcopus pro bono pacis, & ex cauſa concordiæ poteſt imponere penſiones tranſmiſſibiles ad ſucceſſores in beneficio, ibid. ibidem num. 39. 133
Contrarium, ibid. num. 40. 134
Papa cenſetur derogare Concilio Tridentino reſervando penſionem cum clauſula *etiamſi non remaneant mille pro Epiſcopo*, in cap. Ad hoc, num. 30. de ſolut. 292
Idem ſi ſciat valorem fructuum juxta quem non remanent mille, ibidem num. 31. 292
Vide in ver. *Penſio*, *communia.*
Prælatus poteſt Eccleſiam conſtituere penſionariam, in c. Audivimus, num. 3. de colluſ. detegen. 333
Declaratur, ibid num. 6. 333
Penſio bona fide impoſita ſuper beneficio ſine auctoritate Epiſcopi non excedit vitam ſolventis: ſecus ſi cum Epiſcopi auctoritate, ibidem, num. 6. 333
Contrarium, ibid. num. 7. 333
Penſiones ex ſtylo ſolus Papa reſervat, & nullæ declarantur reſervationes penſionum ad vitam factæ à Vicario Leodienſi, ibidem num. 8. 333
Penſio purè reſervata eſt reducibilis ſi non remaneant mille pro Epiſcopo, & Papa fuerit deceptus in expreſſione valoris facta in cedula Conſiſtoriali, in c. Ad hoc, num. 32. de ſolut. 292

Penſionis quota.

Penſio ſuper beneficio de jure imponi non poteſt niſi ſuperſint reditus ſufficientes ad ſuſtentationem Rectoris, in c. Niſi eſſent, num. 26. de præbend. 131
Vide *Penſio ſuper Cathedralibus, &c.*
Papa ex ſtylo non reſervat penſionem ultra dimidiam fructuum, ibidem num. 27. 131

Penſio quoad Simoniam.

2 Penſionem dare, vel accipere in collatione juris ſpiritualis an ſit ſimonia, in cap. Cum pridem, num. 58 de pactis. 546
1 Penſio, quæ in titulum beneficij aſſignatur verè, & propriè eſt beneficium Eccleſiaſticum, & ſimoniacum eſt pro ea obtinenda pecuniam dare, in c. Ad audientiã, num. 44. & 46. de Reſcript. 236
1 Penſio poteſt pretio conſtitui, transferri ac redimi ſine labe ſimoniæ, ibidem num. 72. 239
1 Penſionis fructus, ſicut & beneficij licitè vendi, & locari poſſunt, dummodo non ad vitam, vel ultra triennium ſine authoritate Papæ, ibidem, num. 95. 241
1 Penſionem transferens, aut redimens pro pecunia ſine authoritate Papæ quamvis ſimoniam committat, non tamen incidit in excommunicationem extravag. ſecundæ de ſimon. ibid. num. 15. 242
1 Simoniacum eſt penſionem conſtituere, vel transferre aut redimere pecuniæ interventu, ibid. num. 82. 240
1 Penſionarius ſine beneplacito Apoſtolico non poteſt conſtituere pro pecunia procuratorem irrevocabilem ad fructus penſionis exigendos, ibid. num. 96. 241

Penſio quoad ſolutionem.

5 Penſio ſi valor monetæ alteretur intrinſecè ſolui debet de pecunia, quæ currebat tempore reſervationis, in c. Olim, nu. 12. de Cenſib. 273
Vide in ver. *Moneta.*
4 Penſioni conſentiens ſub ſolitis cenſuris ſi non ſolvit in tempore ex ſtylo Rotæ illas incurrit ſine alia litterarum intimatione, in cap. Odoardus, num. 81. de ſolut. pag. 301

Penſio quoad Tonſuram, habitum Clericalem, & Officium.

2 Penſiones ſuper fructibus beneficiorum Eccleſiaſticorum hodie non ſervantur niſi prima tonſura initiatis, in c. Cum in cunctis, num. 94. de elect. 46
2 Penſiones obtinentes ultrà ſexaginta ducatos auri de Camera ex Bulla Sixti V. tenentur habitum Clericalem & tonſuram deferre, & non deferentes habitum, penſionibus ſunt ipſo facto privati, ibidem num. 95. 46
2 Item tenentur dicere Officium B. Mariæ Virginis ex Bulla Pij V. ibid. num. 96. 46
Vide in ver. *Penſionarius.*
2 Penſio hodie datur propter Officium, ſicut beneficium ibidem num 97. 46
2 Penſio non debet reſervari niſi in habitu Clericali in cedentibus prærerquam ſi non excedat ſexaginta ducatos auri de Camera, in c. Ad audientiam, num. 76. de Reſcript. pag. 239
1 Clericatus tamen requiritur etiamſi ſexaginta ducatos non excedat, ibid. num. 77. 239
1 Laico reſervari non poteſt niſi pr Papam, ibidem num. 78 239
1 Penſio datur hodie propter Officium, ſicut beneficium ibidem num. 80. 239
1 Penſio quæ hodie ex ſtylo aſſignatur loco beneficij, prærequirit Clericatum inſtar beneficij, ibidem nu. 75. & 81. pag. 239

Penſionis translatio.

2 Penſionem habens ſuper Parochiali, ad quam fuit præſentatus cum facultate transferendi an poſſit eam transferre in filium illegitimum ad penſiones obtinendas diſpenſatum, in c. Ad extirpandas, num. 26. de fil. Presbyter. pag. 327
2 *Penſionarius* etiam ex cauſa neceſſitatis, vel utilitatis Eccleſiæ cogi non poteſt ad ſacros ordines ſuſcipiendos, in cap. Quæris, num. 28. de ætat & qualit 251
2 Penſionarius quamvis Eccleſiæ non inſerviat, tamen gaudet fori privilegio inſtar obtinentis beneficium, in cap. Cum in cunctis, num. 103. de elect. 47
4 Penſionarij an ſint cogendi contribuere ad onera cum non ſuperſunt centum pro rectore, in cap. Extirpandæ, num. 20. de præben. 153
1 Penſionarij olim non tenebantur ad horas, ſed hodie

ex Conſtitutione Pij V. obligantur ad Officium parvum B. Mariæ Virginis, in cap. Ad audientiam, num. 79. de reſcript. 239
Vide in ver. *Penſio*.
1 Penſionarij tenentur ad collectam per Clericos ſolvendam ſicut cæteri beneficiati, ibidem, num. 87. 240
1 Penſionarius ſine beneplacito Apoſtolico non poteſt conſtituere pro pecunia procuratorem irrevocabiliter ad fructus penſionis exigendos, ibid num. 96. 241
1 Cancellaria habet Penſionarios pro beneficiatis, & vult in litteris fieri mentionem de Penſionibus, ſicut de beneficiis, ibidem, num. 97. & 132. 241
Vide in ver. *Penſio quoad Simoniam.*
1 Penſionarius non dicitur ſponſus Eccleſiæ, nec ullum ſpirituale conjugium, vel quaſi cum Eccleſia contrahit ibidem num. 102. 241
1 Penſionarius non intitulatur, nec ad reſidentiam tenetur, ibid. num. 105. 241
1 Penſionarius ex declaratione Gregorij XIII. cenſetur beneficiatus ad effectum gaudendi privilegio fori Eccleſiaſtici, ibidem num. 131. 244
7 Penſionarius qui per Epiſtolam interpellavit Titularem excommunicatum ut penſionem ſolveret, eumque in fine epiſtolæ ſalutavit, an incidat in excommunicationem, in cap. Si aliquando, num. 16. & ſeqq. uſque in fin. de ſent. excomm. 183
5 Penſionarij ex Bulla tenentur dicere officium parvum Beatæ Mariæ Virginis, aliàs pro rata fructus ſuos non faciunt, in cap. Presbyter, num. 24. de celebratione Miſſar. 296
1 Et in cap. Cum in cunctis, num. 96 de elect. 46
Contra penſionarium ac beneficiatus frui poſſit cap. Odoardus.
Vide in ver. *Clericus quoad privilegium cap. Odoardus.*
7 Penſionarij declarari poſſunt excommunicati etiamſi contra eos executio realis, vel perſonalis fieri poſſit, in cap. Sacro, num. 43. de ſent. excom. 201
4 Penſionarius habet hypothecam ſpecialem ſuper fructibus beneficij, niſi penſio ſit perſonalis, in cap. Niſi eſſent num. 58 de Præben. 135
4 *Penuria* quid ſit, & unde dicatur, in cap. Non amplius num. 17. de Inſtitut. 116
7 *Peragere* idem eſt quod perficere, & ad exitum perducere, in cap. Qui Presbyterum, num. 125. de pœnit. & remiſſ. 116
6 *Percutiens* animo occidendi armato pugno an cenſeatur homicida voluntarius ſi percuſſus cadendo ex alliſione ad petram obierit, in cap. Ad audientiam, num. 67. de homicid. 268
6 Pœna ordinaria an ſit puniendus, qui volens percutere Titium percuſſit Mevium, ibidem num. 66. 268
6 Percutere volens Titium, ac percutiens Cajum prætereuntem tenetur lege Aquilia, ibidem num. 71. 268
7 *Percuſſio* cum ſanguinis effuſione, an & quando dicatur enormis, in cap. Cum illorum, num. 18 de ſentent. excommun. 173
2 *Peregrini* quoad res quas ſecum deferunt, & injurias quas patiuntur, & contractus, in ipſa peregrinatione initos ſunt miſerabiles, & de foro Eccleſiæ in cap. Significantibus, num. 30 & 85. de off. deleg. 412
2 Peregrini gaudent privilegiis quamdiu peregrinantur in cap. Innovamus, num. 3. de treug. & pace. 529
4 Peregrinus in caſu neceſſitatis poteſt recipere Sacramenta in Parochia, ad quam divertit, in cap. Significavit, num. 32. de Paroch. 386
5 *Perfectum* moraliter dicitur quod parum diſtat à perfectione, in cap. Ad noſtram, num 13. de Regular. 31
6 *Periculum* rei mutuatæ quod in ſe ſuſcipit creditor cur eum non excuſet ab uſura ſi aliquid ultra ſortem recipiat, in cap Naviganti, num. 10. & ſeqq. de Uſuris. 296
6 Periculum amiſſionis ſortis in ſocietate officiorum eſt pecunia æſtimabile ad rationem duodecim pro centenario, ibidem num. 50. 300
1 Periculo mortalis peccati ſe exponere eſt peccatum mortale, in cap. Ne innitaris, nu. 207 de conſtit. 68
1 Etiam ubi actus de genere ſuo non eſt peccatum mortale, ibidem num. 208. & 213. 68
1 Periculum qui non æſtimat, imprudens, ac temerarius eſt, quod pluribus exemplis oſtenditur, ibidem num. 291. pag. 87
1 Periculo ſe committens ſtultus, & fatuus dicitur, ibidem num. 294. 88
5 Periculis humanis obviandum eſt per res humananas in cap. Cum ad Monaſterium, num. 50. de ſtatu Monach. pag 194
4 *Peritia* nulla, vel modica æquiparentur, in cap. Extirpandæ, num. 14. de præben. 154
4 Competens tamen toleratur, ibidem. 152
6 *Perjurium* eſt mendacium juramento firmatum in cap. Falſidicus, num. 60. de Crim. falſ. 311
6 Perjurium omne, quantumcumque mendacium ſit leve ex ſui ratione eſt mortale, ibid. nu. 61. 311
6 Eſt grave ſcelus, & in lege, & in Prophetis, & in Evangelio prohibitum, ibidem 62 311
6 A quo nec metus mortis excuſat, ibid. num. 63. 311
6 Per illud infertur veritati Dei atrociſſima injuria, quæ ſine mortali eſſe non poteſt, ibid. nu. 64. 311
6 Perjurium eſt non quod quis ore, linguave protulit, ſed mente jurata concepit, & anima, ibid. nu. 72. 311
6 Declaratur, ibid. num. 76. 311
6 Perjurium eſt aliquid juramento promittere ſubaudiendo in mente conditionem natura impoſſibilem, ibidem num. 99. 313
6 Perjurium eſt nequiter decipere credentem, ibidem nu. 122. pag. 315
3 Perjurus repellitur à teſtimonio etiam poſt peractam pœnitentiam, in cap. Intimavit, num. 5. de teſt & atteſt. pag. 190
3 Quod procedit in perjuro ſtrictè ſumpto, non autem in eo, qui temerè juravit, qui largè tantum perjurus dicitur, ibidem num. 6. 190
6 Perjurus eſt qui apparenter jurat, ſed intentionem habet aut non jurandi, aut ſe juramento non obligandi, aut promiſſionem juratam non adimplendi, in cap. Falſidicus, num 102. de crim. falſi. 314
6 Perjurus eſt antequam juret qui perjurare paratus eſt, ibidem num. 105. 314
7 *Permiſſum* in uno caſu in aliis cenſetur prohibitum, in cap. Officii, num 37. & 42. de pœnit. & remiſſ. 122
2 *Permutationes* beneficiorum, & reſignationes cum penſione ſine authoritate Papæ ſunt ſimoniacæ de jure poſitivo tantum, in cap. Cum pridem, num. 18. de pactis. pag. 543
1 Permutationis materia favorabilis eſt, & largè interpretanda, in cap. Bonæ memoriæ, num. 11. de poſtulat. prælat. 277
6 *Pernoctare* quid ſit, in cap. Si conſtiterit, num. 19. de Accuſat. 117
4 *Perſecutionum* duæ ſunt ſpecies, & quæ præbeat Epiſcopo juſtam cauſam recedendi ab Eccleſia, in cap. Ex parte, num. 78 de Cler. non reſiden. 55
4 Perſecutionis tempore an liceat Prælato fugere, & plebem derelinquere, ibidem num 87. 56
2 Perſecutionis contra Epiſcopum duæ ſunt ſpecies, in c. poſt tranſlationem, num. 3. de renunc. 162
2 Epiſcopus ob intrinſecam perſecutionem cogi debet ab Eccleſia recedere, ibid num 5 163
7 *Perſonam* diſtringere magis eſt quam bona, in cap. Licet, num. 20. de pœnis. 94
4 Perſona quid ſit, in cap. Nulla, num. 23. de Conceſſ. præbend. pag. 231
4 Perſonæ Eccleſiarum in Anglia dicuntur quæ præſunt Eccleſiis qui alibi dicuntur Curati, in cap. Ad hæc. nu. 15. de præben. 105
2 Perſonæ appellatione intelligitur Rector Eccleſiæ, in cap. Conſtitutus, num. 21. de fil. Presbyt. 340
2 Perſona una diverſis reſpectibus poteſt eſſe ſuperior, & inferior, in cap. Sanè, il ſecondo, num. 2. de Off. Deleg. pag. 390
2 Perſonæ integri ſtatus debent promoveri ad honores, in cap. Ut filij, num. 43. de fil. Presbyt. 316
Perſonæ miſerabiles.
Vide in ver. *Miſerabilis.*
5 Perſonæ ſublimes quibus verbis à jure comprehendi conſueverint, in cap. Nobis, num. 32. de jurepatronatus. pag. 253
4 *Perſonatus* plures non curatos in diverſis Eccleſiis obtinens an incidat in pœnam hujus conſtitutionis in cap. De multa num. 22. de præben. 145
4 Perſonatus plures non curati in deverſis Eccleſiis haberi non

non poſſunt abſque diſpenſatione. Et an Epiſcopus poſſit ſuper hoc diſpenſare, ibid. num 24 146

Et quid poſt Concilium Trid. num. 25. 146

Perſonatus plures in eadem Eccleſia haberi non poſſunt licet curam non habeant animarum, ibidem num. 26. pag. 146

Et an per receptionem ſecundi vacet primus, ibidem num. 27. 146

Et quid poſt Concilium Tridentin., num. 28. 146

Perſonatus quandoque includit majora, & minora beneficia, in cap. Ad hæc, num 11. de præbend. 104

Perſonatus quid ſit. ibidem num. 50. 107

Non habet præeminentiam in gradu, ſed ſimplicem prærogativam in Choro, & in Capitulo, & in ſimilibus, ibidem num. 51. 107

Et tenet medium gradum inter dignitatem, & Canonicos, ibidem num 52. 108

Pertinax quis, in cap. Damnamus, num. 22. de Summa Trinit. & fide Cathol 14

Pertinet quid importet, in cap. Poſtulaſti, num. 4. de Conceſſ. præbend. 249

Peſtis tempore an Parochi teneantur reſidere in ſuis Parochialibus, & Sacramenta per ſeipſos miniſtrare Parochianis ſuis eo morbo infectis, in cap. Clericos, num. 37. & ſeqq. uſque in finem de Cleric. non reſident. 79

An vero ſi id non faciant poſſint ſtatim privari non expectato tempore a jure præfixo, ibidem num. 41. & 45. pag. 79

Peſtis tempore adverſus Parochos non reſidentes qua forma ſit procedendum, ibidem num. 41. & 45. 80

Peſtis eſt bellum Dei, in quo magis pugnant Clerici quàm laici, in cap. Non minus, num. 61. de immun. Eccleſ. 373

Peſte laborantibus ut Sacramenta adminiſtrentur quæ temperamenta Epiſcopus adhibere debeat in cap. Clericos, num. 41. de Cler. non reſid. 80

Peſtis an à reſidentia excuſet, in cap. Ad ſupplicationem, num. 19. & 22. de renunciat 150

Vide in ver. *Parochus tempore peſtis.*

Peſtilentia an præbeat juſtam cauſam cedendi.

Vide in ver. *Epiſcopi quoad renunciationem.*

Peſtis tempore Epiſcopus nec in perpetuum, nec ad tempus poteſt Eccleſiam deſerere, in d. cap. Ad ſupplicationem, num 22. de renunciat. 150

Petitio ſola litis conteſtationem non inducit, niſi ſequatur reſponſio rei, in cap. Olim, num. 22. de litt. conteſt. 105

Judicium petitione omiſſa eſt nullum, ibidem num. 15. pag. 104

Libellum non ſufficit tranſmittere ad domum rei, niſi petitio poſtea in judicio rejiciatur, ibidem num. 18. pag. 105

Petitio Actoris alia univerſalis, alia generalis, alia ſingularis, in cap. Conquerente, num. 40. de offic Ordinar. 465

Petitorium, & poſſeſſorium per quæ verba cenſeatur cumulatum in eodem libello, in cap. Cum Eccleſia, num. 12. & ſequenter de cauſ. poſſeſſ. & proprietatum pag. 140

Petitorium, & poſſeſſorium an, & quibus caſibus poſſint ſimul intentari, ibidem num 14. 140

Petrus quando & per quæ verba fuerit conſtitutus primus Chriſti Vicarius, & Papa, in cap. Significaſti, nu. 30. de elect. 12

Petrus non modo paſcendi, ſed etiam regendi, & gubernandi univerſalem Eccleſiam poteſtatis amplitudinem habuiſſe, diffinit Concilium Florentinum ibid. num. 31. pag. 12

Petrus ſolus immediatè à Chriſto fuit creatus Epiſcopus, in cap. Pernicioſam, num. 48 de officio Ordinarii pag. 431

Petro, & illius ſucceſſoribus tantum data eſt à Chriſto poteſtas regendi univerſalem Eccleſiam, ibidem num. 51. pag. 431

Petrus fuit primus Epiſcopus à Chriſto inſtitutus, in c. Requiſivit, nu. 87. de ordinat ab Epiſc. 213

Petrus ſolus immediatè à Chriſto fuit ordinatus Epiſcopus, reliqui Apoſtoli ab ipſo Petro, in cap. presbyter. num. 7. de Sacram. non iter. 306

Petrus Clementem ſibi ſucceſſorem inſtituit, in cap. Accepimus, num. 19. 57 & ſeqq. de pactis. 562

2 Petro per illa verba, *Paſce oves meas* non fuit collata poteſtas ſibi ſucceſſorem inſtituendi, ibid. num. 42. 565

2 Petrus miniſterialiter etiam ab Apoſtolis electus fuit, ibidem num. 54. 566

2 Petri factum ſibi Clementem ſucceſſorem ſubſtituentis non eſt trahendum ad conſequentiam, ibidem num. 57. pag. 567

5 *Phyſica* id eſt medicina, in c. Non magnopere, num. 2. Ne Cler. vel Monach. 402

5 *Pietas* nulla major, quàm pauperes, & patriam ſublevare, in cap. Non minus, num. 39. de immunitat. Eccleſiar. pag 369

6 Pietatis prætextu non debet ſalubris ſeveritas relaxari, in cap. Vergentis, num. 27. de Hæret. 221

2 *Pij* II. retractatio, & diffinitio de primatu Romani Pontificis in Concilium, in cap. Significaſti, num. 44. de elect. pag. 14

6 *Piſtorienſis* diœceſis fines ex Mappa Geographica, in c Cum ab Eccleſiarum, num. 17. de Conſtitut. 436

6 *Pittacus* ebrio delinquenti duplicem pœnam imponendam eſſe conſtituit, in cap. Si conſtiterit, num. 32 de accuſat. 119

4 *Placet* verbum importat arbitrium boni viri, in cap Cum veniſſent, num. 6. de inſtitut. 2.5

5 *Planta* non coaleſcit quæ ſæpe transfertur, in cap. Licet, num. 9. de Regular. 83

7 *Plebani* non ſunt propriè Prælati, ſed quaſi Coadjutores Epiſcopi, in cap. Accedentibus, num. 16. de exceſſ. Prælat. 13

3 Plebanus ſi præſcripſerit inſtitutionem in ſuo plebanatu, Epiſcopus non debet ſe intromittere ſi Plebanus habuit poſſeſſionem per excluſionem Epiſcopi, alias eſt cumulativa poteſtas, in cap. Auditis, num. 12. de præſcript. pag. 223

4 *Plebaniam* obtinens, ad quam pueri baptizandi neceſſariò ſunt deferendi, debet tempore collationis attingere annum vigeſimum quintum, & infra annum ad Sacerdotium promoveri, in cap. Extirpandæ, §. Qui vero, num. 23. de præbend. 156

2 *Plebs* non fundat intentionem in Capellis de jure communi, niſi Eccleſia matrix ſit titulus Cardinalis, in cap His quæ, num. 38. de major. & obed. 506

2 Plebanus an ſit Prælatus & Parochianorum ſuorum, in cap. Cum ab Eccleſiarum, num. 4. de offic. ordinar. pag. 435

2 *Pluralis* loquutio duorum ſaltem numerum requirit in cap. Cauſam, num. 36. de elect. 56. & in cap. Ex tenore num. 14. de tempor. ordinat.

2 Pluralitas an, & quando reſolvatur in ſingularitatem in d. cap Cauſam, num 41. de elect. 60

2 Pluralis oratio non reſolvitur in ſingularem ſecundum rigorem verborum, ſed ſecundum ſenſum, & naturalem affectum, ibid num. 44. 61

2 *Pluralitas* ubi eſt de forma non poteſt reſolvi in ſingularitatem, ibid. num. 46. 61

7 Pluralitas quandoque reſolvitur in ſingularitates, in c. patentibus, num. 23. de privileg. 47

2 *Plus* eſt de nihilo aliquid facere, quàm de aliquo aliud in cap. Veniens, num 5. de tranſact. 569

2 Pluralis oratio duorum ſaltem concurſum requirit, in cap. Ex tenore, num. 14 de temp. ordin 83

2 *Podagra* an præbeat legitimam cauſam renunciandi Epiſcopatum, in c. Niſi cum pridem, n. 51. de renunc. 157

Pœna, communia,

1 Pœnam imponendi facultas à juriſdictione dependet, in cap. Cum omnes, num. 38. de Conſtitut. 129

2 Pœnæ diverſitas non probat in delictis diverſitatem in ſpecie, in c. Cum pridem, num. 31. de pactis. 558

7 Pœna illa infligenda eſt quæ magis timetur, in cap. Licet, num. 5. & 10. de pœnis. 93

7 Pœna lata in præſumentes requirit dolum, & temeritatem, in c. Officij num. 41 de pœnit. & remiſſion. 22

3 Pœna maxima eſt inter homines eſſe, & hominum carere commercio, in c. Ex Epiſtolæ, n. 27. de probat. 160

5 Pœna judicialis ſolvi debet etiam in foro conſcientiæ, in cap. Si quis, num. 52. de Regular. 15

7 Pœna ſtatuti participantis cum bannito non tenetur, qui cum eo participat, ut ad ſatisfactionem inducat, in c. Cum voluntate, num. 9. de ſent. excomm. 105

7 Pœna gravis eſt inter homines verſari, & eorum carere ſuffragiis, in cap. Si aliquando, num. 4. de ſentent. excommun. pag. 182
4 Pœna adjecta actui illicito non habet locum, in cap. Nos quidem, num. 43. de teſtam. 325
4 Pœna, cap Cum in cunctis, de elect. non habet locum in conferente, in cap. Nulla num. 23. de electionib. pag. 131
2 Pœna imponitur legem tranſgredientibus ne de contumacia valeant gloriari, in cap. Treugas, num. 54. de Treug. & pace. 527
5 Pœnæ appoſitio actui à jure prohibito non confirmat actum contra prohibitionem attentatum, in cap. Sicut te, num. 41. Ne Cler. vel Monach. 427
7 Pœna ſpecialis tollit pœnam annullativam actus, maximè ubi pœnæ ad invicem non compatiuntur, in c. Qui presbyterum, num. 76. & 118. & 224. de pœnit. & remiſſ. 111
3 Pœnæ debent commenſurari delictis, in cap. Cum non ab homine, num. 57 de Judic. 12
3 Et augentur ex delicti iteratione, ibid. num. 58. 12
3 Pœna minor eſt ſtatim mori, quàm diu affligi, & ſalutem non ſperare, ibid. nu. 61. 13

Pœna adulterii, concubinatus, & ſtupri.

2 Pœna ejectionis extra oppidum contra mulieres adulteras, & concubinas non habet locum in viris, in cap. Pernicioſam, num. 23. de offic. ordin. 428
8 Pœnæ à jure communi, vel ſtatutis Synodalibus contra Concubinarios inflictæ non ſunt ſublatæ à Concilio Tridentino ibid. num. 22 418
7 Pœnæ Concubinariorum indiſtinctè piis locis, vel pauperibus ſunt erogandæ, in cap. Presbyter, num. 20. de pœnis. 98
6 Pœna de qua in cap. Pervenit, de Adulter. & in cap. Præcedenti, locum habet ſi deflorata ſit honeſtæ vitæ, alias ſecus, in d. cap. Pervenit, num. 4. de Adulter. pag. 281
6 Pœna à jure Canonico impoſita ſtupranti virginem an ſit ſervanda in terris Imperij, ibidem num. 6. & ſeqq. pag. 282
2 Pœna determinata à conſuetudine habetur pro ordinanaria perinde, ac ſi eſſet determinata à jure, in cap. Irrefragabili, §. Cæterum, num. 20. de Offic. Ordinarij. pag. 454
Vide in ver. *Adulterium, Concubinatus, & ſtuprum.*

Pœnæ alteratio, remiſſio.

2 Epiſcopus poteſt canonem adjuvando novam pœnam adjungere, in cap. Irrefragabili, §. Cæterum, num. 11. de off. Ordinar. 454
2 Judex Eccleſiaſticus qui poteſt ſuper crimine diſpenſare ut Epiſcopus, poteſt per ſententiam ſuam pœnam à jure, vel conſuetudine ſtatutam in pecuniariam commutare, ibidem nu. 19 & ſeqq. 454
2 Secus ſi diſpenſare non poſſit ut inferior Prælatus vel Judex Delegatus, ibidem. 454
2 Contrarium, ibidem num. 21. 454
2 Judex quilibet, qui poteſt de cauſa cognoſcere poteſt pœnam à jure ſtatutam alterare, & commutare, dummodo id faciat cauſa cognita in ipſa ſententiæ prolatione, ibidem num. 22. 454
2 Quod procedit tam in Judice ordinario, quàm delegato, ibid num. 23. 454
2 Judex delegatus qui cauſa cognita temperat pœnas à jure impoſitas non excedit fines mandati, nec jura tranſgreditur, ibidem num. 24. 455
2 Pœnam à jure, vel ſtatuto impoſitam non poteſt Judex per ſententiam ſuam alterare, vel commutare, ibidem num. 26. 455
2 Niſi poteſtatem habeat ſuper illa diſpenſandi, ibid. num. 22, 455
Judex quibus ex cauſis temperare poſſit pœnas à jure inflictas, ibidem num. 19. 455
2 Judex Eccleſiaſticus poſt ſententiam ſuam non poteſt pœnam à jure ſtatutam in pecuniariam commutare, ibid num 30. 455
2 Niſi poſſit ſuper illo crimine diſpenſare. ib. n. 31. 455
2 Metropolitanus in cauſa appellationis an poſſit reo ex grati pœnam remittere, an verò id ſpectet ad Epiſcopum, à quo fuit appellatum, ibid. nu. 33. 455
1 Pœna mortis ex ſtatuto impoſita, commutari poteſt ratione ætatis in pupillo, qui homicidium perpetravit, in cap. Canonum ſtatuta, num. 109. & 117. de Conſtitut. pag. 29
1 Pœnas legum non licet exacerbare propter caſum terribilem, ibid. nu. 110. & 116. 29
2 Mulcta propter inopiam rei poteſt à quolibet Judice etiam poſt ſententiam temperari, in cap. Irrefragabilis §. Cæterum, num. 32 de offic. Ordin. 455

Pœna arbitraria.

2 Pœna ubi non reperitur ſtatuta à jure, imponenda eſt arbitrio Judicis, in cap. Irrefragabili, §. Cæterum, nu. 17. de officio Ordinar. 454
5 Pœna eſt arbitraria Judici ubi à jure non reperitur determinata, in cap. Cum ex eo, num. 35. de Reliquis, & veneratione Sanctorum. 341
8 Pœna eſt arbitraria cùm á jure non reperitur determinata, in cap Nihil, nu. 8. de electione. 106
Vide in ver *Judicis arbitrii*, & in ver. *Judex quoad pœn.*

Pœna Canonica.

3 Pœnæ Canonicæ quæ ſint, in cap. Cum non ab homine, num. 30. de Judic. 9
3 Exilij pœna eſt Canonica, ibid. nu. 31. 9

Pœna conventionalis.

1 Pœnam ſtipulari poſſunt paciſcendo partes etiam privatæ, in c. Cum omnes, num. 40. de Conſtitut. 129
5 Pœna detruſionis in Monaſterium Monialium an poſſit infligi mulieribus ſæcularibus, in cap. Cum virum, num 19. de Regularibus. pag. 52
5 Detruſi in Monaſterium ad agendam pœnitentiam, non coguntur habitum Regularem ſuſcipere, ibidem num. 22. pag. 53

Pœna falſi.

3 Pœna ſurripientis inſtrumenta, & ſcripturas publicas eſt legis Corneliæ de falſis, in cap. Pervenit, num 24. de teſtibus cogen. 204
3 Niſi ſcripturæ ſubreptæ ſint nullæ & informes, ibid. num. 25. 204
Vide in ver. *Falſum.*

Pœna ipſo iure, vel per ſententiam.

2 Pœna in facto negativo per negligentiam non incurritur niſi præcedat monitio, in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora, num. 16. de election. 53
2 Pœna in notoriis infligitur etiam ſententia non præcedente, in c. Pernicioſam, nu. 1[illegible]. de offic. Ordin. 427
6 Pœna impoſita per verbum futuri temporis intelligitur per ſententiam, in c. Nobis, nu. 68. & 79. de Simonia. 157
6 Pœna non cenſetur ipſo jure inflicta niſi jure id caveatur, ibid. 157
6 Pœna ubi non eſt ſtatuta, non eſt noſtrum eã imponere in c. Si quis presbyter, n. 3. de Cler. excom. miniſt. 354
6 Pœna ipſo jure impoſita afficit delinquentes quantumcũq; occultos, in c Abſolutos, n. 15. de Hæret. 123
Vide in ver *Verba lata ſententiæ.*

Pœna pecuniaria, communia.

7 Pœna pecuniaria non eſt vindicta, in cap. presbyteri, n. 3. de pœn. 96
7 Depoſitarius pœnarum ex Capitulo conſtitui debet, qui Epiſcopo præſente Capitulo rationem adminiſtrationis reddat, ibidem num. 33. 99
2 Prælatus in impoſitione pœnæ cavere debet à quæſtu pecuniæ, in cap Irrefragabili, §. Cæterum, num. 2. de Offic. Ordinar. 453
2 Epiſcopus, vel alius Judex Eccleſiaſticus an poſſit pœnam pecuniariam imponere, latiſſimè diſcutitur, ibidem à num. 3. uſque ad num. 33. 453
2 Judex Ordinarius poteſt contra contumaces procedere, etiam per mulctas pecuniarias ſi illæ magis timeantur, ibidem nu. 4. 453
4 Et quid in Judice delegato, ibid. nu. 5. 453
2 Et quid poſt Concilium Trident. ibid. nu 6. 453

2 Et

Et quid ſi in litteris data ſit certa forma procedendi per cenſuram Eccleſiaſticam, ibid. nu. 7. 453
Statutum, vel conſuetudo, ut pro quolibet delicto imponatur pœna pecuniaria non valet, ibid. nu. 8. 454
Statutum, vel conſuetudo ut ultra pœnam juris imponatur pœna pecuniaria, tenet, niſi procedat ex radice cupiditatis, ibid. num. 10. 454
Epiſcopus poteſt Canonem adjuvando novam pœnam adjungere, ibidem num. 11. 454
Epiſcopus, vel Prælatus, non poteſt pœnam pecuniariam exigere extra judicium, ibid. num 12. 454
Judex Eccleſiaſticus ubi certa pœna non eſt à jure ſtatuta, poteſt judicialiter pecuniariam infligere ſi videat illam magis timeri, & abſit avaritiæ ſtudium, ibidem num. 16. 454

Pœna pecuniaria applicatio.

Pœna pecuniaria debetur judici ſæculari etiam quando punit laicum ad requiſitionem judicis Eccleſiaſtici, in cap. Licet, num. 19 de pœn. 94
Pœnæ Presbyteri interfecti pars applicatur Eccleſiæ cui præfuit, alia pars pro ejus anima diſtribuitur, in cap. Presbyteri, num. 1. de pœn 96
Pœnas pecuniarias an Epiſcopus poſſit ſibi applicare, ibidem num. 4. & ſeqq. uſque ad num. 24. 96
Pœna pecuniaria quam Judex Eccleſiaſticus imponit per ſententiam arbitrio ſuo, converti debet in utilitatem Eccleſiæ, vel in uſum pauperum, ibid. nu. 9 97
Mulctas pecuniarias non poteſt Judex Eccleſiaſticus ſibi applicare, ibidem num. 10. 97
Statuti conditor non poteſt ſibi applicare pœnam pecuniariam à ſtatuto limitatam, ibid. num. 11. 97
Epiſcopus ſi aliunde habeat unde vivat, non poteſt in ſuos uſus convertere pœnas pecuniarias à jure, vel à ſtatuto præfinitas, ibid. num. 12. & 21. 97
Pœnæ quæ pro facinoribus commiſſis infliguntur, non ærario Principis, ſed publicis operibus ſunt deputandæ, ibidem num. 14. 97
Pœna pecuniaria quæ imponitur pro damnis alteri illatis, cui ſit applicanda, ibid. num 17. & 29. 97
Epiſcopus ſi evidenter egeat an poſſit ſibi applicare pœnas pecuniarias à jure, vel ſtatuto limitatas, ibid. num. 18. & 21. 98
Pœnæ Clericorum non reſidentium, & concubinariorum indiſtinctè piis locis, vel pauperibus ſunt erogandæ, ibidem num. 21. 98
Epiſcopus quas pœnas pecuniarias poſſit ſibi applicare ex ſententia S. Congregationis Concilij ibidem nu. 21. & ſeqq. 98
Paupertas Epiſcoporum in materia applicationis pœnarum qualiter ſit æſtimanda, ibidem num. 22. 98
Pœnæ pecuniariæ pauperibus magis egentibus ſunt conferendæ, ibidem num. 23. 98
Pœnæ pecuniariæ an poſſint pro aliqua parte applicari ab Epiſcopo procuratori fiſcali, ibid nu. 24. 98
Et an executoribus, & miniſtris Curiæ, ibidem num. 30. & 35. 98
Et an pro expenſis Tribunalis, ibid. num. 37. 98
Et an in reparationem Palatij Epiſcopalis, aut domus Vicarij, ibidem num. 38. 98
Procuratori fiſcali, ſi ita ſe habeat conſuetudo, aſſignari poteſt ex qualibet condemnatione decima pars ejus quantitatis, in qua reus cum Camera ſe compoſuerit, ibidem num. 25. 98
Pœnæ pecuniariæ locis piis ſunt integrè applicandæ, ibidem num. 26. 98
Pœnæ pecuniariæ quibus uſibus erogari debeant ex Concilii provincialibus Revennatenſis & Mediolanenſis. ibidem num. 28. & 34. 99
Nulla ex parte applicari poſſunt Judici ab Epiſcopo deputato ſuper damnis datis Eccleſiæ, ibidem num. 29. pag. 99
Miniſtri Curiæ Epiſcopalis non obſtante conſuetudine, & Eccleſiæ paupertate nihil percipere debent ex pœnis pecuniariis, ibidem num 30. & 35. 99
Pœnæ pecuniariæ non poſſunt ab Epiſcopo applicari fabricæ, vel ſacriſtiæ Eccleſiæ, ſi id directè cedat in alicujus utilitatem, ibidem num. 3. 99
Pœnæ ſiue ex conſtitutionibus ſynodalibus, ſiue ex præcepto Ordinarii proveniant, ſiue ex ſtipulatione Prætoris piis locis tantum ſunt applicandæ, ibidem num. 30. 99
7 Pœnæ non obſervantium dies feſtos pro tertia parte debent applicari accuſatori, ibid num. 34. 99
7 Executoribus pro quarta, ibidem num. 35. 99
7 Vicario Epiſcopali nulla portio ex pœnis pecuniariis aſſignari poteſt, ibidem num. 36. 99
7 Pœnæ quænam indiſtinctè etiam in caſu egeſtatis Epiſcopi locis piis ſint applicandæ, ibid. num. 39. 100
7 Epiſcopus ſi aliunde habeat unde vivat, non poteſt in ſuos uſus convertere pœnas pecuniarias à jure, vel ſtatuto præfinitas, in d. cap. Presbyter, num. 12. & 21 de pœn. pag. 97
7 Dicitur habere fiſcum, ibidem num. 15. Contrarium, ibidem num. 16. 97
7 Declaratur, ibidem d. num. 16 & 17. 97
7 Nihil poteſt confiſcare ſuæ Cameræ, ibid. nu. 16. 97
7 Si evidenter egeat an poſſit ſibi applicare pœnas pecuniarias a jure, vel ſtatuto limitas, ibidem num. 18. & 21. pag. 98
7 Quas pœnas pecuniarias poſſit ſibi applicare ex ſententia S. Congregationis Concilij, ibid. num. 21. 98
Reliqua in ver. *Epiſcopus quoad Iuriſdictionem in laicos.*
2 Pœnas pecuniarias ex juriſdictione ſpirituali provenientes an Judex Eccleſiaſticus poſſit ſibi applicare ſaltem ſtante conſuetudine, in c. Dilectus, num. 6 & num ſeq. & num. 20. & 22 de off. Ordinar. 475
2 Ulixbonen Archiepiſcopus an poſſit applicare Officiali Marino pœnas pecuniarias ex Conſtitutione ſynodali impoſitas exponentibus res venales tempore prædicationis, ibid. nu. 8. & ſeqq. uſque in finem. 475
2 Pœnæ pecuniariæ ex decretis Concilii Tridentini in quibus caſibus ſint locis piis applicandæ, ibidem num. 9. & 18. 475
2 Pœnas pecuniarias à ſtatuto impoſitas poteſt Judex Eccleſiaſticus ſibi retinere, ſed impoſitas per ſententiam debet in piam cauſam expendere ex honeſtate, ibidem num. 10. 475
2 Contrarium, ibidem num. 12. & 19. 475
2 Epiſcopi habent fiſcum, & ex conſuetudine ſolent pœnas pecuniarias ſuæ Cameræ applicare, ib. nu. 11. 475
2 Declaratur, ibidem num. 13. 475
2 Pœnas pecuniarias Prælati ſibi imburſantes vehementer præſumuntur id facere non ad correctionem, ſed ad quæſtum, ibid. num. 12. 476
2 Pœnæ de jure civili quibus ſint applicãdæ, ib. n. 14. 476
2 Pœnas pecuniarias a jure, vel conſtitutionibus præfinitas Epiſcopus ſibi applicare poteſt, ſi verè, & evidenter egeat, ibid. num. 15. & num. 17. 486
2 Pœnæ pecuniariæ, quæ ex arbitrio imponuntur, piis tantum uſibus ſunt applicandæ, ibid nu. 17. 476
2 Pœnæ violantium dies feſtos pro tertia parte debentur accuſatori, & pro quarta executoribus, ex Bulla Pij V. ibidem num 23. 477
Vide in ver. *Prælatus quoad pœnas pecuniarias.*
2 Pœna privationis tituli contra renuentes ordinari non eſt puniens, ſed coercens, in cap. Quæris, num. 10. de ætate & qualit. 249
2 Niſi ab initio cum obſtinatione dixerit ſe nullo modo promoveri velle, ibidem num. 11. 249
Vide in ver. *Ordines beneficio annexi*, & in ver. *Privatio*
2 Pœna privationis poteſtatis præſentandi non debet induci, niſi expreſsè de jure cautum reperiatur, in c. Cum vos, num. 46. 48. & 51. de off. Ordin. 443
6 *Pœnitens* ut quis cenſeatur non ſufficit docere de bonis operibus, niſi etiam appareat eum abſtinere à malis, in c. Ad abolendam, nu. 8. de Hæreticis. 217
7 Pœnitentium quinque ordines, in c. Manifeſta, num. 4. de pœnit. & remiſſ. 101
7 Pœnitens debet tacere peccatum quod in Confeſſione detectum ſibi, vel Confeſſori probabile damnum animæ, vel corporis, vel famæ inferret, in c. Omnis, nu. 30. de pœnit. & remiſſ. 127
7 Pœnitens debet confiteri ſolus, ibid. nu. 35. 128
7 Pœnitentes qui in diœceſi aliena impetrant abſolutionem à reſervatis in propria diœceſi an cenſeantur hoc facere in fraudem reſervationis, ibid. nu 97. 135
7 Pœnitentes habent tres judices, qui nomine proprij Sacerdotis comprehenduntur, Papam, Epiſcopum, & Parochum, in cap. Nuper, nu. 33. de ſentent. excommun. pag. 170

3 Pœnitentes, Diſciplinati, & conſimiles an ſint exempti à juriſdictione ſæculari, in cap. Nullus, num. 74. de foro comp. 63

7 *Pœnitentia* ante adventum Chriſti non erat Sacramentum, nec eſt poſt adventum illius cuiquam ante Baptiſmum, in cap. Omnis, num 4 de pœnitent. & remiſſion pag. 125

7 Pœnitentiæ Sacramentum dicitur ſecunda poſt naufragium deperditæ gratiæ tabula, ibidem nu. 7, 125

2 Pœnitentia ſolemnis iterari non poteſt, & cur, in cap. Presbyter, num. 4. de Sacramentis non iteran 305

2 Pœnitentiam publicam ſolus Epiſcopus poteſt injungere pro enormibus tamen criminibus, & ſcandaloſis, in c. Conquerente, num. 25. de Offic. Ordin. 464

2 Poteſt eam in aliam ſecretam commutare, ibidem nu. 26. pag. 464

6 *Pœnitentiaria* non curat de jure eventuali, & ſecundario, in cap Mandato, num. 25. & 55 de Simonia, 180

Vide in ver. *Maior pœnitentiarius.*

6 Pœnitentiaria non ſolet juri quæſito derogare, d. cap. Mandato, num. 44. de Simonia. 181

6 In revalidatione titulorum ante Concilium Tridentinum apponebat clauſulam ſine alicujus præjudicio, ibidem num. 45 181

6 Et fructus male perceptos condonat ſine præjudicio illorum quibus diſtributiones accreſcere, vel decreſcere debent, ibidem num 46. 181

4 Pœnitentiariæ ſtylus in diſpenſatione utroque machinante, & in abſolutione ab hæreſi, in c. Veſtra, num. 120. verſ. *Porro* de Cohabit. Cler. & Mulier. 19

Pœnitentiariæ Officialis.

Vide in ver. *Officialis*

6 *Pœnitentiariæ* ſtylus in diſpenſationibus concedendis ſuper homicidio voluntario occulto, in cap. Henricus num. 37. de Cler pugnan. in duello 279

6 Et quid in atrociſſimis, ibid. num. 38 279

4 Pœnitentiariæ Correctori quæ incumbant munera, & an à cæco præſtari valeant, in cap. Conſultationibus, num. 44. de Cleric ægrot. 205

4 Pœnitentiariæ officiales percipiunt in abſentia fructus, & emolumenta quando ſunt legitime impediti, ibid. verſ. Corroborantur. 205

Vide ſupra in ver. *Officialis Pœnitentiaria.*

4 Pœnitentiariæ officialis luminibus orbatus an remanſerit privatus officio ex eo quod major Pœnitentiarius aſſeruerit alium obtinuiſſe prædictum officium facto verbo cum Sanctiſſimo, in cap. De rectoribus, num. 16. & ſeqq. uſque in finem de Cler. ægrotan 196

4 Pœnitentiariæ officia ſunt perpetua ſicut beneficia Eccleſiaſtica, ibidem num 22. & ſeqq. 196

4 Pœnitentiariæ officia Ordinem ſacrum habent annexum, & ideo regulantur ut beneficia Eccleſiaſtica, ibidem num. 24. & 26. 196

4 Pœnitentiariæ officiales abſentes pro ſervitio Sedis Apoſtolicæ, vel aliàs legitimè impediti percipiunt emolumenta, & officio inſerviunt per ſubſtitutum, ibid. num. 30. 197

7 *Pœnitentiarii* Epiſcoporum, & Sacerdotes an poſſint, ac debeant publice, & ſcandaloſe peccantibus imponere publicas pœnitentias, in cap. Manifeſta, num. 18. & ſeqq de pœnit. & remiſſ. 102

Vide in ver *Pœnitentia publica.*

6 Pœnitentiarij an habeant facultatem abſolvendi in foro externo in cap. Poſtulaſtis, num. 27. de Cleric. excommun. pag. 339

4 Pœnitentiarius Cathedralis an habeat jus intereſſendi in Diœceſana Synodo, ita ut ab Epiſcopo repelli non poſſit, in cap. Graue, num. 9. de præbend. 151

4 Pœnitentiarius Cathedralis habet juriſdictionem audiendi Confeſſiones omnium Diœceſanorum, non ex commiſſione Epiſcopi, ſed a lege, & ideo habet ordinariam, ibidem num. 12. 151

2 *Pœnitentiarij* electio ad ſolum Epiſcopum pertinet, collatio verò præbendæ fieri debet ab eo, ad quem antea ſpectabat, in cap. Cum Eccleſia Vulterana, num. 15 de election. pag. 83

2 Pœnitentiarij præſentatio, ſicut & collatio fieri poteſt ab eis, ad quos ſpectabat ante Concilium Tridentinum, dummodo fiat de electo ab Epiſcopo, ibidem num. 21. pag. 84

4 Pœnitentiarius major in Conclavi poteſt perſonale officium exercere quoad eos, qui in eodem Conclavi exiſtunt. Secus ſi maneat extra Conclaue, in cap. Cum olim, num. 82. & 85. de Major & obed 520

4 Pœnitentiarij præbenda cum dignitate poſt Concilium Tridentinum retineri non poteſt in vim conſuetudinis ante Concilium obtinendi duo difformia ſub eodem tecto, in cap. Litteras, num 58. de conceſſ. præben. 247

4 Pœnitentiarij officium etiam ante vacationem præbendæ eſt beneficium incompatibile cum parochiali, ibidem num. 60. & 63. 247

4 Pœnitentiaria inſtitui debet ante vacationem præbendæ, ibidem num. 63. 247

Pœnitentia, communia.

6 Pœnitentiæ ſigna hæretici relapſi quæ ſint, in cap. Ad abolendam, num. 51 de Hæreticis. 218

6 *Pœnitentia* perfecta cogit peccatorem omnia libenter perferre, ibidem num 52. 218

6 Carnis illecebris immerſus pœnitens non dicitur quoad alia peccata, ibidem num. 53. 218

6 Pœnitentia falſa quæ ſit, ibidem num 53. 218

6 Impœnitentiæ ſignum nullum majus in relapſo quam hæreticos provehere, ibidem num. 55. 218

6 Pœnitens ut quis cenſeatur non ſufficit docere de bonis operibus, niſi etiam appareat eum abſtinere a malis, ibidem num. 58. 219

6 Sacramentorum frequentia in excommunicato impœnitentiam arguit, ibidem num. 59. 219

6 *Pœnitentiam* modicam Deus non reſpicit, ib. n. 60. 219

Vide in ver. *Hæreticus.*

7 Pœnitentiæ, & ea quæ conſiſtunt in animo probantur per ſigna exteriora, in cap. A nobis, il ſecondo, num, 12. de ſentent. excomm. 164

7 Pœnitentia ſigna quæ ſint., ibidem num. 13. 164

7 Pœnitentia alia ſolemnis, alia publica, alia privata, in cap. Manifeſta, num. 2. de pœnit. & remiſſ. 100

Pœnitentia publica.

7 Pœnitentia publica pro manifeſto peccato imponi debet, in cap. Manifeſta, num. 1. 15. & 17. de Pœnit. & remiſſ. pag. 100

7 Pœnitentia publica quæ ſit, ibidem num. 11. 101

7 Et pro quibus delictis ſit iniungenda, ibidem num. 12. verſ. De jure tamen. 101

7 Pœnitentia quæ imponatur laico, qui Presbyterum interfecit, ibidem d. num. 12. 101

7 Pœnitentiam publicam qui poſſint imponere, ibidem num. 13. & 18. 19. & 20. 101

7 Pœnitentia publica injungitur pro manifeſto peccato ibidem num 15. 101

7 Tridentinum Concilium, & Canones jubentes pro manifeſto peccato publicam injungi pœnitentiam, an habeant locum in foro ſacramentali, ib. n. 18. 180

7 Pœnitentiarii Epiſcoporũ, & Sacerdotes an poſſint, ac debeant publicè peccantibus imponere publicas pœnitentias, ibidem d. num. 11. & ſeq. 102

7 Pœnitentiam publicam ex Concil Trident. non poteſt Epiſcopus commutare in aliam ſecreta, ib. nu. 19. 102

7 Prælati Regulares ex Concilio Tridentino non poſſunt ſuis ſubditis pro manifeſtis peccatis imponere pœnitentiam publicam, ſed debent eos corrigere intra ſepta Monaſterii, ibid. num. 20. 102

7 Pœnitentia publica imponitur ſi delictum ſit graue, & publicum, non tamen generans ſcandalum, in c. Quæſitum, num. 3. de pœnit. & remiſſ. 116

7 Sed contra, ibidem num. 4. 116

7 Declaratur, ibid. num. 3. 116

7 Pœnitentiæ publicæ finis eſt ſcandalum ſummo vere, & ideo imponitur laico etiam pro levioribus delictis, ut vitetur ſcandalum, ibidem num. 4. 116

7 Pœnitentia publica pro delicto publico an Clerico ſit imponenda, nu. 11. & ſeqq. uſque in finem. 117

7 Clericus depoſitus ſine ſpe reſtitutionis publicam, vel ſolemnem poteſt agere pœnitentiam, ibid nu. 13 117

7 Sed dum habetur ſpes reſtitutionis, nec publicè, nec ſolemniter pœnitebit, ibidem num. 14. 117

7 De pœnitentia publica, & ſolemni idem eſt judicium ibidem num. 15. 118

7 Pœnitentia publica an ex ſtylo pœnitentiariæ imponatur Clerico, qui presbyterum interfecit, ib. n. 16. 118

Pœnitentia ſolemnis.

Pœnitentia ſolemnis quæ ſit, in cap. Manifeſta, num. 5. de pœnitent. & remiſſ. 100
In uſum revocatur a Concilio provinciali Mediolan. tertio, ibid. num. 3. 100
Pœnitentia ſolemnis imponitur ab Epiſcopo tantum, vel à Sacerdote de illius mandato, ibid num. 5. 101
Et pro peccato graviſſimo totam civitatem commovente, ibidem num. 6. 101
Non iteratur niſi aliud habeat conſuetudo, ibidem num. 7. 101
Pœnitentes ſolemniter ſunt infames, non ratione pœnitentiæ, ſed ratione criminis publicati, ibid. nu. 8. 101
Non promoventur ad Ordines, nec in ſuſceptis miniſtrant, ibidem num. 9. 101
Epiſcopus tamẽ cum eis diſpenſat ad minores, ſed non ad ſacros, ibidem num. 10. 101
Pœnitentia ſolemnis non eſt injungenda Clerico, niſi depoſito. Et quid de pœnitentia publica, ibidem num. 14. pag. 101
Pœnitentia ſolemnis imponitur ſi delictum eſt grave, & ſcandalizans totam urbem, in cap. Quæſitum, num. 2. de pœnitent. & remiſſ. 116
Pœnitentia ſolemnis non imponitur Clerico niſi depoſito, ibidem num. 12. & 13. 117
Sed dum habetur ſpes reſtitutionis, nec ſolemniter, nec publicè pœnitebit, ibid. num. 14. 117
De pœnitentia ſolemni, & publica idem eſt judicium ibidem num. 15. 118
Pollicitatio quid ſit, in c. Cum ad noſtrã, n. 21. de elect. 88
Ponderoſus, id eſt qui mente peccat, repellitur á promotione, in c. Dolentes, num. 59. de Celebr. Miſſar 311
Pontifex non dicitur ante conſecrationem, in c. Eam te num. 8. de Reſcript. 204
Vide in ver *Papa*.
Pontifices plures referuntur, qui ſucceſſores ſibi elegerunt, in c. Accepimus, num. 22. de pactis 563
Contrarium, ibidem num. 33. 563
Declaratur, num. 61. 563
Pontificum nullus præter Petrum, & Bonifacium II. ſibi ſucceſſorem ſubſtituit, ſed tantum deſignavit, ibidem num. 61. 567
Pontifices ſex poſt Alexandrum III. numerantur electi qui non erant Cardinales, in c. Licet de vitanda, num. 15. de elect. 21
Pontificalis authoritas non à quolibet, ſed a Deo inſtituta eſt, in c. Accepimus. num. 56. de pactis. 567
Pontificale Romanum habet legis authoritatem, in cap. presbyter, num 41. de Sacram. non iteran. 311
Pontificalia in aliena diœceſi ab Epiſcopo exerceri non poſſunt, in cap. Cum dilectus, num. 22. de relig domib. pag. 218
Pontificalia quamvis non ſint de ſubſtantia pontificalis officii, ſunt tamen actus peculiares Ordinis Epiſcopalis, in cap. Vel non eſt compos, num 36. de tempor. ordinat. pag. 194
In Pontificalibus Epiſcopus an poſſit celebrare, & prædicare in aliena diœceſi ſine licentia diœceſani, in c. Quia nos, num 5. & 12. de auth. & uſu Pall. 141
Et quid ſi pontificalia habeant mixtionem juriſdictionis, vel Officij, ibidem num. 6. & 12. 141
Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibidem num. 9. 14. & 18. 141
Pontificalia exercere non poteſt in alterius diœceſi Epiſcopus utcumque privilegiatus ſine Ordinarij licentia, & in perſonas ei idem Ordinario ſubjectas, ib n. 9. 141
Idem in locis nullius diœceſis, ibid. num. 10. 141
In Pontificalibus an Epiſcopus celebrare poſſit, & prædicare in Eccleſiis Monaſteriorum exemptorum intra ſuæ diœceſis fines exiſtentium invitis earundem Eccleſiarum Regularibus, ibidem num. 11. & ſeqq. 141
Pontificalis Miſſæ celebratio non eſt juriſdictionis, ſed honoris, & præeminentiæ, ibidem num. 13. 142
Pontificalia habentia mixturam juriſdictionis, vel Officij Epiſcopus exercere non poteſt in loco exempto ſuę diœceſis, ibidem num. 17. 142
Regulares reſiſtentes Epiſcopo exercere volenti pontificalia in eorum Eccleſiis, non ab ipſo Epiſcopo ſed ab eorum Superioribus Regularibus ſunt compellendi, ibidem num 17. 142
9 *Popones* in Ruſſia an ſint veri Ruthenorum parochi, in cap. Quod a prædeceſſore, num 52. de Schiſmat. 233
4 *Populus* Romanus numquam fuit uſus plenitudine poteſtatis, in cap. Conſultationibus, num. 74. de Cler. ægrot. pag 210
7 Populum quot homines faciant, in cap. Reſponſo, nu 54. de ſentent. excomm. 190
4 Populum, ſeu plebem faciunt decem homines, in c. Veſtra, num. 58. de Cohabitat. Cler. & mulier. 12
4 Pars major totum populum repræſentat, ibidem nu. 68. pag. 13
3 Populus an poſſit ſtatuta facere ſine auctoritate ſuperioris. in cap. Conqueſtus, num. 34. de Ferijs. 118
4 Populi Eccleſiæ Romanæ in temporalibus ſubjecti poſſunt ſtatuta condere contra jus Canonicum, in cap. Cum eſſes, num. 162. de teſtament 344
2 *Portiones* Monachales, ſeu Canonicales Eccleſiæ non numeratæ non dicuntur vocare, ſed creantur ſimul ac de ijs aliqui providentur, in cap. Cum in Magiſtrum, num. 14. de elect. 110
2 Portionum diviſio contra ſingulos Monachos videtur contra jus, & votum paupertatis, ibid nu 15. 110
2 Portiones plures Monachales ſunt incompatibiles, nu. 17. pag. 110
2 Portiones conſuetudine nedum Sabaudiæ, ſed etiã Galliæ, & Hiſpaniæ providentur ſæcularibus habitum ſuſceptuſis, & profeſſionem emiſſuris, ibid. nu. 18. 110
4 Portiones exiſtentes in Cathedralibus, vel Collegiatis inſignibus perſonalem reſidentiam requirunt, in cap. Expoſuiſti, num. 21. de præbend 180
4 Portio portioni accreſcit non perſonæ, & aſſumit naturam portionis, cui accreſcit, in cap. Cum percuſſio, num 32. de Cler. ægrot. 193
Portio Vicariis aſſignanda, &c.
Vide in ver. *Congrua*.
4 *Portionariis* abſque licentia abſentibus fructus groſſi non debentur, in cap. ad Audientiam, nu. 30. de Cler. non reſid. 74
2 Portionarij Segobien. qui aliquibus tantum diebus interſunt actibus Capitularibus ex ſententia ſacræ Congregationis non ſunt de Capitulo, in cap. Nullus, nu. 34. de elect. 5
2 Idem reſponſum de Portionariis Cochen. qui ingrediuntur Capitulum pro negotiis ad Eccleſiæ rem, & bona pertinentibus, ibidem nu 35. 5
2 De Capitulo eſſe poſſunt ex conſuetudine etiam penitus extranei, ibidem num. 36. 5
2 Portionarij Calciaten. qui a Rota declarati ſunt eſſe de Capitulo, poſſunt eligi in Conjudices contra Capitulares, ibidem num. 37. 5
2 Portionarii non poſſunt eligi ex Concilio Tridentino in Conjudices Capitulares, niſi ex conſuetudine, privilegio, aut ſtatuto Eccleſiæ ſint in omnibus, & per omnia de Capitulo, ibid. num 38. 5
2 Portionarij, & dimidij portionarii ſequuntur Cordub. & Albulen. declarantur propterea non eſſe Capitulares, ibidem num. 39. 5
4 Portionarii ſæculares in Collegiatis regularibus non lucrantur in abſentia diſtributiones quotidianas niſi ex cauſis in jure expreſſis, in c. Licet, n. 64. de præben. 168
4 Nec ipſis abſentibus debentur fructus niſi pro tempore quo ex ſtatuto, ſeu conſuetudine Eccleſiæ ipſis abeſſe licet, modo non ultra tres menſes, ibid. n. 65. 168
1 *Portus*, de Portu idem judicatur quod de urbe, in cap. inter cæteras, num. 28. de reſcript. 199
2 *Poſitionum* uſus admittitur etiam in ſpiritualibus, in c. Dudum, il ſecondo, num 12. de elect. 69
3 Ponens nihil petit, ſed factum narrat, in cap. Olim, nu 45. de lit. conteſtat. 107
3 Poſitiones fieri poſſunt etiam ante litis conteſtationem ibidem num. 47. 107
3 Poſitiones cur in judiciis introductæ, ibidem num. 49 & 50. pag. 108
3 Poſitio univerſalis numquam inducit conteſtationem litis, niſi petitionem habeat admixtam, ibidem num.
3 Poſitionis diffinitio quæ ſit, & quæ ſint de illius ſubſtantia, ibid latè diſcutitur, nu. 52. uſque in finem 108
3 Diffinitio Authoris ponitur, & per partes explicatur, num. 55. uſque in finem. 108
3 Poſitiones in cauſa fieri poſſunt tam per actorem, quam per reum, ibidem num. 54. & 89. 108

3 Poſitiones in quo differant ab interrogatoriis, ibidem num. 56. pag. 108

3 Ponens omnia quæ ponit diſpoſitiuè intelligitur confiteri, ibidem num 57. 108

3 Actor ſicut per reſponſionem rei, ita & reus per poſitionem Actoris relevatur ab onere probandi ibidem nu. 58. pag. 108

3 Poſitio debet eſſe affirmatiua & non negatiua, ibidem num. 62 & ſeqq. 109

3 Poſitio negatiua nihil ponit, ſed removet, ibidem nu. 64. pag. 109

3 Nec dicitur poſitio, ſed interrogatio niſi quatenus habeat implicitam affirmativam, ibid. nu. 65. 109

3 Poſitioni negatiuæ an, & quando ſit reſpondendum, ibidem num 68. 109

3 Quid ſi negatiua ſit coarctata, ibid. nu. 69. 109

3 Et quid ſi poſitio negatiua non coarctata ſit de facto ejus contra quem ponitur, ibid. num 70. 109

3 Poſitioni negatiuæ non coarctatæ de facto alterius an debeat reſponderi, ibidem num 72. 109

3 Et quid ſi ſit miſta de facto partim de proprio, & partim alieno, ibid. & num. 74. 109

3 Poſitiones negatiuæ ſi æquitas ſuadent hodie admitti poſſunt etiamſi alias probari non poſſint quàm per confeſſionem partis, ibidem num. 75. 109

3 Poſitioni duplici, vel multiplex factum continenti non eſt reſpondendum niſi dividatur, vel declaretur, ibid. num. 76. pag 109

3 Poſitionem multiplicem negans an videatur ſingula negare, ibidem num. 77. 109

3 Poſitioni generali, obſcuræ, injectæ implicitæ, æquivocæ, incertæ, captioſæ alternatiuæ reſponderi non debet, ibidem num. 78. 109

3 Poſitio juris id eſt de caſu legis, vel gloſſæ non admittitur, ibid. num. 79 109

3 Fallit in jure conſuetudinario, vel municipali, ibid. num. 80. pag. 110

3 Poſitio omninò impertinens non debet admitti, ibidem num. 81. 110

3 Poſitio pertinens quæ dicatur, ibidem nu. 82. 101

3 Poſitioni de qua dubitatur num ſit pertinens an, & quomodo ſit reſpondendum, ibid. num. 83. 110

3 Poſitiones non fiunt in criminalibus nec recuſans reſpondere habetur pro confeſſo, ibidem num. 84. 110

3 Poſitioni criminoſæ an, & quando ſit reſpondendum ibidem num 85. 110

3 Poſitiones medio juramento ſunt judici in ſcriptis offerendæ, ibidem num. 86, 110

3 Poſitionibus an, & quando reſponderi poſſit per procuratorem, vel cum præſentia Advocati, ibidem nu. 87. pag. 110

3 Reus ſuper poſitionibus à quo ſit interrogandus, ibidem num. 89. 110

3 Poſitiones in quo differant ab articulis, ibid. n. 90. 110

3 Poſitionibus an reſponderi poſſit per verbum *credit*, vel *non credit*, ibid. num. 93. 111

3 Et an hujuſmodi reſponſio cenſeatur de credulitate, an de veritate, ibidem num 94. 111

3 Et quid ad effectum ut incurratur perjurium, ibidem num. 95. pag. 111

3 Advocatorum prava ſuggeſtio in poſitionibus negandis, ibidem num. 97 111

3 Poſitiones ſuper matrimonio an fieri poſſint coram judice ſæculari, in c. Tuam, n. 56. de ordin cognit. 137

6 Poſitiones juratæ faciunt inter alios adminiculum, in c. Lator, num. 34. Qui filii ſint legit. 93

3 *Poſſeſſio* temporis, cujus initii non eſt memoria, non habet vim tituli niſi adſit capacitas in poſſidente, in c. Cum contingat. nu. 8 & ſeq. de foro compet. 86

2 Poſſeſſio ſola non ſuffragatur inferiori contra Epiſcopum in interdicto uti poſſidetis, in c. Inter cætera, nu. 13. & 29. de offiic. Ordinar. 458

3 Poſſeſſio titulata in concurſu ubi probationes ſunt pares an, & quando prævaleat, in c Auditis, num. 4. verſ. Quorum ſententia, de præſcript. 222

3 Poſſeſſio unius non interrumpit poſſeſſionem alterius in his quæ poſſunt eſſe penes plures in ſolidum, ibidem num 14. 223

3 Nec in diverſo jure poſſidentibus, ibid. n. 15. 223

2 Poſſeſſio unius eſt excluſiua poſſeſſionis alterius in corporalibus, vel in actibus oppoſitis. Secus in incorporalibus, vel non oppoſitis, ibid. nu. 19. 224

3 Poſſeſſio fundi ut acquiratur non oportet omnes glebas circumvallare, in c. Cum olim, nu. 31. de præſcript. 228

3 Poſſeſſio titulata, & quæ fomentum habet à jure præfertur in concurſu, ibid. num. 51. 230

De tranſlat. Epiſcop. 132

2 Poſſeſſio non acquiritur ſine animo, in c. Quanto, nu. 30. de tranſlat. Epiſcop. 132

2 Poſſeſſio facti ſuffulta aliquo colore tituli dimitti non poteſt ſine ſuperioris licentia, in cap. Niſi cum pridem, num. 41. de renunc. 156

5 Poſſeſſionionem ſuam poteſt Epiſcopus excommunicatione tueri, etiam lite pendente coram Papa, vel Metropolitano, in c. Procurationis, n. 33. de Cenſib. 279

5 Poſſeſſionem ſuam Epiſcopus dimittere non tenetur quantumcunque ſubditus contradicat, & de jure ſuo probationes offerat, ibid. num. 44. 280

4 Poſſeſſio quando dicatur colorē juris habere, & quando non, in c. Litteras, num. 33. de Conceſſ. præben. 244

4 Poſſeſſio incolorata differt à penitus incolorata ſecundum Jo. de Imola ibidem num. 35. 244

4 Contrarium, num. 36. 244

4 Poſſeſſio juris Canonicalis qualiter ſit articulanda, in c Dilecto, num. 10. de præben. 137

6 Poſſeſſio alicujus ſtatus, vel qualitatis transfert onus probandi in Adverſarium, quando illa qualitas, quæ ineſt, fuit capta in eſſe ab origine rei, in cap. Lator num. 11. & ſeqq. & num. 54. uſque ad num. 63. Qui filii ſint legitim. 88

6 Poſſeſſio bonorum ſubjectorum fideicommiſſo veram legitimitatem requirenti, non debetur niſi filiis ex legitimo matrimonio procreatis, ibid. num. 26. 91

6 Quaſi poſſeſſio ex unico actu acquiritur, ibidem, num. 28. pag. 91

6 Nec requiritur præſcripta, niſi in petitorio, ibidem num. 29. 92

3 Centenaria poſſeſſio titulum non requirit, in cap. Cum Eccleſia, num. 35. de cauſ. poſſ & prop. 142

3 Et quoad hoc æquiparatur immemorabili, ibidem num. 36. 142

3 Si Papa det alicui facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, intelligitur niſi poſſeſſio ſit plena, in cap. Cum olim, num. 39. de ſentent. & re judicata. pag. 235

Poſſeſſionem ſuam qualiter Epiſcopus tueri poſſit. Vide in ver. *Viſitationem impedientes*, & in ver. *Excommunicatio quas ob cauſas.*

4 Poſſeſſio contra jus ſufficit ad repellendum proprietarium ſi ſit juvata vera præſumptione alicuius tituli, licet clarè de qualitate tituli non conſtet, in cap. Cum veniſſent, num. 7. de Inſtitut

4 Poſſeſſio contra jus regulariter non prodeſt contra proprietarium in Judicio proprietatis, nec relevat ab onere probandi, ibidem num. 8. 225

4 Poſſeſſio longiſſimi temporis ſufficit ad præſcribendum etiam ſine conſcientia, & patientia ibid. num. 17 226

6 Poſſeſſio dicitur antiqua ad effectum præſumendi titulum ſi ſit decennalis, in cap. Licet, numer. 31. de Simonia pag. 166

1 Poſſeſſio in foro conſcientiæ non ſtat pro libertate humana, ſed pro obligatione abſtinendi ab actu illicito, in cap. Ne innitaris, num. 211. de Conſtitut. 69

3 *Poſſeſſor* beneficii habetur qui titulum obtinet quoad honorem, & miniſterium, licet beneficium ab alio poſſideatur, cap. Si quis, num. 39. de foro competenti. pag. 44

5 Poſſeſſor non tenetur in præjudicium ſui Juris appellationem admittere aut probationes exemptionis recipere, in cap. Procurationes, num. 31. de cenſib. 279

5 Poſſeſſor poteſt etiam armis reſiſtere Epiſcopo violento, ibidem num. 46. pag. 280

5 Quamuis de proprietate liqueat, ibidem num. 46. 280

4 Poſſeſſor ſi cauſam habet à Judice, vel ab aliquo colore juris, factum judicis tuetur Prætor, in cap. Litteras, num. 34. de conceſſ. præbend. 244

6 Poſſeſſor remanet qui titulum habuit ab initio, licet per pœnam Juris privetur, in cap. Abſolutos, num. 21. de Hæreticis. 224

1 Poſſeſſior dicitur habere potiora Jura, etiamſi nullum jus habeat, in cap. Ne innitatis, num. 907. de Conſtitut. 90

Poſſeſſor bonæ fidei qui.

Poſſeſſor bonæ fidei dicitur qui ignorat alienum poſſidere, & cogitatione dominii poſſidet, in cap. Grauis, num. 42. de reſtit. ſpoliat. 148

Item qui credit tradentem eſſe dominum, ibidem nu. 43. pag. 148

Poſſeſſorum bonæ, vel malæ fidei multiplex diviſio, ibidem num. 44. 148

Poſſeſſor bonæ fidei quoad fructuum acquiſitionem & reſtitutionem.

Poſſeſſor bonæ fidei ſemper ſine titulo facit fructus induſtriales ſuos, & naturales in quantum eos conſumpſit: ſed naturales extantes nunquam facit ſuos, in c. Grauis. num. 45. de reſt. ſpol. 148

Si verò habuit titulum, fructus omnes facit ſuos etiã naturales non conſumptos, ibidem num. 46. 148

Conſumptio in fructibus naturalibus idem operatur quod induſtria, & cultura in induſtrialibus, ibidem num. 47. & 62. 148

Poſſeſſor bonæ fidei etiam ſine titulo ſuos facit fructus civiles, quos diligentia ſua percepit, & ei ſolvens liberatur, ibidem num. 49. 148

Si verò ex diligentia alterius facit quidem ſuos, ſed eis ſolvens non liberatur, niſi habuerit juſtam cauſam ſolvendi, ibidem num. 50. & 63. 148

Poſſeſſor bonæ fidei tenetur reſtituere fructus, quos non fecit ſuos ſi extant eo modo, quo tenetur rem ipſam reſtituere, & ſic rei vendicatione, ibidem num. 51. pag. 148

Si verò ſunt conſumpti, & ex eis factus eſt locupletior tenetur illos reſtituere condictione ſine cauſa, vel condictione generali, ibidem nu. 52. & ſequent. 148

Poſſeſſor bonæ fidei an in dubio ex fructibus naturalibus conſumptis præſumatur factus locupletior, ibid. num. 54. pag. 149

Poſſeſſor bonæ fidei in quibus caſibus facit fructus ſuos nihilominus ſi extant tenetur illos reſtituere officio Judicis, ibidem num. 55. & 59. 149

Poſſeſſor bonæ fidei poſt conſumptionem fructuum quos ſuos fecerat etiam induſtriales, & civiles, ſeu illorum æſtimationem reſtituere tenetur condictione ſine cauſa quatenus ex illis factus eſt locupletior, ibid. nu. 57. & ſeqq. ſed vide num. 60. 149

Poſſeſſor qui ab initio fuit bonæ fidei, & poſtea effectus eſt malæ fidei an faciat fructus ſuos, in d. cap Gravis, num. 97. & ſeqq. 153

Quid ſi mala fides ſuperveniat cum mutatione perſonarum, ibidem num. 98. 153

Et quid ſi in eadem perſona, ibidem num. 100. 153

Hæres habens malam fidem cum defunctus haberet bonam, fructus ſuos non facit, ibid. nu. 98. 153

Mala fides ſuperveniens cum perſonarum mutatione impedit fructuum acquiſitionem, ibid. nu 99. 153

Mala fides tam præſumpta, quam vera ſuperveniens ſine perſonarum mutatione non impedit acquiſitionem fructuum, ibid. num. 100. & ſeq. 153

Et quid operetur hujuſmodi acquiſitio nu. 113. 153

Quoad fructuum acquiſitionem ſolum initium ſpectandum eſt, ibid nu. 101. 153

Contrarium, ibid. num. 106. 153

Mala fides ſuperveniens de jure Canonico an impediat fructuum acquiſitionem, ibid. num. 104. 153

Diſtributiones quotidianas perceptas, vel percipiendas an poſſeſſor bonæ, vel malæ fidei reſtituere teneatur.

Vide in verb. *Diſtributiones quando reſtituendæ.*

Fructuum quoad acquiſitionem ſpectanda ſunt ſingula temporis momenta bonæ, vel malæ fidei, ibid. num 106. 154

Poſſeſſor bonæ fidei tenetur reſtituere fructus etiam induſtriales, & conſumptos a die motæ litis, ibidem num. 110. & num. ſeqq. 154

Poſſeſſores bonæ fidei poſt litem motam incipiunt malæ fidei poſſeſſores eſſe, & quaſi prædones tenentur, ibidem num. 111. 154

Et hæc eſt præſumptio juris, & de jure, adeo ut quantumvis juſtam cauſam litigandi habuerint, à fructuum reſtitutione non excuſantur, ibidem num. 112 pag. 158

Et tenentur reſtituere non tantum perceptos, ſed etiam qui percipi potuerunt à die motæ litis, ibidem num. 114. pag. 155

Quod procedit ſi titulum non habeant, ibidem num. 115. pag. 155

Niſi occupaverint rem lite pendente, ibidem num. 116. pag. 155

Poſſeſſor bonæ fidei ante litem motam non ſolet condemnari à Rota ad reſtitutionem fructuum, ibidem num 119. pag. 155

Niſi adhuc extent, vel ex conſumptis factus ſit locupletior, ibidem num. 122. 155

Neque ad hoc requiritur bona fides poſitiuè, ſed ſufficit abeſſe malam fidem, ibidem num. 120. 155

Poſſeſſor bonæ fidei an teneatur reſtituere fructus extantes, vel conſumptos, ex quibus factus eſt locupletior, aut eorum æſtimationem etiam ante motam litem ibidem num. 122, 155

Poſſeſſor ab initio malæ fidei, poſtea bonæ fidei an faciat fructus ſuos,

Vide infra in ver *Poſſeſſor malæ fidei quoad fructuũ &c.*

Fructus pertinent ad bonæ fidei poſſeſſorem, non ad proprietarium, in cap. Conſultationibus, num. 6. de jurepatronatus. 244

Poſſeſſor non tenetur in præjudicium ſui juris appellationem admittere, aut probationes exemptionis recipere, in c Procurationes, nu. 31. de Cenſibus. 279

Poſſeſſor malæ fidei quis.

Poſſeſſor malæ fidei dicitur verè, & juris præſumptione, in c. Gravis, num 37. de reſtit. ſpoliat. 147

Poſſeſſor malæ fidei verè dicitur, qui poſſidet rem, quam pro certo ſcit eſſe alienam, ibidem num 38. & num 108. pag. 147

Item is, qui pro certo ſcit rem non eſſe ſuam, ibid. num. 39. pag. 147

Poſſeſſor malæ fidei juris præſumptione dicitur ille, cum quo ſuper re, ſeu dominio rei lis fuit conteſtata, ibid. nu. 40. & 180. & latius, nu. 110. & 111. 147

Profeſſor malæ fidei an quis efficiatur per ſolam denunciationem, ibid. nu. 41. 148

Poſſeſſorum malæ, vel bonæ fidei multiplex diviſio, ibidem num. 44. 148

Vide in ver. *Fructuum condemnatio.*

Mala fides præſumpta oritur poſt litis conteſtationem mala fides vera poſt rem judicatam, ſeu fundum evictum, in d. c. Gravis, nu. 108. de reſtit. ſpoliat. 154

Poſſeſſor malæ fidei quoad fructuum acquiſitionem & reſtitutionem.

Poſſeſſor violentus rem cum fructibus etiam qui percipi potuiſſent, reſtituere, damna reſarcire, & de injuriis ſatisfacere compellitur, in cap. Gravis, nu. 1. & 7. cum quatuor ſeqq. de reſtitut ſpoliat. 145

Poſſeſſor malæ fidei etiam non violentus ſiue habeat titulum, ſiue non, fructus etiam induſtriales non facit ſuos, ibid. nu. 61 150

Fallit ſi ſint conſumpti, ibid. nu. 62. 150

Et quid in fructibus civilibus, ibid. nu. 63. 155

Poſſeſſor malæ fidei ſine titulo tenetur de fructibus perceptis, & qui percipi potuiſſent, ibid. nu 64. 150

Et percepti ſi extant peti poſſunt rei vendicatione ſi ſunt conſumpti, condictione ſine cauſa, vel injuſta, aut rei vendicatione utili, ibid. nu. 65. & ſeq. 150

Idem condictione furtiua, ibid. num. 67. 150

Poſſeſſor malæ fidei ſine titulo de fructus conſumendo dicitur furtum committere, non autem percipiendo, ib. num. 67. pag. 151

Poſſeſſor malæ fidei ſine titulo de fructibus percipiendis convenitur officio judicis, ibid. nu. 70. 151

Poſſeſſor malæ fidei cum titulo tenetur de fructibus perceptis, non autem de percipiendis, ibid. nu 71. 151

Fallit in quatuor caſibus, in quibus etiam de percipiendis tenetur, ibid. nu. 72. 151

Item fallit in eo qui ſtudioſè patitur fructus maturos corrumpi, ibid. nu. 73. 151

Item in eo qui mala fide poſſidet rem minoris, ibid. nu. 74. pag 151.

Item

3 Item fallit generaliter cum titulus eſt à jure reprobatus ibid. num. 75 151

Mala fides ſuperveniens verè, vel præſumptivè per litis conteſtationem an impediat acquiſitionem fructuum.

Vide ſupra in ver. *Poſſeſſor bona fidei quoad fructuũ acquiſ.*

3 Poſſeſſor, qui ante litem motam fuit in mala fide, condemnatur ad reſtitutionem fructuum à die occupationis, ſeu intruſionis, in cap. Gravis, num. 121. de reſt. ſpoliat. 155

3 Poſſeſſor qui ab initio fuit malæ fidei, an faciat fructus ſuos, ibidem numer. 128. & ſeqq. uſque ad num. 142 pag. 156

3 Quod ſi bona fides ſupervenerit cum perſonarum mutatione, ibidem num. 129. 156

3 Et quid ſi ſuperveniat ſine mutatione perſonarum, ibidem num 140. 156

3 Bona fides hæredis, qui ſucceſſit defuncto malam fidem habenti, non poteſt quoad fructuum acquiſitionem, ibidem num. 130. 156

3 Fructus percipiens cum mala fide dicitur furtum committere, & illos uſucapere non poteſt, ibidem num. 133 pag. 156

3 Succeſſor ſingularis non ſuccedit in vitium ejus, à quo cauſam habet, & bona fides ſuperveniens prodeſt ei quoad fructuum acquiſitionem, ibid. num. 135. 156

Prælatus an ſuccedat in bonam, vel malam fidem prædeceſſoris.

Vide in ver. *Prælatus quoad ſucceſſorem, &c.*

3 Bona fides ſuperveniens in eadem perſona cum legitima cauſa putandi ſe bonæ fidei poſſeſſorem, prodeſt quoad acquiſitionem fructuum, ſecus ſi ſuperveniat abſque legitima cauſa, in d. cap. Gravis, num. 140. & 141. de Reſtitut. ſpoliat. 157

3 Poſſeſſor malæ fidei ab initio, qui poſtea ex ſola cogitatione putat ſe habere bonam fidem non facit fructus ſuos, ibidem num. 141. 157

2 Poſſeſſor malæ fidei reſpectu fructuum beneficij an dicatur propriè furtum committere, in cap. Dudum, il ſecondo, num. 8. de electione. 68

3 in *Poſſeſſorio* ſummariiſſimo agitur de modico, & reparabili præjudicio, in cap. In nomine Domini, num. 24 de teſtibus. 187

3 Poſſeſſorium ſummariiſſimum eſt præparatorium poſſeſſorij pleni ad quod ſe habet ſicut plenum poſſeſſoriũ ad petitorium, ibidem num. 25. 187

2 Poſſeſſorium recuperandæ, & petitorium ab eadem perſona cumulari poſſunt, & utrumque unica ſententia terminatur, in cap. Conſtitutus, num. 9. de fil. presbyter pag 339

3 Poſſeſſorio, & petitorio ſi ſpoliatus ſimul agat, & poſſeſſionem, & ſpoliatorem probet, ſed non dominium obtinet in poſſeſſorio, ſed ſuccumbit in petitorio, in c. Cum Eccleſia, nu. 1. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. 159

1 Poſſeſſorium datur etiam in incorporalibus, in cauſis tamen civilibus, non autem criminalibus, in cap. Ne innitaris, num. 205. de Conſtitutione. 67

Vide in ver. *Interdictum.*

5 *Poſſibile* non dicitur quod fieri non poteſt abſque diſpenſatione, in cap. In Eccleſiis, num. 13. de Capell. Monach. 223

5 *Poſſidens* nomine alieno non poteſt præſcribere, nec novum ſtatutum beneficio imprimere, in cap. In cap. in Eccleſiis, num. 21. de Capell. Monachor 224

1 Poſſidere qui non poteſt, is non poteſt præſcribere, in cap. Quanto, num. 34. de Conſuetud. 264

2 Poſſidere tenentur jure divino in beneficiis Curatis perſonæ quantumcumque illuſtres, & litteratæ, in cap Dudum, il ſecondo, num. 26. de electione. 70

5 Poſſidere quis non dicitur rem pacificè, ſi ſuper ea quæſtio ſibi moveatur, in cap. Si quis, num. 5. de confirm. util. vel inutil. 256

3 Poſſidendi cauſam nemo poteſt ſibi mutare ſine juſta & legitima cauſa ſuperveniente, in cap. Gravis, num 142. de Reſtit. Spoliat. pag. 157

6 Poſſidens per decennium plura beneficia incompatibilia, & allegat ſe titulum amiſiſſe, an ſit admittendus ad probationem tituli per juramentum, in cap. Licet Heli, num. 32. de ſimonia 166

2 Poſſidentis melior eſt conditio in materia juſtitiæ, & in foro judiciali, non autem in matria aliarum virtutum, & in foro conſcientiæ. & refellitur opinio contraria, in cap. Ne innitaris, num 173. & num 191. uſque ad num. 211 de Conſtitution. 64

5 *Poſſumus* id ſolum quod commodè poſſumus, in cap. Ad audientiam, il primo, num. 2. de Eccleſ. ædifi 315

6 *Poſtliminij* diffinitio in cap. Per tuas, il primo num. 35. de Simonia. 171

6 Poſtliminio reverſis ſecundum leges datur actio reſciſſoria intra quadriennium, ſed ſecundum Canones recuperant omnia non obſtante quocumque temporis curſu, ibidem num. 36. & ſeq. 171

6 Poſtliminij jus ſecundum Canones locum non habet quantum ad hoc, ut Chriſtiani ſervi efficiantur capientium, ſed bene quantum ad hoc ut reverſi omnia recuperent, ibidem num. 38. 171

6 Poſtliminio carent qui armis victi ſe turpiter dediderunt, ibidem num. 39. 172

6 Poſtliminij jus non habet locum in officiis minoribus Regularium, ſed benè in prælaturis electivis, etiamſi non ſint perpetuè, ſed ad certum tempus, ibidem num 41. & ſeq. 172

6 Poſtliminio reverſus ſtatum recuperat priſtinum & munera etiam civilia, & cuncta ei incolumia ſervantur, ibidem num. 43. 171

6 Poſtliminium duo habet capita, alterum fundatur ſuper veritate, alterum ſuper fictione, ibid. nu. 44. 172

6 Tutor ſi ſit captus ab hoſtibus deſinit eſſe tutor, ſed reverſus recipit tutelam jure poſtliminii, ibidem num. 42. pag 172

Vide in ver. *Captivus.*

1 *Poſtulatio* per quam privata, vel minor utilitas communi, vel majori præfertur, vel quæ fit à minori quam tertia parte Collegii admitti non debet, in cap. Bonæ memoriæ, num. 1. & ſeqq. de poſtul. Prælator. 276

1 Poſtulatio facta a non maiori parte Capituli poteſt reſpui, nec ulla fit iniuria poſtulantibus, ibid. nu. 42. 280

1 Poſtulantes ſcienter impoſtulabilem pro ea vice ſunt privati poteſtate poſtulandi, ibid. num. 44. 280

1 Poſtulato jus acquiritur poſtquam poſtulatio fuit ſuperiori præſentata, nec licet poſtulantibus reſilire, ibidem num. 49. & 78. 280

1 Poſtulans, & ſuperior poſſunt ſimul recedere à poſtulatione, etiam poſtulato contradicente, ibid. nu 50. 280

1 Poſtulatus qui ante admiſſam poſtulationem ſe adminiſtrationi immiſcuit privatur omni commodo poſtulationis, ibid. num 54. 280

1 & Poſtulantes qui eum admiſerunt eligendi, & poſtulandi facultate privatur, ibid. num. 55. 280

1 Idem in nominato, num. 56. 280

1 Poſtulatio innititur magis gratiæ, quàm juſtitiæ, ibidem num. 59. 280

1 Poſtulatio quid ſit, ibid. num. 60. 280

1 Poſtulatio admittitur, electio confirmatur, ib. n 61. 281

1 Poſtulatũ non cogitur Prælatus concedere, ib. n 62. 281

1 Debet tamen compelli per ſuperiorem ſi juſta cauſa exigat, ibidem num. 63. 281

1 Prælatus non concedens poſtulatum tenetur illi providere de conſimili beneficio, ibid. nu. 64. 281

1 Poſtulationem concorditer factam ſi ſuperior non admittat. iniuriam infert, ibid. nu. 66. 281

1 Poſtulatio fit de ineligibili puta extraneo, laicò, vel illegitimo, ibidem num. 72. 281

1 Criminoſus eſt impoſtulabilis, ibid. nu. 74. 281

1 Poſtulatio, & nominatio quam ſolemnitatem requirant, ibid. nu 76 281

2 Poſtulatus etſi beneficiati non poſſit præciſè invitus tamen poteſt cogi, ut de nolente fiat volens, in c. Quanto, num. 119. de transl. Epiſcop.

2 Poſtulatio, & electio ſibi invicem adverſantur, in cap. publicato, num. 42. de elect. 122

2 in Poſtulatione an licita ſit variatio publicato ſcrutinio, ibid. nu. 48. & ſeq. uſque ad num. 53. 123

2 in Poſtulatione nulla forma reperitur à Jure præſcripta ibid. num. 50. 123

2 Nec per eam requiritur jus poſtulato, ibidem num. 51. pag. 123

2 Poſtulare quid ſit, in c. Clerici, n. 21. de poſtul. 575

1 Poſtulatio, & electio non valet ſi quis dicat poſtulo, & eligo ut melius valere poteſt, in cap. Et ſi unanimiter, num. 7. de poſtulat. Prælat. 283

2 Poſtulat.

Poſtulantium conſenſus non eſt liber, cùm ab alieno arbitrio dependeat, ibid. num. 11. 283

Poſtulatus ſi conſentiat, eo ipſo repellitur tamquā ambitioſus, ibid. num. 12. 283

Poſtulatio quid ſit, & in quo differat ab electione, ibid num. 15. & 19. 284

Poſtulari non poſſunt, qui propter vitium eligi prohibentur, ut criminoſi, ibid. num. 16. 284

Declaratur, ibid. num. 18. 284

Poſtulandi qui ſint, ibid. num. 18. 284

Poſtulantes dignum ante præſentationem factam Superiori poſſunt variare, ſed poſtulantes indignum non, quia ſunt ipſo jure privati, in cap. Cum Vos, num. 45. de Offic. Ordinar. 443

Potentia generandi in maſculis, & fœminis in quam uſque ætatem protendatur, in cap. Cum ſis, num. 40. de Converſ. Conjugat. 142

Potentia actualis coeundi non eſt de ſubſtantia matrimonij jure naturæ vel divino, ſed poſitiuo tantum, in cap. De illis, il ſecondo, num. 31. de deſponſ. impub. pag. 24

Potentia ita demum attenditur cum eſt facile reducibilis ad actum, in cap. Cum ſit ars, num. 34. de ætate & qualit. 283

Potentia eſt de genere bonorum, in cap. Reſponſo, nu. 99. de ſent. excomm. 195

Potentia actui proxima in favorabilibus habetur pro actu, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, num. 51. de præben. 159

Potentia ejus eſt cujus eſt actus, in cap. Accepimus, n. 35. de pactis. 564

Potentia reducta ad actum reponit rem in primo ſtatu, in cap. De multa, nu. 17. de præben. 147

Potentia ad operationem reducitur, in cap. Ex parte, num. 23. de Cler. ægrot. 200

Potentioribus pares eſſe non poſſumus, in cap. Henricus num. 4. de Cler. pugn. in duell. 275

Potentes qui dicantur, in cap. Quiſquis, num. 24. de elect. 102

Poteſt verbum eſt facultatis, in cap. Henricus, num 11. de Cler pugn in duell. 275

Præcedente negatione inducit neceſſitatem præciſam, & privat potentia, in cap. Cum dilectus, num. 57. de conſuetud. 274

Et reddit actum de jure impoſſibilem, in c. Cauſam, num. 21. 30. & ſeqq. de elect. 58

Præcedente negatione non privat potentia quando hinc reſultaret abſonus intellectus, ibidem, nu. 32. 59

Negatiuè prolatum neceſſitatem importat, in cap. Porrectum, num. 50. de Regular. 64

Poſſit verbum non importat neceſſitatem, in cap. Tua nobis, num. 22 de teſtam. 351

Aliter fieri non poſſit hæc verba an important decretum irritans, in cap. Cauſam, num 21. de elect. 58

Non poteſt verbum aliquando exponitur id eſt, non debet, ibidem num. 30. 59

Poteſtas clavium etiam in actu poteſt eſſe ſine beneficio curato, ſed non è converſo, ibid. num. 37. 545

Poteſtas juriſdictionis eſt præſcriptibilis, poteſtas ordinis ſecus. in cap. Nullus, num 3. de paroch. 377

Poteſtas, & voluntas requiritur ad quemlibet actum expediendum, in cap. Super inordinata, num. 2. de præbend. 185

Poteſtas Ordinis eſt indelebilis, poteſtas Juriſdictionis ſecus, in cap. Præsbyter, num. 24. de Sacrament. non iteran. pag. 308

Poteſtas ſpiritualis duplex, Sacramentalis, & juriſdictionalis, in cap. Quod à prædeceſſore, num. 31. de ſchiſmat. pag. 230

Poteſtas Sacramentalis, & juriſdictionalis quæ ſit, & in quibus differant, in cap Statuimus, num. 16. de ſuppl. negl. prælat 171

Poteſtas Ordinis neque ex intervallo neq; in actu conceſſionis recipit diviſionem, ſeu limitationem, ibid. n. 38. & ſeqq. 173

Poteſtas Ordinis non recipit limitationem ſiue competat de jure communi, ſiue ex privilegio Papæ, ibidem num 40 & 46. 173

Poteſtas juriſdictionis cujuſmodi eſt abſolutio Sacramentalis reſtringitur ad ſubditos tantū, ib. n. 44. 173

Poteſtas ordinis ad uſum, juriſdictio ad uſumfructum proximius accedit, ibid nu. 48. 174

5 Poteſtas delegata cur ſit Epiſcopis per Concilium Tridentinum attributa, in cap. Ad audientiam, il primo, num. 46. de Eccleſ. ædific. 360

4 Poteſtas Eccleſiæ ad peccatum ſe non extendit, in cap. Conſultationibus, n. 46. & 50. de Cler. ægrot. 206

1 Poteſtatis defectus in agente ſemper reddit actum ipſo jure nullum, in c. Accepimus, n. 44. de pactis. 465

4 Poteſtas extraordinaria magis eſt reſtringenda quam ordinaria, in cap. Litteras, num. 25. de Conceſſ. præbend. pag. 243

1 Poteſtas Ordinis datur determinatè ad aliquod ſpeciale miniſterium divini cultus, non autem ad ea quæ communiter fiunt à toto miniſtrorum Collegio, in c. Cum contingat, num 27 de ætat. & qualit. 259

2 Poteſtatem duplicem habens, in dubio cenſetur ea uſus per quam actus ſuſtinetur, in cap. Ex parte, num. 35. de arbitr. 615

5 Poteſtas duplex requiritur ad Ordines conferendos, in cap. Aqua, num. 10. de conſecrat. Eccleſ. vel altar. pag. 290

2 Poteſtas ligandi ſeu legem imponendi non poteſt eſſe niſi Superioris, in c Significaſti, num. 14. de elect. 10

2 Poteſtas omnis impatiens conſortis eſt, ibidem num. 36. pag. 13

2 Poteſtatis defectus nunquam ſuppletur ex cauſa quantumcumque urgenti, in cap. Nimis, num. 12. de fil. presbyter. 233

2 Poteſtas Sacramentalis non poteſt auferri ab Eccleſia in c. Pernicioſam, n. 44. de Offic. Ordin. 430

2 Poteſtas juriſdictionalis eſt ex injunctione hominis, nec immobiliter adhæret. ibid. num. 45. 430

2 Poteſtas clavium non recipit interpretationem reſtrictivam, ibidem nu. 65. & in cap. Niſi cum pridem, num 86. de Renunciat. 161

2 Poteſtas, quæ confertur Epiſcopo in conſecratione an attingat rationem characteris, in c. Requiſivit, num. 34. & ſeqq. de ordinat ab Epiſcop. 206

2 Poteſtas conferendi minores ordines quam accipit Abbas in impoſitione manuum poteſt in totum ab Eccleſia auferri, ibid. num. 35. 206

2 Poteſtas ſpiritualis duplex, ibidem num. 64. 210

2 Poteſtas tantò eſt altior quantò ad plura ſe extendit, ibidem num. 92. 214

2 Poteſtas clavium tribuitur habitu in ordinatione, actu verò in collatione beneficii curati in cap. Cum pridem num 32 de pact. 545

3 Poteſtas rectè ordinandi pendet à juriſdictione, in cap. Cum inter vos, num. 10. de ſent. & re judic. 237

4 Poteſtas duplex. in Papa, in cap. Conſultationibus, nu 72. de Cler. ægrot. 209

4 Poteſtatis plenitudo quid ſit, & qualiter diffiniatur ibid

2 Poteſtas Ordinis competere non poteſt niſi ex conſecratione, vel ex conceſſione Papæ, in cap. Statuimus, num 41 de ſupplem. neglig. prælat. 173

2 Poteſtas clavium non recipit interpretationem reſtrictivam, in cap. Pernicioſam, n. 65. de offic. ordin. 433

2 Conceſſio liberæ poteſtatis cenſetur reſtricta ad limites juris, in c. Pernicioſam, n. 35. de offic. ordin. 426

Præbenda, communia.

2 Præbenda an, & quando conſiſtat in mera temporalitate, & cadat etiam in laicum, in cap. Cum pridem, nu. 91. de pactis. 5

2 Præbenda quid importet, ibid. num. 100. 554

4 Præbenda ratione Eccleſiæ in qua ſita eſt dicitur major parochiali, in qua Extirpandæ, §. Qui verò, nu. 25. de præbend. 156

4 Contrarium, ibidem num. 27. 156

1 Præbenda non eſt de ſubſtantia Canonicatus, in cap. Cum M. num. 16. de Conſtitut. 152

1 Præbenda quid ſit, ibidem num 27. 154

1 Præbenda collata cenſetur collatus & Canonicatus, ib. num. 28. 154

1 Præbenda non eſt ita affecta Canonico noviter recepto ut collatio alteri facta non teneat, ib. n. 53. & 62 156

4 Præbenda Canoniæ annexa eſt jus ſpirituale indiviſibile, in c. Dilecto, nu 7. de præbend. 137

Vide in ver. *Canonia*, *Canonicatus*.

Præbendæ quoad unionem.

Vide in ver. *Præbenda*, *Canonicalis*.

Præbenda quoad ætatem.

2 Præbenda Sacerdotalis ab Ordinario conferri poteſt exiſtenti in vigeſimo ætatis anno, in cap. Cum in cunctis, num. 64. de elect. 43
2 Præbenda Subdiaconalis hodie obtineri poteſt in vigeſimo primo, Diaconalis in vigeſimo ſecundo, Presbyteralis in vigeſimo quarto anno inchoatis contra opinionem quorundam recentiorum, ibidem num. 68. 43
2 Præbenda Subdiaconalis conferri poteſt habenti viginti annos completos, ibid. num. 69. 43
Vide in ver. *Canonicatus*, & in ver. *Ætas in beneficiis.*

Præbendarum collatio.

2 Præbendarum collatio de generali conſuetudine ſpectat ad Epiſcopum ſolum ſine conſenſu Capituli, in cap. Cum Eccleſia Vulterana, num. 3. de electionibus pag. 81
2 Præbendarum collatio in Collegiata Eccleſia ad quem ſpectet de iure communi, ibid. num. 22. 84
4 Præbenda vacans non Canonico numerario, ſed ultra numerum recepto conferri debet, ubi præbendæ ſunt diſtinctæ, in cap. Dilectus, n. 13. de præbendis. 127
1 Præbendas non poteſt hodie Epiſcopus ſupprimere, ſi illarum tenuitati poſſit per unionem beneficiorum ſimplicium occurrere, in cap. Ex parte, num. 14. de Conſtit. 169
1 Præbendas Patronatus laicalis Epiſcopus ſupprimere non poteſt ſine conſenſu Patroni. Secus ſi ſint Patronatus Eccleſiaſtici, ibid. num. 15. 169
Vide in ver. *Collatio.*

Præbendarum erectio.

2 Præbendæ in dubio præſumuntur erectæ de bonis communibus Eccleſiæ, in cap. Cum Eccleſia Vulterana, num. 13. de elect. 83
4 Præbendæ duæ ex una poſſunt conſtitui ſi rationabilis cauſa ſubſit, in cap. Niſi eſſent, num 34. de Præbend. pag. 133
4 Præbendæ duæ ſi ex una conſtituantur, præbenda non dividitur, ſed ſunt duæ præbendæ integræ, pro duobus Canonicis, ibid. num. 65. 136

Præbendarum onera.

4 Præbendæ vacanti poſſunt Prælatus & Capitulum honeſtum onus imponere ad quod Præbendarius teneatur, in cap. Significatum, num. 1. de præbendis.
4 Contrarium, ibid. num, 2. 97
Vide in ver. *Beneficium quoad fundationem, & onera.*

Præbenda quoad Ordines.

2 Præbendæ, & portiones in Cathedrali Eccleſia ex Concilio Tridentino non habent abſolutè Ordines ſacros annexos, ſed Epiſcopus cum conſilio Capituli diſtribuere debet quibus quiſque ordo annexus eſſe debeat, in c. Cum in cunctis, num. 70. de elect. 43
2 Canonicus ratione præbendæ ſubdiaconalis dicitur ſubdiaconus licet ex accidenti ſit Presbyter, & Miſſam ſolemnem non celebret, ſed inſeruit in officio Subdiaconi, & ſedet poſt Canonicos Diaconos, ibidem num. 21. 377
Vide in ver. *Canonicatus*, & in ver. *Beneficium quoad Ordines.*

Præbendarum pluralitas.

4 Præbendas plures obtinere an ſit prohibitum iure divino, in cap. Quia in tantum, num. 7. de præben. 92
4 Et an iure naturali, ibid. num. 8. 92
4 Præbendarum, ſeu beneficiorum ſimplicium pluralitas an de iure communi ſit prohibita, nec ne, in cap. Cum jam dudum, num. 13. & ſeqq. uſque ad num. 31. de præbend. 118
4 Et quid ex Concilio Tridentino, ibid. num. 31. & ſeq. uſque ad num 46. 118
4 Præbendas plures intitulatas nemo poteſt habere, niſi habeat ab eo, qui omnia poteſt, ſecundum opinionem Hoſtien. ibid. num. 18. & 32. 118
4 Præbendæ ſingulæ requirunt ſingulos actus, & miniſtros, ibid. num. 20. 118
4 Præbendarum effrænata multitudo prohibita eſt, ibidem num. 26. 33. & 35. 119
4 Præbendam habens ſi in eadem Eccleſia recipiat dignitatem cum præbenda, vel aliam præbendam, vacat prima, in cap. Litteras, num. 1. de Conceſſ. præbend. pag. 242
4 Præbendam obtinens in una Eccleſia poteſt ibi aliam obtinere etiam virtute annexionis, quam habet præbenda ad dignitatem, ibidem nu. 8. & 61. 242
4 Præbendas duas ut quis habeat in una Eccleſia magis abhorrent jura, quàm alias duo beneficia curata, ibid. num. 9. 242
4 Præbendæ quot ſunt in Eccleſia tot Canonici debent conſtitui, ibidem num. 10. 243
4 Præbendatus non Canonicus, vel Canonicus non præbendatus an quis poſſit eſſe in pluribus Eccleſiis, in cap. Cum jam dudum, num. 24. de præbend. 119
4 Præbenda eſt incompatibilitas cum Parochiali, in cap. Expoſuiſti, num. 4. de præbend. 178
Vide in ver. *Beneficium quoad pluralitatem.*

Præbenda quoad Simoniam.

2 Clerico in collatione præbendæ non confertur novum jus, ſed juri, quod habet à Deo determinatur ab Eccleſia certa poſſeſſio, in cap. Cum pridem, num. 103. de pactis. 554
2 Præbendæ, ſeu ſtipendii determinatio eſt de jure poſitivo, & ex conſtitutione Eccleſiæ, ibidem num. 104 pag. 555
2 Jus præbendæ, ſeu ſtipendij etiam determinati vendere prohibitum eſt, quia ſimoniacum, ibidem num. 105. pag. 555
2 Præbenda ut res purè temporalis in ſe vendi poteſt, ibidem num 106. 555
2 Sed prohibetur vendi ratione connexionis cum Clericali Officio, ibid. num. 107. 555
2 Jus præbendæ eſt annexum Clericatui per identitatem vel quaſi, ibidem num. 108. & 123 555
2 Præbenda, ſeu fructus illius cur beneficiato vendi non poſſint, ibid. num. 101. 555
2 Præbendam vendere duplex eſt peccatũ, ibid n. 113. 555
Vide in ver. *Beneficium quoad Simoniam.*

Præbendarum ſuppreſſio, & reductio numeri.

1 Præbendarum tenuitas eſt juſta cauſa ſuppreſſionis dignitatis, in cap. Cum acceſſiſſent, num. 6. de Conſtitut. pag. 145
1 Præbendas aliquot poteſt Epiſcopus cum conſenſu Capituli ſupprimere, & eorum fructus reliquarum præbẽdarum diſtributionibus, ſi ſunt tenues applicare, ex Concilio Tridentino, ibid. num. 7. 145
4 Præbendæ Eccleſiæ Cathedralis propter illarum paupertatem poſſunt annecti Capellæ, reſervata ipſarum Presbyteris congrua portione, in cap. Expoſuiſti, num. 1. de præbend. 178
4 Præbendis Canonicalibus quas ob cauſas annecti poſſint Eccleſiæ Parochialis, ibid. num. 5. 178
4 Præbendarum tenuitati in Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, qua ratione Epiſcopus providere poſſit ex Concilio Tridentino, ibid. num. 17. 180
4 An vel illis unire poſſit de conſenſu Capituli aliquot portiones ejuſdem Eccleſiæ, ibidem num. 15. & ſeqq. uſque ad num. 24. 180
1 Præbendas aliquot ſupprimendi legitima cauſa eſt ut reliquarum reditus tenues augmententur, in c. Cum M. num. 11. de Conſtitut. 152
1 Præbendæ non poſſint ſupprimi ad augendas reliquarũ reditus ex Concilio Tridentino quinque conditiones requiruntur, ibidem num. 12. 152
1 Præbendarum numerus per conſtitutionem Canonicorum reſtringi non poteſt, ſi Eccleſiæ reditus non ſint diminuti, in c. Ex parte, num. 2. de Conſtitut. 167
1 Præbendarum reductio invalida non impedit vacationem prębendę in remanentibus ultra numerum, ibidem num. 6. 168
1 Præbendarum numer. reduci poteſt à Canonicis authoritate Epiſcopi Eccleſiæ reditus diminuti ſint, ibid. n. 8. 168.

1 Fallit

Item fallit ſi præbendarum numerus fuerit ordinatus, aut confirmatus authoritate Apoſtolica, ibidem num. 10. & 16. 168
Vel juratus à Canonicis, ibid. 169
Item fallit ſi negotia Epiſcopi & Capituli ſint communia, ibidem num. 11. 169
Et quid poſt Concil. Trident. ibid. num. 12. 169
Præbendarum numerum an, & quando Epiſcopus poſſit reſtringere in vim Concilii Tridentini, & in quibus jus commune fuerit à Concilio alteratum, ſeu declaratum, ibid. num. 13. 169
Præbendarum numerum Epiſcopus poteſt ex cauſa reducere, ſed non tenetur, nec Metropolitanus poteſt in hoc ſupplere, ibidem num. 17. 170
Præbendarum, & Canonicorum numerus determinatur ſecundum varias Eccleſiarum conſuetudines, in c. Cum M. num. 2. de Conſtitut. 150
Vide in ver. *Canonici ſupranumerarij, & numerarij.*

Prabenda Theologalis.

4 Præbendam Theologalem obtinens in diebus feſtis, in quibus non legitur, poteſt ſe excuſare à ſervitio Chori, & fructus percipere amiſſis diſtributionibus quotidianis, in cap. Licet, num. 115. de præben. 172
4 Sed in diebus in quibus legit, habetur pro præſente, & intereſſente ex declaratione Gregorij XIII. ibidem num. 116. pag. 172
4 Non tamen cenſetur præſens matutinis, quæ ex conſuetudine Eccleſiæ celebrantur veſpere præcedenti, ibidem num. 117. 172
4 Præbenda Theologalis erigi poteſt ex diſtributionibus, in quibus univerſi Capituli reditus conſiſtunt, in cap. Licet, num. 125. de præben. 173
4 Præbenda Theologalis, & Archidiaconatus ſunt beneficia difformia, in c. Litteras, n. 57. de conceſſ. præb. 247
6 Theologalem præbendam obtinens an poſſit legere Theologiam ſcholaſticam, in cap. Quia nonnullis, num. 29. de Magiſtris. 205
5 Theologalis præbenda an poſſit conferri Canoniſtæ, ibidem num. 32. 206
6 Præbenda primò vacatura poſt Concilium Tridentinum pro Lectore ſacræ ſcripturæ ipſo facto conſtituta intelligitur, ibidem num. 34. 206
6 Requiritur tamen actualis Epiſcopi deputatio & erectio, ibidem num. 36, & 37. 206
6 Theologalem præbendam obtinens qualiter ſit cogendus muneri ſuo ſatisfacere, ibid. num. 35. 206
5 Collatio præbendæ, quæ primò poſt Concilium Tridentinum vacavit, facta perſonæ minus idoneæ ad legendam ſacram Scripturã valida eſt ſi præbenda nondum fuerat deputata, & erecta in Theologalem, ibidem num. 37. 200
5 Præbenda, quæ primò poſt Concilium vacavit in menſibus reſervatis non poteſt uniri pro lectione ſacræ ſcripturæ, & idem ſi in dictis menſibus Cardinalis habeat indultum, ibidem num. 39. 207
Vide in ver. *Prabendarum pluralitas.*
5 *Pracedentia* magis influunt in ſequentia, quàm è converſo, in c Cum venerabilis, nu 7. de Cenſibus. 275
2 Præcedentia in honoribus deferenda eſt ex prioritate temporis, in cap. Cum certum, num. 5. de major. & obedien. pag. 490
2 Declaratur procedere ſi cætera ſint paria, ib. n. 11. 490
2 Præcedentia debetur ratione antiquioris ingreſſus in religionem, ibidem num. 8. 490
2 Præcedentia ex prioritate temporis deberur ijs, qui ſunt ejuſdem dignitatis, & ordinis, aliàs ſecus ibidem num. 11. pag. 490
2 Præcedentia Epiſcoporum in Conciliis provincialibus attendi debet ſecundum tempus ordinationis, non ſecundum dignitatem Eccleſiarum, ibid. nu. 13. 491
2 Præcedentia in honoribus quo ordine ſingulis adjudicari debeat, ibidem num. 20. 491
2 Epiſcopi appellatione remota nequeunt componere controverſias de præcedentia vertentes inter perſonas Eccleſiaſticas, & ſæculares, ſed inter Eccleſiaſticas tantum, ibidem num. 21. 491
2 Præcedentia arguitur ab ordine litteræ, ib. n. 29. 493
2 in Concilio provinciali quem locum habeant Canonici, Abbates, Commendatarij, Dignitates, & Procuratores Cathedralium, in cap. Cum certum, num. 15 de maior. & obedient. 491
2 Præcedit antiquiori, & maior eſt ordinatus à maiori ſi ſit ejuſdem ordinis, ſecus ſi inferioris, ibidem num. 14. pag. 491
2 Præcedentia an ſit adjudicanda Capitulo Valvenſi; an vero Capitulo Eccleſ. Sulmonen. ibidem num. 23. 492
Vide in ver. *Conſuetudo.*
4 Epiſcopus qui eſt in ſtudio ut ſcholaris in actibus ſcholaſticis ſedere debet poſt Rectorem Univerſitatis, in c. Poſtulaſti, num. 27. de conceſs. præbend. 251
2 Conſuetudo ut non habens dignitatem præferatur illã habenti, irrationabilis eſt, in c. Cum certum, num. 12. de maior. & obed. 491
2 Conſuetudo attendi debet in deferenda præcedentia etiamſi repugnet juri communi, ibidem num. 16. 491
2 Conſuetudo ut minor præferatur majori, vel poſterior antiquiori, eſt irrationabilis, & impræſcriptibilis, ibidem num. 17. 491
2 Niſi contingat ratione dignitatis, vel officij, ibidem num. 18. pag 491
2 Fratres Mendicantes quo ordine inter ſe præcedere debeant, & quid de Confratribus ſocietatum, ibidem num. 22. 491
7 Fratres Prædicatores præferuntur Fratribus Minoribus, in cap. Nimis praua, num. 1. & ſeqq. de exceſſ. Prælat. pag. 17
4 *Pracepta* affirmatiua in quo differant à negatiuis in cap. Ex parte, nu. 69. de Cler. non reſiden. 54
1 Præceptum reſpiciens utilitatem ejus, cui præcipitur, conſilium dicitur, in cap. Cum acceſſiſſent, num. 21. de Conſtitut. pag. 147
5 Præcepta negatiua magis conciſè obligant quàm affirmatiua, in cap. Si quis, num. 64. de Regular. 16
4 Præceptum Eccleſiæ obligans ad aliquid certo modo faciendum, non obligat ad quamlibet ejus partem eo modo, quo fieri poteſt faciendam, in cap. Cum percuſſio, num. 19. de Cler. ægrot. 192
1 Præcepta moralia legis veteris immutabilia ſunt, in cap Canonum ſtatuta, num. 2. de Conſtitut. 18
1 Præcepta ceremonialia fuerunt viva uſque ad paſſionem Chriſti, mortua deinceps, & mortifera poſt divulgationem Evangelij, ibidem num. 3. 18
4 Præcepta judicialia legis veteris etſi non obligent tempore gratiæ; tamen ſervari poſſunt, ac etiam debent ſi ab Eccleſia ſtatuantur, in cap. In aliquibus, num. 9. de decimis. 401
6 Præcepta Levitici 18. quoad tot perſonarũ inhabilitatem ad matrimonium contrahendum judicialia ſunt, & ideo evacuata per adventum Chriſti, in cap. Vir qui num. 30. de conſang. & affinit. 79
6 Præceptum nullum in lege Evãgelica continetur quod non ſit juris naturalis præter præcepta de Sacramentis, & de fide, ibidem num. 31. 79
4 Præceptum divinæ legis, In ore duorum, vel trium, &c. non eſt judiciale, ſed morale, in c. Cum eſſes, nu. 118. de Teſtam. 340
4 Præcepta omnia legis Evangelicæ ſunt juris naturalis præter præcepta de Sacramentis, & de fide, ibidem nu. 119. pag. 341
4 Præcepta moralia per legem humanam alterari non poſſunt, ibidem num. 120. 341
4 Præcepti Divini tranſgreſſio ſemper eſt mortalis, ibidem num. 125. 341
4 Præcepta omnia moralia ſunt de lege naturali, ibidem num. 127. pag. 341
7 Præceptum, vel licentia an expiret morte concedentis, vel præcipientis, in cap. A nobis, il primo, num. 50. de ſent excomm. 154
7 Præceptum per modum ſententiæ vel interdicti expirat per mortem præcipientis, ibidem num. 52. 155
5 Præceptum recitandi horas canonicas eſt de jure poſitivo, & ideo non refertur niſi ad ea, quæ ſub judicio humano cadere poſſunt, in cap. Dolentes, num. 30 de celebrat. Miſſar. 307
5 In horis divinis ſatis eſt labiis orare, licèt cor divertat ad alia, ibidem num. 31. 307
5 Contrarium, num. 38. & ſeqq. 307
5 Devotionem internam an Generale Concilium hic poſuerit in præcepto, & expenduntur quatuor intellectus hujus Capituli, ibidem num. 33. & num. ſeqq.

ſeqq. uſque ad num. 51. 307

5 Præceptum in virtute obedientiæ, vel ſub pœna ſuſpenſionis abſque dubio obligat tranſgreſſores ad culpā mortalem, ibidem num. 37. 308

6 *Preces* humiles à digno oblatæ pro beneficio obtinendo, ſimoniæ, aut ambitionis vitium non inducunt, in cap. Tua nos, num. 31. de ſimon. 176

6 Secus ſi ab indigno, ibidem num. 32. 176

6 Preces quas pro ſe quis porrigit, ut in Prælatum eligatur, ambitioſæ ſunt, & illicitæ, ibid. num. 33. 176

4 Precum primariarum indultum Imperatori conceſſum, & à Pio IV. confirmatum eſt ſublatum à Concilio Tridentino, in cap. Nulla, num. 9 de Conceſſ. præbend. pag. 130

6 Preces non inducunt ſimoniam, eligendus aliàs erat idoneus, in cap. Nobis. num. 109. de ſimon. 162

5 Preces porrigere alicui defuncto quem quis credebat virum probum, eumque ſecretò venerari non eſt prohibitum, in cap. Audivimus, num. 18. de reliq. & veneratione Sanctor. 332

1 *Prædeceſſorum* ſuorum ſtatuta cuſtodiat qui ſua à ſucceſſoribus deſiderat mandata ſervari, in cap. Canonum ſtatuta, num. 58 de Conſtit. 25

2 *Prædicandi* licentiam generalem concedit ſolus Epiſcopus in ſua diœceſi, in cap. Inter cætera, num. 8. de officio Ordinar. 457

2 Prædicare prohibentur de jure communi tam Clerici ſæculares, quàm Regulares ſine Ordinarij licentia, ibidem num. 9. 457

4 *Prædicatio* eſt munus præcipuum ipſius Epiſcopi, in c. Ex parte, num. 37. de Cler. non reſid. 51

2 Prædicatio verbi Dei eſt pabulum ſpirituale non minus neceſſarium animæ quàm ſit cibus materialis corpori, in cap. Inter cætera, num. 2. de officio Ordinarij. pag 457

2 Prædicatio Evangelij eſt præcipuum Epiſcoporum munus. in cap. Inter cætera, nu. 6. de off. Ordin. 457

2 Incumbit tamen omnibus curam animarum habentibus, & Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, ibid. num. 7. 457

7 Divinorum appellatione an veniat prædicatio verbi Dei, in cap. Reſponſo, num. 13. & ſeqq. uſque ad nu. 22. de ſent. excomm. 187

7 Prædicatio verbi Dei non eſt actus ordinis ſacri, & demandari poteſt etiam Clerico in ſacris non conſtituto, ibidem num 14. & 19. 187

7 Non tamen mero laico, num. 15. & 19. 187

7 Prædicatio verbi Dei non incumbit ex officio niſi Epiſcopo, & Parocho, ibidem num 16. 187

7 Monachus etiam Diaconus, vel Sacerdos de jure communi prædicare non poteſt ſine licentia Epiſcopi, vel Curati, ibidem num. 17. 187

7 Epiſcopus etiam non conſecratus, & Parochus non Sacerdos tenentur prædicare populo verbum Dei, ibidem num 18. 188

2 Prædicationis officium an ſit annexum ordini Diaconatus, in cap Vel non eſt compos, num. 27. de temp. ordinat. pag. 144

2 Prædicatio eſt præcipuum Epiſcoporum munus, nec licet illud deſerere ob ſuaſionem melioris vitæ, in cap. Niſi cum pridem, num. 10. de renunc. 154

2 Parochi an teneantur in ſuis Eccleſiis formiter prædicare, in cap. Inter cætera, num. 33. & ſeqq. uſque in fin. de offic. Ordinar. 460

2 *Prædicatores* dicuntur ſpiritualiter mortuos ſuſcitare, in c. Inter cætera, num. 4. de offic. Ordinar. 457

2 Prædicatori miniſtrari debent expenſæ ab Epiſcopo de jure commun , ibidem num. 14. & 19. 458

2 Prædicatoris electio tam in Cathedrali, quàm in aliis inferioribus Eccleſiis, & onus ei ſolvendi eleemoſynam ad quem ſpectet, ibidem num. 18. & ſeqq. uſque ad nu. 33. pag. 458

2 Prædicatorem eligere, & eleemoſynam eidem ſolvere in Cathedrali Eccleſia circumſcripta conſuetudine ad ſolum Epiſcopum pertinet, ibidem num. 19. 458

2 Prædicatoris electio, & præſtatio eleemoſynæ in inferioribus Eccleſiis cui incumbat, ibidem num. 25. & ſeqq. uſque in finem. 459

2 Prædicatoris electio, & præſtatio eleemoſynæ ſpectat ad Epiſcopum, donec populus probaverit immemorabilem, ibidem num. 29. 460

2 Quandoque tamen ex cauſa jubetur ſervari ſolitum, per modum proviſionis, ibidem num. 30. 460

7 Prædicatores præſertim qui aliter ſuſtentari non poſſunt, ab excommunicatis, & detinentibus aliena poſſunt eleemoſynam recipere, in cap. Cum voluntate, num. 2. & 13. de ſentent. excomm. 204

7 Prædicatoribus an liceat abſque neceſſitate eleemoſynam recipere ab excommunicatis, & detentoribus rerum alienarum, ibidem num. 13. & ſequent. uſque ad num. 27. 205

7 Prædicatores qui intelligantur quoad hoc ut poſſint eleemoſynam recipere ab excommunicatis, & detinentibus aliena, ibidem num. 20. 208

7 Et cur liceat eis hujuſmodi elemoſynas recipere, num 21. pag 206

2 Conſuetudo eligendi Prædicatorem in Cathedrali, eique præſtandi eleemoſynam an, & quando ſit obſervanda, in cap. Inter cætera, nu 20. & ſeqq. uſque ad num. 26. de offic. Ordinar. 460

2 Et quid ſi ſit immemorabilis, ibid. num. 21 460

2 Conſuetudo qua Epiſcopus Prædicatores deputat in Eccleſiis Regularium ſervanda eſt, ſed Prædicatores ejuſdem ordinis cæteris paribus ſunt præferendi, ibid. num. 32. 460

4 *Prædium* conditionale quod dicatur, in cap. Nulli, nu. 38 de reb. Eccleſiæ non alienan. 279

4 Prædiorum domini cogi poſſunt ut prædia colenda dent talibus, à quibus ſine contradictione Eccleſia poſſit decimas conſequi, in cap. In aliquibus, num. 1. de Decimis. 400

2 *Prædo* non debet eſſe melioris conditionis quàm poſſeſſor cum titulo, in cap. Conſtitutus, num. 20. de fil. Presbyter. pag. 340

1 *Præfecti* Cathedralibus Eccleſiis dicuntur etiam non conſecrati, in cap. Eam te, num. 29. de Reſcript. 105

5 *Præfertur* inter plures qui certat de damno vitando, in cap. Cum propter, nu. 60. de jurepatr. 260

1 *Præjudicia* modica non magnoperè curat lex, in cap. Conſuetudines, nu. 22. de Conſuetud. 254

1 Fallit ſi diſpoſitio concepta ſit verbis univerſalibus, ibid. nu. 23 254

2 Præjudicium minimum non attendendum, in capitulo. Ex parte nu. 37. de off. Vicar 389

3 Præjudiciales quæſtiones debent diſcuti antequam ſuper principali negotio lis fuerit conteſtata, in cap Intelleximus, n 15 de ordin cognit. 126

3 Præjudiciales quæſtiones quæ dicantur, ibid. n. 32. & ſeqq. uſque in finem 128

3 Præjudicialis quæſtio dicitur diverſis reſpectibus, ibid num. 33. pag. 128

3 Præjudicialis quæſtio an, & in quo differat à peremptoria, ibid. n. 33. & 35. 128

4 Præjudicium majus eſt amittere quod competit de jure communi, quam quod de jure ſpeciali, in cap Nuper n. 6. de decim. 403

4 Præjudicium Prælati quando cenſeatur dividuū à præjudicio Eccleſiæ, in c. Cum veniſſent, n 30. de Inſtit. 227

5 Præjudicium quod ex prærogatione fit vocatis ex fideicommiſſo conditionali, non eſt conſiderabile, in cap. Cum ſimus, nu. 17. de Regular. 68

2 *Prælationem* alicui conferre quia conſanguineus, eſt acceptio perſonarum, quæ opponitur juſtitiæ diſtributivæ, in c. Accepimus, nu. 47. de pactis. 566

Prælatus, communia.

2 Prælati, & qui alios tenentur regere, non debent eſſe ſub poteſtate alterius, in c. Indecorum, nu. 21. de ætat. & qualitate. 234

2 Contrarium, ibidem nu. 53 314

4 Prælatorum appellatione veniunt etiam inferiores Epiſcopo, in c. Relatum, nu. 6 de Cler. non reſiden. 35

4 Prælatus dicitur qui habet in loco ordinariam juriſdictionem. ibid. num 8. 35

4 Prælatus largè dicitur quilibet Clericus habens curam animarum, ibid. nu. 9. 35

7 Prælatorum Eccleſiarum appellatione veniunt etiam Abbates nullius Diœceſis, in cap. Accedentibus, nu. 46. de exceſſ. Prælator. 17

8 Prælatus Eccleſiæ dicitur ſolus Epiſcopus, in c. Cum contingat, num. 14. de foro compet. 88

2 Prælatorum appellatione ex proprietate veniunt etiam

Prælati Regulares, in cap. Ad aures, num. 14. de tempor. Ordinat. 186
2 Prælatos hodie, & maximè Papam adoramus, & genuflectimus, in c. His quæ, nu. 10. de major. & obed. 504
2 Prælati Eccleſiarum dicuntur non tantum Epiſcopi, ſed etiam inferiores ordinariam juriſdictionem habentes, in c. Cum ab Eccleſiarum, nu. 2. de offic. Ordin. 435
2 Prælati propriè dicuntur illi tantum qui habent juriſdictionem fori contentioſi, ibid. num. 5. 435
2 Sed largè dicuntur Prælati etiam Presbyteri Parochiales, ibidem num. 6. 435
2 Prælati tenentur ſibi mutuum præſtare auxilium, in c. Veniens, nu. 15. de tranſact. 571
2 Prælati inferiores ſunt quodammodo ſponſi Eccleſiæ, in c. Quia propter, num 32. de elect. 93
7 Prælatorum appellatione qui comprehendantur, in c. Ne pro dilatione, nu. 41. de pœnit. & remiſſ. 143
2 Prælatus ſuſcipiendo Prælaturam videtur cum ea quaſi contrahere, in c. Niſi cum pridem, nu. 24. de renunc. 155
5 Prælatus Tutori & curatori æquiparatur, in cap. Sicut nobis, num. 19. de Regular. 78
4 Prælatorum affectus erga nepotes, & propinquos pervertit judicium rationis, in c. Grave, n 7. de præben 150
6 Prælatus ab hoſtibus captus non eſt ipſo jure privatus ſua dignitate, nec privandus per ſententiam, in c. Per tuas, il primo num. 12. de Simonia. 169
Vide in ver. *Prælatus Regularis.*
6 Prælatus non debet privari jure ſuo propter captivitatem, ibid num. 26. 170
Vide in ver. *Captivus, captus.*
6 Prælatus non poteſt inſtitui ſub conditione à jure reprobata, ſed bene ſub conditione tacitè à jure inducta, ib. num. 32. 171
6 Prælatus in quibus differat à tutore, in c. Qualiter, & quando, il ſecondo nu. 4 de Accuſat. 122
6 Prælati ſunt poſiti tamquam ſignum ad ſagittam, ibid num. 10. 124
Vide in ver *Epiſcopus.*
6 Prælatus malus timet bonum ſubditum, ibid. n. 21. 124
2 Prælati qua ratione dicantur Eccleſiæ ſponſi, in cap. Quanto, num. 115. de Elect. 139
2 Prælati tenentur ſibi mutuum præſtare auxilium, in c. Veniens, num. 15. de Tranſaction. 571
4 Prælatus, an poſſit bona Monaſterij ſpecialiter hypothecare, in cap. Ad noſtram, num. 2. de rebus Eccleſ. non alienan. 279

Prælatus quoad alienationem, & adminiſtrationem bonorum Eccleſiæ.

2 Prælatus exemptus cùm recipiat dignitatem à Papa jurat bona Eccleſiæ non alienare, in cap. Cum tempore, nu. 7. & 19. de Arbitr. 604
2 Prælatus qui juravit bona Eccleſiæ non alienare, ſi compromittat, non eſt perjurus, ibid. nu. 25. 606
2 Prælati ſunt procuratores & diſpenſatores rerum Eccleſiæ, non domini, in c. Quanto, n. 56. de transl. Epiſc. 134
5 Prælatus ſolus in quærendis poteſt Eccleſiæ præjudicare, in c. Sicut nobis, num. 21 de Regular. 80
6 Prælatus diffamatus maximè de dilapidatione poteſt per ſuperiorem compelli ad reddendam rationem adminiſtrationis, in c. Qualiter, & quādo, n. 2. de Accuſat. 122
6 Secus ſi diffamatus non ſit, ibid. n. 3. & ſeqq. 122
6 Prælatus inquiſitus de dilapidatione interim ab adminiſtratione removetur conſtito de ſuſpicione, ſecus in accuſato, ibidem. num 74. 128
6 Prælatus de gravi crimine inquiſitus, & convictus ab adminiſtratione totaliter removetur: Accuſatus verò deponitur, ibidem num. 75. 129
Vide in ver. *Inquiſitio.*
6 Prælatus ex ſola pendentia judicii ſuper dilapidatione non removetur, niſi alia probatio adſit, in c. Licet Heli, nu. 12 de Simon. 164
6 Sufficiunt tamen conjecturæ, ibid. num. 11. 164
6 Prælatus convincitur eſſe ſuſpectus de dilapidatione ſi probetur Eccleſiam fuiſſe divitem, & nunc eſſe pauperem, ibidem num. 12. 164
6 Nec excuſatur ſi dicat ſe expenſas feciſſe attenta conditione ſuæ magnæ nobilitatis, ibid. nu. 13. 164
6 Prælatus quantumcumq; nobilis debet reſtringere expenſas juxta facultates Eccleſiæ, ibid. nu. 14. 164
6 Prælatus poteſt Eccleſiam conſtituere penſionariam, in c. Audivimus, num. 3. de colluſ. deteg. 333
6 Declaratur, num. 6. 333

Prælatus quoad beneficii collationem, & privationem.

2 Prælatus ſolus dicitur habere jus conferendi, licet de conſenſu alterius conferre debeat, in c. Cum Eccleſia Vulterana, num. 4. de elect. 81
2 Prælati honeſtatem non decet aliquem ſine juſta cauſa à ſuis beneficiis amovere, in c. Quanto, num. 71 de Translat. Epiſcopi. 135
4 Prælato ſuſpenſo jus conferendi non devolvitur ad Capitulum, nec ad Archiepiſcopum, ſed ad Papam, in c. Quia diverſitatem, num. 13. & 23. de Conceſſ. præbend. pag. 239
6 Prælatus an ſtatim lata ſententia ſuper crimine intelligatur ipſo jure privatus dignitate, vel beneficio, in c. Qualiter, il ſecondo num 90. de Accuſat. 130
Vide in ver *Beneficium.*

Prælatus quoad Capitulum, & eius conſenſum.

2 Prælatus an poſſit compromittere ſine conſenſu Capituli, in c. Cum tempore, nu. 5. de Arbitr. 604
4 Prælatus quomodo conſtet an interſit Capitulo ut Prælatus, an verò ut Canonicus, in c. Poſtulaſti, num. 30. de conceſſ. præbend. 251
4 In dubio cenſetur quis in actu intervenire tamquam præſens majori dignitate, ibidem num. 31. 251
2 Prælatus, & Capitulum faciunt unum corpus, & poteſtas eſt in Eccleſia, & dignitate, in cap. His quæ, num. 47. de major. & obed. 507
Vide in ver. *Epiſcopus quoad Capitulum.*

Prælatus quoad Confeſſorem.

7 Prælatus inferior non exemptus, aut exemptus non Prælatus non gaudet privilegio ſibi eligendi Confeſſorem, in c. Ne pro dilatione, num. 3. de pœnitent. & remiſſ. pag. 140
7 Prælati inferiores exempti an poſſint ſibi eligere Confeſſorem ab Ordinario non approbatum, ibidem num. 20. pag. 141
7 Et an poſſint approbare ad Confeſſiones audiendas, ibidem num 21. 141
7 Prælatus quantumcumque maximus non poteſt de Jure communi ſibi eligere Confeſſorem, ibid. nu. 33. 142
7 Prælati exempti qui immediatè non ſubſunt Papæ, non habent privilegium ſibi eligendi Confeſſorem, ibidem num. 35. & 38. 142
Vide in ver. *Epiſcopus quoad Confeſſiones.*

Prælatus quoad correctionem ſubditorum.

2 Prælatus excommunicatus eſt ſi correctionis cauſa faciat percuti Clericum per laicum, in c. Indecorum, nu 49 de ætat. & qualitate. 236
2 Prælati ſubditos corrigunt, & reformant appellatione, vel conſuetudine non obſtante, in c. Irrefragabili, nu. 1. de offic Ordinar. 445
7 Prælatis, & Magiſtris licet ſubditos, & ſcholares etiam in ſacris ordinibus conſtitutos leviter percutere ſine incurſu excommunicationis, in cap. Cum voluntate, nu. 30. de ſentent. excomm. 208
3 Prælatus notoriè criminoſus non poteſt ſubditum corrigere, in c. De Priore, num. 4. de Appellat. 242
3 Contrarium, ibidem num 5. 242
3 Prælatus quantumcumque notoriè criminoſus, & irregularis ante diſpoſitionem poteſt Juriſdictionem in ſubditos exercere, ibidem num. 5. 242
Vide in verb. *Epiſcopus quoad Officium Epiſcopale.*
6 Prælati cùm teneantur ſubditos arguere, & increpare odium multorum incurrunt, in c. Qualiter, & quando il ſecondo, nu. 22. & 27. de Accuſat. 124
6 Prælati qui non corrigunt ſubditos, dicuntur eos occidere, & puniuntur à Deo tam in hoc ſæculo, quàm in futuro, in c. Licet Heli, num. 3. & num. ſeqq. de Simonia. pag. 163
6 Heli ſummus Sacerdos qualiter fuerit punitus à Deo, quia filios non corripuerat, ibidem num. 193

6 Prælatus non debet eſſe facilis ad credendum in præjudicium alterius, ibid. num. 7. 163
5 Prælatis Eccleſiaſticis. & præcipuè Papæ dolendum eſt de peccatis, & exceſſibus ſubditorum, in cap. Dolentes, num. 2. de Celebrat. Miſſar. 305
5 Prælatis & Clericis reprehenſibile eſt è ſomno non ſurgere ad diurnum concentum avium, ibid, nu. 4. 305

Prælatus quoad depoſitionem.

6 Prælato condemnato an ſtatim liceat electoribus ad electionem alterius procedere, in cap. Qualiter, il ſecondo, num. 95. de Accuſat. 131
Vide in ver. *Depoſitus, Condemnatus, Sententia.*
6 Prælatus poſt ſententiam condemnatoriam an remaneat poſſeſſor dignitatis, vel beneficij, ibidem num. 96. pag. 131

Prælatus quoad depoſitionem.

4 Prælatus etiam in caſibus à jure permiſſis ſine juſta cauſa non diſpenſat contra jus, in cap. Relatum, num. 21. de Cler. non reſid. 35

Prælatus quoad excommunicationem vel ſuſpenſionem.

4 Prælatus excommunicatus vel ſuſpenſus pro mortuo reputatur, in cap. Quia diverſitatem, nu. 21. de Conceſſ. præb. pag. 239
Prælato excommunicato, vel ſuſpenſo, an juriſdictio tranſeat in Capitulum.
Vide in ver. *Capitulum ſede vacante.*

Prælatus qualis, & à quo eligendus.

2 Prælatus eligendus eſt melior non ſimpliciter, ſed quoad regimen Eccleſiæ, in cap. Eam te, num 11. & 22. de ætate & qualitate. 239
2 Prælati proviſio in Collegiata poteſt pertinere ad alium quàm ad Capitulum ex fundatione, vel conſuetudine in cap. Nullus, num 16. de electione. 3
3 Prælatus eligendus eſt melior non ſimpliciter, ſed in ordine ad Eccleſiam regendam, in c. Conſtitutis, il ſecondo, num. 14. & ſeqq. de Appellat. 247
3 Et an dives, & potens pauperi, & litterato ſit præferendus, vel è converſo, ibidem num. 16. 248
Vide in ver. *Epiſcopus quoad promotionem.*

Prælatus inferior quoad abſolutionem.

7 Prælati inferiores quamvis per ſalutationem remittant injuriam, tamen pœnam non relaxant, niſi formiter abſolvant, in c. Si aliquando, num. 13. de ſent. excomm. 183

Prælati inferiori authoritas.

7 Prælati inferiores de matrimoniis cognoſcere publicas pœnitentias injungere, & indulgentias dare non poſſunt, niſi hoc eis competat de jure ſpeciali, in cap. Accedentibus, num. 1. de exceſſ. Prælat. 12
7 Prælati inferiores acquirere poſſunt ea, quæ ſunt dignitatis Epiſcopalis, non ſolum privilegio, ſed etiam præſcriptione, ibid. num. 4. 13
7 Non autem ea quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, ibidem num. 5. pag. 13
7 Etiam ſi præſcriptio ſit immemorabilis, ibidem nu. 6 pag. 13
3 Prælati inferiores de jure communi territorium non habent, nec dicuntur Ordinarij locorum, in cap. Cum contingat, nu. 25. de foro compet. 88
3 Et quid ex conſuetudine, vel præſcriptione, ibidem num. 26 pag. 88
3 Prælatus inferior an, & quando poſſit concurſus parochialium inſtituere, ibid. nu. 31. & 18. 89
2 Prælati inferiores habentes juriſdictionem quaſi Epiſcopalem excluſis Epiſcopis, non prohibentur cauſas matrimoniales, & criminales cognoſcere, in c. Significaſti, num. 16. de Offic. Archid. 381
2 Prælatus inferior non acquirit territorium, niſi tam ipſe, quam ſubditi eximantur à juriſdictione Epiſcopi, in c Cum Eccleſiarum, nu. 25. de off. Ordinar. 437
4 Prælati inferiores habent poteſtatem juriſdictionis, ſed non Ordinis, in c. Nullus, nu. 4. de Paroch. 378
4 Prælatus inferior nullius Diœceſis poteſt convocare quem maluerit Catholicum Antiſtitem pro Sacramento Chriſmatis, ibidem num. 51. 382
3 Prælatus inferior habens in loco juriſdictionem quaſi Epiſcopalem venit Appellatione Epiſcopi proprii ad hoc ut Clericus coram ipſo ſit conveniendus, in cap. Si quis, num 14. de foro compet. 42
7 Prælatus inferior habens in loco juriſdictionem quaſi Epiſcopalem poteſt explicare omnia quæ ad Epiſcopalem juriſdictionem pertinent, in cap. Sicut unire, nu. 16. de exceſſ. Prælator. 4
7 Prælatus inferior dicitur habere juriſdictionem quaſi Epiſcopalem ſi habeat Eccleſias ſibi pleno jure ſubiectas, ibidem num. 15, 4
2 Prælati inferiores exceptis Cardinalibus in ſuis titulis non habent juriſdictionem ordinariam de jure communi, in cap. His quæ, nu. 10. de maior. & obed. 506
2 Prælati inferiores ſunt quomodo ſponſi Eccleſiæ, in c. Quia propter, num. 32. de elect. 98
4 Prælati inferiores an uti poſſint opera duorum Canonicorum ſine Capituli licentia, vel non probata Eccleſiæ utilitate, in c. De cætero, nu. 6. de Cler. non reſid. pag. 41
4 Prælatus inferior poteſt ex juſta cauſa impertiri licentiam Clerico à ſua Eccleſia abſcedendi, in cap. Relatum num. 5. de Cler. non reſid. 35
4 Declaratur, ibid. num. 7. 35
2 Prælati inferioris licentia requiritur ad hoc ut Clericus ei ſubjectus tranſire poſſit ad aliam Eccleſiam, in cap. Admonet, num. 14. de renunciat. 146
7 Prælati inferiores habent juriſdictionem in certa parte Diœceſis duplici modo, in cap. Sacro, num. 60. de ſent. excomm. pag. 205
7 Iiſque negligentibus an ſuccedat in eorum juriſdictione papa, an Epiſcopus, ibid num. 61. 205
Prælati inferiores quoad monitoria.
Vide in ver. *Excommunicatio ad finem revelationis*
7 Prælatus inferior habens juriſdictionem quaſi Epiſcopalem an poſſit abſolvere ſubditos ab Excommunicatione ob levem Clerici percuſſionem, in c. Pervenit, nu. 10. & ſeqq. uſque in fin. de ſent. excomm. 149
7 Prælatis inferioribus habentibus jura Epiſcopalia competunt ea omnia, quæ ad Epiſcopalem juriſdictionem pertinent, ibidem num. 13. 149
7 Prælatus inferior habens jura Epiſcopalia poteſt abſolvere ab excommunicatione Canonis, quando Canon eam non reſervat, ibid. num. 14. 149
Vide in ver. *Epiſcopus quoad loca exempta.*
4 Prælatus inferior habet jus inſtituendi in Eccleſiis ſibi pleno jure ſubjectis, in cap. Cum veniſſent, num. 14. de Inſtitut. 226
4 Secus ſi eius juriſdictio ſit cumulativa cum Epiſcopo, ibidem num. 15. 226
Vide in ver. *Inſtitutio*, & in ver. *Ius inſtituendi.*
7 Prælatis inferioribus non competunt ea, quæ ſacris Ordinibus annexa ſunt, vel illos concernunt, in cap. Cum illorum, num. 29. de ſentent. excomm. 173
7 Prælatis inferioribus juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus in locis ſuæ juriſdictionis uti non licet facultate Epiſcopis attributa Decreto Concilii Tridentini, cap. 6. ſeſſ. 24. ibid. num. 31. 173
4 Prælatus inferior an curatis Eccleſiarum ſibi ſubjectarum dare poſſit licentiam non reſidendi, in cap. Tuæ, num. 5. & num. ſeqq. uſque in finem de Cleric. non reſiden. 69
2 Prælati inferiores, ſi ſint nullius Diœceſis, habeantque juriſdictionem Epiſcopalem poſſunt convocare quem maluerint Epiſcopum pro Chriſmate adminiſtrando, in cap. Cum veniſſet, §. Per frontis, num. 8 de Sacr. Unct. 309

Prælatus inferior quoad Ordines.

2 Prælatus inferior ſæcularis habens facultatem poſt Concilium Tridentinum conferendi primam tonſuram, & minores Ordines certis perſonis, ſi alios ordinet, an characterem imprimat, in cap. Statuimus, num. 11. & ſeqq. uſque in finem de ſupplen. negligen. Prælatorum. 170

2 Prælatus

Prælatus inferior ſæcularis habens privilegium ante Concilium Tridentinum conferendi ſuis ſubditis ſæcularibus primam tonſuram, & minores Ordines, ordinando poſt Concilium Tridentinum nihil confert, ibidem num. 5. & 31. 171

Prælatus carens poteſtate ordinis dicitur eſſe inſtar Chimeræ ibidem num. 17. 171

Prælatus inferior ſive regularis, ſive ſæcularis ſi conferat primam tonſuram, aut minores ordines an, & quibus caſibus imprimat characterem, aut conferat Ordinis executionem, ibidem num. 53. 175

Prælatus inferior quoad præſcriptionem.

Prælatus inferior poteſt præſcribere jura Epiſcopalia contra Epiſcopum, licet non ſit exemptus ex privilegio in c. Cum olim, nu. 10. de Præſcription. 226

Præſcribere poteſt inferior Prælatus contra Epiſcopum jus inſtituendi, & deſtituendi. ibidem num. 11. 226

Et quid in inſtitutione auth. rizabili, ibid. nu. 12. 226

Præſcribere an poſſit inferior jus ordinandi Clericos tam per ſeipſum, quam per alium, ibid. nu. 13. 226

Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. n. 14. 226

Prælatus inferior an poſſit præſcribere jus abſolvendi à caſibus Epiſcopo reſervatis, ibidem num. 18. 227

Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibidem num. 25. pag. 217

Præſcribi poſſunt per inferiorem Epiſcopo omnia quæ ſunt juriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis, ibidem num. 20. 227

Præſcribi poteſt ab inferiori Prælato poteſtas excommunicandi, interdicendi, & abſolvendi, ibidem num. 28. pag. 218

Prælatus inferior, qui nititur ſola præſcriptione non obtinet contra Epiſcopum, niſi illam ſufficienter probet, ibidem num. 35. 228

Prælatus inferior ad excludendum Epiſcopum à viſitatione, an docere debeat per rem judicatam de exercitio utriuſque juriſdictionis in Parochos & Parochianos ibidem num. 41. 228

Prælato inferiori an, & quando danda ſit manutentio contra Epiſcopum in exercitio juriſdictionis Epiſcopalis, ibidem num. 46. 229

Prælatus inferior non poteſt juvari ſola poſſeſſione contra Epiſcopum in interdicto Retinendæ, ibidem num. 50. pag. 229

Prælatus inferior non poteſt præſcribere jura Epiſcopalia, in cap. Cum ab Eccleſiarum, num. 31. de offic. Ordinar. 438

Prælatus inferior poteſt præſcribere in certis Eccleſiis Diœceſis totum jus Epiſcopale; ſubducitur tamen tempus, quo vocavit Eccleſia Cathedralis, in cap. Auditis, num. 1. de præſcript. 221

Prælatus inferior ſi ſolus inſtituerit ſpatio annorum quadraginta, præſcribit excluſo Epiſcopo, ibidem num. 6. 221

Prælatus inferior quomodo poſſit præſcribere Jura Epiſcopalia in aliqua parte diœceſis, in cap. Sacro, nu. 63. de ſentent. excomm. 204

1 Jus inſtituendi poteſt præſcribi ab inferiore, in c. Cum veniſſent, nu. 16. de inſtitut. 226

Prælatus inhabilis.

Prælatus inhabilis.

Vide in ver. *Coadjutor*, & in verb. *Prælatus quoad Renunciationem.*

5 Prælatus ſi efficiatur inhabilis etiam perpetuò non removetur, ſed datur ei coadjutor, vel adminiſtrator, in cap. Per tuas, il primo, num. 22. de Simonia. 169

1 Prælato inhabili datur coadiutor, nec Juriſdictio tranſit in Capitulum, in cap. Quia diverſitatem, num. 32. de conceſſ. præben. 240

Prælatus intruſus.

5 Prælatus naturaliter mortuus, & intruſus æquiparantur, in cap. Quod à prædeceſſore, num. 60. de Schiſmat. 234

6 Prælatus intruſus non poteſt conferre Sacramenta, & conferendo executionem non confert, ibid. nu. 89. 237

Et in cap. Niſi cum pridem, n. 35. de Renunciat. 156

Vide in ver. *Intruſus.*

Prælatus quoad Iudicia.

2 Prælatus poteſt eſſe in Judicio ſuper re immobili Eccleſiæ etiam ſine Capituli conſenſu, in cap. Cum tempore, num. 36. & 41. de Arbitr. 607

7 Prælatus agere poteſt pro iniuria ſuo Clerico illata, in cap. Presbyteri, num. 1. de pœn. 96

3 Prælatus in juribus Eccleſiæ ſuæ poteſt eſſe arbiter & Judex, in c. Cum olim, num. 4. de præſcript. 215

Prælatus quoad pœnas pecuniarias.

7 Prælati, qui in criminibus diſpenſare non poſſunt pœnam à Jure ſtatutam nequeunt in pecuniariã commutare, in cap. Licet, nu. 1. de pœnis. 92

7 Prælati nec pro criminoſis ſuſtinendis, nec correctionis cauſa ex cupiditate debent pecuniam exigere, ibidem pag. 92

7 Prælatus qui crebrò, & facilè pœnas pecuniarias infligit, eſt vehementer ſuſpectus de avaritia, ibidem num. 3. pag. 92

7 Idem ſi huiuſmodi pœnas ſibi applicet, ibidem num. 4. & ſeqq. 92

7 Prælatus qui mediante pecunia ſuſtinet criminoſos, Juſtitiam vendit, ibidem num. 6. 92

2 Prælatus in impoſitione pœnę cavere debet à quęſtu pecunię, in cap. Irrefragabili, §. Cęterum, num. 1. de off. Ordinar. 453

2 Pręlatus, qui pecuniam recipit, ut criminoſos non corrigat, Juſtitiam vendit, ibidem num. 14. 454

2 Pręlati qui in viſitatione ſubditos de crimine ſuſpectos concutiunt ut ſe nummis redimant, increpantur, ibidem num. 15. 454

Vide in ver. *Pœna pecuniaria.*

Prælatus putativus.

6 Prælati putativi, ſive ordinarii, ſive delegati geſta regulariter ſunt valida, in cap. Super eo, num. 4. de Crimin. falſ. 320

6 Etiam quoad ſpiritualia, & pertinentia ad forum interiorem, ibid. num. 5. 320

6 Declaratur, ibidem num. 9. 320

6 Prælato putativo obediendũ eſt ſi habeat titulum authoritate ſuperioris, ſecus ſi per falſas litteras, ib. n. 12. 321

6 Error communis ad validitatem eorum, quæ geruntur ab excommunicato vel irregulari debet eſſe facti non juris, in cap. Quod à prædeceſſore, num. 135. de Schiſmat. 244

2 Titulus putativus niſi proveniat à legitimo ſuperiore non dicitur coloratus, nec ſuſtinetur opinione communi, in c. Niſi cum pridem, nu. 33. de Renunc. 156

6 Geſta à prælato putativo non ſuſtinentur ex communi errore, ſed requiritur etiam titulus ab habente authoritatem, in c. Super eo, nu. 9. de Crimin. falſ. 320

6 Geſta per Prælatum putativum valent quamdiu toleratur; ſecus ſi notorium ſit eum eſſe ſuſpenſum, in c. Quod a prædeceſſore, nu. 136. de Schiſmat. 244

5 Geſta non ſuſtinentur ex titulo putativo, & communi errore, niſi concurrat poſſeſſio, vel quaſi, in cap. Conſultationibus, nu. 3. de Jurepatr. 244

Prælatus Regularis.

3 Prælatus Regularis corrigens ſubditorum exceſſus recuſari non poteſt, in c. Ad noſtram, n. 3. de appellat. 139

5 Prælati Regulares Ordinum Mendicantium non dicuntur in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti quoad hoc ut poſſint actuali degradationi aſſiſtere, in c. Aqua, num. 31. de conſecr. Eccleſ. vel Altar. 293

1 Prælati Regulares habent Jus ſuſpendendi ſubditos à gradibus, & dignitatibus ex quacunque cauſa etiam occulta, & extraiudicialiter, in c. Cum dilectus, num. 46 de conſuetud. 272

2 Prælatis Regularibus nullius Diœceſis Juriſdictionem habentibus quaſi Epiſcopalem competunt ea omnia in Regulares exemptos intra ſuum territorium exiſtentes, quæ ex Concilio Tridentino competunt locorum Ordinariis contra alios exemptos, in cap. Accedendibus, num. 40. de exceſſ. Prælat. 16

3 Prælati Regulares poſſunt prohibere ſuis ſubditis etiam ob crimen occultum, ne aſcendant ad Superiores Ordines in c. Ad aures, nu. 2 de tempor. ordinat. 184

2 Prælatorum Regularium appellatione qui intelligantur, ibidem num. 3. 184

2 Prælatis Regularibus ex Concilio Tridentino an liceat extrajudicialiter criminoſis occultis non ſolùm prohibere aſcenſum ad Ordines, & dignitates, ſed etiam eos ſuſpendere à jam ſuſceptis, ibidem num. 4. & ſeqq. uſque in fin. 184

2 Prælatorum appellatione ex proprietate veniunt etiam Prælati Regulares, ibid. num. 14. 186

2 Prælatus Regularis de jure communi majorem habet authoritatem quoad impediendam ſubditorum promotionem, quàm Epiſcopus, ibid. num. 16, 186

7 Prælati Regulares ea notitia, quam in confeſſione habuerunt uti non debent ad externam politiam, in cap. Officij, num. 40. de pœnit. & remiſſ. 122

4 Prælati cogi poſſunt tot Monachos, vel Clericos inſtituere, quot poſſunt de reditibus Eccleſiæ ſuæ ſuſtentare in c. Non amplius, num. 5. de inſtitut. 213

4 Declaratur, ibidem nu. 38. 213

5 Prælati ſui appellatione venit Prælatus immediatus Monaſterii, non autem Generalis, vel Provincialis, niſi aliud habeat conſuetudo, vel ſtatuta Ordinis, in cap. Licet, num. 36. de Regular. 86

Prælatus Regularis quoad tranſitum ad aliam Religionem.

Vide ſupra in ver. *Regulares quoad tranſitum.*

7 Prælatis Regularibus nefas eſt damnare ſubditum, ut fame pereat præcipiendo aliis ne cibos deferant, in cap. Novimus, num. 14 de Verborum ſignific. 216

7 Prælati Regulares ex Concilio Tridentino non poſſunt ſuis ſubditis pro manifeſtis peccatis imponere pœnitentiam publicam, ſed debent eos corrigere intra ſepta Monaſterij, in cap. Manifeſta, num. 20. de pœnitent. & remiſſ. 103

7 Prælatus Regularis ſi ſit captus à Turcis, vel Saracenis, an aliùs in ejus locum eligi poſſit, anve ex captivitate reverſus in priſtinum ſtatum ſit reponendus, late diſcutitur, in cap. Per ſuas, il primo, num 7. & ſequent. uſque in fin de Simonia. 168

6 Prælati Regulares qui à Capitulo eliguntur, & à Superiori confirmantur, removeri non poſſunt, niſi ex juſta cauſa, & juris ordine ſervato, ibidem num. 8. & 41. & 45. 168

6 Non tamen in regularibus requiritur cauſa tam gravis ſicut in ſæcularibus. ibidem num. 9. 168

6 Prælatus ab hoſtibus captus non eſt ipſo jure privatus ſua dignitate, nec privandus per ſententiam, ibidem num. 12. pag. 169

6 Prælati Regulares non ita pingue jus habent ſicut ſæculares, ibidem num. 24. 169

6 Prælatus Regularis etſi removeri poſſit levioribus ex cauſis, requiritur tamen delictum, & illius probatio, ibidem num. 25. 170

6 Prælatus non debet privari juri ſuo propter captivitatem, ibidem num. 26. 170

6 Prælati Regulares ex levioribus cauſis ab adminiſtratione removentur, quàm ſæculares, in cap. Qualiter, il ſecondo num. 51. de Accuſat. 126

6 Et ſpectanda eſt conſuetudo ſpecialis locorum Religioſorum, ibidem num. 52. 126

7 Prælati Regulares an poſſint diſpenſare ſuper irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus in vim Concilii Tridentini, cap. 6. ſeſſ. 24. in cap. Cum illorum, num. 27. & ſequent. uſque in finem, de ſentent. excommun. 173

2 In Prælatum Regularem eligi non poteſt qui non fuit ante Monachus, & inſtructus in Regula Monachali, in cap. Cum ad noſtram, num. 1. de electiõn. pag. 87

2 Ordinarius ſupplet negligentiam Abbatis non revocantis Monachum vagabundum in cap. Quanto, nu. 1. de offic. Ordinar. poſt pag. 444

2 Monachus ſine Monaſterio caret vita, ſicut piſcis ſine aqua, ibid. num. 2. poſt pag. 444

2 Epiſcopus poteſt ſibi aſſumere Monachum in Cubicularium etiam contradicente Abbate ſi ſit neceſſarius, ibidem num. 6 poſt pag. 444

2 Contrarium, ibidem num. 7. poſt pag. 444

2 Monachorum correctio, & doctrio primo loco pertinet ad Abbatem, ibid. nu. 8. poſt pag. 444

2 Prælatus Collegiatæ Eccleſiæ, qui præficitur per electionem habet Juriſdictionem ordinariam in illos de Collegio, ibidem num. 11. poſt pag. 444

2 Declaratur, num. 21. poſt pag. 444

2 Abbas, Prior Conventualis poteſt Monachos excommunicare, ibidem num 12. poſt pag. 444

2 Abbas vel habet Juriſdictionem in Monachos etiam in criminalibus niſi imponenda ſit pœna depoſitionis, ibidem num. 13. & 20 poſt pag. 444.

2 Abbas exercet Juriſdictionalia ante benedictionem, ibidem num. 14. poſt pag. 444

2 Conſecratio in Epiſcopo magis operatur, quam benedictio in Abbate, ibidem nu. 15. poſt pag. 444

2 Abbas vocatur etiam ante benedictionem, ibid. nu. 16. poſt pag. 444

2 Monachus in his, quæ pertinent ad obſervantiam regulæ magis tenetur obedire Abbati, quàm Epiſcopo, ibidem num. 18. poſt pag 444

2 Abbas poteſt Monachum vagabundum revocare, punire, & ejicere ad præſcriptum Regulæ, ibidem num. 18. poſt pag. 444

2 Monachus in cauſis civilibus, & pecuniariis conveniri non poteſt coram Abbate, ſed Eccleſia, vel Monaſterium convenietur coram Ordinario, ibid. num. 23. poſt pag 444

2 Abbas, vel Prior in Monaſterio, Provincialis in omnibus Conventibus provinciæ, & Generalis in toto Ordine habent Juriſdictionem univerſalem, & ordinariam, ibidem nu. 27. poſt pag. 444

2 Monachi in Monaſterio Epiſcopatui unito ſubſunt, Epiſcopo, & Præpoſito, vel Priori, ibid. num. 35. 444

2 Abbas habet totam poteſtatem in Monaſterio, excluſo Epiſcopo, ibid. num. 39 poſt pag. 444

Prælatus quoad renunciationem.

4 Prælatus inhabilis propter morbum perpetuum non poteſt compelli ad cedendum, in cap. Ex parte, num. 3 de Cler. ægrotan. 199

1 Prælatus invitus cogi poteſt ad cedendum quando ſubeſt periculum deſtructionis Eccleſiæ dummodo detur ei bonum concambium, in cap. Cæterum num. 51. de Reſcript. 191

Vide in ver. *Epiſcopus quoad Renunciationem.*

Prælatus quoad Reſidentiam.

4 Prælatus poteſt fugere cum ſpecialiter quæritur à perſecutoribus, & ſalus animarum per alios tuta eſſe poteſt, in c. Clericos, num. 50. de Cler. non reſiden. 81

4 Secus ſi periculum omnibus imineat, ib. nu. 51. 81

4 Prælatus, vel Clericus non reſidens, qui citatus non revertitur, privandus eſt, niſi habeat juſtum impedimẽtum, in c. Ex parte, nu. 1. de Cler. non reſid. 47

4 Prælatus abſens etiam per decennium ex hoc ſolo non cenſetur habere Eccleſiã pro derelicta, ibid. nu. 2. 47

4 Prælatus qui ad Eccleſiam revertitur, & ſtatim recedit, amplius non eſt movendus, ibid. nu. 4. 47

4 Prælatus abſcedens, cui certus terminus fuit præfixus ad redeundum, lapſo termino privari poteſt ſine alia monitione, ibid. nu. 5. 47

4 Dummodo in conceſſione fuerit monitus redire in termino, ibid. num. 6. 47

4 Prælati curam animarum habentes tenentur in ſuis Eccleſiis perſonaliter reſidere, ibid. nu. 9. 47

4 Prælatus ut abeſſe poſſit à ſua Eccleſia non ſufficit legitima cauſa, ſed requiritur etiam licentia, ib. n. 88. 57

4 Prælatus quibus caſibus cenſeatur habere Eccleſiã pro derelicta, in c Qualiter, nu. 5. de Cler non reſid. 58

Vide in ver. *Reſidentia Epiſcopi*, & in ver. *Parochus quoad Reſident.* & in ver *Epiſcopus quoad Reſidentiam*

Prælatus quoad ſcientiam.

2 Prælatus poteſt verbum Dei prædicare, & ſacramenta adminiſtrare etiam ſine charitate, non autem ſi ſit prorſus illiteratus, in c. Eam te, n. 13, de ætat. & qualit 239

1 Prælati Eccleſiarum, & alii curam animarum habentes, & officium docendi fidem, tenentur explicitè ſcire articulos ſymboli patrum, & Athanaſii, in cap. Firmiter n. 23. & 49. de ſumma Trinit. & fide Cathol. 6

Vide in ver. *Epiſcopus quoad licentiam.* 6

Prælatus

Prælatus quoad ſucceſſorem, & ſucceſſionem.

1 Prælatus non poteſt ſibi eligere ſucceſſorem niſi cum authoritate Romani Pontificis, in cap. Accepimus, nu. 15. de pactis. 562

1 Prælatus non dicitur ſucceſſor univerſalis ſui prædeceſſoris, nec ejus perſonam repræſentat, in cap. Gravis, n. 136. de reſtitut. ſpoliat. 156

3 Et mala fides prædeceſſoris non impedit quin ſucceſſor habens bonam fidem faciat fructus ſuos, ibidem num. 137 pag. 157

1 Prælatus quamvis ſuccedat in univerſum jus prælaturæ non tamen ſuccedit in jus prædeceſſoris, nec ab eo cauſam habet, ſed à Superiore ipſum inſtituente, ibidem num. 138. 157

1 Prælatus ſucceſſor poteſt bona fide præſcribere, licet prædeceſſor habuerit malam fidem, ibid. nu. 139. 157

Vide in ver. *Papa quoad Succeſſorem.*

1 *Præparatio* ad formam non eſt forma, in cap. Cum contingat, num. 53. de ætate & qualit. 261

1 Præparatio debet ſemper præcedere præparatum, ibid. num. 100. 267

5 Præparantis, & præparati idem eſt judicium, in cap. Non magnoperè, n. 20. ne Cler. vel Monach. 404

5 Et judex cauſæ præparantis eſt judex cauſæ præparatæ, ibidem num. 21. 404

1 *Præpoſitura* habens nudum miniſterium aliquot beneficia conferendi approbatis ab Ordinario an poſſit conferri Clerico quatuordecim annorum, in cap. Indecorum. n. 9 & ſeq. uſque ad n. 17. de ætate & qualit. 233

1 Præpoſitura præſertim commendari conſueta ſi careat cura, & conventu cenſetur dignitas comprehenſa, in cap. 12. §. Ad cæteras, ſeſſ. 24. in cap. Cum in cunctis, num. 45. & 111. de elect. 40

1 Præpoſitura an ſit dignitas, in cap. Ut Abbates, nu. 24 de ætate & qualitate. 219.

1 *Præpoſitus* Eccleſiæ, quæ eſt Dignitas principalis, & collegiata cum juriſdictione ſpirituali, & temporali an ex Concilio Conſtantienſi ſit privatus ipſo jure, ſi infra annum in Presbyterum ordinatus non fuerit, in cap. Cum in cunctis, § Inferiora, num. 25. & ſeqq. uſque ad num. 35. de elect. 54

1 Præpoſitus Piſcienſis concurſus Parochialium inſtituit & cauſas matrimoniales cognoſcit, cum ſit nullius diœceſis, in c. Cum contingat, n. 18. de foro cōpet. 89

1 Præpoſiti Pratenſis & Piſcienſis minores ordines conferre, ac litteras dimiſſorias concedere non poſſunt, in c. Significaſti, nu. 29. de off. Archid. 383

2 Præpoſiti, & Decani rurales non habent dignitatem, in c. Ut Abbates, num. 23. de ætat. & qualit. 219

2 Præpoſiti in Germania, Belgio, & Polonia dignitatem habent, & alicubi juriſdictionem, & curam animarum ibidem num. 25. 219

3 Præpoſitus Buxeti habet juriſdictionem cumulativam cum Epiſcopo Burgi S. Domnini, in cap. Auditis, nu. 8. de præſcript. 223

1 Præpoſiti quandoque ſunt merè laici, in cap. Verum, num. 11. de foro compet. 75

5 Præpoſitus qui eſt ſecundus poſt Abbatem, poteſt ab eo removeri, ſi quater admonitus ſe non emendaverit in c. Cum ad Monaſterium, n. 33. de ſtatu Monach. 192

4 Præpoſito Buxeti an competat jus inſtituendi tam ad beneficia in ſuo privilegio expreſſa, quàm ad alia poſtea erecta infra limites præpoſituræ, in cap. Cum veniſſent, nu. 9. & ſeqq uſque ad nu. 22. de Inſtitut. 225

4 Ejus juriſdictio eſt cumulativa cum Epiſcopo, ibidem num. 10. 225

6 *Præpoſteratio* facti factum non vitiat, in c. Tuæ litteræ num. 4. de C er. per ſalt. promot. 342

7 Præpoſteratio in formalibus, & in his quæ ſunt de ſubſtantia, vitiat actum: ſecus in aliis, in cap. Qui Presbyterum, num. 86. de pœnit. & remiſſ. 112

4 *Prærogativa* perſonæ quamvis interdum ſit juſta cauſa diſpenſandi ad plura incompatibilia, non tamen eſt juſta cauſa annectendi unum beneficium alteri, in cap. Expoſuiſti, num. 6. de præben. 179

3 *Præſcribens* contra univerſaliter poſſidentem in certis articulis etiam animo acquirendi juriſdictionem univerſalem, illam univerſaliter non acquirit, ſed tantum præſcribit quantum exercuit, in cap. Cum olim, nu. 29 de præſcript. 228

3 Secus ſi nemo univerſaliter poſſidebat, quia totum præſcribit ſi ea intentione hoc faciat, ibid. nu. 30. 228

3 Præſcribens unum actum univerſalem, acquirit univerſam juriſdictionem ſi habeat cauſam univerſalem, ſeu intentionem fundatam de jure communi, ib. n 33 228

3 Præſcribens poteſtatem excommunicandi an cenſeatur etiam præſcribere poteſtatem interdicendi, ſuſpendendi, & abſolvendi, ibidem num 34 remiſſivè. 228

2 Præſcribi poſſunt per inferiorem Epiſcopo jura omnia Epiſcopalia ad utramque legem pertinentia, in cap. Irrefragabili, §. Expreſſus, num. 4. de off. Ordin. 446

1 Præſcribens contra juriſdictionem Imperatoris non remanet acephalus, ſed ſubeſt Papæ, in cap. Canonum ſtatuta, num. 81. de Conſtit. 26

2 Præſcribenti abſurdum eſt minus tribuere quàm poſſidenti, in c. Querelam, num. 7. de elect. 74

5 Præſcribens univerſitatem an præſcribat jus patronatus ei immixtum, in cap. Ex litteris num. 58 de Jurepatronatus. 243

6 *Præſcriptio* negativa in facultativis qualiter procedat, in cap. Pervenit, num. 42. de adulter. 287

2 Præſcriptio non valet ſi ſit correctionis, impeditiva, ſecus ſi correctionis translativa, in c. Irrefragabili, nu. 5 de offic. ordinar. 445

5 Præſcriptio juriſpatronatus contra privatum non improbatur à jure, in cap. Cum propter, nu. 84. de jurepatronatus 262

3 Præſcriptione eximi poteſt Eccleſia à poteſtate Epiſcopi ſi alius præſcribat ſubjectionem; aliàs ſecus, in cap. Auditis, num. 1. de præſcription. 221

3 Præſcriptio juris inſtituendi inferioris Prælati an ſit cumulativa cum Epiſcopo, an verò actus Epiſcopi interrumpant præſcriptionem inferioris, ibidem num. 2. & ſeqq. uſque in finem. 221

3 Præſcriptio, vel conſuetudo completa non tollitur ſi ſemel, aut bis fiat contrarium, ſed requiritur contraria præſcriptio, vel conſuetudo, ibid. nu 3. 222

3 Præſcribere ſi incipiat Abbas jura Epiſcopalia contra Epiſcopum fit interruptio ſi Epiſcopus ſaltem una vice iiſdem juribus utatur ante completam præſcriptionem ibidem num. 4. 222

Declaratur, ibidem num. 6. & ſeqq. 222

3 Præſcriptio qualificatur ab animo præſcribentis, ibid. num. 11. 223

3 Præſcribere poteſt Abbas in Capellis jura Epiſcopalia, ſed obtinet in his ſolis quæ præſcripſit, in c. Cum olim num. 1. & 10. de præſcript. 225

3 Præſcriptio juriſdictionis univerſalis, in certa parte diœceſis excluſo Epiſcopo includit etiam facultatem ſibi caſus reſervandi, ibidem num. 22. 227

3 Præſcriptio non procedit in his quæ ſunt contra diſciplinam Eccleſiaſticam, ibid. num. 24. 227

5 Præſcriptio quinquennalis in quibus caſibus habeat locum, in c. Si quis, num. 49 de regular 15

5 Præſcribens rem alienam etiamſi poſt completam præſcriptionem ſuperveniat mala fides, eſt tutus in foro conſcientiæ ibid. num. 50. 15

5 Præſcriptio inducta eſt in pœnam negligentium, & ad bonum publicum, ibid. num. 53. 15

4 Præſcriptionem non inducit factum uſurpatum, in cap. Quia ingredientibus, nu. 11. de teſtam. 315

4 Præſcriptio eſt odioſa, & reſtringenda, in c. Cum contingat. nu. 7 de decim. 393

4 Præſcriptio partis indiviſibilis ad totum extenditur, ibidem num. 15. 394

4 Præſcriptio non extenditur de ſpecie ad ſpeciem, ſed benè ad actus ejuſdem ſpeciei poſtea occurrentes, in cap. Litteras, nu. 56. de Conceſſ. præbend. 247

4 Regula tantum præſcriptum quantum poſſeſſum non habet locum in conſuetudine, ibid. nu 55. 246

2 Præſcriptio Epiſcopi contra inferiorē prælat. non requirit. in c. Cum ab eccleſiarum, n. 32. de off. Ordin. 438

2 Præſcriptio inferioris nondum completa interrumpitur per actus Epiſcopi, ibid. num. 33. 438

2 Præſcriptio juriſdictionis quaſi Epiſcopalis non conſtituit inferiorem in proprio territorio niſi ſit privativè ad Epiſcopum, ibidem nu. 34. 438

1 Præſcriptio in bonis patrimonialibus Clericorum de jure communi currit ſicut in bonis laicalibus, in cap. Conſuetudines, nu. 28. & ſeq. de Conſuetud. 255

1 Et quid poſt Bullam Urbani VIII. ibid. nu. 31. 255

3 Præſcriptio cumulativa juris inſtituendi an requirat tit. in c. Cum Eccleſia nu 24. & ſeq. uſque in fin. de cauſ. poſſ. & propriet. pag. 141. 8 in Præ-

3 in Præſcriptione juris eligendi titulus non acquiritur ſi ſit cumulativa, ſecus ſi privativa, ibidem num. 25. & ſeqq. 141
3 in Præſcriptionibus contra jus titulus eſt neceſſarius, ibidem num. 26. 141
3 Præſcriptio cumulativa non eſt contra jus ſi actus ſint ſimultanei, aliàs ſecus, ibidem num. 27. 141
3 Præſcriptio non habens vehementem juris reſiſtentiam titulum non requirit, ibidem num. 142
3 in Præſcriptione juris inſtituendi ſcientia, & patientia Epiſcopi eſt loco tituli, ibidem num. 38. 142
Præſcriptio cenſus. Vide in ver. *Cenſus*.
Præſcriptio ſolutionis in certa moneta. Vide in ver. *Moneta*
2 Præſcriptio non currit contra Eccleſiam Romanam reſpectu ſupremæ poteſtatis, in cap. Cum ex illo, num. 6. de Tranſlat. Epiſcop. 127
4 Præſcriptio non currit vacante Eccleſia, in cap. Cum veniſſent, num. 21. de Inſtitut. 226
6 Præſcriptio non currit durante captivitate, in cap. Per tuas, il primo, num. 37. de Simon. 171
2 Præſcriptio juris diſpenſandi in gradibus prohibitis debet eſſe immemorabilis, & cum ſcientia, & patientia Principis, in c. Cum de tua, nu. 16. de corp. vit.
2 *Præſens* dicitur multis modis pro ſubjecta materia, in cap. Quiſquis, num. 41. de elect. 104
2 Præſens in judicio, & non contradicens his, quæ aguntur in ſui præjudicium, cenſetur conſentire, in cap Cum in jure, num. 12. de Off. Delegat. 405
5 *Præſentandi* poteſtatem conferunt poſſeſſio, & communis credulitas, in cap. Conſultationibus, num. 1. & 3. de Jurepatronat. 244
5 Præſentandi quaſi poſſeſſio ex unico actu acquiritur, ibidem num 17. 245
5 Jus præſentandi in multis differt à jure eligendi, in c. Quoniam, num. 22 de Jurepatron. 235
2 Præſentare minus idonei, vel nullum paria ſunt, in c. Cum vos, num. 36. de Offic. Ordinar. 442
2 Præſentans indignum præſumitur eum præſentare ſcienter, ibid. num. 47. 443
6 Præſentans puerum baptizandum cenſetur in ipſo actu tetigiſſe, in c. Veniens, nu. 16. de Cognat. ſpirit. 68
2 Præſentationes de jure communi ſpectant ad Prælatum & Capitulum ſimul, in cap. Cum Eccleſia Vulterana num. 20. de elect. 84
2 Præſentatio in Canonicatibus, & præbendis de Jurepatronatus ſpectat ad patronum, & inſtitutio ad Epiſcopum cum conſenſu, & conſilio Capituli, ibidem num. 34. 85
5 Præſentatio nulla in numero præſentationum non computatur, in c. Cum autem, nu. 11. de Jurepatron. 247
5 Præſentatio Clerici patroni habet vim electionis, ibidem num. 18. 247
5 Præſentatio ſecunda pàtroni Eccleſiaſtici non tenet prima non caſſata, ibid num. 19. 247
5 Præſentatio de duobus facta á pari numero patronorum non valet, & neutri acquiritur Jus petendi inſtitutionem, ibidem num. 23. 248
5 Et poſſunt patroni aliam præſentationem facere etiam ex toto recedendo à prima, ibidem num. 24. 248
5 Præſentatio unius tantum ex compatronis omnium poſſeſſionem conſervat, in cap. Cum propter, num. num. 59. & 73. de Jurepatron. 239
5 Præſentatio facta à majori parte patronorum etiam reſpectu minoris valida eſt, licet non ſit facta à majori parte omnium, in c. Quoniam, num 13. de Jurepatr. 235
5 ex Præſentatione ſecunda non poteſt alicui jus cõpetere ſi competat ex prima, ibidem num. 43. 237
6 Præſentatio, collectio, & ejectio vitiantur ex ſimonomia unius ſi competant pluribus, ut univerſis, Secus ſi ut ſingulis, in c. Nobis, nu. 5. de Simon. 152
2 Præſentatio non tribuit titulum, ſed tantummodo jus ad rem, in cap. Ad extirpandas, num. 28. de fil. Presbyter. pag. 317
2 Nec per eam contrahitur ſpirituale conjugium, ſicut per inſtitutionem, & electionem, ibid. nu. 29. 317
5 Præſentatio ut ſit valida non requiritur ut præſentans ſit patronus, ſed ſatis eſt ut tempore præſentationis ſit in quaſi poſſeſſione præſentandi, & communiter reputetur patronus, in cap. Conſultationibus, num. 3. & 4. de Jurepatr pag. 244
5 Et quid poſt Concilium Trident. ibid. n. 8. & ſeq. 244
5 Præſentatio eſt fructus Juriſpatronatus, ibid nu. 5. 244
2 Præſentatio ut ſit valida ſufficit ut præſentans ſit in quaſi poſſeſſione præſentandi tempore præſentationis, etiam ſi ſit talis in quem cadat uſurpationis præſumptio in cap. Querelam, num. 3. de elect. 73
2 Secus poſt Concilium Tridentinum, ibidem num. 4. & ſeqq. 73
5 Præſentatio eſt fructus juriſpatronatus, in c. Ex litteris num. 17. de Jurepatronatus. 239
7 Præſentationes effectum ſortitæ probari debent authenticis ſcripturis, in cap. Olim, il primo, num. 6. de privileg. 58
2 Præſentatio de non idoneo, & indigno differunt, & refellitur contraria opinio, in cap Cum vos, num. 56. de offic. Ordinar. 444
4 *Præſentatus* ad Eccleſiam non confirmatus ſi nolit reſidere non inſtituitur, & confirmatus privatur appellatione remota, in cap. Relatum, num. 1. de Cler. non reſiden. pag. 35
5 Præſentari poteſt Clericus per Rectorem Eccleſiæ ad titulum beneficii, etiam invito patrono laico, in cap. Cum propter, num. 15. de Jurepatr. 256
5 Et quid invito patrono Eccleſiaſtico, ibid. n. 16. 256
5 Præſentatus à pluribus in diſcordia patronorum eſt præferendus ſi ſit idoneus, licet alius præſentatus ſit dignior, in c. Quoniam, nu. 15. de Jurepatr. 235
6 Præſentato acquiritur jus ſpirituale ad beneficium obtinẽdum, Epiſcopus compelli poteſt inſtituere, in cap. Tua nos, num. 5. de Simonia. 174
5 Præſentatus à bonæ fidei poſſeſſore de jure communi debet inſtitui, & præferri præſentato à proprietario: Secus ex Concilio Tridentino, in cap. Conſultationibus, num. 15. de Jurepatr. 245
5 *Præſidentes* Capitulis poſſunt excommunicare, & facere excommunicatum denunciari ab Eccleſiarum Prælatis, in c. Ne religioſi, num. 15. de Regular. 113
2 *Præſes* Capituli an ſit de ſubſtantia electionis, in cap. Quia propter, num. 72. de elect. 97
1 de *Præſtimoniis* an debeat fieri mentio in litteris, in c. Ad audientiam, il ſecondo, num. 60. & 62. de reſcript. 237
5 *Præſumant* ver. non verificatur in his, qui ex ſimplicitate aliquid contra legem faciunt, in c. Ad hæc, num. 71. de Religioſ. domib. 212
1 *Præſumptio* validitatis actus eſt aliarum præſumptionũ regina, in c. Ne innitaris, num. 231. de Conſtit. & in c. Nonnulli, num. 47. de reſcript. 72
3 Præſumitur quis continentiam ſervaturus ratione antiquæ ætatis etiamſi tempore juventutis caſtitatem non ſervaverit, in cap. Cum ſis, num. 84 de Converſ. Conjugat. pag. 146
5 Præſumptiones, vel fictiones habent locum etiam in foro animæ, quando ex legis obſervantia non reſultat iniquitas, vel peccatum, in cap. Si quis, num. 69. & ſeqq. de Regular. 17
2 Præſumptio ſemper eſt pro Judice, in cap. Accepimus, num. 11. de ætate & qualit. 276
2 Præſumũtur omnia ritè, & ſolemniter acta, ib. n. 20. 276
6 Præſumptio ſolemnitatis ſubſtantialis tollitur ex inſpectione ſcripturæ, in c. Lator, n. 51. de Qui fil. ſint legit. 95
6 Præſumptio tranſlativa, quæ dicatur, ibid. n. 56. 96
6 Præſumptio juris, & de jure idem operatur in caſu præſumpto, quod veritas in caſu vero, in c Is qui fidem, num. 3. de ſponſalib. 12
6 Et probationem in contrarium non admittit, ibid. num. 4. 12
6 Præſumptio juris, & de jure non habet locum in foro animæ, ſed ipſa veritas, ibidem num. 5. 12
4 Præſumptio quid ſit, in c. Veſtra, nu. 22. de Cohabit. Cleric. & Mulier. 10
4 Præſumptio variatur, debilitatur, & fortificatur prout ſuadent circumſtantiæ, ibid. num. 23. 10
4 Præſumptio alia temeraria, alia probabilis, alia violenta, ibidem num. 24. 10
4 Præſumptio alia juris, & de jure, ſeu Canonis, alia juris tantum, alia hominis, alia naturæ, alia facti, ibidem num. 25. 10
1 Præſumptio validitatis actus dicitur aliarum præſumptionum regina, in c. Nonnulli, nu. 47. de Reſcript. 229
3 *Prætextus*, ſeu color quid ſit, in cap. Cum veniſſent, n. 28. de Judic. 23

5 *Præventio* in captura præfertur præventioni verbali in cap. Pervenit, num. 40. de Adulter. 287
6 *Pragmatica* Sanctio uti ſchiſmatica à Rege, & parlamento Franciæ, & Lateranenſi Concilio abrogata eſt
2 *Prati* oppidum an ſit nullius diœceſis, an verò in diœceſi Piſtorienſi, in c. Cum ab Eccleſiarum, num. 13. & ſeqq. uſque in fin. de Offic. Ordinar. 436
2 Pratenſis Eccleſiæ originalis exiſtentia in Diœceſi Piſtorienſi, ibid. num. 15. 436
2 Præpoſituræ Pratenſis privilegia conſiderari poſſunt juxta tria tempora, ibid num. 21. 437
2 Prati origo, ibid. num. 23. 437
2 Præpoſitus Pratenſis an juriſdictionem quaſi Epiſcopalem præſcripſerit privative ad Epiſcopum Piſtorienſem, ibid, num. 30. & ſeq. uſque in fin. 438
5 Praxis procedendi cum controvertitur inter Epiſcopum & inferiorem ad quem ſpectet juriſdictio in aliquo territorio, in cap. Cum Dilectus, num 16 de relig. domib pag. 217
2 *Presbyter* de jure communi poteſt primam tonſuram conferre ſæcularibus, in quos habet Epiſcopalem juriſdictionem, in cap. Cum contingat, num. 8. de ætat. & qualitate 257
6 Presbyter eſt capax conſecrationis Epiſcopalis, licet non ſit Diaconus, vel Subdiaconus, in c. Tuæ litteræ num, 7. de Cler. per ſalt. promot. 343
6 Presbyter in potatione pernoctans, Miſſam celebrans officio, & beneficio privari debet, in cap. Si Conſtiterit, de accuſat 116
2 Presbyter qui inter paſtum, aut potum, & Miſſæ celebrationem non dormit an præſumatur celebraſſe non jejunus, ibid nu. 2 & 16. 116
6 Presbyter pernoctans in taberna præſumitur bibiſſe poſt mediam noctem, ibid. nu. 15. & 21. 117
6 Presbyter qui poſt mediam noctem cibum, vel potum ſumpſit, & manè celebravit an ſit beneficio privandus ibidem num. 16. & ſeqq. 117
6 Presbyter qui cibum, aut potum ſumpſit ante mediam noctem etiam non præmiſſa dormitione, vel digeſtione poteſt celebrare, ibidem num. 20. 117
6 Presbyter vinolentus ſi in taberna non pernoctaverit, an in dubio præſumatur celebraſſe non jejunus, ibidem num. 21. 117
1 Presbyteri cadaver, qui ſibi mortem conſciverat, Arreſto Pariſienſi remittitur ad Judices Eccleſiaſticos, in c. Eccleſia S. Mariæ, nu. 11. de Conſtit. 162
1 Presbyteri olim nomine ab Epiſcopis non differebant, ſed propter ſchiſmata facta eſt nominum diſtinctio, in c. Quanto, nu. 10. & ſeqq. de Conſuetud. 261
1 Presbyteros non differre ab Epiſcopis Arianorum fuit hæreſis, ibidem num. 12. 261
1 Presbyteri conficiunt, & Epiſcopi characterem Confirmationis, & Ordinis conferunt, non obſtante quavis Eccleſiæ prohibitione, ibid. nu. 17 262
1 Presbyteri ſæculares poſſunt eſſe de Collegio Doctorum Juris Civilis, in cap. Non magnopere, num. 10. Ne Cleric vel Monach. 403
4 Presbyteri, & alii prohibiti audientes leges, vel phyſicam in propriis domibus an incidant in excommunicationem, in c. Super ſpecula, num. 12. & 17. Ne Cler. vel Monach. 433
3 Presbytero cum ordinatur manus imponitur ab Epiſcopo, & presbyteris adſtantibus, Diacono ab Epiſcopo tãtùm, in c. Presbyter, nu. 5 de Sacram. non iteran. 305
3 Presbyter ordinatus abſque manuum impoſitione non accipit poteſtatem à peccatis abſolvendi, ib n. 21. 307
3 Presbyter in impoſitione manus non ordinatur iterum, nec novum recipit characterem, ibid. nu. 12. 308
3 Presbyteri, & Diaconi in primitiva Eccleſia per manus impoſitionem ordinabantur, ibid n. 33. 310
3 Presbyter cui Papa dedit facultatem chriſmandi, poſt revocationem commiſſionis nihil confert, ſecus in Epiſcopo, in c. Statuimus, nu. 34. de Supplen. neglig. 173
3 Presbyteri nomen largè comprehendit etiam Diaconos & Subdiaconos, in c. Presbyt. n. 15. de celebr. Miſſ. 295
Sed non alios Clericos, niſi vulgariter proferatur, ib. num. 27. 295
Presbyteri ordinati ab Epiſcopis incognitis, de quibus dubium eſt an ſint Epiſcopi, ſunt iterum ordinandi, in c. Ne innitaris, nu. 187. de Conſtitut. 65
Presbyteri principalis actus eſt miniſtrare corp⁹, & ſanguinē Chriſti, in c. Cum veniſſet, n. 38. de S. Unction. 294
Vide in ver. *Sacerdos*
3 *Pretij* acceſſio eſt ejuſdem naturæ cum principali, in cap Ex epiſtolæ, nu. 12. de probat. 159
3 Pretium inſpicitur de tempore venditionis, non autem promiſſionis de vendendo, ibid. nu. 16. 159
6 Pretij juſtitia deſumitur ex conſuetudine longiſſimi temporis cum Superiorum tolerantia, in cap. Navigãti, nu. 51. de Uſur. 300
6 Pretium dare, & habere fidem de pretio paria ſunt, in c. Nobis, nu. 14. de Simon. 152
6 Pretia rerum ex quibus varientur, in cap. In civitate, num. 22. de Uſuris. 292
6 Pretium cenſus qua ratione ſit minuendus propter pactum de redimendo, vel alia onera emptioni adiecta, ibidem num. 28. 292
6 *Primatus* fugientem ſe deſiderat, deſiderantem ſe horret in cap Tua nos, nu 35. de Simonia. 176
1 *Princeps* laicus in Eccleſias, vel Eccleſiaſtica negotia nullam habet juriſdictionem, in cap. Eccleſia S. Mariæ num. 9. de Conſtitut. 161
6 Princeps ſæcularis poteſt ſubditis ſubſidium imponere, etiam ſine cauſa, in cap. Præterea, num. 40. ne Præl. vic. ſuas. 191
2 Princeps naturaliter obligatur ex nudo pacto etiam inito cum propriis ſubditis, in cap. Antigonus, num. 7. de pactis. 532
2 Princeps non poteſt committere ſimoniam laicalem, in cap. Cum pridem, 64. & 115. de pactis. 549
7 Princeps non eſt ſub lege fori, ſed ſub lege poli, naturæ & rationis, in cap. Ne pro dilatione, num. 57. de pœnit. & remiſſ. 146
7 Princeps poteſt contra veritatem fingere, ſed non veritatem immutare, in cap. Ex parte, num. 37. verſ. Et Princeps, de privileg. 71
3 Princeps legem facit tamquam Princeps, contrariũ verò tãquã privatus, in c. Ex epiſt. n. 7. & 23. de probat. 158
3 Nihil eſt quod lumine clariore præfulgeat, quam recta fides in principe, ibidem num. 25. 160
3 Princeps ſi poſſet liberè contractum à ſe initum infringere, careret hominum commercio in contrahendo, ibidem num. 26. 160
3 Princeps debet habere unum calamum, & unam linguam, & eſſe immobilis ſicut lapis angularis, & polus in cœlo, ibidem num. 29. 160
3 Princeps etſi ſolutus ſit legibus, tamen à naturali ratione & æquitate, quæ contractibus ineſt non eſt ſolutus, ibidem num. 30. 160
3 Princeps ex juſta & rationabili cauſa reſpiciente publicam utilitatem poteſt contractum reſcindere, & cauſa præſumitur in principe, ibid num 34. 161
3 Declaratur procedere ſi publica utilitas aliàs haberi non poſſit quam ſi auferatur tertio jus quæſitum ex contractu, ibidem num 35. 161
1 Princeps ex generalitate facilè poteſt circumveniri, in c. Dilectus, il primo, num. 13. de reſcript. 248
6 Princeps non cẽſetur ſuper inhabilitate diſpenſare quãdo gratia in aliqua parte poteſt operari effectum ſuum, in c. Quod à prædeceſſore, nu. 91. de Schiſmat. 237
2 Princeps poteſt ſine cauſa jus tertii auferre de poteſtate abſoluta, non autem de poteſtate ordinaria, in c. Quanto, n. nu. 79 de transl. Epiſcop. 130
7 Principis liberalitatem temerarium eſt in diminutionem interpretari, in c. Olim, n. 12. de verb. ſignific. 210
4 Princeps non tam amplam habet poteſtatem in diſpoſitionibus inter vivos, atque in ultima voluntate, in c. Significatum, num. 21. de præb. 100
4 Princeps præſumitur circumventus præſumptione juris, & de jure quando etiam motu proprio revocat conceſſionem à ſe prius factam, in c. Conſultationibus, n. 57. & 60 de Cler. ægrot. 207
4 Princeps debet habere unum calamũ, & unam linguã, & eſſe immobilis ſicut lapis angularis, ib. nu. 58. 207
4 Princeps uti non debet poteſtatis plenitudine niſi ex magna cauſa, ibidem num. 73. 210
4 Princeps in dubio poteſtatis plenitudine uti velle non præſumitur, ibidem num. 75. 210
4 Princeps qui de plenitudine poteſtatis aufert jus tertii præſumitur ad facere cum cauſa quando procedit per viam legis generalis, ſicut ſi per viam reſcripti, ibidem num. 79. 210

4 Item quando procedit motu proprio; ſecus ſi ad ſupplicationem partis, ibidem num. 80. 210
4 Item ſecus quando procedit parte non citata, ibidem num. 81. 210
4 Item ſecus ſi in litteris ſit expreſſa cauſa minus juſta, num. 82. 211
2 Principis ſummi inſtitutionem ſibi Deus reſervavit, in c. Accepimus, num. 39. de pactis. 565
2 Principem oportet eſſe optimum, & perfectum virtute, ibidem num. 48 566
1 Princeps judicare poteſt ſecundum conſcientiam adhibita tamen cautela hic poſita, in cap. Canonum ſtatuta, num. 54. de Conſtit. 24
1 Princeps non adſtringitur legibus ſuis, vel prædeceſſorum vi coactiva, adſtringitur tamen vi directiva rationis jure naturali, & divino, ibidem num. 57. & ſeqq. uſque ad num. 64. 24
5 Principes laici facere non poſſunt omnia prædia tributaria, ita ut cum devenerint ad Eccleſias obnoxia ſint collectis poſtea imponendis, in cap. Non minus, num. 11. de Imm. Eccleſ. 367
5 Princeps ſolus poteſt efficere ut credatur pelli mortuæ, in c. Sicut te, nu. 44. Ne Cleric. vel Monach. 418
1 Principes privilegia impetrantes obligantur ex ſtylo ad tuendam immunitatem Eccleſiaſticam, in c. Conſuetudines, num. 77. de Conſuetud. 359
5 Princeps præ aliis publicam ſalutem tueri debet, in c. Audivimus, n. 44. de reliq. & vener. Sanctor. 335
5 Princeps poteſt manu regia cauſas cognoſcere, & terminare omiſſo rigore judiciario, ibid. nu. 43. 335
5 Princeps eſt ſolutus legibus humanis, ſed non jure naturali, & divino, ibid. num. 71. 337
Vide in ver. *Lex Civilis*, *Imperator*.
7 Princeps poteſt facere civitatem, & tamen non poteſt facere Epiſcopum, nec ſedem Epiſcopalem creare, in c. Epiſcopalia, nu. 13. de Privileg. 38
Vide in ver. *Civitas*.
1 Princeps ſæcularis an poſſit diſtinguere, limitare, & interpretari jus divinum, in c. Quæ in Eccleſiarum, nu. 142. de Conſtitut. 143
4 Princeps quamvis ex juſta cauſa poſſit ſtatuere contra jus gentium, tamen ubi ceſſat illa cauſa coſtitutio ſervanda non eſt, in c. Cum eſſes, nu. 138. de teſtam. 342
3 in Principe tamquam juſtitiæ fonte debet eſſe conſtans & perpetua voluntas, in c. Cum olim, nu. 7. de ſentent. & re judicat. 233
3 Principis actus debent eſſe habiles, & perpetuò manſuri, ibidem num. 12. 234
3 Princeps ſicut ſolus legem condit, ita ſolus privilegium concedit nullo citato, ibid. num 26 234
4 Principum, & Prælatorum petitioni non eſt annuencum æquitatem non fovent, in cap. Novit, num. 30. Ne Sede vacant. 254
6 Principes ſæculares qui jurare nolunt de Eccleſia contra hæreticos defendenda dignitate privantur, in c. Ad abolendam, num. 5. de Hæreticis. 211
6 Item excommunicantur, & terræ ipſorum interdicuntur, ibid. num. 6. 211
6 Et civitates reſiſtentes privantur aliorum commercio & Epiſcopali dignitate, ibid. nu. 7. 211
3 Princeps laicus ex magna cauſa poteſt ſtatuere contra præcepta moralia affirmativa, vel ſaltem judicialia, in c. Licet univerſis, num. 6. de Teſtib. 192
3 Contrarium, ibidem num. 11. 192
7 Principis aſſertioni bona ob rebellionem publicantis non ſtatur, niſi de rebellione conſtet, in c. Sacro, num 38 de ſentent. excomm. 101
6 Principes ſæculares, & laici ratione criminis Eccleſiaſtici poſſunt per Judicem Eccleſiaſticum privari dignitatibus, & honoribus etiam ab Imperatore habitis, in c. Ad abolendam, num. 27 de Hæret. 213
5 Principis auctoritas exuberans eſt in gratiis dilatoriis, reſtrictior verò in peremptoriis, in c. Cum ſimus, num. 15. de Regular. 68
1 Principe ſæculares an ex conſuetudine poſſint habere jus deputandi Oeconomum in Eccleſiis vacantibus, in c. Cum vos, num. 14. de Off. Ordin. 440
Princeps laicus an poſſit indicere diem feſtum.
Vide in ver. *Dies feſti*.
3 Principum Catholicorum eſt in adiutorium Eccleſiæ ſacrarum Conſtitutionum præcepta tueri, in cap. Conqueſtus, num. 74. de feriis. 123
1 Nulla authoritas, vel Senatus poteſt facere, quin Princeps ſit animal rationale, vel ut ſit ſolutus legibus naturæ, in cap. Canonum ſtatuta, num. 63. de Conſtit. 25

Princeps quoad ius quæſitum non tollendum.

1 Gratia Principis ita eſt interpretãda ut non noceat tertio, in cap Cauſam quæ, num. 11. de Reſcript. 209
1 Amplia primò, etiam in gratia conceſſa miſerabilibus perſonis, ibid. nu. 12. 209
1 Amplia ſecundò, etiam in gratia conceſſa Regibus, ibidem num. 13. 209
1 Amplia tertiò, etiamſi præiudicium ſit modicum, ibidem num. 15. 209
1 Sed contra, num. 17. 209
1 Amplia quartò, etiam quando reſcribitur motu proprio, ibidem num. 18. 209
1 Amplia quintò, etiam alias gratia nihil conferret, ibidem num. 24. & 26. 209
1 Amplia quintò, etiamſi oporteat recedere à proprietate verborum, ibidem num. 27. 209
1 Limita, niſi verba adeo clara ut ceſſet omnis ambiguitas, ibidem num. 34. 209
1 Motus proprius non firmat privilegium contra jus alterius, ibidem num. 17. 209
1 Licet præſervet à ſubreptione, tamen operatur remotionem Juris alicui, ibid. num. 19. 209
1 Princeps non intẽdit juri alterius derogare, ib. num. 20. pag. 209
1 Verba reſcripti tolerabilius eſt ut nihil operentur, quã ut aliquis indebitè damnum patiatur, ibid. n. 25. 209
Vide in ver. *Reſcriptum*.
1 Princeps reſcribens ſcienter contra ius tollit iuris obſtaculum, ibidem num. 30. 210
1 Contrarium, ibidem num. 31. 210
1 Declaratur, ibidem num. 32. 210
1 Princeps reſcribendo ſimpliciter contra ius præſumitur circumventus, ibid. num. 33. 210
1 Princeps ſi in ſecunda gratia non fuerit facta mentio de qualitatibus primę, præſumitur circumventus, in cap Cæterum, num. 16, de Reſcript. 191
Vide in ver. *Subreptio*, *Reſcriptum*.
Et in ver. *Regula de jure quæſito*, *&c.*
Et in ver. *Papa quoad jus quæſitum*.
1 Princeps in bonis ſubditorum nullum habet directum, vel utile dominium, ſed tantum protectionem, jurisdictionem, & quoddam dominium univerſaliter conſideratum, in cap. Quæ in Eccleſiarum, num. 51. & 113 de Conſtitut. 136
1 Principis reſcriptum, lex, vel ſtatutum in læſionem juris alterius an valeat nec ne, ibidem num. 108. & nu. ſeqq. uſque in finem. 141
1 Quid ſi Princeps auferat jus quæſitum, vel acquirendum de jure naturali, ideſt gentium, ibidem num. 109 pag. 141
1 Et quid ſi procedat ſine juſta cauſa, & hoc ſit certum, ibidem num. 112. 141
1 Et quid ſi ex juſta cauſa, & hoc pariter ſit certum, ibidem num. 118. 141
1 Et quid ſi dubium ſit an juſta cauſa ſubdit, ib. n. 120. 141
1 Et quid ſi auferat jus alteri competens de jure civili, ibidem num. 133. 141
1 Et quid ſi jus ex toto non auferatur, ſed differatur, ibidem num. 139. 141
1 Leges auferentes rem alterius ſine ulla cauſa ſunt tyrannicæ, ibidem num. 114. 141
Princeps in auferendo rem alterius in dubio præſumitur motus ex juſta cauſa, ibidem num. 120. 141
1 Contrarium, ibid. num. 124. 141
1 Et contra hujuſmodi præſumptionem probatio, non admittitur, ibidem num. 121. 141
1 Contrarium, ibidem num. 123. 141
1 Declaratur quatuor modis, ibidem num. 122. & 125. & ſequent. pag. 141
1 Principis aſſertio non probat juſtam cauſam auferendi rem alterius, ſed tantum transfert onus probandi in adverſarium, ididem num. 123. 142
1 Princeps reſcribendo contra jus quæſitum ex ſuo contractu non præſumitur motus juſta cauſa, ibidem nu. 125. pag. 142
1 Princeps non poteſt ſuo vaſſallo ſine cauſæ cognititione feudum auferre, ibid. num. 126. & ſeqq. 142

1 Princeps

Princeps reſcribendo contra conceſſionem ſuam etiam gratuitam non præſumitur ex juſta cauſa motus, ſed circumventus, ibidem num. 128. 142

Et hæc præſumptio eſt juris, & de jure non admittens probationem in contrarium, ibidem num. 129. 142

In conceſſionibus Principum prima attenditur, nec per ſecundam primæ derogatur, ibid num. 130. 142

Princeps reſcribendo contra jus tertio quæſitum de jure gentium non præſumitur motus ex juſta cauſa reſpectu non ſubditorum, ibidem num. 131. 142

Idem ſi cauſa in reſcripto expreſſa ſit frivola, ſed irrationabilis, ibidem num. 132. 142

Principis reſcriptum, lex, vel ſtatutum auferens ex toto jus alteri competens de jure civili non valet, niſi adjiciatur clauſula Non obſtante lege, Ibidem num. 134. pag. 142

Vel niſi aliàs conſtet de expreſſa voluntate Principis ibidem num. 135. 142

Sed in reſcriptis Papæ requiritur derogatio regulæ de non tollendo jus quæſitum, ibidem num. 136. 142

Princeps non poteſt actionem alteri competentem ſic auferre, quin reddat juſtitiam, ibidem nu. 137. 143

Et hoc caſu ſine actione formali agi poteſt ex ſola obligatione naturali, ibid num. 138. 143

Princeps poteſt modicam læſionem inferre dando dilationem debitori, ut non poſſit interim conveniri, ibidem num. 139. 143

Princeps quando revocat ſuam conceſſionem præſumitur circumventus, & contrarium probari non poteſt, in c. Cum olim, nu. 19. de ſentent. & re judicata. 234

Et an hoc procedat in actibus de proximo geſtis, ibid. num. 20. 234

Princeps in ſuis conceſſionibus, & reſcriptis nunquam intendit jus alterius lædere, in cap. Mandato, nu. 43. de Simonia. 181

Princeps propria auctoritate non poteſt in favorem Eccleſiæ privilegium concedere, in cap. Quæ in Eccleſiarum, num. 38. de Conſtit. 135

Contrarium, num. 39. 135

Declaratur, num. 40. 135

Principale quando debet eſſe gratuitum, ita & omnia acceſſoria, in cap. In ordinando, num. 2. de Simon. 142

Principium eſt pars potiſſima cujuſque rei, in cap. Cum contingat, num. 102. de ætate & qualit. & in c. Olim, num. 8. de litis conteſtat. 268

Principium an ſit ſpectandum, vel finis, in cap. Accepimus, num. 12. de pactis. 562

Principium eſt ponderandum etiam in judiciis, in cap. Conqueſtus, num. 40. de feriis. 119

Prior ſive primus

Primus dicitur non ſolum quem nemo præcedit, ſed etiam qui habet alios poſt ſe, in cap. Cum contingat, num. 119. de ætate & qualit 270

Prior tempore potior eſt jure, in cap. Cum certum, nu. 6. de major. & obed. 490

Priores, vel Decani rurales, quorum Eccleſiæ ſunt curatæ, & non Collegiatæ non ſunt ipſo jure privati ex eo quod infra annum promoti non fuerint ad Sacerdotium, in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora., num. 21. de elect. pag. 53

Priores obedientiarij deputantur per Abbatem, & ad ejus nutū ſunt amovibiles, in c. Nullus, n. 48. de elect. 6

Priores facere poſſunt contra aliquod ordinamentum Adunantiæ generalis, ſi illius obſervantia ſit damnoſa Reipub. in c. Nimis, nu. 43 de fil. presbyter. 338

Priores per electionem canonicè inſtituti niſi pro manifeſta, & rationabili cauſa non ſunt mutandi, c. Quanto, nu. 76. de translat. Epiſcop. 136

Prior Eccleſiæ Collegiatæ, vel Conventualis dicitur habere dignitatem, in cap. Ad hæc, nu. 37. 106

Priores non ſunt intitulati, ſed obedientiarii, ideoque non ſunt Curati nec ſponſi Eccleſiæ, in c. Quod Dei timorem, nu. 22. de ſtatu Monachor. 188

Prior Conventualis dicitur habere dignitatem in Eccleſia Collegiata, in c. Sanè, il ſecondo, nu. 33. de offic. deleg. pag. 393

Priores an poſſint amoveri ad nutum Abbatis ſine ulla cauſa, in c Cum ad Monaſterium, nu. 23. & ſeqq. uſque ad nu. 43. de ſtatu Monach. 192

Quid in prioribus Conventualibus Canonicè electis, & confirmatis, ibid. nu. 24. 192

Et quid in Prioribus Minoribus, ſeu manualibus, ib. nu. 26. & ſeqq. uſque ad num. 43. 192

5 Priores electi, & confirmati de jure ſunt perpetui, nec amoveri poſſunt niſi ex cauſa, & juris ordine ſervato, ibidem num. 24. 192

5 Sufficiunt tamen leviores cauſæ, ib. nu. 25. 192

5 Priores manuales non confirmantur, ſed ſunt ad nutum Abbatis amovibiles, ibid. nu. 28. 192

5 Priores manuales an poſſint per Abbatem amoveri ſine ulla cauſa, ibid. nu. 31. & ſeqq. uſque ad nu. 43. 192

5 Prior manualis poteſt amoveri ſine cauſa etiam ſi Abbas numquam uſus fuerit tali facultate, ibid. nu. 37. 193

5 Prior manualis ſi per Abbatem amoveatur ex malitia, apud Superiorem Abbatis poteſt querelam deponere, & Superior debet eum audire, ibid nu. 40. 193

5 Et amotio cenſetur facta ex malitia ſi ſubſit præſumptio alicujus odii, ibid. nu. 41. 193

2 Prior poteſt ſuos Canonicos excommunicare, quia Ordinarius eſt, in c. Cum in Eccleſiis, de major. & obed. 500

6 Priores minores, & Officiales Regulares removeri poſſunt pro libito Abbatis ſine ulla cauſa, in c. Per tuas, il primo, nu. 10. de Simonia. 168

Vide in ver. *Prælatus Regularis.*

6 Priores, & Officiales minores inſtituuntur, & deſtituuntur pro libito Abbatis etiam ſine culpa, in c. Qualiter il ſecondo, nu. 53. & 102. de Accuſat. 126

7 Prior Conventualis poteſt eſſe delegatus Apoſtolicus, in c. Cum olim, il ſecondo, nu. 10. de Privileg. 56

4 *Prioratus* etiam manualis, & non curatus vacat ipſo jure per receptionem ſecundi ſimilis, in cap. De multa, nu. 13. de præbend. 144

5 Prioratus Canon. Regularium ſunt in duplici differentia, in c. Quod Dei timorē, nu. 23 de ſtatu Monach. 188

2 *Privatio* præſupponit habitum, in c. Cum contingat, nu. 65. de ætat. & qualit. 269

4 Privatio revocatur poſtquam Prælatus abſens docuerit de legitimo impedimento, in c. Ex parte, nu. 7. de Cler. non reſiden. 47

1 Privatio beneficii eſt pœna ordinaria quæ non imponitur niſi pro graviſſimo crimine, prævia citatione, & legitimis exceptionibus diſcuſſis, in c. Dilectus, il primo, nu. 20. de reſcript. 249

1 Privatus à Judice non ſervante ordinem judiciarium poteſt petere reſtitutionem in integrum tanquam ſpoliatus, ibid. nu. 21. 250

6 Privatio quandoque non eſt pœna, ſed effectus iniuſtæ acquiſitionis, in c. Nobis, nu. 51. de Sim. 156

4 Privatio non præſupponitur, niſi probetur, in c. De rectoribus, nu. 32. de Cler. ægrotan. 197

4 Privatio tituli non inducitur niſi aptè exprimatur niſi nec ſine expreſſa derogatione juris quæſiti, ib. n. 37. 198

Vide in ver. *Pœna privationis.*

2 Privatus beneficio, & poſtea noviter receptus non recuperat primæva Jura, in cap. Ex tranſmiſſa, nu. 11. de Renunciat. 144

2 à Privatione ad habitum non datur regreſſus, ibid. nu 12. & 13. 144

2 Fallit ſi habitus non eſt omnino extinctus, ſed tantum velatus, ibid. nu 12. 144

7 Privatio præſupponit habitum, in cap. Novimus, nu. 6 de Verb. ſignifiat. 215

3 Privari ut poſſit Clericus beneficio ſuo requiruntur, in c. Conquerente, nu. 2. de Reſtit. ſpoliat. 143

6 Privatio in præteritum non inducitur ex inhabilitatione in futurum, in c. Vergentis, nu. 26. de Hæret. 220

Privilegium, communia.

5 Privilegium eſt, ex privata, & contra Jus commune, & ex ſui natura derogat legi, in c. Ex parte, num. 3. de Capell. Monachor. 216

1 Privilegium poteſt concurrere cum Jure communi, in c. Cum dilectus, num. 5 de Conſuetud. 268

1 Privilegio multa acquiri poſſunt, quæ tamen non poſſunt præſcribi, in c. Quanto, nu. 31. de Conſuetud. 263

7 Privilegium quandoque appellatur beneficium, in c. Olim, nu. 2. de ver Significat. 209

7 Privilegium quid ſit, ibid nu 7. 209

3 Privilegio fruſtra impetratur quod Jure communi competit, ib. n. 8. & in c paſtoralis, n. 10. de appellat. 250

2 Privilegium in corpore juris clauſum facit jus commune inter nominatos, in c. His quæ, num. 35. de major. & obed. pag. 506.

7 Privi-

7 Privilegij prætextu flagitiorum non creſcit authoritas, in cap. Tuarum, num. 15. de privileg. 50
2 Privilegium clauſum in corpore juris non facit jus commune niſi inter nominatos, & ideo non extenditur de caſu ad caſum etiam ex identitate rationis, in cap. Nihil, num. 15. de elect. 106
1 Privilegium eſt lex licet ſpecialis, & privata, & differt à lege communi ſicut ſpecies à genere, in cap. Quæ in Eccleſiarum, num. 35. de Conſtitut. 135
1 Privilegium regulariter ſubdito eſt concedendum, & non alij, ibidem num. 37. 135
1 Sed contra, num. 39. 135
4 Privilegia Auditoribus Rotæ conceſſa in remunerationem laborum ſunt irrevocabilia, in c. Conſultationibus, num. 64. de Cler. ægrot. 208

Privilegium Canonis.

7 Privilegium Canonis an datum fuerit in favorem Ordinis Clericalis, in cap. A nobis, il ſecondo, num. 27. de ſentent. excomm. 165
7 Privilegium Canonis quo jure inductum fuerit, in cap perpendimus, num. 9. de ſentent. excomm. 157
7 Facilius perpenditur, quàm privilegiū fori, ib. n. 9. 157
7 Et quid poſt Concilium Trid. ibid. nu 16. 157
7 De privilegio Clericali ſecundum Canones eſt judicandum, nec ſuper his ſtandum eſt legibus, ſtatutis, vel conſuetudinibus laicorum, in cap. Olim, num. 8. de Verborum ſignific. 210

Privilegij commutatio, & extenſio.

5 Privilegiati naturam ſortitur non privilegiatus propter communionem, in cap. Cum propter, num. 27. & 41. de Jurepatronat. 257
5 Privilegium unius in individuis trahitur ad omnes, ibidem num. 57. 259
7 Privilegia non extenduntur de perſona ad perſonam etiam ex majoritate rationis, in cap. Ne pro dilatione, num. 32. de pœnit. & remiſſ. 142
7 Declaratur, ibidem num. 40. & 47. 142
7 Privilegiorum communicatio quam habent Ordines Regulares, comprehendit etiam exemptionem à juriſdictione Ordinarij in tribus caſibus exceptis, in cap. Tuarum, num. 24. de privileg. 52
4 Privilegia militibus conceſſa competunt etiam Clericis, in cap. Cum percuſſio, num. 7. de Cler ægrot. 191
Vide in ver. *Privilegij interpretatio*, & in ver. *Communicatio.*
4 Privilegium non cenſetur princeps non voluiſſe concedere contra alium, qui eſt dignus eodem favore, in cap Nuper, num. 7. de decimis. 403
2 Privilegium clauſum in corpore juris non facit jus commune niſi inter nominatos, & ideo non extenditur de caſu ad caſum ex identitate, in cap. Nihil, num. 15. de elect. 106
5 Privilegio Ciſtercienſium, & Societatis Jeſu ne illorum profeſſi tranſire poſſint ad arctiorem Religionem ſine licentia Superioris obtenta, non gaudent aliæ Religiones per commutationem, in cap. Licet, num. 22. de Regular. 84
5 Sed ſi Superior licentiam pertinaciter denegaret, recurrendum eſſet ad proximum Superiorem, ibidem num. 23. 85
Vide in verb. *Regulares quoad tranſitum.*
7 Privilegium Religioſis conceſſum non extenditur ad Epiſcopos, in c. Quod nonnullis, n. 2. & 28. de privilegiis. pag. 81
7 Privilegia non extenduntur de perſona ad perſonam, etiam ex identitate vel majorit. rationis ib. n 2. & 25. 81
7 Declaratur, ibid. num. 16. & 28. 81
7 Privilegium celebrandi clam tempore interdicti non ſuffragatur eis, quorum culpa, vel fraude interdictum fuit poſitum, ibidem num. 3. 81
7 Privilegia Epiſcopis conceſſa ratione Pontificalis officij competunt etiam Cardinalibus, ibid. num. 19. 82
7 Privilegium extenditur ex identitate rationis, ſi id patiatur lata verbi ſignificatio, vel alias eſſet eluſorium, ibidem num. 28. 83
7 Privilegium celebrandi Miſſas in Capella, ad quā confluit fidelium multitudo extenditur etiam ad Miſſas cantatas, & ad oblationes voluntarias, ibid, num. 29. 84
3 Privilegium conceſſum Abbati, ut poſſit omnia libere ſicut verus Epiſcopus, & Ordinarius tam in ijs, quæ ſunt juriſdictionis, quàm in aliis quibuſcumq; ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus, non extenditur ad ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, in cap. Dilectus, num. 5. de Offic. Ordinar. 475

Privilegium eligendi Confeſſorem.

7 Privilegium habens eligendi Confeſſorem non poteſt eligere niſi eum, qui habet executionem, cap. Ne pro dilatione, nu. 10. 35. de pœn. & rem. 140
7 Privilegium eligendi Confeſſorem quid operetur poſt Concilium Tridentinum, ibid. nu. 22. & ſeqq. 141
7 Privilegium ſibi eligendi Confeſſorem tanquam favorabile, & nulli noxium eſt latiſſimè interpretandum, ibidem num. 47. 144
7 Privilegium eligendi Confeſſorem, quam ob cauſam Epiſcopis, & Prælatis exemptis conceſſum fuerit, ibidem nu. 48. & ſeqq. 144
7 Privilegiatus an poſſit ſibi eligere Confeſſorem non curatum, nec approbatum ab Ordinario, ibidem num. 50. & 52. pag. 145
7 Privilegium habens eligendi Confeſſorem tenetur eligere Sacerdotem habentem executionem ab Ordinario, ibidem num. 53. 145
Privilegium eligendi Confeſſorem Curatum, vel approbatum in quo proſit Cardinalibus, ibid. num. 63. 147
7 Privilegium ſibi eligendi Confeſſorem in diœceſi, in qua eſt approbatus ab Ordinario, non eſt ſublatum à Concilio Tridentino, in cap. Omnis, num. 75. de pœnit. & remiſſ. 151
Vide in ver. *Confeſſor.*

Privilegii derogatio.

7 Privilegia regia tolluntur per legem generalem, etiamſi de illis non fiat ſpecialis mentio, in cap. Cum Capella, num. 9. de privileg. 19
7 Privilegia etiam in corpore juris clauſa non deſinunt eſſe privilegia, & ideo comprehenduntur in generali privilegiorum derogatione, in cap. In his, num. 9. & ſeqq. de privileg. 89
7 Privilegiis in corpore Juris clauſis ex ſtylo Conc. Trid. non conſuevit expreſsè derogari, ibid num. 12. 90
1 Privilegia in corpore Juris clauſa non cenſentur ſublata per generalem privilegiorum derogationem, in cap. Nonnulli, num. 23. de Reſcript. 223
1 Contrarium, ibidem nu. 38. 223
1 Declaratur, ibid. num. 41. 223
1 Privilegijs clauſis in corpore Juris multo magis cenſetur derogatum, quàm non inſertis, ibid. nu. 38. 227
1 Privilegium inſertum in corpore Juris facit Jus commune inter nominatos, & de eo judicatur ſicut de jure ibidem num. 40. 227
Vide in ver *Derogatio*, & in ver. *Decimarū conſuetudo.*
1 Lex ſpecialis in materia, in qua eſt privilegium clauſum in corpore Juris tollit illud etiamſi de eo non faciat mentionem, ibid. num. 41. 228

Privilegium exemptionis.

2 Privilegium ſuperveniens univerſaliter eximit, & liberat ab obligatione, qua quis antea tenebatur, in cap. Magnus, num. 26. de obligat. ad ratiocin. 344
2 Declaratur, ibid. num. 42. verſ. Non obſtat. 344
3 Privilegium ſuperveniens ante actum conſummatum in futurum operatur effectum ſuum, in cap. propoſuiſti, nu. 30. de foro compet. 102
3 Declaratur, ibid. nu. 31. 102
7 Privilegium exemptionis conceſſum perſonis reſpectu certi loci non ſequitur illas extra locum, in cap. Quoniam, nu. 2. & ſeqq. de privilegiis. 75
4 Privilegium exemptionis ab oneribus Cameralibus conceſſum patrimonio donec Clericus aſſequatur beneficiū extinguitur adepto beneficio, nec reviviſcit per beneficii dimiſſionem, in cap. Epiſcopus, nu. 52. & nu. ſeq. uſque ad nu. 63. de præbend. 90
4 Contrarium, ibid. nu. 52. 90
7 Privilegium conceſſum perſonis cum adjectione loci eſt perſonale, ad locum tamen determinatum, in cap. Cum Capella, nu. 2. de privileg. 59
Vide in ver. *Exemptio.*

Privilegii

Privilegii interpretatio.

4 Privilegia juris ita intelligi debent, ut aliquid operentur, & non ſint eluſoria, in c. De cætero, n. 10. de Cleric. non reſid. 44
4 Privilegium partim favorabile, & partim odioſum debet reſtringi quatenus præjudicat alteri, vel cultui divino, in c. Licet, n. 13. de præbend. pag. 164
4 Privilegium debet latè interpretari, ut aliquid conferat, in c. Quia in tantum, n. 30 de præbend. pag. 94
7 Privilegia ſic debent interpretari, ut non ſint inania, ſed aliquid conferant præter jus commune, in c. In his. n 4 de privileg. 88
7 Privilegiorum verba ſunt interpretanda largisſimè, in c. Olim, n. de ver. ſignif. 209
7 Declaratur, ib. n. 15. 209
7 Privilegia quatenus concernunt præjudicium concedentis ſunt latiſſimè interpretanda, ib. n 15. 210
7 Privilegii verba in præjudicium tertii ſtrictè accipienda, ib. n. 18. 210
7 Nec extunduntur de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, etiam ex majoritate rationis, ib. n. 19. 210
7 Privilegium recipit interpretationem paſſivam à jure communi, ib. n. 22. 210
7 Privilegia etiam contra tertium ſunt latè interpretanda, quatenus patitur verborum proprietas ib. n. 23. 210
7 Privilegium etiam in præjudicium alterius debet latè interpretari, ut aliquid conferat, ib. n. 24. pag. 210
7 Item favore divini cultus, ibid. n. 25. 210
7 Privilegium contra legem communem debet ſtrictiſſimè interpretari, ibid num. 26. 211
7 Secus ſi contra ſtatutum, vel conſuetudinem ibidem num. 27. 211
7 Privilegia in dubiis recipiunt intellectum ſecundum intentionem concedentis, ib n. 32. 211
7 Privilegii interpretatio pertinet ad Principem concedentem, ib. n. 34. 211
4 Privilegium ſuper decimis an ſit latè, vel ſtrictè interpretandum, in c. Cum contingat, n. 8. de decim. 393
2 De privilegiis Apoſtolicæ Sedis inferior nec ut Judex, nec ut Arbiter poteſt cognoſcere, in c. Cum tempore, n. 9 & ſeq. uſque ad n. 16. de Arbitr. 604
2 Privilegiorum verba ſi ſint obſcura, & ambigua pro interpretatione adeundus eſt Papa, nec licet in judiciis recurrere ad Metropolitanum, vel viciniorem Epiſcopum, aut Conſervatores, in c. Sanè, il ſecondo, n. 49. de Off. Delegat pag. 394
1 Privilegia ſunt reſtringenda, ut minus lædant jus commune, quàm fieri poſſit, dum tamen aliquid conferant quantumcumque minimum, in c. Cauſam quæ, n. 8. 24 & 26. de Reſcript. 208

Vide in ver. *Interpretatio.*

1 In quantum tangunt jus concedentis ſunt latiſſimè interpretanda, ib. n. 9. 208
1 Sed in quantum tangunt jus tertii ſunt reſtringenda, ib. n 10. & ſeqq. 208
1 Privilegia legum in dubio ſunt interpretanda, ut minus derogent juri communi, & ſuperioritati Pontificiæ, ib. n. 14. 209
1 Privilegium ubi non agitur de præjudicio tertii non debet adeo ſtrictè interpretari, ut nihil operetur, ibidem n. 26. 209
5 Privilegium debet potius interpretari, ut nihil operetur, quàm ut juri divino præjudicet. in c. Licet, n. 5. de Regular. 83
7 Privilegium Principis latisſimè interpretandum eſt, in c. Quod nonnullis, n. 18. de privileg. 82
7 Privilegium monaſterio conceſſum, quod ejus Monachi excommunicari non poſſint, intelligitur de monachis manentibus in Monaſterio, vel Capellis ſibi utroque jure ſubjectis; in c. Quoniam, n. 1. de privileg. 75

Privilegii inveriſimile.

5 Privilegium in materia non veriſimili præſumitur falſum, & ſubreptitium, in c. Explicari, n. 44. de Obſerv. Jejun. 353

Privilegii novatio.

3 Privilegii novatio non præſumitur, niſi de eo expreſsè caveatur, in c Cum contingat, n. 41. de for. compet. 91

Privilegium perſonale reale.

5 Privilegia locis conceſſa extenduntur ad omnes perſonas ibi exiſtentes ſive forenſes ſive extraneas, in c. Inter alia, n 82. de Immunit Eccleſ. 382

Privilegiis renunciatio.

2 Privilegio libertatis poteſt exemptus renunciare in ſui præjudicium, non autem concedentis, vel alterius, in c. Cum tempore, n. 4. & 20. 26. & 29 de Arbitr 604
2 Privilegio ſicut poteſt renunciari, ita & decreto irritanti, tamquam acceſſorio, in c. Cum acceſſiſſent, n. 25. de Conſtit. 147
1 Privilegio conceſſo miſerationis cauſa renunciari non poteſt, in c. Cæterum, n. 34. de Reſcript. pag. 192
5 Privilegio Eccleſiæ nemo poteſt renunciare, in c. Inter alia n. 88 de immunit. Eccleſ. 383
5 Privilegio in favorem duorum conceſſo alter altero invito renunciare non poteſt, ib. n. 89. pag. 383

Vide in ver *Renunciatio.*

Privilegii revocatio, & extinctio.

3 Privilegium conceſſum ex cauſa onoroſa non poteſt per Principem revocari, in c. Ex Epiſtolæ, n. 18. de probat. 159
3 Privilegia Auditoribus Rotæ conceſſa in remunerationem laborum ſunt irrevocabilia, ib. n. 19. 159
7 Citatio vel præſentia partis an requiratur in modificatione privilegii, in c. Olim, n 35 de verb Signif. 211
4 Privilegium eſt revocandum, quando incipit tendere in grave præjudicium aliorum, in c. Nuper, n. 13. de decim. 404
7 Privilegii cauſa ceſſante, ceſſat privilegium, in c. Ne pro dilatione, n. 38 de pœnit, & remiſſ. 142
7 Declaratur. ib. n. 48. 142
2 Privilegia, & indulta contra decreta Tridentini Concilii revocantur in Bulla Pii IV. in c. Quia propter, §. Illud autem, n. 7. de elect. 98
5 Privilegium ex cauſa oneroſa tranſit in contractum qui à Principe revocari non poteſt, in c. Relatum, n. 24. Ne Cler. vel Monachi 411

Privilegii violatio.

7 Privilegia non ſunt violanda etiam indirectè, in cap Quanto, n. 2. de privileg. 85

Vide in ver. *Privilegiati.*

4 Privilegiati ſuper abſentia cogentur redire per ſubtractionem proventuum, ſi Eccleſia patitur miniſtrorum defectum, in c. Cum ad hoc, n. 1. de Cleric. non reſident. 75
1 Privilegiati quod communicari non poſſint ab Ordinariis, non debent excommunicari etiam indirectè, in c. Quanto, n. 1. de privileg. pag. 85
4 Privilegiatus ut abſens in ſtudio fructus præbendæ recipiat, exiſtens in villa vel caſtello ubi nullum eſt, vel minus competens ſtudium, privilegio non utitur, in c Tuæ, n. 1 de Cleric non reſident 69
4 Opponenti plura contra electum ſufficit alterum probare quod ad caſſationem ſufficiat, in c. Cum jam dudum, n. 1 de præb. 116
4 Probare ſufficit unum ex pluribus copulativè in reſcripto narratis, vel in judicium deductis, ſi quodlibet per ſe ſufficiat ad fundandam intentionem impetrantis, vel ad victoriam cauſæ. ib. n. 8. 112
4 Niſi quis ſe aſtrinxerit ad omnia probanda, quod in dubio non præſumitur, ib. n. 9. 117
5 ad Probandum quis non debet admitti quod probatum non relevat, in c. Audivimus, n. 61. de reliq. & vener. Sanct. 336
3 Probans ſemiplene alio nihil probante dicitur plus probare, ſed non plenius, in c. Cum eccleſia, n. 17. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. 140

Probabile Vide in ver. *Opinio probabilis*, & in ver. *Propoſitio.*

3 Probabilia ſunt quæ videntur omnibus aut pluribus, aut ſapientibus, & his vel omnibus, vel pluribus, vel maximè notis, in c. Ne innitatis, n 407. & 421. & 434. de Conſtitut. 117
1 *Probabilitas* indifferenter ſe habet ad verum, & falſum, in c Ne innitatis, n. 312 de Conſtitut pag 91
3 *Probatio* per juramentum non ſufficit ubi Conſtitutio requirit legitimam probationem, in c Ego N n. 14 de Jurejur. 210
3 Nec quando fieri poteſt per teſtes, ib n 15. 210
3 Probatio directa ubi fieri non poteſt admittitur indirecta per circumſtantias, ib n 16. 211

3 Nihil eſt in probatione quod prius non ſit in natura, in c Olim,n.71.de lit. conteſt. 109

5 Probatio directa non admittitur contra præſumptionem iuris,& de iure,admittitur tamen indirecta, in c.Vidua, n 11 de regular. 22

3 Probatio plena non requiritur in ſummariiſſimo poſſeſſorio,in c.nomine Domini,n.20. de Teſtibus. 186

3 Sed ſufficit ſummaria,levis,& qualis ,ib.n. 21.186

3 Item ſufficit fides extraiudicialis,ſi concurrant adminicula,ib.n.22. 186

3 Et admitti ſolent etiam præſumptiones,ib. n.23, 187

3 Probatio ſaltem ſemiplena requiritur ex ſtylo Rotæ in iudicio manutentionis,ib.n.33, 187

6 Probatio per unum teſtem cum fama conquaſſatur per pleniorem probationem etiam de tempore citeriori, in c. Quod nobis,n.11.de Clandeſtina deſponſat. 19

6 Contrarium,ib n.12. 19

6 Probationes ſe invicem non collidunt niſi ſint oppoſitæ, & incompatibiles,ibid n.13. 29

6 Probationes ſi ſint contrariæ fortior prævalere debet, & minor pro non facta habetur,ib.15. 29

6 Probatio per duos teſtes de viſu præfertur cõtrariæ probationi per unum teſtem de viſu cum fama,ib.n.16. 29

6 Probationi primæ præſumptivæ ſtandum eſt, nec eſt in præjudicium ſecundæ probationis veræ, ib n 18. 29

3 Probatio dubia,ſeu æquivoca non relevat probantem, in c.In præſentia,n.1.& 14 de probat.pag. 168

3 Probatio æquivoca quæ dicatur,ib.n.3.& 14.pag. 168

3 Probatio debet concludere per neceſſe, & non per poſſibile,ib.n.15. 169

3 Probatio non concludens non valet,ib.n 16. pag. 169

3 Probatio per veriſimilitudines non ſufficit ubi clara probatio requiritur,ib n 17. 169

3 Fallit in ſex caſibus,remiſſivè,ibid.n 18. 169

4 Probationes plures in judicio quaſi poſſeſſionis legitimitatis coniunguntur,in c. Lator,n. 42. Qui filii ſint legitimi. 94

6 Et leviores ſufficiunt, ib.n.43. 94

6 Probationes contrariæ invicẽ conquaſſantur,ib n.47.95

6 Probatio plena non poteſt niſi per aliam plenam elidi, ib. n.53 95

6 Probatio per rei veritatem vincit probationem , quæ fit per præſumptiones,& coniecturas, in c. Per tuas, n. 10. Qui filii ſint legit. 106

6 Probatio præſumptiva contra inſtrumentum non admittitur,ibid.n.11. 106

3 Probatio plena per contrariam pleniorem conquaſſatur, in cap. Cum Eccleſia, num. 15. de cauſ. poſſeſſ.& propriet. 140

3 Probatio probationem non excludit niſi publicatis atteſtationibus,ib n.16. 140

3 Probationes adverſario ſubtrahens oſtendit ſe iniquam litem fovere, in cap. Pervenit,il primo,nu.14.de teſtib. cogen. 202

3 Et pro convicto haberi debet,ib.n.15. 202

2 Sed contra,ib.n.18 Diſtinguitur,n 19. 202

6 Probatio unius modi agendi non facit fidẽ in alio modo agendi,vel ſuper alio articulo,in c.Qualiter, il ſecondo,n.38 de Accuſat. 125

1 Probationes plures imperfectæ ſimul iunguntur ad faciendam plenam,& perfectam probationem,in c. Ne innitaris,n.103.de Conſtitut. 52

1 Probationes duæ ſemiplenæ faciunt unam plenam,ibid. num 104. 52

1 Probatio plena conficitur ex diverſis probationibus imperfectis cum tenduntad eundem finem, ibid.n.106.53

1 Probatio plena conſurgit ex pluribus adminiculis quando unum alteri adminiculatur, ib. n.107 53

1 Probationes etiam certæ, & liquidæ per contrarias ſimiles conquaſſantur,ib.n.160. 62

1 Probatio plenior abſorbet, & confundit minus plenam directè oppoſitam,ib.n.281 & ſeq. pag. 85

1 Probationes in criminalibus debent eſſe luce clariores, ib.n 364. 108

1 Probationes cum utrinque ſunt æquales,quælibet minima præſumptio pro una parte facit eam prævalere,ib. n.449 124

3 Probatio per ſcripturam in quibus caſibus requiratur, in c. Sicut,n.4 de probat. 162

3 Probationum renunciatio non præſumitur niſi probetur ibid.n.14. 163

3 Probatio per quinque teſtes æquipollet probationi inſtrumentali,ib.n.26 164

1 *Problema* quid ſit,in c Ne innitaris,n.1 42 de Conſt 59

1 Problemata quomodo intelligantur dubitationem habere,ibid n.145. 60

2 *Proceſsiones*, & preces publicæ Sede Vacante à Capitulo indicendæ,ut bonum à Deo Paſtorem valeant impetrare,in c.Cum in cunctis,n 8.de elect. 36

Vide in ver. *Regulares quoad Proceſsiones.*

3 *Proceſſus* ſine litis conteſtatione eſt irritus,in c. Olim, n. 10.de lit. conteſt. 104

2 Proceſſus habitus per litteras ſubreptitias eſt ipſo jure nullus,& poteſt detecta ſubreptione quandocumque revocari,in c.Ad audientiam,n.22. de reſcript. 234

1 Proceſſus in vim litterarum ſubreptitiarum ad lites valet parte non opponente,ibid. n,30. 234

1 Proceſſus ſuper executione litterarum beneficialium habitus per iudicem principaliter deputatum ſuper contentione beneficiali valet ſi de ſubreptione non fuerit oppoſitum,ibidem num. 33. 235

1 Proceſſus habitus coram executore litterarum beneficialium ſubreptitiè impetrat uũ an valeat,ib.n.34 & ſeq.235

Proceſſus Inquiſitionis.

Vide in ver *Inquiſitio.*

6 Proceſſus diverſi quando diverſis modis in diverſis inſtantiis facti ſunt,& nullus per ſe ſufficit ad condemnationem an poſſit ſimul cumulari,in c Qualiter,& quando,il ſecondo,n. 37.& ſeq. de Accuſat. 125

6 Proceſſus ſuper crimine factus ſuper uno modo agendi ſi ſit perfectus non impedit alium procedendi modum, ibid n 39. 125

2 Proceſſus Delegati,qui de ſua commiſſione non docuit, eſt nullus,in c Cum in jure,n.50.de Offic. Deleg. 407

1 *Procuratio* poſt Concilium Tridentinum non debetur Epiſcopo viſitanti Eccleſias,& loca pia ſuæ civitatis, in c.Quoniam n.27 de Conſt 180

1 Procuratio non debetur Viſitatori, qui vadit pro cauſis expediendis,in c.Dilectus,il primo,n 43.de reſcript. 251

5 Procuratio debetur Epiſcopo ab Eccleſiis etiam Civitatis,licet ipſum numquam procuraverint in c. Venerabili, n.1. de Cenſib. 281

5 Epiſcopus de iure communi fundat intentionem ſuper iure viſitandi monaſteria ſuæ diœceſis, & exigendi ab illis procurationem, ib.n.2. 281.

5 Procuratio eſt viſitationi annexa,ib.n.5. & ſeq. & n. 23. fallit,n.30. 281

5 Procuratio de iure communi debetur Epiſcopo etiam cum viſitat Eccleſias ſuæ Civitatis,ib.n. 9. 281

5 Secus poſt Concilium Tridentinum,ib.n.14.15 & 38.281

5 In Viſitatione victualia non ſunt Epiſcopo miniſtranda niſi pro temporis neceſſitate,ib.n.14. pag. 282

5 Procuratio poſt Concilium Tridentinum non debetur Epiſcopo viſitanti Eccleſiam Cathedralem,aut Clerum, ſeu loca pia Civitatis,ib.n.15.& 38. 282

5 Procuratio ratione viſitationis debita de iure communi à ſubdito non eſt præſcriptibilis,ib.n.20. 282

2 Secus in procuratione ratione conſuetudinis, pacti, vel privilegii, ib.n 21. 282

5 Item ſecus in præſcriptione, quæ fit nomine alterius, ib. num. 22. 282

Item ſecus poſt Concilium Trid.n.24. 282

5 Conſuetudo locorum, vel provinciarum in quibus nihil ſolvitur Epiſcopo viſitanti poſt Concilium Tridentinum eſt obſervanda,ibid n.24.pag. 282

5 Et quid ſi conſuetudo non ſit generalis in loco , vel provincia ſed una tantum, vel altera Eccleſia Epiſcopum non procuraverit, ib.n.25. & ſeq.uſque ad n. 29. 282

5 Conſuetudo non ſolvendi procurationem Epiſcopo viſitanti qualiter,& coram quo ſit probanda,ib.n.29 283

5 Procuratio in tribus caſibus hic expreſſis non eſt annexa viſitationi,ib.n. 30. 283

5 Exempti à procuratione pecuniaria non videntur exempti à procuratione in victualibus, ſed tantum ab indebita extorſione,ib.n.31. 283

5 Exemptione revocata à viſitatione an cenſeatur revocata exemptio à procuratione, ib.n.32 pag. 283

5 Procuratio an debeatur Epiſcopo viſitanti Hoſpitalia pauperum infirmorum, ibid. num.34.& ſeqq. uſque in fin. 283

5 Paupertas excuſat à procuratione,ib.n.33. 283

5 Viſitatores quomodo ſe debeant gerere in victualibus accipiendis,ib.n 36. 283

5 Procurandi ſunt Prælati cum perſonaliter viſitant Secus ſi per alium,in c.Procurationes,n.1 & 6. de cenſib. 276

5 Legati,& Nuncii Papæ pro his diebus tantum quibus moram trahunt procurari debent,ib. n. 2. 276

5 Procuratio ratione viſitationis debetur etiam Archidiaconis,& aliis inferioribus Prælatis,ib.n.3. 276

5 Decla-

5 Declaratur, n.4. 276
5 Procurationis non debet recipere beneficium, qui non facit viſitationis officium, ib. n. 6. 276
5 Viſitationem non licet Epiſcopis alteri demandare, niſi fuerint legitimè impediti, ib. n.7. 277
5 Procuratio non debetur Epiſcopo cùm per alium viſitat, ſed ipſi viſitanti, ib n.12. 277
5 Procurationem an poſſit Epiſcopus per alium viſitans recipere à volente, ib.n. 13. 277
5 Indultum recipiendi procurationem denegatur Epiſcopo qui morbo correptus inchoatam procurationem per alium abſolvere intendebat, ib.n.14. 277
5 Procurationum numerus commenſurandus eſt numero dierum, in quibus munus viſitationis impenditur, ib. n. 18. 277
5 Procuratio ſi ab una Eccleſia integrè ſolvi non poſſit an liceat Epiſcopo plures Eccleſias conjungere ad unam procurationem ſolvendam, ib.n.19. 277
5 Procuratio ab Eccleſiis pauperibus non eſt recipienda etjamſi gratis offeratur, ib.n.20 pag. 278
5 Procurationem indebitè exigentes tenentur duplum reſtituere infra menſem Eccleſiæ gravatæ, ib.n.22. 278
5 Munera etiam ſponte oblata in viſitatione recipientes maledictionem incurrunt, à qua non liberantur niſi duplum reſtituant, ib.n.24.pag. 278
Vide in ver. *Viſitatio quoad procurationem*.
5 Conſuetudo locorum, vel provinciarum, in quibus nihil ſolvitur Epiſcopo viſitanti poſt Concilium Tridentinum eſt obſervanda, in cap. Venerabili, num. 24. de cenſ. 282
5 Et quid ſi conſuetudo ſit generalis in loco, vel provincia, ſed una tantum, vel altera Eccleſia Epiſcopum non procuraverit, ib.n 25. & ſeq. uſque, ad n 29. 282
5 Conſuetudo non ſolvendi procurationem Epiſcopo viſitanti qualiter, & coram quo ſit probanda, ibidem n.29. 285
5 Procuratio non debetur propter privatum Oratorium, in c. Auctoritate, n. 1. de Cenſibus. 285
5 Procurationem non intelligitur remiſiſſe Epiſcopus remittens Eccleſiæ ſervitia, quæ ſibi debebat pro annua penſione, & ſtatuens ut aliud ſervitium non imponatur, in c. Venerabili, n. 1. de Cenſibus 281
5 Procuratio eſt viſitationi annexa, ib. n. 5. 281
4 Procurator tenetur reſtituere ſi tanquam Procurator percepit, non autem ſi tanquam quilibet in c. Poſtulaſti, n. 16. de Conceſſ. præben. 249
7 Procuratori fiſcali ſi ita ſe habeat conſuetudo aſſignari poteſt ex qualibet condemnatione decima pars ejus quantitatis, in qua reus cum Camera ſe compoſuerit, in c. Presbyteri, n. 25 de Pœnis. 97
5 Procurator ſi faciat aliquid ut nuncius, non valet quod agitur, in c. Cum dilectus, n. 4. de relig. domib. 216
5 Et factum à nuntio an poſſit validari ratihabitione, ib. n. 5. 216
5 Procurator ſubſtantiat contractum in ſe, licet procuratio nomine, & domino cedere tenetur, ib.n.9. 216
3 Procurator Curialis litem conteſtando in partibus coram loci Ordinario cenſetur illius juriſdictionem prorogare, & excludit principalem à beneficio Eugenianæ, in c. licet, n.54. de foro compet. 85
2 Procurator ad eligendum nomine abſentis etiam legitimè impediti non poteſt eſſe qui non eſt de Capitulo, in c. Quia propter, n. 62. de elect. pag. 96
3 Procurator alium ſubſtituens non remanet amplius procurator, in c. Præſentata, n. 9. de teſtib. pag. 195
2 Procurator ad eligendum conſtitui debet à vocalibus abſentibus cum generali mandato, in c. Quia propter, §. Illud autem, n 5. de elect. pag. 98

Profeſſio, Profeſſus.

5 Profeſſio regularis dicitur qua quis incorporatur alicui ex Religionibus approbatis etiamſi ſint in domo ſæculari, in c. Ex parte, n. 27. de converſ. conjugat. 161
2 Profeſſionis appellatione venit etiam tacita, in c. Perlatum, n.22. & ſeq de iis quæ vi met cauſ pag. 581
6 Profeſſio irregularis quæ dicatur, in c. Inſinuante. n.16. Qui Cler. vel voven. 50
6 Ingreſſus in Monaſterium an ſit de ſubſtantia profeſſionis, ib.n.24. & ſeq. uſq ad n.42. pag. 51
6 Quid in profeſſione tacita, ib.n 30. 52
6 Et quid in profeſſione expreſſa, ib.n. 31. 52
6 Profeſſio non vitiat pactum reſervationis bonorum quoad uſum, vel adminiſtrationem, ſed vitiatur, ibid. n. 21. 51
5 Profeſſio facta ſine ſuſceptione habitus Religionis valida eſt, in c. Porrectum, num. 1. & 17. de Regular. pag. 58
5 Profeſſio eſt votum de præſenti, quod diem, aut conditionem non recipit, ib.n.6. 59
5 Et eſt ſolemne, quod impedit matrimonium contrahendum, & dirimit contractum, ib.n. 7. pag. 59
5 Profeſſionem non impedit infirmitas corporis, ſed animi, ib n. 9. 59
5 Profeſſio quamvis in ſcriptis fieri debeat, tamen ad ſui validitatem non exigit ſcripturam, ib.n.10. 59
5 Profeſſionem, an cenſeatur emittere, qui junctis manibus tradit ſe Abbati in Monachum, & fratrem, ib.n.40. & ſeqq. uſque ad n 51. 63
5 Profeſſio inducitur quando præcedit votum profitendi, & poſtea ſubſequitur aliquod ſignum denotans profeſſionem, ib.n.44 63
5 Profeſſio facta non ſervata forma præſcripta in Regula, vel Conſtitutionibus Ordinis an valeat, ibidem n.45. 63
5 Papa poteſt infringere profeſſionem ita ut obligationem non inducat, ib.n.48. 64
5 Regula Monachorum ponens certam formam circa profeſſionis actum, non videtur ponere formam ſubſtantificam, ib. n. 46. 64
5 Niſi habeat decretum irritans, ib.n. 47. 64
5 Vel ſtatuat ut profeſſio aliter fieri non poſſit, ibidem n. 49. 64
5 Profeſſio Regularis eſt quædam mors quoad mundum, in c. Statuimus, n. 24. de Regular. 107
5 Profeſſionem nullatenus emiſiſſe, aut nulliter paria ſunt, ib. n. 28. 108
5 Profeſſionem qui facit, & habitum ſuſcipit, licet nunquam ſteterit in clauſtro, ad obſervantiam Regularem compellitur, in c. Sicut nobis, n. 1. de Regular. 78
5 Profiteri quis poteſt etiam in lecto, & in domo propria, ib n. 3. 78
4 Profeſſio in genere generaliſſimo ſublata à Concilio Tridentino adeo ut nec in foro conſcientiæ inducta ſit aliqua obligatio, in c. Quia impedientibus, n. 22. de teſtam. 316
4 Profeſſio nulla nullũ producit juris effectũ, ib.n.26. 316
4 Declaratur, ib n. 35. 316
5 Profeſſio emiſſa in manibus Truffatorum an aliquam, & qualem inducat obligationem, in c. Conſulti, n. 49 de Regular. 98
5 Profeſſio quid ſit, & quotuplex, in c. Vidua, n. 13. de Regular 22
4 Profeſſiones eorum, qui recipiuntur in Monaſterio ultra quàm ſuſtentari poſſint, an valeant, in c. Non amplius, n.26. uſque ad n.33. de inſtitut. pag. 216
4 Quid in profeſſione Monialium, ib n. 27. & 32. 216
4 Et quid in profeſſione Monachorum, ib.n.28. 217
4 Et quid poſt Concil. Trid. ib n 29. 217
7 Profeſſio facta in manibus Delegati excedentis limites ſuæ facultatis non valet, in c. Presbyterum, n. 43. de pœnit & remiſſ. 108
7 Declaratur, ib n.93 & ſeqq. uſque ad n. 101. pag 108
7 Profeſſionis ſubſtantia conſiſtit in tribus votis ſolemnibus, ib.n 69. & 73. 110
7 Profeſſio in dubio valida eſt judicanda, ib n.102. 114
2 Non profeſſi in Collegiata Regulari exiſtentes coguntur aut profiteri, aut beneficium dimittere, in c. Cum in magiſtrum, n.33. & 37 de elect 111
5 Profeſſus in una Religione cenſetur profeſſus in omnibus quoad ſubſtantialia Regulæ. in c. Ad Apoſtolicarum, n 42 de Regular. 74
4 Profeſſi in genere generaliſſimo qui dicantur, cui acquirant, & cui ſubjiciantur, in c. Quia impedientibus. n.19. & 22. de teſtam. 315
4 Profeſſi in genere ſubalterno qui ſint, & cui acquirant, ib.n. 20. 316
4 Et quid de profeſſis in individuo, ib.n. 21. pag. 316
5 Bona profeſſi in genere generaliſſimo ſunt Religionis in genere arbitrio Epiſcopi diſtribuenda, in c. Conſulti, n.28. de Regular. 94
5 Profeſſi in Religione à Sede Apoſtolica non approbata, quam putabant approbatam, an ſint obligati ad Religionem in genere, ib.n. 44. pag. 97
5 Profeſſus in Religione quam credebat approbatam, peccat matrimonium contrahendo, ib.n. 48. & 51. 98
7 Profeſſi ſunt cenſendi in Ordine Minimorum ducentes originem à Judæis, & Saracenis, non obſtante ſtatuto & poteſtatione eis facta, quod eorum profeſſio foret nulla, in c. Qui Presbyterum, n. 123. de pœnit & remiſſ. 115
7 Conſtitutio diſponens aliquos non eſſe admittendos ad

professſionem ; niſi prius facta inquiſitione de eorum qualitatibus inducit formam, in c. Qui Presbyterum, n. 36 de pœni & remiſſ. pag. 107

2 Profeſſio emiſſa ſub conditione, ut ſi profeſſus unquam repertus fuerit fregiſſe vota caſtitatis, paupertatis, vel obedientiæ ejici poſſit à Religione, an ſit valida, in c. Cum in Eccleſiis, n. 5. & ſeqq. uſque in finem de Major. & obedient. pag. 500

2 Profeſſionem non vitiat conditio reſolutiva, ſed vitiatur, ib. n. 11. & ſeqq. 501

Profeſſio eſt votum ſolemne de præſenti, quod diem, aut conditionem non recipit, ib. n. 13. 501

Vide in ver. *Regulares, Monachus, Religioſus, Votum.*

6 Profeſſio diſpar eſſe non debet in uno, & eod officio, in c. Quia nonnullis, n. 8. de Magiſtris. 204

6 Declaratur, ib n. 13. 204

5 Profeſſionis vim obtinent hæc verba, *Confero me & mea in Monaſterio,* in c. Cum ſimus, num. 2. de Regularibus. 67

2 Profeſſio fieri non debet ab excommunicato, ſed facta tenet, in c. Ex publico, n. 9. de Converſ. Conjugat. 153

2 Profeſſio eſt votum ſolemne de preſenti quod diem, aut conditionem non recipit, in c. Cum in Eccleſiis, n. 13. de Major & Obed. 502

2 Profeſſio, & votum requirunt conſenſum jure naturali divino, in cap. Perlatum, n. 47. de his, quæ vi, metus cauſ. fi. 585

5 Profeſſio emiſſa uxore contradicente ea mortua validatur ſi vir per momentum temporis ſteterit in Monaſterio, licet illius mortem ignoraverit, in c. Significatum. n. 46. de Regular. 48

Profeſſio quid operetur.

2 Profeſſio Regularis cur magis ſolvat jus patriæ poteſtatis, quàm ſacer Ordo, in c. Indecorum, n. 58. de ætat. & qualit. 237

5 Profeſſio nulla ex alia cauſa, quàm ex defectu conſenſus parit naturalem obligationem, in c. Si quis, n. 45. de Regular. 13

5 Profeſſio per ſimulationem emiſſa obligat ad perſeverandum in Religione, & ad Regulam obſervandam, ibid. n. 47. 14

6 Profeſſio tacita dirimit matrimonium poſt contractum, etiamſi ex eo plures filii fuerint procreati, in c. Inſinuante, n. 19. Qui Cler. vel voven. 50

5 Diſpenſandum an ſit cum nobili conjugata, ut in domo Turris Speculorum Urbi emittat tria vota ſubſtantialia in manibus Delegati Apoſtolici, ita ut per hanc profesſionem ſolvatur matrimonium non conſumatum, in c. Ex parte, il ſecondo, n. 12. & ſeqq. uſque in fin. de Converſ. Conjugat. 159

Vide in ver *Profeſſio tacita*, & ſupra in verb. *Profeſſio, Profeſſus*

5 Profesſi invalidè an teneantur in utroque foro ad obſervantiam Regulæ, in c. Si quis, num 2, & 73. de Regular. 11

5 Profeſſus nulliter poteſt in foro conſcientiæ etiam ſine licentia ad ſæculum redire, & uxorem ducere, ſecundum opinionem Navarri, ib. n. 34. pag. 12

5 Contrarium, ib. n. 79. 11

5 Profeſſus invalidè an teneatur in Religione perſeverare, ut vitetur ſcandalum, ib. n. 35. & 67. pag. 12

5 Profeſſus ob mortis timorem an posſit tuta conſcientia ad ſæculum redire, ib. n 36. & 81. 12

5 Profeſſus invalidè poteſt etiam in foro conſcientiæ obligari ab Eccleſia ad Religionem in genere, ib. n. 43. 13

5 Profeſſus nulliter an obligetur ex ſimplici voto, ibidem n. 46. 14

Profesſio tollit irregularitatem ex defectu natalium, Vide in ver. *Illegitimus.*

2 Irregularitates, quæ ex proprio delicto proveniunt per ſolemnem profesſionem non abolentur, in c. Ut filii, n. 16. de filiis Presbyter. 314

6 Profesſio irrita non dirimit matrimonium poſtea contractum, in cap. Conſuluit, num. 10. Qui Cler. vel voven. 44

6 Profeſſio ſolemnis etiam tacita, & præſumpta impedit matrimonium contrahendum, & dirimit poſt contractum, ib. n. 16. 44

6 Profesſio quæ ab Eccleſia habetur pro valida, licet ſit irrita quoad Deum, tamen in foro judiciali dirimit matrimonium poſt contractum, ib. n. 17. 44

6 Profesſio per ſimulationem emiſſa, licet ſit nulla quo ad Deum ex defectu conſenſus, tamen obligat Religioni in foro externo, ib n. 18. 44

6 Profeſſus nulliter, qui ſponte è Monaſterio exivit, & uxorem duxit, an ea contradicente poſſit in foro conſcientiæ ad Religionem redire, ib. n 23. 45

6 Profeſſus nulliter, qui ante declaratoriam nullitatis contraxit matrimonium, tenetur etiam invita uxore in utroque foro obedire Judici præcipienti, ut redeat ad Monaſterium ad agendam pœnitentiam, ib. n. 24. 45

6 Profeſſus per ſimulationem in Monaſterio Monialium ex inhoneſta cauſa, licet non ſit Monachus, tamen cogitur in alio Monaſterio manere in pœnam commiſſi delicti, ib. n. 25. 46

6 Profeſſus nulliter, qui elapſo quinquennio ſponte exivit à Monaſterio, & uxorem duxit, ea conſentiente, tenetur ad Religionem redire etiam in foro conſcientiæ, ib. n. 27 & 29. 46

6 Profesſio etiam nulla annexum habet votum continentiæ, quod impedit matrimonium contrahendum, ib. n. 33. 47

5 Profeſſus invalidè poteſt etiam in foro conſcientiæ obligari ab Eccleſia ad Religionem in genere, in c ſi quis. n. 43. de Regular. 13

6 Profeſſio an vitietur ex pacto reſervationis proprii, in c. Si conditiones, n. 27. de Condit. appoſit. 42

Profeſſio quoad ætatem.

5 Profeſſio poſt Concilium Trident. facta ante annum decimum ſextum ætatis completum, aut ante actum probationis annum non valet, in c. Ad noſtram, n. 4. de Regular. 30

5 Profesſio tacita ante annum decimum ſextum, aut non tranſacto probationis anno ſublata eſt à Concilio Tridentino, ib, n 5. 30

5 Minor læſus in profesſione non reſtituitur, ib. n. 12. 31

5 Profesſio emiſſa per aliquot horas ante decimum ſextum annum expletum, an valeat, ib. n. 10. & ſeqq. uſque in fin. 31

5 Profesſio in Monaſteriis ubi eſt dura Congregatio emitti non poteſt ante plenam pubertatem, in c. Nullus, n. 13. de Regular. 4

5 Profesſio ex ſtatuto ſpeciali in aliquibus Religionibus, ut Capuccinorum fieri non poteſt ante annum decimum octavum expletum, ib n. 14. 4

7 Profesſio quamvis ex ſtatutorum præſcripto fieri non debeat ante annum ætatis 18. & 22. in Religionibus Minimorum, & Redemptionis Captivorum : tamen ſi fiat valida eſt, in c, Qui Preſbyterum, n. 85. de pœnit. & remiſſ 112

6 Profesſio emiſſa ante annum decimum ſextum completum, vel infra tempus probationis poſt Concilium Tridentinum non obliga ad religionem in genere, in cap. Conſuluit, n. 15. Qui Cleric. vel voventes. 44

Vide in ver. *Profeſſio tacita, Ætas in profeſſione, Novitius quoad ætatem.*

Profeſſio quoad annum probationis.

5 Dies cœpta in materia profesſionis non habetur pro completa, ſed tempus currit de momento ad momentum, ib n 9. 21. 22. & 23. 30

5 Profesſio emiſſa peracto anno probationis eodem die ſuſcepti habitus, ſed ante horas circiter quinque, aut emiſſa per aliquot horas ante decimum ſextum annum expletum an valeat, ib. n. 10. & ſeqq. uſque in fin. 31

5 Profesſio emiſſa eadem die, & horâ ſuſcepti habitus, quo anno Gregorius XIII. decem dies ſuſtulit à menſe Octobris, in valida eſt, ib. n. 24. 32

5 Annus tacitæ profesſionis quando incipiat. & finiatur; ib. n. 30. 33

5 Profesſio facta ante annum probationis nullam parit obligationem etiam ad Religionem in genere, ib. n. 34. 35

2 Profesſio infra annum probationis emiſſa de jure an obliget ad Religionem in genere, in c. Perlatum, n. 28. & ſeqq. & n. 31. de iis, quæ vi met. cauſ. 82

5 Profesſio facta ante annum probationis etiam de jure communi in ordinibus Mendicantium nulla erat, in c. Significatum, n. 44. de Regular. pag. 48

6 Profesſio ejus qui per ſeſquimenſem anni Novitiatus ſtetit in Monaſterio, & reſiduum anni extra illud ſub obedientia Prælati, valida eſt, in c. Inſinuante, n. 25. & ſeqq. Qui Cleric. vel Voven. 52

6 Profeſ-

6 Profeſſio expreſſa de jure communi fieri poterat in ipſomet ingreſſu etiam non data perſeverantia tridui, ib. n. 26. 52
5 Profesſio nec fieri, nec recipi debet infra tempus probationis, ſed facta, & recepta tenet, in c. Ad Apoſtolicam, n. 1. de Regular. 70
5 Et quid poſt jura ſexti, & Concilii Tridentini, ibidem n. 23. 70
5 Profesſio emiſſa ante annum probationis expletum ex Concilio Tridentino eſt nulla, nullamque inducit obligationem, ib n. 52. 75
5 Profeſſio emiſſa infra annum probationis in Ordinibus Mendicantium an pariat obligationem ad Religionem in genere dirimentem matrimonium poſt contractum, in c. Conſulti, n. 50. de Regular. 98
5 Et quid ſi profitens intendat ſe obligare illi Religioni in ſpecie, ib. d. n. 50. & ſequent pag. 98
5 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid. nu. 57. & ſeqq. 98
5 Profeſſio emiſſa à Monialibus S. Dominici in articulo mortis conſtitutis ante annum probationis elapſum ex indulto Pii V. prodeſt quoad ſpiritualia tantum, non autem quoad temporalia, in c. Sicut nobis, n. 33. de Regular. 81
5 Profeſſio tacita induci non poteſt niſi prius annus probationis fuerit completus, in c. Qui Presbyterum, n. 111. de pænit. & remiſſ. 115
5 Profeſſus non dicitur de jure communi qui ſine probatione habitum profeſſorum ſuſcepit niſi triduo perſeveret, in c. Ad noſtram, n. 1. de Regular 30
5 Sed profeſſus dicitur qui præcedente probatione habitum profeſſorum aſſumpſit etiam non data perſeverantia tridui, ib. n. 3. 30
5 Tridui perſeverantia ad profesſionem tacitam non requiritur quando ingreſſus præter ſuſceptionem habitus profeſſorum ſe immiſcuit etiam actibus, qui à ſolis profesſis fieri conſueverunt, ib. n. 2. 30
5 Profeſſus ante annum probationis elapſum, & ad ſæculum rediens recuperat bona donata quaſi cauſa non ſequuta, in c. Statuimus, n. 27. de Regular. 108
5 Declaratur, ib. n. 31 & 34 108
2 Profeſſio infra annum probationis emiſſa de jure an obliget ad Religionem in genere, in c. Perlatum, n. 28. & ſeq. & n. 31. de iis quæ vi met. cauſ 582
2 Profeſſio emiſſa in Religione non approbata an obliget ad religionem in genere, ib d. n. 28. & 30 582
Vide in ver. *Novitius, Novitiatus, annus probationis, Profeſſio tacita.*

Profeſſio coniugatorum.

5 Profeſſio unius conjugis non valet niſi uterque profiteatur, aut remanens in ſæculo caſtitatem voveat, & careat periculo incontinentiæ, in c. Cum ſis, n. 3. de Converſ. Conjugat. 158
5 Profeſſio conjugis ut dirimat matrimonium ratum non conſummatum, tria requiruntur, in c. Ex parte, il ſecondo, n. 15 de Converſ. Conjugat, pag. 159
5 Profesſio facta à conjuge de licentia alterius caſtitatem voventis, tenet etiam ſine Epiſcopi licentia, in c. Præterea, n. 12. de Converſ. Conjugat. 133
5 Diſpenſandum an ſit cum nobili conjugata, ut in domo Turris Speculorum Urbis emittat tria vota ſubſtantialia in manibus Delegati Apoſtolici, ita ut per hanc profesſionem ſolvatur matrimonium non conſummatum, in c. Ex parte, il ſecondo, n. 12. & ſeqq. uſque in finem de Converſ. Conjugat. 159
5 Profeſſus de uxoris licentia poteſt, & debet è Monaſterio revocari, ſi uxor ſit ſuſpecta, & continentiam non promiſerit, in c. Præterea, num. 1. de Converſ. Conjugat. 131
2 Secus ſi promiſerit continentiam, ſive ſit ſuſpecta, ſive non, ib. n. 2. 131
6 Profesſio emiſſa à viro uxore contradicente, an ea mortua obliget ad Religionem in genere, & dirimat matrimonium poſt contractum, in c. Conſulvit, n. 14. & ſequen. Qui Cleric. vel vou. pag. 44
Vide in ver. *Coniun. matrimonium.*

Profeſſio quoad conſenſum profitentis & recipientis.

5 Profesſio Regularis non dicitur niſi adſit conſenſus Religionis recipientis, in c. Ex parte, il ſecondo, n. 19. de Converſ. Conjugat. 160
3 Profeſſio non eſt irrita ex eo quod facta fuerit à puella ante explorationem voluntatis, in c. Cum accesſiſſent, n. 31. de Conſtit. 147
6 Profesſio majorem requirit deliberationem, quàm votum continentiæ, in c. Tuæ litteræ, n. 43. de Cler. per ſalt. promot. 346
5 Profesſio nulla convalidatur per ſolam ratificationem profitentis abſque nova acceptatione Religionis, in c. Significatum, n. 47. de Regular. pag. 49
2 Profesſio Regularis ad ſui validitatem requirit conſenſum, qui ab Eccleſia ſuppleri non poteſt, in c. Quanto, n. 104. de translat Epiſcop. 138
5 Profesſio fieri poteſt etiam in manibus privati Religioſi habentis ſpeciale mandatum à ſuperiore, in c. Inſinuante, n. 18. Qui Cler. vel. voven pag. 56
5 Profesſio eſt contractus ultrò citroque obligatorius, in c. Ex parte, n. 26. de Regular. 103
5 Epiſcopus Eccleſiæ Regularis poteſt Monachos ad profesſionem recipere, in c. Ad Apoſtolicam ad n. 17. verſ. Rurſus, de Regular 72
5 Profesſio ſatis eſt ut recipiatur à Superiore mandante, vel poſtea ratificante, ib. n. 19 pag. 72
5 Profesſio eſt contractus ultro citroque obligatorius inter profitentem, & monaſterium, in c. Porrectum, n. 19. de Regular 60
5 Et inter eos eſt quaſi matrimonium, ib. n. 20 pag. 60
4 Profesſionem Regularem quis posſit recipere? ib. n. 42. & ſeqq. uſque, ad n. 30. 61
5 Quid in Abbate, vel Abbatiſſa, ib. 61
5 Quid in Epiſcopo, ib. n. 23. uſque, ad n. 31. 61
5 Et quid in Archidiacono, & aliis inferioribus Prælatis, ib. n. 24. 61
5 Profesſionis receptio à Superioritate dependet, ibidem n. 32. 62
5 In profesſione recipienda in primis recurrendum eſt ad conſuetudines, privilegia, vel ſtatuta cujuſque Ordinis, ib. n. 4. 62
5 Profesſio emiſſa à Novitia in mortis articulo per circumventionem Abbatiſſæ an valeat, & an dos ſit Monaſterio acquiſita, in c. Sicut nobis, n. 7. & ſeqq. uſque in fin, de Regular. 78
5 Profesſio emiſſa per dolum, & circumventionem Abbatis an obligat profitentem, an vel illius bona ſint hæredibus reſtituenda, ib. n. 8. & ſeq. uſque, ad n. 22 78
5 Profesſio puellæ non eſt irrita ex eo quod Epiſcopus illius voluntatem non exploraverit, ib. n. 12. 79
6 Bona ſeducti ad profesſionem cur monaſterio non acquirantur, ib n. 14. 79
5 Profesſio emiſſa in articulo mortis obligat profitentem ſi ſit mentis compos, alias ſecus, ib. n. 12 80
5 Profesſio in mortis articulo an cenſeatur emiſſa in fraudem ſubſtituti, ſeu venientium ab inteſtato, ib. n. 30. & ſeq. uſque in fin. 81
5 Profiteri non videtur ſuſcipiens habitum Religionis in morte, nec ejus bona Monaſterio deferantur, ibidem n. 31. 81
5 Profesſio emiſſa à Monialibus S. Dominici in articulo mortis conſtitutis ante annum probationis elapſum ex Indulto Pii V. prodeſt quoad ſpiritualia tantum, non autem quoad temporalia, ib. n. 33. 81
5 Profesſio ad ſui validitatem requirit ſpontaneam voluntatem, in c. Nullus, n. 20. de Regular. 5
5 Et quæ dicatur voluntas ſpontanea, ib. n. 22. 5
5 Profiteri poteſt validè etiam ſeductus, & circumventus, ib. n. 21. 5
7 Profesſio quamvis à puella fieri non debeat ante explorationem voluntatis, tamen ſi fiat, valida eſt, ibidem n. 84. 112
2 Profeſſus nulliter non poteſt cogi ad iterum profitendum, in c. Perlatum, n. 48. de iis quæ vi met. cauſ. 585
5 Profiteri an, & quando aliquis præciſè cogi posſit, in c. Præterea, n. 4. de Converſ Conjugat. 132
5 Profeſſus nulliter an præſumatur perſeveraturus fuiſſe in Religione ſi nullitatem ſciviſſet, in c Significatum, n. 31. de Regular. 45
5 Profeſſus allegans ſe non habuiſſe animum profitendi, non auditur, ib. n. 45. 48
5 Profeſſus in manibus ejus, qui non habet poteſtatem recipiendi non eſt Monachus ante ratificationem Abbatis in c. Porrectum, n. 8. de Regular. 59
5 Profeſſus non obligatur etiam ex ſimplici voto, nec valet profesſio niſi recipiatur ab habente poteſtatem incorporandi Religioni, ib. n. 18. 60
5 Promittere obedientiam monachalem idem eſt ac profiteri, ib n. 42. 63
7 Profesſi ſunt cenſendi in Ordine Minimorum ducentes originem à Judæis, & Saracenis non obſtante ſtatuto, & proteſtatione eis facta, quod eorum profesſio foret nulla, in c. Quia Presbyterum, n. 123. de pænit & remiſſ. 115

5 Profeſſio irrita ex defectu recipientis an obliget Religioni in genere, in c. Conſulti, n. 51 & 55. de Regular. 98

2 Monaſterio vacante an Conventus poſſit Monachos recipere, in c. His quæ, n. 45. de Major. & obedien. 507

2 Profeſſio emiſſa ſub conditione, ut ſi profeſſus unquam repertus fuerit fregiſſe vota Caſtitatis, Paupertatis, vel Obedientiæ, ejici poſſit à Religione an ſit valida in c. Cum in Eccleſiis, n. 5. & ſeqq. uſque in finem, de Major & obedient. pag. 500

2 Profeſſionem non vitiat conditio reſolutiva, ſed vitiatur, ib. n. 11. & ſeqq. 501

6 Profeſſio per ſimulationem emiſſa licet ſit nulla quoad Deum ex defectu conſenſus, tamen obligat Religioni in foro externo, in c. Conſuluit, n. 18. Qui Cler. vel vov. 44

Vide in ver. *Monachor. Creatio:.*

Profeſſio in Conventu non deſignato.

2 Profeſſio in conventu non deſignato ad recipiendos Novitios nec expreſsè, nec tacitè fieri poteſt, in cap. Perlatum, n. 21. de iis quæ vi met. cauſ. 581

6 Ad validitatem profeſſionis an ex Decretis Clementis VIII. requiratur ut tam receptio ad habitum cum perſeverantia annali, quàm profeſſio ipſa fiat in Conventu deſignato, in c. Inſinuante, n. 42. & ſeq. uſque in fin. Qui Cleric. vel Voven. 55

6 Profeſſio eſt nulla ſi Novitius annum probationis fecerit extra locum deſignatum, licet receptus fuerit, & profeſſionem emiſerit in loco deſignato, ib. n. 49. 56

6 Profeſſio ejus qui fecit annum probationis in Conventu non deſignato ad recipiendos Novitos an ſit nulla ſi extra Conventum non deſignatum emiſſa fuerit, ibid. n. 50. 57

6 Quid ſi Novitius fuerit receptus ad profeſſionem in Cōventu non deſignato ſine miſſione, & ad litteris teſtimonialibus Conventus deſignati, ib. n. 51. 57

6 Et quid ſi prævia admiſſione, & litteris hujuſmodi, ib. n. 52. 57

2 Profeſſi in Conventu non deſignato ad recipiendos Novitios contra formam decretorum Clementis VIII. an poſſint liberè ad ſæculum redire tam intra, quàm poſt quinquennium a Concilio Tridentino præfixum, in c. 19. ſeſſ. 25. de Regular. in c. Perlatum, n. 20. & ſeqq. uſq. in finem, de iis quæ vi met. cauſ. 581

2 Profeſſi in locis non deſignatis ad recipiendos Novitios an ſint obligati ad religionem in genere, ib. num. 27. & 32. 582

2 Profeſſi in Conventibus non deſignatis ad recipiendos Novitios an teneantur deducere cauſas nullitatis profeſſionis infra quinquennium, & coram Superiore Regulari, & Ordinario, ib. n. 35. & 37. 583

2 Litteræ Urbani VIII. de admittendis profeſſis in locis non deſignatis ad novam profeſſionem qualiter intelligendæ, ib n. 56. 587

Profeſſio infra quinquennium.

2 Profeſſionem tacitam Concilium Tridentinum per præfixionem quinquennii non inducit, ſed audientiam denegat, in cap Perlatum, num. 45. de iis quæ vi met. cauſ. 585

5 Profeſſio tacita obſtat tam ſubdito diſceſſum petenti, quàm Superiori expellere volenti, in c. Nullus, n. 35. de Regular. 6

7 Profeſſio in Religione Hieroſolymitana non poteſt declarari nulla à magno Magiſtro, niſi adhibito Ordinario, in c. Qui Presbyterum, num. 101. de pœnit. & remiſſ. 114

2 Epiſcopus, aut Capita Ordinum non poſſunt reſtituere Regulares adverſus lapſum quinquennii, in cap. Perlatum, n. 52. de iis quæ vi met. cauſ. pag 586

2 Profeſſus nulliter an poſſit in foro conſcientiæ è Monaſterio exire non ſervata forma à Concilio Tridentino præſcripta, in c. Perlatum, n. 19. de iis quæ vi met. cauſ. 580

2 Profeſſi per vim, & metum elapſo quinquennio à die profeſſionis etiamſi prætentant vim, & metum ſemper duraſſe, non ſunt audiendi, niſi infra quinquennium reclamaverint, ib. n. 40. pag. 584

2 Vir profeſſus in Monaſterio Monialium eſt illico ejiciendus non obſtante elapſo quinquennio, ib. n. 41. 584

6 Profeſſionis nullitas licet proveniat ex perpetuo impedimento, tamen elapſo quinquennio allegari non poteſt, in c. Conſuluit, n. 12. & 21. & 32. Qui Cleric. vel voven. 44

6 Profeſſus nulliter, qui elapſo quinquennio, ſponte ad ſæculum rediit, & uxorem duxit, eſt tutus in foro conſcientiæ, licet poſſit puniri ab Eccleſia, ib. n 13. 44

6 Declaratur, ib. n. 27 & 29. 44

6 Profeſſio quælibet elapſo quinquennio in foro fori præſumitur valida, & contrarium de jure probari non poteſt, ib n. 31. 46

Vide in ver. *Profeſſio in Conventu non deſignato. Profeſſio per vim, & metum.*

Profeſſio tacita.

6 Profeſſio ante annos diſcretionis emiſſa an, & quando poſt ætatem legitimam cenſeatur tacitè ratificata, in c. Tuæ litteræ, n 76 de Cleric. per ſalt promot. 348

2 Profeſſionis apellatione venit etiam tacita, in c. perlatum, n. 22. & ſeq. de iis quæ vi met cauſ. 581

2 profeſſionem expreſſam qui non poteſt emittere, nec poteſt tacitam. ib. n. 22. 581

2 Profeſſio expreſſa an ſit majoris virtutis quàm tacita, ib. n. 24. 581

2 Profeſſio etiam tacita ſublata eſt à Tridentino Concilio, c. 15. ſeſſ. 25. de Regular ib. n 25 pag. 581

2 Profeſſionem tacitam Concilium Tridentinum per præfixionem quinquennii non inducit, ſed audientiam denegat, ib. n. 45. 585

2 Profeſſio tacita an ſit à Concilio ſublata, & quando incipiat, & finiatur. ib n 46. 585

3 Profeſſionem tacitam inducit tonſura magna in Novitio, in c. Cum inter vos, 14 de ſent & re judicat 238

3 Profeſſio tacita non inducitur per ſuſceptionem primæ tonſuræ, vel minorum Ordinum, ib n 15. 238

5 Profeſſio tacita per ſuſceptionem habitus profeſſorum hodie non inducitur niſi poſt annum ætatis decimum ſextum, & expleto anno probationis, in Cum Virum, n. 8. de Regular. 51

5 Profeſſio tacita poſt Concilium Tridentinum non inducitur per ſuſceptionem habitus profeſſorum, non præcedente probatione etiam data perſeverantia tridui, & in hoc corrigitur Decretalis prima de Regular, in cap. Ad noſtram, n 6. de Regular. 30

5 Profeſſionem tacitam poſt annum decimum ſextum ætatis, & expletum annum probationis Concilium Tridentinum non ſuſtulit, ibid. n. 8 pag. 30

5 Profeſſio emiſſa ante annum decimum ſextum cenſetur tacitè ratificata ex perſeverentia annali cum habitus delatione poſt ætatem legitimam, in c. Ex parte, n. 5. de Regular. 101

5 Non obſtante ignorantia nullitatis profeſſionis ſive ignorantia ſit facti, ſive juris, ibid. n. 6. 101

5 Ignorantia juris nullitatis profeſſionis expreſſæ an proſit militibus, mulieribus, & minoribus, quominus cenſeantur tacitè profeſſi ex perſeverantia annali in Religione ibid. num. 8. 101

5 Ignorantia facti ex quo oritur nullitas profeſſionis expreſſæ non impedit quo minus inducatur tacita Profeſſio ex perſeverantia annali cum delatione habitus indiſtincti ibid. n. 14. 102

5 Reclamatio qualis requiratur ad impediendam tacitam profeſſionem ibid. n 15. 101

5 Proteſtatio formalis requiritur ad impediendam tacitam profeſſionem, quæ oritur ex delatione annali habitus indiſtincti, ibid n. 17. 102

5 Profeſſionem tacitam non impediunt verba ex paſſione animi prolata ibid num, 19. 103

5 Profeſſio tacita inducitur per delationem annalem habitus indiſtincti, licet præceſſerit expreſſa irrita abſque eo quod probetur ſcientia nullitatis profeſſionis expreſſæ, in c. Significatum, n. 3. de Regular. 42

5 Ignorantia nullitatis profeſſionis expreſſæ an tacitam profeſſionem excludat, ibid. n. 4. 42

5 Profeſſio tacita neceſſario requirit conſenſum profitentis, ibid. n 5. & n. 19. 42

5 Profeſſio expreſsè emiſſa ab eo, qui falſo opinabatur ſe jam eſſe profeſſum, an valeat, ibid. n 8. & n. 42. 43

5 Præſumptio tacite profeſſionis per dalationem habitus annalem non admittit probationem in contrarium, ib. num. 17. & 40. 43

5 Profeſſio tacita non requirit conſenſum expreſſum, ſed ſufficit tacitus, & præſumptus, ibid. n. 19. pag. 44

5 Præſumptio taciti conſenſus ex delatione habitus habet locum etiam cum præceſſit expreſſa profeſſio irrita, ib. num. 20. 44

5 Præſumptio tacitæ profeſſionis inductæ ex delatione habitus

habitus annali eſt iuris,& de jure, nec admittit probationem in contrarium, niſi per proteſtationem præcedentem. ibid num.39. 46
Profeſſio tacita non inducitur ex ſuſceptione, vel geſtatione habitus Regularis, niſi intra Monaſterium, & Congregationem Monachorum, in c. Inſinuante, n.30. Qui Cler. vel voven. 53
Profeſſio tacita per ſuſceptionem habitus profeſſorum infra annum probationis hodie non inducitur etiam in Ordinibus non Mendicantium, in c. Porrectum, n. 15. de Regular. 60
Profeſſio tacita quæ de iure communi inducebatur ex ſuſceptione habitus profeſſorum, vel aliàs infra annum probationis ſublata eſt à Concilio Tridentino, in cap. Statuimus, n.71. & 26. de Regular. 107
Tonſura arguit profeſſionem ſi per eam profeſſi à Novitiis diſtinguantur, in c. Nullus, n.1. de Regular. 2
Profeſſio tacita ex geſtatione annali habitus indiſtincti, vel indiſtinctiſſimi non inducitur niſi elapſo anno poſt ætatem præfixam ad emittendam profeſſionem expreſſam, ib. n.7. & ſeqq. pag. 3
Profeſſio tacita quandoque non inducitur niſi poſt annum ætatis decimumnonum, vel vigeſimumprimum, ibid. n.9. 4
Profeſſio tacita quæ inducitur ex ſuſceptione habitus profeſſorum, &c. de iure communi requirit ætatem pubertatis, & ex Concilio Tridentino annum decimũſextum completum, ib. n.10. & ſeq. 4
Profeſſio tacita non eſt excluſa à decretis Concilii Tridentini ſervato tempore quod Concilium requirit, ibid. num. 11. 4
Profeſſio tacita obſtat tam ſubdito diſceſſum petenti, quàm ſuperiori expellere volenti, ib. n.35. 6
Profeſſio tacita an inducatur ex eo quod quis ſuſcipiat munus Abbatis, vel Abbatiſſæ, in c. Quia ingredientibus, n. 24. de teſtam. 316
Proteſtatio præcedens impedit ne inducatur profeſſio tacita per geſtationem annalem habitus indiſtincti, ib. n.47. Vel per receptionem habitus profeſſoriam, ibidem n. 49. 319
Sed non impedit quin inducatur ex ſuſceptione Abbatiæ, ib. n.48. & 50. 319
Profeſſi tacita obligans ad Religionem in genere dirimit matrimonium tam prius contractum, & non conſummatum, quam poſt contractum, & conſummatum, in c. Conſulti, n.26 & ſeq. de Regularib. 94
Profeſſio tacita inducitur præſumptione iuris, & de iure per aſſumptionem habitus profeſſionis, & exercitium actus profeſſorum, in c. Vidua, n.10. de Regular. 21
Profeſſio tacita quot modis inducatur, ib. n.15. 22
Profeſſio tacita an inducatur ex eo quod quis voluerit abſolutè vitam mutare, ib. n.16. 22
Profeſſio tacita inducitur ex eo, quod Novitius interſit electionibus una cum Capitularibus, ib. n. 21. 23
Item ex ſuſceptione muneris Abbatis, vel Abbatiſſæ, ib. n. 24. 23
Item ex ſuſceptione tonſuræ Monachalis. ib. n. 25. 23
Item ex ſuſceptione ſacrorum Ordinum ad titulum Religionis, ib. n.26. 23
Profeſſio tacita ut inducatur per exercitium actus profeſſorum, quæ conditiones requirantur, ib. n.27. & ſeqq. uſque in fin. 23
Profeſſio tacita an requirat animum poſitivum profitendi, ib. n.30. 24
Profeſſio tacita non inducitur, niſi ſcientibus, & conſentientibus iis, quorum intereſt Religioni incorporare, ib. n.31 24
Profeſſio tacita an, & quando ſit excluſa decretis Concilii Tridentini, ib n.39. 25
Profeſſioni tacitæ obſtant impedimenta omnia, quæ obſtant profeſſioni expreſſæ, in c. Qui Presbyterum, n. 53. de pœnit. & remiſſ. 109
Profeſſio in Conventibus non deſignatis ad recipiendos Novitios, nec poteſt expreſsè fieri, nec tacitè unquam induci, in c. Conſuluit, n.11. & 21. Qui Cleric. vel voven. 44
Profeſſio emiſſa contra formam Decretorum Clementis VIII. in foro conſcientiæ eſt nulla, licet poſt lapſum quinquennium ab Eccleſia habeatur pro valida, ib n.21. 45
Profeſſio tacita requirit conſenſum tum Religionis, tum profitentis, ib. n.55. 109
Profeſſio tacita locum habet juxta iuris diſpoſitionem etiam in Militibus Hieroſolymitanis extra Conventum degentibus, ib. n.103. 114
Profeſſio tacita inducitur per ſuſceptionem habitus profeſſorum patenter diſtincti ab habitu Novitiorum, etiã ſine actibus, qui à ſolis profeſſis fieri ſolent, ibidem numero 105. 114
7 Profeſſio tacita juxta juris diſpoſitionem inducitur etiam in milite, qui ignoravit ſuam profeſſionem expreſſam fuiſſe irritam, ib. n.107. pag. 114
7 Inducitur per actus ſolis profeſſis convenientes, ib. n.108. & ſeqq. 114
7 Profeſſio tacita induci non poteſt niſi prius annus probationis fuerit completus, ib. n.111. pag. 115
5 Tridui perſeverantia ad profeſſionem tacitam non requiritur quando ingreſſus præter ſuſceptionem habitus profeſſorum ſe immiſcuit etiam actibus qui à ſolis profeſſis fieri conſueverunt, in c. Ad noſtrã, nu. 2. de Regular. 30
5 Profeſſus tacitè cenſetur qui in legitima ætate in Monaſterio ultra annum geſtat habitum indiſtinctum, etiamſi poſtea triduo non perſeveret, ib. n.7. 30
5 Profeſſus tacitè cenſetur præſumptione iuris, & de iure qui ultra annum portat habitum Monachalem in Monaſterio ubi ſunt habitus indiſtincti, in c. Ex parte, n.1. & 5. de Regular. 100
5 Habitum Novitiorum diſtinctum ab habitu profeſſorum quantocumque tempore quis geſtet numquam dicitur tacitè profeſſus, ib. n 2. pag. 100
5 Habitus Regularis quotuplex, ibid n 3. 100
5 Profeſſus tacitè an cenſeatur qui ante annum decimum quartum profeſſionem emiſit in Religione Hieroſolytana, & poſtea in ea ſtetit per plures annos ignorans de jure profeſſionem fuiſſe nullam, ib. n.4. & ſeq uſque in finem. 100
5 Profeſſus nulliter quo tempore debeat reclamare ad hoc ut non cenſeatur tacitè profiteri, ib. n.16. 102
6 Profeſſus tacitè an cenſeatur qui ante annum decimumſextum ignorans defectum ætatis expreſſam profeſſionem emiſit, & poſtea credens ſuam profeſſionem validam in Monaſterio per plures annos in habitu regulari abſque reclamatione perſeveravit, in c. Significatum, n. 1. ſeqq uſque in fin. de Regular. 41
5 Profeſſus nulliter an præſumatur perſeveraturus fuiſſe in Religione ſi nullitatem ſciviſſet, ib. n 31. 45
4 Profeſſus tacitè cenſetur qui cum debitis præſuppoſitis ingerit ſe actibus profeſſorum, in c. Quia ingredientibus, n.30. de teſtam. 317
4 Profeſſus tacitè ſicut habet actionem ut recipiatur à Conventu cogi poteſt ut expreſsè profiteatur, ibidem num. 32. 317
4 Non profeſſus Abbatiam ſuſcipiens quibus caſibus intelligi poſſit tacitè profiteri, ib. num. 38. & ſeq. uſque in fin. 318
4 Abbatiam recipiens ante ſuſceptum habitum, vel ante annum probationis elapſum non fit tacitè profeſſus, & in hoc corrigitur Decretalis, ib n. 39 318
4 Profeſſus tacitè iterum fieri non poteſt qui ſemel tacitè fuit profeſſus, ibid n.40. 318
5 Profeſſus contra formam decretorum Clemen. VIII. in Conventibus ad recipiendos Novitios non deſignatis, aut aliàs nulliter ex perpetuo impedimento, an teneantur in foro conſcientiæ elapſo quinquennio à die profeſſionis in Religione perſeverare, in c. Si quis, n.20. & ſeqq. uſque in fin. de regular. 10
5 Profeſſus tacitè an cenſeatur immiſcens ſe actibus profeſſorum, in c. Vidua, n.17. & ſeqq. uſque ad n.27. de Regular. 22
5 Ignorans actum ad profeſſos tantum pertinere per illius exercitium non præſumitur tacitè profiteri, ibidem num.29. 24
5 Novitii qui habitum Religionis S. Baſilii de manu Commendatarii non expreſsè profeſſi ſuſceperunt cenſentur tacitè profeſſi, in cap. Ad Apoſtolicam, numero 17. de Regular. 72
5 Monaſterium ingrediens ſine proteſtatione, & diſponens de bonis ſuis cenſetur abſolutè voluiſſe vitam mutare, & exire non poteſt, in cap. Statuimus, num. 25. de Regular. 107
5 Secus poſt Concilium Tridentinum, ibidem num. 26. pag. 107
5 Profeſſio tacita nunquam inducitur per delationem habitus Novitiorum diſtincti ab habitu profeſſorum diſtinctione patenti, in c Coniugatus, nu. 3. de Converſ. Coniugat. 148
5 Profeſſio tacita de jure communi non inducitur quoad impuberes per annalem habitus dilationem, ſi habitus ſit diſtinctus diſtinctione latenti; ſecus quoad puberes, ib. n. 6. 149
5 Idem ſi habitus ſit indiſtinctiſſimus, ib. n.7. pag. 149

Pro

Profeſſio per vim, & metum.

1 Profeſſio metu mortis emiſſa non obligat niſi ſponte ratificetur, in c. Perlatum, n. 1. & 5. & ſeqq. de iis quæ vi met. cauſ. 578

2 Profeſſio metu mortis emiſſa non eſt nulla niſi metus fuerit incuſſus in ordine ad profeſſionem extorquendam, ibid. num. 5,

2 Profeſſio expreſſa non inficitur ex metu niſi cadente in conſtantem virum, ibid. n. 14. 580

2 Profeſſionem tacitam impedit qualiſcumque metus, aut alia præſumptio, vel proteſtatio ſuper hoc habita, ibid. n. 15. 580

2 Et quid in metu reverentiali, ibid. n. 16. 580

1 Profeſſio non eſt irrita ex eo quod facta fuerit à puella ante explorationem voluntatis, in c. Cum acceſſiſſent, n. 31 de Conſtitut. 147

Vide in ver. *Profeſſio quoad conſenſum*, &c.

Profeſſio infra quinquennium.

5 Metus mortis ita demum inficit profeſſionem ſi in ordine ad illam incuſſus fuerit, in cap. Si quis, num. 81. de Regular. 19

5 Profeſſio emiſſa ob timorem ultimi ſupplicii præ conſcientia ſcelerum, eſt valida, ibid. n. 82. pag. 20

5 Profeſſio emiſſa per metum eſt ipſo iure nulla, nec eſt opus ut reſcindatur actione quod met cauſ. in c. Nullus, n. 22, de Regular. 5

2 Profeſſus metu mortis an ſtatim ceſſante metu cenſeatur profeſſionem ratificaſſe in cap. Perlatum, n. 12. de iis quæ vi met. cauſ. 579

2 Profeſſi per vim, & metum elapſo quinquennio à die profeſſionis etiamſi prætendant vim, & metum ſemper duraſſe, non ſunt audiendi, niſi infra quinquennium reclamaverint. ibidem n. 40. pag. 584

6 Profeſſus cõtra formam decretorum Clem VIII In Conventu non deſignato ad recipiendos Novitios, qui poſt quinquennium dimiſit habitum, & uxorem duxit, cogendus eſt in foro externo ad Monaſterium redire, in c. Conſuluit, n. 30. Qui Clerici vel voven. 46

Vide in ver. *Novitius in Conventu deſignato.*

2 Proœmii verba cauſam finalem important, in c. Aures num. 11. de tempor. ordinat. 186

2 Proœmii ratio præſumitur finalis, & regulat totam diſpoſitionem, eamque extendit etiam ad caſus non comprehenſos, in c. Ex tenore n. 16. de tempor ordinat. 183

2 Proœmium denotat cauſam finalem & regulat diſpoſitionem, in c. Quia propter, n. 5. de elect. pag. 91

1 *Prohibitio* legis concernens principaliter favorem ejus, cui fit, habet vim exhortationis, in c. Cum acceſſiſſent, n. 24. & 38. de Conſtit. 147

2 Prohibitio iuris naturas rerum non mutat, in c. Cum pridem, n. 5. de Pact. 542

2 Contrarium, ibidem num. 27. 542

2 Prohibitio iuris non mutat res ſecundum naturam, ſed ſecundum rationem, ibid. num. 25. 544

2 Prohibito aliquo prohibetur omne per quod pervenitur ad illud, in c. Officii, n. 55. de pœnit & remiſſ. 122

1 Prohibitum ſimpliciter an ſit etiam prohibitum alternative, in c. Inter cætera, n 6. & 9 de Reſcript. 197

7 Prohibitio nonnunquam fit generaliter ad cautelam eorum quæ poſſunt contingere, in c. Reſponſo, n. 80. de ſen. excomm. 193

7 Penitus prohibere quid importet, ibid n 94 & 105. 194

7 Prohibitio legis non eſt inutilis licet geſta Contra prohibitionem ſint valida, ibid. n. 114. 197

4 Cum aliquid prohibetur cenſetur prohibitum omne id per quod pervenitur ad illud, in cap. illa, num 37. Ne Sed. vacan. 277

5 Et in cap. Recolentes, num 37. de Statu Monach. pag. 181

4 Prohitum cenſetur quod non apparet conceſſum in his, quæ generaliter ſunt prohibita, in c. Illa, n. 6. Ne Sed. Vacante. 257

4 In aliis procedit contraria regula, ibid n. 7. pag. 255

4 Prohibito conſequenti cenſetur etiam prohibitum omne neceſſarium antecedens, ibid. n, 38. 267

4 Quod procedit quando conſequens eſt deſtructum, aut perpetuò prohibitum, ibid 39. pag. 267

6 Prohibitio Divinorum eſt ſuſpenſio, in c. Accuſatum, n. 5, de Simonia. 148

2 Prohibitio generalis non excludit caſum aliàs licitum, in cap. Nihil, n. 22. de elect. 107

6 *Projiciens* aliquid per locum inſolitum non tenetur clamare, in c Ad audientiam, n 22. de Homicidio. 263

6 Clamantes ſubmiſſa voce, vel poſt caſum contingentem non tenentur clamore, ibid. n. 23. 263

3 Proles ex Presbytero eſt adeo ſacris Canonibus exoſa, ut nec matri ſuccedat, in c. Per tuas, n. 4 de Probat 182

4 Promittentes aliquid donare, illud tanquam debitum adimplere tenentur, in c. Prudentes, n 2 de Donat. 301

2 Promotio ſit de minori ad majus, in cap. Non ſine, n. 39. de arbitr. 601

1 Promotio non fit niſi de minori ad maius in cap. Quanto, n. 9. de Conſuet. 261

2 *Promovendus* de iure communi prius examinandus eſt quoad doctrinam, deinde quod alias qualitates, in cap. Eam te, n. 33 & num 49. de ætat. & qualitat. 242

2 Promovendus facilius repellitur, quam deiiciatur promotus, in c. Henricus, n. 25. de Cler pugnan in duello, & in c. Ex tenore, n 20. de tempor ordinat 184

2 In promovendis ad ſacros Ordines, dignitates & officia Eccleſiaſtica requiritur ætatis maturitas, morum gravitas, & litterarum ſcientia, in c. Cum in cunctis, n. 6. de elect. 36

2 Promotum qui poteſt deiicere, multò magis poteſt impedire promovendum, in cap Aures, n. 9 de tempor. ordinat. 185

2 Promovendi ad Cathedrales, & alias maiores Eccleſias etiam inſignis litteraturæ ſubjiciuntur examini, in c. Niſi cum pridem, n. 62 de renunc. pag. 158

2 Promovendi ad Cathedrales in partibus infidelium an, & quando ſubjiciantur examini, ibid n 65. Et inſtructio de qualitatibus promovendi extra curiam à quibus ſit ſumenda, ibid. n. 65. 158

2 Inquiſitio de ſcientia promovendi extra Curiam quomodo formari debeat, n. 68. 159

6 Promoti per ſimoniam ipſis ignorantibus commiſſam de rigore juris tenentur Eccleſias dimittere, in c. Nobis, n. 37 & 58 de Simon. 155

6 Sed poſt dimiſſionem ex miſericordia tolerantur, ibid. n. 38. & 70. 155

Promotus an dicatur ante conſecrationem.

Vide in ver. *Epiſcopus quoad conſecrationem.*

1 Promot. in Curia ad Epiſcopatum tenentur viſitare Cardinales præſentes, in cap. Eam te num. 18. de Reſcript. 204

6 Filius habens patrem divitem poteſt promoveri ad ſacros Ordines abſque patrimonio, in c. Quoniam, n. 30 de Magiſtr. 202

6 Contrarium, ibid. n. 11. 202

6 Promovendus facilius repellitur, quam dejiciatur promotus, in cap Henricus, num. 25. de Cleric. pugn in duel. 277

1 *Prophetia* ut eſt ſimpliciter littera in Eccleſia non habet Ordinem ad ſe ordinatum, ſed ut eſt lecta cum explanatione, in cap. Cum contingat, num. 14. de ætat. & qualitat. 258

2 Contrarium ibid n. 121 258

1 Non Prophetico ſpiritu aliqui futura prædicunt, ſed conjectura mentis humanæ, quæ aliquando ad verum pervenit, aliquando fallitur in cap. Damnamus, n. 12. de ſumme Trinit. & Fide Cathol. pag. 14

1 Prout fecit Abbas Ioachimus ex ſententia D. Thom. ib. num. 13 14

Vide in ver. *Ioachimus Abbas.*

Propoſitum, proponere, propoſitio.

5 *Propoſitum* relinquendi religionem ex quibus verbis eliciatur, in c. Ex parte, n. de Regular pag. 103

5 Propoſitum abſolutè vitam mutandi cum ſuſceptione habitus probationis an tacitam profeſſionem inducat impediens matrimonium contrahendum, & dirimens poſt contractum, in c. Conſulti, n. 13 & ſeq uſque, ad n, 40. de Regular. 91

5 Propoſitum mutandi vitam quale eſſe deceat, ut obligationem inducat, ibid. n 18. 93

5 Propoſitum in iure multoties accipitur pro voto ſolemni, ibid. n. 26 92

5 Propoſitum mutandi vitam cum ſuſceptione habitus probationis quibus fundamentis oſtendatur non eſſe votum ſolemne, ibid. n 22. 93

5 Proponere abſolutè vitam mutare quid ſit, ib. n. 27. 94

5 Propoſitum mutandi vitam abſolutè cum ſuſceptione habitus probationis eſſe votum ſolemne quibus fundamentis probetur, ibid. n. 29 95

5 Propoſitum mutandi vitam abſolutè non præſumitur niſi competentibus inditiis oſtendatur, & quæ ſint hujuſmodi inditia, ibid. n. 40. 96

5 Propoſitum mutandi vitam an poſt Concilium Tridentinum ſolemnizetur per ſuſceptionem habitus probationis, ib. n 42. & ſeq. & n. 55. pag. 97

1 Propoſitum habens varios Doctores conſulendi donec aliquẽ juxta deſiderium ſuum reſpondentem inveniet an ſit tutus in conſcientia, in c. Ne innitaris, n. 329. de Conſtitut. 93

5 Pro-

5 Proponens ſimpliciter Religionem ingredi, licet non ingrediatur, non eſt reus voti, in c. Litteraturam, num. 1. de Voto. 161
5 Ex ſola conceptione boni explicandi non obligatur quis ad bonum conceptum exequendum, ib n.2 161
1 Propoſitionum in fide peccantium tres ſunt gradus, in c.Firmiter, n 52. de Summa Trinit. & Fide Catholic. 11
1 Propoſitiones multæ ab inquiſitoribus hæreticæ pravitatis cenſura temeritatis notantur in articulis non diffinitis, ſi ratione, & authoritate ſint deſtitutæ, ib.n 54. 12
1 Propoſitiones duæ contradictoriæ poſſunt eſſe probabiles, in c. Ne innitaris, num 122. & 131. de Conſtit. 56
1 Probationem judicare probabilem, & judicare propoſitionem probabiliter eſſe veram multum differunt, & in quibus, ibid. n.130. & n. ſeqq. 57
1. Probabile eſt hoc eſſe verum vel licitum, & probabile eſt hoc eſſe falſum, vel illicitum non ſunt contradictoria, ibid. num. 132. 57
1 Propoſitiones contradictoriæ non poſſunt unquam verificari etiam reſpectu duarum cauſarum, ibid. nu. 133. & num. ſeqq. 57
1 Contradictoria ſimul eſſe vera, non poteſt eſſe in mente hominis etiam ſi voce proferatur, ibid. num. 134. 58
1 Contradictoria duo judicari non poſſunt ſimul probabiliter eſſe vera, etiam ex diverſis principiis, & refellitur contraria opinio, ib n. 135. pag. 58
1 Aſſenſus duo contrarii opinativi ſimul eſſe non poſſunt in eodem intellectu, unus ſcilicet ex principiis intrinſecis rationum, & alius ex principio extrinſeco authoritatum, ibid.n. 135. & 136. 58
Propoſitiones plures non tolerandæ.
Vide in ver. *Opinio probabilis.*
1 Propoſitiones ſex à Congregatione S. Officii qualificatæ, ibid. numero 339. & 340. verſ. His demum adjicimus. 98
5 Proponens non jejunare, vel Miſſam non audire peccat mortaliter, licèt propoſitum non perficiat, in c. Dolentes, n. 67. de celebr. Miſſar. 311
5 *Proprium* eſt duplicis generis, in c. Monacho, n. 6. de Statu Monach. 164
Prorogatio Juriſdictionis,
Vide in ver. *Iuriſdictio prorogatur.*
4. *Proſper* unde dicatur, in c. Cum ſecundum, num. 17. de præben. 110
5 *Protectio* legitima, & juſta tantum præſervata eſt à Concilio Tridentino non autem ea quæ de facto aſſumitur, in c. De Xenodochiis, num. 24. de relig. domib. 203
2 *Proteſtatio* durante metu mortis an, & quando ſit facienda coram probis viris, in cap. Prælatum, num. 10. de iis quæ vi met. cauſ. 579
2 Proteſtatio debet eſſe veſtita juſto timore, ib. n. 15 580
5 Proteſtatio formalis requiritur ad impediendam tacitam profeſſionem, quæ oritur ex delatione annali habitus indiſtincti, in c. Ex parte, num. 17. de regular. 102
5 Proteſtatio non valet in his quæ pendent conſecutivè ex diſpoſitione juris, ibid. num. 17. 102
5 Proteſtationis actus eliditur per ſubſequentes actus contrarios. ibid. n. 20. 103
5. Proteſtatio præcedens ita demum impedit validitatem matrimonii ſubſequentis, ſi fiat immediatè ante matrimonium, ſecus ſi ex intervallo, ibid. num. 21. 103
Et quid in profeſſione, n. 22. 103
5 Proteſtatio an impediat validitatem matrimonii tam carnalis, quàm ſpiritualis ſi pars proteſtationi non conſentiat, ibid n. 23 & ſeqq. uſque in finem. 103
5 Proteſtatio in his, quæ pendent à poteſtate proteſtantis valet, & actum vitiat, ibid. 103
5 Secus in his quæ pendent à conſenſu duorum, quia proteſtatio non valet abſque conſenſu alterius partis, ibid. num. 24. 103
5 Proteſtatio in matrimonio tam carnali quàm ſpirituali an requirat conſenſum expreſſum alterius partis, ibid. d 25. 103
5 Proteſtatio declarat animum proteſtantis in facto multipliciter intelligibili, in c. Conſulti, nu. 11. de Regul. 91
5 Proteſtatio non proficit niſi ſit contemporanea actus geſti, ibid. num. 12 91
1 *Proteſtatio* contra ſubſtantiam rei ſuper qua interponitur, non relevat in c. Cum M n 18. de Conſtit. 152
1 Proteſtatio contraria facto regulariter non prodeſt, ibid. num. 19. 153
Declaratur, num 22. 153
1 Proteſtationis materia quàm ſit profunda, & periculoſa, ibid. num 20. 153
1 Proteſtatio contraria conſecutivis facti, ſeu dependentibus à facto an, & quando valeat, ibid n. 21. 153
1 Et quid ſi ſit contraria facto, ibid. nu. 22. 153
1 Et quid ſi ſit declaratoria facti multipliciter intelligibilis ibid. n. 23. 153
1 Proteſtatio relevat quando eſt contraria facto, ſed tollit mentem à facto ibid n. 24. 154
1. Proteſtatio cedit facto omnino contrario, in c. Ceterum, n. 31. de Reſcript. 192
5 Proteſtatio non interrumpit præſcriptionem, niſi in caſibus in c. Olim n. 20. de Cenſib. 73
6 *Protocollum* de cujus rogitu, & publicatione non conſtat, non probat in c. Lator n. 68. Qui filii ſint legit. 100
Protonotarii Apoſtolici ex privilegio deferentes habitum, & rocchettum non poſſunt in prima inſtantia coram Ordinariis locorum conveniri in cauſis civilibus ſummam 25. Ducatorum auri de Camera non excedentibus in cap. Ex parte n. 11. de privileg. 68
4 *Proventuum* ſpiritualium appellatione veniunt decimæ, primitiæ oblationes, mortuaria fructus, & reditus ex Parochia provenientes, in c. Paſtoralis, n. 17. de his quæ fi à Prælat. 265
4 Proventus ſpirituales noviter emergentes infra limites parochiæ non debentur Epiſcopo, ſed Parocho in cap. Quoniam n.3. de decim. 388
3 *Provinciales* ſunt Ordinarii in provincia, & comparantur Prælatis habentibus quaſi Epiſcopalem juriſdictionem, in c. De Priore, n. 37 de Appellat. 245
6 Provincialis Carmelitarum à Barbaris captus, ac poſtea liberatus, à S. Congregatione Epiſcoporum, & Regularium jubetur in poſſeſſione Provincialatus manuteneri, & ad liberum illius exercitium reintegrari caſſata alterius Provincialis electione, in c. Per tuas, il primo, num. 46. de Simonia. 172
2 *Proviſio* Conſiſtorialis habet vim electionis, & confirmationis, in c Nullus, n 21. de elect. 4
2 Proviſionis verbum comprehendit nominationem poſtulationem, præſentationem, & collectionem: ſed non electionem, ibid n 24. 4
2 Proviſio hominis licita facit ceſſare proviſionem legis, in c Cum ſit, n. 46 de ætat & qualit. 285
4 Et in c. Nos quidem, num. 34. de teſtam. 324
2 Proviſio generalis non extenditur ad ea de quibus ſpecialiter eſt proviſum, in c. Vt juxta, n. 36. de offic. Ordinar. 473
5. Proviſio hominis regulariter non tollit proviſionem juris communis in eodem caſu in c. Perlatum, nu. 19. de jurpaetr. 223
5 Proviſio legis quotieſcumque facta eſt in defectum proviſionis hominis, tunc ſilet lex ubi loquitur homo, ibid. n. 21. 231
5 Proviſio hominis non facit ceſſare proviſionem legis etiam ſpecialis, & extraordinariæ quando concurrunt circa diverſa. ibid n 22. 232
1 Proviſio ſeu pronuntiatio Papæ in Conſiſtorio habet vim electionis, & confirmationis, in c. Eam te, num. n. 15. de Reſcript. 04
2 Proviſio, & collatio ſunt ſynonyma, in c. Nullus, nu. 26. de elect. 4
1 *Proviſus* ante conſecrationem non dicitur Epiſcopus ſed electus, in c. Canonum ſtatuta, nu 105. de Conſtit. 29
Vide in ver. *Epiſcopus quoad conſecrationem.*
6 Proviſi in ſchiſmate ab Antipapis fuerunt rehabilitati ad Dignitates; & beneficia in Concilio Conſtantienſi non obſtante vitio hæreſis, vel ſchiſmatis, in c. Quod à prædeceſſore, nu. 110. de Schiſmat. 241
2 Proviſus per Papam in Conſiſtorio eſt verus Prælatus ante levatas Bullas, in c. Nihil, num. 27. de elect. 107
Vide in ver. *Bullarum expeditio.*
2 Proviſi à Papa in Conſiſtorio conſequuntur plenum jus Prælaturæ, & adminiſtrandi in habitu, & actu, in c. Noſti de elect. 62
2 Non tamen ſunt recipiendi, niſi oſtendant litteras ſuæ promotionis, ibid. n. 5. 62
7 Proximè cingendus habetur in cincto, in cap. Qui Preſbyterum, n. 01. de pœnit. & remiſſ. 110
1 *Prudentiæ* ſuæ inniti quis dicatur, in c. Ne innitaris, nu. 2 de Conſtitut. 37
1 Prudentia eſt de non neceſſariis, ibid. n. 53. 45
1 Declaratur, ibid. n. 116. 45
1 Prudentia hominis non eſt omnino certa propter variabilitatem ſingularium, ibid n. 54. 45
1 Prudentia quid ſit, ibid n. 66. 46
1 Prudentia eſt generalis regula humanorum actuum, & completiva omnium virtutum moraliũ, ib. n. 67. 46
1 Prudentiæ materia ſunt agibilia ſecundum quod ſunt objectum rationis ſcilicet ſub ratione veri, ib n. 116 55
2 *Pſalmiſta*, Cantor idem ſunt, ejuſque officium eſt non ſolum

ſolum pſalmos cantare, ſed etiam alios cantus harmonicos lectionibus interſerere, in cap. Cum contingat, n. 15. & 19. de ætat. & qualit. 258
1 Pſalmiſtatus eſt officium Communitatis totius corporis Eccleſiæ, ibid. num. 16. & 27. 258
2 Contrarium, n. 108. & 124. 258
2 Pſalmiſtatus eſt officiũ lectori annexũ, ib. n. 18. & 41. 258
Contrarium, n. 55. uſque ad n. 62. & n. 71. 258
2 Pſalmiſtæ officium non habet aliquam relationem ad Euchariſtiam, ibidem num. 20. & 28. 258
Contrarium, n. 110. 258
2 Pſalmiſtatum non eſſe officium Lectori annexum quibus argumentis probetur, ibidem nu. 55. & 56. uſque ad num. 62. & num. 71. 261
2 Pſalmiſtatus ordo cur aliquando à Patribus ponatur poſt Oſtiariatum, ibid. n. 58. 262
2 Pſalmiſtarũ, ſeu Cantorũ origo, & antiquitas, ib. n. 83 265
2 Pſalmiſtatus forma quæ, ibid. num. 88. 266
2 Pſalmiſtæ officium quodnam ſit, & in quo diſtinguatur ab officio lectoris, ibid. n. 107. 268
2 Pſalmiſtæ officiũ nõ cõvenit multitudini, ib. n. 108. 268
2 *Pſalmorum* cantu aut datur ſpiritus compunctionis, aut ſpiritus Prophetiæ, in c. Cum contingat, num. 105. de ætat. & qualitat. 268
4 Pſalmorum aliquot decantatio cum alacritate magis prodeſt, quàm totius pſalterii modulatio cum anxietate cordis, in c. Fraternitatem, n. 70. de Sepultur 370
6 *Pubertatem* non metimur ex annorum numero, ſed ex vigore naturæ, & rationis, in c. De illis, il ſecondo, num. 8. & 18 de deſponſ. impuber. 22
Pubertas ſola jure poſitivo ſufficit ad validitatem matri-
6 monii, ibid. num. 18. 23
6 Pubertas ut plurimum contingit in fœmina anno duodecimo, & in maſculo anno decimo quarto completo, ibidem n. 19. 23
6 Pubertatis, ſeu impubertatis præſumptio ante, & poſt ætatem legitimam non eſt juris, & de jure, ſed juris tantum, ibid. n. 21. 3
6 *Publicatio* bonorum ſi fiat in terris Imperii applicatio fit fiſco ſæculari, licet publicatio fiat ratione criminis merè Eccleſiaſtici, in cap. Vergentis, num. 3 de Hæret. 218
6 Niſi is cujus bona publicãtur, ut Clericus, quia tunc applicatio fit fiſco Eccl. etiã in Terris Imperii, ib. n. 4. 218
2 Publicationis effect. varii in c. Publicato, n. 8. de elect. 118
2 Publicatio electionis ſi omittatur fraudulenter, non nocet electo, ibid. num 00 124
2 Publicatio eſt ultimus actus perficiens legem, in c. Treugas, num. 57. de Treug. & pace. 527
Publicatio ſcrutinio an liceat variare.
Vide ſupra in ver. *Electores*.
2 Publicatio eſt de forma electionis, non autem per quem fiat, in c. Quia propter, num. 55 de elect. pag. 95
4 *Publicum* quot modis dicatur, in c. Veſtra, n. 52. de Cohabit Cler. & Mulier. 12
4 Et in quo differat à manifeſto, ibid. n. 56. 12
4 Publicum ut quid dicatur, non eſt neceſſe ut ſingulorum auribus inculcetur, ibid n. 53. 12
4 Publicum eſt quod patet omnibus, ibid, n. 108. pag. 18
4 Publicum dicitur quod eſt notum in civitate, vel parochia, ſeu vicinia, vel majori parte ipſius, dummodo ibi ſint ſaltem decem homines ibid. num. 114. 18
3 Publicum, & notorium in quo differant, in c. Non poteſt, n. 72. de ſent. & re judic. 232
5 *Pudor* eſt mulieribus nuptiarum præmia non habere, in c. Cum ſis, n. 49. de Converſ. Conjugat. 143
6 *Puella* duodecim annis minor, cujus malitia ſupplet ætatem an poſſit matrimonium contrahere de licentia Epiſcopi, an verò ſit opus diſpenſatione Apoſtolica, in c. De illis, il ſecondo, n. 14. & num. ſeqq. uſque in finem præſertim à n. 38. de deſponſ. impuber. 23
5 Puella duodecim annis minor à parentibus Monaſterio oblata an habitum regularem ſuſcipere poſſit non obſtante Concilio Tridendino, in c. 17. ſeſſ. 25. de regular. in c. Cum virum, n. 9 & ſeqq. uſque ad n. 23. de Regul 51
Vide in ver. *Filia*, & in verb. *Novitius quoad conſenſum*.
5 Puellæ Monaſterium ingredi volenti an ſit indulgendũ ut fideicommiſſum non purificetur per illius profeſſionem, ſed prorogetur uſque ad diem mortis naturalis, in c. Cum ſimus, n. 13 & ſeqq. uſque in fin de Regular. 68
2 *Pueri* in quibus differant ab adultis, in c. Indecorum, n. 3. de ætat & qualit. 232
6 Puerum præſentans Presbyter baptizandum an contrahat cognationem ſpiritualem, in cap. Veniens, nu. 13. de cognat. ſpirit. 67
6 Puero in cunis ordinato non præjudicatur ſi adveniente ætate adulta contradicat, in c. Tuæ litteræ, n. 52. verſ. Idem apertius tenet Hugo, & n. ſeqq. de Cler. per ſalt. promot. 347
5 Puer 7. annorũ capite admodũ cano apud Cardinalẽ Paleottum, in c. Cum ſis, n. 19. de Converſ. Conjugat. 140
7 Pueri tenentur ſemel in anno confiteri, cũ ſunt doli capaces. Quod ut plurimũ contingit circa ſeptennium, in c. Omnis, n. 32 de pœnit. & remiſſ. 127
4 Pueri, & aliàs beneficiati non ſunt idonei ad beneficia cõſequenda in c. Super inordinata, n. 1. de præben. 185
4 Pueri qui dicantur, ibid n. 11. 186
4 Puer præſentari poteſt ad beneficium juris patronatus in duodecimo ætatis anno, ſi ita in illius fundatione ſit cautum, n. 16. 187
4 Pueri, & uſu rationis carentes poſſunt ſuſcipere Sacramenta omnia in quibus non requiritur actus ſuſcipientis, ibid, n 36. 189
5 Pueros an expediat religioni tradere, in c. Cum virum, n. 45. de regular. 55
5 Pueri à teneris annis ad pietatem, & religionem informandi, ibid. n. 46. 55
5 Romani, & nobiles dabant B. Benedictio filios nutriendos, ibidem 55
5 Pueros quibus religionibus expediat tradere ex ſententia Cajetani, ibid. n. 47. 56
1 Pueris, & ſtultis baptizatis ſuffragatur meritũ Chriſti, cujus facti ſunt participes in perceptione Sacramenti, in c. Firmiter, n. 16. de Summa Trin & fid Cathol 4
5 Pueri baptizati, & ſtatim mortui non ſunt canonizandi, & eſt ſpeciale in Innocentibus ut pro Sanctis colantur, in c Audivimus n. 14 de reliq. & vener Sanct. 332
5 Puer ordinatus ad ſacros non tenetur continere, in c. Majores, n. 106. de Baptiſmo. 318
4 *Punitur* quis ſine culpa ſed non ſine cauſa. in c. Clericos, n. 27. de Cler. non reſid. 79
2 Puniendus eſt quis in eo in quo deliquit, in c. Vel non eſt compos, n. 6 de tempor. ordinat. 191
5 Et in c. Immunitatem, n. 9. & n. 17. de Immunit. Eccl. 390
4 Mitius agitur cum eo, qui ex mera liberalitate convenitur, quàm ex debito, in c. Prudentes, n. 25. de Donat. 305
2 *Pupillus* major ſeptennio poteſt præſentare, & in concurſu præſentatus ab eo præfertur præſentatus à tutore, in c. Indecorum, n. 15. de ætat & qualit. 233
2 Pupillus pubertati proximus abſque tutoris authoritate naturaliter obligatur in c. Cauſam. n 31. de elect. 59
2 Pupillus, & orphanus in quibus differant, in c. Significantibus, n. 29. de off deleg. 412
2 Pupillus, & vidua, orphani, & conſimiles an ſint miſerabiles perſonę ſi divites ſint, ib. n. 35 & ſeq. uſq; ad n. 58. 413
2 Pupillus, & vidua non gaudent privilegio, l. un. C. quando Imper. inter pupill. & vid. niſi ſint pauperes, ibid. n. 36. 413
2 Contrarium, num. 42. 413
2 Conſtitutio regni quæ providet pupillis, viduis, & aliis de advocato non includit tales, niſi etiam ſint pauperes, ibid n. 38 413
3 Pupilli cauſâ, maximè ſuppoſita perhorreſcentia, apud Principem tractari debet, in c. Ex parte, nu. 10. de for. compet. 94
4 in *Purgatorio* exiſtentes non orant pro aliis, in c. Fraternitatem, n. 17. de Sepultur. 362
4 à Purgatorii pœnis per plura ſuffragia quis citius liberatur, ibid. n. 58. 369
4 in Purgatorio de uno bono facto non minus lætantur multi, quàm unus, ibid. n. 72. 370

Q

5 *Quadrageſima* ratione jejunii eſt de jure divino, ratione temporis ex traditione Apoſtolorum, in c. Explicari, n. 31. de obſerv. jejun. 352
5 Quadrageſima quot habeat hebdomadas, ib. n. 32. 352
5 Quadrageſima nulla repetitur quæ ſaltem quadraginta duos dies non habeat, ib. n. 33. & 42. pag. 352
5 Quadrageſima in Eccleſia orientali in qua non jejunatur Sabbatho, incipit in Quinquageſima, ib. n. 34. 352
5 Quadrageſimæ quadraginta duorum dierum, qua utitur Eccleſia Romana, additi fuerunt alii quatuor, ibid. 352
5 Mediolanenſis Eccleſia hos quatuor dies non admiſit, ibidem n. 37. 352
5 Quadrageſima S. Ambroſii quæ ſit, ibid. n. 35. & 38. 352
5 Quadrageſima eſt decima pars totius anni inſtituta ut decima temporis Deo redderetur, ib. n. 36. 352
5 Quadrageſima Mediolanenſis Eccleſiæ in quo differat à quadrageſima Eccleſiæ Romanæ, ib. n. 38. 352
5 Quadrageſimam totam violavit qui unam diem non abſtinendo prætermiſit, ib. n. 42. 353

6 *Quæ* incontinenti fiunt ineſſe dicuntur, in c. Veniens, n. 12. de Cognat. Spirit. 67

3 *Quæcumque* dictio facit ven're majora expreſſis, non obſtante verbo, *alia*, in c Cum non ab homine, num. 93. de iudic. 15

5 *Quæſtio* ſuper patronatu laicali infra quatuor, ſuper eccleſiaſtico infra ſex menſes eſt decidenda, in c. Cum propter, n. 5. de iurep itt. 255

2 Quæſtio de ambagibus, & ineptiis fieri non debet, in c. Accepimus, n. 51. de Pactis. 566

3 Quæſtio præiudicialis ſi incidat in cauſa aliqua, ſuperſedendum eſt in principali, donec præiudicialis terminetur, in c. Tuam, n. 12. de ordin. cognit. 131

3 Sive incidat civilis, quæ præiudicat civili, ib. n. 13. 131

3 Sive incidat civilis, quæ præiudicat criminali, & è cõverſo, ib n. 14. 131

3 Sive incidat criminalis, quæ præiudicat criminali, ibid. num. 15. 131

3 Quæſtio natalium an ſit præiudicialis cauſæ hæreditatis, ib. n. 6. 131

3 Quæſtio facti an matrimonium fuerit contractum non minus eſt ſpiritualis, & de foro Eccleſiæ, quam ſit quæſtio facti an quis fuerit ordinatus, ib. n. 45. & 52. 135

3 Quæſtio facti habet complicationem, & mixturam inſeparabilem cum quæſtione iuris, ib. n 54. 136

3 Quæſtio incidentis an, & in quo differat ab emergente, in c. Intelleximus, n 22 de Ordin. cognit. 127

Quæſtio præjudicialis.

Vide ſupra in ver *Præiudicialis.*

3 Pronunciandum eſt ſuper emergenti, ib. n. 23. pag. 127

3 Secus ſuper incidenti regulariter, ib. n. 24. 127

3 Fallit primo ſi incidens proponatur in vim dilatoriæ ad impediendum proceſſum ib n. 26. pag. 127

4 Fallit ſecundò ſi incidens debeat cognoſci coram alio iudice, ib. n. 2 . & 31. 127

3 Iudex pronunciando ſuper principali cenſetur tacitè pronunciare ſuper incidenti, ib n. 25. pag. 127

3 Pronunciandum eſt indiſtinctè ſuper incidenti, vel emergenti quando ſine tali pronunciatione proceſſus cauſæ principalis expediri non poteſt, ib. n. 28. 128

3 Alias non tenetur judex pronunciare, ib n. 29. pag. 128

3 Poteſt tamen ſi vult, nec ob id proceſſus redditur nullus, ibidem n. 30. 128

3 Niſi incidens, vel emergens ventilari debeat coram iudice, ib. n. 31. 128

3 Quæſtio principalis, & incidens ubi ſunt tractandæ coram diverſis iudicibus pendentia incidentis ſuſpendit juriſdictionem in principali, in c. Tua, n. 19 & 22. de ordin. cognit. 131

1 Quæſtio omnis, in qua de peccato mortali quæritur, niſi expreſsè veritas habeatur, periculosè determinatur, in c. Ne innitaris, n. 2 4. d Conſt tut. 81

7 *Quæſtores*, qui ad eleemoſynas colligendas ab Hoſpitalariis mittuntur, quas qualitates habere debeãt, in c. Tuarum, n. 2. de privileg 49

7 Quæſtorum nomen, & uſum prorſus aboleri iuſſit Concilium Tridentinum, ibid n 5 49

5 Quæſtorum fraudes, & figmenta varia, in c. Cum ex eo, n. 13. de reliq & vener. Sanctor. 339

Vide in ver. *Eleemoſyna*

2 *Qualitates* ſcientiæ, & morum in Paſtore vario ordine recenſentur à ſacris Canonibus, & Conciliis, in c. Eam te, n. n. 14 de ætat. & qualit 239

4 Qualitas appoſita circa aliquas perſonas primò nominatas non cenſetur repetita quoad alias perſonas poſtea nominatas etiam in eadem oratione, in c. Ex tuæ n. 21. de Cleric non reſiden. pag 67

1 Qualitas non poteſt eſſe ſine ſuo ſubjecto, in c. Cum acceſſiſſent, n. 9. de Conſtitut 145

1 Qualitates omnes, quæ inſunt legi declaratæ cenſentur ineſſe illius declarationi, in c. Quoniã, n. 23. de Conſt. 179

2 Qualitatem non ſufficit in libello allegare ad fundandã iudicis iuriſdictionem ſi probabiliter negetur, in cap. Si Clericus, n. 7 & ſeq. de foro compet. 65

3 Declaratur, ib. n. 10. & 15. 65

Qualitas tribuens iuriſdictionem.

Vide in ver. *Iudicis competentia.*

2 Qualitas adiuncta verbo intelligitur ſecundum tempus verbi, id eſt in ipſo actus initio, in c Vt Abbates, n. 56. de ætat & qualit. 223

5 Qualitatibus duabus concurrentibus quæ diverſam habent naturam attenditur illa, quæ magis favet juri communi, in c. Cum propter, n. 76. de Iurepatr. 261

1 Qualitates actu requiſitæ debent actu concurrere nec ſufficit aptitudo, in c. Inter cæteras, n 52 de reſcript. 202

4 Qualitates requiſitæ in ſubjecto conc rrere debent actu, & habitu in diſpoſitione hominis Secus in diſpoſitione legis, in c De multa, n 46. de præben 148

7 Qualitas eadem adeſſe debet in cauſa extincti va, quæ adeſt in cauſa productiva, in c. Manifeſta, n. 16. de Pœnit. & remiſſ. 102

7 Qualitas adiecta verbo intelligitur ſecundum tempus verbi, in c. Cum illorum, n. 15. de ſent exco mmunic 172

3 *Quarta* decimarum Epiſcopo debita præſcriptibilis eſt, in c. Cum olim, n 26. de præſcript. pag 227

2 ſuper Quarta decimationum Epiſcopus fundat intentionem de iure communi contra Parochos, non contra Parochianos, in c Conquerente, n. 28. de Offic. Ordinar. 4 4

2 Quarta mortuariorum quæ dicatur, ib. n. 29. pag. 464

2 Debetur Epiſcopo non iure conſuetudinario, ſed iure communi, ibid. n. 30. 464

2 Item debetur etiam cum Eccleſia hæres ex aſſe inſt tuta eſt, ibid n. 31 464

2 ſuper Quota ſtandum eſt conſuetudini ib. n. 32. pag. 465

2 Et poteſt Epiſcopus juxta conſuetudinem exigere vigeſimã ratione Viſitationis teſtamentorum, ib. n. 35 465

2 Quarta Canonica, & alia epiſcopalia præſervata ſunt à Concilio Tridentino, ib n. . 466

5 Conſuetudo exigendi vigeſiman. ex relictis piis in viſitatione teſtamentorum ... ſi in teſtamentis nullum eſſet relictum pium in cap. Venerabili, n. 18. de Cenſibus. 282

6 *Quindennium* quid ſit, in c. Præterea, n. 13. Ne Præl. vic. ſuas. 188

4 *Quinquageſima*, vel centeſima redituum Eccleſiaſticorum an, & quando ab Epiſcopo aſſignari poſſit Monaſteriis, vel loci, piis, in c. Paſtoralis, n. 6. de his, quæ fi. à Præla 263

6 *Quinquaginta*, & quinquaginta non ſunt centum, in c. Inſinuante, n. 34. Qui Cleric. vel voven. 53

5 *Quinquennium* ad deducendas cauſas nullitatis profeſſionis quas ob cauſas à Concilio Tridentino præfixum fuerit, in c Si quis, n 41. & 51. de Regular. 13

5 Quinquennii terminus ad reclamandum inductus eſt à Concilio Tridẽtino ad inſtar præſcriptionis, ib. n. 48. 14

2 *Quiſquis* habet alium ſub ſe, neceſſe eſt ut recognoſcat alium ſuper ſe, excepto Papa, in c. Indecorum, nu. 54 de ætat. & qualit. 236

2 *Quod* pendet non eſt pro eo quaſi ſit, in c. Publicato, n. 65 de elect. 125

2 Quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari, in c. Archiepiſcopus, n. 17. de tempor. ordin. 188

2 Declaratur procedere in his, quæ competunt pluribus uti ſingulis, non autem in his, quæ competunt pluribus ut univerſis, ib. n. 18. 188

4 Quod caret eſſe, caret virtute, & operatione, in c. Quæſitum, n 27. de Cohabit. Cler & Mulier. pag. 26

3 *Quomodolibet* dictio quid importet in c, Verum n. 30 & 32. de Foro compet. 77

5 *Quondam* dictio ſolet communiter apponi quando fit mentio de mortuo, in c. Cum ſimus, n. 8 de Regular. 67

4 *Quoque* dictio eſt continuativa eiuſdem materiæ, in c. Cũ dilectus, n. 15. de ſucceſſ ab inteſt t pag. 358

4 *Quot* capita tot ſententiæ, in c. Quia diverſitatem, n. 3. de Conceſſ. præbendæ. 238

R

1 *Rapiens* publicam meretricem an incidat in pœnam raptus, in c. Ne innitaris, n. 371. de Conſultationibus 108

1 Et quid de muliere rapiente virum, ibid. n. 372. pag. 108

3 *Raptus* pœna quæ ſit, ſecundum leges, & Canones, in c. Cum non ab homine, n. 64. de iudic. 13

1 *Rarò* benè loquitur, qui contra omnes loquitur, in c. Ne innitaris, n. 434. de Conſtitut. 122

Raſura litterarum Apoſtolicarum, & reſcriptorum.

Vide in verb. *Litterarum Apoſtolicarum raſura*

5 *Ratam* habens percuſſionem Clerici in corde tantùm, non incidit in ſententiam Canonis quoad Eccleſiam militantem, in c. Dolentes, n. 26. de celebr Miſſar. 307

5 Declaratur, n. 04. 307

6 *Ratificans* Ordinem ſacrum ante annos diſcretionis ſuſceptum non poteſt validè matrimonium contrahere, in c. Tuæ litteræ, n. 40. de Cleric. per ſalt. promot 446

6 Annuẽ

6 Anvè ratificatio hujuſmodi hodie fieri poſſit ante annum decimum ſextum expletum,ibid.n.41. & ſeq.uſq; ad n.48. 446

6 Ratificans dicitur auctor facti,in c.Inſinuante, n.47. de viCleric.vel voven. 56

6 *Ratificatio* actus nulli non inducitur ſine ſcientia nullitatis,in c.Ad noſtram,n.12 de Coniug.ſervor. 58

6 Procedit ſi nullitas cognita veriſimiliter retraxiſſet ab actu gerendo,aliàs ſecus,ib.n.13. 58

6 Ratificatio tacita obligat ad votum continentiæ ordini ſacro annexum ſicut expreſſa,in c. Tuæ litteræ, n.48.de Cler.per ſalt.promot. 347

6 Idem in profeſſione,ſponſalibus,& matrimonio,ibidem n. 49. 347

6 Ratificatio inducitur propter præcedentis actus continuationem,ib.n.78. 350

6 Ratificatio ordinis ante annos diſcretionis ſuſcepti inducitur eo ipſo quod ordinatus poſt pubertatem infra triduum non reclamaverit , ib. n.79 350

5 *Ratihabitio* actus invalidi an requirat ſcientiam nullitatis cum qualitatibus, & voluntatem eam ſanandi, in c. Significatum,n 12.& 41.de Regular. 43

6 Ratihabitio actus irriti ex defectu conſenſus per ſolam remotionem impedimenti non inducitur, in c Tuæ litteræ,n 65.& 84, de Cleric, per ſalt, promot. 348

6 Ratihabitio in maleficiis retrotrahitur,& mandato comparatur,in c.Nobis,n,84, de Simon, pag. 160

6 Ratum quis habere non poteſt quod ſuo nomine geſtum non eſt,ib,n,85. 160

2 *Ratiocinia* quæ ſint,in c,Magnus, nu, 11. de oblig, ad ratioc.reliqua,in verb, *Obligatus ratiociniis*,pag. 341

6 *Rationis* uſus in matrimonio eſt ex neceſſitate Sacramenti,in c,De illis,il ſecondo, n, 27,de Deſponſ, impub. 14

3 Rationis finalis reliquiæ ſatis ſunt ad ſuſtinendam diſpoſitionem,in c,Cum veniſſent,n,75, de Iudic. 30

3 Ratio expreſſa per gerundium cenſetur finalis ib.n.79. 31

5 Ratione legis manente, non conſuetudo legem, ſed lex conſuetudinem vincit,in c,Explicari, nu. 40. de obſerv. jejun. 353

7 Ratio in proœmio poſita reſtringit diſpoſitionem generalem ad limites ipſius rationis,in c,Ex parte, n, 9, de privileg. 68

4 Rationis uſu ſeipſum privare an ſit culpa lethalis,in cap. A crapula,n.31 de vita,& honeſt Cleric. 4

7 Ratione legis ceſſante an ceſſet illius diſpoſitio , in c. Sicut unire, n.45 de exceſſ Prælat. 8

2 Ratio generalis expreſſa in lege ampliat diſpoſitionem ſpecialem etiam in pœnalibus , & exorbitantibus à jure communi,in c A nobis,n 42 de bigam. 372

2 Et quæ ſunt ejuſdem rationis includuntur ſub diſpoſitione ex ſignificatione tanquam expreſſa proprie non tacitè,ib n 43 & 44 372

7 Ratio ſtatuti abrogati allegari poteſt ad deciſionem cauſarum , in cap. Qui Presbyterum, n. 77. de pœnit.& remiſſ 111

1 ad Rationem naturalem recurrendum eſt Canone , vel lege deficiente,in c Quæ in Eccleſiarum, n 48 de Conſtitut. 135

3 Ratio legis ubicumque generalior dicto ad latitudinem rationis extenditur ipſa diſpoſitio, in c Immunitatem , n.11 de Immunit Eccleſiar pag 390

5 Ceſſante una ex duabus rationibus finalibus nō ceſſat legis diſpoſitio,ib.n 18. 391

1 Ratio generalis ampliat dictum ſpeciale,in c Ne innitaris,n 222.de Conſt 71

1 Ratio ſi ſit expreſſa in Canone, ubicumque ratio illa viget,caſus dicitur in jure expreſſus,ib n 224. 71

1 Rationis dictamen quid ſit, ib n.258. 79

1 Ratio eſt dux intellectus,ib n 259. 79

1 Rationem dimittens propter authoritatem humanam incidit in inſipientiam beſtialem,ib n 278. 85

1 Rationes duæ vincunt unam , & ratio fortis minus fortē tollit,in d.c Ne innitaris,n.283 de Conſtitut. 87

1 Ratio naturalis ſe ipſam oſtendit, & veritatem occultam non ſinit,ib n 398. 113

1 Ratio in lege expreſſa eius eſt potentiæ,ut determinet omnes caſus ſub ratione comprehenſos etiam ad correctionem juris communis,in c Nuper,n.4 de decim. 403

5 Ratione legis correcta cenſetur etiam correcta illius diſpoſitio,in c Ex frequentibus,n 8 de Inſtitut. 224

3 Ratio ubi eſt eadem non dicitur extenſio, ſed comprehenſio,in c Cum non ab homine,n.81 de Iudic. 14

3 Fallit ibidem n 82. 14

7 Ratio ubi eſt eadem,lex non dicitur extendi, ſed enucleari,in c Quod nonnullis,n 22 de Privileg 83

1 *Ravennatenſis* Eccleſia duplex habet Collegium , ideſt Cardinalium,&Canonicorum,in c.Bonæ memoriæ,n. 2. & 14 de poſtul.Prælat. 276

3 *Raynerius* Iacobi Buttigarii Pædagogus,& tranſcriba,in c.Olim,n.73.de lit.Conteſt. 109

6 *Rebellis* quis dicatur,in c.Quod à prædeceſſore,n.24. de Schiſmat. 229

7 Rebelles dicuntur qui Principem,vel eius Nuncium volentem ingredi in civitatem non admittunt , in c. Cum ex iniuncto,n.40, de Novi oper.nunciat. 33

7 *Rebellio* an committatur tantum contra Imperatorem , & eius Officiales,an verò etiam contra Reges, & Principes non recognoſcentes Superiorem, ib.n. 41. 33

7 Rebellis dicitur qui de facto reſiſtit Superiori , vel juriſdictioni,ib.n.42. 33

7 Et omnis exiſtens in protervia,& notoria inobedientia , ibid n.43. 33

7 Rebellis notorius dicitur vaſſallus , qui ſe tuetur contra dominium,& non vult eum admittere in caſtrum,ibid. num.46. 33

3 Rebellantes Sedi Apoſtolicæ non traduntur Curiæ ſæculari,niſi ſequuta incorrigibilitate,in c. Cum non ab homine,n.88.de Iudic. 15

5 *Reconciliatio* Eccleſiæ pollutæ ſi ſit conſecrata non facilè committitur à Papa ſimplicibus Sacerdotibus,in cap. Aqua,n.6. de Conſecr. Eccl. vel Altar. 289

3 *Reconventio* coram Iudice Delegato fieri poteſt etiam in cauſa ſpirituali,in C.Perpetuus.n.7.de fide Inſtrum. 205

7 *Rectores* Eccleſiarum , item ſcholares Epiſcopo,vel eius Pœnitentario , aut Archipresbytero Civitatis confiteri debent,in c. Ne pro dilatione , num. 4.de pœnit. & remiſſ. 140

4 Rectori Eccleſiæ leproſo dandus eſt coadiutor qui ſuſtentandus eſt de facultatibus Eccleſiæ,in c. De rectoribus,n 8 de Cler.ægrotan. 194

4 Rectores Eccleſiarum ex proprietate vocabuli dicuntur inferiores Curati,ib.n 5. 195

7 Rectoris univerſitatis iuriſdictio in Lectores, & ſtudentes, non complectitur alias cauſas, quàm eas , quæ oriuntur occaſione ſtudiorum,ac profeſſionis ,in c. Quoniam,n.6.de Privileg. 75

6 Rector ſcholarium ſatis eſt ut ſit annorum viginti , in c. Cum inhibitio,n 7.de Clandeſt.deſponſ, pag. 35

6 Rector univerſitatis habet iuriſdictionem in ſcholares cumulativè cum Epiſcopo,ib.n 8. 35

4 Rectori inteſtato decedenti ſi non habeat conſanguineos,ſuccedit Eccleſia,ſecus ſi appareat,cum fuiſſe Monachum ,vel ſana mente teſtatum,in c. Cum dilectus, n.1. de ſucceſſ ab inteſt. 253

4 *Recuſari* poteſt locus ubi ſunt inimici,vel eorum domeſtici,ſeu amici,in c. Clericos,n.23.de Cler.non reſid.79

3 *Recuſatio* an, & qualiter remota cenſeatur appellatione remota, in cap. Super eo, il ſecondo, n. 7. & 14. de appel. 242

3 Recuſatio iuriſdictionem ſuſpendit ſicut appellatio , ib. n. 8. 242

6 Clericus poſſidet Eccleſiam,Diœceſanus dicit quod minus canonicè eam tenet; Clericus petit libellum ſibi offerri, Epiſcopus vult inquirere dicens collationem ad ſe devolutam,an erit locus recuſationi, in c.Licet Heli,nu. 18.de Simon.pag. 164

Vide in ver. *Viſitatoris recuſatio*, & in verb. *Iudicis recuſatio.*

4 *Rediiſſe* non dicitur qui ſtatim recedit,in c.Ex parte, n.3. de Cler. non reſid. 47

4 *Reditus* Eccleſiarū quomodo intelligantur eſſe pauperū ſecundum authoritatem Hieronymi,Ambroſii , & Bernardi,in c Si quis ſanè,n.4.& ſeq n.13. 30. & 31. de Pecul.Cleric. 306

4 Redituum eccleſiaſticorum diſpenſatio ,ſeu applicatio conſiderari debet juxta tria tempora, ib.nu.14.uſque ad n. 17. 309

4 Reditus Eccleſiarum poſt inſtitutionem titulorum beneficialium principaliter ſunt deputati in uſus miniſtrorum , ſecundariò autem in ſubſidium pauperum, reditus hoſpitalium ſecus,ib.n.16.& 22. 310

4 Conſanguineos de reditibus Eccleſiaſticis ditare quam grave ſit ſcelus,ib.n.20. 311

4 Pauperum appellatione quoad fructuum Eccleſiaſticorum diſtributionem intelliguntur omnia per opera , ib. n. 22. 311

4 Papa poteſt tribuere facultatem teſtandi de reditibus Eccleſiaſticis tam Clericis ſæcularibus, quàm regularibus, ibid n.25. 311

4 Declaratur,n.6. 311

4 Reditus ſpirituales debent dividi in quatuor partes ſi ſpectent ad Eccleſias matrices Secus ſi ad Capellas, in c. quoniam, n 5. de decim. 388

2 Reditus Eccleſiarum dare conſanguineis cur gravius ſit peccatum, quàm dare extraneis, in cap. Accepimus. num 45 de Pactis. 565.

4 Reditus Eccleſiæ an ſint in diſpoſitione Rectoris infirmi, an verò coadjutoris, in c. de Rectoribus, num 14. de Cleric ægrotan 196

3 Reditus, proventus, & obventiones lucrum ſignificant, in c. Gravis n. 5 de Reſtit ſpoliat. 145

4 Conſuetudo diſponendi in vita, & in morte de reditibus Eccleſiaſticis valida eſt, in c. Si quis ſanè, n 1. verſ. Cui ſententiæ, de pecul Clericor. pag. 304

4 Declaratur, ibidem n. 26. 304

4 Conſuetudo qua patronus aliquid ſibi vendicat de fructibus Eccleſiæ ultra portionem Rectoris an valeat de jure communi, in cap. Extirpandæ, num. 6. de præben. 152

4 Et quid in patrono laico, ibid. nu 7. 152

1 Conſuetudo ut Clericus teſtari poſſit de fructibus ſuæ præbendæ percipiendis poſt ejus obitum uſque ad annum valida eſt, in c. Conſuetudines, n. 29. de Conſuetud. 255

4 Annuus reditus computatur inter bona ſtabilia. in c. Joannes, 21. de teſtam. 356

5 *Referendarii* in Quadrageſima ovis, & lacticiniis, & de conſilio utriuſque Medici, carnibus veſci poſſunt in c. Conſilium, num. 9. de obſerv jejun. 344

7 Referendarii utriuſque, vel alterius ſignaturæ eorumq; familiares an etiam ratione delicti contractus, aut rei de qua contra ipſos agitur, ſint exempti ab Ordinariorum juriſdictione, in c. Ex parte, n. 1. & ſequent. uſque in fin. de privileg. pag. 65

7 Referendariorum exemptio à juriſdictione Ordinarii ex Bulla Pauli III. an ſublata fuerit ex c. 11. ſeſſ. 24. Concilii Tridentini, ibid. 65

7 Referendarii ſunt cæteris Officialibus, & miniſtris Curiæ digniores, & cur, ibid. nu. 3. 66

7 Referendarii non habent ſimpliciter titulum honorarium, ſed officium, & in quibus conſiſtat, ibid nu. 4. & 21. 67

7 Referendarii qualiter & quando admittantur ad ſignaturam Juſtitiæ, vel Gratiæ, ibid. n. 5. 67

7 Exemptionis indultum Referendariis conceſſum eſt ex debito Juſtitiæ in remunerationem laborum, quos ſuſtinent pro ſervitio Sedis Apoſtolicæ, & univerſalis Eccleſiæ utilitate, ibid. nu. 7. pag. 67

7 Referendariorum, eorumque familiarium exemptio ex Bulla Pauli III ſublata fuit à Concilio Tridentino, in c. 3. ſeſſ. 6. & c. 4. ſeſſ. 14 ibidem num. 12. 68

7 Declaratur, num. 16 68

7 Familiarium Referendariorum exemptio de qua in Bulla Pauli III. ſublata fuit à Concilio Tridentino in favorem Epiſcoporum reſidentium, ibid. num. 15. 68

7 Nec reviviſcit per conſtititutionem Sixti V. ibid. nu. 20. & 51. 68

7 Referendariorum exemptio, de qua in Bulla Pauli III. ſublata eſt à Concilio Tridentino etiam in cauſis civilibus, ibid. n. 17. 68

7 Referendariorum exemptionem à Concilio Tridentino ſublatam fuiſſe probatur etiam ex Conſtitutione Pii V. ibid. nu. 18. 69

7 Bulla Sixti V. qua referendarii eximuntur à juriſdictione Ordinariorum expenditur, ibid. n. 19. & ſequ. 69

7 An eadem Bulla ſuſtulerit decreta Concilii Tridentini, quibus exempti ſubjiciuntur Ordinariis, ut Sedis Apoſtolicæ delegatis, ibid. n. 21 pag. 69

7 Referendarii an ſint veri familiares Papæ, an verò ex privilegio, n. 34. uſque ad n 40. 71

7 Conſtitutio Pauli III. ſuper familiaritate Referendariorum expenditur, ibid. num. 37. 71

7 Referendarii ratione beneficiorum, quæ obtinent, an ſubſint juriſdictioni Ordinarii; ibid. n. 39. 72

7 Referendariorum exemptio ab Ordinariorum juriſdictione an ſit reſtringenda ut non habeat locum ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua contra ipſos agitur, ibid. num. 40. uſque in finem. 72

7 Referendarii ſi obtineant beneficia Ordinariis ſubjecta, eorundem beneficiorum ratione Ordinariis ſubjiciuntur, ibid. n. 52 74

Regalium conceſſio non valeat in præjudicium ſucceſſoris, niſi ſint ſolita concedi per Principem. c. Ex Epiſtola, n. 33. de probat. 161

Regere, & gubernare an, & in quo differant, in c. Indecorum, nu. 5. & ſeq. de ætat. & qualit. 231

3 *Regia* evocatio non excuſat Epiſcopum à Viſitatione liminum, in c. Ego N. nu. 26. de Jurejur. pag 212

5 *Regimen* ex ſui natura eſt officium virile, in c. Ad hæc nu. 29. de relig domib. 209

2 Abſurdum eſt ut carens monaſticâ elevetur ad œconomicam; & carens œconomicâ ad politicam, in c. Indecorum, num. 2. de ætat & qualitate. 232

6 Regiminis locus quærentibus, ambientibus eſt denegandus, in c. Nobis, nu 112. de Simon. 162

2 *Regina* vidua eſt miſerabilis perſona, & ratione ſpolii de quo conqueritur eſt principaliter de foro Eccleſiæ, in c. Significantibus, nu. 44. de Offic deleg. 414

1 *Regiſtrationis* omiſſio adimit fidem Brevi Apoſtolico quoad facultatem teſtandi, ſed non quoad facultatem transferendi penſiones, in c. Ad audientiam, il primo, nu 10. de Reſcript. 207

7 *Regnum* interdicitur pro peccatis regis, Civitas pro peccatis Epiſcopi, vel Domini; & Monaſterium pro peccatis Abbatis, in cap. Reſponſio, n. 42. de ſent excomm. 89

1 *Regreſſum* habens dicitur habere jus ad beneficium, in c. Ad audientiam, il ſecondo nu. 124 de reſcript. 243

Vide in ver. *Beneficium quoad regreſſum.*

4. Regreſſu uti non poteſt Regreſſatarius propter ſupervenientem inhabilitatem, in cap. Dilectus, il ſecondo, nu. 15. de Præben. 240

Regula de jure quæſito.

1 Regulæ de jure quæſito non tollendo debet expreſsè derogari, nec ſufficit ſcientia Papæ implicata, vel explicata ex narratis quod agebatur de præjudicio tertii, in c. Cauſam quæ, n. 35. de Reſcript. 210

1 Nec ulla formula introduci poteſt per quam dici poſſit conſtare de mente Papæ volentis tertio præjudicare, niſi faciat regulæ mentionem, ibidem nu. 36. 210

1 Fallit in gratia ex ſui natura præjudiciali, ibid. num. 37. 210

1 Item fallit ex gratia quæ fit ob publicam utilitatem, ibid. num. 38. 210

1 Papa non cenſetur velle derogare quibuſcunque utatur verbis, & clauſulis, niſi eidem Regulæ expreſsè deroget, in c. Cæterum, num. 18 & 26. de reſcript. 191

1 Amplia primò, etiam ſi habuerit certam ſcientiam ex narratis de præjudicio tertii, ibid num. 19. 141

1 Amplia ſecundò, in jure quomodolibet quæſito ex privilegio, ibid nu 20. 191

1 Amplia tertiò, in gratia motu proprio, ibid. n. 22. 191

1 Amplia quartò, etiamſi Papa proceſſerit de plenitudine poteſtatis, ibid nu 23. 191

1 Amplia quintò, etiamſi generaliter derogaverit Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Regulis Cancellariæ etiam cum clauſula Quorum tenores, ibid. n. 26. 191

1 Limita primò, in gratia ex ſui natura præjudiciali, ibid. nu. 28. 191

1 Limita ſecundò, in gratia, quæ ob publicam utilitatem ibid. nu. 32. & 49. 191

1 Proteſtatio de qua in regula de non tollendo jus quæſitum tollit conſenſum, & voluntatem Papæ ab actu gerendo, ibid. nu. 25. 191

1 Gratia ex ſui natura præjudicialis quando dicatur, ibid. num. 29 30. & 31. 102

1 Scientia Papæ de præjudicio tertii ſi proveniat ex narratis non ſufficit ad tollendum jus quæſitum ſine expreſſa derogatione regulæ, ibid. n. 30 192

1 Officium obtinens ad ſui vitam ſi evadat cæcus an valeat proviſio de eodem officio alteri facta ſine derogatione regulæ de jure quæſito non tollen. latè diſcutitur, ibid nu. 35 & ſeqq. uſque in fin. 192

1 Regula de non tollendo jus quæſitum obſtat ſecundæ gratiæ de officio prius alteri ad vitam conceſſo, ibid. num. 38. 192

6 In regulæ obſervatione gravitas eſt, & labor, in c. Tuæ litteræ, n. 44. de Cler. per ſalt promot. 246

6 Regula de tutiori parte in dubio eligenda à recentioribus Theologis multipliciter oppugnatur, in c Ad audientiam, num. 7. de homicid 262

5 Regula Prædicatorum non obligat tranſgreſſores ad aliquam culpam, neque mortalem, neque venialem, ſed tantum ad pœnam taxatam, in c. Explicari, n. 4. & 9. de obſerv. jejun. 349

5 Præcepta regulæ ex ſui natura obligant ad mortale, ibidem nu. 9. 350

5 Regulæ reſervatoriæ non intrant in beneficiis patronatus

tus mixti, in c. Cum propter. n. 32. de Jurepatron. 257
5 Regulam ſervare tenetur etiam nulliter profeſſus elapſo quinquennio à die profeſſionis, in c. Si quis, n. 73. de Regular. 17
2 Regula de triennali tuetur Clericum ſæcularem in poſſeſſione beneficii regularis, in c. Cum in magiſtrum, n. 22. de elect. 110
4 Regula de triennali an habeat locum contra decreta Concilii Tridentini, in c. De multa, n. 48. & ſeq. uſq. ad n. 52. de præben. 148
4 Regula de annali an tueatur poſſeſſorem plurium beneficiorum incompatibilium contra eum, qui contenta in ſecunda parte illius non adimplevit, ib. n. 52. & ſeq. uſq. in fin. 149
4 Regula de annali non adverſatur decretis Tridentini Concilii prohibentibus pluralitatem beneficiorum, ib. n. 53. 149
4 Regula de triennali inducta eſt in favorem poſſeſſoris, ib. n. 54. 149
4 Et tribuit robur juri invalido, ib. n. 55. 149
4 Et tuetur poſſeſſorem quoad omnes, ib. n. 57. 149
4 Regula de annali inducta eſt in odium impetrantium, & exquirentium lites, ib. n. 54. 149
4 Nullum jus tribuit poſſeſſori, ſed tantum adimit ab impetrante, ib. n. 56. 149
4 Nec excludit omnes, ſed ſolum impetrantem qui contenta in regula non adimplevit, ib n. 58. pag 149
4 Et illius beneficio uti poteſt Poſſeſſor execrabilis, ibid. n. 59. 149
3 Regula non dicitur reſpectu alicujus membri, ſeu partis integralis, ſed reſpectu totius corporis Religionis, in c. In præſentia, n. 113. de probat. pag. 180
4 Regulæ Socini falsò eidem tribuuntur, in c. Relatum, il primo, n. 13. de Teſtamen. 347
5 Regula omnis Religionis à Romani Pontificis auctoritate vires ſumit, in c. Cum ad Monaſterium, n. 59. de ſtat. Monach. 194
6 Regulæ Monachali. & Eccleſiaſticis officiis nemo poteſt ſimul deſervire, in c. Quia nonnullis, n. 7. & 12. de Magiſtris. 204
2 Regula eſt in præcepto, in c. Relatum, n. 4. Ne Clerici, vel Monachi. 408
5 Declaratur, ib. n. 5. 408

Regulares apoſtatæ, & ejecti.

5 Regulares quàm pernicioſe à Religione deficiant, in c. Ad Apoſtolicam, n. 60. de Regular. pag. 76
5 Religioſi fugitivi, & ejecti annuatim ſunt requirendi, & cogendi ut ad Monaſterium redeant, in c. Ne Religioſi, n. 1. de Regular. 112
5 Prælati regulares non revocantes ad ordinem quotannis ſuos ejectos, & fugitivos mortaliter peccant, ibidem n. 2. 112
5 Religioſi ab Ordine ejecti etiam juſtè remanent ſubditi Prælatorum regularium, & votis ligati, ib. n. 6. 113
5 Conſuetudo ſecundum quam Prælati regulares non revocanti ad Monaſterium ſuos ejectos, & fugitivos eſt nutritiva peccati, ib. n. 7 pag. 113
5 Abbas debet recolligere Monachum ſuum ne damnabiliter evagetur, & pereat, ib. n 8. pag. 113
5 Religioſi ejecti quandiu ad cor non redeunt ſunt in malo ſtatu, & tenentur ſuam reductionem procurare, licet non requirantur, ib. n. 9. pag. 113
5 Papa non diſpenſat cum Religioſis Juſtè ejectis ab ordine ut Miſſam celebrent in ſæculo, ib. n 10. 113
5 Religioſus fugitivus quis dicatur, & quis ejectus, ibid. n. 13. 113
5 Apoſtata dicitur Religioſus eo ipſo quod cedit à Monaſterio, & non eſt ſub obedientia Prælati, ib. n. 14. 113
5 Prælati regulares etiam immediatè, ut Abbates, & Priores locales tenentur quotannis reducere ad Monaſterium ſuos fugitivos, & ejectos, ib. n 16. 113
5 Religioſi etiam juſtè, & diffinitivè ejecti ſunt annuatim requirendi, & cogendi ad Monaſterium redire, & latè refellitur contraria opinio, ib. n. 17. uſque ad n. 36. 113
5 Prælati qui Religioſos ab Ordine injuſtè ejecerunt, ſunt ſpoliatores, & in mora reſtituendi, ſicut fur, ibid. n. 18. 113
5 Religioſis indebitè ejectis impiè à Prælatis regularibus denegantur alimenta, ib. n 20. 114
5 Quomodo ſint ad Ordinem recipiendi Religioſi ejecti, & fugitivi ſi Regula contradicat, ib n. 21. 114
5 Diſciplina Monachi delinquentis in quibus gradibus conſiſtat ſecundum regulam S. Benedicti, ib. n. 22. 114
5 Monachus expulſus ſecundum regulam S. Benedicti vitra tertiam vicem non recipitur tanquam incorrigibilis, ib n. 23. 114
5 Scandalum in recipiendis religioſis ejectis qualiter conſideretur, ib. n 26. 114
5 Religioſi fugitivi, & ejecti ubi ex regula recipi non debent, in quo loco ſint ponendi, ib. n. 28. pag. 114
5 Regularibus indebitè ejectis, & ſpoliatis nullum crimen objici poteſt, ſed ante omnia ſunt reſtituendi, ibidem n. 29 115
5 Ergaſtulorum pœna regularibus quando imponatur, ib. n. 30. 115
5 Regularibus perpetuò ejectis ab Ordine res judicata non ſuffragatur, ib. n. 33. 115
5 Regulares etiam incorrigibiles ex decreto S. Congregationis Concilii edito ſub Pio IV. prohibentur ejici è Monaſterio, ib n. 36. 115
5 Diſcutitur an expediat ejuſmodi decretum confirmare, ib. d. n. 36. & n. ſeq. uſque in finem. pag. 115
5 Regularium incorrigibilium ejectio de jure communi permiſſa eſt à ſocietate, & conſortio, non autem ab Ordine, ib. n. 37. 116
5 Regularis proprietarius an poſſit ejici è Monaſterio, ib. n. 38. 116
5 Regularium incorrigibilium ejectio quibus nominibus probetur eſſe neceſſaria, ib. n. 39 & 44. 116
5 Regula S. Auguſtini de ejectione incorrigibilium qualiter ſit intelligenda, ib. n. 40. & 46. 116
5 Regulares incorrigibiles cur malint è Monaſterio ejici, quam apoſtatare, ib. n. 41. & 48. 117
5 Regularium expulſio quæ damna Eccleſiæ, & religionibus afferat, ib. n. 42. & 49. 117
5 Regula S. Benedicti, & S. Baſilii de Monachis incorrigibilibus ab Ordinario ejiciendis, ib. n. 43 & 46. 117
5 Regulares incorrigibiles diuturno carcere intra clauſtra punire quàm ſit grave Religionibus, ib. n. 44. 117
5 Expulſionis cauſa graviſſima eſt, & quibus committenda, ib. n. 45 118
5 De Expulſione regularium ab Ordine quid ſenſerint S. Thomas, & S. Bonaventura, ib. n. 46. pag 118
5 Regulares incorrigibiles an expediat intra clauſtra coercere, an verò è Monaſterio expellere, ib. n. 52. 119
5 Congregationis Epiſcoporum, & regularium, & Congregationis Concilii decreta, de regularibus ab Ordine non ejiciendis, ib. n. 53. 119
5 Ergaſtulorum remedium ad coercẽdos Monachos incorrigibiles periculoſum, n. 55. 119
5 Expulſio an præbeat regularibus anſam faciendi ſe inobedientes, ut ad ſæculum revertantur, n. 56. 119
5 Incorrigibilis quando quis cenſeatur adhoc ut expelli poſſit a religione, ib. n. 59. 120
5 Generali an, & quibus adhibitis ſit tribuenda facultas ejiciendi incorrigibiles, n. 60, 120
5 Conjudices in cauſa expulſionis à quo ſint deputandi, n. 61. 120
5 Regularibus ejectis an, & qualis ratio præſcribenda ſit vivendi in ſæculo, ib. n. 62. & 66. 120
5 Regulares incorrigibiles quamdiu in carcere ſint detinendi prius quam ejiciantur ab Ordine, ib. n. 63 120
5 Litteræ teſtimoniales ejectis non concedendæ à Superioribus regularibus, n. 64. 120
5 Ejecti ſunt perpetuò ſuſpenſi ab executione Ordinum, n. 65. 120
5 Diſpenſatio cum religioſis ejectis an ſit locorum Ordinariis prohibenda, ib. n. 66. 120
5 Regulares delinquentes, an ſint puniendi pœnâ triremium ad tempus, n. 67. 120
5 Carcer privatus inſtituendus à religionibus in qualibet ſaltem provincia, n. 68. 121
5 Regulares juſtè per ſententiam diffinitivam ejecti an ſint per Superiores quotannis requirendi ut redeant ad religionem, n. 69. 121
5 Apoſtatis infra certum tempus ad religionem redeuntibus an ſit concedenda impunitas ib. n 71. 121
6 Regularis in Apoſtaſia ordinatus ad ſacros ſine diſpenſatione Papæ non miniſtrat in illis, in c. Conſultationi, n. 1. de Apoſtat. 246
6 Nec ad Superiores aſcendit, ib. n. 4. 246
6 Et quid in promoto ad minores, ib. n. 3. 246
6 Regularis Apoſtata poſt reconciliationem ordinatus ſine diſpenſatione remanet in ordine ſic ſuſcepto, ibid. n. 2. 246
6 Regularis tranſiens ad laxiorem Religionem licentia petita, & non obtenta non dicitur propriè Apoſtata, & cur, ib. n. 15. & 16. cum duobus ſeq. 247

6 Regu-

6 Regularis migrans ad Ordinem laxiorem abſque licentia incidit in Apoſtaſiam minorem, non autem majorem, & indiſpenſabilem, ib. n. 18 pag. 248
6 Regularis ejectus à laxiori Religione ad quam de facto tranſivit, non dicitur Apoſtata ſi per eum non ſtet quominus redeat ad primum Ordinem, ib n. 21. 248
6 Prælati Regulares tenentur ſuos ſubditos ad laxiorem Ordinem abſque legitima licentia tranſeuntes ad Monaſterium revocare, ib n. 22. pag. 248

Vide in ver. *Apoſtata.*

7 Ejecti extra Religionem degentes ſunt perpetuò ſuſpenſi ab exercitio Ordinum, in c. A nobis, il primo, n. 15. de ſent excom. 152

Regulares quoad cauſas, & judicia.

3 Regularibus à correctione Prælatorum ſuorum appellare non licet in c. Ad noſtram, n. 1. de appellat. 239
7 Veniunt Regulares appellatione inferiorum, qui à Concilio Tridentino cauſas criminales, & matrimoniales cognoſcere prohibentur, in c. Accedentibus, n. 20. de exceſſ. Prælat. 14
7 Declaratur, ib. n. 40. & 50. 14
3 Regulares agentes contra laicum an, & quando teneantur ſequi forum judicis laici, in c. Si Clericus, n. 44. de for compet. 69
3 Quibus concurrentibus poſſint petere judices in eorum cauſis civilibus a magiſtratu ſæculari, ib. n. 45. 69
3 Monachus ſicut & Clericus appellare poteſt à correctione ſi fiat in forma judicii, in c. Ad noſtram, n. 12. de Appellat. 240
7 Regulares excuſantur ab apicibus juris quoad extenuandam delicti gravitatem, non quoad excludendum delictum in totum, in c. Sacro, n. 15 de ſent. excom. 199
3 Cauſæ inter regulares, & ſæculares ſive Clericos ſive laicos à quibus ſint cognoſcendæ, in c. De Priore, num. 21. de Appellat. 243
3 Cauſas Prælatorum regularium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectorum cognoſcere poſſunt tam Legati, & Nuncii Apoſtolici, quam Auditor Cameræ, & inter eos eſt locus præventioni, ib n. 22. 243
3 Curiales etiam regulares pro debitis, & contractibus in Curia initis, & pro ſalario conveniri poſſunt coram Auditore Cameræ, ib n. 25. pag. 243
3 Cauſæ inter Religioſos ab illorum Superioribus ſunt terminandæ juxta quarumcumque religionum inſtituta, ib. n. 33. 244
Appellationes regularium.

Vide in ver. *Appellatio ad quem*, & in ver. *Auditor Cameræ*

3 Congregatio Epiſcoporum, & regularium cognoſcit cauſas vertentes inter diverſas religiones, dummodo formam judiciariam non requirant, ib. n. 20. 243

Vide in ver. *Auditor Cameræ.*

6 Inquiſitio, quæ formatur contra regulares, quot habeat ſpecialia, in c. Qualiter, il ſecondo, n 98. de Accuſat. 131
6 Ordo juris in inquiſitione, quæ fit contra regulares, non eſt ad unguem obſervandus quoad ſubſtantialia judicii, ſecus quoad veritatis probationem, ib. n 99. 131
6 Exceptiones tot non recipiuntur contra regulares quot contra ſæculares, ib. n. 101. 131

Regulares quoad ipſorum confeſſiones

7 Regulares itinerantes confiteri non poſſunt Sacerdotibus ſæcularibus, niſi de ſuorum Superiorum licentia, in c. Cum & plantare, n. 15. de privil. 44
7 Monachi ſive ſint in Monaſterio, ſive extra, tenentur ſemel in menſe confiteri, & quando ſunt extra poſſunt confiteri Prælatis, in quorum Parochia degunt, vel aliis Religioſis, vel Epiſcopo, ib. n 16. 44
7 Niſi obſtent Conſtitutiones à Sede Apoſtolica confirmatæ, ib. n. 17. 44
Quid militibus Hieroſolymitanis.
Vide in ver. *Milites.*

Regulares quoad confeſſiones ſæcularium, & prædicationem.

7 Regulares habentes privilegium abſolvendi alienos Parochianos an poſſint illos abſolvere ſine proprii Sacerdotis licentia, in c. Ne pro dilatione, n. 9. & 28. de pœnit. remiſſ. 140
7 Regulares poſſunt audire confeſſiones ſæcularium etiam tempore Paſchatis, in c. Omnis, n. 58. de pænit. & remiſſ. 130
7 Sine licentia Epiſcopi hodie nequeunt audire confeſſiones ſæcularium, etiamſi Epiſcopus ſine juſta cauſa licentiam denegaverit, ib n. 61 pag. 130
7 Poſſunt tamen ſine Epiſcopi approbatione audire cõfeſſiones ſuorum ſubditorum Regularium, ib. n. 62. 131
7 Item ſæcularium, qui ſunt de familia, & continui commenſales, nõ autem deſervientium in eorum Monaſteriis, ib n. 63. 131
7 In locis ſibi ſubjectis utramque juriſdictionem exercentes, ſicut non ſubſunt Epiſcopo in concernentibus curam animarum, ita nec ſubſunt eidem quoad examen pro confeſſionibus audiendis, ib. n. 77. 132
7 Regulares ab Epiſcopo approbati cum facultate abſolvendi a caſibus illi reſervatis an poſſint abſolvere confluentes ex aliena diœceſi à reſervatis in diœceſi pœnitentium dumtaxat, ib. num. 78 & ſeq. uſque in finem. 132
7 Poſſunt in Diœceſi in qua ſunt approbati, audire confeſſiones pœnitentium etiam alterius diœceſis, ibidem n. 79. 132
7 Regulares audientes confeſſiones perſonarum ſæcularium ſine Epiſcopi examine, & approbatione, in vim Concilii Tridentini non ab Epiſcopo, ſed a ſuis Superioribus Regularibus ſunt puniendi, in c. Cum Capella, n. 21 de Privileg. 60
1 Regulares poſſunt ſæcularium confeſſiones audire abſque Epiſcopi licentia quoties Epiſcopus eam exhibere recuſaverit, in c. Nonnulli, n. 22. de reſcript. 223
1 Contrarium ib. n 43 223
2 Regulares ſemel ab Epiſcopo approbati ad Confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas an, & quando poſſint iterum examinari, & reprobari, in c. Grave, n. 50. de Offic. Ordinar. 484
2 Angelopolitani Epiſcopi in Indiis Occidentalibus cum Societate Jeſu controverſia ſuper confeſſionibus, prædicatione, & Conſervatorum, juriſdictione refertur, in c. Sane, il ſecondo, n 18. & 41. de Offic & poteſt Judic. Deleg. 391
3 Examinatur, ib. n. 19. ſeqq. uſque ad n. 40. 391
2 Deciditur in Congregatione ad hoc deputata, & deciſio à Sanctiſſimo confirmatur, ib. n. 40. & ſeqq. uſque in finem. 391
2 Societatis JESU, & aliorum Ordinum Regulares audire non poſſunt confeſſiones perſonarum ſæcularium ſine approbatione Epiſcopi diœceſani, ib. n. 22. 42. 54. & 55. 302
2 Nec prædicare in Eccleſiis ſui Ordinis non petita Epiſcopi benedictione, nec in aliis Eccleſiis ſine ejus licentia, nec in Eccleſiis etiam ſui Ordinis ipſo contradicente, ib. n. 23. 392

Vide in ver. *Monachus quoad Confeſſiones ſæcularium.*

2 Non tamen poſſunt ab Epiſcopo prohiberi per cenſuras, & alias pœnas, nec ſi contrafecerint, in vim Concilii non ab Epiſcopo, ſed à ſuis Superioribus ſunt puniendi, ib. n. 25. 392
2 Secus ex Bulla Gregorii XV. ib. n. 27 43. & 55. 392
2 Confeſſariis omnibus unius Conventus Epiſcopus, ſimul adimere non poteſt facultatem audiendi confeſſiones ſæcularium, Sacra Congregatione inconſulta, ibid. n. 28 392
2 Quod locum non habet in Epiſcopis Indiarum, quibus tamen ab hac generali ſuſpenſione abſtinendum, niſi graviſſima ſubſiſtente cauſa, ib n 29 & 64. 392
2 Confeſſarios Regulares liberè a ſe prævio examine approbatos Epiſcopus ſuſpendere non poteſt ſine nova cauſa, eaque ad confeſſiones pertinente, ibid. num. 30. & 65. 393
2 Regularibus etiam Societatis JESU, qui non docent ſe obtinuiſſe approbationem, ſeu licentiam Epiſcopi pro confeſſionibus audiendis, & verbi Dei prædicatione, poteſt Epiſcopus per cenſuras præcipere, ut ab his abſtineant, ib n. 44. 394
2 Non tamen in vim Concilii Tridentini, ſed in vim Bullæ Gregorii XV ib. n 6. 394
2 Nec ob eam cauſam licet Regularibus quaſi à manifeſtis injuriis ad Conſervatores recurrere, ib. n. 45. 394
2 Regulares etiam Societatis JESU in una diœceſi approbati ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, non

non poſſunt eas audire in alia diœceſi ſine approbatione Epiſcopi Diœceſani, ib.n.54. 395

2 Regularibus audientibus confeſſiones ſæcularium vel prædicantibus ſine licentia Epiſcopi, &c. poteſt Epiſcopus adminiſtrationem Sacramenti Pœnitentiæ, & prædicationem interdicere, ib.n.55. pag. 395

2 Societatis JESU Religioſi familiaribus degentibus in eorum opificinis, & domibus ſæcularibus Sacramenta hic enumerata adminiſtrare non poſſunt, &c. ibidem n. 62. 395

2 Conſtitutio Pii V. ſuper adminiſtratione Sacramentorum in Indiis non eſt revocatus, ſed non ſuffragatur, niſi in locis ubi non ſunt Parochi, ib.n. 66. 396

2 In Regulares inobedientes in confeſſionibus audiendis, & prædicatione verbi Dei poteſt Epiſcopus per cenſuras procedere, non in vim Concilii Tridentini, ſed in vim Bullæ Gregorii XV. ib.n. 67. 396

2 Licentia audiendi confeſſiones, & prædicandi poteſt Epiſcopus concedere etiam per literas miſſivas, vel oretenus, ib.n.68. 396

2 Regulares prædicantes abſque licentia, vel benedictione Epiſcopi, aut Epiſcopo contradicente, in vim Concilii non ab Epiſcopo, ſed à ſuis Superioribus Regularibus ſunt puniendi, in c. Cum Capella, num. 21. de privileg. 60

2 Regulares ſemel ab Epiſcopo approbati ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas an, & quando poſſint iterum examinari, & reprobari, remiſſivè, in c. Accepimus, n. 49. de ætat. & qualit. 278

Vide in verb. *Prædicatio, Monachus quoad prædicationem, Monachus quoad Confeſſiones, &c. Confeſſor.*

Regulares quoad Conſervatores.

3 Regulares convenire debent laicum coram Judice ſæculari, non autem coram ſuis Conſervatoribus, niſi hoc habeant ex indulto Sedis Apoſtolicæ, in c. Si Clericus, n. 22. de For. compet. pag. 66

3 An liceat Regularibus in eorum cauſis civilibus petere Judices, vel conſervatores à Magiſtratu ſæculari, ibid. n.38. 68

3 Regularium objecta ad Conſtitutionem Clementis VIII. de Conſervatoribus, ib.n.41. 69

3 Regulares quibus concurrentibus poſſint petere Judices in eorum cauſis à Magiſtratu ſæculari, ib.n.45. 69

3 Conſervatoribus ab Officio ſuſpenſis, coram quo Regulares conveniri debeant, ib.n. 51. 70

3 Regularia loca in quibus cenſeantur excepta à Concilio Tridentino in materia Conſervatorum, ib.n.54. 71

Vide in ver. *Conſervator.*

2 Conſervatores Regularium an poſſint procedere per cenſuras contra Epiſcopos, & alios Superiores, in c. Sanè, il ſecondo, n.17. 37. de Offic. & poteſt Jud Delegat. 391

2 Conſervatores dicuntur contra notorias injurias ſervatores, ib.n.26. 392

2 In Conſervatorem an eligi poſſit Prior Conventualis, ib. n.32. & ſeq. 393

2 Prior Conventualis dicitur habere dignitatem in Eccleſia Collegiata, ib.n 33. 393

2 Diffinitores Ordinis Prædicatorum nullam habent dignitatem Eccleſiaſticam, nec poſſunt eſſe conſervatores, ib.n.34. 393

2 Conſervatores ultra unam dietam aliquos à fine diœceſium eorum trahere non poſſunt, ib n. 35. 393

2 Et privilegium de tribus dietis quod habet ſocietas JESU à Gregorio XIII. ſublatum eſt per Conſtitutionem Gregorii XV. ib.n.36. 393

2 Conſervatores in cenſuris contra Epiſcopos ferendis deferre debent dignitati Pontificali, nec incipere ab excommunicatione, ib.n.38. 393

2 Si tamen incipiant excommunicatio tenet, ſed ipſi malè faciunt, ib.n.39. 393

2 Conſervatores eligere non licet ex eo quod Epiſcopus injungat Regularibus obſervantiam alicujus decreti Concilii Tridendini in illis caſibus, in quibus exempti ſubjiciuntur juriſdictioni, & correctioni Epiſcopi, ib. n.46. 394

2 Idem ſi Epiſcopus in prædictis caſibus contra Regulares procedat juris ordine ſervato, ib.n. ibid.

2 Conſtitutio Gregorii XV. de Conſervatoribus æquè afficit Religioſos Societatis JESU, atque aliorum Ordinum, eorumque privilegia ad illius terminos ſunt redacta, ib.n.50. 394

2 Regulares in cauſis civilibus coram Ordinario loci ſunt conveniendi, ſi Conſervatores infra tempus præſcriptum in Conſtitutione Gregorii XV. non elegerint, & ibidem n 51. 395

2 Regulares in cauſis coram ſuis Conſervatoribus non tenentur cavere de judicio ſiſti, & judicatum ſolvendo, ib.n.52. 395

2 Ad Conſervatores recurrere non licet ſi Epiſcopi coram Judice competente jura Eccleſiarum ſuarum producant, & immoderatas regularium acquiſitiones veraciter, ac modeſtè referant, ib.n. 53. 395

2 Conſervatores tenentur ante exercitium ſuæ juriſdictionis exhibere ſuæ electionis documentum coram Ordinario ſub pœna nullitatis actuum, ib.n.58. 395

2 Societatis JESU privilegium eligendi Conſervatores an ſuffragetur ubi non ſunt Judices Synodales, ib.n.69. 396

2 Conſervatores ſocietatis JESU poſſunt compeſcere Vicarios Generales Epiſcoporum à manifeſtis injuriis, & violentiis etiam cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ibid. n.70. 396

Regulares quoad curam animarum.

7 Regulares, & ſæculares exempti curam animarum exercentes in concernentibus curam ſubſunt Epiſcopi juriſdictioni, in c. Cum Capella, n. 17. de privileg. 60

7 Regulares curam animarum non exercentes, ſed aliquod ſacramentum adminiſtrantes ex Concilio Tridentino non ſubſunt Epiſcopo, ib.n.29.pag. 60

5 Regulares quibus conceſſa eſt Parochialis intra civitatem cogi poſſunt ab Epiſcopo ad conſtruendam Capellam extra civitatem, eique inſerviendum per ſeipſos, vel Capellanum amovibilem, in c. Ad audientiam, il primo, n 21. de Eccleſ. ædific. 358

5 Eccleſias Regulares ob Sacramentorum neceſſitatem non poſſunt Epiſcopi in parochiales erigere, ibidem n.44. 360

5 Regulares ad alios Ordines tranſlati etiamſi Canonici regulares, ſint ex Concilio Trident. prohibentur inſtitui in Parochialibus Eccleſiis, in c. Quod Dei timorem, n. 15 de ſtat. Monachor 187

5 Regulares quorumcumque Ordinum præfici non poſſunt curæ animarum perſonarum ſæcularium ſine diſpenſatione Apoſtolica, quæ non conceditur niſi inſtante Epiſcopo pro neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ, ibid. n.17. 187

Vide in ver. *Monachus quoad curam animarum,* & in ver. *Monaſterium curatum.*

Regulares quoad Dignitates, officia & beneficia.

2 Regularis eligi non poteſt ad Prælaturam, ſeu adminiſtrationem ſuæ, vel alterius religionis niſi ſit expreſsè profeſſus, aliàs irrita eſt electio, in c. Cum cauſam, n.14. & 54. de elect. 77

Vide in ver. *Monachus quoad electionem.*

2 Regularis an poſſit fieri Canonicus in Eccleſia ſæculari, ib.n. 16. 78

1 Regulares non graduati an poſſint eligi in examinatores Synodales exiſtentibus graduatis, in c. Inter cæteras, n. 50. de reſcript. 201

1 Regulares deputari non poſſunt judices ſynodales aut Conſervatores niſi habeant qualitates requiſitas, ibid. n. 51 202

5 Regularis datus executor ad diſtribuendum non dicitur habere bonorum adminiſtrationem, in c. Monachi, n. 27. de ſtat. Monach. 167

5 ut Regularis habeat beneficium ad nutum amovibile in titulum non repugnat voto paupertatis, nec Concilio Tridentino. ib. n.41. 169

5 Regulares ad alios Ordines tranſlati etiamſi Canonici Regulares ſint, ex Concilio Tridentino prohibentur inſtitui in Parochialibus, in c. Quod Dei timorem, n. 15. de ſtat. Monachor. 187

5 Obtinere non poſſunt Præbendas in Collegiata Canonicorum ſæcularium, nec beneficia ſæcularia etiam ex diſpenſatione Epiſcopi, ib.n. 18 pag. 187

2 Regulares pro dignitatibus obtinendis debent aut eſſe Sacerdotes, aut tali ætate, ut infra annum ad Sacerdotium promoveri valeant, in c. Ad aures, n. 20. de tempor. ordinat. 187

2 Regularis ad Cathedralem aſſumendus à quibus habere debeat teſtimonium an ſit idoneus ad alios docendos, in c. Niſi cum pridem, n.69. de renunc. 159

4 Beneficiati regulares, & ſæculares æquiparantur quoad poteſtatem diſpenſandi fructus beneficiorum, in cap. Ad audientiam, n. 18. de Cler. non reſiden. 73

4 Regulares quoad dignitates, & officia, quæ habent in titulum

titulum non comprehenduntur, in Decreto Concilii Tridentini, c. 2. ſeſſ. 25. de Regul. ib. n. 6. ib. n. 23. 73

5 Religioſus poteſt epiſcopari, ſed Epiſcopus non poteſt monachari, in c. Licet, n. 18. de. Regular. pag. 84

2 Regularis an poſſit fieri Canonicus in Eccleſia ſæculari, in c. Cum cauſam, n. 16. de Elect. 78

Vide in ver. *Monachus quoad officium, vel beneficium.*

Regulares quoad Eleemoſynas.

7 Regulares mendicantes non ſunt permittendi quærere eleemoſynas per alios, quàm per ſui Ordinis fratres, in c. Tuarum, n. 3. de privileg. 49

1 Eleemoſynam tempore egeſtatis poteſt facere Monachus de bonis Monaſterii, etiam ſine licentia Prælati, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 9. de Conſtitut. 133

1 Si neceſſitas ſit extrema, aliàs ſecus, ib. n. 10. pag. 133

Vide in ver *Eleemoſyna.*

Regulares quoad, Euchariſtiam Extremam Unctionem, & Matrimonium.

7 Regulares poſſunt miniſtrare Euchariſtiam intra Dominicam Palmarum, & Dominicam in Albis: ſed communicantes non ſatisfaciunt præcepto Eccleſiæ, in c. Omnis, n. 42. de pœnit, & remiſſ. 129

7 Regulares miniſtrantes Laicis, aut Clericis Extremam unctionem, Euchariſtiam, vel Matrimonium ſine Parochi licentia ſunt excommunicati, ib. n. 68. 131

7 Regulares adminiſtrantes laicis ſacramenta Extremæ unctionis, Euchariſtiæ, vel Matrimonii abſque Parochi licentia an ſint excommunicati, in c. Cum Capella, n. 26 de privileg. 61

Regulares quoad executionem teſtamentorum.

4 Regularis, cui in teſtamento commiſſa eſt diſtributio annui reditus, ſecundum mentem teſtatoris ei ſecretò commiſſam an ſit executor, vel legatarius, ita ut Monaſterium poſſit dictum reditum ſibi vendicare, in c. Tua nobis, n. 10. & ſeq ad n. 36 de Teſtam. 350

4 Et an cogi poſſit ſecretam mentem teſtatoris revelare, ib. n. 36. & ſeq uſque, ad n. 50. 350

4 Et an ei revelanti fides ſit adhibenda, ib. n. 50 pag. 350

4 Eique recuſanti an ſit interdicendum executoris officium, ib. n. 52. 350

4 Et quomodo tunc exequendum, ib. n. 58. 350

4 Regularis executor, & legatarius ſuſtinet vices duarũ perſonarum. in c. Joannes, n 13. de teſtam. 355

4 Regulari, quem teſtator conſtituit executorem ad annuum reditum diſtribuendum cum facultate aliquid ſibi applicandi, an obſtet Concilium Tridentinum, c. 2. ſeſſ. 25. de regular, in c. Joannes, n. 12 de Teſtam. 355

4 Monachus executor poteſt à Superiore privari facultate exequendi, ſi voluntatem teſtatoris revelare noluerit, in c. Tua nobis, n. 52 de teſtam. pag. 353

Regulares quoad exemptionem.

2 Regulares privilegiis Apoſtolicis ſine licentia Papæ renunciare non poſſunt, in c. Quod ſuper his. num. 17. de major. & obed. 497

2 Exempti ſunt à juriſdictione Epiſcopi etiam ratione rei, contractus, vel delicti, ib, n. 20. pag. 497

2 Tanquam ſpecialiter exempti a juriſdictione Ordinarii non comprehenduntur, in c. Volentes, de privileg. lib. 6. nec in c. 14 ſeſſ. 7. Concilii Tridentini, ib. n. 20. 497

2 Privilegia Regularium in caſibus non exceptis præſervantur à Concilio Tridentino, ib. n. 23 & ſeq. 498

2 Et ab Epiſcopis inviolabiliter cuſtodiri debent, ibidem n. 28. 499

2 Regulares ſunt Coadjutores Epiſcoporum in iis, quæ ad ſalutem pertinent animarum, ib n. 29. 500

2 Regulares ſubſunt Epiſcopo in caſibus infraſcriptis, videlicet cum delinquunt in adminiſtratione alicujus Sacramenti, in c. Grave, n. 37. de Offic. Ordinar. 481

2 Cum delinquunt circa perſonas, clauſuram, & adminiſtrationem Monaſteriorum Monialium, ib. n. 38. 482

2 Quoad præſidendum electioni Abbatiſſæ, & quoad Confeſſiones Monialium, & bonorum adminiſtrationem, ib. n. 39. 482

2 Cum evulgant libros non ſervatâ formâ Concilii Tridentini, ib. n. 40. 482

2 Quoad lectionem Sacræ-ſcripturæ, ib. n. 41. pag. 482

2 Cum prædicant ſine licentia Epiſcopi, vel benedictione, aut eo contradicente, ib n 42. 482

2 Cum prædicant errores. & ſcandala, & quoad fidei profeſſionem, ib. n. 43. 483

2 Quoad Conſervatores, ib. n. 44. 483

2 Quoad Indulgentias, & Eleemoſynas, ib. n. 45. 483

2 Quoad celebrationem Miſſarum, ib. n. 46. pag. 483

2 Cum adminiſtrant bona Confraternitatum, vel Hoſpitalium, ib n. 47. 483

2 Quoad Viſitationem Confraternitatum in Eccleſiis Regularium, ib. n. 48. 483

2 Quoad interſtitia, & Ordines, ib. n. 49. 484

2 Cum audiunt Confeſſiones ſine Epiſcopi licentia, aut ea expirata, vel revocata, an, & quando ſemel approbati ad Confeſſiones reprobari poſſint, ib. n. 50. 484

2 Quoad acceſſum ad ſynodum Diœceſanam, ib. n. 51. 485

2 Quoad præfixionem numeri Monialium, ib. n. 52. 485

2 Quoad erectionem Monaſteriorum utriuſque ſexus, & qua authoritate, & quibus conditionibus Monaſteria ſunt erigenda, ib. n. 53. 485

2 Cum reperti fuerint extra Conventus ſine mandato ſuorum Superiorum, ib. n. 54. 485

2 Cum ſtudiorum cauſâ abſentes in Conventibus non habitant, n. 55. 485

2 Quoad clauſuram monaſteriorum Monialium, numero 56. 485

2 Quoad licentiam Monialium exeundi è Monaſterio, n. 57. 486

2 Quoad licentiam impediendi monaſteria Monialium, n. 58. 486

2 Quoad licentias accedendi ad colloquia cum Monialibus, n. 59. 486

2 Quoad jus educendi Abbatiſſam pro inſtitutione alterius Monaſterii, ib. n. 60. 487

2 Quoad oblationem Confeſſoris extraordinarii pro Monialibus, n. 61. 487

2 Cum ſe in Congregationem redigere replexerunt, numero 62. 487

2 Quoad monaſteria Monialium Sede Apoſtolicæ immediatè ſubjecta, n. 63. 487

2 Quoad Vicarios perpetuos in parochialibus monaſterio unitis, & amovibiles in monaſteriis Curatis, ibidem n. 64. 487

2 Quoad publicationem Cenſurarum Epiſcopalium, ib. n. 65. 487

2 Quoad dies feſtos ab Epiſcopo indictos, & quid quoad ritus, & conciones, n 66. 488

2 Quoad controverſias de præcedentia, n. 67. 488

2 Cum delinquunt extra Clauſtra notorie, & cum ſcandalo, n. 69. 488

2 Quoad Novitiorum renunciationes, ib. n. 70. 488

2 Quoad explorationem puellarum Deo dedicandarum, n. 71. 488

2 Quoad judicium nullitatis profeſſionis, n. 72. 488

2 Quoad executionem decretorum ſeſſ. 25. de Regular. ib. n. 73. 488

2 Quoad quartam funeralium, n. 74. 488

2 Cum ob notorium delictum ſunt excommunicati. Cum impediunt Epiſcopum in exercitio juriſdictionis, ibid. n. 76. 488

2 Quoad expoſitionem Sacramenti Euchariſtiæ, ibidem n. 77. 489

2 Cum in monaſteriis poſt hac recipiendis actu non inhabitant duodecim Religioſi, ib. n. 78. pag. 489

2 Cum monetam auream, vel argenteam in Italia adulterant, ib. n. 79. 489

2 In Conventibus ſuppreſſis, ac poſtea reſtitutis donec habuerint reditus pro duodecim Religioſis, ibidem n. 81. 489

2 In Conventibus in quibus non aluntur ſex Religioſi, ib. n. 82. 489

7 Regulares in locis ſibi ſubjectis utramque juriſdictionem exercentes ſicut non ſubſunt Epiſcopo in concernentibus curam animarum, ita nec ſubſunt eidem quoad examen pro confeſſionibus audiendis, in c. Omnis, n. 77. de pœnit. & remiſſ. 132

2 Regulares omnes, qui vel Capitulis generalibus non ſubduntur, vel curam animarum exercent, cogi poſſunt ab Epiſcopo etiam ſub pœna excommunicationis venire ad ſynodum, & illius decreta obſervare, in c. Quod ſuper his, n. 8. de major, & obed. 496

2 Notoriè, & cum ſcandalo extra clauſtra delinquentes quando ab Epiſcopo puniri poſſint, ib. n. 21. 498

2 Degentes extra clauſtra ſi delinquant, puniri poſſunt ab Epiſcopo in actu Viſitationis tantum, ib. n. 21. 498

7 Regulares an ratione delicti commiſſi, ſeu contractus initi, aut rei exiſtentis extra locum exemptum ſubjiciantur Ordinariorum juriſdictioni, & an ligentur excommunicatione Epiſcopi edicto propoſita, in c. Tuarum, à n. 10. uſque in fin. de privil. 50

7 Exemptio regularium comprehenditur, in c. Volentes, de privileg. lib. 6. ib n. 13. 50

7 Regulares quorumcunque Ordinum tam mendicantium, quàm non mendicantium ſuffulti ſunt ſpecialibus privi-

privilegiis exemptionis à juriſdictione Ordinariorum ubivis delinquant, ſeu contrahant, aut res, litigioſa conſiſtat, ib. n. 18. 51
7 Correctio regularium de jure communi pertinet ad prælatos regulares, non autem ad Epiſcopum, niſi Prælatis negligentibus, ib. n. 25. verſ. Clauſura enim. 52
7 Derogationem, ad c. Volentes de privileg. lib. 6. perperam regulares inſerendam curarunt in eorum privilegiis, ib. n. 27. 53
7 Non comprehenduntur regulares in decreto c. 14. ſeſſ. 7. Concilii Tridentini innovante Conſtitutionem, c. Volentes, de privileg. lib. 6. ib. n. 29. pag. 53
7 Exemptio regularium ratione delicti extra locum exemptum commiſſi deducitur ex pluribus Tridentini Concilii decretis, ib. n. 32. 53
7 Regulares circumſcriptis exemptionibus de jure cōmuni originaliter ſubſunt Epiſcopis, quoad legem juriſdictionis, ib. n. 33. 53
7 Extra clauſtra degentes ſi delinquant puniri poſſunt ab Ordinario loci tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato in actu viſitationis tantum, ib. n. 34. 53
7 Extra monaſterium degentes in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum indiſtinctè conveniri poſſunt coram Ordinario: in aliis verò caſibus ita demum ſi certum judicem in partibus non habuerint, ibidem numero 36. 54
7 Intra clauſtra degentes conveniendi ſunt coram Superioribus, vel Conſervatoribus, non autem coram Ordinariis, aut alibi, ib. n. 38. 54
7 Privilegia regularium à Tridentina ſynodo præſervantur, ib. n. 39. 55
7 Regulares degentes intra clauſtra, & extra ea delinquentes, ut puniri poſſint ab Epiſcopo, quæ debeant concurrere, ib. n. 42. 55
7 In prima inſtantia conveniri non poſſunt coram Ordinariis locorum in vim c. 20. ſeſſ. 24. Concilii Tridentini, ib. n. 44. 55
7 Regulares etiam pro delictis extra locum exemptum commiſſis ab Ordinariis locorum excommunicari, ſuſpendi, aut interdici non poſſunt ib. n. 45. 55
7 Epiſcoporum cenſuræ in Regulares exemptos promulgatæ irritæ ſunt, & non ligant ex defectu juriſdictionis, ib. n. 46. 55
7 Non tenentur regulares eorum exemptionem utpotè notoriam coram Ordinariis locorum allegare, ibidem n. 47. 55
7 Bulla Pii IV. privilegia, & exemptiones regularium non ſuſtulit niſi quatenus contrariantur decretis Concilii Trident. ib. n. 50. 56
2 Regulares Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecti nec tacitè, nec expreſsè poſſunt renunciare privilegio exemptionis, in c. Significaſti. n. 79. de elect. 19
7 Regulares omnes etiam prædicatores, & Minores de jure communi ſunt Epiſcopo ſubjecti, in c. Nimis prava, n. 3. de exceſſ. Prælator. 19
7 Sed ex privilegiis ſunt exempti etiam ratione delicti commiſſi, contractus initi, & rei ſitæ extra locum exemptum, ib. n. 4. 19
2 Regularis, qui ex diſpenſatione Apoſtolica matrimonium contraxit, eſt perſona Eccleſiaſtica, & gaudet fori privilegio, in c. A nobis, n. 38. de bigam. 378
2 Profeſſi, & Clerici quoad privilegium fori à pari procedunt, in c. Magnus, 78. de obligat. ad ratiocin. 354
2 Regularibus aſſerentibus ſe habere privilegia, &c. non tenetur Ordinarius fidem adhibere abſque integrali illorum exhibitione, in c. Sanè, il ſecondo, n. 48. de Off. & pot. Jud. Delegat. 394
Vide in ver. *Exempti*, & in ver. *Monachus quoad exemptionem*, & in ver. *Monaſterium quoad exemptionem.*
2 Regulares inſurgentes maledictis contra Epiſcopum cum populi ſcandalo an, & quando ab Epiſcopo puniniri poſſint, ib. n. 57. 395
2 Et quid ſi ad aliam diœceſim migraverint, d, n. 57. pag.
2 Regulares ſi uti voluerint privilegiis contra juriſdictionem Epiſcopi, tenentur coram eo illa exhibere, ibidem n. 59. 395
2 Regularibus non poteſt Epiſcopus prohibere ne illicita negotia exerceant, ſed ſi in his notoriè, & cum populi ſcandalo delinquerint, ſervandum Concilium Tridentinum, cap. 14. ſeſſ. 25. de Regular. ib. n. 61. 395
7 Regulares qui ſtudiorum cauſâ ad univerſitates mittuntur, ſi in Conventibus non habitent, ab Ordinariis puniuntur, in c. Quoniam, n. 4. de privileg. 75
7 Regularis Lector in publica univerſitate ſi delinquat contra Inſtituta ſui ordinis, an ſit puniendus à Rectore ipſius univerſitatis, an verò à ſuis Superioribus, ib. n. 5. & ſeqq. uſque in fin. 75
7 Regulares extra clauſtra degentes non ſubſunt Epiſcopo niſi ratione delicti, in c. Cum & plantare, n. 14. de privileg. 44

Regulares quoad Jejunium.

5 Regulares in ſexta feria an teneantur carnibus abſtinere ex voto, an ex regula, in c. Explicari, n. 2. & ſeq. uſque ad n. 11. de obſerv. Jejun. pag. 349
5 Et an, & quando teneantur ex voto ad obſervantias Regulares, ib. n. 3. 349
Vide in ver. *Jejunium.*

Regularis quoad miſſas.

4 Regulares Ordinum Mendicantium non conſueverunt permittere, ut in ſuis Eccleſiis erigantur Capellæ perpetuò officiandæ à Presbyteris ſæcularibus, neque ad id cogi poſſunt, in c. Nos quidem, n. 69. de teſtam. 328
Vide in ver. *Miſſa.*

Regulares quoad Moniales.

7 Regulares audientes confeſſiones Monialium ipſis ſubjectarum, aut bona Monaſteriorum earumdem Monialium adminiſtrantes non ſubſunt Epiſcopi juriſdictioni in vim Concilii Tridentini, in c. Cum Capella, n. 28. de privileg. 61
Vide in ver. *Moniales.*

Regularis quoad negotia ſæcularia.

5 Regularis in ſæculo admiſſus ad Collegium Doctorum utriuſque Juris, an de ſui Superioris licentia in eo intereſſe, & ſuffragari valeat, in c Non magnopere, n. 3. & ſeqq. uſq. in finem Ne Cler. vel Monach. 402
5 Regularis qui in ſæculo juri civili operam dedit, de ſui ſuperioris licentia promoveri poteſt ad gradum Doctoratus, ib. n. 8. 403
5 Poſſunt regulares eſſe de Collegio Eccleſiaſtico, ſeu Doctorum juris Canonici, ib. n. 14. 403
5 Poſtulare poſſunt pro ſui Monaſterii utilitate ex ſui Superioris licentia, ib. n. 18. 404
5 Procuratores eſſe poſſunt pro amico ſui monaſterii etiam laico, ib. n. 19. 404
5 Exeuntes è clauſtro ad audiendas leges, vel Medicinam an ſint excommunicati ipſo facto, an verò poſt lapſum duorum menſium, in c. Super ſpecula, n. 45. Ne Cler. vel Monach. 437
5 Tempus duorum menſium, quo elapſo Eccleſiaſtici audientes leges, vel medicinam ſunt excommunicati, quando incipiat currere, ib. n. 46. pag. 438
5 Audientes leges extra Monaſterium ſi certum ſit eos infra duos menſes ad clauſtrum redire non poſſe, an ſtatim ligentur excommunicatione, ib. n. 47. 438
5 Audientes extra clauſtra leges, vel medicinam poſt duos menſes à die exitus ſunt excommunicati, licet ante eos pœnituerit, ib. n. 48. 438
Vide in ver. *Negotiatio.*
5 Regulares ad curias Principum accedentes animo nocendi ſunt ipſo facto excommunicati, in c. Dolentes, n. 62. de celebr. Miſſar. 311

Regulares quoad Novitios.

5 Regulares Prælati quanta cum cautela debeant Novitios ad profeſſionem recipere, in c. Ad Apoſtolicam, n. 59. de Regular. 56
5 Regulares Prælati, qui admittunt Novitios ad profeſſionem ante annum probationis elapſum, aut in conventibus non deſignatis, quas pœnas incurrant, in c. Nullus, n. 45. de Regular. 9
Vide in ver. *Novitius.*

Regulares quoad nova loca, vel Monaſteria.

2 Regulares, qui multitudinem Novitiorum, & nova loca in dies recipiunt, corripiuntur, in c. Cum ſit ars, n. 15. de ætat. & qualit. 280
Vide in ver. *Monaſterium quoad erectionem.*

Regulares quoad nullitatem profeſſionis,

2 Regularis, qui ex cauſa nullitatis profeſſionis è Monaſterio exivit de jure communi poteſt in ſæculo remanere quandiu cauſa nullitatis diſcutitur, in c. Perlatum, n. 17. de iis, quæ vi met. cauſ. 580
2 Secus poſt Concilium Tridentinum, ib. n. 18. pag. 580
5 Regulares qui nullitatem ſuæ profeſſionis infra quinquen-

quennium deducere non poterunt, habent remedium reſtitutionis in integrum, in c. Si quis, n. 54. de Regular. 15

5 Regularis prætendens ſe per vim, & metum, aut aliàs nulliter profeſſum fuiſſe, cauſas nullitatis infra quinquennium deducere debet coram Superiore ſuo, & Ordinario, alias non eſt audiendus, in c. Nullus, n. 27. de Regular, 5

5 Regulares Prælati volentes aliquem à religione expellere tanquam nulliter profeſſum, an teneantur ſervare formam à Concilio Tridentino præſcriptam, in c. 19. ſeſſ. 25. de Regular, ib. n. 28. & ſeq. uſq. in fin. 5

5 Regulares Prælati de jure communi poterant nulliter profeſſos ejicere etiam non adhibito Ordinario, ib. n. 29. & 40. 5

5 Regulares Prælati ex Concilio Meldenſi prohibentur expellere Monachos profeſſos non adhibito Ordinario, ib. n. 33. 6

5 Regulares tam ſubditi, quam Prælati allegantes nullitatem profeſſionis ob non ſervatam formam decretorum Clementis VIII tenentur cauſas infra quinquennium deducere in S. Congregatione Concilii. ib. n. 42. 7

5 Reſtitutio adverſus lapſum quinquennii an ſit concedenda Superioribus regularibus, ſicut ſubditis profeſſionis nullitatem allegantibus, ibid. num. 43. 7

Vide in ver. *Profeſſio quoad nullitatem infra quinquennium*

Regulares quoad obedientiæ votum.

5 Regulares non habent velle, aut nolle, ſed ſunt mortui mundo, & ſervo æquiparantur, in c. Non magnopere, n. 16 Ne Cler. vel Monach. pag. 403

5 Declaratur, ib n. 17. & 22. 403

2 Regulares non habent velle, nec nolle, in c. Ad aures, n. 17. de tempor. ordinat. 186

2 Regularis magis tenetur obedire ſuo prælato, quàm Clericus ſæcularis Epiſcopo, ib. n. 18. pag. 187

2 Regulares inobedientes, & incorrigibiles excludendi ſunt à conſortio fratrum, ſed non expellendi è Monaſterio, in c. Cum in Eccleſiis, n. 3. & ſeqq de Major. & obed. 500

Vide in ver. *Monachus quoad obedientiam.*

Regulares quoad Ordines & Dimiſſorias.

3 Regulares non poſſunt ſuos ſubditos ordinandos dimittere niſi ad Epiſcopum Diœceſanum, in c Cum olim, n. 15 de Præſcript. 226

3 Et quid ſi ſint nullius Diœceſis, ib. n. 26. pag. 226

2 Prælati Regulares poſſunt prohibere ſuis ſubditis etiam ob crimen occultum ne aſcendant ad Superiores ordines, in c Ad aures, n 2. de tempor. ordinat. 184

2 Prælatis Regularibus ex Concilio Tridentino an liceat extrajudicialiter criminoſis occultis non ſolum prohibere aſcenſum ad ordines, dignitates, ſed etiam eos ſuſpendere à jam ſuſceptis, ibid. num. 4. & ſeqq. uſque in fin. 184

2 Epiſcopi, & Prælati regulares de jure communi non poterant ſuſpendere criminoſos occultos à ſuſceptis ordinibus, ib n. 6. 185

2 Prælatus regularis de jure communi majorem habet authoritatem quoad impediendam ſubditorum promotionem, quàm Epiſcopus, ib. n. 16. 186

2 Regulares ſuſpenſi ob crimen occultum à ſuis Prælatis habent remedium recurſus ad Sedem Apoſtolicam, ib. n. 21. 187

Regulares quoad Proceſſiones.

7 Regulares de jure communi tenentur ex magna cauſa comitari Epiſcopum perſonaliter tam intra, quàm extra civitatem, & quæ ſit magna cauſa, in c. Nimis prava, n. 5. de exceſſ. Prælat. 19

7 An per exemptiones releventur ab onere accedendi ad proceſſiones ex magna cauſa indictas, ibidem num. 7. & ſeq. 19

7 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibidem numero 10. 19

7 Regulares exempti etiam Monachi hodie cogi poſſunt ab Epiſcopo ad publicas proceſſiones accedere non obſtantibus conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, ib. n. 10. 19

7 Niſi diſtent à civitate ultra medium milliare, ibidem n. 11. 19

Vide in ver. *Proceſſiones.*

Regulares quoad reformationem.

1 Regulari nefas eſt reluctari Summo Pontifici reformationem indicenti, in c. Ne innitaris, n. 326. de Conſtit. 93

2 Regulares intrantes religionem collapſam non excuſantur à mortali culpa ſi regulam, quam profeſſi ſunt, ad unguem non ſervent, in c. Cum cauſam, num. 33. de elect. 79

5 Regulares tenentur vitam inſtituere, & reformare ad præſcriptum regulæ, quam profeſſi ſunt, etiam antequam monaſterium, vel religio ipſa à Superiore inſtituatur, vel reformetur, in c. Monachi, n. 60. de ſtat. Monachor. 173

5 Regulares utriuſque ſexus tenentur ad obſervantiam regulæ ſecundum primævam inſtitutionem circumſcriptis privilegiis Apoſtolicis, in c. Recolentes, n. 4 & 8 de ſtat. Monach. 177

5 Prælati regulares poſſunt inducere reformationem juxta ipſorum inſtituta, ſi eorum monaſteria ſint relaxata, & regula collapſa, & ad illam omnes obligare, ib. n. 5. & ſeqq. 117

5 Regulares profitentur regulam non conſuetudinem, ib. n. 6. 177

5 Tenentur in ſubſtantialibus Regulæ ſe conformare cum originalibus inſtitutis, licet religio ipſa à Superioribus non reformetur, ib. n. 9. 177

5 Et quæ ſint ſubſtantialia regulæ, ib n. 10. 177

5 Religioſus locus debet reformari de religioſis dumtaxat, non de ſæcularibus niſi in defectu religioſorum, in c. Inter quatuor, n 1 de relig. domib pag. 213

Vide in ver. *Monaſterium quoad reformationem, & ſæcularizationem*

2 Regulares Canonici debent in Clauſtro divinis obſequiis vigilare, nec hodie poſſunt exercere curã animarum in Parochialibus annexis eorum monaſteriis, in c. Quanto, n. de Offic. Ordinar. poſt pag. 444

2 Regulares accedentes ad curiam Principis ſine licentia Superioris ſunt ipſo facto excommunicati, ib. n. 4. poſt pag. 444

2 Regulares diligentia ſui Superioris non prohibentur eſſe in obſequio alicujus Principis, vel Epiſcopi, ib. n. 5. poſt pag. 444

2 Sed hodie contra, n. 7. poſt pag. 444

2 Regularibus concedi non poſſunt facultates degendi extra clauſtra niſi ex graviſſima cauſa à Sede Apoſtolica approbanda, ib. n. 7. poſt pag. 444

2 Regularium cauſæ an ab Epiſcopo, vel abbate cognoſci, ac diffiniri debeant, diſtinguitur, ut numeris ſeqq. ib. n. 9. poſt pag. 444

2 Regularium coërctio quando agitur criminaliter in figura judicii ſpectat ad ſolum Epiſcopum, ib. n. 10. poſt pag. 444

2 Sed de pertinentibus ad regulam Clauſtralem cognoſcit Abbas. ib. n. 10. poſt pag. 444

2 Regularis eſt puniendus ab Epiſcopo tantùm, quando agitur judicaliter, & ad pœnam ordinariam, ib n. 20. poſt pag. 444

2 Regularis vagabundus à quibus & quo Ordinario ſit revocandus, & puniendus, ib. n. 22. poſt pag. 444

2 Regulares exempti tam in civilibus quàm in criminalibus reſpondere debent coram Superiore, ſacro, & non coram Ordinario, ib. n. 24. poſt pag. 444

2 Et quid poſt Conſtitutionem Gregorii XV. de Conſervatoribus, ib n 25. poſt pag 444

2 Regulares delinquentes in caſibus conſtitutionis Gregorii XV. de Exemptorum privilegiis, quamvis ſubſint juriſdictioni Ordinarii, tamen puniri poſſunt etiam à ſuis Superioribus ib. n. 27 poſt. pag. 444

2 Idem in regularibus degentibus in monaſteriis poſt Decretum Urbani VIII erectis cum minori numero, quam duodecim Religioſorum, ib. n. 38. poſt pag 444

2 Regulares ſunt ſubjecti Prælatis ſuis ex obligatione ſurgente à voto ſolemni obedientiæ, quod tenetur eſſe de jure naturæ, ib. n. 41 poſt pag. 444

Regulares quoad ſtatum Regularem.

2 Regulares ſunt Coadjutores Epiſcoporum in iis quæ ad ſalutem pertinent animarum, in c. Quod ſuper his, n. 26 de major. & obed. 500

5 Non habent velle, aut nolle, ſed mortui mundo, & ſervo æquiparantur, in c. Non magnopere, n. 16. Ne Cler. vel Monach. 403

5 Declaratur, ib. n. 17. & 22. 403

5 Retinent generis nobilitatem, jus ſanguinis, fraternitatis, & Civitatis, ib. n. 22. 404

5 In materia favorabili veniunt Clericorum appellatione, ib. n. 23. 404

2 Præla-

6 Prælatorum regularium appellatione, qui intelligantur, in c. Ad aures, n. 3. de tempor. ordinat. pag. 184

Regulares quoad ſucceſſionem feudalem.

1 Regularis ex ordine fratrum Prædicatorum ad Epiſcopatum aſſumptus an ſuccedat in feudo aperto poſtquam fuit conſecratus Epiſcopus latisſimè diſcutitur, in c. Tuæ in Eccleſiarum, à n. 108. de Conſtitut. 136
1 Feuda ſecundum Canones poſſunt habere Clerici, Religioſi, & Epiſcopi, ib. n. 58. 136
1 Vaſſallus ſi fiat Clericus, vel Monachus in feudo non ſuccedit, & ſi quod habet perdit, ib. n. 59. 136
1 Declaratur, ib. n. 61. & ſeqq. uſque ad n. 66 pag. 136
1 Feudum ita demum tranſit in monaſterium ſi tale requirat ſervitium, quod à Religioſo vaſallo, vel monaſterio poſſit honeſtè per ſe, vel per alium explicari: aliàs ſecus, ib. n. 60. & ſeqq. uſq. ad n. 66. & n. 79. uſq. ad n. 105. 136
1 Declaratur, ib. n. 105. 136
1 Feudalia jura in excluſione Regularium à ſucceſſione feudi ſolummodo contemplantur eorum inhabilitatem ad ſerviendum, ib. n. 63. pag. 137
1 Feudum, ſive fuerit apertum ante, ſive poſt profeſſionem vaſſalli, tranſit in monaſterium ſi ſervitia poſſint honeſtè à Monacho, vel monaſterio per ſe vel per alium exhiberi, ib. n. 65. 137
1 Homagium, & Sacramentum fidelitatis honeſtè à Religioſo Vaſſallo præſtari poteſt per ſeipſum, ib. n. 71 138
Vide in ver. *Feudum quoad juramentum fidelitatis.*
1 Feudum regularis ad Epiſcopatum aſſumpti tranſit in Eccleſiam ſi ſervitium honeſte præſtari poſſit per ſe vel per ſubſtitutum, ib. n. 81. & ſeqq. uſque, ad n. 108. 138
1 Monachus factus Comes per Papam ſuccedit in feudo aperto poſtquàm factus eſt Comes, ib. n. 82. 138
1 Feudum proveniens ab Eccleſia Romana eſt Eccleſiaſticum, & jura feudalia excludentia à ſucceſſione feudi Clericos, & Monachos, ad illud non extenduntur, ib. n. 102. & 103. 140
1 Religioſus, & Epiſcopus ſi fiat Vaſſallus Eccleſiæ Romanæ, non deſinit eſſe miles Chriſti, ib. n. 104. 140
1 Feudum apertum Religioſo ad Epiſcopatum aſſumpto tranſit in Cathedralem Eccleſiam quoad commoditatem dominii utilis durante vita naturali ipſius Epiſcopi, ib. n. 105. & 107. 140
1 Feudalia jura, quæ ex ſui natura non tranſeunt niſi ad hæredes ſanguinis, ut Regnum, Ducatus, & Baronia, non tranſeunt in monaſterium, vel Eccleſiam, ſed remanent generi, ib. n. 106. 140
1 Declaratur, ib. n. 107. 140
3 Monaſterium an ſuccedat in feudo, in c. In præſentia, n. 68. de Probat. 174

Regulares quoad tranſitum, ad aliud Monaſterium, vel Ordinem.

5 Regularium perſonæ totius Conventus an poſſint ad ſtrictiorem Ordinem ſe transferre, licentiâ petitâ, licet non obtentâ, in c. Recolentes, n. 15. 17. 24. & ſeqq. de ſtat. Monachor. 178
5 Translationem unius Conventus ad alium fieri poſſe de licentia Ordinarii, qui Authores ſenſerint, ib. n. 23. 179
5 Tranſitus ad ſtrictiorem religionem cur facilius permittitur ſingularibus perſonis, quam Conventui, vel Ordini, ib. n. 28. 180
5 Concilium Lugdunenſe de tranſitu totius Conventus, vel Ordinis an habeat locum in Ordinibus non revocatis, ib. n. 32. 180
5 Regularis translatus à religione fratrum Minorum ad tertium Ordinem S. Franciſci recuperat jus ſuccedendi in bonis ſibi poſt translationem delatis, ib. n. 39. 181
5 Subjiciuntur regulares Superioribus illius religionis, ad quam canonicè ſunt tranſlati, n. 40. 181
5 Regularis non cogitur invitus ad arctiorem religionem tranſire, niſi propter demerita, ib. n. 53. 184
5 Regulares de licentia Sedis Apoſtolicæ ad laxiorem religionem ejuſdem Ordinis tranſeuntes, an per alium annum in probatione ſtare, atque iterum profiteri teneantur, in c. Ad Apoſtolicam, n. 34. & ſeqq. uſque in fin. de regular. 73
5 Duobus modis transferri poteſt regularis ab uno ab aliud monaſterium, ib. n. 35. 73
5 Regulares tranſlati de ſtrictiori ad laxiorem ejuſdem Ordinis ex conſuetudine illicò admittuntur ad officia, & dignitates ſecundæ religionis, ib. n. 47. & 63. 75
5 Tranſlatio regularium canonicè fieri debet, ib. n. 54. 75
6 Regularis tranſiens ad ſtrictiorem religionem licentia petita, licet non obtenta non peccat, in c. Conſultationi, n. 9. de Apoſtat. 247
6 Regularis canonicè tranſlatus ad ſarctiorem religionem non poteſt redire ad primum Ordinem abſque licentia Papæ, ib. n. 10. 247
6 Regularis tranſiens ad alium Ordinem ſine legitima licentia non poteſt ibi promoveri ſine diſpenſatione Superioris regularis ſi tranſitus ſit publicus; quod ſi occultus, nulla eget diſpenſatione, ib. n. 13. 247
6 Regularis tranſiens ad laxiorem religionem licentia petita, ſed non obtenta, peccat mortaliter, ib. n. 15 247
6 Sed non dicitur propriè Apoſtata, & cur, ib. d. n. 15. & 16. cum duob. ſeqq. 247
3 Regularis ad alium Ordinem tranſlatus nihil habet commune cum primo, in cap. In præſentia, n. 72. de probat. 175
3 Et deſinit eſſe filius monaſterii, ib. n. 73. 175
3 Et regulatur ſecundum inſtituta Ordinis, ad quem transfertur, ib. n. 74. 175
3 Regularis ſua culpa tranſlatus à religione incapaci ad capacem non recuperat jus ſuccedendi, ib. n. 75. 175
3 Regularis tranſlatus ad religionem capacem non ſuccedit in hæreditate ſibi delata ante tranſlationem, atque agnita per venientes ab inteſtato, ib. n. 76. 175
3 Et quid ſi nondum ſit agnita, ib. n. 77. 175
5 Regularis zelo ſanctioris vitæ ad arctiorem Ordinem tranſire poteſt licentia petita, licet non obtenta, etiamſi prima religio ſuper hoc ſit privilegiata, in c. Licet, n. 1. & 11. de Regular. 83
5 Declaratur, ib. n. 22. & 23. 83
5 Privilegium aliquibus religionibus conceſſum de non tranſeundo ad arctiorem intelligitur de tranſitu indiſcreto, ib. n. 2. 22. & 23. 83
Vide in ver. *Monachus quoad tranſitum.*
5 Religioſi manere debent in ea vocatione qua vocati ſunt, in d. c. Licet, n. 6. de regular. 83
5 Nec tranſire debent ad aliam religionem ſine magna neceſſitatis, vel utilitatis cauſa, ib. n. 7. 83
5 Manere quis debet in ſua vocatione, niſi inſtinctu Spiritus Sancti ad perfectiorem vitam inducatur, ibid. numero 10. 84
5 Regularis petita, licet non obtenta licentia tranſit ad ſtrictiorem religionem authoritate propria, vel potius Spiritus Sancti, & ſic jure divino naturali, ib. n. 11. & ſeqq. & n. 39. 84
5 Prælatus regularis ſine juſta cauſa denegans licentiam ſubdito tranſeundi ad arctiorem religionem mortaliter peccat, ib. n. 15. 84
5 Regularis, ut tranſire poſſit ad arctiorem religionem, licentia petita, licet non obtenta, requiritur primò, ut ſecunda religio ſit ſtrictior quoad actualem obſervantiam, ib n. 19. & 20. 84
5 Secundò, ut prima religio non ſit ſuper hoc ſpecialiter privilegiata, ib. n. 22. 84
5 Tertiò, ut tranſitus non redundet in jacturam, vel infamiam primæ religionis, ib. n. 24. & ſeqq. uſque, ad n. 30. & n. 45. 84
5 Quartò, ut tranſiens non moveatur ex temeritate, vel levitate, ſed zelo ſanctioris vitæ ib. n. 30. 84
5 Et quomodo de hujuſmodi zelo conſtare debeat, ibidem n. 31. 84
5 Et quid ſi de hoc probabiliter dubitetur, ib. n. 32. 84
5 Et quando dicatur probabiliter dubitari, ibidem num. 33. & 35. 84
5 Quintò, ut licentiam petat à ſuo Prælato immediato, ib. n. 36. 84
5 Et an debeat eam petere etiam à Conventu, ib. n. 37. & ſeqq. 84
5 Sextò, ut ſit tacitè, vel expreſsè profeſſus, ibidem numero 40. 84
5 Septimò, ut ſit ſubditus, non autem Prælatus, ibidem n. 41. 84
5 Octavò, ut licentiam petat ante tranſitum, ibidem numero 44. 84
5 Nonò, ut eam petat cum humilitate, & puritate, ibid. n. 45. 84
5 Decimò, ut cauſam ſui tranſitus aſſignet Prælato ſuo, ib. n 46. 84
5 Undecimò, ut debito tempore expectet reſponſum, ib. n. 47. 84
5 Et quid ſi Prælatus non reſpondeat, aut non probabiliter, ib. n. 48. 84
5 Duodecimò, ut conſtet Prælato ſecundam religionem paratam eſſe illum recipere, ad quam rectè ſe transferat, ib. n. 49. 84

5 Deci-

5 Decimotertiò ut veniat cum litteris dimiſſoriis Prælati ſui, ib. n. 50. 84

5 Quod ſi venerit ſine dictis litteris, quid facere debeat Prælatus ſecundæ religionis, ib.n.51 pag. 84

5 Regularis poteſt tranſire à religione, in qua remiſſiùs vivitur, ad minorem religionem meliùs obſervatam, ſed cùm dubitatur an ſecunda Religio ſit arctior, Superioris judicium eſt requirendum, ib. n.21 84

5 Privilegio Ciſtertienſium & Societatis JESU ne illorum profeſſi tranſire poſſint ad arctiorem Religionem ſine licentia ſuperioris obtenta, non gaudent aliæ Religiones per communicationem, ib.n. 22. Sed ſi Superior licentiam pertinaciter denegaret, recurrendum eſſet ad proximum ſuperiorem, ib.n 23. 84

5 Regularis qui ad arctiorem tranſivit, revocari poteſt, ſi prior Eccleſia enormiter læditur, ib n.25. 85

5 Et hoc per viam juris communis ſi teneret tranſitus, vel per viam reſtitutionis, ſi non teneret, ibidem d. numero 25. 85

5 Regularis petita licentia præſumitur bono zelo ad arctiorem Religionem tranſire, ib.n.31. pag. 85

5 Quod ſi de hoc dubitetur, recurrendum eſt ad ſuperiorem, ad quem ſubditus appellaret ſi gravaretur, & requiritur ejus licentia petita, & obtenta, ib. n 31. 85

5 Regularis quibus conjecturis deprehendatur tranſiiſſe ad arctiorem Ordinem ex cauſa temeritatis, ſeu levitatis, ib.n. 33. 85

5 Canonicus Regularis qui non poteſt vivere ſine carnibus, dicitur tranſire ad Monachos ex temeritate, ibid. n. 34. 86

5 Regularis tranſiens ad ſtrictiorem ordinem non alienatur, ſed in melius commutatur authoritate ſuperioris, ib. n.39. 86

5 Novitius poteſt ad aliam Religionem tranſire ſine ſuperioris licentia, ib n.40. 86

5 Prælatus an poſſit ad ſtrictiorem Religionem tranſire petita, licet non obtenta Superioris licentia, ibidem n. 41. 86

5 Et quid ſi ſit Papæ immediatè ſubjectus, ib n. 43. 87

5 Regularis an poſſit tranſire ad arctiorem ſi petita licentia Prælatus nil reſpondeat, aut non probabiliter, vel ſine cauſa licentiam deneget, ib.n 48. 87

5 Regularis diſcedens e Monaſterio, ut tranſeat ad arctiorem Religionem antequam ei conſtet eam paratam eſſe illum recipere, fugitivus eſt, & apoſtata, ib.n.49. 87

5 Tranſitus ad Arctiorem ordinem non petita licentia an ſit irritus, ita ut regularis ad priorem ordinem revocari poſſit, ib n. 52. & ſeqq uſque ad n.60 87

5 Quid ſi tranſierit ex temeritate, ſeu levitate, ib n.53. 87

5 Et quid ſi zelo melioris vitæ, ib n.54. 88

5 Licentia traſeundi ad ſtrictiorem ordinem peti debet à Monacho ex honeſtate, non autem ex neceſſitate, ib. n. 55. 88

5 Contrarium, ib.n.59 88

5 Regularis tranſiens ad arctiorem non petita licentia præſumitur motus ex animi levitate, n. 57. 88

5 Religio tota, ſeu domus Religioſa an poſſit ſe ad ſtrictiorem Religionem transferre, ib.n 62. pag. 89

Monialis quoad tranſitum ad illud Monaſterium,

Vide in ver. *Moniales*.

5 Canonicus Regularis ſi fiat Monachus Religionis arctioris, manet Monachus, ſed ſi laxioris redire compellitur, in c. Sanè, n 1 de Regular. 36

5 Fratres Prædicatores etſi profiteantur Regulam Sancti Auguſtini, quæ laxior eſt, tamen per Conſtitutiones arctiorem vitam ducunt, quam Monachi, ib. n 5. 36

5 Et tranſeundo ad Monachos apoſtaſiam non effugiunt. ib.n.6. 36

5 A Religione majori, in qua remiſſiùs vivitur, fieri poteſt tranſitus ad minorem meliùs obſervatam, ibidem n. 29. 36

5 Quod locum habet ſi totus ordo ſit collapſus, nec ſit ſpes reformationis, aliàs ſecus ib n. 10 pag. 36

5 Regularis, qui zelo ſanctioris vitæ tranſivit ad arctiorem Religionem non petita Superioris licentia permittitur diſpenſativè in ea remanere, licet de rigore cogendus ſit redire ad primam, ib n. 11. 37

5 In tranſitu de una ad aliam Religionem ſecundum Theologos non attenditur quæ ſit auſterior, ſeu durior, ſed quæ ſit perfectior, ſeu fructuoſior ib n 50 39

5 Sed contra ſecundum Canoniſtas ib n 55. & ſeqq 39

5 Religio Prædicatorum cum ad prædicandum ſit principaliter inſtituta aliis eſt perfectior, & ex omni alia licet ad eam tranſire, ib.n.52. 39

5 Etiam ex Carthuſienſi, ib.n.53. 39

5 Sed è converſo ex Ordine Prædicatorum ad alios tranſire non licet, niſi in illo foret remiſſa Religio, ibidem n. 54. 39

5 Contrarium, ib n.57. & 58. 39

5 Canoniſtæ rejectis Theologorum ſubtilitatibus in tranſitu de una ad aliam Religionem attendunt ſolum qui ſit arctior, diſtinctior, durior, vel fortior modus vivendi, ib.n 55. 39

5 Et hanc opinionem ſervat Curia, ib.n.58. pag. 40

5 Carthuſianus tranſiens ad Prædicatores punitur tanquam apoſtata, ib. n. 58. 40

5 Sed ad Carthuſiam datur tranſitus ex quacunque Religione etiam Minimorum & Minorum de obſervantia, vel Capuccinorum, ib n.59. & 60. 40

5 Et quid de Eremo Camaldulenſi. ib n.61. 40

5 Ad Eremitas Camaldulenſes ex Indulto Eugenii IV. tranſire licet ex quocumque Ordine, etiam Carthuſienſium, licentia petita, licet non obtenta, ib n. 62 40

5 Et an hodie ſit locus hujuſmodi indulto, ib n. 63. & n. ſeqq. 40

5 Ad militares Ordines Curia non dat tranſitum à Religionibus Mendicantium, vel non mendicantium etiam laxioribus, ib n.65. 40

5 Regularis profeſſus in laxiori Religione an teneatur adimplere votum ſimplex, quod prius promiſerat de intrando Religionem arctiorem, ib.n. 66. & ſeqq 40

5 Ciſtertienſes ut tranſire poſſint ad ſtrictiorem Ordinem, non ſufficit licentia Abbatis petita, niſi etiam ſit obtenta, in c. Non eſt vobis, n. 21. 25. & 30. de Regular 28

5 Monachus, vel converſus tranſiens ad illam Religionem ſine licentia Abbatis per cenſuram Eccleſiaſticam regredi compellitur, ib n. 26. 28

Vide in ver. *Monachus quoad tranſitum*.

5 Ciſtertienſis tranſiens ad Carthuſiam non petita ſui Abbatis licentia an ſit ante omnia reſtituendus primo monaſterio, ib. n. 28 & ſeqq. uſque ad finem, maximè, à n. 35. 28

5 Tranſitus ad arctiorem religionem ut ſit licitus quæ requirantur, ib.n.29. 28

2 Regularis ut ex una ad aliam religionem tranſire valeat, cujus licentia requiratur diſtinguitur, in c. Dilecti, n. 5, & ſeqq uſque ad n.36. de renunciat. 164

2 Quid ſi tranſire velit ad ſtrictiorem, ib.n.36 164

2 Et quid ſi ad parem, ib.n 8, 164

2 Et quid ſi ad laxiorem, ib n.20. 164

2 Regularis tranſire poteſt ad arctiorem religionem de licentia ſui Prælati immediati petita, licet non obtenta, ib.n. 6. 164

2 Nec eſt neceſſarium eam petere à Conventu, licet ſit tutius, ib n. 7. & 10. 164

2 Regularis non poteſt tranſire ad parem religionem ſine legitima cauſa, niſi de licentia Papæ, ib n.8. 164

2 Et an hujuſmodi licentia ſuffragetur etiam in foro poli, ib n.9. 164

2 Et an inferiores à Papa ex juſta cauſa poſſint hujuſmodi licentiam indulgere, ib. n.10. 164

2 Quid ſi monaſterium ſit exemptum, ib.n.12. & 15. 164

2 Et quid ſi ſit ſubjectum Epiſcopo, ib n 14. 164

2 Tridentinum Concilium nihil novi induxit ſuper tranſitu regularium ad ſtrictiorem, vel parem religionem, ib. n 11. 165

2 Epiſcopus an poſſit diſpenſare, ut regularis monaſterii non exempti tranſeat ad æqualem religionem, ibidem n.14. 165

2 Quid ſi monaſterium, ad quod ſit tranſitus, ſit in aliena diœceſi, ib.d.n. 14.15. & 16. 165

2 Et quid ſi utrumque monaſterium ſit in diœceſi ipſius Epiſcopi, ib.n. 17. 165

2 Regularis, ut ex juſta cauſa tranſire poſſit ad parem religionem præter licentiam Abbatis, requiritur etiam licentia Conventus, ib. n.18. & ſequen pag 165

2 Secus ſi tranſire velit ad ſtrictiorem, & quæ ſit ratio differentiæ, ib.n. 19. 166

2 Regularis ut tranſeat ad laxiorem ſine cauſa, ſolus Papa poteſt diſpenſare, ib. n.20. 166

2 Sed talis diſpenſatio non excuſat quoad Deum, ibidem n. 21. 166

2 Regularis, ut tranſeat ad laxiorem ex legitima cauſa etjam Inferiores à Papa poſſunt diſpenſare, ib n.22. 166

2 Et qui ſint iſti Inferiores, ſi monaſterium ſit exemptum, ib n.24. 166

2 Et quid ſi ſit ſubjectum Epiſcopo, ib n 25. 166

2 Et an requiratur etiam licentia Conventus, ibidem numero 26 166

2 Sed contra, quia ſolus Papa diſpenſat ex cauſa ſuper tranſitu ad laxiorem, ib.n 27. 166

Medicantes quo ad tranſitum ad non Mendicantes. Vide in ver *Fratres Mendicantes*.

2 Regulares cujuſcunque facultatis vigore prohibentur à Concilio Tridentino transferri ad laxiorem religionem, ib.n.34. 167

2 Etiamſi juſta cauſa ſubſit, & refellitur opinio contraria, ib.n.35. 167

2 Regularis ut tranſeat ad laxiorem religionem quæ ſint cauſæ legitimæ diſpenſandi, ib n. 36. pag. 167

2 Quid de cauſa infirmitatis, ib. n.37 & 40. 167

2 Et quid de cauſa ſenectutis, ib.n 38. 167

2 Et quid ſi religioſus ſit exoſus fratribus, vel infamiâ notabili ib n.39. 168

2 Et quid ſervetur in ſignatura gratiæ, & in ſacra Pœnitentiaria, ib. n. 40. 168

2 Regularis unius Ordinis ſi in ſecundo Ordine, ad quem tranſivit, recipit Sacerdotium, ad primum Ordinem rediens in eo liberè miniſtrabit, in c. Ex parte, n. 1. de Tempor.ordinat. 190

6 Regularis tranſiens à ſtrictiori ad laxiorem religionem abſque Sedis Apoſtolicæ licentia, an ſit apoſtata, & excommunicatus, aut ſaltem ſuſpenſus, in c. Conſultationi, n. 5 de Apoſtat pag. 246

Regulares quoad votum Paupertatis, & Caſtitatis.

5 Regularibus utriuſque ſextus an liceat habere annuos reditus nomine Conventus, ac de ſuorum ſuperiorum licentia, & ad eorum nutum, in c.Monachi, n.1. & ſeq. uſque in finem, de ſtat Monachor. 163

5 Peculii, ſeu adminiſtrationis bonorum ſtabilium tres ſunt ſpecies, & quæ illarum ſit Regularibus prohibita à Concilio Tridentino ſecundum opinionem Navarri, ib. n.2. 164

5 Regularis cui conceditur à Superiore adminiſtratio alicujus villæ cum onere ſolvendi certam portionem monaſterio, an poſſit de reſiduo diſponere in ſuos uſus ſine proprietatis vitio, ib.n.3. & n 49. & ſeq. 164

5 Adminiſtratio bonorum ſtabilium an poſſit per generalem Ordinis concedi alicui regulari ad vitam, & an liceat eidem Generali, vel ſucceſſori illam revocare ib.n. 4 20. & 25. 165

5 Opiniones nonnullorum Theologorum circa peculium regularium referuntur ib.n.7 & ſeq. 165

5 Confutantur in terminis juris communis, à n. 13. uſque, ad n. 44. 165

5 Et in terminis Concilii Tridentini, à num. 44. uſqui in fin. 165

5 Regularis etiam non Officialis poteſt habere peculium non ſuperfluum, ſeu annuos reditus ad ſuos honeſtos uſus de Superiorum licentia, & dependenter ab eorum voluntate, ib.n. 8 165

5 Contrarium, ib. à n.40 uſque in fin. 165

5 Peculium regulari conceſſum, vel ſimpliciter, vel cum facultate adminiſtrandi liberè prout ei videbitur, & placebit, an intelligatur in uſus licitos, & ad arbitrium boni Viri, ib. n. 9. & 26. 165

5 De jure communi regularibus non permittitur habere peculium, ſeu annuos reditus, vel bonorum ſtabilium adminiſtrationem, ib. n. 10. pag. 165

5 Pœna in regulares proprietarios a jure communi ſtatuta quæ ſit, ib. n. 11. 166

5 Neceſſitas niſi ſit extrema non excuſat à vitio proprietatis regularem, qui aliquid celat Superiori, aut detinet eo invito, ib.n.15. 166

5 Regularem poſſe habere peculii adminiſtrationem in uſus licitos de licentia Abbatis quibus fundamentis probetur de jure communi, ib. n 16. uſque, ad n. 44. 166

5 Regularis datus executor ad diſtribuendum non dicitur habere bonorum adminiſtrationem, ib.n 27. 167

5 Regularis ſicut eſt incapax proprietatis, ita & uſus fructus, vel uſus juris ib.n 31. & 42. 168

2 Regulares Capellani Papæ recipiunt de ſervitiis portionem ſicut alii, ſed teſtari non poſſunt, ib.n.35 168

5 ut Regularis habeat beneficium ad nutum amovibile in titulum non repugnat voto paupertatis, nec Concilio Trid. ib.n.41. 169

5 Concilium Tridentinum quid ſtatuerit circa Regularium proprietatem, ib.n.44. & ſeq. uſq. ad n.68. 170

5 A Concilio Tridentino prohibetur Regularibus non ſolùm proprietas, & poſſeſſio quorumcunque bonorum, ſed etiam nuda detentio etiam nomine Conventus, ib, n. 45. 170

5 Mobilium uſus permittitur regularibus à concilio antequam Superiori tradantur, & Conventui incorporentur, ib.n.46. 170

5 Adminiſtratio bonorum ſtabilium non permittitur à Concilio niſi Officialibus temporalibus monaſterii, ib. n. 48. & 74. 171

5 Adminiſtratio peculii etiam dependenter à voluntate Superiorum, & ad eorum nutum prohibita eſt à Concilio Tridentino Regularibus non Officialibus. ib.n.49. & ſeq. uſq ad n. 54. & 72. pag. 171

5 Non licet Regularibus habere uſum ſuperfluum bonorum mobilium etiam de licentia Superioris, & dependenter ab illius voluntate, & nutu, ib.n. 50. 171

5 Regulares tenentes mobilia ſuperflua, aut immobilia à culpa, vel à pœna ipſo facto incurrenda non excuſantur propter diſpenſationem Superiorum, ib.n.51. 171

5 Prælatis Regularibus aſſerentibus ſe poſſe concedere licentiam tenendi mobilia ſuperflua, aut immobilia quæcunque, fides non eſt adhibenda, ib.n. 52 & 69. 171

5 Regularibus non licet ex diſpenſatione Superiorum habere adminiſtrationem peculii, etiam in uſus licitos, ib. n. 54 & 56. 172

5 Regularis habens adminiſtrationem cum facultate diſponendi de fructibus in quoſcumque uſus dicitur habere uſum fructum, ib n.55. 172

5 Peculii etiam non ſuperflui adminiſtratio interdicta eſt Regularibus a Concilio Tridentino, ib n.59. 172

5 Decreta Clem. VIII. circa Regularium proprietatem expenduntur, & conferuntur cum, c 2. ſeſſ 25. de Regular Concil. Trid ib n 60. & ſeqq pag 174

5 Differentia inter bona propria, & aliunde quæſita à Regularibus rejicitur à Concilio Tridentino, & à decretis Clementis VIII. ib n. 70. pag. 174

5 Bona undecunque a Regularibus acquiſita cum cæteris monaſterii bonis confundi debent, ut communis inde victus, & veſtitus omnibus ſuppeditetur, ib.n.71. 174

5 Regularibus non poſſunt concedi à Superioribus bona ſtabilia etiam ad uſum fructum, vel uſum, adminiſtrationem, aut commendam etiam depoſiti, aut cuſtodii nomine, ib n.73. 175

5 Superiores regulares non poſſunt habere adminiſtrationem temporalem bonorum monaſterii, ib. n. 74. 175

5 Adminiſtratio temporalis bonorum monaſterii à Clem. VIII. tribus Officialibus demandatur, ideſt, exactori, depoſitario, & diſpenſatori, ib.n 74. 175

5 Regulares non excuſantur ab obſervantia decretorum Clem. VIII. hoc prætextu, quod uſu recepta non fuerint, ib.n.75. 175

5 Non licet Regularibus interpretari Decretum, c. 2. ſeſſ. 25. de Regular. ib.n. 76. 175

4 Bona ſtabilia etiam in adminiſtrationem Regulari concedi non poſſunt, in c. Joannes, n. 16. de teſtam. 356

5 Quo prætextu regulares ſe excuſent à proprietate, in c. Ad Apoſtolicam, n.61 de Regular pag. 76

5 Regularis non poteſt aliquid etiam minimum poſſidere tanquam proprium, ſed totum debet in continenti reſignare Prælato ſuo, alioquin mortaliter peccat, in c. Cum ad monaſterium, n.4. & ſeqq. uſque ad. n. 12. de ſtat. Monachor. pag. 190

5 Regularis deprehenſus in vita aliquam proprietatem habere, canonica monitione præmiſſa expellitur à monaſterio, & in aliud arctius detruditur, & ab Altaris miniſterio removetur, ib.n.7. 190

Vide in ver. *Monachus quoad proprietatem.*

5 Regularis deprehenſus in morte habere proprietatem, debet cum ipſa ſubterrari extra monaſterium in ſterquilinio in ſignum perditionis, in d c. Cum ad monaſterium, n. 8. & 12. de ſtat. Monachor. 191

5 Nec pro ipſo orandum, ib.n.10. 191

5 Regularis, qui in mortis articulo non reſignavit proprium, non debet in cœmeterio ſepeliri, & de facto ſepultus exhumari debet ſi ſine ſcandalo fieri poteſt, ibidem n. 11. 191

5 Religioſi proprietas non debet tota cum ipſo ſubterrari, ſed aliqua pars illius, ib n.12. 191

5 Sed inventa in vita debet converti in utilitatem Eccleſiæ ib n.13. 191

5 Regularis non debet munus licet minimum ſibi oblatum accipere, ſed illud recta eſt deferendum ad manus Superioris, ib.n 14. 191

5 Et hodie debet incorporari, & confundi cum reliquis bonis monaſterii ib.n. 15. 191

5 ſi Regulari legetur fundus, ita ut habeat uſum fructum, poterit illum habere ſecundum opinionem Vincentii, ib n.16. 191

5 Contrarium, ib n.17. 191

5 Caſtitatis cuſtodia, & abdicatio proprietatis ſunt eſſentialiter annexa regulæ Monachali, ib.n.44. 193

Papa an poſſit diſpenſare cum Regulari, ut habeat proprium, vel uxorem ducat.
Vide in ver. *Papa quoad diſpenſationem.*
5 Profeſſi ſunt mortui mundo, nec ſunt vocandi ad vitam humanam occaſione cujuſcumque eventus, ibidem n 51. 164
5 Contrarium, ib. n 61, 194
5 Matthæus Apoſtolus dicitur voluiſſe diſpenſare cum Iphigenia moniali, ut nubere poſſet propter bonum fidei, ib. n. 52, 194
5 Se vide, n. 76. 194
5 Caſtitas, & paupertas ſunt annexa regulæ Monachali de jure poſitivo, ib. n. 57. 194
5 Religioſus perſeverans Religioſus inhabilis eſt ad matrimonium non ex ſtatuto, ſed ex natura, ib. n. 68. 196
5 Imperator Federicus natus eſt ex matre Conſtantia quinquagenaria, quæ fuerat monialis, ib. n. 69 196
Reliqua Vide in ver. *Monachus, Religioſus, Monialis, Monaſterium, Conventus, Clauſura, Profeſſio.*
2 *Relatio* non eſt facienda ad præcedentia quando induceretur correctio juris communis, in c. Conquerente, n. 56. de Offic. Ordin. 466
4 Relatio fit ad præcedentia cum omnibus qualitatibus, in c. Conquerente, n. 19 pe Cleric. non reſiden. 40
3 Relatio fit ad præcedentia cum ſuis qualitatibus, in c. In præſentia, n. 110. de probat. 179
7 Relatio fieri debet ad proxima, in c. Qui Presbyterum, n. 92. de pœnit. & remiſſ. 113
7 Expreſſio per relationem ad aliud ſufficit etiam in his, quæ ſpecificam mentionem requirunt, in c. Cum pro cauſa, n. 29. de ſent excom. 161
7 *Relativa* diſpoſitio non ſufficit in iis, quæ ſunt formalia, ut in quarentigia, in c. Cum pro cauſa, num. 19. de ſent. excom. 161
5 *Relativum* quis, Univerſitatem non comprehendit, in c. Ad hæc, n. 63. de relig. domib. 211
7 Relatum verè, & propriè dicitur eſſe in referente, imo dicitur pars referentis, in c. Cum pro cauſa, n. 26. & 30. de ſent excomm 161
2 *Relaxari* debet de facto quod de facto proceſſit, in c. Grave, n 7. de Offic. Ordin. 478
4 Relaxare, & abſolvere an, & in quo differant, in c. Odoardus, n 7. & 59. de ſolut. 194
4 *Relegatus* in eo loco in quo relegatus eſt, interim neceſſarium domicilium habet, in c. Significavit, n. 35. de Paroch. 356
5 Relegatus in civitate ſi dominus juſſerit eum recedere non tenetur pœna etiam conventionali, & jurata, in c. Porrectum, n 60. de regular. pag. 64
7 *Relictum* modo licito quando dicatur, in c. Nimis prava, n 22. de exceſſ. Prælat. 20
7 Relicta pro fratrum Minorum Eccleſiis, oratoriis, officinis, & habitationibus, ac vaſis, libris, & veſtimentis Divinis officiis dedicatis, vel dedicandis ſuſtinentur, in c. Nimis prava n. 25 de exceſſ Prælator. 20
4 Relicta ad pias cauſas integrè ſolvi debent infra ſex menſes, in c, Nos quidem, n. 7. de teſtam. pag. 321
4 Relicta Eccleſiæ, ſeu monaſterio conſtruendo debentur integra, etiam cum fructibus medii temporis, ib. n 8. 322
4 Relictum nullum ob incapacitatem cauſatam a prohibitione juris reſiſtentis potentiæ capiendi, & relinquendi habetur pro non ſcripto, ib. n. 21. 322
4 Declaratur, & refellitur opinio Angeli de Peruſio, n. 23. & ſeq. 322
4 Relictum fratribus Minoribus cenſetur factum principaliter pro anima, ib. n. 18. 323
4 Relictum Religioſis ſub modo licito aliis uſibus applicari non debet per Papam. quando teſtator alios ſubſtituit caſu quo onera non impleantur, ib. n. 33. 324
4 Relictum ſub modo illicito Religioſis incapacibus ea conditione, ut quatenus impleri non poſſit de jure, vel de facto deveniat ad alium, an debeat aliis uſibus applicari, ib. n. 37. 324
4 Relictum fratribus Minoribus ſub modo illicito commutari poteſt ad alium uſum, non obſtante prohibitione teſtatoris, & ademptione relicti in caſum commutationis, ib. n. 38 325
4 Relictum, Altari ſeu Capellæ exiſtenti in Eccleſia fratrum Minorum promiſſis celebrandis cenſetur relictum ipſis fratribus, ſicut & relictum Eccleſiæ, ib. num. 65. 67. & 73. 327
4 Relictum pro dote Altaris in Eccleſia fratrum Eremitarum an cenſeatur factum Deo immortali repræſentando per Presbyteros ſæculares inibi deſervientes, numero 73. 328
Paria ſunt relinquere Eccleſiæ fratrum incapacium, atque Altari ſeu Capellæ ibi exiſtenti, num. 74, 328
5 Relictum ſub conditione ſi in monaſterium intraverit, an debeatur ei qui intravit, & poſt ea exivit, in cap. Porrectum, n. 57. de Regular, 64
9 in *Religionem* Divinam quod committitur, in omnium fertur injuriam, in cap. Vergentis, n. 15. de Hæret 219
7 Religiones omnes exceptis Cappuccinis, & Minoribus de Obſervantia hodie poſſidere poſſunt bona immobilia in communi, in cap. Nimis prava n. 18. de exceſſ. Prælat. 20
2 Religionem ingrediens metu mortis quando, & qualiter teneatur proteſtari, in cap. Perlatum num. 9. de iis quæ vi met. cauſ. 179
5 Religionem coactè ingreſſi in adulta ætate dicuntur potius peccata committere, quàm plangere, in c. Cum virum, num. 40. De Regular. 55
5 Religiones plures in Concilio Lugdunenſi extinctæ, ib. num. 52. 57
5 Religionem ingreſſus propria authoritate infra annos pubertatis poteſt quandocumque exire in cap. Si quis, num. 12. de Regular. 9
5 Religionem ingreſſus in legitima ætate per vim, & metum ſi infra annum potuit reclamare, & non reclamavit eo elapſo, vel à parentibus revocari non poteſt, ibidem n. 18. 12
5 Et quid poſt Concilium Tridentinum, in c. 19. ſeſſ. 25. de Regular. 10
5 Religio an teneatur nulliter profeſſo ad alimenta, ib. n. 33. & 74. 12
5 Religio una non poteſt ad aliam religionem etiam ſtrictiorem tranſire ſine authoritate Sedis Apoſtolicæ, Recolentes, n. 33. de ſtatu Monachor. pag. 180
5 Religionem novam ſolus Papa poteſt approbare, ſeu confirmare, ib. 34. 180
5 Epiſcopi, & Prælati regulares ſupprimere non poſſunt religionem à Sede Apoſtolica approbatam, ib. n. 35. 180
5 Religio ſtrictior non dicitur conſiderata primæva regula, ſed habito reſpectu ad præſentem obſervantiam, & conſtitutiones ultra regulam factas, in c. Ad Apoſtolicam, n. 40. de Regular. 75
5 Religionem intrare animo probandi melius eſt, quàm nullatenus intrare, in c Porrectum, n. 66. de Regular. 65
5 Religionem ingrediens animo exeundi, ſed cum voluntate, ut Deus immutet propoſitum ſuum ſatisfacit voto, ib n 69. 65
5 Religionem ingreſſus ex voto an exire poſſit ſine ulla cauſa ex ſola ratione libertatis, ib. n. 70. pag. 65
3 Religionum diverſitas ſumitur ex fine, ad quem ordinantur, in c. In præſentia, n. 100. de probat pag. 178
3 Religio poteſt eſſe mendicans ex regula, licet aliquod ejus membrum non mendicet, ib. n. 114, 180
3 Religio una non poteſt eſſe diverſorum Ordinum, ib n. 91. & ſeqq. 117
5 Religio an ſit una tantum, vel plures, & in quo differant, in c. Sanè, n. 12. & ſeqq. ad n. 24. de Regular. 37
5 Religio omnis hoc habet commune, ut quis ſe totaliter præbeat ad ſerviendum Deo, ſecundum tria eſſentialia vota, ib. n. 13. 21. & ſeqq. 37
5 Religionis ſtatus eſt quoddam exercitium quo quis exercetur ad perfectionem charitatis, ibidem num. 14. 26 & 56. 37
5 Religiones diverſificantur ſecundum diverſitatem operum, ad quæ ordinantur, ib. n. 15. 37
5 Item ſecundum diverſos actus exercitiorum, ib n. 16. 37
5 Religiones etſi conveniant in tribus ſubſtantialibus, tamen diverſificantur, ſecundum diverſos fines ad illa tria ſubſtantialia ordinatos, & n. 17. & 48. 37
5 Et quatenus aliquæ ſint ordinatæ ad eoſdem fines tamen dicuntur diverſæ propter diverſas inſtitutiones, habitus, & denominationes, ib. n. 18. & 20. 37
5 Religio ſecundum Theologos eſt una tantum, ſeu unum genus, licet plures ſint ſpecies, ib n. 21. pag. 37
5 Religiones omnes conveniunt in ſummo fine, qui eſt Charitas, & in tribus ſubſtantialibus regulæ, ib. n 22, 37
5 Et ideo non differunt niſi per accidens, ib. d. n. 22, 37
5 Sed contra, ib. n, 23 & 48 37
5 Religio principaliter ordinata eſt ad opera vitæ contemplativæ, cum in oratione, & ſtudio conſiſtunt, ibidem num. 25. & 38. 38
5 Religiones quædam ordinatæ ſunt ad opera vitæ activæ, & aliquæ ad mixta, ib. n. 26. 38
5 Et activorum actuum quidam conſiſtunt in prædicatione, & doctrina, & conſiliis animarum, ut in Prædicatoribus, & Minoribus, ib. n. 27. pag. 38

5 Quidam

5 Quidam in Militia, ut Templarii, & Hoſpitalarii, ibid. n. 28. 38

5 Quidam ad Hoſpitalitatis, & Infirmorum obſequia, ut in Ordine Cruciferorum, & S. Antonii Viennen. in d.c. Sanè, n 29. de Regular. 38

5 Religionum aliquæ ſunt ordinatæ ad ſolitudinem, aliquæ ad ſocietatem, quædam habeant propria in communi, & quædam non, ib n.30. 38

5 Religio major, ſeu perfectior an dicatur quæ habet opera contemplativa, ib. n. 31. 38

5 An verò quæ habet opera activa, ib. n 32. 38

5 Militares ordines ordinati ſunt ad effuſionem ſanguinis activam, non autem paſſivam, licet per accidens etiam paſſiva evenire poſſit, ib. n. 33. 38

5 Quo caſu propter Martyrium cæteris religionibus eſſent præferendi, ib. n. 34. 38

5 Religionum majoritas, ſecundum Theologos attenditur principaliter ex parte finis, ſecundariò ex parte exercitii, ib. n. 35. 38

5 Et quid ſi finis Religionum ſit idem, ib. n. 36. 38

5 Diſcretio in religionibus præfertur jejuniis, vigiliis, & hujuſmodi obſervantiis, ib n 37. & 46. 38

5 Religiones quæ ordinantur ad docendum, & prædicandum tenent ſummum gradum, ſecundum verò quæ ordinantur ad contemplationem, ib n. 41. & 50. 38

5 Militiæ opus dicitur nobilius aliis operibus activis, & cur, ib. n. 39

5 in Religionibus ordinatis ad ſubventionem privatam proximi, primum eſt infirmos recipere, ſecundum captivos redimere, tertium hoſpites recipere, quartum ad ſuum victum manibus operari, ib. n. 44. 39

5 Ad continentiam convenientius ordinatur maceratio corporis per abſtinentiam cibi, quàm per ſubtractionem veſtium ib. n. 45. 39

5 Vigiliæ, nuditas, & hujuſmodi non perfectio, ſed perfectionis inſtrumenta ſunt, ib. n. 47. 39

5 Religiones omnes conveniunt in communi exercitio circa tria ſubſtantialia, ſed in obſervantiis variant, ibid. n. 48. 39

5 Religionum præeminentia triplex, ib. n. 49. 39

7 Religionem novam erigere pertinet ad ſolum Papam, in c. Cùm & plantare, n. 1 de Privileg. 43

3 ad Religionem pertinet cultum Deo exhibere, in c. Conqueſtus, n 77. de feriis. 123

5 Religiones plurimæ, & monaſteria per Papam ſuppreſſa, & eorum bona aliis piis uſibus applicata, referuntur, in c. Relatum, n. 40. Ne Cler. vel Monachi 413

Religio ſtrictior, vel laxior.

5 Religio una ut ſit arctior alterâ non attenditur an habeat ſtrictiorem regulam, ſed ut modo in eâ arctior vita ducatur, in c Licet, n. 20 de Regular. pag. 84

5 Religio tota, ſeu Domus religioſa an poſſit ſe ad ſtrictiorem religionem transferre, ib. n 62 pag. 89

Vide in ver. *Regulares quoad tranſitum.*

5 Religio ſtrictior non dicitur, quæ à principio ſuæ fundationis habet ſtrictiorem regulam, ſed in qua modò arctior vita ducitur, in c Sanè. n. 2. de regular. 36

5 Fratres Prædicatores etſi profiteantur regulam, S. Auguſtini, quæ laxior eſt: tamen per Conſtitutiones arctiorem vitam ducunt quàm Monachi, ib n. 5. 36

5 Religio, ut dicatur arctior nontantum regula, ſed etiam Conſtitutiones debent attendi, ib n. 7. 36

5 Religio quæ dicatur arctior, ſeu diſtrictior, vel major, ib. n. 24. & ſeqq uſque, ad n. 76. 38

5 Religiones arctiores non ſunt, quia arctiores habent obſervantias, ſed quia obſervantiæ majori diſcretione ordinatæ ſunt ad ſuum finem, ib. n. 49. 51 & 55. 39

5 Carthuſienſium ſtrictior clauſura cum abſtinentia à Carnibus in quocumque caſu præponderat aliis religionum aſperitatibus, ib. n. 61. 40

5 Religio una ut ſit ſtrictior altera, non attenditur tempus inſtitutionis regulæ, ſed actualis obſervantia tempore tranſitus, in c. Non eſt vobis, num. 21. de Regular. 29

Vide in ver. *Regulares quoad tranſitum.*

5 Carthuſiana religio eſt aliis religionibus ſtrictior, ibid. n. 32. 29

Vide in ver. *Regularis quoad tranſitum.*

7 *Religioſi* Societatis Jeſu cogi non poſſunt accedere ad publicas proceſſiones ex privilegio Gregorii XIII, in c. Nimis prava, n. 8, de exceſſ. Prælat. 19

3 Religioſi Societatis Jeſu, & eorum familiares Clerici obtinuerunt litteras Conſervatorias in omnibus cauſis, ſive actores, ſive rei forent, in c, Si Clericus, n. 36. de for. compet. 68

5 Religioſi exeuntes ad audiendas leges, vel phyſicã niſi infra duos menſes ad clauſtrum redeant, excommunicati ſunt, & alias pœnas incurrunt, de quibus, in c. Non magnopere, n. 1. Ne Cleric. vel Monach. 401

5 Religioſus non eſt proprietarius: qui emolumenta Collegiis non ſibi, ſed monaſterio lucratur, ib. n. 5. 402

5 Religioſus ex ſententia D. Thomæ poteſt eſſe de Collegio ſæcularium magiſtrorum, ib n. 25. pag. 404

5 Pariſienſium quorumdam error qui ſtatum religioſorũ Mendicantium damnatum aſſerebant, confutatur à D. Thoma in opuſculo juſſu Clem. IV. edito, & ab eodem approbato, ib. n. 28. 405

5 Religioſi qui in clauſtris audiunt leges, vel medicinam an ſint excommunicati, in c. Super ſpecula, n. 8 Ne Cler. vel Monach. 432

5 Religioſis potius competit lacrymari, legere, & orare, quàm leges, & medicinam audire, ib. n 9. 433

5 Religioſus gravius delinquit attentando illicita extra monaſterium, quàm intra illud. ib. n. 11. 433

5 Novitii audientes leges, vel phyſicam non incidunt in pœnam excommunicationis. ib. n 15. 433

5 Religioſi, & alii eccleſiaſtici hic prohibiti, qui leges, vel medicinam legunt ſeu docent an ſint ex cõmunicati, ib. n. 18. & ſeq uſque ad num 21 & à num. 37. uſque, ad n. 45. 434

5 Religioſi qui leges, vel medicinam audiunt intra clauſtra non ligantur excommunicatione, ſecus ſi extra. ibidem n 22. 434

5 Religioſi, & alii prohibiti non excuſantur à pœnis hujus Conſtitutionis eo quod leges civiles audiant ad intelligentiam Canonum, ib. n. 32. 436

5 Religioſi qui leges, vel phyſicam docent intra Clauſtra non ligantur conſtitutione c. Non magnopere, ne Cler. vel Monach, ib. n. 37. uag. 436

5 Et quid ſi extra clauſtra, ibidem num. 38. & ſequen. ad n. 45. 436

5 Religioſi cur potius prohibeantur leges audire, quàm docere, ib. n. 43. 437

5 Religioſi ad quæ obligentur ultra communia Chriſtianorum vincula, in cap. Explicari, num. 5. de obſerv. Jejun. 349

2 Religioſi qui canones ignorant, reputandi ſunt idiotæ, in c Cum ſit ars, n 12. de ætat. & qualit. Pag. 280

7 Religioſus exemptus ſi accipiat executionem ultimæ voluntatis pro hujuſmodi executione conveniri poteſt coram Ordinario, in cap Ex parte, num. 53. de privileg. 74

7 Idem ſi ſuſcipiat adminiſtrationem Confraternitatis, vel Hoſpitalis, ib. n. n. 54. 74

5 Religioſum eſt quidquid eſt ſacrum, ſed non è converſo, in c. Ad hæc, n 5. de relig. domib. 206

5 Religioſi an præfici poſſint Hoſpitalibus, ib n. 50. 210

5 Domus religioſa aggregata Ciſtertienſibus eorum mores ſervare tenetur, in c. Recolentes, n. 1. de ſtatu Monach 176

5 Domus religioſa poteſt ex toto ſe transferre ad religionem arctiorem alterius Ordinis, ib. n. 11. 177

2 Religioſus contra prohibitionem Prælati ſui ordinari non debet, in c. Ad aures, n. 1. de tempor. ordinat. 184

2 Religioſus non poteſt obtinere prælationem abſque ſui Superioris licentia petita, & obtenta, ib. n. 23. 187

4 Religioſi etiam exempti cogi poſſunt ab Epiſcopo ad exequendam teſtatoris voluntatem, in c. Tua nobis, n. 19. & 40. de Teſtamen. 350

4 Religioſus à Superiore privatus officio Executoris etiam ſine cauſa propter bonum obedientiæ non poteſt contradicere, ib. n. 53. 353

5 Religioſum locum nemo poteſt efficere ſine Epiſcopi authoritate, in cap. De Xenodochiis, n. 11. de relig. domibus. 201

6 Religioſus an poſſit habere bona ſua ad uſumfructum, vel uſum, aut adminiſtrationem de licentia Prælati, & dependenter ab illius voluntate, in c. Inſinuante, n. 21. Qui Cler vel voven. 51

5 Religioſorum ſpecies diſcernuntur ex diverſitate religionis, in c. Ad Apoſtolicam, n. 48. de regular. 75

5 Religioſis non licet temerè concurſare ab uno ad aliud monaſterium, ib n. 57. 76

3 Religioſi omnes approbatam regulam profitentes & eorum Converſi, & Novitii fori privilegio gaudent, in c. Nullus, n. 49. & 54. de foro compet. 58

3 Reli-

3 Religioſus, qui iocoſa levitate ad horam dimittit habitum & alium aſſumit non incidit in pœnam Apoſtaſiæ, in c. Si quis, n. 55. de foro competent. pag. 47

3 Religioſis quæ adhærent, religioſa ſunt, in cap. In præſentia, n. 109. de probat. 179

7 Religioſis an liceat in eorum oratoriis, vel monaſteriis unam, vel plures habere campanas, in c. Patentibus, n. 6. & ſeqq. uſque in finem, de Privileg. 45

7 Religioſi etiam exempti non poſſunt Eccleſias, aut decimas recipere de manibus laicorum abſque authoritate Diœceſani, in c. Cum & plantare, n. 2. de Privileg. 43

7 Religioſi in Eccleſiis ſibi pleno jure non ſubjectis quale jus conſequantur, in d. c. Cum & plantare, n. 5. de Privileg. 43

7 Et quale in ſubjectis pleno jure, ibid. n. 6. 43

7 Religioſi prohibentur alteri confiteri, quàm propriis Prælatis, ibid. n. 13. 44

5 Religioſus locus debet reformari de religioſis dumtaxat, non de ſæcularibus, niſi in defectu religioſorum, in c. Inter quatuor, n. 1. de relig. domib. 213

Vide in ver. *Regularis quoad reformationem.*

7 Religioſi ab excommunicatione Canonis, Si quis ſuadente abſolvi poſſunt per proprium Prælatum, ſi ipſum habeant, & ſit Presbyter, alioqui per Diœceſanum, in c. Cum illorum, n. 6. & 11. de ſent. excomm. 172

5 Religioſam licet non profeſſam opprimens eſt ſacrilegus, & excommunicatus, in c. Ex publico, n. 40. de Converſ. Conjugat. 157

5 Et impediendo religionis propoſitum eſt excommunicandus, ibid. n. 41. 157

6 Religioſus Chirurgiam exercens ſi ex ea mors ſequitur, irregularis eſt, etiamſi ſit peritus, & diligens, in c. Tua nos, n. 1 de Homic. 269

7 Religioſi prohibentur alteri confiteri, quàm propriis Prælatis, in c Cum & plantare, n. 13. de Privileg. 44

5 *Reliquias* vendere vel paſſim oſtendere, aut de novo inventas ſine licentia Papæ venerari non licet, in c. Cum ex eo, n. 1 de reliq & vener. Sanctor. 338

5 Reliquiæ non debent extra capſam oſtendi præſertim quæſtus cauſa, ibid. n. 4. 338

5 Reliquias novas an, & quando venerari liceat ſine licentia Papæ, ibid. n. 5. 338

5 Et quid poſt Concilium Tridentinum, n. 6 338

5 Reliquias non Canonizati an hodie poſſit Epiſcopus recognoſcere, & approbare, ibidem n. 6. & ſeqq. uſque ad num. 10 338

5 Reliquias novas Sancti non Canonizati ſecretò venerari, ſeu ad illas devotionem habere non eſt prohibitum, ibid. n. 11 339

5 Reliquiæ portari poſſunt ſuſpenſæ ad collum dummodo id fiat ex fiducia Dei, & Sanctorum, non autem ſuperſtitioſè, ibid. num. 12. 339

2 Reliquiæ transferri poſſunt Epiſcopi authoritate, ibid num. 15. 339

2 Reliquiarum translationem cur Concilium Moguntinũ fieri decreverit authoritate Ep. ſcoporũ. ib n. 28 341

5 *Remedio* extraordinario uti licet quando per ordinarium non eſt ſufficienter conſultum, in cap. Audivimus, n. 48. de reliq & vener, Sanctor. 335

5 Dummodo tamen extraordinarium non ſit à jure improbatum ibid. n. 49. 335

5 Remedium juris quando ſuppetit non eſt recurrendum ad remedium facti, ibid. n, 50. 335

5 Remedio quolibet utendum eſt ad eum tantum finem ad quem eſt introductum, ibid. n 56, 65 & 67. 335

7 Remedia ſeveriora non ſunt adhibenda ubi leviora ſufficiunt, in c. Sacro, n. 45 de ſent. excommun. 201

7 Remedio ordinario quandiu locus eſſe poteſt, nõ eſt confugiendum ad extraordinarium, ibid n 48. 202

3 *Remiſſiones* Auguſtin. Barboſæ Indic. librorum prohibitorum adjectæ ex ſententia S. Congregationis Concilii, in c. Cum veniſſent, n 58. de iudic 28

4 *Remiſſoria* datur ubi articuli ſunt revocantes, in c. Extirpandæ, § Qui vero, n 62 de præben. 160

1 *Remittere* verbum quid importet, in c. Conſuetudines, n. 4. de Conſuetud 253

2 *Renunciare* beneficio ſuo non poteſt Clericus ſine licentia Epiſcopi diœceſani, in c. Admonet, n 4. de renunciat 145

2 Renunciari non poteſt beneficium ſine licentia Superioris propter ejus præjudicium, ibid n. n. 32. 148

2 Renunciare liberè poteſt Clericus non habens alas ligatas, ibid n. 36 148

5 Renunciari non poteſt beneficio in favorem duorum indulto, niſi de conſenſu utriuſque, in c. Ad Apoſtolicam, n. 21. de Regular. 72

5 Renunciari poteſt juri etiam in favorem plurium introducto, quatenus tangit perſonam renunciantis, ibidem n. 22. 72

Vide in ver. *Privilegii Renunciatio*

5 Renunciatio tacita inducitur ſi quis conſentiat ut ſuum beneficium alteri conferatur, in c. Statuimus, n. 17. de regular. 106

5 Renunciatio facta in articulo mortis præſumitur in fraudem expectantis, in c. Sicut nobis, num. 32. de Regular. 81

4 Prælatus inferior cum Capitulo an poſſit ſtatuere ut præbendatus non poſſit præbendę ſuæ renunciare, niſi de ipſorum conſenſu, in c Significatum, n. 12. de præben. 99

2 Renunciatio beneficii facta ſine Superioris authoritate non tenet etiam in præjudicium renunciantis, in c. Admonet. n. 6. de renunc. 145

2 Nec impedit eum agere contra invitum in beneficio ſic renunciato, ib. n. 7. 145

2 Poſſeſſio tamen amittitur, ib. verſ. Adverte, pag. 145. 145

Renunciatio ingredientis Religionem.

Vide in ver. *Novitius quoad Renunciationem.*

2 Renuncians beneficio ſuo expreſſè, vel tacitè illud repetere non poteſt, in c. Ex tranſmiſſa, n. 1. de Renunciat. 143

2 Renunciare beneficio intelligitur eo ipſo quod quis aufert bona collata Eccleſiæ, in qua eſt beneficiatus, & habitum probationis aſſeruit, licet profeſſio non ſequatur, ib n. 7. & 8. 143

2 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ib. n. 9. 144

2 Jus renunciatione ſopitum non reviviſcit. ib. n. 13 144.

4 Renunciaſſe non videtur qui ſtatim iterum eſt aſſumptus, in c. Niſi eſſent, n. 10. de Præben. pag. 130

4 Renunciatio præſumitur facta in fraudem Penſionarii ſi beneficium conſanguineo renunciantis conferatur, ib. n. 12. 130

4 Renunciatio beneficii an fieri poſſit ſine authoritate ſuperioris, in c. Admonet, n. 24. de Renunc. 147

2 Quid de beneficiis curatis, ib. n. 25. 147

2 Et quid in beneficiis ſimplicibus perſonalem reſidentiam requirentibus, ib. n. 26. 147

2 Et quid in non requirentibus reſidentiam, n. 28. pag. 147

2 Et quid ſi Clericus ad illius titulum fuerit ordinatus, ib. verſ Modo. 147

4 *Reperire*, Verba quæ reperientur, ſive quæ reperirentur tempore obitus faciunt legatum conditionale, in cap. Prudentes, n. 13. de Donat. 302

1 *Repetitio* nunquam fieri intelligitur etiam in eadem clauſula quando ex illa reſultat aliquid exorbitans à jure communi, in c. Cæterum, n. 61. de Reſcript. 194

7 *Repreſalia* conceſſæ contra Cives Tuſcos non afficiunt Pratenſes, in c. Epiſcopalia, n 17. de privileg. 38

4 *Repudiare* quis non poteſt quod habere non poteſt in c. Nos quidem, n. 71. de teſtam. 328

5 *Reſcriptum* contra legem regulariter non valet, non tamen requiritur ſpecialis derogatio, ſed ſufficit generalis niſi lex ſit conciliaris, in c. Ex parte, n. 4. de Capell. Monach. 227

1 Reſcripti, vel privilegii idem continentis quod jus commune non oportet mentionem facere in ſecundo reſcripto, vel privilegio, in c. Cum omnes, num. 6. de Conſtit. 123

1 Idem in ſtatuto, vel conſuetudine, ib. n. 7. pag. 126

6 Reſcriptum falſum, cujus falſitas ignoratur, tribuit juriſdictionem, in c. Super eo, n. 8. de Crimine falſi. 320

6 Contrarium, n 11. 320

1 Reſcriptum ſuper reſtitutione beneficii non valet tacita cauſa excommunicationis, & privationis impetrantis, in c. Dilectus, n. 1. & 7. de Reſcript. 247

1 Reſcriptum ſubreptiè impetratum ob taciturnitatem primi non eſt nullum, in c. Ad audientiam, il ſecondo, n. 29. de Reſcript. 234

1 Reſcriptum ſubreptitium tribuit juriſdictionem ſi de ſubreptione oppoſitum non fuerit, ib. n. 31. & 38. 234.

1 Reſcriptum ſuper reſtitutione beneficii non valet tacita cauſa excommunicationis, & privationis impetrantis, in c. Dilectus, & n. 1 & 7. de Reſcript. 247

1 in Reſcripto non ſufficit factum narrare, niſi cauſa facti adjiciatur, quam judex prætendit, ib. n. 8. 248

1 Et de pluribus cauſis facienda eſt mentio ſi plures ſint, ib. n. 9. 248

1 Modus itidem exprimendus ſi cauſa dandi, vel negari di præſtaret, ib. n. 10. 248

1 Reſcriptum non valet cum proceſſus ſupprimitur, ibid. n. 11. 284

1 Reſcriptum redditur ſubreptitium non ſolum tacendo

id quod

id quodeſt factum, ſed etiam tacendo quomodo, & ex qua cauſa ſit factum, ib. n. 12. 248
1 Reſcriptum impetranti ſufficit, alterum probare ex disjunctivè probatis, in c. Inter cæteras, num. 1. de Reſcript. 197
1 Reſcriptum contra generale Concilium cur non valeat niſi Concilio fuerit ſpecialiter derogatum, in c. Nonnulli, n. 32. de Reſcript. 225
7 Reſcriptum quid ſit, & ad quid impetretur, in c. Olim, n. 9. de verbor. ſignific. 210
7 Reſcripta contra jus elicita non valent, ib. n. 10. 210
7 Reſcriptum quotuplex & an beneficium, vel privilegium dici poſſit, ib. n. 11. 210
7 Reſcripta ad lites ſunt interpretanda ſtrictiſſimè, ibid. n. 28. 210
7 Reſcripta ad beneficia ſunt ambitioſa, & ſtrictiſſimè intelligenda, ib. n. 31. 211
7 Infamis eſt qui reſcriptum Principis aſtutè, vel malitioſè interpretatur, ib. n. 33. 311
4 Reſcripta quæ abſorbent jus tertii cenſentur extorta Principe circumvento, & ſunt nulla ex defectu voluntatis, in c. Conſultationibus, num. 51. de Cler. ægrotan. 207
2 Reſcriptum quod mandatur alicui provideri de beneficio non extenditur ad Prælaturas, in c. Accepimus, n. 29 de ætat. & qual. 276
2 Reſcriptum quo mandatur alicui provideri in Eccleſia Cathedrali an habeat locum, & è converſo, ib. n. 27. & ſeqq. 276
4 Reſcripto ut quis recipiatur in Eccleſia non numerata ſi facultates non ſuppetant, obſtat exceptio paupertatis in c. Non amplius, n. 3. de Inſtit. 113
4 Niſi Papa faciat Canonicum honorarium. ib. n. 4. 213
1 Reſcriptum falſum, & obreptitium in quo differant, in c. Super litteris, n. 9 de reſcript. 213
Reſcriptum ſubreptitium,

Vide in ver. *Subreptio.*

1 Reſcriptum Principis debet reduci ad terminos juris communis etiam impropriando verba, in c. Cauſam quæ, n. 4. de reſcript. 208
1 Et quid in privilegiis, ib. n. 7. & ſeqq. 208
1 Reſcripta contra jus elicita niſi aliud appareat de voluntate Principis non valent, ib. n. 5. & n. 31. 208
1 Reſcriptum conceditur ad juris communis obſervantiam: aliastranſit in privilegium, ib n. 6. 208
1 Reſcripti verba quod aliquis ſit privatus beneficio propter crimen non inducens privationem ipſo jure impropriantur, & exponuntur quod ſit privandus, ibid. n. 29. 210
Reſcriptum in quo eſt raſura, an, & quando valeat,

Vide in ver. *Litterarum Apoſtolicarum raſura.*

1 Reſcriptum ſecundum in eodem negotio ab adverſario impetratum non valet, ſi de primo non faciat mentionem, & primum remanet in ſuo robore, in c. Cæterum, n. 1. & 30. de Reſcript. pag. 189
1 Reſcriptum ſecundum non valet ſi taceat primum fuiſſe impetratum communi conſenſu, ib. n. 2. & 14. 189
1 Reſcriptum primum ſi non fuit præſentatum, & illius auctoritate facta citatio, valet ſecundum prius præſentatum, licet de primo mentionem non faciat, ibidem n. 4. 189
1 Reſcriptum ſecundum ad lites non faciens mentionem de primo an ſit ipſo jure nullum, an verò ſit annullandum ope exceptionis, ib n. 5. 189
1 Et quid in litteris beneficialibus, & gratioſis, ibidem n. 7. 189
1 Reſcriptum ſecundum faciens mentionem de primo an tollat primum ipſo jure, ib. n. 12. pag. 190
1 Reſcriptum ſecundum non ſufficit ut faciat mentionem de primo, niſi etiam faciat mentionem de illius qualitatibus, quæ reddidiſſent Principem difficiliorem ad ſecundas litteras concedendas ib. n 14. 190
7 Reſcripta ad lites ſunt interpretanda ſtrictiſſimè, in c. Olim, n. 28. de Verbor ſignific. 211
Vide in ver *Subreptio.*

2 Res omnis per qualcunque cauſas naſcitur, per eaſdem diſſolvitur, in c. Requiſivit, n 75. de ordin. ab Epiſc. 211
7 Res una, & eadem diverſis reſpectibus poteſt diverſo jure cenſeri, in c. Cum Capella, n 13. de privileg. 59
5 Res inter alios acta inducit ſaltem præſumptionem contra tertium, in c. Cum dilectus, num. 30. de relig. domib. 218
5 Et ſecundum aliquos facit ſemiplenam probationem, ib. n. 31. 219
2 Res alterata vel conſecrata non reſtituitur priori domino, in c. Magnus, n. 45 de oblig. ad ratiocin. 348
2 Declaratur, ib. n. 60. 348
2 Res ſacra nullo caſu contrectari poteſt niſi à ſacratis, & Deo dicatis hominibus, ib. n. 60. 351
6 Res verbis accommodare non eſt in facultate hominis, ſed ſolius Dei, in c Falſidicus, n. 117. & n. 156. de Crimin falſ, 315
5 Nec verbis ſignificationem imponere, ib. n. 118. 135
3 Rei vendicatio non datur contra dominum ſed ipſi domino, in c. Gravis, n. 53. & 56. de Reſtitut. ſpoliat. 150
3 Rei vendicatio utilis datur adverſus eum, qui dolo deſiit poſſidere ib. n. 66. 151

Res feudalis, Vide in ver. *Feudalis cauſa.*

Res Eccleſiæ.

3 Res Eccleſiæ donata Sanctum eſt Sanctorum Domino, nec ſubeſt niſi auctoritati Judicis Eccleſiaſtici, & in ea ſacrilegium committitur, In c. Verum, n. 20. de foro compet. 75
4 Res, quæ donantur Eccleſiæ cum onere celebrationis Miſſarum deſinunt eſſe laicales, in c. Significatum, n. 13. de præben. 100
4 Res de facili revertitur ad naturam ſuam, in c. Novit, n. 44. Ne ſede vacant. 255
4 Res de facili redit ad primævam naturam, in c. Inſinuatione, n. 3. de feud. 282

Reſervatio.

3 Reſervatio aliquo caſu Papæ, cenſetur etiam reſervata illius cognitio, in c. Licet, n. 3 de foro compet. 92
7 Caſuum reſervatio an afficiat Sacerdotes, vel pænitentes, in c. Omnis, n 83. de pænit. & remiſſ pag. 133
7 Caſus reſervare quid ſit, ib. 84 133
7 Reſervationis actus eſt localis, ib n. 86. 133
7 Decretum Clem. VIII. quoad caſuum reſervationem ſubjicit regulares Epiſcopo, in cujus diœceſi morantur, non autem alieno, ib. n. 87. 134
7 Ordinarii debent paucos, neceſſarios caſus reſervare, ib. n. 89. 134
7 Reſervationis cauſa eſt etiam Sacerdotis imperitia, ibid. n 90. 134
7 Reſervatio unius Epiſcopi non afficit alium, ib. n. 91. 134
7 Reſervatio caſuum eſt ſtrictè accipienda, ib n. 96. 135
7 Caſuum reſervatio facta ab Epiſcopo Diœceſano non afficit perſonas nullius diœceſis, in c. Cum olim, n. 21. de præſcript. 227
5 Caſus ſibi reſervare an, & quando poſſit inferior Prælatus, ib. n. 23. & ſeq. 227
7 Epiſcopi non debent promiſcuè ſibi reſervare caſus, quibus è jure annexa eſt excommunicatio, niſi propter frequentiam, ſcandalum, vel aliam neceſſariam cauſam, in c. Nuper, n. 25. de ſent excomm. 169
7 Reſervatio caſus non inducitur ex eo quod Summus Pontifex abſolutionem ab illo caſu impertitus fuerit, ib. n. 32. 170
7 Reſervatio ob vocationem in Curia eſt clauſa in corpore juris, & nulla major, aut potentior invenitur, in c. Sicut unire, n. 57. de exceſſ. Prælat pag. 10
2 Reſervationibus Apoſtolicis ſublatum eſt jus eligendi Prælatum, quod habent Capitula de jure communi, in c. Nullus, n. 10. de Elect. 3
5 Reſervatio in aliquibus arguit conceſſionem in reliquis, in c. Cum dilectus, n. 38 de relig. domib. 219
2 Reſervatio juris nihil dat, & nihil aufert, ſed tantum jus reſervantis conſervat, in c. Veniens, n. 14. de Tranſact. 571
7 Reſervatio afficit etiam ſucceſſorem ſi fiat per modum legis, ſeu ſtatuti, in c. Cum pro cauſa, n. 28. de ſent. excomm. 161
7 Reſervatio abſolutionis poteſt dici pœna ib. n. 31. 161
2 *Reſideant, cantent, interſint*, ſunt æquipollentia, in c. Ut Abbates, n. 102. de ætat. & qualit. 230

Reſidentia communia.

5 Reſidentia eorum, qui deſervire non tenentur inanis eſt, in c. In Eccleſiis, n. 27. de Capell. Monachor. 225
4 Reſidentiæ decreta non ſunt ſtrictè intelligenda, in c. Relatum, n. 38 de Cleric. non reſid 37
4 Reſidere quid ſit, in c. Licet, n. 3, de præben. pag. 165

4 Reſi-

4 Reſidentiæ onus intelligendum eſt cum effectu, in c. Conquerente, n. 14. de Cler. non reſid. 40
4 Reſidere nihil aliud eſt, quàm deſervire, ib. n. 16. 40
4 Reſidentia continua requirit ſervitium magis præciſum, ib. n. 17. 40
5 Reſidentia ex vulgari uſu loquendi fundatorum intelligitur perſonalis, ib. n. 21. 40
4 Reſidentia debet eſſe laborioſa, & non otioſa, in c. Ex parte, n. 15. de Cler. non reſid. 48
Diſpenſationes ſuper reſidentia.

Vide in ver. *Diſpenſatio ſuper reſidentia.*

Reſidentia in Beneficiis ſimplicibus.

2 Reſidentia perſonalis, & obligatio Miſſas celebrandi, & inſerviendi per ſeipſum in Capellis, & Beneficiis ſimplicibus quibus caſibus cenſeatur inducta ex ſententia S Congregationis Concilii in c. Ut Abbates, n. 78. de ætat & qualit. 226
2 Reſidentia intelligitur de perſonali ex vulgari modo loquendi eorum, qui fundant Capellanias in Cathedralibus, & Collegiatis, ib n. 101 230
4 Reſidentia in beneficiis non curatis eſt de jure poſitivo, in c Extirpandæ, § Qui verò, n. 28. de præben 157
4 Reſidentiam non faciens in beneficio etiam modicæ æſtimationis illo privari debet, in c. Conquerente, n. 1. de Cler. non reſid. 39
4 Reſidentiam facere in Eccleſia non Parochiali, nec Collegiata, an importet ut Capellanus celebrare debeat per ſeipſum, & ſit actu Sacerdos, ib. n. 129. 40
4 Reſidentia etiam in beneficiis ſimplicibus de jure communi per alium impleri non poteſt, ib n. 13. 40

Reſidentia quoad conſuetudinem, & ſervitium.

5 Conſuetudo non reſidendi in monaſteriis commendatis arguit curam animarum non incumbere ipſis Commendatariis, in c In Eccleſiis, n 28. de Capell. Monachor. 225
4 Conſuetudo inſerviendi per Vicarium beneficio curato, & fructus in abſentia percipiendi valida eſt ſecundum aliquos, in c. Ex parte, n 22 de Cler. non reſid. 49
4 Contrarium, ib n 27. 49
4 Conſuetudo etiam immemorabilis percipiendi fructus beneficii Curati in abſentia, eique per Vicarium inſerviendi, eſt corruptela, ib. n. 27. 50
1 Et in c Cum omnes, n 36 de Conſtitut. 129
1 Conſuetudo non reſidendi, & percipiendi fructus beneficii in abſentia an valeat, in d. c. Cum omnes, n. 11. & ſeqq uſque ad n 36. 126
1 Quid in beneficiis ſimplicibus, ib n 12. 126
1 Et quid in beneficiis in Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis, n 18 126
1 Et quid in beneficiis curatis, ib. n 36 126
1 Conſuetudo non reſidendi in Beneficiis ſimplicibus valida eſt, ib n. 16. 127
1 Conſuetudo percipiendi fructus prebendæ in abſentia in Cathedralibus Eccleſiis non valet de jure communi, ib. n. 18. 127
1 Conſuetudo percipiendi fructus præbendæ in abſentia an valeat eo caſu, in quo Canonicus abſens non inſervit per ſubſtitutum, ib. n. 20. pag. 127
1 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ib n. 21. pag. 128
1 Conſuetudo immemorabilis ſecundum quam ex quavis cauſa, & ultra tres menſes ab Eccleſiis Cathedralibus abeſſe licet, ſublata eſt à Concilio Tridentino, ibidem n. 23. 127
1 Conſuetudo Eccleſiæ Compoſtellanæ, qua dignitates abſentes pro juſtitia miniſtranda habentur pro præſentibus, ſublata eſt à Concilio Tridendino, ib n. 23. 128
1 Conſuetudo etiam immemorabilis non excuſat Canonicos ab aliqua hora illius diei quo choro intereſſe tenentur eo prætextu, quod adſint alii ab ipſis miſſi, ibid. n. 24. 128
1 Conſuetudo non reſidendi cum Eccleſia, vel dignitas nullos habet reditus, licet valeat de jure communi; tamen ſublata eſt à Concilio Tridentino in Canonicatibus, & curatis, ib. n. 25. pag 128
1 Conſuetudo etiam immemorabilis non reſidendi in Collegiatis Eccleſiis inſignibus non valet, ib n. 31. 128
1 Et quid in non inſignibus, ib n 31. 128
1 Conſuetudo immemorabilis percipiendi in abſentia quotidianas diſtributiones non tenet, ib n. 34. 129
1 Conſuetudo etiam immemorabilis non reſidendi in Beneficiis curam animarum habentibus eiſque per alium deſerviendi, eſt corruptela, ib. n. 36. 129
4 Conſuetudo vacandi à ſervitio Chori ultra tres menſes ſublata eſt à Concilio Tridentino, in c. Licet, n. 31. de præben. 165
4 Etiamſi ſit immemorabilis in Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, ib. n. 32. 166
4 Conſuetudo percipiendi in abſentia quotidianas diſtributiones non valet, in c. Licet, n. 77. de præbend. 169
3 Et etiamſi ſit immemorabilis, ib. n. 79. 169
4 Conſuetudo ſecundum quam qui non ſunt Presbyteri, licet inſerviant, diſtributiones non lucrantur, ſervanda eſt, ib. n. 85. 170
4 Conſuetudo qua nullus participat de maſſa communi niſi per annum gratis inſervierit non eſt ſublata à Concilio Tridentino, nec à Conſtitutione Pii V. ibidem n. 86. 170
4 Conſuetudo qua abſentes per tres menſes à Concilio permiſſos amittunt etiam fructus Maſſæ groſſæ, eſt laudabilis, & obſervanda, ib. n. 94. 171
1 Immemorabilis conſuetudo non reſidendi intelligitur ſi à nullo prorſus ſolitum fuerit reſidere, Secus ſi alii reſederint, alii non, in c. Cum omnes, n. 32. de Conſtit. 128
4 Conſuetudo longiori, quàm novem menſium ſpatio quotannis inſerviendi in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſiis, an ſit ſublata à Concilio Tridentino, in c. Ad audientiam, n. 8. & ſeq. uſq. ad. n. 16. de Cler. non reſid. 72
4 Conſuetudo aut ſtatutum vacandi ultra tres menſes à ſervitio Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ reſtringitur à Concilio Tridentino ad tres menſes, ib. n. 9. 72
4 Conſuetudo, ſecundum quam Canonici Regulares abſunt cum licentia per quadraginta dies, & lucrantur diſtributiones an valeat, ib. num. 16. & ſeqq. uſque in fin. 73
Reſidentia Canonicorum.
Vide in ver. *Canonici quoad Reſidentiam*, &c. & in ver. *Reſidentia, Conſuetudo.*
Reſidentia Cardinalium.
Vide in ver *Cardinales quoad reſidentiam.*

Reſidentia Epiſcopi, & Parochi.

4 Reſidentiam Paſtorum an Concilium Tridentinum diffinierit eſſe de jure Divino, in c. Ex parte, n. 10. uſque, ad n. 20. & n. 78. de Cleric. non reſiden. 47
4 Reſidentiam in Epiſcopatibus, & beneficiis Curatis eſſe de jure divino, qui authores ſenſerint ib n. 25. 49
4 Reſidentiæ præceptum quo ſenſu dicatur eſſe de jure divino, ib. n. 26. 50
4 In Epiſcopatibus, & beneficiis Curatis eſſe de jure divino multipliciter oſtenditur, ib. n 28. pag. 50
6 In Epiſcopatibus, & Curatis per ſe obligat non tantum ſemper, ſed etiam ad ſemper, ib. n. 68. 54
4 Licet affirmativum includit in ſe præceptum negativum, ib. n. 70. 54
4 Cardinalis à Turrecremata invectiva in epiſcopos non reſidentes, in c. Qualiter, n. 13. de Cleric. non reſident 59
2 Cardinalis Cajetani invectiva in ſublimes perſonas, quæ munia Paſtoralia per ſe non obeunt, ſed alteri delegant, in c. Dudum, il ſecundo, n. 27. de elect. 70
1 Reſidere tenentur Epiſcopi apud ſuam Cathedralem temporibus Adventus, Quadrageſimæ, &c. nec ſufficit ut in diœceſi reſideant, in c. Canonum ſtatuta, n. 101. de Conſtitut. 28

Vide in ver. *Epiſcopus quoad reſidentiam*, & in ver. *Parochus quoad reſidentiam*, & in veb. *Prælatus quoad reſidentiam.*

4 Juramento Parochi ſuper neceſſitate cauſarum abſentiæ non ſtatur, in cap. Relatum, n. 50. de Cler. non reſid. 38
4 Concilium Tridentinum, in quibus innovet antiquos Canones contra Paſtores non reſidentes in c Qualiter, n. 10. de Cler. non reſid. 58
4 Cauſa negativa an in foro Conſcientiæ excuſet Parochiam, in cap. Relatum, num. 34. 45. de Cler. non reſiden. 37
4 Cauſas abſentiæ repentinas Epiſcopus non tenetur Metropolitano ſignificare, ib. n. 36. 37

Vide in ver. *Parochus quoad reſidentiam.*

4 Statutum prohibens ne quiſquam Curatus ab Eccleſia abſit, etiam per unicum diem ſine Epiſcopi licentia ſub pœnis

pœnis pecuniariis, non eſt contra Concilium Tridentinum, in c. Relatum, n.23. de Cler. non reſid. 36

4 Addendum tamen ſtatuto, ut detur facultas Vicariis foraneis concedendi talem licentiam, ib. n. 24. 37

4 Statuta Epiſcoporum ne Parochi abſint ultra duos dies licet non ſint contra Concilium Tridentinũ, ex iis tamen jubetur tolli pœna excommunicationis, ibidem n. 40. 37

4 *Reſignans* cum pacto ut beneficium alteri cõferatur, ſimoniam committit, in c. Dilecto, n. 6. de præben. 137

2 *Reſignatio* in manibus Ordinarii eſt ſimoniaca ſi reſignans tacitè, vel expreſsè in pactum deducat, ut beneficium certæ perſonæ conferatur, in c. Non ſine, n. 33. de arbitr. 600

2 Reſignationis appellatione ex proprietate vocabuli venit etiam dimiſſio, ib. n. 44. 601

2 Reſignatio facta in manibus Ordinarii eo pacto ut beneficium certæ perſonæ conferatur eſt ſimoniaca, in c Ex parte, n. 13. de Offic. delegat. pag. 398

2 Vitium tamen purgatur ſi Papæ autoritas intercedat, ib. n 14. 398

2 Reſignatio nõ ſubtrahit Epiſcopo Ordinem, ſed executionem, in c. Requiſivit, n. 4. de renunc. ab Epiſcop. 203

2 Reſignationis cauſæ reducuntur omnes ad impedimentum exequendi officium paſtorale, in c. Niſi cum pridem, n 12. de renunc. 154

Vide in ver. *Bulla Pii V.*

2 Reſignationes reciprocæ parentum Clericorum in favorem filiorum reprobantur a Concilio Tridentino, in c. Ad extirpandas, n. 41. de fil. Preſbyter. 329

4 Reſignatio fieri poteſt ea intentione, ut beneficium alteri conferatur, dummodo id non deducatur in pactum, in c. Dilecto, n. 5. de præben. 137

4 Reſignatio beneficii cum reſervatione penſionis non poteſt fieri coram Epiſcopo, in c. Niſi eſſent, n. 10. de Præbend. 131

2 Simoniaca an ſit reſignatio facta ea intentione, ut beneficium conferatur nepoti, vel alteri, in c. Ex parte, n 15. de Offic. deleg. 398

1 *Reſolvere*, decidere, reſpondere, quid importent, in c. Quoniam, n. 28. de Conſtitut. 178

2 *Reſponſio* debet congruere interrogationi, in c. Cum contingat, n. 47. de ætat. & qualit. & in c. Cum non ab homine, n. 4 & 9. de Judic. 6

4 Reſponſio ut ſit latior quam interrogatio non eſt inconveniens, in c. Super inordinata, n 4. de præben. 185

6 Reſponſio facta ex intervallo non nocet in his, quæ conſenſu contrahuntur, in c. Licet, n. 3 & 9. de ſponſ. duor. 36

6 Reſpondere nihil, vel ita reſpondere, ut incertus dimittatur interrogator, paria ſunt, in c. Falſidicus, n. 139. de crim. falſ. 316

3 *Reipublicæ* intereſt peccata nocentium eſſe nota, in cap. Pervenit, il primo, n. 6. de teſtib. cogen. 202

Reſtitutio.

Poſſeſſor bonæ, vel malæ fidei an & quando teneatur fructus reſtituere.

Vide in ver. *Poſſeſſor &c. quoad fructuum reſtitutionem.*

3 Dœmonium non ſufficit ejicere per pœnitẽtiam in oratione, & jejunio, niſi reſtituantur fructus injuſtè percepti, in c. Gravis, n. 90. de reſtit. ſpoliat. 152

Vide in ver. *Fructuum condemnatio*, & in ver. *Diſtributiones quotidianæ quando reſtituendæ.*

6 Reſtitutio eſt prioris ſtatus reparatio in c. Mandato, n. 56. de Simonia. 183

6 Reſtitutio facta per Papam ubi aliud non exprimitur, intelligitur fieri ſine juris præjudicio alieni ib. n. 57 183

6 Reſtitutio non eſt neceſſe ut præcedat abſolutionem, ib. n. 66. 184

6 Reſtitutio dicitur facta qualitercunque ſatisfiat, ibidem n. 68. 184

6 Reſtitutio à malè proviſo in concurſu fieri poteſt Competitoribus in multis caſibus ſine ullo periculo detegendi delictum occultum, ib. n. 73. 185

6 Reſtituendi impotentia non extinguit ſubſtantiam obligationis, ſed ſuſpendit illius effectum in tempus, quo impedimentum ceſſaverit, ib. n. 74. 180

6 Reſtitutio quibus facienda ſit ab eo, qui in fraudem obtinuit beneficium in Concurſu, ib. n. 75. 185

1 Reſtitutio pecuniæ an poſſit fieri per partes invito domino, in cap. Ne innitaris, numero 42. de Conſtitut. pag. 43

2 Reſtitutio adverſus lapſum quinquennii ad deducendam profeſſionis nullitatem quibus clauſulis concedatur, in c. Perlatum, n. 26. & 33. & 38. de iis quæ vi met. cauſ. 582

2 Reſtitutio in integrum contra profeſſionem non datur etiamſi dolus intercellerit, ib n 50 pag. 585

2 Reſtitutio in integrum adverſus lapſum quinquennii an poſſit juſtè denegari nulliter profeſſis, ibidem n 5[illegible]. 586

7 Reſtituere quis non tenetur bona ordinis inferioris cum [illegible] ordinis ſuperioris, in c. Officii, n. 11 de pœnit. & [illegible] 119

4 Reſtitutio in integrum non [illegible] Clerico in bonis patrum [illegible] bonis Eccleſiæ, in cap. [illegible] n. 28 [illegible] 88

5 Reſtitutio [illegible] ducto ad profeſſionem non [illegible] n. [illegible] de Regul. 46

1 Reſtitutio in integrum [illegible] datur Clerico [illegible] læſionis [illegible] patrimoni[illegible] bus, vel in redditibus eccleſiarum [illegible], in c. Conſuetudines, n. [illegible]. de Conſuetudine 255

2 Reſtitutio in integrum ut Eccleſiæ poſſit concedi requiritur ut ſit læſa, & de læſione appareat manifeſtè, in c. Requiſivit, n 6 de Reſtit. in integr. pag. 594

2 Item ut læſio ſit magna [illegible] enormis ib n. 8. pag. 594

2 Item ut Eccleſia ſit intra tempus reſtitutionem petendi, ib. n. 9. 594

2 Item ut remedium ordinarium non competat, ibidem n. 10. 594

2 Reſtitutio in integrum poſt quadriennium non datur minori, neq; Eccleſiæ quæ vice minoris cenſetur, niſi ex rationabili cauſa, ib n. 11. & ſeq. 594

2 Et qua [illegible] currit quamdiu vivit Prælatus qui malè alienavit, ib. n. 14. 594

2 Reſtitutio in integrum datur Eccleſiæ etiam poſt quadriennium, ſi enormiſſimè ſit læſa, ib. n. 13. 594

2 Reſtitutio in integrum eſt remedium extraordinarium quod non datur niſi [illegible], & ubi remedium ordinarium non competit. ib. n. 16. 594

4 Reſtitutio in integrum non datur contra factum Principis, in c. Novit, n. 35. Ne Sede vacante 255

4 Ne ſupplicatio admittitur niſi infra biennium, ibidem n. 36. 255

6 Reſtitutio eſt actus juſtitiæ commutativæ, in c. Mandato, n. 24. de Simonia. 108

Vide in ver *Converſus*, & in ver. *Damnificans.*

6 Impediens ex injuſta cauſa ne Præbenda detur ei, cui firmatum erat ut daretur, tenetur ad reſtitutionem æqualis, in d. c Mandato, n. 30 de Simon. 180

6 Sed ſi impediat antequam firmatum ſit, tenetur ad aliquam compenſationem arbitrio ſapientis, ibidem numero 31. 180

4 Reſtitutio ad bona publicata non trahitur ad ea quæ medio tempore in alium legitimè tranſlata fuerunt, in c. Si Epiſcopus, n. 4. de Paroch. 376

4 *Reſtituitur* Eccleſia contra contractum, per quem fuit enormiter læſa, in c. Ad noſtram, n. 1. de Reb. eccleſ non alienan. 279

6 Reſtitutio in integrum adverſus lapſum quinquennii an ſit concedenda nulliter profeſſo, qui ſponte ad ſæculum redit, & uxorem duxit, in c. Conſuluit, n. 34. Qui Cleric. vel vov. 47

6 Reſtitutio in integrum adverſus lapſum quinquennii non poteſt concedi ab inferiori à Papa, ibidem numero 35. 47

6 Et paria ſunt eam non obtinuiſſe, vel obtinuiſſe a poteſtatem non habente, ib n 36. 47

5 *Retentio* facilius datur quàm nova acquiſitio, in c Quoniam, n. 33 de Jurepatr. 237

6 Retentio facilius datur quàm petitio, in c, Tua nos, n. 14 de Simon. 174

6 *Retrotractio* in gratioſis nunquam fit in præjudicium tertii, niſi aliud in litteris exprimatur, in c Mandato, n. 58. & ſeq. de Simonia 183

6 *Revalidatio* beneficii in concurſu obtenti eſt ſui natura præjudicialis, in cap. Mandato, numero 62. de Simonia. 184

Vide in ver. *Concurſus.*

4 *Revelare* non licet quod notum eſt per viam Sacramenti, etiam

etiamſi eſſet in præjudicium totius Mundi, in c. Tua nobis, n.40. de Teſtamen. 352
4 Jurans non revelare Superiori præcipienti eſt perjurus, ib. n.44. 353
4 Et quando hoc procedat, n. 45. 353
2 Reverentia in quibus conſiſtat, in c. Conquerente, n.13. de Offic. ordin. 463
2 Debetur Epiſcopo ſuo etiam à exemptis, ib. n.15. 463
2 Item à regibus, & Presbyteribus ſæculi, ib. n.17. 463
5 Reverentia duplex, in c. Audivimus, n. 19. de reliq. & vener. Sanctor. 332
3 *Reus* ſi vigore ſuæ exceptionis agat præveniendo Actorem, vel imploret officium judicis, ſequi debet forum actoris, in c. Si Clericus, n. 24. de foro competent. 67
3 Reus actori ſua propria inſtrumenta edere non tenetur, in c. Ex epiſtolæ, n. 1. de probat. 158
1 Reus coram delegato Papæ trahi non poteſt ultra duas dietas extra ſuam diœceſim, Nonnulli, num. 1. de Reſcript. 221
1 Reus in qualibet parte diœceſis citari poteſt coram delegato ab Epiſcopo etiam ultra duas dietas, ib. n.4. 221
1 Reus tantum gaudet beneficio ut trahi non poſſit ultra duas dietas, non autem actor, ib. n.9. 222
1 Reus conveniri poteſt ultra duas dietas, ſi partes expreſsè conſentiant in judices remotos, ib. n.12. 222
1 Idem ſi Papa reſcribat ex certa ſcientia, ib. n. 13. 222
1 Rei ex ſtylo ad Curiam trahuntur etiam ultra duas dietas, niſi ſint privilegiati, ib. n. 14. 222
2 Reus per Eccleſiam tranſiens dum ad ſupplicium ducitur gaudet immunitate, nec poteſt inde violenter extrahi, in c. Magnus, n.43 & 61. de oblig. ad ratioc. 348
2 Reus ad mortem damnatus Euchariſtiam ſuſcipiens non gaudet immunitate, ib. n.53. 349
6 Reus excipiens de illegitimitate actoris exiſtentis in quaſi poſſeſſione, eſt actor, & probare debet, in c. Lator, n 57.75. Qui filii ſint legitimi. 96
6 Reus non juridicè interrogatus poteſt jurare ſe delictum non commiſiſſe, intelligendo intra ſe pro ut ſubeſt illi judicio, in c. Falſidicus, n.46. & num. 129. de Crim. falſ. 310
6 Et idem in teſte qui jurat ſe neſcire, ib. n.47. 310
6 Contrarium, ib. n. 129. 310
6 Reus non tenetur reſpondere ſi judex exquirat quod, non debet, ſecundum ordinem juris, ſed poteſt appellare, vel aliàs licitè ſubterfugere, ſed non poteſt uti mendacio. ib. n.120. 315
7 Reus duobus in ſolidum obligatis creditor à quo maluerit poteſt debitum exigere, in c. Sacro, n. 46. de ſent. excomm. 202
7 Nec conventus poteſt apponere exceptionem diſcusſionis, ut correus conveniatur ib n. 47. 202
4 Reus quando diffinitivè abſolvatur ex capite innocentiæ, & quando ab obſervatione judicii tanquam non repertus culpabilis, in c. Veſtra, n.131. & 133. de Cohabit. Cler. & Mulier. 20

Rex.

2 Reges plures in uno regno eſſe poſſunt, in c. Significaſti, n. 2. de elect. 9
3 Reges efficere debent ut cuſtodiantur leges, & præcepta Dei, in c. Cum veniſſent, n 27. de Judic 23
7 Regia privilegia tolluntur per legem generalem etiamſi de illis non fiat ſpecialis mentio, in c. Cum Capella, n. 9. de privileg. 59
3 Reges multi ſunt qui Superiorem in temporalibus non recognoſcunt, in c. Ex epiſtolæ, n.4 de probat. 158
5 Reges ſicut dignitatis altitudine præeminent, ita potioris prærogativa gratiæ ſunt attollendi, in c. Ad hæc, n. 16. de Relig domib. 207
5 Rex alienare, ſeu donare non poteſt in præjudicium regni ſui, & contra Regis honorem, in c. Recolentes, n. 30 de Statu Monac. 180
5 Regum jura Concilium Tridentinum præſervavit, ſed nova illis non attribuit, in c. De Xenodochiis, n.25, de Relig domib. 203
5 Regia protectio de facto à ſæcularibus miniſtris aſſumpta Ordinarii juriſdictionem non lædit, ib. n.26. 203
1 Rex Angliæ ſi de jure faciat mentionem de ſuo regno intelligitur, in c. Canonum ſtatuta, num. 12. de Conſtit. 19
1 Rex in ſuo Regno eſt Monarcha, & totum continens, ib. n.16. 20
Reges, & eorum Officiales an, & quando intereſſe poſſint in Concilio.
Vide in ver. *Synodo provinciali quoad debeant intereſſe*
2 Rex qui credidit matri aſſerenti eum ex adulterio genitum, & renunciavit regno, de fatuitate redarguitur à Legiſtis, in c. Ut filii, n 9. & 12. de filiis Presbyter. 313
3 Rex eſt ſæcularis perſona, in c. Cum non ab homine, n. 3. de Judiciis. 6
3 Rex non ungitur chriſmate in capite, ſed oleo delinitur in brachio, ſive humero, vel in armo, ib n.9. 7
6 Rex habet in Regno ſuo jura ſupremi Principis, ideſt Imperatoris, in c. Ad falſariorum, num 22. de Crim. falſ. 226
1 Rex qui pacificè Regnum poſſidet in paritate opinionum utrimque probabilium iniquum eſt ut de ſua poſſeſſione vi dejiciatur, in c. Ne innitaris, n. 307. de Conſtitut. 90
1 Rex Portugalliæ inhabilis à Regno non removetur, ſed datur illi Coadjutor à Romano Pontifice ob publicam utilitatem, in c Cæterum, n 56 de Reſcript. 193
2 *Rigor* quid ſit in c. Nimis, n. 5. de fil. Presbyter.
2 *Ritus* propriè quid ſit, in c. Presbyter, n.16. de Sacram. non iteran. 307
1 *Roboam* reprehenditur, quod ſequutus fuerit conſilium juvenũ derelicto conſilio ſeniorum, in c. Ne innitaris, n. 265. de Conſtitut. 82
3 *Romæ* quilibet Clericus, aut etiam laicus in cauſis ad forum Eccleſiæ ſpectantibus conveniri poteſt licet aliàs ibi forum ſpecialiter non ſortiatur, in c. Licet, n. 22. de foro competen. 81
2 *Romanam* Eccleſiam excuſat neceſſitas, cum non poſſit de ſuo omnibus providere, in c. Inter cetera, n.17. de offic. ordin. 458
2 Romanæ Eccleſiæ vacantis paſtor ſponſus, & caput viſibile eſt Chriſtus, in c. Cum olim, n. 16. 24. de major. obed. 531
2 Romana Eccleſia mortuo Papa dicitur acephala, & viduata, ib. n. 22. 513
2 Declaratur, n 24 & 25. 513
3 Romana Eccleſia nunquam à tramite Apoſtolicæ traditionis erraſſe probatur, in c. Venerabili, n.17. de teſtibus. 198
5 *Roffredus* Beneventanus increpatur quod irreverenter de Papa loquutus fuerit, in c. Super ſpecula, num 26. Ne Cler. vel Monach. 435
5 *Rotæ* deciſio de Abbatibus ordinantibus ſæculares cum dimiſſoriis Epiſcopi expenditur, in cap Aqua, n. 17. de Conſecr. Eccleſ. vel altar. 291
2 Rotæ deciſio quod Epiſcopus ex magna cauſa diſpenſare poſſit contra Canones etiam Concilii, multipliciter declaratur, in c. Nimis, n. 24. & ſeqq. uſque in finem de fil. Presbyter. 335
3 Rotæ Romanæ deciſiones ſunt magiſtrales, & probabiles tantum, licet magnum habeant pondus authoritatis, in c. Cum veniſſent, n. 31. de Judic. 24
3 Rotæ Romanæ deciſiones prævalent communi opinioni, ib. n 31. 24
3 Item faciunt jus in Curia ad inſtar, ſtyli ſaltem ſi ſecundum eas fuerit ſæpius judicatum, ib. n. 24
3 Rotæ Romanæ in ſuis deciſionibus non licet Tridentini Cõcilii decreta interpretari abſque ſpeciali facultate, ib. n 34. & ſeq. 24
2 Rotæ deciſio in cauſa Salamantina juriſdictionis cur non impreſſa inter deciſiones Cardinalis Seraphini, in c Significaſti, n.15. & 20. de Offic. Archid. 381
3 Rotæ Auditores non ſunt familiares Papæ, in c. Ex parte, il ſecondo, n.36. de privil. 71
2 Rotæ Auditorum juriſdictio eſt ordinaria in procedendo, ſed delegata in ſententiando, in c. Cum olim, n. 7. de major. & obedien. 519
6 Rotæ deciſio in cauſa Parmen. ſtatus refertur, in c. Lator, n.6. Qui filii ſint legit. 85
6 Expenditur, ib. n.7. & n. ſeqq. uſque ad n. 54. & n.71. uſque ad n.88. 85
6 Revocatur, ib. n.88. 85
7 Rotæ deciſio in cauſa Cordubenſi ſuper unione beneficii litigioſi refellitur, in c. Sicut unire, n. 58. de Exceſſ. Prælat. 100
5 *Rubricæ* Miſſalis Romani ſervari debent non obſtante quocumque prætextu, & contraria conſuetudine, in c. Cum creatura, n.29. de Celebr. Miſſar. 315
5 Rubricæ Decretalium, ut legum ſunt authenticæ, & allegari poſſunt ad deciſionem cauſarum, ſi habeant orationem perfectam, ib. n.30. 315
5 Secus in rubricis Decreti, & cur, ib. n. 31. pag. 315
1 Rubricæ Decreti non ſunt authenticæ, excepta prima, in c. Canonum Statuta, n. 40 & ſeqq. de Conſtit 22

1 An illarum author fuerit Gratianus, ib.n.41. 22
1 Rubrica prima Decreti quo ſenſu dicatur authentica, ib. n.42. 22
7 Rubrum declarat materiam nigri eſſe illius naturæ, cujus eſt rubrum, in c. Qui Presbyterum, n. 79. de pœnit.& remiſſ. 111
2 Rudes, & ignari in quo differant in c. Cum ſi ars, n.5. de ætat. & qual. 279
4 Rumor quid ſit, & in quo differat à fama, in c. Veſtra n 44. de Cohabit. & Mulier. 11
5 Ruſtici, & Coloni Eccleſiæ an, & quibus caſibus ſint exempti à juriſdictione ſæculari, in c. Nullus, n.46. de foro compet. 58
2 Ruſticis tandiu privilegia ſuffragantur, quandiu agros colunt, & vadunt, & recedunt, in c. Innovamus, n. 2. & 10. de Treug. & Pace. 529

S

Sacerdos, communia.

1 Sacerdos ſupremus in primitiva Eccleſia conſecrabatur ſpeciali conſecratione, & ad ſpecialem actum, in cap. Quanto, n.14 de conſuet. 261
6 Sacerdotibus debentur ſtipendia laboris jure Divino, naturalique, in c. Præterea, n. 24. Ne Prælat vices ſuas. 190
6 Sacerdotis Gentilium in ingreſſu Sacerdotis mediam partem redituum ſummo Sacerdoti miniſtrabant, ib. n.42. 191
2 Sacerdotum Ordo bipartitus eſt, in c. Requiſivit, n. 70 de Ordinat. ab Epiſcopo. 211
1 Opinio Butrii, & abbatis circa poteſtatem Sacerdotalem refellitur tanquam periculoſa, in c. Quanto, n.6. & ſeqq uſque ad n. 20. de Conſuetud. 260
2 Sacerdotes, & curati ſuper quibus ſint examinandi, in c. Cum ſit ars, n. 10. de ætat. & qual. 280
5 Sacerdotis verbum aut ſacrum, aut ſacrilegum, in c. Cum autem, n 17. Jure patr. 247
4 Sacerdotibus, & Eccleſiæ miniſtris debentur alimenta ex reditibus Eccleſiæ de jure divino, in Cum ſecundum, n.2. de præben. 109
4 Sacerdotibus de altario vivere, non luxuriari permittitur, ibidem. n. 3. 109
2 Sacerdos ordinarius ante manus impoſitionem eſt verus Sacerdos habens poteſtatem conſecrandi corpus, & ſanguinem Chriſti, in c. Presbyter, n. 26. de Sacram. non iteran. 308

Vide in ver. *Ordinum materia.*

2 Sacerdotes etiam inviti poſſunt à ſuis Epiſcopis ex una ad aliam Eccleſiam transferri, in c. Quanto, n. 50. & 88. de translat. Epiſcopi. 133
2 Sacerdotes non poſſunt ad aliam Eccleſiam transferri inviti, niſi ex cauſa communis utilitatis, vel neceſſitatis, ib. n. 88. 137
4 Violentum Sacerdotem Apoſtolus damnat, & vetus lex prohibet, in c. A crapula, num. 5. de vit. & honeſtat. Cler. 2
3 Sacerdos Regularis apoſtata, qui decem furta qualificata commiſit, ex voto Congregationis ad triremes in perpetuum transmiſſus fuit, in c. Cum non ab homine, n. 106. de Judic. 17

Vide in ver. *Clericus quoad degradationem.*

4 Sacerdos quantum ad virtutem Sacramenti eſt merè inſtrumentum, & organum inanimatum, licet ſit organum vivum quantum ad meritum perſonale, in c. Veſtra, n 5. de Cohabitat. Cler. & Mulier. 8
4 Oratio ſancti fulcitur duplici merito, ſed prophani unico tantum, ib.n. 6. 8
4 Eccleſia quo ſenſu dicatur pollui ab indignis, ib.n.7. & ſeqq. 8
4 Sacerdos quantumcunque pollutus non poteſt divina Sacramenta polluere, quæ purgatoria cunctarum contagionum exiſtunt, ib.n. 8. 8

Vide in ver *Presbyter, Ordo, Character.*

4 Sacerdotes mali Sacramenta adminiſtrando ſe tantummodo lædunt, in c. Veſtra, n. 9. de Cohabit. Cler. & Mulier. 8

Sacerdos Concubinarius.

Vide in ver *Clericus quoad delicta.*

4 Sacerdotibus pro crimine famoſo, & non notorio indicitur Canonica purgatio, & ſi in purgatione defecerint, ſunt deponendi, in c. Veſtra, n. 111. de Cohabit. Cler. & Mulier. 18
7 Sacerdos qui depoſito habitu, & tonſura in ſævis enormitatibus deprehenditur, non gaudet privilegio Canonis, in c. Contingit. il ſecondo, n.13. & ſeq. de ſent. excomm. 180
7 Gaudet tamen privilegio fori, niſi ter monitus non deſiſtat, ib. n. 13. & ſeq. 180
1 Sacerdotes, & Paſtores Eccleſiæ ſunt Medici ſpirituales, qui medentur languoribus animarum, in c. Ne innitaris, n. 296. de Conſtitut. 88
2 Sacerdotis officium eſt nulli nocere, omnibus autem velle prodeſſe, in c. Cum Sacerdotis, num. 3. de poſtulan. 576
2 Sacerdos poteſt eſſe Advocatus pro conjunctis, qui alium Advocatum non reperiunt, vel non æquè bonum, ib.n. 7. 576
2 Conjuncti dicuntur conſanguinei, & affines ex licita copula uſque ad quartum gradum, ib.n.8 576
2 Illicita verò uſque ad ſecundum, ib. n. 9. 577
2 Sacerdos poteſt patrocinare pro miſerabilibus perſonis, etiamſi divites ſint, ib. n.12. 577
2 Non tamen contra Eccleſiam ſuam, niſi immineat neceſſitas, ib.n. 13. & n. 20. 577
2 Sacerdos qui eſt Advocatus, vel Procurator pro extraneo contra Eccleſiam, in qua, vel à qua beneficium obtinet tanquam ingratus eſt ipſo jure privatus beneficio, ib.n. 14. 577
2 Sacerdos ſi neceſſitas immineat, poteſt pro conjunctis contra Eccleſiam ſuam patrocinari, ib.n.20. 577
6 Sacerdoti an liceat comedere poſt Matutinum cum dicitur ſerò, & manè Miſſam celebrare non præmiſſa dormitione, aut digeſtione, in c Si conſiſterit, n. 14. de Accuſat. 117

Sacerdos quoad Confeſſiones.

1 Sacerdos exiſtens in peccato mortali, ſi tempus ita urget, ut non ſit locus pœnitentiæ poteſt miniſtrare Sacramentum abſque peccato, in c Ne innitaris, n.279. de Conſtitut. 109
1 Sacerdos excommunicatus denunciatus non poteſt Sacramentaliter abſolvere pœnitentem in articulo mortis, in c. quoniam, n.28. de Conſtitut. 180
7 Sacerdos ut validè à peccatis abſolvat, debet non ſolum eſſe probatus ab Ordinario, ſed etiam habere juriſdictionem in pœnitentes, in c. Ne pro dilatione, n. 8. de pœnit. & remiſſ. 140
7 Sacerdos ab ordinario non approbatus habet juriſdictionem habitu, ſed non actu, ib.n.12. 140
7 Sacerdos de jure communi ſatis eſt ut habeat poteſtatem abſolvendi habitu ad hoc ut illius executio per electionem prorogetur, ſecus poſt Concilium Tridentinum, ib.n. 14. 140
7 Sacerdotes ſæculares non Curati poſſunt audire Confeſſiones confluentium ex alienis diœceſibus etiam in diœceſi in qua ſunt approbati, ib n.23. & 27. 141
7 Sacerdotes non Curati ſive ſæculares ſive Regulares non poſſunt audire Confeſſiones etiam ſubditorum Epiſcopi approbantis extra diœceſim in qua ſunt approbati, ib.n. 26. 141
7 Sacerdotes ſimplices an habeant privilegium ſibi eligendi Confeſſorem, ib n 51. 145
7 Sacerdos ſæcularis in illa diœceſi, in qua eſt approbatus, non poteſt audire Confeſſiones confluentium ex alia Diœceſi, ib.n 67. 147
7 Sacerdos revelans peccatum ſibi confeſſum punitur tanquam ſimoniacus, & hæreticus ad fidem reverſus, in c. Officii, n 24. de pœnit. & remiſſ. pag. 121
7 Declaratur, ib. n.25. & 38. 121
7 ſacerdos quod ſcit in Confeſſione, non ſcit ut homo, ſed ut Deus, & dicitur quaſi neſcitum, ib.n 29. 121
7 ſacerdos in actu Confeſſionis eſt Vicarius Dei ſpecialis, ib. n.30. 121
7 ſacerdos proprius quis dicatur, in c. Omnis, n.55. & ſeq. de pœnit. & remiſſ. 130
7 ſacerdos ſæcularis etiam in diœceſi ubi eſt approbatus non poteſt audire Confeſsiones confluentium ex Diœceſibus alienis, ib.n.70. 131
4 ſacerdos proprius dicitur is, in cujus Parochia quis habitat de præſenti in c. ſignificavit, n. 31. & ſeqq. uſque ad n. 40. de Paroch. 385
6 ſacerdos notoriè excommunicatus de jure communi poteſt validè quem abſolvere in articulo mortis, ſecus ex Concilio Conſtantienſi, in c. A Prædeceſſore, n.111. de ſchiſm. 241

Sacerdos quoad miſſam.

4 Sacerdos Officium, vel Miſſam celebrans per alium ſatiſfacit his,pro quibus tenetur offerre, ſed non ſuæ obligationi,in c. Ex parte,n.51.de Cleric.non reſid. 52

4 Sacerdotes non prohibentur primas Miſſas decantare, & in illis poſt Offertorium in medio Altaris ad populum ſe convertere, & oblationes accipere a ſponte dantibus,ſed perambulationes per Eccleſiam, & exhortationes prohibentur,in c Paſtoralis, n. 39 de his quæ fiunt à Prælat. 267

4 Sacerdos poteſt locare operas ſuas ſpirituales abſque vitio ſimoniæ, in c. Significatum,n 7 & n. 39, de Præbend. 98

4 Sacerdos non poteſt obligari pacto, vel ſtatuto ad celebrandum quotidie,aut ſemper de uno Sancto,ib n 8 98

4 Sacerdos qui tenetur ad ſolam Miſſæ celebrationem non autem ad illius applicationem an poſſit pro applicatione eleemoſynam accipere,ib.n.38 pag. 101

4 Sacerdos poteſt accipere eleemoſynam pro Miſſa,etiamſi aliunde habeat ſuſtentationem,ib.n 41. 101

4 Sacerdos in conſecratione, quæ eſt eſſentialis oblatio, non Eccleſiæ, ſed Chriſti perſonam agit, in c. Fraternitatem,n 62 de Sepultur. 369

4 Sacerdos qui tot miſſas non celebrat, quot ſtipendia accepit,tenetur ad reſtitutionem ex decretis S, Congregationis Concilii de celebrat Miſſar ib. n. 65. 369

4 Sacerdos an pro unica Miſſa poſſit plura ſtipendia incongrua accipere,ibid,n.80.& ſeq.uſque ad n. 84. 271

4 Sacerdos qui alicui promiſit gratis, & liberaliter Miſſam dicere,tenetur ſtare promiſſis,quantumcumque nudum ſit pactum,ib. n.81. 371

4 Sacerdos obligatus ad plures Miſſas excuſatur celebrando unam pro omnibus propter impoſſibilitatem celebrandi pro quolibet ſpecialiter, aut propter conſenſum expreſſum,vel tacitum eorum qui eleemoſynam conferunt,ib.,n,83. 373

4 Sacerdos qui tenetur ad ſolam Miſſæ celebrationem cũ commemoratione, vel colecta, poteſt ſacrificium quibus voluerit applicare,ib n 90 373

5 Sacerdos graviter peccat ſi Miſſam non celebret ſaltem quater in anno, ſcilicet in præcipuis feſtis, in c. Dolentes,n. 13. de Celebr. Miſſar. 305

5 Cogi tamen non poteſt ab Epiſcopo ex Decreto Concilii Tridentini,ſed moneri tantum,ut non impeditus celebret,ib.n 14. 306

Vide in ver. *Miſſa.*

2 Sacerdotali dignitati nulla dignitas ſæcularis æquiparari poteſt,in c.Indecorũ,n.50.& 56 de ætat.& qual. 234

2 Sacerdotalis dignitas eſt eminentior qualibet dignitate ſæculari quantum ad ſpiritualia,ib n. 56. 237

4 Sacerdotalis dignitas excedit omnem dignitatem ſæcularem,in c. Qualiter,n.20.de Cler.non reſiden. 60

2 Sacerdotale officium poteſt eſſe ſine Pontificali, ſed non è converſo,in c.Requiſivit,n.46.& 79 & ſeqq de ordinat ab Epiſc. 208

2 *Sacerdotium* actu non requiritur ad obtinendas dignitates,quibus annexus eſt ordo Presbyteratus ſed ſatis eſt ut proviſus infra annum ſe faciat promoveri,in c.Cum in cunctis,n.41.& 63 de elect. 39

Vide in ver. *Ordines beneficiis annexi.*

2 Sacerdotium ſuperveniens tollit munus publicum, & ſolvit compromiſſum prius initum, in c.Magnus,n 27. de oblig.ad ratiocin. 344

3 Sacerdotio nulla dignitas ſæcularis adæquatur, in c. Cũ non ab homine,n.8.de Iudic. 7

Sacramentum, communia.

2 Sacramentorum eſſentialia diſpoſitioni iuris Eccleſiaſtici non ſubſunt in c.Cum contingat, nu. 79. de ætat. & qualit. 265

2 Sacramentum quid,ib n.82 267

2 Sacramentum ordinis eſt voluntarium,in c. Quæris,nu. 26 de ætat. & qualit 251

6 Sacramenta Eccleſiaſtica non ſubiacent humanis legibus,in c. Vtrum autem,n.6.de co ... ſpirit. 64

2 Sacramentum quid,in c.Requiſivit,n.57.de ordin. ab Epiſc. 209

4 Sacramentum quodlibet non ... non requirit aliquam diſpoſitionem ex parte ſuſcipientis, ſed tantum ut obex contrariæ voluntatis non obſiſtat, in c Super inordinata,n.40.de præben.

2 Sacramenta omnia ſunt ex inſtitutione Chriſti,in c. Cũ veniſſet n.19 de Sacr. Vnct. 29

2 Eccleſia ſicut non poteſt nova Sacramenta inſtituere, ita nec materiam,& formam Sacramentorum immutare,ib n.20. 293

2 Ritus qui in Sacramentis ſunt ex inſtitutione Eccleſiæ non ſunt de eſſentia,ſed de ſolemnitate tantum, ibidem n.22. 293

2 Sacramentorum uniformitas pertinet ad unitatem fidei, ib n.26. 293

2 Sacramenta omnia tribus perficiuntur materia, forma, & miniſtro, ib. n.31. 294

2 Sacramentis in quibus imprimitur character,illud eſt eſſentiale,in quo ſive per quod character imprimitur, ib. n.34. 294

2 Materia in Sacramentis debet ſignificare principaliter rem contentam, ib n.47. 295

2 Significatio rei ſacramentalis eſt de eſſentia Sacramenti, & habetur ſufficienter per materiam eius,ib n. 48. 295

2 Materiæ defectus in qualibet parte totum inficit Sacramentum,ib.n.50. 295

2 in Sacramentis requiruntur res determinatæ ex inſtitutione Chriſti,ibid.n.80. 299

2 Sacramentum ſine materia, & forma determinata non eſt realiter ſacramentum,ib.n.81 pag. 299

2 Sacramentum eſt ſacræ rei ſymbolum, & inviſibilis gratiæ viſibilis forma,ib.n.85. 299

2 Sacramentum aliquod Chriſtus non exhibuit niſi quod ipſe accepit in exemplum,excepto Pœnitentia, & Extrema Vnctione,n.88. 299

2 Materia ſemel determinata in ſacramentis eſt de eſſentia, & amplius mutari non poteſt ab Eccleſia, ibidem n.89. 299

2 ſacramenta omnia,& eorum eſſentialia ſunt immediatè ex inſtitutione Chriſti,in c.Presbyter, nu.13. de ſacram. non iteran 306

2 Eccleſia in ſacramentorum diſpenſatione poteſtatem habet ſtatuendi,vel mutandi ſalva eorum ſubſtantia,ibid. n. 14. 306

2 Sacramentum quid,ib. n. 17. 306

2 in ſacramentis habentibus materiam corporalem actus humani non ſunt de eſſentia ſacramentorum, ibidem num. 18. 307

2 Res ſenſibilis, & verba ſunt de eſſentia ſacramenti, ibid, num. 19. 307

6 ſacramentum poteſt tradere ſeparatus,ſicut poteſt habere ſeparatus,in c Quod à prædeceſſore, nu 28. de ſchiſmat. 230

6 ſacramenta recipiens ab excommunicato tolerato an peccet mortaliter, ib n.64. 234

4 ſacramenti vinculum maius quovis hominis præcepto, in c Tua nobis,num.39 de Teſtament.pag. 352

6 ſacramentorum immutatio ſpectat ad ſolum inſtitutorẽ Chriſti,in c. Quod nobis,n.53.de Clandeſt deſponſ. 33

3 ſacramenta Eccleſiæ vera ſunt apud hoſtes,in c. Ego. N. num.85 de Iureiur. 218

4 ſacramenta tranſeunt per ſacerdotes ſicut aqua per lapideos canales,in c.Veſtra, nu. 4. de Cohabitat Cleric. & Mulier. 8

2 *Sacra* res an poſſint in prophanos uſus converti authoritate Epiſcopi, in cap. Requiſivit, num 38. de ordinat. ab Epiſc. 206

2 ſacra ex Conſtitutione Eccleſiæ tantum poſſunt fieri non ſacra authoritate Papæ,in c Cum pridem, num. 26. de pactis 544

5 ſacrum omne quod eſt, vel alterius rei ſignum,illius debet eſſe ſimile,in c, Ex publico,n. 50. de Converſ. Coniugat. 157

5 ſacræ res non ſunt in dominio alicuius, nec recipiunt æſtimationem,in c.Cum ex eo,num.2.de reliq. & vener. ſanctorum. 338

5 in *ſacrificio* non perpendit Deus quantum,ſed ex quanto offeratur in c Fraternitatem,n.27.de ſepultur. 364

Declaratur ib n.33.& 35. 365

4 ſacrificii,& ſacramenti effectus in pluribus Miſſis multiplicatur,ib n.31. 365

4 ſacrificium Crucis cruentum quamvis infinitæ ſit virtutis,tamen non producit niſi effectus finitos,ib n 48. 367

4 ſacrificii virtus non adæquatur valori eius qui continetur in ſacrificio,ſed correſpondet alicui merito in Eccleſia,ib. n 74. 370

5 ſacrificium Altaris ſoli Deo offerendum eſt qui ſolus adorandus eſt latria,in cap. Quidam, num.5. de celebrat. Miſſar 299

3 *ſacrilegii* crimen eſt mixti fori,in cap. Nullus, num. 27. de foro compet. 56

3 *Sacrilegii* crimen eſt Eccleſiaſticum, in c. Cæterum, n. 32. de Iudiciis. ...
3 Sacrilegium æquè committitur auferendo de Eccleſia rem ſacram, vel non ſacram, & inter hæc nulla eſt differentia quoad immunitatem, in c. Immunitatem, n. 19. de Immunit. Eccleſiar pag. 391
6 *Sævitia* nimia adſcribitur culpæ, in c. Ad audientiam, n. 11. de homicid. 262
6 *Salarium* debetur ex publico cuilibet Iudici ordinario, in c. Præterea, n. 49. Ne Præl. vic. ſuas, pag 192
3 Salarium debetur etiam exercenti miniſterium alteri demandatum, ſi in tali Miniſterio non ſit electa induſtria perſonæ, ſed tantum effectus operæ, in c. Gravis, n. 81. & 93. de Reſtitut. ſpoliat. 152
1 *Salomonis* iudicium non fuit probabile, ſed omnino certum, in cap. Ne innitaris, n. 101 de Conſtit. 52
6 *Saltem* dictio eſt ſubſidiaria, in c. Quia nonnullis, n. 21. de Magiſtris. 205
2 *Salutandi* modi complures referuntur ſecundum diverſas nationes, in c. His quæ, n. 9. de maior. & obed. 504

Salutatio Angelica.

Vide in ver. Oratio Dominica.

2 *Salvus* conductus datus in eundo intelligitur datus etiam in redeundo, in c. Innovamus, n. 4. de Treug, & pac. 530
2 Salvus-conductus eundi, & redeundi an intelligatur datus pro una vice tantum; an verò pro pluribus, diſtinguitur, ib n. 5 & numeris ſeqq. uſque ad n 10. 530
2 Salvus conductus eundi, & redeundi datus alicui pro pace facienda, intelligitur ut poſſit ire, & redire donec pendet tractatus pacis, ib. n. 9. 530
2 Salvo-conductui non tenetur quis credere quando habet in loco capitales inimicos, in c. Ad ſupplicationem, n. 7 de Renunciat. 149
5 *Sacrificatum* ſemel Domino non poteſt per Eccleſiæ authoritatem in alios uſus commutari, in c. Cum ad monaſterium, n 47 de Stat. Monach. pag. 193
5 Declaratur, ib. n. 71. & 73. 193
5 Sacra transferri poſſunt ad alios uſus in articulo neceſſitatis, ib n. 73 196
2 *Sanctus* eſt paucos bonos, quàm multos malos habere miniſtros, in c. Cum ſit ars, n 13. de ætat. & qualit. 280
5 *Sancti* orationes non exaudiunt, ſed apud Deum pro nobis interpellant, in c. Quidā, n 6. de celebr. miſ 299
3 Sancti plures coluntur in una tantum Eccleſia, vel provincia, in c. Audivimus, n. 24. de Reliq. & vener. Sanctor. 333
3 Pro Sancto aliquem venerari non licet ſine licentia Papæ, etiamſi in vita feciſſet miracula, ib. n. 1. & n. 20. 331
5 Declaratur, n. 18. 331
2 *Sanctitatis veſtræ* titulo in veteribus Conciliis aliquando Epiſcopi deſignabantur, in c. Antigonus, n. 2. de Pactis. 535
2 Sanctuarium Dei iure hæreditario poſſideri non poteſt, in c. Acepimus, n. 41. de Pactis. 561
2 *Sandalia* ſunt calceamenta purpurea, quibus utuntur Epiſcopi, in c. Quia nos, n. 3 de Auth, & uſu Pall. 141
6 *Sanguinem* elicit qui multū emungit, in c. In ordinando, n 10. de ſimon. 142
5 Sanguinem minuens die 13 Februarii non morietur illo anno ex febrili diſtemperantia, in c. Cum ad monaſterium, n. 25. de Stat. Monachor. 191
5 Et quid poſt Calendarium Gregorianum, ib. n 22. 192
1 *Sapientia*, vel ſtultitia hominis ex dictis, vel factis dignoſcitur, in c. Ne innitaris, n. 3. de Conſtitut. pag. 37
1 Magis tamen ſpectanda ſunt facta quàm verba, ibidem num. 4. 37
1 *Sardiniæ* Inſulæ Parochiales unitæ Canonicatibus Cathedralium poſtea deſtructarum an obligentur ad reſidentiam, in c. Extirpandæ, §. Qui verò, n. 34. de præben. 157
4 Sardiniæ Inſulæ Parochias ad primævum ſtatum reduxit Pius V. ibid. n 35. 157
5 *Satisdictio* vitioſè præſtita non dicitur præſtita, in c. Ex publico, n, 44. de Converſ. Coniugat. pag. 157
7 *Scandalum* utilius naſci permittitur quàm ut veritas relinquatur; & quomodo hoc ſit intelligendum, in c. Officii, n, 13. de pœnit. & remiſſ pag. 120
5 Scandalum Phariſæorum, & Puſillorum quando dicatur, in c Si quis, n. 80. de Regular. 18
2 Scandalum omninò vitandum ſi ſine peccato vitari poſſit, aliàs ſecus, in cap. Niſi cum pridem, num. 74. de Renunc. 160
2 Scandalum potius vitandum, quam peccatum, cum dubium eſt an ſcandalum ſit peccatum nec nè, ibidem num, 78. 160
2 Scandalum quid ſit, & unde dicatur, n. 79. 160
7 Scandali in materia, quæ regulæ ſint obſervandæ, in c. Cum ex iniuncto, n 9. de Nov. oper nunciat. 30
6 Propter ſcandalum receditur à diſpoſitione iuris poſitivi, in c. Quia circa, n. 8. de Conſanguinit. & affinit. 73
6 Scandalum quod oriretur ſi nuptiæ iam publicatæ non ſequerentur non eſt iuſta cauſa diſpenſandi in ſecundo affinitatis, ib n. 14. 74
4 *Sceptrum*, vel corona regalis ſi donetur Oratori, non ipſi, ſed Regi acquiruntur, in c. Poſtulaſti, n. 23. de Conceſſ. præben, 251
2 *Schedulæ* ſi poſt illarum publicationem repertæ fuerint eſſe plures, quàm Cardinales, an ſint comburendæ ex Gregoriana Conſtitutione, in c. Maſſana, n. 35. de Elect. 116
6 *Schiſmaticorum* geſta viribus carent etiamſi gerantur prætextu publici officii, in c. Quod à Prædeceſſore, nu. 1. de Schiſmat. 228
6 Ordinationes à Schiſmaticis factæ irritæ ſunt quoad executionem tantum, non autem quoad impreſſionem characteris, ib. n. 2. & n 27 & ſeqq. 228
6 Ordinationes factæ ab eis, qui à Schiſmaticis ordinem ſuſceperunt, executionem non conferunt, ib. n. 5. 228
6 Schiſmatici an ſint ipſo iure excommunicati, vel potius excommunicandi, ib n. 6. uſque ad n. 15. 228
6 Schiſmatici quot modis accipiantur, ib. n. 7. pag. 228
6 Excommunicati largè dicuntur ſchiſmatici, ib. n 8. 228
6 Schiſmatici propriè qui dicantur, ib. n 9. & ſeqq. 228
6 Schiſma unde dicatur ib. n 10. 228
6 Schiſma quid ſit, ib. n 11. & 24. 228
6 Schiſmatici ſine hæreſi qui dicantur, ib. n. 18. 229
9 Schiſmaticus, & hæreticus eſſet qui duos Summos Pontifices ſimul crederet veros, ib n. 19. 229
6 Schiſma nullum eſt niſi ſibi aliquam hæreſim confingat, ut rectè ab Eccleſia receſſiſſe videatur, ib. n. 21. 229
6 Schiſmatici omnes propriè ſumpti hodie ſunt vinculo excommunicationis innodati, ib. n. 23 pag. 229
6 Beneficiorum collationes à ſchiſmaticis factæ ſunt ipſo iure nullæ, ib. n. 25. 230
6 Epiſcopi ſchiſmatici nec poſſunt excommunicare, nec abſolvere, nec indulgentias concedere, ac ſi fecerint nihil eſt actum, ib. n. 33. 230
6 Ordinati ab Epiſcopis ſchiſmaticis etiam ignoranter executionem non recipiunt, ib. n. 35. pag. 231
6 Epiſcopi ſchiſmatici in vim Conſtitutionis Conſtantienſis valdè iuriſdictionem exereent, & beneficia conferunt, ib n. 50. 233
2 Electi in ſchiſmate dicuntur hæreſiarchæ, & eorum geſta ex communi errore non ſuſtinentur, in c. Niſi cum pridem, n. 34. de renunciat. 156
5 *Scholares*, & peregrini ligantur conſuetudinibus loci ubi moram trahunt, in c. Conſilium, nu. 39. de obſerv. Ieiun. 346
7 Scholares, peregrini, & vagabundi abſolvi poſſunt à quolibet ſacerdote approbato à caſibus Epiſcopo reſervatis in c. Omnis, n. 93. de pœnit. & remiſſ. 134
7 Iidem ſortiuntur forum pœnitentiale ubi moram trahunt, ib. n 94. 134
4 Scholares, & incolæ, ac Mercenarii debent confiteri Sacerdoti Parochiæ quam incolunt, in c. Significavit, n. 24. & 31. de Paroch. 385
4 Scholares non contrahunt domicilium ubi ſtudiorum cauſa morantur, niſi tranſacto decennio, & cur. ibid. num. 52. 387
4 Idem in mercatore, & Lectore publico, ib. n 53. 387
2 Scholaris ſi faciat pactum de litigando coram uno ex Iudicibus ſuis, tenet pactum, in c Significantibus, n. 16. de off. Deleg. 411
4 Scholares ut in abſentia licitè percipiant fructus præbendarum ſuarum, requiruntur licentia Epiſcopi, & privilegium, in c Cum ad hoc, num. 6. de Cler. non reſiden. 75
4 Et ſufficit privilegium generale, de quo in c. final. de Magiſtris, ibid. n. 7. 75
4 Scholares debent eſſe dociles, & Epiſcopus debet cognoſcere an ſint ætate, naturâ, & ingenio tales qui poſſint in litteris proficere ib. n. 10. pag. 75
4 Scholares negligentes, & inutiliter ſtudentes revocari poſſunt ad reſidentiam, ib. n 11. 75
4 Scholares facientes caſtra, & numerantes regulas non ſunt ſcholarium privilegiis honorandi, ib. n. 12. 76
Vide in verb *Theologia, Theologus, Lector Theologiæ*.
6 *Scholaſticus* univerſitatis Salamantinæ an poſſit remittere

tere denunciationes matrimoniorum, quæ à perſonis ſuæ iuriſdictioni ſubiectis contrahuntur.in c. Cum inhibitio,n.4 & ſeqq uſque in fin.de Clandeſt. deſponſ. 35
6 Scholaſticus,ſeu Rector univerſitatis habet iuriſdictionem Ordinariam ex privilegio in corpore iuris clauſo, ibid. n.5. 35
3 *Scientia*, & patientia Epiſcopi elicitur ex illius viſitationibus,in c. Auditis.n.18.de præſcr. 224
4 Scientia,& patientia Epiſcopi ex quibus præſumatur, in c.Cum veniſſet,n.18.de Inſtitut. 226
7 Certa ſcientia excluditur ab actu ex negligentia, multiplici occupatione [illegible] gendorum, & ſubreptione, in c. Si aliquando,n [illegible] de [illegible] pag. 183
2 Scientia in Epiſcopo eſt neceſſaria tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus,in c Niſi cum pridem,n. 58, de renunc. 158
2 Scientiæ defectus promotum deiicit inv[illegible],ib n 50 158
2 Scientia eminens deſideratur in Paſtore, competens tamen ſufficit, nec defectus eminentis præbet iuſtam cauſam ceden[illegible] n 60. 158
2 Scientia Papæ [illegible] requiritur vera non ſufficit ficta, vel præſumpta per clauſulam,quorum [illegible], in c. Venienes,n.2, de [illegible] 572
7 Scholares Cler[illegible] non ſubſunt Rectori univerſitatis,niſi quoad ea,quæ [illegible] reſpiciunt, in c Quoniam,n 9. de [illegible] 76
2 Scientia [illegible] promovendo ad beneficium curatum an ſit moribus præferenda, in cap. Eam te, num.9. de ætat & qualit. 239
2 Scien[illegible] defectus evidentius,facilius, & promptius probari poteſt per examen quam defectus perſonæ, ibid. num. [illegible]9. 245
2 Scientia qualis requiratur ad dignitates, & Ordines Eccleſiaſticos,in c. Cum in cunctis,n. 137 & ſeqq. uſque in fin. de elect, 50
2 Scientia alia eminens,alia mediocris,alia ſufficiens,ibid. num. 138. 50
2 Scientia potiſſimum æſtimanda eſt ſecundum qualitatem Eccleſiæ ad quam quis aſſumitur,ib.n 139. 50
2 Scientia eminens requiritur in promovendo ad dignitatem Epiſcopalem,ib.n 140. & 143. 50
2 Scientia competens in Epiſcopo toleratur ex cauſa, & diſpenſativè,ibid.n.143. 50
2 Scientia competens iuris requiritur in Archidiaconis, Præpoſitis, & aliis habentibus iuriſdictionem contentioſam,in aliis verò ſufficit ſcientia ſecundum qualitatem officii,vel beneficii, ib.n.144. 50
2 Et quid ex Concilio Tridentino, n.145 51
2 Scientia qualis requiratur in Abbate,ibid.n.147 & ſeq 51
2 Æqualis requiritur in Presbytero, n.149, 51
2 Et qualis requiratur in Diacono, & Subdiacono, ibid num 153. 51
5 Scientiam prohibitam diſcere, vel docere culpa ſimilis eſt,in c. Super ſpecula,n 10. Ne Cler. vel Monach. 434
6 Scientia iuris eſt de æternis quantum ad ſuam originem, quæ eſt dictamen rectæ rationis,in c.Non debet, n 10 de conſang. & affinit. 75
5 *Scire* [illegible] quid ſit,in c Quod Dei timorem, nu. 3. de ſtatu Monach. 185
5 Scire aliquid per cauſas intrinſecas rei eſt perfectius ſcire quam per cauſas extrinſecas,ib n.4 185
3 Scire dicimur non ſolum quæ videmus, ſed etiam quæ ab aliis audivimus, & quæ vehementer opinamur,in c. Venerabili,n 26.de Teſtib. 199
1 *Scriptura* [illegible] eſt diviſibilis, in c.Ad audientiam, il primo,n.5. de Reſcript. 207
1 Declaratur, ib n 13 207
1 Scriptura continens capitula ſeparata quamvis non probet quoad unum, poteſt tamen probare quoad aliud, ib.n.11 207
1 Niſi defectus perveniat ex dolo illius, à cuius authoritate fides ſcripturæ dependet,ib.n 12 207
6 Scriptura ſacra frequenter utitur verbis, quæ ſecundum litteram videntur falſa,ſunt tamen vera ſecundum implicitas ſubauditiones,in c. Fallidicus,n 27 & n 161.de Crim falſ. 308
6 Declaratur,ib. n 156 & ſeq 308
6 ſcripturæ ſacræ præter ſenſum litteralem inſunt alii ſenſus ſpirituales,& miſtici,ib n 156 pag. 318
6 Omnes ſcientias tranſcendit, quia dum narrat geſtum prodit myſticum, ib n 157. 318
6 Nec multiplicitas ſenſuum facit æquivocationem,nec aliquam ſpeciem multiplicitatis,ib.n 158. 318
6 In nulla ſcriptura humana poteſt reperiri niſi ſenſus litteralis,ſed tantum in Divina, cuius ſpiritus ſanctus eſt auctor,homo verò inſtrumentum,ib,num. 159. 318
6 Lectio Scripturæ ſacræ ex Concilio Tridentino haberi debet in monaſteriis Monachorum,in Conventibus Regularium,& in publicis Gymnaſiis, in c. Quia nonnullis,n.25 de Magiſtris pag. 205
6 Lector ſacræ Scripturæ examinandus eſt ab Epiſcopo loci de vita & moribus,& ſcientia,quod tamen de Lectoribus in clauſtris Monachorum intelligitur, ibid. num 26. 205
6 Non Lectoribus in Conventibus Regularium. ibidem num 27. 205
6 Scriptura ſacra propriè dicitur quæ in ſacris litteris continetur, ib n 30. 205
3 Scriptura ex eo,quod de illa conficienda partes paciſcantur, non efficitur de ſubſtantia actus, in c. Sicut, n 13 de Prob[illegible]. 163
1 *Scrupulus* mors eſt conſcientiæ ſi applicatio ad opus fluctuat circa rectum,& obliquum,in c. Ne innitaris,n.88 & 99 de Conſtitut. 49
1 Scrupuloſa cum conſcientia operari peccatum eſt, niſi prius error deponatur,ib n 95. & ſeqq. & n 246. 50
1 Scrupulus eſt credulitas ex levibus conjecturis, & plus credulitatis habet,quam dubitatio, & minus, quam opinio,ib. n.24[illegible]. 75
1 Scrupulis vincendis ſaluberrimum eſt remedium contra illos operari, ib d.n.251. 75
1 Declaratur,ibid.251. 75
2 *Scrutatoribus* an fides adhibeatur contra tenorem ſcripturæ,in c.Publicato,n 17 de Elect.remiſſivè 119
2 Scrutatores non debent ſe ultro ingerere, alioquin reddentur ſuſpecti,in c.Quia propter, n.42. de elect.94
2 Scrutatores ſi ſint plures,quam tres,vitiatur electio, ib. num. 13 94
2 Scrutatores ore proprio vota electorum ſcrutari debent, ibid. n. 49. 95
2 Scrutatores duo ſecundum omnem practicam ſcrutantur tertium,ibid. n 50. 95
2 Scrutatores ut ſint fide digni non pertinet ad ſubſtantiam electionis,ſed ad iuſtitiam, ib n.70 96
2 *Scrutinii* forma eſt difficilis obſervatu, & boni Iuriſtæ practicam ignorantes in ea deficiunt, in c. Licet de vitanda, n.73 de Elect 29
2 Ex ſcrutinii publicatione an & quale ius acquiratur nominato,in c.Publicato,n.10.& 20.de Elect. 118
2 Scrutinium nondum publicatum an deſtrui poſſit de conſenſu maioris partis Capituli, etiam ſine ulla cauſa, ib n.5[illegible] 124
2 Scrutinium quot modis accipiatur,in c. His quæ n. 13. de maior.& obed. 504
2 Scrutinii forma eſt incompatibilis cum forma Concilii Tridentini,in c. Quia propter,n 21 de elect. 93
2 Scrutinii forma eſt valde difficilis obſervatu,ib.n.24. 93
Vide in ver. *Electio per Scrutinium.*
2 Scrutinio publicato cur electoribus variare non licet, in c. Maſſana,n.36. de elect. 116
4 *Secretum* aliud receptum ſimpliciter, aliud in Sacramento Pœnitentiæ,in c. Tua nobis,n 38 de Teſtam 352
4 Secretum quod vulgo iniungitur ſub Confeſſione non eſt ſub ſigillo Confeſſionis,ib n.41 pag. 352
4 Secreti fides non habet vim obligandi contra ius, ibid. num 43. 352
4 Secretum quibus caſibus revelandum,ib.n. 47. 353
2 Secretè quomodo exquirantur vota eligentium, in cap. Quia propter,n 47. de elect. 95
4 Secretum dicitur quod fit in præſentia quinque perſonarum antequam iudicialiter ſit diſcuſſum,in c Veſtra, n.49.& 118 de Cohabit. Clericor. & Mulier. 12

Vide in ver. *Occultum.*

2 *Securitatis* privilegio quæ perſonæ gaudeant tempore guerræ in c.Innovamus,n.1,de Treug. & pac. 529
Item quæ animalia,ib.n.10.11. & 12 530
2 *Sede* vacante iuriſdictio ordinaria non expirat, in c. Cũ olim,n.67.& ſeq.uſque ad n.72 de maior,& obed. 518

Vide in ver. *Cardinales Sede vacante*,& in verb. *Capitulum Sede vacante.*

4 Viſitator Eccleſiæ vacantis non confert beneficia, niſi ſit datus a Papa, in cap. Illa, num. 31. Ne ſede vacante. 259
4 Sede vacante ſtatus Eccleſiæ mutari non debet, in c. novit,n. 1. & 14 Ne Sede vacant. 252
4 Sedis vacantis tempus non eſt conveniens ad aliquid agendum, vel tractandum ſuper ſtatu Eccleſiæ, ibid. n 14. 253
4 Etiamſi negotium fuerit cœptum in ſede plena, ibid. n. 15. 254
4 Præ-

4 Præſcriptio dormit vacante Eccleſia, ib. n. 16 pag. 254
4 ſede Epiſcopali vacante non debet aliquid innovari cũ non ſit qui Epiſcopale ius tueatur, ib. n. 17. 254
4 ſententia lata contra Eccleſiam vacantem non valet, ſicut nec contra minorem, qui non habet tutorem, vel curatorem, ib. n. 18. 254
4 Vicarius Capitularis cum Clero ſede vacante non ſupplet conſenſum Epiſcopi ad hoc ut Eccleſiaſtici graventur gabellis, ib. n. 21. 254
4 ſede vacante nihil fieri debet in quo Eccleſiæ præiudicetur, ib. n. 28. 254
4 Eccleſia vacante illius fructus diminui non poſſunt, in c. Niſi eſſent, n. 24. de Præben. 131
4 Declaratur, ib. n. 30. 131
6 Sede vacante interpretativè, & non verè, iuriſdictio non devolvitur ad Capitulum, in cap. Ad abolendam, n. 37. de Hæreticis 214
Vide, in verb. *Capitulum Sede vacante*.
4 Sedes vacat interpretativè ſi Prælatus ſit excommunicatus, vel ſuſpenſus, in c. Quia diverſitatem, num. 17. de Conceſſ. præbend. 239
4 Aut ſit inutilis ad agendum de iure, ib. n. 18. & n 31. 239
4 Declaratur, ib n 20. & 23. 239
4 Sede vacante interpretativè ob ſuſpenſionem Prælati, Oeconomus non poteſt convenire, nec conveniri, ibid. num. 33 240
4 Sedes quaſi vacat Epiſcopo à Paganis, vel ſchiſmaticis capto, & iuriſdictio tribuitur Capitulo, ibid. nu 28. & ſeqq. 240
6 Sedes Epiſcopalis an vacet propter hæreſim Epiſcopi in c. Abſolutos, n. 18. & 23 de Hæreticis, pag. 223

Vide in verb. *Dimiſſoria*.
Semeſtre ad eligendum, ſeu conferendum.
Vide in verb. *Beneficium quando conferendum*

4 *Seminario* Clericorum non eſt contribuendum ex diſtributionibus quotidianis, in c. Licet, n. 19. de præb 164
1 Seminarii taxa ſolvi debet ex fructibus non modo beneficiorum, ſed etiam penſionum, in c. Ad audientiam, n. 86. de Reſcript. 240
7 Seminario non eſt contribuendum ex diſtributionibus quotidianis, in c. Olim, n. 47. & 64 de verb. ſignif. 212
7 Etiamſi dividantur in fine anni, & in illis univerſi Capituli reditus conſiſtant, n. 64 214
Seminarium quoad unionem beneficiorum,
Vide in verb. *Vnio Seminario*.
4 *Senectus* non excuſat Parochum à reſidentia, in c. Clericos, n 16. de Cler. non reſid. 78
5 Senectus quid ſit, in c Cum ſis, n 11. de Converſ. Coniugat 139
5 Senectutis initium aliter conſtituendum eſt quoad univerſam hominis ſpeciem, & aliter quoad ſingulos homines, de quorum ſenectute agitur, ib n. 12. 139
1 Senectus in univerſum quando incipiat, variæ referuntur ſententiæ, ib n, 13. 139
5 Senectus quoad ſingulares homines, an, & quomodo probetur ex aſpectu corporis, ib n. 17. 140
5 in Senectute iudicanda quomodo arbitrium ſit regulandum, ib n. 23. 140
5 Senectus, & ſterilitas copulativè requiruntur ad hoc ut uxor poſſit remanere in ſæculo cum voto ſimplici caſtitatis, ib. n. 45. 142
5 Senectus ſola non excuſat à ieiunio Eccleſiæ niſi adſit aliqua ſenilis ætatis infirmitas, ib. n 79. 145
5 Senectutis initium ut minimum conſtituitur in quinquageſimo anno, ib. n 82. 146
5 Senectus ſola non ſufficit ut abſit innocentiæ periculũ, ib. n. 83. 146
5 Senectus, & ſterilitas non ſufficiunt ad hoc ut uxor remanere poſſit in ſæculo ſi aliunde appareat de illius intemperantia, ib. n. 86. 146
5 *Senis* centum annorum mirabile exemplum à Hieronymo cenſetur, in c. Cum ſis, num. 20. de Converſ. Coniugat 140
5 Senes qui dicantur arbitrio iudicis relinquitur in caſibus, in quibus nulla certa ætas à iure præfinita eſt, ib 21 140
5 Senior quandoque eſt aliquis in quinquageſimo anno, quam alius in ſexageſimo, ib n. 21. pag. 140
5 Senex ante quinquageſimum annum, ut quis dicatur non reperitur iure cautum, ib. n. 23. 141
5 Senes octogenarii non excuſantur à perſonaliter comparendo ſi ſint robuſti, ib. n. 25. 141
5 Senes ſexagenarii an excuſentur à ieiunio, ib. n. 32. & n, 78. & ſeqq 141
5 Senes ſexagenarii non includuntur in exceptione Bullæ Cruciatæ ab indulto veſcendi lacticiniis, ibid num. 34, & 95. 142
5 Senes vividi gubernationi ſunt aptiſſimi, ib. n. 75. 145
5 Senes in qua ætate à ieiunio excuſentur non eſt iure determinatum, ib. n. 78. 145
5 Senes diu ieiunium ferre non poſſunt, ſed egent cibo crebro, & modico ex ſententia Hippocratis, ibidem n. 19. 147
5 Procedit in decrepitis, & ſenio confectis tantum, ibidem num. 91. 147
5 Senes non decrepiti facillimè ieiunium ferunt, ibidem n. 93. 147
5 Senes maiores annorum ſeptuaginta ſunt immunes ab excubiis, in c Pervenit, n. 5. de Immunit. Eccleſ. 363
5 Si tamen ſint divites tenentur alium mittere pro ſe, ib. num. 6. 363
5 Opinio Cajetani, & Navarri circa ieiunium ſenum expenditur, in cap. Cum ſis, num. 80. de Converſ. Coniugat 145
1 Senum gloria eſt canities, in c. Ne innitaris, n. 266. de Conſtitut. 83
5 Senilis ætas pro materiæ diverſitate vario modo à iure præſcribitur, in c. Cum ſis, n. 16. & n. 26. de Converſ. Coniugat. 140
5 Senilis corporis ſtatus ex levi momento in morbum decidit, ib n. 33. 142
2 *Sententia* Theologorum refertur, qui cenſent Tonſuram non eſſe Ordinem, ſed præparationem ad Ordines, & Pſalmiſtatum eſſe officium Lectori annexum, in c. Cum contingat, n. 12. de ætat. & qualit. 257
2 Sententia contra Capitulum lata præiudicat etiam ſucceſſoribus, in c. Ex parte, n. 42 de arbitr. pag. 616
4 Sententia privationis beneficii contra Parochum non reſidentem eſt nulla, ſi in ultima monitione Epiſcopus comminatus fuerit privationem fructuum, non autem tituli, in c. Ex tuæ, n. 30. de Cler non reſiden. 68
1 Sententia certa in re dubia ferri non poteſt, in c. Ne innitaris, n. 144 de Conſtit. 60
1 Sententia Iudicis ſequens unam opinionem in materia in qua eſt magnus conflictus valet ſi non appareat quæ opinio ſit communior, & illa non ſit apertè falſa, ibid. num. 544. 105
1 Sententia lata contra caſum legis, vel ſtatuti de cuius intellectu probabiliter dubitatur non dicitur continere errorem expreſſum, in c. Quoniam, n. 3, de Conſtitut 174
4 Sententia Principis declaratoria iuris habet vim generalis ſtatuti, ib. n 67. 174
6 Sententia lata per falſas litteras non debet executioni mandari, in c Super eo, n. 1 de Crim. falſi. 319
2 Sententia privationis contra beneficium non promotum ſufficit ſine iuris ſolemnitate, in c. Cum in cunctis, §. Inferiora, n. 17. de Elect. 53
3 Sententia lite non conteſtata eſt ipſo iure nulla, in cap. Olim. n. 11. de lit. conteſt 104
3 Nec eſt exequenda etiamſi lapſa ſint fatalia, ib n 12. 104
3 Sententia diffinitiva non fertur ſi reus confiteatur ante oblatum libellum, ſed fit ei præceptum, ut ſolvat intra certum tempus, ib. n. 31. 105
3 Sententia debet eſſe conformis non poſitioni, ſed petitioni, ib. n. 46. 107
2 Sententia Ordinarii in exemptos eſt ipſo iure nulla ex defectu iuriſdictionis, in c. Grave, n. 6 & ſeqq. de offic. ordin. 478
2 Sententia contra ius lata in vim conſuetudinis irrationabilis valet ipſo iure, licet ſit retractanda, in c. Cum cauſam, n. 3. de elect. 77
3 Sententiæ acquieſcit qui non appellat, in c. Auditis, n. 17. de præſcript. 224
5 Sententia declaratoria nullum ius tribuit, in c. Ad hæc. n 36 de relig. domib. 209
5 Sententia cenſuræ lata poſt appellationem etiam extraiudicialiter interpoſitam eſt ipſo iure nulla, in c. Cum dilectus, n. 10 de relig domib. Reſcript. 217
5 Sententia in exemptum lata non valet ex defectu iuriſdictionis, ib. n. 11. 217
1 Sententia non nimia feſtinatione ac præcipitanter ferenda eſt, in cap. Dilectus, il primo, numero 37. de pag. 251
1 Et debent ſaltem præcedere termini ſubſtantiales, ibid. n. 38. 251
7 Sententia lata contra privilegium non tenet, in c. Reſponſo, numero 98. & 115. de ſententia excommunicationis, pag. 195
7 Sententia lata à non ſuo Iudice eſt ipſo iure nulla, ibid. num. 105. 196

2 Sententia qua quis pronunciat ſe incompetentem eſt interloquutoria, in c Sig nificantibus n 3 de off deleg, 410
2 Habet tamen vim diffinitivæ, ib. n 4. 410
2 Et ab ea appellari poteſt etiam ſecundum leges, ibidem 2. ſnum 5 410
ententia interlocutoria regulariter revocari poteſt ab eodem Iudice qui eam tulit, reponendo partem appellantem, ib. n. 6. 410
2 ſententia qua quis pronunciat ſe iuriſdictionem non habere non poteſt contrario imperio revocari, ibidem n. 7. 410
2 Etiamſi Iudex malè pronunciaverit eo quod aliàs eſſet competens, ib. n. 8. 410
3 ſententiæ appellatione venit diffinitiva, in c. Super eo, il ſecondo, n 6 de appell. 242
3 à ſententia, qua quis pronunciat ſe Iudicem incompetentem appellari poteſt etiam ſecundum leges, ibidem n. 27. 244
3 Et quæ ſententia quaſi diffinitiva ib n. 32. & 34. 244
3 ſententia lata ſuper poſſeſſorio dicitur quaſi diffinitiva, ib. n. 33. 264
3 ſententia interlocutoria quæ dicatur, ib. n. 38. 245
3 ſententia excommunicationis eſt potius interlocutoria quàm diffinitiva, ib. n. 47. 246
2 ſententia Iudicis, vel arbitri an, & quando poſſit pro parte valere, & pro parte non, in c. Cum tempore, num. 18. de arbitr. 605
2 ſententiæ Eccleſiaſticæ appellatione venit excommunicatio, ſuſpenſio, & interdictum, in c Cum ab Eccleſiarum, n. 7 de Off. ordin. 435
6 ſententia ſuper ſtatu facit ius quoad omnes, in c. Lator, n. 33. Qui filii ſint legitimi 93
6 ſententia quæ nullum continet verbum, per quod appareat lecta, eſt nulla, non obſtante clauſula, *Data*, ib. num. 69 101
2 ſententia ſi ſit nulla agendum eſt via ordinaria nullitatis, non autem remedio reſtitutionis in integrum, in c. Requiſivit, n. 17. de reſtit in integr 594
6 ſententia, in qua exprimitur duplex cauſa ſuſtinetur ex cauſa vera, licet Iudex principaliter moveatur ex cauſa falſa, in c. Per tuas, n. 4 Qui filii ſint legit. 105
6 ſecus ſi una tantum cauſa exprimatur, & illa ſit falſa, ib. num. 5. 105
6 ſententia ferri debet ſecundum acta, & probata, in cap. Falſidicus, n. 125. de Crim falſi 315
3 ſententia non eſt revocanda ſi ex poſt facto conſtat Iudici factum eſſe notorium, & abſenti nullā defenſionem competere, in c. Cum olim. n 44 de ſent. & re Iudic. 236
3 ſententia lata ſub conditione extrinſeca non valet, ſecus ſi conditio dependeat à natura negotii, in iudicium deducti, in c. G Perpetuis, n 24 de fid inſtrum. 207
3 Sententia non viſis actis etiam probatoriis eſt nulla, ibid. num. 19. 206
3 Sententia ſi Iudex à quo, vel pars negaverit ſe habere, vel noluerit exhibere quo remedio ſit ſuccurrendum appellant, ib n. 23. & n. 29. 206

Vide in ver. *Acta*,

7 Sententia abſolutoria, vel condemnatoria in uno foro parit exceptionem rei iudicatæ in alio, in c. Contingit, il ſecondo, n. 24 de ſent. excommunic 181
3 Sententia requirit iuſtitiam cauſæ, & poteſtatem iudicantis, in c Non poteſt. n 6. de ſent & re iudicat. 231
3 Sententia lata poſt appellationem eſt nulla, ib n. 14 231
6 Sententia condemnatoria ſuper crimine aliàs famoſo ſi nulla ſit, non imprimit notam infamiæ, in c. Omnipotens, n. 14. de Accuſat 112
3 Sententia lata poſt inſtantiam peremptam nulla eſt, in c. Venerabilis, n. 24. de Iudic 38
3 Sententia contra ius litigatoris valet, ſi ab ea infra decem dies non fuerit appellatum, in c Cum inter vos, n. 1. de ſent. & re iudicat. 236
7 Sententia ſimpliciter lata non durat poſt obitum, vel remotionem proferentis, niſi ſucceſſor eam confirmet, & ratam habeat in c A nobis, il primo, n. 53. & ſeq uſque in finem de ſent excomm. 155
7 Sed ſi lata ſit ſub conditione, expirat per mortem proferentis ante conditionis implementum, ibid. n 54 & 59. & 61. 155
7 Sententia excommunicationis à Delegato prolata in Contradictores expirat mortuo, vel revocato Delegato, ibid. n 55. 155
7 Sententia quæ tempore proferentis iniecit vinculum, durat ultra tempus proferentis, ib n. 56. 155
7 Sententia reſpectu proceſſus, vel effectus producendi in futurū, tollitur per remotionē proferentis, ib. n. 58. 155
6 Sententiæ forma in quolibet procedendi modo ſequi debet juxta formam iudicii, in c. Qualiter, & quando, il ſecondo, n. 35. & 79. de Accuſat pag. 125
6 Prælatus an ſtatim lata ſententia ſuper crimine intelligatur ipſo jure privatus dignitate, vel beneficio, ibidem num. 90. 130
6 Sententia lata ſuper crimine quos effectus producat, ib. num. 91. 130
Sententia, & illius exequutio in die feriata.
Vide in ver *Feria*.
1 Sententia diffinitiva fertur ex violentá præſumptione, in c. Ne innitaris, n. 102. de Conſtitut. 52
2 Sententiæ in qua iudex aſſerit Delegatum, non ſtatur, niſi oſtendatur commiſſio, in c. Cum, de iure, n 24 de Offic. Delegat 406
2 Etiāſi lata ſit contra contumaciter abſentē, ib. n. 25. 406
2 Secus ſi pars fuerit præſens in prolatione ſententiæ, & non appellaverit. Item ſecus ſi quandoque comparuerit ante litis conteſtationem, & non contradixerit, ibid. num. 26. 406
1 Sententia principis declaratoria iuris habet vim generalis ſtatuti, in c Quoniam, n. 67 de Conſtit. 186
3 *Septimi* libri Decretalium, compilatio ſub Gregorio XIII. inchoata, & ſub Clemente VIII. abſoluta, car publicata non fuerit, in c. Cum venientibus, n 61. & ſequen de Iudic. 28
5 *Septuagenarii* indiſtinctè dicuntur ſenes, nec quoad eos eſt locus arbitrio iudicis, in c. Cum ſis, n. 24. de Converſ. Coniugat 141
5 *Sepulcrum* tangere olim non licebat etiam reficiendi cauſa, in c Cum eo, n 26. de relig. & vener. Sanctor. 341
3 *Sepultura*, ſeu ius inferre recipiendi aliquem ad ſepulturam poteſt præſcribi, in c Cum olim, n. 5, de præſcription.
4 Sepulturæ electio in loco minus religioſo an, & quando valeat, in c. Fraternitatem, n. 1 & ſeqq. 361
4 Sepultura relicto ſepulcro maiorum ſuorum eligi non poteſt in Eccleſia, quæ de iure, vel ex privilegio cœmeterium non habet, ib. n. 2. 361
4 Sepulturæ privilegium poteſt Epiſcopus concedere ex iuſta cauſa, & de Capituli conſenſu, dimiſſa tamen parochiali Eccleſiæ Canonica portione, ibid. n. 7. 362
5 Sepultura cur potius ſit eligenda in locis magis religioſis, ib. n. 8. 362
4 Sepultus apud Martyrem orationi Martyris commendatur, ib. n. 10. 362
4 Sepulturam non eligentes, aut minus rationabiliter, ſepeliendi ſunt in ſepulcro maiorum ſuorum, ibidem n. 12. 362
Vide in ver *Simonia in ſepultura*.
6 *Sermo* malus toties procedit de ore noſtro ad deſtructionem audientium, quoties loquimur non ut convenit audientibus, in c. Falſidicus, n. 69. & nu. 136 de Crim. falſ. 311
2 Sermo ſimplex regulariter verificatur pro prima vice, in c. Innovamus, n. 7 de Treug & pace. pag. 530
2 Fallit in ſeptem caſibus, ibid n. 8. 530
3 Servientes circumſcripta conſuetudine, vel privilegio an ſint ſub iuriſdictione illorum quibus ſerviunt in c Cū contingat, n. 19. de foro compet. 88
5 Servitutem non recipit quod humani iuris eſſe deſiit, in c. Quoniam, n 51 de iurepatr. 238
7 Servi Eccleſiarum gaudent eccleſiaſticis privilegiis, in c. Vt privilegia, n. 4. de privileg. 77
3 Servi Eccleſiarum ſunt de foro Eccleſiæ, in c. Nullus, n. 17 de foro compet. 54
3 Si perpetuò Eccleſiæ ſervitio ſunt adſtricti, ſecus ſi conducticii, ibid n. 18. 54
3 Servientes Militiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, vel Collegiis an, & quando fori privilegio gaudeant, ib n. 71. 62
3 *Servitium*, & labor non attenditur à iure niſi in habentibus legitimum ingreſſum in caſibus, locis, & temporibus permiſſis, in c. Gravis, n. 91. de Reſtit. ſpoliat. 152
2 *Servitus* aquæ ducendæ nunquam perditur per non uſum ſi fons aruerit, in c. Treugas, num. 61. de Treug. & Pac. 527
6 Servitus eſt mors civilis, quæ morti naturali aſſimilatur, in c Per tuas, il primo, n 18. de Simonia. 169
5 *Servus* non poteſt eſſe Notarius, in c. Sicut te, n. 59. Ne Cler vel Monach 429
6 Servus præſumitur fuiſſe ab origine, qui nunc reperitur in quaſi poſſeſſione ſervitutis, licet de iure non præſumatur, in c. Lator, n. 62. Qui filii ſint legitim. 98
4 Sicera quid ſit, in cap. A crapula, numero 11. de vit. & honeſt. Cler. 2

4 *Sicut*, dictio importat omnimodam ſimilitudinem in ſubſtantia, qualitate, & modo ſimul, in c. Quæſitum, n. 23. de Cohabit. Cleric. & Mulier. 26

7 *Sigillum* Confeſſionis ſicut & Confeſſio eſt de neceſſitate Sacramenti, & de iure divino, in c. Officii, n. 27. de Pœnit. & remiſſ. 121

7 Papa ſuper ſigillo Confeſſionis diſpenſare non poteſt, ibid. n. 28. & 30. 121

7 Sigillum Confeſſionis ſine Pœnitentis licentia nullus mortalium violare poteſt, etiam pro ſalute totius mundi, ib. n. 32. 121

7 Sigillum Epiſcopi ex conſuetudine generali totius Orbis reputatur authenticum in ſpectantibus ad officium ſuum, in c. Poſt ceſſionem, n. 9. de Probation. 165

2 Sigilli appoſitio tantum probat quantum ſubſcriptio manu propria, in c. Cũ in iure, n. 38. de offic. deleg. 407

3 *Signatura* iuſtitiæ cum in genere, & confuſè petitur commiſſio cauſæ debet in commiſſione addere clauſulam, dummodo non agatur de interpretatione decretorum Concili. Trident. in c. Cum veniſſent, n. 35 de Iudic. 14

2 Signatura quid ſenſerit in muliere quæ lite pendente in foro ſæculari effecta eſt Mantellata, ſeu Pizzocara S. Auguſtini, in c. Magnus, n. 80 de oblig. ad ratiocin. 354

2 Signaturæ Cardinales, & Prælati Sede vacante ſupplicationes, vel commiſſiones ſignare non valent, in c. Cum olim, n. 75. de maior. & obed. 519

2 Signaturæ iuſtitiæ commiſſo ſufficit in cauſis, quæ in curia tractari debent, in c. Ex parte, n. 12. de foro compet. 94

2 *Signi* exterioris traditio requiritur ad eſſentiam ordinis, in c. Cum veniſſet, n. 41. de Sacr. Vnct. pag. 295

2 *Significatio* rei Sacramentalis eſt de eſſentia Sacramenti, & habetur ſufficienter per materiã eius, ib n. 48. 295

2 Significatio ſanguinis Chriſti non habetur ſufficienter per traditionem patenæ cum pane, ib. n. 78. 299

2 Signum illud exterius in quolibet Ordine eſt eſſentiale, in quo principalis actus illius Ordinis deſignatur, in c. Presbyter, n. 17. de Sacram. non iteran. 307

2 *Silentium* quando habetur pro diſſenſu, in c. Perlatum, n. 8. de iis quæ vi met. cauſ. 579

1 *Simile* nullum eſt idem, in c. Ad audientiam, il ſecondo, n. 54. de reſcript. 237

2 *Similitudo*, & effectus facit ut quis dicatur de numero eorum, de quorum numero non eſt, in c. A nobis, n. 7. de bigam. 366

1 Nullum ſimile eſt idem, in c Damnamus, n. 5. de Sum. Trinit. & fide Cathol. 13

6 *Servitus* aquæ ducendæ numquam perditur per non uſum ſi fons aruerit, in c. Treugas, n. 61. de Treug. & Pace 27

6 Servitus eſt mors civilis, quæ morti naturali aſſimulatur, in c Per tuas, il primo, n. 18. de Simonia. 169

Simonia, communia,

2 Simoniæ Authores qui fuerint in novo, & veteri Teſtamento, in c. Cum Pridem, n 8 de pactis, pag. 542

2 Simonia, quales habeat ex iure naturali inordinationes, & deformitates, ibid n. 9 542

2 An, & quando ſit propriè hæreſis, ib. n. 24 pag 546

6 Simoniæ crimen eſt merè Eccleſiaſticum, in c. Ex diligenti, num. 5. de ſimon. 149

1 Simoniacum non eſt in pactum deducere etiam in ſpiritualibus ea, quæ præcipiuntur à iure, in c. Ad audientiam, n. 13. de reſcript 233

1 Dummodo deducantur eo modo, quo tacitè inſunt, ib. num. 17. 233

6 Epiſcopus nihil poteſt accipere in caſibus enumeratis; in c. In ordinando, n. 32. & ſeqq. uſque in finem, de Simonia. 144

Et quid in Notario, ib. 144

Vide in ver. *Notarius,*

2 Simoniacum, & doloſum arbitrium non valet, in c. Non ſine, n. 1. de Arbitr. 597

1 Simoniam committens non excuſatur ex eo, quod ſe peccare non crediderit, in cap. Ne innitaris, num. 428. de Conſtit 121

6 Simoniam non inducit datio mutua ſpiritualium, & temporalium, niſi actus ſint correſpectivi, & unus cauſetur ab alio, in c. Præterea, num. 97 Ne Prælat. vices ſuas. 198

7 Simonia non committitur in Curia Romana in his, quæ ſimoniaca ſunt, quia prohibita ſi fiant Principe authorizante, & ſciente, in c, Præterea, num. 3. Ne Prælat. vic. ſuas. 188

6 Secus in his, quæ prohibita ſunt ſimoniaca, ib. n. 4. 188

6 Simoniam non inducit datio mutua ſpiritualium, & temporalium, niſi actus ſint correſpectivi, & unus cauſetur ab alio, ib. n 97. ...

2 Simoniam an inducat ſola voluntas in his, quæ ſimoniaca ſunt quia prohibita, in c. Ex parte, n. 18. de Offic. deleg 398

2 Simonia an, & quando ſit propiè hæreſis, in c. Cum pridem, n. 24. de pactis. 546

2 Simonia in his quæ ſimoniaca ſunt quia prohibita, non habet locum in Curia Romana, ib. n. 63. 549

6 Simonia non eſt deducere in pactum iuris communis diſpoſitionem, in c. Tua nos, n 16 de Simon. 175

6 Etiamſi in actu receptionis fuerit appoſitum, num. 17. pag 175

6 Simoniam non inducit datio mutua ſpiritualium, & temporalium quoties una non cauſatur ab alia, ibidem num. 25. 175

6 Secus ſi actus ſint correſpectivi, ib n 26. 175

6 Eſt tamen vitanda propter ſpeciem mali, ib n 27. 175

6 Simonia iudicio Eccleſiæ non committitur in parvis xeniis, & munuſculis, ib n. 37. 176

6 Simonia eſt quoad Deum, & in parvis, & in magnis muneribus, ſi animus iudicis ex eis flectatur, ib n 39. 176

1 Simoniam an committat, qui debitori ſuo dat aliquid ſpirituale ut quod ſuum eſt recuperet, in c. Ad audientiã, n. 19 de reſcript 234

6 Simonia dicitur hæreſis, ſed largè, & impropriè, in c. Nobis, n. 65. de Simon. 157

6 Declaratur, ib. n 82. 157

6 Simonia quamvis aliqualiter captivet affectum, tamen naturali conſenſui directè, & per ſe non obviat, ib. n. 62. & 65. 157

6 Simonia punibilis non committitur abſque peccato, ib. num 72. 158

6 Non cadit in ignorantem, ib n. 74. & 77. 158

6 Simonia non committitur in contractu gratuito, in c. In ordinando, n 4. de ſimon. 142

2 Simoniaca quædam dicuntur quia prohibita, quædam prohibita quia ſimoniaca, in c Ex parte. il primo, nu 17. de Offic, delegat. 398

2 Et an convenienter ſic diſtinguant Canoniſtæ, in c. Cũ pridem, n 1. & ſeqq uſque ad n. 30. de pactis. 542

2 Durandi obiecta referuntur adverſus prædictam diſtinctionem, ib n 3. 542

2 Diluuntur, ib. n. 11. & 22. 342

2 Officium Oeconomis, Sacriſtæ, aut Protectoris vendere non eſt ſimoniacum, niſi quia prohibitum, ibidem num 17. 543

2 Vendere gratiam, & ſacramenta eſt in ſe ſimoniacum, & iure divino ac naturali prohibitum, ib n. 8. 542

6 Simoniacum non eſt in actu receptionis, vel ingreſſus ad ius ſpirituale aliquid dare, vel offerre ſine pacto, vel conditione, in c. Tua nos, n 23. de Simon. 175

6 Simoniaca hæreſis, quæ ex natura rei impedit acquiſitionem ſpiritualium quæ ſit, in cap. Nobis. num. 82 de Simon 159

Papa an poſſit committere Simoniam.

Vide in ver. *Papa quoad delictum,*

6 Simonia ſolo affectu animi non committitur, ſed aliquo dato, vel recepto, in c. Mandato, n. 2 de Simonia. 178

6 Simonia eſt morbus cancroſus, in quo opus eſt ferro ignito, in c. Accuſatum, n 8. de Simon pag. 148

6 Simonia dicitur hæreſis ad cuius comparationem cætera crimina quaſi pro nihilo reputantur, in c. Per tuas, il primo, n. 4. de Simon. 168

Simonia quoad abſolutionem, & diſpenſationem,

2 Simoniacum occultum poteſt Epiſcopus rehabilitare ad ordines, & cum eo diſpenſare quoad ſuſpenſiones tam ab ordinibus, quam beneficiis, ſed non diſpenſare quoad beneficia obtenta, vel obtinenda, in c. Dilectus, num, 7. de tempor. ordinat. 197

Simonia in admiſſione ad Canonicatum.

6 Conſuetudo ſecundum quam Canonici dant aliquid in ſua receptione, an valeat, in c. Præterea, n 65. & 81. Ne Prælat vic. ſuas. 194

6 Conſuetudo ut dimidia fructuum primi anni præſtimoniorum vacantium cedat in utilitatem menſæ Capitularis non eſt ſublata a Concilio Tridentino, ib n 81. 197

6 Conſuetudo cuius vigore Canonicus novus ſingulis Canoni-

noni..is chirothecas diſtribuit poſt admiſſionē ad fructus, & diſtributiones, ſublata eſt à Concilio, & Bulla Pii V in c. Tua nos, n.58 de Simon. 176

6 Ex conſuetudine exigendi à beneficiatis donativum in ingreſſu, Epiſcopis non licet denegari litterarum executionem, vel poſſeſſionem beneficiatis poſt ingreſſum non ſoluto donativo, in c In ordinando, n.42. de Simonia. 147

6 Simoniacus eſt Clericus, qui confert Eccleſiæ bona ſua eo pacto, ut recipiatur in Canonicum, & illa ſibi retineat pro præbenda, in cap. Tua nos, numero 1. de Simon. 173

6 Simoniacum non eſt in actu receptionis, vel ingreſſus ad ius ſpirituale aliquid dare, vel offerre ſine pacto, vel conditione, ib n 23. 175

1 Simoniacum non eſt recipere aliquem in Canonicum eo pacto, ut de præbendis diſtinctis nihil percipiat, in c Cum M.n.33. de Conſtitut. 154

1 Secus ſi recipiatur cum pacto, ut nec de Canonica, nec de præbendis diſtinctis, nec de communibus proventibus aliquid habeat, ib.n.55. pag. 154

Simonia in Beneficio.

2 Simonia ſicuti committitur in beneficii aſſecutione, ita & in illius dimiſſione, in cap. Non ſine, num.4. de Arbitr. 597

6 Beneficium Eccleſiaſticum vendere an ſit ſimoniacum, quia prohibitum, vel è converſo, in c. Præterea, n.5. Ne Prælati vices ſuas. 188

2 Simonia in beneficialibus an excludatur ex eo, quod vendatur fructus beneficii, ſeu præbenda, non autem beneficium, ſeu Canonia, in c. Cum pridem, n.90. & ſeqq. uſque ad n.114. & n.123. de pactis. 553

1 Simonia non committitur ſi purè renuncietur litteris ad vacatura, & poſtea reſervetur renuncianti annua penſio, in c. Ad audientiam, n.11. de Reſcript. 233

6 Simonia in beneficialibus an ſit prohibita de iure divino, remiſſivè. in c Tua nos, n 43. de Simon. 177

2 Simoniacum eſt redimere adverſantium obſtacula ſuper dignitate, vel præbenda ante ius quæſitum, ſecus ſi poſt, in c Non ſine n.7. de Arbitr. 598

2 Simoniacæ non ſunt partium conventiones ſuper modo permutationum, & reſignationum cum penſione, niſi fiant independenter à voluntate ſuperioris, in c. Cum pridem, n.19. de pactis. 543

2 Simoniacum non eſt concludere tractatum permutationis, aut reſervationis cum penſione ſub conditione ſi Papæ placuerit, ib.n.21. 544

2 Simoniacum eſt, & iure divino prohibitum accipere pecuniam pro collatione beneficii, cui ſit annexa executio Ordinis, vel poteſtas Clavium, ibid. nu.31. uſque ad num 39. 545

2 Canonicatum vendere, vel aliud ſimplex beneficium an ſit ſimoniacum quia prohibitum, vel è converſo, ibid. n.39. & ſeqq uſque ad n 53. & n 67. 546

2 Simoniaci in ordine, & in beneficio à Concilio Chalcedonenſi ſimili pœna damnantur, ib.n 40. pag 545

2 Simoniacum eſſe vendere titulum Canonicatus quibus rationibus probetur, ib.n.51. 548

2 Miniſtrum templi pro pecunia inſtituere ſimoniacum eſt in lege Veteri, ib.n.119. 556

2 Simoniaci an ſint dantes pecuniam Papæ pro collatione beneficii, ib.n.141. & ſeqq. uſque in finem. 559

2 Simoniaci in ordine gravius puniuntur: quàm ſimoniaci in beneficio, ib n.130. 558

6 Epiſcopus nihil poteſt accipere in caſibus enumeratis, in c. In ordinando, num. 32, & ſeqq. uſque in fin. de Simon. 144

6 Et quid in Notario, ib.

Vide in ver. *Notarius.*

6 Simoniacum eſt contra Divinas, & humanas leges dare aliquid temporale pro collatione beneficii Eccleſiaſtici, in c Ex diligenti, n 3. de ſimon. 149

Simoniacum eſt beneficium fundare, vel dotare eo pacto, ut ſibi conferatur, ib, d.n.3

6 Simoniacè promotus ignoranter tenetur reſignare beneficium cum fructibus extantibus, non autem bona fide conſumptis, in cap. Nobis, numero 51. & 80. de ſimon. 156

4 Conditio omnis, quæ iure non inſit adiecta collationi beneficii efficit eam ſimoniacam, in c. Niſi eſſent, n.19. de Præben. 131

4 Simonica eſt pactio inter partes ſine Iudice, ut una pars cedat liti, & recipiat penſionem ab altera, ſi pars cedens habeat ius in cauſa, aliàs ſecus, ib n. 21. 131

6 Simoniacum eſt beneficium fundare, vel dotare eo pacto, ut ſibi conferatur, in cap. Tua nos, num. 3. de ſimonia. 174

2 Simoniacum eſt arbitrium ut una pars cedat liti ſuper beneficio, & recipiat pecuniam ab altera, in c. Non ſine, num.3. de Arbitr. 597

2 Fallit ſi interſedat authoritas Papæ, ibidem numero 5. pag. 597

2 Item fallit ſi renuncians nullum ius habeat in beneficio, ib. n. 6. 597

2 Et quid in dubio, ib. n.8. 597

5 Simoniaca quædam dicuntur quia prohibita, quædam prohibita quia ſimoniaca, in c. Super ſpecula, n. 20. Ne Cler. vel Monach. 434

Simonia in electione.

2 Simoniæ exceptio an contra electum in Papam admittatur, in c Licet de vitanda, n.17. de elect. 21

Vide in ver. *Electio Papæ per Simoniam.*

6 Simonia non tantùm realis, ſed etiam conventionalis reddit electionem ipſo iure nullam, in, c. Nobis, n.7. & 13. de ſimon. 152

6 Simonia cum electoribus commiſſa non imputatur electo contradicenti, ib.n.30. 154

6 Niſi poſtea ratum habuerit, ib.n 31. 154

6 Simonia malitiosè, & in fraudem commiſſa ad hoc ut electio ſit nulla, non nocet electio, ib.n.32. 154

6 Simonia eſt defectus intrinſecus eligentium, animos ad intra vulnerans, & inficiens, ib. n. 45 pag 155

6 Simonia perinde nocet ſi fuerit commiſſa cum uno eligentium, ac cum omnibus quoad vitium electionis, ſed non quoad pœnam eorum, qui non peccaverunt, ib.n.55. 156

6 Simonia committitur quandocumque electus conſenſerit, ſive ante electionem, ſive poſt, ib. n. 159

6 Declaratur, ib n.85. 159

6 Simoniam propriè non committit qui poſteaquam contradixit, & ius plenum non acquiſivit, pecuniam ſolvit, ib num 86. 160

6 Simoniam committere non dicitur ratam habens dationem pecuniæ, non ſuo nomine factam, ſed tamen cogendus eſt beneficio renunciare, ib.n.87. 160

6 Fallit in Papa, ib.n.89. 160

6 Simoniam ſcientes ſive expreſsè conſenſerint, ſive tacuerint, ſive turbare noluerint, ſimoniaci ſunt, & ſimoniacè promoti, ib.n.97. 160

6 Simoniam non committit verè ſed præſumptivè qui tacet, & non contradicit, ib.n.98. 160

6 Simoniaca eſt electio, licet electores dicant ſe non fuiſſe motos propter pecuniam ſibi datam, vel promiſſam, quia alias electuri erant, in cap. Naviganti, num. 22. de Vſur. 197

6 Simoniaca eſt electio etiam cum quis promittit quod ſe obligabit pecuniam ſolvere, poſtquam fuerit electus, in c. Nobis, n. 15. de ſimon. 153

6 Simoniacus eſt electus, & beneficio renunciare tenetur ſi de illius voluntate pecunia ſoluta fuerit contradictori, ut a contradictione deſiſtat, ib.n. 105. 161

6 Simoniacum non eſt ſi eligentes inſcio electo dent alicui Magnati pecuniam, ut eos in ſua libertate eligendi de facto non impediat, ib.n.106. pag. 161

6 Simoniacum eſt dare pecuniam amico, vel conſanguineo eligentis, ut eum inducat ad eligendum, idque ſi fiat de voluntate electi, irrita eſt electio, ibidem numero 107. 161

6 Fallit ſi eligens aliàs electurus erat, ibid num.108. pagina 161

6 Simoniacus eſt electus qui pecuniam dedit amico, vel conſanguineo eligentium, ſed electio non eſt ſimoniaca ſi alias electuri erant, ib.n.111. pag. 161

Simonia in executione litterarum Apoſtolicarum.

6 Epiſcopi, vel eorum Officiales pro executione litterarum Apoſtolicarum, & diſpenſationum matrimonialium, & præſentatione cuiuslibet reſcripti nihil accipere poſſunt, in cap, Quoniam, num. 30. Ne Prælat. vices ſuas. 201

Simonia in iuriſdictione.
Vide in ver. *Iuriſdictionis venditio.*

Simonia in officio.

2 Officium Oeconomi, Sacriſtæ, aut Protectoris vendere non eſt Simoniacum, niſi quia prohibitum, in c Cum pridem, n. 17 de Pactis. 543
2 Docendi licentiam vendere an ſit prohibitum; quia Simoniacum, ib. n. 86. 553

Simonia in Ordine.

6 Conſuetudo etiam immemorabilis accipiendi ab Ordinatis ad primam Tonſuram forfices, pectines, & mappas præter faculas eſt corruptela, in c. In ordinando, n. 12 de Simon. 143
6 Epiſcopi, vel eorum Miniſtri pro collatione Ordinum, litteris dimiſſoriis, ſeu teſtimonialibus nihil poſſunt accipere etiam ſponte oblatum, in c Quoniam, n. 25. Ne Prælat. vices ſuas. 201
6 Nec pro ſigillo in collatione beneficiorum etiam ubi extaret talis conſuetudo, ibid. n. 29. 201
2 Simoniaci in Ordine, & beneficio à Concil. Chalcedonenſi ſimili pœna damnantur, in c. Cum pridem, n. 40. de pactis 546
2 Simoniaci in ordine gravius puniuntur, quàm ſimoniaci in beneficio, ib. n. 130. 558
6 Epiſcopus nihil poteſt accipere in caſibus enumeratis, in c. In ordinando, num. 3. & ſeqq uſque in finem de Simon. 144
Et quid in Notario, ib. Et vide in ver. *Notarius.*
6 Simoniacum non eſt ſi quis dat pecuniam non Ordinatori, ſed alteri pro Ordine, quem aliàs obtenturus erat, in cap. Nobis, n 110. de Simon.
6 Simoniacus in Ordine habet characterem vitioſum, in c Accuſatum, n. 2. de Simon. 148
2 Ordinis executionem vendens cenſetur vendere ipſum Ordinem, & donum Dei in c. Cum pridem, nu. 33. de pactis. 545
6 Pro Ordinibus conferendis, vel inſtrumentis ſuper eis conficiendis Epiſcopus, vel Miniſtri, aut Notarii nihil temporale exigere debent, in c. In ordinando, nu. 1. & ſeqq. de ſimon. 142
6 Ordinatori non licet aliquid temporale etiam ſponte oblatum accipere pro collatione ordinum, ib. n 6. 142
6 Ordinatori an liceat aliquid ultrò oblatum ab ordinato accipere non pro ſpiritualibus, ſed ex charitate ſine pacto expreſſo, vel tacito, ib. n. 8. & n. ſeqq. 142
6 Et quid poſt Conc. Trid ib n. 11. 142
6 Ordinator nullam oblationem ab ordinatis poteſt accipere præter eam, quæ ex Pontificali Romano fieri conſuevit, ib. n. 13. 143

Simonia mentalis.

2 Simonia mentalis reſignationem, aut collationem non inficit, nec obligat ad beneficium dimittendum, in cap. Ex parte, n. 19, de Offic Delegat. pag. 398
2 Inducitur ſola voluntate, & propoſito quoad Deum, licet non quoad Eccleſiam, ib n. 21 pag. 398
6 Solum Deum habet ultorem, in. c. Tua nos, num 40. de ſimon. 177
6 Non inducitur in ſimoniacis de iure Eccleſiaſtico, ſed tantum in ſimoniacis de iure divino, ib. n. 42. 177
6 Contrarium, ib. n. 44. 177
6 Simoniæ mentalis peccatum per ſolam pœnitentiam aboletur, ib. n. 44. 177
2 Simonia mentalis non obligat ad beneficii dimiſſionē, ſed tantum ad ſatisfaciendum Deo per pœnitentiam, in c. Cum ad noſtram, n. 19. de elect. 88
6 Simoniam non committit verè, ſed præſumptivè qui tacet, & non contradicit, in c Nobis, num. 98 de ſimonia. 160

Simonia in penſione.

1 Simoniacum eſt penſionem conſtituere, vel transferre, aut redimire pecuniæ interventu, in cap. Ad audientiam, n 82. de Reſcript. 240
Vide *Penſio quoad ſimoniam.*

Simonia in præſentatione.

6 Simoniacum eſt pactum præſentandi ſeipſum à fundatore appoſitum in erectione beneficii, & irrita eſt creatio, & inſtitutio inde ſequuta, in c. Tua nos, num, 4 de Simon. 174
6 ſimoniacum eſt pro præſentatione aliquid temporale dare, vel accipere, ib. n. 6. 174

Simonia quoad reſtitutionem.

6 Pecunia per ſimoniam collata, an, & quando ſit reſtituenda ei qui contulit, in c Tua nos, n. 13. de ſimon. 174
6 ſimoniacus eſt intruſus carens titulo verò, & putativo, ibid. n. 8. 174
6 Et ſemper eſt in mora reſtituendi ſicut fur, ib. n. 9. 174
6 Et tenetur ad reſtitutionem omnium fructuum etiam qui percipi potuiſſent à diligenti poſſeſſore, ib n 10. 174
6 ſimoniace promotus ignoranter tenetur reſignare beneficium cum fructibus extantibus, non autem bona fide conſumptis, in c Nobis, n 51. & 80. de ſimon. 156

Simonia in ſacramentis.

7 ſimoniæ ſuſpicione non caret accipiens pecuniam etiã ſponte oblatam in actu adminiſtrationis ſacramenti, in c Cum voluntate, n. 28 de ſent. excom. 207
6 ſimoniæ ſuſpicionem præ ſe fert nummos in concham mittere dum Baptiſmus ſuſcipitur, in c. Tua nos, n 29. de ſimon. 175
7 Vendere gratiam, & ſacramenta eſt in ſe ſimoniacum, & iure divino, ac naturali prohibitum, in c. Cum pridem, n. 7. de pactis. 542
2 ſimoniacum eſt vendere ſacramenta, vel principaliter, vel per connexionem, ib n 36. 145
2 ſimoniaca hæreſis eſt altare, & decimas, & ſpiritum ſanctum vendere, vel emere, ib n. 50 pag 547
2 ſimoniacum non eſt niſi qui prohibitum vendere ſacramenta ut principaliter, aut per connexionem, ibidem n 67. 549
2 Contrarium, ib. n 118. 549
2 ſimoniacus non eſt pater dans pecuniam ſacerdoti nolenti aliter baptizare parvulum in extremis poſitum, ib. n. 84. 552
6 Simoniacus non eſt Sacerdos abſolvens pœnitentem eo pacto, ut rem ſibi ſubtractam reſtituat, in c. Tua nos, n. 20. de Simon. 175
4 Simoniacum an, & quando ſit pro celebratione Miſſæ pecuniam accipere, in c. Significatum, num. 39. de præben. 101
6 Parochi ſervare debent edictum Epiſcopi de ſponſis matrimonio non coniungendis ſine ipſius licentia, quæ tamen gratis dari debet, licet conſuetudo donandi aliquid Epiſcopo in ſignum lætitiæ, non videtur penitus improbanda, in c. In ordinando, n. 41. de Simonia. 146
6 Parochi, & Beneficiati, qui ſuo muneri plenè ſatisfecerunt non prohibentur alios impeditos coadiuvare, ſed pro licentia, ſaltem poſt Concilium Tridentinum nihil exigendum, ib. n. 46. 147

Simonia in Sepultura.

6 Conſuetudo ne quis in Eccleſia ſepeliatur ſine licentia Epiſcopi ſervari debet, ſed ut pro dicta licentia ſex ſcuta exigantur, tollenda eſt, vel ita moderanda, ut exactum pauperibus vel Eccleſiæ erogetur, in c. In ordinando, n. 40. de Simon. 146
1 Simoniacum eſt ex pacto ſepulturam eligere in eo loco, in quo quis de iure ſepeliri debet, in c. Ad audientiam, n. 17 de Reſcript. 233
1 *Simplicitati*, & imperitiæ parcitur, in c. Super litteris, n. 51. de Reſcript. 216
1 Simplicitas reſpicit ius ignorantiâ factum, ib. n. 73. 128
6 Simulatio, ſeu fictio, cui mendacium non ineſt, utilitatis cauſa interdum eſt licita, in c. Falſidicus, num. 165. de crim. falſ. 318
7 Singularitas non ſemper pluralitatem excludit, in c. Patentibus, n. 15. de Privileg. 46
5 *Si quis* verbum tam maſculos, quàm fœminas complectitur ex propria ſignificatione, in c. Nobis, n. 6. de Iurepatr. 251
6 *Societas* eſt quædam fraternitas, in c Naviganti, num 29. de Vſur. 298
6 Societas inita ab Officiali Romanæ Curiæ ſuper officio ultra valorem gravato, contemplatione tamen alterius perſonæ recognoſcentis bonam fidem, & ſervantis eum indemnem an ſui natura ſit illicita, & uſuraria, ib. num 36. 299
6 Societas contrahi non poteſt ſuper re non exiſtenti, ib. num. 37. 299
6 Societas officii ſine officio ſuper ſolo periculo vitæ conſtitui non poteſt, ibid. 299

Decla-

6 Declaratur,ib.n.73. 299
6 Societas requirit ſubiectum communicativum lucri, & damni, ib.n.38. 299
6 in Societate officiorum pecunia non fit recipientis, ſed remanet ſolventi ſub ſolo periculo in caſu mortis,ibid. num.44 299
6 in Societate ſuper officio ultra valorem gravato fructus non accipiuntur ratione mutui, ſed ratione periculi, quod ſui natura non eſt illicitum,ibid. n. 49 & ſeq. & num.71. 300
6 Societatis contractus tunc iuſtus dicitur, cum inter ſocios lucri, & damni ſervatur æqualitas, ibidem numero 52. 300
6 in Societatibus officiorum ceſſat ſuſpicio uſurarum propter incertitudinem vitæ, ib. n.53. pag. 300
6 in Societate officiorum fructus iuſte percipiuntur non ratione ſocietatis,ſed ratione periculi, ib.n,54. 300
6 Societas officii congrue appellari poteſt etiamſi contracta fuerit ſuper officio ultra valorem gravato, ibidem num 69 302
6 in Societate officiorum non deſerviunt officia niſi pro colorando contractu,qui ſolum ſuſtinetur ratione periculi amiſſionis capitalis,ib n.71. 303
6 Societas contracta ſuper officio ultra valorem gravato extinguitur ſublato officio, ib. n. [illegible] pag. 303
6 Societates officiorum an contrahi poſſint ſuper officiis extra Romanam Curiam exiſtentibus, ibidem numero 78, 304
6 Societatem ignoranter contrahens ſuper officio gravato præter ſortem poteſt etiam fructus recuperare, ibid. num.80. 304
6 Societas officiorum ex ſtylo Curiæ fiunt etiam ſuper officiis ultra valorem gravatis,ib.n.82.pag. 304
5 Societatem iniens cum negotiatore, quem ſcit malæ conſcientiæ, tenetur eam diſſolvere ſi commodè poteſt, aliàs proteſtari debet, in c. Multa, n. 75. Ne Cler. vel Monach. 399
7 Societatis Ieſu Presbyteris altaris viatici privilegium à Concilio Tridentino ademptum reſtituitur à Gregorio XIII. in c.In his,n.7.de Privileg. 89
7 Societatis Ieſu exemptio à iuriſdictione Ordinariorum an ſit reſtricta ad terminos c.Volentes,de privil. in 6. in c Tuarum,n.23. de privil. pag. 52
7 Societatis Ieſu litteræ conſervatoriæ redactæ ſunt ad terminos Conſtitutionis Gregorii XV. de Conſervatoribus,ib vers.Niſi dixerimus. 52
7 Societatis Ieſu religio comprehenditur in derogationibus generalibus per illa verba, *Societatum, & cuiuſvis alterius inſtituti*,ib d. 52
5 Societatis Ieſu religioni diſpenſati ſunt à Gregorio XIV. in recipiendis novitiis non ſervata forma Cõſtitutionis Sixti V in c Porrectum,n.39 de regular. 63
5 Diſpenſatio an ſit concedenda, ut matrimonium ratum diſſolvatur per vota ſimplicia à viro emittenda in Religione Societatis Ieſu,& in c.Verum,n.6.& ſeqq.uſque in fin. de Converſ Coniugat. 136
4 Conſtitutio ſynodalis Regni Poloniæ inhabilitans dimiſſos à ſocietate Ieſu ad Prælaturas, & Canonicatus Cathedralium Eccleſiarum an obſtet quominus ſic dimiſſus poſſit eſſe Epiſcopi ſuffraganeus,in c. A nobis, il primo,n.10 & ſeqq uſque ad n.22.de ſent.excom. 151
7 ſocietatis Ieſu Religioſi qui vota ſubſtantialia ſimplicia emiſerunt non comprehenduntur in decretis de apoſtatis, & eiectis,ibid.n.16 pag. 152
7 Poſſunt à ſocietate dimitti à Præpoſito Generali & ſic dimiſſi non ſunt apoſtatæ,& ſunt liberi ab omni obligatione dictorum votorum, ib. n. 17. 152
2 ſocietatis Ieſu prædia ruſtica Opificinæ,& domus ſæculares in quibus unus,vel duo Religioſi degunt,non gaudent privilegiis Collegiorum, in c.Sane , il ſecondo, n. 60 de Offic & pot.Iudic.Delegat.
2 ſocietatis Ieſu Religioſi familiaribus degentibus in eorum opificinis,& domibus ſæcularibus ſacramenta hic enumerata adminiſtrare non poſſunt, &c.. n. 62. 395
2 Nec in diœceſi Angelopolitana vaſa ſacra, altaria, & ſimilia conſecrare, ib. n.63. 395
Angelopolitani Epiſcopi in Indiis Occidentalibus cum Societate Ieſu controverſia ſuper Confeſſionibus, Prædicatione,& Conſervatoribus.

Vide in ver *Regulares quoad Confeſſiones*, & in ver. *Regulares quoad Conſervatores.*

7 Societatis Ieſu Religioſi cogi non poſſunt accedere ad publicas proceſſiones ex privilegio Gregorii XIII. in c. Nimis prava,n 8 de exceſſ Prælator. 19
3 ſocietas Ieſu eſt capax poſſeſſionum, etiam per viam inſtitutionis,ut vendat, & pretium eroget in ſuas neceſſitates, & alios pios uſus,in c In præſentia, num.66. de probat. 174
3 ſocietas Ieſu, eiuſque Domus, Collegia, & perſonæ an verè,& propriè ſint Ordinis Mendicantium, ib nu 81. & n.ſeqq uſque in fin. 176
3 E quid in Coadiutoribus formatis, ibid.n 85. 176
3 Et quid in ſcholaſticis,ib.n.86 & ſeqq. uſque in fin. 176
3 ſocietas Ieſu fundata eſt in arctiſſima paupertate,ibidem num. 83. 17
3 Ceſſit iuri ſuo in Domibus profeſſis,& renunciavit conceſſioni Concilii Tridentini, ib n.8[illegible]6 pag. 176
3 ſocietas Ieſu ex primævo inſtituto poteſt habere Collegia habentia reditus ſtudentium uſibus applicandos, ibid n 86. 176
3 ſocietatis Ieſu ſcholaſtici poſt votum paupertatis retinere poſſunt dominium bonorum ſuorum conſcio,& approbante ſuperiore,ib.n.90. pag. 177
3 Declaratur,ib.n.118. 177
3 Societatis Ieſu corpus conſtat ex profeſſis, coadiutoribus,& ſcholaſticis,ib.n 92. 177
3 Societas una non debet diverſo iure cenſeri,ib.n.108. 179
3 Societatis Ieſu ſcholaſtici quamvis habeant dominium bonorum ſuorum,tamen ſunt verè Religioſi, eorumq; vota ſimplicia ſunt ſubſtantialia, & in dubium hoc revocantes ſunt iure excommunicati,ib.n.118 180
5 Ieſuitæ non comprehenduntur in Decreto Concil. Trid. de Renunciationibus Novitiorum,in c. Statuimus, n. 39. de Regular. 109
4 *Socii* criminis regulariter in criminalibus recipi non poſſunt,nec eis receptis creditur,in c. Veſtra,n.142 de Cohabit.Cler.& mulier. 21
4 Etiamſi ſint duo,vel plures contra eam perſonam deponentes, ibid.n.143, 21
4 Socii criminis in criminibus exceptis recipi poſſunt in teſtes,ſed probationem non faciunt, ib.n.147. 22
4 Socio imputatur ſi occaſione ſocietatis damnum ſit paſſus,non ſocietati,in c Poſtulaſti, n.18. de conceſſ. præben. 250
6 Socius ponens pecuniam licitè poteſt habere partem lucri,ſi pecuniam periculo exponat,in c. Naviganti,num. 28.de Vſur. 290
3 *Sodomitæ* ſecundum Canones deponuntur, & in Monaſterium detruduntur,in c. Cum non ab homine, nu.89. de Iudic 15
6 Bulla Pii V.contra exercentes vitium nefandum,an habeat locum in iis, qui unica tantum vice illud committunt,in c.Ad falſariorum,n 28.de Crim falſ. 327
5 *Solemnitas* eadem quæ requiritur ad conſtructionem actus requiritur ad illius deſtructionem,in c Recolentes, n. 35. de ſtatu Monach pag. 180
1 Solemnitas introducta ab Imperatore in alienatione bonorum Eccleſiæ non attenditur,in c.Eccleſia S. Mariæ, num.18 de Conſtit. 163
2 Solemnitas ſuppleri debet eo tempore quo ſubſtantialiter actus poteſt celebrari,in c Presbyter, nu. 9. de Sacram,non iteran. 306
3 Solemnitatis levis omiſſio actum non vitiat, in c. Cum Eccleſia,n.4. de cauſ.poſſ.& propriet. 139
6 Solemnitas probatoria poteſt adimpleri per æquipollens,in c. Tuæ fraternitati,n.27.de ſponſ.& matrim. 10
7 Solemnitas quæ poteſt ſubſequi, nunquam dicitur de ſubſtantia,vel forma,in c.Qui Presbyterum,nu. 62. de Pœnit,& remiſſ. 110
4 Solemnitati legali non detrahitur,niſi quatenus invenitur expreſſum,in c.Cum eſſes,n 97. de Teſtam. 339
2 *Solidi* appellatione intelligitur aureus, & quot ſolidi conſtituant libram, in c. Conquerente.n.47.de Offic. Ordin. 466
4 Solidorum appellatione veniunt uſuales,in c. Conquerente,n.3. de Cler.non reſid. 39
1 *Solvendi* & ligandi eadem eſt poteſtas, in c. Eccleſia S. Mariæ, n.33.de Conſtit. 165
5 Solvere non dicitur qui ſolvit,&in continenti recuperat, in c.Porrectum,n.56.de Regular pag. 64
5 *Solus* dictio eſt excluſiva aliorum,in c. Cum venerabilis, n.5.de Cenſibus. 275
5 Includit tamen connexa,ib n.6. 275
5 Solus Epiſcopus intelligitur cum Capitulo, ubi materia inter Epiſcopum,& Capitulum eſt ſimultanea,ibid. d. num. 6. 275
Solutio in qua moneta fieri debet.

Vide in ver. *Moneta.*

4 Solutio partis debiti regulariter non admittitur creditore invito, ſed fallit in Clerico, qui pro parte non eſt ſolvendo, in c. Odoardus, n. 29. de ſolut. 297

Vide in ver. *Clericus quoad c. Odoardus.*

5 Solutum indebitè repeti non poteſt quando à pietate cauſatur error, in cap. Significatum, num. 37, de Regular. 46

3 *Sopitum* perfectè non eſt, quod reiterari, & reiudicari poteſt, in c. Venerabilis, n. 3. de Iudic. pag. 36

7 *Sorores* non veniunt fratrum appellatione, in c. Nimis prava, n 19. de exceſſ. Prælat. 20

6 Sororum, & fratrum commiſtio quanto fuit antiquior compellente neceſſitate, tantò poſtea, facta eſt damnabilior Religione prohibente, in c. Vir qui, n. n. 33. & 34. de Conſang. & affinit. pag. 80

2 Specialitatem allegare non licet niſi ratio ſpecialitatis reddatur, in c. Antigonus, n. 23. de pact 534

4 Specialis declaratio validius operatur, quàm quod in genere prædicatur, in c. Fraternitatem, n. 57. de Sepultur. 369

1 *Species* contraria generi ſive præcedat genus, ſive ſequatur, limitat, & reſtringit genus, in c. Cum dilectus, n 65. de Conſuetud. 275

2 Species neceſſariò infert genus, licet non comprehendat, in c. Cum pridem, n. 16. de Pactis pag. 543

1 Species ubicumque ponit aliquid ultra genus ſuum appellatione generis non venit illa ſpecies, in c. Bonæ memoriæ, n. 12. de poſtul. Prælat. pag 277

4 Specialia non debent concurrere circa idem, in c. Licet, n. 12 de Præben. 164

3 Species extracta de genere non perimit genus, in c. Ex epiſtolæ, n. 5 de Præben 158

2 Species una ſufficit ad eſſentiam ſacrificii, in c. Cum veniſſet, n. 30. de Sacr. Vnct. 294

2 Contrarium, n 46. 294

2 Papa poteſt ex gravi cauſa diſpenſare ut in una ſpecie tantum fiat conſecratio. ib. 294

2 Species una nullo caſu poteſt ſine alia ex intentione conſecrari, ib. n. 46. 295

2 Species quando evellitur de generali corpore, ſemper derogat generi, alias ſecus in c, Studuiſti, nu. 24. de Offic Legat. 421

4 Species derogat generi, in c. Cum eſſes, nu. 90. de Teſtam. 339

4 Inter ſpecies illa derogat alteri quæ ſpecialior eſt, ſicut individua derogant ſpeciei, in c. Cum eſſes, num 112 de Teſtam. 340

1 *Spes* eſt cupidorum, in c, Firmiter, nu. 14. de Summa Trinit & fid. Cathol. 4

2 Spes aſſequendi Prælaturam in eo qui Monachus, aut Clericus ordinatur an, & quando ſit à iure improbata, in c. Cum ad noſtram, n. 58. & ſeqq de Elect. 88

2 Spes ex pacto proveniens repellit Monachum ab Abbatia, ſed non à Monachatu, ib, n. 21. pag. 88

5 *Spiritus* Dei ubi eſt, ibi libertas, in c. Recolentes, n. 20 de ſtatu Monachor. 179

5 Declaratur, ib. n. 48. verſ. Ad confirmationem. 179

2 Spiritum ſanctum à Filio procedere quando, & cur ab Eccleſia definitum fuerit, in c. Firmiter, n 31 & ſeqq. de Summa Trin & fid Cathol. 7

3 Spiritus ſancti invocatio non eſt de ſubſtantia electionis, nec de iure, ſed ex laudabili conſuetudine introducta, in cap. Cum Eccleſia, num. 2. de cauſ poſſ. & proprie t. 139

5 Spiritus ubi vult ſpirat, nec eſt in hominis poteſtate prohibere ſpiritum, in cap. Non eſt vobis, n. 14. de Regular. 27

2 *Spiritualia* in actibus Eccleſiæ corporalibus reſpondent, in c. Cum contingat, n 9. de ætat. & qualit. 267

5 Spiritualia facilius conſtruuntur, quàm deſtruuntur, in c. Aqua, n. 24. de Conſecr Eccl. vel altar pag. 293

6 Spiritualia ſine corporalibus diu eſſe non poſſunt, in c. Præterea, n. 52. Ne Prælat. vic ſuas pag. 192

5 Spiritualia debent eſſe firmiora quàm temporalia, in cap. Cum autem, n. 16. de Iurepatr. 247

2 Spiritualium author eſt Deus, in c. Cum pridem, n. 98. & 120 de Pactis 554

2 Spiritualium genus totum eſt materia repugnans venalitati, ib, n. 99. 554

2 ſpiritualia in nullius ſunt dominio niſi ſolius Dei, ibid. num. 116. 556

2 Actus omnes ſpirituales lege divina prohibentur vendi, ibid. n. 118. 556

2 ſpirituali formaliter accidit ut habeat cauſam ſpiritualem divinam, ib n. 120 556

tio ſit prohibita, quia ſimoniaca, ib n. 124. & ſeq. 557

5 Spiritualia non regulantur iure fori, ſed iure poli, in cap. Si quis, n. 16. de Regular. 11

2 Spirituale vinculum fortius eſt quàm carnale, in c. Niſi cum pridem, n. 21. de Renunc. 155

6 Spiritualia quæcumque qui muneris interventu aſſequitur contra voluntatem, & ordinationem Domini ea licitè retinere non poteſt, in c. Nobis, nu. 50. de Simon. 156

6 Declaratur, n 81. 156

5 Spiritualia vendens capitale crimen cum Simonia committit, in cap. Cum ex eo, num. 3. de reliq & vener. Sanctor. 358

3 *Spoliator* violentus Clerici eſt ſacrilegus, in c Cæterum, n. 32. de Iudiciis. 4

5 *Spoliatus* iniuſtè, ſeu iuris ordine non ſervato illicò eſt reſtituendus, in c. Ne religioſi, n 19. de Regular. 113

4 Spoliatio per ſupremum Principē non dantur remedia reſtitutoria, in c De rectoribus, n. 21. de Cleric. ægrotan. 196

2 Spoliatus beneficio an, & quando ſit reſtituendus antequam doceat de Canonica inſtitutione, in c Conſtitutus, n. 2. & ſeq. uſque ad n. 21. de fil Presbyter 339

2 Spoliato petenti reſtitutionem beneficii regulariter objici non poteſt de Canonica inſtitutione, ibidem nu. 3. & 11 339

2 Fallit ſi ſpoliatus conſentiat, ut cognoſcatur de bono iure, ib. n 5. 339

2 Item fallit ſi defectus tituli non Canonici ſit notorius, ibidem n. 6. 339

2 Item fallit ſi ſpoliatus ſimul intentaverit poſſeſſorium, & petitorium, ib n. 9. & 12. 339

2 Spoliatus non tenetur reſpondere ſuper petitorio, ibid. num 6. 339

2 In beneficialibus ſecus ſive ſit notorium de iure, ſive per confeſſionem ſpoliati, ſive per evidentiam facti, vel probationem iudicialium, ib. n. 8. 339

2 Spoliatus agens poſſeſſorio, & petitorio ſi probet poſſeſſionem & ſpoliationem, ſed non proprietatem, obtinet in poſſeſſorio, ſed ſuccūbit in petitorio, ib n. 13. 339

2 Spoliatus reſtituitur una cum fructibus perceptis, & quà percipi potuerunt, ib n 18 339

2 Etiamſi legerit ſimul poſſeſſorio, & petitorio, ibidem num. 19. 339

2 Spoliato iniuſtè etiam iudicialiter datur poſſeſſorium recuperandæ, non ſolum contra ſpoliantem, ſed etiam contra ſuccedentem in vitium, in c. Veniens n. 14 de fil. Presbyter. 319

2 Spoliatio facienda eſt integerrima reſtitutio etiā quoad locum, in quo res poſita erat, in c. Gravius, nu. 8 de Reſtitut Spoliat. 146

3 Item reſarcienda ſunt damna illata in ſpoliatione, ibidem num. 9 146

3 Item de illatis iniuriis competenter ſatisfaciendum, ibid. num. 10. 146

3 Item reſtituendi ſunt fructus etiam qui percipi potuiſſent, ib, n 11 146

3 Spoliatio non ſatisfit de iniuriis, niſi de iis ſpecialiter agatur, ſed reſtitutio fructuum, & reſartio damnorum veniunt etiamſi non fuerint petita, ib. n. 12. 146

3 Spoliatus authoritate propria, & in vim clauſulæ Motu proprio, poteſt agere remedio reſtitutorio contra talem, ſpoliatorem, in c. Cum olim, num. 36. de ſent & re Iudic. 235

3 Spoliatus etiam à iudice iuris ordine prætermiſſo ante omnia reſtituitur, in c Conquerente, nu. 1. de Reſtitut. ſpoliat. 143

3 Si contra petentem reſtitutionem coniugis opponitur conſanguinitas in gradu prohibito, an & quando ſit facienda reſtitutio, in c. Litteras, n. 1. de Reſtitut ſpoliat. 157

6 *Spolietur* verbum ſupponit privationem ipſo iure, in cap. Ad abolendam, n. 29. de Hæreticis 213

6 *Spolientur*, ideſt per ſententiam, in c. Ad falſariorum, nu. 47. de Crimine falſ. 329

5 Spolia ex Bulla Pii IV. fiunt de bonis Clericorum ex illicita negotiatione acquiſitis, in c. Multa, num. 97. Ne Cler. vel Monach. 401

5 Spoliis ex Bulla Pii V non ſubiacent bona Clericorum, quorum beneficia, vel penſiones non excedunt ducatos triginta, dummodo ab illicita negotiatione abſtinuerint, ib. n. 98. 401

5 Spoliis ex Bulla Pauli V non ſubiacent bona Clericorum in Vrbe, vel infra decem milliaria decedentium etiam ſub prætextu, vel cauſa illicitæ negotiationis, ib. num. 160. 402

diis Orientalibus ad propriam Eccleſiam pertinent, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 80 de Conſtitut. 138

6 *Sponſalia* contracta ante uſum rationis per ſupervenientiam ætatis non convaleſcunt, niſi verbo, vel facto ratificentur, in c. Tuæ litteræ, n. 66. de Cler. per ſalt. promot. 348

5 Sponſalia de præſenti per religionis profeſſionem non per propoſitum caſtitatis ſervandæ in ſæculo diſſolvuntur, in c. Ex parte, il ſecondo, n. 1. de Converſ. Coniugat. 158

6 Sponſalia de futuro de iure communi tranſeunt in matrimonium per ipſam copulam, non autem per oſcula, vel amplexus, aut niſum ad copulam, in c Litteræ quas, n. 2. de matrim. contrac. contr. interd. Eccleſ. 80

6 Sponſalia de præſenti ab impuberibus contracta tranſeunt perfecta ætate in matrimonium per receptionem munerum, per oſcula, & alia huiuſmodi ſigna, ibi n 3. 81

6 Et quid poſt Concilium Trid n. 5. 81

5 Sponſalia quid ſint, & quid differant ab oblatione quæ fit à parentibus religioni de filio impubere, in c. Cum virum, n. 41 de Regular. 55

5 Impuberes ex ſponſalibus obligantur infra annos pubertatis, ib n, 42. 55

5 Sponſalia ab infante contracta ſunt nulla ex defectu cõſenſus, nec pariunt impedimentum publicæ honeſtatis, ibid n. 43. 55

6 Sponſaliorum validitati non obſtat clandeſtinitas, in c. De illis, n. 48 & ſeqq. de deſponſ. impub. 26

6 Sponſalia an licitè contrahi poſſint ante ſeptennium, in c. Ubi non eſt, n. 2 de deſponſ. impub. 19

6 Sponſalia amborum infantium, vel alterius publicæ honeſtatis iuſtitiam non inducunt, ib n 4. 19

6 ſponſalia contrahi poſſunt ante ſeptennium ſi uſus rationis præveniat ætatem, ib. n 5. 19

6 ſponſalia poſt ſeptennium ante pubertatem contrahentes peccant mortaliter, ib. n. 6. & 8. pag. 19

6 Contrarium, n. 9 19

6 ſponſalia contracta ab impuberibus poſt ſeptennium inducunt publicæ honeſtatis iuſtitiam, ib n. 7. 19

6 ſponſalia non ſunt coniunctio, ſed promiſſio coniunctionis futuræ, ib. n. 8. 19

6 ſponſalia contrahit pater pro filio impubere, ſed non pro pubere, niſi conſentiat, in c. Tua, n 1. de Deſponſat. impuber. 15

6 ſufficit tamen ut filius conſentiat expreſsè, vel tacitè, verbo, vel facto, ib. n. 2 15

6 ſpõſalia poteſt pater cõtrahere pro filio infante, ib n. 5. 16

6 Quod intelligitur de facto, & ex quadam honeſtate, nam verè ex illis quoad ipſum filium nulla oritur obligatio, nec publicæ honeſtatis iuſtitia. ib n. 6. 16

6 ſponſalia pro infante à parentibus contracta poſt ætatem legitimam tenetur filius adimplere ex debito honeſtatis, non neceſſitatis. ib. n 7. pag. 16

6 Declaratur, ib. n 14. & 15. 16

6 ſponſalia iurata non impediunt quominus ſponſa poſſit Religionem ingredi, & profiteri, in c. Ex litteris, il ſecondo, n. 3. de ſponſal. 6

6 ſponſalia impuberum doli capacium firmantur iuramento, ib. n. 4. 6

6 ſponſalia de futuro de iure communi tranſeunt in matrimonium per carnalem copulam ſubſequuta, ſed non per niſum carnalis copulæ tantum, in c. Is qui fidem, n. 1. de Sponſal. 12

6 Et præiudicant matrimonio poſtea contracto, ib n 2. 12

6 ſponſalia non tranſeunt in matrimonium quoad Deum ſi copula non interceſſerit affectu coniugali, ſed fornicario, ib. n. 6 12

6 ſponſalia poſt Concilium Tridentinum non tranſeunt in matrimonium per copulam ſubſequutam, ib. n. 8. 13.

6 Et poſſunt mutuo conſenſu partium diſſolvi, ib n. 10 13

6 ſponſalia de futuro contracta præſente Parocho nullis tamen adhibitis teſtibus, non ſunt invalida ex Concilio Tridentino, ſed remanent in diſpoſitione iuris communis, ib n. 9. 13

6 ſponſalia per verba de præſenti contracta non ſervata forma à Concilio præſcripta per copulam ſubſequutam in matrimonium non tranſeunt, ſi decretum de reformatione matrimonii in Parochia fuerit publicatum, ib. num. 11. 13

6 ſponſalia de præſenti inter puberem, & impuberem coram Parocho, & teſtibus contracta poſt Concilium non tranſeunt in matrimonium per cohabitationem, & copulam, ib. n. 13 13

6 ſponſalia contracta cum conſanguinea pariunt publicæ honeſtatis iuſtitiam, in c. Ad audientiam nu 1. & 6. de deſponſ. & matrim 2

6 Sponſalia ſub conditione à parentibus contracta non ſunt conditionalia ſi purè à filiis contracta fuerint, ibid. num 2. 2

6 Sponſalia conditionalia non pariunt publicam honeſtatem ante eventum conditionis, ib. n 3. pag. 2

6 Sponſalia nulla ex alia cauſa, quàm ex defectu conſenſus de iure communi inducunt publicam honeſtatem, quæ impedit, & dirimit matrimonium cum conſanguineis ſponſi, uſque ad quartum gradum, ibid num 6. & 10. 2

6 Secus ex Concilio Tridentino, ib n 8. 2

6 Sponſalia nulla ex defectu conſenſus iuſtitiam non inducunt, ib. n. 9. 3

6 Sive ſint de futuro, ſive de præſenti. ibid. n. 18. pag. 3

6 Sponſalia propriè dicuntur ante matrimonium contractum; poſtea verò non, niſi impropriè, ib n. 13. 3

6 Sponſalia de præſenti inducunt maiorem honeſtatem, quàm ſponſalia de futuro, ib. n. 15 & n 22. 3

6 Sponſalia mutuo conſenſu diſſoluta inducunt publicæ honeſtatis impedimentum, ib. n. 29. 5

6 Sponſalia de præſenti non ſolvuntur per ſequens matrimonium etiam carnali copula conſumatum, in c. Licet, n. 1. de ſponſ. duorum, 36

6 Sponſalia de præſenti non ſolvuntur per ſequens matrimonium etiam conſummatum, in c Si inter virum, n. 1. & 7. de ſponſ. & matrim. 14

6 Sponſalia de futuro etiam iurata ſolvuntur per ſubſequentia de præſenti, ib n 2. 14

6 Sponſalia de futuro contrahi poſſunt per quæcunque verba conſenſum exprimentia, non de præſenti, ſed de futuro, ib. n 8. 15

6 Sponſalia de futuro propriè dicuntur ſponſalia; de præſenti autem impropriè, & reſpectu futuræ executionis matrimonii, ib. n, 9. 15

6 Sponſalia de futuro tranſeunt de iure communi in matrimonium per copulam ſubſequutam præſumptione iuris, & de iure, licet verba omnino deficiant, in c Tuæ fraternitati, n. 13. de deſponſ & matrim 8

6 Nec in foro Eccleſiæ admittitur probatio defectus conſenſus, ib. n. 14. 8

6 Sed quoad Deum eſt matrimonium, & in iudicio animæ ſtandum eſt veritati, & confeſſioni peccatoris, ib. d. num. 14. 8

6 Sponſalia à pubere contracta cum puella minore ſeptennio an pariant publicæ honeſtatis iuſtitiam, in c. Iuvenis, n. 1. de ſponſalibus. 1

4 Ætas ſeptennii ſufficit ad ſponſalia contrahenda, in c. Super inordinata, n. 43 de Præbend. 190

4 *Sponſio* quod alter alterum in bibendo ſuperabit non eſt rata, in c. A crapula, n. 15. de vita, & honeſt. Cleric. 2

Sponſus, Sponſa.

6 *Sponſi* impuberes facti puberes cogi non poſſunt per cenſuras Eccleſiaſticas ad contrahendum per verba de præſenti, in c De illis, n. 50. de deſponſ. impuber. 26

6 Niſi ſponſalia fuerint iurata, ib n 51. 26

6 Sponſus cogi debet ab Ordinario per cenſuras ad implendum iuramentum, & ſuper voto petenda eſt diſpenſatio ab eo, qui poteſt concedere, in c. Is qui fidem, n. 12. de ſponſal. 13

6 Sponſus, qui ſponſam ſtupravit, non poteſt puniri pœna ſtupri, ſed graviter arbitrio Epiſcopi, ib. n 15 13

6 *Sponſa* de futuro non comprehenditur in ſtatutis odioſis loquentibus de uxore, in c. Ad audientiam, n. 14. de matrim. & ſponſalib. 3

5 Sponſa de præſenti non cognita, quæ dicit Religionem ingredi velle, compellitur infra certum tempus Religionem profiteri, vel adhærere marito, in c. Publico, nu. 1. & 10. de Converſ Coniugat. 152

5 Sponſa de præſenti poteſt compelli per cenſuras Eccleſiaſticas ad matrimonium conſummandum, & mutuam cohabitationem, ib n. 3. 153

5 Et cogi poteſt præciſè, & adduci ad domum viri, ibidem num, 4. 153

5 Sponſus etiamſi fieret Papa, nec aliàs Religionem intraret, teneretur matrimonium conſummare, ib. n. 6. 153

5 Sponſa de præſenti volens ad Religionem tranſire præſtare debet cautionem ſaltem iuratoriam, quod infra duos menſes trãſibit, vel adhærebit marito, ib n. 10. 153

5 Et quæ ſint rationes, ib n. 13 153

5 Et an hoc tempus duorum menſium detur ad profitendum, an verò ad ingrediendum Religionem, ib. n. 11. & n. ſeqq. uſque ad n. 17.

5 Sponſa de præſenti ingrediens Religionem ſine licentia ſponſi non habet niſi duos menſes ad profitendũ, ſed ſi

cum licentia habet integrum annum,quo elapſo intelligitur tacitè profiteri, ib.n.16. 154
5 Et quid in ordinibus Mendicantium,ib.n.19.pag. 154
5 Et quid poſt Conciliũ Tridentinum,ib,n.24,& 36.154
5 Sponſa ingrediens Religionem ſine licentia viri an lapſis duobus menſibus tacitè profeſſa intelligatur, ibid. n.17. 154
5 Sponſa ingrediens Religionem non mendicantem ſine licentia viri de iure cenſetur anno probationis renunciare, ibid. n.22. 154
5 Bimeſtre tempus, quod datur coniugi ad intrandum Religionem currit à die præfixionis facta à Iudice, ib. num. 26. 155
5 Sponſa de præſenti ſi fuerit violenter cognita à marito an poſſit ipſo invito ad Religionem tranſire latè diſcutitur,in d.c.Ex publico, n. 27. & n. ſeqq. uſque in fin. de Converſ. Coniugat. 155
5 Sponſus de præſenti an licitè poſſit ſponſam rapere, & vi corrumpere, ib.n.32. 156
5 Quid ſi ſponſa non excipiat ſe velle ad religionem tranſire,ib.n.33. 156
5 Et quid ſi excipiat, ſed lapſi ſint duo menſes,vel annus probationis, ib.n.35.& 36. 156
5 Et quid ſi tempus huiuſmodi nondum ſit elapſum, ibid. num.38. 156
5 Sponſus qui infra bimeſtre ſponſam de præſenti violenter cognoſcit,multipliciter delinquit,ib.n 45. 156
5 Sponſa per vim deflorata perdit privilegium virginitatis,& conſequenter conſecrationis, & aureolæ, ibidem n.39. & 55. 156
5 Sponſa de præſenti cognita à marito per coactionem conditionalem non poteſt eo invito ad Religionem tranſire,ib.n.45. 157
5 *ſportulæ* à paupere non ſunt exigendæ, in c. Venerabili, n. 35.de Cenſib. 283
2 Sportulas levare poteſt Iudex Eccleſiaſticus, in c. Dilectus,n 7.de Offic. Ordinar. 475
3 *ſpurii* ex damnato coitu patri non ſuccedunt, nec dicuntur agnati,ſed tantum lineam maternam agnoſcunt,in c.Per tuas,n.3.verſ.Tales,de Probat 182
3 Spurius dicitur cognatus cognatione naturali, ibidem num. 17. 185

Vide *Filius illegitimus*.

4 *ſtatim* dictio quid importet,in c. Qualiter,n 45 de Cler. non reſiden. 63
3 *ſtatuere* neceſſitatem inducit, & in materia declaratoria non importat niſi interpretationem authoritativam,in c. Cum veniſſent, n 29. de Iudiciis. 23
1 Statuere quid ſit,in c,Canonũ ſtatuta,n.39.de Conſt 22
1 Statuere ex propria ſignificatione eſt ius novum inducere,ib.n.24. 21
1 ſtatuere,& decernere ſe compatiuntur etiam cum verbo Declarare,ib.n.26. 21
7 ſtatuimus,& decernimus ſunt verba novi iuris inductiva,in c.Nuper,n.38.de ſent.excomm pag. 170
1 ſtatuendi poteſtas à iuriſdictione dependet, in c. Eccleſia,n.8.de Conſtitut & in c. Canonum ſtatuta,n.80,26 Et in c.Quæ in Eccleſiarum,n.17.eod.tit. 133
1 *Status* ultimus Eccleſiarum, earumque iurium non eſt attendendus ubi de antecedenti contrario ſenſu conſtat, in c.Conſuetudines,n.78.de Conſuetudine. 259
4 Status ultimus non attenditur ubi conſtat de contrario ſtatu præcedenti,in c.Conquerente, n. 25. de Cler non reſid. 41
2 Status Religioſi eſt perpetuus, & ſua ratione immobilis, in c.Cum in Eccleſiis,n.12.de maior. & obedient. 501

Statutum . communia.

1 Statuti, & conſuetudinis æqualis eſt auctoritas,in c. Cũ dilectus,n.17.de Conſuetud. 270
5 Statuta prædeceſſorum à ſucceſſoribus cuſtodiri debent, in c.Ex parte, il ſecundo, num.3.de Converſ. Coniugat. 158
4 Ad ſtatuti validitatem non ſolum requiritur rationabilis,& honeſta cauſa,ſed etiam ſtatuentis iuriſdictio, in c.Cum in cunctis, n.23. de his quæ fiunt maiori parte Capituli. 274
1 Statutum non valet per quod cultus divinus ſine cauſa diminuitur, etiamſi in forma communi à Papa fuerit confirmatum, in c. Ex parte, num 1.3 & 1 de Conſtitut. 167
1 Statutum, & confirmatio ſtatuti limitantur ad limites cauſæ ſtatuti,in c.Cum M.n.47.de Conſtitut. 15?
4 Statutum ad pœnam,trahi non debet ad gratiam, in c. Ex tuæ,n 20.de Cler.non reſid. 06

Vide in ver. *Inducta,& in ver.Finis.*

1 Statuendi poteſtas à iuriſdictione regulatur, in c. Quæ in Eccleſiarum,n.17. de Conſtit. 133
1 Statutum excedens poteſtatem ſtatuentium eſt ipſo iure nullum, ib. n.18. 133
7 Statutum eſt lex territorii,in c.à Nobis,il primo,n.9.de ſent.excomm. 151
7 Statutum,& ſententia in quo differant, ib.n.28 & n 51. & ſeqq.uſque in finem. 153
7 Statutum eſt quædam lex, quæ ſemper loquitur,& niſi expreſsè revocetur ſemper durat,ibid.num. 29.& n. 44. & 51. 153
7 Habet tractum ſucceſſivum, & incipit ligare tempore patrati delicti,ib.n.30.& n.51.& ſeqq. 153
7 Statutum puniens factum non damnatum à iure non ligat ignorantes,ibid.n.33.& 35. 153
7 Niſi ignorantia ſit craſſa,& ſupina,ib.n.34. pag. 153
1 Statutum laicorum denegans audientiam propter bonum publicum ligat etiam in foro conſcientiæ, in c. Si quis,n.55.de Regular. 15
6 Statutum valet quo cavetur ut quis non poſſit allegare illius ignorantiam, in cap. Ad falſariorum, num.5.de Crim. falſ. 325
3 Statutum ubi eſt nullum ex defectu poteſtatis, adiectio pœnæ non tenet, in cap. Conqueſtus, numero 72. de feriis 123
Statutum ſuper feriis.

Vide in ver. *Feriæ.*

1 Statuti ad utilitatem non ſufficit iuſta cauſa, ſed præcipuè poteſtas ſtatuentis requiritur, in c. Quæ in Eccleſiarum,n 41.de Conſtit. 135
1 Cauſa etiam graviſſima non tribuit ſtatuendi poteſtatem non habenti,ib.n.44. 135

Statutum circa Beneficia.

1 Statuta excludentia à beneficiis certum genus perſonarum dicuntur contra ius,in cap.Cum dilectus, nu. 24. de Conſuetud. 269
6 Statutum Epiſcopi privans Beneficiatos, qui infra menſem titulum inſtitutionis ſuæ memorialibus Epiſcopi non ponunt,validum eſt, in c. Licet Heli, n.22. de Simon. 165

Statutum Capituli.

1 Statuta Capituli cum pœnæ adiectione non afficiunt ſucceſſores,niſi ab Epiſcopo fuerint confirmata, in c. Cum omnes,n.24.de Conſt. 130
4 Statutum Capituli ut recipiendi in Eccleſia non ordinentur ſine Capituli licentia, & ſic Ordinati gratis per biennium inſerviant, valet,in cap. Licet, num. 87. de Præben. 170
4 Et ſervari debet etiam in proviſo de dignitate, ibidem num. 88. 170

Vide in ver. *Statutum quoad reſidentiam, & ſervitium Chori,* & in ver. *Statutum circa numerum Canonicorum,* & in ver. *Capituli poteſtas.*

Statutum confirmatum.

2 Statuta confirmata per Papam dicuntur Papalia,in cap. Antigonus,n.49.de Pactis 537
1 Statutum non valet, per quod cultus Divinus ſine cauſa diminuitur,etiamſi in forma communi à Papa fuerit confirmatum,in c.Ex parte,n.1.3.& 4.de Conſtit. 167

Vide in ver. *Confirmatio*, & in ver. *Statutum quoad reſidentiam.*

Statutum circa contractus.

1 Statutio ſi caveatur ut minor, vel mulier non poſſit vendere ſine conſenſu conſanguineorum, ſi aliter vendant, contractus eſt nullus,in cap Cum dilectus, num.58.de Conſuetud. 274

Vide in ver. *Contractus,*

Statutum circa delicta, & pœnas.

1 Statutum, & conſuetudo, ut pro quolibet delicto imponatur pœna pecuniaria, non valet, in c. Irrefragabili, §. Cæterum, n. 8. de Offic. Ordinar.

2 Statutum, vel conſuetudo, ut ultra pœnam juris imponatur pœna pecuniaria tenet, niſi procedat ex radice cupiditatis, ib. n. 10. 454

6 Statutum puniens utentem falſo inſtrumento locum habet etiam in utente per alium, in c. Ad falſariorum, n. 36. de Crimin falſ.

Vide in ver. *Pœna pecuniaria.*

Statuta circa electionem.

1 Statutum reſtringens libertatem electionis, an ſit contra jus, in cap. Cum dilectus, num. 11. & 34. de Conſuet. 269

1 Statutum Principis, ut electio fieri non poſſit de extraneis, vulnerat libertatem electionis, ib. n. 20. 269

1 Statutum reſtringens electionem ad certum genus perſonarum ſuſtinetur quatenus concernit præjudicium ſtatuentis, ib. n. 29. 270

1 Statutum reſtringens electionem valet, ſi fiat ex juſta cauſa, ib. n. 35. 271

Vide in ver. *Electionis libertas.*

Statutum quoad derogationem.

1 Statutum ſpeciale derogat generali, ſi ab eo diſcrepet, aut illi videatur contradicere, in c. Cum dilectus, n. 64. de Conſuetud. 174

1 Statuta ſi ſint contraria, eſt attendendum ſpeciale, licet non habeat clauſulam derogatoriam, ibidem numero 66. 274

6 Statutum quod poteſt unum, vel duo operari contra jus commune, interpretari debet, ut unum tantum operetur, in c. Nullus, n. 30. de Regul. 5

Statutum quoad forenſes, & ſubditos.

7 Statutum imponens pœnam excommunicationis an liget ſubditos delinquentes extra territorium ſtatuentis, in c. A nobis, il primo, n. 8 de ſent. excomm. 151

7 Statutum non porrigit vires extra territorium ſtatuentis, ib. n. 12. 151

7 Statutum imponens certam pœnam, puta excommunicationis an liget foreniem delinquentem in territorio ſtatuentis, ib. n. 22. & ſeqq. uſque ad n. 45. 152

7 Statutum generaliter loquens data illius ſcientia ligat etiam forenſem in loco ſtatuti delinquentem, ib. n. 23. & ſeqq. 152

7 Statutum Epiſcopi excommunicans ludentes ad azardum in ſua diœceſi an liget Metropolitanum ibi ludentem, ib. n. 31. 153

7 ſtatutum puniens factum à jure damnatum ligat forenſes etiam data ignorantia, ib. n. 32. 153

7 Contrarium, ib. n. 36. 153

7 ſed primum verius, ib. n. 37. 153

7 Niſi quoad pœnam excommunicationis, ib n. 38. 153

7 ſtatutum puniens factum non damnatum à Jure non ligat ignorantes, ib. n. 33. & 35. 153

7 Niſi ignorantia ſit craſſa, vel ſupina, ib. n. 34. pag. 153

7 ſtatuti pœnam an forenſis in dubio præſumatur ignorare, ib nu. 41. 154

7 ſtatutum Patriarchæ excommunicans Archiepiſcopos ſuffraganeos in ſua provincia delinquentes valet, ibid. n. 42. 154

7 ſtatutum Archiepiſcopi imponens pœnam excommunicationis Archiepiſcopis, qui in provincia ſua fecerint ante ſe Crucem ferri, an valeat, ib. n. 43. 154

Statutum circa gabellas.

2 ſtatutum, ut de relictis miſerabilibus perſonis non ſolvatur gabella, non comprehendit divites, in c. Significantibus, n. 37. de Offic. Delegat. 413

Statuta circa homicidium.

3 ſtatutum imponens pœnam pro homicidio quomodocunque patrato, an comprehendat etiam homicidium caſuale, & ſine dolo, in c. Cum veniſſent, n. 69. de Judiciis. 30

6 ſtatuta punientia homicidas verificantur etiam in mandantibus fieri homicidium, in c. Sicut dignum, n. 5. de Homicid. 254

6 Niſi aliquid exprimant, per quod reale homicidium intelligatur, ib. n. 6. 254

Statutum circa iudicia.

2 ſtatutum prohibens opponi contra ſententiam non impedit quin poſſit dici de nullitate, in c. Studuiſti, n. 16. de Offic. Legat. 421

Statutum juri communi conforme vel contra jus

5 ſtatutum eſt nullum ſi diſponat idem quod jus commune, in c. Explicari, n. 21. de obſervat. Jejunii. 351

1 ſtatuta à Clero etiam cum Epiſcopo fieri non poſſunt contra Canones, ſed bene à populo contra jus commune, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 6. de Conſtitut. & quæ ſit ratio differentiæ, ib. n. 7. 132

Statutum, quòd ſervetur jus civile.

Vide in ver. *Statutum quoad teſtamenta.*

Statuta quoad interpretationem.

3 ſtatutum prohibens interpretationem intelligitur de extrinſeca, in c. Cum veniſſent, n. 97. de Judiciis. 33

3 ſtatutum debet interpretari ut non ſit de caſu indubitabili, & à jure communi deciſo, in c. Paſtoralis, n. 12. de Appellat. 250

3 Verba ſtatuti debent impropriari, ut aliquid operentur, ib. n. 13. 250

4 ſtatutum diſponens idem quod jus commune, & juramentum ſuper eo interpoſitum recipit omnes limitationes quas recipit jus commune, in c. Ad audientiam, n. 2. de Cler. non reſid. 71

4 ſtatutum excipiens duos caſus, cenſetur excipere etiam alios caſus, in quibus viget eadem ratio, ib. n. 3. 71

4 Declaratur procedere ſi ſtatutum ſit ſecundum jus, ſecus ſi ſit contra, vel præter, ib n. 4. pag. 71

7 ſtatutum ſi in una parte apponat decretum irritans, in alia non cenſetur formam ſubſtantialem inducere, licet verba ſint apta illam importare, in c. Qui Presbyterum, n. 87. & ſeqq. de pœnit. & remiſſ. 112

7 ſtatuta Ordinis Hieroſolymitani ubi voluerunt actum eſſe nullum explicitè, appoſuerunt decretum irritans, ib. n. 90. 112

5 Statutum quod poteſt unum, vel duo operari contra jus commune, interpretari debet, ut unum tantum operetur, in c. Nullus, n. 30. de Regular. pag. 5

4 Statutum de lucranda parte dotis uxoris præmortuæ comprehendit dotem ante ſtatutum acceptam, ſi uxor poſt ſtatutum moriatur, in c. Dilectus, il ſecondo, n. 22. de Præben. 141

4 ſtatutum prohibens ne mulieres deferant veſtes ſericeas includit etiam uſum veſtium jam factarum, ibidem n. 23. 141

7 ſtatutum excludens à minoribus dignitatibus multò magis cenſetur excludere à majoribus, in c. A nobis n. 19. de ſent. excomm. 152

Vide in ver. *Interpretatio.*

7 Niſi quoad majores ſint defectus in poteſtate, ibidem n. 20. 152

Statutum laicorum quoad res, & perſonas Eccleſiaſticas.

1 ſtatutum generale laicorum non ligat Clericos ſive redundet contra ea, quæ ſunt Clericis conceſſa in privilegium, ſive contra ea, quæ illis competunt de jure communi, in c. In Eccleſia S. Mariæ, n. 3. & ſeqq. de Conſtitut. 160

4 ſtatutum Univerſitatis etiam generaliter conceptum in in ſubditos eſt nullum in præjudicium Clericorum, in c. Cum in cunctis, n. 24. de his quæ fiunt à major. par. Capituli. 274

4 ſtatutum Univerſitatis adimens Clericis jus paſcendi eſt contra immunitatem Eccleſiaſticam, ib. n. 25. 274

4 ſtatutum editum in odium Clericorum non valet etiamſi odium redundaret in perſonam ſubditam, ibid. n. 26. 274

3 ſtatuta laicorum pœnalia contra concubinas Clericorum an valeant, in cap. Nullus, num. 28. & 32. de for. compet. 54

7 ſtatuens contra libertatem Eccleſiæ magis punitur, quàm

quàm ſtatuens contra jus Eccleſiæ, licet minus delinquat, & cur, in c. Nuper, n. 25. verſ. Hinc etſi ſtatuens, de ſent. excomm. 169

1 ſtatutum inferens gravamen Eccleſiis non valet, etiamſi ſit Legati de Latere, in c. Conſuetudines. n. 7. & 9. de Conſuetud. 254

1 Laici cogi poſſunt per Judicem Eccleſiaſticum ad declarandum eorum ſtatutum non comprehendere Eccleſias, in c. Eccleſia S. Mariæ, n. 6. de Conſtit. 160

1 Laicus non poteſt relaxare Clericis prohibitionem juris Canonici de armis non deferendis, ib. n. 36. 165

1 Conſtitutio facta ſuper rebus non ſuppoſitis juriſdictioni ſtatuentis ipſo jure non valet, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 1. de Conſtitut. 132

1 Conſtitutio laicorum non poteſt tribuere vaſſallo poteſtatem alienandi feudum, quod tenet ab Eccleſia, ib. n. 2. 132

Vide in ver. *Cives.*

Vide in ver. *Laicus quoad immunitatem Eccleſiarum,* & in ver. *Lex Sæcularis.*

1 ſtatutum laicorum ſpecificè diſponens de Eccleſiis vel earum bonis non valet etiamſi alios conjungat, in cap. Quæ in Eccleſiarum, n. 14. de Conſtitut. 133

1 Idem in conſuetudine laicorum, n. 52. & n. 57. 100

1 Nec inde ullum præjudicium Eccleſiis generatur, ibid. n. 19. 133

1 Ampliatur novem modis, ut n. 20. & ſeq. & n. 57. 133

1 Et ſtatutarii ſunt ipſo facto excommunicati, & privandi ſunt feudo quod habent ab Eccleſia. ib. n. 15. 133

1 ſtatuentes contra immunitatem, ſeu libertatem Eccleſiaſticam ſunt ipſo jure excommunicati, in c. Ecclſia, n. 23. de Conſtitut. 163

1 ſtatutum laicorum diſponens ſuper rebus, quæ ratione ſolius dominii directi pertinent ad Eccleſias, & ratione utilis dominii pertinent ad laicos, vel è converſo, non tenet, in c. Quæ in Eccleſiarum, n. 20. de Conſtitut. 133

1 Idem ſi diſponat de bonis patrimonialibus Clericorum, ib. n. 21. 133

1 Bona patrimonialia Clericorum non ſunt de foro laicorum, nec eorum ſtatutis ligantur, ib. n. 22. 133

1 ſtatutum factum à laicis contra perſonas ſæculares intuitu Clericorum, puta contra eorum conſanguineos eſt contra libertatem Eccleſiaſticam, ib. n. 24. 133

1 ſtatuta laicorum an poſſint præjudicare Eccleſiæ in acquirendis, ib. n. 49. 136

7 De privilegio Clericali ſecundum Canones eſt judicandum, nec ſuper his ſtandum eſt legibus ſtatutis, vel conſuetudinibus laicorum, in c. Perpendimus, n. 11. de ſent. excomm. 157

Vide in ver. *Libertas Eccleſiaſtica,* & in ver. *Immunitas Eccleſiarum.*

7 ſtatutum laicorum puniens declinantes juriſdictionem poteſtatis ad Clericos non extenditur in c. à Nobis, il primo, n. 6. de ſent. excomm. pag. 151

7 ſtatutum laicorum prohibens alienationem ſtabilium in non ſubditos, non includit Clericos, ib. n. 7. 151

7 ſtatuta laicorum quantumvis generalia non extenduntur ad Eccleſias, & perſonas Eccleſiaſticas, ib. n. 18 152

ſtatutum laicale poteſt pœnam infligere violantibus dies feſtos ab eccleſia inſtitutos, in c. Conqueſtus, n. 75. de feriis.

Vide in ver. *Dies feſti*

Statutum circa Matrimonium.

1 ſtatutum adigens ad contrahendum matrimonium cum certo genere perſonarum, vel prohibens ne puella nubat extra loca ubi poſſidet hæreditatem eſt nullum, in c. Cum dilectus, n. 42. de Conſuetudine. 271

1 ſecus ſi ſtatutum excipiat tantum certum genus perſonarum, ib. n. 43. 271

1 ſtatuta civitatum ſuper matrimonio non valent ex defectu poteſtatis, etiam reſpectu pœnæ, ib. n. 44. 272

Vide in ver *Matrimonii libertas.*

Statutum circa numerum Canonicorum.

1 ſtatutum excludens Canonicos ſuper numerarios à reditibus ſuper excreſcentibus, quamvis ſit malum, non eſt ſimoniacum in c. Cum M. n. 37. de Conſtit. 155

1 ſtatutum taxans numerum Canonicorum habet tacitam conditionem, niſi reditus Eccleſiæ augmententur, ib. n. 43. & ſeqq. 155

1 Etiamſi fuerit à ſede Apoſtolica confirmatum cum decreto irritanti, ib. n. 46. 155

Vide in ver. *Canonici ſupernumerarii.*

Statutum circa reſidentiam, & ſervitium Chori.

4 ſtatuta Eccleſiarum quæ longius abſentiæ tempus indulgent, quàm trium menſium, ſublata ſunt à Concilio Tridentino, in c. Licet, n. 34 de Præbend. 165

4 ſtatutum ut una, vel duabus horis intereſſentes lucrentur maſſam groſſam, ſive præbendam amiſſis diſtributionibus quotidianis non valet, ib. n. 35. 166

4 ſtatutum, vel conſuetudo, qua mulctantur non intereſſentes Congregationibus Capitularibus valent, ibid. n. 43. 166

4 ſtatutum ut Canonici in uno ex novem menſibus reſidentiæ uni horæ quotidie interſint eſt contra Concilium Tridentinum, non tamen prædicti incidunt in pœnam quaſi abſint ultra tres menſes, ib n. 57. 167

4 ſtatuta à ſede Apoſtolica confirmata, ut Canonici abeſſe poſſint ultra tres menſes an ſint ſublata à Concilio Tridentino, ib. n. 59. 168

4 Et quid de ſtatuto ut Canonici in vita per annum abeſſe poſſint, Hieruſalem proficiſcendi cauſa, ib. n. 60. 168

4 Et quid in ſtatutis confirmatis à Cardinali authoritate Apoſtolica, ib. n. 61. 168

4 Et quid in confirmatis à Papa in forma communi, ibid. n. 62. 168

4 ſtatuta ut diſtributiones quotidianæ debeantur non intereſſentibus ſublata ſunt à Concilio Tridentino, ibid. n. 80. 169

4 ſtatutum Eccleſiæ Compoſtellanæ, ut Beneficiati qui diu inſervierunt habeantur pro jubilatis an valeat, ib n. 81. & 166. 170

4 ſtatutum Capituli ut recipiendi in Eccleſia non ordinentur ſine Capituli licentia, & ſic ordinati gratis per biennium inſerviant, valet, ib. n. 87. pag 170

4 Et ſervari debet etiam in proviſo de dignitate, ibidem n. 88. 170

4 ſtatutum à Canonicis generaliter juratum quo centum dies abeſſe licet, diſtributiones lucrantur, ſublatum eſt à Concilio Tridentino, ib. n. 93. 170

4 ſtatutum Capituli ut ægrotis non dentur diſtributiones non valet, ib. n. 138. 174

4 ſtatuta ut qui per quadraginta annos Divinis interfuerunt, habeantur pro jubilatis, ſunt toleranda, ibidem n. 166. 177

Vide in ver *Canonici quoad Reſidentiam.*

Statutum circa reſidentiam Parochi.

Vide in ver. *Parochus quoad cauſas non reſidendi*

3 Conſtitutio circa reſidentiam Canonicorum,

Vide in ver. *Canonici quoad reſidentiam, fructus, & diſtributiones.*

3 Circa Capellanias.

Vide in ver. *Capellania,* verſ. *Conſtitutio.*

Statuti revocatio.

1 ſtatutum poteſt à ſtatuentibus revocari quatenus concernit eorum favorem, non obſtante confirmatione ſuperioris, in c. Cum acceſſiſſent, n. 19. de Conſtitut. 147

1 Et cenſetur revocaſſe per unicum actum Capitulariter geſtum contra ſtatutum, aut ſaltem ſuſpendiſſe pro illa vice, ib. n. 20. 147

1 ſtatutum poteſt revocari à ſtatuentibus quatenus concernit eorum favorem, etiamſi fuerit confirmatum cum decreto irritanti, ib. n. 21. 147

1 ſtatutum concernens favorem publicum à ſtatuentibus revocari non poteſt ſi fuerit à ſuperiore confirmatum, in c. Cum dilectus, n. 60. de Conſuetud. 274

1 ſtatutum concernens publicam utilitatem etiamſi confirmatum non fuerit, revocari non poteſt à ſtatuentibus, ib. n. 62. 274

4 ſtatutum qui poteſt tollere, poteſt etiam tollere, juratum illi acceſſorium, in c. Dilecto, n. 18, de Præben. 138

4 Niſi juraverit non contravenire, quia tunc requiritur ſuperioris authoritas, ib. n. 19. 138

2 ſtatuta, & privilegia cum trahuntur. ad iniqua ſunt revocanda, in c. Nihil. 32 de elect. 107

1 ſtatuentes poſſunt recedere à ſtatuto edito contra jus, non obſtante confirmatione Apoſtolica, in c. Cum acceſſiſſent, n. 12. de Conſtitut. 145

1 Declaratur, ib. n. 19. 145

77 ſtatutum durat etiam poſt mortem, vel receſſum ſtatuentis, in c. A nobis, il primo, n. 44. & 51. & ſeqq. uſque ad n. 57. 154

7 ſtatutum Capituli ſede vacāte etiamſi imponat pœnam pro futuro delicto, non expirat ſede plena, ibidem n. 51. 154

Statuta quoad teſtamenta.

4 Teſtamentum Romæ conditum ad pias cauſas coram Parocho, & duobus teſtibus, an valeat, ſtante ſtatuto Urbis, quod præcipit ſervari jus civile, & eo deficiente jus Canonicum, in c. Cum eſſes, n 157. & ſeq. uſque in fin. de Teſtam. pag. 344

4 ſtatutum Urbis diſponens inter Cives Romanos & diſtrictuales ſervandum eſſe jus civile, declaratur, ib, n. 164. & 166. 344

4 Rotæ deciſio in Romana Bonorum de Stocchis, refertur, ib. n. 158. 344

4 Refellitur, ib. n. 163. & ſeqq. uſque in fin. pag. 344

4 ſtatutum loci attenditur quoad ſolemnitatem teſtamenti, ib n. 160. 344

4 ſtatutum Ravennæ, quod ſervetur jus civile quando contradicit juri Canonico valet, etiam ſine confirmatione Apoſtolica, ib. n. 161. & ſequent. 344

4 ſtatutum Urbis de ſervando jus Civile non extenditur ad leges requirentes numerum ſeptem teſtium in teſtamentis tanquam foventes peccatum, rebellantes juri divino, ſtatutis Patrum, & generali Eccleſiæ conſuetudini, ib. n. 164. & ſeqq. uſque in fin. 344

4 Item non extenditur ad leges per jus Canonicum abrogatas, ib. n. 166. 344

4 Non obſtante confirmatione Apoſtolica, ib. n. 178. 344

4 ſtatutum ut in teſtamento ſervetur jus civile quoad numerum ſeptem teſtium, non valet, ib. n. 179. 345

4 ſtatuta, & conſuetudines locales requirentes numerum ſeptem teſtium in teſtamento rebellant juri Divino, ib. n. 183. 345

2 *Stephanus* ab Apoſtolis fuit ordinatus Diaconus, & miniſtravit in Altari Jacobo Apoſtolo, in c. Cum veniſſet, n 17. de Sacr. Unct. 292

2 Stephanus, & alii Diaconi antequam ſcriptum eſſet Evangelum quomodo fuerint ab Apoſtolis ordinati, ib. n. 65. 297

5 *Sterilitas* ratione naturæ non aufert incontinentiæ ſuſpicionem, in c. Cum ſis n. 46. Converſ. Conjugat. 142

5 ſterilitas à natura, & major quinquagenaria æquiparantur. ib. n. 55. 143

5 ſterilitas mulierum juris præſumptione præcurrit ſtirilitem virorum annis decem & ſecundum philoſophos annis viginti, n. 70. 144

2 jus *ſtipendii* ſpirituale eſt, & competit Clericis de jure divino, in c. Cum pridem, n. 101. de Pactis. 554

2 ſtipendium eſt quid temporale, ſed Clericis divino jure debitum, ib. n. 102. 554

6 *ſtipulatio* requirit contextum ſicut quilibet actus formalis, in c. Licet, n. 10. de ſponſ. duor. 36

Studium, Studere.

4 *ſtudiorum* cauſa abſentes de jure communi integrè percipiunt diſtributiones quotidianas in quibus reditus omnes conſiſtunt, in c. De cætero, n. 22. de Cler. non reſid. 44

4 Idem in obtinentibus ex diſpenſatione Apoſtolica Canonicatum, & Parochialem, ib. n. 23. pag. 44

5 ſtudens per ſeipſum ignorat, in c. Super ſpecula, n. 28. Ne Cler. vel Monach. 435

5 ſtudere quid ſit, ib. n. 41. 437

4 Privilegiatus ut abſens in ſtudio fructus præbendæ recipiat, exiſtens, in villa, vel caſtello ubi nullum eſt, vel minus competens ſtudium, privilegio non utitur, in c. Tuæ n. 1. de Cleric, non reſident pag. 69

4 Licentia Prælati, & privilegium requiruntur ad hoc ut abſens in ſtudio fructus præbendæ percipiat, ib n 2. 69

4 Et licentia non ſufficit petita, niſi etiam ſit obtenta, ib. n. 3. 69

4 Quod ſi prælatus deneget, adeundus eſt Superior, ut eum dare compellat, ib. n. 4. 69

2 ſtudia litterarum pertinent ad communem utilitatem, in c. Cæterum, n. 33. de Reſcript. 192

6 *ſtruprans* virginem de jure Canonico tenetur copulativè eam dotare, & uxorem ducere, in c. pervenit, n. 1. de Adulter. 281

6 ſed ſi omnino eam noluerit, non erit cogendus, ſed tamen eam dotabit, & punietur, in d. c. Pervenit, ibidem n. 2. 281

6 ſtupranti virginem ſine vi ex conſuetudine non infligitur alia pœna quàm ut eam ducat in uxorem, vel condecenter dotet, ib. n. 281

6 *ſtuprum* eſt crimen mixti fori, in c. Pervenit, n, 8, de adulter. 282

3 ſtupri pœna de jure Canonico eſt depoſitio, & perpetua detruſio in monaſterium, in c. pervenit, il primo, n. 20. de Teſt. cogen. 203

1 *ſtylus* in cauſis Rotalibus, in c. Qui Presbyterum, n. 88. de pœnit. & remiſſ. 112

3 ſtylus Curiæ quoad citationem in impetrationibus literarum eſt ſervandus, in c. Cum olim, n. 34. de ſent. & rejudicat. 235

1 ſtylus Principis attenditur ad dignoſcendum an veriſimiliter literas nec ne, &c. in c. Super litteris, n. 57. & verſ. Ad ignoſcendum, de Reſcript. 216

1 Item attenditur an gratia præjudicium inferat, ib. n. 57. & verſ. Ad ignoſcendum. 216

6 *ſubarrhatio* ſubſequuta poſt verba alterius ex contrahētibus ad matrimonium apta, arguit conſenſum matrimonialem, in c. Si inter Virum, n. 5 de ſponſ. & matrim. 14

6 ſubarrhatio poſt verba unius ex contrahentibus ad matrimonium apta efficit matrimonium, in c. Tuæ fraternitati, n. 16. de ſponſ. & matrim. 8

6 *ſubauditio* implicita in mente retenta non excuſat quin ſit falſa vocis ſignificatio, in c. Fallidicus, n. 87. & 97. uſque, ad n. 102. & 111. & 146. de Crim. falſ. 313

2 *ſubdelegare* poteſt de partium conſenſu is cui committitur negotium perſonaliter exequendum: niſi in duobus caſibus, in c. Quoniam, n. 2. de offic. Delegat. 400

2 ſecus ſi committatur nudum miniſterium, ib. n. 3. 400

Subdiaconus.

2 ſubdiaconatus ordo non eſt de minoribus, ſed de ſacris, licet in primitiva Eccleſia ſacer ordo non reputaretur, in c. Præterea, n. 1. de ætat. & qualitat. 246

6 ſubdiaconus qui ignoranter per ſaltum fit presbyter poſt pœnitentiam in Diaconum ordinatur, & demum poterit ſecum in Sacerdotio diſpenſari, in c. Tuæ litteræ, n. 1. de Cler, per ſalt. promot. 342

2 ſubdiaconi principalis actus eſt vaſa Dominici Corporis offerre, in c. Cum veniſſet, n. 37. de Sacr. Unct. 294

2 ſubdiaconatûs materia eſt traditio Calicis vacui, & Patenæ vacuæ, ib n. 43. 295

2 ſubdiaconus non recipit manus impoſitionem, ſed ordinatur per traditionem Calicis vacui, & Patenæ vacuæ, in c. Presbyter, n. 40. de Sacram. non iter. 311

2 ſubdiaconus qui cum vidua contraxit, & eam cognovit bigamiæ pœnam incurrit, licet bigamus non ſit, in c. A nobis, n. 1. de bigam. 265

2 ſubdiaconus à Summo Pontifice diſpenſatus ad matrimonium contrahendum, qui poſtea cum vidua contraxit, & conſummavit an fori privilegio gaudeat, ib. n. 2. 29. & ſequen. uſque in fin. 369

2 ſubdiaconis licuit habere uxores uſque ad tempora Gregorii I. nec antea Subdiaconatus ordo inter ſacros computabatur, ib. n. 33. 369

2 ſubdiaconus gaudet privilegio fori etiamſi habitum, & & tonſuram non deferat, ib n. 34. pag. 370

5 ſubdiaconis olim licebat matrimonium contrahere, in c. Majores, n. 111. de Baptiſm. 329

3 *ſubditus* poteſt Prælatum ſuum propter ejus exceſſus manifeſtos appellare ad Superiorem, in c. De Priore, n. 2. de Appellat. 241

4 *ſubjaceat* verbum eſt latæ ſententiæ, in c. Quia non nulli, n. 8. de Cler. non reſiden. 32

3 *ſubiecto* ſedi Apoſtolicæ non importat ſtatum nullius diœceſis, ſed exemptionem, in c. Cum contingat, n. 34. de foro compet. 90

3 ſubiectus propriè non dicitur quis poteſtati delegatæ, in c. Licèt n. 11. de foro compet. 80

5 ſubjecta talia ſunt quali prædicata demōſtrant, in c. Auctoritate, n. 28. de Cenſibus. 287

5 *ſublimes* perſonæ quibus verbis à jure comprehendi conſueverint, in c Nobis, n. 32. de Jurepatr. pag. 253

Subreptio, communia.

1 Deciſio c. Super literis de Reſcriptis in materia ſubreptionis habet locum etiam inter Legiſtas, in d. c. Super litteris, n. 1. 212
1 Subreptio an, & in quo differant, ib. n. 5. 212
1 Cauſantur ex duplici cauſa, ib. n. 6. 213
1 ſubreptio, & obreptio quid ſit, ib. n. 8. 213
1 ſubreptio magis vitiat litteras gratioſas, quàm litteras ad beneficia, ib. n. 16. 213
1 ſubreptio facilius inficit litteras beneficiales, & gratioſas, quàm reſcripta ad lites, ib. n. 21. pag. 214
1 ſubreptio duplex, altera quæ provenit ex parte impetrantis, altera quæ oritur ex re ipſa, primam tollit motus proprios, ſecunda non, ib. n. 38. 215

Vide in ver. *Motus proprius.*

1 Literæ non vitiantur ex eo, quod impetrans tacuerit beneficium ab alio injuſtè poſſideri, vel per ſimoniam, ib. n. 55. 216
1 Literæ impetrationis ob taciturnitatem beneficii etiam modici vitiantur, ib n 58. 217
1 In litteris beneficialibus non tenetur impetrans facere mentionem, niſi de qualitatibus in jure expreſſis, ib d. n. 59. 217
1 Reſcriptum inutile fit ſi talis veritas taceatur, vel talis falſitas exprimatur, qua tacita vel expreſſa Papa litteras non dediſſet, ib. n. 63. 218
1 Reſcriptum commiſſionis cauſæ ſuper feudali non facta mentione de feudo non valet, ib n 65. 218
1 Reſcriptum vitiatur tacendo id, quod ſi fuiſſet expreſſum, nihilominus fuiſſet obtentum, ſed non ita facilè, ib. n. 67. 218
1 ſubreptio vitiat privilegia, & beneficia Principum ipſo facto, in c. Ad audientiam, numero 16. de Reſcript. pag. 14
1 ſubreptio vitiat litteras gratioſas, etſi ignoranter, & per ſimplicitatem fuerit ſubreptum, ib n. 17. 235
6 ſubreptio non inducitur ex taciturnitate eorum, quæ non retraxiſſent Principem à gratia concedenda, in c. Ad noſtram, n. 14. de Conjugat. ſervor. 58

Vide in ver. *Littera*, & in ver. *Papa quoad intentionem.*

6 ſubreptio in expreſſione falſæ cauſæ vitiat diſpenſationem ipſo facto, in c. Quia circa, n. 4. de Conſanguinit. & affinit. 73
1 ſubreptio non inficit litteras contentioſas ipſo jure, ſed ope exceptionis, in cap. Cæterum, numero. 9. de Reſcript. 190
1 ſecus ſi litteræ ſint gratioſæ, ib n. 10. 190
1 ſubreptionem inducit omne tacitum, quo expreſſo Princeps non tam facilè dediſſet litteras, ibidem n. 15. 191
1 ſubreptio in una parte non vitiat totum reſcriptum in partibus ſeparatis, in c. Ad audientiam, il primo, n. 6. de Reſcript. 207
1 Declara quando eſt in parte, quæ non cauſat principaliter conceſſionem gratiæ, ib. n. 7. 207

Vide in ver. *Reſcriptum.*

Subreptio doloſa.

1 Tacens verum, vel exprimens falſum in reſcripto, ſi per malitiam, caret funditus impetratis, in c. Super litteris, n. 2. & 3. de Reſcript. 212
1 ſubreptio doloſa vitiat reſcriptum in totum, ſi autem proceſſit ex ſimplicitate, vel ignorantia, eatenus vitiat, quatenus fuit cauſa conceſſionis, ib. n 4. 212
1 ſubreptio doloſa vitiat reſcriptum, ibidem numero 10. pag. 213
1 Ampliatur primò, etiamſi impetrans eſſet Sanctus, ib. n. 11. 213
1 ſed contra, ib. n 12. 213
1 Ampliatur ſecundò, etiam in litteris Beneficialibus, ib. n. 13. 213
1 Ampliatur tertiò, etiam in privilegiis, ib n. 15. 213
1 Ampliatur quartò, etiamſi fuerit cauſa partis reſcripti tantum, ib. n. 18. 213
1 Et reſcriptum contineat plura capitula ſeparata, & ſubreptio non fuerit cauſa obtinendi omnia, ibidem numero 19. 213
1 Maxime in litteris gratiæ, ib. n. 20. 213
1 Et in expectativis, ib. n. 23. 215
1 Ampliatur quintò, ſive fuerit commiſſa exprimendo falſum, ſive tacendo verum, ib. n. 25. pag. 215
1 Ampliatur ſextò, etiamſi non fuerit cauſa conceſſio, ib. n 33. 213
1 Limita primò, niſi ſubreptio doloſa ſit circa ea, quæ non tangunt ſubſtantiam, vel formam reſcripti, ibidem n. 34. 213
1 Limita ſecundò, niſi reſpiciat unum tantum ex duobus alternativè narratis, ib. n 35 pag. 213
1 Limita tertiò, niſi litteræ fuerint obtentæ motu proprio, ib. n. 37. 213
1 ſubreptio doloſa in gratioſis etiamſi minima ſit, eſt attendenda, ib n. 17. 213
1 Etiamſi Papa aliàs fuiſſet conceſſurus, ibidem n. 17. pag. 213
1 ſubreptio etiam doloſa non vitiat reſcripta ad lites ipſo jure, ſed ope exceptionis; ſed litteras gratioſas, & beneficiales vitiat ipſo jure, ib. n. 22. 214
1 Expreſſio falſitatis, & ſuppreſſio veritatis facta per dolum æquiparantur, ib. n. 26. 214
1 Exempla doloſæ ſubreptionis per falſi expreſſionem in reſcriptis ad lites, ib. n. 27. 214
1 In litteris gratiæ, ib. n 28. 214
1 Exempla doloſæ ſubreptionis per veri ſuppreſſionem in reſcriptis ad lites, ib. n. 29. 214
1 In litteris gratiæ, ib. n 30. 214
1 ſubreptio doloſa vitiat reſcriptum in totum, etiamſi Princeps aliàs conceſſiſſet, ib. n. 33. 214
1 ſubreptio in dubio an præſumatur doloſa, ib. n 40. 215
1 Quid in reſcriptis ad lites, ib. n. 41. 215
1 Et quid in litteris gratioſis, ib n. 45. 215
1 Subreptio in gratioſis ſemper præſumitur cum dolo, ſed hæc præſumptio eſt juris tantum. & ideo poteſt contrarium probari, ib. n. 45. 215
1 Et ſi gratia ſit modica, dolus nō præſumitur, ib. n. 46. 215

Vide in ver. *Dolus*, & in ver. *Falſitas.*

Subreptio non doloſa.

1 Tacens verum, vel exprimens falſum in reſcripto, ſi per malitiam, caret funditus impetratis, ſi per ſimplicitatem, aut aliàs non obtinuiſſet reſcriptum, & idem aut obtinuiſſet, & ſecundum juris ordinem Delegatus procedit, in c. Super litteris, n. 2. & 3. de Reſcript. 212
1 ſubreptio doloſa vitiat reſcriptum in totum, ſi autem proceſſit ex ſimplicitate vel ignorantia, eatenus vitiat, quatenus fuit cauſa conceſſionis, ib. n. 4. 212
1 ſubreptio non doloſa non vitiat litteras in totum, ſed eam partem tantum, cujus fuit cauſa, ibidem numero 24. 214
1 ſubreptio per ſimplicitatem, vel ignorantiam ſi non fuit cauſa conceſſionis, reſcriptum non vitiat, ibidem n. 52. 216
1 Quod procedit etiamſi impetrans tacuerit ea, quæ de proceſſu ſunt neceſſariò exprimenda, ibidem numero 53. 216
1 Item procedit etiam in Beneficialibus, ibidem numero 54. 216
1 ſed vide, ib n. 57. 216
1 ſed fallit ſi qualitates ſint tales, ad quarum expreſſionem impetrans tenetur de jure communi, ibidem numero 57. 216
1 Item fallit ſi ſubreptio cadat in id, ad quod verba conceſſionis non adaptantur, ib. n. 57. verſ. Motivum autem. 216
1 Item fallit ſi expreſſio falſitatis facta fuerit non cauſa demonſtrationis, ſed cauſa taxationis ib. n. 61.
1 Item fallit ubi eſt diverſitas perſonarum vel cauſarum actoris, vel rei, ib. n. 60.
1 Litteræ non vitiantur ex eo quod impetrans tacuerit beneficium ab alio injuſtè poſſideri, vel per ſimoniam, ib. n. 55. 216
1 Et exprimens beneficium cum cura, vel reſidentia, obtinebit beneficium ſimplex, & reſidentiam non requirens, ib n. 56. 216
1 ſubreptitia non eſt impetratio Theſaurariæ ſub nomine Dignitatis, cum ſit officium, ib. n. 57. verſ At ſecus eſt. 216
1 ſubreptio per ſimplicitatem, vel ignorantiam vitiat reſcriptum in totum, ſi ſit ſubſtantia reſcripti inductiva, ib. n. 62 217
1 Quod à fortiori procedit in beneficialibus, & gratioſis, ib. n. 66. 217

1 Item

1 Item procedit etiam quando ſubreptio non fuit cauſa finalis, ſed impulſiva, ib n. 67. 217

1 Et quid ſi alius pro abſente literas impetravit ib. n. 217

1 Exempla non doloſæ ſubreptionis ſubſtantiæ reſcripti inductivæ, ib.n.64 & n. ſeq. 218

1 Reſcriptum commiſſionis cauſæ ſuper re feudali, non facta mentione de feudo, non valet, ib.n.65. 218

1 Reſcriptum vitiatur tacendo id, quod ſi fuiſſet expreſſum, nihilominus fuiſſet obtentum, ſed non ita facilè, ib. n.67. 218

1 Fallit ſi taciturnitas proveniat ex probabili ignorantia, ib. n. 68. 218

1 Niſi taceatur id quod erat de jure exprimendum, ibidem n. 69. 218

1 ſubreptitia eſt reſignatio, ejus, qui expreſſit ſe eſſe forenſem, cum in impetratione beneficii expreſſiſſet ſe eſſe Civem Romanum, ib. n.67. verſ. Et millies. 218

1 ſubreptitia eſt penſio reſervata non facta mentione alterius penſionis reſervatæ ſuper eod. beneficio, ib.n. 67. verſ. Et millies. 218

1 Reſcriptum non vitiatur ſi taceatur id, quod de jure non debet exprimi, licet eo expreſſo Princeps non ita facile litteras conceſſiſſet, ib. n.69. 218

1 ſubreptio per ſimplicitatem, vel ignorantiam ſi non fuit cauſa totius conceſſionis, ſed partis tantum, eam ſolam vitiat, & non totum reſcriptum ib.n. 72. 219

1 Quod procedit etiam in beneficialibus, ib n.76. 219

1 ſed fallit ſi obtentum per ſubreptionem habeat connexitatem cum reliquis, ib. n. 78. 219

1 Item fallit ſecundum aliquos in privilegiis ib.n 79. 219

1 ſed contra, ib n 80. 219

1 ſimplicitas reſpicit jus ignorantia, factum. 219

1 Exempla non doloſæ ſubreptionis, quæ non fuit cauſa totius conceſſionis, ſed partis dumtaxat ib.n.75. 219

1 Vitium eatenus vitiare debet, quatenus ingreditur ſubſtantiam actus, ib.n.74. 219

1 Privilegia, & litteræ beneficialis in materia ſubreptionis æquiparantur, ib.n. 80. 220

1 ſubreptio vitiat litteras gratioſas etiamſi ignoranter, & per ſimplicitatem fuerit ſubreptum, in c. Ad audientiam, n. 27. de Reſcript. 234

4 *ſubrogatio* quæ fit juris interpretatione cenſetur fieri cum omnibus qualitatibus, in c. Epiſcopus, n. 45. de Præben. 89

1 ſubrogatum ſapit naturam ejus in cujus locum ſubrogatur, in c. Ad audientiam, n.57. de reſcript. 237

1 ſed non eſt idem cum ſubrogato, n.58. 237

6 *ſubſcriptio*, & ſigillum Notarii ſunt de ſubſtantia inſtrumenti, in c. Lator, n. 48. Qui fil ſint legit. 95

6 *ſubſidium* charitativum debetur Epiſcopo indigenti ab ab omnibus Eccleſiis ſuæ diœceſis, in c. Præterea, n.36. Ne Præl. vic. ſuas. 191

6 Et contraria præſcriptio non valet, ib.n.37. 191

4 ſubſidium vitæ, & neceſſaria vitæ idem important, in c. Epiſcopus, n. 15. de Præben. 86

1 ſubſidium charitativum ſolvitur de penſione, ſicut de beneficio, in c. Ad Audientiam, n. 85. de Reſcript. 240

2 *ſubſtantiam* impoſſibile eſt eſſe ſeparatam ab eo, cujus eſt ſubſtantia, in c. Cum veniſſent, n.82. de Sacr. Unction. 299

Et in c. Presbyter. n. 27. de Sacr. non. iteran. pag 308

2 ſubſtantialia rei quæ dicantur, & quæ accidentalia, in eod. c. Presbyter, n. 28. de Sacram. non iteran. 308

2 ſubſtantia deficiẽte deficit ipſum totum, in c. Publicato, n. 29. de elect 121

6 ſubſtantia actus non præſumitur ex diuturnitate temporis, ſed ſolemnitas tantum, in c. Lator, n. 50. Qui filii ſint legit. 95

6 ſubſtantiam rei gravius eſt corrumpere, quàm illius accidentia, in c. Licet, n.28. de Crim falſ. pag. 323

7 *ſubſtantiale* in quolibet gradu, ordine dicitur eſſe illud in cujus traditione poteſtas illius gradus, ſeu ordinis confertur, in c. Qui Presbyterum, n. 5. de Pœnit & remiſſ. 105

7 ſubſtantialia actus intelliguntur eſſe illa omnia, de quibus in jure cautum invenitur ut debeant fieri, ibidem n. 25. 107

7 ſubſtantialia actus debent ſimul, & contemporaneè cum ipſo actu explicari, ib.n. 38. & 62. 108

7 Declaratur, n. 39. & 41. 108

3 ſubſtantialia actus ubi interveniunt, actum ipſum intervenire neceſſe eſt, in c. Conqueſtus, num. 56. de Feriis. 121

4 *ſubſtitutus* non admittitur ubicũque electa eſt induſtria perſona, in c. Ex part, n. 52. de Cler. non reſiden. 52

5 ſubſtituere prohibitus poteſt explicare per nuncium, in c. Cum dilectus, n. 8. de relig. domib. pag. 216

4 Paria ſunt ſubſtitutionem non fuiſſe ſcriptam à teſtatore, & de jure haberi pro non ſcripta, in c. Nos quidem, n 54. de Teſtam. 326

3 *ſubſtitutio* expirat, ſi filius gravatus reſtituere partem hæreditatis patruo, ſi ſine liberis decedat, monaſterium ingrediatur, in c. In præſentia, n. 21. de Probat. 169

3 ſubſtitutio facta filio ſine liberis decedenti evaneſcit ſi filius profeſſionem emittat Regularem, & hæreditas applicatur monaſterio, ib n.24. pag. 169

3 ſecus ſi decedat ante profeſſionem, vel infra tempus probationis exeat, ib.n 25. 170

3 Et an hoc procedat ſive ſubſtitutio ſit fideicommiſſaria, ſive directa, ib.n. 26. 170

3 Et quid ſi ſubſtituti ſint fratres teſtatoris, ib. n.27. 170

3 Et quid ſi teſtatoris filii, ib.n 28. 170

3 ſubſtitutio facta ſub conditione ſi deceſſerit ſine filiis ex ſe, vel ex ſuo corpore natis, an evaneſcat ſi gravatus fiat Monachus, ib.n 29 170

3 ſubſtitutio facta ſub conditione ſi ſine liberis deceſſerit an expiret ſi gravatus fiat Clericus Eccleſiæ ſæcularis, ib.n.30. 170

3 Et quid ſi ſubſtitutus ſit locus Religioſus, vel Eccleſia ſæcularis, aut alius locus pius, ib.n.31. 171

3 Et quid ſi conditio illa fuerit appoſita in contractu gratuito, vel oneroſo, aut in ſtaturo, ib.n 32. 171

3 Et quid ſi relata fuerit in perſonam ipſius teſtatoris, ib. n. 33. 171

3 Et quid ſi gravatus ingrediatur monaſterium in fraudem ſubſtituti, ib.n 34. 171

3 Et quomodo hujuſmodi fraus probetur, ib n. 35. 171

5 ſubſtitutis quale præjudicium generetur ex prorogatione fidei commiſſi, & quo remedio ſit eis conſulendum, in c. Cum ſimus, n.18. de Regularib. 69

4 *ſubtilitas*, quæ veritatem lædit per Judicem non eſt recipienda, in c. Cum eſſes, n. 43 de de teſtam pag. 334

3 *ſubtrahens* adverſario copiam probationum an habeatur pro convicto, & cauſam perdat, in c. Intimavit, n. 10. de Teſt. & atteſtat. 191

3 ſubtrahens inſtrumenta præſumitur habere malam cauſam, nec eſt opus aliud probare ad eum convincendum, in c. Pervenit, il primo, n. 17. de Teſt cogen. 202

3 ſubtrahens adverſario probationes expetiri debet in ſe Judicis authoritatem eluſam, ib.n.23. 203

Succeſſio, & ſucceſſor.

2 ſucceſſio immediata collateralium in beneficiis Eccleſiaſticis de jure communi non eſt prohibita, in c. Non ſine, n. 30. de Arbitr. 600

2 Etiam in vacantibus per liberam reſignationem, ibidem n 31. 600

2 ſucceſſio immediata tranſverſalium in beneficiis à jure non improbatur, in c. Ex parte, num. 2, de Offic. deleg. 397

2 ſucceſſio hæreditaria in collateralibus non conſideratur, ib. n. 6. 397

2 ſucceſſio in beneficio viventis à jure improbatur in vacatione per obitum dumtaxat, non autem per matrimonium, per ingreſſum religionis, aut per alios modos vacationis, in c. accepimus, n. 7 de Pactis. 562

2 ſucceſſio in Eccleſia Dei eſt deteſtabilis, & canonibus inimica, ib.n.13. 562

5 ſucceſſia propriè adoptatur ad defunctum, in c. Cum ſimus, n.7. de Regular. 67

5 ſucceſſionis verbum adaptatur etiam ad Monachum viventem, cum juris fictione dicatur mortuus, ibidem n. 9 68

4 ſucceſſor factum prædeceſſoris revocat in quatuor caſibus hic expreſſis, in c Conſultationibus, n.78 de Cler. ægrot. 210

2 *ſucceſſor* tenetur non ex delicto, ſed ex facto defuncti, in c Accepimus, n.21. de ætat & qualitate. 274

3 ſucceſſor ſingularis non ſuccedit in vitium ejus à quo cauſam habet, & bona fides ſuperveniens prodeſt ei quoad fructuum acquiſitionem, in c. Gravis, n.135. de Reſtit ſpoliat. 156

3 Prælatus non dicitur ſucceſſor univerſalis ſui prædeceſſoris, nec ejus perſonam repræſentat, ib n. 136. 156

2 Et mala fides Prædeceſſoris non impedit, quin ſucceſſor habens bonam fidem faciat fructus ſuos, ibidem n 137. 156

Vide in ver. *Poſſeſſor*, &c. *quoad fructuum acquiſitionem*, & in ver. *Prælatus quoad ſucceſſorem*, &c.

4 ſucceſſor in beneficio tenetur ſolvere debita Prædeceſſoris

foris pro neceſsitate Eccleſiæ contracta, in c. Ad hoc n.1. & 6. de Solut 289
4 ſucceſſor in beneficio,& hæres in quibus æquiparentur, vel non, ib.n.5. 290
4 ſucceſſor in beneficio tenetur ad debitum prædeceſſoris, quod conſtat fuiſſe contractum pro neceſsitate Eccleſiæ, licet non probetur verſum, ib.n.7. & 9. 290
4 Fallit in mutuo, in depoſito, & cum res Eccleſiæ pro delicto venditur, ib.n.8. 290
4 ſucceſſor in beneficio tenetur ad debita, quæ prædeceſſor pro ſui ſuſtentatione, vel infirmitate contraxit, ib. n.10. 290
4 ſucceſſor in Epiſcopatu an teneatur ad expenſas Advocati pro defenſione, & neceſsitate prædeceſſoris carceribus mancipati, ib.n. 11. 290
4 ſucceſſor in beneficio an teneatur ad penſiones tempore prædeceſſoris decurſas,& non ſolutas, ib.n 12. & ſeqq. uſque ad n. 22. 291
4 ſucceſſor in beneficio ex ſtylo Rotæ non tenetur ad penſiones decurſas tempore prædeceſſoris niſi factis à penſionario diligentiis contra prædeceſſorem, vel illius hærede, ib n. 18. 291
4 ſucceſſor pro penſionibus ſolutis pro antiquo poſſeſſore habet actionem contra eum, vel illius hæredes, ib. n. 20. 291
4 ſucceſſor in Epiſcopatu, vel Parochiali etiam factis per penſionarium diligentiis contra prædeceſſorem, non tenetur ad penſiones ante ſuam proviſionem decurſas, niſi detracta congrua ib. n 21. 291
4 Succeſſor an teneatur ad penſiones antiquas pro terminis decurrendis, licet ſibi non remaneat congrua; Diſtinguitur, ib.n 22. 291
4 Quid ſi penſio ſit reſervata cum clauſula, Dummodo remaneant mille pro Epiſcopo, vel centum pro Rectore, ib.n.23. 291
4 Et quid cum clauſula, Etiamſi non remaneant mille vel centum, ib n. 30. 291
4 Et quid ſi cum eadem clauſula non expreſſa, ſed tacite ſubintellecta, ib. n. 31. 291
4 Et quid ſi reſervatio ſit pura, ib. n, 32. 291
4 *Suffraganeatus* non eſt titulus perpetuus, nec per illius acceptationem Parochialis intelligitur vacare, in c. Ad hæc, n. 24. de Præpen 105
7 ſuffraganeatus non eſt titulus perpetuus, in c. Epiſcopalia, n 58. de Privilegiis. 41
7 ſuffraganeatus non eſt Prælatura, ſed Officium, in c. A nobis, il primo, n 21. de ſent excom. 152
7 *Suffraganeus* non datur Eccleſiæ, nec populo, ſed Epiſcopo, per cujus obitum expirat ſuffraganeatus, in cap. Epiſcopalia, n.57.&59. de Privileg. 41
2 Epiſcopus ſuffraganeus conſecratur à tribus Epiſcopis Metropolitano jubente, in c. Si Archiepiſcopus, n 2.& 10 de T mpor Ordinat. 188
2 Vel à Metropolitano cum duobus Epiſcopis, ibidem n.10. 188
2 Debent tamen omnes ſuffraganei conſentire expreſsè, vel tacitè, ib. n.11. 188
2 Alioquin conſecratus non recipit executionem, ibidem n.12. 188
2 Declaratur, ib n.15.& 16. 188
2 Suffraganei nec per ſe, nec per procuratorem extra Concilium provinciale cogi poſſunt accedere ad Metropolitanam Eccleſiam, & contraria conſuetudo ſublata eſt à Concilio Tridentino etiamſi ſit immemorabilis, ib. n.5.7.& 8. 188
2 Suffraganei defuncto Archiepiſcopo conſecrant Epiſcopum propria authoritate, ib.n. 41. 188
2 Epiſcopi Comprovinciales tenentur unà omnes convenire ad Sedem Metropolitanam pro conſecratione Archiepiſcopi, ib.n. 3. 188
2 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ibid num.4.& ſeqq 188
2 *Suffragium* ſuum alteri dare nemo invitus compellitur, in c. Licet de vitanda n. 77. de elect. 29
6 Suffragia quæ fiunt à Presbyteris gerentibus perſonam totius Eccleſiæ proſunt mortuis, etiamſi tales Presbyteri ſint peccatores, in c. Cum creatura, n. 10 de Celebr. Miſſar 313
4 Suffragium an majorem conferat honorem animæ illius pro quo fit, & in quo ejuſmodi honor conſiſtat, in c. Fraternitatem, n 16. de Sepultur.pag. 362
4 ſuffragia ſi conſiderentur ex virtute charitatis magis proſunt iis qui majoris ſunt charitatis, quàm illis pro quibus fiunt, ib n.38.& 71. 365
4 Suffragia valent per modum ſolutionis debiti, ibidem n.50. 367
4 Suffragia prout ſunt ſatisfactiones quædam per intentionem facientis translatæ in mortuos magis valent ei pro quo ſingulatiter fiunt, quàm quæ pro eo communiter fiunt, ib.n.73. 370
4 ſuffragia ut ſunt ſatisfactiones non proſunt per modum actionis, ib.n.75. 370
6 *Suggerere* quid ſit, in c. Ad audientiam, n. 32. de Homicid. 264
2 *Sulmonenſis* Eccleſiæ origo, in c. Cum certum, n. 25.& 27. de major.& obedien. 429
2 Blondi error quod Sulmo eſſet caput Epiſcopatus Valvenſis, ib.n.26. 492
5 *ſupellectilia* in locis ſacris aſſervari non debent niſi forte ad tempus urgente neceſſitate, in c. Multa, n. 57. Ne Cler. vel monach. 388
4 *ſuperior* lege inferioris non ligatur, in c. Cum in cunctis, n. 17. de his quæ fi à major. par. Cap. 273
5 ſuperiores regulares allegantes ignorantiam ætatis novitii non ſunt audiendi, in c. Significatum, n 49. de Regular. 49
1 *ſuperpellicium* in collatione tonſuræ non eſt neceſsitatis, ſed congruitatis, in c. Cum contingat, n. 34. de ætat. & qual. Contrarium, n. 70, 259
5 *ſuperſtitiones* aliquot audientium evangelium, in principio erat Verbum, vel Miſſas peculiares, in c Quidam, n 4 de celebr. Miſſar. 299
4 *ſuppletiones* ad Decretales non ſunt permiſſæ, & qui ſupplet corrigit, in c Relatum, il primo, n. 7. de Teſtam. 346
2 *ſupplicationi* tanquam matrici magis ſtandum eſt, quam litteris, in c. Veniens, n. 18 de Tranſact.pag. 571
6 ſupplicatio non eſt littera Bullata: eſt tamen littera Papalis, in c. Licet, n. 6.& n 31 de Crim falſ. 322
6 ſupplicationes à Papa ſignatæ in materia odioſa non veniunt appellatione litterarum Apoſtolicarum, ib n. 7. & 30. 322
6 Contrarium, ib n.31.& 36. 322
6 ſupplicatio ſola non probat jus alicui competere, ibid. n. 8. 322
6 Et illius clauſulæ quandoque ab Officialibus aliter extenduntur, & reſtringuntur, ib n.9.& n.ſeq. 322
6 Et aliquando juſtis de cauſis ſupplicatio laceratur, ibid. n. 10. 322
6 ſupplicatio ſola jus certum non continet, nec ſuffragatur litteris non expeditis, ib n 11 & 13. 322
6 ſed continet gratiam informem, ib. n.12.& n.19. 323
6 Et intrans in poſſeſſionem beneficii, litteris non expeditis, licet habeat ſupplicationem ſignatam perdit omne jus, ib. n.13. 323
6 Et ſola ſupplicatio non dat Canonicum titulum, ſaltem in ſuo eſſe perfecto, ib n. 14. 323
6 ſupplicatio adhuc in utero exiſtere dicitur, donec per expeditionem litterarum in mundum producatur, ibid. n 17. 323
6 Et ſumptum de regiſtro ſupplicationum in judicio fidem non facit: ſecus in ſumpto litterarum Bullatarum, ib.n.18. 323
6 ſupplicatio attenditur etiamſi exhibeantur litteræ expeditæ ubi non agitur de canonizanda gratia, ibidem n. 25. 323
6 In ſupplicatione, & ſignatura Papæ conſiſtit tota ſubſtantia gratiæ, ib. n. 27 323
6 ſupplicatio quando eſt regiſtrata, & ſoluta componenda, non habet locum regula de non judicando juxta formam ſupplicationis, ib.n.33. 324
6 Nec poteſt lacerari ab Officialibus cum ſit gratia perfecta, ib. n.34. 324
Supplicationem falſantes.
Vide in verb. *Falſarius litterarum Apoſtolicarum.*

Suppreſſio Vide in ver. *Prabenda,*

5 *Surdus*, & mutus ab honoribus civilibus ſunt immunes, non autem à muneribus, patrimonialibus, in cap. Licet, n. 17. de Cenſib. 269
5 Declaratur, ib n. 24. 269
6 *Suſcipere* de baptiſmo, vel in baptiſmo quid importet, & quid de verbis levare, tenere, vel tangere, in c. Veniens, n. 3. de Cognat. ſpiritual. 66

Suſpenſio, Suſpenſus.

6 ſuſpenſio non inficit Sacramentum niſi his quæ ſunt juriſdictionis in Capitulo Litteras, n.24. de matrimonio contracto contra inter. Eccleſ. 83
2 ſuſpenſio irrogatur ipſo jure ob manifeſtum crimen, etiam

etiam non enorme, in c. Ad aures, num. 8. de tempor ordinat. 185
2 *S*uſpenſionem violans ad hoc ut contrahat irregularitatem requiritur ut actus à quo eſt ſuſpenſus ſit proprius alicujus Ordinis, in c. Vel non eſt compos, n. 21. de tempor. ordinat. 193
2 Item requiritur ut actum illum exerceat tanquam miniſter ibid. num. 28. 193
2 Suſpenſio à collatione ordinum eſt verè, & propriè cenſura Eccleſiaſtica, ibid. 3. 194
2 Suſpenſio ab actu Ordinis Epiſcopalis non includit ſuſpenſionem ab actu Ordinum inferiorum, ib. n. 45. 195
4 Suſpenſus ab officio an ſit ſuſpenſus à beneficio, in cap. A crapula, n. 22. de vita, & honeſt. Cleric. pag. 3
4 Suſpenſio minor irregularitatem non inducit, in cap. Quæſitum, numero 10 & 22. de Cohabit. Cleric. & Mulier. 24
4 Suſpenſio quoad ſe non eſt cenſura, ſed eſt ſuſpenſio illata à Deo, quæ irregularitatem non inducit, ibid. num. 22. 25
4 Suſpenſio quoad alios eſt ſuſpenſio inducta non inducens irregularitatem, ibid. n. 25. 26
4 Et hodie etiam quoad notorios fornicatores ſublata eſt per extravag. Martini V. Ad euitanda, ibidem numero 26. 26
4 Suſpenſio illata à Deo irregularitatem non inducit, in c. Veſtra, num. 13. de Cohabit. Clericor pag. 8
6 Prohibitio Divinorum eſt ſuſpenſio, in c. Accuſatum, n. 5. de Simonia. 148
2 Pœna ſuſpenſionis inflicta Epiſcopo bigamum ordinanti, an ſit latæ ſententiæ, vel ferendæ, in c. Super eo, n. 44. de bigam. 364
2 Suſpenſus ab Ordinum executione non eſt capax pœnæ depoſitionis ab Ordine, in cap. Super eo, num. 3. de Bigam. 359
2 Suſpenſus non poteſt eligere, nec eligi, in c. Cum dilectus n. 8. de Conſuetud. 268
7 Suſpenſus à divinis non intelligitur ſuſpenſus à prædicationis officio, nec è converſo, in c. Reſponſo, n. 20. de
7 Suſpenſus à divinis celebrando efficitur irregularis, ſecus in ſuſpenſo ab officio prædicationis, ib n. 21. 188
2 Suſpenſus ab Ordinibus ſacris ſuſcipiendis cenſetur etiam ſuſpenſus à dignitatibus Ordinem ſacrum annexum habentibus, in cap. Ad aures, num. 10. de tempor. ordinat. 185
2 Clericis ob occultum crimen ab Epiſcopo ſuſpenſis ab Ordinibus, & dignitatibus obtentis, vel obtinendis appellare non licet, ibid. n. 12. 186
2 Tridentini Concilii decretum, in c. 1. ſeſſ. 14. expenditur ibid. n. 13. 186
2 Suſpenſus ab Ordine an ſit inhabilis ad beneficium obtinendum, in c. Vel non eſt compos, n. 9. de tempor. ordinat. 192
2 Suſpenſus à collatione certi Ordinis an ſit etiam ſuſpenſus à collatione Ordinis ſuperioris, vel inferioris, ibid. num. 16 193
2 Epiſcopus à collatione Ordinum ſuſpenſus ſi illos conferat an efficiatur irregularis, ibid. num. 17. & ſeqq. uſque ad n. 42. 193
2 Epiſcopus à Pontificalibus ſuſpenſus Miſſam celebrando in apparatu Pontificali non ſit irregularis, ibidem num. 20. 193
2 Contrarium, n. 36. 193
2 Suſpenſus non fit irregularis abſolvendo ab excommunicatione, aut excommunicando, niſi hæc faciat tanquam Sacerdos, & cum ſolemnitate, ibidem numero 23. 194
2 Epiſcopus à collatione beneficiorum ſuſpenſus ſi illa cōferat, irregularitatem non inducit, ibid. n. 25. 194
2 Suſpenſus ab officio prædicādi ſi cōtraveniat an efficiatur irregularis, ibid. n. 26. 194
2 Epiſcopus ſuſpenſus à collatione Ordinum an fiat irregularis ſi minores Ordines conferat, ibid n. 32. 194
2 Suſpenſus ab Ordinibus an per exercitium ſolemne minorum Ordinum irregularitatem incurrat ibidem numero 33 194
2 Epiſcopus à collatione Ordinum ſuſpenſus an efficiatur irregularis conferendo primam Tonſuram, ibidem num. 35. 194
2 Epiſcopus ſuſpenſus ſi ſolemniter benedicat irregularis efficitur, ibid. n 37 195
2 Epiſcopus ſuſpenſus à collatione Ordinum an ſit ſuſpenſus à collatione tonſuræ, ibid. n 40. pag. 195
2 Epiſcopus à collatione ordinum ſuſpenſus ſi Miſſam celebret an efficiatur irregularis, ibid. num 41 & ſeq. uſque in fin. 195
2 Suſpenſus à Deo quoad ſe propter peccatum, non autem à canone niſi per approbationem miniſtrando irregularitatem non incurrit, ib. n 43. 195
2 Epiſcopus ſuſpenſus ab Ordinibus conferendis non poteſt abſolvere ſubditum à ſuſpenſione de qua in c. 1. de re iudic. lib. 6. ibid. n. 44. 195
4 Suſpenſus ab homine ſi celebrat antequam ſententialiter abſolvatur, irregularis efficitur, in c. Quæſitum, n. 8. & 20. de Cohabit. Cleric. & mulier. 24

Vide in ver *Irregularis, & irregularitas.*

4 Suſpenſus à Canone propter crimen celebrando non fit irregularis, niſi Canon hoc exprimat, ib. n 15. 25
4 Suſpenſus à Canone tunc demum incurrit irregularitatem quando per modum ſententiæ ſit in Canone ſuſpenſio, ib n 16. 25
44 Suſpenſus uſque ad congruam ſatisfactionem, cui citò ſatisfacit, officium ſuum, & beneficium recuperat, in d. c. Quæſitum, n. 18, de Cohabit. Cler. & mulier. 25
4 Suſpenſus ab officio cenſetur etiam ſuſpenſus à beneficio tribus concurrentibus, ib. n. 30. 27
4 Suſpenſo non currit tempus ad conferendum, niſi ſit negligens in petenda abſolutione, in c. Quia diverſitatem, n. 10 de Conceſſ. præben. 239

Vide in ver. *Beneficium quando conferendum.*

6 Suſpenſus, & excommunicatus à iure poteſt ſuſpendi, & excommunicari ab homine, in c. Accuſatum, n. 7. de Simon. 148
4 Suſpenſus ab officio an ſit ſuſpenſus à beneficio, in c. A crapula, n. 22. de vit. & honeſt. Cler. 3
6 *Suſpicio* modica non debet ſapientis animum immutare, in c. Ex conſcientia, n. 4 de Crim. falſ. 331
1 Suſpicio eſt credulitas ex levibus coniecturis, & tenet medium inter dubitationem, & opinionem, in c. Ne innitaris, n. 94. & 261. de Conſtitut. pag. 50
4 *Suſtentationis* duplex titulus haberi non poteſt, niſi pro rebus diverſis, in c. Significatum, n. 43. de Præben. 102
5 *Symboli* nova editio pertinet ad ſolam authoritatem Summi Pontificis, in c. Maiores, n. 15 de Baptiſm. 322
1 Symbolum quid ſit, & quotuplex, in c. Firmiter, n 26. de Summa Trinit & fide Cathol. 6
1 Symbolum Apoſtolorum ubi, quando, & cur ab Apoſtolis compoſitum fuerit, ib n. 27. 6
1 Symbolum unde dictum, n. 28. 6
1 Fidei articuli in Symbolo Apoſtolorum comprehenſi quot numerentur, & qualiter ſinguli ſingulis attribuantur, ib. n. 19. 6
1 Symbolum Nicænum ubi, quando, & cur editum, ibid. num. 30. 7
1 Symbolum maius cuius authoritate decantetur in Miſſa, ibidem 32. 7
1 Symbolum *Quicumque vult* ubi, quando, & cur editum ab Athanaſio, & quomodo Eccleſiæ authoritate receptum fuerit, ib. n. 33. 7
1 Symbolum fidei ordinare Summi Pontificis munus eſt, non privatorum Patrum, ibid. n. 34. & 38. 8
1 Symbolo Apoſtolorum alia ſymbola à diverſis Conciliis fuerunt addita ad explanationem veritatis, & excluſionem errorum inſurgentium, ib. n. 35. & ſeqq. 8
1 Conſtitutio, c. Firmiter, an congruè dici poſſit quartum ſymbolum, ib. n. 36. 8
1 Fidei profeſſionis formula à Pio IV. præſcripta Symbolum appellari poteſt, ib. n. 37. 8
1 Papa poteſt fidei ſymbolum ordinare etiam ſine Concilio, ib. n. 38. 8
1 Symbolum Apoſtolorum, & Orationem Dominicam omnis Chriſtianus ex neceſſitate ſalutis tenetur memoriter retinere; ſymbolum verò Patrum Sacerdotes, & omnes gradus Eccleſiæ, ib. n. 45. 9
1 Concilii Foroiulienſis decretum de ſymbolo fidei expenditur, ib. n. 46. 9
2 *Symmachus* Papa à Concilio non fuit abſolutus, ſed dimiſſus tam ex capite innocentiæ, quàm ex defectu iuriſdictionis, in c. Significaſti, n. 73. de elect. 181
5 *Syncopa* quid ſit, in c. Dolentes, n. 7. de Celebr. Miſſar 305
4 *Syndici*, Procuratores, Sacriſtæ, & alii Miniſtri, qui ſine ulla iuriſdictione officium aliquod habent, non dicuntur in dignitate conſtituti, etiamſi ſint perpetui, ibidem n. 36. & 54. 106

Synodalis Conſtitutio.

Vide in ver. *Conſtitutio Synodalis*, & in verb. *Synodi Provincialis auctoritas, & acta.*

Synodus diœceſana.

2 Epiſcopi in Synodo non poſſunt quidquam ſtatuere, quod obviet Canonicis inſtitutis, in c. quod ſuper his, n.26.de major, & obedient. 499
6 Synodum diœceſanam tenentur Epiſcopi cogere ſingulis annis, & in ea publicare ſtatuta Provincialis Concilii, in c. Sicut olim, n.10. & 109 de Accuſat. 134
6 Et legitimè impediti poſſunt illam celebrare per procuratorem, vel Vicarium generalem, ibid. n.11. 134
6 Requiritur tamen ſpeciale mandatum, ibid n.12. 134
6 Synodum diœceſanam Epiſcopi negligentes celebrare infra ſex menſes, & in ea publicare decreta Provincialis Concilii incurrunt pœnam ſuſpenſionis duorum menſium, ibid. n. 109. 140
6 Et qui verentur accedere mittant Procuratores ad ſe excuſandum; non impediti cognantur, & fiat Synodus cum iis qui poſſunt venire, & veniunt ibid. n 110 140
2 Synodo diœceſanæ, qui exempti intereſſe teneantur ex Concilio Tridentino, in cap. Quod ſuper his, n. 5. de major & obed. 495
2 Epiſcopus in diœceſana ſynodo, & Archiepiſcopus in Concilio Provinciali an poſſint aliquid ſtatuere adverſus Regularium privilegia, ibid n. 14. 146
2 Synodi Cracovienſis, & Gneſnenſis decreta circa Regularium exemptionem an ſuſtineantur, ib. d. n. 14. & n. ſeqq uſque in finem. 496
2 Synodi Cracovienſis decreta contra Regulares expenduntur ibid. n. 15. 496
2 Abbates in Diœceſi Epiſcopi exiſtentes tenentur accedere ad ejus ſynodum diœceſanam ſi habeant Populum, licet ſint exempti, in d. c, Quod ſuper his, n. 1. de major & obed. 495
Vide in ver. *Abbas quoad ſynodum.*
2 Sacerdotes cogi poſſunt accedere ad ſynodum Epiſcopi ſi Curam habeant Animarum, aliàs ſecus, ibid n. 2 & ſequen. 495
2 Clerici Civitatis, & Diœceſis an, & quando teneantur accedere ad diœceſanam ſynodum, in d. c. Quod ſuper his, n. 3. de major. & obed. pag. 495
2 Laicus ex cauſa poteſt ad ſynodum vocari, ib. n.4. 495
2 Synodo diœceſanæ qui exempti intereſſe teneantur ex Concil. Trid. ibid num. 5. 495
2 Regulares omnes qui vel Capitulis Generalibus non ſubduntur, vel curam animarum exercent, cogi poſſunt ab Epiſcopo, etiam ſub pœna excommunicationis venire ad ſynodum, & illius decreta obſervare, ibidem num 8. 406
2 Fratres Capellani S. Io Hieroſolymitani curam animarum habentes tenentur ſynodo Epiſcopi intereſſe, ibid. num. 9. 496
2 Parochi nullius Diœceſis tenentur accedere ad ſynodum illius Epiſcopi, qui ex Concilio Tridentino poteſt eos viſitare, ibid num 10. 496
2 Exempti actu exercentes utramque juriſdictionem non tenentur ſynodo Epiſcopi intereſſe ratione Parochialium Eccleſiarum, ibidem n 11. 496
4 in Synodo diœceſana an Pœnitentiarius Cathedralis habeat ius intereſſendi, ita ut ab Epiſcopo repelli non poſſit, in c. Grave, num 9 de Præben pag. 151
4 ad Synodum diœceſanam vocandi ſunt Abbates, Sacerdotes, & Vniverſus Clerus, ibid n. 10 pag. 151
4 Item ſpecialiter invitandi ſunt Canonici Cathedralis, ibid. n. 11 & 15. 151
4 Item Curati omnes tenentur accedere, ib. n. 13. 151
4 Synodo diœceſanæ an ex Decreto Innocentii X. intereſſe teneantur Abbates, Priores, & Guardiani paruorum Conventuum latè diſcutitur, in c. Quanto, n. 43. & n. ſeqq uſq. ad n. 64. de Offic. Ordin. poſt pag. 444
2 Abbates non ſunt congendi ab Epiſcopo ad Synodum accedere, niſi rationabilis cauſa ſubſit, ibid. num. 44. poſt pag. 444
2 Declaratur, n. 58 poſt pag. 444
2 Regulares lege diœceſana Epiſcopo ſubjecti cogi poſſunt illius ſynodo intereſſe, ibid. d. n. 44. poſt pag. 444
2 Declaratur, n. 53. poſt pag. 444
2 Vocatio ad ſynodum eſt de lege diœceſana, ibid. n. 45. poſt pag 444
Declaratur, num 53. poſt pag. 444
2 Intellectus c Nimis prava de exceſſ. Prælat ibid. num. 46 59. & 60. poſt pag 444
2 Fratres Mendicantes an cogi poſſint accedere ad ſynodum diœceſanam, ibidem numero 47. 59 & 60 poſt pag. 444
2 Exempti, qui ſubſunt Generalibus Capitulis non tenentur ſynodo intereſſe, ibid, n.48. poſt pag. 444
2 Declaratur, num. 62. poſt pag. 444
2 Exempti habentes Capellas, vel Populum ſubjectum Epiſcopo, vel Parochiales Eccleſias ab acceſſu ad Synodum diœceſanam non eximuntur, ibid num. 49. poſt pag. 444
2 Synodus celebratur ab Epiſcopo auctoritate ordinaria, & eſt de juribus Epiſcopalibus, ib. n. 50. poſt pag. 444
2 Declaratur n. 63. ibid poſt pag. 444
2 Exempti à juriſdictione Epiſcopi non tenentur ad illius ſynodum, ibid. n 51. poſt pag. 444
2 Declaratur, n. 57 ibid. poſt pag. 444
Abbates, & alii Superiores Regulares, qui ſubſunt juriſdictioni Epiſcopi, tenentur accedere ad illius ſynodum, quamvis ſub ſe non habeant Capellas, vel Populum, ibid n 52. poſt pag. 444
2 Synodus mixta eſt de lege juriſdictionis, ibid. n. 53. poſt pag. 444
2 Prælati Regulares juriſdictioni Epiſcopi ſubjecti, quamvis non teneantur ad ea, quæ ſunt de lege Diœceſana, tamen tenentur ire ad ſynodum, ibidem num. 54. poſt pag. 444
2 Abbatibus bonum eſt accedere ad ſynodum Epiſcopi, & cur, ibid n 55 poſt pag. 444
2 Synodus eſt præambulum viſitationis, ibid. n. 56. poſt pag. 444
2 Regulares paruorum Conventuum hodie ſunt exempti à juriſdictione Epiſcopi Ordinaria, ſed non à delegata, ibid. num. 57. poſt pag. 444
2 Abbates Ciſtercienſes non tenentur ire ad Synodum, ib. n. 58. poſt pag. 444
2 Priores, & Guardiani cogi poſſunt ad Synodum venire, ſed non fratres, ibid. n. 60 poſt pag. 444
2 Monachus Clauſtralis non tenetur ire ad Synodum, ib. n. 61. poſt pag. 444
2 Abbas habens Eccleſias in diverſis Epiſcopatibus ad ſynodum unius ire tenetur per ſeipſum, ad alias per ſubſtitutos, ſi ſynodi eodem tempore celebrentur, ibidem, num. 62 poſt pag. 444
2 Iura Epiſcopalia exercentur ab Epiſcopo in ſubditos auctoritate ordinaria, in exemptos vero delegata, ibidem n. 63. poſt pag. 444
2 Declaratio Apoſtolica ſuper acceſſu ſuperiorum parvorum Conventuum ad Diœceſanam Synodum ibid. n. 64. poſt pag. 444

Synodus provincialis à quo, & quibus ex cauſis quando indicanda

6 Concilia Provincialia quibus ex cauſis olim à ſanctis Patribus inſtituta fuerint, in c. Sicut olim n. 13. de Accuſat. 134
6 Ad Metropolitanum ſpectat Provinciale Concilium indicere, conuocare, & celebrare, ibid. n. 14. 134
6 Etiam ſine auctoritate Primatis, ſeu Patriarchæ, ibidem
6 Et Metropolitano impedito ad Coepiſcopum antiquiorem, ibid. n. 16. 134
6 Et idem Sede Metropolitana vacante, ibid. n. 17 dag. 134 num 15. 134
6 Et antiquior dicitur Epiſcopus, qui eſt antiquior inter Comprovinciales, non autem exemptus, licet ſit Comprovincialibus antiquior, ibid. n 18. 134
6 In Concilio quolibet Provinciali indicendus eſt dies futuri Concilii, ib. n 24. 135
6 Formula litterarum indictionis remiſſivè, ib. n. 25. 135

Synodus Provincialis à quibus & quando, & ubi celebranda.

6 Concilium provinciale celebrare tenentur Metropolitani ſingulis annis de jure communi, in c. Sicut olim, n. 1. & 19. de Accuſat. 133
6 Concilium Provinciale quoties, & quando ſit celebrandum ibid. n. 19. & ſeqq. 135
6 Quid ex Concilio Nicæno, ibid. n. 20. 135
6 Quid ex Concilio Chalcedonenſi, ibidem numero 21, pag. 135
6 Et quid ex Concilio Lateranenſi noviſſimo, & Tridentino, ibid n. 22. 135
6 Indulgetur Archiepiſcopo Linciño in Indiis ob nimiam ſuffraganeorum diſtantiam, ut Concilium Provinciale ſexto quoque anno celebrare valeat, ib n. 23. 135
6 Concilium Provinciale fieri debet in loco proportionato reſpectu eorum, qui convenire debent, in cap. Sicut olim, n. 26. de Accuſat. 135
6 Et electio loci ad Archiepiſcopum pertinet, qui concurrentibus neceſſariis Eccleſiam Metropolitanam relinquere non debet, ibid. n. 27. 135

Synodo

Synodo Provinciali qui debeant intereſſe, & quo ordine.

6 Concilio Provinciali qui teneantur intereſſe, in c. Sicut olim, n.28. de Accuſat. 135
6 Et quo ordine ſedere debeant, ib. n.29. & ſequen. 135
6 In Epiſcopis attenditur tempus ordinationis, non dignitas Eccleſiarum, vel Ordo, & præeminentia, ibid. num. 30. 135
4 Ad Concilium Provinciale debent vocari, & admitti Cathedralium Eccleſiarum Capitula, in c. Etſi membra, n.1. De his, quæ fiunt à Prælat. 269
4 Et an hoc procedat ex honeſtate, vel neceſſitate, ib. n.4. 37. 40. & ſeqq. & n 49. pag. 269
4 Admitti debet ad tractatum, & ad conſulendum, non autem ad decidendum, ib. n.10, 41. & ſeqq. & n. 53. 269
4 Et pro negotiis etiam ipſa Capitula non contingentibus, ib. n.11. 269
4 Niſi Prælati aliqua ſecreta haberent, quæ revelare non poſſent ſine tranſgreſſione obedientiæ, vel iuramenti, ib n.14. 269
4 Vel niſi alia iuſta cauſa ſubeſſet ea non admittendi, ibidem 15. 269
4 Canonici Eccleſiarum Collegiatarum, & alii Clerici inferiores non ſunt vocandi, ib. n 2. & 37. 269
4 Niſi habeant iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ibidem num 3. 369
4 In Concilio Provinciali Capitula Cathedralium poſſunt comparere per Procuratorem, ib n.9. 269
4 In Concilio Provinciali an laici intereſſe poſſint, aut debeant, diſtinguitur, ib. n.16 & ſeqq 269
4 Intereſſe non debent niſi ſpecialiter vocentur, ib. nu.17. & 50. 270
4 Vel niſi tractarentur cauſæ fidei, ib. n.18. 270
4 Declaratur, ib. n 27. & 28. 270
4 Vel niſi tractaretur de gradibus circa matrimonium contrahendum, ib. n.19. 270
4 Et in his admitti debent ad audiendum, non ad iudicandum, vel docendum, ib n 20. pag. 270
4 Item ad conſulendum, & ad iuſtitiam petendam, vel defendendam, ib. n 21. & 50. 270
4 Ab Eccleſiaſticis negotiis, & ubi agitur de correctione Clericorum laici omnino ſunt excludendi, ibidem numero 22. 270
4 Vtile tamen eſt eos vocari in cauſis communibus, ibid. n 29. 270
4 Nullo caſu intereſſe poſſunt authoritate propria, ſed ita demum ſi vocetur ex electione Synodi, ib. n.30. & 50. 702
4 Legati Regii non debent intereſſe ſub quovis titulo, ib. n 23. & ſeqq. 270
4 Reges, ſeu eorum officiales Synodalibus Conventibus intereſſe non debent, niſi in caſibus à iure expreſſis, ibid. num 24. 270
4 Iudeſt in Concilio Generali, ubi agitur de fide, reformatione, & pace, ib. n 26. 270
4 Item in Provinciali ad recipiendam fidem, ad tuendos Patres ab infidelibus, & ad petendum conſilium in ſpectantibus ad Regnum, ib n 27. 270
4 In Concilio Provinciali quinam ſint vocandi, & admittendi, ib n.31, & ſeqq. uſque in finem. 270
4 Epiſcopi ſuffraganei vocari debent ex neceſſitate, ib. n. 32 & 44. 270
4 Etſi non veniunt, ceſſante legitimo impedimento, puniuntur, ib. n.45 270
4 Exempti tenentur ſemel eligere aliquem vicinum Metropolitanum, in cuius Synodo provinciali interſint, ib. num. 33 270
4 Nec requiritur conſenſus Capituli, ib. n.35. pag. 270
4 Quod locum habet etiam in Prælatis inferioribus nullius Diœceſis, ib. n 34. 270
4 Epiſcopi exiſtentes in provincia Romana non tenentur eligere Metropolitanum, cuius Synodo interſint, ibid. num. 36. 270
4 Presbyteri, & Clerici inferiores an ſint vocandi ad Concilium Provinciale, ib n 37. & ſeq. 270
4 Convenire debent omnes qui de iure, vel conſuetudine intereſſe tenentur, ib n 38. 271
4 Non omnes de provincia ſunt vocandi, ſed qui ſe læſos exiſtimant, ib n 39. 271
4 Capitula Cathedralium non tenentur accedere niſi velint, nec poſſunt compelli, ib. n. 41. & 42 271
4 Abbates, & alii inferiores Epiſcopo ſubiecti non coguntur venire, licet ſit expediens, ut veniat, ib. n.43. 271
4 Exempti, & Abbates, non tenentur venire, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent, ib. n.48. 271
4 Capitula Cathedralium ſunt ſpecialiter invitanda, ibid. num 49. 271
4 In Concilio provinciali quo ordine Capitula, Abbates, Commendatarii, Dignitates & Procuratores Cathedralium conſidere debeant, ib n. 47. 2710
4 ad Concilium provinciale de neceſſitate vocandi ſoli Epiſcopi, ſi tamen alii veniant ſunt admittendi, in c. Grave, n.14. de Præben. 151

Synodum provincialem non celebrantium vel non intereſſentium pœna.

6 Metropolitani, & Epiſcopi negligentes cogere Provincialem, vel Diœceſanam Synodum qua pœna ſint puniendi, in c. Sicut olim, nu. 105. & num. ſeqq. de Accuſat. 140
6 Suſpenduntur ab executione officii, non ipſo iure, ſed per ſententiam, ib. n.106 140
6 Nec aliquid novi induxerunt Concilium Lateran. & Tridentinum, ib n.107. & 109. 140
6 Ad Concilium Provinciale Epiſcopi non accedentes quas pœnas incurrant, ibid n.111. 140
6 Et quæ ſint legitima impedimenta non accedendi, remiſſivè, ib. n.112. 141
3 Synodum Provincialem, vel Diœceſanam Archiepiſcopi vel Epiſcopi non celebrantes quas pœnas incurrant, in c. Epiſcopo N. 77. de Iureiur. pag. 217

Synodi provincialis authoritas, & acta.

1 Conciliorũ provincialium decreta in Gregoriana compilatione inſerta habent vim generalium Conſtitutionum, in c. Canonum ſtatuta, num 13. & ſeqq. de Conſtit. 19
1 Concilia provincialia etiam per Sedem Apoſtolicam confirmata regulariter non obligant extra Provinciam ib n.14. 19
2 Concilium Provinciale ſtatuere non poteſt, ut aliquis Baro propter inimicitias cum Epiſcopo, & Clero confiteatur extero Sacerdoti etiam approbato à ſuo Ordinario, in c. Nimis, n.32 de fil. Presbyter 337
2 Nec poteſt quidquam ſtatuere contra Concilium generale, nec contra Regularium privilegia, in c. Quod ſuper his, n.14. & 28. de Maior & obed. 496
2 Nec poteſt ſuper Regularium exemptionibus ſtatuere etiam illud idem, quod Concilium Tridentinum ſtatuit, ib. n.25. 499
2 Concilii provincialis Gneſnen. decreta contra Regularium exemptiones expenduntur, ib. n.27. 499
1 Concilia Provincialia Mediolanenſia approbantur per litteras in forma Brevis, alia recognoſcuntur, & emendantur à Sacra congregatione Concilii, in c Firmiter. n.48. de Sum. Trinit. & fid. Cathol. 10
1 Conciliorũ provincialium decreta in Gregoriana compilatione inſerta vim habent generalium Conſtitutionum, in c Canonum ſtatuta, n 13 de Conſtit. 19
1 Concilia provincialia etiam per Sedem Apoſtolicam confirmata regulariter non obligant extra Provinciam, ib. n.14 & ſeqq. 19
1 Conciliorum Provincialium decreta an poſſint Canones appellari, ib n 34. 21
2 Conſtitutiones Concilii Provincialis non tribuuntur Concilio, ſed Archiepiſcopo, & quomodo verba concipiantur, in c Antigonus, n.64. de Pactis. 628
7 Concilium provinciale debet examinare quas Cathedrales invicem unire, vel novis proventibus augere expediat, in c. Sicut unire, n.6 de Exceſſ. Prælator. 3
6 In Concilio provinciali quæ ſint tractanda, & ſtatuenda, & quæ ſit illius authoritas, & iuriſdictio, in c. Sicut olim, n 35. & n. ſeqq. uſque ad n.97. de Accuſat. 136
6 Decreta Concilii Tridentini recipienda, ib. n.36. 136
6 Et perlegenda, ib. n.39. & n.71. 136
6 Hæreſes anathematizandæ, ib. n.37. 136
6 Fidei profeſſio facienda, ib. n.38. 136
6 Exceſſus corrigendi, & controverſiæ componendæ, ib. n. 40. & 61. 136
6 Querelæ etiam contra Metropolitanum recipiendæ, & terminandæ, ib n,41. & n.46. 137
6 Si cauſæ expediri non poterunt, iudicibus deputatis committendæ, ib. n 42, 137
6 Contra Epiſcopos etiam ex officio inquirendum, & ſuper quibus, ib n.43. & 50. & 59. 137
6 De gravioribus cauſis Epiſcoporum non cognoſcendum, ib. n 44. 137
6 Sed ſummariæ informationes ſumi poterunt ad Papam tranſmittendæ, ib. n 45. 137

6 Minores cauſæ qualiter recipiendæ, & terminandæ etiam contra Metropolitanum, ib.n.46.& ſeqq. 137
6 Epiſcopis tantum committendæ, niſi ex cauſa Concilium aliter iudicaverit, ib.n.46. 137
6 Negotia indefinita extra ſynodum non committenda, niſi in caſibus in iure, & in Concilio Tridentino expreſſis, ib.n.48. 137
6 A deputatis à Concilio appellandum ad Primatem, Patriarcham, vel Papam, ib.n.49. 137
6 Ab examinatoribus ſynodalibus officii ratio repoſcenda, ib.n.51. 137
6 Cauſæ inferiorum Clericorum minus propriè ad Provinciale Concilium pertinent, ib.n.52 pag. 137
6 Cauſæ vertentes in prima inſtantia coram ſuffraganeis quando in Concilio tractandæ, ib.n.53. 137
6 Introductæ coram Ordinariis, in prima inſtantia non avocandæ, ib.n 54. 137
6 Sed pendentes coram Archiepiſcopo avocari poterunt, ibid. n.55 137
6 Appellari poteſt ab Ordinario ad Concilium Provinciale omiſſo Archiepiſcopo, & ab ipſo Archiepiſcopo ad Concilium, ſed non è converſo, ib. nu. 56. 137
6 Viſitationem Diœceſis, quam Epiſcopi impediti facere poſſunt per ſuos generales Vicarios Concilium Provinciale ſuſpendere non poteſt, ib. n. 57. 137
6 Procedit in cauſis criminalibus contra Proviſores, ſeu Vicarios Generales etiam Archiepiſcopi, ib n.58. 137
6 Pauperum querelas contra quoſcunque, Iudices, & Potentiores recipit, ib.n 60. 137
6 Poſt cauſas, & controverſias ad correctionem, & reformationem procedit, ib. n.61. 137
6 Vt ſeminaria in Diœceſi, vel Provincia erigantur, & ſalubriter ordinentur, providebit, ib n.62. 138
6 Formam inſtructionis pro promovendis ad Cathedrales Eccleſias præſcribit arbitrio Papæ approbandam; ibid. n.63. 138
6 Cognoſcet de cauſis, ob quas Eccleſiæ ſuffraganeorum à Metropolitano viſitari debent, ib n.64. 138
6 Præſcribet formulam ad debitum in divinis officiis regimen, ib.n.65. 138
6 Formam examinis per concurſum obſervandam curabit, ſcietque ſibi à Pio V. ademptam facultatem eidem formæ aliquid addendi, vel minuendi, ib.n 66. 138
6 Expendet ſi quæ Cathedrales ſint uniendæ, & reditibus augendæ, & confecta inſtrumenta ad Papam tranſmittet, ib.n 67. 138
6 De abuſibus, & quæſtionibus circa Imagines, & reliquias Sanctorum iudicabit, & qualiter, ib. n.68. 138
6 In Capitularium generalium defectum circa Regularium reformationes providebit, ib.n 69 & n 90 138
6 Abuſus circa Indulgentias ad Papam deferet, ib.n 70 138
6 Decretum de matrimoniis clandeſtinis in ſingulis Parochiis publicari præcipiet, ib.n.72.pag. 138
6 Iudices ſynodales deſignabit, ib num.73. 138
Item Iudices, qui de alienationibus etiam à Sede Apoſtolica confirmatis iudicent, ib.n.74.pag. 138
6 Maiorem auctoritatem habet ſynodus Provincialis ex Concilio Tridentino, quàm de iure communi, ibidem num. 75 138
6 Contra ius regulariter ſtatuere non poteſt, ſed ſolùm præter, ib.n.76 & 79 138
9 De rebus fidei, & maioribus cauſis non poteſt quidquam tractare, vel diffinire, ib.n 78.pag. 138
6 Suis Decretis poteſt adiuvare ius commune, pœnas novas addendo, vel antiquas augendo, ib.n.79 138
6 Abſtinere debet à novis Decretis, quæ iuri communi, & Pontificiis Conſtitutionibus minus conſonent etiam in caſibus à iure permiſſis, ib.n.80. 138
6 Supplere debet ubi per antiquos Canones, vel ultimum generale Concilium non eſt ſufficienter proviſum, ib. num 81. 138
6 In quæſtionibus controverſis à diffinitionibus abſtinebit, præſertim circa Sacramenta, cenſuras, & alios conſcientiæ caſus, ib.n.82. & 91. 139
6 Cauſam non ſummariam non poteſt ſummariam efficere, nec inſtantiam facere breviorem, ib.n.38 139
6 Nec appellationes prohibere, ib.n.84. 139
6 Nec ordinem iudicii prætermittere, ib. n.85. 139
6 De iuriſdictione Eccleſiaſtica, & ſæculari conſultius erit nihil ſtatuere, ib.n.86. 139
6 Exemptos non ligat ſuis decretis, niſi in caſibus, in quibus Epiſcopis, vel Concilio poteſtas in eos tributa eſt, ibid. 87. 139
6 Cum Capitulis, Exemptis, & Regularibus quomodo ſe gerere debeat, ib.n.88. 139
6 Quoad monaſteria exempta Epiſcopi ſunt executores eorum, quæ continentur in Concilio Tridentino ſeſſ. 25. de Regular. ibid. n.89. 139
6 Et eorum negligentiam ſupplebit ſynodus Provincialis, ib.n.90. 139
6 Explicabit quæ ſcitu ſunt neceſſaria circa Sacramenta, & Clericorum functiones, ib n 91. 139
6 Adhortationes frequentes interſeret in his, quæ ſub iuriſdictione ipſius non cadunt, ib.n.92.pag. 139
6 Concilii Provincialis decreta quo ſtylo ſint conſcribenda, ib.n.93. 139
6 A Metropolitano, & Epiſcopis ſubſcribantur ſub correctione Sedis Apoſtolicæ, ib.n.94. 139
6 Ad quam in unum volumen redacta pro emendatione, & approbatione tranſmittantur, ib.n.95. 139
6 His additis quæ Synodus iudicabit Sanctisſimo proponenda pro felici profectu Provinciæ, ib.n.96. 139
2 Epiſcopus in diœceſana Synodo, & Archiepiſcopus in Concilio provinciali an poſſint aliquid ſtatuere adverſus Regularium privilegia, in c. Quod ſuper his, nu.14. de maior.& obed. 496
2 Synodi Cracovien. & Gneſnen. decreta circa Regularium exemptionem an ſuſtineantur, ib n.14.& ſeqq. uſq. in fin. 496
2 Synodi Cracovien. decreta contra Regulares expenduntur, ib.n.15. 496
6 Synodus Provincialis facultatem non habet derogandi Concilio Generali, nec obligat extra provinciam, in c. Quod a Prædeceſſore, n.49 de ſchiſmat. 232
4 Concilii Provincialis decreta ſubditi omnes Epiſcoporum obſervare tenentur, in c. Et ſi membra, n 51.de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſen.Capituli. 272
4 Exempti compelli poſſunt ad eorum obſervantiam in caſibus, in quibus de iure communi, vel ex Concilio Tridentino poteſtas in ipſos tributa eſt Epiſcopis, vel ſynodo Provinciali, ib.n.52. 272
7 Synodus Provincialis non poteſt inhabilitare ſubditos ad Epiſcopatus in partibus infidelium, in c. A nobis, il primo, n.11, de ſent.excomm.pag. 151

Vide in ver. *Conſtitutio Synodalis.*

7 Synodi Provincialis ſtatuta non obligant extra Provinciam, ib.n.13. 151
2 Concilium Provinciale non poteſt quicquam ſtatuere contra Concilium generale, nec contra Regularium privilegia, in cap. Quod ſuper his, num.24. de Maior. & Obed. 498

Synodus Provincialis quoad poteſtatem Metropolitani.

6 In Concilio Provinciali quæ ſit Metropolitani auctoritas, in c. Sicut olim, n.97.& n.ſeqq. uſque ad n. 105. de Accuſat. 139
6 Diſſolvere non poteſt Concilium ſine conſilio, & aſſenſu Coepiſcoporum, ib.n.98. 139
6 Nec cuipiam ſilentium indicere, aut alia hic expreſſa facere ſine eorum conſilio, & aſſenſu, ib.n.98. 139
6 An, & quando poſſit cognoſcere cauſas ſuffraganeorũ, vel eis ſubiectorum, ib.n.100. 139
6 Contra Epiſcopos uſurpantes in Concilio, vel extra illius iuriſdictionem non poteſt procedere niſi extra Concilium, ib.n.101. 140
6 Non poteſt viſitare ſuffraganeos niſi cauſa cognita, & probata in Concilio Provinciali, ib.n.102. 140
6 Nec ſufficit ut Concilium declaret eum poſſe viſitare, eo quod adſint querelæ contra Epiſcopos, ibidem numero 103. 140
6 Metropolitanus, & Epiſcopi in Concilio Provinciali ſunt coniudices, ibid.n.104. 140

Vide in verb. *Synodus Provincialis à quo indicenda*, & in ver. *Synodus Provincialis quoad votum*, & in ver. *Metropolitanus.*

Synodus Provincialis quoad votum.

6 In Concilio Provinciali qui votum habeant deciſivum, vel conſultivum, in c. Sicut olim, num 31.& 34. de Accuſat. 135
6 Votum prius dandum ab iis qui inferioris Ordinis ſunt, ib. n.32. 136
6 Metropolitano, & ſuffraganeis diſcrepantibus quænam ſententia prævalere debeat, ibidem num.33. & n. ſeqq. & num.104. 136
2 Suffraganei in Synodo provinciali habent votum deciſivum,

ſivum,& ſunt conſudices, in c. Antigonus, num. 62. de Pactis. 538
4 Capitula Cathedralia in Concilio Provinciali votum habent conſultivum, non deciſivum, in c. Etſi membra, n. 10. 41. & ſeqq & n. 53 de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſ. Cap. 271
4 Et poſſunt contradicere, & appellare, ib. n. 13. pag. 269
4 Omnia ſunt gerenda de conſilio Capitulorum Provinciæ, ib n. 46. 271
4 Abbates, Commendatarii, & Capitulorum Deputati vocem habent conſultivam tantum, ib. n. 53. 272
4 Procuratores Epiſcoporum vocem habent etiam deciſivam, ſi Concilio Provinciali placuerit, ib n. 54. 272

T.

5 *Tabellio* factus Clericus non perdit ipſo facto Tabellionatus officium, in c. Sicut te, num. 6. Ne Cler. vel Monach 424
5 Idem ſi fiat Religioſus, Decurio, vel Advocatus, ibidem num 7 424
5 Tabellio eſt ſervus publicus, ib n. 13. 424
5 Tabellio factus Clericus, vel Monachus poteſt rogationes ſupplere, & authenticare, ib. n 32. 427
2 Tabellio in electionis negotio poteſt eſſe laicus, in cap. Quia propter, n 54. de elect. 95
5 *Tabellionatus* officium non poteſt Clericis interdici authoritate laicali, ſed Eccleſiaſtica tantum, in c. Sicut te, n 4. Ne Cler vel Monach. 424
5 Tabellionatus officium cur non liceat Clericis exercere, ib n. 10 & ſeqq 424
Tabellionatus exercitium eſt genus rogationis, ibidem n. 11. & 15. 424
5 Tabellionatus officium quibus Clericis interdicatur, ib. n. 20 & ſeqq. uſque ad n. 35. 425
5 Quid in Clericis Sacrorum Ordinum beneficiatis, ibid. num. 21. 425
5 Et quid in non beneficiatis, & indigentibus, ib. n. 22. 425
5 Et quid in Clericis minorum Ordinum beneficia obtinentibus, ib. n. 26 425
5 Et quid ſi beneficium non habeant, ſed patrimonium ſufficiens, ib. n. 27. 425
5 Et quid ſi egeant, n 28. 425
5 Tabellionatus officium an prohibeatur Clericis cauſative quatenus velint beneficia retinere, an verò præciſè, ib n. 24. 425
5 Tabellionatus officium regularibus exercere non licet niſi in cauſa hæreſis, ib n. 30 & 61. 426
5 Privilegium tamen Apoſtolicum ſuper hoc Regularibus conceſſum nullo Trid. Decreto eſt revocatum, ib. num 31 427
5 Tabellionatus officium an Clerici exercere poſſint in cauſis Eccleſiaſticis, ſeu ſpiritualibus coram Eccleſiaſtico Iudice, ibid. n. 56 & ſequen. uſque in fin. 428
5 Tabellionatus officium in cauſa hæreſis exercere poſſunt Religioſi, & Clerici etiam in ſacris, & beneficiati, ib. n. 61. 429
6 *Tacens* veritatem quando teneatur pœna falſi, & peccet, latè declaratur, in c. Falſidicus, n. 7. & n. ſeqq. de Crim. falſi. 307
6 Peccat quando aſſumit officium teſtificandi, ibidem d n. 7. 307
6 Et peccatum mortale, ib n 8 & 124. 307
6 Idem eſt quando aliter ex alio officio aſſumpto tenetur dicere veritatem, ib. n 9. 307
6 Et idem quando ex alia cauſa ad id tenetur, ib n. 10 308
6 Tacens veritatem Superioribus ſuis peccat, ib. n 11. 308
6 Quod etiam procedit in tacente crimen capitale per ipſum commiſſum, ib n. 125. 308
6 Tacens veritatem non peccat quando non compellitur reſpondere, & veritas aliter haberi poteſt, ib. n 12. 308
6 Limitatur quando procuraret ne veritas ab aliis poſſet haberi. 308
6 Tacens veritatem peccat quando non poteſt aliter de veritate liquere, & proximus inde damnum patitur, ib. n. 14 & n. 131. 308
6 Tacens veritatem ad favorem proximi, ne puniatur in cauſa criminali non peccat, ib. n. 15. pag. 308
6 Fallit primò, quando aſſumpſit officium teſtificandi, vel aliàs ex officio tenetur, ib. n. 16. 308
6 Fallit ſecundò, in ſubſidium quando veritas aliter haberi non poteſt, ib. n. 17. 308
6 Tacens veritatem in impetratione à Principe peccat, ib n. 18. 308
6 Tacens veritatem Iudici non iuridicè interroganti non peccat, ib. n 127. 315
Tacens verum, vel exprimens falſum in reſcripto

Vide in ver. *Subreptio.*

6 *Taciturnitas* ratihabitionem non inducit, in c. Tuæ litteræ, n. 39. & 56. de Cler per ſalt. promot. 346
6 Declaratur, n. 58. uſque ad n 65. 346
6 Taciturnitas an & quando habeatur pro conſenſu, ibid. num. 55. 347
6 Et quid in præiudicialibus, & ubi agitur de obligatione inducenda, ib. n. 56. 347
6 Et quid ſi cum taciturnitate concurrat actus poſitivus, ib. n. 57. & ſeqq. uſq, ad n. 65. 347
6 Et quid in favorabilibus, ib. n. 63. 347
6 Taciturnitas eſt quid medium inter conſenſum, & contradictionem, in c. Nobis, n. 99 de Simon. pag. 161
6 Taciturnitas non ſufficit in re gravi, & oneroſa, ſed requiritur expreſſus conſenſus, ib n. 100. pag. 161
6 *Tactus* moralis an ſufficiat ad contrahendam cognationem ſpiritualem, in c. Veniens, n 1. de Cognat. ſpirit. 66
6 Tactus corporalis requiritur ad cognationem ſpiritualem contrahendam, ib. n 4 66
6 Tactus immediatè præcedens, vel ſubſequens baptiſmum an ſufficiat ad cognationem ſpiritualem contrahendum, ib n. 10 67
4 *Talis* dictio eſt reſtrictiva ad ſimilia, & diſſimilium excluſiva, in c. Relatum, il primo, n. 4. de Teſtam. 346
7 Talis quis eſſe præſumitur in quali habitu reperitur, in c. In audientia, n. 3. de ſent. excomm. pag. 158
7 Talis intereſt diviuis Officiis pro denario, qui non intereſſet pro Deo, in c. Clim. n. 42. de Verb ſigni. 212
6 *Tangens* linteum, quo puer eſt involutus, aut ſimulans puerum tangere an contrahat cognationem ſpiritualem, in c. Veniens, n 7 de Cognat ſpirit. 66
2 *Taxatio*, ſeu modificatio in eius eſt arbitrio, in cuius totalis eſt denegatio, in c. Statuimus, n. 36. de ſuppl. neglig. Prælat 173
2 Declaratur, ib. n 40. 44. & 46. 173
7 *Taxativæ* dictiones non ſemper in oratione ſubaudiuntur, in c. Petentibus, n. 16 de Privileg. 461
6 *Taxillos* faciendi ars prohibita eſt, in c De cætero, n. 13. de homic. 259
3 *Templariorum* Ordo extinctus à Clemente V in Concilio Viennenſi, in c Nullus, n 73. de foro compet 62
7 Templarii, & Hoſpitalarii ſemel in anno admitti poſſunt ad divina Officia in Eccleſia interdicta, in c Cum & plantare, n. 7. de Privileg 45
5 *Tempus* ad præſentandū præfixum currit etiam patronis non valentibus præſentare propter litis impedimentū, in c. Cum propter, n. 3. de Iurepatron. 254
5 Et an currat patronis ignorantibus, ib. n. 4. pag. 254
5 Temporis curſus ubi non fundatur ſuper negligentia ad ſuperiorem devolvitur ipſum ius, non autem modus ordinandi Eccleſiam, ib. n. 6. pag 255
5 Tempus Epiſcopo præfixum ad nominandum Clericos idoneos, vel edictum apponendi in Parochialibus devolutis quando incipiat, ib. n, 11. 255
5 Et quid in bimeſtri Epiſcopis præfixo ad inſtituendum ex Bulla Pii V. patronis non præſentantibus intra legitima tempora, ib n. 12. 255
5 Tempus an currat de momentó ad momentum ſpectanda eſt forma verborum, in c. Ad noſtram, n 35. de Regular. 34
2 Tempus tranſgreſſionis exilii an debeat attendi ad dignoſcendū quis ſit Iudex competens tam contra Clericum, quàm contra laicum, in c Magnus, n. 90. de oblig. ad ratioc. 357
3 Tempus delicti attenditur quoad pœnam imponendā non quoad competentiam Iudicis, in c. Si quis, n 57. de foro compet. 47
2 Tempore habili, vel inhabili aliquid gerere paria ſunt ſi effectus conferatur in tempus inhabile, in c. Accepimus, n. 34. de Pactis. 564
2 Tempus non eſt modus tollendæ obligationis, in cap. Treugas, n. 24. de Treug. & Pace. 524
2 Declaratur ib. n. 30. 524
2 Tempus non eſt de ſubſtantia Ordinis, in c. De eo, nu. 10. de Tempor. Ordinat. 178
4 Tempus vacationis beneficii attenditur ubi agitur de habilitate, vel inhabilitate perſonæ, in c. Dilectus, il ſecondo, n. 19. de Præbend. 141
4 Tempus currit etiam ignoranti, ſi præfixum ſit, non in odium negligentiæ, ſed in favorem alterius, in c Quia diverſitatem, n. 12. de conceſſ. Præben. 239

6 *Tenens* puerum ad effectum unctionis, & Catechiſmi, non autem Baptiſmi non contrahit cognationem ſpiritualem, in c. Veniens, n.17. de Cognat. Spirit. 68

2 *Terminus* ad ſententiam præfixus à Iudice, vel Arbitro extinguitur per mortem citati, & ſententia poſtea lata non tenet, in c. Ex parte, n.15. de Arbitris. 613

2 Terminus decem dierum à Concilio Tridentino præfixus in c. 18. ſeſſ. 24. an ſit computandus à die habitæ notitiæ vacationis Eccleſiæ, an verò liberum ſit Epiſcopo quandocumque illum præfigere, in c. Cum ſit ars, num. 41. & ſeq. uſque ad num. 48. de Ætat. & qualitate. 284

2 Terminum implicat currere ipſo iure, & eſſe ab Epiſcopo aſſignandum, ib. n.45. 285

2 Terminus Capitulo præfixus ab Epiſcopo ad corrigendos Capitulares non eſt expectandus ſi Capitulum dicat ſe nolle corrigere, in c. Irrefragabili, § Exceſſus, nu. 6. de Offic. Ordin. 447

2 Terminus Iudici aſſignatus in reſcripto ad cauſam diffiniendam currit à tempore præſentationis litterarum, & non ante, in c. Super eo, il ſecondo, n 9. de appell. 242

3 Quod procedit quoad exercitium iuriſdictionis, non autem quoad iuris reſcripti, ib. n.10. pag. 242

3 Item procedit ſi tempus fuerit limitatum per numerum, dierum, hebdomadarum, menſium, vel annorum, ſecus ſi ad certum diem, ib n.11, 342

3 Et facta aſſignatione per numerum menſium quot dies ſint computandi, ib n.12. 242

3 Et an dies aſſignationis computentur in termino remiſſivè, ib n 13. 242

3 Terminus à Papa, vel alio Superiore Iudici Eccleſiaſtico eſt præfigendus, infra quem natalium quæſtionem proſequatur, & de hæreditate nullatenus ſe intromittat, in c. Tuam, n 60 de Ordin cognit. 137

4 Terminus alicui datus ad ſuam voluntatem declarandam non eſt expectandus ſi ille prius voluntatem ſuam declaraverit, in cap. Potuit, num. 6 de locat. & conduct. 280

4 Terminus ubi præſcribitur ad aliquid faciendum, non eſt opus denunciatione aliqua ad moram contrahendam, n.7. 280

5 Termini habiles præſupponuntur cum de una re diſputatur, in c. Non eſt vobis, n 34. de Regularib. 29

7 Terminus ad quem, non in quo diſpoſitio celebratur debet conſiderari, in c. Quanto, n.5. de Privileg. 85

3 *Territorium* proprium habere idem eſt atque extra diœceſim exiſtere, in c Cum contingat, n.35. de foro compet. 90

2 Territorium proprium ab inferiori Prælato ſine omnimoda iuriſdictione privativè ad Epiſcopum acquiri nõ poteſt, in cap. Significaſti, numero 19. de Offic. Archid. 381

5 Territorium proprium non ſit inferioris Prælati, niſi tam ipſe, quam Clerus, & Populus eximatur à iuriſdictione Epiſcopi, in c. Cum dilectus, n. 23. de religioſis domib. 218

4 *Terrula* vel vineolæ Eccleſiæ alienari poſſunt de conſenſu Epiſcopi tribus concurrentibus, in c. Nulli, n 24. de reb. Eccleſ. non alien. 277

4 Terrulæ exigui valoris quæ dicantur ad hoc ut alienari poſſint ſine beneplacito Apoſtolico, ib. n.26. 277

7 *Tertiariis* viris, & mulieribus non poſſunt Regulares miniſtrare Sacramenta Pœnitentiæ, vel Euchariſtiæ in Paſchate, Viatici vel Extremæ unctionis, in c. Omnis, n.64 de pœnit. & remiſſ. pag. 131

7 Tertiarii S. Dominici eodem iure cenſentur cum tertiariis S. Franciſci, ib. n.65. 131

7 Tertiariorum non eſt aliqua religio, ſed modus vivendi à Sede Apoſtolica approbatus, ib. n 66. 131

7 Tertiarii ſuſcipere debent Sacramenta à Parocho de cuius Parochia exiſtunt, ib. n.67. 131

1 Tertiarii, qui lite pendente in foro ſæculari, tertiæ regulæ habitum aſſumpſerunt, an in cauſa illa teneantur coram Iudice laico reſpondere, in c Magnus, nu. 80. de oblig. & ratioc. 341

3 Tertiarii, ſeu Fratres de pœnitentia, & milites gaudentes an ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & fori privilegio gaudeant, in c Nullus, n.65 & ſeqq. uſque ad n.72 de foro compet. 61

3 Tertiarii ex Concilo Lateranenſi non potiuntur privilegiis Ordinis, & exemptione ab Ordinario, niſi collegialiter vivant, ſeu cum clauſtralibus habitent, ibidem num 70. pag. 61

3 Tertiariæ domi ſuæ, vel conſanguineorum habitantes nulla exemptione fruuntur, niſi emiſerint expreſſum votum Caſtitatis, vel Cœlibatus, ib. n.67. & 69. 61

3 Sed etſi votum emiſerint, tamen ſervari debet conſuetudo, qua Ordinarius ius adminiſtrandi Sacramenta, vel aliam in eas iuriſdictionem acquiſivit, ib. n.69. 62

3 Bulla Pii V qua Tertiarii ad clauſuram adſtringuntur non comprehendit eas, quæ in ſuis vel Conſanguineorũ domibus habitant, ib. n.68. 62

Teſtamentum, communia.

4 Teſtamentum quovis tempore fiat, dicitur factum tempore mortis, in c. Cum eſſes, n.71. de Teſtam. 337

4 Inſtitutio hæredis eſt caput, & fundamentum totius teſtamenti, ib. n.74. 337

4 Teſtandi facultas generaliter conceſſa non comprehendit perſonas alioqui inhabiles, ib. n.94. pag. 339

4 Declaratur, ib n 142. 339

4 Teſtamentum eſt in quo hæres inſtituitur, in c. Relatum, il primo, n.6. de Teſtam. 346

4 Teſtamentum in vita teſtatoris ordinatur, & perficitur, in c. Prudentes, n.20. de Donationib pag. 302

4 Teſtator cenſetur ſe retuliſſe ad diſpoſitionem iuris communis, in c. Conquerente, num 18. de Cler. non reſid. 40

7 Teſtamentum B. Dominici in cap Nimis prava, n.16. de exceſſ. Prælat. 20

7 Teſtamentum in quo Fratres Minores ſunt inſtituti hæredes eſt nullum, & ſuccedunt venientes ab inteſtato, niſi adſit cohæres vel ſubſtitutus, ib. n 41. 23

2 Teſtamenti utriuſque author eſt Deus, in c. Cum pridem, n.132, de Pactis. 558

1 Teſtamentum primum habens clauſulam derogatoriam rumpitur per ſecundum in quo ſit clauſula generalis, non obſtantibus quibuſcumque aliis teſtamentis, in c. Nonnulli, n.36. de Reſcript. 126

4 Teſtamentorum publicatio ad Epiſcopum non ſpectat niſi conſuetudo aliud inducat, in c. Nos quidem, n. 11. & ſeqq de Teſtam. 322

4 Nemo poteſt cavere ne leges in ſuo teſtamento locum habeant, ib n.41. 325

4 In teſtamentis attenditur quale fuerit perſonale obiectũ, & finis teſtatoris, ib. n.63. 327

4 Teſtamenti fact ionem impedit profeſſio tacita, ſicut expreſſa, in c. Quia ingredientibus, n.13. de Teſtam. 315

4 Teſtamenta, & aliæ ultimæ voluntates non comprehenduntur in decreto Concilii Tridentini de renunciationibus non faciendis, niſi cum licentia Ordinarii, & intra duos menſes ante profeſſionem, n.17. 315

2 Teſtamentum inter liberos quamvis valeat ſine publicatione, tamen ſi teſtator voluerit illud publicari, & ante publicationem obierit, eſt nullum ex defectu voluntatis, in c. Publicato, n.63. de elect. 125

5 Teſtamentum an inducat ſufficientem probationem propoſiti mutandi vitam, in c. Conſulti, num.41 de Regular. 96

3 Teſtamentum in quo monaſterium non fuit inſtitutum, ſaltem in legitima, an rumpatur ſi teſtator fiat Monachus, in c. Præſentia, n.22. de Probat. 169

3 Teſtamentum in quo fratres Minores ſunt inſtituti, non valet, niſi adſit cohæres, & hæreditas defertur venientibus ab inteſtato, ib. n.42. 171

Vide in ver. *Fratres Minores.*

6 Teſtamentum imperfectum ratione voluntatis non valet, in c Lator, n.49. Qui filii ſint legit. 95

Teſtamentum cæci.

4 Teſtamentum cæci ad non pias cauſas conditum coram Parocho, & duobus teſtibus an valeat, latiſſimè in utramque partem diſcutitur, in c. Cum eſſes, n.77. & n.87. uſque, ad n.157. de Teſtam. 338

4 Cæcus de iure civili quam formam ſervare debeat in ſuo teſtamento, ib n.78. 338

4 Quamvis teſtamentum cæci ſignetur à teſtibus, non eſt nuncupativum, ib n. 79. 338

4 Non requirit, ut ſigilla teſtium apponantur in chordulis, ſicut requirit teſtamentum in ſcriptis, ib n 80 338

4 Et an inſtitutio hæredis fieri debeat ante legata, ibidem num. 81. 338

4 Cæci teſtamentum non ſervata forma, l. Hac conſultiſſima, C. qui teſtam. facere poſſunt, de iure civili, non valet, ib. n 82. & 96. 338

4 Et quid in Codicillis, ib. n.83. 338

4 Et quid in donatione cauſa mortis, ib. n. 84. pag. 338

4 Cæcus non poteſt teſtari inter liberos niſi ſervata forma l. Hac conſultiſſima, C. Qui teſt fac. poſ. ib. n 89. 338

4 Con-

4 Contrarium, ib.n 154. 339
4 Cæci teſtamentum etiam ad pias cauſas conditum non ſervata forma l. Hac conſultiſſima, C. qui teſtam, fac. poſſ. non valet ibid. n.110. 340
4 Contrarium, ib.n. 152. 340
4 Cæcus ita demum teſtari poteſt ad pias cauſas non ſervata forma legis civilis, ſi relinquat piis, & venerabilibus locis, ſecus ſi privatis perſonis pauperibus, ibidem n.152. 343
4 Contrarium, ib. n.153. 343
4 Cæcus an poſſit teſtari ad pias cauſas non ſervata forma l. Hac conſultiſſima, C. Qui teſtam. facere poſſunt, remiſſivè, in c. Relatum, il primo, n. 15. de Teſtam. 347

Teſtamentum inter liberos.

4 Teſtamentum inter liberos ſcriptum, vel ſubſcriptum manu teſtatoris ſine aliquo teſte valet quoad liberos, ſed non quoad extraneos, niſi ſaltem duo teſtes intervenerint, in cap. Relatum, il primo, nu. 10. de Teſtamentis. 347

Teſtamentum Militare.

4 Teſtamentum Militare non ſolum requirit militiam, ſed etiam ut miles ſit in conflictu belli, in c. Cum eſſes, n.64. & 70. 337

Teſtamentum ad non pias cauſas de jure canonico.

4 Teſtamentum quod Parochianus facit coram Presbytero ſuo, & duobus teſtibus valet, nec tenet conſuetudo contraria, in c. Cum eſſes, n.1. de Teſtam. 332
4 Teſtamentum etiam ad non pias cauſas conditum coram Parocho, & duobus teſtibus, valet nedum in foro Canonico, ſed etiam in foro civili contraria conſuetudine non obſtante, ib.n. 2, & 40. 332
4 Teſtamentum de jure Canonico non requirit, ut teſtes ſint rogati, ib.n.15. 332
4 Contrarium, ib.n.17. & ſeq. uſq. ad n.33. pag. 332
4 Teſtamentum de jure Canonico coram duobus, vel tribus teſtibus non valet, niſi etiam adhibeatur proprius Parochus teſtatoris, ib.n.24. pag. 333
4 Parochus dicitur Pater ſpiritualis omnium ſuorum Parochianorum, ib. n. 26 333
4 Nec eſt veriſimile ut conſentiat falſitati, ib. n. 27. 44. & 57. 333
4 Parochus in teſtamento æquipollet quinque teſtibus, ib. n. 28. 333
4 Contrarium, ib.n. 29. 333
4 Parochus eſt teſtis authorizabilis, de quo Canones multum confidunt, ib. n. 31. & 44. 333
4 Teſtes duo in teſtamento adhibendi de jure canonico debent eſſe idonei, id eſt in aliquo non ſuſpecti, ib. n. 32. 333
4 Mulier, & ſeruus an de jure Canonico poſſint eſſe teſtes in teſtamento, ib. n. 34. 333
4 Quid in teſtamento ad pias cauſas, ib. n. 35. pag. 333
4 Et quid in teſtamento ad non pias cauſas, ib.n. 36. 333
4 Teſtamentum, de quo certitudinaliter conſtat per duos teſtes omni exceptione majores, mandari debet executioni ſaltem per viam denunciationis Evangelicæ ad ad peccatum vitandum, ib.n.54. 333
4 Contrarium, ib. n. 59. 60 & 62. 335
4 Teſtes duo quando ſufficiant, & quando tres requirantur, & quales eſſe debeant, ad Eccleſiam pertinet determinare, neque hoc legi Divinæ adverſatur, ib n. 56. & 146. 336
4 Parochus, & duo teſtes idonei in teſtamento adhibiti excludunt omnem falſitatis ſuſpicionem, ib. n. 57. 336
4 Teſtamentum ad non pias cauſas coram tribus teſtibus ſine Presbytero Parochiali non valet, ib.n. 58. 336
4 Valet tamen ſi quatuor teſtes ſint adhibiti, ib.n. 59. 336
4 Hæredes ab inteſtato, qui non credunt duobus, vel tribus teſtibus fidem adſtruentibus teſtamenta ad non pias cauſas, non cenſentur habere conſcientiam læſam, ib n 101 339
4 Contrarium, ib.n. 133. 339
4 Lex divina: In ore duorum, vel trium ſtet omne verbum, non refertur ad majorem numerum, ſed ad minorem, ib n. 108. 340
4 Imo etiam refertur ad majorem, ib.n. 144. & ſeqq. 340
4 Leges civiles requirentes in teſtamentis numerum ſeptem teſtium ſunt contra jus divinum, ib.n.114. 340
4 Item ſunt contra jus naturale, ib.n. 118. & 127. 340
4 Item contra inſtituta SS. Patrum, ib. n. 121. pag. 341
4 Item contra generalem Eccleſiæ conſuetudinem, ibid. n.213. 341
4 Item fovent peccatum, ib n. 141. & 160. 341
4 Teſtamentum impugnans ob defectum ſolemnitatis in numero ſeptem teſtium peccat mortaliter, & poteſt excommunicari, ib.n.124. & ſeq. uſq. ad n. 141. 341
4 Leges civiles irritantes teſtamentum cum pauciori numero, quàm ſeptem, vel octo teſtium, tanquam peccati nutritivæ non ſunt ſervandæ ib.n.131. 341
4 Teſtamentum coram duobus, vel tribus teſtibus ſecundum Apoſtolum impugnari non poteſt ex defectu ſolemnitatis, ib.n. 135. 341
4 Hæres ab inteſtato contra conſcientiam occupat bona defuncti qui coram quatuor, vel quinque teſtibus extraneum hæredem inſtituit, ib.n. 137. 342
4 Judices ſæculares cogi poſſunt ad obſervantiam hujus ib.n.140. 342
4 Teſtamentum Romæ conditum ad non pias cauſas coram Parocho, & duobus teſtibus, an valeat ſtante ſtatuto Urbis, quod præcipit ſervari jus civile, & eo deficiente jus Canonicum, ib. num. 157. & ſeqq. uſque in finem. 344

Vide in ver. *Statutum quoad teſtament.*

4 Teſtamentum ad pias cauſas conditum per verba enunciativa, & propter aliud prolata, valet etiam ad excluſionem alterius Eccleſiæ, in c. Cum dilectus, n.2. de Succeſſ. ab. inteſtat. 357

Teſtamentum ad pias cauſas.

4 Teſtes in teſtamento ad pias cauſas an debeant eſſe rogati, in c. Cum eſſes, n. 23. de Teſtam. pag. 333
4 Mulier, & ſervus an de jure Canonico poſſint eſſe teſtes in teſtamento ad pias cauſas, ib.n. 34. 333
4 Teſtamentum ad pias cauſas conditum in mortis articulo coram duobus teſtibus non valet ſi teſtator reconvaleſcat, ib.n. 66. & ſeq. 337
4 Contrarium, ib. n.71. 337
4 Teſtamento ad pias cauſas magis favetur, quàm teſtamento inter liberos, ib. 155. 344
4 Fallit quoad legitimam filiis debitam, ib, n.156. 344
4 Teſtamentum in quo Eccleſia inſtituitur, & filius exhæredatur eſt contra officium pietatis, ibid.n.156. 344

Vide in ver. *Filius.*

7 Teſtamentum favore piæ cauſæ valet ſine hæredis inſtitutione, in c. Nimis prava, n. 29. de exceſſ. prælat. 21
4 Ultima voluntas ad pias cauſas coram duobus teſtibus valet, in c. Relatum il primo, n.1. de Teſtam. 346
4 Differentiæ ſex inter c. Relatum, il primo, & c. Cum eſſes, de teſtam, ib.n.3. & ſeq. uſq. ad n.15. 346
4 Ad pias cauſas valent non modo legata, & fidei commiſſa, ſed etiam inſtitutio hæredis, de qua conſtat per duos teſtes, ib.n.5. & ſeq. 346
4 Teſtes duo in teſtamento ad pias cauſas non ſunt de ſolemnitate ſubſtantiali, ſed probatoria, quæ poteſt adimpleri per æquipollens, ib.n.8. & ſeqq. 346
4 Teſtamentum ad pias cauſas ſcriptum manu teſtatoris valet ſine ullo teſte, ib.n.9. 346
4 Teſtamentum ad pias cauſas coram duobus teſtibus valet etiam in Terris Imperii, & in foro Civili, ibdem n.11. 343
4 Teſtes in teſtamento ad pias cauſas non requiritur, ut ſint rogati, ib. n.12. 347
4 Et poteſt adhiberi etiam Mulier, ib.n. 14. pag. 347
Cæcus an, & quomodo teſtari poſſit ad pias cauſas.

Vide in ver. *Teſtamentum cæci.*

Teſtamentum quoad teſtes de iure civili.

4 Teſtamentum ſive in ſcriptis, ſive nuncupativum de jure civili requirit ſeptem teſtes, in c. Cum eſſes, n.3. & 159. de teſtam. 332
4 Et hic numerus non tantum eſt de forma probatoria, ſed etiam de forma ſubſtantiali, ib.n. 4. pag. 332
4 Et ſi una deficiat, teſtamentum corruit, ib.n.37. 332
4 In teſtamento ruri condito ſufficiunt quinque teſtes, ib. n. 6. 332
4 Sive fiat in ſcriptis, ſive per nuncupationem, ib.n.7. 332
4 Teſtamentum tempore peſtis an fieri poſſit cum quinque teſtibus, remiſſivè, ib.n.8. 332

4 Teſtamentum ſolemne requirit teſtium ſubſcriptionem, ibidem, num. 9. 332
Nuncupativum, Secus, ibid n. 10. 332
4 Teſtes in teſtamento tam in ſcriptis, quàm nuncupativo debent eſſe rogati, ibid. n. 19. 332
4 Teſtes idonei in teſtamento de jure civili dicuntur maſculi, puberes, & liberi, ibid. n. 33. 333
4 Teſtium ſolemnitas in teſtamento introducta eſt propter ſuſpicionem falſitatum, ibid. num. 100 pag. 339
5 Teſtes in dominio Mediolanenſi dicuntur ſenes in ſexageſimo anno, quoad examen ad æternam rei memoriam, in cap. Cum ſis, numero 88. de Conver. Conjugat. 147
4 Teſtator, non poteſt prohibere quin in caſum negligentiæ jus exequendi devoluatur ad Epiſcopum in c. Tua nobis, n. 12. & ſeq. de Teſtam. 345
4 Sicut nec poteſt cavere ne tutor teneatur de dolo, licet male adminiſtret, ibid. n. 13. 350
4 Voluntas teſtatoris pro lege ſervanda eſt ſi ſit licita, aliàs ſecus, ibid. n. 14. 350
4 Teſtator non præſumitur voluiſſe ut judicium ſuum reddatur eluſorium, ibid num. 17. 350
4 Præſumptio aliqualis oritur tacitæ fidei in fraudem legis accomodatæ, ſi ex verbis teſtatoris non appareat cui facienda ſit reſtitutio, ibid. n. 55. 353
4 Teſtator non poteſt diſponere ut impoſſibile transferatur ad poſſibile, in cap. Nos quidem, num. 52. de teſtam. 326
3 Teſtandi facultate poteſt quis ſe privare offerendo ſe, & bona ſua loco religioſo, in cap. Præſentia, num. 4. de probat. 168
5 Teſtatoris prohibitione pia ejus voluntas poſſit per Papam commutari, non tenet, in c. Relatum, n. 39 Ne Cleric. vel Monach. 413

Teſtium exceptio.

6 Abbas adverſus teſtes deponentes contra eum ſuper ſimonia in iudicio inquiſitionis poteſt excipere, quod ſunt inimici, & conſpiratores: alias verò exceptiones criminum opponere non poteſt, in cap. Licet Heli, n. 2. de Simon. 163
6 Teſtes in crimine læſæ Majeſtatis, hæreſis, & Simoniæ admittuntur etiam criminoſi, dummodo non ſint conſpiratores, vel inimici capitales, ibid n. 16. 164
7 Teſtes ſuper immemorabili quomodo deponere debeant, in cap. Cum olim, il primo, numero 5. de Privileg. 58
7 Teſtes deponentes ſuper inſtrumentis deperditis debent eſſe periti, ibid. n. 9. 58
6 Teſtes inducendi contra matrimonium debent eſſe omni exceptione maiores, in c. Conſiderationi, num. 6. de Sponſ. 11
6 Et hæc qualitas articulanda, & probanda eſt ab inducente, ibid, ibid. num. 7. 11
6 Teſtes criminoſi concurrentibus qualitatibus hic præſcriptis admittuntur in criminibus exceptis, non tamen ut faciant plenam fidem, niſi conjunctis aliis adminiculis, in c. Per tuas, il primo, num. 3. de Simon. 168
6 Teſtes recipi poſſunt etiam publicatis atteſtationibus quando Iudex procedit ex officio, in cap. Qualiter, il ſecondo, n. 67. de Accuſat 128
6 Teſtes in judicio inquiſitionis recipiuntur lite non conteſtata, ibid. n. 70. 128
6 Teſtes admittuntur etiam minus idonei quando fit inquiſitio, tam in capite, quàm in membris & ſuper ſtatu Eccleſiæ, ibid, n. 71. 128
6 Teſtes ſuper fama interrogati, qualiter debeant deponere, ibidem n. 85. 129
6 Teſtes an dicantur ſenes in quinquageſimo anno ad hoc ut examinari poſſint ad æternam rei memoriam, in c. Cum ſis, num 42. & 88. de Converſ. conjugat. 142
6 Teſtes etiam coacti in cauſa criminali ſunt irregulares ſi inde ſequatur mors, aut mutilatio, in c. Petitio, n. 10. de homicid. 271
3 Teſtes ſuper articulis debent deponere de ſcientia per ſenſus corporeos, non autem de credulitate, in c. Olim, n. 92. de lit coteſtat. 111
4 Teſtis tenetur propalare quod accipit ſub ſigillo confeſſionis extra Sacramentum Pœnitentiæ, in cap. Tua nobis, num. 42. de Teſtam. 352
4 Teſtis legitimè interrogatus tenetur revelare ſecretum non obſtante fide, ac iuramento de non revelando, ibid. n. 43. & 48. 352
5 Teſtis magis repellitur cum ſe offert ultro, quam cum requiritur, in c. Nullus, n. 34. de Regular. pag. 6
3 Teſtium receptio contra non citatum eſt nulla, in cap. In nomine Domini, n. 1. & 18 de Teſtib pag 185
3 Teſtes ſecretò, & ſigillatim ſunt examinandi, ib pag. 186
3 Teſtium depoſitiones ſi pars audierit non poterit poſtea ſuper iiſdem capitulis teſtes producere, ib. n. 15. 186
3 Teſtes examinati parte non citata an ſufficiant pro mandato de manutenendo, ibid n. 19. & ſeqq. uſque ad num. 48. 186
3 Teſtes recepti ſine citatione partis præſumptionem faciunt, ib. n. 29. 187
3 Item faciunt inditium, numero 30. ſed contra num. 34. pag. 187
3 Faciunt ſaltem adminiculum, ibidem numero 31. & 35. pag. 187
3 Fallit, ib. n 45. 187
3 Et ſufficiunt pro mandato de manutenendo ex multorum ſententia, ib. n. 32 Sed alii contra n 36. 187
3 Teſtes examinati ad perpetuam rei memoriam ſine citatione partis non probant etiam in iudicio manutentionis, ib. n 38. 188
3 Teſtes recepti ante litis conteſtationem regulariter non probant, nec faciunt inditium, ib n. 39. 188
3 Teſtes recepti citato procuratore non habente mandatum, vel minus ſufficiens non probant etiam in ſummariſſimo, ib. n. 40. 188
3 Teſtes examinati coram Iudice competenti fidem non faciunt etiam in ſummariſſimo poſſeſſorio, ibidem num. 44. 188
3 Nec ullum faciunt adminiculum, ſi cum defectu iuriſdictionis concurrant defectus citationis, & iuramenti, ib num. 45. 188
3 Teſtes non iurati, & recepti parte non citata æquiparantur, ib n. 46 188
3 Teſtium receptio an valeat ſi citatus ob inevitabilem neceſſitatem comparere non potuit, ib n. 48. & ſeqq. uſq. in fin. 198
3 Teſtes recepti contra citatum legitimè impeditum faciunt ſaltem inditium, ib. n 51. 189
5 Teſtes de honeſtate examinari non debent niſi ieiuni, in c. Audivimus, n 58 de reliq & vener. Sanctor. 336
5 Teſtis non iuratus non probat, ib n. 59. 336
6 Teſtis unicus cum fama plenè probat, in c. Quod nobis, 10 de Cland. deſponſat. 28
6 Teſtium præſentia non circumſcribitur territorio, ſicut iuriſdictio, ib n. 41 32
6 Teſtes contra legitimitatem debent eſſe omni exceptione maiores, in c. Lator, n. 52. Qui filii ſint legitim. 95
3 Teſtes diligenter, & ſingillatim ſunt examinandi præſertim ſi agatur de vitia, & miraculis canonizandi, in c. Venerabili, n. 1. & 15 de teſtib. pag. 196
3 Teſtes niſi ſeorſim examinentur teſtimonium non valet, & cur, ib. n. 5. 197
3 Teſtes deponere non debent per eumdem præmeditatum ſermonem, in d. c. Venerabili, n 6, de Teſtib. 197
3 Teſtes omnes in publicatione teſtamenti coadunantur, ib. n. 7. 197
6 Teſtis deponens in mortis articulo non habet maiorem fidem, quam haberet in vita, in c. Per tuas, n 14. Qui filii ſint legit. 106
3 Teſtium fidei detrahitur ſi ſunt varii, ſi vacillant, ſi ſatagunt probari negativam, c. Cum Eccleſia, numero de poſſ. & pro cauſ. priet. 140
3 Teſtis in odium illius qui eum iuramento adſtrinxit ad non deponendum teſtificari compellitur, etiamſi perſeveret in crimine, & veritas per alios probari poſſit, in c. Intimavit, n. 3. & 7. de teſtib. 190
3 Sed contra alium non admittitur niſi pœnituerit, ibid. num. 4 & 7. 190
3 Teſtes publicatis atteſtationibus ulterius producendi non ſunt, ibid. n. 7. 190
3 Niſi per viam reſtitutionis in integrum, ibidem numero, 9. 190
3 Teſtis ſubtractus ab adverſario habetur pro producto perinde ac ſi contra eum etiam depoſuiſſet, ib. nu. 11. & ſeqq. 191
3 in Teſtibus producendis partem impedientes excommunicari poſſunt, in c. Conſtitutis, il primo, n. 1. de teſtibus, & atteſtat. 193
3 Teſtis compellitur fraudem illius degere, qui probationis copiam adverſario ſubtrahit, in cap. Pervenit, il primo, n 1. de teſtib cogen. 201
3 Teſtes compelluntur etiam in criminali, quod accuſatus malitioſè accuſatori ſubtraxit, ibid. n. 2. 201
3 Teſtis qui juravit contra aliquem non teſtificari, juramento non obſtante debet compelli, ibid. num. 4. 201
3 Teſtē occultās domi ſuæ qua pœna puniatur, ib. n. 8. 201

3 Teſtis in criminali compellitur teſtificari an fuerit adſtrictus à parte ad non deponendum, ib.n.9. 202

6 Teſtis falſidicus tres lædit, Deum, Iudicem, & partem, in c. Falſidicus, n.1.& 120.uſque ad num.133.de Crim. Falſ. 307

6 Teſtis tenetur de falſo ſi interrogatus ſuper certo articulo dicat ſe neſcire, aut non recordari, vel ſi deponat obſcurè, vel verſutè, vel per malitiam, ib.nu 5.& 149.& ſeqq. 307

6 Teſtis tenetur pœna falſi, qui obſcurè, verſutè, aut per malitiam teſtificatur, ib.n.151. 317

4 Teſtes in actibus humanis regulariter non requiritur ut ſint rogati, in c.Cum eſſes.n.22.de teſtam. 332

4 Teſtes duo idonei præferuntur unico, quantæcunque ſit dignitatis, ib.n.30.& 59. 333

4 Teſtes duo quando ſufficiant, & quando tres requirantur, & quales eſſe debeant ad Eccleſiam pertinet determinare, neque hoc legi Divinæ adverſatur, ib.num.56. & 146. 336

4 Teſtes ſeptuaginta duo requiruntur ad damnandum Cardinalem Epiſcopum, ib.n.144. 343

4 Declaratur, ib n 145. 343

4 Teſtium defectus ſupplet numerus, ib n.146 pag 343

4 Teſtes duo, vel tres ſi habeant qualitates requiſitas de iure canonico ſufficiunt in omni materia quantumvis gravi, ib. n 137.& 138. 333

Vide in ver. *Teſtamentum*.

3 Teſtes in multis cauſis plures quam duo requiruntur, ſed nunquam ſufficit unus, in c. Licet univerſis, n. 2. & 4.&13. de teſtib. 191

3 Declaratur, ib.n.7.& n 12. uſque in fin.

3 Teſtes ultra duos in multis caſibus ſunt neceſſarii, ſed in nullo caſu ultra tres, ſi habeant qualitates à iure requiſitas, & explicatur lex Divina, In ore duorum, &c. ib.n.4. & 7. 192

3 Leges civil.s requirentes maiorem numerum, quàm duorum, vel trium teſtium, valent, & cenſentur approbatæ à Canone, ib. n. 5. 192

3 Contrarium, ib n 7 & 9. 192

3 Teſtes tres in multis caſibus requiruntur, ib. n.8. 192

3 Lex Civilis, quæ in divortio requirit ſeptem teſtes non valet ex defectu poteſtatis, ib n.12.pag. 192

3 Teſtis unicus quamvis legitimus non probat, ibidem num. 13. 192

1 Teſtis unus, & confeſſio facta abſente parte plane probat, in c.Ne innitaris, n. 105. de Conſtitut. 52

1 Teſtes plures in concurſu prævalent paucioribus, ibid. num 282. 85

1 Teſti unico atteſtanti de mente mariti non eſt credendum, ib.n.415 119

3 Quod locum habet in omnibus cauſis tam prophanis, quàm ſpiritualibus, ib n.14. 193

3 Teſtimonio unius creditur ubi de nullius præiudicio agitur, puta an aliquis ſit baptizatus, an Eccleſia ſit conſecrata, &c. ib. n.15. 193

3 Idem ſi agatur de modico præiudicio, ib n.17.

3 Idem in pluribus aliis caſibus, remiſſivè, ib.n.19. 193

3 Clericatus poteſt probari per unum teſtem, ib n.16. 193

3 Teſtis unicus in iudicio præſumptionem inducit, ibid. n. 20. 193

4 Teſtes ubi ſunt prorſus inhabiles ad teſtimonium faciendum, numerus non ſupplet defectum, in c. Veſtra, n. 144 de Cohabitat, Cler.& Mulier. 22

6 Teſtes Synodales per ſingulas diœceſes deputari debent in quolibet provinciali Concilio, in c. Sicut olim, n.2. de Accuſat. 133

6 Quod ſit eorum officium, & poteſtas, ib. & n. ſeqq. & num. 6. 133

6 Quibus qualitatibus prædìti eſſe debeant, ibid n.3. 133

6 Et in quibus differant à teſtibus ſynodalibus deputandis non requiritur ut ſint iurati, ib.n.6. 134

6 Si ſint de loco, ubi inquirunt, propriis ſumptibus vivere debent, ib.n.7. 134

6 Sin minus à quo ſint procurandi, ib.n.8. 134

6 Sumptus habere debent moderatos, ſed non poſſunt aliquem coercere, ibid n.9. 134

7 Teſtes ſynodales in ſynodo ab Epiſcopis conſtitui debent, in c. Cum olim, il ſecondo, n.14. de Privileg. 57

3 Teſtes, & inſtrumenta eamdem vim habent ad plenam probationem faciendam, in c.Sicut, n 3. de probat 161

3 Teſtificari compellitur qui iuravit teſtimonium non dicere, ſi atteſtatione, publicatæ non ſunt, nec renunciatum teſtibus, in c.Intimavit, n.1. & 8.de teſtibus, & atteſtat. 190

3 Teſtimonium, accuſatio, & ordo æquiparantur in repellendo, in c.Non debet, n.7 de teſtib.pag. 200

2 Textus, in c.Præterea, de ætat. & qualit. an fuerit corruptus per c.Si pro Clericis, de Præben.in 6.in d.c.Præterea, n.5. 246

1 Thalmud Iudæorum librum plures Romani Pontifices iuſſerunt concremari, in c. Canon. Statuta, num 69.de Conſtitut. 25

Theologia, Theologus.

2 Theologi, & Canoniſtæ quomodo ſe invicem habeant in iuribus, & rationibus pendendis, in c.Cum contingat, n.11.de ætat. & qualit.pag. 247

5 Theologiæ appellatione venit etiam ſcientia Canonica, in cap. Non magnopere, num. 15. Ne Cler. vel Monach. 403

5 Theologiæ appellatione an comprehendatur ſcientia Canonica.in c. Super Specula, n. 31. Ne Cler. vel Monach. 435

4 Theologus Cathedralis habet onus legendi iniunctum præbendæ per ſe ſtans, in c.Litteras, n. 62. de Conceſſ. Præb. 247

6 Theologiæ Lector de iure eligi debet tantum in Metropolitana Eccleſia, ſed ex Concilio etiam in Cathedrali, & Collegiata, in c.Quia nonnullis, nu.24.de Magiſtris. 205

6 Theologi officium eſt Sacerdotes, & alios docere Sacrã Scripturam, & in his præſertim inſtruere, quæ ad curam pertinent animarum, ib.n.28. 205

6 Theologia ſcholaſtica eſt quæ legitur in libris ſacrorum ſcriptorum, ib.n.31. 206

6 Theologus in Metropolitana Eccleſia electus de iure efficitur Canonicus, ib.n.33. 206

6 Secus ex Concil Trid. ib n.34. 206

6 Theologi electio ſpectat ad Epiſcopum, Præbendæ verò theologalis collatio facienda ab eo, ad quem ante Concilium Tridentinum ſpectabat, ib. num. 38. & ſequen. 206

Theologalis præbenda.

Vide in verb. *Præbenda theologalis.*

Magiſtri, ſeu Lectores, & Scholares Theologiæ.

Vide in ver. *Lectores Theologiæ.*

4 Theſauraria an ſit Dignitas, in c. Ad hæc, n. 39. de præbend. 106

6 S. Thomæ loca de Poteſtate legali in inducendo impedimenta matrimoniis contrahendis conciliantur, in cap. Vtrum autem, n.23.de cognat. ſpirit. 63

4 S. Thomæ doctrina ab Eccleſia eſt approbata tanquam veridica, & Catholica, in c.Fraternitatem, nu. 52. de ſepultur. 368

6 S. Thomæ doctrina de ignoranter promoto per ſimoniam expenditur, in c.Nobis, n.50. & 80.& ſequen. de Simon. 156

6 Timor vanus non excuſat, in c.Conſultationi, num.11. de ſponſal. 12

Vide in ver. *Matrimonii libertas.*

2 Tintinnabulorum ſex ſunt genera, in c.Cuſtos Eccleſiæ, n.7.de Offic.Cuſtod. 384

4 Titulus de Clericis non reſidentibus in quibus beneficiis procedat, in c.Clericos, n 36 de Cleric.non reſiden. 79

2 Tituli beneficiales ſunt de iure poſitivo, in c. Cum pridem, n.69.de Pactis. 550

2 Titulus Eccleſiaſticus eſt ſpiritualis poteſtas ad actus ſpirituales exercendos, ib. n.117.pag. 556

2 Tituli beneficiales ſunt ex ſe formaliter ſpiritualia licet affectivè per Eccleſiam, ib.n.126. 557

2 Tituli Epiſcopatus ſunt de iure poſitivo, & tamen vendi non poſſunt ſine labe ſimoniæ, ib n 129. 558

1 Titulus, & beneficium pro eodem aſſumuntur, in c. Ad audientiam, il ſecondo, n.104.de Reſcript.pag 241

2 Titulus putativus niſi proveniat à legitimo Superiore non dicitur coloratus, nec ſuſtinetur opinione communi, in c. Niſi cum pridem, n.33. de Renunc. 156

Vide in ver. *Prælatus putativus.*

4 Titulus radicatus in perſona unius non evellitur licet alteri exercitium, & adminiſtratio concedatur, in c. de Rectoribus, n 36, de Cleric. ægrotan. 197

3 Titu-

3 Titulus reprobatus à jure habetur pro non titulo, in cap. Gravis, num. 75. de Reſtit ſpoliat. ...
4 Titulus juſtus elicitur ex facto executoris inſtitutionem tribuentis, in c. Cum veniſſent.n. 19. de Inſtitut. 226
5 Tituli non ſunt ab Epiſcopo transferendi ab una ad aliam Eccleſiam ſine magna cauſa, in c. Ad audientiam, il primo, n.58. de Eccl. ædific. 362
6 Titulum ſuæ poſſeſſionis licet non cogatur quis oſtendere, tamen ſpeciale eſt in poſſeſſore beneficii, ut cùm de inſtitutione agitur, eam probare debeat per inſtrumentum, in c. Licet Heli, n 19. & 22. de Simon. 165
6 Titulum ſui beneficii non cogitur Clericus oſtendere quando tertius agit contra ipſum, allegans ſe habere jus in Præbenda, ib.n. 24. 165

Vide in ver. *Beneficiatus*.

6 Epiſcopus in viſitatione poteſt cogere Clericos viſitatos ad exhibitionem ſuorum titulorum ex ſententia S. Congregationis Concilii ibid.n. 26 pag. 165
6 Epiſcopi noviter promoti ſolent publicare edictum generale, ut unuſquiſque teneatur fidem facere de titulo ſui beneficii, ibid n.30. 166
6 Poſſeſſio dicitur antiqua ad effectum præſumendi titulum ſi ſit decennalis, ib. n. 31. 166
Titulus ordinandorum.

Vide in ver. *Ordo quoad titulum*.

4 *Tolerantia*, & patientia Superioris delictum ſubdit non excuſat, in c. Sicut nobis, n 4. de Regul. 77
4 Tolerantia Papæ non operatur ut pluralis juſtè poſſideat, ſed ut ſubditi ab ipſo juſtè ſacramenta percipiant, in c. Cum jam dudum, n. 12. de Præben. 117
4 *Toleramus* verbum, inducit tacitam diſpenſationem ſuper facto alias illicito, in c. Niſi eſſent, n. 29. & n. 31. de Præben. 132
5 *Toletani* Concilii decretum de his, qui poſt aſſumpta Eccleſiaſticarum dignitatum officia ad conjugia redeunt, expenditur, in cap. Majores, numero 113, & ſeqq. de Baptiſm. 329
2 *Tonſura*, ſeu Pſalmiſtatus an poſſit conferri à ſimplici presbytero, in c. Cum contingat, num. 6. de ætat. & qual. 256
2 Tonſura Clericalis, ſeu Pſalmiſtatus an ſit Ordo, ib. n. 10. & ſeqq. uſque in finem. 257
2 Tonſuram clericalem non eſſe ordinem propriè quibus fundamentis probetur, ibid. num 13. & ſeqq uſque ad num. 45. 257
2 Tonſura eſt media diſpoſitio inter ſtatum laicalem, & clericalem, ibid. numero 24. & ſequen. num. 40. & 41. pag. 258
2 Contrarium, num. 128. 258
2 Tonſura Clericorum, & Monachorum quod ſignificet, ibid.n. 25. 258
2 Tonſura Clericalis relationem non habet ad Euchariſtiæ Sacramentum, ibid. num. 28. 259
2 Contrarium, num. 110 259
2 Tonſura non eſt repetenda ſi ea omiſſa reliqui ordines fuerint collati, ibid. n 29. 259
2 Contrarium, n. 100. & ſeqq. 259
2 Tonſura confertur ſine ulla rei traditione, ibidem numero 33. 259
2 Contrarium, n. 69. & 87. 259
2 Concilium Tridentinum non habuit Tonſuram Clericalem pro Ordine Eccleſiaſtico, ibidem numero 36. & ſeqq. 259
2 Declaratur, ibid n. 132. 259
2 Concilii Tridentini decreta de clericali tonſura expenduntur, ibid. n. 132 272
2 Tonſuram clericalem, ſeu Pſalmiſtatum eſſe Ordinem propriè, & characterem imprimere qui authores ſenſerint, ibid. n.45. 260
2 Referuntur fundamenta pro ſententia Canoniſtarum ib. n. 46. & ſequen. uſque ad n. 119. 261
2 Tonſuræ collatio irrita eſt, ſi fiat non ſervata forma præſcripta Eccleſiæ, ibid. n. 50. 261
2 Tonſura clericalis, & Pſalmiſtatus idem ſunt, ib.n. 80. & num. 88. 265
2 Tonſura clericalis unde ortum duxerit, ibid.n. 84 265
2 Tonſura à Pontificali Romano inter Ordines computatur, ibid. n. 85. & ſeqq. 266
2 Datur inter Miſſarum ſolemnia ſicut & reliqui Ordines in ſolemnibus ordinationibus, ibid. n. 86. 266
2 Tonſuræ clericalis materia, & forma quæ ſit, ib. n.87. & ſequen. 266
2 in Tonſuræ collatione confertur gratia, ib n.89. 267
2 Tonſura Clericalis, ſeu Pſalmiſtatus jure ordinario conferri non poteſt niſi ab Epiſcopo, ibid. n. 94 267
2 Tonſuratus ante ſuſceptum Chriſma eſt malè promotus, & eget diſpenſatione Apoſtolica, ibid n 96. 267
2 Tonſura ſeu Pſalmiſtatus eſt principium, & quaſi fundamentum militiæ Clericalis, ibid. n. 101. pag. 267
2 Tonſura Clericalis, ſeu Pſalmiſtatus quam relationem habeat ad Euchariſtiæ Sacramentum, ibid n. 110. 268
2 Tonſuræ clericalis effectus memorabiles complures recenſentur, ibid. n.112. 269
2 Tonſuræ clericalis miniſterium eſt ſacrum, ib.n 115. 270
2 Tonſura, & minores Ordines extra ſolemnes ordinationes dari poſſunt etiam ſine celebratione Miſſæ, ibid. num. 127. 271
4 Tonſura requirit ætatem ſeptem annorum completam, in c. Super inordinata, n.20. de præben. pag. 187
1 Tonſuræ collatio facta ab Epiſcopo familiari ſuo triennali valida eſt ſi ſtatim ac reſervata fuit penſio, in cap. Ad audientiam, il ſecondo, n. 137. de Reſcript. 244
5 Tonſura arguit profeſſionem ſi per eam profeſſi à novitiis diſtinguantur, in c Nullus, num 1 de regular ...
2 Tonſura clericalis quocunque die, & hora conferri poteſt, in c. De eo num. de tempor. ordinat. pag. 177
2 Tonſura, & quatuor minores Ordines eodem die ab Epiſcopo uni conferri non poſſunt, ibid. n. 14. 177
2 Tonſura in minoribus ordinibus continetur, ibidem n.16. 177
2 Sixti V. conſtitutio de prima Tonſura expenditur, in c. Cum contingat, n 113. de Aetat & qualit pag 269
3 Tonſura Monachalis, de qua in c Monaſterium, 19. q. 3. cautè accipitur à Summiſtis pro tonſura clericali, in cap. Cum inter vos, num. 13. & ſeq. de ſent. & re judic. 238
3 Tonſura magna in Novitio inducit tacitam profeſſionem, ib. n. 14. 338
5 *Torqueri* nemo poteſt niſi legitimis præcedentibus inditiis, in c Audivimus, num. 52. de relig. & vener. Sanctor. 335
5 Etiam pro crimine læſæ majeſtatis, & proditionis patriæ, ibid. n. 53. 335
3 *Tortura* in fert gravamen irreparabile, & ideo ab illius comminatione datur appellatio, in c Super eo, il ſecondo n. 39. de Appellat. 245
5 *Tortura* adeo purgantur inditia, ut reus puram veritatem dixiſſe cenſeatur, in cap. Audivimus, n. 45. de relig & vener. Sanctor. 335
5 Tortura ſine novis inditiis repeti non debet, ibidem n 47. 335
5 Tortura inuſitato tormenti genere inferenda non eſt, ib. n. 51. 335
2 *Tractare* verbum quid importet, in cap. Contingit, n. 18 & 29. de Arbitr. 610
6 *Tractatus* parentum ad conſtituendum filium in quaſi poſſeſſione legitimatis fortior eſt, quàm nominatio, in cap. Lator, n. 21. & n. 30. Qui filii ſint legitimi 90
6 Tractatus legitimitatis cum adminiculis nocet etiã fidei commiſſariis, ibid. numro 63. & 79. uſque ad numerum 88. 99
6 Tractatus, & nominatio patris ſuper legitimitate filii an, & quando noceat tertio, ibid. n. 79. & n. ſequen. uſq. ad n.88. 103
6 Tractatus, & nominatio patris non nocet tertio quando agitur de præjudicio fœderis alterius matrimonii. Secus ſi de ſucceſſione, ib. n. 80. & 87. 103
6 Tractatus parentum cum adminiculis probat legitimitatem ad effectum ſucceſſionis etiam in petitorio, & contra tertium, ib n. 81. & n 86. 103
6 Tractatus legitimitatis filii quando adeſt cõtrarius tractatus non nocet fidei commiſſariis, ibid. n.84. 104
6 Tractatus ſimplex ſine adminiculis, an ſufficiat in petitorio ad ſucceſſionem obtinendam excluſo tertio, ib. num. 85. 104
6 Tractatus legitimitatis vincit teſtimonium parentum, & hoc vincit famam Viciniæ, in cap. Per tuas, n. 16. Qui filii ſint legit. 106
2 Tractatus non includit deliberatum conſenſum, in cap. Cum pridem, n. 20 de pactis. 544
2 Tractatus in electione per compromiſſum eſt unum de eſſentialibus requiſitis, in c. Licet de Vitanda, num. 49. de Elect. 25
5 Tradere quid importet, in c. Porrectũ n. 41. de Regulat. 63
2 *Tranſactio* de ſpiritualibus fieri non poteſt, in c. Contingit, n. 19. de arbitr. 610
2 Tranſactio ex ſui natura requirit ut aliquid detur, promittatur, vel retineatur, ibid. n. 31. 611

2 Et

2 Et dicitur ſpecies alienationis, ibid. n.32. 611

2 Tranſactio facta per eum, qui non poteſt alienare valida eſt ſi per ipſum non fiat alienatio, in c. Cum tempore, n.27 de Arbitr. 606

6 Tranſactio facta de rebus Eccleſiæ per Prælatum ſine conſenſu ſuperioris non obligat ſucceſſorem, in c. Veniens, n.1. de tranſact. 569

2 Sed valet in præiudicium tranſigentis, & quamdiu eccleſiam poſſidebit, ib. n.2. 596

2 Tranſactio perſonalis efficitur realis, & obligat etiam ſucceſſores ſi fuerit per Sedem Apoſtolicam confirmata ex certa ſcientia, ib. n.3. pag. 569

2 Tranſactio omnis eſt pactum, ſed non è converſo, ibid. num.8. 569

2 Tranſactionis ſubſtantia eſt ut aliquid utrinque detur, aut remittatur, ib. n.13. 570

2 Tranſactio fit ſuper re dubia, & lite incerta, aliàs non tenet, ib. n.16. 571

5 *Tranſitus* ad arctiorem religionem qualiter ſit permittendus, in c. Nec religioſi, n 70 de Regular. 121

2 Tranſitus à perfectiori ſtatu ad minus perfectum eſt licitus, in c. Niſi cum pridem, n.6. de renunciat. 153

5 Tranſiens ab uno ad aliud monaſterium non eget nova probatione, in c. Ad Apoſtolicam, n.45. de Regul. 74

5 Tranſitus à fratribus Cappuccinis ad Minores, & Obſervantia non datur, ibid. n 50. 75

5 Nec à Calceatis ad Diſcalceatos eiuſdem ordinis, nu. 51. pag. 75

5 Tranſiens ad laxiorem religionem eiuſdem Ordinis poteſt quandocumque ad primam redire, niſi in ſecunda fuerit tacitè, vel expreſſè profeſſus, ib. n.55. 76

5 Tranſitus ad laxiorem religionem cauſa præcipua eſt infirmitas ac debilitas complexionis, ib. n.62. 76

2 Tranſiens ad ſecundam Eccleſiam ſine licentia Superioris non eſt ipſo iure privatus prima, ſed privari poteſt infra ſex menſes. Secus ſi tranſeat cum licentia, in c. Admonet. n.12. de Renunciat. 146

Electus ad ſecundam Eccleſiam non poteſt ſe transferre, &c.

Vide in ver. *Electio ad ſecundam Eccleſiam.*

2 Tranſitus eſt facilior in habentibus ſymbolum, in c. Sanè, il ſecondo, n.12. de Offic. Deleg. 391

5 *Tranſlatio* Reliquiarum, & Corporum Sanctorum fieri non debet authoritate Principis ſæcularis in c Cum ex eo, n 18 de reliq & Vener Sanctor. pag. 340

5 Tranſlatio reliquiarum eſt ſpecies alienationis, ibidem num.32. 341

Tranſlatio Epiſcoporum, ac ſedium, mutationes ſunt ex maioribus Eccleſiæ cauſis, in c. Cum ex illo, nu.8. de Tranſlat. Epiſcopi.

Vide in ver. *Cauſæ Maiores.* & in ver. *Papa quoad Epiſcoporum promotionem.*

Tranſlatio Epiſcopi requirit cauſam utilitatis, vel neceſſitatis Eccleſiæ, ib. n.16. ...

Et aliter tranſiens dicitur ſpiritualis adulter, ib. n. 18. ...

Vide in ver. *Epiſcopus quoad tranſlationem.*

In dignitatibus Eccleſiaſticis non licet de maiori ad maiorem tranſire, ib. n.6. & 15.

Declaratur ib. n.20. & ſeqq.

5 Tranſlatio titulorum de una ad aliam Eccleſiam non poteſt fieri ab Epiſcopo ſine magna cauſa, in c. Ad audientiam, il primo, n 58. de Eccleſ. ædific. 362

4 *Tranſlata* Eccleſia omnia iura ad eam pertinentia tranſeunt in Eccleſiam ad quam facta eſt tranſlatio, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, n.6. de præben. 160

5 Tranſlatus ab uno ad aliud monaſterium eiuſdem religionis poteſt per Abbatem ad libitum revocari ad primum, in c. Ad Apoſtolicam, n.56. de Regular 76

5 Tranſlatus ad laxiorem religionem poſt Concilium Tridentinum anno probationis renunciare non poteſt, ib. n.64. 77

2 Tranſlatus ad ſecundum beneficium ignorans malignitatem aëris habet regreſſum ad primum, in c. Ad ſupplicationem, n,16 de renunciat. 150

2 *Treugæ* Canonicæ quibus diebus, & quas ob cauſas ſunt ſervandæ, in c. Treugas, n.1. de Treug, & Pace. 522

2 Treugæ conventionales omni tempore ſervari debent, ibid n. 2. 522

2 Treuga eſt ſecuritas præſtita rebus, & perſonis diſcordia nondum finita, ibid. n,11. 522

2 Treuga, & induciæ in quo differant, ib. n. 14. 523

2 *Triburienſis* Concilii Canon de clericali tonſura expenditur, in cap. Cum contingat, numero de ætat. & qualit. 265

6 *Tributa* ſolvuntur Principi ex publico in recognitionem univerſalis dominii, & ſunt impræſcriptibilia, in c. Præterea, n.48. Ne Præl. vic. ſuas. 192

Tridentinum Concilium, communia.

1 Tridentinum Concilium ubi voluit imponere pœnam nullitatis actus, id diſertis verbis expreſſit, in c. Cum acceſſiſſent, n.30. de Conſtit. 147

5 Tribuit iuriſdictionem Epiſcopis tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, n.42. de Relig. domib. 219

1 Non conſuevit nominatim derogare antiquioribus Conciliis, aut privilegiis clauſis in corpore iuris quod pluribus exemplis oſtenditur, in cap. Nonnulli, num. 41. & ſequen. de Reſcript. 228

2 Quibus verbis uti conſueverit ubi loquitur de Summo Pontifice, in c. Cum magiſtrum, n.27. de elect. 111

4 Quo ſenſu in aliquibus prohibitionibus intelligatur includere Summum Pontificem, in c. Nulla, n.70. de conceſſ. præben. 235

4 Tridentinum Concilium ubi loquitur de concernentibus iuriſdictionem non intendit eam uni auferre, & dare alteri, in c. Tuæ, n.8. de Cler non reſid. 69

2 Tridentinum Concilium præcipiens Beneficia Regularia conferri Regularibus, vel iis, qui habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, procedit in inferioribus collatoribus, in c. Cum in Magiſtrum, n.24, de Elect. 111

6 Tridentinum Concilium nec voluit, nec potuit, adimere Papæ poteſtatem diſpenſandi in ſacris ordinibus cum voluntario homicida, in c Henricus, num. 26 de Cler. pugn. in duell. 278

3 Tridentinum Concilium, in c 20. ſeſſ. 24. nihil imminuit Sedis Apoſtolicæ authoritatem in cauſis cognoſcendis, in c. Licet, n.35. de foro compet. 83

Tridentinum Concilium quoad derogationem.

2 Tridentino Concilio in c. 10. ſeſſ. 23. obiici non poteſt, quod non derogaverit ſeptimæ ſynodo, aut privilegiis clauſis in corpore iuris, in c. Significaſti, nu. 14. de Offic Archid. 380

1 Tridentinum Concilium antiquioribus Conciliis, aut privilegis clauſis in corpore iuris non conſuevit nominatim derogare quod pluribus exemplis oſtenditur, in c. Nonnulli, n. 42. & ſequen deReſcrip. 228

4 Concilio Tridentino nec ſolet, nec oportet generaliter, aut ſpecialiter derogari, dummodo ſupplicatio manu Papæ ſignata fuerit ex motu proprio Pii V. in c. Nulla, n.86. de Conceſſ. Præb. 237

7 Conſtitutio poſterior tollit decreta Concilii Tridentini contraria, etiamſi eidem Concilio ſpecialiter non deroget, in c. Ex parte, n.26. de Privileg. 70

4 Concilium Tridentinum, c.14 ſeſſ 25. de reform. circa concubinarios nihil ex veteri iure immutat, vel ex ſtatutis Eccleſiæ, ſed tantum iuri communi addit, in cap. Quæſitum, n. 28. & nu. 31. de Cohabit. Cleric. & Mulier. 26

Tridentini Concilii interpretatio, & executio.

3 Tridentini Concilii decreta an, & quibus liceat interpretari, in c Cum veniſſent, num.1. & 9 uſque in fin. de Iudic. 19

3 Bulla Pii IV. circa prohibitionem interpretationis Concilii Tridentini, ib n.9. 20

3 Bulla Pii IV. prohibens Tridentini Concilii interpretationem, de qua interpretationis ſpecie ſit intelligenda, ib. n.10. 20

3 Tridentini Concilii Canones, & decreta nemo poteſt per modum legis univerſalis interpretari, niſi ſolus Papa, ib. n.11. & ſeqq. 21

3 Papa poteſt Tridentinum Concilium interpretari tam per ſeipſum, quàm per eos quibus per id munus ſpecialiter demandaverit, ib. n.14. 21

3 Congregatio Epiſcoporum, & Regularium non habet ius Tridentini Concilii decreta interpretandi, ibidem num 18. 22

3 Legatus de latere Tridentini Concilii decreta interpretari non poteſt abſque ſpeciali facultate, ibidem numero 20. 22

3 Epi-

3 Epiſcopi in ſuis decretis, & Conſtitutionibus, & Iudices in ſuis ſententiis, & interlocutoriis interpretari non poſſunt decreta Concilii Tridentini, ib. nu. 21. & ſeqq. uſque ad n. 52. 22

3 Bulla Pii IV. dum prohibet ne quis audeat ſtatuere ſuper decretis Concilii Tridentini, intelligitur de ſtatutis declaratoriis, ib. n. 25. & ſeqq. 23

3 Epiſcopis tanquam executoribus Concilii Tridentini in ſua Diœceſi licet pro huiuſmodi executione edicta proponere, ib. n. 26. 23

3 Epiſcopis ſi in ſuis Diœceſibus, & iuriſdictionibus in cauſis pendentibus liceret Concilium Tridentinum, interpretari, quæ incommoda ſequerentur, ib. n. 37. 24

3 Epiſcopi, & Iudices, etiamſi difficilis ſit acceſſus ad Sedem Apoſtolicam, dubium arduum & difficile ſuper decretis Concilii Tridentini etiam incidenter decidere non debent, ib. n. 50 pag. 27

3 Iudex cum incidit dubium concernens interpretationem Concilii Tridentini quomodo ſe gerere debeat in cognitione, & expeditione cauſæ, ib. n 44. 26

3 Iudex cum directè, & principaliter vertitur dubium ſuper intellectu alicuius decreti Concilii Tridentini omnino abſtinere debet ab interpretatione, ib. n. 46. 26

3 Iudex etiam incidenter de dubiis ſuper decretis Concilii Tridentini cognoſcere non poteſt ſi commodè pateat aditus ad Congregationem, ib. n 47. 26

3 Iudices qui ob locorum diſtantiam, vel aliud legitimum impedimentum nequeunt ad Congregationem Concilii recurrere, poſſunt ſi periculum ſit in mora de dubiis non arduis decretorum Concilii Tridentini incidenter cognoſcere, & ſuper negocio principali pronunciare, ib. n. 48. 26

7 Epiſcopi & prælati ſunt executores decretorum Concilii, Principes verò tantum ſunt moniti, ut ad ea exequenda Prælatis auxilium præſtent, in c. Sacro, n. 33. de ſent excomm. 201

3 Doctores, & Magiſtri prohibentur gloſſas, commentarios, adnotationes, & ſcholia ſuper decretis Concilii Tridentini typis mandare, atque impreſſa edere, in c. Cum veniſſent, n. 52. & ſeqq. uſque ad n. 63. de Iudic, 27

3 Declaratur. ib. n. 71. & 76. 29

3 Bulla Pii IV. prohibens ne quis edat ullum genus interpretationis ſuper Decretis Concilii Tridentini includit etiam interpretationem probabilem, ib. nu. 53. & ſeq. pag. 27

3 Iuriſperitus qui edidit gloſſam impreſſam Hiſpano idiomate ſuper Concilio Tridentino declaratur excommunicatus à S. Congregatione, ib. n. 57. 28

3 Remiſſiones Auguſtini Barboſæ indici librorum prohibitorum adiectæ ex ſententia S. Congregationis Concilii, ib. n. 58. 28

3 Doctores, qui gloſſas, & Commentarios manuſcriptos ſuper decretis Concilii Tridentini non evulgant, ſed ad uſum ſuum ſibi reſervant non incidunt in pœnas Conſtitutionis Pii IV. ib. n. 76. 31

3 Gloſſæ Cardinalis Antonii Carafæ, & Epiſcopi Theani ſuper decretis Concilii Tridentini, ib. n. 77. 31

3 Congregationis Concilii Miniſtri an includantur in Bulla Pii IV de non interpretandis decretis Concilii Tridentini, ib. n. 78. 31

3 Doctores, & advocati, qui aliquod Trid Concilii decretum incidenter interpretantur, eamque interpretationem ſcriptam, aut impreſſam edunt, excuſantur à cenſuris Bullæ Pii IV. ibidem nu. 80. 31

3 Bulla Pii IV. accipit interpretationem ex communi obſervantia, ut non comprehendat editiones interpretationum, quas faciunt Magiſtri, & Doctores ſuper aliquo decreto Concilii Tridentini, ib. n 83, 32

3 Bulla Pii IV. non ſuſtulit facultatem, quam Doctores habent publicè interpretandi Concilium Tridentinum, ib. n. 94. & ſeqq. uſque in finem. 33

3 Magiſtri, & Lectores licitè poſſunt in ſcholis Tridentini Concilii decreta oretenus interpretari, ib. n. 89. & ſeq. uſque in finem. 33

3 Tridentinum Concilium in Græcam, Arabicam, Chaldæam, aliaſque exteras linguas verſum, ib. n. 90. 33

3 Concilii Tridentini decretum, in c. 2. ſeſſ. 25. de reformatione expenditur, ibid. n 99. pag. 34

3 Doctoribus, & Magiſtris an liceat interpretationes ſuper decretis Concilii Tridentini ſcholaribus ſcribentibus dictare, ib n. 104. 35

2 Obſervantia generalis Epiſcoporum plurimum valet ad interpretationem Concilii Tridentini, in c. Cum ſit ars, n. 47. de ætat. & qualit. 285

3 Tridentinum Concilium in quo diſcrepet à iure civili in præfixione inſtantiæ, in c. Venerabilis, n. 13. & n. ſeq. de Iudiciis. 37

Vide in ver. *Congregatio Concilii*, & in verb. *Declarationes.*

Tridentinum Concilium expenditur.

2 *Seſſ.* 7. c. 13. in c Accepimus, n. 31 de Ætat. & qualit. 276

2 *Seſſ.* 14. cap. 1. in cap Ad aures, num. 13. de Tempor. Ordinat. 186

6 *Seſſ.* 14. cap. Henricus, n 23. & ſeqq de Cler. cap, pugn. in duello, & in c Petitio, n. 15. de homicid. 272

2 *Seſſ.* 14. cap. 10. in cap. Cum cauſam, num. 36. de elect. pa. 79

6 *Seſſ.* 21. cap. 1. in cap. In ordinando, num. 27. & ſeqq. de Simon. 1[illegible]4

4 *Seſſ.* 21, cap. 2. in cap, Epiſcopus, num. 25. de præben. pag. 87

4 *Seſſ.* 21. cap. 3 in c. Quia nonnulli, num. 11. de Cleric. non reſident. 33

7 *Seſſ.* 22. de obſerv. & evitan. in celebr. Miſſ c. un. §. Nevè patiantur, in c In his, n. 15. de Privileg. pag. 90

4 *Seſſ.* 22. cap. Quia nonnulli, num. 11. de Cleric. non reſident. 33

2 *Seſſ.* 22. cap. 4. in cap Cum in cunctis, § Inferiora, n. 40. de Elect. 55

5 *Seſſ.* 22. cap. 8. in cap, De Xenodochiis, num. 20. de Relig domib. 202

4 *Seſſ.* 23. cap. 1, §. Eadem, in c. Ex tuæ, n. 26. de Cler. non reſid. & in c. Qualiter, n 10. de eod. titul. & in c. Fraternitatem, n. 93. de Sepultur, & in c Tuæ, n. 16. & 18. de Cler. non reſident. 97

5 *Seſſ.* 23 cap. 10. in cap. Aqua n. 12. de Conſecr. Eccleſ. vel altar. 290

2 *Seſſ.* 24. cap. 3, in cap. Conquerente, num. 55. de Offic. Ordinat. 466

2 *Seſſ.* 24 c. 6 in c. Henricus, n. 43. de Cler. pugn. in duel. & in c. Dilectus, n. 13. de Tempor ordinat. pag. 197

7 *Seſſ.* 24. c. 11. in c. Ex parte, n. 8. de privileg & in c. Vt privilegia, n. 27. eod. 80

4 *Seſſ.* 24. c. 17. in c Iam dudum, n. 31. & ſeq. ad n. 38. & n. 57. de Præben. 120

7 *Seſſ.* 24. in cap. Manifeſta, num. 18. & ſeqq. de Pœnit. & remiſſ. 102

2 *Seſſ.* 24. cap. 18. in cap. Cum ſit ars, num. 43 de ætat. qualit. 284

3 *Seſſ.* 24, cap 20, in cap. Ex parte, num. 9, de for compet. pag. 93

2 *Seſſ.* 25. de Regular cap 6, in cap. Quia propter, n 17, de elect. 92

3 *Seſſ* 25. de Regular. cap. 11. in cap. Cum olim, n 43, & 58, de Reſcript. 229

4 *Seſſ.* 25. de Reg. c. 16. in c, Cum dilectus, n. 14 de ſucceſſ. ab inteſtat. 358

4 *Seſſ.* 25, de Reg cap 17, in c. Cum virum, n. 10. & ſeqq. de Regular. 51

5 *Seſſ* 25, de Regular, c 18, ib n. 18. 52

2 *Seſſ* 25, de Regularibus, cap. 19. verſ In c. Dilecti, n 35, de Renunciat. 167

3 *Seſſ.* 25, de reformatione, c. 2, in c. Cum veniſſent, n. 99. de Iudic 34

7 *Seſſ.* 25, de reformatione, c. 3, in c Licet, n. 27, de pœnis, & in c Quoniam, n 40 de Offic Delegati, & in c Sacro, à n 20 uſque ad n. 64 de ſent excom. 95

4 *Seſſ.* 25 de reform. c. 7. in c Nulla, à n. 69. uſque ad n. 78, de Conceſſ. præben. 235

4 *Seſſ.* 25 c 14 de refor in c. Quæſitum. n. 28 & ſeqq. de Cohabit. Cler. & Mulier 26

2 *Seſſ.* 25 de reform c 15 in c. Veniens, nu. 22 de filiis Presbyter & in c. Ad extirpandas, à n 9. uſque, ad n. 26 & à n. 35. uſque, ad n. 48. eod. tit. 319

Tridentinum Concilium quoad Magiſtrum.

Vide in ver. *Magiſter.*

Tridentinum Concilium quoad Theologum.

Vide in ver. *Theologus.*

5 *Tridui* perſeverantia poſt profeſſionem in quibus caſibus requiratur, in c. Vidua, n 32. & ſeqq. uſque, ad nu. 39. de Regular. 24

5 Tridui perſeverantia an requiratur in eo qui infra annũ probationis profitetur expreſsè, ib n 34 24

5 Et quid in eo, qui in infirmitate ſuſcipit habitum profeſſorum, ib n 35, 24

5 Et quid in eo qui poſt votum de ingrediendo religionẽ habitum profeſſionis aſſumit, ib n. 36. 24

5 Et quid poſt Concilium Tridentinum, ib. n. 38. 24

SS. Trinitas.

1 Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus vera unione, & non ſimilitudinaria, vel collectiva ſunt una ſubſtantia, quæ non eſt generans, nec genita, nec procedens, in c. Damnamus, n. 2. de Summa Trinitat. & fid. Cathol. 13

2 Nec per hoc in Trinitate Dei eſt quaternitas, ib n. 5 13

4 *Tunc* dictio denotat extremitatem temporis, in c. Nulli, n. 17. de Rebus Eccleſ. non alienand. 277

7 *Tuniſen.* Eccleſia eſt ſuffraganea Eccleſiæ Carthaginenſis, in c. Epiſcopalia, n. 55. de Privil. 41

5 *Turpitudinem* corporis ex ægritudine provenientem occultare licet, pulchritudinẽ fingere non licet in c. Multa, n. 67. Ne Cleric. vel Monach. pag. 399

2 *Tutela* legitima eſt quæ iure agnationis, vel cognationis defertur, in c Magnus, n. 9. de oblig ad ratioc. 341

4 Tutela finitur morte pupilli ſeu naturali, ſeu civili, in c. Ex parte, n 12 de Cleric. ægrotant. pag. 200

2 *Tutor* non debet eſſe ſub tutela, nec curator ſub cura, in Indecorum, n. 23. de ætat. & qualit. 200

2 Tutor offerre poteſt pupillum religioni ſicut parentes, in c. Si quis, n. 7. de Regular 9

5 Et ex pluribus tutoribus ſufficit oblatio unius alio non contradicente, ib. n. 8. 9

2 Tutor teſtamentarius, vel dativus ordinari non debet ante depoſitam tutelam, & redditas rationes, ſecus ſi tutor ſit legitimus, in c. Magnus, num. 8. oblig ad ratioc. 341

2 Tutor, qui malè ſe geſſit ſi detur curator ut ſuſpectus removeri debet, in cap Accepimus, num. 26. de ætat. & qualit. 276

1 Tutor factus inutilis propter adverſam valetudinem non removetur, ſed datur illi Coadiutor, num. 73. de Reſcript. 194

6 Tutor ſi ſit captus ab hoſtibus, deſinit eſſe tutor, ſed reverſus recipit tutelam iure poſtliminii, in c. Per tuas, n. 41. de ſimon. 172

3 *Typographiæ* uſus quo tempore incæperit, in c. Cum veniſſent, n. 65. de Iudic. 29

2 *Tyrannis* oritur ſæpius ex principatu plurium, quam ex principatu unius, in c. Significaſti, n 37. de elect. 13

4 Tyranno præcipienti eſum carniũ in diebus prohibitis obtemperari non poteſt ſine peccato, in c. A crapula, n. 40. de vita, & honeſt. Cler. pag. 5

V

7 *Vacare contigerit*; hæc verba ſunt futuri temporis, & excludunt vacantia, in c. Sicut unire, n. 43. de exceſſ. Prælat. 7

2 *Vacatio* an detur mortũo uno ex pluribus curam animarum exercentibus in Cathedrali, vel Collegiata Eccleſia, in c Cum ſit ars, nu. 2 & ſequen. & num. 26. de Ætat. & qualit. 282

5 Vacatio præbendæ non eſt poſſibilis in Eccleſia non numerata, in c. Quanto, n. 12. Qui fil. ſint legit. & cap. Dilecto, n. 12. de præbend, pag. 137

4 Vacatio in manualibus non datur in c. De Rectoribus, n. 28. de Cler ægrotant. 197

4 Vacatio beneficii iuſtificari debet de iure, & de facto, aliàs gratia de cuius validitate agitur eſt obreptitia. ibid. num. 44. 198

6 Vacationis appellatione an veniat vacatio de iure, & de facto in c. Abſolutos, n 20. & 22. de Hæreticis. 223

3 *Vagabundi* qui certum forum, vel habitationem non habent, ſortiuntur forum ubi reperiuntur, in c. Licet, nu. 27. de foro competen. 81

2 *Valvenſis* Eccleſia ubi, & quo tempore conſtructa fuerit, in c Quod ſuper his, n. 24. & 29. de maior. & obed. pag. 492

2 Præcedentia an ſit adiudicanda Capitulo Valven. an verò Capitulo Eccleſiæ Sulmonen. ib. n. 23. pag. 492

2 Valvenſis provincia pro dote Eccleſiæ S. Pelini à Romano Imperio donata, ib. n. 28. 492

2 Concordia Capituli Valven. ac Sulmonen. an præſumatur confirmata, ib n. 30. 493

6 *Valerii* Reginaldi opinio quod pro ſalvandis rebus triũ, vel quatuor ducatorum liceat Clerico furem occidere, reprobatur, in c. Suſcepimus, n 14. de homicid. 256

6 *Valor* beneficii intelligitur deductis omnibus expenſis, & oneribus conſuetis, in c. Præterea, n. 71. Ne Prael. vic. ſuas. 195

6 Valor beneficiorum Galliæ qualiter in litteris ſit exprimendus, ib nu 72. 196

1 *Variare* an poſſit quis conſentiendo electioni de ſe factæ in c. Publica o, n. 38. de Elect. 122

4 *Variatio* eſt quædam illuſio, & in Principe Eccleſiaſtico plurimum damnata, in c. Conſultationibus, n. 59. & 61. de Cler ægrotan. 207

3 Variatio & inconſtantia reprobatur maximè in perſonis Eccleſiaſticis, in c. Cum olim, n. 4 de ſent. & re iudicat. pag. 233

3 Et præcipuè in Papa, ib. n. 6. 233

2 Variatio facilius permittitur, quando actus eſt illicitus, in c. Cum vos, n. 73. de Offic Ordinar. pag. 442

Vide in ver. *Approbatus ſemel.*

2 Vaſa ſacra poſſunt licitè vendi, dummodo non pluris vendantur ratione conſecrationis, in c. Cum pridem, n. 68. de Pactis. 550

2 *Vaſallus* non poteſt ſuper feudo compromittere ſine licentia Domini, in c Cum tempore, n. 23. & 28. de arbitr. pag. 606

Vide in ver. *Feudi alienatio.*

6 Vaſallus ab origine nativitatis probatur quis ex ſimplici quaſi poſſeſſione vaſſallatus, in c. Lator, nu. 12. Qui filii ſint legit. 88

Vaſſallus ſi fiat Clericus, vel Monachus an ſuccedat in feudo,

Vide in ver. *Regulares quoad ſucceſſionem*, & in ver. *Feudi ſucceſſio.*

6 Vaſalli liberantur ab omni debito fidelitatis, ſi domini labantur in hæreſim manifeſtè, in c. Abſolutos, n. 12. de Hæreticis. 223

6 Et quid ſi occultè, ib. n. 13. & ſeqq. 223

2 Vaſallus qui eſt Advocatus, vel Procurator contra Dominum, poteſt feudo privari, in c. Cum Sacerdotis, n. 16. de Poſtulan. 577

2 Vaſallus, qui contra dominum eſt advocatus pro coniuncto, non poteſt ob id feudo privari, ib n. 21. 577

Vaſallus quoad forum.

3 Vaſſallus paratus coram domino reſpondere, coram alio ſuper feudo conveniri non debet, in c. Cæterum, n. 1. de Iudiciis. 2

2 Feudi cauſas inter Vaſallos cognoſcit ſolus dominus quandiu poteſt, vel non negligit exhibere iuſtitiam, ib. n. 2. & 2

3 Vaſallus coram domino feudi conveniendus eſt, ibid. num. 3. 2

3 Declaratur primò, ſive feudum proveniat ab Eccleſia, ſive à laico, ib. n 5. 2

3 Declaratur ſecundò, ſi quæſtio feudalis ſit inter duos Vaſallos confitentes rem eſſe feudalem, ib n. 11. 2

3 Secus ſi quæſtio ſit ſuper dominio directo inter dominum, & Vaſallum negantem feudum, ib. n. 13. 2

3 Et quid ſi quæſtio ſuper Dominio utili, vel alio iure ad Vaſallum pertinente, ib. n. 18. 2

3 Declaratur tertiò niſi inter dominium, & Vaſallum, vel inter Vaſallos agatur perſonali actione quæ non ſit de iure feudali, ib. n. 24. 2

3 Declaratur quartò, niſi quæſtio ſit inter Vaſallum, & alium non Vaſſallum actorem, ib. n. 28. 2

3 Declaratur quintò, ut habeat locum in iudicio petitorio, non autem poſſeſſorio, ib. n. 26. 2

3 Niſi victoria poſſeſſorii adminiculetur proprietati, ibid. num. 28. 2

3 Declaratur ſextò, niſi contra Clericum Vaſſallum agatur criminaliter, ib. n. 29. 2

3 Declaratur ſeptimò, niſi Clericus Vaſallus fuerit ſpoliatus, ib. n. 31. 2

3 Declaratur octavò dummodo Vaſallus coram Domino feudi poſſit iuſtitiam conſequi; aliàs ſecus, ibid. nu. 34. pag. 2

3 Feudi dominus habet iuriſdictionem ordinariam in Vaſſallo reſpectu cauſæ concernentis feudum, ibidem num. 4, & 6. 2

3 Clericus habens feudum à Principe laico in quæſtione feudali coram eo conveniendus eſt, ib. n. 6. 2

3 Idem in Eccleſia, ib. n. 8. 2

3 Feudi dominus etiam laicus in cauſa feudali eſt Iudex Ordinarius Clerici, ib. nu. 7. 2

2 Feudales Iudices ſunt dominus feudi, patres curiæ, & arbitrii quilibet tamen in ſuo caſu, ib. n. 9. 5r

3 Et in cauſa appellationis iuriſdictio non revertitur ad i-

ſtos, ſed appellatur ad eum, ad quem appellaretur à ſententia Ordinarii, ib. n. 10 2

3 Feudi controverſia ſi ſit inter duos Vaſſallos cognitio ſpectat ad dominum, ib n. 11. 3

3 Licet dominus aliàs iuriſdictionem non habeat, ibidem num. 12. 3

3 Feudalis quæſtio coram Ordinario rei tractanda eſt, ſi dominus dicat rem eſſe feudalem, & reus neget, ibid. num. 13. 3

3 Et ubi conſiſtit rem eſſe feudalem, cauſa rei remittitur ad dominium, ib. n. 14. 3

3 Feudi Regalis quæſtio inter Regem, & Epiſcopum coram Metropolitano tractari debet, ſi Rex actor prætendat rem eſſe feudalem, & Epiſcopus neget, ibidem num. 15. 3

3 Vaſallus negans feudum, ſi convincatur eo ipſo cadit à iure feudi, ib. n 16. 3

3 Niſi negaverit per ignorantiam, vel errorem iuris vel falſi, ib. n. 17. 3

3 Feudi controverſia inter dominum, & Vaſſallum ſuper dominio utili, vel alio iure ad Vaſſallum ſpectante, coram Paribus Curiæ terminari debet, ib. n 18. & 20. 3

3 Et quid ſi Dominus Pares Curiæ non habeat, ibid. 22. & 23 pag. 3

3 Feudalis cauſa tractari debet coram Ordinario ſi inter Dominum, & Vaſallum, vel inter duos Vaſallos agatur perſonali actione, quæ non ſit de iure feudali, ibid. n. 24. 4

3 Feudalis quæſtio in poſſeſſorio ſive ſit inter Dominum, & Vaſſalium, ſive inter duos Vaſſallos, ſive inter Vaſſallum, & non Vaſſallum, tractari debet coram Ordinario, non autem coram Domino feudi, ibid n. 25. 4

3 Et quid ſi victoria poſſeſſorii adminiculetur proprietati, ibid n. 28. 4

3 Vaſſalli Clerici cauſa criminalis, vel civilis criminaliter intentata non cognoſcitur per Dominum feudi, ſed per Ordinarium ipſius Clerici, ibid. n 29. 4

3 Vaſſallus Clericus ſi fuerit ſpoliatus non cognoſcit Dominus feudi, ſed Ordinarius, ibid. n. 13. 4

3 Etiamſi dubium ſit de ſpoliatione, ibid n. 31. 4

3 Feudi Dominus ſive Eccleſiaſticus ſive ſæcularis cauſam feudalē cognoſcit etiamſi Vaſſalli fiat Clerici, in c. Verum, n. 1 10. & 12. de For. competen. 74

3 Et ſi plures prætendantur Domini, non poteſt unus cognoſcere, maximè alio abſente, ib. n. 2. 74

3 Clericus poteſt eſſe Vaſſallus ne dum Eccleſiæ, ſed etiam laici ratione feudi obtenti, ib. n. 3 pag. 74

3 Feudi Dominus, licet ſæcularis iuriſdictionem habet in Vaſſallos ſuos etiamſi ſint Clerici, ib n. 10. 75

3 Baroniæ ſi concedantur in feudum, de his Dominus feudi etiam laicus quantumcunque vilis, & ruſticus cognoſcit inter Vaſallos etiam Clericos, ib n. 12. 75

3 Secus ſi donentur Eccleſiæ ſimpliciter, ib n 16. 75

3 Feudi Dominus eſt Iudex Ordinarius in cauſis feudalibus, ibid n 13. 75

3 Et quamvis ſit laicus poteſt ſententiam exequi etiam contra Clericum Vaſſallum ſine metu excommunicationis, ib. n. 14 75

3 Dummodo tamen in perſonam Clerici manus non injiciat, ib. n. 15. 75

3 Executio ſententiæ feudalis per laicum contra Clericū reſiſtentem fieri poteſt realiter, non perſonaliter, ibid. d. n. 15. 75

3 Feudalis quæſtio eo ipſo, quod reus negat rem eſſe feudalem coram Ordinario ipſius rei terminanda eſt, ib. num. 21 76

3 Cauſæ civiles, & criminales ad Eccleſiam Cathedralem ſpectantes ratione directi dominii, quod habet in bonis ab ea in feudum conceſſis an comprehendantur decreto Concilii Tridentini, c 20. ſeſſ. 24. ib. n 28. 76

5 *Velum* religionis quotuplex ſit, in c. Vidua, nu. 3. de Regular. 21

5 Velum probationis eſt album, alia autem vela ſunt nigra, ibid. n. 4. 21

5 Vidua poteſt velum profeſſionis accipere à Presbytero, vel ab Epiſcopo, aut ſibimet imponere ib n. 5. 21

5 Velum conſecrationis datur ab Epiſcopo ſolis Virginibus in vigeſimo quinto anno, ibid n 6. 21

4 *Væ* eſt comminatio pœnæ æternæ, in c. A crapula, n. 26. de Vita, & honeſt. Clericor. 3

5 *Venatio* omnibus ſervis Dei interdicitur, in c. Multa, nu. 86 Ne Cler. vel Monach. 400

2 *Vendens* unum ſine quo nec alterum provenit neutrum invenditum derelinquit, in c Cum pridem, n. 34. 106. & ſeqq & n. 123. de Pactis. 545

6 Vendens rem cariùs, quàm valeat ob dilatam pretii ſolutionem ut excuſetur ab uſura, quæ debeant concurrere, in c Naviganti, n. 34. de Vſur. 298

6 Vendens rem pluris quàm valeat dilata pretii ſolutione cenſetur quaſi uſurarius in foro animæ & ad reſtitutionem tenetur, in c. Conſuluit, n 2. & 8. de Vſuris. 293

6 Fallit ſi duo copulativè concurrant, ib. n. 9. pag. 294

6 Et quid in foro iudiciali, ib. n. 10. 294

6 Vendens rem pluris quàm valeat, quia ſolutionem differt, peccat, niſi dubium ſit an res tempore ſolutionis plus, minuſve ſit valitura, & vendens non erat ſtatim venditurus in c. In Civitate, n. 1 & 12 de Vſuris. 288

6 Vendens cariori pretio ob dilatam ſolutionem an uſuram nomine iure damnari poſſit, ib. n. 2. & n. ſeqq uſque ad n. 13. 288

6 Vendens carius ob dilatam ſolutionem in foro externo uſurarum nomine non tenetur, ſecus in foro animæ, ib. n 3 & ſeq. & n 10. & 11. 288

6 Declaratur, ib n 7.

6 Vendens carius ob dilatam ſolutionem, ubi de prava intentione conſtat, cenſetur uſurarius etiam in foro contentioſo, ib n. 7. 289

6 Et ex quibus conſtet de huiuſmodi prava intentione, ibid n. 8. 289

6 Vendens carius licet fateatur in iudicio ſe id feciſſe ob dilatam ſolutionem, tamen ſi pravam intentionem neget, iure damnari non poteſt, ib. n 9. 289

6 Vendens cariori pretio ob dilatam ſolutionem quando excuſetur in foro conſcientiæ ab uſuraria pravitate, ib. num. 12. 290

6 Vendens pluſquam valeat ex eo quod differt ſolutionem pretii, excuſatur ab uſura ratione dubii, ſi tunc non erat alias venditurus in c Naviganti, n. 3. de Vſuris 295

5 *Veneti* olim non habebant uſum Tabellionum, ſed Presbyteri conficiebant inſtrumenta, in c. Sicut te, n. 2. Ne Cler. vel Monach. 424

5 Hodie ſecus ib. n. 3. 424

2 *Venia* ſunt digni qui alieno vitio laborant, in c. Vt filii, num. 32. de filiis Presbyter. 315

5 *Veniſſe* non dicitur qui non ſtetit, in c. Porrectum, n. 62. de Regular. 65

5 Declaratur, ib. n. 65. 65

Verbum, communia.

3 Verbo non præſumitur quis exprimere quod mente non cogitavit, in c. Olim, n 43. de Litis conteſtat. 107

2 Verba diſpoſitionis magis attendenda ſunt, quàm præfationis, in c. Ad aures, num. 15. de Tempor. ordinat. pag. 186

2 Verba per vim extorqueri non poſſunt ſine conſenſu, in c In factis, n 14. de his quæ vi met. cauſ. 589

6 Verba deſerviunt penſioni, non intentio verbis, in c. Falſidicus, n 30. & 71. de Crim. falſ. 308

6 Verbis uti ad fallaciam, non ad quod inſtituta ſunt, peccatum eſt ib. n. 134. 316

1 Verbo credendum, diſputatione pugnandum, ratione vincendum, in cap. Ne innitaris, num. 440, de Conſt. pag. 122

6 *Verba enunciativa* non propter ſe, ſed propter aliud prolata non probant, neque diſponunt, in c. Quod à Prædeceſſore, n. 122. de Schiſmat. 242

Vide in ver. *Enunciativa.*

1 Verba futuri temporis non imperativè prolata, non ſunt diſpoſitiva, in c. Cum acceſſiſſent, num. 36. de Conſtit. pag. 148

6 Verbum futuri temporis quando eſt executivum importat latam à lege ſententiam, in c. Ad abolendam, n. 31. de Hæreticis. 213

3 Verba generalia, & indefinita in præiudicium concedentis ad futura extenduntur, in cap. Olim, num. 16. de ver Significat. 210

3 Verba obſcura propter eorum generalitatem ex obſervantia veniunt declaranda, in c. Cum veniſſent, nu. 85. de Iudic. 32

4 Verba generalia, & adulatoria ad complacentiam alterius prolata non inducunt obligationem ſeu diſpoſitionem, in c. Cum veniſſent, n. 5. de Inſtitut. 225

7 Verba generalia ſtatuentis, vel ſententiam proferentis reſtringuntur ad limites poteſtatis ſuæ, in c. A nobis, il primo, n. 2. de Sent. Excomm. 150

7 Diſpoſitio generalis commenſuratur agentis poteſtati, ibid n. 3. 151

7 Verborum larga prolatio commenſuratur organizantis potentiæ, ibid. n. 4. 151

Ver-

Verba hortatoria.

4 Verba hortatoria iuncta verbis obligationem importantibus non excludunt obligationem, in c. Qualiter, n 38.de Cler.non reſid. 62
3 Improprientur, quando ſubiecta materia eſt de præcepto, in c.Canonum ſtatuta, n.45. de Conſtitut. 28
4 Verbum, *hortamur*, quandoque eſt neceſſitatis, in cap. Cum percuſſio, n de Cler. ægrot. 191
5 *Verba imperativa* neceſſitatem important, in c. Si quis, n.63.de Regular. 16
4 An obligationem inducant, in c A crapula, n.19. de vit. & honeſt Clericor. 3
4 Verba imperativi modi æquipollent verbis præceptivis, in c.Veſtra, n.2.de Cohabit Cleric. & Mulier. 8

Verborum interpretatio.

4 Verba legis clara non admittunt interpretationem, vel voluntatis coniecturam, in c Ex tuæ, nu. 28. de Cler. non reſiden.67.& in c.Inſinuante, n, 56. Qui Cler. vel voven.
4 Verba quacunque diſpoſitione cum effectu ſunt accipienda, in c Relatum, n.2 de Cleric. non reſid. 35
2 Verba in materia pœnali, & exorbitanti ſecundum propriam ſignificationem ſunt intelligenda, in c. Cum in cunctis, § Inferiora, n 30.de elect. 54
7 Verba ſequentia reſtringuntur ad præcedentia quando ad illa, veniunt continuativè, in c. Accedentibus, n. 41. de exceſſ. Prælat. 16
3 Verba legis cum exponimus, legem non interpretamur, ſed declaramus, in c. Cum veniſſent, num. 7. de Iudic. pag 20
3 Verba obſcura propter eorum generalitatem ex obſervantia veniunt declaranda, ib.n.85. 32
1 Verba ex communi uſu loquendi ſunt accipienda etiam contra naturam vocis, in cap. Nonnulli, nu.18. de Reſcript. 223
2 Verba realiter, & cum effectu ſunt accipienda, in c.Cum veniſſet, n.84.de Sacr Vnct. 299
7 Verba etiam in beneficiis Principum tenaciſſimè obſervari debent in c.Olim, n 14.de verb.ſig. 210
3 Verba cum effectu ſunt intelligenda, in c. Si quis, n 33 de foro compet. 44
3.Verba ſunt accipienda in potentiori ſignificatu, ibidem num.36. 44
3 Verba legis civiliter, & non amarè ſunt intelligenda, ib. num 52. 46
3 Verba ſtatuti debent impropriari, ut aliquid operentur, in c Paſtoralis, n.13.de Appellat. 250
6 Verba intelligi debent ſecundum veritatem, & non ſecundum fictionem, in c Nobis, n 93.de Sim. 160
4 Verba ſunt improprianda ne ius tertio quæſitum tollatur, in c De Rectoribus, n 38. de Cler. ægrot. 198
4 Verba habentia tractum ſucceſſivum non requirunt qualitatem actu, ſed ſufficit aptitudo, in c. Conquerente, n 30 de Cler non reſid, 41
4 Verbum idem reſpectu diverſorum importare poteſt privationem iuris, & facti, in c.Ad audientiam, n 31. de Cleric. non reſiden. 74
2 Verbis edicti in re dubia tutius eſt deſervire, in c. De eo, n.7.de Tempor. Ordinat. 177
1 Verba clara interpretationem non admittunt, in c. Cauſam quæ, n. 34. de Reſcipt. 210
4 Verba ſecundum propriam ſignificationem ſunt accipienda, & propria ſignificatio eſt quæ ſtricta eſt, non larga, in c.Veſtra, n.123 & 127.de Cohabit. Cler.vel Muler 20
4 Verbum *debet* regulariter neceſſitatem importat, in cap. Qualiter, n.37.de Cler.non reſid. 62
2 Verbum, *Conventus*, quid importet, in c. Antigonus, n. 16 de Pactis. 533
3 Verbum, *Credimus*, exponitur, ideſt ſcimus, in c. Cum olim, n. 18. de ſent. & re Iudicat. 234

Vide in ver. *Legis interpretatio*, & in ver *Verba ſuperflua*.

4 Verbum, *pertineat*, quid importet, in c.Poſtulaſtis, n.4. de Conceſſ.Præben. 249
5 Verba, *ſalva ordinis diſciplina*, quid importent, in c. Ne Religioſi, n.24. de Regular. 114

Verba latæ ſententiæ.

6 Verba, *ipſo iure*, licet non excludant declarationem ſuper facto tamen ſecus eſt ſi factum ſit notorium, in c. Quod à Prædeceſſore, n.68.de Schiſmat. 235
5 Verba, *ſub anathematis diſtrictione*, non important Canonem latæ ſententiæ, in c. Non minus, n.20. & ſeqq. de Immunit. Eccleſ. 368
5 Secus in verbis *excommunicatione te noveris ſubiacere*, ibid.n. 21, 368
2 Verba, *careat commodo*, inducunt nullitatem ipſo iure in c. Quiſquis, n.3.de elect. 100
2 Verba, futuri temporis, quamvis innuant Canonem non eſſe latæ ſententiæ, hoc tamen fallit quando ex ſequentibus apparet de contraria mente, & ibidem n. 5. 100
7 Verba neceſſitativa, & ordo datus non inducunt formam annullativam actus, quando eadem, vel alia iura dicunt actum valere, in c. Qui Presbyterum, n.74. & 91. de Pœnit. & remiſſ. 111

Vide in ver. *Excommunicatio lata ſententiæ*.

6 Verbum *ſpolietur*, ſupponit privationem ipſo iure, in c. Ad abolendam, n.19 de Hæreticis. 213
6 Verbum futuri temporis quando eſt executivum importat latam à lege ſententiam, ib.n.31. 213

Verba ſuperflua.

5 Verborum inculcatio etiam ſuperflua admittitur ad tollendam ſophiſticam malignorum interpretationem, in c.Ex parte, n 26.de Capell Monach. 230
7 Verba ſuperflua ſtipulationem non vitiant, in c. Si aliquando, n 20 de Sent excomm. 184
3 Verba ſtatuti debent impropriari, ut aliquid operentur, in c.Paſtoralis, n.13.de Appellat. 250

Verba univerſalia, & geminata.

3 Verba geminata, & prægnantia important omnimodam ſeparationem Territorii, in c.Cum contingat, n.36.de For.compet. 90
3 Verba univerſalia includunt etiam ea quæ aliàs in diſpoſitione generali non includerentur, in c. Cum veniſſent, n.55.de Iudic. 28
3 Verba univerſalia *quocunque modo*, reſtringuntur ad ſubiectam materiam, ib.n.84. 32
7 Verba univerſalia, & geminata includunt etiam ea, quæ alias non includerentur, in c.Ex parte, num.31.& 44, de Privileg. 70
1 Verba univerſalia comprehendent etiam minima, in cap. Conſuetudine, n.24.de Conſuetud. 254
4 Verba geminata oſtendunt magis enixam voluntatem, in c.Conquerente, n.20 de Cler.non reſident. 40
3 Verba, *nullius momenti*, excludunt inditium quantumcunque leve, in c.In nomine Domini, nu. 34. de Teſtibus. 187
5 Verba univerſalia negativa includunt etiam Eccleſiaſticos, in c. Inter alia, n.68. de Immunit. Eccleſ. 380
7 Verba univerſalia, & geminata extendunt diſpoſitionem ad ea, quæ aliàs non comprehenderentur, in c. Quantò, nu.19.de Privileg. 86
5 Verba univerſalia, & geminata quam habeant vim, in c. Ad Apoſtolicam, n.53 de Regular. 75
3 *Veriſimilitudo* in probationibus præcipuè ſpectanda eſt, in c Sicut, n.27.de Probat. 164
4 *Veritas* Deus eſt, & in omnibus prævalet, in c. Cum eſſes, n. 42 & 47 de Teſtam 334
4 Subtilitas quæ veritatem lædit, per Iudicem non eſt recipienda, ib n.43. 334
4 Veritas prævalet ſolemnitati ib.n.47.& 141.verſ. Ac demum. 335
4 Veritas debet eſſe condita ſale ſacrarum Conſtitutionū, nec eſt peccatum illas ſequi nuda veritate relicta, ibid. n.60.& 102. 336
4 Contrarium, ibid n.137. & 141. 336
4 Veritas legum adminicula deſiderat, ibid.n. 61. 336
1 Veritas quid ſit, in c Damnamus, n 6.de Summa Trinit. & fid. Cathol. 13
7 Veritas, & opinio in quo differant, in c.A nobis, n. 4. & ſeqq.de ſent excomm. 163
7 Vero omnia conſonant, ib.n 5. 163
7 Veritas eſt ſolidiſſima res, & murus inexpugnabilis, ibid. num. 163
6 Veritas narratorum eſt conſideranda ſecundum tempus datæ impetrationis, in c Quia circa, n.2 de Conſanguin. & affinit. 73
4 ad Veritatis notitiam pluribus modis pervenitur, & quilibet modus habet ſuum peculiare vocabulum, in cap.

Veſtra,num.20.de Cohabit. Cleric. & Mulier. 9
6 Veritas rerum erroribus geſtorum non vitiatur, in c. Omnipotens n.23.de Accuſat. 113
1 Veritas eſt indubitata rei certitudo,in c Ne innitaris, n. 61 de Conſtit. 45
1 Veritas nec fallit,nec fallitur,opinio ſecus,ib.n.63. 46
1 Veritas manet,& invaleſcit in æternum,ib,n.64. 46
1 Veritatem amat omnis homo natura non degenerans, & eam ſcire ſuper omnia deſiderat, ib. n. 84.&115 49
1 ad Veritatem nati homines, & ut plurimum veritatem conſequuntur,ib.n.114. 55
1 Verum eſt bonum intellectus, falſum autem eſt malum ipſius,in d c.Ne innitaris,nu 394. 113
2 Veritas potiſſimum indaganda eſt in foro conſcientiæ, qui dicitur forus veritatis,ib.n 395. 113
4 Veritas,& fictio opponuntur,in c.Epiſcopus. nu. 28.de Præben. 87
5 Veritas in ſpiritualibus præfertur opinioni,in c Ex parn.13.de Regular. 102
4 Veritas celari poteſt hoſti vel perſecutori non Iudici, in c.Tua nobis,n.46.de Teſtam. 353
2 Veritas diſciplinæ deſeri poteſt propter multitudinem peccantium,in c.Niſi cum pridem, nu. 75.de Renunc. pag. 160
2 Veritas bonæ vitæ, vel iuſtitiæ propter ſcandalum nunquam deſerenda eſt,ib n 77. 160
5 Veritas in ſpiritualibus præfertur opinioni,in c Conſulti,n 46 de Regular. 97
3 Veritatem in iudiciis occultare eſt mortale peccatum, in c.Conſtitutis, il primo, num.4. de teſt. & atteſtation. pag. 193
6 Veritas aut falſitas ſermonis non accipienda ex verbis externis,ſed ex intentionè proferentis,in c. Falſidicus n. 29. de crim falſ. 308
6 Contrarium,ib.n 84 308
4 Declaratur, ib. num.76. & 162 verſ Non obſtat ſecundum. 308
6 Verum, & falſum invicem ſunt contraria, & eſſe non poſſunt in eod. ſubiecto,ib.n.98. 313
6 Verum,& nihil ſunt contradictoriè oppoſita,ib. nu.109 pag. 314
6 Veritas eſt ut quod eſt dicatur,ib n.112 314
6 Veritas in iuramento eſt adæquatio vocis ad rem, ibid. num 119. 315
6 Veritatem occultans metu cuiuſlibet poteſtatis iram Dei ſuper ſe provocat,ib.n.124. 315
6 Veritatis proditor eſt qui in iudicio non liberè veritatè pronunciat, quam liberè pronunciare poteſt, ibidem num 150. 317
4 *Verſellizantes* qui dicantur,in c A crapula, n.14. de vit. & honeſt. Cleric. 2
2 *Veſtis* traditio in collatione tonſuræ non eſt congruitatis tantùm,ſed neceſſitatis,in c.Cum contingat,nu.70. de ætat & qualit. 263
2 Veſtimenta ſacra non debent contrectari niſi à ſacratis hominibus,nec ſemel conſecrata iterum conſecrantur, in c Cum veniſſet,n.12 de Sacr.Vnct.& refici poſſunt, filo ſeu panno non ſacro ib.n.13. 292
2 Veſtis Sacerdotalis traditio quid ſignificet, ib. num.60. pag. 296
9 Veſtis civilis,vel pretioſæ effectus; & refertur cujuſdam Theologi argutia,in c.Epiſcopalia, num. 32. de Privil. pag. 39
6 *Veteranus* non dicitur ſed Novitius qui per annum geſtavit habitum extra Ordinem,in c.Inſinuante, nu.29. qui vel Cler.vel Voven. 52
6 *Vexationem* pecunia redimere in iure ſpirituali quæſito non eſt ſimoniacum,ſecus in iure quærendo, in c. Nobis,n.104 de Simon. 161
6 Viaticum,Extrema unctio, & Pœnitentia in articulo mortis an poſſint miniſtrari à Sacerdote excommunicato,& præciſo,in c Non eſt vobis,n.1 n.ſeqq,uſque in finem de ſponſal. poſt pag. 6
5 *Viatores* non ſortiuntur forum loci per quem tranſeunt, in c.Conſilium,n.42. de Obſervat. ieiun, 346
6 Nec dicuntur moraliter in eo eſſe,ib.n.44. 346
7 Viatores, & peregrini an in terra excommunicatorum poſſint ab ipſis aliquid recipere, in c. Cum voluntate, n.15.de ſenten.excomm. 206

Vicarius Apoſtolicus.

4 Vicarius Apoſtolicus deputatus cum iuriſdictione contentioſa,& voluntaria, excepta beneficiorum collatione,an poſſit concurſus inſtituere,in c. Illa, n 30 & ſeq. uſque in finem, Ne Sede vacante. 259

Vicarius Capituli ſede vacante.

2 Vicarius Capituli ſede vacante non prohibetur dare dimiſſorias ad primam tonſuram præſentato ad Capellam ſimplicem,in c.Cum contingat,nu.39. de ætat. & qualit. 260
1 Vicarius Capituli ſede vacante ſuccedit in his, quæ ſunt iuriſdictionis,non autem in his,quæ ſunt ordinis, in c. Quantò,n.39 de Conſuetud. 264
1 Vicarius Capituli ſede vacante concedens dimiſſorias non incidit in pœnam interdicti à Concilio Tridentino impoſitam,in c Significaſti, nu. 9. de Offic. Archid. pag. 379
1 Vicarius Capituli ſede vacante non poteſt eligi non Doctor,aut Licentiatus, niſi in defectum aliorum his qualitatibus præditorum,in c Inter cæteras, nu 49 de Reſcript. 201
2 Vicarius Capituli ſede vacante poteſt transferre beneficia ſimplicia ab Eccleſiis collapſis, in cap. His quæ, num. 56.de Maior.& obedien. 508
2 Vicarius ſede vacante datus etiam ad certum tempus, poteſt ad libitum Capituli revocari,ib.n.69 510
2 Non obſtante iuramento licet revocantes ſint periuri, ibid.n 70. 510
2 Aliquando tamen dari ſolent litteræ ad Capitulum ut vicarium non amoveat,ib n.71. 510
2 In Vicarii deputatione ſede vacante Capitulum poteſt præfinire tempus,quo elapſo eius iuriſdictio expiret, ib. n 72. 510
4 Vicarius Capituli ſede vacante an dare poſſit licentiam erigendi novum Monaſterium,in c.Non amplius, nu. 70. de Inſtit. 221

Vide in ver *Capitulum ſede vacante*, & in ver. *Sede vacante.*

4 Vicarius Capituli ſede vacante conſtituit Vicarium in Parochiali vacante cum congrua fructuum aſſignatione,in c.Illa,n.18 & 28 Ne ſede vacante 258
4 Item vocat per edictum publicum omnes, qui volunt examinari,& concurſum inſtituit,& magis idoneum eligit iuxta formulam præſcriptam à S. Congregatione Concilii, ib.n.19 258
4 Vicarius Capituli ſede vacante qua formula concipiat litteras teſtimoniales concurſus peracti tranſmittendas ad Papam pro collatione Parochialis Eccleſiæ, ibid. num. 24. 258
4 Vicarius Capituli ſede vacante non poteſt eum quem magis idoneum iudicavit in Parochiali vacante Vicarium conſtituere,ib.n.29. 259
4 Vicarius Capituli ſede vacante beneficium non confert, & tamen concurſus inſtituit,ib n 34. 259
4 Vicarius Capitularis cum Clero ſede vacante non ſupplet conſenſum Epiſcopi,ad hoc ut Eccleſiaſtici graventur gabellis,in c.Novit,n.21.Ne ſede vacant. 254
7 Vicarius Capituli ſede vacante,& Vicarius Epiſcopi abſolvunt ab excommunicatione Canonis ſi levis ſit percuſſio,in c.Pervenit,n.16. ne ſent. Excomm. 149
7 Vicario ſede vacante per Capitulum conſtituto non abdicatur iuriſdictio ab ipſo Capitulo,in c.A nobis,il primo,n.48.de Sent.excomm. 154
5 Nec in eum tranſeunt quæ requirunt ſpeciale mandatum,ib.n.49. 154

Vicarius foraneus.

4 Vicarii foranei licentia permittitur ſufficere,ut Parochus abeſſe poſſit in caſibus repentinis,in c.Relatum,nu.42. de Cler.non reſid. 37
4 Vicarius foraneus non eſt Ordinarius, ib.n.43. 37

Vicarius Epiſcopi.

4 Vicarius Epiſcopi,qui etiam eſt Canonicus, in Choro non debet ſedere primus,quando eſt ibi in apparatu Canonicali,in c Poſtulaſti,n 26.de Conceſſ Præb. 251
4 Vicarius generalis an poſſit concedere Paracho licentiam abſcedendi,in c Relatum, num. 44. de Cler. non reſid. pag. 37
6 Vicario,ſeu Officiali Epiſcopus tenetur ex Camera ſua ſalarium conſtituere,in c. Quoniam, nu 8 Ne Prælat. vic ſuas. 200
6 Vicarius locat Epiſcopo operas ſuas, nec tenetur ſuis ſtipendiis militare, ib. n. 9. 200
2 Vicarius Epiſcopi an,& quando poſſit concedere dimiſſorias

ſorias ad Ordines in c. Significaſti, n. 6 de Offic Archid. pag. 370
7 Vicario Epiſcopali nulla portio ex pœnis pecuniariis aſſignari poteſt, in c. Presbyteri, n. 36. de Pœn. 99
2 Vicarius non poteſt totam ſuam poteſtatem alteri committere, in c Accepimus, n. 43. de Pactis 565
4 Vicariatum Epiſcopi acceptans an perdat dignitatem, vel beneficium Curatũ, in c Ad hæc, nu. 25. de Præb. 105
4 Vicarius Epiſcopi dignitatem habet ratione præeminentiæ provenientis ex iuriſdictione, & Tribunali Epiſcopi, ib. n. 26 & 28 105
4 Vicarius tam abſente, quàm præſente Epiſcopo præcedit Canonicos, Dignitates, & Capitulum etiam in actibus differentibus, ib n. 29 106
4 Vicarius generalis Epiſcopi abſque ſpeciali mandato an poſſit licentiam concedere novum Monaſterium erigendi, in c. Non amplius, n. 72. & ſeqq. uſque in fin. de Inſtitut. 221
4 Vicarius Epiſcopi ſine ſpeciali mandato non poteſt beneficium ſupprimere, ib n 74 & 86. 222
4 Vicario generali non cenſetur conceſſa facultas, quæ non competit Epiſcopo de iure communi, ib. n. 75. 222
4 Vicario Epiſcopi regulariter non competunt ea, quæ ſunt iuriſdictionis voluntariæ, & ſapiunt gratiam, ibid. num. 76 222
4 Vicarius Epiſcopi ſine ſpeciali mandato non poteſt novam dignitatem erigere, ib. n. 79. 222
4 Et ſicut non poteſt beneficium conferre, ita nec creare, ibid. n 80. 222
4 Vicarius Epiſcopi non poteſt Eccleſias de loco ad locum transferre, ib n. 85. 223
6 Vicarius Epiſcopi habens facultatem conferendi beneficia, poteſt ea conferre etiã extra diœceſim, in c. Quod nobis, n. 38 de Clandeſt deſponſat. 32
6 Vicario Epiſcopi iuriſdictionem ordinariam dat lex, non Epiſcopus, ib. n 45. 32
3 Vicarius egrediendo è loco Vicariatus animo non redeundi cenſetur officio renunciare, in c. Præſentata, n. 10. de Teſtibus. 195
3 Vicarius Epiſcopi habens ſpeciale mandatum ad conferendum beneficia, poteſt ea conferre etiam extra diœceſim, ib n. 12. 195
3 Niſi per abſentiam extra diœceſim vicariatus expiraverit, ibid n. 13. 195
2 Vicarius generalis habens mandatum generale in forma poteſt abſente Epiſcopo ſuper interſtitiis diſpenſare, in c Deceo, n. 12 de Tempor ordinat. 177
3 Collatio beneficii facta à vicario Epiſcopali poſtea quam à Diœceſi, ubi erat vicarius, abſceſſit, & ad locum ſui Canonicatus ſe contulit, an valeat, in c. Præſentata, n 2 & ſeqq. uſque in fin de Teſtibus, 194
3 Collatio beneficiorum non poteſt demandari ab Epiſcopo, niſi vicario generali, ib. n. 14. 195
4 Vicarius Epiſcopi ſine Capituli commiſſione non confert beneficia, & tamen inſtituit concurſus Epiſcopo impedito, in c. Illa, n 35. Ne ſede vacante. 259
2 Vicarius Epiſcopi qualiter dicatur habere dignitatem, licet non ſit perpetuus, in c. Vt filii, n. 57. de filiis Presbyt. pag. 317
4 Vicarius Epiſcopi, qui in concurſu Parochialis vacantis magis idoneum elegit, an poſſit Parochiale eidem conferre vigore generalis mandati, in c. Ex frequentibus, n. 22 de Inſtitut. 225
4 Vicarius Epiſcopi ſine ſpeciali mandato non poteſt facere collationes voluntarias, ib. n. 4. 223
4 Sed neceſſarias poteſt, ib. n. 5. 223
6 Vicarius, cui data eſt poteſtas ab Epiſcopo conferendi beneficia, poteſt conferre etiam Curata, in c. Mandato, n 36. de Simon. 181
2 Vicarius in cauſa menſæ Epiſcopalis, ſi recuſetur ut ſuſpectus, datur ei adiunctus, non autem Conſervator, in c Noſti, n 21 & 25. de Elect. 64
2 Vicarius Epiſcopi ſuppoſita immemorabili conſuetudine an poſſit procedere contra laicos in cauſa menſæ Epiſcopalis ad inſtantiam Procuratoris fiſcalis, ibid. nu. 24 & ſeqq. uſque in finem. 64
7 Vicarii, & Epiſcopi non eſt idem tribunal in materia recuſationis, ib. n. 30.
7 Vicarius Epiſcopi, & Vicarius Capituli ſede vacante abſolvunt ab excommunicatione Canonis, ſi levis ſit percuſſio, in c Pervenit, n. 46. de ſent. excomm. 149
6 Vicarii iuriſdictio an expiret Epiſcopo ab hoſtibus capto, in c. Per tuas, n. 21. de Simonia 169
2 Vicarius Epiſcopi an poſſit ſine ſpeciali mandato procedere in illis caſibus, in quibus ex Concilio Tridentino tribuitur Epiſcopo facultas tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegato, in c. Quoniam, n 4. de offic. Deleg. 400
2 Et an Epiſcopus poſſit huiuſmodi facultatem vicario ſuo ſpecialiter ſubdelegare, ib. n. 5. pag. 400
2 Diſtinguitur, ib. & num. ſeqq. uſque in fin 400
2 Quid ſi Epiſcopo tribuatur facultas in his, quæ iure ordinario ei competebant ante Concilium, ib. n. 6. 400
2 Et quid in his, quæ Epiſcopo non competebant, ibid. num. 8. 400
2 Et quid ſi Epiſcopus iubeatur procedere per dictionem taxativam *tantum*, vel *ſolum*, ib. num. 17. 18. 23. & 40. pag. 400
2 In Vicarium generalem non tranſit facultas, quæ competit Epiſcopo de iure ſpeciali, ib. n. 10. 400
2 Delegatio facta Vicario non tranſit in Epiſcopum, ib. num 14. 400
2 Vicarii, & Epiſcopi unum eſt tribunal in iuriſdictione ordinaria, ſecus in delegata, ib. n. 15. 400
2 Vicario non poteſt Epiſcopus ea ſubdelegare, in quibus induſtria Epiſcopi cenſetur, ib n. 18 & 23 400
2 Vicarius Epiſcopi an poſſit ſine ſpeciali commiſſione explicari infraſcripta, ib. n. 19. 400
2 Abbates compellere ad lectionem Sacræ Scripturæ, ib. d. n. 19. 400
2 Procedere contra Regulares prædicantes hæreſes, ibid. num. 20. 401
2 Vicarios in Parochialibus deputare abſentibus Rectoribus, ib. n 21 401
2 Regulares extra clauſtra degentes punire, ib. n. 22. 401
2 Cognoſcere de obreptione, vel ſubreptione gratiæ abſolutionis, vel remiſſionis pœnæ à Sede Apoſtolica obtentæ, ibid. n. 23. 401
2 Exceſſus privilegiatorum corrigere, ibid n. 24. 401
2 Tertiam partem fructuum præbendarum, & dignitatum in diſtributiones convertere ib n. 25 401
2 Parochos cogere ad Coadiutores ſibi adiungendos, & novas Parochias erigere, ib. n. 26. 401
2 Viſitare Monaſteria, beneficia commendata, Hoſpitalia, Confraternitates laicorum, & alia pia loca, ib. n. 27 & 30 pag. 401
2 Exequi decretum de obſervandis, & evitandis in celebratione Miſſæ, ib. n. 28. 402
2 Cognoſcere de obreptione, & ſubreptione Apoſtolicarum diſpenſationum, ib. n 29. 402
2 Notarios imperitos ab officio ſuſpendere, ibidem nu. 31. pag. 402
2 Viſitare Eccleſias exemptas, vel nullius diœceſis, ibid. n 33 & 39. 402
2 Clauſuram Monaſteriorum Monialium reſtituere, & conſervare, & gubernare Monaſteria Monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, ib n. 36. 402
2 Cognoſcere de ſubreptione unionum à quadraginta annis citra ad Eccleſias iuriſpatronatus, ib. n 37. 402
2 Clericos concubinarios à beneficiorum adminiſtratione ſuſpendere, & beneficiis privare, ib. n. 38. 402
2 Vicario Epiſcopi an cenſeantur ſubiecta Monaſteria Regularium in Congregatione non redacta, ib. num. 39. pag. 402
2 Vicarius Epiſcopi, & Capituli ſede vacante an poſſint decernere excommunicationes ad finem revelationis, ibid. n. 40. & n. ſeqq. 403
2 Vicarius generalis Epiſcopi, & Capitulum ſede vacante in his quæ pertinent ad iuriſdictionem nec competunt Epiſcopo iure aliquo ſpeciali, continentur Epiſcopi appellatione, ibid. n 41. 403
2 Vicarii poteſtas an extinguatur extincta poteſtate principalis Prælati, in c. Expoſuiſti, n. 28. de Præben. 183

Vicarius Papæ.

2 Vicarii Papæ ad vitam deputati officium durat ſede vacante cum eius iuriſdictio ſit ordinaria, in c. Cum Olim, n. 69. de Maior & obedien. 518
2 Vicarius urbis non cognoſcit de cauſis ſub titulis Cardinalium, in c. His quæ, n. 7. de Maior. & obed. 504

Vicarius perpetuus.

4 Vicarius perpetuus dicitur Curatus, & Paſtor animarum, in c. Ex parte, n. 67. de Cleric non reſid. 54
2 Vicarii perpetui in Eccleſiis Cathedralibus ſunt ad præſentationem Capituli, & inſtitutionem Epiſcopi, in c. Cum Eccleſia Vulterana, n. 37 de elect. 86
2 Et quid in undecim Vicariis à Pio V. inſtitutis in totidem Vrbis Baſilicis, ib. n 38. 86
2 Vicarii perpetui compelluntur ordinari, & Eccleſiis deſervire per ſubtractionem proventuum, & Vicariarum, in c. Ex parte, n. 1. de Offic. Vicar. 385

2 Vicarii perpetui tenentur ad reſidentiam ſicut Parochi intitulati, ibid. n. 2. 385

2 Vicarii perpetui tenentur habitare in domo Parochialis Eccleſiæ, & in eius defectum in alia à ſe conducta infra limites Parochiæ, ibid. n. 3 385

2 Vicarius perpetuus tenetur ſe facere in Presbyterum ordinari, ſicut Rector principalis, ib. n. 5. & 25. 386

2 Vicarii perpetui habent curam animarum, ibid num. 7. pag. 386

2 Et in eis habent locum iura de pluralitate incompatibilium de ætate, & promotione ad Sacerdotium, ibidem num. 8. 386

2 Vicarii perpetui inſtituendi ſunt in Parochialibus unitis Capitulis, Collegiis, Monaſteriis, & piis locis, ibid. num. 11. 386

2 Vicarii perpetui, in quos tota cura animarum translata eſt, habent curam tam in habitu, quàm in exercitio, ib. num. 19. 387

2 Item habent verum titulum, ib n. 20. 387

2 Item veniunt Parochi appellatione, ib n 21 387

2 Vicaria perpetua comprehenditur in Extravagan Execrabilis, & eſt incompatibilis cum alia ſimili Vicaria, vel beneficio Curato, ib. n. 22. 387

2 Vicarius perpetuus comprehenditur in Clem Gratiæ, de Reſcript. ib n 24. 387

2 Vicarius perpetuus tenetur infra annum ſuſcipere Ordinem Presbyteratus, ibid n 25. 387

2 Regula de annali, & de idiomate habet locum in Vicariis perpetuis, ibid. n. 26 & ſeqq. 387

2 Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum Vicario perpetuo ſuper ætate, ib n. 27. 387

2 Vicarii perpetui privari non poſſunt abſque legitima cauſa, ib. num. 28 387

2 Vicarius perpetuus fundat intentionem ſuam ſuper decimis, ibid n 29. 388

2 Vicarius Eccleſiæ an dici poſſit Rector Eccleſiæ, ibid. num. 31. 388

2 Vicarii perpetui utiliter conſtituti in Eccleſiis Patriarchalibus, & Collegiatis urbis curam animarum habentibus, ib. n 35. 388

2 Vicarii perpetui an ſint conſtituendi in Monaſteriis curam animarum habentibus, ib. n. 36. 388

1 Vicarius perpetuus conſtitui non poteſt ſine erectione tituli vicariæ, in c Ad audientiam, il ſecondo, n. 100. de Reſcript 241

5 Vicarius perpetuus ſæcularis deputari poteſt ab Epiſcopo in Parochialibus unitis etiam in Monaſteriis Canonicorum Regularium ex Concilio Tridentino, in cap. Quod Dei timorem, n. 14 de Stat Monach. 186

5 Vicarios duos perpetuos in Parochiali Epiſcopus erigere non poteſt ex eo quod populus ſit valdè numeroſus, in c. Ad audientiam, il primo, num. 27. de Eccleſ. ædif. pag. 358

4 In Vicarium perpetuum S. Petri de urbe translatum eſt ſolùm curæ exercitium privativè ad Capitulum, cura verò habitu penes Capitulum remanſit, in c. Expoſuiſti, n. 41. de Præben. 183

4 Vicarii poteſtas an extinguatur extincta poteſtate principalis Prælati, ib. n. 38. & 40. 183

4 Vicarios reſtituendi authoritas eſt penes Epiſcopum, ſi ſint perpetui; ſed ſi temporales, eſt penes curatos, & Vicarios perpetuos, in c. Conſultationibus, n. 13 de Cler. ægrot. 203

6 Vicarius Parochi poteſt audire confeſſiones Parochianorum etiam extra Parochiam, in c. Quod nobis, n 47. Clandeſt. deſponſat. 33

2 Vicaria perpetua, & Rectoria à pari procedunt quoad repellendos filios à beneficiis parentum, in c. Conſtitutus. n. 22. de fil. Presbyteror. 339

2 Vicarius perpetuus ius habet in Eccleſia, & ſine cauſa removeri non poteſt, ib. n. 23. 339

2 Item pro Rectore habetur, & ſicut Rector dicitur intitulatus, ib n. 24. 339

2 Vicarius perpetuus, & Rector eamdem curam habent in ſolidum, ib. n 25. 339

3 Vicarii perpetui qui ſint, in c G. Perpetuus, num. 3. de fide Inſtrum. Et an habeant Eccleſiam in titulum, ibidem num. 4. 205

3 Vicarius perpetuus pro ſpectantibus ad vicariam ſuam poteſt agere, & conveniri, ibid n. 6. 205

Vicarius Regularis.

2 Vicepræpoſiti, ſeu Vicarii deputati à Præpoſito generali, an poſſint ad eius nutū amoveri, in c Nullus, n. 19. de Elect. 7

2 Vicarii, ſeu Præſidentes in locum Priorum, ſeu Guardianorum defunctorum, vel abſentium de iure non eliguntur à Capitulo, ſed deputantur à Provincialibus, ibid. n. 50. 7

Vicarius ſpecialis.

7 Vicarius ſpecialis quoad illum actum eſt maior generali, in c. Officii, n. 31. de Pœniten. & remiſſ. 121

Vicarius temporalis.

5 Vicarius amovibilis an arguat curam eſſe penes deputantem, in c. In Eccleſiis, n. 25, de Capell. Monach. 225

2 Vicarii temporales inſtitui poſſunt à Capitulis in Parochialibus ſibi pleno iure ſubiectis, in c Ex parte, n. 12. de Offic. Vicar. 386

2 Vicarii temporales non poſſunt conſtituere Procuratores ad agendum, ſicut poſſunt perpetui pro iuribus ſuis, ibid. n. 30. 388

2 Vicarii amovibiles an comprehendantur in diſpoſitione de Vicariis perpetuis, ib. n. 32. 388

2 Vicarii temporales non habent titulum, ib. n. 33. 388

4 Vicarius amovibilis iudicat curam animarum eſſe penes Rectorem, in c. Cum jamdudum, nu. 40. de Præb. pag. 121

5 Vicarii amovibilis deputatio arguit curam eſſe penes deputantem, ſi deputans ſit ſæcularis, ſecus ſi Regularis, in c. Quod Dei timorem. n. 21 de Stat Monach 188

6 Vicarius temporaneus Parochi eſt Ordinarius, in cap. Quod nobis, n 28 de Clandeſt deſponſat. 30

4 Vicarios inſtituendi authoritas eſt penes Epiſcopum ſi ſint perpetui ſed ſi temporales, eſt penes Curatos, & Vicarios perpetuos, in c. Conſultationibus, n. 13 de Cler. ægrotan. 203

6 Vicarius Parochi poteſt audire Confeſſiones Parochianorum etiam extra Parochiam, in c. Quod nobis, nu. 47 de Clandeſt. deſponſat. 33

5 Vicarii temporales in Eccleſia curata, & ſæculari poſſunt ſine cauſa amoveri, in c. Cum ad Monaſterium, nu. 38. de Stat Monachor. 193

5 Vicarii amovibiles à Capitulo deputati pro exercitio curæ, & ab Ordinario approbati poſſunt amoveri ad nutum Capituli, non autem ab Ordinario, niſi ex legitima cauſa, ib. nu 39 193

3 Vicarius temporalis non eſt cenſendus Vicarius, nec comprehenditur Vicarii appellatione, in c. G. perpetuus, n. 5. de fid Inſtrum. 205

6 *Vices* ſuas qui committit, cenſetur in totum committere, in c Quod nobis, n 29. de Clandeſt. deſponſ. 30

4 *Victualia* cur dicantur diſtributiones quotidianæ, in c. De cætero, n. 27. de Cleric non reſident. 45

4 Victualia, ſeu manualia magis dantur Regularibus ratione ſui victus, quorum præbendæ olim in his ſolis conſiſtebant, in c. Ad audientiam, n. 22, de Cler non reſid. 73

1 *Videbitur* verbum refertur ad arbitrium boni viri, in cap. Cum dilectus, n. 63. de Conſuetud. 274

6 *Videtur* verbum in legiſlatore eſt expreſſivum veritatis, in c. De cætero, n. 2. de homicid. 218

6 Doctor reſpondens per verbum, *Videtur*, intelligitur affirmativè reſpondere, ib. n 3. 258

6 Medicus ſimiliter per verbum, *Videtur*, affirmat, ibidem num 4. 258

6 Iudex quoque pronuncians per ver. *Videtur*, affirmat, ibid. n. 5. 258

6 Teſtis deponens per ver. *Videtur*, an & quando probet, ibid. n 6. 258

5 *Vidua* an poſſit eligi in Abbatiſſam, in c. Cum ſis, nu. 31. de Converſ Coniug. 141

2 Vidua eſſe non poteſt quæ virum non habuit, in cap. Quanto, n 114. de Elect. 139

2 Viduarum, & miſerabilium perſonarum cauſæ ſine qualitate paupertatis contra laicos non pertinent ad Eccleſiam principaliter, ſed ſecundariò, in cap. Significantibus, n. 2. & 64. de Offic Deleg. 410

2 Vidua dicitur non tantum cujus maritus eſt mortuus, ſed etiam quæ virum non habuit, ib. n. 27. 412

2 Item illa, quæ virum habet inutilem vel proſcriptum, aut damnatum ad perpetuum carcerem, ib. n. 28. 412

2 Vidua, pupillus, orphanes, & eorū ſimiles an ſint miſerabiles perſonæ ſi divites ſint, ib. n. 35. & ſeq. uſque ad num. 58 pag. 413

2 Vidua, & pupillus non gaudent privilegio, l. unicæ, C. quand. Imper. inter pupill & vid, niſi ſint pauperes, ib. n. 36. & ſeqq. 413

2 Contrarium, n. 42. 413
2 Viduarum, pupillorum, & orphanorum cauſas audit Eccleſia negligente Iudice ſæculari, etiamſi divites ſint ibidem num. 41. 414
2 Cauſæ Viduarum, aliarumque miſerabilium perſonarum ſi ſint pauperes principaliter, & immediatè ad Eccleſiam pertinent, ibid n 60. & 86 pag. 416
2 Etiam extra caſum oppreſſionis, & negligentiæ Iudicum ſæcularium, n 61. 416
2 Cauſæ Viduarum, pupillorum, & aliarum miſerabilium perſonarum, quæ pauperes non ſunt perſonaliter ad Eccleſiam non ſpectant, ibid num 64. Sed ſecundario, num. 67. & 85. 416
2 Niſi quoad protectionem, & defenſionem ibid, n. 65. & 87. 416
5 Vidua poteſt velum profeſſionis accipere à Presbytero, vel ab Epiſcopo, aut ſibimet imponere, in c. Vidua, n. 5. de Regular. 21
4 *Viduata* dicitur Eccleſia habens Prælatum inutilem, in c. Qui a diverſitatem, n 19. de Conceſſ. Præben, 239
Vide in verb. *Eccleſia communia.*
5 *Viennenſis* Concilii tractatus ad clamorem Ioannis Andreæ, in c. Ex parte, n. 24 de Capell. Monachor 229
5 *Vigiliæ* omnium Apoſtolorum ſunt in præcepto præter vigilias Apoſtolorum Iacobi, & Philippi, & Ioannis Evangeliſtæ, in cap. Conſilium, num 1. de obſeru. jejun. 343
5 Nec valet contraria conſuetudo Gallicana, ib. n. 1. 343
5 Vigiliæ nocturnæ quæ ſint, & quot, & quibus temporibus dicantur, in cap. Presbyter, num. 11. de Celebr. Miſſar 295
5 *Villæ* appellatione quandoque venit civitas, in c. Venerabili, num. 7. de Cenſib. 281
5 Villa propriè quid ſit, ibid. n. 8. 281
5 Villa eſt quid univerſale, in c. Ex litteris, num 4. 23. 25. & 38 de Iurepatr 240
3 *Vincentius* profundiſſimæ ſcientiæ Pater dictus à Ioanne Andrea, in c. Cùm veniſſent, n. 73. de Iudiciis. 30
2 *Vindictæ* ratio ceſſat in occultis criminibus, in cap. Ex tenore, num. 10. de Tempor. Ordinat. 182
4 *Vinum* bibere an propter ſcandalum ſit peccatum, in c. A crapula, n. 18. de vit. & hon ſt. Cleric. pag. 3
5 in Vino veritas, in c. Audivimus n. 26. & 45. de Reliq. & vener. Sanct. 334
Vide in ver. *Ebrietas*
Violans libertatem Eccleſiaſticam vel immunitatem Eccleſiarum.
Vide in ver. *Libertas Eccleſiaſtica,* & in verb. *Immunitas Eccleſiarum.*
7 *Violentia* in Clericum perpetratur etiam citra injectionem manuum, ſeu corporalem læſionem, quod pluribus exemplis oſtenditur, in c. Nuper num. 8. de Sent. excomm. 167
2 Violentum eſt cujus principium eſt extra, nihil conferente vim paſſo, in c. Sacris de his quæ vi met. cauſ. 589
2 Violentum aliud eſt ſimpliciter, aliud mixtum, ibidem num. 23 589
2 Violentum mixtum eſt voluntarium ſimpliciter, involuntarium ſecundum quid, ibid. n. 24. 589
7 Violentia corporum majus eſt, quàm Rerum, in c. Cum pro cauſa, n. 10 de Sent. excom. 160
5 *Viri* juris præſumptione uſque ad ſexageſimum annum poſſunt progenerare, ideoque ante eam ætatem non carent ſuſpicione incontinentiæ, in c. Cum ſis, n. 65. de Converſ. Conjugat. 144
5 Niſi contrarium appareat, in quo Iudicis arbitrium verſabitur, ibid num 66 174
5 Virorum exempla, qui poſt octuageſimum annum liberos procrearunt, in c. Cum ſis, num 67. de Converſ. Conjugat. 144
5 Vir & mulier per copulam fornicariam non efficiuntur una caro, in cap. Ex publico, num. 53. de Converſ. Conjugat. 157
6 Vir, & uxor non judicantur ad imparia, in c. Ex litteris, n. 15. de Divortiis 108
5 Vir, cujus uxor duodecim annis major Monaſterium ingreſſa habitum Regularem ſuſcepit, expectare debet donec annus probationis labatur, & profeſſio ſit emiſſa, in c. Ad Apoſtolicam. n. 28. de Regular. 73
6 *Virgis*, & loris verberari quis poteſt, & cuſtodiæ cauſa in vinculis poni, in cap Ad audientiam, num. 9. de Homicid. 262
6 *Virginitas* eſt voti, non præcepti, in c. Tuæ litteræ, n. 31. & 51 de Cler. per ſalt. promot. 345
6 Virginalis pudoris non eſt maritum eligere, ſed Iudicium parentum expectare, in c. Tua, n. 12. de deſponſ. Impuber. 16
2 Virginitatis flos perditur etiam per vim attractivam in fœmina, in c. Sacris, n. 10. de his quæ vi met. cauſ. 589
2. Secus in maſculo, ibid, n. 13. 589
2 Vis quotuplex, in c. Sacris, num. 8. 17. & 19. de his quæ vi met. cauſ. 589
5 Vis præciſa impedit conſummationem matrimonii tam ſpiritualis, quàm carnalis, in cap. Ex publico, n 52. de Converſ. Conjugat. 157
6 *Vim* vi repellere licet cum moderamine inculpatæ tutelæ, & in quo conſiſtat hujuſmodi moderamen, in cap. Interfeciſti, n. 19. de Homicid. pag. 253

Viſitatio, communia.

4 Viſitatio Prælati curam animarum habentis eſt de jure divino, in c. Ex parte, n 39. de Cleric. non reſiden. 51
1 Viſitationis finis quis ſit, in c. Dilectus, il primo, n. 27. de Reſcript. 250
1 Viſitatio, & correctio fit ad pœnitentiam, & extra formam judicii, ibid. n 28 4. & 42. 250
1 Epiſcopus in viſitatione non poteſt imponere pœnas ordinarias, ſed eas tantum, quæ morum correctionem reſpiciunt, ibid n. 44. 251
Vide in ver. *Viſitatoris poteſtas.*
4 Eccleſia eadem à pluribus viſitari poteſt, in c. Nullus, n 30. de Paroch. 380
5 Viſitationem non licet Epiſcopis alteri demandare niſi fuerint legitimè impediti, in c. Procurationes, n. 7. de Cenſ. 277
5 Viſitationum omnium ſcopus quis ſit, ib. n. 21. pag. 278
3 Viſitare non prohibetur Ordinarius ſi Papa det ſpecialem viſitatorem, in cap. Studuiſti, num. 8. de Offic. Legat. 420
5 Ius viſitandi eſt publicum utilitate, & authoritate, & ideo imperſcriptibile, in cap. Venerabili, num 32. de Cenſ. 282
2 Viſitans Epiſcopus Monaſterium non introducat Sæculares, ſed duos, vel tres Canonicos ſuos cum aliquot Religioſis, in c. Iuxta, n. 1. de Offic. Ordinar. 470

Viſitatio Capituli exempti.

1 Epiſcopus in viſitatione Capituli exemti poteſt ſine adjunctis punire crimina, ſed non pœna ordinaria, in c. Dilectus, il ſecondo num 41. de Reſcript. 251
5 Capitula exempta Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum nequeunt ab Epiſcopis viſitari niſi per ſe ipſos in c. Procurationes, num. 11. de Cenſib. 277
2 In viſitatione Capituli Cathedralis præcipuè Regularis Epiſcopus poteſt ſecum habere tres Clericos, quorum unus ſit Religioſus; item Notarium, qui ſit Clericus, in c. Vt juxta, n. 10. & 33. de Offic Ordin 471
2 Viſitans Epiſcopus Capitulum ſuæ Cathedralis vigore Concilii Tridentini ſeſſ. 6. cap. An teneatur ſibi adiungere aliquem ex Canonicis, ibid n. 37. 473
Vide in ver. *Capituli, & Capitularium exceſſus.*
5 Epiſcopus in viſitatione ſuæ Cathedralis an teneatur ſibi adjungere aliquos ejuſdem Eccleſiæ Canonicos, in c. Cum venerabilis, num. 4. de Cenſibus 275
5 Epiſcopus in viſitatione Capituli ſuæ Cathedralis poteſt aſſumere ſibi quos velit adjunctos, etiam extra præmium Capituli, ibid. n 8. 275

Viſitatio diœceſis.

3 Viſitatio facta ab Epiſcopo in ultima die anni non debet repeti, nec procuratio exigi in principio anni ſequentis, in c. Ego N. n. 52. de Iurejuran. pag. 215
3 Viſitatio Diœceſis ſaltem biennio ab Epiſcopo facienda eſt. ibid. n. 79. 217
1 Viſitatio debet ab Epiſcopo quam celerrimè abſolvi, debita tamen cum diligentia, in c. Dilectus, il primo, 36. de Reſcipt. 251
2 Viſitare poteſt Epiſcopus Eccleſias ſuæ Diœceſis ſemel tantum in anno niſi neceſſitas aliter poſtulaverit, in c. Conquerente, n. 34. de Offic. Ordinar. 465
2 Ad viſitationem Diœceſis abſolvendam Concilium Tridentinum nullum tempus præfixit, ſed reliquit arbitrio Epiſcopi, ibid. n. 35. 465
2 Debet tamen eam continenter proſequi, nec ad extraneos

neos actus divertere, ibidem numero 36. pag. 465
2 In viſitatione an Epiſcopus poſſit ſecum ducere Clericos ſæculares, in cap. Vt iuxta, num. 4. de Offic. Ordinar. 470
2 In viſitatione laici non admittendi, ib. n. 5. pag. 470
2 Nec advocati, ib. n. 6. 470
2 In viſitatione poteſt Epiſcopus ſecum ducere aliquot Religioſos, ſi ita expedire iudicaverit, ib. n. 14. 471
2 Archiepiſcopus in viſitatione poteſt uti opera trium Canonicorum Eccleſiæ ſuæ, ib. n. 11. pag. 471
2 Et quid in Epiſcopo, ib. n. 12. & 25. 471
2 Viſitationis Eccleſiæ Typus & compendioſa deſcriptio, in c. Conquerente, n. 61. de Offic. Ordinar. 467

Vide in ver. *Viſitatoris poteſtas*, & in ver. *Viſitatoris comitatus.*

5 Viſitatio ab Epiſcopo ſemel tantum in anno eſt facienda niſi utilitas, vel neceſſitas, aliud poſtulaverit, in cap. Cum venerabilis, n. 3. de Cenſib. pag. 274

Viſitationem impedientes.

5 Excommunicatio lata ab Epiſcopo in Abbatem, qui eum viſitare volentem renuit recipere, & procurare, appellationemque interpoſuit, an valeat, in c Procurationes, n 27. & ſeqq uſque in fin de Cenſib. 278
5 Quid ſi Epiſcopus ſit in quaſi poſſeſſione viſitandi, ib. num. 28 279
5 Et quid ſi non ſit in eiuſmodi quaſi poſſeſſione, ibidem num. 37. 279
5 Et quid ſi de quaſi poſſeſſione ſit dubium, ib. n. 38 279
5 Et quid ſi Monaſterium ſit in aliena Diœceſi, ibid numero 39 279
5 Et quid ſi non agatur de viſitatione, ſed de aliis iuribus Epiſcopo competentibus, ibid. n 40 pag 279
5 Vel de conſervatione corporalis poſſeſſionis, ib. n 44. 279
5 Et an hæc procedant in his tantum, quæ notoria ſunt, ibid n. 47. 279
5 Epiſcopus qui excommunicat exemptum renuentem viſitari, non eſt puniendus niſi appareat de illius malitia, vel craſſa ignorantia, ib. n. 37. 279

Viſitatio inferiorum Prælatorum.

5 Archidiaconi, Decani, & alii inferiores viſitari debent per ſeipſos aſſumpto Notario, de conſenſu Epiſcopi, in c. Procuratores, n. 8 de Cenſib. 276
5 Nec poſſunt viſitare per alios etiam in caſu legitimi impedimenti, ib n 9. 276
5 Archidiaconum per alium viſitare volenti prohibere poteſt Epiſcopus non obſtante quod ab immemorabili per alium viſitaverit, ib. n. 10. pag. 279
Viſitatio Liminum.
Vide in ver. *Limina.*

Viſitatio locorum, ac perſonarum Regularium exemptarum, vel nullius diœceſis.

4 Eccleſiæ Regulares nullius diœceſis non poſſunt ab Epiſcopo viſitari, in c. Nullus, num 33. & 37. de Paroch. pag. 380
4 Idem in Eccleſiis Regularibus exemptis, ibid. n. 34. 381
4 Eccleſiæ Regulares Commendatæ ſubſunt viſitationi Epiſcopi, ſi tantum ſint exemptæ ib. n. 35. 381
4 Secus ſi nullius diœceſis, ib. n. 36. 381
4 Eccleſiæ Regulares nullius diœceſis etiam curatæ non poſſunt ab Epiſcopo viſitari, ib nu 38. pag. 381
5 Eccleſiæ Regulares curatæ, in quibus viget Regularis obſervantia, viſitari non poſſunt ab Epiſcopo iure Delegato, ſed iure Ordinario tantum, in c. Cum dilectus, n. 32. de Religioſ domib pag. 217
2 Viſitationi, vel iuriſdictioni Epiſcopi an, & quando ſubſint Eccleſiæ exemptæ Regulares, in c. Grave, n. 12. de Offic. Ordinar. 479
2 Monaſteria in Congregationem non redacta ibidem num. 15. 479
2 Monaſteria Curata, ib. n. 24. Parochiales Monaſterio unitè, & ibid. n. 15 479
2 Monaſteria non curata, in quibus viget Regularis obſervantia, ibid. n 16. 479
2 Monaſteria commendata, ib. n. 17. 479
2 Eccleſiæ Regulares non curatæ, nec commendatæ, ibid. num 18 479
2 Eccleſiæ nullius diœceſis Regulares, ibidem num 19. pag. 480
2 Beneficia Regularia nullius diœceſis quoad Seminarium, ib n. 20. 480
2 Regulares perſonæ nullius diœceſis, ib n 24. pag. 480
2 Regulares curati nullius diœceſis, ib n. 25. pag. 480
2 Regulares nullius diœceſis quoad proceſſiones, ibidem num. 26. 480
2 Item quoad ordines, & dimiſſorias, ib n. 27 pag. 480
2 Regulares degentes extra clauſtra, ib. n. 31. pag. 481
2 Apoſtatæ, & eiecti, ib. n. 32. 481
2 Regulares extra clauſtra in civilibus cauſis, ib. n. 33. 481
2 Regulares degentes intra clauſtra, ibid. n 13. 481
2 Et quando cenſeantur intra clauſtra, degere, ib. n. 35. 481
5 Viſitari an poſſint iure ordinario Monaſteria curata, ſæculares verò Eccleſiæ iure delegato, in cap. Cum dilectus, num 44. de Relig. domib. pag. 220
5 Epiſcopus viſitans Eccleſias monaſterio Caſſinen. unitas an ſit admittendus ad viſitationem plenariam, ibid. num 46. 220
2 Viſitare poteſt Epiſcopus de iure communi Monaſteria Regularium, ſicut Eccleſias ſæculares, in c. Vt iuxta, n. 2. de Offic. Ordin. 470

Vide in ver. *Exempti*, & in ver. *Nullius diœceſis.*

4 Eccleſia eadem à pluribus viſitari poteſt, in c. Nullus, num. 30. de Paroch. 380
3 Viſitationi nõ Epiſcopi ſubſunt loca in quibus inferior exercet utramque iuriſdictionem, niſi idem Epiſcopus maiorem in illis auctoritatem exerceat, in c. Cum olim, n 39. de Præſcript. pag. 228
5 Viſitatio cenſetur facta iure Ordinario quando fieri non poteſt iure delegato, in c Cum dilectus, n. 34. de Relig. domib. 219
1 Epiſcopus viſitans loca exempta, vel nullius diœceſis in vim Concilii Tridentini an poſſit cauſas ordinarias cognoſcere, ac diffinire in c. Dilectus, il primo, nu. 26. uſque in fin. de Reſcript. 250
1 Epiſcopus extra viſitationem nullam habet iuriſdictionem in locis nullius diœceſis, ib n 31. 250
1 Epiſcopus in viſitatione Eccleſiæ exemptæ non debet ad ſpecialem inquiſitionem deſcendere, nec ſententias ferre, ib. n. 46. 251

Viſitatio Monialium.

2 In viſitatione Monialium ſervari debet Clem. Attendentes, de Stat Monachor. in viſitatione Capituli Cathedralis Extravag Debent, de Offic Ordin. in aliis viſitationibus, c. Vt iuxta, de Offic. Ordin. in d. cap. Vt iuxta, n 15. & 33. 471
2 Differentiæ ſeu quoad numerum, & qualitatem perſonarum, quas Epiſcopus poteſt ſecum ducere in viſitatione Monialium, & in aliis viſitationibus, ib. n 17. 471
2 In viſitatione Monaſterii Monialium Epiſcopus poteſt ſecum ducere Clericos ſæculares, ib n. 22. 472
2 Et quid de laicis, ibid n. 23 472
2 Et quid de Religioſis, ib. n. 24 & 35. pag. 472
2 In Viſitatione Epiſcopus de Religioſis, & Clericis ſæcularibus poteſt tot ſecum ducere, quot expedire iudicaverit, ib n. 25. 472
2 Viſitatores Monaſteriorum Monialium, quot, & quales perſonas poſſit ſecum inducere ib. n. 16. 471
2 Viſitans Monaſterium Monialium ſi introducat ultra octo perſonas à iure præſcriptas, an Moniales poſſint propria authoritate omnes eiicere, an verò illas tantum, quæ ſunt ultra numerum, ib n 26 472
2 Viſitatores qui intra ſepta Monaſterii Monialium introducunt ultra octo perſonas, incidunt in pœnas Conſtitutionis Gregorii XIII. ib n. 30. 472
2 Bulla Gregorii XIII. an reſtringat numerum perſonarum, quas viſitatores de iure poſſunt ſecum ducere intra clauſtra Monialium, ib. n. 31. 472

Vide in ver. *Monaſteria Monialium.*

Viſitatio locorum, ac perſonarum Sæcularium exemptarum, vel nullius diœceſis.

2 Viſitationi, vel iuriſdictioni Epiſcopi an, & quando ſubſint Eccleſiæ ſæculares exemptæ, in c Grave, nu 11. de Offic. Ordinar. 479
2 Eccleſiæ ſæculares nullius diœceſis, ib. numero 22. 480
2 Perſonæ ſæculares nullius diœceſis, ibidem numero 22. pag. 480
2 Clerici nullius diœceſis quoad ſynodum, ibid. num. 23. pag. 480

2 Perſonæ ſæculares exemptæ curam animarum exercentes, ibid. n. 28 480
2 Aut non exercentes, ibid n. 29. 480
2 Sæculares exempti privilegio perſonali, vel locali, & Capitula Cathedralium, ibid n. 30. pag. 280
2 Perſonæ ſæculares extra clauſtra degentes.ib. n.36. 481
5 Viſitare poteſt Epiſcopus proximior ut Sedi Apoſtolicæ delegatus Eccleſias nullius diœceſis ſæculares, non autem Regulares, in c Dilectus, num. 33. de Religioſ. domib. 219
5 Viſitatio cenſetur facta jure ordinario quando fieri non poteſt jure delegato ibid. n. 34. 239
5 Viſitari poſſunt ab Epiſcopo Eccleſiæ ſæculares exemptæ etiam curatæ, & à Monaſterio dependentes, vel unitæ, ſed jure delegato tantum, ibid. n. 43. 219
5 Idque expreſſè ab Epiſcopo declarandum, ibid. pag. 219
Vide in verb. *Exempti*, & in ver. *Nullius diœceſis*

Viſitatio quoad Procurationem.

5 Munera etiam ſponte oblata in Viſitatione recipientes maledictionem incurrunt, à qua non liberantur, niſi duplum reſtituant, in cap. Procurationes, n. 24. de Cenſibus 278
1 Procuratio non debetur Viſitatori, qui vadit pro cauſis expediendis, in cap. Dilectus, il primo, num. 43. de Reſcript. 151

Vide in ver. *Procuratio.*

Viſitator Apoſtolicus.

1 Viſitator generaliter datus à Papa poteſt Clericos beneficiis privare propter eorum graves, & manifeſtos exceſſus, in c Dilectus, il ſecondo, n 14. de reſcript. 248
2 Si hoc habeat ex litteris delegationis, alias ſecus, ib. n. 15. & ſeqq 249
1 Viſitatores generales poſſunt inquirere, & referre, ſed non privare, ib. n 18. 249
1 Viſitator datus a Papa cenſetur datus ad corrigendum, ibid. n 22. 250
4 Viſitator Eccleſiæ vacantis non confert beneficia niſi ſit datus a Papa, in c. Illa, n 31. Ne Sede vacante. 259

Viſitatoris comitatus.

2 Viſitans Epiſcopus monaſterium non introducat ſæculares, ſed duos vel tres Canonicos ſuos cum aliquot Religioſis, in c. Vt iuxta, n 1 de Offic. Ordinar. 470
2 Viſitator poteſt maiorem numerum perſonarum adhibere dum ad locum viſitat onis accedit, quàm in actu ipſius viſitationis, ib. n 13. 471
5 Viſitatores contenti eſſe debent modeſto equitatu, famulatuque, in c Procurationes, n. 15 de Cenſibus. 277
5 Nec vecturæ aut ferraturæ equorum eis debentur, ſed tantummodo victus pro Equis, ib. 277
5 Nec ſi equi moriantur, poſſunt alios emere, aut expenſas itineris recuperare, ib n 17. 277

Vide in ver. *Viſitatio Monialium.*

Viſitatoris poteſtas.

2 Epiſcopus in viſitatione inquirere poteſt ne dum de rebus ſcandaloſis, & publicis, ſed etiam ſecretis, in c. Pernicioſam, n 8 de Offic Ordinar. 427
1 Epiſcopus in viſitatione non poteſt imponere pœnas ordinarias, ſed eas tantum, quæ morum correctionem reſpiciunt, in c. Dilectus, il ſecondo, de Reſcript. 251
1 Cauſæ Ordinariæ extra Viſitationem non ſunt cognoſcendæ. ib nu 45. 251
1 Viſitator & Iudex cenſetur uti ea poteſtate, per quam actus ſuſtinetur, ib. n. 17. 249
1 Viſitator poteſt à beneficiis ſuſpendere, ib. nu. 23. & ſeqq. pag. 250
1 Viſitator an poſſit contra contumaces ad pœnam privationis procedere, ib n. 25. 250

Vide in ver. *Viſitator Apoſtolicus.*

1 Viſitatores licet procedant ſine ſtrepitu, & figura judicii, tamen legitimæ defenſiones ſemper ſunt ſalvæ, ib n. 33. pag 250
1 Viſitatoris Regularium officium eſt abſque iudiciorum ſtrepitu intendere Regulari diſciplinæ, & reformationi Ordinis, ib. n 42. 251
2 Viſitator inquirit de his, quæ ſecretè denunciantur, in c. Vt iuxta, n. 7. de Offic Ordinar. 471

Vide in ver. *Viſitatio Diœceſis.*

4 Viſitator Eccleſiæ vacantis non confert beneficia, niſi ſit datus à Papa, in c. Illa, n 31 Ne Sede vacante. 259

Viſitatoris recuſatio.

2 Viſitator non poteſt recuſari niſi iudicialiter procedat; vel modum excedat in corrigendo, in c. Conquerente, n 37 de Offic Ordinar. 465
5 *Vita* in calore ſita eſt, in c. Cum ſis, num. 35 de Converſ. Coniugat. 142
5 Vivere præſumitur qui non probatur mortuus poſt annum centeſimum, ib. n 59. 143
1 Vita in Prælato an ſit ſcientiæ præferenda, in c. Cum in cunctis n. 5. de elect. 36
2 Vitæ integritas à puerilibus exordiis requiritur in aſſumendo ad Dignitatem Epiſcopalem, ib. n 11. 36
2 Vita contemplativa an ſit præferenda activæ, in c. Niſi cum pridem, n. 10. de Renunc. 154

Vide in ver *Religio.*

5 Vita activa eſt fructuoſior, quàm contemplativa, in c. Licet, n. 17 de Regular 84
5 Vitæ activæ opus duplex, unum derivat ex contemplationis plenitudine, ut prædicatio, & doctrina, in c Sanè, n 39 de Regular 38
5 Et hoc præfertur ſimplici contemplationi, ib n. 40. 38
5 Aliud totaliter conſiſtit in exteriori occupatione, ut eleemoſynas dare, & hoſpites recipere, &c. quæ ſunt minora operibus contemplativis, ib n 42 38
7 *Vitii* remiſſio, ſeu approbatio ex ſola communione non inducitur niſi data ſcientia in communicante, in c. Si aliquando, n 6 de ſent excomm. 183
2 Vitium ſucceſſionis in beneficio paterno purgatur ex intitulatione extraneæ perſonæ inter patrem, & filium, in c Ex tranſmiſſa, n 2 de fil. Presbyter, 320
2 Vitia realia in ſucceſſores tranſeunt, perſonalia verò non tranſeunt in ſingularem ſucceſſorem, ſed bene in univerſalem, ib. n. 3 320
6 Vitium quoties ex una radice naſcitur, conſequens ut una lege tollatur, in c. Non debet, nu. 21. de conſang. & affinit. 75
1 Vitium eatenus vitiare debet quatenus ingreditur ſubſtantiam actus, in c. Super litteris, num. 74 de Reſcript. pag. 219
5 *Vix* quod fit tamen fit, in c. Audivimus, n. 31. de reliq. & vener. Sanctor, 333
4 *Vna*, & eadem perſona poteſt vices duarum repræſentare, & reſpectu diverſæ qualitatis, diverſo iure cenſeri, in c. Poſtulaſti, n. 12 de conceſſ præben. 249
4 Etiam in actibus incompatibilibus, ib n. 13. 249
2 Vna determinatio reſpiciens plura determinabilia debet ea æqualiter determinare, in c. Cauſam, n. 34 de elect. 59
3 *Vnanimiter* fieri dicitur quod fit nemine diſcrepante, in c. Cum Eccleſia, n. 7. de Cauſ. poſſ. & propriet. 139
2 *Vnctiones* in Conſecratione Epiſcopi non ſunt de ſubſtantia, ſed de ſolemnitate tantum, in c. Cum veniſſet, n. 72. de Sacr. Vnct. 298
2 Eccleſia Græca in ordinationibus, & conſecrationibus ſervare debet unctiones, quas ſervat Eccleſia Romana, in c. Cum veniſſet, n. 1. de Sacr. Vnct. 288
2 Unctio exterior, & interior an congruè hic deſcribantur, & an interior unctio ſit gratia, vel character ſacramentalis, An vè codex ſit mendoſus, & quonam modo reſtituendus ex manuſcripto Bibliothecæ Vaticanæ, ibid. num. . pag. 288
2 Unctio in Ordine Presbyteri eſt de ſolemnitate tantum, ibid. n 57. 296
6 Unctio extrema, Viaticum, & Pœnitentia in articulo mortis an poſſint miniſtrari à Sacerdote excommunicato, & præciſo, in c Non eſt vobis, n. 1. & n. ſeqq. uſque in fin. de ſponſal poſt pag. 6
7 *Vnicuique* licet in ſuo facere quod vult, dummodo nihil in alienum immittat, etiamſi per hoc alius lædatur, in c. Patentibus, n. 9. de Privileg. 46
7 Quod intelligitur de immiſſione rei corporalis, ib. n. 17 pag. 46

Vnio, communia.

2 Unio æquè principalis operatur, ut quælibet Eccleſia ſuas retineat prærogativas, in c. Cum certum, nu. 31. de maior. & obed. 493

5 Vnio tranſlativa dicitur incorporatio, quæ æquiparatur alluvioni, in c. Recolentes, num. 36. de Stat. Monachor. pag. 181
5 Vnio non præiudicat Epiſcopo, in cuius diœceſi erat Eccleſia unita, in c. De Xenodochiis, nu. 29. de Relig. domib. 203
4 Vnio in dubio præſumitur perpetua, ut facta contemplatione Eccleſiæ, in c Extirpandæ, § Qui verò, n. 58. de Præben. 160
7 Vnire eſt iuriſdictionis Epiſcopalis, in c Sicut unire, nu. 16. de exceſſ. Prælator, 4
7 Vnio concernit proprietatem beneficii, collatio verò titulum, ib n. 20. 4
7 Vnio eſt actus omnino voluntarius, ſed requirit cauſam utilitatis, vel neceſſitatis, ib. n. 21. 4
7 Vnio in quibus differat à collatione, ib. n. 62. 10
5 In unionibus, & aliis actibus, quæ fiunt authoritate delegata non requiritur Capituli conſenſus, in c Ad audientiam, n. 53 de Eccleſ. ædific. pag. 361
5 Declaratur, ibid. n. 54 361
4 Prærogativa perſonæ quamvis interdum ſit juſta cauſa diſpenſandi ad plura incomparibilia, non tamen eſt juſta cauſa annectendi unum beneficium alteri, in c. Ex oſuiſti, n. 6 de Præbend pag 179
4 Vnio incompatibilium ad vitam non eſt propriè unio, ſed magis quædam palliata diſpenſatio, & reprobatur à Concilio Tridentino, ibid. n. 7. pag. 179
4 Vniones ſunt odioſæ, & reſtringendæ ib. n 19. pag 180
4 Vniendi facultas extendi non debet de caſu ad caſum ad correctionem juris communis, ibid. n. 27. 181
4 Vnio facta ab Ordinario ſine cauſa non valet, ib. n 15. 179
4 Vnio acceſſoria quæ dicatur, qui ſit illius effectus, in c. Novit, num. 3 & 8. Ne Sede vacan. 252
4 Vnionum quinque ſunt ſpecies, ibid. num. 6 & n. ſeqq. uſq. ad n. 12. 253
4 In unionibus Eccleſiarum attendendus eſt tenor privilegii, ibid n. 11. 253
5 Vniendi facultas non venit in generali diſpoſitione, in cap Ad audientiam, il primo, numero 57. de Eccleſ. ædificand. 362
4 Vnio quotuplex ſit, in cap. Expoſuiſti, numero 34. de præbend. 182
4 Vnio æquè principaliter quæ & illius effectus, in c. Novit, n. 4. 9. & 10. Ne Sede vacant. 253

Vnionis derogatio, & ſuſpenſio.

7 Vnionibus Papa non conſuevit derogare in vacationibus per obitum, ſed ex cauſa reſignationis dumtaxat, in c. Sicut unire, n. 27. de exceſſ. Prælat. 5
7 Vnio de beneficio viventis valet, ſed ſuſpenditur ſi contingat illud reſignari, & reſignationem admitti per Sedem Apoſtolicam, ibid. n. 28. 5
7 Vnio facta Seminario comprehenditur in clauſula ſuſpenſiva quarumcumque unionum, ibid. d n 28. 5

Vnio dignitatum

7 Vnire poteſt Epiſcopus dignitati curatæ aliam dignitatem, in c. Sicut unire, n. 33. de exc. ſſ Prælator. 6
4 Vnio Eccleſiarum quot modis fieri poſſit, in Novit, n. 2 & ſeqq. uſque ad n. 12. Ne Sede vac. pag. 252

Vnio Eccleſiarum exemptarum.

7 Vnio Eccleſiarum exemptarum cujus authoritate ſit facienda, in c Sicut unire, n. 11. de exceſſ. Prælat. 3
4 Legatus de latere non poteſt diſſoluere uniones factas à Papa de plenitudine poteſtatis, in cap Novit, num. 38. Ne Sede vacante. 255
4 Nec revocare uniones Eccleſiarum exemptarum, quia nec poteſt illas unire, ibid n 39. pag. 255

Vide in ver. *Vnio Præbendis Canonicalibus.*

Vnio Eccleſiarum Inferioribus ſubiectarum.

7 Vnire an poſſit Prælatus Inferior Eccleſias ſibi pleno jure ſubjectas in cap. Sicut unire, n. 12. & ſequen. uſque ad num. 19. de exceſſ. Prælat pag. 3
7 Quid ſi Prælatus ſit exemptus, ibid. n. 13. 4
7 Et quid ſi in certa parte diœceſis juriſdictionem habeat quaſi Epiſcopalem, ibid n 14. & 16. pag. 3
7 Et quid ſi facultatem uniendi acquiſierit præſcriptione, vel privilegio, ibid. num. 15. 4

Vnio Epiſcopatuum.

7 Vnio, & ſubjectio Epiſcopatuum eſt ſoli Papæ reſervata, in c. Sicut unire, num. 5, de exceſſ. Prælat pag. 3
7 Concilium provinciale debet examinare quas Cathedrales invicem unire, vel novis proventibus augere expediat, ibid. num. 6. 3
4 S. Angeli in Vado, & Caſtri durantis Eccleſiæ in Cathedrales erectæ ab Vrbano VIII & æquè principaliter unitæ, in c Novit n 5, Ne Sede vacan. 253
4 Vniones Cathedralium Eccleſiarum Papa ſolus poteſt diſſoluere, in d. c Novit, n. 34. Ne Sede vacant. 255

Vide in ver *Papa quoad Epiſcopatuum unionem.*

Vnio Hoſpitalium.

7 Hoſpitalia Epiſcopus unire non poteſt, etiamſi dentur in titulum, & in eis nulla exerceatur hoſpitalitas, in c. Sicut unire, n 34. de exceſſ Prælator. 6

Vide in ver *Hoſpitale.*

Vnio menſæ Capitulari.

4 Vnire an poſſit Epiſcopus beneficia ſimplicia menſæ Capitulari ob præbendarum tenuitatem in vim Concilii Tridentini, in c Expoſuiſti n 24. & 27 de præbend. 180
4 Vnio beneficii facta ab Epiſcopo menſæ Capitulari etiam de Capituli conſenſu de jure communi eſt ipſo jure nulla, ibid n. 25. 180
4 Et ad hoc requiritur authoritas Papæ, nec ſufficit Metropolitani, ibid. n 26. 180
4 Vnio beneficiorum ſimplicium facta ab Epiſcopo menſæ Capitulari an valeat ſi in Eccleſia nullæ ſint præbendæ diſtinctæ, ſed tantum maſſa communis in diſtributionibus conſiſtens, ibid. num. 28. & ſeqq uſq. ad num. 33, 181

Vide in ver. *Vnio præbendis.*

Vnio Monaſteriorum.

5 Vnio, ſeu aggregatio unius Conventus quatenus fieri poſſit ſine authoritate Papæ, non tamen fieri poteſt multorum Conventuum, vel omnium, & cur, in cap. Recolentes, num. 47. de Stat Monachor 182
7 Vnire non poteſt Abbas, vel alteri ſubjicere monaſterium ſuum ſine authoritate Diœceſani etiam de Metropolitano conſenſu, in c. Sicut unire num. 1. de exceſſ. Prælat. 2
7 Epiſcopus authoritate propria poteſt Monaſteria ſuæ Diœceſis non exempta invicem unire, aut unum alteri ſubjicere ibid. n 9. 3
5 Eremitarum Camaldulenſium, & Montis Coronæ unionem factam ab Vrbano VIII. confirmavit Sanctiſſimus Dominus Noſter Innocentius X in c. Sanè, n. 64. de Regular. 40

Vide in. ver. *Monaſterium quoad unionem.*

4 Religiones diverſas, vel Monaſteria diverſorum Ordinum ſolus Papa poteſt unire, & uniones diſſoluere, in cap. Novit. n 42 Ne ſede vacant. pag. 255
4 Camaldulenſes, & Montis Coronæ Eremitas univit Vrbanus VIII. ibid n 40. 255
4 Quæ unio ab eis diſſolui non potuit, ibid n. 41 pag. 255
5 Regulares de jure facultatem non habent uniendi Eccleſias etiam ſibi pleno jure ſubjectas, in c. Relatum, n. 69. verſ Præterea, Ne Cleric. vel Monach. 420
5 Vnio paruorum Conventuum ejuſdem Religionis in eodem loco exiſtentium qua lege facta fuerit d. verſ. Præterea. 420

Vnio parochialium.

4 Vnio Parochialis ad vitam non liberat obtinentes quin teneantur ſe promoveri facere, & reſidere in eis, in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, n. 33. de Præben. 157
7 Vnire poteſt Epiſcopus ex Concilio Tridentino beneficia curata cum Curatis qualitercumque ſint reſervata, in c Sicut unire, n 31 de Exceſſ. Prælat. 6
7 Et quid. in reſervatis diſpoſitioni, vel ordinationi Apoſtolicæ ibid n 32. 6
4 Vniri non debet Parochialis Eccleſia præbendæ Canonicali, niſi ſuperſit congrua portio pro Vicario perpetuo, in c. Expoſuiſti, n. 8 de Præben. 179
4 Vniri poſſunt ab Epiſcopo de jure communi Parochiales Eccleſiæ præbendis vel dignitatibus ob illarum paupertatem, ibid. n 10. 179
4 Secus poſt Concilium Trid ibid n 11. 179
4 Vnio æque principaliter Parochialis, cum præbenda vel digni-

dignitate an ſit prohibita à Concilio Tridentino, ibid. n.12.& n ſeqq.uſque ad n.18, 179
4 In unione æquè principali unus eſt Rector utriuſque beneficii,ibid n 14. 179
4 Curatus & Rector Parochialis annexæ quis dicatur, ib. n.33 & ſeqq uſque in fin. 281
4 Quid ſi Parochialis ſit annexa præbendæ Canonicali, ibid.n.33 152
4 E. quid ſi ſit annexa Capitulo, vel menſæ Capitulari, ibid n.33. 182
4 Et quid ſi ſit aſſignata certa portio ſuper fructibus Parochialis alicui ex Canonicis,vel Capitulo, ibid nu. 3. pag. 182
4 Cura habitualis in foro animæ an ſit penes Canonicũ, cuius præbendæ unita eſt Parochialis, ib.n.30. 183

Vide in ver. *Parochialis quoad unionem.*

Vnio Præbendis Canonicalibus.

7 Metropolitanus Epiſcopo nolente aut negligente non poteſt unire beneficia ſimplicia præbendis Canonicalibus,in c. Sicut unire,n 8 de Exceſſ. Prælat. 3
7 Unire non poſſunt beneficia ſimplicia præbendis Canonicalibus Abbates exempti, & iuriſdictionem ordinariam quaſi Epiſcopalem habentes ib n. 8 4
7 Unire poteſt Epiſcopus beneficia ſimplicia etiam reſervata, vel affecta præbendis Cathedralium, vel Collegiatarum Eccleſiarum, ib. n 35. 96
7 Item Seminario Clericorum ib n. 36. 6
7 Et quid poſt Decretum Clementis VIII ib.n.37. 6
4 Præbendis Eccleſiæ Cathedralis propter illarum paupertatem poſſunt annecti Capellæ reſervatæ ipſarum Præsbyteris congrua portione,c. Expoſuiſti, num.1. de Præben 178
4 Præbendis Canonicalibus quas ob cauſas annecti poſſint Eccleſiæ Parochiales,ib n.5. 178
4 Præbendarum tenuitati in Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, qua ratione Epiſcopus providere poſſit ex Concilio Tridentino, ib.n.17 180
4 Anvè illis unire poſſit de conſenſu Capituli aliquot portiones eiuſdem Eccleſiæ,ib.18.uſque ad n 24. 140
4 Unio fieri non poteſt ab Epiſcopo portionibus privilegiatis, ib.n 30. 182
4 Maſſa communis cuius reditus in diſtributionibus conſiſtunt non ſuccedit loco præbendæ quoad effectum unionis,ib n.31. 182

Vide in ver. *Vnio menſæ Capitulari.*

Vnio de Reſervatis, vel devolutis.

7 Unire an poſſit Epiſcopus beneficia Sedi Apoſtolicæ reſervata,vel affecta,in c.Sicut venire,n. 22 & ſeqq uſque ad n 38 de Exceſſ Prælator. 5
7 Unio facta ab Epiſcopo de beneficio reſervato, ſuſpenditur donec Papa contulerit, & proviſus Apoſtolicus beneficium dimiſerit, ib. n.23. 5
7 Declaratur, ib n 25 & 23. 5
7 Unio non ſortitur effectum in præiudicium expectantis,ſed manet in ſuſpenſo uſque ad illius obitum,vel reſignationem, ib n.24. 5
7 Quod procedit ſi gratia expectativa præcedat unionẽ. Sed ſi unio præcedat gratiam,vel reſervationem, collatio Apoſtolica eſt nulla, non facta mentione unionis, ib n.25 5
7 Et quid ſi collatio facta fuerit motu proprio, ib.n 26. 5
7 Unire non poteſt Epiſcopus Beneficium reſervatum diſpoſitioni ſeu ordinationi Apoſtolicæ,ibid.n.29. 6
7 Idem in reſervato collationi, vel proviſioni Papæ, ſi reſervatio ſit perpetua, ib. n. 30. 6
7 Unire an poſſit Epiſcopus beneficia propter ſuam negligentiam ad Sedem Apoſtolicam devoluta,in cap.Sicut unire, n.19.de exceſſib. Prælat. 4

Vide in ver. *Vnio Seminario*, & in ver *Vnio Parochialium*,& in ver *Vnio Præbendis Canonicalibus.*

Vnionis revocatio.

4 Vnio ab initio valida, & effectum ſortita non reſcinditur ipſo iure, ex eo quod deveniat ad caſum, a quo incipere non poteſt,in c.Extirpanda,§. Qui verò, num. 57. de præbend. 160
4 Unione diſſoluta Eccleſia unita redit ad primævam naturam,& ſtatum,in quo erat ante unionem,in c.Novit, n.43 Ne Sede vacan. 255
4 Congregatio Clericorum Doctrinæ Chriſtianæ unitá Religioni Clericorum Regularium de Somaſcha, diſſoluta unione redacta fuit ad antiquum ſtatum ſæcularem,ib.n.45. 255

Vnio Seminarii.

5 Unio Beneficiorum ſimplicium Diœceſis facta Seminario. ab Epiſcopo non valet,in c Recolentes,n 9 de ſtat Monachor 180
7 Unio facta Seminario comprehenditur in clauſula ſuſpenſiva quarumcunque unionum, in cap Sicut unire n.28 de exceſſ. Prælator. 5
7 Epiſcopus poteſt unire beneficia ſimplicia etiam reſervata,vel affecta,Seminario Clericorum, ib.n.36. 6
7 Et quid poſt Decret. Clementis VIII ib.n 37. 6
7 Cardinalis Epiſcopus an unire poſſit Seminario ante vacationem ea beneficia, quæ ſi ipſo vivente vacarent non obſtantibus reſervationibus ad ſuam collationem pertinerent.ib n 38.uſque ad n.47. 7
7 Unire poteſt Epiſcopus vi Concilii Tridentini Seminario Clericorum beneficia etiam tempore unionis reſervata,vel affecta, ib n.39 & 43. 7
7 Clementis VIII.decretum de beneficiis affectis Seminario non uniendis expenditur,ib.n.40.& ſeq 7
7 Cardinalis Epiſcopus habens indultum an unire poſſit Seminario beneficia reſervatione perſonali reſervata,vel affecta,non obſtante decreto Clementis VIII. ibid. nu. 47.& ſeqq uſque ad n 51. 8
7 Litteræ Urbani VIII. declaratoriæ decreti Clementis VIII de beneficiis affectis Seminario non uniendis, referuntur ib n 49. 8
7 Vnio beneficii litigioſi facta Seminario ad præſcriptum Concilii Tridentini an ſit valida, necne,ib.n 51 9
Rotæ deciſio in cauſa Corduben.ſuper unione beneficii litigioſi refe litur, ib.n 58. 10
7 Unire an poſſit Epiſcopus Seminario beneficia litigioſa non obſtante decreto Clementis VIII. prohibentis fieri uniones de reſervatis,vel affectis,ib.n.64. 11
4 Unio Parochialis habitu facta Seminario quamvis fuiſſet valida, tamen eſſet diſſolvenda ob reditum Parochianorum,in c.Extirpandæ, §. Qui verò,n.59.de Præbend. 160

Vide *Seminarium.*

6 Unitas Eccleſiæ in quibus conſiſtat, in c. Quod à prædeceſſore,n.12 de ſchiſmat 228
3 Unitas orationis regulata ab eodẽ verbo operatur ut æqualis ſit determinatio quoad omnes,in c.Si quis,n.54. de foro compet. 46
3 *Vniverſitates* generales an ſint comprehenſæ in Bulla de Conſervatoribus, in c.Si Clericus,n.40 de foro compet. 70
4 Univerſitas non poteſt ſtatuere de paſcuis niſi omnibus conſentientibus, in c. Cum in cunctis,n.11 de his quæ fi.a maior, par Capituli. 273
4 Univerſitas non poteſt prohibere ne incolæ utantur paſcuis iuxta conſuetudinem, ib n 15. 273
4 Univerſitas etiam in re communi pluribus ut univerſis non poteſt ſtatuere in præiudicium Domini temporalis,ib.n 18. 273
3 Univerſitas,vel Collegium non poteſt excommunicari, in c.Olim,n.1 de Lit. conteſtat. 104
5 Univerſitas in qua ſunt plures laici quàm Clerici cenſetur laicalis,& ſub iacitur foro ſæculari,in c Cum propter,n.48 & 70.de Iure patr. 258
5 Univerſitas, ſeu illius officiales qui pecunias ad Eccleſiam ſpectantes eidem Univerſitati mutuarunt ad emendam annonam an inciderint in excommunicationem,c 11 ſeſſ.22 Concilii Tridentini, in c. Ad hæc, n. 61 & ſeq.uſque in fin. de Relig. don ib 211
5 Relativum *quis* Univerſitatem non comprehendit, ibid. n 63 212
5 Univerſitas eſt perſona ficta,ſeu repræſentata, num. 64. pag. 212
5 Excommunicatio prohibetur ferri in Univerſitatem, ib. n. 66. 212
5 Statutum Univerſitatis in favorem Eccleſiæ editum an ab ipſa revocari poſſit, ib. n.69 212
7 Univerſitas an excommunicari poſſit,in c. Reſponſo, n. 31 & ſeq.uſque in fin de ſent excom. 188
7 Univerſitas unde dicta,ibid n 32 Quid ſit.n.33. 188
7 Et quot homines faciant Univerſitatem,n 34. 189
7 Univerſitatis nomine quid veniat, ib n 35. 189
7 Univerſitas ex tenore ſacrorum Canonum interdicitur,

ſingulares perſonæ excommunicantur, ibid num 43. pag. 189
7 Vniverſitatem excommunicari non poſſe qui authores ſenſerunt, ib. n. 51. 190
7 Vniverſitas, & Capitulum jure veteri poterant excommunicari ibid. n. 52. 190
7 Vniverſitas duplex, ib. n 55. 190
7 Vniverſitas dupliciter accipitur, ib nu. 60. 191
7 Vniverſitas prout eſt quid abſtractum à ſingularibus perſonis nulla authoritate excommunicari poteſt, ib. n. 61. & ſeqq. uſque ad n. 72. 191
7 Vniverſitas, communitas, Societas, Collegium, ſeu Capitulum dicuntur unum non ſimpliciter, ſed aggregativè, n 62. 192
7 Collegium, & Vniverſitas non dicitur perſona vera, ſed ficta & repræſentata carens anima, & baptiſmo, ibid. n. 64. pag. 192
7 Vniverſitatis res non ſunt ſingulorum neque è converſo, ib n 68. 192
7 Animæ ſingulorum non ſunt univerſitatis, ib. n. 68 192
7 Actus, & paſſiones prout conſiſtunt in facto ſunt ſingulorum non univerſitatis, ib n 69. 192
7 Vniverſitas ut eſt quid præſcindens à ſingularibus perſonis non eſt capax interdicti, ib n 71. 192
7 Excommunicare univerſitatem, vel omnes de univerſitate non differunt, ib n, 72. 192
7 Declaratur, n 81. 192
7 Vniverſitas, Collegium, vel Senatus an poſſit per Papam excommunicari, ib n. 75. & ſeq uſque ad n. 70 193
7 Vniverſitas, vel Collegium an ab inferioribus à Papa excommunicari valeat, ib. n. 79. & ſeq. uſque ad num. 88. pag. 193
7 Excommunicari poſſunt ab Epiſcopo Priores, & omnes de univerſitate mandatis eius rebelles, ibid. num. 84. pag. 193
7 Et an liget innoxios, n 89. 194
7 Et quid in foro Poli, n. 90. 194
7 Excommunicatio lata in univerſitatem ab inferioribus à Papa an liget, & timenda ſit, ib. n 93. & ſeqq. uſque in fin. 193
7 Excommunicatio lata in univerſitatem non poteſt referri ad ſingulos, ib n 95. 194
7 Contrarium, n. 96. & ſeqq. 194
7 Vniverſitas nihil aliud eſt quàm ſinguli homines qui ibi ſunt, ib n 106. 196
7 Actus qui non poteſt applicari univerſitati applicatur ſingularibus perſonis, ib. n 108. 196
7 Excommunicatio generaliter lata in univerſitatem referri non poteſt niſi ad capaces excommunicationis, ib n 109. 196
5 Excommunicatio lata in univerſitatem an dicatur lata contra illius prohibitionem, ib n. 115 197
5 Vniverſitatem ſæcularium Clerici non conſtituunt, in c. Multa, n. 21 Ne Cleric vel Monach 395
3 Vniverſitas eſt illius naturæ, cuius eſt maior illius pars, in c. In præſentia, n 95. de Probat 177
3 Vniverſitas in qua ſunt plures Laici, quàm Clerici, cenſetur laicalis, & è converſo, ib. n. 96 177
3 Vniverſitas mixta aſſumit naturam à potentiori, ſeu digniori, ib n 97. 177
3 Vniverſitas nihil aliud eſt niſi homines, qui ibi ſunt, ib num 103. 178
2 Vniverſitas an conſtituatur ex quarta Parochianorum parte, in c Querelam, n 12. de Elect. 74
2 in Vniverſitate Eccleſiaſtica iuſpatronatus non præſumitur quæſitum ex uſurpatione, ib. n 21 75
5 Vniverſitas verbalis reſolvitur in ſingularitates, in c. Ex litteris, n. 2; 25 & 39. de Iurepatr. 242
5 Realis ſecus, ib n. 41. 242
5 Vniverſitas quando dicatur verbalis, & quando realis, ib. num. 48. 242
5 Vniverſitatem conſtituunt Prælati Provinciæ ſeu Regni, in c Non eſt vobis, n. 2 De Regular. 26
5 Vniverſitas quandoque reſolvitur in ſingulares perſonas, ib n 5. 26
5 Natio quælibet in Concilio Generali conſtituit univerſitatem, & valent geſta à maiori parte nationis, ibid. n. 3. pag 26
5 Et nationes omnes conſtituunt univerſitatem univerſalem totius Eccleſiæ, ib n. 4. 26
7 Vniverſitas congregari debet in loco publico, & ſolito, n ſi ibi non poſſit congregari propter bellum, vel aliud impedimentum, in cap Cum ex injuncto, num. 21. de Non oper nunc. 31
7 Vniverſitatis pars minor inſtante termino ad expeditionem actus præfixo poteſt convocare maiorem, & ea accedere renuente, actum explicare, ib. numero 56. 43
6 *Voluntatem* immutatam allegans probare debet, in cap. Tuæ litteræ, num. 72. & 75. de Cleric. per ſalt. promot. pag. 349
1 Voluntati nihil eſt ſub cœlo ita contrarium ſicut metus, in c. Cum dilectus, n. 32. de Conſuet. 270
5 Voluntatis declaratio, & iuris effectus reſultat ex actibus certæ obligationi attributis, in c. Cum virum, nu. 6. de Regular. 51
5 Voluntatis exploratio ſi puella ſit maior duodecim annis ex Concilio Tridentino facienda eſt tam ante habitus ſuſceptionem, quam ante profeſſionem: Sin autem minor ante profeſſionem tantum, & cur, ib num 11. 51
5 Voluntas impuberum, qui religionis habitum ſuſceperunt de iure communi explorari non debet, niſi poſt pubertatem, ib n 13. 52
5 Epiſcopus ſi velit, poteſt bis explorare voluntatem puellæ, quæ ante duodecimum annum habitum regularem ſuſcepit, ib n. 16. 52
5 Voluntas non fertur niſi in præcognitum, in c. Significatum, n 2; de Regular. 44
5 Mens, & voluntas declaratur etiam ex actu nulliter geſto, ib. n. 32. 45
5 Voluntatis mutatio in Monacho non præſumitur, niſi probetur, ib. 45
5 in Voluntatis perſeverantia dignoſcenda magis ſpectatur initium, quam facti prædicti ſubſecutum, ib. n. 33 46
5 Voluntas mutari non poteſt, ſi non integra, & in præiudicium alterius, ib. n 34. 46
7 Voluntate & propoſito maleficia diſtinguuntur, in c. Cum voluntate, n 4 de Sent excomm. 204
5 Commutatio voluntatum fieri non poteſt ab inferiori à Principe etiam in melius, in c Recolentes, n 45. de Statu Monach 182
4 Voluntas teſtatoris pro lege ſervanda eſt, ſi ſit licita, alias ſecus, in c Tua nobis, n 1.. de Teſtam. 350
4 Diſpoſitio ſecundum voluntatem ſecretò à teſtatore executori participatam an valeat, ib n. 31 352
4 Voluntas ſecretò commiſſa an ſint captatoria, & an hæres teneatur ſtare dicto executoris, ib n 32. 352
4 Captatoria voluntas an teneat quoad non pias cauſas, num 33. 352
4 Captatoria voluntas quæ ſit, ibid n. 34. 352
5 Voluntas coacta voluntas eſt, ſed non ſpontanea ſeu libera in cap. Quia ingredientibus. num. 35. de teſtam. pag. 318
2 Voluntas non habetur pro facto quando actus non tenet ex impedimento iuris, in c. A nobis, n. 25. de Bigam. pag. 369
2 Voluntas in maleficiis ſpectatur non exitus, ib. n. 41. 372
2 Voluntas legiſlatoris obligandi ſubditos ad acceptandã legem præcipuè ex verbis coniecturatur, in c. Treugas, num. 53. de Treuga, & Pace. 527
5 Voluntas ſpecificatur ab obiecto, in c. Audivimus, n. 40. de Reliq. & vener. Sanctor 334
2 Voluntas coacta voluntas eſt, in cap. Sacris, n. 22 de his quæ vi met. cauſ. 189
5 Voluntas ſemel poſita præſumitur ſemper durare, niſi probetur mutata, in c Maiores, n. 71. de Baptiſmo. 326
5 Voluntas coacta voluntas eſt, non tamen abſoluta, ſeu libera. ib. n. 85. 327
5 Voluntas coacta non ſufficit in actibus, in quibus requiritur omnimoda libertas, ut in matrimonio, ib. nu 86. pag 327
5 In Electione, ib. nu 87. 327
5 In dotis conſtitutione, ibid n 88. 327
5 Et in profeſſione, ib. n 89. 327
4 Vltima voluntas effectum non ſortitur niſi poſt mortem, in c Prudentes, 18. & n 20. de Donat. 302
1 Voluntas habet libertatem contrarietatis: intellectus ſecus, in c Ne innitaris, n. 16 de Conſtitut. 62
6 *Voluntarium* duplex, in c. Si conſtiterit. n. 28. de accuſat. pag 118
6 Voluntarium ſecundum ſe eſt de ratione intrinſeca peccati actualis, non autem irregularitatis, & cur, ib nu. 36, pag. 119
6 Voluntarium eſt de ratione intrinſeca voti, in c. Conſuluit, n 10. Qui Cler. vel vov. 45
6 *Voto* continentiæ nec tacitè, nec expreſsè poteſt quis ſe aſtringere ante 14 annos, in c Tuæ litteræ. n. 32 & 45. & 66 de Cler per ſalt promot 345
6 Votum tam profeſſionis quam continentiæ expreſsè, & tacitè ratificari poteſt, ib n 36 345
6 Votum Caſtitatis hodie tam expreſsè, quam tacitè fieri poteſt à maiore annis 14. ſicut poterat ante Concilium Tridentinum, ib. n. 42 & ſeqq. 346

6 Votum

6 Votum continentiæ facilius introducitur in eo qui characterem habet Ordinis ſacri, quàm ingreſſio in monaſterium, qui monachus non eſt, ib. n. 46. 346
6 Votum à viro emiſſum uxorem contradicente ſtatim ea mortua ex perſeverantia in monaſterio ſolemnizatur, ibid. n. 75. 349
5 Voti ſolemnitas eſt de iure poſitivo, in c. Ex parte, nu. 13. de Converſ. Coniugat. 159
6 Votum Virginitatis firmatur ex quo ætas jam adulta eſſe cœpit, ibid. n. 76. 349
6 Votum Continentiæ ineſt profeſſioni de ſui natura, & eſt de ipſius ſubſtantia, ib. n. 77. 349
5 Votum religionis emiſſum à coniuge de licentia alterius non ſolemnizatur niſi votum remanentis in ſæculo ſit perpetuum, ſecus ſi temporale durante vita ingreſſi, ingreſſi, in c. Præterea, nu 8. de Converſ. Coniugat. 133
2 Vota ſingulorum an ſint ſervanda in electione quæ ſit per viam compromiſſi initi in majorem partem Collegii, in c Licet de vitanda, n. 67 de elect. 28
5 Votum in dubio intelligitur de ſimplici, in c. Explicari, n 8 de obſerv. Iejun. 350
5 Authoritas legis vel Superioris in iuramento, & voto ſemper intelligitur excepta, ib. n. 19. 351
5 Votum debet intelligi ut non ſit inutile, ſed aliquid operetur, ib. n. 13 & n. 13 & n. 20. & 22. 350
5 in Voto magis attenditur intentio voventis, quàm verba, ib. n. 14. 350
5 Voto ſe adſtringere ad id quod eſt in præcepto non eſt inutile, ibid. n. 22. 351
5 in Voto non fit extenſio de caſu ad caſum, ib. n 25. 351
7 Votum ſolemnizatur per ſuſceptionem ſacri Ordinis, vel per profeſſionem, in c. Vt privilegia, n. 30. de privileg. 79
5 Votum filii impuberis poſſunt parentes irritum facere, ſed non poſſunt eum cogere ad vovendum, in c Cum virum, n. 36. de Regular. 54
5 Votum neceſſariò exigit, deliberationem, propoſitum, & promiſſionem, ib n 37. 54
5 Infans ex voto non obligatur, ib. nu. 38. 54
5 Votum obligat puerum doli capacem quamdiu parentes non contradicunt, ibid. n. 39. 54
5 Votum denuò factum propter dubium validitatis prioris voti an obliget, in c Significatum, nu. 9. 13. & 42. de regular. 43
5 Vovens ante pubertatem ſi poſt pubertatem votum ratificet credens eſſe validum, an obligetur coram Deo, ib. n. 13. & n. 42. 43
5 Votum ſimplex non minus obligat ad Deum quam ſolemnis profeſſio, in c. Si quis, n. 46. verſ. Ergo cum profeſſi de regular. 14
5 Vovens ingredi religionem ſi fiat Epiſcopus tenetur Eccleſiam reſignare, & ad religionem tranſire, ib. verſ. Facit textus. 14
2 Voti ſolemnitas ex ſola conſtitutione Eccleſiæ eſt inventa, in c. Quanto, n. 106. de transl. Epiſc. 138
6 Votum ſolemne impedit, & dirimit matrimonium poſt contractum, in c. Inſinuante, n. 1. Qui Cler. vel voven. num. 1. 49
6 Vovens caſtitatem reſpectu certæ regulæ approbatæ an obligetur ad omnia ſubſtantialia regulæ. ib. n. 10 & ſeq. uſque, ad n. 18. 50
6 Quid ſi habitum ſuſcipiat animo omnia ſubſtantialia profitendi, n. 11. 50
6 Et quid ſi intendat ſe obligare ad ſolam continentiam, num. 12.
6 Et quid ſi de illius intentione dubitetur, n. 14. 50
6 Votum ſolemnizari reſpectu ſolius caſtitatis & dirimere matrimonium poſt contractum, eſt error, ibid. n. 13. pag 50
6 Votum caſtitatis ſolemnizatur per ſuſceptionem, & delationem habitus, etiam extra monaſterium, ibid. n. 15. pag. 50
5 Votum profitendi, & profeſſio in quibus differant, in c. Porrectum, n. 2. & ſeqq. uſque ad num. 9. de Regular. pag. 58
5 Votum profitendi habet conditionem ſub intellectam, ſi recipiatur ab Abbate, ib. n. 3. & 8. 58
5 Votum profitendi non eſt ſolemne, nec dirimit matrimonium poſt contractum, ib n. 4. 58
5 Votum non determinatum ad certam religionem à Sede Apoſtolica approbatam non poteſt dici ſolemne, ibid. num. 25. 61
5 Votum ſimplex pendet ex voluntate ſolius voventis. Votum ſolemne ſecus, ib. n. 43. 63
5 Voti, & iuramenti obligatio non extenditur ad impoſſibile, n. 59. 64
5 Voti obligatio in tantum fertur, in quantum ſe extendit voluntas, & intentio voventis, ib. n. 67. 65
5 Votum ingrediendi religionem non efficit voventem de de foro Eccleſiæ, in c. Statuimus, num. 46. de Regular. pag. 109
5 Votum non ſolemnizatur per ſuſceptionem habitus profeſſorum extra Monaſterium in c Sicut nobis, n. 2. de Regular. 78
4 Votum ſolemnizatur per profeſſionem tacitam ſicut per expreſſam, in c. Quia ingredientibus, nu. 25 de Teſtam. pag. 316
4 Votum ultra intentionem voventis non extenditur, ib. num. 34. 317
2 Votum præcedens Clericatum, vel Monachatum excludit ſuſpicionem fraudis, in c. Magnus, n 40. de oblig. ad ratioc. 347
5 Votum neceſſariò requirit deliberationem propoſitum, & promiſſionem, in c. Conſulti, n. 16. & ſeqq de Regular. 91
5 Quæ tamen ſufficiunt implicita, & præſumpta, ibidem num. 18. 91
5 Votum quid ſit, ib. n. 17. 91
5 Votum quando dicatur ſolemne ad effectum dirimendi matrimonium poſt contractum, ib n. 2. 93
5 Votum ſimplex alicuius ex ſubſtantialibus Monachatus ſolemnizatur per ſuſceptionem habitus probat..., ib. num. 39. 96
5 In materia voti ſi non valet quod ago, ut ago, valet, ut valere poteſt, ib. n 3 & 56. 98
2 Votum ſolemnizatur per ſuſceptionem Subdiaconatus, in c A nobis, n. 11. de bigam. 365
4 Votum ſimplex non dirimit ſecundum ſolemnè, in cap. Nulla, n. 12. de Conceſſ. præbend. 230
5 Votum proprium iure divino naturali licitum eſt in melius commutare, in cap. Licet, numero 12 de Regular. pag. 84
5 Regularis profeſſus in laxiori Religione an teneatur adimplere votum ſimplex, quod prius emiſerat de intrando Religionem arctiorem, in c. Sanè, n. 66, & ſeqq. de Regular. 40
5 Votum ſecundum ſolemne derogat primo ſimplici, pro quo tamen venit pœnitentia imponenda, ib. num. 67. pag. 40
5 Epiſcopus qui prius voverat ingredi Religionem, tenetur cedere Epiſcopatui, & votum implere, ibid. nu. 68. pag. 40
5 in Voto, & iuramento ſemper intelligitur excepta Superioris auctoritas, in c. Non eſt vobis, num. de Regular. pag. 27
5 Voti obſervantia eſt de iure divino, & eius tranſgreſſio ſemper eſt mortalis, in c. Cum ad Monaſterium, n. 6. de Stat. Monach. 190
5 Voti ſolemnitas conſiſtit in quadam conſecratione, ſeu benedictione voventis, ib. n. 48. 149
5 Votum eſt de iure naturali, in quo non cadit diſpenſatio, ibid. n 53. 194
5 Declaratur, ib. n. 74. & 75 194
5 In voto ſemper intelligitur excepta voluntas Dei, & authoritas Papæ, ib. n. 63. 195
5 Voto non poteſt quis ſe de obligare ab eo, in quo alteri tenetur, ib n 65. 195
Impedito ad tempus exequi votum ultramarinum, conceditur dilatio: perpetuò verò impedito indicitur redemptio in eo, quod magis expediat Terræ Sanctæ, in c. Quod ſuper his, nu 1. de Voto.
5 Votum ſolemnizatur per ſuſceptionem habitus Monachalis extra Monaſterium etiam de manu habentis poteſtatem incorporandi Religioni, in c. Vt Clerici, nu. 4. de Regular 20
5 Inducitur tamen votum ſimplex, quod impedit Matrimonium contrahendum, licet non dirimat contractũ, ib. n. 5. 20
5 *Vovens* ingredi religionem etiam in genere cogi poteſt, & debet intrare aliquam ex approbatis, in c Porrectũ, n. 5. de regul. 58
5 Vovens religionem ingredi, & in ea perſeverare ſi exeat infra probationis annum non eſt liber a voto ex Concilio Tridentino c. 15, ſeſſ. 25 de regular. ib. verſ. Neque verò. 58
5 Vovens ingredi religionem an teneatur, & cogi poſſit ibi perpetuò manere, ibid. num. 51. & ſeqq. uſque in fin. pag. 64
5 Quid in foro externo, ib n. 52. 64
5 Et quid ſi à monaſterio exivit non ſponte, ſed coactus, ibid. n. 58. & ſeqq. 64

 5 Et

5 Et quid ſi exivit ſponte, & ſtatim poſt ingreſſum, ibid. n.61. & 68 64
5 Et quid ſi non ſtatim exivit, ſed aliquamdiu in monaſterio perſeveravit, ib n.63. 64
5 Et quid in foro conſcientiæ, n.67. 64
5 Vovens perpetuò ſe religiosè victurum, & certam religionem ſervaturum, ad ſæculum redire non poteſt, niſi ex cauſa contrarium proteſtetur, n. 53. 64
5 Vovere religionem ingredi, & ſe fieri Monachum an differant, n 54. 64
5 Vovens ingredi certam religionem non intendens ad aliam ſe obligare ſi ibi non recipiatur non tenetur intrare, aliam, ib n 61. 64
5 Vovens ingredi religionem cenſetur ingreſſum voviſſe ſecundum formam iuris communis, quæ eſt ut ingredienti detur annus probationis, ib. num. 63. 68 & 70. pag. 65
5 Proponens ſimpliciter Religionem ingredi, licèt non ingrediatur, non eſt reus voti, in c. Litteraturam, n. 1. de Voto, pag. 65
5 Vovens abſtinere à carnibus in diebus aliis, tenetur abſtinere etiam in die Nativitatis, in c. Explicari, n. 24 de obſerv. ieiun. 351
6 *Voces* cum ſint ſigna intellectus, innaturale eſt, ut aliquis voce ſignificet quod non habet in mente, in c. Falſidicus, n. 93 n 93. de crimin. falſ. 313
6 Uxor externa, quæ ſignificat falſum, in nullo caſu admittit ſubauditionem internam, quæ ſignificet verum, ib n.97. & ſeqq uſque, ad n 102. 313
6 Voces inſtitutæ ſunt, ut adſtruatur veritas apud audientem, quæ eſt apud loquentem, & qui ad aliud utitur, incurrit peccatum mendacii, ib n.136. 316
4 Vox populi vulgò dicitur vox Dei, in c. Veſtra, nu.39. de Cohab. Cler. & Mulier 11
1 Vox unius, vox nullius, in c. Ne innitaris, n. 400. de Conſtit. 118
1 Vox communis præfertur dictis paucorum, ib. nu. 434. pag. 122
4 *Vrbes*, & loca, quibus Primates præſidere debent, ante adventum Chriſti ſtatuta fuerunt, in c. Nullus, n. 13 de Paroch. 378

Vſucapio.

3 Fructus percipiens cum mala fide, dicitur furtum committere, & illos uſucapere non poteſt, in c. Gravis, n. 133. de Reſt. ſpoliat. 156
3 Uſucapere qui non poteſt, longe minus poteſt acquirere, ib n.134. 156
4 *Vſufructuarii* ius deperit corpore pereempto, in c Ex parte, n 11 de Cleric. ægrot. 200
2 Uſufructuarius non acquirit dominium meliorationum, quas ſciens fecit, nec ſumptus repetit, in c. Requiſivit, n. 8. de reſtitut. in integr. 596
6 *Vſura* centeſima quæ ſit, in c, Naviganti, nu. 6. de Uſur. pag. 205
6 Uſura nautica de iure Canonico reprobatur ſecundum Canoniſtas, ib. n.8. 296
6 Contrarium ſecundum Theologos, ib n.12. 296
6 Diſtinguitur, ib n.21. 296
6 Uſura committitur ſi aliquid quantumcumque modicum ultra ſortem accipiatur, ib. n 15. 296
6 Vſura eſt aliquid ultra ſortem accipere ratione mutui, & periculi ſimul, ſed non ratione periculi tantum ſecundum Theologos, ib. n 18. 296
6 Et ratione mutui tantum intelligitur, quando creditor vult omnino in ſe ſuſcipere ſortis periculum, alias non mutuaturus, ib. n. 19. 297
6 Idem ſi non exprimat an lucrum recipiat propter mutuum, vel propter periculum, ibid. n. 20. 297
6 Vſura ſo a voluntate committitur, ib. n 24. 268
6 Vſura non eſt, ſed locatio operarum ſi navigans recipiat pecuniam ultra mare vehendam ſub certa mercede, ib. num 25. 298
6 Vſura non cadit niſi mutuum verum, vel fictum intercedit, ib. n. 39. 298
6 Vſura eſt lucrum ex mutuo, vel quaſi mutuo, ibid n. 40. pag. 299
6 Vſura ex mutuo vero quando dicatur, ibidem num. 42. pag 299
6 Vſura palliata eſſe non poteſt, ubi ceſſat depravata intentio contrahentium, ib. nu. 47. 290
6 Vſura mentalis committitur, cum quis ex mutuo lucrū ſperat. Secus ſi ex alia iuſta cauſa, ib. n. 48. 300
6 Vſura an ſit mutuare pecuniam ruſtico ut iuſta mercede agros mutuantis colat, ib. n 55 & 57. 300
6 Vſura non eſt ſecundariò aliquid ſperare ex mutuo, in c. Conſuluit, n.5. de Vſuris. 293
6 Niſi ſpes iſta deducatur in pactum, ib n.7. 293
2 Vſurarum crimen eſt prohibitum de iure divino, & ſuper eo Papa non diſpenſat, in c. Cum pridem, n 82 de Pactis. 552
3 Vſurarum quæſtio an pertineat ad Iudicem laicum, ſi ſit contentio ſuper facto, & non ſuper iure, in c. Tuam nu. 37. & nu. ſeq. & n. 55. de Ordin cognit. 133
4 Vſura reſpectu laicorum eſt execranda, ſed reſpectu Clericorum execrabilior, in cap. Inſinuatione, num. 5. de feud. 283
4 Lex poſitiva non poteſt ſuper quemquam privilegiare, ibid. n 6. 283
6 Vſura propriè non committitur in contractu emptionis, & venditionis, ſed in mutuo, in c. In Civitate, nu. 5. de Vſuris. 289

Vide in ver. *Vendens.*

Vſura ex pignore.

4 Eccleſia ſi à Vaſſallo recipit feudum in pignus, abſtinendo ab eius ſervitio, non tenetur fructus in ſortem computare, in c Inſinuatione, in c. De feudis. 282
4 Idem in feudo ſæculari, ib. n 4. & ſeq. 282
4 Vſura eſt lucrificare fructus rei pignoratæ, ibid. num. 12. pag. 282
4 Dominus recipiendo rem emphyteuticam in pignus ab emphyteuta, cui pecuniam mutuavit, an teneatur computare fructus in ſortem, ib n.u.7. 283
2 *Vſuraria* quæſtio an poſſit in laicum compromitti remiſſive, in c. Contingit, n.14. de Arbitr. 609
2 Vſurarius mentalis tenetur ad reſtitutionem rei acceptæ ultra ſortem, in c. Ex parte, n. 20 de Offic Deleg 398
6 Vſurarius non eſt emens rem minus vero pretio ſi tunc veriſimiliter dubitetur, an tempore traditionis, plus vel minus ſit valitura, in c. Naviganti, n. 2. & 30. de de Vſur. 295
6 Vſurarius an iudicetur qui prius liberè mutuat, & poſtea ſub certa mercede periculum in ſe ſuſcepit, ib. n 23. pag. 297
6 Vſurarius eſt, qui nunc emit rem minus quam valeat, ob eam cauſam quia rei traditio differtur, & nunc ſolvit pretium, ib n.30. 298
6 Niſi dubium ſit an tempore traditionis plus, minuſve ſit valitura, ib. n.31. 298
6 Et in æſtimatione valoris conſiderari debet quod communiter ſolet contingere, ib n 32. 298
6 Vſurarius mentalis eſt qui carius vendit credita quàm numerata pecunia, ib. n. 35. & 45. 299
6 Vſurarium putatur ex re infructifera lucrum ſperare, ib. num 38. 299
6 Declaratur n 74. 299
6 Vſurarius cenſetur contractus, qui ex ſui forma uſurarius non eſt, ob depravatam contrahentium intentionē, ibid. n. 46. 299
6 Vſurarium non eſt periculum in ſe ſuſcipere, & aliquid ultra ſortem recipere, niſi in contractu mutui, ibidem num 58. 300
6 Vſurarius mentalis tenetur in foro conſcientiæ ad reſtitutionem eius, quod ultra ſortem accepit, in c. Conſuluit, n 3. de Vſuris. 293
6 Quod verum eſt ſi habuit intentionem ad lucrum principaliter: ſecus ſi ſecundariò, ib n 4. 293
2 *Vſurpationis* præſumptio ceſſat ubi Eccleſia eſt patrona, in c. Querelam, n 18. de Elect. 75
7 Vſurpationis præſumptio cadit in Dominis perpetuam iuriſdictionem habentibus, in c. Cum olim, il primo, n. 4. de Privileg. 58
2 *Vtens* Conſtitutionibus abrogatis, incidit in pœnam falſi in c Canonum Statuta, n 42 de Conſtit.
2 *Vtile* per inutile vitiatur ratione inſeparabilitatis, in c Ut juxta, n 27 de Offic. Ordin. 472
2 Et inſeparabilitas intelligitur non reſpectu iuris, ſed reſpectu facti, ib. n 28. 472
2 Vtile per inutile vitiatur, ubi aliquid inducitur pro forma ſubſtantiali, in cap. Quia propter, num. 44 de Elect. pag 94
2 Vtile an, & quando vitietur per inutile, in c. Maſſana, nu. 19. & 26. & ſeqq de Elect. 112

2 Utile vitiatur per inutile propter aſſumptam formam iuri contrariam, ib.n 30. 115

4 *Vtilitas* publica prætextu privilegii vacillare non debet, in c Nulla, n.19. de conceſſ. Præben. 231

1 Utilitas publica præfertur privatæ, in c Cæterum, n.52. de Reſcript. 193

1 Communis, & maior utilitas præfertur ſpeciali & minori, in c Bonæ memoriæ, n.27. de Poſtul. Prælr 279

6 *Vulodicæ* Ruthenorum an ſit veri Epiſcopi, in c. Quod à prædeceſſore, n.27 de Schiſmat. 230

6 Popones in *Ruſſia* an ſint veri Ruthenorum Parochi, ib, num 52. 233

6 Vuladicæ, & Popones Rutheni quorum Schiſma notorium eſt hodie dicuntur excommunicati non tolerati, ib.n.57 234

3 *Vulgo* concepti finguntur patrem non habere, in c Per tuas, n.5. de Probat. 182

3 Vulgò conceptus non venit filiorum appellatione etiam in materia, in qua ius naturæ inſpicitur, ib. nu.6. 182

3 Declaratur, ib.n 19 & 22. 182

3 Vulgò quæſitus quomodo intelligitur poſſe cum omnibus matrimonium contrahere, ib.n.22. 184

Vulnus.

7 Exanimatum corpus vulnerans non punitur tamquam de vulnere, in c.A nobis ii ſecondo, num.21. de Sent.excom. 164

Vide in ver *Mortuus.*

5 *Vxor* in qua ætate dicatur ſenex ad hoc ut cum ſimplici caſtitatis voto poſſit in ſæculo remanere, & maritus ad religionem tranſire, in c.Cum ſis, n.7. & ſeqq. uſque in finem de Conver. coniug. 138

5 Uxor ut poſſit in ſæculo remanere, viro ad religionem migrante, debet eſſe ita ſenex, ut non ſit ſuſpecta de incontinentia, ib.n 8 pag. 139

5 Uxor in qua ætate iudicanda ſit ſenex ut poſſit in ſæculo remanere cum voto ſimplici caſtitatis iura non præſcripſerunt, ib n.27. 141

5 Dicitur ſenex, & non ſuſpecta ſi ſit ſexagenaria iuxta opinionem Soti, ib n 28. 141

5 Contrarium, n 45. uſque ad n.82. & præſertim, n 65. 141

5 Uxor quinquagenaria poteſt in ſæculo remanere cum voto ſimplici caſtitatis ſecundùm opinionem Sanchez, ib. n 37. pag. 141

5 Contrarium; n 28. uſque in finem. 142

5 Uxor, de cuius licentia maritus profeſſionem emiſit ſi ſit ſuſpecta de innocentia, & caſtitatem promiſerit an ſit cogenda ingredi Monaſterium, ut cuſtodiatur à vagatione, an verò ut ſolemniter profiteatur, ib.n 87. 146

5 Uxori ante quinquageſimum annum licentia remanendi in ſæculo non eſt concedenda; poſt annum verò quinquageſimum concedi poteſt arbitrio Epiſcopi, & quomodo eiuſmodi arbitrium regulari debeat, ibid. num.99 pag 148

5 Uxor iuvenis, quæ dedit viro licentiam profitendi, & caſtitatem vovit, an cogenda ſit non ſolùm ingredi Monaſterium, ſed etiam profeſſionem emittere, in c.Præterea, n.3. de Converſ. Coniugat. 132

5 Uxor, quæ dedit viro licentiam ingrediendi religionem, ſed caſtitatem non vovit, an poſſit directè virum repetere, & ille propria auctoritate exire, ib n.3. & ſeqq. 132

5 Et quid ſi ſit iuris conſcia ibid. n.7. verſ, Prædictam concluſionem. 132

5 Uxor ſenex, & non ſuſpecta ut poſſit in ſæculo remanere cum ſimplici voto caſtitatis, & vir ad religionem tranſire an requiratur licentia Epiſcopi, ib n.9. & n. ſeqq. uſque ad n. 17. 133

5 Uxor quando dicatur ſenex, & ſterilis ad hoc ut poſſit in ſæculo remanere cum voto caſtitatis relinquitur arbitrio Epiſcopi, ib. n.14 & ſeqq. 134

3 Uxor ſi petatur ut uxor, nec dubitetur de iuribus matrimonii cauſa tractari poteſt coram Iudice ſæculari, in c. Tua, n.40. de Ordin Cognit. Declaratur, ib.n.62. 134

6 Uxor ante carnalem copulam, & traductionem ad domum viri, multis in locis appellatur ſponſa, in c.Si inter virum, n.10. de Sponſ. & matrim. 15

5 Uxor cenſetur ſe ad caſtitatem obligare ſi vir de eius licentia ſacros ordines ſuſcipiat, in c.Coniugatus, n.8 de Converſ. Coniugat. 149

5 Et quid ſi uxor ignoraverit quoad hoc iuris diſpoſitionem, ib.n 9. 149

5 Uxor de cuius licentia vir ad ſacros ordines aſcendit, ſi ſit iuvenis ſive ſit ſuſpecta de incontinentia ſive non, tenetur Religionem ſolemniter profiteri, ſecus ſi ſit ſenex & non ſuſpecta, quia ſufficit votum caſtitatis in ſæculo ib.n 10. 149

5 Uxor innocens an poſt thori ſeparationem habeat ius petendi ut ſibi vir reconcilietur, ib.n.15. 150

5 Uxor, quæ ſciens viri ordinationem tacuit, & diſſimulavit uſque ad divortii ſententiam, videtur ei licentiam dediſſe, & iuri ſuo renunciaſſe, ib.n.16. 151

5 Uxor cuius vir ſacris Ordinibus eſt initiatus ipſa ignorante, induci debet, ſed cogi non poteſt ad profeſſionem emittendam, aut ad perſeverandum in clauſura, ib n.18. pag. 151

3 Uxor Clerici an gaudeat privilegio fori, in c. Nullus, nu. n.33 & ſeq uſque ad n 46. de Foro compet 57

3 Quid in uxore Clerici in ſacris Ordinibus conſtituti, ib. num.37. 57

3 Quid in uxore Clerici minorum Ordinum, ib.n 39. 57

3 Et quid in cauſis civilibus ib.& n 40. 57

3 Et quid in criminalibus, n 41 57

3 Uxores coruſcant radiis maritorum, & ex eorum perſona forum ſortiuntur, ib.n 34 & 42. 57

3 Uxores Sacerdotum in Eccleſia Orientali gaudent privilegio fori etiam in civilibus, ib.n 37. 57

3 Uxorem poteſt Clericus alere ex fructibus beneficii, ib. num. 38. 57

3 Uxores Clericorum maioribus privilegiis potiuntur quam uxores laicorum, ib n 43 57

3 Privilegium competens uxori ex perſona viri expirat eo mortuo, ib.n.44. 58

3 Canonis privilegium non extenditur ad uxores Clericorum, nec ad alias perſonas non Eccleſiaſticas fori privilegio gaudentes, ib n,45.58 & 61. 58

6 Uxor traducta ad domum viri efficitur de eius foro, & Parochiana Eccleſia, cuius eſt maritus, in c. Vir autem, 13. de ſecun nupt. 110

6 Uxor non eſt petenda à Principe in c.Inſinuante, nu.2. qui Cleric. vel voven. 49

3 Uxor ſortitur forum viri, & in loco originis amplius conveniri non poteſt, in c.Propoſuiſti, num, 23. de foro compet. 101

6 Uxor iuvenis, vel ſuſpecta de incontinentia an poſſit ratificare profeſſionem mariti, in c, Conſuluit, n.29. Qui Cleric. vel voven. 46

6 Uxor non recedit ab excommunicato, ſed ab hæretico ſic, in c.Abſolutos, n.6. de Hæreticis 123

5 Uxor non cognita etiam invito viro poteſt ad Religionem tranſire, licet inter eos diſcordia præceſſerit, in cap. Ex publico, n.7 de Converſ Coniugat. 153

5 Uxor tenetur maritum cruce ſignatum expectare quantiſcumque annis abfuerit, licet voto peregrinationis mariti non conſenſerit, ib. n.21. 154

6 Uxor ob viri adulterium an poſſit Monaſterium ingredi, & in eo profiteri, in c.Ex litteris, n. 13. & n ſeqq. uſque ad n.23. de Divortiis. 108

6 An vè ſubſit iuſta cauſa cum ea diſpenſandi ſuper anno probationis, ib.n.14. & 23. & ſeqq. 108

6 Uxor adultera poſt thori ſeparationem an poſſit ingredi Religionem, ib.n 18 pag. 108

6 Uxor reconciliata viro adultero cenſetur injuriam remiſiſſe, & obligationem mutuæ ſervitutis redintegraſſe, ib.n.19 108

6 Uxor per Religionis ingreſſum non deſinit eſſe uxor niſi quoad temporalia, & ius ſæculi, ib.n 22. 108

6 Uxori, cuius vir ſacros ordines ſuſcepit, licet ingredi religionem etiam poſt matrimonium conſummatum, ibid. n.25. 109

FINIS.